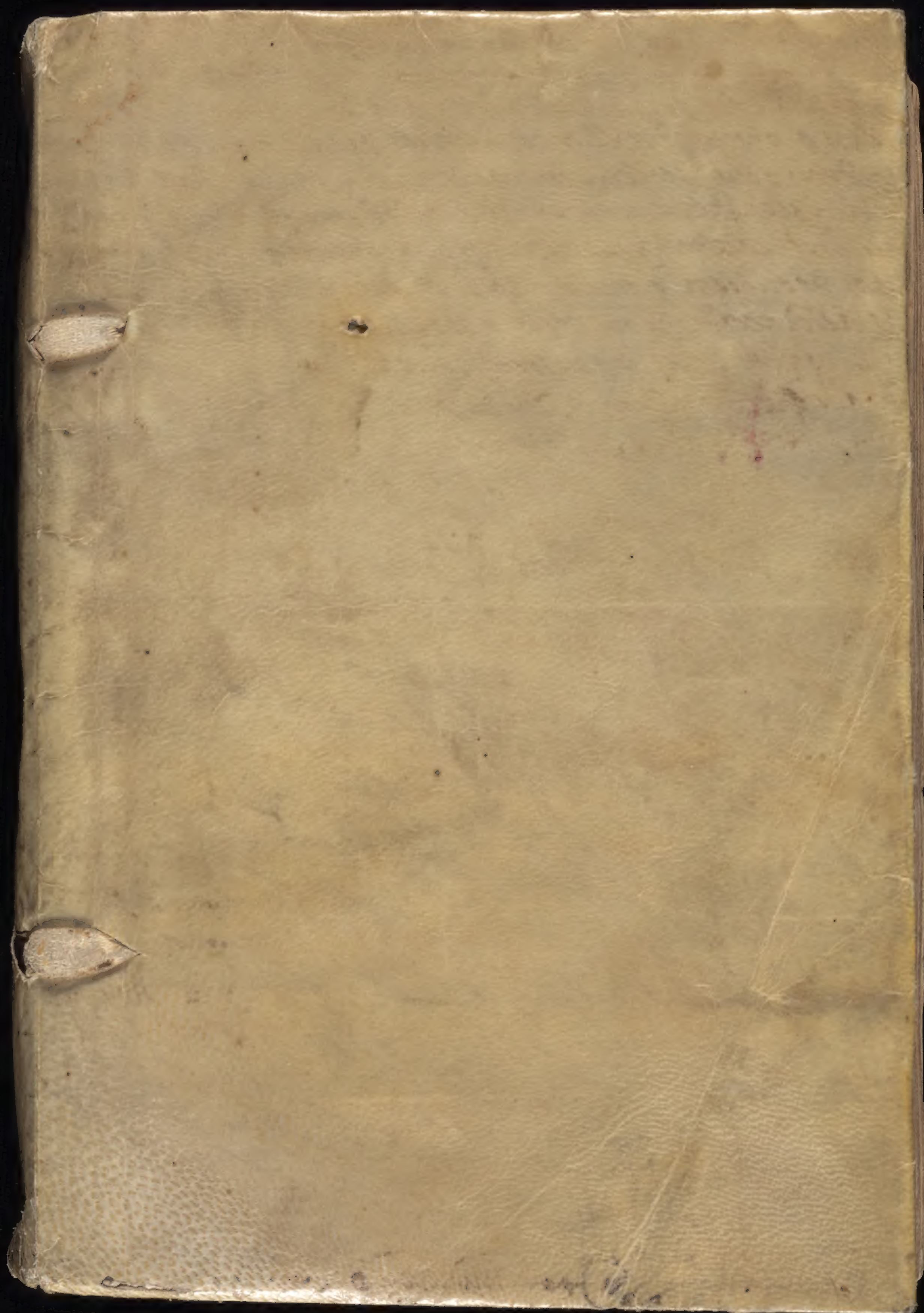

…mittimus una pars nostrum alteri et nobis ipsis…
…um omnium et singulorum quorum mentio est…
…s per dominum Deum et eius sancta quatuor…
…s et eorum quolibet contenta et expressa ac…
…tem seriem et tenorem ac prout ad veram…
…ontrafacere vel venire infringere seu re…
…nti quinque annorum maior vero sexdecim…
…minorie Immo ipsius minoris etatis…
…onti. Actum est hoc in villa olim…
…dina Joannis Castell heredissanis et…
…nne Cassanyes uxoris … predic…
…tis beneficiata ecclesie …
…enitore olim domini Joanne …
…bbi Michaele Font …

Epistola. f. Hieronymi tornieli lectoris ad. R. P. f. Angelum dei Clauasiō pñtis operis auctorē: i qua orat eius reuerentiam vt ipsum opus imprimi faciat propter talem τ tantaꝫ opis excellentiam τ vtilitatem.

Pluribus retroactis temporibus Reuerende ac mi cordialissime pater ad lecturam casuum conscientie promotus: omni cura τ dili gentia operam dedi vt veritatem confratribus audiētibus nō modo hincinde dispersam: neqꝫ diuersa librorū volumina: quin potius per varias doctrinarū facultates vacantem enumerataꝫ traderem. Ad quod pagen. quibus vigilijs: quibusue oporteat curis vacare: reuerētia tua plenius edocta dilucide prospicit. Non eniꝫ talis lectura vnica contētatur scientia: vnico nec studio: ꝫ magis voluminibus concluso subligat. Exigit namqꝫ vera iuris ciuilis fundamēta. In quib⁹ pene cōtractuum tota decisio terminatur: quod quidem ius quoniaꝫ per summorum iura pontificum in multis rectificatur: perficitur: ac supplētur: precipue in censuris: prebendis: τ alijs ecclesiasticis. Eiusdeꝫ sacri pontificij iuris ignorantiaꝫ talis casuum penitus abhorret doctrina. Uerum cum in predictis quandoqꝫ ppter communem pacem oculus diuinaꝫ intuens maiestateꝫ aliqualiter obscuretur: q̇ lumine sacre theologie illustrari ꝙ maxime habet necesse: nō modicaꝫ ipsius casuū studij parteꝫ sibi sacre pagine lucidi doctores iure merito vendicarunt. Iteꝫ si experiētia teste philosopho facit artem in ipsa casuum doctrina magistraꝫ pene cūcta limitanteꝫ fateri nō incassum compellitur. Cum igit vitaꝫ breueꝫ: arteꝫ vero lōgam altus ypocrates affirmet. Et in vnaquaqꝫ arte tanta ducamur cecitatis caligine: vt teste mercurio trimegisto: maxima pars eorū que scimus sit minima eorum que ignoram⁹. Quis nisi insani penitus capitis dicere audebit hominem ad talis studij apicem nisi diuina preuentum peculiari virtute posse deuenire: vt tanꝙ alter. Iustinianus opus desperatuꝫ quasi per medium transiens pfundum in vnaꝫ reducat consonantiā. Forsitan aliquis dicet. Uera fateor que scribis: nisi talis tantusqꝫ labor ac difficultas a summistis tractatoribus exilio data fuisset. Qui omnes in vnuꝫ facultates colligentes fasciculos casuum contexuerūt. Ad quem ego hec admitterem: si dictos vt asseris tractatores ipsis in facultatibus pene non secereꝫ ephebos: nō dicaꝫ balbutientes neqꝫ pfectos. Ex his naqꝫ alij pictores de alienis codicibus: nō libros: sed quedam potius exēplaria componētes: alij more balbutientium que audierint τ viderint fari gestiunt. Quos tamen pia excusat intentione tanꝙ serui inutiles ex talentis quicquā in principis erarium nō inferentes repulsaꝫ patiantur pariter τ penaꝫ. Uerum si eos intentio reddit inoxios: mihi tamē alijsqꝫ in huiuscemodi palestra militantibus labores nō auferunt: sed incertiores sumus atqꝫ duduꝫ eramus. Tenuit ergo me cōtinuuꝫ desideriuꝫ sedulaqꝫ anxietas: vt sator ille rerū eternus increataqꝫ veritas a lucis eterne candor irradians: qui solus res penitus desperatas ad optatuꝫ finem adducit: iuxta. l. primam. ad fi. prime colle. C. de veteri iure enu. Qui omniuꝫ auctor est scientiarum §. deniqꝫ. 37. di. Qui omnium est gratiarum elargitor. c. reuertimini. 16. q. i. A quo insuper est omne datuꝫ optimum. Iac. 2. c. in scripturis. 8. q. i. Qui totius insuper est boni operis fundamentū. c. cuꝫ paulus. i. q. i. Hominē pduceret in lucē talib⁹ insignituꝫ gratijs ac virtutib⁹: cuius medio τ salubri doctrina lectoribus ipsis tantus queritādi labor: variosqꝫ voluntandi codices adimerentur: τ discipulis: cōfessoribus quoqꝫ: presertim fratribus nostris: quibus in diuinis τ alijs nostri ordinis laboribus occupatis paulisp otij suppeditare noscitur: clara innotesceret veritas. Duꝫ igitur pluribus iā annis elapsis talib⁹ estuareꝫ desiderijs: cōmunemqꝫ omniū vtilitateꝫ flagitans: τ ex anhelāti corde gemebūda pene suspiria ad indeficienteꝫ diuine largitatis dulcedineꝫ emitterent. Apparuit oculis meis quasi caligantibus liber summule a reuerentia tua compositus: quem clara luce conspiciens τ diligentius peruoluens: duꝫ placere cepit vltra pgred ēs nec tota q̇dē nvl sū pterij. Et sepi⁹ admirās in tractatib⁹ singul pleītudinē pstrictā: i decisiōib⁹ veri

usqꝫ iuris vera fundamenta:in fundamentis allegationes fictas pariter ⁊ abundantes. Theologorumqꝫ veritates lucide enucleatas: auctoris quoqꝫ quod paternitas tua a iactantia aliena me pro veritate dicere patiatur ingeniū pene diuinū vt merito re ⁊ nomine Angelus dicaris. Experientiā q̃ꝫ tanto tempore ꝓbatissimam: vtpote qui tali ac tāto tpe annis fere vicenis digne ac laudabilit̄ talē ac tantam fratrū oium cismontanoꝝ familiā direxeris verbo pariter ⁊ exēplo: necnō in pluribus sedis apostolice arduis perecilitantibusqꝫ causis: solicitudine: ac ingenij tui subtilissimi: apice ad optatum finem deductis. Ista inquam omnia conspiciens ⁊ letus mente peruoluens p̄ gaudio exiliens clamaui: Ecce quod concupiui iam video: quod quesiui iam teneo. Margaritam diuturnis flagitatam suspirijs possideo. Conuocaui amicos pariter ⁊ familiares: ad tam pingues nuptias salubremqꝫ doctrinam dicens. Venite o patres lectores possidete summulam Angelicis manibus vobis preparatam: per quam onus q̃ maximum ab imbecillis extat scapulis vestris ablatum. Non amplius per varios vobis codices vagari libeat quicquid alibi difficulter queritur ⁊ inuolutum: hic faciliter ⁊ enucleatum inuenitur. Venite omnes vtriusqꝫ iuris veri professores ⁊ docti. Vobis effi Liber iste fidissima est clauis: quia veri aperiuntur intellectus: lataqꝫ datur plura inueniendi copia: vt quasi repertoriū decisiuū videatur. Venite ⁊ vos pariter cōfessores atqꝫ discipuli: qui iam diu sarcina librorum ꝑgrauati. Insuper ⁊ glosis varijs defessi pondus eijciet. hoc solo libro depascamini. Hic totum versetur ingenium: omnisqꝫ solicitudo atqꝫ doctrina. Si boni eritis angelici: pariter ⁊ optimi confessores. Hic enim contractus plenissime habentur vsure lucidissime. Interrogatorum enucleatum; Matrimonia predita honestatem simul ac veritatē Restitutiones amplissime. Censure quoqꝫ perfectissime. Quid plura? Quid dī. non video: nisi forsitan ex tam scriptorum tarditate paucis innotescat. Sed et hec diuina abstulit bonitas dum nobis artem miro inuentam studio impressorū in lucem produxit. Reliquum igitur est reuerende pater: ne reuerentia tua existimet: hoc sibi duntaxat condonatuum: quin potius cum superne bonitati cuz naturalis sit communicatio idipsum tanq̃ celeste munus largiflue communicandum sibi persuadeat volo. Supplices igitur nos omnes. Et ego vice omnium pedibus reuerentie tue humiliter prostrati deprecamur: vt tale ⁊ tantum per incuriam non depereat opus: verum fi citissime supradicte artis impressoribꝰ peritis tradatur: quo sitis q̃ maxima: esurie sqꝫ q̃ plurium precipue nostra refocilletur. Hoc enim deo ad honorem magnum: proximis ad salutem: paternitati quoqꝫ tue ad maximum cedit meritum. Et si quod absit prefata reuerentia tua his agitata stimulis vel recalcitraret aut saltem tardior incederet: non dubito magnum eius capiti iudiciū iminere. Noli igit̄ qui fuisti sp pius ac dulcis: nobis ⁊ reuerentie tue hac in re esse crudelis. Quod ne fiat etiam atqꝫ etiam supplices dep̄camur. Valeat in dño p̄fata tua paternitas: quā dñs p oium salute ꝓseruare dignet̄. Amē.

Responsio venerandi patris Angeli ad fratrem Hieronymū suprascriptū.

Angelicam summam pro vtilitate confessorum ⁊ eorum qui cupiunt laudabiliter viuere: nuper a me diuina opitulante gr̄a compillatam mi Hieronyme frater suades: vt arti imprimentium tribuam. Tardiusculo quoqꝫ ⁊ pigritanti animo minarum dulcia figis calcaria. Quam ex quo vltra meam opinionem tot laudibus extollis Magistro Jacobino de sancto Germano in prefata arte peritissimo: vt tuis votis morem geram imprimenda transmitto. Vale in domino: ⁊ ora pro me.

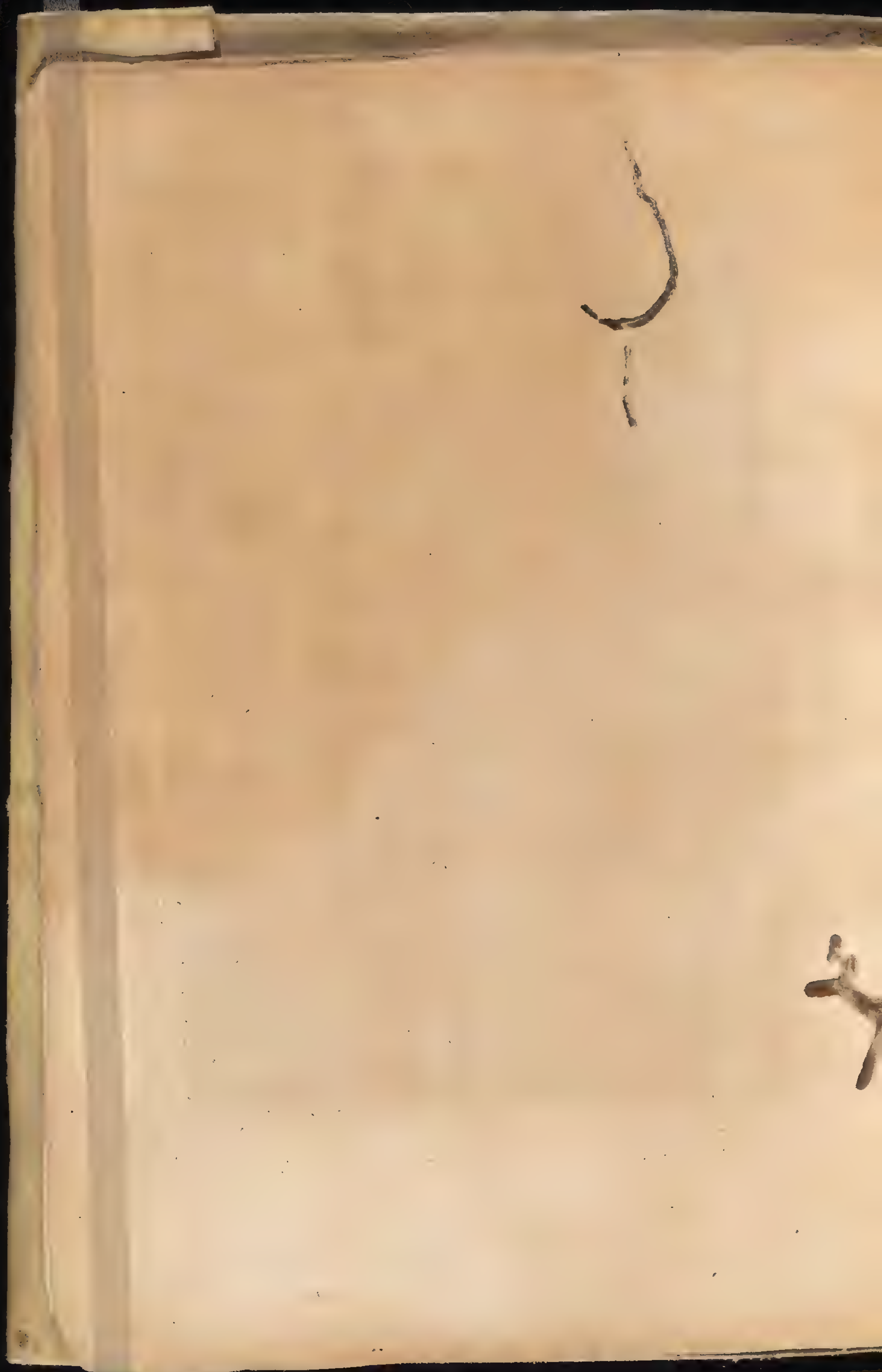
In nomine domini nostri Iesu christi amē

Incipit prologus i sūma angelica de casib⁹ cōsciētie p fratrē Angelū de clauasio ordinis minoꝝ vicariū generalē cismontanoꝝ fratruꝫ obseruantie compilata, cui premittitur primo prologus: deinde subnectitur tabula contentoꝝ i ipa declaratiua. Incipit prologus.

Angelici spiritus ꝛ si diuine cōtēplatiōi semꝑ intendant. Ex charitate tñ qua oēs hoies cōplectunt diuina pietate sic disponēte salutē nostrā procurare solicite no desistūt. Nos defensādo ab inimicis: sollicitādo ad bonū: ꝛ dirigēdo in viā salutis. Hoc quippe ipsa dei bonitas nob̄ isinuat voluit i scala Iacob ostēsa. Genesis. 28. c. i q̄ angelos descēdētes ꝛ ascēdētes vidit: vt sic intelligeremus quāto feruore deuotiōis teneamur beatos angelos prosequi. Cū ꝰ ego frater Angelus de clauasio ordis minoꝝ minimus: attēdēs vt nomē meū sit cōsequēs rei sicut debꝫ: vt institu. de dona. §. ē ꝛ aliud. ꝛ. l. de cernimus. C. de sacro. eccle. ꝛ. l. i. C. de offi. p̄fec. vr. Et p sanctoꝝ angeloꝝ imita tionē puenire merear ad coꝝ cōtēplationē aiarū salutē procurādo quo nihil deo est carius. 8. q. i. sciēdū. Cōspiciēs etiā multitudinē sūmularū de casibus cōsciētialib⁹ nō bene satisfacere pauperib⁹ cōfessorib⁹ ꝛ simplicibus ꝓpter ꝓlixitatē aliquaꝝ ꝛ aliarū nimiā breuitatē: multoꝝ cōfratrū meoꝝ charitatiua requisitione cōpulsus: attendens etiā ꝙ diuisiones gratiarū sunt ꝛ donoꝝ: ꝛ vnicuiqꝫ dat manifestatio spiritus ad vtilitatē. i. ad cor. i 2. c. Decreui hāc sūmā cōpēdiosaꝫ ordinare dei adiutorio inuocato ſm illud. l. i. in pri. C. de ve. iu. enu. Quā ꝛ Angelicā noiabo: i qua mediocritate seruata: iuxta illud insti. de re. diui. §. cū quis. ꝛ in aūt. de consul. §. igitur. ꝛ post quicūqꝫ eaꝫ perlegerit inueniet quicqd in alijs sūmulis cōtinetur qꝺ pertineat ad cōfessores. p̄sertiꝫ in sūma dicta pisanella ac eius supplemēto: cuius casus cōsciētiales hic omnes inserui: lꝫ aliquādo p alia verba aut alio ordine Et vltra p̄dicta reperiet in. c. qꝺ incipit. Interrogatiōes. quecūqꝫ ꝑtinēt ad cōfessorē vel cōfiteri volentē circa quecūqꝫ peccata mortalia cognoscēda. dirigēt etiā ad multa cōsilia dāda: ac ad inueniēdū doctores ꝛ iura vbi de talib⁹ diffuse tractat. Ita ꝙ hec Angelica sūma erit vtilis nō solū cōfessorib⁹: verū etiā scholarib⁹ vtriusqꝫ iuris: ꝛ alijs quibuscūqꝫ ſm deū ꝛ rectā ciuilitatē viuere cupiētibus. Cuius ordinē infrascripta tabula demōstrabit. Rogo ergo vos lectores vt hanc vtilimā ꝛ Angelicā summā ea charitate suscipiatis qua vobis offert. Nec faciliter ad huiusmōi operis iudicia ꝓcedatis: quādoquidē qꝺ diutine sūmisqꝫ vigilijs ac sudorib⁹ digestū ē: nō leuiter vnico ꝑscrutat intuitu. Et ꝙuis in ea nihil sit dictū qꝺ nō arbitrat⁹ fuerim cōuenire iusticie ꝛ veritati: p̄sertiꝫ i foro cōsciētie cui satisfaciēdū magis cēsui ꝙ ad foꝝ cōtētiosū: ꝓpterea nō sū secut⁹ aliqñ cōmunē opinionē doctoꝝ p̄sertiꝫ canonistarū ꝛ legistaꝝ: q: ꝯsciētiali ꝛ theologice veritati nō mihi visa fuit cōuenire. Tñ iudicio sācte matris ecclesie ꝛ cuiuslibet meli⁹ sapiētis corrigēdā submitto: vt sit ad laudē dñi nostri iesu xpi: ꝛ eius gloriosissime matris Marie ac seraphici patris mei Francisci in secula seculorum Amen.

Explicit ꝓlogus: incipit tabula declaratoria ordis: ꝛ ꝯtentoꝝ i p̄dicta summa.

Et q: hec Angelica sūma ꝑncipalr edita ē p simplicib⁹ ꝯfessorib⁹ ñ habētib⁹ ꝑitiā vniuersalē iuris: iō hāc tabulā ei p̄pono: q̄ tria dmōstrabit. Pria ordinē libri q̄ sic distiguit: vꝫ p lraa alphabeti: ꝛ q̄lꝫ lra p capitula diuersa. quodlibꝫ vero capꝫ suos hꝫ paragrafos: except. q̄ttuor capitulis q̄ statiꝫ nō subdiuidūt p. §. sꝫ aliter. Nā capitulū excōicatio. §. ꝛ. 7. subdiuidit p cāus: ꝛ cāus i. §. ibi sistūt. Itē capꝫ matrimoniū. 3. distinguit p ipedimēta: ꝛ qꝺlibet ipedimentū cōgruos hꝫ. §. Iteꝫ capitulū restitutio. i. vbi ponūtur qui sūt ad restitutionē obnoxij: quiqꝫ cū sint varij ꝛ quāplures vt otius pateāt oculis p alphabeti litteras describūt. Et iuxta subsistētē materiā littere. §. cōtinēt. Quoꝝ capitulorū pricipia sunt que subsequuntur.

A

Sepultura
Seruitus
Sigillum
Simonia
Simplicitas
Simulatio
Sobrietas
Societas
Sodomia
Solicitudo
Solutio
Sors
Spectacula
Sponsalia
Statutum
Stipulatio
Stola
Studium
Stulticia
Stultus
Stuprum
Suasio
Subarratio
Subdelegare
Subditus
Subdiaconus
Subornatio
Subsanatio
Substitutio
Subtilitas
Successio
Successor
Suffragia
Superbia
Superstitio
Suspensio
Suspitio
Susurratio

Tabellio

Taciturnitas
Talia
Tantum
Temperantia
Temere
Temeritas
Tempus
Tergiuersator
Temptare
Testamentū
Testes
Thesaurus
Timor
Tolerantia
Tonsura
Torneamentū
Torpor
Tortura
Transactio
Transitus
Treuga
Tributum
Tribulatio
Tristicia
Turpe lucrum
Timor
Tutela

Uana gloria

Uasa sacra
Uasallus
Uectiga
Uelatio virginū
Uenatio
Uenditio
Ueneficiū
Ueniale peccatū
Uerberatio
Uestis
Uicarius
Uidua
Uillicus
Uendicatio
Uirginitas
Uirtus
Uis
Uisitatio
Uiciatus corporꝭ
Uictum
Unanimiter
Uniuersitas
Unctio extrema
Uoluntas
Uotum
Usucapio
Usura
Usus clauium
Usus
Ususfructus
Uxor

Ypocrisis

Ypotheca
Yconia
Ystrio

Zelus

Secunda presens tabula noīa doctoꝝ sacre theologię et vtriusqꝫ iuris qui sunt c[illegible]tenti in prefata summa: auriga et fidelissimi [illegible]duces indicabit: et in allegādo eoꝝ abbreui[illegible]tōes ꝙ sunt infrascripte ordine alphabeti or[illegible]inata: nō sm̄ eoꝝ antiquitatem vel excellenti[illegible] annotata: videlꝫ in sacra scriptura seu theo[illegible]logia
Albertus magnus [illegible]rdinis predicatoꝝ
Alexāder .s. de ales[illegible] ordinis minoꝝ
Alexander lomb[illegible]rdus de alexandria ordinis minorum
Ambrosius doctor ecclesie sanctus
Anselmus cantuariensis Archiepiscopus sanctus
Augustinus doctor ecclesie sanctus
Aureolus .s. Petrus aureo. ordinis minoꝝ

In iure canonico vel ciuili

Abbas
Alanus
A[illegible]bricus de rosate
Albertus papiensis
Alexander de ymola
Alexander neuo vincentius
Andreas barbatius siculus
Angelus .s. de perusio
Angelus aretinus seu de aretio
Antonius de butrio
Archidiaconus
Azo

Summiste

Aluarus ordinis minoꝝ
Archieps florentinus ordinis pdicato
Astensis ordinis minoꝝ
Augustinus de ancona

In sacra scriptura seu theologia

Beda
Bernardus sanctus
Bonauentura ordinis minoꝝ sanctus

In iure canonico vel ciuili

Baldus .s. de perusio
Bartolus videlicet de saxo ferrato
Bernardus glosator decretaliū
Bertholomeus brixensis
Bartholomeus cepola veroniensis
Bonagratia
Butrigarius .s. Jacobus butrgiarū

Summiste

Bernardin⁹ de senis ordinis mino[illegible]
Bertrandus cardinalis ordinis minoꝝ

Iu sacrra scriptura seu theologia

Cassianus
Ciprianus martyr

In iure canonico vel ciuili
Calderinus q̄ fuit Jo̅hes calderini
Cardinalis.s. frāciscus de zabarellis
Cynus Collectarius
Compostelanus qui nomiē Bernardus
Clarus ordinis minorum summista
In sacra scriptura seu theologia
Damascenus
Dionysius
Dynus vtriusq̄ iuris doctor
Dominicus de sc̄o georgio canonista
Summiste
Directorium iuris qui fuit Petrus casa
el ordinis minorum
In sacra scriptura seu theologia
Egidius ordinis heremitarum
Frā.s. frācisc⁹ de mayrōis ordis mior̄
Franciscus de ampulis ordinis minorū
In iure canonico vel ciuili
Federicus de senis
Florianus
Franciscus vercellensis
Franciscus de ramponibus
Franciscus de albertatis
Franciscus tigni de pisis
Franciscus de aretio seu aretinus
Fulgosius.s. Raphael fulgosius
In sacra scriptura seu theologia
Gilbertus
Grego.s. sc̄tūs Gregori⁹ doctor ecclie
Guilelmus de mara ordinis minorum
In iure canonico vel ciuili
Gabriel de offeletis mutinensis
Garsias
Gaspar de calderinis
Geminian⁹.s. Dn̄icus de sc̄to gēiniano
Girardus de senis
Gofredus
Gratianus compilator decreti
Guido de susaria
Guido cp̄s concordiensis
Guilelmus de cuneo
Guilelmus naason
Guilelm⁹ d̄ mōte landuno q̄ scripsit sup
clementinas ⁊ allegatur sic: laudunus
Guilelm⁹ durādi qui fecit speculum
Summiste
Girardus obdonis ordinis minorum
Gregorius de arimino
Gualdensis
Gualter⁹ cp̄s pictauiensis ordis minor̄
In sacra scriptura seu theologia
Henricus de gandauo
Hieronymus doctor ecclie sanctus
Hugo de sancto victore
In iure canonico vel ciuili
Henricus boych
Hermanus magnus legista
Hostiensis lumen iuris canonici
Hugo q̄ fecit multas glosas sup decretū
Hugo vercellensis
Hugolin⁹ d̄ la fōtana glosator iuri ciuil
In sacra scriptura seu theologia
Johes scoti ordis mior̄ q̄ allegat sic sco
Johes d̄ noto ordis mior̄ sicul⁹ ...stus
Johes de neapoli ordis p̄dicatorum
Johes de ripolis
In iure canonico vel ciuili
Jacob⁹ butrigari⁹ q̄ allegat butrigar ꝑ
Jacobus lotharius
Jacobus de beluisio
Jacobus de rauēna
Jacobus de arena
Innocenti⁹ papa splendor canonistarū
Johes theotonicus glosator decreti
Johes fauentinus
Johes de faucona
Johes de deo hispanus
Johes monachus cardinalis
Johes andree irradiator iuri canonici
Johes de anania
Johes plagiarius de senis
Jhes de montemerlo
Johes de sancto georgio bononiensis
Johes calderin⁹ qui allegat calderin⁹
Johes de lignano
Johes de Imola qui allegat Imola
Johes de platea bononiensis
Johes antonius de sancto georgio nūc
cp̄s alexandrinus mediolanensis
Summiste
Jacobus de laude ordinis minorum
Johes de saxonia ordinis minorum
Johes de ancona
Johes ordis p̄dicator̄ q̄ fec summā cō-
In sacra theologia fessor̄
Landulphus ordinis minorum
In iure canonico vel ciuili
Lappus de castilione abbas
Laurentius de pinu
Laudun⁹ vid̄ supra guilelm⁹ d̄ mōte ⁊c̄
Laurentius de rodulphis florentinus
Ludouicus de roma
Lucas de grachis
Magister sniar̄.s. Petrus lombardus
princeps theologorum

In iure canonico vel ciuili
Martinus silmani:
Marsilius
Matheus romanus
Matheus de mathesolhs
Nicholaus de lira ordinis minorũ totius biblie subtilissimus expositor
In iure canonico vel ciuili
Nicolaus de matharellis
Nicolaus de neapoli
Odoardus
Odofredus
Oldradus de ponte legista
Oldradus de laude canonista qui fecit multa consilia
In theologia
Petrus.i.de tarãtasio ordis predicatorũ
Petrus aureolus ordinis minorum
Petrus de palude ordinis predicatorum
In iure canonico vel ciuili
Panormita.i.nicholaus abbas siculus episcopus panormitanus
Paulus de castro
Paulus de liazariis
Petrus.i.de bella pertica.
Petrus belie
Petrus de stagno
Petrus de ancharano
Pileius
Philippus
Philippus de perusio
Placentinus
Petrus casuel.i.directoriũ:vt.S.
In sacra scriptura et theologia
Rabanus
Ricardus.i.de mediauilla ordis minorũ
Ricardus anglicus ordis minorũ vnus ex quattuor expositoribus regule nostre
Ricardus de sancto victore
In iure canonico vel ciuili
Raynerius de forliuio
Raphael fulgosius
Ricardus malũbra
Rofredus beneuentanus
Sũmiste
Raymũdus ordinis predicatorũ
Rodonensis gulielmus noie glosator
Raymundi ordinis predicatorum
Rogerius
Scotus.i.Johes scotus ordinis minorũ
In iure canonico vel ciuili
Salicetus
Stephanus prouincialis
Signorolus de homodeis
Sũmiste
Speculator.i.gulielmus durandi
Sũma confessorũ ordinis predicatorum
In theologia
Thomas de aquino ordis predicatorũ scis
Tãcredus doctor iuris canonici.
In theologia
Ugo de castro nouo ordinis minorum
Ubaldus de perusio
Ubertus de bobio
Uincentius
Uldericus
ysidorus sanctus
ymola.i.Johãnes de ymola
zenzelinus doctor iuris canonici

Tertio hec tabula pro simplicibus declarat modũ allegãdi tã thelogos quã iura canonica et ciuilia: ac aliq̃s abbreuiatões. doctores eni theologi allegãt vel i quolibetis: vel sup magistrũ sentẽtiarũ sic videlz Bona.i.i.vel 2.vel.3.aut.4.subaudi sup magistrũ sẽtẽtiarũ.postea ponit di.et p9.ponit articulo.i.vel.2.aut.3.etc.deinde subiungit q.i.vel.2.etc. Aliqñ addit pme vel.2.partis subintellige eiusdẽ distictiõis.aliquãdo allegant sic videlicet Bo.i.1.vel.2.etc.sup lrãz scz pdicti magistri sentẽtiarũ. Sũt duo lumiosi doctores qui aliter allegant: videlicet Alex.et sãct9 Tho. Naz quia fecerũt sũmaz super magistrũ sẽtẽtiarũ: quarũ vna hz quattuor ptes: scz illa Alex. altera tñ tres vt videriz: et. 2. ps q̃rũ diuidit i duas ptes. Ideo allegant sic. si ẽ in pma pte vel.3.aut.4.Alex.i pma vel.3.aut.4.scz pte sũme pdicte tractatu de potẽtia dei vel de superbia et hmõi.q.i.vel.2.etc.Tho.vero allegatur similiter i pria vel.3.scz parte.q.tali articulo tali. Cũ vero id qd allegat ẽ in 2.pte sũme ipsorũ allegat sic in pria se. vel i sa.se.i.i pria parte secũde partis pdicte sũme: vel in secũda pte predicte secũde partis pricipalis sũme Iure ro canonica allegãt diuersimode. Nam decretũ quia hz tres partes pricipales: et secũda pars habet aliaz partez subdistinctã. Ideo si allegatur qd est in pria pte quotatur per di.et.c.vel.§. solũmõ;

τ habet centum vnam distinctionē. Si vero allegatur quod est in sa parte pn̄cipali: sic quotatur prima vel sa aut tertia τc. vsq̧ ad tringinta sex: τ subaudi cā quia habet trigintasex causas: post sub infertur. q. i. vel. 2. τc. quia quelȝ causa habet suas. q. postea. c. τ. §. Si autē qđ allegatur est in secunda parte subdistincta: sic quotatur de penitentia. di. i. vel. 2. vsq̧ ad. 7. quia habet. 7. distinctiones ille tractatus de penitētia qui ponitur 33. causa sub. q. 3. eiusdeȝ cause: postea additur. c. vel. §. Tertie vero partis contenta allegantur sic. de conse. di. i. vel. 2. vsq̧ ad. 5. quia tantum quinq̧ distinctiones habet cuȝ suis. c. τ. §. Decretales autē allegantur per rubricas suas. τ. c. τ. §. Similiter sextus liber τ clementine: q̄ ībus rubricis additur. li. 6. vel in cle. vt appareat non esse in decretalibus qđ allegatur: sed in altero istorum. Aduerte etiam q̄ non semper quotatur. c. τ tūc id quod sequitur in medietate ad rubricam est principium. c. Similiter quando est in cle. loco. c. ponitur clementina i. vel. 2. aut principium ipsius. c. τ sic allegatur: vȝ cle. si gratiose. d̄ rescrip. τ huiusmodi. Jus vero ciuile allegatur cōiter per. l. τ. §. sub suis rubricis. τ si est in codice preponitur rubrice. C. eleuatū Si est in digestis preponuntur duo. ff. Si vero est in libro institutionum preponitur sic insti. que solum post rubricas. §. habet: non leges. Fallunt ab hac regula tres libri. Primus est codex: in quo quia sunt multe autentice: quādo talis autentica allegatur quotatur sic. aut. videlȝ ad hec. C. de vsuris. vel autē cassa. C. de sacro san. ec. Nam talis autē. est posita sub tali rubrica τ sic incipit vt sequitur. ad istud. autē. Alius liber est liber autenticorum qui allegatur sic. in auten. sub rubrica sua: τ. §. solum. aliq̄n ponitur collatōne. i. ver. 2. vsq̧ ad nouē quia habet collationes nouem. Tertius liber est liber feudorum qui allegatur per rubricas suas τ. c. τ. §. Unum tamē notandum q̄ licet ali. c. vel. l. proponātur rubricis vel postponantur nihil est. Summiste vero allegantur aliqui per titulos aliqui per rubricas: aliqui per libros τ huiusmodi. Et aduerte q̄ quando allegatur Ho. vel Hos. sine rubrica cōiter tale dem est in sua summa sub titulo de tali materia. Et ne propter abbreuiatiōes multas quis erret: in fine huius summe ponam omnes rubricas tam iuris cānonici q̄ ciuilis ex quibus poterit intelligere earum abbreuiationes. Similiter hic inserā aliquas abbreuiationes quibus sepius vtor in hac summa. Auten. quando ponitur sub rubrica codicis df autentica: quando non ponitur in codice df autentico: quod quidem est liber autenticorum: τ sequitur ad eum rubrica sua. C. si est eleuatuȝ dicitur. Codice. si non est eleuatum df capto.

cle. i. est clementina.
Concor. i. cōcordat vl' concordantijs
d. i. dicto vel dicta vel dictis.
Di. i. distinctione
Eo. i. eodem. s. titulo vel capto τ hmōi
Ea. i. eadem distinctione vel cā vel. q.
Fi. i. finali vel fine
Glo. i. glosa
Li. i. libro.
No. i. notat vel notatur vel notanda
Ob. i. obstat
Opi. i. opinio
Oppo. i. opponitur
q. i. questione
R. i. respondeo vel rñdet
Rica. i. rubricā
ti. i. titulo.
tex. i. textus
v. i. verbo vel versiculo

Eya ergo patres τ fratres properate et currite. τ vt peritiam casuum conscientium possitis habere hanc angelicaȝ summam perlegite: quam si more mundorum animalium ruminabitis: in casibus cōscientie non errabitis.

Explicit tabula.

Impressor lectori. S.

Duo sunt rerum genera: studiosissime lector: que hom[illegible]es totum per orbez illustres efficiunt: militia. s. et lre. Legimus. n. tant[illegible] fuisse preclarum Homeri nomē: vt eum plures Grecie vrbes florentissime eum [illegible]suum fuisse ciuem contenderint. Si itaq; eā quaz poesim appellāt hunc toti orb[illegible] celebrem effecit: eius quem diuinum ius ornat memoriam que vetustas abo[illegible]lit vnq̄? Habes eniz non humanum sed angelicum venerandi patris Ange[illegible]pus: qui cum non solum ea que et humani et positiui iuris sunt complecti v[illegible]:scz et eam quam theologiā vocāt: nullo erit violabilis euo. Presertim cū [illegible] diuinum opus post primam quam in lucem dederat structuram: innumeris et vtilimis et necessariis additionibus ornatum sublimeq; reddiderit: sine quarum studio opus ipsū lectitāti conducere non posse videtur. Vale.

Lector impressori. S.

Eum tam sublime opus fidissime Impressor diuinis atq; necessariis additionibus ornatum effeceris: gratias ago non mediocres. Ea eniz in tanto opere diligentia visus es: vt non solum lector ipse debeat: Ast totam christianam religionez pro tanto beneficio mortalibus colato: gratias agere tibi debeat ingētes. Vale.

Incipit summa fratris angeli de
Clauassio alr angelica cũ prio exẽpla
ri ipsi⁹ fratris angeli correcta eo qualic
ũq̃ sic vsq3 in p̃sentẽ diẽ vitio trãscri
ptorũ sũt in mult. diminute ⁊ corrupte
vna cũ additiõib⁹ eiusdẽ fris Angeli.

a Abbas dr eẽ p̃
sõr 3 eta
tẽ q̃.⁊ etatis.xxv.an
nor:vt.ĩ. Etas.
1 Abbas a q̃ dz eli
gi.R.a mõasterio cui
p̃fici debet.18.q.2.c.abbatẽ.
2 De cuius monasterio dz eligi? R.de
pprio:nisi qñ idoneam personam non
haberet:q: tũc de alio monasterio eli
gi põt.18.q.2.c.q̃ sit.
3 A q̃ dz ofirmari.vide.ĩ. Cõfirmatõ
§.quarto.
4 A q̃ dz bñdici? R.q ab ep̃o diocesa
no.p quã bñdictõz itelligit ei dari cu
ra mõasterij ẽm Inn.i.c.i.d sup.ne.p̃.
Nec añq̃ sit bñdict⁹ dz exercere q̃ pti
nẽt ad ei⁹ offm ẽm gl.in.d.c.i. Qd li
mito ẽm Laudunũ in cle.attẽdẽtes.d
sta.mo.qñ ẽ ɔsuetudo in mõasterio q
bñdicat:als non. et sic intelligo.d.c.i.
5 Sz qd si ep̃s recuset eũ bñdicere? R.
q si tertio reqsit⁹ cũ hũilitate ⁊ deuotõe
vt ɔgruit recusauerit eũ bñdicere: tũc
p̃t ⁊ mõachos suos bñdicere: et alia q̃
ad ei⁹ offm ptinẽt exercere:vt in.d.c.i. 6
Quo die dz bñdici? R.q solũmõ in
dieb⁹ in qb⁹ ordies miores pñt ɔferri
ẽz cõem opi.do.vt not.i.d.cle.attẽden
tes.⁊ Pa.i.c.cũ sis.de ɔse.ec. vel alta.
Utrũ possit aliqd exigi p tali bñdi 7
ctõe? R.q nõ: aliter esset symonia.tex.
est in.c.sicut.el.z.de symo.
Utrũ vn⁹ abbas possit p̃esse duobus 8
mõasterijs seu duab⁹ ecclijs curã aiar
hñtib⁹? R.q nõ sine dispẽsatiõe pape:
nisi vnũ mõasteriũ aut ecclia depẽde
at ex alia vel adinuicẽ sint annexa : vt
in.c.vl.in fi.de re do.
Utrũ abbas possit solẽniter pplo bñ 9
dictõez dare? R.q in ecclijs q̃ ei pleno
iure ptinẽt põt post missaz vesporũ et
matutinarũ officia. Alibi aũt publice
ac p vias nõ põt:nisi ex spãli p̃uilegio
ɔcedat:vt i.c.abbates. de priui.lib.6.
Utrũ possit bñdicere paramẽta ⁊ q̃. 10
vide.ĩ.Benedictio.§.1.⁊.2.
Utrũ possit ordies ɔferre.vid.ĩ.Or: 11
Utrũ abbas possit absol .do.2.i p̃n. 12
uere suos mõachos? R.sic ab omibus
pctis ⁊ cẽsuris.nisi spãlr alicui a iure re
ẽuent. Et lz Pa.i.c.mõachi.de sen.ex.
teneat q nõ p̃t absoluere nisi ab excõi
catõe p iectõe manuũ i psonã ecclasti
cã :tu tñ tene q p̃t:vt.ĩ.absolutõ.1.§.2
Utrũ possit phibẽ suo mõacho ne cõ 13
fiteat ep̃o l ei⁹ pniario? R.ẽz ia.d lau.
in su,q nõ,qd limito nisi sit exẽpt⁹:vt

alíud babeat ꝑ priuilegium a papa.
14 ¶ Utrū abbas possit dispēsare cū mo
nachis sr irregularitate? R. ꝙ sic sup ir
regularitate quā ꝯtrxerūt recipiēdo or
dines in excōc: facti tñ mēoriā vel iuri
ꝑitiā nō hñtes. tñ qñ graue ⁊ notabi
le factū ñ fuit: siue hāc irregularitatez
incurrerit añ ingressū religiōis siue pꝰ
ſꝫ cōiter doc. i. c. cū illoꝝ. ꝺ ſēn. exc. In
alijs āt irregularitatibꝰ nō ꝑt de iure
cōi: vt no. Host. ⁊ Pa. in. ꝺ. c. cū illoꝝ.
facit regula que a iure cōi. de re. iu. li.
6. nisi vbi ius expsse ei cōcedat.
15 ¶ Utrū possit dispēsare cū mōachis ī
wtis factis añ ingressuz religiōis? R.
ꝙ sic: vt no. gl. in. c. noluit. 33. q. 5. de vo
tis ī religiōe factis. vid. ꝭ. votū. 2. §. 3.
16 ¶ Utrū possit dispēsare cū monachis
in regla. vide. ꝭ. Dispensatio. §. 8.
17 ¶ Utrū possit cōcedere mōachis vsuz
alicuius rei vel eius admistratōez? R.
ſm Inn. ī. c. fi. q cle. vl' vo. ꝙ pōt ꝯcedē
certos redditꝰ mōacho vñ viuat: ⁊ dic
Io. an. ī regla nō ē obligatoriū. ꝺ reg.
iu. li. 6. valere statutū monasterij: vt ꝑ
indumentis ⁊ alijs necessarijs q̇sq3 mo
nachoꝝ recipiat certū q̇d: ſꝫ vt possit di
spēsare ad libitū ⁊ dispone nō potest.
silr ne possit tei auferri qñ suo supiori
placuerit nō ꝑt ꝯcedere: Et cū licentia
pape. c. cū ad monasteriū. de stat. mo.
18 ¶ Utrū possit expellē mōachos suos?
R. ꝙ nō ſꝫ Pa. i. ꝺ. c. cū ad mōasteriū.
ꝑ. c. fi. de regu. qꝺ vult vt fugitiuos re
q̇rat ⁊ cogat eos ad suū redire mona
steriū si ꝑt eos tenere absq3 gui scan
da or: vel saltē ꝓuideat eis de alio loco
religioso eiusdem ordinis: vbi ad agē
dam pñiam deputentur: et necessaria
eis ministrentur.
19 ¶ Utrū possit licentiare ad aliā religi
onem? vide. ꝭ. Religiosus. §. 34.
20 ¶ Quid de bonis illius mōachi quez
abbas de facto expulit. vide. ꝭ. Mona
sterium. §. 6.
21 ¶ Utrū possit dare licentiā monacho
stādi separate in aliqua cella? R. ꝙ sic
dūmodo ex iusta cā ⁊ infra scepta mo
nasterij: sed nō ex̄: vt i. c. vlt. 20. q. 4.
22 ¶ Utrū possit corrigere monachos su
os? R. ꝙ sic: nec tenet i hoc reqrere cō
siliuz sui capituli ſm Pa. in. c. Iohan
nes. de regula.
23 ¶ Ad que obligat abbas? R. ꝙ vltra
alios mōachos obligat ad curā aiaꝝ
sibi sbiectaꝝ ⁊ mōasterij: ac reꝝ ipiꝰ: et
magͣ negligētia ē pctm mortale: vt. ꝭ.
¶ Utꝝ ligeť suo statuto ꝭ. Negla. §. i. 24
ēt cū ꝯsēsu fcō? R. ſm Pa. i. ꝺ. c. cū ad
mōasteriū ꝙ nō. ⁊ dic Io. an. i. ꝺ. regla
nō ē obligatoriū: ēt si iurasset ſuare tꝫ
reuocatio: lꝫ sit piur. Ex q̇ pꝫ ꝙ lꝫ insti
tuerit pōrē cū ꝯsēsu aut aliū officialē
ꝑt reuocare: q3 abbas mōacho suo in
aliq nō ꝑt obligari: sic nec dñs seruo.
l. interpositas. in fi. C. de transac.
¶ Utꝝ teneat ire ad sinodū? R. ꝙ sic si 25
hꝫ ppłm vel capellas hñtes ppłꝫ: ēt si
ipse sit exēptꝰ: dūmō capelle seu ppłs
nō sit exēptꝰ: alr non. c. qꝺ sup his. de
ma. ⁊ obe. ⁊ qꝺ ibi notat.
¶ Utꝝ possit pōratibꝰ eccłijs admistra 26
tōibꝰ aut q̇buslꝫ alijs bñficijs nouas
pēsiōes īponē aut veteres augē: aut ad
mēsam suā ꝑdcā applicare? R. ꝙ nō:
nec q̇lꝫ aliꝰ ꝑlatꝰ regularis. cle. vnica. de
¶ Utꝝ possit pñtare cleri sup. ne. ꝑ. 27
cos ī eccłijs in q̇bꝰ hꝫ ius pronatꝰ? R.
ꝙ non sine ꝯsensu capituli. c. ea noscit.
de his que fi. a ꝑla.

Additio nisi ex approbata ꝯsue tudine vel ꝑuilegio aliꝰ habeatur: vt ibi.

a Bbatissa: dꝫ eligi a monasterio in q̇ ꝑficiēda est: in q̇ electōe nul
la dꝫ admitti nisi cōpleuerit. 12. ānū et
sit ꝑfessa tacite vl' expsse: ⁊ eligenda dꝫ
cōpleuisse. 30. ānū: ⁊ eē ꝑfessa expsse or
dinē reglarē. Idē dic de pōrissa ꝑ quā
monasteriū regit: cuiꝰ electio si due ꝑ
tes ꝯuentꝰ ad eā accedūt qñ ꝑ scrutini
um pcedit nulla exceptōe aut appella
tione admissa ē ꝯfirmāda. Si ꝟo nul
la ad duas ptes accessit: tūc nō obstan
te publicatōe scrutinij ⁊ electione pñ
te alie accedere ad eā q̇ hꝫ maiorē partez
totiꝰ capli: q̇ si ad duas ptes accedit ñ
obstāte quocūq3 ꝯfirmet. ⁊ q̇ vocātur
ad eas dirigēdas in hmōi electionibꝰ
nisi se abstineāt ab his per q̇ discordia
ꝑt exoriri vl' exorta nutriri sīt excōi
ipso facto. Et hec locū hñt nedū in mo
nasterijs religionis approbate: veꝝ ēt
in mulieribꝰ que ſm quarūdam ꝓuin
ciarū ꝯsuetudines nec pprijs renunci
ant nec professionem faciūt regularē:
sed viuunt

sed viuūt: vt in ecclijs secularib⁹ canonici regulares. h notat̃ i in.c. idēntitatibus. de elec. li.6. de quo habes. j. Excōmunicatio.7. casu.16.

1 ¶ A quo debet cōfirmari. vide. j. Cōfirmatio.§.4.

2 ¶ Utruꝫ debeat bñdici? R. ꝙ sic. vbi ē ɔsuetudo. ꝙ si ñ faciat se bñdici infra annū a sua confirmatione computandū: vbi ē ɔsuetudo ꝙ bñdicat̃: nisi cā rōnab l subsit: cad t ipso facto a iure suo. cle. attēdentes. ꝺ sta. mo.

3 ¶ Utrū possit q̄cūq̄ ɔ̄dle bñdici? R. ꝺm gl. in. d. cle. attēdentes ꝙ sic.

4 ¶ Utrū abbatissa possit ecclias ɔferre τ bñficia et instituere clicos in ecclijs sui monasterij? R. ꝺm gl. i. c. dilecta. ꝺ ma. τ obe. ꝙ sic de ɔsensu sui capituli

5 post suam ɔfirmationem.

¶ Utrū possit abbatissa excōicare: ab offō suspēdē vl iterdicē? R. ꝙ ñ ꝺm gl. i. d. c. dilecta: q: h ptinēt ad claues. c. tāta. ꝺ ex. p. pt tñ a bñficio τ mōachas τ clicos suspēdē τ phibē ne celebrēt in ei⁹ ecclīis. sꝫ tñ tal suspēsio ñ ē ppꝛie suspēsio. ꝺm pa. i. d. c. dilecta: q: si celebrarēt ñ essent irreglares clici celebrātes.

6 ¶ Utrū possit p̄dicare: moniales bñdicere: ɔfessiōes audire τ hmōi? R. ꝙ nō pt aliq̄d facē q̄ꝺ ptineat ad aliquē ordinē: vt pꝫ i. c. noua. ꝺ pe. τ re. pt tñ in matutinis euāgeliū legē. vñ ēt diaconisse appellant̃.27.q.1. diaconissā. τ ēt mōiales seu subditas monē τ exhortari

7 ¶ Utrū abbatissa volēs loq̄ cū aliq̄ debeat eē associata? R. ꝙ sic: saltē ꝑ vetulā mōachā.18.q.2. diffinim⁹. τ. c. i decima. eadē. q. ꝺ: ꝙ due vl tres ꝺbēt eē.

8 ¶ Quo abbatissa pt exire ꝑ homagio faciēdo: habes. j. Monialis.§.3.

a **Horsum** p̄curās homicida ē. Et qui sterilitatis venena p̄curat. et peccat mortalr. c. aliqñ. et. c. se.32. q.2. si aiat⁹ erat fet⁹ dꝫ puniri capite: q̄a e[st] h⁹ homicida. si ꝟo iaiatus erat: si no[bilis] hoc facit pte honoꝝ amissa relegat̃. Si ꝟo ignobil ꝺānat̃ in metallū. ff. de pe. l. si q̄s aliq̄d.§. q̄ abortōnis.

a **Brogatio** legū l ɔstitutionū fit tribus de causis. Pꝛio ppt ɔsuetudinē ɔtriam.31. di. añ triēniū. isti. de testa.§.2. Sc̄da ꝑp dispar e susceꝑ dez tpm.34. di. c. fraternitatis tue: vbi tex. Defect⁹ nři tpis q̄b⁹ nō solū merita: sꝫ corpa defecerūt distrīctōis illi⁹ nō patitur manere cēsurā. Tertio ꝑp emergētia mala.63. di.§. ver. i fi. vbi exēplū de ꝺpēte eneo quā moyses bona fecit intētōe. Ezechias bōa itētōe ɔstruxit

a **Bsens** cā reipublice: vt ambasiatores τ hmōi multa hñt priuilegia.

¶ Sed nūquid illi q̄ data opa τ affectate: ēt cā reipublice sūt abs̄ñtes gaudeāt illis p̄uilegiis? R. ꝙ nō: vt. l. τ q̄ data. ff. ex q̄. cau. ma. τ. l. pe. C. quo et qñ iudex. τ. l. vniuersi. C. de legati. ꝺm vnā le. Et adūte ꝙ ille q̄ i offō modici valoris absens ē cā reipubli. p̄sumit̃ affectate τ data opa abesse. tex. ē i l. spadonē.§. fi. de excu. tu. Sequit̃ hoc In do. de ro. in no. Et facit ꝺ clericos absentes q̄ vt āpliores obtineāt dignitates stant cū cardinalib⁹. Et ābasiatores tenent̃ restituere expēsas cōitati qñ stant plusq̄ expediat dolose vl voluntate sua: vt in. d. l. τ qui data.

a **Bsolutio** pꝛio ab excōicatōine vtruꝫ possit ipēdi a ñ sacerdote? R. ꝺm Monal. ti. Excōicatio ꝙ duplex ē ipsi⁹ absolutio. Una q̄ ptinet ad foruꝫ pniale. Et hoc solū a sacerdotib⁹ pōt i ipendi: vt in. c. canonica. de sent. ex. et sic intelligo Inno. in. c. q̄rto. de ɔsue. Alia ē q̄ ptinet mere ad forū ɔtentiosum. Et hmōi absolutio pt committi diacono τ inferiorib⁹ clericis. τ de hac intellige gl. in. c. pastoralis. ꝺ of. or. q̄ vult vt etiā laic⁹ absoluat. De q̄ dic: vt j. Absolutio.3.§.17. Ita tñ ꝙ absolut⁹ a talibus opꝫ postea absoluat̃ iterū a sacerdote de pꝛia absolutione ratōne mortalis peccati ꝑpter q̄ꝺ fuit excōicatus. Ratio ꝺm Inno. in. d. c. q̄rto. et c. fi. de exces. pla. q: ptinet ad ptātem clauiū que solis sacerdotib⁹ date sunt 20. di.§. i.96. dist.§. illud aūt. τ. c. hñ. τ de pe. τ re. noua.

¶ Utrū omnis sacerdos possit absoluere ab excōicatōe minori a iure quā q̄s incurrit participādo locutione et hmōi? R. ꝙ nō: sed solum ꝓprius episcopus vel curatus vel hñs licentiā;

ab eis: vel a papa. ar. c. cū nup. §. i scda.
de sen. ex. vbi ēt archiepō i puīcia: sz ex
suā diocesim declarat nō licere. itelli-
ge nisi dū visitat: vt in. c. ppetuo. de cē
si. li. 6. & multominus aliis cōcordant
Inno. et hosti. in. d. c. nuper.
2 Utrū ppri9 epūs vel curat9 possit ab-
soluere ab oī excōicatōe maiori lata a
iure. Rn. sz Inn. i. d. c. nup. ꝙ tā a mio
ri ꝙ a maiori pt absoluere ppri9 epūs
vel ppri9 sacerdos: nisi i casib9 i qb9 cō-
ditor canōis sibi absolutōez resuauit:
vel alti. et cū ipō ꝯcordat ho. ibidē vbi
ē qsi tex. expssus. et hāc opi. tenēt theo
logi: vt i. dir. li. 3. ti. 4 Int qs ē scūs bo
na. i. 4. di. 18. q. vl. Et sctūs Tho. eadē
di. ar. vl. q. i. Silr sūmiste: vt Mōal.
ti. Excōio. et sūma ꝯfe. ti. 3. §. 85. li. 3. et
Jo. de saxonia i sua sum. ti. Absolutō
ꝯriū tz Pa. i. c. mōachi. et. c. mlieres. de
sen. ex. et gl. i. c. epūs. de pe. et re. quā seq
tur Ge. ibidē. et ēt gl. vl i cle. attēdētes
de sta. reg. et i cle. vnica. de ꝯsan. et affi.
et Fe. ꝯsi. 14. Ego ꝯsulo ꝙ sacerdos p-
pri9 eā opi. sequat q sibi vr in illo casu
mag expedire saluti ipsi9 penitētis vel
cōitati fideliū: qr vtrāqz pt tenere. Et
ꝯria de sbtilitate iuri mihi vr verior. et
itellige nisi epūs sibi absolutōz a tali ex
cōicatōe resuasset spālr: qr tūc ppri9 sa-
cerdos nō possz absoluere: vt lati9 dicā
j. Casus. Aduerte ēt qr epis sol ꝯcedit
absolutio ab excōicatōe p violēta inie
ctōe manuū i psonā eccl. asticā: vt i. d.
c. mlieres. c. ea noscit. et. c. puēit. qñ in
iuria ē leuis: vel qñ excōicat9 adire ñ pt
papā. et sic iferior nō absoluit ab ca: nisi
ei cui spālr ꝯcedit: vt abbati et hmōi: de
q. j. Excōicatio. 5. casu. i. §. 38. cuz seq.
3 Utrū idē sit dicēduz de excōicatōne
statutoꝝ puīcialiū ꝯciliorꝝ aut sinoda
liū: seu q faciūt legati i suis legatōib9
Rn. dir. vb. S. ꝙ Guil. dicit ꝙ sic. et ē ve
rū sic vult Pa. in. c. graue. de pbē. i gl.
Et loquit ipse de epō: qr tenet ꝙ perti
net ad epm absolutio. Et addit ēt si is
currat in aliena diocesi a sbdito suo et
ēt si statutū eēt ꝯfirmatū p papā sz io.
an. i. c. ex frequētib9. de insti. et ibi Pa.
p rōez: qr exq ꝯditores nō sibi nec aliis
resuarūt vident aliis ꝯcessisse. Guil. āt
intelligit etiā de ppriis sacerdotib9 ex
quo excipit religiosos: qb9 est prohibi-
tū a talibus sentētiis puīcialib9 aut
sinodalibus absoluere. cle. religiosi. de
priui. Et sic tene sm ꝙ dixi in prece. q.
Utrū idem sit dicendū de suspensio- 4
ne āt interdicto qd iponit a iure: aut
per statuta puīcialia sinodolia: vel le-
gatorꝝ. Rn. gl. i. d. c. graue ꝙ sic exq cō-
ditor canonis nō reseruauit. fa. gl. i. c.
si q̄s. el primo. 19. q. 7. Glo. tñ in cle. i.
de here. limitat verū qñ suspensio non
hz tpūs determinatuz: quia quando hz
tēpus determinatum nullus inferior
absoluere pōt. Et eā sequit Car. ibi. et
Pa. in. c. tā ex litis. de testi. De quo dic
vt. j. Suspensio. 4. §. 11. Sed q sunt in
iure reseruata pape. vide. j. Excōmuni-
catio. 5. Que autem epō. vide Excom-
municatio. 9. Et a quibus alii possūt
absoluere. Excōicatio. 7.
Utrū in articulo mort. cōstitut9 pos- 5
sit absolui ab excōicatōe: vel ipeditus
et quis potest absoluere. vide. j. Abso-
lutio. 3. §. 16. et. 17.
Quis absoluat exemptū ab excōica- 6
tione. vide. j. Exemptus. §. 6.
Utrū ille qui incurrit excōicatōez in 7
vna diocesi ibi hñs domiciliuz: postea
transfert se ad aliā diocesim possit ab
solui a pfata excōicatōe ab epō vel cu
rato illi9 dioces ad quā se trāstulit. Rn.
sm Ri. in. 4. di. 18. ar. 6. q. 5. ꝙ sic si ex
cōicatio ē a iure: vel p statuta qrūcūqz
et nō sit resuata p cōditorē. ar. d. c. nu-
p. qd nō distinguit an sit ꝯcta in dioce
cesi vel alibi. Secus si esset ab hoīe. vel
si ꝯditor canonis sibi resuasset: qr tūc
nō possz. Hoc idē tenet Jo. an. et Pa.
in. d. c. ex frequentibus. q ad epōs.

Absolutio

Secūdo ab
excōicatōne
a est q ab hoīe seu iudice a q pōt
ipendit. Rn. ꝙ regulr ab illo pōt q eam
tulit: qa regulariter qui pōt soluere:
pōt et ligare: et econtrario. 24. q. i. si P[illegible]
trus: et. 21. di. inferior. ff. de re iu. l. qu[illegible]
cōdēnare: et. ff. de reg. iu. l. nemo. l[illegible]
ma. de pe. di. i. verbū. Fallit regla i[illegible]
6. casibus. Primus in delegato pape
q inobedientē sue sententie pōt excōi-
care: sz post annū a sua sentētia diffini-
tiua nō pōt absoluere: vt de of. deleg.
c. querenti. et ibi dicit Inno. et si excōi-
cat delegat9 pape añ diffinitiuā sentē-
tiā semp

etiam sp vsq3 ad diffinitiuā sniam ⁊ ēt
post vsq3 ad annū absoluere potit: q:
ppetuata ē iurisditō sua: vt i.c.grauē:
⁊.c.l3.co.ti.q: ea q̄ ad ius rescribūt̃ de
bēt esse ppetua.C. de di.re.l.falso.et h̄
idē t3 gl.i.d.c.q̄rēti. Scđs i eo q̄ post⸗
q̄p excōicauit icidit ip̄e i maiorē excōi⸗
catōnē.24.q.1.ai diuin⁹. de h̄ vide.j.
Excōicatio vitio.sec⁹ si in miorē: q: pos
set.de sen.ex.duob⁹.de cle.ex.mi.li ce⸗
lebrat. Terti⁹ in incēdiario.vide.j.Ex⸗
cōicatio.5.casu.5.Quart⁹ in snia lata
ab iferiore: s3 ɔfirmata ex certa scia p
papā.qđ itellige de snia q̄ ē ab hoie s3
Jo.an.i.c.ex freq̄ntib⁹.de insti.Rō.q:
dia nra facim⁹ q̄b⁹ auctem ipartimur.
c.si aplice.đ p̄bē.li.6.C.đ ve.iu.enu.l.
1.§.ofa. Sec⁹ si sine certa scia aut cāe
cognitōe ɔfirmat: vel si snia ess3 p sta⸗
tutū: q: quātūcunq3 ɔfirmatū potit i⸗
ferior absoluere: nisi papa in ɔfirmati
one sibi vel alij reseruasset sic de alijs q̄
sunt a iure: vt.s̄.dictū ē in p̄ce.c.§.3.
Quint⁹ đ illo q̄ excōicauit ⁊ tn̄ nō ē sa
cerdos: q: l3 possit absoluē đ absolutōe
q̄ ptinet ad forū ɔtētiosum: nō tn̄ de il
la q̄ ptinet ad forū pniale: đ q̄ dic: vt.s̄
Absolutio.1. Sexto ē in illo cui papa
mādat vt aliquē excōicet sine aliq̄ cāe
cognitōe: q: talis ē mer⁹ executor: ⁊ iō
absoluē nō potit.ar.c.sup qōnū: ⁊.c.fi.
de of.dele.sec⁹ si mādass3 cāe cognitio
nē: q: tūc posset absoluere.ar.c.x̄bū.đ
pe.di.1.⁊ no. Jo.⁊ Arch.21.di.iferior.
⁊ ho.⁊ ber.i.c. cū iferior.de ma.⁊ obe.
1 Sed quid si papa mādat simplr vt
sniam excōicatōis in aliquē ferat? R.
Inno.i.d.c.fi.q̄p nō d3 eā ferre nisi cu3
cāe cognitiōe ⁊ monitiōe p̄missa.2.q.
1.nemo: ⁊.c.sacro.de se.ex.⁊ facit glo.i
d.c.fi. Addit tn̄ q̄p si ɔstat papā cogno
uisse d: cā: q̄p tūc ad ei⁹ mādatum sine
alia cognitōe d3 ferre sententiā.l.de q̄
re.ff.de iud. ⁊ similiter dicēdū ē đ snia
quā alij p̄nt p aliū ferre. Ho.tn̄ ⁊ Jo.
an.⁊ Pa.in.d.c.fi.tenent q̄p p tale mā
datu3 simplr factū nō cōcedit̃ accesso⸗
rie iurisditō: q̄uis Pa.dicat q̄p opinio
Un.qui dicit q̄p dat̃ iurisditio cu3 pa⸗
pa mādat aliqđ spūale extra curiā: pu
ta vt excōicet est valde equa. Ego cre⸗
do q̄p ⁊ si sit eq̄: tn̄ sit verior ɔria: ⁊ ideo
ad intētō3 pape sit recurrēdū q̄ p x̄ba
mādati pōt đp̄bēdi. Et si cū cāe cogni
tiōe mādet: vtputa q: dic. Intelleximus
q̄p talis ⁊c. q̄re mādam⁹ veritate cogni
ta vt excoices ⁊c. tūc absoluere poterit.
sec⁹ si dicat: q: certificati sum⁹ q̄p tal' ⁊c.
Jo. mādam⁹ q̄ten⁹ excoices ⁊c. tunc a
tali nō poterit absoluere.
Utrū archiep̄s possit absoluē a snia 2
excōicatōis ep̄i sui suffraganei aut ali
orū iferiorū: q̄ q̄uis sint de sua puicia
nō tn̄ sunt de sua diocesi? R. q̄p nō.c.ro
mana: et.c.venerabilib⁹.đ sen.ex.li 6.
nisi qn̄ hoc h3 ɔsuetudo vl' qn̄ ad eū ap
pellatū ē. De q̄ dic vt i dic̄.c.⁊ i.c. ad
repmēdā.đ of.or.⁊.c.p tuas.đ sen.ex.
Utrū ep̄s possit absoluē excōicatū a 3
suo iferiore: puta archidiacono ⁊ hmōi
R. s̄m Inno.in.c.cū ab ecclia̅rum. de
of.or. q̄p sic: etiā nō p̄missa satisfactio⸗
ne: q: ordinari⁹ est totius diocesis: vt
in.c.1.de of.or.C. de iuris.om.iu.l. fi.
Ite3 q: tales officiales dicunt̃ vicarij
ep̄orū.de of.archi.c.i.So.di.nō đbere.
Male facit tn̄ ep̄s: q: iurisditō3 nō ser
uat suis subditis.de ex.pre.c.2. ⁊ đ of.
or.c.q̄pto. qđ intellige verū nisi ex con⸗
suetudie haberēt vt nō possint ab ep̄o
absolui: q: tunc nō posset.de of.archi.
c.dilecto. Et hec opinio Inno.est cōis
doctorū: q̄uis alij contradicāt: vt no⸗
tat Pa.in.d.c. cum ab ecclesiarum.et
hanc teneas.
Quid si ep̄s cōmittit alicui vices su 4
as: an tal' valeat absoluē su p̄dictos i
§.p̄ce.sicut ep̄s pōt? R.dic.li.3.ti.5.q̄p
nō: nisi h̄ e̅xp̄sse ɔcedat.ar.de pe.⁊ re.si
ep̄s.li.6.de pc.q̄ ad agr.li.6.ēt si dice
ret. Cōmittim⁹ vob̄ vices nras ēt i his
q̄ spāle mādatū exigūt: q: i tali māda
to maiora ⁊ grauiora nō veniūt q̄p i com
missiōe s' expssa.cle.ñ p̄t.đ pc. q: istđ
ē mai⁹ q̄p absoluē simplr: q: fit cū iniu
Utrū ep̄s ex territoriū ɔria inferiorī. 5
suū possit excōicatos a se vl' a suis ife⸗
rioribus absoluē? R. q̄p nō i his q̄ reqrūt
cāe cognitionē: q: vt dicit Inn.i.c. no
uit.de of.leg.de cā cognoscere nō pōt:
nisi sedēs p tribūali.ar.2.q.3.abolitō.
s3 hoc in aliena diocesi nō pt facere.9.
q.2.c.ep̄s: ⁊ alijs plurib⁹.c.eiusdē.q.2
hoc verū nisi hēat licētiā ep̄i diocesani:
vt i eisdē.c.dr. fallit h̄ i ep̄o expulso q̄
petita lnia q̄uis ñ obtēta ab ep̄o in c

dioceſi ē ꝑt ſedere p̄ tribunali ⁊ exercere iuriſditōꝫ ſup̄ ſuos ſb̄ditos: dūmō nō trabat eos vltra duaſ dietas a fine ſue dioceſ̄ q̄ nō fuerūt expulſores ſeu fautores aut ꝯſiliatores.cle. vnica.de fo.cōpe. In his āt q̄ nō reqrūt cāe cognitōꝫ ꝑt:q: q̄ ſūt volūtarie iuriſditionis pn̄t vbiqꝫ exerceri.ar.l. oēs ꝓcōſules.ff.ꝺ of.ꝓcō.⁊ le.Legatꝰ āt a latere an poſſit.dic vt ſ.c.nouit:⁊.c.excōicatꝰ. de of.le.q: nō me extēdo:cū hodie mł'ta hēant a papa q̄bus credit̄ q̄n nulli ſit p̄iudiciū:vt.j̄.Legatus.§.4.⁊.5.

6 ¶ Utrū mortuo vł amoto excōicatore caplꝫ ſucceſſor āt ille ad quē eiꝰ ptiet iuriſditio poſſit abſoluē q̄s p̄deceſſor potuiſſet: R̷. ꝙ ſic.tex.ē i.c.ſi ep̄s.el.2. 11.q.3.⁊ in.c.vnico de ma.⁊ obe.li.6.

7 ¶ Utrū ꝑticipās i crīe crioſo ſit abſoluēdꝰ ab excōicatore illiꝰ cui ꝑticipādo i currit maiorē excōicatōeꝫ: R̷. ꝙ ſic.c. nup.ꝺ ſen.ex.de q̄ dic vt.j̄.Excōicatō. 8.§.i.

8 ¶ Abſoluē q̄ pōt ex offō i certis caſibꝰ illos q̄ ꝑꝑ violētā manuum iniectōꝫ in ꝑſonā eccłiaſticā excōicati ſunt ꝑt aliȷ̄s cōmittere abſolutōꝫ ſi viderit expedire.c.fi.de of.or. Idē dic ꝺ q̄cūqꝫ q̄ ex offō ordiarie ptātis pōt abſoluere. Sił'r dic de illo cui ē cōmiſſuꝫ a papa rōe dignitatis.ſecus ſi rōe ꝑſone:vt in.d.c fi.no.glo.

Bſolutio

Tertio q̄ ad modū abſoluēdi ab excōe. Dic ꝙ n̄ dꝫ eē cōditionalis: ał'r nō valeret.c.actꝰ.de reg.iu.li.6.ergo fiat abſoluta.

1 ¶ Utrū teneat̄ q̄s ſuare certā formaꝫ i abſoluēdo: R̷. ꝙ ſic.ſ.5. Primū ꝙ faciat illū iurare ꝙ parebit mādatꝭ ipiꝰ abſoluēt̄.c.ex tenore.ꝺ ſē.ex. Limitat ꝭ Hug.i cribus borrēdis:nō i leuibꝰ: ⁊ plꝫ. Scd̄ꝫ ꝙ añq̄ abſoluat̄ ſufficiētē p̄ſter emēdā leſis iuꝛ̄ ꝑprias facłtateſ c.porro:⁊.c.procbianos.ꝺ ſen.ex.de q̄ dic:vt.j̄.§.9.⁊.10. Tertiū vt abſoluat̄ cū p̄s.⁊ orone dn̄ica ⁊ aliȷ̄s ꝯſuetꝭ.ſ.abſolutōe ꝯſueta:vt i.c.a nob̄.el.2.ꝺ ſen.ex. Quartū ꝙ p̄cipiat ei ne vnq̄ faciat ꝯ illū canonē ꝯ quē faciēdo icurrit excōem.d.c.ex tenore. Intellige niſi i caſibꝰ cōceſſis a iure: q: nemini bn̄ficiuꝫ iuꝛ̄ ē auferēdū:vt i au.ꝺ nup.§.ſꝫ hoc qꝺ:⁊.ff.ꝺ re iu.l.4.§.ſi q̄s ꝯdēnatꝰ.et ita q̄ ꝑcuſſit clericū inīūgēduꝫ ē ne vnq̄ clericū ꝑcutiat:niſi ꝺ mādato p̄lati vł cā defenſiōis ⁊ hmōi. Cōſuetudo ēt hꝫ vt verberet̄: q̄ ſernāda eſt in maſculis ſed nō in feminis: nec multū iuuenibꝰ p̄ſertim in nudo. Quintū ꝙ vtat̄ verbo abſolutorio vel relaxatorio. Un̄ cōiter ſuat̄ iſte modus. Prio dicat aliquē.p̄s.vel orōem dn̄icā. Scd̄o dicat. Saluū fac ſeruū tuū deus meꝰ ſperātē in te. ℣. Dn̄e exaudi oroēꝫ meā. R̷. Et clamor meꝰ ad te veniat. ℣. Dn̄s vobiſcū. R̷. Et cū ſpū tuo. Oro. Deꝰ cui ꝓpriū eſt miſereri ſp ⁊ parcere:ſuſcipe ꝺ p̄cationē meā: vt hūc famulū tuū quē excōis cathena cōſtringit miſ̄atio tue pietat̄ abſoluat.ꝑ xp̄ꝫ dn̄m nr̄ꝫ. Amē. Deinde dicat. Ego abſoluo te a vinculo excōis quā icurr ſti ꝑꝑ tale factū.⁊ reſtituo te ſacris eccłie. In noīe pr̄is ⁊ fi

¶ Utrū abſolutio teneat ſi nō lḡ ꝛc. 2
ſuet̄ p̄fata forma.vł ꝙ n̄: q: forma reſcripti exacta diligētia ſuāda ē: ita vt nec ordo p̄poſteret̄.c.cuꝫ dilecta.de reſcri.⁊ aliȷ̄s in gl.alleg.ibidē. Sed ego dico diſtinguēdo ꝙ ſi abſolutio ſit ab hoīe alicui ꝯmiſſa ſb̄ tali forma nō vꝫ: niſi forma ſeruet̄.fa.c.fi.⁊ qꝺ ibi no.ꝺ ꝓbē.⁊.c.prudētiā.1.R̷. ꝺ of.dele. Rō: q: q̄n omittit̄ forma data ab hoīe nł'la cōpetit iuriſditio.⁊ ꝑpterea nō vꝫ actꝰ deficiēte ptāte. Si ꝟo abſolutio cōpetat alicui de iure vel ſimpł'r cōmittat̄ ſꝫ q̄dē: q̄uis nō ſit ſuata forma p̄fata dūmodo vtat̄ aliq̄ ꝟbo abſolutōis vel relaxatōis: vt.ſ̄.dictū ē. Rō: q: i abſolutōe ab excōe ſicut ⁊ in excōicatōe nulla ē forma ſubālis a iure: vt no.i.c.i.ꝺ ſen.ex.lib.6.⁊ in.c.i.de iudi.fa.11.q.i. Ita tꝫ Hoſ.vt no.Pa.i.c.fi.de re.ſpo. Et idē tꝫ Inn.i.d.c.cū dilecta.⁊ ſic ptꝫ q̄n abſolutō ſolo ꝟbo fctā tꝫ.⁊ ſic itellige ſm dictā diſtinctōeꝫ Io.⁊ archi.i c.cōperimus.24.q.3. Inn.⁊ Ho.in.c. cū deſideres:de ſen.ex.q̄ tenēt ꝙ abſolutio ab excōicatōe ſolo ꝟbo fcā tꝫ:ſed peccat q̄ ea nō ſuat q̄ p̄dixi: niſi ex rōbili cā omittat. Sił'r abſolutio [illegible] excōicatōne ſiue iuſta ſiue iniuſta tꝫ q̄ ad eccł'am militantē.c.oīs.de re.iur. q: iura ſr̄ ꝓmptiora ad abſoluēduꝫ q̄ ad ligādū.c. pōderet.50.diſ. notat̄ in d.c.cū deſideres:⁊.c.ex łr̄is.de proba.

Utrū papa

3 ¶ Utrū papa salutāte vel ad osculum
recipiēte excōicatū absoluat ab excōi/
catiōe? R̷. ꝙ nō: nisi sic faciēdo itēdat
absoluere. Cle. si summ⁹ pōtifex. d͛ sē.
ex. ꝛ nisi expmat n̄ dꝫ reputari absolo/
lut⁹ ſm Inno. i. c. cū oli essem⁹. de pri/
uileg.
4 ¶ An ep̄s vel al⁹ inferior a papa p͛s
sit absoluē excōicatuꝫ recipiēdo eū ad
osculū l͛ salutādo? R̷. Inn. i. d. c. cū oliꝫ
essem⁹ ꝙ nō: sꝫ opꝫ ꝙ vtat͛ aliq̄ v͛bo de
notāte absolutōꝫ. cōcordat gl. i. d. c. cū
desideres. i. §. fi. Et ē cōis opi. do. i. d.
c. cū desideres: ꝛ i. d. cle. si summ⁹. ꝛ iō
dicat. Ego absoluo te a tali excōe ꝛ resti
tuo te sacris eccl̄e. In nomie p̄ris ꝛc.
5 ¶ Utrꝝ abs̄ns p lr̄as possit absolui. R̷.
Ri. i. 4. di. 18. ar. 10. q. 2. ꝙ sic. tex. ē in
c. q̄to. 2. q. 5. ꝛ ibi glo. ꝛ i. c. de manife/
sta. 2. q. 1. Sed qn̄ erit absolut⁹: qn̄ re/
ceperit lr̄as: nisi aliud cōstet de mēte.
6 ¶ Utrū absens possit absolui p pcura
torē? R̷. Jo. an. i. c. q̄ ad agendū. de p/
cu. li. 6. ꝛ Archi. i. c. eos q̄. d͛ sen. ex. li. 6
ꝛ Spe. ti. de pcur. tenēt ꝙ sic. Sꝫ ego
credo verꝝ ſm Inn. i. d. c. cū desideres
qn̄ subest iusta cā: al's: vt satis pꝫ i. d.
c. cū desideres. de sen. excom.
7 ¶ Utrū inuit⁹ possit absolui ab excōi/
catōe. R̷. ꝙ fuerūt multe opi. tā theo/
logoꝝ in. 4. di. 18. ꝛ cāonistaꝝ i. c. ab ex
coicato. de rescri. ꝛ c. significasti. de eo
q̄ duxit i vxo. quā pol. p adul. ꝛ i. c. i. d͛
sen. ex. li. 6. Sꝫ plꝫ mihi opi. q̄ dicit ꝙ
pt ex cā rōnabili q̄ ē qn̄ videt ꝙ cōica/
tio non pdest excōicato ꝛ nocet cōitati
pp pticipatiōnē. ꝛ hoc no. Pa. i. c. apli
ce. d͛ excep. q̄ dic̄ ꝙ vbi imminet vtilitas
eccl̄iastica ex absolutōe: seu ipedit͛ or/
dinatio eccl̄e si n̄ absoluit͛: tūc ē absol
uēd⁹ ēt inuit⁹. fac. c. venies. cl. 2. de te
sti. Si tn̄ absoluit sine cā: ēt tꝫ absolu
tio: q: sic in ptāte p̄lati fuit excōicare:
ēt inuitū: sic ꝛ reuocare. par ei ius est li
gādi ꝛ soluēdi. d͛ pe. di. 1. v͛bū.
8 ¶ Utrꝝ excōicat⁹ possit aliū absoluē. vi
de. Excōicatio vltio. §. 19.
¶ Utrꝝ excōicat⁹ q̄ offert se ad iusticiā
debeat absolui? R̷. ꝙ sic si cōpetēs cau
tio d͛ parēdo iuri p̄stet͛ nō obstāte ꝯdi
ctōe vel appellatōe aduersarij. d͛ ap. c.
q̄ frōte. Fallit h̄ in casu qn̄ excōicatus
dic̄ excōis sniaꝫ esse nullā: tn̄ petit ab
solui ad cautelā: q: tūc si aduersarius
dicat eū excōicatū p māifesta offen. sa:
ꝛ pbet īfra terminū. 8. dieꝝ: tūc nō pt
absolui nisi prius sufficiētē p̄stet emē
dā: vt in. c. solet. de sen. ex. li. 6. facit. c.
odoardus. de solu. ꝛ qđ ibi no.
¶ Utrū ligatus pluribus excōicatōnib⁹ 10
teneat͛ oēs cās expmere? R̷. Pa. i. c. cū
p cā de sen. ex. Aut q̄lꝫ cā de p se suffi/
ciebat ad excōicationē. Exēplū de eo q̄
f͛cit rapinā cū effractōe eccl̄e q̄ est ex
cōicatus statuto ep̄i ꝛ canonis. Sta/
tuto ppter rapinā. A canone pp effra/
ctionē: ꝛ sic q̄libet vt princ pal͛ ꝯside/
rata: ꝛ sic nō tenet absolutio oīb⁹ non
exp̄ssis: q: superior nō itēdebat absolue
re nisi p cā exp̄ssa. ar. optimū in. c. offi
cij. eodeꝫ titu. ꝛ in. c. ex parte. de offic.
ordinandoꝝ.

Additio Nisi petisset generaliter absolutionē ab oībus ex
cōicationib⁹ ꝛ generalr̄ fuisset cōcessa.
q: lꝫ fieri nō debeat nisi spāliter expri
mant͛: tn̄ facta tenet. Si v͛o fuit excōi
catus solū vna excōicatione: sed ppter
plures cās tūc dicendū. Aut vna cā d͛
p se suffic̄: ꝛ tūc si exp̄ssit cām sufficiē/
tē: tꝫ absolutio. ar. c. sup lr̄is. d͛ rescrip.
Aut oēs de p se nō sufficiūt: sed simul
iūcte sic: ꝛ n̄ tꝫ absolutio: nisi oīb⁹ exp̄s
¶ Utrꝝ ligat⁹ a pluribus iudicib⁹ de ha 11
beat ab oībus absolui? R̷. ꝙ sic: et sp
dꝫ vitari donec ab oībus sit absolut⁹.
Aut vni oēs cōmittant absolutioneꝫ:
Ita no. doc. in. d. c. officij: nisi sit supe/
rior iudicū ſm Ri. in. 4. di. 18.
¶ Utrū absolutio obtenta ex falsa cā 12
valeat? R̷. ſm Inno. in. c. ex pte. d͛ of.
or. ꝙ nō. 11. q. 3. c. 2. Ratio: q: talis non
intendit absoluere. facit gl. in. c. qđ su
p his. de fide instr. ꝛ. d. c. cum pro cā.
¶ Utrū dubitās de excōicatione d͛be/ 13
at petere absolutionē? R̷. si hꝫ cōmo/
ditatē absoluētis: ꝛ nulluꝫ sibi iminet
p̄iudiciū dꝫ: q: in dubijs tutior ps est
eligenda. c. iuuenis. d͛ spon. Si v͛o nō
hꝫ cōmoditatē talem tunc aut h̄ dubi
tatio puenit ex probabili cā: ꝛ sic pete
re tenet͛. Aut puenit ex leui: ꝛ sic dꝫ de
ponere dubiū nec tenet͛ petere. ar. i. c.
inq̄sitioni. de sen. ex. ꝙ si nō pōt depo
nere dubium: tunc dꝫ petere absolutō
nem rōne iam dicta.

14 Utrū mortu⁹ q̄ signa ɔtritōis ondit sit absoluēd⁹: R. ꝙ sic. c. a nob. el. 2. de sent. ex. ⁊ nō nisi ab eo q̄ de iure potat vel de ei⁹ mādato: vt in. d. c. Sʒ nūqd exhumabit corp⁹: R. ꝙ nō: si est sepultum in eccl'ia. Alias sic ⁊ sepeliet i ecclesia. Et de ista materia vide i. d. c. a

15 Qñ teneat̄ de- -nobis. el. 2. p do. reães. vide. j. Heres. §. 4.

16 Quō absoluet̄ ille qui legitimo tenet̄ ipedimēto ne possit adire euʒ q̄ de iure poterat euʒ absoluere: vt papam eṕm ⁊ hmōi: R. ꝙ dʒ ei iniungi ꝙ cessante tali ipedimēto q̄primū cōmode potit adibit eū q̄ illū poterat absoluere offerēdo se ei⁹ parere mādatis. Intellige nisi ipedimentū sit ppetuū ſm Inn. in. c. q̄uis. de sen. ex. ꝙ si nō fecerit: iterū in eandē incideret excōicationem. Siḿter ⁊ illi q̄ absoluti fuerunt a sede ap'ica vel legatis qñ mādatur eis: vt aliq̄b⁹ se p̄ntent ⁊ passis iniuriā satisfaciāt. c. eos q̄. ð sen. ex. li. 6. ⁊ Ioan. ibidē: vt recitat Pa. i. c. porro. ð sē. ex. extēdit hoc ad quecūqʒ q̄ absoluit̄ cū onere p̄ntandi se vel satisfaciēdi alicui ꝙ reincidit si nō fac̄ q̄primū ɔmode poterit. Sed nō credo verꝫ ſm Io. mo. Unde dñi de rota ppter dictum Ioā. mo. dicūt ꝙ absolut⁹ ab auditore si se nō rep̄ntat nō est excōicatus sʒ excōicandus.

17 Sʒ ex hoc dubitat̄ q̄s pōt absoluere excōicatū detentū tali ipedimento: R. si ē in piculo mortis quilibet sacerdos pōt ſm Inn. in. c. a nob. el. 2. ⁊. c. sacris. de sen. ex. Et Pa. i. d. c. a nob. tʒ ꝙ etiā laic⁹ pōt absoluere talē ab excōmunicatōe. ⁊ ē gl. ibidē. ⁊ i. c. pastoral̄ in. §. p̄terea. de of. or. Et iura q̄ vident̄ ɔ̄ria dicit itelligēda ð pctis nō ð excōicatōe. Et hoc verꝫ si epi vel pprij sacerdotis: aut alteri⁹ p̄sentia haberi ñ possit. Si ṽo detineat̄ aliq̄ legitio ipedimēto alio a piculo mortis eṕs ē req̄rend⁹: vt no. Inno. ⁊ sequit̄ Pa. i. c. de cetero. de sen. ex. Et si ad eū mittere non p̄t ſm Inn. in. c. i. de sen. ex. sacerdos pprius absoluet. Et hec locū hñt tam in excōicatione iuris q̄ hōis. d. c. eos.

18 Quid aūt sit ipedimētū legitimuʒ. vide. j. Excōicatio. 5. casu p'ro. §. 50. ⁊ q̄s sit i piculo mort̄. vide. j. mors. §. 6

Utrū absolutio p vi vel metū extorta valeat: R. ꝙ nō. vide. j. Excōicatio. 7. casu. 18. De absolutōe a pctis. vid. j. Confessio. 5. in principio. ⁊. j. Interrogationes. in fine. 19

Sed nunq̄d excōicatus ppter damnuʒ dʒ pri⁹ satisfacere anteq̄ absoluat̄: R. ꝙ sic si pōt. Si ṽo nō pōt dʒ p̄stare idoneā cautionem ꝙ satisfaciet cū ad pinguiorē veniet fortunā: vt in. c. ex parte. el. 1. de ṽ. si. ⁊. d. c. odoard⁹. alr̄ peccat q̄ absoluit. sunt etiā casus in q̄bus nō vʒ absolutio ante satisfactōʒ de q̄b⁹ j. Excōicatio. 7. casu vltio. §. 2. 20

Utrū talis q̄ nō p̄t satisfacere tenetur cedere bōis anq̄ absoluat̄: R. ꝙ de rigore iuris sic: si aduersari⁹ exigit: vt no. i. d. c. odoard⁹. In cōscia dico ꝙ nō: sʒ suffic̄ restituat ſm ꝙ tenet̄. Dic vt j. Restitutio. 3. p totū. 21

Cui applicabit̄ satisfactō pecūiaria p iniectōe i eccl'iasticū: R. ꝙ si fuit i religiosū applicabit̄ mōasterio. ar. 12. q. 1. nō dicat̄. ⁊ ð sta. mo. c. cū ad mōasteriū. 1. R. Si ṽo fuit in clericū: ipi clerico applicabit̄: nisi fuissʒ i iniuriā ecclesie ppulsatus: q: tūc et eccl'ia agere poterit p iniuria. insti. de iniu. §. si cōi seruo. ⁊ sic etiā ecclesie satisfiet. 22

a **Exceptio** psonarū ſʒ alexā. he. tractatu de acceptōe psonarum ē iniusticia q̄ psona psone p̄fert in ɔferēdo ei aliq̄d qð ex debito iusticie alteri ē ɔferendū rōe alicuius ɔditiōis trāsitorie nō cōgruētis ad ipam rē existētis circa psonā: puta diuitiarū: ptātis ſrene: vl' cognatōis carnalis: ⁊ nō ob meritū ei⁹ ad ipsaʒ rē. Et sic ptʒ vt sit acceptio psone ꝙ opʒ. Primo illud qð ɔfertur sic ex debito nō posset esse acceptio psonarū: q: tali dr̄: an nō licet mihi facere qð volo. s. de meo ꝙ nō teneor dare alicui. Scdo opʒ ꝙ nō attēdat ad meritum ⁊ cōuenientiā illi⁹ cui dat cōuenientē rei que dat̄: sed solū ad alia nō cōgruētia ad ipsam rē: puta parētelā potentiā diuitias ⁊ hmōi.

Utrū sit apud deuʒ: R. ꝙ nō. ar. 32. q. 4. sic̄ sancti⁹. de ɔse. di. 4. nec quēq̄. de p̄ben. venerabil̄. vbi dr̄ nō generis nobilitas: sʒ ṽtutū vite q̄ honestas gratū deo facit. 1

Utrū debeat

2 Utrum debeat esse apud homines. R. quod
n.49.di.c.vl.63.di.sacrorum.2.q.5.si quis
presbyter.11.q.3.si inope.7.d.c.venerabil.

3 In quibus prohibetur acceptio psonarum.
R. quod in.8. Primo in penitentie impositione
26.q.7.sacerdos. Secundo in sententie dif
finitione.3.q.9.necesse. Tertio in his que
sunt fidei.29.q.2.§.i. Quarto in hospitum
receptione.42.di.quiescam⁹. Quinto in ele-
mosynarum largitione.16.q.i.si cupis.
Sexto in iudiciis.de re.iur.in iudiciis.
li.6. Septimo in promotione dignitatum.d.c.
venerabili.7.40.di.non loca.7.c.multi.
Octavo in exhibitione honoris.

4 Utrum promouere aliquem ad dignitatem
propter consanguinitatem sit acceptio perso-
narum. R. secundum Ale.vbi.s. quod sunt beneficia tem
poralia et spiritualia. In collatione beneficii tem
poralis: cui non est annexum spirituale licet il-
lud conferre intuitu consanguinitatis si bonus est
quia consanguinitas est bene conditio faciens ad
negocium circa dispensationes patrimonio
rum. Si vero est annexum spirituali: puta quia
sunt res ecclesie: vel que pauperibus sunt di-
spensanda: similiter licet ei conferre: non ex ratione
consanguinitatis principali: sed secundaria: vt
non egeat: sed non ita vt luxurietur. Si vero
est spirituale beneficium: non est audienda ratio
consanguinitatis: vel carnis: quia spiritualia non
dantur iure sanguinis sed diuino munere:
sed attendi debet ratio spiritualis que s. est vt detur iu-
stiori et meliori non simpliciter: sed ad illud
regimen: vt i.c.lz.8.q.i. Unde si conditiones
sint pares: potest ex illis conditionibus moueri
ad dandum consanguineo: dummodo non sit scan-
dalum ex respectu consanguinitatis: quia propter
scandalum multa dimittenda sunt: ergo est ac
ceptio psonarum in promotionibus ad dignita
tes et officia quando beneficium spirituale datur
propter consanguinitatem principaliter. facit
c.moyses.8.q.i.vel quando non datur meliori
ad illud regimen: vt i.d.c.lz. quia talis infi
deliter agit negocium domini non meliorans
cum potest: vel quando quodcumque officium datur indigno
peccat. Tho.in quolibet.7 secunda secunde.q.63.

5 Utrum cum conditiones sunt inequales
excedentes et excesse: puta litteratus: sed
ignobilis.c.alter nobilis: sed illitteratus sit
acceptio psonarum si preponatur nobilis. R.
Ale.vbi.s. quod licet litteratura simpliciter sit pre
ferenda nobilitati: vt i.c.venerabil.de pre-
bendis. quia est necessaria in regimine ecclesie: tamen in
casu potest preferri nobilitas vt arceantur lupi
per potentiam: et in casu vt sint diuersa membra
in corpore ecclesie quibus pax eius conseruetur
et sic nobiles possunt promoueri: dummodo
morum honestas eis suffragetur.

Utrum si preferatur minus bonus vir melio- 6
ri bono sit acceptio psonarum. R. Ale.vbi
s. quod aliud est in maiori dignitate: aliud est in
minoribus beneficiis. Aliud cum eligitur de
gremio illius ecclesie. Aliud cum postulatur de
alterius gremio. Cum ergo electio est facien
da ad maiores dignitates requiritur secundum con
scientiam: vt eligatur vtilior regimini: dummodo
sit bonus: quia secundum Alber. magnum peccat
mortaliter qui promouet malum cuiuis sit meri
tum profuturus: quia qui sibi nequam est: alteri non
poterit esse bonus: et qui sibi non parcit: multo
minus aliis parcet. ff.de his que ante sent.
l.si.nec excusat secundum eum paucitas mini
strorum ecclesie. In minori vero beneficio
sufficit quod bonus sit. Si vero fiat postu-
latio requiritur vt secundum conscientiam suam
eligat vtiliorem et meliorem.

Utrum pauper possit preponi diviti in iu- 7
dicio. R. Ale.vbi.s. quod non: sed equitas debet
seruari: et illud ecclesiastici.4.c. In iudican
do esto misericors pupillis. et Isa.i. Sub
uenite oppresso: iudicate pupillo. et similes
intelliguntur vt iudex tueatur miserabiles pso
nas ab oppressione potentum. Et si tiore vel a
more defecerit persone necessarie ad in
structionem suarum causarum iudex debet ei subue-
nire. In veritate autem sine nulli parti parcere.

Utrum exhibitio honoris que fit prelato 8
malo inducat acceptionem psonarum. R. q.d.
ibidem quod prelatus spiritualis siue temporalis debet ho
norari ratione potestatis a deo accepte. Cum
quis autem honorat peccatorem amore inde-
bito a quo deberet corrigi tunc peccatum est.

Utrum exhibitio honoris propter divitias 9
sit acceptio psonarum. R. Ale.vbi.s. quod si
tamen habetur respectus ad divitias: vt tanto
melior quanto ditior videatur: peccatum est. Similiter
si de exhibitione honoris ecclesiastici hoc in-
telligitur. Si vero hoc fiat pro vitatione scan-
dali: ita tamen quod pauper non contemnatur: vel dives
in peccato non foueatur: non erit peccatum.

Utrum acceptio psonarum sit peccatum mor- 10
tale. R. Aug.de anco.li.de potestate pape quod
peccatum mortale tollit nobis christum qui est vita no
stra. ad collo.3.c. Christus autem tribus modis in
nobis est. s. per iusticie equitatem: per doctrine veri-
tatem: per vite sanctitatem. Jo.13. Ego sum via
s. iusticie: veritas. s. doctrine: et vita. s. exempli

Qñ ãt acceptõ p̱sõaꝝ ꝓpugnat iusticie puta ñ reddẽs iusticiã cui õbem⁹: vł ꝓa ciẽs ꝯ amore amicitie pecũie ꝛ hmõi: sic ẽ mortale. Qñ ṽo repugnat doctrie: puta defıniẽdo vł ðclarãdo ex ꝯpla cẽtia ꝯ sctãz doctrinã: sic ẽ mortale. qñ ṽo repugnat v te: puta cũ ꝑfert mal⁹ bono: idign⁹ digno pp ꝯsãguinitatẽ et hmõi ñ ꝯgruẽtia ad ipsã rẽ q̃ dat: sic ẽ mortale. Adde ẽt ꝙ ẽ mortale qñ melior ad dignitatẽ eccłiasticã ñ ꝑfert sal tez i maiorib⁹ dignitatib⁹: vt pꝫ ꝑ ea q̃ no. ĩ. Electõ. §. 21. iũcto q̃ dico. s̃ §. 6.

a **Accidia** ꝫ Ri. ð scõ vic. ẽ torpor mẽt: bõa icboare negligẽt. vł ꝫ Dam. ẽ tristitia aggrauãs mẽtẽ: vt nihil bõi ei agere libeat. Et hec ẽ diffinitio essentiał ꝫ Ale. ꝯa ꝯe. tractatu de accidia. alie sũt ꝑ effect⁹: ꝛ differt ab inuidia ꝫ Ale. ibidẽ: q: iuidia ẽ de alieno bono. Accidia vero de proprio.

1 ¶ Utrũ accidia sit ꝯ aliqð ꝑceptũ ðcalogi. R. Ale. vbi. s̃. ꝙ ẽ spãlit ꝛ explicite ꝯ illud eccłiastici. 38. Ne dederis i tristitiã cor tuũ: ꝫ ꝓpelle eã a te. ꝛ. 20. Tristitiã lõge a te. mł̃tos ei occidit: ꝛ nõ ẽ vtilitas i illa. Implicite ṽo est ꝯ illud Memẽto vt diẽ sabbati sãctifices. exo. 20. In accidia ẽ tristitia ð spũali bono ꝛ laborioso cũ amore q̇et carnał. In illo ṽo ꝑcepto ẽ amor scẽ q̇et q̃ cũ gaudio est i bono spũali lꝫ sit laboriosum. Uñ lꝫ ꝑcipiał ibi abstiere ab ope ꝯuili i quo ẽ labor: nõ tñ ꝓhibet bonũ spũale: vt orare: ꝑdicare: ꝛ hmõi: q̃ sũt bõa spũalia lꝫ laboriosa. Et ex istis pꝫ ꝙ ð sua rõne accidia ẽ mortale pctm̃. vñ. 2. ad cor. 7. Tristitia hui⁹ secłi mortẽ operatur. Et vt aduertere possis qñ accidia ꝫ ꝓpꝫ rõnẽ ꝛ ẽ mortale pctm̃: attẽde ꝙ aut tał tristicia boni cõsistit i omissione necessarioꝝ ad salutẽ: ꝛ sic est mortalis: aut i omissiõe eoꝝ q̃ nõ sũt necessaria: ꝛ sic ẽ veniale pctm̃. Aut deducit ad aliqð mortale vtputa desꝑatõem ꝛ sic ẽ mortale pctm̃. Et ex hoc pꝫ q̃d dicẽdũ de eo q̃ attediat⁹ abhoiał diuina ꝛ spũalia: q: nisi sint necessaria ad salutẽ ꝛ ea dimittat: vł deliberate disponat dimittere ñ peccat mortalr. Silr ð eo q̃ pp alicui⁹ mortẽ disꝑõit ñ hñ facere ꝛ ð necessarijs ꝙ peccat mortalit. Idẽ de eo q̃ ꝓpt hoc nolet eẽ creat⁹ a deo: vł vellet eẽ irrõnale aial: q pp tristitiã icurrit grauẽ ifirmitatẽ: aut notabile corpis nocumẽtũ: q: mortale ẽ si põt se iuuare ꝛ hmõi. Et ꝫ predicta intellige Tho. ꝯa ꝯe. q. 35.

¶ Utrũ accidia sit grauissimũ peccatorũ. R. ꝫ Ale. vbi. s̃. ꝙ ẽ loq̇ de accidia multiplicit. vno mõ ꝫ ꝙ terminał ꝛ cõsũał i desꝑatiõez. Et sic est grauissimũ peccatoꝝ rõne desꝑatõis adiũcte in q̃ termiał. At loq̇mur de accidia rõe ociosiositał sibi adiũcte. Et hec ociositas est occasio multoꝝ maloꝝ: q: aia nisi i bõis occupet: i malis ðfluit: ꝛ sic ẽ magnũ malũ. Uerũtamẽ rõe generis peccati nõ ẽ maximũ pctõꝝ: q: maĩ⁹ ẽ infidelitas Superbia ꝛ hmõi. 2

¶ Que sint filie accidie. R. ꝫm. B. 31. mor. ꝙ sũt. 6. Pria ðsꝑatõ. Scda pusilanimitas respectu ꝯsilioꝝ. Tertia ociositas. Quarta torpor seu pigritia circa ꝑcepta. Quita ẽvagatõ mẽt illicita Sexta malicia q̃ q̇s detestał bõa spũalia: ð q̇b⁹ dicet i loco suo de qualibet. 3

a **Actiones** a iure ciuili ortũ hñt ꝫ Inno. de ꝯsti. c. q̃ i eccłiaꝝ. Et de spũalib⁹ generalib⁹ ꝛ vniuersalib⁹ q̃les sint et q̃liter formẽt: vide Inno. de offi. or. cõquerẽte. de li. obla. c. 2. ð cã pos. ꝛ ꝓpe. cuꝫ ecclesia. de sepul. certificari. q: pertinẽt ad forum contentiosum.

¶ Que dicãt actões bone fidei. habet isti. de acti. i. §. actionũ. ꝛ i glo. c. cũ venerabilis. de exceptio. Et sunt. 15. ex vẽdito: ex empto: locato: ꝛ ꝯducto: negociorũ gesto. mandati. ðpositi ꝑ socio. tutele. cõmodati. pignoraticia. familie herciscũde. cõmuni diuidũdo. ꝑscriptis ṽbis: q̃ ð extiato ꝓpõit ꝑmutatio ꝛ hereditatis petitio. Nec dicuntur bone fidei: quia solũ in his sit seruanda bona fides: sed quia in his magis exuberat iudicis officium q̃ in alijs. 1

¶ Que dicũt stricti iuris. R. tex. insti. vbi supra ꝙ sũt alie ab his: vt actio ex mutuo ꝛ arbitriũ ꝛ his similia. Et dicunt stricti iuris: q: nõ venit i eis nisi qð stricte exigit actionis natura. Et de ipsis vide glo. i. d. c. cũ venerabilis.

3 ¶ Que dicuɫ actões pſonales? R. frã.
pce: vt refert. Ge. i. c. diſpẽdia. d reſcrip.
li. 6. q ſũt q pſonas tenẽt obligatas ex
ꝯtractu: vt mutuo locatõe ꝛc. vl quaſi ꝯtractu:
vt negocioꝝ geſtio: tutela ꝛ hmõi: aut
maleficio: vt furti: dãni infecti ꝛc. vel quaſi
ſi maleficio: vt i iudice male iudicãte
ex impitia: ꝛ piciẽte de cenaculo qd no
cuit: vt iſti. de obli. ꝛ i rubricis ſeqntib⁹.
4 ¶ Que ſũt actiões reales? R. Ge. vbi
ſ. q ſũt q ſequũɫ rẽ ꝛ ñ pſonã: nec per
eas dicit pſõa obligata: vt rei vẽdicatõ
publiciana ꝛ ſiles ſꝫ Jo. de ymola.
5 ¶ Utruꝫ in actionibus perſonalibus
currat pſcriptio ꝯtra eccleſiaꝫ ꝛ alios.
vide. j. Preſcriptio. §. 3.
6 ¶ Actõ ẽ manus creditoris quã exclu
dit inopia dbitoris. c. oliꝫ nob. d re. ſpo.
ff. de dolo. l. nam is. ꝛ qui nihil habꝫ ei⁹
periculo nihil eſt. ff. de fur. l. itaqꝫ ful
lo. §. i. ꝛ extra de vſu. cum tu:

a **Coliti** grece ceroferarii
latine. 21. di. c. cle
ros i fi. vñ ei⁹ offitiũ ẽ pparare
lũinaria ꝛ ipſa portare corã miniſtris
altaris. 25. di. pleck. 3 di. 9. debuiẽtes.

a **Ccomodatõ** vide in
fra co
modatum.

a **Ctus** reqrit tria regula
rit: vt i. c. magne.
de voto: ꝛ ar. ii. q. i. aliõ. Pri
mũ qd liceat ſcdꝫ eqtatẽ. Eqtas ꝟo eſt
iuſticia dulcore miſericordie tẽperata
ſcdꝫ Cipa. Scdꝫ qd deceat ſcdꝫ honeſtatẽ
Et ẽ diuerſũ a vbo licꝫ: q2 multa licẽt q̃
ñ decẽt. Tertiũ qd expediat ſꝫ vtilita
tẽ. vñ filie ſine ꝯſẽſu pris ꝯbeɫ matrimo
niũ licꝫ: vt i. c. ſufficiat. 27. q. 2. ſꝫ nõ decꝫ:
vt i. c. i. de deſpon. ipu. nec ẽt expedit:
cũ mulieres ſepe laborent cõtra ppria
ꝯmoda. l. ſi pater. in fi. C. de ſpon.
1 ¶ Quõ cognoſceɫ ſi actus ẽ validus?
R. Pa. i. c. cũ oli. de cle. ꝯiu. q recurrẽ
dũ ẽ pmo ad ꝯſuetudinẽ loci vbi quis
oriũdus fuit vel vbi act⁹ ẽ geſt⁹: ꝛ ñ ad
ꝯſuetudinẽ loci alteri⁹: vl vbi act⁹ ẽ ap
plicãd⁹. Exẽplũ. nat⁹ de pte ſacerdote
eccle orietal q ꝯpit ſꝫ eoꝝ ritũ ẽ lrim⁹
vbiqꝫ: ꝛ iõ põt eligi i eccla occidentali
p plato. fac i ar. ad hoc. l. i. C. d decu. ꝛ
no. p Bar. i. l. omẽs pplĩ. ff. de iu. ꝛ iu
re: ꝛ. l. cũctos pplos. C. de ſũma tri. Et
facit ad qõnẽ: vtruꝫ teſtamẽtũ factuꝫ
ſenis cũ trib⁹ teſtib⁹ ſecundum eoruꝫ
ſtatuta valeat q̃ ad bona alibi exñtia.
¶ Itẽ act⁹ geſt⁹ ab habẽte duplicẽ prã 2
tẽ ſemp i dubio pſumiɫ geſt⁹ ſꝫ eã po
teſtatẽ ſꝫ quã act⁹ tolerari poſſit vt va
leat: vt no. Pa. i. c. niſi eẽnt: de pbẽ: fac
c. qd ſicut. de elec. vbi pſumiɫ act⁹ fact⁹
reſpectu maioris ptãtis ab eo qui du
plicem poteſtateꝫ habet. facit. l. 3. ff. de
milita. teſtamen.
¶ Act⁹ ltim⁹ ẽ ille q obuẽit vl firmaɫ a 3
lege. ff. d reg. iu. l. lege obuẽ. f: vt ẽ emã
cipatõ: acceptilatõ: aditõ hereditaɫ. datõ
matrimonii: tutoris datõ ꝛ hmõi: q ñ ſt act
ꝯtctuũ. ſꝫ ꝟo ordiꝫ minor ẽ rgẽ: pdicaɫ:
ꝯfeſſiões audiɫ: legẽ: viſitaɫ: diffinire:
eligere: eligi: accuſare: teſtificari ꝛ ad
ordines promoueri: q omnes itelligũ
tur ſolum nomine actuum ltiorum.

a **Ccuſatio** ẽ aliquẽ i li
bello reũ d
crie deferre ad vĩdictã ſꝫ Az
zo. i ſum. i. rica. C. de accu. circa quaꝫ
querẽda ſunt infraſcripta.
¶ Utꝝ accuſatõeꝫ debeat pcedere mo 1
nitio? R. q nõ de neceſſitate. ar. c. 2. et
c. qlit ꝛ qñ. el. 2. de accu. ꝛ i gl. 2. q. vi.
§. i. Rõ: q2 fit ſolum ad penã iponen
daꝫ: vt in glo. i. c. licet de ſymo.
¶ Utꝝ aliqs teneaɫ accuſaɫ? R. gl. i. c. 2
qpp. 2 q. 7. q nẽo. fac tex. i. l. vnica. C.
vt nẽo iuit⁹: ꝛ. c. ſi pmates. 5. q. 2. ꝛ fac
gl. i. c. lꝫ: i fi. d accu. Bar. i. l. i cũ. ff. d ac
cu. dic vez niſi i homicidio: qm heredes
tenẽɫ accuſare. ar. l. pro. §. i. ff. d iur.
alr pderẽt hereditatẽ: vt. l. i. ff. d his q
vt indi. Sꝫ ꝯriũ vɫ teneɫ gl. i l. ſi qs hoĩ
cidii. C. d accuſa. ꝛ ibi Cy. ꝛ Bal. Sal.
ꝛ Ange. ꝛ Raph. i. d. l. i cũ: ſcꝫ q nõ te
nenɫ accuſare. Et iura q̃ videɫ ꝯtraria
nõ loquũɫ de accuſatõe ppe: ſꝫ de dnũ
ciatõe: de qua dicã in titulo ſuo ꝛ i q̃
differt ab accuſatione. Immo vɫ q ac
cuſare ſit contra preceptũ diuinũ duꝫ
dicit. Dimitte nobis debita nra. Glo
ſa eſt in. l. furti. §. pact⁹. ff. de his q̃ no
tan. infa. de quo dic vt infra. §. 4.
¶ Quis põt accuſare? Reſpondeo. aut 5
crimẽ eſt priuatũ aut publicũ. Si pri
uatũ: regulariɫ nõ admittitur niſi cu
ius iter ẽ: vt vɫ velle gl. i. l. fi. ff. d pua.
dlic. Qd limita niſi ſit tale delictum

p̄uatū ex q̄ pena pecūiaria applicāda
fisco debeat iponi: q: tunc q̄lz de pplo
addmittit ad accusādū p illa pēa. Ita
vult gl. singulari Dy. τ Bar. i Rica. ff.
d po. ac. lz Bal. teneat ɔ̄. i. l. aduersus
C. d fur. Si vero ē crimē publicū: q̄libz
admittit q̄ n̄ phibet spālit le. vl statu-
to aut ɔsuetudie. Et q̄ phibeāt habes
2. q. 7. τ. 3. cā. q. 4. τ. 5. p totū: τ de accu.
i multis. c. τ i. l. q̄ accusare. cuz pluribus
ll. sequētib⁹. ff. de accu. sic sūt ifames:
miores paupes τ multi quos omitto:
q: nō ptinz ad nos. Et hoc vez nisi in
duob⁹ cāib⁹. Prim⁹ qn̄ suā vel suorum
iiuriaz psequūt: vt no. i. l. si. ff. d pua.
delic. τ i. l. si. ff. de iiur. facit. glo. i. l. cū
emācipati filij. §. emācipat⁹. ff. d colla.
bonoz. Secūdus qn̄ delictū nō ē com
missū ɔtra psonā: puta statuto cauet
vt q̄ blasphemauerit vel iuerit d nocte
puniat i. x. tūc q̄lz ad accusādū talē ad
mittit: vt notat Bar. τ Jo. de ymola i
l. i. ff. d pu. iudi. τ Bar. i. l. lex cornelia
§. si q̄s libellū. ff. d iiur. Reqrūt tn̄ mt
tas limitatōes τ distictōes q̄s dimit-
to: q: ad nos nō ptinēt. Uide. 2. q. i. p
hibet. vbi d hoc. Cleric⁹ tn̄ ad vīdictaz
publicaz accusare nō dz: etiā si pena sā
guinis nō venit iponēda. Facit. c. sicut
sacerdotes. 2. q. 7. q: hmōi odiosis non
dz se imiscere ɓm Pa. in. c. cū. P. de ac
cu. sz si psequtur iiuriaz suā pōt: ēt si ve-
nit iponēda pena sāguis ɓz. Pa. vbi. s.
dūmodo dicat q̄ nō intendit accusare
vt pena imponatur. tex. est clarus in. c.
prelatis. de homi. li. 6.
4 Qua itētōe dz q̄s accusare vt sit sine
pctō accusatio? R. q̄ pp bonū cōe. ls. vt
ceti q̄ete viuāt. 23. q. 5. n̄ frustra. vl pp
suū iteresse: als tale erit pctm̄ q̄lis ior
diatō itētōis. s. mortale si ex odio: veia
le si aliq̄ passio fragilitati imisceat. ar.
c. accusasti. d accu. τ. 2. q. 7. si q̄ sūt: τ. d.
c. q̄lit τ qn̄. n̄ tn̄ tenet ad aliq̄ restituti
onē pp hoc: sz solū ad pniaz d peccato.
5 Quis modus sit seruandus in ac-
cusatione. vide. 2. q. 8. per totum.
6 Utz pactū seu iuramētū d n̄ accusan
do valeat? R. ɓz gl. i. c. queadmodū. de
iureiu. q̄ n̄ tz d crie ppetrādo. ff. d pa.
l. si vn⁹. §. pacta. τ. §. le. Et peccat mor
talit si hoc iurat: vt pz. j. Juramētuz. 3
§. 7. De pctō vero ɔmisso valet. d. §. pa-
cta: τ i tex. d. c. queadmodū. ibi. nō so-
lū spēs. Si tn̄ pecuniā recepit: turpit
accipit τ restituere tenet d bono ɔsilio.
Ratio: q: pp charitatē, pximi ex cōpas
sione dz moueri credēs q̄ se emēdabit:
τ nō pp pecuniā. Multo forti⁹ debe-
ret restituere si recepisset p nō accusan
do de peccato ppetrādo vel p accusan-
do calūniose. i. q. i. iubemus.
Utz q̄s possit desistere ab accusatōe 7
icepta? R. Si videt eū quē accusauit i
nocētē tenet oī modo quo pōt desiste-
re. 2. q. 5. si quē aūt p absolutiōez. Si
vero nō cognoscit inocētē eū esse: potest
desistere si vult quo ad ɔsciētiā ex cha-
ritate: sz nō ex p̄mio: vt not. gl. i. c. i. de
collu. sz q̄ ad ipunitatē fori ɔtētiosi nō
pōt nisi in certis casibus: de quibus vt
de Bar. in. l. quesitum. ff. ad turpil. et
Pa. in. c. licet de accu.
Quot mōis accusatō reddet vitiosa? 8
R. q̄ trib⁹ modis ɓz Gratianū. 2. q. 3.
i. §. notādū: τ. l. i. ff. de aboli. s. pmo ca-
lūniādo: τ tunc est quādo falsuz crimē
iponit: τ talis tenetur de omni damno
dato pximo. c. vlti. de calum. τ peccat
mortaliter. 22. q. 2. c. i. Secundo tergi
uersādo: τ tūc est tergiuersato: qn̄ i to
tum a lite recedit sine licētia iudicis.
Hoc itellige q̄ ad cōsciaz si ex aliq̄ ma
lo fine facit: q: si ex cōpassiōe pximi q̄
ad cōsciaz lz: sz q̄ ad foz ɔtētiosū puni-
tur i. 5. libris auri. l. 3. ff. de p̄uari. Ter
tio p̄uaricādo: τ tūc ē quādo colludit
cū reo falsas pbatōes τ varias simulā
do: τ talis punit arbitrio iudicis: vt. l.
i. τ. 2. ff. de p̄ua. Sz i ɔsciētia credo nō
peccet: nisi talis falsitate vel mēdacio
vtatur τ huiusmōi probibit, vel ex ali-
quo malo fine. De istis habes in. l. i. ff.
de aboli. τ in. l. i. ff. ad turpil.
Utruz post peractā penitētiā de pec 9
cato possit q̄s sine peccato accusare ta
lē? R. ɓz. Inno. i. c. de bis. d accu. q̄ sic:
τ tz glo. similiter ibidē. Ratio est: q: p
penitētiā satisfit deo: sz p punitionem
que iponitur i iudicio satisfit reipubli
ce: vt ceteri timeāt τ q̄eti⁹ viuāt. Facit
capitulum de aposta. l. hi qui. cuz suis
concordantijs.
Utrū semel accusat⁹ possit de eodez 10
iterz accusari? R. q̄ nō. c. d bis d accu.
q: delictū vni⁹ hois sepi⁹ q̄ri nō dz. ff.

nau.cau.sta.l.lz.§.vlt.35.q.9.vniaz. Fallit i duob' casib'. Prim' si secūd' accusator doceat pmū puaricasse.ff.de puari.l.3. Secūd' si suū dolorē psequēs ignoret accusatiōez ab alio istitutā.l.si cui.ff.de accu.vide in glo.d.c.de his.

11 Utrū accusat' possit sine peccato aliqd dare accusatori vt desistat ab accusatōe. R. Inno.i.c.crimina de collu.φq dā ē cā crimialis:ꝛ i hac ante inchoatā accusatiōez p gfam desistere potest: vt.ff.de his q no.ifa.l.furti.§.pact'.ꝛ ff.ad turpil.l.mulier.ꝛ.l.qsitū.p' nō licet nisi vt habet.C.de abo.l.2.ꝛ.3.ꝛ.5. q.i.qdā.ꝛ trāsigere aliq dato vel retēto i crimie publico nō lz. Et si fiat transactio:nulla ē:ꝛ accusat' hr pro cōfesso C.de trās.l.trāsgere.ff.de puari.l.i of bus.vbi aūt ē tale crimē qd irrogat penā sāguinis lz vnicuiqz sanguinē suuz redimere qlitercūqz.ff.de bo.eorū.l.i. vel penā detrusiōis ppetue sz Pa.i.c.i.de collu.'qz lz tūc nisi i adlterio.d.l. trāsigere. In aliis aūt vbi pēa sāguis nō irrogat trāsigere nō lz:nisi i crimie falsi vt i.d.l.trāsigere. In crimie xo puato trāsigere lz sz gl.i.d.l. trāsigere. Et no.φ sz canones oē crimē dr publicū. Et iō trāsigere nō lz:vt de collu.per totū.qz ecclesia p nullo crimine iponit penā sāguinis.c.sentētiā sāguinis. ne cle.vel mo. Excepto vbi iponēda ē pēa detrusionis ppetue:vt dictuz est. Et q dicantur crimina publica de iure ciuili habes infra crimen.§.7.

12 Utrum accusatus teneatur respondere veritatem. Dic vt infra. Confessio dilecti.in principio.

13 Utrū liceat accusato calūniose se defēdere. R.φ nō. et si iiuste accusaret. qz hoc esset gen' vidicte q sine peccato fieri nō pōt. Immo post iuramentum de calūnia receptū eēt periur'. Quando etiā iuste accusatur defēdēdo se sz iuris ordinē:semp dz pro posse accusatorē excusare:nec peccat se defēdendo sz ordinē iuris:etiā si accusator remaneret ifamatus sz Sco.i.4.di.15.qz si tenet se pdere.vnde pōt quascūqz exceptiōes cōpetentes pponere ꝛ appellare:ꝛ alia iuridica facere:nō tamē mēdaciuz dicere:qz peccaret mortaliter sm Sco.vbi.s. Appellare aūt cā more afferēde ne contra euz iusta sententia detur nō licet: quia calūnia ē. Cōcordat Tho.secūda secūde.q.69.ar.2.ꝛ Ri.i 4.di.15.ar.5.q.3.

Utrū accusator teneat se iscribere ad penā taliōis.vide ifra Inscriptio.§.i. 14

Ad qd tēdit accusatio. R. Pa.in.c. sup his.de accu.φ tēdit ad depositōez ab officio ꝛ bñficio. Et si crimē sit enorme ad ppetuū carcerez:vt i.c.tue d pe. Et hoc de iure canonico:sz de iure ciuili tēdit vt puniat debita pena. Denūciatio xo tēdit ad correctionē:nō ad puniēdū peccatū pena cōdigna:sz vt desistat a peccato. Et hoc procedit tā in denūciatiōe euāgelica φ canonica:tā iudiciali φ extraiudiciali. 15

a **Dulatio** creaturarum qd ē. R. Ri.i.3. di.37.ar.3.q.2.ē p iuocatiōez diuini nominis vel alteri' rei sacre obsecrādo vel imperādo iclinare eas sm se:vel in comparatiōe ad eas ad aliqd agendum vel patiendum.

Utrū adiuratio homis sit licita. R. q.supra ibidē:φ aut adiurās intendit eos iclinare ad bonū:aut ad malū culpe. Prio mō:aut adiurat obsecrādo ꝛ sic nō accipit nomē dei i vanū. Sic eī adiurauit apostol' ad ro.12. Obsecro vos p misericordiā dei vt exhibeat corpora vra ꝛc. Aut adiurat imperādo:ꝛ tūc subdistingue.aut adiurat euz q sibi tenet obedire:ꝛ sic lz. Aut adiurat euz in quē nullā habet potestatē:ꝛ sic assumit nomē dei in vanū : quia vsurpat ptātē in aliū quā nō habet quātū i se ē:ꝛ peccat mortaliter. Si aūt adiurās itēdit iclinare illū quē adiurat ad malū culpe:sic nomē dei i vanū assumit. 1

Utrū adiuratio demonū sit licita. R. q.sup ibidē.aut adiurat iperādo:aut obsecrādo. Prio mō: aut vt ipsuz doceant:vel obsequiū aliquod faciāt. ꝛ sic illicitū ē:qz pertiet ad quādā familiaritatē vel societatē.licitū tñ ē aliquando scz cū aliq viri sācti ex spāli istictu spūs sācti:vel reuelatione diuina vtūt ministerio dmonū ad aliquos effect'. Aut eos adiurat:vt a se ꝛ a proximis suis expellat:ꝛ hoc lz:qz sunt aduersarii nri obstiati. Et sic itelligit illō Marci vlt. In noie meo demonia eiiciēt ꝛc. Ad 2

iurare ãt eos obsecrãdo semꝑ illicitũ ẽt.
q: sic q̃ddã signũ familiaritatꝭ ip̃ortat.
3 ¶ Utrꝫ adiuratio creaturaꝝ irratõabi
liũ liceat. ℞. Ri. vbi. s̃. ꝙ aut adiurãt
ꝑm̃ se ꝛ absolute: ꝛ q̇ sic eas adiurat no
mẽ dĩ assũit i vanũ: q: ñ itelligũt adiu
ratõnez illã. Aut adiurãt i relatõe ad
aliũ: ꝛ hꝰ dupliciẽ. ãt relatiõe ad deuz:
vt cũ aliq̇ sctĩ a\ĩ ĩfideliũ ꝯuersionez vł i
firmoꝝ i fide ꝯfirmationẽ iuocant no
mẽ dñi ad hoc vt ei' ꝟtute ipe creatuꝭ
irratiõabiles adiurate aliq̇ motu mo
ueantꝭ: q̇ nõ ẽ ꝑ eaꝝ ꝟtutẽ naturalẽ: et
sic lz. Aut adiurãt i relatiõe ad diabo-
lũ ad hoc vt diabolꝰ ab eis repellatꝭ ne
eis vtatꝭ vt istis ad nocẽñ. ꝛ sic adiurã
tur ab exorcistis ecclesie. Et sic etiã lz.
4 ¶ Utrꝫ adiuratõ illicita sit pcm̃ morta
le? ℞. vt colligo ex ꝟbis p̃fati Ri. vbi. s̃.
ꝙ sic ex se: q: sic ẽ directe ꝯ hꝫ p̃ceptuz.
Nõ assumes nomẽ dei ivanũ. Exo 20.

Administratio legitia ꝛ libe-

a ra ẽ q̃ñ q̇s põt i iudicio agere
ꝛ cõueniri: ꝛ ẽt ex iudiciũ d aliq̃ re di-
sponere. fac. c. ex litter\ĩ. d pba. ꝛ ibi Jn-
no. allegat. l. 2. i. §. 2. C. d iura. calũ.
1 ¶ Utrꝫ admistratoꝛ teneatꝭ d mala ad-
mistratõe satisfacere. ℞. ꝑꝫ Jnno. i. c.
ex p̃sẽtiũ. d pig. ꝙ sic. ꝛ ille cuiꝰ ẽ admi-
nistratoꝛ hꝫ actõez negocioꝝ gestoꝛũ ꝯ
eũ q̇ male admistrauit. ff. d nego. ge. l.
3. §. vl. 12. q. 2. si q̃ de rebꝰ. ꝛ. c. si q̇s q̃lz
ꝯditõe. Uñ aduerte ꝙ teneꝭ admistra
toꝛ ꝑꝫ gl. i. l. cũ ostẽdimꝰ. ff. de fideius.
tu. de dolo. vt ibi ꝛ lata cł'pa: vt. l. cura
toris. C. d ne. ge. ꝛ ẽt leui: vt. l. q̇cq̇d. C.
d arbi. tu. De dolo solũ teneꝭ ꝑꝫ gl. i. l. 3.
ff. d ne. ge. q̃ñ mea affectiõe ductꝰ solũ
admistrauit ꝛ lata cł'pa q̃ eq̇paratꝭ do-
lo: vt. l. q̇d nerua. ff. d posĩti. De leui ꝟo
teneꝭ vt cõiter. vt i. d. l. q̇cq̇d. Aliq̃ñ ẽt
d leuissima: vt q̃ñ diligẽtissimꝰ erat ge
sturꝰ. l. si pupilli. §. videamꝰ. ff. de ne-
ge. Aliq̃ñ d cãu: vt i cãibꝰ. 5. positꝭ. i. l. si
negocia. ff. d ne. ge. Primus si accessit
aĩo d p̃dãdi. Secũdꝰ si noua negocia ꝛ
isolita fec̃. Tertiꝰ si cł'pa p̃cessit. Quar
tus si fuit i moꝛa. Quitꝰ si cãuz ꝭcepit.
No. ẽt ꝙ admistratꝰ nõ solũ hꝫ actõez
ꝯ admistratoꝛẽ sz ẽt ꝯ heredes. Et itel
ligit Jnno. vbi. s̃. q̃ñ dolo vł lata culpa
aliq̇d gessit ꝙ heredes teneñꝭ. Si ꝟo ex
leui culpa nõ teneꝭ heredes nisi i cãibꝰ
4. q̃: ũ tres ponũꝭ i. l. i. C. d here. tu. Pri
mꝰ si lis fuerat icboata ꝯ tutoꝛẽ. Se-
cũdꝰ si aliq̇d ad eos ꝑuenit de rebꝰ ad
ministrati. Tertiꝰ si d bonis admistra
ti aliĩs ex gr̃a ꝯcessit: q:. ff. d fur. l. si pi
gnoꝛe dꝭ spẽs lucri ẽ ex alieno largiri:
ꝛ bñficio sibi d\ĩ bitoꝛẽ acq̇rere. Quar-
tus ponitꝭ i glo. d. l. cũ ostendimꝰ. f. siñ
explicet icboata per defunctũ: q: teneꝭ
de leui etiã. l. quicquid. C. arbi. tu.
¶ Utrꝫ scienter cõmittẽs admistratõez 2
idigno teneatꝭ ipe de mala admistra-
tõe. ℞. ꝙ sic ꝑꝫ Jnno. i. c. ex rõne. d eta
te ꝛ q̃lĩ. allegat. ff. ad municipa. l. lutiꝰ
§. imperatoꝛ. ff. de ma. ꝯuẽ. l. i. in prin.
per totum. Et peccat moꝛtaliter.
¶ Quis dicatꝭ habere admiistratiõez 3
i ecclesiasticis. vide. j. legatũ p̃mo. §. 16.

Amõitio an debeat fieri añ dnũtiatiõez

a ℞. ꝙ sic. ẽ gl. i. c. q̃liter ꝛ q̃ñ. el-
2. d accu. ꝛ no. gl. i. c. lz hely. d symo. vid
de hoc. j. Denũtiatõ. i p̃n. ꝛ. §. 2. ꝛ. 10.
¶ Utrꝫ añ mõitõez ꝯstituatꝭ i moꝛa q̇ ẽ c
obligatꝰ ad aliq̇d dãdũ vł faciẽdũ sine
ꝯtermiatõe t'pis? vid ifra. Moꝛa. §. i.

Adoptio ẽ legitimꝰ actꝰ ꝑ quẽ q̇ filiꝰ ñ ẽ ꝑ

a filio habeꝭ pene naturã imi-
tãs. isti. d adop. i gl. Diuiditꝭ aũt: vt ha
beꝭ i. l. i. ꝛ. 2. ff. d adop. q: vna dꝭ arro-
gatio q: rogatꝭ. i. iterrogatꝭ q̇s an velit
istũ hr̃e p̃rez ꝛ pꝭ istũ i filiũ. Alia stat i
noie gñali. ꝛ suppõit hꝰ ꝑ spẽ. sic i hoc
noie creditoꝛ. ff. si cer. pe. l. i. ꝛ. 2. §. mu- 1
¶ Utrꝫ adoptio ꝛ arrogatio in -tui.
oibꝰ ꝯueniãt. ℞. ꝙ sic. nisi i aliq̇bꝰ spe
cialibꝰ q̃ sũt. 5. Primum quia adoptio
fit cuiuslibet magistratꝰ ꝯpetẽtis au-
ctoꝛitate: dũtamẽ apꝯ eũ plẽa sit actõ:
scꝫ merũ ꝛ mixtũ iperiũ. C. de adop. l.
i. Arrogatio autẽ tantũ fit auctoꝛita-
te p̃ncipis. isti. eodẽ. i p̃n. Scd̃z in ar-
rogatõe requiritꝭ vtriusq̃z verbuz exp̃s
sũ. Jn adoptiõe nõ. Unde infans non
põt arrogari: sz adoptari. sic. ff. de ado
ptio. l. 2. ꝛ. l. i adoptiõibꝰ hec p̃bantꝭ.
Tertiũ ꝙ arrogatio statim arrogatuz
ꝛ res suas ꝛ liberos q̇ erãt in sua pote
state subiĩcit p̃rãti arrogatoꝛis. ff. de a
doptio. l. 2. §. vltio. Adoptio ꝟo nõ ni-
si i cãu quãdo scilicet datꝭ auo materno.

vł ſi poſt emãcipationẽ genuit filiuꝫ et auo paterno dederit. iſti de adop. §. ſi ꝯ . Arrogaṫ ꝗ q̄ ẽ ſui iuris. adoptaṫ ꝯo exiſtẽs ĩ aliẽa ptãte. Quartũ ꝙ arrogato: teneṫ ſatiſdare de reſtituẽdis illᵉ bõis pſõis ad q̃s eẽntvẽtura ſi arrogatus pmãſiſſꝫ ĩ ſtatu ſuo. ff. ꝺ adoptio. l. nec ei. §. ſi. Quitum ꝙ ſi arrogato: emãcipauerit eũ vel exhẽdauerit ſine cã: teneṫ ei reliquere q̃rtã ptẽ ſuoꝝ bonoꝝ: eoꝝ. ſ. q̄ hiturᵘ fuiſſꝫ ab iteſtato. ꝭꝫ gl. i. l. ſi arrogato:. ff. eo. q̄ q̃rta nõ ẽ augmẽtata. p auᵗ. ꝺ tri. ⁊ ſe. ꝭꝫ. Bar. ibi iſti. ꝺ adop. §. cũ aũt ĩpubes. Adoptio ꝯo nihil teneṫ ꝺ neceſſitate reliquere C. eo. l. i. ⁊. 2. Si tñ moriaṫ adop. ſine teſtõ: ſuccedit ĩ bõiſ eiᵘ. l. pe. C. ꝺ adop. poſt mediũ. niſi ſit legitie emãcipatᵘ.

2 ¶ Utꝝ arrogatᵘ ĩ filiũ filij ſui acq̃rat q̃rtã ptẽ bonoꝝ ſic̃ arrogatᵘ ſimpliciṫ. ꝭẽ. Azo ĩ ſũ. iſti. de adop. ꝙ ſi paṫ adoptat aliquẽ loco nepotis: ſi filiᵘ ꝯſẽtit: mortuo ſuo pꝛe ſic arrogatᵘ ĩ ptãteꝫ filij cui arrogatᵘ fuit trãſit. nec agnoſciṫ auo ſuᵘ hẽs. Si aũt filiᵘ ñ conſenſerit: mortuo pꝛe ñ reicidit ĩ ptãtẽ: ſꝫ agnoſceṫ auo ſuᵘ hẽs vel tãq̃ nepos: lꝫ ĩ filiũ non adoptauerit: vł tãq̃ eũ quẽ videṫ ſuus aimᵘ voluiſſe eẽ ſibi heredẽ. Idẽꝫ dic de adoptato ĩ nepotẽ vel deinceps: qꝺ põt fieri: vt iſti. de adop. §. lꝫ excepto ꝙ non trãſit ĩ ptãtẽ pꝛis. Et qꝺ dixi de maſculo dic de feminis.

3 ¶ Utꝝ fiat adop. ſi q̃s dicat corã multis Accipio te ĩ meũ filiũ. ꝭẽ. Pa. i. c. viuico ꝺ cog. le. ꝙ ñ. l. ñ nudis. C. ꝺ pba. niſi hueṫ forma ꝺ q̄. ꝺ. ſ. ꝙ fiat aucte magiſtratᵘ vł pncipiſ: qꝺ ẽ ꝺ ſubã adoptõnis ⁊ ꝟbũ ĩ arrogatiõe: vt dcm̃ ẽ ĩ pn.

4 ¶ Quis poſſit adoptari. ꝭẽ. ꝙ q̄lꝫ tam maſculus q̃ femia. ff. de adop. l. adoptio. dũmõ ſit pñs. l. neq; abſ̃s. ff. eo. nec p pcuratorẽ fieri poteſt. l. pᵘ mortẽ §. neq;. ff. eo. Rõem huius habes per Bar. i. l. gallus. §. forſitã. ff. de li. ⁊ po.

5 ¶ Utꝝ q̃s poſſit adoptare ĩ fratreꝫ vel ſororẽ. ꝭẽ. ꝙ ñ: vt. l. nec apud. C. de here. inſti. ⁊ ibi Ang. ita ꝙ nec ẽt ĩ pꝛeꝫ: quia contra naturam.

6 ¶ Quis ãt ñ p̄t adoptare. ꝭẽ. q̃ caſtrati. Et dicũṫ caſtrati q̄ ſic nati ſũt vt nũq̃ generare poſſint. ſꝫ ſpadones ſic. Et dicũṫ hi q̄bᵘ abſciſũ ẽ cũ ſpata vł cultello. Itẽ nec femie ex reſcripto pncipis ĩ ſolatio filioꝝ amiſſoꝝ. Itẽ q̄ ñ p̄cedit p. 18. ãnos eũ quẽ vult adoptare vel arrogare hec habẽṫ iſti. de adop. Itẽ q̄ ñ hꝫ. 60. annos ñ p̄t arrogare: lꝫ adoptare poſſit: niſi iuſta cã iteruenientе. l. ſi pꝛ. §. vl. ff. de adop. Et iuſta cã ẽ morbᵘ aut coniunctio pſone: alſ dꝫ ĩtẽdere generationi: vt in. ꝺ. §. vl.

¶ Utꝝ ĩpediat mr̃imoniũ. vide infra. Matrimoniuꝫ. 3. ⁊. 8. ĩpedimento. 7

a Doratio que idẽ eſt ꝙ veneratio vtꝝ req̃rat actuꝫ corporalem. ꝭẽ. ꝙ ſic. Dic̃. n. Dama. 4. li. ꝙ q: ꝯditi ſumᵘ ex duplici ſbã. ſ. itellectuali ⁊ ſẽſibili: ita ꝺo duplicẽ adoratõeꝫ ꝺbemᵘ. ſ. aie q̄ ꝯſiſtit in intẽiori motu aie ⁊ corpalẽ q̄ ꝯſiſtit ĩ exteriori motu corpis. Et q: ĩ oĩbᵘ actibᵘ latrie illꝺ qꝺ ẽ exteriᵘ refertur ad illꝺ qꝺ ẽ iteriᵘ ſic̃ ad pncipaliᵘ: iꝺ exterior adoratio fiṫ pp iterioreꝫ: vt ſ. pp ſigna hũilitaṫ q̄ corpaliṫ exhibemᵘ exciteṫ affectᵘ nꝛ q̄ pcedit p ſẽſibilia ad itelligibilia. Uñ genuflectões ſignãt nꝛaꝫ ĩfirmitatẽ rſpectu ꝺi. ⁊ pſternimᵘ nos q̄ſi nihil nos eẽ ex nobꝭ pfitẽtes

¶ Utrũ adoratio req̃rat locũ ꝺterminatũ. ꝭẽ. ꝙ ñ pncipaliter q̄ſi ſit de neceſſitate eiᵘ: ſꝫ bñ requirit ꝭm ꝯdecẽtiam: ſicut ⁊ alia ſigna corporalia. ꝭm illud. Jo. 2. Domᵘ mea domᵘ oꝛonis vocabiṫ. Et iꝺ Jo. 4. Uenit hora ĩ qua veri adoratores adorabũt ĩ ſpũ q̄ ẽ pncipalis actᵘ adoratõis: vt dcm̃ ẽ. Locᵘ tñ req̃ritur ñ pp eũ q̄ adoraṫ: ſꝫ pp adorãtes. Pꝛio pp loci ꝯſideratõeꝫ ex q̄ ſpecialẽ ꝺuotionẽ ꝯcipiũt adorãtes vt exaudiãtur: vt pꝫ. 3. regũ. 8. Secũdo ppᵗ ſacra miſteria ⁊ alia ſanctitatis ſigna q̄ ibi continẽtur. Tertio ppter ꝯcurſũ multorum adorantium: ex quo oratio fit magis exaudibilis ſcꝺm illud Mat. 18. Ubi duo vel tres ⁊c̃. 1

¶ Utꝝ tres pſone ĩ deo adoreṫ vna adoratiõe. ꝭẽ. ꝙ ſic: q: ſicut ĩ eis ẽ vna eſſentia ⁊ excellẽtia: ita vnᵘ honor ⁊ reuerentia eis debetur: ⁊ per conſequẽs vna adoratio. 2

¶ Utꝝ aliq̄ cẽatura ſit adorẽda. ꝭẽ. ꝙ ſic pp q̃dã ꝺi excellẽtiã q̄ ꝺo ꝺbeṫ reuerẽtia. quã q̃dã cẽatuꝛ pticipãt: ñ ꝭꝫ eq̄litatẽ: ſꝫ vt dixi ꝭꝫ q̃dã participationẽ 3

Et iō alia veneratōe venerantur deū qd
ptiet ad latriā.alia veneratōe veneraēi
creaturas q̄sdā excellētes:qd ptiet ad
duliā.ppterea cū ea q̄ exteri⁹ agūt sint
signa īterioris reuerētie:q̄dā exteriora
ad reuerētiā ptinētia exhibēt excellēti
h⁹ creaturi:iter q̄ maximū ē adoratio.
Sz aliqd ē qd soli deo debet:qd ē sa/
crificiū. Hoc elicit ex Augu.10.d ciui.
dei. Scdz q̄ reuerētiā excellēti creatu
re debitā Nathā adorauit dauid.3.R.
1. Scdz ṽo excellētiā que deo debetur
Mardocheus noluit adorare Amā:
timēs ne dei honorē transferet ad ho/
minem:vt dicitur hester.13.
4 Utrū hūanitas xpi sit adorāda cultu
latrie? R.q hñdo respectū ad hūanita
tē xpi i se:sic nō ē adorāda latria: cū
sit creatura:sz solū illa q̄ dlia dignior
ē hz illd.ps.Adorate scabellū pedū ei⁹.
Hñdo tñ respectū ad ṽbū cū q̄ ē vnita
hypostatice sic debet ei latria: q̄a vna
adoratōe adorat suppositū r natura:
ita q natura adorat p suppositū.xps
aūt est nomē persone in duabus natu
ris. Hec ex Ri.in.3.di.9.
5 Utrū imago xpi sit adorāda latria.
R.q osiderādo eā put ē q̄dā res sic nl
lus honor ei dbet:sic nec alicui lapidi
vl ligno.sz osiderādo put ē imago xpi
tūc q:idē mot⁹ q̄ ē i imagie ē i imagi/
nato:iō vn⁹ honor dbet imagini r ima
ginato:r ppterea cū xps latria adoret:
sic r ei⁹ imago:q: vt dic Dama.li.3.c.
8.honor imaginis pueīt ad pthopitū
i.imaginatū.d hoc ē tex.i.c.venerabi/
les.de ose.di.3.Nec ob.illud exo.26.
Nō facies tibi imaginē r.c.q: illd pbi
bitū fuit p eo tpe q̄ de⁹ hūanā naturā
n assūpserat:q: tūc figurari n poterat.
Sec⁹ i hūanitate assūpta.ppterea ima
gies sūt libri simpliciū ad eoꝝ istructōz
fcte a sctis iuēte:vt i.c.platū.d cō.di.3.
6 Utrū crux xpi sit adorāda latria? R.
q honor siue reuerētia n dbet nisi rōna
bili creature.isēsibili ṽo nō dbet nisi
rōe nature rōalis:r hoc duplict.Prio
iqtū repñtat creaturā rōnalē.Scdo i
qtū oiūgit ei q̄cūqz mō.Prio mō solēt
hoies venerari imagies regis.scdo mō
ei⁹ vestē. Utrūqz aūt venerant hoies
eadē veneratōe q̄ r regē. Si ergo q̄ra
tur d cruce q̄ xps fuit crucifixus an sit
adorāda dico q vtroqz mō ē veneran/
da. Prio q: rpñtat figurā xpi extēsi i
ea. Scdo ex otactu ei⁹ ad xpi mēbra:r
ex hoc q: ei⁹ sāguie ē pfusa. Uñ vtroqz
mō adorat adoratōe eadē cū xpo.s.la
trie:r iō crucē alloqmur r depcamur
q̄si ipz xpz. Si ṽo loqmur d cruce xpi
i alia materia.s.lapidis ligni r hmōi:
sic venerāur añ eā vt xpi imaginē quā
venerāur adoratōe latre: vt dcm ē.aliq
tñ vt tho.tenēt i.3.q.25.q crux xpi i q̄
pepēdit n adorat eadē adoratōe.s.la/
trie cū ṽbo:cū n ptieat ad psonā ei⁹ q̄si
ps ei⁹:sz rō ipdulie i q̄ ē q̄dā res xpi rō
ne cui⁹ vestis sitr r alia q̄ ad hūanitatē
ei⁹ ptinēt ypdlia adorāt. Sz scūs Bo.
i.3.di.9.dic q illa crux vt est res q̄dā n
dz adorari latria nec dlia:sz adoratiōe
honoris r reuerētie tāq̄ istrm nre salutis
Sic ēt reuerēm sacra p eo q sūt istra
nre salutis:r quelibz harū pōt teneri.
Utrū mat xpi sit adorāda latria? R. 7
q nō:cū sit pura creatura:q: tñ ē mat
dei qd ē excellētissimū:ita q excellēti⁹
pure creature cōuenire nō pōt: ideo si
bi nō tm̄ honor dulie sz etiā ypdulie q̄
dr dulia maior sm glo.Jere.4.c.
Utrū scōꝝ reliqe sint aliq̄ mō venerā 8
de. R.q sic:vt vlt Aug.i.d ciui.dei.q̄ñ
aliqs afficit ad aliquē:ea q̄ sibi d eo re
liquūt p⁹ mortē venerat:n tm̄ corp⁹ et
ei⁹ pres:sz ēt aliq̄ exteriora: vt vestes r
hmōi. Mādifestū ē aūt q sctōs di vene
rari debem⁹ iqtū sūt mēbra xpi filij r
amici r itercessores nri. Et iō reliqas
scōꝝ q̄lescūqz i eoꝝ mēoriā honore con
gruo venerari dbem⁹. Uñ r xps eas ho
norat i eorū pñtia miracula faciendo.
Quid autem sit latria.vide infra. 9
Latria r idulia.in.c.suo.
Utrū aliqs possit adorare aduersa/ 10
riū sine pcto? R.q nō:ēt si xps fore cre
dat:nisi iteri⁹ vl exteri⁹ oditio exprimat
actualit:q: ipa nouitas rei isolite cōsi
deratiōnē r attētionē actualē reqrit:si
cut dr de beata ṽgie q cogitabat qua
lis esset salutatio. In adoratōe ṽo ho
stie sufficit hāc oditōez habet habitua
liter.s.si osecratio dbita ē facta p eo q
hostie cōsecratio est consueta.

a Adulatio q̄d est? R. sm
Alexā.scda ses
cūde tractatu de adulatione ē
pctm ex ser

pctm̄ et ꝭmone vane laudis alicui ex bibito intētiōe cōplacēdi. Laudare ci al quē de q̄ nō ē laudād⁹ vl' plusq̄ est laudād⁹ l' n̄ eo fine q̄ fieri dꝫ pctm̄ est ꝛ d̄ bac. 25. di. §. als. 6 q. i. ſꝰ plurimi. 49. di. ſūt nōnulli: ꝛ. ii. q. 3. nēo pitoꝝ.

1 ¶ Utꝝ adulatio sit pctm̄ mortale? R. ꝭm Alex. ꝙ triplex ē gen⁹ adulatiōis. Primū ꝙ dic̄ malū bonū fouēdo peccatorē ī pctis: ꝛ h̄ ē mortale. qd̄ ītelligē si malū tale eēt mortale. ꝭꝫ gl. ī. d. c: ſꝰ plurimi. ꝑ. c. ſꝰ nōnulli: ꝛ. c. cleric⁹ d̄. 46. di. sec⁹ si illd̄ malū qd̄ laudat eēt veniale: q̇a tūc adulatio esset veniale pctm̄. 25. dis. alias. Scd̄m gen⁹ adulatōis ē qd̄ fit ītētōe nll' nocēdi: sed vt alicui ꝓsit vl' placeat vl' aliā vtilitatē ꝯseq̄t: ꝛ laudat i ill' q̄ n̄ ſūt pctā: ꝛ istd̄ ē vēiale. Si v̇o fit ītētōne nocēdi alti lꝫ alti ꝓfit ē mortale. vt ei facē libidīe mortali. Tertiū gen⁹ ē circa ea q̄ nō ſūt pctā ꝛ nec ꝓdest nec obest: ſꝫ tm̄ ꝯtēptū dei gn̄at ꝑꝑ assiduitatē. ꝛ ē mortale. ſ. vel ī eo cui adulat': puta q: ꝑ adulatōēꝫ mortal'r peccat i ſuꝑbia vel alio mō. Ul' i eo q̇ adulat': vtputa [illegible] nō tieret deū offendē: ꝛ ēt dat cāꝫ alti peccādi mortl'r ex adulatōe. Laudare āt aliquē nō mēdacit' ad finē bonū vitiū nō ē nec adulatō. cōcor. Tho. ꝭa ꝭe. q. 115.

2 ¶ Utrū ipetrās bn̄ficiū ꝑ adulatōꝫ teneāt' resignat'? R. ale. vbi. s̄. ꝙ dꝫ reduci ad mun⁹ ab obseq̇o. Un̄ si n̄ ꝭuirꝫ ei ī alio nisi ī h̄ ꝙ sibi adularet' credo ꝙ ī digne recipet ꝛ resignare teneret': sic̄ ille q̄ ꝭuit i turpi offō. Turpe āt offm̄ dꝫ cui ē ānexuꝫ pctm̄. h̄ Alex. Sꝫ tu de h̄ dic lati⁹. ī. Simonia. 5. §. 4.

3 ¶ Utrū dare adulatori h⁹ sit pctm̄? R. ꝙ tl'e pctm̄ ē dare: q̄lis ē adulatio ꝑꝑ quā dat. si vēiale: vēiale. si mortl'e: mortale: vt ptꝫ. 86. di. c. dōat'. ꝛ duob⁹. c. se. ꝛ sic ītellige Tho. ꝭa ꝭe. q. 168. Dare tn̄ adulatori n̄ ꝑꝑ adulatōꝫ ſꝫ ꝑꝑ pietatē ad sustētatōꝫ nature n̄ ē pctm̄: vt in dictis. c. no. Idē dic de dātib⁹ histriōib⁹

4 ¶ Clericis adulatio ꝑ [illegible] vt i dictis. c. [illegible] ibet'. Et si exercent adulatōēꝫ degra[illegible]

5 ¶ Adulatio [illegible]dādi sꝰ. 46. di. cl'ic⁹. el. i. fit q̄ttuor mōis ꝭm Alex. vbi. s̄. Prio laudādo bonū qd̄ nō h̄n̄t. Scd̄o augēdo bonū qd̄ non h̄n̄t plusq̄ sit. Tertio laudādo malū qd̄ h̄n̄t dicēdo bonum. Quarto minuēdo malū ipꝫ. ſ. nō dicēdo tā g̃ue pctm̄. Primi duo modi ſūt vēialia pctā: nisi imisceat' ꝯtēpt⁹ dei vl' i eo q̇ laudat' vel i eo q̇ laudat. Terti⁹ ꝛ q̄rtus mod⁹ est pctm̄ mortale si maluꝫ sit mortale. Facit. d. §. als in glo.

Adulteriū

Adulteriū ē alicui⁹ thori violatio. Un̄ dꝛ adulteriū quasi ad alienuꝫ thoꝝ accessio. 36. q. i. §. cuꝫ g̃. Et aliq̄n est simplex. ſ. q̄n solū alter ē solut⁹. q̄nq꞉ duplex. ſ q̄n ābo sunt coniugati.

¶ Quot modis cōmittit'? R. ꝭꝫ Alex. ꝭa ꝭe tractatu de adulterio ꝙ ꝓprie ē q̄n q̇s accedit ad alienā vxorēꝫ. Scd̄o etiā q̄n cōiugat⁹ peccat cū soluta. Tertio ꝭꝫ quādā iuris interꝑtatōēꝫ q̄n q̇s ita ardēter amat vxorē ꝙ ēt si nō esset vxor ꝯcubē vellet cū ea vel econtrario vxor virꝝ. sic itellige. c. origo. 32. q. 4. 1

¶ Utrū sit maximū mortaliū pctorū? R. q̇. s̄. ibidē ꝙ nō q̄ ad deū: sed ē g̃uius incestus vel ꝯ naturā: lꝫ quo ad penam sit grauissimum. 2

¶ Que ē pena tā viri q̄ꝫ vxoris adulterātis? R. ꝭm gl. ī. c. tue de ꝓcu. ꝙ olim erat mł'ieri pena capit'; vt. C. d̄ adul. l. castitati. hodie v̇o ꝑus v̇berata retrudit' i mōasterio. C. d̄ adul. aut. ſꝫ hodie Est ꝛ alia pena: q: ꝭꝫ Pa. i. c. pleruq꞉ de do. ꝑ⁹ di. resti. mł'ier ꝑdit dotē ꝛ vir dōatōꝫ ꝑꝑ nuptias si mr̄imoniū sepet' ꝑ s̄niaꝫ iudic̄ eccl'iastici. Aliq̄n ꝭꝫ Io. an. Pa. tn̄ ibidē tꝫ ꝙ si ē notoriū adulteriū: q: tūc cū possit ꝓpria auc̄te vir expellē vxorē ꝛ ecōtrario lucrat': q: si petet obstabit ei exceptio adulterij. ꝑdet ēt mł'ier dōatōꝫ ꝑꝑ nuptias quā ex pacto āt statuto dēbat lucrī soluto mr̄io nio. Bōa v̇o pafrenalia n̄ ꝑdidit ꝭꝫ do. q: i penis v̇ba d̄bēt restrigi. regl'a odia de re. iu. li. 6. q̄uis gl. ī. d. c. plerūq꞉ teneat ꝙ ꝑdat. Est ꝛ t'cia pēa: q: amittit ius petēdi debitū. §. 7. Si tn̄ recōsiliātur recuꝑat oīa: vt in. d. c. plerūq꞉. 3

¶ Utꝝ mulier adultera teneat' reuelare filiū quem de adulterio suscepit et q̄uo tenet' satisfacere? R. q̄uis diuersi diuersimode h̄ dixerit: ego credo opi. Pa. in. c. officij. d̄ pe. ꝛ re. iustissimā. q̄ dicit sic. Aut nullū iminet periculū: et verisil'r sibi credetur. vel pōt probare: nec sibi credetur: ꝛ sic nō tenetur: quia 4

ſduceret ſibi ſcandalū ſine aliq̄ vtilita
te.ar.2.q.7.plerūq; boni. Aut immi-
net p̄iculū ſibi vł alteri:ꝛ ſic ñ tenet: q̄
i reuelādo imminet p̄iculū animarū:
i ñ reuelando ſolū p̄iculū reruz:ꝛ iter
duo mala min⁹ eſt eligenduz.13.diſt.
c.nerui. Satiſfaciat ḡ de ſuo q̄tū po-
teſt damnificat̄,ſicut ſūt q̄ nutriūt pu
eruz vł p̄uant hēditate pp̄t ip̄z.et do
leat nō poſſe plene ſatiſfacē. Et ſi ip̄a
non poteſt ſatiſfacere:tenet̄ adulter ſi
ſcit vł p̄babilr̄ credit q̄ ſit ei⁹ fili⁹ ſi mō
h̄ facē pōt ſñ ſcandalo.ar.c.ſi de iiur.
al's ñ. Nec obſtat rgl'a. Qui ſcādaliza-
uerit de reg.iur.vbi d̄r. Utili⁹ eni ſcā-
dalū naſci p̄mittit̄ q̄ v̄itas deſerat̄:q̄
itelligit̄ i iudice ꝛ teſte: ñ i denūciatōe
ſ̄m eundem Pa.

5 ¶ Utꝝ fili⁹ q̄ ē i poſſeſſione filiatōis
teneat̄ credē m̄ri dicēti eū eē ſpuriū vł
ſuppoſitū:R̄. Pa.i.c.p̄ tuas.de p̄ba.
q̄ nō. Et tenēt doc.i.l.filiū.ff.d̄ his q̄
ſūt ſui vel alie iur.ꝛ.l.ſi vicinis. C.de
nup. Et ibi dicūt fatuū fuiſſe illū q̄ re
gno renūciauit pp̄t dictū m̄ris. Et dic̄
Pa. ibi ēt h̄ p̄cedē ſi ābo parētes ne-
garēt eū filiū:vt p̄bat̄ i.c.trāſmiſſe.in
fi.iūcta gl.i v̄bo.iditijs.q̄ fi.ſint le.ꝛ
tex.cū glo.i.l.1.§.2.ff.de car.edic.ꝛ.l.
ſi poſthum⁹.ff.de li.ꝛ po. Et h̄ vez ni-
ſi p̄bēt tempore conceptōis non cōcu-
buiſſe ſit vł p̄pter abſñiā vł pp̄ īfirmi-
tatē. Immo pl⁹ dico ego ēt ſi p̄baret̄
q̄ adulterabat̄ cū q̄daz alio tp̄e conce
ptōis: dummodo vir ei⁹ bitarz cū ea:
cēſebit̄ nihilomin⁹ tal' fili⁹ legitimus:
vt i.l.miles.§.defuncto.ff.de adulte.
Rō.q̄ i dubio d̄bem⁹ fauore filioꝝ ſic
iterp̄tari: vt no. Pa.i.c.intelleximus.d̄
adul.ꝛ fa.d.l.q̄ ſp̄.ff.de in ius vo.

6 ¶ Utꝝ aūt p̄dict⁹ fili⁹ p⁹ ꝯpletā p̄ſcri-
ptōnem debeat ſibi facē ꝯſciam de ſuc-
ceſſione i bōis ſi p̄bet̄ vł ſibi ꝯſtet non
fuiſſe lr̄ime ꝯceptū.R̄. q̄ ñ:vt patebit
ex his q̄ notāt̄ i ti.dē p̄ſcrip.§.47. Se
cus āte ꝯpletā p̄ſcriptōez: q̄ ſi credit
ex ſcrupuloſa ꝯſciētia extimat vez ma
trē dicē ꝛ ſe illegitimū:ſic tenet̄ abſti-
nere a bonis p̄ris putatiui:niſi eēt ta
lis ꝯditōis q̄ alio modo ñ poſſz viuē:
q̄ ſic n̄citatē vite poſſet capere:maxīe
nō exiſtētib⁹ alijs q̄b⁹ debēt̄ i tāta ne-
ceſſitate: ꝛ p̄ponē ſatiſfacē ſi ad pin-

guiorē p̄ueniret fortunā. Uez ē q̄ de
cōſūpt̄ bona fide durāte ñ tenet̄ ſecū-
duz Hoſti. ꝛ Rodo.ꝛ tūc ꝯſtituitur i
poſſeſſiōe filiatōis:ꝛ icipit p̄ſcribē qñ
icept⁹ ē noīari ſeu reputari p̄ filio lr̄i-
mo:vt no.i.d.c.p̄ tuas.

¶ Utꝝ adulteriū cōmittat̄ ſñ dolo: 7
R̄. q̄ nō:vt pz i.l.ſi ex lege.ff.de adul.
vbi errātes i iure excuſant̄ a pena ice-
ſtus ꝛ adulterij. Facit.c.lucretiā.al's ē
ſ̄b.c.p̄poſito.32.q.5.ꝛ h̄ itellige ſecun-
duz gloſā i dctō.c.nō q̄ ad cl'pā:q̄ pec
cat mortaliter quicunq; eū committit
ex metu ſiue ex ignorātia vel errore iu
ris. Sec⁹ i ignorātia facti q̄ excuſat a
culpa: puta quia credidit virū q̄ erat
adulter. Silr̄ qñ committit ex coactō
ne abſoluta:dum tñ i aīmo non cōſen
tiat. Sz q̄ ad penam diſtingue ſecūdū
Pa.i.c.ꝛ ſi neceſſe ſit.d̄ do.poſt di.re-
q̄ aut loq̄mur de pena corp̄ali vel pe-
na p̄ditionis p̄prie ſubſtantie: vt dotꝭ
ſeu donatōis p̄pter nuptias:ꝛ ſic excu
ſat error etiā iuriſ: vt.l.ſi adulteriū.ff.
d̄ adul.ꝛ arg.i autent.iceſtas nuptias
C.de ice.ꝛ iuti.nup. Et lz Jo.ā.ꝛ com
munit̄ doc.i dctō.c.ꝛ ſi neceſſe teneāt
cōtrariū.ſ. q̄ error iuriſ ñ excuſat a pe
na tñ Bar.i.l.q̄ cōtra. C.de iceſtis eſt
cū Pa.q̄ nō ē i dolo qui erat. vide.j.
Dolus.§.1.ꝛ.2. Aut loq̄mur de pena
perditōnis lucri: ꝛ ſic error ñ excuſat
niſi ſit iuſt⁹:vt i.l.ne paſſiz.C.de iu.et
fac.igno. Silr̄ excuſat a dolo met⁹ et
coditōnalis:vt i.d.c.propoſito.

¶ Quō d̄r notoriū adulteriū:R̄. Pa.i 8
c.itelleximus.de adul.publice d̄r adul-
tera qñ ſtat i domo cū publico ꝯcubi-
nario.ꝛ ꝯuicit̄ notorie qñ hz eā i mēſa in
domo ꝛ i lecto:vt i.c.ſi.ꝛ i.c.tua.d̄ co-
cle.ꝛ mu.vñ i.l.furē.ff.de fur.ꝛ i.l.ca.
q̄nto.ff.de adl'.notat̄ q̄ adulr̄iū d̄r no
toriū qñ vir ꝛ mulier dep̄hēdūt̄ i late-
bris ſe occl'tātes ꝛ hmōi actib⁹ p̄piq̄s
adulr̄io faciētes.l.ſi q̄s ñ dicā rape.C.
de epi.ꝛ cle. Itē qñ paſſiz admittit vi
ros cā adl'terij:vt i.l.palā.ff.d̄ ri.nup.
i p̄ri.ꝛ q̄d no.i ca.cū i dioceſi d̄ vſuris.

¶ Utꝝ ſpurij poſſint iſtitui hr̄des et q̄
modo ſuccedūt:vide.j.Fili⁹.§.1.3.ꝛ.4

Duocatus d̄r ille q̄ iui udi-
cio apud eū iuriſditōni p̄eſt
deſiderium

a

deſideriũ ſuũ; vl' amici expõit: vl' alte
ri᷒ ↄſiderio ↄ̄dicit.l. ſciẽdũ.§.1. ⁊ ibi p̱
doc.⁊.l.paulus.la p̄ria.⁊ibi Bar.ff.de
leg. Et iõ ↄſulẽs i camera nõ pp̄eõꝛ ad
uocat᷒. Jta ꝙ ꝓhibit᷒ aduocare ñ cẽſeť
ꝓhibit᷒ in camera ↄſulere vl' allegatio
nes i ſcp̄ť face bm̄ Pa.i Rubꝛi.de po
ſtu. Et tʒ Bar.in.l.1.ff.ↄ va.⁊ extraoꝛ.
con. Et dʒ cẽ iuriſp̄it᷒ ⁊ ſtuduiſſe p̱ q̄n
quẽniũ ſaltẽ ⁊ iuramẽto doctoꝛũ ꝓba
tus.l.nemini.C.de ad.di.iudicioꝛũ.⁊
no.Bar.in.d.l.1.
1 ¶ Sʒ q̄ ſũt q̄ repellũť ab aduocando?
R͞e.ꝙ mlťi ↄ q̄b᷒.3.q.7.ifames.⁊ ẽ v̄ſuſ
Non cuiq; dať ꝙ poſtulet imo negať.
Addit᷒ pene:ĥu᷒:puer:actoꝛ arene.Lu
mib᷒ carẽs:mulier muliebꝛia paſſus.
⁊ mlťi alij repelli p̄nt q̄s omitto: ſolũ
mõ dicã ↄ his q̄ ſunc p̄ctõ aduocare nõ
p̄nt q̄ ſũt i triplici dr̄ia.ſ.h'tici ⁊ ceteri
excõicati. Secũdi clici. Tertij religioſi
de q̄bus lati᷒ ꝓſequemur.
2 ¶ Hẽtici ⁊ iſ deles ⁊ excõicati ꝑp̄ ſu
ſpitõʒ h'ĥ nllo mõ p̄nt aduocaŕ.l.nẽo.
C.ↄ poſtu.⁊.l.nẽo.la.2.C.ↄ epi.au.de
pe.di.1.nẽo l'i fo.ↄ hẽ.excõicam᷒.el.1.
3 ¶ Excõicati ẽt repellũť.11.q.3.excõica
tos.ↄ ex.c.exceptiõʒ.⁊ oẽs ſup̄dictos ⁊
quẽlʒ ip̄oꝝ admittẽſ iudex ꝗuiť peccat
vt pʒ i.d.c.nẽo vl' i foꝛo:⁊ i.d.c.excõica
4 ¶ Utrꝝ ep̄i ⁊ alij ſupioꝛeſ poſſit ad uoca
ŕ p alijs? R͞e.ꝙ ñ coꝛã eccl'iaſtico vl'
ciuili iudice:vt.11.q.1.te q̄deʒ.88.di.p̄
latũ.⁊.c.ep̄ſ.14.q.5.dẽiq;.21.q.3.p to.
5 ¶ Utrꝝ ſacdoteſ poſſint poſtulaŕ. R͞e.ꝙ
ñ p̄nt neq; coꝛã eccl'iaſtico l' ciuili iudi
ce niſi i.4.cãib᷒:vt i.c.ſi.ↄ poſtu. ex̄ ne
cle.l'mo. ſacerdotib᷒.15.q.2.c. vnico.i
gl.14.q.5.ↄniq;. Prim᷒ cãus ẽ p ſe. Se
cũd᷒ p eccl'ia. Terti᷒ p pſõis ſibi ↄiũct.
⁊ ħ itellige q̄ñ ñ p̄nt hẽre aliũ:vl' ñ ita
bonũ. Perſõe ãt ↄiũcte ſũt i iſto cãu vſ
q; ad q̄rtũ ĝdũ.C.ↄ epi.⁊ cle.auť.licẽti
am.⁊.C.ↄ aduo.di.iu.l.petitiõʒ. Quar
t᷒ cãus ẽ p miſabilib᷒ pſõis. Intellige
miſabiles pſõas oẽs illas q̄ p̄ ſe ꝓpaſ
cãs nõ p̄nt miſtrare. vel eccl'iaſtico au
xilio idigẽtes.86.di.c.ſi.in ſi.⁊.87.di.
defenſiõis.C.q̄ñ ipa.inter pu.⁊ vidu.
p̱ totũ. Jn criminali v̄o coꝛaʒ ſeculari
iudice nullo mõ p̄nt: vt.j.dicam.§.7.
¶ Utrꝝ diacõi vl' ſbdiacõi bñficiati l' ñ
poſſint aduocaŕ? R͞e.ꝙ coꝛã iudice ſecu
lari nõ p̄nt.c.ↄ poſtu.niſi p cã ſua vl' ſu
e eccl'ie vl' miſabiliũ pſoaꝝ ſʒ Spe.ti.
d. aduo.alľat.d.c.1.i q̄ glo. dic̄ ẽt ꝙ p
miſabilib᷒ pſonis licʒ. allegat.d.c.ſi.
Et ſic pʒ ꝙ i oi cãu p̄nti i q̄ ⁊ ſacdoteſ
i foꝛo ſecl'ari p̄nt. Coꝛã aũt eccl'iaſtico
p̄nt ſʒ Jn.i.d.c.1.bñficiati tñ nihil q̄
rẽt p ſalario:ſʒ oblata ſpõte recipẽ p̄nt
1.5.q.2.c.vnico.ſʒ gl. dic̄ ꝙ ñ ſuaŕ:q꞉
nemo militat ſtipendijs ſuis.
¶ Utrꝝ i mioꝛib᷒ oꝛdib᷒ ↄſtituti poſſit 7
aduocaŕ? R͞e.ꝙ ſi ſũt bñficiati ñ p̄nt ni
ſi coꝛã eccl'iaſtico iudice.c.1.ↄ poſtu. Li
mita ħ bm̄ Pa.⁊ Ho.q̄ñ hñt ſufficiẽs
bñficiũ ad eoꝝ ſuſtẽtatõʒ: q̄a ſi nõ hñt
p̄nt p̱ aduocatõeʒ acq̄rẽ ſibi. Et ſi ſunt
diaconi vl' ſubdiaconi. Si aũt nõ ſũt bñ
ficiati p̄nt tã coꝛã eccl'iaſtico ꝙ ẽt ſecu
lari i cã ciuili. Jn cã ãt crimiali nullo
mõ p̄nt coꝛã ſecalari iudice ne cle. vel
mo.c.ſniaʒ.23.q.8.his a q̄b᷒.15.di. ali
quãtos. Quidã tñ dicũt eos poſſe p re
is poſtulare ⁊ appellare ⁊ appellatiõʒ
pſeq̄.ar.23.q.5.c.1.⁊.c.eos. Sʒ tuti᷒ ẽ
in totũ abſtĩere.d.c.ſniaʒ: ⁊ no.gl.d.c.
aliquantos.
¶ Utrꝝ religioſus poſſit poſtulare? R͞e. 8
ꝙ ñ niſi cũ vtilitas mõaſterij expoſcẽt
abbate ip̄ãte.c.ex p̄te.ↄ poſtu. Et extẽ
diť ẽt ad canõicos reglares ibidẽ pʒ.
Et ibi dic̄ Pa.ꝙ oꝛ p̄dicta duo ſiľ ↄcur
rãt. alŕs nllo mõ ẽt coꝛã eccl'iaſtico iu
dice eẽ aduocat᷒ vl' ꝓcuratoꝛ p̄t. Si v̄o
p̄dicta duo ↄcurrãt põt ẽt coꝛã iudice
ſeculari.ar.in.c.1.⁊.c.ſi.eo.ti. Jntelli
ge in cauſa ciuili tantum.
¶ Utrꝝ ꝑp̄ lucrũ applicañ.mõaſterio 9
abbate ip̄ãte poſſit mõach᷒ cẽ aduoca
tus vl' ꝓcuratoꝛ? R͞e. Jnn.i.c.cũ J.⁊ A.
de ſen.⁊ re iudi.ꝙ ẽt p laico p̄t eſſe ad
uocat᷒ ⁊ ꝓcuratoꝛ mõach᷒ ꝑp̄ vtilitatẽ
monaſterij. Et ita dʒ ꝙ.d.lap᷒ ſuauit.
Sʒ ↄ̄riũ ꝙ nõ poſſit tenet Jo.an. Ego
ãt dico cũ Pa.i.d.c.ex p̄te foꝛe magis
decẽtũ ⁊ equũ vt abſtĩeat.ar.c.cũ ma
gno.ne cle.vl' mo.⁊.16.q.1.alia eſt cã.
Aduerte tñ ꝙ clerici ⁊ monachi ſoluʒ
pꝛohibentur vt dixi poſtulare quando
indifferenter exercere volunt talia of
ficia bm̄ Jnno.in.c.vnico.de ob.ad ra
tio. Secus ſi volunt ſolum aſſumere
in vna cauſa. Et hoc ſeq̄tur Archi.in
c.peruenit.86.di. Et plʒ ⁊ videť equũ

licet Colle.in.c.dilecti.de arbi. teneat
q nec ēt in vna causa ꝛ forte verius.
10 ¶ Utrū aduocatꝰ teneat gratis p impo-
tēte aduocare. R. Pa.in.c.i.de offi.iu
di. Ho. Distiguit sic. aut ē potēs ad sol
vēdū. Et sic vera ē opi. Hof. q dic q n
tenet: sʒ iudex dʒ sibi ↄstituere salariū
sʒ facūdiā ꝛ p mō litis ꝛ ↄsuetudinis
patrie: vt i.l.i.§.i bonorarijs.ff.d var.
extraor.co. Aut ē ipotēs ꝛ tūc tenetur
grat aduocare lege diuina h̄ pcipiēte:
Math.22. Diliges primū tuū sicut te
ipʒ. Et peccat mortalit qn̄ scit talē ipo
tētē icurrere notabile dānū ex defectu
aduocati: si requisitꝰ eū n adiuuat gra
tis. Secꝰ si leue dānū: qꝛ tūc cēt venia
le. Et silr iudex peccat mortalit vl vēia
liter sic aduocatꝰ: si sciēs talē ipotētēʒ
nō puidet sibi de aduocato: pcipiēdo
alicui ipsoꝝ q grat aduocet p tali im
potēte: Et si ei nolūt obedire: pōt et dʒ
eis iterdicere offiṁ aduocatōis.l. pui
dēdū.C.d postu.ar.l.moris ē.ff. de pe
nis.ꝛ i.l.i.ff.d offi.pre.vr.ꝛ i.d.c.i. Et
ēt cauere ne potētior offēdat aliā par-
tē: vt no. Bar.in.l.illicitas.§.ne po-
tentiores.ff.de offi.presi.
11 ¶ Utrū aduocare possit quis ↄ eū a q
recepit bn̄ficia sine vitio igratitudis.
R. q nō: vt pʒ i.c.fi.de postu. imo pos
set donatio reuocari.ar.d.c.fi.iūcto.c.
fi.de dona. Sʒ aduerte q bn̄ficiū da-
tū p mercede laboꝝ ꝛ ſuitiorū n ē gra
tuitū bn̄ficiū.fac.l.aquilꝰ regulꝰ.ff.d
dona.vbi dōatio facta mgro rōe disci
plie nō ē mera dōatio.ꝛ iō reuocari n
possʒ rōe igratitudinis: sʒ solūmō qn̄
donatio seu bn̄ficiū ē gratuitū. Fallit
h̄ qn̄ p se vel p patre vel matre ipotē
te: aut p alia miserabili psona aduo-
cat vt colligit ex Spe.in ti.de aduo.
qꝛ tūc pōt sine vicio ingratitudinis.
12 ¶ Utrū aduocatꝰ teneat ad restitutōeʒ
si p iprudētiā aut negligētiā suā ami-
sit cāʒ cliētulo. R. Ho. vt recitat spe.i
ti.de aduo. q tenet.ar.l.idē iuri.ff. ad
legē aql. Et breuit tenet sʒ eūdē Ho.
qlicunqʒ eiꝰ vicio pdat.ar.l.si vo iō ↄ
emptorē.ff.de euic. Secꝰ si ex qlitate
cāe vel defectu pbationū: qꝛ tūc viciū
ē materie n artificis.ff.ad.l.acquil.l.si
ſuꝰ ſuū.§.si calicē. De qn̄ta aūt vel q
li negligētia vel iperitia teneat: vid.j.
Culpa.§.5.et.6. Multo magis tenet
si dolo suo clientulꝰ amisit cām.ff. de
iudi.l.si filiusfa.l.di.sepe.
¶ Utrū aduocatꝰ sciēter defendēs cāʒ 13
iiustā teneat ad restitutionē. R. q vl
tra mortale pctm̄ qd cōmisit tenet. sʒ
Mōal.ti.restitutio.ad oē qd amisit il
le ↄ quē patrociniū pstabat siue p ma
liciā: siue p ptinaciā vel falsitatē. ꝛ ēt
cliētulo: si eū decepit dās ei itelligē eū
habere cāʒ iustā: q aliter nō litigasset.
ar.C.de admi.tu.l.nō est ignotum.
¶ Quid si ignorabat iiustā cāʒ. R. q 14
si h̄ ignorātia puenit ex culpa sua vtpu
ta: qꝛ nō ē peritꝰ i iure: aut qꝛ nō inqsi
uit a cliēticulo vt debuit dbita merita
cāe credo q similit teneat ad restituti
onē: nō solū illi ↄ quē aduocauit: verū
ēt cliētulo suo si alter nō litigasset ſm
modū culpe ꝛ regulas de qbꝰ.j. culpa
§.5. Si vo pfata ignorātia puenit ex
qlitate negocij vel falsa iformatōe vel
mala cliētuli excusat. Tenet tn̄ eāʒ di-
mittere postq cognoscit iiusticiā cause
l.rē n nouā.§.pfoni.C.d iudi. Et sala-
riū receptū restituē tenet sʒ Monal.
titu.aduocatꝰ. Qd credo necessariū qn̄
ex culpa sua pueit tal ignorātia: als n
credo nisi de ↄsilio. Et sic tenet Hosti.
bis ↄcordat Tho.ſa ſe.q.71.
¶ Utrū aduocatꝰ possit petere salariū. 15
R. q cā nōdū icepta pt petere pu vlt:
nisi i cāu vbi aliꝰ bonꝰ n iueniret.ar.eo
rū q no.i.l.i.C.de epi.au. Cā vo ince-
pta vel finita: vl qn̄ aliꝰ bonꝰ n iuenire
tur n pt petere nisi moderatū attēta q
litate cāe: laborū ꝛ ↄsuetudie regiōis: ꝛ
idōeitate aduocati: vt colligit.3.q.7.§.
arcēt.i tex.ꝛ i gl. Aduerte h̄ q aduoca
to ꝛ pcuratori n lʒ facet pactū d qta lit
neqʒ ēt d certa qtitate vl re cū hac ↄdi
ditōe si vicat qꝛ ē eadē rō.sic ꝛ d pmis
siōe qte lit, q iō phibita ē: ne p fas ꝛ ne
fas itēdat ad victoriā cāe: vt possit cō
seq pmissū. Sʒ qn̄ simplicit pmittit
aliqd certū.siue qtitas.siue res p mer
cede siue vicat siue pdat. Et ēt si vltra h̄
pmittit aliqd noie palmarij qd ē mo-
dicū qd n magnū: sic vʒ pactū: qꝛ cessat
rō pdicte phibitōis i isto cāu. Et sʒ h̄
ↄcordāt do.ꝛ gl.in.l.sūptus.ff.de pac.
ꝛ.l.i. in verbo.ꝛ si nomine palmarij
ff.de va.et extra.co.et.l.si qui.C.de
postu.ꝛ.l.

postu.z.l.itē. C.ꝺ pen.z.l.salariū.ff.
mā; q: mltū itricate ꝛ varie loquunt.
Itē nota ꝙ aduocat⁹ ꝛ ꝓcurato: n̄ pōt
accipe salariū qꝺ excedat cētū aureos
i vna cā.l.i.§.i honorarijs.ff.de va. et
extor.co.ꝛ i glosa dicte.l.salariū. Itē n̄
pn̄t p̄dicti aliquē cōtractū facē cū ice
pta ꝛ nundū finita cū clientulo.C. de
postu.l.q̄sq̄s: ꝛ.3.q.7.§.itē si quis.

16 ¶ Utruȝ salariat⁹ ꝺ publico possit ali-
quid petē ab aliq̄ particulariter. R.
Pa.i.c.1. ꝺ postu. scꝺȝ. Inno. ꝙ n̄ ab
aliq̄ ꝯstituto i ifirmitate: sȝ a n̄ litiga-
tib⁹ vl' sanis licite recipiūt: q: salaria sī
cōstituta talib⁹ solū ꝑ litigātib⁹ et ifir
mis.ꝓbat i.l.añpe.C.ꝺ pfe.ꝛ me.li.10.

17 ¶ Utrum possit q̄s aduocare ꝓvtraq̄
pte.R. Specu.i ti.ꝺ aduoca.ꝙ sic.ar.
45.dist.disciplia.quasi in fi.ꝛ ibi glo-
sa ex de postu. pre: bone memorie. el
primo. quasi i pn. Dōvez credo i cāu
dubio: al's nō: q: q̄diu cā ē dubia p̄t
aduocat⁹ patrociari sn̄ pctō bm Rod.

18 ¶ Utr̄ aduocat⁹ poss' tuti ꝺceptōe ꝯ cū
q̄ bȝ iiustā cām. Dic vt. ĩ. Bellū.§.19.

a Affinitas q̄d sit et q̄modo i
pediat matrimoniū.vide
ĩ mrimoniū.3. Impedimento.15.

a Agnati sūt q̄ ꝑ viril' sex⁹
ꝑsonas cogna-
tione ꝯiūcti sūt. Nā i agnat'
cognati itelligunt: vt gen⁹ i spē.vn̄ fra
tres ex eodem pre filius fris nepos ꝛ
hmōi agnati sūt. At q̄ ꝑ feminini sex⁹
cognatōe iūgunt n̄ agnati sȝ naturali
rōne cogti sūt: sicut filij sorori vl' amite
ff.de legit.tu.l.sunt autem.

a Alchimia vtruȝ li-
ceat. R.
Oldra.i cōsilijs suis tȝ ꝙ
sic dūmodo n̄ faciāt ꝑ artē magicā vel
ꝑ aliā legib⁹ odiosā: vt dicit.l. vnica.
C.ꝺ thesau. q: tales metallarij sūt q̄
labore ꝓꝓo ꝛ sibi ꝛ reipublice comoda
comparāt.C.ꝺ metal.l.1. Et iura ꝓpt
publicā vtilitatē q̄ ex eoꝝ officio vr re
sultare fauēt eis. nā possūt iuito dn̄o
igredi fūdū ad metallū iq̄rēdū. l.3.et
l.q̄sdā.ꝛ ibi notat. C.ꝺ meta.qꝺ al's n̄
licet.d.l.vnica: ꝛ.ff.ꝺ.ac.re.do.l.3. Rō
ē: q: vt ꝺr i li.ꝺ ꝓꝓetate rerū i.c.de al-
chimia.oia metalla ꝓcedūt ex eodē pn
cipio.s.ex sulphure ꝛ argēto viuo: sȝ ēt
ꝟtute elemētoꝝ q̄ hn̄t maiorē ifluētiā i
vno loco ꝙ i alio: i vna mineria fit sta
gnū: i alia argētū. Cū g̊ ars imitet na-
turā.ff.ꝺ adop.l.adoptō.n̄ igr ē pmis
si ꝑ ꝟtutē q̄ ē i elemēt. āt herb alchimi
ste ꝺ stagno volūt facē argētū: q: cū fit
ex eoꝺ ꝓncipio ꝛ i hn̄tib⁹ simbolū faci-
lior fit trāsit⁹.insti.qui.mo.to.ob.§.i.
Cū mlte ꝟtutes sint iste herbis ꝛ lapi
dib⁹.26.q.§.nec mirū circa mediū. Sȝ
his nō obstātib⁹ credo ꝙ sit illicita ex
mult' respectib⁹. tuȝ ꝓmo: q: null⁹ iue
nit q̄ habeat verā hmōi artē: lȝ dicat ꝺ
mult' sed falsū ex expiētia. Tū q: vide-
m⁹ ꝙ cōit ipaȝ faciētes mlta ꝯsumūt:
ꝛ a cōiter accn̄tib⁹ ē standuȝ. vn̄ ꝺ ipe
ꝺr. 2. ad thimo.3.ꝛ.ꝺ. c.nec mirū. Sp
addiscētes ꝛ nūq̄ ad ꝟitat' sciaȝ ꝑueni
entes expiētias mltas faciūt ꝛ nūq̄
ad pfectū attigūt.rēs vitāq̄ ꝯsumūt:
nec id qꝺ opant hȝ ꝟitatē cū auro vl'
argēto: sȝ solū apparentiaȝ: ideo sūt
semp cōdempnādi alchimiste. Et hoc
euidēter ꝓbat: q: nēo i publico cā vult
facē vt appareat ꝙ male agūt: q: odiūt
lucē. Et si aliq̄n aliq̄d veri faciunt aut
fit cū dāno ꝯputat' expēsis vl' ex aliq̄
deceptōe iponēdo auꝝ veꝝ vl' aliq̄ di-
abolica fallacia q̄ vt eos attēdē faciat
hmōi facit eis veꝝ aurū ex appositōe
auri ꝟi occlti aliq̄n. Cū g̊ sit tale exerci
tiū ꝯ vtilitatē publicā: vt ꝑ ex ꝯsūptōe
reꝝ. ꝛ q: vt cōit faciūt ex his mōetā fal
sā. Iō simplr sūt ꝯdēnādi eā faciētes.

a Alea vide.ĩ.lud⁹.§.5.
cū sequentibus.

a Alienatio q̄d ꝺr.
R. ꝙ ꝓ
prie ꝛ stricte ē ois act⁹ ꝑ quē trāsfert
dn̄iū. Dicit tex.C.ꝺ fu.do.l.1.ꝛ hȝ glo.
i.c.nulli liceat.ꝺ re.ec.nō alie.ꝛ eā se-
quūt doctores ibidē. Largissime autē
alienatō ꝺr datō i ēphiteosiȝ ꝛ locatio
ad lōgū tp̄s: vt voluit Ja.ꝺ bella ꝑ.in
aut.ꝺ nō. alie.§.q: ꝟo. ēt q̄n sola pos-
sessio i aliū trāsfert: vt notat Inno.de
re.ec.nō alie.c.epi.ꝛ Albri.i.autē.h' i⁹
porrectū.C.ꝺ sa.sā.ec. Sȝ ꝯ vr text⁹ i.di-
ca.nlli lȝ.vbi dic. Alienatōis aūt ꝟbū
ꝯtiet ꝯdictōȝ.s. vēdē sb ꝯdictiōe. Alij
hn̄t ꝯductōeȝ ad lōgū temp⁹.donatōeȝ
et vēditōeȝ. ꝑ mutatōeȝ ꝛ emphitheo

tim/ac ppetuū 𝔷ctū.b tex sz xbū ɔtlet
dnōt ppā naturā vocabuli:vt dic bar.
i.l affinitates.als icipit.l.cui eoꝝ.ff.ð
postu.§ itē pōponi⁹. vbi dic se dānasse
glosā i.l.gall⁹.§. istituēs. ff.ð li.ꝛ po.
Et sic ɔsuluisse ꝙ vbi statuto cauet ꝙ
tutelā solū vēiat mri vl auie ꝙ ēt ppe
vēit pau⁹.ꝛ noie nur⁹ vēit pnur⁹:ꝛ no
mic filij vēit nepos ꝛ pnepos: nisi adda
tur aliqd qð faciat ðtmiatōz ad certā
psonā:ita limitat bar.i.d.§.istituēs.ꝛ
no.idē i.l.liberoꝝ.ff ð x.sig. Pa.i.d.c
nlli liceat dic ꝙ in matia fauorabli ꝛ
larga:vt i.d.c.nlli ē xū. Sz i matia o
diosa ñ vēit nisi qð dixi 𝔷ct⁹ p quē trāſ
fert dñiuz.ppea i reb⁹ eccłie alienādis
accipit aliēatō:vt i.d.c.nlli.ꝫ gl.ibid.
1 ¶ Aliēatō ð frē ad sororē ñ ē ꝫ Mo.
eo.ti.allegat.C.ð fideicō.l.voluntas.
2 ¶ Que reqrunt i aliēatōe rei eccłiasti
ce:ꝛc. Pa.i.c.cū aplicā.ð his q fi.a p
la.ꝙ.5. Pªo tractat⁹.s.an expediat vt
nō. Scðo ɔsensus capli. Tertio ꝙ fiat
p vtilitate eccłie. Quarto auctoritas
supior. Quito subscriptō. ꝛ h põit i.c.
tua:de his q fiūt a pla.ꝛ in.c.1.eo.ti ꝛ
c.nulli.de re.ec.nō alienan.
¶ Utꝝ sbscptio reqrat nccārio:ꝛc.pa.
3 i.c.ð his q fi.a pla.ꝙ Inn.dat vnā re
gulā ꝙ nūꝙ reqrat sōscriptio nisi i ca
sib⁹ a iure expssis.rō q: rlr i qlz dispōe
sufficit ɔsensus. nec reqrit scptura.l.
pactū.C.de pa.vide.gl.i.c.1.ð cē.li.6.
Et iō vēditōz pmutaitōz ꝛ dōatōz pla
t⁹ facē ñ pt nisi de ɔsensu capli ꝛ sbscri
ptōe canōicoꝝ. Albri.i.d.aut.h ius tz
ꝙ sbscptio i aliēatiōe rei eccłiastice re
gularit ē ā nccia nisi i trib⁹ cāib⁹ pdict
s.vēditōe pmutatōe ꝛ donatōe:vt i.d.
c.tua.ꝛ i casib⁹ nota.p Archi.in.c.si
ne exceptōe.12.q.2.
¶ Que sūt cāe lrie aliēatōis reꝝ eccłia
4 sticaꝝ:ꝛc. Pa.i.d.c.nulli liceat ꝙ sunt
qttuor. Pªa necessitas si debita vrgēt
ꝛ eccłia nō pōt satisfacē de fructibus.
Scða vtilitas.s. vt hēant rē meliorē.
ꝛ ista hñt i aut.h ius.C.de sa.san.ec.
ꝛ.10.q.2.c.h ius. Tertia pietas.12.q.
2.aurū.ꝛ.c.sctōꝝ. Quarta icommodi
tas: vt q: res ē mag dānosa ꝙ vtil ec
clesie:vt i.c.terrulas.12.q.2.ꝛ ibi ple
5 ¶ Utꝝ ōis aliēatō rei eccłia ne i gl.
stice sit pbibita sine pfata solēnitate l

aliq ð pfat cāis.ꝛc.ꝫ doc.i.d.c.nlli li
ceat ꝙ nō:sz imobiliū. Et noie imobi
liū reꝝ ɔphēdūt ea q suādo suari pñt
fa.l.tutores.la.2.C.ð admi.tu.ꝛ.c.tu
a.de his q fiūt a p. Sz Albri.i.d.aut.
h ius.tz ꝙ moblia q ēt suari pñt alie
nari pñt sine pdctā solēnitate:vt oues
ꝛc.nisi sint ad diuinū cultū deputate:
q: tūc suabit aut.ptea.C.ð sa.san.ec.
s.vt ñ vēdāt nisi p nccitate ꝛ vtltate.ꝛ
¶ Utꝝ pecūia sit ð his q suā placz. 6
do suari pñt:ꝛc. Pa.i.d.c.nulli liceat
ꝙ nō:q: retēta nihil opat.88.di.ejci
ens.ꝛ no.i.l.cū plcs.i fi.ff.de admi.tu.
vbi tutor dz pecūiā pupill ponē i ēpti
ōe pdioꝝ:qð xū credo nisi i duob⁹ casi
b⁹. Prim⁹ ē cū pecūia eccłie cēt ðputa
ta ad emēda bōa imobilia:q: tūc iudi
cat bonū imobile: nec posset mutari.
text⁹ ē singlari.ꝛ ibi Bal.ꝛ Lud.ð ro.
i.l.3.§.qd g.ff.de ɔ.iudi.tu.ꝛ vti.acti.
Et p h tenuit Albri. q.24.i.2.pte sta
tutoꝝ:ꝙ qñ cauet ꝙ mulier lucret di
midiā ptē bonoꝝ imobiliū mariti de
cedētis sine liberis:ꝙ lucrabit ptē pe
cunie deputate ad bōa imobilia emē
da:q: illa pecunia iudicabit vt imobi
lis. Sz Bal.ē ɔri⁹ i.l.ceta.§.fi.ff.ð le.
1.ꝛ allegat mirabilē textū i.l.cū i fūdo
§.si fūd⁹.ff.ð iu.do. Et istð credo xū q
ad.d.statutū:q: iura adducta p Albr.
ff.de here.isti.l.ex facto.§.ceterū.la.2.
loquūt i actu fauorabili vltie volūtat.
Silr ꝛ cle.ne romani de elec.loqt i fa
uorē eccłe. Et cū pfatum statutū sit ɔ
cōe: dispōz iuri: g illa iura ad h ñ dñt
allegari. Silr.l.ꝛ si nō sūt.ff.de au.et
ar.le.§.qd g.pōit casuz vbi argētū ce
ptū fabricari bt p facto ꝛ nō p ifecto
fauore vltie volūtat. Scðs casus ē qñ
pecūia eēt i mag qtitate.fa.c.lz bely.
de simo. vbi accusat plat⁹ ꝙ male ex
pēdit nō modicā pecūiaz. ergo nō pt
ea vti sicut fructib⁹. Sec⁹ si eēt modi
ca qtitas. Et sic limito dictū Pa.ꝛ ita
intelligas in.d.c.nulli.
¶ Quid ē illð qð suādo suari pt:ꝛc. 7
ꝫ Ang.i.§.q: paꝝ.i aut.ð nup.ꝙ di
ōē illð qð ñ corrūpit triēnio.ꝛ ē gl.sin
glari.i.l.vnica.C.si aduer.vsu h limi
to qñ tle qð suat pt pducē fructū sic s
uatū:als non.ar.l.1.§.fuit qsitū.ff.ad
tre.ꝛ ita itellige gl.i.d.§.fuit qsituz.ꝛ
fa.tex.i.l.ari

ta.tex.i.l.aristo.§.fi.cũ.l.se.ff.ð iure ð
li. Et sic q̃ vsu ꝯsũmũt ñ sũt ð ill' q̃ ẜuã
do ẜuari pñt. fallit i pecũia :,vt dictũ
est: quia est casus specialis.

8 ¶ Utꝝ iura actões ⁊ noĩa ðbitoꝝ cẽse
ant mobilia vl' imobilia? ẜx. Pa.i.d.c.
nlli ꝙ ñ ꝓpe: q: mobile ⁊ imobile clau
dit aliq̃ t'mino : vt.l.mouẽtiũ.ff.ð.ṽ.
sig. Et ideo cũ sint q̇d incorpale sunt
i tcia specie: vt pꝫ i.l.a diuo pio.§.i vẽ
ditõe. ff. ð re iud. Ideo ꝯsuluit Ol
dra. ꝙ si pnceps relĩq̃t bona mobilia
distribuẽda ñ veiũt pene nũdũ exacte
Unũ tñ notab ꝙ si q̇s volẽs ꝯpbẽdẽ
totũ pr'imoniũ suũ fac solũ mẽtionez
ð mobilib⁹ ⁊ imobilib⁹: tũc iura: ac
tões ⁊ noĩa ðbitoꝝ sũt immobilia : si
adherẽt imobilib⁹. Si ṽo adherẽt mo
bilib⁹: sũt mobilia. Et idẽ ð ãnuis red
ditib⁹. Et sic lĩta cle.exiui.§.cũ annui
reddit⁹.ðṽ.sig.facit glo.i.c.2.ð re.ec.
ñ ali.li.6. Aliẽari tñ ñ pñt sñ ðbita so
lẽnitate ⁊ cã: q: ẜuãda ẜuari pñt quã
uis Dy. vt not. Albꝛi.i.d.aut.ħ i⁹ ꝯsu
luerit posse alienari qð posset teneri
p⁹ factum vl' ẽt añ ex magna causa.

9 ¶ Utꝝ mobilia p̃ciosa eccl'ie cẽseant̃ i
mobilia? ẜx. ꝙ sic vt colligit̃ ex.l.lex q̃
tutores.C.ð admi.tu.⁊ ex gl.i.c.epĩ.q̃
mãcipiũ.12.q.2.sit' iuct. Itẽ tꝫ Pa in
d.c.tua de his que fi.a pꝛela.

10 ¶ Utꝝ p̃fata forma req̇rat̃ i oĩ aliẽa
tione reꝝ imobiliũ eccl'iaꝝ? ẜx. Pau.
vt refert Ge.in.c.i.de re.ec.ñ ali.li.6.
q̃si i fi. ꝙ tractat⁹ ñ req̇rit̃ nisi i eccl'ijs
cathedralib⁹ ñ in ecclesijs iferiorib⁹: sꝫ
sufficit cõsẽs⁹ supioꝝ. Sed ego credo
veꝝ dictũ Pau. qñ ecclesie iferiores ñ
habẽt capitulũ a'ꝯ si.ar.cle.i.ð re.ec.
ñ ali. Causa aũt legitĩa.s. vt necessitas
vl' vtilitas sp req̇rit̃: vt i.d.cle.i. Et lꝫ ñ
dicat ð necessitate vl' vtilitate: ẽt põt fi
eri p pietate. Rõ q: vbicũqꝫ stat utũ vl'
cõstitutio loq̇t' i materia iuris: ⁊ aliq̇s
cas⁹ excipit: ñ p ħ firmat r'gl'aꝫ i ñ enũe
rat. ꝯ ius cõe ãtiquũ: qnĩmo i casib⁹ ñ
exceptis supplet' a iure cõi. facit.c.ad
audiẽtiã.cũ ibi no.ð cle. ñ r'si.facit gl.
⁊ Bar.i.l.serui.ff.ð vsucap.vbi nota.
volũt ꝙ si vnũ i⁹ ponit r'gl'aꝫ ⁊ excipit
aliq̇s cas⁹ cũ dictõe taxatiua ꝙ nihilo
min⁹ excipiũt' alij cas⁹ q̃ r'piũt' a iur' ex
cepti alia pte iuris. fac.c.qm̃ freq̃nt iũ
cta glo.i.r'ñso: vt li. ñ cõte.facit glo.i.
l.i.C.ð cõdi.ide. que videt' vll'e excepto
vno casu a r'gl'a videt' excipi oẽs sites.
Sat' ẽ eiꝫ vnũ positũ exẽpli gr'a.ar.i.fi
possũt ð legi.c.trãslato ð ꝯstitu. Et qð
dꝛ ꝙ exceptio firmat r'gl'aꝫ i nõ exce
ptis: vt i.c.dñs.32.q.7.⁊ i.c.q̃niã.ð cõ.
lepꝛo.vbi dĩ.dñs.ñ licꝫ dimittẽ vxorez
excepta causa fornicatõis.dꝫ itelligi ꝙ
firmat r'gl'aꝫ i casib⁹ ñ similib⁹: ⁊ non
specifice except'. facit.l.i.ff. qð vi. aut
clã.c.cũ dilecta.ð cõfir.vti. Distingue
tñ ꝙ si cas⁹ ꝯsimiles ñ excipiũt' speci
fice alibi: tũc i materia f- uorabili ex
tẽdit' ⁊ pia p idẽptitatẽ rõnis: vt sen
tit glo.i.l.illud.C.ð sa.san.ec. Sec⁹ in
materia restrigibili: vt no.i.l.2.C.de
pa. q̃ fi.dĩ. vide qð no.i.c. iter alia de
immu.ec.⁊.d.cum dilecta.⁊.d.c.qm̃.
Quod no. quia facit ad multa. 11

¶ Quid si epĩs ñ hꝫ capl'z: q: ecclesia ẽ
ðstructa ꝓpt' guerras ⁊ hmõi. ẜx. Pa.
i.c.i.ð his q̃ fi.a p̃la. dicũt doc. ꝙ loco
canonicoꝝ aduocet aliq̇s clericos hõe
stos.ar.65.di.si forte.⁊.l.vbi absũt.ff.
ð tu.⁊ cu.dan.bon⁹ tex.17.q.4.nullus
res. Et hoc ẽ vtile seruare etiã in alie
natione ecclesie inferioris.

¶ Utꝝ necessitate occurrẽte q̃ nõ pa 12
tit' vt habeat' r'cur's⁹ ad superiorẽ licite
possit fieri alienatio sñ eiusdẽ supioris
licẽtia. vide.j. Iuramẽtũ.4.§.i.

¶ Quis dicat' supior : vt p licẽtia ad 13
ipꝫ recurrat' i causa aliẽatõis rei eccle
siastice? ẜx. ꝙ i nõ exẽpt' ẽ epĩs ꝓprius.
In exẽpt' est prelat⁹ ipsorum sub q̇b⁹
sunt: vt abbates in ecclesijs sibi subie
ctis et ministri minorum quo ad mo
nasteria sancte Clare : ⁊ prouinciales
predicatoruꝫ quo ad sua monasteria
Ita elicit' ex no. in.d.cle i.⁊ per Car.
in.c.statuimus.de transac.

¶ Utꝝ recipiẽs reꝫ eccl'ie sine obser 14
uatione solemnitat' teneat' eã r'stituẽ?
ẜx. ꝙ sic ẜꝫ Mo.titu.de alie.ẽt cũ fru
ctib⁹: nec põt repetere precium ab ec
clesia. 12.q.2.nõ liceat:10.q.2.ħ i⁹. in
autẽti.de nõ alie.§.i. Limita ħ veꝝ ꝙ
nõ repetit preciũ ab ecclesia nisi con
uersuꝫ fuisset in vtilitatẽ eccl'ie. arg.
c.i.ð deposito. Domi.⁊ aliã limitatio
neꝫ ẜꝫ dñm An. ꝙ qñ causa legitima
fuit alienatiõis: lꝫ nõ sit ẜuata forma

nõ tenet in ꝯscia: q: solẽnitates adiuẽ
te sunt ad euitandũ deceptiões. Et iõ
qñ deceptio nõ subest ⁊ fuit cã legitia
alienandi nõ tenent restituere i cõscia
qđ bñ not. recitat Pa. in. c. q: pleriq̃.
de imu. eccle. ⁊ est equissimum.
15 ¶ Utrũ plãtus eccl'ie possit renũciare
exceptiõi ꝯpetẽti eccl'ie: aut trãsigẽ cui
dẽter in dam nũ eccl'ie? R. Pa. i. c. i. de
depo. ꝙ nõ s3 Inn. ibidẽ: nisi ex spãli
cõcessiõe pape. fa. l. p̃ses. C. de trãsac.
⁊. l. ꝯ iuris ciuil' regulas. ff. de pac. Ex
q̃ infert ꝙ nõ põt cedere liti ⁊ cãe aut
trãsigere nisi sit cã euidẽs ⁊ debita so-
lẽnitas si actio sit ad rẽ imobilẽ iuxta
no. i. c. nulli liceat. đ re. ec. nõ ali. si ṽo
sit ad rẽ mobilẽ: sic p̃t: vt not. gl. in. d.
aut. h̃ ius. et h̃ ẽ veri⁹ p. l. cũ hĩj. §. si cũ
lis. ff. de trãs. ⁊. l. non solũ. C. de p̃. mi.
quamuis aliqui teneant indistincte ꝙ
trãsigere potest: vt no. Albri. in. d. aut.
16 hoc ius.
¶ Utrũ plat⁹ solus possit repudiare le
gatũ sine solẽnitate p̃fata? R. vt colli-
go ex ꝯsilio. 11. Pau. de ca. ꝙ nõ: s3 do-
natione sic: ⁊ dic̃ pbari ⁊ bñ ex. l. mag
fundũ. ff. de re. eo. q̃ sub tu. Rõ diuersi
tatis ẽ: q: in donatõe nõ acq̃rit dona-
tario nisi volẽti ⁊ nõ ignorãti: s3 in le-
gato suffic̃ factũ testatoꝝ soli⁹. acq̃rit
em̃ ignorãti l3 reuocabilr. l. cu3 pat. §.
surdo. ff. đ le. 2. ⁊. d. §. fundũ. q̃ legatũ
est q̃situ ipso fctõ. Et sic itellige not. p
doc. i. c. vt sup. đ re. ec. nõ ali. ⁊ i. c. tua.
đ his q̃ fi. a p̃la. ⁊ nubi pl3 ꝯpuis Fede.
ꝯsi. 9. ꝯsuluerit ꝙ ẽt legatũ p̃t repudia
re. ⁊ cũ Fe. ẽ Inn. i. c. 2. de do. bart. i. l.
iubem⁹ nullã. C. đ sa. san. ec. vbi bñ di-
stiguit. ⁊ Pa. i. c. i. đ do. ⁊ ꝯtu. vbi late
põit: s3 eos nõ seq̃r: nisi qñ qđ legat eẽt
de his q̃ aliẽare sine solẽnitate pñt añ
factũ: s3 p⁹ factũ sic si cã legitia fuesset
Et idẽ dic in q̃cũq3 phibito aliẽari sine
aliqua solẽnitate vel ꝯsensu alterius.
17 ¶ Utrũ Iconom⁹ eccl'ie cui cõmissa ẽ i
aliq̃ casu alienatio possit illã facẽ con-
sanguineis suis? R. Pa. i. c. vt sup. de
re. ec. nõ ali. legiste tenent p aut. q̃bus-
cũq3 mõis. C. đ sa. san. ec. positã. 10. q.
2. ꝙ nõ: nec ali⁹ admistrator cuiuscũq3
ꝯditõis sit. S3 Pa. dicit nõ eẽ veꝝ i p̃-
lato: s3 bñ i yconomo ⁊ aliĩs. ego tñ cre
do ꝙ i ꝯscia si ex cã legitia fac̃ excuset
et valeat talis alienatio ar. c. i. de
coha. cle. ⁊ mu. in tex. ⁊ in glo.
¶ Quid đ: ppetuũ? R. glo. 10. q. 2. hoc 18
ius. Prio qđ durat vsq3 ad. 30. ãnos. i
insti. de ppe. ⁊ tẽp. act. Scđo qđ durat
q̃diu viuit cui ꝯcedit. ff. p so. l. i. ⁊. c. p̃
carie. 10. q. 2. Tertio qđ durat q̃diu pẽ
sio soluat. insti. de loca. §. adeo. Quar
to qđ durat vsq3 ad q̃rtã generatõ3: vt
i aut. de nõ alie. §. emphiteosim. Et sic
oĩs talis ꝯctus phibet sine solẽnitate
⁊ causis. de q̃bus. s. dictũ est.
¶ Utrũ terre inculte date ad cultura3 19
cũ pmissiõe dãdi eas in ẽphiteosi3 pos
sint dari p⁹ culturã ipsarũ? R. Pa. i. c.
ad aures. đ re. ec. nõ ali. ꝙ sic extirpãti
b⁹ siue coꝝ hẽdib⁹ aliĩs nõ: nisi suata đ
bita solẽnitate: q: ñ sc̃ ãpli⁹ terre silue
¶ Utꝝ sede vacãte possint alie -stres 20
nari bõa eccl'ie? R. Pa. i. c. i. ne se. vac.
ꝙ aut sc̃ bõa q̃ suãdo suari ñ pñt: tũc
i eccl'ia ep̃ali yconom⁹ siue capl'3 sine a
lia lnĩa potit: sic̃ dicim⁹ in tutore. l. lex
q̃ tutores. C. de admi. tu. ⁊. l. tutor q̃ re
ptoriũ. ff. e. Si ṽo bõa suari pñt: tunc
in eccl'ia ep̃ali ñ poterũt alienari sine
lnĩa pape solũ. ar. d. c. i. ⁊ i. c. de re. ec. ñ
ali. li. 6. In eccl'ia ṽo iferiori: tũc si ma
gna vrget necessitas: ⁊ eccl'ia diu ẽ va-
catura: nec p̃t cõmode expectari crea-
tio p̃lati: tũc i istis duob⁹ casib⁹ dic̃ In
no. ꝙ dabit curator bonis: ⁊ p illũ fiet
alienatio: nec pri⁹ potit fieri ẽt ẽ archi
ep̃3 añq̃ sit dat⁹ admistrator eccl'ie va
cãti: vt i. d. c. i. lib. 6. fa. l. ⁊. ff. đ cu. bo.
dã. ⁊ qđ no. i cle. 2. đ re. ec. nõ ali. ⁊ con
cor. An. ⁊ Hu. Siliter nõ v3 alienatio
facta a scismatiq̃ vl' intrus. de scis. c. i.
12. q. 2. aliẽatões. Et tenent q̃ eã reci-
pit restituere nõ solũ rẽ: s3 ẽt fruct⁹ pce
ptos: ⁊ q̃ pcipi poterũt a iusto possesso
re. c. grauis. de resti. spo. et ẽ excõicat⁹
q̃ innitit talib⁹ alienatõibus: vt. j. Ex-
¶ Utrũ p̃latus -cõicatio. 7. casu. 9. 21
hñs bona distincta a bõis capl'i possit
illa cõcedere alicui ad vitã ipsi⁹ p̃lati si
ne capl'i consensu ⁊ alia solẽnitate? R.
Pa. in. c. ꝯtin- bat. de his q̃ fi. a p̃la. ꝙ
Fe. ꝯsi. 31. t3 ꝙ sic. Uide do. i. c. veniẽs
de trãs. ⁊ marie cã pietat. p tex. iũcta
gl. 19. q. i. possessiões. vide Archi. i. c. i.
de re. ec. nõ ali. li. 6.
¶ Utrũ in alienatõe rei minoꝝ req̃rat a- 22
liq̃ solẽnitas? R. inn. i. clđ re. c. ec. ñ ali.
li. 6. ꝙ sic. s. cãe cognitio ⁊ decretum et

tā legitia.C.de p̄.mi.l.mīoꝝ:ꝛ.l.ſi mi‑noꝛes:ꝛ.ff.de re.eo.q̄ ſūt ſub tu.l.ma‑gis puto.§.nō paſſim.et.§.ſi res.et h̄ veꝝ ēt ī mobilib⁹ p̄cioſis ſm eūdē ibi‑dē: al' h̄ꝫ ꝯ poſſidentē rei vēdicatōeꝫ ꝯ tutoꝛē aut curatoꝛē pſōalez actōꝫ tute le vl' negocioꝝ geſt.d.§.ſi es.ꝛ.§.ſe.C. ð.p̄.mi.l.ꝛ ſi p̄ſes.ꝛ dic̄ ibidē Inn.ꝙ ð cretū ē ſnīa: ꝛ nō īponit̄ ſine cāe cogni tōe:ꝛ ideo in ſcriptis ē dādū.C.ð ſen. expi.re.l.ij.ff.de re.eoꝝ q̄ ſunt ſb tu. l.i.ꝛ.d.§.ſi es.ꝛ.d.l.mioꝝ.Sepe tn̄ in iure decretum vocat̄ auctas.l.i.C.qn̄

23 ¶ De alienatō ꝯdecre. opus non eſt. ne poſſeſſiōis date ſub cōditōe ne alie net:vide.ī.Donatio.§.47.

24 ¶ Utꝝ valeat aliēatio fcā p eū q̄ com miſit capitale crimē: ēt ad piā cāꝫ.ꝗ ꝶ. Inno.i.c.q2 pp.ð cle.ꝙ aliēatio tꝫ:dū mō fiat an̄ ſnīaz.l.p⁹ ꝯctū.ff.de dona. ꝛ.l.ſi q̄s p⁹ bac.C.de bo.d.ā.q̄ p̄cipit ꝙ bona illius q̄ capitale cōmiſit crimen publicent̄:itelligēda eſt p⁹ ſnīaꝫ iuēta vel ex ſuſpitōe pene alienata: vt.ff.de do.cā moꝛ.l.ſi aliq̄s.Fallit in crīe leſe maieſt.vt in gl.d.l.poſt ꝯctū.ſilr̄ et heret: vt in.c.cū ſm.de here.li.6.q2 ſi ī ꝯmiſſum a die cōmiſſi cris.vide.ī.he ticus.Idē dic ī q̄cūqꝫ crīe p qđ ipo fa cto bona ip̄i⁹ ppetrātis eēnt ꝯfiſcata.

25 ¶ Utrū aliēatio in fraudē creditoꝝ vl' pſonoꝝ valeat.ꝗ ꝶ.Inn.vbi.ſ.ꝙ n̄: q2 venit reuocāda:vt.ff.de his q̄ in frau. cre.p totū.Inno.plus ꝙuis nō ſit fa‑cta in fraudē:ſi tn̄ fraus ē in ipſo fctō reuocat̄.l.oēs.§.lutius.ff.eo.ti.

26 ¶ Utꝝ aliēatio rei religioſe valeat: vi de.ī.Ceſſio.in p̄n.

27 ¶ Utꝝ aliēatio fundi dotal'.vl' reꝝ do natarū pp nuptias valeat.vid.ī.Dos.

28 ¶ Qui ꝓhibeant̄ aliēare: ꝯ§.11.et.12. vide.ī.Dōatio.§.4.cū ſequētibus.

29 ¶ De alienatōe bonoꝝ mobiliū q̄ ſuā do ſuari nō p̄nt fcā p eccl'iaſticas pſo nas.vide.ī. Clericus.13.p totū.

a Limenta Alimētoꝝ appellatōne veſtimēta ꝛ calciamēta intelli gunt̄ ī legat̄:vt.ff.de ali.ꝛ ci.le.l.lega tis.Idē dico ſi legat⁹ ē vict⁹:vt.ff.ð ꝟ. ſi.l.ꝟbo vict⁹.Sec⁹ ſi cibaria ſit relicta vt.ff.ð ali.ꝛ ci.le.l.an̄pe.Itē noīe ali‑mētoꝝ vēiūt medicie ſꝫ dy.an.ꝛ Inn. ī.l.ſi cū dotē.§.ſi marit⁹.ff.ſol.ma.p.l. ꝟbo vict⁹.cū ſe.vbi ē cas⁹.ff.ð ꝟ.ſig.et pꝛobat̄ ī.l.legat̄.ff.ð ali.ꝛ ci.le.ꝛ Bal ī.l.ī reb⁹.ff.como.ꝙuis dixerit ꝯriū ī d.§.ſi marit⁹ p copulā que ponit̄ int̄ diuerſa:vt no.glo.ī ꝶica.ff.ð iu.ꝛ fac. igno.Hoc n̄ ē veꝝ q2 ibi pōit̄ iter gen⁹ ꝛ ſpēꝫ:vt ī ſilī notat̄ glo.ī.l.i.C.de ſer. ꝛ aq̄.ſꝫ appellatiōe cibarioꝝ nō vēiūt medicie ſꝫ Ang.ī.d.§.ſi marit⁹.Si‑milr̄ noīe alimonie veniūt neceſſaria vite ſꝫ Pa.ī.c.cū ſꝫ ð p̄bē.ꝛ pꝫ ex.c.nō liceat.ð p̄bē.ī.ſi.litte.Et nomē vte ne ceſſaria impoꝛtat:veſtes:cibos:medi‑cinas:ꝛ hmōi:ſicut dicim⁹ ð alimēt̄ le‑gat̄ ī.d.l.legat̄:ꝛ ibi tꝫ Bal.ꝛ ille cui debēt̄ alimēta dꝫ habē expēſas p ſtu‑dio neceſſario ſn̄ q̄ viuē n̄ poſſet ſꝫ ꝯde centiā pſone:puta grāmaticā ꝛ hmōi. Sec⁹ ð expēſis ī ſtudijs ī q̄b⁹ d: mili‑litare ſn̄ q̄b⁹ bn̄ pōt viuē honeſte ſm ꝯdecētiā ſue pſone.Idē no.ī.l.de bo‑nis.§.nō ſolū.ff.de car.edic.

¶ Quis tenet̄ ad alimenta p̄ſtanda.ꝗ ꝶ.ſꝫ Azo.ī ſum.C.ð alē.li.ꝛ Mo.ī ti. Alimēta.ꝙ p̄mo pētes libos: ꝛ liberi pētes alē tenēt̄: ꝛ oīa onera iuicē ſuſ‑ferre:vt pꝫ.C.e.p totū.nō tn̄ ð re aliēa vt.ff.e.ti.l.ſi q̄s:ꝛ § parens.No.tn̄ ꝙ noīe pr̄is h̄ vēiūt aſcēdētes ex linea pa terna: ꝛ mr̄is noīe ex linea materna. Eſt tn̄ dr̄ia: q2 mr̄ nō tenet̄ niſi pater vl' aſcēdentes ex ei⁹ linea dſierit vl' ſint egētes:vt.l.ſi q̄s.§.vtꝝ.ꝛ.l.quēadmo dū.ff.e.ti.Fallit h̄ ēt qn̄ filij p̄nt ſibi ſufficē ī alimēt̄: vl' ex bonob⁹ ſuis:vl' ex artificio.Limita ſꝫ Bar.niſi ſit nobil' cui n̄ dceat talē artē exercē.Et idē pu to ī libis circa pētes ſuos.ff.e.l.ſi q̄s: §.ſꝫ ſi fili⁹.Nec diſtigo ā ſit emācipat⁹ vl' ne ſit legitim⁹ vl' ne:q2 ð iure cano‑nico:tā pr̄ ꝙ mr̄ tenet̄ alē ſpurios: vt no.Inno.ī.c.2.ð r̄l'af.ꝛ Pa.ī.c.cū ha‑beret ð eo q̄ du.quā po p adul.Fallit ēt:vt īfra fili⁹.§.21.Scđo vir vxoꝛē ꝛ vxoꝛ viꝝ:ſi vir ſit iops ꝛ vxoꝛ locuplex. C.vn̄ vir ꝛ vxoꝛ.aut̄.p̄rea.ff.ſo.ma.l.ſi cū dotē.ff.ad ſil'.l.i.ff.ð iu.do.l.mun⁹ Et h̄ veꝝ niſi vir vl' vxoꝛ eēt ī cul̄pa q̄mi nus exhibēt ðbita obſeq̄a altri.ar.l. iulianus.§.offerri.ff.ð ac.emp.cū ſi. Tertio fr̄ez ſi egeat ſꝫ glo.ī.l.pētū.C. ð alē.li.ꝛ ð.l.ſi q̄s a libis.Et eā appꝛo bat Sali.ī.d.l.pētū.dicēs eē rōnabl'e q2 ſi tenet̄ alē fr̄ez nālē cr̄n:vt ī aut.13.

C.de nā.li :mĺto mag̃ nālē legitimū ↄ
ar.ff.de admi.tu.l.tutoꝛ ꝫ dignitatē
§.i ſoluēdis. Quarto ſeru⁹a dño.ff.de
adm.tu.l.cū plẽſ.§.pe. Alioq̄n fiet qđ
ē i.l.2.ff.đ his q̇ ſūt ſui vł ali iu.ꝛ in.l.
vnica.§.ſꝫ ſcim⁹.C.de lati.li.to. Quin
to ſocer nuꝝ ſuā.đ.l.ſi q̇s. Sexto tu-
toꝛ mřēꝫ pupilli ꝛ ſoroꝛē ſi egēt.đ.§.in
ſoluēdis. Et no.ꝙ alimēta debēt p̄ſta
ri ꝫ ↄſuetudinē regionis arbitrio bo-
niviri ꝛ ꝫ facultatē debētꝭ ꝛ dignitatē
legatarijꝫ Bar. i tractatu de duob⁹
fratrib⁹.facit.l.alimēta.ff.de ali.ꝛ ci.
le.ꝛ.l.cū hij.§.cū i pſona.ff.de trāſac.

a, **Altare** duplex ē. aliđ ſtabi le: qđ q̇dē i eccĺia cō
ſecrata ñ p̄t ↄſtrui niſi ꝙ epūs ꝑ
ꝑ⁹ ↄſecuerit: vł ↄſecrāri pmiſit.ſ.ab alio
epō.68.di.c.q̄uiſ.ꝛ đ cō.di.1.c.nll⁹.el
2. Aliud āt đꝛ viaticū ſcꝫ i via poꝛtādū
vł poꝛtabłe ꝫ Jo.an.i.c.qm̄.de p̄uil.
li.6. Et no.ꝙ iſtud altař poꝛtatile ali-
quādo fit ex tabula ꝛ lapide: ita ꝙ la-
pis ē ſigillū: ꝛ ſepulchꝛū ē i ligno. Ali-
quādo ꝟo fit ex lapide ſolū. Jta ꝙ in
ip̄o lapide eſt ſepulchꝛū. Aliq̄n cū li-
gno ꝛ lapide. Jta tñ ꝙ i lapide eſt ſe-
pulchꝛū ꝛ ſigillū: ꝛ ponit lignū ꝑ augē
da eı⁹ latitudine. Aliq̄n fit i lapide ſo
lo ſñ ſepulchꝛo ꝛ reliq̇s. Et iſt. q̄ttuoꝛ
mōis ſolū mō p̄t fieri. Et dꝫ eē latū ꝙ
ſup eo poſſit ſtare hoſtia ꝛ calix.ar.c.
1 ↄcedim⁹.de conſe. diſti.i.
¶ Utꝝ dēat eē ↄſecrātū ab epō tā ſtabłe
q̄ viaticū: R̷ ꝙ ſic.đ.c.nĺlos.ꝛ.đ.c.ↄce
2 dim⁹.ꝛ.c.qđ in dubijſ.de ↄſe.ec.vł.al.
¶ Quō execratř altare. R̷.ꝫ Pa.i.c.ꝑ
poſuiſti.de ↄſe.e.vł al.ꝙ duob⁹ mōis.
Pꝛio q̄ñ m̄ſa altarꝭ ē mota.i.q̄ñ tabĺa
ſupioꝛ de loco cui ↄpagiař āmouet ꝫ
Jnno.i R̷ica p̄dicti ti.ꝛ Ho.i.c.c.ti.
Et hꝰ veꝝ i altari ſtabili: ꝛ lꝫ i ip̄a mēſa
ſit foramē ↄſecratiōis tñ ſi remoueař
mēſa ſtructura execrat altare: qꝛ ↄſe-
cratio itelligit p̄ꝛicipalit i ↄiūctiōe la-
pidis ſupioꝛis et ſtructure inferioꝛis.
Sec⁹ ſi totū trāſfert cū ſibi cohērētib⁹
Sec⁹ i poꝛtatili: qꝛ ñ execrař niſi āmo
ueař illud puū ſigillū ↄtinēs ↄſecrātōēꝫ
q̄ñ factū ē ita ꝙ i lapide ſit ſepulchꝛū.
Sꝫ q̄ñ lapis ē ꝑ ſigillo i ligno tūc ꝫm
Jo.ā.i.c.ligneis.e.ti. āmoto lapide a
ligno ē execratū. Q̄ñ ꝟo eſt factū tꝰtio
mō: tūc ſi lapis āmoueař a ligno. Ab
bas ꝛ Jo.ā i.đ.c.ligneis tenēt ꝙ non
execrat: qꝛ ↄſecrātio ē i ip̄o lapide. Pal.
ibidē dubitat qꝛ cū recipiat formā ab
ip̄o ligno ꝛ lapide: puta qꝛ lapis ē ita
pu⁹ ꝙ ñ ſufficit ad formā altarꝭ viatici
ſublato ligno ē veꝝ dicē ꝙ altař patit
enoꝛmē leſionē. Tu dicas veꝝ eē q̄ñ la
pis ē ita pu⁹ ꝙ ñ p̄t ↄtinē calicē cū ho
ſtia eo mō q̄ dꝫ ſꝛ ipꝫ pōi ad celebꝛādū
alꝛs ē ꝟa opi. abbať ꝛ Jo.ā. Scđo mō
execrat q̄ñ enoꝛmit eſt fractuꝫ.đ.c.li-
gneis.ꝛ ibi.đ.Pa.ꝙ vbicūq̧ ↄtigat e-
noꝛmiſ fractura: i altari execrāt: qꝛ videt
ꝑdē formā. Sec⁹ ſi fractura ñ ſit enoꝛ-
mis. Jſto ſolū mō execrat altare poꝛ-
tatile q̄rto mō đ'ctū: ꝛ ñ alijs modis.
Et no.eūdē Pa.ꝛ glo.i.đ.c.p̄mo ꝙ
enoꝛmit frāgit ꝛ execrat altare ſi baře
ſi aliq̇s đ lapidib⁹ tāgētib⁹ ipſā ↄſecra
tōēꝫ vł ſigillū ē amot⁹. Et no.ꝙ q̄ñ fit
ↄſecratio altarꝭ fit vnū foramē puū in
mēſa lapidea altarꝭ vł añ altař: ł i latē
dextro ꝛ p⁹ ↄſecrātōꝫ claudit lapide puo
ꝛ đꝛ ille lapis ſigillū: qꝛ đnōt illđ ↄſec
tū: ꝛ ibi ponūt relıq̄e ꝛ nom̄ ip̄i⁹ ↄſecrā
tis ꝛ ſci ad cui⁹ honoreꝫ conſecratur. 3
¶ An āt poſſit pōi coꝛp⁹ xp̄i ↄſecrātū ꝑ
reliq̇a. Jn. cū ↄſilio aſſiſtētiū r̄ndit ꝙ
ñ. Fert tñ ꝙ leo papa đdit ptē coꝛpał ꝛ
coꝛpis xp̄i i ↄſecratōe cuiuſdā eccĺie. ħ
Pa.i.đ.c.ꝑpoſuiſti. Tꝫ Aſtē.li.6.ti.36.
q̄ altař poꝛtatile p̄t ↄſecrāri ſñ reliquijſ.
alle.c.ↄcedim⁹.đ ↄſe.di.i. Et iura q̄ vi
dēt ↄ̄ria.dic̄ ꝙ loquūt i altari ſtabili.
Et ꝙ ñ ſint neccārie fac̄ R̷ica i miſſali
b⁹ ātiq̇s: q̇ dicit ꝙ ſi reliq̄e nō fuerint
omittař illa pticula illi⁹ oꝛōis q̄ đꝛ p⁹
cōfeſſionem.ſ. Oꝛam⁹ te dñe ꝑ merita
ſcōꝝ tuoꝝ quoꝛum reliquie ħ ſunt.ꝛc. 4
¶ Utꝝ execrata eccĺia execret altare?
R̷ Pa.i.đ.c.ꝑpoſuiſti ꝙ ñ: qꝛ eccĺia p̄t
đſtrui abſq̧ ħ ꝙ đſtruař altare. Sec⁹
ſi polluař qꝛ tūc ēt polluit altare ꝛ idē
get recōciliatōe. ħ itellige đ ſtabili al-
tari: ñ đ viatico ſeu poꝛtatili.
¶ Utꝝ plĺa altaria poſſint eodē die i 5
eadē eccĺia cōſecrāri? R̷.ꝙ ſic ſic̄ ꝛ plꝛes
ep̄i eođ die ↄſecrāri.c.cū ſiſđ cō.ec.vł al.
¶ Utꝝ altař i eccĺia ↄſecrātū poſſit dirui 6
ſñ lnīa ep̄i? vř ꝙ ñ.ar.c.placuit.đ ↄſe.
di.i. Sec⁹ i ñ ↄſecrāta.ar.a ↄ̄rio ꝫ gl.i.c
q̄uis halł. Jdē dico đ erectōe q̄d ꝛ đ di-

7 ¶ Utrū sacdos possit ɔsecrare altare? R̃. q̄ nō. 26. q. 6. ministrare.

8 ¶ Utrū ī altari ī q̄ ep̄s celebrauit possit p̄sbyt̄ eodē die celebrare? R̃. q̄ non. de ɔse. di. 2. c. si. nisi de licētia ep̄i āt necessitate cū ep̄us nō pōt p̄fitē. 7. q. 1. nihil nec glo. in. d. c. finali.

a **Alternatiua** p̄eat̄ sʒ Bar. in l. q̄ cū. C. d̄ ser. fu. si v̄ba dirigūtur iudici tūc optō ē iudic̄: puta cū dic̄ puniat̄ vl̄ ɔdēnet̄. Si v̄o dirigūt̄ reo. puta soluat mille vl̄ exbibeat medietatē τ hmōi: tūc optio dat̄ reo: puta dic̄ statutū sit pēa pedis τ hmōi: tūc ī pēis corpalib⁹ electō ē iudic̄. l. 1. §. expilatores. ff. de effrac. In pecūiariis v̄o erit rei. ar. l. plerūq̄ʒ. ff. d̄ iu. do. τ similis distinctio fit ī legat̄, p Dy. d̄ re. iu. li. 6. τ doc. ī. l. lucio. ff. de le. 2. Si v̄o legatū simplicit̄ sit adulteratiue si maḡ referēdo v̄ba ad h̄dē q̄ ad legatariū: tūc electō ē legatarii: vtputa lego tibi fūdū l̄ vsūfructū vēdicabit titi⁹ qd̄ voluerit: vt in dicta. l. lucio.

1 ¶ Utrū qn̄ q̄s tenet̄ ad alterū duorū sb̄ altnatiōe possit dare qd̄cūq̄ʒ voluerit? R̃. gl. ī. c. int̄ ceťas. d̄ rescrip. q̄ sic. isti. de h̄ē. isti. §. pe. C. de ɔdi. idebiti. l. pe. τ. d. l. plerūq̄ʒ. ff. d̄ le. 2. l. si ita. ex̄. de p̄bē. referēte. Cōtra. de le. §. si ḡnaliter. Soluit gl. p̄dicta v̄a p̄ria iura nisi eligēs fuerit ī mora. ff. de op. le. l. mācipiorū. ff. de le. 2. l. statulibeʀ. §. 1. ff. d̄ solu. l. stichū. 1. R̃. ff. de pe. he. l. itē. §. idē recte ait. Unī tal̄ si loco τ tpe d̄bito offerat alteʀ cui tenebat̄ τ noluit recipē liberat̄ debitor. Unī si periret vl̄ alio mō aliēaret n̄ pp̄ h̄ teneret̄ ad alterū: ex q̄ sol⁹ creditor ē ī cl̄pa p iura p̄ri⁹ allegata. Sʒ si nll̄us sit ī cl̄pa debēs duo alternatiue: puta stichū āt pāphilū: si perijt pict̄ʒ p̄mi ad vēditorē piculū secūdi ad ēptorē ptinet. l. datio. §. si ēptor. ff. de acti. empti. τ vendi.

a **Ambitio** sʒ Ale. ha he tractatu de auaricia. q. 7. ē appetit⁹ potētie. Potētia aūt p̄t appeti put p illā acq̄rit̄ur honorificētia: τ sic reducit̄ ad supbiā. vl̄ put est apparens sufficiētia vl̄ abūdātia: τ sic reducit̄ ad ɔcupiscētiā oculoʀ. vn̄ Aug. 1 ɔfes. Auaricia possidere vult multa: τ tu dn̄e possides oīa. Potētia v̄o dicit̄ in possessiōe oīʒ. Un̄ gl. sup illud. Cognoui q̄m de⁹ me⁹ es: q̄m bonoʀ meoʀ nō eges ait. Quātūlibʒ auar⁹ sis sufficit tibi de⁹. ceteʀ auaricia terrā q̄rit possidē totā. adde celū adde qd̄ pl⁹ ē q̄ fecit celū τ traʒ. Et id̄ Aug. ī li. de v̄a reli. Ambitio seculi superbos facit: ɔcupiscētia curiosos. Et in li. ɔfes. Jussisti vt ɔtineā a ɔcupiscētia carnis ɔcupiscētia oculoʀ τ ābitio seculi.

1 ¶ Utrū ambitio sit pctm̄ mortale? R̃. q̄ nō semp: sʒ p̄rio rōne finis: τ ē tūc qn̄ ī tl̄i appetitu ɔstituit finē. s. q: parat⁹ eēt quodcūq̄ʒ mortl̄e cōmittē, p ɔsequēdo potētiā vel honorificētiā. vl̄ secūdo rōe re: q̄ appetit̄: vtputa q: appetiuit plura bn̄ficia eccl̄iastica. ar. c. q: ī tātū. de p̄ben. nisi in cāu lr̄cato. De q̄ dic vt. ī. Cleric⁹. 3. §. 2. vl̄ aliquod bn̄f. cū vl̄ offm̄ seculare vl̄ eccl̄iasticū sciēs se īdignū rōe crimis vl̄ ignorātie τ hmōi: q: tūc ē mortale. Rō: q̄a vult quod lex p̄hibet. Sil̄r dico cū appetit bn̄ficiū āt dignitatē q̄ hʒ curam aīaʀ p̄ncipalit̄ pp̄ honorē videt̄ mortale rō: p̄dicta. Facit ī ar. c. statuim⁹. 61. di. τ. c. lʒ. 8. q. 1. τ optie. c. miramur. 61. di. τ h̄ itelligo si fit deliberatio volūtatis: al̄s veniale pctm̄ cōiter est.

a **Amor** sui ē qn̄ q̄s nimis diligit seipsuʒ q̄rendo delectatōes corpis nimis τ q̄etē carnis: τ pcedit ex luxuria q̄ est pctm̄ mortl̄e solū si pp̄ cū n̄ īplet p̄cepta vel facit ɔ̄. Al̄r cōiter ē vēiale: q̄ tn̄ amor sui ē ille q̄ aliq̄n ɔducit vsq̄ʒ ad ɔtēptū dī: vt di. Aug. Et ab isto pcedit prudētia carnis: de q̄. ī. Prudentia.

a **Amicitia** vid̄. ī. Diligē. p totum: τ. ī. Placere.

a **Amor** sc̄li ē filia luxurie. De quo vide. ī. Diligere. §. 5.

a **Angaria** ē op⁹ psonale: τ mun⁹ mere psonale. Cū mun⁹ āt mere psōale d̄r qd̄ p̄t labore corpali expleri sine d̄trimēto reʀ: vt ī. l. mūeʀ. la. 2. ff. d̄ mu. τ ho. pāgaria v̄o ī q̄buscūq̄ʒ ɔsistit: vt vl̄t gl. ī l. neminē. C. d̄ sa. sā. ec. Et bn̄: q: dictō p auget: vt. l. v̄bauᵘ. §. pnoctare. ff. de

ver.si.ꝛ no:i.c.si ꝯstiterit.de ac.ꝛ sic est
munus mixtum.angaria mere perso-
nale est.

Appellatio ē a mioꝛ ad maio
re iudicē ꝓuocatō ƀꝫ canōes.
2.q.6.oīs opꝑssus:ꝛ.c.se.ꝛ.c.placuit.
¶ Qñ ē appellādū. R. ꝙ ĩfra.x.dies.
a die late sñie:vt.C.ꝺ ap.aut.hodie ꝰo
Fallit i abñte ex ꝓbabili vł notoria cā:
qꝛ tal' ĩfra decē dies a tpe q̄ sciuit sñiaꝫ
latā pōt appellare:vt.C.quō ꝛ qñ.l.ab
eo.ff.qñ ap.sit.l.i.§.fi. Et hoc veꝝ nisi
sit ꝯtumax vere ĩ nō ꝯparēdo vł veniē-
do ad iudiciū:qꝛ tūc nō audit nisi veni
at iudice sedēte ,adhuc ꝓ tribunali.l.di
uus.ff.de in inte.re.sec⁹ si fuisset contu
max in restituendo:qꝛ pōt appellare.l.
creditoꝛ.ff.de ap.
1 ¶ Utꝝ appellatio interposita post ex
cōem vł ĩterdictū vł suspēsionē ab offō
vł ab ĩgressu eccłie tollat ĩpaꝝ cēsuraꝝ
effectū.R:ꝙ nō.tex.ē i.c.is cui.de sen.
ex.li.6.Et hoc veꝝ qñ tales cēsuꝛ abso
lute sunt ĩflicte.Rō:qꝛ secū ꝺtrahūt exe
cutōeꝫ:c.pastoral.ꝺ ap. Sec⁹ eēt si sub
ꝯditōe forēt posite: vt puta si nō solue
ris hic ad menseꝫ excoīco te vł suspen-
do:vł si nō feceris h vł illō: qꝛ tūc si añ
ꝯditōis euētū appellauerit lr̄e: bñ su-
spēdit:vt in.c.ꝑterea.el.2.de ap.
2 ¶ Quid si dicat. Excoīco te si appella
ueris? R.Inno.i.d.c.ꝑterea. ꝙ appel-
latō suspēdit effectū. Sed dubiū eēt si
dicit.excoīco te si disposueris ad appel
lādū.ꝛ tūc dico ꝙ i casu i q̄ talis ꝑlat⁹ ñ
pōt ꝓhibeꝛ appellatōeꝫ ñ erit excoīcat⁹:
3 ¶ Utꝝ excoīcat⁹ p⁹ lr̄iaꝫ ap -al's sic.
pellatōeꝫ sit euitād⁹? R. ꝙ ñ: vt no.i.c.
licet.de sen.ex.li.6.ꝛ.c.pastoral.de ap.
Uerūtñ si excōmunicat⁹ noīati spālr ꝛ
exꝑsse ĩfra tp̄s a iur vł a iudice ꝺteria-
tū appellatōeꝫ ñ fuit ꝓsecut⁹ vt debuit
eo elapso poterit publice excōicat⁹ ꝺnū
ciari:ꝛ tūc erit euitād⁹ tāq̄ iudicō ꝙ ex:
ꝛ ab actib⁹ lr̄imis ꝛmouēd⁹.d.c.lꝫ.Et dꝫ
reputari ꝓ excoīato post talē ꝺnūciatō
nē donec sñialiter fuerit ꝺclaratū appel
latōeꝫ āte excoīatōeꝫ fuisse ĩterpositaꝫ.
¶ Sꝫ vtrum talis post ꝺnūciatōeꝫ excō
mūicatiōis ꝛ ꝺsertōeꝫ appellatiōis cele
brās aut ĩgerēs se diuinis efficiaꝛ irre-
gularis.R.Archi.i dctō.c.lꝫ.ꝛ seqꝛ ibi-
dē Ge.ꝙ ñ:qꝛ ex q̄ appellatō lr̄ima fuit
it āte excoīcatōeꝫ posita:ĩpaꝫ excoīcatō
nē suspēdit.Et lꝫ post ꝺsertōeꝫ appella
tōis ꝺnūcieꝛ excoīcat⁹ : nō tñ excōicaꝛ
nec vere ē excoīcat⁹:vt ibi patet.
¶ Utꝝ a qualꝫ sñia vł grauamīe possit 5
appellari.R.sic.si ē hoīs ꝺ iur cāonico.
De iur ciuili non ab ĩterlocutoria : nisi
quādo iudex i crīali vł ciuili negotō q̄-
stionē ꝓ tormēta ĩterlocut⁹ ē cōtra legē
ante sñiaꝫ.ff.de ap.reci. facit glosa i.l.
ante sñie tēp⁹.C.quoꝝ appellatio non
re.regulariꝛ aūt nō appellaꝛ ab ĩterlo-
cutoria:vt i.l.2.C.de epi.au. Ratio :qꝛ
grauamē qꝺ ꝑ eaꝫ ĩferꝛ pōt reparari ꝑ
appellatiōeꝫ a diffinitiua.ſꝫ qñ ñ possꝫ
ꝛparari,liceret.Quidā tñ tenēt ꝙ ēt ab
ĩterlocutoria pōt appellari sēp:vt.l.ait
pretoꝛ.§.quid tamen.ff.de mino. Sꝫ
primū verius.
¶ Utrum q̄s possit appellare a ꝺclara 6
toꝛe pene legis.vł ꝙ nō qꝛ a pena legis
non potest appellari.l.si qua pena.ff.ꝺ
verboꝝ signi.ꝛ.i.c.qꝛ nos.ꝛ ibi glosa ꝺ
ap.Sed tu dic ꝙ a declaratoꝛe potest.
Glosa est singularis i.c.cupiētes.ꝙ si
per vigiti dies de elec.li.6.quod no.
¶ Utꝝ q̄s possit appellare a ꝺnūciatōe 7
aut ꝺclaratōe excoīcatōis seu alteri⁹ cē
sure.R.Pa.i.c.ꝑuenit.ꝺ ap.ꝙ sic:qꝛ h
ñ ē sñia iuri a q̄ nō lꝫ appellare.c.qꝛ de
ap.sed iudicis declaraꝛ q̄ ē hoīs.Facit
ad h glosa nō.i.c.cupiētes.ꝺ elec.lib.
6.Et h veꝝ nisi sit notori⁹ excessus : qꝛ
notorius criminos⁹ nō audiꝛ appellās
Facit qꝺ notat Inno.i c.ex ꝑte.el pꝛio
ꝺ xbozū sig.q̄ dicit ꝙ i notoꝛijs nō req̄
ritur ꝓprie sñia: sed fit quedam iuris
executio.ꝛ text⁹ i.c.quoniā.ꝺ fi.ꝑsby.
Qꝺ limito veꝝ quādo excessus est ita
notori⁹ ꝙ nlła tgiuersatōne ꝑt celari.
¶ Quis pōt appellare.R.ille cui⁹ iter 8
est:alias ꝑ aliū facta ñvꝫ.l.i.ff.ꝺ ap.ñ
re.ꝛ.c.ex oꝛe.ꝺ his q̄ fiūt a ma.par.ca.
nisi qñ ꝓuocaret ꝓ eo q̄ duciꝛ ad sup-
pliciuꝫ: vt.l.non tm̄.ff.de ap.
¶ Utꝝ religios⁹ possit appellare.R.ꝙ 9
non a correctōe suoꝝ ꝑlatoꝝ ñ fiat se
cundū statuta ordinis vł regule.c. ad
nostram.el.et.c.reprehensibilis. de ap-
pel.et.c.cum speciali eodem titulo.
¶ Utꝝ appellatō extiudicial' sic ānul- 10
let p⁹ facta sicut iudicial'.R.ƀꝫ In.i.c.
ex ꝑte.el.1.ꝺ ꝰ.si.ꝙ sic.fa.c.ad audiaꝫ
ꝺ ap.In h tñ ē ꝺꝛia ƀꝫ eūdē In.i.c.i.ꝺ

bis q̄ ñ.a ma.p̱ ca.q: iudex q̄ ꝑcedit ī
forma iudicij dʒ audire legitiās exce⸗
ptiões ⁊ nisi audiat iuste appellaṫ ab
eo. Sʒ sec⁹ ē i co q̄ ñ vt iudex: sʒ vt ꝑua
ta pſōa pficit factū suū: q: iste ī forma
iudicij ñ ꝑcedit nec ꝑcedē pt: ⁊ iō ñ di
mittet q̄ ... ficiet factū sup̱ q̄ appellaṫ:
nec reuocabit̃ nisi ꝑbet̃ ꝟitas cāe. nec
īputabit̃ ei si ñ audit ꝯdictões vł appel
latões aduersarij nisi ꝑbet ꝟitateʒ cāe
appellatōis: vt ð elec.c.cū dilect⁹.⁊ me
li⁹.c.iter canōicos.iūcto qð no.i.c iter
posita.ī gł.i.ver.sʒ ēt ð ap. Et sic colli⸗
ge ꝙ appellatio extraiudicialis dʒ fieri ex
cā ꝑbata a iure vel ciuili: vł ꝯsuetudina
rio: vł canōico. Scðo ꝙ tenēt gesta ēt
p⁹ appellatōeʒ ipsā nisi approbata ꝟita
te cāe. Tētio no.ꝙ eo ip̄o approbaṫ ꝟi
tas cāe q̊ ñ ꝑbaṫ ꝯriū. Quarto ꝙ snīa
excōicatōis ñ tʒ p⁹ appellatōeʒ ex cāis
legitīs iterpositā ēt si ñ ꝑbaṫ ꝟitas. Dð
q̄rtū ē spālr ī excōicatōe ⁊ ꝯ supdicta.
Et ē rō q: nūq̄ dʒ q̄s excōicari nisi cā
ꝑbet̃.2.q.i.nemo. De h̄ vide Inno.i.c.
dilect̃ filijs.de ap.q̄ in hoc concordat.
11 ¶ Ubi ⁊ a q̄ ē appellādū? R.ꝙ a iudi⸗
ce q̄ ꝑnūciauit ⁊ vbi ius reddi ꝯsueuit
Nā realit̃ q̄ ad cās agēdas ꝑtinēt ī eo
loco ðbēt fieri ⁊ agitari.ff.ð iter.ac.l.
voluit.§.qð ait.⁊ corā iudice q̄ snīaʒ tu
lit: si ei⁹ sit copia ñ p̱ vicos vł ortos.ff.
qñ sit ap.l.i.§.dies. Et si ñ vult iudex re
cipē appel.puniṫ.l.iudicib⁹ ⁊.l.qm̄.C.e.
12 ¶ Ad quē ē appellādū? R.ad supioreʒ
⁊ gradati.ff.e.l.iperatores.⁊.C.e.l.ad
dictos. Sꝫ ꝟo a ðlegato appellaṫ ad ð
legātē.C.e.l.ꝑcipim⁹.§.cor. si aūt ðle
gato ðlegati ꝟueṫ forma posita.C.q̄ p̱
sua iurisdi.l.vnica.ī fi.⁊ ī glo.ibidē. Et
ꝓpterea dat cautelā Ra.ful.l. eo. cāu
C.ð ap.ꝙ ep̄s ł ali⁹ ordiari⁹ ðleget cau
sā: q: si appellaṫ a snīa: ðuolueṫ ad ip̄ʒ
q̄ itex ðleget cāʒ appellatōis q̄ pōt ðle
gari: vt.l.cū p⁹ snīaʒ.C.de ap.no.glo.
⁊ Ang.ī.l.eos.ī ꝑncipio.C.eodē titu.

Additio Et si itex appellat ad
eū reuerteṫ ⁊ cū ñ lice
at appellaṫ tētio loco ñ exibit ð ei⁹ offō

13 ¶ Qualit̃ ē fiēda? R.si icōtinēti fit: suf
ficit viua voce sine script̃.C.e.l. litiga⸗
torib⁹. Si ñ fit icōtinēti tūc dʒ porrige
re libelluʒ appellatoriū.j.x.dies. C. e.
autē.hodie āt. Qui libell⁹ dʒ ꝯtinere no
mē appellāt̃, ⁊ ei⁹ aduersariū ⁊ nom̄ iu
dicis a q̄ ⁊ ad quē appellaṫ. Hec no.i.l.i.
§.fi.ff.e.forma sic. Ego Titi⁹ dico snīaʒ
nullā quā tulistis dñe iudex. B.ꝯ me:
ꝯdēnādo me sēpronio ī.x.libras ꝑsol⸗
uēdas: ⁊ si aliq̄ ē ego sētiēs me ꝑuatū
ad talē iudicē appello in script̃. petēs
¶ Utx appellare liceat? ; apłos ⁊c̃. 14
R.ꝙ sic.qñ fit ex ꝯfidētia iuste cāe: vł
ad ðclinādū idebitū grauamē iudicis:
q: h̄ fit auctoritate iuri.⁊ qð fit aucto⸗
ritate iuri ñ hʒ calūniā. Et qð liceat ap
pelaṫ ex cāis exp̄ssis habeṫ i.c.pastora
lis.ð ap. Si ꝟo appellet q̄s cāe afferē
de more: ⁊ aīo aggrauādi aduersariuʒ
sic ñ pt fieri sine pctō mortali si ē ī no⸗
tabile ðtrimētū ꝑrio ⁊ teneṫ ei ad resti
tutōeʒ.ar.2.q.6.c.q̄cūq꞉.scor. Tho.ꝟa
¶ No.ꝙ timēs iiuriā īfer ; ꝟe.q.63. 15
ri sibi ab aliq̄ iudice ⁊ accipiēs iter eū⸗
di ad ꝑncipē ꝑcipiat illi ne sibi iiuriā
īferat: p̱ h̄ vṫ posit⁹ sub ꝑtectōe ꝑncipis
vt sic istō ꝑcēptū cū arreptōe itieri hēat
viʒ cuiusdā appellatōis extraiudiciaṫ. Fa
cit qð no. Bar.i.l.ð pupillo.ff.de ope.
no.nū.⁊ Inno.⁊ Io.an.i.c.vt ðbit⁹.de
ap.fac.c.dilecti.el ꝑmo.c.ad audiētiā.
ð ap.vbi pʒ ꝙ arreptō itieri ad supiorē
ꝯstituit eū sb ei⁹ ꝑtectōe: ⁊ sic puniṫ īfe⸗
rēs tali iiuriā dū i⁹ ꝯtēnit ⁊ eū sb cui⁹ ꝑ
tectōe se posuit: vt no. Pa.i.c.ī cāis de
ele.

a **Postasia** ꝟm Alexan. ꝟa ꝟe tracta⸗
tu ð apostasia ē temerari⁹ a statu
fidei obediētie eccłiastice vł religionis
recessus. Et sic collige triplicē apostasiā:
vt ēt no.glo.i.c.i.ð apo. In ꝑma fuit
iulian⁹ apostata: vt i.c. Julian⁹.11.q.3
⁊ q̄cūq꞉ recedit a fide.3.q.7.nō pōt. Et
isti ꝟʒ Ho.i.d.c.i.sūt veri hētici: ⁊ ī ip⸗
sis hñt locū oīa iura ð hēticis.ex q̄ pʒ
ꝙ ip̄o facto sūt excōicati.c. excōicam⁹
ð hēti.el.i.⁊.2. ⁊ ita tʒ Inno. i. d.c.i.
nec testm̄ facē pñt: vt.j.testm̄.§.i. In
scða sūt oēs xp̄iani qui nolūt obedire
suis ꝑlat̃ ecclīastic̃.8.q.i.sciendū. Sʒ
aduerte ꝙ āt iste iobediēs iō ñ obedit
pape seu caōib⁹: q: ñ credit ꝙ habeāt
ꝑtātē ꝯcēdi cāones ⁊ iste dʒ puniri vt
hētic⁹.19.di.nulli fas ē.⁊ ibi.d. Hu.ꝙ
ē excōicat⁹ ⁊ hētic⁹ ⁊ scismatic⁹.c.licet.
ð elec.c.excōicamus.ð hē.c.i.ð scis. et
pau. in cle.i. ð eta. ⁊ qua.dicit ꝙ est
ifamis.⁊ no.glo.6.q.i.ifames. ⁊ glo.i.

d.c.gñali.ð elec.li.6.⁊ ibi Gemi. Aut
idõ ñ obedit ñ q: ñ credat eũ hr̃e ptãtẽ:
sꝫ q: ꝯtẽnit: ⁊ tal' grauit' dꝫ puniri.d.c.
nulli fas ẽ. Si xͦo nõ vult obedire ex
q̃dã cõcupiscẽtia q̃ ipm tꝫ: tũc mitiꝰ pu
nitur: ð quo vide.j̃.inobediẽtia.in pn.
In.2 sunt large oẽs q̃ pdũt deũ p pec
catũ mortale iuxͣ illð.38.di.c.fi. ⁊ Eze.
Ecce ego mitto ad te gentes apostatri
ces ⁊c. Prope xͦo i ista tertia spẽ sunt
apostate illi q̃ recedũt ab ordine suo si
ue sũpte religiõis: vt i.d.c.1.⁊.50.d.c.
vl.ð q̃bꝰ loquit' Au.47.di.c.q̃tũlibꝫ di
cens. Nunq̃ peiores q̃ q̃ i mõasterijs
defecerũt. Pro cuiꝰ declaratione dicen
da sunt aliqua dubia.
1 ¶ Utrũ cleric' i' sacris q̃ dimittit soluꝫ
hitũ sit apostata? R̃. Pa.i.c.tue: ð apo.
q̃ sic.ar.in.c.1.ð voto.li.6. Secꝰ si eẽt
in miorib' sꝫ Inn.i.d.c.tue.lꝫ alij ꝯriũ
teneãt.s. q̃ sint apostate tales exñtes
in miorib'. Sꝫ mihi plꝫ opi. Inn. q̃ ñ
p rõez quã facit Pa.i.d.c.tue: q: i cle.
finali.de vi.⁊ ho.cle.nõ punit' soluꝫ ex
desertiõe hitus nisi dimittãt ⁊ tõsurã
⁊ p oĩa incedãt vt laici. Et h' xͦũ nisi ta
les exñtes i miorib' hẽant bñficiũ: q̃a
si tenẽt bñficiũ ⁊ dimittũt hitũ: sũt apo
state.d.c.fi.50.di.⁊ qð ibi notatur.
2 ¶ Utrũ peccẽt clici apostatãtes? R̃. Al
le.vbi.s̃. q̃ sic i pma vice: q: faciũt ꝯ il
lð qð dixerit. Dñs ps hẽditat' mee ⁊c.
nõ tamẽ postea si sunt in minorib' tñ
nec credo ẽt q̃ tales peccẽt mortaliter
talit' apostatãdo p.c.vl.de vi.⁊ ho.cle.
⁊ p.c.Io.ð cle.ꝯiu. ⁊ qð no.gl.in.d.c.
tue: nisi retinerẽt bñficiũ si qð hẽbant:
q: nullũ votũ fecerunt nec cõtra aliqð
preceptũ faciũt. Et ppterea dixit Ale.
vbi.s̃. q̃ ñ efficiunt' ifames si solũ erãt
i' miorib': sꝫ alij apostate sic.3.q.4.si q̃s
a xͦo.11.q.3.si aũt. Ri.tñ in.4.di.24.tꝫ
q̃ ẽt hñs pmã tõsurã nõ pt eã desere
re sine pctõ mortali. Qð limitat. xͦxͦ.
nason verũ nisi cã rõnal' eũ moueat ad
dimittẽdũ: sꝫ qñ solũ ex sola libidie lai
cãdi deserit tũc peccat mortalit'. Sed
q̃ nõ peccet mortalit' videt' veriꝰ p iura
ꝯalle. Alij ãt q̃ sũt i sacris: sp sũt i pec
cato mortali: ⁊ sunt coercẽdi vt redeãt
ad sumẽdũ habitũ e tõsurã: vt in.d.c.
tue. Quõ ãt ⁊ vxorẽ accepit dispensat'
cum eo vide.j̃.Bigamia.§.8.⁊.19.

¶ Utrũ i miorib' ordib' exñtes possint 3
renũciare clericatui? R̃. Pa.in.d.c.tue
q̃ nõ verbo: vt in.c.si diligenti.de fo.
cõpe. sed facto sic: exercendo actũ con
trariũ omnino clericatui: vt no.in.c.
de aposta. vl' quãdo monitus nõ vult
resipiscere. Et idẽ in alijs casib' a iure
expressis. De quo dic. vt.j̃. Excõicatio
5.casu primo.§.22.cũ sequen.
¶ Utrũ religiosus rcedẽs icõsulto pla 4
to suo ⁊ nõ subijciẽs se alteriꝰ obedien
tie sit apostata ppꝛie? R̃. sꝫ Inn.i.c.fi.
ð renũ.⁊ i.c.itellexim'.ð eta.⁊ q̃. q̃ sic
q̃tũcũq; retieat habitũ ⁊ tõsurã: q: oꝫ
ingrediat' mõasteriũ si vult euitare apo
stasiã: ð quo no.in.c.ex parte.de tẽpo.
or.⁊ in.c. Johannes de regula.
¶ Utrũ religiosus itrãs mõasteriũ ma 5
gis latũ sit apostata? R̃. gl.i.c.fi.ð apo.
⁊ i.c.ex pte.ð tẽ.or. q̃ ñ ppꝛie. an autẽ
large sit apostata vid.j̃. Religio.§.34.
¶ Utrũ recipiẽs ordinẽ sacrũ in apo 6
stasia ppꝛie hẽat ipius ordis executio
nẽ sine dispẽsatõe? R̃. Pa.i.c.fi.ð apo.
q̃ ñ si erat religiosus apostata q̃tũcũ
q; peniteat: ⁊ solꝰ papa dispẽsat cũ eo.
Secus si minorẽ tantũ suscepisset: q:
epũs posset dispẽsare. Hoc intelligo si
nõ sit religiosus exemptus: q: sup ex
emptũ nullã habet episcopus auctori
tatẽ: vt patꝫ.j̃. Exemptus.§ 6. Fallit
hoc si in tali apostasia dimisisset habi
tũ: ⁊ sic suscepisset postmodũ ordines:
q: cũ eẽt excõicatꝰ .c.vt piculosa.ne cle.
vl' mo.li.6 solꝰ papa poterit dispẽsare:
vl' meliꝰ dic q̃ hẽbit locũ quod dr̃ i.c.
cũ illorum.in fi.de sen.ex. De quo vi
de.s̃. Abbas.§.14.
¶ De clericis vl' mõachis ꝯhẽtib' ma
trimoniũ. vide.j̃. Bigamia.per totũ.
¶ Utrũ religiosus apostata sit reqrẽ 8
dus. vide.s̃. Abbas.§.17.⁊ de eiꝰ bõis
vide.j̃. Monasteriũ.§.6.
¶ Utrũ christianus q̃ propter timorẽ 9
mortis facit aliquẽ actũ infidelitatis
exteriꝰ: puta reuerẽtiã idolo: lꝫ interiꝰ
teneat fideꝫ peccet mortalit'? R̃. q̃ sic.
lꝫ ppꝛe nõ sit apostata nec excõicatꝰ. fa
cit pro hoc.c. sicut sanctius.32.q.4. et
quod ibi no.
¶ Utrũ liceat christião sine apostasia 10
portare habitũ infidelium: vide.j̃. In
fidelitas.§.9.

a Qua benedicta aliñ fit ad reconsiliatio-nem ecclie pollute sãguie vl' semie: τ h' bñ d: ab epo solū cū vino τ cinē: vt i.c.aq̄:τ i.c.pposuisti.d ↄse-cratōe ec.vl' al. Aliñ fit ad spgēdū ho-mies vl' dom⁹ τ remouēdā sterilitatez rex būanax τ ad ml'tiplicatōez cetox bonox:τ ad ↄfēsiōez hōiz τ isidias atz ↄsutias diaboli:τ ad delenda pctā ve nialia: τ h' bñdicit a sacerdote cū sale vt i.c.aquā.d ↄse.di.3. Nec credo q̄ di aconi possint hanc benedicē.ar.d.c.a-quā τ i.c.plecr.§.ad p̄sbyteu.25.di. q̄ d: bñdicē dōa dei ē offm̄ p̄sbyterox ñ diaconi.τ mādat omib⁹ sacerdotib⁹ vt eā faciāt.i.d.c.aquā.τ ↄsuetudo i-terpretat vt omi die dñico bñdicatur.

1 ❡ Utx aq̄ nō sacrata addita sacrate efficiat sacrata. R. h' regl'az glose i.c. q̄ i dubijs.d ↄsecratōe ec. vl' al.q̄ sic: q: dicit q̄ sacruz tāq̄ dign⁹ trahit ad se non sacruz.13 q.2.ñ extiem⁹. τ alijs ↄcordātijs. Qd itelligo vex h' Pa.i.d. c.qd i dubijs.i liq̄rib⁹ τ i his q̄ mixti-one ↄfūdūt. nec facio casū q̄ sit maior q̄titas aq̄ ñ bñdicte q̄ bñdicte rōe p̄-dicta. Fallit h' i sacro sanguinis xpi: q: liq̄r addit⁹ nō miscet sanguini:cum sit ibi sanguis i venis: sz solū ↄmiscet accñtib⁹ illis:τ pptereā nō efficit san-guis xpi:vt notatur i.c.cum marthe. de cele. mis.

2 ❡ Utx aq̄ bñdicta sit cā rmissiōis pec catox vēialiū sicut cetā sacra. R. hm Pe.i.4.di.2.q̄ ñ:q: ñ ē scz:sz rmissio q̄ fit p ipaz fit p modū merici nō scri. Aq̄ etiā bñdicta dat ad rmouēdū phi-bēs rmissionē τ disponēdū ad deuoti onez τ dolorē pctox.

a Arbiter ē h' Inno. i.c.q̄ntaual lis de iureiu. ille q̄ eligit vt iudex. s. vt pcedat huato i shalib⁹ ordie iudicij. ff.de arbi.l.1.τ.l.q̄lem. Arbitrator ē h' eūdē ibidē q̄ eligit vt aliq̄d extimet vl' q̄d sibi videat de ali qua r dicat sñ ordie iudiciario vl' ea ar bitret.isti.de ēp.§.p̄ciū.ff.de x̄o.obli.l. si q̄s arbitratu.ff.de le.3.l.fideicōmis sa.§.sic fideicōmissuz. In ml'tis differt arbitrator ab arbitro:d q̄b⁹ vo.doc.et Pa.ild.c.q̄ntauallis.q̄ omitto.

❡ Utx arbit pmittēs trāsire tp̄s tene atur ptib⁹. R. q̄ sic.facit text⁹ i.l.1.§. sciēdū.i x̄bo pdesse. iūcto.§.p̄cedēti. ff.de ma.cōue.facit q̄ notat i.l.si.C.d ↄhē.ēp. τ i.l.3.§.tā'. τ.l.si nemine. ff. de arbi.τ.i.l.2.ff.de p̄so.glo.isti d ob. q̄ ex q̄si deli.na.i pri.τ i aut. decerni-mus.C.de pac. qd limito vex qñ ex do lo vl' lata cl'pa h' facit:alis nō:nisi se ob tulisset:q: tūc tenēt ēt d leui. Multo mag tenet ad rstitutōez si iniq̄ā ↄdit sñiaz:ex dolo vl' lata cl'pa τ ēt leui qñ se obtulit.

❡ Utx arbitrator possit die feriata p cedē i causa τ sniare. R. Pa.i.c.cōq̄st⁹ de ferijs.q̄ sic.q: ē amicabil' compositor τ pac mediator. Facit.c.1.de ferijs i fi. Cōcordat Spe.τ Inno.i.d.c.q̄nta ualle. Sz tñ peccat.dic Pa.ibidē si ex suo arbitramēto solū habet respectus ad cōplemētū cōtract⁹. Sec⁹ si pnci-paliter itēderet pacē vl' aliquē piū ac-tuz:vt i.d.c.1.Et sic itellige Bar.i.l.si de meis.§.fi.ff.de arbi.q̄ dicit q̄ pōt proce dē etiā die dñica.Et seq̄tur Pa. i cap l'o.cū dilect⁹.de arbi. 2

❡ Utx femina pōt eē arbitratrix. R. q̄ sic:nō tñ arbitrix:q: haberet proce-dere iudicialiter quod ē officiū virile: vt pbat i capitulo.dilecti.de arbi. τ i l.fi.C.de arbi.nisi sit femina que ex di gnitate habet iurisditōem: vt regina. vide i.d.c.dilecti. 3

❡ Utx monach⁹ possit eē arbitrator. R. q̄ sic:q: est officiū pietat' reducere discordātes ad cōcordiā. ar.c.iniustuz. ii.q.3.ff.pro socio.l.societatē.la prima i autē. vt iudi.di.§.si nō.86.di.puēit Et q̄ possit eē tz Pa. i cle.2.d rescrip. reqrit tñ licētiā abbat.Et idez ibi Jo. de ligna. Et ratio ē: quia non hz neq̄ vl'le neq̄ nolle.12.q.1.ñ dicat. Oldra. tamē tenuit q̄ etiā sine licētia abbat. Et credo vex si abbas scit τ ñ ↄdicit:q: videt cōsētire. Et seq̄tur Car.i.d.cle. 4

❡ Utx monach⁹ possit eē arbit. R. q̄ ñ:nisi de licētia abbatis τ vtilitatē mōa sterij.ar.c.2.d testa.l.i.6.vbi ñ p̄t eē te stamenti executor sine lñia supioris τ vtilitate mōasterij:lz sit act⁹ fauora-bil':q̄ nec arbitriū i se assumē.d.c.ñ di cat. Hoc tz Bal.i.l.si que ex consensu C.de epi.au. 5

6 ¶ Utrũ arbitratoꝛ possit ꝓ bono pacꝭ
sine pctõ ð iure alteri⁹ cape τ dare alt̃i
&c. Pa.ĩ.d.c.q̇ntauall.ꝙ sic.allegat.l.
sꝫ τ si ĩ ƀuũ.§.si q̇s:τ.l. si ð meis.§.rce-
pisse.ff.ð arbi.τ Inn.ter.ẽ iũcta gl.ĩ.c.
nisi eẽnt.ð p̄bẽ.fa.c.his q̇.τ ibi Pa.de
ma.τ obe.ff.ꝓ socio.l.societatẽ.la.2.§
arbitroꝝ.τ nõ solũ ĩ casu dubio: sꝫ ẽt ĩ
casu scito: ex q̇ fac̃ ꝓ bono pacꝭ.Bal.tꝫ
ꝙ nõ p̄t τ furtũ cõmittit.de vsi.feu.et
credo verũ dicat qñ facit sine cã. Se-
cus ꝓ bono pacꝭ q: multũ lucrat̃ q̇ a li
te recedit.ar.coꝝ q̄ no.ĩ fi.l.lutius.ff.
ad tre.τ nisi nimis enoꝛmit̃ ledẽt ꝑtẽ
fa.qð no.idẽ Pa.in.c.fi.de transacti.
7 ¶ Utrũ arbit̃ ꝓ recõpẽsatiõe alicuius
spũalis possit iudicare dãnũ tꝑale: &c.
Pa.ĩ.c.fi.de re.ꝑmu.ꝙ nõ:q: cũ arbi-
trium videat̃ q̇dam ꝯctus:vt ĩ aut.de
diffe.iudi.§.i. Unde quemadmoduꝫ
ꝑ viã cõtractus nõ p̄ot dari aliq̇d tem
poꝛale ꝑ spũali sine simonia: sic nec ꝑ
viam arbitrij:vt hic.
8 ¶ Utrũ ĩ eccl̃iasticis possit cõpꝛomitti
in clericũ τ laicũ: &c.ꝙ sic.c.ꝑ tuas.de
arb.nõ tñ vt ĩ iudicib⁹: q: laic⁹ ẽ oĩno ĩ
capax h⁹ iurisditõis:vt ĩ.c.decernim⁹.
ð iu.τ iurisditio cõpeteret cuilꝫ insoli-
dũ τ ĩdiuisibil̃ :vt no.gl.ĩ.c.pꝛudẽtiã.
de of.del. τ sic mixtura facẽt habilẽ.l.
pedi⁹.ff.ð arb.τ qð no.ĩ.c.cũ sup.ð of.
del.qð eẽ ñ p̄t.d.l.pedi⁹.Tenet tñ gl.ĩ
c.ꝯtingit.de arb.ꝙ ẽt de spũalib⁹ p̄ot
cõpꝛomitti ĩ cl̃icũ τ laicũ auc̃te supioꝝ
¶ Utꝝ de reb⁹tẽꝑalib⁹ cl̃ici pñt com-
9 pꝛomittẽ ĩ arbitros laicos: &c.ꝭm In
no.in.c.contingit.de arbitris ꝙ sic.fa
cit.c.dilecti.de arbitris.
¶ Utꝝ cũ q̇s iurauit stare sñie arbitro
10 rũ possit sine ꝑiurio petere reductõem
ip̄i⁹ arbitramẽti ad arbitriũ boni viri
qñ tl̃e arbitramẽtũ ẽ iniquũ: &c.Pa.ĩ
d.c.q̇ntauall.multas opi.recitat:sꝫ in
ꝯ̃cĩa colligo ex ei⁹ dictꝭ sic.Aut ðceptio
intuẽit ex ꝓposito:τ tũc respectu cuius
cũqꝫ lesiõis p̄t peti reductio nõ obstã-
te q̇cũqꝫ pacto. Rõ: q: sic exp̄sse nõ p̄t
renũciari dolus futur⁹.l.si vn⁹.§.illð.
ulľa.ff.ð pac.ita nec tacite sb gñalita-
te verboꝝ:τ hoc cõiter sequunt̃ docto-
res. Et ð: dol⁹ ex ꝓposito qñ sciẽter ꝑ
fraudeꝫ gr̃am seu odiũ aggrauat par-
tẽ alterã.Aut ðceptio iteruẽit re ip̄a τ
sine dolo arbitratoꝝ:τ tũc si lesio ẽ mo
dica nõ p̄t peti reductio:vt ĩ.l.si ð me
is.§.recepisse.ff.ð arb.ẽt si renũciatio
nõ interuẽit:vt pꝫ ĩ.c.nisi cẽnt.ð p̄bẽ.
Aut lesit ñ modice.Et cõis opinio est
vt possit reduci: sed h̃ credo veꝝ si nõ ĩ
teruẽit renũciatio. Si ṽo iteruẽit re-
nunciatio.s.vt possit dare vni τ leuare
alt̃i:q: renũciatio aliq̇d opat̃.arg.c.si
papa.ð p̄ui.li.6.τ.c.ĩ his.ð p̄ui.τ ĩ.l.
si qñ.C.de inof.tes. Ideo tũc potit rõ-
ne maxie τ enoꝛme lesiõis τ ñ magne:
q: ista maxia lesio ĩ dubio vr̃ excepta.
ar.ĩ.l.oẽs.§.luti⁹.ff.de his q̄ in frau.
cre.τ ꝙ possit reduci.fa.l.si q̇s cũ alt̃.
ff.de.ṽ.ob. q: sat̃ ẽ ꝙ nõ fecit sic bon⁹
vir facere debuissꝫ.l.si libert⁹.ff.ð op.
li. Et ex q̇ maxima lesio nõ fuit exp̄ssa
nõ dꝫ trahi vltra intẽtõeꝫ agẽtis.Ita
sentit Bal.in.l.pe.C.de arbi.τ do.an.
in.d.c.q̇ntauall. τ mag̃ q̄ntitas ðr re-
spectu ꝑsonaꝝ vel cãe ꝭꝫ Bal. allegat
l.cũ filius.§. heres meus.ff.de leg. et
vide bonã gl.ĩ.c.fi.de re iu.li.6.Qð si
fuisset dictũ vt possit alte τ basse ĩ to-
tũ vel in ꝑtẽ de iure vni⁹ dare alt̃i . et
sic credo nõ possit si dol⁹ nõ intẽruẽit
nisi additũ fuisset illi potestati ṽbum
restrictiuũ.s.alte τ basse:ꝓut sibi vide
bitur τ placebit: q: h̃ ṽba ĩpoꝛtãt ar-
bitriũ boni viri.,thaijs. §.soꝛoꝛe sua.
ff . ð fidcicõ.li.l.i.τ.ff.ð le.2.τ.l. q̇sq̇s.
ff.ð le.3.ĩ p̄n.vide.ĩ. Judicare.§.3.τ.5 11
¶ Qũo debẽt ꝓnũciare arbitri sñiam
&c.ꝙ in plurali dicendo. Nos arbitri
ꝓnũciamus τc.Excepto in electõne q̄
dꝫ fieri in singulari vice oĩm. de re iu
di.c. cũ ab vno.li.6.τ p̄sentibus omni
bus arbitris.ꝭm Pa.in.c.sane.de ar-
bi . Uerũtñ dic̃ Bar. ĩ.l.duo ex trib⁹.
ff.de re iu.ꝙ si tertius fuit pñs ĩ disce
ptatõe sup merit̃ cãe τ dixit q̇cquid vo
luit: τ monitus ab alijs duob⁹ nõ vult
esse p̄sens:nec allegat cãm legitimam
absentie ꝙ tũc pñt duo ꝓcedere sine ip
so tertio.Et qũo p̄ot mutare sñiam vl̃
coꝛrigere.vide.ĩ.Judex.§.25. 12
¶ Cõpꝛomissum est in duos arbitra-
toꝛes τ nõ cõcoꝛdant:nũquid pñt cõ-
pelli eligẽ tertiũ:aut iudex possit ipse
eligẽ: &c.recitat Pa.ĩ.dcc.q̇ntauallis
Bal.ĩ.c.i. de iuestit.ĩ ma. facta dicere
quosdã sapiẽtes cõsuluisse ꝙ non. Et
placet.Additio.

pla cet **Additio** Sec⁹ de arbitris: q₂ ꝯpeliūt eligē tertiū c.cū spāli.de ap.⁊.l.item si vnus.§.si in duos.ff.de arbi.

b ¶ Arbitri oboni viri qn̄ ꝺ: debē reliqui vel stari intelligē de iudice ordiario loci.notat gl.i.c. statutū.de referi. li.6.Et seq̄r Oc.in.d. c.statutū. Spe. in ti.de arbi.§.i. vꝰ.sꝫ q̄s.vbi dicit ꝙ bon⁹ vir cui⁹ arbitrio dꝫ stari ꝺ: iudex ord.l.cōtinu⁹.§. cū ita.ff.de ver. ob.cō cor.Lap.abbas.

a **Archidiaconus** multa pōt de iure. Sꝫ q: ƀm Inno.i.c.de of.archi. ꝯstōnes ⁊ cōsuetudies p diuersa loca ꝑualēt i of.ꝺ cō sue.cū oli.de exces.pla. c.ad h.ipis stabitur.⁊ iō in officio suo faciet ƀꝫ ꝙ consuetudo ꝑscripta sue ecclie hꝫ. Ubi āt nō eēt tal' ꝯsuetudo vel statutū hērent locū capl'a toti⁹ isti⁹ tituli ƀꝫ eūdē Inno.Et sic post eꝑm ē vicari⁹ i oib⁹ ⁊ hꝫ curā i clero tā i vrbe q̄ i p̄rochijs habitātes.Et ipos dꝫ de tertio i tertiū ānū si eꝑs nō pōt visitare:vt i.d. c.i.⁊ i dcō c.ad h.Dꝫ auscultare euāgeliū ⁊ ep̄laꝫ ⁊ r̄n̄soria:⁊ null⁹ ea i ecclia cātet nisi ꝑus ab eo auscultat⁹ ⁊ ꝺ ei⁹ iussu. ⁊ ceroferarios ordiare:vt i. c.2.tenet̄ si aliq̄d ex sua negligētia vl' alteri⁹ fraude deperijt de reb⁹ ecclie:nisi p posse ꝓuideat:vt i.c.2.Debꝫ examiare clericos q̄ sūt ad sacros ordies ꝓmouēdi. c.ad h:⁊. c.ad nr̄m. Abbates ⁊ abbatissas pōit isede sua:vt in.d.c.ad nr̄m.q̄ oia capl'a sunt in dicto ti.de off.archi.

1 ¶ Utrꝫ pecat archidiacon⁹ r̄n̄dēdo eꝑo dicēti. Scis hūc eē dignū? Scio q̄tuꝫ hūana fragilitas ꝑmittit? R̄.ƀꝫ Inno in.c.vnico de scru.i ordi.fa.ꝙ si tal' ordinād⁹ p̄ntat̄ a ꝓbis pōt sana ꝯsc̄ia r̄n̄dē:dūmō n̄ sciat aliq̄d mali de eo.ar. ꝺ ꝑsūp.dudū.q̄ꝺ si scit aliq̄d mali ꝺ eo qꝺ ē secretū dꝫ obtiet̄ a ꝑlato vt eo abn̄te faciat ordiatōꝫ.Et sic n̄ pōt vl' sine scādalo:tūc ēt pōt sana ꝯscia dicē:q: n̄ dic̄ nisi vt mīster:nō vt ip̄e.⁊ ecclia q̄ nihil scit de occult̄ p eū loq̄t̄:nec dꝫ omittēdo talia dicē idirecte publicare crimē fratri secretū. Si ꝟo eēt publicū tale crimē:tūc peccaret mortal'r talia dicēdo 22.q.2.ꝑmū si mō crimē ē mortale qꝺ scit. Secus si eēt veniale:vt.25 distinc.§.criminis.

a **Archiepiscop⁹** pōt in tota sua ꝓuincia exercē iurisdictōem tollēdo prauā ꝯsuetudinē ⁊ fulminādo sniam excōis:in ꝓuātes cā ƀꝫ Inno.⁊ seq̄t̄ Pa.i.c.ex freq̄ntib⁹.de isti.⁊ sentit glosa in summa.9.q.3.

¶ Itē pōt i sua diocesi ex̄n̄s rōe notarietat' delicti delīq̄ntes suffraganeoꝝ sua suia afficē.Et lꝫ text⁹ i.c. rōana.i. §.notoria ⁊ de cēsi.li.6.loq̄t̄ dū visitat tñ doc.cōiter extēdūt i dcō.c.ex freq̄ntib⁹ēt dū n̄ visitat rōe notarietat' ꝺlicti 1

¶ Utrꝫ archieꝑs possit absoluē subditos suffraganeoꝝ suoꝝ? R̄.Oe.i. c. ꝑpetuo.de cēsi.li.6.ꝙ nō pōt ligare vel soluē nisi dū visitat:vt test⁹ hic innuit nec ēt minori excōicatōe absoluē: vt i.c nup.§.i scđa ꝟo.de sen.ex.Et ħ vēꝝ nisi p appellatōeꝫ cā ad eū deuoluta sit: vel i caib⁹ sibi spāl'r a iure ꝑmissis. de q̄b⁹ hēs i. c.pastoral'.de off.or.i glosa: ⁊ in.c.venerabilib⁹.de sen.ex.li.6.⁊ in dicto.c. perpetuo. 2

¶ Utrꝫ possit an̄ se crucē portari facē? R̄.ꝙ trāsiēs p ꝓuīciā suā pōt ⁊ bn̄dicē pp'lo ⁊ i pōtificalib⁹ ⁊ sine pōtificalib⁹ celebrare ⁊ celebrari facē tā i locis exēptis q̄ nō exēpt'.Et ēt eꝑs i sua diocesi pōt sil'r h.Lꝫ dn̄t fieri sine violētia ⁊ grauamie exēptoꝝ.cle. archieꝑo. de ꝑui.Multa alia q̄ ad foꝝ ꝯscie ꝑtinēt tāgentia statū archieꝑoꝝ. vide infra. Prelatus.p totū:⁊.Eꝑs.per totum. 3

a **Archipresbiter** ecclie cathedral' dꝫ hr̄e curaꝫ q̄uo alij sacđotes diuia officia celebrēt debito mō ⁊ i absn̄tia eꝑi pōt fōtes bn̄dicē:alijs sacerdotib⁹ pn̄iaꝫ iniūgē.c.2 de off.archip̄s by.Isti alio noie dicunt̄ decani:vt in.c.ad hec.de off.archid.

¶ Utrꝫ valeat absoluē oēs de eꝑatu? R̄.ꝙ sic oēs q̄ ad iꝑm p pn̄ia recipienda recurrūt:q: est parrochialis sacerdos oiꝫ de eꝑatu.c. offin̄.e.ti.in textu ⁊ glosa:⁊.50.distin.in capite. 1

¶ Utrꝫ idē possit archip̄sbyter ruralis? R̄.ꝙ nō:nisi inq̄ntū eꝑs ei dat auctēꝫ plebib⁹ ei solūmō ꝑest ⁊ nihil dꝫ facē sine r'latōe eꝑi āt ꝯ ei⁹ ꝺcreta.c.si.eo.ti. 2

a Rgumētatio a mi-
nori ad maius vz affirmatiue.c.si i lai
cis.38.di. A maiori ad minus vz nega
tiue.32.d.si paulus. Et de h in.c.cū in
cunct..de elec.in glosa cū suis ɔcor.
1 ¶ A toto ad partē valz affirmatiue.14
q.5.penale est.
2 ¶ A parte ad totū valet negatiue.32.
q.4.meretrices.
3 ¶ Ab ethimologia nois.14.q.i.placuit.
c.i.ꝛ.2.sz nō vz nisi negatiue ꝛ i noie ap
pellatiuo:qꝛ ppa noia iponunt ad pla
citū:vt no. Bar.i pemio inforciati sup
rubrica. ꝛ imito ēt sz Pa.i.c.i.ḋ iudi. Nā
qn̄ nomē sumit ex eēntiali natura sua
vt mutuū testm̄:qꝛ h nūc. Testm̄ ē mē
tis testatō.l.i.ff.ḋ testa.vbi g.n̄ ē testa-
tio mētis:nec testm̄. Silr mutuū ē qḋ ḋ
meo fit tuū.l.2.ff.si cer.pe.vbi g ḋ meo
n̄ fit tuū n̄ ē mutuū. Secꝰ qn̄ ipōit no
mē ex eo qḋ debēt incē inoiato. Vn̄ im
pator ḋr augustꝰ:qꝛ augē dz rēpublicā
si n̄ augēt:tn̄ ipator ē:vt notat.i pemio
ff.veteri Papa pōtifex ḋr:qꝛ dz eē pōs
p exēplaritatē vite:sz si n̄ facit tn̄ pōti-
fex ē:vt i.c.i.ḋ ɔsti.li.6. Sic igit itelli-
ge isti.ḋ tutel.i pn̄.ff.ḋ. ꝟ.si.l. bonoꝝ:
ꝛ.l.malū.C.ḋ ɔsen.ci.l.defēsores.la ba
isti.ḋ dona.§.ē aliḋ.C.ḋ feriis.l.a nul
lo.C.ḋ of.p̄.vr.l.i.vbi textꝰ. Sciat. pfe
cto ex ipo noie qd p̄fecto ḋbeat ānonc
Ex qbꝰ pz φ argumētū pōt sumi ab in
terp̄tatōe nois. Et sic limita sz Bal.ḋ
vasallo milite q arma bellica ḋposuit
illḋ pūerbiū Sic noie p̄uēis nec rē hēre
mereri.eē veꝝ si nomē significat sbaz
vl q̄litatē nccāriā incē alicui sbiecto:
vt.ff.ḋfideicō.li l.luciꝰ:ꝛ.ff.ḋ pac.l.ta
le pactū.§.fi. Secꝰ si significat solā sim
plicē ḋmōstratōꝫ.ff.ḋ re.du.l.si cogna
tis.ꝛ ex h pz eē veꝝ φ scholares scho-
las itrātes n̄ attēdētes nec studētes n̄
gaudēt p̄uilegio scholariū:vt tz Jo. de
li.i pēio cle.adducē no.p gl.i.l.vnica. C
ḋ sta.li.vr.ro.ꝛ vl textꝰ i.l.si qs.C ḋ do
mo.pte. Et idē si ihoneste viuūt. C.de
curiosis.l.agētes. Silr ē veꝝ φ illi q
sūt ḋ collegio alicuiꝰ art:sz artē illā n̄
exercēt n̄ gaudēt p̄uilegio illiꝰ art:vt
not. Bar.i.l.sp.ff.de iu.imu.p illū tex.i
§.negociatores.16.q.i.gn̄alit. Et he fa-
ciūt tā ɔ scholares ꝛ artifices φ ɔ eoꝝ
rectores q grauāt litigātes cū eis rōe
p̄uilegioꝝ. Et iō si h ē manifestū credo
φ teneant ad restitutōꝫ rectores olz in
qbꝰ pꝰ sunt grauati. Et silr scholares
si tales sunt φ n̄ gaudeāt:φuis nō sit
māifestū. In noie aūt ppo sepe fit ar-
lz n̄ validū:ꝛ iō hoies q̄rūt bona noia
Et dicebat vxor Jo.an φ si viderēt ḋ-
berent emi p magno bono:ppt̄ea Jo.
an.extollit nomē ppriū i pemio cle.
Silr Accursiꝰ i.l.facta.§.si i dāda.ff.
ad trebel.iterp̄tādo nomē suū. Et h e-
uēit:qꝛ ex horrido noie sepe suspicant
hoies sinistꝝ putātes a p̄uo euētu ipo
sitū.p h viḋ textū cū gl.i.d.§.si i dāda
¶ Ab auctē.32.q.i.dixit. 4
¶ Ab opposit. vl ɔrīis.8.q.i.sciēdū. 5
¶ A silī.2.q.6.q se scit.2.q.i.mlti. in 6
fi.glo. 7
¶ Ab exēplis gētiliū.de ꝟ. signi. forꝰ
de ɔse.dist.i.c.i.viḋ Bal.i.l. ɔuēticulā
C.de epi.ꝛ cle.qūo multis aliis mōis
valet:sz omitto ppter breuitatē.

a Rra nō p̄tia:sed pignora
dicuntur.
¶ Arraꝝ donatio ē argumētū 1
emptōis vel vēditōis aut alteriꝰ ɔtra-
ctus:q tn̄ cōtractꝰ valēt sine eis.l.qḋ se
pe.in pn̄.ff.de ɔtrahē.emptōe. Et pōt
qs ab emptiōe ꝛ venditōe discedē post
ipsaꝝ dationē:nisi sint date noie arre
ꝛ p pte solutōis:qꝛ cū ps p̄cii sit solu-
ta res nō ē integra.C.qn̄ li.ab emp.di.
l.vnica. Veꝝ tn̄ ille p quē stat ne ɔtcꝰ p
ficiat qn̄ solū sunt date p arris:ipas p
dit q dedit.ꝛ q recipit restituet i duplā
isti.de emp.ꝛ ven.§.i his. Et idē dic ḋ
pignore dūmō nō sit datū extiatū noie
ptis solutōis.C.de te.ven.l.pretii.
¶ Utrū possit interuenire in mrimōio 2
ꝛ quō faciūt matrimoniū.vide infra.
Spōsalia.§.12.cū se.

a Rrogantia ē quedā
filia sup-
bie qꝛ qs multū se existimans
ceteros qs infra se videt despicit:ꝛ qui
bus nō ɔsulendo loqui:sz vix dn̄ando
dignatur.c.i.46.di. 1
¶ Arrogātes dn̄r q garrulitatē aucto
ritatē putātes hūiliter nesciūt inferre
qḋ docēt.dist.46.§.i.ꝛ.c.i.ꝛ. di.49.c.
hinc etenī.circa mediū.
¶ Arrogantia rusticorum nihil impru 2
dentius.d.

tentius.d.§.i.

¶ Utrum sit mortale peccatum. R: quod sic. quando ex tali superbia vel contentione fit quod sit mortalis. Et propterea vide .j. Superbia et contentio. Alias communiter peccatum veniale erit.

Arrogatio vide. § Adoptio.

Ars balistariorum utrum liceat. R. quod non. Immo prohibetur sub pena excommunicationis inter christianos: ut in c. unico de sagittariis. Quod est verum secundum gl. ibidem et doc. in bello iniusto: secus in iusto: quia data iusticia licitum est quibuscumque armis uti et pugnare. Immo adversarium decipere per seductionem parando insidias: ut in c. dominus. 23. q. 2.

¶ Utrum artifices qui inter se conveniunt quod alios non instruant: aut quod non vadant nisi certo modo et huiusmodi peccent. R. secundum Inno. in c. significante. de ap. quod sic: si fraudulenter faciunt. Secus si ex privilegio vel consuetudine. et C. de monopo. l. unica. intelligit quando fraudulenter faciunt vel dic quod locum habet de personis et rebus: non de loco vel modo. Vel dic quod si faciunt ex aliqua causa legitima quod licet. Secus si ex avaricia: vel in dampnum reipublice. Et sic intellige. d. l. unicam.

¶ Utrum artifices facientes quod per se vel alio admixto non potest esse utilia. de quibus dicitur. l. quod sepe. §. veneni mali. ff. de contrahen. emp. quod flagitiose rei nec emptio: nec mandatum: nec societas valet possit peccent mortaliter. R. quod sic. immo omnia mala eis imputabuntur ex ipsis venientia. c. si. de iniuri. et dam. da. Et hoc videtur tenere Inno. in c. i. ne cle. vel mo. qui dicit quod in his nullo modo licet negociari. Sed si possunt esse utile cum aliquo admixto: utputa pro feris occidendis: vel si sunt forte gladii vel colores: quia possunt esse utilia. s. ad defensionem vel ad colorandum homines vel mulierem in casu licito. et pro bona causa licita est in his negociato secundum eundem Inno. ubi. s. Et hoc credo verum quando existiat vel potest existiare probabiliter quod talis emens vel cui talia dat vel facit velit eis uti ad bonum. Alias tale erit peccatum talia facere vel vendere aut donare quale peccatum est tali re uti. Et ex hoc patet quid dicendum de artificibus qui faciunt tarillos: cartas pompas: curiositates: et huiusmodi: quod ut frequenter sunt mortale peccatum vel quod ipsis utuntur: quia non possunt absolui nisi a tali arte abstineant.

¶ Ars sive exercitium corporale extrinsecum utrum sit licitum. R. quod sic. si hec concurrant. Primo recta intentio: nam cuius finis bonus est id est intentio: ipsum quoque bonum est in his que de se non sunt mala. Finis quoque ultimus qui debet esse est deus. i. co. x. Omnia quecumque facitis: aut in verbo: aut in opere etc. Finis propinquus debet esse aliquod rationale: ut subventio proximi: vel sue necessitatis ad ephe. 4. Operetur manibus suis ut habeat unde tribuat necessitatem patienti. Qui quoque laborat laboret ut corpus exerceat ne ocio torpescat: vel lucra acquirat quibus se et suos gubernare possit: vel ut aliis subveniat unde vivere possint virtuose: et sic ad gloriam perveniant. Si autem alia intentione quis facit artem aliquam tale est peccatum: qualis est intentio prava quam habet. Secundo quod opus ipsum non sit prohibitum a deo vel ab ecclesia: vel a legibus sicut est ars usure et omnia que non sunt nisi ad peccatum vel malum proximorum. Tertium quod fiat modo debito et cum debitis circumstantiis. s. tempore debito non festivo: de quo dicitur: vt. j. Ferie per totum. Item sine fraude. vel dolo. periuriis mendaciis et huiusmodi. quia tale peccatum erit ars qualis mala circumstantia cum qua fit. Quartum quod fiat ab eo qui non est prohibitus. nam quedam sunt que clericis prohibentur: vt. j. Clericus. 6. per totum.

Assasinus secundum Archi. in. c. pro humani. de homicidio. lib. 6. dicitur a scindo dis. quia scindunt animam a corpore. Isti proprie sunt servi qui subsunt domino alicuius et pro pecunia occidunt homines ad alicuius instantiam secundum predictum archi. Alii volunt quod sint quidam infideles liberi qui faciliter querunt interficere homines non curantes si ipsi interficiantur et quod sint sub dominio alicuius vel non fideles vel infideles dummodo pro pecunia eis data occidant homines non refert secundum Jo. de imo. et sequitur Be. in. d. c. pro humani.

¶ Que pena procurantium mortem alicuius per tales? R. quicumque princeps et quantumcumque magnus prelatus seu quis alia persona ecclesiastica vel secularis quempiam christianorum per predictos occidi fecerit vel mandaverit quamvis mors non sit secuta aut eos receptaverit vel occultaverit: aut defensaverit excommunicationis et depositionis a dignitate. honore. ordine. officio et beneficio incurrit sententias ipso facto. Est etiam cum suis bonis mundanis omnibus diffidatus a toto christiano populo perpetuo. Nec requiritur alia sententia postquam probabilibus constiterit argumentis istud scelus comisisse. hoc in. d. c. pro humani.

¶ Utrum taliter diffidati possint interfici impune? R. Ange. de pugno psi. 3. et sequitur Be. in. d. 1

e. p hũani. ꝙ sic necdũ p iudicē: sꝫ et p
quēcũqꝫ ꝑuatũ: q: idē ē bānire: ꝛ diffi
dare qꝺ statuere ꝛ ꝑcipe vt ipũe possit
occidi: vt no. C. ꝺ accu. l. reos. Qꝺ ĩ con
sciētia licēt qñ fiēt zelo iusticie: alꝛs ñ.
3 ¶ Utrꝫ clericꝰ talꝛ diffidatꝰ sit spoliatꝰ
oĩ ꝑuilegio clericali. R. Hc. l. d. c. p hũa
ni ꝙ sic: ꝛ sine alia ꝺgradatōe pōt occi
di vl ꝟbēari sine excōicatōe vl alia pēa.
4 ¶ Utrꝫ bōa ꝑdictoꝝ sit capiētiũ. R. ꝙ
sic si sũt bōa mũdana. Aduēte tñ ꝙ ꝺm
archi. idē ꝙ reqrit prꝰ sñia iudicꝗ ꝺcla
rātis ipꝫ aiasinũ vl fautorē taliũ añꝙ̄
liceat ꝯ tales ꝓcedere ĩ ꝑsōis vl bōis.
Et ad tex. d. c. p hũani rñdet ñ requiri
alia sñia. s. q ꝺr licētiã occidēdi ꝛ hmōi
q: sufficit sit ꝺclaratꝰ ascisinus: vel fau
toꝛ. Qꝺ no. q: facit ad multa.

a **Strologia** nihil cō- fert ad sa
lutē: sꝫ potiꝰ mittit ĩ erroꝛē: ꝛ iō
a qlibꝫ fideli ē postponēda. 37. di. §. sꝫ
ꝯ. 26. q. 2. illꝺ circa fi. ꝛ. c. sꝫ ꝛ illud.

a **Stutia** ꝑpe ꝺm Tho. sa se. q. 55. est cũ qs
ad ꝯsequēdũ aliquē finē bonuꝫ
vel malũ vtit nō veris mediis: sꝫ simula
tis ꝛ apparētibꝰ: qꝺ qdē ē ꝯ rōnē ꝛ cō
tra prudētiã ꝛ pctm. Aliqñ tñ dr pru-
dētia ꝓpt similitudinē: sꝫ ĩpꝛoꝑe: vt p
uer. pꝛio. vt detr paruulis astutia.
3 ¶ Astutia large ē qdã apparēs fictio
seu simulatio. Et ꝑt dupliciꝛ fieri. Pri
mo ad bonũ alteriꝰ ꝛ ad nulliꝰ malũ in
iuste: ꝛ sic nō ē pctm: vt pꝫ. 22. q. 2. in. c.
vtilē. vbi pōit qmō xp̄s ꝛ dauid ꝛ alij
vsi sint simulatōe ꝛ sāctc. ꝛ gl. dicit ibi
dē: ꝙ dolꝰ ꝯ hostē bonꝰ ē. 23. q. 2. dñs. ꝛ
43. di. ĩ mādatꝛ. ff. de cap. ꝛ postli. re. l.
nihil iterest: ꝛ. 14. q. 5. dixit. Qꝺ veruꝫ
credo: dũmō mēdaciũ ñ dicatꝛ ꝛ hostis
sit nob̄ ꝯ iusticiã hostis. Scꝺo modo
astucia seu simulatio fit ad fallēduꝫ p
ximũ. Et sic sēp ē pctm. 27. di. qꝺ iterro
gasti: 12. q. 1. certe. Et aliqñ est veniale
pctm aliqñ moꝛtale ꝺꝫ nocumētũ qꝺ in
fert pꝛio vl itēdit ĩferre ex ea: vt puta
de re notabili: sic ē moꝛtale. ar. c. 1. 22.
q. 2. Et hꝫ ēt si fieret ꝓpt bonũ alteriꝰ:
q: nulli faciēda ē iniuria p alteriꝰ bono
d. c. 1. Et ꝺ hac habetꝛ. j. Prudētia. §. 4.

a **Uaritia** ꝺꝫ Tulliũ ē ioꝛ- diatꝰ amoꝛ ha-
bendi. Et dicitur inoꝛdiatꝰ dũ qs sup
m odũ mēsure qrit vel retiet diuitias.
Nã bona exterioꝛa hōis ꝯsistē ꝺbēt ĩ q
dã mēsura. s. vt qrat hꝛe diuitias put
sīt necessarie ad vitã vel suã ꝯditōeꝫ. Et
sic auaricia sp ē pctm ꝺꝫ Tho. sa se. q.
118. Pꝛo cuiꝰ ꝺclaratōe ē no. vt elicio ex
dictꝛ Alex. ꝛ Tho. vbi. s. ꝙ auaricia ꝯsi
stit ĩ tribꝰ. s. appetēdo ĩ acquirēdo ꝛ in
retinēdo inoꝛdinate res tēpoꝛales.
¶ Utrꝫ aũt sit pctm moꝛtale auaricia q 1
ꝯsistit ĩ appetēdo. R. ꝙ sic tribꝰ mōis.
Pꝛio appetēdo aliēa illicite volũtate ꝺ
libatara: ita ꝙ ꝓcedēt ĩ opꝰ si eēt facultas
Et isto mō ē moꝛtale pctm: q: ꝯ illꝺ ꝑ
ceptũ. Exo. 20. Nō ꝯcupisces rē pximi
tui. Posset tñ eē veniale pctm ꝓp modi
citatē rei appetite: sicꝫ de furto. j. furtũ
§. 34. Scꝺo ē moꝛtale pctm cũ appetit
ꝺliberate illicita q sine pcō moꝛtali te
neri ñ pñt: puta bñficiũ eccꝉiasticũ cuꝫ
sit idignꝰ. Tertō posset eē moꝛtꝉe pctm
qñ appetit supflua appetitu suffocāre
totalꝛ mētē a ꝺbita cura sui necessaria
ꝯsideratōe diuinoꝝ: vt pꝫ ĩ. c. idolatria
28. q. 1. ꝛ fac. c. cuꝫ oĩs auaricia. 1. q. 1.
Supfluo igiꝛ moꝛe ꝺsideratꝛ diuitias:
dũmō sit. j. deũ: vtputa q: nec illicito
mō: nec illicita vellet: nec ꝓp hꝫ dimitteret
necessaria ad salutē ꝯmũit ē pctm ve-
niale. 2
¶ Utrꝫ auaricia ĩ acqrēdo sit
moꝛtalꝛ. R. ꝙ sic duobꝰ mōis: Pꝛio si
acqrit p illicitũ ꝯctũ diuia vl hũana le
ge ꝓhibitũ: puta p vsurã: rapinã: falsũ
ꝯctũ ꝛ hmōi. Scꝺo si acqrit p opa q sꝫ
pcã moꝛtalia: ꝙuis ēt nihil acqreret
vt adꝉterari ꝛ sitia. Sixto talia opa ꝙ̄
uis illicita ñ eēnt pctm moꝛtale tũc aua
ricia ñ eēt moꝛtalꝛ: vtputa cũ aliqs ꝯpo
nit xba iocosa ad lucꝝ. salua tñ hōesta
te: sꝫ eēt vēiale pctm sicꝫ illꝺ p qꝺ qrit.
¶ Utrꝫ auaricia retinēdo sit moꝛtale
pctm. R. ꝙ sic triplꝛ. Pꝛio cũ retiet sciē
ter ea q restitui ē tenetꝛ ꝛ ꝑt. c. sepe ꝯtin
git. ꝺ resti. spo. ꝛ totiēs qtiēs pōt resti-
tuere ꝛ dispōit ñ restituē. ar. d. c. sepe.
Scꝺo cũ retiet ea q sīt vltra suã necessi
tatē ꝛ sue familie vidēs aliquē ĩ extrēa
necessitate q: tenetꝛ ei ꝺ tali supfluo s̄ꝫ
neiꝛ ꝺ ꝑcepto: vt di. Ri. 1. 4. d. 15. ꝺ qvt
de. j. Elemosyna. §. 1. Tertio cũ frōns su
pflua rōe ꝯdecētie sui statꝰ: q: ꝺ ipis te
netꝛ facē elemosynas: ēt ñ existēnbꝰ ĩ ex
trema necessitate.

trema necessitate s3 Ri.vbi.S.Et h in telligo cũ retinet amore iordiario. Se cus si teneret vt loco τ tpe dispẽsaret: q: nõ tenet nisi talia supflua dare. In alijs aũt casib⁹ cõiter est veniale.
4 ¶ Que sunt ei⁹ filie? R.ꝙ mltc. Ipa ẽ q̃ facit meũ τ tuũ ꝯ ius nature qḋ oĩa cõia fecit at.8.di.§.differt.47.di.sic.12 q.i.dilectissimis:τ.c.duo. Ipa i terre nis fac fortes i celestib⁹ debiles.47.d. oẽs hui⁹ secli. Ipa excecat rõez τ graci⁹ facit videre aur̃ ꝙ solẽ.d.c. sic.37.di.nõ ne. Ipa facit idolatrare τ fornicari.28 q.i.idolatriã:τ.i.q.i.cuz ois auaricia. Itẽ facit adulari regib⁹ vt captẽt alie nas hereditates.d.c.nõne. Ipa furtũ ra pinã vsurã fraudẽ falsitatẽ iiusticiã si moniã acceptionẽ psonaꝝ pditõez tur pe lucꝝ imisericordiã τ inqetudinẽ git de qb⁹ vide i titul suis. Et breuit ipa ẽ oĩm maloꝝ radix.47.di.bonoꝝ aucto ri:τ.23.di.bis q̃. Ipa maiorẽ reuerẽtiã exhibet auro ꝙ do.47.di.sic. Ipa exce cat mẽtẽ.de elec.c.qrũdã.li.6.τ in.c. 5.de elec.li.6.d:.auaricie cecitas.

a **Udacia** vtrũ sit pcm̃. R ꝙ sic s̃m ꝙ dic excessuz passiõis q̃ ppe d: au dacia.d q̃ eccl.S.cũ audace ne eas.τ op põit fortitudini q̃ ẽ ꝯ tiores τ audacias

a **Ugere** an pbibeat q̃ ẽ pbi bit⁹ acqrẽ. R. Be. i c.cũ ex eo.de excel.pla.li.6.ꝙ n: q: p hibit⁹ acqrẽ nouũ ius ire nõ d: venire ꝯ pbibitõez:l3 augmẽtet pstinũ qḋ hẽ bat añ pbibitõez:vt ẽ cãus.i.c. fi.so.R de ꝯces.p̃ ẽ.li.6.vide ifra. Loca.§.3.

a **Ugiuriũ** qḋ fit i ꝯsidera tõe auiũ ad sci entiã futuroꝝ ẽ ex traditõe ma loꝝ angeloꝝ.26.q.2.q̃ sine. Utꝝ hãc ar tẽ exercẽ sit licitũ. R.ꝙ vanitas ẽ τ sup stitõ.26.q.2.c.illḋ.imo ẽ idolatrie cul t⁹ augurij supstitõib⁹ iplicari.26.q.2. s3 τ illḋ. Et sic p3 ꝙ ẽ pctz mortle.τ ꝯfir mat h:q: i.c.augurijs.26.q.6.d: ꝙ au gurijs vtens ẽ ab eccl'ia sepand⁹. Sz de hoc lati⁹ vide infra. Sortilegiũ.

a **Usteritas** idiscreta i vigilijs:τ o rõib⁹ rephendit.de ꝯse.di.5.n mediocrit. Et poss3 eẽ mortle pctm̃.vñ qñ notabilit ledẽt vitã ppaz τ scienter vel ex tali idiscretiõe q̃ pueniret ex lata culpa: vt p3 ex.d.c.non mediocrit. qḋ demõstrat eos cõmittere rapinã.

¶ Austeritas in ipetrãdo ẽ qñ nõ cuz trãqlitate corrigit:s3 aspe subditos fle ctere festinat.46.di.hoc h3. 1

¶ Auster⁹ nõ d3 eẽ dispẽsator vbi l de⁹ ẽ benign⁹.26.q.7.alligat.i fi. Meli⁹ ẽ p mãsuetudinẽ pctõres ab errore eruẽ ꝙ p austeritatẽ i foueã pditõis ppellẽ 45.di.recedite.q: austeritas imodera ta nec correctõez iducit nec salutẽ.45. di.cũ beat⁹. Et sic p3 ꝙ nec multa auste ritate exulcerãdi sunt subditi:neq3 nia benignitate dissoluẽdi.45.di.disciplia 2

b **Alistarioꝝ** ars qũo pbibet. vide.s. Ars.in prin.

b **Alneũ** Utrũ sit itrãdum die dñica. R. pro voluptate aut luxuria oi tpe p hibet:p necessitate aũt l3: vt est textus in.c. peruenit.de ꝯse.di.3.

¶ Utꝝ liceat clericis vl religiosis bal nea intrare. R.ꝙ sic cã necessitat, vt p3 ex textu.27.q.i.ois q̃. 1

¶ Utrũ liceat balneũ intrare cũ mulie rib⁹. R.ꝙ nõ.vt est tex⁹ in.c.nõ op3.81 di.imo vt dicit glosa ibidẽ. Si vir in greditur balneũ cũ muliere extranea donatõe ppt nuptias puatur:τ mulier dote si cũ viro alieno habuerit balneũ vt.C.de repu.l.vl.§.inter culpas. Im mo ifamis est q̃ tenet mulieres custo dientes balneoꝝ vestes.vt.l.athletas ff.de his qui no.infa.§.ait pretor. 2

¶ Utrũ liceat balneũ intrare cũ iudeo R.ꝙ nõ vlli xpiano:τ si cleric⁹ est d3 d poni.laicus excoicari q̃ cũ iudeo se bal neat.27.q.i.nullus. 3

b **Annũ** Qualit puniat hã niẽs ep3.vide ifra Excõicatio.5.cãu.13.

¶ Utꝝ iniuste hãniẽs aliquẽ teneat ad restitutõez de amissis rõe tal hãnitõis R.ꝙ vltra pctm̃ mortale qḋ icurrit te net ad restitutõez s3 Inno.i.c. fi.d his q̃ vi me.ve.cã fi.ff.qḋ met⁹ cã.l.si cũ ex ceptõe.§.pedi⁹.q: hãnitio ei⁹ fuit amis siõis occasio.d.l.si cũ.§.i hac actõe nec ob.ff.e.l.metũ.i pn. vbi sentiẽs arma tos ꝯ se venire τ fugiẽs si occupat⁹ fuit fund⁹ quẽ fugiẽdo dimisit:n tenent 1

vide casum q̄ q̄s. p̄uat̄ ecclesiastica sepultura

mati: q̄ loq̄tur quādo met⁹ fuit van⁹: q̄ forte ꝯ eū n̄ ibāt: ſ; ſi ꝓmiſiſſēt ire ꝯ eū ⁊ hmōi tenerēt̄ d̄ oī dāno qđ iuraſt ſibi ꝯtigiſſe eoꝝ occaſiōe. ar. dictaꝝ. ll. ⁊. d. c. fi. ⁊. 2. q. i. ip̄mis. ꝯ bānis q̄ d̄bēt fieri i mīſtiōio vid̄. ſ. Clādeſtinū. i p̄i: d̄ bānitōe q̄ ē diffidatō vid̄. ſ. Diffidatō

2 ¶ Utꝝ bānit⁹ amittat q̄ ſīt iuris ciuil. R̄. ſ; Bar. aut ē bānit⁹ tal̄r ꝙ pōt ipūe of fedi ⁊ ſic ſi eſt bādit⁹ iperij pdit. Si ꝟo ē bānit⁹ alicui⁹ ciuitat̄ vł r̄gni ſic n̄ pdit ea q̄ ſīt iuris ciuil̄ ciuiū rōanoꝝ: ſ; ea q̄ ſunt ꝓp̄a illi⁹ ciuitat̄ vł r̄gni. h̄ no. Bar i. l. am. ſſiōe. ff. d̄ ca. di. Et addit ꝙ ad h̄ vt ſit tal̄ bānit⁹ duo r̄q̄rūt. Priuz ꝙ ſit inobediēs ⁊ aufugerit ab ipſo cui ſub eſt ⁊ ſit ex bānit⁹. Scd̄z ꝙ i hoſtiū nūe ro ſe ꝯferat: ⁊ hab; eū ꝓ hoſte. Si aūt q̄s eēt bānit⁹ n̄ tn̄ h̄ēretur vt hoſtis nec poſſet offēdi ipūe ex forma ſtatuti tūc tal̄ n̄ pdit niſi ea q̄ ſīt ciuitat̄. Et ſic p; q̄mō poteſt facer̄ teſtamētū vł ſuccede re q̄ p̄i⁹ nō poteſt. ſ. bānit⁹ iperij. Ali⁹ bānit⁹ ciuitat̄ poteſt: ⁊ multo forti⁹ bāni t⁹ q̄ nō pōt offēdi: ſ; ſcd̄s pōt ſ; ius cō mune: ſecus in ſucceſſiōe ſ̄m ſtatuta ci uitatis.

Additio Et ſic patet ꝙ bānit⁹ tus ex d̄licto ex quo ve niūt bōa publicāda n̄ eq̄pat̄ deportato q̄ n̄ ſuccedit nec ex teſtō nec ab iteſtato l. i. C. d. hē. iſti. q̄ tal̄ ſuccedit ⁊ pōt ac q̄rer̄ d̄ nouo ſi r̄manet liber ⁊ h̄ ſ; diſpo ſitōe; iuris cois: ſ; n̄ vigor̄ ſtatutoꝝ ci

1 ¶ Sz q̄d v; ꝯuitat̄ vł terr̄ d̄ q̄ ē bānit⁹ ei cū n̄ poſſit i dctā ciuitate vł terra a ger̄. R̄. ꝙ pōt cedē alteri iura ſua r̄cep to ꝓtō. ⁊ n̄ obſtabit ceſſiōario bānitio. ſic notat Bartho. i. l. certa forma. C. d̄ iure fiſ.

b **Abtiſmus** p̄io q̄tuplex ē: R̄. triplex: vt dixit Aug. li. 4. d̄ vnico baptiſmo ⁊ d̄ ꝯſe. di. 4. c. baptiſmi vicē. ſ. fluīs d̄ h̄ Jo. 3. Uēit Jeſ⁹ i terrā iudeā ⁊ baptiza bat. ⁊ iſte ꝓp̄e d̄r baptiſm⁹. alij aūt me thaforice: q̄ vtq; iſtar baptiſmi h; pu rificare: ⁊ p ꝯñs vicē ei⁹ iplē. Scd̄s eſt baptiſm⁹ ſāguinis. Jo. 12. Baptiſmo h̄ habeo baptizari. ⁊ iſte ē baptiſm⁹ potiſ ſim⁹. d̄ ꝯſe. di. 4. cathecumin⁹ baptizat⁹ Terti⁹ ē baptiſm⁹ flāis ſiue ſpūs ſan

cti: d̄ q̄ ac2. Uos āt baptizābini ſpū ſan cto. ⁊ iſte eſt ꝓpoſitū ſuſcipiēdi baptiſ mū mō d̄bito ſi dabit̄ facultas. vn̄ iſtō nō ꝯgruit niſi adult̄ hn̄tib⁹ vſu; rōnis dicto. c. baptiſmi vicē. Iſte baptiſm⁹ nō eq̄polet p̄io: q̄ n̄ r̄mittit̄ tota pēa d̄bi ta peccat̄: ſicut i p̄io: ſ; pl⁹ ⁊ min⁹ ſ; ſu am deuotionē. Itē p iſtū nō ip̄mit̄ ca racē. Itē p̄uat̄ iſte eccl'iſtica ſepultura ſicut ⁊ cathecumini: ꝙuiſ ꝓ eis oret ec cl'ia. Itē i iſto req̄rit̄ ꝯtritō vt ſaluetur ſ; nō i p̄io: ſ; ſolū attritō. Scd̄s ꝟo ba ptiſm⁹ excedit p̄miū q̄ ad p̄miū accidē tale qđ eſt aureola: ⁊ ēt eſſētiale ſ; Pe. d̄ pal. i. 4. q̄ pl⁹ d̄ gr̄a ꝯfert: ſic ē ibi ma ius op⁹: ſ; n̄ ip̄mit̄ caracē p ipſū ſicut p p̄mū. ⁊ iſte ſcd̄s ē ꝯmūis adultis ⁊ par uulis: q̄ ſi puuli iterficiāt̄ p xp̄o puta in d̄teſtationē fidei xp̄i quā tenēt parē tes ei⁹ ſunt martyres ſcd̄m theologos. ⁊ ſcd̄m Pe. de pal. in. 4. ēt ſi eēnt in vē tre. ⁊ i d̄eſpectū xp̄i mater pcuſſa abor tū faceret vł iterficeret. Sz q̄ h̄ itēdo tractare d̄ baptiſmo fluīs: io videdū ē q̄d ſit baptiſm⁹ fluis: R̄. baptiſm⁹ ē ex terior hoīs ablutō cū certa forma ꝟbo rū ſ; Magiſtrū ſen. i. 4. di. 3. In q̄ ſ̄m Inno. in Ru. d̄ baptiſmo ſīt tria ſicut in ſacramēto altaris. Unū qđ ē tātū res ſacramēti. ſ. gratie infuſio ⁊ peccati re miſſio. Scd̄m qđ eſt tātū ſacramentū ſcilicet aqua abluēs ⁊ ablutōis paſſio intelligo cū d̄bita forma ꝟboꝝ: alit̄ nō i. q. i. detrahe. Tertiū qđ eſt ſacramētū ⁊ res: ſcilicet caracter. Aqua ergo ꝟbo domini ſanctificata ꝓp̄e ē ſacramētū ſicut ſpecies panis ⁊ caracter: ſecunda rio ſicut verū corp⁹ criſti vtrū ſit de ne ceſſitate: R̄. ſcd̄m Bo. in. 4. ſen. diſtinc. 3. ⁊ Ri. ibidē ꝙ poſt tēp⁹ paſſionis chri ſti ex quo euāgeliū eſt publicatū q̄lib; etiā ſanctificat⁹ in vtero debitor eē ce pit ipſius baptiſmi: ex q̄ ad eū iſtitutō peruēit. Un̄ aduerte ꝙ niſi aliq̄ dicto rū baptiſmoꝝ q̄s ſuppleat vicē baptiſ mi fluminis dānabit̄ niſi eo fuerit ba ptizat⁹. ſed ablut⁹ ēt punier̄ pena ſenſ⁹ ex tali omiſſiōe: q̄ peccat mortalit̄ non ſuſcipiēdo: ex q̄ ad eū puenit iſtitutō: ſ; puul⁹ carēs vſu rōis ſolū punier̄ pena dāni. Sz aduerte ꝙ n̄ pōt ſuppleri ba tiſm⁹ fluīs aliq̄ mō quādo hētur o portunitas ipſum capiendi ſi nō capit̄.

Baptiſm⁹

b **Aptismus** 2. Querit̄ q̄ sit forma baptismi. R̄. ſm doc. i. c. i. ꝺ baptismo ē h̄. Ego te baptizo i noīe pr̄is ꝛ filij ꝛ spūs scti amē. pōt ēt de ꝯſe. di. 4. c. a quodā. ꝛ c. multi.

1 ❡ Utꝝ ego sit de substātia. R̄. Inno. i. d. c. cū glo. ꝙ nō. ꝛ ter. ē in. c. retulerūt de ꝯſe. di. 4. ꝙ ē baptism⁹: lȝ omittat̄ ego. ꝛ. Ri. in. 4. di. 3. ar. 2. q. 3. ꝯcordat ꝛ nō est de substātia. Ego.

2 ❡ Quid si dimittat̄ te. R̄. Inno. i. d. c. 1. ꝙ nihil fit. Eſſȝ tn̄ baptism⁹ si ꝑ isto ꝓnoīe te pon͂ret̄ nomē ꝓpriū illi⁹ quē baptizat ſȝ Pe. aureolū. i. 4. sen. d. 3. q. 2. Peccaret tn̄ grauit̄ si sic faceret.

3 ❡ Quid si diceret. Ego te lineo In nomie pr̄is ꝛ filij. R̄. Pe. au. vbi. s. ꝙ n̄ eēt baptism⁹: q꞉ opȝ exꝑmat v̄bū dnotans ablutionē: sicut baptizo. i. abluo te. nō linio te ꝛ hmōi q꞉ nihil faceret.

4 ❡ Quid si vn⁹ baptizās diceret. Nos te baptisam⁹. R̄. sctūs Bo. i. 4. di. 3. ꝙ esset baptism⁹: q꞉ cōit̄ dicim⁹ nos. Et h̄ verū nisi intēderēt aliū sensuȝ iducē: q꞉ tūc nō eēt baptism⁹. Uñ tȝ Sco. i. 4. d. 6. ꝙ si plr̄s baptisādo dicerēt. nos baptisam⁹ ꝛc. ꝙ nō eēt baptism⁹: q꞉ n̄ repn̄tāt xp̄m q̄ ēst vn⁹. Sȝ Bo. intendit dicē ꝙ est baptism⁹ qn̄ ꝑ nos intendit dicē. Ego sicut faciūt domini.

5 ❡ Quid si q̄s diceret i plr̄ali puta. Ego vos baptiso. R̄. Pe. au. vbi. s. ꝙ sol⁹ dō baptisari ꝛ in singulari. Et faciēs ꝯtriū grauiter peccat nisi necessitas subesset q꞉ tūc liceret: vt fecerunt apostoli.

6 ❡ Quid si omittat̄. in. R̄. Gualdēsis ꝙ nō est baptismus.

7 ❡ Utꝝ possit dicē. In noīb⁹ pr̄is ꝛ filij ꝛc. R̄. Pe. au. vbi. s. ꝙ n̄. ſȝ i singl̄ari. s. In noīe pr̄is ꝛc̄. q̄d idē ē ac si diceret̄. In v̄tute sctē trinitatis. s. pr̄is ꝛ filij ꝛc̄.

8 ❡ Quid si dicat̄. Ego te bap. In noīe xp̄i. R̄. q̄. s. ꝙ n̄ eēt baptisat⁹ lȝ dispēsatū fuerit apl̄is ad gl̄iaȝ noīs xp̄i. Gl. tn̄ i. c. a q̄dā. ꝺ ꝯſe. di. 4. tȝ ꝙ sit baptisat⁹ ꝑ. d. c. Ego credo i dubio iteꝝ baptisādū ſᵐ modū: vt. j. Baptism⁹. 4. §. 10.

9 ❡ Utꝝ sit baptisat⁹ si dicat̄. In noīe trinitatis. R̄. ꝙ nō ſm gl. in. d. c. a q̄dam facit. c. multi ibidem.

10 ❡ Quid si dicat̄ In noīe gēitoꝛ̄ ꝛ gēni ꝛc̄. R̄. q̄. s. ꝛ cōit̄ Theologi ꝙ nihil fit: q꞉ ista noīa pr̄is ꝛ filij magꝭ noīant ypostases q̄ gēitoꝛ ꝛ genit⁹. Bo. ꝛ Jo. tenēt ꝙ sit baptisat⁹. sed ꝑmū v̄ius. Et tñ i dubio est baptisandus iterum.

❡ Quid si nō dicat̄ copulatiua. ꝛ. R̄. 11
Inno. i. d. c. 1. ꝙ valeret si poneret̄ loco eiusq꞉: q꞉ nulla ē dr̄ia iter has copulatiuas ꝛ q꞉. Alias nō valeret.

❡ Sȝ q̄ro vtꝝ sit de necessitate ꝙ ꝓferat̄ i latio. R̄. Aureolus vbi s. ꝙ sic a 12
latio q̄ scit l̄ras. Ab eo v̄o q̄ latin⁹ est: sed l̄ras nescit ꝓferāt̄ i vulgari. A greco in greco sermone. Et licet grec⁹ si ꝓferat i latio ꝛ latin⁹ i Greco: aut i vulgari sit baptism⁹: tn̄ peccat. Tu autē dic ꝙ debet ꝓferre i ea ligua i q̄ meli⁹ pōt proferre vel litterali vl̄ vulgari.

❡ Utꝝ reqrat̄ cotiuatio in prolatiōe 13
dicte forme. R̄. Au. vbi. s. ꝙ sic nō interponēdo historiā. Et credo ꝙ si notabilis esset discōtinuatio nihil fieret. secus in modica discōtinuatiōe. puta tussis vel silētij ꝛ huiusmodi: que atētionē nō discontinuent.

❡ Utꝝ possit fieri trāspositio i dictis 4
v̄bis. R̄. Au. vbi. s. ꝙ sic: ꝛ peccat grauit̄ trāsponēdo: lȝ baptisat⁹ sit: nisi trāspositio mutet sēsū vt dicēdo. Ego te pr̄is ꝛ filij baptiso i noīe spūs sācti: vl̄ nisi itēdat iducē errorē q꞉ n̄ baptisaret.

❡ Quid si ꝓferāt̄ corrupte ꝑfata v̄ba. 15
R̄. Au. vbi. s. ꝙ si fit ex ipotētia nō est pctm̄. Ex ioco ē pctm̄ graue. tn̄ baptismus ē. Ex mala v̄o itētiōe ē pctm̄ grauissimū: ꝛ n̄ erit baptisat⁹. ꝙ sit baptisat⁹ i duob⁹ ꝑmis cāib⁹. patet i. d. c. retulerunt. de ꝯſe. di. 4. vbi ille dicebat. Ego te baptiso i noīe patria ꝛ filia et spū sācta. Ratō ſᵐ gl. ibidē q꞉ error̄ syllabe n̄ nocet: vt. ff. de ma. te. l. q̄ hēbat ſuū. maxie i n̄. dictōis. Secus eēt i pricipio vl̄ medio. Unde tene ꝙ qn̄ aliq̄ dimiutō: vl̄ corruptō iteruēit i forma ꝑfate ꝓlatōis: si ex malicia ꝙ n̄ monst̄rat̄ credēdū ē ꝙ de⁹ suppleat. ꝛ talis sepeliēd⁹ ē i cimiterio. Si v̄o supuixerit siterādū ē sub ꝯditiōe: nisi i cāu qn̄ cētū ē ꝙ n̄ mutat aliq̄d ꝺ essētia ꝑfate forme sꝫ ē eror sillabe solū: maxie i fi.

❡ Utꝝ sit necessaria exꝑssio vocal̄. R̄. 15
sctūs Bo. i. 4. di. 3. ar. 1. q. 2. ꝙ sic. v nō sine v̄bo vocali null⁹ ē efficacie: facit c. detrahe. i. q. 1.

17 ¶ Utrũ sit necẽ φ ꝯferãt cũ fide? R. sã-
c' Bo. vbi. s. ar. 2. q. 2. φ ñ q2 baptism'
ñ ẽ scm singłaris ꝑsõe. Jō fides ꝑsõe
nihil ꝓdest nec obest sz ẽ sacramẽtũ ec
clesie xp̃i. vñ q̃cq̃d sit ꝺ fiꝺ cordis ꝑsõe
baptizãtis iudicãdũ ẽ s3 exp̃ssionẽ oris
18 ¶ Utrũ grec' q̃ dicit baptizetur ꝯe. Jn
noĩe p̃ris ⁊ filij ⁊ spũs scti. rite baptizet?
R. cõis opi. theologoꝝ i. 4. di. 3. φ sic.
q2 i forma baptismi req̃rit p2io de ne-
cessitate vnũ ptinẽs ad sãctificationez
elemẽti qꝺ ẽ iuocatio trinitatis. Aliud
ptinẽs ad ꝺterminatõez itẽtõis mĩstri
scz exp̃ssio ip̃i' act' baptizãdi. ⁊ circa il
lud ꝯcurrũt duo. s. exp̃ssio ip̃i' actus
⁊ ꝑsone i φ trãsit act'. Et ista sũt ꝺ ne
cessitate baptismi: sz mod' exp̃mendi
ẽ ex istitutõe ecclesie. ⁊ iō peccaret mor
taliter latin' sic baptizãs sz nõ grec'.
Securi' credo φ iterũ baptizet ꝑꝑ du
biũ q2 alij contradicũt.
19 ¶ Utrũ aliq̃d addẽs ad p̃dictã formaz
baptizet: vt si dico. Ego petr' sacerdos
baptizo te i n oĩe p̃ris ⁊. f. ⁊. s. s. amẽ. ⁊
sci Jo. baptiste. ⁊c. R. Jnn. i. c. i. ꝺ bap.
φ si tale additũ itẽdat eẽ ꝺ s̃ba forme
ita φ ñ valeret q̃si volẽs nouũ ritũ ad
ducẽ ñ eẽt baptizat'. Si ãt crederet ñ
eẽ ꝺ substãtia forme sz ex simplicitate
aut ex ꝺuotõe: aut ẽt ex malicia ẽt si di
ceret i nomĩe diaboli aut hẽticoꝝ: ego
te baptizo i noĩe p̃ris ⁊ filij ⁊ spũs scti:
amẽ. dũmõ hoc nõ credat eẽ ꝺ forma ⁊
bap. itẽdat: erit baptizat' ẽt dũmõ talis
additio ñ distrahat itellectũ forme seu
corrũpat: vtputa si dicat. Jn noĩe pa-
tris maioris: filij mioris ⁊c. s3 Bo. i. 4. 3. d.
ar. 2. q. 3. p̃me ptis: q2 ñ eẽt baptizat'.

b **Baptismus** 3. q̃ ad mate ria. Que est
debita maťia baptismi? R. Au.
vbi. s. φ ẽ aq̃ simplex naturał potens
abluere. Ex q̃ p3 p2io φ i nullo alio li-
q̃re põt fieri baptism' nisi in aqua. ex
de bap. c. nõ vt apponeres.
1 ¶ Secũdo req̃rit φ pura: vñ nec i bro
dio vel i aq̃ mixta butiro vł piguedĩe
p̃t fieri baptism': q̃ñ. s. ꝑmixtũ soluit
spẽz aq̃: sicut si parũ aque multũ vinũ
misceatur: alias potest.
2 ¶ Sz nũq̃d salcedo ipediat? R. q̃. s. φ
ñ q2 ñ aufert spẽz aq̃. imo põit in ipsa
aq̃. Aq̃ ꝺo sliq̃ta sale ñ. vł maťia ꝺbita
nisi ꝑ euaporatiões ⁊ exalatioñe redu
ceretur ad dulcedinem.
¶ Sz nũq̃d q̃l3 admixtio aq̃ s̃ca ipedi- 3
at? R. Ri. i. 4. di. 3. ar. 3. q. 3. φ aq̃ mi-
xtio põt dupłr fieri. vno mõ vere ⁊ ꝓ-
p̃e q̃ñ ex mixtibilib' ꝯstituit aliqꝺ vnũ
ꝑ essẽtiã. ⁊ sic ipedit q2 ñ ẽ aq̃ in actu
sz i potẽtia. Alio mõ iprop̃e s3 q̃dã ap
parẽtiã s3 quã miscẽt illa q̃ꝝ minime
ptes s3 sensũ sũt iuxta ptes se iuicẽ posi
te ⁊ actualr alterate saluis eoꝝ essẽtijs
q̃ d' ꝓp̃e ꝯfusio: ⁊ sic nõ ipedit q̃n pos
sit fieri baptism': q2 mãet spẽs aq̃. Et
iō ꝯuis aq̃ maris sit alterata ꝑpt admi
xtiõez grossoꝝ vapoꝝ tẽrestriũ adusto
rũ: q̃ ꝑmixtio s3 ph3. 2. methcoro. ẽ cã
salsedis maris: ⁊ aq̃ lixiuij ꝑꝑ sui colło
nẽ ꝑ cineres ⁊ alie aq̃ ꝑꝑ eaꝝ trãsitũ ꝑ
vẽas sulphureas tñ q2 i eis mãet sal-
ua spẽs aq̃ põt fieri baptism'. Dic g̃ φ
ad cogñscẽn. aquã debitã scꝺo isti attẽ-
di d3 p̃mo origo ⁊ sic salua vrina: aq̃
rosea ⁊ hmõi ñ sũ maťia debita. Scꝺo
ad spẽz aq̃. s. vt sit liq̃da: ⁊ ẽtio vt sapor
alicui' liq̃ris alteri' ñ tollat ꝯtutẽ. naz
alij sapores reꝝ ñ liq̃daꝝ ñ imutãt spẽz
aq̃ si mãet liq̃da: sz hñ sapores reꝝ liq̃
daꝝ vtputa vini ⁊ hmõi. vñ q̃ñ pl' h3 ꝺ
sapore vini ⁊ hmõi φ aq̃ ñ p̃t ꝺ ea bap-
¶ Tertio req̃rit φ possit lauare: q2 aq̃ 4
i liteo vel i lana nõ ẽ apta lauare nisi
exp̃mat ex. Silr nec glacies. vł nix. vł
grãdo nisi dissoluatur. nec lutum.
¶ Quarto φ sit nałiał ñ artificiał. Et 5
iō aq̃ rosea vł ardẽs ñ val3. silr nec aq̃
supnatãs cruori q̃ d' flęũa: nec aq̃ quã
faciũt alchimiste. Aq̃ tñ q̃ exiuit ꝺ la-
tere xp̃i fuiss3 mã ꝺbita: q2 ꝟa aq̃ fuit.
¶ Utrũ vria possit eẽ maťia ꝺbita? R. 6
Ri. vbi. s. φ ñ. nec ceruisia ꝺbito mõ co
cta. nec salsa q2 i eis ñ mãet salua spẽs
¶ Utrũ i aq̃ palludosa possit fieri? aq̃. 7
R. Ri. vbi. s. φ sic. q2 ibi ẽ spẽs aq̃. Jn
tellige nisi eẽt ita ꝯdẽsa sic ẽ aq̃ in gla
cie.

b **Baptismus** 4. q̃ ad modũ quis
mod' ẽ tenẽd' i baptizando? R.
Pe. Au. φ p2io d3 ablui ab eo q̃ bapti-
zat. ñ fricari vel tigi. vel submergi. ex
q̃ p3 φ p̃jciens pueꝝ in puteũ nõ ba-
bẽs funẽ nõ baptizat.
¶ Quid ꝺ illo q̃ ꝺpõit i canistro ꝑ cor 8
dã cũ ñ p̃t mãu ad aquã attigẽ intin-
gens eũ

gens eā ⁊ extrahens: ſc. Ri. vbi. s. di.
4. q. vltima ꝙ ſic eſt baptizatus.
2 ¶ Scđo dꝫ imergi vt appareat mortuꝰ
cū xp̄o. Utꝝ aūt totū corpꝰ ſit abluēdū
ſc. Ri. vbi. s. ꝙ pricipalit̄ caput ſeu fa
cies: q: i ea vigēt ſenſꝰ: poſtea pectꝰ q̄ ē
ſedes cordis. tenet̄ tn̄ cōis ꝙ q̄lr̄cūqꝫ
ꝯtigat̄ eſt baptizatꝰ: ⁊ ꝙ ſufficit aſpſio
quātūcūqꝫ modica i caſu neceſſitatis.
3 ¶ Tertō dꝫ talis imerſio eē tria vbi ē
ꝯſuetudo: alr̄s nō: q: nō ē d̄ neceſſitate
ſacri: ſꝫ ſufficit vna. d̄ ꝯſe. di. 4. d̄ trina
4 ¶ Utrū reqrat̄ ſimultas i ꝓlatōe v̄bo
rū ⁊ ablutōe. ſc. Lādul. i. 4. di. 9. q. 2. ꝙ
ſic quāta reqrit̄ i actibꝰ humanis. ſ. quā
tū pōt nō pūctualr̄ q̄ eē vix poſſet. vnd̄
ſm Sco. ⁊ Ri. i. 4. di. 3. ſufficit ꝙ ꝓla-
tio verboꝝ incipiat anteq̄ ablutio nō
terminet̄ vl̄ econuerſo.
5 ¶ Utrū reqrat̄ ꝙ aqua q̄ q̄s baptizat
ſit ſantificata a p̄ſbytero p̄mo p̄ oratō
nē. ſc. ſꝫ ſctm̄ Bo. in. 4. di. 3. ꝙ nō d̄ ne-
ceſſitate: ſꝫ de ꝯgruo. Ita tn̄ ꝙ niſi ne-
ceſſitas hoc requirēt peccaret morta-
liter ſacerdos baptizās i aq̄ n̄ ſctificata
eo mō q̄ dictū ē. ſ. p̄ oratōez ſacerdotis
6 ¶ Quid ſi omittāt̄ alie ſolēnitates. ſc.
hoc. i. c. i. d̄ bap. dbēt ſuppleri: lꝫ n̄ ſint
neceſſarie. Aduerte ꝙ baptiſmꝰ dꝫ fieri
cū chriſmate illiꝰ anni. alr̄ punit̄ ſacer-
dos ſi ꝯfecerit niſi i neceſſitate. d̄ ꝯſe. di
4. c. ſi q̄s de alio. De quo infra oleum.
7 ¶ Utrū adultꝰ baptizandꝰ poſſit ꝯſtrue
re ꝓcuratorē ad reſpōdēdū p̄ eo vt fit
in paruulis. ſc. ꝙ nō. tex. eſt in. c. cum
paruulis. de conſe. di. 4.
8 ¶ Quid faciēdū d̄ eo q̄ dubitat̄ ſi fuiſ-
ſe baptizatꝰ. ꝙ ſi dubiū eſt iuris: vtpu
ta q: doctores diuerſa opināt̄. vl̄ ſi du
biū eſt facti ꝓbabile: vtputa q: ieuenit̄
puer ꝓiectꝰ nec apparet ꝙ fuerit bapti
zatꝰ tūc baptizādꝰ ē iſto mō. Si tu n̄ es
baptizatꝰ ego te baptizo. In nomie pa
tris ⁊c. Ex alio aūt dubio n̄ dꝫ q̄s bap.
9 ¶ Qn̄ dꝫ q̄s baptizari. ſc. ꝙ aut ſūt par
uuli. Et ſic dico ꝙ ſtatī. tuz pp̄ p̄iculuz
mortis. d̄ ꝯſecra. di. 4. venerabilit̄. tū
ēt q: dēmōes n̄ tm̄ pn̄t ſup eos ſꝫ. Dio.
c. vlti. celeſtis ierarchie. Un̄ n̄ excuſo a
peccato illos q̄ tm̄ differūt puuoruz
baptiſmū. Nec credo euadāt peccatuz
mortale illi q̄ tales pueros baptizāt i
domo n̄ ſuata d̄bita ſolēnitate qn̄ nul
la ſubeſt neceſſitas. ſꝫ ſolū faciūt ꝓpter
exceptōez ꝯpatrū aut ꝓp maiorē pōpā
poſtea fiēdā. Et lꝫ poſtea d̄ferāt ad ec
cleſiā ⁊ ſuppleāt omiſſas ſolēnitates: n̄
tn̄ ſuſcipiētes efficiūt̄ patrini: q: nō te
nēt ad baptiſmū ēt ſi iteꝝ baptizarent̄
cuꝫ ſemel ſint vere baptizati. Si vero
ſūt adulti. ſic ſi n̄ imiet p̄iculū mortis.
p. 8. mēſes cathetizati iter cathecumios
dn̄t teneri ⁊ iſtrui i fide vl̄ tp̄e arbitra
rio. Et ſic itellige. c. iudei. cū ſe. de cōſe
di. 4. Si vero imiet p̄iculū mortis ſta
tiꝫ ſūt baptizādi fide eis expoſita. d̄ cō
ſe. di. 4. ne ꝙ abſit. Et tēpꝰ ꝓpriū talim̄
adultoꝝ q̄ n̄ ſūt i p̄iculo mortis ē paſ-
cha ⁊ pēteceſtes. d̄ ꝯſe. di. 4. c. d̄ cathecu
minis. ⁊. d. c. venerabilis.

b **Baptismus** 5. q̄ ad mi
ſtrū. Quis
eſt miniſter baptiſmi. ſc. aureo
lꝰ vbi. s. di. v. q. i. ꝙ ē viator q̄libꝫ viꝰ
p̄ſonaliter diſtictꝰ potēs ꝯtigere ⁊ v̄ba
ꝓferre itēdēs. i habitu facere qđ facit
eccleſia: vl̄ d̄ q̄ p̄ſumit̄ ꝙ itēdat. Et ſex
dixit p̄rio ꝙ ſit viator: q: nec angelꝰ vl̄
ſanctꝰ ē miniſter baptiſmi. ſi tn̄ bapti-
zaret nō eēt rebaptizādꝰ: q: crederet̄ ꝙ
deꝰ diſpēſauerit: dūmō eſſet certus ꝙ
¶ Secū eēt āgelꝰ vl̄ ſactꝰ padiſi. 1
do dicit q̄libꝫ. ſ. taꝫ fidelis ꝙ ifidlis he
reticꝰ excōicatꝰ ⁊ hmōi: ſiue vir ſiue mu
lier vl̄ latinꝰ bonꝰ vl̄ malꝰ. tn̄ nō dꝫ bap
tizar̄ niſi ſacerdos: ⁊ q̄ nō ſit ꝑciſꝰ: niſi
in caſu neceſſitatis. d̄ ꝯſe. di. 4. c. i neceſ
ſitate cū multis. c. 30. q. 3. ſup q̄bꝰ. Alr̄
peccat mortalit̄. ar. c. i. d̄ cle. nō or. Ad
uerte ꝙ nec pn̄te p̄ſbytero cleric ſim-
plex: nec pn̄te clerico laicꝰ: nec p̄ſente
viro mulier dꝫ baptizar̄. d̄ ꝯſe. di. 4. c.
mulier. ⁊. c. rōanꝰ. ⁊. 30. q. 3. c. ſup q̄bus
Un̄ nō ſacerdos baptizās ſine neceſſi-
tate efficit̄ irr̄gularis. c. i. d̄. cle. n̄ ordi.
mi. In neceſſitate v̄o n̄ ſolū pōt q̄libꝫ
ſꝫ tenet̄ baptizar̄. alit̄ peccaret morta-
lit̄. ar. c. q̄cūqꝫ d̄ ꝯſe. di. 4. Et iō bonū eſ
ſet ꝙ q̄libet adiſceret formā baptiſmi.
¶ Tertō dicit vnꝰ q: n̄ pluꝛs. vn̄ ſi plu 2
res dicerēt. Nos baptizamꝰ: n̄ vere ba
ptizarēt. Ri. v̄o i. 4. di. 3. dicit ꝙ tꝫ ba-
ptiſmꝰ. Sꝫ p̄mū tutiꝰ vt. s. dictū ē. Si
vero q̄libꝫ eoꝝ diceret. Ego te baptizo
¶ Quarto ⁊c. tūc bene eēt baptiſmꝰ 3

4 dicẽ psonalit̃ distinct⁹:q: nullus seipsum
põt baptisar̃.c.debitum.de baptismo.
¶ Quīto dicẽ potẽs ↄtiger̃.ex q̃ pꝫ ꝙ ī
5 vtero null⁹ põtbaptizari;q: natiuitas ī
secūda p̄supponit d q̃ dic.vt.ſ. baptis-
6 ¶ Utrū nō habẽs ↄmus.6.§.i.2.ꝛ.3.
man⁹ possit baptizar̃.R. Aureol⁹ vbi.
¶ Sexto dicit potẽs verba ſ.ꝙ nō.
pferre q: mut⁹ n̄ p̃t baptizare.vn̄ q̄uis
nō hn̄s man⁹ diceret x̄ba :ꝛ mut⁹ hn̄s
7 man⁹absolueret nō esset baptizatus.
Petr⁹ de pal. tꝫ ꝙ eẽt baptisat⁹. Sꝫ
primuꝫ veri⁹ vt.ſ. Baptismus.
¶ Septimo subiūgit ꝙ itẽdato
appareat ꝙ itendat baptizare n̄ lauar̃
tm̄. vn̄ fm Inno.in.c.i. de baptismo
nō est necesse q̃ ad effectū baptismi ꝙ
sciat q̃d sit baptism⁹.ſ.ꝙ īfundar̃ gr̃a:
vel ꝙ sit sacramẽtū.nec ẽt oꝫ ꝙ credat
hoc ipꝫ.imo si ↄ̄riū credit ꝛ reputat tru
faꝫ.ꝛ deceptionẽ baptism⁹tn̄ hꝫ effectū
suū.nō reqrit̃ tn̄ ꝙ baptizās sciat q̃d
sit ecclesia nec ꝙ gerat ī mẽte facer̃ qd
facit eccl'ia imo si ↄ̄riū gereret ī mente
i.n̄ facer̃ qd facit eccl'ia sꝫ tn̄ facit q: for
mā huat nihilomin⁹baptizatur dūmō
batizar̃ itẽdat Un̄ si qs i necessitate va
dat ad in fidelẽ ꝛ dicat ei. Baptiza me
docẽdo ei formā. Si ille baptizat eū sꝫ
ītẽtōeꝫ petẽtis itẽdat facer̃ qd alij ba-
ptizātes faciūt eẽt baptizat⁹. Sec⁹ si itẽ
deret solū lauar̃. Lādul.tn̄ i.4.di.5.q.
2.dicit ꝙ si n̄ itẽdit facer̃ qd facit eccl'a
ꝙ nō ẽ baptism⁹. Sꝫ opi. Inno mihi
plꝫ q̄uis ista sit magis tuta:q: sicut fu
rios⁹ꝛ amẽs q: nihil itẽder̃ pn̄t nō ba-
8 ptizāt:sic vr̃ ꝙ itẽtō baptisādi reqrar̃
saltẽ.Et h̄ põt dici itẽdere qd itẽdit ec
clesia.Et sic intellexit Landul.
¶ Utrū n̄ reqrar̃ itẽtō actualis in bapti
sāte.R. Lādl.i.4.di.6.q.3. ꝙ n̄ d neces
sitate nec sufficit habituali s p̄cise: q̃ lꝫ
possit exir̃ i actū:tn̄ nūq̄ exit. Uirtua-
lis aūt semp ẽ necessaria. Dr̃ aūt virtu
al' qn̄ qs hūit actualẽ itẽtōeꝫ nudā mi
nistrādi sacr̃m:ꝛ ex illa mot⁹ẽ admini
stran̄.posito ꝙ actualit̃ n̄ cogitet cum
ministrat virtualit̃ tn̄ mãet itẽtio p̄ma
ꝛ hec ẽ q̃ mouet: q: volūtas p suū īperi
uꝫ mouet potẽtias iferiores ad act⁹ su
os vt pedẽ ad ābulādū ꝛ hmōi. Cū er-
go volūtas itẽdit aliq̃d exeq̃ mouet po
tẽtias iferiores ad exequen̄. ꝛ lꝫ eẽt actu
alit̃ itẽtō volūtas, mãet tn̄ executō p o-
tẽtie actual'. Exẽplū cū ī me sit actual'
intẽtō eūdi ad eccl'iā:pro pedẽ moueri
ꝛ lꝫ ī medio mot⁹ cesset itẽtō actualis:
mãet tn̄ motō pedis. Dicẽ ẽt Ri. ꝙ si ba
ptizās n̄ sit diligẽs ī applicādo ītẽtōeꝫ
suā sꝫ ꝙ deꝫ ad ipꝫ actū n̄ excusar̃ a pe
9 ¶ Utrꝫ qs dbeat poti⁹baptizari cato
a malo sacerdote q̄ a bono laico. R.
Lādul.vbi.ſ.di.5.q.2.sic q: bōitas mi
strorꝫ n̄ tm̄ spectat ad sacr̃m q̄ aucto-
ritas :itellige qn̄ ẽ parat⁹baptizar̃ al's
10 ¶ Utrꝫ sacerdos exn̄s ↄn̄:vt ifra.§.12.
i mortali peccet mortalit̃ baptizādo.R
sꝫ.Ri.i.4.di.5. ꝙ sic nisi ↄfitear̃ d pcō
vl' nisi baptizet i articl'o necessitatꝫ:q:
tc̄ n̄ peccat. Limito h̄ verꝫ qn̄ d peccato
n̄ aduertit neqꝫ ꝙ ↄtritōeꝫ dbeat haber̃
11 ¶ Utrū nō sacẽdos baptizās i aq̃ scti
ficata ↄferat sacr̃ꝫ. R. Ri.i.4.di.5.ar.
vi.q.i.ꝙ sic.sꝫ peccat mortaliter nisi i
necessitate qn̄ aliā habere non potest.
12 ¶ Utrꝫ baptism⁹sit suscipiẽd⁹ab hẽti-
co vl' excōicato:p̄ciso suspenso ꝛ hmōi.
R. Inn.i.c.fr̃nitati.d cle.ex.ni.ꝙ n̄ ni
si i necessitate. Et volūtarie suscipiẽs si
ne necessitate ab hr̃tico:aut a q̃cūqꝫ ab
eccl'ia p̄ciso aut suspẽso a iur̃ vl' ab hoīe
n̄ r̃cipit gr̃aꝫ.i.q.i.mr̃te.ꝛ.c.se.q: fac̃ ↄ̄
istitutōeꝫ eccl'ie ꝛ sic peccat mortalit̃.
In necessitate āt lꝫ.32.di.§.x̄ū. Si x̄o
n̄ sit p̄cis⁹ ab eccl'a q̄uis sit i mortali
posset qs recipe:dūmō eū n̄ iducat ad
mistran̄.ẽt si aliū possꝫ habẽ. ↄcordat
13 ¶ Utrꝫ credẽs bap.mascu ↄ Ri.vbi.ſ.
lū bap.fẽinā x̄e ↄfẽat sacr̃ꝫ. R. sꝫ Ho.
ꝙ si simpl'r bap. ẽ bap.sil'r si itẽdit ba
ptizare psonā cuiuscūqꝫ sex⁹ sit. Sꝫ si
solū itẽderet baptizare masculū tm̄:sic
nō cōfert sacr̃m ꝛ nō esset baptizata.

b **Baptismus** 6. q̃ ad eū q̃ baptizād⁹ ẽ.

¶ Utrꝫ ī vtero mr̃is totalit̃ exn̄s 1
nec ex aliq̃ apparẽs ab extra sit bapti-
zād⁹. R. ꝙ nō.c.q̃ i matrnis.d ↄsc.di.4
¶ Utrꝫ mr̃ sit aperiẽda. R. ꝙ n̄ si ẽ viua 2
q: n̄ sunt faciẽda mala vt eueniāt bōa
¶ Sꝫ nūq̃d si Sec⁹ si iā est mortua. 3
apparet aliq̃d eẽ poterit baptizari. R
Aureol⁹ vbi.ſ.ꝙ sic.si ps p̄ncipal'. Si
vero appareat pes vl' man⁹ tꝫ ipe ꝙ nō
Lā.i.4.di.4.q.i.tenet si pes vel man⁹
appeat ꝙ dꝫ baptizari.tn̄ nat⁹ postea
dꝫ iterū baptizari isto mō. Si tu n̄ es
baptizat⁹ ego te baptizo. In noīe pr̃is

tc. Domin⁹ Car. ſcle. fidei. ꝺ ſū. tri. te
net ꝙ oꝫ tot⁹ ſit nat⁹: niſi neceſſitas im
mineat: q: i tali necitate id qꝺ appaṙt oꝫ
baptizari ꝑꝑ occultā opatōnē ſpūſſcti
i. q. i. multi. ẜrca mediū. Glo. f. c. ſi ad
nſis. ꝺ ꝯſe. di. 4. tꝫ ꝙ nō pōt baptizari
ꝑ. c. q i matnis. ea. di. Rō q: q ñ ē pfe
cte nat⁹ nō pōt dici homo. l. ꝙ certatuꝫ
C. ꝺ poſtu. he. iſti. vbi oꝫ ſit tot⁹ natuſ
vt dicaṫ ġs poſthum⁹. Alij dicunt: ꝙ ſi
caput appareṫ oꝫ baptizari. l. cū i. di ꝓ
ſis. ff. ꝺ re. ⁊ ſup ſu. facit. c. ſi baptizata
ꝺ ꝯſe. di. 4. in ꝑncipio. Et alia opi. doc.
in h̄ ſꝫ tn tene opi. Pa dul. q ē ſecurioꝛ ⁊
valde piū quam tꝫ Tho. ⁊ Ricar. in. 4.
4 ¶ Quid ſi naſcaṫ cū pelle ſecūdina po
terit ne baptizari? R. Auf. vbi. ſ. ꝙ ſic
5 ¶ Utꝝ mōſtꝝ ſit baptizādū ⁊ quō? R. ſꝫ
Pādul. i. 4. di. 6. q. 2 ꝙ ſi ꝑpēdaṫ duas
hēre aias: vt puta duo hꝫ capita ꝗttu
tuoꝛ pedes duas ſpias i doꝛſo ⁊ hmōi
tūc baptizeṫ ꝗlibꝫ ꝑ ſe ⁊ inūgaṫ i loco
ꝗlꝫ ꝑ ſe. Si ꝟo dubitaṫ an ſint due aie
vt puta q: hꝫ ꝗttuoꝛ man⁹ ⁊ vnū caput
vl duas ſpias i doꝛſo: tūc credo ꝙ ꝺbe
at baptizari ꝑncipaṫ abſolute: ⁊ ali⁹ po
ſtea ſub ꝯditōe. ſ. ſi tu ñ es baptizat⁹ e
go te baptiſo ⁊c. nec te baptiſet itētiōe
vaga. ſꝫ ꝺterminādo ſe ad vnū: al's ni
6 ¶ Utꝝ req̄ꝛ ꝯtrabilſacēt ſꝫ hēri. i qlibe.
raṫ ꝯſenſ⁹ baptizati? R. Aureol⁹ di. 4. q
i. 4. ſen. ꝙ ñ i puero. i adulto ꝟo ſic: ve
r⁹ l itēꝑtatiu⁹ vn̄ vir ꝯclamāſ ſi bapti
zeṫ: nec ꝯcipit ꝑmū effectū nec ſcōm ba
ptiſmi. Sꝫ ꝺ hn̄te ꝯſēſū iterꝑtatiuū ē
dubiū: ſic q ꝑ minas vl pēas ꝯſētiṫ. Et
lꝫ qdā dixerit ñ ſuſcipe caracterē baptiſ
mi. Alij ſciētes ꝙ volūtas coacta volū
tas ē: tenet ſꝫ ſanctū Tho. i. 4 di. 4. ar.
2. q. 1. ꝙ ſuſcipit: niſi itēdeṫ ñ ſuſcipe
ſacramētū. ſꝫ ſolū illudē ⁊ tales pēas e
uadē: q: tūc ñ ſuſcipeṫ. ſilr Pā. i. 4. di. 4
q. 1. tꝫ ꝙ q diſſētit i coꝛꝺ necārio ē ꝯtra
7 ¶ Utꝝ i adult req̄raṫ itētō baptizād⁹.
vt ꝯcipiāt baptiſmū. R. Ri. i. 4. di. 6. ar
2. q. 3. ꝙ ſic vl i actu vl i hitu. In actu
i illo q pri⁹ habuit itētionē ñ ꝯcipiēdi
q: neceſſe ē vt hēat i actu ꝯriam. ſ. reci
piēdi: al's nō expelleret ꝯriam. ſic ñ re
ciperet ſacramētū. Silr quādo aliq̄s
admōeṫ vt actu cōſentiat: req̄riṫ ꝯſen
ſus actualr: alr ñ ꝯſentiret nec actu nec
hitu: q: hitu diſpoſit⁹ ꝺr homo quādo
ñ actualr ⁊ ꝺliberate ꝯcogitaret ꝺ illa
re: actualr ꝯſētiret i illā: al's ſufficit ha
bitualr. ſic ſi q̄s cathecuminū nudū ba
ptizaret actu ñ cogitātē ꝺ ſuſceptōe ba
ptiſmi vl furioſū ſiue amētē q an amē
tiā habuit itētionē recipiēdi vl nunꝗ 8
¶ Utꝝ req̄raṫ fides i ꝯtrahēte: habuit ꝯtra.
dult? R. ſcōm Thomā i. 4. di. 6. ꝙ ñ q
ad caracterē ſuſcipiēdū ſꝫ bn̄ q ad habē 9
¶ Utꝝ queraṫ rectitudo itē ſſcipiēdā gr̄aꝫ
tiōis? R. ꝙ nō ad ſuſceptionē caracterſ
vnde q recipit baptiſmū ꝑpter queſtū
ſicut iudei ſepe fecerūt: verū baptiſmū
recipiūt: licet nō fructum baptiſmi. 10
¶ Utrum amentes ⁊ doꝛmientes poſ
ſint baptizari? R. ꝙ ſi ante habuerunt
cōſenſuꝫ ⁊ neceſſitas immineat poſſunt
baptizari: vt in. d. c. maioꝛes. in fi. Si
vero ante amentiā vel doꝛmitionem
contradixerit: pꝛeſumitur ꝙ pꝛopoſi
tum duret. Et ideo non ſuſcipiunt nec
caracterem nec baptiſmum: vt ibideꝫ
Si vero non diſſēſerūt tꝫ Aureol⁹ vbi
ſ. ꝙ ſuſcipiūt caracterem. Hoc verū ſe
cundū Ri. vbi. ſ. dūm do alñ ꝯſenſe
rint de adult loquen̄. q habuerūt vſuꝫ
rōis. Secus in ill qui nunꝗ vſum rō
nis habuerunt: q: ſuſcipiūt caracterē. 11
¶ Utꝝ pueri iudeoꝝ ſint baptizādi? R.
ꝙ i h̄ fuerūt opi. diuerſe. ꝗbuſdā dicēti
b⁹ ꝙ nō inuit parentib⁹. Sꝫ ego dico cū
Sco. ⁊ Pādul. i. 4. di. 4. ꝙ ēt inuit parē
tib⁹ ſſ baptizādi: non qdem per pꝛiua
tas ꝑſonas: ſꝫ per pꝛicipes ⁊ eoꝝ dn̄os
⁊ educādi religioſe ⁊ caute ne occidāṫ
a parētib⁹. ⁊ ꝑ hoc facit qꝺ no. Oldra
in ꝯſilis ſuis. vbi tenet ꝙ iudei ſē ſui
facti ꝑ paſſionē xp̄i. extra ꝺ iudeis. c. ⁊
ſi iudeos. ⁊ fuit mādatū executōi ꝑ Cō
ſtantinū vt notat Hoſti. i. c. ꝯſuluit. ꝺ
iude. Et hoc dicit Archi. 45. di. q ſince
rā. Hoc idē tenet Thōas i epl̄a ad du
ciſſaꝫ lotoꝛigie. Nā cū ſint ſui pꝛīceps
q eſt coꝝ dn̄s poteſt eos vēdere. ar. C.
ſi ſ. expoꝛ. vene. l. i. ⁊. 2. Et ꝑ iſtā rōneꝫ
tenet Arch. i. c. fraternitateꝫ. 54. di. ꝙ
pōt eis auferre bōa eoꝝ cū nō habeāt
niſi vt peculiū. allegat. c. iudei. el. 2. de
iudeis. vbi ſtatuiṫ ꝙ ſi ꝯuertāṫ nō au
feranṫ eis bōa: ergo ſi nō conuertunṫ
poſſūt eis auferri. a ꝯtrio ſenſu. Meli
us fac. c. ſic iudei. eo. ti. vbi ꝓhibeṫ ꝙ ſi
ne iudicio terrene poteſtat null⁹ eiſ au
ferat bōa vl offēdat: ġ ex cā legitiā po
ſent. Preterea ſuſtinēṫ ex pietate ⁊ gr̄a

ta.vt d: i.c.τ si iudeos: de iude.ꝗ nō dʒ
trahi ad necessitatē.ff.ð off.pcō.l.solēt
i fi.τ ex h possʒ sustieri opinio Aure.ꝗ
cū Lādul.τ Sco.ↄcordat ꝙ liceat paren
tibꝰ pñt baptizari ꝑ dños τ bñ facerēt.
12 ¶ Utꝝ iudei adulti aut aliȷ̄ adulti sint
ↄpellēdi ad baptismū.R.ð iudeis tenʒ
Sco.vbi.s.ꝙ sic ꝑ dños eoꝝ.ꝓ q̄ facit
textꝰ i.c.maiores ð bap.vbi ↄmēdat il
le rex q̄ coegit ifideles bap.Sʒ ↄ̄ ē ter
tus i.c.sic.iudei.de iude.τ.45.di.de iu
deis.q̄ ꝓhibʒ cōpulsionē.Sʒ ego dico
verā opinionē Sco.itelligēdo ð cōpul
siōe idirecta.h ē: Ita sūt anguriādi τ i
seruitutē redigēdi ꝙ eis eueniat volūtas
ↄuertēdi.sicut expōit Grego.sup illō cō
pelle itrare.facit.c.vl.23.q.4.cū gl.τ.q
6.c.tāꝓo.sʒ ð cōpulsiōe directa nō lʒ:q:
deꝰ volūtariū vult militē d.c.ð iudeis
Silr idē dico de aliȷ̄s infidelibꝰ.
13 ¶ Utrū liceat emere aquā vel laborē
ab eo q̄ nō vult aliter baptisare.vide i
fra.Simonia.τ.§.12.
14 ¶ Quid si nō vult baptizari nisi ↄmit
tat offerēs aliqð mortale: puta adulte
riū.R.Lādul.vbi.s.ꝙ si ipe nō pōt ba
ptizare: puta q: marcꝰ vel mutꝰ nullo
mō assentiat: q: fides offerētis τ opa
tio τ deuotio baptismū flaminis impe
trabit: q: credendū est ꝙ in talibꝰ neces
sitatibus diuina pietas supplet.
15 ¶ Utꝝ reqrat ↄtritio ð peccat.factā
baptismū a bap.R.ſm Ale.ð ales i pa
te ꝙ sic de necessitate ð oibꝰ mortalibꝰ
q̄ recordat: ēt de venialibꝰ i gñe τ forte
de venialibꝰ maioribꝰ q̄ recordat ꝑticu
larit: alit nō suscipit gram baptismalē
scʒ grāʒ τ remissiōeʒ pctōꝝ.sʒ bñ susci
pit effectū baptismi q̄ ē res τ sacramē
tū.i.caracterem.de ↄs.di.4.c.ostēditur
Sco.tñ in.4.di.4.clariꝰ exp̄mēdo dic
ꝙ lʒ nō doleat de veniali ꝙ nō tollit ef
fectꝰ gratie baptismalis: sʒ tñ cōplemen
tū: qr nō delet illud veniale de q̄ nō do
let.τ sic d: ficte simplicit vel ſm qd.fic
te simplicit accedit ad baptismū ille q̄
hʒ in se mortale pctm̄ de q̄ nō vult peni
tere: sʒ tñ recedente fictōe h est adueni
ente ↄtritōe hēbit effectū baptismi.s.
remissiōeʒ pctōꝝ vt i.d.c.ostēdit i fi.Et
h itellige q̄ ad penā pctōꝝ ꝑcedētiū ba
ptismū: sʒ nō q̄ ad penā seqntiū bapt.
Et iō pnīa ē eis iniūgēda de ꝑpetratꝭ pꝰ
baptismū ſʒ scm̄ Bo.i.4.di.4.ar.2.q.
3.ficte hʒ qd accedit q̄ nō dolet ð veiali
τ iste nō hʒ ↄplemētū.Et aduerte ꝙ h nō
accipio ↄtritōeʒ ꝓ dolore informato a
gra: sʒ ꝓ dolore q̄ excludit actualr obi
cē mortal pcti i actu.Tenet ēt talꝭ pꝰ
eā ↄfiteri pcta añ bap.ↄmissa: vt ptʒ.s.
Confe.2.§.2.

b **Baptismus** 7.q̄ ad ef
fectū.qrit
vtꝝ ꝑ ipʒ auferant oia pctā.R.
ꝙ sic.c.regnante: τ c.fine pnīa.ð ↄſe.
di.4.Rō q: baptismꝰ ē ad regnandū i
stitutꝰ.Uñ ibi trāsit hō ð ꝑtāte tenebra
rū i adoptōʒ filioꝝ di.τ ibi maxie apit
largitas mie dei in primo aduētu.Et
h ē qð Pau.dic ad thi.2.ꝑ lauacꝝ re
gñatōis τ re.spi.sci quē eff.i nos abū.
¶ Utꝝ ꝑ baptismū tollat ois pena.R. 1
ꝙ sic pena q̄ retradat τ excludit a vita
etna.ð ↄſe.di.4.fine pnīa.h ē pēa quā
q̄s deberet exoluere aut i hac vita aut
in alia ꝓ pctis cōmissis anq̄ vitā eter
nam intraret: alꝭ aūt penas nō tollit.
¶ Utrū baptismꝰ tollat ↄcupiscentiā. 2
R.inq̄ntū hʒ rōeʒ culpe extiguit ꝑ ba
ptismū: sʒ inq̄ntū hʒ rōeʒ vitiȷ̄ siue pene
nō tollit: vt nō sit nisi spāli dono dī τ mira
clo fiat: sʒ vt nō obsit bñ sit ex ifusiōe grē
q̄ ibi fit ex q̄ supari pōt.ð ↄſe.d.4.c.2.
¶ Utꝝ ꝑ baptismū tollat irregularitas 3
R.ꝙ illa q̄ ꝓuenit ex ðfectu sacramēti
nō tollit.Uñ bigamꝰ añ baptismū vel
pꝰ nō pōt ꝓmoueri.silr corrupta vl añ
vl post nō pōt velari.Et ð his hr.26.di.
acutiꝰ.Si ꝟo ꝓueniat ex pctō sic tollit
ſʒ cōit doc.irregularitas homicidiȷ̄.sʒ si
hoicidiū fit sine pctō: vt i iudice τ hmōi
sic ſm aliq̄s irregularitas nō tollit: vt
no.26.di.c.deīde.Scd̄m Sco.i.4.di.
33.irregularitas cuiuscūq̄ hoicidiȷ̄ tolli
tur q̄litcūq̄ sit cōmissuʒ.Hoc seq̄t gl.
50.di.c.si q̄s viduā: τ.32.di.§.ecce.Et
h est ꝟior opi.alia aūt irregularitas q̄
ꝓuenit ex defectu nataliū nō tollitur.
¶ Utꝝ tollat ifamiā.R.ꝙ sic ſm gl.i. 4
d.c.fine pnīa.Rō q: ꝑ baptismū tollū
tur pctā τ ea q̄ sequunt ex pctis sub rō
ne q̄ sunt pctā.Et iō cū infamia ↄseq̄t
pctm̄ τ sub rōe pcti ideo tollit.
¶ Utrū ꝑ baptismū ↄferant hoi grā τ 5
ꝟtutes.R.ꝙ sic ſm gl.in.d.c.2.
¶ Utrū effectꝰ baptismi equaliter ↄfe 6

vat olb⁹: R. ſ3 ſctm Bo. l. 4. dî. 4. ar. i. q. 3. p̄ie ptis ꝙ triplex ē effect⁹ baptiſmi. Prim⁹ caracterꝭ ip̄reſſio. Secūd⁹ gr̄e infuſio. Terti⁹ inocētie reſtitutio. Quātū ad primū ꝛ tertiū eq̄lir̄ oēs ſuſcipiūt: ſi n̄ ficte acced̄ut: ſ3 q̄tū ad ſm nō: q2 gr̄a h3 duplicē actū. ſ. dlere pctm ꝛ ſic magis delet i eo q̄ magis ꝯmiſit: q2 delet oē3 culpā. Secūd⁹ act⁹ ē habilitate ad bonū: ꝛ i h̄ maiorē efficatiā3 h3 i eo q̄ ſe magis diſpōit. In puulis aūt equalis eſt efficatia communiter.

7 ¶ Utrū puer cū defert ad baptiſmū ſi occidat ſaluet? R. ꝙ ſi occidit ne baptizari poſſit i odiū baptiſmi ſeu xp̄i ſic pie credo ſaluet. Si xō ꝯ occidatur ab alio reſpectu: ſic damnabitur.

8 ¶ Quid ſi puer moreret qn̄ baptizās dixit. Ego te baptizo i noīe pr̄is: an̄ ꝙ ꝯpleat. R. Ri. l. 4. d. 10. ar. 2. q. 3. p̄ie credēdū ē ꝙ de⁹ ſupplet. Un̄ i cimiterio d3 ſepeliri. Similit̄ ſi ſac̄dos ip̄ediretur ne totū cōpleret eſſet baptizandus ſic: ſi nō es baptizatus ꝛc̄.

9 ¶ Utrū baptiſm⁹ ſit reiterād⁹? R. ꝙ n̄ imo tā miſtrās ꝙ̄ ſuſcipiēs ſūt ēt vltimo ſupplicio plectūt. l. 2. C. ne ſa. bap. ite. ꝛ ſunt irregulares: vt infra. Irregularitas. i. §. 24.

10 ¶ Utrū ignorās ſi fac̄ ſe baptizari ſine ꝯditōe ſit irregularꝭ ſi poſtea inuenit ꝙ fuerat baptizat⁹? R. ꝙ irregularꝭ ē. d cō ſe. di. 4. q̄ bis. ſ3 cōe3 itellectū. Pōt tn̄ ep̄s diſpēſare i neceſſitate magna.

11 ¶ Utrū n̄ baptizat⁹ credēs ſe baptizatū ſaluet? R. ſic d p̄ſby. n̄ bap. c. ap̄licam.

12 ¶ Utrū ſuſcipiat caracterē ordinū ſi ordinet? R. ꝙ nō. de p̄ſ. n̄ bap. c. 1. ꝛ. c. venīēs. Si celebrat tn̄ ignorās credit ꝙ ꝯficiat xtute eccl̄ie ſm Inn. Hoc ide3 ten3 Tho. i. 4. di. 24. ꝛ Albr̄. i ſūma cōfe. li. 3. ti. 22. q. 8. Et pl3: q2 xt⁹ ſpūſſācti vegetās eccl̄iā3 ſuā ſupplet potentiā in tali: ne eccleſia decipiatur.

b **Baptiſmus**. d q̄ ad eū3 q̄ t3. q̄ritur q̄s pōt tenet ad baptiſmū? R. ꝙ nō p̄t tenet Abbas mōach⁹: vl̄ religioſuſ. d ꝯſe. di. 4. n̄ l3. el p̄mo. 16. q. 4. placuit. el. 2. Tn̄ ſi tenēt ſūt cōpatres.

1 ¶ Utrū pr̄ vl̄ mr̄? R. ꝙ n̄ ſi ſt i m̄rimonio. itellige. 30. q. 1. ad limia. al's ꝯhēt cognatōe3 ſpūalē: ꝛ ēt baptizādo niſi i neceſſitate baptizarent.

¶ Utrū n̄ baptizat⁹ poſſit tenere ad baptiſmū? R. ꝙ nō. de ꝯſe. di. 4. c. 1. baptiſmate l3 baptizare poſſit: q2 baptizās ē d neceſſitate ſacramēti: n̄ ſuſcipiens ſeu tenēs ad bap. Et n̄ t3 n̄ erit ꝯpr̄: ſ3 bn̄ baptizās: cū ſit vere pr̄ ſpūalis. Ui de. ī. m̄rimoniū. 3. ip̄edimēto. 7. §. 10. 2

¶ Quot dbēt tenē ad baptiſmū? R. ꝙ vn⁹ tm̄. d ꝯſe. di. 4. c. i catheci'mo. ꝛ. c. n̄ plēs. S3 tn̄ d ꝯſuetudie nō ſeruatur. 3

¶ Ad q̄d tenēt leuātes d bap. R. ꝙ tenēt admonē q̄s tenuerūt: vt caſtitate3 cuſtodiāt: iuſtitiā diligāt ꝛ charitate3 teneāt. ꝛ an̄ oia ſimbolū ꝛ ōr̄onē dn̄icā debēt docere: vt i. c. vos an̄ oia. d cōſe. di. 4. ꝛ Magiſter i. 4. di. 6. c. pe. dic̄ ꝙ exigit a patrio diligēs cura circa eū p q̄ rn̄de. Qd̄ limita verū ſm Tho. quādo parentes notabiliter negligunt. ꝙ 4

b **Bellum** q̄dē dupl̄r d̄r. ſ. p̄prie ꝛ ip̄rop̄e. P̄prie āt bellū ē illud qd̄ auctoritate p̄ncipis ſupiorē n̄ recognoſcētis idicit: vt ē iperator ꝛ papa ſ3 Ho. 23. q. 1. c. 1. ff. d cap. l. hoſtes. Et i iſto bello capti. efficiūt ſui ꝛ bōa efficiūt capiētiū. ꝛ ſequit tn̄ iūs. ſ. poſtliminiū de q̄ in l. poſtliminiū. ꝛ. l. ſi q̄d bello. ꝛ. l. hoſtes ff. de capti. Et hoc verū ſi bellū ſit iuſtū. Debēt tn̄ bona capta aſſignare capitaneo: vt diſtribuat vnicuiq3 ſ3 merita. ſ3 Bar. i. d. l. ſi q̄d bello. l3 a p̄ncipio efficiāt capiētiū. Et hoc ver' credo qd̄ dicit Bar. niſi ꝯſuetudo haberet ꝙ vnuſq̄ſq3 ſibi retineret qd̄ cepit: q2 tūc nō tenet aſſignare: q2 illud itelligitur actū qd̄ ē ꝯſuetū: l. qd̄ ſi nolit. §. q̄ aſſidua. ff. d edi. edic. Hodie ēt ex ꝯſuetudie iter xp̄ianos n̄ ſuāt iura captiuitat̄ ꝛ poſtliminij q̄ ad ſuitutē cui ſtandū ē: vt. l. poſtliminij. ff. d capti. ꝛ not. Bar. i. d. l. hoſtes. ff. eo. Quid āt ſit poſtliminiū? R. ꝙ ē ius amiſſe rei recipiēde ab extneo i ſtatū p̄ſtinū reſtituende moribus legibuſq3 ꝯſtitutū. dic̄ tex. i. d. l. poſtliminiū. Un̄ q̄ ad res hn̄ ē ſuandū vt ille q̄ aliq̄ pdidit i iuſto bello q̄ ad eū integre reſtituāt. Et id n̄ currit p̄ſcriptio ꝯ eū ſ3 gl. i. c. p̄ma accuſatōe 16. q. 3. Arma tn̄ de rigore n̄ reſtituūt l. 2. ff. d captiuis: ſ3 ſ3 ꝯſcientiā ſi ēt reſtituēda.

¶ An āt hec locū hēant i 1

bello īdicto ab his q̄ ꝺ facto supiorē ñ re
cogscūt vt ē rex frācie: hispāie ⁊ hmōi
ſc. ſz Inno.i.c.oli.el.i.de resti. spo. ⁊
Bar.i.d.l.hostes.ff.de capti. ⁊ postli.
fuerrsis ꝙ sic: q: habēt iura pricipis.
2 ¶ Bellū āt īproprie ē illud qꝺ nō ē indi
ctū p pricipē: ſz p īferiores q̄ recogno
scūt supiorē. Et de hoc Pa. de iureiur.
c. sicut el tertio.
3 ¶ Utrū bellū ī dubio sit p̄sumēdū iustū
ſc. Pa.i.d.c. sic ꝙ ī bello īdicto a prin
cipe sūmo: ī dubio p̄sumit iustū ⁊ le
gitimā cāz eē ī pricipe: iuxta no. p legi
stas i.l. p̄scriptōe: ⁊.l.fi.C. si ꝯ ius vel
vti.pu. ⁊ p canonistas i.c. q̄ ī ecclesiaꝝ
ꝺ ꝯsti. Sꝫ ī bello īdicto a recognoscēte
supiorē: ī dubio p̄sumit iustū. Et sic in
tellige Ho. ⁊ tex.d.c. sic. Fac.l. vnica
C. de gla. ⁊.c.i.ꝺ pur.ca. cū suis ꝯcor.
4 ¶ Quid reqrit vt sit iustū: ſc. Pa. vbi
s. ꝙ ī bello ppe oꝫ ꝙ subsit legitīa ⁊ na
turalis cā: puta q: ꝯtumaces ⁊ rebelles
sūt supiori vl eccłie. Adde. 2. vt nō fiat aio
vīdicādi: ſz puniēdi ꝺliquētes. In bel
lo āt scꝺo mō dicto q̄nqꝫ reqrant ſꝫ gl.
23.q.2. ī sūma. s. psōa vt ñ sit eccłiastic⁹
cui ñ lꝫ sāguinē effūdere. 23.q.8. clerici
nisi necessitate īeuitabili. Possūt tñ ſꝫ
Tho. 2a 2e. q.14. īducere alios ad iustū
bellū: ⁊ eis assistere: vt pugnātib⁹ subue
niāt exhortatiōib⁹: absolutiōib⁹ et aliis
spūalib⁹. Nō tñ debēt hortari vt īterfi
ciāt vl mutilēt: ſz vt fidē eccłiasticā: vl
pr̄iaz liberēt. Et lꝫ aliq̄ īterficiāt: ñ tñ
eis īputabit: ꝫ multo mag̃ p̄lati h̃ pñt
imo peccarēt si ñ facerēt. 23.q.5. ꝺ occi
dēdis. ꝺ homici. postulasti. ⁊.c. tua nos
23.q.3. Maximian⁹. 23.q.1. in sūma. ⁊
c. militare. ꝺ cle. pcu.c.3. ꝺ resti. spo. c.
oli.el.i. Inn. tñ i.c. qꝺ ī dubiis. ꝺ pēis.
limitat p̄dictā exhortatōez ñ posse fieri
qñ sūt ī pcussiōib⁹: ſz añ sic. mihi placꝫ. ⁊
ē securi⁹. Scꝺo cā legitīa: vt p ꝺfēsiōe
sua vl suoꝝ aut pr̄iaꝝ legū. 23.q. 8. si
nulla. Tertio res. s. p repetitōe rerū et
hmōi. d.c. oli. Quarto anim⁹ vt ñ ex o
dio: ſz vt habeat ꝺbitū ⁊ hmōi. 23.q.1.
q̄d culpat: ⁊.c. militare. Quīto aucto
ritas supioris. d.c. q̄d culpat. ⁊.l. vnica
C. vt ar. vsus īscio pn. li. 11. Pōt ēt fieri
auctoritate epi. ſꝫ Ho. ī sū. p̄cipue qñ
pugnat p fide vl ꝯ eū q̄ p pctō morta
li excōicat⁹ non vult parere.

¶ Utrū si aliqꝺ p̄dictoꝝ defuerit tenea 5
tur ad restitutionē tā dānoꝝ datoꝝ q̄
ēt raptoꝝ bonoꝝ: ſc. Mo.e.ti. ꝙ sic: si
ꝺficit ſꝫ vl ēt iiū. Si tñ res ꝺbsit q.s. p
reb⁹ repetēdis factū sit: ñ tenet q̄ mo
uit bellū restituere qꝺ ibi cepit: dūmō
ñ excedat qꝺ habē ꝺbebat. Et h̃ verū nisi
si ī foro pēitētiali. vbi hꝫ locū liqdi ad
ñ liq̄dū ꝯpēsatō. Sic siq̄s ꝯfiteat per
furtū accepisse. x. ñ cogit restituē si dꝫ
habē alia. x. ab eo. Si ṽo dānificauit
plus aduersariū: ñ credo excusatū: nisi
ꝯcurrat sibi auctoritas: nisi ī cāu qñ viꝫ
vi repellit lꝫ. ſꝫ tenet ꝯpēsare dāna da
ta cū eo qꝺ dꝫ habere: ⁊ si plus hꝫ resti
tuat. c. q̄ habet. ⁊ i.c.14.q.5. ⁊ ī.d.l. ho
stes. ff. ꝺ cap. ⁊ ſꝫ qꝺ dico ī. §. seqnēti.
¶ Utrū istis īferiorib⁹ cū pncipe liceat 6
facē bellū: ſc. Pa.i.d.c. sic. ꝙ aut is q̄
fac bellū hꝫ iurisdictionē sup his q̄b⁹
guerrā fac ⁊ illi sūt ꝯtūaces ⁊ rebelles
capere ⁊ detinere q̄usqꝫ dño rep̄sētare
potuerit. c. a nobis. el pmo ꝺ sē. excōi
catio. Si āt nullā iurisdictōez sup eos
hñt ñ possūt sine auctoritate pncipis:
nisi eēnt īuasi: q: tūc pñt se ⁊ sua ꝺfēde
re cū modēamie īculpate tutele ⁊ bo
nē pcutere: ⁊ ēt occidē: vt lati⁹ dicā. ī.
Defēsio. ñ pōt tñ aduersariū capere: ⁊
nec īuadēdo res aduersarii suas facē.
Qꝺ ītellige nisi ī recōpēsationē dāno
rū suoꝝ ⁊ in satisfactionē expensarum
laboꝝ ⁊ operꝝ etiā ipsū adiuuātiū. di.
l. ius gētiū. 2.q.7. si de reb⁹: vel nisi in
territorio suo eos deliquētes īueniret.
Itē qñ talis superiorē nō hꝫ corā quo
sua repetere possit: res suas ppa aucto
ritate repetere possit ⁊ recuperare. l. iu
dei. ⁊.l. nullus. C. de iudeis.
¶ Utrū subditi teneāt ire ad bellū iu 7
stū dño mādāte: Pa.i.d.c. sic. el tertio.
ꝙ subditoꝝ q̄dā sūt vasalli proprie: vt sūt
q̄ tenēt feudū ab eo. Quidā vasalli im
proprie: vt sūt subditi rōne origis vl do
micilii: nihil tñ ab eo detinēt: ⁊ tales
ppe ñ sūt vasalli: lꝫ ibi habeāt possessio
nes nec tenēt dño p̄stare fidelitatem.
Quidā sūt milites veri: vt q̄ iurant q̄
pōit gl. ī.l. pe. ff. ex q̄. cau. ma. q̄ sūt. ī.
miles. q̄d. ī ñ ṽi milites: ſꝫ tñ respectu
honoris q̄ ista ñ pmittūt: ſꝫ viuūt vt alii
ciues: vt p Cy. ī.l.i.C. ꝺ iu. ⁊ fac. igno.
istis omissis distīguo: aut dñs vlt alios

p libito volūtatē iuadere ñ fauoř reip.
ñ tenēř eū seq̄ ēt vasalli ppe.ar.d.c.d
forma.22.q.5.nisi aliud habeat ꝯsue-
tudo vř pactū. Aut dñs iuadiř:ꝛ tūc ñ
tior ē subitane⁹ ꝛ iprouisus: oēs apti
ad pugnā seu custodiā tenēř fauore re
ip. Nā clerici h̄ cāu tenēř ad custodiaꝫ
c.puēit.ꝛ qđ ibi no.d imu.ec.fac.c.oī
tiore.23.q 8. Aut ñ ē talis tior: ꝛ tunc
vasalli ppe dicti tenēř p.d.c.d forma
ꝛ milites xṗi p dictā.l.pe. Alij xo ñ sť
ꝯpellēdi dūmō dñs sufficiat d p se ex
redditib⁹ q̄s pꝫ a loco. Nā pp h̄ hono-
rāt dñꝫ i redditib⁹ gabellis ꝛ hmōi: vt
necessitatī tpe eos defēdat.ar.23.q.5.
pncipes:ꝛ.c.regū. Si xo ñ sufficit per
se:tūc oēs tenēř p salute dñij:vt pꝫ ex
8 c.si nulla:ꝛ.d.c.oī tiore.23.q.8.
¶ Utrū subditi seq̄ntes dñiꝫ i iiusto bel
lo excusēř: R.Pa.i.d.c. sicut ꝙ Inn.
dič ꝙ nō ñ sciēter h̄ faciūt:nec excusāř
ex tiore amittēdi feudū vř alia bona.
32.q.5.ita ne. Si xo dubitēt ꝛ iq̄siere
q̄ tū potuerūt pitiores ꝛ sp dubij řmā
serūt:excusāř pp bonū obediētie.c.q̄d
culpař.23.q.1.alr ñ .ar.c.cū ibibitio.d
clā.despō.ñ tñ excusāř amici ꝛ cogna-
ti ꝛ alij qui volūtarie adiuuāt talē in
dubio:immo si erat iiustū de oī dāno
9 dato tenentur ad restitutionem.
¶ Utrū subdit⁹ q̄ i dubio bellādo mul
ta acq̄siuit teneař ea rstituere cognito
ꝙ bellū erat iiustū: R.ꝙ sic oīa q̄ hꝫ.
Et credo ꝙ ēt ꝯsūpta:q: nūq̄ habuit
bonā fidē:ex q̄ sp dubi⁹ pmāsit. Et de
hoc vide.i.prescriptio.§.4.ꝛ secūdum
10 illam distinctionem dic.
¶ Utrū oēs existētes i bello iiusto teneāř
isolidū: R.sm Mo.ti.re.i. ꝙ sic.d oī
dāno qđ suo auxilio cōsilio fauore da
tū est qđ aliter datū ñ fuisset.ar.17.q.
4.omnes ꝛ.2.q.1.notū.l si. Si xo pba
bilř credit ꝙ pp suū auxiliū cōsiliū vel
fauorē nō plus fecerint q̄ ařs facturi
erāt:nō tenēř nisi de his q̄ ipse hūit vř
dānū dedit vel aliq̄s de familia sua di
recte ꝛ occasionaliter.ar.de sē.ꝛ re.iu
di.c.i.ꝛ de eta.ꝛ q̄.or.c.tuā. Et de hoc
vide etiam ifra. Furtum.§.16.
11 ¶ Sꝫ q̄riř q̄d teneř restituere faciens
bellū iiustū: R.Mo.vbi.s. ꝙ teneř d
oib⁹ dānis q̄ ipe vř sui itulerit aduersa-
rio vel ei⁹ hoīb⁹ teneř ēt pp̄rijs hoīb⁹
de dānis datis ab aduersarijs.
¶ Utrū hñs iustū bellū teneař i aliq̄ de 12
dāno aduersarij: R. Mo.vbi.s.ꝙ nō
teneř de illř dānis q̄ bōa fide itulit a q̄
b⁹ comode abstiere nō poterat sm cō-
suetudinē pugne. Si q̄ tñ aīo crassan
di ꝛ maliciose itulit:cū ařs posset absti
nere ꝛ sibi ꝯsulere:tūc teneř ꝯpēsař cū
dāno sibi dato:ꝛ si excedunt:teneř eis.
¶ Utrū habēs iustū bellū ꝯsatisfacē. 13
teneař de dāno dato subditis aduersa-
rij: R.q̄.s. ꝙ nō:imo licite bōa capit:
nō solū aduersarij:sed ēt fautorū ꝛ sub
ditorū suorū donec sibi sit satisfactum.
Subditi tñ aduersarij q̄ deū timētes
nolūt dño suo i bello illicito ipēdē au
xiliū vř ꝯsiliū nullaten⁹ sūt spoliandi:
ne pena excedat auctores.ar.de his q̄
si.a ma.par.ca.q̄siuit:ꝛ.i.q.4.c.i. Im
mo ... Ri.i.4.di.15.q̄ scienř talib⁹ ino
cētib⁹ iferūt dānū tenēř ad restitutōe.
Ulř credo nisi dñs eorū directe vř idi
recte ex pšōis vř reb⁹ eorū iuuareř. Mř
to magis teneř ad restitutionē q̄ dāni
ficat nō subditos aduersarij inocētes
sciēter:vt sūt ecclřastici ꝛ hmōi. Sec⁹
aūt eēt si a cāu dānificaret h̄ ñ itēdēs
nec obligat⁹ itēdere:vtputa q: bellās
ꝯ aduersariū nō valēs eū ipugnare in
cēdit ciuitatē:ꝛ sic ꝯburūř ecclesie ꝛ bo
na ipsi⁹ ꝛ aliorū inocentiū. nam tūc nō
tenereř. Et sic patꝫ ꝙ ecclesie incastella
te possūt icēdi ꝛ bona ibi reposita ex q̄
b⁹ sustētabāř ꝯ hostes i iniusto bello
possūt capi. nō castellate xo a pposito
nec res ecclesie sunt auferēde:ꝛ ꝯtrium
faciētes tenentur ad restitutionem.
¶ Utrū dñi qui habuerūt bellū adinui 14
cem possint cōponere simul de dānis:
R.Mona.titu.resti.ꝙ ille qui habuit
iniustū bellū nō potest componere i p̄
iudiciū hominum suorum quin ipe te-
neatur eis de damnis que passi sūt:nisi
si ꝛ ipi fuerit i culpa. Hoc verū i foro cō
sciētie si ad talē culpā nō venerunt ex
eius psuasiōe alias nō facturi. Ille āt
qui habet iustū bellum debet procura
re p viribus vt satisfaciat suis hoīb⁹:
ꝛ si nō pōt ꝛ ipsi homines contradicūt
cōpositiōi secūdū Mona.nō pōt d dā
nis q̄ passi sūt i icendijs ꝛ rapinis cō

p̄dere. facit in. ar. l. i. ꝛ. l. trāsactōis pla
citū. ꝛ. l. p̄ses. C. ꝺ transac. ꝛ. c. fi. ꝺ ma.
ꝛ obe. Sꝫ ego credo ꝙ i oīb⁹ potest. ar.
eoꝛū que notātur in. l. fi C. si cōtra ius
vel vti. pu. ꝛ in. c. que in ecclesiaꝝ. ꝺ cō
sti. vbi patet ꝙ ex ratiōabili cā potest
pꝛīceps tollere rē vni⁹ ꝛ dare alteri. et
nō potest eē maioꝛ rō q̄ꝫ fauoꝛ public⁹
careꝛ bello. Et similiť poterūt q̄ habēt
iura imperialia. Unde Hosti. tenet ꝙ
quādo duo milites habuerūt iniustuꝫ
bellū īuicē pace inter eos facta ꝛ dam
na remissa ꝙ h̄ remissio extēditur ad
omnes vtriusqꝫ partis: lꝫ nō cōsentiat
quādo pax aliter haberi nō posset. al
legat. l. cōuētionū. ff. de pac. Cōcoꝛdat
Pa. in. c. i nostra. de iniurijs. Aduerte
hic secūdū eūdē Pa. vbi. s. ꝙ nomine
damni ppꝛie ꝛ stricte venit diminutō
patrimonij p aliū facta. l. ꝛ. ff. de dāno
infecto. Et ideo n̄ veniūt expēse facte
pꝛopꝛia volūtate ēt coacta nomie dam
ni Quod nota pꝛo statutis ꝛ similib⁹
odiosis. Itē limita ꝙ p̄dicta remissio
nō valet q̄ ad damna data ecclesijs ꝛ
15 ecclesiasticis psonis: nisi p̄lati ipsaꝝ ɔsē
¶ Utrū dn̄s teneaꝛ mādata [illegible]tiant
rio de dānis que in bello ē passus? Re.
secundū. Pa. in dicto. c. sicut. ꝙ sic. nisi
causa pietatis humanitatis vel paren
tele bellū fecerit: vel nisi ex debito te
neretur: vel nisi aliq̄d recipere cōuene
rit p mercede. Et vide ꝺ hoc īfra. Mā
datū. §. 5. Et hoc ītellige de damnis q̄
16 verisimiliter potuit mandās puidere
¶ Utrū occupata p pꝛīcipes xp̄ianos
qui hodie iter se bella gerētes pꝛopꝛia
temeritate quod vnusquiete possedit
ab antiquo alius violēter de nouo ac
cipit sint restituēda? Re. do. Anto. i. d.
c. quod sup his: de voto sm Host. ꝙ
non videt quo modo iuste teneāt: nec
qualiter cōfessoꝛes eoꝝ peccata quāꝙ̄
notoꝛia palpitēt: nec qualiter ab eisdē
elemosynas aut possessiones accipiāt
aut eos absoluāt. Unde caueāt ne ca
teruati ad inferos vadāt ꝛ alios secū
trahāt. nec credit ꝙ i italia p̄scribi ta
17 lia possint. c. fi. ꝺ p̄scrip. Et iō r̄stituere
¶ Utrū cleric⁹ i bello iusto cū [illegible] tenēꝛ
dn̄o suo vadens q̄ lucraꝛ aliqua ꝺ bo
nis aduersarioꝝ teneaꝛ ea r̄stituerꝛ? Re.
Mo. ti. resti. ꝙ si ea rapuit: peccauit

capiēdo ꝛ r̄stituerꝛ teneꝛ eis a q̄bus ab
stulit: qꝛ illā rē capiēdo n̄ potuit faceꝛ
suā: qꝛ sicut dn̄s potuit ei daꝛ auctoꝛi
tatē bellādi: sic nec rapiēdi. Posset tn̄
retiere si guerra durāte dn̄s vt illā te
neat ɔsensit. Si vo n̄ ipse rapuit sꝫ ibi
ab his q̄b⁹ licuit rape data fuit: tūc nō
teneꝛ r̄stituerꝛ. Qd veꝝ credo qn̄ ex con
suetudie q̄lꝫ qd rapuit sibi retiet: alr̄s
sec⁹: qꝛ ꝺ iur q̄lꝫ teneꝛ capitāeo assigna
re vt illa distribuat: vt. l. si q̄d bello. et
ibi. Bar. ff. ꝺ capti. ergo sine ei⁹ auctoꝛi
tate teneꝛ nō poterit. facit. c. dicat. 23.
q. 5. nisi vt dixi ɔsuetudo sit in ɔ̄riū. 18
¶ Utꝝ liceat oī tpe bellaꝛ? Re. ꝙ i bel
lo iusto n̄ lꝫ bellaꝛ i q̄dragesima nec in
dieb⁹ festiuis: nisi necessitas vꝛgeat in
euitabiľ. text⁹ ē cū glosa i. c. si nulla 23.
q. 8. Itē nec tēpoꝛ treuge. c. i. de treu. ꝛ
pa. Qd ītellige i pugnatoꝛ n̄ i ɔ̄fensoꝛ 19
¶ Utꝝ i bel[illegible] vt no. pꝛedicta glosa.
lo iusto liceat vti deceptōe doloꝰ i insidijs
ad vicēdū inimicos? Re. ꝙ sic: dūmō mēda
ciū n̄ dicāt vel fidē pmissā n̄ frāgāt. fa
cit. c. vtilē simulatōꝫ. 22. q. 2. c. dn̄s: ꝛ
2. q. 7. i sūma. 14. q. 5. dixit vid gl. i. c. cu
piētes. i ver. malignātiū. de elec. li. 6. 20
¶ Utꝝ locās arma eq̄s ꝛ hmōi eunti
ad bellū r̄petat si amittanꝛ i bello? Re.
Inno. i. c. sicut. el. 3. ꝺ iureiu. ꝙ n̄: qꝛ sic
ea ɔduxit. ff. loca. l. itē q̄riꝛ. §. si q̄s bin.
facit. l. videam⁹. §. fina. ff. eo.
¶ Utꝝ comodās possit silr r̄petē? Re. 21
Inno. vbi. s. ꝙ nō: qꝛ nō excessit fines
ɔ̄ct⁹. ff. como. l. si vt certo. §. sꝫ iterdnꝫ.
¶ Utꝝ tenēte aliq̄ rē meā liceat mihi 22
violēt auferꝛ? Re. Pa. i d. c. sic. aut ico
tinēti r̄cuperaꝛ vult: ꝛ lꝫ: qꝛ vi vi repel
lē lꝫ. ꝺ q̄ īfra. Defēsio. Aut n̄ stati: ꝛ sic
dꝫ p iudicē r̄cupaꝛ si pōt. sic i ɔ̄fectū iu
dicis p̄t dn̄s rē suā ēt violēt si alr n̄ pōt
facē r̄cupaꝛ. ar. l. ulti⁹. C. ꝺ ind. i. gl. ꝛ. l.
ait p̄toꝛ. ff. ꝺ his q̄ i frau. cre. §. si dbitoꝛē
no. Inno. i. c. oli. el. i. ꝺ resti. spo. ꝛ Ale.
Ric. ꝛ sco. i. 4. di. 15. ꝙ si alr n̄ possūt rē
meā hꝛē: licꝫ furto eā tolleꝛ. ꝺ q̄ dicvt i
fra. furtū. §. 40. Nō tn̄ lꝫ pmēdaciū: qꝛ
nō lꝫ mētiri p alteri⁹ vita. 22 q. 2. ne q̄s
Et sic limita gl. i. c. cupiētes. ꝺ elec. li. 6

b Enedictio sup populū q̄dā solēnis
que fit cū illa solēnitate. Adiu
toriū nr̄z ꝛc. Et hāc soluz episcopi pos
sunt facere

funt facere ĩ tota fua diocefi ꝛ archiepi
fcopi in tota prouincia cum vifitant ꝛ
legati ĩ termĩs fue legatõis. ꝛ abbates
q̇b⁹ ex ṗuilegio ɔceſſuȝ ẽ: vt notaṫ. 26
q. 6. miſtrare. de ɔſe. di. i. cũ ad celebrã
d̃ s. de excef. p̃la. accedẽtib⁹. ꝺ ṗui. ab
bates. li. 6. Alia fimplex. ꝛ h̃ fit a facer
dotib⁹ ĩ miſſa abñte ep̃o aut ꝺ mãdato
ei⁹ cũ pñs ẽ. 21. di. deniq̃ȝ. 95. diſt. ecce
ego dico.
1 ¶ Utꝝ bñdictõ calic̃ pamẽtoꝝ ꝛ hmõi
ꝑ miſſis celebrãdis poſſit fieri a facer
dote? R̷. doc. ĩ cle. attẽdẽtes. ꝺ ſta. re. te
nẽt ꝙ nõ: q: ſunt poti⁹ ordinis ep̃alis.
ꝛ h̃ idẽ in dcõ. c. abbates. Sȝ iudicio
meo nullo iure eoꝝ dictũ ꝓbaṫ. Et cre
do ꝙ ĩmo poſſit bñdicẽ paſſita tali rõe
mot⁹. Preſbyter põt oĩa facẽ q̃ ſunt or
dinis: niſi ſint ordĩs ep̃alis vel ſp̃ãliter
eiſ ĩterdicta. c. q̃uis 98. di. ꝛ. d. c. ecce: ꝛ
63. di. legim⁹. ſ: bñdictio pamẽtoꝝ cũ
nõ ſit ordinis ep̃aƚ: pȝ q: cõpetit abba
tib⁹ ex ɔſuetudine vt tenẽt doc. in. d. c.
abbates: ꝛ. d. Cle. attẽdẽtes. qꝺ fieri ñ
poſſet ſi eẽt ordis ep̃aƚ. ar. eoꝝ q̃ notã
tur. ĩ. c. pe. de ɔſe. ec. vel al. nec ẽ ẽt eis
ꝓhibitũ. pȝ q: in dicto caplo q̃uis ꝓhi
beṫ ɔſecratio ſacerdotũ diaconoꝝ. ꝛ ſb
diaconoꝝ. ɔſecratio virginũ. ɔſecratõ
eccl̃ie vel altaris. criſma cõficere. criſ
mate frõtes baptiſmatoꝝ ſignare. pu
blice penitẽtes recõciliari. ꝛ in. c. mini
ſtrare. 26. q. 6. addiṫ ꝙ nõ bñdicat pu
blice plebẽ ĩ eccl̃ia. Qꝺ intellige vt di
xi. ſ. ꝛ ĩ. c. ɔſulto. de ɔſe. di. i. ꝙ nec cor
palia dȝ ɔſecrare: ꝗ veſtimẽta põt. q: . ĩ
c. veſtimẽta: ꝛ ĩ. c. vaſa. de ɔſe. di. i. ni
hil d: ꝺ ep̃o. Quare credo oĩa q̃ ꝑtinẽt
ad celebratõeȝ miſſaꝝ q̃ ñ fiũt cũ ſacra
vnctõe: vt ẽ calix ꝛ patena: ꝛ ñ ſũt eis
ſp̃ãliṫ ĩhibita: ſicẽ ſũt corꝑalia q̃ ab ep̃o
dñt eẽ bñdicta: vt ĩ. d. c. ɔſul. ꝛ alia hu
iuſmodi pñt bñdicẽ. ar. d. c. q̃uis. ꝛ. c.
ecce. niſi ep̃s eſſet pñs. q: nõ licẽt. ar.
c. deniq̃ȝ. 21. di.
2 ¶ Utꝝ abbates poſſit ſiƚr bñdicẽ. Be.
in. d. c. abbates tȝ ꝙ ſic oĩa ĩ q̇b⁹ ſit x̃
baƚ ſolũ bñdictio ꝛ q̃ñ faciũt ad op⁹ ſua
rũ eccl̃iaꝝ: al's ñ. Sȝ ego dubito ꝺ bñ
dictõe corꝑaliũ q̃ lȝ ſit x̃baƚ ſolũ: tñ vƚ
ep̃o reſuata. d. c. ɔſulto. niſi dicam⁹ de
rogatũ ꝑ ɔ̃riã ɔſuetudinẽ: cũ ſit poti⁹
ep̃is reſuata rõe dignitaƚ ꝙ ordis. Et
ĩ õ abbates poſſent ex ɔſuetudine. ar.
c. accedẽtib⁹. Jdẽ dic ꝺ bñdictõe calicis
de q̃. infra. Calix. §. i.
¶ Utrũ veſtis debeat iteꝝ bñdici q̃ñ 3
repeciaṫ. R̷. ꝙ ñ niſi q̃ñ ſit taƚ refeciatõ
ꝙ ſine ip̃a cũ dicta veſte nõ poſſȝ cele
brari: puta toti⁹. manice ꝛ hmõi: q: cũ
amittat formã dȝ iteꝝ bñdici. ar. eoꝝ
q̃ notanṫ. ĩ. c. i. de ɔſe. ec. vel al. Secus
dico ſi de ſtola fiat manipul⁹ vƚ ꝺ mã
pulo ſtola: q: ñ vƚ alia forma niſi ꝙ vnũ ẽ
hui⁹ alr̃o: ꝗ qdẽ breuitas ñ mutat formã.
¶ Utꝝ ſpõſa q̃ ñ ẽ x̃go debeat bñdici? 4
R̷. ꝙ nõ. 23. di. feriati. ĩmo bñdicẽs has
nuptias ab officio ꝛ bñficio ſuſpẽſus
dȝ mitti ad papã. c. i. de ſecũdis nup.
¶ Utꝝ diacon⁹ poſſit bñdicẽ mẽſam? 5
R̷. ꝙ nõ pñte p̃ſbytero: niſi eẽt diaco
nus cardinaƚ: ſȝ abñte p̃ſbytero põt ſȝ
notata in. c. legim⁹. 93. di.
¶ Utrũ recipẽ pecuniã ꝓ bñdictõe nu 6
bentiũ ſit ſimonia? R̷. ꝙ ſic. text⁹ ẽ in. c.
cũ in eccleſie. de ſimo.
¶ Utꝝ mƚier poſſit bñdicẽ. R̷. ꝙ ñ niſi 7
vt p̃t q̇lȝ bon⁹ x̃pian⁹. c. noua. ꝺ pe. ꝛ re.
q: q̃ ſt ordis ñ cadũt ĩ mƚier. d. c. noua
¶ Utꝝ bñdictio mẽſe ꝛ aq̃ ſit certi or 8
dis? R̷. ſȝ Jnno. in. c. i. de ex. p̃la. li. 6. ꝙ
bñdictio aq̃ ſic: ꝛ iõ eẽt irregularis excõi
cat⁹ vel ſuſpẽſus ip̃m bñdicẽdo. ſecus
de bñdictiõe menſe q̃ nõ eſt ordis.
¶ Utꝝ libri eccl̃iaſtici ſint bñdicẽdi? R̷ 6
ſm gl. in. c. i. de pigno. ꝙ nõ.

b **Enefacere** ex timore ꝛ nõ ex a
more non reputaṫ bñfacẽ: ſȝ ꝑ
nõ facẽ. 23. q. 5. ad fidẽ. 23. q. 5. ſicut eṫ
de ɔſe. di. 5. q̇cq̇d. 86. di. nõ ſatis. de re.
iu. q̃ ex timore.

b **Eneficiũ** eſt q̃dã beni uolẽtia actõ
gaudiũ tribuẽs capiẽti. ĩ. l. feu.
c. i. ex q̇. ca. feu. ait. ꝛ Pa. ĩ. c. vnico ꝺ co
mo. ꝛ ĩ. c. ad audiaȝ. de p̃ſcrip. h̃ diffini
tio ɔp̃hẽdit qꝺcũq̃ȝ qꝺ d: bñficiũ. Sȝ
h̃ de eccl̃iaſtico ſolũ dicendũ eſt.
¶ Quotuplex eſt bñficiũ eccl̃iaſticum 1
R̷. ꝙ aliꝺ ẽ religioſũ aliꝺ ſeculare. Re
ligioſuȝ aliꝺ ſimplex: vt canonicat⁹ re
gularis. Aliud duplex: vt abbatia ꝑo
rat⁹ vel aliꝺ hñs iuriſditõem. Secula
re x̃o aliꝺ ſummũ: vt papat⁹. Aliꝺ ma
ius: vt ep̃atus. Aliud mediocre ſeu du

par:vt dignitas ꝉ pſōat⁹ ꝉ aliꝺ bñſ cur ā
aīaꝝ. Aliꝺ min⁹ ſeu ſimplex :vt canōia
capellāia aduocatoꝛia ꞇ hmōi. Aliꝺ ñ
habēs adminiſtratiōez: ꞇ iſto mō ꝺr lar-
ge bñficiū. Et eſt quādo ꝗs habꝫ bene
ficiū non ī titulū: vt ſunt capellani ad
nutū amouibiles. ſꝫ quādo habꝫ ī titu-
lum aliquod bñficiuꝫ cui eſt aſſignata
dos quātumcunqꝫ ſit ſimplex ꝺr hēre
beneficium cum adminiſtratione ſm
Ge. in. c. pñti. de off. oꝛ. li 6.
2 ¶ Utꝝ ꝑbenda ſit ꝗd ſpūale? R. Pa. in
c. dilecto de ꝑben. ꝙ ſi eſt ānexa iuri ca
nonie parti eſt ſpūale ꞇ ꝑtiꝫ tpale. Si
vero nō eſt annexa canonie: vtputa qꝛ
in eccl'ia ñ ſunt ꝑbēde diſticte ſꝫ omia
communia ꞇ ꝑ capl'm aſſignat̄ iſti vnū
pꝛediū ī ꝑbēda ꞇ alteri aliud vl' quid ſi
mile: vl' etiā ſi ſunt diſtincte tamē nō
ſunt canonicatib⁹ annexe: qꝛ nō eſt ibi
numerus canonicoꝝ: tunc eſt mer̄ tem
poꝛale: ꞇ poteſt concedi etiam laico ad
ipſius ſuſtentationem.
3 ¶ Utrum altaria que dant̄ in tituluꝫ
perpetuum dicantur beneficia? R. ſm
gl. in cle. 2. de deci. ꞇ ſequitur Ge. in. c. i.
de conſue. li. 6. ꝙ ſic. ꞇ appellatione of-
ficij altaria pꝛedicta intelligūt̄. facit. c.
2. de cōceſ. pꝛe. Secus ſi nō dāt̄ in titu-
lum: quia beneficiuꝫ nō dicunt̄ ꝓpꝛie.
4 ¶ A quo dꝫ dari bñficiū eccl'iaſticū? R
ꝙ regl'arit̄ ꝑ oꝛdiāriū: niſi ex ſpāli ſtatu
to vl' ꝯſuetudie ad aliū ꝑtieat: vt. j. di-
5 ¶ Utꝝ capitulū ſede vacāte poſ cam
ſit ꝯferre? R. ꝙ nō illa bñficia ꝗ ad epī
collationē ꝑtinēt: ſed bene pōt ꝯferre il
la ꝗ ad epm ꞇ ipm captꝫ coīter ꝑtinēte
Silr talia bñficia pōt ꝯferre qñ eps ē
ſuſpēſus a collatōe bñficioꝝ: ēt ſi eps
hēret itereſſe in tali collatōe tāꝗ ꝑlat⁹
Et idem pōt eps qñ capl'm eēt excoica
tum ſeu maioꝛ ꝑs maioꝛi excoīcatiōe
vel ſuſpēſuꝫ. c. ſi ad epm. ne ſe. va. li. 6.
Si ꝟo ꝑtinet ad epꝫ collatio ꝯſilio ca-
pl'i vl' aſſenſu nō poſſet capl'm itromit-
tē niſi ſuſpenſus eēt ī moꝛa petēde re-
laxatiōis. Si ꝟo capl'm vl' ali⁹ de ꝯſue
tudie vl' ſtatuto debꝫ ꝯferre ꝺ cōſilio
epi: ꝺfuncto epo vl' ī remot̄ agēte ita ꝙ
in bꝛeui ei⁹ pñtia nō poſſit hēri ñ ꝓpte
rea dꝫ differri collatio: vt in. c. ad epm.
6 ¶ Quid ꝺ bñficijs vacantib⁹ in curia.
R. ꝙ oia bñficia dignitatēſ ꞇ pſōat⁹ va
cantes in curia romana nō pñt confer
ri niſi per papam. Silr bñficia digni-
tates vel pſonatus curialiū vel accidē-
tium ſeu recedentiū de curia ſi decedūt
in locis vicinis curie ad duas dietas
legales que faciūt. 20. miliaria pꝛo die
l. i. ff. ſi quis cau. Et notat gl. in. c. pñti
de ꝑben. li. 6. Uñ ſi ꝯſtarent ꝑ. 41. mili
are nō includerēt̄. ff. ꝺ ver. ſig. l. 3. Limit
ta niſi ꝑdicti moꝛerēt̄ ī loco ꝓpꝛij domici-
lij vl' ꝓpꝛie dom⁹: qꝛ tūc nō reſeruat̄ pa
pe niſi eēt tal' curial' ꝗ lꝫ hēt ibi ꝓpꝛiū
domiciliuꝫ: tñ ſoluꝫ moꝛabat̄ ibi ꝓpter
curiā: qꝛ tūc reſeruat̄. Silr reſuat̄ quā
do eſt curia: qꝛ moꝛit̄ ī loco vñ rcedit cu
ria vl' ī itinere dū curiā ſequeret̄ ꝙ tūc cū-
ꝗꝫ vbi ꝺcedit ſit remot⁹ ab ipa curia. Ue
rū eſt ꝙ poſt mēſez ſi nō fuerit collata
bñficia ꝑdictoꝝ ꝯferr̄ poſſūt illi ad ꝗs
ꝑtinet eoꝝ collatō ꝑ ſe ipſos tñ vl' ipis
agētib⁹ in remot̄ ꝑ ſuos vicarios gña-
les ꝗb⁹ id ꝯmiſſuꝫ fuerit in eoꝝ dioceſi
b⁹ exiſtētia: niſi eēnt ꝑꝛochiales eccl'ie ꞇ
vacarēt ſede apl'ica vacāte: vel ſi añꝙ
papa ea ꝯferret moꝛtu⁹ eſt. Hec notāt
in. c. lꝫ. el ꝑmo. c. ſtatutū. c. pñti: ꞇ. c. ſi a
poſtolica. de ꝑben. li. 6. Aduerte ēt cir-
ca hec ad regulas cācellarie ꞇ ꝯſeruatō
nes que faciūt cōmuniter ꝓntifices ī
ſua creatione: quia nō ſemper ſe habēt
vno modo. Ideo non pono hic. 7
¶ Quid de pꝛeſentatis a patronis ſe-
de vacante? R. ꝙ capituluꝫ poteſt eos
admittere ꞇ inſtituere in bñficijs: licet
ad epiſcopū ſi viueret pertinuiſſet. c. ꞇ
ſi capitulum. de inſti. lib. 6.
¶ Quid ſi epiſcopus ꝯferat bñficium
abſenti? R. ꝙ. lꝫ nō fiat ſuū donec ꝯſen
tiat: tñ eps nō poterit alteri ꝯferre do-
nec ille recuſet. nec valet collatio ſi cō-
ferat niſi eps aſſignaſſet terminū ꝯpe-
tētem ꝯſentiēdi infra quod nō ꝯſentit
ſi tñ poſt terminum iterum cōſentiret
anteꝙ alteri eſſet collatuꝫ valeret. c. ſi
tibi abſenti. de pꝛeben. lib. 6.
¶ Utrum eps vel alius cui mandaba 9
tur de beneficio ꝓuideri pauperi cleri-
co teneat̄ iteruꝫ pꝛouidere ſi ille cleric⁹
aliud eſt ꝯſecut⁹? R. ꝙ nō. c. ſi pauperi
de pꝛeben. lib. 6.
¶ Utꝝ eps teneat̄ oꝛdiat̄ ꝑ ipꝫ ꝓuidet̄ 10
ꝺ bñficiō? R. ꝙ ſic ſi ē ī ſacris oꝛdiat⁹. c.
cū ſꝫ ꝺ ꝑbē. Idē dic qñ ꝯmiſit ꝙ oꝛdiet̄
ꝑ aliū

p aliū.c.si eps.ð pbē.li.6.Et h verū nisi
hēat suā vel paternā hēditatē vñ possit
substētari ꝫ glo.in.d.c.si eps.
11 ¶ Utruz promittēs alicui puidere ð bñ
ficio eccliastico nō vacāte vel ꝗlitercūqȝ
ꝗ pmittat cū potuerit teneat.R.ꝙ nō:
quia talis promissio est nulla.c.de te-
standa.ð concel.preben.lib 6.
12 ¶ Utrū recipiēs bñficiū eccliasticum de
māu laici cadat i aliquā penā.R. Inn.
i.c.qsqs.de elec.ꝙ sic.qꝛ ē ieligib ł ipso
iu.de iu.patro.pterea:tñ eps possȝ cuz eo
dispēsare.ꝫ eūdē.ar.c.nup.ð sen.excō.
13 ¶ Utrū qs possit renūciare suo bñficio
vt alij puideat.R.Pa.i.d.c.dilecto.de
pben.ꝙ sic:dūmō in actu renūciatiōis
nō deducat in pactū:ſȝ ipsaȝ renūciatio
nē faciat pure ꝛ libere:als eēt simonia
cū:vt vult gl.in.d.c.dilecto.ꝛ glo.in.c.
ex pte.el.i.de offi.dele. Si tñ i aio gere
ret vt alteri ꝯcederet: nō esset simonia
dūmodo pactū nō faciat:lȝ peccet:vt ē
clara glo.in.c.ordinationes.i.q.i.
14 ¶ Cui pōt dari bñficiū eccliasticū.R.
ꝙ solis clericis nō cōiugat. ꝛ hñtib9 eta
tē debitā:ꝛ q̄ sit etas debita.vide ifra.
Etas.ꝛ quis ordo requiratur vide ifra.
Clericus.7.§.5.
15 ¶ Utrū clericus cōiugat9 possit hēre bñ-
ficia eccliastica.R.Pa.in.c.sane.ð cle.
ꝯiu.ꝙ nō. Sed nec ēt admistrationes
eccliasticas.Et p h puto ꝙ nō possit eē
vicari9 epi.qð tenēt doc.in.c.vno.co.ti.
li.6.ꝛ in.c.Ioā.Idē Pa.e.t.tȝ ꝙ nec ēt
pōt dispēsari cū eis vt hēant bñficium
simplex:lȝ alij ꝯriū teneāt:ꝛ pōt salua-
ri dictū eoꝝ vt valeat dispensatio si fiat
a papa.ꝛ Pa.intelligat non valere si fi
at ab inferioribus pape.
16 ¶ Utrū fili9 sacerdotis possit obtiere bñ
ficiū i ecclia pris.R.ꝙ sic.si als ē legiti
m9.c.ad h.de fi.psby.dūmō ñ ad illas
dignitates vel pbēdas q̄ imediate pat
ei9 habuit pmoueat.c.ꝯstitut9.ð fi.ps.
Et noīe filioꝝ i h veniūt ēt nepotes ð iu
re i hēditate succedētes:vt sūt p rectam
lineā descēdētes nepotes.ar.isti.ð her.
q̄li.ꝛ di.§.sui.ꝫ Ho.ꝛ Ber.i.c. ad extir
pādas.ð fi.ps. Sec9 i collateralib9 in q̄
b9 successio locū ñ hȝ.ar.ð of.dle.c.ex p
te.Itē ꝫ Ho.nepos pt pōt imediate i
eccla quā au9 ei9 habuit pre ei9 viuēte:ſȝ
pre mortuo ñ pt:qꝛ cessat rō i prio cāu
successiōis:ſȝ ñ i scdo.Itē aduerte ꝙ si
pr hūit psonatū:imediate ñ poterit fili9
in eadē ecclia hēre vicariā:vt i.c.micha
el.de fi.ps.vł ecōrio.si pr hūit vicariam
ppetuam filius imediate ñ poterit hēre
psonatuz.vt in.c.ꝯstitutus.de fi.psby.
¶ Quis pōt dispēsare cū illegitimis vt 17
obtineant bñficiū eccliasticū.R.ꝙ eps
i bñficio simplici cui nō imiet cura aīa
rū:vt i.c.is q̄.ð fi.ps.li.6.Nec distiguo
ibidē:ā sit spuri9 adulti9:vł nālis.lȝ q̄
ad successiōes distinguāt ꝛ.i dificltate
dispēsādi.In alijs aūt solus papa.
¶ Sȝ nūqd poterit eps dispēsare cuz 18
talib9 i psonatu vł digitate sine cura.R.
gl.i.d.c.is q̄.ꝙ nō:ſȝ sol9 papa.Et eā se
quūt cōit doc.ēt si efficeret religiosus.
¶ Utrū eps possit cū pdictis dispēsare
in cāonicatu ecclie cathe.R.ꝫ archi.in
d.c.is q̄.ꝙ sic ex q̄ ñ iuenit pbibitū.Et
cū eo ꝯcordat.Ge.i.d.c.is q̄.lȝ Io.mo.
ꝛ alij teneāt ꝙ nō pt.Quod nō placet.
¶ Utrū eps cū pdict. possit dispēsare i 19
rectoria.R.ꝙ sic i oi bñficio:dūmō non
cadat i nomē dignitatis vł psonat9:vel
hēat curā aiaꝝ.Et h tenē:lȝ qdā teneāt
ꝯriū:vt no.Ge.i.d.c.is q̄.Et rō potissi-
ma ē:qꝛ ptās dispēsandi ꝯcessa alicui
cui9 effect9 ñ i ipȝ ſȝ i aliū ð:iuri dȝ la
te iterptari:vt no.Io.an.i.c.si.ð pn.sig.
Et se.Io.ð imola.ꝛ Ge.in.d.c.is q̄.Et
maxie qñ iterptatō fit ꝯ ipȝ ꝯcedētē.iu
x.no.ð puil.c.qꝛ circa.Et iō iura q̄ vidē
tur ꝯria itellige ꝛ limita ꝙ loquunt in
dispēsatiōe alicui ꝯcessa: cui9 effectus i
ipȝ dertuat q̄ stricte iterptāda ē.qð no.
¶ Quid si bñficiū simplex hēat curam 20
aiarū annexā.nūqd eps poterit dispen
sare cū pdictis.R.ꝫm Archi.in.d.c.is
qui.ꝙ sic.qꝛ talis nō dȝ hēre curam aia
rum:vt pbat tex.in.c.sup eo.de prebē.
li.6.Nā vt ibi pȝ pōt qs hēre pbendam
ꝛ dignitatē cui annexa ē prochialis ec-
clesia:ꝛ tñ nō posset qs hēre sil' dignita-
tem ꝛ ecclesiaȝ curatā.c.de multa.ð p-
bē.Zap9 abbas limitat h veꝝ qñ ecclia
curata hȝ vicariū aliū ab isto:als ñ.A-
lij doc.idistincte tenēt ꝙ nllo mō eps pt
dispēsare.vid Ge.i.d.c.is q̄. Mihi plȝ
pria opi.cū pdicta limitatōe dñi Zapi.
¶ Pone ꝙ i ecclia ē statutū iuratū ꝛ p 22
papā approbatū ꝙ null9 illegitim9 ibi
pmoueat an eps possit dispensare.R.

Jo.mo.⁊ sequit̃ He.i.d.c.is q̃.ꝙ nõ ex
quo tale statutũ ẽ iuratũ vł ꝯfirmatũ
Sec⁹ eẽt si solũ esset statutũ nõ iuratũ
vel ꝯfirmatũ q2 tũc posset epũs dispẽsare
ꝯ ꝓpriũ statutũ iuxta no.ꝺ elec.c.lz ca-
no. li. 6. Limita p̃dicta oĩa ꝙ epũs põt
dispẽsare cũ illegitimo ĩ bñficio simpli
ci vez: nisi aliꝺ ĩpedimẽtũ canonicum
obstet ꝙ illegitimitas et sup̃ q̃ epũs non
possit dispensare:vt in.d.c.is qui.
23 ¶ Utꝝ dispẽsat⁹ vt ꝓmoueat̃ ad ordĩes
sacros p papam:ꝑ h̃.videat̃ tal' illegiti
m⁹ dispẽsat⁹ vt possit obtinere bñficiũ cũ
cura.R.ꝙ nõ dispẽsatio ñ trahitur ad
ꝯsecutiua ei⁹ sup̃ q̃ dispẽsat̃ quãdo di-
spẽsatio ĩꝑmit effectũ validũ sup̃ actu
in quo dispẽsatur absq3 eo ꝙ extẽdat̃
ad illꝺ ꝯsecutiuũ sm̃ He.in.d.c.is qui.
24 ¶ Utꝝ p̃fat⁹ illegitim⁹ dispẽsat⁹ vt pos-
sit obtinere bñficiũ ecclesiasticũ possit p⁹
ꝓmũ postea aliꝺ obtinere virtute dispẽ-
satiõis.R.He.i.d.c.is q̃.ꝙ paul⁹ h̃ di-
stiguit ꝙ aut dispẽsatõ fuit fcã sup̃ cer-
to bñficio:⁊ tũc si fuit ĩ culpa vt illꝺ nõ
haberet sic aliꝺ ñ poterit habere. Si ꝟo
nõ fuit ĩ culpa vł dispẽsatio sup̃ ĩcerto
bñficio fuit sic poterit p⁹ ꝓmũ aliꝺ hr̃e
Et plz mihi lz He.ibi videat̃ tenere opi.ꝺ
Lapi.q̃ aliter distiguit. Sz mihi ñ plz
Uide eum ibi si placet.
25 ¶ Utꝝ p̃fat⁹ dispẽsat⁹ vt possit hr̃e bñ-
ficiũ curatũ possit ꝑ h̃ obtinẽ dignitatẽ
R.He.i.c.fi.de fi.pres.ꝙ nõ.q2 ista po-
nũt̃ vt diuersa ĩ.d.c.fi.ergo vno ꝯcesso
nõ vꝺiet aliꝺ.Uñ ĩ dispẽsatõe ñ ꝓcedit
argumẽtũ a maiori:nec a simili vt ibi no.
26 ¶ Utꝝ illegitim⁹ vł irregula- He.
ris dispẽsat⁹ ĩ ordĩe ⁊ bñficio atq3 pro
mot⁹ possit postea ĩpetrare dispẽsatõez
sup̃ pluralitate nõ fcã. mẽtõe ꝺ ꝺfectu
illegitimitat̃ vł irregularitat̃.R.bz He.
in.d.c.fi.ꝙ nõ.tex.est in.d.c.fi.
27 ¶ Utꝝ epũs possit dispẽsare cũ p̃dictis
illegitimis vt possint plura bñficia sim-
plicia retinere simꝰ.R.He.vbi.s.ꝙ nõ. fa
ct.c.is cui prio.R.de p̃bẽ.li.6.vbi qñ
ꝯcedit̃ alicui vt possit bñficiũ aliꝺ ꝯfer-
re:intelligit̃ de vno ⁊ nõ de plurib⁹.
28 ¶ Utꝝ epũs possit dispẽsare cũ illegiti-
mis vt habeat simplex bñficiũ seu p̃bẽ
dã ĩ ecclesijs suoꝝ patꝝ q̃ sũt sacerdotes
R.ꝙ ñ ĩ ipis vmẽtib⁹.c.cũ decorẽ.ꝺ fi.p̃l.
Multotiẽs ĩ canonicatu.c.ad abolẽ-
dã.ꝺ fi.p̃l. Sz ipsis mortuis sic:dũmõ
nõ dispẽset sup̃ bñficio seu p̃bẽda quã
ei⁹ pr̃ tenebat ĩmediate. sec⁹ si mediate
Hosti.tñ tenet ꝙ nũq̃ canonicatũ in cadẽ
ecclia poterit habere ex dispẽsatõe epi.
Sz ꝯriũ credo veri⁹ vt no.ĩ dict.c. 29
¶ Pone papa dispẽsauit cũ illegitimo
vt possit ꝓmoueri ad bñficiũ etiam cu-
rã habẽs nunq̃d per istã dispẽsatõem
poterit promoueri ad bñficiũ cui p̃fici-
end⁹ ẽ ꝑ electionẽ eligẽd⁹.R.sm̃ He.in
d.c.is q̃ ꝙ sic:q2 si qñ viciũ tollit̃ ex toto
vt ĩ casu p̃dicto p̃t eligi:vt ĩ.c.cũ Uito
nien.ꝺ elec. ẽt si eẽt dubiũ an ꝯtra dispẽ
sationis tollãt̃ ex toto viciũ ⁊ hoc te-
net.lz alij dicãt ꝙ nõ põt eligi.
¶ Infra qꝺ tẽp⁹ d3 bñficiũ vacãs cõce- 30
di.R.ꝙ ĩ cathedrali ⁊ regulari ecclesia
vacãte p̃lato.ĩ.tres mẽses eligẽ tenen-
tur.c.ne ꝓ ꝺfectu.de elec.nisi eẽnt p̃ui
legiati vt minores. Alia aũt bñficia ec
clesiastica.ĩ.6.mẽses.c.nulla.ꝺ ꝯces.p̃b.
Alias collatio seu ꝓuisio ꝺuoluitur ad
eũ q̃ ꝓxio p̃esse dignoscit̃:nisi ĩ casu ĩ q̃
ꝓuisio ꝑtinet ad capł3 ꝺuoluit̃ ad ep̃3 et
ecõtrario ⁊ p⁹ ad metropolitanũ et post
ad papã.h̃ ẽ vꝝ nisi legitio impedimẽto
eẽnt ĩpediti. Et ĩcipit currẽ dictũ tem-
p⁹ a die sciẽtie:ñ vacatiõis.c.q2 diuersi-
tatẽ.ꝺ cõ.p̃. Et ĩtelligit̃ legitimũ ĩpedi
mẽtũ ꝑegrinatio vł suspẽsio ẽt ex culpa
nisi esset ĩ mora petẽde absolutionis:
d.c.q2 diuersitatẽ. Et si bñficia ꝑtinerẽt
ad regulares exẽptos:epi ꝓuidebũt ñ obstã
te.exceptiõe cle.q2 regulares.ꝺ sup.ne.p̃. 31
¶ Utrum prefatum tempus habeat lo
cũ ĩ habẽte ĩstituere p̃ñtatũ ꝑ patronũ3
R.dñi de rota tenẽt ꝙ nõ:q2.d.c.nulla
nõ extẽdit̃ ad eũ q̃ hz ĩstituere: s3 ad eũ
nõ extẽdit̃ ad cũ q̃ hz ĩstituere : s3 ad eũ
¶ Utꝝ liceat alicui sibi ꝓ:q̃ hz ꝯferre. 32
curare bñficiũ.R.Tho.⁊ Ray.ꝙ bñfici
u3 ñ cura aiaꝝ nõ lz. q2 idonee nõ põt
admistrare sñ gr̃a seu caritate quã nul-
l⁹ se habere scire põt. Secus eẽt ꝺ alijs
bñficijs q2 pñt ꝓcurari. Aug.de ãcho.
li.ꝺ ptãte pape t3 generalit̃ nõ posse sñ
peccato.Qꝺ veru3 credo qñ principalit̃
procurat vt habeat beneficiũ. Sec⁹ qñ
principalit̃ ꝓcuraret vt posset ꝓdesse.
¶ Utꝝ occupãs bñficiũ viuẽte sciẽte fa- 33
ciẽs se ĩstitui:sit ĩfamis.R.Pa.i.c.i.ꝺ
ꝯces.p̃bẽ.ꝙ sic.3.q.2.audiuim⁹. Et so-
lus papa dispẽsat cu3 eo sicut cũ illo q̃

vnēte vxoꝛe aliā accepit:vt ī.c.ſi.ꝺ eo q̄ duxit ī vx.quā pol.ꝑ adul. Ex q̄ cō/cludit Pa.ibidē ꝙ lʒ cū vacaret fecēit ſe iſtitui ꝉ ſibi ꝯferri a papa ñ bīta mē/tiōe ꝺ occupatōe poſtea ñ vʒ.ꝛ ē ſub/repticia q: n ſic facilit̄ obtinuiſſet.fač c.poſtulaſti.ꝺ reſcri. Silr̄ dič ꝺ eis q̄ ꝺ facto occupāt vl̄ ꝑ brachiū ſeculare ſe ī vacātib⁹ bñficijs ītrudūt.ſi ñ faciūt mētionē ī ipetratōe ꝺ tali occupatiōe: q: oē id ex q̄ ñ ita facilr̄ obtiereť ta/citū īducit ſurrepcionē.ꝑ.ꝺ.poſtulaſti

34 ¶ Quot bñficia pt q̄s hēre cū ſitib⁹. R.ſʒ Pa.ī.c.ꝯquerēte.ꝺ cle.ñ reſi. ꝙ hñs bñficiū ꝯgrūciq; ſimplex qꝺ ꝑ ſe ſufficit ad vitā bñficiati ñ pōt aliud te nere ſine peccato moꝛtali.ſʒ gl.ī.c.du dū el.ſo ꝺ elec. Qꝺ limitat idē. Pa.ſi ꝑꝑ ſi ſolū hʒ. Sec⁹ ꝓo ſi collata ſibi eſ ſēt nō rōe ſui:ſʒ ꝑꝑ vtilitatē bñficioꝛū: vt q: ē hō iduſtrioſuſ ꝛ bōe ꝯſcīētie:vt no.ī ca.cū iaʒ dudum de ꝑben.

35 ¶ Utꝝ hñs plᵃ q̄ vnū ſufficit excuſeť ꝑ diſpēſatōeʒ? R.gl.ꝑdcā ꝙ ſic.ſʒ. Pa. ī.ꝺ.c.dudū dič ꝙ hʒ ꝑ idubitato ꝙ nō ſit tut⁹ q̄ ad eccľā triūphātē ēt diſpēſa t⁹ ꝑ papā:qñ diſpēſat⁹ ē ꝑꝑ ſe ꝛ ad ſuā vtilitatē:q: ī h̄ cāu ñ ſolū alterať iuris poſitiui diſpoſitio:ſʒ ēt xp̄i ꝑrimoniū ī iuſte diſpgiť. Cū ḡ papa ñ poſſit ſine cā alienare bōa eccľie ſine graui pcō:vt dič Archi.12.q.2.ñ liceat pape.ḡmlto min⁹ pt dare licētiā alꝫ ipʒ diſpgēdi: vt ī.c.nup.ꝺ reſti.ſpo.p⁹ di.Et ſic ꝯuici tur rō Inn ī.c.cū ad mōaſteriū.ꝺ ſta/tu.mo.q: h̄ ñ ſolū violať ius poſitiuū: ſʒ poti⁹ diuinū. Hoc idē tʒ Ho.ī.ꝺ.c. dudū.quē ſeqť Jo.an.Dič ēt Tho.ī.9 q̄libʒ.q.5.ꝙ hře ꝑres ꝑbēdaſ abſolute ꝯſideraň.eſt q̄d ꝺ ſe ioꝛdinatū: vtpote q: q̄s ñ pt ī diuerſis eccľijs ꝺſeruire q̄ b⁹ q̄ñ ꝑ ſtipēdio ꝑbēde ſi oꝛdiateꝛ vt mi ſtrātib⁹ ī eis dēť.Eſt ēt diminutio diuini cult⁹.vñ vn⁹ loco pl̄iū ꝯſtituiť.Eſt ēt ie q̄litas.vñ vn⁹ hʒ multa bñficia ꝛ ali⁹ ñ pt hře vnū.Cotiet ꝛ aliqñ ꝺfraudatōeʒ volūtatū teſtatoꝝ q̄ vt cert⁹ nūer⁹ ꝑuiē tiū ꝺputeť talia ꝯtuleřt ꝛ mřa alia.ꝛ niſi aliq̄ circūſtātia ſupueniat q̄ ꝑmoue at talr̄ ioꝛdiatōeʒ ei⁹ nūq̄ erit ſine pcō ſič nec ꝓoicidiū ſit ſieī ēt cū diſpēſatōe niſi habeat circūſtātiā q̄ ꝑmoueat ei⁹ ī oꝛdiatōeʒ. Aduerte tñ ſʒ Hoſ.ꝙ ē tri/plex circūſtātia q̄ pt ꝑmonē talē ī oꝛ/dinatōeʒ:ita ꝙ diſpēſatō ſit legitia et tut⁹ diſpēſat⁹. Pria neceſſitas:puta q: plřes ñ īueniūť idonei. Scđs vtilitas eccľiaꝝ ꝛ coꝝ q̄b⁹ pſūt. Tertia ꝑrogati ua mēitoꝝ. Nec valʒ ꝯſuetudo ſʒ Pa. ī.ꝺ.c.dudū.ꝛ iura ſiue gl.q̄ dicūt valē ītellige ꝑ neceſſitate vel vtilitate bñfi cioꝛū vl̄ ꝑrogatiā meritoꝝ:puta q: pl⁹ valʒ hñs q̄ ali⁹ pñs.vl̄ ꝑ potētia ꝑtinē di plᵃ bñficia ſimplicia:ſʒ ñ vt fructus lucri faciat ſibi ad vtilitatē ꝑuatā vel ad augēdū ꝑrimoniū vel vt lauti⁹ vi/uat vl̄ vt facili⁹ ad eꝑatū vl̄ maioꝛē di/gnitatē poſſit aſcēdē:q: cū tali itētiōe ēt vnū bñficiū hře ꝺ ſe ē ioꝛdiatū:q: ē ꝯ rōeʒ:vt ī.c.rō nulla.cū ibi notať.ꝺ ꝑbē.ꝛ ꝯ offčm pietať.16.q.ī.c.ſi. viꝺ ēt de hoc infra.Clericus.2.ꝛ.3.

¶ Utꝝ habēs bñficiū cū cura ſi recipi at ſʒ cū cura ipo iure ſit ꝑuat⁹ ꝑmo? R. ꝙ ſic.ſtatī adepta pacifica poſſeſſione c.ꝺ multa.ꝺ ꝑbē.vl̄ qñ ꝑ eū ſtetit:q̄mī n⁹ hēret.c.lʒ.el ſo.ꝺ ꝑbē.li.6. Et niſi ꝑ mū reſignet ī māu oꝛdiarij vl̄ cui ꝯpe tit ipo iure ē ꝑuat⁹ ēt ſo:ꝛ ihabilis ad q̄dcūq; bñficiū ꝛ ēt oꝛdies ſacros:ꝛ ad papā ꝑtinʒ diſpēſatio.ꝑ ex̄ua. Jo.22. q̄ icipit.Execrabiľ. Et iꝺ ñ poterit ab ſoluere ſubditos rōne ꝑmi bñficij. Fal lit h̄ ī ſeptē cāib⁹. Prim⁹ qñ ſʒ annecti tur ꝑmo.c.ſup eo.de ꝑbē.li.6. Secun dus cāus qñ expēdit ī bōis ꝑꝑis ī vti litatē ꝑmi bñficij ꝛ ipʒ retiet donec ſit ſibi ſatiſfactū.ſʒ An.ꝺ bu.ꝑ.c. q̄cunq; 12.q.4.ꝛ ſufficit ꝙ talr̄ expēſa ſit vtilr̄ cepta:lʒ poſtea a cāu ſit totū ꝑditū.ſʒ Jo.an.ī.c.ex pte.ꝺ ꝯſti.puta q: domū factā ignis poſtea ꝯbuſſit. Terti⁹ cāus qñ acceptat calore iracūdie ſʒ Jo.ꝺ li. ꝛ dič Anto.ꝛ facit gl.ī.c.ex lřis de di/uoꝛ.q̄ vult ꝙ cōfeſſio ex iracūdia facta nō ꝑiudicet. Quart⁹ caſus qñ acceptať ad tps:puta donec aliter fuerit bñfi/cio ꝑuiſū ſʒ Pe.ꝺ ancha.ī.c.ī.ꝺ ꝯſue. li.6. Quint⁹ caſus quādo cōmutauit vnū bñficiū in aliud habēs alia bñfi/cia curata:dūmodo poſſeſſionē ipſi⁹ bñficij ī qꝺ cōmutauit nō fuerit nact⁹. ter.ē ī.c.eo.ſi ꝑ'es.de ꝑbē. Sextus cāus qñ ꝑ diſpēſationē:vt ī.ꝺ.c.dudū. Septim⁹ cāus ī eꝑatu q̄ non vacat ꝑ ſcōʒ.ſʒ gl.ī.ꝺ.c.ꝺ multe.ꝛ Imol.ī cle.

limitaciões ad c. exhecrabilis.

bñfe.de rescri. Idē dic de q̄cūq; alio bñ
ficio eccl'iastico ꝙ q̇s nō p̄t cū alio te-
nere nisi dispenset cū eo. Et q̇s possit
dispensare .j.di.c.§.38.
37 ¶ Utrū hñs bñficiū i cōmēda teneat ꝯ
uare eccl'iā in statu suo? R. Pa.in.d.c.
de mo.de p̄ben.ꝙ sic: nec pōt aliq̇d de
statu eccl'ie minuere: sz de supfluo p̄t si
38 ¶ Quis p̄t dispē- -ubi puidere: al' nō
sare vt q̇s hēat pl'a bñficia l'ria cā iter
ueniēte. R. ꝙ in plurib' simplicib' vł i
vno curato ꝛ alio simplici pōt ep̄s di-
spēsare: vt i diuers eccl'ijs hēat: sed in
vna eccl'ia pōt si sīt simplicia. sz gl.i.c.
l'ras v'ras.de ꝯces.p̄bē. Jo.an.dic̄ vex
si sūt difformia. vñ dic̄ ꝙ p̄t dispēsare
vt q̇s hēat dignitatē ꝛ canōicatū in ea
dē eccl'ia.fa.c.i.cū gl.de ꝯsue.li.6. Fe-
de.ꝯsilio.11 5. tz ꝙ p̄t dispēsare ep̄s vt
q̇s hēat canōicatū ꝛ altare seu bñficiū
alicui' capelle i eadē eccl'ia.ꝛ h' sequit'
Pa.i.d.c.l'ras. In duob' aūt ꝯformib'
ñ p̄t: puta vt q̇s hēat duos canōicat'
i eadē eccl'ia.ꝛ dic̄ Pa.vbi.s.ꝙ hoc se-
quūt' cōit' doc. Et iō duo altaria in ea-
dē eccl'ia ñ pñt i titulū hēri ex dispēsa-
tōe ep̄i ꝯm Guil.de mōte lau. ꝛ vł seq̄
Ge.vbi.s.ꝛ p'z: q: altaria q̄ dāt' i titu-
lū ppetuū dñr bñficia ꝯm gl.i cle.2.de
deci.ꝛ seq̇t' Ge.i.i.c.d ꝯsue.li.6. Alta-
ria ꝟo q̄ ñ dāt' i titulū bñ pñt hri ex di
spēsatōe ep̄i. In psōatib' ꝟo l' dignita
tib' vel admistratōib' aut officijs ppe
tuis q̄cūq; noie cēseant' nō p̄t nisi sol'
papa dispēsare: vt i.d.c.i.s.i eadē eccl'a
vel i diuersis: vt i.c.d multa.de p̄bē.lz
tex.videat' solū de eadē ecclesia phibē.
Sz doc.in dictis.c.dicūt ēt locum hre
i diuers.s.eccl'ijs.p.c.q: nōnulli.d cle.
nō re.qd no.lz Inno.dicat ꝯriū i.d.c.
de multa.s.ꝙ ep̄s pōt dispēsare i plu-
rib' eccl'ijs: dūmodo curā aiax ñ hēant.
39 ¶ Quid siēdū d fructib' bñficiox.vide
40 ¶ Utrū fru- -j.Cleric'.3.ꝛ 13.p totū.
ct' bñficij vacātis sūt ꝯuādi successori.
R.ꝙ sic: vel i vtilitatē eccl'ie expēdēdi
aliter ꝯ faciētes si sunt capl'a: ꝯuent':
collegia: vł singl'ares psone i cathedra
lib' eccl'ijs ꝛ regl'arib' vel collegiat' sūt
suspēsi ipso fcō ab offō ꝛ bñficio: dōec
plene restituerint quicquid pceperūt
nō obstātib' puilegijs vel ꝯsuetudini-
b' vel statut' ēt iuramēto vel sedis apl'i
ce auc'te firmat'.c.q: sepe.d elec.li.vi.
41 ¶ Quid d p̄lat' q̄ bōa eccl'iax: dignita
tuū: p̄oratuū: ꝛ psōatuū vacātiū sibi sb
iectarū vł q̄ ptinēt ad eox custodiā oc
cupāt. R.ꝙ nisi spāli puilegio vł ꝯsue
tudie p̄scripta vel alia rōabili cā h' fa-
ciāt ep̄i ꝛ supiores sīt suspēsi ab igressu
eccl'ie: ꝛ alij ab officijs ꝛ bñficijs dōec
satisfecerint. Idē dic d alijs psonis ec
cl'iasticis: ad q̄x collatōz pñtatōez seu
custodiā ptinēt dignitates: p̄orat' vel
eccl'ie vacātes: vt i.c.pñti.d of.or.li.6.
ꝛ h' phibitio loq̇t' d bois aliax eccl'iax
ab his.d q̇b'.s.i.§.p̄ce: ꝛ i.d.c.q: sepe
42 ¶ Utx fruct' bñficiox possit locari.vi.
43 ¶ Quid -s.Alienatio.in p̄u.ꝛ.§.18.
d iiuste possidētib' bñficia eccl'iastica
R. ꝙ resignare tenent' in manu illi' q̄
p̄t accipe resignatōz: vel si eēt i articlo
mor', alicui altī recipienti eā noie illi'
cui ē faciēda ꝯm Inn. Et ēt tenet' fru-
ct' pceptos restituē.de renū.c.post trā
sitionē.§.rursus. Et dic̄ Archi.ꝙ si ali
q̇s min' canonice obtinet bñficiū.s.si-
moniace vel p fraudē aut surreptōem
aliquā ippetuū nō p̄scribit.c.postula-
stis.de cle.ex.mi. Uex ē qd dic̄ Ho.ꝙ
vite nec̄caria stricte poterit retiere d co
silio ꝯfessoris: ita ꝙ solū nō egeat ꝛ ali
os fruct' in eccl'ie vtilitatē ꝯuertat: q:
restituē tenet'.c.dilecto.d p̄bē. alr ñ p̄t
absolui: nisi obtieat dispēsatōz ab eo q̄
p̄t: nec i foro aīe tenēt ei subditi obedire
vł soluē aliq̇d qñ.sciunt p certo: nec p̄t
eosdē subditos absoluē vel ligare. d q̄
tñ dic ꝛ limita: vt.j.Confessio.4.§.
44 ¶ Utrū filij' puet' bñficio eccl'iastico p
pter crimē lese maiestatis cōmissuz a
p̄re. R.gl.i.c.satis puersuz.56.di.ꝙ ñ
Idē dicit nec pp crimē lese maiestatis
diuine: vtputa q: h'tic' vel scismatic'
c.q̇cūq;.de here.li.6.de scisma.c.vni
co.li.6.vbi lz phibeātur admitti ad be
neficia ecclesiastica talium filij: tñ nō
dicitur ꝙ habitis priuentur: qd nota.

b Igamia est triplex ꝯm gl. in eo.ti.c.
i. Prima dī vera. Secūda similitudi-
naria. Tertia interpretatiua.
¶ Quot modis cōtrahit' bigamia ve-
ra R. ꝯm Ricardum in quarto.di.27.
argu.4.q.i.ꝛ glo.vbi supra. Uno mo-
do quando habuit plures legitimas
vxores

vxoꝛes.26.di.acut⁹.⁊.c.sequēti. Intel
lige si ambas cognouit: al's icc⁹.ar.i.c.
debitum de b ga.

2 ¶ Quot mōis ꝯbit̄ bigamia iterp̄tatī
ua? R̄.ƀ gl.i.d.c.i.ꝙ duob⁹ mōis. Pri
m⁹ qñ ꝯxit cū coꝛrupta.33.di.maritū:
⁊.c.a nobis.c.ti. Intellige si cognouit
eā: al's nō.d.c.debitū. Scđs qñ reddit
d̄bitū vxoꝛi adulterē.34.di.c.si cui⁹.⁊.c.
se. Et si ad p̄ceptū eccl'ie redderet ƀ cōmu
nioꝛē opi.⁊ ēt si ignoꝛabat eē adulteraꝫ
ƀ Pa.i.c.si vir.d̄ adul. allegat d̄ biga.

3 ¶ Sꝫ nūqd acipiēs v̄ginē quā .c.2.
nō cognouit:⁊ ea moꝛtua accepit scđaꝫ
v̄ginē quā cognoscit: vl' ecōtrario pri
mā cognouit: sꝫ nō scđaꝫ efficit̄ bigam⁹?
R̄. Mo.ti.eo.ꝙ nō. Silr si ducit mu
lierē v̄ginē ab aliq̄ despōsatā: sꝫ nō co
gnitā premoꝛtuo sponso nō ē bigam⁹.
di.3.c.si.⁊.d.c.debitum.

4 ¶ Quid si credebat v̄ginē tpe ꝯsūma
tionis mr̄imonij ⁊ post cognouit coꝛ
ruptā? R̄.ꝙ bigam⁹ ē.34.di.si cui⁹.cuꝫ
c.se.nec excusat erroꝛ vl' ignoꝛātia.d.

5 ¶ Utꝝ d̄floꝛās v̄ginē ⁊ postea c.ille.
accipiēs eā vxoꝛē sit bigam⁹? R̄.glo.⁊
Pa.i.c.sane.d̄ cle.ꝯiu.ꝙ nō. Et lꝫ Mo.
vbi.s̄.dicat ꝙ celebrioꝛ opi.teneat ꝯtri
u: ego credo verioꝛē opi.ꝙ nō sit biga
m⁹: qꝛ lꝫ āt.quō op.epi.§.i.velit ꝙ vxo
rē habuerit v̄ginē tñ si attēdam⁹ ad ve
ritatē q̄ opi.p̄ferēda ē.c.nup a nob. d̄
biga.8.di.v̄itate.81.di.q̄cūqꝫ.⁊ q̄ filij
sint.le.p tuas.C.plus va.qđ agi l.i.2.
⁊.3.nō diuisit carnē suā. Nec ob.ꝙ opi.
ꝯtrarie v̄itati.d̄ spōsa.3.q.7 §.tria.ff.d̄
of.p̄to.l.barbarius. C.d̄ testa.l.i. hoi
nes.22.q.2.ff.ad macedo.l.3.⁊ in.d.c.
nup a nob. qꝛ r̄ndet Inn.i.d.c.nup ꝙ
cāualia sūt. Prefert̄ ei aliō opi. v̄itati fa
uoꝛe ꝯtrahētiū ⁊ odio d̄cipiētiū: vt.d.
l.3.ff.ad mace.vl' fauoꝛe p̄lis.c.cū iter
q̄ filij sint le.aut testamētoꝝ: d.l.i. vel
aliq̄ cōis opi.p̄fert̄ v̄itati.d.l.barbari⁹
⁊ i.d.c.nup a nob.vbi factū attēdit qđ

6 ¶ Quid si vnā ...si excedit casū suū.
vxoꝛē habuit ⁊ cognouit añ baptismū
⁊ aliā post? R̄.ꝙ bigam⁹ ē.28.q.vl.c.
opoꝛtꝫ ⁊.c.acuti⁹.lꝫ Io.ꝯtriū dixerit et

7 ¶ Quot mōis ꝯbit̄ bigamia male.
similitudiaria? R̄.ꝙ quattuoꝛ modis.
Prim⁹ cū q̄s ꝯbit cū d̄o p votū solēne:
postea ꝯbit mr̄imoniū de facto.27.q.
i.quotquot: ⁊ de bigamis.c.a nobis.
Secūdus quādo quis diuersis tēpori
b⁹ plures habuit vxoꝛes vnā de iure al
terāꝫ de facto ⁊ cognouit ambas.d.c.
nup. Terti⁹ si simul duas habuit vxo
res vnā de iure alterā d̄ facto: vel am
bas de facto ⁊ cognouit āmbas.d.c.nu
p. Quart⁹ mod⁹ si existens in sacris cō
trahit: vt in.d.c.nuper.

¶ Sꝫ q̄s dispēsare pōt cū bigamis ve 8
re? R̄.ꝙ quidā dixerūt ꝙ nemo potest
tu dic cū Ri.vbi.s̄.ꝙ papa solus pōt.
34.di.lectoꝛ.i gl.vbi lucius dispēsauit
cū Panoꝛmitāo archiepiscopo qui fuit
bigam⁹. Ali⁹ inferioꝛ nō pōt etiā i mi
noꝛibus.no.in.c.vnico.de biga.lib.6.
Idē d̄ bigamis iterp̄tatiue: quia sic i
ipsis est defectus sacramēti: sicut i bi
gamis vere ƀ gl.in.d.c.d̄ bigamis.

¶ Nō q̄d i bigamis similitudiarie pos 9
sit ep̄s dispēsare? R̄.ƀ Pa.i.c.d̄ diaco
no.⁊.c.sequēti.q̄ cle.vl' vo.ꝙ si cleric⁹
i sacris ꝯxit cū coꝛrupta sol⁹ papa di
spēsabit.d.c.nup. Si v̄o cleric⁹ d̄ iur̄ ꝯ
xit cū vna: puta añꝙ eēt i sacris: ⁊ d̄ fcō
cū altera.s.p⁹ oꝛdiatōēꝫ ⁊ āmbas cogno
uit: sol⁹ papa poterit dispēsar̄.d.c.nu
p. Et silr i nō clicis q̄ isto mō bigamiaꝫ
ꝯxerit. Quidā voluerūt restrigere h̄ v̄um
si sciēs īpedimētū accepit de facto eā.
Sec⁹ si ignoꝛabat. tamē cōiter tenet̄
ꝙ siue sciens siue ignoꝛans de impedi
mento secūdā acceperit ⁊ cognouit: qꝛ
tex.ad animū cū ope secuto attēdit: qꝛ
sic i ipsis ē defect⁹ sacri sic in bigamis
vere ƀ gl.i.d.c.i.⁊ in.d.c.nup.ƀ Ge.i
c.vnico.de biga.li.6. Si v̄o exñs i sa
cris: quis ꝯxerit cū v̄gine nec aliaꝫ ha
buit vxoꝛē ante i laicali habitu: vl' i mi
noꝛib⁹ poterit ep̄s dispēsare vt ministret
tex.est i.c.diuersis.d̄ cle.ꝯiu.⁊ i.c.i.q̄
cle.vel vo.cū gl.ibidē.⁊ ēt vt p̄moueat̄
ad vlterioꝛa.c.sane de cle.coniu. Et ad
d.c.nup.qđ r̄f ꝯ.dicit ꝙ itelligit de eo
qui ante sacros oꝛdies aliā habuit: et
p⁹ i sacris aliā accepit. Ad.c.vero.2.q̄
cle.vel vo.dicit ꝙ loquit̄ i illo queꝫ nō
penitet vere: vel ē suspicio de recidiuo
ꝙ tūc nisi īgrediat̄ religionē nō potest
Silr qñ iminet scādalū: vt in.d.not.

¶ Utꝝ bigam⁹ bigamia vera ƀ p̄mū 10
modū sit p̄uat⁹ p̄uilegio clericali? R̄.ꝙ
nō: sed solū illis q̄ sūt i minoꝛib⁹ oꝛdi

bus: s; q̄ sūt ī sacris bn̄ gaudēt ꝑm Be. i
c. vnico de biga. Nō ꝑm eū: qꝛ ille q̄ ē ī
minorib⁹ talit̄ ꝯhēdo pōt viuere: et d;
vt laic⁹ Ille ṽo q̄ ē ī sacris n̄ pōt redire
ad seculū: vt no. de aposta. c. tue. ī glo.
fi. ꝑm. Jo. de fāto. Et iō l; sit ꝑuat⁹ ha
bilitate ord. nū: n̄ tn̄ ꝑuilegio clericali.
Similit̄ religiosus religiōis approba
te gaudet: ita ꝙ tales ꝑcutiēs ēēt excoī
cat⁹: qꝛ l; iste ter. ꝑuet eū ꝑuilegio cler
cali: n̄ tn̄ ꝑuilegio monachali vl̄ religio
nis. Et ter. ī. d. c. vnico. restrīgit vt loq̄t̄
de existētib⁹ ī minorib⁹ ordinib⁹ et n̄ de
monachis: vl̄ existētib⁹ ī sacris. Et hve
rior ē opi. quā sequūt̄. Archi. glo. ī. c. q̄s
q̄s. 84. di. Guil. Bar. Jo. mo. ⁊ Jo. cal
l;. Bonagra ī. c. de bigamis. e. ti. tene
at ꝙ sacerdos q̄ ꝯxit cū vidua: vl̄ duo
matrimonia successiue ⁊ post ea ꝯmisit
homicidiū poterit puniri ꝑ iudicē scl̄a
2 ❡ Utrū bigam⁹ iter ꝑ rē p. d. c. vnicū.
pretatiue sl̄r sit ꝑuat⁹ oī ꝑuilegio sicut
bigam⁹ vere. R. Be. vbi. s. ꝙ sic. Jō t;
glo ī. d. c. vnico. Nec ob. qꝺ ī se. §. dicā
de casu ṽo ad casū fictū: qꝛ ī isto ītꝑta
tio iō ē q̄ ad oē; modū sicut ī ṽo: qꝛ sic
ē ī eis de fect⁹ sacramēti sicut ī ṽis bi
gamis: vt no. glo. ī. c. i. de biga. ⁊ p; ī. c.
d̄bitū. e. ti. vbi dicit ꝙ diuisit carnē suā
facit ēt. d. c. q̄s q̄s. 84. di.
3 ❡ Utrū similitudiarie bigam⁹ sit ꝑuat⁹ si
milit̄ ꝑuilegio clericali. R. Be vbi. s. ꝙ
nō nisi q̄ ad executionē ordinū. Et ex h̄
īfert iō Be. ꝙ ꝯstō penal̄ nō extēdit̄. de
casu ṽo ad casū fictū: qn̄ cas⁹ fict⁹ n̄ fin
git̄ iō eē q̄ ad oē; effectū quē h; cas⁹ ve
rus sicut ē ī ꝓposito: vt p; ī. c. nup. a no
bis. de biga. Intellige g̊ ter. d. c. vnici.
de bigamo ṽo ⁊ iterꝑtatio: ⁊ q̄ nō ē in
sacris vl̄ religiosus q̄ ē nudat⁹ oī ꝑuile
gio clericali. ⁊ astrict⁹ scl̄ari foro: ⁊ ei
sō excoīcatiōis pena ꝑcipit̄ vt n̄ deferat
tōsurā. vl̄ habitū clericalē. c. vnico. ⁊ si
portat peccat mortalit̄. vt ī fra Lex. §. 3

b Bisertus dr̄ qꝛ ꝑ duos dies stam⁹ sup
sextū kl̄. march. Et not. ꝙ vigi
lia scti Mathie sp̄ d; ēē imediate ꝑce
dēti festo eiusdē: nisi veniret festū die lu
ne: qꝛ tūc fieret die sabbati. Et ꝑm ꝯsue
tudinē rōane eccl̄ie tpe bisext⁹ scd̄a die
fit festū scti Mathie h̄ notāt̄ ī. c. q̄siuit
1 ❡ Utrū suspēsus ꝑ ānū ꝯ de ver. sig.
possit celebrare tpe bisext⁹ vltia die āni
bisextil̄. R. gl. ī. d. c. q̄siuit ꝙ si c. Sicut
libertas ꝓmissa seruiēti ꝑ ānū acq̄rit̄
si seruit. 365. dieb⁹. ff. de sta. libe. l. cū he
res. §. stic⁹ si h̄dī meo

b Blassemia īportare videt̄ q̄ndā deroga
tionē excellēt̄. bonitat̄. alicui⁹ et
ꝑcipue diuine. Quicūq; ḡ negat aliq̄d
de deo qꝺ sibi ꝯueit: vl̄ asserit aliq̄d de
eo qꝺ ei n̄ ꝯueit diuie derogat bonita
ti: q̄ de⁹ ē ip̄a bōitat̄ essētia ꝑm Dio. de
di. no. Qꝺ q̄dē ꝯtigē pōt vel ꝑm itellectū
tm̄: vl̄ ꝑm itellectū ⁊ affcm̄ Et vtroq; mō
huiusmoī derogatio si sit tm̄ ī corde ē
blassemia cordis. Si ṽo ī ore ē blasse
mia oris: q̄ blassemia oris opponit̄ cō
fessioni fidei ⁊ charitati diuie. Et sic ex
genē suo ē pctm̄ mortale sp̄. nisi q̄s aln̄
ex surreptiōe ī ṽba blassemie prūpet
ita ꝙ h̄ qꝺ diceret n̄ aduerteret: qꝛ tc̄ so
lū veniat̄r peccaret: nec hēret ꝓꝑe rōe;
blassēie h̄ ex Al. ha he. ti. ꝺ blassēia. ⁊ 1
❡ Quot sūt spēs ꝯ Th. 2. 2. q. 13. ar. 1.
blassēie. R. ꝑm Amb. sūt due. Pria ē cū
d̊o attribuit̄ qꝺ ei n̄ ꝯueit. Scd̄a cū ab
eo reōuet̄ qꝺ ei ꝯuēit Adde tciā ꝑm Tho
vbi. s. cū creature attribuit̄ q̄ꝺ ꝯuenit
creatori soli. S; ꝓꝑe loquēdo n̄ sūt di
uerse spēs. qꝛ negatō ⁊ affirmatō n̄ di
uersificāt hitus spē: qꝛ ꝑ cāꝺ sniam īno
tescit falsitas affirmatōnū ⁊ negatōnū 2
❡ Utrū pctm̄ blassēie sit remissibile: R.
ꝙ si blassēia fit ex coactōe: vel decepti
one vl̄ ifirmitate sic h; cām ānexā puo
catiuā diuie mie ad remissionē Et sic ī
tellige illꝺ Mat. 12. Oē pctm̄ ⁊ blassēia
s. ex ifirmitate: vl̄ coactōe rēittit̄ Si āt
blassēia ꝯcomitat̄ certa malicia: tūc dr̄
irremissibil̄: n̄ qꝛ n̄ possit rmitti s; n̄ h;
secū cā; motiuā ad rmissionē: ⁊ sic itel
lige istꝺ Mat. 12. Spe āt blassēie. s. illa
te ex certa malicia nō rmittit̄: qꝛ nō h;
❡ Blassēia āt sctōꝝ ꝯse ꝯ excusatōnē 3
q̄nt̄ rdūdat ī deū dū vl̄ ill̄ attribuūt qꝺ
ds ex sua gr̄a declarauit nolle ī eis ēe:
vl̄ rēouēt qꝺ declarauit ī eis eē. ⁊ eoꝺ
mō ē pctm̄ sicut blassēia dei.
❡ Utrū blassem⁹ possit absolui a ꝑp̄o sa 4
cerdote: R. Pa. ī. c. statuim⁹. ꝺ male ꝙ
n̄ publice blassemās: s; ep̄s. facit glo. ī
c. 2. de pe. ⁊ re. li. 6. sec⁹ si occl̄te qꝛ ꝑm Ho
tūc n̄ ꝑtin; ad ep̄; Ego ṽo itelligo ꝙ

est casus epi qn blassemia est publica
nō simpliciť: sʒ qn̄ propť publicitatē ɔ̄
ferť ad epʒ. Un̄ dicit Hof. ꝛ Ho. ꝙ q̄
dicūť in.d.c.statuim⁹.de pena tēpora-
li vľ pecuaria itelligūť sedere iudice ꝓ
tribūali. In iudicio aūt aie p̄sbyť di-
scret⁹ molliēdo rigorē dispēsare poterit
rigorē et cā circa penam spiritualē su
periorem.26.q.7.penitentib⁹.hec Ho.
5 ¶ Sʒ qn̄ vř publica: R. Pa.ꝛ Ho.i.d
c.statuim⁹. ꝙ publica dr̄ qn̄ ē notoria
iuris puta ɔuict⁹ vel ɔfessus in iudicō
vľ notoria facti: puta quia publice plu
ribus astātib⁹ blasphēiā itulit.facit.c.
fi. de cohā.cle.ꝛ mu. Et breuiť qn̄ pro
bari pōt.ꝛ ad episcopū defertur diciť
publica.ar.l.palam.ff.de ver.signi.
6 ¶ Quid si calore iracūdie: vľ ebrietatis
q̄s blassemat: R. Pa.i.d.c.statuimus
doc.cōiť recitāt dictū abbatis dicētis
ꝙ licet peccet grauiter: tn̄ nō p̄uiť pe-
na.d.c.statuimus: qꝛ nescit q̄dāmodo
q̄d faciat: sicut nec ɔfessio sic facta pre-
iudicat: vt no.gl.i.c.ex literis.ɔ̄ d uor.
Et plʒ. Pa.i ebrio.ar.l.oē delictuʒ.§.q̄
se vulnerauit.ff.de re mili. Sʒ i accēso
calore ire dicit fortē nō ꝓcedere: nisi ca
lor eēt ex iusta causa ꝓuocat⁹. ar.l.si a
dulteriū.§.iperatores.ff.ɔ̄ adul. secus
qn̄ ex iniusta cā: puta qꝛ i ludo amisit.
ar.c.inebriauerūt.15.q.1.sed ego dico ꝙ
tam ex ebrietate q̄ ex ira: blassemans
nō excusať a mortali: si aduertit qđ di-
cit ꝛ significatiōeʒ v̄boꝝ: vt pʒ ex dict.
quo v̄o ad penā.d.c.statuimus.credo
oīno excusari ꝓpter verbū in eo positū
s.p̄sumpserit relaxare. Sʒ quo ad aliā
penā extraordinariā bn̄ attēdēdū ē an
fuerit i culpa ebrietatis vľ ire vt maior
imponať: ꝛ si nō fuit i culpa mior deť.
7 ¶ Que ē pēa p̄fati.c.statuim⁹: R. ꝙ.7.
dn̄icis stet p̄ forib⁹ ecclesie: duʒ aguňť
missaꝝ solēnia: ꝛ vltio die sine pallio
ꝛ calciamentis: ꝛ ligat⁹ corrigia in collo:
Itē i.7.sextis ferijs prefatarū dominica
rū ieiunet i pane ꝛ aqua ꝛ n̄ itret eccle
siā. Itē ꝙ in quolibʒ prefatoꝝ dierum
tres si poterit: vľ duos: aut saltē vnuʒ
pauperē reficiat: ꝛ si n̄ pōt aliā penā cō
mitteť. Itē si ē diues.40.solidos soluat
vľ.30.vľ.20.vľ saltē.5. vsuaľ monete ꝓ
pniaʒ si noluerit facē itdicať ei igress⁹
eccľie: ꝛ i obitu careat eccľiastica sepul.

c **Abella** Uid infra. Peda
glū.ꝛ talia qꝛ ꝓ
eodē accipiūtur: vel quasi
c **Alix** nō dʒ eē ɔ̄ ere: aut ra-
ꝛ scalpo: aūt cupro: nec
de ligno: nec de vitro: nec ɔ̄ cry
stallo vel lapide.de ɔ̄se.di.1.vasa.ꝛ.c.
se.sʒ dʒ eē de auro vel argento: aut sta-
gno.c.calix.de cōse.di.1.
¶ Quis pōt ɔsecrare calicē ꝛ patenaʒ: 1
Car.i cle.attēdētes.de sta.re.vř sentiř
ꝙ epi ꝛ ēt abbates q̄ vtūť isignijs pō-
tificalib⁹ qn̄ hn̄t ex ɔsuetudie: qꝛ ista sūt
poti⁹ dignitatis q̄ ordis. Sʒ Be.i.c.ab-
bates.ɔ̄ p̄uil.li.6 diē ꝙ lʒ h̄ gl. fit ꝓ ip
sis abbatib⁹ tn̄ dʒ abstiē ꝓp vnctiōʒ q̄
fit i ei⁹ ɔsecratōe.c.vnico.ɔ̄ sac.vnctōe.
¶ Quō execrať. R. Fʒ spe ɔ̄ pal. ꝙ cō 2
secratō calic̄ fit i supficie. Et iō si calix
argente⁹ ɔsecrat⁹ deaureť indigēt re-
cōsecratōe. Sec⁹ credo si deauratio ca
dit ꝓpť vsum: qꝛ nō ɔsecrabiť: nec ē sic̄
in calice deaurato sic̄ i piete eccľie. q̄ ɔ̄
crostat⁹ indiget recōsecratōe: vt i gl.c.
ecclesijs.ɔ̄ ɔse.di.1. sʒ in ꝑditōe auri qđ
ita subtiliť pōiť nō vř sit ita ɔsecratio
in supficie ipi⁹ q̄n remaneat i argēto.
ꝛ ita s̄uat cōsuetudo. Siľr si amittat
formā suā execrať.ar.c.1.ɔ̄ ɔ̄s.ec.vľ al.
ꝛ qꝛ ɔ̄structa forma iā n̄ ē calix ꝛ si repať
erit nou⁹ calix: ꝛ iō ɔsecrād⁹. Sec⁹ si for
mā n̄ amisit: q̄uis aliq̄liť lesus fuerit.
c **Alūniator** q̄s dicať
Uides.ɔ̄.
Accusatio.§.8.
c **Ambitū** Uide infra. Usu
ra.primo.§.51.
c **Anonica** portio dř qꝛ ē
a canonib⁹ ap
ꝓbata ꝛ ɔ̄bita iuř ɔ̄cretoꝝ.10.q.
1.ɔ̄ bis.ꝛ.c.ɔ̄cernimus.ꝛ.16.q.1.consti
tutus.ꝛ in Cle.dudum.de sepul.
¶ Quotuplex ē canōica portio: R. ꝙ 1
duplex.vna q̄ debeť epo ab oīb⁹ eccle-
sijs toti⁹ dioces ɔ̄ q̄ hēs.10.q.1.i.c.de
his.ꝛ.c.se.i gl.ɔ̄ test.c.officij.ꝛ.c.se.cū
ɔcor.i gl. Alia q̄ debeť eccľie ꝓrochiali:
ɔ̄ q̄ habeť ɔ̄ sepul.ꝓ totū i ɔ̄cre.ꝛ.6.ꝛ.
¶ Quota ē cāonica portio :Cle. 2
epalis: R. Fʒ gl.i.c.req̄sisti.de testa. ē
tertia vel q̄rta s̄m consuetudinem.
¶ Quota ē cāonica portio ꝓrochialis 3
R. ꝙ iura sūt diuersa: ꝛ iō erit q̄rta: qꝛ

tria oīa iura ꝯcoꝛ.lꝫ q̇dā dicāt mediā: q̇dā tertiā.ff.de ar.l.diē.§.ſi ſpleſ:ꝛ ḋ ar.c.ſi ex trib⁹.li.6.nā i dubiis ſeq̄m qḋ minimū ē.ff.ḋ le.2.l.ſi ita relictū i ſi.ff.ḋ re.iur.l.ſp.ita no.Archi.i.c.cū q̇s ḋ ſepl.li.6.ꝛ Inno.i.d.c.req̇ſiſti.ꝛ Bar.i.c.certificari.ḋ ſepul.ꝛ h̄ ꝟū niſi ꝯſue tudo ceēt dādi medietatē:vel tertiā:q: tc̄ iſta eēt ḋbita:vt i.d.c.certificari.Et ſic itellige iura q̄ videt̄ dicē ꝙ ē tertia vel

4 ¶ Utrū ꝯſuetudo valeat ꝯ medietas. q̄ nihil dat̄ ep̄o vl̄ pochiali ecclie:R̄. Ho.i ſū.ti.ḋ ſepul.tꝫ ꝙ n̄. Silr̄ ꝛ Bo. cū ſit irratiōabil̄.c.fi.ḋ ꝯſu.ꝛ ꝯ iura.ḋ ſepul.c.i.d.Pe.ḋ pālio i tractatu ḋ canonica portiōe.ꝛ Inn.i.d.c.req̇ſiſti tenēt ꝙ ꝯſuetudo valet.dūmō ſit p̄ſcripta ſpacio ānoꝝ.40.fa.c.ḋ q̄rta:de p̄ſcrip.ꝛ qḋ no.Jo.an.d.c.certificari.

5 ¶ Utrū p̄ſcriptiōe ēt ſic ꝯſuetudie poſſit i totū tolli:R̄.ſꝫ Ho.vbi.ſ̄.ꝛ d.Pe. ꝙ ſic:req̇rit̄ titul⁹:vl̄ curſus tp̄is: cuius ꝯrij mēoria n̄ extat: ita loq̇t̄.c.de p̄ſcri.li.6.rō q: l⁹ cōe ē p ecclia pochiali vl̄ ep̄o.Et iō vbicūq̧ p̄ſcriptio ē ꝯ poſſidētē:oꝫ ꝙ titulū allleget ꝛ pbꝫ p quē talis pꝛeſumptio tollatur.

6 ¶ Utrū p pactū poſſit renūciari dc̄ā q̄rta:R̄.ſꝫ Archi.i.c.pactū,ḋ pac.li.6.ꝙ qñ dānificat̄ ecclia n̄ valꝫ pactū. Sec⁹ vbi n̄ dānificaret̄:q: valerꝫ ēt ſine auctoritate ſupioꝝ factū.l.n̄.eo.min⁹.C.

7 ¶ A q̇b⁹ ḋbet̄ q̄rta ep̄al':R̄. ꝯ ḋ pcur ſꝫ Ho.i ſū.ti.ḋ ſepl̄.ꝙ debet̄ ꝛ p̄t peti ab oīb⁹ eccl'ijs.ſ.ꝑ ꝑpā dioceſiꝫ ꝯſtitut̄:vt.16.q.i.ꝯſtitutū.ſiue ſint capelle monachoꝝ vl̄ alioꝝ religioſoꝝ:vl̄ mōaſteria:vl̄ alia pia loca ſiue ſint ꝯuētualia vl̄ q̇uiſ alia i ciuitate vl̄ ex̄:vt ḋ of.oꝛ. ꝯquerēte.ḋ teſta.officij.ꝛ.c.req̇ſiſti.Et ſi ſint exēpta:niſi i p̄uilegio fiat ſpālis mētio ḋ p̄iudicio ep̄al' q̄rte.ḋ deci.duꝫ.§.vl.ff.ne q̇d i loco pu.l.i.§.merito.Pa.ꝟo i.d.c.officij.tꝫ ꝯriū.ſ.ꝙ ſolū debeat̄ ab eccl'ijs ep̄o ſubiect̄:n̄ ab exēptis ſeu ſbiect̄ imediate pape: ꝛ dicit ꝙ ſic cōit' tenet̄.Pe.ꝟo i p̄fato tractatu limitat.Pa.veꝝ dicē qñ legās eccl'ie exēpte n̄ ē ſubdit⁹ ep̄i vl̄ exēpt⁹ ſi ſimilr' alſ debeat̄. Sꝫ ꝟioꝛ vl̄ opi.Pa. q: iſta q̄rta dat̄ ep̄is rōe ſollicitudinis quā dꝫ habere i eccl'ijs ſibi ſubiectis: vt pꝫ i.d.c.ꝯquerēte.n̄ r̄ſpectu legātiā

¶ Sꝫ nūq̇d exēpti tenentur ſoluere 8 quartā canonicā pape: R̄.abbas i.c. req̇ſiſti.ḋ teſta.ꝙ ſic.Et ſeq̇t̄.d.Pe.vbi ſ̄. Legat⁹ tñ ḋ latere petere nō poterit q: nō eſt dioceſanus exēptoꝝ.ḋ priui.c.auctoꝛitate.li.6.in glo.

¶ De q̇b⁹ ḋbet̄ q̄rta canōica ep̄al':R̄. 9 ꝙ ḋ oīb⁹ legat̄ fact̄ q̇buſcūq̧ eccl'ijs vl̄ pijs locis ſꝫ qḋ dixi i.§.p̄cedēti.ꝛ etiā q̄rta deciaꝝ ꝛ q̄rta eoꝝ q̄ veniūt occaſiōe funeris:vt i.c.req̇ſiſti.ḋ teſta.ꝛ ibi Pa.fallit h̄ i.9.cāib⁹ ſm.d.Pe.vbi.ſ̄. Prim⁹ qñ reliq̇tur aliq̇d p oꝛnamētis eccleſie ſeu veſtib⁹:valet cūꝫ legat̄ ſicū pꝛo planeta:vel aliud oꝛnamentūꝫ p altari:vt no.doc.in.c.fi.de teſta.Ex q̄ ſequit̄ ꝙ ſi legat̄ aliquid vt fiat choꝛ⁹ vel pictura:vel maieſtas: vt calix vel hmōi n̄ ḋbet̄ q̄rta:q: iſta ē fabricata ad longeuū honoꝛē dei.d.c.fi.ꝛ.l.i C.ne ſi.ſal.Iſte imagines ꝛ cruces appellātur ſignū dei.l.titia.§.ſcia.ff.ḋ au.ar. ꝯ le.Et Inn.i.c.cū ad ſedē.ḋ ꝯſti.ſpoꝛ. dicit ꝙ cruces ꝛ calices ſūt oꝛnamētūꝫ ecclie.Scḋs quādo legatur p pꝛefat̄ oꝛnamētis redimēdis:oꝛnādis: ſeu reparādis:vt dicit Inno.i.d.c.fi. Idem dic cū legat̄ p libꝛis neceſſarijs diuino officio. Silr̄ qñ legat̄ pꝛo monumēto fiēdo:q: religionis itereſt monumēta conſtrui vel exoꝛnari.l.i.§.interdictū ff.de moꝛ.infe.Terti⁹ quando legat̄ p fabꝛica ecclie reparatōe idigēte ꝛ poꝛtio p fabꝛica nō habet̄:vel ſi habet̄ n̄ ſufficit. Si ꝟo ecclia nō idiget fabꝛica:ſoluet̄ q̄rta ſꝫ Ho:reliquū ſuabit̄ tp̄e neceſſario ad fabꝛicā.Quart⁹ qñ legat̄ p luminarib⁹ oleū p lāpade vl̄ cerei huiuſmōi.Quit⁹ qñ legat̄ p āniuerſario celebꝛādo ānuatiꝫ.c.cū creatura.ḋ ce.miſ.Sext⁹ qñ legat̄ p.7.30.ꝛ hmōi ſꝫ Ho.i.d.c.fi.Septim⁹ qñ relinq̇t̄ ad ꝑpetuū cultūꝫ diuinū:puta ꝙ feſtū vni⁹ ſancti fiat annuatiꝫ:vel dicat̄ officiūꝫ i vna capella:q: in hmōi conſiſtit cultus diuinus.c.fi.de reſcri.li.6. Octauus fallit ſꝫ Pa.i.d.c.req̇ſiſti.i oblatiōib⁹ ḋ q̇b⁹ nō debet̄ quarta:vt olim. Nonus fallit ſꝫ eūdē in donatōe in vita:de qua etiā nō debet̄.c.de his.de ſepul.ꝛ.c.i.de ſta.monacho.

¶ Utrū debeat̄ q̄rta ep̄o ḋ relict̄ fact̄ 10 hoſpitali:R̄.Pa.i.d.c.officij ꝙ ſic.ſi

est religiosuz: puta auctē epī ɔstructū:
ſm Jo.an. ſi relictū fuiſſz paupib⁹ tali
hoſpitali: q: pſumit huiſſe reſpectū ad
locū nō ad pſonā. ſec⁹ ſi relictū eēt pau
pib⁹ ſimplr: q: nō deberet. l. nulli: ꝛ. l. ſi
qs ad declinādā. C. de epi. ꝛ cle. Si vo
hoſpitale ñ ē religioſū: lz diuſa ſit opi.
tñ tene cū Pa. ibidē. q ſi hoſpitale eſt
edificatuz auctē iā defūcti: ſic epſ hē-
bit q̄rtā: q: epſ hēbit curā: vt d: i aut.
de ec. ti. §. ſi qs: q: nō pt āpli⁹ redire ad
ppbana. Si vo edificator viuit: ſic nō
debet q̄rta ꝛ relictū vr factū paupib⁹:
cū tal loc⁹ ñ ſit capax: q: edificator pt
eū deſtruē. c. iter dilectos. de dona. et
ibi Inno. Et ex dictis pz q de relictis
iſtis frnitatib⁹ ñ debet q̄rta: vt tz Pe.
q. ð. Limita tñ pfatū dictuz. Jo. an. de
paupib⁹ ſimplr xñ ē. ſ. qñ legat in gñe
paupib⁹ ſm Bal. ita q iter pſonas di-
ſtribuat ꝛ ñ ſnt loca vtputa q: teſtator
iubet cuilz paupi dari tūicā vel certaz
q̄titatē pecūie: q: legat vt ſinglarib⁹ p
ſonis: ꝛ ſic ñ debet q̄rta epo. c. ex pte.
el. 3. de vo. ſi. als legādo paupib⁹ in gñe
vr legare hoſpitali qd ē i citate vbi te-
ſtator hz domiciliuz. caſus ē i. d. l. ſi qs
ad declinandā. vo. vbi aūt: ꝛ iō deberet
q̄rta ɔ Jo. an. ꝛ cū ſequētes. ꝛ ſic verū
credo qñ ē tale hoſpitale q paupes cōi
ter ibi mittunt. ſec⁹ in hoſpitalib⁹ vbi
paupes paſcunt. ꝛ ſic intelligo Jo. an.
11 ¶ Utrū dbeat q̄rta epo d legato fcō ali
cui vt ſinglari pſone? R. d. Pe. vbi. ð.
q ſic qñ legat clerico ñ hñti admini
ſtratōz vel plātōez ſeu alicui canōico:
vt i. d. c. reqſiſti. §. fi. vl cū legat lepros
morātib⁹ i tli loco vel domo. vel cū le
gat hēnit. āt iſt. frīb⁹ q morant i aliq
loco tal: qb⁹ mlierib⁹ p dote vl viduis
pegrinis ꝛ hmōi: i qb⁹ ceſſat. d. c. ex p-
te. el. 3. vid qd no. Inn. i. c. relatū. de ſe
12 ¶ Utrū debeat q̄rta epalō lega ɔpul.
tiſ male ablat. R. d. Pe. vbi. ð. q ñ: q:
ſūt debita nō legata: ſiue reſtitutio ſit
13 ¶ Utrū debeat qñ ɔcerta ſiue incerta.
ſubdit⁹ legat eccle eī dioceſim ɔſtitu-
te. R. q ſic: ita tz Abbas i. d. c. reqſiſti:
ꝛ Inn. i. d. c. officij. ꝛ Jo. in. d. c. certifi
cari. Et ita ɔſuluit Jo. de mōtemerlo.
ð intelligo niſi ɔſuetudo vel pſcriptio
aliud habeat. c. cū inter. de vo. ſig. el. 2.
14 ¶ De qbus debet canonica procbiat.

R. q de oībus q veniūt rōne funeriſ ꝛ
ꝛ de oīb⁹ legatis factis eccle apd quā
elegit ſepulturā. de ſepul. p totū: et in
cle. dudū. e. ti. Fallit ð in q̄ttuordecim
caſib⁹ ſm. d. Pe. vbi. ð. Primus qñ p
ɔſuetudinē vel pſcriptionē nihil ſolui
tur: ſcōm q dictū eſt. Scōs qñ p priui
legiū pape eximit a pſtatōe. de religi.
do. c. ɔſtitutus. de teſta. c. officij. in fi.
de ſepul. in nfa. hmōi ſunt hodie fra-
tres minores ꝛ pdicatores p priuile-
gium. Tertius qñ legat aduſus puile
giatos. de quib⁹ i. c. fi. de teſta. q ſūt. 7.
caſus pmi de qb⁹ nō debet q̄rta epalē:
de quib⁹. ð. i. §. 9. Quart⁹ qñ eccle do
nat dōatōe iter viuos: vt i. d. c. de his.
§. ſi vo. Quīt⁹ qñ poſt electionē ſepul
ture in aliq monaſterio ſan⁹ exiſtēs il
lud intrat ꝛ in eo pfitet anqz moriat.
Et idē dico ſi intrauit cū pposito abſo
lute mutādi vitā: q: dſinit eē procbia
nus alteri⁹ eccle ar. c. bñficiū. de reg.
li. 6. Si vo non fecit pfeſſionē: nec ha
buit abſolute ppoſitū vitā mutādi de
betur q̄rta ſm Archi. i. c. cū qs. de ſe-
pul. lib. 6. ꝛ vr veri⁹ ſm Ge. ibidem: lz
alij dicāt ɔ: q: religioſus cenſet ɔbere
domiciliū in mōaſterio fcā pfeſſiōe ta
cite vel expſſe nō ante: vt dicit Archi.
ꝛ Jo. i. c. ſtatutū. de reſcri. li. 6. ꝛ idē vr
dicēdū de leproſo q intrauit domū le-
proſoꝝ q nō debet ſm Bu. ſecus de il
lo qui recipit in ɔfratrē qui tñ retinet
bona ſua q ad pprietatez: quia debet
q̄rta. c. cū ꝛ plātare. de pui. q: nō tran
ſit i religionē. ſec⁹ ſi ſolū ſibi retinuiſſz
vſumfructū ſuoꝝ bonoꝝ: q: gauderet
puilegio religiōis. c. vt puilegia. de p-
ui. Sextus qñ qs legat eccle in q nō
ſibi elegit ſepulturā nec ſepelit ibidē.
ſm glo. ordiariā. c. i. de ſepul. ꝛ Archi.
in. c. 2. eo. tit. li. 6. lz in. c. placuit. 13. q.
2. tenuiſſet q deberet. ð idē pbat Jo.
an. i. c. i. et. c. certificari. de ſepul. i gl. ꝛ
in cle. dudū. §. verū. vbi reprobat opi.
Ho. tenētis ɔriū in. d. c. 2. ꝛ ē opi. vo. a.
alia Ho. reprobata ſz. d. An. i. d. c. cer
tificari. naz tlia debēt eē ſubiecta q̄lia
pdicata. 32. q. 7. aplo. Septio fallit qñ
de fcō ſepelit: vtputa q: erat ibi iūdeā
eccla vel ciuitas: fuit tñ de fcō ɔ volū
tatem fratrū ſepultus in eoꝝ eccleſia:
ꝛ multa oblata. Quia ſm Federicum

ꝯsilio.119.ꝛ seq̄t Be.i.ō.c.i.ō sepul.li.
6. n̄ ōbeť q̄rta. Rō: q: taľ tp̄e iterdicti
n̄ p̄t eligē sepľturā apō medicātes: vt
no. Jnn.ō p̄ui.c.vt p̄uilegia: ꝛ c.cū et
plātaꝫ: ꝛ ō pe.ꝛ re.qō i te. ꝙuis liceat
ip̄sis recipe mortuaria vt orēt p̄ ōfūctis
n̄ cū p̄nia decesserit.2.q.3.q̄cūq3 itra.
Fac̄ qō no. Jnn.i.c.tāta.ō exces.p̄. Itē
q: q̄rta ōbeť rōe iiurie facte ecclie p̄ro
chiali.ō.c.certificari.ğ nullā iiuriā ei
fac: ex q̄ ibi n̄ poterat sepeliri: imo pl9
dic̄ idē Fe.ꝙ n̄ medicātes sp̄ōte eū ta
li tp̄e sepeliūt n̄ ōbeť q̄rta: s3 tenentur
tāꝙ violatores iterdicti. Cle.i.ō sepl.
ꝛ i.c.n̄ canonici.ō of.or.li.6.tñc.n.so-
lū ōbeť q̄rta qn̄ sepeliunt i cāu a iuř ꝯ
cesso.sec9 n̄ sepeliūt i cāu a iuř p̄hibito
vt i.c.ex p̄te.el p̄mo: ꝛ i.c.cū liberoꝝ: ꝛ in
c.i nfa.i n̄.ō sepul.ꝛ ibi dic̄ Jnn.ꝙ qn̄
de facto n̄ de iure sepeliť debēt corpus
ꝛ oblatiōes q̄ rōe sepulture facte sūt:
s3 nō legata facta n̄ rōe sepultq̄re vľ oc
casiōe ip̄si9. Et ita p3 ꝙ n̄ ō fcō sepeliť
ꝯ volūtatē illi9 cui9 ē ecclīa ꝙ nō tene
tur ad q̄rtā aliquā: s3 teneť ꝛ corp9 et
oīa q̄ rōe sepulture h̄ūit restituere: sed
nō q̄rtā de legať facť nō rōe sepulture
vel ei9 occasiōe. Sit̄r nō debeť de his
q̄ amici ō bonis ip̄soꝝ tūc offerūt. O-
ctauo fallit qn̄ ecclīa p̄ochiaľ erat iter
dicta ex culpa sua: ꝛ nō p̄ochiani: tunc
ecclīa nō hēbit q̄rtā: siue p̄ochian9 se-
peliať alibi ex electiōe sua siue n̄: vt q:
alibi ē sepulcꝝ suoꝝ maioꝝ: b̄m Pe.ꝛ
no. Be.i.c.i.de sepul.li.6. Nono qn̄ re
uocat electōez quā fec̄ legādo: ꝛ alibi
elegit sepľturā ꝛ sepeliť: q: p̄ria sit n̄ eli
gere ꝛ electā mutare.ff.ō adi.le.l.i.ꝛ.2
s3 p̄mo cāu n̄ ōbeť: vt.s̄.dictū ē: ğ nec i
scdo.ita ꝯsuluit Fe.ꝯsi.10. Be.i.ō.c.i.
vľ tenē ꝙ reuocata electōe sepľtuř suo
ceť ꝛ legatū: ꝛ dabiť illi ecclie vbi ele-
git sepeliri: q: subrogat9 d3 itelligi sub
rogat9 cū oib9 q̄litatib9 onere ꝛ honoř
l.i.§.hec actō.ff.n̄ q̄s te.li.eē ius.fue.
Et iō on9 ēt emolumēti cōmutať ꝛ eꝯ
l.alūne.§.seia.ff.de adi.le.ꝛ dic̄ veꝝ ni
n̄ aliter ꝯstet ō volūtate legāť. Decio
qn̄ l3 elegerit tn̄ n̄ sepeliť ex fcō hēdez
vel ex facto cōtigēti circa p̄sonā ōfun
cti: puta q: moriť nimis lōge: vľ here-
des nolūt ad ecclīā electā ōferri: q: ver
ba sūt itelligēda cū effectu.l.i.ff.qō q̄s-

ꝙ iuř.ꝛ.l.ea q̄dē.C.n̄ maī.ita fue. alie.
tex.ē i.c.relatū ō cle.n̄ resi. ğ cessabit
canonica: ex q̄ ibi n̄ sepeliť. Itē t3 Fe.
vbi.s̄.ꝛ.ō.pe.vbi.s̄. Be.tn̄ i.ō.c.i. vľ
sētire ꝙ isto cāu ecclīa n̄ p̄uať legať fa
ctis gr̄a sepulture: vt no.i.c.i nfa.ō se-
pul. Et iō forte nec sua q̄rta ecclīa p̄o
chialis. Undecio cū legať p̄ icerti ma-
le ablať.sc3.ō. Pe.vbi.s̄. Duodecio
qn̄ legatū ē ecclie p̄ochiali tm̄ ꝙtū est
q̄rta p̄s legatoꝝ factoꝝ ecclie electe s3
Ho.in.ō.c.officij: ꝛ.ō. Pe.vbi.s̄. Alij
volūt ꝙ n̄ ꝯputabiť sed soluet q̄rtā ec
clesie electe ac si nihil ecclesie p̄rochia
li eēt legatū: sic̄ Hof. Ray.i sūma. Jo.
in.ō.c.officij. Fe.ꝯsi.3. Jo.de ligna. in
ō. Cle.dudū tu v̄o tene ꝙ n̄ ꝯsuetudo
esset ꝙ teneret tantū ecclie p̄rochiali:
tūc v̄a sit h̄a opi.vt nō ꝯputeť. Si v̄o
dicta ꝯsuetudo nō ē: sic ꝯputabiliť: ꝛ n̄
min9 ē supplebiť. sic̄ fili9. fac̄ i.l.n̄ qn̄
.C.ō inoff.te. Si plus ē legatū ei ꝙ sua
q̄rta: nō defalcabiť. Tertiodecio fallit
qn̄ tp̄e testamēti ꝛ legati n̄ eligit sepe-
liri: sed postea tp̄e morť elegit sepul-
turā. fac̄.c.relatū de sepul.i.i.gl. Ber.
i.ō.c.ō his.dic̄ se dubitare. S3 ego cre
do n̄ teneri nisi fiat i fraudē. Decio q̄r
to qn̄ p̄rochian9 n̄ potuit audire diuia
nec p̄cipe ecclīastica sacramēta i sua p̄
rochiali ecclīa p̄p̄ vacatōez lōgo tp̄e.ꝛ
alibi elegit sepľturā s3 Bal.i suo tra
ctatu. De h̄ rō: q: q̄ legāť p̄ labore: ces-
sāte eo cessat ꝛ legatū.l.seio.i n̄. ff. de
ānu.le. Cū ğ q̄rta deť p̄ admistratiōe
sacramētoꝝ ꝛ celebratōe: vt p3 i.ō. Cle.
dudū.§.v̄ꝝ.ibi.cū mercedis exhibitō.
p3 ꝙ n̄ ōbeť: q: cessāte cā finali cessat
effect9.ō q̄ i.c.cū cassāte.ō appel. Ho.
v̄o ꝛ Jo.i.c.relatū.de sepul.ꝛ Pe. vbi
s̄.tenēt ꝙ imo ōbeť: q: vitiū p̄lati nō
d3 noceť ecclie. S3 ego teneo cū Bal.
ꝛ dico ꝙ viciū ecclie nocet ecclie i acq̄-
rēdis: vt no. Pa.i.c.vt sup.ō re.ec.nō
¶ Utꝝ ō legato fcō rectori ec alie.
clesie i q̄ elegit sepulturā p̄missis dicē 15
dis p̄ rectorē debeať q̄rta p̄rochialis:
R.ꝙ sic: q: etiā debetur quarta ep̄a-
lis: vt in.c.cum inter vos.de ver.sig.
¶ Utrū de donatiōe cā mortis debea
tur: R.ꝙ sic: q: accedit magis legato 16
ꝙ cōtractu.l.fi.C.de donatio.cā mor.
Cle.dudum.de sepultu.

17 ¶ Cui debet canonica portio? R. epalis debet epo dioces. prochialis vo debet ecclesie vbi audit diuina et pcipit ecclia stica sacrameta. tex. est i. c. cū qs. de sepul. li. 6. vl dz pcipe de iur. Si vo ttan stulit dōicilū alicubi et morit añq̄ n onū dōicilū acq̄siuerit: tunc dbet eclesie prochiali in q̄ morit bz Arcbi. i. c. i. de sepul. li. 6. Hug. Ray. Gofre. et Ul. i. c. nos d sepul. q2 volūt q ibi dz sepeliri si nō elegisset. Sz tenēdo opi. Inno i. d. c. nos istituta. de sepul. q dz sepeliri in ecclia cathedrali ipsi dbebit. Si vo hz domiciliū i diuersis prochijs: vt sūt re ges: tūc ē equū q diuidat: sz nō credo necessariū: sz dabitur eccle i qua mori tur. lz Ho. et Inno. dicāt diuidēda.
18 ¶ Quid si audit diuia i vna i alia vo re cipit sacra? R. Inno. et Jo. i. c. d. bis. de sepul. Arcbi. i. d. c. cū qs. q fiet diuisio portionis. c. i. et c. relatū. de sepul. Limi to si vtraq3 hz cimiteriū et curā als non ar. c. si ecclesia. de pse. ec. vel al.
¶ Quid d istis sceptr i pfratrib9 retent bōis suis? R. Ho. et Gof. q sicut n exi mūt a iurisditōe epi: ita debet quarta de legatis p ipos: de q̄ dic vt. s. §. 14.
¶ Quō extrahēt iste q̄rte? R. Ho. i sū. d sepul. q extrahet prio q̄rta epalis: q2 āntiqor et dignior dnīū prochialis si ve nit extrahēda. Si vo pri9 fuisset q̄rta prochialis extracta: sic eps hēbit q̄rtā quarte prochialis et quartā de reliq̄s

c Anonic9 dz facē q̄ ad ca nonice offm spe ctāt et si puer ē p aliū vt d etate et q̄. c. 2. ff. d dcurio. l. spurij. §. miores.
1 ¶ Utrū possit eē laic9? R. bm Uin. q nō. Pōt tn laicus ex iusta cā hre pben dam. ex de cōsti. c. cū. M. ferrariensis. et ibi Pa. h tz. In quo sunt iterrogandi Uide infra. Interrogationes

c Anonisatio sctōrū In no. in. c. audiuim9. de reli. et ve. san. ē ca nonice et rite statuere q aliq̄s honoretur p sancto: puta q fiat offm pro eo solē ne sicut pro alijs sāctis q̄ sunt eiusdem cōditionis: vt si confessor fiat offm con fessorum: si martyr martyrū.
¶ Que reqrūt i cāonisatiōe? R. Inno.
1 vbi. s. q rir pbatōes d fide et excellētia vite: et miracul ei9. ex d testi. venerabil.

¶ Utr orō sit fundenda ad non sāctū? 2
R. Inno. vbi. s. q sic ad aliquem virū q̄ creditur bon9: vt p se itercedat ad de um: q2 de9 fidez illorz attēdēs et si ille nō esset bon9: preces: eor acceptaret. ar. 32. di. §. verum. 15. q. vi. c. si. Nō tn lz d eo facere officiū solēne vl pces solēnes.
¶ Utr alius q̄ papa possit canoniza re? R. Inno. ibidem q nō. 3

c Antus i ecclia iuēt9 ē ad puocan. ipūctōe3 in alos auditor. 21. di. cleros. ante si. d conse. di. 5. non mediocriter.
¶ Utr cāt9 theatrales sint cātādi i ec clia? R. q nō: nec i modū tragediar: sz cātādū ē cū cordis: deuotiōe. 92. di. cā tātes. et d. c. nō mediocrit. et 38. di. sedu lo. 17. q. i. q2. 1

c Apitulū pōt sede vacāte absoluere ab ex coicatione, tā iuris q̄ hōis a q̄ eps ab soluere potuisset nisi a sede aplica spālr sit ei iterdictū. c. vnico d ma. et obe. li 6.
¶ Ur possit dispēsar i casib9 i qb9 per mittit epo dispēsatō? R. Fe. psi. 29. q sic. Et no. Pa. i. c. cū oli. de ma. et obe. 1
¶ Utr possit dar pfessorē seu absoluer i casib9 epo reseruatis R. Pa. vbi. s. q sic 2
¶ Utr ptās capli cōsistat i maiori pte. 3
R. Mo. eo. ti. q̄ in maiori et saniori, ita q totū caplz dr facer qd maior et sanior ps facit. c. cū i cūct. d his q̄ fi. a ma. par. ca. Fallit h i trib9 casib9. pm9, qn aliqd ex plib9 cōe: nō vt colligiat, sz vt singu lis: q2 tūc nō valet qd fit a maiori pte: sz oz psētiāt singuli. ff. d hui. ru. p. l. per fundum. de psti. c. cū omēs. i gl. Scds qn maior ps capli deliq̄t et pterea est puata ptāte sua: vt i. c. hōc meōrie. el. i. et c. cū nobis. d ele. cū si. et c. grauē. d po stu. pla. q2 tūc tota ptās capli residz inmi nori pte q̄ n deliq̄t. no. Pa. i. c. i. d his q̄ fi. a ma. p. ca. Terti9 i electōe rōani pō tificis. vbi oz q dne ptes psētiāt. c. licz
¶ Sz q̄ dr maior ps capituli de ele. 4
et sanior? R. Mo. q illa q̄ nitit maiori rōi et pietati. 9. di. sane qppe psumit tn p p maiori pte et illi stat nisi pbet 61. di. null9. et d. c. i. d elec. dudum el i. Multa tāgūt doc. d ptāte capli i. d. c. cū olim q̄ nō ptinēt pfessorib9. vide ibi.

c Aracter qd ē. R. sctūs Bo. i. 4. di. 6. q. i. pme

ptis ƀƺicōeƺ opi.ē q̄dā ſpūal'q̄litis aīe. Un̄ n̄ ē paſſio aīe ł potētia aīe. imo eſt habit⁹ in pⁱa ſpē q̄litatꝫ accipiēdo 'cōit' habitū put cōphēdit oēm q̄litatē aīaƺ diſponētē: ſiue facile mobilem: ſiue pfectā ſiue ipfectā. Un̄ dr habit⁹: qꝛ ē ppetu⁹: ꝛ qꝛ nō pficit: ſƺ ad vtilioꝛē pfectiōƺ diſponit. i. ad gr̄am pōt' dici diſpoſitio

1 ¶ Ad q̄d dat: R̄. ſcđs Bo. vbi. s̄. q. 2. ꝙ ad q̄ttuoꝛ. Pⁱo ad ſignificādū. Scđo ad diſponēdū. Tertio ad diſſimulādū. Quarto ad diſtiguēdū. Nec cū ſit ſignū ſacr̄mētale ſignat gr̄aƺ g̃tū facientē: nec ſolū ſignat: ſƺ diſponit ad eā: qꝛ vſus ſacr̄oꝝ nō ē tm̄ in ſignificādo: ſƺ ēt in diſponēdo. Et qꝛ diſpōit ad gr̄aƺ hƺ aliq̄ ſilitudinē cū gr̄a q̄ ē ſilitudo dei. Jō aliquo mō ꝯſignat deo: ꝛ qꝛ oēs ꝯfigurat deo ꝛ ſic vni aſſimilat gregeƺ dn̄i ut ſe ꝛ diſtiguit ab hijs q̄ non ſunt de grege dn̄i: vel ēt qꝛ diſtinctionē facit in eo de

2 grege ƀm aliā rōnem aſſimilandi.

¶ Utꝝ īpmat i oib⁹ ſacr̄is: R̄. ſcđm Bo. vbi. s̄. q. 4. ꝙ non niſi intribus ſacr̄is. Pⁱo i baptiſmo: in q̄ fides gignit. ꝛ diſtinguit ppl's īfidelis a ꝑ. dei. Scđo in ꝯfirmatione in q̄ fides roboꝛat ꝛ hō vt pugil ad pugnādū vngit ꝛ ab īfirmis diſcernit. Tertio i oꝛdīe in q̄ ꝑt⁹ mīſterioꝛ da dat ꝛ hō vt ſcīus ad miniſteriū templi a laico ſeparatur.

3 ¶ Utꝝ ſit īdelebil'. R̄. ſcđs Bo. vbi. s̄. q. 5. ꝙ ſic. Rō ē ex pte cāe volūtarie. ſ. dei imp̄mētꝫ ꝛ ex pte ſubiecti n̄ ē p̄ncipalit' i affectiua q̄ maxie ꝯtubil' ē: ſƺ i tota virtute q̄ ē imago magis ꝛ p̄ncipalit' in cognitiua: qꝛ imago p̄ncipalit' ꝯſiſtit i cognitiua: vt dr i li. de ſpū: ꝛ aīatū ex pte ſini: qꝛ n̄ dat ad actū virtutis vel ſcie: ſƺ ad actū diſtiguēdi.

C Arcer vtꝝ q̄s poſſit ſe icludi facere in arto carcere ad pniaƺ pagendā: R̄. Pa. in. c. veniens. de r̄la. ꝙ ſic ex illo. c. ꝛ. c. q̄ vere. 16. q. 1.

1 ¶ Utꝝ liceat icarcerat aliquē. R̄. ꝙ ſic ƀƺ oꝛdinē iuſticie. ſ. aut i penā: aut i cautelā. Et h̄ ptƺ ad ad eū q̄ vniuerſalr hƺ d̄ actib⁹: ꝛ cui⁹ vita diſponē ali⁹ n̄ pōt niſi ad hoꝛā: ne aliq̄d pctm̄ faciat velvt iudici rep̄ſentet ƀm Tho. ſa ƀe. q. 65.

2 ¶ Utꝝ cedēs bōis poſſit icarcerari ꝑ debito. R̄. ꝙ n̄. Nā vt tƺ Pa. i. c. latoꝛ. ꝯ pi. n̄ pt q̄s ēt ꝑ pactū ſe obligare carceri ꝑ

dbito renūciādo bn̄ficio ceſſiōis bonoꝛū: qꝛ ē ꝯ bonos moꝛes. Jtē tƺ Dy. ꝑ. §. elegant. i. l. alia cā. ff. ſo. ma. ꝛ Ri. alleat gl. i aut. i mo. C. d̄ ac. ꝛ ob. Et putat ꝯū Bar. i. d. §. elegant niſi i duob⁹ caſibus Pⁱm⁹ ſi alienauit oīa ſua bōa i fraudē creditoꝝ cāus ē i. l. ſi. i. ff. q̄ i frau. cre. q̄d' tƺ Dy. i. §. ſi q̄s i frau. iſti. d̄ ac. Scđs q̄dbitoꝛ tpe q̄ ꝯtrit ſciebat ſe n̄ ſoluēdo eē: vt. ff. d̄ iu. do. l. pe. Nā i iſtis duobus caſib⁹ n̄ dabit ſibi bn̄ficiū ceſſiōis bōꝛū. Et plƺ mihi iſta opi. qꝛ eq̄ ꝛ ſeq̄ndā i ꝯſcia: lƺ alij ꝯriū teneāt ꝙ. ſ. poſſit icarcerari ſimplr. Adde ēt ꝙ teneri facē aliquē i carcē ꝑ debito: aliq̄n ē ꝯ p̄ceptū charitatꝫ ꝓximi. vt pu: qn̄ i nulla culpa ē d̄ dāno ꝓximi: ꝛ n̄ hēat vn̄ ſatiſfaciat ip̄e nec ſpat ꝙ aliq̄s ꝑ eo ſit ſatiſfactur⁹. ſec⁹ ſi ſit in culpa qꝛ tūc ad ꝑpenā poſſet detineri q̄d bene nota.

3 ¶ Utꝝ icarcerās aliquē iiuſte tenet. R̄. ꝙ ſiue ſit iudex ſiue n̄ tenet de oi dāno ei dato ad r̄ſtitutōē: ꝛ ēt de iniuria ſibi ſatiſfacē. ar. penale cū ibi no. 4. q. 5. Et q̄cūq; p̄uat⁹ aliquē icarcerauit: ꝛ ꝑ manifeſto crīe: capite punit d̄ in. ci. vt. C. d̄ contra: l. oēs. li. 12. Cōmittit. n. crieƺ leſe maieſtatꝫ: ꝛ vltio ſupplicio punit q̄ſ q̄s hƺ carcerē ad d̄tieñ. aliquē: vt. C. de p̄ua. car. l. vnica. Uerū itelligit gl. ſ. puplice accuſatū. Sec⁹ ſi ad detinēdū pꝛopꝛios ſeruos vt non fugiant.

¶ Utꝝ ille q̄ iurauit redire ad carcerē 4 teneat. R̄. Pa. i. c. ſi ꝯo d̄ iuſiurā ꝙ ſic ēt ſi ſit ſibi ꝑiculū moꝛtꝫ: dūmō carcer nō ſit iiurioſus de q̄ dic gl. i cle. paſtoꝛalis. i ꝯbo ꝑ violētiā. de re iudi. ꝙ nō tenet tūc redire.

¶ Utꝝ ꝯct⁹ geſti ꝑ icarceratū valeāt. R̄. 5 Pa. i. c. accedēs. d̄ ꝑcu. ꝙ ꝯtēt⁹ i carcere publico ꝛ iuſte: ſi ē dānat⁹ pena capitali n̄ valēt: qꝛ ē effect⁹ ƀu⁹ pene: ꝛ bōa ſua veniūt ad ſuccedētes ab iteſtato: niſi in crie leſe maieſtatꝫ: vt i aut. bōa dānatoꝝ. C. d̄ bo. dā. vn̄ ēt nō pōt diſponē ad pias cās ƀm Jo. an. i. c. 2. de vſur. li. 6. Si n̄ ē ſic dānat⁹ valēt: vt no. i. l. i carcerē. ff. q̄d me. cau. ēt cū eo q̄ eū fecit d̄tinet vt dic Bar. ibidē. ār d̄tinet i carcē iniurioſo. Et ſic cū illo q̄ eū tƺ n̄ valēt. ſed dn̄i r̄ſcidi actiōe q̄d met⁹ cā. d. l. q̄ i carcerē. Cū alio āt valēt niſi ad h̄ d̄tieat. iuꝫ o. i. c. dn̄s. d̄ ſcōij nup. De capto ab bo

Rib⁹ i bllo nihil dico: qꝛ hodie vt dixi. ꝯ Bellū. nō efficit hu⁹de ꝯsuetudie ꝛ ideo valēt ꝯct⁹ ꝑ eū facti: ꝫ sec⁹ sit ꝺ iur: vt in l. ei⁹ q̇ in ꝓn. ff. de testa. ꝛ in. l. diu⁹. ff. ꝺ iu. fis. Et nota ẜm eundē ꝑa vbi. ꝯ. ꝙ non ꝺr liberat⁹ a carcere q̇ custodit. Et ideo oꝫ sit in loco tuto: vt notat Bar. i ꝺ. l. q̇ i carcerē ꝯ praticā illoꝝ q̇ educūt aliquē ꝺ carcere ꝛ custodit ibi ꝑ fāiliā.

6 ¶ Nota ꝙ iudex oꝫ visitar carceratos ꝛ facere ꝙ habeant necessaria: vt ꝺ epi. audi. l. 3. ꝛ pōt liberare eū quē videt ad nulli⁹ instātiā vl sine delicto aut cā debita ꝺtētū ex mero officio: vt no. Bar. in. l. si q̇s vxori. §. si fugitiuū. ff. ꝺ fur.

c **Aritas** est ẜm Aug. rectissima animi affectio q̄ diligitur deus ꝑpter se ꝛ proximus propter deum. Et idē in. 3. sen. di. 37.

1 ¶ Utrū teneat ex charitate diligē deū ex toto corde tota aīa ꝛ tota mēte sicut ꝺr. Ma. 22. R. ẜm Bo. i. 3. di. 27. q. vi. ꝙ nō ꝑ exclusionē affect⁹ extranei. s. ꝙ nihil sit in amore nostro nisi de⁹. nec in cogitatione nec in mente: qꝛ īpossibile est sic iplere i hac vita. sꝫ ꝑ exclusionē affectus cōtrarij sic tenent: hoc ē ꝙ nihil diligam⁹ sup deū vl equalr ipi deo.

¶ Qui sunt diligēdi ex charitate. R. ẜm sāctū Bo. i. 3. di. 28. ar. i. q. 2. ꝙ summū bonū vl cui sūmū bonū est natū vnirt vel vnit ꝑ cognitionē ꝛ amorē. Hoc āt bonū vnit vl ꝑticipat ab aliq̇b⁹ in actu vt in beat. A q̇busdā i hitu: vt i iustis viatorib⁹. A q̇busdā in potētia solū: vt i malis viatorib⁹. In q̇busdā nullo mō reducibil ē ad actū: vt i dānat ꝛ creaturis irrōnabilib⁹. Primi sūt maxie ex charitate diligēdi. Scdi min⁹ q̄ pmi. Tertij min⁹ q̄ secūdi. Quarti nullo mō sūt diligēdi ex charitate: q̄uis amore quē includit vl ipat charitas iq̄tū ꝺi creatur possūt diligi: nō ita ꝙ charitas ferat directe ad ip̄os: sed ad deum cuius sunt creature

5 ¶ Utrū sit aliq̇s ordo charitat ꝺ ꝑcepto. R. S. Bo. vbi. s. q. vi. ꝙ sic ẜm Au. ꝺ doc. xp̄iana. Et p̄io sup oīa diligēd⁹ ē de⁹. ẜo ꝙ nos sum⁹. t̄tō ꝙ iuxta nos ē. s. proximus. Quarto ꝙ infra nos est. s. corp⁹ ꝑpꝛiū ꝛ corp⁹ proximi de pe. di. 2 charitas est.

4 ¶ Utrū p̄fat⁹ ordo attendat penes affectū ꝛ effectū. R. S. Bo. vbi. s. di. 9. q. 6. ꝙ attēdit penes vtrūq̄. Sꝫ sciēdū ꝙ affect⁹ accipit alñ ꝑ motu. ꝛ sic ē quedā rōnalis eligētia. Est āt iste affectus alñ a charitate elicit⁹. s. qñ q̇s optat alteri sūmū bonū. ꝛ q̄tū ad istū affcm oꝫ eē ordo: qꝛ mag m̄ q̄ pri ꝛ mag pri q̄ alij ꝺbeo optare vitā eternā. Alñ affect⁹ est a charitate ipat⁹ vt ē ille q̄ q̇s optat alti aliqꝺ bonū tpale qꝺ ē ordiatū ad ꝯseruatōē nature: ꝛ sic ẜm diuersas ꝯditiones ordo pōt ꝑdict⁹ posterari. Affectus aūt qñ accipit nō ꝑ motu sꝫ ꝑ passiōe i dē ē ꝙ q̄dā mitcebris ꝯplacētia. ꝛ isto mō mime respicit a charitat ordie: qꝛ poti⁹ respicit sensualē expētiā q̄ rōnis eligētiā: sic ꝑꝫ ꝙ pl⁹ ꝺlectat q̇s cū vidꝫ amicū q̄ ꝺ p̄re absolute q̄uis pl⁹ diligat patrē. cui⁹ signū ē qꝛ pl⁹ facēt ꝑ patre. Effect⁹ āt ē triplex. pm⁹ respicit salutē aie ꝛ hūc spicit ordo charitat pricipalit: qꝛ p̄io ꝺbeo ꝓcurar salutē meā q̄ primi: ꝛ pri⁹ p̄ris q̄ extnei. Scđs respicit sustētationē vite: ꝛ tūc respicit min⁹ ꝑncipalr: qꝛ ẜm diuersas ꝯditōes ꝛ oportūitates oꝫ hō mag ꝛ min⁹ eē bñfic⁹ i collatōe alicui⁹ tpal. Terti⁹ ē i collatōe bñficij ecclīastici. ꝛ tūc mime respicit: qꝛ i tali collatōe dignitas meriti solū ē attēdēda: ꝛ pax vl nihil ꝑpīq̇tas sāguinis.

¶ Utrū hō teneat ex charitate subir mortē ꝑ xp̄o. R. ẜm Bo. vbi. s. q. 2. Aut adest necessitas vl ꝺferēdi iusticiā vl amittēdi vitā ꝛ sic q̇lꝫ tenet mag mori dilecto ꝺo q̄ eo offēso viuē. Et h̄ dico si dat optō vl ꝙ iusticia ꝺserat vl ꝙ vita ꝑdat. Addo ꝙ cū q̇s vidꝫ ꝙ ꝑ mortē suā potest fides huari vl iusticia: ꝛ ꝑsecutio nō est ꝑsonal sꝫ vniuersal: tūc tenet ꝺ ꝑcepto sustiēre mortē. vñ p̄lat⁹ tenet se morti expōere qñ vidꝫ ꝙ ex fuga sua sequit dispēdiū i fiꝺ vl iniusticia i ecclīa: ꝛ sillr q̇libꝫ. sic fecit Thōas cātuariēsis. Aut adest solū oportūitas māifestādi diuinā gloriā ꝛ edificādi ecclīā. Et isto mō ē superogatōis nō necessitat: ad quā ꝑfectōē nō oēs tenēt. Si āt hō darꝫ se morti ꝑ xp̄o eo ꝙ vitā suā hꝫ exosā mortaliss̄ie peccarꝫ.

¶ Utrū hō exñs i charitate teneat ad ꝑfectiōē. R. ẜm. S. B. vbi. s. q. 3. ꝙ. 5. modis obligat q̇s ad aliq̇d. P̄io ꝑp diuinū mādatū: ꝛ sic non magis obligat q̄ alij nisi ex cā: qꝛ maiorem grāꝫ hꝫ. Secūdo obligatur ꝑp vo

tū emissuz. ꝛ sic solū q̄ fecit tenet̄ ñ q̄ ñ fec̄. Tertio pp susceptū officiū: ꝛ sic q̄lz tenet̄ ad illā pfectōez q̄ req̄rit̄ necc̄ario ad illō officiū: sic i p̄lato regimē subdi toꝝ: Quarto pp vitādū scādalū. vñ tūc tenet̄ ad opa exēploꝝ q̄ñ alr̄ scādaluz seq̄ret̄. Quinto pp ɔsc̄ie iudiciū qḋ dictat de necc̄āte faciendū.

7 ¶ Utꝝ charitas semel hīta possit amitti in via? R. s̄m cōiter doc. i. 3. di. 27. ꝙ sic ꝛ aliṫ tenere eēt erroneū: q: charitas nō tollit v̄tibilitatez arbitrij. pn̄e coꝛ. io. tu qui stas vide ne cadas.

8 ¶ Quō amittit̄? R. p pctm̄ mortl̄e for̄ tū p qḋ voluntas auertit̄ a dō. vñ Au. sup ge. li. 8. dic̄ ꝙ hō deo p̄nte sibi illumīat̄ p charitatē: absēte v̄o ɔtinue tenebrat̄. a q̄ nō locoꝝ interuallis sz voluntatis auersione discedit̄.

9 ¶ Quō recupat̄? R. ꝙ p pn̄iaz q̄ tollit auersionē illā. Uñ Aug. li. 5. ɔfe. Pn̄ia est q̄dā res optīa ꝛ pfecta oēs defectus reuocans ad pfectū.

10 ¶ Utꝝ q̄s possit scire certitudinalr̄ in hac vita se hr̄e charitatē. R. ꝙ ñ. ecc. 9. Et nēo scit vtꝝ odio vl̄ amore dign⁹ sit. Et rō vna ē pp charitatis ꝛ dilectōis acq̄sitē sitūdinē: vt dic̄ Ber. ḋ amore. Ali a pp diuinā dispēsatōez p quā de⁹ claudit oclos suoꝝ suoꝝ ne extollant̄. Aliū dicūt ꝙ h̄ ē veꝝ loq̄ndo ḋ charitate finali p oī tpe ꝛ absolute. sz accipiēdo p charitate aliq̄ mō nūc pōt hō scir̄ certitudīe fidei se charitatē hr̄e: puta cuz adultus bñ disposit⁹ baptizat̄: vel q̄s suscipit sacramētū pn̄ie sine obice pcti mortalis in volūtate inherētis.

11 ¶ Utꝝ opa bōa fcā ex̄ charitatē valeāt R. ꝙ nō q̄ ad p̄miū vite eterne vl̄ q̄ ad diminutōez pene ḋbite peccatī directe. ḋ q̄ dicā. j. pn̄ia. §. 14. ꝛ. Satisfactio. §. 6

12 ¶ Utꝝ bona facta i charitate ꝛ p pctm̄ mortl̄e mortificata reuiuiscāt p veraz pn̄iaz. R. ꝙ sic s̄z cōiter theo. i. 4. di. 23

Astitas

c Astitas ēt iuenitū mri mōiali ɔiugio textꝰ notabil̄ ē i. c. nicena. ꝛ. c. a lic̄. 31. di. ꝛ. ar. i. c. vt clericoꝝ. ḋ vi. ꝛ ho. cle. ꝛ gl. i. c. qḋ a te. de cle. cōiuga.

1 ¶ Utꝝ mulier q̄ mortuo viro cuz alio ɔtrahit amittat legatū sibi fcm̄ s̄b ista ɔditōe. si caste vixerit? R. Bar. i. l. mulier. §. cū ḋponeret̄. ff. ad tre. ꝙ nō nisi aliud senserit testator vl̄ hēat vsum loq̄ndi: q: v̄ba dubia dn̄t i ɔctu intelligi s̄m cōez opiniōez. Facit qḋ notat idez. Bar. i. l. labeo. ff. ḋ sup. le. ꝛ i. l. ōs pplī ff. ḋ iu. ꝛ iu. ꝛ Inno. i. c. oli. de v̄. si. ꝛ gl. i. c. nōnulli. ḋ rescrip. q: cōis vsus loq̄ndi p̄fert̄ pp̄e significatōi v̄boꝝ i q̄cūq3 matia. Idē Bar. i. l. 5. q̄ icipit gn̄aliter C. de scḋis nup. ꝙ lucret̄ tz. ꝛ facit ille textꝰ. cū aut̄. sua. Idē tz Pa. i. d. c. vt clericoꝝ. ꝛ addit ꝙ caute addat si caste vixerit ꝛ i viduitate. Uide p h̄ qḋ legit̄ in l. vnica. C. si ho. nup. limitat Aug. i autē. quō opoꝛ. epi. §. h̄ de deo. v̄ū si nubat tm̄ semel. p tex. i. l. boues. §. h̄ s̄mone. ff. de ver. si p quem tex. dic̄. ꝙ si q̄s relīq̄t sua bōa p maritādis mulierib⁹ idistīcte ꝙ itelligeṫ solū ḋ mulierib⁹ p̄ma vl̄ s̄auice ɔhētib⁹: ñ ēt̄io nubētib⁹.

Additio

Additio Silr̄ dic̄ idē Au. ibidē: ꝙ si p̄dicta v̄ba. caste vixerit. pferant̄ a lege: sic lucrat̄: ēt trāseundo ad scḋa vota: q: oēs nuptie sunt honeste. sz si pferāt̄ a marito filio vl̄ ei⁹ hr̄de q̄ ledunt̄ p trāsitū ad s̄a vota sic pdet. Si aūt pferant̄ ab alijs puta a ɔsanguineis vxoris aut extraneis sic nō pdet p s̄a vota: sz bū transeūdo ad tertia cōnubia.

Astratus

c Astratus Utꝝ possit ordinari. vide infra corpe viciat⁹. §. i.

Asus

c Asus epīs resuati q̄ sūt? R. ꝙ de casib⁹ a iure resuat̄ modica ē ɔtrouersia int̄ doc. Eōit̄ ei doc. se remittūt ad gl. i c. si epīs. ḋ pe. ꝛ re. li. 6. q̄ pōit̄ sex cāus. Prim⁹ ē de excōe maiori. Et h̄ itellige ḋ illa quā ɔditor canonis sibi vl̄ alteri resuauit: q: allegat. c. nup. ḋ sen. ex. Et iō dic vt. s̄. Absolutio p̄io. §. 2. Scḋs ḋ blasphemāte publice deum vl̄ scōs. Hoc veꝝ silr̄ q̄ñ denūciat̄ epō ꝛ pōt cōuici: q: allegat. c. 2. ḋ male. qḋ q̄dē loq̄tur ḋ foro ɔtētioso: vt pz ītuēti: ḡ vr̄ ꝙ si ñ denūciat̄ epō nec ɔ eū aliq̄s pcedit ꝙ i foro aīe possit a p̄p̄o sac̄dote absolui cū pena ñ ḋbeat excedē casuz suū: vt s̄. dixi blasphemia. §. 4. Terti⁹ ḋ sortilegiis. allegat. c. 2. ḋ sorti. sz nihil fac̄: q: ñ facēt poti⁹ eēt cāus resuat⁹ pſiarche q̄ epō: q: pſiarche cōmittit̄ illi⁹ sac̄dotis absolutio ꝛ dispēsatio: ꝛ iō ñ vr̄ reseruat⁹. Quar

ꝓuatꝰ. Quartꝰ cõmutatõ votoꝝ seu di
spẽsatõ: ꝛ h' xũ ẽ ꝙ ptꝫ ꝫ colorẽ opionẽ
ad epos. c. 1. ð voto. Quitꝰ ẽ restitutio ĩ
certoꝝ. alr. c. cũ sit. de iudeis. sꝫ ñ facit
vt. ĩ. rstitutõ. 2. §. 14. nisi ĩ maĩfeste vsu
rarijs: vt dicet. ĩ. Usura. 2. §. 8. Sextꝰ ẽ
ɔctꝰ mrĩmonij ɔ̃ ĩterdictũ eccle. alr. c.
vl. ð ma. ɔ̃. ɔ̃ inr. ec. Et ẽ veꝝ qñ eps p
ciperet alicui ne ɔ̃hẽt pp aliq̃ rõabilẽ
cãꝫ ꝛ tal' ɔtẽnẽt: q: tũc ad epꝫ eẽt mittẽ
dꝰ pp hõoꝛẽ. ar. c. q̃ue. ð p̃bẽ. Septimꝰ
clãdestinũ mrĩmoniũ ɔctũ. ð clã. dspõ.
c. cũ ĩ bito. sꝫ nihil dic̃ ð h. c. ilid. Host.
tñ ti. ð pnĩa põit p'lꝫ scðꝫ ꝛ q̃rtũ. ꝛ post
põit p q̃rto ꝫ eũ ð solẽni pnĩa. alr. 50.
di. c. miror: ꝛ. c. ĩ capite. sꝫ h tñ p nota
rio ĩpõĩ dꝫ vt pꝫ. 26. q. 6. c. vl. ĩ tex. ꝛgl.
Ubi g̃ tal' pnĩa a p̃lat. cõĩt ñ ĩpõĩt p tñ
hꝰ nõ vidð qui ĩferioꝛ possit absoluere.
Quitꝰ ꝫ Ho. ẽ dispẽsatio irregularita
tis ĩ clerico: ꝛ ɔcedẽdũ ẽ. Sextꝰ ð ĩcẽdia
rijs añ denũciatõeꝫ. Et sat̃ fac̃ ad h. c.
pessimã. 23. q. 8. ĩ xbo. si q̃s aũt archi-
eps vl' eps. Et ĩtellige de incẽdiarijs q̃
dolo h fecerit: vl' fieri fecerit: auxilio vl'
ɔsilio: ãt mãdato: vt ibidẽ. Septimꝰ si
audiuit eps ɔfessiõꝫ alicuiꝰ ꝛ eũ noluit
absoluẽ ab aliq̃ pctõ q: tũc ĩferioꝛ ñ dꝫ
ɔ̃itromittẽ. 12. di. ĩferioꝛ. Mo. ĩ sũ. ti.
ð pnĩa põit solũ q̃ttuoꝛ ð p̃fat. Dix. su.
li. 1. ti. 15. põit. 7. ð p̃dict. Bñdictꝰ. xi. in
extrauagãti reuocata p Bo. ĩ cle. dudũ
ð sepul. põit q̃ttuoꝛ ð p̃dict. Et sic ptꝫ
q̃d dicẽdũ ð casibꝰ ð iure resuat: q: in
xitate ñ s̃t nisi. 5. vt pꝫ. sꝫ ð casibꝰ p cõ
suetudinẽ resuatis ẽ magna diuersitas
int' doc. q̃busdã ponẽtibꝰ pl'es: q̃busdã
pauciores. Bl. ĩ. d. c. si eps. sic dic̃. So
let epis resuari pnĩa oĩꝫ publicoꝝ enoꝛ
miũ crim: opp̃ssiões filioꝝ ex ɔposito
vl' casu: cuiꝰ lꝫ hõicidij: falsi testionij vl'
ĩstrumẽti: piurij: icestꝰ: corruptões mo
nialiũ: coeũtes cũ brut: ꝛ his silia. Sꝫ
certe ñ p̃t dari certa dterĩatio q: vnaq̃
q̃ꝫ dioces hꝫ ɔsuetudinẽ suã: nec ẽ vna
ɔsuetudõ gñal' ĩ oĩbꝰ diocesibꝰ q̃ ad h:
imo aliĩ epi vno ãno resuãt sibi plus:
aliĩ minꝰ sic eis vr. Uñ tene ꝫ Spe. ĩ
reptoꝛio ĩ r'ca sup q̃bꝰ sit pẽites ad epꝫ
remittẽdꝰ ꝙ ɔp̃us sacdos p̃t absoluẽ
ab oĩbꝰ q̃ spãlr a iure ñ s̃t resuata epis
vl' alijs: vl' q̃ nõ s̃t ip̃is sacdotibꝰ dire
cte vl' p aliq̃ ɔsequẽtiã ĩterdicta. ar. c. at

ñ clerici. ð iudi. ꝛ. c. nup. in fi. ð sen. ex
ꝛ ĩ. c. ĩter coꝛpalia. ð trãs. p̃la. q: tal' hẽt
oꝛdiariã iurisditõꝫ sup pplꝫ sibi cõmis
suꝫ a iure. ð pe. di. 6. ca. placuit. ð pe. et
re. c. oĩs. Sꝫ aduerte ꝫ eũdẽ Spe. ꝙ
eps directe vel aliq̃ ɔñtia seu ɔsuetudi
ne p̃t ĩterdicẽ dictis sacdotibꝰ aliq̃s ca
sus ne absoluãt. p'io si tal' sacdos ɔmi
sit crĩeꝫ pp q̃ð meret tali ptãte ꝓuari.
Scðo qñ ad vtilitatẽ coĩtat̃ expedit:
al's nec p̃t obligare sacdotes ꝓrochia-
les q̃n absoluãt: fac̃. c. ð ecclia̋stic̃ ꝓui-
legijs. 25. q. 2. ꝛ. c. ꝓuilegia el. p'o: ꝛ el
2. ibidẽ no. ẽt ꝙ ɔ̃uis tal' sacdos hẽat
auctẽ absoluẽdi ab aliq̃ cãu ꝙ ñ dꝫ ab
soluẽ si videt expedire saluti aie ɔ̃fitẽt̃
sꝫ remittẽ ad supioꝛẽ: q: vt di. apls. 2.
coꝛ. 13. Ptãtẽ dedit deꝰ ĩ edificatõꝫ ñ ĩ
destructõeꝫ. Silr lꝫ eps sibi p cõĩ vtili
tate resuassꝫ aliq̃nẽ casuꝫ ꝛ sacdos vi-
deret ĩ aliq̃ singl'ari ñ expedire saluti
eiꝰ: imo obeẽ si remitteret ꝙ p̃t absol-
uẽ iuxta no. p Pa. ĩ. c. q̃ð dilectio. ð cõ-
sang. ꝛ affi. ꝛ ĩ. c. at si clerici. ð iudi. Et
sic collige ꝙ sacdos ꝓrochial' ð iure p̃t
absoluẽ ab oĩ excõicatõe ꝫ ꝙ dixi. §.
Absolutõ p'io. ꝛ ab oĩbꝰ pctis excepto
crĩe incẽdiarioꝝ. ꝛ ɔ̃hẽtis ɔ̃ ĩterdictum
eccle mrĩmoniũ: ꝛ ab eo a q̃ eps nolu
it eũ absoluẽ postq̃ audiuit eũ ĩ ɔfessi-
one: ꝛ qñ publica pnĩa ẽ ĩponẽda: nisi
eps pp eiꝰ delictũ vel pp vtilitatẽ aiaꝝ
ei ĩterdixerit aliq̃ꝝ alioꝝ absolutõneꝫ
pctõꝝ. Dispẽsare aũt vl' ĩ irregl'aritate
aut vot̃. vel alijs q̃buscũq̃ꝫ non p̃t nisi
spãlir ei ɔcedat. Tenet ẽt Hẽ. ĩ p'io q̃-
libꝫ. q. 25. ꝙ p̃lati ñ pñt sibi resuare no
uos casus vltra illos q̃ ð iure eis reser
uant: nisi ex cã legitia. Et h verũ q̃ ad
sacdotes q̃ hñt curã aiaꝝ. Quo xo ad
alios hñ pñt tot quot volunt: excepto
q̃ ad mioꝛes ꝛ p̃dicatoꝛes. de q̃bꝰ dic̃:
vt infra. Cõfessio. 3. §. 19.

c **Asus** foꝛtuitꝰ ẽ repẽte rei
euẽtꝰ q̃ ꝓuideri nec
resisti põt: vt colligit in. l. ĩ re-
bus comodatis. ĩ pn. ff. como. vt moꝛs
ꝓuoꝝ sine culpa: hostiũ incursus: pirra-
tarũ nc naufragiũ: incẽdiũ: fuga ꝓuoꝝ
q̃ custodiri ñ solẽt: vt ibi põit. Ubi no.
ꝙ vbi diligẽtissimꝰ ꝓuidissꝫ ñ ẽ casus
foꝛtuitꝰ: veluti si domũ quã ruiturã di
ligẽtissimꝰ ꝓuidissꝫ ñ ꝓuidisti: ꝛ pptea

equū i ea dimisisti q̄ periit ex rixa. sed
si ex terremotu aut subito īpetu vētoꝝ
1 ¶ Utrꝫ furtū sit cāus fortuit⁹? R. Pa. i
c. vnico ꝺ como. ꝙ glo. iuris ciuilꝫ videtꝫ ꝯ
ric: ſꝫ ip̄e dicē ꝙ si ꝑ violētiā subtrabitꝫ ē
fortuit⁹: nisi fuerit i culpa trāseūdo ꝑ lo
ca picṫosa. ar. l. n̄ ē ꝓsiſꝫ. i p̄n. ff. ꝺ. me.
cau. Si āt clādestie: τ tūc ab ea ꝑsōa a
q̄ diligētissim⁹ p̄cauissꝫ: putavi li famu
lo n̄ ē cāus fortuit⁹: alꝫ sic. faē qꝺ no. i
l. que fortuitꝫ. C. de pig. ac.

¶ Utrꝫ q̄s teneatꝫ ꝺ cāu fortuito. R. tex.
in. ꝺ. c. vnico ꝙ sic in trib⁹ casib⁹. p̄mus
quādo culpa p̄cessit. puta cōmodaui tibi
equū vt ires mediolanū: τ iuisti placē
tiā τ incidisti i latrones: īputabitꝫ tibi:
vt h̄. τ i. l. si vt certo. §. ſꝫ interdū. ff. co
mo. Scꝺs si p̄cessit mora puta nō red
didisti quādo debuisti τ fortuito ꝑdidi
sti: tibi īputabitꝫ: vt i. ꝺ. c. vnico: τ i. c. bo
na fides depositi. Hoc veꝝ in ꝯscia: nisi
codē modo fuisset peritura apꝺ dn̄m:
q: tūc nō tenetur nisi de eo i quo eū dā
nificauit per nō factā restitutionē rei
tp̄e debito. ar. c. si. de iniurijs. ſꝫ qn̄ dubi
uꝫ ē an fuisset ꝑitura viꝺ īfra. Mora. §
vi. Tertio qn̄ pactū itercessit vt tenētꝫ de
fortuito: vt i. ꝺ. c. vnico. τ bōa fides. Li
mita nisi adueniat culpa ei⁹ cui ꝑmisit:
q: si n̄ teneretꝫ. l. cū ꝓpōas. C. ꝺ nau. fe.
τ. l. q̄ officij. §. si. ff. de contraben. emp.
¶ Sed quid si generaliter renūciauit
τ null⁹ cas⁹ fuit exp̄ssus: puta dicēdo ꝙ
volebat teneri de oī casu fortuito: an te
neatꝫ? R. ꝙ lꝫ varia sit opi. vt refert Bal
in. l. i. C. como. ego dico tn̄ ꝺm Jo. an. i.
ꝺ. c. vnico ꝙ nō tenetꝫ. facit. l. ſꝫ τ si. i. §.
quesitū. ff. si q̄s cau. Qꝺ veꝝ ē ifallāter
in ꝯscia: nisi i cāibus i q̄b⁹ spālr fuisset
renūciatur⁹ si fuissent expressi. ar. c. si. ꝺ
of. vica. li. 6. Et nota Accursi⁹ i. ꝺ. §. que
sitū. τ bn̄: q: ꝯ eū q̄ legē dicere potuit a
pertius est iterpretatio faciēda. ꝺ re iu.
li. 6. τ i. l. q̄cq̄d. ff. ꝺ ver. ob. ꝺ. Quicq̄d
astrīgēdo obligatōis cā dcm̄ ē: id nisi pa
lā verbis exp̄matꝫ: omissuꝫ ītelligēdū ē:
4 ¶ Sꝫ q̄d si aliq̄ casus fuerūt enūera
ti spālr: τ postes secuta fuit rnūciatō ge
neralꝫ? R. scꝺꝫ Bar. i. ꝺ. §. q̄sitū. ꝙ ꝑpter
illaꝫ generalē renūciationē nō veniunt
casus maiores exp̄ssis: sed solū ꝯsilꝫs ex
pressis. Qꝺ q̄dem verum ē generalr in
oib⁹ odiosꝫ: sicut h̄. Sec⁹ eēt i fauorabi
lib⁹: vt nō. in cle. non potest ꝺ ꝓcu. τ Jo
no. in. c. sedes. de rescrip.
¶ Sꝫ q̄d si renūciatōni generali iterue 5
nit iuramētū? R. Jo. an. vbi. s. ꝙ n̄ ob
ligat. Nō scꝺm ip̄m ē: q: iuramētū non
obligat vltra ꝯsensuꝫ iurantꝫ. faē. c. ve
niēs. el p̄mo. τ qꝺ ibi notat. Inno. ꝺiu
reiurādo. Et hoc credo verū in casibus
pro q̄b⁹ spālr nō iurasset. Sec⁹ in quib⁹
spālr si fuissent expressi ꝯsensisset. ꝓ q̄
bus facit. c. magnos. cū ibi notatis. de
spō. Concordat Bal. vbi. s. Ratio: q: iu
ramentum habet vim casus expressi. l.
cum pꝫ. §. si quis matrem. ff. de. le. ij. 6
¶ Utrꝫ extiatō facit veire casū fortuitū
R. ſꝫ Jo. an. i. ꝺ. c. vnico: τ Bal. i. l. si vt
cer. §. nūc vidēdum. ff. como. τ. l. i. eo. ti.
quādo sum⁹ in ꝯtractu: cui⁹ nature non
repugnāt ꝙ dn̄ium transferatꝫ: tūc exti
matū facit ēptōeꝫ: vt. l. plerūqꝫ: τ. l. q̄ti
ens. C. co. ff. ꝺ iuꝛ do. Et sic extiatō facit
periculū omē τ comodū recipientꝫ. l. ne
cessario. i p̄n. ff. ꝺ peri. τ co. rei. ven. τ. ꝺ.
l. quotiēs. τ plerūqꝫ ēt ꝺteriozatōis: vt
l. si extimatꝫ. cū. l. se. ff. so. ma. Exemplū
cū mulier dedit viro rē extimatā: vt i
ꝺ. l. plerūqꝫ. Uel cū q̄s extimatā rē tra
dit: ita ꝙ extimatio reddatꝫ: nō res: v
ꝺ. §. nunc videndū. Si aūt sumus i co
tractu de cui⁹ natura est vt solū ꝑ parte
dn̄luꝫ trāsferatꝫ: τ ꝑ parte nō: sicut est i
societate: sic periculū patris soluꝫ si ex
timatio sit trāsit i accipiētē: vt. l. cū du
ob⁹. §. damna. ff. ꝓ socio. Si autem su
mus i cōtractu cuius nature repugnat
dn̄ij translatio: vt in locato τ hmōi: sic
extiatio nō facit ēptionē: nec trāsire ꝑi
culū casus maḡ ꝙ teneatꝫ ex natura ꝯ
ct⁹. Nec ob. ꝙ Bar. vbi. s. vult vt aliq̄d
operetꝫ. Et sic si tenebatꝫ de lata soluꝫ te
neatꝫ de leui. si de leui: tūc de leuissima:
si de leuissima: tūc de casu: q: hoc nō te
neo: sicut nec Pa. i. ꝺ. c. vnico. Sꝫ dico
ꝙ operatꝫ extiatio tunc solū vt sciatur p̄
cium si deterioraretꝫ vel perderetꝫ ex vi
cio recipientꝫ: τ sic releuatꝫ dn̄s ab onerꝫ
probādi verum precium rei. Si autem
res extimata daretur cuꝫ pacto ꝙ aut
res vl extimatō redderetur: sic facit trā
sire periculum peremptionis sed non
deteriorationis: vt. ꝺ. l. plerumqꝫ. in fi.

c **Arbecismus** q̄d est? R. ꝙ est ille

exorcismus qui fit ante ianuam ecclesie super baptizando. Unde dr cathecis- m⁹ a cathec. 30.1. istruo vl doceo. Ideo cathecism⁹ istructio vl doctria dr. d̄ hoc in. c. p cathecismū. de co. spi. li. 6. z in. c. ante baptismum. de conse. di. 4.

1 ❡ Utrū ɔ̄hat aliq̄ cognatō spiritualis i tenētib⁹ cathecismo. sic̄ i baptismo: R̄e. ꝙ sic q̄ ipedit matrimoniū ɔ̄hēdū s̄ nō dirimit ɔtractū: vt i. d c. p cathecismū.

2 ❡ Ad quid tenetur qui tȝ i cathecismū Dic: vt. s̄. baptismus. 7. in fi.

3 ❡ Ad q̄d valet cathecism⁹: R̄e. s̄ȝ Theo. in. 4. di. 6. ꝓ minuit ptātem demonis: ne tm̄ possit in corpore z anima: vide i- fra. Exorcismus. quia idem est.

4 Causa dr multiplicit. Aliqñ cā pia. vide ifra. Lega tū. 2. in pn. Cā ciuilis cui⁹ finis ē ɔmodū ptis: seu aliquoꝝ sine alteri⁹ pu ni: oc. In hac tractat de pecunijs z pos sessionū negocijs z hmōi: vt. 14. q. 2. sup prudētiā tuā. Cā criminalis. cui⁹ ē finis puitō peccati vl vidicta publica: vt i. c. atsi clerici. z i. c. tñ nō ab hoie. d̄ iudi. z d. c. sup prudētiā. z. 16. q. i. frater nr. cir ca mediū. Cā mixta ē q̄ pticipat d̄ vtro q̄ȝ. de pecu. c. tue. Et lȝ glo. videat varie ponēdo pecuniariā penā aliqñ p ciuili aliqñ p criminali: vt i. l. p̄tor i pn. ff. de sepul. vio z in. l. vnica. C. qñ ci. ac. cri. p̄. Tñ ɔcorda ꝙ qñ pecuniaria pēa applī- cat fisco: crimialis ē sic̄ tȝ Inno. i. c. q̄li ter z qñ el. 2. de. accu. z est glo. z Bar. i d. l. p̄tor. §. i. q: sic itēdit vindicta publi ca p penā pecuniariā: sic̄ p penā corpis Si vero applicat fisco p iteresse fisci ci uilis ē: vt i. l. i. C. de hijs q̄. vt indi. Nec ob. c. p tuas desimo. z q̄d ibi no. Pa. in fi. a. de iudi. q: illud. c. loquit d̄ āmotō ne a p̄latione q̄ ē ciuilis: q: facit ad bo- nū subditoꝝ habere bonū p̄latū: et tali nō iponit pena debita deli toꝝ: s̄ȝ nō per mittitur exercere q̄d ei nō ɔuenit. s. pla tioꝝ ad quā ē indign⁹ Itē nō dicūt doc. ꝙ dcise ē agei ciuiliter qñ pena applī- cat pti: s̄ȝ ēt alio mō: sic̄ in. d. c. p tuas. Hoc sequit glo. z Bar. z Ang. i. i. ff. de se. vio. z Bar. i. l. fi i q̄stiōe. Quero quō cognoscat. ff. d̄ pri. d̄lic. Idē gl. Albri. z Sali. i. l. i. C. de se. vio. z gl. i. l. aut dā na. in prin. ff. de pe. z coior est opi. de hoc no. d. Anto. in Rubrica de iudi.

1 ❡ Noie cause itelligit d̄ cā ppinqua nō rēota. vl̄d gl. i. c. d̄ cetero. d̄ homi. Et no. ꝙ cā rēota dr ocasio. fac. l. q̄ domū. i fi. ff. locati. Uñ faciēs turrīē o casio hōi- cid. i illi⁹ q̄ ascēdit z se p̄cipitauit. Ipsa ꝓo ē cā ppinq̄. Qñ āt q̄s teneat p cā re mota no. gl. i. c. sic̄ nobis. d̄ test. q̄ distin guit. Aut dabat opaȝ rei licite: z ñ adhi buit diligētiā d̄bitā: ñ tenet. 23. q. 5. d̄ oc cidēdis. Si ꝓo ñ adhibuit: tenet. 50. di. sepe. ff ad. l. aq̄l. l. q̄ occidit. §. pe. Si āt dabat opaȝ ñ illicite iputat ei semp oīa q̄ ind̄ sequūt. 50. di. c. q̄tū dicit. d̄ iur c. fi. ff. ad. l. acq̄l. l. itē Mella. i pri. z. §.

❡ Cā eccle ñ dr cā ppa re ...nē z cū co... ctori. vñ i cā eccle sue pōt eē iudex. 2. q. 7. c. si q̄s erga ep̄ȝ. i gl fac. c. fi. d̄ postu. 2
vbi pōit vt diuersa p se: vl p eccla. Et hoc veꝝ dūmō ali⁹ ɔstituat q̄ agat noie eccle: vt i. c. isup. d̄ testi. Silr pōt eē te stis i cā eccle qñ ali⁹ est ɔstitut⁹ q̄ agat noie eccle. d. c. isup. S̄ȝ nota lȝ canōic⁹ possit eē testis cū canōico suo d̄ cēneuȝ q: nō dr domestic⁹ ei⁹: sed eccle tm̄ s̄m Hugo. vt i gl. d. c. sup prudētiā. 14. q. 2. nō tñ pōt eē iudex p eo ɔtra ex̄neuȝ: q: minor cā repellit aliquē a iudicio ꝙ a testimonio. d̄ of. d̄le. c. cū. R. canonicus

❡ Causaȝ pprīā palā est eā eē cui⁹ emo lumētū vl dānū ad aliquē suo noie pti net. c. h dudū. §. palā. 2. q. 6. 3

❡ Causa ɔmunis vtriusq̄ȝ ē: vt. ff. d̄ ri. nup. l. i. l̄d. Et ideo testis nō pōt eē in re cōi sibi cū alijs nisi idirecte: vt legatari us q̄ pōt esse testis in cā testi in q̄ sibi ē aliq̄d relictū. Insti. d̄ testa. §. legatarijs s̄ȝ cā vniuersitat. nō videt singulari pso ne: vt i. c. q̄ mānumittit. 12. q. 2. z ibi vide doc. z i. d. §. legatarijs. cū limitatōib⁹ su 4

❡ Cā alia ipulsiua q̄ occasionē re ...is motā prestat: sic̄ Calfurnia q̄ iportune postulādo causaȝ dedit: vt mulier non possit postulare: vt i. l. i. §. sextū. ff. de po stul. Et ista cessante ñ cessat effect⁹ Alia finalis: z ista regulat dispositionē. c. cū cessante cā de ap. l. generalit. C. d̄ epi. z cle. z ibi Bal. multa dic. d̄ hac materia c. generali t. 16. q. i. Hec cognoscat ex. 5. Primo qñ illd̄ q̄d exprimit i vīa cause re spicit vtilitatē tā alteri⁹ q̄ ēt partiū. l. ti tio cētū in pn. ff. de cdi. z dmō. puta. do no tibi cētū: vt ide facias fieri capellā i tali ecclā q̄ illa indiget z hmōi. Si ꝓo respiceret solū vtilitatē illi⁹ q̄ dȝ iplere z ñ 5

fit pia: sic p̄sumit̄ cā ipulsiua. ď. l. ticio:
§. sȝ si filio. Vn̄ si lego tibi. x. vt caligas
emas nihilominꝰ tȝ legatū: lȝ nō emas
Sil̄r si vt fūdū. Sȝ si vt emas fūdū al
teri minꝰ industrioso n̄ valȝ nisi caueat
vt ibi. Scđo cognoscit̄ qn̄ exp̄mit̄ piꝰ
acꝰ in viā cāe. i. si q̇s p̄ fdēptōe. C. ď do
na. τ. l. si ego i p̄ri. ff. ď iu. do. τ vl't Bar.
in. l. 2. §. fi. ff. ď dōa. vt puta: dono tibi
cētū vt facias hospit̄le nā hospit̄le ꝙ fi
aterit cā final'. Tertō cog̃scit̄ qn̄ i gerē
do actū exp̄mit̄ ab hoie cā vbicūqȝ lex
req̇rit ď nc̄citate cāȝ ad validitatē acꝰ
q: tc̄ itelligit̄ final' vt acꝰ sustical'. l. ſȝ
ſi ꝑ moꝛs. §. fi: cū. l. se. ffď. do. iter vi. τ vx.
vbi ď ꝙ dōatio fc̄a vxori ad r̄staurātō
nē ediū igne ꝯbustaꝝ valȝ vsqȝ cd earū
repatiōnē τ nō i plꝰ. Quarto vbicūqȝ n̄
pōt eē alia rō illa cēset̄ cā finalis. l. ꝙ
uis: vbi gl. C. ꝓ fideicō. Vn̄ q̇ legat iter
ad fontē: vł legat̄ τ haustū. ff. ď ser. ru.
p̄. l. itē si. Quīto vbicūqȝ lex exp̄mit cāȝ
cēset̄ finalis. gl. ē notabilis i. l. cū tale.
§. legato cāȝ falsā. ff. ď ꝯdi. τ ďmō. quaȝ
ad h̄ pōderat Ang. i. l. sciēdū. ff. ď edi. e
dic: τ Bar. i. ď. §. fi. cuiꝰ sunt ista dicta
¶ Est τ alia cā que est cātiua alicuius
effectꝰ: ſȝ nō sufficiēter. τ eficacit̄: τ talis
nō tenet̄ ad restōnēȝ dāni dati p̄rimo
lȝ peccauerit. Est τ alia q̄ est causatiua
τ inductiua alicuiꝰ effectꝰ sufficiēter τ ef
ficaciter ita ꝙ sine ea nō sequeretur: et
talis tenetur ad restitutionē vltra pec
catū cōmissum. Et de ista loquit̄. c. fi. ď
iniurijs. Quod nota q: facit ad multa.

c **Autio** simplicit̄ dicta regu
lariter itelligit̄ nuda
missio: vt. l. sancimus. C. de ꝟ. si.
Fallit i cautiōe expressa a lege p̄toria.
vt. ff. de p̄to. sti. l. ꝓtorie: la p̄ma. Et sic
intellige gl. i. c. p̄ria igit̄. ď ꝯse. di. 4. Itē
f̄ȝ glo. i. l. pe. in fi. ff. de. pe. here. qn̄ ē p̄
sona suspecta: vt. l. si fideiussor. §. fi. ff.
q̇ sat: sda. co. q: tūc dȝ cauet̄ cū fidiusso
ria. Sȝ cū addit̄ idōea vł sufficiēs: itel
ligiꝰď pignoꝛaticia vł fidiussoꝛia: vt. ff.
ď f: deicō. li. l. ğ ꝙdiu. §. addici. ita. Vi
de gl. i. c. ad nostrā. el. i. ď iureiur. τ i. c.
vi. ď pig. τ i. c. ex publico. de cōuer. cōiu.
Si ꝟo ď cautō mediocris tūc vēit ob
ligatio oīuȝ bonoꝝ. tex. ē singular̄ i. l. fi
lio. & fi. ff. vt. le. no. ca. Si ꝟo dicit cau
tio ꝯpetēs itelligit̄ arbitrio iudicis f̄ȝ
aliq̇s vł f̄ȝ alios fideiussoꝛia vł pigno
raticia: vt i gl. l. si ďbitori. ff. ď iudi. Nō
tn̄ Bal. i. l. vniuersa. C. ď p̄ci. ipa. of. ꝙ
qn̄ statuto cauet̄ ꝙ caueat̄ idonee. qn̄
ꝯpromissū petit̄: itelligit̄ arbitrio iudi
cis: τ i. l. oēs. C. de epi. τ cle. dicit. Tene
tur q̇s dare fideiussoꝛes: τ nō pōt: tunc
tenet̄ obligare oīa bōa sua meliori mō
quo pōt. Si vero dicatur satisdȝ vel sa
tisfaciat: fideiussoꝛia intelligit̄: vt in. ď
l. i. qui satisda. co. τ f̄m glo. in. ď. l. pe.

c **Ecitas** mētis f̄ȝ Thō. ṡa
ṡe. q. 15. ar. p̄rio p̄
uēit duplicit̄. P̄rio ex h̄ ꝙ auer
tit se spōtanee a cōsideratōe p̄rimi p̄n
cipij intelligibil' f̄m illď p̄s. Noluit in
telligere vt bene ageret. Alio mō p̄ oc
cupationē mentis circa alia que mag
diligit ꝙ dictū p̄ncipiū f̄ȝ illď p̄s. Su
percecidit ignis. s. cōcupiscēcie: τ nō vi
derunt solem. Et sic pȝ ꝙ est peccatuȝ.
τ a Gre. 31. moꝛa. ponitur filia luxurie.
¶ Sed vtrū sit moꝛtalis? R̄. ꝙ sic quā
do sic nō vult intelligere necessaria ad
salutē. 38. di. c. qui cā. similiter quādo
ita occupat̄ in tēpoꝛalibꝰ ꝙ omittit ne
cessariā vacationem quam deo tenet̄
exhibere: vt in diebus festiuis in quibꝰ
f̄m Ri. in. 3. di. 37. ar. 3. q. 4. i aliqua ho
ra tenetur deo vacare mente vel huius
modi. secꝰ si omittit que nō sunt necessa
ria ad salutē: q: tūc est peccatū veniale

c **Edere** bonis debȝ q̇ sol
uere nō vȝ credito
ribꝰ suis. Et valebit ei ad tria.
P̄rimū ne incarceret̄. l. i. C. q̇ bo. ce. po.
de quo vide. ş. Carcer. §. 3. Secūdum
ne excommunicetur: τ si erat excōmūi
catus debet absolui recepta idōea cau
tione: de soluēdo debito si ad pinguiorē
foꝛtunā venerit. ď solu. c. odoardꝰ. Ter
tium ꝙ nō condennetur nisi in quātū
facere pōt habita ratione ne egeat: nec
enim fraudandꝰ est alimētis quotidia
nis. ff. de re iudi. l. sunt q̇. in id qď facet̄
possunt. τ. ff. q̇ bo. ces. pos. l. is. q̇. τ. l. q̇
bōis. τ. l. ďbitoꝛes. Nec ob. c. ꝑuenit. de
fideius. q: ibi nō cesserat bonis. Limita
ta tn̄ tertiū quādo nō conuenit̄ rōne ď
licti: q: si cōueniret̄ rōne delicti: nō ha
beret̄ respectus ne egeret ēt in clericoꝛ
vt no. Pa. in. c. olim nobis. ď resti. spo.
Quādo vero fit: vide. ş. Solutio. §. 23.
Celare peccatum

c **Elare** pcm alicu⁹ pp pecuniã vel grãz: aut ɔsãguinitatẽ simõia ẽ: vt i.c.nemo. de simo. vbi gl. Inno. dic̃ ꝙ rõ ẽ: q: q̇ lib₃ tenet alteri⁹ pcm ad pniaz idicare 24.q.3.tã sacerdos. Sec⁹ ãt i idicatiõe furi: vl s᷑ui fugitiui vt capiat̃ q: licite merces accipit.ff.ð os.p̃fec.v:b.l.solẽt 2.ff. ð ɔdi.ob tur.cãz.l.4.§.vlt. Nec ꝓpe dic̃ Inn. ꝙ ẽ simõia vbi ex gr̃a q̇s ñ idicat: s₃ d₃ pũiri sic̃ simoniac⁹. Tu dic s₃ gl.i.l.4.§.si tibi.ff.ð ɔdi.ob tur.cau ꝙ ille q̇ ñ tenet̃ ꝓ officiũ l̃ actõez l̃ iudicẽ fuelat̃ furẽ licite accipit aliq̇d vt idicz: s₃ accipe vt ñ idicet turpit̃ accipit q: ɔ̃ publicã vtilitatẽ q̇ ẽ maleficia puniri: vt.ff.ð fideiuss.l.si q̇s a reo.§. pe. Et sic p₃ ꝙ rõe naturali nõ tenet̃ q̇s i dicare: q: tũc ñ l₃ accipe ꝓ idicãdo vt ff.de ɔdi.ob tur.cau.l.i.i fi.2.l.2.p̃mo R. Qð tñ l₃: vt i.d.§. si tibi. qð limito ver ð idicatõe q̇ fit p̃lato vt pũiat. sec⁹ de illa q̇ fit alicui vt ꝓuideat: q: tenet̃.

c **Ensura** ecclastica q̇d cõ p̃hẽdat? R. ꝙ iterdictũ suspẽsionẽ 2 excõicationẽ. de v.sig.c.querenti.

c **Ensus** est q̇dã pensio q̇ de ꝓuentib⁹ soluit̃.i. q.3.q̇sitũ vl̃ p̃t dici cẽs⁹ q̇cq̇d annuati soluit̃ i q̇titate vel summa.ff.ð censi.l.etatem.

1 ¶ Cẽsus nouos iponere eccl̃ijs aut veteres augere ꝓhibet̃ oĩb⁹ ep̃is 2 p̃lat̃ i c.ꝓhibem⁹.ð cẽn. Et si eripuerũt eas ð manu laici: vt i.c.eccl̃ijs.e.ti. Dicit tñ Pa.i.d.c.ꝓhibem⁹: ꝙ h̃ ẽ ver ad vtilitatẽ eor ꝓp̃ã: vt i cle.2.de re.ec.ñ ali. Sec⁹ eẽt ad vtilitatẽ alteri⁹ ecclesie rõnabili cã subsistẽte 2 a p̃lato iurisdi⸗tionẽ habẽte ep̃alẽ: 2 i eccl̃ia plẽo iure sibi subiecta: q: tũc p̃t: vt no. Inn.i.d.c.ꝓhibem⁹: 2 fac.c.p̃terea.e.ti.

2 ¶ Quis p̃t ipõere cẽsũ? R. ꝙ q̇cunq₃ h₃ ius i re tali: vt isti.ð vsufr.§ fi. testõ

3 ¶ Qð argumẽtũ p̃stat cẽsus solutõ? R. ꝙ aliñ sbiectõez.ð cẽn.c.oĩs aĩa. Aliñ p̃stitam libertatem ve percepta: ꝓtectõnem: vt in.c.percepimus.de p:iui.

c **Ertũ** dr̃ id de q̇ ꝓpo noĩe vl̃ idubitata circũlocutione ɔstat: vt i gl.de p̃ui.c.cũ plãtare. Insti.ð exhere.li.§.noiati. vbi dr̃ ꝙ q̇ vnũ filiũ solũ h₃ noiatiz exheredat siue dicat.ticiũ filium meũ exheredo: siue filium meum exheredo.

c **Essatio** a diuinis officijs alia gñalis 2 h̃ eq̇patur iterdicto: ita ꝙ posita generali cessatõe ab eo q̇ pẽt vl̃ de iure: vl̃ de cõsuetudie i loco aliq̇: si q̇s ibi celeb:at ẽ irregularis: 2 religios⁹ talẽ cessationẽ nõ seruãs ẽ excoicat⁹ ip̃o facto si matrix ecc̃lia s᷑uat. Et sic itellige cle.i.ð sen.ex.2 Inno.in.c.nõ est nobis.ð spon. Cessa⸗tio. Alio spãlis est illa q̇ solũ i aliq̇ eccl̃ia ponit̃: 2 hec nõ comparatur iterdicto. Vñ celebrãs in eadẽ eccl̃ia nõ efficitur irregularis: nec religios⁹ excoicat⁹ si nõ seruat: q̃uis talis eccl̃ia eẽt matrix. et sic itellige gl.2.c.si canõici.de offi.o:di li.6. Et Inno.i.c.dilect̃ filijs ð appel.

¶ Que ẽ pena iponẽt̃ gñalẽ vl̃ spãlez cessatiõez idebite? R. ꝙ illi q̇ iponũt tenent̃ restituere oẽs fruct⁹ quos iterim ab eccl̃ia ꝑceperũt in qua cessatum est etiaz si talis eccl̃ia sua erat 2 ip̃i eccl̃ie. Itẽ tenẽtur de omni dãno qð alij icurrerẽt pp talẽ cessatõez.d.c.si canonici. 2 ibi Ge. dicit ꝙ l₃.d.c.loq̇tur ð capitulo canõicor: tñ idẽ erit in alijs q̇ ip̃am 1

¶ Que ẽ pena illi⁹ q̇ cessationẽ iponũt q̇ dat cãz cessatõi? R. tenet̃ ad oẽ iteresse qð cãonici aut alij icurrerũt: 2 ad aliq̇z aliã satisfactõz extiandã arbitrio supio:is i recõpẽsatõez cessatõis facte in eccl̃ia. dicto.c.si.canõici. 2

¶ Que req̇rũt ad hoc vt cessatio ðbeat s᷑uari? R. s₃ Io.an.i.c.q̃uis.ð of.o:.li. 6. ꝙ io. P:io ꝙ hi q̇ cessãt hẽant ex cõsuetudie l̃ alio iut. Scðo ꝙ ɔuocẽt absẽtes ad ɔ̃ctrãdũð cessatõe. Tertõ ꝙ tractẽt diligẽt. Quarto ꝙ ð cessãdo ðlibe rẽt. Quĩto ꝙ sit maifesta offẽsa vl̃ iiuria. Et scðz Inno. 2 Ho. d₃ eẽ noto:ia. qð si ñ eẽt nl̃la ɔsuetudo ꝓdess₃: q: eẽt eccl̃ijs onerosa.ð ɔsue.c.i.2.c. cũ venerabil̃. q: ille ɔ̃ quẽ cessat̃ ñ d₃ ɔuicci ꝓbãdis: s₃ apt̃ 2 noto:ijs: maxĩe i cultu diuio tollẽdo. C.ð ac.2 ob.l. negãtes. Sexto q: sit cã rõnal̃. Septio ꝙ ante cessatõez istrumẽto publico vl̃ patenti b⁹lris autẽtico sigillo munit̃ cãz cessatõis exp̃mãt. Octauo ꝙ illð istrumẽtũ vl̃ lrãs tradãt ei ɔ̃ quẽ cessãt. Nono ꝙ r̃q̇rãt illũ vt emẽd₃ ɔpetẽt iiuriã ꝓpter 5

quā cessare volūt: q̄ si non fecerit locū hz cessatio. Decio q̄ post cessatōz vtraq̄z ps iter dz arripe ad sedez aplicā infra mēsem p se vel p pcuratores sufficient īstructos: ⁊ ɔtinuat, d'eb' q̄cito potest se sedi aplice p̄ntē.: vt discutiat qd sup h̄ sit agēdū. his nō fuat, nō fuat cessatio. Sīlr ps q̄ posuit cessatōz eā nō seruauerit: ab alijs nō fuet silr. Hoc no. Jo. mo. ⁊ Bar l. i. c. si canōici. d of. or. li. 6. in q̄. c. reprobat ɔsuetudo illoꝝ q̄ in Zuatōe cessatōis imagines crucē vl alioꝝ sctōꝝ psternūt: vrticis supponūt vel lapidib' ⁊ hmōi. Et q̄ talia faciunt grauiter sunt puniendi: vt ibidez.

c Essio actionuz an valeat. fc. Pa. i. c. fi. d alie. iu. mu. cā fa. colligēdo dcā do. distiguēdo sic. Cū q̄rit an valeat cessatio ordinū: dic aut fuit fcā i vltia volūtate ⁊ tz: vt no. i. l. nomē. ff. d le. 3. sic tñ q̄ si actio erat i iudicē deducta p defūctū nō dz agē legatari' sz hrs: oēz tñ vtilitatē quā ɔseq̄t hrs dz legatario restituē ⁊ si nihil ɔsequit nihil restituet: q: vl testator legādo actōz legasse euētuz illi' iudicij. ⁊ ob h̄ ne fiat collusio p herdē p̄t legatari' si vult assistē hrdi in iudicio: vt i aut. nūc si hrdi C. d liti. Si ꝟo actio nō erat deducta i iud. cū potit legatari' p' cessionē agē: vt ibi. Sz c' sās ptib'. fc. gl. i aut. nūc si hrs. q̄ si erat litigiosa cū legabat: tūc suptu hrdis. l. cū fu'. ff. d le. 1. Si ꝟo fcā ē litigiosa viuo vel mortuo testatore: tūc sūptu legatarij: vt. ff. d le. i. l. seru' legat'. nisi hrs fuerit i mora. ar. ff. d le. i. l. cū res. Aut cessio fit int viuos: ⁊ distiguet: q: aut fit potētiori rōe officij seu dignitat, p̄cipue: ⁊ n̄ vz: ⁊ cedēs dz pdere oē ius qd hēbat Et iste ē ppri' casus. l. 2. C. ne li. po. Et h̄ veꝝ sm pe. i tit. de cessiōe actionū. p' Uin. qñ fit potētiori maliciose cā opprimēdi aduersariū. sec' si fieret bōa fide. ar. l. si stipēdia. C. de pcu. ⁊ plz Pa. Si ꝟo cessio fit potētiori nō rōe officij l'dignitat, sz rōe nobilitat;: vl q: ditior vel alio respectu: tūc si fuit fcā cessio rōe iudicij mutādi p̄t excludi cessionari' p exceptōnē: vt. l. pe: ⁊ qd ibi notat. ff. d ali. iu. mu. cā fa. nō perdit tñ actionem cedens: sed punit sm vnā opi. quia non pōt amplius cedere istā actionē alteri nec p't in ea ɔstituere pcuratorē: sz tenetur ipse psequi. ⁊ vl innuere. d. l. pe. Glo. tñ in. d. l. pe. dicit q̄ videt in isto casu trāstulisse magis rē q̄ litem: et sic cessionarius habebit rem si euincat: et cedens expensas litis facit in damnuz suū. secus si nō fuit fcā rōe iudicij mutādi: q: tenet: vt p̄ex notatis i gl. i. l. i. C. ne li. po. Aut cessio q̄ fit iter viuos ⁊ q̄ nō fit potētiori ē dubitata. ⁊ dr dubitata eo ipo q̄ ē i litigiū deducta: q: dubius euētus litis: ⁊ sic nō p̄t regłarit alteri cedi: ⁊ cedēs incidit in vitiū litigiosi. vnde dz puniri: vt habet in. l. fi. C. de liti. ⁊ p gl. in. c. eccłia. el. i. ne li. pen. Fallit in casib' ibi nūeratis. Not. hic q̄ in casib' in q̄bus p̄t fieri cessio: q̄ psecutio actōis fiet a cedente nō a cessionario sm Inno. in q̄dam glo. in. d. c. fi. allegat in arg. l. quanq̄. ff. de aqua plu. arcē. Aut actio nō est dubitata: tūc regulariter p̄t cedi titulo donatōis vēditōis vl alio titulo legitio: vt pbat. C. d he. vel ac. vē. l. nols vēditio. ⁊ in. l. p diuersas. C. man. Pretenditur tñ simulatus ɔctus ex. 6. Primo ex modicitate p̄cij: ⁊ extimatur ista actio sm dubiū: expensas: labores: ⁊ hmōi. sm Pa. ibidem. Secundus qñ in cessione non exprimitur titulus: vt quando cedo actionem ⁊c. nec dr pro qua causa: vt probatur in. d. l. p diuersas. ⁊ tenēt cōmuniter doctores. Tertio quādo cessio fuit pro pte vendita ⁊ p parte donata: vt d. l. per diuersas. Ratio: q: ista cessio ē odiosa. secus i alijs: q: valet. Et isto casu admittit cessionarius vsq̄z ad quantitatē quam exbursauit. In alia perdit actio: vt in. d. l. p diuersas. Quarto qñ cessio pure vendit: tñ precium non soluit nisi p partez ⁊ de reliqua cōfitetur se recepisse. Quinto qñ dicit se donare propter benemerita q̄ nō sūt. Fallit in casib' cōtentis in. d. l. p diuersas. vbi nō p̄sumit simulatio: vtputa si int coheredes ē facta cōcessio: vel cū est facta insolutū. vel pro munimine rei sue: vt cuz domus tua minat ruinā domui mee: ego timēs emo oē ius tue. Itez si fit inter legatarios ⁊ fideicōmissarios vt qñ heres cessit actionem legatario. Sīliter in societate:: quando scilicet socij sibi cedunt actionem.

Utrū clericus

1 ¶ Utrū cleric⁹ possit emere cessionē. R̃. Pa. i. d. c. fi. ꝙ nō: q: vili⁹ emere ⁊ cari⸗us vēdere nō lz ei: sed nō posset tñ do⸗nari ecclie vel clerico bōa fide: et tenet nec credo illicitū ſm Pa. ibidem.

2 ¶ Sed querit̃ qñ ḋ: res litigiosa. R̃. li⸗tigiosa res ē de cui⁹ dñio cā mouet̃ int̃ petitorē ⁊ possessorē iudiciaria ꝯuētōe vel p̄cibus p̄ncipi oblatis ⁊ iudici insi⸗nuatis ac p cū futuro reo cognitis. Ita ḋ: in aut. religiosa res. C. de liti. Sed Bar. i. l. i. C. de liti. Distinguit ꝙ aut a⸗git̃ actōe real: ⁊ tūc si ꝯtēdit̃ d dñio vl̃ qsi: puta q: dicē rē suā esse: vel de ei⁹ do minio vel q̄si: sic res efficit̃ litigiosa p simplicē ꝯuētōē: vt in. d. aut. litigiosa. Si ꝟo nō ꝯtendit̃ de dñio: sed de alio iur̃ p̄ncipali: puta ypothecaria ⁊ hmōi sic ñ efficit̃ litigiosa Aut agit̃ actōe pso nali: ⁊ sic nūq̄ efficit̃ litigiosa. aut agit̃ actōne mixta: ⁊ sic si ē vniuersal̃ effic̃ litigiosa p solā cōtrouersiā. Si ꝟo ē p⸗ticularis: sic efficit̃ litigiosa p lit̃ conte stationē. Cōcordat Inn. i. c. cū. M. fer rariēsis. de ꝯsti. Ex hoc pꝫ ꝙ qñ res nō est litigiosa pōt alienari absq̧ vicio li tigiosi: al's non pena litigiosi.

3 ¶ Que ē pena litigiosi. R̃. vt no. i. l. fi. C. de liti. ꝙ q̄ sciēter ex aliq̄ ꝯtractu rē litigiosam accepit restitue tenet̃ rē ⁊ p̄ cio ei⁹ p̄uabit̃ ⁊ fisco applicabit̃. Si ꝟo ignorās rē litigiosam emerit vl̃ ex alio ꝯctu acceperit: tūc ꝯctus nō tenet: sed ꝯdēnatur vēdēs restituere p̄ciū ⁊ vltra tertiā ptē. Et si p donationē sit fcā alie natio extimabit̃: ⁊ idē fiet de p̄do q̄ est extimata: vt dictū est de ꝯctu emptōis vel alio ꝯctu: exceptis casib⁹ donatiōis ante nuptias vel trāsactionū aut diui⸗sionis reꝝ hereditariarū facte: vel p le gati: vl̃ p fideicōmissi cām: de q̄bus in d. l. fi. ⁊ in. d. gl. d. c. ecclesia. el. i. ⁊. 11. q. i. q: res in litigio: in q̄bus potest fieri aliēatio sine vicio litigiosi.

4 ¶ Utruꝫ res litigiosa possit aliēari ab aliis inter q̄s nulla lis ē de ea. R̃. Au⸗gu. in aut. de litigiosis. ꝙ sic.

c **Imiterium** grece ḋ: a ci nis grece ꝙ ē dulci statio aiaꝝ vl̃ poti⁹ cor⸗poꝝ: q: ibi cinis mortuoꝝ ꝯtinet̃: vel a cis qđ est ante: q: ante ecclias fieri sol et. Hec De. in. c. vnico. de ꝯse. ec. vl̃ al. li. 6. De imūitate cimiterii: vide. I. Im⸗munitas. ⁊ de ei⁹ ꝯsecratōe ⁊ pollutōe vide. I. Consecratio. 4. per totum.

c **Ircūstantia** ḋ: qđ cir cunstat actū quasi extrinsec⁹ extra act⁹ substantiā ꝯsideratū. H̃ aūt vno mō est ex pte cāe: ⁊ sic. vel finalis: ⁊ sic ꝯsidera mus cur fecerit: siue respectu agentis p̄ncipalis: ⁊ sic q̄s fecerit. Aliq̄ñ respe ctu instr̃i: ⁊ sic q̄ instr̃o: vel q̄bus auxi⸗liis fecerit. Aliq̄ñ circūstat̃ ex pte men⸗sure: ⁊ sic ꝯsideram⁹ vbi vl̃ i q̄ loco: aut qñ fecerit. Aliqñ ⁊ tertio ex pte ipsi⁹ act⁹ ꝯsideram⁹ modū agendi: puta fortiter vel lēte: si sepe vl̃ semel solū. siue ꝯside ramus obiectū siue materiā act⁹: puta vtrū p̄rem ꝑcussit vl̃ extraneū siue effe ctū quē accēdo inducit: puta vtꝝ ꝑcuti endo vel vl̃nerauerit vel occiderit: que oīa continent̃ in his ꝟsibus. Quis. q̄d vbi: q̄bus auxiliis: cur: quō: qñ: ⁊ q̄tiēs Ita tamen ꝙ in q̄d includatur non so⸗lum effectus: sed etiā obiectū: vt itelli⸗gat: ⁊ qđ ⁊ circa qđ.

¶ Utrū circum stantia mutet spēm pcti. R̃. ꝙ circūstā tia tripl̃r se hꝫ ad actū pcti. Aliq̄ñ. n. cir⸗cūstātia adueniēs actui idifferent̃ se hꝫ q̄tū ad rōem: ⁊ tūc nō dat spēm pctō ne q̧ aggrauat. Nihil eīm ad rōeꝫ ptīet vtrū ille q̄ ꝑcutit̃ tali vel tali veste induat̃. Aliq̄ñ dt̃iam aliquā hꝫ p cōparatōeꝫ ad rōeꝫ ipoztās aliq̄d repugnās rōni p:i⸗mo ⁊ p se: ⁊ tūc dat spēm pctō: sic acci⸗pere alienū. Si aūt p:io ⁊ p se nō ipoz⸗tat aliq̄d repugnās rōni: sed p cōpara tionē ad id p̄mo ⁊ p se rōni repugnat: aliquā repugnantiam hꝫ ad rationem Sicut accipere aliq̄d in magna quāti tate nihil repugnam⁹ rōni dicit: sed ac cipere alienū in quātitate dicit maiorē repugnantiā ad rōem. vnde illa circū⸗stantia aggrauat. Uel sic ſm philoso⸗phū. 5. ethi. ꝙ pctm̄ recipit spēm ex in⸗tentōe peccātis. Unde ille q̄ mechabatur vt furetur: magis est fur ꝙ mechus. 1

¶ Utrū circūstantia aggrauat pctm̄ in infinitū. R̃. ꝙ qñ circūstantia nō cōsti⸗tuit spēm nouā: nūc nō aggrauat pec⸗catum in infinituꝫ: vt veniale possit fi eri mortale. Respondeo ꝙ nō: q: pecca tuꝫ veniale ⁊ mortale non sunt eiusdē speciei: sed quando circunstātia ꝯstitu 2

se noua spēm pōt ꝯstituere pctm̄ mortale: ⁊ ita aggrauare in infinituz: sicut si q̇s dicat ꝟbū ociosum vt ꝓuocet ali⸗

3 ¶ Utrū circūstātia ⸗quē ad luxuriā. ꝑsone aggrauet in infinitū: R̄. ꝙ non: nisi solū dupl'r. Primo qn̄ ꝓꝑ ꝯditōez sui status ē aliq̇d ei de necessitate: puta religioso nō accipe vxorē. Scd̄o rōne scādali qd̄ ēt est ꝯ ꝓceptū ꝓbere ruinaz primo. al'r nō pōt: vt. s̄. ꝑ supradicta. Hec oīa ex Fran. 2. sen.

c **Citatio** dz fieri trib⁹ edictis: vel vno ꝑemptorio qd̄ cōtinere dz tm̄ tēpus q̄tū tria edicta: nisi nc̄citas vrgeat. de dilat. c. i. vbi de hoc in glo.

1 ¶ Utrū qn̄ iura exigūt trinā monitōz sufficiat vna. vide. j. Clericus. 9. §. 4.

2 ¶ Utrū corpal'r ipeditus teneaꝛ ꝑ aliū cōparere: R̄. Pa. in. c. noīe dn̄i. de testi. ꝙ nō. Et actus gestus eo absente est ꝑinde ac si nō fuisset citatus.

3 ¶ Utrū sn̄ia lata ꝯ nō citatū valeat. R̄. Car. i cle. pastoralis. in. §. deniq₃. de re iu. ꝙ si nullo mō fuit citat⁹ ē nll'a ip̄o iure. de ma. ⁊ obe. c. iter q̄ttuor. Pa. tm̄ dic̄ i. c. cām q̄. ꝺ rescri. ⁊ i. c. cū sit. ꝺ ap ꝙ i fcō notorio. vn̄ certū sit abn̄ti nll'a cōpetere defensionē ꝑt fieri sn̄ia ꝯ abssentē nō citatū: excepta sn̄ia excōis. c.

4 ¶ Sz q̇d si citat⁹ sit ⸗ sacro. ꝺ sen. ex. nō lrīe. R̄. Car. vbi. s̄. vꝛ ꝙ debeat hri ꝑ nō facta. c. bone. el. 2. de ele.

5 ¶ Utrū q̇s possit denūciari excōicat⁹ nō citatus. R̄. Pa. i. c. ꝑuenit. de ap. ꝙ nō vbi excessus non sit notorius. fa. c. cū secundū. de here. li. 6.

6 ¶ Utrū ꝓlati religiosoꝝ possint subditos ab officijs deponere: suspēdere et hmōi ip̄is nō citatꝭ. R̄. ꝙ sic si ita hz eorū ꝯsuetudo: aut ꝯstitutōes ꝯm q̄s dz ꝓcedere. ⁊ notaꝛ in. c. cum sp̄ali. ⁊. c. q: uos. de ap. ⁊ in. c. cū medicīalis. ꝺ sen. exc. li. 6. ⁊ dicit gl. in. d. c. cū sp̄ali. quā sequit Pa. ibidē. ꝙ dispositio. c. sacro. de sen. ex. nō est necessario seruāda in religiosis ꝯ suas obseruātias sp̄āles. Et ibi dicit Pa. h̄ ꝓcedere vbi regula vel ꝯstitutio religiosoꝝ dat certū modū excōicādi religiosuz: vt sat sit: suaꝛ eā. Et h̄ idē tz Fede. in ꝯsilio quinto.

7 ¶ Utꝝ citatio aliā sit nll'a. i. nō valeat. R̄. gl. i. c. si ep̄s. 3. q. 2. ꝙ sic i. 8. casib⁹. Primus q: in angusta tp̄a. Scd̄s: q: nō exp̄mit cā citatōis. Terti⁹ q: nimis maturat ꝑemptoriū. Quart⁹ rōe tp̄is. Quit⁹ rōne loci. Sext⁹ rōne iudic̄. Septim⁹ q: rescriptū ap̄licū nō iserit i ea. Octau. qn̄ sit spoliato. de q̇b⁹ vide ibi. Tutius tm̄ est vt sp̄ citat⁹ cōpareat allegatur⁹ ꝑuilegiū: vel appellatur⁹ si euz grauerit: nisi qn̄ ꝯstat eū nō eē iudicē suuz: vt. d. gl. ⁊ i. c. veniēs. de accu. i gl.

c **Citaristis** q̇ varijs vtūtur instris licite ꝑt aliq̇d dari: ⁊ tl'ia audire: vel talib⁹ vti: vt qn̄ sit ad laudē dei: vel ob aliā iustā cām: puta recreatōis: q: debilis est vel infirm⁹ ⁊ hmōi. de cōse. di. 5. ꝑuenit. ad voluptatē aūt vel luxuriam talib⁹ vti vel aliquid dare est peccatū mortale. 92. dist. in sancta. notat hec glo. in. c. donare. 86. di.

c **Ciuitas** vel vniuersitas nō dr aliq̇d facē nisi id sit collegial'r ꝺliberatū: ēt si maior ps illd̄ fac̄. Ita dicit gl. nobil'r i. l. sic̄. ff. qd̄ cuiusq₃ vni. seq̇t Bar. i. l. aut fctā. ff. ꝺ pe. fa. qd̄ no. i. c. felic̄. ꝺ pe. li. 6. ⁊ gl. i. l. aliud. §. referꝛ. ff. ꝺ re. iu. q̇rētes. qn̄ vniuersitas delin̄qt. cōis opi. tz ꝯm Pa. i. c. 2. de post. ꝓla. ⁊ Joan. i. d. c. felicis. ꝙ ē qn̄ pri⁹ aliq̇d fuit deliberatū i vniuersitate ip̄sa: pulsata cāpana ⁊ alijs req̇sitꝭ ad ꝯgregatōem. vn̄ si oēs h⁹ ciuitatis facerēt delictuz nō diceretꝛ factū ab vniuersitate: sed ꝑ singl'os vniuersitatꝭ: ēt si facerēt pulsari cāpanā ⁊ leuarēt vexillū. nā istd̄ est poti⁹ factū singl'oꝝ. fa. qd̄ not. i. c. cum oēs. ꝺ ꝯsti. Pa. i. c. dilect⁹. el. 2. ꝺ simo.

¶ Utrū destructa citate destruaꝛ oīa ꝑuilegia ei⁹. R̄. Inn. i. c. 2. de no. ope. nū. ꝙ si ecc'ia vel citas vel alia loca: siue sacra siue prophana auc̄te supioris ꝓꝑ delictū eoꝝ ꝺstruaꝛ: deceto si dz vocari cleric⁹ illi⁹ ecc'ie vel mūiceps illi⁹ citatis: ⁊ ille loc⁹ ꝑuilegiū ꝑdit: vt de ꝯse. di. i. placuit. 16. q. 7. ⁊ h̄ dicim⁹. ar. ff. qn̄ di. le. vsu. ce. l. i. Si āt ab hostib⁹ destruaꝛ: aut ꝑ tyrānidē vl' vt ēt reedificeꝛ retinet oīa ꝑuilegia. fa. 7. q. i. pastoral'. ⁊. 16. q. 3. q̇ semel. Et idem vꝛ si auc̄te supioris trāsferꝛ ad aliū locū: vl' alijs vniaꝛ: vt no. i. c. i. ne se. va. ꝺ rel'. do. c. q: monasteriū. Et idem intelligitꝛ in

ciuitate ⁊ in

ciuitate ꝛ in alijs locis ꝓbandis.arg.
ff.de cōtrahen.emp.l.ede sacra.
2 ¶ Utrū ciuitatis appellatōe aliđ ꝙ qđ ē infra menia veīat.R.ſm Pa.i.c.rodulfus. de rescrip.ꝙ ñ ī matia odiosa seu stricta: nisi qñ dispositio concepta noie ciuitatis esset mutil: vel poss; fieri fraus: tūc ꝯtinent̄ suburbia ꝛ cōtinentia edificia. ꝛ sic intellige Jo. an.i.c.si ciuitas.de sen.exc.li.6. Sz in materia larga seu indifferēti noie ciuitat̄ venit ciuitas cū suo tritorio:vt ē tex.i.l.vnica.§.ꝛ vrbē.ff.de of.pfe.vr. Silr ī materia larga noie ciuiū veniūt ēt illi de comitatu et de toto territorio:vt i.l. q̇ ex vico.ff.ad muni.ꝛ i.l. nō dubito.ff. de capti.ꝛ in.l. q̇ cōtinentib᷒.ff. de ꝟ. si.ꝛ p Bar.i.l.i.ff. ad muni.vide bonā gl.in.c.i.de vsu.li.6. Sz in matia stricta sec᷒:lz ꝯtrium videat̄ tenere Bar. i d.l.i.ꝛ.l.mille passus.ff.de ꝟ.sig. et.l. nam qđ liquide.§.si ita leget̄.ff.de pe.le. que volunt ꝙ mille passus a muro cōprehēdantur. Intellige qñ subiecta materia ita requirit in speciali.
3 ¶ Utrū natus in aliq̄ ciuitate ex parētib᷒ qui ibi nō hñt domiciliū sit ciuis. R.ſm Bar.in.l.filios.C.de mu.ꝛ origi.licet in.l.ff.ad muni.dubitatiue loquatur.Pa.vbi.s.tenet ꝙ nō.
4 ¶ Utrū ciuitas censeat̄ iure minoris. R.Inn.i.c.i.de resti.in inte.ꝙ sic.ē tñ dfia inter minorē ecclesiā rēpublicam ꝛ ciuitatē in integrū restitutōne:lz lex dicat ꝙ res publica fungat̄ vice minoris.C.ex q̇.cau.ma.l.pe.ꝛ.C.đ iure re.pu.l.rēpublicā.C. de sa.san.ec.l.fi.q̇a pupillo ꝛ ēt miori nō currit hodie vsucapio aut pscriptio.x.vel.xx.annoꝝ in rebus q̄ seruando seruari pñt:siue sint mobiles siue imobiles.C.đ admi.tu.l.lex q̄ tutores.in fi.Ideo sup eis non est necessaria resitutio in itegꝝ: lz añ tp̄s hui᷒legis curreret ꝯ minorē: nō ꝯ pupillū.ff.de acq̄.reꝝ do.l. bone fidei emptor.§.i.Sed cōtra eccliam ꝛ rem publicam ꝛ ciuitatē currit vsucapio ꝛ pscriptio ꝛ alie tēporales ꝛ ppetue pscriptōes:sed dat̄ ei restitutio sicut minori:q: pdicti fingunt̄ esse in vltima instantia mioris etatis.Prescriptio aūt 30.vel.40.an. certū ē ꝙ currit ꝯ oēs pdictos; sed dat̄ eis restitutio ex ꝟbis generalib᷒ edicti q̄ sunt. Et q̄d cū minore gestū erit ꝛc.Pupill᷒ āt ab his pscriptiōibus seruat̄ illesus.C.de pscri.30.an.l.sicut.Quod aūt ciuitati detur restitutio in integrū nō placet. Inno.vbi.s.ar.l.nihil interest.ff.ad mace. Sz Bar.in.l.res publica.C.ex q̇.cau.ma.p᷒ Ja. but.t; ꝙ sic saltē ex clausula generali: q: ex q̄ regit̄ p administratores hz iustam cām petendi restitutōem. H etiam tz Bal.ibi.ꝛ ē verior opi.lz glo.in.d.l.teneat ꝯriuz.facit p hoc.l.sed ꝛ hn̄ qui.ff.de publici.vbi ciuitas đ: res publica. Sequit̄ hoc Jo.an.in addit.ad Spe.ti.de in integrū restitutionē.vbi p᷒multas opi.residet i opi. Hdos.qui tz ꝙ nō solū ciuitas: sz ēt castrum ꝛ villa possunt petere restitutionē i integrum: cū ibi sint multe psone vidue ꝛ pupilli. Et lz Bar.post Butri.in.d.l. respublica nō admittat᷒: nisi i villa ꝛ castro populoso.Bal.tñ ꝛ Ja.đ are.tenent ēt in villa nō populosa: ex q̄ regitur p alios: ꝛ ibi sint miores et mulieres.ꝛ hic opi.Pa.i.c.i.ꝯ re.i integ.dicit equiorē.ꝛ fa.qđ no.in.l.rēpublicam.C. de in.reipu.ꝛ i.d.l.sz ꝛ hn̄. vbi đr ꝙ q̇dlibet mūicipiū đ: res publica.

c **Iuis** vtrū efficiat̄ in loco vbi ꝯsequitur q̄ddignitatē. R.Bar.i.l.i.ff.ad muni.ꝙ sic.facit.l.municeps.§. miles.ff.eo.ꝛ qđ no.do.in.c. q: in tñ.de pben.vbi ꝯcludūt ꝙ cleric᷒ sortit̄ domiciliū: vbi ē bñficiatus si residere in eo tenet̄ alś nō: sicut hi quibus dispensatū est sup pluralitate beneficiorum.
¶ Utrū dicēs.volo te habere p ciue efficiat ciuē si hz auctoritatē. R.ꝙsic.vñ statutū qđ dicit ꝙ talis habeat̄ p ciue efficit ciuē.ar. optimū in.c.ex parte.đ spon.ꝛ qđ no. Bar.in.l.si maritus.ff.de adul.ꝛ in.l.si is qui p emptore.ff.đ vsuca. Ratio ſm Pa.in.d.l.ex pte: q: vbi act᷒ depēdet a mera volūtate loq̄ntis paria sunt dicere ꝙ vult talez hře p vxore vel ciue:sicut dicere te duco in vxorē vel facio ciuē. ꝛ sic si statutū dič ꝙ scholares tanq̄ ciues debēt tractari: ex h creati sunt ciues rōne pdcā. ꝛ iđ dictio tanq̄ ponit veritatem nō similitudinē. Et hoc verum qñ verba ꝛ materia subiecta patiuntur.

c **Clamor** est filia ire q̄ qs clamat ꝯ aliquē ꝯfuse ꝛ inordinate: aut furiose loquit̄: ꝛ ẜm se est veniale pctm̄. ꝑ accidens posset esse mortale rōne scandali qn̄ illud ꝓuidet vel debuit ꝓuidere et non desistere a clamore tali.

c **Clandestinū** matrimoniū qn̄ dicat̄. R̄. gl. i. c. cū inhibitio de clā. despon. ꝙ trib⁹ modis. Prīo cuz nō habentur testes: vt in. c. qd̄ nob̄. eo. ti. Scd̄o cū nō fit cū solēnitate illa d̄ q̄ in. c. alr. 30. q. 5. ꝛ ē vt despōset̄ a parētib⁹ vel q̄bus cura cōpetit mulieris dotetur suo tpe ꝛ a sacerdote bn̄dicatur. Tertio qn̄ nō ꝓmissis bānis a p̄sbytero publice cū termino: vt q̄ voluerit ꝓponere ipedimētū si ē cōpareat: vt i. d. c. cū ibibitio. Tu tn̄ dic vt colligit̄ ex dictis Jo. an. in addi. ad spe. ti. de clā. de spō. ꝛ Old ꝯsi. 258. Inn. ꝛ Pa. i. d. c. cū inhibitio: ꝙ q̄tiēscūqȝ qs ꝯbit ẜm consuetudinē patrie sue corā amicꝭ vl̄ vicinis ꝛ sufficiētib⁹ testib⁹ ꝙ nō ꝯhit clādestine. fa. l. si vicinis. C. de nup. ꝛ d̄ cōse. di. i. eccl̄a. et. i. d̄r eccl̄ia. i. catholicoꝝ collectio: ergo in faciē ecclesie ꝯtraxit.

1 ¶ Quid si ꝯbit solū corā duob⁹ testib⁹. R̄. ꝙ si ex rōnabili cā facit: puta q: timet aliqd̄ ipedimētū iniuste: vel est senex ꝛ verecūdat̄ et hmōi excusat̄: ꝗuis ꝯsuetudo sit vt fiāt bāna ꝛ alia solēnia ar. eoꝝ q̄ no. in. d. c. cū inhibitio. ꝑ Pa. dūmodo tpe debito postea publicet: nisi ep̄s excōicaret ꝯbentes sine bānis ꝑ statuta sua sinodalia: q: sic eēt excōicatus al̄s nō peccat. cōsulo ꝙ h̄ faciat d̄ licētia epi ẜm Hu. 30. q. 5. in princ. Sz ꝯbere solus cuz sola mortale pctm̄ vr̄. arg. d. c. cū inhibitio. q: materia valde pōderosa rōne cui⁹ pōderositatis videtur ꝓceptiua. tex. est cū glo. in. c. rogo. 11. q. 3. facit glo. in. c. nostrates. 30. q. 5.

2 ¶ Utrū ꝯbentes publice corā testibus lȝ sine bānis: cū tn̄ ꝯsuetudo sit ꝙ banna fiāt q̄ postea inueniunt̄ in gradu ꝓhibito ignorāter ꝯtrisse ambo vel alter eoꝝ pereent filios legitimos. R̄. gl. i. d. c. cū inhibitio tȝ ꝙ nō. Sz Inn. ꝛ Pa. ꝙ sic: q: iste clādestine nō ꝯtrerūt: ex q̄ in faciē ecclesie nemine ꝓhibēte cōtraxerūt. Et ē veꝝ si attēdam⁹ ad tex. in. c. scens tn̄ si ambo sciuissent ipedimētū vt ibidē. Et no. ꝙ in contractu mr̄imonij sp̄ deberet interuenire: p̄sentia aut sciētia ꝓprij sacerdotis: vt i. d. c. alr. et in. d. c. cū inhibitio. ꝛ sacerdos q̄ sciti ipedimētū ꝛ nō ꝓhibet mr̄ioniū ꝯbendū ex ꝯtēptu: vel religiosus seu regularis q̄ p̄sumpserit interesse clandestino mr̄imonio ꝯbendo ꝑ trienniū suspēdēdi sunt ab offō: vt in. d. c. cū inhibitio.

3 ¶ Utrū spōsalia ſl̄iter sūt ꝓhibita clādestine ꝯbi. R̄. Jo. an. ꝛ post euz alij in. d. c. cū inhibitio: ꝙ sic: sicut ꝛ mr̄ioniū. l. oratio. ff. de sponsalibus.

c **Claues** eccl̄ie ẜm Ri. in 4. di. 18. ar. i. q. 3. sunt aliq̄. ptās supra naturalē facultatem que est principium aliquorum actuum supernaturalium.

1 ¶ Quot sunt iste claues. R̄. q̄dā. d̄. ibidē. ꝙ sunt due q̄tū ad effectū ꝛ relatōz vna tn̄ in radice. Claues eñi eccl̄ie sūt ptās iudicādi in foro aiaꝝ que ptās ex duob⁹ integrat̄. s. ex potestate decernēdi in cāe examinatōe et ptāte diffiniendi in cause determinatōe. Prima dicit̄ clauis scientie. vn̄ clauis sciētie nō est habit⁹ sciētie. nec actus sciēdi: ꝗuis claues eccl̄ie nō dȝ recipe nisi hn̄s habitū scientie sufficientē ad executionem potestatis. Secunda d̄r clauis potentie: cuius actus est determinare cām ligādo vel soluēdo: ꝛ ista d̄r ꝓncipalior: q̄a prima ordinat̄ ad istā. Postea autē ligandi vel soluēdi in foro causarū nō ē ꝓprie clauis: ꝛ ꝗuis prefate claues distinguant̄ per eos actus: tn̄ in radice sūt vna: nō tm̄ inter se sed cuz potestate sacramentū ꝯficiēdi: q: iste tres potestates fundant̄ in carcere sacerdotali. Et ideo oibus ꝛ solis sacerdotib⁹ noue legis date sunt. Sco. tn̄ i. 4. di. 19 q. vni. ca tenet cōtrariuz ꝙ nō sit vna in radice cū potestate conficiendi. de quo vide. s. Ordo. 1. §. 7. ꝛ. 16.

¶ Quomodo d̄r sacerdos aperire et ligare. R̄. Ri. vbi. s̄. q. 2. ꝙ tripl̄r. Primo iudicando. s. cum examinata hois conciencia iudicat ei celum clausum vel sapertū. Scd̄o aperit relaxādo aliquaz partem pene peccato debitā: ꝛ claudit penitentē aliq̄ pena sensus ligādo quā explere cū oportet: vel hic: vel i purga- 2

torio añq̄ igrediaꝛ celū. Tertio claudit
ꝛ aperit excōic ido ꝛ ab excōicatōe ab⸗
soluēdo: sꝫ hec respicit foꝝ ɔtētiosū po⸗
tius q̄ pnie. Addo quartū de nō ɔtri⸗
to cōtritū faciēdo ex vi absolutionis:
vt īfra. Cōfessio.2.§.1.

3 ❡ Utꝝ q̄libꝫ sacerdos possit vsū clauiū
exercere: R̷. Ri.i.4.dis.19.ar.i.q.2. ꝙ
actio nō tm̄ reqrit potētiā a q̄ sit: sed
subiectū debitū i quo recipiaꝛ. Mate⸗
ria aūt debita sūt psōe super quas ha⸗
bens claues habꝫ iurisdictionē. Et iō
nō ois sacerdos habet iurisdictionē su
p quēlibet: nisi secūdū ordiatōez vica
rij xp̄i. Et ppterea nō ois sacerdos pōt
exercere vsuꝫ clauiū: sed solum secūdū
cum modūꝫ quē ecclesia statuit. Ob h̄
quidā i pniātur vsu potestaꝛ: sicut excō
municati ꝛ heretici. Quidaꝫ materia si
cut illi q̄ nō hñt populum.

4 ❡ Utꝝ liceat sacerdoti vti clauib⁹ p sua
volūtate: R̷. Ri.i.4.di.18.ar.1.q.4. ꝙ
nō: q: sicut minister ꝛ īstrumētū nō habꝫ
efficaciā i agēdo nisi secūdū ꝙ moueꝛ
a pncipali agēte: sic sacerdos cuꝫ opeꝛ
p istas claues īstrumētaliter si vtitur
istis clauib⁹ bꝫ propriū arbitriū dimit
tens rectitudinē motōis diuie peccat.

❡ Utꝝ sacerdos p ptātē clauiū dimit⸗
tat culpā peccati R̷. Ri.vbi.s̄.ar.2.q.
1. ꝙ pnis nō possit absoluēdo remittē
culpā effectiue: q: sic ē soli⁹ dei: vt dic̄
magister i lr̄a: tn̄ ministerialit̄ ꝛ instru
mētalit̄ illi q̄ p attritōnez remouit ob⸗
staculū gr̄e spūalis dispositiue remittit
maculā pcti. inq̄ptum suo misterio assi
stit virt⁹ diuina q̄ pctm̄ remittit. Hec
ille.

6 ❡ Utrum sacerdos p ptātez clauium
possit remittē penā. R̷. Ri.vbi.s̄.q.2.
ꝙ sic aliquā ptē pene tpaꝛ pctō debite:
nō tm̄ tātā illi⁹ quā sibi ipōit: sꝫ ēt illi
us q̄ i purgatorio ē explēda. ꝛ pl⁹ vꝛ mi
n⁹ bꝫ ꝙ penitēs ē bñ disposit⁹. ꝛ de hoc
habes. i. Indulgētia.§.5.

7 ❡ Qñ date sūt claues btō petro. R̷. qñ
eccl̄ia fuit sibi data.24.q.1.qōcūqꝫ: ꝛ d̄
pe.di.1.quē pēitet. Et ligāt oia sup trā
h̄ ñ errāt.11.q.3.cepisti. ꝛ.d. c. quē peni

8 ❡ Claues horreoꝝ q̄ t̄dit vr de ⸗stet.
disse oia q̄ i eis sr̄. d̄ h.istr.c.2.bꝫ Inn. ꝛ
eis datis vr data possessio oium q̄ sub
illis sunt. extra de plue.c.ex lr̄isꝫ in fi.

Causula

c **Causula** gnaꝛ sedme vi
telligiꝛ bꝫ pce
dētes expositas. d̄ capel.mo.dile
ct⁹ fili⁹. bm Inn. fa.cle.nō pt.de pcu.i
c.sedes.d̄ rescrip.l.i.si §.cū dulc a.ff.d̄
vi.tri. ꝛ oleo leg. vide.s̄.casus.§.3.ꝛ.4.

Clericus

c **Clericus** prio q̄s dicaꝛ.
R̷. Pa.i Rub.d̄
vi. ꝛ ho.cle. ꝙ tāto sūpto voca⸗
bulo appellatōe clericoꝝ veniūt oēs q̄
hñt ordies in q̄cūqꝫ dignitate sint aūt
ordie i pria tōsura.c.cū ɔtigat.d̄ eta.et
q̄.ex q̄ sunt ad dei sultiū electi. vñ oēs
q̄ nō sūt laici dicuntur clici.12.q.1. duo
sunt gn̄a.fa.21.di.s.cleros.i pn.d̄ phen.
cū secundū. ꝛ in rubrica pdcā iuncto ni
gro. Priuilegiū ergo tributum clericis
cōcediꝛ oib⁹ ēt in dignitate q: si ep̄s ē
cleric⁹ ē: et ēt religiosus q̄ ēt noie cleri
coꝝ in fauorabilib⁹ cōphendiꝛ. 54.di.
§.hac aūt auctoritate: ꝛ qd̄ notaꝛ in.c.
d̄ sup.ne.pla.li.6. Sed i materia odio
sa ꝛ in stricta significatōe appellatione
clericoꝝ nō cōprehenduntꝛ epi nec alij
exñtes in dignitate nec etiā canonici ec
clesiarū cathedraliū: nec monachi seu
religiosi. facit.c. q̄ periculosum. de sen.
ex.lib.6. ꝛ.c.fidei feruorē de here.li.6.
c.statutū.d̄ elec.li.6. ꝛ gl.i cle.i.d̄ su.ne.
p̄. Rō q: i eis ē q̄litas sup alios q̄ ñ re
piꝛ i simplicib⁹ clic̄. faciūt ad h̄ dcā Jo.
an.i.d.c.statutū q̄ iqt ꝙ noie eccl̄aꝝ pa
rochialiū ñ veniūt eccl̄ie pochiales col
legiate in mā stricta q: h sit q̄litatē col
legij sup casū. sꝫ i mā ñ odiosa sic. fa. sitr
qd̄ nō.idē pa.i.c.i.d̄ istitu.q̄ dic̄ ꝙ i m i
fauorabili noīe eccl̄ie vētūt mōasteria.
sec⁹ i stricta mā.qd̄ no.q: fac̄ ad multa.

❡ Utꝝ appellatōe mōasterioꝝ vēiāt ec 1
cl̄ie sclares. ꝛ appellatōe mōachoꝝ vēi⸗
āt clici sclares: R̷. Pa.i.d.c.i.d istit. ꝙ ñ
siue mā sit larga siue stricta.16.q.1. pla
cuit. fac̄ qd̄ no. Bart.i.l.1.ff.ad mūici. q̄
dic̄ ꝙ noie ciuiū vēiūt ɔradini.l.q̄ et vi
co.ff.ad mūici. ꝛ si ep̄rio.fac̄.c.rodulfus
ꝛ.c.significante. ꝛ qd̄ ibi no.de rescri.

❡ Utꝝ appellatōe ppl̄i veniāt clici: R̷. 2
Pa.i.c.i.d̄ vi. ꝛ ho.cle.i materia odiosa
nō: nec ɔtrio. fac̄.c.si sentētia.de sentē.
excom.lib.6.cū glo. Et sic limita textuꝫ
insti.de iu.na.gen. ꝛ ci.i.§.plebiscitum
aūt. q̄ dicit ꝙ appellatione populi vni
uersi ciues significāt ɔnumeratis etiā

patricijs τ senatoribus: vt itelligaṫ ꝺ his q̇ sᷓt eiusdē pfessionis, sec⁹ i alijs: vt p̸bat dict⁹ text⁹ i.c.si snia cū sua glo. In maria āt ꝑuilegiatiua p̄t dici ꝙ ꝯp̄bēdaṫ. fac. c. dilecti. cū sua maria. ꝺ fo. cō pe. qꝺ no. Bar. i. ꝺ. l. i. τ qꝺ no. i. ꝺ. c. rodulꝭ. τ qꝺ nota. Io. an. i. c. iohānes. ꝺ cle. ꝯiu. q̇ dicit: ꝙ statutū excoicās certo cāu laicos ñ cōp̄hēdit clericos ēt cōiugatos. τ h̄ seq̇ṫ Pa. i. c. i. de p̄bē. Prefata intellige ꝭm ꝙ dico ifra. Lex. §. 6.

3 ¶ Utꝝ dispēsatꝺ cū illegitio vt possit effici cleric⁹ ꝺbeat itelligi vt possit pmoueri ad mioꝛs solū. Gl. i. c. lꝛas. ꝺ filijs p̄sbyteroꝝ tꝫ ꝙ sic cū sit maꝛia odiosa. τ Pa. i. c. siq̇sꝙ ꝺ coba. cle. τ mu. dic̄ ꝙ pmissio i gn̄e mediocritatē ꝛspicit. l. vlti. C. eo. ꝺ. le. §. i. τ. ff. ꝺ le. i. l. legato. generalr cū alijs ꝯcoꝛ. i gl. ꝺ. c. lꝛas. Ex q̇ ꝯcludiṫ cū p̄dict̄ ꝙ solū ad mioꝛes poterit pmoueri: qꝛ oꝛdies mioꝛes sꝛ medij iter p̄mā tōsurā τ sacros oꝛdines. Idē dicūt Ber. Gofre. τ Ho. ꝙ qn̄ dispēsaṫ cū aliq̇ vt ad bn̄ficia eccꝛiastica pmoueaṫ ꝙ solū itelligiṫ de bn̄ficijs q̇ nō sꝛ p̄latiōes aut dignitates. Predicta tn̄ lita ꝭꝫ ꝙ dicā. j. dispēsatio. §. 9.

c **Clericus** 2. q̇d ꝺꝫ habere. ꝛx. multa: vt sūt ꝟtutes: vt. 40. di. p totū. τ q̇cūqꝫ alia q̇ q̇lꝫ bon⁹ xpianus ꝺꝫ hꝛe: sꝫ spālr aliqua que ipsi debēt hꝛe inseramus: que quidem sunt. 9. in summa.

1 ¶ Prio ꝺꝫ esse lꝛatus: pꝫ hoc. 36. di. 37. 38. p totū: τ 16. q. i. sic viue.

2 ¶ Utꝝ oīno illꝛat⁹ sit oꝛdinād⁹: ꝛx. Inno. i. c. cū i cūct̄. ꝺ elec. ꝙ nō paꝝ tn̄ sciētes si spes ꝛest ꝙ possint pficē pmoueri pn̄t: alꝛs ñ nisi sint mōachi q̇ mag̃ idigēt ꝯtemplatiōe ꝙ̄ scia. τ faꝛ qꝺ legiṫ 16. q. i. legi. vbi dicit Io. sufficit monachꝰ si sit bonus lꝫ sit illitteratus.

3 ¶ Sꝫ q̇ s. ia ē necessaria: ꝛx. Inn. vbi s. ꝙ ē req̇rēda secūduꝫ dignitatē locū τ oꝛdinem ad quem assumitur: vt i. c. ecclesia vestra. de elec. Si ei assumitur ad ep̄atū debet habere sciam noui et veteris testamēti: cū sit iudex aiaruꝫ. τ iuris: cū ius dicere debeat. ii. q. i. ꝺ psona. Presbytero aūt sufficit ꝙ sciat cāones cōmunes penitētiales τc. de q̇bus 38. di. q̇ ipis. Cātoꝛ debet scire cantuꝫ: τ sic de oib⁹ oꝛdinibus. quod satis intelligiṫ ex his q̇ eis danṫ in oꝛdiatōne 23. dist. p totū. τ ex potestāte τ offō qꝺ habent exercere. De scientia ꝓ cōfessoꝛuꝫ. vide. j. Confessio. 4. §. 3.

¶ Utrū peccet q̇ suscipit aliquā dignitatem vel aliud officiuꝫ ad qꝺ non hꝫ sufficientē scientiā. ꝛx. Innoc. vbi sup ꝙ sic. 38. di. oēs. 18. q. 4. si quis abbas. de eta. τ qua. c. fi. Sed aduerte ꝙ ē q̇daꝫ scia eminēs q̇ subtiles q̇stiōes diffinire nouit: τ in p̄ꝛōptu respōsiōes hꝫ. Mediocris scia ē q̇ scit aliq̇ modo examinare negocia q̇uis ad omnia nesciat rn̄dere: τ in libꝛis veritatē eoꝝ q̇ scire ꝺꝫ scit querere: vel saltez circa ea dubitare τ ꝯsulere peritioꝛes: etiā si i pꝛomptu oia non hꝫ: sufficiens tn̄ scia est que sufficit ad faciendū que sibi iminent ex offō qꝺ habet. hanc qui nō habet credo ꝙ peccet moꝛtaliter acceptādo offm̄. arg. ꝺ. c. fi. Et silr qui ei scienter dat tale offm̄ nisi ex cā dispensetur: quia imperfectum scientie supplet perfectio charitatis. de renū. c. nisi cum pꝛidem. §. pꝛo defecto. 4

c **Clericus** 3. ꝺꝫ esse hospitalis. 42. dis. p totum. non cupidus seu auar⁹ 47. distinc. per totum.

¶ Utrū clericus p̄bendatus teneaṫ facere q̇ttuoꝛ ptes de redditib⁹ ecclesie et oblatōibus fideliū. s. ep̄o: pauperibus: ipsi sacerdoti τ cleric̄ τ fabꝛice sicut volunt antiqua iura: vt in. c. quattuoꝛ: et c. cognouimus: τ. c. seq. 12. q. i. ꝛx. ꝭm ꝙ colligo ex Pa. in. c. i. de ec. edif. ꝙ q̇ ad quartam ep̄i τ quartā fabꝛice standuꝫ est ꝯsuetudini: que quidem valet in p̄fatis iuribus derogare: nisi qn̄ fabꝛica remaneret derelicta: quia tunc esset irrationabilis τ nō valeret: et sic teneret dare quartā: ar. ꝺ. c. cognouimus: τ in ꝺ. c. i. Et hoc intellige quando reddit⁹ supersunt detractis necessarijs. Quo aūt ad quartā debitā pauperibus non valet aliqua ꝯsuetudo in cōtrariū que teneatur. Ego plus dico ꝙ non solum quartam partem: sed τ oia que supersunt eoꝝ necessitatibus teneṫ pauperibus erogare si fabꝛica nō egeat reparatione: vel nisi vellet cōuertere talia ad ampliādū cultū dei in tali eccꝛia: nisi ex extrema necessitate in aliq̇ occurrēte. nā

in istis duob⁹ casib⁹ licite desistit ab ero
gatōe in pauperes: alias nō sine mor
tali peccato. ar. eo. q̄ no. i. c. dudū. el. 2
de elec. ⁊ i. c. cū scdm̄. de p̄bē. facit. c. cle
ric⁹ q̄. ⁊. c. duo. ⁊. c. vltimū. 12. q. i. ⁊. 10.
q. 2. episcop⁹. Nā cis df. 12. q. 2. aurū h3
eccl'ia ⁊c. Tho. in q̄lib3. ⁊ ba he. q. 18.
dicit φ si ista bōa sunt disticta ⁊ aliq̄d
sibi retinet φ d3 fabrice vel pauperib⁹
vl' mistris peccat mortaliter: ⁊ tenetur
ad rstitutionē. Si ṽo nō sīt disticta ei⁹
fidei cōmittunt̄: ⁊ si in modico deficiat
q̄d n̄ obuiet bōefidei erit vēiale peccatū
In notabili ṽo excessu erit peccatum.
2 ¶ Utrū habēs bōa pr̄imonia mortale
lia licite possit eccl'iasticū bn̄ficiū susci
pere. R̄e. h3 Ri. in q̄libeto. 5. q. 20. φ bōa
pr̄imōialia sufficiūt ad necessitatē nec
solū pōt eccl'iasticū bn̄ficiū recipe tātū
in quātū exigit necessitas stat⁹ ⁊ psone
Si ṽo tn̄ h3 in pr̄imonio quātū req̄
rit necessitas stat⁹ nature ⁊ psone: ⁊ in
tantū φ multa ēt posset pauperib⁹ ero
gare si vltra hoc accipit eccl'iasticū bn̄fi
ciū: nō itēdēs eccl'ie deseruire: s3 vt ami
cos possit ditare ⁊ mag̃ honorari ⁊ d'li
cati⁹ viuere: peccat mortalit̄. Facit. c. cle
ricos. i. q. 2. ⁊. c. se imo ⁊ i. d. c. clericos.
dic̄ Jo. φ ēt huiendo eccl'ie: si bōa eccl'ie
ɔsumat: ⁊ ex cupiditate suū pr̄imoniū
reseruat φ mortalit̄ peccat facit ter. in
c. q̄m in fi. 16. q. i. p ista opi. al'as hui
do eccl'ie: l3 viuet̄ d̄ eccl'ia ⁊ ɔseruat̄ pr̄i
moniū suis heredib⁹. h3 Inno. i. c. ep̄s.
de p̄bē. Si ṽo recipit vt bn̄ dispēs3 sic n̄
peccat h3 Ri. vbi. s. dūmō sit idoneus.
3 ¶ Utrū p̄lat⁹ possit satisfacere p debito
psonali d̄ fructib⁹ eccl'ie. R̄e. dn̄s Anto.
in. c. oli nobis. d̄ resti. spo. φ sic. facit. c.
puenit. d̄ fideius. Archi. i. c. statutū. d̄ re
scrip. li. 6. t3 ɔ̄trū. Pa. i. d. c. oli. limitat.
Archi. dicere verū i d̄bito ɔ̄tc p delicto
vl' pr̄imonio suo. Et sic hua. Et d̄ h̄ vid̄
infra. Immunitas. §. 51. cū duob⁹. § se.
4 ¶ Utrū cleric⁹ p̄bēdat⁹ ɔuertēs reddit⁹
bn̄ficij in vs⁹ inhōestos teneat̄ rstituer̄.
R̄e. Pa. i. d. c. cū h̄m. de p̄bē. φ sic eccl'ie
si hab3 de pr̄imonio vel aliūde. 12. q. 4
c. i. ⁊. 2. q: de altari d3 viuer̄ nō luxuria
ri. Et accipit̄ luxuria p omni luxu: seu
illicita ɔcupiscētia. 43. di. i pn̄. ⁊ Mattb.
in Cle. q̄m d̄ vi. ⁊ bo. cle. dicit φ talis ɔ
tractat rē inuito dn̄o: q: q̄cquid habēt

clerici sunt bona pauperū. 12. q. 2. aurū
⁊. 16. q. i. c. fi. Et quātū sit eorū peccatū
mortale: patet i. c. ⁊ si illi. 12. q. 2. Et iō r
cipiētes ēt tenēt̄ ad restitutionē: nisi in
casu ɔcesso. 14. q. 6. ⁊ si res. Et h̄ veru3
quo ad forū ɔsciētie: nec sufficit φ resti
tuāt d̄ fructibus benefi'cij h3 Ho. nisi q̄
tenus subtraherent sibi necessaria.

c Clericꝰ 4. d3 eē habitu ho
nestus. 41. di. p to
tū. ⁊ i. c. clerici officia. d̄ vi. ⁊ ho.
cle. vbi df φ coronā ⁊ tōsurā habeāt cō
gruētē: idumēta clausa desup deferāt:
nimia breuitate vl' lōgitudie nō notan
da: pānis viridib⁹ ⁊ rubeis nō vtāt̄: nō
subtularib⁹ ɔsuticijs frenis: sellis pe
ctoralib⁹ d̄auratis: aut aliā supfluitatem
habētes fibulas nec corrigias aureū vl'
argēteū ornatū habētes: nec anulos ni
si q̄b⁹ ɔpetit ex officio. Nō q̄dē capitu
lū q: nō loq̄tur in oībus preceptiue h3
Inn. ib' dē: l3 Pe. dicat φ sic. Tu tn̄ dic
meli⁹ h3 Pa ibidē φ aliqua sunt de p̄ce
pto: aliqua non: propterea inferam du
bia ad ea q̄ de necessitate sunt sciēda. 1
¶ Utrū cleric⁹ teneat̄ deferre tōsurā. R̄e
φ si ē in miorib⁹ ⁊ nō hab3 bn̄ficiū: nō
tenetur. ar. c. Johānes. de cle. ɔiu. ⁊ in
c. vnico. eo. ti. li. 6. ⁊ gl. i. c. fi. 50. di. Si
vero est in sacris vel bn̄ficiatus tenet̄ d̄
precepto. d. c. Johannes. ⁊ q̄d ibi no. ⁊
in. c. vnico d̄ biga. li. 6. Et limita dictū
Pa. in. c. si quis. d̄ vi. ⁊ ho. cle. vbi dicit
indistincte φ peccat mortaliter. 2
¶ Qualis habit⁹ p̄hibet̄ clericis. R̄e. ter
in cle. q̄m d̄ vi. ⁊ h̄. cle. φ vestis vergata
vl' partita. i. diuersi coloris ⁊ epitogiū
seu tobardū fodratū vsq3 ad horam: ⁊
ita breue φ vestis iferior videat̄ nota
bilit̄. Epitogiū seu tobardū ē vestis su
perior ⁊ talia portātes q̄cūq3 sit cl'ci ēt ha
bētes p̄mā tōsurā solū peccāt mortalit̄
si tales i minorib⁹ ɔstituti habēt bn̄fici
um: aut si nō habēt p̄fatas vestes portāt
cū tōsura clericali: al's nō. Et φ peccēt
mortalit̄ pbat Stephan⁹ ppter ṽbū sa
cim⁹. allegat. 18. di. §. i. ⁊. i. q. 7. si q̄s om
nē. Et h̄ verū nisi causa rōnabilis subsit:
vt i. d. c. ⁊ q̄n publice. Sec⁹ si in domo.
et d̄: publice portat̄ dū mltitudini h̄ pa
tet: sic df public⁹ aleator: vl' vsurari⁹ vl'
maledic⁹. d̄ exces. p̄la. iter. de male. c. 2
⁊ de excep. exceptionem. 34. di. vidua.

In domo vero dr̄ fieri secrete: q2 dom⁹ rem secretam īportat nō publicam. 6. q. i. ex merito. ⁊ nō solū peccat mortaliter: verūetiā si est bñficiat⁹ est suspēsus per sex mēses a perceptiōe fructuū beneficiorū suorū. Si non est beneficiat⁹ ⁊ est i sacris citra sacerdotiū p idē tēp⁹ est inhabilis ad bñficiū obtinēdū. Idē de aliis clericis talē vestē ⁊ tōsurā simł publice deferētib⁹. Sacerdos xo vł religiosi ac bñtes dignitatē psonatuum: seu bñficiū cui cura animarū iminet p annū sūt suspēsi a pceptiōe fructuū suorum bñficiorū si bñt bñficia. Si nō habēt bñficia per idē tps sūt ihabiles ad obtinendū bñficiū. Et istis .s. sacerdotibus vel religiosis aut dignitatē seu bñficiū cū cura bñtib⁹ phibet nō solū pdicta vestis sz etiā ifula: seu pileū lineum in capite publice portare sub eisdē penis ⁊ precepto precipitur q̄ habentes admīistratōnē infra mensem predictum epitogium dent pauperibus. Religiosi vero q̄ nō bñt administrationē infra mēsem suis supioribꝰ assignēt in pios vsus ꝯuertēdū. Et licz ifula sit vestis pōposa ad collū pforata circumq̄ q2: tñ hic accipit p birreto qd ponit sub capucio ad euitādū sudorē sz Ar. athe uz i. d. Cle. licet tñ portare de nocte vel latent sub capucio sm zeno. ⁊ Lau.

5 ¶ Quid si epitogiū seu tobardū sit breue solū: sz nō fodratū an sit locꝰ pene p̄ fate. Ar. athe⁹ tz q̄ sic. zen. q̄ non. Ego dico q̄ q̄ ad penā dic̄ verū zen. sed q̄ ad culpā ligant p idētitatē rōnis. ar. ff. de adul. l. si postulauerit. §. rō. fac̄. 23. di. canō liceat. el. 2. vbi vult canō q̄ vestez telarez hēant clerici: ⁊ clari⁹. 21. q. 4. c. null⁹. cū trib⁹ ca. sequen̄.

4 ¶ Utrū cleric⁹ vtēs rubeis āt viridis vestib⁹ peccet mortalr̄. R̄. sz Jn. i. d. c. clerici officia. q̄ nō. tñ malefacit: q2 i. c. clerici. 23. di. dr̄ q̄ vestimēta ⁊ calciamēta q̄ religionē nō dcēt: eis nō licēt. Sz Pa. ibidē tz q̄ peccet mortalr̄ p. d. Cle. q̄m q̄ sub p̄cepto āpliat ēt ad caligas p̄cipiēs. nec caligis scacbatis: viridib⁹ āt rubeis vtanł publice. Car. xo i. d. Cle. q̄m. tz q̄ caliga rubea vel viridis nō p̄hibet nisi sit scacbata. ⁊ q̄ nūz argumētū: q2 oēs vestes licēt clericis cuiuscunq̄ coloris nisi sint exp̄sse p̄hibite. Sed ꝯtra ip̄z Car. est exp̄ssius tex. i. c. null⁹. 21. q. 4. vbi dr̄ solis vtatur vestibus que concesse sunt clericis. ergo nisi sint concesse intelliguntur prohibite. pz ēt in. c. epi. ⁊ duobus. c. se. ea causa. 7. q. Et idē tenet q̄ est mortale. ar. d. c. 21. q. 4. Idē dic de quacunq̄ veste fugiosa respectu forme purpurea: vel cindata veste nō est eis prohibitum vti sm glo. in. §. i. 12. q. 4. nec etiaz preciosa: dummodo sit sz consuetudinem corū inter quos viuūt ne vilescant. ar. c. episcopi. 80. di.

¶ Utrū cleric⁹ nutriēs comā vel barbaz peccet mortalr̄. R̄. q̄ sic. q2 pōt excoicari. c. si q̄s. d̄ vi. ⁊ ho. cle. 23. di. c. si q̄s. Et hoc qñ facit sine rōnabili cā sz gl. i. d. c. si q̄s. ex rōnabili cā licz. fac̄ ca. pe. co ti. 5

Cleric⁹. 5.

Clericꝰ. 5. debet seruar̄ castitatez: vt in. c. vt clericorum. de vi. ⁊ ho. cle. ⁊ nō solum vere: sed etiam apparenter: propterea no d̄beat cohitare cū mulierib⁹ de coha. cle. ⁊ muli. per totum.

¶ Utrū clericus in minorib⁹ possit cōtrahere sine peccato mortali. R̄. q̄ sic si nō habet bñficiū. Si xo hz peccat mortaliter retinēdo bñficiū. Faciūt ad hec q̄ notant in gl. c. si. 50. di ⁊ q̄ notar̄ in. c. tue d̄ aposta. ⁊ i. c. Johānes. d̄ cle. ꝯiu. q2 cū bñficiū pdat ipso iure postq̄ ꝯtraxit: vt tenet gl. ⁊ doc. i. c. i. de cle. cōiu. Et ēt si antequā vxor agnoscat intraret mōasteriū nō pp̄ter hoc recuperaret nisi ei de nouo cōcederet. qu⁹ semel extinctū non reuiuiscit: lz cēt cā extinctionis. 7. q. i. q̄ periculosuz. d̄ ꝯsc. di. 4. queris. ⁊ cōiter tenēt doc. Similiter ēt si mr̄imoniū nō tenuit: puta q2 erat cōsanguinea vł affinis priuatur nihilomin⁹ ipo facto scdm Pa. in. d. c. i. quamuis alij teneāt cōtra. Ideo retinendo beneficium inique fac̄ ⁊ cum peccato mortali cum nullo iure ipsum habeat: sed sit intrusus.

¶ Utrū cleric⁹ peccet mortalr̄ cohitādo cum mulierib⁹. R̄. q̄ sic si habitat cum quacūq̄ de qua possit esse rotionabilis suspitio ēt si sit consanguinea siue affinis. facit. i. c. d̄ co. cle. ⁊ mu. ⁊ c. interdicit 32. di. Ar. ultomag̃ peccat mortalr̄ si tales masculos tenet d̄ q̄b⁹ rōnabilr̄ possit suspicari argumētū a minori. Cum aliis de quib⁹ nulla potest esse suspitio licite cohabitat: siue consanguinee sint

siue non. de concubinarijs. vide infra. Concubinatus.§.2.

3 ¶ Sed q̄ sunt de q̄bus suspitō nō oritur ꝙ mater soror ꝛ amita.s.soror pris ꝛ matertera.s.soror mris.32.di.ietrdicit i.di.cū oib⁹:q: fed⁹nāle nō ꝑmittit aliq̄d seui cris cū istis suspicari.c.a nobis de coba.cle.ꝛ mu.ꝛ.c.cū iuuētute: de ꝑsump.ꝛ idē d'c de filia ꝛ hmōi. Silr de mltum antiq̄s:vt i.c.femias.81.di.ꝛ i d.c.iterdicit.in fi. Et idē dico cū oibus quib⁹ ante ordinationē sine suspēsione poterat cohabitare:vt vxores fratrū ꝛ de familia ꝛ hmōi:vt in.c.cum oib⁹.81.di.

4 ¶ Utrū accessus ad domos quarumcūq̄ mulierum suspectarum sit clericis prohibitus? Re.ꝙ sic sicut ꝛ cohabitatō 81.di.clericus.cum duobus.c.se.

5 ¶ Utrū freq̄ntatio monasteriorū monialiū clericis ꝓhibeatur? Re.ꝙ sic.nisi ex manifesta ꝛ rationabili cā:vt in.c. monasteria.ď vi ꝛ ho.cle.et vt.dic̄ gl.freq̄ntat ē vltra vnā vicē if.25.q.2.ita nos.

c Lericus 6.d; laudes d̄bitas exsoluē.91.di clericus viciū:ꝛ.c.fi.ꝛ.92.di.c.fi.Quomodo autem teneatur ꝛ quando ꝛ qui ad officium dicendum: vide infra. Hora canonica per totum.

c Leric⁹ 7.d; in suis bn̄ficijs residentiaꝫ debitaꝫ exhibere.c.quia nōnulli.de cle.non re.

1 ¶ Utrū cleric⁹ possit deseruire ꝑ aliū in suo bn̄ficio potēs ip̄e ꝑ se suire? Re. Pa in.d.c.q: nonulli.ꝙ nō de iure.tex. est in.l.null⁹ q̄ nexu.C.ď decurio.siue bn̄ficiū sit simplex:siue curatū.sed de cōsuetudine sic in bn̄ficijs simplicib⁹. In bn̄ficijs autē curatis nō valet cōsuetudo nisi esset rōnabilis: vt puta q: bn̄ficiuꝫ tenue ꝛ huiusmodi:q: tunc valeret consuetudo.facit.c.licet.ď elec.li.6. Ego āt idem teneo etiā in beneficio simplici ꝙ nisi ꝯsuetudo sit ex legitima ꝛ rōnabili cā nō valet:q: eēt damnosa ecclie. Similiter nō valet dispensatio nisi fiat ex rōnabili cā:q: est dissipatio nō dispēsatio.facit qđ notat Inno.in.c.ex tue. de cleri.nō re. Et hoc propt̄ multa mala q̄ ecclesijs veniūt ꝛ pauperibus xp̄i ex nō residentia:q: tales deseruiētes cum vix possunt viuere querunt q̄ sua sunt non xp̄i:ꝛ tales principales comedūt que vł in reparationem ecclie vel pauperibus dare deberent.ꝛ ideo dic secundum textū.c.q: nonnulli.de cle.nō re.ꝙ debet residere in ꝓpͣa persona ꝛ curā illi⁹ per se exercere scdm ordinē suū.intellige: vt extra de fi.ꝑsby.c.ꝓposuit. Uide.tn̄ tenet ꝙ in ꝯscia si prouidet suis ip̄ēsis ꝙ ecclesia decenter ꝛ popul⁹ bene regatur ꝛ si honeste viuit ꝛ bonū exempluꝫ subditis ꝓhet ꝛ aliquādo per se exercet officiū ꝛ videt quomodo ꝯstituti officiāt ꝙ excusatur a pecato. Sed ego non credo nisi quando pro necessaria cā vł vtili stat absens.l.de pollicitatōnibus.ff. de polli.ꝛ.l.si absente.ff.de lega.

2 ¶ In q̄b⁹ casib⁹ absens hēc̄ur ꝓ residente? Re.ꝙ i trib⁹. Prim⁹ si est i seruitio pape.de cle.nō re.c.cū dilect⁹. Scđs si est in seruitiō ep̄i sui.de cle.nō re.ad audiētiā:ꝛ.c.decetero. Sꝫ hec nō credo vͣa in his q̄ cū papa,ꝛ ep̄o morant̄ non ꝓpter eorū seruitia exhibenda:sed ꝓpter ābitiōneꝫ:vt obtineāt bn̄ficia. Tertius ꝓpter cām licitā secundum modum de quo i se.§.dh. In istis casib⁹ absens habet̄ pro p̄nte in oibus:nisi quo ad quotidianas distributiōes que nō solēt talibus dari

3 ¶ Utrū aliq̄s possit se abs̄tare a bn̄ficio cleric⁹? Re.ꝙ nō nisi duo ꝯcurrāt simul: videlicꝫ cā honesta ꝛ rōnabilis:ꝛ lic̄ia ꝑlati:vt in.c.relatum.de cle.nō re. Dicit tn̄ Inno.in.c.ex tue.eo.ti.ꝙ posset ex consuetudie iduci vt sine licia ex cā rōnabili se abs̄tet. Pa.aūt in.d.c.relatū. dic̄ ꝙ si necessitas occurreret q̄ nō pateret̄ dilatōeꝫ vt possꝫ adire ꝑlatū ꝓ licia:tūc sine licia possꝫ.l.i.§ i p̄n.ff.ď exerci.ac.ꝛ.l.tutor q̄ repto:iū i p̄n.ff.ď admi.tu. Quā dcm̄ sꝫ Jo.an.i.d.c.relatū.limito quādo i breui ē reuersur⁹.arg.l.3.ff.ď diuor

4 ¶ Utrū cleric⁹ teneat̄ restituere fruct⁹ quos i absentia ꝑcepit ex bn̄ficio suo? Re.ꝙ si subest legitia cā nō tenet̄:sꝫ si legitima cā nō subest: credo ꝙ teneatur restituere:q: fructus beneficiorū dant̄ in stipēdiū: vt dixi.ď.i.§.i. Sꝫ aduerte ꝙ qn̄ cleric⁹ tenet̄ restituere i quocūq̄ cāu itellig̃ē si hꝫ alia bona que non sunt de ecclesia. Si vͦo nihil hꝫ nisi de ecclesia:tūc credo nō teneat̄. Nā cū sint de ecclesia restituere non hꝫ. Et credo etiā ꝙ non debeat sibi subtrahere neces

saria vite: ne recipiat ab ecclesia pro fa
cienda tali restitutõe.ar.eoꝝ q̄ notant
in.c.cū sup.de cā pos.ꝛ ppe.vbi notat
Johan.de ligna.ꝙ nud⁹ ēt possessor ec
clesiastici bñficij nō tenet de ꝯsumptis si
cut alij nudi possessores. Qd limitat
Pa.ibidē qñ ꝯsumpsit bono mō sicut
dꝫ facere ali⁹ cleric⁹. Peccat tñ mortlr
recipiēdo tales fruct⁹ tanq̄ ex bñficio
suo: vt pꝫ i.c.qꝛ nōnulli.d cle.ñ re. Se
cus si reciperet tanq̄ ali⁹ paup ex necessi
tate: qꝛ nō credo peccaret mortlr neqꝫ
venialit i recipiēdo: sꝫ bñ in ñ residēdo
sꝫ ꝙ tenet: vel i tenēdo bñficiū iiuste.
5 ¶ Utꝝ recipiēs ecclesiam prochialē ñ in
tendēs pmoueri ifra ānū ad sacdotiū
sꝫ vt hēat fruct⁹ vni⁹ āni: teneat ad re
stitutõez? Rñ.ꝙ sic.nisi mutata volūta
te pmot⁹ fuerit: vt i.c.ꝯmissa tibi.d el.
li.6. Et si nō restituet tenet ille q̄ scien
ter tali cā dedit vt ibidē. Et peccauerūt
mortlr dādo indigno: ille accipiēdo in
digne.ar.eoꝝ q̄ notant i.c.nihil.de el.
vacabit tñ dicta eccłia prochial si nō ē
collegiata ipo iure stati post annū si p
mot⁹ in sacdotē ñ fuerit.c.lꝫ.de elec.li.
6. Et icipit ann⁹ a pacifica possessione
vel qñ p eū stetit quin hret. Intellige
nisi ltio ipedimēto sit ipedit⁹ ordinari
nec posit ea vice iterato ei ꝯferri.d.c.
cōmissa. Nō vacat tñ dcā eccłia statim
qñ venit ad talē ꝯditõez ꝙ āpli⁹ illo an
no pmoueri ñ pōt: sꝫ solū elapso anno
vt in.d.c.cōmissa.

Additio Silr nō vacat eccłia curata collegialis lꝫ
nō pmoueat.j.ānū.c.statutū.de ele.li.
6. sꝫ pōt puari: vt ibidē: tñ pōt eps insi
stēti studio dispēsare ꝙ ñ teneat.j. an
nū pmoueri nisi ad subdiaconatuꝫ: ad
quē si nō fuerit pmot⁹ puat⁹ erit. Ad
sacdotiū vo vsqꝫ ad septēniū: ita ꝙ e
lapso septēnio.j.annū efficiat sacerdos
alioqn icurrit dcāꝫ penā c.cū ex eo. de
ele.li.6. Interī puidat ecclie d vicario.
6 ¶ Utꝝ cleric⁹ q̄ recipit bñficiū ñ vt ibi
suiat: sꝫ donec hre possit pigui⁹ peccet?
Rñ. Pa.in.c.relatū.de cleri. non resi. ꝙ
sic: qꝛ nō iuste ē pmot⁹ hñs talē a im: ñ
tñ tenet resignare: sꝫ sufficit penitere d
iniq̄ voluntate.
7 ¶ Utꝝ cleric⁹ infirm⁹ licite debeat hre
fruct⁹ pbēde vel distributiões q̄tidia
nas? Rñ. Pa.i.d.c.ad audiētiā.doc. dr
ꝛ bñ ꝙ si infirmitas ē q̄ ipediat eū resi
dere vel intesse diuinis: sic sine dubio
dꝫ hre. Si vo infirmitas nō pstat cāꝫ ñ
residētie vel abñtie diuinis: qꝛ als ñ in
teressꝫ vel nō residēt nō dꝫ hre: qꝛ cāus
supueniēs recipit iterptatõez sꝫ statu
tum pcedētē: vt in.c.maiores.qñ in fi.
de bapt.
¶ Utꝝ clerici q̄ psonalit ñ intsunt offi 8
cijs possint pcipe distributões q̄tidia
nas. Rñ.ꝙ nō.exceptis illis q̄s infirmi
tas seu iusta ꝛ rōnabilis corpis necessi
tas āt euidēs ecclie vtilitas intesse ñ p
mittit: ꝛ si recipiūt tenent ad restitutõꝫ
vt in.c.vnico.de cle.nō re.li.6. Nec vꝫ
ꝯsuetudo aut statutū in ꝯriū nec remis
sio alioꝝ canōicoꝝ qñ eis nō accrescūt
als sic: vt ibi notatur.
¶ Utꝝ ille q̄ ñ residet possit puari bñ 9
ficio. Rñ.sꝫ Inno.in.c.ex tue.de cle. nō
resi.ꝙ si est absens ex cā pbabili ꝛ neces
saria vel pbabili tm: puta studioꝝ vel
cū episcopo ꝛ hmōi: [illegible] nō pōt puari:
nisi citet prio vbicūqꝫ fuerit. Limita tñ
ꝙ qñ habuerit certum tps ad redeūdū
ex q̄litate negocij vel als: ꝛ nō veniret
ex tunc alteri licite daret: nec est neces
saria citatio nec expectatio sex mēsiuꝫ
de q̄bus.in.d.c.ex tue: ꝛ.7.q.i.pñtium
Alij dicūt ꝙ req̄ritur citatio ad domū
ꝛ expectatio sex mensium: et mihi ma
gis placet. Non enim debuit ei obesse
qd bonū initiū habuit absentie. Tenet
tñ talis sp notificare ecclie vbi morat
cū ex cā rōnabili possit sp reuocare pro
necessitate ecclie: qd si nō fecerit latita
re psumit. Si vo absens ē ñ ex cā legi
tima si hō ē certū pōt puari: als dꝫ cita
ri ꝛ post sex mēses dari alti. Et nota ꝙ
hñs officiū in eccłia sp dꝫ apparē: nec
ad eū mittēda citatio post expectatõez
sex mensiū: qꝛ edictū emissum est sm
Inno.ibidē. Et iō poterit eius bñficiū
alteri assignari.
¶ Utꝝ cleric⁹ possit pegrinari. Rñ. In 10
no.i.d.c.vnico d pegri.ꝙ ñ sine aucto
ritate supioris.de ꝯse.di.5.nō opꝫ.nec
ēt episcopus.de voto.c.magne. Ex cā
tñ psequēde appellationis: siue p eui
tanda oppressiõe pōt ire ad papam vel
ad alium superiorē inuito episcopo vl
prelato suo.2.q.6.omnis oppressus: ꝛ [illegible]
tribus.c.

tribus.c.fe.Idē no.gl.in.c.vt debitus. de ap. Credo tñ ꝙ sp dꝫ ad min⁹ de hōc state petere liām.ar.c.iꝫ.de regu. Si ne necessaria aūt cā:sed p aliq̄ vtilita te tantum nō licet ad papā accedere si ne auctoritate sui prelati vel pape. in aut.de epi.ꝛ cle.§.interdicimus.nec dꝫ admitti in aliena diocesi ad celebran dū nisi habeat liām sui epi: vt notat Pa.in.c.fraternitati.de cle.nō re.

C Lericus d.dꝫ eē sine cri mine.25.di.p totuꝫ. Et crimen h accipio pro omni peccato mortali: licet stricte acci piatur p peccato qd̄ accusatiōe ꝛ depo sitione est dignum.§.nunc autē. in fi ne.25.distinctōne.

1 ¶ Utrū clericus sp peccet mortalr ex ercendo suum officiū in mortali. R. sꝫ Tho.l.4.dist.24.ꝙ sic qñcūqꝫ talis ex hibet se in aliq̄ vt minister ecc'ie: ꝛ to tiens quotiēs hmōi actū exercet. Und qñ tāgit res sacras q̄si suo vtēs officio mortalr peccat.facit.c.si.de tēp.or.fa cit.c.quotidie.de ɔse.di.2.ꝛ.c.de hoie. de cele.miss.Sec⁹ si exequeret in aliq̄ ca su in q̄ ēt laicis exeq̄ licēt: sic baptiza re in articulo necessitatis scdm ꝙ dixi s. Baptismus.5.§.11. vel si colligeret corpus xpi proiectum in terra.

2 ¶ Utrū sit abstinendū a clericis in cri mine iacētibus q̄ ad diuina ꝛ receptio nem sacramentoꝝ.R. sm Pa.in.c.ve stra.de coha.cle.ꝛ mu.d.stinguenduꝫ. Aut sunt p̄cisi a canone vel a iudice. si a canone: tunc distinguo.aut factū est occultū:ꝛ sic sentiunt do.hic ꝙ a sacra mentis necessarijs nō sit abstinendū: sed voluntarijs sic. Ego credo etiam a necessarijs debet abstinere qñ ab alio posset habere: nisi quando ipse parat⁹ est dare: q: quādo ipse nō est paratus dare si ab alio possū hre nō debeo eū i ducere ad ministrandū sacra ēt neces saria. Si vo parat⁹ est mīstrare possuꝫ ēt volūtaria ab eo recipe: sic dicim⁹ de vsurario.j.Usura.2.§.2. ꝛ sic intellige c.si tñ.ꝛ.c.placuit.6.q.2.cū ibi notat. Aut factū est notoriū: ꝛ sic nullo mō lꝫ recipere aliqua sacra a talibus: exce pto baptismo.d quo dic:vt.s.Baptis mus.5.§.12. Aut sunt p̄cisi a iudice: et sic nullo mō licet recipere sacra ab eis vel audire diuina: q: nullo modo pñt dici tolerati: ex quo p sententiam sunt condēnati:vt in.d.c. vestra.et.9.q.i.c. i.ꝛ.2.ꝛ Inno.in.c.qualit ꝛ ꝛ quando. el.ij.de accu. Si vero p̄cisio nō sit facta neqꝫ ab homine neqꝫ a canone: tenent doc.in.d.c.vestra.ꝙ nō pecco si non ab stineo a sacramentis etiā voluntarijs q: nō sunt suspensi quo ad nos.c.si.de coha.cle.ꝛ mu. Ego verū credo quādo parati sunt dare:alr non:nisi in sacra mentis necessarijs vt dixi: quia cū pec cent mortaliter sacramenta admistrā do.c.si.de temp.or.nō debeo eos indu cere sine necessitate. In necessarijs aūt sacramentis qñ ab alio non possum ea habere licet:q: ego facio ad qd̄ teneor: licet ille nō:ꝛ ideo sibi imputatur. Fa cit glo:in.c.nō est.de spon. Nec obstat glo.in.§.verum.32.dis. quia loquit qñ possum habere alium: non tamen de bet aliquis esse nimis scrupulosus: q̄a potest p̄sumere ꝙ saltem habeat attri tionem qñ ea administrat. Hodie tñ ɔ̄ iura predicta quo ad p̄cisos a canone: vel a iudice est facta dispensatio p con cilium constantiense confirmata p ba siliense.de quo.j.Excōmunicatio.8.§. 3.Et ideo eam serua.

¶ Quis dicat toleratus ab eccl'ia.R. Pa.vbi supra:ꝙ ille qui non fuit con demnatus nec ɔfessus: nec habet ope ris euidentiam. 3

¶ Utrū omne peccatū notoriuꝫ indu cat p̄cisionem seu suspensioneꝫ a cano ne ne exerceat officiū suū.R.sm.d.An to.in.d.c.vestra.ꝙ sic. Nec ob.d.c.qd̄ loquit solum de fornicatōne:ex q̄ Pa. ibidem est ɔ̄ dictuꝫ.d.Anto. Sed ego teneo verissimū dictū.d.Anto.q: con stitutio penalis etiā quo ad penā extē ditur ad casum silem ex idēptitate rō nis:si rō in ea ɔstitutōe ē expssa:vt l.li bis solis.C. de reuo.do.ad h tex.opti mus in.l.2.§.qd si curatores:ꝛ.§.qd si decesserint.ff.ad tertu.ꝛ.l.palā.i.§.se natus.ff.d ri.nup. Nec pōt dici ꝙ sit i terp̄tatio extēsiua: q: ē potius ītēsiua seu ītellectiua:q: lex nō aliō ē ꝙ ip̄a rō legis:vt pbat in.l.nō dubiū.C.de legi. Et ꝙ lex penal extēdat si in ea ē scpta rō natural vel ciuil tꝫ Bal.post Bar.ꝛ est bon⁹ tex.l.c.i.in.§.porro.in ti.q̄ fu 4

f

se prima cā amit.bn̄. Et cū.d.c.vestra.ꝑ
rationem notorietatis peccati conclu-
dat notorium concubinarium suspen-
sum: ergo idē erit ī oī mortali notorio.
Uide qđ dicā.ī.Lex.§.6.ꝛ pena.§.5.
5 ¶ Utrum clericus teneatur restituere
fructus quos percipit de beneficio exi-
stens ī peccato mortali. R. ꝙ si pctm̄ ē
notorium ego habeo ꝓ īdubitato ꝙ te-
netur restituere: qꝛ cum sit suspēsus vt
dictum est in precedenti.§. perinde est
ac si non resideret: qꝛ nullum ꝛ iutile.
Idē ē.c.iter corpalia. de transla.ꝑla.
Sicut nō rite ꝛ nō fieri paria iudicant
ī.c.veniēs.de presby.nō bap. Facit qđ
no. Bar.ī.l.i.ff. quod cuiusqꝫ vniuer.
vbi per illū textū ꝯcludit ꝙ ꝓcurator q
nō fecit fidē de mādato perinde ē ac si
non ꝯparuisset: ꝛ dn̄s tāꝗ ꝯtumax de-
bet puniri. Naꝫ non excipe ꝛ excipe: sed
non probare idem est.c.cū super.de cō-
ces.preben. ꝛ non eē ꝛ eē ꝛ apparere pa-
ria sunt quo ad iuris effectū.l. duo sūt
tichi.ff.de testa.tu. Et iō tenet sicut.s.
dixi de nō rescidēdo. Cleric⁹.7.§.4. De
occulto ꝟo peccatore credo ꝙ nō tenet
ꝗuis tuti⁹ eēt restituere: qꝛ ꝛ si iutilit
seruiat quo ad se: nō tamē q ad alios
aut quo ad ecclesiam.

c **Clericus** ꝯ.dꝫ a q̄busdā actib⁹ seculari
bus eē remot⁹.c.fi.đ vi.ꝛ ho.
cle.ne cle.vł mona.ꝑ totū. Et q̄ sint isti
actus ꝑ dubia īferam.
1 ¶ Utrū cleric⁹ possit negociari. R. ꝙ nō
negotia secularia.c.i.ne cle.vł mo.ꝛ.c.
fi.de vita et ho.cle. Sed nota secunduꝫ
Pa.in rubrica ne cle.vel mo. ꝙ negoci
um seculare dicitur duplex. Primo lar
ge vt comprehēdat quicquid prouenit
ex carnali concupiscentia non subiecta
freno rationis. Et hoc innuit textus in
dicto capitulo in principio. Unde dicit
negocium seculare: quia per illud viui-
tur omnino seculariter.s.secundū sclm
et carnem: ꝛ nō secunduꝫ deū ꝛ spiritū
Et h̄ prohibet etiam laicis mag tamen
clericis: vt ī dicto.c.i. Secūdo negociū
seculare dicit magis stricte vt compre-
hendat negociū pertinēs ad rempubli
caꝫ mūdanā ꝛ sclares homines. Quod
quidē licet sit ꝑmissū laicis: tn̄ clericis n̄
licꝫ. Un̄ ī.l.placꝫ.C.đ epi.ꝛ cle.d.text⁹
ꝙ clerici nihil commune habent cū pu-
blicis actibus vel ad curiam pertinen-
tibus: cuius corpori non sunt annexi.
Per quem textum patet ꝙ clerici nul-
lum officium possunt habere in repu-
blica: vt probatur ī dicto capitulo.i. in
fine. facit capitulū reprehensibile.23.q.
8. nec sunt de vniuersitate seculari: vt
notatur in capitulo dilecta. de exces.
prela. Et sic concludo ꝙ clerici non de-
bent attendere nec habere curam de
mundanis: nisi quatenus sunt neces-
saria ad sustentationem corporis. arg.
1.q.3.siquis obiecerit. vel in casu pieta-
tis: vt infra. Tutela.§.1.ꝛ.s. Aduocat⁹
§.5.cū se.
¶ Utrum clericus possit per artificiuꝫ
querere sibi necessaria ad victuꝫ. R. sꝫ
Pa.in capitulo clerici officia.de vita ꝛ
ho.cle. ꝙ sic ex honesto artificio. facit
c.i.de cele.mis.ꝛ.91.di. per totum. Et
hoc verū secundū gl. 91.di. in summa:
dummodo propter hoc non se subtra-
hat a diuinis officijs. Nec ob.d.c.i. ne
cle.vł mo.ꝛ.88.di.ꝑ totū.vbi ꝓhibetur
oīs negociatio clicis: qꝛ vt.d.glo.ī.c.cano
num.14.q.4.emere chartaꝫ ꝓ libro cō
scribēdo: vł coriuꝫ ꝓ sotulari faciēdo ꝛ
hmōi: vt sic lucret aliq̄d pro victu nō ē
negociatio sed artificiū: ꝛ iō nō ꝓhibet
clericis. ꝛ ī iuribus p̄allegatis vbi pro
hibet negociatio ītelligit qn̄ clerici al'
q̄d emūt vt immutatū cari⁹ vendāt: qꝛ
hec ē ꝓpe negociatio: vt ibidē patet: ꝛ
88.di.ejiciēs. Sec⁹ si p̄ter ꝓpositū bla-
duꝫ quod emerūt superesset vēderēt ca-
ri⁹: ꝛ huiusmodi: qꝛ licēt secundū Ho. 2
¶ Que pēa clici negociatoris. R. vltra
mortale pctm̄ si ērio mōit⁹ n̄ ꝯstitit ꝑdit
ꝓuilegiū clica le: vt ī.c.fi.de vi.ꝛ ho.cle.
Et ꝗꝗ doc. sit varij ī opi. ego saluo me-
liori iudicio sic ītelligo: vt clic⁹ ī minori
b⁹ siue sit ꝯiugat⁹ siue n̄ ꝙ n̄ peccet mor-
talr negociādo: dūmō tle negociū n̄ sit
ꝓhibitū ēt laicis. sꝫ si nō est ꝯiugat⁹ p̄t
ꝯpelli ꝑ ꝓuatōꝫ ꝓuilegij clical: n̄ q̄dē it-
li⁹.si q̄s suadēte.17.q.4.sꝫ ꝓuilegij q̄ n̄
pn̄t vexari exactōib⁹ ī psōa vł ī bōis pro-
prijs. vt.l.2.C.đ epi.ꝛ cle. Cōiugati ꝟo
nō: qꝛ ꝑdūt ipo facto ꝑ ꝯctū nrimonij:
vt ī.c.vno.đ cle.ꝯiu.li.6.ꝛ ī.c.iohes.eo.
ti. Alij vero qui sunt in sacris aut re-
ligiosi peccānt mortaliter.c. secunduꝫ
ne cle.

ne cle.vel mo.Et sic possunt cōpelli p̄uatōe p̄uilegij clericalis:sicut dixi de existētib⁹ in minorib⁹.Et q̄ nō pdāt tā isti q̄ prefati in minorib⁹ etiā post trinam monitionē p̄uilegiū illius canonis.si quis suadente.vt non sit excōmunicatus quisquis eos percutit:nec etiā fori: vt possint pro criminib⁹ aut excessibus puniri seu condēnari criminaliter vel ciuiliter per iudicem secularem.Pater hoc:quia clerici coniugati quos oportet negocijs secularib⁹ intēdere:vt dico.c.iohānes.his gaudent si habitum et tonsuram portant: ergo multo fortius isti non cōiugati.Et credo istud sit securius in cōsciencia.

4 ¶ Utrū requiratur trina monitio:aut sufficiat vna generalis vt perdant p̄uilegiū:de quo.d. R̄.Pa.in.c.si.d vi. et hone.cle.q̄ oportet sit trina:quia nō sufficit vna perēptoria vbicūq̄ agitur de pena icurrēda et ius exigit trinam monitionē.vel trinā citationē:hoc voluit glo.notabilr in cle.i.de vi.et ho.cle. et Jo.an.in.c.ex tue.de cle.nō resi. Nec obstat q̄ vbi a iure requiritur triplex citatio sufficit vna perēptoria q̄ hz vī trine citatōis:vt in.l.tres denūtiationes.C.quō et qñ iu.vide glo.in.c.consuluit.de offi.dele.et Pa.in.c.in nomie domini.de testi.quia hoc verū i citatōe q: ius ita vult.sec⁹ i monitiōe:nec sufficit trina mōitio: sz opz sit specificata nō generalr.et p h̄ facit tex.i.d.c.si.i ꝟ.si tales.et.d.cle.i.in ver.nominatis:et qd̄ no.in.c.statutū.de sen.excō.li.6.valeret tñ si fieret p viā statuti:q: statutū hz vī leg: et plat⁹ pt statuēdo augeī penā iuri et isligē penā sine mōitōe ꝟbali: als reqrit mōitō:vt i.c.2.d ꝯstu.li 6.

5 ¶ Sed per quē debet fieri hec monitō R̄.Pa.in.c.contingit.el.2.de sen.ex.q̄ nō p iudicē secularē:sz oz fiat p epm: aut eū qui hz iurisdictōē epālē super eū.et sm glo.in.c.si clericos.de sen. ex. li.6.nō refert an habeat eam ex p̄uilegio:vel consuetudine:vel a iure.

6 ¶ Utr̄ clerici teneāī restituere q̄cq̄d lucrati sūt p negociatōēs eis ꝓhibita: R̄. Mat.i cle.i.de vi.et ho.cle.q̄ i foro aie tenēī paupib⁹ dare.14.q.5.q̄ habetis. ego credo q̄ sit bonū ꝯsiliū.s: d necessitate nō.14.q.5.nō sane.i ver.tāq̄ sua. Et h̄ vt seq̄ zen.et Car.in.d.cle.i. De q̄ dic vt infra.Restitutio.i.i ver. turpe.

¶ Utrū clerici possint exercere officiū 7
tabernariorū: aut macellariorū: R̄. q̄ nō imo si psonaliter publice exercent: et.3.moniti nominati a suis prelatis nō destiterint clerici coniugati perdunt p̄uilegium clericale omne.et istud si q̄s suadēte.17.q.4.nō coniugati aūt solū perdunt i rebus si deferūt habitū clericalē.sed si nō deferūt:sed incedūt omnino vt laici amittūt et in psonis.Uerū ē q̄ si prefatū officiū dimittūt reassumūt tā cōiugati q̄ nō cōiugati. Intellige q̄ cōiugati reassumūt nō ita sic nō coniugati:sz illud in quo gaudent: vt in.c.vnico.de cle.coniu.li.6. Et iste est verus intellectus littere:sz alij aliī itellexerint. Hec habenī ex cle.i.d vi.et ho.cle.imo ꝓhibēī tabernā itrare.44. di.nō oz.Intellige nisi in itinere causa necessitatis:vt in.c.clerici.ea. dis.

¶ Utrū clerici possint exercere officia 8
a prefatis viliora: vt aptare pelles et hmōi: R̄. q̄ nō per idēptitatē rōnis sz Pau.in.d.cle.i.Nō in his status clericalis dehonestaī.ar.l.athletas.§.ait p̄tor.ff.de his q̄ no.infa.nō tñ incurrent penā statutā cōtra exercētes officium tabernariorū.Credēdū tñ ē eos peccare mortaliter si sūt i sacris aut religiosi talia publice exercētes.sec⁹ si occulte pro artificio ad sustentationem vite.

¶ Utrū cleric⁹ possit exercere officium
tabellionatus: R̄.sz Ho.i.c.sic.ne cle. 9
vel mo.q̄ cleric⁹ cōstitut⁹ tabellio a laico nō pōt si est in sacris postq̄ ē sibi interdictū et in causis ecclesiasticis sm Inno.in.d.c.sicut.Tñ si anteq̄ sibi interdicatur facit instrumētū tz: sz postq̄ ē sibi interdictū nō.Si ꝟo ē ꝯstitut⁹ a papa:vel ab epo q̄ ad diocesi suā poterit in cāis ecclesiasticis cū ei nō debeat pp ordines sacros:aut bñficiū ecclesiasticū officiū interdici.ar.de deci.c.tua. el.2.et de iudi.decernim⁹.de arbi.cōtingit.Si ꝟo sunt i minorib⁹ pōt exercere et si sint beneficiati.ar.d.c.sicut a ꝯrio sensu:licz sit honestius abstinere.

¶ Utr̄ liceat cleric̄ ioculatori officiū 10
facere: R̄.q̄ nō publice:et tales sūt q̄ faciūt spectaculū propter corporis.fac.l. 2.§.si.ff.de his q̄ no.ifa. Et si h̄ faciūt

per annū ipso iure perdūt oē ꝓuilegiū
clericale. Hic no. ꝙ Archi. quē sequitur
Ge. in. c. vnico. de vi. ⁊ ho. cle. li. 6. dicit
ꝙ clericus in sacris ⁊ ēt monachꝰ ꝑdit ꝓ
uilegiū cāonis si qs suadēte. 17. q. 4. Et
videt veriꝰ ꝙuis Jo. mo. teneat ɔ̄triū et
dicat ꝙ solū existens in minoribus per
dunt. Similiter etiā perdunt si minori
tpe post trinā monitionē non desistant.
c. vnico de vi. ⁊ ho. cle. li 6. In occulto
tñ vel cā infirmitatis vel alteriꝰ hone
ste rei: causa ioci aliqd facere nō repro
bat̃ ꝫ gl. in. d. c. vnico. ⁊ fac̄ qḋ no. Jo.
de citaristis ⁊ his qui varijs vtūtur in
strumentis. ⁋ 6. di. donare. in gl. fa.

11 ¶ Utrum clericus possit esse ꝓcurator
secularium personarum? R. Pa. in. c. 2
ne cleri. vel mona. ꝙ procurator gene
ralis i causa ecclesiastica bene posset et
coram iudice ecclesiastico: sed in causis se
cularibus in iudicio vel extra non po
test esse. posset tamen esse in aliqua cau
sa particulari.

12 ¶ Et summarie dic ꝙ clericꝰ nō pōt in
placitis secularibꝰ disceptare: exceptis
causis de quibꝰ. s. Aduocatꝰ. §. 5. 6. ⁊
7. Nec procurator nisi vt dixi nec ɔditō
rerū seculariū nisi cā necessitat̃ victus:
q: tūc posset ɔducere vineā vl̃ domū vt
aliqd vñ viueret lucraret̃: nec canes vl̃
aues seqi: vt in. c. i. ne cle. vl̃ mo. nec pro
curatiōes villaꝝ aut iurisditōes secula
res seu aliqbꝰ ꝓncipibꝰ ⁊ secularibꝰ viri
exercere vt iusticiariꝰ eoꝝ fiat: vt i capi
tulo ꝫ nec eodē. titulo. nec sniaꝫ sāgui
nis si ē in sacris dat̃ nec sacdos officiū
vicecomit̃: aut ꝓpositi secularis hr̃e. c.
clericis eo. ti. nec sniaꝫ sanguinis dicta
re: aut interesse vbi vindicta sanguinis
exercetur: nec prepositus ballistarioꝝ:
⁊ hmōi viris sanguinum nec vllā cirur
gie artem qui adustione vel incisione
indigeat: nec impēdere benedictionem
aque feruēti seu ferro cādenti ad pur
gationē vt in. c. sulam. eo. ti. Et omnes
talia: vel aliqḋ horum exercentes si ter
tio a suis prelatis moniti nō desistunt
perdūt ꝓuilegiū clericale: vt notāt doc.
in. d. c. ꝫ nec. Itē presbyteris decanis:
archidiaconis: plebāis. ꝓposit̃: cantori
bꝰ: ⁊ alijs clericis ꝑsonatū habentibꝰ ꝓ
cipit̃ sub excōicatōis late snie pēa: ne le
ges aut phisicā audiāt: vt in. c. si. eodeꝫ

titulo. De quo. casu dic vt infra. Excō
municatio. 7. casu. 7.

Clericus. io. debꝫ eē nō vindicatiuus:
sꝫ d patiens ꝓcipitur eis ne ar
ma portent nisi ad defensionem. vnde
clerici qui relicto habitu clericali arma
portant: si tertio moniti nō deponunt
perdunt priuilegium clericale. de sen.
excom. c. i nandientia.
¶ Quid si misceat se clericꝰ tyrānidi vl̃ 1
crudelitatibus? R. ꝙ si qs ɔtempto ha
bitu clericali guerram vel seditionem
mouet vel atrocit̃ delinqt publice aut i
factum armorum se immiscet: ipso fa
cto sine monitione perdit priuilegium
canonis: si quis suadente. 17. q. 4. vt in
c. perpendimus. de sen. excō. de aposta.
c. i. in prin. Priuilegium autem fori nō
amittit nisi post monitionem. Facit. c.
si iudex. de sen. excom. li. 6.
¶ Utrū clericus miles effectꝰ ꝑdat pri 2
uilegiū clericorū? R. Inno. in. c. i. ḋ apo
staris. ꝙ si facit actū omnino clericatui
contrarium vt puta exercet seua: vadit
ad bellum statiꝫ ꝑdit: q: eligēs cōtrariā
viā excludit̃ ipso facto a prima. 32. q. i.
cū renunciat̃. Si vero nō exercet seua
nec aliū actum cōtrarium clericatui: sꝫ
viuit honeste vt clericꝰ et q si duxit vxo
rē virginē ⁊ sic nō perdit. Pa. tñ dubi
tat in. c. vt cōsultatiōi. de cle. coniu. i eo
milite qui iurauit illa ḋ qbꝰ in gl. i. pe.
ff. ex qui. cau. ma. quia iste actus vr̃ om
nino contrarius clericatui qui pugnat̃
non debet etiam cum infidelibus. c. ex
multa deuoto. Sed primum equius.
¶ Utrum clericus occidēs vl̃ mutilās 3
in vxorem suum perdat priuilegium
clericale? R. Pa. in. c. clerici arma. ḋ vi.
⁊ ho. cle. ꝙ non.
¶ Utrū ꝓ defensione, primi liceat eis su 4
mere arma? R. Pa. vbi. s. ꝙ si hꝫ iuris
ditōeꝫ i loco sic lꝫ ꝓ defensiōe suoꝝ mo
uet̃ arma: nō tñ ipe in ꝓpria ꝑsōa. c. di
lecto. ḋ sen. excō. li. 6. Si vero iurisditōeꝫ
nō habꝫ aut sine clerico ꝓpulsari pōt ⁊
sic nō dꝫ arma sumet̃. c. ex multa. ḋ vo
to. Itē. 23. q. 8. reprehēsibile. ⁊. 7. q. i. cisci
tari. ⁊ qḋ ibi no. Si ēt nō pōt aliter ꝓpul
sari tūc licet aggressorē capere: verberat̃
⁊ ēt occidere si aliter nō pōt ꝓximū ḋfē
dere. 23. q. i. maximianus. ⁊. c. si quis
ex in

ium duobus.c. sc. irregularitatem a-
mē incurrit sine peccato.predicta Cle.
si furiosus. Et de hoc vide infra defen-
sio. Et q ad irregularitatē homicidiū 3.

c **Lericus** .li. debet esse sobrius: vt in c.a crapula.de vi.τ ho.cle.vbi precipitur eis vt vinum sibi tēperēt et a vino se tēperent. Et quāuis aliq tene ant, ibidē q peccet mortalit si bibat vinum sine aqua: tn̄ cōmuniter doc. non tenēt: sz sufficit bibere tēperate. vn̄ tex. dicit q debet esse cōtentus trina potatione in.c.quādo.quod palea.ē.44.di.

1 ¶ Utrum liceat eis cogere alios ad bibendum? R. q non. Intellige vltra necessitatem neq; fabulas inanes cantar vel turpia ioca: pilla vel viso vr laruas demonum ante se ferre consentiant: qz hoc est diabolicum τ sacris canonibus prohibitum: vt dicit tex.in.c.nullus presbyterorum.di.44.

2 ¶ Utrum liceat clericis facere cōuiuia R. q sic si ex charitate: dummodo abstineant a superfluitate detractione et irrisione aliorum: vt in.c.cōuiuia. 44. di.τ in principio τ in fine mense laudes deo reddantur: τ aliquid legant de sancta scriptura: vt in.c.quādo: τ in.c. pro reuerentia .e. di.alias non licet: vt in. c.non liceat ea.di.

3 ¶ Utrū debeat bñdicere mensam anteq; comedat? R. q sic. τ post sumptū cibū reddere gratias.44.di.nō liceat.

4 ¶ Utrum debeat comedere ante tertiā R. q non: vt in.d.c.non liceat.

5 ¶ Que debent esse in eorum conuiuio R.primo.lectio diuinarum scripturarū Secundo q nulli detrahatur . Tertio q inanes secularium negociorū fabule non recitentur. τ multo minus alio turpe. Quarto q selum pro sustentatiōne cibus sumat. Habētur ista in.c. conuiuia: τ.c.nullus presbyterorum: τ.c.p reuerentia.

6 ¶ Utrum peccēt mortaliter si cōtra aliquod prefatorum faciūt? R. q non: sz venialiter: nisi qn̄ turpia vel laruas deonum ante se fieri consentiunt: qz talia sunt eis prohibita: vt in.d.c.null9 pbyterorū. Et ideo vr esse mortale. Et lz.d. c.null9 psbyterorū loqtur solū d pbris in.c.pbri.34.di.extēdit ad oēs existes in sacris. Qui autem non sunt in sacris non credo mortaliter peccent: nisi put etiam seculares in hmōi peccarent.

c **Lericus** 2.debz eē alien9 ab his que irregularitatem inducūt: de quo vide infra.irregularitas p.primo. Qui sunt qui non pñt promoueri: τ quibus virtutibus debeant refulgere hēs.60.di. p torum. Nā debent eē exemplū oib9 laicis 8.q.1.qualr.vbi dicitur vehementer ecclesiam xpi destruit hoc.s.meliores esse laicos q clericos.facit.6.q.1.§. verum hac aucte.

c **Leric9** 3. q ad bōa ipo4 τ eo4 dispositionē

¶ Utrum clericus possit testari de rebus ecclesie mobilibus? R. Inno.in.c. cum in officijs.de testa. q nō: vt ibi.τ.c ad hec: τ.c.relatū.el.2.12.q.5.c.1. Et nota q oia dicuntur bona ecclesie q intuitu ecclesie vel de facultatibus ecclesie acquisiuit: vt l.c.1.de testa.in textu τ in glo. verūtn̄ glo.in.c. pñti.de off.or.li.6 post Hosti.tz q clerici nō habentes administrationē. τ dicunt non hēr administrationē quando non hñt bñficium cui sit assignata dos sm Be.in.d.c. pñti.sed simplr bñficiati: vt sunt canonici τ silēs quib9 id qd hñt obuenit sibi rōne psone: nō q hēant prebēdā in ecclia distinctā: qz sic hērēt administrationē possunt disponere τ testari de fructib9 pceptis vsq; ad diē mortis d ɔsuetudine τ ēt si ɔsuetudo eēt possēt testari d redditibus percipiendis āno sequēti post mortem suā: vt refert Pa in.d.c.cū in officijs. Sz ego credo licē qn̄ disponit i pios vsus vel casib9 de quib9 in le.§. alia ɔsuetudo ē irratōabilis.ar.c.si.16.q.1.

¶ Utrum clericus possit de reb9 predictis donare aut alio modo disponere? R. Pa.vbi.s. q nō nisi i quattuor casibus. Primus qn̄ tantundē expendit d suo in vtilitatē ecclesie.c.si quis. 12.q. 2.τ.q.5.si eps.qz i h casu possz ēt testari: imo si nō testaret hrs posset petē.fac c.d mkra.τ qd ibi no.d pbē.τ.1.q omia in a.ff.d pcu.τ gl.in.l.si nō fortē.§.si cētū.ff.de cdi.inde. Scds quādo hoc hz ɔsuetudo sz Ho.τ lau.i.d.c.si eps. Sz Pa.hoc itelligit de reb9 mobilib9 τ modicis. Et ego addo quando disponit pie

⁊ rationabiliter: alr̃s non. Terti⁹ quādo
donat intuitu elemosyne: quam clericꝰ
etiaꝫ in egritudine potest facere: vt in. c
ad hec: ⁊. c. relatū. el. ꝯo. ꝺ testa. Quartꝰ
casus quando vult remunerarꝭ seruitia
honesta: tam a consanguineis ꝙ ab extra-
neis recepta. ꝺ. c. relatū. §. 13. Addo qui
tū: qn̄ dat religiosis locis. ꝺ. c. relatū. Et
nota praticā ꝯꝫ Pa. vbi. s̄. ꝙ sicut cleri
cus vult aliq̄ respectu istoꝝ q̄ttuor vlti
moꝝ dare faciat ip̄e dū viuit ⁊ nō relin
quat: q: nō valet. ꝺ. c. ad hec. Et nota ꝙ
quicūqꝫ accipit alio mō ꝺ rebꝰ eccl'iasti
cis teneꝭ ad restitutionē. facit ꝙ no. In
no. in. ꝺ. c. ad hec: ⁊ qꝺ no. in. c. cū ꝯm de
p̄bē. sꝫ meliꝰ qꝺ notat. Pa. i. c. vnusq̄sqꝫ
de pec. cle. vide qꝺ dico. j. Immunitas
3 ¶ Utrum clerici possint de §. 52. ⁊ se.
distributionibus quotidianis dispone-
re: R̃. ꝙ sic si non habēt administratio-
nem in ecclesia: q: dantur ꝓ stipēdio p-
sonali: vt in. c. vnico. de cle. non re. li. 6.
4 ¶ Quid ꝺ donatōe iter viuos: R̃. ꝙ va-
let: q: p̄sumiꝭ dōatū intuitu amicicie l'
spe futurꝭ rmūeratō sibꝫ gl. i. c. r q̄sisti ꝺ
5 ¶ Sed q̄d ꝺ bōis acq̄sitꝭ itutu testa.
dignitatis clericalis: vtputa promissis
dicendis: R̃. Pe. vt refert Ly. in auten-
ti. licentiam. C. de epis. ⁊ cle. ꝙ potest
testari. Et placet Ho. in. c. quia nos. de
testa. ⁊ Inno. ibidem: qui dicūt ꝙ si cle-
ricus ratione officij aliqua acquisiuit:
puta q: fuit capellanꝰ alicuiꝰ principis
qui multa ei donauit ꝙ potest de rebꝰ
donatis ad libitum disponere.

Additio Limitat Pa. hoc
in. ꝺ. c. cū i officijs
q̄ ad missas. veꝝ nisi dedissꝫ ꝓ mis
sis dicēdis tāq̄ parrochiali sacerdoti.
multo magꝭ pōt disponeꝭ ꝺ bōis acq̄sitꝭ
ituitu psone: puta ex successiōe cognato
rū vl' donatōe amicoꝝ seu industria cle
ricoꝝ: vt puta doctrīa seu artificio pōt
dispōere: vt i. ꝺ. c. q: nos. ⁊ qꝺ ibi no. Pe
tū vt refert Ly. vbi. s̄. limita hoc veꝝ
in clericis inferiorībꝰ: nō aūt in ep̄o. Et
addit Bal. ibidē. ēt si eēt cardialis. Idē
de p̄latis regulariū eccl'iarum. ⁊ est tex-
tus in. ꝺ. autē. q̄ solū concedit ꝙ p̄dicti
ep̄i ⁊ p̄lati regulariū eccl'iaꝝ possunt di
sponere ad libitū de acq̄sitis an̄ ep̄atuꝫ
vl' p̄latōeꝫ: ⁊ ꝺ acq̄sitꝭ in ep̄atu vl' p̄latio
ne ꝓ cognatōeꝫ vsqꝫ ad quartuꝫ graduꝫ

de reliquis vero qualitercūqꝫ acquisitꝭ
non potest disponere: sꝫ acquirit eccl'ie.
Lois tū opi. aliter tꝫ: vt infra. Legatum
primo. §. 16. Sꝫ ego limito in istis in qui
bus potest facere: qꝺ vult verū eē nisi i
quinqꝫ casibꝰ. Primꝰ quādo ip̄e eēt ob-
ligatꝰ restituere eccl'ie: vt puta q: dolo l'
culpa nō leui tū ꝯm Inno. in. ꝺ. c. cū in
officijs damnificauit ecclesiaꝫ: sed ꝙ te
neatur de leui culpa ēt ē tex. apertꝰ. C.
arbi. tu. l. q̄cq̄d facit. ff. de admi. tu. l. si
res. Sicut enim vt no. Inno. in. c. ea q̄
de off. Archi. ille qui accipit p̄cium pro
deposito ꝯuādo teneꝭ ꝺ leui culpa sic ⁊
q̄ dignitatē habet cui ꝯ officiū ē ānexū
s. ꝯseruandi bona eccl'e teneꝭ cū pluꝰ sit
hr̄e dignitateꝫ Nec ob. l. noīa. C. arb. tu.
vbi si noīa debitorum minꝰ idōea fiunt
que tp̄e tutelle erant bona non tenetur
tutor nisi fuerit in lata culpa. ff. de ad-
mi. tu. l. tutor qui repertoriuꝫ. §. ꝯpetit.
vbi tutor emens p̄dia minus idonea n̄
tenetur nisi ꝺ lata culpa: q: sunt casus
sp̄ales: sꝫ regulare est vt teneatur de le-
ui culpa. ⁊ sic tenet Ber. ⁊ Ho. in. c. ea
que. ꝺ off. archi. Scd̄s si de bōis ip̄ius
ecclesie alicui f. ē gratiam scd̄m Inno.
vbi. s̄. allē. l. cū oñdimus. ff. de fideius.
tu. ⁊. C. eo. l. 2. ⁊ vl. Tertiꝰ casus si passꝰ
est pp negligentiā suam reꝫ eccl'ie p̄ scri
bi ꝯꝫ Pa. in. c. ex p̄ntiū. de pigno. allē. c.
placuit. el scd̄o. 16. q. 3. Quartꝰ est si red-
ditus in vsus inhōestos ꝯuertit. 12. q. 4
c. i. Quintus in casibus de quibꝰ. s̄. di-
xi. Clericus. 3. ꝙ tenetur ad restitutiōeꝫ
q: in istis casibus primo tenetur satisfa
cere ecclesie anteq̄ aliud disponat. De
hoc etiam vide. Immunitas. §. 52.
¶ Utrum acq̄situ ꝓ sacerdotē in iungē 6
do penitētias parrochiāis ꝺbeat eē ec-
clesie: R̃. Inn. i. c. cū iter de ver. signi. ꝙ
sic: ⁊ iō disponere ad libitum non pōt:
¶ Utrū p̄latus iducēs testatorē ad si- 7
bi relinquēdum qꝺ ecclesie reliq̄sset te-
neaꭍ illꝺ restituere: ⁊ an possit dispōere
R̃. Pa. c. 2. ꝺ pe. cle. ꙩ q̄daꝫ dicūt ꝙ nō
pōt dispōere: sꝫ teneꭍ restituere per. l. q̄c
q̄d. C. ar. tu. Sꝫ Ly. formando hanc. q.
in tutore dic̄ ꝙ si blādo ꝯmone ip̄ꝫ idu-
xit ad sibi reliquēdū ꝙ non teneꭍ. ar. in
l. si. ff. si q̄s ali. te. vbi pꝫ ꝙ tal' nō ꝯmit
tit delictū. Si ꝟo dolo seu fraꝺ eum in
duxit: teneꭍ eccl'ie ad iteresse. Sꝫ ꝙ tenea
tur eccl'ie

tiir ecclesie simpliciter tex.est cuz glo.
in.c.quicūq3.12.q.4.vbi p3 φ prelatus
tenetur ad interesse ecclesie quādo po
tuit querere τ neglexit ad instar tutoꝝ
vt.d.l.quicquid.τ in.l.pupilloꝝ.et.C.
de admi.tuto.nec enim debet vtilita
tem suā preponere vtilitati ecclesie:si
cut nec tuto: vtilitatē suā vtilitati pu
pilli.l.tuto: ſm dignitatē.§.i.ff.de ad
mini.tuto.l.si vt certo.§.cōmodatuz.
ff.cōmo.ff.depo.l.quod nerua.in fine.
τ.7.q.i.p̄sentium.τ.c.placuit.Pa.vbi
s.tenet τ seq̄tur opinionē Cy.Sz ego
credo verū i tutore:q: de eo potest dici
φ suam psonā potest preferre cuicūq3
arg.c.petitō.de iureiurā.τ de peni.di.
2.charitas.sed in prelato teneo glo.cū
tex.in p̄dicto.c.quicunq3.
8 ¶ Cui restituet qui indebite aliq̄d ab
ecclesiasticis recepit. R.Rodo.τ Ray.
φ auctoritate iudicis penitētialis fiet
restitutio ecclesie cui ablatū est:si pau
per est ecclesia:vel si est abūdans fiet
pauperib⁹ qui indigēt.Idē Host.arg.
15.q.4.si quis in atrio.
9 ¶ Utrū cleric⁹ q̄ rē eccl̄ie melioravit ex
sua industria possit de sua melioratōe
disponere.R.φ nō.facit.c.ingrēdū.τ
c.si q̄s.de pe.cle.Rō q: ad hoc tenetur
si de ei⁹ fructib⁹ vivit:p dicta in.q.p̄ce
dēti.sec⁹ si de pfimonio vel de suo me
liorasset:vt.s.dictum est.§.2.
10 ¶ Utrū relictū clico i dubio p̄sumat i
tuitu eccl̄ie datū.R.φ si admistratōez
nō h3 nō p̄sumit.sec⁹ si admistratōem
h3:tñ ad coniecturas ē recurrēdū: vt i.c.
req̄sisti.d testa.τ qd no.Inn.i.c.cū i of
ficiis.c.ti.vide.j.legatū.i.§.16.17.τ.18.
11 ¶ Utrū clericus possit de bonis eccl̄ie
dotare sororē vel alere parētes.R.Pa.
in.c.pvenit.de arbit.φ sic sororem vel
aliam cōsanguineā si indiget de reddi
tibus eccl̄ie. probatur p.c.i.de co.cle.τ
mu.τ p glo.cū tex.in.c.omnino cōfite
mur.31.dis.vbi glo.dicit φ clericus ha
bens vxorē vel filios pōt eos pascere d
redditib⁹ eccl̄ie:ergo multomagis do
tare cuz cā dotis sit favorabilior q̄ cā
alimētoꝝ: vt no.Cy.facit qd no.i.l.cuz
in plures.§.pe.ff.d admi.tu.τ in.l.nō
di.C.e.ti.in gl.τ hoc intellige si idigēt:
vt in gl.p̄fati.c.oino.τ non ad pompā
vel aliuz statū.ar.co.que no.42.di.in
p:in.q: sic tā dantes q̄ recipientes te
nent ad restitutionē.6.q.7.pervenit.τ
no.Mar.τ Car.in cle.2.de vi.τ ho.cle.
Limita tñ q̄ ad accipientes vt teneant
tur ad restitutionem: verū qñ clericus
est nō soluēdo:al's nō qñ accepit de re
bus q̄ alienari possunt ad libitū cleri
coꝝ:sicut sunt fructus τ hmōi ſm Ul
dc.τ placet:l3 alij indistincte velint φ
teneant.Quod esset tutius.
¶ Utr3 peculiū qd ē advētitiū in laico 12
sit quasi castrēse in clerico.R.Pa.in.c.
q: nos.d testa.τ in.c.ostitut⁹.d resti.in
inte.φ sic.τ sō l3 sit filiusfa.tñ vsusf.nō
acquirit pri.hoc tenuit Hos.in.d.c q̄a
nos.τ casus est in aut.p̄sbyteros.C.de
epis.τ cle.vbi dicit φ res ad dñiū cleri
corum venientes sint eis ad similitudi
nem castrensium vt testari possint.
¶ Quis succedet clerico decedēti ab i 13
testato.R.φ in bonis eccl̄ie eccl̄ia. in
bonis vero suis de q̄bus pōt ad libitum
disponere: succedent ꝯsanguinei si h3.
12.q.4.quicunq3.τ.q.vi.c.vi.in aut.de
ec.ti.§.si q̄s ep̄s.φ si nō h3 tales q̄ de
iure veniunt ab intestato: succedet ec
clesia.c.i.de suc.ab inte.
¶ Utrū clericus ordinatus ad titulu3 14
p̄fionis sui tacite vel exp̄sse possit d eo
patrimonio ad libitu3 disponere.R.φ
sic ſm Ge.in.c.si ep̄s.de p̄ben.li.6.nisi
exp̄sse sit actū φ trāsierit in rē ecclesiasti
cam ſm Io.de li.τ Io.an.ibidem.In
dubio vero cu3 nescit an bona fuerint
eccl̄ie vel psone p̄sumendū est p eccl̄ia.
si tñ ꝯstat eū habuisse aliqua:sed dubi
tat an sint ista vel illa p̄sumit p posses
sore et alius pbabit.ar.12.q.4.c.i.τ.q.
5.c.i.in fi.Si nullus sit in possessione
et in dubio stant fiet distributio eq̄lis
de suc.ab intesta.c.2.in glo.

Clericus

14.quo ad eo
ru3 privilegia.

privilegia clericor.

¶ Quero q̄ sunt privilegia cle
ricoꝝ.R.Pa.in.c.ep̄s.d p̄ben.φ oia p̄
uilegia militum que cōgruunt clericis
habēt de q̄bus privilegiis militū.d: in
glo.l.pe.ff.ex qui.cau.ma.Rō q: sunt
veri milites illius iperatoris:s3 isti di.
facit.c.i.cū glo.de cler.egro.tex.cū glo.
in.c.xp̄ianis.11.q.i.τ silr glo.in.c.mili
tare.23.q.i.τ tex.cū glo.i.q.3.salvatoꝝ.
circa mediū.τ merito dixi q̄ ꝯiūctūr cle

ricis:q: ignorātia iuris nō iputaṫ militi cū habeat vacare armis.l.i.et qḋ ibi no.C.de iu.ꝛ fa.igno.sed nō sic clericis cuꝫ habeāt scie intēdere:ẜm qḋ dixi.ſ. Clericus.2.§.3.ꝛ sic de ceteris. vnde ꝑ debito cōueniri nō possunt vltra ꝙ facere possunt:nec tenenṫ cedere bonis. l.miles.ff.de re iudi. nisi sit ex delicto ꝯtum:vt.ſ.cedere bonis.

2 ¶ Itē Bertrā.enumerat.i.4.ꝗ recitat Car.in cle.i.de vita ꝛ ho.cle. Primū ꝙ non cōueniuntur corā iudice seculari. de fo.compe.c.si diligēti. Secundū ꝙ verberans est excōicatus.17.q.4.si ꝗs suadente. Tertiū ꝙ non teneret̄ prestare munera seu onera ꝑsonalia vel realia.de imu.ec.nō min⁹.vide.ī.Immunitas.§.33.cū sequētibus. Quartū:ꝗa pñt vēdicare rē cōcessam eccl'ie aſi traditionē.l.si.C.de sa.san.ec.ꝛ.c. ex lris. de consue. Quintū q: gaudent eodem ꝑuilegio familie.11.q.i.clericuꝫ.el.i.32. di.eos.ꝛ vtrobiq̄ꝫ in gl. Intellige quo ad foꝝ:vt in dictis glo.ptꝫ. Sextū ꝗa faciētes statuta ꝯ clericos sūt excōicati.de imu.ec.cos qui.li.6. Septimum ꝙ solū clerici possunt obtinere bñficiū eccl'iasticū.de transac.ex litteris. Octauū ꝙ ꝑ litteras ꝯ laicū ipetratas cum clausula generali nō possunt cōueniri: vt in glo.c.sedes.de rescri. Nonū ꝙ nō tenenṫ dare sportulas.de vi. ꝛ ho.cler. cū ab omni. Decimū ꝙ acquisita etiaꝫ sub ptāte patrie disponunt: vt volūt auten. presbyteros.C.de epi.et cle. Undecimum quia pro rebus suis recuperandis agere possūt sine cōsensu pr̄is. no. Archi.i.c.fi.de iudi.li.6. Duodecimū ꝙ ꝑ necessitate nō possūt distrahi a pr̄e.ẜm.l.2.C.de pa.ꝗ fi.di. Tertiūdecimū ē ꝙ seru⁹ sciēte dño clericatus liberaṫ a seruitute dñica ꝛ potestate.45. di.si seruus. Quartūdecimū ꝙ pñt facere collegiū.ar.c.fi.de re.do.vbi soluꝫ noua religio ꝓhibeṫ qḋ laicis nō licet vt dicā.ī.Collegiū.ꝛ de multis alijs ꝑuilegijs.infra.Immunitas.

3 ¶ Utrū clericus cōiugat⁹ supradictis priuilegijs gaudeat.R̄. ꝙ non. Sed si ꝯtrit cū ꝟgine ꝛ defert tonsurā ꝛ vestes clericales:soluꝫ gaudet in duob⁹. p̄io priuilegio canonis.si ꝗs suadēte.17.q.4. Scḋo pro aliquo crimine nō potest trahi ad iudiciū seculare: nec iudex secularis ꝑtextu cuiuscūq̄ꝫ excessus pōt eū punire pecuniaiter vel ꝑsonaliter. c.vnico.de cle.cō:u.lib.6.

¶ Utrum clericus possit vti statutis ꝛ consuetudinibus laicorum ad suū cōmodum.R̄. Pa.in.c.fin.de vita et ho. cler.ꝛ facit tex.in arg.ꝙ sic.facit etiam tex.in.c.ad nostram.de probatō. Attamen eos nō ligāt in eoꝝ ꝑiudiciū.vide gl.in.c.i.ne se.va.ꝛ qḋ dicā infra. Statutum.§.7.

c **Coactio** alia absoluta ꝗ quis totalit̄ cogitur ad aliquid faciendū corporaliter ꝯ eius voluntatē: sicut ille ꝗ ligaṫ ꝛ hmōi.de qua in.c.presbyteros. 56.di.ꝛ ꝙuis aliqd faciat ex tali coactione ꝯ deum non peccat:vt pꝫ in .d.c.ꝛ no.glo.in.c.ad eius.5.di.facit.c.qḋ latenter:ꝛ qḋ ibi no.de reg.iu. Quod intellige verū nisi animo cōsentiat post. Est ꝛ alia coactio que d: conditionalis: qua quis cogiṫ vt vnū de duobus eligat:de qua in.c. lectores.32.di. ꝛ in gl. ꝑdicta. ꝛ hec nō excusat in peccatis.c. sacris. de his ꝗ vi metusue cā fi. De ꝗ dic:vt.ī.Metus.§.6.

¶ Utrū coactus suscipiat baptismū vl' ordinē. R̄.gl.in.c.eps.74.di.ꝛ Inn.in c.fraternitatis.de here. ꝙ si coactio fuit absoluta nō:sed in cōditionali suscipit caracterē ꝙuis nō gratiam: vt.ſ. Baptismus.6.§.6. 1

¶ Utrū seruitia facta deo ꝑ coactōem ei placeāt.R̄. ꝙ non.23.q.5. ad fidē.ꝛ 20.q.3.ꝑsens.vtilia tñ sunt faciēti: sed nō ad salutē nisi dispositiue. 2

¶ Utrū matrimoniū teneat ꝑ coactōꝫ ꝯctū.R̄.ꝑ absolutā certū est ꝙ non:sed ꝑ cōditionalem tenet:nisi interuenisset metus qui posset cadere in cōstanteꝫ: de quo dic vt.ī. metus ꝛ matrimoniū. 3.Impedimento.11. 3

c **Coadiutor** dari nō potest epō ab alijs superioribus ꝑlatis sine licentia pape: nisi in duobus casibus. Primus quando eps vel alius superior prelatus est grauatus senio aut valitudine corporali:ita grauatus ꝙ perpetuo suū officiū nequit exercere:tunc de ꝯsilio ꝛ assensu capl'i sui vl' maioris

partis

partis vnū vel duos assumere pōt coadiutores. Secūdus qñ p̄lati prelati essent amētes: ita ꝙ velint nolint nesciāt exprimere: tunc capitulū vel due ptes vnū vel duos coadiutores eis dare pñt: vt in c.vnico.de cle.egro.lib.6.

1 ¶ Quibus dꝫ dari coadiutor. R̄. ſm Inno.in.c.nisi cū p̄ridem.de renun. ꝙ dꝫ dari cuicūqꝫ p̄lato qui nō pōt suum offi͂m exercere.7.q.1.quasi p totū.

2 ¶ Utrū dilapidāti bona ecclesie sit dādus. R̄. Inno.in.c.venerabili. de offi. delega. ꝙ sic.

¶ Quid pōt coadiutor. R̄. hꝫ liberā ⁊ legitimā admīstratōem: excepto ꝙ nihil pōt alienare: vt pꝫ i.d.c.vnico. nec debet aliqd de bonis ecclie cui est adiutor sumere nisi sumptus moderatos: vt ibidem. vide ad hoc.c.scripsit.7.q.1.

4 ¶ Sꝫ nūquid epi ⁊ alij p̄lati superiores possint sibi facere cōmissariū in adiutoriū. R̄. ꝙ sic: vt no.do.in.d.c.vnico. Et differt iste a coadiutore: q2 nō hꝫ nisi eā auctoritatē quā sibi volūt dare. secus in coadiutore.

5 ¶ Qñ expirat offi͂m coadiutoris. R̄. ꝙ morte illiꝰ cui datꝰ ē coadiutor: vt no. doc.in.c.grandi.de sup.neg.p̄la.lib.6.

c Cogitatio non meref penam ab hoīe cū suis terminis ē cōtēta. de pe.di.1.§. cogitatiōis.in tex.⁊ i glo.

1 ¶ Utrū cogitatio deliberata in malū mortale sit petm̄ mortale. R̄. ꝙ sic.49. di.c.hinc ⁊ enim.§.ponderosus: etiam si opus nō sequatur.

2 ¶ Utrū cogitatio morosa sit mortale petm̄. R̄. ɔsensus in delectationē alicuius actus q ex genere suo sit petm̄ mortale: ē peccatū mortale ſm sanctū Bo. in.2.di.24.⁊ Ri.ibidē.⁊ Alex.d' ha le.in tractatu d pctō veniali. ⁊ in hoc cōiter cōcordant do. Delectari aūt cū ɔsensu solū de cogitatōe q2 hoc p̄uenit ex inclinatione affectꝰ in ipsam cogitatōez: que quidē ſm se non est mortale petm̄: sed qñqꝫ veniale: vt cū qs inutilr̄ cogitat: puta q2 vult p̄dicare vel disputare: iō ɔsensus in talē delectatōez nō erit mortale. ſm Tho.p̄a scd'e.q.74.ar.8.sꝫ solum qñ delectaꝑ de fornicatione cogitata: ⁊ ɔsentit in talē delectationez ſm prefatū Tho.vbi.s. Si p̄o cogitationi morose nō adest ɔsensus i delectatiōez cogitatiōis actꝰ p̄hibiti: tūc ſꝫ S. Bo. vbi.s. distinguendū ē: ꝙ aut imminet piculū casus i petm̄ mortale: et tūc si aduertit piculū qd ibi imminet: ⁊ nō repellit: sed patiꝑ i huiusmodi cogitatōibus occupari: tūc ſꝫ magistros peccat mortaliter. Si vero nō aduertit piculū delectatōnis nec repellit: ñ peccat mortaliꝑ. Et hec magis mihi placꝫ: ⁊ ē tutior: ꝙ̄uis aliq dicāt nō esse mortale et qñ aduertit per culū: dummodo nō ɔsentiat delectationē. Similr̄ qñ nō iminet piculū casus nō est mortale petm̄ si nō repellit: sꝫ tm̄ periculosū. Collige ergo sic quādo quis habet cogitationē i q delectaꝑ ꝙ aut delectatio ē de eo qd nō est petm̄ vel saltē mortale: ⁊ sic ꝙ̄tūcūqꝫ i eā ɔsentiat: nō peccat mortaliꝑ ſꝫ Ri. vbi.s. puta mlr̄ vidua cogitat de actu ɔiugali quē hūit cū marito. lꝫ delecteꝑ i ipā dlectatōe cogitatōis. vt postea ñ vt p̄tē ñ peccat mortaliꝑ nisi imineat sibi piclꝫ cāus.puta polutōis ⁊ hmōi: q2 tc si aduertit peccat mortalr̄ ñ repellēdo. Si p̄o ē de eo ꝙ ē mortale ex gñe suo: vt fornicari et occidē hoiez ppt vindictā ⁊ hmōi: ⁊ tūc āt plꝫ ipa delectatio ⁊ opis cōsumatio si facultas adesset ⁊ sic ē mortale peccatū. Aut placet delectatio: sed displicet operis ɔsumatio ⁊ similr̄ ē mortale peccatū. Aut neutrū placet: ⁊ si iminet piculū ⁊ aduertit: si nō repellit: ē mortale scd'ꝫ tutiorē viā. Si aūt nō iminet piculū: aut nō aduertit sic erit veniale si nō repellit. Si aūt stati repellit sic nullū ē peccatū. Si aūt delectatio solū ē i cogitatione ñ i re cogitationis: puta. delector d aliq cogitatione q2 ē pulcra adinuētio ⁊ hmōi: et tūc si est pp bonū finē: puta. vt p̄dicē ꝯ tale peccatū vl' disputē. sic meritoriū: sꝫ propter vanitatē sic erit petm̄ veniale: nisi vt dixi imineret piculū: q2 tūc vt dictū ē peccaret mortaliter qñ aduerteret ñ repellēdo. Et d h̄ ē.s. vide.s. Sensualitas. qñ ē peccatū vel non.

c Cogitatio est triplex carnalis legalis et spiritualis. de quibus vide infra. Matrimonium.3. Impedimento.6.7.8.⁊.11.

e **Collegiū** q: simul colligunt̃: vl̃ q:
simul cohabitant: dictū est ẜm
glo in.l.i.ff.qd̃ cuiusq; vni. Et dr̃ ecclesiasticū si maior ps vel equalis est clericoꝝ: q: maius dignū trahit min⁹ dignum.c.qd̃ in dubijs.de cōse.ec.vl̃ al.
al.l.quod maior.ff.de mino.no. Bar.
in.l.fi.de colle.illi.
1 ¶ Utrum liceat facere collegium. Rn̄.
Inno.in.c.dilecta.de exces.prela.lz alij
aliter dicant ꝙ homines cuiuscunq; pfessiōis: vt grāmatici vel negociatores
τ huiusmodi possunt simul cōuenire p
pria auctoritate τ facere sibi rectorem
τ sindicum: dūmodo coeant vl̃ collegiū
faciant p.cā honesta: puta ad defensionem iusticie sue. vel ne in officijs suis
fiat fraus: τ multo magis si faciant cā
pietatis vel religionis. Et ꝙ licet talia
collegia pz.d̃ iuris.om.iu.l.fi.ff.qd̃ cuiusq; vni.l.i ff.ad treb.l.oibus.τ de pcu.c.q:.τ d̃ colle.illi.l.i.§.i. vbi aliqua
phibendo cōcedere videt̃ alia collegia:
τ ibi etiā dr̃ τ senatuscōsulto illicita arcent̃: ergo licita cōcedunt̃: τ illicitū est
qd̃ fit p malo aliquo τ destruendū est.
l.vl.ff.de colle.illi.dicit Bar.in.l.i.ff.d̃
colle.illi.ꝙ de iure cōi collegia q̄ fiunt
cā religionis sunt pmissa.l.i.in pnc.ff.
qd̃ cuiusq; vni: facit qd̃ no. Inno.in.c.
dilecta.de exces.pla.τ Inno.τ Host.in
c.inter dilectos.de dona.τ qd̃ no. Pe.
de perusio in tractatu de canonica portione epi.c.4. Qd̃ no.q: facit p istis disciplinatis τ hmōi: cōtra quos clamāt
aliqui inquisitores.
2 ¶ Sed quot hoies faciūt collegiū. Rn̄.
ꝙ duo vel tres.d̃ ele.c.i.ẜm leges tres
reqrunt̃: vt.l.neratius.ff.de v̄.si.sed.x.
hoies faciunt plebē vel populū.10.q.3.
vnio.τ.10.vel.15. faciūt turbā vl̃ cetū.
ff.vi bo.rapto.l.p̄tor.la.2.§.i.sicut.10.
oues faciūt gregē.ff.de abige.l.oues.
vn⁹ vel duo nō faciunt familiā.ff.de v̄.
si.l.detestatio.in fi.vide gl.in.c.i.10.q.
i.sed pf̃a.dr̃ qui hz dn̄ium in domo: lz
filios nō habeat.nō eñi psonā solā demōstramus: sed τ ius: dicit.l.pnunciatio.in.§.pater.ff.de ver.si.
3 ¶ Utrū deserētes collegiū debeāt hr̃e
partē suā bonoꝝ collegij. Rn̄. Inno.vbi
s̄.ꝙ sic.de his que in eo ꝯferūt: ipsi de
collegio.τ sic loquit̃.l.i.§.fi.ff.d̃ colle.
illi.facit p hoc.l.2.§.viarū.ff. ne qd in
lo.pub.de cle.cōiu.qd̃ a te.vbi no.de h
16.q.6.de lapsis. Sed de alijs q̄ donātur vel ligant̃ nō debet habere partem:
facit.l.sicut.§.si quid.ff. quod cuiusq;
vniuer. τ alijs.no.in glo.d̃.§.si.q̄ concor.cū Inno.
¶ Utꝝ collegiū differat a societate. Rn̄. 4
Innoc.vbi.s̄. ꝙ sic.ptz in.l.i.ff.qd̃ cuiusq; vni.vbi dr̃ ꝙ socij alicui⁹ pfessiōis
possunt facere collegiū: ergo societas si
est collegiū. Itē collegiū residet in vno
ff.qd̃ cuiusq; vni.l.sicut.in fi.sed societas morte vnius socij soluit̃.ff.p socio.
l.adeo.morte socij finit̃ societas: vt nec
ab initio pacisci possumus vt hr̃s succedat societati.dicit tex.ibi.
¶ Utrū collegiū possit sibi facere vnū 5
rectorem sub quo possint oēs de collegio conueniri. Rn̄. ꝙ sic.tex.est in.l.fin.
C.de iurisdi.om.iudi. τ tenētur ei obedire: vt ibi.
¶ Utꝝ destructo collegio extinguant̃ 6
oia priuilegia eius. Rn̄. ẜm Pa.in.c.2.d̃
po.pre.ꝙ sic si est ecclīasticū τ destruatur per superiorem. Si v̄o est seculare
sunt opi. sed v̄ior: ẜm eū est ꝙ durant
apud ciuitatē vel locum si ipsi ciuitati
erant cōcessa: sicut in ecclesiasticis durat apd̃ ecclīā.vide d̃ h.s̄.ciuitas.§.i.
¶ Utrū collegium vel vniuersitas petat restitutionē in integrū sicut minor. 7
aliqui dicūt ꝙ sic. Sed tu tene verum
in collegio pio: sicut sunt hospitalia et
hmōi.ẜm Io.an.in.c.2.de rest.in inte.
li.6.ar.c.requisisti.d̃ testamentis. Sz
Pa.in.c.i.de resti.in inte.q̄ hoc sequitur.allegat.l.oia.C.de epi.τ cle.q̄ dicit
omnia priuilegia concessa ecclesijs extendi ad hospitalia τ pia loca. vide de
hoc.s̄.Ciuitas.§.4.
¶ Qn̄o collegiū pōt disponere sup re
priuati: τ quot debent cōuenire vt pos 8
sint aliquid facere.vide.j. Statutū.§.
11.τ.12.τ.13.τ.j.Electio.16. Et quomodo singuli possunt esse testes pro collegio: vt infra testis.§.15.

c **Collusio** est aliquē cū suo adūsario
pecunia mediāte vel gr̃a pacisci: vt p se in cā vl̃ iudicio pmittat sn̄iari.de collu.c.i.τ se. Utrū liceat colludē

tum aduersario. vide. s. Accusatõ. §. xi.

c **Colonus** quõ efficit quis? R. pa. in. c. indicatum. de immu. c. ꝙ tunc qñ per 30. annos tanꝙ obligatus ⁊ ascriptus solo stat Azo vult ꝙ etiam requiratur promissio. Secus si nõ tanꝙ obligat⁹ vt in colonis nostri temporis in quib⁹ nulla acquiritur seruitus. ar. l. pomponius querit. §. i. quẽad. ser. amit. Et no. ſm Ho. in sum. de natis ex libero ventre ꝙ quidã dicunt ascriptitij qui. s. per scripturã solo vel terre aut glebe sunt astricti. Quidam dicunt censiti: ⁊ codẽ modo constituuntur sicut ascriptitij. sꝫ differrunt quia isti sunt obligati ad terciam vel quartam ⁊ hmõi partem. Censiti vero certum censum soluere tenent annuatim. l. 2. C. in q. ca. col. cen. do. ac. po. Quidã dicunt ꝑpetui. Olim eñi tẽpore famis; constituebantur redditus ex publico: ⁊hõ q ribaldos q se simulabant inualidos prodebant si erãt liberi: imperpetuo habebant collonatu si ꝓ ui proditori dabantur. C. de medi. vali. l. vnica. Et ſm Bar ibidem. lꝫ redditus non constituantur hꝫ locũ hec pena hodie. Nec ob aut. de ꝗsto. §. si vero. qꝫ loquitur quãdo prodit a publica ꝑsona: qꝫ tunc in publicum opus dantur. sui vero suis dñis. ⁊. l. vnica predicta loqt quando a priuata persona produntur. Quidam sunt inquilini stricte: vt sunt qui fundo tenentur: tñ in suburbio possunt cõmorari: ⁊ differũt a colono q tenetur inhabitat in fundo. Inquilini large sunt qui domum nostrã inhabitãt ad certum tẽpus soluẽdo certum quid vt in. c. ꝓpter. de loca. Quidã dicuntur originarij: vt sunt nati ex colonis: siue i possessione: siue alibi: vt i. l. cũ sat⁹. l. R. C. de agri. censi. ⁊ colu. li. xi. Et hoc verũ si mater erat colona: al's sec⁹. facit. l. si. C. de agri. cen. ⁊ co. Quidam sunt coloni simplices qui sub certa mercede predia colenda accipiunt ãnuatĩ: ⁊ hij omnes agricole noĩe aliqñ ꝯprehẽdũt. Unde agricola quasi agrum colens.

1 ¶ Utꝝ colonus qui terrã colẽdam accepit ad tertiã vel quartam partẽ vel aliũm reddituũ possit deducere semẽ vt expẽsas alias? R. Inn. i. c. tua. el. ⁊. d. deci. ꝙ nõ de iure nisi per speciale pactũ aliõ fiat. Et si pactum non sit cõsuetudo dꝫ attendi si est. ꝙ si non est: stabi m⁹ iuri.

Commenda quomodo possit haberi de beneficio ecclesiastico. Uide. s. Beneficium. §. 37.

Commissio facta ꝑ papã alicui expresso nomine dignitatis faciendo mentionem ꝙ residet in alio loco facit vt talis possit cognoscere in loco. residentie ſm Jo. an. in. c. exhibita. de re. permu. Ubi vero non sit mentio de residentia. tunc commissio est facta in loco dignitatis expresse. nec extra illaꝫ diocesim poterit cognoscere de illa causa. c. statutum. §. in nullo. de rescri. li. 6 et. quod ibi no.

¶ Utrum commissio facta in genere de dispensando restringat ad mediocritatem: dic vt supra. Clericus. i. §. vltimo. 2

Comodatum est alicuius rei ad aliquem specialẽ vsum gratuito facta concessio ſm glo. in. c. vnico. de como. Et pro declaratione scripte diffinitionis multa sunt querenda.

¶ Utrum comodatum consistat soluꝫ in rebus mobilibus? R. glo. predicta ꝙ non: sed etiam in rebus immobilibus. similiter ⁊ incorporalibus: puta seruitute habitandi. ff. como. l. i. vbi tex. dicit posse comodari rem mobilem ⁊ etiam soli ⁊ etiam habitationem. 1

¶ Utrum cõsistat in rebus que vsu cõsumuntur? R. ꝙ non nisi cum concedũtur ad põpã: vt ditior appareat. ff. co. ti l. 3. §. vl. ⁊. l. se. Et iõ pꝫ verbũ alicui⁹ rei

¶ Utrum commodari possit res ad incertum vsum? R. ꝙ non: qꝫ tunc precarium esset: ⁊ in hoc differt: qꝫ precariuꝫ ad incertum vsum est quo ad temp⁹ durationis: puta ꝓ se ⁊ heredibus suis. ff. de ꝓca. l. cum ꝓcario. Cõmodatũ ꝟo ad certum vsum: quia. s. habet tempus tacitum vel expressum ante qᵈ no põt reuocari. Et dico tacitum: puta comodaui tibi librum ad transcribendũ: hꝫ tẽpus in quo possit comode transcribi. ff. como. l. 3. §. vl. ⁊. l. 4. ⁊. l. si vt certo. §. interdum: ⁊. l. vl. ſm Inno. in. d. c. vnico. 3

¶ Utꝝ possit reuocari comodatũ añ vsũ expletũ? R. ꝙ ñ. d. c. vnico: ⁊. l. i comoda 4

to.§.sicut.ff.eo.ti. Precario vero bene
pót reuocari:q: nō ē ad certū vsū.ff. d
pca.l.2.§.1.z d pca.§.vl. Et si reuocat
añ tps tenet de dāno comodatario. l.
in reb⁹.ff.cōmo. Limito tñ hoc i ɔsciā
verū:nisi cōmodatari⁹ sic erat passur⁹
dānū nisi reuocasset:z comodatari⁹ ali-
as ēt puidē nō potuisset: q: poti⁹ ex re
mea debeo mihi ɔsulere:nec comoda-
tari⁹ pt dici decept⁹: ex quo ēt al's sibi
puidere nō potuisset.

5 ¶ Sz qd si comodatari⁹ ñ potuit sine
culpa sua re comodata vt ifra tps pfi-
xū expsse vl tacite:nūqd iuito dño pos-
sit vti ali. tpe? R. Bar.i.l.i comodato
§.sic.ff. como.z seqtur Pa.i.d.c.vnico
q nō: q: cū dñs certet de dāno vitādo
z ipe de lucro captando:dz casus poti⁹
comodatario iputari.fac.l.si vno āno.
§.itē ē qdā.ff.locati.

6 ¶ Utrū vtēs re comodata ɔtra volun
tatē dñi sciens ad aliūvsū teneat? R. q
sic ad restitutōez.d.l.vt certo.§.sz iter
dū.imo ɔmisit furtū z peccauit cōtra-
ctādo rē alienā iuito dño: z alñ posset
eē mortale:puta qñ ē res magni pōde
ris z dāni.vl ex itētōe qñ ēt facēt i ma
gno dāno.sic d furto d:.j Furtuz.§.34.
Si vero credit pbabilit dominum cō
cessurū nō cōmittit furtū. Si vero du
bitat:sic ɔmittit furtū.l.q vas.§.veta-
re.ff.d fur. Idē qñ nō credit pbabilr.§
placuit.isti.d ob.q ex de.nas. in glosa.

7 ¶ Utrū comodās vasavitiosa vl equū
teneat de dāno pximi? R. q sic fm gl.
z doc.i.d.c.vnico. si sciens hoc facit ne
reuelauerit comodatario. Sec⁹ si igno
rabat viciū.ff.como.l.i reb⁹.§.possunt
z.§.itē qs sciēs.z.l.pe.sec⁹ i locato. Et
sic patet quare dictū est ad aliquez spe
cialem vsum.

8 ¶ Utrū in comodato possit iteruenire
merces? R.glo in.d.c.vnico q nō:qa si
interuenit merces trāsit in locatū vel i
ɔtractū inoiatū. Insti.man.§.vl. Et p-
pterea d: i diffinitione gratuito.

9 ¶ Utrū dñiuz rei comodate trāseat in
comodatariū. R.gl.pdicta q nō:q: is
q comodat retinet dñium z possessiōz
ff.como.l.rei comodate.

10 ¶ Quid si res comodata pit:cui⁹ picu
lo pibit. R. q dño pibit:nisi comodata
rius fuerit in culpa.d.c.vnico.

¶ Utrum comodatarius teneatur de 11
omni culpa. R. q si comodatū sit gra-
tia recipiētis tantū:tenet de leuissima
d.c.vnico.z.d.l.in reb⁹:z.d.l. si vt cer-
to.§.comodatū. Si vero sit gra como
dantis tm:vtputa comodaui tibi ioca
lia vt ornatior venires ad me:sic tenet
solū d dolo.d.§.iterdū:z.l.si mei cā.e.
ti.z.ff.d ac.z ob.l.1.§.is quoqz.si āt fit
gra vtriusqz: vtputa vt comunis ami-
cus inuitaretur comodaui tibi vasa et
huiusmodi:tūc tenet de dolo z lata cul
pa z leui scdm glo.in.d.§.interdum: z
d.l.in rebus. Et nota scdm Pa.in.d.c.
vnico: q hoc non est speciale in como-
dato: sed est generale in omnibus con
tractibus:vt in.l.cōtractus.z quod ibi
notatur.ff.de reg.iur. Fallit in precari
o vbi non tenetur nisi de dolo: quis fi
at gratia recipientis tantum. Ratio di
uersitatis redditur: quia precariuz po
test semper reuocari: sed comodatum
non: z ideo magis grauatur comoda-
tarius.facit.l.quesitum.§.illud.ff. de
precariis.z dicta.l.contractus. Fallit
etiam secundum q dicam infra. Loca
tio.§.23. Quid autem sit culpa leuis
leuissima et lata:z quando quis tene-
tur de dolo teneatur etiam de lata cul
pa.vide infra. Culpa per totum.

¶ Utrum comodatarius teneatur de 12
deterioratione rei? R. q non si in ea re
vsus est quam accepit: z si sine sua cul
pa deterior est facta:vt.ff.como.l.cum
qui rem.in principio. et.l.fi. et quod
dicitur in.l.sed mihi videtur.ff.eo.ti.
vbi textus. Proprie enim res dicitur
non reddita quādo deterior facta red-
dit.intellige ex culpa sua.d.l. cū q rē.

¶ Utrū comodatari⁹ possit repetē ip- 13
sas qs fecit i re comodata. R. q nō il-
las q naturali rōe fiūt: vtputa cibario
rum z hmōi:sz alias sic:vtputa impen
sas valitudinis vel fuge z hmōi: vt.l.
in reb⁹.ff.comodati.§.possūt.

¶ Utrū comodatari⁹ teneat d cāu fortu
ito. R. q ñ.nisi pactū seu mora iterue- 14
nerit.d.c.vnico.z.d.l.i reb⁹.z.C.como.
l.1.ff.d ac.z ob.l.1.§.is vo q. Aduerte
tñ q lz morosus teneat si res perijt:tñ
i ɔsciā si codē mō apd dñz fuisset pitu
ra:ñ credo teneat:nisi solū ad aliqd in
teresse:si dñs passus ē pp morā. d q vl

de.§. Nota.§.pe.τ vl.

15 ¶ Utrum remittens rem comodatam per nuncium τ casu fortuito perijt teneatur. R. quod non. casus est in.l. argentum.ff.como.τ ibi glo. nec ob.c. significante. de pigno. quia loquitur in mutuo: quod quia est debitoris perijt sibi: quia debito: est obligatus in genere: τ genus perire non potest l.incendium.C.si cer.pe. Res vero comodata remanet in domino comodantis. τ ideo perijt domino. Si vero perijt culpa nuncij: vel si fuit infidelis quomodo teneatur habes.s.§.11. secundum illa distinctionem secundum culpam in qua fuit: puta quia communiter habebatur idoneus in nulla culpa est.l.argentum.ff.como. Si non sic sic vide de qua culpa tenetur. τ secundum illam iudica

¶ Utrum comodatarius possit preferre res suas comodatis quando omnes saluare non potest. R. quod si sue erant viliores: non potest. fac. l. quod nerua.ff.depo. Si vero erant eiusdem preciositatis: similiter non potest: si comodatum est factum gratia comodatarij. fac.l. in rebus.ff.como. Si vero est factum gratia comodantis tantum: etiam suas viliores potest preponere. facit.d.§. interdum. Si autem gratia vtriusque: tunc solum potest preponere res suas si sunt eque preciose. Quando autem sue erant preciosiores potest eas preponere rebus comodatis. Quis comodatum sit factum gratia recipientis tantum: quia quilibet diligens hoc faceret: τ ita tenetur facere: nisi quod diligentissimus fecisset. d.l. in rebus. primo. R. Et sic intellige.d.l. si vt certo.§. qua vero senectute. quod nota: quia facit ad multa: vt qui tenetur de dolo possit preponere viliores suas. Qui vero de leui: equales. Qui de leuissima: preciosiores solum.

17 ¶ Quis potest comodare? R. secundum Mo. ti. comodati quod ille qui potest ptrahere. fac. in ar.l. Iulianus.§. atque.ff. de actio.ep.τ ven. τ ea qui bona fide possidemus.l. comodare. ff.como. et etiam que mala fide possidemus: vt ibidem. sed non in conscia.

18 ¶ Que sit natura comodati. R. idem Mo. vbi.s. quod est vt res ipsa comodata restituatur: quia hoc est de iure naturali. di.1. ius naturale: nec potest ratione compensationis iure recte retineri pretextu alicuius debiti.l. vl. C.como. In contrarium tamen tenetur ibidem communiter τ fa. quod no. Pa. τ gl.i.c. bona fides. de deposito: quia solum prohibetur compensatio in deposito: vt.l. si.C. de compensa. ergo in alijs contractibus admittitur: quia exceptio firmat regulam.xv.q.7. dominus.

¶ Ompaternitas

c vide.s. Matrimonium.3. impedimento. 7

Ompensatio

c est debiti τ crediti inter se contributio: vt.ff. de compensa.l.i.

1 ¶ Utrum admittatur in omnibus? R. Pa.in.c. bona fides. de deposito in omnibus que in suo genere recipiunt functionem.i. quando vna res potest fungi vice alterius: sicut sunt communiter que consistunt in numero pondere: et mensura. In alijs autem cessat compensatio Unde si tu teneris mihi restituere equum et ego tibi.50. ducatos non fiet compensatio: quia posset esse maior affectio quam habeo ad equum quam sit quantitas pecunie Secus autem quando nullum possumus pretendere interesse: vt puta. Mutuaui tibi pecuniam: τ tu mihi quid simile. Item requiritur quod debitum sit liquidum vel de proximo liquidandum l.si.C. de compensa.

2 ¶ Utrum compensatio indirecta habeat locum vbi non habet locum directa? R. Pa. in.d.c. bona fides. quod sic: puta res tua venit ad me: potero illam tenere donec mihi satisfeceris pro debito meo. vide per Cy. distinguentem in.l. si non forte.§. si certum.ff. de con. di. inde. Inno. vero i.c. cum olim. cau. de re. spo. dicit quod aucte superioris possum accipere equalens quando rem meam habere non possum. 3. alle.c. dominus. 23.q.2. dummodo sine fraude mendacio vel calumnia recuperet. Alter dicit quod tenetur ad restitutionem. alle.c. non sane.14.q.5. Quod credo verum quando calumnia vel fraus perseuerat: alias non: quia licet peccauerit in recuperando: non tamen pecat in retinendo: nisi secundum quod dicam.s. Furtum.§.40.τ.41. Et sic secundum hoc in conscientia: licet quid ad forum contentiosum aliter foret dicendum.

Ompositio

c an possit interuenire in decimis τ alijs spiritualibus? Hostiensis? R. gl. in.c. statuimus. de trans. quod sic: vt bi: τ de decimis: ex multiplici: τ.c. nup. cum alijs. Ita tamen intellige quod nullum temporale detur pro spirituali: quia simonia cum esset vt in iuribus in ea allegatis pz.

Ompromissum

c potest

facere quilibet super reb⁹ q̄s pōt alie
nare:seu libere disponere. In alijs aūt
quas alienare nō potest sine certa solē
nitate:nec potest cōpromittere sine il-
la solēnitate. facit. c. cum tpe. de arbi.
⁊ Pa. ibidez. facit glo. ⁊ bar. in. l. nulli
ff. de trāsac. ⁊. l. nō solum. iuncta glo. C
de predi. mi. nō ali. vbi nō cauetur ꝙ
tutor nō pōt transigere sine auctorita
te iudicis super illis rebus quas alie
nare nō potest. Intellige quādo ꝑ trā
sactionē sequeretur alienatio:sed sup
fructibus ⁊ alijs que solus potest alie
nare:potest etiā trāsigere. Quomodo
cōpromittēs teneat: vid. s̄. Arbit. §. 10.

Communicare Vid. īfra. Eucharistia. 3. per totum.

Commutare Uide infra Permutatio.

Concessū intelligitur de iure communi
qđ nō est probibitum. ar. 3. q. 4.
qui spirituales. ⁊. 16. q. i. sunt nonnulli
7. di. ad eius. ff. ex qui. cau. ma. l. necnō
§. qđ eis. ff. de procu. l. mut⁹. §. i. ff. đ te
sti. l. i. Cōtra de trāsla. inter corpora-
lia. ff. đ col. illi. l. i. Sol. glo. i. d. c. inter
corporalia: ꝙ prima iura loquuntur ī
constitutionibus affirmatiuis ⁊ non
ꝓhibitiuis sicut scđa. Exēplū cōcedit
ꝙ contrahatur matrimonium:ergo sē
per ⁊ cuilibet. Exemplum in prohibitis
homicidium prohibetur ergo semꝑ ni
si vbi inuenitur concessum.
1 ¶ Cōcedit aliqđ alicui trib⁹ mōis ſm
Pa. i. c. sup. đ do. post di. re. Primo ī do-
natiōe vel hereditate: vt possit libere
dispōere sic de re ꝓpa. Scđo in feudo
vt vtile dñiū trāseat in vasallū:⁊ dire-
ctū remaneat penes dñz: de q̄ de feu. c.
2. Tertio donec vixerit q̄ recipit: ⁊ vt h̄
casu cōcessus vsufructus rei: ⁊ talis pt
ius suuz alteri concedere in vita sua.
2 ¶ Utꝝ ꝯcessū ꝑꝑ necessitatē extēdatur
vltra necessitatē? R. Pa. i. c. deus qui.
de vita ⁊ ho. cle. ꝙ nō nisi quātū neces
sitas expostulat. Et sic causa limitata:
limitatū ꝓducit effectū. ar. d. c. de⁹ qui.
in verbo quantum ad hoc spectat.
3 ¶ Utꝝ ꝯcedēs ꝯcedat necessario oīa q̄
sequūt ex illo? R. ꝙ sic. 8. di. quo iure.
⁊ de of. dele. cum super. de dolo. ⁊ con-
tu. cum dilecti.
¶ Utrū cōcesso principali cōcedatur ⁊ 4
accessoriū? R. ꝙ sic: q: cōmissa cā ꝯmit
tunt ⁊ ea que ad cām spectant. de offi.
dele. preterea. in tex. ⁊ in glo.
¶ Utruz cōcessū de gratia spirituali de 5
beat trahi ab alijs in exemplū? R. ꝙ n̄
de priui. sane. vbi de hoc.
¶ Utꝝ ꝯcessū a papa vel ab alijs expi 6
ret morte. vide īfra. Gratia. §. 2. ⁊. 3.

Conciliū generale cōgre-
gare ē ꝑuilegiuz
solius pape. 97. di. c. i. ⁊. 2. ⁊. 2. q.
6. c. idō. el. i. ⁊. 3. di. §. porro. vn̄ sine au-
ctoritate pa. ꝯgregatū nllū hz firmasi
tū. 17. di. §. i. ⁊ ꝑ totū. đ elec. significasti
¶ Quattuor ꝯci. vz Nicenū. -ān si. 1
Cōstātiopolitanū. Ephesinum: ⁊ Cal-
cedonēse sunt tanꝗ̄ quattuor euange-
lia seruanda. 15. di. sicut sancti.
¶ Utrū ꝓuicialia cōcilia possint cele- 2
brari sine auctoritate pape? R. ꝙ sic: tn̄
cū auctoritate patriarche: aut ꝑmatis
aut archie. 3. di. §. porro. 18. di. i. sūma.
¶ Qn̄ ꝓuicialia cōcilia debēt celebra- 3
ri: ⁊ q̄ ꝯuenire teneāt: hēs plene. 18. di.
ꝑ totū. Et ad qđ debeāt celebrari: que
notāda sūt ꝯ archiepos si cōfitentur.

Concubinat⁹ vtrū li-
ceat? R.
Jo. an. post Ho. i regula sine cul
pa in mercurialib⁹: ⁊ recitat Pa. in. c.
vt clericoꝝ. de vi. ⁊ ho. cle. ꝙ nō ēt đ iu
re ciuili: q: ex q̄ ius canonicū expſſe ꝓ
hibz vt ē tex. no. 32. q. 4. nemo. imo de⁹
vt i. c. meretrices ea. q. vbi dr̄ ꝙ i illo p̄
cepto. Exo. 20. n̄ mecaberis: ꝓhibet oīs
coit⁹ pter vxoriū: ⁊ lex ciuil' ī spūalib⁹
sbiceat, se disposit̄oi iuris cāonici. i. aut.
đ eccle. ti. fac. c. clerici. đ iudi. ergo ⁊c.
¶ Utꝝ cōcubinari⁹ possit absolui nisi 1
abijciat cōcubinā? R. ꝙ si ē ꝑiculū re-
cidiuū nō pōt absolui nisi abijciat: q:
nō ē ꝯtrit⁹. 24. q. 2. legat. Si xō nō ē
ꝑiculū đ recidiuo tūc si factū ē notoriū
nō pōt absolui: q: tenet eā abijcere ad
tollēdū scādalū populi maxie qn̄ ē vio
lenta suspicio de coꝝ incōtinentia pro
pter mores eoꝝ: alias sic. Et qđ dico
de concubinario. idem dic de cōcubina.
facit ad hoc. 34. di. audite.
¶ Utrū sacerdos cōcubinari⁹ sit suspē 2

fus.Sẽ.Pa.in capitulo vestra.de co.cle.et mu.ꝙ quo ad deum et se nulli dubium cum sit in mortali peccato: et ideo peccat mortaliter celebrando. de quo dic vt.s.clericus.8.§.1. Tamen si est occultus non efficitur irregularis celebrando: vt no.Inno.in.c.si celebrat.de cle.excō.mi. Si vero est manifestus: ita ꝙ nulla possit tergiuersatione celari: tunc suspensus est ab officio.patet.32.di.c.preter. Nam non est differentia inter interdicimus et suspendimus quia non refert quid de equipolentibꝰ fiat.c.licet ex quadam de testi.l.non possunt.ff.de legi. Et hoc est clarū.32.di.§.verum. Et ideo si celebrat est irregularis.c.1.de re.iudi.li.6. Et etiam suspensus a beneficio: vt in.d.c.preter cū glo. Secus si non habet talem operis euidentiam. Multi tamen doctores volunt ꝙ requiratur monitio: aliter nō sit suspensus ipso facto: nec incurrat irregularitatē. Sed primū verius: et id qđ de sacerdote dicit: dic de clerico i minoribus: aut quocunqꝫ alio inferiori a sacerdote: vt no. Arch.in.§.hec đ mar 32.di. Et similiter sunt irregulares si exercent actum cuiuscunqꝫ ordinis. et solus papa dispensat.c.1.de re.iudi.li.6.et.c.1.de sen.ex.li.6. Et idem dic de quocunqꝫ peccato mortali: sicut de fornicatione: vt supra. Clericus.8.§.4.

3 ¶ Utrum peccet mortaliter audiens missam sacerdotis concubinarii: vel recipiens sacramenta. Dic vt.s.Clericus.8.§.2.

4 ¶ Quis dicitur cōcubinariꝰ manifestꝰ vt icurrat ipo iure prefatā penā suspētōis.Sẽ.Pa.i.d.c.vra.ꝙ tūc qn̄ fornicatio ē ita notoria ꝙ nullā habꝫ dubitatiōnē: vt puta qn̄ publice tenet ꝯcubinaꝫ sicut vxorē ⁊ nutrit filios: ita ꝙ nō auderet diffiteri: aut negatio nll'a eēt: vt.d.gl.i.v.celari.i.c.tua.nos.đ coha.cle.et mul.allegat.l.q̄ sniaꝫ.C.đ pe.fac.l.illđ §.s: ⁊ si.ff.đ tri.ac.⁊.32.di.nullꝰ.⁊.c.p̄t. Silāt nō ē ita notoriū: sed probabiliter pōt tergiuersari: vt qꝛ tenet ꝯcubinam cū matre ⁊ dicit eē pedisecaꝫ matris et hmōi: tūc reqrit monitio: ⁊ āte eā non icurrit. facit.c.si qui.81.di.⁊.c.sic.đ coha.cle.pꝰ monitionē sic: nisi ꝯsistat. Et sic Cōcorda doc.q̄ sunt varii in hoc: S illi q̄ dicunt monitionē necessariā itelligātur qn̄ potest tergiuersari. Alii q̄ dicunt non esse necessariā intelligātur qn̄ nō potest tergiuersari.

c **Concussionis** crimē ē cū q̄s minatur alicui: nisi ita vel ita faciat: faciaꝫ vel nō faciā ⁊c. sm glo.in.§.concussionis.i.q.i.in.l.iubemus C.ad.l.iul.repetun.posita.i.q.i.§.iubemus. videtur sentire ꝙ Concussio est quando iudex venalem dat sententiaꝫ: alr̄s nō daturus: vel penā premio remisit: vel cupiditate ingessit: ⁊.ff.de concus.l.2.ꝯcussionem facit qui pecuniam accipit eo ꝙ crimen minatus sit: ⁊ qui in accusationem innocentiū coierunt. vel qui pecuniā ob accusandū vel non accusandū: denūciandū vel nō denunciandum vel ferendum testimoniū accipit. Et breuiter cōcussio est ꝓprie qn̄ quis habens aliquā potestatē vel officium pecuniā accipit ob iudicandum: aut decernendū: vel quo magis vel minus faciat quod ex officio facere deberet: vel ꝑ minas cogit aliquem ad faciendū vel non faciendum indebite: vt colligitur ex.l.i.3.4.5.⁊.6.ff.ad.l.iul.repe. Unde talis concussor: efficitur infamis si condemnetur de hoc crimine: et sm canones punitur pena quadrupli.18.dist.quoniam.

¶ Utrum sit peccatum mortale ꝯcussio.Sẽ.ꝙ sic.patet Luc.3.vbi Jo.militibus vt saluarentur dixit. Neminē concutiatis: neqꝫ calumniam faciatis: facit ꝙ sit peccatum mortale.23.q.i.militare.in fine. 1

¶ Utrum sit restituendū de necessitate per ꝯcussionem acceptum.Sẽ.ꝙ sic: nisi sit datum ob malum faciendum: quia tunc cum taliter dans nō repetat propter turpitudinem suam si restitui debet dabitur pauperibus: quod cuꝫ ius nō precipiat erit de consilio: vt patebit infra. Restitutio.i.in ver.turpe.sed datuꝫ per ꝯcussionem alr̄s vt faciat qđ tenebatur necessario est restituenduꝫ illi qui dedit vel eius heredibus: aut si ignorantur pauperibus: qꝛ in ꝯscientia nō valet talis donatio.ar.l.i.§.q̄ bono rande.ff.qua.re.ac.nō dat.facit.c.sane 14.q.5.⁊.l.i.ff.qđ me.cā: ⁊ hoc verū in 2

his qui hñt stipẽdia publica vt talia officia administrent: alis nõ credo de necessitate teneant recipiẽdo debitas sportulas: nisi in casu q̃ gratis eẽt obligat⁹ officiũ administrare: vtputa pauperi et huiusmodi. facit. d. c. militare. cũ glo. sua. vide. s. Judex. §. 8.

c Condẽnat⁹ ad mortẽ vel mutilationem membri: an possit fugere. vide. s. Fugere. §. 1.

c Conditio est triplex. Prīa rõne status psone: vt cuz q̃s libere vel seruilis cõditõis dr. de ser. nõ ord. c. vl. 32. q. 4. liberi: et. s. ti. Colon⁹. Scda est in rebus q̃ libere vel seruilis conditõis dicunt. ff. et C. de seruitu. p totuz. Tertia dr conditio pmissionis vel alterius contractus. Et hec differt maxie a modo et a causa.

1 ¶ Quõ conditio concipit. R. q per si: modus p vt: causa vero per q2.

2 ¶ Quid est conditio tertio modo dcã. R. est futurus euẽtus in quem actus suspendit ẽm Bar. in. l. i. in prima col. de cõdi. et demon. et Jo. an. et Car. in. c. verum. de cõdi. appo. vnde ante euentũ cõditõis nihil ẽ. l. i. C. de cõdi. inser. et. l. cedere diem. ff. de ver. sig.

3 ¶ Modus aũt est exortatio siue insinuatio ad remunerationẽ quandam: siue implementũ loco eius quod factuz est: et ideo non suspendit sed clarificat. vñ pmissum sub modo põt peti de presenti: pstita cautione de modo obseruãdo. l. qui heredi. iũcta. l. quibus dieb⁹. §. termilius. ff. de condi. et de. et qd not. in. c. verum. de condi. appo.

4 ¶ Causa pro de preterito vel psenti est sumpta rõ dispositiõis vel motus.

5 ¶ Demõstratio est ex pterito vel psenti aliquo accidẽti vel qualitati rei que geritur certificatio vel liquidatio.

6 ¶ Utrum conditio comprehendat aliquando modum. R. q conditio sumit primo latissime: et tunc comprehendit modum: vt in. c. 2. et in. c. verum. de cõdi. appo. Scdo late: et tunc cõprehẽdit cõditiones q̃ etiã sunt de pterito vel psenti: que pprie nõ sunt cõditões: q2 nõ suspẽdũt actũ: cũ in rex natura sint certe. l. cum ad psens. ff. si cer. pe. Tertio pprie: et tunc est quando cõfert in futurũ euentuz: siue incertitudo sit respectu rei: siue diei: licet alique glo. dubitauerint de die mortis. ita tenet glo. in. l. in omnibus. ff. de regu. iu. tex. ẽ in. l. quodcunq. §. i. ff. de ver. ob.

¶ De conditione in matrimonio: aut in religione. vide infra. Matrimoniũ. 3. impedimẽto. 3. et. c. Religiosus. §. 4. de conditione donationis. vide infra. Donatio. i. §. 46. 7

¶ Cõditio possidentis potior ẽ vbi est par cã turpitudinis. ff. de cõdi. ob turpẽ cãm. l. si ob turpem. §. porro. 8

¶ Utrũ cõditio tacita faciat ctum cõditionalem. R. q nõ. facit lex conditiones. ff. de conditi. et demonstra. de quo dic: vt. s. Matrimonium tertio impedimento. 3. §. i. 9

¶ Utrum cõditio que omnino est extra suspendat: vide. s. Matrimoniũ. 3. impedimento. 3. in prin. 10

¶ Utrũ conditio viciet aliquando cõtractum an vitiet. R. vt colligit in ti. de cõdi. appo. p doc. et per legistas. de cõd. et demõ. et alijs locis. q aut cõditio est cõ naturã et substãtiã ctus: et sic vitiat ctũ et nõ viciat: vt in. c. fi. de cõdi. ap. fa. l. cũ hij. §. si ptor. ff. de trãsac. et id dr de substãtia act⁹ sine quo nõ põt stare actus. et ecõtrario nõ dr de substantia actus sine quo põt stare: vt cõiter notant doc. i. d. c. fi. facit qd no. Bart. i. l. i. ff. de li. et post. et qd not. in. l. i. in prin. ff. de ver. ob. Et hoc verum primo si appõatur a pncipio ctus. secus si post contractum quando ctractus nõ põt dissolui volũtate partiũ: vt mrioniũ. c. dixit. 32. q. 4. et. c. ex lris. de diuor. et votũ et hmõi. facit. l. p seruum. §. deniq. ff. de vsu et habi. Secundo verum si per ambas partes apponatur. Et de alijs vide. s. Matrimonium tertio. impedimento tertio. Aut nõ est contra substãtiam ctus: sed est aut ipossibilis aut turpis: et sic vitiat et reiicitur. et non intrat in ctibus spũalibus: puta matrimonio et voto et huiusmodi: vt no. i. d. c. fi. In ctibus aũt tpalibus regularẽ ter viciat: vt no. in glo. in. d. c. fi. p iura in ea allegata. Et hoc itex in contractibus qui fiunt inter viuos. In ctibus vero qui 11

vero qui fiunt in vltima voluntate sic distinguo. Aut conditio impossibilis adijcitur in personam onerati: vtputa testator iubet ꝙ heres suus digito tangat celum: et si non tetigerit det centū ꝺyno. et sic non valet legatum de centū factum Dyno: quia conditio viciat. In insti. de lega. §. si. nota glosam. in. l. vnica C. de his que pe. no. et ibi tꝫ cum hac distinctione. Aut impossibilis conditio adijcitur in persona honorati idest eiꝰ cui fit legatum vel eius qui heres instituitur: quia sub ꝯditione impossibili alicui fit legatum: vel aliquis instituitur heres: puta. Si ticius celuꝫ digito tetigerit heres esto vel habeto cētum: et isto casu fauore vltime voluntatis reijcitur conditio: et valet institutio et legatum. Insti. de here. insti. §. impossibilis. ꝛ communiꝶ doc. in. d. §. fi. Bar. tñ in. l. i. ff. de ꝯdi. insti. tenet ꝯ predictam distinctionem: de qua ibi vide: sed parum ad nos. Et nota quod conditio turpis aut impossibilis quo ad hoc equiparanꝶ; vt in. d. c. fi. no. Aut conditio nō est nec turpis nec īpossibilis: nec contra substātiaꝫ actus: ꝛ sic viciat: vt no. in. c. de illis condi. appo.

c **Onductor** quis dicatur: vid infra. Locatō. i ꝑn. Et q̄modo ē excommunicatus qui ante tempus cōductionis conducit domuꝫ bononie alicuiꝰ doctoris vꝶ scholaris sine ꝯsensu ipiꝰ iq̄lini. vide īfra. Excōicatō. 7. cāu. 4.

c **Onfessio** alicui a sit facieda ad iterrogatōeꝫ iudicis. R. Pa. i. c. cū sup de ꝯfe. Aut proceditur a iudice p inq̄sitōeꝫ ex mero offō iudicis: ꝛ tūc si fcssi est notoriū: vꝶ ifamia flagrat: vꝶ quādo semꝑ ene ꝓbatum ē: ꝛ sic respondere teneꝶ vitatē sub pena mortaꝶ pcti ꝫ Tho. ƀa. ƀe. q. 69. ar. i. tex. no. i. c. cum dilecti. ꝺ accu. Et h̄ verum quādo non agitur ad aliā penā ꝙ spūalē. Si vero factū nō ē notoriū: neqꝫ flagrat īfamia tūc non teneꝶ rñdere. ar. c. qualr et qñ el ꝑmo de accu. etiā si iurasset dicē veritatē. ƀm Hen. de gan. i ꝑ10 quolꝫ. q. 33. nec est obediēdū i hoc ꝑlato: q: contra charitatē. Occulta eni ꝓbāda ñ sūt sꝫ soli deo reliquēda. 6. q. i. si oia: ꝛ. c. omnes: et. c. ex merito. Aut proceditur a iudice ad instantiam ptis: et sic necessario non est respondendum nisi id de quo queritur sit famosum et impediat ordinis executionem seu beneficij retētionem: de quo nec venit imponenda pena temporalis. Sed diceretne mēdacium. R. ꝙ non sed vtetur alijs verbis duplicibꝰ et simulatꝭ. ar. 22. q. §. ex his.

¶ Utrum confessio iudicialis preiudicet confitenti. R. secundum Pa. in. c. ex parte. de confe. ꝙ sic si sit maior. 25. annis: et sit sponte et ex certa scia: et expressa cā: et coram suo iudice: et parte pñte: et non sit contra naturam: nec ꝯ ius: et fiat de re litigiosa: et non sit ꝯ libertatem: alias non preiudicat. vide diffuse i. d. c. ex parte. q: potius est fori contentiosi.

¶ Utrꝫ ꝯfessio extudicialꝶ ꝑiudicet i absentia ptis. R. Pa. i. c. si cautō. ꝺ fi. istr. ꝙ qñ ꝓmissio fit pñti sic promitto tibi pñti ꝙ dabo absñti cētū: ꝛ tūc obligaꝶ naturaꝶr ꝛ ꝺ iure ciuili. Secꝰ si diceret ꝓmitto tali absñti cētū. q: tūc ñ obligaꝶ et naturalꝶr: q: ñ ē cui acq̄raꝶ obligatō. Ita no. gl. ꝛ doc. i. l. stipulatio. §. si q̄s isulā. ff. ꝺ v. ob. ꝛ i. l. i. ff. ꝺ pac. ꝛ i. c. si tibi absñti. ꝺ ꝑbē. li. 6. Fallit h̄ qñ dicit tutori pupilli: curatori furiosi: actori vniuersitatꝭ: vꝶ vniuersitati q: obligaꝶ l. eū. q̄. §. 4. cū tribꝰ se. ff. de ꝯsti. pec. 2

¶ An q̄s teneaꝶ ꝯfiteri positōeꝫ i q̄ q̄s petit. 20. cū solū. io. hic debeat aut cum absolute petit qđ ei debeꝶ sub ꝯditōe. R. ꝫ Bar. i. l. i. §. si stipulātī. ff. ꝺ. v. ob. ꝛ. i. l. si is q̄ ducēta. ff. ꝺ re. du. Aut qđ poniꝶ i positōibꝰ aut libello ē falsū rōe q̄litatꝭ: ꝛ sic pōt negari'l totū: q: vꝶ aliꝺ fcssi. Et sic itellige. gl. i. c. si. ꝺ cōfe. li. 6. ꝛ i. c. 2. ꝺ testi. eo. li. vtputa qđ ꝺbeo sꝫ ꝯditōe petit absolute. Aut dixit ꝙ comedi hodie ꝛ fuit heri: ꝛ hmōi. Rō: q: si ꝯfitereꝶ sic: debeo: sꝫ sub ꝯditōe: actor posset accipē partē ꝯfessiōis p se. s. ꝙ teneꝶ ei: ꝛ reꝰ habēt ꝓbare ꝙ teneaꝶ sub ꝯditōe: ƀm cautelā Pa. i. c. ꝺ po. ꝑla. et doc. Bar. i. l. aureliꝰ. §. idē q̄siuit. ff. ꝺ li. le. vbi dīc ꝙ si q̄s ꝯfiteꝶ se iterfecisse hominē: sꝫ pp suā ꝯfēsionē ꝙ ñ credeꝶ ei ꝙ pp suā ꝯfēsionē. Et ponit rōeꝫ: q: ꝑsumptio est contra eū ratione opis ppetrati: cū sit fcssi a iuꝶ damnatū. Itē q: 5

6

communiter non contingit q aggres-
sus interficiat aggressorem. vbi vero
hec cessant tene q non potest quis acci
pere ptem confessionis pro se et ptem
refutare quando confessio ē facta vni-
co cōstructu. sic tenet Archi. i. c. i. ꝺ ꝯfe.
li. 6. Tum quia magis tutus est non
confitendo veritatem poterit negare.
Aut quod ponitur in libello seu positi
onibus est falsum in quantitate seu in
pte summe seu in parte rei: vt quia pe
tit viginti et non debet habere nisi de-
cem: vel petit totum et non debet ha-
bere nisi medium: et tunc tenetur con-
fiteri veritatem. Unde tenuit Pe. q si
talem positionem negat ex toto q ē p
iurus. et facit textus cum glosa in. l. pu
pillus. §. fi. ff. de verborum obli. vbi pa
tet q debitor negans rem esse suā ne-
gat sibi esse communem: ⁊ glosa in. c.
fina. 12. q. 1. Ibi tamen addit glosa q
res ciuitatis vel vniuersitatis non est
cuiuslibet. 12. q. 2. qui manumittitur:
et in. l. qui solidum. in ꝯrin. ff. de le. 2.
vbi petens totum constituit aduersa-
rium in mora in parte debita. Et hoc ē
contra procuratores nostri temporis.
4 ¶ Utrū confitēs cōsocium cris sit testis
idone⁹ contra socium. R. q nō vt nota.
glo. in lege si filiū. C. de li. causa. ⁊ ideo
nō debet iterrogari ꝺ consocijs: vt i. l.
fi. ⁊ ibi p doctores. C. ꝺ q̄stio. Intellige
q nō dꝫ interrogari q̄ ad hoc vt sit testis
sed bene potest interrogari: vt p ei⁹ di-
ctum possit inueniri veritas ab alijs.
5 ¶ Utrꝫ iterrogat⁹ vel sua spōte dicēs fa-
ciat iudiciū ꝯ sociū? R. q nō: vt no. Bar.
i. l. i. §. seru⁹. ff. ꝺ q̄stio. marie cū omē i
diciū ꝺbeat pbari p duos testes: vt p gl.
⁊ doctores i. l. fi. C. famil. her. ⁊ p Bar. i.
l. fi. i an̄pe. q. ff. ꝺ q̄stio. p Ange. i. l. fi. ff.
qꝺ me. cā p Bal. i. l. q̄ pponebat. ff. ꝺ le.
2. vñ lꝫ vn⁹ testis qñ ꝺponit directe sr ipo
facto pncipali: puta q: vidit ꝯmitti ipꝫ
maleficiū faciat idiciū si ē oī exceptōne
maior: vt no. i. l. si qs. C. ad. l. iul. ma.
Bar. i. l. fi. ad. l. cor. ꝺ sic. ⁊ Bal. i. l. fi. C.
fami. bercis. Bali. i. l. fi. C. ꝺ q̄stio. no.
Bar. ⁊ Ange. i. l. i. ff. ꝺ fur. Tñ supdict⁹
soci⁹ ex q̄ ꝯfess⁹ ē crimē suū ē ifamis in
famia facti saltē. iō nō ē testis oī exceptiōe
maior: q: vil ⁊ ifamis nō fac indiciū aliq
modo. ita dicit Bar. i. l. i. i. §. sacra-
mentuꝫ. de confue. rec. feu. dicit q illꝰ
qꝺ dicitur vnum testem facere indiciū
debet intelligi si est vite probate vel bo
ne opinionis: nec potest haberi suspe-
ctus familiaritate vel fama mala vel
alia causa arbitrio iudicis: et ideo scꝺꝫ
eum infamis infamia facti non est ido
neus testis: vt notat etiam ipse Bal. i.
l. fi. C. de require. p no. ibi p gl. Et q̄d
sit indiciuꝫ ⁊ quomodo probatur et in
quibus fallit qꝺ sup̄ dictum est vide i
fra. Indicium per totum.
¶ Quid si essent duo vel tres testes sin 6
gulares qui confiterentur ꝯ tertium?
R. q nullomodo possunt coniungi ad
faciendum indicium: nisi sit testis omi
exceptōe maior: vt. s. dixi in. §. prece-
denti: et multo minus ad faciendam
plenam probationem. Rō q: cum duo
testes requirantur regulariter: vt di-
ctum est tales non sufficiūt: q: vnum-
quodqꝫ dictum de per se imperfectum
ē. ita notat Bal. i. l. si q̄s ex argētarijs.
§. i. ff. ꝺ edēdo. ⁊ pꝫ p notata p do. An-
to. i. c. lꝫ. ꝺ testi. vbi loq̄t ꝺ pbatōne per
testes singlares. Nec ob. q vn⁹ testis ꝺponēs
sup facto pncipali iūgat cū pbatōe fa-
me. ⁊ pbat i. l. 3. §. eiusdē. ff. ꝺ testi. ⁊ p
Bar. i. l. admonēdi. ff. ꝺ iureiur. Istud
ē q: hic ē perfectum: scilicet vnus testis
iteger: vt dictū ē. Item fama que fac p
fectū indiciū. vt notat Bar. i. l. de mi-
nore. §. si plures. ff. ꝺ q̄stio. Itēꝫ nec ob
stat q due pbatōes semiplene diuersi
gñis cōiugantur ad vnaꝫ plenaꝫ facien
daꝫ iuxta notata p Bar. i dcā. l. admo-
nēdi. q: illud verū quando coniugunt
ad eundem actū: sed due probatōes di
uersorū actuū ⁊ diuersorū generū nūq
cōiungūt ad plenā pbatōem faciēdā.
Iste ē casus ⁊ ita ꝺducit Bal. i. l. testiuꝫ
in fi. eo. ꝺ testi. ⁊ idē Bal. i. l. obseruare
C. q̄modo ap. nō reci. posuit do. Anto. i.
c. veniēs. el pmo. ꝺ testi. Ex istis ifert q
due mlieres dicētes se peccasse cū aliq
nō possint iūgi ad faciēdū idiciū pfectū
nec artandū ad ꝯitatē dicēdā: Et cū ali
quib⁹ ꝯiecturis: maxime cū ꝺponāt de
delicto ppetrato i eoꝝ corpore iuxta no
tata p Bar. i. l. si q̄s i graui. ff. ad sena
cōsul. sillinianū: vbi dicit q nullū facit
indicium. Et idē Angel⁹ i. l. ⁊. C. ꝺ cal.
vide. j. Testis. §. 23. qñ dicāt singlres.
Confessio

c Onfessio sacramētalis primo qd ē? R. fz Ho. ē tia corā sacerdote pec-catorū suorū declaratio. Uel secūdū Dir. Cōfessio ē quasi simul vel ex toto vel vndiqz fassio. Nā sicut snia sic ofessio q̄ generat sniā dz eē certa. vñ i. l. certum. ff. de ofes. certū inquit ofessus p iudicato erit.

1 ¶ Qualis debet esse cōfessio vt sit legi-tima? R. secūduz cōmuniter theologos i 4. di. 17. q. 16. dz hre oditiōes que otinē-tur in his vsibus. Sit simplex hūilis ofessio pura fidelis. Atqz freqnēs: nu-da: discreta: libēs: verecunda. Integra secreta: lachrymabilis: accelerata. Fortis z accusans: z sit parere parata. Quas Ri. exponit i. 4. di. 17. ar. 3. q. vl. Sim-plex. i. vt nihil admisceatur qd nō facit ad pcti qualitatez. Humilis i vbo z signo Pura. i. recta itētione facta. Fidelis. i. vera vt nihil de falsitate admisceat. Fre-quēs: q: valde ē vtile. Nuda: nō iuolu-ta vborū obscuritate. Discreta: vt ma-iora cū maiori grauitate. Libēs: nō ne-cessitate: sed libera voluntate. Verecū-da: ñ iactātia plena. Integra: vt nullū retineat. Secreta nō publica. Lachry-mabilis ex dolore cordis. Accelerata ne nimis plōgetur. Fortiter: ne ex verecū-dia dimittat. Accusans: se non alios. Parere parata. s. ad obediētiā ofessoris.

2 ¶ Utrum p̄fate conditiōes sint ōes de necessitate confessionis? R. Ri. vbi supra dicit q non: sed quedam de ne-cessitate: sed vt clarius itelligatur mul-tas inseram questiones.

3 ¶ Utrū nomiatō persone cuz q̄ qs pec-cauit sit necessaria ad pcti ofessionez. R. fz Ri. vbi. s. di. 21. ar. si. q. 2. q aut nomiatio psōe ē necessaria ad pcti ma-gnitudinē z spēz repmēdā: z tūc est ne-cessaria: vtputa q: peccauit cū mre nec hēbat aliā osāguineam: q: si hret aliā osanguineam puta sorores sufficeret dicere peccaui cū osāguinea mea i pri-mo gradu. Aut tal nomiatō solū ē vtil ofitēti: vt ofessor meli9 sciat iponere cō-siliū z pniaz: z sic sitr ē necessaria. Aut ē vtil illi cū quo peccauit: z tūc pōt di-cere sz nō i ofessione: q: sic ofessor non posset aliqd facere nisi ex ofessionez ei dicat. Aut ñ ē vtilis nec ei q̄ ofitet: nec ad correctionē illius cū quo peccauit: nec ad expressionē spēi pcti: z sic nō so-lum debz tacere eius expressionē: imo dicit Ricardus q credit teneatur cela-re. Et vt dic. S. Bo. i. 7. di. 21. parte. 2. arg. 1. q. 3. q confitens si exprimit nō ef-fugit detractionē: nec cōfessor si ad hoc cōsētit. Similiter quādo nōiatio pso-ne eēt cū periculo alteri9: etiā si circun-stātia eēt de necessitate: omittēda ē se-cundū Pe. de Palu. in. 4.

¶ Utruz requiratur ad cōfessionez q fiat genu flexo capite discooperto: z hu-iusmodi? R. q nō nisi de bono z equo Principaliter eniz humilitatē cordis requirit deus. 14. q. 5. si quid. Huius a-ctus humiles corporis ipsam inducāt: z in ipsis meremur. 4

¶ Utrū cōfitēs propter gloriā vanam vel aliuz malū finem peccet mortalit. R. q sic: q: puertit finē sacramēti. Fac ad hoc quod dico infra. Honor. §. 7. i-mo nec sacramētū suscipit: q: pars essē-tial huius sacramēti q̄ ofistit i actu su-scipiēt, ē act9 iterior. Unñ sine eo nō est: sicut nō ōberet matrimoniuz qui con-trahendo nō itenderet nisi i carnalem copulā ad tēp9. Tenet enim q̄s ofitet peccata sua vt deo satisfaciat quez offē-dit: z eccle: z vt de suis pctis veniā cō-sequatur. Alia autē intentiōe cōfessio facta nō valet: z tenetur eaz iterare: ni-si in casu: vt infra dicam. §. 14. 5

¶ Utruz cōfitens pctm quod nō fecit peccet mortalit. R. q sic: tū q: cōsciē-tiā nō manifestat: tū q: mentitur. 22. q. 2. cuz humilitat. Limito istud veruz qñ ofitia dictat q nō fecit. Itē qñ pctz qd cōfitet eēt mortale si fecisset. Et sic itellige Ri. i. 4. di. 21. z Dir. ti. de pe. et re. Et illud Gre. quod habet dist. 5. ad eius. i si. Bonarū mētiū est culpaz co-gnoscere vbi culpa nō ē. Intelligit pro formidare: vel i genere se peccatorez cō-fitendo: sz non in spē. 6

¶ Utrū oē mendaciū dcm in ofessiōe sit peccatū mortale? R. q nō: sed soluz illud qd ē pniciosū: puta cōtra famam suā vel alterius: aut cōtra id qd neces-sario habet confiteri. Unde si tacerz vl negaret aliqd mortale qd fecit de quo ñ ē lite ofess9 peccaret mortalr, nisi for-te pbabilr d reuelatōe ofessiōis: vl q fo- 7

licitaret eum ad malum tal' confitens
quia alium non habet possz aliquid ta
cere vel negare cum verbis palleatis:
taliter q mendaciu non dicat: z etiam
si diceret propter hoc non esset mortale
sed erit veniale.22.q.2.c.i.cum ibi no
ta. Idem dicendum de eo qui habens
aliqua peccata a quibus scit q ꝯfessor
solitus non potest eum absoluere: ta
men ne scandalizetur de eo confitetur
de solitis tantum et tacet illa quibus
non potest ab eo absolui: cum proposi
to cōfitendi integre cum eo qui eū pos
sit absoluere.
¶ Utrum confessio facta sit necessario
iteranda? R. s'm Ri. in. 4. di. 17. q vere
z itie confessus non tenetur reiterare
confessionem. d necessitate: nec tenetur
quis obedire precipienti sibi vt iterum
talia confiteatur. Nec papa posset con
dere legem hoc precipientem secundū
Pe. de Pal. nisi ex bono consilio quis
velit vt facilius inueniat remissionem
quod fit sepius confitendo. de pe. di. i.
mensuram.
¶ Assignant tamen doc. in. 4. di. 17. ali
9 quos casus in quibus confessus tenet
iterum confiteri eadem peccata. Prius
quando ꝯfitetur ei q non pōt absoluē.
¶ Secundus quādo confitetur sciēter
10 ei qui noscit ligare vel soluere. de qui
bus dicam latius infra. Confessio. 3. p
totum: et. Confessio. 4. §. 3.
¶ Tertius qn quis non confitetur inte
11 gre oīa peccata mortalia de quibus nō
est itie confessus vni confessori etiam si
confitetur diuersis confessoribus: sed
scienter tacet aliqd peccatū mortale: vl
de quo dubitat vtrū sit mortale: vel ali
quid aliud qd est de necessitate cōfessio
nis: vt puta circūstantiā q mutat spēm
z huiusmodi ex verecundia vl alio quo
cumq respectu. de pe. di. 5. c. i. circa si.
12 ¶ Quid si tacuit ex ignorantia seu obli
uione? R. s'm Ri. vbi. s. ar. 2. q. 9. q aut
penitēs adhibuit debitā diligētiā put
de lege coī humana pmittit fragilitas
vt memoriā haberet oīum peccatorum suo
rum mortaliū q est secundū Sco. e. di.
qn tantā diligētiā adhibz vt mēoriā ha
beat. quātā qs appōeret in re multum
ardua: z q sibi multū eēt cordi: z tūc nō
tenet ꝯfiteri alia peccata de qb' ꝯfessus
est nec et istd peccatū oblitū tenet ꝯfite
ri priori sacerdoti rōne necessitat: sz solū
tenet cōfiteri alij sacerdoti: qz q'uis de
isto fuerit absolut' quātū ad iudicium
dei z eccl'ie: qz ꝯfessor pōt absoluere de
ꝯfess z pdicto mō oblit: tn subitelligit
talis ꝯditō. s. q qn ad mēoriā reducet:
q illa ꝯfiteat sacerdoti q possit eum ab
soluere. Et no h s'z Pe. d pal. i. 4. q si pri
m' ꝯfessor habeat auctoritatē absoluen
di ab oī excōicatiōe z casib': z sic inten
debat absoluere qn cū eo ꝯfess' fuit q lz
peccatū oblitū tali mō eēt casus reserua
tus vl excōicatio poterit nihilominus
scds ꝯfessor eū absoluere: qz nō pōt esse
ampli' casus reseruat': nec excōicatō sz
solū peccatū simplex. Qd bn no. p istis
q eligūt sibi ꝯfessorē auctoritate aposto
lica: vt faciāt q i absolutōe itēdat eos
absoluere ab oī excōicatōe iquātū eorum
auctoritas se extēdit z ab oī casu als o
portēt recurrere ad eū q diure possz eū a
tali absoluere. facit. c. officij. d sen. ex. a con
trario: z. c. sup litteris. d rescrip. clarū ē p
hoc. Aut penitēs nō adhibuit dbitā di
ligētiā: sz fuit ignorās ignorātia crassa
vel affectata: tūc tenet oīa pri' ꝯfessa et
talit oblita rcōfiteri: nisi i casu qn possz
hre priorē sacerdotē z nō eēt ei iterdicta
ptās absoluēdi. Adde s'z sanctū Bo. q
s. fuerit recēs cū eo ꝯfess' ita q habeat
mēoriā suorum peccatorum q antea fuit con
fess' vel saltē recordet penitētie iposite:
vt. i. dicā. §. 14. qz tūc sufficeret solū illd
oblitū cū sua negligētia cōfiteri. als nō.
¶ Quart' casus in quo ꝯfessio est iterā
da ē qn qs obliuiscit pniā iniūctā: vl ꝯtē
psit facere. Intellige p mortali pctō: qz
si p veniali fuit iniūcta nō tnt̄ur eā facet de
necessitate s'z Tho. Itē si p ipossibilita
tē vl ifirmitatē dimisit q p mortali ipo
sita ē nō tenet iterare: sz sufficeret itiare eā
ꝯfessori vt eā ꝯmutet. Idē dic si fuisset
ꝯmutata ab alio ꝯfessore s'z q īfra dicā
¶ Quint' cas' est qn ꝯfitet sine ꝯtritiōe 13
vl attritōe dbita q sufficiat ad grē suscē
ptōez cū sacro: puta. qz ē i volūtate pec
cādi vl ex mala itētōe ꝯfitet vl nō vult
satisfacere qd tenet z hmōi. Et lz qdaz
dicāt q i isto casu nō tenet reitare: qz re
cedēte fictōe suscipiet fructū pnie. tn tn̄
tene q iterare tenet: z h ē cōis opi. theo
vt dicit sanct' Bo. in. q. vl. presate di. z
Po. z Juno.

Ho.ꝛ Inno.ꝛ Archi.vt no.Dir.ꝛ rō ē: q꜄ si suscipit absolutionē peccat mortaliter ꝺm Ri.ca.di.ar.2.q.8.ꝑ hoc habes tex.de pe.di 3.c.inter hec.el.2. vbi dr̄ sicut veniam promerek penitentia vera:sic deum irritat simulata: ꝛ etiā q̄ eum absoluit scienter. Et sic nō pōt dici absolut⁹ q꜄ implicaret ꝯdictionē ꝙ simul absolueret ꝛ ligaret respectu eiusdē. Unde notāt do.in.c.ꝙ quidā.d̄ pe.ꝛ re.ꝙ lʒ vita ꝛ cōfessio illoꝝ q̄ nolunt abstinere sit acceptanda ꝛ salubribus monitis sit ei penitentia indicēda q꜄ valet ei ad multa:nō tn̄ est absolutio impendēda:q꜄ nō est capax ei⁹:nec in isto scdo imprimit caracter virtute cuius postea valeat sicut i baptismo. Addit tn̄.F.Bo.in.d.q.vlti.ꝙ verum ē ꝙ tenet reiterare in isto casu ꝛ duob⁹ ꝓcedētibus qn̄ mutat cōfessorē.sec⁹ si ad eūdē redeat ꝛ adhuc memoriā habeat suoꝝ peccatoꝝ q꜄ recēter ꝯfessus est. Pe.tn̄ de pal in.4.di.17.dicit ꝙ si etiā sit obliti⁹ ꝯfessor peccata sibi ꝯfessa: sed tn̄ penitentiā pro eis iposita3 scit ꝙ tali cōfessori sufficiet cōfiteri alia peccata prius confessa solū implicite:dicendo de illis peccatis q̄ alias vobis dixi dico meā culpā. Secus si penitentia nō fuisset taxata tūc:q꜄ oporteret vt peccatorū memoriā haberet. Et satis plʒ. Et addo etiā ꝙ nō sit interdicta ei potestas absoluēdi:ꝛ sic nō oportet ꝙ reiteret:sed sufficiet confiteri vel peccatū scienter retētū vel pniā oblitā:vel fictionē suā explicite:ꝛ d̄ alijs cōfessis implicite:vt.s̄.dixi. Nec itelligo ꝙ cōfessor habeat memoriā d̄ singulis peccatis in numero vel specie:sed sufficit recordetur in genere de peccatis que ei confessus fuit ꝛ de qualitate vite ei⁹: qd̄ no.

15 ¶ Sextus cāus ꝺʒ aliquos ē qn̄ quis recidiuat:sed hunc nō sequūtur cōmuniter doc.nisi ꝺʒ Ri.ca.di.ar.2.q.8.qn̄ peccata dimissa ꝛ reciduata notabilit̄ tātū aggrauāt ꝙ notabilis ꝛ piculosa grauitas peccati exprimi nō posset:nisi dicēdo aliqd̄ peccatū prius cōfessū ꝛ dimissum:al's nō ꝛ sic tene.

16 ¶ Septim⁹ cāus ē quādo q̄s ꝯfitetur peccatū a q̄ su⁹ cōfessor nō potuit eū absoluere:q꜄ lʒ istd̄ ꝯfessus fuerit ꝛ omia alia:tn̄ istd̄ a q̄ nō potuit absolui tenet iterato superiori ꝯfiteri nec ꝓpe ista dr̄ iteratio:q꜄ supior accipit ꝑ vna ꝑsona cū ꝯfessore. Nā cōfessor absoluit a quibus pōt:ꝛ superior ꝑficit.vn̄ ꝺʒ Ri.vbi s̄.debere precedere absolutio superioris Qd̄ credo de hōestate nō de necessitate ꝺm Dire.ꝛ iste due absolutiones faciunt vnam cōpletam. Sed de hoc dic vt infra. Confessio.5.§.9.ꝛ.10.

¶ Octauus casus est ꝺm aliquos vt ponit san.Bo.vbi.s̄.propter peccati obliti recordationē:q꜄ cū quis ꝯfitetur et alicuius peccati obliuiscit volūt vt oīa postea ꝯfiteat vt ꝯfessio sit itegra. Sʒ hoc nō sequūt cōiter doc. Tu dic vt.s̄.dixi.§.12.ꝺm illā distictionem. 17

¶ Sed quid dicemus de illis qui ido nō cōfitentur de aliquo peccato mortali:q꜄ nō cognoscunt ꝙ sit mortale peccatū:? ꝛc.vt colligo ex doctrina doc.i.4.di.17.ꝙ si facta diligētia ꝺʒ eorū fragilitatē vt memoriā haberēt suorū peccatoꝝ cōfitentur integre de his q̄ cognoscunt fore peccata mortalia:ꝛ ea q̄ si recognoscunt peccata mortalia ꝓpterea nō cōfiteut:ꝙ nō tenet reiterare ꝯfessionē qn̄ d̄ hoc postea aduertūt: sʒ sufficit solū ꝯfiteri talit̄ si cōfessa sicut dixi.s̄.de oblit̄. Et lʒ ignorātia iuris natural' aut diuini aliqn̄ nō excuset qn peccet mortaliter faciēs ꝯ ei⁹ ꝓcepta ex ignorātia tn̄ nō tenet hō ħ nō cognoscēs d̄ eo specialiter penitere vl' cōfiteri:sʒ solū qn̄ agnoscit:sʒ sufficit:de ħ doleat i genere ꝛ dicat cū ꝓpha. Delicta iuuētut̄ mee ꝛ ignorātias meas ne memineris:ꝛ ꝯfiteatur i genere sic ignorata sicut oblita ꝛ qn̄ cogn̄scet:tūc cōfiteat illa solū specifice:ꝛ sufficit. Ex q̄ pʒ qd dicēdū d̄ pueris ꝛ puellis ꝛ alijs q̄ faciunt peccata mortalia q̄ nō cogn̄scūt fore peccata saltē mortalia:q꜄ lʒ sepi⁹ ꝯfitendo illa dimiserit ꝑ talē ignorātiā ꝙ n̄ tenet iterare ꝯfessiōes:sʒ suffic̄ solū d̄ ill' ꝯfiteri qn̄ ea cogn̄scūt. Nec distiguo an habeāt annexā excōicationē vel ne:q꜄ ēt si haberēt ānexā excōicationē nō ꝓpterea tenerent ꝯfiteri iterū ꝯfessa:vt patebit.i. Confessio.5.§.9.ꝛ.10. Quod no.bene. 18

¶ Nonus casus ꝺʒ aliq̄s ē qn̄ q̄s ante cōpletā pniā cōmittit aliqd̄ mortale. Sʒ ego dico ꝙ sufficit ꝙ penitētiā expleat:ꝛ de cōmisso ꝯfiteat solū ꝛ est ve

ctus. de quo vide infra Penitētia. §. 14.
Cautius tñ esset confessor aliquā peni
tentiam iniungeret quā statim ⁊ ī sta-
tu gratie penitēs possit agere: ⁊ postea
aliā addicere quā non intēdat ꝓ peni-
tentia sacramētali īponere: sȝ ꝑ quadā
volūtaria satisfactōe iniūgere: ita ꝙ ꝗli
tercūꝗ ipleat sufficiat ⁊ ēt si nō ipleat
non intendat illaqueare: sed in suo ar-
bitrio ponere.
20 ¶ Sextus casus sȝ Pe. d pal. est cū ꝗs
confitetur excōicatꝰ existens: quā tunc
ignorat. nam cū non sit capax scꝭ peni
tentie tenet iterato ꝯfiteri de oībꝰ. Sȝ
istō ñ credo vt. j. patebit. cōfessio. 5. §. 10
21 ¶ Utrum sit confitenduȝ ꝑ v̄ba obscu-
ra? R. ꝙ nō. sȝ talit̄ clara ꝙ ꝯfessor ple-
ne intelligat: alr̄ nō valeret. Dȝ tñ confi
tens loqui de peccatis per verba publi
ca ⁊ sobria: ⁊ tali honestate ornata ꝙ ñ
sonent impudicitiam in auditu: dum
tamen sufficienter exprimat factum.
22 ¶ Quid de illo qui confitetur sacerdo-
ti qui dormit aut eū non itelligit? R. ꝙ
scienter tali confessus tenet iterato ꝯfi-
teri si est peccatum mortale: ⁊ sacerdos
dȝ ei dicere ꝙ ꝯfessio īportat reuelatio-
nem peccatoꝝ ꝗ nō pōt esse sine relatō
ne vnius. s. penitentis: ⁊ perceptōne al
terius. s. ꝯfessoris. Et iō vno extrē defici
ente nō est confessio. secus de veniali.
23 ¶ Utꝝ peccator teneat d necessitate ꝯfi
teri peccatoꝝ circūstātias? R. sȝ Sco. i.
4. d. 7. ar. 2. ꝙ nō solū peccatū est ꝯfitēdū
sed etiā circūstātia illa necessario est ꝯfi
tenda que speciali ꝓhibitōne ꝓhibetur
verbi gratia. cognoscere nō suam prohi
betur: cognoscere consanguineā prohi-
betur specialiter: ⁊ ideo incestꝰ est spe-
ciale peccatum quod per ipsam ꝯstitui-
tur. Similiter frequētia est necessario
ꝯfitēda. Simil̄r ponēs aliqͦ pctīn qȝ
ꝗlȝ vice nouū pctīn ꝯmittit. Dic̄ tñ Ar-
chi. vt refert Dir. ꝙ suffic̄ se dicē multo
tiēs peccasse: ⁊ similibus idē iudiciū ha
beatur. Alie autem circunstātie ex qui-
bus aliquomō peccatū est grauiꝰ: vel ex
parte obiecti nō est certū qꝺ oporteat eas
ꝯfiteri quāuis cōis opinio theologorum
teneat ꝙ nō sunt d necessitate: tutū tñ ē
⁊ vtile eas ꝯfiteri maxie ꝗ notabilit̄ ag
grauāt: nisi sint in peccat̄ carnaibꝰ i ꝗ
bus sm Tho. in. 4. di. 17. laudabile est

circunstātias tacere que speciē non mu
tāt ⁊ audientem vel confitentem alici-
unt ad turpitudinem: licet aggrauent
peccatum: immo possent esse ita ꝓuo-
catiue ꝙ nescessario essent tacēde. Alie
autem circunstātie que nihil faciūt ad
grauitatem peccati fatuū est confiteri:
nisi sm san. Bo. quando faceret sacer-
doti satisfaceret: puta comedit carnes i
xl. ex infirmitate ⁊ hmōi circūstātiis di
cit Aug. de pe. di. 5. c. 1. ⁊ sumūt ab Aris.
3. ethi. c. 3. Quis: quid: vbi: ꝑ quos: cur:
ꝗt ēs: quō qñ. Quis. s. si religiosus vl̄ se
cularis. Quid. s. fecisti furtū vel homici
dium. Ubi. s. in quo loco. Per quos. s.
an solus vel associatus: ꝑ se an ꝑ alium
Cur. s. quo aīo qua intētione. Quotiēs
s. semel vl̄ pluries. Quō. s. an natural̄r vl̄
contra naturā: an ꝓuentus a tētatione
aut potius ipsam ꝓueniens. Quādo. s.
an in die festo vel ieiunioꝝ. Et de istis
vide. s. Circūstantia. qñ s. mutet spēm.
Et iō aduerte ꝙ circunstātia. Quis est
necessaria: vt. s. ꝯfessor sciat si est sui fo
ri vel nō: si ē ꝯiugatꝰ vel religiosꝰ. Et ꝓ-
pterea sp prius est querēda. Circūstan
tia. Quid sil̄r circūstantia. Cur aliqñ ē
necessaria qñ spāli prohibitione ꝓhibet̄
sicut cum ꝗs facit elemosynā vt ꝓuocȝ
ad luxuriam aliquē: alꝰ nō. Circūstan
tia. Quotiēs sil̄r est necessaria saltē sm
eam ꝯputationē quā ꝗs facere pōt: pu
ta qȝ bis in hebdomada vl̄ ter fecit coit̄
⁊ perseuerauit ꝑ annū ⁊ hmōi: ⁊ sufficit
⁊ hoc est tutiꝰ ꝗuis opi. Archi. ꝓdicta ñ
sit improbanda. Circūstantia. Quō sil̄r
est necessaria qñ spāli ꝓhibitōne cadit:
puta ꝯ naturā ⁊ hmōi: alr̄ nō. Idē dic
de circunstantia. Ubi: puta in eccl̄ia qñ
est aliquid opus: quia tunc est sacrile-
gium. Circūstantia Quō. Qñ. vl̄ esse de
necessitate quando fit peccatū die festo
De ꝗ dic vt ifra. Interrogatōes. ꝑ totū
¶ Quid d illo ꝗ ꝯfitet̄ solūmō ne reddat̄ 24
notatꝰ i pplō? R. ꝙ si ibi ꝯstituit̄ finis ñ
vȝ imo tenet̄ iteꝝ ꝯfiteri. ⁊ tūc ꝯstituit̄ fi-
nis qñ nullo mō ꝯfitet̄ si nō dubitaret d
infamia. Secꝰ qñ nō ꝯstituit̄ finis. pu-
ta qȝ ꝯfitet̄ ꝑꝑ deū ⁊ ꝓpter remissionē
peccatorum: inductus tñ ad hoc ex pu-
dore vel timore ⁊ huiusmodi. Et idem
dic d illis ꝗ cōfiteri cogunt̄ a suis p̄lat̄.
¶ Utꝝ ille ꝗ ꝯfitet̄ aliqꝺ pctīn vt vide 25
atur

atur strēnu⁹ ꝛ gloꝛieť satisfaciat. R. ꝙ nō: sed peccat moꝛtalr sic ꝯfitēdo: q: ꝑs. li. 52. Quid gloꝛiaris in malicia ꝛc. Et ppterea dꝫ confiteri vt erubescat ď peccato suo: non vt laudeť.

26 ¶ Utrū diuidens confessionem suam satisfaciat. R. ſm Scotū vbi. s. ꝙ nō: sed opꝫ omnia non confessa tam secreta ꝙ publica: de qbus memoꝛiam hꝫ ꝑmissa debita diligētia confiteať vni: et si ille nō posset eū absoluere ab oībus: ꝛ habeat necesse de aliquo ad superioꝛem recurrere: alr nihil faceret: vt pꝫ de pe. di. 5. c. i. §. cautus sit.

27 ¶ Utrū peccata manifesta sint ꝯfitenda. R. ſm cōīter theologos in. 4. di. 17. ꝙ sic: quia licet sint nota sacerdoti: nō tamen in foꝛma iudicij nisi per confessionem.

28 ¶ Utruꝫ pctā venialia necessario sint confitenda. R. ſm Sco. vbi. s. q. i. ar. 3. ꝙ nō: etiam si nulluꝫ habet moꝛtale: quia ꝑ peccatum veniale etiā in ꝓposito bono nō potest damnari nec periclitari: ꝛ pnia est secunda tabula ꝑ piclitantibus: igiť nō obligatur ad eam nisi habens moꝛtale: immo dicit Pe. de pal. in. 3. ꝙ nec etiā papa posset ad hoc obligare: q: hoc esset mutare sacři materiā. Dicit tñ. S. Bo. i. 4. di. 16. q. vlt. verū nisi rōe periculi ad quod ducit: q: tunc teneť penitere qñ periculū aduertit: alr̃s nō. Adde ſo ꝙ teneť cōfiteri de veniali: qñ. s. dubitat an sit moꝛtale: vt diceť. j. Tertio teneť ꝯfiteri de veniali rōne ꝓfessionis: puta q: ꝓfessus est aliquā religioneꝫ q̃ ad hoc obligat: vel ex voto teneť obedire in oībus q̃ nō sunt ꝯ deum ꝛ aīam: ꝛ p̄latus sic p̄cipiť. nec obstat ꝙ dicunt quidā ꝙ non habens moꝛtale teneť saltē de veniali confiteri ꝓpter preceptū ecclie. in. c. oīs. de pe. ꝛ re: q: rñdet Sco. vbi. s. ꝙ si oīa in. d. c. distribuit pro moꝛtalibus solū ꝛ nō ꝑ venialibus. Et ita etiā dicit gl. in. d. c. Et sic tene ꝙ de ꝑfectōe est venialia cōfiteri bono ꝯsilio nisi vt dictū est.

29 ¶ Utrum confessio necessario sit facienda soli sacerdoti ꝛ a solo. R. ꝙ sic de necessitate precepti ecclesie. in. d. c. oīs. in versiculo solus: ꝛ in versiculo sacerdoti. contra multos sacerdotes q̃ pueros qui tenentur ad confessionem insimul ꝯfitentur: quos nō credo euadere moꝛtale pctm̃: cū faciāt eos ꝑuaricari ecclie p̄ceptum. Dicit Ri. vbi. s. ar. 3. q. 8. ꝙ in articulo necessitatis. s. qñ moꝛs iminet de ꝓpinquo: ita ꝙ vnus post alium nō potest confiteri: licet pluribꝰ simul ꝯfiteri: nec per hoc euacuať virtus sacramenti. Silr̃ idē ibidem tenet ꝙ si quis vellet cōfiteri duobus sacerdotibus simul vt certius ꝯsiliuꝫ haberet ꝙ vere absoluiť: ꝛ taliter audientes non peccant: alr̃s sic: q: faciunt contra preceptum ecclesie. licet talis vere absoluatur: q: non est tantū necessaria solitudo ex ꝑte sacerdotis sicut cōfitētis. vnde quando ex feruoꝛe ꝛ vt sit magis trāquilla eius ꝯsciētia duobus confitetur simul: illi possunt sine pctō audire ꝛ soluere. Sco. tñ in. 4. di. 17. tꝫ ꝙ ꝯfiteri simul pluribus sacerdotibus non est ꝯfessio sacramētalis: q: vnus ē xp̄s quem sacerdos rep̄sentat.

¶ Utrū ꝯfessio sit fienda cū lachꝛymis. R. ꝙ si lachꝛyma accipiať pro ꝯtritōne seu attritione ꝙ sic: scđm ꝙ dico infra. Cōtritio. §. 4. debet ergo dolere de peccato moꝛtali cōmisso in p̄terito: cessare in p̄senti: abstinere saltē q̃ ad ꝓpositū in futuro: ꝛ satisfacere prout teneť: alr̃ nihil facit. Aduerte tamen ſm Scotū vbi supra. di. 14. q. vl. ꝙ attritꝰ cōfitēs q̄uis nō habeat actū talem q̃ sufficiat ad meritū de cōgruo: tñ habens voluntatem suscipiendi sacřm ecclesie: ꝛ sine obice pcti moꝛtal̃ actualr̃ sibi facto: vť in volūtate inherētis recipit: nō ex merito: sꝫ pacto diuino effectū istius sacři in vltimo instanti ꝓlatiōis in q̃ est vis huius sacři. Ita etiam ꝛ Tho. in. 4. quilib. q. 10. dicēs ꝙ nō ꝑfecte cōuersi aut attriti ꝟtute clauiū grām cōtritōis acqrunt: dūmodo non ponant obicē spūi sancto: cū quibus concoꝛdat Ric. in. 4. di. 17. arg. 2. q. 8.

¶ Utrū hō teneať statim ꝯfiteri moꝛtali pctō ꝑpetrato. R. Sco. in. 4. di. 17. ar. 3. ꝙ dubiū est aliis dicētibꝰ ꝙ sic: aliis ꝙ non teneť: sed tñ in voto ꝑ aliq̃ tpe. s. semel in anno nūc: sꝫ ante dictuꝫ c. oīs. solū ante moꝛtē. Et istō vť mitiꝰ ſm eundē Sco. ꝛ cū ipso cōīter cōc. runt theologi. Sed magis mihi vť tuta opi. S. Bo. ea. di. ar. 2. q. 2. q̃ vult vt

religiosi nō possint differre:sed φ hīta opoztūitate idonei cōfessozis teneant. De clericis nō audet affirmare.sȝ tñ si: bi vr idē dicendū qð de religiosis.laici vero si differūt ꝑpter maiorē opoztunitatem tpis ꝛ ꝯfessozis vsq ad.xl.excusantur. Si vero talem opoztunitatē tpis ꝛ ꝯfessozis haberēt:ita φ maiorē nō sperāt hr̄e in illo anno:tūc statim tenent: nec possunt differre vsq ad annū.quo vero ad votū cōfitendi oēs cōcozdant φ statim tenent oēs tā religiosi q̄ clerici ꝛ seculares. Qð tñ limito q̄ ad ꝑceptū verū qñ excitant a gra dei ꝫm Alex.sa se.i.tractatu de negligētia. de q̄ vide.ſ. Cōtritio.§.4.s.qñ tenet cōteri de pctō: als nō de ꝑcepto.Sūt etiam multi casus in q̄bus ꝯcozdāt doc.in quibus hō tenet stati cōfiteri hita optunitate q̄s ponit Ric.vbi.ſ.ar.3.q.6.Primus qñ vult cōicare vl' celebzare.vide.ſ. Eucharistia.5.§.18.cū sequentibus.Idem dicit Lan.ea.di.q.2.qn ando debet administrare sacramenta vel aliquē actum solennez in ecclesia exercere:puta legere euangeliuȝ ꝛ huiusmodi. Idē Tho. in.i.quoli.q.6.ꝛ Jo.de nea.quādo vult ozdinem sacrū recipe. Sed hoc non ꝓbatur aliquo iure nisi pctm̄ esset manifestū.Et sic limito ꝛ intelligo gl.in ꝓn. de pe. di.5.q̄ dicit φ qñ pctm̄ moztale est manifestū statim homo tenet cōfiteri. Scðs casus qñ est in periculo notabili ꝛ iminēti moztis:vtputa qz vult intrare mare ꝑ longum tps: ꝛ periculosum iter vel bellū: vel.ē infirmus in firmitate periculosa:ꝑpterea ꝑcipitur medicis: φ cū eos ad infirmos vocari ꝯtigerit:vt efficaciter faciāt φ ꝑus aduocent medicos spūales: de q̄ dic vt.ſ. Medicus.§.8. Et aduerte ꝫm Pe.de pal. φ tunc periculū moztis ē qñ q̄s ē in tali casu in quo hoīes frequent moziunt. Tertius casus est qñ sibi dictat ꝯsciencia φ statim teneat ꝯfiteri de necessitate. Quartus casus qñ ꝓbabilit videt φ illo anno copiā idonei ꝯfessozis hr̄e nō poterit q̄ ipsum possit absoluere. Quintus casus quando ꝑ statutum q̄s est obligatus ad plures confitenduȝ:vt sunt religiosi ꝛ siles : qz non sufficit tunc semel in anno ꝯfiteri. Limito verū si statutū obligat ad moztale,als nō credo teneat de necessitate nisi ꝫm qð dixi.ſ.§.28.

¶ Utrū q̄s possit ꝯfiteri ꝑ interpositā ꝑsonā vel ꝑ scriptū.R̄.φ nō loquēdo de ꝯfessione ꝓut est sacm̄ ꝫm cōiter theologos: vbi.ſ.facit de pe.di.i.quē penitet:qz qui peccauerit tenet se accusare. ꝛ ad.c.qualis.30.q.5.r̄ndet Scot.vbi ſ. φ pōt cōfiteri per scriptū si est pn̄s : ꝛ ipse legit quod scripsit. 32

¶ Sed qd si est mutus vl' ignozat linguam.R̄.φ nō tenet ꝯfiteri nisi eo mō q̄ pōt.s.ꝑ signa ꝛ hmōi.Et qð dicūt aliqui φ ꝯfiteatur ꝑ interpzetem īpzobat Sco.ꝛ bene sił per scriptū:qz est ꝯ rōnem sacri:ꝛ ideo nullo modo faciat:sȝ vt dixi confiteatur pzout potest per signa ꝛ sufficit ꝫm Sco.i.4.di.17.q.vnica.ꝛ Ri.ea.distin. 33

¶ Utrū ille q̄ r̄ndet ꝯfessozi ad interrogata sufficiat.R̄.ꝫm Rodo.φ sic q̄tuȝ ad ea de q̄bus interrogat.Silr qui rogat ꝯfessozeȝ vt eū interroget vt plenius ꝯfiteatur:nisi sit talis q̄ potius dimitteret ꝯfiteri q̄ ozeppzio ꝯfiteret suum peccatū:qz de supbia ꝓuenit:de pe.di. 5.c.i. que quidem est peccatum moztale. vnde pzudēs ꝯfessoz qñ hoc ꝑpēdit faciat eum rectificare ꝯscientiam ꝛ dolere de tali dispositione. 34

¶ Sed qd si dubitat.R̄.Scs.Bo.ea. di.ar.2.q.i.φ si ꝓbabilr dubitat ð aliq̄ an sit peccatū veniale vel moztale nisi certificet ꝑ aliquē doctū tenet ꝯfiteri ꝫm φ in dubio hȝ: ꝛ ab eo abstinere in futurum.alr si nō ꝯfitet peccat moztaliter:quia exponit se periculo. Concozdat.S.Tho.ibidem.di.21. 35

¶ Utrū ꝯfitens teneat acceptare oēm pniam quā sibi cōfessoz vult iniūgere. R̄.φ nō ꝫm Ho.ꝛ sequit Pa.i.c. significauit.de pe.ꝛ re.Sed ꝫm Sco.in.4. di.17.q.vnica.sufficit ei ꝓpositum acceptādi a deo h vel in purgatozio : sed si acceptat tenet īplere. Aduerte tñ φ si cōfessoz iniūgeret penitēti vt satisfacēt pzio quē lesit:puta restituēdo ablata ꝛ hmōi φ illā tenet de necitate explere:imo ðberet ꝑcedere ꝯfessionē tal' satisfactio si foret possibile.vt lati9 pȝ.ſ. Restitutio.3.Silr tenet acceptare illð qð cōfessoz iniūgit pro necaria cautela:ne in pctm̄ recidiuat.Et ꝑpterea no.φ ꝯfessoz tripliciter 36

Soꝛ tripli̇r aliq̄d imponit penitēti. Pꝛio ꝑ modū exoꝛtatiōis: sicut cū admonet vt quotidie oꝛet: faciat largas elemo-synas ꝛ hmōi. ꝛ ad ista nō tenet ex ne-cessitate penitēs. Scdo mō ꝑ modum declaratōis cōis obligatōnis: sicut qñ ðclarat ꝙ restituat ablata: cōicet ī pa-scha ꝛ hmōi: si nō obſuat penitēs euacuat sibi fructū pnie: nō tñ pp̄ h̄ tenet reiterare ꝯfessionē: nec cōmittit pctm̄ ī obediētie spāle nō obediēdo sacerdoti: q: sacerdos nihil sibi īponit: ſʒ ðclarat ꝙ tenet facē. Tertio mō ꝑ spāli satisfa-ctōe pctōꝝ: ꝛ ad istā tenet ex p̄cepto: aꝉ cōmitteret spāle pctm̄ iobediētie: si eā acceptauit: ꝛ nō ipleret: ꝛ iterare ꝯfes-sionē teneret ſm ꝙ dictū ē. s. Qð itelli go de pnia quā sacdos ipōit p̄ceptiue. secꝰ si iponēt exoꝛtatiue: sic faciūt peri ti ꝯfessoꝛes q̇ aliquā paruā pniā mō īt de p̄cepto: ꝛ postea aliā maioꝛē ð ꝯsilio ꝓpt̄ periculū transgressionis.

C Onfessio 2. de eiꝰ ob-ligatione.

Pꝛo cuiꝰ intelligētia q̄runt̄ mlꝉ.

1 ¶ Utrū ꝯfessio sit de iure diuino ꝯtra. p̄cepta. R. ſm Sco. in. 4. dist. 17. q. vni ca. ꝙ sic. Et ꝓbat p̄mo ꝙ sic. Quilibet tenet recupare grām ꝑditā ꝑ viā faci-lioꝛē ꝛ certioꝛē ex p̄cepto diuino q̄ d: Diliges dñm deū tuū ꝛ ꝓximū tuū. aꝉr vꝛ ꝯtemnere deū ꝛ ꝓpꝛiā salutē: ſʒ hoc nō p̄t fieri nisi ꝑ ꝯfessionē. qð ꝓbat sic. Attritus ꝯfitēs q̄uis nō hēat actū ta lem q̇ sufficiat ad meritū ð cōgruo: tñ hñs volūtatē suscipiēdi sacꝛm ecclesie: ꝛ sine obice moꝛtaꝉ peccati actualr si-bi facto: vel in volūtatē inherētis reci-pit: nō ex merito sed ex pacto diuino effe ctū istiꝰ sacri: vt sic pax attritꝰ ꝛ attritō ne q̇ nō hꝫ rōnē meriti ad remissionē pcti: nolens tñ recipe sacꝛm pnie: sicut dispēsat̄ in eccꝉia: ꝛ sine obice in volū tate peccati moꝛtalis in actu in vltio ī stanti illiꝰ ꝓlatōis in q̇ est vis sacri isti us recipit remissionē ꝛ grām penitētia lem nō ex merito vt dixi q: nō erat: sed ex pacto dei assistētis sacꝛo suo ad effe ctū illū ad quē instituit. Alioqn nō ap pareret qūo sacramentū penitentie es-set secunda tabula si nunq̄ per ipsum vt sacramentum non posset recupera-ri secūda grā amissa. sed tm̄ ꝑ attritiō-nē tanq̄ ꝑ ꝑuiā dispositionē ꝛ ꝑ con-tritionē tanq̄ ꝑ cōpletiuā. Ista ponit Sco. in. 4. di. 14. q. vl. Et h̄ idē tꝫ. S. Tho in. 4. quoꝉ. q. 10. ꝛ Hen. ð gan. in quoꝉ. q. 32. Ex quo pꝫ ꝙ nō est alia fa-cilioꝛ via ad inueniendū grām: quia h̄ in ꝯfessiōe nō requirit̄ aliud: nisi ꝙ hō nō ponat obicē gratie: qð ē multo mī-nus q̄ habere attritionē que ꝑ modū meriti de cōgruo sufficiat ad iustifica-tionē: nec etiam certioꝛ: q: potest ma-gis esse certus homo ꝛ nō ponat obicē idest actualr peccando q̄ ꝙ habeat at-tritionē: ergo quilibet tenet ꝑ hāc viā ꝯfessionis grām recuperare: cū sit faci-lioꝛ ꝛ certioꝛ. Pꝛobat̄ etiā ꝙ cōfessio ē de iure diuino ꝑ argumentū a ꝯtrio sēsu ꝑ illud Jo. 20. Quoꝛum remiseritis pec cata: remittunt̄ eis: ergo q̄ꝝ non remi seritis nō remittuntur: sed sacerdotes nō remittunt̄ nisi ꝯfitentibꝰ: ergo tenē tur ex p̄cepto xp̄i. Hanc rationē facit Pe. aureolus in quarto. di. 17. q. 1. Pꝛo batur etiā ꝑ id qð no. Jo. an. in. c. signi ficasti. de fo. cōpe. vbi tenet ꝙ papa te-netur ꝯfiteri de necessitate. Sꝫ melioꝛ rō qua ꝓbatur ꝙ sit de iure diuino e sic ꝙ nō est credēdum ꝙ eccꝉia et apl̄i istud iugum iposuissent hoībus tam pericu losum: nisi xp̄s v̄baliter apl̄is istud p̄-ceptū dedisset: sicut ꝛ de aliis sacris ex cepto baptismate: de q̄bus nō pꝫ qñ ꝛ qūo a xp̄o exp̄sse fuerint instituta. In dubitāter ergo tenēdum q̄ ē de iure di uino: ꝛ sꝑ hoīes tenebant̄ ad eā post ca sum in pctō moꝛtali in voto: ſʒ non in effectu: q: nondū erant instituti ꝯfesso res: nisi post passionē xp̄i qui haberēt auctoꝛitatem absoluendi.

¶ Utꝝ oēs teneant̄ ad ꝯfessionē. R. ꝙ sic. oēs q̇ pctm̄ moꝛtale cōmiserūt ꝛ tā infideles q̄ fideles ſm Ri. in. 4. di. 17. ita ꝙ nō cōfitens moꝛtale pctm̄ cōmis sum tā añ baptismū q̄ post si hēat co-piā idonei ꝯfessoꝛis memoꝛiā pcti ꝛ tē pus: ꝛ loquelā ad cōfitēdū diuino dāna-bit̄ cū sit de iure diuino p̄cepta: vt. s. patuit. Uerūtamē put cōfessio est p̄ce pta ab eccꝉia vt fiat semel in āno. in. c. oīs. de pe. ꝛ re. nō ligat nisi fideles. 2

¶ Utꝝ pueri teneāt̄ ꝯfitēri. R. ſm Sco. ī. 4. di. 17. ꝛ cōit̄ doc. pueri q̇ ñ discernūt ꝛ q̄ꝝ etas ignoꝛat qð videat: et furta 3

si nō tenent̄ ꝯfiteri. Sꝫ qñ q̇s istruct⁹
et interrogat⁹ ordinate ꝑcipit distincte
q̇d iustū ⁊ q̇d iniustū i.l.diuina : qḋ p̄t
faciliter videri si ad ordinatas interro-
gatōes ordiate respōdit sicut ali⁹ adul
tus pfecte ex sit.ib⁹ premissis simpl'r re
spōdēt: tūc hꝫ etatē sufficiētē ad cogno
scendū iustū vel iniustū ꝯ dei legē ⁊ cō
4 ❡ Utrū nō habens mor ꝯfiteri tenet̄
tale teneat̄ ex p̄cepto eccl'ie ꝯfiteri saltē
semel in āno. R̄. S.Bo.S.Tho.Ri.⁊
Pe.in.4.di.17.tenent ꝙ sic nō ex vi sa-
cramēti:sꝫ ex vi statuti eccl'iastici. Sco.
ea.di.tꝫ ꝙ nec etiā ex statuto eccl'ie te-
netur:sed sufficit ꝙ se p̄sentet sac̄doti:⁊
dicat se non h̄re ꝯsciam mortalis pec-
cati:vt ad cōmunionē possit admitti.
Tu vero dic ꝙ cū hō teneat̄ ꝯfiteri ꝯm
Ri.in.4.di.21.de mortalib⁹ oblitis ge-
neraliter nō de singulis generū: sed de
generib⁹ singuloꝝ. Itē q: dicit p̄s. Ab
occultis meis mūda me dn̄e : ꝙ vera ē
opi.p̄ma ꝙ q̇s tenet̄ cōfiteri saltē gene
raliter de generib⁹ singuloꝝ ꝓpter pe-
riculū peccatoꝝ ignoratorū ⁊ occultoꝝ.
Et opi. Sco.intelligit̄ qñ quis est cer-
tus ꝙ nullum mortale hꝫ:q: tūc nō te-
netur confiteri.⁊ sic serua.
5 ❡ Utrū possit dispēsari cū aliquo vt n̄
teneat̄ ꝯfiteri.R̄.ꝯm Ric.i.4.dist.17.⁊
Tho.ea.disti. ꝙ nō ꝯm ꝙ obligat ex vi
sacri. Pōt tñ papa dispēsare ꝯm ꝙ obli
gat ex p̄cepto eccl'ie.s.vt possit diuti⁹ cō
fessionē differre q̄ꝫ sit statutū ab eccl'ia.
Uñ ēt papa tenet̄ ꝯfiteri:q: licꝫ ille cui
ꝯfiteri dꝫ sit inferior eo inquantum est
p̄latus: est tñ supior inquātū est pecca
tor ⁊ ipse confessor dei minister.

c **Confessio** tertio cui fa
ciēda ē vtrū
soli sacerdoti.R̄.ꝯm.S.Bo.i
4.di.7.ꝙ de cōfessione possum⁹ loq̇ du
pl'r.Uno mō put ē op⁹ v̄tut' directe re
pugnās ypocrisi in q̄ q̇s seipsum accu
sat ne ali⁹ sit q̄ꝫ appeat:vel mala sua a-
perit ad inuestigandā curationē:⁊ hoc
mō ꝯfessio pōt fieri cuilibet ēt laico q̄
p̄t adiuuare instruēdo vel orando:⁊ de
q̄ hō pōt erubescere ⁊ humiliari: ⁊ ille
exēplo humilitatis meliorari non pec-
catorū cognitione deprauari. Alio mō
put ꝯfessio est opus sacramentale ⁊ ꝑ
ut ordinat̄ ad recōciliationē q̄ fit ꝑ ab
solutionē ⁊ ligationem. Et qm̄ h̄ ptās
collata est solis p̄sbyteris:ideo hec con
fessio nullis nisi p̄sbyteris est fienda. 1
❡ Sed q̇d si p̄sbyter deest tenetur q̇s
ꝯfiteri laico in casu necessitat'.R̄.Ma
gister sniaꝝ i.4.di.17.⁊.S.Tho.ea.di.
⁊ tex.Aug. de pe.di.1.quē penitet.⁊ gl.
extra de of.or.in.c.pastoralis. Alior vo-
lunt ꝙ sic.sꝫ est opi.Sco.Ri. Pe.⁊ cōi
ter theo. in.4.di.17. ꝙ nō tenet̄ d̄ neces
sitate.Et hoc ptꝫ ex predictis.imovt di
cit Sco.eadē.di.ꝙ si peccator sic pos-
set ꝑ se verecundari.⁊ in generali sic q̄-
rere ꝯsilium vel laicus nō est magis di
cretus q̄ꝫ ipse ꝙ nō est vtile ꝯfiteri lai-
so nec expedit : posset bene esse vtile ex
materia verecūdie q̄ est vna pena debi
ta p pctō. vñ sic ꝯfitēs laico soluēt vnā
penā debitā p pctō: ⁊ sic esset bonū ꝯsi
liū eidē confiteri in tali casu : dūmodo
sit talis qui nō habeat deprauari ex au
ditione peccatoꝝ.Et sic intelligit Aug.
vbi.s.vt ibi patet. 2
❡ Utrꝝ omni sacerdoti sit ꝯfitendū.R̄.
ꝯm cōiter doc.ꝙ nō : sed solū sacerdoti
ꝓprio loquendo de cōfessione prout est
sacramentalis ⁊ de p̄cepto iuris diuini
⁊ eccl'ie:vt clare ptꝫ in.c.oīs.de pe.⁊ re.
nisi ꝯm Ri.in.4.di.17. in casu extreme
necessitatis qñ alicui iminet ꝑiculum
mortis ꝓbabil'r. ⁊ ꝓpriū sacerdotē h̄re
nō pōt.nā tūc q̇libet sacerdos p̄t quē-
libet peccatorē audire in cōfessiōe ⁊ ab
soluere ab oīb⁹ pctīs casib⁹ ⁊ excōica
tōib⁹: vt tenet glo.in.c.pastoralis.de
of.or. quā sequunt̄ cōiter doc.ar.ad h̄
16.q.6.si p̄sbyt.⁊.c.se. ⁊ d̄ fur.c.fures.
de sen.ex.c.eos.lib.6. ita ꝙ nō opꝫ am
plius de ipsis cōfiteri seu ad aliquē re
currere ēt si erat casus reſuat⁹.ar.d.c.
eos.sꝫ tñ q̄ ad excōem serua qḋ dixi.s.
Absolutio.3.§.16.dūmō tal' sacerdos n̄
sit hereticus excōicat⁹:aut ab eccl'ia p̄ci
sus ꝯm.S.Bo.ea.dist.ego tñ credo ꝙ
nisi sit ꝑiculū ꝑuersionis in cōfitēte ꝙ
ēt in tali casu liceat cōfiteri heretico:⁊
excōicato aut p̄ciso: et absolui ab ipsis
si ali⁹ sacerdos h̄ri nō potest : ⁊ sit para
tus audire:q: inducere talē non lꝫ: vt
s.Cleric⁹.8.§.2.Et ꝙ tales sacerdotes
v̄e absoluēt in tali casu:nec peccant sic
absoluendo dūmodo peniteant d̄ pec-

cato suo. rō est q: ſm Pe. aure. in. 4. di.
17. potestas clauis que est absoluēdi a
peccato: ꝛ ex consequenti ad penā eter-
naȝ ꝯmutādam in tꝑalem: ꝛ ad gratiā
actiue conferendā per modū applicāt,
actu meritū passionis xpi fundatur in
caractere sacerdotali qui q̄dē est idelebi
lis. Et quāuis ab ecclesia in tali sit liga
ta talis ptās: tñ in tali casu nō credo q:
necessitas nō subiacet legi positiue: vt
in. c. qḋ nō est. de reg. iur. hec tȝ gl. in. c.
non est. de spon. Et ſm Pe. de pal. in. 4
sicut a tali potest baptismū ꝑcipere: sic ꝛ
penitētiā: cum ꝛ ipsa sit sacramentum
necessitatis. Et est tutius in tali articu-
lo ꝯfiteri: p ex. q̄. ſ. dixi. Cōfessio. 2. §. i.

3 ¶ Sȝ quis dicitur proprius sacerdos?
R. vt colligo ex Ri. vbi. ſ. ꝛ Pa. in. d. c.
omnis. ꝛ Car. in Cle. dudum de sepul.
Primo papa in toto mundo. Secūdo
legatus in tota sua prouīcia. Tertio pe
nitentiarius eiusdem legati in prouin-
cia. Quarto archieps̄ dum visitat est ꝑ
prius sacerdos suoꝝ suffraganeorum ꝛ
eos absoluere pōt. c. nostro. de pe. ꝛ re.
Quinto eps̄ in tota sua dioces. Sexto
archipresbyter ecclesie cathedralis. Se
ptimo vicarius generalis episcopi. Isti
duo possūt audire omnes ð dioces ar.
l. cum pretor. ff. de iudi. ꝛ c. officium. ð
offi. archipr̄sbyteri. Octauo p̄sbyter par
rochialis in tota sua parrochia. Nono.
vicarii prefatorum. Decimo omnes ha-
bentes licentiā ab aliquo predictorum

4 ¶ Sed numquid non habentes execu-
tionem ordinum possint licētiari ad au
diendas confessiones ab aliquo q̄ exe-
cutionem dare non pōt? R. vt colligo
ex Archi. in. c. perlectis. 25. di. ꝛ a Pa. i.
d. c. omnis. ꝙ tripliciter dr̄ quis nō ha-
bere executōem ordinum. Primo quia
ñ habet velle vl' nolle: sed eius velle de
pendet ab alio sicut sunt religiosi: vt. 12
q. prima. non dicatis. de elec. si religio-
sus. li. 6. ð testa. religiosꝰ. ð sepul. c. fi. li.
6. vnde nisi tales hab. litenꝫ a suis p̄lat,
nullo mō etiam ex licentia sacerdotuȝ
parrochialium vel episcoporum si sunt
exēpti possunt absolueꝛ vl' ligaꝛ. Secū
do dicitur q̄s nō haberet exeutōeȝ ordi-
num q̄ est excoicatꝰ suspēsus vl' iterdi-
ctus ꝛ hmōi. ꝛ talibus non pōt dari li-
centia audiendi confessiones: nisi ꝑus
habilitenꝫ ab eo qui tale impedimētuȝ
potest auferre. Tertio dicitur quis nō
habere executionem ordinum: quia nō
habet populum sibi subditum: sic sunt
religiosi a suis prelatis habilitati ꝛ om
nes sacerdotes seculares qui nō habēt
curam animarum: vnde bene talibus
potest concedi licentia audiendi: nō so-
lum ab his qui habent curā in actu spe
cialiter ipsis committendo: sed etiā ge-
neraliter dando licentiam subditis p-
sonarum vt quemcunqȝ voluerint eligāt
sibi confessorem. Nec obstat ꝙ iudex ꝑ
rogatus iudicat iure proprio. Et ideo si
non habet iurisdictionem in actuȝ non
potest. ar. c. signifi. casti. de fo. cōpe. Ra-
tio quia priuatus non pōt dare iurisdi
tionem quam non habet. l. priuatoꝝ. C.
de iu. om. iu. Itē prorogare idē est ꝙ ex
tendere. Et id qḋ nō est non pōt extēdi
c. ad dissoluendū. de despon. impu. Or
respondeo ꝙ quilibet sacerdos ex quo
est sacerdos ordinatus hȝ iurisditionē:
solum deficit materia in qua exerceaꝫ:
ꝛ ideo cum sibi exhibetur per talem li-
centiam in genere datā absoluit aucto-
ritate propria quā habet ꝛ pōt exercere
oblata sibi materia debita. Non obstāt
c. ad hec de rescrip. vbi concessio iudicis
incerti nō valet: quia illḋ verū est quā-
tum ad forum contētiosum: vt no. Ge.
in. c. fi. de pe. ꝛ re. li. 6. Et istā opi. tenet
Hosti. ꝛ sequitur Pa. in Cle. i. ð primi.
licet prius tenuisset ꝯtrariū. Et id ſm
hoc limita ꝛ intellige dicta doc. in Cle.
i. de pui. ꝛ. 16. q. i. § ecce. ꝛ i Cle. dudū ð
¶ Undecimo dicitur proprius sepul. 5
sacerdos eius ille qui eligitur a papa ꝑ
suo cōfessore. Et similit ab archiepisco-
pis. patriarchis. cardinalibus. ꝛ simili-
bus prelatis episcopis superioribꝰ: ꝛ ēt
ab inferioribus prelatis: dūmodo sint
exempti: vt patet in. c. fi. de pe. ꝛ re. Sȝ
no. ꝙ tales inferiores episcopis oȝ
primo ꝙ sit immediate sub papa: q: ex
empti qui habent abbateȝ vel generalē
ꝛ hmōi super se non possunt sibi eligeꝛ
confessorem de iure cōmuni ſm Hosti.
ꝛ Pa. in. d. c. fi. Scdō ꝙ sint prelati: et
capitur large prelati ſm Pa. ibidē etiā
pro sacerdotibus curatis q̄ large dicun
tur prelati: vt in. c. tua ð cle. ergo. licȝ stri
cte nomine prelati veniant solum illi

qui habent iurisdictionē fori cōtētiosi.
vide bonā glo.in.c.2.ð iudi.ꝛ ī Cle. du
dū ȝ de sepul.ī ver.ꝑlati. Tertio ꝙ sint
exēpti:vno istoꝝ deficiēte nō possūt si-
6 bi eligere confessorem.
¶ Utrū prefati possint vna vice elige-
re vnū alia vice aliū? R.ꝙ sic.dūmodo
7 nō faciāt in fraudem ſm Directo.
¶ Sȝ quā auctoritatē hȝ talis elect⁹
sup eos q̄ eū eligerint? R.ſȝ Pa.in.c.
significasti.de fo.cōpe.ꝙ electi p exem
ptos ep̄is iferiores nō possunt absolue
re ab excōicatione ꝛ casibus ep̄is reser
uatis.ar.c.2.de pe.ꝛ re.li.6.nisi specia
lē indulgētiā habeāt sup hoc.Sȝ Ho.
tenet ꝙ vbi exēptus eligit elect⁹ habet
ptātē penitētiarij pape quo ad abso-
lutionē nō quo ad dispensationē nisi
de speciali mādato.A nō exemptis ve
ro electus hȝ ptātem illius cui subest.
vnde cōfessor ep̄i potest super ipsuȝ sic
archiep̄s:ꝛ sic de ceteris.Et hoc magis
placet quo ad predictos:de quibus lo
quitur.d.c.fi.de pe.ꝛ re.Et idē dicereȝ
de illo cui papa concedit vt possit sibi
eligere cōfessorē:vt cōfessor possit eum
absoluere ab oībus non reseruatis pa
pe.ꝛ.c.2.predictū dico intelligēdū ī ca-
su suo qn̄ ep̄s dat suo sbdito talē licen
tiaȝ:sed nō qn̄ papa q: potuisset loq̄ ge
neraliter si voluisset.
8 ¶ Utrū eo ipso quo ep̄s vel tales exē-
pti de quibus.s̄.cōfiteꝛ alicui videanꝛ
eū eligere? R.ꝙ sic.q: plus ē fact̄ elige
re ꝙ̄ verbis.l.nō dubiū.C.de legi.ꝛ in
c.legebaꝛ.ð ma.ꝛ ob.ꝛ ī.c.fi.15.q.6.
9 ¶ Duodecimo dr̄ propri⁹ sacerdos qui
lȝ p̄sbyter prochialis omniuȝ vagabun
dorū:ꝛ illoruȝ qui nō habent propriuȝ
domiciliū.Et hec tandiu ꝙ̄diu in eius
prochia īueniuntur:quia a quocūqȝ p
rochiali presbytero ad quē se trāsferūt
possunt absolui ꝛ a fortiori ab ep̄o:aut
licentiā habētibus ab eodē ep̄o in sua
diocesi audiendi confessiones.Et not.
ſm Pa.ī.c.fi.de fo.cōpe.ꝙ vagabundi
dicuntur q̄ nō habent domiciliuȝ certū
vel habitationeȝ ſm glo.ꝛ Bar.ī.l.di-
es.§.pretor.ff.de dam.infec.
10 ¶ Sed q̄d dicem⁹ de scholarib⁹:mer-
cenarijs:mercatorib⁹:stipendiarijs:et
hmōi cōmorantib⁹ ī aliqua parrochia:
nunq̄d poterit absolui ab illis sacerdo
tib⁹ a q̄bus p̄nt absolui parrochiales
illius parrochie:lȝ ibi nō cōtraxerit domi-
ciliū? R.ſm Pa.ī.d.c.omis.ꝙ sic.q̄a
ille dr̄ ꝓprius sacerdos p̄fatoꝝ in cui⁹
parrochia habitant:de presēti nec pos-
sūt cōmode adire ꝓpriuȝ sacerdotē.ar.
c.fi.de prochijs.vide gl.q̄ hoc tȝ ī Cle.
prima.de p̄ui.Et hec ē cōmunior opi.
Hoc idē tenȝ Pa.ī.c.cum contingat.ð
fo.cōpe.Quā opi.limito verā quā quā
do p maiorē partē anni ibi steterūt:vt
dicā in sequen.§.aliter non.
¶ Nūq̄d idē sit dicēdū de pegrinis via- 11
torib⁹:aut mercatorib⁹ discurrentibus
hic ide p negociatiōe? R.vt colligo ex
Inn.ꝛ Ho.ī.d.c.oīs.ꝙ si alicubi mo-
ranꝛ per ānū:vel p maiorē ptē anni.p̄-
sertiȝ vltra pascha ī quo teneꝛ cōfiteri:
ꝛ maxīe qn̄ ī paschate cōiter non decli
nāt ad domū sui loci:q: tūc nō videnꝛ
habere ibi domiciliū vbi ē eoꝝ dom⁹ q̄
ad sacra:io tūc licite cōfitenꝛ prochiali
illi vbi sūt:ꝛ ab eo p̄nt absolui.16.q.1.
q̄sti.ar.de deci.ad apostolice.Si vero
talē morā alicubi nō cōhūt nō poterūt
cōfiteri ibidē nisi licētiā acceperit a pro
ꝓo ep̄o:vel sacerdote prochiali vbilibȝ
cōfitēdi:vel saltē pegrinādi:siue itine-
randi:q: tūc ēt ibidē cōfiteri possēt ꝛ ab
solui q: p̄sumiꝛ ꝙ eo ip̄o q̄ licētia itine
rādi dederūt:ꝛ ēt cōfitēdi ꝛ sacra susci-
piēdi dederit.Tuti⁹ tn̄ eēt spāliter licē
tiā petere ꝛ q̄s casus sibi reſuat suus
ep̄s facē sibi declarar:cū n̄ possit ab-
solui a talib⁹ sine ei⁹ licētia.Qð ītelli-
go qn̄ p talē morā alicubi nō steterunt
ꝙ possint ab illo ordinario absolui.
¶ Quid de illis q̄ ī diuersis locis mo- 12
ranꝛ equaliter aut ī diuersis castris ha-
bēt domicilia:nec appet qð sit pricipa
le? R.ꝙ debēt cōfiteri illi ī cui⁹ prochia
se iueniunt tpe cōfessiōis h̄ēde.ar.c.ex
pte ð fo.cōpe.facit gl.ī.l.2.C.vbi ð cri.
agi.op.q̄ dicit quēcūqȝ cōueniri posse
vbi degit ꝛ moraꝛ.Ho.tn̄ dicit ꝙ tuti⁹
eēt ꝙ ab vtrobiqȝ ep̄o vel p̄sbytero ī cu
ius iurisditiōe moraꝛ licentiā petereȝ.
¶ Cui debent confiteri sacerdotes:pre- 13
positi:decani:canonici seculares:ꝛ hu-
iusmodi ecclesiastici non exempti infe
riores episcopis:simr religiosi ēt exēpti q̄
non sunt prelati? R.ſȝ oēs doc.ꝙ teneꝛ
cōfiteri suis prelatis vel de eoꝝ licentia

14 ¶ Utrum plati ppri sacerdotes possint a
lijs suam auctez delegare: R. bm Ri. an
glici in quolz. aut tal sacerdos hz aucta
tem ordinariā: et sic pōt. aut hz ɔmissaz
et tunc distinguo: qꝫ aut a papa: et sic pōt
Intellige verum quādo a papa ɔmittitur
iurisditio. Secus cū ɔmittit nudū offi
cium siue iurisdictio: vt puta audire cō
fessiones: q: non potest: fac't. c. fi. ð off.
dele. vide infra. Delegatus. §. 6. Aut ab
inferiore: vt ab epo: et tunc aut ad vniuer
sitatem cām: et sic pōt in particulari ali
quam cām ɔmittere: vt officialis et ge
neralis penitentiarius epi. nisi sit eis spā
liter interdictū. Si vero hz commissio
nem particularē: non pōt: sicut si sacer
dos fuerit ɔductus ad officiādū eccl'ie pti
culari: cū nō sit ordiarius illi prochie. Et
sic loquitur. c. fi. de off. dele. li. 6. §. ceterū
vbi dr. salua legatorum sedis aplice aucto
ritate nulli cui commissum fuerit pdica
re crucem excōmunicare: absoluere: di
sp nsare: vel iniungere penitentias lice
at decetero hoc alijs demandare.

15 ¶ Utrum in aliquo casu liceat confite
ri alteri qꝫ proprio sacerdoti: R. hz Pa.
in. d. c. omnis. qꝫ sic quandocunqꝫ sub
est aliqua legitima cā: puta q: est reue
lator ɔfessionis vel solicitator ad malū
vel nō hz debitam sciam vel pbabiliter
vr sibi piculū vel sacerdoti imminere:
vel est excōmunicatus et hmōi: et tunc ðbz
petere licentiam et obtinere. qꝫ si nō pōt
obtinere: nec adire pōt superiorem: suf
ficit qꝫ petijt: et sic supplz. d. c. ois. per. c.
placuit. et ibi glo. de pe. dist. 6. sic. vt sit
sensus dz obtinere licentiam. s. si pōt: vt. in
d. c. ois. vel adeat alienū si non pōt: vt i
d. c. placuit. Ego vero in hoc multū nō i
sto: q: verissimū puto: et q: hodie hntur
multū ppri sacerdotes qbus legitime cō
fiteri possumus si vnus nō est idoneus: et si ca
sus accideret. tene quod dixi: qa prece
pta non se extendunt vltra charitatem
Et si licet causa meliorāde vite ex de re
gula. c. lz. qꝫ tomagis causa recuperāde.

16 ¶ Utrum liceat absqꝫ alia lnia ɔfiteri fra
tribus minoribus et pdicatoribus: R. qꝫ sic: si
5. ɔcurrāt. Primū qꝫ generalr vl puincialr
mister aut custos q ad minores: et magi
ster aut por puincialr aut eius vicarius q ad
pdicatores accedat ad pntiā platorum pe
tēdo qꝫ fratres q fuerit electi possit liber
ɔfessiōes suorum subditorum audire. sz iste
pmū ē de hn cē: vt. j. patebit. §. 21. Scdz
qꝫ fuerit electi et abilitati, ad audiēdas
ɔfessiōes p generalē aut puincialē mini
strū q ad minores: vl p magistrum aut por
rē puincialē q ad pdicatores. Tertiū qꝫ
sic electos pnt ēt p se vl p fratres qs ad h
deputauerit epis seu eorum vices gerentibus
petēdo hūilr vt ð eorum bnplacito possint
audire ɔfessiōes suorum subditorum. An āt
reqrat qꝫ psonalr ducat tales fratres
electos: ego credo qꝫ nō: sz sufficit qꝫ ver
balr vl alr qliter cūqꝫ. Rō: q: qn aliqð o
nus iponit alicui sine determiatōe: q iple
to ad aliqð bnficiū meret admitti qcūs
qꝫ leuiori mō ipleat onus ɔditio dr im
pleta: et sic ad bnficiū meretur admitti.
Hoc pbat. ff. ð ɔdi. et dmō. l. qð traditū
Cū ergo onus pntatiōis ipositū platis e
lectis distinguat si quomō debeat fieri
cum possit fieri multis modis. vt. ff. de
procu. l. pns. et ibi glo. igr qualiter cūqꝫ
fiat siue per scriptū siue verbalr intelli
git ɔditio impleta. Nec ob. gl. i Cle. du
dū. de sepul. que dicit qꝫ dz fieri pntatō
personalis q: pns dr qui pbet sensibus
corpis. arg. ff. de verb. obli. l. i. in pri. q:
si aduertis hec rō nō valet q: pntatio p
sonal ēt pōt fieri p pcuratorē: vt in. l. fi.
C. de pcu. Et sic pbet se quis sensibus p
se aut per aliū: vt. d. l. pns. Sic itellige
gl. p. d. l. pns et ibi. et p no. per. Jo. an. in
c. pnti. de preben. li. 6. facit. c. tue. de pro
cu. vbi patz qꝫ pns noialr nō ifert neces
sario vt pse faciat: sed bene si aduerbia
liter dicat: vt ibi patet. Quartū qð req
ritur est quod nō audiant ɔfessiōes ex
tra diocesim illius cui sunt psentati: et in
hoc differunt a proprijs sacerdotibus
parrochialibus vl episcopis aut platis
ordinarijs q possunt vbiqꝫ audire suū
subditum et absoluere in foro pniali: q:
in his q fiūt sine strepitu et sub silentō
nullius leditur territoriū. l. 2. ff. ð of. p
con. facit quod no. Pa. in. c. cum cōtin
gat: de fo. compe. et ita tz Car. in. d. Cle.
dudum. Quintū qꝫ ille qui vult eis cō
fiteri sit de iurisditiōe illius prelati cui
tales sunt pntati. hec habent ex. d. Cle.
dudum.

¶ Utrum pdcā pntatō solū sit fiēda epis 17
R. Car. i. d. Cle. dudū. qꝫ nō: sz ibi noie
plati itelligit qlz habēs iurisdictiōez epa

lez:ita φ nulli diocesano subsint eorum subditi nec ipsi.arg .c.abbates.in fine de priuile.li.6.

18 ¶ Utrū h ptatio possit eis fieri extra territorium existentibus? R. φ sic fm Pau.in.d.Cle .dudum.

19 ¶ Quid si sedes vacat? R. Pau.vbi.s. φ fiet capto.ar.c.cū olim.de ma.τ ob.

20 ¶ Sed pone φ nō possit hri copia tal prelati? R. Pau.vbi.s.φ petet a vicario suo in spiritualib' si hz.de tēp. or. c.cū nullus.li.6. Si no hz τ maliciose hoc facit dz adire superiorē q̄ ei' negligētiā dz supplere.c.q: diuersitatē d cōces.pbē. Et idē dic si eēt excōicat' vl suspēsus vel iterdict' φ adire dz supiorē.

21 ¶ Quid si pñtent electi añ petitionem licētie? R. zen.i.d.Cle.dudū φ valet cōcessio facta: sed φ possent prelati dicere quod volunt φ fiat primo petitio.

22 ¶ Utrū vicarij ministrorū aut magrorū prouicia iū possint eligere ɔfessores R. Car.i.d.Cle.dudū.φ nō: τ sic tenz glo.ibidem τ Paulus.

23 ¶ Quid si prelati nolunt dare lnīaz p dictā petentib'? R. Car.vbi.s. φ nihil refert: q: ex peccato cōgruo tēpore pñt eligere: τ electi cōfessiones audire.

24 ¶ Quid si dicāt plati nō pñtet aliqs: q: nō admittem'? R. Car.vbi.s. φ poterunt audire sine alia pñtatione.

25 ¶ Utrū pfati electi τ semel pñtati aut deputati durent post mortē acceptantis prelati? R. Car.vbi.s.φ nō: si sub istis verbis sunt deputati.s. vsq ad eorum beneplacitū: cū istud morte extiguatur: vt in.c.si gratiose. de rescrip. li.6. Si vo simpliciter deputentur durat post mortē: τ sic debent deputari. nec credo φ ipsis inuitis possint aliter deputari: nisi φ eorū potestas sit ppetua: q: eorū auctoritas est papalis que durat.ar.de transac.c.veniens.τ de iure communi approbata.ar.c.super qō nuz.de offi.dele.de elec.ne romani in prin.in Cle.

26 ¶ Utrum prefati deputati possint cōittere aliis? R. Car.vbi.s.φ nō: quia habent nudum ministerium. Et in hoc dicit Laud.φ habent potestatē sine administratione ad instar illorum de q̄bus.de resti.in inte.in.c.i.dz.

27 ¶ Quos possunt absoluere prefati deputati? R. vt s.patet omnes qui ab illo prelato cui sunt presentati possunt absolui tam exemptos φ non exemptos: tam ecclesiasticos φ seculares secundū Car.vbi.s.τ etiam sine alia licentia sacerdotis parrochialis: τ non obstante eius contradictione: immo omē peccatum τ omnis excōmunicatio cōtra tales cōfitentes ipso iure est nulla.per extrauagantē Martini.4. que inseritur in Rica de priui.

¶ A quibus peccatis possunt tales deputati absoluere? R. φ ab omnibus a quibus possunt sacerdotes parrochiales a iure. Et licet episcopi possint sibi vel per constitutiones aut ex consuetudine reseruare casus ita φ curati absoluere non poterunt: tamen prefati fratres bene absoluent.τ facit ad hoc qd no.Bui.in.l.priuilegia.C.de sa.san.ecclesie.τ sequitur Pa.in.c.super specula.ne cle.vel mo.vbi dicit φ reuocato priuilegio bonoñ.nō est reuocatum p hoc priuilegium studij señ.quāuis sit concessum ad instar boñ.q: iam ius ē quesitum studio señ.hoc idē patet per verbum.d.Cle.dudum.vbi dicit a iure.ergo veniunt omnes casus pter illos quos ius reseruauit specialiter episcopis. Nec ob.motiua Jo.mo.in gl.d.cle. q: cum dicit φ in re sua quilz potest facere quod vult: dico verum nisi superior ad quē pertinet principaliter aliter velit disponere: vt ē in proposito. Item cū dicit φ si eps potest artare ordinariam multo magis eꝑordinariā.nego.pño φ ptās pfatoꝝ fratꝝ sit eꝑordīaria: imo ē ordiaria surgēs a pfata cle.dudū: vt tz zen.τ Lau.i.d.cle.dudū. Itē posito φ sit eꝑordīaria: veꝝ ɔcluderet si ptās pfatoꝝ eēt ab epo: sz cū sit a papa: vt dictū ē: ñ pt iferior tollē ɔcessa p supiorē.21.di.iferior.Cle.ne ro.d elec.alī possēt tot cāus reſuari φ ī totū tollerent istō puilegiū fratꝝ: qd eē ñ pt.c.φto.d pui.nec his obuiat rō sua.f.ne idē sbditus cēseat diuerse cure: q: ex h nō seqt φ sit diuerse: sz hñ sub ordiate cure: vt pz ī q̄tidiāis ɔcessiōib' tā pape φ epoꝝ. Itē cū dic ñ ē iuf ɔcessū qd iure reuocatū ē. Dico h veꝝ ī iure cōmuni: nō āt quod reuocatur in iure ꝓuinciali vl synodali: nisi q̄ ad ɔtermiatos subditos.

Item cū dicit q̄ parrochiani nō sūt ex
ēpt: lʒ fratres sint. c. perēptionē. de pri
ui. li. 6. Concedo: sʒ nō sequit̄ ex h̄ q̄ n̄
possit absolui ab oib⁹ exceptis a iure
reseruatis episcopis: q: sicut nec pos-
sūt impediri quin cōfiteant̄ p̄latis fra
tribus ita q̄ nō absoluāt̄ scd̄m eorum
auctoritatem per regulam . accessorium
de regu. iur. libro. 6. q: auctoritas re-
spicit fratres: non subditos episcopi
quam in actu possunt exercere quan-
do adest materia debita: que est quo-
runcunq̄ volentium confiteri de dio-
cesi. dicta Cle. dudum. Itē cum conclu
dit non absoluat frater quod nō absol
uit curatus. verum diceret nisi ei p̄ ali
um supiorē esset concessū: vt in istis est
Non obst. Cle. religiosi: de p̄uile. q̄ nō
absoluant in casib⁹ sedi apostolice aut
locoꝝ ordinariis reseruatis: quia sub
itelligit̄ quo ad casus episcopales a iu
re non a statuto vl' a consuetudine: q:
cum excludantur per . d. Cle. dudum.
sic oportet ista similiter eos excludat
ne leges ludibrio fiant. l. fi. §. vbi autē
C. de bo. que li. ꝛ iura iuribus sunt cō
cordanda. l. vnica . C. de inoffi. do . de
elec. cum expediat. li. 6. Et sic firmit̄ te
ne in conscientia: sicut etiam h̄ idē te-
net Jo. ā lingna. in. d. c. ōis vtriusq̄
sex⁹. nisi qn̄ alicui casui essʒ snīa ex ipo
facto annexa p̄ statutū et ep̄is reserua
ta: q: tc̄ absoluere non possent. Itē qn̄
videret expedire saluti aīe alicui⁹: vel
alioꝝ aliqnē mittere ad supiorē: tūc lʒ
possʒ absoluere mittēd⁹ ēēt: q: debem⁹
ēē coadiutores coꝝ. Et ā h̄: ꝛ q̄ sūt cas⁹
ep̄is a iure reseruati. vide. ā . Casus. i.
29 ¶ Utꝝ p̄lati fratres possint p̄ ep̄os ā
p̄latos admitti sine accessu ministroꝝ
ꝛ hmōi ad petēdam licētiā ꝛ p̄sētatio-
nē electoꝝ. R. Hosti. ꝛ Inno. vt refert
Dire. q̄ sic. si pcedit de volūtate vtrius
q̄ ptis: ar. l. cū pater. ff. de pac. do. vn̄
si admittūt̄ ac si esset obseruata prefa-
ta forma a prelatis eand̄ habebunt au
ctoritatē sicut si seruata fuisset. Si ve
ro solum concedit licentiā audiendi cō
fessiones suoꝝ subditoꝝ: tunc non pos
sent absoluere nisi inquātū prelati eis
concedunt et possent sibi quot vellent
cas⁹ reseruare: q: tc̄ nō absoluūt aucto-
ritate. d. Cle. dudū. sʒ ex mera ɔcessiōe
p̄latoꝝ. Uerūtn̄ est q̄ tales ex sola licē
tia admissi solēt vbiq̄ subditos taliū
p̄latoꝝ audire sicut ꝛ ipi p̄lati: nec du-
rat talis auctoritas nisi ad eoꝝ bn̄pla-
citū: q̄d no. bn̄. ideo sint cauti confesso
res vt qn̄ non seruata p̄fata solēnitate
petūt licētiā audiēdi ɔfessiones rogēt
p̄fatos p̄latos slr̄ q̄ velint eos admit
tere ac si esset seruata prefata forma si
auctoritatē p̄fate. Cle. volūt habere.
¶ Utꝝ ex ɔsuetudie possit iduci vt q̄s 30
cōfiteatur ad libitū cui vl't. R. vt i. c. si
ep̄s. ā pe. ꝛ re. li. 6. q̄ nulla ɔsuetudine
possʒ itroduci: vt q̄s eligat sibi ɔfesso-
rem sine sui supioris lcīa: itelligo aut
tacita: vt puta. q: vident et tolerāt cuʒ
possint p̄hibē: aut exp̄ssa. Dicit tn̄. Pa
i. c. ɔq̄uerēte. de offi. or. veꝝ q̄ ad subdi
tos: sʒ quo ad existētē i dignitate noie
dignitatis possʒ p̄scribere hāc curā: et
fieret p̄p̄us sacerdos sʒ Ho. ꝛ allegat
c. dudū. el. 2. de elec. ꝛ. c. cū olim. de pre
scri. et ē verum post prescriptionem.
¶ Utꝝ sacerdos p̄rochialis debeat fa 31
cilit̄ dare licētiā suis subdit̄ alteri ɔfi-
tēdi. R. S. Tho. i. 4. di. 17. q̄ q: multi
sunt adeo ifirmi q̄ poti⁹ sin̄ ɔfessione
decederēt q̄ ɔfiterēt̄ tali p̄sbytero: ideo
dare dʒ. Un̄ illi q̄ sunt nimis soliciti ve
ɔsciētias subditoꝝ sciāt: m'tis laqueū
dānatōis iniiciūt: ꝛ p̄ ɔñs sibi ipsis. h̄
S. Tho. Q̄d credo veꝝ nisi quādo pp̄
hoc solicitāt scire ne alios inficiāt: aut
vt ceteri h̄ sciētes maḡ a pctis p̄seruē
tur. dʒ tamē exigē specificatiōeʒ illi⁹ cū
q̄ vl't ɔfiteri: ꝛ si ē eq̄ bon⁹ sic ip̄e ɔce-
dat. Si xo nō ē eq̄ bon⁹ nō dʒ dare. Et
si ille ɔfessor ad quē vl't ire hʒ alio mō
auctoritatē audiēdi: tc̄ dicat sibi q̄ nō
expedit ꝛ iducat vt nō vadat: sʒ si vult
ire reliquat eū arbitrio suo: q: sibi nō
iputabit̄ alias sic si male ɔfitetur.
¶ Utrum sit credendum dicenti se ha- 32
bere licentiam a suo p̄lato confitēdi al
teri. R. secundum Ri. in quarto. di. 17.
ar. 3. q̄ sic. ꝛ similiter dicenti se esse con
fessum. Ratio q: cognitio in foro peni
tentie depēdet a voluntate subditi: id̄
dʒ eū reputare idoneū ad eucharistiaʒ
sumēdā si se asserit penitētē ꝛ legitime
cōfessū ei q̄ potuit absoluere. Si tn̄ sa-
cerdos haberet aliq̄ signa p̄babilia q̄
ille nō diceret verū nō teneret̄ eū crede

re:nisi faceret fidem sufficiēt ei:nō dico
q͞ sit vere penitēs ⁊ vere confessus: q:
ista non cadunt sub probatione:sed q͞
illi vł illi ē confessus q̄ eū potuit absol
uere. Fallit hoc ī excōicato cui nō tene
tur credere nisi ꝓbet se absolutum ⁊ ī
illo q̄ habet ꝑseuerantiam in peccato:
vtputa qui tenet concubinam ⁊ hmōi

F ¶ Utrū illi q̄ confitenť illis q̄b⁊ datur
licentia a pappa vł legato:aut epō au
diēdi confessiones:vel q̄ habent licenti
am a ꝑdictis eligēdi sibi cōfessorē sal
tē semel ī ãno teneãť cōfiteri ꝓprio sa
cerdoti parrochiali. R͞. glo. Ber. i. d. c.
omnis. tꝫ q͞ sic:ꝫ male ⁊ false ꝭm cōiē
doc. ī. d. c. omnis. ⁊ ī. c. 2. de pe. ⁊ re. li. 6.
Sufficit enī licentia alteri⁹ eoꝝ vel sa
cerdotꝭ ꝑrochiałꝭ ꝭꝫ Jo. an. ī. d. c. 2. Mł
to forti⁹ non teneť si sunt cōfessi epō ꝓ
prio:q: dr ꝑrochialis ꝑsbyter. ī. c. null⁹
de ꝑrochijs. ⁊ ī. c. 2. 9. q. 2. Et q̄cunq3 al
ter teneret ēēt temerari⁹:vt pꝫ ꝑ extra
uagãtē. Jo. 22. q̄ incipit. Uas electōis
que dãnat ꝑdictaꝫ opi. Ber. Cū hñtes
licētiã a ꝑdictis possint ēt iuitis ⁊ ꝯdi
cētibꝫ parrochialibꝫ ⁊ sacerdotib⁹ eoꝝ
subditos absoluere. Et vt dicit sãctus
Tho. ī q̄dã q. de quoł. q͞ non pōt aliq̄s
auctoritate cuiuscunq3 hoīs cōpelli ad
cōfitēdū peccatū q̄ꝺ alteri cōfessus est
q̄ eū absoluere potuit:q: cōfessio pctō
rū ē quoddã sacramentale diuino īpe
rio subiacens nō hūano. Addo tñ cuꝫ
S. Bo. in. 4. di. 17. q͞ si sacerdos ꝑro
chialis ē bon⁹ ⁊ idoneus:bonū est con
silium q͞ remittanť ad eū a quocunq3
audianť:nō tñ necessariū est:nec opor
tet q͞ illa peccata a q̄b⁹ sunt vere a ta
libus absoluti iterū cōfiteãť:ꝫ possēt
ea tacere ⁊ alia occurrētia cōfiteri. Et
dic ēt q͞ tutius ē cōfiteri ꝓprio parro
chiali sacerdoti vł ꝑlato q̄ alteri ꝑ mł
tas deceptiones ⁊ illegitimitates que
sunt ī alijs deputatis. vñ sꝑ consulo q͞
nemo dimittat ꝓpriū ꝑrochialem pro
alio deputato:nisi clare ꝯstet eū quem
eligit ēē bone conscientie ⁊ debite ꝑi
tie ⁊ melioris q̄ ꝓprius parrochialis:
q: si inest aliq̄s defectus ī parrochiali
mag̃ excusať subditus ei cōfitēdo q̄ al
teri:cū superiores eū īstituēdo pro suf
ficiente eū approbare videantur.

G ¶ Quid si aliq̄s vłt sepius confiteri in
ãno nūq̄d sacerdos parrochialis te
neť eū totiēs audire. R͞. ꝭm. Ri. ī. 4. di.
18. q͞ sic de necessitate ꝑcepti:si ille q̄
vult confiteri de necessitate hꝫ ꝯfiteri.
Si ꝟo nō teneret de precepto confite
ri:nec sacerdos ꝑfatus obligaretur eū
audire nisi de consilio. Addit tñ Ri. q͞
si subditus vult pluries confiteri ⁊ sa
cerdos noluerit audire q͞ tūc talis libe
re pōt confiteri alteri confessori: ⁊ ille
pōt eum absoluere nisi eius sacerdos
eū ad determinatū confessorem mise
rit:q: si non vult eū audire:nec alium
determinatū assignare:videtur eū ta
cite ei licētiam dare:vt ꝓ illa vice alte
ri confiteať cui voluerit. Sꝫ sic elect⁹
nō poterit absoluere nisi ab hijs a q̄b⁹
ꝓprius sacerdos potuisset.

C Onfessio 4. q̄ ad q̄litatē illi⁹ cui fienda est circa q̄ꝺ queritur.

¶ Qualis debet esse ꝯfessor. R͞. q͞ dꝫ 1
habere. 5. Prio bonitatē vite. ī. vt ñ sit
ī pctō mortali. de pe. di. 6. c. i. Uñ erñs
ī pctō mortali qñ absoluit penitētē ni
si ipe d̄ sua mortali cłpa peniteat ꝗuiť
peccat ꝭꝫ. S. Bo. in. 4. di. 19. imo mor
taliter. ꝭm Dir. 15. li. i. ar. d. c. i. vide q̄ꝺ
s̄. dixi. Cleric⁹. 8. §. i.
¶ Sꝫ nūq̄d tali scienter ꝯfitēs peccat 2
mortaliter. Dic vt. s̄. Clericus. 8. §. 2.
¶ Scđo dꝫ hře sciam. Sꝫ quãtã sciaꝫ 3
debeat hře necessario. R͞. ꝭm. S. Bo. ī.
4. di. 17. ⁊ eliciť ex. c. nulli sacerdotum.
38. di. q͞ tantã sciam dꝫ hře q͞ sciat di
scernere ī pctis cōibus q̄ꝺ veniale ⁊ q̄ꝺ
mortale ⁊ q̄ꝺ sciat sēꝑ ad q̄ pctã sua po
testas sua se pōt extendere. Rō:q: alia
pñia ꝑ mortali:alia ꝓ veniali est impo
nēda. Itemq: si esset aliquod peccati
genus ad quod non posset manum ex
tendere nisi hoc cognosceret in pericu
lum anime eius audiret confessiones
et etiam confitentium. Unde homies
qui hoc cognoscunt tenentur consule
re discretos:alioq̄n vterq3 peccat gra
uiť. Et hoc voluit dicere Aug. de pe. d.
i. q̄ vłt. Est ⁊ alia scia qua q̄s scit ꝑ ha
bitū acquisitū discernē īt ꝑplexitates
pctōꝝ:⁊ hec ē de bene ēē. In talib⁹ enī
sꝑ dꝫ securiorē viam eligere:et sapien
tes consulere. hoc ex. S. Bo. et hoc te
ne:quanuis diuersi diuersa dixerint
sup hoc

sup h. Aduerte tñ φ si dubiũ ꝓcedit cir
ca aliqd faciẽ.vł dandũ:vel penã sub
eũdã:tũc benignior opi.ẽ eligenda.ff.
de eo qd cer.lo.l.qd si ephesi.Uñ in.c.
fi.de trãsac.dr.In his sup quib' ius nõ
inuenitur expressum,pcedas equitate
huata sẽp i hũaniorẽ ptẽ declinãdo hꝫ
φ psonas:cãs:loca:ꝛ tempora videris
postulare:hec ibi. Hoc idẽ tꝫ Bar.i.l.
oẽs populi.ff.de iusti.ꝛ iur. nisi forte
esset aliquid faciendũ qd facilit posset
expediri. Si vero dubiũ esset vt absti
neat:tunc securior pars est eligẽda.s.
abstinere. Pur si diuersitas esset inter
doc.ꝛ penitẽs ex aliq̃ rationabili cau
sa vł adherere vni opi.non ẽ sibi dene
ganda absolutio:sꝫ sue cõsciẽtie relin
quẽdum. Quid autem sit dubiũ ꝛ opi.
ꝛ quid fiendũ in his:vide ifra. Dubiũ
ꝛ Opi. Simil̃r ꝛ sacerdos non dꝫ asse
rere mortale id de quo nõ ẽ certus: ne
iniiciat laq̃os alteri:nec tenet de singu
lis q̃ audiuit determinare si sunt morta
lia vł nõ:sꝫ de q̃bus ẽ claꝝ nõ de q̃bus
sũt varie opi.vel ẽt ipe penitẽs nesciat
exprimere mẽtẽ suã circa consensũ vel
moram. Hen.tñ in quol.sic distinguit:
φ peccata sũt in duplici genere. Queda
iõ:q: prohibita alr non essẽt mala:vt nõ
audire missã in festo et hmõi q̃ sunt de
iure positiuo mero:ꝛ talia dꝫ scire ꝯfes
sor:nisi habeat cãm rõnalem q̃ eũ excu
set:puta q: absẽs ꝛ hmõi. Alia sũt pec
cata:q: de se sunt mala:vt ea q̃ sunt ꝯ
ius diuinum:ẽt si ab homie non sunt
ꝓhibita.ꝛ hoꝝ q̃dam sunt capitalia.s.7.
q̃si clemẽta:ꝛ ista dꝫ scire de necessita
te. Quedam sunt species capitalium:
vt illa que recipiunt horum ꝑdicatio
nẽ:vt fornicatio:ebrietas:ꝛ huiusmõi.
Nã fornicatio luxuria ẽ.ebrietas gula
ẽ. Et hoꝝ spẽs q̃dam iportãt malũ de
substãtia sui act':eo φ stati noiata ha
bẽt anexum malũ:vt fornicatõ:ꝛ talia
ꝯfessor tenet scire vtrũ sint mortalia vł
nõ. Queda de substãtia sui act' nõ hñt
dformitatẽ:sꝫ ex libidie faciẽtis:sic co
gnoscẽ vxorẽ ꝓpriam nõ ẽ pctm̃:sꝫ libi
dĩe sic ẽt ẽ mortale qñ excedit limites
matrimonii.s.ẽt si nõ ẽet sua:ꝛ talia n̄
dꝫ φ de necessitate ꝯfessor sciat vtrũ sit
mortalia vł venialia. Alia sunt pctã q̃
sunt filie pctõꝝ capitaliũ:vt illa pecca
ta quoꝝ fines eminant ꝛ ordinant ad
fines capitalium:sicut dol':acquisitio
rei iniuste ꝛ hmõi:ꝛ de talibus nõ ordi
narius non tenet scire vtrũ sint mor
talia vel non sꝫ curatus ordinari': vt
eps:archieps:ꝛ ceteri supiores tenent
scire:q: tenent purgare ꝑficere:ꝛ illu
minare alios. Et iõ nouũ ꝛ vetus testa
mentuꝫ tenet scire.hec ille. Caueat igr
cõfessor ne sit ꝓceps in dãdo sniam de
mortali vbi sũt varie opi.doc.sic d deci
mis soluendis vbi non ẽ cõsuetudo de
locis. Januc.sꝫ cõsulat sp qd sibi tuti'.
nec moueat pp dictũ vnius doc. nisi rõ
nabilr:vt dicam infra. Opinio.§.1.
¶ Sꝫ q̃d si cõfessor pp suã ptiã dubi 4
tat d aliq̃ ꝛc.φ optimũ qd possit ẽe in
ꝯfessore ẽ scire dubitare.vñ nisi sciat p
certo se legisse dcisionẽ alicui' cas':vł n̄
hẽat rõnes euidẽtes:sp dꝫ dubitare et
pitos consulere:vł ipe de nouo studẽ:
dicẽdo pctõri vt reuertat:q: vł melr
vidẽ:vł saltẽ si h nõ põt facẽ:absoluat
penitẽtẽ iq̃tũ sua auctoritas se extẽdit
ꝛ iponat ei φ cõsulat pitos:ꝛ dliberet
facẽ q̃cq̃d faciẽdũ ei fuerit declaratũ:
ꝛ sufficit.ꝛ p h faciat in ar.c.si q̃s post
tus:ꝛ.c.nulli'.d.pe.dist.7.vbi q̃uis de
tali dubitet:tñ absolutio non negatur.
De q̃ autem culpa teneat confessor vi
de infra. Culpa.§.5.
¶ Tertio dꝫ hře charitatẽ erga penitẽ 5
tẽ vt cũ iterroget ꝛ istruat.d.pe.di.5.c.
1. An aũt de necessitate teneat facẽ in
terrogatiões ꝛ quomõ:vide infra iter
rogationes.in.prin.ꝛ per totum.
¶ Quarto dꝫ hře pietatẽ icompatiẽdo 6
pctõri benigne eũ consolãdo:ifũdendo
vinũ ꝛ oleũ:vt dr.l.d.c.ois.vt poti' ve
lit saluũ i purgatorio:φ nimiã penitẽ
tiã iponẽdo desperatũ i iferno.nec exi
gat iuramentũ vł ꝓmissionẽ a peniten
te:nisi in casibus in q̃bus ius ita vult:
ẽt si videat φ n̄ implebit q̃ sibi iponet.
Sed pone φ presbyt prochial hẽat ali
quos prochianos surdos mutos vł fu
riosos ꝛ hmõi: ꝛc.φ dꝫ facẽ posse suuꝫ
vt iducat eos ad ꝯtritõnẽ ꝛ penitẽtiã:
scdm̃ φ est possibile.s.signis aut nuti
bus ꝛ hmõi:ꝛ si nõ põt ꝑficẽ oret deuꝫ
pro ipis:ꝛ faciat orare populuꝫ vt dñs
eos illustret.ꝛ cũ nihil omiserit de cõdi
gẽtib':nõ iputabit ei.facit de cõse.di.4.

solet qri:τ.45.di.ephesis.

7 ¶ Quid si eger petat p̄sbyterū: τ anq̄ adiungat pdit loq̄lam vł efficit furiosus. R̄. q̄ vel ad nutū ifirmi vł ad testimoniū eoꝝ q̄ ip̄m audierūt petē penitentiam vel p̄sbyterū dꝫ ei q̄cq̄d pōt humanitatis impendere absoluendo vł recōsiliādo. τ si pōt sine periculo ori eius eucharistiam ifūdēdo. τ sufficit vnus testis in hoc:cū nulli fiat p̄iudicium.

8 ¶ Utꝝ adiudicat⁹ morti petēdo pn̄iaꝫ sit absoluēd⁹. R̄. q̄ sic τ debēt ꝯpelli officiales vt h̄ pmittāt:τ cogi ecclesiastica cēsura. Cle.cum s̄m.de.pe. et re.

9 ¶ Quid si sacerdos scit ipedimētum i matrimonio alicui⁹ sui pꝛochialis et hmōi. R̄. s̄m Mo.ti.peītētia.7.q̄ si potest pbari tenet sibi reuelare:q꞉ cuꝫ sit eius p̄lat⁹ tenet ad illō p̄ceptū. Ma.18. Si peccauerit in te frat̄ tu⁹ τc. Si aūt pbari non pōt:lꝫ sciat n̄ tenet ei dicere: nisi credat q̄ laboret ignorantia crassa τ supi̅a:q̄ eū nō excuset: vł qn̄ pbabilit̄ credit q̄ parati erunt acq̄escē consilio bonoꝝ sup h̄. In his duobus casibus tenetur ei reuelare:alius non. Immo ego credo q̄ grauiter peccaret aliter reuelando:q꞉ esset occasio pcti.

10 ¶ Quinto dꝫ habere potestateꝫ absoluendi s̄m q̄.s̄.dictum est.

11 ¶ Sꝫ quid de cōfessoribus illis q̄ vel de iure non tenēt bn̄ficiū vel sunt itrusi:aut excōmunicati:vel nō hn̄t licētiā audiendi τ hmōi. R̄. q̄ quātū ē ex pte taliū sacerdotū decipiunt aīas:cū non possint nec ligare nec soluere. de parrochi.c.null⁹. Sꝫ quo ad ꝯfitentes distiguendū ē:q̄ aut hn̄t iustam cām ignorātie:et sic sūt absoluti q̄ ad deū q̄diu talis ignorātia durat:sꝫ si postea h̄ sciant s̄m Inno.tenet confiteri iterū sacerdoti legitio q̄ eos possit absoluere. ar.d.c.oīs:τ d̄ p̄s.nō bap.c.veniēs:Distiguo tn̄ hic s̄m Pe.de pal.i.4.di.17. q̄ si ipedimentum ē iuris diuini:puta q꞉ non ē baptizatus vel non ē ordinatus:sic lꝫ quo ad deum sit absolut⁹ cōfessus tali q̄diu ignorātia durat tn̄ cū scit tenet verū confiteri legitimo ꝯfessori:nec papa posset disponere de contrario. Si vero impedimentum est iuris positiui: tunc aut talis cum quo ē confessus habebatur communiter pꝛo prelato:puta quia erat in possessione et confirmatus per superioꝛeꝫ:licet nō legitime obtinuerit beneficium et confessus est quis tali tanq̄ suo p̄lato: q꞉ sic reputabatur communiter:et sic ip̄e credebat ex ignoꝛantia facti:et tali cōfessus non tenetur iterare confessionē licet postea sciat nō fuisse legitime positum. Si vero ex ignoꝛātia iuris hoc prouenit:vtputa quia vidit eum verberare clericum:sed non putabat excōmunicatum et huiusmodi:sic tenetur secundum eundem Pe.reiterare. τ ita tenent doc. τ glosa vltima in.c.nihil.d̄ elec. Et ita est verum de iure antiquo. sꝫ hodie dic q̄ confessus scienter etiaꝫ cum eo qui est suus pꝛelatus q̄uis sit excommunicat⁹ vel suspensus nō tenetur iterare:vt infra. Excōicatio.8.§.5. Si aūt nō erat ꝯfirmatus sꝫ intrusus: sic tenetur iterare ꝯfessionē factā tali postq̄ scit s̄m Pa.i.d.c.nihil. Et ad.l. barbarius.ff.d̄ off.pꝛe.dicit q̄ loq̄t qn̄ talis ponit i officio a supioꝛe. h̄ tene in ꝯfessis cū suo p̄lato. Sec⁹ i ꝯfessis cuꝫ extꝛordinariis volūtarie electis:sic sunt religiosi:q꞉ postq̄ sciūt de ipedimento credo teneātur iterare ꝯfessionē s̄m q̄ tenet Inno. vt.s̄.dictū est.

¶ Utꝝ sacerdos debeat absoluere eū q̄ n̄ vłt ab aliq̄ desistere qd̄ ip̄e ꝯfessoꝛ credit moꝛtale ēe. R̄. s̄ꝫ Sof.i quol.9. q̄ si ē cert⁹ moꝛtale ēe:q꞉ nulla diuersitas ē iter doc.de h̄ nullomō dꝫ eū absoluere. Si ṽo nullomō ē certus:q꞉ ē dubiū int̄ doctoꝛes τ diuersa opinio: tūc si ē oꝛdiari⁹ ei⁹ tenet eū absoluere. τ si ip̄e ꝯfessoꝛ nō pōt foꝛmare sibi conſciam q̄n sit pctm̄ i diuersitate doctoꝝ tūc nihilomin⁹ dicat ei ꝯsciam suā et iformet vt ꝯsulat peritos:τ disponat facere qd̄ tenet τ absoluat eū. et si pure penitēs nolet agnoscere tale q̄d pctm̄: nihilominus absoluat: q꞉ h̄ pcedit ex rōe τ n̄ ex pteruia:q꞉ oꝛdiari⁹ dꝫ sequi cōe iudiciū ecclie:nō suū. Si ṽo nō est oꝛdiari⁹ dꝫ seq̄ ppꝛiū iudiciū: et iō si credit moꝛtale τ n̄ pōt d̄ponē ꝯsciam nullo mō pōt eū absoluere sine peccato. 12

c Confessio.5.q̄ ad absolutionem

Queritur quomodo debeat fieri absolutio i foꝛo pn̄ie a peccatis: R̄. q̄

R.ꝙ pmitti dꝫ Misereat tui ꝛc. Indul
gētiā ꝛc. ne effect⁹ sacri ipediat ex pte
penitētis: Postea dicat. Ego te absol-
uo ab oibus peccatis tuis. In nomine
pris ꝛ filij ꝛ spūs sctī. Sꝫ nūqd supra
dicta oia sunt necessaria? R. ꝙ nō: nisi
Ego te absoluo ab oib⁹ peccatis tuis.
In noie pris ꝛc. ꝺm Jo. de notó. in. 4.
di. 18. q. 5. Dicit tñ Tho. in quadaꝫ. q.
de q̄l. ꝙ laudabiliter addit cōfessor. qc
q̄d boni feceris sit in remissionē tuoꝝ
pctoꝝ. Et ad h̄ addit Ho. ꝛ q̄cq̄d mali
passus fueris; q: sic iniūctū a sacerdote
valet tali ex duob⁹: videlꝫ ex vi opis et
clauiū: ꝛ iō iponatur penitēti ita ꝙ in-
telligat, nō secrete: vt faciūt aliq̄ q̄ per
modum absolutionis illud dicūt; quia
sic nō vꝫ nisi ex vi operis.

1 ¶ Utrū absolutio debeat fieri ante in
iūctionē pnie siue satisfactiōis? R. ꝙ si
pꝫ i Cle. dudū. ꝺ sepul. ꝛ ibi Jo. an. Nā
p:io dꝫ audire ꝯfessionē: scḋo iponere
pniaꝫ: tertio absoluet sacerdotr. Attñ qḋ
fit icōtinēti vt in eē. C. de pac. l. petēs.
iō nō obesset si absolutio pus fieret et
post pnia iniungeretur.

2 ¶ Utrꝫ sacerdos p:ochial possit absol-
uere ab oib⁹ suos subditos? R. ꝺꝫ coiter
doc. i. c. de⁹ q̄. de pe. ꝛ re. ꝙ sic ꝺ iure ab
oib⁹ pctis ꝙ̄ꝙ̄ grauib⁹: except. his que
resuāt i iure epis aut supio:ib⁹: vel q̄
ex cā lrīa sūt eis spālr iterdicta. ar. ꝺ. c.
de⁹ q̄. cui⁹ supscriptō dicit. Epo ꝛ fra-
trib⁹ ei⁹. i. sacerdotib⁹. Et q̄ pcta reser-
uāt vide. ꝫ. Casus. Idē dic ꝺ excōmu
nicatiōe: vt. ꝫ. Absolutio. p:imo.

3 ¶ Quid de his ꝯfesso:ib⁹ q̄ de lnia sa-
cerdotū parrochialiū vel alioꝝ p̄latoꝝ
audiunt ꝯfessiōes? R. ꝙ nō possunt ab
soluere nisi ab his que eis cōcedūt. Et
aduerte ꝙ maiorē aucto:itatē nō pñt
eis dare ꝙ̄ habeāt ipi p:ochiales sacer
dotes dātes licētiā aut alij. c. nemo. de
reg. iu. li. 6. Excipe fratres mio:es ꝛ p̄
dicato:es ꝛ electos ab his q̄ ꝺ iure pñt
eligere cōfesso:es. de quibus dic vt. ꝫ.
Confessio. 3. §. 7. ꝛ. 8.

4 ¶ Utrꝫ officiales epi hēant aucto:ita-
tē i penitētijs casuū epaliū? R. ꝺꝫ Ho.
i sū. ti. de pe. ꝛ re. ꝙ nō pñt absoluē in
fo:o pnie: sꝫ tñ i fo:o cōtētioso: nisi eis
expsse hoc cōcedat. Fallit hoc i vicario
ḡnali epi qui ēt si non sit sacerdos pōt
hoc alijs delegare: nisi sit expsse phibi
tū. ar. de pcu. c. petitio: ꝛ. 93. di. c. fi.

¶ Utrꝫ eps ꝯmittēs alicui suā aucto:i- 5
tatē generaliter audiēdi cōfessiones:
ex hoc intelligatur ꝙ possit absoluere
a casib⁹ epo spāliter reseruatis? R. ꝙ
nō: q: i generali cōfessione nō veniunt
illa q̄ nō esset q̄s verisimiliter spālr cō
cessurus: vt i. c. si eps. de pe. ꝛ re. li. 6. ꝛ
de re. iu. i generali. li. 6. ꝛ de of. vi. c. vl.
cū suis cōco:. Sed si aliquē casuꝫ spā-
liter reseruatuꝫ specifice cōcedat cum
clausula ḡnali: tūc ꝺm potest absolue-
re ēt de nō exp:essis ꝺm ꝙ eps pōt de
iure. ar. c. qui ad agendū. de p:ocu. li.
6. nisi casus eēt adeo grauis ꝙ verisilr
nō venit i tali ḡnalitate: sicut de iiecti
one violēta i personaꝫ ecclesiasticaꝫ. de
quo i. c. peruenit. de sen. ex. q̄ nō venit
nisi exp:imatur ꝺm Jo. mo. i. ꝺ. c. q̄ ad
agendū. Ego tñ credo ꝙ i fo:o aīe i ta
li ḡnalitate ēt si nulluꝫ exp:imat pōt ab
soluere ab oibus q̄ verisilr cōcessisset i
spē: q̄a verba ḡnalia sūt ḡnaliter acci-
piēda. de deci. ad audiam. p̄sertiꝫ i fa-
uore salutis aīaꝝ quo nihil ē fauo:abi
li⁹. 24. q. 3. si habes ꝺ pe. ꝛ re. ne p dila

¶ Utrꝫ eps ꝯcedēs lniaꝫ alicui ꝯtiōe: 6
vt eligat sibi cōfesso:ē idoneū: eo ipso
ꝯcedat lniaꝫ absoluēdi a casib⁹ suis di
cto ꝯfesso:i electo? R. ꝙ nō: nisi h̄ exp-
mat vt euidēt ꝯstet p alia sig̃ ꝙ hm spe
cialē voluit ꝯcedē. c. si eps. ꝺ pe. ꝛ re. li. 6.

¶ Utrꝫ vn⁹ sacerdos possit absoluē et 7
alius audire? R. ꝙ nō: q: sacra nō sunt
diuidēda. ar. 23. di. quo:undam.

¶ Utrꝫ ppus sacerdos pōt absoluē eā cū 8
q̄ peccauit? R. ꝺꝫ Ri. i. 4. di. 17. ꝙ sic. In
tellige nisi sit casus reseruat⁹ p supio:ē.

¶ Itē si nō iminet periculuꝫ aut ex p 9
te sacerdotis, aut ex pte mulieris pp coꝝ
fragilitatē. Uñ si imiet tale piculū nul
lo mō ꝯfiteat: sꝫ petat lniaꝫ alteri ꝯfitē
di: quā si nō vult dare maliciose pōt ni
hilominꝰ alteri cōfiteri. Meli⁹ tñ face
ret si eā ad aliuꝫ cōfesso:eꝫ mitteret cū
quo magis verecundaretur.

¶ Utrum confesso: audiens peniten- 10
tem qui habet casuꝫ a quo nō pōt euꝫ
absoluere possit eum absoluere a casi-
bus pertinētibus ad se: ꝛ postea remit
tere eū ad supio:ē p absolutōe alioꝝ p
tinētiū ad ipꝫ? R. ꝙ lꝫ i hoc fuerit opi.

tamen hec est verior quã tꝫ Hen. de gã. in quol. q. 20. ꝙ sic. Et ita suat curia ꝛ cois ꝯsuetudo. Uñ peītens dꝫ oīa ꝯfite ri integre de qb⁹ est memor: ꝛ sacerdos absoluet a quib⁹ põt: ꝛ postea remittet eum ad superiorẽ vt absoluat eũ a reli‑ quis. Ratio: qꝛ ꝑ ꝯfessionẽ factam infe riori oīa pctã sunt ꝯfitẽti remissa: ꝛ iaꝫ pctõrẽ absolut⁹ a deo. Absolutio xõ sa‑ cralis fiẽda ꝑ ecclĩã duo facit. vnuꝫ qꝛ ptẽ debite satisfactõis dimittit. Aliõ qꝛ absolutuꝫ eccl'ie militãti a q̃ ꝑ pcm̃ su um sepatus fuerat recõsiliat. Omis ei mortaliter peccãs q̃tum ad se a coione sacrop ꝛ eccl'ie separatus ẽ ꝛ excoicatus Nunc aũt neutri hop repugnat separe absolouẽ ꝛ facer eã ꝑ ptes. Satisfactõ em̃ ꝑ ptes bñ põt iniũgi. põt ei sacerdos dicere facias hoc vsqꝫ ad. 8. dies et po‑ stea reuertaris ad me ꝛ iniungã tibi re siduũ. Silr recõsiliatio potest fieri per partes: sicut pꝫ de excoicato pluribus excoicatõib⁹ qui põt absolui ab vna po stea ab alia. c. cum ꝓ cã. de sen. ex. ꝛ idẽ glo. in. c. officiȷ. e. ti. ꝛ gl. in. c. ex pte. de off. or. Uel põt dici ꝙ ṗma absolõ cum scõa est vna: ita ꝙ ṗma sit sub ratihabi tione de sa subseqñda: ita ꝙ factum in pria suspẽdit nec hꝫ effectũ donec veni at sa: ꝛ tũc sa agẽs in ꝓpa xtute prie ꝑ cedẽtis agit totũ qõ vnica absolutõ de oi bus agere deberet: ꝛ sic ratificat ṗmã: i mo nulla cũ ista vnica simplr ꝛ idiuisa reputabit. Et q̃ꝙ ita sit non dꝫ in ṗma absolutione aliq̃ conditõ apponi, de sa seqñda: neqꝫ in sa de ṗma: qꝛ de iure sb intelligit vt non sit necesse ꝙ exprimat hec ille. Et subdit vep fore: dũmõ dispo nat penitẽs ire ad supiorẽ: alias si vide ret eum rebellẽ de nullo dꝫ eũ absoluer qꝛ iã ipenitẽtẽ eũ oñderet. Et. i. q. 31. sb‑ dit ꝙ si iferior absolueret sub ꝯditõe. i. si de illis absoluat ꝑ supiorẽ: vl ad tp̃s s. quousqꝫ superior⁹ absoluet ꝙ nõ vale‑ ret absolõ. In. q. 32. dicit ꝙ si supior cõ‑ mitteret iferiori tali mõ vꝫ ꝙ absoluer possit sb tali ꝯditõe: ꝙ ẽt sibi ꝯfitear: ꝙ valꝫ talis ꝯmissio: ꝛ põt fieri: qꝛ ꝯfessio nihil aliõ est q̃ ligamis oñsio ꝛ idẽ liga mẽ pr. h⁹ põt oñdi: ꝛ tũc nõ hꝫ vigorẽ pri ma ꝯfessio nisi sub ꝓposito faciẽdi saꝫ sed si postmodũ ꝯfiteri supiori renuerit q̃ dimissa sunt nõ redeũt sꝫ nouũ crimẽ

incurrit. ꝛ si dictã ꝯditõeꝫ acceptat: dꝫ eã absoluere sine oi ꝯditõe apposita ex parte absolõnis. Si vero cõmittat sic vꝫ possis sub conditõne. s. ꝙ non valeat nisi ei confiteatur vel eam ratam habu erit: non vꝫ talis cõmissio nec absolutõ 11
¶ Quid si tal' cas⁹ resuat⁹ sit. excoicatio nũq̃d poterit absolui a pctis ṗus: ꝛ po stea mitti ad superiorẽ ꝓ absolutiõe ab excoicatiõe? Re. multi tenẽt ꝙ nõ: qꝛ cũ excoicat⁹ sit extra ecclĩã non põt reponi nisi per eũ ad quẽ spectat absolutõ ip̃⁹ per ea que no. in. c. pñti. de sen. ex li. 6. Et lꝫ hec opi. videatur hõa: tñ mihi ma gis placet ꝯria. s. ꝙ põt absolui a pctis ꝛ postea mitti ad superiorẽ vt absoluat ab excoicatõne. qõ q̃dem pꝫ ex p̃dictis in p̃cedenti. q. ꝛ hec ẽ benignior opi. sꝫ Mo. ꝛ xior iuditõ meo. Uñ nõ ob. eop rõ: qꝛ tal' nõ reponit i ecclĩa: lꝫ absoluat ab his nisi per eum ad quẽ spectat nec debꝫ se immiscere diuinis donec sit ab‑ solutus ab excoicatõne. Nec ob. etiaꝫ si dicat. quõ põt ergo absolui a sacerdote si nõ dꝫ se immiscere dĩnis: qꝛ ẽt i excoi‑ catis nõ prohibet talis immistio. Et ꝙ dr ꝙ excoicatus non est particeps sacra mentorum: verũ est cõpletiue: sed nõ in itiatiue. Nec ob. c. quicũqꝫ. 24. q. i. vbi dr ꝙ qui se segregauit ab vnitate fidei vel societatis Petri ꝛ Pauli nõ potest a vinculis peccatorum absolui: nec ianu‑ am regni celestis intrare: qꝛ vt patet lo quitur de hereticis ꝛ aliȷs qui in ꝓposi to malo perseuerãt: nõ de ꝯtritis: aliter nunq̃ possent absolui. Aduerte tamen ꝙ si foret in mora petende absolutõnis sic nullo modo dbet absolui a peccatis nisi certis coniecturis apperet ꝙ nul‑ lo modo cõstitueret in mora ex tali ab‑ solutione. Si vero non fuit in mora vl si fuit tamen verisimiliter apparet ꝙ amplius non erit: credo ꝙ confessor de beat absoluere a peccatis nec eũ graua re vt prius vadat pro absolutione excõ municationis: presertiꝫ quando commo de hoc facere non potest. Et sic videtur velle Ri. in. 4. di. 18. ar. 9. q. 4. i ver. ibi quia presumendum est vt in pluribus ꝙ iuste excommunicati fuerãt: ꝛ ꝙ nisi per eos staret ab excommunicatõe ab‑ soluerẽtur: ergo vbi cessat talis presum‑ ptio absoluendus est. Hoc idem tenet

Rodo

Rodo ti.de sen.ex.§.28.
¶ Utrum peccans in alieno territorio
12 efficiatur de iurisditione illius in cui⁹
territorio deliquit vt possit absolui ab
eo? R.ſm Pa.in.c.cum cõtingat.ð fo.
compe.ꝙ in foro penitentiali non sor-
titur quis forum alterius sacerdotis ex
delicto cõmisso in eius territorio etiaꝫ
notorie facto.ꝛ no.p glo.in.c.i.16.q.i.
ꝛ qð no.in.c.i.de rap. Rõ:quia penitẽ-
tia iponitur propter offensam dei ꝛ aie
proprie ſm Jo.de ligna.ꝛ in illi soli su
bijcitur quem habet loco dei ꝛ qui est
iudex anime sue.
¶ Utrum peregrini ꝛ viatores qui de
13 licentia proprij sacerdotis confitẽtur
alteri qui tamẽ habent casus reſuatos
episcopis possint ab eo absolui? R.ſm
Rodo.ꝙ sic:maxime si institerit tẽpus
generalis cõfessionis:vt in pascha: de-
bet tamẽ ei iniũgi ꝙ cũ habebit copiaꝫ
sui episcopi iteruꝫ ei confiteatur illud
pctm̃ referuatum ꝛ ab eo recipiat pe-
nitentiam de illo.
¶ Quid si sacerdos absoluit a quo n̄
14 potest? R.ſm Ri.in.4.di.18.ꝙ siue fa
ciat ex malicia siue ex crassa vel affecta
ta ignorantia mortaliter peccat. Et ſꝫ
Dir.ti.de penitẽtia tenetur dicere con
fesso ꝙ talis confessio nõ tenuit vel ob
tinere auctoritatẽ:ꝛ postea loqui ð ali-
quibus quasi dubitet ne bene euꝫ itel-
lexerit:ꝛ sic eũ absoluere. Quod intel-
ligo si comode potest ꝛ sine scandalo:
aľs nõ credo teneatur:quia talis ꝯfes-
sus propter bonaꝫ fideꝫ excusatur. ar.
37.di.§.vl. Aduerte ꝙ quãdo quis cõ-
fessus fuit ei qui eum non potuit ab-
soluere postꝙ̃ h̄ scit teneť iterũ ꝯfiteri il
la eadẽ peccata si adhuc ẽ mẽor sacer-
doti q̃ eũ possit absoluere scðꝫ Ri.i.4.
di.17. Sꝫ tu distigue scðꝫ ꝙ.s̃.dixi.Cõ
fessio.4.§.12. Aduerte tñ ꝙ si p̄dictus
cõfessor potuit eũ absoluere ab aliq̃b⁹
lꝫ nõ ab oĩbus:sufficere ꝯfiteri illa so-
luꝫ a q̃b⁹ nõ potuit eũ absoluere ei qui
habet potestatem:ꝛ non alia.

c **Confessio** 6. q̃ ad penitẽtie iniũctioneꝫ.

gl.i.c.sũt plures.de pe.di.3. tꝫ ꝙ
regulariter p quolibꝫ mortali pnia se-
ptẽnis debetur. Attñ teneť ſm coiter
doc.i.c.de⁹ q̃ de pe.ꝛ re.ꝙ penitẽtie sũt
hodie arbitrarie.per:d.c.deus qui.ꝛ g
c.mẽsurã.de pe.di.i. Ita ꝙ Jo.an.i.c.
vt mẽsure de emp.ꝛ ven.teñꝫ ꝙ cano-
nes penitẽtiales hodie de nihilo ſuiũt
nihilominus sacerdos ꝛ si possit rece-
dere a dictis canonibus i iponendo pe
nitẽtiã quã vult ꝑpter fragilitatẽ ho-
minũ ꝛ ꝯñter ex causa.ꝛ pro hoc fač gl.
bona i.d.c.sũt plures.tñ bonũ ẽ vt eos
canones sciant:vt ſm eos sciat taxare ꝛ
pctori innotescere quid meretur.
¶ Sꝫ q̃d si sacerdos videt ꝙ nõ faciet 1
pniaꝫ vel nõ vult subire? R.ſꝫ Mo.ti.
pnia.6.ꝙ dꝫ sacerdos talẽ ipone quaꝫ
sine murmure ꝛ spõte velit portare ꝛ si
ali.i pp p̱iculũ ꝛ ẽt ꝯcedat ꝙ ip̄e possit
redicere ieiunia q̃ ei iposuit:ꝛ ꝙ remis-
siões p̄latoꝝ ꝓsint ei:nec dꝫ exigere iu-
ramẽtũ vel promissionem de abstinen
do i futurũ ab aliquo peccato vľ de fa
ciendo quod sibi iniũger:nisi in casib⁹
a iure expressis:sed absoluat eum sim-
pliter sine conditione cuꝫ protestatio-
ne ꝙ si nõ restituet aliena:vel faciet de
bituꝫ ꝙ euacuabit fructũ cõfessionis:
ꝙuis sibi videatur ꝙ nõ sit factur⁹ ad
qð obligatur. Cautius tñ esset quãdo
adest comoditas mittere eũ primo ad
satisfaciendũ ꝛ ꝙ postea reuertať ſm
euangeliũ. Si comode nõ potest:suf-
ficit disponat ꝙ̃ p̄mũ poterit satisfa
cere.vñ p̄sbyť nullaten⁹ dꝫ peccatorẽ p
mittere a se desperatũ recedẽ. Et i his
ꝯcordat Inn.i.c.ois.ꝛ Sco.i.4.di.15.
¶ Quid si peccator ꝯfitetur:nõ tñ vult 2
abstinere i futuꝝ? R.ꝙ dꝫ sibi cõsiliũ da
re ꝛ pniaꝫ iniũgere ꝛ hortari vt nõ desi
stat bñfacere:q: dñs citi⁹ euꝫ illũiabit:
ꝛ valẽt ad multa bona ſm doc.i.c.qð q̃
dã de pe.ꝛ re.nõ tñ dꝫ eũ absoluere:q̃a
peccaret mortaliter taꝫ absoluẽs ꝙ̃ pe
nitens ſm Ri.in.4.di.17.
¶ Utrum bona opera que penitẽs fa 3
cier sint magis efficacia ad expetendã
culpam preteritaꝫ quãdo per cõfessorẽ
ei iniunguntur:sic dicendo omnia bo-
na que facies:vel intendis facere iniũ-
go tibi in remissionẽ peccatoꝝ? R.ſm
Tho.i quol.ꝙ sic.q: sic valẽt dupliciť.
Primo ex natura opis. Scðo ex vi cla
uiũ. Et iõ plus habent expiare culpaꝫ
p̄teritã. Et ꝓptea bonũ ẽ ꝙ sacerdos h̄
ei iũgat taliter ꝙ itelligat.vt.s̃.dixi.

4 ¶ Utrū vnus ꝯfessor possit ex causa relaxare aut ꝯmutare pniam quā alter i posuit? R. breuiter loquēdo de penitentia sacramētali ꝙ sic si talis hʒ auctoritatē absoluēdi a tali peccato ꝓpter qđ fuit sibi iposita: ēt si ille qui iposuit eēt supior. Si vero nō habet auctoritatem absoluendi a tali peccato: nō poterit eā nec relaxare: nec cōmutare nisi necessitas vrgeat vel pietas suadeat: piū enīʒ tunc esset interpretari ꝙ supior i hmōi casib⁹ acceptet ꝟm Rodo. ar. c. latorē. 33 q.2. Glo.26.q.7.c.tpa. tʒ ꝙ eps pōt diminuere pniaʒ quā papa iposuit. ar. d. c. latorē. qđ ego admitterē qñ nō pt hēri recursus ad superiorē comode ꝛ ex cā: alˀs nō credo. Et hic ēt tenet Aluar⁹ ꝛ sequit Car. in Cle. si. de pe. ꝛ re. ꝛ ꝟʒ predictā distictionē ꝯcordabis opi. ꝯrias q̄ recitant in. d. Cle. si. Fallit hoc ꝟʒ aliq̄s nisi alicui i pnia fuisset impositū vt irʒ ad terrā sanctā: q: tūc sine auctoritate pape nō posset ꝯmutare, ar. c. i. ꝛ. c. sup bis de voto. iuncto. c. ex mlta. e. ti. Qđ ego limito qñ iniūxisset vt iret in subsidium terre sctē: alˀs nō ꝑ iura ꝑallegata. Et ꝟʒ hāc distinctionē limita ꝛ intellige gl. ꝛ doc. in. d. c. Et ita tʒ Mo. ti penitētia. 4. ꝛ R... li. 5. ti. 32.

5 ¶ Sʒ q̄ro ... sunt canōes pniales? R. ꝙ eos reduc... ad viginti: q̄z ꝑm⁹ hēt. 82. di. ꝑsbytē. vbi dat cuilibʒ p̄sbytero fornicatori: vł ꝯmittēti qđcūq̄ pctm̄ qđ iducit ðpōem penitētia. 10. ānoꝝ in q̄b⁹ primos tres mēses dʒ ieiunare i pane ꝛ aq̄ tm̄. exceptꝭ dñicis ꝛ festis ꝑcipuis in q̄b⁹ pōt recreari vino pisciculis ꝛ legūinib⁹ iclusus tn̄ stādo: p⁹ exiēs dʒ vnū annū cū dimidio ieiunare i pane ꝛ aq̄ p⁹ vsq̄ ad. 7 ānū ieiunare dʒ tres ferias i pane ꝛ aq̄. f. 2. 4. ꝛ. 6. nisi scðaʒ feriā velit redimere vno psalterio: vł dnario p⁹ tres sequētes ānos. 6. feriā i pāe ꝛ aq̄ ieiunʒ. Quidā intelligūt i adulterio vł incestu solum. Sʒ tu dic ēt i fornicatōe. Scðs canō hr̄ 30. q. i. c. si q̄s sacerdos. ꝛ. c. nō dʒ. vbi datur pnia. 12. ānoꝝ ꝑsbytero q̄ cognouit filiā spūalē ēt quā audiuit i ꝯfessiōe: ꝛ si est publicū: vł si ē eps. 15. ānis peniteat ꝛ mulier dʒ oīa paupib⁹ dare: ꝛ i monasterio ꝑpetuo seruire do. Tertꝰ ē ð spō. duo. c. accepisti: vbi ꝯhēti ꝑ v̄ba ð pñti cum aliq̄ alij desponsato: iponit pnia ꝙ ieiunet i pane ꝛ aq̄. 40. dieb⁹ ꝛ. 7. annis sequētib⁹ peniteat. Quart⁹ est i. c. ð filiis ꝛ i. c. deuotā. 27. q. i. vbi peccāti cū mōiali vł religiosa: pnia 10. ānoꝝ iniugit ꝛ cōsentiēti. Quint⁹ ē i. c. si q̄s cū duab⁹ ꝛ i. c. si q̄s cū matre. 34. q. vi. vbi ignorāt cognoscens duas sorores: vł matrē: vł nepotē vł amitā: aut filiā imponitur pnia 7. annoꝝ. Si scienter priuat perpetuo coniugio. Sext⁹ est de excess. prel. c. clerici vbi clerico peccāti ꝯ naturā ꝑpetua penitentia in ponit detrusus in monasterio. Laico ṽo vsq̄ ad dignā satisfactionem iponitur separatio a cetu fideliū. Septimus est in. c. hoc ipm. 33. q. 2. vbi incestuoso vel peccāti cuʒ brutis imponitur pnia plusq̄. 7. annorum. Octau⁹ est in. c. admonere. 33. q. 2. vbi vxoricide imponit pnia aspera ꝛ ꝑpetua. s. ne vinum vel siceram bibat carnes nūq̄ comedat nisi i pascha ꝛ natiuitate dñi: in pane ꝛ aqua ꝛ sale viuat. ieiunijs ꝛ orationibus intentus: vel intret monasterium. Nonus est in. c. latorē. 33. q. 2. in matriculis quibus quasi eadeʒ cū vxoricida imponitur nisi ꝙ ista est soluʒ sepꝛēnis. Decimus est in. c. 2. de pe. ꝛ re. vbi interficienti presbyterū imponit penitentia. 12. annorū. Undecimus est in c. accusasti. de accu. vbi accusanti iniuste aliquē ad mortē si occisus fuerit iponit pnia. 40. dieꝝ in pane ꝛ aq̄: ꝛ. 7. ānis peniteat. Si vero mēbrū ꝑdiderit. trib⁹ ānis. Duodecim⁹ in. c. q̄cūq̄. 6. q. i vbi ꝑiuro iponit ieiunium. 40. dieꝝ in pane ꝛ aq̄. ꝛ pnia. 7. ānoꝝ: Idē ꝯ eo q̄ eū inducit vł ꝯsuluit vł cogit: ꝛ si erat hu⁹: dñs trib⁹ q̄dragesimis ꝛ ltis ferijs. f. 2. 4. ꝛ. 6. i pane ꝛ aq̄ ieiunet. c. q̄ ꝯpulsus 22. q. 5. Tertiusdecim⁹ est i. c. vt mēsure de ēp. ꝛ ven. vbi. 30. dieꝝ i pane ꝛ aq̄ ieiunīū imponit falsanti mēsuras: sʒ grauior pnia iponit falsario lraꝝ aplicarū in. c. dura. ꝛ in. c. ad falsarioꝝ. ꝛ in. c. ad audientiā. de cri. fal. ꝛ in. c. nouim⁹. de ver. si. Quartusdecim⁹ est in. c. de his vero. 33. q. 2. ꝛ in. c. si q̄s. de pe. di. 5. vbi ðmittēti pniaʒ solēnē iponit pnia. 10. annoꝝ ꝛ exhibitō eucharistie i fie vite sue solū. Decimusq̄nt⁹ est i. c. nemo ꝑ ignorātiā. de ꝯse. di. i. vbi p̄sbytero q̄ clericū mortuuʒ iuoluit in pala altaris iponit

penitētiā

pnia.10.ānoꝝ.ꝛ.5.mēsiū. Diacono ꝑo
triū annoꝝ cū dimidio. Sextusdecim⁹
est in.c.deviro.12.q.2.vbi cōmittēti sa
crilegiuꝫ iponit̄ pnia.7.ānoꝝ. Ita ꝙ in
trib⁹ primis carnes nō comedat:necvi
nū bibat nisi i pascha ꝛ natali dn̄i. In
alijs.5. ānis trib⁹ ferijs a carnib⁹ et vi
no abstineat. Cōburens tn̄ eccl'iam.15.
ānis penitere dꝫ ꝛ resarcire:vt i.c.si qs
eccl'iam.15.q.6. Decimusseptim⁹ est in
c. statuim⁹.ꝺ maledi.vbi blasfemātib⁹
pblice deū vl' sctōs:ipōit̄ illa pnia: ꝺ q̄
ꝭ.blasfemia.§.5. Decimusoctau⁹ in.c.
ōis.ꝺ pe.ꝛ re.vbi sacerdoti reuelāti cō
fessionē iponit̄ pena:de q̄.ſ. Confessio
vltio.§.20. Decimusnon⁹ ē i.c.siqs de
derit.24.q.1.vbi dans cōionē heretico
vl' accipiēs ab eo nesciēs ꝭ pbibituꝫ ab
eccl'ia dꝫ penitere vno āno. si erat sciēs
10.ānis. Itē q̄ pmittit hereticū celebra
re in eccl'ia catholica p ignorātiā iuris
40.dieb⁹ peniteat. si sciēter p annū pe
niteat. Qui aūt p eius reuerētia ꝛ dā
natione eccl'ie.10. annis peniteat. Qui
aūt trāsierit ad hereticos vel alios ad
hoc induxerit:peniteat.12.annis.
2 ¶ Sūt multi alij cāones in qb⁹ pnia
7.ānoꝝ aliqn̄ minor iponit̄:qs p̄tereo:
qꝛ ex q̄ reglare ē ꝙ p quolibꝫ mortali
sit septennis nō fuit necessariū eos exp
5 ¶ Ad reglas aūt p̄dictas dꝫ ... ꝯmere
cōfessor sp habere oculū:ꝛ ꝙꝙ ex cau
sa:puta qꝛ debilis vel alteri obligatus
vel pp̄ter periculū ne eam faciat peni
tens possit relaxare p̄dictas penas: vt
cū dictū est, hodie sint in arbitrio ꝯfes
soris:tn̄ bonū est innotescere eā pctōri
vt magis timeat peccare: et intelligat
qd sit ei agendū si vult absolui a pena
peccati:vel in ꝭ mūdo vel i alio:qꝛ cre
dendū est eccl'iam instinctu spūssancti
eas sic taxasse sicut de⁹ p iusticia exigit
vel sꝭ in purgatorio a quocūqꝫ talia p
petrante:vt aperte dꝫ in.c.ꝭ ipsum.33.
q.2.ꝭ Hoc ipsum ꝙ canonū cēsura post
7.ānos remeare penitentē in statū pri
stinū p̄cepit:nō electione pprij arbitrij
sancti pfes:sed poti⁹ sn̄ia diuini iudicij
censeꝛ:ꝛ.ſ.dꝫ. Hinc ēt eccl'iastica ꝯsue
dine ē vsurpatū:vt maioꝝ criminū pe
nitētia.7.ānoꝝ spacio ꝯcludat̄ nisi:vel
officij excellētia: vel criminū magnitu
do p̄missum spaciū trāscēdere cogat.ꝭ

sibi. Aduerte etiā ꝙ in foro pniali ferie
litie dicunt̄.2.4.ꝛ 6.feria:vt i.c. p̄sbyt.
82.di.ꝛ i.c.ieiunia.de ꝯse.di.3.fa.ꝺ ho
mi.c.2. ꝛ ideo sanctius ē in his pēitēs
affligere si modo induci possunt.

c **Onfessio**⁷. q̄ ad eius effectum.

Utꝝ ꝯfessio liberet a culpa pec
cati. R̄. ꝙ sic. Nā ꝭm Aureo.in.4.dist.
17.q.1.nisi merituꝫ xp̄i actualr applicet̄
isti vel illi nulla culpa delet̄: qꝛ soluꝫ p
merituꝫ passionis xp̄i pctā remittunt̄.
Cū ergo sacra sint imediatū applicati
uū passionis xp̄i ad nos: iō ōis culpa
delet̄ mediātibus sacris de facto exhibi
tis vl' in voto:ppterea cū pnia sit sacꝫ
ꝛ pcipiat̄ in ꝯfessione:qꝛ p eā hō se sub
dit ministris eccl'ie q̄ sunt sacra dispē
satores. Ideo cōfessio ex vi absolutōis
cōiuncte culpā remittit nisi hō obicem
peccati mortal' in actu ponat ꝭm Sco.
in.4.di.14.q.vi. Nec ob.ꝙ in ꝯtritiōne
pctā remittunt̄:qꝛ cōtritio votū ꝯfessi
onis hꝫ annexū. ꝛ iō sic baptism⁹ libe
rat a culpa:nō tm̄ hꝫ ꝙ actu pcipit̄: sꝫ
ēt ꝭm ꝙ in voto hr̄:sic pꝫ in ill' q̄ iustifi
cati ad baptismū accedunt:nec frustra
postea baptism⁹ pcipit:ꝛ sic de ꝯfessiōe
dicēdū ē ꝙ siqs ꝯtrit⁹ accederet ad con
fessionē i actu absolutōis grā augere
tur:ꝛ ēt pctā remitterent̄:si p̄cedēs do
lor nō suffecisset ad ꝯtritionē: ꝛ ipe tūc
obicem grē non p̄beret. his etiam con
cor. S. Tho.in.4.di.17.
¶ Utrū ꝯfessio liberet a pena pcti. R̄.
ꝙ sic tripl'r. Uno mō ex vi absolutōis i
voto:vel i actu libat a pena etna: sic et
a cl'pa a q̄ libat⁹ nihilominꝰ remāet ob
ligat⁹ ad penā tpalē. sꝫ ꝙ pena ē medi
cina pmouēs ꝛ purgāsq̄ restat i pur
gatorio patiēda:q̄ qdē iproportionata
virib⁹ penitētis viuētis in ꝭ mūdo: sed
p vi clauiū intm̄ minuit̄:ꝙ remanet p
portiōata virib⁹ pēitēt̄ viuēt̄ i ꝭ mūdo:
ita ꝙ satisfaciēdo i hac vita purgare se
pt̄. Scḋo qꝛ sacerdos pōt dimittere ꝺ
pēa ꝺbita ꝭz Pa.i.c.sic dignū.ꝺ homi.
ꝛ de hoc habes.ſ. Indulgētia.§.5. Ter
tio dimittit̄ pena ex ipsa natura actus
ꝯfitentis qui penaꝫ hꝫ annexā erubes
centie: ꝛ iō q̄to plurib⁹ ꝯfitet̄ quis de
ipctis:tātomagis pēa minuit̄: ppea cō
essus ꝛ absolut⁹ i purgatorio min⁹ pa

niet ꝙ ꝯtrit⁹ tm̃ p̃sertim pp duo vitia.

6 ¶ Utrũ ꝯfessio general' sufficiat ad de lenda moꝛtalia. R. sꝫ Ri. i. 4. di. 21. ar. 5. q. 2. ꝙ sic peccata oblita. Aduerte tñ ad remissionẽ moꝛtaliũ oblitoꝝ ꝛ igno ratoꝛum nõ sufficit ꝯfessio generalis q̃ fit in ecclia sine sacramẽtali si hõ hꝫ co piam p̃sbyteri ꝛ facultatẽ ꝯfitẽdi: sꝫ te net de eis generaľr ꝯfiteri: ꝛ a p̃sbyte ro petere absolutõꝫ s̃m eundẽ Ri. vbi s̃. valet tñ ꝯfessio gñalis ad delẽda ve nialia. Uñ no. ꝙ ꝯfessio general' sacra lis q̃ fit in secreto sacerdoti de gñibus singuloꝝ nõ de singulis generũ valet ad remissionẽ pene ꝛ culpe venialiũ ex quattuoꝛ s̃m Sanctum Tho. in. 4 di. 21. Pꝛimo ex ꝯtritione penitẽtis. Se cundo ex humilitate confessionis. Ter tio ex oꝛatione sacerdotis. Quarto ex vi clauium. Alia aũt cõfessio que non est sacramẽtalis sed solũ generalis va let ex tribus tantũmodo.

c ## Confessio vltimo. quo ad sigilluꝫ ꝛ eius celationẽ.

1 ¶ Utrũ sigillũ cõfessionis sit de essen tia sacri. R. Aureo. in. 4. dist. 21. ꝙ sic. Nã de rõne sacri ẽ ꝙ sit signũ efficax. Est enĩ sacrm sensibile efficiens qꝺ fi gurat: sed sacrm istud significat et fi gurat ꝙ deus audit peccatũ: ꝛ ꝙ ꝯsti tuitur foꝛum secretuꝫ in quo moꝛi dꝫ peccatum ꝛ extingui: ergo cũ significa tio sacri confessionis sit significatio oc culte deletõis peccati ꝛ foꝛi: ideo ad rõ neꝫ eius pertinet vt nullo modo reue letur. Unde qui reuelat facit irritũ sa cramentũ auferẽdo cõfessioni naturaꝫ sue significatiõis ꝛ figurationis.

2 ¶ Utrũ sigillũ cõfessionis sit ꝺ iure na ture. R. Sco. in. 4. di. 21. q. 2. ꝙ sic: rõe charitatis: fidelitatis: veritatis ꝓmisse: tacite: ꝛ vtilitatis: quo sigillo multi cõ fitentur qui nõ facerent.

3 ¶ Utrũ papa possit p̃cipe sacerdoti vt reuelet ꝯfessionẽ. R. s̃m Ri. i. 4. di. 21. ꝙ nõ: ꝛ si p̃cipit nõ ẽ ei obediẽdũ. qꝛ se cretũ ꝯfessiõis ẽ de iure naturali diuino ꝛ ecclie sup q̃ papa nõ p̃t p̃cipe. vľ dic ꝙ cũ sacdos i actu ꝯfessiõis sit spãľ vi cari⁹ ꝛ spãľ q̃ ad illã spẽm sit maioꝛ ge nerali. c. studuisti. ff. ꝺ of. le. iõ papa in hͦ nõ ẽ maioꝛ: cũ sit vicari⁹ gñal. Hanc rõem ponit Pa. i. c. dilect⁹. ꝺ excel. p̃la.

¶ Quid si iterrogetᷓ sacerdos an sciat aliq̃d de eo qꝺ audiuit in ꝯfessiõe vľ p̃ stitur ei iuramentũ vt dicat si aliq̃d au diuit in ꝯfessiõe. R. s̃m Sco. ꝛ Ri. vbi s̃. ꝙ dꝫ r̃ndere se nihil scire vľ audiuis se supple ad reuelandũ: sicut ꝛ xp̃s di xit Mar. 13. ꝙ nec fili⁹ hois scit de die iudicij: itelligitᷓ ad reuelãdũ gñaľr. vñ nõ dꝫ tacere: ut dicũt aliq̃ ꝛ male: sꝫ au dacter dicere ꝙ nihil scit: ꝛ ꝙ nihil au diuit: qꝛ subitelligitᷓ ad reuelãdũ. Et i hoc cõcoꝛ. S. Bo. ea. di. ꝛ cõiter doc. et Pa. i. ꝺ. c. dilect⁹. lꝫ q̇dã dicãt ꝙ põt di cere se nihil scire: vt hõ: sed vt deus. ita dꝫ in. c. si sacerdos. de of. oꝛ. meli⁹ est vt dixi. s. ad reuelãdũ: qꝛ nõ potest negari quin sciat vt homo. 4

¶ Utꝝ liceat saltẽ reuelare ꝺ lnia ꝯfitẽ tis. R. tenẽt q̇dã ꝙ sic illi q̃ vtiľr neces sari⁹ ẽ ad ꝑficiẽda q̃ req̃runtᷓ ad illud foꝛũ: qꝛ adhuc gerit ꝑsonã dei: sꝫ aliĩ ꝑ sone nõ lꝫ. Et hmõi opi. ẽ Ri. vbi. s. S. Bo. No ꝛ Pe. ꝛ. S. Tho. ea. di. tenẽt ꝙ licite p̃t reuelare nisi timeatᷓ de scanda lo: ꝛ hͦ solũ ei q̃ p̃t ꝓdesse nõ obesse: ita tñ ꝙ sacdos ꝯstituat se nũciũ ꝯfitẽtis. Sꝫ mihi magis plꝫ opi. p̃fati Aureo. vbi. s. Land. ea. di. ꝙ nullo modo licꝫ: qꝛ ꝯfitẽs nõ põt dispensare in. l. natu re diuina ꝛ in essentia sacri: ꝛ iõ cauti⁹ est ꝙ taceat sibi dicere extra ꝯfessionẽ hoc qꝺ vult ꝙ reuelet. 5

¶ Utꝝ ille cui reuelatᷓ pctm̃ alic⁹ ex ali q̃ cã ꝺ lnia ꝯfitentᷓ, tenẽdo opi. ꝙ hͦ pos sit facere teneatᷓ celare. R. sꝫ. S. Tho. vbi. s̃. ꝙ sic: sic teneretᷓ interp̃tes celare. 6

¶ Utrũ in aliq̃ casu liceat reuelare cõ fessioneꝫ. R. ꝙ sic in. 6. casibus. Pꝛim⁹ qñ sacerdos indiget consilio: ita tñ ꝙ dicens pctm̃ sibi indetectuꝫ in cõfessio ne nullo modo referat ad personã con fitentẽ taliter ꝙ possit deuenire ad ei⁹ noticiã. istud patet in. c. officij. de pe. ꝛ re. vbi papa nõ rep̃hendit legatũ petẽ tem ꝯsilium de peccato qꝺ asserit se in ꝯfessione habuisse in vniuersali. vñ cre do ꝙ ꝯfessores nõ peccẽt moꝛtaľr q̃ aliñ ẽt dicũt se hũisse tale pctm̃ in ꝯfessiõe qñ in tali generalitate ita dicũt ꝙ nul lo modo põt dep̃hendi ꝑsona que ip̃m cõfessa est: licet sit periculosum talia referre: nisi in casu necessitatis pro con silio habẽdo 7

filio habendo ꝓpter scandalum ꝛ peri-
culuꝫ: ne deueniatur in noticiã ꝑsone.
Secundus casus in quo lꝫ reuelare ẽ
de licentia ꝯfitentis: qḋ tamen nõ pla
cet: vt dixi. s. Tertius casus ꝺm Inno.
ꝛ sequitur Pa. in. c. oīs. de pe. ꝛ re. est
quando quis confitetur se velle facere
aliqḋ malũ: q: istud non est dictum in
penitentiali foro: ꝛ ideo ꝓpter rationeꝫ
istius sacramenti non tenet celare: nec
etiam ꝓpter preceptũ legis nature seu
diuine rõne ꝓmissionis saltẽ tacite de
nõ reuelando: q: vt dicit. S. Bo. in. 4.
di. 21. intelligit ꝙ debet celare nisi veri
tas vel obediẽtia aliud exigat: vt in ꝓ
posito. Nec obstat quod cõmuniter te
nent theo. ea. di. ꝙ nõ liceat: q: dictum
eorum limito ꝛ intelligo qñ quis cõfi-
teretur se habere pctm̃ de quo nõ põt
penitere ꝛ a quo nõ põt nec vult absti-
nere: ꝛ hoc ideo confitet vt sacerdos ħ
beat consiliũ ꝛ oret ꝓ eo vt deus euꝫ il-
luminet ꝛ hm̃oi: ꝛ tale pctm̃ nõ vergit
in periculũ eoꝝ: sed tantũ ipsius cõfitẽ
tis. nam tunc nullo modo põt reuela-
ri: q: talis ꝯfessio disponit ad cõtritio-
nem ꝛ ꝯsequenter ad pctõꝝ in conspe-
ctu dei celationẽ: ꝺm Ri. in. 4. di. 21. ar.
4. q. 2. sed qñ vergeret in periculum cõ
munitatis vel alteri᷑: tunc si nullo mo
do vult cessare talis quin illud faciat:
credo sine ꝑiudicio ꝙ nõ solũ põt: imo
tenet reuelare ei qui põt ꝓdesse et non
obesse: vt malo obuiet. Quartus casus
est qñ quis habet p aliam viã pctm̃ si-
bi detectũ in confessione ꝺm. S. Bo. ꝛ
Ri. et cõmuniorẽ opi. theo. in. d. 21. di.
Verũ est ꝙ ꝓpter scandalũ nõ dꝫ reue-
lare: nisi ꝓ necessitate vel vtilitate illḋ
dicat vel nisi iurauerit dicere veritatẽ
ꝺm Inno. in. c. oīs. de pe. ꝛ re. ꝛ recitat
Pa. in. d. c. dilectus. de exces. pla. nũꝗ̃
tamen dꝫ dicere se habuisse illud in cõ
fessione: quia ꝺm Sco. vbi. s. peccaret
mortaliter. Et ideꝫ dic si reuelat aliqḋ
plusꝗ̃ sciat extra ꝯfessionem: puta scit
semiplene aliqḋ factum extra cõfessio
nem ꝛ plene in confessione: nõ lꝫ pctõ
mortali nisi semiplene exprimere. vl' si
hꝫ dubie aliter ꝗ̃ dubie reuelare nõ de
bet. Quintus casus ẽ qñ essent aliqui
qui condixerint interficere presbyterũ
cũ eis euntẽ in nemore: quorum vnus
penitet ꝛ confitet ante nemoris ingres
sum. nã tunc põt sacerdos retrocedere
lꝫ ex hoc alij socij cognoscant sociũ con
fessum fuisse ꝓditionem. Scḋm enim
Sco. in. 4. di. 21. generalr dici põt ꝙ si
gnum qḋ de se est indifferens ad signifi
candũ tale pctm̃ fuisse cõfessum vel nõ
fuisse: lꝫ aliqbus sit signũ magis deter
minatuꝫ ex aliq ꝑsupposito: non tñ ex
se est signũ reuelatiuũ cõfessionis: nec ꝑ
cõsequẽs simplr illicitũ cõfessori. Qui
dam tñ tenent ꝙ in tali casu tenet po-
tius intrare nemus ꝛ subire morteꝫ ꝗ̃
tali signo reuelare. Sed eis nõ credo.
Melius tñ faceret si aliquã cãꝫ finge-
ret cur intrare renuit. Sꝫ si nõ põt in-
uenire credo cũ Scot. ꝙ põt desistere
ab ingressu: ꝗuis illi p tale signũ deꝑ
hendãt confessionem ei fuisse factã. Si
tñ signũ nõ esset indifferens sed certuꝫ:
nullo modo liceret signũ facere vl' alio
modo cõfessionẽ reuelare: sed potius
tenet ꝺm Ric. vbi. s. mortem sustinere
ne confessioneꝫ reuelet. Sextus casus
in q lꝫ reuelare cõfessionẽ est qñ id qḋ
dr nõ est peccatũ nec est circũstãtia pec
cati illius q cõfitet. Nã tale qḋ non cã
dit sub sacro cõfessiõis: nisi esset qḋ po-
tens deducere ad manifestatõeꝫ pcti.
Vñ si qs cõfitẽdo inferat ꝙ in tali ter-
ra sunt boni fructus vel pulchrum ca-
strum: vel ꝙ ex tali licito ꝯctu dꝫ dare
centũ ducatos alicui ꝛ hm̃oi, q nõ sunt
peccata nec deducẽtia ad manifestatõ
nem peccati licite ꝺm Ri. vbi. s. potest
manifestare: nisi talis innotescat ꝯfes-
sori ꝙ talia sibi dicit sub sigillo secreti:
q: tũc nõ põt reuelare nisi scḋꝫ ꝙ sigil-
lum secreti põt reuelari: vt. j. dicam.
¶ Quid si presbyter haberet aliquod 8
peccatũ mortale qḋ non posset cõfiteri
nisi confessioneꝫ sibi factam reuelaret.
Rñ. ꝺm Ri. vbi. s. ꝛ Sco. ꝙ non debet
confiteri durante tali casu illud pctm̃:
sed sufficit cõteri de eo cum ꝓposito cõ
fitendi qñ poterit sine ꝑiudicio sigilli
confessionis ꝛ reuelatione ꝑsone cõfes-
se. Fortiori enim vinculo tenetur ad ce
landum confessionem ꝗ̃ penitens ad
confitẽdum. 9
¶ Utꝝ sacerdos q audit duos in ꝯfessio
ne: et vnus eoꝝ dixit se peccasse cũ illo
alio: sed ille alius h ꝯfitẽdo non dicit:

possit eū de h̄ interrogare. R̄. q̄ sic ī ge
nere: sed nō pōt dicere q̄ ali⁹ sibi reue-
lauerit nisi ille ex̄ cōfessionē sibi dixisset.
10 ¶ Utrū sciens p̄ ɔfessionē aliquem ex
cōicatū teneat eū vitare. R̄. Ric. vbi. s̄.
q̄ nō etiā in secreto. ꝛ ad. c. cū nō ab ho
mine. de sen. ex. qd̄ videt̄ dicere ɔtrīuz.
r̄ndet q̄ intelligit̄ qn̄ scit p̄ aliā viā in
secreto q̄ per cōfessionē. Sco. tn̄ vbi. s̄
tenet q̄ dʒ eū vitare si pōt sine p̄ditiōe
ei⁹ excōicatōis. Si v̄o hoc nō pōt face-
re quin eum p̄dat nō tenet̄: imo tenet̄
nō vitare: q̄ a fortiori vinculo ligat̄ ad
celandum. s̄. per legem nature diuinā
ꝛ ecclesiasticam q̄ ad euitandū excōi-
catum.
11 ¶ Quid si sacerdos sciat p̄ cōfessionez
q̄ aliquis dormiuit cū muliere in ec-
clesia. R̄. q̄ hoc nō potest reuelare ep̄o
nisi in genere dicendo: talis ecclesia est
polluta ꝛ indiget recōciliatōe. ar. c. si
gnificasti. de adult. ꝛ. c. si sacerdos. de
of. or. ꝛ hoc tuti⁹ est. licʒ q̄dā teneant q̄
nec ēt in genere debeāt reuelare. Q̄d v̄e
rum credo qn̄ est oīno occultum: q̄ sic
nō indiget recōciliatione.
12 ¶ Utrū abbas vel ali⁹ p̄latus possit
ammouere subditū ab aliq̄ officio p̄p
delictū qd̄ scit in ɔfessione. R̄. s̄m Ric.
ꝛ Sco. vbi. s̄. q̄ nō: etiā si scit eū male
vti tali officio: nisi qn̄ hoc facere posset
sine suspitōe penitētis ꝛ alterius cuius
cunqʒ q̄ eū āmoueat p̄pter ɔfessionez
q̄ tūc posset. Sed ego credo istō verū:
nisi qn̄ talis subdit⁹ confiteret̄ pctm̄ a
q̄ nō vult desistere ꝛ qd̄ vergit in peri-
culū alioꝝ: q̄ tunc credo possit eū offō
priuare qn̄ ad libitū ipsius spectat am
mouere vł cōfirmare: vt. s̄. §. 7.
13 ¶ Quid de p̄sbytero q̄ scit in ɔfessione
īpedimentū in m̄rimonio ɔbendo: vel
decanus in p̄mouēdo ꝛ p̄ euʒ p̄ntādo.
R̄. q̄ secrete dʒ eos monere vt desistāt:
q̄ si ɔbunt bn̄dicat nuptias. si petit q̄
p̄sentet ordinandū p̄ntet qn̄ aliter face
re nō p̄t sine māifestatōe ɔfessiōis. fa:
qd̄ no. gl. ꝛ doc. in. c. vnico. de seru. ī or:
fa. Rō: q̄ si etiā diceret nō sibi credere
tur nisi quatenus posset probare: ꝛ sic
14 ¶ Quid est qd̄ cadit ɔfrustra faceret.
sub sigillo confessionis. R̄. q̄ directe se
extēdit ad oīa que cadunt sub sacrali
confessione: vt sunt peccata. Indirecte
v̄o cadūt oīa illa p̄ q̄ dep̄bēdi p̄t pctm̄
vł pctōr. Un̄ s̄m Ri. vbi. s̄. q̄cq̄d p̄ se vł
p̄ accn̄s directe vł idirecte possʒ v̄ecun
diā vł ɔfusionē vł malā suspitōʒ: vł ali
qd̄ aliō nocumētū generare penitēti ex
pctō ɔfesso: cadit sub isto sigillo. vn̄ lo-
cus ꝛ tp̄s ꝛ similia ex q̄b⁹ pōt deueniri in
noticiā pctī cōfessi: nō simplr̄ sʒ sub re
latōe ad p̄sonā q̄ ipsuʒ ē ɔfessa cadit sb
isto sigillo: ꝛ durat ēt post mortē pēitē-
tis s̄m Sco. vbi. s̄. Un̄ est pctm̄ nega-
tiuum qd̄ etiā obligat ad semp̄.
¶ Utꝝ ille cui cōfessor reuelauit cōfes 15
sionē teneat̄ celare qd̄ sibi reuelauit. R̄.
s̄m Ri. vbi. s̄. q̄ sic: imo p̄lato sibi p̄cī-
piēti q̄ reuelet nō tenet̄ nec dʒ obedire
q̄ talis cōfessor q̄ sibi reuelauit dedit
de facto sibi p̄tātem loquēdi nō de iu-
re: ꝛ ideo nullo modo licet reuelare.
¶ Quid de illo q̄ audiuit a p̄posito uꝉ 16
a casu cōfessionē quā q̄s facit cōfesso-
ri. R̄. vbi. s̄. q̄ tenet̄ celare d̄ iure natu
re ꝛ diuo: ꝛ ideo nullo mō poterit sine
pctō mortlī reuelare sine ɔsēsu exp̄sso
nitētis. Et addit Sco. vbi. s̄. q̄ qui do
lose ꝛ insidiose audiuit q̄ q̄s ɔfitet̄ pec
¶ Utrum p̄sona cū q̄ ɔcat mortalr̄. 17
q̄s peccauit cadat sub sigillo cōfessio-
nis. R̄. Ric. vbi. s̄. q̄ sic: siue penitens
potuerit suū peccatū cōfiteri siue exp̄s-
sione illius p̄sone siue non.
¶ Utrū penitēs teneat̄ celare pulaʒ si 18
bi a cōfessore iniūctā. R̄. s̄m Ri. vbi. s̄.
q̄ si penitēs in manifestando qd̄ sibi a
cōfessore est iniūctum faceret p̄iudici-
uʒ fame p̄prie absqʒ vlla vtilitate aut
cōfessori: q̄ si forte sciret̄ qd̄ sibi iniūxit
incurrēt odiuʒ aliq̄ꝝ ꝛ hmōi: tūc tenet̄
celare. Si v̄o nec fame p̄pe resultat p̄
iudicium: nec sacerdoti: tunc potest re-
uelare si vult.
¶ Que est pena reuelantis confessio 19
nē. R̄. q̄ vltra pctm̄ mortale dʒ detru-
di i arto mōasterio: ꝛ deponi ī. c. oīs. d̄
¶ Sʒ nūquid laicus reuelās ɔpe. ꝛ re.
cōfessionē sibi factā sit detrudēdus in
arto mōasterio. R̄. s̄m Hos. ī. d. c. oīs.
q̄ nō: sed alia pena est puniēdus.
¶ Cui incumbit p̄batio q̄ talis reue- 20
lauit cōfessionez. R̄. Pa. ī. d. c. oīs. q̄ si
cōfessor cōfiteat̄ se dixisse tale pctm̄: sʒ
negat se hūisse illud in confessione nisi
p̄bet se aliūde habuisse q̄ p̄ cōfessionē

presumet̃ ꝯ eū.c.ꝙ in ꝯfes.habuit:ar.6
q.2.placuit.nō tñ puniet pena ordīaria
d.c.ois ſꝫ pēa arbitraria:q: ñ apte con
21 ¶ Utrū eadē ſit rō de ſigillo uincitur.
ꝯfeſſionis ⁊ ſigillo ſecreti?R̃e.ꝙ licet ſi-
gillum ſecreti ⁊ ſigillū ꝯfeſſionis ſe ha
beant ſꝫ iferi⁹ ⁊ ſupi⁹:q: oē ſigillū ꝯfeſ-
ſionis eſt ſigilluꝫ ſecreti ⁊ non eꝯtͥo: tñ
non eſt eadeꝫ ratio de vno ſicut de alio
Uerum eſt ꝙ peccat mortaliter frāgēs
quodlꝫ iſtorum ſigillorūꝫ. Unde tenet
Sco. vbi.s̃. ꝙ ſiue ille qui alteri aliq̃
dicit exprimat ꝙ ea dicit ſibi ſub ſigillo
ſecreti:ſiue nō tenet̃ celare:dūmō intel
ligat ꝙ ſub ſecreto ei dicit. Et addit Ri.
vbi.s̃.qui in hoc ꝯcor.ꝙ ſi reuelat: cri-
men pditionis incurrit. Limita tñ ſm
S.Bo.ea.di.verū ꝙ nullo mō lꝫ reue-
lare ſigillū ſecreti niſi in duob⁹ caſibus
Prim⁹ qñ veritas id exigit:puta q: ver-
git in piculū aliox. Scđs qñ obia cogit
ad reuelañ. Lꝫ ꝯ iſta duo ⁊ iuramen-
tum ⁊ promiſſio nō valēt. Uñ dicit Pa.
in.d.c.omnis ꝙ ſi talis aſſumit̃ in te-
ſtem tenet̃ reuelare; ꝙuis ſub ſigillo
ſacri ſit ei dictum nō tñ tenet̃ denuncia
re:q: illud eſt teſtimonium dicere aliō
denūciare.nam denūciare nō tenet̃ qs
qđ pbare nō pōt .6.q.2.placuit.2.q.i ſi
peccauerit.2.q.7 plerūqꝫ Hen.tñ ꝯ gū.
9.quol. dicit ꝙ ſubdit⁹ q̃ recipit aliq̃d
ab alio i ſecreto nō ꝟgens in dānū eu-
iuſqꝫ nō tenet̃ reuelare ēt ꝑlato pcipiē-
ti vt reuelet. Et ſꝫ hoc limito. S.Bo.
vt intelligat̃ teneri ex obediētia qñ ꝑla
tus vult ſcire qđ pōt cedere in detrimē
tum religionis aut alteri⁹:alr̃.nō. Si
gillū ꝟo ꝯfeſſiōis nullo mō lꝫ reuelare
22 ¶ Utrū cōfeſſor di uiſi ꝙ ſꝫ.s̃.dicitur̃.
cēs aliquē ſibi ꝯfeſſum de pact̃ ſuis ſit
reuelator ꝯfeſſionis?R̃e. ſm Ri.vbi.s̃.
ꝙ nō:q: nihil occultū manifeſtat ſꝫ ſo-
lū manifeſtū qđ ſit eē ꝯfeſſionē:q: ſi di
xerim⁹ ꝙ pctm nō habem⁹ ipſi nos ſedu
cim⁹ ⁊c.i. Jo.i. Si ꝟo diceret ꝙ eſt ſibi
confeſſus ꝯ magnis crib⁹ ⁊ mult̃ bñ eēt
reuelator ꝯfeſſionis. Quid ēt dicit ꝙ
dicere talia ꝟba .ſ.hoc peccatū audiui i
ꝯfeſſione ꝙ eſt peccatū mortale:⁊ ſatis
ad hoc vr̃ facere tex. d.c.ois. ſꝫ ego hoc
nō credo. Et eſt veri⁹ ſm Sco.vbi.s̃.ni
ſi p tale deueniat̃ i noticiā pſone q̃ euꝫ
ꝯmiſſit. Periculoſuꝫ eſt tñ talia dicere

c Onfirmatio electorum an ſit de
neceſſitate petēda?R̃e.ꝙ ſic ꝯ iu
re cōi.ita ꝙ electus ad regimē cuiuſcū-
qꝫ eccl̃ie aut religionis: ſi adminiſtratiōi
dignitatis ſe igeſſerit ante ꝯfirmatōeꝫ
ſiue tanꝙ prelatus:vel procurator: aut
yconomus:aut alio nouo q̃ſito colore in
ſpiritualib⁹ aut temporalib⁹ p ſe vl̃ aliū
in totū vl̃ in pte ante ꝯfirmationem ip
ſo facto priuatur.oi iure qđ p electionē
in ipſa dignitate hēbat.c.auaritie.de e-
lec.li.6.fallit hoc in caſu qñ abbatiſſa e
lecta a maiori pte:nō tñ a duab⁹ ptib⁹
ipugnat̃ ne ꝯfirmet̃:q: interiꝫ pt admi
ſtrare.c.idēnitatib⁹.§.ſi ꝟo.de elec.li.6
Itē fallit qñ ꝯfirmatio a papa eſt petē
da:⁊ elect⁹ eſt valde remot⁹ vꝫ vltra ita
liā:tūc bñ pōt admiſtrare in tpalibus ⁊
ſpūalib⁹ ante ꝯfirmationeꝫ. Excepto ꝙ
nullā alienationē facere pōt:vt in.c. ni
hil.de elec. Qđ iteꝝ credo qñ nō ē i mo
ra petēde ꝯfirmatiōis:alr̃ habebit lo-
cum pena.d.c.auaritie. Et qđ dicit tex.
de vltramōtano:credo habeat locū i ci-
tramōtano:qñ curia eſſet vltra mōteſꝫ
vt tꝫ Ho.⁊ Jo.an.in.c.nihil.⁊ Guil.i.d.
c.auaricie. Secus eſſet ſi haberet p pri-
uilegiū:vt nos fratres minores qui ha
bemus ꝙ electus generalis noſter ſta-
tim poteſt adminiſtrare.
¶ Utrū ꝑfata habeāt locū i epo?R̃e. Ge. 1
in d.c.auaricie ſꝫ Jo.an ꝙ ſic. Ex q̃ no.
ꝙ ꝯſtitutio penalis emanās ad cōdiu
uationē vel exequutionē iuris antiqui
interpretatur late vt includat contēta
in iure antiq̃:alr̃ nō haberet locū i epo
q: appellatione dignitatis nō ꝯprehen
dit̃ epalis:vt dicit gl.i.c.2.de ꝑbē.li. 6.
Sꝫ hic ſic:q: in iure antiquo icludeba-
tur epiſcop⁹ vt i.c.noſti.⁊.c.q̃lit̃ ꝯ elec.
¶ Utrū habeat locū ꝑfata pēa i ipatore 2
R̃e. Hu.⁊ Jo.i.c.legim⁹.93.di ꝙ ñ. ⁊ vt
tꝫ gl.i cle.vnica de iureiur .i ver. reges
romanos pōt admiſtrare ⁊ omnē iuriſ
dictionē exercere impiū:ꝙuis Pau.ibi-
dem teneat ꝯtrium. Sꝫ plꝫ cuꝫ opi glo.
¶ Qñ dꝫ peti ꝯfirmatō?R̃e.ꝙ.ſ.treſ mē 3
ſes poſt pſtitū ꝯſenſū.alr̃ iuſto ceſſante i
pedimēto:ſi ñ petat̃: l' ab electorib⁹ vl̃ ab
ipo electo:l' ab alio p ipo.electō ē nulla
c.ꝙ ſit ꝯ elec.li.6. In cathedralib⁹ ꝟo ⁊
rgularib⁹ eccleſiis quaꝝ ꝯfirmatōēs pe

pa τ petenda ferua moderationem:c.
cupientes de elec.li.6.
4 ¶ A quo dꝫ peti cōfirmatio? R̄.ꝙ si ele
ctus ē exemptus dꝫ peti a papa:vel ab
eius legato de latere:si ē aliqs sup illa
puincia:vt in.c.si abbatē.de elec.li.6.
Intellige qñ talis exēptus subest ime
diate pape:sec⁹ si mediate:vt sunt pui
ciales ministri ordinis minoꝝ q̄ q̄uis
sint exēpti:tñ habēt sup se generalē to
ti⁹ ordinis a q̄ hñt cōfirmari. Tñ Pa.i
c.i.de sup.ne. prela. tꝫ ꝙ abbates etiaꝫ
exēpti sunt p epōs cōfirmandi. Si aūt
nō sunt exēpti debēt cōfirmari p suos
prelatos imediatos supiores:vtputa
epūs inferiores suos. Archiepūs epōs su
fraganeos suos. Primas vel patriarcha
archiepōs nō exēptos:hec colligūt ex .c.
cū mōasteriū.τ ex.c.nihil.τ.c.bōe mē
rie.el.i.de elec.cū ibi no.τ 64.di.illud.
¶ Quō debet fieri cōfirmatio a supe
5 riore:vł ab eo cui de iure cōi:siue spāli:
puta priuilegio vł ↄsuetudīe p̄scripta:
siue ex delegatiōe ↄfirmatio ptinet? R̄.
ꝙ dꝫ vocari nominatiꝫ si ē aliqs collect⁹
sił cuꝫ eo:vel apparet aliqs oppositor:
alꝰs generalis ī eccłia ī qua dꝫ talis p̄
esse vocatio dꝫ fieri:vt si qui sint qui se
velint oppōere ↄpareāt assignato ter
mino pemptorio:ēt si nullus appareat
dꝫ ipe ↄfirmator diligēter examiare et
electōis pcessū τ psonā electi maxīe in
scīa τ hōestate vite τ etate:q: si īdignū
ↄfirmat vel illegitīe mortalit̄ peccat:et
ē puat⁹ ipo iure a ptāte ↄfirmādi pmū
successorē illi⁹ τ ↄfirmatio ipo iure est
nulla:qñ nō vocał, q̄ sūt vocādi si ē ali
qs coelect⁹:vel ali⁹ q̄ velit oppōere ↄtra
electū vel electionē τ nō discusso nego
cio fit:hec habentur ex.c.nihil.de elec.
li.6 cum ibi no.
6 ¶ Sed nūqd si elect⁹ admistrat p⁹ cō
firmationē nullā cadat ī penā:d q̄.ē.ī
pn? R̄.glo.i.d.c.fi.ꝙ si errauit ī facto:
puta credidit factā vocatōeꝫ τ discussi
onē:τ sic nō cadit:sed excusał:ſꝫ si erra
uit in iure nō excusał a dicta pena. de
re.iur.ignorātia.li.6.cum concor.
7 ¶ Utrꝫ p̄fata nłłitas ↄfirmatōis hēat
locū ī postulatōe? R̄.gl.i.d.c.fi.ꝙ sic ī
admissiōe postulatiōis q̄ fit a supiore
q̄ postulatū admittēdo ↄfirmat.sec⁹ in
postulatione q̄ est in eo ꝙ postulał mo
nachus elect⁹ a p̄lato suo. Siłr dꝫ lo
cū ī p̄sētatiōe:vt ille cui fit p̄sentatio
puet d̄cretalē.d.c.fi. Nec ob.si dicas ꝙ
cōstitutio vł penalis.τ sic extēdi nō dꝫ:
quia nō ē penalis:cū nō puet iure q̄si
to sed querendo.vide ibi doc.
¶ Utrū sit seruādū qd dictū ē.§.ꝫ.p̄ce 8
dēti ī omnib⁹ bñficijs ēt simplicib⁹? R̄.
Se.ī.d.c.fi.sic siue habeāt curā aiarū:
siue nō:q: cū ī oī bñficio reqrał exami
natio τ ↄfirmatio electi seu p̄sētati seu
postulati.sꝫ Jo.an.p⁹ No.ī.c.pposuit
de ↄces.p̄la.ergo seruāda sūt pdicta.
¶ Utrꝫ ī hospitali siłr? R̄.Lap.sꝫ Se. 9
vbi.s.ꝙ sic.si dał bñficiū p viā p̄sēta
tiōis vel electiōis. Sec⁹ qñ nō datur ī
bñficiū:q: tūc fit cōmissio:nō electio:
vel collectio:seu presentatio: vt in cle.
quia contingit de reli.domi.
¶ Utrū p̄lat⁹ supior possit ↄfirmare si
ne capło? R̄.Se.in.c.qm̄.de elec.li.6. 10
ꝙ Archi.h post opi.recitatas tꝫ ꝙ si va
let ↄfirmatio si ī absētia capituli fiat.
ar.eoꝝ que no.de offi.dele.cāꝫ.ff.d ad
mi.tu.l.ticiū τ meuiū.ī pn.τ.ff.d exer
ci.l.i.§.ꝙ si plures. Et h veꝝ nisi ↄsue
tudo eccłie haberet ↄriuꝫ:q: tūc valerꝫ
cōfirmatio de consue.c.nō est.li.6.

Confirmationis

sacrm ad quid valet? R̄. Mel
chiades papa in.c.spūs de conse.di.5.
valet ad augmentuꝫ gratie:ad ↄfirmā
dum in pugna ↄ vicia τ diaboluꝫ: τ ar
mat τ istruit ad agōes hui⁹ mūdi τ p̄lia
¶ Utrum sit necessarium ad salutem 1
R̄.ꝙ non absolute:quia baptizatus si
statiꝫ decedit saluatur vt patet in.d.c.
spūs sāctus:q̄uis non sit ↄfirmat⁹:tñ
necessariuꝫ est:ita ꝙ cōtēnens ipsuꝫ su
scipere mortaliter peccaret: τ dānareł
vt colligitur ex.d.c.spūs sāctus. cū ibi
no.τ propterea credo ꝙ notabilis ne
gligentia epoꝝ in nō cōferendo istō sa
cramentum:sit eis peccatum mortale
p ar.in.d.c.spūs sanctus.
¶ Utruꝫ soli epi hoc sacrm possint cō 2
ferre? R̄.ꝙ sic:vt pꝫ in.c.de his.τ duo
bus.c.se.de conse.di.5. Tñ sm Inno.
in.c.quāto.de cōsue.papa posset dare
licētiaꝫ sacerdotib⁹ vt ↄferrēt:q: sꝫ gl.
in.c.man⁹.de cōse.di.5.τ sequitur In
no.vbi.s.ex demandatione pape qui

libet clericus potest conferre ordinem ꝛ sacramentum quod habet.

3 ¶ Quib⁹ debet conferri istud sacramentum? R. ꝙ omnibus fidelibus baptizatis tam sanis ꝙ etiã morte periclitantibus: pꝫ in.c.vt ieiunij.ꝛ.c.se.de cõse.di.5. ꝙuis glo.sentire videatur ꝙ debeat dari solum habentibus perfectam etatem.s.12.annorum: non credo verum.

4 ¶ Utrꝫ perfecte etatis volens suscipere istud sacrm teneatur ꝯfiteri prius? R. ꝙuis teneatur ꝯfiteri de mortali si qd cõmisit anteꝙ suscipiat aliter peccaret mortaliter: tñ ꝯfiteri non credo teneatur de necessitate.ar.d.c.vt ieiunij in ꝟbo.moneantur.

5 ¶ Utrꝫ de chrismate tm̃ ꝛ illi⁹ anni debeat fieri? R. ꝙ sic cũ sit minoris necessitatis ꝯfirmatõ ꝙ baptismus.ar.c. q̃m de sen.ex.li.6.ꝛ.c.si qs de alio.de ꝯse.di.4

6 ¶ Utrꝫ omni tempore possit ꝯferri? R. ꝙ sic.ar.c.oẽs fideles ꝛ.c.de his.2.c.vt ieiunij.ꝛ.c.se.de conse.di.5. Sꝫ episcopus debet esse ieiunus: vt in.c. vt episcopi.de ꝯse.di.5. sed non de precepto.

7 ¶ Utrũ ieiunus tantum debeat suscipere: R. ꝙ sic.nisi necessitas aliud suadeat. Tamẽ credo sit ꝯsilium: nõ preceptum: vt patet in.d.c.vt ieiunij. Et ꝓpterea dicit Ala.ꝙ meli⁹ est cõfirmari post prãdiũ ꝙ epo postea discedẽte nõ

8 ¶ Quid si qs oleo ꝓ possit ꝯfirmari. chrismate sit vnct⁹? R. ꝫm Ho.ꝛ Inno. in.c.vnico.de sac.vn.ꝙ dꝫ iterꝫ chrismate liniri: ꝛ dꝫ illa oro reiterari: Signo te ꝛc. Alie ãt orões q̃ ꝓcedũt ꝛ sequũtur

9 ¶ Que est forma huius nõ iterantur sacri? R. ꝙ in iure nõ inuenit nisi ꝙ in fronte chrismate debꝫ signari. Tñ i põtificalib⁹ cõmuniter habet. Ego te consigno: signo crucis ꝛ confirmo te chrismate salutis. In nomine patris ꝛ filij ꝛc.ꝛ hec ẽ seruanda.

10 ¶ Utrꝫ sit reiterabile istõ sacramẽtum. R. ꝙ nõ: vt in.c.dictũ est.ꝛ.c.se.ea.di. Et peccaret mortalit scienter iterans. secus si ignoraret: aut dubitaret: quia nõ dicitur iteratum qd nescitur factum.

11 ¶ Utrum non confirmatus possit tenere alium ad confirmationem? R. ꝙ nõ c.in baptismate.de conse.di.4. Et si tenet non contrahit compaternitatem vt ibi patet.concor.Tho.ꝛ Pe.

¶ Quot possunt tenere ad istud sacramentum? R. tm̃ vnus debet esse qui teneat.c.nõ plures.de.cõse.di.4. Sicut ꝛ in baptismo: vt ibidem. 12

¶ Utrũ ille qui tenuit i cathecismo vel baptismo possit tenere i hoc sacro? R. ꝙ cõsuetudo romana ẽ ꝙ nõ: sed ꝑ singulos singuli suscipiãt. Tñ fieri põt si necessitas cogit: als nõ: vt i.c.i cathecismo.de cõse.di.4. Sꝫ no.ꝙ hodie ex ꝯsuetudine: vt q̃ tenet in cathecismo teneat i baptismo: ꝛ iõ sine peccato fit. Si tñ plures sũt q̃ tenẽt oẽs efficiunt cõpatres suscepti: vt in.c.de co. spi.li. 6. Et ideo vir non debet tenere vxorem ꝛ econuerso quia oriretur impedimentum. 13

c **Onfirmatio** Sũmi pontificis ex certa scia facit validuꝫ qd erat nullũ respectu iuris positiui: ꝫm Jo.de li.vt refert Pa.in.c.cũ sup.d cã pos.ꝛ ꝓprie.facit firmũ qd als ẽ infirmũ. Solẽne qd nõ ẽ solẽne supplendo defect⁹ solẽnitatis omisse.2.q.i.i pri mis.de trãsac.c.i.de cõces.pre.qr. Si vero fit in forma cõi nõ ex certa scia: nihil iuris tribuit: sed solũ vet⁹ cõseruat. de ꝯfir.vti.vel inuti.c.dilecta.ꝛ.c.i gl. ꝛ de cõces.pre.quia diuersitatem.ꝛ de priuil.quia intentionis.nec per ipsam derogatur iuri cõmuni.de of.or.lꝫ.d fi. instru.inter dilectos.

¶ Cõfirmatio ꝓp̃e nõ est quando successor confirmat constitutionem predecessoris seu eius gesta: vt dicit Pa.in.c. i.de loca.ꝛ est dictum Hosti. Unde potius est ratificatio: vel innouatio. Sꝫ confirmatio est quando superior confirmat factum inferioris. Quod no.qr facit ad multa. 1

c **Onfraternitas** an sit licita? R. Pe. de pusio tractatu de canonica portione epi.c.4.ꝙ sic.si fiat ex causa licita.facit gl.in.c.si qui clericorum.ii.q.i. que dicit ꝙ fraternitates bone admittunt.q.2.di.si quis despicit. Sed que fiunt ad malum prohibentur.C.de mono.l. vnica. de hoc.d. Andreas barbatius.in. .officij/. de testa.plene tractat Archi.etiam in .d.c.si quis despicit. Et vide supra collegium.

¶ Utrũ statutũ cõfraternitatum q̃ ca-
uetur ne quis recipiat nisi soluat tãtũ
liceat? R. Pe. vbi. s. ꝙ sic si sit pp hone
stã cãz: puta alẽdis paupib⁹ ⁊ hmõi. d.
c. si q̇s despicit. ⁊ ar. 16. q. 2. nõ exẽplo.
Quidã tñ dicũt nõ licere: quia excłdit
pietatez. s. ne quis recipiatur nisi sol-
uat: ⁊ videt̃ magis equuz. Si tamẽ sta
tutuz diceret ꝙ receptus soluat tantuz
oĩ mẽse liceret. Ludo. de ro. ĩ no. dic̃ ꝙ
Archi. q. 2. di. c. si q̇s despicit. ꝯsuluit
ꝙ si sit statutũ p ṽba affirmatiua sicva
let. Si p ṽba negatiua: s. null⁹ admit-
tat̃: sic siv3. allat. c. ad aplicã d̃ simo. Et
addit idẽ ludo. ꝙ si ptãs ĩuenit socie-
tatẽ ĩ q̃ sit statutũ ĩhonestũ p̃t stati3 eo
ipso cassare societatẽ ẞ3 Bar. ĩ. l. sub p̃
textu. ff. d̃ ex̃oꝛ. cri. Et seq̇tur Bal. ĩ. c. i.
§. cõuenticulas. de pa. te. in vsi. feu.

c **Oniuratio** Est quan-
do aliq̇ re-
belli auctoꝛitate ĩ vnũ se colligen
do iuramẽta inter se dederũt. 11. q. 1. si
q̇ clericoꝛũ. Et nota ꝙ coniuratio ⁊ cõ-
spiratio pꝛo vno eodẽq3 crimĩe accipiũ
tur. 11. q. 1. cõiurationũ. vnde coniura-
re est simul: vel vnũ iurare. Cõspirare
ṽo ẽ simul: vel in idẽ spirare ẞ3 gl. ĩ. c.
constitutionez. de sen. ex. li. 6.

1 ¶ Utrũ oĩs coniuratio sit illicita? R. ꝙ
ppꝛie cõspiratio: vt p3 ex pꝛecedentib⁹
ẽ illicita. Dicit̃ tñ aliquando largo mo
do cõspiratio seu cõiuratio qua aliquĩ
cõiurant: vel in idẽ aspirãt q̃d de se est
licitũ ⁊ bonũ ⁊ tunc lic3 talis ꝯspiratõ:
vt no. gl. in. d. c. si q̇ clericoꝛ: al's. i. q. i.
cõcussionis. 22. q. i. no. Inn. ĩ. c. cu3. J.
⁊. A. de sen. ⁊ re iudi. ⁊ Pa. ĩ. c. exhibita
de iudi. Quãdo ergo q̇s cõiurat vt re-
bellet pꝛelato vel obediẽtie ⁊ hmõi sic
est conspiratoꝛ: vt p3 de ṽ. signi. consti-
tutionẽ li. 6. ⁊ sic cõspiratio d̃ se ẽ moꝛ-
tale peccatũ. In dubio vero sp pꝛesumi
tur mala ẞm Inno. ĩ. c. i. de scis. ⁊ Uin.
ĩ. c. si. de testi. co. ⁊ Jo. an. in. c. 2. d̃ ṽ. si.

2 ¶ Que est pena cõiurantium vel con-
spirantiu3? R. laici debent excõmuni-
cari si cõtra episcopu3 ẞm gl. in. c. si. de
testi. co. ⁊ ẞm Jo. an. in vna libꝛa auri
cõdẽnari singuli. In cõstitutiõe federi
ci de pace. te. c. hac edictali. Et si q̇s tu
multu3 cõtra aliquem fecerit vel sedi-
tiosas voces emiserit capital' ẽ pena. l.
denunclamus. C. de his qui ad ec. ꝯfu.
⁊. l. i. ⁊. 2. C. de sedi. ⁊. ff. de pe. l. aut fcã:
⁊. C. de epi. ⁊ cle. l. cõuẽticula3. vbi phi-
bentur cetus vel turba cõgregari: nisi
inueniatur cõcessu3 expꝛesse. ff. de col-
legii. per totu3. Clerici debent deponi.

c **Onsanguinitas**
vid. j. Matrimoniũ. 3. ĩpedimẽto. 6.

c **Onscientia** cõuenit
cu3 lege
naturali rõal' creature ⁊ cũ sin
deresi ĩ h̃ q̃d ẽ reglare: s3 differũt ĩ mõ.
lex natural' dictat ei bonũ faciẽdu3 et
malu3 fugiendu3: post hoc sequitur iu
diciu3 in rõne: ⁊ sic foꝛmat̃ cõscia. vlte
rius facto iudicio ꝙ sic debet esse seq̇t̃
sinderesis q̃ ẽ scintilla ꝯscie q̃ stimlat
volũtatẽ ad bonu3 faciẽdu3. Et sic pat3
ꝙ cõscia ppꝛie est regula in rõe. sinde
resis ṽo in volũtate ĩstigãdo eã ad bo-
nũ ⁊ stimulãdo. hec ex Ale. i. 3. pte sũ.

1 ¶ Utru3 cõscia liget ad faciendum oẽ
quod dictat per modu3 pꝛeceptiõis vel
phibitiõis? R. S. Bo. i. 2. sẽ. di. 39. ar.
i. q. 3. ꝙ aut cõscia dictat aliquid q̃d ẽ
ẞm legẽ dei: ⁊ sic tenetur facere. aut di
ctat q̃d est pꝛeter legẽ dei: ⁊ sic tenetur
facere aut ꝯsciaz depõere: vt puta si di
cat necessariu3 ad salutẽ festucã de ter
ra leuare: si nõ deponit cõsciaz aut nõ
leuat moꝛtaliter peccat. Aut cõscia di-
ctat q̃d est cõtra legẽ dei: ⁊ sic nõ ligat
ad faciendu3: sed ligat ad deponendu3:
quia erronea erroꝛe repugnãte legi di-
uine. vnde q̃diu manet ponit hominẽ
extra statũ salutis: ⁊ ideo necessario te
netur ea3 d̃ponere: quia siue faciat q̃d
cõscia dictat siue nõ faciat moꝛtaliter
peccat. Faciendo quod dictat peccat
moꝛtaliter: quia facit cõtra legẽ dei. nõ
faciendo peccat moꝛtalit̃: q3 faciẽdo bo
nũ facit ĩ cõtẽptũ dei: dum credit di-
ctante sibi cõscientia hoc deo displice-
re. Et ĩtellige. 28. q. i. §. ex his de simo.
p tuas. el secũdo. de re. spo. lr̃as. de p̃-
scrip. c. si. quod sit contra conscientia3
edificat ad gehennam.

¶ Quid si p̃lat⁹ p̃cipiat aliq̇d q̃d ꝯscia 2
subditi dictat etiã contra lege3 dei? R.
S. Bo. vbi. s. ꝙ tenet̃ eã deponere: ni-
si clarũ sit illd̃ foꝛe ꝯ legẽ dei. ⁊ si nescit
de illa iudicare: d3 sapiẽtioꝛes ꝯsulere3

vel per orationem a deo declarationem postulare. vel dic vt habetur in. c. inqui sitioni. de sen. ex. q non scit pro certo q est contra legem dei: non obediat: q a mortaliter peccaret: sed potius tol leret etiam excommunicationem. Si non scit pro certo: sed ex leui et temera ria credulitate: tunc ad consilium sui prelati deponat. Si vero habeat cre dulitatem probabilem et discretam: quamuis non manifestam et euiden tem: tunc propter obedientiam: faciat quod sibi precipitur: quia tenetur in ta li dubio: et propter bonum obedientie excusatur: sed nullo modo ex propria voluntate faciat: quia non licet: immo mortaliter peccaret. quia qui amat pe riculum peribit in illo. Et istud est qd dicit tex. in. c. non solum. de regula. li. 6. Decet inquit et expedit, vt conscien tie puritati non desit iudicium ratio nis nedum spiritualis profectus que ritur: vnde salutis dispendium incur rat. vide etiam infra. Religiosus. §. 29.

3 ¶ Utrum credens de conscia famam negligens peccet mortaliter. vide. s. Fama. §. 1.

c **Onsecratio** epor et archiepor um intra tres menses post electionem et confirmationem differri non debet: nisi necessitas aliud suadeat. 75. di. quoniam quidam.

1 ¶ A quo debet consecrari archiepus. R. q ab omnibus suffraganeis suis qui tunc ad me tropolitanam ecclesiam sunt vocandi. de temp. or. si archiepus. et cum consensu primatis. c. placet. 65. di. ita q sine eo non recipit executionem consecratus: vt no. Inno. i. c. nec episcopi. de temp. or.

2 ¶ Quis consecrabit epm. R. q si est ex emptus consecrabitur a papa vel de eius man dato. Si vero non est exemptus q archie piscopus cum duobus prouincialibus epis aut tres comprouinciales epi ex iussu archiepi: ita tamen q omnes epi comprouin ciales sint per epistolam regredi vt consecratur: vt i. d. c. nec epi. vbi dic Inno. q si aliquis epor comprouincialium contemnatur in consecra tione archiepi vel epi q poterit agere vt priuetur executione officii: sicut in electione agitur vt cassetur. de cle. q sicut. ar. de elec. cum in veteri. de arbi. cum olim. 65. di. si contem ptus est grauior pena sibi poterit imponi.

¶ Quo die debent consecrari predicti 3
R. q die dominico hora tertiarum. 51. di. qui in aliquo. quasi in fine. 75. di. qd die: et. c. ordinationes.

¶ Quomodo debet fieri. vide in. d. c. 4
ordinationes sed melius in eorum pa storali: et quid sit de substantia no. in d. c. ordinationes. 65. di. in summa.

¶ Patriarcha autem et primas ac car 5
dinales credo q a papa sunt consecran di vel de eius mandato et non ab alio ar. c. pudenda. et qd ibi no. 24. q. 1. Dic etiam Pa. i. c. meminimus. de accu. q quilibet prelatus confirmatus a papa non potest benedici seu consecrari per inferiorem: nisi de licentia pape: vt in c. cum in distribuendis. de tem. or. nisi consuetu do aliud habeat. Papa vero consecrari debet ab epo hostiensi. 23. di. in nomine dni.

¶ In quo loco sunt prelati consecrandi. R. q 6
archiepus in sua metropolitana ecclesia: vt i. d. c. si archiepus. Alii autem vbi placuerit ad quem pertinet consecratio. 51. di. c. si.

e **Onsecratio** ecclesie a quo debet fieri. R. q ab epo proprio non ab ali eno: nisi de licentia proprii. fac. c. tua fraternitas de conse. ec. vel al. Non epus quia non potest etiam de licentia epi: nec etiam reconciliare: vt i. c. aqua. eo. ti. Dic tamen Inno. ibidem q papa pluribus epis concessit vt possint per simplices sacerdo tes reconciliare ecclesiam aqua tamen prius per epum benedicta. Et sic patet q ex concessione pape solum potest reconciliare non consecrare. In tellige de ecclesia consecrata: quia ecclesia non consecrata bene potest reconciliari per sacerdotem. aqua exorcizata potest fieri per simplicem sacerdotem. Ex quo patet q non oportet fiat per epm vel de licentia eius secundum gl. i. d. c. si. et est com(m)unis opi.

¶ Quo tempore potest consecrari. R. q in omni tempore 1
tamen festiuo qd non. d. c. tua fraternitas.

¶ Quomodo debet consecrari. R. q mo 2
dus habetur in eorum pastorali: et aliquid de con se. dist. 1. omnes basilice. et qd ibi no. Sed a pastorali non est recedendum.

¶ Utrum aliquando sit reconsecranda. R. Pa. i. c. 3
proposuisti. de conse. ec. vel al. q sic in tribus casi bus. Primus quando nescitur an fuerit consecrata: vt puta quia non apparet aliquod signum per qd appa reat consecrata: nec scriptura nec testes et huiusmodi. de conse. di. 1. ecclesie vel altaria. quia non debet iteratum qd nescitur factum. c. solennita

tes.el primo.de cõse.di.i.c.veniens. de
presby.non bap. Secund⁹ si parietes
sunt combusti et decrustati. Ratio: q:
consecratio et linitio fit in ipsis parie-
tibus: ꝛ ideo licet non corruant si tamẽ
comburantur est reconsecranda.gl.ẽ ꝺ
cõse.di.i.ecclesijs. Secus si tectum cõ-
buratur vel destruatur: quia non est re
consecranda. c. ligneis. de cõse. ec. vł
al. Tertius si parietes ita corruerint
ꝙ de nouo oꝫ ipsam reficere etiam de
eisdem lapidibus. Et lꝫ gl. et aliqui ibi
velint ꝙ si nunc vna pars reficiatur et
postea alia ꝙ non sit reconsecranda.tñ
Pa.vbi.s.tenet ꝙ debet reconsecrari:
quia in spiritualibus consideramus
veritatem et non fictionem: vt no. Ar-
chi.in.c.i.de voto.li.6. Ideo est verum
ꝙ non est in veritate illa prima ecclesia
nec consecratio que fuit in illa prima
est in ista: quia non est liquor q̇ commi
sceaꝛ. Et hãc opi.seq̇ꝛ Jn.i rubrica eo.ti.
4 ¶ In quib⁹ casib⁹ ecclesia polluitur et i-
diget rcõsiliatõne. R. Pa.i.ꝺ.c.ꝓposui
sti. ponit duos casus. Prim⁹ quãdo in
ea effundiꝛ sanguis. Et nota ꝙ effusio
significat abũdãtiã pro quo vide bonũ
textũ cũ glosa in.c.cum illorum.§.ꝙ si
claustrales.ꝺ sen.ex.ꝛ ideo ex modica
lesione ꝙuis modicũ de sãguĩe effluat
nõ idiget rcõsiliatõne. Aduerte ꝙ ista
effusio sãguis oportet ꝙ sit facta ex ꝯtẽ-
tione vł ex iniuria ꝭꝫ Ro. q: si furios⁹ vł
ligno cadẽte effudereꝛ sãguis ñ eẽt rcõ
siliãda. Et h̄ vł velle Hug.ꝺ cõse.di.i.ec
clesijs: ꝛ Ho.i.c.si ecclia.ꝺ conse.ec.vł
al. Secꝰ qñ i ea aliq̇s occidiꝛ lꝫ sãguis
nõ effũdaꝛ: puta q: suspẽdiꝛ ꝛ hmõi. Et
itellige ꝺ homicidio violẽto vł iniurioso
ꝭꝫ no.i.c.vnico.eo.ti.li.6. Sec⁹ i homi
cidio casuali vł cũ q̇s se ꝺfẽdẽdo aliuꝫ
occidit: vł si scrũs ibi occidaꝛ: q: tũc nõ
ẽ rcõsiliãda. Sꝫ gl.i.ꝺ.c.vnico tꝫ ꝙ i h̄
vltimo casu polluiꝛ: ꝛ ẽ recõsiliãda: sꝫ ꝺ
nõ lauand⁹ ẽ locus vbi sanguis effusus
est. ꝛ coĩter hoc teneꝛ.
5 ¶ Sꝫ q̇d si q̇s letaľr i ea vulnereꝛ ꝛ ex̃
ecclesiã moriaꝛ. R. gl.i.ꝺ.c.vnici ꝙ re-
cõsiliabiꝛ: et si sãguinẽ rcollegissꝫ i scu-
tella: sꝫ ñ ẽ ecõtrario si vulneraꝛ ex̃ ꝛ cõ
fugit ad eccliam: lꝫ ibi moriaꝛ ꝛ sãguis
effũdaꝛ ñ reconsiliabiꝛ. Siľr dic scdm
Hug. si exñs i tecto ecclie sagitteꝛ: ñ re
cõsiliabiꝛ: q: extra ecclesiã videꝛ factũ.
¶ Quid si quis sane mentis seipsum 6
vulneret vel occidat in ecclesia irato a-
nimo. R. He.in.ꝺ.c. vnico. ꝙ reconci-
liabitur si est publicum. de sen.excom.
contingit.el primo. quia homicida est.
Secus si est furiosus et non sane men
tis.ar. Cle.si furiosus.de homi. Terti⁹
quando excommunicatus sepelitur i
ecclesia vel paganus: quia si erat con-
secrata est reconciliãda et corpora ꝑ-
dictorum proijcienda si discerni possũt
ab alijs.de consc. di.i.ecclesiam: et de
conse. ec.vel al.consuluisti. et ibi Pa.
ponit istum cum casu se. Quartus qñ
fuit consecrata per notorium excom-
municatum. Nam ea que consistunt i
exterioribus benedictionibus et con-
secrationibus facta per notorium ex-
cõicatum nõ ꝺbẽt p fideles exercitari
añ recõciliationẽ. Quit⁹ ꝭꝫ glo.i.ꝺ.c.ꝓ
posuisti. qñ pietes successiue repantuꝛ
sꝫ credo sit rcõsecrãda. Sext⁹ qñ effũ-
diꝛ semẽ.ꝺ adul.c.significasti. Sꝫ qñ ẽ
occultũ ñ polluiꝛ: vt tꝫ gl.i.ꝺ.c.vnico.et
ex.ꝺ.c. significasti. i ver. publice. ꝛ fit
publicũ: vł ex ꝯfessione eoꝝ q̇ fecerũt: vł
rei euidẽtia Et itelligũt q̇dã ꝺ oĩ effu-
sione semis criminosa. Sec⁹ ꝺ effusi-
one q̇ fit i somnis: ꝛ ea q̇ fit i matrimo
nio cã pcreãde ꝓlis ꝛ hmõi. Cõtrariũ
tñ teneꝛ cõiter: vt pꝫ i glo.ꝺ.c.vnici. ꝛ
qꝺ ibi no. vt hẽat locũ in oĩ pollutione
hũana. Et h̄ magꝭ ꝯsonat tex.i.c. eccle-
sijs.de ꝯse.di.i. ꝛ hoc tene. 7
¶ Quid si ecclia ñ erat ꝯsecrata. R. ꝙ
ꝙuis ecclia ñ sit ꝯsecrata: tñ polluiꝛ semĩs
aut sãguis effusione: vt pꝫ i.c.si.ꝺ ꝯse.
ec.vł al. ꝛ dꝫ lauari aq̃ exorcizata tñ p
sacerdotẽ: vt ibidẽ.
¶ Utꝝ celebrãs i ecclia poluta efficiaꝛ 8
irregularis. R. He.i.ꝺ.c.vnico ꝙ ñ.ꝺ sẽ.ex.
is q̇.li.6.tñ i ea ñ dꝫ celebrari. de ꝓuil.
tuaꝝ i ꝓu. Dic tñ Zap⁹ ꝙ taľ ẽ suspẽsus
ab igressu ecclie.ꝺ ꝓui.epoꝝ li.6. Et si
cũ tali suspẽsiõe i ecclia diuina celebra
ret vt ꝓ⁹ suo agẽs officio erit irregularis.
ꝺ.sen.ex.is cui.li.6.
¶ Quõ dꝫ rcõciliari ecclia poluta. R. ꝙ 9
cũ aqua ꝺ qua i.c.ꝯsuluisti: ꝛ i.c.aqua
de ꝯse.ec.vel al. Et siľr cimiteriũ. Sed
meli⁹ habeꝛ in pastorali. Et sic serua.
¶ Utꝝ faciẽs ꝯsecraꝛ eccliaꝫ possit com 10
pelli ad

pelli ad ipam dotandā? R. Pa.in.c.cū sic de ɔse.ec.vł al. ꝙ sic.ꝛ dos dꝫ ēe tā ta ꝙ vn⁹ p̄sbyter cū ministro possit vi-uere habito respectu ad obuentiones spūales. Et si ēēt collegiata dēƀ respe-ctu ad numeꝝ collegiatoꝝ. Fallit h̄ in ecclesijs mendicantium.

11 ¶ Utꝝ possit aliqd erigi ꝑ ɔsecratōne eccłie? R.ꝙ n̄.vide ifra Simōia.3.§.19

c **Onsecratio** altaris ē alia a consecratione eccłie.c.i.de ɔse.ec.vel al. Jdeo vna sine alia fieri pōt: de quo vide.s̄.Altare.

c **Onsecratio** cimiterij quō dꝫ fieri.habetur in pastorali.

1 ¶ Quō poluit? R.ꝙ si cimiteriū ē ɔti-guū eccłie tūc poluta eccłia poluit cimi teriū:sꝫ nō ecōuerso:vt in.d.c.vnico.de ɔsec.ec.vel al.li.6. Si ꝟo nō ē cōtiguū eccłie.vł si est ɔtigunū sꝫ nō poluitur ec-clesia.tūc poluit ꝑ sāguinis vel semi-nis effusionē:sic dictū ē de eccłia. Jteꝫ qn̄ aliqs excōicatus vel infidelis in eo sepelit:vt i.d.c.cōsuluisti.ꝛ i.d.c eccle-siā.el.2. Aduerte tn̄ ꝙ si essēt plā cimi teria ɔtigua tn̄ pietē habentia i medio seiungentē ꝙ polutovno non poluitur aliud ēt si ꝑ portā mediā habeatur ac cessus de vno ad aliud:vt i.d.c. vnico.

2 ¶ Sꝫ qd si polutio vł sāguinis effusio fiat i porta i medio posita? R. Jo. An. vt refert Ge.i.d.c.vnico.ꝙ illud cimi-teriū est violatū cui⁹ cā paries ꝛ porta fuerūt facta q̄si sit illi⁹ accessio.ꝑ.l.ꝛ si nō sūt.§.pe.ꝛ vlti.ff.de au.ꝛ ar.le. vbi dꝛ spectam⁹ q̄ res cuius rei ornāde cā fuerit ad hita:nō q̄ sit ꝑciosior. Et idō le gato auro legata sunt vasa aurea:ꝛ le gatis gēmis:gēmea vasa. Et sꝫ h̄ siue gēme sint i aureis vasis:auro cedent: ꝛ idē d̄ argēto:cū.l.se. Et dicit Ge.ibi d̄ ꝙ in dubio pies intmedi⁹ videt̄ p̄nci-palit̄ factus: vt faciat duo cimiteria n̄ accessorie: vt innuit tex. ibidem.

3 ¶ Utꝝ similit̄ sit dicēdū si polutio vel effusio sanguinis fiat i porta eccłie? R. Ge.vbi.sup.ꝙ Jo.de imola dicit ꝙ sic qn̄ intra clausurā hostij ꝟsus eccłiam ē facta. Sec⁹ si i pte q̄ ē extra clausurā ar.no.per.Bar.in.l.i.ff.de dona.

4 ¶ A quo dꝫ reconcilari? R.ꝙ ab ep̄o si cut dictum est de ecclesia cum aqua be nedicta:vt.d.c.consuluisti.

¶ Utꝝ debeat qs sepeliri in cimiterio poluto? R.ꝙ nō:vt in .d.c.vnico. 5

¶ Utꝝ corpa excōicatoꝝ hereticoꝝ aut paganoꝝ sint exhumanda qn̄ ɔsecrare vł cimiteriū vł rcōciliare polutū? R.ꝙ sic.si discerni pn̄t.d̄ ɔse.d.i.eccłiaꝫ.el.2 6

¶ Utꝝ recōsiliata eccłia recōsiliatū sit cimiteriū? R.sꝫ Archi.ꝛ Jo .an.i.d.c. vnico.ꝙ sic.si ē ɔtiguum. Alias secus. 7

c **Onsecratio** vestimē toꝝ ꝛ va soꝝ ad diuū cultū necessarioꝝ ad quē sptinꝫ.vide s̄.Bn̄dictio.§.i ꝛ.2.

¶ Utrū possint alienari? R.ꝙ invsus ꝑbanos nullomō debēt cōueniri q̄ se mel deo dicata sunt:sꝫ vetustate ɔsum pta debēt cōburi:ꝛ cineres in eccłia re poni.c.q̄ semel.ꝛ qđ ibi no.19.q.3.i rłā semel deo.de re.iur.li.6. Pn̄t tn̄ vasa ec clīastica ꝛ calices confracti seu minuti vēdi i casibus cōcessis de qb⁹. s̄ . Alie-natio.§.2.10.q.2.h̄ ius.ꝛ in glo.ꝑfate regule. Integra non nisi alteri eccłie vł loco religioso:vt in.c.ligna.d̄ conse.d.i. 1

c **Onsecratio** ꝟginuꝫ quo tē-pore dꝫ fieri. R.ꝙ i die ep̄hie : ꝛ in na-talib⁹ apłoꝝ:ꝛ ꝑ totā hebdomadam re surrectionis:ꝛ omi die dn̄ico:vt no.20 q.i.§.velamē.ꝛ.c.le.ꝛ in casus necessi-tatis:puta ꝑiculi mortis omi die p̄u a-to.20.q.i.deuotis.ꝛ in glo.c.2.d̄ cōse. ec.vel al. Jnno.in.c.i.d̄ tēpo.tꝫ ꝙ ēt in solēnibus festiuitatibus pn̄t cōsecrari

¶ A quo debēt cōsecrari? R.ꝙ ab ep̄o ꝑprio:vt in.d.c.deuotis. 1

¶ Utrū illa q̄ ē corrupta sit consecran da? R.ꝙ non.26.di.acutius.ꝛ.d.c.de-uotis ꝛ.c.iuuēculas.ca.q. Et q̄uis fu erit violenter corrupta :tn̄ consecrāda non ē:q: lꝫ corona ei duplicetur q̄tuꝫ ad meritum: non tn̄ habebit aureolaꝫ ꝟginum:vt no.in summa.32.q.5. fac. c.ille famule.ca.q. Sed theologi tenēt ꝛ bn̄ ꝙ habebit:ꝛ nec ꝑpter hoc n̄ conse cratur:sed quia ecclesie non constat an consenserit vel ne. 2

¶ Quid fiet de ea que occulte corrupta fuit.ꝛ nisi consecrert iminet scandalū R.ꝙ ep̄s simulabit eam consecrare fa ciendo ea q̄ non sunt de substātia con- 3

i

ſecrationis et omittēdo ſubſtantialia:
qđ lz. ſic pz i.c.i. de bis q̄ vi me.ve. cā.
ſi.ꝛ facit.c.vtile.22.q.2.ꝛ nomē ꝟgini
tatis mutabit in nomē caſtitatis.

c **Conſentire** vř ſ ʒ In no. in.c.
in geneſi.de elec.qñ q̇s tacet ī
1 actu bono:abili ſeu concupiſcibili:ſʒ in
actu vituperabili:ꝛ ꝑiudiciali ꝛ in quo
ēet verecundū loq̄ et contradicere ple≠
rūqʒ vř diſſētire.l.filiusfa.§.inuitus. ꝛ
ibi glo.ff.de pcu.ꝛ ē glo.in.l.q̄ patitur
ff.mā.ꝛ.glo.i.c.plerūqʒ.2.q.7. limitat
Jo.de imo.in.c.vřa.de loc.ꝛ glo.in.c.
diaconus.ꝛ.7.di.ꝛ i.di.l.q̄ patitur. qñ
actus q̄ fit in ꝑiudiciū valet ēt illo ꝯdi
cente. Secus ſi nō valet:niſi pñs con≠
ſentiat;q: tūc tacēs habeř ꝓ cōſentien
te. Exēplū pmi vēdo rem alienā dño
pñte et tacēte:ꝛ ſic nō valet: q: etiā eo
abſēte vel ꝯdicente potuit vendi in ꝑiu
diciū vendētis:vt no.in.l.rem alienaʒ.
ff.de ꝯbē.emp.ſicut ꝛ legare pñt rem
alienā in ꝑiudiciuʒ ſui heredis:vt no.
i.c.filiꝰ.de teſta. Exemplum ſcđi. Impi
gnorat q̇s rem alienā pñte dño ꝛ ſic va
let:vt no.i.l.Saiꝰ.ff.de pi.ac. Et de hac
diſtinctiōe habes tex.ſingularē i.l.ſe≠
pe.§.cur aūt his.ff.de re iudi.facit.l.
ſi ſeruus cōis.ff.de dona.iter vi.ꝛ vxo.
vbi frař donās rē cōem ſibi et frī pñte
frē:ꝛ nō ꝯdicēte valet ꝯceſſio:fac.c.cō≠
tinebař:đ his q̄ fi.a ꝑ.vbi ſi ꝑlatꝰ ꝯtu≠
lit bñficiū pñte capitulo: ꝛ nō ꝯdicēte
tʒ collatio.facit qđ no.Bar.in.l.ſi tu≠
to:.C.in qui.cau.in inte.re.nō eſt ne.
vbi dicit ꝙ ſi q̇s ſcit aliquē ſe gerere ꝓ
eius pcuratore:tunc ſi ꝯdicēdo pōt illū
impedire ſi tacet ꝯſentit. Secus ſi nō
pōt impedire. Similē deciſionem po≠
nūt dñi đ rota i bñficibus cām cōmunē.
ſi vnus illoꝝ ꝯſtituit pcuratorē vt ꝯſē
tire videař ſi poſſunt īpedire:et qđ nō.
Bal.i.l.2.§.ſi vir.ff.ſo.ma.vbi dicit ꝙ
qñ cōſenſus reqriř ad habilitandā pſo
nā nō ꝯdictio hētur ꝓ cōſenſu:vt in.l.
q̄ eni.§.i.ff.rem ra.ha.vbi dicit glo. ñ
ꝯdicere ratihabitioni par eſt. Ex quo
arguit Bal.ꝙ ſatiſfactū ē ſtatuto flo≠
rētinoꝝ reqrenti cōſenſum ꝯſanguine
orū in cōtractibus ſi cōſanguinei ſciūt
nec ꝯdicūt:p q̄ facit illud ſingulare di
ctū Bal.in.l.potuit.in vltima.q.C.de
iure delib.q̄ vřt ꝙ ſi pupillus maior in
fante vna cū tutore īgreſſus eſt poſſeſ≠
ſionē:ꝙ p h̄ hereditas ē legitie cōphē
ſa. Nec ob.ꝙ auctoritas debeat ꝑſtare
ꝟbis expſſis:vt facit.l.i.ad fi.ff.de au
cto.tuto.q: hoc ē verum circa actus ex
preſſos:ſed in tacitis tacite loquimur
rebus iſtis et factis:iuxta illud: et fa≠
ctis loq̄mur.argumentū in.l.de quibꝰ
ff.de legi.ꝛ.l.item quia.ff.de pac.faciř
qđ idem Bal.in.l.mandatū.C.man.
in.2.col.dicit ꝙ ſocietas ꝯcta cum pa≠
tre intelligiř cū filio renouata:ſi inter
ueniat patiētia mortis. Item aliud di≠
ctum in.l.poſt mortē.ff.de adop.vbi
idē Bal.dicit ꝙ ſi filius vixit ſeorſū a
patre negociādo:vt emācipatus p.10.
annos patre ſciente ꝛ patiēte ꝑſumiř
emancipatus.
¶ Sed nunquid in actu negatiuo re≠ 1
quiratur ꝓteſtatio ne videatur ꝯſenti≠
re:ſř.ꝙ in actu negatiuo abſtinens.ꝛ
tacēs nō hēř ꝓ ꝯſētiēte.fac qđ no. Ho.
ꝛ Inn.i.c.olī iter.de re.ſpo.ꝛ qđ no.in
cle.vnica de pcu.iūcta gl.l.fi.ff.đ pcu.
Siřr no.ꝙ qñ duo ꝓponūř vni ꝛ ſolū
negat vnū vř alterū affirmare:vt in.c.
no. bñdicimus.de ꝑſump.facit.c.i. de
poſtu.ꝑla. Sʒ bñ attēde iſtā.q.quō ta
cēs vř ꝯſētire: q: vř eſſe q̄ſi brocardica
q̄ſtio:q: multas patitur limitationes.
¶ Utrū exñtes in cōſilio et tacētes qñ 2
aliquod malum tractatur ſint culpabi
les:ſř.ꝙ exiſtētes in cōſilio inuoluūř
pctō ꝛ teněř ad reſtitutionē de dāno:ꝛ
ſiřr de q̇buſcūqʒ aliis qñ malo obuia≠
re pñt ꝛ nō faciūt. Ratio:q̇a q̄ teneř lo
qui et tacʒ ꝯſentit eiꝰ ꝑiudiciū.l.de eta
te.§.q̄ tacuit.ff.de iterro.ac.ꝛ.c.ſi pꝰ ꝑ
ſtitū.đ ꝯſe.l.6. Quilʒ aūt đ vniuerſita≠
te teneř votū ſuū exprimere i ꝯcernētibꝰ
facta coitatꝭ ex debito offičij. ar.i.c.i.đ
his q̄ fi.a ma.par.ca. Et iō ibi dicit In
no.ꝙ niſi ꝯdicat ſi aliq̄ ibi male agerē
tur hř ꝓ ꝯſentiēte q̄ ad pctī ꝛ quo ad
penā. Qđ q̇dē vřr q̄ ad culpā habeo ꝓ
idubitato de quocunqʒ q̄ pōt obuiare
pctō ne ꝯmittař ꝛ ñ fac.22.q.5.hoc vř.
Sʒ de pena nō credo niſi i ꝑlato vř cui
ex offō ꝯpetit vt iſtꝭ q̄ hñt vocē i caplo.
ar.eoꝝ q̄ no.i.c.negligere.2.q.7.vř niſi
doloſe taceat ꝛ ñ ꝓhibeat.ar.eoꝝ q̄ no.
i.c.ꝑte.de ſen.ex.ꝛ ſm hāc diſtinctionē

limita Bar.i.l.vtq.ff.de parici.vbi vlt
ꝙ solū teneat obuiare q̇ ē subiectus il
li q̇ debz offēdi:sicut seru⁹ filı⁹. Et gl.
i.l.culpa caret.ff.de re.iu.ꝛ ter. Insti.
de pub.in.§.alia.q̇ vult ꝙ cōsci⁹ ꝙuis
extraneus sit puniatur .intellige qn̄ hz
ex officio vel qn̄ dolose nō prohibet vel
in crimine lese maiestatis.l. quisquis
C.ad.iul.ma.

3 ¶ Qn̄ debet prestari consensus? R. vt
colligit ex Bar.i.l.si quis mihi bōa.§.
iussū.ff.de acq.here.ꝛ Pa.in.c cū nos
de his q̇.fi.a pre.ꝛ ab alijs doc.ibidē ꝙ
qn̄qꝫ i actu reqritur iussus alicuius:ꝛ
tūc dꝫ precedere:vt i.d.c.iussum. Quā
doqꝫ reqritur auctoritas.i.cōsēsus au
ctorizabil.ꝛ dꝫ iteruenire in ipso actu
ſm ꝙ verbuꝫ sonat vel modicuꝫ ante
se imediate p⁹:vt i.d.§.iussuꝫ:ꝛ i.l. ob
ligari.§.tutor.ff.de auc.tu.Qn̄qꝫ req-
tur infa:ꝛ dꝫ pcedere.c. sed de regula.
Quādoqꝫ consiliuꝫ:ꝛ dꝫ reqri añ et ex
pectari responsuꝫ.c.cū in veteri d̄ elec.
Quādoqꝫ reqritur consensus:ꝛ tunc si
de solēnitate actus requirit vt iterue-
niat certo tēpore nō potest iteruenire
post.c.auditis.iuncto.c.q: pp de elec:
aut nō reqrit certo tpe sꝫ simplr ad va
liditatē act⁹:ꝛ tūc si act⁹ tenuit pōt cō
sētire semp. vn̄ canonicus cōtēpt⁹ i ele
ctione pōt ꝯsentire quādocūqꝫ. vult.c.
qḋ sicut de elec. Si vero act⁹ nō tenuit
ꝛ tūc pōt etiā iteruenire post factuꝫ: sꝫ
validat actū nō vt ex tunc:sꝫ vt ex nūc.
facit qḋ no.gl.i regula.ratū:ꝛ regla.ra
tihabitio:ꝛ i regula.nō firmat.de re.
iur.li.6. Quod limito verum in alijs:
sed non in sacramentis.

4 ¶ Quid reqrit vt ratihitio ꝯfirmet a-
ctū pcedētē? R. Bal.i.l.fi.C. ad mace.
ꝛ i.l.obſuare.§.fi.ff.de off.pcō.multa
dici. Sꝫ tu dic clari⁹ ꝙ pmo oꝫ sit factū
noie meo:vt i.d.regula.ratū. Intellige
ſꝫ gl.i.c.cū q̇s.d̄ sē.ex.li.6.fcm̄ nomie
meo qn̄ mea ꝯtēplatiōe fcē. Scdo ꝙ
hēaꝫ ratū tāꝙ gestū noie meo.nā pos
sū hre ratū fcm̄:sꝫ q̄litatē fci nō.s. ꝙ si
factū noie meo.l.cū iterdicte.C.ar.tu.
ꝛ no.i.l.pōponi⁹.ff.d̄ nego.ge. Et ista ē
opi.Ja.de are.approbata i.l.i.§. deie-
cisset.ff.de vi ꝛ vi ar.ꝛ p gl.ſꝫ Bar. ibi
dē i.§.sꝫ ꝛ si cū q̇s.lꝫ ſꝫ Bal.sꝫ gl.ꝯria
ibidē i.§.q̇tiēs. Dic tn̄ aduerte ꝙ nō so
lū ratihitio expssa sufficit:sꝫ ētiā tacita
i maleficijs:vtputa q: nō reuocat post
ꝙ scit ꝙ ē fcm̄ noie ei⁹.aut si ꝯdicit: vt
li.nō ꝯtē.c.i.i fi.de off.delega.c.cū oli.
el.pmo.C.de ꝯc.nup.l.cū ancillis. C.
de defer.li.i.ꝛ no.gl.i.c.cū ipositionib⁹
de iureiurā.li.6.q: tunc est ratihitio p
sumpta.2.q.i.notuꝫ. Secus eēt in nō
maleficijs. Tertio ꝙ act⁹ nō reqrat p-
sentiā:q: q̇ p sētiā reqrit ratihabitio nō
pōt cōfirmare. Insti.d̄ auc.tu.§.tutor.
Quarto reqrit secūdū Pa.in.c.i.de cō
uer.in fi.ꝙ extrema sint abilia ad illū
actū ppetrandū:scꝫ tēpus in quo act⁹
gestus est ꝛ ratihabitionis temp⁹: q:
si vnuꝫ istoruꝫ deficit:procedit ratiha-
bitio:q: cū ratihab.cō sit fictō iuris nō
pōt pcedere super impossibili.de quo p
plene Bar.in.l.si is q̇ pro ēptore.ff.de
vsuca. Exēpluꝫ. q̇daꝫ noie ifantis iterfe
cit:maior factus ratū hꝫ:certe talis ra
tihabitio nō retrotrahitur:q: ipossibi-
le erat tūc tēporis tale mādare. Exem-
plū de alio extremo. Ab aliquo habe-
bā terminū ad aliqd agendū. amicus
me⁹ nomie meo fecit:ego post terminū
ratū habui nō retrotrahit: q: sicut post
terminū nō potuissē vere facere:sic nec
ficte. Ratio:q: vbi certuꝫ tp̄s ē de sba.
ibi oportet obseruari tp̄s al' act⁹ est nul
lus ipo iure.ff.de excu.tu.l.scire oꝫ.§.
ꝯns.q: recedere a tēpore ē recedē a for
ma.ff.d̄ ver.ob.l.q̇ rome.§.angeri⁹. vi
de donā gl.i.l.si ego.ff.d̄ ne.ge.i fi. ꝛ p
hoc facit tex.i.l.bonor.ff.rē ra.ha. vid̄
bonā glo.i.in.c.ꝙ sic.de elec.li.6. facit
qḋ no.Car.i cle.quod circa.de elec. vbi
dicit ꝙ fictio nō potest id quod ſm na
turaꝫ est ipossibile.exempluꝫ Insti.de
adop.§.minorē.vbi quis nō potest ad
optare euꝫ quē nō antecedit per tot an-
nos ꝙ eū generare posset. Silr nō possꝫ
fingi ꝙ quis viueret hodie qui.300.an
nis preteritis mortuus ē.insti.de excu.
tu.§.sed si in bello. Quinto reqrit ſm
Inno.in.c.prudētiaꝫ.de off.dele.ꝙ illḋ
qḋ quis facit valeat vt sit aliqd:q: qḋ
nihil ē non pōt ratū hēri. vn̄ excoicans
noie alteri⁹ nō valet: lꝫ ille ratuꝫ hēat
nisi ipse qui pōt excōmunicet. Silr si
quis iurisdictiōeꝫ faciat noie iudicis nō
pōt ratū hēri:q: q̇ facti sunt ꝛ solēnita-
teꝫ requirūt nō pn̄t rata haberi. Et iō cū

ſtiā a non ſuo iudice lata ſit nulla. de
iudi.at ſi clerici. ꝛ cum alie ſolennita-
tes requirātur quas ipſemet qui ratū
habere vult ſi omitteret nō teneret qḋ
facit:ergo nec ratū habere poteſt ſi ab
aliquo omittantur.facit. d.c.obſerua-
re.i ſi. Sexto requiritur ꝙ poſſit man
datum per alium fieri:q̇a ſi per alium
non poteſt fieri ratihabitio non retro-
trahitur:vt puta facit quis adulteriū
vl' fornicationē nomie meo nō poſſunt
ratū habere:vt dicit glo.in.l.i.§.quo
tiens.ff.de vi ꝛ vi.ar.ꝛ Cy.in.l.nō dn̄s.
C.de accu.ꝛ i.c.ſciāt cuncti.de elec.li.6.
Limita iſtō verū in alijs que nō ſunt de
licta:ſꝫ quo ad dlicta lꝫ nō ꝑ ſe ꝯmittat
ſed iterpretatiue:ideo eadē pena pūie
tur tanꝙ eiuſdē delicti ꝑticeps ꝛ mādā
tor:vt no.Bal.i.l.vnica.§.ne aūt.C.de
ca.tol. Septimo ꝙ lex nō reqrat niſi d
lictū ſimpliciter:q: ſi lex reqreret male
ficiū:ꝛ per prius machinatōeꝫ ſeu tractuꝫ
nō ſufficeret ſola ratihitō.Fac.gl.ꝛ Jo.
an.in.c.i.de cōuerſi.coniug. Ex quo pa
tet ꝙ licet mulier habeat ratum homi-
cidium viri poſt mortē:tamen q: requi
ritur machinatio ꝑ prius:ideo non im
pedit matrimonium ſequens cum illo
q̇ occidit ſꝫ Dc.i.c.cū q̇s.de ſen.ex.li.6.
5 ¶ Utrū actus q̇ debet expediri per ꝯſen
ſum in ꝯmuni ꝯſtitutū valeat ſi ſinguli
cōſentiāt vt ſinguli nō collegialiter? R.
Pa.c.cum in eccleſia de cauſa poſ.ꝛ pro
pri.ꝙ nō:vt i.c.i geneſi.de elec.ꝛ.l.2.C.
de dcurionibus.nec eſt ſpirituale i elec-
tione:ꝙuis glo.dicat contrarium in.c.
i.de re.ec non alie.li.6. Sed tu tene ꝙ
nō valet. Et h' ſentit poſtmodū Jo.an.
ibidē.in nouella.ꝛ firmat Jo.cal.i.c.cū
omnes.de conſtitutionibus:ꝛ Bar.in
l.omnes populi.ff.de iuſti.ꝛ iure.

6 Conſeruator q̇s po
teſt eē
R.ꝙ ſi datur a papa oportet
ꝙ ſit epiſcopus vel ſuperior prelatꝰ vel
abbas vel habens dignitatem vel perſo
natū in cathedralibꝰ aut collegiatis ec
cleſijs. Item ꝙ non ſit de iuriſditiōe vl'
dominio ſeu diſtrictu eccleſiaſtico vl' tē
porali illius cui datur pro conſeruator
exceptis illis qui regibus ꝛ reginis dā
tur. Item ꝙ non ſit conſeruator conſer
uatoris ſui.habentur hec in.c.hac con-
ſtitutione.de off.dele.li.6.ꝛ extra ciui-
tates vel dioceſes in quibus fuerit de-
putati:vel alibi ꝙ in ciuitatibus ſeu lo
cis inſignibus vbi copia poſſit haberi
peritorum procedere non poſſunt:nec
aliquos vltra vnam dietam a fine dio-
ceſis eorundem trahere poſſunt:vt in.
d.c.hac conſtitutione.
¶ De quibus poſſint ſe itromittere? R. 1
ꝙ ſolum de manifeſtis iniurijs ꝛ violē
tijs:ꝛ ſi de alijs ſe intromiſerint vel ad
ea q̄ iudicialem indaginē requirūt ſu-
am poteſtatem extenderint:ſunt ſuſpen
ſi per vnum annum ab officio:ꝛ pars
que hoc fieri procurauerit excommu-
nicationis ſententiam incurrit ipō facto
a qua non poterit abſolui niſi prio ſa-
tiſfaciat integraliter de expenſis:vt in
d.c.hac conſtitutione.
¶ Que expenſe debent reſtitui? R.Be. 2
ibidem ꝙ ſoluꝫ legitime.ꝛ propter hāc
cauſam facte.2.q.i.in primis. 3
¶ Quid ſi reus negat notoriū ꝛ actor
vult probare? R.ꝙ conſeruator cogno-
ſcere poterit:quia quilibꝫ iudex cogno
ſcere poteſt an ſua ſit iuriſditio.l.ſi.q̇s
¶ Quātū durat ex aliēa.ff.de iudi. 4
eorū officium? R.ꝙ vſqꝫ ad obitū conce
dentis:ꝛ tūc expirat quo ad negotia non
cepta:vt i.d.c.hac conſtitutione.
¶ Circa munera ꝛ expenſas aſſeſſorū 5
ꝛ notariorum tenetur obſeruare quod
delegatis ſtatutum eſt.de quo vide in-
fra iudex.§.8.cum ſequentibus.
¶ Quid de attētat per conſeruatores 6
contra ꝑmiſſa? R.ꝙ irrita ſunt ipſo iu-
re.d.c.hac ꝯſtitutione.ꝛ hec vera ſunt
niſi in eorū litteris alia ꝑtās eis dare
retur:vt ſit cōiter.ꝛ ſic patꝫ ꝙ hodie pa
rum valet hec prouiſio.
¶ Sed q̇d ſi aliꝰ ꝙ ille cuiꝰ eſt ꝯſerua- 7
tor ꝓcuraret vt ſe itromitteret de alijs
nunq̇d eſſet excōmunicatꝰ? R.He.in.d
c.hac ꝯſtitutōe.ꝙ nō niſi ꝑticiparet cū
parte poſtꝙ excōicationē incurrit:q̇a
tunc ligaretur eadem excōmunicatiōe
participādo in crimie crimioſo:al's nō
¶ Quis poteſt abſoluere iſtum? R. Ar 8
chi.Jo.mo.ꝛ Jo.an.in.d.c.hac ꝯſtitu-
tione ꝙ ordinarius ex quo conditor ca
nonis non ſibi reſeruauit.
¶ Utrū poſſit vices ſuas alteri ꝯmitter 9
R.ꝙ nō:niſi citatōes ꝛ iniurū denūcia
tiones

tiones: nisi aliud spālr in eorum lite-
teris cōtineatur.d.c.hac cōstitutione.

c **Consiliū** ē volūtatis: pre-
ceptū necessi-
tatis.14.q.i.quod p̄cipitur. tn̄
q̄ ꝯsilio domini nō vtif min⁹ boni adi-
piscitur.c.q̄squis.ea.q. Et merito ar-
guif q̄ ꝯsilia sapiētū ⁊ recta suadentiū
nō vult recipere.84.di.c.i. Et in dubi-
is dꝫ homo requirere cōsiliū.16.q.2.vi
sis:⁊.di.20.c.vlti.11.q.3.excellētissim⁹.
b ¶ Utrū quis teneaf ex ꝯsilio dato? R.
ꝙ aut dat q̄s cōsiliū delinquēti: aut cō
trahēti. si delinquēti quo ad peccatum
indisticte iuoluitur: sꝫ quo ad penā seu
restitutionē faciēdā distinguo: aut taľ
erat factur⁹ etiā sine cōsilio: ⁊ tunc si ō
dit cōsiliuꝫ ope: tenetur. Insti.de ob.q̄
ex deli.na.§.atvbi ope.ff.de fur.l.si q̄s
vxori.§.i etiā si cōsiliū nō adhibuit pn
cipaliter sed secūdario.ff.de fur.l.si pi-
gnore.§.i.insti.de fur.§.ope.vtputa ac
comodauit scalaꝫ ad ascēdenduꝫ ⁊ hu
iusmodi. Si vero dedit cōsiliuꝫ sine o-
pe al's facturo: nō teneť.d.§.at vbi ope.
nec ob.l.i.§.si quis.ff.de ser.cor.q: est
casus spālis i quo nō debet augeri ma
licia sui laudando. Uel pōt dici ꝙ ibi
nō soluꝫ cōsuluit: sed et ā laudando in
citauit: qđ magiſ ē: pro hoc facit quod
no.in.l.sepe.§.fi.ff.de ver.sig.⁊ i l.i.in
fi.ff.man. Si vero nō erat facturus te
netur.l.si remunerādi gra.§.plane.ff.
man.sed nō ei cui dedit cōsiliuꝫ ꝫ gl.
in regula.nullus ex cōsilio.d reg.iu.
li.6.sed ei ꝯ queꝫ ⁊ eius maleficiȷ̄ noīe:
puta si fecit homicidiū homicida ē.50.
di.si quis vidua:.⁊ hmō. Sꝫ tu dic in
ꝯscia teneri etiā ei quē male ꝯsuetudo
corrupit quātū p⁹ exhortādo ad bonū.
ar.6.q.i.deteriores. Si vero dat ꝯsi-
liuꝫ cōtrahēti ⁊ tunc si ē fraudulētum
teneť indisticte.ff.de dolo.l.ꝙ si cū sci-
res.vbi ille q̄ consuluit dolose ⁊ sui lu-
cri cā mutuare dēbitori nō idoneo tene
tur actiōe de dolo ei cui cōsiliū dedit.
ad idē.ff.de dolo.l.2. Si vero nō ē frau
dulētū: nō teneť: vt in.d.regula. null⁹
ex cōsilio.ff.de dolo.l.eleganter i fi. Et
hoc verū si ē simplex cōsiliū: q: si esset
mādatū ꝯuis nō sit fraudulētū si ē de
signata psona: puta mādat q̄s tibi ⁊ ti
cio pecuniā tradas: ⁊ sic teneť idisticte
et si aliaſ erat factur⁹.ff.mā.l.2.§.tuā
⁊ aliena: ⁊.ff.de neg.ge.l.3.§.fi. Si xo
nō ē designata certa psōa: ⁊ tūc si aliaſ
fierat factur⁹ teneť: vt i.d.§.plāe.ali r.
¶ Utrū ille q̄ dꝫ aliquid agere cū con
silio alicui⁹ possit procedere si ille mor
tuus est vel est absens vel nō vult con
sulere? R.vt colligo ex Be.in.c.i.ne se-
va.li.6.⁊ Pa.in.c.ex parte.de cōsti. ꝙ
aut cōsiliū dꝫ peti ex statuto vel ex con
suetudine: ⁊ tunc potest procedere si il
le mortu⁹ ē vel remot⁹ vel nō vult da-
re qn̄ periculosū est expectare respectu
actus super quo requiri dꝫ. sicut colla
tio bn̄ficȷ̄ ⁊ hmōi. Si vero consilium
nō requiriť per statutū vel cōsuetudi-
nē: sed de mādato alicui⁹. Be. ibideꝫ tꝫ
ꝙ nō pōt pcedere. sed dꝫ ad mandātē
referri. Et hoc verum secunduꝫ Ui. et
Compeste. nisi omissio facta fuisꝫ sub
nomīe dignitatis. quia si mortuus est
expectabitur successor.ar.c.quoniā ab
bas.de off.dele. Pa.vero limitat verū
nisi immineat periculuꝫ ex dilatiōe.ar.l.
si longius.§.si filius.ff.de iudi.⁊ in.l.
si cū doteꝫ.§.sed si latitat ff.so.ma. Et
hoc sentit Bar.in.l.i.§.si plures.ff. de
exercito. Rō ꝫm eū: quia mandatū dꝫ
itelligi ꝫm iura.ar.c.ex his.de consti.
⁊.c.2.de rescrip. Sꝫ de mēte iuris ē ꝙ
si pōt hři hēatur: ⁊ si nō pōt hēri ⁊ pe-
riculū sit i mora: pcedaf ad cōsumatio
nē actus.vt i.d.c.i. Et placet mihi. q̄a
sic videtur de mente mandantis.
¶ Utruꝫ actus gestus teneat si pōt pe 5
ti consiliuꝫ ⁊ non petiť? R. Pa.i.d.c.ex
parte.ꝙ si mādator ex forma mādati
voluit requiri cōsiliū. nō tenꝫ actus ni
si requiraf.vt in.c.cū in veteri.de elec.
Si vero est ex dispositione legis.⁊ tūc
si lex a principio cū dedit potestatē mā
dauit cōsiliū requiri. similiter nō valꝫ
ex defectu potestatis. quia habuit caꝫ
modificatam ⁊ qualificataꝫ. Et sic itel
lige.c.nouit.de his que fi.a pla. ita ꝙ
sine clausula decreti actus ē nullus. at
hñti p̄us potestatem mādauit supior
vt pcedat cū cōsilio.⁊ tūc tenꝫ lꝫ sit pu
nēdus.c.dilect⁹.el.2.de preben. vide
glo.singulareꝫ.in Cle.i. de iurepatro.
¶ Utrū obligat⁹ petere ꝯsiliū teneatur
illud seq̄? R. Be.i.d.c.aut peti dꝫ ab eo
a cui⁹ ptāte dēpēdet pncipaliť actus: vł

ꝙ clericus nõ ꝯueniat corã alio ep̃o si ne ꝯsilio proprij: ⁊ sic tenet̃ seq̃ ⁊ iste est casus in.c.i.de fo.ꝯpe.cũ gl. Si ꝟo nõ dependet actus ab eo: ſʒ vna cũ alijs dʒ interesse: tunc si per alia iura dʒ seq̃ clarum est ꝙ artabit̃: ⁊ ita procedit gl. in.c.2.de cor.vici.ſm intellectuʒ Ho. patʒ hic in.c.studeat.50.di.ꝙ requirit ꝯsilium al orũ ep̃orũ in depositione sacerdotis: ⁊ intelligitur ꝙ sequat̃ propter.c.si aũt presbyteri.15.q.7. Aut non apparʒ per alia iura expresse ꝙ debeat sequi: ⁊ tunc si debet requiri a participe officij super illa dʒ sequat̃. conclusio est Inno. in.c.venerabili.de offi.dele. Nam coadiutor ibi datus hʒ officiũ sup rebus ecclesie sicut prelatus cui datur: ergo debet sequi eius ꝯsilium Aut nõ dʒ requiri a patricipe officij: ſʒ ab habente ius: ⁊ sic tenet̃ sequi. Unde si mandat̃ ꝓuideri alicui de ecclesia requisito consilio patroni: debet consilium sequi cum habeat ius in tali ꝓuisione ecclesie. dictuʒ est Jo.an.in.c.dilectus de offi.le.⁊ in.c.i.de ca.mo. Aut nõ dʒ requiri ab habẽtibus ius: tũc si materia habet ꝙ debeat sequi sequẽdum est: puta. si ꝯsulatur alicui ne ordinet̃ ꝓpter irregularitateʒ ⁊ ita ꝓcedit tex.in.c.ad aures.de eta.et qua.⁊ ita eum intelligit Jo.an.in.d.regula null⁹ ex ꝯsilio. Aut materia nõ hʒ vt sequatur: ⁊ sic nõ tenetur sequi: de elec.cum in veteri.de arbi.cum olī. Adde ſm Jo.an.in regula nullus .li.6. in mercu.ꝙ si dicat̃ iuxta ꝯsilium: vel ſm consilium talis tenetur sequi. Et ſʒ Cy in.l.id qđ pauperibus.C.de epi.⁊ cle.idem dicendum quando dicitur de consilio talis secus si dicitur cum consilio. Sed Jo.an.vbi.s.⁊ Bar.in.d.l.id qđ non approbant h̃ ſʒ tenẽt ꝙ nõ tenet̃ sequi. Ego recurrerẽ ad itẽtionẽ mãdãt̃.

5 ¶ Sʒ pone ꝙ tali obligato seq̃ ꝯsiliuʒ det̃ ꝯsiliũ iniustũ? R̃. Ho.⁊ sequit̃ Pa. ꝙ nõ dʒ sequi: q: ꝯsiliuʒ importat ꝙ sit iustũ vt in.l.ticiũ ⁊ meuiũ.ff. de admini.tu.⁊ no. Bar.in.l.i.§.si plures .ff.de exerci.⁊ ſm eũdẽ Ho. possent ꝓferre sententiã ꝯtrã. Qđ verũ ſm Pa.de equitate: sec⁹ de rigore iuris. Qđ verũ credo. nisi piculũ eẽt expectare: q: tũc posset dat̃ etiam de rigore iuris: vt.supra dictũ ẽ.

6 ¶ Quid si papa mandet collio vt eligat vnum vnũ cum ꝯsilio talis poterũt ne eliget̃ eũ a quo ꝯsiliũ petere debẽt? R̃. Pa.i.d.c.cũ in veteri. ꝙ sic ſʒ Hostiẽ.

Additio Sec⁹ si cũ ꝯsilio ⁊ asseñsu mãdasset: q: nõ possent: q: ĩ primo casu põt ꝯsulere ne ipʒ eligãt ⁊ sic nõ cõsentit ante electionẽ: ſʒ in scđo casu q: dʒ cõsentiat notabit̃ ambitiosus: vt in.c.post petitã.de elec. Ex quo pʒ ꝙ licet statuto caueat̃ ne mulier posset alienare nisi de ꝯsensu duoruʒ agnatorũ: tñ alienatio facta vni de ꝯsensu alteri⁹ agnati vʒ: imo pl⁹ dicit Ho.et recitat Pa.vbi.s.ꝙ si cõmittat̃ aliquid sic cũ cõsensu ⁊ ꝯsilio triũ: ⁊ vnus dissẽtit ⁊ duo consentiunt ꝙ sufficit dũmodo tertius non contemnatur.

¶ Quid de ꝓponẽtib⁹ in ꝯsilijs aliq̃d quo ꝓximi iniuste dãnificent̃: vel ꝙ fiant iniqua statuta? R̃. ſʒ Dur. ꝙ. tenet̃ ad restitutionẽ ĩsolidũ quãdo talis dãnificatio non fuisset facta nisi ex eoruʒ propositione vltra mortale peccatum quod commiserunt proponendo. 7

c **Conspiratio** vid.s. Cõiuratio.

Constellatio vide ĩfra Sortilegium.

c **Constitutio** alia ciuilis alia ecclesiastica. Ciuilis. ciuile vel forense ius appellatur. Ecclesiastica vero canonis nomine censetur.3.di.§.i. vbi dicit glo.ꝙ etiam aliquando constitutio ecclesiastica appellatur canon quando cõstituitur in vniuersali concilio. Aliquãdo decretum quando papa statuit de consensu cardinalium ad nulli⁹ consultationem. extra de elec.bone.el.primo quandoqʒ etiam solus extra.ď rescrip.c.i. Aliquando epistola decretalis quãdo papa statuit aliquid ad alicuius cõsultationem. Aliquando dogma: quod consistit in doctrina fidei xp̃iane. Aliquando mãdatum: quod consistit ĩ doctrina morum. Aliquando interdictuʒ quo nulla pena addicitur .facit.c.si quis dogma.25.q.2. Aliquando sanctio quando addit penam .27.q.4.si quis. Constitutio tñ ꝓprie dicit̃ qđ princeps statuit.c.ꝯstitutõ di.2.large accipit̃ ꝓ oĩ iure scripto.c.cũ oẽs.ď cõsti.

1 ¶ Utrū ꝯstitutio pape q̄ a p̄ncipio cō̄l ter nō recipit ipo sciēte ꝛ tolerāte obli- get ad pctm̄. R. Pa.i.c.q: circa.ꝺ ꝯsan. ꝛ affi. post. ꝺ. An. ꝙ nō. ꝑ q̄ facit quod no.§.4.di.§.leges.ꝺ treu.ꝛ pa.c.i. Si ꝟo a p̄ncipio a maiori pte recipitꝛ sic ob ligat q̄uis minor ps nō fuet. ꝛ sic itel ligo.c.cū iā dudū.de p̄bē. ꝙ multa per patientiā tolerant: q̄ si deducta fuerit in iudiciū exigēte iusticia nō dēt tole- rari. vide qꝺ dico.j. Cōsuetudo.§.i.

2 ¶ Utruz oēs constōnes emanate post cōpilationē decretaliū habeāt vim. R. ꝙ nō: nisi de his fiat mētio in.6.li.de- cretalium: vel nisi sint facte post dictū sextū: vt pbatur in dicto prologo dicti sexti. De hac materia: vide.j. Lex.

c **Onsuetudo** est ius quodā morib⁹ institutū qꝺ ꝑ lege suscipit.c. cōsuetudo.i.di. ꝛ de hac h̄ loquit nō de illa cōsuetudine large dicta qua q̄s ꝺ: consuetus facere aliquid que est quoddā ius priuatū nō publicū: vt ista de qua hic: vt.l. de quibus.ꝛ.l.cū ꝺe cō suetudine.ff. de leg.

¶ Quis pōt ꝯsuetudinē introducē. R. ꝙ ille q̄ pōt facere legē: q: a quo remo uetur genus ꝛ eius spēs.l. filius. in fi. ff. de dona.ꝛ.l. iurisgentiū.§.si fraudā di.ff. ꝺ pac. in glo. ergo a ꝯrio sensu. cō
2 suetudo est spēs iuris. insti. de iur. na- turali.§.constat.

¶ Que requirunt ad faciēdā ꝯsuetudi nez. R. ꝙ.5. de necessitate vt hēat vim leg. Primū ꝙ sit rōnabilis: q: de sub̄a legis ē ꝙ sit rōnabilis.4.di. erit aūt. iō ꝯsuetudo rōne carens nūq̄ hēbit vim legis. Et no ꝙ vt dicit.ꝺ. An. in.c.fi. ꝺ cōsuc. Et refert Ge. in.c.lz. de ꝯsti. li.6. Cōsuetudo intm̄ rōnabilis inq̄tū ptici- pat ꝺ fine iuris. Finis iuris canonici est felicitas aīe. Finis iuris ciuil' est bo nū publicū: vt no. glo. de iureiur. cū cō tingat. Et ideo cōsuetudo ꝺz cōuenire religioni discipline ꝛ saluti. Si g̱ istis est ꝯria: puta q: nutrit pctm̄ de se ē rō nabilis ꝛ nō pōt seruari sine pctō.8.ꝺi. q̄ ꝯ: ꝛ sex.c.se. q̄uis cōueniret iuri ciui- li: sicut vsure q̄ ꝑ bono publico pmitte bantur. Uel dic s̄m Pa. in.ꝺ.c.fi. ꝙ qn̄ consuetudo aliq̄ bono fine instituit ꝺz rōnabilis: licet ꝯ ius qꝺ ē rōnabile: q: illud vno respectu istō alio. Exemplū: sus statuit ꝙ ep̄s tractet negocia cum cōsilio capli.c.nouit.ꝛ.c. q̄to. de his q̄ fi. a p̄la. Et ē rō. q: firmi⁹ est iudicium plurimoꝝ.c. prudētiā. de of. dele.ꝛ.20. dis. de q̄bus vbi.s̄. Facili⁹ inuenit qꝺ a pluribus senioꝛib⁹ querit: tn̄ ꝯsuetudo pōt introducere ꝯrium: vt in.c. nō est. de ꝯsue. li.vi. que tn̄ erit rōnabilis alia rōne: videlz vt facilius expediant nego cia. Hoc verū dūmodo nō sit cōtra ve- ritatem ꝛ bonos mores. 3

¶ Sed q̄ro an alia ꝯsuetudo possit eē rōnabil' q̄ sit ꝯ legē dei ꝛ naturalē. R. Pa. vbi.s̄. ꝙ p̄cepta dei. q̄d.i. sunt mo- ralia: vtputa que mores instruūt ꝛ in- formāt. sic nō occides: honora pñez tuū ꝛ hmōi. ꝛ in istis pōt ꝯsuetudo distin- guere: limitare ꝛ augere si rō natural' suadet: nec ē pctm̄: q: p̄sumēdū ē ipm deū sic voluisse cuz noluerit oēs casus distinguere: sed dederit reglas ꝛ ptātez vicario suo.28.di. qꝺcunq3 ligaueris. Sz vbi rō nulla natural' suggerit ius diuinū distingrē seu limitare: nll'a lex pōt ꝛ min⁹ ꝯsuetudo: ꝛ eā faciēs ꝺz er- rare: ꝛ sic itellige tex. in.c. sunt q̄dā.25. q.i. Quedā sūt p̄cepta mixta.i. figura- lia. Et istoꝝ q̄dā sacralia: de q̄b⁹ pote- rat rō reddi ad lrām: vt ꝺ circūcisiōe ꝛ de purificatōe post partum mulieris. Quedā ꝟo cerimonialia: de q̄b⁹ rō red di nō poterat quo ad lrām: sed solū q̄ ad intellectū: vt illud. Nō arabis cum boue ꝛ asino ꝛ hmōi. Itē q̄dā iudicia- lia sunt q̄ nō obligant hodie nisi s̄m ꝙ dicam. j. Decime.§.i. Et contra ista va let consuetudo. 4

¶ Scōm qꝺ req̄rit ē ꝙ mores ꝛ actus hoīm ꝑ quos introducit ꝯsuetudo so- lū: vt.ꝺ.l. de q̄bus sint tales ꝙ pbabilr arguāt consensum.ꝺ.l. de q̄bus. 5

¶ Sed quomodo possum p̄sumere de consensu populi volentis introducere consuetudinem. R. ꝙ actus aut prece- dunt a superiori ꝛ sunt actus iudicia- les: tunc si consensus populi accedat a principio vel ex postfacto tacite et sint frequētati: ita ꝙ saltē sint duo vt due sententie ꝛ lapsus tpis: sic p̄sumit con suetudo: q: habent aptitudinē ad ꝯsue tudinem inducendā. ff. de inof. te.l. nā ꝛ

diis.𝔷.ff.ad'sil.l.si qs.§.qd sub eodem
tecto. Si v̄o tales act⁹ nō sunt iudicia
les:vt vendere:locare:𝔷 hmōi.act⁹ pri
uatorū:vt est vēdere in porticib⁹ sup vi-
am publicā: tūc nō sufficiūt duo act⁹:
sed req̄rit frequētia 𝔷 mltitudo actuū
ita q̄ tot⁹ ppl's sciat.l.sed 𝔷 ea.ff.de le-
gi.𝔷.l.nā ipator ibidē.𝔷.ff.d insti. ac.l.
sed 𝔷 si pupill⁹. Itē si act⁹ sint talr pub
lici 𝔷 ita notorij s̄m cōem opi. doct. vt
verisiliter trāsierint in noticiā tot⁹ po-
puli.d.l.sed 𝔷 si pupillus.§.p̄scribere.
Et rō est:q: op; vt interueniat tacitus
ɔsensus popli si dz esse ɔsuetudo vt ex
vno actu ignosci nō p̄t q̄uis sit notori
us nisi hz cām successiuā p tp̄s debitū
ad introducendā ɔsuetudinez:vtputa
si pons edificaret i publico: 𝔷 haberet
cām pmanentē. Silr si bn̄ficiū secu
lare ɔferr regulari,𝔷 possidet tpe habi
li ad ɔsuetudinē efficit regulare: 𝔷 ecō
trario:vt in.c.cū de bn̄ficio.d p̄ben. li.
6.vel nisi appareat d exp̄sso ɔsensu po
puli volētis introducere ɔsuetudinez
p illū actū sine q̄ ɔsensu nunq̄ erit cō-
suetudo:vt no.gl.in.d.c.cōsuetudo.Et
lz glo. in.d.c.ita nos.25.q.2.𝔷 in.c. cū
eccl'ia.de cā pos. 𝔷 ppric. dicāt q̄ bin⁹
act⁹ in crialibus facit ɔsuetudinē. In
tellige de cōsuetudine large accepta:
nō de ista de qua hic.

6 ¶ Tertiū qd requirit est vt sit introdu
cta ex certa scientia:non p errorē: q: si
talis est error q̄ tollat cōsensum nō p̄t
esse cōsuetudo q: deficit cā.s. cōsensus
populi.d.l.d quibus.

7 ¶ Quartū qd req̄rit ē q̄ maior ps po-
pli sit vsa illa cōsuetudīe.itellige d ma
iori pte ppli habētis cōsensum sbilem
ad faciēdū legē.vn̄ pueri:mulieres 𝔷 fu
riosi nō cōputant in numero:q: n̄ pn̄t
cōdere legē: vt in.l.i.ff.de legi.𝔷 nō so-
lū maior ps:sed op; q̄ sint due partes
populi vel collegij:vt in.l.nulli:𝔷 in.l.
planc.ff.qd cuiusq; vni. aliter sicut le-
gem nō pn̄t facere:sic nec ɔsuetudinē.

8 ¶ Quintū qd requirit est tp̄s debitū.
Sed quero q̄tum tp̄s requiratur.R.
Pa.in.d.c.fi.de cōsue.q̄ licz sint varie
opi.tn̄ istud sibi vr q̄ de iure ciuili re-
quirit tp̄s.x.annor:q: iura requirunt
tp̄s lōgū ad introducendū ɔsuetudinē
C.q̄ sit lō.ɔsue.i rubro 𝔷 i nigro.𝔷 ar.in
l.2.C.d serui.𝔷 longū tp̄s ē.x.annor.C.
d p̄.lon.tēp.p totū.𝔷 in gl.dicte.R. C.
q̄ sit lon.cōsue.𝔷 h tz Bar.in.d.l. de q-
bus.𝔷 Cy.in.d.l.ij. De iure aūt canoni.
dic q̄ aut cōsuetudo ē p̄ter ius:𝔷 suffi-
cit tp̄s.x.annor.fa.glo.in.c.fi.de con-
sue.li.6.𝔷 i.c.ɔsuetudo.12.dis. Limita
s̄m Innoc.in.c.cū dilect⁹.de cōsue.nisi
veniret ad detrahendū iuri alicui⁹ ec-
clesie particularis: q: tūc requirit tp̄s
debitū ad p̄scriptionē.secus si esset cō-
tra eccl'iam vniuersalē. Sz Pa.in.d.c.
fi.𝔷 etiā idem tp̄s req̄rit ɔ eccl'iam vni
uersalem. Aut cōsuetudo est ɔ ius ca-
nonicū:𝔷 requirit tp̄s.40.ānor q: op;
sit p̄scripta:vt in.d.c.fi.𝔷 in.c.3.d ɔsue.
li.6.Dicit tn̄.d.Anto.in.d.c.fi.q̄ si pa-
pa scit sufficit tp̄s.x. ānor qd est singu
lare. Si v̄o cōsuetudo esset ɔ ea q̄ re-
seruata sunt principi i signū spālis pri
uilegij: tunc tā de iure ciuili q̄ canoni
co requirit tp̄s de cui⁹ initio memoria
non sit:vt est tex.in.c.super q̄busdam.
de ver.signifi.
¶ Utr talis cōsuetudo tollat legē ɔri 9
am.R. q̄ sic si.supior scit 𝔷 tolerat. fa.
gl.i.c.i.d treu.𝔷 pa.𝔷 qd ibi no.Hos.vn̄
dicit.d.An. q̄ nō req̄rit alia p̄scriptio
q: ex q̄ supior videt 𝔷 tolerat nō vr vel
le vinculū inijcere. Pa.ibi dicit q̄ suffi
cit binus vel trin⁹ actus vt tollat. Si
v̄o supior ignorat:tūc distigue: aut lex
ɔria hz clausulā derogatoriā ad cōsue-
tudinem:𝔷 sic non valet cōsuetudo: q:
lex sp loquit.l.arriani.C.de hereti. Et
hoc ver s̄m do.An.in.c.fi.de cōsue. ni
si ex noua causa:vel etiā antiqua verisi
militer nō cogitata cōsuetudo induce-
retur:quā si princeps cogitasset admi-
sisset.ar.l.si hoiem.ff.mā.est tex.iūcta
gl.in cle.statutū.de elec.vel s̄m Be.in
c.lz.de cōsti.lib.6.nisi lex tn̄ resisteret
ad finē vt cōsuetudinē preteritā tollat
qd patet quando nō facit mentionē de
ea nisi vt eā tollat qn̄ aliter non tolle-
retur:vt ptz in.d.c.lz. q: tunc potest in
duci noua cōsuetudo. Et ita pōt pcede
re gl.in cle.statutū.de elec.ppterea te-
net Pe. de perusio in tractatu de cano
nica portione circa fi. q̄ pōt introduci
noua ɔsuetudo ɔ cle.dudū.d sepul. Si
vero non habet clausulā derogatoriā:
valet cōsuetudo cōtra legem.ar.l.ex fa
cto.ff.de

tto.ff.de vul.ꝛ pu.sub. dūmodo sit pre
scripta quo ad tollendū ius canonicū:
q: ad tollendū ius ciuile nō oꝫ sit pre-
scripta: sed sufficit tacitus ꝯsensus po
puli: q: seculares hn̄t ius cōdēdi leges
etiā ꝯ legē īpatoris ꝛ ab ipso īperatore
l.oēs populi.ff.de iusti.ꝛ iu.ꝛ iō pn̄t in-
ducē cōsuetudinē .nō sic est ꝯ ius cano
nicū. Sed oportet prescripta sit: ꝛ nō
sit tale ius qd̓ prescribi nō possit: et iō
q: laici nō possunt prescribere spūalia:
sic nec cōsuetudinem inducere.c. mas-
sana.de ele.etiam si nō esset memoria
de eius initio: vt no. Joā.an.in.c.2.de
preben.li.6.facit qd̓ dicā.j. Matrimo-
nium.3. Impedimēto.1.§.2.d̓ statuto.
10 ❡ Sed pone ꝙ lex seu statutū habet
excōicationē annexā in cōtrafaciētes:
nūquid idē erit vt consuetudo tollat.
Re. vt colligo ex Car.in prologo cle. Jn
nō.ꝛ cal.d. Anto.in.c.1.de treu.ꝛ pa. q̄
dam tenēt ꝙ nō excusant faciētes con
tra: etiam quando solum esset p̄cepti-
ua: q: ex quo a principio ligauit cōtra-
uenientes ad peccatū nō tollitur eius
dispositio: q: tempus nō est mod᷒ tol-
lende obligationis.l.obligationum la
2.§.placet.ff.de act.ꝛ ob. Sed tu tene
ꝙ si ꝯtrium legis vel statuti nō est d̓ se
mortale peccatū remota lege vel statu
to non ligat scd̓m ꝙ.s̄. dixi de lege sim
plici. Et sic tene ꝙ non erūt excōmuni
cati facientes contrariū: ex quo per bi
num actū factū est contra legislatorē
sciente ꝛ valente contradicere ꝛ nō cō-
tradicente. Ubi aūt ignorat requiritur
tp̄s.40.annoꝝ si est ius canonicū: vel
si est statutum epi: credo sufficiant .x.
anni. vnde ante delinquētes sine rōna
bili cā bene ligabunt ꝛ pena ꝛ culpa:
sed post nō. Nec ob. ꝙ ex quo tales pec
cauerunt nō poterit induci cōsuetudo:
q: successores possūt extimare ꝙ ex iu
sta causa nō seruauerunt. facit tex.l.c.
cū olim.de cle.coniu. ꝛ.15.q.vi.c. cum
multe. vbi loquit̄ de lege penali abro-
gata per contrariā cōsuetudinem. Si
vero ex rationabili causa nō seruauerūt
predecessores: sic etiam non peccauerūt
nec ligati fuerunt. facit quod not. Ar-
chi in.c.vtinam.17.di.
11 ❡ Quomodo interrumpit̄ cōsuetudo.
Re. Pa.in.c.fi. de consue. ꝙ si est com-
pleta ꝛ perfecta requiritur tempus.x.
an. Et sic itellige Jo.an.ibidē.al̄ nō frā
gitur etiam per plures alios cōtrarios
actus. Si vero non est cōpleta sufficit
vnus actus contrarius: ita ꝙ de nouo
oportet incipiatur. argu.l. vbi duo.ff.
de regu.iuris.
❡ Utrū ex cōsuetudine possit introdu 12
ci vt exigat̄ aliqd̓ p spūali sin̄ simonia.
Re. Pa.in.c.suā.de simo. ꝙ sic qn̄ non
p̄cessit exactio sꝫ ex mera liberalitate ꝛ
deuotōe ppl̄i tal̄ ꝯsuetudo ē introdu-
cta.fa.c.ad apl̄icā.d̓ si. vbi dic̄ cōpellen
dos ad laudabilē cōsuetudinē seruan
dā. Si v̓o exactio p̄cedēs dedit cāꝫ cō-
suetudini: tūc nō valet cū hēat initium
viciosum. Et sic intelligit̄ tex.in.c. cuꝫ
in ecclesie. d̓ sy. si bene ponderet̄. Simi
ta hic: vt.j. Simonia.2.§.21.
❡ Sed quantū tp̄s requirit̄ ad istam 13
cōsuetudinē itroducēda. Re. Pa. vbi.s̄
ꝙ tp̄s.x.annoꝝ: tū q: clericos nō astrin
git: sed laicos inter q̄s regulariter cur-
rit ꝯsuetudo ex cursu.x.an. et cōit no.i
d.l.de q̄bus.ff. de legi. Jteꝫ q: pia. Et
ideo etiam de iure canonico sufficit p̄-
fatum tempus: vt no.glo.in.c.fi. de cō
suetu.lib.6.
❡ Utrū in oi pacto intelligat̄ actū qd̓ 14
est cōsuetū. Re. ꝙ sic.l.sp in stipulatōni
bus.ff.de re.iu.tex.est in.l.qd̓ si nolit.
§.q̄ assidua.ff.de edi.edi.ff.de aq̄ plu.
ar.l.si prius.§.placuit.C.loca.l.iꝫ.ꝛ.ff.
d̓ lege cōmi.l.4. q̄ incipit si fund᷒. ar.
ff.de p̄scri.v̓.l.si tibi. pptere a dic̄ Bal.
in.l.liberto.de op.li. ꝙ q̄ cōduxit opa-
rios alio non expresso tenet̄ eis puide
re in expēsis ꝛ ferramētis scd̓m ꝙ ē cō-
suetū ꝛ nō aliter. allegāt.d.§ placuit.
Et Bar.in.l. nemo est qui nesciat.ff. d̓
duo.re.dicit ꝙ si consuetudo est ꝙ do-
ctor legat p substitutum: intelligit̄ ꝙ
istud possit: licet nō sit actum.
❡ Utrū cōsuetudo praua excuset a pe- 15
na hui᷒ seculi. Re. s̄z gl.4.di.i.c.deniqꝫ.
ꝙ sic si cōsuetudinis prauitas nondū
est declarata p ius. secus quo ad deuꝫ.
Quod vex itelligo ꝙ nō excusat q̄ ad deū
qn̄ ignorātia praue cōsuetudinis esset
crassa: vtputa ꝯ ius naturale. 32.q.7.
flagitia. sec᷒ vbi esset pbabile dubiū su
p ꝯsuetudinis validitate. nā tūc igno-
rantia legis nō est peccm̄: vt in.l.regla.

ff.ꝺ iu.ꝛ fa.lg.ꝛ i.c.cū dilect⁹.de ꝯsue.
ꝛ qꝺ no.Inn.i.c.ꝑ tuas.de sy.ꝛ glo.in
c.ꝛ no.ꝺ postu.ꝓ.lib.6.in ℣.decetero.
16 ¶ Utrū cōsuetudo interꝑteꝝ ꝓuilegia
indulgētias ꝛ statuta sicut ꝛ legē.ꝛꝫ.ꝙ
sic.c.cū dilect⁹.de cōsue.l.si de interꝑ-
tatōe.ff.de legi.ꝛ qꝺ no. Jo.an.i.c.qꝺ
dilectio.de consan.ꝛ affi.
17 ¶ Ubi hꝫ locū cōsuetudo.ꝛꝫ.ꝙ in illis
locis vbi viguit: vt no.Pa.in.c.cū oli.
ꝺ cōsue.ꝛ ideo nocet ꝯ priuilegia gene
ralis studij in loco vbi viguit.sed non
in alio loco.de quibus in auten.habi-
ta.C.ne fi.pro patre.
18 ¶ Utrū papa reuocet cōsuetudinē ꝑti
cularē si de ea non facit mentōeꝫ.ꝛꝫ.ꝙ
nō:c.lꝫ.de consti.lib.6.
19 ¶ Utrū oēs teneanꝝ seruare vnā ꝯsue
tudineꝫ.ꝛꝫ.ꝙ nō:sed q̇libet suā: nec ēt
cōsuetudinē rōne eccl'ie vbi versaꝝ ex-
tra fidē ꝛ articulos eius: nec papa mā
dat vt seruetur.vide glo:in.c.i.ꝺ sum.
tri.li.q.2.c.nolite.11.dis.facit.c.qm̄.de
ferijs.ꝛ ibi Pa.
10 ¶ Utrū in his q̄ sunt mere facultatis i
ducaꝝ ꝯsuetudo ꝓut ē ius priuatuꝫ in
ꝑiudiciū faciētis.ꝛꝫ.ꝙ nō neqꝫ ex do-
naōe mere facta: vt no i.l.i.ff.de bui.
ꝛ ꝑ Cy.i.l.2.C.q̄ sit lō.ꝯsue.ꝛ ꝑ Jo.an.
i.c.i.ꝺ cle.ꝯiu.fa.qꝺ no.Inn.i.c.bone.
el.2.de postu.ꝓ.vbi dīc ꝙ recepto ꝺ lō-
ge venienti nō acquiriꝝ q̄si possessio:nec
cōsuetudo:lꝫ pluries fuerit recept⁹.et
Bar.in.l.cū de in rem v̄so.ff.de vsur.
ꝛ.l.opas.ff.de ope.li.dicit ꝙ lꝫ rusticus
dederit vnū par caponuꝫ ꝑ decennium
ex liberalitate:sil'r iuit quis ad molen-
dinuꝫ tuū nō inducit cōsuetudo:q2 isti
actus sunt mere facultatis.
21 ¶ Quot actus requiruntꝝ vt q̇s dicaꝝ
hr̄e aliq̇d in ꝯsuetudinē.ꝛꝫ.ꝙ in ciuili
bus requiriꝝ ꝙ sint tot actus q̊t faciāt
ꝑscriptionē. Nā tres actus aut q̄ttuor
nō faciunt ꝯsuetudinē nisi sit legitime
ꝑscripta: vt no.glo.in.ꝺ.c.cū eccl'ia.de
cā pos.ꝛ ꝓprie.Uerū est ꝙ duo vel tres
actus tuentur aliquem in possessione:
quousqꝫ sit dubium.18.q.2.seruitiuꝫ.
In criminalibus vero introducitur ꝑ
binum actum: vt.s̄.§.5.
22 ¶ Utrū ois cōsuetudo ꝓprie dicta sit
obligatoria sꝫ pena mortalis pcti.ꝛꝫ.
ꝙ nō:q2 q̄uis sit lex:siue hēat vim le-
gis ꝯsuetudo: tn̄ sicut non ois lex obli
gat ad mortale:sic nec ois cōsuetudo.
Sola ḡ illa ꝯsuetudo obligat ad mor-
tale q̄ itroducta ē ea mēte vt sit ꝓhibiti
ua:vl' ꝑceptiua sub pctō mortali:qꝺ ꝑt
ꝑpendi qn̄ cōiter teneꝝ ab oibus ꝙ fa-
ciens contra peccat mortaliter.
c Contēpt⁹ sm Col.in.c.i.de consti.ꝓ
prie est quādo ex sola volūtate
nō vult q̇s subijcēse statuto vl' ꝑcepto
obedire: ꝛ nō pōt apparere quo ad fo-
rum extrinsecū nisi post monitionē.sꝫ
si q̇s transgrediꝝ ꝑceptū ex cōcupiscen
tia:ira vel negligētia:aut alia ꝑticula-
ri cā nō peccat ex contēptu. Ideꝫ tenet
Ste.vt refert Car.in cle.eos.de sepul.
nisi q̇s ex ꝑticulari cā induceret sepius
ad peccādū:q2 tūc ēt vꝝ ꝯtēnere sm eū:
ꝛ h verū q̄ ad ꝑsumptōeꝫ: nō q̄ ad veri
tatē: q2 ēt frequenꝝ factū ex aliq̄ cā nō
est cōtēptus.Disponit tn̄ ꝯsuetudo ad
contēptū:vt no. Tho.sa se.q.86.arg.
penultio.in rn̄sione vltimi argumēti.
ꝑ his fa.2.q.11.c.excellētissim⁹.vbi po
nit aliud esse peccare ex necessitate: ali
ud ex ignorantia:aliud ex contemptu.
¶ Utrū faciēs ex cōtēptu ꝯ exhortatio
nē suꝑioris peccat mortal'r.ꝛꝫ.vt colli
giꝝ ex dictis doc. ꝙ aut facit ꝯ:q2 con-
temnit auc̄tem:ꝛ illū negādo:ꝛ tal' cō-
temptor nō solū peccat mortal'r:sꝫ si ta
lis suꝑior est papa:velut heretic⁹ dꝫ pu
niri: vt dicit glo.in.c.generali.de elec.
li.6.ꝛ Pa.in cle.i.de eta.ꝛ q̄.et ē infa-
mis:vt not.glo.6.q.i.infames.Si v̄o
nō cōtēnit auctoris ꝑtātem:sed obser-
uantiā ꝯsilij seu exortatiōis: ꝛ sic soluꝫ
peccat venialiter si ꝯsiliū ē reuerentie:
vtputa q2 subditus deberet facē:tn̄ ꝑ-
latus nō vult ꝑcipe: sed pot⁹ ꝯsulere.
Si v̄o esset necessitatis ꝙ ꝑlat⁹ ꝯsulit
lꝫ nolit ꝑcipe forte ꝓꝑ scādalū:sic pec-
cat mortal'r:vt no.in.c.ad aures.ꝛ i.c.
si.de tēp.or.Si v̄o ꝯsiliū est ꝑfectōis:
nec etiam venialiter peccat: ꝛ tūc est ꝑ
fectōnis qn̄ licite pōt dimittere.sic no.
Archi.6.di.c.testm̄.ꝛ.25.di.§.alias.et
sic intellige glo.ꝛ iura que allegat i.ꝺ.
c.generali:ꝛ ibi.He.
c Contentio ꝓprie ē in
pugnatio v̄itaꝝ cuꝫ ꝯfidētia clamoris hꝫ-

Ambro. Largo autē modo est etiā sine impugnatione veritatis. de qua dicit. 49. di. in principio. nihil est impudētius arrogantia rusticorum qui garrulitatem auctoritatem putant.

1 ¶ Quotuplex est contentio? R. ꝙ triplex. vna emulationis. ꝛ hec est de q̄ .i. cor. i. ꝛ que hodie est in secularib⁹ erga doctores quādo alium magis laudare vident contendunt ꝯtra laudatores. Itē circa predicatores: circa religiosos: aut religiones: ꝛ licet de se non sit nisi peccatum veniale: tamen multotiens eueniunt mortalia: puta. detractiões: aut aliud malum iuxta illud. Ubi est zelus ꝛ contentio: ibi inconstantia ꝛ omne opus prauum. Jac. 4. Alia est disputatōnis: ꝛ hec potest esse mortalis tripliciter. Primo quia est contra veritatem etiaꝫ si non fiat cum inordinato clamore. Et hoc intelligo de re alicuius importantie: puta contra fideꝫ: bonos mores: vel pertinentia ad vtiles doctrinas: ꝛ notabiliter. Nam contentō que fit inter pueros etiam contra veritatem non videtur peccatum mortale. Secundo quia est contra honestatem: vt puta mordiate contendendo etiaꝫ pro veritate ꝙ notabile scandalum sequatur: alias erit veniale inordinate ꝯtendere de fide et huiusmodi. Tertio quia materia est ꝓhibita. sicut publice disputare et contēdere de fide ꝛ huiusmodi: nisi doctis ꝛ necessitate imminente: aut contendere in iudicio de eo qḋ facere tenet: sicut illi qui debēt dare vt habeāt dilatōnem soluēdi ꝯtendūt. Alia est ꝯtentio litigatiōis: ꝛ hec ē piculosa ꝓpter multa mala que ibi imiscent non tū ꝓhibita: alias canonicū eēt ꝺānandū. Pōt tū esse illicita dupl'r. Pri̊o rōe iniustitie q: sciēter litigat ꝯtra iustitiam: ꝛ sic est mortale pctm̄. Scḋo rōe scādali: scꝫ illi⁹ a q̄ petit. Et hoc intelligo si est scādalū pusilloꝝ non pharisеoꝝ. Et tunc est pharisеorum quando declarat eis sua non esse que ab eis petunt vel in iniustā causā fouere: ꝛ tū ex malicia nolunt debitum facere: sed turbant: ꝛ scādalizant: q: tūc nō ē necesse ꝺsistere. ꝭꝫ notata. §. i. 4. q. i. Ale. autē ꝭa ꝭe titulo de ꝯtētiōe. dicit ꝙ contentio potest fieri plurib⁹ de causis. Primo causa malignitat; vt cū q̄s vult iniuste vincere vel animas turpiū puertere: ꝛ sic est pctm̄ mortale ꝛ prohibetur. 2. thi. 2. Noli ꝯtēdere ꝟbis Si tū hoc sit in hijs in quib⁹ nulluꝫ est periculū ꝛ ex quadā leuitate n̄ erit mortale pctm̄. Scḋo cā necessitatis. ꝛ hec n̄ est peccatū. Un̄ gl. super illud puer. Nō contēdas aduersus hoīem f. ustra dicit non vetat ꝯtentionē ꝯ malefacientem vt corrigat: q: frustra nō f t ꝭꝫ certa necessitas cogit. Tertio ex cā exercitatiōis ꝛ hec nō est mortale pctm̄: licet aliqn̄ cōtingat esse veniale pctm̄ ꝓpter idebitū modū. Quarto causa eruditōnis: ꝛ lic. Quinto ex quadā titillatiōe glorie vel honoris: ꝛ sic ē pctm̄ vēiale: sic fuit. Luce. 22. facta est ꝯtentio ꝺs eoꝝ ꝛc. Sexto ex cā conatus bone operationis: ꝛ hec precipitur Luce. 13. Contendite itrare per āgustā portā: ꝛ hec ē meritoria. 1

c **Continuum** est partiū iter se nō intermissa coniunctio. Unitas ē sine mixtura.

¶ Contigua dicūtur quorū extrema se contingāt. 5. phi: Et ideo est dr̄ia inter continua ꝛ contigua cū medio stāt. no. Be. in. c. vnico. de conse. ec. vel al. li. 6.

c **Contractus** est ꝭm gl. Ray. i ti. de negocijs secularibus quasi i prīn. vltro citroq; obligatio ex voluntate ꝛ pacto surgens partium.

¶ Quod modis contrahitur? R. ꝙ q̄tuor modis: re: verbis: litteris: ꝛ cōsensu. insti. de obli. in fi. de quo dic vt infra Obligatio. §. 5. 1

¶ Quasi ꝯtractus autem est obligatio que prouenit non ex contractu: vel maleficio: vel quasi: sed quodam medio: sicut quando quis agit negotia alterius sine eius mandato aut exercet tutelaꝫ vel est curator ꝛ hm̄oi: vt insti. de ob. q̄ ex quasi contrac. nꝰs. per totuꝫ. 2

¶ Quomodo dolus anulet contractuꝫ vide infra. Dolus. §. 9. 3

¶ Utrum cōtractus intelligat geri ꝭꝫ consuetudinem loci: licet non exprimatur? R. Pa. in. c. cum. M. de consti. ꝙ sic. no. Bar. in. l. nemo est qui nesciat. ff. de duo. re. sti. facit. ꝺ. Consuetudo. § 14. Et no. quod vt dicit glo. in. l. si vno anno. in verbo. sed transactio. ff. loca. ꝙ 4

ex qualitate τ natura cõtractus ṽba ac
cipiũtur cõtra proprias significatiões:
vt ibi vbi donatio accipitur pro transa
ctione. facit. l. in lege. co. ti. τ no. de re.
iu. l. non videtur. τ ita talia sunt predi
cata qualia subiecta esse ostendunt: τ ẽ
contra. 32. q. 7. apostolus. Et de hoc vi
de infra. Religiosus. §. 19.

5 ¶ Contractus aliq̃ sũt bõe fidei. s. em
tio: venditio: locatio: conductio: mãda
tũ: depositũ: societas: pign⁹: comoda
tũ: τ permutatio. Alij sũt stricti iuris
s. stipulatio: mutuũ: τ similia. Bone fidei
dicũtur ꝓpter duo. Primo: q: si dol⁹ dat
cãm eis nõ tenẽt. Scdo q: veniũt vsure
ex mora: τ iudex põt extimare ex bono
τ equo quid veniat recõpensandũ: vel re
stituendũ: nõ sic in cõtractib⁹ stricti
iuris vide glo. i. §. actionũ. isti. de actio.

6 ¶ Cõtract⁹ quidã dicũtur nomiati: vt
venditio: locatio: τ hmõi: q: habẽt ꝓpria
nomina eis solum conuenientia.

7 ¶ Contractus alij dicuntur inomina
ti: qui sũt. 4. Primus do: vt des. Scḋs
do: vt facias. Tertius facio: vt facias.
Quart⁹ facio: vt des. Et iõ dicũt inno
minati: q: nomia eorũ põt alijs nomi
natis cõtractib⁹ conuenire: τ isti sequũ
tur naturã cõtractuũ nominatorũ: q̇
eis assimilãtur. l. naturales. §. sed τ si
facio. ff. de prescrip. ver.

Contritio

ẽm q̄ not. S. Bõa. in 4. di. 16. ar. i. q. i. ꝑme partis est
dolor volũtarie assumptus pro peccatis
cũ ꝓposito cõfitẽdi τ satisfaciendi. Et
no. q̄ sicut cõteri aliquid dr̃ qñ mini
mas ptes frangitur τ quasi anihilatur.
Frãgi aũt qñ solũ in magnas ptes di
uidit: sic metaphorice cor hois durum
dr̃ q̄diu diuine ĩspirationi q̄si manui te
tãgẽti nõ cedit. sicut durũ ẽ qḋ tacui ñ
cedit: sꝫ obuiat. i. dũ i affectu peccandi
morat. Cõterit aũt qñ affect⁹ pcti ẽm
oẽm sui ptẽ in eo totaliter dstruitur. i.
qñ volũtas ꝑfecte recedit. Frãgit vero
solũ qñ respicere incipit: q̄uis nunduꝫ
totaliter cõuertat. Et sic dr̃ atteri: ñ cõ
teri.

1 ¶ In quo differt cõtritio ab at
tritione? R. ẽm Fran. τ alios theo. q̄ i
duobus. Primo q: attritio ẽ dolor iper
fectus. Cõtritio vero est dolor perfect⁹.
Secundo q: attritio est dolor sine gra
tia gratũ faciẽte: sed nõ cõtritio. Et iõ
cõtritio τ attritio materialr̃ ideꝫ sunt
sicut dom⁹ obscura τ illuminata. attri
tio quippe ẽ lux aurore que crescendo
fit meridies. i. cõtritio. Et aduerte ẽm
S. B. vbi. s. q̄ duobus modis q̇s cõ
teritur. Una superius eleuans que est
spes venie ex cõsideratione diuine mi
sericordie. Alia deorsuꝫ deprimẽs q̄ ẽ
tior pene: ex ꝯsideratiõe diuie iusticie.

¶ Utrũ dolor cõtritiõis debeat eẽ maxi 2
mus? R. q̇. s. ar. 2. q. i. q̄ duplex est do
lor. Un⁹ i volũtate q̇ nõ ẽ aliud q̄ pec
cati displicẽtia: τ iste dꝫ eẽ maxim⁹ i ge
nere. i. in cõparatiõe ad alios dolores
oiuꝫ tẽporaliũ. Uñ in casu i q̇ ꝯtingere
vel cõmittere peccatũ mortale: vel icur
reret dãmuꝫ tꝑaliuꝫ: aut mortẽ: q̇libet
tenetur magis eligere penã q̄ peccare:
vel peccasse. Nõ debet tñ ẽꝫ S. Tho. i
quol. descẽdere i spãli ad hãc penã: im
mo stulte facit q̇ seipsũ i hoc solicitat.
Est alius dolor i sensualitate q̇ causat
ex prio dolore vel ẽm necessitateꝫ natu
re ex metu superiorũ viriuꝫ quẽ sequũ
tur iferiores: vel ẽm electioneꝫ ꝑut vo
lũtas excitat dolorẽ illũ: τ sic nõ est ne
cesse q̄ dolor ille sit maxim⁹: imo nec
etiã est necesse dolere isto modo.

¶ Utrũ i dolore cõtritiõis possit eẽ ex 3
cessus? R. ẽꝫ S. B. vbi. s. q. 2. q̄ nõ. ꝑ
mo modo accipiẽdo pro displicẽtia ro
nis. Sed scḋo modo ꝑut ẽ passio sen
sualitatis sic. Unde si aduertit q̄ non
põt sustinere sine magno detrimento
tenet tẽperare. Si aũt nõ aduertit: et
ideo nõ tẽperat: nõ credo peccet: quia
dabat operam rei licite.

¶ Utrũ hõ semp debeat ꝯteri? R. qui 4
s. ar. 3. q. 2. q̄ sic. Aduertendũ tñ est q̄
est duplex cõtritio seu detestatio pecca
ti. quedã in habitu. τ ad hanc tenet ẽt
p⁹ peccati perfectã remissionẽ q: vt dič
Hugo. de san. vic. Cuꝫ deus absoluit
aliquẽ a peccato obligat eũ vinculo de
testatiõis ꝑpetue. Quedã ẽ i actu: τ ad
hãc nõ tenet semp ꝓ loco τ tpe. s. cũ re
cogitat pcã sua: itellige d mortalib⁹: q:
d venialib⁹ nõ ẽ necesse hr̃e ꝯtritõez. vt
s. Cõfessio. i. §. 28. Aduẽte ħ q̄ ẽꝫ Th.
i. 7. di. 17. ñ suffič ꝯtritio generał qñ hõ
spãlit pcã sua mortalia hꝫ i mẽoria q̇ si
bi adhuc nõ sũt remissa: sꝫ oꝫ spãlis de

ois sed postq̄ sunt remissa sufficit generalis. Aduerte etiam s̄m Pe. de Ban. q̄ quot quot circa peccatum pn̄t ɔsiderari. Primo sbā act⁹. Scḋo aliqḋ bonū qḋ euenit ex peccato: puta filiū generatū ex adulterio. Tertio inordinatio actus ipsi⁹ adulterij. Nō tenetur ergo hō dolere de sbā act⁹: neq̄ de bono sequuto ex eo: s3 solum de iordinatōe act⁹. Et iō licet hō nō possit dolere de delectatiōe quā habuit: nec d̄ filio generato: nihilo minus nō est ex̄ statum salut̄: s3 sufficit doleat q̄ talē delectationē ꝛ filiū habuit ex inordinato mō ꝛ cum offensa dei.

5 ¶ Utrū hō teneatur ɔteri statī ɔmisso mortali? R̄. q̄ nō: q: sicut preceptū dilectionis dei q̄ntū ad actū interiorē nō sp̄ obligat: s3 solū qn̄ materia occurrerit pratice nō speculatiue. s. cū ɔsideraẗ de⁹ vt diligend⁹: vel nō diligend⁹: teneẗ hō iudicare vt dilig̃ed⁹ ꝛ diligere: ꝛ sic peccatum mortale cōmissū si mēti occurrit pratice: vl' vt materia delectationis vel detestationis teneẗ hō iudicare d̄testan̄. ꝛ detestari: s̄m Pe. de pal. in. 4. vl' dic. vt infra. Uoluntas. §. 6.

6 ¶ Quis ē effect⁹ contritionis? R̄. q̄ est remissio culpe ꝛ pene. de pe. di. 3.

C Ontumacia

ē quedā voluntaria inobeidētia qua q̄s monitionem iudicis iplere cōtēnit. ita eliciẗ ex. c. 2. de do. ꝛ ɔtu. iūcta gl. i ver. ɔtumacie. ꝛ ibi no. quō fit mult' mōis. ꝛ ɔsistit ɔtumacia ꝓp̄e i nō faciēdo voluntarie qḋ faceẗ scit se d̄beẗ vt p3 i. d. gl

1 ¶ Utrū excoīcatus ꝓ contumacia absolui debeat āteq̄ satisfaciat d̄ expen̄. et caueat desistendo in iudicio? R̄. non si vere fuit ɔtumax. Sec⁹ si p̄sumptiue: puta q: ipedit⁹: tn̄ nūdū ɔstat si hoc allegat ꝛ petit: absolui debet vt in. c. venerabilib⁹. §. idem est ēt. de sen. ex. li. 6.

2 ¶ Utrū lite nō cōtestata testes pn̄t recipi ɔ̄ ɔcōtumacē ꝛ ꝓcedē ad sn̄iam diffinitiuā. vid̄. c. qm̄ frequēt. vt lit. nō ɔtc.

C Ontumelia

ē vt colligitur ex Tho. s̄a s̄e. q. 7. ꝛ Alex. s̄a s̄e tractatu de contumelia: quādo quis id quod est contra honorem alicui⁹ deducit in noticiā eius ꝛ alior̄ siue ꝑ signa: siue per verba. Et differt a cōuicio ꝛ improperio. Nā ɔuiciū iportat gn̄alit' d̄fectum culpe ꝛ pene. Contumelia vero solum culpe. Unde si quis dicat alicui iniuriose eum esse cecū: aut claudū cum sit: conuiciū dic: sed nō contumeliam. Si aūt iniuriose dicat eū furē: nō solū conuiciū: sed ēt ɔtumeliā ifert ꝛ hoc s̄3 theologos. S3 s̄3 legistas cōuiciū d̄r a collectōe vocū cū in vnū plres voces cōferunẗ: ɔuiciū appellaẗ q̄si ɔuociū. ita dicit tex. i. l. itē apḋ labeonē. §. ɔuiciū. ff. d̄ iniur. ꝛ pōt fieri ēt absn̄ti. vt cū q̄s ad domū tuam venerit te absente: nec tn̄ qui d̄ cit: s3 ꝛ q̄ ɔcitauit alios ad vociferatōē: ɔuiciū fecit vt in. d. l. itē apud Et oꝫ fit aduer' bonos mores vociferatio. s. ad ifamiā: vel iiuriā vel inuidiā alicui⁹ al's nō est ɔuiciū: ꝛ q̄ i cetu d̄ssit: vt i. d. l. itē apḋ labeonē. Improperiū ꝟo ꝓp̄e est qn̄ aliq̄s iiuriose alteri ad memoriā reducit auxiliū qḋ cōtulit ei necessitatē patiēti. Un̄ eccle. 20. exigua dabit ꝛ multa iproperabit. Accipiẗ tn̄ vnū q̄nq̄ ꝓ alio. Un̄ alex. vbi. s̄. ita diffinit Contumelia est peccatū ex iproprio sermonis manifesto tendens ad nocumen

1 ¶ Utrū cōtumelia sit ɔtum proximi. peccatū mortale? R̄. s̄3. S. Tho. ꝛ Alex. vbi. s̄. q̄ in peccatis ꝟbor̄ maxime attendēdū est quo affectu ꝟba ꝓferātur. Si ergo itentio ꝓferētis ad hoc feraẗ vt p ꝟba q̄ ꝓfert auferat honorē alteri⁹ h̄ ꝓp̄ie ꝛ per se ē dicere ɔuiciū vl' cōtumeliā ꝛ hoc est peccatū mortale non minus q̄ furtū. Si aūt verba cōuicij vl' contumelie alteri diceret nō aio dehonorādi. sed ꝓpter correctionē vel hmōi: nō ɔuiciū dicit: vl' ɔtumeliā ꝓp̄ie ꝛ formalit': s3 per accidēs ꝛ materialit': quantū. s. d̄r id qḋ p̄t eē ɔuiciū vl' ɔtumelia. Un̄ hoc pōt esse q̄nq̄ veniale pct̄m: sic qn̄ ɔuiciū nō multū est dehonestās et ꝓferẗ ex aliq̄ ai leuitate l' leui ira absq̄ firmo ꝓposito d̄honestādi. vt puta q: is tēdit ɔtristaẗ leuit' solū aliquē. q̄nq̄ nl' lū vt i dubio sequti vn̄ habēda ē magna discretō vt moderate hō talib⁹ ꝟbis vtatur: q: posset eē ita g̃ue ɔuiciū q̄ auferret honorē ɔ̄ quē ꝓferẗ. ꝛ poss̄ hō peccaẗ mortalit' ēt si n̄ itēderet d̄honoratōnē alteri⁹. sic grauiẗ ꝑcutiēs i ludo n̄ caret culpa. Et teneẗ ɔuiciator vltra pct̄m s̄3 Nico. d̄ lira ꝑ se vl' ꝑ iterpositā perso

nā dicere suā culpā cōtumeliato: vł sal tē sine equipolētia ei ostēdere: nisi depre hēdat φ cōtumeliat⁹ ei remisit iniuriā: puta: q: ridet cū eo ꝛ hmōi. Excipiꝛ p̄la tus ꝛ pl̄a. q̄ corrigēdo lꝫ excedat nō te neꝛ petere veniā s̄m Aug. ī regula dū modo nō fecerit a p̱posito. ꝛ pcł⁹ liuo re vindicte. q: si tenereꝛ similiter pete rer eiā. De q̄ dicvt īfra correctō. i. §. 2.

2 ¶ Utrū liceat cā correctiōis dicere cō uitiū vel cōtumeliā? R̄. s̄ꝫ Tho. vbi. s̄. φ sicut licet verberare. vel ī reb⁹ dāni ficare cā discipline. ita ꝛ cōuitiū dicere. sicut dn̄s discip̄łos stultos. ꝛ Pau. cor rinthios īsensatos. Dicit tn̄ Aug. in li. de ser. do. in mōte. Raro ꝛ ex magna ne cessitate obiurgatiōes sunt adhibēde in quibus nō vt nobis: sed vt dn̄o ser uiatur instemus.

3 ¶ Utrꝝ homo teneaꝛ illatas ꝯtumelias sustinere? R̄. s̄ꝫ. S. Tho. vbi. s̄. φ sic q̄n tū ad p̄parationē ai. s. qn̄ op⁹ eēt: sic̄ ꝛ a lia dāna: sꝫ q̄ntū ad actū n̄ sēp: aliq̄n ei tenemur nō sustinere. P̄rio qn̄ cederet ī bonū ei⁹ q̄ dicit: vt puta ad rep̄mēdū ei⁹ audaciā ne talia diceret: iuxta illud puer. 26. rn̄de stulto iuxta stultciā suā Scd̄o qn̄ ex sufferētia alioꝝ p̄fect⁹ ipe direꝛ. vn̄ Gre. ī home. 9. sup̱ Ezechielē. hij inq̄t quoꝝ vita ī exēplo imitatiōis est posita debēt si pn̄t detrahentiū sibi verba cōpescere: ne eorꝫ p̄dicationeꝫ n̄ audiāt q̄ audire poterāt ꝛ ī prauis mo ribus remanētes bene viuere ꝯtenāt.

c Corea vtrū sit licita? R̄. vt colligo ex dicꝭ doc. φ sic. si. 7. cōcurrūt. Primū tēp⁹ debitū. s. φ nō sit deputatū orōni neces sarie: vel pnie. vn̄ tenēt magistri vt re fert Ri. ī. 3. di. 37. ar. 3. q. 4. φ ē pctm̄ mor tale coreas ducere dieb⁹ dn̄icis pp̱ di ctū Au. di. φ facerēt meli⁹ feie iudeoꝝ si lanā filarēt q̄ꝫ toto die in neomenijs īpudice saltare. Q̄d̄ q̄dē credo veꝝ qn̄ omissa missa vel p̄dicatione aut vespo rū celebratiōe hmōi intēderēt vel nota bile spaciū: puta p̱ maiorē partē diei: al's nō facit. l. fi. C. de ferijs. ꝛ. c. q̄ die. de cōsc. di. i. Scd̄o: p̱sona cōueniēs. naꝫ ecclesiasticis p̱sonis p̱hibenꝛ. 46. di. c. clericū. de ꝯse. di. 5. c. nullus p̄sbyteroꝝ ē. nō oꝫ. el p̄mo. ar. 34. di. p̄sbyteri. dia cones. Ita φ credo eos peccare morta liter nisi forte modicitas ꝛ q̄litas cori zandi excusaret: puta in secreto ꝛ hmōi Tertiū modus honest⁹. nā honestas ē vnū iuris preceptū. insti. de iu. ꝛ iur. §. iur. precepta. Et ideo si fiet modo ībo nesto est peccatū mortale: vtputa ge stillationibus prouocantibus ad libi dinē: cantibus turpibus: vel cuꝫ orna mentis lasciuis ꝛ īhonestis. facit p̱he miuꝫ. ff. veteris. §. illud vero. qui illos ludos appellet ex quib⁹ crimina oriunꝛ Quartuꝫ recta intētio: q: si fiat ad pro uocāduꝫ ad libidinē vł alio malo fine: vt fiunt cōiter est peccatū mortale. Se cus si ex aliqua leuitate sup̱bie vel ina nis glie. Nā si qd̄ ītendiꝛ est pctm̄ mor tale. sil'r ꝛ si ip̄ꝫ op⁹. si veniale erit vēia le. ar. c. vide. i. q. i. ꝛ. 23. q. i. noli. ꝛ. c. mi litare. Quītuꝫ loc⁹ aptus. s. pp̱han⁹ nō ecclesia seu alia loca sacra vel religio sa: q: vł mortale corizare in loco sacro. ar. c. decet. de imu. ec. li. 6. Sextuꝫ rari tas corizatiōis. Nā Rod. dicit φ coreas ducēs ex cōsuetudine peccat mortaliꝛ. Corizāteꝫ aūt raro ꝛ sine corrupta intē tione dicit non audeo dicere φ peccet mortaliꝛ: sꝫ nec audeo excusare a mor tali: cum ingerat se periculo alios pro uocandi ad libidinē ꝛ exēplo suo alios ad silia facienda prouocare. Septimū stabilitas corizātis. Nā qui ita fragilis est φ licꝫ bona intētione corizare inci piat: tamē nō exit quin ad libidinem mortalē prouocetur: peccat mortaliter aduertens de tali sua fragilitate se in gerendo: quia ecclesiastici. 3. Qui amat periculuꝫ peribit in illo. Et p̱pterea: q: dicit Hie. in quadā homel. Non credo viro si dicat se illesuꝫ euasisse a talibus spectaculis: cum dauid ex eo φ vidit Bersabe lauanteꝫ se prouocatus sit in libidinē. hec ille. Et etiā q: p̄fate con ditiones nō īueniūtur in coreis nr̄i tē poris: id̄ n̄ video quō sine mortali pec cato q̄s eas faciat ex ꝯsuetudīe sic̄ cōiꝛ fiūt. Dic̄ tn̄ Ale. s̄a p̱e ti. d̄ ludo φ lud⁹ vel saltatio qn̄q꞉ p̱uenit ex sp̄uali iocū ditate: ꝛ sic ē meritori⁹: sic̄ Dauid lusit ꝛ saltauit corā archa dn̄i. Aliq̄n p̱uēit ex recreatiōe: vel exercitatiōe: ꝛ sic pōt esse sine peccato. Aliquādo ex dissolu tione mētis lasciue. ꝛ sic ē pctm̄. s. mor tale vel veniale: s̄m φ dictum est.

1 ¶ Utrum inspectio corearum ludorũ vel ioculationũ sit peccatum. R. Alex. vbi. s. q inspectio quedam est in transitu non tendens vlterius ad delectationem peccati mortalꝭ vt fornicationis et hec est venialis. Quedã est studiosa in qua. s. fomentum peccati mortalis: et hec quandoqꝫ est peccatuꝫ mortale: intellige quando aduertit d periculo: vel cogitationis morose vel operis. Itẽ ioculatio quedam est hystrionica: et quedam corealis mulierum lasciuarũ: quedam causa exercitij vel fastidij tollendi siue accidie vitande. Inspectio ꝯ studiosa ioculationis prime et secũde vergere potest in mortale peccatum. Tertie vero et quarte potest esse venialis: et aliquando meritoria.

c **Correctio** prelatorꝫ in puniẽdo sbditos ⁊ icrepãdo ñ dꝫ fieri aio nocẽdi: q: sic peccaret mortꝭr si ẽliba te ⁊ i notabili nocumẽto. sec⁹ si i modico malo vꝭ ideliberate: sꝫ dꝫ fieri zelo charitatis ꝓximi. s. ad bonum subditi linquentis: vt corrigatur: vel ad aliorũ bonũ: vt vel timeant similia facere vel qeu⁹ viuãt: vt. 23. q. 5. prodest.

1 ¶ Qualꝭ dꝫ eẽ. R. q miscẽda ẽ seueritas cũ lenitate vt neqꝫ m̃lta aspitate vl cerẽt sbditi. neqꝫ nimia benignitate sol uanꝭ. ꝑle dr i. c. disciplia. 45. di. ⁊ ꝑ tota di. ⁊ poti⁹ dꝫ dcliare i beniuolẽtiã q seueritatẽ: vt i. c. li. ea. di. 50. di. pōdẽt.

2 ¶ Quid si excedat modũ. R. q pōt appellari ab ea ẽt si sit religios⁹ qd ꝓbaꝭ i. c. reprehẽsibilꝭ d ap. i fi. Nulli⁹ eiꝫ negãda ẽ ꝯfẽssio ẽt si sit excõicat⁹. c. cũ inẽ. d excep. Nō tñ teneꝭ ꝑlat⁹ modũ excedẽs petẽ veniã a sbd. ꝭ: vt i. c. qñ necessitas. 86. di. Q̃d verꝫ: nisi ex malignitate seu odio faceẽt: q: tc teneꝭ petẽ veiã: q: teneꝭ iiurtarũ. ff. ad. l. aql. l. queadmodũ. §. magistrat⁹: vt no. i gl. in. d. c. qñ. tex. ẽ i. l. nec magistratibus. ff. de iniu.

3 ¶ Utrꝫ peccet mortꝭr ꝑlat⁹ ñ corrigendo. R. q si loqmur d punitōne i peccato oiuo occꝭto ñ teneꝭ ꝑlat⁹: imo nec dꝫ nisi secrete. Si ꝯo i pctō maifesto sic teneꝭ prelat⁹ de ꝓcepto eã faceẽ sub pena mortalꝭ pcti. ar. 83. di. ꝑ totũ. ⁊. 2. q. 7. ꝗ nec regiminis: nisi i casu qñ videret ñ expedire cõitati: nec illi qui corrigend est: quia in. d. c. ꝓdest. dicitur siue plectendo siue ignoscẽdo: hoc solũ agitur vt vita hominũ corrigaꝭ: ⁊ hm istũ finẽ dꝫ eã exercere. vꝭ omittere. facit. c. ipa pietas. 23. q. 4. ⁊ i. c. cōmẽtationes. 44. di. ⁊ in. c. vt ꝯstitueretur. 5. di. Si vero non expediret cõitati nec etiã noceret ⁊ omittẽdo ꝓficeret delinquenti ad emẽdationeꝫ: licite omittiꝭ ⁊ ex debito. Si nō expedit deliquenti correctio sed tñ communitati nō est omittẽda. Si vero loqmur de correctione ꝗ fit ꝟbo vel doctrina: sic teneꝭ multo magis q aliqs alius siue peccatuꝫ sit secretũ: siue publicum. verum ẽ q secreta dꝫ secrete corrigere. aꝭ si nō corrigit ⁊ emẽdat cũ pōt peccat mortaliter. 43. di. sit rector. intellige in crialibus. et sic itellige glo. 25. di. §. aꝭ ea demũ. que dicit q taciturnitas in prelato est mortale peccatũ. Et hoc etiã limita in secreꝭ, hꝫ q dico. J. correctō fraꝭna. §. 6.

¶ Utrꝫ ꝑlat⁹ exñs i pctō mortali pecc mortaꝭr corrigẽdo. R. q sic hꝫ ꝓc. de paꝭ. i. 4. di. 19. ẽt si pctm suũ sit occꝭtũ: q: suspẽ⁹ ẽ corã deo. faꝭ ad h. 2. q. 7. ꝗ nec. ⁊ d ꝯsc. di. 5. c. si. h litat idẽ ꝓ e. i ꝑlato i spũalib⁹. sec⁹ d ꝑlato i tpalib⁹: q: si iudex suspẽdit aliquẽ latronẽ ñ peccat mortaꝭr lꝫ sit ipe i mortali. Idẽ tꝫ. S. Tho. i. 4. ⁊ seqꝭ Archi. 50. di. cũ exaudiero. ⁊. 3. q. 7. § idẽ testaꝭ i ꝑlato corrigẽte ꝑdicãdo i mortali ẽt occulto q peccat mortꝭr. Sec⁹ si corrigit ꝑ modũ magisterij publice docẽdo. i. legendo scripturã sacrã: q: si ẽ occult⁹ vt dicunt qdã ñ peccat mortꝭr: sꝫ solũ qñ ẽ notori⁹: q: scãdalizat. frã. i. 2. tꝫ q si pcm ẽ occultũ ⁊ ei quẽ corrigit ⁊ alijs astãtib⁹ q ñ pctō corrigit. ⁊ auctoritates q̃ vñr dicẽ ꝯriũ dic itelligẽdas q digne ñ ꝑt corrigẽ. Sꝫ si pctm ẽ notoriũ: sic nullo mō pōt corrigẽ: q: scãdalizat corrigẽdo auctoritatẽ ⁊ ꝑdicatōeꝫ. Tu aduerte q si casũs occurrẽt correctōis i ꝗ exñs in mortali ñ habꝫ oportunitatẽ ꝯterẽdi d pctō suo: sic ꝟba ẽ opinio frã. Sꝫ si hꝫ oportunitãtẽ ⁊ ñ faꝭ qd i se ẽ vt ꝯteraꝭ cũ sit suspẽ⁹ ꝗ ad se peccat mortꝭr officiũ exequẽdo. c. si. de tẽ. or. 4

c **Correctio** fraꝭna ẽ admonitio charitatiua fr̃is d emẽdatiōe pctō

rum et fraterna charitate procedens:
et hec est de precepto omnibus secun
dum. Ri.l.4.dist.19.ar.2.q.1. Et quia
est preceptum affirmatiuum: ideo non
obligat nisi pro loco et tempore debito.
1 ¶ Utrum omissio fraterne correctio-
nis sit mortale peccatum. R. Ri. vbi. s.
q triplicter potest omitti. Primo me
ritorie quando homo non corrigit: quia
nec tempus: nec locus est corrigendi
et expectat illud. Secundo cum pctō
mortali: quando. s. homo sperat posse
fratrem a peccato retrahere: et tñ pp
īcomodū corporale vel temporale omit
tit: quia tunc ordinem charitatis per-
uertit plus diligens bonum temporale
q̄ animam proximi. Tertio omittit
cū pctō vēiali qñ. s. pp icōmodū tpale
fit tardior: tamē si crederet posse euocat
ñ dimitteret. Adde. 4. s3 Tho. sa se. q.
33. ar. 2. q pōt omitti sñ pctō imo meri
torie qñ metuit ne deteriores fiāt: vel ne
alios a bōa vita īpediāt. Adde. 5. s3. gl.
i. c. q aliū. d bfti. i pctō omisso qd ñ h3
pseuerātiā: q: ñ tenet corrigē qlz: s3 so-
lu3 plat9. Sec9 si hēt pseuerātiā: q: te
nēt qlz sic tenet i pctō cōittēdo. Adde
z. 6. q pctm sit mortale vel veiale tal' qli
tat q h3 causare mortale: alias d pctō
veiali ñ tenet corrigē aliquē d pcepto.
2 ¶ Utrum teneamur q̄rē q̄s corripiam9. Re-
spōdeo s3. Tho. vbi sup q ñ: q: ñbficia
q̄ ñ debem9 certe psone: s3 cōit oib9 suf
ficit si impēdim9 pmis occurrētib9: ali
oqn oporteret nos facere 9 illd puer.
24. Ne q̄ras impietatē i domo iusti.
3 ¶ Utrum sbditi teneāt corrigē platos. R.
Ri. vbi. s. q. 3. q loquēdo d correctione
fratna z hūili sic: s3 d correctōne icrepa
tionis vel punitionis ñ: nisi manifeste
errarēt i fide. tūc enī si ñ essēt supiores
iudicātes vel nolēte: iferiores possēt: q:
hēsis reddit hereticū in catholico infe-
riorem: non solū quo ad forū itrinsecū:
s3 ēt extrinsecū. facit ad hoc qd no. 2. q.
7. in. c. secuti. z in. c. paulus.
4 ¶ Utrum exñs i pctō mortali excusetur a
pcepto fraterne correctionis. R. s3. Ri.
vbi. s. q. 2. q pctōr aut ē occult9 aut māi
fest9: z ē correctio i publico et in occul
to. Peccatori āt maifesto ñ lic3 corrige
re i publico pp scādalū: q: cū tal' corre-
ctio fit assumptio vbi dei: nō d3 ppter
sui dignitatem manifeste assumi per
os manifeste polutum: ne verbum dei
vilescat in conspectu hominum. Si aūt
peccatum est occultum et corrigit in
occulto aut manifesto secundum q fa
ctum exigit: et si hoc facit humiliter su
am prauitatem recognoscens non pec
cat corrigendo: imo tenetur quia pec-
catum non absoluit hominem a pre-
cepto: nec propterea hō est perplexus:
q̄a si vult facere qd in se est dominus
paratus est sibi remittere peccatum.
¶ Quo ordine est procedendum in cor- 5
rectione fraterna. R. secundum Tho.
vbi. s. q peccata publica: publice sunt
corrigenda. In peccatis vero occultis
locū h3 qd d: Mat. 18. di. Si peccauerit
i te fr tu9: vade z corripe cū iter te z ip3
solū. q si videt ñ pficē dicat plato se-
crete q possit pdesse: vt no. Pa. i. c. no-
uit. d iudi. z d h vide. s. Denūciatio. §. 2.
¶ Quid si scio pctm alteri9 qd q cōmi- 6
sit ignorat. R. vt colligo ex Mo. i ti. d
penitē. z Rod. q si pctm ē tale qd ñ ex
cusat ignorātia. tc aut ñ pt pbari: q: oc
cultū: z sic spo d correctōe teneor dicē:
al' ñ. 2. q. 7. plerūq3. q: efficēt peior: s3 de
beo secrete reuelat plato q possit pdesse.
Si āt pōt pbari: tūc si ē plat9 su9: tenet
ei dicē q: ei pcipit Si peccauerit. zc.
Mat. 18. Si vo ñ ē plat9 aut spat d cor-
rectione: z sic tenet ei dicē. aut ñ spat:
s3 d deterioratione: z tūc ñ tenet s3 pdi-
ctos nisi qñ sequēt ex tali pctō alioz pi
culū seu malū: vtputa: q: administrat
scta cū ñ sit sacerdos z hmōi. Pa. tñ in
d. c. nouit. t3 q idisticte tēt: siue efficiat
melior siue peior. Qd credo verū qñ fac
ad bonū alioz tal' correctō: z spat q fie
iusticia: al' ñ credo teneat. 11. q. 3. qñ vbi
apt9 tex. Hic. Si vo ignorātia eos ex-
cusat: nō credo teneat dicē nisi qñ vidē
q desisteret vel fieret alicui sacro iniuriat

C **Corporalia** altari de-
bēt eē de
puro pāno lineo ab epō bñdi-
cta ñ d pāno itincto: aut d serico. c. psul
to. d pse. di. 1. q ñ debēt lauari p fesas:
nec tāgi. 23. di. sactas: z d pse. di. 1. nēo.
el. 2. Uñ mistri altari debēt habē pelui
nouā quā p ipis lauādis teneāt: z aquā
i sactuario pficiāt: vt i. d. c. nēo. Et sitr
d alijs altari pamēt d: ibidē. S3 hodie
p 9riā

p ꝯrīā ꝯſuetudinē ꝺrogatū ē: ⁊ credo excuſꝫ ꝺ alijs: ſꝫ n̄ ꝺ corporalib⁹ pp rōeꝫ poſitā i. d. c. ſ. ne fragmēta dn̄ici corporis male tractenꝭ. ⁊ iō ꝯrīa ꝯſuetudo eſſet irrōabilꝭ: ⁊ credo obliget de p̄cepto ēt hodie ex q̄ ꝯſuetudo n̄ pōt ei derogare. Silr̄ ēt forte poſſꝫ dici de pala altaris eadē rōe. ſꝫ nō ꝙ credo ſufficiat ſi ſolū prīa lauaꝭa p̄ſciaꝭa itra ſāctuariū propter litē rationis predicte.

1 ¶ Utrū poſt lauatiōeꝫ ſint iterū ꝯſecranda? R̄. ꝙ n̄: q: lꝫ aliud recedat lauādo ⁊ de alio ponaꝭ: n̄ pp hoc mutaꝭ forma nec bn̄dictio fit iuſupſi de ipoꝝ. Idem dico ſi repeciāꝭ dū ruptura ſi fuerit tāta ꝙ corrūpat formā: qꝺ tc̄ ē qn̄ ē tāta ꝙ p corpalib⁹ vti n̄ poſſēt. p h̄ faci unt. no. i. c. i. ꝺ. ꝯſe. ec. vꝭ al. vide ꝺ h̄. ꝫ. Bn̄dictio. §. i. cum ſequentibus.

c Corpora ſctōꝝ vtrū poſſint trauſferri de loco ad locū. R̄. ꝙ n̄ ſine licētia epi. de ꝯſe di. i. corpa. Et h̄ veruꝫ qn̄ iam erāt tradita ſepultuꝭ. l. vltia. ff. de reli. ⁊. ſūp. fu. Et de hac materia vide. infra. Reliqꝫ p totum.

c Corpore viciat⁹ ꝺ: q̄ hꝫ membrū debilitatū: vꝭ mutiletū. Debilitatū hꝫ q̄ eū hꝫ ieſficax: vt oculū cecū: manū aridā. Mutilatum qui ipſo caret.

1 ¶ Corpore viciati vtrū ſint pmouendi ad ſacros ordinēs? R̄. vt no. in. ſū. 55. di. ꝙ aut ſunt ſpōte viciati i quocunqꝫ mēbro. ⁊ tūc non pn̄t pmoueri ⁊ pmoti deijciūꝭ. c. penitētes. ea. di. q: ſūt homicide. c. ſi qs. ea. di. ⁊. c. q̄ ptē ibidē. Ho. i apparatu. tꝫ ꝙ pōt epus diſpenſare ſi tale mēbrū ē occultū: excepto i caſtrato vn̄ dicit ꝙ cū religioſo pōt diſpēſare vt cū pede lineo celebret. Si ꝟo apparet: non pōt niſi papa qn̄ fuit i culpa viciationis. de. cor. vi. c. i. ⁊ de cle. pu. i. due. c. i. Dicit tn̄ glo. i. d. c. q̄ ptē ꝙ ſi qs hꝫet digitos ſupfluos poſſꝫ ſibi p̄cidere ſicꝫ ⁊ vngues ⁊ dētes nimis pliros: ſꝫ n̄ firmat pedes. Mibi tn̄ placet qn̄ poſſꝫ fieri talꝭ abſciſio ſine pīculo vite ⁊ deformitate corpis. Aut n̄ ſint ſpōte viciati: ſꝫ caſu: vtputa. ab hoſtib⁹ i via: vꝭ ppt egritudinē volūtarij: ſiue a ſe ſiue a medicis: ⁊ tūc ſi n̄ parit nimiam deformitatē pn̄t pmoueri: vt de cle. egro. c. p̄ſbyterū. ⁊ ſic itellige. c. ſi qs el. 2. ⁊. 3. 55. di. Si vero alꝭ. ſunt viciati a caſu diſtigue aut dabāt operā rei illicite: ⁊ non poſſunt pmoueri. aut rei licite: ⁊ tūc ſi ſūt viciati i mēbris minimis ſiue occultis nō repellunꝭ: vt in. c. q̄ ptē: ⁊ i. c. eunuchus. 55. di. Si vero i magnis mēbris ⁊ manifeſtis n̄ poſſunt pmoueri: vt ſi i oculo hꝫ enorme viciū: vel i manu: vt i c. ſi euāgelica. 55. di. Silr̄ ſi modicum qꝺ generat ſcandalū. d. c. preſbyterꝝ. de cor. vi. c. i. ⁊. 2.

¶ Quid de ceco aut hn̄te maculā i oculo a natiuitate: vel ex īfirmitate: aut a caſu ſine culpa ſua. R̄. ꝙ ſi macula generat deformitatē non pōt pmoueri: niſi diſpenſetur p papā vel niſi efficiaꝭ religioſus ſꝫ Inno. ꝺ cor. vi. c. cū ꝺ tua. 2

¶ Quid de claudo ex cōſimili cā vt. ꝺ. R̄. ꝙ ſi ſine baculo pōt ire ⁊ ſtare pōt pmoueri. c. ſi qs el. 4. i tex. ⁊ i glo. 55. di. 3

¶ Utrū auulſio vngule in police ipediat. R̄. ꝙ h̄ tenendū eſt ꝙ qꝺcunqꝫ viciū corpis quōcunqꝫ puenerit ſi reddit inhabilē ad frangendū hoſtiam ⁊ ꝯtrectaꝫ, ipedit pmoueri. ⁊ pmotus miniſtrare i altari non pōt. Silr̄ quodcunqꝫ viciū corporis notabile: ſiue i oculo ſiue in manu: aut in ſpatulis ſicut giboſus et hmōi qꝺ generat ſcandaluꝫ. alꝭ ſec⁹ niſi vt dictum ē. ꝺ. in. §. i. vt colligitur in. c. i. ⁊ ſi. de cor. vi. Uerū ē ꝙ iam promoti quibus iſtud euenit poſt promotionem: poſſunt oīa q̄ ſunt ſacerdotalꝭ ordinis exercere: p̄ter celebrationem miſſe. d. c. preſbyterum. Intellige niſi fuerit culpa ſua. 4

¶ Quis iudicabit qn̄ dubitatur an generet ſcandalum. R̄. Inno. i. c. i. de cor. vi. ꝙ epiſcopus: vt in. c. 2. eo. ti. In religioſis exēptis ſuus p̄latus ordinari⁹. 5

¶ Quid ſi quis ex indignatione dentem ſibi amputauerit: vel quodcunqꝫ membrū ſecauerit. R̄. Inno. in. c. ſignificauit. de cor. vi. ꝙ non ē irregularis: niſi membrū vel partē membri amiſerit que generet deformitateꝫ. Si vero non generet deformitatē: tamen eſt notorium ꝙ ex indignatione ſibi abſcidit partem membri n̄ poteſt pmoueri: vel miniſtrare in ſuſceptis ſine diſpenſatione. Silr̄ ſi ita ſecauerit ꝙ claudicaret repellitur tanꝙ corpore viciatus. 6

7 ¶ Utrum cadēs morbo caduco possit celebrare. R. glo. in. c. cōiter. 33. di. q si cadit frequenter non potest. 7. q. 2. c. i. Si vero raro nec emittit vocem confusam potest: dummodo habeat coadiutorem. 7. q. i. illō. Promoueri tamē nō potest: ex quo semel passus est: vt in. c. maritum. 33. di.

8 ¶ Utrum demoniaci vel amentes possint ministrare. R. q lz fuerint opi. vt no. in. d. c. cōiter. mihi placet q si p annum steterit liberi q possunt ministrare secundum discretionem episcopi. promoueri autem non debent: vt in. c. clerici. z. c. se. 33. di.

9 ¶ Utrum leprosi possint promoueri. R. Hugo. 49. d. §. hinc et enim. q non: sz promoti celebrare possunt i occulto et ēt in publico aliis leprosis: nisi tātū inualuerit lepraq per corrosionē membroꝝ eū reddidit ipotētez: pserti i digitis cū qbus cōtractare habet sacramētū eucharistie Uide ifra leprosus. §. 6.

c **Orpus** xpi. Uide infra eucharistia.

c **Rapula** qd sit. R. glo. i. c. a crapula. d vi. z ho. cle. ē supfluitas ciboꝝ Uñ crapula qsi cruda epula.

1 ¶ Utrum sit peccatum mortale. Dic vt ifra gula. §. 2.

c **Redere** i deū est amando in ipm tēdere. de conse. d. 2. credere. z d pe. di. 2. §. charitas. Uñ aliō ē credere deū: z credē dō: z credē i deū: vt no. gl. de conse. d. 4. c. pma igf. z de credulitate: vide ifra fidēs. p totum.

c **Redulitas** maledicētibus d aliis improbatur. 86. di. si qd: q: anteq. pbetur illō malū non dbemus credere. 2. q. i. de?. ii. q. 3. i cunctis z. c. qui s. 15. q. 7. si qd. z. q. 8. c. vlti. i fi. 30. q. 5: nullum ante.

1 ¶ Quotuplex ē credulitas. R. vt nōt i. c. iqsitioni. d. sen. ex. q duplex. quedā temeraria z leuis: vtputa qñ audiuit aliqd a leuib? psonis vł a paucis qb? credi non dz: z hec dponēda ē ad ??iliū sui pastoris. Quedā pbabil z discreta: puta q: videt solum cum sola in latebris. vł q: communiter ita d.

c **Rescere** spiritualit an qs possit compelli. R. vt no. i. c. gesta. 74. di. q non. Sz vide qd dico infra. Obediētiam. §. 2. z Religiosus. §. 29.

c **Rimen** pprie ē mortale pctm: vt patz p Hre. i homel. 12. fac. 25. d. §. nisi mis. in ver. qn fiat criminale dū placz. Largo aūt modo accipit qñqz p venia li ēt iuxta illud. Nemo sine crimine vixit. qñqz p i famia. qñqz pro pctō depositione digno. Uide glo. i. d. c. crimis.

¶ Que sunt crimia suspēsione digna. 1
R. d. An. i. c. at si clerici. de iudi. q oia ex qbus qs de facto ē infamat?. Intellige taliter q populus scandalizetur. c. 2. de pur. cano. ēt si sit epus. Jo. an. p? Arch i. i. c. 1. de accu. i glo.

¶ Que sunt cria depositione digna. R. 2
d. An. vbi. s. q omne dlictum causās irregularitatem que enumerant doc. i. c. nisi cum pridem. §. propter cōsciētiam. de renū. i glo. magna: de quibus infra. Irregularitas. 1. Item si est diu continuatum. 81. di. presbyter. in glo. Item fornicatio notoria: vel diu continuata: vel scandalosa. c. qr sit. de exces. prela.

¶ Que sunt cria degradatione digna. 3
R. s. ibidem: q omne crimen cum incorrigibilitate. c. cum non ab homine. de iudi. Fallit i heretico. c. ad abolendam. et. c. excommunicamus. d heretici. z. c. i. e. ti. li. 6. Item in falsario litterarum apostolicarum. c. ad falsarioꝝ de cri. fal. Item i sortilego. 26. q. 2. c. qcunqz sacerdotum. d homici. dubiuz est. Et dic q si itelligatur d verbali est verum. secus si d reali: vide tamē eundem ibidem: quia multe sunt limitationes.

¶ Utrū criminosus añ pactam penitē 4
tiā vel post possit celebrare sñ dispēsatione vł possit pmoueri ad sacros ordines. R. bm glo. z Inno. i. c. ex tenore de tem. ordi. q aut crimē est occultuz: z sic pōt: dū tñ vere peniteat. tex. ē in. c. fi. d tem. or. Sufficit eni absolutio sacerdotis ex ptāte clauiū: nisi sit tal crimē qd impediat executionē post penitētiā: vt i. d. c. nisi cū pdē. §. i. vt est i crimie qd iduē irregularitatem. De quo infra

infra.Irregularitas.i.Si vero crimē
est manifestuz:q̄uis nō fit crimē eno
me:sed mediocre nō pōt sine dispēsati
one:etiā post pactā pniaz.Et dr mani
festū si couict⁹ est in iudicio:vel timore
pbationis cōfessus est:vel operis pu
blicatione.Nec ob.c.p̄ soyteruz.ꝛ.c.per
uēit.50.di.q: illud n̄ ē ablata facultas
dispēsandi cū vere penitētibus: ꝛ ma
xime vbi nō imiet scādalū:vt 50.di. vt
cōstitueret:ꝛ.c.dn̄o sancto.Et hec vera
sūt in criminib⁹capitalib⁹:que dicūtur
mediocra:sec⁹ i leuib⁹.Et dicūtur leuia
q̄ cōiungūt p iperitiaz.vel culpaz sine
dolo:vel si est dolus ē tn̄ cū re modica:
vt no.i.l.inspiciendu3.ff.de pe.ꝛ in .l.
leuia.ff.de accu.ꝛ i.c.cū dilecti.eo.ti.

5 ¶ Quis pōt dispēsare cū talib⁹? R. ꝙ
ep̄s i crib⁹ minorib⁹ adulterio. In ma
iorib⁹ āt solus papa:vt no.i.c.at si cle
rici.d iudi.nisi ex magna cā.vide ifra.
Dispēsatio.§.5.ꝛ ēt nō posset qn̄ indu
cunt irregularitatē:vtputa q: celebra
uit excōicat⁹: ꝛ hmōi.nisi i casib⁹ i q̄b⁹
a iure cōceditur dispēsatio i irregulari
tate:vt infra.Irregularitas per totuz.

6 ¶ Crimē dr publicū qd ad publicū spe
ctat iudiciū:ꝛ hec sūt que no.ff.d pub.
iudi.l.i.q̄ sūt lex iulia.maie.ꝛ sub hac
cōprehēdesacrilegia ꝛ residiua.Lex iu
iulia.de adul.Lex cornelia.de siccarijs
ꝛ veneficijs.Lex pom.de pari.Lex iu
lia.pec.Lex cornelian̄.de testamentis
falsis.An autē in alijs.Azo dicit ꝙ sic
Intellige i instrumētis:nisi i alijs scri
pturis.ƀm accur.Lex iulia.de vi publi
ca ꝛ priuata:de ambitu repetūdarum:
ꝛ de ānona.ꝛ hmōi.in quib⁹ lex expri
mit qd sit publicum:vt in.l.3.in fi.ff.
de preuarica.ꝛ ibi Bar.ꝛ Io.de Imol.
i.l.fi.ff.de p̄ua.delic.ꝛ in.l.2.ff.de con
cus.Sz ƀz ius cāonicū oē crimē dr pu
blicū:q: ad publicū iudiciū spectat pu
nien̄.vt in.c.crimina.de collu.in glo.

Additio Et sic dānatus i iudi
cio de quocūq3 ci ie ab
ecclesiastico efficit ifamis:sicut dānat⁹
ppter publicuz crimē.qd limita ver si
dānatur ppter dolū:sed nō si dānatur
ppter culpā:vt no.Ange.are.Insti.de
suspec.tuto.§.suspectus.

7 ¶ Itez publicorū iudiciorū q̄dā sūt ca
pitalia:ex quib⁹ mors aut exiliū impo
nit:hic est aque ꝛ ignis iterdictio per
has penas eximit caput de ciuitate.
Nā cetera nō exilia s3 relegationes p
prie dicūtur:quia tūc ciuitas retinet.
Quedā sunt nō capitalia:ex quib⁹ pe
cuniaria aut in corpus:aliqua coertio
pena ē:vt i.l.publicorū.ff.de pub.iudi.

c **Hrisma** Uide ifra.Ole
um sacrum.

c **Ulpa** alia latissima scdm
Bar.in.l.qd nerua.
ff.depositi.ꝛ idē ē ꝙ verus dol⁹
ꝛ manifestus.Alia latior:ꝛ est dolus p̄
sumptus.Alia lata:ꝛ hec est nō intelli
gere qd omnes intelligerent:vt maior
pars.tex.est in.l.late culpe.ff. de ver.
sig.Sed no.ꝙ cōmuniter glo.non po
nunt nisi lataz culpaz:ꝛ tex.in. d.l. qd
nerua exponit latiorē p lata.Et sic col
ligo ƀm glo.in.d.l.quod nerua.ꝙ no
mine doli proprie no cōprehēditur qui
ex culpa fecit:q̄a dolus differt re ꝛ no
mine a culpa:quia dolus ē a proposito
vt probatur in.l.i.§.dolum.ff.de dolo.
Culpa vero nō:vt in.l.si procuratorem
§.dolo.ff.manda.ꝛ pro hoc facit dictuz
Bal.in.l.quid ergo.§.pena.ff. de his
qui no.infa.vbi dicit.accusatur q̄s de
homicidio dolose facto:ꝛ probatur cul
pa.An absoluet seu mitius aget i ca
dez instantia? R.ꝙ mitius agetur:ꝛ sic
sentit ꝙ dolus nō ē realiter culpa.Ue
rū est ꝙ lata culpa est dolus p̄sumpt⁹:
ita ꝙ vbicūq3 quis tenetur de dolo ve
nit ꝛ lata culpa.Sed tamē verus dol⁹
nō est:vt no.glo.in.c.bona fides.de de
po.Et in cōsciencia vbi cessat presum
ptio n̄ habetur pro dolo.Et quis dbeat
probare doluz vel latam culpaz interue
nisse.vide infra custos.§.i.No.etiaz ꝙ
lata culpa est deuiatio circūspecta ab
ea diligentia quā habent homines cō
muniter eiusdem professiōis.Et ideo
error artificis non est lata culpa nisi
quādo errat in eo quod cōmuniter ho
mines illa arte sciūt:n̄ qn̄ errat i eo qd
excellētissimi sciūt.Ita limitat Bar.i
d.l.qd nerua.Un̄ si dposui pecuniā apd
cāpsorē q̄ cōit dēbat hōe pditōis ꝛ n̄ e
rat:n̄ ē lata culpa ꝛ Bal.i.l.pignori. C.
de pig.ac.dic.Accessi ad molēdinū:ꝛ i
curso hostiū pdidi bestias:n̄ ē lata cul
pa:ex q̄ maior ps credbat secur accessū

1 ¶ Utruz lata culpa equiparetur dolo
Uide infra dolus.§.3.
2 ¶ Quid est leuis culpa? R.est omittere
quod diligens homo non omisisset: vel
facere qđ diligens homo nō fecisset. Ex
emplū. Fenerator nō excussit res pigno
ratas a tineis tali tēpore quo diligens
3 ¶ Quid est leuissima culpa? fecisset
R.est nō puidere qđ diligentissimus p
uidisset.l.si putator.ff.ad.l.acquil.l. o
mittere.qđ diligentissimus nō omitte
ret.l.diuus.ff.de offi.presi.nō equitat
vt diligentissimus equitare leuissima
culpa est vel non curare facere qđ dili
gentissimus curaret.
4 ¶ Qua culpa tenetur quis ex contra
ctu.vide.s.commodatum.§.2.11.
5 ¶ Qua culpa tenetur quis ex officio?
R. Pa.in.c.cū cāz.de testi.ꝙ iudex tene
tur dolo ⁊ lata culpa: sed non de leui.
Quod credo veruz in eo qui a superio
re ponit in offō per obediētiā solum se
cus de eo qui illud quesiuit.si nō ali
diligētior fuisset q: tunc tenet etiaz de
leui. Silr dico ꝙ non tenet nisi de do
lo ⁊ lata culpa agrimēsor: ⁊ alij q̇ assu
muntur ad calculū vel ꝯcordiā: tex. est
in.l.fi.⁊ ibi Bar.ff.si mes.fal.mo.dixe.
⁊ in.l.fi.ff.de vari.extor.cog.⁊ no.gl.in.
c.q: indicante de pscrip. Fallit h̄ in his
qui exercēt aliquā artē sic periti h̄ est p
sitent se peritos ⁊ mgros q: tenet etiaz
de leuissima. facit quod nota gl.insti.de
ob.que ex quasi delic.na.⁊ tz Pa.in.d.c
indicāte. Sz ego credo verū qñ diligē
tissimū quesiuisset: nisi fuisset deceptus
ex sua pfessione: q: tūc de leuissima aut
diligentē: quia tunc de leui soluz tenet
6 ¶ Utrū in foro aīe teneat quis restitue
re damnū qđ dedit pximo ex culpa sua
R.ꝙ lz Inn.i.c.q: plerisq3.de imu.eccle.
velit ꝙ solū de dolo ⁊ lata culpa tenea
tur: ⁊ multi doc.pro singlri dicto hēant
tñ ego credo ꝙ teneatur de oī dāno ex
quacūq3 culpa sua de qua tenet taz de
iure ciuili ꝙ canonico per ea q̄ dicā in
fra lex §.4. Et p hac opi.est gl.cum tex.
in.c.cōsuluisti.2.q.5.q̄ dicit ꝙ tenet q̄
ad deū: si diligētiā debitā nō adhibuit
vt i.d.c.ꝯsuluisti.⁊.50.di.clerico.⁊.34.
q.2.in lectū. Dicit tñ ꝙ si punit rōe ho
micidij: sz negligētie: vt.15.q.1.c.lebria
uerūt.⁊ facit.c.fi.de iniur.⁊ dā.da.qđ in

desiniste loquitur.⁊ hoc est tutius.cum
ipse Inno.nullo iure probet dictum su
um.q:.d.c. inebriauerunt nihil facit p
eo: immo potius contra si bene ispicia
tur: licet adducat p se. Cū hoc ꝯcor. Jo.
an.in.c.qm̄ ꝯ de proba.⁊ ibi euz sequit
Pa.quia neglīa in proprio facto culpā
da est: in alieno vituperāda.l.si constā
te.§.si maritus.ff.so.ma.

c **Cura** aiaz fz Inno. in.c.cū
sat.de offi.archi.stricte
est ptās ligādi ⁊ soluēdi in fo
ro pnīali: ⁊ hec nulli conuenit prelato
nisi sacerdoti: vt probatur.21.di. in no
uo.de pe.⁊ re.c.oīs.⁊ hanc ptātē ligan
di ⁊ soluēdi quilz sacerdos cum ordine
accepit: lz non in istos vl' in filios q̄ sibi
non sunt ꝯmissi. Dicitur ēt cura large.
⁊ ē potestas eijciēdi ⁊ recipiēdi in ecclīa
cogēdi ⁊ pūtēdi excess9.21.di.§.i. Sub
hac ēt est excōmunicare.interdicere.su
spendere ⁊ huiusmodi: que sunt ad mo
rū correctionē.de elec.dudū. Et de vtra
q3 istarū intelligitur.c.dejnkta de pbē.

c **Cupiditas** Uide supra Auaricia.

c **Curialis** dicitur qui ne
xib9 curie liga
tus adulatur principibus.32.
distin.nonne.51.di.qui in aliquo. Itez
curiales dicuntur aduocati in causa sā
guinis vel milites seu officiales seu ex
ercentes.51.di.aliquantos.⁊.c.se.
¶ Utrum tales sint ad ordines pmo 1
uendi vel ad religionē? R.ꝙ.nō nisi cū
magna discussiōe: vt intelligat vtrū sit
solut9 a curialib9: vl' si est irregularis: vl'
vt fugiat obligationē ⁊ hmōi: vt in.c.le
gem.53.di.⁊ dicit ꝙ per triennium de
bent pbari: ⁊ est bonum consilium nisi
aliquod rōnale aliud suadeat. non ōbz
tamen recipi ad religionem: nec ordīa
ri ēt si ē irregularis.⁊ si ex deuotōe nō mo
uetur: nisi sit solutus a curia.51.di.c.i.

c **Curiositas** est postposi
tis diuinis
⁊ sanctoruz eloquijs script, phi
losophorum ⁊ poetarum ratōe vanita
tis vel delectationis intendere.37.di.sa
cerdotes: ⁊.c.se. Itez cū sacra scriptura
non sm sanctorum expositionem sed
secundum secularem sapientiam ⁊ pro
prij sensus vanitatē exponit.c.vino ca
dē distin.

dez distinctione. Itē qui plura volunt sapere ꝙ oportеat: aut de hīs de q̄b⁹ n̄ ē dubitādū. faciūt q̄ōnes. ꝯ renū. c. qm̄ aliqui curiosi. li. 6. ex quib⁹ cū ibi nota tis patȝ ꝙ velle cognoscere quod non conuenit est curiositas et peccatum: quia inordinatio quedā.

¶ Utrū sit peccatū mortale? R̄. ꝙ siue curiositas sit respectu p̄tis itellectiue siue respectu ptis sēsitiue ē mortale peccatū i. 7. casib⁹: vt colligo ex Tho. 2a 2e. q. 167. Ale. 2a 2e. P̄rio rōne finis: quia pp supbiā vel aliq̄d q̄ð sit mortale peccatū q̄rit cognoscere vel videre q̄t audire ꝛc. Scðo rōne illoꝝ a quib⁹ vult scire vel audire: puta a demonib⁹ vel alijs a q̄b⁹ sub p̄cepto ꝓhibemur aliquid adiscere vl̄ cognoscere. 6. q. 1. Tertio rōne eoꝝ que cognoscere vel videre aut sētire volum⁹: vtputa q̄ sūt ꝓhibita. sicut a pposito velle audire pctm̄ illi⁹ q̄ cōfitetur alteri. ꝛ silr̄ icātatiōes diuinatiōes ꝛ hmōi ꝓhibita aut eoꝝ libros velle tenere: q̄ sicut culpa ē discere sicut docere ꝓhibita. l. culpa. C. de male. ꝛ mathe. Silr̄ dico de quocūq̄ ꝓhibito q̄ð exerceri nō pōt sine mortali pctō: sicut sūt artes aliq̄ male. aut velle scire quō fit tale pcm̄ aut videre aut sētire: nā talis curiositas ē pcm̄ mortale: nisi i cāu q̄n q̄s talia vellet scire vt posset cōdēnare ꝛ iprobare. facit. c. nec mirū. 26. q. 5. Quarto rōe eoꝝ q̄ omittūt pp curiositatē: puta cū q̄s omittit addiscē necessaria ad salutē vl̄ ad suū officiū vt itēdat poet. aut curiosis. fac. c. nōne. ꝛ. c. vnio. 37. di. Quito rōe illi⁹ ad quē tal' cognitio seu visio iducit: vt puta si ad errorē ꝯ fidē: vl̄ ad pcm̄ mortale: sicut velle videre cocūtes ꝛ aliqua spectacula ex q̄b⁹ ꝓuocat ad mortale pcm̄: vel audire hmōi. facit. c. iō. 37. di. Sexto rōe modi: vt cū q̄s pp talia sciēda vel videnda facit prohibitaꝫ: puta superstitiosa: vel dimittit audire diuina q̄ tenet: vt videat spectacula ꝛ hmōi fac. c. q̄ dic. ꝯ ꝯse. di. 1. ꝛ. c. q̄ sine. 26. q. 5. vel q̄ de bonis paupuꝫ ecclīasticus emit libros vel soluit doctorib⁹ q̄ ei legāt inutilia. fac. c. legant. 37. di. Septio rōe eoꝝ q̄ iducūt ad talia faciēda: vt puta q̄n q̄s ex curiositate sua sciēdi ꝓuocat aliquē ad detrahēdū: vel audiē- tate videndi ꝓuocat ad faciēdū spectacula ꝓhibita: sicut sunt torneamēta et hmōi q̄ fieri dn̄t sine mortali. facit. c. q̄ venatorib⁹. 86. di. de cōse. di. 2. pro dilectione. In alijs cōiter ē veniale pctm̄.

c **Custos** q̄ mercedē accipit n̄ spalr̄ p custodia tenetur de dolo lata ꝛ leui culpa. ff. loca. l. q̄ mercedē. i gl. ꝛ q̄ð no. 23. q. 1. tres ꝑsōas. no. Inn. i. c. ꝙuis. ꝯ resur. Sȝ si spālr̄ p custodia mercedē acciperet: tenetur ēt de leuissima: vt i. d. gl. quā limita: vt infra. Locatio. §. 33.

¶ Quid si neget dolor̄ negligētia amisisse: q̄s ꝓbabit? R̄. gl. vbi. s. ꝙ ipse custos. arg. ff. de edē. l. si q̄s. §. vl. Et h̄ verū q̄ ad forū cōtētiosū. sec⁹ i foro ꝯscie: vt pȝ ex dict. ȷ. lex. §. 4. Idē dic ꝯ custo de carceris. ff. ꝯ cu. ꝛ exhi. re. l. vl. ꝛ idē i deposito. c. bona. de depo. cū cōcor. in gl. i. ibidē. In alijs aūt casib⁹ rlr̄ q̄ dolū allegat debet probare. ff. de proba. l. q̄tiens. §. qui dolum.

d **Damnatus** p sniam ad mortem an possit disponere de rebus suis. vide Alienatio. §. 24.

¶ Utrū dānat⁹ ad mortē possit fugē de carcere vel quocūq̄. dic vt. ȷ. fugē. §. 1.

¶ Utrū hñtes de bonis alicui⁹ dānati ppter crimē ei⁹ ꝛ postea restituti p p̄ncipē ad bona sua teneāt restituere? R̄. 2a 2e. in. c. ꝙuis de rescrip. li. 6. ꝙ aut restitutio facta p̄iudicat iuri q̄sito tertio q̄ ea itie hūerat: ꝛ sic nō tenet restituere q̄ ea hūit: q̄ nō fit itegratio i tali cāu: ꝛ iste ē cāus. d. c. ꝙuis. ꝛ in iurib⁹ allegatis in gl. ibideꝫ. ꝛ faciūt no. p Bar. ꝛ Bal. i. l. gallus. §. ꝛ q̄d si tm̄. ff. de li. et po. Aut p restitutioneꝫ p̄ncipis tali facta nō p̄iudicat nisi ipsi cōcedēti: ꝛ sic reintegrat ad oīa q̄ amiserat: ꝛ sic oīa sunt sibi restituēda: ꝛ sic procedūt iura allegata. p alia pte i. d. glo. ar. c. cū dilecti. ꝯ dona. cū ibi. no. Hoc teneꝫ Jo. ꝯ. Imo. Et no. ꝙ ista faciunt p itiato p⁹ mortē testatoris vt nō preiudicet venientibus ab itestato ēt si nō adierūt hereditatē: q̄ tal' itiatio ē quedā restitutio natural. l. fi. C. ꝯ nata. Sec⁹ si añ mortē testatoris: q̄ p̄iudicat: q̄ nullū ius adhuc hēbat. l. post emācipatioēꝫ. ff. de le. leg. vide etiam ifra. Gratia. §. 1.

d **Amnificatus** verũ furti- ue ⁊ secrete possit sibi satisface
re. vide infra furtum. §.40.

d **Ebitum** ꝯiugale idẽ dr: q: sub pena morta
lis pcti vir vxori ⁊ vxor viro pe
tenti reddere tñtur ẜm coiter doc. ⁊ a-
plum. i. cor. 7. nisi ex rationabili causa
excusetur. Et assignantur a doc. 7. cãe, p
pter quas non tenentur reddere.
1 ¶ Prima: dicitur prohibitio sancte ec-
clesie Nam contra interdictum ecclesie
est peccatum mortale actus coniugalis
Ecclesia autem prohibet ne quis cõsu-
met matrimonium certis temporibus
de quibus infra. Matrimonium. 3. im
pedimẽto. 2. Silr ꝓhibet ecclesia ne añ
benedictionẽ ꝯiungant qñ quis ducit
eamq̃ alteri non fuit ꝯiuncta p mrimo
nium. Uñ ẜm Rod. cognoscẽs ante bñ
dictionẽ vbi est consuetudo q̈ bñdicãt
peccat mortalr. Quidã tñ vt dicit Ri. in
4. di. 32. q. i. ar. 3. dicũt hoc esse verũ re
spectu act⁹ petendi nõ respectu act⁹ red
dendi: q: reddẽs nõ peccat ẜm tho. i. 4
ea. di. Ego ꝓ isto d̃ bñdictõe limito ve
rũ nisi ex rõabili cã moueret ad petẽdũ
puta pp fornicationẽ euitandã cũ non
possit ꝯtineri: ⁊ vxorẽ ducere vt bñdica
tur nõ possit ppt dotẽ habẽdã ⁊ hmõi:
q: nec tũc mortalr peccaret nisi eẽt scan
dalũ in pria. ar. eorũ que dicã. j. Inobe-
dientia. in pri. Albert⁹ ẽt dicit q̈ dictũ
Rod. ẽ nimis durũ. ⁊ hoc ẽt vr sentire
Inno. ⁊ d. Anto. i. c. i. d̃ spõ. q: lz ꝯsuetu
do hẽat vim legis: tñ lex non obligat ad
mortale: nisi sit p̃ceptiua. d̃ elec c. gene
rali. li. 6. ⁊ sic nõ vr q̈ peccet mortaliter
qñ ẽt simplicit ꝯsũmaret añ bñdictõez
nisi vt dixi eẽt scandalũ. Et idõ vbi non
imminet scãdalũ ꝯsulendũ eẽt istis spõ
sis q̃ faciũt multa peccata mortalia an
tp̃s conductionis q̈ qñ notũ mrimoniũ
in pria consũmarent: ex quo ducere nõ
possunt propter dotem habendam.
2 ¶ Sz nũqd totiẽs peccat mortaliter q̃
tiens exigit sine rõabili cã añ bñdictõez
tenẽdo opi. Ro. R̃ñ. q̈ nõ nisi pria vice:
nisi nouo contẽptu exigat. Ex quo seq̃t
q̈ possit in isto casu negare debitum: si
ne peccato: nisi seruet statutũ ecclesie.
3 ¶ Secunda cã dicitur impotẽtia qua
quis non potest reddere debitũ salua i
columitate sui corporis. q: ẜm Ri. i. 4.
di. 32. ar. i. de⁹ nõ obligauit virũ mulie-
ri ꝯ ordinẽ nature rectũ que p pri⁹ attẽ-
dit ad actũ nutritiue: quo ꝯseruat ppriũ
idiuiduũ: q̈ntũ ad actũ generatiue q̃
ordinat ad ꝯseruationẽ spẽi: ⁊ ideo nõ
tenet ad actũ generatiue i notabile p̃iu
diciũ incolumitatis corporis proprii.
¶ Utrũ teneat reddere d̃bitũ leproso. R̃ñ 4
ẜz Ri. i. 4. di. 32. ar. 4. q. 2. q̈ sic. lz nõ te
neat cohitare: q: ñ est sic piculũ i reddẽ
do sicut i cohitãdo: vide ĩfra lepros⁹. §. 2.
¶ Utrum furioso vl fatuo sit reddẽdũ 5
R̃ñ. ẜm Ri. vbi. s̃. q̈ quotienscũq3 potest
reddi sine periculo ꝓprie persone tenet
¶ Utrũ rddẽs se ipotẽtẽ ad rddẽdũ pec 6
cet. R̃ñ. ẜz Ri. in. 4. di. 32. ar. i. q. i. q̈ ille
qui mõ illicito sciẽter reddit se ipotẽtẽ
peccat mortalr nõ ãt ille qui mõ licito:
puta ieiunãdo orãdo bõa intẽtõe. sit tñ
sic rõabile obsequiũ: q: q̈uis se reddat
min⁹ potẽtẽ: nõ tñ totalit impotentem.
¶ Tertia cã dicitur crimẽ adulterii. vñ 7
vir vxori adultere: vel ecõuerso nõ tene
tur si innocẽs est reddere debitũ ẜz Ri.
in. 4. di. 35. ar. i. q. i. q: lz quo ad viculũ
nõ possit tñ põt eã dimittere q̃ ad cohi-
tationẽ ⁊ thorũ. Fallit hoc i. 8. casibus.
Prim⁹ si ipse sit fornicat⁹. 32. q. 6. c. i. c.
pe. ⁊ vltio de adul. ⁊. c. significasti. de di
uor. Scd̃s si vxor vi oppressa sit ea. cã.
q. 5. ita ne. Tertius si credebat maritũ
probabiliter mortuũ. 34. q. i. cũ per bel
licam. Quart⁹ si alter sub spẽ mariti co
gnouit eã. 34. q. 2. in lectũ. Quint⁹ si ma
rit⁹ tradidit eam adulterãdaz p̃sertim
inuitã. de eo q̃ co. cõsan. vxo. sue. discre
tionẽ. Sext⁹ si maritus post adulteri-
uz cognouit: ⁊ tolerauit eã. ar. 32. q. i. si
quis vxorẽ. Septim⁹ si mrimonio in i-
fidelitate ꝯcto vxori libellũ repudii et
vxor alteri nupserit: quasi conuerteret
vir tenetur eam accipere. c. gaudemus
de diuor. Octauus ẜz aliquos si vir ab
stinendo contra voluntatem vxoris ei
occasionem dedit. 27. q. 2. si tu. Et pla-
cet mihi: licet contrarium teneat glo. i-
¶ Utrum peccet exigendo bidem. 8
debitum scienter ab adultero innocẽs
vel reddẽdo. R̃ñ. ẜz Ri. vbi. s̃. q. 2. q̈ aut
est correctus vel paratus corrigi: et sic
non peccat. Si vero sit incorrigibilis:

tenet eũ dimittẽ: ⁊ sic peccat mortaliẽ cognoscẽdo. tex. ẽ in. c. si vir. de adul. et in. d. c. si q̃s vxorẽ. siue sit manifestũ si ue occultũ dũmõ s. sciat ipsa. quẽ tex. sic limito intelligendũ: qñ innocẽti non iminet periculũ fornicatõis ⁊ deneganido debituz cõuerteret adulter: s; qñ ex denegatõe efficit peior: ⁊ ex redditione nõ facit tot peccata: ⁊ innocẽti sit ecõtra sio fornicatõis nõ video mortale pctm̃ exigere ⁊ reddere. Qð etiaz tz Ugo. de

9 ❡ Utrum | castro no. in. 4. di. 32. q. 1. possit vir vxori adultere necessaria ministrare. R. ꝙ nõ si emẽdando negaret q: vtilꝰ esuriẽti panis tollit cũ de cibo securꝰ iusticiã negligit. 5. q. 5. c. nõ ois. ⁊ male meritus dz egestate laborare. l. bona fides. ff. depositi. §. 1. ⁊ de aliis penis adulterii: vide. s̃. Adulteriuz. § 2.

10 ❡ Utrũ teneat inocẽs ad p̃ceptũ ecclie reddere adultero debitũ. R. ꝙ si adulteriũ pt pbare infra paucos dies nõ tz. ar. c. solet. de sen. ex. li. 6. Si ṽo nõ põt pbare tenet. arg. 11. q. 3. c. 1. ⁊ idẽ in casibus in qbꝰ separari põt matrimoniũ. vt. i. Matrimonium. 4.

11 ❡ Quarta cã dz: votũ emissum ab ãbobus de cõi ɔsensu: vt. j. Matrimoniuz 3. Impedimento. 5.

12 ❡ Quinta cã dz hõestas: puta oz petit in eccl'a vel in publico: qz nõ tenet sibi reddẽ debitũ nisi honesto mõ. 1. cor. 14. Oia hõeste ⁊ fm ordinẽ fiãt i vob:

13 ❡ Sexta cã est scandaluz. Nã vbi esset scandalũ ɔsummare matrimoniũ ante adhibitas aliquas solennitates fm morẽ patrie: nõ tenet reddere añ illaz obseruantiã: nõ tñ peccaret mortaliter reddẽs: sed bene exigens si sine rõnabili cã faceret: vt. s̃. dixi. § 1.

14 ❡ Septima cã est religio quã q̃s vult intrare: qz nõ tenet reddere. sed dz sibi statui tp̃s infra qð ingredi teneat. c. ex publico. de cõuer. ɔiu. vñ si nulla istaz causarũ inest ɔtracto mr̃imonio p verba de p̃senti tenet exactus reddere.

15 ❡ Utrũ nõ reddẽs petẽti qz nõ vult cõcipere excuset. R. ꝙ si, a fortiori peccat mortalr̃ q̃ ex ira vel alio malo fine nõ

16 ❡ Utrũ teneat petere ɔvult reddere. R. Ri. vbi. s̃. 32. di. arg. 1. q. 2. ꝙ non: qz nemo tenetur vti iure suo. Quod verũ credo: nisi in casu quando nõ petendo alter caderet in aliquod mortale: quia tunc tenetur.

❡ Utrũ teneat reddere nõ petenti. R. 17 Ri. vbi. s̃. q. 2. ꝙ sic nõ tm̃ petẽti expsse sed etiã petẽti p aliq̃ signa p que cõiecturat alterũ affectare sibi reddi debitũ ɔiugale: al's si nõ petit tacite vel expsse nõ tenet reddẽ. Auertere aũt alterũ ne petat nõ lz nisi cũ debita sãctimonia. Uñ dicit Aug. d̃ ancona ꝙ si ex negatõe debiti alter scãdalizat nõ excusatur a mortali denegans. qð limita nisi ex aliqua cã predictarũ faciat.

❡ Utrũ ɔcto mr̃imonio cũ vna clãdestine ⁊ publice postea cũ alia teneatur 18 pme reddere debitũ: R. ꝙ si nõ pt reddi sine scãdalo: qz ecclesia excõicatiõe: ⁊ hmõi ꝙ tenet non reddere. qz ab omni specie mali est abstinendum. 1. tessalõ. vltimo. al's sic.

❡ Sed nũquid cohabitabit cũ scða ad 19 p̃ceptum ecclesie. R. ꝙ sic et necessaria ministrabit si modo põt facere sine periculo coitꝰ seu adulterii cũ dicta scða: qz qñ cũ periculo pbabili: tunc patiat excõicationem ⁊ non cohabitet: sed necessaria ministrabit separatus q̃tũ põt. cũ prima etiaz nõ cohabitabit qñ sine scandalo cohabitare nõ põt: ⁊ sibi imputet qui sic contraxit. Et ideo cõsulendum est tali ꝙ patriam mutet vbi cuz prima sine scandalo cohabitare possit.

❡ Utruz actus mr̃imonialis sit pctm̃. 20 R. fm Alex. in. 3. pte sum. in. 6. p̃cepto ꝙ nõ. Sed fit peccatũ fm ɔ̃ditiõẽ secũda secunde tractatu de adul. quando priuatur istis circunstantiis.

❡ Prima dz: recta intentio: puta quia 21 excedit fines matrimonii facturus cuz q̃cuq; alia: vel cũ sua etiã si non esset sua coiret: vel cõstituit sibi finẽ vltimũ: ⁊ sic est mortale pctm̃. 32. q. 4. origo. et c. liberoz. Aduerte tñ ꝙ hoc intelligit qñ hoc actu cogitat vt sit mortale: q̃a actibus nõ hitibusꝰ meremur vl' demeremur fm Pe. de pal. in 4. di. 32. q. 3. Debet ergo intentio sistere infra limites mr̃imonii si talis actꝰ dz eẽ sine peccato: hoc est ꝙ nõ cognosceret si nõ esset sua legitima vxor. ⁊ idez dic de vxore erga virum. Sufficit tñ fm Ri. in. 4. dis. 31. a. penul. ꝙ actu vel habitu hanc intentionem habeat.

22 ¶ Scḋa ḋr cā. Nam ex triplici cā sine pctō exigit ꝛ redditꝫ: ēt cū merito ex ꝓ/mis duabꝰ. Pria ꝓlis ꝓcreāde. 2. debiti reddēdi. 3. fornicatōis vitāde. cōiter tñ tenetꝫ ꝙ sit pctm̄ veniale exigere cā fornicatōis vitāde i se. vide gl. i. c. q̇cq̇d 32. q. 2. Alia ex cā cognoscere est pecca/tū mortale: aliquādo veniale: vt in. §. sequentibus patebit.

23 ¶ Utrū si fiat cā satiande libidinis sit pctm̄ mortale. R. ꝙ canonistaꝝ. 32. q. 4. in. c. origo. ꝛ. c. liberoꝝ. ꝛ theologoꝝ i. 4. di. 31. ꝛ. 32. fuit diuersa opinio. Alij qui tenēt ꝙ sp̄ ē pctm̄ mortale coitꝰ cōiugalis cā satiande libidinis. Et ḋr q̄ñ ꝓuenit voluptatē ꝛ cogitationē mani/bus ꝓuocādo ꝛ calidis vtēdo vt possit pl'ies coire. sꝫ magis cōiter tenetꝫ ꝙ nō ē pctm̄ mortale: dūmō si nō eēt vxor ñ facēt. ꝛ. d. c. origo: ꝛ liborū exponūt q̄ñ ita finalr̄ q̄rit delectatōꝫ ꝙ ēt si nō eēt vxor ñ curaret. ꝛ h̄ opi. ē magis rōnabil' q: ap'ls dic̄. Hēat vnusq̄sqꝫ suā pp̄ de/lectatōem in ea ꝛ nō in alia q̄rendā pp̄ fornicationē vitandā. nec sequitꝫ ꝙ ponat ibi finē: q: ñ vltimū. Hāc. S. Bo. Ri. ꝛ Alex. ꝛ cōir̄ theo. tenēt ꝛ plꝫ: q: ꝓ ista scḋa opi. ē tex. Aug. i. ad cor. 7. i ꝓnci. vbi dicit ꝯiugal' cōcubitꝰ generandi gr̄a nō hꝫ culpā. ꝯcupiscētie ꝟo satiande: sed tñ coniuge hꝫ culpam ꝓpt̄ thori fidem venialem. hec ille.

24 ¶ Utrū cognoscere vxorez cā sanitatis sit licitū. R. Ri. in. 4. dis. 31. ar. 3. q. 2. ꝙ s̄m quosdaꝫ sic: vel forte pōt dici ꝙ sit veniale pctm̄: ꝛ hoc verius. et sequitur Tho. in. 4. distin. 32.

25 ¶ Tertia ḋr modus debitꝰ natural'. et hoc dupl'r. Primo q̄ ad vas: ꝛ si fiat extra ꝛ ibi emittatur semē indubitanter ē mortale grauissimū. 32. q. 7. c. adulterij. Scḋo q̄ ad modū standi naturalē: q̄ quidē ē vt mulier iaceat in dorso: vir aūt i vētre incubat ei: q: sic faciliꝰ cōcipiūt mulieres nisi ꝑ accidēs īpediatꝫ. Deuiatio aūt ab isto est lateralis ꝯcubitus: ꝛ maior sedētis: ꝛ iteꝝ maior stātis vel vxore supgrediēte. maxia hoꝝ est eoꝝ q̄ retro more iumentoꝝ. hunc modū q̇dā indistincte reputāt mortale sꝫ i vase fiat. Pe. de pal'. vbi. s̄. Hen. boich. in. c. inquisitōni. de sen. ex. tenet ꝙ supgressio mulierū sil'r est mortale: nisi aliqua necessitate vel rōnabili causa fiat: puta infirmitatꝫ vel ꝑiculi abortus: q: sic ꝑuertens vsum ꝛ rituꝫ sacri scienter etiā in accidentalibꝰ peccat mortaliter sicut tales. glo. Ray. tꝫ ꝙ q̄libet deuiatio a modo naturali si fiat cā voluptatis amplius sic querēde solū ꝙ ē pctm̄ mortale. Tho. ꝟo in. 4. dist. 31. in isa dicit ꝙ q̇dam dicūt fore signū mortalis ꝯcupiscētie aliq̄ñ. Aliquando ꝟo pctm̄ veniale. Aliq̄ñ nullū qḋ ex iusta cā: puta infirmitatis: vel pp̄ periculuꝫ ꝓlis suffocāde. Alb. in. 4. dis. 31. dicit ꝙ nihil eoꝝ q̄ facit maritꝰ cū vxore seruato vase debito s̄m se est mortale: sed ꝑt esse signū mortal' cōcupiscētie. Tu ꝟo detestaberis oēs istas deuiatōes ꝛ periculosas fore declarabis ꝛ ꝑsuadebis vt desistant q̄tū poteris: tñ sniam nō ꝑcipitabis: q: vxor ꝑmittitꝫ vt in ea hō delectetꝫ pp̄ fornicationē vitandaꝫ. Et ideo hoc tenebis ꝙ qualitercūqꝫ opus incipiatꝫ ꝛ q̄uocunqꝫ fiat: dūmō in vase debito semen emittatꝫ ꝛ taliter ꝙ mulier retinere eū possit nō erit mortale ḋ se. secus si mulier taliter staret ꝙ ex h̄ semen retinere nō posset: q: esset mortale: q̄uis vir in vase emitteret. Et s̄m h̄ concordat predictos doc.

¶ Sed q̇d ḋ eo q̄ fricatiōibus osculis ꝛ tactibus delectatꝫ nō intendēdo venire ad actū cōiugalē sed finē in his ponere. R. Pet. de pal'. vbi. s̄. tenet ꝙ est pctm̄ mortale Sꝫ ego nō credo nisi se vel alteꝝ ad polutionē extraordinariā ꝓuocaret: ꝛ sic tene ꝑ ea q̄. s̄. dicta sūt. 26

¶ Quid de illo q̄ ante cōplexonē actꝰ se retrahit nec semen emittit etiā extra vas ne habeat pl'es filios. R. Pet. vbi s̄. ꝙ nō peccat mortaliter: nisi ex h̄ mulier ad seminandū ꝓuocaretꝫ. Idem dicit de eo q̄ ne habeat filios abstinet: q: lꝫ appetere nō plures hr̄e q̄ꝫ possit pascere: nec tenetꝫ actū inchoatū ꝯsūmare vxore nō petēte. Et eadem rōne vr̄ s̄m eundē posse dici de muliere q̄ postq̄ ē cognita a viro vadit stati ad mingēdū vel se citro erigit vt emittat semē ne cōcipiat. Sed ꝛ ē hac opi. valde dubito ꝓpter. c. aliquando. 32. q. 3. qḋ videtur innuere ꝙ sit peccatum mortale. Sꝫ posset dici ꝙ. d. c. loquitur quando q̇s ex sola voluptate hoc facit: vel q̄ñ post q̄ conceptio est 27

cõceptio est facta querit abortum. sed Pe. intelligit qñ hoc fit ex rationabili causa: puta q2 nõ potest eos pascere et huiusmodi. & anteq̃ concipiat in ven-tricula matris: et sic posset teneri: lz sit periculosa. Dare aũt vel recipere vene-na sterilitatis omnino est mortale: vt in. d. c. aliquando.

28 ¶ Quarta d2 tp̃s debitũ. Nã tpe festi-uitatis & cõionis est abstinendũ.

29 ¶ Utrũ peccet mortaliter q̃ exigit siue reddit tpe solẽnitatis. R. ſm cõit doc. i. 4. di. 32. q̃ nõ. Limitat ſm Pa. ibidẽ. ar. 3. q. 2. nisi ꝯsciẽtia obliget: q2 credit mortale. vel nisi interueniat sacre diei contẽptus. Alex. tñ ſa he i tractatu de adulterio tenet q̃ si cognoscit pp dele-ctationẽ s. explendã: q̃ ẽ mortale. Nõ verũ credo qñ interuenit cõtempt⁹ sa-cre diei ꝓpter tã ẽ delectatõez satiãdã. Et sic concorda glo. que in summa. 33. q. 4. cũ Alex. concordat al's non: q2 cir-cũstantia que nõ cadit sub spãli prohi-bitione non põt mutare spẽm peccati: nisi vt dictũ est qñ ratione cõtemptus Nã nullo iure cauet q̃ de precepto nõ cognoscatur vxor in festo. sed. c. 33. q. 4. sunt de consilio: vt patet intuenti. & sic etiã tenet Ri. in. 4. di. 32.

30 ¶ An possit communicare q̃ reddidit. R. ſm Alex. vbi. s. & Sco. in. 4. dis. 32. q̃ sic: nec de necessitate p̃cepti tenetur abstinere: sed non d3 pp reuerentiã sa-cramenti de bono ꝯsilio: nisi forte solẽ-nitas aliud suaderet: vt dicit de polu-tione infra. Eucharistia. 3. §. 29. Idem tenet glo. in. c. sciatis. 33. q. 4. de exigẽ-te: dũmodo non causa satiande libidi-nis exegerit. Sed tu breuiter dic vt in d. §. 29. cum sequentibus.

31 ¶ Quinta d2 qualitas persone cum q̃ est cõcubitus: vt nõ sit menstruata: vel vicina partui.

32 ¶ Sed nũquid peccat mortalr qui co-gnoscit tpe menstrui. R. q̃ casus dubi-us est inter doc. Sz saluo meliori iu-dicio mihi vr distinguendum: vt colli-go ex dictis ac rationibus theologorũ i 4. dist. 32. Aut ex tali coitu põt fieri ge-neratio ꝓbabilr aut nõ. Si nõ: vt puta q2 senex vel sterilis vl fluxũ h3 & hmõi: & tunc nõ est peccatũ mortale: nec i ex-igente: nec in reddente ſm cõiter doct

Nec ob. q̃ illud leui. 15. et. 18. dicit preceptum mortale: quia non est mor-tale respectu turpitudinis: q2 al's esset peccatum mortale. etiã quãdo habet ꝯtinuũ & ad quãcũq3 cuiuscũq3 turpi-tudinis ire: qđ est cõtra doc. ꝯmuniter Est ergo respectu periculi ꝓlis mortle solũ. facit. c. intelligentia. de ver. si. Si ꝟo potest fieri generatio ꝓbabiliter: vt cũ nõ h3 continuũ fluxũ vel est debite etatis et distinguo: aut ꝯsiderat p̃iculũ ꝓlis. s. q̃ possit generari leprosa q̃ alio tpe generaret sana: & ꝯtemnit ꝓpt suaz delectationẽ habendã: & sic peccat mor-taliter tã exigens q̃ reddens isto modo Aut lz cõtẽnat p̃iculũ ꝓlis: tñ exigit vel reddit pp fornicationẽ vitãdã i se vl in alio ñ p̃ncipalit ꝓpt delectationẽ: & sic nõ peccat mortalit talit exigẽs vl red-dẽs: q2 tenet homo mag3 diligẽ salutez suã vl proximi q̃ bonũ corpis ꝓximi. Aut ñ ꝯsiderat p̃iculũ ꝓlis nec d̃ genera-tione: & tũc si exigit cã fornicatiõis vi-tãde i se: vl i alio: vl debiti reddẽdi nõ peccat mortalr: lz ꝯcipiat ꝓles lepsa: q2 cũ det opã rei licite: lz ñ d̃bitã diligẽ-tiã posuerit: tñ ñ reputabit ad mortle. ar. eorũ q̃ no. i. c. inebriauerũt. 15. q. 1. Si aũt solũ exigit cã libidinis: l reddit: tũc ex futuro euẽtu cognoscet si peccauit mortalit: vl ñ: q2 si ꝓles gñabit leprosa reputabit mortale: q2 d̃dit opã rei illi-cite. ar. 1. c. d̃ p̃sum. Si ꝟo ñ gñet lepsa erit veniale. Ideo ante euentũ d3 con-fiteri tanq̃ d̃ mortali. c. iuuenis. d̃ spõ.

¶ Quid d̃ exigente tpe partui vicino. 33 R. Ri. i. 4. di. 32. ar. 3. q. 2. q̃ si sĩ p̃iculo abortus vir põt carnalit copulari sue vxori pregnãti: potest exigẽ sine mortli & mlier sibi tenet reddẽ: q2 matrimo-niũ nõ solũ ẽ i officium: s3 etiã in reme-diũ. Si aũt nõ põt sine ꝓbabili p̃iculo abortus: nõ d3 nec reddere nec exigere: imo ſm pe. de pal. vbi. s. peccat morta-liter tã reddens q̃ exigẽs: q2 non cu-rat occidere aiam paruuli vna cũ cor-pore. Aduerte q̃ maius est p̃iculũ ab-ortus in p̃ncipio cõcept⁹. Nõ q2 q̃uis ſm Auice. matrix mulierũ p⁹ impgna-tionẽ claudat: tñ ex delectatiõe mouet aliqñ & apitur: & sic materia nondũ p-fecte coagulata disperdit & effundit. et ideo. itugat Hie. accedentẽ ad pregnã

tem. in.d.c.origo.nõ tñ erit peccatum
mortale exquo nondũ est formatus si
hoc non intendit.

54 ¶ Utrũ imediate post ptũ possit exigi.
R.Ri.vbi.s.ar.4.q.1. q nõ d cõgruo
donec sit purificata: nõ tñ de necitate
est abstinendũ. Limitat Pe.de pal.vbi
s.nisi mulier esset ex partu infirma:et
esset ei piculũ mortis vel aggrauatõis
infirmitatis.τ plz.τ.c.ad eius.5.di. et
c.si cã.33.q.4.τ.q.7.nõ solum.7.q.7. lo
quũtur de honestate.

55 ¶ Sexta d: cõuenientia loci: q: nõ d:
fieri in loco sacro. vñ si ẽ ɔsecrat⁹ locus
peccat mortalr tã exigens q reddẽs p
pter cõtemptũ sacri sm Alex.vbi.s. si
nõ sit necessitas pp quã nõ possit cog⸗
noscere in alio loco: vtputa q: violent
sunt reclusi p longũ tps: q: tũc esset de
bono ɔsilio abstinẽ nõ de pcepto.con⸗
cor.Ri.in.4.Sz Pe.de pal.vbi.s.tz in
distincte q ẽ mortale. Sz nõ credas ei
nec vz ei⁹ rõ.s.q nulla sit necitas sicut
in vrina: imo maior q qs stet iux ignẽ
lõgo tpe τ nõ calefiat: nec ẽt alia rõ.s.
q locus poluit: q: polutio nocturna i
somnijs etiã poluit: τ tñ nõ est pctm.
Ideo tene cum Alex.τ Ri.

a **Ecanus** idẽ ẽ qd archi⸗
diaconus:τ io
dicit.s. Archidiaconus.

a **Ecima** Alia pdialis.s. d
bis q pueniũt ex
pdijs. Alia psonalis.s.d bis q
pueniũt ex negociatõe.artificio.scia.mi
litia.venatione.τ hmõi industrijs pso⸗
narũ. Alie mixte:sicut q pueniũt d aĩa
lib⁹ τ eoꝝ fetib⁹ q partiz sunt pdiales
a pdijs vñ viuũt:ptim psonales pp̃ter
custodiã τ coꝝ curã.de hoc habet in.c.
ad apostolice.τ in.c.pastoralis.d deci.
1 τ de parrochijs.c.fi.
¶ Utrũ sint de pcepto dãde tpe gre.R.
Alex.in.3.pte sum.q sic qcũqz cũ neces
sitas est petunt a ministris eccl'ie.vl ẽt
si nõ petunt:dũmõ sit ɔsuetudo regiõis:
vt in.c.peruenit.sed meli⁹ i.c.i aliqb⁹.de
deci.in fi.&c. Ille qppe decime necario
soluẽde sũt q dbent ex lege diuina vl cõ⸗
2 ¶ Sed nũqd ɔsuetudine approbata.
ɔsuetudo excuset a solutione decima⸗
rũ.R.vt colligo ex Alex.vbi.s. solutio

decime:vno mõ est d iure nature τ mo
rale.s. inquantũ ɔscia dictat q de⁹ ho⸗
norãd⁹ est de ppria subã:τ q aliquota
ps substãtie detur ad sustentatõez mi⸗
nistroꝝ dei.τ hec fuit sp in pcepto. vñ
Ge.47: sacerdotibus egypti cibaria ex
horreis publicis ministrabant. Alio
modo d: iudiciale pceptũ inquãtũ de⸗
terminat certã.s. decimã ptem dandã
ministris sm rõnem equitatis mutue
distributõis:vt sit equalitas dati τ ac⸗
cepti inter seminantez spũalia τ tpalia
dantẽ scdm q possibile est:τ hec fuit in
lege in precepto simplr.exo.23. τ nũeri
15. Ante legẽ xo fuit de ɔsilio:vt pz ge.
28.vbi iacob vouit decimas.qd facere
nõ potuisset si fuisset in pcepto. Tertio
modo solutio decime ẽ qd cerimonia
le qtũ ad aliquã significatõez:sic τ oĩa
antique legis facta sm illud.i.cor.10:
Oĩa in figura cõtingebãt illis. Qui.n.
decimã dat q est pfectõnis signũ: eo q
denarius numer⁹ est pfectus quasi pri
mus limes numeroꝝ vltra quez nũeri
nõ pcedũt: sed reuertunt ab vno nouẽ
pribus resuat. ptestat quasi in qdã si⸗
gno ad se ptinere ipfectõz:pfectõz xo
q erat futura p xpm esse expectandã a
deo.vñ cũ iudicialia hodie nõ obligẽt:
nisi put pcipiũt ab eo q põt: ptz q isto
scdo mõ decie sũt de iure positiuo. put
xo sũt cerimonialia hodie ph'bent. et
in hoc concordat Ricar.in.4.distincti⸗
one.17. τ Sanctus Thomas secunda
se.q.87. Et hoc tene.lz Inn.in Rubri.
de deci.τ Ho.teneãt q simplr sũt d iu
re dĩno morali vl naturali.qd nõ ẽ veꝝ
nisi vt dictũ ẽ.τ in hoc decipiunt multi
canoniste.cũ q querit an ɔsuetudo ex⸗
cuset a solutõe ipsarũ. Dico q si sacer⸗
dos q mĩstrat spũalia petit pp indigẽ⸗
tiã τ sustentatõez nõ excusat pp cõsue⸗
tudinẽ qn teneat dare tã pdiales q p⸗
sonales:q: nulla ɔsuetudo põt ɔ ius na
turale τ morale.8.di.q cõtra. Silr nõ
põt ɔsuetudo excusare qn hõ teneatur
ex aliq pte substãtie sue honorare deũ.
Excusare aũt põt ɔsuetudo τ excusat i
alijs casibus si sit pscripta. Nã qd det
sacerdoti nõ idigẽti decia ex institutio
ne τ pcepto ecclesie solũ est tpe gratie.
Et hoc vr innuere Hos.in.c.a nobis.d
deci.cũ dicit q ɔsuetudo excusat a deci

mis ēt ꝑdialib⁹ nō soluendis cū nō pe-
tunt. ꝓ quo facit suggestū.eo.ti.qḋ eēt
nō posset si eēt ꝑceptū morale. Nec ob.
iz.q.i.§.bis ita.z.16.q.i.reuertimini.z
c.decime.z.c.in sacris.z caplo decimas
z de decimis parrochianos.z in.c. tua
nos.z in.c.tua nobis.z.c.cum nō sit in
homie.z.c.in aliquib⁹.in quib⁹ dicitur
ꝙ a deo sīt īstitute vel diuina lege ꝑcipi
untur:qz ibi accipitur lex diuia ꝓ lege
mosaica:vt patet.iz.q i.§. bis ita. que
quidē filios gr̄e non ligat:nisi quo ad
moralia:vt patet di.5.§.i.z.6.di.§.bis
ita.z ḋ puri.post par.c.vnico.vł nisi vt
dixi iudicialia ꝑcipiantur ab ecclesia:
vt facit in decis vt in ti.de deci.in mul
tis.c.z in aliq̄b⁹ alijs vt pz de iiurijs.c.
i.23.q.4.z.6.z tūc lz sit ꝑceptū legis di
uine date moisi:nō tñ obligat vt tale sz
vt ꝑceptū ecclie. Et iō male reꝑhēdunt
aliq̄ canoniste theologos.q̄ dicāt ḋcias
non eē de iure diuino : qz nō negāt qui
fuerint ꝑcepte a deo in lege veteri:sz qz
non obligāt vt lex diuina inquantum
sunt iudicialia precepta:sed solū vt pre
cepta ecclesie. Jnquantū aūt sunt a iu-
re naturali z morali bene sunt ḋ iur di-
uino debite ēt hodie. Et iō cōclude ꝙ si
minister ecclesie indiget pp sustētatio-
nez z petit ꝙ nō excusar̄ pp ɔsuetudinē
contrariam. Si aūt nō īdiget tenet sol
uere ſm ꝙ consuetudo se habet:vel ḋci
mā vł vigesimā:aut trigesimā:aut si ni
hil soluit excusatur:dūmō ɔsuetudo sit
prescripta ꝑ ea q̄ dixi.s̄.ɔsuetudo. Sā
ctius tñ esset eas integre soluere.z pro
hoc facit.c.a nobis.de deci.vbi dicit ꝙ
quilz tenetur soluere decimas:nisi a ꝑ-
statione earū spālr sit exempt⁹:qḋ q̄dez
esse nō posset si eēnt simpliciter de iure
diuino.ar.4.di.erit.facit etiam qḋ no.
Archi.16.q.i.z sequitur Pa.in.c.in aliq̄
bus.de decimis.

3 ¶ Utrum papa possit dispēsare ne q̄s de-
cimas soluat? Re. Ale.vbi.s̄.ꝙ ꝑceptuz
de decimis inquantuz est iudiciale pōt
ecclesia ordinare q̄ z quas debeāt reci-
pere z qui soluere:sicut fecit in mult̄ re
ligiosis : vt.s̄.dictū ē. Et h̄ itelligit rōe
necessitatis vł vtilitatis:alit̄ nō dz facere.

4 ¶ Sz querit̄ qñ dare debēt? Re.vt dr̄ i
c.cū hoīes ḋ deci.ꝙ stati fructib⁹ collectis
Et h̄ quo ad ꝑdiales.quo ad ꝑsonales
debent solui in fine anni. Sz tu dic ꝙ
ſm ɔsuetudinē ꝑscriptā sunt soluende:
z si pereūt.pereant illi qui est in mo-
ra:alias non:sed cui debentur.

¶ De quib⁹ ḋbēt solui? Re.ꝙ de oīb⁹ fru 5
ctib⁹ terrarū:arborū:animaliū:piscatōuz
venationū :fictuū:pēsionū molēdinorū
etiā aduētū balneorū:fullonioꝝ: lapidi
cinioꝝ:metallarioꝝ. Itē ḋ negotijs z ar
tificijs z ceteris bonis:vt colligit̄ .i9.q
i.z.q.7.z ḋ deci.in mult̄.c.sz hodie con

¶ Utrum de illicite ɔsuetudo ſuāda est. 6
acquisitis? Re. Ale.vbi.s̄.ꝙ in persona
lib⁹ est distinguen̄.aut trāsfert̄ dñium i
acquirentem:z sic tenent̄ dare:sz ecclia
nō debet recipere q̄diu persona ē in sce
lere:ne videar̄ approbare ei⁹ mores :sz
si correxerit:poterit recipe:sic in mere-
trice z histrione z hmōi. Si aūt dñiuz
non trāsfertur:sicut in vsura fin torra-
pina z huiusmodi:sic non tenetur : nec
ecclesia potest recipere. Si vero decie
sunt prediales indistincte quilz tenetur
quantumcūqz peccator z iudeus z inima
sor.z ecclesia potest recipere:qz non dā-
tur intuitu persone :sed quasi ex censu
debito prediorū.facit.c.de terris. ḋ ḋci.
Non tenentur tñ iudei soluere persona
les decimas cum non percipiant scta:
nec audiant diuina.ar.dicti.c.de terris

¶ Qui tenentur dare decimas? Re. Ale. 7
vbi.s̄.ꝙ omnes laici:tā pauperes q̄ di
uites. Item ēt iudei de ꝑdijs.di.c.ḋ ter
ris:vt.s̄.in.§.ꝑcedenti.16.q.prima.de-
cimas. Item clici de reb⁹ ꝑimonij sui:
nisi deseruiāt illi ecclesie cui debent̄. eo
dem.c.2. Itē Ale.dicit.ꝙ vbi eēt ɔsue-
tudo ꝙ de fructibus possessionū ecclie
possent testari in morte.silr tenerentur
de ipsis ad ḋcimā. Et sic itellige.c.2. de
deci. Itē religiosi nisi sint exēpti ꝑuile
gio sedis aplice:sicut sunt mōachi albi tē
plarij hospitalarij:z hyerolymitāi.z mł
ti alij:de q̄ no.i.c. suggestū. cū mult̄.c.
se.ḋ deci. Dicit tñ Ale.vbi.s̄.ꝙ ꝑuilegiū
de nō soluēdis ḋcimis nō liberat eos qñ
teneār̄ soluere in trib⁹ casib⁹. Prim⁹ cuz
pactione tenēt̄: qz ꝑuilegiū nō reuocat
pactū ꝑcedēs nisi fieret mētio spālis i
eo:vt in.c. ex multiplici de deci. Scḋs
cum parrochialis ecclesia cui debeban
tur enormiter leditur .ar.ḋ.c. suggestū
Tertius cum eas soluendo tacite renū

erant priuilegio sed de hoc vide glo. et doc. in di. c. suggestum.

8 ¶ Cui debeāt dari? R. q̄ prediales debent dari illi ecclesie in cuius parochia prediū situz est: vt in ca. q̄m. de deci. et in. c. fi. de parrochijs: nisi aliud hēat cō suetudo: vt in. c. i. et. 2. et in. c. cōmissuz et multis alijs: e. de deci. Personales vero debent dari ecclesie parochiali i qua audiunt diuina: vel vbi recepit ecclesiastica sacramēta. 16. q. 1. c. questi. Mixte vero debēt dari: vbi cōsuetudo ē: vel si nō ē cōsuetudo si pascuū i vna denū illi parochie. Si vero ptiz i vna partiz i alia diuidāt. fac qd no. i. c. ad apostolice. de deci. et Pa. no. diffuse i. c. cū ptingat eo. ti.

9 ¶ Utrū soluēdo ei qui de iure ecclesiā nō tz sz de facto ēxcusek? R. q̄ nō si scit: nisi ex iusto metu excusek: vel nisi per tolerātiā ecclesie q̄ cū nō pdicat vr cōsētire fm Rodo. Et hoc vltimuz verum nisi placeret eis ecclesiam fraudari.

10 ¶ Utrū cleric⁹ q̄ habet sufficiēs patrimoniuz vnde viuat fm statutuz sue persone possit dcimas recipe? R. Ale. vbi. s. q̄ sic: vt procurator i necessitates pauperuz vel vtilitates ecclesie expēdēdas: nō aūt i vsus ppos cōuertēdas: imo si in propos vsus cōuertit cōmittit sacrilegiuz si in malos incurrit iudiciuz. facit c. q̄m in fi. 16. q. 1. et c. pastor. 1. q. 2.

11 ¶ Utrū decime possint prescribi? R. q̄ laici nullo modo pnt pscribere q̄uis soluāk de pscrip. c. cūm. Sz clerici si parochiā habēt pnt. d pscrip. d q̄rta. Si vero nō hnt nō pnt. Silr et d rligiosis dicēdū ē ar. eoz q̄ no. i. c. placuit d pscri. et i c. cū cōtigat. et capitulo se. de deci.

12 ¶ Cui soluet qui antiquit⁹ nō soluit et nūc vult satisfacere? R. q̄ nō ei q̄ pscripsit: sed ecclesie parrochiali fm Rod. et Ray. Quod veruz credo si ecclesie parochiali tunc erant soluende: al's secus.

13 ¶ Utrū sacerdos parochialis possit remittere decimas nō solutas tpe pterito? R. fm rodo. q̄ sic i totū vel in ptez: et q̄ in posterū vult abstinere et facere debituz suū. Sz mihi vr q̄ nō possit nisi sit paup cui remittūk. ar. c. fi. 16. q. 1. qz cū sit pauperū nō pnt in nō pios vsus cōuerti. Nā et super alimētis legatis nō valet trāsactio sine iudicis auctoritate. l. cuz hi quibus. ff. de transac.

¶ Utrū laico possit cōcedi decia? R. sz doc. i. c. ad hec. de deci. q̄ nullus ptus pōt iniri cū laico de decis per quē dominiū directū vel vtile trāsferat in ipsz: qz vr alienatio quedā: vt pbak p tex. cū gl. i cle. i. de re ec. nō ali. Sz cōcessio ad modicū tps q̄ nō vr alienatio bn pt fieri. et ēt ad tps vite: alicui⁹ ex cā et cū auctoritate plati fm glo. i. c. q̄uis. eo. ti. qz ppter dubiū vite pōt dici modicū tēpus. Sz d hoc dicto glo. dubito ppter ca que dixi. S. alienatio. §. 18. et potius credo q̄ nō possint cōcedi ad vitaz alicuius nisi auctoritate pape. Et hoc itelligo in laico qui laicaliter viuit. Sec⁹ in laico cōuerso et religioso: cui concedi possent fm q̄ notāt doc. in. d. c. q̄uis. Jus vero decimandi nullo mō potest cadere in laico cuz sit spūale: vt in. d. c. no. Et hoc intelligo sine auctoritate pape qui solus pōt fm notata in. c. 2. de iudi. et tutius est in foro anime si ex cā hoc papa facit: al's nō. vt no. d. An. i. c. a nobis. de deci. et sequitur Pa. 14

¶ Utruz laicus hns in feudo decimas secura cōscientia teneat? R. q̄ si scit se habere post conciliuz lateraneñ. quod fuit celebratuz. 1179. et sine auctoritate pape nō pōt tenere: vt no. in. c. prohibemus. de deci. Si scit se habuisse añ illud conciliuz: vel post: sed cū auctoritate pape et ex cā sic pōt tenere. Si vero ignorat an ante: vel ante interuenerit auctoritas pape: seu ex cā legitia: tunc Ho. vt refert Jo. an. i. c. cū apostolica. de his q̄ fi. a prela. tz q̄ nō pōt tenere. Idez Archi. et Jo. mo. in. c. 2. de deci. li. 6. Sz Jo. an. tz cōtrariū qā cōis opi. est q̄ auctoritate pape nō ante illud cōciliū fuerit concesse. Que opi. mihi plz marie q̄ vnus q̄sq; in foro aīe presumendus est bonus nisi constet de malo. et iō debet credere q̄ predecessores sui nō tenuissent nisi cum bono titulo. 15

¶ Utrū laic⁹ possit eas trāsferre? R. nō in laicū q̄cūq; titulo ex quo trāsferat dñiuz vtile vel directū. Et lz gl. in. c. prohibem⁹. d deci. tēuerit q̄ auctoritate epi posset: tñ cōit nō tenek: et bñ. In aliā aūt ecclesiā vel religiosū locū bñ pōt donare: vt i. c. cū apostolica. d his q̄ fi. a pla. et hoc de consensu diocesani. Pignorare āt nō pōt fz Jo. an. Sz Ho. tz q̄ sic 16

⁊ Pa.plz mihi:vt cui plus liceat ⁊ mi⸗

14 ¶ Utrum ecclesia possit sine si mus monia redimere decimas ab aliquo i⸗iusto detentore: R. ꝙ potest redimere quando ex tali pecunia nullum ius de nouo acquirit: alˀs non licet: vt no. in. c. dilectus. el. primo. de sy.

15 ¶ Utrū liceat clericis accipere i pign⁹ decimas detentas a laico: R. Ale. vbi. s. ꝙ sic. sicut ⁊ quālibꝫ aliā possessiōē; quā laicus detineret iniuste: nec tenet fruct⁹ cōputare in sortem: dummodo hmōi decime nō ptineant ad alias ecclesias: sꝫ ad suas: qꝛ si ad alias ꝓhibet vt in. c. interdicim⁹: de deci.

16 ¶ Quomodo ⁊ quando religiosi tenēt facere cōsciētiā ⁊ predicare ꝯ decimis vide Excommunicatio. 7. casu. 44.

17 ¶ Que est remuneratio fideliter soluētiū decimas: R. ꝙ multiplex. Pria abūdantia fructuū. Scōa sanitas de qb⁹ mal. 3. ⁊ i. c. reuertimini. ⁊ i. c. decie. 16 q. i. Tertia bōitas. pricipat⁹. 16. q. 7. maiores. Hoc tollit fisc⁹ qđ ñ accipit xp̄s.

Defensio Utrū sit licita ad sue psone tuitionem ne ledat: R. ꝙ sic: vt in. l. vt vim. ff. de iusti. ⁊ iu. ⁊ ibi Bar. ⁊ Bal. ⁊ alij in. l. sciam. §. q̄ cum aliter. ff. ad. l. aquil. Et religiosis sine licētia supiorꝭ: quādo licētia cōmode haberi nō pōt sꝫ Jo. ꝯ li. i tractatu de iusto bello. Rō qꝛ hoc ꝓpetit de iure naturali. di. i. ius naturale. ⁊ q̄ ad actus naturales religiosi nō cēsent mortui. 16. q. i. c. placuit. el. 2. l. deo nobis. C. ꝺ epis. ⁊ cle. ⁊ ēt aduers⁹ suū superiorē pōt q̄s se defendere. ar. c. ex parte. de accu. Et ħ verū si ille ꝯ quē se defendit iniuriose vult eū ledere: qꝛ si iuste ⁊ ordine iusticie huato pcederet nō posset sine peccato se ꝺfendēt alˀs sic dūmodo fiat defensio cū moderamine inculpate. Istis eīm duob⁹ concurrētib⁹ l. ꝙ sit ad repellendum iniuriam ⁊ cuꝫ moderamine inculpate tutele licꝫ. Aduerte hic ꝙ non licet percussio repercutere etiam incontinenti: quia hoc esset vindicta. l. non est singulis. ff. de re. iu. nisi timeret de percussione geminata. faciunt notata per Inno. in. c. olim cau sam. de resti. spo. ⁊ quod no. in summa 23. q. i. facit. l. 4. in prin. ff. ad. l. aquil.

¶ Utrum defensio possit tolli per papam vel principem: vel legem vniuersalem: vel municipalem: R. Albꝛi. in. l. omnes. C. de epis. ⁊ cleri. quidam dicūt ꝙ non: cum sit de iure naturali. ⁊ videtur expressum in Cle. pastoralis. §. penul. de re iudi. Dominus Gabriel de oblectis in suo tractatu tenet ꝙ si statuto caueatur ꝙ possit procedi nulla data defensione ꝙ valeat: ⁊ pro hoc facit: qꝛ licet appellatio sit species defensionis: tn̄ tollitur in multis casib⁹: vt. C. quoꝝ ap. non re. per totum. Item quia iura volunt in multis casibus nullā dari defensionē. C. de sic. l. fina. in fine. C. de adul. l. in adulterij. C. de fal. mo. l. 2. cuꝫ similibus. Nec obstat ꝙ defensio sit de iure naturali: quia verum est in defensione manuali ⁊ de ista loquitur. d. l. vt vim sed defensio danda per iudicē reo petenti: vel non petenti est de iure gentium vel ciuili: ⁊ ideo per aliud ius tolli potest. Et hoc dicit esse verius. Albꝛi.

¶ Utrum defensio ꝓ rebus sit licita: R. ibidem. 2 Et ꝑ sm̄ Inno. in. d. c. olim. ⁊ Bar. in. d. l. vt vim. ⁊ glo. ⁊ doc. in. l. i. C. vnđ vi. ꝙ sic ⁊ ꝓ rebus auferēdis ne auferāt ⁊ ablatis ne recuperent. Et hoc verū in ablatis si incōtinēti fit: i. anteꝙ ad alia negotia diuertat. tex. est. ff. ꝺ vi. ⁊ vi. ar. l. ideꝫ est. §. eū igit qui armat⁹. Et dicit Pa. in. c. significasti. scōo ꝺ homi. ꝙ dr̄ interuallum quādo relicta prima se diuertit ad alia non necessaria. Secus si comedit vel bibit: vel cōgregat amicos ⁊ huiusmodi. ff. de ver. ob. l. continuus primo. R. ff. de duo. re. l. duos. §. vi. C. vnde. vi. l. i. Et cum hoc si a iure concessum non requiritur auctoritas superioris nisi de bono consilio: nec excidit talis in excomunicationem si persona a qua aufert esset ecclesiastica etiam si in personam immittit manum quando alias recuperare non poterat: vt colligitur in. d. c. olim. ⁊ d. c. significasti. nisi a ꝓposito modū excedat: vt i. d. c. oli i fi. 3

¶ Utruꝫ quilibet de populo possit quēlibet defendere impune: R. Bar. in. l. si quis seruitute. in fi. ff. de fur. ⁊ in. d. l. vt vim. ⁊ ibi glo. ⁊ 23. q. 8. §. i. in glo. et Ex. ⁊ Pe. in. l. i. C. vnde vi. ꝙ sic. Consuluit tamen Bar. in. d. l. vt vim. ad tollendum omne dubiuꝫ ꝙ faciat sibi mādari ut ipsum defendat clamādo defen

dite vel currite ⁊ similia: vt no. Bal. i d. l. i. q: tunc ſm oēs licite ⁊ ipune. fac in argumētū. l. Grac⁹. C. de adul. Ad uerte tñ ꝙ irregularitatē nō effugit q ꝓ alterius defensione aliū occidit. De quo vide infra. Homicidium. 3. §. ʒ.

4 ¶ Quid dicit moderamen iculpate tu tele: R. gl. in. d. l. i. multū laborat. Sed Bar. ibi ⁊ i. l. furem. ff. ad. l. cor de' sic. dicit ꝙ iculpata tutela ē id facere sine q aliter se defendere nō pōt sine pericu lo ꝑsone: vel rerū. Unde nō dꝫ pati ꝙ dāmnificetur in aliquo si dānuꝫ ē irrecu perabile: alias sec⁹: vt in. d. l. fureꝫ. Ex quo ifert ꝙ ēt si nō possuꝫ effugere qn me ꝑcutias nisi te interficiā ꝙ licite in terficio: q: cū iniuria ꝑsonalis sit ma ior ꝙ realis: vt i. l. in seruo: uꝫ. i si. ff. de penis. ⁊ propter realē irrecuperabileꝫ possū te interficere. vt in. d. l. furē. ergo forti⁹ pro personali. facit glo. de resti. spo. olim. el ꝑmo. ad si. in glo. in. c. si gnificasti. el secūdo de homici. Et istud tenet Flo. in. d. §. qui cū alter. Bal. ꝟo in. d. l. i. dicit ꝙ tria debēt esse vt sit mo deramē. Primū equalitas: vt si cum ra mis. cū armis. vt. ff. de vi. ⁊ vi. ar. l. i. §. vim. vi. Sed ego hoc credo veꝝ qn pōt repellere. quia ꝑnus vir cū armis pōt se defendere a magno q cū pugno for te eū iterficeret. ar. 3. q. 7. §. tria. Scdꝫ tēporis vicinitas. q: si post esset vindi cta ꝯtra. c. seditionarios. 46. di. Tertiū talis ⁊ tāta quāta ē necessitas. Adde Quartū. ꝙ itētio sua ferat vt se defen dat: quia act⁹ ex itentiōe nomē accipit. nō ex eo ꝙ ē ꝑ accidens. i. ꝑpter ꝑposi tū i actib⁹ moralib⁹. Unde duo effect⁹ ex vno actu pñt venire. puta ꝑprie vi te cōseruatio ⁊ iuadētis occisio. Si er go intēderet occisionē vt finē. sic nō li ceret sine peccato mortali. Si aūt suā defēsionē. sic denomiabit defensio nō occisio cū nō debeat denoiari act⁹ mo rali qd intēdit nō ab eo qd est ꝑter intē tionē eū sit cā per accidens. vt pꝫ. 5. et hi. c. 4. Et sic nō erit ꝑeccatum.

5 ¶ Quid si excedit moduꝫ: R. ſm Inn. Ho. ⁊. d. An. in. c. oliꝫ cāꝫ. de resti. spo. ꝙ si excedit a ꝓposito sic tenet de dam no. Si autē nō a ꝓposito sic non tenet ad aliquaꝫ satisfactioneꝫ: nisi forte ad cautelā. fac. l. si ex plag. §. tabnari⁹. ff. ad. l. aq. nec excōicatōeꝫ icurrit: vt nō. i d. c. oli el ꝑmo. ⁊. d. c. significasti. el se cūdo. lꝫ Ray. dicat ꝙ ē tuti⁹ ꝙ petat ab solutionē vel dispēsationē. ⁊ est bonū qn cōmode pōt haberi. Dicit tñ. d. An. in. d. c. oliꝫ. ꝙ qui insequtur ꝑcussorem de facto ⁊ vulnerauit nō dꝫ puniri vt dolosus: sꝫ vt culpabilis: q: icōsult⁹ ca lor vicio calūnie caret. l. i. §. queri pos set. ff. ad tur. 3. q. 3. §. nūduꝫ. tex. est i. l. si adulteriū. §. imperatores. ff. d adul. glo. 23. q. i. §. i.

Defunctus

Uide ifra. Mortuus.

Degradatio

duplex. quedam ꝟbalis. quedā actualis. Et hec actu alis fit sic. qn clericus indutus vestib⁹ sicut si i officio esset dispoliat cū vei bis ad hoc cōgruis. vt habet i. c. degrada tio. de penis. li. 6. Et dicit Ge. i. d. c. ꝙ actualis degradatio ē executio verba lis depositionis. ꝑpterea tenꝫ ꝙ potest fieri sine numero epōꝝ. sꝫ nō ꝟbalis. quia oportet fiat a ꝑprio epō. ⁊ sit de bitus numerus episcopoꝝum. vt in. d. c. i tex. et in glo.

¶ Utrū verberans clericum degrada tū sit excōmunicat⁹. fuerūt opi. Sed placet mihi opinio gl. i. d. c. degradat. ꝙ verberans degradatū actualiter nō sit excōmunicatus. sꝫ degradatū ꝟba liter sic. ⁊ est securior opinio. Dicit ta mē Pa. i. c. ad abolēdaꝫ. de heretici. veꝝ nisi post verbalem sequatur i corrigi bilitas. q: tunc ꝑdit ēt ſm vnū intelle ctuꝫ. c. cū nō ab homie. de iudi. ⁊ absqꝫ alia traditiōe potest comprimi per iu diceꝫ secularem. 2

¶ Utrū iudex secularis possit iudica re degradatuꝫ actualiter: R. ſm no. in d. c. degradatio. ꝙ quāuis tutius esset vt traderetur per iudicem ecclesiasti cum. tamē ex quo actualiter degrada tus est potest per tex. ꝑfati capituli.

¶ Utrū degradat⁹ cōficiat celebrādo: R. Archi. de ꝯse. di. 4. i. c. ostdit. ꝙ sic. Et ista ē ꝟissima opinio. q: caracter a deo ipressus i aia. ꝑ hominē nō pōt au ferri. Lꝫ glo. 50. di. dixerit Triū i. c. accedens. ⁊ multi alij. 3

¶ Utꝝ degradat⁹ teneat dicere officiū si ē i sacris: R. ſꝫ Ro. ꝙ sic. qd patet ꝑ 4

c.volēes.ď cele.miſ.q: etĩ oīb⁹ ordiaĩ
ꝑcipiẽ: ⁊ iſte ordinat⁹ ſit et caracterē
hēat licet degradatus officium dicere
tenetur: non tamen debet dicere. Do-
minus vobiſcum: et ſimilia que ad di-
gnitatem ordinis pertinent.

5 ¶ Quis poteſt reſtituere degradatum depoſitum. R. ꝙ ſolus papa.c.1.⁊.2.
50.di. ſic et preſes prouincie nō poteſt
reſtituere quem dampnauit.ff. de que-
ſtioni.l.1.in fine.

d **Electatio** in cogitati
one vtrum
ſit peccatū mortale. Uide.ſ.
Cogitatio.§.ſecundo.

d **Elegatus** eſt is cui a
ſummo pō
tifice vel ordinario committi-
tur cauſa quo ad eccleſiaſticos. Simi
liter dico de imperatore et alijs domi-
nis quo ad ſecularia.

1 ¶ Quis poteſt delegare. R. ꝙ quilibʒ
ordinarius ⁊ quilibet qui ex ordinaria
iuriſditione aliquid poteſt.

2 ¶ Quis poteſt eſſe delegatus in eccle-
ſiaſtico foro. R. ꝙ delegatus pape non
poteſt eſſe quis niſi ſit in dignitate cō
ſtitutus vel perſonatum habens aut
canonicus eccleſie cathedralis: vt in.c.
ſtatutum.de reſcrip.lib.6.et ꝙ habeat
ad minus.20.annos: niſi ex certa ſcia
papa cauſaʒ committeret non exiſtēti
in dignitate vel minori. de offi.dele.cū
viceſimum. ⁊ de elec. cum in cunctis.
Alioꝝ pōt ꝗlibet eē ꝗ nō ꝓhibeť. Uerū
eſt ꝙ cauſe ſpūales: vt ď ďcimis: ď iuř
patronatus et hmōi nō poſſunt dele-
gari laicis: ſed clericis ext.de iudi. de
cernimus.

3 ¶ Utrū guardiani ordinis nr̃i minorū
⁊ priores fratꝝ mēdicātiū hēant digni
tatē. R. Ho.i.c.null⁹.ď elec.gl.ħ tenet
ꝙ ſic. Et iō poſſūt eē ďlegati pape. Fač
qď no. Pa.i.c.cauſaʒ.ď iudi. ⁊ in.c.cuʒ
oliʒ.ď ma.et obe. ⁊ Car.in cle.2.de re-
ſcrip. ⁊ ibi glo. Pa.tñ i.d.cle.2 diſtin-
guit ď ꝑore: ꝙ aut hʒ ſupra ſe i mona-
ſterio ſupiorē: ſic̄ ꝗ ē ſb abbate: ⁊ iſte ñ
hʒ dignitatē: ſʒ ille ꝗ ñ hʒ ſupra ſe ſupe
riorē i monaſterio hʒ dignitatē; ꝗuis
nō ſit ꝑpetuus ſufficit ꝙ poſſet eſſe.

4 ¶ Quid pōt ďlegari. R. ꝙ ꝗdā ptinēt
ad ordinē epalē: vt ꝯſecraŕ: ordinare: ⁊
iſta delegari non poſſunt non habenti
illum ordinem. alia omnia poſſunt de
legari niſi prohibeantur a iure. hec ha-
bentur de offi.ordi. quod ſcdē. de con
ſe.ec.aqua.

¶ Quid pōt delegatus. R. Ho.in.c.pñ 5
tium.de teſti.ex gl.in.c.ſolet.ď ſen.ex.
li.6. que dicit ꝙ delegata poteſtas eſt
ſtricti iuris: et iō id ſolum poteſt quod
eſt ei commiſſuʒ et ſine quo cauſa ex-
pediri nō pōt.de offi.dele.c.1.⁊.c.pru-
dentiam. ⁊.l. ad legatum.ff.de procu.
et id propter qď facilius expediri poſſʒ
cā non venit: niſi expreſſe cōmittatur. 6

¶ Utrum delegatus poſſit ſubdelega
re. R. ꝙ delegatus a principe pōt ſub-
delegare.not. Inno.in.c.paſtoralis.de
offi.dele.facit.l.1.ff.de offi.ei⁹ cui mā.
eſt iu.et i.c.ſuper queſtionuʒ.et.c.ſi.c.
ti. Et hoc verum niſi quando certuʒ mi
niſterium ei committitur. Limitat In
no.in.d.c. ſi de magno miniſterio. ſič
predicare crucem: diſpēſare cum irre-
gulari: penitentiam iniungere: abſol-
uere excōicatos: ⁊ huiuſmodi. vel qñ
per reſcripti verba cōprehenditur ꝙ ē
electa induſtria: vel fides eius: ſicut
quando dicitur]. Confidimus de tua
induſtria: vł pſonaliter exequariſ: vt qñ
negociū ñ ē hñ expedibile p aliū. Falliť
in legato ſedis aplice ꝗ ēt in ꝑdict. pōt
ſubdelegare: vt i.d.c.ſi.patʒ. Delegat⁹
aūt ab iferiore ñ ꝑt niſi ſit ďlegat⁹ ad
vniuerſitatē cauſaꝝ.ff.ď iudi.l.cū ꝑtor
§.1.ff.ꝗs ⁊ a ꝗ ap.l.1.§.1.vł niſi ħ ſibi
ſpecialiť ꝯcedaŕ hʒ Jo.an.p.c.is cui.de
offi.dele.li.6.vł niſi qñ vnū articulū to
ti⁹ cauſe ꝯmitteret.cle.1.ď offi.ďle.

¶ Nūꝗd poſſit ſubdelegare ñ exiſtenti 7
dignitate vł pſonā neq; canōico eccľie
cathedraľ. R. ꝙ ñ: vt cōiť teneť i.d.c.ſta
tutū.

¶ Quid ď ſētētia duoꝝ delegatoꝝ diſ- 8
cordātiū. R. ꝙ dpēdet ex delegante vt
acceptet quā voluerit. Sec⁹ i ſētētia ar
bitroꝝ ex ꝯpmiſſo: q: ñ tʒ. Siľr ꝑſidē
teſ loco pape i ꝯcilio gñali niſi oēs ꝯſē-
tiāt i actu gerēdo nihil faciūt: q: vnius
ꝯdictio iſtič totū.no. Pa.i.c.ñ ē ď rgľa.
⁊ i.c.pe.ď ſta.mo. Sec⁹ i ſnīa duorum
ordinarioꝝ diſcordātiū ꝗ tʒ p reo: niſi i
cā matrimonij libtaŕ ⁊ teſti ⁊ i hmōi fa-
uorabilib⁹; q: tč tʒ p actore: vt i.c.vl.ď ſē.

et re iudi. itellige si agitur matrimoni/um et hmōi teneantur: aliter valeret pro eo qui ut valeat agit vel se defendit.

9 ¶ Utrum quis teneatur acceptare sub delegationem in casu quo subdelegare potest. R. Inno. i. c. pastoralis. de offi. dele. q̄ sic. nisi qn̄ constat q̄ delegatus maliciose se exonerat: ut i tex. p̄fati. c. pastoralis. nam tunc non tenetur et si vellet eum cogere iusta est applo eius. Secus si non constaret. Et est differentia inter delegatum a principe et ab inferiore: quia delegat⁹ a principe potest cogere omnes: etiam si non sint sui fori. C. qui p̄ sua iurisdi. l. vna. ff. de mu. et ho. l. munerum. §. iudicandi. exceptis aduocatis qui alias i q̄ in foro suo recipere iudicium non possunt cogi. C. de aduo. diuer. iudi. l. sancimus. in fi. Delegatus ab ordinario non potest cogere hoiem alteri⁹ fori. ff. de iuris. om. iudi. l. vltima. ff. de tu. et cu. da. ab his. l. i. d of. or. pastoralis. in p̄n. z i glo. p̄fati. c. pastoral. de ffi. dele.

10 ¶ Ubi potest cognoscere delegatus pape. vide. s. Commissio.

11 ¶ Quando expirat iurisditio eius. R. re integra expirat per scientiam mortis delegantis. l. eius qui. in prin. ff. si cer. pe. de offi. dele. gratum. Item per mortem illius contra quem mandatur re integra. de rescrip. significauit. et multis aliis modis: ut in. c. qm̄ abbas. de offi. dele. z i multis aliis locis que omitto.

12 ¶ Quō pōt absoluere excōicatos a se. vide. s. absolutio. z. in prin. z. §. i.

13 ¶ Quid si delegat⁹ si vult facē fidem de mādato suo: z p̄pterea aliqs si vult credere cū ñ teneat: ut i. c. cū i iure. d offi. dele. z eū excōicat. R. h3 doc. i. d. c. q̄ nō t3. qz delegat⁹ ñ h3 auctoritatē excōicādi: nisi qn̄ cēt sibi rebell: z cū tal ñ sit ex iurisditionis d'fectu: nulla ē excōicatio.

D **Ementia** si ē pseuerās excusat a culpa quātū ad factū i ipa cōmissum 15. q. i. aliqs. 32. q. 7. queadmodum. z ab irregularitate: ut i cle. vnica. d homici.

1 ¶ Utz q̄ aliqñ fuit dmēs possit p̄moueri ad ordies: vide. s. Corpe viciat⁹. §. 8.

D **Emoniac⁹** an possit pmoueri. Uide. s. Corpore viciatus. §. 8.

¶ Quomodo in dubio possit probari an quis sit demoniac⁹. R. q̄ si per. 30. dies carnibus indifferenter vesci cogatur: et maxime edinis que demones prouocant: ut habetur in. c. 2. 7. q. 2. in tex. et in glo. si nullam sentiet lesionem apparebit q̄ nō sit demoniacus. 1

D **Enūciatio** q̄drupler p̄ma euāgelica: quia ab euāgelio sūpta Math. 18. et requirit. 6. Primū q̄ sit frater. i. x̄pianus. 11. q. 3. ad mensam. s3 infidelis posset denūciari si cōtra legē nature: vel. c̄ legem eorū in moralibus offendit: quia papa hab3 iurisditionem in eos in istis casibus: de quo ifra. Iudeus. §. 17. al's non. Scdm q̄ p̄cedat secreta monitio in qua ut emendet vel desistat obsecrandus est. Tertium q̄ peccatū nō sit oīno occultū: s3 q̄ possit probari per testes: quia si esset oīno occultū: nō haberet locū: et seq̄t. p̄a. i. c. nouit. de iudi. 2. q. 1. si peccauerit. imo si ētyn⁹ sol⁹ test, cēt ñ poss3 dnūciari ad penitētiā iponēdā. Quartū q̄ si ñ desistit: vl emēdat se ad ei⁹ monitionē adhibeat testes q̄ sciūt: vl cū quib⁹ possit eū cōuicere. Quītū q̄ si se nō corrigit dicat p̄lato z denūciet. Sextū q̄ p̄bet se eū bis monuisse: ut infra dicam.

¶ Utz q̄libet teneat ad supradictā denūciationē. R. doc. cano. i. d. c. nouit et si peccauerit varie loquūt. S3 vt th dicēdū p̄ concordia: q̄ si loquam̄ put ē solū fraterna correctō. sic tene opi. Archi. i. d. c. si peccauerit. q̄ ē oib⁹ d p̄cepto: sm q̄ dixi. s. Correctio fraterna. Et ista correctio solū p̄cedit ab actu charitatis: z ista p̄p̄e ñ d̄r dnūciatio euāgelica: nec requirūt supdicta. Si p̄o loq̄m̄ d dnūciatōe p̄p̄e euāgelica: z tūc distiguo h3 Inno. i. d. c. nouit. q̄ aut loq̄m̄ d pctō p̄petrato qd̄ recipit augumētū: vl m̄ltiplicationē: seu ptinuationē mali: z ēt d p̄petrādo: z sic q̄lib3 q̄ credit se eā posse pficē sñ gui dtrimēto: puta qz ñ oporteret eū dsistē a negociis suis: vl icurrē iimicitias: vl alid piculū tenet d p̄cepto. 22. q. 5. c. hvidet. Dō ver itelligo qñ tal ē p̄lat⁹ quē finis hui⁹ dnūciatōis obtineri possit q̄ ē vt: l ille emēdet. nā si vellet ad alid p̄cedē p̄lat⁹ pctōre emēdādo se nō pōt d iur h3 do. i. d. c. nouit. qz p istā

1

viā nō

viã nõ q̃ritur nisi pñia peccati. vł si co‑
rigi nõlt ad terrorẽ alioꝝ excommuni
cet᷑ ⁊ talr puideatur ꝙ ceteri timeant.
Si vero talr ñ sit p̃latus vł non possit
sñ graui dãno eã proseq̄: sic nõ tenetur
nisi solum q̄ ex officio bꝫ. cui d᷑. 83. di.
Error cui ñ resistitur approbat᷑. ⁊c. cuꝫ
sitibus. Si vero loq̃mur ꝺ peccato per
petrato: qꝺ non bꝫ cõtinuatõeꝫ: sic di‑
co ꝙ solũ tenẽtur q̄ hñt ex officio. Rõ:
q᷑ h̃ pcedit ab actu iusticie ad istruen‑
dũ alios: p exẽplũ: qꝺ qꝺ ptꝫ ad supio‑
res. 2. q. 3. p̃cipue. ⁊. 23. q. 4. duo ista.
2 ¶ Utrꝫ denũciatõeꝫ euagelicã sẽp de‑
beat p̃cedẽ admonitio. de q̄ .s̃. dictuꝫ
ẽ. sꝫ. ꝙ si peccatũ ẽ publicũ nulla req̄‑
rit monitio. hꝫ Archi. i. d. c. si peccaue‑
rit. iuxta illꝺ. peccãteꝫ corã oĩb᷒ argue.
45. di. sꝫ illꝺ. Si vero pctm̃ ẽ occultũ:
⁊ tardatio denũciatõis iferret nocumẽ
tũ pxio tpale vel spũale: puta. traditio
ciuitatis: heresis ifectio: ⁊ hmõi silr sñ
monitõe denũciabit᷑: nisi ↄstet ꝙ ad ei᷒
monitõeꝫ ꝺsistet. Nã q̄lꝫ dꝫ corrigi vt
si põt eius fama ñ ledat᷑. Si vero ñ sit
nocumẽtũ pxio nisi ipi peccãti solũ: dꝫ
p̃cedere duplex monitio: vna p monẽ‑
tẽ solũ q̄ p iuramẽtũ ipi᷒ bꝫ pbari. Alia
p monẽtẽ ⁊ vno teste vł duob᷒: ⁊ p ip‑
sos pbat᷑. Limitat Ri. i. 4. di. 19. ar. 3. q.
i. q̄ ↄcordat cũ sup̃dictis: nisi pbabilr
crederet ñ pficere p secretã monitõeꝫ:
sꝫ poti᷒ ille irritaret᷑ ↄ corrigẽtẽ: ⁊ pre‑
munitus subterfugia q̄reret vt corrigi ñ
possꝫ: iuxͣ illꝺ pu er. 9. Noli arguere d᷑i‑
sorem ne oderit te: quia non debet tũc
mõere: alr sic.
3 ¶ Qui admittũt᷑ ad hãc euãgelicã dnũ
ciatiõeꝫ. sꝫ. hꝫ glo. i dictis. c. si peccaue
rit. ⁊ nouit. ꝙ admittũt᷑ õesi fames: mu
lieres: miores: nisi pmaneãt i crie. silr
ẽt ad testioniũ. Limitat Inno. i. d. c. no
uit. si solũ pñia ꝺ crie q̄rit᷑: vt dꝫ fieri in
ista: ⁊ ñ aliqꝺ tpale: nec directe: nec ici
dẽt: q᷑ tc̄ tm̃ lrĩa ii testes admittũt᷑ ẽm
4 ¶ Utrꝫ sit ordo iuris ser [illegible] scũdẽ Inno.
uãd᷒ in ca. sꝫ. ẽm Inno. in. d. c. nouit.
ꝙ nõ. ar. c. i. de dolo. ⁊ contu.
5 ¶ Scd̃a d᷑: canõica q̄ a canõib᷒ iuẽta ẽ
q̄ tñ bꝫ ortũ ẽm Inno. a lege veteri. Et
ista ẽ duplex. Queꝺ spãł ↄpetẽs illi so‑
li cui᷒ ĩtest hẽre bonũ p̃latũ: ⁊ fit vt q̄s
ꝺ bñficio ãmoueat᷑ ⁊ req̄rit᷑ tria moni

tio hꝫ cõit᷑ doc. ⁊ fac᷑ gl. 2. q. 7. c. q̄ propt᷑.
Alia ẽ generał ⁊ publica. Et h̃ hꝫ Innu.
ẽt locũ hꝫ i crĩbus ppetrat, si cria reci
piũt augmẽtũ pp mltiplicatiõeꝫ actuũ
vł pp ↄtinuationem iiurie: alias ñ: nisi
solũ de ppetrãdis: ⁊ de hac hẽt᷑ de iure
iurãdo. C. queadmodũ i fi. Quo vero
ad ppetrãda hẽt᷑ de despon. impu. c. ad
dissoluẽdũ. 2. q. 5. h̃ videt᷑. ⁊ nõ oꝫ i ista
generali p̃cedat secreta monitio scd̃m
glo. i. d. c. ad dissoluendum.
¶ Tertia d᷑: iudicialis. Et h̃ ẽ duplex.
Queꝺ publica q̄. s. ↄpetit ex officio pu
ro i qua nõ req̄rit᷑ monitio: sꝫ iudex ex
officio suo ⁊ p denũciationẽ suoꝝ offici
aliũ i ea pcedit. ⁊ hꝫ locũ tãtum i noto
riis: vt i. l. ea q̄dẽ. C. ꝺ accu. Et solũ iu‑
dex q̄ hꝫ merũ vł mixtũ iperiũ tales de
nunciatores ↄstituere põt: vt i. l. i. §. q̄
es quoqꝫ. ff. ꝺ offi. pre. vr. Queꝺ priua‑
ta: q̄ ↄpetit leso p suo iteresse. Et ista
q̄nqꝫ in foro ciuili ⁊ ꝺ plano expeditur
ẽt si non p̃cessit monitio: vt q̄ñ ille q̄ p
ponit nõ põt agere: puta q᷑ seru᷒: vel
potestati alteri᷒ subditus. insti. ꝺ his q̄
sunt sui vł alie. iur. §. pe. ff. de offi. pre.
vr. l. i. §. qꝺ aũt. Et idẽ dicꝺ religiosis
ↄquerẽtib᷒ de iiustis grauaminib᷒ suo
rũ prelatoꝝ. Itẽ de his q̄ spectãt ad fo
rum venale: vt iusto p̃cio vendãt᷑. Idẽ
de rusticis opp̃ssis. In foro aũt canõi‑
co req̄rit᷑ triplex monitio ẽm Ho. ⁊ cõ
munit᷑. doc. i. d. c. nouit. sed Pa. ibideꝫ
tꝫ sufficere binã: sic i euãgelica. Et hoc
credo verũ ꝙ dꝫ p̃cedere monitio: nisi
timor ipediret eã. Et lꝫ iudex eccłiasti‑
cus idistincte admittat denunciatõem
euãgelicã non tñ istã: nisi q̄ñ crimẽ est
eccłiasticũ de sui natura: vł rõe pacis:
vel iuramẽti: vł crimẽ notoriũ ñ audit᷑
in foro seclari: vel q̄ñ ẽ mi̇ſabilis pso‑
na q̄ eã pponit. Itẽ q̄ñ pp potẽtiã nõ
põt se iuuare i foro sclari: q᷑ ei᷒ dñs vł
tyrãnus Et h̃ differt ab euãgelica. Pri
mo q᷑ ñ admittitur nisi ille cui᷒ inter
est. Itẽ ille cui᷒ iterest ñ repellit᷑ p̃textu
cris. Itẽ i ista ñ recipiunt᷑ nisi legitimi
testes. Itẽ i ista ñ solũ req̄rit᷑ vt corri‑
gat᷑ pctm̃: vt i illa: sꝫ ẽt vt res restituat᷑:
⁊ lesus seruet᷑ indemnis. Itẽ i ista pce
dit᷑ iudicialit᷑. Uñ dãda ẽ i scriptis sẽ‑
da litis ↄtestatio: ⁊ sententia i scriptis
ferẽda: ñ i illa: lꝫ ista expediatur de pla

no: r iō dr iudicialr: q: i iudicio fit r iudicialr pcedit: lz nō vsquaqz. In illa p̄o n. Et d h vide Pa. i. d. c. nouit. diffuse.

7 ¶ Quo mō formabit libell⁹: seu denūciatio i ista iudiciali. fx. fz Inno. i. d. c. nouit. sic dn̄e iudex. talr tz libzū meū p̄ pscientiā r i piculū aie sue: cū ad me ptineat. Jō peto officiū vestrū vt cogatis eū ad pn̄iam r restitutionem.

8 ¶ Quarta dr regularis: q: fz diuersas religiones r rligiosoꝝ pstōnes expeditur r pcedit siplicir r d plano: r n pōt appellari fz Jo. an. fac. c. r p̄hēsibir de ap. Et ad istas vltimas nēo obligatr: nisi quando a suo p̄lato cogitur: vt infra patebit.

9 ¶ Utꝝ teneatur q̄s denunciare alicui eius peccatum qd ipse q̄ cōmisit ignorat: vide. s. correctio. 2. §. 6.

10 ¶ Utꝝ p̄lato p̄cipienti denūciādū peccatū alteri⁹ teneat subdit⁹ obedire nisi seruata forma euāgelica. fx. si peccatū ē publicum: vl in nocumentū ꝑximi tien. dic ꝙ sic: vt. s. pz i p̄ncipio. Idem dic qn̄ nō speratur correctio: lz non sit i nocumētū. vt. s. dictum ē. §. 1. Si v̄o peccatum nō ē ad nocēdū ꝑximo r occultū r spat correctio si secrete corrigatur: vt cōiter dz p̄sumi: nisi sint signa ꝓbabilia i p̄trariū: tunc dico fm Ri. vbi s. ꝙ publicam denūciationē dz p̄cedē secreta monitio ex p̄cepto dīno p̄ qd p̄latus nō pōt p̄cipere: nec subdit⁹ obedire: r si frar se corrigit debeo desistere a publica dnunciatione. Et sic itelligē. 2. q. 1. si peccauerit. r. q. 7. accusatō. Nā ex p̄cepto dei teneor si possum sine detrimēto boni spūalis illi⁹ quē corrigo famaz ipius n ledere: q: p̄ciosior q̄ tpalia r valet ad bona tpalia: vt d testi. c. testimoniū. r d excess. p̄e. lr dilectos. Item ad bona spūalia: q: multi timore ifamie a peccato rtrahunr q̄ qn̄ se infamatos considerant, sine freno peccāt. Uñ gl. sup illd Mat. 18. Uade et corripe eū rc. dicit: ne publice correct⁹ verēcūdiam ꝑdat: q̄ ꝑdita i pctō remaneat. Secretā aūt denūtiationē nō est necesse p̄cedat monitio Et iō siue secrete correxit se ad meam monitionem siue non: tenetur secrete denunciare p̄lato p̄cipienti: q: valet ad p̄caueuda peccata recidiuij. nec est i fame fratris p̄iudicium si talis est prelatus qualis esse debet. Ratio est: quia quilz tenet obedire suo prelato in his que ptinent ad eorum officium: et non sunt cōtra deum vel animam. sz sic obedire non ē contra deum immo scdm deum et intentionem euangelicam: i qua non solum dominus itendit peccatorem corrigere: sed etiam correctio de recidiuio precauere: q: non est opus valentibus. Math. 9. et sic prelatos medicos voluit esse. Est etiam de his que ptinent ad officium prelatorum. Uñ Ber. li. d dispensatione r precepto. c. 5. dicit. Regularis professio qua se minor sponte subdidit maiori eque alligat: et communis eādem pacti reor vtrūqz necessitate teneri: vnum fidel cure: alterum fidel obie. Eur autē non est tantuz ad curañ. sz etiaz ad p̄seruandum a peccato. qd fieri non potest: nisi peccator correctus i quo ē ꝑnitas derelicta cognoscatur nec potest cognosci nisi per te q̄ solus nosti: ergo teneris dicere ad bonum fratris tui. Uñ videm⁹ ꝙ semel lapsus in peccatum carnis: facilius relabitur: immo vix retinetur. huius sētentie est Augu. super leui. 5. c. r. 22. q. 5. capl. Hoc vr. Item Gula. in sum. d Guli. de mara. et communiter omnes doctores ordinis nostri. et. S. Tho. i. quol. Si tamen ꝑ signa valde probabilia r presumptiones quasi violētas crederetur ꝙ prelatus ex illa dnunciatione fratrem infamare vellet: tunc crimen occultū fratris iam veraciter correcti sibi denunciari non debet. Et hec que denunciatione publica dixi vera sunt scdm. S. Tho. secunda secunde q. 33. ar. 7. in grauibus peccatis: non in leuibus que fame non derogant. Nec ob. his dictum Augu. in regula qui dicit: ꝙ peccatū fratris prius debet ostēdi preposito q̄ testibus: q: vt dicit Ri. vbi sup̄. q. 2. ibi loq̄tur scdm ꝙ prepositus est singularis ꝑsona que potest et debet prodesse magis q̄ alius quilz: sz ostendere p̄lato tanq̄ ecclesie. i. sicut in loco iudicis rsidenti debet sequi testiū inductionem: vt dictum est in p̄ncipio huius. c. sicut similiter deponit Tho. vbi. sup̄. q. 8.

¶ Quid d eo q̄ iurauit dnūciare oē crimē

me quod sciuerit? R. quod tale iuramentum debet interpretari ut denunciet modo debito. fac. c. ex parte tua. de cle. non resi. cum similibus. Et ideo si loquimur de denunciatione publica: sic non tenetur nisi primo monuerit peccantem. Secundo quod possit probari eius dictum Tertio quod monuerit cum presente uno vel duobus per quos possit probari monitio 2. q. 4. quod voluerit se convertere: quia istis deficientibus si revelaret faceret contra ius divinum: et sic peccaret mortaliter ut no. theo. et canoniste. maxime in d. c. si peccaverit. Quod limita verum de omni peccato occulto quod non habet nocere proximo ut dictum est. s. Si vero loquamur de denunciatione secreta fienda prelato: tunc dic quod tenetur sive probare possit sive non: sive monuerit indistincte. si modo prelatus sit: qualis debet esse: alias non: ut puta quia crudelis et bestialis vel diffamator et huiusmodi: quia in tali non debet nisi ut pius pater orando: monendo charitative inducendo fratrem ad corrigendum: et si non potest dimittat cum deo: et aperte probatur in. d. c. si peccaverit.

12 ¶ Quid si iuravit vel promisit non denunciare? R. quod si intendebat quando promisit vel iuravit quod etiam ad preceptum superioris vel etiam sine precepto superioris in peccato committendo non revelare: mortaliter peccavit promittendo: et tenetur non obstante iuramento et promissione denunciare in casu in quo denunciatio cadit sub precepto. In aliis autem casibus in quibus est de consilio non tenetur: sed bene potest denunciare: non obstante tali iuramento vel promissione sine peccato. secundum no. 22. q. 4. multis capitulis.

¶ Utrum episcopo vel alio superiore precipiente ut quilibet qui scit quis fecerit tale furtum teneatur revelare sub excommunicatione late sententie: sit revelandum quicquid aliquis scit? R. ut colligo ex supradictis: et per ea que dicam. j. Inquisitio. §. i. quod aut episcopus habet infamatum aliquem de aliquo: et quia non plene probabit admonet ut qui scit dicat: tunc indistincte tenetur deponere quicquid scit: licet non precesserit monitio: et licet non possit probare: quia tunc non venit ut denunciet: sed ut testificetur de eo quod scit. facit. c. 1. de testi. co. et quod ibi no. Fallit hoc in parentibus et filijs qui nec etiam volentes ad testimonium adversus se invicem admittuntur. tex. est in l. parentes. de testi. et 4. q. 3. §. item parentes. Et intelligitur solum de ascendentibus et descendentibus non de collateralibus secundum gl. in d. §. item. nec etiam debet compelli vir contra virum: nec socer adversus generum. privignum. sobrinum. sobrinam. et ex sobrinis natum: et eos qui in priori gradu sunt: ut 4. q. 3. §. item. l. iul. ponitur. in. l. lege iudiciorum publicorum. ff. de testi. ubi dicit gl. sobrini et sobrine sunt qui ex feminis: puta consobrinis descendunt sicut consobrini quasi consororini: ut insti. de gra. §. 4. et 6. Hoc limito quando proceditur criminaliter. secus si civiliter: ut infra. familia. §. 7. Si autem non extat infamia contra aliquem: sed in generali inquirit quis fecerit tale quid ut sit communiter: sic tenetur talem admonere secundum ordinem evangelicum ut provideat et emendet quod fecit et satisfaciat contra episcopi preceptum. alias si noluerit tunc si potest probare tenetur revelare. aliter erit excommunicatus. sed si probare non possit non tenetur. Ita tenet gl. in c. sacerdos. de pe. di. 6. et 6. q. 1. c. si omnia. et q. 2. placuit. et d. c. si peccaverit. 2. q. 7. plerumque. fac. c. si sacerdos. de offi. ordi. et ratio est quia tunc requiritur ut denunciator non ut testis. quod no. quia sepe venit in pratica. Et per hoc infertur Io. de pla. institu. de pub. iud. quod puniens illum qui scit aliquem commisisse crimen lese maiestatis: quia non denunciavit. cum probare non possit quod tenetur ei ad omne damnum. Et idem tenet Bal. in quodam consilio quod incipit. Quamquam allegata sint multa. ubi quando dicitur qui scit intelligitur de scia probabili. l. qui accusare. C. de ede. fac. l. nostris. C. de calum. Si tamen esset prelatus qui secrete providere vellet deberet sibi secrete tantum quod prius dicere. 22. q. 5. c. hoc ut. Sed cum communiter requirant ut procedat iudicialiter non tenetur nisi de eo quod probare potest. Et secundum hoc limita quod. j. dicam furtum. §. 41. et vide quod dicam infra sa. §. 9.

D Epositum

est quod custodiendum alicui datum est. ut. ff. depo. l. 1. in prin.

¶ In quibus consistit depositum? R. gl. in c. bona fides. e. ti. quod in rebus mobilibus et se moventibus. nisi forte ubi a partibus res que est in controversia pro sequestro deponitur. ut in c. ex alata. de iudi. et in. l. licet. ff. depo. 1

¶ Utrum dominium et possessio transferatur in depositarium? R. quod non. sed remanet apud deponentem. d. l. licet. 2

¶ De qua culpa tenetur depositarius? R. quod realiter non tenetur nisi de dolo et lata culpa. quia communiter fit gratia deponentis tantum. ut patet in. d. c. bona fides et. d. l. i. §. ulti. Sed in duobus casibus tenetur etiam de levi. Primus si mercedem accepit pro 3

custodia.d.l.i.§.si quis seruū.ꝛ.d.c.bo
na fides.Scd̉s si ꝯuenit vt teneret.d.l
i.§.si ꝯueniat:vbi dr̄ ꝯctus ex ꝯuētōne
legē accipiūt:dūmō nō cōueniat vt nō
teneatur de dolo:q꞉ hec ꝯuentio est cō-
tra bonos mores ꝛ cōtra bonā fidē ꝛ iō
nō est sequēda.d.§.si ꝯueniat. Et in tri
b⁹ casib⁹ teneẗ de leuissia.Prim⁹ si cā d̉
positarij apd̉ eū sit res d̉posita.Scd̉s si
deposito se obtulit:itellige qn̄ diligentis
simum exclusit.Tertius si ꝯuenit:vt in
d.l.i.§.sepe euenit.De casu fortuito nō
tenetur:nisi fuerit in mora restituendi
vel ex pacto conuenerit.d.c.bona fides
4 ¶ Utrum eccl̄ia teneaẗ pro deposito fa
cto prelato eccl̄ie si perijt:R̄.ꝙ non: vt
patet in.c.i.de depo.nisi sit ꝯ̄sum i vti-
litatē ecclesie:vt ibidē.Secus si factuz
fuisset p̄lato cū ꝯsensu capl̄i ꝛ alijs solē
nitatibus que requiruntur vt obligeẗ
ecclesia:q꞉ est factū ecclesie d̉positū tūc:
ꝛ sic teneẗ.Aliqui tn̄ tenēt ꝙ si deposi-
tum sit factū apd̉ sacristā deputatū ad
custodiā vasoꝝ ꝛ depositoꝝ a p̄latoꝛ to
to capl̄o.eccl̄ia teneẗ: vt in gl.in.c.i.eo.
ti.Silr̄ qn̄ p̄lat⁹ est ꝯsuet⁹ bn̄ admistra
re ꝛ gubernare bona ecclesie p̄sumeẗ in
v.ilitatē eccl̄e conuertisse.Ita dicit Ar
chi.in.c.hoc ius.10.q.2.ꝛ Bar.in.l.ciui
tas.ff.si.cer.pe.ꝛ latius per Bal.i aut.
hoc ius.C.de sac.san.ecclesijs.
5 ¶ Sz q̇s ꝓbabit versuz in vtilitatē ec-
clesie:R̄.ꝙ ille q̇ dicit.l.ei.ff.de proba.
ẜm Inno.in.d.c.i.ꝛ dicit spāle hoc i de
posito ꝛ in mutuo:vt in.d.autē.hoc ius
§.his creditor.10.q.2.Sz in deposito n̄
credo ego verū nisi qn̄ ꝓ eius satisfactō
ne oporteret vēdere res imobiles eccle
sie:sed qn̄ pōt satisfieri de fructib⁹ non
oportet ꝓbaẗ versum in vtilitatē eccle
sie:vt in.d.§.his creditor.Silr̄ nec in
alijs ꝯtractib⁹ excepto mutuo.vid̉ opi.
diuersas in.c.quibusdā de fideius.
6 ¶ Utꝝ depositari⁹ possit res suas p̄po
nere depositis qn̄ ambas saluare nō p̄t
R̄.ẜm distinctionē positā.S.Comoda-
tū.§.6.Et lz.d.c.bōa fides.videaẗ vel
le eū in dolo si casu aliquo hz saluas d̉-
positis ꝑditis:intellige verū quo ad p̄-
sumptionem que cessat in foro anime.
7 ¶ Quid si depositū reddaẗ sz d̉teriora-
tū:R̄.ꝙ teneẗ quasi redditū nō sit vt di
cit tex.in.d.l.i.§.si res deposita.Quod
intellige si dolo deterioratū sit:vel etiā
culpa qn̄ de culpa tenebaẗ: quia tūc te
netur restituere:vel totam extimatōez
si deterioratio talis sit ꝙ inutile factuz
est deponenti:aut si non:saltem quan-
to deter:us.ar.eorum que no.in.l.i.in
prin.ff.de edil.edic.
¶ Quid si heres aut ali⁹ distraxit d̉posi 8
tum factū mortuo:R̄.ꝙ si dolose fecit
teneẗ.si aūt ignorans rem depositam ꝛ
bona fide distraxit non teneẗ nisi de eo
qd̉ ad eum peruenit.Silr̄ dic in como
dato:vt.in.l.i.§.vlti.ꝛ.l.sed ꝛ si non sit
heres.ff.e.ti.Qd̉ si minus vēdidit:vl̄ p̄
ciū nūdū exegit sine dolo: tūc actiones
tātū prestabit deponēti:aut comodāti
vt in.l.ij.ff.depo.Si vero rez possit re
dimere ꝛ prestare:nec velit:nō carz cul.
pa.i.dolo:vt.l.plane.ff.depo.iuncta.l.
dolus.ff.man.Et ideo tenetur.
¶ Utrum depositor possit reuocare 9
depositum semper quando vult:R̄.ꝙ
sic.d.c.bona fides.ēt si d̉posuisset: vt si-
bi redderetur certo tempore:vt in.d.l.
i.§.si deposuero.
¶ Utꝝ sp̄ sit reddēdū depositū qn̄ pe- 10
tiẗ.R̄.ꝙ regularit̄ sic.ar.d.c.si d̉posuero
ꝛ.d.c.bōa fides.imo d̉negās cōmittit
furtū ꝛ ꝯdēnat⁹ suo noīe efficiẗ ifamis
C.deposi.l.q̇ d̉posituz.Et no.suo noīe
q꞉ si ꝓcuratorio.tutorio.curatorio.vel
defensorio noīe ꝯdēneẗ nō efficiẗ infa-
mis:vt i.l.furti.§.si q̇s alieno.ff.d̉ his
q̇ no.ifa.Fallit tn̄ hic.s.ꝙ teneaẗ redde
re i.4.casib⁹.Prim⁹ qn̄ q̇s gladio depo
sito efficiẗ furios⁹ ꝛ sic cū petit nō teneẗ
ēt si iurasset semꝑ reddeẗ qn̄ petet 22.
q.2.ne q̇s.Scd̉s si d̉ponēs post d̉posi-
tū fuit d̉portat⁹ ꝛ bōa eius publicata sc̄
q꞉ i publicū d̉ferenđ ē d̉positū:nec ei q̇ d̉
posuit:vt.i.bōa fides:in prin.ff.depo.
Terti⁹ qn̄ fur ꝛ dn̄s ꝯcurrūt in petitōe:
q꞉ dn̄s p̄poniẗ.d.l.bona fides.Quart⁹
qn̄ fur deposuit apd̉ dn̄m cui surripuit
vel apud ꝓprietariū:vt i.d.l bōa fides.
¶ Utrum causa ꝯpēsationis possit reti 11
neri depositū:R̄.ꝙ non: vt in.d.c.bōa
fides.Et est singulare in deposito:licet
in alijs sit secus: per regulam.32.q.7.
dominus.Quod veruz est de ꝯpēsatōe
indirecta loquēdo bn̄ pōt fieri in ꝯsciē
tia simplr̄ de q̇buscūq꞉:vt.S.Cōpensa-
tio.§.2.lz quo ad forum contentiosum
foret

foret distinguendum presertim quan-
do dolose denegat facere debitum.
12 ¶ Utrū depositarius possit vti re depo
sita? R. ꝙ nō: alꝭ cōmittit furtū. ff. de cō
di. fur. Fallit hic ī duob⁹ casib⁹. Prim⁹
si pecunia nō obsignata deponat̄. l. quin
t⁹. ff. depo. Sec⁹ si signata. l. si saculum
ff. depo. Et idē dic de quibuscūqꝫ q̄ cō
sistunt in numero pōdere ꝛ mensura:
eadem rōne. Secūdus si putauit dn̄z
pmissurū. ff. de fur. l. q̄ re. in pricipio.
13 ¶ Utrū aliquis possit rē suā apd̄ aliū
depositā furtiꝫ accipere? R. sꝫ. S. Th.
sa se. q. 66. ar. 2. ꝙ nō: quia grauat de-
positariuꝫ ad restituēdū. vel se ostēdēdū.
imunē. ꝛ ideo si facit tenetur euꝫ reue
lare. Qđ veruꝫ intelligo: nisi ipse depo
sitarius retinuisset rē depositaꝫ iniuste d
tentā a deponēte: vel nisi vero domino
eā petente simul cū vsurpatore eaꝫ sibi
denegasset: q: cū iniuste eā teneat vide
tur ꝙ sine pctō furtiꝫ possit sibi aufer
ri. ar. l. ancille. C. de fur. ꝛ. l. bona fides
ff. depositi.
14 ¶ Cui credēdū ē qn̄ depositū nō ē ostē
sū depositario: seu tabernario: vtputa
q: deposuit bursaꝫ: vel saculuꝫ plenuꝫ
tn̄ nō oñdit q̄d erat itus ꝛ quantū? R.
Math. ī cle. ne ī agro de sta. mo. in. §.
sane. ꝙ n̄ credet̄ deponēti nisi pbet: ne
qꝫ stabit ei⁹ iuramēto: q: iuramētū nō
dat̄ nisi qn̄ pcedit sēiplena pbatio: vt
ī. c. fi. qđ met⁹ cā. vide. ī. Nauta. §. i.
15 ¶ Quō teneat̄ tabernari⁹ ꝛ nauta ꝛ hu
iusmodi d his q̄ ponūt̄ apd̄ eos: vide ī
fra Nauta in prin.
16 ¶ Ad q̄d teneat̄ deputat⁹ ad custodiā
librorū. vide supra Custos in prin.

d Erisio sm. S. Tho. sa se q. 75. ē cū aliq̄s ma
lū alicuius persone vel defectū
in luduꝫ vel risuꝫ ponit vt erubescat ꝛ
verecūdetur. Et propterea differt a cō
uicio seu cōtumelia: quia sicut finis ip
sius est vt tollat honorem: sic deridēs in-
tendit vt erubescat. Fit autē derisio in
verbo cachio: ꝛ sic ē derisio. Aliqn̄ fit
naso rugato: ꝛ sic est subsanatio. Ali-
quando factis: ꝛ sic est illusio. tamē in
fine idē sunt: vt no. glo: super ps. q̄ ha-
bitat in celis irridebit eos.
i ¶ Utꝝ sit mortale pctm̄? R. q̄. s. ibidēꝫ
ꝙ sic qn̄ irridēdo oīo ꝑuipēdit aliquē
ꝛ taꝫ vileꝫ extimat vt de ei⁹ malo nō se
curaꝫ. sed sit p ludo habēduꝫ: ꝛ tanto
grauis quāto magis tenet̄ venerari eū
Unde irrisio dī ē grauissimū peccatū.
Secūduꝫ locū tꝫ irrisio sāctorū ꝛ sacra
mentorū. Tertiū pentuꝫ ꝛ p̄latorū pro
pterea cham fuit maledict⁹. 2. q. 7. finia
15. q. 5. c. i. Quartū iustorū que grauis
ē: q: multi a bn̄ agendo retrahuntur.
Irridere autē de malo pximi ī quantū
est leue seu puuꝫ ꝛ sine notabili vilifi-
catione pximi vel pturbatiōe erit vēia
le pctm̄. sm Ale. sa se. ti. de derisione.

d Esperatio ē qn̄ ex fal sa extiatōe
pp peccata q̄ fecit: vel bona q̄
omisit despat de dei mīa: credēs deuꝫ
nolle vel non posse sibi parcere: vel in
gratiam recipere.
¶ Utꝝ sit grauissimū peccatorū? R. ꝙ i
ex pte nr̄a ē graui⁹ ꝙ odiū dei: q: per
spē reuocamur a malis ꝛ itroducimur
ad bona psequēda: qȝ sublata spe ho-
mines ifrenate labūtur in peccata: ꝛ a
bonis retrahūtur. Un̄ glo. sup illud p
uer. 24. si desperaueris. Nihil execra-
bilius despatiōe: quā qui habet ꝛ ī ge
neralib⁹ huius vite laborib⁹: ꝛ qđ pei⁹
ē in fidei certitudīe cōstantiā perdit. et
Isi. de sū. bo. Perpetrat̄ flagitiū aliqđ
mors ē: desperare ē descēdere in infer
nū. Odiū tn̄ dei qđ pueniꝫ ex eo ꝙ vo-
lūtas hoīs diuine bonitati cōtrat̄ sm
se est graui⁹ peccatū. similiter infideli-
tas. Et intellige ꝙ ē grauissimuꝫ pctm̄
qn̄ homo sciēter ꝛ aduertēter tꝫ q: de⁹
nolit pcere penitētib⁹ ꝛ gratiā dare re
deūtib⁹: q: sicut motus spei q̄ cōformit
se hꝫ ad extiationē verā laudabilis est
ꝛ meritori⁹: sic mot⁹ opposit⁹. s. despa-
tiōis q̄ se cōformat extiationi false de
deo est viciosus ꝛ mortale peccatuꝫ et
grauissimū. sec⁹ si despatio esset in su-
bito ꝛ ī deliberato motu: cū aliquotiēs
ex cōplexiōe nature causet̄: q: esset ve-
niale vel nulluꝫ peccatuꝫ. hec ex Tho.
sa se. q. 20. ꝛ Ale.
¶ Despatio aliqn̄ pueniꝫ ex accidia: 2
q: pp tristitiā quā cōcipit erga bonū de
spat posse p se vel p aliū illud pficē. A-
liqn̄ pcedit ex luxuria q̄ homo dedit⁹
delectationibus venereis fastidit bōa
spūalia ꝛ n̄ spat ea q̄si bōa ardua. Ali

quando ex auaritia que hoiem qui hz multa restituere ligat vt dspet. Aliquã do ex nature complexione: qua homo melenconicus incidit in eam.
¶ Utrum sit de aliquo desperandum i hac vita? R. q non. c. nemo. de pe. di. 7. 26. q. 6. c. is. qui in infirmitate. r. c. presbyter: r. c. agnouimus.

Detractio est aliene fame per occulta verba denigratio. r dicit occlta respectu eius de q dicunt: qr in eius abñtia pferunt. Et differt hz Tho. ha he. q. 73. a cõtumelia: qr contumeliosus p aperta verba dctã in faciẽ intẽdit droga re honori. Detractor vero in abñtia proximi eius famã ledit. Et sic pz q i mõ: qr iste occulte ille aperte. r i fine differt qr iste famã ille honorẽ auferre itendit
1 ¶ Quot modis fit detractio? R. hz Ale. ha he tractatu eo. q. 7. modis. Primus est occultatiu quando quod esset manifestañ necessario ad honorem r salutem animarũ non vult propalare. Uñ Gilbertus. Grauis iquit rapacitas cũ verã alteri glam r si mẽdatio non corrumpis silentio pteris. Scds est negatiuus. s. cũ scienter negat alterius bonum. s. dicẽdo nõ est verũ q talis sit bonus. Terti e deprauatiu. s. cũ dicit bonum factũ: sed mala intẽtõne: seu qr secuta tot scãdala sunt r hmõi. ptra illd ii. q. 3. c. Ue qui dicitis rc. Quart est venenatiu. s. cũ mala imiscent bõis sic fit coiter qr dicũt pri bõa: postea addunt mala r hmõi. Quit est publicatiuus. s. cum occulta peccata manifestat his qbus nõ dz aut ordine quo nõ dz Sext est augmentatiu. s. addẽdo: vel ex mõ loquẽdi aggrauãdo factũ. Sept m est inuentiuus. s. falsa cria iponẽdo: siue p dicti mõi fiãt verbis claris siue obscuris: siue signis: vel litteris: aut alio mõ equiualenti: qr fctis r signis loquimur de spõ. cum apud r. c. tue.
2 ¶ Utr sit pctm mortale? R. vt colligo ex doctria Ale. vbi. s. Tho. vbi. s. q triplicit dr qs detractor. Primo mõ solũ formalit r hoc est ille q dicit occultat. negat rc. quedã q de se nõ sunt i infamiã proximi sz tñ ea intẽtõe vt diffamet: et talis semp peccat mor talit. Fac. c. cum volũtate. de sen. ex. cũ similibus. Nõ tenetur tamen ad restitutionẽ fame. Secundo mõ dicit qs detractor materialiter tñ r est ille q nõ aio infamãdi: sz ex locacitate vl alio mõ idebito occultãdo negãdo vba pfert in ifamiã pximi: r si talis occultatio: negatio rc. de se infamãt: puta qr sunt p honestatẽ vite et morũ r apõ illũ: vt illos qb occultat negat rc. sequit infamia pximi ptra quẽ taliter detrahit. tũc mortalr peccat. ar. c. sepe ptingit. r. c. hij qui. 50. di. Si vo de se talia nõ infamant: puta qr possũt intelligi ita de culpa veniali sic d mortali: sicut cum quis dicit talis magnus superb: r hmõi: que possunt accipi r p prio motu q est venialis: r etiã p peccato mortali: tũc nõ peccat mortaliter talis pferens ex loquacitate: qr si pximi audientes scandalizãt est eis iputãdũ: cum faciãt p illud. estote misericordes de reg. iur. qr in meliorẽ partẽ debebãt interpretari. Idem dicendum in his q sunt modice importantie: puta peccata venialia que cõmuniter nõ infamãt Idem similiter dic secundum Sco. in 4. di. 15. q. 4. de eo qui ex loquacitate, dicit se audiuisse aliqua mala infamatoria proximi. Ratio qr talis ex natura actus nõ aufert illi famã in opinõne audientis: qr q cito credit leuis est corde: dũmodo aliquid nõ addat quo puocẽtur audientes ad credendũ: qr tunc eẽt mortale secundum Landul. vbi supra. Similr si ille cui dicit habebat eũ pro scelerato: qr iam infamatus erat apud eum de alijs: r si nõ de isto. Tertio mõ dicitur qs detractor materialiter r formaliter: qñ. s. occultat: vel negat: vel dicit verba infamatoria r cũ intẽtõe infamandi: r talis sine dubio magis mortaliter peccat q raptores rerũ. 6. q. i. ex merito r. c. deteriores. Et q dtractõ sit mortale pctm ex se facit. c. accusatõ. 2. q 7. r. c. nemo peritor. ii. q. 3. r. c. homicidio r. de pe. di. i. r. c. cleric. el. ho. 46. di
3 ¶ Utr ille q p detractõez suã abstulit famã pximi teneat ad restitutõez? R. scd oẽs do. i. 4. di. 15. q sic sic q res rapuit aliẽas. Distigue tñ sic aut occultatio negatõ: r sitia de sui natura erãt ifamatoria r ea occultauit negauit rc. et q bonã opinionẽ habebat de prio ex qbus nunc malam habet: nec: scuit aliunde

⁊ sic indistincte tenet.s.si dixit verum sine mendacio excusando proximū.s.q ma le dixit:⁊ q nō credat si occultauit re uelando ⁊ hmōi. Si vero īposuit fal sum dicendo se mendaciter dixisse:etiā si deberet remanere infamatus : quia magis tenet seruare famā iuste proximo q iniuste sibi.vnde si in publico dixit: retractet in publico.si in occulto:in oc culto.fallit h in.7.casibus. Primus qñ sequeretur maior infamatio:vtputa quia nō amplius forte recordantur.⁊ ppterea qñ vult restituere famā: dicat de eo ma lo qd dixi de tali nō credatis:nec spec ficet qd. Scds casus qñ restō nō poss fieri sine periculo pbabili alicu⁹ mor talis pcti: vel mortis corpalis ⁊ hmōi: q: tunc cū tale malū sit pponenduz fa me nō tenet. Aduertendū tñ ẽm doct. q qñ restitutio fame nō pōt fieri: infa mator tenet ad aliqd equiualens in re bus.ar.c.ecclie sancte Marie:vt li.pē. ni.ino. Terti⁹ qñ dixit his qb⁹ debebāt puta plato p denūciatōez aut accusa tionē his q poterāt pdesse ⁊ nō obesse. Quart⁹ qñ talia de sui natura nō erāt infamatoria:puta q: poterāt iterptari in pctm veniale. Quint⁹ qñ dixit se au diuisse nihil ipse addēdo ex q credulita tē faceret : ⁊ sic nō tenet ad restōnē ẽm Sco.in.4.⁊ Lan.⁊ Asten. Addit tamē Asten.q si sequat īfamia : nihilomin⁹ tenet quis simplr dixerit se audiuisse nihil addēdo. Sco.ṽo dicit q vr dum dicere q exeat genus peccati venial qñ ex incōsideratōe talia refert. Sext⁹ ca sus ē qñ ille cui dixerat sciuit p aliā vi am postea:vtputa qd tūc erat secretū : nūc publicatū est p alios. Septim⁹ qñ ille oīno erat infamis:saltē apud illos cū quibus detraxit de eo.

4 ¶ Utrū ille q infamauit proximū īdire cte.s.negādo crimen sibi īpositū ab ac cusatore in iudicio:aut denūciatore te neat. R.ẽm Sco vbi.s. q nō tenetur pctm suū in iudicio ofiteri:nisi modo ⁊ ordine:de q.s. Cōfessio delicti : ⁊ ideo sibi iputet q accusat:de q nō pt pbare. pcor. Ri.ibidez.ar.5.q.3. dz tñ p verba sobria euz excusare dicēdo.nō credatis q maligne pcesserit:sz sic credebat aut aliquis eum seduxit:⁊ hmōi.

5 ¶ Utrum audiēs dtractōz peccet mortlr. R.ẽm Tho.2a 2e.q.73.ar.4.q ꝯsenti re p audiam detractioni pt esse dupli. Uno mō directe.qñ.s. qs iduc aliū ad pctm detractōis:⁊ plz ei pp odiū qd hz ad eū cui dtrahit:⁊ sic ē eqle pctm cū de tractore.⁊ idō si detractio erit mortalis sic ⁊ auditio.ad Ro.i. Nō solū q faciūt sed q ꝯsentiūt.fa.c.nō solū.11.q.3. Alio mō ꝯsentit qs idirecte.s. qñ nō resistit cū resistē possit.⁊ h ꝯtingit aliqñ nō:q: pctm ei placeat:sed pp timorē huma nū:vel negligentiā aut verecūdiā:⁊ tunc aliqñ ē mortale : puta q: plat⁹ q tenet cōpescere.vel pp scandalū:aut q: ppo nit timorē humanū charitati dei: als veniale ē.Cōcor. Alex.vbi.s.

¶ Utrū infamās seipm dicēdo aliqua mala q nō cōmisit peccet mortalr. R. 6 q si facit pp tormēta euitāda:sicut fa ciūt illi q ad torturā ponūt ñ peccat:sz licite fieri pt:q: tal ꝯfessio fcā tali metu nō vz.nec ēt si fiat ꝯ aliū. Sz si nō fiat ex tali metu peccat mortlr.⁊ tenetur re tractare.ar.c: nō sit audiēdi.11.q.3.glo. tñ in.c.i.15.q.6. tz q ēt si facit pp tor mēta peccat mortlr. Sz ei nō credo q: nō ē mēdaciū pniciosuz:nisi forte i ca su qñ ratificaret p⁹ tormēta ex q ratifi catōe esset occidēd⁹ ipse vl ali⁹ dānificā dus:q: sic mortalr peccaret et teneret retractare q ad id qd false dixit de alio: sz quoad id quod dixit de se si pp do lorē tormētoꝝ quē timēt iteꝝ sibi infli gi poti⁹ heligeret mori q ipm pati.cre do nō teneret de necessitate retractare.

D Iaconus dz assistē sa cerdotibus ⁊ ministrare in oīb⁹ q agūt i sacris xpi:pdicare euāgeliū: dōare pacē ⁊ an nūciare.25.di.pleccis.§.ad diaconuz. ⁊.93.disti.in multis caplis.

¶ Utrū possit dispēsare corp⁹ xpi. R.q nō.de ꝯse.di 2.puenit. nisi necessitate cogēte de iussu epi vl presbyteri.93.di. psente. vel si lōge esset eps vel psbyter ⁊ necessitas cogeret posset sine alia li centia.ea.distin. diacones.

¶ Utrū diaconus indutus ad cantan duz euangeliū possit cantare in choro. R. Hu.in.c,in sancta romana.92.dis. tz q nō:⁊ si facit excōicatus ē: vt in.d. c. Sz verius credo q illa phibitio tā tum locum habeat in ecclesia roma

nã cardinali ꝑpter verbū ibi positū in hac sede: imo credo mereat̃ si ideo cantat vt choꝝ adiuuet q: forte pauci sūt. Si ṽo faceret quasi cōtēnens officiuꝫ suū: vel ex iactantia: sic peccaret. et ita posset intelligi dicta ꝓhibitio ꝓfati. c. quo ad rōem ꝓhibitōis: sed nō quo ad penā excōicatōis: quia solū locū habet in cardinali: vt. s. dixi.

ʒ ¶ Quomodo vtitur stola. vide. j. Sacerdos. §. quinto.

d **Dialetica** dissuadetur i c. nōne: ꝛ in. c. vino: ꝛ. §. hinc etiaꝫ. 37. distin. per totum.

d **Dies** festus qñ icipit. R. vt colligitur ex glo. in. c. qm̄. de ferijs. ꝛ glo. in. c. ꝓnunciādum. de ꝯse. dis. 5. ꝙ diuersis respectib⁹ diuersis horis incipit. Quo ad officiū incipit in vesperis. Quo ad esum carniuꝫ incipit a cene termino: Limita nisi ꝓtraheret̃ vltra mediā noctē cena ꝛ qñ dies sequēs est dies ieiunij vel sexta feria: q: sicut q̄ ad ieiuniū incipit i media nocte: sic ꝛ abstinētia carnium. Et ōꝫ terminus cene media nox qñ dies ieiunij vel sexta feria sequit̃: ꝫꝫ Pa. in. d. c. qm̄. Quo ṽo ad cessationem ab opib⁹ ſuilib⁹. ꝫꝫ Pa. i. c. i. de feri. icipit ꝫm ꝯsuetudinē prime. fac. c. qm̄. eo. ti. Et iō si ē ꝯsuetudo ꝙ incipiāt festare in mane: tenēda est dūmō cessent vsq ad aliō mane. si i sero: sic serua. Unū tñ est notandū ꝙ lꝫ ꝯsuetudo possit ōterminare q̄ hora sit incipiēdū festū: non tñ ꝓt diminuere q̄n ad min⁹ p. 24. horas non cessem⁹ ab ope seruili semel in hebdomada: q: isto mō ē de iure diuino ꝙ ꝯsuetudo nō potest diminuere: licet possit augere vel declarare. Pōt etiam ꝯsuetudo augere vt faciam⁹ festū plus q̄ p. 24. horas: vt pꝫ i. d. c. qm̄. qđ limita nisi augeret tali̇ ꝙ sabbatū videremur festare: q: tūc nō vꝫ. ar. c. q̄daꝫ. de aposta. Incipit ēt dies alijs respectib⁹ alijs horis: ſꝫ nihil ad ꝯsciam. Et ex p̄dictis pꝫ q̄d dicendū de barbitonsoribus ꝛ alijs artific̄ib⁹ q̄ laborāt vsq ad mediā noctē: vel vsq mane diei festi: q: lꝫ nisi sint inducēdi vt desistāt: non tñ ꝯdēnādi de mortali: extq̄ sic ē ꝯsuetudo dūmodo ꝓtrahāt festū postea vsq ad sequens mane: ita ꝙ p. 24. horas ipsum seruent. quod nota.

¶ Utrū die assignata ad aliq̄d faciendū alicui teneat̃ sine alia monitiōe. R. ꝙ sic: q: tunc dies interpellat pro homine. de locato. c. potuit. C. de ꝯben. et cōmit. stip. l. magna. C. de iu. emphi. l. 2. facit. c. 2. de cōces. ꝓben. r

¶ Quot miliaria ꝯtinet q̄lꝫ dies. R. ꝙ in iudicijs ꝫm leges. 20. vt. l. i. ff. si q̄s can. ꝛ. ff. de ṽ. sig. l. in itinere. ꝛ quodlꝫ miliare hꝫ mille passus: ꝛ q̄lꝫ passus. 5. pedes: vt. d. l. i itinere. i tex. ꝛ in gl. Sꝫ in ꝯctib⁹ standū est arbitrio boni viri: vt attēta q̄litate ꝛ cōditōne ꝓmittētis limitet: vt. ff. de ṽ. ob. l. cōtinuus. §. cuꝫ ita. sed gl. in. c. nōnulli. de rescrip. vult ꝙ attēdamus cōem vsum loquēdi ꝫm quē assignabunt̃ miliaria. Et iō si consuetudo est ꝙ dent̃. 25. illi stabit̃: et de illa intelligent̃ rescripta. Sed iudicio meo arbitrio boni viri ē relinquēdū: q̄ tñ a cōi ꝯsuetudine recedē nō: dꝫ: cū sit optia intp̄res legū: de ꝯsue. c. cū dilect⁹ ff. de legi. l. si de interpretatōne: nisi sit cā euidens aliud dicendi. 2

d **Diffamatio** vide. s. Detractio. Nota ꝙ pōt q̄s implorare officiū iudicis vt compellat diffamantē cessare: ꝛ iudex tenet̃: vt i. l. diffamari. C. de inge. ma. no. Inn. in. c. cōquerente. de of. or. ꝓpterea dicit tex. in d. l. diffamari statū ingenuoꝝ: siue errore siue malignitate quoꝝdā perniciosū est. i. valde iniquum.

d **Diffidatus** an possit occidi impune ꝛ rebus spoliari: vide. s. Assasinus. §. 2.

d **Dignitas** est ꝫꝫ archi. in. c. i. de cōsue. li. 6. administratio reꝝ ecclesiasticarū cū iurisditiōe. ꝓpterea hſe dignitatē est ꝫm Pa. in. c. de multa. de ꝓbē. hſe iurisditōꝫ. s. q̄ ad foꝝ ꝯtentiosum: ēt in modicis causis ꝫm Pe. de ancha. in cle. si dignitatē. de ꝓbē. sicut archipꝛ̄sbyteri in eccl'ia pictauēsi q̄ excōicāt suspēdūt ꝛ absoluūt. vñ q̄libet rector seu prior eccl'ie collīate dꝛ hſe dignitatē: vt no. Pa. i cle. i. d ele. ꝛ in cle. ne in agro. de sta. mo. ꝛ do. de ro. deci. 166. ꝓ hoc

166. p hoc facit tex. in c. Indēnitatib⁹. de ele. lib. 6. vbi abbatissa dr hře dignitatē. Hoc tz Car. in c. ie. 2. de rescrip. et ibi est gl. q̄ dicit hic esse approbatā opi. abbatis in hoc. Limitat Inn. in d. c. de multa. si c ꝑpetua allegat. c. 2. de statu mo. §. fi. Et tz nō sit ꝑpetua oīnō possit esse ꝑpetua: sic ē in ministris ordinis minoꝝ sufficit. Nā dr esse ꝑpetuū qḋ ē in potentia ꝑpetua: vt no. Car. i. d. cle. 2. tex. est p h̄ in c. clicos. i. ꝯ. ꝑpetuā. iū cta gl. de cons. cler. ꝛ mu. Itē dr digni tas si in ecclia vbi est reputet̄ p dignitate ꝛ habeat administrationē tēporaliū rerū perpetuā: tz nō sit numerata inter dignitates ecclesiasticas ꝑm Inn. ibidē. Ministri aūt qui sine perit⁹ iurisditōe exercent officiū aliqḋ: sicut pcuratores sindici et sacriste q̄ pulsant cāpanas nō hn̄t dignitatē: ēt si essent ꝑpetui: secus si hērent iurisditōēz. ff. de offi. pro. cesa. l. vl. ꝑm eundē Inn. Siliter dr dignitas q̄ appellat̄ antiq̄ noīe de dignitatibus iuris: vt archidiacōatus ꝛ hmōi etiā si nō exerceret offm̄ ꝑz Inn. ibidem. Ex q̄bus p3 ꝙ vicarius epī nō h3 aliquā dignitatē ꝑm Pa. vbi s. ꝛ differt a psonatu dignitas: q: psonatus ꝑm Archi. vbi. s. ē qd̄a ꝑrogatiua in ecclia sine iurisditōne: vt hře stallū honorific. cū in choro. in caplo: in op tōibus: in pcessionibus: in vocib⁹ dandis: ꝛ sic hus pluſꝙ alij sui ordis canonici: ꝛ nō tn̄ꝙ alij: l dignitate ꝯstituti: ꝙuis ꝑm Inn. vbi. s. aliqñ accipiat̄ p dignitate. Officiū vero ꝑm eundē Archi. vbi. s. est administratio reꝝ ecclesiasticarū sine iurisditōe: sicut sindici: procuratores: castaldi. de q̄bus. 1. q. 3. sal' uator. Itē vicedn̄s ꝛ similes: qui sicut pīce hn̄t referre. tunc hn̄t officiū: non dignitatem.

1 ¶ Utrum successor in dignitate teneat̄ ex cōtractu inito cū p̄decessore suo. R. Pa. in c. i. de pbati. ꝙ sic: si fuit initus noīe dignitatis: ēt si fuerit init⁹ cū subdito suo. ita tz Cy. i. l. digna vox C. de le gi. ꝛ Io. an. ꝛ cōīr sequentes: ēt si talis sit papa vel impator. facit. l. cesar. ff. de publica. ꝛ etiam quia talis obligatio ē de iure naturali cui princeps submitti tur. facit clemen. pastoralis. §. ceteꝝ. de re iu. ꝛ re iudica.

¶ Utrū dignitas possit appeti vel q̄ri. R. ꝙ dignitas ecclesiastica nō: imo ipso iure effici indignus ꝛ d3 repelli. i. q. 6. sicut is q̄. Dignitas ꝯo secularis si est dignus ꝛ aptus pōt appeti ꝛ peti ab eo q̄ pt eā dare: etiā mediāte pecunia: dūmodo palā detur ꝛ petat̄: vt. ff. de pol li. l. i. §. i. ff. de decu. l. eos. ꝛ. ff. de offi. ꝓ to. l. ba dari⁹. in pn̄. sec⁹ si clam: vt. C. ad. l. iul. repe. l. fi. in pn̄. ibi nō ambitu vel p̄cio. Siliter l3 dare pecuniā vl' petere vt ꝯfirmet̄: vt no gl. singularis in d. l. eos. facit p his oībus gl. i. l. vnica. ff. ad. l. iul. de ambitu. Siliter l3 emere militiā. ff. de ac. emp. l. creditor §. inter vēditorē. qḋ limita si q̄rit vt psit nō vt p̄sit: q: sic peccat. de quo vide. s. Ambitio. §. i. ꝛ. ij. Officiū. §. i. ꝛ. 3. Aristo. ꝯh' in poli. c. 6. dicit ꝙ licite appeti tur pncipatus si tria cōcurrāt. Pmo ꝙ habeat amorē ad ꝯsistentē politiā. Secūdo potentiā maximoꝝ operū principatus. Tertio ꝟtutē ꝛ iusticiā in vnaquaq3 politia ea q̄ ad politiam ptinet. vn̄ ꝑz eū l3 scienti se hře p̄dicta tria appetere principatū pp vtilitatē reipublice: sed nō l3 ei eū petere. vn̄ dicit. 2. pol. c. 6. Nō bene statutū est ipsū petere q̄ principatu dignificabitur.

¶ Utrū quis possit habere plēs dignitates ecclesiasticas simul. vide. s. Bn̄ficium. §. 33. cum seq. 3

¶ Utrū eps possit dispēsare cū eo qui 20. h3 annū solū: vt possit hře dignitatē ecclesiasticā sine cura aiaꝝ. R. ꝙ sic. c. ꝯmittim⁹. de eta. ꝛ qua. li. 6. Offm̄ quātūcunq3 vile dr dignitas qñ fit pncipe mādāte. ter. ē i. l. nēo ꝑfect⁹. C. de digni ta. Et sic verificat̄. l. vnica. C. de man. princ. vbi dr ꝙ nulli credat̄ se mādato principis venisse nisi in scriptis ostendat: ꝛ addit̄ nec vllius dignitate terreri: siue tribuni: siue notarij: siue comit̄ pferat dignitatē. Hec ibi. 4

Dilapidator

d Dilapidator dr p̄latus qui res ecclesiasticas alienat ꝛ male expēdit q̄ d3 deponi. 12. q. 2. aplicos. ꝛ 17. q. 4. nullus res.

¶ Utrū suspecto de dilapidatōe debeat dari coadiutor. R. ꝙ sic. vide in c. venerabili. de offi. deleg. ꝛ in c. l3 Hely. §. quia vero. de simo.

d **Diligere** deū debem⁹ ex toto corde ⁊c. de peni.di.2.§.charitas est.vi
1 de.s.Charitas.

¶ Utrū teneať diligere inimicos. R. S.Bo.in.3.di.30.q.4.⁊.5.ꝙ ē affect⁹ ⁊ effect⁹ dilectōis duplex. Prim⁹ inocē tie quo nolumus nocere: ⁊ isto modo est in precepto. vnde quilibet teneť nō optare eis malum inquantum maluz est.i.per se: possumus tamen per accidens optare eis malū: puta si credim⁹ ꝙ sit expediēs sibi vel ecclesie: vel cōitati: sed inferre quo ad effectū nō licet: nisi sit officialis cui cōpetit ⁊ zelo iusticie faciat: vł in cāu pmisso a iure. Ali⁹ est affect⁹ ⁊ effect⁹ bn̄ficētie. Et h̄ est duplex: q̄dā a charitate elicit⁹ quo q̄s optat alīj sūmū bonū vel bōa spiritualia. s.gratiā ⁊ głiaz. ⁊ iste ē in p̄cepto erga inimicos. Quidā ē a charitate iperat⁹ quo q̄s optat alīj bonū tpale: ⁊ pspitatē trāsitoriā: ⁊ iste n̄ ē i p̄cepto: nec quo ad affectū neq̄ ad effectū nisi i cāu necessitatꝫ: ē tn̄ pfectōis optare tłia iimico: nisi p accidēs inq̄tū putanť ei vł alīs nociua: vł si ē iimic⁹ eccłie ãt cōitatꝫ. q: tūc ē t ipfectōis optare sibi bōa tēporalia. Intellige tn̄ s3 Ale.i.3.pte sū. tracta.d charitate: ꝙ ē pceptū affirmatiuum qd nō obligat ad semp.i. cū nō sumus in cōsideratione aut dormim⁹: s3 solū p loco ⁊ tpe qn̄ de hoc cogitam⁹ vel necessitatis casus occurrit. Limita etiā p̄dicta s3.S.Bo.vbi.s.q.5. ⁊ Ri. ibidem.ar.i.q.i.in effectibus spālib⁹. sed quo ad effectus generales tenetur q̄s d p̄cepto diligere inimicos: puta cū cū quis orat in generali p pplo: predicat: facit elemosynam generalem ⁊ huiusmodi: q̄a teneť nō excludere eos a talibus: ⁊ etiā tenetur ad effectū salutationis. s̄m Ri. ibidem que cōmuniter impendiť: nisi in casu quando timeret eos prouocari ad malum aliqd: vel aliud incōueniens oriri.

2 ¶ Utꝝ teneatꝰ remitteť signa rancorꝭ. R. s̄m Ri. vbi.s.q.2. ꝙ sic si petit veniam. Actio nē aūt nun q̄. vel dic s3 Ale. vbi.s. ꝙ est rācor q̄ cōmittať appetitū vindicte: ⁊ hūc dimittere ē p̄ceptū: vt.s pz. ⁊ est punitio quā cōmittať zelus iusticie: ⁊ h̄ q̄c nullus teneť remittē de necessitate. No. tn̄ ꝙ sunt q̄dā signa propinqua q̄ gerūt pbabilē suspitōez rācoris: vt cū quis nunq̄ vult loq̄ iniuriāti: vel cū obuiat diuertit. vel toruo vultu respicit ⁊ hmōi: ⁊ talia nulli lꝫ tenere: siue ante satisfactionē siue post: q̄a ab omni specie mali est abstinendū. nā ex talibus signis pꝫ inimicitia. faꝫ.c. 2.de renū.li.6.⁊.l.dolū.C.d dolo. vide qd no.in.c.cū adrianus.63.di.vbi glo. vult ꝙ quādo quis aliuz nō salutat p̄sumitur esse inimicus: quam limitat Pa.in.c.repellantur.de accu. verā.qn̄ erat solitus salutare. Sunt alia signa remota: vt nō cōuersari amicabiliter: nō facere sibi mutua seruitia: nō cōtinue conuersari: ⁊ hmōi: ⁊ si hoc facit vt magis viuat in pace. ⁊ ille mag̃ cognoscat delictū suū nō peccat: alś petēti veniā ⁊ satisfacienti p posse nō poterit sine pctō veniali: tn̄ ista denegare. vide de hoc.ī.Iniuria.§.6.⁊.7.

¶ Utrū diligere munduz sit pctm̄. R. 3
s̄m Alex.sa scdeltractatu de auaricia. q.2. ꝙ aut diligitur ad necessitatez: et sic nō est peccatū. Un̄ Beda sup Jo.2. Utimini mundo ad necessitatē: nō ad voluptatē. Aut diligiť ad voluptatem ⁊ sup fluitatē: ⁊ sic est phibitū. Et lꝫ ordinate q̄s possit amare mundū: tn̄ difficile est: qm̄ ē occasio peccatoꝝ. Aut diligitur mūdus vt finis in eo ꝯstituať ⁊ ppter se. ⁊ lꝫ nō sit in eo aliq̄d appetendū pp se: tn̄ extimať in eis sufficientia cū nō sit: ⁊ sic cadit sub phibitiōe talis dilectio. ⁊ istis duobus modis dr. Nolite diligere mundū.i.Jo.2. ⁊ nomine mūdi intelliguntť tpalia. Est etiaz diligere mundū.i.longo tpe velle stare in mūdo pp delitias: ⁊ sic ē veniale pctm̄ sed ppetuo velle stare non pōt esse sine mortali peccato: si ē deliberatio voluntatis s̄m Pe.de pał.i.4.di.21. velle stare ppter prolongari solum nō ē pctm̄: sed si vt magis mereatur ⁊ meli⁹ operetur est meritorium.

d **Diligentiam** q̄lē teneť q̄s ponere in rebus alienis. vide s.commodatuz.§.11.

d **Diocesis** est vbi episcopus.16.q.3.c. quicunq̄.

D **Discere** debet q̃libet ãteq̃ docceat.23.di.c.bis igitur.in fi.ꝛ.37.di. relatã.ꝛ.61.
di.c.in sacerdotib⁹.ꝛ.16.q.1.si clericat⁹
ꝛ qui recusat discere diaboli membꝛuȝ
est.38.di.nullus.ꝛ sacerdotes debẽt sẽ
per sacris litteris intendere.similiter p̃
dicatoꝛes.36.di.§.ecce.ꝛ.32.di.ignoꝛan
tia.etiam senes.ꝛ Aug.dicit se libẽti
ter a iunioꝛe adiscere.24.q.3.si.habes.
circa medium.

D **Disciplina** est vltrix ma levite.23.q.5
c.ad fidem.non amat filiuȝ aut
seruum qui eum non disciplinat.ea.c.2
q.c.non putes. Mali sunt flagellandi
non interficiẽdi.23.q.5.c.pꝛimo ꝛ secũ
do.ꝛ per totam.q. facit elemosynã qui
per disciplinã coꝛrigit.48.di.ꝛ qui emẽ
dat. Cum misericoꝛdia est temperãda.
c.disciplia.45.di.ꝛ citra effusionẽ san
guinis.ar.de rapto.c.in archiepiscopa
tu.vide supꝛa. Coꝛrectio pꝛimo.

D **Discordia** vtrũ sit pecca tuȝ moꝛtale?
R.sm Tho.secũ.q.37.articulo
1.q̃ discoꝛdia est petm̃ in quantũ ꝯcoꝛ
die ꝯtrariatur. Quod quidem potest eẽ
dupliciter.s.per se aut per accidens.p
se.i.cum scienter ꝛ ex intentione.sic ac
cipit̃ ꝑ se in hũanis actib⁹ ꝛ motib⁹ diffẽ
tit a bono diuino ꝛ bono pꝛoximi in q̃
tenetur cõsentire: ꝛ tunc est moꝛtale ex
genere suo pꝛopter contrarietatem ad
charitatem: ꝛ hoc est quando cognoscit
tale quid sm rationem esse tenenduȝ: ta
men non vult aliis assentire: ne videa
tur sequi opinionem alioꝛuȝ tanq̃ mi
nus sapiens vel ex odio aut displicenti
a ad alium cui queritur pꝛouideri: vel
alia ex causa. Et sic intellige.c. oblatio
nes dissidentium.90.disti.ꝛ.c.abiit.ii.
q.3.ꝛ.c.ismael.distin.56. Limito hoc in
rebus impoꝛtantie: al's esset veniale si
cut in pueris patet. Pꝛimi ẽt mot⁹ hu
ius discoꝛdie sunt veniale peccatũ pꝛo
pter imperfectionem actus. Quãdo ãt
discoꝛdia est per accidens qd̃ est qñ ia
ctibus humanis est p̃ter intentionẽ.si
cutq̃cũ vnus dicit ꝛ credit bonũ tale q̃d:
alius opinat̃ contrariũ: tunc nõ est pec
catũ nisi sit cũ errore circa ea q̃ sunt de
necessitate salutis vel cũ ꝑtinatia ideb;
tꝰ quia charitas est volũtatuȝ vnioꝛ nõ
opinionum.

D **Discretio** est mater omni um virtutũ.i.q
3.pꝛesentium.de officio.custo.c.
1. Est necessaria in p̃lato i coꝛrigẽdo.50
di.ponderet. p̃dicatoꝛi.43.di.sit rectoꝛ.
§.vlt. confessoꝛi.23.q.4.bis qui.de pe.
di.1.quem penitet.de pe.ꝛ re.c.omnis.

Dispẽsatio est iuris com munis relaxa
tio facta cũ cause cognitiõe ab eo
qui ius h; dispẽsandi sm glo.1.q.7.§.
multoꝝ.alias est.§.nisi rigoꝛ.ꝛ addit di
spẽsare est diuersa pẽsare. Nam oia hec
d; h dispẽsare de qb⁹ ib; fit mẽtõ pẽsat̃
sare vult. Et q̃ sint illa infero in q̃stiõe
sequẽti ꝛ iõ sm Ber.in li.de dispẽsatõ
ne ꝛ p̃ceptoꝛ p̃lati sine cã rõabili vt sal
tẽ dubia s; p sola volũtate dãtes licẽti
aȝ venıẽdi ꝯ legẽ sunt dissipatoꝛes non
¶ Que sunt cause legitime dispẽsatoꝛes 1
dispensandi? R.vt colligo p totã.q.7.
pꝛie cause sunt sex. Pꝛia tps ibidẽ.c.ne
cessaria.ꝛ.c.qd̃ p remedio.nã defectu
nfi tpis quib⁹ nõ solũ merita: s; coꝛpa
ipa defecerũt districtionis illi⁹ nõ pati
tur manere cẽsurã.34.di.fraternitatis tue
Scda vtilitas vt̃ s; vt alij facili⁹ reptã
tur.23.q.4.ipa pietas ꝛ.1.q.7.tali. Ter
tia q̃litas psõe ꝛ meriti ꝛ scie.d.c.tali.ꝛ
c.didici.cũ ali⁹ eq̃ dign⁹ nõ sit. Quarta
religio.77.di.c.monach⁹.de sen.excõ.c.
cũ illoꝝ. Quita mltitudo rõe scãdali vi
tãdi.50.di.vt ꝯstitueret. Sexta necessi
¶ Utꝝ dispẽsatio neces tas.d.c.tali. 2
sario requirat cause cognitiõeȝ? R. Pa.
in.c.diuersis ꝯ clericis ꝯiugatis. q̃ i pri
cipe nõ: s; sufficit sola ipius volũtas i
his q̃ sunt iuris positiui solũ: vt no. In
no.in.c.cũ ad mõasteriũ ꝯ sta.mo.s; in
inferioꝛ sic: vt no.gl.i.d.§.nisi rigoꝛ.vñ
si fiat sine cognitiõe cãe ẽ dissipatio nõ
dispẽsatio: ꝛ vẽit puniẽd⁹ q: egit ꝯ legẽ
vide bonã gl.i.c.2.ꝯ elec. vbi plene no.
doc.tenȝ tñ q̃ ad eũ q̃ dispẽsauit: q: non
p̃t ꝯ uenire neq; eã reuocat̃ ex q̃ egit a
ctum in quo potuit dispensare: licet nõ
teneat quo ad superioꝛem: vt no.glo.
¶ Utrum dispensa sin.d.c.diuersis. 3
tus sine causa legitima sit tutus quo ad de
um? R.vt colligo ex Inn.in.d.c.cũ ad
mõasteriũ.ꝛ Pa.i.c.nõ ẽ voti.ꝯ voto: q̃

aũt loq̃mur de papa:aut de alijs. Si d̃
papa:aut loq̃tur ĩ his q̃ sunt iuris di⸗
uini:vt in voto iuramẽto ⁊ hmõi: ⁊ sic
nõ põt dispẽsare sine iusta cã:alr̃ dispẽ
satus nõ ẽ tut⁹ q̃ ad deuz. Si aũt sub⸗
est iusta cã:tz dispẽsatio vꝫ:⁊ tut⁹ etiã ĩ
voto castitatis ⁊ ꝓprietatis ƀz Inno.
vbi.s̃. Si ꝟo loq̃mur de his que sunt
iuris positiui põt sine cã ⁊ ẽ tutus ĩ cõ
sciã:qꝛ ei⁹ est destruere cui⁹ ẽ condere:
nec p̃nceps tenet̃ legib⁹ suis ligat⁹.l.di
gna vox.C.de legi. Limitat tñ Pa. de
pluralitate bñficiorũ in q̃ non põt sine
cã legitima:⁊ ita tenet Jo.an.in.c. de
multa.de preben.qꝛ oĩa bona ecclesia⸗
rũ sũt dei:vt ĩ.c.cũ ex eo.de elect.li. 6.
Et iõ nõ ẽ tut⁹ taliter dispẽsatus:de q̃
dic:vt.s̃. Beneficiũ.§.35. Ex quib⁹ in⸗
fert Pa.ꝙ nõ est tutus religiosus cuz
q̃ dispensat sine causa iusta vt trãseat
ad laxiorez religionẽ. Similiter si p̃fi⸗
citur ecclesie curate cã legitima ñ sub
sistente:puta qꝛ nõ ẽ aptus ad officiuz
p̃dicãdi:vł exercitiũ cure. Uñ dicit gl.
singularis ĩ.c.monachi vagãtes.19.q.
1.ꝙ religiosus ꝓmot⁹ ecclesie seculari
nõ vt prosit:sed vt p̃sit peccat mortali
ter:qꝛ facit ꝯ votuz suũ. Si loq̃mur de
alijs a papa: sic claruz ẽ ꝙ nõ est tut⁹
quo ad deũ:nec quo ad ecclesiã.vt no.
Inno.vbi.s̃.qꝛ cuicũqꝫ alio a papa cõ⸗
ceditur dispẽsare ĩtelligitur ꝙ hoc fa⸗
ciat ex cã ltĩma.⁊ ideo debet fieri cum
cause cognitione. Quod no.bene.
4 ¶ In quibus potest dispensare papa.
vide infra. Papa.
5 ¶ In q̃bus cãib⁹ põt ep̃s dispẽsare: R.
ꝙ gl.ĩ sũma.50.di.⁊ ĩ.d.§.nisi rigor.⁊
doc.ĩ.c.at si clerici.de iudi.satis cõfuse
loquũtur ⁊ cõtrarie. Sz tu dic clare.ꝙ
aut dispẽsatio ẽ ĩ faciẽdo cõtra cãones
vel cõciliũ:⁊ sic nõ põt.nisi h̃ ei exp̃sse
a iure cõcedatur.d.c.dilect⁹.de tẽpo⸗
ordi. Et sic ĩtellige opinionẽ q̃ dicit. ꝙ
nõ põt nisi ea cõcedat̃ exp̃sse.vt ĩ.d.c.
dilect⁹. Et sic collige ꝙ ep̃is cõceditur
dispẽsatio ĩ oĩbus criminib⁹ minorib⁹
adulterio. Nã peccãs mortaliter noto
rie notorietate iuris nõ põt ꝓmoueri
25.di.primũ itaqꝫ ĩ glo.sz ꝓmot⁹ depo
nit̃.50.di.q̃ semel.⁊ iõ ĩdiget dispẽsati
one q̃ ep̃is ĩ criminib⁹ minorib⁹ adul⸗
terio ꝯcedit̃ gñaliter.vt no.ĩ.d.c.at si

clerici. Cõceditur etiã in aliquibus ma
iorib⁹.vt de heretico ⁊ scismatico.50.
di.presby.in glo. Itẽ in sacrilegio.50.
di.si quis p̃sbyter. Et quomõ ĩ istis et
multis alijs dispensat infra subijciã.
In tribus tñ casib⁹ põt ep̃s dispẽsare
ꝯ canonẽ ⁊ cõciliũ licet ei nõ exp̃sse cõ
cedat̃. Prĩo rõne cõsuetudinis:vt quia
cõsuetudo prescripta hz vt dispensare
possit.c.fi.d̃ cõsue.11.q.1.quicũqꝫ. ꝯsue
tudo eñi facit valere dispẽsatiões que
alias nõ valeret.ar.d̃ cele.missa.perni
ciosus.cũ suis cõcor.⁊ ar.d̃ trãsac.c.fi.
Secũdo rõne magne necessitatis vel
vtilitatis de nouo emergẽtis.⁊ ĩexco⸗
gitate tẽpore cõstitutiõis.qꝛ tunc ep̃s
põt dispẽsare.vt tenẽt dñi d̃ rota ⁊ Jo.
de ligna.ĩ.d.c.at si clerici.⁊ sequit̃ Pa.
ibidẽ.⁊ Bal.no.in.l.omnes populi.ff.
de iusti.⁊ iur.⁊ Bar.in.l.si hominẽ.ff.
mãdati. Ponit exẽpluz quod ĩ ciuita⸗
te perusij fuit factũ statutũ ne q̃s d̃fer
ret arma.⁊ tñ priores possẽt dare licen
tiã portãdi ꝓpter brigaz ciuitatis quã
de nouo hz.⁊ etiã statuere.qꝛ ẽ casus
nouus nõ preuisus a statuentib⁹.etiaz
si iurassẽt seruar̃ illud statutũ.vt no.
Bal.ĩ.R.C.qui ad bo.pos.⁊ Bar.ĩ ƀa
ꝯstitut̃.C.§.q̃b⁹. Facit.d.l.si hoiez.vbi
ꝓcurator gñalis ex noua cã ꝓhibz spe
ciali ꝓcuratori ne exeq̃tur manumis⸗
sionẽ sibi cõmissaz ⁊ bñ.vt ibi. Ex q̃b⁹
cõcludo ep̃z posse dispẽsare in gradib⁹
ꝓhibitis mr̃imonio qñ ĩpedimẽtũ est
occultuz.⁊ ad papã nõ põt haberi re⸗
cursus.⁊ separatio nõ põt fieri sine no
tabili scãdalo.sicut sepe euẽit ĩ mulie
ribus que cognite fuerũt a cõsangui⸗
neis viri anteq̃ cõtraherẽt mr̃imoniũ
Tertio qñ canon dicit dispensationez
posse fieri.lz aliter exp̃sse nõ ĩdulgeat
ꝙ tũc ep̃s põt.ar.c.nuper de sen.excõ.
Ita tenet Jo.de lig.⁊ Jo.cal.⁊ origia⸗
liter fuit dictũ Inn.ĩ.c.dilecto.d̃ tẽp.
or.qꝛ frustratorie ĩtelligeretur de pa⸗
pa q̃ sp̃ põt ĩdulgere.⁊ hoc ẽt tz glo. in
c.postulasti.de cle.excõ. Aut dispensa⸗
tio est sup eo qđ est factũ vt tolleretur
⁊ sic põt ep̃s nisi ꝓhibeat̃.vt ĩ.d.c.nu⸗
per.ar.ad hoc.22.q.5.hoc vr̃.⁊ sic ĩtel
lige ƀam opinionẽ illorũ q̃ dicũt ꝙ epi
scopus põt dispẽsare nisi in casib⁹ vbi
exp̃sse probibetur sibi. Sed vt clari⸗

ſtās qñ ei ꝯcedit ꝛ quō:ꝛ qñ ei ꝑ hibe-
tur hic recolligo q̄ ad foꝝ ꝯſcie ꝑtinent
quaſi ꝑ tabula totius iſti⁹ ſumme. Et
pꝛio quō diſpēſat cuꝫ apoſtata vide. ſ.
Apoſtaſia.§.6.ꝛ iſra. Irregularitas.ꝑ
mo.§.27. Itē i bis baptizato. vide. Ba
ptiſm⁹.7.§.9.ꝛ.10.ꝛ irregularitaſ.ꝑmo
§.24. Itē cū eo q̇ recipit bñficiū d̄ ma-
nu laici. vide Bñficiū.§.12. Itē in cleri
co ꝯiugato vt habeat bñficiū. viđ Bñfi-
ciū.§.15. Itē in legitio vt habeat bñfici
um ibidē.§.17. cū multis.§.ſe. Itē quō
q̇ſ habeat bñficia pl'a. ibidē.§.38. Iteꝫ
in bigāo. vide. Bigamia.§.9. Itē vt q̇ſ
contrahat m̄ꝛimoniū ſine bannis. vide
ſ. Clādeſtinū.§.1. Item cū clerico exñ-
te in ſtudio ne ꝑmoueatur ad ſacerdo-
tiuꝫ ꝛ ſup reſidētia. vide. Cleric⁹.7.§.5
Itē in vitiato i coꝛꝑe vt ꝑmoueat̄. vide
Coꝛpoꝛe viciat⁹.§.1. Itē in q̇bus crimi
nib⁹ diſpenſat: vide. Crimē.§.5. Itē in
dignitate cū eo qui habet.20. annum.
vide ſ. Dignitas.§.4. Itē in pugnāte
in duello. vide. Duellū.§.1. Itē in etate
quō pōt diſpēſare. vide. Etas. Itē quō
diſpēſat cū filio illi⁹ qui occidit ſacerdo
tē eccl'ie a qua habebat feudū. vide. He
reditas.§.12. Itē quō diſpenſat cū ho-
micida. vide. Homicidiū.2.§.1.ꝛ.§.9.ꝛ
Homicidiū.5.§.1.ꝛ.2.ꝛ.4. Itē cū eo q̇
eſt in bello iuſto. vide. Irregularitas.
1.§.5. Itē quomodo diſpēſat cū iſami.
vide. Infamia.§.12. Iteꝫ quomodo diſ
penſat cum p̄latis ne ab officio amoue
antur quādo procedit iquirendo. vide
infra. Inquiſitio.§.9. Itē quō diſpēſat
cū illo q̇ ligna ꝑ hereticis ꝯburēdiſ po
ſuit. vide. Irregularitas.1.§.18. Item
quō diſpēſat i eo qui oꝛdinat̄ i excōica-
tione exñs. vide ibidē.§.22. Itē cuꝫ eo
qui duos oꝛdines ſacros in vno die ac-
cepit. ibidem.§.23. Itē cū accolito q̇ mi
niſtrat ad baptiſmū bis vni collatum
vide ibidē.§.24. Item quomodo diſpē
ſat cum eo q̇ ſuſcepit oꝛdinem ab epiſ-
copo excōmunicato vel qui reſignauit
epiſcopatui. ibidem.§.30.ꝛ.31. Itē quo-
modo diſpenſat cum eo qui ſuſcepit oꝛ
dines extra tempoꝛa debita. ibideꝫ.§.
35. Item cum eo qui miniſtrat in oꝛdi-
ne quem non habet. ibidem.§.38. Iteꝫ
cum publice penitente. ibidem.§.49.
Item cum illegitimo. ibidē.§.52. Iteꝫ
in impedimētis matrimonij. viđ. Ma
trimonium.3. Impedimento.18.§.5.
Iteꝫ in ſolenniter penitente. vide infra.
Penitentia.§.5. Item quomodo diſpē
ſat cum oꝛdinatis a ſciſmaticis. vide i
Sciſma.§.4. Item quomodo in ſimo-
niaco in oꝛdine vel in beneficio. vide in
fra. Simonia.6.§.2.ꝛ.3. Item in alia
ſimonia. ibidem.§.5. Item in ſoꝛtileg̃.
vide. Soꝛs.§.4. Item quomodo diſpē
ſat cum pugnante in toꝛneamentis. vi-
de infra. Toꝛneamen tum.§. vltimo. I-
tem quomodo diſpenſat in voto ſancti
Jacobi ꝛ hier'lm. vide infra. Votuꝫ.4.
§.9. Item in voto caſtitatis. ibidē.§.9
¶ Utrum epiſcopus in caſibus in qui- 6
bus diſpenſare poteſt poſſit hoc facere
ſine capitulo? R̄. Archidia. in.c. is qui.
de filijs pꝛeſbyteroꝛum. libꝛo ſexto teñ
ꝙ non: ſed ego teneo cum gloſa in.c. cū
ex eo. de elec. lib.6. ꝙ ſic.
¶ Utrum abbas vel alius pꝛelatus re 7
ligioſoꝛum poſſit diſpenſare cum ſuis
ſubditis? R̄. ꝙ non: niſi in cꝰtum eis a
iure vel regula aut per pꝛiuilegium cō
ceditur: vt no. Inno. in.c.2. de eo q̇ fur.
oꝛd. ſuſce. ꝛ dñs Anto. in. d.c. at ſi cleri-
ci. ꝛ ibi dicit Pa. ꝙ eſt communis opi.
¶ Sed in quibus caſibus conceditur 8
abbati vt diſpenſare poſſit? R̄. ꝙ in de-
cem. Pꝛimo in nouitio vt pꝛomoueat̄
ad ſacros oꝛdines.77. di. monachus.
Secundo cum apoſtata monacho: vt
poſſit miniſtrare: ꝛ aſcendere ad illos
oꝛdines. ar.50. di.c. fina. niſi in apoſta
ſia ſit oꝛdinatus: vt de apoſtatis.c. fi.
quia ad papam tunc pertinet vt ibideꝫ
Tertio cum illegitimo monaſterium
intrante: vt pꝛomoueatur in.c. de fi. pꝛe
ſby. Quarto ꝙ non confiteantur ꝛ eu
chariſtiam ſumant ſemel in menſe. cle.
1. de ſta. mo. Quinto ꝙ monachus de-
tur in capellanum eccleſie parrochia-
lis: ſi epi ꝛ ꝑꝑl'i conſenſus accedat.58.
di.c.1.ꝛ.16.q.1. doctos. cuꝫ multis alijs
capl'is. Sexto ꝙ monachus habeat ꝑ-
pꝛiam cellam infra ſepta monaſterij ex
cā.18.q.2. nullus.20.q. vlti.c. fi. ad fi.
Septimo in ieiunijs: cibis: ꝛ eſu carni
um: ſilentio: ꝛ operibus manuum ad q̄
tenetur monachus: vt de cōſe. di.5. nō
mediocriter. ꝛ.c. carnē. ꝛ.c. nūq̄ de ſta.
mo.c. cū ad mōaſteriū. de eſu carniū vſ.

tenere ꝙ nõ põt: sed cõtra ipꝫ ẽ glo. In no. ⁊ Pa. in. d. c. cũ ad monasteriũ. immo dico plus ꝙ põt dispẽsare in oĩb⁹ regule exceptis tribus votis. ꝑ ar. a cõtrario. in. d. c. cuz in fi. Limitat Pa. ibidẽ: dũmodo sit dispẽsatio ñ dissipatio vtputa ꝓ necessitate ⁊ aliis de q̇b⁹. s̃. §. i. Octauo in irregularitate de q̃. s̃. Abbas. §. 14. Nono ĩ obseruãtiis regule remittẽdis. 20. q. vlti. c. fi. in glo. de cõse. di. 5. carnẽ. saltẽ in his q̃ nõ sũt d̃ substãtia. ar. de vi. ⁊ ho. cle. de⁹. Pro cuius declaratõe notãdũ ƀz Alex. ꝙ in regula beati Benedicti quedam sunt pure spiritualia: vt charitas: humilitas ⁊ cetere virtutes. Et in istis non potest Abbas disponere. Quedam sunt partim spiritualia: ⁊ partiz corporalia: vt cantare: psallere: orare: ⁊ huiusmodi: ⁊ de istis potest abbas disponere: nõ tñ ƀm libitũ volũtatis: sed ƀm ꝙ bonuz ⁊ equũ viderit expedire ƀz occurẽtia qd̃ ꝓprie ẽ dispẽsare. Quedã ṽo sũt: q̃ sunt ĩ obseruãtiis corporalib⁹: puta cõestio carniũ: fractio ieiũii: ⁊ hmõi: ⁊ tũc si talia a regula p̈cipiũtur ꝟ ꝓhibẽtur nõ p̃t abbas ea mutare: nisi ƀz ꝙ ɔuẽit charitati: vt dicit beat⁹ Bñdict⁹ ĩ regl̃a. i. ꝙ si nõ sit rõnabilis cã: alr̃ nõ. Rõ: q: lz abbas p̃sit subditis: regl̃a tñ p̃est abbati ⁊ subditis: ⁊ ĩõ ei⁹ obediẽtia p̃ponẽda. ⁊ cũ dr̃ ĩ regl̃a bti Bñdicti: ꝙ oĩa d̃ dispositõe Abbatis fiant itelligitur de illis de q̇b⁹ regula expꝛ̃sse nõ p̃cipit vel ꝓhibet. Si tñ abbas monacho multũ laborãti cognita necessitate ꝑsone: precipiat ꝙ carnes mãducet dꝫ sibi obedire: alr̃ si ex sola volũtate p̃cipiat: nullo mõ dꝫ sibi obedire vñ btũs Bñdict⁹ ĩ regl̃a. q̃diu militãt charitati ĩmobiliter fixa sũt p̈cepta regule ita. s. ꝙ mutari nõ p̃nt nec ab ipis p̃positis sine offẽsa. Quid ãt d̃beat facẽ talis mõachus cui p̃cipit aliq̃d qd̃ ẽ ɔ̃ regulã ⁊ dubitat de cã legitĩa vl̃ ĩicõ sciẽtia timet, vide. ĩ. Religiosus. §. 29. Et qd̃ h̃ dic̃ Alex. de abbate: sua ĩ quocũq; p̃lato cuiuscũq; r̃ligiõis si ei ꝑmittit ex regula dispẽsatio: sic sit ministris fratꝝ minorũ qui possunt dispẽsare in oĩbus exceptis trib⁹ votis ⁊ que sunt cõtra dei p̃cepta ƀz Dir. li. 2. ti. 19. ƀz ꝙ ɔuẽit charitati. Et hoc innuit beat⁹ Frãciscus cuz dicit. si q̃ fratrũ scirent ⁊ cognoscerẽt se nõ posse regulaꝫ spiritualiter obseruare ad suos ministros debeãt ⁊ possint recurrere. s. vt dispẽsetur si conueniat charitati: vt dictuz est. Et sic patet in quib⁹ ⁊ q̃n possunt p̃lati religiosoꝝ dispensare in regula. Quod bene nota.

¶ Utrũ potestas dispensandi sit late interpretanda? R. ƀm Pa. in. c. fi. d̃ symonia. ꝙ sic q̃n datur ptãs dispensandi nõ expressis ꝑsonis dispensandis tã̃ ꝙ̃ principis beneficiuz. Et sic sẽtit glo. in. d. c. fi. ⁊ sic intellige Bar. in. l. 3. ff. de verbo. obli. vbi dicit ꝙ si datur ptãs alicui legitimãdi filiuz adulteriũ. item incestuosuz poterit legitiare adulterinũ ⁊ incestuosuz simul: q: in materia larga sub simplici veniũt mixta: vt in. l. si ita. ff. de lib. ⁊ postu. Sec⁹ si exp̃meretur persone cuz q̇bus debꝫ fieri dispẽsatio. ar. in. c. si cui de prebẽ. li. 6. quia omis recessus a iure cõmuni ẽ odiosus: vt ẽ tex. in. c. fi. de filiis presby. li. 6. ⁊ in. c. ꝙ dilectio. de consan. ⁊ affi. Et sic. distingue canonistas tenẽtes cõtra Bar. ĩ. c. venerabilez qui fi. sint legiti. Adde etiã quod dico supra beneficiuz. §. 20. Aduerte tamẽ ꝙ licet dispẽsatio sit stricti iuris: vtputa: q: cõtra ius est ⁊ stricte iterpetranda quãdo scꝫ exprimũtur ꝑsone: vt in. d. c. ꝙ dilectio. ⁊ ĩ. c. i. ⁊. 2. de fi. presby. li. 6. nihilomin⁹ extẽditur ad necessaria cõsecutiua: seu ad depẽdentia ex eo super quo est dispẽsatuz quando alter nõ ipzimeret actũ validuz sup eo in quo dispẽsatur: vt supra Beneficiuz §. 23. Facit glo. ⁊ Pa. in. c. quia in tantuz. de preben. ⁊ glo. in. c. si quis ĩ clere. 7. q. i. qui dicunt ꝙ dispensat⁹ super pluralitate beneficioꝝ videtur dispensatus super residẽtia. vide qd̃ no. Ho. in. c. cuz in cunctis. de electione. gl. ĩ. c. nõ põt de preben. li. 6. ⁊ de hoc vide. s̃. Clericus. 7. §. i.

¶ Sed nunquid extenditur dispensatio in affinitate ad publice honestatis 10
iusticiam? R. Pa. in. c. nõ debet. de consan. ⁊ affini. ꝙ nõ nisi in narratiõe affinitatis vnũ cõprehendat aliud scd̃m glo. in arbore affinitatis. Secus est in dispensatione quãdo soluz gradus remotior est expressus. de quo vide Matrimoniũ. 3. Impedimento. 6. §. vlti.

11 ¶ Quid si impetretur dispensatio taci/ta veritate vel ex falsa causa. R. quod nulla est. vt in. c. 2. de fili. presby. li. 6. Et idem de quali gratia: vt no. in. c. ad audien/tiam. el. 2. de rescrip. et. d. c. no potest.
12 ¶ Utrum superior assumendo aliquem ad aliquod officium videtur dispensare ei de in impedimento quod habet ad illud. R. Inno. fin. c. preterea de testi. coge. et in c. veniens. de fili. presby. videtur sibi contradicere et glo. in. c. quicunque. 51. di. et in. c. qui in aliquo. 51. di. Sed ego sic distinguo: quod aut impedimentum est notorium superiori: et tunc si est princeps intelligitur dispen/satus. Si vero est inferior si potest dispen/sare et subest causa similiter est dispensa/tus: alias non. Facit pro hoc quod no. Jo. an. in. c. 2. de scis. Aut impedimentum est oc/cultum superiori tanquam iudici: et sic non in/telligitur dispensatus sed sibi imputet quod illud tacuit. facit. c. cum non ignores. de preben. et tenet Bar. in. l. 2. C. si seruus vel liber. ad decu. aspi.
13 ¶ Utrum potestas dispensandi sup irregula/ritate vel illegitimate concessa a papa alicui duret post mortem pape. R. fe de. consilio. 78. quod sic quia gratia semel facta per papam in personam aliquam non expirat per mortem pape: vt est casus de offi. dele. sup gratia. lib. 6.
14 ¶ Utrum per mortem illius cui concessa erat talis auctoritas expiret dispensatio iam facta si ille dispensatus vel non fuit tali gratia: puta: dispensatus fuit vt possit ordines accipere: vel in prelatum eligi: si accepit ordines nec fuit promotus ante mortem dispensantis an poterit ordinari vel promoueri. R. fe. vbi. s. quod sic. et quod si expirat: quia dispensatio canoni/ce semel facta ex superueniente facto non retractatur. casus est in. c. ex tua. de fi. presby. Facit quod no. de accu. c. de his. beneficia eius con/cessa intempestiue reuocari non debent: de co/mo. c. vnico. de reg. iur. dec. li. 6. in glo. c. cum ex eo. et ibidem in nouella Jo. an.

D Isputare de fide pu/blice vel oc/culte cuicunque laico prohibitum est: et si contra facit debet excommunicari. de he. c. quicunque §. Inhibemus quoque. li. 6. Et quod ista prohibitio sit in. c. sicut in vno corpore. eo. ti. in decre talibus. sed in. l. nemo. C. de sum tri. prohibe tur ne dum laici sed et clerici publice turbis coadunatis disputare de fide. S. autem Tho. se. se. q. 10. ar. 7. tenet fore illicitum de fide disputare quando quis disputat: aut quia dubitat de fide: et per disputationem experiri vult: quia talis infidelis est. Aut quia disputat coram simplicibus et titubantibus qui non sunt solicitati ab infide/libus sicut est in terris fidelium qui tan/to firmius credunt: quanto non audiunt motiua et argumenta infidelium. Sed disputare ad confundendum errores: etiam coram simplicibus qui sunt so/licitati ab hereticis: vel infidelibus ni/tentibus corrumpere ab eis fidem: si est sufficienter instructus et aptus ad con/fundendum errores non solum non est prohibitum: imo est necessarium dis/putare ne taciturnitas esset confirmatio erroris. pro quo facit. l. quoniam. C. de epi. et cle. et. 23. q. 6. vides. Similiter licet ad exercitium coram instructis et firmis in fide disputare. ad quod facit. c. in man/datis. 43. di. pro hac distinctione. Tho. probanda. vide de hoc. 96. di. nos in gl. et Inno. in. c. 2. de sum. tri.

D Iuinatio a persis fer/tur inuenta. c. 1. 26. q. 3. vnde diuini dicti sunt quasi deo pleni. diuinitate enim se esse plenos simulant: et astutia fraudulen/ta hominibus futura coniectant: vt ibidem.
¶ Quot modis fit diuinatio. R. vt patet 26. q. 4. §. 1. et. c. 1. et. q. 5. in. c. nec mirum. quod fit multis modis. vnde nuncupatur diuer/simode. vnde diuini dicuntur aliquando arioli: aliquando aruspices: aliquando augures aliquando nigromantici. et multis aliis nominibus secundum quod diuersimode quis vult scire futura que omitto: quia non est necesse: vide ibi si vis. Et de hoc vide infra. Sortes §. 3. 1
¶ Quomodo autem demones possunt scire futura quae non habent certam et infallibilem causam. R. sanctus Bo. vbi. s. et elicitur ex. c. sciendum est. 17. q. 4. quod ex quattuor. Primo ex ingenii acrimonia et quando considerant ad quid inclinatur affectio nostra. Secundo ex mixta experientia qua considerant in talibus accidere talia. Tertio ex dolosa cautela quando supponunt aliquid facere et predi/cunt. Quarto ex aliena doctrina. vt quando permittitur vt a bono angelo addiscant. 2

D Iuortium est viri ab vxo/re vel econuerso legitima separatio. legitima dico

vt non fiat sine lege vel ratione: qꝛ qđ deus ꝯiunxit homo nō seꝑet. 31. q. 1. §. et obijcitur. Et dꝛ diuortiū a diuersitate mentiū: vel qꝛ hij qui matrimoniū distrahunt in diuersas ptes eūt. l. 1. ff. de diuor. de quo dic. vt infra Matrimoniū. 4.

d **Diuturnitas** i malo auget peccatum. de ꝯsue. c. fi. dꝛ tāto grauiora sunt peccata quanto diutius infelicē aīam detinent alligatā cū suis concordantijs.

d **Doctor** dꝛ a docendo. vñ et noīe doctoꝝ veniūt mgri et econtrario ſꝫ Pa. i. c. 1. de loca. Vñ tex. in. l. quib᷒ ꝑcipua. ff. de ver. si. dicūt cuiuslibet discipline ꝑceptores mgros appellari a monēdo vel monstrādo: ⁊ hoc ſm ethymologiā vocabuli. Naꝫ doctores dicunt̄ a docendo: sicut mgri a magistrādo. Facit tex. in ꝓhemio ꝯpilatiōis decretaliū: vbi papa oēs mgros doctores appellat sꝫ noīa scholariū nō veniūt doctores nec magistri: nisi in larga significatione.

1 ¶ Utꝝ iꝑꝓtatio doctoꝝ necessitet. R. ſꝫ Pa. i. d. c. vr̄a ď coha. cle. ⁊ mu. ꝙ ñ: nisi iquātū iure ꝓbat̄: ł nō est valida: vt no. i. c. ď postu. ꝓla. ď q̄ vide. s. Opi. §. 1.

2 ¶ Utꝝ doc. vł mgr̄ possit reꝓbari. R. ꝙ sic. vt ē tex. i. l. 2. C. ď ꝓfes. ⁊ me. no. bar. i. l. sꝫ ⁊ reꝓbari. ff. ď excu. tu. in ꝑn. vbi tex. dicit ď medico ꝙ pōt reꝓbari: ⁊ est tex. ēt ď medico i. l. vt gradatiꝫ. §. ꝓ probari. ff. ď mu. ⁊ hono. sꝫ ñ sine cā. l. pōponius scribit. ff. de nego. ges.

3 ¶ Utꝝ doctore dānato itelligāt̄ ⁊ eius opa seu libri reprobati. R. ꝙ sic. vt pꝫ ꝑ c. fraternitatis tue. de here.

4 ¶ Utꝝ allegationes sint faciēde a doctorib᷒ i ꝯsilijs. R. Pa. i. c. vr̄a ď co. cle. ⁊ mu. ꝙ i ꝯsilio ďcisiuo ñ: sicut nec i sñia: vt dꝛ i. c. sic nob. i gl. ď sen. ⁊ re. iudi. sec᷒ i ꝯsilio postulato a pte. rō diuersitat̄: qꝛ i ꝑmo ē appbata fides ꝯsultorꝫ. i scđo nō: ⁊ iō ñ credit̄ ei nisi quaten᷒ probet.

5 ¶ Utꝝ doctor ꝓmot᷒ corrupt᷒ doctorib᷒ ďeat gaudē ꝑuilegio doctoꝝ. R. Archi. i. c. ď qbusdā locꝭ. 37. di. ꝙ ñ. allegat tex. i fiñ i. l. vnica. ff. at leꝭ. fac̄ tex. iūcta gl. i. l. 1. C. ď ano. ciui. li. 11. vbi dꝛ ꝙ stipēdia sūt tradēda ñ ꝑ titul̄ dignitatū vel numero scholariū: sꝫ ſm merita: ⁊ ideo glo. ibidē dic̄ ꝑferri debē ꝑitos scholares iꝑitis doctorib᷒. intelligit Pa. i. c. 2. clerici de iudi. ď antecessione nō de lectione. Ego credo ꝙ etiā in vtroq; debet preferri.

¶ Quis dꝫ ꝑcedē. R. Pa. i. d. c. clici. ꝙ theolog᷒ p᷒ ipm canonista: post canonistaꝫ legista: post medic᷒. vide ibi si vis. 6

d **Dolus** aliqñ bon᷒ ⁊ licit᷒ ⁊ accipit̄ ꝑ solertia. sic qñ q̄s aliq̄d simulat ne dānificet̄ a primo: vt in. l. 1. ff. ď dolo. in tex. ⁊ gl. exēplificat de capto a ianueñ. q̄ simulauit se ꝯctū qđ quidē lꝫ: vt. ff. ď neg. ges. l. at qui nā. §. cū me. ⁊. ff. ď leg. 2. l. cū pater. §. titio. ⁊. ff. si q̄s ob ca. te. l. qꝛ aūt. §. si ꝓfon᷒. ⁊ de hoc vide infra. Simulatio. Sꝫ cōiter dolus accipitur in malo. ⁊ sic diffinitur i. d. l. 1. a labeone. dolus malus est oīs caliditas fallacia. machiatio ad circūueniēdū. fallendū. ⁊ decipiēdū alteꝝ adhibita. fit tacēdo i malo caliditas: vt. ff. ď act. ēpt. ⁊ vē. l. 1. fit mētiēdo i verbis fallacia. ff. ď furtis. l. falsus. §. si q̄s. fit arte verboꝝ machinatio. ff. ď act. ēpt. ⁊ vē. l. iulian᷒ §. idē. Ad circūueniēdū. s. reddēdo singula singul̄. s. circūuētionē caliditati. fallentiā fallacie deceptionē machinatōi ponit̄ adhibita. s. ꝯ ius ⁊ bonos mores ꝑ differentiā doli boni. h i gl. ibidē. Et adde ſꝫ Ge. i. c. si ꝯpmissari᷒. §. si ꝯo. ď elec. li. 6. ꝙ q̄s dolose fac̄ qñ sciēt̄ rē sibi ꝓhibitā fac. differt āt dol᷒ a fraudē: qꝛ fraus ꝓꝑe ꝑ facta fit. sꝫ dol᷒ ꝑ verba et facta.

¶ Utrum ignorātia iuris excuset a dolo. et consequenter a pena. ad quaꝫ incurrendam requiritur dolus. R. Cy. in regl̄a. Ignorātia li. 6. ꝙ sic: quia licet iuris error sit lata culpa: non tamen ē dol᷒: vt. ff. de his qui no. ifa. l. 1. vbi est glo. singularis. facit. l. 1. ff. de ambigeꝭ. Facit qđ no. Bar. in. l. si quis in tātaꝫ. C. vñ vi vbi dic̄: ꝙ si minor credēs sibi licē rē ꝑ ꝑā sñ cuiuscūq; auctoritate occupat ñ icurrit penā. d. l. si q̄s. qꝛ ñ ē in ꝯo dolo. allegat. l. 1. C. si aduers᷒ ďlictū seq̄t̄. d. Anto. i. c. i. ď dolo. ⁊ ꝯtu. ⁊ allegat. l. si ex cā. §. si i ꝯmissū. ff. ď mino. ⁊ qđ no. i. l. 1. §. nūciatio. ff. ď noui. ope. nū. ꝑ h ꝙ excusat ignorātia a dolo. est tex. ⁊ ibi 1

tex.ꝛ ibi Bal.i.l.ſꝫ ꝛ fi.§.ſcire.ff.ð.pe. bere.vbi error iuris excuſat ab inuaſio ne ne qs dicatur ṗdo. Idem tꝫ Salice tus i.l.ſenatus .C.ð his q̇ ſibi aſcri.ali q̇d i teſtō i ſecunda colūna. eſt caſus ꝛ ibi Bar.i.l.i.lege.ff.ꝯ ſiccarijs.idez tꝫ Ange.i.l.ſi q̇s id.§.doli.ff.de iur.om. iudi.vbi allegat Butri. Fortius dixiſſe ꝙ ēt ignorātia iuris naturalꝭ excuſat a vero dolo: ꝛ ad.l.2.C.de i ius vocan.q̄ vꝭ ꝯ̄ria. Reſpōdet ꝙ vbi nō req̇rebatur verus dolus ſꝫ p̄ſumptus.ꝛ ita tenuit dict⁹ Bu.i.l.rꝭgula.ff.de iur.ꝛ fac.igno rā. Limitat h̄ Ange.i.l.2.ff. ꝙ q̇ſq꞉ iuſ vera: niſi ſit doctor vel aſſeſſor cui tur pe ē iur.ignorātia. Et idem Ange.i.d. l.ſenat⁹.dic̄ ꝙ creditꝭ alleganti ſe igno raſſe ius ad excludēdū dolum: ꝛ p ꝯſe qués a pena q̄ eſſet iponēda ꝑpter do lū.ꝛ dicit ibi eſſe caſum. Ex p̄dictis col lige ꝙ vbi ius vel ſtatutū req̇rit veruꝫ dolū: ꝙ ignorās quātūcūq꞉ ſit culpabi lis nō icurrit penā ip̄ius: ſꝫ aliomō ſit puniendus ſꝫ modū culpe.vbi ṽo ius vel ſtatutū req̇rit dolū p̄ſumptum :ſic ignorās craſſe ꝛ ſupine n̄ excuſatꝭ q꞉ eſt i dolo p̄ſumpto.hoc pꝫ i cenſuris eccle ſiaſticꝭ q̇ cum req̇rāt dolū p̄ſumptum taliter ignorās eis nō euitat: vt pꝫ i.c. vt aiarum ꝑiculꝭ.ð cōſti.li.6. Secus ſi eſſet i leui culpa ignorātie: qð bn̄ no. q꞉ facit ad multa.

2 ¶ Utꝝ iniuſta cauſa excuſet a dolo.R̄x. ꝙ ſic.ꝛ quēlibet.ita no. Bal.i. c. vtrū aiarum i prin.ſcd̄e colūne.de cōſti. li. 6.vbi dic̄ ꝙ ꝑturbans aliquē i poſſeſ ſiōe ex iniuſta cauſa putans ſibi licere: excuſatur a pena ſtatuti punienꝭ i cen tū: qð req̇rit dolū.ꝑ no.in.l.plagij cris C.ad.l.fauiā.de plagi.no.ēt Io.an.i ti. de arbitris i addit.ad ſpecu.ꝛ ꝙ excu ſat a pena legꝭ ēt iniuſta cā no.i.c.i.i fi.ð elec.li.6. Idē Io.An.ꝛ Bal.i aut. ge neraliter.C.de epi.ꝛ cle.ꝛ multis alijs ꝛ ſequitur do. Ludo.ð ro.colūna.28.i R̄rica de arbi. Eſt ꝑ hoc glo.i.l. vnica §.fi.in magna glo.ff.ſi quis ius dicēꝭ non obtempera. Eſt Bar.ꝛ Ange.in.l. i. in fi.ff.de abigeis. Innocen.in.c. de ſeruoꝝ.ꝛ ð ſeruis non or.

3 ¶ Utꝝ lata cl'pa equiparetur dolo.R̄x. ꝙ aut loquimur de actionibus deſcen dentibus ex delicto vel q̄ſi: ꝛ tunc quo ad penā corꝑalem dic vt in.§.fi. Quo vero ad penā pecuniariā: tunc ſi lex vel ſtatutū exp̄ſſe requirit dolū non eq̇pa ratꝭ: vt dicit Bar.i.l.i actionib⁹.ff.ð i li tem.iurā.ꝛ glo.i.§.ſuſpectus.inſti. de ſuſpectis.tuto.vn̄ dicit Bal i.l.ſi q̇s id qð in fi. colūne.ff.ð iur.om.iudi.ꝙ qn̄ delictū circūſcribitur ꝑ dolū nō ſufficit culpa.ſecus in his i q̄bus culpa venit punienda.allegat.d.l.ſenat⁹.ꝛ.d.l.pla gij cris accuſati o. Et vt no. Ange.i.d.l. ſi q̇s id.§.doli. ꝙ vbi ſit mētio ð dolo req̇ritur verus dolus.

Additio Si vero lex vel ſtatu tutum non requirit exp̄ſſe dolū: ſꝫ ſimplicꝭ loq̇tur: ſic lata culpa dolo requiritur.l.i.ff.ne vis fi at ei.ſilꝛ eq̇ꝑatur i actionibus dſcēdē tibus ex ꝯ̄ctu vel quaſi.d.l.qð nerua. Unū ēt notabis ꝙ ignorātia affectata q̄ ē qn̄ quis noluit vel diſſimulauit ſci re equipollet ſciētie.c. cos ð tempo. or di.li.6.et iō dolus non culpa.

¶ Utꝝ pena corꝑalis ſit iponēda ſine dolo.R̄x.ꝙ nūq̄ ſine doli iteruentu.gl. ꝛ Bar.i.l.i actionib⁹.ff.ð i litē.iuran.ꝛ d.§.ſuſpectis.ꝛ Bar.i.l.i.§.i.ff.ſi quis te.eſſe ius.li.fue.ꝛ Bal.i.l.opata.C. q̇ accuſare non poſſunt.ꝛ caſus ē i.d .l.i l.vbi dicit Bar.ꝙ i penis corꝑalibus: vel i infamiā irrogantib⁹ lata culpa n̄ equiparatꝭ dolo.ꝛ glo.i.l. i actionibus ff.ð i lite.iuran.approbata cōit.ꝛ Bar. i.l.qð nerua.ff.ð ꝑoſiti.ꝛ in.d.l.in lege. dicit ꝙ i cā ſanguis: ſtatus: vel fame lata culpa non equiꝑatur dolo: iō ver⁹ dolus requiritur i illis. Ange.tn̄ in.l. i actionib⁹.ff.ð in litē.iuran.tꝫ ꝯ̄ ꝛ dic̄ conſiliū paduanū ꝯſuluiſſe ꝯ̄ Bart.in hoc: ſꝫ iudicio meo ſi ꝯſideretur.l.pria C.ð noxa.verior ē opinio Bar.ꝛ iura q̇ Ange. adducit in contrarium cōtinēt caſum ſpālem. 4

¶ Utrum incurrat quis ſententiaꝫ ex communicationis a iure ꝑmulgatam ſine dolo.infra vide. Excommunicatio 7.caſu.vitio.§ .ſecundo. 5

¶ Utrum quis poſſit paciſci vt non te neatur ð dolo.R̄x.ꝙ non: vt ē tex.in.l.i. §.ſi conueniat.ff.ð ꝑoſiti.q꞉ hec conuē tio eſt contra bonā fidem: ꝛ bonos mo res: ꝛ iō nec ſequenda: dicit tex. ibidē. 6

¶ An quis poſſit tenere bona alicu⁹ 7

m

que ex statuto ad eum venerunt: pp ꝺ litum alieni⁹ si ipe dolose egit: vt ille delictum cōmitteret. ex. Pa. i. c. postulasti s. ꝺ ꝯces. pben. ꝙ nō: ꝛ bene facit lex. ibi i fine cū sua glo.
¶ Utruꝫ dolus ānullet ꝯctū spūalē puta votū ꝛ hmōi. ex. Pa. i. c. cū dilecti. ꝺ emp. ꝛ ven. ꝙ non. nec potest quis excipe de dolo qñ fuit idu. t⁹ ad bonū: qꝛ non est ꝓpe dolus: puta dolo induxi te ad religionē: tꝫ igressus. facit qꝺ legit ꝛ no. i. c. cū dilectus. qꝺ metus cā. ꝛ vide glo. no. i. l. diuo. ff. de ritu. nup. q̄ ħ tenet ēt i matrimonio.
9 ¶ Utrū dolus annullet ꝯctum tpalem puta venditionē ꝛ hmōi. ex. ꝙ aut dolus ꝑ ꝯhentes dat causam contractui: puta dolo duxi ad vēdendum qꝺ non eras venditurus: ꝛ sic i ꝯtractibus bonefidei non tenet ſm glo. Pa. i. c. cum dilecti. de emp. ꝛ ven. ꝛ glo. in. l. 2. C. ꝺ resci. ven. et glo. cum Bar. in. l. elegāt ff. de dolo. et p lacet: tꝫ Pe. teneat ꝯtū In ꝯctib⁹ aūt stricti iuris tꝫ ꝯctus. sꝫ agēs ex eo elidit ope exceptōis. ff. de verb. ob. l. si qs cum aliter ꝛ. C. de pac. l. cū postea. Si vero ꝑ alium a contrahentibus dat causam contractui ēt bonefidei: tꝫ ꝯctus: sꝫ agit ꝯ mediatoreꝫ de dolo. d. l. elegāter. §. 1. ff. ꝺ psenetis. l. 2. ꝛ. 3. tenet ēt ille ꝑ quo factus ē inq̄tum factus ē locupletior: vt. l. fi. ff. de eo ꝑ quem factū erit. in prin. ꝛ si plus. Aut dolus non dedit cām contractui: sꝫ incidit in cōtractum: puta eras venditurus. sꝫ dolo iduxi te ad min⁹ vēdēdum ꝛ hmōi: ꝛ sic tꝫ contractus: sꝫ i cōtractibus bonefidei aget ex eo contractu vt suppleat ꝓciuꝫ: vt. ff. de ac. emp. ꝛ ven. l. iulianus. §. si vēditor. Erit tñ in arbitrio emptoris vel supplere ꝓciū vel restituere rem: si deceptio sit vltra dimidiaꝫ iusti ꝓcij. c. cū causa. de emp. ꝛ venditione. ꝛ. l. 2. C. de resci. ven. ꝛ in cōscia et si deceptio sit minus dimidia. In contractibus stricti iuris aget ꝺ dolo. d. l. eleganter. §. non soluꝫ. i fi. Aut dolus nec dedit causam contractui nec icidit i contractum sꝫ re ipa euenit sine dolo et facto ptis: vtputa ambo ignorabant iustum ꝓcium: sic non ē peccatum nec restituere tenet nisi repetatur si a pncipio nō plus emisset: ēt si sciuisset: non plus valere: puta qꝛ non expēdiebat plus sibi emere. Si autem pl⁹ emisset a principio si sciuisset ꝛ est deceptō notabilis: tenetur restituere rem vel supplere ꝓcium. ar. d. l. si quis cum aliter. vbi eq̄patur deceptio que venit re ipa ꝛ ex ꝓposito. ꝛ. d. c. cuꝫ dilecti. secus i modico. Et ita itelligo. d. An. i. c qꝛ plerūqꝫ. ꝺ immu. ecclesiaruꝫ. Si ꝓo vterqꝫ rei valorem sciebat: tunc dic vt isra. Emptō. §. 7. Et secundum ꝓdicta itelliges. l. 2. C. ꝺ resci. ven. ꝛ. l. si cause. §. pomponius. ff. ꝺ mino. ꝛ. c. cum dilecti: et. c. cum causa de emp. et ven. vbi dicitur licere contrahentibus vsqꝫ ad dimidiam se decipere in contractibus bonefidei.

Domesticus qs dic vide i fra. Familiaris

Domicilium pōt aliquis habere in pluribus locis secundum Inno. in. c. ex parte. ꝺ fo. compe. si modo vtrobiqꝫ istructus sit. allegat l. assumptō. ff. ad muni. et. l. senatores ff. de sena. et loquitur hic de instructo de quo i. l. questitum. §. tꝫ et si fundus ff. de fun. instruc. et instru. lega. vbi ac capitur pro om nibus pertinentijs necessarijs ad vsum. Addit Inno. idem etiam si haberet maiorem partem suorum bonorum vel familiam: vel si nihil habet assidue tamen ibi conuersatur. C. vbi senato. l. 2. et. l. eius. §. si qs negocia. ff. ad munici. Sola tamen domus non constituit domicilium. ff. ad munici. l. libertus. §. sola. Ex quo infero ꝛ ex. d. l. assumptō: et. d. l. senatores: ꝙ domicilium habet vbi qs est oriundus. d. l. senatores. Et similiter vbi pater suus fuit oriundus. Item vbi voluntarie sibi elegit. s. deferendo maiorem partem suorum bonorum. et clericus vbi beneficium obtinet requirens residentiam. ꝑ hoc est tex. i. c. cum nullus clericum. ꝺ temp. or. l. 6. Item vbi fuit ordiatus: vt no. glo. i. l. bis. absens. §. apō labeonem. ff. ꝺ iudi. Item mulier rōne mtimonij. Itē rōne militie. Itē rōne possessionis. Itē rōne cursus tēporis. s. decennij: ꝛ multis alijs modis vt no. d. glo. sed. d. glo. loquitur quo ad forū

ad forū: nō quo ad domiciliuz. Itez ratione manumissionis.l.assūptio.ff.ad munici. Itez vbi cōsequit̄ quis dignitatez efficit̄ ciuis. vide.s̄.Ciuis. Quo vero ad cōfessionē τ sacramenta necessaria nō volūtaria si alis nō bз ibi dōicilii requirit̄ vt ibi habitet per maiorez ptē anni secūduz Inno.in.c.omnis de penitentia τ remis.τ ñ faciat i fraudez proprij sacerdotis. facit.c.quesisti 16.q.i.de decimis: ad apostolice.nisi se trāsferat cuz animo ibi remanēdi: q̄a statiз φ hospitiuz cōstituit in aliēa prochia cuz animo ibi remanēdi: statiз fit parrochianus illius de prochia.c.vlti. de decimis.ad apostolice. Quod ē contra epos qui dispēsant i votis cū scholaribus: vel cōferunt eis ordines non habētibus domicilium: q2 nō possunt q2 nō sūt necessaria sacramēta. Hoc tз Pa.in.c.nullus de parro.

d **Dominica** dies est instituta loco sabbati: q2 eo die inchoauit mūd⁹. ge.i. xp̄s surrexit a mortuis.de cōse.di. 3.sabbato. Itē spūs sāctus dat⁹ ē aplis τ tex.dicit.q̄cquid a deo ē cōstitutū insigne in huius dignitate diei ē gestuз. In hac die mūdus sūpsit exordiuз. In hac per resurrectionē τ mors iteritu: τ vita accepit initiū.75.di.qō die.in fi. Quomodo ē de precepto: τ qn̄ icipit: τ q̄d fiēdū: vid supra Dies. τ ifra. feria.

d **Dominium** est ius habendi; possidendi fruēdi τ vtendi ac disponēdi de aliqua re p libito voluntatis: vel scđm aliquez determiatū modū a quadā superioritate vel auctoritate diffinituз.

1 ¶ Dñiuз in τ sup hoies an sit bз legem naturalē? R̄z. Alex.i.3.pte sūme: φ ē loqui de natura an̄ peccatū: τ sic ei repugnat seruitus: τ est loqui de natura p⁹ peccatū: τ sic lex naturalis dictat necessariū dñium ad coerceñ.malū.vñ Au. in.li.de ciui.dei sicut deus hōi τ aīus corpori: ita ratio debet dominari τ imperare libidini.

2 ¶ Dñiuз reruз an sit bз legē nature? R̄z. Alex.vbi.s̄.φ lex nature circa cōiones τ ppzietatez dictat differēter. dictat aliquid: quia debituз. aliquid: quia bonū aliquid: quia equū, vt debituз dictat i statu necessitatis oīa sūt cōia. Et hoc modo cōmōicatio est i precepto ad sustentationez psonaruз: τ īde sumitur. Omnia que vultis vt faciant vobis homines τ vos eadez facite illis. Math. 7. Respectu ēt psonaruз q̄ ad multiplicationē prolis dictat φ sit vxor propa τ bm oē temp⁹ bm illud principiū. Qđ tibi nō vis fieri alteri ne feceris. Thobie.4. Et hoc modo appropriatio est i precepto: vt bonuз i statu nature institute dictabat oīa. In statu vero lapse dictat bonuз habere propriū: tū q2 res cōes negligunt̄: tuз q2 coio parit discordiā: dictat vt equū quedā eē coia: vt aer mar littora: τ quedā appropabilia: sicut sunt illa q̄ in nullius bonis sūt q̄ occupanti cōcedunt̄. Et sic itellige dominiū reruз esse de iure naturali: q2 naturali equitate iductuз ē: vt insti.d re. di.§.singuloruз.ff.de acqui.re.do.l.i. insti.de iur.na.§.quod vero.

¶ Quō acq̄rit̄ dominiū reз? R̄z. φ quadruplicit̄. Pⁱo aucte legis naturalis: vt φ ea que in nullius bonis sunt fint occupantis: vt insti.de re.di.§.singulorum. Secūdo auctoritate principis q̄ potest ex iusta causa reз alicuius ei auferre τ alteri dare. vt no. Inno. τ coiter doc.i.c.que i ecclesiarum.de consti. et legiste in.l.fi.C.si cōtra ius vel pu.vti. vtputa propter delictuз puniēduз τ huiusmōi. alias nō: vt ibidem dicitur. et nō soluз principis sed etiā per statuta inferiorum habentium auctoritatez a principe sic statuendi. vt su.d.c.que in ecclesiaruз notatur. Tertio per consensuз illius cuius est. τ istud fit per donationem per permutationez. per venditionez. per mutui dationem. τ hmōi. Quarto iure ciuili qđ statuit. vt vsucapionibus prescriptoib⁹. adeptōe. dpoztatiōe. cessiōe. additiōe. bonoꝝ possessione. τ hmōi. de quibus omnibus habes.ff.d acq.re.do.i glo.l.i. τ isti.d reз di.cū multis titulis sequētib⁹. τ de his que ad nos pertinēt dicā i capitulis suis. Aduerte tn̄ differentiā inter spūalia τ nō spūalia. q2 i spūalib⁹ ex solo titulo q̄ traditōe dñiuз trāsit i aliū. vt ē tex. i.c.si tibi absēti.li.6.tз Inno. τ cōmuniter approbatur i.c.inter cetera. de pbeū, sed i aliis reb⁹ i qb⁹ req̄rit̄ tradi- 4

tio ad trāslationē dñij: nec sufficit solꝰ
titulus nisi in re data ecclesie. d quo in
fra. Inmunitas. §. 31. Nec sola traditio
trāsfert dñium: nisi aliq̄ iusta cā vera vl
putatiue ꝓa p̄cesserit. l. nūq̄ nuda tra-
ditio. cū ibi notatis. ff. de acqui. re. do.

D

Dominus

alicuiꝰ regni ducatꝰ comita
tis vel ciuitatis aut terre q̄s
dicatur legitimꝰ? R̄: q̄ dñiuz iuste ⁊ le-
gitime acquirit̄ aut iusto bello puta pu
gnando contra infideles vel contra ali
quem rebellem auc̄te superioris vl p̄n
cipis: vt. s. Bellum p3. aut per legitimam
successionem: aut per consensum seu e-
lectionem ppl̄i hñtis libertatem sibi e-
ligendi dñm. aut per institutionē prin-
cipis seu superioris hñtis iurisdictionē
in tali ciuitate aut castro. aut ꝑ legiti-
mam prescriptionē cum bona fide fa-
ctam. vel emptōnē: donationē: aut alio
iusto titulo: de quibꝰ i suis capl̄is. Qui
vero alia via intrat fur est ⁊ latro: ⁊ resi-
gnare tenet̄ si pōt sine notabili ꝑiculo
aiaꝝ corpuz aut rerū: tenet̄ ēt ad resti-
tutionē redditū quos hūit ab illis loq̄
sic vsurpatis: ⁊ vt hoicida ē iudicādꝰ q̄
tuz ad eos quos fecit ꝑ se vel officiales
suos occidere vl mutilare: l3 illi digni
fuerint ꝓpter maleficia ꝑpetrata. 23. q
7. si nō l3. nec pōt absolui. nisi disponat
se ad satisfaciēdū: ⁊ dimittēdū: si titulū
iustificatū habere nō pōt. ar. de pe. di. 3
falsas. Intellige qñ hoc est clarū q̄ h3
iniustū titulū vel nullū: secꝰ in dubio: vl
cum dimittere nō posset sine ꝑiculo ai-
marū: corpoꝝ aut rerū: puta q2 populꝰ
se poneret in seditiōe: ⁊ hmōi: sic nō te-
net̄ resignare nisi volūtate solū qñ scir3
pro certo: vl talia ñ iminerēt. c. si res. 14
q. 6. Idē dic de officialibꝰ quos tales ty
rāni ponūt in officijs q̄ nec salariū pos
sunt recipere nisi ēt tale officiū qd̄ esset
necessarium reipublice vel vtile: q2 tūc
non peccarent recipiendo: nec salariuz
restituere tenent̄. de quo in. c. in litteris
de re. spo. ⁊ in. c. nihil. de elec. per. doc.
1 ¶ S3 nūqd ciuitas p̄t sibi eliger̄ dñm
R̄. s3 Ho. i. c. nouit. d iudi. q̄ nulla ciui-
tas pōt se dare alicui dño. nec p̄t titulū
dñij iustificare q2 hoc esset in p̄iudici-
uz iperatoris q̄ ad illas q̄ ei subijciunt̄
vl pape quo ad sibi subiectas. Qd̄ ꝓuz
est nisi ex p̄uilegio vel ꝯsuetudie habe-
rēt ius eligēdi: q2 ꝯsuetudo dat iurisdi
tōe3 d arbi. c. dilecti. C. d emāci. l. i. ⁊ vl.

Additio

Similiter nec dñs p̄t
ꝯponere sup iura supe
rioritatis in preiudicium suorum sub-
ditorum ipsis non consentientibus: vt
not. Pa. in. c. si. de maio. ⁊ obedi.
¶ Utrum dñis habētibus manifeste i- 2
iustum vel nullū titulū teneātur subdi
ti obedire? R̄. q̄ non. Dicit. tñ Tho. in
sum. q̄ ad vitandum scandalū suum et
aliorum bonū est obedire: ⁊ revereri in
eis que non sunt contra deum. ii. q. 3.
Julianus. sed habentibus iustū dñiuz
quantumcūq3 mali sint: tenent̄ eis sub-
diti obedire in licitis ⁊ que eis precipe
re possūt. i. Pe. 2. Obedite dñis vestris
non tantum bonis ⁊c. ⁊ ad Ro. 13. qui
potestati resistit ⁊c.
¶ Utrum dominus possit ponere exa- 3
ctiones suis subditis. vide ifra. Tallia.
¶ Utꝝ dñs teneat̄ ex facto familie? R̄. 4
vt colligo ex. d. Anto. ⁊ Jo. de ligna. ac
Pa. i. c. l3. de resti. spo. ⁊ Bar. in. l. ne q̄d
ff. de incē. rui. ⁊ nau. q̄ sic qñ familia e
ius deliquit in officio seu ministerio in
quo ipse dñs est prepositus: ⁊ ipse vtit̄
opere talis familie q2 sibi imputat̄ qui
talē eligit: q2 honestā debebat ponere.
l. i. §. familie. ff. de publi. Ciuiliter tñ
tenetur non criminaliter: vt in. d. l. ne
q̄d. Ex quo patet q̄ ptās seu rector tene
tur ex maleficio suorum officialiu3. l. si
post. C. de assesso. Ide3 dic d capitaneo
q̄ tenet̄ ex delicto suoꝝ armigeroꝝ nau
ta: hospite: ⁊ similibus. Addūt tñ supra
dicti doc. q̄ si officiū erat publicū: vt po
testatis ⁊ hmōi sufficit exhibere male-
factorē: vt in. d. §. familie. secꝰ si officiū
nō erat publicū: vt nauta: ⁊ caupones ⁊
hmōi. l. vnica. ff. d fur. aduer. nau. Si
vero familia nō deliq̄t in officio dñi nō
tenet̄ dñs q̄ ad foꝝ iudiciale: s3 quo ad
ꝯsciētiā sic si ē in culpa nō corrigēdo eā
nā tenet̄ verbo ⁊ exēplo eā corrigere. et
si aliq̄s eoꝝ est icorrigibilis tenet̄ eū ex
pellere nisi qñ p̄sumeret q̄ efficeret̄ pe
ior. nā tūc faciat qd̄ p̄t ⁊ excusat̄: al's ñ.
q2 talibus dicit̄. Error cui non resistit̄
approbat̄. 83. di. error. cum similibus.
¶ Quō āt famlo ifirmāti debeat̄ mer- 5
ces. vid. Famlia. §. 2. Qñ tenet̄ d riparis
q̄ fit. in.

q̄ sit in ei⁹ dominio vide pedagiũ.§.8.

b **Donatio** dr̃ a dono: quasi dono datõ.ff. de dona.cã mortis.l.senat⁹.§.i.

1 ¶ Donatio ꝓprie est qua aliq̇s dat ea mēte vt statiʒ velit accipiētis fieri: nec vllo cãu ad se reuerti: ⁊ ꝑpt̃ nullã aliaʒ causaʒ facit ꝙ vt liberalitatē ⁊ munificentiaʒ exerceat.ff.de dona.l.i.in ꝑn.et hec dõatio ꝓprie dr̃ ibi.⁊ ēt dr̃ simplex vt.C.de dona.ante nup.l.fi.§.i.⁊ absoluta: vt.d.l.senat⁹.§.i.⁊ inter viuos: vt insti.de dona.§.alie.nec obstat illi verbo vllo cãu ad se reuerti.C.de reuocã. dona.l.fi.q: illa reuocatio fit potestate legis nõ contrahentium.

2 ¶ Quot sũt spẽs donatiõis? R̃.ꝙ q̄uis glo.in.l.i.in ꝑn.ff.de dona.dicat tot q̇t sunt diuersitates voluntatũ.tñ gl.in.l.res vxoris.C.de dona.iter vi.⁊ vxo.tm̃ tres explanat.Prĩa dr̃ donatio iter viuos q̄ simpliciter vocat̃ donatio. Scd̃a dr̃ cã mortis Tertia dr̃ inter virum et vxoreʒ.de ꝑma hic dicaʒ de secũda i.c.se.⁊ de tertia.i.c.3.se.Adde ⁊ aliã q̄ dr̃ ꝑꝑ nuptias de qua in.c.4.se.

3 ¶ Donatio q̄ dr̃ iter viuos q̄druplex ē Alia simplex ⁊ absoluta.q̄ simpl̃r q̇s donat: de q̄ in.d.l.i.in ꝑn.Scd̃a est conditionalis de qua i.d.l.i.§.2.que ē qñ quis donat sub cõditiõe: vt si fecerit vel si venerit ⁊ hmõi.Tertia ē modalis: vt C.de dona.sub mõ.l.i.⁊.2.⁊ ē qñ donat vt tale quid fiat.⁊ de hoc vide.s̃.Conditio.Quarta ē remuneratiua bñficioruʒ.de qua i.l.aquilius regulus.ff.de dona.vbi dr̃ nõ esse merã donationē: sʒ officiũ magistri remuneratũ q̄dã mercede: ⁊ propterea ista nõ reuocatur causa ingratitudinis.

4 ¶ Quis nõ pot donare cõsequenter.et cui põt donari? R̃.ꝙ.23.sũt q̇ donare ñ pñt.h̃ nõ loquor de donatõe que dicit̃ remuneratiua sed tantũ de simplici: vl̃ conditionali seu modali.

5 ¶ Prim⁹ q̇ nõ ē cõpos sue mentis: sicut furiosus: amēs: ⁊ hmõi.15.q.i.merito.cle.si furiosus.de homi.⁊.l.Julianus.ff.de cura.fu.nec curo an sit ei datus curator: q: in ꝯsciẽtia: ex quo nõ ē sane mẽtis non tenet.facit.l.modestinus.in fi.ff.de do.

6 ¶ Scd̃s ꝓdigus: vt i.l.i.ff.de cura.furio.⁊ hoc ē verũ postq̄ꝑ curator ē ei datus vel iterdicta ē ei alienatio: vt.l.is cui.ff.de ver.obli.ēt si vere nõ esset ꝓdigus.sec⁹ i tutore dato pupillo qui ē adultus: ⁊ i curatore: quia ista pēdent a natura: sed eē ꝓdigũ a declaratiõe iudicis ƀʒ Bar.ibi.Nec sufficit p̄conizatio ꝙ nullus cõtrahat cũ tali: q: reqrit̃ interdictio q̄ dʒ fieri ipsi ꝓdigo vel saltē datõ curatori ƀʒ Bar.i.d.l.is cui.

Additio Uel saltē snĩa declaratoria ꝙ sit ꝓdigus ƀʒ Ang.are.isti.quibus nõ est permi.fa.te.§.item prodigus.

¶ Tertius minor.25.ãnis: nisi ratum habeat post cõpletũ.25.vt.C.si maior fa.ra.habuerit.l.vlti.vel nisi cũ auctoritate tutoris vel curatoris: vt.l.pupillus.ff.de acqui.re.do.

¶ Quart⁹ filiusfamilias: vt.l.filiusfa.ff.de dona.Fallit si ē filius i dignitate ƀm Jnn.in.c.grandi.de suplē.ne.ꝑla.li.6.allegat.d.l.fili⁹.vel sit filius senatoris vel alteri⁹ dignitatis: q: potest si pater dedit ei liberã administrationeʒ peculij.nisi specialiter pater denegauerit.Jteʒ si filiusfamil.habet liberaʒ peculij administrationē ⁊ iusta ratiõe mot⁹ donet vt matri ⁊ similib⁹ cõiunct̃ ꝑsonis põt: al̃s nõ.Jteʒ si hʒ peculium castrense vel quasi potest: vt in.d.l.filiusfamil.in tex.⁊ in glo.Jtem in casib⁹ de quibus in.§.se.

¶ Quintus seruus religiosus vel mõachꝰ ⁊ similes q̇ nihil habẽt propriũ.12.q.i.nõ dicatis.nisi de licẽtia superioris vt ibidē.Fallit in religiosis ⁊ mõachis si habẽt legitimã administrationē: et ex cã legitima donet: sed sine ratiõe iusta nõ possunt.d.l.filiusfami.in ꝑn.et 12.q.i.quia tua.Intellige de mobilib⁹ ⁊ que fuãdo seruari nõ pñt: vi.s̃.Alienatio.Jteʒ si de licentia prelati stat in scholis cuʒ consilio maioris partis cõuentus: vel in ꝑegrinationeʒ vadit: q: potest donare que alij scholares ⁊ peregrini honesti rationabiliter facē solent: vt tʒ gl.in.d.c.nõ dicatis.allegat l.vl.C.ad mace.l.si longius.ff.de iudi.Et ēt donare possunt cã elemosyne ƀm quod dicaʒ.Elemosyna.§.6.

¶ Sext⁹ abbas ⁊ q̇libet alius ꝑlatus religiosus q̇ nihil dare potest nisi sic ds

etum est de filijsfamil. qui habet admi
nistrationem.54.di.abbati.nisi per sta
tuta: aut consuetudinem aliud caueat.
ar.l.prohibere autem.§. non tm̄ autem
ff.qd vi aut clam.de his que fiūt a pla
11 ¶ Septimo vxori si ... tis.c.ea noscit.
non habet vltra dotem nisi elemosynā
sm q dico infra. Elemosyna.§.7.
12 ¶ Octauus qui commisit crimen le
se maiestatis.C.ad.l.iul.ma l.vltima.
13 ¶ Nonus: hereticus: q2 ipso iure bona
eius sunt confiscata: vt de hereticis.c.
cum secundum leges.lib.6.
14 ¶ Decimus qui contrahit incestas.s.in
ter ascendentes τ descendentes: aut ne
farias.s.inter collaterales: vel inutiles
alias prohibitas nuptias: quia ipso iu
re bonorum suorum dominium perdit
vt.d.l.cum sm leges: τ in autē.de ince.
τ ne.nup.in prin. τ ibi dicit procedere i
quocūq3 matrimonio illicito: dummo
do fuerit sciens factum puta cōsangui
neam τ ius.s.qd prohibet: als non .s.si
scit ius sed non factum: aut factum sed
non ius: q2 error iuris excusat a dolo.
15 ¶ Undecimus qui in aliqua re cadit i
commissum: puta in agro vectigali: ip
so vectigali nō soluto: vel qn̄ quis occul
tat merces; quarū vectigal est soluēdū
q2 ipso iure perdit dn̄ium illius rei hmōi
vt no.in.l.cōmissa .ff. de publi. vbi dr.
Nam qd commissum est statim desinit
esse eius qui crimē cōmit dn̄iumq3 vecti
galis acquirit fisco.s.vel sm ordinē ci
uitatis.sm gl.ibidem. In isto tn̄ casu τ
tribus imediatis precedentibus licite a
donatario retinet qd est ei donatū ante
sententiam declaratoriam que requiri
tur anteq̄ eis possint auferri: vt.j.pēa.
16 ¶ Duodecimus qui commisit ... §.3.
aliud capitale crimē a pdictis pp quod
bona eius sunt publicāda post cōdenna
tionē non pōt donare: sed ante sic: vt.ff
de dona.l.post cōtum.sm.di.ē. Aliena
17 ¶ Tertiusdecimus. Miles ... tio.§.25.
qui meretrici vel cōcubine donare nō pt
l.2.§.de do.inter vir.τ vxo.τ per glo.et
doc.in.l.miles ita heredē.§.mulier.ff.
de testa.mili. Idez dic de clerico docto
re τ aduocato qui dicunt milites p no.
in.l.miles.ff.de sen.τ re.iu. Sz Cy.i.d
l.2. intelligit de milite armate militie
non de militibus qui militant luxui,et
appellantur milites dignitatis τ gau
dentes non milites opere.
¶ Quartusdecimus. vir vxori τ econ 18
trario constante matrimonio, de quo
¶ Quintusde ... dic: vt infra Donatio.3 19
cimus.pr qui filio filieue, non potest
donare aliquid quia pater τ filius cen
setur vna persona: vt.C.d impu.τ alijs
sub.l.vltima. Fallit secundum glo.in.l
pater.C.de inoffi.dona.in quattuor ca
sibus. Primus est cā dotis τ donatio
nis propter nuptias.l.pomponius fila
delphus.ff.fami.her. Secundus est e
unti ad castra: nam ei potest res mobi
les donare .l.4.C.famili.her. Tertius
est propter aliquod diurnuz: vt puta p
alimentis. Quartus est vsufructus quez
habet in aduenticijs: quez pr potest do
nare Addo quintum quando vz filius
est emancipatus.ar.de re.iu.in inte.c.cō
stitutus. Addo sextum qn̄ donat propt
benemerita sm Bar.in.l.i.C.de colla.
¶ Sextusdecimus, quibz donare prohi 22
betur vltra quingentos solidos: vt.C.
de dona.l.pe.in fi. Quod ē xpū sine insi
nuatione precedenti. Excipiuntur.7.ca
sus. Primus in magistro militum qui
res mobiles tam suas q̄ ex spolijs ho
stiuz hitas donare potest militibus. Se
cundus casus qn̄ quis donat pro repa
ratione domus rupte ex ruina vel incē
dio. Tertius in redemptione captiuoz
hi sunt.in.d.l.pe.in.gl.ibidē Addunt:
Quartus in donatione iperiali. Quintus
in donatione ppter nuptias vsq3 ad q̄n
titatē dotis. Sextus in donatione cau
sa mortis. Addo ego septimū in donatio
ne in piā cām: vt in.l.sancimus .C.de do
na. Et lz gl.ibidem in.d.l.sancimus velit
q in piā cām non valeat sine isinuatō
ne nisi vsq3 ad octigētos solidos: tn̄ tu
tene q valet: sicut tz Bar.i.l.illud.C.de
sa.san.ec. per idētitatem rōis, d.l.pe.
Cum insinuatiōe aūt valz vsq3 ad q̄tcū
q3 summā facta indistincte ab his qui
donare possunt: vt in.d.l.pe.
¶ Quid si facta donatio duobus de maio 21
ri summa q̄ qngētoz solidoz sn̄ isinua
tōne? R. q nō valz.ter.ē in āt.itē a pus
¶ Quid ... tis pōita sup.in.d.l.sancimus. 22
si donatō sit facta i singulos ānos eius
dem q̄titat, q̄ singulariter non excedit
summā: sz simul oēs sic? R. q nō vz hz
Do.q3

do.q: est donatio vna.l.senatus.§.si na.ff.de do.cā mo:.

23 ¶ Sz q̇d si fiat diuisim p ptes dōatio nes vltra pfatā sūmā.Re.Alb.i.l.illō. C.d sa.san.ec.ꝙ nō vz:q: ad h vt cesset necessitas insinuatōis reqrit distantia in tpe:vt.d.aut.a puatis.§.si qs. fuit em vn⁹ īpetus quē lex p insinuatōz vo luit refrenare.C. de inof.do.l.pf. Alit pualerēt vba rei d.l.2.in fi.C.cōia de le.vbi dr.Nos ei nō vbis: sz ipsis reb⁹ legē īponimus.ff.de castren.pecul.l.si forte.Nā vnus īpetus facit plura esse vnū.ff.ad.l.acqui.l.illud.§.fi.extra de o:.cog.c.cum dilectus.

24 ¶ Sed nūquid reuocabit tota dōatio si excedat sūmā sz sine insinuatōe.Re. ꝙ nō:sed solū excessus a dictis:500.sol dis:vt in.l.sancim⁹.C.de donati.qd li mita verū nisi fuisset iuramēto firma ta:q: tūc in nullo reuocat sm Jo.an.i addi.ad spe.de si.instr.z q̇d valeat sol dus.vide.j.Ludus.§.2.in fin.

25 ¶ Sz q̇d ē insinuatio.Re.Alb.i.d.l.il lud.ꝙ ɔsuetudo vt admittē ꝙ insinua tio ē p supiorē auctātis pstatio.qd vt innuere gl.in autē.vt nō fiāt pigno:a. §.illud.vñ ad cautelā solent h vba po ni ꝙ corā eo dōatio insinuata sit: z ita cōiter fit: lz ppe insinuatio sit pexstis donatōis i auctēticā scripturā redacte apd cōpetētē iudicē fcā publicatio:et ei⁹ auctātate i pupblica gesta seu acta fa cta reductio : vt colligit.l. in hac.C.de dona.iūcto.§.illud.in aut. vt fratrū fi lij.z i.§.nō hñte.d defen.ciui.z in.§.et hoc puenit vt nulli iudiciuz:vt sic inter tps donatōis z insinuatōis posset de liberare an expediat:vt in aut. d app. intra que tpa.circa p:in.

26 ¶ An insinuatio possit fieri die feria to.Re.Alb.in.d.l.illd ꝙ sic: q: non exi git cāe cognitionē.Ergo quolz die pōt fieri .ff. qs ordo in bo.pos.ser.l.2. et ēt q: est actus voluntarie iurisditōis.C.d ferijs.l.actus.

27 ¶ Cui iudici dz fieri.Re.Alb.i.d.l. illd. ꝙ indici loci.l.data.in fi.C.de donat.

28 ¶ Decimusseptimus. donare non pñt qui dñium in re quā donare volūt nō hñt:sicut sunt rapto:es:fures z hmōi: q: nemo plus iuris in aliū trāsferre pt ꝙ ipse hz.l.nemo.ff.d re.iu.fa.l.tradi tio.in p:in.ff.de acq̄.re.do. vide aliqs exceptōes i.d.l.traditō.sz nihil ad nos.

¶ Decimusoctauus.plati z alie perso ne ecclesiastice que nō pñt res ecclesia sticas mobiles vel immobiles pciosas alienare sine certa solēnitate.d qua.s. Alienatio.Res autem mobiles p:obi bentur in vsus inhonestos alienare.vi de.s.Clericus.3.§.4. 29

¶ Nūo eps pōt donare p construēdo monasterio.vide in.c. apostice sedis . de dona.quia parum ad simplicem con fessorem pertinet. 30

¶ Decimusnonus: illi q̇ sūt nō soluēdo creditoribus.vide.s. Alienatio.§.26. 31

¶ Uigesimus. illi q̇ pp cām illicitā do nāt:puta femie p meretricio. Sed ad uerte ꝙ meretrici publice siue ɔcubine valet p:omissio siue donatio sm Bar. Bal.z An.post Cy.in.l. affectōis.ff. d do.z in.l.2.C.de ɔdi.ob tur.cām.lz gl. i.d.l. affectōis.velit ꝙ vz nō q̇ ad actō nem:sed q̇ ad exceptōz. sed rep:obat a pdictis: sz p meretricio fctō cū nupta: vidua vel vgine: qd d iure ciuili punit nō vz pmissio: sz dōatiōe fctā potio: ē ɔditio possidentis:nisi sit miles: vt di ctū est.s.Uerumtñ fiscus possz aufer re a muliere: vt no.Cy.i.l.2..ff.d ɔdi. ob tur.cām.z in tex.l.iuli⁹.in fi.ff.d iu re fis.z ista ē vba opi.lz alij idistincte ve lint ꝙ nō valeat: z male. z idē dic d do natōe fctā p quocūqz qd lege punit.et sic intellige.d.l.affectōis. 32

¶ Uigesimusp:imus.illi q̇ iudici seu p sidi:aut alijs officialibus qbus est cō stitutum salariū suū aliqd donāt: siue ante siue post dpositū offm p aliquo bñficio tpe admistratiōis pstito. nam tā donās ꝙ cui dat ɔuictus qdrupli pe na plectit:vt in.l.fin.C. ad.l.iul.repe. Intelligit gl.verum qñ occulte datur: secus si palā pp ter.l.i.ff.d polli.q̇ ē ɔ. fa.p ea tex.in.l.barbarius.ff.d of.pse. Judices autem delegati ecclesiastici ni bil possunt recipere:nec eis donari: ni si solum esculentuz z poculentum : qd in paucis diebus possit consumi: z me ra liberalitate donatum. Jdem dic de ɔseruato:e: vt in.c.fi.de of.dele.lib.6. Jdem dic de iudice seculari . de qbus vide Judex.§.8. 33

¶ Uigesimussecūd⁹. illi q̇ visitato:ib⁹ i

uis aliquā pecuniā: ſeu eoꝝ famulis:
vel q̄cunq̄ aliud mun⁹ donare volūt.
de quo vide.ſ.Uiſitationē.§.5.
35 ❡ Uigeſimuſtertius. illi qb⁹ p ſtatuta
mūicipalia ē ꝓhibitū niſi cū certo mō
dōare: ꝛ ſi dōatōꝫ ꝓ aīa poſſint ꝓhibē.
vide Immunitas.§.46.ꝛ.47.
36 ❡ Utruꝫ donatio poſſit fieri abſēti.ꝶ.
ꝙ ſic:ſiue mittas q̄ ferat ſiue iubeas ꝙ
ipſe penes ſe qđ bꝫđ tuo teneat: ſꝫ ignorā
ti nō p̄t:vt in.l.abſenti.ff.de do.fallit
qn̄ donās mittit p ſuū donatariꝫ:ꝛ ea
mēte vt ſtatim fiat ſua.d.l.abſenti.
37 ❡ Utrū donatoꝛ teneat de euictōe do
natario.ꝶ.gl.in.l.Ariſto.ff.de donat.
ſm Azo.ꝙ ſic:hodie cū aſſimilet vēdi
tioni.inſti.de do.§.alie.Sꝫ ipſa gl.di
ſtinguit.ꝙ aut fuit de ea ꝓmiſſum: et
ſic tenet.C.de euict.l.2.Nā p q̄libet cō
ꝓmitti pōt de euictōe.ff.de edil.edi.
l.ſciendū.Aut nō fuit ꝓmiſſum: ꝛ tūc
aut cepit donatio a donatōne ſiue tra
ditōe:ꝛ nō tenet de euictiōe: ſꝫ de dolo
ſi interceſſit.Aut cepit a pactione vl' ꝓ
miſſione:ꝛ tūc agi pōt:vt in.d.l.ariſto.
ꝛ.C.de iur.do.l.i.ff.de ver.ob.l.vbi au
tem.§.fina.
38 ❡ Utrū donatū ab eo q̄ nō p̄t donare
ſit reſtituendū de neceſſitate a donata
rio.ꝶ.ꝙ ſic ſcđm ꝙ ptꝫ p ſupꝛadicta:ꝛ
ſm ſupꝛadictas diſtinctōes.
39 ❡ Utrū donatū ambaſſiatoꝛibus req̄
rat eis vel dn̄o.ꝶ.ſm Bar.in.l.ſi ꝓo.
§.Itē q̄cquid.ff.ſol.ma.ꝛ p Cy.in.l.fi.
§.ſed cū in ſecundā.C.de fur.ꝛ p Guil.
in.l.qui ꝓpꝛio.§.ꝓcuratoꝛ.ff.de ꝓcur.
ꝛ gl.vtrobiq̄.ꝙ acq̄rit ambaſſiatoꝛi ſi
donat tanq̄ ꝑſone.fa.l.ſociū q.§.i.ff.p
ſocio.vbi donatū ſocio occaſiōe ſocieta
tis cedit donatario nō ſocietati:ex quo
donatū eſt ꝑſone nō ſocietati.ſec⁹ ſi do
nat rōe offi cij:qꝛ acquirit dn̄o.ff.de ca
ſtren.pe.l.ſi foꝛte:ꝛ.l.miles.la.2.Pa.ī
c.poſtulaſtis.de cōceſ.p̄ben.dicit ꝙ in
dubio debem⁹ attēdere qualitatē doni:
ꝛ ſi tal' ſit res ꝙ poti⁹ credit dōata dn̄o
q̄ ambaſſiatoꝛi:vtputa leo:ꝛ hmōi:tūc
acquirat dn̄o:aľs nō.Uel pōt dici ꝙ ſi
ꝑſona ambaſſiatoꝛis an̄ erat nota: tūc
videat intuitu ꝑſone. Si vero ſolū eſt
nota ꝓpter offīm ſic intuitu officij da
tum videatur.l.ſi foꝛte.l.miles.la.2.ꝛ
l.dotē.§.hereditateꝫ.ff.de caſtren.pec.

❡ Utrū cū donatur vel legat iſto mō: 40
do vel lego taleꝫ terrā q̄ eſt infra tales
ꝯfines: q̄ eſt.20.iugerū:q̄ tn̄ ē.30.vl' le
go vxoꝛi mee talia iocalia q̄ ſunt pꝛecij
centū ducatoꝝ:ꝛ tn̄ ſunt ducentoꝝ:do
natarius poterit ne bona ꝯſcientia te
nere.ꝶ.Bal.in Rubꝛi.de empti.ꝛ vē.
dicit ꝙ Ioā.an.in addi.ad Spe.ti.de
emp.ꝛ ven.refert ꝛ ſequit dn̄m ſuū q̄
fuit Odoardus ꝯſilio.2ꝛ2.ꝙ pōt totū
retinere p.l.ſi fundū ſub conditōe.§.ſi
libertus.in fi.ff.de le.i.l.cū pater q̄ fi
lio.ff.de le.2.Sꝫ ipſe Bal.dicit multū
differre an q̄s expꝛimat cōceptū ſuū in
cipiendo a numero vel mēſura:vtputa
do tibi q̄ttuoꝛ modia terre in tali cōfi
nio:ꝛ tunc nō veniat plus:vt.l.ſi quis
teſtō.in p̄n.ff.de le.i.An expꝛimat per
noia deſignantia certā ꝑtē vl' coꝛpus
determinatū lꝫ poſtea mēſuret: qꝛ tūc
mēſura ē loco demōſtratōnis: q̄ falſa
nec vitiat nec minuit id cui adijcit.l.de
mōſtratio.ff.de cōdi.ꝛ demō.fa.l.ſi vē
ditoꝛ.ff.de ac.emp.ꝛ vē.h̄ ſequit Pe.i
c.p tuas.de dona.vbi dicit ꝙ ſi vir le
gat alia iocalia vxoꝛi q̄ extimat centū:
ꝙ lꝫ valeāt duplū nō pōt heres minue
re:ſꝫ totū habebit. Sil'r ſi min⁹ valēt
nō poterit plus mulier petere.Idē di
cit de vēditōe ſeu emptōe.ꝛ ſic ſolue.l.
pe.in.§.fi.ff.de ac.emp.ꝛ vē.p hāc di
ſtinctionē.Uel bꝛeuius in emptiōe dic
ꝙ ſi pꝛeciū taxat p modia non habebit
illud plus.ſecus ſi nō taxatur per mo
dia.Idem dic in vendente ſi ē minus:
vt teneatur ſm pꝛedicta. 41
❡ Utrū donatio mera poſſit reuocari
ex pnia.ꝶ.ꝙ nō.arg.c.verū.de condi.
appo.facit.d.l.ariſto.in p̄n.Et ideo di
cit Bar.in.l.fi.ff.de cōdi.ob cau.ꝙ do
natio eſt ꝯctus noiatus. ꝛ no.in.l.iu
regentiū.ff.de pac.in pꝛin.Nam habet
nomen elegās: nec reuocat pnia:ſicut
nec alij ꝯctus noiati:vt.l.ſi pecuniaꝫ.
in pꝛin.ff.de condi.ob cām. 42
❡ Utrū donatio mera reuocet pp ali
quā cām.ꝶ:vt colligo ex.l.fi..C.de re
uo.dona.ꝛ ex.c.fi.de do.cum ibi no.ꝙ
ſic pp vndecim cās. Pꝛima pp defectū
cāe pp quā res eſt donata.c.qđ a te.de
cle.cōiu.de q̄ dic vt.ſ.§.47. Scđa ꝓpt
ꝯditionē adiectā.c.veꝝ.de ꝯdi.appo:đ
quo dic:vt.ſ.§.46.Tercia pp dati enoꝛ
mitatem:pꝛ

micatem: puta cũ pater donat tm̃ ꝙ fi
lio hereditas nõ remanet.13.q.2.si q̃s
nascit.d:c:vt.j.§.10.ꝛ.11. Quarta cum
donatarius manus violẽtas iniecit in
donatorẽ. Quinta si atrocẽ iniuriã fe-
cerit.l.ꝰvalem:aut cũ figurauerit: vel
in carcerẽ intruserit ꝛ hmõi.vt differat
a p̃cedẽti. Sexta cũ graue dãnũ rebus
donatoris intulit:puta in tota vel in ma
iori pte substãtie:põt etiã esse citra ma
iorem partẽ substãtie: ꝛ ideo erit arbi-
trarium ẽm Jo.an.in.d.c.fi. Septia
qñ in terre p̃sumpsit vite periculum: li
cet effectus nõ sit secutus:scz ponendo
insidias. Octaua si ꝯuentões i dõatõe
positas nõ seruauerit q̃s ꝓmisit. Hec
q̃uis supradicta imediate habent i.d.
l.fi. Adde ẽm gl.ibidẽ. Nona si dõata-
rius negligit alere donatorẽ inopem.
qδ intellige ẽm Cy.in.d.l.fi. verũ si do
natio ꝯsistit in magna re seu q̃titate.
ꝛ sic limita.d.glo. ꝑ iura allegata ea q̃
loquunt̃ qñ libertas est donata:vt.l.ali
menta:ꝛ de liber.agno.ꝛ aut. vt liberi
de cetero.§.illud.ff.de iure patro.l.di-
uus.la.1.ꝛ.l.ingratus. Vñ donatio fa
cta liberto reuocat̃ solũ ex obseq̃o non
p̃stito ꝛ etiã emptũ ab eo ex pecunia
donata:vt in.l.1.C.de reuo.do.sed non
libertas.C.de libe.cã.l.solo.sed hoc est
spãle in liberto:nõ aliis:vt ex sola non
ꝑstatõe res ex pecunia donata empta
reuocet̃.vt in.d.l.1.no.gl.qδ no.ꝑ istis
mulieribus ꝛ simplicibꝰ q̃ fere oĩa do-
nãt: ꝛ deinũ negligunt̃ alimẽtari a do
natario. Si ꝟo sit modicũ q̃d donatũ
nõ reuocat̃ donatio ꝑpter alimẽta de-
negata.ꝛ sic intellige gl.in.l.in cõdem-
natõe.ff.de re.iur.que nõ vult ꝙ reuo
cet̃ donatio pp alimenta denegata. Et
nota in p̃dictis causis reuocari donati
onem ꝑ donatorẽ: nõ ꝑ heredes:etiã si
talis ingratitudo sit cõmissa i donato-
rẽ nõ in heredes:vt in.d.l.ꝛ capl'is no.
Decima cã ex p̃sumpta volũtate dona
toris: vt pp natiuitatẽ filioꝝ supuenien̄
tem.ꝛ in hoc sunt varie opi.: q: vident̃
iura varia.vide si placet Bar.i.l.ficia.
in.§.imperator.ff.de leg.2. Undecima
cã est cõtra voluntatẽ donatoris rõne
inofficiositatis. Circa qδ no.Bart.i.l.
si vt allegatis.C.de inof.donatõ. sic di
stinguentem.ꝙ aut donatio est inoffi-
ciosa re ꝛ cõsilio: ꝛ tũc si est facta liberis
reuocat̃:quatenꝰ ẽ imoderate factũ :vt
l.si liq̃at.C.de inof.do. Si ꝟo sit facta
extraneis:si reliq̃t aliq̃d filiis sic nõ re
uocatur nisi vsq3 ad debitũ bonorum
subsidiũ.l.oĩmodo.C.de inof.testa. Si
ꝟo nihil reliq̃t:sic reuocat̃ in totũ.d.c.
si quis irascit̃. Aut donatio ẽ inofficio
sa re solũ.ꝛ sic reuocat̃ solũ quatenus ẽ
imoderate gestũ. Exemplificat Augu.
in.d.c.si quis.qñ quis irascẽs filio ex-
heredat eũ : ꝛ donat oĩa sua ecclesie: ꝙ
nõ est suscipiendũ:q: inofficiosa re ꝛ cõ
silio. Si ꝟo computat xp̃m filium:ha
bens ipse aliũ:vel si habens duos fili-
os christum cõputat tertium : vel h̃ns
12.xp̃m computat.13.ꝛ oĩbus eq̃ue re-
linquit:sic nõ facit inofficiose ꝛ valet.
¶ Sed quid si fuit facta monasterio: 43
reuocabit̃ pp supuenientiã filiorũ. R̃.
Pa.in.d.c.fi.ꝙ nõ in totũ:q: monaste
rium est loco filii: ꝛ q: donatio ẽ facta
fauore aĩe: sed solũ reuocabit̃ quo ad
legitimã debitam . hoc idẽ sentit gl.ẽt
in donato ecclesie.17.q.vlt.c.fin.ꝛ alia
gl.27.q.i.c.vt lex cõtinẽtie. Et h̃ veruz
iure fori.s.iuris ciuil̃:sed iure poli.i.q̃-
daz naturali equitate reuocatur in to-
tũ:vt sentit gl.i.d.c.fi.ꝛ i d.c.si q̃s iras
citur.ꝛ hoc ratione p̃sumpte volũta-
tis dõatoris.
¶ Utrũ si sit iuramẽto firmata reuoca 44
bitur ꝑpter p̃fatas cãs. R̃.ẽm.d.An.i
d.c.fina.ꝙ sic ex subsistentia conditio
nis que est in iuramento.
¶ Quid si dictũ sit ꝑ pactũ ꝙ nõ possit 45
reuocari p̃textu alicuius ingratitudis
R̃.ꝙ tale pactũ nõ tz:q: naturali equi
tati cõtrarium esset.s.ꝙ aliquis ipune
ingratitudinis vitiũ cõmitteret.C.de
inuti.stip.l.ex eo.
¶ Utrũ donatio cõditionalis reuoce- 46
tur. R̃.ꝙ pendẽte cõditione nõ põt:q̃a
ex futuro euentu pendet.fa.l.potior.§
videamus.ff.qui po.in pig.ha.nec eti-
am purificata cõditione: q: est vera et
mera donatio. Si vero conditio defi-
ciat non reuocatur: quia quod non est
reuocari nõ potest.c. ad dissoluendũ.
de despon.impu.erit ergo perinde acsi
nõ fuisset donatum.
¶ Utrum donatio facta sub mõ possit 47
reuocari modo nõ seruato. R̃.vt colli-

go ex no. per doc. in. c. verum. de codit.
app. ꝙ aut modus fuit principalis cā
finalis contractus: ꝛ ita pōt reuocari:
vt dicit Bar. in. l. 2. §. fi. ff. de do. fa. l.
cū te. C. de pac. inter emp. ꝛ ven. vbi re-
uocat̃ ɔctus noīatus nō impleto mo-
do qñ modus fuit causa principal' con
trahendi. Et sic intellige. l. ea conditio
ne. §. de rescin. ven. Aut modus ñ fuit
cā finalis donationis: ꝛ sic nō reuocat̃
cessante modo. facit. l. menia. ff. de ma
nu. testa. vbi libertas legata tribus ser
uis sub hac conditione vt alternis vi-
cibus luminaria accenderent super se-
pulchrum eius non reuocat̃: ꝙuis mo
dus nō impleat̃: q: tex. nō cōsiderat vt
cām finalem libertatis dare modum:
sed cām ipulsiuā. Sꝫ si sum⁹ in dubio
si donatio est in piā cāꝫ fauore pie cau-
se: videbit̃ contemplata pia causa p fi-
nali cā: vt videt̃ Bar. in. l. ea ɔditōne.
C. de rescin. ven. ꝛ. l. si pecuniā. in pnci.
ff. de condi. ob cām: al's nō: Ex his in-
fertur ꝙ donatio facta ecclesie sb mo-
do nō reuocat̃ si modus nō seruet̃: nisi
expressum fuerit ꝙ possit reuocari. Rō
q: donatū ecclesie sub modo videt̃ do-
natū p salute anime principaliter. c. re
quisisti. de testa. facit glo. in. l. si q̄s ti-
cio. ff. de le. 2. ꝛ ideo modus appositus
nō vr̃ cā finalis: seu ipulsiua: ꝛ iō ces-
sante cā impulsiua nō cessat effect⁹: nisi
sit expresse actū. ꝛ pro hoc facit. d. l. me
nia. facit tex. in. l. legatum. ff. de admi
ni. rerum ad ciui. ptinen. iunctis q̄ no.
ibi Bar. ꝛ in. l. legatum. ff. de vsufruc.
leg. ꝛ. ff. de his que pene cā relin. cū. l.
cuꝫ alienam. C. de lega. Nam in dictis
ll. legatum. ꝛ. l. legatum probatur ꝙ si
testator reliquit mille ad honorē suuꝫ
reip. vt inde fierent ludi annui vel fa-
brica que iure impediente fieri nō pos
sunt: ꝙ illa pecunia cōuertatur ad ali-
um vsum qui cedat in honorē testato-
ris: nec reuocat̃ legatum: q: ad honorē
suū est causa finalis.
48 ❡ Pone ꝙ solus prelatus est qui non
seruat modum: nūquid reuocabit̃ qñ
dictum est ꝙ possit reuocari. R. Vinc.
in. c. verū. de condi. appo. tenet ꝙ non:
q: delictū plati solius nō nocet eccl'ie.
Regula delictum. li. 6. Et idē sequunt̃
doc. cōiter in. c. breui. de iureiuran. Se-
eus si platus cū capl'o. Aduerte q: ali-
ud est si donatio sit sub ɔditiōe: q: si so
lus platus eā nō seruat nō valet dōa-
tio. Rō: q: in acquirendis solus plat⁹
pōt nocere ecclesie: nō in acquisitis: vt
no. gl. ꝛ doc. 16. q. 6. §. fina. ꝛ Innoc. in
c. fraternitatem. de dona.
❡ Utrū cū dictuꝫ est ꝙ possit reuocari 49
requirat̃ snīa. R. sm Inno. in. d. c. verū.
ꝛ Hos. d. An. ꝛ Car. ibidē ꝙ sic. Alij vt
Bal. in. c. verum. de fo. compe. ꝛ in. c.
illud. de presump. tenent contrarium.
ꝛ Ange. in. l. pe. ff. de pactis. ꝛ gl. in au
ten. vt de cetero nō fiant cōmutatōes.
§. i. Sed verius est primum. quia ne-
mo sibi ius dicit. 16. q. 6. placuit. de p-
ben. cum qui. li. 6. C. vnde vi. l. si q̄s in
tantam. ꝙ si dictū est vt propria aucto
ritate tunc poterit: vt tenet Hos. in. d.
c. verum. ꝛ in. c. cum dilecti. de donat.
ꝛ cōmūiter doc. in. d. l. verum. Bar. in
l. creditores. in. 6. colum. C. de pigno. ꝛ
no. idem Bart. in. l. fi. ff. vt in pos. leg.
nisi esset sacra effecta. l. si quis curial'.
C. de epi. ꝛ cle. limito nisi esset de fcōre
sistēs: quia tunc pactum non valet: vt
dicit Barto. in. d. l. creditores. presta-
ret eniꝫ materiam veniendi ad arma:
quod non licet.
❡ Quid si donatū aliq̄d sit eccl'ie vl' al- 50
teri cū pacto ꝙ non possit alienari. R.
sm. d. Ant. in. d. c. verū. de cōdi. appo. ꝙ
aut ponit post cōtractum donationis
ꝛ nō impedit alienationē: nec aliquid
operat̃ circa ɔctum. l. donatio pfecta.
C. de do. q̄ sub mō. Aut ante ɔctum p-
fectū. i. ante traditōꝫ: tñ post obligatio
nē: ꝛ tūc sm Car. in. d. c. verū. nihil opa
tur tale pactū p glo. in. l. vnica. §. acce-
dit. C. de rei vxo. ac. Aut pactū appont
tur pe ɔhende obligatōis: ꝛ tūc aut re
seruat sibi aliqđ ius in re quā tradit p
obligatōe: ꝛ etiā apponit phibitōnē de
alienatōe: ꝛ tunc nō valet alienatio. l.
si creditor. §. fi. ff. de di. pi. iūcta gl. ibi-
deꝫ sm lram pisanā q̄ bꝫ lram negati-
uā. s. nullā vēditōꝫ esse. Aut nullū ius
sibi reseruat sꝫ alteri: ꝛ tūc sm. Ant.
eadē est rō vt nō valeat alienatio. aut
nec sibi nec alt'i reseruat ius iure dona
ta: ꝛ tūc si alienatio sequat̃ vꝫ: sꝫ augct
q̄ pactū apposuit ad extimatōꝫ. l. ea. le
ge. C. de ɔdi. ob cām. ꝛ. l. pe. ꝛ ibi Bar.

ff.de pac. Aut apponitur ꝓhibitio de alia re no alienāda: ꝛ nō vz tale pactū: ꝛ ita loquitur.d.l.pe.nisi paciscentis inter sit de nō alienando: qꝛ aget ad interesse ita no.i.d.l.pe. Et hoc verū in ꝑuato. In ecclesia aūt si alienat semꝑ videtur interesse dātis cū tali pacto de nō alienādo: q̄ si sit fauorabile anime dantis nisi quādo alienaret in casu necessitatis. Intellige qn̄ aliter ꝓuideri non potest qꝛ sic donator si nō voluisset turpiter intellexisset: nec valuisset ꝓhibitio.c.sicut hꝫ.47.di.cū ibi no.in gl.c.i.8z.dis. vel qn̄ alienaret ob magis piā cām ꝫ do. An. vbi.s. facit.c.licet.de regula.c.ꝑuenit el.2.de iureiurā.ꝛ.c.aurū.12.q.2.C.de sacro san.ec.l.sancimꝰ.ꝯuis alij teneāt

51 ¶ Sed qd si dictū sit ꝙ ꝯtrarium. nō possit alienari: ꝛ si alienetur: tunc liceat ipsi ꝛ heredibus suis fundū ad se reuocare? R. iuriste communiter tenēt ꝙ nō possit alienari: sed Bar.dixit.in q̄stionibus suis.q.4. tenet ꝙ de equitate canonica potest ob piā causam qn̄ alia nō hꝫ que ꝯmode possit alienare. Et idem tenet gl.in.c.iperator leo.10.q.2. Et no.ꝙ hec suprapolita distinctiōe valet de oī contractu in quo ab hoīe alienationis ꝓhibitio apponitur. Si aūt ꝓhibitō fit a lege: ꝛ tūc nulla est alienatō in.l.quēadmoduz.C.de agri.cen.ꝛ co.ꝛ.c.ecclesia sancte Marie.el.pꝛo.ꝛ ibi Pa.vt lite pen. Si autē ꝓhibitio talis ponitur ab homine in viam testamenti vel vltime volūtatis: tunc dic vt in.l.filiusfam.§.diui.ff.d le.i.dr.quō sine cā non pōt.oportet ergo causa exprimatur ab ipso testatore: puta vt remaneat in familia ꝛ hmōi.vide diffuse ad propositum nostrum infra. Legatum.2.§.ii.

¶ Utrum prohibiti donare donatione mera conditionali: vel sub modo: ꝓhibeantur donare propter bene merita q̄ dicitur remuneratiua? R. ꝙ non: quia non est prope donatio: vt colligitur ex.d.l.aquilius regulus.ꝛ qd̄ no.in.c.si q̄s.12.q.2.ꝛ.in.c. consensus de re.ec.non alie.ꝛ Bal.in.l.iubemus.C.de sacro san.ecclesie: nisi prohibeantur donare: quia non habent administrationem in rebus liberā quas volunt donare: sicut sunt primi.2.3.4.5.7 8.9.10.11.17.17. vel prohibeantur donari propter legitimam causam: sicut sunt.13.20.21.22. vel qui non possunt donare nisi in damnū aliorum: vt sunt.19. vide etiam quod dico infra. Immunitas.§.53. Aduerte ꝙ ꝙ ista verba quando quis dicit se donare propter bene merita: si ꝓferatur ab eo qui libere potest donare: tunc inducunt probationem inter easdē personas: sed de necessitate requirerētur bene merita vt valeret donatio: tūc nō sufficiunt talia verba enūciatiua: quia non probant bene merita precessisse.l.si forte.ff.de castren.pecu.ꝛ ibi Bar.

¶ Utrum talis donatio remuneratiua possit reuocari propter causas quibus reuocatur alia mera: vel cōditionalis vel modalis: de quibus dictum est supra? R. ꝙ nō: vt in.l.si pater.ff.d dona.tenet Pa.in.d.c.fi. qꝛ secūdū eā iura scripta eloquentia d donatōe nō hn̄t locū de hac donatōe rēuneratiua: 53

¶ Utrum donatum consanguineo in dubio presumatur donatum respectu consanguinitatis? R. ꝙ sic: ꝛ nō respectu remunerationis.tex.est in.l.tutor §.que a tutoribus.ff.de excu.tuto. 54

Donatio ii

causa mortis est cum quis magis vult habere se q̄ eum cui donat magisq̄ eū cui donat q̄ heredē suū.dicit tex.i.l.i.ff.d do.cau mor.ꝛ in.l.senatꝰ.§.donatio.e.titulo.

¶ Tres sunt species donationis causa mortis. Quedam fit quando iminēte periculo mortis ita dat vt statim fit accipientis. Alia fit nullo metuꝰ presentis periculi sed sola cogitatione mortalitatis: vt ab homine sano. Tertia spēs cū donatur causa mortis vt non statim fiat accipientis: sed tunc demum cū mortuus fuerit.l.2.ff.eo.ti.

¶ Conuenit donato cā mortis cum donatione simplici: quia vtraq̄ donatio est. Item quia vtraq̄ inter viuos conficitur ꝛ traditur. differt quia ista ex pnīa reuocatur: illa non: vt.l.qui mortis cā ff.e. Item quia in ista.5. testes: in illa duo sufficiunt: vt.l.fi.C.e.ti. in dubio p̄sumitur donatio inter viuos: nisi ꝓbetur contrarium. vel sit facta mentio de morte: vt no.glo.in.d.l.fi. 2

¶ Quō dignoscitur a legato? R. ꝙ si verba sūt cōia vel equoca: tūc ꝑ traditōez rei 5

vł per obligationē qua se obligat legatario cognoscit: aut qñ nullū istorū interuenit dr legatū. vide qđ legit ⁊ no. in. l. 2. ⁊. l. marcellus. ff. eo. ti.

4 ¶ Cōuenit i multis cū legato: qꝛ vtraqꝫ ē vltia volūtas. Itē qꝛ vtraqꝫ qnariū numerū testiū reqrit. Itē qꝛ vtraqꝫ sb stitutio locū vēdicat: vt in. l. i. C. e. Itē qꝛ nec isinuationē exigit. d. l. fi. Itē qꝛ nō est pfecta nisi morte secuta: vt. ff. e. l. nō videt. ⁊ multis alijs de qb⁹ dic: vt no. in dictis. l. Marcellus. ⁊. l. fi.

5 ¶ Differt a legato qꝛ legatū fit nolenti sed nō donatio cā mort. Itē sepi⁹ donatū cā mortis tradit a donante: sed legatū nō. Itē qꝛ donatio in singulos ānos est vna: legatū vero plura. l. senat⁹. e. ti. Itē filiusfa. nō legat: sꝫ dōat cā mortis de cōsēsu patris. Itē lꝫ testm̄ falsū sit vel nullū donatio tꝫ lꝫ nō legatū. ff. de his qui vt indi. l. pe. §. vl. ⁊ multis alijs d qb⁹ vide p totū istū titu. ff. ⁊. C.

6 ¶ Quō reuocat? R. fꝫ glo. i. l. nō ois. i pn. ff. si cer. pe. ꝙ trib⁹ modis. tex. ē insti. de dona. §. i. Prim⁹ si dōatarius p̄ moriatur q̄ donator. Secūdus si peniter donasse. Tertius cessante conditiōe sub qua donatio facta fuit.

7 ¶ Quid si iurauit non reuocare? R. ꝙ pōt reuocari i duob⁹ casib⁹. Prim⁹ ex noua cā vt. j. Sepultura. §. 4. Secundus si donauit oia bona pñtia ⁊ futura: qꝛ nunc iuramētū iduceret votū captāde mortis: ⁊ iō nō tꝫ: qꝛ eēt viculuꝫ iniqtat. petet tñ p̄us absolutōeꝫ a iuramento.

Additio Secus si donasset solū pñtia qđ intelligit qñ donat oia bona sua nō addēs futura: qꝛ tūc nō reuocat. de quo vide qđ legitur ⁊ no. in. l. fi. C. de pac. ⁊. l. stipulatio hoc modo. ff. de ver. ob.

8 ¶ Quis pōt donare cā mort? R. ꝙ ois q testm̄ facere si pōt: nō pōt donare cā mortis. Excepto filiofami. q lꝫ testar i nō possit ēt iubēte patre: nō pōt donare cā mortis pr̄e pmittēte. l. tā is. ff. e. ti. Itē q nō pōt donare iter viuos: non pōt donare cā mortis. l. filiusfami. ff. d dona. Vñ dicit Bal. in ti. de ꝯsue. feu. i Rica de phi. feu. alie. p Fedc. c. i. ꝙ qñ nomē donatiōis ponit phibitiue: tunc includitur ēt donatio cā mortis: puta statuto cauet ne mulier possit donare: vñ nec etiā cā mortis. ⁊ a q renouetur gen⁹: ⁊ qlꝫ eius spēs. d. l. filiusfa. §. pari rōne. Sꝫ qñ nomē donatiōis ponit pmissiue: tūc nō includitur donatio cā mortis: qꝛ nō est pprie donatio: vt. l. i. §. i. ff. de dona. vñ feudatari⁹ cui a dño permissum est donare: nō potest donare causa mortis feudum.

¶ Utrū donatio cā mortis valeat facta ab eo q capitale crimē cōmisit? R. ꝙ nō: siue sit facta ante crimē cōmissuꝫ: siue post: siue ante sniam: siue post euꝫ ⁊ testm̄ rūpatur ⁊ oia publicētur: vt. ff. e. l. si aliqs. Fallit in re dōata vxori facta ante reatuꝫ cōmissuꝫ sꝫ nō post ea: vt. ff. de do. iter vi. ⁊ vx. l. cuꝫ hic status. §. si maritus. est tex. cuꝫ glo. in. l. vxoris. C. de dona. inter vi. ⁊ vxo. 9

Donatio tertio inter virū ⁊ vxoreꝫ cōstāte matrimonio ñ valꝫ. rō ē ne mutuo amorē iuicē spoliarent donatiōib⁹ nō tēperantes: vt ē tex. i. l. i. ff. e. Intellige si alter sit ditior ⁊ alt pauptior: vt. i c. donatio. de dona. iter vi. ⁊ vxo. Qđ intellige verū i donatione pura ⁊ simplici. de qua. s. donatio. i. in prin. Secus in donatiōe remuneratiua: qꝛ nō phibetur: vt i. l. qđ aūt. §. si vir. ff. eo. ti. vbi pꝫ. ꝙ si vir donat vnaꝫ rē vxori: ⁊ vxor aliā viro sit hinc inde cōpensatio. Et p hoc notabiliter dicit Bar. in. l. si diuor. ff. de ver. ob. ⁊ ē glo. in. l. si volūtate. C. de do. p qđ plebeius pōt cōstituere dotē nobili: cui nubere vult aio donādi: lꝫ cōferatur in tp̄s mrimonij qꝛ ē remuneratiua ⁊ nō simplex. Facit ad hoc. l. aquili⁹. ff. de dona. Et sic limita iura phibētia donationē. nec soluꝫ phibet inter virū ⁊ vxo. sed in eos q ad eos pertinent ēt aut interpositas psonas: vt. l. si sponsus. §. generaliter. ff. eo. ti.

¶ Quid si viro mort cā donare volēti mādat vir ꝙ donet vxori? R. ꝙ donatio 1 est nulla: qꝛ videtur ac si vir donaret. l. ibidēꝗ. ff. eo. ti. Secus si volēti legare mihi mādo ꝙ leget vxori: nō facit dōationē inter virū ⁊ vxorē. l. [illegible]d si vir. §. qđ lagaturus. ff. e. Rō: qꝛ i donatiōe cā mortis ēt sine traditōe transfert dominiū: reuocabilr tamē. l. 2. ff. e. ti. sec⁹ i legato qđ cedit solū a tempe mortis: vt

l.a ticio cū si.ff.d fur. io i primo cāu q̄
sito dn̄o viro nō pōt:sed in scđo sic: qꝛ
non acquirit nisi morte secuta. Hoc li-
mita verū quādo iā donauerate causa
mortis:sꝫ qn̄ solum disposuerat donaꝛ
valebit:si mutato ꝓposito ad istātiā vi
ri dōat vxori qꝛ nō cessat diuersitas d le
2 ¶ Utrum vniuersaliter nō vale gato
at donatio ister virum ꝛ vxorem? Rñ. ꝙ
non:sed fallit in.8.casibus. Primus in
donatione imperatoris facta coniugi
vl econtra.est textus in.l.penul.C.e.ti.
Secundus si edes vxoris icendio exu-
ste sunt donatū ad earum extructionē
a viro valet inquantum extructio edificij
expostulat .l.ꝙ si vir.ff.e.ti. Terti9 pōt
maritus cōstante matrimonio remitteꝛ
vxori dotē sibi ab ea ꝓmissaꝫ in toto vl
in parte:vt est gl.singularis ꝛ ibi Cy.ꝛ
Bal.in.l.si ꝯstante.C.de dōa.āte nup.
Sed remissio alterius debiti non valꝫ
sicut nec assignatio alterius debitoris:
qꝛ hec omnia dānatiōis sunt.d.l.si spō
sus.§.si debitor.Quartus si ex tali do
natione nō fit pauperior q̄ i donat: q̄
uis cui donatur fiat ditior:vt si marit9
istitut9 heres ab aliquo nō adijt heredi
tateꝫ vt ad vxorē substitutā perueniat:
vel si repudiet legatū vt remaneat i apꝰ
vxorē oneratam ꝓ legato per testatorē
vel si rogat9 restituere hereditatē vxori
nō detraheret quartā causa donatiōis
vt in.l.si spōs9.§.si maritus heres.ff.e.
vbi textus.neqꝫ eni pauperior fit q̄ nō
acquirit:sꝫ qui de patrimonio suo depo-
suit.Idē dicas quando dōat rē alienā.
l.sed ꝛ si ꝯstante.ff.e.ti.Intellige in ta
li casu quo ipse donans nō teneaꝛ resti
tuere:vt puta de licentia domini dantꝭ
sibi liberam facultatem donandi: dōa
uit.Quintus si cui donatū est nō fit di
tior.q̄uis donator fiat pauperior:vt si
donauit ad emenda vnguenta.d.l. qđ
autem.§.i.Idē si donat vxori pecuniā
vt pro cognato suo sportulas soluat q̄
uis ipsa vxor pecuniā ipsam mutuo fu-
isset acceptura .d.l.si mulier.ff. eo.tit.
Idem dic si soluat vectigal pro ea ꝺm
Host.Idē si dat ad oblatōes faciēdas
vel aliā piā causam ꝺm eundem.heres
aūt vxoris si expēderet inutiliter.nō pro
pter hoc min9 tenēꝛ:vt in.l.quod de bo
nis.ff.ad.l.fal.qꝛ satꝭ est ꝙ donatarius
effectus est locupletior:vt no.Pa.in.d.
c.donatio.eo.ti.Sextus qn̄ donat i tē-
pus finiti matrimonij:vt tunc res fiat
mariti vl vxoris cū mors fuerit sequu
ta.l.sed interiꝫ.in prin.ff.eo. Septim9
quādo donat cā mortis cuiuscūqꝫ spēi
sit ista donatio cā mortis vt in.d.l. sed
interiꝫ.in prin.nisi ista fiat vt nullo mō
reuocetur:qꝛ nō valeret ꝺm glo.in.d.c.
sed interim. Octau9 qn̄ vxor donat vi-
ro cā dignitatis vel honoris adipiscen
di.l.quod adipiscende.ff.e.ti. 3
¶ Quō cōfirmatur donatio inualida i
ter virū ꝛ vxorē? Rñ. ꝙ in duobus casib9
Primo morte donantis ꝛ nō reuocan-
tis tacite vel expresse:vt.l.i.ꝛ.3.C.e.ti.ꝛ
d.c.donatio. Limita verū qđ morte cō-
firmatur in donatione que nō est vltra
500.solidos:qꝛ si eēt vltra.500.solidos
ꝛ sit facta sine insinuatione nō ꝯfirmaꝛ
morte:nisi expresse tunc approbauerit.
Si approbauit exp̄sse imorte: valebit
vt legatum qđ nō indiget insinuatione
als nō ꝺm gl.ꝛ Jo.an.in.d.c.donatio
Itē ꝙ nō fuerit facta simplici ꝓmissio
ne:qꝛ si sic non valeret.l.papinian9.ff.
e.ꝛ ibi Bar.dicit verum nisi interueni-
set traditio vera vl ficta:puta qꝛ ꝯsiteꝛ
se habuisse:qꝛ sic ꝯfirmareꝛ. Requiriꝛ
ergo traditō in vita donātis:vt dōatio
morte ꝯfirmeꝛ:vt infra. Pactum.§.15.
¶ Sed dubitatur an itelligatur iste ca 4
sus de morte naturali tantum ꝙ cōfir-
met talem donationem? Rñ.ꝙ non : sed
etiam de ciuili:distinguendo tñ:qꝛ ex il
la qua perdiꝛ libertas ꝛ seru9 efficiꝛ ho
minis ꝯimitur donatio:vt.l.cū hic sta-
tus.§.si donator.ff.eo. Sꝫ ex illa q̄ effi
citur seru9 pene morte ꝯfirmaꝛ:vt.C.e.
ti.l.res vxoris. Ratio diuersitatis ꝺm
glo.in.d.l.res est qꝛ ibi efficiꝛ seru9 ho-
minis est dn̄s q̄ pōt reuocare:sꝫ nō vbi
efficiꝛ seruus pene. Hodie tñ ex delicto
non debet quis damnari vt sit seruus.

Additio autent.sed hodie .C.e.

Ex alia auteꝫ morte ci-
uili ex qua matrimonium non dissolui
tur:vt est deportatio ꝛ huiusmodi non
confirmatur:sed pendet vsque ad mor
tem naturalem : ꝛ si non reuocauerit:
tunc confirmetur.d.l.res vxoris.Ex a-
lia autem morte qua ingrediꝛ religi-
onē.lꝫ Uicēti9 l.d.c.dōatō teneat ꝙ n̄ i

velligatur de ista religionis: Jo. an. et Car. tenent q sic: q2 igrediens cēsetur mortuus. l. fi. C. de epi. z cle. z. 16. q. i. c. placuit. Sed opinio Uincētij videtur verior i matrimonio cōsūmato: per dictā. l. res vxoris que requirit mortē talē qua matrimoniuz dissoluitur: quod nō est i ingressu religionis: ĩn si quo ad exercitiuz: lz in matrimonio nō cōsūmato tene opinionē Jo. an. z Car. Secūdo cōfirmatur iuramento ſm ſpa. i d. c. donatio qui dicit q hec est cōis opinio Bar. in. l. si quis pro eo. ff. de fideius. z i. l. seius z augerius. ff. ad. l. fal. idez tz. sed in. l. i. ff. de do. inter vi. z vx. videtur tenere cōtrariuz per rationem glo. in. d. c. donatio: q2 vr cōtra bonos mores. Sed dic verū cōtra bonos mores ciuiles: sed nō cōtra bonos mores naturales cōtra quos nō valet iuramētum. z dic q confirmatur.

5 ¶ Quid si matrimoniuz nō tenuit? R. q lz donatio ipso iure valuerit: q2 tñ idigna persona eius fuit qui nec maritus dici potest reuocari poterit. l. si ex volūtate. C. e. ti. Intellige si ignorabāt. Si vero vterq3 scit impedimētū z matrimoniū nō tenere: fiscus repetit. ff. e. ti. l. cuz hic status. §. vl. z si nō repetet poterit tenere bona cōscia: lz de bono consilio deberet dare pauperibus.

6 ¶ Utrū donatio inter sponsuz z spōsā de futuro teneat? R. gl. prefata q sic. allegat. l. iter eos. ff. e. vbi dicit tex. valē ēc si eodē die mrimoniū postea ɔbaf.

7 ¶ Quō reuocaf donatio inter viruz et vxorē? R. q i. 5. Primo per pniaz. d. l. cuz h stat⁹. Secūdo si alieneř res donata per donatorē. l. si maritus tuus. C. de do. inter vi. z vxo. z in. d. l. cū h stat⁹ Tertio qñ pignori obligatur res donata a donatore: nisi aliud exp̄matur. d. l. cuz h status. Quarto si premoriatur q donationē accepit. de dona. inter vi. z vxo. c. donatio. z si moriātur simul: tz ſm glo. ibidez. Quinto cū diuortiuz fit ex displicentia. d. l. cū hic status nisi expresse voluerit donationē valere. l. si interiz. ff. e. ti. Secus si cā religiōis si tamē mrimoniuz restauretur post diuortiuz nō reuocatur. d. l. cum hic. Et idez dic de donatiōe inter socerū z nurum vel generū; vel iter ɔsoceros q copulatos matrimonio i p̄tāte habēt. d. l. cuz hic status. §. oſo. z inter patrē z filium nō emācipatuz. vide glo. i. d. c. donatio que hoc tz. In dubio vero qñ p̄sumatur donare vestimēta vide. Peculiū. §. 21.

D Onatio iiii.

añ nuptias vel pp olī dicebař añ nuptias dōatō: sz hodie nō ē dōatō nisi pp nuptias: vt. C. d dōa. añ nup. vl' pp nuptias. l. ꝫ. fi. z fit i recōpēsatione dot: z pt fieri a viro hec dōatō siue p̄us q ɔctū sit mrimoniū siue p⁹ ɔctū: vt. d. l. fi. z dr ātiferna ab āti qd ē ɔ z ferna qd ē dos: q̄si ɔ dotez.

¶ Utrū reqraf eq̄litaf cū dote i ista dōatōe? R. olī nō fiebat i ɔstōne dot: tūc nō reqrebaf eq̄litas: vt. C. d pac. ɔuētis tā sup do. l. ex morte: z. d. l. fi. Si vero dos p⁹ erat ɔstituta: optebat eq̄litas: vt. d. l. fi. §. facim⁹. sz hodie q̄litercūq3 oz sit eq̄litas tā i dōatōe pp nuptias cū dote: q i lucro sup vtroq3. p autē. equalitas posita super. d. l. ex morte. 1

Additio Et h verū nisi ex ɔsuetudie sit derogatū. d. autē. vt ē i multis locis: z iō illā serua: vt no. i. c. donatio. de do. iter vir. z vx.

¶ Utruz soluto mrimonio donatio p pter nuptias reuertatur ad virū? R. q sic: vt. d. l. fi. sicut z dos reuertiř ad mulierē. C. de re. vx. ac. l. vnica. §. illo pcul dubio. Et hoc verū nisi pactū aliō hēat. nā si pactū ē q lucreř dōationē pp nuptias: z vir lucrabiř dotē z eɔ: q2. d. l. fi. dicit q pari passu vadāt. s. q ad pactū: q2 q̄le erit de lucrando donationez vel dotem tale z de cōtrario. 2

¶ Sed ad quid valet donatio pp nuptias ex quo vxor eā nō lucratur nisi ex pacto speciali: vt. d. §. illo. nec fructus habeat decē donatiōis: vt. C. e. ti. l. si liberis? R. q valet vt sit securior i dote. vt dicit glo. i. d. l. fi. Nā res suas vir alienat cōsētiēte vxore: z i enūciat e pōt iuri ipothecario qd hz i aliis bōis mariti vt. C. ad velle. l. etiā. Sz i donatōis pp nuptias alienatione aut obligatōe nō potest mulier renūciare iuri ipothecario p iure suo qd hz i hac donatōe ppt nuptias: nec vz ɔsēsus mulieri: vt. C. ad velle. autē. siue auie. nisi itueiat iuramētū: vt i. c. lz d iu fiu. li. 6. aut duo alia cōcurrāt. Priuz q vxor ɔsētiat p⁹ bieniū 3

fcõa vice: Sed3 ꝙ tm̄ fit i facultatib⁹ viri vt idénitati vxoꝛis possit consuli: ñ solū tpe ꝓct⁹: vt q̇d.i. dixerūt: s3 etiā tpe quo vxoꝛ agē p̄t vt not.i.d.autē.siue a me. vel ꝙ per.30.annos tacuerit: licet icōo ñ ꝯsēserit: vt no.'Pa.in.c.pueūt.ꝺ ẽp. et ven. Itē viro dissipāte bona sua pōt agere sic ꝓ dōatōe pp nuptias sicut ꝓ dote.C.ꝺ iur.do.l.vbi ꝺ q̄ dic vt not. ibidē. Ite3 pp adulteriū viri lucraꝶ: vt. ꝺ. Adulteriū.§.3.

4 ¶ Quid si soluatur matrimoniu3 aliꝰ q̄ p moꝛtē: nūq̇d pactū vl' ꝯsuetudo poterit facere ꝙ vir lucretur dotē: ⁊ sic mulier remaneat sñ dote. ꝶ. ꝺ3 Hosti. ꝙ ñ: vt notaꝶ l.d.c.donatio.ꝺ dona.iꝶ vi.⁊ vxo. Et iō p̄fat⁹.§.illo.pculdubio loquiꝶ qñ mulier ꝺcessit q̄ casu tūc vir lucratur ratione pacti solū ꝺm Host. s3 ꝺm Car.i.d.c.donatio ēt rōne ꝯsuetu dinis: q2 qꝺ pōt pactū: pōt ⁊ ꝯsuetudo. vt no.gl.i.c.ñ putam⁹.ꝺ ꝯsuetu.li.6.

5 ¶ Queritur statuto caueꝶ: ꝙ si alter ꝯiugu3 p̄moꝛiaꝶ: alter lucreꝶ dotē l' do nationē pp nuptias an ꝺbeat intelligi de moꝛte naturali ēt de ingressu reli gionis. ꝶ. ꝓ tm̄ de moꝛte naturali ñ ꝺ ista ciuili: p2elertim q2 verba statuti sꝶ facti: ⁊ i facto ꝯsistūt.c.1.de cōsti.nec re cipiūt casus fictos: vt.l.3.§.pverba.ff. de neg.ges.imo nec exp2esse poss3 pul dere ꝙ muliere ingrediēte religionem vir lucraretur partē dotis cū libertas religionis grauareꝶ per diminutione3 dotis qꝺ fieri nō ꝺ3.l.i.§.onerāde.ff. quaꝝ re.act.nō datur.⁊ etia3 quia disponeret statutum de reb⁹ ꝑsone religiose quod ñ potest.c.fi. de re.ec.ñ alie.

6 ¶ Quid si ex pacto sit vt lucreꝶ alio p̄ moꝛiēte. ꝶ. ꝓ pactū manet validū: qui imo ꝑurificaꝶ p' igressū religion's: vt l.deo nobis.C.ꝺ epi.⁊ cle.⁊ in auꝶ.ꝺ sā ctis ep̄is.§.si vero cōstante.

D Os ē queda3 donatio factā a p̄te mulieri: vl' ab ex traneo facta a muliere ip̄i vi ro ꝓ onerib⁹ m̄rimonij sustinēdis. ita no.canoniste Gof.⁊ Ho.i.c.Raynuti⁹ ꝺ testa.⁊ ꝓ legistas i ꝶ ica.ff.so.ma. Est ꝗppe ppꝛiū matrimoniū mulierꝰ.vt.ff. ꝺ mino.l.3.§.s3 vtrum.in fi.

¶ Quot sꝶ ei⁹ sp̄ēs. ꝶ. due. P2ima ꝺ: ꝓfectitia: ⁊ ē que a patre vl' auo: vl' p2o auo et hm̄ōi de bonis eoꝝ p2oficiscitur vel que alias de mandato eo2um: vel nomine eo2um: et ipsi ratum habent constituitur: vt in.l.p2ofectitia.§.fi. Secunda ꝺ: aduenticia: et est illa quā dat mulier p2o se ipsa: vel quilz alius q̄ alꝶ non descendit a patre vel auo et hm̄ōi. Item aduenticia est si pater cū deberet filie cum voluntate eius dede rit: vt.d.l.p2ofecticia in fi. Item ē alia distinctio. Aliqñ datur dos extimata: aliqñ inextimata. qñ extimata tradiꝶ piculum pertinet ad maritū. si vero in extimata pertinebit ad mulierē.l.ple rūq3.in p2in.ff.de iure do. Fruct⁹ tñ et fetus reru3 dotalium lucraꝶ maritus: vt in.d.l.plerūq3.de quo ibi vide ⁊ per glo.in.c.salub2iter de vsuris.⁊ canonꝶ stas ibi: et per Gofre.in summa ti. de dona.in.§.aduenticia. Limita tñ verū ꝙ fruct⁹ lucraꝶ si sustinet onera matri monij: alꝶ ñ: s3 restituūꝶ mulieri.ff.de vsur.vid: am⁹.la.2.§.p2. Itē ꝙ si dos esset in aīalibus ꝺ3 maritus supplere ꝺ tam nata fetibus capita moꝛtua: vt d.l.plerūq3.

¶ Utꝝ dos possit eē sine matrimonio ꝯstitui p̄textu. ꝶ. ꝓ ñ.C.ꝺ do.añ nup.l. fi.⁊ iō solutū ꝓ dote vbi m̄rimoniū fuit nullū ñ repeteꝶ noie dotꝭ: s3 ꝯditiōe sñ cā.ff.ꝺ ꝯdi..sine cā.l.fi.⁊ ē p̄uilegiata hec actio quo ad mulierē: sicut actio ꝺ dote vt tenꝫ doc.i.c.ꝺ p2udētia.ꝺ dote post di.resti.facit.l.2.ff.ꝺ p̄uil.cre.⁊ sic p̄poneꝶ ꝺ3 ꝙ infra dicā §.2.⁊.§.12. 21

¶ Quāta ꝺ3 eē dos. ꝶ. ꝙ ēt i modico pōt cōstitui: vt.d.gl.i.l.ipiaꝶ.C. ꝺ nup. i v̄bo dotalib⁹.qꝺ ē circa mediū.l. Et q2 dos succediꝶ loco aliꝶ frou: vt no. per Bar.i.l.titio cētū.§.titio genero.ff.de cōdi.⁊ ꝺmon.⁊ ꝓ Bal.i.l.1.§.i⁹natura le.ff.ꝺ iusti.⁊ iur. Ideo ꝺ3 h̄ extimabiꝶ ⁊ fiet pēsaꝶ ꝯditionib⁹ ⁊ aliꝭ q̄litatib⁹. 3

¶ Utꝝ paꝶ teneaꝶ dotare filiā q̄ nupsit ꝯtra ei⁹ volūtatē. ꝶ. ꝺ3 'Pa.i.c.ꝺ despō. ipub. distiguēdo: aut nupsit idigno et tūc nō teneꝶ. glo.est no.in.c.ꝺ rapto. 36.q.1. Qꝺ itellige ꝺ3 do. Anto.i.c.acce dēs.ꝺ pcura.⁊ Imol.ibidē si ē idign⁹ turpi idignitate.sec⁹ si esset idign⁹.i.ñ pari cōditionis. Uerūtamē poterit mi noꝛes dotē dare ex conditione ꝑsone.et faciūt que habenꝶ in.l.cū post diuo: ... 4

n.l§.gener.ff.de iure dotis.ſſicta gl i
m..ſi voluntate.C. de dotis. promiſ.
Aut elegit dignũ vel non indignũ:ꝛ tẽ
ut promiſit dotez et ſic pater tenetur
eam dotare: quia licet pater non con-
ſenſerit in tali promiſſione:tñ filia per
hanc promiſſionem releuat patrem a
debito dotandi: et iõ tanq̃ ĩ rem pr̃is
ertatur iſta promiſſio tenebitur patẽ
de in rez verſo.ita dicit Bar.in.l. obli
gamur. §.lege.ff.de acti.ꝛ obliga.per
tex.in ſimili.in.l.et ideo.§.ſi.et.l.fili⁹
ff. de in rem verſo. Aut non promiſit
dotem et ſic non tenetur: quia ex quo
inuenit ſibi maritum ſine dote:et ma-
ritus teneatur eam alere ſicut filiam:
vt in autentica quibus modis natura
effi.le.§.pe.no.Inno.in.c.per noſtras
de do.inter vi.et vxorẽ.et etiam ſi pre-
moriatur relictis filijs tenetur ſibi relin
quere quartaz ptez ſuorum bonorum
prefatus vir. Secus ſi filios nõ hũit
vt no. gl.i.§.pe.ꝛ iõ ceſſat vtrũqz dbi-
tuz ĩ patre.ſ.alimentoꝝ ꝛ dotꝭ. primũ
q: hz vñ alat ſe.ſ.ex bonis mariti:ꝛ dos
ſuccedit loco alimẽtoꝝ:vt.s.dictũ ẽ: ꝛ
ita tz Bar.i.d.§.lege.ꝛ Ang.i.l.ſi fo-
cer.ꝛ Bal.i.l.i.ff.ſolu.ma.ꝛ i.l.ſi.C.de
do.pro. Et ſic limita gl.i.c.ſi.32.q.2.q̃
dic ꝙ tenetur eã dotare vel ſi pmiſit:alſ
ſi. Nõ tñ hẽbit locũ ſtatutũ q̃ cauetur vt
filia dotata ñ ſuccedat ĩ tali mĩere:vt
no. Pa.i.d.c.accedẽs.nec excluditur a
ſucceſſione ſaltẽ legitime ſicẽ ceteri filij
multomagꝭ tenetur pater dotare filiã que
nõ cõtraxit cõtra ei⁹ volũtatẽ. ꝛ cõtra
patrẽ põt ĩplorari officiũ iudicij ꝙ cõpellat
vt dotet filiã.l. q̃ liberos.ff.d ritu nup.
no.i.d.§.lege habetur i.l.fi.C.d dotꝭ pro.
5 ¶ Utrũ ffr teneatur dotare ſororẽ ex eodez
pr̃e natã.R. Pa.i.c.puenit d arbi.cõiter
tenet ꝙ ſic.no.gl.d laico.i.l.cũ ptes.§.
pe.ff.d admi.tu.ꝛ i.l.ñ oẽ.C.e.ti. Rõ q:
ſpe Cy.i.d.l.ñ omni.cã dotꝭ ẽ fauorabi-
lioz q̃ alimẽtoꝝ. ꝓpterea tz Bar.i.l.fi.
ff.d his q̃ vt indi.ꝙ pat põt reliquẽ filie
ſpurie dotẽ:q: dos ſuccedit loco alimẽtoꝝ
idẽ notatur ĩ autẽ.ex cõpleru.C.d ice.nup.
ꝛ i.l.meu⁹.§.duob⁹.ff.d le.2.Vñ ſic te
netur alimẽtare:vt.s. Alimẽta.ſic ꝛ dotare
ĩ caſu neceſſitatꝭ. Idẽ dic ꝛ forti⁹ ĩ cleri-
co q̃ magꝭ tenetur ad charitatẽ: vt i.c.i:
ꝗ ibi no.d emp.et ven. Et ſi nõ hz alia
bona põt eam dotare et aliam conſan-
guineam de redditibus eccleſie ſi eſt
inops:qd probatur per capitulũ ꝑmũs
d coha. cle.et muli.et in.c.oĩo confite-
mur.31.di. quia ſicut per.d.c. põt alẽ
conſanguineos pauperes de redditib⁹
eccleſie ergo fortius dotare:cum ſit fa-
uorabilior:vt dictum eſt.Qd veruz cre
do dummõ conſtituat ad neceſſitatem
ſue conditionis nõ põpam faſtuoſitatꝭ
ar.c.negociatorem.88.di.ſic ergo qui
tenetur alimentare tenetur dotare.
¶ Utrum vir poſſit conſtituere dotem 6
vxori.R. Pa.in.c.et ſi neceſſe de do.inter
vi.et vx.ꝙ nõ põt cõtractum matrimoniũ
ſecus ſi ante matrimoniũ:quia poteſt:
vt.l.i.ꝛ qd ibi no.C.d do.ante nup.niſi
ſit conſtituta vt tunc dñium adipiſcatur
cum matrimonium fuerit ſubſecutum
quia non valet:vt in.d.l.qd ſpõſe.C.de
do.ante nup.quia nec ante matrimoni-
um dominium tranſiuit quia noluit:
nec poſt matrimonium: quia non po-
tuit:vt ibi gl. Fallit hoc in plebeio do-
tãte nobilẽ q: videtur donare ĩ recõpenſa
tionem cũ nobilitate q: põt:vt.s. Do-
natio.3.in principio.
¶ Utrũ res emphiteotica poſſit a patre 7
dari ĩ dotẽ ſine conſenſu dñi.R. Spec.
ti.de loca.§.nũc aliqua.ver.190.ꝙ ſic:
nõ trãſfert tamen plus iuris q̃ ipe hz:
vt in.c.nup.de do.inter vi.et vxo.

Additio Nec ſoluet laudemiũ
q: ẽ alienatio neceſſa
ria ſꝫ Guil.ꝛ Bar.i.l.i.ꝛ iõ.ff.d cõdi.fur.
Similiter poteſt dare in dotem extra
nee ſi inextimata detur et ſoluet laude
miũ:ſz extimata ñ põt dari niſi filie.

¶ Utrũ feudatarius cõſimiliter poſſit 8
R: Jo.an.i.d.c.nup.ꝙ nõ. Inno.tñ ibi
tenz ꝙ põt ꝛ eũ ſequitur Pa.ibidẽ: et
ẽt dicit ĩ donatione propter nup. Ego
cõcordo ſic ꝙ vera ẽ opi.ſecũda ĩ feudo
in quo ſuccedit filia:ꝛ prima opi.ĩ illo
ĩ quo nõ ſuccedit: quia ſic eſt ratio di-
uerſa ab emphiteoſi ĩ q̃ ſuccedit filia.
¶ Utrũ vir poſſit repellẽ vxorẽ ñ ſoluta 9
ſibi dote pmiſſa.R.ſic:vt ſentit Ho.ĩ
c.pvẽras.de do.int vi.ꝛ vxo. Nã dos datur
ꝓpter onera mrimonij ſuſtinẽda:vt i.d.
c.pvẽras:ꝛ i.c.ſalubriter.d vſu.ꝛ in.l.ſi cũ
dotem.§.ſin autẽ.ff.ſo.ma.ergo poteſt
hec onera recuſare ſi non hz vñ ſumat

emolumẽta.bon⁹ tex.est ibi.⁊ Bal.i.l.fi.C.ad velle.post Cy.in.l.qd in vxorẽ C.ð neg.gest.⁊ Bal.i tractatu ð alimẽtis.Ex q̇ ɔclude cũ ñ teneri ad traductionẽ dote pri⁹ ñ soluta sec⁹ de debito

10 ¶ Utrum marit⁹ ducẽs vxorẽ ɔiugali. sine dote teneat eã alere ð suo.R.ꝙ sic ħ statutũ sue ꝑsone:vt notãt ⁊ volunt Inn.⁊ Ho.i.d.c.ꝑ vestras:⁊ glo.i.d.§.finaũt.Facit tex.i.l.ꝙ si nulla.ff.ð religio.Rõ ħ Inno.q: ꝑson.i suã ðdit pro dote:vt i aũt.q̇.mo.natura.effi.legi.§ pr.⁊.ff.vt i pos.lega.l.pe.ð:ꝙ vxorem debet alere vt filiam.

11 ¶ Que sunt ꝑuilegia dotis.R.multa.Primũ q: oĩa bona viri sunt tacite ypothecata ꝑ dote:vt est tex.i.c.ex litteris ð pigno.Scðm q: non ꝑditur ꝑꝑ maleficiuʒ viri nec ẽt patris:vt no.glo.d.c.ex litteris Fallit i vxore primipilarij q̇ i eo officio deliq̇t:vt.C.quibus mõis pig.ta.con a.l.sat notuʒ.⁊.C.primipil.l.vtilitas.Tertium q: ꝑponitur oĩb⁹ creditoribus etiam prioribus qui habent ꝑsonales actiones vl' tacitas ypothecas:vt i.l.assiduis.C.q̇ poti.i pi.ha.Secus hñtibus exꝑssas:vt no.gl.i.d.l.assiduis.⁊ Dy.i regła qui ꝑor.in.6.Sʒ tñ dico cũ Pa.in.d.c.ex litteris ꝙ si ɔsuetudo ẽ aliqua illã seruabo.l.si ð iterꝑtatione.ff.de leg.cũ si.Si ꝟo non ẽ dico ꝙ fauore mulierꝫ dʒ ꝑferri ẽt hñtib⁹ exꝑssas ypothecas:q: si mulier vincit eũ qui ad refectionẽ rei dedit:vt i aut.quo iur.posita sup.d.l.assidu⁹ q̇ tñ ꝑfertur anteriorib⁹ hñtibus exꝑssas ypothecas:vt.l.interdũ.ff.q̇ po.i pigno.habeant.ergo si vinco vincẽtẽ te multo magis vinco te:vt in.l.de assessionibus.ff.ð diuer.⁊ tẽpo.ꝑscrip.ad min⁹ casus dubius ⁊ i facto dubio potior ẽ ɔditio dotis:vt i.c.fi.ð re iu.⁊ no.i.c.ex litteris.ð ꝑba.cũ hac opi.ẽ Pe.⁊ Cy.⁊ Jo.an.lʒ cõiter doc.teneãt cũ gl.i.d.c.ex litteris.Et istð ꝑuilegiũ vt ꝑferat creditoribus trãsit ad filios ei⁹ ħ Ale.ð imol.i.l.ẽt.ff.so.ma.⁊ ibi ẽ gl.⁊ alia i.l.i.C.ð priuile.do.lʒ Bar.dicat ɔtriũ.Sʒ põt itelligi opi.Bar.vt ñ loq̃tur ð heredib⁹ suis:⁊ sunt filij:lʒ ð extraneis q̇ nõ hñt h ꝑuilegiuʒ:vt.i.vnica.C.ð ꝑui.do.Quartũ q: eccłia potest se ipedire ð dote ñ solũ in fauorem viduarꝫ:vt i.c.nup.ð do.inter vi.⁊ vxo.sʒ ẽt mariti petẽte,vbi dotẽ ꝑmiss:vt in.c.ꝑ vestras.e.ti.Facit qd no.Jo.an.in.c.lator.q̇ filij sunt.le.ꝙu s alij ɔtriũ teneãt nisi accessori.Quintũ q:ꝟu ouergẽte ad iopiam iud.ex iubẽte põt dari pecunia dotalis mercatori cu pacto:vt capitale sit saluum:⁊ ð lucro ꝑcipiant vir ⁊ vxor ꝑtẽ honestã ɔpensato lucro cum dãno sine vsura:vt.c.ꝑ vestras.ð do.inter vi.⁊ vxo.Ita lʒ Jo.an.⁊ Car.i d.c.ꝑ vestras.⁊ Fulgo.in.l.cũ duobus ff.ꝑ socio.§.itẽ si in f.cto.⁊ Bal.i q̇dã ɔsilio icipiẽte.Uiso istrumẽto facto inter.⁊ no.Ho.i sum.de vsuris.dicit se dubitare.Sʒ ego credo contractũ vsurariũ:nisi excusetur ħ ꝙ.ifra dico.Societas ꝑmo.§.7.Sextũ q: fũdus dotalis alienari ñ põt ẽt ð consensu mulieris:vt no.i.l.iulianus.ff.ð fũdo dotali.⁊.C.ad velleia.aũt.si ñ aute.nec ẽt i ypothecã dari:vt.l.vnica.§.⁊ cũ lex.C.ð rei vxo.ac.Qð verũ ẽ:nisi iuramẽtũ interueniat:vt i.c.cũ contigat.ð iureiu.⁊ in c.lʒ ð re.iur.li.6.Multa sũt ⁊ alia ꝑuilegia in iure:de q̇bus vide si placet specula tore co.titu.h omitto:q: nihil ad cõfessorẽ.Tene tñ ꝙ his ꝑuilegijs gaudet.dummõ mulier sit catholica:alr̃ ñ vt.C.de here.aũt.itẽ ꝑuilegium dotis.

¶ Utrum eadẽ ꝑuilegia hẽat in donatione ꝑꝑ nup.q̇ hʒ in dote mulier.R.Pa.p⁹ Inno.in.d.c.ex litteris.ð pigno.ꝙ aut mulier agit ad donationẽ propter nuptias tanq̃ spãliter sibi obligatã ꝑ dote:⁊ tunc hʒ priuilegium dotis:quia agit poti⁹ ꝑ dote q̃ ꝑ donatione ꝑpter nup.Si ꝟo agit vt eã lucret:sic ñ gaudet:q: cessãt rõnes ꝑuilegij dotis:sed hñ hʒ tacitam ypothecã.l.vbi.C.ð iure do.Intellige cõmunẽ non ꝑuilegiatã:vt ꝑferat alijs habẽtibus eam.In parafrenalibus autẽ habes infra.Parafernalia.§.2. 12

¶ Ad quẽ ꝑtinebit dos soluto matrimonio.R.ꝙ lʒ marit⁹ ð subtilitate iuris efficiatur dñs dotis sibi date:vt in l.rebus.C.ð rei ven.tñ ad eũ ñ ꝑtinet post mortẽ vxoris nisi in duob⁹ casib⁹:Primus qñ interat pactum de lucranda dote vel donatione ꝑpter nuptias vt dictũ.ẽ i ꝑcedẽti.c.Scðs qñ vxor i testata ðcedit deficientibus liberis et 13

casus in q vltimo tempore no est vsura

ꝓpiquis vir ſuccedit ꝗ̃ vxor viro.l. vnica.C.vñ vir ⁊ vxor. Sȝ ptinebit ad eũ q̃ eam conſtituit:ſi ſtipulat⁹ eſt eaȝ ſibi reſtitui:ſiue ſit extraneus:vt i l.vnica §.accedit.C.ꝺ rei vxo.ac.ſiue ſit pater. Si aũt non ſit ſtipulatus:tũc ſi eſt extraneus q̃ eam conſtituit reddetur vxori ſi ſupeſt vel heredibus eius. ſi aũt ẽ pater in duobus caſib⁹ erit filie. Primus ſi eam emancipauit. Scõs ſi pater premoriat añ eam:alias filia pmoriente erit pris:ẽt ſi extãt liberi ex filia:vt dicit Uinip.l.duos a patre.C.ſoluto matri.cũ qua opinione cõiter trãſeũt canoniſte:vt dicit Pa.in.c.fi.ꝺ do.inter vi.⁊ vxo.⁊ Bar.i.l.poſt dotem.ff.ſo.ma.⁊ glo.in.d.l.dos. ſȝ opinio cõtraria q̃ vult ꝙ reſtituantur liberis pualuit in vſu:vt dicit.d.gl.ſȝ filia ſupſtite et patre et non emãcipata:tunc patri ⁊ filie nec alteri ſine ꝯſenſu alteri⁹ reddetur l.2.ff.ſo.ma. Si ꝟo ẽ mulier q̃ ſibi cõſtituit dotẽ:tunc reddet ſibi.d.l.vnica; vel heredibus ſuis niſi ratione adulterii pdiderit: vt infra dicam. Predicta limitavera:niſi ſint ſtatuta q̃ aliter diſponant vt ſunt communiter.

14 ¶ Sed nunq̃d viro vergẽte ad inopiaȝ põt vxor petere dotẽ ꝯſtãte mrimonio ſit.ꝙ ſic ſi mõ ipa eã nõ ſit ꝯſumptura ꝺ quo vide in.c.per veſtras.ꝺ do.inter vi.⁊ vxo.⁊ i.l.vbi.C.ꝺ iure do.

15 ¶ Utrũ vir ppt adulteriũ vxoris lucret dotẽ.ſit.ꝙ ſic ſi p ſñtẽtiã ſit diuortiũ ꝺ do.int vi.⁊ vxo.c.plerũqȝ.vl p exceptioneȝ:vt dictũ ẽ.ꝟ.Adulteriũ.§.5.Quod limito:dũmõ ipe vxori fidẽ nõ fregerit ẽt vxore inſcia:qꝛ in conſciẽtia quo ad lucrũ dotis:credo ꝙ illõ habeat locũ paria delicta mutua ꝯpẽſatione tollũt.vt dicit.l.viro.ff.ſo.ma.cũ concor.ibi poſitis:⁊.ff.de dolo in.l.ſi duo.cum aliis cõcor.vt i.c.intelleximus.ꝺ adul.cũ aliis cõcor. Itẽ lucrat ſi vxor itrauit balneũ cũ viro alieno ſm glo.81.di.nõ oportet. Silr vxor donatiõnẽ pp nup.ſi vir cũ muliere alia.allegat.l.vlti.C.ꝺ repu. fallit i iſtis duob⁹ caſib⁹ qñ mulier habet filios:quia tunc filii habebunt dotem quo ad proprietatẽ ⁊ bona matris ſue ſecundum Jo.an.i.d.c.plerunqȝ. facit autent.ſed hodie.C.de adul.

¶ Utrũ amiſſa dote ꝓpter adulteriuȝ 16 mulieri cõſtet ꝺ ipedimẽto tali ꝙ nõ erat mrimoniũ recuperet eã. ſit.ꝙ nõ propter intentionẽ cũ opere ſubſecuto ar.c.nuper.⁊.c.vl.de biga.hoc tȝ Ho.Goffe.Jan.Ber.⁊ Jo. Sȝ Lãcre.tȝ ꝙ recuperet:et placet magis:ne pena excedat caſum ſuuȝ.

¶ Utrum heredes per exceptionem de 17 adulterio poſſint retinere doteȝ.ſit.diuerſa fuit opi. ſȝ mihi placet diſtinctio dñi Signoroli ꝺ homodeis quam recitat.d.Jo.anto.ꝺ ſancto Geor.i.c.plerũqȝ.vbi.ꝟ. Aut maritus viuens ignorauit adulterium:⁊ ſic poſſũt heredes excipere ꝺ adulterio:cum maritus non poſſit videri diſſimulaſſe ⁊ remiſiſſe: nec potuit remittere iniuriã quã ignorabat:vt.l.nihil intereſt.§.ſi cũ filius ff.de inof.teſt.⁊.l.mater.§.i.e.ti.⁊.l.legitimã.ff.ꝺ peti.here.⁊.l.vtilitatẽ.ff.ꝺ confir.tu.⁊ idẽ dico ſi dubitatur an ſciuit:qꝛ preſumitur ignoraſſe.l.i.§.illõ ff.ꝺ li.ag.⁊.l.mariti.ff.ꝺ adul.⁊.l.veri⁹ ff.de proba. Si vero ſciuit:⁊ nõ eſt cõqueſtus vt potuit de iure nouiſſimo etiam conſtante mrimonio.auten.ſed nouo iure.C.ꝺ adul.ſȝ vxorem retinuit cum fuerit leno.l.ſine metu.C.ꝺ adul. ſic cum heredes tractãt de lucro captãdo contra ipſos replicabitur de lenocinio mariti.l.cuȝ mulier.ff.ſo.ma.⁊ ſic paria dlicta mutua cõpenſatione tollentur. facit qꝺ no.Inno.in.d.c.intelleximus.⁊ Ja.ꝺ are.in.d.l.cuȝ muliere ⁊.l.rei.§.i.ff.ſo.ma. Si vero poſt ſententiam vxorem non retinuit et tunc ſi queritur de delicto principaliter: heredes non poſſunt conqueri; immo accuſatio debet fieri ⁊ inſcriptio.cuȝ moditatione tamen quam facit glo.i auten.vt lice.ma.⁊ aute.§.quia vero.ſed ſecundario ſic vt repellant petitionem dotis. vt in.l.filio.§.ſeia.ff.de adi.lega.et ſic concorda opiniones ſm hanc diſtinctionem.

¶ Utrum vidua committens ſtupruȝ 18 et petens dotem a fratre mariti vel herede eius poſſit repelli per exceptioneȝ de fornicatione.ſit.d.Jo.an vbi.ꝟ.ꝙ ſic ꝺ rigore iuris:⁊ pdet dotem:⁊ ſic remanebit apud fratrem:vel heredes mariti ex oſcula facta ꝺfuncto per ter. cum glo.

tuz glo. ꝛ p id qđ no. Bar. i. l. pe. C. de
adul. ꝛ. ff. đ liti. l. fi. ꝛ. l. i. §. ꝛ si forte. ff.
de iniur. ita determinat Pau. de ca. cõ
si. 119. Uide ibi multa pro ꝛ cõtra.
19 ¶ Sed nunqd pr qui dedit dotẽ p filia
pdet eã p adulterio filie? R. q si nõ est
stipulat⁹ eã sibi reddi perdet: ꝛ sibi ipu
tet: vt tꝫ Jo. an. i. d. c. plerũq3 ꝛ Accur.
in. l. cõsensu. C. de repu. ꝛ i. l. si dotẽ. C.
de iur. do. sed Dyn⁹ per. l. 2. §. itẽ si volũ
tate. ff. so. ma. dič q si filia ẽ i ptãte pa
tris nõ p̃iudicat patri quin possit age
re pro dote: ꝛ ita similiter do. Anto. i. d.
c. plerũq3. p. l. fi. C. de repu.
20 ¶ Utrũ vir q̃ expulit vxorẽ pp adulte
riuꝫ nõ notoriũ propria auctoritate te
neatur soluere mutuũ qđ accepit vxor
p alimentis? R. q sic: qꝛ adulteriũ nõ
notoriũ nõ priuat ipso iure alimentis:
nisi sñia lata sit. ff. de dona. l. post hõc iũ.
cũ sua materia: ꝛ ad illud qđ dicit qđ
mulieri obstat exceptio adulterij: verũ
est quo ad futura: sed nõ quo ad alimẽ
ta que debentur ante sententiam latã
ꝛ de hoc i. l. si instituta. ff. de inofficio.
testamen.
¶ Utruꝫ frater qui viuẽte patre de bo
21 nis paternis dotauit filiã teneatur illã
dotẽ cõferre mortuo patre. vr q sic. p
l. certũ. C. famil. hercis. ꝛ. l. fi. cũ ibi no.
Sꝫ Bal. i. l. fi. C. de do. promis. dicit ca
sum singularẽ: vt nõ cõputet: sed ego
do tibi glo. in. l. dotẽ quã dedit auus. ff.
de coll. bono. q̃ dicit si tẽpore mort. pa
tris cõstabat matrimoniũ nõ esse com
municanduꝫ. allegat. l. filiuꝫ. de colla.
bo. ꝛ. l. primã. §. fi. ff. de col. dotis.
22 ¶ Utrũ ɔfessio q̃ vir ɔfitet se recepisse
dotẽ cõstante mrimonio valeat? R. q
nõ nisi appareat de numeratiõe. Nam
vr donare. Bal. i. l. i. i secũda colũna. C.
de do. pmis. ꝛ An. i. l. pe. ff. q̃ res pi. ec.
po. ꝛ Bar. i. l. si diuortio. ꝛ ibi legiste đ
ver. ob. ꝛ alij i. l. si voluntate. C. de do.
pro. ꝛ presumitur simulata cõstitutio:
vt dicit Bar. in. l. i. C. de dona. añ nup.
de hoc habetur in. l. i. vbi lex. C. de do.
cau. non nu.

Additio Et hoc veruꝫ nisi vir faciendo testamentũ
legaret vxori doteꝫ expressa certa quã
titate: qꝛ tunc oĩno vxor eam habebit.
Et si probaretur q nunq̃ fuit soluta:
vt no. Ang. in. istit. de lega. §. sꝫ si vxo
ri. qđ limito verũ nisi vir esset non sol
uendo creditoribus suis. 23
¶ Quãdo debet restitui dos? R. q si cõ
sistit in rebus imobilibus: debet statiꝫ
restitui soluto matrimonio. Si vero
consistit in rebus mobilibus: sic infra
annum. C. de re. vx. act. l. vnica. §. exa
ctio. Intellige tamẽ i marito si potest:
qꝛ si dolo malo nõ est versatus non re
stituet: nisi in q̃tum potest. ꝛ idem pri
uilegium habebunt filij eiusdem ma
trimonij. cauebunt tamẽ taꝫ maritus
q̃ filij de restituenda si ad pinguiorẽ for
tunam venerint: vt no. in. d. l. vnica. in
§. circa autem: ꝛ p̃n. l. in condemnatio
ne. ff. de reg. iur. ꝛ in. l. etiam. in prin.
ff. solu. matri. de hoc vide glo. in. c. mu
lieres. ꝛ ibi per canonistas de do. inter
vir. ꝛ vxo. 24
¶ Sed pone quando fuit data dos e
rant res immobiles quas vẽdidit ma
ritus et emit res mobiles ex earum p̃
cio? R. q non computabuntur immo
mobiles: sed mobiles. casus est in. l. cũ
in fundo. §. si fundus. ff. de iure do. Et
ideo limita dictum: scilicet q sint mo
biles vel immobiles tempore mortis
viri: ꝛ ita iudicabuntur. nec valebit q
surrogatum sapiat naturam ꝛc. quia
non est verum hic: et ideo non statim
restituentur.
¶ Utrꝫ marit⁹ vł hẽdes expẽsas fctãs 25
i dote possit defalcare? R. gl. i. d. c. mu
lieres. q necessaries sic ipo iure: vtiles
nõ minuũt dotẽ: sꝫ petũt actõe mãdati
vel negocioꝝ gestoꝝ: volũtarie ẽt cũ cõ
sẽsu vxoris facte solũ pmittunt abra
di si possũt sine lesione rei. C. de rei vx.
ac. l. vnica. §. sed nec: ꝛ. l. i. ff. de ipẽ. i re.
do. factis p exactõe vel defẽsione dotis.
qꝛ marit⁹ ẽ dominus fructuuꝫ dotis: et
sic tãq̃ dñs ipsaꝫ tuetur: vt no. ff. đ im
pen. in re. do. fac. l. 2. Et ideo nõ poterit
repetere: vt tꝫ Spe. ti. de dote p⁹ diuor.
re. §. vlt. v. illud ẽt. ꝛ Jo. an.
¶ Utrꝫ hẽdes teneãt alẽ mulierẽ relictã 26
ifra ãnũ? R. q sic: qđ veruꝫ est si nõ ha
bet aliũde vnde alat: nõ tñ ſm q̃titã
tẽ dotis: qꝛ si fruct⁹ excederent ñ tenẽt
nisi solũ ad alimẽta. et si aliqđ đ dote rẽsti
tuit tenẽt i residuo alimẽtoꝝ. ita no. glo.
i. d. §. exactõ: ꝛ. ff. so ma. l. diuor. i pñ.

Unde si pr̄ prestitit alimēta filie: pote-
rit eā repetere ab hr̄dib⁹ viri. Facit qđ
no. Bar.in.d.l.diuortio. Si vero habz
vnde alatur: tūc heredes nō tenētur. ita
tenet glosa in dicto.§.exactio.ꝛ probat
7 in.l.extraneo.ff.de ven.in pos.mit.
¶ Sed nunquid tenetur habitare cuz
heredibus mariti? R. Bar.in.d.l.diuor-
tio.ꝙ non: q: nō inuenitur in iure expꝛ̄s
sum. contrarium tn̄ vr̄ verius: quia in-
fra annuz dr̄ mulier quasi eē in matri
monio.C.de bo.ma.l.fi.ꝛ sic ꝯsuluit.d.
Car.ꝙ nō poterit alimenta petere si ꝯ
eoꝝ voluntatem alibi sit demorata.dū
18 mō honeste possit apud eos demorari.
¶ Utrum licet mulier possit ꝑcipere
certum qđ pro alimentis ab heredib⁹
mariti donec dotē sibi restituant? R.ꝙ
sic de iure communi.iuxta nota.ꝑ Bar.
post Cy.C.de bo.autē.iudi.pos.auten.
ei qui.ꝛ ꝑ Ang.i.l.ticia.ff.so.ma.ꝛ Pa.
de ca.ꝯsi.384.ꝛ Pa.in.c.de prudentia.
de do.post di.re.recitat. Jo.de ligna.i
cle.ex graui.de vsu. ꝛ sequitur dicentē
ꝙ valet statutum vt heres soluat certū
quid pro centenario. Limitat tamen i-
dem Pa.hoc in ea que non habet vnde
aliunde viuat: sed non mihi placz ista
limitatio quando non accipit tale qđ
ratione lucri: sed ratione interesse lucri
cessantis: vtputa quia potius vellet ha
bere dotem vt eā iplicaret in possessio
nib⁹ vel aliis negociatōib⁹ de quib⁹ veri
similiter tm̄ vel pl⁹ haberet: al's nō lice-
ret. Et sic itelligo Jo.de imo.i.d.cle.ex
graui.post Math.de mat.q̄ tenet non
licere sine vsura: puta q: solum accepit
19 ¶ Utrum vir licite accipiat rōe lucri
possessionem in pignus pro dote soluē
da.vide infra.Usura.i.§.25.

Dubium

Dubium ſm ꝑħ.li.ethy.ē motus idifferēs in vtrāqz partem contradictionis
Uel dic ꝙ dubium est equalitas ratio-
num contrariarum secundum phm.
1 ¶ In dubiis vbi ꝟsat periculuz aīe sp
tutior ps ē eligēda: ꝛ in ipsis qđ certius
est tenēn.ꝛ qđ sine ꝑiculo explicari pōt
ita dicit | Pa.in.c.iuuenis.de sponsa.
2 ¶ Utꝝ in dubio debeam⁹ iterpretari vt
poti⁹ qs nō sit irregularis? R. vt colligo
ex Pa.i.c.cū tu fili ꝑposite.de testi.ꝛ i.c
ad audiam.de homi. Aut loqmur i fo-
ro aīe: ꝛ sic debemus interꝑtari irregu
larem: ꝛ sic de aliis: vbi dubitar̄ de aliq̄
delicto.vide gl.in.c.vnico.de scru.i or.
fa. Silr̄ dicendū de foro quasi peniten
tiali: vt puta q: nō agitur ad penā pro-
prie: sed vt a ministerio abstineat aut
ab alio in quo subesset peccatū: sicut in
ꝯtractu mr̄imonii. Facit.c.significasti
nobis.de homi.ꝛ.d.c.iuuēis. Aut loq-
mur de foro ꝯtentioso: ꝛ sic debem⁹ in-
terpretari ꝓ nō: maxie vbi agir̄ de pena
puta q: celebrauit: q: collatō nō tenuit
ꝛ hmōi: q: in penis melior iterpretatio
est fiēda: vt i regula in penis: ꝛ r̄la odia
li.6.ꝛ idem dic in excoicatione ꝛ simib⁹.
¶ Quomodo sunt interpretanda ab a 3
iis facta dubia proximorum? R.c.esto
te misericordes.de reg.iur.ꝙ in melio-
rem partem.vide infra.Judiciuz.§.17.
¶ Uerba dubia sunt ꝓferēda ſʒ itētio 4
nē ꝓferētis.ff.de reg.iur.in ābiguis.et
vt res poti⁹ valeat ꝙ pereat.c.abbate.d
ver.sig.alias ſm communem vsuz.loo
dis.contra mortē.vide.s. Castitas.§.i.
¶ In quo differt dubium ab opinione 5
ꝛ fide ꝛ scia.vide infra.Opinio.in prin.
¶ In re dubia fidei auctoritas est req- 6
renda romane ecclesie. ii.disti: palam
¶ In rebus ambiguis absolutū nō ꝑoz 7
esse iudiciū.33.di.c.hūisse.imo qñ dubz
um est in ꝑsona vl' in facto vl' i iure nui
lo mō.snia est ferēda.30.q.5.iudicantēl
¶ Non dicitur iteratum quod dubitar̄ 8
fcm̄.de presby.non bap.c.veniens.
¶ Dubio existe in iure matrimonii tu- 9
tius est contra statuta hominū dimit-
tere copulatos quam disiungere ꝯiun
ctos ꝯtra statuta dei.c.licet ex quadā.
de testi.

Duellum

Duellum est pugna duorum: vt dicir̄ i c.monōachiā.i.singl'are certa
men.2.q.5.ꝛ fit ad probationem alicu
ius rei: ita vt qui vicerit probasse videa
tur: quod est ꝓhibitū sub pena mortal'
pcti: ꝛ quia contra legē dei.ibi.nō tēta-
bis dn̄m deum tuū.Math.4.ꝛ dr̄ in.d.c
ꝛ iō non solū offerens ſʒ acceptans cuz
dantibus auxiliū consiliū vel fauorem
ꝛ valentibus prohibere ꝛ non prohibē-
tibus peccant mortaliter. Ad ro.c.i.di-
gni sunt morte qui consentiunt ꝛ non
excusantur ex ꝯsuetudine vl' metu acce
ptāces

ꝑtātes: nisi vt īfra dicā: q: potiꝰ dꝫ q̄s
quelꝫ mala tolerare ꝙ̄ malo cōsentire
decernat. 32. q. 5. ita ne nec obstat ꝙ da
uid cū golia exercuit: q: auctoritate spi
ritus sancti fecit: sicut ꝛ sanson: vt dic̄
gl. i. d. c. in ōarchiā. 23. q. 5. si non licet.
¶ Que pēa ē clerici ī duello pugnantꝭ?
1 Re. ꝙ dꝫ deponi ꝛ ē irregularis: tñ ep̄s
pōt dispēsare dūmodo mors vꝉ mēbro
rū diminutio nō īteruenerit. c. i. ď cle.
pu. ī du. nec soluꝫ efficitur irregularis
si ipse pugnat sꝫ etiā si aliū ꝓ se pugna
re facit: vt ī. c. 3. eo. ti. ꝛ q̄cūqꝫ hoc man
dat cōsulit aut ďfēdit si mō homicidiū
sequatꝛ vel mutilatio: vt in. d. c. 3. dispē
sat tamē ep̄s cū clerico in bñficio: etiā
habendo solū ꝓ sustētatiōe: vt i. d. c. 2.
cū ibi notatꝭ: dūmō ñ hēat curā aiaꝝ.
2 ¶ Sed nūquid ille q̄ cogitꝛ a iudice ta
liᵗmō ꝙ suspēdetꝛ: q: hꝫ eū ꝓ conuicto:
nisi duellum suscipiat: possit suscipere
cū sit inocens? Re. diuersa fuit opinio:
vt no. ī. c. i. e. ti. sed mihi placet ꝙ talis
coactus tali coactiōe licite suscipiat: et
etiā in causa ciuili quādo nō iminet ꝓ
babile ꝑiculuꝫ mortis: q: sicut lꝫ se de
fēdere ꝛ res suas ꝛ alia facere q̄ de se ñ
sunt mala: sic pugnare qñ alio mō ñ p̄t
euadere. facit. c. īterfecisti. de homi.
¶ Uerū clerici q̄ reliq̄s afferūt pugi
3 libꝰ ad pugnanduꝫ sint irregulares si
sequatꝛ homicidiū? Re. si ōīo sine ipsis
erāt pugnaturi: nō erunt irregulares:
alˀs sic. ꝛ sic itellige opiniōes diuersas
ꝛ cōcorda secundū hanc distinctioneꝫ.
4 ¶ Quod dictum est de duello ideꝫ dic
de iudicio aque feruentis vel ferri can
dentis. c. si. de pur. vul.

e **Brietas** ē ꝑuatio vsus
itellectus ꝯcā
ad aliq̄d tp̄s ex īmoderato potu
vini vꝉ cuiuscūqꝫ alteriꝰ rei potabilis.
¶ Utꝝ ebrietas sit pc̄m mortale? Re. vt
1 collig0 ex Alex. ī ꝯa ꝯe. ꝛ glo. 35. di. §.
alˀs. ea demū. ꝛ doc. ibidē: ꝙ aut raro
contingit aut assidue. Si raro sic disti
guo: ꝙ aut iebriās se cognoscit vini po
tentiaꝫ ꝛ suā cōplexioneꝫ dispositaꝫ ad
ebrietateꝫ: ꝛ tamē magis vult ebrieta
teꝫ icurrere ꝙ̄ a potu abstinere: ꝛ sic est
peccatū mortale. Aut iebrians se nescit
vini potentiā: ꝛ ignorat ꝙ ex tali potu
possit inebriari: vel nō aduertit ꝛ sic

nulluꝫ peccatuꝫ vel veniale secūduꝫ ex
cessuꝫ ī potuit ꝛ negligētiā in aduertē
do. Si vero assidua sit ebrietas sic est
mortale pecatū nō ꝓpter iterationeꝫ
actus q: multiplicatio actuū venialiū
nō auget ī infinituꝫ: sed q: nō pōt eē ꝙ
hō assidue inebrietꝛ quin sciēs ꝛ volens
ebrietatē incurrat: aut saltēꝫ nō obmit
tat diligētiā quā dꝫ adhibere de neces
sitate ne iebrietꝛ cū hēat tp̄s ďliberatio
nis reprimēdi motꝰ vēiales ne ꝓcedāt
ī regnū peccati. Ille vero q̄ ꝓcurat vt q̄s
inebrietꝛ coīter mortaliter peccat siue
sequatur ebrietas siue non: siue sit pec
catuꝫ mortale in eo qui iebriatꝛ siue ñ:
q: cōsētit ī dānū notabile primi.
¶ Utrū ꝑꝑ sanitatē liceat iebriari? Re.
ꝙ nō sine peccato mortali: tā ī opante
ꝙ̄ ī patiēte sciēter. verū ē ꝙ ꝯm sāctuꝫ
Tho. ꝯa ꝯe. q. 150. cibus vel potꝰ q̄ esset
sup̄fluus sano nō erit sup̄fluus īfirmo
puta. q: datꝛ ei cā medicine ad ꝓuocan
dū vomitū ꝛ sine peccato qñ talis infir
mitas id req̄rit: sꝫ ñ vsqꝫ ad ebrietatē.
¶ Utrū ebrietas excuset a peccato? Re.
ꝙ excusat a tāto: sed nō a toto. Intelli
ge quo ad penaꝫ: sed quo ad culpaꝫ ex
cusat a toto q̄d fecit in ebrietate ex q̄ ē
sine vsu totali rationis. ꝛ facit q̄d no.
15. q. i. c. sane. ꝛ. c. si quis insaniens.
Quo vero ad penaꝫ Pa. in. c. q: diuer
sitatē. de cōcess. preben. tenet ꝙ nō ipu
tatur nisi id q̄d ex culpa imediate pro
cedit: nō q̄d mediate. ꝛ facit q̄d not. in
tex. ꝛ in glo. 23. q. 5. de occidendis. ꝛ in
c. lꝫ. de testibus. vnde dicit ꝙ lꝫ quis ex
cōicetur ꝓpter suā culpaꝫ nō tñ iputatꝛ
postea ei ꝙ bñficiuꝫ nō cōtulit īfra tē
pus debitū: nisi fuerit ī mora petende
absolutiōis: q: culpa nō est causa ime
diata: sꝫ excōicatio que est pena: sic ī ꝓ
posito. lꝫ sumptio potus superflui fue
rit culpa ꝛ causa imediata ꝑuationis
vsus rationis: tamē nō est causa ime
diata homicidij vel alterius q̄d facit. ꝛ
ideo nō erit irregularis ꝯm istam opi.
Ri. tamē i. 4. dist. 15. tenꝫ ꝙ erit irregu
laris: ꝛ ꝙ ei imputantur ad penaꝫ oīa
que sequuntur. sꝫ mihi plꝫ magis opi.
Pa. ꝛ pro eo est tex. cuꝫ glo. ī. c. decētē
ro de homicidio: nisi volūtarie inebria
ri voluisset vt postea nesciens occide
ret: quia sic ei imputaretur: sicut tenet
glo. in. d. c. decetero etiam quodcunqꝫ

qꝺ ſequutū eſt ꝯuis mediate ꝓceſſiſſz.
4 ¶ Utrū ebrietas largo mō dicta: q̄ q̄s
non totaliter priuat̄ vſu rōnis ſed bene
alterat̄. ſcit tamē qꝺ facit: ſit ſit pctm̄
mortale: ⁊ excuſet? R. abſq; dubio non
excuſat a malo qꝺ perpetratur ex quo
ſcit qꝺ facit: nec ēt credo talē excuſari a
peccato mortali q̄ ſciēter tm̄ biberet: ꝙ
talē grauedinē incurreret: tñ ꝓpter pe-
riculū ebrietatis: tuz q: ſine notabili le-
ſione rationis hoc fieri nō p̄t. In eo āt
cui hoc accidit inaduertenter ſiue raro
ſiue ēt frequenter nō credo ſit mortale
peccatum: quia non facit a propoſito ⁊
ſcienter: quia non ita tenetur talē alte-
rationem vitare ſicut ebrietatem: que
priuat vſu rationis totaliter.
5 ¶ Utrū teneāt geſta ꝑ talē ebriū? R. ꝙ
non qn̄ proprie eſt ebri⁹: ſed qn̄ non eſt
proprie ebrius: ſed ꝯfortatus et ſcit qꝺ
facit tūc tenent: lz in multis ſuccuratur
ei: vt in iuramento ⁊ cōfeſſione ⁊ ſilib⁹
ꝑ miſericordiā iuri: vt. ſ. dixi Blaſphe-

Eccleſia

ſumit̄ multi mla-
plicter: vt. 68. di.
c. quoꝝ vices. ⁊. 7. q. i. ſcire debes
⁊ ne prelati vices. c. vi. de ver. ſigni. c. cū
⁊. c. cum clerici. in religioſis. ⁊ vide ibi.
1 ¶ Eccleſia vniuerſalis que eſt collectō
fidelium nō p̄ōt errare in fide ſeu eius
articulos: neq; in his q̄ ad bonos mo-
res neceſſarios ad ſalutē ꝑtinent: quia
xp̄s ꝓ ea orauit vt nō deficeret fides ei⁹
⁊ ſic intellige. 24. q. i. arecta. In aliis āt
bene p̄ōt errare: quia ſequitur opinio-
nem que poteſt falli: ⁊ ſic intellige. c. a
nobis. el. 2. de ſen. excom.
2 ¶ Eccleſia rōana ibi ē vbi ſunt boni: vt
dicit gl. i. c. ꝯuis. 21. di. ⁊ ſic pz ꝙ tēpoꝛ
mortis xp̄i remāſit i ſola virgie maria.
3 ¶ Eccleſia an dicat̄ illa que nō eſt cōſe-
crata? R. Pa. i rubrica. de ꝯſe. ec. vel alta.
ꝙ ñ ꝓprie: ſz Baſilica. i. dom⁹ regis alle-
gāt cū tex. i. c. i. de religi. do. ⁊ facit ad ſta-
tuta: vt delictū ꝯmiſſum in eccleſia: nō
cōſecrata nō ſit ꝯmiſſum in eccleſia lz i
proprie accipiat̄ vnū ꝓ altero. Itē eqūi
no. ē dr̄ eccl'ia oratoriū: lz proprie orato-
riuz ſit loc⁹ aptus ad orandum: quem
quiſq; in domo ſua edificare poteſt.
4 ¶ Eccleſia Matrix. Aliquando eſt cha-
tedralis: vt in. c. venerabili. de ver. ſi. a-
liquādo eſt baptiſmalis ſeu parrochia-
lis: vt i. c. ex tranſmiſſa. ꝺ preſcrip. ⁊ i
c. ad audientiam. el. i. de eccleſiis edifi.
no. do. Car. in cle. ne romani. de electō.
¶ Eccleſia materialis: cuius auctori- 5
tate debet fundari? R. ꝙ auctoritate e-
piſcopi dioceſani: vt in aut. de eccleſia-
titu. §. ſi quis autez. ⁊ de ꝯſe. di. i. c. ne-
mo. el primo. ⁊ hoc verum in locis non
exemptis. in exemptis vero nullus po-
teſt edificare ſine licentia ſedis apoſto-
lice: vt in. c. auctoritate ꝺ priuilegiis li.
6. ⁊ ſic intellige. c. de locoꝛuz cum. c. ſe.
de conſe. di. i.
¶ Utrum debeat eccleſia edificari ſine 6
dote? R. ꝙ eccleſie mendicantium ſic:
alie vero non: niſi monaſteriis qui ha-
bent redditus: vt no. in. c. i. de cenſi: et
dos eſt manſus terre: qui multipliciter
dr̄: vt no. glo. ſm canon. cā. 23. q. 8. ⁊ i.
d. c. i. no. Pa. ꝙ accipitur hic ꝓ dote ne-
ceſſaria ꝓ ſuſtentatōne miniſtri: q̄ mā-
ſus debz eſſe liber ab omni ſeruitute tē-
porali: vt in dictis iuribus: ⁊ no. Inno.
⁊ Hoſtien. ⁊ Jo. an. in. d. c. i
¶ Quis tenetur ad eccleſie reparatiōez 7
R. P. in. c. i. de ec. edifi: ꝙ de iure tenet̄
prelatus. dare quartam partē reddit⁹
ſit ſp̄ales non ſunt ad hoc deputati: vt
ſi conſuetudo nō tranſtulit onus fabri-
ce in pplo: nec valet ꝯſuetudo i ꝯtriū: vt
i. c. cognouim⁹. 12. q. 2. ⁊ in. d. c. i. qꝺ itel-
lige qn̄ ſupeſt aliqd detract. neceſſariis
ſibi alš nō tenet̄ ſm eundē Pa. in. c. de
his q̄ de eccleſiis edifi. ⁊ qꝺ dico de p̄la-
to itelligo de oībus bn̄ficiatis in ea: vt
l. d. c. i. ⁊ c. ⁊ his. Si vero ꝯſuetudo trā-
ſtulit onus fabrice i ſeculares tenētur
ipſi. ar. c. ad apſicā. de ſimo. qꝺ limito
niſi eccleſia abūdaret ⁊ ipi ſeculares i
magna egeſtate eēnt. ar. c. aurū. cū ſimi.
¶ A quo dz ꝯſecrari ⁊ de lib⁹. 12. q. 2. 8
recōciliatōe ei⁹ vide. ſ. ꝯſecratio eccl'ie.
De ei⁹ immūitate: vide infra Immūitas.
¶ Utruz oblationes que fiunt capelle 9
cedant eccleſie parrochiali infra quam
eſt ſita? R. Pa. ⁊ do. Anto. i. c. paſtoral'
de his que fiūt a prela. ꝙ ſic. per locū a
ſp̄ali. in. c. ad audiētiā. i. de ec. edifi. In-
fert etiā do. Anto. ibidem ꝙ oblatio q̄
ſit ymagini picte in muro alicuius par-
rochie cedit eccleſie parrochiali. Facit
glo. in. l. ſtatue. ff. de vſufruc. et Ange.
in ſua diſputatione que incipit. in re-
fulgēti

fulgēti palatio. hoc limito verū qñ fit intuitu eccłie parrochialis: alˀs nō. 𝔡 q̄ 𝔧. votū. 3. §. 26. Idē. d. An. no sup. 𝔣𝔠. 𝔡 parrochijs ꝙ oblatōes q̄ fiūt celebranti in alteriꝰ eccłia sunt rectores illiꝰ ecclie: nisi sit ep̄s in ꝑpa diocesi: vł archiep̄s in tota ꝓuincia dū visitat: q: tunc ep̄o vel archiep̄o cedūt: q: tota dioceś censeť parrochia. de rap. c. i. de iurepa. c. sup eo. ꝛ ꝓuincia est parrochia archiep̄i. c. romana. §. ff. de censi. li. 6.

𝔊 Ecclesia nō consecrata an gaudeat
10 eodem priuilegio quo consecrata. 𝔣𝔠. Pa. in. c. fi. de cōsc. eccle. vel alta. ꝙ sic quando auctoritate episcopi est edificata. multa pro hoc allegantur in glo. ibidem.

𝔊 Ecclesie p̄rochialis collatio ipso facto est nulla si fiat ei q̄ non attigit 25. anū. Itē collata ei q̄ nō est sacerdos si infra annū a tpe ꝯcessionis ꝛ adepte possessionis nō fuerit sacerdos ordinatus vacat: ꝫ alteri ꝯferri nō possit nisi cōpleto anno transacto. de quo dic. vt. 𝔰. Clericus. 7. §. 5.

12 𝔊 Ecclesie parrochiali p̄sentatus pōt admitti q̄uis nō sit in sacris: dummodo infra tempus debitum possit ordinari in sacerdotē. c. si is. de insti. lib. 6. sed sine presentatōe institui nō potest: nisi dispensatiue s̄m Jo. an. in. c. preterea. de eta. ꝛ qua. ordi.

e Electio est alicuius ꝑsone idonee ad dignitatē vel fraternā societatē seruata forma canonice facta vocatio. hoc colligiť ex. c. cū in cūctis. ꝛ. c. cū ecclesia vulterana: et. c. quia propter. de elec. ꝛ. c. cū olim. de arbi.

1 𝔊 Ad quem pertinet electio. 𝔣𝔠. de iure cōmuni spectat ad collegiū. Nā quelibet congregatio debet sibi de iure cōi eligere prelatum: nisi consuetudo sit ī cōtrarium. de elec. c. i. 16. q. vi. congregatio. 18. q. 2. abbatem. ꝛ. c. se. vnde ad eam spectat etiā si duo solum vel tres fuerint. de ele. c. i. de ꝯsue. c. cum dilectus. imo vt ꝫ glo. in. c. 2. de postu. ꝑ Innoc. ꝛ Hosti. ꝛ cōmuniter doc. Jus vniuersitatis potest remanere in vno solo omnibus alijs mortuis vel priuatis suspensis vel excōicatis. tex. est i. l. sicut. §. fꝫ ꝛ si vniuersitas. ff. ꝙ cuiusqꝫ vniuer. cū glo. ꝛ Bar. vnde in isto casu potestas eligendi pertinet etiā ad pauciores: quando maior pars est inhabilis ad eligendū: puta excōicati vel suspensi: ꝛ sic minor pars rep̄sentat totū collegiū. cū inhabiles nō cōprehēdantur in numero. facit. c. illa. de ele. bona glo. in cle. qḋ circa. de elec. Jste tamen solus nō posset se eligere q: notaretur ambitiosus. c. ꝑ vestras. de iurepa. pertinet etiam aliquando ex cōsuetudine vel ꝓuilegio ad alios q̄ de collegio. c. cum ana. de elec.

𝔊 Utrū ptās eligendi deuoluatur ad alios de collegio qñ alij sunt priuandi ptāte eligendi ꝑ ea vice. 𝔣𝔠. gl. in. d. c. 2. ꝙ nō anteq̄ priuentur.

3 𝔊 Quid si non vocentur alij qui sunt priuati vel inhabiles ad eligendū. 𝔣𝔠. Ps. in. d. c. 2. ꝙ tenet electio ꝛ alia capitularia: licet nondum sit discussum an sint priuati: quia sufficit ꝙ postea possunt conuinci.

4 𝔊 Utrū ꝯuersi sint de capło ꝛ habeāt vocē in electōe p̄lati. 𝔣𝔠. Lu. de ro. in suis notādis ꝫ ꝙ nō. allegat c. ex eo. de ele. li. 6. nisi antiqua ꝯsuetudine 𝔡 haberēt s̄m Inn. in. c. 2. de insti. Idem ꝫ Fede. ꝯsilio. 107. ꝑ tex. in. c. ꝛ si xp̄s. de iureiu. in 𝔳. vos ꝛ cōuersi. qḋ esset frustatorium monasterij vestri.

5 𝔊 Utrum elector possit vnum vel plures procuratores instituere ad eligendum. 𝔣𝔠. ꝙ sic: si ipse est absens ꝛ iusto impedimento detineť. sed oꝫ ꝙ si plures ꝓcuratores instituit ꝙ quilꝫ sit in solidum: alr nō admitteť. ꝛ si simul cōcurrāt: potior erit cōditio occupātis. si vero nullꝰ eorum p̄occupat: tūc capłm admittet queꝫ voluerit. vel si maior ps capli nō ꝯcordat admitteť q̄ prior est institutus. Itē oꝫ ꝙ ꝓcurator sit de collegio: ꝛ si nullꝰ velet esse nō posset extraneū capło nolente deputare: neqꝫ per līas votuꝫ suū exprimere. Itē tertio oꝫ ꝙ ꝓcurator institutꝰ nō eligat vnū suo noīe: ꝛ alterū noīe ꝓcuratorio: q: nihil valeret: nisi dn̄s spāle mandatū dedisset de aliquo nominando: q: tunc illum noīe domini: ꝛ alterum suo nomine poterit noiare. c. si quis. de elec. lib. 6.

𝔊 Utrꝫ illi q̄ nō sūt ꝓfessi tacite vł exp̄sse ī locis regularibus sint admittēdi.

ff. q̄ non: vt p3 in. d. c. ex eo. nec illi h̄
per eoꝝ regulam vel ꝯstitutiones pro-
hibentur: sicut minores.
7 ¶ Utrū illi q̄ nō sūt subdiaconi hēant
vocē in caplo in cathedralib⁹ collegiat.
secularib⁹ vel regularib⁹ eccl'ijs. ff. q̄
nō: etiā si ab alijs libere cōcedunt. cle.
vt hij qui. de eta. ⁊ q̄. Quidā tñ limitāt
quo ad illos q̄ nolunt ordinari laici: p
fessi tñ cum clericis admitti debent de
iure cōi: vt in. c. messana. de ele. nō lai-
ci ꝯuersi: nisi vbi h3 ꝯsuetudo q̄ admit
tant: vt no. gl. in ver. electiōibus. in. d.
c. ex eo. vt in. d. cle. vt hi q̄. q2. d. c. ex eo
excludit solū laicos cōuersos.

Additio Laici v̄o pfessiōe: ⁊ hītu nullomō ēt ex ꝯsue
tudine pñt hēre vocē. d. c. messana.

8 ¶ Quis nō p̄t eligere. ff. fm Innoc. ⁊
Pa. in. d. c. 2. de postula. multi priuan
tur ptāte eligēdi. Pmo excōicati maio
ri excōicatiōe. c. ꝯstitutus. de ap. secus
de minori. de cle. exc. mi. c. vl. Scdo su
spēsi ab offō. de ꝯsue. c. cū dilect⁹. Ter-
tio interdicti ꝯ ele. c. cū inter. R. Quar
to q̄bus interdictū ē eligere sine supio
ris licē. ꝯ ele. c. si. Quinto q̄ sciēter ce-
lebrauerūt in loco interdicto nisi sup h̄
sint p̄uilegiati. de sen. exc. c. is q̄. lib. 6.
Sexto illi q̄ in ea vacatōe elegerūt sci-
enter indignū. c. cū in cūctis: ⁊. c. inno-
tuit. in fi. de ele. Et idē si peccauerūt in
postulādo. c. scriptum. eo. ti. q2 p ea vi
ce sunt p̄uati ptāte eligēdi si fctā noīa
tōe secuta fuit postulatio vel electio. se
cus si nō sit secuta: q2 nō sī priuati. c. p
petue. eo. li. 6. Septio pupilli. c. ex eo.
eo. ti. li. 6. Octauo laici cōuersi. Nono
nō pfessi. Decio nō subdiaconi. de q̄b⁹
dic vt. s. dictū ē. Undecimo illi q̄ p lai-
calem abusum elegerūt. eo. ti. c. q̄sq̄ s.
Duodecimo non eligentes infra tem-
pus debitū: vt. j. dicam.
9 ¶ Qñ d3 fieri electio. ff. q̄ i cathedra-
libus eccl'ijs infra tres mēses: alr de-
uoluit ad proximū supiorē q̄ superior
si infra p̄fatū terminū non elegerit de-
uoluit ad aliū supiorē: ⁊ sic vl' ad pa-
pam. vt in. c. ne p defectu. de ele. nisi iu
sto īpedimento fuerint īpediti. deinde
tenent electores pñtare electō3 elector
petere ꝯsensum ei⁹ infra octo dies post
q̄ cōmode potest: alioqn sūt suspensi p
tres ānos ab oībus b̄ñficijs ipsi⁹ eccle-
sie. c. cupientes. §. ceter. li. 6. eo. tit. In
alijs v̄o eccl'ijs d3 puideri infra sex mē
ses: aliter ad proximū supiorē deuolui
tur: vt in. c. de multa. ꝯ p̄ben.
¶ Utrū possit fieri electio añ sepultu- 10
rā p̄decessoris. tex. ē in. c. bone mēorie
l. 2. eo. ti. tenet q̄ nō: si tamen fieret va
leret fm gl. ibidem.
¶ In quo loco d3 fieri electio. ff. q̄ p̄t 11
fieri in quocūq3 loco honesto: maxime
fm ꝯsuetudinē: vt in. c. causis. eo. ti. dū
modo nō sit loc⁹ clādestinus: q2 electō-
nes q̄ fiūt in cameris p occulta ꝯuēti-
cula reprobant. 79. di. c. 2. ⁊. c. si transi-
tus. ppterea electiōes epoꝝ solēt fieri
in ecclesijs. c. q̄ sicut. eo. ti.
¶ Utrꝝ in loco interdicto facta valeat. 12
ff. Pa. in. c. 2. de postu. p̄la. q̄ l3 Archi
di. in. c. in noīe. 22. di. teneat q̄ nō val3:
tñ Hug. vercelleñ. ⁊ Jo. an. ⁊ cōiter do
cto. post eum tenent q̄ valent ⁊ postu
latio ⁊ electio: q2 sunt q̄dam ꝯctus: et
probatur per tex. d. c. i. Fallit hoc i ele-
ctione pape: vt in. c. vbi periculum. de
elec. lib. 6.
¶ Qui sunt vocandi ad electōe3. ff. q̄ 13
oēs q̄ sunt pñtes ad q̄s ptinet eligere:
⁊ etiā absentes sunt vocādi fm q̄ con-
suetudo se h3. c. corā. eo. ti. q2 l3 de iure
absentes sint vocādi: vt in. c. q2 pp. e.
ti. tñ ꝯsuetudo pōt introducere vt non
vocent. ⁊ valeat electio: vt no. Pa. i. d.
c. corā: ⁊ in. c. cumana. eo. ti.
¶ Qño sunt vocādi. ff. q̄ vel v̄bo vel 14
scripto vel ꝯsueto signo cāpane: ⁊ hu-
iusmodi fm cōsuetudinem.
¶ Utrū possit statui terminus minor 15
triū mēsiū: in quo si nō cōueniāt licite
pcedatur ad electionē. ff. fm Ho. q̄ si
due ptes p̄sentes sint: ⁊ cū coartatiōis
assignet: sic pōt: q2 pōt absēs saltē3 vni
de collegio cōmittere vices suas. c. q̄a
pp. e. tit. Si v̄o due ptes absentes sint
vel nō fit cū coartatiōis: sic nō pōt: sed
d3 expectari vsq3 circa finē triū mensi-
um. ⁊ sic intellige doc. ⁊ cōcor. in. c. cu3
inter vniuersas: ⁊. c. cū nobis. eo. ti.
¶ Utru3 pulsata cāpana si maior ps sit 16
q̄ cōuenit possit fieri electio. ff. Pa. in
c. in causis. e. ti. q̄ in negocijs que pñt
expediri p p̄sentes qd est regulare: iuē
no. per gl. in. c. 2. de testibus. lib. 6. suf-
ficit vocatio

ficit vocatio per sonum campane: dū-
modo ta is sit cāpana q̄ ipsius sonus
possit puenire ad intelligentiā existen-
tium in loco. Sed in negocijs in q̄b⁹
absentes sunt vocādi: nō sufficit voca-
tio per sonū campane: sed absentes de
bent vocari per nunciū vel p lr̄as: vt. i
d. c. cū inter: ꝛ. c. quia propt. eo. ti. ꝛ ita
vr̄ sentire Inn. in. d. c. in causis. ꝛ in. c.
2. de no. ope. nū. Sed q: Bar. in. l. oēs
populi. ff. de iusti. ꝛ iure. tenet q̄ q̄ntū-
cunq; pulset cāpana: nisi cōueniāt due
partes vniuersitatis saltē nō valet: qđ
fit p. l. nominationē. C. de decuri. ꝛ i. l.
nulli. ff. qđ cuiusq; vniuer. ꝛ. l. fi. C. de
pre. decu. ꝛ sic cōiter transeunt legiste.
Tu tamen tene q̄ opinio legistarū est
vera quando campana pulsatur ab eo
qui nō hꝫ potestatem: puta p aliquem
de vniuersitate: q: minor ps de duab⁹
vniuersitat. s nō habet auctoritatē cō-
uocandi vniuersitatem: vel quādo pul
sando nō intelligit p vacatōne ad tale
quid pagendum: sed indifferenter pul
satur. secus qn̄ pulsatur p eū ad quem
ptinet aduocare: ꝛ tali mō q̄ oēs sciūt
se vocatos. ꝛ sic itellige ꝛ limita. l. noia
tionē. ꝛ pdi. l. nulli. l. aūt fi. pdicta ni
hil ad propositū: q: dicit q̄ decretū ex
tabella nō dꝫ recitari. Intelligo ibi ta-
bella. i. tabellionē: q: istđ nō est delega
bile: ꝛ sic non facit ad ppositū. lꝫ Bar.
exponat tabella p instr̄o pulsandi. sed
no. bn̄ ꝛ sic tene q̄ vꝫ qn̄ sunt p̄sentes:
ꝛ qn̄ pulsatur p eū qui pōt vocare: ꝛ ta
li modo q̄ intelligāt se vocatos. Et sic
cōcorda dicta canonistarū in. d. c. 2. ꝛ i
c. 1. de ma. ꝛ obe. ꝛ in. c. in causis. Si tn̄
ↄsuetudo esset vt nihil fieret: nisi sint
due partes: illam serua. de hoc vide. j.
Statutum. §. 12. ꝛ. 13.

17 ¶ Quid si aliq̄s sit in ciuitate vel mo-
nasterio infirmus. R̄. ẜm Host. q̄ scru
tatores debent ire ad eū ꝛ inquirere vo
tū eius: sicut vota p̄sentium: q: p̄sens
est qui in orťis est. ff. de procur. l. i. sun
cta. l. 3. nec erit necesse ipsum in colla-
tione aut alijs que sequunt requirere:
sed sufficit ↄsensus in scrutinio habit⁹
ꝛ cōcor. Inno. Posset etiam talis pcu-
ratorem constituere vnum de collegio
cuꝫ iusto impedimento detineatur: vt
s. dictum est.

¶ Utrū vno electoꝝ cōtempto nec vo- 18
cato sit irritāda electio. R̄. q̄ sic si ipse
vult: p̄t ēt ratā hr̄e si vult. c. q̄ sic. e. ti.
¶ Utrum elector possit renūciare voci 19
sue. R̄. q̄ sic: q: q̄libet pōt renūciare iu
ri suo. C. de pac. l. si q̄s in ↄscribendo.
Si tn̄ accedat admittendus est in oi-
bus que circa ipsam electionem faciē-
da restant. c. ecclesia vestra. eodē. ti. R̄.
¶ Quis dꝫ eligi. R̄. q̄ melior nō sim- 20
pliciter: sed q̄ melior erit tali p̄latōni.
vn̄ Hiero. 8. q. 1. lꝫ q̄ prestantior ex oī
populo: q̄ doctior: q̄ sanctior: qui etiam
in omni virtute eminentior ille eligat.
63. disti. c. metropolitano dꝫ. optimus
debet eligi. Intellige secundū iudiciuꝫ
cōscientie eligentis.
¶ Utrū peccet mortaliter qui non eli- 21
git meliorem illi p̄lationi ẜm iudiciuꝫ
sue ↄscientie. R̄. Hen. de gan. in. 4. q̄li
be. q. 22. dicit q̄ si duo bona p̄ponant
vni: si cetera sunt paria: puta eque p̄ce
pta: eq̄ facilia: ꝛ hmōi tenent sub pctō
mortali eligere melius bonū. Rō: quia
eligēdo minus bonū cōtemnit bonuꝫ
vbi hꝫ rōem pfecti. s. maius: ꝛ sic p̄fert
in sua electōe defectū boni ipso bono:
exquo duo sequunt absurda. Primum
q̄ statuit sibi in bono illo minori finem
boni: i eo q̄ excludit maius seu qđ am
plius ē in maiori: ꝫ qđ dicit glo. sup il-
lud. ad phil. Nō q̄ iam acceperī aut p
fectus sim. Nemo inq̄t fideliū ꝛ si mul
tuꝫ pfecerit: dicat sufficit mihi. q̄ em h
dicit. exijt a via añ finē. Scđm absur-
dū est q̄ cōtēnendo illđ bonū qđ ē am-
plius i maiori bono: cuꝫ nō sit i eo nisi
rō boni: ↄtēnit in eo bonū: q̄re cū rō
boni ↄtēni nō possit nisi cōtēnēdo pri-
mū ꝛ summū bonū: q: oē bonuꝫ ē ab q̄
rō primi boni. q̄ eligēdo min⁹ bonū cō-
tēnit primū bonū: nō solū indirecte: sic
quilꝫ alius peccator q̄ vellet si eēt pos-
sibile summū bonū: ꝛ etiā illđ delecta-
bile: ꝛ ppterea ne delectatōeꝫ amittat
ↄtemnit absolute sūmū bonū. Iste vo
nō sic s; absolute non vult sibi illđ bo-
nū adesse: ꝛ ita neq; bonum simplr̄ q:
bonū. sed q: h: ꝛ sic simplr̄ cōtēnit abso
lute bonū simplr̄ nolens in bono pfi-
cere: qđ est a bono deficere ẜm Ber. et
ẜm glo. ad phil. 3. Ad ea vo q̄ sūt p̄ora
extendēs dicit ad futura merita n q̄b⁹

si cessaret p̄deret ꝛ p̄terea. sec⁹ si ex carnali affectōe: q: tal̃ affect⁹ mutat rōem ꝯceptus: q̄m iste q̄ prefert min⁹ bonuꝫ sine affectōe: nō cōtemnit nisi bonū: q: bonū qđ nō vult: ꝛ ita directe ꝛ ex malicia. Ille v̄o q̄ ex affectōe p̄fert nō cōtemnit bonū q: bonū: q: benevellet habere maius bonū: tñ ꝑpter affectioneꝫ p̄fert minus bonuꝫ ꝛ cōtemnit indirecte maius bonū: ꝛ sic ſm exigentiā illius affectionis ꝛ libidinis in ea poterit esse ꝯtēptus venial̃. hec ille. Ex h̄ ergo collige q̄ q̄ eque facil̃r pōt eligere meliorem ad illā prelatōeꝫ seu offm̄: si solūmodo ideo nō eligit melioreꝫ q: non vult q̄ peccat mortal̃r in q̄cūqꝫ electōne. Si v̄o iō nō eligit meliorē ſm iudicium sue ꝯsciēt' ex aliq̄ affectōe: puta q: fuit sibi inimicus ille melior vel q̄a min⁹ idone⁹ ē sibi beniuol⁹ ꝛ hmōi: tūc distinguēdū est an electio sit de maiori dignitate: puta papatu: ep̄atu: ꝛ idē de oībus curā aīarū h̄ñtibus: ꝛ sic peccat mortal̃r. ar. c. nihil. de elc. si vero sit de alijs electōibus erit pctm̄ veniale: dūmodo sit dignus: hoc est nō habeat aliqđ canonicū ip̄edimētū. his vr̃ concordare Tho. 6. quol. q. 6. lꝫ obscure: quia ibi dictis oꝫ addere q̄ dicit de acceptōne ꝑsonaꝝ. Nec ob. qđ d̄r in. c. cū olim. c. cū dilecti. ꝛ. c. cū inter canōicos. ꝛ ibi gl. e. ti. q̄ sufficit si sit d gnus: q: R. Tho. vbi. s. q̄ ista intelligunt̃ q̄ ad forū contentiosum: in q̄ nō reprobat̃ electio: dūmō sit dign⁹. Si āt elegit īdignū in ecclesiasticis: sic ē mortale. In tp̄alib⁹ v̄o n̄ credo mortale nisi ī maiorib⁹ dignitatib⁹: puta dn̄io. in alijs autē dignitatib⁹ non: nisi sit tal̃ qui eligit̃ q̄ ex eius electōe sit secuꝝ aliqđ notabile dānuꝫ in illis q̄bus h̄ꝫ exercere tale offm̄: vt puta tabellio q̄ nescit dictare instr̃a: vl̃ iudex q̄ nescit dare s̄nīam: ꝛ hmōi.

22 ¶ Utrū eligētes īcognitū saluēt ꝯsciāꝫ R. Pa. in. c. bone memorie. el. 2. de postu. p̄la. q̄ nō: ꝑ tex. ibidē q̄ vult vt plenā h̄eant noticiā. Limito h̄ vel ꝑ se vel per alios cū q̄bus cōuersatus est. c. scriptum est. eodem.

23 ¶ Que s̄t canonica īpedim̄ta. R. reducunt̃ ad. 8. Primū si ē malus ꝛ malevte. vñ Dionysius in ep̄la ad d̄mophilū monachū: q̄ nō est gratia illuminatus nō est iste sacerdos: sed inimicus dolosus: delusor suiipsius: et lupus contra dn̄icuꝫ populum: pelle ouina armat⁹. hec ille. Et ex hoc dicit Tho. vbi. s. q̄ existēs in pctō mortal' est indignus ad p̄laturam ecclesiasticam ꝛ offm̄ spūale exequendū. Secundū si est excōicatus maiori excōicatōne. c. ꝯstitutis. el. 1. de appel. Tertiūꝫ si est excōicatus minori excōicatōe. c. fi. d̄ cle. ex. mi. Quartū si est suspēsus vel interdict⁹: aut interdictū nō seruauit. c. 1. de postu. p̄. c. cū dilectus. de ꝯsue. Quītū si nō est ltie natus etatis debite ꝛ lsature ꝯueniētis: vt in. c. cū in cūctis. e. ti. vel h̄ꝫ aliqđ de alijs īpedimētis circa ordinandū. de q̄bus vide. j. Ordo. 3. Sexto si semel ꝑꝑ viciū ꝑsone fuit reprobat⁹. c. sup eo. e. ti. sec⁹ si cassata fuit electio ꝑꝑ viciosuꝫ ꝑcessum. c. inotuit. e. tit. Septimū si ē ep̄s: q: nō p̄t eligi ad aliā dignitatē. sꝫ dꝫ postulari. c. fi. de postu. p̄. Octauo ī aliq̄ religione nō p̄t elegi expresse non ꝓfessus in ea. c. nullus. e. tit. li. 6. ꝛ cle. cum ratione. eo. titu. in ep̄m tamē pōt eligi nouitius. in. d. c. nullus.

¶ Utrū electio de tali habente aliqđ p̄dictoꝝ īpedimentoꝝ sit nulla ipso iure. R. q̄ sic: excepto in h̄ñte primū īpedimentū ꝛ tertiū: q: est cassanda: vt patet in. d. c. fi. de cle. exc. mi. ꝛ electores sunt priuati ipsa vice electōe: ꝛ suspensi triennio ab eccl̃iasticis b̄ñficijs ipso facto: vt in. d. c. cum in cūctis. 24

¶ Q̄uo dꝫ fieri electio. R. q̄ tres sunt forme nobis a iure tradite: vt ī. d. c. q̄a propter. eo. ti. ꝛ ideo electio que nō fit ſm vnam ipsarum est nulla ipso iure: vt ibidem. 25

¶ Prima dicitur forma scrutinij: ī qua ista de necessitate requiruntur: aliter esset nulla electio. Primum q̄ omnes qui debent esse ꝛ volunt congregentur penitentialiter simul. Secundum q̄ ab ipsis assumantur tres de collegio: ꝛ deputentur ad scrutanda vota omnīuꝫ de collegio: et n̄ sint nec plures nec pauciores ſm cōmunem opinionem. Posset tñ teneri opinio Uin. ꝛ Lācre. in. d. c. q: propter. q̄n in collegio essent pauci q̄ sufficerent duo: ꝛ q̄n nō essent duo sufficeret vnus vocatis testib⁹ ſm 26

Inno. ꝛ placet Pa. in. d. c. quia pp. Te-
nēt ēt aliqui ꝙ si p̄dicti tres nō essent
de collegio eligentiū: nō esset inualida
electio: sed cōmunis opinio tenet ꝙ oꝫ
sint de collegio: aliter sit nulla: ꝛ ꝯuenit
magis ire. Tertiū ꝙ isti tres exquirant
vota singuloꝝ in secreto. s. ab aliis d̄ co-
legio: qꝛ bene possent esse alij testes q̄
non sunt de collegio: dūmmō non sint
tales q̄ possent timorē icutere eligētibꝰ
quia tunc posset refutari: sicut ꝛ scru-
tatores si tales eēnt vel aliq̄s ipsorum
ꝛ eēt iusta cā appellādi sm̄ Pa. in. d. c.
qꝛ pp. Quartū ꝙ ista inq̄sitio fit sigil-
latiꝫ non bini vel trini sunt vocādi. Quī-
tū ꝙ vota omniū exquirant: qꝛ si vnꝰ
contēneꝛ nō valeret. Sextū ꝙ scribant
vel p̄ seipsos vel per tabellionē vota oī-
um. Septimū ꝙ mox postq̄ fuerit in
scriptis redacta vota oīuꝫ publicenꝛ in
cōl. ibi dicit glo. mox. i. icōtinēti nullo
actu ꝯtrario intermisso post vota scru-
tata ꝛ scripta: ꝛ vno ꝯtextu. Octauū ꝙ
facta publicatōe fiat collatio numeri
ad numerū meriti ꝛ zeli ad meritū ꝛ ze-
lum. Nonū ꝙ facta collatione fiat ele-
ctio p vnū de capitulo nomine capituli
ꝛ per verba singularis numeri: vt in. c.
sic. e. ti. li. 6. dicat sic ego. N. noīe meo
ꝛ omniū vestrū qui mecū in ipsum con-
sensistis eligo. N. in epm̄ ꝛc. vel si ipse
eligens nō ꝯsensit dicat. nomine oīum
vestrum q̄ in ipsum ꝛc. Decimū ꝙ ele-
ctio fiat de eo in quē maior ꝛ sanior ps
totius capli ꝯsensit. ꝛ sanior pars p̄su-
mitur semper maior ps. c. dudum. e. ti
tu. ꝛ in. c. ecclesia vestra. dī. vbi maior ē
numerus: zelus maior presumiꝛ. Vnd-
cimum ꝙ dcā electio solēniter ꝛ publi-
ce denuncietur. Duodecimum ꝙ serue-
tur ordo omnium p̄dictorū successiue
sicut enumeraui: aliter si p̄posterenꝛ ni-
hil valet. Addunt aliqui multa alia q̄
debent fore de substantia huius forme
sed communiter non tenetur nisi de su-
pradictis. Ex quibus patet ꝙ difficilis
est ista forma in qua multi ꝛ docti defi-
ciunt ignorantes praticaꝫ: vt dicit gl. i.
c. cū expediat. li. 6. e. ti. Dico ēt ꝙ est pe-
ricolosa religiosis ꝛ illis qui viuunt si-
mul: quia cum intelligunt aliquos nō
dedisse voces illō q̄ voluissent ꝯcipiūt
aliq̄ passiōes. ꝛ sepissime eligētes aliq̄
hūano r̄spectu n̄ eligūt vꝫ iudiciū ꝯscie.
Vñ tex. i. c. vbi periculuꝫ. i. §. ceterū. de
elec. li. 6. dicit. cuꝫ arbitriū vel inordi-
tus captiuat affectus vel ad certū ali-
quid obligatōis cuiusq̄ necessitas ad-
hicit: cessat electō dū libertas adimitur
eligendi. hec ibi. Et ppterea ē alia for-
ma securior ꝛ expeditior que sequitur.
¶ Secūda forma dī forma ꝯpromissi
vt. d. c. qꝛ pp. s. cōmittēdo aliq̄bꝰ uiris
idoneis ptātē eligēdi. Ista aūt cōmis-
sio siue istud cōpromissū pōt fieri du-
pli. Prio limitate. s. vt cōpromissarij te-
neanꝛ eligere illū i quē maior ps totiꝰ
capituli scrutatis votis oīuꝫ de capitu-
lo sigillati ꝛ secrete ab ipsis cōsenserit:
ꝛ ista ē forma d̄ qua i. c. cū dilecti. e. ti.
ꝛ. c. cū expediat. e. ti. li. 6. ꝛ ista ē melior
oībus formis: qꝛ electores nō abdicāt
a se ptātēꝫ nomiatiōis. Et ad istaꝫ for-
mā nō req̄riꝛ de necessitate nisi primo
ꝙ cō promittētes sint simul cōgregati
ꝛ oēs q̄ volūt ꝛ debēꝛ iteresse. Scdꝫ ꝙ
ꝯpromittant i vnuꝫ vel duos vel tres:
aut q̄t volūt siue sint de collegio vel nō:
qūmō sint clerici n̄ laici. c. ꝯtigit. d̄ ar:
Tertiū ꝙ ꝯpromissariꝰ vel ꝯpromissarij
scrutēt vota singloꝝ secrete ꝛ sigillati.
Quarto ꝙ eligat illū i quē maior psito-
tiꝰ capli ꝯsēsit dicēdo. Ego. n. ꝯpromis-
sariꝰ d̄ ꝯsēsu ꝛ volūtate ꝯpromissarioꝝ
meorū si hꝫ alios v̄tute cōpromissi in
nos facti eligo in epꝫ. N. in quē maior
ps totiꝰ capli cōsēsit. ꝛ si i pria scruta-
tiōe nō ꝯsēsit maior ps totiꝰ capli rpli-
care dꝫ tā i ista q̄ i pma forma scruti-
nij. dōec ꝯsētiāt i aliquē. c. cū tra. eo. Et
si dubitarꝫ aliq̄s d̄ fid̄ ꝯpromissarij pos-
sēt eligētes q̄lꝫ ipsoꝝ sigillati facē fieri
tres vel duas cedulas i q̄ꝝ q̄lꝫ eēt scri-
ptū nomē alicuiꝰ q̄ ē i opiniōe eligēdi:
ꝛ ips accepti a ꝯpromissario pōat vnā
de p̄dictis cedulꝫ i q̄ sit scriptū nomen
illiꝰ quē vult nolare i aliq̄ scatula q̄ sit
corā ꝯpromissario q̄oꝰ aq̄lꝫ sic posiꝛ tūc
ꝯpmissariꝰ corā oībꝰ extrabat oēs dictas
cedulas ꝛ poste eligat illū i quē maior
ps totiꝰ capli ꝯsēsit: ꝛ sic ꝯpromissariꝰ n̄
poterit scire q̄s dedit vocem isti vel il-
li nec fraudē facere. Et ad seruādā istā
formā sicut ꝛ primam sufficit ꝙ maior
pars totiꝰ capli ꝯsentiat secūduꝫ lapum
quē sequiꝛ Be. in. d. c. cū expediat: quia

hulli fit ꝑiudiciū:cū quilȝ noiet quem
vult. Fit ꝟo cōpromiſſum ſimplr.ſ. vt
cōpromiſſarij eligant queȝ volūt:ꝛ iſto
mō nō pōt fieri,niſi oēs cōſentiāt; alˀs
contradicente non valeret ꝙ ſi oēs cō/
ſētiūt nō reqͥrit niſi vt eligant ſic. Ego
N. cōpromiſſarius de cōſenſu ꝯpromiſ
ſariorū meorū virtute cōpromiſſi in
nos facti eligo i epm. N. ꝛ ſi predicti n̄
elegerint vel maior pars ipſorū elege
rit indignū ſciēter electio deuoluit ad
capl'm quod in eos cōpromiſit.
28 ¶ Tertia forma dr forma cōis iſpirati
onis. ad iſtā formā reqͥrit pͥmo ꝙ oēs
cōueniāt i vnā perſonā:qꝛ ſi vnˀ nō cō
ueniret nō eēt p iſpirationē. ſcdo ꝙ fue
rit facta ſine vitio ſymonie vel alicuˀ
tractatˀ ſpālis in quo noietur certa p/
ſona:ſed tractatˀ generalis p bono p/
lato i genere bn̄ cōceditur ſȝ Jo. an. ſȝ
n̄ ſpālis:qꝛ ſic eēt pſuaſio n̄ iſpiratio.
29 ¶ Utrū ſupradicte forme ſint ſeruāde
i omni electiōe? R. Pa. in. d. c. qꝛ pp ꝙ
nō ſȝ ſolū hȝ locū i electiōibus epoꝝ ꝛ
alioꝝ prelatorū eccliaꝝ collegiataꝝ q̄
habēt generalē iuriſdictionē:qꝺ pȝ per
c. ne pro dfectu eo. vbi platos appellat
cathedraliū ꝛ regulariū eccliaꝝ: In ele
ctionibˀ aūt aliorū bn̄ficiatoꝝ a ſupra/
dictis ſufficiūt ſingulares cōſēſus illo
rū de caplo dūmō preſtētur i. c. nec eſt
neceſſe ſeruire aliquā formā iſtaꝝ: ſed
electˀ ſimplr a maiori pte ꝛ ſaniori ha/
bebit ius:vt in gl. c. ſi cui. e. ti. li. 6.
¶ Utrū electus teneat cōſētire? R. Be.
30 in. c. ſi electio. eo. li. 6. refert Archi. dicē
tē ꝙ ſic. alˀs peccat mortalr:ſi putat ſe
dignū ad platurā ꝛ illam ſibi oblatam
non acceptat. 8. q. 1. in ſcripturis. qꝺ
credit verum Jo. an. quando non eſt
eque ydoneˀ p quē illi ecclie poſſit ꝯſu
li. Ego ꝟo dico cū Ri. l. 3. col. q. 21. ꝙ in
tribˀ caſibˀ tenet cōſētire ſub pena mor
talis peccati. Primo quādo a ſuperio/
re p obedientiā cogeret. de renū. c. niſi
cū pridē. Scdo qn̄ ſm iudiciū ſue ꝯſci
entie vr ſibi veriſilr ꝙ nō ē q̄ velit ꝛ poſ
ſit ſalutē aīarū procurare quā ipſe poſ/
ſet:ꝛ ex hoc videt pbabilr ecclie imine/
re notabile diſpēdiū ꝛ picul ū niſi aſſē
tiat. d. c. i. ſcripturis. ꝛ. c. oli. eadē cā. 2.
q. Fallit hoc i religioſo q̄ ſi ꝯſētiret ele
ctioni de ſe facte ſm ſuū monaſteriū
ſine licentia ſui ſuperioris petita ꝛ ob
tēta ipſo iure electio eſſet nulla: quam
licētiā ſolus platˀ ſine cōſenſu capituli
ſui pōt dare. c. ſi religioſus. de electi. li.
6. Silr fallit i pdicatoribˀ minoribˀ et
alijs mēdicātibˀ q̄ etiā de licētia ſuorū
platorū ſ electiōi:poſtulatiōi:pūiſiōi:
ſeu vocatiōi:extra admiſtratōeȝ ſui or/
dinis in diſcordia celebrate conſentire
nō poſſunt:aliter eſt irritū ꝛ inane. c.
quorūdā. e. li. 6. Tertio peccat mortalr
quādo per viaȝ illicitam refugit:puta:
abſcindēdo ſe niſi ex ſpeciali inſtinctu
ſpūs ſācti. Si autē nō cogitur p obedi
entiā:nec iminet pbabile piculū ecclie
ſi refugit pp pigritiā pviā licitā peccat
venialiter. Si ꝟo p humilitatē repu/
tans ſe indignum ſic meretur.
¶ Infra q̄t tps tenet cōſētire electio? 31
R. īfra mēſeȝ a die pn̄tatiōis electōis
aliter ē nulla ipo iure:niſi ſupioris re
quiratur aſſenſus. c. ꝙ ſit. de elec. li. 6.
Quid ſi electio tenuit de iure naturali
puta:qꝛ interuenit cōſenſus eligētiū:
ſed nō tenuit de iure qꝛ obmiſſa fuerit
ſolēnitas iuris? R. ſȝ Inn. quē ſequūt cōi
ter doc. c. qꝺ ſic de elec. ꝙ electˀ ſi ē con
firmatˀ ē verˀ platˀ ꝛ n̄ tenet reſignare.

Elemosina

ſȝ ſanctū Bo. in. 4.
di. 15. parte ſecūda articulo pri
mo. q. 4. accipitur cōmiſſiue ſm ꝙ cō/
prehēdit omne opus miſericordie īpē/
ſum ſiue proximo ſiue ſibi:iuxta illud
eccleſiaſtici. 30. miſerere anime tue. cōi
ter ſm ꝙ importat omne pietatis opˀ
impenſum proximo corporale ſiue ſpi
rituale. proprie vero ſm ꝙ importat o/
pus pietatis īpenſum proximo ad re/
uelandā indigentiam corporaleȝ. ꝛ di
citur ab eleo quod eſt verbū grecū qꝺ
idem eſt quod miſereor cuiˀ īperatiuˀ
eſt eleyſon. i. miſerere a quo eleos. i. mi
ſericordia. ꝛ ideo debet dici eleymoſy
na nō elꝫa vel elꝫia.
¶ Utrū elemoſyna cadat ſub pcepto? 1
R. ſȝ Ri. i. 4. di. 15. ar. 2. q. 2. ꝙ ſic ſub p
cepto leg̃ natur. pͥme. Jo. 3. q̄ habuerit
ſbaȝ huiˀ mūdi ꝛ viderit fratrē ſuū ne/
ceſſitatē hre:ꝛ clauſerit viſcera ſua ab
eo q̄modo charitas dei manet in eo:et
legis diuine Math. 25. Eſuriui ꝛ nō
dediſtis mihi mādu care:ꝛ leg̃ cānonice

Bo.di.nõ sat.z.7.q.i.omnis. sed quia preceptum est affirmatiuum non obligat nisi pro loco z tpe. Et ideo considerãda est facultas habentis z inopia indigentis. Si.n.homo habz aliqd qd non sit necessariũ sustentationi sue nature: nec illorum quib⁹ tenetur puidere sicut vxor: filij: serui: ancille: pr z hmoi: z si tãta necessitas q immineant signa pbabilia extreme necessitatis i paupere tunc tenetur d precepto. Si vero habz aliud superfluum non solum sustentationi nature: sed etiam cõuenientie sui status tenetur de illo facere elemosynã etiam si non inuenirentur tales qui essent in necessitate prestricta. Et si plures occurrerent quibus omnibus non posset subuenire tenetur ceteris paribus illis qui magis indiget. Si vero non hz vltra puenientiam sui stat⁹ nec est q sit in extrema necessitate nõ tenetur de prescripto. concor. Tho.22.q.32.

2 ¶ Quis dz preponi i elemosinã? R. q i psemet: deinde sui: deĩde noti demũ boni: deide extranei de quo vide tex. pulchrũ in.c.nõ satis.89.di.z.tex.cũ gl.in c.quiescam⁹.42.di.que qdẽ iura itellige ceteris partib⁹ vt dictũ est: qz posset esse extrane⁹ in taz arta necessitate q deberet pponi noto z piuncto q nõ est i tali: sed pater malus dz pponi cuicũqz hoi in equali necessitate pper pceptũ dei.

3 ¶ Utrũ deputat⁹ executor ad distribuendũ certa bõa pauperib⁹ possit distribuere iter suos psanguineos? R. Pa.i.c.Primo de coha.cle.z mul. q sic: nã cleric⁹ põt in pauperes psanguineos de reb⁹ ecclesie dare q est distributor: vt in.d.c.i. z.16.q.i.c.si.sic z plat⁹.ar.i.l. si manda pro.§.si tibi cẽtũ.ff.mãdati. Sibi at nõ põt distribuere: vt in.d.§.si tibi cẽtum.

4 ¶ Utrum ei qui põt laborare sit danda elemosyna? R. q non.ar.§.i.82.di.2.c. eps.qd verũ intellige quãdo p laborẽ sibi põt puidere: z sic limita.l.vnicam. C.de mendi.vali.de quo.s.colonus.

5 ¶ Utrum sit dãda peccatoribus? R. q sic.vt in.d.c.quiescamus.z.i.q.2. quãpio.nisi quando propter securitatez cibi negligeret z iusticiam: quia tunc subtrahendus est.5.q.5.non omnis.

6 ¶ Quis pt facere elemosynã? R. q qlz qui põt donare: de qb⁹ dictũ est.s.Dõatio pzio.z et aliqui q nõ possunt dõare sicut monachi: filij: z hmoi qui sunt in ptãte alterius vt serui: qui in quattuor casibus possunt facere elemosynaz. primo existẽti i magna necessitate possunt facere elemosynã qdo nõ est tẽp⁹ vt possint habere recursũ ad superiorẽ vt no. Pa.i.c.si quis.de furtis.z no.gl. in.c.nõ dicatis.12.q.i. Secũd⁹ qñ predicti de licentia suoz superioz peregrinant: vel sunt in scholis qz possũt facere elemosynas qs alij hõeste pegrini et scholares pmuniter faciunt.ar.l.vl.C. ad macedo.z.l.si lõgius.ff.de iudi.z.l. 2.ff.de iur.om.iudi.z.c.preterea.de offi. dele. facit gl.in cle.z.§.pe.de vi.z ho. cle. Terti⁹ qñ videt aliquẽ in extrẽa necessitate et p superioz pbibitionẽ pñt ei elemosynã dare: qz tũc oĩa sunt cõia iure diuino: imo tenet hz Ri.vbi.s.q.6 gl.12.q.i.i.c.nõ dicatis. Quartus pñt de voluntate expssa vel psumpta vtputa qz hz administrationẽ a suis superiorib⁹ cõmissaz.ar.ff.de dõa.l.filiusfami.§.i.

¶ Quid de vxore nunqd potest? R. q si habet bona parafrenalia nulli dubiuz est q põt quia sua sunt. de quib⁹ dic: vt infra parafrenalia. Si vero nihil habz propter dotẽ non põt facere elemosynã 33.q.5.q dõ.nisi in.8.casibus. Primus scds tertius z quart⁹ sunt de quib⁹.s.i precedenti dixi.q filij possunt. Quint⁹ si consuetudo loci ita habet q vxor de pane z vino z hmoi faciant elynas: qz consuetudo dat iurisditionẽ.z lz viri aliquãdo pbibeant debet ibi formare conscientia secundum Rodõ.z Jaco.de lau.in summa q ideo faciunt ne nimis dent sed tẽperate. Sext⁹ quãdo vtiliter gerit negociũ viri.puta qz videt virum crudelẽ z sceleratum: z vt de⁹ suspẽdat iram vel eũ illuminet dat moderatas elemosynas occulte: hm Rodoñ. Nam propter elemosynas dus suspendit flagella: vt.16.q.i.reuertimini.z ideo bene facit mulier dando elemosynas occulte sine scandalo viri vt deus euz adiuuet. facit.l.soluendo.ff.de nego.ge. cum si.z melius exẽpluz abigal.l.pria. R.25.que liberauit virũ a morte pp panes datos dauid contra voluntatẽ viri sui. Septimus si vir assignauit sibi certum quid p victu z ipsa abstinet vt ide

elemosynaʒ faciat q: suũ videt. Octa-
uus si mulier ē lucrosa: puta: q: exhibi
ta gubernatiōe domus ⁊ familie lucra
tur ex operib⁹ suis: nec itelligo deducē
das expeñ. vict⁹ q: vir tenet eã alimen
tare ꝓp dotē: vt dictũ ē. s. Dos. ⁊ etiã ꝓ
pter obseq̃a ab vxore exhibita. de h̄ tñ
vide. j. Ux. §. 2. ⁊ ꝙ possit de lucro face
re elẏnã. tz sãct⁹ Tho. ⁊ Ri. i. 4. di. 15. ⁊
cōiter summiste sequũt hic cũ theologis
vt Ja. de lau. i sũma. Distigue tñ sic ꝙ
aut lucrũ ē necessariũ sustētationi sue
⁊ viri: ⁊ sic nō pōt facere elemosynã: q:
magis tenet sibi ⁊ viro ꝙ̄ alteri: Si ꝟo
lucrũ supabundat: sic pōt. ⁊ ideʒ dic de
parafrenalib⁹. vide infra. Uxor. §. 2.

8 ¶ De qb⁹ dʒ vel pōt fieri elemosyna?
R. vt colligit ex canonistis. i. q. i. i. c. si
ē putãda. ⁊. 14. q. 5. ⁊ ꝑ theologos i. 4.
di. 15. ꝙ pōt fieri de oi re que ē propria
ipsius dãtis ⁊ que nō ē obligata restitu
tionis alicui certe psōe: siue licite sit ac
q̃sita siue turpiter. Qñ autē sit restitu-
tiōi obligata vide. j. Restitutio. ⁊. Usu-
ra ⁊ i multis alijs ti. Limita ēt in reb⁹
proprijs ꝺʒ Ri. vbi. s. q. 5. dũmodo nō
sint necessaria ad sustētationeʒ nature
sue ⁊ suoꝝ: q: ordine charitatis mag⁹ dʒ
se diligere ꝙ̄ aliũ nisi esset talis psona
de cuius morte immineret notabile no-
cumentũ reipublice ⁊ pfectui aiaꝝ: q:
tunc esset pfectiōis nō necessitatis de
tali dare elemosynam.

9 ¶ Quot sit genera elemosynaꝝ? R. tria
vt dr i. c. tria. 45. di. Primũ corporale:
ꝓ hoc cōsistit i opib⁹ misericordie corpo
ralis: q̃ sũt pascere esurientē: potare siti
entē: vestire nudũ: hospitē recolligere
ifirmũ visitare: redimere captiuũ: mor
tuuʒ sepelire. vñ ꝟsus. visito: poto: cibo
redimo: tego: colligo: cōdo. Scōʒ ⁊ ter-
tiũ gen⁹ ē spũale. s. remittere iniurias ⁊
corrigere delinquētē: vt i. d. c. tria. Ad
dũtur alia q̃nq̃ʒ. s. cōsulere dubitãtem:
ꝯsolari tristē: supportare onerosos: do-
cere ignorãtes: orare ꝑ oib⁹. de qb⁹. j.
Misericordia. §. i. Et que sũt dignio-
res vide Ri. vbi. s. q. 4. ⁊. j. Satisfactiō

10 ¶ Aduerte ꝙ dare elemosynã §. 9.
intētione subleuãdi necessitateʒ pximi
ē opus misericordie: sed dare intētiōe
recōpensandi ꝑ debito diuine offense:
sic est opus iusticie: ⁊ sic ē satisfactoria

ꝓprie: ⁊ ptinet ad meritũ dimissionis
ꝑ pene: sed prio mō ptinet ad merituʒ
vite ꝺm Ja. de lau. in summa.

¶ Utruʒ pauperib⁹ cōpetat aliqua a- 11
ctio cōtra diuites vt eis subueniãt? R.
Pa. in. c. si quis. de fur. ꝙ nō: sed bene
possunt iplorare officiũ iudicis seu supi
oris vt eos cogat. ⁊ ecclesia pōt eos co-
gere: vt no. glo. i. c. sicut hi. 47. di. ⁊ ar.
in. c. nullus laicus. de iu. patro. Qð li-
mita verũ in tali necessitate ⁊ diuites
in tali abũdantia ꝙ tenentur eis face-
re elemosynã de precepto: alr̄s non.

¶ Utrũ quis possit furari vt faciat ele
mosynã? R. ꝙ nō: q: nō sũt faciēda ma
la vt veniãt bona. 14. q. 5. forte.

e Mãcipatio est rela
xatō pa
trie ptãtis coraʒ iudice cōpeten
te voluntate pris ⁊ volũtate filij cōcur
rēte ⁊ i vtriusq̃ꝫ pñtia. dicta ex eo ꝙ ex
manuʒ. i. ptãtē pris ponit fili⁹. elicit h̄
ex. l. nō nudo. C. de eman. li. ⁊ qð ibi no:
⁊ insti. qb⁹ mo. ius pa. po. sol. §. pterea.

¶ Quis potest emancipari? R. infans 1
de speciali licentia principis.

¶ Utrum teneatur pater emãcipare fi- 2
lium? R. non regulariter: quia patrie
potestatis inextimabilis est. ff. de leg.
i. l. filiusfa. §. vt quis heredem. Simi-
liter nec filius potest cōpelli vt eman
cipetur a patre. Limita nisi ex causa ꝺʒ
Bar. in. l. quedam cuʒ filiuʒ. ff. de ver.
obli. licet alr̄ dicat glo. insti. q̃. mo. ius
pa. po. sol. §. fi. Nam in his que sũt vo-
luntarie iurisdictionis nō pōt quid fie
ri altero inuito: vt in autē. q̃. mo. na. ef
fi. sui. §. si vero. Fallit hoc primo si pa-
ter male afficit filiuʒ verberibus cōtra
pietatē. Iteʒ si cōpellit eum peccare in
corpus suuʒ. Itē si fili⁹ ē arrogat⁹ impu-
bes: ⁊ pubes factus probat nō sibi ex-
pedire esse arrogatũ. Itē si pater agno
uit sibi relictũ legatuʒ vt emãciparet fi
lium: quia in istis casibus tenet pater
euʒ emancipare: vt no. Azo. in sum. C.
de emancipa. li.

¶ Utruʒ datuʒ a patre filio ꝑ pmio e- 5
mancipationis ꝺʒ cōsuetudinē: vt. l. vt
liberis. C. de coll. bo. sit cōicãdũ cũ alijs
fratribus? R. ꝙ sic: sed alijs nō cōputa
bitur in legitima: nisi pater hoc dicat
expresse: vt. l. si qñ. C. de inof. test.

cõtractus cẽsualis·

Emphiteosis dicitur ab em.i. et fitos.i.f.des τ thesis.i.positio: quia res fidei accipientis ɔmittitur. vel dr̃ meliorationis ɔ̃ctus siue datõ ad meliorãdũ. τ ẽ medi⁹ ɔ̃ctus ĩt locatõem τ vẽditõem: de quo vide gl. in.c.potuit de locato. Unde emphiteoticarius vel emphiteota ẽ q̃ accipit rẽ imobilem perpetuo τ hereditario iure colẽdam vel meliorãdam: vel ad tp̃s: puta vsq; ad tertiã gñatõez: vt ĩ autẽ.ꝺ nõ alie.§.ẽphiteosim. Et quomõ ɔtrahitur no.ĩ.l.1.C.de iure emphi.

1 ¶ Utrum contractus emphiteoticus differat a cõtractu cẽsuali. R̷.ꝙ sic: qꝛ per contractum ẽphiteoticum transit solũ vtile dñium: vt ĩ.l.1.§.q̃ ĩ perpetuum.ff.si ager vecti. Sed per cẽsualem trãsferẽ nõ solum vtile: sꝫ ẽt directum. et fit quando dicitur.concedo tibi talẽ rem et trãsfero ĩ te q̃cq̃d iuris habeo ĩ ea: et soluiẽ annuari cert⁹ census.tex. ẽ singularis ĩ.c constitutus.iuncta gl. de reli.do. et ẽt si dicatur concedo tibi talem rem ĩ emphiteosim perpetuam transferendo in te q̃cq̃d iuris habeo ĩ illa pro certa annua pensione: erit contractus censualis.casus ẽ singularis ĩ dicto.c.cõstitutus.et illa verba: ĩ ẽphitheosim improprianẽur: vt in.l.si vno in prin.ff.locati.τ ĩ isto ɔ̃ctu non habꝫ locum pena.c.potuit.de locato: τ.l.2. C.ꝺ iure emphi.

2 ¶ Utꝝ accipiẽs ẽphiteosiꝫ vsq; ad tertiã gñatõem nec dicit ĩclusiue vel alia cõpotentia liv sq; ĩtelligaẽ exclusiue. R̷.ꝙ si vsq; poniẽ a lege sup gradu: sic stat inclusiue: vt ĩsti.ꝺ succe.agna.§.fi.no.C. vñ legitimi.l.certũ: τ ĩ.c.fi ꝺꝫ ꝺ cõsan. τ affi. Sꝫ si poniẽ ab hoĩe ĩ ɔ̃ctu obligatorio: tũc poniẽ exclusiue.l.veẽib⁹.ff.ꝺ pac. Sꝫ q̃dã ĩtelligũt h̃ ĩ eo ꝙ augeret obligationẽ: sꝫ ĩ casu nr̃o ñ auget: sꝫ facẽ eã trãsmissibilẽ: τ iõ ĩcludit ħm Balde.τ plꝫ.Bal.tñ ĩ.l.meminisse.ff.ꝺ of.procon.dicẽ.ĩ re eccl̃ie si dicaẽ vsq; ad tertiã gñatõez: stabit ĩclusiue.si ṽo vsq; ad q̃rtã stabit exclusiue: qꝛ vltra tertiã gñatõez ñ põt fieri ĩuestitura: vt ĩ.d.§.ẽphiteosim.sꝫ de hoc vide Ange. de are.in ti.de loca.§.adeo autem.

3 ¶ Sꝫ nũq̃d stipes ɔputabiẽ. R̷.ꝙ non qꝛ accipiẽs ñ ẽ gñatõ sui ĩp̃i⁹: τ ĩ gradib⁹ stipes ñ ɔputaẽ ĩ numero.ff.ꝺ gradibus.l.iuriscõsult⁹.sicvn⁹ ñ ẽ numer⁹: sꝫ p̃ncipiũ numeri. Bar.tꝫ ꝙ ɔputaẽ nisi dicaẽ sic.vsq; ĩ ĩp̃i⁹ tertiã generatõem.

¶ Utꝝ ẽphiteosis que fit ꝺ gñatiõe in generationẽ assimileẽ inuestiture feudali. R̷.ꝙ sic: vt not. Bar.in.l.si mihi τ ticio.ff.de verbo.obli.et tex.cum Bal.ĩ c.1.de vasallo decrepite etatis. 4

¶ Utrũ ius emphiteoticum transeat ad extraneos heredes. R̷.ꝙ fuerunt opiniones: sꝫ mihi placet opinio Jo.ꝺ imo.in.c.fi.de locato.dicentis ꝙ sic: ẽt in re ecclesiastica: dummodo sit data cum illa solemnitate.c.1.de re.ec.non alie.li.6.τ.c.sine exceptõe.12.q.2.ꝺ q̃vide.ꝺ.Alienatõ.§.2.3.τ.4. 5

¶ Utꝝ pat q̃ accepit ẽphiteosiꝫ p se et suis filijs possit illã ɔ̃plegare vni filioꝝ. R̷. Bal.ĩ.c.1.ĩ ti.an agnat⁹.ĩ.6.columna.tꝫ ꝙ sic ẽphiteosiꝫ: sꝫ ñ feudũ: τ multi alij. Ang.ṽo cõsilio.18.tꝫ ꝙ ñ: qꝛ i⁹ ẽ acq̃situ filijs nisi alteri filioꝝ tãtũdẽ ꝺ alijs bonis ɔ̃plegasset.allegat.l.1 §.assignare.ff.ꝺ assig.liber.iũcta.l.si cũ dotẽ. §.si pat.ff.solu.ma.vbi pẽ p̃t diminuẽ i⁹ filie ex priapmissione qua.s.dotẽ ꝺdit marito τ postea exegit ĩscia filia.dũmõ tantũdem eidem relinquat quantum diminuit. et sic concorda dicta doctorum. 6

¶ Utrum veniant filie quando accepit pro se et suis filijs. R̷.secundum Jo.ꝺ imo.in.c.de locato ꝙ non per singulare dictum Archi.in.c.si quis suadente. 17.q.4.vbi voluit ꝙ in materia contractuum masculinum non concipiat femininum. per.l.veteribus.ff.de pac. hoc idem tenet Gui.de sum.qui fuit doctor.Archi.in legibus: et Rai.de forli. in.l.tres fratres.ff.de pac.et Lu.ꝺ ro. consilio.38. 7

¶ Utrum emphiteota possit dimittẽ rem emphiteoticam et se liberare qñ vult. R̷.licet aliqui distinxerunt an sit obligatus ratione rei: et sic possit. an ratione persone: et non possit: vt dicit dñs Odoar. Lꝫ Jaco.est contra: tenens ꝙ nullomodo potest. et idem Pa.ĩ.c.iudi.ꝺ immu.ec. qꝛ qꝺ a p̃ncipio ẽ voluntatis: ex postfacto ẽ necessitat 8

ftis.l.ficut.C.de ac.et ob.Item quia p̲
sonaliter est obligatus ad pensionem
l.1.z.2.C.de in emphi.ergo tenetur p̲
sonaliter : cum oēs actiones sint pso
nales.insti.de ac.§.appellam⁹.et sic di
mittendo rem obligaretur ad pensio
nem : quia personales actiones sunt
affi.ꝯe ossibus nostris.l.quis ergo.ff.ꝺ
pecu.
9 ¶ Utrum possit alium emphiteotam
facere vel alteri locare.R.ꝙ sic.insti.
locati.§.adeo.quia nō est proprie alie
natio vera.

Additio Contrariū tz Spec.
tit.ꝺ loca.§.nunc.R.
125.sed tu concorda ꝙ si taliter vult da
re in emphiteosim ꝙ ipse sit liber a p̄
statōe canonis:non pōt aliter fic. Lo
care tñ ēt ad longuz tp̄s potest ꝭz dcm̄
Spe.vbi.ꝭ.R.125.

10 ¶ Utꝝ emphiteota cuiuscūqz:etiam ec
clesie possit donare aut ligare melioza
tiones q̄s fec̄ i re emphiteotica.vł ip̄az
rē emphiteoticā sñ alia solēnitate. R.
gl.i.c.fi.ꝺ loca.ꝙ sic : z cōit̄ sequuntur
doc.Bar.tz verū i emphiteota fiscali:ꝭz ñ
i emphiteota priuati.i.l.1.fi.C.ꝺ iu.em
phi.per.l.2.C.eodē.Sed Bal.i.l.vsu
fructu.ff.solu.ma.reprhēd t Bar.z.d.
eū male itellexisse.d.l.2.qꝛ loqt̄ qñ ali
enat ꝓpetatē:z sic ius dominij:ꝭz quā
do aliena donādo vł legādo saluo iure
dñico semp tenet donatio vel legatuz.
Uñ dicit Pa.i.d.c.finali de locato.ꝙ
vbicūqz prohibetur vēditio facta com
memoratōe ꝺ precio:vt in.d.c.fi.z.d.l.
fi.ñ itelligitur ꝺ alia alienatōis specie:
vt i.l.fi.C.de predijs.Et per hoc infert
ꝙ etiam permutare potest.Et sic limi
ta.l.statuliberi.§.quintus.ff.ꝺ statu
liber.z quod notat̄ in.l.2.C.ꝺ vsuc.pro
empto vbi tenet̄ ꝙ noie emptōis z vē
ditionis itelligit̄ ois ꝯtract⁹ p quē do
miniū rei trāsfert̄.Tuti⁹ tñ ē:vt ñ per
mutet sñ ꝯsensu dñi : pp doc.multos q̄
tenēt ꝙ ñ potest pmutare.i.d.l.fi.z.d.
c.potuit pignori tñ obligat̄ pōt.l.tutor
§.fi.ff.de pigno.ac.lz sit tutus facē cū
consensu domini ꝭm Spec.
11 ¶ Utruz possit vēdē ēphiteoticā eccł'ie
vł meliorationes p̄dictas.R.Pa.i.c.
fi.ꝺ loca.ꝙ sic.dūmō hāc solēnitatē ser
uet.Primo ꝙ reqrat p̄latū vł rectorez
ecclesie qui dicitur ecclesia:vt.7.q.1.
scire.Secundo ꝙ denūciet p̄ciū ꝙ of
fertur vere.l.fi.C.de iure emphi.Ter
tio ꝙ ecclesia non respondente laban
tur duo menses : hec probantur in.d.
c.fi.Quarto ꝙ non vendat prohibitis
uis personis quas ponit glo.ibidem:z
sunt oēs persone q̄ non sunt faciles cō
ueniri:sicut capitanei:et hmōi:et qui
bus preiudiciū posset pati ecclesia:vt
ff.qui satisda.cog.l.2.Quinto ꝙ non
vendat nisi vtile dñium sibi ꝯpetens z
meliorationes quas in re fecit.Sexto
ꝙ prius non ceciderit a iure suo:puta
non soluendo canonem.qꝛ in.l.nemo.
ff.de re.iur.dr.Nemo plus iuris in ali
um transferre pōt quā habet.
¶ Utrum predicta debeat absoluere 12
superficiarius eccł'ie vñ vult vendē q̄ ē
dñs supficiei qui super solo alicuius
edificat domū donādo sibi cēsū paruū
R.Bar.i.l.1.§.pe.ff.de supfi.ꝙ sic p.l.
2.C.ne rei diuine t tēploꝝ.Sz.d.Car.
ē ꝯtra.Ange.ꝓo dicit ibidē dictū Bar.
equū:ꝭz iure nō ꝓbari.z iō añ factū se
queñ.post factū Car.No.tñ ꝭm Bal.
in auē.qui res.C.de sa.san.ec.ꝙ qui
cadit a solo cadit a supficie.ar.d.l.1.
¶ Utꝝ p̄fata solēnitas sit seruanda in 13
emphiteota priuati seu secularis.R.ꝙ
nō:nisi solū vt requiratur dñs an emē
velit meliorationes:et nō vēdat talib⁹
psonis q̄bus dñs ꝯmode non possit ha
bere ius suū:vt pocētioribus z hmōi:
alꝭs caderet a iure suo:vt i.l.fi.C.ꝺ iure
emphite.z no.glo.in.d.c.fi.ꝺ loca.
¶ Utꝝ frater fratri possit alienare sine 14
p̄fata solēnitate.R.Bal.in.l.volūtas.
C.ꝺ fideicōmissis.ꝙ sic.qñ duo fratres
hñt emphiteosiz p aiā eccł'ie ēt ꝙ vn⁹
pōt iura sua alienari alteri sñ ꝯsensu
ecclesie.
¶ Utꝝ possit dari i dotē:vide.ꝭ.dos.§.7. 15
¶ Utꝝ ꝺbeat fieri r̄missio canonis.i. 16
annue vł r̄gularis solutionis ꝓpt̄ guerrā
R.ꝙ licz sit diuersa opinio:tñ dic ꝙ
si quātitas canonis ē ita magna:ꝙ si
res locaret̄ ꝺ anno in annū ñ pl⁹ pcipēt̄
tūc ꝓcedat opinio ꝙ fiat remissio:ñ so
lū p guerrā:imo ēt pp aliā sterilitatē:
vt dic̄ Bal.i.l.1.C.ꝺ iure ēphi.z ibi dic̄
Bar.ꝙ ñ ē ꝓpe ꝯct⁹ ēphiteotic⁹ tūc.ñ
datur tanta quantitas sicut pro loca
tione.

tione. Si vero eſt modic⁹: vt cõiter fit: tũc nõ fiet remiſſio. ar. l. ſi merces. §. vis maio: ⁊. l. ex ↄducto. §. i. ⁊. l. ſi vno ff. locati. niſi ſubſtantia rei penit⁹ ledatur: vel niſi fund⁹ captus ab hoſtib⁹ deſperaret poſſe rehaberi: q: tũc fiet remiſſio. vide gl. i. d. c. fi. l. i. C. ð iure empbi. Et idẽ dic de augmẽto rei ꝙ ñ augetur penſio in caſu in quo non minuitur ꝑꝑ ei⁹ leſionẽ ẽꝫ Bar. i. l. i. C. eo. ti.

17 ¶ Utꝝ fũdo iundato a flumĩe liberetur ẽphiteota a canone. Re. Pa. i. d. c. fi. ꝙ ſic: q: ðꝫ deꝑdit⁹. l. 3. §. labeo. cũ ſimilib⁹. ff. ð acquirẽ. poſ. Itẽ fũd⁹ inũdat⁹ ⁊ occupatus ab hoſtibus eqparat. l. cũ vnus. §. fi. ff. de bo. auc. iudi. poſſi. Qð veꝝ credo qñ nõ ẽ ſpes recuꝑationis: itellige ſi i totũ ꝑijt vel vltra dimidiaꝫ. Secus ſi ſola medietas ꝑijt: puta nõ liberat. ar. l. ẽt ꝑtis. ff. de vſufru. ⁊. l. q̃ de tota. ff. ð rei vẽ. ⁊ alij velint ꝙ. 2. partes ꝑierit ſi dꝫ liberari. Sꝫ magis plꝫ qð dixi: q: i dubio ꝑtis appellatiõe intelligitur dimidia. d. l. ẽt partis.

18 ¶ Utꝝ ðſtructa re ẽphiteotica: ꝟbi gr̃a domo ex igne fortuito ſi reparet teneatur emphiteota ꝑſeuerare. Re. ẽꝫ Nico. ð ma. i. l. i. C. ð iure ẽphi. ꝙ non: q: illð ðꝫ nouum. Facit qð dicit Bar. i. l. dãni. §. ſi is q̇. ff. ð dam. infec. vbi vult ꝙ ſi q̇s obligauit ſe alicui habẽti domũ in villa dare ð aqua recẽti i eſtate: deſtructa domo ðſtruitur obligatio: lꝫ poſtea reficiatur. Facit ẽt qð voluit Bar. i. l. ð pupillo. §. ſi q̇s riuos. ff. de no. op. nũ. vbi dicit ꝙ q̇ reficit: ð nouo facit. l. iter ſtipulantẽ. §. ſacram. ff. ð ꝟbo. obliga. Idẽ voluit Ange. in. l. pria. §. ſi q̇s edificiũ. ff. ð no. oper. nunci. ⁊ Bal. i. l. ſi vt ꝑponis. C. ð nup. vbi dicit. Dictat ↄſtitutio eccl̃ie qð nẽo faciat fortilitiũ nouũ ĩↄſulto papa an alij poſſint reficere ðſtructũ caſtrũ ꝑpẽ rebellionẽ ꝑris: et dicit ꝙ non. ita facit. l. cũ alijs. C. ð cura. furio. vbi ſi furioſus efficit ſane mẽtis expirat curatoris officiũ: nec reminiſcit ſi poſtea redit in furiã: ſed dꝫ ſibi dari nouus. Idẽ facit qð no. doc. de eccl̃ia reparata an ſit eað vt no. i. c. ð fabrica. ð ↄſe. di. i. ⁊ i. c. propoſuiſti. ⁊. c. ligneis. ð ↄſe. ec. vel al. ⁊ i. d. §. ſacram. ⁊ ẽm illud limita oĩa iſta.

19 ¶ Utrũ empbiteota non ſoluẽs canonẽ cadat a iure ſuo. Re. ꝙ ſi ꝑ triẽniũ ñ ſoluit a iure cadit ſi ẽ ꝑuati: vt. l. 2. C. ð iure ẽphi. Si ꝟo ẽ eccleſie: ꝑ biẽniuꝫ nõ ſoluens cadit ipõ facto: niſi celerit ſoluat: vt i. d. c. fi. nõ ðꝫ celerit ſoluẽ ẽꝫ Bal. in addi. ad Spe. ti. ð locato. Si expectat libellũ vł r̃qſitionẽ ẽꝫ glo. no. i. d. c. fi. iſta celeritas erit in arbitrio iudicis vt ↄſiderata pauꝑtate: ⁊ alijs iu d cet: qð ẽ valde equũ: q: cũ iſta more purgatio ꝑ celeritatẽ ꝑdictã ñ habeat locũ iu ẽphiteota priuati ẽꝫ Jo. ð imo. i. l. iſulã. ff. ð ver. ob. ⁊ Ange. ſꝫ ſolũ eccl̃ie q̃ miti⁹ agit: ꝑpterea merito arbitrium boni viri magis eſt ſequeñ. i hac celeritate.

¶ Utrũ ẽphiteota ñ ſoluẽs ꝑ bienniuꝫ vel trienniũ cadat a iure ſuo: ſi dñs tenebatur ſibi i tãta quãtitate vel maiori. Re. Pa. i. c. bõa fides: ð ðpoſito: ꝙ ñ: q: exceptio ↄpẽſationis q̃ euitandã penam debentis ſoluere fit ipõ iure: vt ẽ tex. no. iũcta glo. i. l. ſi ↄſtat. C. ð ↄpẽſa. vbi doc. ſic determinãt 20

¶ Utꝝ dñs recipiẽdo canonẽ ab ẽphiteota q̃ cecidit a iure ſuo ꝑꝑ nõ ſolutionẽ ꝑiudicet ſibi. Re. Pa. i. c. fi. loca. aut eũ expulit ꝑmo ⁊ petit penſionem ꝑteriti tꝑis: ⁊ ſic nõ ꝑiudicat ſibi. aut ñ expulit: ⁊ tũc aut recipit canonẽ ꝓ tꝑe poſt morã ↄctam: ⁊ ſic ꝑiudicat ſibi: q: videtur ꝑ aliũ ↄctum renunciaſſe iuri ſuo. c. ſolicitudineꝫ. ð ap. aut recipit canonẽ ꝓ ꝑterito cũ ꝓteſtatione ꝙ ñ intẽdit ſibi ꝑiudicere: ⁊ ſic ñ ꝑiudicat. aut nõ fecit ꝓteſtationẽ: ſꝫ ſiplr̃ recepit ⁊ i hoc fuerunt opi. Sed de ſubtilitate iuris diceñ. ꝙ nõ ꝑiudicat: q: i dubio nõ videt q̇s velle renũciare iuri ſuo: vt i. c. ſuꝑ hoc. de renũ. ff. de ꝓba. l. cũ de. i debito. Facit glo. i. l. cũ q̇d. ff. ſi cer. pe. q̃ dicit ꝙ ſi trado magnã quãtitatẽ pecunie dicẽdo tolle: ñ ꝑſumitur donatõ ſimplicit ex hoc: ſed mutuũ vel depoſitum. niſi aliud appareat reſpectu ꝑſone. Sic i ꝓpoſito: ⁊ lꝫ glo. dicat verũ ẽe ꝙ recipiẽdo canonẽ ꝑiudicat i ꝑuato ñ i eccl̃ia q̃ hꝫ capl̃m. tñ Pa. ibi. ẽ. dicit ꝙ nõ dicit veꝝ: q: ſolus ꝑlatus i acq̇rẽdo ꝑiudicare põt: ⁊ ðteriorẽ facẽ. vide glo. 17. q. 4. §. pe. ſentit Inno. c. 2. ð donа. ⁊ doc. i. c. q̃m de decimis. ⁊ iõ ſolus ꝑlat⁹ recipiẽdo canonẽ ſñ conſenſu ca 21

pituli ꝑiudicat eccl'ie. Sed aduerte h̄ ꝙ Pa. i. c. vt sup. ꝺ re. ec. nō alie. limi-tat Fede. ꝯſi. 184. q̇ tenet ꝙ res emphi-teotica redita ad eccl'iam ꝓpter nō so-lutionem pensionis pōt iteꝝ dari ei q̇ cecidit a iure suo sn̄ aliq̄ solēnitate et causis req̄sitis i alienatiōe rei ecclesia-stice a ꝑlato eccl'ie. sic dicēs h̄ verū: vbi p̄ria cā ꝯcessionis duraret: puta: quia erat castrū i feudū q̄ꝺ propter custodiā erat potius dānosum eccl'ie ⁊ hmōi: q̄ nō ē noua alienatio: sꝫ executio ordina-tionis āntique. Sed vbi p̄ria cā ꝯcessio-nis cessaret: puta q̄ ager datus ad ex-colēn̄. tractu: tp̄is excultus reuertiꝛ ad eccl'iam: tūc dari nō poterit i emphiteo-sim vel feudum sine debita solēnitate ⁊ causis req̄sitis i alienatione rei eccle-siastice. Et ꝺm h̄ videreꝛ vera epi. glo. ꝑdicte. Sꝫ hoc non possit dari ꝺ nouo ei q̇ cecidit a iure suo ꝑꝑ nō solutionē pensionis qn̄ cessat cā ꝑꝑ quā fuit da-ta i ēphiteosim sine solēnitatibꝫ ⁊ cau-sis req̄sitis i alienatione rei eccl'iastice nō credo Pa. qn̄ fit ei q̇ cecidit vel eiꝰ heredibus: q̄ videꝛ tex. d. c. si. contra eum ⁊ ꝯsuetudo: sꝫ bene esset verum qn̄ alteri q̄ꝫ ei q̇ cecidit vl' eiꝰ heredibꝰ vellet vl' qn̄ iā eccl'ia ꝑ aliq̄ꝺ tp̄s paci-ficā habuit possessionem talis rei. Et sic ꝯcor. opi.

22 ¶ Queritur i q̄t casibus ēphiteota ca-dit a iure suo. R. ꝙ i. 5. casibus. Primꝰ qn̄ negat pēsionē dn̄o petēti eā ⁊ ne-gat se ēphiteotā illiꝰ ꝺꝫ Pe. belle. i trac. de ꝯctu ēphiteotico. Rō q̄ magis dꝫ operari ꝯtumatia exp̄ssa q̄ꝫ tacita. l. si ita exp̄ssū. ff. de ꝯdi. ⁊ demō. sꝫ ēphiteo-ta nō soluēte ꝑ triēniū canonē et eo ca-dit i ꝯmissū: vt ifra dicetur. q̄ tacite ne-gat dn̄ium recognoscere. ergo multo fortius vbi expresse negatur.

23 ¶ Scd̄s casus ē qn̄ vēdit sine dn̄i vo-lūtate rē ēphiteoticā ꝺm eunꝺ Pe. vbi sup̄. Qꝺ limita ꝺm Spe. i ti. de loc. et Bar. i. l. sequitur. §. itē labeo. ff. de vsu ca. imolā ⁊ canonistas i. c. potuit. de lo-ca. veꝝ si res sit tradita: q̄ si nō tradi-ta lꝫ vēdita nō cadit i cōmissū et ēt si esset tradita: tn̄ hac. l. vt si dominus vellet emere ꝓ tātūdem illi emptor re-stitueret eā: q̄ sic n̄ cadit: vt no. Ange. i. l. volūtas. C. de fideicōmissis.

¶ Quid si vēdidit vl' tradidit simpl'r sꝫ 24
postea redemit. R. nihilominꝰ cecidit: a iure suo: q̄ ꝑ alienatiōeꝫ ius ē q̄sitū dn̄o: ⁊ iō sn̄ fctō suo n̄ p̄t auferri ab eo.

¶ Sꝫ pone ꝙ sunt duo dn̄i rei emphi- 25
teotice ⁊ vēdidit rem de cōsensu vnius tantū ⁊ n̄ alterius. R. ꝙ cadit solū pro parte illius: q̄ n̄ plus puniri dꝫ q̄ꝫ deli-querit. l. heres. ff. de his q̇ vt indi.

¶ Tertiꝰ casus ē qn̄ res ēphiteotica est 26
data ꝑ se ⁊ suis filijs nepotibꝰ ⁊ here-dibꝰ tūc si filiꝰ vel nepos refutat here-ditatē cadit q̄ ea n̄ pōt habere: vt no. Bar. in. l. vt iurisiurādi. §. liberi. ff. de op. liber ⁊ secꝰ si n̄ ponereꝛ verbū. ⁊ here-dibꝰ: q̄ sic refutata hereditate n̄ cade-ret: q̄ ꝯcessio i ꝑmo casu req̄rit vtrūq̄: vt. s. sit filiꝰ vel nepos ⁊ hr̄s. vt in autē. ꝺ nō alie. §. ēphiteosi. ⁊ iō feuda q̇ trā-seunt ad filios vt filios: ita si heredes sint dicūꝛ venire i hereditatē petitionē: vt i. l. itē vidēdū ē. ff. de pe. here.

2 ¶ Quartus casus ē qn̄ q̇s accepit ēphi-teosiꝫ ꝑ se vt suis filijs ⁊ moriꝛ sn̄ filijs legitimis relictis solū naturalibꝰ: q̄ re-uertiꝛ ad dn̄iū Qꝺ limitto ꝺm Bar. i. l. ex facto. §. si q̇s rogatus. ff. ad tre. veꝝ qn̄ ēphiteosis ē data ab eccl'ia: q̄ presu-mēdū ē ꝙ de illegitimis n̄ cogitauit: sꝫ qn̄ data ē a ꝑuato emphiteosis: sic ve-niet ad illegitimos i tali casu. Et sic in-tellige: ⁊ limita spec.

¶ Quitꝰ casus ē qn̄ ēphiteota non sol-uit canonē: de q̇ dic vt. ꝺ. §. 19.

¶ Quid si sunt plr̄es hr̄des ⁊ oēs p̄ter vnū soluerūt pēsionē. R. gl. i. d. c. si. ꝙ nō cadūt si soluerūt totā. secus si nō to-tam: q̄ caderēt oēs ⁊ iō soluāt totā et postea agant ꝯ nō soluērem.

¶ Utꝝ hr̄s ignorās rē ēphiteoticā ⁊ n̄ soluēs cadat. R. gl. i. l. 2. C. de iure em-phi. ⁊ Bar. ibidē ⁊ glo. ⁊ Dy. in. l. cum filius. §. in hanc. ff. de ver. ob. ꝙ cadit sꝫ restituitur ꝺ equitate. Idē dico ē mi-nore q̇ nō soluit ꝑ. l. fi. C. i q̇bus ca. i in-te. re. nō est necessaria.

¶ Quid si dn̄s sit mortuꝰ ⁊ hereditas iaceat ꝑ triēniū i q̇ ēphiteota n̄ soluit R. ꝙ n̄ potit expelli: neq̄ꝫ cadit: vt pꝫ

Additio h̄ tꝫ Albꝛi. ꝑdicta i. l. 4. ꝺ dā. infec. Bal. in. l. 2. C. eo. Sed Io. an. in addi. ad spec. vbi supra. cum ipso spe. tene ꝙ cad

ꝙ cadit nisi deponat iuxta formã. l. et
C.e.t.l.acceptaȝ.C.de vsu.ꝛ hoc tuti⁹.
52 ¶ Utrũ filia priuet̃ emphiteosi qñ insti
tuta ẽ in certa re heres ꝛ iussa ẽ esse cõ
tentã: ꝛ ꝙ nõ possit de bõis suis plus
petere? R̃. Bar.in.d §.si liberi.ꝙ non:
q: dicta ṽba debẽt itelligi ꝙ nõ possit
peti plus iure hereditario: ſȝ non iure
emphiteotico vel vt patron⁹: ꝛ posito
ꝙ pater ex dispositiõe sua posset filiaȝ
ꝓuare ab emphiteosi tñ illa ṽba ñ ipor
tant. Idẽ dic ꝙ ꝑ talia ṽba nõ ꝓuatur
quin possit petere dotẽ maternã ſȝ eũ
dẽ Bar. Et si bona sibi a patre relicta
sunt vltra legitimã: q: bona itelligunt̃
deducto ere alieno: ꝛ es alienuȝ ẽ dos ꝛ
similiter res emphiteotica.
53 ¶ Utrũ tutor pupilli q̃ hȝ emphiteosiȝ
ab eo nõ soluẽdo ꝑ quinquẽniũ cadat?
R̃. ꝙ sic: q: iste tutor d̃buit exigere a se
ipso.l.si pupilli. ff.de neg.gest.secũdũ
Pe.vbi.s̃.
54 ¶ Utrũ laudemiũ sit soluẽduȝ qñ res
ẽphiteotica trãsit ad aliũ ẽphiteotã? R̃
ꝙ sic: ꝛ nõ dȝ excedere q̃nquagesimam
ptẽ ꝓcij rei emphiteotice.l.fi.C.de iure
ẽphi. ſȝ de ꝯsuetudĩe ẽ trigesima ps ſȝ
Ho.q̃ seruãda ẽ. Fallit hoc ſȝ Pe. vbi
s̃.in quattuor casibus in quibus non
55 dentur.
¶ Prim⁹ qñ heres rõe hereditatis em
phiteosiȝ adijt ſȝ Pe.vbi.s̃.q: dñs ꝑꝑ
laborẽ hȝ laudmiũ: q: laborat mittẽdo
nouũ ẽphiteotã i possessionẽ: ſȝ i addi
tiõe heredi tat̃ nõ req̃ritur talis labor:
cũ heres possit adire ꝓpria auctoritate
vt i autẽ.de here.ꝛ fal.§.i oib⁹. Quidã
tenẽt ꝯtriũ ꝑ.l.fi.C.d̃ iure emphi. vbi pȝ
ꝙ cũ q̃s de nouo adipiscit̃ possessioneȝ
rei emphiteotice tenet̃ ad laudemiuȝ:
ſȝ i aditiõe hereditatis ẽ sic.l.cũ hẽdes
i pri.ff.de acq̃.pos.ergo debet̃. Itẽ patȝ
q: ꝑ alienationẽ debet̃ laudemiũ: sed
aditio hẽditat̃ ẽ alienatio: q: ꝑ eã trãs
fert̃ dñiuȝ: ergo debet̃. Sȝ ꝓmũ credo
56 verius: nisi cõsuetudo sit i cõtrarium.
¶ Sȝ q̃d si emphiteota donauit rẽ em
phiteoticã? R̃. Pe.q̃.s̃.ꝙ debet̃ laude
miũ: q: magis fauẽ.ẽ illi q̃ rẽ habuit
titulo honeroso: sicut q̃ emit: q̃ꝫ q̃ titu
lo lucratiuo. Et ideo sicut prim⁹ dȝ: sic
ꝛ iste. ꝛ ꝙ prim⁹ debeat habet̃ i.l.fi. C.
de iure ẽphi. Itẽ q: legatũ ꝛ donatio e
q̃iparãtur: ſȝ ex legato debet̃.l.is qui.
ff.de.le.3.ergo ꝛ donatarius. Nec ob. ꝙ
ẽphiteota põt donare sine volũtate dñi
q: h̃ cõcesso nõ sequit̃ ꝙ nõ debeat̃ lau
demiũ cõtrarium tenet Spe.titu. de
locato.§.ꝙ nõ tenetur.
¶ Secũdus casus ẽ qñ res ẽphiteoti 37
ca fuit vẽdita ꝛ tradita: post retradita
fuit ex antiqua cã sec⁹ si fuisset retradi
ta ex noua: q: ista retraditio eẽt similis
priori traditiõi i qua fuit vendita. Itẽ
ad multitudinẽ traditionũ sequit̃ mul
titudo laudemiorũ.l.q̃cũq̃ꝫ.C.de fuis
fugi. Intellige ex noua cã. Sec⁹ i anti
qua q: nõ videt̃ alia traditio: ſȝ prima.
¶ Tertius casus ẽ qñ plures habẽtes 38
rẽ emphiteoticã cõeȝ diuidunt eã iter
se: q: cuȝ hoc possunt facere dño irreq̃
sito: vt no. Bar.in.l.volũtas.C.de fidei
cõ. Ratio quia cã ꝓpter quã ꝓhibetur
alienari in extraneuȝ ẽ: q: extraneu⁹ nõ
hȝ necesse recognoscere dñm: vt no.i.d.
l.fi.q̃ cã cessat qñ vẽdit alteri ẽphiteo
te socio suo: ꝛ ideo ñ d̃betur laudemiũ
ſm Guil. ꝛ Bar.per.l.per diuersas.C.
mãdati.q: ista ẽ alienatio necessaria.
Alij tenẽt ꝙ debetur: q: ante diuisionẽ
nullus ẽ dñs istius ptis magis q̃ illi⁹
sed post diuisionẽ quilibet ẽ dñs partis
sue.ff.de le.2.l.meur⁹.§.duorũ.ergo vr̃
alienatio. Sȝ tu tene primã opi. Bar.
quaȝ no.in.l.ꝛ ideo.ff.de cõdi. fur.nisi
cõsuetudo sit in contrarium.
¶ Quartus casus qñ q̃s vẽdit: sed re i 49
tegra discessuȝ ẽ a vẽditione: q: dñs ñ
habet mittere nouũ emphiteotã i pos
sessioneȝ. Sed tñ Pe.vbi.s̃.dicit ꝙ de
betur: q: per euȝ nõ stetit. Ideo ꝑinde
est ac si misisset. Quod credo veruȝ de
rigore iuris. secus de equitate.

Additio Adde.5.casuȝ.qñ alie
natio ẽ necessaria: vt
puta: quia pater dotat filiaȝ nõ habẽs
alia bona ſm Bar.in.l.ꝛ ideo.ff.de cõ
di.fur.nã solũ soluitur laudemiuȝ quã
do alienatio est voluntaria.

¶ Utrum emphiteota cadens a iure 40
suo perdat meliorationes quas fecit i
re? R̃. Pa.i.d.c.fi.ꝙ sic.10.q.2.hoc ius
ꝛ in.d.l.2.C.de iure emphi.
¶ Utꝝ ẽphiteota cadat ex rei d̃terioratiõe 41
tiõe facta ab ipo? R̃. Pe.vbi.s̃.ꝙ sic: ꝑ
tex.i autẽ.q̃ rem.C.d̃ sa.sã.ec.q: causa

finali cessante cessat effectus.l.adigere
ff.de iure pa.§.q̃uis.sʒ cã finał est me-
lioratio:vt l.fi.C.de iure ẽphi.iõ cadit:
q: frangenti fidẽ fides frangał eidem.
Additio Limitat Bal.h in.d.a
utẽ.p̃ũ si deterioratio
sit notabilis q̃titatʒ:τ scdo φ sit ad per
petuaʒ deteriorationẽ fundi:vt esset in
vinea qñ non putatur vel qñ arbores ĩ
ciduntur. Secus si solũ ad deteriora-
tionem fructuum:vt si ager nõ colatur
τ tertio φ talis deterioratio ꝓcedat ex
dolo τ lata culpa vel leui:alias non.
42 ¶ Utrum dñs possit ꝓpria auctorita-
te expellere emphiteotam?R. Pa.in.d
c.fi.dicit Ly.pᵒ Accur.φ nõ põt:q: em-
phiteota habet ius in re:vt in.l.i.ff.si a
ger vecti.τ ideo propria auctoritate nõ
debet expelli.facit.l.creditores.C.ď pig.
hec opinio est tutior.
¶ Utrum res ecclesie possit dari in em
43 phiteosim?R.vt.s̃.Alienatio.in prin-
cipio.

c **Emptio** τ vẽditio ẽ aliena
tio quedaʒ q̃ dñi-
um τ possessio rei vendite trans-
fertur per traditionem ipsiᵒ dñi:vel si ñ
est dominus vsus capiendi conditõ in
ementem pro ipsa soluto precio.
1 ¶ An aũt veniat sub noie vẽditiois.
ois alienatio.Bal.in.l.volũtas.C.de fi
deicõ.tʒ φ nõ:lʒ ĩ pncipio iuris ciuilis
veniret.vt pʒ.l.statuliber.§.quiᵒ.ff.de
statu li.vid qd dixi.s̃.Emphiteosis.§.io
Aduerte hic φ emptio τ vẽditio tribus
modis pficit:vt no.gl.insti.de ẽp.τ vẽ.
in pn.Primo quo ad hoc vt non possit
discedi ab altera ptiuʒ fit p ꝯuẽtionẽ,ẽt
ꝯditionalẽ.Scdo q̃tũ ad piculũ qd trã
sit ad ẽptorẽ fit pure:vt ĩfra.§.ii.Tertõ
quo ad trãslationẽ dñij vł vsucapiendi
ꝯditõnẽ fit tradẽdo rẽ vẽditã.§.vẽdite
insti.ď reruʒ diui.l.clauibᵒ.ff.de ꝯ.ẽpt.
2 ¶ Emptio τ vẽditio nõ aliter facit reʒ
emptoris nisi aut p̃ciũ solutũ fit aut sa-
tis eo noie factũ vł aliter fidẽio:s sp̃cio
habuerit vẽditor τ tradał res:vt.l.qd
vẽdidi.ff.de ꝯhẽ.ẽpt.nec põt eẽ ẽptio si
ne p̃cio.s.pecũie numerate:vt isti:ď ẽp.
τ vẽ.§.itẽ p̃ciũ.Nã vbi aliđ p alio dał:
pmutatõ est nõ vẽditio.ff.ď ꝯhẽ.ẽp.l.i
3 ¶ Sed numqd tradẽdo rẽ vẽditor vida
tur fidẽ habere ď p̃cio?R.gl.in.d.l.qd
vendidi.φ sic:nisi forte emptor dicebat
pecuniam habere ad manus cum non
haberet τ sic tradidit:vt.ff.de pig.act.l.
si quasi.Similiter habet fidem de pre
cio si dedit diem solutionis ẽptori.ar.l
ad solutionem.C.de re iudi.
¶ Utrum quilibet qui potest vendere 4
possit fidem habere de precio vt traden
do rẽ emptori trãsferat in eũ dñium?R.
φ nõ procurator fisci ecclie τ minoris:
vt no.Bar.in.l.a diuo pio.§.licet si ẽp-
tor.ff.de re iudicata.τ Ly.in.l.Inciuile.
le.C.de rei ven.τ est tex.iuncta glo.in.l
si procurator fisci.ff.ď iure fisci.no.Pa.
in.c.cum olim el.i.de officio dele. 5
¶ Utrum vẽdẽs possessionẽ vel domũ
τ huiusmodi:τ emptor nõ habet preciũ
tradit eam cũ pacto:φ donec sibi solue
rit precium vult sibi soluat pensionẽ ď
hitam ď ea re:sʒ precio soluto nihil am-
plius vult:licite possit facere?R.φ sic.
textus est in.l.curabit.C.de actio.ẽpt.
τ ven.τ ṡm Azo.in glo.Bal.τ Bar.ibi-
dem τ Sali.τ Ang.ĩ.l.iulianᵒ.ff.de ac.
emp.τ Io.de ana.in.c.ꝯquestᵒ.ď vsur.
licet ẽt iure canonũ.τ facit gl.ĩ.c.ꝯq̃stᵒ
quã coĩter sequunł doc.de vsuris.Nec
ob.φ loq̃ł de eo q̃ est in mora post ter-
minũ:q: sic in mora põt ꝯstitui a pnci-
pio.Et lʒ aliq̃ theologi τ legiste:vt Bal.
in.d.l.curabit:dicãt vsurariũ qñ solũ p
cipit fructũ:q: nõ soluit:secᵒ qñ de pecu
nia sua lucratᵒ fuisset vł ex aliq̃ ĩ vtilita
teʒ fecissʒ:q: tũc hʒ locũ pria opinio.tñ
mihi vł φ simpliciŧ pria opinio sit vera:
q: nihil ĩiustũ facio si nolo tibi dare pos
sessionẽ meã vt fructᵒ tuos facias nisi ď
deris mihi p̃ciũ:ẽt si illđ volebã huare
¶ Que nõ pñt vẽdi?R.mul in capsa
ta.Prio spũalia:τ de hoc viđ.Simonia
Scdo liber hõ.dic:vt ĩfra.Seruitᵒ.§.i.
Tertõ illa q̃ruʒ vsus est solũ malᵒ:vt.s̃.
Ars.Quarto res aliena de q̃ vide ĩ gl.
l.rẽ alienã.ff.ď ꝯhen.ẽp.Quõ ãt tenea-
tur q̃ emit.vide.ĩ.Restitutio.i.ĩ verbo
emẽs Quito res pupilli non pñt emi a
tutore.l.cũ ip̃e.C.de ꝯhen.ẽp.τ vẽ.Hec
notanł ĩ.l.si ĩ emptõe.ff.de ꝯhen.emp.
¶ Quõ p̃cio pñt emi vł vẽdi res?R.φ
lʒ varie fuerit opiniões tã legistaꝝ ĩ.l.ĩ
C.ď epi.audiẽ.φ cão.ĩ.c.i.τ.c.cũ dilecti
ď ẽp.τ ven.saluo tñ meliori iudic.hʒ φ
colligo ex dict.Sco.ĩ.4.d.15.dico φ res
tñ ven

tum vēdi pōt q̄ti emptorē īuenit: ecō-
trario enī pōt q̄tū venditorē inuenit:
dūmo hec quattuor cōcurrāt. Primuz
scia.s.ꝙ nulla sit deceptio ex parte al-
terius: sed qlꝫ ipsorū agnoscat rē ⁊ ei⁹
q̄litatē ⁊ valorē. Facit gl.in.l. mortis
cā capi.ff.de dona.cā mor. Scd'z liber-
tas volūtatis.s.ꝙ nō faciat ex tali ne-
cessitate q̄ excludat rōnem voluntarij.
Quomō aūt possit ppēdi ꝙ nō fiat vo-
luntarie cōsidera si talis res ptim ad
necessitatē vite sicut sunt granū: medi
cine: vinū: vestes: dom⁹ ⁊ hmōi sine qb⁹
viuere q̄sq; nō pōt: q: talia nō possunt
vēdi ad libituz: sed iustuz debꝫ taxari.
Attēdit̄ et̄ ꝙ nō fit libera volūtate q̄n
quis vendere vel emere vult tali p̄cio
pp euitandū notabile ⁊ enorme dānū.
Nā quādō quis nisi vēderet tali p̄tio:
vel emeret esset recursus: puta amissio-
ne suoruz bonorū vel notabiliorē: cer-
te ista necessitas ⁊ omnis timor q̄ ca-
dit in cōstātez excludit libertatē volun
tatis secūduz no.i.c.cuz locū.de spon.
⁊ in.c.abbas.qd me.cā. Secus in mi-
nori metu. Nā dicit Sali.in autē.ad hec
C.de vsu.qd ē cōtra charitatē addere
afflictionē afflicto: qd nō licet.l.diuus
ff.de of.presi. Tertiuz ꝙ sit prudēs: q̄
magna mētis leuitas redderet cōtra-
ctuz illicitū. Quartū ꝙ ille q̄ vendit vel
emit plus debito possit donare.ar.c.2.
de dona. Si vero hec quattuor nō ocur
rūt: tūc nō lꝫ emere vel vēdere nisi iusto
p̄cio: ⁊ sciēter notabiliter plus vēdens
vel minus emens peccat mortaliter ⁊
tenet̄ ad restitutionē: qd quidē preciuz
debet attēdi scdm cōmunez estimatio-
nez: vt dicit.l.precia.ff ad.l.fal.no.glo.
in.c.hoc ius.10.q.2.⁊ eaz sequūtur cōi
ter doc. Quō aūt ista extimatio dꝫ fieri
q̄n nō ē cōmunitas talis cōmerthij: di-
co ꝙ pēsatis raritate laborib⁹ ⁊ picul'
iudicio boni mercatoris determinabit̄
q: alia regula nō pōt dari: ⁊ hoc in re
mobili. In imobili vero extimat̄ ꝫ fru
ct⁹ ꝫ glosā ⁊ Bar.in.l.2.C. de rescin.
ven. quē sequūtur cōmuniter doc. ⁊ ta-
li precio deberet vēdi ⁊ emi. de hoc vi-
de infra. Extimatio.§.i.cuz se. Si tñ p̄-
dicta cōcurrāt credo sic: vt mobiles e-
mi posse ⁊ vēdi. Et no. ꝙ quo ad valo-
rez attēdi dꝫ tp̄s p̄ct⁹ ēptiōis: vt i.d.c.
cū dilecti: ⁊.d.l.2.C.d resci.ven. nisi sit
dubiū an tēpore solutiōis sit plus va-
litura ꝫm ꝙ dicaz ifra. Usura.i.§.32.
Aduerte tñ p̄dicta nō hr̄e locū q̄n plus
vēdit̄ rōe tpis: q: p̄ciū nō soluit̄: q: licz
foret sciēs ⁊ volēs: tñ nō excusaret vsu-
raz: vt plen⁹ ifra. Usura.i.§.58. dicet̄.
vide et̄ qd dico.s.Dolus.§.9. Limita
etiā p̄dicta nisi in casu de quo.s.§.10. 8
¶ Utrū venditor teneat̄ dicere defect⁹
secretos emēti. R. vt colligo p Ang.in
l.si quis cuz aliter.ff.de ac.emp.⁊ vē.
⁊ Pa.in.c.iniustū.de rerū permu. cum
distinctiōe: ꝙ aut si sciret nullo modo
emeret: puta q: equ⁹ habet defectū ta-
lez ꝙ potius staret sine equo: ⁊ tūc nul
lo modo lꝫ celare. Si vero emeret licz
nō ita libēter: tunc si nulluz periculum
imineat vel damnū ēptori ⁊ res nō vē
datur vltra iustū p̄ciuz attēto defectu
latente: ⁊ emptor sit idustrius: nō tene
tur ei reuelare: nec peccat nō reuelādo
quādo soluz facit vt iustuz habeat pre
ciuz. Et qd dico de defectu intellige et
de mixtura alteri⁹ rei: vtputa vino lim
phato: sp̄ebus q̄bus imiscet̄ aliud q̄ ex-
timet̄. si aūt iminet pīculuz vel dānum
ēptori seu alteri tenet̄ manifestare: al'r
teneret̄ ad restitutionē dāni si accide-
ret: ar.l.in rebus.§.itē qui sciēs.ff. co-
mo.⁊.l. Julian⁹.ff.d ac.emp. Aduerte
tñ ꝙ si vēdēs itēdit vēdere vnā rē: ⁊ e-
mēs itēdit emere aliā i substātia: n̄ va
let vēditio: vt si vēdens itēdit vnū agr
vēdere: ⁊ emēs aliū emere.l.i vēditio-
nib⁹.ff.de cōtrahē.emp. Idē dic in ma
teria vt si vēdat̄ auricalcuz p auro.d.l.
i vēditiōib⁹. Idē dic i q̄litate substātia
li: puta i domo q̄ est obusta.ar.l.q̄d tñ
ff.d ōbē.emp.sec⁹ i q̄litate accidētali:
vtputa i agro sterili quē credit v: hē.22
q.i.§.his ita r̄ndet̄. fraudās ꝓo i q̄ti
tate puta in falsa mēsuratiōe: vt faciūt
tabernarij q̄ nō iplent mēsuras: vel in
numeratiōe ⁊ hmōi: lꝫ teneat vēditio:
tñ tenet̄ restituē: nec ɔsuetudo excusat
¶ Utrū liceat vēdē rē ꝫ q̄ vēdēs -ciū
eā sibi extiat vtilē: q̄uis emēs nō libē-
re emat. R. ꝙ sic si ex tali vēditiōe tale
dānū icurrat q̄tū plus vēdit: vel q̄do
talez affectionē ad rē hꝫ ꝙ poti⁹ vellet
eā sibi dimitti q̄ tali p̄cio emi: nisi sit i
tali abūdātia ꝙ q̄tis teneat̄ prio lub-

venire. concor. Tho. 2a 2e. q. 77. Sz nō liceret vendere tm̄ plus q̄tum erit vtilis ementi: quia sic herba medicinalis valeret .c. ducatos scd̄m Sco. vbi. s.
10 ¶ Utrum liceat carius vendē rem que immutata venditur in eodez loco q̄ sit empta. vide infra. Negocium. §. 3.
11 ¶ Ad quē ptz periculū rei vendite si aliō i pacto spālit̄ nō ē ꝯductū. R̄. vt colligo ex Azo. ꝛ Hos. q̄ aut venditiō ē cōditionalis: ꝛ tunc ante euentū cōditionis periculum perēptionis pertinet ad vēditorē: sed deteriorationis ad ēptorem vt in. l. necessario sciēdū. ff. de periculo ꝛ co. re. ven. Silr̄ si vēditio fit i scriptis q̄ donec scriptura pficiat̄ piculum est venditoris. l. ꝯtus. C. de fi. istru. Limito hoc verū qn̄ ꝯuenerunt: vt nō valeat āteqū scriptura sit fcā. Secus si simplr̄ sit factus ꝯct⁹: postea faciūt scripturaz. Idem dic qn̄ venditio fit in gn̄e: puta asini: q2 genus nō pōt perire. l. i rōe. §. verum est aūt. ff. ad. l. fal. Sz sec⁹ esset qn̄ genus eēt ꝺeīmiatū: puta ad asinos quas hēo: vel bi gr̄a. vendo tibi vnū de seruis meis vel asinis ꝛ hmōi si oēs pereunt vēditor est liberat⁹: sicut in legato. d. l. in rōne. §. incerti. No. tn̄ vr̄ tenere q̄ ēptor poterit repetere p̄ciū: quasi sine causa sit apud venditorē. Secus i legato: q2 p̄ciū rei legate nō est legatuz. Et iō. si perijt res legata aliō nō debet̄. Sed mihi videt̄ q̄ nec ēt precium poterit temptor repetere in casu isto nec excipere: vt nō soluat nisi vēditor fuisset i mora: q2 precium non est nisi cū casu. s. emptionis. Et idē dico sicut qn̄ aliquid alternatiue emit̄: puta ticius aut seius. Si ticius perijt peribit vēditori: ꝛ sei⁹ erit in obligatione solū. Si vero ambo sic venditor liber erit ꝛ peribit sei⁹ emptori qui sol⁹ remāserat. facit. l. si i emptione. §. pe. ff. de ꝯtrahen. ēp. Aut venditio fit pure. i. sine ꝯditiōe ꝛ sine scriptis: ꝛ de certa re: siue in spē: ꝛ tunc s̄m gl. in. l. i. ff. de ꝑi. ꝛ co. re. ven. dic q̄ in vino ꝛ ceteris q̄ degustationē reqrūt ēt an̄ ꝺgustationē piculū est captoris. Si vero vēdit̄ non in spē: sz ad mensuram periculū ē vēditoris donec sit mēsuratū ꝛ ibi multas diuersitates poteris videre: sed istō sufficit tibi ꝯfessori. Silr̄ si non exigit degustationē periculum est emptoris. excepto cāu publicatiōis: q2 si publicet̄ an̄ traditōez vel post pp maleficiū vēditoris periculū erit ipsi⁹ venditoris. l. fund⁹. ff. loca. ꝛ ibi gl. Silr̄ p pactū morā dolum vel culpā periculū est vēditoris: puta q2 pactū fuit vt teneret̄. Itē si fuit i mora tradendi rem. Si vero tam ēptor q̄ vēditor fuerint i mora: prepōderat p̄me ꝛ illi nocebit q̄ ad periculū. Limita nisi posterioris more primus morosus fuerit causa: q2 sic nō nocebit posteriori casus est iūcta gl. in. l. si per ēptorē. in fi. ff. de ac ēp. ꝛ vē qd̄ no. Idē dic si vēditor fuit in dolo vl̄ culpa lata seu leui ꝯditōis rei vēdi. q̄ piculū erit suū sicut i comodato ꝛ deposito. Et idē dic de deteriozatōe seu melioratōe rei vēdite q̄ ptinet ad ēptorē qn̄ res est vēdita in spē s̄z legistas: siue numero s̄m lgicos: qd̄ idē est. Sec⁹ in fructib⁹ rei vēdite q̄ ptinēt ad venditorem donec perfecta sit venditio: nisi venditor sit i culpa. d. l. curabit. Nec ob. l. fructus post: ꝛ. l. pe. C. de ac. emp. ꝛ ven: q2 loquunt̄ in pfecta venditiōe quā voco perfectā quo ad hoc qn̄ p̄ciū est solutū vel hita fides de p̄cio: vt no. i. gl. l. C. d pi. ꝛ co. rei vē. lz al's sit pfecta qn̄ res ē tradita. ff. d. ac ēp. ꝛ vē. l. si qs alienā rē
¶ Utr̄ emptū de aliena pecūia sit emētis: R̄. q̄. sic: si noīe suo emi. l. si. ex ea. C. de rei. vē. Fallit in ēpto ex pecūia ecclesie. 12. q. 3. c. i. ꝛ. 2. ꝛ. q. 5. fixū. Qd̄ adō est vex q2 si cleric⁹ hn̄s pecūiā d p̄benda emerit p̄diū nō poterit illū dare ītuitu pietatis: lz pecuniā potuisset dare: q̄a stati p̄diū fit ecclesie: siue emerit noīe ecclesie: siue suo: siue alieno. c. i. d pecu. cle. ꝛ. c. inquirendū. Silr̄ dic in ēpto de pecunia pupilli: vel minoris a tutore l̄ procuratore: quia minor sibi vendicare pōt. l. 2. ff. qn̄ ex fac. tuto. Idē dic de ēp. ex pecunia militis. C. de rei vē. l. si vt p ponis. Silr̄ dic in empto a marito vel vxore de pecunia sibi ab altero eorum donata si efficiatur non soluendo qui donum accepit. l. vxor marito. ff. de do. inter vi. ꝛ vxo. Hec limita quando pecunia non fuit alteri mista: q2 si fuisset mista transiret in dominium etiaz furti. l. si alieni nūmi. ff. de solu. ꝛ sic non esset ecclesie vel prefatorum. 12
¶ Quō pt pr̄ vēdē filiū: ꝛ quō liber homo pōt 13

mo põt vẽdi.vide.j.Seruitus.§.1.
14 ¶ Quid si res vẽdat duob⁹.R͡e.ꝙ potis
oꝛ ẽ scõs si res tradat sibi vł pm⁹.si pꝛi
mo sibi deƀ.Et idẽ i dõatõe.l.qties.C.
de rei ven.nisi pm⁹ emisset noie eccłie.
speciale ẽ in h vt dñiuz acq̃rat sine tra
ditõe.ar.c.ex litteris.de cõsue. ⁊ expsse
C.de sa.san.ec.l.vt int diuinũ publicũ
ꝙ.ẽt si scõs emisset:⁊ ipe noie eccłie:q꞉
pferret pm⁹.ff.de pcu.l.i causẽ sꝫ ven-
ditoꝛ tenet crimine falsi:vt ptꝫ.ff.ad.l.
coꝛ.de fal.l.q̃ duob⁹. Si ṽo pmutauit
ãt alt̃i isolutũ dederit: vel alt̃ distrare
rit postꝗ eã obligauerat tenet crimine
stellionat⁹:vt.l.3.ff.de cri.stel.
15 ¶ Utrũ vendẽs vinũ qui nihil dixit ꝺ
expeditione vasoꝛum possit illud eua-
cuare in terra si emptoꝛ non euacuat.
R͡e.ꝙ sic.si videmia superueniat: vel si
venditoꝛ est mercatoꝛ qui solet vende
re ⁊ emere.ff.de peri.⁊ co.re.ven.l.1.§.
pe.sꝫ Gofre.Uñ tu dic sꝫ Ho.ꝙ si in-
diget vasis ⁊ eo admonito nõ vult: pt
coꝛã testib⁹ vinũ mensurare ⁊ effũdere.
Qꝺ limito nisi ẽptoꝛ sit in tali necessi-
tate ꝙ venditoꝛ teneat ei subuenire ex
debito.
16 ¶ Utrũ vẽditoꝛ teneat de euictõe ẽpto
ri.R͡e.sꝫ gl.⁊ Pa.i.c.si vẽditoꝛi.ꝺ emp.
⁊ vẽ.ꝙ sic:nisi i trib⁹ casib⁹.Prim⁹ si in
pncipio litis vel ad min⁹ post litẽ con
testatẽ nõ denũciauit vẽditoꝛi vt eũ de
fenderet:vt.C.de euic.l.emptoꝛ fũdi.⁊
l.auctoꝛe.⁊.ff.eo.l.si rẽ.§.fi.
17 ¶ Sꝫ q̃d si sciebat litẽ motã vẽditoꝛ:
R͡e.Bar.in.l.denũciasse.ff.de adul.vi-
detur sentire ꝙ etiã teneatur denũcia-
re.Rõ ħm eũ:q꞉ qñ denũciatio requiri-
tur ad aliquod faciendũ:vt in casu isto
tũc nõ sufficit sibi sentẽtia sola:vt i.d.l.
denũciasse. Secus esset qñ denuncia-
tio requiritur ad simplicẽ sciẽtiã habẽ
dam:quia valet vt regula que cert⁹ ẽ.
de re.iu.li.6.⁊.l.fi.ff.de ac.emp.et vẽ.
Blo.tñ ⁊ Cy.in.d.l.emptoꝛ.⁊ Dy.in.d.
regula q̃ certus.tenent ꝙ nõ tenet de-
nunciare:⁊ multi alij. Tñ tutius est ꝙ
denũciet.p.l.si controuersia.in ver.au
ctoꝛi heredine eius enũcia. C.de euic.
⁊ sic denũciatõ iportat nõ simplicit̃ indi
cat: sꝫ p officialẽ facẽ ei notũ litẽ motã
vt veniat ad defendendum.
18 ¶ Secund⁹ casus qñ emptoꝛ citat⁹ cõ
tumacit̃ absuit tpe snie:q꞉ videt cõdẽ-
nat⁹ ppt suã ɔtumaciã.d.l.ẽptoꝛ.et.ff.
de euic.l.si ideo.i.rñso.Idẽ si vẽditoꝛe
absente nõ appellauit a sententia.l.he
redius.ff.de euic.
¶ Terti⁹ qñ piniuriã snia lata fuit ɔ 19
ẽptoꝛẽ.d.l.ẽptoꝛ.q꞉ iniuria q̃ fit ẽptoꝛi
nõ cõtingit vẽditoꝛẽ.l.si p ipꝛudẽti.i.I
pn.ff.de euic.Idẽ dic si p violẽtiã ẽtiu
dicialit̃ auferat.d.l.si p.⁊.C.de euic.l.
fi.etiã si notari⁹ posuit ꝙ obligat se de
fendẽ de iure:⁊ de facto:q꞉ illud de fa-
cto itelligit si lis moueat de facto nõ ꝺ
iure sꝫ Pa.vbi.ꝺ.q꞉ violẽtia ẽtiudicia
lis nõ venit sꝫ naturã ɔct⁹.de q̃ dic vt
no.p Bar.i.l.stipulatio ista.ff.ꝺ.ṽ.ob. 20
¶ Addo q̃rtũ casũ qñ ẽptoꝛ cõpꝛomi-
sit ⁊ ɔtrã sniaꝫ repoꝛtauit l.si.dictũ.§.
si i arbitruꝫ ɔpꝛomisero.ff.de euic.itel
lige hoc verũ si volũtarie ɔpꝛomisit:q̃a
sec⁹ si coact⁹.l.vel a statuto.ꝙ sic vult
vt iter cõsãguineos ɔpꝛomittat:⁊ hu-
iusmõi:⁊ h denũciat vẽditoꝛi sꝫ Bar.
in.d.§.si i arbitrũ.⁊ Bal.in.l.i.C.ꝺ pi.
⁊ co.re.vẽ.Quit⁹ casus qñ ẽptoꝛ potuit
vsucapere ⁊ nõ vsucepit.d.l.si dictum
§.si cuꝫ posset.Sextus casus si reꝫ alie
nam scienter emit:nisi de euictione spi
ritualiter sibi cauerit.l.si fundum.C.
de euic.Septimus si aliquid casuale
contingat.C.co.delega.l.fi.de re.ec.nõ
ali.c.ad nostram.vide alios casus sup
Ho.in sum.co.ti.
¶ Quid si fecit pactuꝫ venditoꝛ ꝙ non 21
vult teneri de euictõe:R͡e.nihilominus
tenebitur ad pꝛeciuꝫ re euicta.l.ex em-
pto.i fi.ff.de ac.emp. Qꝺ limitat An-
do.de Ro.in no.qñ pactuꝫ fit i genere
sꝫ quocũqꝫ euincat. Sec⁹ si specificat
psona:vel causa vnata:tunc ẽt non te
nebitur ad pꝛeciuꝫ.casus ẽ i.l.q̃ liberta
tis.in pꝛin.ff.de euic.⁊ ib: glo.de hoc.
¶ Sꝫ q̃ntũ tenet vẽditoꝛ ẽptoꝛi re ẽpta
euicta i casib⁹ i q̃b⁹ tenet de euictione 22
R͡e.ꝙ i simplũ tãtũ.⁊ si fuit i culpa i vẽ
dẽdo tenet ẽt iteresse. Iiforo tñ ɔtẽtio
so in rebus pꝛeciosis arbitrio iudicis
cogitur duplum pꝛomittere.aliter con
dẽnabitur in duplum pꝛecij conuenti
ff.de euic.l.2.⁊.l.emptoꝛi.
¶ Utrꝫ vẽditoꝛ teneat ad oẽs exp̃sas 23
q̃s ẽptoꝛ fec̃ i iudicio q꞉ ɔ ñ ɔfẽditi vẽdi
toꝛ postꝗ h sibi dnũciauit:R͡e.Pa.vbi

ß.ꝙ sic:siue obtinuerit siue nõ: vt.l.i.
C.de euic.l.vēditores.ff.de ver.obli.et
vtrobiq3.ꝛ Bar.sec⁹ si nõn denuncias-
set vēditori litem motā.
23 ¶ Utrū emēs domū ꝑ cētū i q̄ postea
inuenit thesauꝝ valētē ducēta teneat.
℞.Lu.de ro.t3 ꝙ sic.ꝛ dicit se ↄsuluis-
se ꝛ obtinuisse in curia ꝙ in h̄ h3 locu3
remediū.c.cū cā.de emp.s.ꝙ rescindat
ↄctus vel restituat plus.Sed ↄriū de
iure est veri⁹.s.ꝙ nõ teneat.Rõ:q2 the
saur⁹ est res mobilis abscōdita ab ig-
notis dñis tpe vetustiore: vt.l.vnica.
C.de thesauris.g̃ domus nullus erat
ipsi⁹:vt casus ē in:d.l.i.ꝛ.l.nūq̄.§.the
saurus.ff.ð acq.re.do. Sic ergo rema
nebimus in dispositõe iuris cõis vt sit
dñi soli si data opa vł a casu inuenit i
suo:vł si data opa i alieno solo erit dñi
soli. Si xᵒo a casu erit medietas dñi so
li:alia inuētoris: vt i.d.l.vnica. Cu3 g̃
iste ēptor erit dom⁹ soli erit su⁹.de h̄ ca
sus ē in.l.a tutore.iūcta gl.ff.ð rei vē.
vbi pecūia inuēta ꝑ modū thesauri ce-
dit emptori.sec⁹ si nõ ess3 ꝑ modū the-
sauri:vt murata ab aliq̄ i muro: vt di-
cit tex.i.d.§.thesaur⁹:q2 tūc nõ ess3 em
ptoris. Nec ob.ꝙ vēditor nõ vēdit the
saurū:q2 ↄcedo s3 stam⁹ in dispositione
iuris cõis:vt cedat dño soli: ꝛ h̄ habeo
ꝓ indubitato si emptor nihil sciebat ð
thesauro:s3 si sciebat ꝛ ꝓpterea emit:tñ
vł dubiū. Nico.tñ de lira sup Math.
13.in illa parabola de thesauro.et. S.
Tho.22.q.66.ar.5.videnť tenere ꝙ li-
cite emat ꝛ de subtilitate iuris ē veru3
ꝙ p̄t licite fieri.sed de eq̄tate videreť ꝙ
aliquā ptē deberet dare vēditori. vide
de h̄ si pl3 qð no.i.d.l.si q̄s cū ↄtr.ff.de
xᵒ.obli. sed quo ad ↄsciam ex q̄ sciebat
videť inuenisse.ꝛ si a casu:ꝛ sic medie-
tas erit sua. Si xᵒo a ꝓposito sic totu3
cedet dño soli:vt.d.l.vnica.
24 ¶ Cū hoc sit ꝙ iura nõ cogāt rescinde-
re ↄtum emptõis vel supplere iustu3
p̄ciū:nisi qñ deceptio ē vltra vł citra di
midia3 iusti p̄cii:vt.s̄. Dolus.§.6.cui
dať electio.℞.ꝙ qñ est vltra dimidia3
electio erit vēditoris s̄m Az.ꝑ ar.a ↄ-
rio qñ ē citra dimidiā:tūc ē ēptoris:vt
no.Ber.in.c.cū dilecti.ꝛ.c.cū cā.ð ēp.
ꝛ no.Pa.i.d.c.cū dilecti.ꝙ si ꝑiret em
ptor:q2 cū duo sunt in obligatõe alter
natiue: vno ꝑempto remanet aliud.l.
plerūq3.ff.ð iu.do.ꝛ.l.stichū.ff.de ver.
ob.Et idē dic qñ ē plus vēdita ꝙ peri
ret vēditori ꝑ eandē rõem.tñ p̄dicti nõ
tenenť nisi ad restituendū id plus quo
vēdidit: vel supplere illð min⁹ q̄ emit
vsq3 ad iustū p̄ciū:ꝛ tūc potit agē dce-
pt⁹ vsq3 ad.30. ānos siue agať ↄditõne
ex.l.2.C.de rei vē.q̄ ↄditões cū sint ꝑ-
sonales st ꝑpetue. Siue agať ex eo ↄ-
ctu.s.ex vēdito:vt no. Pa.ꝛ Inn.in.c.
cū cā. Si xᵒo agereť offõ iudicis: vt vo-
lunt aliq̄:sic non posset agere nisi vsq3
ad q̄ttuor annos: q2 vsq3 ad illud tp̄s
dať restõ in integrū.l.vl.C. de in inte-
re.Pa.tñ vbi.s̄.vult ꝙ etiā si agať offi
cio iudicis deť vsq3 ad.30.annos.
¶ Utru3 mercator h̄ scit plčs alios p⁹ 25
se venire teneať min⁹ vēdere q̄ꝫ sit cõis
extiatio:vel dicere ꝙ plčs veniunt.℞.
Tho.22.q.77.ꝙ nõ.nisi de ꝑfectiõe.
¶ Quid de mercatorib⁹ q̄ inter se con 26
uenitūt vt vn⁹ solus vēdat.℞.si hoc fa-
ciūt in lesionē reipublice sūt donādi ꝑ-
petuo exilio ꝛ bonis spoliādi:vt.C.de
mo.l.vnica. secus si facerēt ꝑꝑ aliquā
finē honestā:q2 liceret. de ista materia
habes.s̄.Dolus.§.9.ꝛ.s̄.Negociatio.ꝛ
s̄.Ars.§.i.
¶ Utꝝ ille cui datū est aliq̄d ad vēden 27
dum pro.10.ꝛ vēdidit ꝑ.12.teneať illa
duo restituere dño rei.℞.non:q2 si illa
duo sūt vltra iustū p̄ciū teneť restitue-
re emēti:s̄m ea q̄ dixi.s̄.§.7. Si xᵒo nõ
excessit iustu3 p̄ciū:s3 sua idustria hūit
et sic sibi acq̄rit. Nec ob.ꝙ dať ei certa
merces ꝓ labore:q2 illa dať vt ueniat
emptorē ꝓ.10.ꝛ sic nõ teneť necessario
restituere. secus si dareť sibi simplr̃ vt
vēderet:q2 teneť vendere meliori p̄cio
quo põt:ꝛ totū dare dño ex quo merce
dem h3 pro labore.
¶ Quid de vēdēte possessionē vł emē 28
te infra tales ↄfines q̄ est pl⁹ vel min⁹
q̄ꝫ sit dictū.vide.s̄.Donatio.§.40.
¶ Querit de.q.quotidiana vtrū vale- 29
at vēditio seu alius ↄctus collatus i al
terius arbitriū.℞.ꝙ si est incerta ꝑso-
na cui⁹ arbitriū ↄmittiť nõ v3.l.si mer
ces.§.i.ff.locati. nisi in casu qñ simplr̃
fuit cõmissum i arbitriu3 boni viri:q2
tūc intelligiť i arbitrium iudicis.l.vir
bon⁹.ff.iudic.sol.ꝛ sic vť cõmissum in
certa3 ꝑ

tertam ꝑsonā. Si ꝟo ꝑsona cui cōmittitur est certa: tūc lz varia sit opi. in. l. emētis. C. de ꝯhen. emp. Tu tñ dic ꝭm d. Lucā de grassis. i. l. q̇ arbitratu. ff. d ꝟ. ob. ꝙ siue subāliū ꝯctus: vtputa preciū in vēditiōe ꝛ sīlia. siue accidētalia: puta vendit seruꝰ si rōēs reddiderit: et hmōi cōmittant̄ i arbitriū ꝑsone vz ꝯctus si ille voluerit arbitrari. nā sic sb̄stātiale vlrie volūtatis ꝑt fieri in arbitriū heredis. l. si sic. ff. d le. i. ita in ꝯctibus. l. seruū filij. §. eū q̇. ff. de le. i. ꝛ p h vr casus in. l. si libertus iurauerit. ff. d op. li. vbi valet ꝑmissio liberti facta de opibus ad arbitriū ꝑsoni. ꝛ si male arbitratus fuerit pōt cogi vt arbitret̄ sicut bonꝰ vir. sic in ꝑposito q̇ arbitrari noluerit vel nō ꝑt: sic nō valebit. §. ꝑciūm. instit. de ēp. ꝛ vē. Si ꝟo mortuus fuerit alter ꝯhentiū si fuit cōmissuz super ꝯctu ꝑficiēdo nō poterit arbitrari. Si ꝟo sup ꝯctu ꝑfecto: sic non expirat eiꝰ arbitriū: s; sicut ꝯctus trāsit ad heredē: ita obligatio de stādo arbitrio dicte ꝑsone ꝭz Bar. i. d. l. si q̇s arbitratu.
ɔ3 ¶ Qūo aūt ꝯctus emptōis ꝛ vēditōis rescindat̄ pp dolū. habes. s̄. Dolus. §. ꝯ. vel pp minoritatez ꝑcij vel pp alias cās. vide Ho. in sum. e. ti. ꝛ Az. in summa. C. de rescin. vēd. q: parū ad ꝯfessores: sed sufficit qō dictū est.

e **Munitas** vid. s. Immunitas.

e **Normis** iniuria qñ dicat̄. ℞. c. cum illoꝝ. de sen. excō. exēplificat si mēbrū mutilet̄: si effusio sanguinis sit. Et intelligūt doc. ibidē qñ effusio ē in abūdantia: ꝛ de mēbro de q̇ sanguis d facili nō exijt. Itē si in ep̄m aut i abbatez vel prelatū vel supiorem sit iniecta manus. insti. de iniur. §. atrox. d: si q̇s vulneret̄. intellige si vulnus eget medicamie cirurgie vel emplastroꝝ seu aliorum medicinaliū ꝭm Monal. Item si q̇s fustibꝰ cedit̄: si i theatro vel foro aut ꝯspectu iudicis verberet̄. Itē ꝭm alios si in eccl̄ia vel cimiterio aut dormitorio ꝑcuciat̄. ar. de sen. ex. c. cū p cā. 17. q. 4. quisquis. §. si aūt. Itē si sacerdoti induto vestibꝰ sacerdotalibꝰ. C. de iniuri. l. atrocez. Sed breuit̄ dic ꝙ iniuria d: enormis. Primo ex ꝑsona ꝛ iure nō habemus exꝑssum nisi qō dictū ē. d. c. cum illorū: ꝛ in. d. l. atrocē. ꝛ insti. de iniuri. §. atrox. ꝛ. ff. eo. ti. l. preto. §. atrocē. vbi d: de magistratu parēte ꝛ patrono ep̄o ꝑlato ꝛ sacerdote induto: vt. s̄. dictū ē. Scd̄o ex loco: vtputa si in ꝯspectu ꝑtoris fiat seu ꝑlaci: vt in. d. l. ꝛ in theatro vel in foro: vt in. d. §. atrox. ꝛ. l. sed ꝛ si questionis. in ꝑn. ff. de iniur. Tertio ex tpe: ꝛ hoc ē arbitrariū: vtputa ludi vel magne festiuitatis. Quarto ex re: puta ex vulnere. vñ dicit. l. Uulneris magnitudo atrocitatē facit: ꝛ nōnunꝙ locus vulneris: veluti oculo ꝑcussis. h ibi. ff. de iniur. ita incipit. Quinto ex mō. vñ dicit Pa. in. c. cū illoꝝ. de sen. ex. ꝙ percussio in eccl̄ia vel ꝑlatea ꝛ excessus notorius d: enormis. d. §. atrox. ꝛ ꝙ ep̄s nō pōt eum absoluere ex talibus iniurijs notorijs factis ecclasticis ꝑsonis.

¶ Sed quis habebit arbitrari an sit enormis iniuria. ℞. ꝙ ille q̇ hz absolueṙ ꝛ ligare an sit sue iurisditionis: vtputa possit eū absoluere vel ne. arg. c. sup litteris. de rescript. ꝛ. l. si q̇s ex aliena. ff. de iudi. Sed caueat vbi ius determinauit atrocem ne ipse velit leuē arbitrari q: nō absolueret sed deciperet. secꝰ vbi ius nō determinauit.

e **Piscopus** grece latine speculator interpretatur: vt d: 21. di. cleros. 8. q. i. q̇ episcopatū. Speculare eñi debet mores ꝛ vitā populi sibi subiecti: ꝛ intendere ad eoꝝ salutez. vnde ep̄s hec negligēs est in pctō mortali: ꝛ vt canis ipudicus. 2. q. 7. q̇ nec. ꝛ debet lectioni ꝛ orationi vacare: vt in. c. ep̄i. ibidem. nec dz hr̄e familiaritatē prauihois: vt in. c. ꝑuenit. eadē cā ꝛ. q. imo ꝑsbyteros diacones clericos boni testimonij dz penes se hr̄e: vt i. d. c. ep̄i. ꝛ in d. c. cū pastoris. ꝛ d ꝯse. di. i. c. ep̄s deo.

¶ Utrū principaliꝰ dz intēdere multiplicationi tpalium. ℞. ꝭm Tho. in q̇li. ꝙ nō: sed eius ꝑpria ꝛ ꝑcipua cura dz esse circa custodiaz gregis sibi cōmissi orādo: ꝑdicādo: sacramenta dispēsando: ꝛ sua iuxta ꝙ res exigit erogando. Pōt tñ intēdere multiplicationi tpaliū ad vtilitatez eccl̄ie qñ oportunitas adest ꝛ fieri possit sine dāno spūalium notabili: al's nō. Alex. aūt ꝭa ꝭe titu. de

auaricia dicit q̄ ep̄s nō pōt cōgregare
ad sui tuitionē siue eccl'ie sicut rex pt:
sz dz ꝯuertere res eccl'ie in vsuz eccl'ie:
qd̄ facit paupibus dādo. rō ē. q: rex ad
hoc ꝯstitut⁹ est vt subditos i pace tene-
at ⁊ defendat ab aduersarijs: ⁊ ideo pōt
ad hoc ꝯgregare: nō sic ep̄s: sz vt faciat
bonū eccl'ie: qd̄ facit dando pauperib⁹.
fa. 12. q. 2. aur. vñ tz Tho. sa se. q. 185.
q̄ si bona eccl'iastica nō dispēsat in pij-
os vsus: sz notabil'r deficit peccat mor-
taliter. secus si in modico deficiat. ad-
dit tñ q̄ si necessitas nō iminet p pau
peribus q̄ pōt reseruare in futurū. vel
emere possessiōes vt tpe necessitatis p
uidere possit. Bona vero patrimonia-
lia pōt tenere ad libitū.
2 ¶ Utrum liceat appetere ep̄atū. R. q̄
sic. 8. q. 1. q̄ ep̄atū. ibi d: loc⁹ supior sine
q̄ ppl's regi nō pt: ⁊ si ita retineat atq̄
administret vt decet: tñ indecēter appe
titur. q̄obrē ociū scēm q̄rit gr̄a veritat;
negociū iustū suscipit necessitat; chari-
tatis: quā sarcinā si null⁹ iponit pcipi
endo atq̄ ituende veritatis vacādū ē.
Si aūt iponit suscipiēda ē pp charita
tis necessitatē. Sz nec sic oio veritatis d
lectatio deserēda: sz subtrahat illa sua
uitas vt nō oppmat iusta ncc̄itas. hec
Aug. Ex quo ptz q̄ appetit illicite. Et
qñ sit mortale vide. s. Ambitio. i. ⁊ ob
latus recusat cū pctō mortali si ē indi-
gnus ⁊ eq̄ dign⁹ nō est cui debeat dari
fac sil'r ad hoc. c. scripturis. ea. cā. ⁊. q.
vide. s. Electio. § 30.
3 ¶ Quā iurisditōz habeat. vide d of. or.
p totū. q: ad cōfessores nō ptinet.
14 ¶ Utruz ep̄s possit ꝯcedē auctoritatē
nō ep̄is quā ip̄e hz. R. Pa. i. c. acceden
tib⁹. d e excess. p̄la. q̄ nō ea q̄ spectāt ad
ordiez ep̄alē: sicut ordiare: chrismare: cōse
crare ⁊ sil'ia q̄ no. in. c. q̄uis. 68. dis. ⁊ i
c. aq̄. de ꝯse. ec. vel al'. Ea p̄o q̄ spectāt
ad dignitatē ep̄alem bñ pt. sicut cognos-
cere de cā mrimoniali: iniūgere publi-
cā pniaz: ꝯcedere indulgētiā: iudicare
de clericis ⁊ hmōi: vt. 6. q. 2. visis. p̄ter
insignia: vt vsus mitrie pōtificaliū que
solus papa ꝯcedit. ar. c. vt apl'ice. d pri-
ui. li. 6. ea ēt q̄ sūt iurisditōis pt ꝯcede
re: q̄uis nondū sit ꝯsecrat⁹: nec sacdos
s̄m eundē Pa. vbi. s. p⁹ Jo. an. ⁊ Cal.
vt ibi no. Pa.

¶ In q̄bus pōt ep̄s dispēsare. vide. s. 5
dispēsatio. § 5.
¶ Utrum ep̄s cadat in penā suspēsio 6
nis aut interdicti. R. q̄ nō ex nulla cō
stitutione: nisi in ipsa de ipsis ep̄is fi-
at spālis mentio. Sil'r nec eoꝝ supio-
res: vt in. c. q: piculosum. de sent. ex. li.
6. Idē dic de suspēsione a bñficio a iu
re posita: vt in. c. si cōpromissarius. §.
hmōi. de elec. li. 6. secus in excōicatōe:
vt no. in. d. c. q: periculosum.
¶ Utrū ep̄s possit dispēsare in pl'itate 7
bñficioꝝ. vide. s. Beneficiū. § 39.
¶ Utrū executōe deuoluta ad ep̄m pp 8
negligentiā executoris teneat ep̄s ser-
uare formam quam tenebant executo
res. R. Bar. in. l. si puellam. C. si man.
ita fue. ali. q̄ sic. ⁊ facit tex. in cle. i. de
supplen. neg. prela. ⁊ qd̄ not. Jo. an. in
c. publicato. de elec.
¶ Utrū mortuo ep̄o expiret offm̄ vica 9
rij. R. Pa. in. c. i. ne sc. va. q̄ sic: vt not.
gl. in cle. si. de pcu. Idē vr de offō p̄o-
ris ꝯstituti ab abbate mortuo. arg. ex
no. in. d. cle. secus si cōstitutus esset ab
abbate cū capl'o. ar. c. 2. de sta. re.
¶ Ep̄s in sinodo dz ꝯstituere aliquos 10
idoneos viros p totaz diocesim q̄s dz
iuramēto astringere ad denūciandū si
bi vel p eū misso q̄cquid ppēderit fie-
ri ꝯ volūtatē dei ⁊ totā xpianitatē: qd̄
ptineat ad iurisditōez eccl'iasticā: vt hr
in. c. ep̄s in sinodo. 35. q. 6. ⁊ tales ap-
pellant testes sinodales.
¶ Ep̄s pōt cogere religiosos mēdican 11
tes vt vadant ad pcessiones. c. nimis
praua. de exces. p̄la. Ex quo tex. dicunt
doct. q̄ ex quo phibetur eis: ne ex leui
cā cōpellāt eos ire ad pcessiones sequi
tur q̄ ex magna ⁊ graui cā possunt: vt
puta nouo introitu ep̄i vel legati: vel
imminente peste aut alio flagello: vel
in generalibus letanijs que sunt tres
dies rogationū. h no. Pa. i. c. dilect⁹. de
of. or. qd̄ ē vex nisi spāle p̄uilegiū hēant.
¶ Ep̄s in ecclesijs baptismalibus dz
ordinare magr̄os qui doceāt pueros i
studijs l'rarum liberaliumq̄ artiū assi 12
due vbi necessitas occurrerit. 37. di. de
¶ Episcopus singulis quibusdam
annis synodum teneat admonēdo cle
ricos ꝯstitutōes legendo: ⁊ laicis pre- 13
dicando: vt. 10. q. i. placuit. Item singu-

tis annis si potest visitet omnes ecclesias mōasteria ꝛ hospitalia sibi subiecta
14 ¶ Eps tenetur deputare in ecclesiis cathedralibus ꝛ aliis conuentualibus viros idoneos ad predicandum ꝛ confessiones audiendum: aliter peccat mortaliter sil'r qñ ipse non potest pp āplitudinem dioecesis vel alia occupatiōe: tenetur bēre viros potētes in ope ꝛ smone qui visitent ꝛ doceant vice eorū plebes sibi commissas: ꝛ eis prouideant de sustētatiōe vt in.c.intercetera d off.or.
15 ¶ Eps debet quos vult ordinare inquirere p̄ mo de etate debita ad illū ordinē dic vt īfra. Etas: ꝛ de litteratura. Nā ordināds diaconū vel subdiaconū q̄ nescit offīm vt peccare mortal'r: q: pbet ei cāz peccādi mortal'r. Quātū vo ad illos q̄s promouet ad curā aiarum q̄ hēant sciētiā necessariā. d quo.s. Confessio.4.§.3. al's peccat mortaliter. Itē nō permittat q̄ notarius hēat salarium i scribendo ordinandos: q: prohibitum est.i.q.2. sicut episcopum. intellige sm glo. ibidem qñ est salariat': al's potest accipere aliquid dummodo episcopus non participet in lucro: lz ōriū teneat gl. ibidez.
16 ¶ Eps pōt q̄rere d titulo bñficij sui subditi: si non ꝯsensit in eū. vt voluit Fede. ꝯsil'.98. idē dic de quocūqz alio cur'in.
71 ¶ Eps ecc'iastica offā nō dz cō tere st. mittere ꝓpinq̄s nec administratōnem rerū eccl'iarū: vt in.c.iudicatū est nobis 89.di.cū.c.se. sz iconomus dz esse clericus honeste vite: vt ꝓbat̄ ea.di.p totū.
18 ¶ Eps i ꝯferēdo bñficia dz attēdere vt det dignis: al'r peccat mortal'r sz Tho. ꝛ Alb.l.4.fac q̄ 3'io.61.di.c.i sacdotib'
19 ¶ Eps i pblico dz licit' vti vest' sit religio f'sup idum̄ vt i.c.le.offē. d vi.ꝛ ho.cle.
20 ¶ Eps tpe iterdicti pōt celebrare ꝛ celebrari facere vbicūqz ꝛ audire diuia: vt i c.si d pui.li.6.qd lita vt in.c.qd ñ nuli. d pui.l.interdict' exclus' submissa voce ianuis clausis ꝛ cāpanis nō pulsat': ꝛ ipē spātr ñ sit iterdict' vl' ñ fuerit cā ipi'' ite
21 ¶ Eps p̄t vbicūqz cū altari por dicti tatili celebrare ꝛ celebrari facere. d.c.si
22 ¶ Eps nō seruans canones vel nō faciens seruari est periurus. no. Pa. in.c.ego. de iureiu. al'r glo. in.c. sacerdotes. el.i.2.q.7. que dicit q̄ a prelato non seruante canones potest recedi sicut ab excommunicato recedit ꝛ p̄cciso. Qd intelligit dictus Pa. verum qñ ex ꝯtemptu nō seruat nec seruari facit: al's sec'
¶ Utrum episcopus pro ꝑsecutōne sui corporis possit fugere? R. sm. S. Thoma se.q.185.ar.5. q̄ vbi subditorum salus exigit persone p̄ntiam nō p̄ot fugere pp aliqd dānum tpale vel corporale immo tenet̄ sicut bonus pastor aiam ponere pro ouib' suis. vbi vo sufficienter in abñtia per aliū posset saluti subditorum ꝓuideri: tunc licite posset fugere: nec est mercenarius tunc. Hoc idez pz in.d.c. sciscitaris.7.q.i. vide Inn. in c.nisi. de renū.ꝛ glo. in.§. hoc ēt tūc observādū.7.q.i. 23
¶ Epalis dignitatis ꝯseruādū.7.q.i. liberat a ꝯditiōe hulli ꝛ ascripticia.54. di.si hu' sciente. el.2.ꝛ ēt a ciuili sedz canones: vt tenet glo. in.d.c.si seruus. 24
¶ Episcopus si habet iurisditionē temporalem i aliquo loco debet ꝯstituere iudicē laicum qui in cā precipue criali faciat iusticiam: ꝛ pōt etiam in spāli sup aliquo maleficio delegare vt faciat iusticiam: ꝛ non effectum irregularis: dūmodo per suam responsionem neqz directe vel indirecte indicet iudici q̄ debeat penam sanguinis irrogare sed solum in genere q̄ faciat iusticiam: ꝛ q̄ si dubitat consulat peritos iudex aliter esset irregularis.c.ex litteris.de excess. prela. Tenet tamen Rodo. q̄ etiam p̄t dicere q̄ puniat reuz sm q̄ ius vult: dūmodo non exprimat de morte vl' d mutilatione: vt etiam notat Hugo.di.3.c. omnis autem' ter.p̄ns tamen no debz esse vindicte sanguinis: vt i.d.c.ex lris. 25
¶ Utrum episcopus peccet mortaliter respondendo in ordinatione sua cum interrogatur vtrum sciat nouum ꝛ vetus testamentum: q̄ scit? R. secundum Ricar. in quolibeto.3.q.24. q̄ sic. si est ita ignatus q̄ nesciat in generali mādata dei articulos fidei: ꝟtutes ꝛ vicia: ꝛ etiā sacm̄ēta: q: tūc m̄ētit̄ pniciose. Si vo nō ē ita ignar' q̄ nesciat vet' ꝛ nouū testamētū q̄tū ad ea q̄ necessariū ē scire p̄lato: ꝛ sine quorū scia non potest conuenienter exequi officium suū: tunc nō credit q̄ peccet mortal'r: lz i aliis sit indoct' q: videt̄ q̄ ꝯsuetudo sic solū velit 26
¶ Utz religiosus promot' in episcopū teneat̄ ad obs'uātias regulares? R. q̄ sic

vid.§.Ma.8ach⁹.§.7.τ.Religiosus.§.33.

e **Errare** est aliud pro alio putare. vñ Aug.38.di. in.c.quis.inquit. Quisquis se existimat scire quod nescit pro vero ꝗp pe approbat falsuz quod erroris ē proprium. Ad idez.22.q.2.in quibus. Et in.d.c.quāuis.dicit ꝙ nō est cōsequēs vt cōtinuo erret ꝗsquis aliquid nescit.

1 ¶ Utrū error sit peccatū? R.ꝙ in his ꝗ nō pertinēt ad regnū dei capescēdum vel nō:sic nō est peccatū:aut si ēst minimum est:vt in.d.c.in quibus.

2 ¶ Errātes nō videntur cōsentire.l.nihil consensui.ff.de re.iur. Rō hētur.§.Matrimoniuz.5. Impedimēto.4.ī pncipio.

3 ¶ Error iuris an excuset a dolo τ pñter a pena qui debetur pp dolum? R.ꝙ sic vide.s.Dolus.§.1.

4 ¶ Error cōmunis aliquando facit ius ar.95.di.c.ecce ego.quasi in fi.τ in.l. barbarius.ff.de of.preto.

5 ¶ Errorez suum quilz debet corrigere 35.q.9.§.quia ergo:τ.§.se.

6 ¶ Error quādo dicatur intolerabilis R.quādo aliquid cōiter vel ī suo gñe ē peccatuz:vt in.c.venerabilib⁹.§.pōt de.sen.ex.li.6. Uel si contineatur aliqd impossibile:vt in glo.c.per tuas.de sē.ex.vel ↄtra ius vel legē:vel excōicet q: bonū fecit:puta elemosynā.vid i.d.gl.

e **Erubescētia** de bono est pctm̄ τ filia accidie. τ cōtingit ꝗdrupliciter. Primo cū erubescit de defectu nature:vtputa q: ē claudus τ hmōi. τ hec est pctm̄ si ē nimia.56.di.nasci:τ.c. nūꝗ erubescam⁹. Scdo cū erubescit dicere veritatē:vt pdicare testificari corrigere. Et hec aliñ ē mortalis si nō facit qñ tenet de precepto. Tertio cū erubescit cōfiteri mortalia peccata: τ si omittit pp hoc mortalis ē. Quarto cuz erubescit ieiūare orare τ hmōi:ne dicatur sāct⁹:τ hec ē pctm̄ vēiale qñ omittit nō necessaria:sec⁹ qñ necessaria q: mortale

e **Etas** determiata reqrit in mult' necessario a iure ita ꝙ nō tenet gestum añ.

1 ¶ Et pmo i spiritualib⁹.7.annoꝝ ↄpletorū:vt i.c.vnico de despō.impu.li.6.

2 ¶ In mrimonio pō.12.ānoꝝ i femia: et 14.i masculo:nisi malicia suppleat etatē:quod tunc est quādo sunt potentes ad coeundū simul:vt no.i.d.c.vnico.

¶ In voto religionis seu pfessione fienda reqritur.12. In mulier'.14. In masculo cōplet⁹:vt habetur de muliere in c.cū virū.de regula.τ i.c.puelle:vt.20.q.1.τ i.c.puella.20.q.2.de masculo i.c. significatū.de regula.τ in.c.1.de regla.li.6.fallit i cāu de ꝗ ifra. Nouiti⁹.§.2. 3

¶ In ordinibus capiendis prime tonsure ē.7.ānoruz cōpletoruz:vt in.c.i singul'.τ.77.di.τ ēt triū minoꝝ ordinū:vt i d.c.ī singul' τ ꝗcūqz ↄferret añ pedictā etatez nisi religionez itraret suspensus est ipso facto p annū a collatione eiusdez ordinis.de temp.or.c.nullus.li.6. Acolitatus post.12.annū:vt in.d.c.in singul'. Subdiaconatus ē.18.ānus inchoatus. Diaconatus pō.20. Presbyteratus.25.vt in cle.gñalez.de eta.τ ꝗli.or. Si tñ ordinetur añ dictaz etatez quis suscipit quidē caracterē ordis:sz nō executionē vsqz ad cōpletū tps:vt no.in.d.cle.generalem:nec eps potest dispēsare vt ibi no. 4

¶ In bñficijs regularibus i abbatissa 30.ānoꝝ ↄpletoꝝ.silr i priorissa seu mre vl' mistra q hz regē mōasteriū:vt in.c. idēnitatib⁹.de elec.li.6. In abbate.25. ānoꝝ iceptoꝝ:p.c.cū i cūctis.i.§.iferiora.de elec.vbi regulariter ad quā lz dignitatē obtinēdā reqritur illud tps lz nō de abbate sit aliquid spiritual'r expressuz. In priorātu collegiato.i.quod habeat sub se collegiuz.25.annorū iceptorum.ar.cle.ne in agro.§.ceterū.de sta.regula.i' priorātu vero nō cōuētuali si hz curā aiaruz quā habeat p se exercere reqritur.25.ānorū inceptorum:q: oz sit sacerdos.sec⁹ si nō hz p se exercere tunc sufficit etas.20.annorū ↄpletorū.d.§.ceterū. In priorātu aūt ꝗ nō habet curaz animarū requiritur etas.14 annorum completoruz:quia oportz sit professus.c.nullus de elec.li.6. Et ita tenet Pa.in.c.super inordinata.de p ben.lz Fede.dicat sufficere etatez.7.annorū:cui nō credo:q: oz sit pfessus i religiōe:vt dictū ē i bñficijs secularib⁹ que habent dignitatē. In epō.30.ānoꝝ cōpletoꝝ.c.cū i cūctis.de elec. Inferiora pō epatu reqrūt ꝙ attigerit.25.ānū.d.c.cum in cūctis.§.iferiora.τ si eccl'a cu 5

rata pferat ei qui non attigit.25.annū ipo iure vacat: nec eps pōt dispēsare: c. lz canon.d elec.li.6.sz bñ eps pōt dispēsare i dignitatib' vel personatib' curam aiaꝶ nō habentib': vt.|20.ānū |compleum hēant.c.permittentibus.de eta.: 7 quali.li.6. In beneficijs vero simplicibus sunt opiniones: sed mihi placet opinio Calde. quā sequitur 'pa.in.c.super inordinata.d preben.ꝙ si beneficium sonat in nomen rectorie: vt puta qꝛ est ecclesia vel capella per se stās habēs ad regimen clericum. tunc requiratur etas quattuordecim annorum cōpletorum. vt in.c.indecorum.de etate 7 quali.ordinā.qꝛ qui nescit se regere nec ecclesiam. Si vero non sonat rectoriam sed est beneficium in ecclesia: tunc si requirit maturitatem consilij: vt in canonicatu ecclesie cathedralis. Hostiēsis 7 Archi. tenent ꝙ requirit etas.14. annorum: quia ante non potest intra sapientium tractare: sicut dicimus in milite volente testari ante illam etatem.in.l licet.C.de testa.mili. Si vero non reqrit maturitatem consilij tunc.7.annoꝶ est etas. 7 ista sunt beneficia in multis

6 ¶ In electōni ecclijs p cleric pueri. bus monialiū reqritur etas duodecim annoruz ꝯpletorum: aliter nulla admittitur ad eligendum: vt in.c.indennitatibus.de elect.libro.6. In iuramēto et testimonio reqritur pubtas: vt no.i.c. puuli.22.quest.5.7 in.c.testes.47.q.3.

7 ¶ In testamentis 7 multis alijs que omitto: qꝛ ad nos nihil requiritur pubertas: in electione sepulture requiritur ꝙ ad annos pubertatis perueniat.ar.l.lz

8 ¶ Qnō cognoscet.qñ de sepul.li.6. requiritur etas completa qñ de mente ignoratur statuentis vel disponentis? R. Bar.in.l.si cui.ff.de le.i.ꝙ qñ etas profertur in genitiuo requiritur ꝙ cōpleta sit in ablatiuo cum prepositione. id est sufficit sit incohoata sine ꝑpositiōe requirtur completa.cle.i.de se.pos. In accusatiuo cum verbo significante rez perfectam. vt prepositō per vel cum futuro coniunctiui requiritur completa. non putabam.7.l.si in annos.ff.de cōdi.7 demō.sine tali verbo si de fauore agitur sufficit incohoasset si de odio. reqritur completus.l.ad rem publicam.ff de mu.7 ho. In accusatiuo cū ꝑpositione ad.sufficit icobari.l.q filiū.ff.ad tre.

e **Uagatio** mentis est filia accidie qꝛ propter tediuz boni operis e uagatur varia cogitādo vt ipsuz tediū euitet: 7 hec inducit ad multiloquium 7 vaniloquium: 7 audiē.noua. 7 facit instabilem in loco q tūc sunt mortalia cum sit p pdicta ꝯ aliqd preceptum alr veniale.h ex scto Tho.ba se.q.35. In oratōe adt an sit pctm vide. Oratō.§.10.

e **Uangelium** legis sacerdos vtitur stola sicut diaconus.32 di.ecclesiastica. Euangelium non sedēdo vel genu flexo: sed stando audire debemus.de conse.di.i.apostolica. 1

e **Ucharistia**.i.bōa gra ab eu qd ē bonum 7 charis gra: 7 sic nominatur ſm ꝙ continet realiter xpm qui est plenus gratia. ſm no.qd est signum rememoratiuum passionis xpi. que fuit sacrm verum dicitur sacrificium. ſm autem ꝙ est signum demōstratiuum vnitat ecclesie cui holes aggregantur per ipsam dr communio: prout vero est prefiguratiuum diuine fruitōnis que est in prima dr viaticum: quia prebet nobis viam perueniendi ad illā vel qꝛ datur transeuntibus de hac vita ad ipz xpm. vnum tn est sacrm in quo sunt tria.s.spēs visibilis: corpus xpi verum: 7 corpus xpi misticum.s.ecclesia: 7 ſm.qd dicit Hug. Primū est signū secundi 7 tertij. Scdm est res 7 signuz et causa tertij.tertium est res secūdi 7 primi tas primi de quo.de cele.missa.in.c.cū Marthe.§.distinguendum est.

¶ Que ē materia debita hui' sctī? R. ꝙ panis triticus 7 vinū vitis. vsus ei huius sacri est refectio q ad sui integritatem cibū 7 potum requirit. Significatio ēt eius est duplex. vna passio xpi in qua sanguis fuit separat' a corpore. alia ē ꝯbatō corpis 7 aie: 7 ppt ea ꝯuēiētiā vsus 7 significationis duplex materia 1

¶ Utrum possit ꝯfici de exigebatur. pāe fratris 7.ar.spelte vł siliginis? R. lz aliqui dixerint ꝙ sic: tu tene ꝙ non pt confici nisi in pane triticeo.i. frumēti scdm. Sco. in.4.di.ll.7 communiter 2

theologos.
3 ¶ Utrū i pasta facta de tritico possit cō-
fici? R. ſm Sco. vbi. s. ꝙ nō.
4 ¶ Utrū possit ꝯfici i pane corrupto? R.
ꝙ nō qñ tāta est corruptio ꝙ panis spe
cies soluūtur: sicut qñ cōtinuitas solui
tur: & sapor & color & alia accidētia mu
tant: secus si esset aliqua dispositio so-
lum ad corruptionez quā declarat aliq̄
imutatio saporis: qz sic pōt confici.
5 ¶ Utrū in amido possit cōfici? R. Sco.
vbi. s. ꝙ multo ꝓbabili⁹ est ꝙ nō: ideo
peccat & iudicio meo grauiter: q̄ ex tali
materia cōficit sciēter siue q̄ preparat.
ille autē q̄ cōficit ignorāter: lz nō confe
cret tñ ñ ē idolatra ſz Sco. vbi. s. nec
idolatrat facit: qz q̄tuz i se ē materiaz
eē idoneā: & ab aliis adorādā suppōit.
6 ¶ Utrū possit cōfici i pane fermentato?
R. ſm Sco. i. 4. di. 11. ꝙ sic. & tex. ē i. c.
litteras. de cele. missa. & i. c. i sacramen
to. de cōse. di. 2. ſz grauiter peccat lati-
nus si celebrat ifermentato: & vt dixit
Sco. forte etiā grec⁹ ḡuiter peccat ꝓpt
multa que adducit ibidem: sed maxie
7 qz xp̄s in azimo consecrauit.
¶ Utruz posset confici i pane facto de
aqua rosea vel endiuie & huiusmōi? R.
quidā theoligi in. 4. di. 11. tenent ꝙ nō
potest cōfici de pane facto ex quocūqz
alio liquore: sed oportet sit factus d̄ aq̄
vera aliter vere panis nō esset. Alii āt
theologi tenent ꝙ potest ꝯfici: quia aq̄
ipsa nō requirit vt maneat in spē pro-
pria imo mutatur in naturaz aliaz: ſz
ego credo ꝙ nō potest quia xp̄s confi-
cit i pane. fctō ex aq̄ naturali: & sic ḃua.
8 ¶ Utrū si grana alteri⁹ generis admi-
sceātur cū tritico possit cōfici? R. ſz cōi
ter theolos i. 4. di. 11. ꝙ si admistio sit ꝑ
dominans vel equalis est virtus ītro
qz miscibiliū ꝙ nō potest confici: quia
mutat spēs & cognoscitur ex colore ꝑci
pue & sapore. Accidētia eni magnā par
tez cōferūt ad cognoscendū qd̄ quid ē
primo de anima. secus si nō ē equalis
admistio quia cōfici potest.
9 ¶ Circa materiaz vini querit vtrū pos-
sit cōfici de alio vno q̄ de vino vitis?
R. ſm cōmuniter doc. in. 4. di. 1 . ꝙ nō:
& rō potissima: qz sic xp̄s istituit. lu. 22.
10 ¶ Utruz possit cōfici in aceto? R. In-
no. de officio misse dicit ꝙ sic: sed scd̄z
theologos maxie. Ri. i. 4. di. 11. dic ꝙ ñ
pōt: qz vinuz & acetū differunt ſz pħm
8. methaphisice. sicut vinuz & mortuū.
In vino tñ ſm Ri. vbi. s. & cōiter alios
quod accedit ad accedinem manente
tamen adhuc forma substantiali vini
potest confici. Idem dic quando putre
scit perfecta putrefactione que redire
non potest ad cōplexionem vini ꝙ nō
potest confici: si vero sit in via ad corru
ptionem potest confici. similiter si vino
sit cum sapore vinoso sapor aromatic⁹
vel ponticus: vl' acerbus ex minus ꝑfe
cta digestione vini.
¶ Utrum in agresto possit confici? R. 11
ꝙ nō: quia nihil recipit speciez nisi sit
in termino sue gñatiōis: & iō ñ ē vinū.
¶ Utrum in musto possit cōfici? R. ꝙ 12
sic: si ē expressum extra vuam sed non
in eo quod adhuc continetur i vua ma
tura. ar. de cōse. di. 2. c. didicimus. & c.
se. & hec est verior opinio: quia sic nō ē
sub specie potabili sed potius edibili.
¶ Utrum possit confici in pusca seu in 13
aqua vinata seu in aqua superfusa su-
per aceruos vuarum postq̄ vinum est
expressuz aut in aqua rubea in qua lo
tus est pānus vino rubeo tinctus? R.
scd̄z citer doc. ꝙ ñ qñ tollit virtutem vi
ni aqua addita. facit de conse. di. 2. c.
cuz ōe. & de cele. missa. c. perniciosus.
¶ Quid si aqua equaliter misceatur vi 14
no? R. Ricar. vbi. s. ꝙ aut sit secunduz
quātitatem equalez molis aut scd̄m ꝓ
portionez equalez virtutis primo mo-
do nō tollit spēm vini: quia est magis
actiuuz q̄ aqua nec tamē vinuz posset
cito in sui naturaz aquā cōuertere: & iō
sola vini substātia trāsōaret i sanguie.
scd̄o mō generat tertia natura ex duo-
bus que nec ē vinū nec aqua sed nō sta
ti: qz natura nō opat i instāti q̄uis ea-
rū termini sint i istāti: & iō tā cito pos-
set sacerdos ꝯficere post talē appositio
nē ꝙ illud qd̄ fuit ibi. vinuz cuz adhuc
nō esset transmutatum ad compositio
nez xp̄i. Si tamē anteq̄ proferret ver-
ba cōsecrationis esset tertia natura cō-
stituta nō posset cōfici sanguis xp̄i: q̄a
species componentiuz ex quibus ꝑ es-
sentiam constituitur vinuz in composi-
to ñ remanēt ſz essētias nisi forte dimi
nute. vl' ſz q̄d qd̄ dico ꝑꝑ opinionē illo

rum qui dicunt eas manere incomple
tas. Aduerte ꝙ licet vt dixi possit con-
fici in materia panis vel vini quando
admixtio vel corruptio non tollit virtu
tem ipsorum: tamen peccat qui sine ne
cessitate conficit preterꝙ in pane triti
ceo puro et incorrupto. et similiter in
vino non acetoso et purificato ꝑꝑ irre-
uerentiam sacramenti secundum oēs
doc. in. 4. distin. 11.
15 ¶ Utrum debeat aqua admisceri invi
no calicis. R. ꝙ sic. c. litteras. de cele.
missarum. et de ꝯse. di. 2. c. 1. ꝛ. c. omne
crimen. et quare hoc. vide ibidem. et in
c. cū marthe. de cele. missa.
16 ¶ Sz nūqd sufficit ꝙ fuerit apposita ī
dolio. R. S. Bo. i. 4. di. 11. ꝙ ñ sz tc̄ dz
appōi qñ sacra misteria icboātur etiaz
si als fuisset posita.
17 ¶ Quid si omittat. R. ꝙ nihilominus
ꝯficitur: de cōse. di. 2. scriptura. sz pec-
cat mortalit q̄ scient eā ñ opponit. c.
lfas. de cele. missa. qui vero omittit ex
negligentia ex hoc ꝙ habuit diligētiā
semiplenā peccat venialiter: sed grauit:
q: quantum istud sacrm precellit alia
sacra ꝛ opa tm̄ in eo magis ꝙ in alijs
negocijs ꝑponderat negligētia bz. S.
Bo. i. 4. di. 11. Si aūt omisit ex negligē
tia eo ꝙ nullā diligētiā adhibuit mor
talit peccauit bm Alex.
18 ¶ Que aqua debz apponi. R. ꝙ sola
aqua naturalis. c. i quadā. d cele. mis.
19 ¶ In quāta quātitate. R. ꝙ lz aliqui
canoniste alr dicāt. tu dic ꝙ modica
aqua debet apponi maxime si vinū est
debile vt sic conueniat in vinū bm pba
biliorem opinionem ꝙ esse non posset
nisi esset modica appositio alr si appo
neretur in tanta quātitate ꝙ solueren
tur spēs vini ñ ꝯficeret vt dictū est.
20 ¶ Quid fiēdū i illis ptib' vbi vinū hri nō
pōt. R. ꝙ papa pōt dispēsare vt sñ san-
guine corp' xpi ꝯficerēt: ne ꝑpt dfectū
scri icurrerēt maximū dānū: cū corp' ñ
sit sñ sāguine i hostia: ꝛ iō papā adeāt.
21 ¶ Circa formā hui' sacri querit q̄ sit
forma trāsbationis panis. R. ꝙ ē ista
Hoc ē eñz corp' meū. facit. c. cū marthe.
§. credim'. de cele. missarum.
22 ¶ Utꝝ hec ꝯiūctio nō sit d sba forme.
R. ꝙ nō: sed ponitur ibi ad denotādū
ordinē ꝯsecrationis ad vsū materie ꝯse
crate: qui tñ nō est de necessitate sacri
vñ nec coniunctio similiter. scienter tñ
omittit nō dz vbi vsus ecclesie illius an
tiquus habet. Scdm ꝟo Sco. i. 4. di.
8. li enim ibi ponitur ad coniungendū
ne. s. verba forme sine precedentibus
proferantur. Ideo credo mortaliter
peccarēt qui scienter omitterent tā in
consecratione panis ꝙ vini: quia ita
habet vsus generalis ecclesie romane.
¶ Quid dmōstrat li h ꝑnomē demon-
stratiuū. R. mihi plz opio Ricar. d scto 23
vic. li. d trini. ꝙ ibi sit dmōstratō mixta
sez pti ad sensū ꝛ pti ad itellectū sb h sē
su illud i qd h trāsubstātiabit ē corp'
meū: q: sicut ista ꝑpositō cēt ꝟa ꝛ mag
ꝑpa si dmōstrādo cibū diceret h ē cor-
pus meū. s. illd i qd iste cib' ē trāsmutā
dus ē corp' meū qñ ꝟtute ei' i platōis
termino ille cib' fieret corp' meū. Sic
i ꝑposito: q: ibi ꝟtute ꝟboꝝ i ꝯplemēto
ꝛ termino ipi' orōis panis fit vez corp'
xpi. Alij tñ alr dicūt. vid i. 4. sen. di. 8.
¶ Utꝝ ꝑsbyt dicēs solūmō ꝑfatū ꝟba
sup pane ꝯsecret. R. bz Sco. i. 4. di. 8. 24
ꝙ ñ. rō q: dicēdo h ē corp' meū ñ refert
ad corp' xpi: et iō lz ñ sint alia ꝟba de
sba forme ꝙ ꝑdcā: tñ d nēcitate reqrit
vt exprimant aliq ꝟba ex qbus ꝑfata
forma solūmō dterminet ad corp' xpi:
sicut fit cū dr fiat dilectissimi dñi nri
hiesu xpi q ꝑdie ꝛc. alr nihil fieret. ꝛ h
tene: ꝙuis qdā teneāt ꝯriū ꝛ male.
¶ Utꝝ sacerdos possit ꝙtūcūq materiā 25
panis ꝟtute ꝑfatoꝝ trāsubstātiare in
corp' xpi. R. bz Alex. i. 4. tractatu d eu-
charistia ꝙ ñ: sz solūmō illā ꝙtitatē q
rōnabilit pōt sumi a fidelib': q: sic itē-
tio dñi dantis formam conficiēdi fuit
vt sumeret: quod patz cū dicit. Accipi-
te ꝛ comedite. sic ē itētio eccl'ie ꝛ dz esse
cuiuslibz sacerdotis ꝯficiēdi: vt sumat i
vsū scri iplicite vl explicite: ꝛ iō si itēde
ret ꝯsecrare totū panē q ē i foro: q: nō
ꝯformaret itētionē suā itētōi eccl'ie: sic
ñ ꝯficēt: ñ ex dfectu ꝟtutis ꝟboꝝ q virtu
te possz ꝯficē tot hostias ꝙ sufficerēt to
ti mūdo si eēt necessitas eccl'ie: sz ꝑꝑ
dfectū itētōis illi' q h scrm istituit qui
nō itēdit i ludibrio vl stulticia fiat ꝯse-
cratio: sz ꝑ vtilitate eccl'ie generalis vel
pticulari. et sic pz ꝙ mlto mi' ꝯsecrat
q conficit ad irrisionem veneficia ꝛ hu

huiusmodi. et licet Tho. in .4. dist. 11. tene at ꝙ immo conficit: non cures: sed tene quod. s̄. dixi: vt tz. s. Bo. in. 4. di. 10. et Pe. ea. di. et multi alij ꝙuis ēt opio Tho. possit sustineri ſm ꝙ ēt Ri. ea di. sustinet: si intelligatur ꝙ conficiens intendat primo conficere: licet ꝯñter ad beneficia: sed prima videt̄ magis rationabilis: et ideo tene eā.

26 ¶ Utrum sacerdos virtute verborum prefatorū possit vnam partem ipsius hostie consecrare sine alia hostia continua remanente. R̄. ſm Ri. in. 4. di. 10. ꝙ sic: si intenderet deteriate ad alterā ptē: puta dexteram vel a tali signo citra: q: verba non operantur nisi super illam materiam ad quam precise fert̄ itētio ꝯsecrātis: secus eēt si itētio cōsecrātis ñ eēt deteriata mag̃ ad vnā ptē ꝙ ad aliā: sz ī vago: q: tūc si non itēderet nisi medietatē cōsecrare solū: nulla ps eēt cōsecrata: q: reales opatōes ñ sūt circa singularia vaga: sz circa d̄teriata: ꝛ iō optet ꝙ itentō ad quā seq̄t̄ reał determinatio aliqđ d̄teriatū ꝛ d̄teriate respiciat. Ex p̄dict̄ soluit̄ alia q̄stio đ sacerdote q̄ hz. 20. hostias: et ex illꝭ ñ itēdit ꝯsecrare nisi. 18. ꝙ nullā ꝯsecrat nisi intentio sua se d̄terminet d̄teriate ad q̄s vult. 18. Sec⁹ si credēs ꝙ sūt solū. 20. ꝛ sūt. 22. tñ itēdit ꝯsecrare q̄cq̄d ē añ ip̄z sic oēs sūt cōsecrate. Itē pz ꝙ hostie in altari ex obliuione reseruate ꝛ gutta vini ī pede calic̄ ꝛ hmōi ñ ꝯsecrāt̄: q̄m ad eas nō refert̄ itentio conficiētis.

27 ¶ Quid si sacerdos accept̄ plibus hostijs cōsecrādis quādo venit ad actum cōsecrationis ñ aduertit nisi ad eā quā habet ī manu. R̄. ſm Fran. de may. ī quarto dist. 21. quidam dicūt ꝙ nō sūt alie cōsecrate. Sed tu dic cū Scoto ꝙ omnes sunt cōsecrate: q: non requirit̄ de necessitate intētio actualis: sz virtualis que fuit quando prefatas hostias accepit vt eas consecraret.

28 ¶ Circa formā vini cōsecrandi querit̄ que sit. R̄. ꝙ hec. s. Hic ē eīz calix sanguinis mei noui ꝛ eťni testamēti q̄ p vobis ꝛ p mult̄ effundetur ī remissionez peccatoꝝ. hec quotiensćūqz feceritis in mei memoriā facietꝭ: vt ī dicto. §. ex eo. no. Uñ sanctus Bo. ī. 4. di. 8. ꝛ mlti doctores ibidē tenent ꝙ soluz de substantia forme predicte sunt ista verba. Hic est calix sanguinis mei. Alia vero sequētia non sunt de substantia: sed pertinēt ad ornatum et ad ostendendum vsum vel dignitatē ibi. Accipite et bibite ꝛc. aut effectum: vt ibi. noui et eterni ꝛc. Alij tenent vt sanctus Thomas ī. 3. q. 78. q. omia sunt đ substātia forme vsqz: Hec quotienscunqz ꝛc. Sed Sco. ea. di. 8. dicit ꝙ cum non sit nobis traditū pro certo an ad formā sbalē ptineant aliqua verba post li sanguinis mei: iō piculosum est asserre ꝙ precise sit in illꝭ verbis: ex quo sufficiens auctoritas nō habetur: et iō omnia dic vsqz ad. Hec quotienscunqz ꝛc. ac si essent de substātia forme: lz coiter doc. ꝯcordent cum beato Bo.

¶ Nota q̄ dixi. s̄. in. consecratione panis: debent similiter dici de vini consecratione. 29

¶ Similiter de prolatione verborum aut corrupta aut diminuta aut addita dic vt. s̄. dictum est de baptismo. Baptism⁹. 2. §. 15. cū duobus sequentibus. 30

¶ Circa conuersionem que sit in hoc sacramento per virtutem verborum prefatorum est firmiter tenendum ꝙ sba panis secundum totam suam materiā et formam existens actu transubstantiatur in totuz corpus xp̄i actu existēs ita ꝙ materia in materiam et forma ī formam. s. corpoream transubstātiat̄ solis accidentibus remanentibus ſm Sanctum Bo. ꝛ Ri. ꝛ Pe. in. 4. di. 11. ꝛ sanctum Tho. in. 3. q. 78. Sed secundū Sco. ī. 4. di. 11. ibi ñ ē ꝯuersio sbe ī sbaz q̄tū ad eē sbale simplr: sed q̄tum ad eē hic: q: corpori xp̄i ñ acq̄ritur simpliciter eē hic. s. sb spē panis. vñ acquirit nouā p̄ñtiam: nō amittēdo ātiquā. panis vero desinit eē ibi: ñ acquirēdo aliquā p̄ñtiaz alibi. vñ lz desitio panis ſz se considerata sit annihilatio: quia ei⁹ terminus non est nihil: sed noua presentia corporis xp̄i sub specie panis. hec Sco. Et idem dico de substantia vini ꝙ transsbat̄ in sanguinem xp̄i: ita ꝙ panis in corpus et vinum ī sāguinē pup virtute verborū trāsbat̄: nō ī aliq̄d aliud: sed q: corp⁹ nō ē sine sanguine ꝛ ceterꝭ humorib⁹ suis: nec sāguis sñ corpe et venis ꝛ neruis suis: iō ī hostia ē corpus xp̄i

pus xp̄i p̱ transſbatõem: ⁊ sanguis ei⁹
p̱p̱ mixtionem. p̱mixtus eim et diffu-
sus ē i corpore: ⁊ iõ vbicunq̈ȝ ē corpus
xp̄i ibi ē sanguis ei⁹. Aia v̄o ē ibi rõe
ꝯiūctõnis cū corpore cui inseꝑabilr̄ est
coniūcta. Quātitas aūt ⁊ alia acciden-
tia sūt ibi rõe iseꝑationis a corpore. Di
uinitas v̄o rõne visionis diuine cū hu
mana natura. Silr̄ i calice vinū tran-
substātiat̄ i sanguinē solū v̄tute tran-
ſbatõis: sed q: sanguis non ē ibi effu-
sus: sȝ i venis: iõ ē ibi ēt corpus xp̄i p̱
concomitātiā ⁊ cetera: vt dictuȝ ē i cor
pore. ⁊ ad hoc facit .c. firmit̄ .§. vna de
sum. tri. ⁊ fi. ca. ⁊ .c. i quadā. de ce. mis.
Et hec oīa sunt i instanti ꝯpleta orõne
v̄boꝝ dei virtute assistente v̄tuti for-
me p̄fati. Est ēt totū corpus xp̄i. ita in
tota hostia qꝺ ē ēt in q̄libet ei⁹ parte in
qua saluat̄ ratio toti⁹: cū enim sit totū
omogeneū non est maior rõ ꝙ vna ps
ꝯuertat̄ in vnam partem q̄̄ in aliā ita
tenetur communit̄. Et ē corp⁹ xp̄i sub
hostia q̄tū: sed nõ modo q̄titatiuo: q:
lȝ sit ibi corp⁹ q̄tū: non tn̄ comparatur
ad spēs vt q̄tū: sicut q̄uis sit ibi clar:
nõ ȝtn̄ vtitur claritate sua illuminādo
mediū: ita q̄uis sit q̄uis: n̄ vtit̄ q̄tita
te sua occupādo locū: sicut deus potest
facē vt ꝺ sit ignis n̄ exercēdo cõbustio-
nis actū. Est ēt corpus xp̄i sub ꝺ sacra
mēto seu spē non localit̄ ꝓprie loquen
do: q: ēe localit̄ ꝓpe ē ēe dimēsiue siue
ꝯmēsuratiue. Est tn̄ corp⁹ xp̄i in loco
spēi. Et ex ꝺ sequit̄ ꝙ corpus xp̄i est in
plurib⁹ locis simul scḋm eē sacrale: q:
vere et realit̄ ꝯtinet sub diuersis spēb⁹
q̄ sunt in diuersis altarib⁹. Est etiā i ꝺ
sacramēto corpus xp̄i imobile localit̄
⁊ p̱ se loquendo: lȝ sit mobile p̱ accidēs
s. ad motū hostie: sicut aīa mouetur ad
motū corꝑis. vn̄ p̱ accidēs mouetur ad
motū hostie ⁊ q̄escit ad quietē alie ho
stie. Itē mouetur sursū ⁊ deorsū simul
⁊ semel ad motū diuersaꝝ hostiarum.
hec ex Ri. in. 4. di. 10

32 ¶ Sed numq̄d v̄tit̄ corp⁹ xp̄i versa ho
stia sicut mota mouet̄. R̄. Ri. vbi. s̄. ꝙ
nõ: q: lȝ p̱tes ordinē hēant i ip̄o corꝑe
absolute: n̄ tn̄ p̱ ꝯparationē ad spēȝ. Vn̄
nõ pōt dici ꝙ pedes hēat i vna p̱te ho
stie ⁊ caput i alia: ⁊ sic ꝺ ceteris mēbris:
q: oēs p̱tes sūt simlr̄ sꝺ q̄lȝ p̱te hostie.

¶ Vtr̄ fracta hostia vl̄ passa aliq̄d cor 33
pus xp̄i patiat̄: sicut mota mouet̄. R̄.
ꝙ non: q: mutatio ⁊ passio inouaret i
xp̄o aliquid absolutū: sȝ motus localis
nihil ſm Pe. di. 10.

¶ Est ēt corpus xp̄i penitus inuisibile 34
oculo corporali ſȝ Ri. ⁊ Sco. di. 10. q:
nõ pōt videri nec per naturaȝ nec per
gr̄iam: nec p̱ miraculū oculo corporali
sicut nec existētia substantie spūalis i
loco ad cui⁹ istar corp⁹ xp̄i ē sub sacra-
mēto iq̄tū ē ibi p̄ns ⁊ p̱ se rõe substan-
tie ⁊ q̄titatis nõ ē ibi nisi per ꝯcomitan-
tiam. vn̄ ſm Ri. vbi. s̄. si aln̄ appareat
spēs pueli vel frustrū carnis: non ē cor
pus xp̄i. Maiores ei sunt dimēsiones
corporis xp̄i q̄ ille q̄ ibi apparent: ⁊ si
ibi vere apparet corpus xp̄i non appa
ret vt sub sacro. vn̄ dicit Ri. ibidē ꝙ il-
la apparētia paruuli q̄ aliqn̄ ibi visa ē
vel describitur i ymaginatione vel i sē
su ꝯmuni vidētis: vel ēt si ē realiter ex
nõ credo ꝙ ille dimēsiones fūdent̄ in
dimensionib⁹ spēi panis: lȝ tūc appare
ant. vn̄ species sacri sub q̄ ꝯtinet̄ corp⁹
xp̄i latet sub illa figura q̄ apparȝ nulla
imutatione facta circa ipsā: ⁊ ꝯfūditur
tm̄ ipsa species q̄busdā accidentib⁹ car
nis vel pueri q̄ non sunt ꝓpe accidētia
corporis xp̄i vel liniamenta.

¶ Est tn̄ corp⁹ xp̄i visibile sub sacramē 35
to ſȝ Sco. vbi. s̄. per naturā omi intel
lectui nõ alligato sēsib⁹ i intelligēdo: si
ue āgeli: siue aīe separate. Ri. tn̄ vbi. s̄.
tȝ ꝙ nõ per naturā. sȝ tātū per gr̄iam:
nõ solū i v̄bo: sȝ etiā i ꝓpo genere.

¶ Est ēt corp⁹ xp̄i sub ꝺ sacramēto itā 36
gibile imediate ab alio: sicut nec sub
stātia spūalis tāgit̄ a loco. vn̄ quātun-
cūq̈ȝ aliq̄s speciē penetraret xp̄i corp⁹
tāgere non posset ſȝ Ricar. vbi. s̄.

¶ Sūt aūt i ꝺ sacramēto accidētia si- 37
ne subiecto. p̄mo. s. sine substātia v̄tute
diuina. Itē sicut spēs sacramētales re
tinēt ēe qꝺ habebāt p̄us ex v̄tute diui-
na: sic ⁊ agere. Vn̄ possūt exteriora cor-
pora ⁊ sensus imutare: non possunt tn̄
alia i sacr̄m cōuertere: qꝺ non fit sine
verbo. Vn̄ aqua modica posita i sacra
mēto calicis: lȝ ſȝ aliq̄s ꝯuertat̄ i vinū
⁊ hoc virtute specieꝝ illaꝝ non tn̄ in vi
nū qꝺ sit vinū ſm speciem: sȝ est vinuȝ
ſm materiā tātū: sicut caro ſȝ speciem

conuertitur in carnem secundum ma-
teriã. Uel dic quod ibi forma substãtialis
aq̃ non soluitur sꝫ alteratur: q2 mutatur co
lor: et sapor et odor: et sensus percipit p-
prietates vini: et iõ quãtũ ad sensũ con
uertitur in vinũ: nunq̃ tñ sacramentũ.
hec ex san. Bo. in. 4. di. 12
38 ¶ Quid cũ accidentia sub q̃bus ẽ corpus
xp̃i in sacro corrũpũtur. Re. quod accidẽtia il
la aliquando imutãtur ex pte quãtitatis: sicut
cũ diuiditur panis vel vinũ in multas par
tes: et tũc si in ip̃is partibus nõ potest sal
uari forma panis vel vini: desinit corpus
xp̃i sub ip̃is esse. Siliter dic de imutatio
ex parte q̃litatis: vt cũ ita imutãtur co
lor sapor et odor: et alie qualitates pa-
nis et vini: quod nullomõ potest ꝯpati. nã
panis et vini nõ manet corpus xp̃i sub sa-
cramẽto. secus si corruptio accidẽtium
vel q̃litas aut quãtitas nõ sufficit ad
corruptionẽ panis vel vini: q2 sic nõ de
finit ẽe ibi corpus xp̃i: vel sãguis sub sa
cramẽto. Aduerte tñ circa corruptio-
nẽ q̃ ẽ respectu admixtionis alterius
liquoris: q2 si ẽ vinũ et additur in maiori
q̃titate vel equali: sic soluit totaliter et
tollit ꝯtinuitatẽ spẽi cũ ad omẽs eius
dimẽsiones ꝑueniat: et sic incipit q̃ ad
actũ esse aliud nouũ vinũ: et sãguis ibi
desinit esse sãguis xp̃i. Credo tñ quod si ad
ditũ nõ sit notabiliter excedẽs ꝓpter du-
biũ sit tutius vti toto illo liq̃re tanq̃ sa-
cramento. Si vero additũ sit minoris
quãtitatis sic nõ desinit esse ibi sãguis
xp̃i: nisi sub illis ptibus ad quas ꝑuenit
vinũ additũ: q̃ cũ discerni nõ possint sitr
toto illo liquore debemus vti tãquam
sacramento: et idem dic de alio liquore
addito.
¶ Utrum desinẽte esse eucharistia sub il
lis accidẽtibus redeat substãtia ꝯposi-
39 ta. Re. sic. Sco. in. 4. di. 12. post reprobа
tionẽ multorum modorum dictorum quod sic red
dit substãtia ꝯposita cui talia acciden-
tia ꝯueniũt quã ẽt afficiũt: et hoc i instãti
corruptionis et i mediate a deo. Prima
ps huius substãtie ꝓbatur: q2 deus statuit
illas spẽs manere sine subiecto tãtũ i eu
charistia: ergo statuit quod nõ stante eu-
charistia nõ sint accidẽtia sine subiecto
et ꝑ ꝯsequẽs i instanti illius corruptio
nis sit aliqua substãtia. Scda ps ꝓba
tur: q2 si redijt aliqua substantia: nõ ẽ
alia q̃ illa q̃ põt illis accidẽtibus affici:
q2 alia substãtia nõ ẽet eorum capax. Ter
tia ps. s. quod nõ redit nisi imediate a deo: pꝫ
quia nullum aliud agẽs hoc agere pos
set. hec Sco.
¶ Utrum spẽs sacramẽtales possint nu-
trire. Re. vt pꝫ ex supradictis: sicut pos- 40
sunt conuerti in cineres vel in vermes
et huiusmodi: sic per eandem rationem
possunt ꝯuerti in corpus humanum.

Eucharistia

Secũdo circa ministrũ q̃ritur q̃s potest conficere istõ
sacramentum. Re. quod solus presbyter po
test consecrare corpus et sanguinem do
mini nostri Jesu christi. 25. di. perlectis
et de sum. trini. et fi. ca. firmiter. §. vna. hoc
sequũtur theo. in. 4. di. 13. 1
¶ Quid si quis credat se presbyterum
esse cum non sit et celebret. Respon. gl.
in. c. apostolicã. de pre. non bap. quod nõ
conficit in veritate. Sed tu dic. vt sup
Baptismus 7. §. vltimo.
¶ Utrum quilibet presbyter possit hoc 2
sacramentum conficere. Re. secundum
Ricar. in. 4. di. 13. quod de iure non potest
nec irregularis nec interditius aut su
spensus ab executione eorum que sũt
ordinis nec simoniacus: excommuni-
catus: aut degradatus: siue depositus:
vel quilibet publicus et notorius pec-
cator: sed de facto si supra debitam ma
teriam proferãtur verba cum intentio
ne debita vere conficit quantumcunq
sit nepharius: quia caracter super quẽ
fundatur potestas conficiendi indele
bilis est: licet mortaliter peccet ꝯficiẽdo.
¶ Utrum plures presbyteri possint eã 3
dem hostiam consecrare. Re. licet diuer
sa sit opinio in. 4. di. 13. ego teneo quod nõ
q2 q̃ prius protulit verba ille ꝯsecrauit
alij nihil faciunt: et ideo credo in ordi-
natione presbyterorum sit melius nõ
dicere q̃ dicere verba consecrationis:
nisi dubitaretur de episcopo quod nollet
consecrare.
¶ Utrum corpore viciatus presbyter 4
possit conficere. Re. vt. s. Corpore vicia
tus. per totum.
¶ Quid de presbytero qui postquam 5
indutus est recollit se de aliquo mor-
tali. Respon. quod si tenetur celebrare: et
habꝫ

habꝫ copiā idōei cōfessoris tenet̄ cōfite
ri. si vero nō hꝫ ꝯterat̄ cū ꝓposito ꝯfitē
di: ꝛ sufficit nec peccat si cū verecundia
accedit. Si vero nō tenet̄ celebrare: tūc
nō debet celebrare nisi pri⁹ ꝯterat̄, ꝛ cō
fiteat̄: q: ad hoc tenet̄ ſꝫ. S. Bo. in. 4.
di. 13. ꝛ glo. in. c. de hoīe. de cele. missa. ꝛ
alia glo. i. c. nihil. 7. q. 1. ar. de sen. excō.
c. de cetero. ꝛ. 26. q. 6. q̇ recedūt. Et hoc
idē tenet Jo. An. i. d. c. de hoīe. Sꝫ alij
tenēt ꝯ̄riū: q: sufficit ꝯfiteat̄ semel i an
no. ꝛ Pa. in. d. c. de hoīe. dicit eē verius
lꝫ primū tuti⁹. Sꝫ tu dic ſꝫ cōem opi.
theologoꝝ ꝙ primū veri⁹. Tñ Ri. in. 4.
di. 9. distīguit ꝙ si nō īminet scandalū
vel ꝑsone aut ppli: aut nō īcipit missaꝫ
si ē sacerdos sumēs corp⁹ xp̄i: ꝙ̄tūcun
qꝫ cōtrit⁹: sed nō cōfessus: dūmō hēat
copiā idonei ꝯfessoris tp̄is ꝛ loq̄lā ad cō
fitēdū ꝙ peccat mortalr̄: ꝛ sic dꝫ dici ꝙ
nō dꝫ celebrare vel cōīcare. Si ṽo ali-
qđ triū ꝑdictoꝝ īminet. s. vel scādaluꝫ
ꝑsone: vel populi nisi celebret: vel quia
iā īcepit missā: sic sufficit ꝯtritio. Et sic
pōt ītelligi ꝙ tūc pōt celebrare. ar. c. de
cetero. ꝛ. c. a nobis. el. 2. de sen. excō. ꝛ
c. qui recedūt. 26. q. 6. Adde tñ ſꝫ Ri.
in. 4. di. 17. ꝙ ꝙ̄uis habeat idoneū ꝯfes
sorē: sed tñ expectat aliū cui deuoti⁹ et
securius ꝯfiteat̄: ꝙ tūc absqꝫ cōfessione
ꝛ sine peccato pōt sumere eucharistiaꝫ
cū cōtritione sola: Qđ limito dūmō sit
cōfessus semel ī āno. Itē q: tenet̄ cele-
brare vel cōīcare: al's nō credo si pōt de
sistere sine scandalo populi vel ꝑsōe:
quia prius debet confiteri.

6 ¶ Quid si celebrando recoleret se cōe-
disse vel bibisse? R. ꝙ ī difficultatib⁹ sē-
per accipienduꝫ est qđ minus habet de
periculo: Maius autē periculuꝫ ē qđ
est ꝯ̄ sacr̄i ecclesie perfectioneꝫ: q: h̄ est
sacrilegiū ꝙ̄ qđ ē ꝑtinēs ad qualitateꝫ
sumētis. Et iō si presbyter post ꝯsecra-
tionē īceptā meminit se comedisse ni-
hilominus dꝫ perficere sacr̄m. Idem si
meminit se excōīcatū: vel in mortali cū
cōtritiōe tñ debita: ꝛ sic nō peccat: sed
fructuose sumit. Et in hoc ꝯcor. cōiter
doc. Si vero meminit ante cōsecratio-
nē. Tho. in. 3. q. 83. tenet ꝙ tuti⁹ est di-
mittere missaꝫ īceptaꝫ nisi scādalū gra
ue īmineret. Sꝫ. S. Bo. in. 4. di. 13. tꝫ
ꝙ sine peccato pōt incboatā ꝑficē cū ꝓ
posito ꝯfitēdi: ꝛ cū ꝯtritōe totū supple
tur: nec videt̄ ibi esse cōtēpt⁹. Idē dic
etiā. S. Bo. ibidē de eo q̇ meminit se
irregularē q: ꝓhibitio pp irregularita
tē nō extēdit se ad eū q̇ accessit sine cō-
sciētia irregularitat̄, ꝛ īchoauit missaꝫ.
Un̄ pp reuerētiā sacr̄i ꝛ scādalū popu-
li, dicūt ꝙ si dolet: ꝛ libēter faceret qđ ī
se ē a dño eēt dispēsatū ꝓ tūc idē dice-
rē ēt qñ nō īcipit si nō pōt ꝯ̄sistere sine
scādalo: nec ī hoc cāu īcurrit irregula-
ritatē. ar. c. clerici. ꝛ. c. latores. ꝛ. c. fra-
ternitati. q̇ requirūt temeraritateꝫ. de
clerico excōi. mini. ꝑ totū. Nec ob. c. a-
ꝑtice. e. ti. q: ibi sūt in culpa nō ītelligē
do qđ debēt. Sꝫ h̄ iste ē in necessitate.
Et hoc credo verū nisi foret scādalum
phariseoꝝ vel q̇s acciperet scandalū ꝓ
aliqua admiratione: q: tunc nō liceret
sine nota irregularitatis.

¶ Quid de eo q̇ incepta missa hꝫ ꝯsciaꝫ
ꝙ nō sit p̄sbyter? R. S. Bo. vbi. s. ꝙ an 7
te cōsecrationē dꝫ dimittere missā īfir-
mitatē fingēdo: aut ꝯsciaꝫ deponere.

¶ Sꝫ q̇d faciet sacerdos q̇ ꝑpēdit nō 8
esse aquā ī calice? R. ꝙ si hoc aduertit
añ ꝯsecrationē eā appōat: sꝫ p⁹ ꝯsecra-
tionē nullo modo: q: nō est de necessi-
tate sacr̄i vt. s. dictuꝫ est. Et de hac ma
teria. vide infra Missa.

e **Eucharistia. iij** circa sum
ptioneꝫ ei⁹ quis tenet̄ sumere?
R. ꝙ primo q̇libet sacerdos cū celebrat
de cōse. di. 2. relatū. q: sacr̄m in sūptio
ne cōplemētū sue significatiōis accipit
ꝛ si deficeret ali⁹ dꝫ supplere ꝓ eo q̇ sit
ieiunus si iā hostiā saltē cōsecrauerat
7. q. 1. nihil. Si ṽo dubitat̄ an cōpleue
rit ꝯsecratiōnē hostie: tūc ſꝫ Inno. ī. c.
presbyter. de sa. nō iterā. Incipieñ. est
ibi addendo. s. dñs noster Jesus xp̄s ꝑ
die ꝙ̄ ꝛc. q: nō dicitur reiteratuꝫ quod
nescitur factū. c. apostolicaꝫ. de p̄sby. nō
bap. Si autē certū ē ꝙ nō inceperat ver
ba cōsecrationis: tunc nō ē necesse sup
plere si tñ q̇s vellꝫ supplē posset: lꝫ nō ꝯ
beret reīcipe si iā signa sup hostiā fece
rat: sꝫ ꝓsequeñ. ē vbi dēficit ſꝫ Ala. ꝛ pla
cet. al's īcipieñ. est a capite. ꝛ si plures
celebrat in die: semper debet sumere o-
missa purificatione in precedentib⁹ mis
sis. Scđo tenet̄ quilibet xp̄ianus cum

ad ānos discretiōis puēit vt ī.c.omnis de pe.z.re.de quo dic: vt infra.§.ii.nisi ex rationabili cā de cōsilio ꝓprij sacerdotis ad tp̄s duxerit abstinen̄. Tertio tenet quilibet in articulo mortis cōstitutꝰ: ꝓpterea appellat viaticū. Un̄ credo peccat mortalit̄ q̄ in tali articulo cōtēnit sumere corpꝰ xp̄i. Quarto rōe statuti. Quinto rōe officij: sicut sacerdos q̄ tenet celebrare saltē in magnis festiuitatibus: vt infra. Missa.§.45.

1 ¶ Quot modis sumit? R̄.ꝙ tribꝰ mōis aliqn̄ sumit solum spūalr: aliqn̄ solū sacramēta lr: aliqn̄ sacr̄alit̄ ꝛ spūalr sil̄.

2 ¶ Quid est manducare spiritualr? R̄. ſm. S. Bo.in.4.di.9.q̄ mādūcatō spiritualis trāslata est corporalibus: ꝛ iō sicut in manducatione corporali sunt duo principaliter.s.masticatio ꝛ incorporatō: sic ꝛ in spūali sunt duo suo mō s.spūal masticatio: q̄ est recogitatō per fidē.s.carnis xp̄i ꝓ nobis exposite ī precium in cruce ad redēmen̄. ꝛ spiritualis incorporatio per charitatem.s.dū recogitans ei quem recogitat iūgitur ardore charitatis; ꝛ ita ei incorporatur.

3 ¶ Qn̄ dicitur quis solū mādūcare spiritualiter ꝛ non sacr̄aliter? R̄.ꝙ tūc qn̄ sacr̄m est in voto ꝛ effectus eius ꝑcipitur: q: sicut q̄daz ātequā baptizent ex desiderio baptismi ꝑcipiūt effectū ipsiꝰ: sic ꝛ ī h̄ sacr̄o nec frustra īducit postea sacr̄z q: plenꝰ īducit effectū ipsa susceptio sacramētalis q̄ soluz desideriū ſz. S. Tho.i.3.p.q.80. Uel meliꝰ ſz sctm̄ Bo. in.2.di.40.q: non esset vera voluntas nisi deduceretur in opus cum adest sacramentum: sive quia credit esse verum sacramentum: sive quia existimat alios credere: hec sctūs Bo.vbi.s. Adde ꝙ tunc solum sacramentaliter sumit qn̄ propter aliquod impedimētū qd in ipso sumēte est: vel malā eius dispositionem caret effectu ꝛ fructu ipsiꝰ sacr̄i q̄ est spūalis mādūcatio hoc est spūaliter incorporari corpori mistico p̄ fidē ꝛ charitatem; vel magis incorporari p augmentū fidei ꝛ charitat; que mādūcatō non conuenit in digne suscipientibus.

4 ¶ Quid ē mādūcare sacr̄aliter cultas. soluz? R̄. ſm. S. Bo.ī.4.di.9.ꝙ ē mānducat sacr̄z vt sacr̄z, necessaria ē ītētōis ītētionis regulatio. Intētio inq̄ ē necessaria: quia si quis iret ad mensam ꝛ intenderet corpus reficere: ꝛ aliquis pro pane comuni sacr̄m sic panē offerret: ꝛ ipse oīno intenderet cibū sumere nō dicerem eū sacramentalr manducare: necessariū est etiā vt eius intētio dirigat ſm fidē q̄ est in ipso vel in altero: q: oz credat ꝙ sub illa spē aliqd spūale lateat qd sumere ītēdat. vl oz ꝙ saltē sumere intēdat qd alios credere existimat: lz ipse non credat: ꝛ sic patet pro q̄nto quis dicatur sacramentaliter mādūcare: q: s.ꝙ sacramentum vere existat ibi ꝛ ipse qui manducat illud vt sacr̄m sumere intendat: sive quia credit esse verum sacramentum: sive quia existimat alios credere.

¶ Utrum vere in hoc sacramento xp̄s 5
manducet? R̄. ſm Ri.in.4.di.9.ꝙ est ī sumptione huius sacr̄i quedā mānducatio carnalis: q̄ comestū masticat: ꝛ ī stomaco trahitur: ꝛ postea digeritur: ꝛ sic vere mādūcatur illa spēs sub qua realiter ꝯtinet verū corpꝰ xp̄i. Est ꝛ alia mānducatio sacramentalis qua corpus xp̄i verum realiter sub illis speciebus panis contentum sumitur: sed sic sumptum corporaliter nō mastic. t. ꝛ si spēs sic in ore masticent ꝙ p digestionē ibi factaz non corrumpat in eis forma ꝓpria: ſz descendāt in formā propriā in stomachuz descendit: ꝛ corpus xp̄i in stomachuz p descēsum spēi sub qua ꝯtinet: ꝛ tandiu ibi manet corpus xp̄i quādiu in eadez specie forma ꝓpria specierū saluat. Si aūt species panis tam diu ī ore masticetur ꝙ per digestiōez ore factā corrumpatur forma ꝓpria in eis ꝛ nō descēdat in stomachū: tūc nec corpus xp̄i descendit in stomachū: ꝛ sic intelligit illud. d consē.di.2.c.cū tribus in glo.in fi.cum dicitur.q̄ cito spēs dentibꝰ atterit: tam cito in celū rapit corpus xp̄i. Adde tn̄ ſm. S. Bo.in.4.di.9.ꝙ cū corpus xp̄i maneat sub illis speciebus q̄ diu illa spēs sit habilis ad refectionē humanā quia ad hoc est statuta ꝛ ad hoc ordiat ꝛ hoc habeat cum est extra stomachum ꝛ in stomacho: quia ibi reficit: ꝛ taz diu ibi corpꝰ christi moretur donec refectionis operatio compleatur. Ideo si q̄s euomat illas: euomit corpus christi: et si species possunt discerni ab alijs debent sumi cum reuerentia ꝛ cremari: et cineres iusta altare recundi: vt in.c. si per negligentiam.de conse.di.2. Si autem

autem species ille transeant per stoma
chum indigeste ppter aliquā infirmi
tatē: tunc desinit extra ppr̄ietatē refectōs
⁊ ideo si vadāt in secessuz nō est ibi cor
pus dñi. ⁊ hāc opinionē sanct⁹ Bo. vbi
s. dicit probabilem: ⁊ placet cum qua
conuenit Ri. vbi. s.
6 ¶ Quis pōt idonee suscipere sacr̄m eu
charistie? R. Pa. aureo. in. 4. di. 9. q. 2.
ꝙ idone⁹ susceptor ē homo viator adul
tus fidelis mēte pd it⁹. Jeiun⁹ deuotꝫ
apparitiōe miraculosa nō prohibitus
sine cōsciētia peccati mortalis: legitie
cōfessus: in couersatione crimine nō no
tat⁹: corpe mūdus: a ministro idoneo
tempore debito ⁊ recta intentione sum
ptus: vbi. 15. notanda cōmemorat.
7 ¶ Primo dicit hō: qꝛ lꝫ angeli beati man
ducēt xp̄m in sua specie inquātū ei vni
untur i fruitiōe charitatis pfecte et vi
sione manifesta: nō tn̄ cōtingit eis spi
ritualiter manducare hoc sacr̄m qd̄ est
per fidē credere i. xp̄m cū voluntate su
mendi hoc sacramentum.
8 ¶ Utrum brutū possit sumere corpus
xp̄i sacramētalit? R. vt. s. patuit ꝙ nō.
9 ¶ Sꝫ nūqd si m⁹ cōedit illas spēs trā
sibit corp⁹ xp̄i i ei⁹ vētrē? R. S. Bo. in
4. di. 13. quidā dixerūt ꝙ sic p rationē
supradictā. Sꝫ alijs videt̄ ꝙ nō: qꝛ xp̄s
nō est sub illo sacr̄o nisi eaten⁹ quate
nus ē ordinabilis ad vsuz humanuz. s.
ad māducationē. sꝫ sicut qꝫ cito mus ro
dit: ita ⁊ tā cito: inhabile facit ⁊ sacr̄ꝫ eē
desinit. Et hec ē opinio cōmunior s̄m.
S. Bo. ⁊ magis pia. Et sic pꝫ ꝙ solis
hoībus debet dari: nō brutis: vel quib⁹
cūqꝫ etiā angelis: quia illusio esset.
10 ¶ Secūdo dicit viator: qꝛ nulli mortuo
debet dari: ⁊ si petunt illusio ē.
11 ¶ Tertio dicit adultus: qꝛ licet greci
antiquit⁹ pueris darēt: vt de cōse. di. 2.
paruuli. tn̄ sacramētaliter sumere non
pn̄t: qꝛ nō vtunt̄ sacr̄o: vt sacr̄o: sed vt
cōi cibo propter carētiā discretiōis.
12 ¶ Sed quādo ē etas debita? R. Aure
olus vbi. s. ꝙ relinquēdū est arbitrio bo
ni viri. Et ideo dico ꝙ tunc est etas de
bita quādo pueri habēt vsuz rationis
ꝙ possunt concipere deuotionem hui⁹
sacramēti ⁊ discernere ⁊ diiudicare cor
pus xp̄i: ⁊ revereri ab alio cibo saltē ex
aliorūz instructione quod potest esse i
10. vel saltē in. 12. anno. vnde si appare
rent in eis tunc signa discretiōis ⁊ re
uerētie possunt sumere s̄m Tho. in. 4.
di. 9. imo debent saltem semel in anno
sumere. vnde tenentur ad hoc eos indu
cere qui eorum habēt curam.
¶ Quarto dicit fidelis: qꝛ nulli īfideli 13
debet dari. imo nec īfidelis potest sūe
re sacramentaliter etiaꝫ nisi habeat in
tentionem sumendi ipsuꝫ vt sacramen
tum ecclesie lꝫ ipse nō credat.
¶ Sed nūqd cathecuminis debeat da 14
ri? R. Aureo. vbi. s. ꝙ nō: quia nō sunt
de familia xp̄i per baptismū.
¶ Quinto dicit mēte pdit⁹. vn̄ demōia 15
cis ⁊ amētib⁹ nō dꝫ dari. Aut aliqn̄ ha
buit vsū rōnis. Et tunc subdistinguit.
ꝙ aut ostēdit signa deuotionis ext: ⁊ sic
pōt cōicari: aut nō ptēdit signa deuoti
onis: ⁊ tūc recurrēdū ē ad tp̄s pteritū:
qꝛ si an̄ insaniā petijt ⁊ deuotionē ad
ipsum habuit pōt dari ⁊ dꝫ in articulo
mortis: si nō timetur de pꝑiculo euomēdi
vel alteri⁹ irreuerētie: vt habet̄ in. c. is
q 26. q. 6. Si vero nullā deuotionē ad
ipsū habuit tēpore sanitatis nec eum
petijt debito tp̄e nullo mō eis dꝫ dari
Idē dic de demōiacis s̄ꝫ pfatā distin
ctionē s̄ꝫ Tho. in. 4. di. 9. in. 3. p. q. 80.
Amentib⁹ xº q hn̄t dilucida interual
la pōt dari tunc qn̄ hn̄t vsuz rōnis s̄m
Aureo. pdictū vbi. s. Multo fortius
potest dari illis q largo mō dicūtur a
mentes. s. q habēt debilē vsuz ratiōis
dūmodo possint aliquaꝫ deuotionē hu
ius sacramenti concipere.
¶ Sexto dicit ieiunus: nam quicūqꝫ 16
aliquod comestibile vel potabile post
mediaꝫ noctem sumpsit nullo mō pōt
cōmunicare: siue digesserit siue nō. de
conse. distin. 2. c. liquido. 7. q. 1. nihil. de
cele. missa. c. ex parte. Excipitur casus i
firmitat̄: qꝛ si de eorū pꝑiculo mort̄. du
bitat̄ ēt post cibū sūt cōicādi: ne sine cō
mūiōe decedāt. de ɔs. di. 2. p̄sbyt̄. Nec
ob. c. sacramenta. de cōse. di. 1. qꝛ abro
gatum est. ⁊ de hoc vide infra. Missa
§. 3. q. 5. 6. ⁊. 14. cum tribus sequen.
¶ Septimo dicit deuotus. Nam sicut 17
qui cibum corporalem non potest diri
gere vel masticare non est aptus man
ducare ipsum: sic qui deuotionē nō hꝫ
nō ē dign⁹ cōicare. de cōse. di. 2. c. illo. ⁊

e.tribus gradibus. Unde sanctus Bo-
na. in. 4. di. 2. maiorē inquit efficatiā
suscipit hō ī vna missa vł mādu cat cū bo
na p̄patōe q̄ ī mł̄tis si se nō p̄paret di-
17 ¶ Octauo dicit apparitōe diligenter.
miraculosa nō p̄hibit⁹. Nā si apparet ī
forma pueri vel hmōi nō dꝫ sumere sꝫ
Aureo. vbi. s̄. qꝛ nō apparet sub specie
conueniēti hūane refectōi. Dicit tñ. S.
Tho. in. 3. per. q. 82. q̄ consulendū esset
presbytero q̄ iterato corpus ꝛ sangui-
nem domini cōsecraret ꝛ sumeret. Sꝫ
ego non credo: qꝛ que fiunt miraculo-
se nō sunt sub legib⁹. l. nā ad ea. ff. d̄ le.
Et ēt qꝛ verisimił̄r posset ēt alia cōse-
cratōe sic apparē ꝛ sic eēt p̄cess⁹ ī īfinitū
18 ¶ Nono dicit sine cōscia pctī mortalis
Nam suscipiēs cū cōscia pctī mortał̄
peccat mortał̄r s̄m Aureo. vbi. s̄. ꝛ cōu
niter oēs: sed si cōsciam nō hꝫ de morta
li licet sit in mortali peccato non pec-
cat mortaliter s̄m Aureo. vbi. s̄. nisi sit
ignorantia crassa vel affectata: qꝛ debi
tam diligentiā d̄ commissis nō habuit.
Paludl. in. 4. di. 9. dicit q̄ diligentia
debita est quādo facit illa que prudēs
facit de re quam vellet studiosissime
examinare. Et Sco. in. 4. di. 9. dicit q̄
tenetur q̄s se examinare s̄m diligētiā
suē fragilitati possibilē. Addit tñ Au-
reo. q̄ qñ q̄s dolet de preteritis pecca-
tis mortalibus commissis ꝛ habet pro
positum non peccandi ꝛ deuotōnē ad
sacr̄m q̄ p̄t p̄sumere q̄ ñ sit ī mortali.
19 ¶ Utrū p̄sbyter peccet mortaliter dan
do ei quē scit ī pctō mortali cōstitutū? R.
s̄m Ri. in. 4. di. 9. q̄ si talis nō petit sibi
dari sic peccat sibi dādo. Si v̄o petit:
ꝛ tūc distingue: aut est notori⁹ peccator
ꝛ sic peccat si ei dat: qꝛ hꝫ cōtra ip̄m legiti-
mā exceptionē. Aut nō est notori⁹ q̄uis
possit p̄bari p̄ duos testes vł tres ꝛ si pe
tit ī occulto dꝫ ei denegare: qꝛ hꝫ legitiā
exceptōnē cōtra eū: ꝛ moneat ne petat ī pu
blico: vt hr̄ de cōse. di. 2. ne p̄hibeat qđ
petit. Si vero petit publice: tunc si est
sacerdos extraneus nō debet sibi dare:
qꝛ legitimā habꝫ cām. de conse. di. 2. tri-
bus. Si autem est sacerdos proprius
parrochial̄: sic debet sibi dare: qꝛ nullā
habet exceptōem quā in publico possit
obijcere. d̄ of. iudi. or. c. si. sacerdos. Nec.
ob. q̄ sit maius pctm̄ sumere cū pecca-
to mortali q̄ infamari: qꝛ sacerdoti mi
nistranti corp⁹ xp̄i pei⁹ est peccare mor-
tał̄r infamādo iniuste peccatorē occultū
q̄ q̄ ille mortał̄r peccet: qꝛ null⁹ dꝫ mor-
tale committere vt aliū a mortali libe-
ret. Peccator tñ occultus s̄m sanctum
Tho. 3. p. q. 80. poti⁹ dꝫ eligere īfamari
q̄ īdigne ad mensā xp̄i accedere. Qđ cre
do verū qñ q̄s indigne accedit. s. cū ma
la volūtate: puta q̄ non penitet de pec
catis. Secus esset de indigne sumente
qꝛ non est confessus. de quo dic: vt. s.
Eucharistia. 2. §. 5. ꝛ infra. §. 24.
¶ Sed nunq̄d eēt mīn⁹ malū dare tali 20
hostiā ñ cōsecratā vł nō cōsecrare ꝛ sic su
mere? R. q̄ ñ vt pꝫ ī. c. d̄ hoīe d̄ cele. mi.
id̄ dr̄ p̄rsus q̄dē falsa remedia sunt abij
ciēda q̄ sunt veri p̄icul̄ grauiora. ibidē.
¶ Quid si solum sit suspectus de crimi 21
ne mortali? R. q̄ si suspitio sit violenta
ꝛ notoria dicendum est sicut de eo quē
scio in mortali secundum qđ. s̄. dictū ē
al̄s. non elicitur. 2. q. i. c. 2. ꝛ. 3. in glo. 2.
32. q. i. dixit dominus.
¶ Utrū exn̄s in pctō mortali peccet vidē 22
do corp⁹ xp̄i? R. q̄ nō dūmō cū hūilita-
te ꝛ reuerentia videat. Siłr non peccat
tangens ex necessitate: puta: qꝛ cecidit
in terram ꝛ huiusmodi secundum Bo.
ꝛ sanctum Tho. in. 4. distinc. 9.
¶ Quid de illo qui lꝫ nō sit vere ī pctō 23
mortali tñ s̄m cōsciam scrupulosā se ex
istimat eē? R. q̄ peccat mortł̄r nisi eā
d̄pōat qꝛ q̄cq̄d fit cōtra cōsciā edificat ad ge
hēnā. vnde nisi sit ex probabili cōiectura
debet deponi: vt in. c. inquisitōni. d̄ sen.
excom. quia vt dicitur in. c. non solum
de regula. li. 6. decet ꝛ expedit vt cōscie
puritati non desit iudicium rōis: ne dū
spiritualis profectus queritur: salutis
dispendium incurratur. hec ibi.
¶ Decimo addit legitime cōfessus: qꝛ q̄ 24
tumcūqꝫ doleret de pctō cōmisso. nō suf
ficeret vt digne sumat: sꝫ oꝫ legitie cōfi
tear: al̄r peccat mortał̄r: nisi vt dcm̄ est
sup̄. Eucharistia. 2. §. 5. Tenet tñ Aureo
vbi. s̄. q̄ sacerdos p̄ochialis qui non hꝫ
aliū sacerdotē: ꝛ religiosus in via cū so-
cio nō sacerdote q̄ possunt celebrare cū
cōtritōe ꝛ cū p̄posito cōfitēdi: ex quo nō
hꝫ cui cōfiteat. qꝛ religiosus ñ potest ex̄
suū ordinē cōfiteri ī religōe minor. Qđ
limito tñ verum quando sine aliorum
admiratio

admiratōe desistere nō pōt: ant q̄a te-
netur celebrare. Idem dicas de eo qui
volēs cōicare corā sacerdote celebrāte
recolit aliqd mortale nō ꝯfessum: legitti
me ꝙ pōt cōicare cū ꝯtritōe et proposi-
to ꝯfitendi qn̄ sine admiratiōe ⁊ aliq̄li
nota nō posset desistere quin cōicaret:
nec habet aut tempus aut sacerdotem
cuꝫ quo ꝯfiteri possit.

26 ¶ Undecimo dicit in conuersatōe cri-
nō notatus. vn̄ histrionibus ⁊ hmōi n̄
dꝫ dari. de ꝯsue. di. 2. p dilectōe dꝫ: pn-
to nec maiestati diuine nec euangelice
discipline ꝯgruē tā turpi ⁊ infami cō-
tagione sedet. vn̄ ꝯm gl. ibidē. nec tali-
bus nec cuicūqꝫ infami notorio mani-
feste dāda est eucharistia. Si tn̄ reuer
tant ad dn̄m: eis cōio ⁊ recōciliatio nō
negat: vt ibidē dꝫ i. c. se. Nō ē tn̄ intelli
gendū sic vt stati debeat ei dari eucha-
ristia: sic fit a multis ⁊ male: sꝫ pp reue-
rentiā sacri dꝫ differri vsqꝫ post pactā
pniam quā publice dꝫ facere: nisi arti-
culus necessitatis vel pietatis aliqn̄ i
casu aliter fieri persuadeat.

27 ¶ Utrū sit dāda eucharistia suspēden-
dis vel decapitādis p suis maleficiis.
R. ꝙ sic si peniteant ⁊ pure ꝯfiteant: vel
cupiāt ꝯfiteri si possēt: nec eucharistia
nec sepultura est eis denegāda: ⁊ missa
p eis pōt celebrari ⁊ oblatōes offerri.
26. q. 7. c. i. ⁊ vl. ⁊. di. 50. penitētes. ⁊. 13.
q. 2. p obeuntib⁹. imo hodie in cle. i. de
pe. ⁊ re. p̄cipitur officialibus ꝙ eis ad
ministrare pmittant si petunt.

28 ¶ Quid de excōicatis interdictis scis-
maticis ⁊ hmōi. R. ꝙ nullo modo dꝫ
eis dari. Addit corpe mūdus. s. ab ea i
mundicia que tolli pōt: alr̄ nō tollēdo
ꝯm Aureo. vbi. s. peccat grauiter cū ta
li immundicia sumendo eucharistiā. Sꝫ
immundicia que tolli nō pōt: puta lepra
fluxus sanguinis vel seminis ⁊ alia in
firmitas nō impedit sumptōeꝫ eucha-
ristie: sed bene celebratioeꝫ misse ꝯm
ꝙ dictū est. s. Corpe viciatus.

29 ¶ Utrū nocturna pollutio īpediat sū-
ptōnē huius sacri. R. vt colligo ex. S.
Bo. in. 4. q. 12. ⁊ Aureo. vbi. s. ⁊ ē cōis
opi. ꝙ āt pollutō puenit ex cā pci mor
talis certa vel pbabili: puta ex crapu-
la vl̄ morosa cogitatōe ⁊ hmōi: ⁊ sic ne-
cessario tenetur abstinere: alr̄ peccaret
mortalr̄: vt colligit. in. c. nō est. 6. dis. ⁊
est ar. in. c. q̄squis. 14. q. 1. q: lꝫ ipa pol-
lutio ꝯm se nō possit esse pctm̄ mortale
annexū rōne sue cāe. Istud ego limito
verū nisi pusqꝫ sumat aut celebret ꝯte-
rat de pctō ⁊ ꝯfiteat: q: si ꝯterit ⁊ con-
fessus ē de pctō: ⁊ necessitas vel scāda
dalum cogat ad celebrādū vel sumen-
dū nō peccabit. Sine necessitate tn̄ nō
credo etiāꝫ ꝯfessus possit sine pctō su-
mere vel celebrare: sꝫ bene sine mortali
pctō ꝯm Jo. saxo. in sum. ⁊ Pe. d pal.
in. 4. Aut pollutio puenit a cā que est
pctm̄ veniale: tn̄ pbabiliter: ⁊ sic non i
pedit necario: sed de ꝯgruo: nisi potior
cā vrgeat ꝯm Ri. in. 4. ⁊ ꝯm Tho. in. 3.
p. q. 80. peccat tn̄ venialr̄ si sine cā neccā
ria cōicet: vel celebret: nisi i duob⁹ casi-
bus ꝯm p̄dictū Jo. Prim⁹ qn̄ ē dies fe
stus in q̄ ē ꝯsuetū cōicare. Scd̄s qn̄ i
minet scādalū nisi celebret: puta q: ali
us nō ē: vel ē plat⁹ q̄ ꝯsueuit celebrare
⁊ hmōi. Silr̄ dico d ea q̄ puēit ex illu
sione diabolica ⁊ h̄ pp duo. Primū pp
imūditiā corpis. Scd̄m pp euagatōe
mētis siue ieptitudinē. Idē dic qn̄ pro
uenit ex cā q̄ nullū ē pctm̄ ꝙ de ꝯgruo
dꝫ abstinē. In hoc casu. S. Bo. vbi. s.
⁊ bn̄ distinguit. d. ꝙ aut sentit coinqua
tionē illā inclinasse multū aiam: et sic
ꝯsulendū ē ꝙ faciat reuerētiā sacro et
abstineat. Si aūt sentit mag̃ expeditā
naturā: ⁊ vlteri⁹ deuotio vel solēnitas
vel aliqd qd̄ multā recōpēset: puta cha-
ritas alteri⁹ q̄ cogeret celebrare i mor
tali vel cōpassio aiar ⁊ hmōi ad sumē
dū vel celebrādū trahat: tunc arbitror
dicit ipꝫ sine remorsu ꝯscie accedē pos
se. Aut pollucio puenit ex diabolica tē
ptatōe: vtputa qn̄ cū maiori dūotōe di
sponit celebrare. aut rōne solennitatis
⁊ hmōi citius polluit: sicut de illo legi
tur in collationibus patrum qui sem-
per hanc patiebat in festis qn̄ erat cō
caturus: cui decretum fuit vt semp cō
caret: ⁊ sic cessauit talis illusio: ⁊ sic nō
debet abstinere.

¶ Sed per q̄ntum tempus debet ab- 30
stinere. R. ꝙ per. 24. horas ꝯm Alb. et
S. Tho. Sed Petrus de pal. limitat
verum: cum accidit circa mediam no-
ctem. sed si ante mediam noctē accide

ret abstinere nõ tenet nisi qñ pueñit ex
51 ¶ Quid de coi cã mortalis peccati.
tu ꝯiugali. R. credo distinguendũ fore
vt de pollutiõe nocturna nisi ꝙ pt esse
ꝙ exigẽs peccaret mortalr: τ tñ reddẽs
inuit⁹ nõ peccaret: τ sic solum i exigẽte
cadẽt ꝓhibitio: nõ i reddẽte. τ. c. oĩs hõ
de ꝯse. di. 2. τ. 23. q. 4. sciatis. dz itelligi
de ꝯsilio i coitu in q̃ nõ est pctm̃: vł sal
tẽ solũ veniale: credo tñ ꝙ exigẽs ñ di
gne suscipiat: sz p. 24. horas ad min⁹ dz
abstinere de bono ꝯsilio: nõ de p̃cepto:
vt no. gl. i. d. c. oĩs. τ sequit Pe. d pal. τ
52 ¶ Utrũ mẽstrua Tho. i. 3. pte. q. 80.
ta vel mulier post ptũ imediate dz ab
stinere. R. ꝙ non de nccitate: si tñ ex re
uerẽtia abstinet nõ peccat. di. 5. c. ad ei⁹.
e de pur. p⁹ par. c. vno. dũmõ cõicet sm
instõnem eccłie. in. c. oĩs. de pe. τ re.
53 ¶ Utrũ somniũ homicidij vel alterius
pcti mortalis ipediat sumptõnẽ hmõi
sacri. R. ꝙ hmõi sõnia nõ inducũt pol
lutionẽ corpis nec tãtã distractõz mẽ
tis sicut somniũ fornicatõis pp inten
tionẽ delectatõis: τ iõ nõ ipedit. Si tñ
somniũ homicidij pueniat ex cã que ẽ
mortale pctm̃ ipedit sumptõez sacri rõ
ne sue cãe sm. S. Tho. in. 3. pte. q. 80. i
tellige nisi prius cõterat τ confiteatur.
54 ¶ Terciodecio dic a ministro ydoneo:
scz sacerdote. de ꝯse. di. 2. pueñit. nã nul
lus tãgere dz etiã diacon⁹ nisi in neces
sitate. vt si casu caderet in terrã vel ali
q̃ alio casu. 93. di. diacones. verũ est ꝙ
diacon⁹ cũ p̃sbr est fessus vel als impo
tẽs: τ nccitas cogit d iussu p̃sbyteri pt
dispẽsare: vel ẽt sine iussu qñ iussus ex
pectari nõ pt: vt no. Hug. i. d. c. diaco
nos. aliq̃ ẽt tenẽt vt no. Pa. i. c. q̃nto. de
ꝯsuet. ꝙ ẽt laicus põt admistrare tpe
nccitatis articuli mort qñ nec sacdos
vel diacon⁹ adest. al'lat. §. verũ. 22. dist.
Itẽ alij tenẽt ꝙ i tali nccitate mort lz
p se eucharistiã assumere. Nec ob. c. si.
24. q. i. q: loquit de heretic a q̃b⁹ nõ lz
nisi sacerdoti administrare: τ credo sit
securior opinio: q: in tali necessitate cõ
stituto dr. crede τ manducasti.
55 ¶ Sed an debeat a ꝓprio sacerdote so
lum sumi. R. ꝙ põt sumi a ꝓprio epo
τ archipresbytero. de of. archip̃s. c. 3. τ a
ꝓprio sacerdote τ ab hñte liniaz ab eis
caueat religiosus: q: si ministrat excõi
cationem incurrit: vt d̃r. s. Excõicatio
5. casu. 12.
¶ Quartodecio dic tpe debito: q̃a que 56
ad celebratõez misse requirit dies τ nõ
nox: vt. j. Missa. §. 41. Quo x̃o ad ali
os cõicare volẽtes nõ inueni q̃n possit
in oĩ hora recipi: dũmõ sint ieiuni: verũ
ẽ ꝙ mane diei est ꝯgruẽtior hora. Itẽ
ꝙ nõ omittat q̃n sumat saltẽ semel in
ãno in pascha: q: ad h̃ tenet quilz fide
lis postq̃ ad ãnos discretõnis pueñit:
nisi ex aliq̃ rõnabili cã ad tps de ꝯsilio
ꝓprij ꝯfessoris duxerit abstinendũ: vt i
d. c. oĩs. alr peccat mortalr. Qd autẽ q̃
dã voluerũt intelligere p̃cise de die pa
che nõ bñ senserũt. vñ papa Eugeni⁹ d
clarauit ad remouẽdas ãbiguitates ꝙ
sufficit ꝙ suscipiat in die iouis scta et
vlteri⁹ vsq: ad dñicã p⁹ pascha imedia
te sequentẽ inclusiue q ñ magis sue de
uotioni videbit expedire: τ sic satisfacit
p̃cepto. τ credo ꝙ mag artat q̃ ad pue
ros sub pena pcti mortal hñt curã pue
rorũ: vt ad hoc sacrm eos iducãt tepe
pasche q̃ ipse cũ ignorãtia eos excuset
saltẽ vsq: ad tpa. 18. ãnorũ vł circa. Itẽ
tpe dbito. s. vt semel i die cõicet sz. S.
Tho. in. 4. di. 12. ar. de ꝯse. di. i. sufficit.
Plures aũt ñ lz: nisi vt d̃r. s. de sacdote
in ti. Missa. §. 5. Itẽ dic tpe debito. s.
nõ vadat stati ad sumendũ postq̃ con
fessus q̃ in multis fuit pctis τ magnis
sz dz pl'ies ꝯfiteri p̃us τ oronib⁹ τ ieiu
nijs se odoriferũ reddere. ar. de pe. di. i.
nõ sufficit: τ. c. in actione.
¶ Sz nũquid vł rõnabilis cã abstinẽ 57
di cũ quis dicit se odiũ hre ꝯ aliquez.
R. ꝙ nõ. nec aliud pctm̃ mortale q: te
net desistere τ cõteri τ ꝯfiteri τ cõicare:
alr nõ cõicans saltẽ semel in anno ex
cõicandus est. de cõse. di. 2. si q̃s itrat:
τ. d. c. omnis.
¶ Utrũ liceat q̃tidie sumere. R. sz. S. 58
Bo. in. 4. di. 12. ꝙ quãtũ ẽ ex pte sacri:
cui⁹ virt⁹ est hõibus salutaris: vtile est
hoibus ipsuz q̃tidie suscipe. fa. c. si quo
tienscũq:. de ꝯse. di. 2. sed ex pte sumen
tis in q̃ requirit vt cũ magna deuotõe
τ reuerentia ad h̃ sacrm accedat aliqñ
expedit q̃tidie sumere: τ laudabilr qñ
quotidie se p̃paratũ inuenit. τ h̃ voluit
dicẽ Auge. de ꝯse. di. 2. c. nõ iste. Sic vi
ue inquit vt merearis quotidie accipe
re. Sed

re. Sed qꝛ multotiẽs in pl'ib⁹ hoībus dus⁹ deuotiōis īpedimēta occurrūt pp indispositōez corpis vel aīe nō est vtile oībus ad hoc sacꝫm quotidie accedere sed tm̄ qn̄ se p̄paratū inuenit:qꝛ maiorem efficatiam recipit hō in vna missa vel mādducatōe cū bona preparatōe q̄ in multis si se nō p̄parat dil gēter. Et iō si qs cognoscat experimentalr̄ q̄ ex frequenti sumptōe huius sacꝫi feruor charitatis augeat̄ in eo:ꝛ reuerētia ad sacꝫm nō minuit̄ q̄t die dꝫ cōicare: vel saltē frequēter. Si aūt sentiat p mltā frequētatōez q̄ reuerētia minuit̄ ꝛ feruor nō crescit dꝫ interdū abstīere:vt postea cū maiori reuerētia ꝛ deuotōe accedat.

39 ¶ Quintodecimo dicit recta intentiōe.s.vt p ipsum vniamur xp̄o p charitatis amorē ꝛ minuamur contra diaboli temptatōes.

40 ¶ Utrū debeat dari ad accipiendū aliqd expimētū. R. q̄ nō.2.q.5.ꝯsuluisti. ꝛ de pur.ca.ex tuaꝝ. Nec ob.c.sepe cōtingit.2.q.5.illud abrogatū est.vn̄ nec pp purgationē infamie vel pp aliud tēporale debet dari vel sumi.

41 ¶ Addo.16.in sumptōe s'm Duran̄. vt sumat̄ discrete ꝛ leuiter dētib⁹ anterioribus terat̄ ꝛ lingua moliat̄ ne aliqua ps eius dentibus inhereat.

42 ¶ Addo ꝛ.17.s'm eundē duran̄.s.vt nō stati post cōionē expuat pp reuerētiaꝫ sacꝫi:nisi aliq̄ ps sacꝫi inhesisset dētib⁹ expui cōtingeret. Itē vt nō stati vadat ad mādducandū aliū cibū. Un̄ dꝫ eē aliqua mora ꝛ tāta q̄ ille spēs sint ꝯsumpte vel alterate pp reuerētiā sacꝫi. Un̄ dꝫ saltē aliq̄s ofōes p̄uatas dicere añq̄ aliquē cibū sumat:nō requirit̄ tm̄ tale spaciū:sicut d: in.c.tribus.de conse. di.2.qꝛ illud abrogatū est.

43 ¶ Quid si euomat̄. R. q̄ si p ebrietatē vl' voracitatē euomerit laic⁹.4.dies dꝫ penitē.c.si qs p ebrietatē.de ꝯse. di.2. clerici vel religiosi.si p.70. Epi verō per 90. Si vero per infirmitatē euomerit per.70.dies penitere dꝫ.d.c.siquis per ebrietatem.

44 ¶ Utrū actus cōiugal' sit p̄hibit⁹ post cōionē. R. q̄ nō q̄ ad reddētē qꝛ tenet̄ ad h:sed q̄ ad exigentē ē p̄hibitū eodē die:nō tm̄ peccat mortaliter si exigit: sꝫ solū venialiter s'm Alb.

e Eucharistia 4. circa efficaciaꝫ sacramēti hui⁹ q̄ro qs sit eius effectus. R. s'm S. Bo.in.4.di.12.ꝛ cōiter alios q̄ primo ꝯfert̄ gr̄a cū virtute charitatis. Oēm em̄ eff.ctuꝫ quē facit cibus ꝛ potus q̄tum ad vitā corporalem facit h sacꝫ ad vitā spūalē. Jo.6. Caro mea v̄e ē cibus. Un̄ reficit spūaliter qd sine gr̄a esse nō pōt:ꝛ ꝯfert̄ gr̄a cū virtute charitatis:qꝛ iste panis non est simpl'r panis: sed ꝯiūctus cū diuinitate:ꝛ iō ē sicut carbo ignit⁹. Et amor nō est ociosus. Jō p h sacꝫm q̄tuꝫ ē de sui v̄tute:nō tm̄ habitus gr̄e ꝛ v̄tutis ꝯfert̄: sed et aꝫ excitat̄ in actū. ꝛ iō aīa spūaliter reficit̄:ꝛ p hoc delectat̄. ꝛ quodāmodo inebriat̄ a dulcedie bōitatis diuine. Scdo v̄tutes augent̄ sicut p cibū corpus augmētat̄. Tertio p̄ctā venialia remittunt̄:sicut p cibū corpus restaurat̄ qd q̄tidie deꝑdit̄. Un̄ remittūtur pccata venialia q̄ minuūt charitatē:ꝛ plura ꝛ pauciora s'm q̄ hō magis vel min⁹ se disponit. Quarto remittit̄ ēt mortale:qn̄ ex̄ns in mortali non hꝫ ꝯsciaꝫ ipsi⁹ nec affectū. vn̄ reuerēter accedēs q̄nis ātea d eo nō fuit ꝯtrit⁹ cōsequit̄ gr̄am charitat̄:q̄ ꝯtritōꝫ pficit ꝛ rem ss or.ē pcti:imo ne dū vꝫ sumēti: sed ēt offerēti:ꝛ ill' p qbus offert̄ ad remissionē pene debite suis pctis s'm deuotionē maiorē vel miorē. Aduerte tm̄ s'm Pe.i.4.di.6.q̄ si qs fecit dbitā diligētiā q̄uis sit i mortali ignorās n̄ peccat sꝫ meret̄:ꝛ ei vꝫ ad remissionē pctōrū. Si v̄o fecit diligētiā nō debitā sed s'm suā fragilitatē q̄tū potuit: sic non meret̄ nec ēt peccat. Si āt nō adhibuit diligētiā possibilē hūane fragilitati: sꝫ fuit negligēs i discutiēdo:et sic peccat mortal'r sumēdo si ē in mortali q̄uis ignorās. Qd limitat Ri.i.4.di.6. qn̄ si adhibuisset diligētiā s'm hūanā fragilitatē pcti mortal' recordat⁹ fuisset. Quinto p̄seruat̄ hō a pctis qꝛ spūaliter roboratur. Un̄ Inno.inquit. Eucha. istia liberat a malo:ꝯseruat in bono:delet venialia:ꝛ cauet mortalia. huius etiā virtute sacꝫi.virtutes augent̄: omniū gratiarum fructus exuberat.

¶ Utrū in oīb⁹ hēat efficatiā suā. R. q̄ non:sed oꝫ primo istū cibū ab aliis di 1

sternere p' fidē. Scdo hospitiū pparare p sui pbationē. Tertio in hospitio pparato recipe cū honore et deuotione. primū et scdm no. i. cor. ii. nō diiudicās. et pbet aūt. et q: multi h nō faciūt ideo imbecilles infirmi et dormiunt multi.
2 ¶ Utrū incurrat culpā mortalē q nō recipit effectū hu' sacri. R. S. Bo. i. 4. di. 12. q lz vir iustus ex qdā corruptōe vel distractōe nō pparādo sz obite nullā vel modicā reportet efficatiā: nō tn icurrit culpā mortalē. sec' āt de illo q n suscipit effectū huius sacri: q: indigne accedit. s. existēs in mortali: et hmōi: q: sic mortalr peccat.
3 ¶ Utrū istud sacrm hēat efficatiā i aliq q est in pctō mortali. R. S. Bo. vbi s. q lz nō sit artāda di largitas q' aliqñ faciat et possit facere' ois culpe remissionē. tn hm forū cōe et generalē rōem institutōis hu' sacri. q: sic datū ē ei cibū illis q sunt de corpe mistico xpi: et oēs tales hūt charitatē: iō nō hz efficatiam in eo qui est in pctō mortali: sed i solis iustis.
4 ¶ Utrū venialia pctā ipediāt effectuz hu' sacri. R. hm Tho. i. 3. q. 79. q non loquendo de venialibus put sr pterita: sed put sunt i actu nō ipediunt ex toto sed i pte. Nā sicut dictū est effectum hu' sacri ē nō solū adeptio hītualis gre et charitatis: sed ēt quedā refectio actualis spūalis dulcedinis: q qdē ipedit si aliqs accedat ad hoc sacrz mēte distracta p pctā venialia: nō āt totaliter augmentū spūalis gre et charitatis.
5 ¶ Utrū habeat maiorē efficatiā i sumptōe pluriū hostiarum simul q in vna R. hm Tho. vbi. s. q nō: q: lz sacdos i vna missa ɔsecret plures hostias: non tn multiplicat effectus huius sacri: q: nō est nisi vnū: nec ē plus virt' in multis hostiis cōsecratis: cū sub oibus et vna sit totus xps. Ideo sumens plures hostias simul nō percipit maiorem effectum. In pluribus vero missis multiplicatur sacrificii oblatio: et ideo multiplicatur effectus sacri.

e **Eunuchus** an possit ordinari. vid. s Corpore viciatus. §. i.

1 ¶ An debeat portare pulverē. R. q n. 55. di. eunuchus.

e **Exactio** nō est vbi qs spōte soluit. vide gl. et Car. in cle. pñti. de cēn. et ibi dicit Pau. q exigere et extorquere dicit violentiā: vt. ff. de le. 3. l. fideicōmissa. §. si rem suā. Dicit tn q si pcessit extorsio lz sequat volūtaria solutio qōstatis est exactio. facit sic qd no. Ho. in. c. pterea. el. 2. de iurepa. et de pe. c. cōstitutus. Exactio aliquādo dr talia: de qua habes. j. talia.

e **Exaltatio** filia supbie. vide. j. superbia. §. 2.

Examinatio q dz fieri i ordinādis. vide. j. Ordo. 7. et in cōfirmādis. vide. s. Confirmatio.

e **Excepta** itelligit in gñali hmone persona loquēs. de iureiu. c. petitio in glo. cum allegatis.

e **Exceptio** firma regulaz. vide. s. Aliēatio. §. 10.

Excommūicatio i. qd ē. R. Pa. sup Rub. eiusdez ti. Excōicatio ē cēsura a canone vl a iudice eccliastico plata puās cōiōe. sacrorū. et qñqz hoim. fa. ad h. 11. q. 3. c. audi.
¶ Quotuplex ē excōicatō. R. q duplex i vna dr maior et hec puat a sacris et cōsortio hoim et ab ingressu eccle et multis aliis de qb' no. in. c. a nob. el. 2. et. c. fi. de. e. ti. 11. q. 3. i mltis. c. et h dr anathema: vt. 11. q. 3. §. euidēt. Alia dr mior: et hec sepat a sacris tm: vt i. d. §. euidenter. intellige pcipiēdis nō mistrādis: c. si celebret. de cle. ex. mi. et etiā ab electōe passiua. vñ reddit ipm excōicatuz iabilē ad qdcūqz bñficiū eccliasticū ɔsequēdū: vt no. i. c. si celebrat. d cle. ex. mi. vñ dicit Inn. ibidē. q nec dignitatem aliquā ɔseqt: nisi pus absolvat: ēt si eligētes h ignorāt: vt tenēt gl. ibidē et
¶ Quot modis infligit' ex- cōicatio. R. q tā maior q mior infligitur duob' modis. Aliqñ a iure cōi seu mūicipali vel statuto: et h dr excōicatio a iure. de qua. j. Excōicatio. 5. et. 6. et. 7. Aliñ infligit a iudice ptātem hñte: et 2

det dicitur ab homine vl' a iudice: de q̄
bus dicitur ⁊ no. in. c. nuper. eo. ti.
3 ¶ Quis potest excoicare? R̄. ꝙ excoica
re excōunicatōe maiori ꝓprie spectat
ad officiū ep̄ale: vt pʒ in. c. excipiāt. 24.
q. 3. q: dr̄ Mucro ep̄i. in. c. visis. 16. q. 2
Item secundū glosam in. c. nemo epi
scopus. 2. q. i. ⁊ in. c. cū in cūctis ɗ elec.
de iure communi possunt omnes eccle
siarum prelati: vt in. c cum ab ecclesia
rum. de officio ordina. vbi de hoc ple
ne no. Et voco prelatum ⁊ iudicem or
dinarium super plebem suam hic quē
cunqꝫ secundum glosam in. d. c. cū ab
ecclesiaꝝ. qui preficitur collegio vl' vni
uersitati ecclesiastice ab eo qui habʒ ad
ministrationem cum iurisdictione: vt
puta ab episcopo vel qui est electus a
collegio siue vniuersitate: licet subsit al
teri: puta episcopo: vt extra de elec. c. i.
93. di. legimus. ⁊ hoc verum nisi episco
pi prescripsissent ne possent excommu
nicare. vel nisi vellent excommunicar̄:
cum illa solennitate de qua in. c. debēt
ii. q. 3. scilicet cum. 12. sacerdotibus cir
cūstātib⁹ habētib⁹ candelas accensas in
manibus: q: soluʒ episcopi tali modo
excōmūicare pn̄t. pn̄t etiam excōmuni
care illi quib⁹ ex ↄsuetudine vel indul
gentia ↄpetit: vt capl'm: vt. de rescrip. ex
parte ɗcani. Host. ēt vult ꝙ ī notorijs q̄
non indigēt īdagine iudiciali pn̄t excō
municare etiam sacerdotes parrochia
les premissa tamen monitione: qɗ pos
set tolerari vbi ex cōsuetudine haberēt
vel episcopi prohibitio nō obstaret: al's
non. nec. c. cū inhibitio. de clan. despō.
qɗ allegat Hosti. probat hoc. Potest ēt
dici ꝙ qui potest facere statutū potest
excommunicare itelligo in ecclesiastic
etiaʒ si nō sit sacerdos. Excōmunicatōe
minori potest excōmunicari quis siue
simpliciter. de pe. di. i. in actōe. siue ad
tempus. 86. tan a. ⁊ ab illis qui possunt
excōmunicare maiori: vt i. d. c. cū ab ec
clesiaꝝ nō.
4 ¶ Utrum p̄lati excoicati
interdicti suspensi a iurisditōe intrusi
⁊ hmōi possint excōmūicare? R̄. ꝙ nō:
4. q. i. audiuim⁹. c. q: ɗ ↄces. p̄b. cū si. ⁊
q̄ nō s̄uauit īterdictū. c. si. ɗ ↄces. p̄. de
q̄ tn̄ dic: vt. ī. Excommunicatio. 3. § . 2.
5 ¶ Utrum ille prelatus qui tantum ha
et temporalem iurisditionē possit ex
cōmunicare? R̄. ꝙ nō. ar. ɗ of. or. c. sū
¶ Utrum sola consuetudo [...] electus. 6
reddat aliquē excommunicatū? R̄. s̄m
Hostien. ꝙ sic quando est approbata p
papam vel per alium prelatū quo ad
suos subditos: quia perinde est ac si es
set statutū: al's nō ꝙtuncūqꝫ sit longa.
¶ Qui possunt excommunicari? R̄. ꝙ 7
vniuersitas ⁊ collegium prohibētur ex
cōmūicari: ne contingat innoxios liga
r. c. romana. §. in vniuersitatē. de sen.
excom. li. 6. si tamen excommunicaret
tenet sententia: vt ibidem notat glo.
¶ Utrum excommunicatus possit ex 8
communicari? R̄. ꝙ sic ⁊ pro eadem cā
⁊ ꝓ diuersis: ⁊ ab eodē iudice ⁊ a diuer
sis. c. engeltrudā. 3. q. 4. c. excellētissim⁹
ii. q. 3. ⁊ ɗ hoc vide gl. i. c. officij. eo. titu
¶ Utrum ep̄s vel alius p̄latus possit 9
excoicare non suum subditū? R̄. s̄m co
muniter doc. ꝙ non: dummō rōne deli
cti, vel ↄctus seu rei de qua agit̄ non sit
effectus de eius iurisditōne: vt no. i. c. i
de priui. li. 6. imo plus dico ꝙ ꝓprius
prelat⁹ non pōt ratam habere secundū
Inno. ⁊ alios in. c. prudentiā. de off. de
le. etiam si sit lata in ei⁹ territorio: q: qɗ
nullum fuit non pōt ratificari. ⁊ excō
municatō aut ē nulla aut stati ligat: vt
no. i. c. pastoral'. ɗ ap. nisi ferat̄ sb ↄditō
¶ Qui ligantur sentētijs excoica[...]ne
tionis quorūcūqꝫ prelatorum p̄lat, p̄mo 10
dum statuti? R̄. vt colligo ex Pa. in. c. a
nobis. el. i. de sen. ex. ⁊ Be. in. d. c. vt ani
marum. ⁊ distinguo sic ꝙ aut sit con
tra statutum ab existētibus in territorio
statuentis siue sint subditi siue forēses
⁊ sciunt statutum: ⁊ sic sunt excommu
nicati. Limitat hoc Inno. vt refert Pa.
in. d. c. a nobis. verum qn̄ statutum est
aptum cōprehendere tam subditos ꝙ
non subditos. Si vero sunt ignorātes:
sic non ligantur: nisi ignorātia sit cras
sa vel supina. Si vero sit ↄtra statutum
extra diocesim statuētis: sic nō ligāt̄ fo
renses. subditi vero statuētis ligant̄ in
quattuor casibus. Primo si statutū a
git originare cāni i territorio ꝓprio ex
fcō negatiuo ↄmisso i. limitib⁹ alterius
territorij. Exēplū puta statuto cauet̄ ꝙ
quicūqꝫ fecerit vbicūqꝫ furtū nisi infra
mēseʒ a die ↄmissi eris ↄpareat coram
iudice delicti vel coram nobis sit excoī

tat⁹: ista faciēs furtū ligat̃ nō rōe furti
nō fiendi: q: ē factū negatiuū i territo-
rio alieno: sed ex ea parte q: nō cōparu
it: qđ cōparere ē factuȝ affirmatiuū cō-
trariū faciendū i liminib⁹ territorij sta
tuēt. Rō q: p edictū ad h̄ potuit arta-
ri: vt i. c. ex tue de cle. ñ resi. facit qđ no.
de rapto. c. i. ꝛ. c. romana. §. ꝯhētes. de
fo. cōpe. li. 6. Secūdo ligāt̃ qñ statutū
principalr̃ cōcernit rē subiectā statuen
tis: puta ep̄s cōicat p statutū clericos
nō residentes: ligātur clerici ēt ex̄ dio-
cesiȝ residentes rōe rei q̄ subiecti st̃ ep̄o
q̄ sita ē i eius diocesi. de fo. cōpe. c. fi. ēt
si p̱sōna sit ex̄ diocesiȝ: vt ꝓbat̃ i. d. §.
ꝯhētes ꝛ p hoc qđ hic sequitur. Tertio
vbi q̇s tenet̃ ad aliqđ faciēduȝ: ꝛ illud
nō facit factū vr̃ vbi illud facere debe-
bat: vt. ff. de re. iur. l. q̇ nō facit: ꝛ ꝺ vsu.
c. i. li. 6. ꝛ qđ no. glo. magna i. c. i. vt li-
te nō cōte. Quarto ligātur qñ factū est
ꝓncipiatū i territorio: lȝ sit cōpletuȝ ali
bi. facit qđ no. Jo. an. i. c. i. de priui. li.
6. de sagittāte i loco ñ exēpto cū ip̄e sit
exēptus: vt efficiat̃ subdit⁹ vtriusq̄ iu
dicis. ꝛ per hoc pȝ ꝙ religiosus faciēs
ꝯ statutuȝ qđ excōicēt quacūq̄ q̇ assen
tit p̄latiōi ex̄ ordinē nisi p̄us restitutis
libris est ex excōicat⁹ si assēntit: q: origi
natio facti fit in subiectiōe p̄lati statuēt̃,
lȝ efficiat̃ exēpt⁹ ab eo post p̄stitū ꝯsen
sū. ꝛ sic determināt dñi de Ro. p no. p
Inno. i. c. p̄terea reqsiti fuim⁹ de ap. ꝺ
illo q̇ excōicauit si elegerit. Et iō limi-
ta tex. d. c. vt aiarū. ꝙ statuto nō ligāt̃
ex̄ territoriū delinquētes: qñ deliquēs
ꝛ res circa quā deliquit̃: ꝛ ēt ip̄ȝ ꝺlictū
sūt totalr̃ ex̄ ꝓuiciā seu territoriū statu
13 ¶ Qui ligāt̃ qñ snia ꝓfert̃ ... entis.
nō p viā statuti: sed snie hois: fr̃. scđm
Pa. ꝛ He. vbi. s. Aut ꝓfert̃ gñalr̃ p p̄-
terita culpa: ꝛ sic nō ligat eū q̇ eā cōmi
sit ex̄ territoriū sententiātis: sed bene li
gat subditū qui eā cōmisit i territorio
q̇uis sit ex̄ territoriū tēpe snie. Sȝ euȝ
q̇ nō est subdit⁹ seu de territorio lȝ ibi
deliquerit siue ꝓferat̃ gñalr̃ siue spālit̃
ꝯ eū nō ligat eū ex̄ territoriū existentē:
nisi fuerit citatiōe p̄uētus anq̄ recede
ret: vel nisi ad reqsitionē iudex ꝓprius
sub quo degit ipsū citaret ꝓut tenet̃ re
qsit⁹ vt ꝓ iret ad respōdēdū: q: si nō face
ret posset excōmunicari. Aut ꝓfert̃ spā

liter p preterita culpa: ꝛ sic ligat subdi-
tū qui delinqt extra territoriū ꝛ ibi exi
stentē. Rō q: cū corā vtroq̄ ordinario
possit cōueniri. de foro cōpe. c. fi. Ergo
pōt cogi. p ordinariū ad cōparēduȝ. ꝛ si
nō cōparet excōicari pōt. Et licet nūci⁹
exequat̃ citationē ex̄ territoriū ꝓpriuȝ:
tñ citatio decernit̃ facta in ꝓprio terri-
torio ipsi⁹ iudicis quo ad oēs effectus
nisi ante taleȝ citationeȝ alibi caperet
domiciliū: q: tūc nō posset citari nec cō
quēter excōicari tāq̄ cōtumax ſm cō-
munē opinionē: lȝ Pau. in cle. pastora
lis. de re iudica. teneat ꝙ ēt subdit⁹ ex̄
territoriū citari ñ possit. Aut snia ꝓfer
tur gñalr̃ aut spālr̃ p culpa futura: et
sic eq̇parat̃ statuto quo ad subditos so
lūmodo in hoc vt liget ignorantes nec
ex̄ territoriū deliquētes. Quo vero ad
forenses postea deliquētes nullo mo-
do cōparat̃ statuto nec ligātur: q: cuȝ
sumat snia vires i continēti ꝯ q̄s pro-
fert̃: sic nō pōt cōprehēdere nisi subdi-
tos ſm cōiter legistas in. l. cūctos po-
pulos. C. de sū. tri. Et aduerte ꝙ ista sē
tētia p futuris culpis nō pōt fieri nisi
mora i exhibēda satisfactione vl̃ culpa
seu offēsa p̄cesserit aut alia rōnabilis
cā q̄ in ipsis sētētijs exp̄mēda ē: vt i. c.
romana. §. caueāt. eo. ti. li. 6. si tñ ferat̃
tz: lȝ sit iniusta: vt ibidem tz He. 12
¶ Utruȝ archiep̄s i diocesi sui suffra-
ganei delinquēs ligetur statuto ep̄i ex
cōicantis taliter delinquētes: ꝛ similit̃
ep̄s qui fecit statutū si facit cōtra: fr̃.
ꝙ diuersa fuit opinio: vt pȝ p Arhi. et
He. i. d. c. vt animaꝝ. tñ mihi placet o-
pinio Jo. de ligna. i tractatu de cēsura
ecclesiastica ꝙ aut statutū dicit ꝙ qlȝ
exercēs iurisditionē i tali loco aut tem
pore vel celebrans in pontificalibus sit
excōmunicatus: ꝛ tunc facientes cōtra
riuȝ nō ligant̃: q: sic episcopus vt ep̄s
ꝛ archiepiscopus vt archiep̄s faciunt
contra ꝛ nō possunt ligari. Et sic intel-
ligit opinionē dicentiū ꝙ nō ligantur.
Aut dicit statutū ꝙ faciens furtuȝ vel
aliud maleficium sit excōicatus: et sic
ligantur: q: nō cōmittunt vt ep̄s vl̃ ar
chiep̄s: sed vt priuatus. ꝛ sic intellige
dicentes ꝙ ligantur. Destruat ergo sta
tutuȝ si nō vult ligari: absolui tamē po
terit a suo confessore.

12 ¶ Quid si archi.ꝑticipat ī crie excõica
ti ab epõ suo suffragãeo? R̃. ꝙ ligatur
sententia iuris ⁊ erit absoluendus ab e
piscopo suo suffragãeo.c.nup.ꝺ sen.ex.
¶ Utrum inferiores p̄lati ab episco
13 pis habeant territoriũ? R̃.ẽm Jo.an.
in.c.cum ↄtingat.de fo.compe.⁊ sequi
tur Be.in.d.c.vt animarũ. ꝙ nõ. Limi
ta nisi essent exempti cum suis subditꝭ
secundum Jo.de sancto georgio.
¶ Quomodo ligantur subditi religio
14 sorum exemptorum extra loca delinquẽ
tes? R̃.Be.in dicto.c.vt animarum ꝙ
eodem modo quo ligantur subditi e
piscoporum extra diocesim:quia subie
cti ecclesie sunt eis pro territorio . vt sĩ
iudices personarum ⁊ non loci simpli
citer.dic.vt infra.Sententia.§.5.
¶ An loca exempta sint ꝺ territorio.vi
15 de.statutum.§.2.
¶ Utrum ignorantes ligentur statuto
16 excomunicante factum dannatum: pu
ta falsificantem instrumenta.vide in
fra.Excõmunicatio.7.cãu.vl.§.2.
¶ Utrũ excõmunicatio ex iniusta cau
17 sa vel falsa liget? R̃.ꝙ non quantũ ad
deum.ii.q.3.§.ex his sed quo ad eccle
siam si est ab eo qui iurisditionem habꝫ
super eum:sic ligat:sed debet eam reuo
care vel absoluere quãdo cognoscit er
rorem suum vel iniusticiam:nõ obstan
te contradictione aduersarij : sed caue
at iudex ne pretendat errorem vel iniu
sticiam in preiudicium alterius partis
indebite.c.sacro.de sen.excom.Et pro
pterea caueat ille qui se tenet excõmu
nicatum iniuste vel ex falsa causa ne ex
cõmunicationẽ contennat:quia contẽ
nendo eam peccaret mortaliter ⁊ possꝫ
excõmunicari.ii.q.3.§. cum ergo.nisi ī
casibus de quibus infra.Excoĩcatio.3.
18 ¶ Utrum excõmunicans aliquem con
ditionaliter : puta si non soluerit ticio
hinc ad pascha liget eum si non soluit:
quia non potuit.vide pena.§.13.
20 ¶ Utrum sentenita excõmunicationis
edita in fauorem alicui⁹ liget si ille cui⁹
fauore agitur ↄsentit vt non faciat qꝺ
ei precipitꝰ.puta mãdatꝰ ticio sub excõĩ
cationis late snīe pena vt soluat semp
nio centũ infra pascha:semproni⁹ est cõ
tent⁹ ꝓrogare terminũ vsqꝫ ad pẽtheco
stẽ.erit ne excoĩcat⁹ tici⁹ nõ soluẽs ĩfra
pascha? R̃.ꝙ nõ ẽm Pe.ĩ.c.ĩ.ꝺ locato. fa
cit.c.preterea.de ap.Bar.in.l.ĩ.§. post
operũ ff.ꝺ no.ope.nũt.⁊ Jo.an.in c.qꝫ
cunqꝫ.de sen.ex li.6.Ego addo notabi
le dictũ Bal.in l.maximũ viciũ .C.de li
beris ptis.vbi dicit ꝙ statuto cauetꝰ ꝙ
frater excludat sororẽ a successione pa
tris. Mortu⁹ est pater:fili⁹ habet mul
tos creditores qui vult admittere soro
rem suã ad successionẽ:⁊ sic renũciauit
statuto:an creditores possint ĩpedire re
nunciatõeꝫ tanꝙ ĩ fraudẽ creditoꝝ fi
at . ⁊ determinat ꝙ non . Et sic tene ẽt
de alijs penis. Intellige tñ si consens⁹
prestatur ante commissam penam : qꝛ
post penã inflictam consensus superue
niens non toleret eam. faciunt nota.ꝑ
Bar.in.l.ĩ.§.sed si filius .ff.de lega.3.
¶ Sed pone ꝙ prorogato termĩo tici⁹ 21 *Bona cautela*
non soluit etiam intermino prorogato
erit ne excõmunicatus? R̃.ꝙ non si pro
rogatio fit sine actõne auctoritate iudi
cis.secus si fieret cum auctoritate iudi
cis ꝓrogãtis mãdatũ qꝺ erat vt soluẽt
ĩ pascha vt soluat ĩ pẽtecoste sꝫ eadẽ pe
na qꝛ sic ligaretꝰ:alter nõ:qꝛ ẽm Bal.i.l.
tale peccatum.ff.de pac.excõmunicatõ
non põt nasci ex pacto sed ex sententia.
¶ Quare debet quis excommunicari? 22
R̃.ꝙ solum pro peccato mortali cui est
annexa contumacia : puta qꝛ monitus
non vult resipicere:vt est tex.ĩ.c.nemo
epoꝝ.ii.q.3.nec mirũ:qꝛ nulla maior pe
na:vt in.c.corripiantur.24.q.3 . Unde
dicit Pa.in.c.per venerabilem.qui filij
sunt legi.ꝙ vbicunqꝫ in iure ecclesiasti
co reperitur pena mortis pro excõmu
nicatione debet exponi:vt in.d.c.ꝑ ve
nerabilẽ probatur.propterea dicit tex
tus in.c.cũ medicinalis.de sen.excõ.li.
6.ꝙ iudex in ea ꝓferẽda dꝫ se ostẽdere
ꝓsequi:qꝺ corrigẽtis ẽ ⁊ medẽtis.h ibi.

Excommunicatio.ii.

quomodo ꝺbet qs excõmunicari.

¶ Utrum requiratur monitio prece 1
dens? R̃.ꝙ sic triplex vel vna . pro tri
bus coram personis idoneis facta cuꝫ
ĩteruallo dierum nisi necessitas aliud
suadeat:vt no.glo.ĩ.c. statuimus eo.ti
tulo.li.6.aliter excõmunicans sine mo
nitione per mensem vnum est interdi
ctus ab ingressu ecclesie ipso facto: vt ĩ
c.sacro.e.ti.nisi sit episcopus vl̃ fugiẽs

.i.c.q2 piculosũ.e.ti.li.6. Aduerte tñ ꝙ
ꝙ qñ plat⁹ precipit sub excõicatõis la
te snie pena subdito ne faciat tale crieȝ
tũc nõ reqritur alia monitio:ȝ faciens
ꝯ stati excõicat⁹ est:cũ habent annexaȝ
cõtumaciã secũduȝ Jo.de ligna. in tra
ctatu de censura.
2 ¶ Utrũ debeat pferri i scripris? R.ꝙ sic
ꝛ cãm excõmunicatõis expsse cõscribe
re vȝ quã pfert. Et exẽpluȝ hmõi scri
ptur reqsitus tenet tradere ifra mensẽ
excõicator qlȝ:alr p mẽsẽ vnũ ab igres
su ecclesie ꝛ diuinis officiis ẽ suspẽsus
si ẽ iferior epo:vt i.c.cũ medicinal.e. ti.
li.6. Silr i snia suspẽsiõis ꝛ interdicti
ẽ seruãduȝ sub eadeȝ pena:vt ibidem.
3 ¶ Utrũ i hãc penã cadãt plati religio
soꝝ si hoc ñ suãt? R. Lap.vt refert Ge.
i.d.c.cũ medicinal.ꝙ nõ:eo ꝙ ptiue ha
beãt monere ꝛ corrigẽ subditos:ꝛ sic oȝ
sp hre calamũ. Ego aũt credo veꝝ. Primo
qñ piculũ eẽt i mora vt nõ possit suar
pdicta.qd ẽt tenȝ Jo.an.ibidẽ.ꝛ glo. i
vbo.temerari⁹. Scdo qñ statuta sui or
dinis aliã formã traderẽt ꝛ illã suarẽt
lȝ nõ istã:q2 vt no.i.c.qliter et qñ.el.2:
i fi.de accu.ordo iuris nõ suar i reglari
rib⁹. Tertio crdeerẽ excusari.si ex igno
rãtia cõ facerẽt:q2 facilr religiosi igno
rãt iura:vt i.c.veniẽs.de simo. als nõ
credo excusari.ꝛ sic limita Jo.an.ibidẽ
ꝗ tȝ ꝙ ligãr ista pena si nõ suãt pdcã.
4 ¶ Utꝝ sit certa forma vboꝝ ſteriata?
ꝙ nõ:oȝ tñ ꝙ vtar tlib⁹ vbis q exprimãt
cõsẽsuȝ iudicis de pñti excõicãtis:sicut
i siti dr de spõ.c.si iter viꝝ:ꝛ ð spõ.duo
c.i.ar.a ꝯrio sẽsu i.c.audi.11.q.3.nõ aũt
de pterito vel futuro.vñ si dicar. denũ
ciam⁹ talẽ excõicatũ quẽ tñ prius ñ ex
cõicauit ñ erit excõicat⁹. Silr si dicat.
volo sit excõicat⁹ vn⁹ de istis duob⁹ neu
ter erit excõicat⁹. Et lȝ qdã dicãt ꝙ si i
tẽtio sit excõicãdi qlitercũqȝ loqr erit
excõicat⁹:nõ credo:ȝ tene qd dixi:q2 i
excõicatiõe requirir vltra itẽtioneȝ ex
pressio certa.qd etiã tenet Ho. Et fac
ꝛ no.in.c.cũ desideres.eo.ti.ꝛ no.Inn.
in.c.cum oliȝ.el primo de priui. Et idẽ
dicenduȝ de absolutiõe. Ex quib⁹ colli
ge ꝙ excõmũicãdus primo debet mo
neri.secundo dȝ subesse cã iusta.tertio
anim⁹ bonus iudicis.qrto verba con
grua.ꝛ quinto ꝙ pferar in scriptis: et
sexto ꝙ exemplũ scripture si requira
tur detur infra mensem.
¶ Utruȝ excõmunicatio maior possit 5
ferri ad tempus? R.ꝙ sic secundũ do.
Anto.ꝛ etiã eius absolutio. vt recitat
Pa.i.c.veniens.el secũdo.de testi. vbi
dicit ꝙ põt absolui vt testimoniũ det ꝛ
postea reincidat:sed suspẽdi nõ potest
sed oportȝ ꝙ aut totaliter liget aut to
taliter tollar secũdũ glo.in.c.presenti.
de senten.excõ.li.6.potest bene ferri cõ
ditionaliter:ꝛ deficiẽte cõditione nõ li
gabit:sed absolutio nõ potest fieri cõdi
tionaliter:quod itellige de cõditiõe p
pria que suspẽdit actuȝ:sed de cõditio
ne preterita q pprie nõ est cõditio bene
põt fieri:vtputa si fecisti sic ego te ab
soluo sicut dicimus. Si tu nõ es bapti
zatus ego te baptizo.
¶ Quid si dicat habeo te pro excõmu 6
nicato? R.ꝙ excõmunicatus erit:vt pa
tet per ea qui dixi.s. Ciuis.§.i.
¶ Ex quibus verbis cognoscitur quo 7
modo excõmunicatio sit late sententie
vel ferende? R.ßm Pa.in.c.si diligẽti.
de foro compe.ꝙ quãdo profertur sen
tentia in iure participiuȝ preteriti tem
poris:vtputa excõmunicatus sit vel in
terdictus:tunc ipso iure regulariter li
gat.c.cupientes.in.§.ceterum.ꝛ ibi te
net glo.in ver.suspensos.de elec.li. 6.
facit.c.2.de testi.cogen.ꝛ glo.hoc tenȝ
in.c.quicũqȝ.de here.li.6.ꝛ glo.in.l.in
criminali.C.de iuris.om.iudi. Et hoc
verum nisi alio iure appareat ꝙ sint fe
rende sententie:vt no.i.c.2.de foro cõ
pe.in verbo.sit sequestratus.ꝛ.30.di.
per totum.vbi dicitur anathema sit.s.
per sententiam ferendam. Si vero ver
ba nõ sunt respectu preteriti temporis
tunc si sunt declaratoria sic ipso iure e
ligant:vt si dicat decernimus excõmu
nicationi subiacere ꝛ huiusmodi:vl iu
ribus carere.pro hoc tex.cum glo.i.c.
nouit.de his que fiunt a prelatis. Si
autem verba sunt dispositiua tunc si
sonãt in futurum:vt priuetur excõmu
nicetur ꝛ huiusmodi: est canon ferẽde
sententie:nisi addatur aliquod verbuȝ
quod ostendat ꝙ ipso facto.vide bonã
glo.in regula in penis.lib.6. Item te
netur cõmuniter ð hoc verbo subiaceat
ꝙ sit late snie lȝ sõet i futurũ. Similr

verbuз habeatur: vt no. in. c. vnico. de iniur. li. 6. et probatur. i. c. si quis suadẽ te. 17. q. 4. Et sic intellige q̃ dr̃ i rubro C. comminationes vel epistolas.

8 ¶ Utrum cum dicitur siue a iure siue ab homine precipio sub pena excommunicationis: sit lata sententia: ita q̃ ꝯtrafaciens incidat ipso facto. Re. q̃ nõ nisi aliud appareat ex coniecturis. ita concludit glo. notabilis que communiter tenetur in. c. vnico. de sagitta. ꝛ i. c. 2. de simo. ꝛ in. c. 2. de matrimo. contra interdic. eccle. contra. nec approbo distinctionẽ Ho. et Hug. qui volũt q̃ si proferẽ a iure sit late senẽtie. allegat. 30. di. per totum: sed parũ faciunt. Si autẽ profertur ab homine: tunc non sit late sententie: sed primum tene.

9 ¶ Utrum vbicunq̃ sit mentio de excommunicatione intelligatur de maiori. Re. q̃ si profertur a iudice est certũ q̃ sic: si aliud non exprimatur. per tex. in. c. penul. de sen. excõmu. Idem possз dici qñ profertur a iure. et ista ẽ ratio quia verba debent itelligi ſm cõmunẽ consuetudinẽ: vt i. c. ex litteris. ꝺ spon. et. l. labeo. ff. de supe. legа. vñ q: cõis vsus bз vt accipiatur ꝑ maiori sic faciendum est.

Excõicatio. iii.

e

1 ¶ In quibus casibus excommunicatio ab homie lata ñ tз: nec ẽ remeda. Re. q̃ i. 15. ſз dicit doc. i. c. solet. ꝛ c. presenti eo. lib. 6. Prim⁹ qñ ẽ a ñ suo iudice. de cõsue. c. ad nr̃aз cũ suis cõcor. i glo. ꝛ ſ verũ: nisi ex certa sciẽtia q̃s ꝯsensisset i eũ tanq̃ in iudicẽ ꝓꝓũ. ff. ꝺ iurisdi. om. iudi. l. si ꝑ errorẽ. ꝛ. ff. ꝺ iudi. l. 2.

2 ¶ Secundus qñ est a suo iudice sed excommunicato: et licet aliqui teneãt q̃ quando excommunicatio est occulta q̃ ratione publici officij tenet: tu tamẽ tene q̃ nõ valet: vt est tex. in. c. audiuimus. ꝛ. c. perte. 24. q. 1. ꝛ tenet glo. in §. 1. 24. q. 1. verum est q̃ excõicatus ab excõicato occulto nõ debet i apto celebrare vel immiscẽ se diuinis: q: si ñ posset probare eum excommunicatũ scãdalizaret populũ. Pa. in. c. Pitar. ꝺ dolo ꝛ contu. tenet post factũ istaз opinionẽ sed ante factũ dic̃ tenẽdũ q̃ valeat. sз nõ credo nisi vt dixi quo ad ſ vt nõ celebret in publico: nisi possit probare q̃ sit excommunicatus. Idẽ dic si ẽ a suo iudice sed intruso. 12. q. 2. alienationes vel suspenso seu interdicto a iurisdictione. de conces. preben. quia. cũ ibi notatis.

¶ Tertius casus quando ille prelatus qui eam tulit violauit interdictũ hominis. c. tanta. de exces. prela. Et hoc verũ nisi fuisset absolut⁹ a dicta violatione: quia tũc teneret sñia excõicationis ab eo lata post absolutionẽ. 3

¶ Quartus quando quis excõmunicat subditum contra priuilegiũ sui tenorem. de priuile. c. cum capel la. ꝛ. c. quanto. 4

¶ Quintus quando prelati excommunicant subditos qui nolunt eos procurare vltra euectionis et personarum numerum taxatum. in. c. cũ apostolus ꝺ censi. dũ eos visitãt: vt i. c. cũ ad quo rũdam. de excessibus prela. 5

¶ Sextus quando fertur a delegato impetrato ab excommunicato in casu non permisso: vt de rescrip. c. 1. li. 6. Nã solũ põt ipetrare excommunicatus rescriptũ super articulo excommunicationis vel appellationis: alias fiũt ibidẽ. 6

¶ Septim⁹ qñ ferẽ ꝯ isinuãtes vel exponẽtes superiorib⁹ aut apostolice sedis legatis vel inquisitorib⁹ statũ ecclesiarũ monasteriorũ seu locoꝝ suoꝝ: ꝑsonaꝝ et rerũ ipsorũ: vt in. c. q: pleriq̃. ꝺ officio or. li. 6. 7

¶ Octauus qñ delegat⁹ excõicat ꝯ intẽtionẽ delegantis. de preben. c. vlti. 8

¶ Non⁹ qñ excõicaẽ q̃s post appellationẽ legitimã: vt in. c. solet. ꝛ. c. venerabilib⁹. c. li. 6. c. ꝑ tuas. eodẽ. fallit ſ vt no. Pa. i. c. venerabili. de cẽsi. qñ ꝑlat⁹ ꝓcedit extraiudicialiẽ vt pars ad cõseruationẽ iuriũ suoꝝ: q: tũc pt se ꝺfẽdẽ gladio materiali sic ꝛ spũali: nec tenẽ admittẽ ꝓbatões i ꝯtrariũ vel appellationẽ: vt i. c. dilecto. eo. li. 6. Qd limitã tovex qñ ẽ i possessione vel saltẽ ñ ꝯstat q̃ ñ sit i possessiõe. Sec⁹ eẽt qñ ꝯstaret eũ ñ eẽ i possessiõe: vt puta q: constat monasteriũ eẽ exẽptũ: ꝛ ꝯstat epз ñ eẽ i possessiõe ipз visitãdi: q: tũc si excommunicaret post appellationẽ ñ tenerз. 9.

¶ Utrũ appellatõ p⁹ excõicatõeз inflictã ipaз suspẽdat. Re. ſз Pa. i. c. ꝑ tuas 10

eo.ti.ꝙ nõ:sȝ solũ defert iurisditionez ad superiorem:vt patet in.c. pastoral. ⁊ qđ ibi no. de appel.

11 ¶ Utrum allegans sententiam nullã et non petens absolutionẽ ad cautelã sit audiendus ꝶ. Pa.in.d.c.per tuas ꝙ sic:et licet in.d.c.ꝓ tuas.non ponãt nisi in duobus casibus in quibus debet quis audiri:tamen hoc intelligitur gratia exempli:et propterea pro omni casu in quo quis dicit sententiam nullam debet audiri in iudicio nolens hoc probare ꝙuis non petat absolutionez secundum communiter docto.in.d.c. per tuas.et in.d.c.solet.

Additio Sed in alijs q̃ in iudicio vt actor attẽdat debet euitari extra iudiciũ:vero nullo modo debet euitari. Secꝰ de allegante sententiam iniustam: quia non audit ante absolutionem.

12 ¶ Decimo qñ ꝯtinet itolerabilẽ errorẽ vt i.c.ꝑ tuas.codẽ.⁊ dict.c.solet.⁊ venerabilibꝰ. Et đ intolerabil' error quãdo aliq̃d sub vi p̃cepti ꝯtinet i sñia qđ cõiter vel i suo genere ẽ peccatũ: veluti si excõicat:q: elemosynã paupi tribuit vel q: faciebat aliq̃d qđ i se bonũ est: aut q: nõ opabatur illđ qđ ex suo actu illicitũ ẽ ⁊ prauũ:vt đ i.c.venerabilibꝰ Addit gl. i.d.c.ꝑ tuas.qđ ẽ itolerabilis error qñ p̃cipit impossibile. Itẽ qñ pronunciat expresse cõtra ius scriptũ: vt puta:q: dicit pronũcio excõmunicationem valere ꝙuis sit lata post legitimã appellationẽ. Sȝ hic aduerte q: aliqñ error ẽ expressꝰ: ⁊ tũc clarũ ẽ ꝙ nõ ligat ꝑ te.p̃dictos. Aut ñ ẽ expressꝰ:⁊ sic gl.i d.c.ꝑ tuas: tenet ꝙ ligat: sȝ Pa.i.d.c. cũ apl'is tȝ verã glo.qñ non constat notorie đ errore : sed qñ notorie constat: vt puta noluit q:voluit eũ procurare vltra numerũ đbitũ excommunicat ꝙ ñ ligat cle.pastoral.§.pisana.de re.iudi. vt no.ꝑ Inno.i.c.fraternitatis.đ fri.et male.et placet mihi ista opinio.

13 ¶ Quid si cõtinet errorẽ facti:puta:q: dicit excõico te q: fecisti furtũ cũ ñ fecerit.ꝶ.gl.i.d.c.ꝑ tuas ꝙ ligat:sȝ ego credo glo.verã nisi notorie cõstaret đ errore facti: quia sic non ligaret.

14 ¶ Undecima qñ sentẽtia ꝑfert gñalit ꝯ ñ faciẽtes:puta:restitutionẽ:vt ñ sol uẽtes:⁊ aliq̃s nõ facit q: nõ põt:q: sic nõ ligant ꝫm Fe.consilio.93.ꝶ.Pa.in c.Pe.⁊ H. de officio delega. q: verba similia debẽt intelligi ciuili modo.ar. l.si cui.ff.de serui.vide Pena.§.13.

¶ Duodecimo qñ sentẽtia excõicatõis ponitur vt aliquid faciat quis in certo termio ⁊ terminus prorogatur ab illo cui debebat facere.de quo vide.s.Excõicatio.1.§.20. 15

¶ Tercio decimo quando iudex ferens sententiam non intendit ligare : quia excommunicatio assumit vires ab intentione excommunicatoris ꝫm Pa.i c.ex parte el primo.de offi.ordi.facit qđ no.glo.i.c.2.de testi.cogẽ.⁊ in.c.P. ⁊.H.de offi.dele.⁊ in.c.1.de iudicijs.⁊ ideo qñ iudex generaliter excõicat non reuelantes:vel qui fecerunt aliq̃d si intendit aliquos eximere ad hoc non ligantur.qđ no. 16

Additio Sir qñ fit ad istãtiã solũ alteriꝰ ñ ligat vltra intẽtionẽ requirẽtis : q: officiũ iudicis requisitũ nõ excedit intẽtionẽ requirentis.c.bone memorie.el primo đ postu.prela.

¶ Quartodecimo qñ aliq̃s iferior a papa excõicat aliquẽ cũ ꝑticipãtibꝰ cũ eo i casibꝰ i q̃bꝰ minor excõicatio icurrit. Nã ꝯ tales ꝑticipãtes ipso iure ẽ nulla nisi fuerint nominatim moniti tribꝰ vicibꝰ:vel vna pro tribꝰ cũ aliquoꝝ dierũ iteruallo:ne cũ tali excõicato ꝑticipẽt. c statuimꝰ.i sacro.c.ꝯstitutionẽ.eo.li.6. ⁊ sñ.ꝯcã monitõe excõicãs ẽ itdictꝰ per mẽsez ipo fcõ ab igressu eccl'ie.c.sacro e.ti.ꝑ no.i.d.c.statuimꝰ. Secꝰ ẽ đ papa q̃ pt excõicat aliquẽ ꝯ ꝑticipãtibꝰ:⁊ sic ligarẽt eadẽ sñia:⁊ ab ipo solo eẽnt absoluẽdi.c.qđ i dubijs.eo. Sir ꝫm Jo.an.⁊ Ab.⁊ seq̃tur Pa.i.d.c.i dubijs.si q̃s iudex excõicaret p̃dictos ꝑticipãtes cũ aliq̃ excõicato ab alio ñ a se teneret excõicatio:ꝙuis ñ essent moniti. Et sic i istis duobꝰ casibꝰ timẽda eẽt:al's non. 17

¶ Quitodecimo qñ excõicatio fert sub ꝯditõe ⁊ añ ꝯditõis euẽtũ morit excõicãs:q: sic expirat:⁊ ñ ligat pꝰ mortẽ eiꝰ ꝫȝ Pa i.c.cũ ad b.đ cle.nõ resi.2 q̃lȝ ẽt alia sñia expirat ex q̃ ñ habuit effectũ in vita sñantis fac.l.si.ff.đ pe. **Additio** Limita nisi imponeret ꝑ 18

poneret p viā statuti ſꝫ eūdē ſpa .i.c. irrefragabili.i.§.ceteꝝ.19.de of. oꝛ.qꝛ ſic ligaret.ꝛ ſilr dicit Ge.i.d.c.vt aiaꝝ ꝙ ſubditus q̇ efficiť foꝛi alterius pen- dēte ꝯditiōe nō ligatur ſꝫ Archi. ſꝫ ſꝫ Jo.an.ligatur niſi appellauerit.de fo. com pe.c.pe.de offi.dele.c.gratū:et .c. relatū.ꝛ idem Inno.tꝫ ꝛ verius.

19 ¶ In oībus p̄dictis caſib⁹ ſnīa excōi- catōis nullomō ē timēda:nec q̄ ad de um nec quo ad eccľiam qñ notoꝛie con ſtat de aliquo ip̄oꝝ.ſꝫ quādo non con ſtaret:tunc quo ad eccľiam ēet timēda ꝛ ip̄am ꝯtēnens peccaret moꝛtaliť: et poſſꝫ excōicari ꝛ ſic itelligeudū ē.c.i.ii. q.3.vbi dr̄. Snīa paſtoꝛis ſiue iuſta ſi ue iniuſta fuerit timenda eſt.

20 ¶ Ex p̄dictis pꝫ deciſio notabilis et q̄ tidiane q̄ſtionis.Ep̄s excōicat oēs qui ſciūt q̄s accepit aliq̄d ſi non reuelant an teneātur.Et dic ꝙ ſi alr nō exp̄mit non teneť: niſi ſciētes ꝛ q̄ ꝓbare pñt: vt.s̄ .Denūciatio.§.13.Si aūt exp̄me- ret i ſnīa ꝙ ſiue ꝓbare poſſit ſiue non ꝙ teneatur denūciare:ſic ꝯtinet erroꝛē intolerabileꝫ ꝛ nō vꝫ:niſi adderet ꝙ q̄ non pōt ꝓbare teneať ſibi dicere tanq̄ pr̄i ꝛ ꝑmiſſoꝛi vt ſecrete ꝓuidere poſſit ꝛ tunc tenerētur ei dicere ſꝫ diſtinctio- nem quam habes.s̄ .Denūciatio.§.10: Itē alteri⁹ q̄ſtionis.Ep̄s excōicat oēs non audiētes miſſam i parochiali eccle ſia i feſtis:qꝛ ſi aliud non addit ſolum erunt excōicati q̄ ſñ rōnabili cā eā non audiunt. aut i caſu a iure vľ generali ꝯſuetudine ꝑmiſſo .Et ideo illi q̄ ꝓp aliquā ifirmitatē ſi audiūt ꝛ hmōi nō erūt excōmunicati.Silr q̄ audiunt in eccľia minoꝝ vel p̄dicatoꝝ. Si vero i ſnīa adderet.ſiue ex rōnabili cā dimit tant ſiue non:ſiue in caſu ꝑmiſſo a iu- re vel a ꝯſuetudine ſiue nō: ſic cōtinet itolerabilem erroꝛem:ꝛ nō ligat qꝛ ſi- cut ep̄s attētēdo ꝯ ius nihil facit.c vi- des.10 di.ꝛ qđ no.i.l.nō dubiū. C. d le gi.ita ēt attentatum ꝯ ꝯſuetudineꝫ ge- neralem totius oꝛbis ē nullum:vt i c. his:ꝛ.c.catholica.ii.di. qđ ēet ſi poſſet ꝓhibere ne audirēt i eccleſijs minoꝝ et p̄dicatoꝝ ꝛ hmōi Idē dic qñ mādat ne q̄s laboꝛet i feſtis ſꝫ p̄dcām di. Itē qñ p̄cipit alicui vt ſoluat in tali termino ſcio cētū ſꝫ p̄fatā di.ꝛ faciūt ad p̄dcā q̄ dicam īfra.Pena.§.13.vbi plene vide bis p hac materia ꝛ ſilium q̄ōnum.

e Xcommūicatio

4.i q̄bus caſib⁹ icurriť minoꝛ excōicatio ip̄o iure.Ad qđ dicēdū ē ꝙ lꝫ plēs caſus numereť i iure:nihilominꝰ nus oēs reducūť ad iſtos duos:quoꝝ p̄m⁹ ē pctm̄ moꝛtale.Nā quotiēſcūqꝫ q̄s peccat moꝛlr ē excōicat⁹ minoꝛi excō municatione ip̄o fcō:vt pꝫ i.c.audi.ii. q.3.vñ ſi celebꝛet vľ ſcipit eccľiaſtica ſa cramēta niſi p̄us cōterať ꝯ pctō peccat moꝛtalr.c.ſi.d cle.exco.mini.Qđ limi- ta vt.s̄.Baptiſm⁹.5.§.ii .Et h excoica tio minoꝛ ē ſolū q̄ ad deū ſi pctm̄ ē oc- cultū:vt i.d.c.audi.Si vo ē notoꝛium ſic excoicat⁹ ē ēt q̄ ad eccľiam:vt i.c.ve ſtra.d coha.cle.ꝛ mu.d q̄ dic vt .s̄.Cle- ric⁹.8.§.4.Et ad iſtū caſuꝫ reduciť illđ qđ habetur i.c.miroꝛ.17.q.4.ꝛ i.c.de ſi mo.ꝛ i.c.ſi q̄s deinceps.16.q.7.cū ſilib⁹: Scđs caſ⁹ ē cū q̄s ꝑticipat cū excoica to i maioꝛi excoicatōe i locutōe:oꝛōe:ſa lutatione:comeſtione ꝛ ſilib⁹.de q̄bus dic vt īfra.Excōmunicatio.8.p totum.

e Xcommūicatio

5.d caſibus i q̄bus q̄s icurrit ip̄o fcō excoicationē maioꝛē:ꝛ a qua ñ pōt abſolui niſi a ſede apoſtolica.Pri- m⁹ caſ⁹ ē in.c.ſi q̄s ſuadēte.17.q.4.ſu- pꝛa eo.c.nō dubiū ꝛ.c.veniēs:ꝛ.c.ad emi- nētiam:ꝛ.c.cū illoꝝ:ꝛ.c .de monialib⁹ eođ titu.cū.c.religioſo.eođ titu .lib.6. vbi excoicantur q̄cūqꝫ ſuadēte diabolo i clericum vel mōachū vel monialē ca nonicū aut cuiuſlꝫ religioſus ꝯuerſum vel ꝯuerſam aut nouiciū quemlibet cu iuſcꝫ religionis violētas man⁹ iniecerūt p cui⁹ declaratōe q̄rūť īfraſcripta.

¶ Qñ dicať inijcere ſuadēte diabolo. 1
Rx ꝙ qñ doloſe facit.nā dol⁹ ſq̄ritur vt excoicatio h icurratur:vt nō Jo.an. in c.q̄nte i nouella.d ſen.ex.ꝛ eſt tex. aper- tus i.c.i.ꝛ i.c.cum volūtate.eo.titu.ex quo patet ꝙ ꝑcutiēs clericum in .8.ca ſibus nō eſt excommunicatus.

¶ Pꝛīo ſi idelib̄erate ſicut facit ludēs 2
ꝑcuſſus alī ſñ deliberatōe reꝑcutit:vt i.d.c.i.ſꝫ Monal.qꝛ h ē ꝯditio ludi:vt ꝑcuſſus grauiter reꝑcutiat ne videatur iferioꝛ i ipſo ludo.

3 ¶ Secūdo si ex ludo ꝛ ioco itellige leuit
ꝛ nō i derisionem: vt i. d.c.i.
4 ¶ Tertio si ex cā correctionis: vt' i.d.c.
cum volūtate .itellige d his quibus est
pmissum sicut sunt plati q per seipos
clericos vel religiosos verberare possūt
exceptis epis qbus nō licz aliquē pcu
tere: vt i.c.nō liceat.86.di.sz p aliū faci
āt: vt. 5.q.5.illi q .Nō tn p laicū si cle
ricus ē qui verberādus est: vt i.c. vni
uersitatis.eo.titu.
5 ¶ Quid si sit platus sz nō illius clerici
quem verberat .R.q ē excommunica
tus: qz sm Pa.i.c.vt fame.codē.opor
tet sit suus platus: ꝛ bo q ad eum spe
ctet correctio: qz nō sufficit hēat aucto
ritatem i ciuilibus sicut rector vni
uersitatis habet.aliter istis duobus n
concurrētibus erit excommunicatus.
6 ¶ Utrum verberantes ex mādato pla
torum excusentur.R.q si ē iferior epo
plato d; ipe verberare nisi cā vrgeat:
alr excoicat tā pcipiēs q ob. diēs: si p
alium facit: vt i.d.c.vniuersitatis.si ve
ro ē eps vel si nō ē eps ꝛ cā vrgeat ex
cusatur verberās de eoꝝ mēdato : vt i
c.tenore.codē.dūmodo sit cleric monā
chus vel puersus si verberare vlt clericū
monachū vel puersum: qz lz p laicū pos
sit capi cleric ex necessitate l' mōach
āt puersus: vt i.c.vt fame.eod.tn verbe
rari nō lz aliquē mō nisi cā subsistēte:
alr excoicat' ēet: vt i. d.c.vniuersitat.
ꝛ h capio laicū p seculari ppe: vt' i.di.
c.vniuersitatis ꝛ sic psuetudo iter plat
d.c.vniuersitatis.vt p cā rōnabili ꝛ per
puersos seu laicos religiosos possit de
mandato platoꝝ verberari.
¶ Utꝝ plat vel ali d eius mādato de
7 tinēs clericū sit excoicatus .R.q n nisi
modū excedat: vtputa cū clericus qere
se capi ꝛ duci pmittit. ꝛ capiens calce
vl' pugno ipigit: vt dicit Jo.an.in. c. si
clericos.eo.lib.6.vel nisi clericus fide
iussoriā de parēdo daret.qz tūc non po
test dtineri.nisi excessus enormitas vl'
alia rōnabil cā aliō suaderet: vt i.d.c.
si clericos.
¶ Utꝝ plat verberās clericū ex odio
8 non cā correctionis sit excoicat.R. q
sic.ar.c.cū volūtate. Sz no.hz ml' onal.
ti.excoicatio.q non rqrit q plat verbe
rans cogitet d correctione: sz sufficit sit
psona q hz auctoritatē a iure verberādi
ꝛ cā subsit pp quā debeat puniri. vñ p
cutere ex correctione ē pcutere p culpa
digna correctione.q snia ꝛ si sit beni
gna: securi tn hz eūdē vt saltē hītu co
gitet d correctione: qz licz tūc moueat
ex ira n erit excoicatus: sed lōge meli
ē vt differat donec ira qescat: vt d: i.c.
illa ppositoꝝ: ꝛ.c.ira: ꝛ.c.cū apō .ii.q.3.
¶ Utꝝ magr possit filr cā disciplīne 9
verberare.R.q sic.c.i.ꝛ.c.ex tenore: ꝛ.c.
cū volūtate.§.si.e.ti.nec distinguit an
cleric sit in sacris aut i minoribus: si
cut nec in prelato in dictis.c.
¶ Utꝝ pr vel dñs familie vel ppiqu 10
filr possit.R.q sic si sūt in minoribus
clerici.d.c.cū volūtate.l.si filius. C.de
pa.po.ꝛ.l.vnica.C.d emēda.ppin.45.
di.c.disciplina.ad si.tz tn Jo.d ligna.
Pe.d perusio.ꝛ Pau.q etiā si pr fami
lias verberaret existētē iu sacris cā corre
ctionis n erit excoicatus: ꝛ placz post
factum: lz an factum tenea cū Pa.i.d.
c. cū volūtate q incidat. Nec ob. dicto
pfato doctoꝝ rō gl.i.d.c.cū volūtate.
qz vt dicit P.ibidē ꝛ i.c.pstituim .de
i inte.resti. sola dignitas epālis n fa
cer ordo liberat a pria ptāte .ar.c. p ve
nerabilē.q filij sint legi.
¶ Similiter potest presbyter vel quilz 11
alius ratione officij quod habet i eccle
sia: quia cui officiū committit et omia
sine quib officiū exequi nō potest .ar.
c.i.de of.dele. Et si talis clericus ptur
bat officiū in ecclesia: lz habēs officium
non habeat magisteriū super eū: po
test .n eū expellere ꝛ verberare: vt no.
Inno.ꝛ Ho.in.c.veniens.eo.ti.Pa.ēt
ibidem dicit q ēt si nō hz prelationem
excusatur in tali casu percutiendo. Si
militer possunt facere senes clerici cau
sa deuotionis in pueros clericos et iu
niores in minoribus ordinibus cō sti
tutos: vt in.d.c.cum voluntate. §. si.ꝛ
hec intellige de leui percussione nō gra
ui: qui tamen omnes supradicti si exce
derent modum: dummodo non ex pro
posito non erunt excoicati: vt no .Ber.
ꝛ Ho.in.d.c.cum voluntate.
¶ Quarto ratione coertionis potest 12
detineri sine excommunicatione: puta
continuat actum malum nec potest cō
pesci alr: secundum Inno.in.c.si vo.et
i.eo.ti.qz

l.e.ti.qꝛ iudex pōt cū capere: ⁊ q̄libet a-
lius ⁊ ligare dūmō q̄ pꝛimū restituat̄ ꝑ
lato suo Silr̄ modo pōt ꝫ Pa.in.d.c.
si vero familia potestatis īueniēs cleri
cū de nocte qꝛ pōt timere ne vellit face
re aliqḋ maluꝫ qꝛ ē ꝯ eū pꝛesūptio.c.cō
suluit.de offi.dele. Itē qñ capit̄ ꝑꝑ ma
lū qḋ egit vt ducat̄ ad ꝑlatū suuꝫ vt pu
niatur: ⁊ dubitat̄ de fuga ei⁹ ꝫm Pa.in
c.cū nō ab hoīe.de iudi.facit in ar.C.
de decurio.l.generali. Idē dic si credi-
toꝛ timet de fuga clerici debitoꝛis scḋꝫ
Inn.⁊ Pa.i.c.vt fame.e.ti.facit.l.ait
ꝑtoꝛ.ff.de his que ī frau.cre. Itē pōt si
fecit aliqḋ delictū detieri p.20. hoꝛas
ad vocāduꝫ testes ne sit loc⁹ īficiationi.
facit.l.capite quinto.ff.de adul.⁊ ī au-
tē.vt lice.ma.⁊ aui.§.is quoq̄.
13 ¶ Quīto rōne defensionis tā sue q̄ suo
rū seu ēt alioꝛū lꝫ detinere eū ⁊ ad iudi
cē ꝓpꝛiū ducere ꝫm Pa.i.d.c.cū nō ab
hoīe ⁊ ēt ꝑcutere: mutilare ⁊ occidē cū
moderamīe inculpate tutele. imo dicit
glo.i.§.i.23.q.8.q̄ nec etiā peccat seq̄t̄
Pa.i.c.oliꝫ.el.i.de resti.spo.nec solū ꝓ
defensiōe ꝑsone: sed ēt reꝝ lꝫ percutere
vt i.d.c.oliꝫ.⁊.c.dilecto.de sentē. excō.
li.6.⁊ ī.l.furē.ff.de siccarijs nō tñ occi
dere vel mutilare lꝫ qñ ablatū ē recupe
rabile ꝑ iudicē ꝫ Bar.i.d.l.furē: quia
sic īcurreret excōicationē. sec⁹ si esset ir
recuperabile ablatuꝫ: vt i.d.c.oliꝫ ⁊ in
d.c.dilect⁹ ⁊ no.i.d.l.furē.⁊ de hac ma
teria vide.s̄.defēsio. Idē dic ꝯ auxilia
toꝛibus taliū. Aduerte hic q̄ lꝫ non sit
excōicatus faciēs violētiā clerico ꝓ re-
cuperatiōe rerū sibi oblatarū: tñ si hoc
facit ex īteruallo postq̄ clericus ꝑuenit
ad locū destinatū ⁊ adeptus ē possessio
nē perfectā rerū ablataꝝ incidit ī excōi
cationē ꝫ Pe.de censu.ecclesiasticis.⁊
qñ dicat̄ ex īteruallo.vide.s̄.defensio.
14 ¶ Sꝫ pone q̄ excedat modū ꝑcutiens
clericū causa defensiōis: R.ꝫm Pa.i.d.
c.olim.q̄ ꝑꝑ hoc nō erit excōmunicat⁹
dūmodo ex pꝛoposito nō faciat qꝛ vt di
xi req̄ritur dolus vt incidat ī excōicatio
nē.facit glo.i.c.significasti.el.2.de ho-
mi.⁊.l.si plagijs.§ tabēnari⁹.ff.ad.l.a
qui.vide bonā gl.i.d.c.cū volūtate.⁊ ī
pꝛīcipio.23.q.i. Sec⁹ si ex ꝓposito. Et
dr̄ excedere qñ nō seruat moderamē in
culpate tutele,ꝺ q̄ habes.s̄.ꝺfēsio.§.4.

¶ Sꝫ pone q̄ fugiēdo pōt euadere sꝫ 15
nō fugit ⁊ sic ꝑcutit īuasoꝛē: R.scḋm
Bar.in.l.i.vñ vi.⁊ sequit̄ Pa.i.c.olim
el primo de resti.spo.q̄ licite pōt ꝑcute
re: qꝛ fuga ē quedā iniuria.l.itē apud la
beonē.ff.de iniur.⁊ dicit Cy.in.d.§.ta-
bernarius.q̄ fuga reddit quē viliorē
hoc limito verū quādo esset talis q̄ fu
ga esset cōfusio: cū ergo iniuria coꝑalis
sit maioꝛ q̄ iactura rerū.l.in seruoꝛum
ff.de penis.⁊ pꝛo iactura reruꝫ liceat ꝑ
cutere vt dictū est: ergo a foꝛtioꝛi pꝛo ī-
iuria coꝛpoꝛali: sed tamē nō euitaret ir
regularitatē si occideret. Cle.si furio-
sus de homi. 16
¶ Sexto ratiōe turpis opatiōis cū vxo
re: matre: soꝛoꝛe vel filia a clerico facte
Nā sic cū talibus ꝑsonis inueniēs euꝫ
sine excōmunicatione ꝑcutit: nec disti-
go int̄ leuē ⁊ atrocē ꝑcussionē cū ius n̄
distīgat: vt i.c.si ꝑo.excōicat⁹ ꝑo n̄ ē. lꝫ
aliqui dixerit q̄ sic. Ego tñ qꝛ difficile
est iustuꝫ tēꝑare doloꝛē: vt.C.de adul.
l.gracchus.tenerē q̄ esset excōicat⁹ occi
dendo: vel mutilādo qñ maturo ꝯsilio
⁊ pēsato aīo id faceret non ex caloꝛe ire
subito: qꝛ hic cessaret rō q̄ canon excu-
sat ab excōicatiōe: ⁊ lex ab occisione.a-
lias nō sit excōmunicatus. 17
¶ Quid si inuenit nō cū pꝛedictis ꝑso-
nis aut aliqua earū sed cū aliqua alia
cōsāguinea: R.ꝫ tex.d.c.si vero.q̄ erit
excōicatus ꝑcutiēs: qꝛ pꝛefata cōcessio
nō extēdit̄ ad alias ꝑsonas. Ho.tñ ex-
tendit filiā ad neptē ⁊ vxoꝛē ⁊ ad spō-
saꝫ: vt ī autē.vt lice.matri ⁊ auie.§.qꝛ
ꝑo.⁊ Inno.matrē ad ascendentes.⁊ fi
liaꝫ ad descēdētes.pꝛima tñ opinio tu-
tioꝛ est vt nō extēdatur.ar.optimuꝫ.in
l.pure.⁊ qḋ ibi no.ff.de adul.vbi noīe
patris cui licet filiaꝫ in adultero occi-
dere nō veniunt ascendentes.
¶ Quid si nō venit in actu coitus cum 18
pꝛedictis personis sed ī osculis ample
xibus ⁊ huiusmodi signis pꝛopinquis
coitus: vl̄ expleādi: vel expleti: R.Mo.
vbi.s̄.q̄ si hmōi fiant in loco suspecto
nō erit excōmunicatus verberans eū.
Secus si in publico oscularetur secun
dum moꝛem patrie.
¶ Utruꝫ post exēpluꝫ opus nephariū 19
cū aliqua ꝑfatarū ex interuallo percu-
tiēs sit excōicatus: R.Dire.li.3.ti.2.q̄

sic:nisi forte ter monuisset eum:vt i au tē.vt lice.ma.ₓ aure.§.is quoqꝫ.ₓ.C.de adul.autētica si qs ei.vbi patet ꝙ si ter corā test:bus monuit suspectū:ₓ poste a inuenit confabulari cum vxore.pōt e um occidere.credo tñ ꝙ fit ēt excoicat⁹ si monuit ter:dūmodo nō inueniat euꝫ in actu aut prop nquitatibus .ar.d.c. si vero.posset eum capere post talē mo nitionem inueniēs cum colloquērem ₓ iudici presentare.argumētum in.l.ca pite quinto.ff.de adulte.

¶ Quid si procurat vt clericus vocetur ab vxore ad turpitudinem ₓ sic eū ver berat? R.M.ona.vbi.s.ꝙ excommuni catus est tā ipse ꝙ vxor:qꝛ in dolo sunt

21 ¶ Utruꝫ mulier petita de turpitudie a clerico licite eū pcutiat? R.Mona.vbi. s.ꝙ.sic:si eā inuitā tangebat:vł vi cor poralē inferebat:dūmō faciat cūmode rāine iculpate tutelie. Sec⁹ si eā ñ tāge bat ſꝫ solū eā iperebat:qḋ ꝟuꝫ credo qñ verbis potuit eum solum verbis repelle re:alr̄s licite eum percutit nec ēt excom municata ē si zelo castitatis accēsa mo dum exced ret:nō ex proposito:ſꝫ sub to ₓ iprouise.ar.eoꝝ q̄ no.gl.i pu.23.q.i

22 ¶ Septimo rōe pditionis puilegij cle ricalis:qḋ qdē pditur mł̄tis modis.ali quādo rōe inhonestatis.d quo vide.s. Cleric⁹.9.§.3.cū sequētib⁹.ₓ.Cleric⁹.10 §.i.Aliquādo ratione bigamie.de quo s.Bigamia.§.10.cū sequētibus.Aliqñ propter qualitatē persone:sicut clerici cō iugati si nō deferunt habitū ₓ tonsu ram sine aliqua monitōe omne puile giū perdūt ſm Jo.mo.ₓ Archi.i.c. Jo hannes.de cleri.piuga.tex.ē i.c. vnico.

23 ¶ Sꝫ nūqd si isti re :d cleri.piu.li.6. assumūt habitū ₓ tonsurā gaudeāt pri uilegio? R.Jo.mo.ₓ Archi.ₓ Jo.de li gna.ꝙ sic per Cle.i.d vita ₓ ho.cle. Alij dicūt ꝙ nūꝗ ſꝫ pmū ꝟius. Aduerte ta mē ha ꝙ est duplex priuilegiū ſꝫ Pa.i. c.de aposta.f.fori:vt tm̄ puenīatur sub iudice ecclesiastico. Aliud canōis si qs suadente de quo hic. Primū cum maio ri difficultate perditur ꝙ ſm:quia nec ex sola dimissione habitus:aut imixtō ne enormiū ₓ huiōi pditur:vt in.c.si iu dex co.li.6.ſꝫ bene qñqꝫ ſm:vt dictū est

24 ¶ Aliqñ propter depositionē:vt puta quia est degradatus actualiter.de quo vide.s.degradatio. Aliquando prop pter heresiꝫ:qꝛ hereticus perdit omne priuilegium.c.excommunicamus.d he re.ita tenet Inno.in.c.si verer.ₓ sequit Pa.i.i.c.cōtingit el primo.eo.ti. Aliqñ propter excōmunicationem ſm aliqs cōior tamen opinio est ꝙ percutiēs ex cōmunicat⁹ clericū ē excoicat⁹ qꝛ nō amit tit puilegiū ſm. Vicē.Gofre.Inn.Jo an.no.de hoc in.c.si quis deinceps.17. q.4.ₓ in.c.excommunicatorum.23.q.5 25

¶ Septimo ratione ignorationis:pu ta:quia comam nutriebat:nec aliquid apparebat de clericatu:ₓ sic credebat laicum:vt in.c.si vero el.2.e.ti.vł si ha bebat habitum non eum videbat.quia de nocte erat:quia ſm Ho.ₓ Inno. in.c.cum non ab homine.de iudi.ₓ.d. c.si vero.oportet ergo intendat percute re clericum vel intendere debeat vt sit excoicatus. Si vero videret ei tonsurā licet nō crederet clericū eēt excoicatus percutiēs:qꝛ credere debebat. Intellige si ille erat clericus qꝛ aliter nō esset ex cōmunicatus etiā si clericū credidisset qui cleric⁹ nō est.per.d.c.si vo.ſꝫ Ber. ₓ Inno.nec ēt irregularis est ſm Fede. consi.15.si in tali dubio celebrasseꝫ:vt se quitur Pa.in.d.c.si vero. 26

¶ Octauo rōe qlificatiōis facti:naꝫ oꝫ ad hoc vt qs incidat in excoicatōeꝫ pcu tiēdo clericū ꝙ peccet mortalr̄. qñ er go iectio manuū est talr̄ qualificata ꝙ pctm̄ mortale nō est:excoicatio nō icur ritur:sicut pbař in puero q̄ nō est doli capax qui pcutiēdo non incidit:vt in.c i.e.ti.propter qḋ teneo cum Pe. de pe rusio ꝙ fugiens inimicos si equum vel gladium violēter de manu clerici acci piat vt se defendat non incidat in excō municationem.quis Ber.bri.ₓ Tan cre.teneant ꝯrium. Sꝫ verius est dictū Petri per rōem suam qui dicit sic:nul lus sapiens diceret hūc peccasse mortr̄. Et cum excoicatio non inferař nisi p mortali.ii.q.3.Nemo epꝯ eum.ergo nō erit excoicatus:qḋ no.bene pro multis Idem dic si quis violenter includit cle ricum ne ab inimicis ledatur:qꝛ si sit violentia non tñ inest dolus ſm Inno. in.d.c.nuper.duo enim requiruntur.s. animus dolosus ₓ opus ſm Jo.an.in c.perpetue.de elec.libro .6. Similiter socius

vide glo. c.si clericos ... ex. i6. ... minoria

focius quamuis turbatus clericum im-
pellit nō ex deliberatiōe sed ex subito
motu nō erit excōicatus: vt tz Ricar. i
4. di. 18. facit tex. i. c. notandū. 2. q. 3. in-
cōsultus. calor caliūie vicio caret: et ob h
nullaz penā erogari oz. et propterea dr.
Si quis suadēte diabolo qd prope no.
dolum et mortale peccatum.
27 ¶ Nunc restat videre q̄s dicat clericus
vel monachus? R. q nōie clerici h cōpre
hendit ois habēs aliquē ordinē etiam
p̄mā tonsurā solū: vt de eta. et quali. c.
cum cōtingat: et no. Do. Pe. de ancha. i
c. i. de cle. coniu. li. 6. Nomie monacho-
rū vel monialiū veniūt hic oēs professi
q̄cūq3 regulā approbatā. Et nomie no
uiciorū veniūt ingressi religionē appro
bataz vt probent si i ea mācre debent.
Nomine vero conuersorū et cōuersarū
hic veniunt oēs qui mutato habitu se
et sua alicui de religionib' approbatis
dedicauerunt perpetuo: siue sint ma-
sculi siue sint femie. Et lz glo. in. c. quis
q̄s. 17. q. 4. teneat q cōuersi et penitētes
gaudeāt priuilegio clericali. Et p hoc. i
feratur ab aliquibus q mulier iclusa
vt totalr vacet deo et heremite q cōtē-
ptis mūdanis: vt deo vacēt deserta lo
ca inhabitāt. Et cōuersi ecclia 4 secula
riū qui se et sua dedicarūt deo: et icedūt
tōsurati: vel mutauerūt habitū et inter
sunt cōiter horis diuinis et hmōi. sikes
sicut sūt fratres et sorores tertij ordinis
sancti Frācisci qui viuūt i cōgregatiōe
sicut ceteri religiosi q gaudent isto pri
uilegio ita q verberās eos sit excōica-
tus. Hoc tñ ego nō teneo post factū: sz
bñ añ factū: tū q2 nō sūt religiosi pprie
eo q tria vota ñ pmittūt vni de religiōi
bus approbatis: et cras possūt eē mere
seculares si volūt: tū ēt q nec sūt cōuer
si religionis approbate. et tex. i. d. c. nō
dubiū et alibi nō loquit simplr de cōuer
sis: sed de cōuersis religiōis: multomi-
nus heremite q cā q̄stus: vt sūt cōit no
stri tpis sibi formāt habitū: et illi cōuer-
si ecclia 4 q sibi pprietatē suo 4 retient:
et fratres tertij ordinis pfati q in domi
bus pprijs cū vxorib' et filijs viuūt gau
dēt isto puilegio. ar. c. duo sūt. 12. q. i. et
qd no. Ho. et cōiter doc. in. c. nō dubiū.
et Car. in. cle. i. de. deci.
28 ¶ Postremo sciēdū ē qd ē inijcere ma

nus violētas. et dicit q ē omnis violen
tia q fit psone. vñ hz Pa. i. c. nup eo. ti.
canon. d. c. si q̄s suadēte. pōēa [illegible]
effectū violētie [illegible] infere di
violētiā [illegible] pz i d. c. nup. vb detinēs
clericū i custodia publica: vel puata: vl
i domo aliq̄ [illegible] man' nō inijciat est
excōicat': ex quo libere nō pōt ire. Itez
iniuriosa man' iectio absq3 violētia in
clericū facta iducit hāc excōicatiōez:
vt in. c. cōtingit. el p̄io. e. ti. Ex quo pz
q nō soluz q eū pcutit ēt volūtariū ē ex
cōicat' sed ēt si cleric' seipsū percutit ex
ira vel odio: sicut faciūt q tedio vite vl
alia desperatiōe ducti seipsos interficiūt
vel mutilāt: vt tenēt cōiter doc. in. d. c.
cōtingit. Silr q spuit vel aquā aut a-
liud effundit sup eū vel ponit custodes
vt capiant euz si exierit de domo. Silr
si vis fiat rebus sibi iherentibus: vt pu-
ta equo cui insedet: vel quid aliud qd
tenet eripitur violenter. Aut scinditur
siue frangitur: vt tenet Car. in cle. i. de
penis. nisi sit res quā propa auctorita-
te capere pōt: q2 tūc nō incidit. 29
¶ Sed quid si solo metu iducat: vt ei
aliq̄d det? R. dire. li. 3. ti. 2. q nō ē excōi
catus. Similiter qui euz in aliqua do
mo obseruāt soluz vt ei verecundiā ali
quā faciant. Nec etiaz qui cū dormit vl
nō sentit furtiue zonaz vel bursam vel
quid simile aufert: quia in huiusmodi
violētia persone nō fit: vel reb' sibi co-
herentibus. Cōcor. Car. in cle. i. de pe-
nis. Item nec est excōmunicatus qui
licet habeat animuz ledendi: nō tamen
eum tangit: licet vibret ensez sup caput
eius: vel si tangit: ei vim non infert nec
lesionez: quia verba sunt cū effectu acci
piēda. c. relatū. de cle. nō resi. nec obest
conatus sine effectu. de spō. c. iuuenis.
¶ Utrū persequēs clericū vt pcutiat: et 30
ipse fugiens cadit et leditur sit excōica-
tus? R. Ro. q nō nisi quasi coactus: vt
euadat se precipiter vel i aliud pericu-
luz se ingerat. Sed ego credo q sit tu-
tius dicere q sit excōmunicatus: q2 sati
manū iponit: et ē securius hoc tenere.
¶ Mandās ēt dicit inijcere man': q̄a 31
vt dicit i. c. mulieres. e. ti. is vere cōmit
tit cui' mādato vel auctoritate fit: et iō
est excōmunicatus si mandatarius cle
ricū percussit: vt in. d. c. mulieres.

32 ¶ Quid si mandator reuocauit mãda
tum: sed anteq̃ veniret ad noticiã mã-
data percussit? R. lz Inno. teneat nõ es-
se excoicatũ: tñ sm Ber. et Hosti. vt re
fert dire. vbi. s. nisi re integra reuocaue
rit mandatarium: et eum certificauerit
sup hoc erit excõmunicatus. ar. l. si mã
dassem. ff. manda. de procu. ex insinua-
tione. de rescrip. ex parte decani. Hoc
etiam tenet Io. 63. di. tibi domino.
¶ Quid si p⁹ mãdatũ mortu⁹ est mãda
33 tor re integra? R. sz dire. vbi. s. q̃ lz mã
datari⁹ postea pcusserit non erit tñ mã-
dator excoicat⁹: q: supstes tñ ligatur.
24. q. i. quodcũq3. lz si notoriũ sit d mã-
dato: et signa pnie nõ ostenderit non sit
sepeliend⁹ in sacro: nec ecclesia orabit p
eo rõne peccati notorij vt tz Ho. et Ber.
et Inn. Pa aũt. in. c. a nobis. el. 2. e. ti. vi
detur tenere q̃ nisi mãdatari⁹ habuerit
noticiã de ei⁹ morte erit excõicat⁹ etiã si
penituerit in morte. et est tutius: licz de
rigore iuris nõ sit excoicatus: cũ in ve-
ritate mandatum reuocatũ fuerit mor
te: vt no. idem Pa. in. d. c. mulieres.
¶ Quid si non mãdauit: sz dixit aliq̃ v̾
34 ba dolose: vt inducat ad pcutiendũ? R.
q̃ si talia sunt verba q̃ cooperẽtur mã-
dato vel consilio: puta dicit faceret mi-
hi singularẽ ɔsolationẽ: vel semp vellẽ
ei bonũ qui pcuteret nulli dubium q̃ si
sequit̃ percussio ex hoc erit excõmunica
tus: vt in. d. c. mulieres. no. quia nõ re-
fert qd' ex equipolẽtib⁹ fiat. Unde vt re
fert Bar. in. l. si quis mihi bona. §. ius-
sum. ff. de acqui. here. q̃ dñs verberat⁹
a quodam dixit corã famulis suis: nisi
aliud de tali audiero anteq̃ domũ re-
uertar ero male cõtentus pp̃ter qd̃ fa-
mulus interfecit pcussorez: fuit punit⁹
ipse dñs de homicidio. et ppterea dicit
Pa. i. c. ex litteris de exces. prela. q̃ non
refert an directe vl' idirecte aliqd ɔsula
tur vt pbat̃ in. d. c. ex litteris. in epo q̃
dixit oẽs dicũt q̃ malũ ẽ si euaserit cui
homicidium imputatur. et facit ad hoc
l. si certũ. ff. si cer. pe. et. l. cũ qd. e. ti. facit
qd̃ no. Bal. et Ang. et Rapha. et Inno. in
l. quid ergo. §. pe. ff. de le. i. qui volũt q̃
instigans et solicitans aliquẽ vt percu-
tiat sit excõmunicatus si sequatur per-
cussio. secus autẽ si non sunt talia v̾ba
quia non erit excõmunicatus.

¶ Co operans auxilio vel ɔsilio non so 35
lum ẽ excoicatus: sed ẽt phibere valẽs
si nõ obuiat ne verberet̃. c. quãte. eo. ti.
qd̃ indubitatũ est sz oẽs: in eo subcui⁹
ptãte est verberãs. In aliis aũt qui ij nõ
habẽt ex officio si nõ phibẽt dolose si-
militer est idubitatũ q̃ sunt excoicati.
Si vero h̾ nõ facit dolose. sz q: nõ vult
se imiscẽ rumorib⁹ vl' ex timore vl' negligẽ
tia ñ phibz: tenẽt cõit doc. q̃ nõ ẽ excoi
catus. in. d. c. quãte vbi Io. an. i nouel
dicit notabile verbũ in hũc iquit vl' ali
uz canonẽ null⁹ incidit nisi sit in dolo.
ar. ff. de adul. l. pe. ff. de sicca. l. i. Idem
Io. de ligna.
¶ Sz qd̃ d clerico q̃ volũtarie subijcit 36
se v̾berib⁹ an ipe sit excoicat⁹? R. q̃ nõ
vt tenet Pa. in. c. ɔtingit. el. primo. Nec
ob. q: nõ obuiat q: nõ facit dolose: sz in
satisfatõez: et vt mai⁹ forte malũ euitet
nec ẽt obstat q̃ pticipat in crimie: q: sz
Io. an. in. c. Sliciũ. de regu. iur. li. 6. in
mercurialib⁹. talis verberans vno im-
petu plures ict⁹ dat. et est solũ excoicat⁹
vna excoicatione: q: p vno facto habet̃
hoc idẽ no. Bar. in. l. nunq̃. ff. de pua.
delic. et q̃ sit v̾ior opinio pz in. d. c. con-
tingit. vbi dixit tex. excoicãdũ talẽ cle.
¶ Ratum habẽs q̃ aliqs noie suo inie
cit man⁹ violẽtas in clericũ est excoica-
tus: q: ratihabitõ mãdato ɔparat̃. Se
cus si nõ sit factũ noie ei⁹: q: lz ratũ ha
beat nõ tñ ẽ excoicat⁹ q̃uis peccet mor
tal'r. de sen. excom. c. cum quis. li. 6.
¶ Querit̃ vtrũ p̃fati inijciẽtes man⁹ i 38
ecclesiasticã psonã sint semp a sed aplica
absoluẽdi? R. q̃ distiguẽdũ est int' iniuri
az leuẽ: mediocrẽ: et enormẽ: vt p iiuria
leui q̃lz eps possit absoluere iur̃ suo au
ctoritate. c. puenit. e. ti. p iiuria v̾o me
diocri nõ põt eps absoluer̃ nisi puilegi
atos: et q̃ sint notat̃ in. c. si v̾o. el primo
eo. ti. et i. c. qm̃ de vita et ho. cleri. vbi h̾ ẽ
priuilegiũ clericoꝝ cõit viuẽtiũ et clau-
straliũ In iiuria ãt enormi regulariter
null⁹ põt absoluere citra sedẽ aplicã: vt
in. d. c. si quis suadẽte. vel legatoꝝ eius
de quo vide legat⁹. §. 4. nisi in casib⁹ de
quibus infra. §. 8.
¶ Sed nunquid inferior epo qui ha- 39
bet quasi episcopalem iurisditionẽ po-
terit absoluere sicut episcopus potest i
iniuria leui vel mediocri? R. q̃ cõiter

tenet ꝙ nõ:q2 dictũ.c.ꝑuenit. loquit̃ ꝺ
epo ⁊ nõ de inferiori: q2 dicit frater ni
tati.nã inferiores dicunt̃ filii:vt i.c.ꝓ
graui.de cri.fal.fallit hoc in hñtib⁹ au
ctoritatẽ epalẽ a papa:q2 pñt sicut epi
quoscũq3 in foro pniali absoluere. Si
militer fallit in p̄latis religiosoꝝ q̃rũ
cunq3 q̇ si sunt sacerdotes pñt absoluere
sibi subditos se adinuicẽ pcutiẽtes: dũ
modo iniuria nõ sit enormis: vt i.c.cũ
illoꝝ.e.ti.⁊ extendẽ istud ꝑuilegiũ ad
magistrũ ⁊ fratres hospitalis hierolo-
limitani:vt i.c.canonica.e.ti. q̇ pñt ab
solui a suo priore si p̄sbyter ẽ. Et ꝺ2 il-
le p̄latus q̇ nõ h3 sup se maiorẽ in cõ-
uentu:nõ aũt ille p̄or triũ vel q̃ttuor q̇
instituit̃ ⁊ amouet̃ ad arbitriũ supioꝝ
nisi sup hoc habeãt priuilegiũ ſpãle.pt
tñ epũs cõmittere hãc auctoritatẽ ab-
soluendi inferiori: vt no.i.c.fi.de offi.
or.⁊ silr̃ p̄lati religiosoꝝ cũ illud cõpe-
tat eis ex ꝑuilegio rõne dignitatis: vt
in.c.eis quib⁹.de of.or.in tex.⁊ in glo.
⁊.c.fi.de of.dele.loquit̃ qñ cõmissio fit
rõne psone: quod bene no.pro limi-
tatõe.d.c.fi.

41 ¶ Sed q̃d si p̄lat⁹ p̄dictoꝝ religiosoꝝ nõ
est sacerdos vel ẽ excõicat⁹ vel mortu⁹
vel alr̃ ipeditus. R̸.ſm Ho. ꝙ in defe
ctũ ipsius sp̄ est ad epm ꝓpriũ recur-
rendũ: vt p3 in.c.monachi.⁊.c.cũ illoꝝ.
⁊.c.canonica.e.ti.⁊ ꝯcor.cũ h̄ Fed.si q̇-
dã ꝯsilio.⁊ Ge.i.d.c.religioso. pp rõez
ne euagãdi ⁊c. Sed Pa.i.d.c.mõachi:
t3 ꝯtriũ i religiosis exẽptis.⁊ dic̃ silr̃ in
ꝯtriũ facẽ.no.p Jo.an.i reg̃l.a sciẽti.ꝺ
re.iu.in mer. Et h̄ credo verius p.c.pe.
ꝺ of.or.⁊ tex.iũcta gl.no.i cle.pe.de sẽ.
ex. Jbunt ergo ad papã.de quo vide.s.
Exemptus.§.6.

42 ¶ Quis absoluet abbatẽ excõicatũ p i
iectione. R̸. Pa.i.c.vniuersitatis. ꝙ epũs
vt i.d.c.monachi.nisi iniuria sit enor-
mis:vel nisi sit exemptus.

43 ¶ Utrũ si reg̃laris pcutiat reg̃larẽ al-
terius claustri p̄lat⁹ pcutiẽs possit ab
soluere. R̸.ſm Pa. i.d.c.cũ illoꝝ. cum
Ho.⁊ Ber.ꝙ d3 aduocari p̄lat⁹ pcussi:
nõ vt absoluat:s3 vt iniuriã remittat.
alr̃ absolui nõ d3:⁊ istd ẽ veri⁹. l3 Do.
An.teneat ꝙ ãbo debẽt absoluere vel
cõmittere vn⁹ alteri vices suas.

44 ¶ Utrũ reg̃lares ex̃ claustꝝ sic pcutiẽtes
possint silr̃ absolui. R̸.ꝙ l3 Host.dicat
ꝙ nõ.ego teneo cũ Pa.in.c.cũ illoꝝ.ꝙ
eoꝝ p̄lat⁹ pt eos absoluẽ:q2.d.c.cũ il
loꝝ:⁊.c.canonica loquunt̃ indistincte:
nec repetunt in claustro. 45

¶ Sed q̃d si regularis pcusserit cleri-
cum secularẽ sue vel alteri⁹ dioces. R̸.
ꝙ ꝓprius epũs absoluet eũ in illo casu
in quo posset clericum suũ si pcussisset
aliũ absoluere:vt in.c.religioso.eo.tit.
li.6.⁊ nõ ꝓprius p̄lat⁹ sui⁹:nisi sit cre-
pus tali ꝙ etiã rõne delicti nõ posset
cõueniri nisi sub alio p̄lato:q2 absolue
tur a suo p̄lato de ꝯsensu epi. 46

¶ Querit̃ q̃d tenendũ sit de moniali-
bus q̇ seinuicẽ pcutiũt. R̸. ꝙ absoluẽ-
tur ab epo:in cui⁹ dio esi sũt eoꝝ mo-
nasteria:⁊ hoc nõ solũ exempte: sed ẽt
exempte. ita tenent cõiter doc.⁊ gl.in
c.de monialibus.e.ti.nisi aliud habe-
ant priuilegium. 47

¶ Quid de sororibus sancte Clare ⁊.s.
Dominici. R̸. Pa.in.d.c.de monialib⁹
dubitat an possint absolui a suis p̄la-
tis.sed hodie clarum est per priuilegia
sua ꝙ possint.

¶ Utrũ nouici⁹ q̇ iniecit man⁹ violen- 48
tas añ nouiciatũ possit absolui a suo p̄
lato. R̸.ſ3 Jo.an.i.c.cũ illoꝝ.ext̃ ꝺ sen.
ex.⁊ Ge.i.d.c.religioso.ꝙ abbas nõ pt
absoluẽ iniuriã tpe nouitiatus nisi sit
exp̄sse vl̃ tacite ꝓfessus.⁊ l3 Jnn.⁊ Ho
sti.in.d.c.mõachi.⁊ Archi.in.d.c.reli-
gioso.videant̃ tenẽ ꝯtriũ.s.ꝙ possit. tñ
eos limita qñ pcussio fuit facta tpe no
uiciatus:non añ:nisi sint priuilegiati.

¶ Quid si nouiti⁹ pcutiẽs in nouiciũ ⁊ 49
absolutus egrediat̃. R̸.ꝙ si egrediatur
nisi se rep̄sentet ꝙ primũ cõmode po-
terit ei q̇ ꝺ iure eũ absoluẽ potat inci-
det i eãdẽ:vt.i. c.eos.e.ti.li.6.h̄ oĩa lo
cũ hñt qñ iiuria ẽ leuis:vl̃ qñ ẽ medio
cris vl̃ ğuis:nõ qñ iniuria ẽ enormis:
q2 a papa solũ vl̃ ab ei⁹ legato pñt ab-
solui:vt i.c.ad eminẽtiã.e.ti.iũcto.c.cũ
illoꝝ.e.tit. Qñ aũt iiuria d2 enormis.
vide.s. Enormis. qñ no.ğuis vl̃ leuis
aut mediocris relinquit̃ arbitrio iudi-
cis ſm Pa.in.c.ꝑuenit.e.ti.

¶ Querit̃ in q̇bus casib⁹ exp̄sse ꝯcedit̃ 50
epis:vt ab enormi vel ğui iniuria ab-
soluant. R̸.ꝙ in.7.casibus.

¶ Primo in articulo vel piculo mortis 51

ↄstitutio: vt in.d.c. siqs suadēte: r.d.c. nō dubium: r.c. ea noscit.§.fi. r.c. q̄ de his.e.tit. nec solū eps̄ sʒ q̄lʒ sacdos ſm modū.de q̄.s. Absolutio.3.§.16. et q̄s dicat in piculo mort. vid. Mors.§.6.

51 ¶ Scd̄s in hn̄te legitimū ipedimētuʒ pp qd̄ nō possit adire papā vel alium q̄ ptātē hēat absoluēdi: vt i.c. decero.et i c. qd̄ de his.eo. r i.c. eos.eo.li.6. Et q̄d sit legitimū ipedimētuʒ.sc. q̄ est oē qd̄ arbitrio boni viri rōabilr ipedit: vtpu ta qr hʒ capitales inimicitias.d.c. dece- tero.et ex culpa sua.l. nec timore.ff. qd̄ me.cā. de spō. veniēs. vel ē infirm⁹: vt i.c. qd̄ de his.eo.lʒ nō sit piculuʒ mort. vel ē paup nō mendic⁹ q̄ viuit ex arti- ficio qd̄ nō pt in vis exercere. vel si mē dicās sibi vel vxori vel alteri subuenie bat qd̄ alibi nō posset. sec⁹ in mēdican te q̄ solū sibi hʒ puidē: qr si eūdo r mē- dicādo posset ncc̄aria inuenire: nō pos set absolui: vt no. Pa.in.c. ea noscitur eo. Uel est multū senex.in.d.c. q̄uis. r hmōi. Imponetur tn̄ eis vt cessante i- pedimēto se repn̄sentent: exceptis seni- bus: qr senectus nunq̄ deficiet. r lʒ vi deant fortes: tn̄ qr periculū ē absoluē- tur ſm Inno. r Ho.in.d.c q̄uis. r de istis impeditis dic vt.s. Absolutio.3. §.16.

52 ¶ Tertius in nobilib⁹ magne potentie q̄ non pn̄t terras suas relinq̄re: pus tn̄ anteq̄ absoluant intimat eoꝝ cōditio summo pōtifici: r ſm eius ↄsiliū absol uentur: nisi sit periculū in mora.c. mu lieres.§.i.e.ti.

53 ¶ Quartus in mulierib⁹ cuiuscūqʒ cō- ditiōis sint.d.c. mulieres. r q̄litercūqʒ pcusserint etiam atrociter.

54 ¶ Quintus in his q̄ sui iuris nō sunt: sicut sunt filij familias serui r hmōi: ēt si filius hʒ r ipse familiā. r h̄ intellige i iniuria mediocri simplr: in enormi xo nō pn̄t absolui nisi fecerit in fraudē: vt nisi qn̄ dn̄s vel pr̄familias nō exn̄s in culpa ex eoꝝ abn̄tia graue dāmū icur- reret: qr tunc pn̄t etiā ab enormi absol ui: nisi sit scādalū: vt no.i.c. relatū.e.ti. Nec distinguo in filijsfa. ſm Pa.in.d. c. relatū. r placet: qr sufficit q̄ non sint sui iuris.

55 ¶ Sʒ an h̄ idē erit in viro q̄ i fraudeʒ vxoris fecit vel in liberto.sc. gl.in.d.c. relatū q̄ nō: qr cū hoc edictū sit phibi- torium nō extendit nisi ad exp̄sse excep- ptos. ar.c. cū illoꝝ. r no. Pa.i.d.c. rela- tū. Hos.tn̄ ibidē tʒ q̄ idē erit iudicium sic de supradictis: qr tales psone nō st̄ sui iuris. r plʒ mihi.d.c. mulieres. qn̄ psonis vel vxor graue dānū pateret p pter eoꝝ absentiā.ar.d.c. relatū. Cum aūt efficiunt p̄dicti sui iuris vel liberi tenent se p̄sentare apostolice sedi.

¶ Sextus in iuuenib⁹: nec distinguo 56 an sint sui iuris vel nō: siue sint diuites vel nō: qr simplr nō tenent ire: qr eoꝝ itineratio piculosa est: vt no. Pa.in.d. c. ea noscitur. impedimento tn̄ iuuētu- tis sublato tenent se p̄sentare pape: vt no.in.d.c. q̄uis.

¶ Septimus in hostiario vel officiali q̄ pretextu officij arcēdo turbā pcussit clericū: vt no.in.c. si xo.el.i.eo.ti. hoc i tellige verū in mediocri: nō aūt in gui p cussione: vt no. ibidē. r hic accipio gra- uem p enormi: mediocrē p graui. Naʒ ſm Monal. inter enormē r leuē ē me- dia q̄ grauis dr: q̄ vt dixi arbitrio iudi- cis extimabit ex qualitatib⁹ r circūstā tijs.ff. de xo.ob.l. ↄtinu⁹. r de voto.c. q̄ sup his. Aduerte ēt hic q̄ si officialr lai cus alr q̄ arcēdo turbā inijcit manū i clericū q̄ nō pt absolui nisi a papa q̄li tercunqʒ leuiter pcusserit: qr iniuria ē grauis: qr vsurpat sibi iurisditōeʒ i cle ricū. ita no. Pa.i.d.c. si xo. r ibi tex. ap tus. qd̄ verū intelligo qn̄ h̄ facit tanq̄ officialis. secus si pcusserit tanq̄ pso- na priuata: qr nisi esset iniuria grauis nō esset mittēdus ad papā.

¶ Octau⁹ pueri ipuberes q̄ doli capa- 58 ces pcusserint: vt i.c.i.eo.ti. siue an pu bertatē petāt absolutioneʒ siue post.c. fi.eo.ti. nec tenent se p̄sentare cessante pueritia.d.c.fi. r.c. q̄uis. q: nihil dr de iuramēto. r.c. q̄uis. excipit pueros. vn̄ dicit Pa.in.d.c.fi. q̄ bn̄ficiū semel in- dultum minori: ex q̄ cepit hr̄e locuum nō extinguit per superueniētiā maio- ris etatis. quod no.

Casus .ē in.c. q̄renti. de offi. de le.ↄ inobediētem fine le- gati vltra annū. de quo dic vt.s. Abso lutio.2.in prin.

Casus 3.est in.c. dura. de cri. fal. vbi excōicati ex gn̄ali sn̄ia suoꝝ dioce-

suoꝝ diocesanoꝝ: hñtes lr̃as aplĩcas
falsas: nisi infra viginti dies cognoue⸗
rint se hr̃e lr̃as falsas illas destruxerit
aut resignauerint illis nõ pñt absolui
post lapsum dictoꝝ .xx. dierũ nisi de se⸗
de aplĩca vel de eiꝰ speciali mãdato. Aliq̃
tñ tenẽt q̊ isti .xx. dies incipiũt currere
a die noticie. s. q̊ hñt p̃dictas lr̃as fal⸗
sas: vt Ho. s. Pa. i. d. c. dura. ꝫ q̊ icipi
unt currere a die excõicatõnis plate p
ordiarios ꝯ tales: ita q̊ nisi illa p̃cesse⸗
rit nõ erũt excõicati. ꝛ h̊ credo veriꝰ sal
tẽ post factũ. ꝛ hac etiã s̃nia ligantur si
excõicatio p̃cesserit: q̃uis ipsis lr̃is fal
sis nõ fuerint vsi.
1 ¶ Quid de falsariis lr̃arũ aplĩcaꝝ. R̃.
q̊ oẽs tã clerici q̃ laici q̃ p se vel p ali⸗
um viciũ falsitatis exercuerint cũ fau⸗
toribꝰ suis ꝛ defensoribus sunt excõica
ti ipso fctõ: ꝛ hodie p pcessum ãnualez
factũ in die cene dñi nõ pñt absolui ci⸗
tra sedẽ aplĩcã: necnõ falsarii supplica
tionũ grãm vel iusticiã cõtinẽtiũ p põ⸗
tificẽ vel vicecãcellariuz aut regentem
offm̃ cancellarie signatarum.
2 ¶ Utrũ vtẽtes lr̃is aplĩcis falsis sint ex
cõicati ipso iure. R̃. q̊ sic si sũt laici: tñ
pñt absolui a suis ordiariis: vt ptꝫ p. c.
ad falsarioꝝ. de cri. fal. clerici xo nõ sũt
excõicati s̃m Pa. in. d. c. ad falsarioꝝ.
q̃uis Hos. teneat ꝯtrium.
3 ¶ Utrũ corrigẽtes lr̃as pape sint excõi
cati. R̃. s̃m Host. vt recitat Pa. in. c. ex
lr̃is. de fi. instr. q̊ sic: ẽt si vnã figuram
siue lr̃am vel ẽt dimidiã abrãserint de⸗
leuerint aut cãcellauerit addiderit vl'
diminuerint cõpleuerit vel mutauerit
sine lnĩa illiꝰ ad quẽ spectat postq̃ lr̃a
ẽ bullata vl' signata: nec pñt absolui ci
tra sedẽ aplĩcã: possꝫ tñ ĩpetrãs totam
lr̃aꝫ lacerare seu bullã si illa ñ vult vti.
Ex q̊ ptꝫ q̊ etiã simplex notariꝰ q̃ lr̃as
aplĩcas scripsit nõ p̃t illas corrigẽ post
q̃ sunt bullate vel signate ñne lnĩa of⸗
ficialis ad h̊ deputati. hoc tñ ꝛ bñ limi
tat Ri. in. 4. di. 10. ar. 12. q. 4. veꝝ. si tal'
abrasio vel correctio seu mutatio faci⸗
at vt bulla que ante erat inualida effi
ciatur valida: vel si erat vtilis sit ma⸗
gis vtilis.
4 ¶ Utrũ ĩpetrãs lr̃as dñi pape tacita xi
tate: vel suggesta falsitate sit excõicatꝰ
R̃. Ri. vbi. s̃. q. 3. q̊ lꝫ sit falsariꝰ: nõ tñ
est falsariꝰ lr̃arũ dñi pape: q: veras li⸗
teras ĩpetrat: ꝛ ideo nõ est excõicatus.
¶ Utrũ recipiẽtes lr̃as aplĩcas existes 5
ĩpñ in curia de manu alteriꝰ q̃ pape vl'
officialiũ ad hoc deputatoꝝ sint excõi
ti. R̃. q̊ sic si sũt laici: vt in. d. c. dura. Ali
tñ s̃m Jo. an. ꝛ Pe. de anc̃ha. i. d. c. du⸗
ra: q: quotidie fit cõtra nõ ligat.

Casus 4. est in. c. significauit. e. ti. vbi excõicant' clerici q̃
ptĩcipãt in diuinis officiis: tã in eccl'ia
q̃ alibi spõte ꝛ sciẽter cum excõicato a
papa sn̄ialiter vel iudicialr' s̃m cõeꝫ le
cturã. lꝫ gl. ibidẽ aliter sentiat. ex q̊ col
lige q̊ q̃nqꝫ req̃runt' vt ista excõicatio
incurrat'. Pr̃o q̊ sint clerici. Scdo q̊
sciẽter. Tertio q̊ spõte. Quarto q̊ i di⸗
uinis participẽt. Et quinto q̊ ille cũ q̊
participãt sit excõicatus a papa iudici
aliter. ꝛ isti nõ pñt absolui nisi a papa:
vt in. d. c. significauit.

Casus 5. est in. c. tua nos. eo. tit. vbi oẽs incẽdiarii ppe di
cti postq̃ fuerint publice excõicati ꝛ de
nunciati nõ possunt absolui citra sedẽ
apostolicam.

Casus 6. ẽ in. c. cõq̃sti. e. ti. vbi ef fractores cũ spoliatõe ec⸗
cl'iarũ postq̃ fuerit denũciati non pñt
absolui nisi a sede aplĩca. Pro cuius ca
sus ꝛ p̃cedẽtis maiori euidẽtia ẽ sciẽn⸗
dũ: q̊ incẽdiarii ꝛ effractores eccl'iaruꝫ
cũ spoliatõe sunt excõicati ipo iure: sꝫ
incẽdiarii alioꝝ locoꝝ nõ: nisi excõicẽ⸗
tur: vel p statuta vel alio mõ. ante tñ d̊
nũciatõeꝫ nõ sunt mittẽdi ad sedẽ apli
cã. Sed si aliqui p̃dictoꝝ denũcientur
excõicati publice: tũc ñ pñt absolui nisi
a papa s̃m cõem ꝛ verã opi. in. d. c. tua
nos. ꝛ. c. conquesti.
¶ Qui dicunt' incẽdiarii ppꝛie. vide. s. 1
Incendiarius. in prin.
¶ Qui aũt dicant' effractores. R̃. q̊ sũt 2
illi q̃ dolo malo aut p iniuriã violent'
parietẽ fodiũt: aut vitreã fenestrã frã⸗
gũt: seu sarraturã: vel hostia: vel cardi
nes: seu vectes: dũ tenẽt hostia firmata
aut ipsum tectũ eccl'ie s̃m Archi. Alii
aũt q̃ faciũt enormia i eccl'ia: vt rapien
do corpus xp̃i ꝛ hmõi: frãgẽdo calices:
ꝛ similia: nõ sunt effractores ppꝛie nec ex
cõicati ipso iure s̃m Hos. ꝛ Jo. de lig.
nec etiam si excõicarentur. ꝛ denunciati

essent mittēdi ad papā sȝ possent ab il-
lo q̇ eos excōicauit absolui. opȝ ergo ꝙ
spoliatio fiat cū effractōe. vn̄ sola effra
ctio ꝑ se nec sola spoliatio facit aliquē
incidere in hūc casum: vt denūciat⁹ sit
mittend⁹ ad papā. qđ no. qꝛ pauci ad-
uertunt: sed sic est: vt in. d. c. cōquesti.
3 ¶ Sed nūquid h̄ noīe eccliarū veniāt
mōasteria ⁊ loca pia. R̄. ꝯm Pa. i. d. c.
tua nos. ꝙ sic ꝑ tex. 34. di. §. hac aucta
te. no. gl. in. c. grādi. đ sup. ne. p̄la. li. 6.
⁊ in. c. fi. de sen. ex. Rō est: qꝛ ista excōi-
catio principalr̄ ē in fauorē eccliaꝝ: et
iō latissime accipit̄ respectu ipsaꝝ: licet
al's nō veniant mōasteria: neqȝ pia lo-
ca noīe ecclie: qꝛ in iure ponunt̄ vt di-
uersa: vt pȝ i. c. sciāt cūcti. de ele. i. 6. ⁊ i
c. grandi. de sup. neg. p̄la. i gl. li. 6. Ad-
dit ēt Pa. in. c. fi. de eccle. edic. ꝙ ecclie
nō ꝯsecrate: ⁊ hospitalia veniūt h̄ noīe
eccliaꝝ. Intellige si auctoritate ep̄i āt
pape sunt edificata: alr̄ nō essent loca
religiosa: vt no. in. c. ad h̄. de religi. do.
¶ Utrū effractor cū spoliatōne dom⁹
4 existentis in spacio priuilegiato ecclie
sit excōicatus ⁊ post denūciatōeȝ hēat
ire ad papā. R̄. ꝙ nō: qꝛ talis dom⁹ nō
đr loc⁹ religionis nisi sit ecclie vel cleri
coꝝ: vt in. c. q̇squis. 17. q. 4. Et effracto-
res locoꝝ nō religiosoꝝ etiā post denū
ciationē nō sunt mittendi ad papā: vt
pȝ in. d. c. cōquesti. ⁊ allegatis ibi i gl.
Intelligo hic nō ꝙ sint ecclesie vl' cle-
ricorū quo ad dn̄ium: sed tali modo ꝙ
dicant̄ loca religiosa.
¶ Sed qn̄ dicunt̄ tales publice denun
5 ciari. R̄. ꝙ q̇cūqȝ publice denunciētur
siue noīatiȝ: siue in genere: puta denū-
ciamus excōicatos oēs q̇ fecerūt tale
incendiū: vel effractōnem talis ecclie.
seu loci religiosi ⁊ hmōi: vt pȝ in. d. c.
tua nos. qđ nō distinguit alr̄.
¶ Utrū incēdiarij sint absoluēdi etiā
6 ante denūciationē anteꝙ satisfecerint
damnū passis. R̄. ꝙ nō: vt no. in. c. pes-
simam. 23. q. vi.
Casus sequentes vsqȝ ad casuȝ
1. sunt in. 6. li. decretaliū.
Casus 7. est in. c. fundamēta. de
elec. vbi excōicant̄. Primo
oēs cuiuscūqȝ notabilis p̄eminētie di-
gnitatis vel ptātis vel excellētie sint q̇
cunqȝ noīe censeant̄: ⁊ frater filius vel
nepos alicuiꝰ p̄dictoꝝ qui sine licētia
sedis aplice: noīationi: electioni vel as-
sumptioni: in senatorē: capitaneū: pa-
triciū aut rectorē ad regimē vrbis rōe
assentiūt: vl' se itromittūt ꝑ se vl' ꝑ aliū.
Additio Excipiunt̄ romani ex
ipsa vrbe naturalr̄ ori
undi: vel ibi incoli seu cōtinui habita-
tores q̇ lȝ sint p̄dictoꝝ fratres filij vel
nepotes aut subcomitat⁹: vel baronie
noīe extra territoriū vrbis iurisditōeȝ
ꝑpetuā vel tpalē p̄t tā in senatores ro
manos assumi ad vnū annū vel breui⁹
tp̄s dūmodo nō hēant extra territoriū
talē ptātem ꝙ possent euacuare rōem
ꝯstitutōis p̄dicte. Itē scđo excōicant̄ q̇
cunqȝ alij a p̄dictis q̇ assentiūt ad p̄di
ctū regimen vltra annū sine lr̄ia sedis
aplice. Itē tertio excōicant̄ intēdētes
vel obediētes eisdē sic assumptis. Itē
quarto excōicant̄ dantes auxiliū consi
liūm vel fauorē publice vel occulte tā
noīatoribus ⁊ assumptoribus: ꝙ noīa
tis ⁊ assumptis: nec oēs predicti possūt
absolui nisi a papa.
Casus 8. est i. c. clericis. de imu. ec.
sed qꝛ hodie nō ligat per
clementi. vnicā. e. ti. ideo pertrāseo.
Casus 9. est in. c. felicis. đ pe. vbi
excōicant̄. Primo oēs inse-
quutores cardinaliū romane ecclie ho
stiliter. Item scđo percussores ⁊ capto
res. Itē tertio socij talia facientiuȝ vel
mādantiū. Item quarto qui factuȝ ra
tū habuerint vel ꝯsiliū dederint aut fa
uorē. Itē q̇nto q̇ tales postea recepta-
uerint vel defensauerit sciēter. Iteȝ se-
xto excōicant̄ p̄ncipes: senatores: ꝯsu-
les: ptātes: rectores: siue alij dn̄i ⁊ eorū
officiales q̇ infra mēsem a die noticie
habite de p̄dicto delicto non puniūt p̄
dictos reos ꝯm tenorē. d. c. felicis. nec
pn̄t absolui nisi a papa: exceptis istis
vltimis. s. principes ⁊c. qui poterūt ab
solui a suis ordinarijs.
Additio Simili pena sūt ple-
ctēdi qui predicta fa-
ciunt clericis vel religiosis familie pa
pe vel cardinalium. Aduerte hic ꝙ in-
sequntio sumitur in malam partem. ⁊
capere intelligitur cum effectu. quia si
non capiatur: sed fiat insultus ad do-
mum vt ei fiat iniuria: vel si obsidenc.

vel claudunt in domo nō vt eos ibi cu-
stodiant sed vt eis inferant verecū- di-
am non habebit locum pena ista. ſʒ ꝙ
not. Inno. in. c. nuper. eo. titu.

Casus io. est. in . c. quicunqꝫ. eo. titu. vbi excōmunicant-
tur omnes dantes licentiam alicui oc-
cidendi: capiendi seu alias in personis:
aut bonis suis: vel suorum grauandi e
os qui sētās excommunicationis. vel i
terdicti tulerit contra quencūqꝫ siue e-
os occasione quorum fuerit prolate: vel
obseruantes tales sententias: seu tali-
ter excommunicatis nolentes excom
municare: nisi licentiam ipsam si fuit
ad personas grauandas reuocauerint
anteꝙ̄ in aliquo sit processum: vel si di
cta licētia fuit ad bōa eoꝝ capiēda: nisi
infra octo dierum spacium restitui ōeʒ
fecerint fieri vel satisfationē: ⁊ licentiā
reuocauerint. Item. 2. excōmunicātur
omnes qui predicta licētia data vti au
si fuerint. Iteʒ. 3. qui aliquid premisso
rum ad que ꝯmitēda dari licentia pro-
hibetur ꝯmiserunt suo motu: nisi vt di
ctum est re integra si ad personas: ⁊ si
ad bonam infra octo dierum spaciuʒ re
stituerint vel satisfecerint. In qua excō
municatione oēs predicti si per spaciū
duorum mensiuʒ māserint nō nisi per
sedē apostolicam poterunt absolui.

1 ¶ Querit idē archi. quid veniat nomi-
ne suorum. ⁊c. R. ꝙ veniūt omnes qui
sunt sub potestate eoꝝ: vt insti. ꝺ his q̇
sunt sui vel ali. iu. per totum. Itē ꝙ ve
niunt ꝯsanguinei: vt in. c. sciant cuncti.
de elec. in. vi. Itē domestici: vt. C. ꝺ his
qui ad ec. ꝯfu. l. presenti. §. sane ⁊ q̇ di-
cant dōestici familiares vid. fāiliaris.

2 ¶ Iteʒ grauare dicunt̄ q̇ ꝓhibēt ne eis
coquatur: molat vendatur: ⁊ hmōi.

Casus sequētes sunt in cle. vsqꝫ ad casum. 17.

Casus li. est in cle. multoꝝ. de he
reti: vbi excoīcātur oēs in-
quisitores heretice prauitat inferiores
epis: quiodio: gratia: vl amore lucri a
ut ꝯmodi temporalis obtētu ꝯtra iusti
ciā ⁊ ꝯsciaʒ suā omiserint ꝯ quēpiā ꝓ-
cedere: vbi fuerat procedendū ꝑ heresi
Itē scđo excoīcant p̄dicti si sb obtētu eo-
dem prauitatē ipsaʒ heresis: vl ipedimē
tum sui officij alicui iponendo presum

pserint aliquē quoquō vexare nō pnt
absolui nisi a papa: nisi in mortis arti-
culo premissa satisfacōne: itellige si p̄t
fieri aliter nō valeret absolutō. Unde
aduerte ſm Car. in cle. predicta ꝙ ad i
currendum istam penam oportet fiat
contra iusticiam ⁊ conscentiam copu-
latiue. Item no. ꝙ quo quō vexent. ali
quē siue i citationib⁹ fideiussionib⁹ ⁊ si
milibus icurrūt istā penā. ſm Pau.
¶ Quid si omittunt ex timore vel ad e-
uitandum scandalum. R. glo. ꝙ non i
cidunt in hanc penam.

Casus 12. est in cle. i. religiosis de dul. vbi p̄mo excom-
municāt oēs religiosi q̇ clericis aut lai
cis sacrm vnctōis extreme vl eucharistie
e mistare p̄sumūt vel solēnisant matri
monia sine licētia spāli p̄sbri parrochial
Itē si p̄dicti absoluūt excoīcatos a ca-
none preterꝙ̄ in casibus a iure expres-
sis: vel ꝑ priuilegia sedis apostolice con
cessa eisdem: vel si absoluunt a senten-
tijs promulgatis per statuta synodali
a: seu a pena ⁊ a ca. pa. nec possunt ab-
solui nisi a papa.
¶ Queritur an ligentur omnes religio 1
si. R. secundum Car. ibidem ꝙ non: sʒ
solū religiosi religiōis approbate: qꝛ a-
lij nō sūt ꝓprie religiosi: vt i. c. vno. ꝺ vo
to. li. 6. Et lʒ quidā istō restringāt ad re
ligiosos exēptos. vt Pe. de sta. tñ cōi-
ter tenetur ꝙ habeāt locū etiam in nō
exemptis ⁊ i religiosis prefect ecclesie
parrochiali si alijs ꝙ̄ suis ꝑrochianis
ministrant. secundum glo. in cle. i. ꝺ de
ci. ⁊ Pau. ibidem.
¶ Quid si nouiti⁹ faciat aliquid predi 2
ctorum. R. ſm Card. ꝙ ligatur ar. c.
religioso. de sen. excom. li. 6.
¶ Utrū religiosi cōuersi sint. R. Car. 3
ꝙ Pe. de ancha. tʒ ꝙ nō ligāt sicut nec
moniales: ex quo ordinē non hñt: sed
Zenze. tʒ ꝙ ligantur: ⁊ vr verius.
¶ Utrū religiosi mistrātes alijs religio 4
sis sacra p̄dcā ligēt p̄fata pēa. R. Car.
ꝙ Pe. ꝺ sta. dic quēdā cardialē ꝯsuluisse
se ꝙ n̄. sʒ Zap. tʒ ꝙ v̄bū clericis itelligi
tur tā de regularib⁹ ꝙ̄ secularib⁹: sʒ ver
bū laicis cōprehēdit religiosos vl mōa
chos laicos. Sʒ primū credo verius ꝑ
ea que dixi supra Clericus. i.
¶ Utꝝ tpe mortis possint mistrari eucha 5

ristiã licite? R. Car. Pau. ꝛ Zap. ꝙ nõ
sed Jo. ꝛ archi. 26. q. 6. si p̃sbyter. Inn.
ꝛ Ho. i. c. oĩs de pe. ꝛ re. tenẽt ꝙ sic: vt
recitat directoꝛia. li. i. ti. 15. ꝛ hoc credo
veruꝫ si alius sacerdos non potest ha⸗
bere qui ministret.
6 ¶ Utrũ rectoꝛ eccl'ie q̃ non ẽ sacerdos
vel vicari⁹ rectoꝛis possit dare licẽtiaꝫ di
ctis religiosis ministrãdi p̃dicta sacra?
R. Car. ꝙ sic: ꝛ sic hu. : licꝫ alij teneãt ꝯ
Sil'r. Pau. tenꝫ ꝙ ep̃s ꝛ archip̃sbyter
ciuitatis possint p̃dictã liẽtiam dare. et
zen. ꝛ ꝯ re. idẽ tenẽt de vicario ep̃i in
spiritualib⁹ vel delegato aut ei⁹ pniã⸗
rio. tuti⁹ ẽ tñ ẽm Pau. nõ recedere a lit
tera: nõ tamẽ est necessarium.
7 ¶ Quid ẽ solẽnizaꝛ m'rimoniũ? R. Car. i
di. cle. i. ꝙ zen. dicit ꝙ cõprehendiꝛ oĩs
solẽnitas q̃ obseruaꝛ iuxta ritũ eccl'ia
rũ religionis. de spõ. c. i. siue fiat bñdi⸗
ctio solẽnis siue dicaꝛ missa sp̃al' sup
ꝯhentes: ꝛ hmõi. Inducere aũt fedus
matrimonij vel pronũciare verba iter
ꝯhẽtes ñ ẽ eis ꝓhibitũ ẽꝫ zen. ꝛ Ste.
8 ¶ Utꝝ verbũ excõmunicatos a canõe
itelligaꝛ solũ de maioꝛi excõicatõe? R.
Car. vbi. s. ꝙ sic ẽꝫ Zau. ꝛ nõ de mioꝛi.
facit. c. si quẽ: ꝛ. c. nup. de sentẽ. ex. idẽꝫ
tꝫ Zap. ꝛ facit. c. i. de rescrip. li. 6. He. ãt
i. c. vnico de his q̃ vi. lib. 6. dicit ꝙ etiã
intelligiꝛ de mioꝛi: qꝛ lex penal' ꝓhibẽs
absolutionẽ ab excõicatiõe icludit etiã
minoꝛis ꝛ absolutõeꝫ. ꝓ hoc est gl. i cle.
i. de priui. Itẽ vbicunqꝫ fit mẽtio de ex
cõicatiõe ꝛ materia in qua ꝓferꝛ est ꝓ⸗
portionabilis ẽt minoꝛi. de vtraqꝫ itel⸗
ligiꝛ: vt nõ. glo. Pe. in. c. residentes. de
hereticis. li. 6. Et lꝫ hec opinio sit tutioꝛ
tamẽ prima mihi videtur ꝟioꝛ.
9 ¶ Queritur de quo canõe itelligiꝛ? R.
Car. vbi. s. Pau. ꝛ Zau. ꝙ itelligiꝛ d' q̃
cunqꝫ a papa ꝓmulgatõ: qꝛ ille ppꝛie ꝑ
excellentiam dr canon: lꝫ alij accipiaꝛ
pro illo ep̃i: vt. 3. di. §. porro.
10 ¶ Quid si supradicti absoluũt excõica
tos ꝑ s̃niam hoĩs ẽt pape? R. glo. Zau.
Pau. ꝛ ze. ibideꝫ tenẽt ꝙ nõ ligaꝛ p̃fa
ta pena: qꝛ si voluisset intelligi expres⸗
sisset. ar. c. ad audiẽtiam. de deci.
11 ¶ Utrũ noĩe s̃nie hic veniat excõicatio
solũ? R. gl. ꝛ Pau. ibidẽ ꝙ ẽt venit su⸗
spensio ꝛ iterdictũ. sꝫ Car. dicit ꝙ veri⁹
ẽ ꝙ solũ itelligiꝛ de s̃nia excõicatõis: qd̃

bũ ꝓbat littera ꝑ alternatiuã: qꝛ. s. dicꝛ
de his q̃ absoluũt excõicatos a canone
ꝛ postea subijcit. vel a sentẽtijs ꝑ statu
ta. ꝛ sic restringiꝛ verbũ sentẽtijs ꝑ ver
bũ excõicatos. ar. ho. d' rescri. c. 2. regris.
¶ Quid de sẽtẽtijs latis ꝑ statuta lega 12
toꝛum de q̃bus hẽs de of. le. c. fi.? R. ẽm
Zau. ꝛ sequiꝛ Car. ꝙ ideꝫ est sicut d' sta
tutis synodalib⁹ vel prouincialibus.
¶ Utꝝ religiosi p̃dicti absoluẽtes a pe 13
na tñ ligenꝛ predicta cẽsura? R. ẽm ze.
quẽ seq̃tur Car. ꝙ nõ: qꝛ littera loquiꝛ
copulatiue a pẽa ꝛ a culpa. c. 3. d' rescri.
¶ Quid si p̃dicti religiosi absoluunt a 14
peccato nõ ab excõicatiõe quã q̃s icur
rit ꝓ peccato? R. ze. ꝛ Car. tenent ꝙ nõ
incidit i penã: ꝛ plꝫ ne fiat extensio.
¶ Utꝝ religiosus ignoꝛãs penã hãc: ꝛ 15
administrãs sacrꝫ eucharistie vel extre
me vnctiõis sine l'nia rectoꝛis ꝓrochiaꝛ
nõ tñ i cõtẽptũ ipsi⁹ icurrat hãc penã?
R. Car. se cõsuluisse ꝑ l'raꝫ. d. cle. q̃ dicꝛ
p̃sũpserint: qd̃ notat dolũ ꝛ temeritateꝫ
ministrãtis ꝙ nõ ligaꝛ: ꝛ placet mihi ꝑ
ea q̃ dixi supra. Dolus. §. 5. ꝛ infra. Ex⸗
cõicatio septimo. casu vltimo. §. 2.
¶ Utrũ recipiẽtes p̃fata sacra a dictis 16
religiosis sine l'nia suoꝝ rectoꝝ ꝓrochia
liũ sint excõicati? R. ꝙ nõ p̃ma vice: vt
patebit infra. Excõicatio. 8. §. i.
¶ Utꝝ sit credẽdũ dicẽti se hr̃e l'niam? 17
R. glo. ꝙ sic: ꝛ ꝯcoꝛ. Zau. Pau. ꝛ Ste.
quia nemo videtur imemoꝛ propꝛie sa
lutis. i. q. 7. sancimus.
¶ Quid de mercẽarijs scholaribus et 18
hmõi? R. gl. ꝙ sufficit l'nia sacerdoꝛ ꝓ⸗
rochialis i cui⁹ ꝓrochia ihitãt: nisi cau
sa recreatiõis vel alia tpali stati reuer⸗
suri ad propꝛia aduenissẽt: quia sic nõ
sufficeret.

Casus 13. est i cle. i. de pe. vbi ex⸗
cõicaꝛ q̃lꝫ q̃ iniuriose vel
temere ꝑcusserit: ceperit: aut bãnierit
aliquẽ ep̃ꝫ seu q̃ p̃dicta mãdauerit vel
facta ab alijs rata habuerit: vel socius
fuerit i his faciẽdis: aut cõsiliuꝫ aut fa
uoꝛẽ p̃sterit vel defensauerit eosdẽ: nec
potest absolui nisi in articulo moꝛtis
nisi a papa. ꝛ cum absoluendus fuerit
in articulo moꝛtis nõ valet absolui ni⸗
si prius caueat idonee ꝙ parebit pene
imponende ꝛ penitentiam dño auxiliã
te faciet. Idem secũdo excõmunicãtur

omnes officiales quocunq; nomine cē
seantur qui in aliquo predictorum fue
rint culpabiles: nec valent absolui nisi
vt predcm est.
19 ¶ Sed quid si eps nundum erat cōse-
cratus? R. ꝙ non erit locus isti pene: q2
non est eps. de elec. in c. mis. cle. fa. Secus
de eo qui renunciauit epatui: q2 hēbit
locum in eo illa pena.
20 ¶ An habeat locū pdicta pena in inclu
sione fcā epo ad verecundiā? R. Car. ꝙ
non: q2 hc capere accipit p detinere sicut & i
c. felicis. de pe. li. 6. accipit: vt. s. dcm est.

Casus .14. est in cle. cupiētes. i. §. fi. de pe. vbi excoicant oēs
religiosi & clerici seculares q̄ iducūt ad
vouēdū iurādū &c. de eligenda sepul-
tura apud ecclesias ipsorum. de quo dic
vt infra. Sepultura. §. 35.

Casus 15. est in cle. grauis. de sen. ex. vbi excoicant oēs dñi
tpales ēt si sunt epi qui i terris seu loci
cor̄ iterdicto supposit; cogūt quōdoli-
bet diuina offā celebrare: aut q voce p-
conia seu p campanar̄ pulsatōez ad of-
ficia eadē audiēda aliqs p̄sen ti excoica
tiōis aut iterdicti snia inodatos euocāt
vel qui excoicatis publice aut iterdict;
phibent ne de ecclesijs exeāt dū missar̄
solēnia agunt a celebrātib⁹ moniti gene
ralr vel spālr vt exeāt. Itē bo si excoica
ti publice vl iterdicti qui i ipis sunt ec-
clesijs postꝙ fuerint noinati mōti a ce
lebrātibus vt exeāt remanere p̄sumpse
rint sniam excoicatōis i currunt a qua
solū a papa pōt absolui. Et sic collige ꝙ
hec pena ē ꝯ cogētes: euocātes: phiben
tes: & remanētes. Itē aduerte ꝙ verbuz
quōlibet ꝯphendit oēm modū ꝯpulsio
nis realē vel psonalē directū vel indire
ctū: vt puta ꝯsanguineos vel ipos i per
sonis aut reb⁹ grauādo: vt no. gl. i. d.
1 ¶ Quid si euocarēt nō excoicatos ꝯcle.
vel nō iterdictos? R. Car. post Pau. ibi
dez ꝙ incidūt in pdictā penā: cū loc⁹ sit
interdict⁹: & dictō p̄sertiz stat p matie.
2 ¶ Utr̄ hec pena hēat locū i cessatōne a
diuinis posita indictis terris? R. ꝙ sic:
quia qn cessatio a diuinis est gnal bz
vim interdicti: vt in cle. i. eo. ti. §. in ces
sationib⁹. secus si cessatio est spāl.
3 ¶ Quid itelligitur hic noie diuia offā?
R. Car. post Pau. ibidē ꝙ restringitur
solum ad missas: & ideo si aduocarent
alia offā p̄ter missas nō hēret locū hec
¶ Quid si pdicti precipiāt nō ꝯpena. 4
subditis suis vel pdicta nō faciant i ter
ris ipsorū: sed in alienis? R. ibidē Car.
ꝙ non habet locum hec pena.
¶ Utrum pdicti aduocantes secrete p 5
nunciū ad diuina ligent pdicta pena?
R. Car. ibidē post Pau. & zen. ꝙ nō nisi
voce pconia: vl voce tube aut cornu vl
per campanar̄ pulsationem aduocent
¶ Quid si compellūt in loco nō iterdi- 6
cto? R. Pau. ibidem ꝙ nō habet locum
hec pena.
¶ De quo interdicto intelligitur? R. gl. 7
ibidem ꝙ tam de interdicto a iure ꝙ
ab homine.

Casus 16 est in cle. cum ex eo. eo. ti. vbi excōmunicant fra-
tres minores recipiētes tempore inter
dicti illos de tertio ordine ad diuina.
Sed quia hodie vacat per priuilegiuz
dñi Sixti quarti ptrāseo: q2 nō ligati.

Casus sequentes sunt per proces sum curie annualem fa-
ctū in die cene domini vsq3 ad casuz. 32.

Casus 17. est contra hereticos ga zaros patarinos & alios q̄
cunq3 nomine censeantur: ac cōtra om
nes fautores receptatores & defēsores

Casus 18. est contra piratas cur sarios & latrunculos ma-
ritimos ac omnes receptatores eorun-
dem cum dantibus eis auxilium con-
silium vel fauorem. Et dicitur pirata
quicunq3 in mari depredatur nisi ha-
beat iustum bellum contra eos quos de
predatur. quod no. quia pauci aduer-
tunt: credentes ꝙ nisi quis indifferen-
ter depredetur in mari non sit pira-
ta & non incidit in hanc penam. sed fal-
sum est.

Casus 19. est contra omnes qui i terris suis noua pedagia
imponunt vl prohibita exigūt: s3 a spō
te soluentibus pedagia recipiens non
incurrit excoicationē bz gl. & Pau. i cle.
qm de immu. ec. quia exigere est ab in-
uito extorquere.

Casus 20. est contra oēs falsari os bullarum apostolica-
rum, de quo dictum est supra, casu. 3.

Casus .21. est ꝯ illos qui equos arma ferrum lignamia
⁊ alia ꝓhibita deferunt sarracenis tur
cis ⁊ aliis xp̄i nominis inimicis qbus
xp̄ianos oppugnant. pro cuius intelli-
gentia querūtur infrascripta.
1 ¶ Quid venit sub nomine armorū? R. gl.
in. c. ita quorūdā. de iudeis. ꝙ ēt fustes
⁊ lapides ꝓ machinis veniūt: sꝫ nō later-
des ꝓ edificijs fiendis. l. l. 2. C. q̄ res ex
por. nō de. dicit ꝙ lorice: scuta: arcus:
sagitte: spate: gladij: ⁊ tela nomine ar-
morū veniunt. Ego vero dico ꝙ illa q̄
cōmuniter sūt p vsu offēdēdi vel defē-
dendi se ⁊ nō pro alio vsu veniūt noīe
armorū. Illa vero quib⁹ possum⁹ vti
pro armis ⁊ pro alio vsu: puta pro istru
mēto diruntur arma ex intentione vtē
dibus pro armis defensionis vel offen
sionis: alias nō: vt no. in cle. ne i agro.
de statu mona. Et ideo gladius ad inci
dendū panē nō venit nomine armorū
sꝫ Pa. in. c. clerici. i. el. i. de vi. ⁊ ho. cle.
2 ¶ Quid venit nomine ferri hic? R. ꝙ acci
pitur hic ferrū pro ferro infecto vel fa
cto sub quacūqꝫ forma: vt i. l. 2. C. que
res expor. nō de. qđ tñ limito p rōnem
expressā i. d. l. 2. de ferro. ꝓ qđ possent
pugnare vel se munire: qꝛ prochete ⁊ si
milia nō credo sunt sub ipso ꝯphensa.
3 ¶ Quid itelligit sub noīe lignaminū?
R. ꝙ itelligit quodcūqꝫ lignū p qđ na-
ues galeas aut aliud machinas possent
facere ad ipugnandū vel defēdēdū se
a xp̄ianis. sec⁹ de aliis lignaminib⁹ qb⁹
nō pñt vti ad offēdendū vł defēdēdū.
4 ¶ Quid itelligit noīe ꝓhibitorū? R. ꝙ
sūt oīa quib⁹ pñt xp̄iani ipugnari vel
ipsi ifideles ne ipugnētur a xp̄ianis mu
niri ꝙ oī tpe ꝓhibēt. Similr q̄cūqꝫ victua
lia vł mercimonia tpe guerre cū eis hīte
ab aliqbus xp̄ianis licitie. Tpe vero pa
cis mercimonia q̄cunqꝫ ⁊ victualia nō
sūt ꝓhibita eis deferri: nisi i dispēdiū
xp̄ianorū fieret: puta qꝛ timētes d̄ guer
ra muniūt se: vł vt iuadāt xp̄ianos. Te-
net tñ Inn. ⁊ Ho. i. c. significauit. d̄ iu-
deis. ꝙ p redimēdis captiuis tpe guer
re arma ēt sine pena excōicatiōis pñt d̄
ferri: qđ añ f sm nō tenerē: sꝫ bñ p⁹ fcm.
de aliis vero mercimoniis nō ē dubiū in
ter doc. pp p̄dictū. c. significauit. ꝙ p re
demptiōe captiuorum possunt deferri
etiam tpe guerre.
5 ¶ Quid si tpe pacis deferāt arma ⁊ ta- 5
lia ꝓhibita: ⁊ nō tñ ea itētiōe vt ipugnē
tur xp̄iani? R. ꝙ nihilomin⁹ ligāt si sūt
talia qb⁹ pñt ipugnari sꝫ gl. Jo. an. et
do An. ac Pa. in. d. c. ita quorūdā. Quī
dā tñ tenēt ꝙ nō ligāt nisi ea itētiōe d̄
ferant vt xp̄iani ipugnētur vel ne poss
sint ifideles ipugnari. ⁊ cōuenit satis
hec opinio cū tex. i. d. c. ita quorūdā. lꝫ
p̄ma opinio sit tutior: maxie ātefactū.
¶ Utrū deferētes ꝓhibita ifidelib⁹ ⁊ pēi 6
tētib⁹ postea ea reportātes ⁊ ñ dimittē
tes ifidelib⁹ ligēt? R. ꝙ nō qꝛ vba cū ef
fectu sūt accipiēda. Idē dic de d̄ferētib⁹
arma ꝓ sui tuitōe ad terras ifideliū ꝙ
ñ ligēt nisi postea ea ipsis vēderēt: qa
sic ligāt. Si āt statī vēdita recuparent
nihilōin⁹ ligarēt. Idē dic d̄ ꝓmutatōe.
¶ Qñ dr tēpus guerre? R. ꝙ dr qñ ali 7
qs p̄nceps xp̄ian⁹ auctē pncipis: vł pa
pa facit cū eis bellū q̄ ad illū dñū: puta
so danū vel turchū: nō q̄ ad alios dños
infideles: nisi essēt tali in subsidium. 8
¶ Aduerte hic ꝙ lꝫ Nicola⁹ Bonifaci⁹ ⁊
Clemēs multos ligauerit circa p̄dcā:
tñ qꝛ hodie vacāt ꝓtrāseo: solūmō fma
nēt excōicati vltra p̄dictos exercentes
regimē i galeis aut nauib⁹ ifideliū. i. c.
ita q̄rūdā. sꝫ nō ē papal: sꝫ ordiari⁹ po-
terit absoluere. verū ē ꝙ tā isti ꝙ sup̄
scripti nō debēt absolui nisi q̄cq̄d acq̄-
sierint ex tali ꝯmertio dānato et pen-
dant in subsidiū xp̄ianorū: ⁊ vltra tan-
tundē de suo si possint.
¶ Quid de dātib⁹ cordā vł āchorā ⁊ hu 9
iusmōi vt possint negociari cū ifidelib⁹
tempore pacis? R. ꝙ requiretur licētia a
ꝑlica: qꝛ p talia pñt xp̄iani ipugnari.
¶ Utrū portantes clauos ꝑuos ⁊ cul- 10
telos ꝓ pāe icidēdo sint excōicati? R. ꝙ
nō: quia nō cōprehendūtur sub noie ar
morū vel ferri vel aliorum ꝓhibitorū.
¶ Utrū portantes ferū arma ⁊ alia 11
prohibita de vna terra saracenorū ad
aliam: vel sarracenos cum armis suis
vtputa de marica in alexandriā sint ex
communicati? R. ꝙ nō: nisi hoc faciat
in dispendium christianorum sicut de-
clarauit Greg. 9. in extrauaganti que in
cipit. postulastis.

Casus .22. ē ꝯ ipedientes seu iua
dētes victualia vł alia ad

mane curie nccāria adducētes: seu ne ad ipsam adducant ipediētes aut perturbātes ꝛ ꝯ defēsores talia faciētiuꝫ.

Casus .23. ē ꝯ oēs illos q̇ ad sedē apl̄icā veniūt ꝛ recedūt ab eadem: tem ritate ꝑꝑa capiūt spoliant et detinent: aut ex ꝓposito delibe rato ꝑberare mutilare vl̄ iterficē ꝓsumūt: ꝛ ꝯ illos q̇ tal a fieri faciūt vl̄ mādāt.

Casus .24. ē ꝯ illos q̇ iurisditiōnē ordinariā vl̄ ðlegatam ñ hñtes morātes i eadē curia temeritate ꝑꝑa capiunt spoliāt ꝛ ðtinēt: aut ex proposito deliberato verberare mutilare vel inter ficere presumūt: ꝛ q̇ talia fieri faciunt seu mandant.

Casus .25. ē ꝯ oēs illos q̇ a se vl̄ ꝑ aliū seu alias q̄scūq̧ ꝑsonas sclares vel ecclesiasticas ad romanā curiā sup eorū cāis et negocijs recurrētes. Illac ꝫ in ea ꝓsequētes aut ꝓcurātes vel ꝓcuratores ipsorꝫ vel aduocatos seu iudices sup dictis cāis deputatos occasiōe cāꝝ vel negocioꝝ huiusmodi verberāt mutilāt vel occidūt aut bōis spoliāt ꝛ ꝯ dātes auxiliū ꝯsiliū vel fauorē in predictis.

Casus .26. ē ꝯ oēs illos q̇ ne pareatur lr̄is aut mādatis apl̄icis ꝛ legatoꝝ ꝛ nūcioꝝ ꝛ iudicum delegatoꝝ eorūdē grāꝫ vel iusticiā ꝯcernētib⁹ ðcretis ꝫ sup eis ꝛ re iudicata seu ꝓcess b⁹ executor alib⁹ ñ hito ꝓꝑ ius coꝝ hñplacito ꝛ assensu: neue tabelliones ꝛ notarij sup hmōi litteris ꝛ ꝓcessib⁹ executoria ib⁹ istr̄a seu acta ꝯficere āt ꝯfecta ꝑti cui⁹ iterest tradē sb̄ grauiss mis penis ꝓhibē ꝑape seu mandare ꝓsumūt: ꝛ ꝯ dantes auxiliū ꝯsiliū vel fauorē.

Casus .27. ē ꝯ oēs q̇ se ab obīa rōani pōtificis ꝑtinacit sbtrahē vl̄ quōlibꝫ recedē ꝓsumūt: ꝛ ꝯ dātes auxiliū ꝯsiliū vel fauorē ꝓdictis.

Casus .28. ē ꝯ oēs q̇ iurisditōēꝫ ad ecclesiasticas ꝑsonas ꝑtinētē vsurpāt ꝑ se vl̄ ꝑ aliū seu alios directe vl̄ idirecte: aut i eisdē ꝯsiliū auxiliū vl̄ fauorē prestare non verēt.

Casus .29. ē ꝯ oēs mutilātes vulnerantes iterficiētes seu capiētes ꝛ ðtinētes seu ðꝑdātes romipetas ꝛ ꝑegrios ad vrbē cā ꝑegrinationis ꝛ deuotōis accedētes ꝛ i ea morātes vl̄ recedētes ab ip̄a cū omib⁹ i his dātib⁹ ꝯsiliū auxiliū vl̄ fauorem.

Casus .30. ē ꝯ oēs illos q̇ ꝑ se vl̄ ꝑ aliū directe sub q̄cūq̧ titulo vl̄ colore occupāt vl̄ ðtinēt vl̄ hostilit discurrūt seu iuadūt i totū seu in ꝑtē almaꝫ vrbē aut alias ciuitates vel terras ꝛ loca ꝛ iura ad romanā eccl̄iaꝫ spectātia cū adherētib⁹ fautorib⁹ ꝛ ðfēsorib⁹ eoꝝ seu dātib⁹ auxiliū ꝯsiliū vel fauorem in eisdem.

Casus .31. ē ꝯ q̄scūq̧ ꝓsumētes absoluē quēlꝫ ꝑ dictū ꝓcessū excōicatū: nisi i articlo mort. ꝓstita p⁹ ð stādo sctē mr̄is eccl̄e mādat satisfactōe vl̄ sufficiēti cautōe ēt ꝓtextu cuiuscūq̧ ꝑuilegij vl̄ ꝯcessiōis apl̄ice ñ faciēt plenā ꝛ expssā ð ꝓdcā ꝓhibitōe mētōēꝫ: nec absolutō ab ip. sa ꝫ. Et lꝫ Paul⁹ scðs plēs alios cas⁹ posuerit q̄s in nulla ꝯcessione volebat itelligi nisi spālr exꝓmerēt: tñ Sixt⁹ q̄rt⁹ solūmō ad ꝓdictos .ð. expssos se restrinxit: et iō casus pauli i dicto ꝓcessu omitto.

¶ Aduerte ēt ꝙ ꝓfatus Sixt⁹ i extrauaganti q̄ icipit. et si dñici gr̄e. excōicat omnes absoluentes a quacūq̧ ꝓdcārū excommunicationū per processuꝫ scāꝝ dispensantis in voto vltramarino: scōꝝ Petri et Pauli: scti Jacobi et castitatꝭ ex quacunq̧ concessione ab ipso Sixto hita: nisi ð. d. extrauaganti de verbo ad verbū in ipsa concessione fiat mentio. Et bene aduertant confessiones quo ad illos qui confessionalia habuerunt ab ipso exceptis illis confessionalib⁹ q̄ data fuerunt tempore cruciate mihi ꝯmisse: qꝛ quo ad illa non valet dicta extrauagāt: sicut patet i bulla dicte diui cruciate: ꝛ ego aurib⁹ ꝓꝑijs ab ip̄o au.

¶ Sūt ꝛ alij cas ꝑ extrauagātes i qb⁹ sñia excōicatōis icurrit ip̄o facto: ꝛ ñ ꝑt impēdi absolō nisi ꝑ sedē aplicā. Et qꝛ multe sūt reuocate: aliq̄ ñ sūt i vsu: solūmō ponā q̄ cōit hñt i vsu. ꝛ sūt sequētes vsq̧ ad excōicatō. 6.

Cas⁹ .32. sb̄ rubrica ð sepul. ꝛ ē Bonifacij. 8. vbi excōicant oēs exēterātes: vl̄ i frustra icidētes atq̧ aqꝫ coquētes vt carnē ab ossib⁹ euellāt corpa defūctoꝝ vt alibi tumlāda ðferāt vbi no. ꝙ ad icurrēd ꝓdictā penā oꝫ tria

concurrāt. Primū ꝙ ille mortuꝰ circa cuius cadauer volūt facē predicta: sit mortuus ī terra: vbi viget cultꝰ xpianꝰ: qꝛ si esset mortuus i terra infidelium non caderent ī penā faciēdo predicta. Scdm ꝙ predicta faciant cadaueri mortuo. Tertiū ꝙ faciāt aīo vt alibi tumulaň. deferant: qꝛ si facerēt ex odio vel pp cirurgiā nō inciderēt penā predictam.

Casus 33. ponitur de regularibꝰ vbi Martinus excōicat oēs religiosos mēdicātes eūtes ad ordines seu monasteria non mendicātiū vt ibi sint fratres. etiā sub pretextu cuiusuis līie ēt apl'ice generalis. Item scdo excōicat ipos recipientes. Sꝫ hec pena nō extēditur adeūtes ordinē cartusieň.

Casus 34. ponit de simonia. vbi paulꝰ scds excōicat omēs q̄cūqꝫ dignitate p̄ditos: qui quōlibet dādo vel recipiēdo simoniā ꝯmiserit: aut qui fuerit mediatores: vt ipsa fiat in ordine vel beneficio.

Casus 35. ē sb ſrica d snīa excōicationis. de q̄ Jo. an. ī. c. nemo. de simo. facit intētionē ꝯ dātes aliqd p gr̄a obtinēda apd sedē apl'icā quā ptrāseo qꝛ reuocata est p Cle. 5. vt dic Jo. cal. ⁊ rcitat Jo. d lignano ibidē

Casus 36. ponit sb ſrica d p̄uil. vbi excōicāt q̄ libellos famosos aut cātilenas vł ritbmos faciūt d̄tinēt: vł publicāt ī infamiā statꝰ ordinū minoꝝ ⁊ p̄dicatoꝝ. ⁊ ē Alex. quarti q̄ incipit. Ex alto.

Casus 37. ē ī dicta extrauagāti. vbi excōicāt predicātes: docētes: vł d̄fēsātes: ꝙ p̄fatoꝝ ordinū ffes ñ st ī statu pfectionis: ⁊ ꝙ ñ lꝫ eis d elemosynis viuere. Aut ꝙ ñ pñt p̄dicare: siue ꝯfessiones audire d licentia Ro. pon. seu. alioꝝ p̄latoꝝ ordinarioꝝ sine consensu curatorum.

Casus 38. ē ibi de ꝯfaciētes violētiaꝫ dānabilē ī locū p̄dictoꝝ ordinū: ⁊ tā isti ꝙ dicti ī. 36. ⁊. 37. casu p̄cedēti nō pñt absolui nisi a sede apl'ica: aut a ꝯseruatoribꝰ dictoꝝ ordinū: preter ꝙ i articulo mortis.

Casus 39. ē ꝯ oēs itrantes monasteria sancte clare: et ordinis p̄dicatoꝝ q̄ ipo facto sūt excōicati si ītrāt: preter ꝙ ī casibꝰ p eoꝝ regulam et statuta ꝯcessis.

Excōicatio. 6. d casibus excōicationū q̄ reseruaň in iure epī solū q̄ sunt duo. Primꝰ ē ī. c. puenit. eo. ti. d q̄ dic vt. s. Excōmunicatio. 5. casu. 1. §. 38. Secūdꝰ casꝰ ē ī cle. cū ex eo. eo. ti. ꝯ fratres minores recipiētes ad diuina tpe īterdicti ffes tertij ordinis. Sꝫ qꝛ hodie vacat p p̄uilegiū dñi Sixti quarti: ideo pertranseo.

Excōicatio. 7. de casibus excōmunicationū nō reseruaň a iure alicui ⁊ aliquibꝰ pōt absoluē q̄libet ordinariꝰ: vt pꝫ. s. Absolutio. 1. §. 2.

Casus primꝰ ē ī. c. administratores. 23. q. 5. vbi excōicāt oēs p̄ncipes ⁊ officiales qui tertio admoniti ab epis vel ecclesiasticis prelatis recusāt eis facē iusticiā sup eorū causis.

Casus 2. ī. c. lꝫ de elec. vbi excōmunicaň ille qui electꝰ a paucioribus ꝙ a duabus partibus cardinaliū in summū pontificē: assentit electioni de se facte. Scdo excōicāt oēs qui talē recipiunt pro papa.

Casus 3. ē ī. c. qm̄. de offi. ordi. ꝯ illū q̄ se īgerit ī eccl'ia ī q̄ est epūs se p alio gerens sine ꝯsensu illius epi.

Casus 4. est in. c. 1. de loca. vbi excōicaň magistri ⁊ scolares bononie ꝯducētes hospitia domorūꝫ alioꝝ magistroꝝ et scholarium in lesionē vł īpedimētū ihabitātiū: nisi priꝰ tps ꝯductionis sit elapsū: vł nisi ꝯ ꝯsēsu ipoꝝ mgr̄orū vł scholariū iq̄linorū. Et nota ꝙ noīe magistroꝝ vēiūt doctores: sed noīe scholariū ñ veniunt existētes ī studijs p scholaribꝰ: vt sunt cartarij et scriptores sꝫ Jo. an. ⁊ Hos. q̄uis p̄dicti gaudeāt p̄uilegio scholariū: vt no. ī aut. habita. C. ne filiꝰ pro p̄re. ⁊ h tene q̄uis Inno. ⁊ Lau. teneāt ꝙ etiam ligantur.

¶ Utꝝ locatores ligēt p̄fata pena. ſc gl. ī. d. c. 1. tꝫ ꝙ ñ. Bar. ī. l. fi. C. d accep tila. ⁊ ī mlt̄ alijs locis. ⁊ He. ī. c. 2. d cōfes. li. 6. ⁊ ī. c. cupiētes. d elec. li. 6. tꝫ ꝙ ligantur

ligāt: sꝫ tu dic ſꝫ Pa. in .d.c. ꝙ vbi ꝓ ſe
ēēt eadē rō i correlatiuis: ſic ēēt vera ſe
cūda opinio: ſꝫ i caſu nro ñ eſt eadē rō:
ꝛ ideo ē verioꝛ opinio. glo. q: locatoꝛ
certat d dāno vitādo: ſꝫ ꝯductoꝛ certat
d lucro vel ꝯmodo: ꝛ i odiū alioꝝ alñ
facit. c. ſup eodem d vſuris vbi pena ñ
extēdit ad mutuo accipiētē: q: non eſt
eadē rō. ꝛ cle. i. d ꝯſan. ꝛ affini. Idē dic
i ſtatuto qd iponit penā vēdēti frumē
tū ꝙ ñ extēdatur ad emētē. facit qd di
co īfra lex. § .6. ꝛ infra pena. § .5. poſſꝫ
tñ locatoꝛ icurrere ṗdictā penā ex par
ticipatione. Nā ꝯductoꝛ ipam incurrit
tractādo d ꝯductione: ꝛ id ñ poſt tracta
tū i alio tpe venit pꝰ locationē erit lo
catoꝛ excoicatus ꝑ. c. nuper. eo. titu.
2 ¶ Utꝝ debeāt ṗdicti expectare tpꝰ fini
tū locatiōis. ſx. Jo. an. tꝫ ꝙ ñ: ſꝫ ſolum
tpꝰ ꝯductionis ſiēde: ſꝫ Pa. tꝫ ꝙ tutiꝰ ē
expectet: ꝛ vr mag ꝯuenire tex. d. c. ṗmi
3 ¶ Utꝝ iſta excoicatio ſit tm̄ local. ſx.
cōir tenet ꝙ ſic. ſꝫ Ho. tꝫ ꝙ ſit general
ad oia ſtudia q ſūt ſb dño pape: ꝛ gl. i
l. ne cui. C. locati. ꝛ iſtd ē tutiꝰ: ꝑ ꝓlogū
i xbo doctoribꝰ ꝛ ſcholaribꝰ bononie cō
morātibꝰ: q: ꝯphēdūt ēt alibi exñtes.

Caſus .5. i. c. ñ minꝰ iūcto. c. ad
uerſus. d imu. eccliaꝝ: vbi
excōicāt ṗmo ōes officiales laici qrū
cūqꝫ locoꝝ q āgurias: ꝛ exactiones inde
bitas eccliis ꝛ eccleſiaſticis ꝑſonis ipo
nūt. Scdo excōicāt ṗdicti q iuriſdictio
nē ṗlatoꝝ ꝛ auctoritatē quā habēt in
ſuis hoibꝰ euacuāt. Nā ꝛ taꝫ iſti ꝙ ṗmi
ñ moniti ꝯpetenter non dñſtant ipo fa
cto: tam ipi ꝙ fautores eoꝝ ſūt excōica
ti: nec dñt abſolui donec ſatiſfecerit ꝯpe
tēter. Tertio excoicāt ſucceſſores ṗdi
ctoꝝ officialiū: niſi ifra mēſē exceſſū ſuo
rū ṗdeceſſoꝝ purgauerit ꝛ ſatiſfecerit.
1 ¶ Pro quoꝝ itelligētia ē aduertēduꝫ
ſꝫ Pa i d. c. aduerſus. ꝙ ſuceſſoꝛ ñ ē ex
coicatꝰ ipo facto: niſi ṗdeceſſoꝛ deliqͥ
rit ptextu officii ad ꝯmodū ipiꝰ officii
vel vniuerſitat. ſecꝰ ñ deliqͭ ad ꝯmo
duꝫ ṗpriū: vl ad libidinē ſuā ſatiſfacien
daꝫ nā tūc ipe reꝰ ſolꝰ tenet ꝛ ipe vel eiꝰ
hrs ꝯueniri dēbēt: iuxͣ iltd qd legit ꝛ no.
i. l. i. ꝛ .2. ff. ad. l. iul. repe. i. l. i. d ſolu.
2 ¶ Querit an ṗfatꝰ officialis teneat ſa
tiſfacere de ſuo ēt ñ nihil hūit ñ cōitas
i cuiꝰ vtilitatē ēuerſū extortū nō vlt ſatiſ
facere ſx. ſꝫ Pa. i. d. c. aduerſus. ꝙ ſic
ꝑ argumētū ṗdicti. c. ꝛ ꝑ no. ꝑ Inno. in
c. ſicut dignum d homi. aduerte tñ ſm
Hoſ. ꝙ cōitas i cuiꝰ vtilitatē ē verſū ñ
ē effecta locupletioꝛ tenet ſatiſfacere.
facit. l. Julianus. ff. de actio. empt.
¶ Sꝫ pone ꝙ officialis ſeu rectoꝛ ñ cō 3
ſenſit ſꝫ reſtituit qͣtū potuit: nūqd erit
excoicatꝰ ñ ñ dimiſit officiū. ſx. ſm In
no. i. c. nouerit. d ſen. excō. ꝛ Jo. an. i. d.
c. aduerſꝰ ꝙ ſic. ꝛ eū vidēt ſeqͥ cōir doc.

Additio Pa. tamē i. d. c. aduer
ſus. dicit ꝙ h opi. eſt
valde rigoroſa: ꝛ ꝙ forte ꝯtrariū poſſet te
neri quod ego credo poſt factū: licꝫ añ
factū tenerem ṗmam.

¶ Quid d ſucceſſoꝛe q nō negligit idu 4
cere vniuerſitatē vt ſatiſfaciat: ſꝫ eā idu
cit ꝑ poſſe ꝛ tñ nihil facit. ſx. ꝙ tenet di
mittē officiū vt ſic cōitas cogat ex ne
ceſſitate officialis ſatiſfacere: et h ē tu
tius ſm cōiter doc.
¶ Utꝝ dantes ꝯſiliū ṗdict: ſiue oē ꝯcō 5
ſiliarii tal vniuerſitatis teneant. ſx. ſꝫ
Pa. i. d. c. aduerſus. ꝙ ñ dederūt ꝯſiliuꝫ
ad h grauamia iferēda: ꝛ moniti nō re
uocauerit idubie ſūt excōicati: vt i. d. c.
aduerſus. ꝛ i. c. nouerit. d ſen. excō. ꝛ te
net qlibꝫ ipoꝝ iſolidū ad ſatiſfaciēduꝫ
ſm Inno. i. d. c. ſicut dignū. Si vero
tacuerūt ita ꝙ nō ꝯſulerūt nec ꝓ ſe nec
ꝯtra: tūc dic ꝙ iuoluūt pena ꝛ pctō cuꝫ
his q expſſe ꝯſēſerūt. vt no. Inno. i. c. i.
d his q fiūt a maio. par capi. d qͥdē. ſ
ꝯſentire. § .2. Si āt expreſſe ꝯdixerūt:
ſꝫ nō dimiſerūt officium an iuoluant
pctō ꝛ pena. Inn. i. d. c. nouerit. recitat
opiniones ꝯrias. tñ ego tenerē ꝙ lꝫ nō
dimiſerit officiū ñ teneant ꝑ no. ꝑ In
no. i. d. c. i. niſi eſſēt tales ꝙ ex ceſſatiōe
ꝯſiliatiōis iducerēt cōitatē ad dñſtēd.
¶ Utꝝ ṗdicta pena hēat locū i qcūqꝫ 6
ſucceſſoꝛe official excōicati ꝑp qdcūqꝫ
dlictū. ſx. ſꝫ Inno. ꝙ ñ ſꝫ ſolū hꝫ locum
i ſucceſſoꝛe excōicati ex cauſis ṗdictis
vel aliter qlitercunqꝫ ꝑp libertatē eccle
ſie violataꝫ: vel niſi ſꝫ Hoſti. ſucceſſoꝛ
foueret factū dānatum: ꝑp qd ṗdeceſ
ſoꝛ fuit excoicatus: puta q: tꝫ clericum
poſitū i carcerē a ṗdeceſſore ſuo: vl qd
ſimile. facit. c. ñ ꝯcubine. de ſen. exco.
¶ Utꝝ iudex ſecularis ꝯpellēs clericū 7
vl ēt ſeculare ꝑſonaꝫ q alias ē de foro ec

clesiastico ēt sine districtione psone sit
excōicat⁹.R̄z.fz Pa.in.d.c.aduersus q̄
si moni⁹ nō desistat excōicat⁹ ē ipo fa
cto:q: turbat iurisdictionē ecclesiasticaz
vt ē tex.in.d.c.nō mīn⁹.et tz Hosti.et
Jo.an.hodie aūt per pcessū curie sunt
excōicati excōmunicatiōe papali:vt.s.
Excōmunicatio.5.casu.28.
8 ¶ Sz q̄ sūt psone q̄ nō possunt iudica
caria sclari iudice.R̄z.q̄ sunt.Prio oēs
ille q̄ gaudēt puilegio canonis si quis
suadente.de q̄bus dixi .s.Excoicatio
3.casu.i.except.clericis piugatis.d q̄
bns dicvt.s.Clicus.vi.§.pe.Scd̄o sūt
oēs psone astricte ppetuo suitio eccl'ie
vl' p̄dictis q̄ gaudēt p̄dicto puilegio .si
q̄s suadēte.vt no.Pa.i.c.null⁹.d fo.cō
pe.τ Fede.fac.c.p exceptiōem.d pui.li.
6.i v̄bo.ppetuo .sec⁹ si n̄ sunt ppetuo
oblati.Et sic limita gl.i.c.clicū.el.i.ii.q
i.Tertio sūt oēs de familia epi fz coēz
opi.vt no.Pa.i.d.c.null⁹.Quarto vxor
clerici q̄ defert tōsurā τ bitū τ n̄ ē biga
m⁹.tex.ē i.l.si.C.d incol.Mulieres in
q̄t tex.bonore maritoꝝ cigīm⁹ τ gn̄e no
bilitam⁹ τ foꝝ ex eoꝝ psona statuim⁹.
B ibi.Quito rectores hospitaliū pioꝝ
si sūt ppetuo obligati scd̄z eūd Pa.i.d.
c.null⁹.al's n̄.Sexto fr̄es tcij ordinis
btī Frācisci:τ sorores fz Bar.i.l.i.ff.d
pe.τ.l.sp.ff.d iure imu.τ.d.An.i.d.c.
nul⁹ τ hodie n̄ ē dubiū vt pz ex puile
gio dn̄i Sixti q̄rti.qd̄ dr bulla aurea.
Jesuate āt heremite fz coēz opi.n̄ pti
nēt ad foꝝ ecclīasticū:q: cras p̄nt esse

Casus 6.ē i.c.n̄ ma seculares
gno.ne cle.vl' mo.d q̄scū
q̄z rligiosos tacite vl' exp̄sse pfessos au
diētes leges vl' phisicā:nisi ifra spaciū
duoꝝ mēsiū ad claustrū redierint.Ad
de qd̄ dicam infra casu .27.

Casus .7.ē in.c.si.ne cle.vel mo.
vbi excoicatio d rligiosos
de q̄ i p̄cedēti cāu extēdit ad archidia
conos decanos plebanos p̄positos can
tores τ alios clicos personatū hn̄tes:τ
oēs sacerdotes:nisi ifra spaciuz duoꝝ
mēsiū d̄stiterit audire leges vel phisicā
Pro cui⁹ casus τ p̄cedētis d̄claratione.
1 ¶ Querit q̄n icipiūt currē predicti duo
mēses.R̄z.fz Pa i dictis.c.q̄ q̄ ad reli
giosos icipiunt a die exit⁹ monasterij vt
p̄dictas scias audirēt.In decā͡is vero
τ alijs d q̄bus i.7.casu icipiūt scd̄z Pa.
a die exitus ppoꝝ lariū cū affectu au
ditionis prefataꝝ scientiarum
¶ Quid si n̄ exeūt ppos lares nec reli 2
giosi mōasteria:sz i domibz pprijs aut
mōasterijs pprijs audiūt scias p̄dcās
Pa.i.d.c.si.τ ē coior opi q̄ n̄ erūt excoi
cati:τ sic tene:q̄uis qd̄ teneātq̄ nihilo
¶ Utrū rligiosi q̄ mīu⁹ sūt excoicati. 3
exeūt mōasteria ex aliq̄ alia rōnabili cā
τ sic audiūt p̄dcās scias ligēt pēa p̄dcā
R̄z.scd̄z Pa.i.d.c.si.q̄ n̄:q: vt ligētur
p̄dcā pēa r̄qritur vt exeāt mōasteriū:
τ hoc vt exeāt ista intētiōe.s.studēdi in
p̄dictis sciētijs:et tertio q̄ stēt p duos
mēses ex̄ monasteriū siue audiant siue
nō.Ex q̄ pz q̄ si exiret ex̄ monasteriuz
ex aliq̄ rōnabili cā non vt p̄dictas scīē
tias audiret:τ ex tli rōnabili cā pseue
rās ex̄ monasteriū vltra duos mēses:
iterim audiret p̄dictas scias n̄ ēet excō
municatus.secus si solū staret τ p̄nci
palr̄ ex̄ monasteriū vt audiret:q: tūc
tempus duoꝝ mensium inciperet a
die cessationis cause propter quam exi
uit et dispositionis standi ex̄ vt audiat
¶ Quid si religiosus exiuit vt audiret 4
predictas scientias:postea mutato ppo
sito audit theologiam.R̄z.Inno.tenet
q̄ nihilominus ligat.Sed Pa.in.d.c.
si.tenet q̄ n̄ est necesse vt reuertat ad
monasterium nec incurrit penā:sz cau
tius ē vt faciat q̄ abbas significet ei q̄
studeat theologie:τ sic censetur reuer
sus ad claustꝝ:τ h erit magis tutum.
¶ Utrū religiosus legēs p̄dcās scias i 5
suo mōasterio ligēt p̄dcā pēa.R̄z.mihi
plz opi.Pa.i.d.c.si.q̄ nō ligat:nec sitr
decani et alij de q̄bus in.7.casu.
¶ Sed nunquid peccant prefati studē 6
tes in camera propria vel monasterio
in legibus.R̄z.Pa.in.d.c.si.q̄ non si h
faciūt ad finē eligēdi meli⁹ canones se
cus si p̄ncipalr̄ studerēt ppt ipam sciē
tiā ciuilē.Idē dic d p̄dictis tenētibus li

Casus .8.ē i.c. ꝓros p̄dcē sciē
clic⁹ .ne cle.vel mo.vbi
excoicāt oēs sacerdotes q̄ p⁹ monitio
nē officij vicecomit āt p̄positi sclaris
hūerit:τ coīter do.i.d.c.clic⁹ d̄bēt ꝓ̄hbē
di noie sacerdotū oēs exn̄tes i sacris:τ

Casus .9.ē in.c.i.de sic tene
scismati.vbi excōicantur
omnes

omnes intentes ordinatōibus vel a-
lienationibus factis a scismatiq̄.de q̄
vide Scisma.§.2.ꝛ.3.
¶ Casus.10.ē in.c.excōī.de rapto. vbi
excōicanť oēs q̄ xp̄ianos naufragiū pa
tiētes dānata cupiditate spoliāt rebus
suis nisi ablata restituāt q̄p̄rimū pote
runt.ƀꝫ Pa.i.d.c.ꝛ vř ēt tenere sic glo.
ibidē:ꝛ ē tuti⁹.ƀꝫ aūt Jo.an.reqrit mo
nitio vt restituāt:aliter añ monitionez
nō erunt excōmunicati.sꝫ nō placet.
¶ Casus.11.est i.c.ad falsariorūꝫ de cri
mine falsi.de quo habes supra.Excom
municatio.5.§.5.
¶ Casus.12.est i.c.nouerit fraternitas
tua.de sen.excō.vbi excōmunicātur p̄-
mo oēs illi qui statuta edita ꝛ cōsuetu-
dines itroductas cōtra eccľie libertatē
fecerint seruari.Scđo excōicātur offis
q̄ eadē statuta nō fecerint deleri q̄p̄ri
muꝫ sciuerit.Qđ limito verū si hñt ptā
tē delēdi.Tertio excōicāť statutarij p̄di
cti.Quarto scriptores predictorūꝫ sta-
tutoꝝ.Quito ptātes:ɔsules:rectores
ꝛ cōsiliarij locoꝝ vbi p̄dicta statuta edi
ta fuerint.Sexto quicūqꝫ iudicant se
cūdū p̄dicta statuta.Septimo q̄ iudi-
cata redigunt i publicaꝫ formam.
1 ¶ Quid dr ɔ̄ ecclasticā libertatē? R.
ƀm Pa.i.d.c.nouerit.q̄ oē illud quod
statuiť ɔ̄ p̄uilegiū datū vniuersali ec-
clesie a deo:vt illud.qđcūqꝫ ligaueris su-
p terraꝫ.24.q.i. vel a papa: vtputa q̄
ad pias cās legata valeant corā duob⁹
testib⁹ ꝛ hmōi.Uel ab iperatore:vt ver
bi gr̄a q̄ nullus iudices clericos ꝛ ec-
clesiasticas p̄sonas nisi coꝝ p̄latus ꝛ si
milia.Sec⁹ si tale statutū eēt ɔ̄ p̄uile-
giū datū alicui p̄ticulari ecclesie: q̄ nō
eēnt excōicati ƀm cōiter doc.Adde tñ se
cūduꝫ Bar.in autē.cassa.C.de sa.san.
ec.q̄ statutū q̄ clerici efficerenť timidio
res:ꝛ laici audaciores eēt ɔ̄ libertatem
ecclesiasticā:vt p̄ vbi gr̄a si statuereť q̄ q̄
p̄cutit clericū soluat.10.q̄ p̄o laicū.20.
2 ¶ Sꝫ q̄d si pōať i fine statutoꝝ q̄ si es-
sēt aliq̄ ɔ̄ libertatē eccľie hēanť p̄ nō scri
ptis? R.ƀm Pa.i.d.c.nouerit:ꝛ Bar.
in.d.autē.cassa.q̄ nō sufficit ad euitan
dā excōicationē predictam:sed oportꝫ
q̄ deleri faciant.
3 ¶ Utrū scientes statuta sꝫ ignorātes eē
ɔ̄ libertatē eccľie ligēť? R.Inno.sꝫ q̄ nō
liganť.Jo.de ligna.sꝫ q̄ nō sūt audien
di:sꝫ tu tene opi.Inno.que ē verior.
¶ Utrū cōsiliari⁹ aut officiaľ q̄ nō ɔ̄sē- 4
sit:sed ɔ̄dixit talib⁹ statutis fiēdis:nec
ea seruari fecit sit excōicat⁹ si nō dimisit
offm̄? R.ƀm Ho.in sum.titulo de sen.
ex.q̄ sic.sꝫ ego dico ƀꝫ q̄.d.casu.5.§.5.
¶ Qñ ligāť sup̄dicti? R.Pa.in.c.noue 5
rit.q̄ statuentes dictātes scribētes aut
ƀuare faciētes stati liganť.Offiāles p̄o
ꝛ ɔ̄siliarij tūc liganť qñ ea sciētes ƀua-
uerūt vel vt ƀuarētur operā dederunt:
aut cū possēt ea deleri nō fecerūt āt offō
nō renūciauerūt.Intellige tñ q̄ dꝫ da-
ri eis aliq̄d tp̄s ad delendū vel renūciā
duꝫ:q̄ nō icōtinēti p⁹sciaꝫ teneť curre
re.ar.i.l.ratū:ꝛ i.l.qđ dicim⁹.de solu.
Casus sequētēs vsqꝫ ad casū.35.
sunt i.6.decretaliuꝫ.
Casus 13.est in.c.vbi p̄iculū.de
electio.vbi excōmunicāť
oēs.p̄io qui mittūt scripturaꝫ vľ nun-
ciū vel secrete loquūtur cardinalib⁹ vel
alicui eorum existenti in conclaui pro
electione pape.Ubi nota q̄ missio aut
locutio oportet vt sit secreta ƀꝫ Archi.
ꝛ Ge.ibideꝫ:aliter non esset excōmuni
catus.propter quod dicit Ge.q̄ quan-
do statutuꝫ enumerat plura prohibita
ꝛ vltimo prohibito qualitateꝫ aliquaꝫ
restrictiuam adiungit: illa qualitas re
stringens refertur ad omnia numera-
ta.Itē scđo excōicanť oēs dñi rectores
aliiqꝫ offiāles cuiuscūqꝫ dignitatis aut
cōditiōis existāt q̄ diligēter nō obƀuāt
aut fraudē circa ea cōmittūt que sibi p̄
cipiūtur obseruāda i morte pontificis
morientis in eorū terra:vt hř i.d.c. vbi
periculuꝫ:quod intellige ƀm Ge.ibidē
veruꝫ nisi tales offiāles impedirentur
de iure vel de facto ad talia seruāda:q̄
sic non ligarentur.
Casus 14.ē i.c.sciāt cūcti.đ elec.
vbi excōicātur omnes qui
per se vel per alios spoliando seu alias
iniuste persequendo grauare presum-
pserint in beneficijs seu alijs bōis suis
clericos vel quaslibet personas ecclesia
sticas aut eorum consanguineos vel
ecclesias monasteria seu loca cetera:
ex eo q̄ tales persone ecclesiastice ad
quos spectat electio noluerunt vel no-
luit eligere eū pro quo rogabantur. Et

no. ſm Archi. ⁊ ſeqtur Ge. ibidē. ꝙ per
verbū ſpoliādo intelligit ſiue auferant
latēter ſiue vaſtēt quocūq; mō: ſiue in-
uadāt imobilia: ſiue rapiāt mobilia ꝑ
viz ⁊ publice: ſiue fraudēt per dolum.
¶ Querit an p̄dicta pēa hēat locū ſi g-
1 uant affines? R. ſ3 Ge. ibidem ꝙ non.
¶ Uſq; ad quem gradum intelligunt
2 iſti conſanguinei? R. ſecundum Ge. ibi
dem ꝙ vſq; ad. 7. gradum.
¶ Utrum hec pena habeat locū in pñ-
3 tatione poſtulatione vel ꝯfirmatōe? R
ſm glo. in. d. c. ꝙ ſic: dummō hēat fieri
a clico vel perſona eccleſiaſtica. ſecus ſi
pſonus eſſet laic⁹. Idē dicit Ge. ibidez
in cōferente ⁊ poſtulāte. Ex quo collige
ꝙ conſtō penal quaten⁹ ꝯcernit fauorē
eccl'ie eſt extēdēda ad aliū caſuz q̄ exp̄ſ
ſum: dūmō caſus ad quē fit extētio cō
cernat fauorē eccleſie: facit qđ ſupra di
xi. Excommunicatio. 5. cāu. 6. §. 5.
¶ Utrum mādatari⁹ ſit excoicatus? R.
4 ſm. Pe. de anch. quē ſequit Ge. ibidē ꝙ
aut mādatari⁹ ſcit qualitatē facti: quia
ſcit hoc fieri in ꝯtemptū eligere debent
⁊ tūc eſt excoicat⁹: ⁊ ſic limita ⁊ itellige
glo. ibidē. Si vero ignorat qualitatem
facti: tunc: q2 nō facit in ꝯtemptū cano
nis nō erit excoicat⁹. facit. c. ſi vero. i. de
ſen. excom. ⁊ placet hec opi. Jo. de imo.
ſed punietur alia pena.
¶ Caſus. 15. ē in. c. generali. de elec. vbi
excoicant primo illi qui regalia. i. colle
ctam que fit noīe regis vel iperatoris:
ſeu vectigalia conceſſa eccleſijs a rege:
aut cuſtodiā ſeu guardiā ſicut in eccl'ia
parmēſi: vbi laici debēt cuſtodiri donec
eccleſie ſit ꝓuiſum: vel aduocatōis ſeu
defenſionis titulū qđ idē eſt: q2 aduo-
catus of defenſor in eccleſijs monaſte-
rijs: aut alijs pijs locis vacātib⁹ de no
uo vſurpādo bona eccleſiaꝝ monaſteri
orū aut locoꝝ ipſoꝝ occupare p̄ſumūt
cuiuſcūq; ſint dignitatis: vbi no. ſ3 Ge.
ibidē ꝙ duo requirunt vt ſint excoicati
primū ꝙ p̄dicta iura de nouo vſurpant
⁊ dicunturr de nouo ſimilia. 40. annis
citra ſecundum Bar. p. c. ſi. de ꝯſue. Se
cundū ꝙ virtute illi⁹ vſurpatōis bona
vacātiū predictoꝝ occupēt: aliter nō ſit
excoicati. ⁊ addit Bar. ꝙ nō ſolū ſi. s.
noiata iura: ſ3 ēt quodcūq; aliud ꝑ qđ
occupent bona p̄dicta vſurpet: incidūt
in penam predictā. ſcđo excoicātur cle-
rici predictaꝝ eccleſiarū: monachi mōa
ſterioꝝ: ⁊ pſone certe locoꝝ eorūdē. qui
predicta fieri ꝓcurāt intellige ſ3 Jo. an
ſi ꝓcurāt ope: ꝯſilio: perſuaſiōe: aut co-
operatione.
¶ Caſus. 16. eſt in. c. idēnitatib⁹. de elec
vbi excoicantur deputati vel vocati ad
dirigendas moniales in electionib⁹ qui
ſe nō abſtinent ab his per que inter eaſ
ſuper faciēdis electionib⁹ ipſis oriri poſ
ſet diſcordia: vel exorta nutriri. vbi di-
cit Ge. ꝙ nō euocatus ad electionē: vel
vocatus ad alia q̄ ad dirigendam elec
tionem nō incurrit hanc penā: licet nu-
triat diſcordiā ⁊ non ſolū iſta pena ha-
bet locum in electionibus monialium
ſed etiam in his qui nō renūciant pro-
prijs: ſe viuūt ſicut canonici ſeculareſ i
ſecularibus eccleſijs.
¶ Caſus. 17. eſt i. c. hac ꝯſtitutōe. de of
fi. dele. vbi excoicatur quilibet ꝓcurās
vt conſeruator ſibi datus ſe intromit-
tat de alijs: q̄ de manifeſtis iniurijs. đ
quo dic vt. s. conſeruator. §. i.
¶ Eſt ⁊ alius caſus i. c. cū gētes. de of. đ
le. qđ. c. cōiter nō habetur ſed eſt extra-
uagās. de quo dic vt infra legat⁹. §. vi.
¶ Caſus. 18. eſt in. c. vnico. de his q̄ vi
metuſue cā. vbi excoicantur oēs illi q̄
abſolutionē vel reuocationē quātūcun
q; a ſñia excoicationis ſuſpenſionis vł
interdicti extorſerint per viz: aut metū
quod intellige ſm gl. ⁊ Archi. ibidem
ſi abſolutio ſeu reuocatio ſit facta: q2 ſi
iudex voluiſſet abſoluere: vel reuocare
nō haberet locū predicta pena: ⁊ ſi vis
aut metus ſit illatus.
¶ Quid ſi ſñia erat iniuſta? R. ꝙ nihi- 1
lominus ligabūt p̄dicta pena: ſi ꝑ vi vel
metū obtinuerūt reuocatōez. ar. 11. q. 3. c
i. ⁊ ſiue paliuz. c. mulieres. de ſen. excō. 2
¶ Quid ſi obtineretur talis abſolutio
per vanum metum de quo timere non
debebat? R. ſm Bar. ibidem. ⁊ Archi.
ꝙ non ligabuntur: quia proprie nō ap-
pellatur metus talium timor. l. metum
cum. l. ſequenti. ⁊. l. non timorez. ff. qđ
me. cauſa.
¶ Utrū hēat locū predicta pena in abſo 3
lutione a minori excoicatiōe ſic obtēta
R. ꝙ nō. ar. c. ſi quem. de ſen. excom.
¶ Caſ⁹ non⁹ ē i. c. mulieres. đ iudi. vbi.
excoicat

excõicatur q̃ fingit causã:vel facit frau
dẽ vt iudex personaliter vadat ad mu-
lierẽ ꝓ testimonio ipsius capiendo:vt
dicit glo.ꝙ iudex vt posset visitare do-
minã faciebat eã nomiare in testẽ ñ tñ
iudex nõ iret ad eã:lz fingatur cã non
icurreret ista pena ſm Jo.an.ibidem.

13 ¶ Casus.20.est in.c.ad apostolice.d̃ re
iudi.qđ quia vacat omitto.

14 ¶ Casus.21.ẽ i.c.i hoc cõsultissimo.d̃
re.ec.nõ alie.vbi excõicant̃ oẽs ꝯpellẽ-
tes cuiuscũq̃ cõditionis sint prelatos
vel eccl'iasticas ꝑsonas ad submitten-
duz eccl'ias:subijciẽdo bona imobilia:
vel supponendũ iura ecclesiarũ laicis:
vel recognoscẽduz seu ꝯfitenduz se te-
nere ab illis tanꝙ a superiorib⁹:vł ad
statuendũ eos laicos tanꝙ patronos
vel aduocatos ecclesiarũ seu bonorum
ipsaꝝ i perpetuũ:seu ad nõ modicũ tp̃s
sine capitli cõsẽsu ⁊ lĩia sp̃ali ap̃lice se-
dis.vbi no.ƀz glo.ibidẽ:ꝙvt icurratur
ista pena reqrit̃.Primo ꝙ sint bona i-
mobilia:vel iura q̃ i imobilibus cõpu
tantur.Scđo ꝙ supponãtur tanꝙ sint
sua:vel recognoscãtur ab eis.Tertiõ ꝙ
nõ sit ad modicũ tp̃s:q: si fieret ad mo
dicũ tp̃s ex aliqua iusta cã cum cõsẽsu
capli nõ incurreret hec pana.Quarto
ꝙ fiat sine licentia capli ⁊ pape.Scđo
excõicãtur oẽs laici qui sub licẽtia pa
pe ⁊ cõsensu capli ꝯctus inierũt de ec-
clesiasticis imobilib⁹:vel inient in futu
rũ:si aliquid plus ꝙ iportat natura con
tractuũ ipsoꝝ:vel pactũ in eis factum
vsurpauerũt:vel egerũt:si moniti legi
tie nõ desistũt ab hmõi vsurpatõe resti
tuẽdo etiam taliter vsurpata.vbi dicit
archi.ꝙ si ẽ ꝯtract⁹ ẽphiteotic⁹ accipiãt
qđ ẽ a iure ꝑmissũ ⁊ nõ vltra.Et sic de
alijs cõtractib⁹ initis.Itẽ dicit ꝙ non
sufficit abstinere a tali vsurpatione ad
euitanduz penaz predictam:nisi vsur-
pata restituantur.

Casus 22.ẽ in.c.vnico.de religio
sis do.vbi excõicat̃ nouuz
ordinẽ aut religionẽ iueniẽtes:itellige
l.vt cũ alijs simul viuãt:ał's seorsũ assu
mere ñ ꝓhibet̃.Scđo excõicãt̃ oẽs fra
tres mẽdicãtiũ ordinũ p⁹ ꝯsiliũ lugdu
nẽse istitutorũ:q̃ aliqđ i ꝓpo habere ñ
pñt ex coꝝ regula:si aliquẽ recipiũt ad
ꝓfessionẽ:siue si domos vel loca coꝝ a-
lienãt sine lĩia sedis ap̃lice sp̃ali aut &
ſm archi.si alienãt bona mobilia.Exci
piũtur ab ista pẽa fr̃es minores:⁊ p̃dica
tores:⁊ heremitaꝝ sc̃i Aug.⁊ carmeli
taꝝ:vt pz i.d.c.ꝯsiliũ ãt p̃dictũ celebra
tũ fuit ab Inno.3.anno dñi.M.215.

¶ Casus.23.ẽ i.c.q̃ꝙ.de cen.vbi excõ
muiicãt̃ q̃cũq: ꝑ se:vel ꝑ alios suo noie:
vel alieno ab eccl'ijs vel eccl'iasticis ꝑ-
sonis exigũt pedagia:vel guidagia pro
reb⁹ suis ꝓprijs q̃s deferũt vel deferri
faciũt nõ cã negociatiõis.Intellige si
sũt ꝑsonas singulares q̃ h̃ faciũt.Sec⁹
si esset vniuersitas vel collegiũ q: si ex-
cõicãt̃ sed subijcit̃ eccl'iastico iterdicto.
Quid aũt sit negociatio ꝓprie.vide.s̃.
Cleric⁹.9.§.2.hodie tñ papał est:vt.s̃.
dictuz ẽ.Excõicatio.5.cãu.19.

¶ Cas⁹.24.ẽ.i.c.cleric.d̃ imu.ec.Sed
q: ꝑ cle.vnicã.eo.ti.ẽ reuocat⁹ ptrãsco.

¶ Casus.25.ẽ i.c.qm̃.d̃ imu.ec.vbi ex
cõicãt̃ oẽs q̃ ipetratores lraꝝ ap̃licaꝝ ł
alios ad foꝝ eccl'iasticũ recurrẽtes sup
cauſ q̃ ad idẽ foꝝ d̃ iure vł ãtiq̃ ꝯsuetu
die ptiere noscũt̃ ꝯpellũt seu ꝯpelli ꝓ-
curãt aut ꝑ se:vł ꝑ aliũ ipediũt ne corã
iudicib⁹ eccl'asticis d̃legat̃ seu ordina
rijs possint iusticiã obtiere vł q̃relã d̃
dict̃ cãis corã eis ꝓpõere eccl'asticos:
vel ipetrãtes aut litigãtes seu litigare
volẽtes aut ꝓpiq̃s ipoꝝ se rel illoꝝ aut
eccl'aꝝ suaꝝ ſet ꝑ captõez mõis ne alijs
q̃buscũq: aggrauãt cũ dãtib⁹ ꝯsiliũ au
xiliũ vel fauorẽ ad p̃dicta:nec tales de
bẽt absolui nisi ꝑus itegre satisfacerit
tã iudici cui⁹ iurisdictõez ꝑturbauerũt
ꝙ ꝑti ꝑturbate de iiuria dãnis expẽsis
⁊ interesse partiz papał est:vt pz.s̃.Ex
cõmunicatio.5.casu.25.

¶ Cas⁹.29.ẽ i.c.eos d̃ imu.ec.vbi excõi
cãt̃ oẽs secl'ares dñiũ hñtes q̃ suis sub
ditis interdicũt ne prelatis aut clericis
seu personis eccl'iasticis q̃cũq: vendãt
aut emãt aliq̃d ab eisdẽ:nec ipsis bla-
dũ molãt coquãt panẽ aut alia obseq̃a
exhibere p̃sumãt.vbi no.ƀz Be.ibidez
ꝙ p̃dicta pena locũ hz solũ in illis q̃ ha
bẽt dñiuz:⁊ nõ i alijs:⁊ qñ p̃dicta iter-
dicũt suis subditis.secus si predicta in
terdicunt nõ suis subditis.

¶ Quid si fiat tale p̃ceptũ ł statutũ ne
q̃s possit vẽdere vel alienare ñ subdit̃
vł illis q̃ ñ portãt onera cõis?R.ƀz Be.

in.d.c.eos.q nō ligantur predicta pena:
q: nō ē ꝯ libertatē ecclesiasticā ex quo
nō fit mētio de ecclesijs vel ecclesiasticis
psonis: nisi illō intelligeret de ipsis. vñ
pōt iudex ecclesiastic⁹ ipsos cōpellere: vt
declarēt q habeant locū quo ad laicos
nō quo ad ecclesiasticas personas.

¶ Casus.27.ē in.c.vt periculosa.ne cle.
vel mo.vbi excōicant tria genera pso-
narū. Primo oēs religiosi tacite vel ex
presse pfessi aliquā religionē approba
taz temere habitū sue religionis dimit
tens.vbi no.q ad incurrēdū hāc penaz
duo requirūtur. Primum q dimittant
extra monasterium egrediēdo: q: si in
telligeretur q essent excōicati dimittē-
do in monasterio existendo: sequerent
duo incōueniētia. Primo q tex.fuisset
superflu⁹ dicendo in scholis vel alibi:
Sufficeisset enī dicere vbilibet: qd esse
non dz: vt dicit gl.in rubrica.ff.qd me.cā
Scdo sequeret q religiosus dormiēs
sine habitu esset excōicatus: q: temere
dimittit.ꝯ.c.vidua.20.q.i.τ ꝯ.c.sancti
monialis.23.di.ad hoc.de vi.τ ho.cle.
c.fi.i fi. que iura volūt q semp habitu
vti dz: qd esset valde amarū verbum si
ligarentur sine habitu dormiendo: qd
non est credendum secundū Jo.an in.d.
c.vt pculosa.in nouella. Et iō dic q oz
dimittant habitū vt sunt in scholis vel a
libi ext mōasteriū: q: sic euagādi habēt
materiā: vt vult rō dicti.c.alias cū quis di
mittāt i monasterio nec ext egrediūtur
nō credo ligēt: q: cessat rō.l.s.materia
euagādi. Scdz iqd requirit vt incurra
tur hec pena est.vt dimittāt temere.s.
sine rōabili cā: seu licita religioso quaz
iplere nō pōt cōmode cū habitu: puta p
pter balnea vel piscationē licite faciendā
nō ligāt pp vbū temere: τ no.i gl.ibidē
τ in.c.i.de senten.excom.li.6.

1 ¶ Sz qd si religios⁹ deferat habitū sed
occulte: puta sb vestib⁹ laicalib⁹ sine rō
nabili cā τ ext mōasteriū? R. Jo.an.i.c.
de⁹ q de vi.τ ho.cle.in glo.in cle.2.e.ti.
videntur tenere q sit excōmunicatus.
Pa.autē in.d.c.deus tenet q nō. τ ego
post factum similiter teneo: quia cōsti-
tutio penalis nō dz extēdi ad casuz nō
habētē oīmodā rationez.vt no.Jo.an.
in regula odia.de reg.iur.in.6.in mer
curialibus.licet ante factum sit tenen-
da opi.Jo.an.τ glo.

¶ Quid si assumit habitū alteri⁹ religi 2
onis. R.q mihi plz opi.He.ibidē: q nō
incurrit predictā penā. Et ita cōsuluit
Lap.allrone.34. Nec ob.verbū sue reli-
gionis: q: est vna religio generalit sum
pta quo ad tria vota.

¶ Scdo excōicant oēs religiosi qui ac- 3
cedūt ad queuis studia litterarū. intel
lige ext claustrū: nisi a suo plato cū cōsi-
lio maioris ptis sui ꝯuēt⁹ sibi eundi ad
studiū licētia primitus sit concessa.

¶ Nūquid ligabit abbas sine prefata 4
licentia vadens? R. He.ibidem.q non.

¶ Tertio excōicant oēs doc.siue magi-
stri q religiosos habitu suo dimisso le- 5
ges vel phisicā docēt vel i scholis suis p-

¶ Cas⁹.28.ē i.c.quicūq ꝯsumūt retinē. 6
de here.vbi excōicāt oēs q psumpserit
ecclesiastice sepulture tradere hereticos
credētes: receptatores: defensores: vel fau
tores eoꝝ scienter nec debēt absolui nisi
ppꝛijs māib⁹ publice extumulēt hmōi

¶ Quid ē tradē ecclesiastice corpa dāna. 7
sepultur? R.sz Archi.q ē taliū cadaue
ra i cimiterio ecclesie tumulare.vel ēt alibi
ad modū xpianoꝝ cuz pces.τ orōnib⁹ ad
sepulturā ꝯducere.13.q.2.q diuina.τ.c. 8

¶ Qui āt dicāt fautores: re ꝯquesitū:
ceptatores: τ hmōi vide ifra. Heretic⁹.

¶ Casus.29.est in.c.vt inquisitionis.de 9
hereti.vbi excōicant ptātes: dñi tpales
rectores vel eoꝝ officiales: seu baliui q
de crimine heresis cognoscūt vel iudicāt
siue si captos p eodem crimine absq e-
piscoporum vel inquisitoꝝ licētia carcere
liberant: vel executionem p hmōi crie
cis a diocesano vel inquisitorib⁹ iniun
ctam nō implēt put ad eorum spectat
officium. Item si directe vel indirecte p
sumunt sententiā diocesanoꝝ vel iqui-
sitorum aut pcessum ipedire: vel si dio
cesano vel inquisitorib⁹ psumpserunt se
opponere in his que ad pstatuz fidei ne
gocium incūbūt.aut aliter impedire cū
omnibus ꝯdānatis e s in predictis auxi
lium cōsilium vel fauorem. Limitat tū
Matheus ibidē verum si facit aīo ipe-
diendi officium. Secus si ipediret aīo
offendendi: q: est inimicus suus: quia
sic non esset excōmunicatus: lz ipediret

¶ Casus.30.est.in.c.vnico.de scisma. Et 10
quia vacat hodie omitto.

Casus

Casus 31. ē in. c. i. ꝺ hōi. vbi excōicant oēs q̄ ꝑ assasinos aliquē inficiūt. ꝺ q̄ dic vt. s. assasin⁹. §. i.

Casus 32. ē in. c. i. ꝺ vsu. vbi excōicant oēs ꝑsone singlares eccliastice ep̄is inferiores q̄ vsurariis alienigenis ꝯcedūt domos ad fen⁹ exercendū vł nō expellūt de t̄ris suis infra tres mēses. de h̄ vide. s. Usura. 2. §. 13.

1 ¶ Quis d̄r oriund⁹. R. ꝙ is q̄ ortus ē ibi vel ī vico ciuitatis illi⁹. ff. ad muni. l. q̄ ex vico. vel ēt si p̄r ei⁹ inde originē duxit. ff. e. ti. l. assumptio. §. filius.

2 ¶ Quid si vsurari⁹ nō sit de t̄ra orlūd⁹ sed de dn̄io sub cui⁹ ē terra. R. ꝺm Car. ⁊ Fran. ibidē. nō h̄z locū hec pena.

3 ¶ An p̄dcā pena cōp̄hēdat ꝯducentes iudeos. R. Car. ī cle. i. ꝺ vsu. Ge. i. c. vsurarū. de vsu. l. 6. ⁊ Pau. ⁊ Bal. in q̄daꝫ ꝯsilio qꝺ incipit. Inter iudeos. ⁊ Lau. de Rodol. in suo tractatu de ꝯctib⁹ tenent ꝙ sic. ⁊ sic tene. lꝫ aliqui teneāt ꝯrium: vt. s. Usura. 2. §. 14.

Casus 33. ē in. c. vnico. de iniuri. vbi excōicant ꝯcedentes rep̄salias ꝯ ꝑsonas eccliasticas vel eorū bona. vel gn̄alit̄ ꝯcessas p̄textu cuiusuis ꝯsuetudis ad easdē referūt seu extendūt siue infra mēsē a die cōcessionis reuocēt: intellige si st̄ ꝑsone singulares. Itē no. ꝺm Archi. ibidē ꝙ ꝯcedē ꝑtinet ad cōcedētes: ⁊ extēdere ad eos quib⁹ tales rep̄salie sunt cōcesse.

1 ¶ Quid si ante mēsem ꝓcesserūt ad actum. R. gl. ⁊ Ge. ibidē ꝙ sunt excōicati: q̄ ꝓhibent actū ⁊ p̄cipit reuocationem infra mensem.

Casus 34. ē in. c. feliciꝫ. de pe. de q̄ hēs. s. Excōicatō. 5. cāu. 9.

Casus sequentes vsq̄ ad casum 46. sunt in clemē.

Casus 35. ē in cle. vnica. de seq̄s. pos. vbi excōicant oēs qui seq̄stratōꝫ q̄ d̄z fieri ꝑ ordiariū loci de bn̄ficio nō possesso pacifice ꝑ trienniū integꝝ p⁹ snīaꝫ diffinitiuā ꝯ possessorē apꝺ sedē ap̄licā dūtarat ī petitorio vel possessorio ꝓmulgatā īpedire: vel fruct⁹ seq̄stratos q̄ supsunt onerib⁹ tenent̄ sequestratū bn̄ficiū occupare p̄sumpserint: a q̄ nō absoluant̄ nisi vsurpata restituant: ⁊ īpedimentū remoueant.

1 ¶ Quid si sequester ꝯuertit fruct⁹ ī vtilitatem beneficii. R. glo. Pau. ⁊ Zen: ꝙ nō pōt ꝓpter verbum restituat.

Casus 36. in cle. i. de sepul. vbi excōicant oēs qui interdicti tpe in casibus nō ꝯcessis a iure: vel excōicatos publice. s. maiori excōicatōne nō minori ꝺm Inn. in. c. sacris. ꝺ sepul. aut nolatiꝫ interdictos. Intellige a diuinis ⁊ ꝑticipatōe sacroꝝ ꝺm Pau. q̄ interdicti a iurisditiōe vel ab aliq̄ offō nō priuant̄ sepultura vł vsurarios manifestos sciēter sepelire p̄sumunt in cimiteriis: nec debent absolui nisi p̄us satisfecerint illis quibus iniuria facta ad arbitriū diocesani.

¶ Utꝝ ad incurrendū p̄dictā penā requirat̄ ꝙ locus sit bn̄dict⁹. R. ꝺm Car. ibidē ꝙ sic: q̄ nō d̄r cimiteriū nisi ꝑ bn̄dictionē. ar. c. nemo. de ꝯse. di. i. ⁊ hoc verius. lꝫ aliqui teneāt ꝯrium: q̄r opi. pōt esse ꝯ̄a qn̄ locus diu haberet̄ ꝑ benedicto: lꝫ in veritate non esſꝫ. 1

¶ Quis d̄r publice excōicat⁹. R. ꝺm gl. in. c. exceptiōꝫ. de excep. ꝙ si agit̄ de pena incurrēda respectu cōicātiū ipsi excōicato intelligit̄ si iudex tulit snīam ī loco vbi publice iudicare ꝯsueuit p̄sentibus officialib⁹ suis ⁊ ptib⁹: vel altera absente ꝑ ꝯtumaciā: alr sec⁹. Sꝫ gl. in d. cle. i. vult ꝙ ex q̄litate fori ⁊ ex multitudine stātiū vel paucitate dicat̄ publicū vł nō pblicū. vn̄ ꝺm eādē gl. sepeliēs occulte excōicatū: lꝫ sciat nō incidit in penā. Pa. in. d. c. exceptionē. limitat h̄ veꝝ qn̄ nō esſꝫ excōicat⁹ ꝺm modū quē dicit glo. in. d. c. exceptionē. Aut si eēt tn̄ sepeliēs ignorabat ⁊ mag̃ plꝫ. Quo ꝯ̄o ad excōicatū d̄r publice excōicatus: ex q̄ a iudice fuit excōicat⁹: ipso p̄ñte vł cōtumaciter absente: lꝫ nō fuerit denūciatus ꝺm Pa. in. d. c. exce. 2

¶ Quis dicat̄ nolatim interdict⁹ vł excōicatus. vide Nominatim. 3

¶ Quid si vsurari⁹ manifest⁹ fecit cautionē. R. Car. in. d. cle. ꝙ potest sepeliri licite. ⁊ ita tꝫ gl. ⁊ Matheus ibidē. 4

¶ Utꝝ hec pena liget solū humo vł tumulo īponētes an cōmittētes vł portātes seu officiātes. R. Pau. tꝫ ꝙ oēs ēt cōcomitātes. gl. dicit casum dubium. Ego credo nisi fiat fraudulēter ꝙ solū est excōicatus īponēs in tumulo cum mandantibus ⁊ auctoritatem prestan- 5

r iiij

tibus simul cũ p̄latis dolose nõ probi-
bentibus sed pmittentibꝰ sepelire non
officientibus ſm morē sepulture.

Casus 37. ē in cle. i. de deci. vbi ex
cõicant oēs religiosi si ad-
ministratõꝫ vel bñficia nõ hñtes q̃ nõ
aliã: aut alias decias eccłijs debitas:
ꝛ ad eos nõ spectãtes sibi appropriare
p̄sumũt: seu q̃ de aĩalibus familiarum
aut pastoꝝ suoꝝ: vel aliarũ ēt aĩaliũ i-
miscentiũ eoꝝ gregibꝰ: aut q̃ de aĩalibꝰ
q̃ in fraudē eccłiarũ emũt: emptaqꝫ vē-
ditoribꝰ vł alijs ab ipsis tenēda tradũt
seu q̃ de terris q̃s tradũt alijs excolen-
das decias soluere nõ pmittũt aut p-
hibent: si post requisitõꝫ factã ab eis q̃-
rũ interest nõ destiterint infra mēsem:
vel si d̄ his q̃ ꝫ p̄missa vsurpare vel re-
tinere p̄sumpserunt infra duos mēses
ĩ eccłijs dãnificatis emendã nõ fecerit
cõpetentē. nec debēt absolui nisi añ sa-
tisfactionē cõdignã fecerint.

1 ¶ Quid de dictis debitis priuato ex p̄-
uilegio vel feudo. R. gl. ibidem nõ esse
locũ isti pene.

2 ¶ Quid si p̄dicti lꝫ nõ phibeãt alijs: tñ
ipsi nõ soluũt decias cũ debeãt. R. gl.
ibidem Pau. ꝛ zen. ꝙ nõ erũt excõicati
alr peioris essent ɔditiõis q̃ laici non
soluētes decimas.

Casus 38. ē in cle. i. d̄ sta. mo. vbi
excõicant duo gñã psona-
rũ. Prĩo oẽs monachi ꝛ canonici regła-
res admĩstratõeꝫ aliquã nõ hñtes q̃ si-
ne licĩa spãli suoꝝ p̄latoꝝ se trãsferũt ad
curias p̄ncipũ: vt dãnũ aliqd̄ suis p̄latis
aut monasterijs inferãt. vbi no. ſm gl.
ꝛ Car. ibidē ꝙ ad incurrēdũ penã duo
requirunt. Prĩo ꝙ intrauerint curiaꝫ:
qꝛ ex solo exitu claustri ob hãc cãm nõ
ligarent. Scd̄m qd̄ reqrit est vt cã dã-
nificandi monasteriũ vel p̄latũ curiã i-
trauerint. vñ lꝫ dãnum nõ intulerint:
vtputa qꝛ penituit eos: tñ ex q̃ pp hãc
cãm curiã ĩtrauerũt ligant. Iniam vero
habere vel nõ habere puto põderãduꝫ:
vt dicit glo. ibideꝫ.

1 ¶ Quid est admĩstratio. R. Car. in. d.
cle. ꝛ Zau. p administratõe debemꝰ in-
telligere pceptionē tpaliũ fructuũ. non
aũt spũalium officiorum.

2 ¶ Itē scd̄o excõicant monachi qui sine
licĩa obtenta abbatũ suoꝝ tenēt arma
intra septa mõasterioꝝ. vbi dicit Car.
ꝙ septa est clausura monasterij quam
nõ licet egredi nisi de licentia.

¶ Quid si talis est abbas q̃ parit ɔtu- 3
meliã creatori vel iniũgit mõachis in-
tolerabilia: vel eos psequit odio capi-
tali: poterũt ne monachi sine licẽtia ar-
ma sumere. Si alijs remedijs nõ pñt
sibi puidē. R. Car. ibidē ꝙ sine p̄dicta
pena pñt assumere. xi. q. iij. c. Julianus.

¶ Quid si tenēt arma ĩ aliq̃ mõasterio 4
nõ ĩ suo. R. ꝙ si erũt excõicati. ꝛ no. ꝙ
noĩe armoꝝ ĩtelligũt ea q̃ cõit sũt ad in-
uadēdũ vel ɔ̄fendēdũ. Si ṽo eẽnt talia
q̃bꝰ possent vti vt armis vel vt instrũtis:
sicut baculꝰ: lapis: furcha ꝛ hmõi: tunc
talia sumũt significatũ ab intẽtõe ɔ̄fe-
rẽtis. Itē no. ꝙ p̄fati casus nõ hñt lo-
cũ in alijs monachis nisi in nigris.

Casus 39. ē ĩ cle. attēdētes. d̄ sta.
mo. vbi excõicant ĩpediē-
tes visitatores monialiũ q̃rũcunqꝫ: et
ēt canonicarũ regłariũ in his q̃ ptinēt
ad offm̃ visitatõis earũdē. Ubi no. ſm
Car. ibidē. ꝙ ad incurrēdũ p̄dictaꝫ pe-
nã oꝫ prĩo ꝙ ĩpedimētũ effectualr p̄ste-
tur. Scd̄o ꝙ admõitio vt d̄sistãt fiat eis
fcã p visitãtē. Tertio q̃ monitio nõ p̄-
cedat ĩpedimētũ: alr nõ ligarēt ista pẽa.
Et dicit sufficere vnicã monitõeꝫ ēt ge-
neralr factã: dũmodo fiat a visitante.

Casus 40. ē in cle. i. d̄ re. do. vbi
excõicant oēs statꝰ bighi-
narũ assumẽtes vel assumptũ sectan-
tes. Scd̄o excõicant religiosi q̃ dictas
bighinas fouẽt in eoꝝ statu: seu vt assu-
mant dictũ bighinatũ dãt eis ɔsilium
fauorē vel auxiliũ directe vł indirecte.

Casus 41. est in cle. vnica. de con-
san. ꝛ affi. vbi excõicantur
oēs sciẽter ɔ̄hentes mrĩoniũ in gradi-
bus ɔsanguinitatis vel affinitatis phi-
bitis. Itē scd̄o ɔ̄hentes cũ monialibꝰ.
Itē tertio religiosi vł moniales aut cle-
rici in sacris constituti ɔ̄hentes matri-
monium cũ quibuscunqꝫ.

¶ Quid si ignorauit qñ ɔ̄xit: sꝫ postea 1
sciuit gradũ phibitum. R. cũ gl. ꝛ Car.
in. d. cle. ꝙ nõ ligat ista pena: nisi ɔtra-
hat de nouo q̃tũcunqꝫ cohabitet: licet
peccet mortaliter.

¶ Utrũ ɔ̄hentes cũ ĩpubere sibi ɔsan- 2
guinea vł affine liget hac pena. R. Car.
ꝛ Zau.

⁊ Lau. ibidē ꝙ nō ligat: q2 spōsalia potius isti iuris interp̄tatōe ꝯhūt ꝙ mrimoniū. c. vnico. de despō. ipu. li. 6. ⁊ ꝯhibentes spōsalia nō ligant p̄dicta pena vt tenet Ste. ⁊ Pau. ibidem. Quod intellige nisi p copulā carnalē efficiant matrimonium.

3 ¶ Utrū ꝯhens cū furiosa sibi affine li

4 ¶ Quid ꝯgetur p̄dict9 pena. R̄. ꝙ nō. si solū ꝯrit p v̄ba de p̄nti: sed nō ꝯsummauit. R̄. gl. ꝙ nihilominus ligatur.

5 ¶ Quis dicat religiosus vt incidat in istā penā. R̄. gl. ꝙ quilibet tacite vł expresse professus aliquam religionē approbatam.

Casus 42. ē in cle. nolētes. de here. vbi excōicant oēs inq̄sitores seu cōmissarij sup heresi deputati q̄ p̄textu officij inq̄sitōis q̄cūq3 mō illicito pecuniā extorquēt ab aliq̄bus. Itē. 2. si sciēter p̄dci acceptāt bona ecclesiaꝝ. Itē. 3. si fisco ēt ecclie ob clericoꝝ delictū applicēt bona ecclesiaꝝ. vbi dicit Car. ꝙ h̄ pēa nō cōp̄hēdit ep̄os. ⁊ ē verior opi. lȝ aliq̄ ꝯdicāt. Itē dic ꝙ noīe pecūie itelligit̄ qd̄cūq3 extiabile. fa. l. i. ⁊. 2. C. de ꝯsti. pe. ⁊. 1. q. 3. p totū. Idē dicit ꝙ solū h3 locuȝ ista pena qn̄ p̄textu officij h̄ faciūt. Et aduerte ꝙ p̄dicti nō p̄nt absolui p̄terꝙ in mortis articulo: nisi p̄us satisfecerit de pecūia sic extorta: nec priuilegiū aut pactū vł remissio valet ꝯ hoc: vt in. d. cle.

Casus 43. ē in cle. vnica. de vsur. vbi excōicant ptātes capitanei rectores ꝯsules iudices ꝯsiliarij: aut alij q̄uis offiāles q̄rūcūq3 cōitatuȝ q̄ faciūt statuta scribūt vel dictāt ꝙ vsure soluant: aut ꝙ solute nō restituātur cū repetunt. Itē scdo q̄ sciēter iudicare s̄m illa statuta p̄sūpserit. Itē. 3. si p̄dcā statuta hacten9 edita de libris cōitatū ipsaꝝ nō deleuerit si h̄nt ptātē sup h̄ infra tres mēses. itellige tā de ptāte iuris ꝙ facti s3 gl. ⁊ Car. ibidē. Itē. 4. q̄cūq3 p̄dcōꝝ p̄sumētes obs̄uare p̄dcā statuta seu cōsuetudines effectū coꝝ h̄ntes q̄q̄ mō. Sed alij a p̄dictis s̄uātes talia statuta nō st̄ excōicati s̄m Car. ibidē. Itē no. ꝙ his q̄ scribit vel dictat vt incidat i penā p̄dcā3: oȝ h̄ faciat tāꝙ offiālis s̄m Pau. alr̄ nō ligaret. Silr̄ nō ligatur scribens sniam ꝯformē statuto: nisi poneret tenor statuti i sentētia.

¶ Quid si faciūt statutū p p̄vsurarios reprimēdos vt nō exigāt nisi tm̄. R̄. gl. 1

¶ Quid d̄ dn̄is q̄ ⁊ Car. ꝙ nō ligant. 2
cū iudeis vsuras exercētib9 pacta faciunt. R̄. Car. ibidē ꝙ sic st̄ excōicati s̄m Lau. marie si vsure exigāt a xp̄ianis: sicut q̄n faciunt pacta cū xp̄ianis vsurarijs.

Casus 44. est in cle. cupiētes. de pe. vbi excōicant oēs religiosi mēdicātes q̄ loca d̄ nouo accipiūt ad hitandū. Itē ⁊ p̄dci q̄ accepta loca hucusq3 mutāt vł trāsferūt i alios q̄uis titu: de q̄ dic vt. j. Loca. Aduerte tn̄ ꝙ licȝ sit nouū qd̄ fuit ⁊ postea reficit̄: vt no. 18. q. 2. d̄ mona. tn̄ s̄m Car. h̄ n̄ p̄hibet̄ loca d̄structa reficē. limitat Pau. veꝝ nisi ipsa loca desierint esse de coꝝ dn̄io ⁊ postea ex nouo iure.

¶ An aūt p̄dci mēdicātes possint augmētare loca iā capta. R̄. Lap. ꝯsi. 188. ꝙ sic sine p̄dcā pena. fa. c. fi. de ꝯces. p̄. li. 6. ⁊. c. ꝯsuluit. d̄ iude. ⁊ cle. de sup. ne. p̄. q2 aliud est de nouo cape: aliud augmētare. p̄terea hic nō accipit̄ loc9: vt i. l. locus. ff. de v̄. si. capit̄ p alio loco diuerso pluralr̄ vn̄ pp augmētatōeȝ nō dn̄r h̄re duo loca. Itē. 3. ibidē excōicāt oēs religiosi q̄ aliq̄ pferre p̄sumūt in s̄monib9 suis. vel alibi ista intētōe vt a decimarū debitarū eccl̄ijs solōne retrahāt audiētes. vn̄ tria req̄runt vt incidāt p̄dcā3 i penā. Primū ꝙ dicāt intētōe retrahēdi. Scd̄ꝫ ꝙ decie a q̄b9 retrahē intendūt sint debite. Tertiū ꝙ dicāt psonis audiētib9 q̄ ex debito debeāt soluē dictas decias. Itē. 4. ibidē excōicātur oēs religiosi q̄ p̄dicare p̄sūpserit negligētia nō purgata d̄ ꝯscia faciēda circa decias nō soluētib9 ꝯfitētib9 vt soluāt. p q̄ ē sciēdū ꝙ in p̄dcā cle. p̄cipit̄ sub i termiatōe maledictōis etne ꝙ in p̄ia dn̄ica q̄rta ⁊ vltia q̄dragesime ⁊ in festis ascēsiōis dn̄ice: pētecostes: natis hti Iohis baptiste: assūptiōis: ⁊ natis htē v̄ginis Marie p̄dicādo pplis si a p̄latis eccliaꝝ aut coꝝ vicarijs vł loca tenentib9 eorūdē fuerit requisiti audiētes exp̄sse de solutōe deciaꝝ informēt. Itē scdo p̄cipit̄ dictis religiosis ꝙ req̄siti ꝯsciam faciant illis q̄ꝝ ꝯfessiones audiūt ꝙ decias soluere nō omittant: ꝙ si post talē requisitionē sciēter post

posuerint ꝯfitentib⁹ cõsciam facere de
hmõi soluendis dcimis: tãdiu ab offõ
p̄dicatõis ipso fctõ sꝛ suspẽsi dõec ꝯfi-
tentib⁹ ipsis nõ fecerit ꝯsciã: si h ip̄m
dicẽdi comode facultatẽ hñerit. ⁊ iõ h
nõ faciẽdo p̄dicãdo inteĩ sũt excõica-
ti ipso fctõ. oꝫ ergo ꝙ ꝯsciam faciãt si-
bi ꝯfitentib⁹ si comode pñt añꝙ̃ p̄di-
cent: alr nõ euitãt p̄dictam penam.

Casus 45. ẽ in cle. i. de sen. ex. vbi
excõicanꝛ oẽs religiosi cu
iuscunqꝫ ordis ⁊ ꝯditõis existẽtis q̃ in
terdictum ipositũ a sede aplica vl a lo-
coꝝ ordiarijs qd mꝛ ecclia fuat nõ ser
uauerint. Idẽ dic de cessatõibus gene
ralibus a diuinis. ⁊ ligat hec pena ẽt si
interdictum sit nullum.

Casus 46. q̃ aliñ ẽ papal: aliñ ep̄a
lis: aliñ nõ. no. in. c. eos. de
sen. ex. li. 6. vbi illi q̃ a sñia canonis vl
hois ꝓpter mortis periculũ vel aliud i
pedimentum fuerunt absoluti ab alio
ꝙ̃ ab eo a q̃ de iure erant absoluendi si
liberati a tali ipedimento ꝙ̃cito como
de poteꝛ ꝯtẽpserint se p̄ntare illi qui
legitime debebat cũ absoluere ⁊ satisfa
cere ꝓut ab eodẽ eis iniũgeꝛ ipso facto
sñiam excõicatõis incurrũt: ⁊ ab eo so-
lo poterunt absolui: a q̃ a prima excõi
catione erãt absoluẽdi. Idem dic de illꝛ
qui cuꝫ absoluũtur a papa vel legatis
ipsius a quibuscunqꝫ sententijs iniun-
giꝛ eis vt se ordinarijs aut alijs q̃buscunqꝫ
repñsentent ꝓ susceptiõe pñie vel
satisfactione ipendẽda: his quib⁹ iniu
riam fecerunt si non faciũt ꝙ̃primum
comode poterũt eandẽ sñiam ipso fcõ
incurrũt. de quo vide. s. Absolutio. 3.
§. 16. Et aduerte hic ꝙ Joã. an. dicit ꝙ
istud hꝫ locũ tã in sñia iuris ꝙ̃ hois: et
ita sequunꝛ dñi de rota.

Casus 47. qui ẽ aliqñ papal: aliñ
ep̄alis: aliqñ non est. in. c.
nup. ⁊. c. si concubine. de sen. ex. ꝯ prici
pãtes cũ excõicatis: de quo dic vt. j. Ex
communicatio. 8. §. 1.

Casus alius est ꝑ extrauagantẽ
Pauli secundi positã sub
rũica. de re. ec. non alie. vbi excõicãtur
alienantes res ecclasticas siue facien-
tes pactũ ꝑ qd ipsoꝝ dñium trãsferaꝛ:
ac oẽs ꝯcedẽtes ypothecãtes infeudã-
tes vel in emphitheosim ꝯcedentes aut
locãtes: nisi in casib⁹ a iure cõcessis: ex-
ceptis fructib⁹ ⁊ bonis q̃ fuãdo serua-
ri non possunt. Item scdo excommuni
cantur qui taliter alienata recipiunt.

¶ Sunt ⁊ multi alij casus excõicatio- 1
nũ tã papales ꝙ̃ ꝑ statuta ordiariorũ
in eoꝝ diocesibus ꝓmulgati q̃s omit-
to breuitatis cã: ⁊ etiã propter ea que
inseram in sequenti. q.

¶ Pro declaratõe oĩum p̄dictorum ca- 2
suum tã in isto. c. ꝙ̃ in duobus p̄cedẽ-
tibus queruntꝛ infrascripta.

¶ Utrũ ignorãtes p̄dcãs sñias excõi- 3
cationũ ligenꝛ q̃ ad deũ ⁊ ꝯscias faciẽ
do vel omittẽdo id ꝑꝑ qd sñia excõica
tõis iponiꝛ. R. aut ignorãtia ẽ affecta-
ta crassa vel supina: ⁊ sic ligarenꝛ ꝭm
cõiter doc. ꝑ tex. clarũ in. c. vt aiaꝝ peri
culis. de ꝯsti. li. 6. Aut ignorãtia ẽ af-
fectata nec crassa aut supina. ⁊ sic quo
ad foꝝ ꝯsciẽ ex no. i. c. cognoscẽtes. de
ꝯsti. ⁊ i. c. a nob. el. 1. de sen. ex. ⁊ i. d. c. vt
aiaꝝ. distigue. aut id qd cõmittiꝛ vel o-
mittiꝛ ꝑꝑ qd excõicatio isligiꝛ nõ ẽ ꝓ
hibitũ vl p̄ceptũ a lege diua: sꝫ soluꝫ a
iure positiuo vl ꝑ statutũ: ⁊ tũc tal' ig-
norãs nõ ligaꝛ sñia excõicatõis: qꝛ ad
eã incurrendã reqriꝛ dolus ver⁹ vel p̄-
sumpt⁹: sicut ẽ lata culpa. l. qd nerua.
ff. depositi. hoc tꝫ Jo. an. in. c. ꝙ̃te. e. ti.
in nouella. vbi dicit notabile verbum.
No. ꝙ i hũc vl quẽcũꝙ̃ canonẽ nullus
incidit nisi sit i dolo. h idem tenere vꝛ
Inno. i. c. cũ medicinalis. e. ti. li. 6. ⁊ fa
cit qd no. Bar. i. l. quicũqꝫ. C. de ser. fu.
vbi dic ꝙ vbicũqꝫ loq̃mur de pena ca-
pitali vel corꝑali subintelligiꝛ dol⁹. de
h vide. j. Pena. §. 6. ergo a fortiori sub
intelligiꝛ in excõicatiõe q̃ punit aiam.
Cũ g̃ talis nõ sit i dolo ꝓ vt pꝫ. s. Do
lus. §. 1. nec p̄sũpto qꝛ nõ ignorat crasse
nec supine qd est lata culpa: ergo nõ li
gabiꝛ sñia excõicatõis. fa. qd no. Inn. i
c. nouerit. e. ti. vbi dicit ꝙ faciẽs statu-
tũ ꝯ ecc'iasticã libertatẽ ignorãs fore
ꝯ ecclasticã libertatẽ nõ ligaꝛ sñia ex-
cõicatõis. Itẽ h pꝫ ꝑ ea q̃ no. in. l. q̃ ꝯ.
⁊ in. l. si q̃s incesti. ⁊ i aut. maiestas. C.
de inces. ⁊ inuti. nup. vbi pꝫ ꝙ ignoran
tia iuris excusat a pena iposita vetitas
nuptias ꝯhenti. facit. l. si adulterium
cũ incestu. §. 1. ff. de adul. aut id quod
committiꝛ vel omittiꝛ ꝑꝑ qd excõica-

tio itelligit ē ꝯ legē diuinā ⁊ ꝯmittēs
scit fore ꝯ legē dei: lꝫ ignoret esse ꝓhi-
bitū p ius cōe vel p decretales aut sta-
tuta quecūqꝫ. ⁊ i hoc est diuersitas int
doc. Nā gl. in. d. c. a nobis. ⁊ Bar. i. l. cū
ctos populos. C. de sum. tri. ⁊ fi. ca vř te
nere ꝙ ligat: q: i dolo faciēdo rē quaꝫ
scit sibi eē ꝓhitā. p qđ fa. l. nec exēplū.
C. ad. l. cor. de fal. ⁊. c. cū illoꝝ. i fi. e. ti:
huius opi. vř ēt Spe. in. 4. d. 6. Con-
trariū tꝫ Jo. an. i. d. c. vt animaꝝ. ⁊ quo ad
excoicationē. d. An. ⁊ Pa. in. d. c. a no-
bis. ⁊ Ge. in. d. vt animaꝝ. Sꝫ p cōcor-
dia sic distiguo: aut loqmur de excoica
tionib' q̄ infligūt a iure cōi aut p extra
uagantes vř statuta quecūqꝫ sup facto
dānato a lege diuina q̄ cōiter in diocesi
bus publicāt ⁊ sciunt: vt est illa de nō
cōtrahēdo in gradu ꝓhibitio: de nō ꝑ-
berādo clericū ⁊ silib' ⁊ sic ligat. q: ē la
ta culpa ignorare qđ oēs sue ꝯditionis
sciūt: q: si est homo boni sensus ñ igno
raret talia si faceret q̄ cōiter hoies sue
ꝯditionis faciunt. s. si iret ad ecclesias
⁊ ad p̄dicatōes ⁊ sic ea ipsa nō ignoraret
Cū ergo talis nō sit extra culpā ignorā-
tie: sic nō euitabit penā. ⁊ sic itelligo et
limito gl. ⁊ Bar. tenētes ꝙ ligat. Aut
loquimur de excoicationib' iuris comu-
nis ⁊ extrauagātiū vel statutoꝝ quorū
cunqꝫ sup facto dannato a lege diuina
que cōiter nō publicāt in diocesib' nec
sciunt: ⁊ sic cū talis ignorās sit ext oēm
culpā ignorātie nō ligat pena excoica-
tiōis nisi sit psona: nec ex officio igno-
rare sit ꝓhibitū. ⁊ sic intellige ⁊ limita
Jo. an. ⁊. d. Anto. cū ceteris q̄ tenēt ꝙ
nō ligat sn̄ia excoicatiōis. Rō est: quia
quātitas pene dꝫ ꝓportionari quātita
ti culpe. c. felicis. de pe. li. 6. sꝫ talis pec
cās solū offendit legē diuinā ꝯ quā se
scit facere nō aūt offendit ꝯditorē cano
nis cū ipꝫ canonē ignoret ⁊ sine oi cul-
pa: ergo solū dꝫ puniri pēa. l. diuie quā
preuaricat nō pena excoicatiōis q̄ non
ligat: nisi rōe ꝯtēpt' regulariter. vt in c.
sacrū. c. ti. ⁊. c. nemo ꝯpoꝝ. xi. q. 3. cū simi-
lib'. q̄ ꝯtēt' est in casu nostro quo ad ca-
nonē vř statutū qđ ignorat: q: vbi dat
ignorātia cessat ꝯtēpt' hꝫ. d. Ant. i. d. c a
nobis. facit. c. si. q̄ matri. accu. po. Itē
qđ no. Inn. ⁊ doc. i. c. si. ꝑo. cl. ⁊. co. vbi
dꝫ ꝙ ꝑcutiēs clericū ignorās clericū eē
nō ē excoicat' lꝫ faciat factū dānatū. l.
diuia: q: ñ ꝯtēnit cāonē cū ignorat cleri-
cū eē: ⁊ sic nō ligat. Nec ob. ꝙ sepe i ex-
coicationib' dr ꝙ sufficiat affixio i valu
is. S. Petri rome: q: id dꝫ itelligi quo
ad ꝓsumptionē fori ꝯtētiosi: vř quo ad
alios q̄ sunt i culpa: vt ñ possint publi
cari i eoꝝ terris. Aliter sequeret ꝙ qlꝫ
teneret habere ꝓcuratorē in curia ⁊ stu
deret iuri canonico: qđ ē ipossibile nisi
¶ Utꝝ mandans fieri aliqđ qđ ꝓhibe
tur aliqua prefatarum excoicationum 4
sit ipso facto excoicatus? R. ſm distin-
ctionem: de qua infra mandatum. §. i.
¶ Sed qđ si qđ mādauit nō habuit ef- 5
fectū? R. ꝙ nō ē excoicat' in nullo casu
p̄dictoꝝ: nisi solū in illo d quo. s. i casu
xi. s. in. c. de homi. i aliis ūt casib' vt inci-
dat i excoicationē ñ sufficit ꝙ solū mā
dauerit: sꝫ oꝫ effect' mādati sequat: vt
no. i. c. felicis. ꝯ pe. li. 6. p Hof. ⁊ alibi per
¶ Utꝝ ratū habēs maleficiū qđ ꝯdoc- 6
aliquā predictaꝝ excoicationū ꝓhibet
liget similiter cū faciente? R. ꝙ ligat si
tñ interueniāt q̄ requirūtur vt ratihabi
tio habeat locū: q̄ vide. s. ꝯsentire. §. 4.
¶ Utꝝ ꝯsulētes vel fauorē dātes indu 7
centes alios ad aliqđ p̄dictoꝝ faciēdū
similiter sint excoicati? R. ꝙ ñ nisi vbi ex
ꝓmit ēt ꝯ dātes ꝯsiliū auxiliū vel fauo
rem: ⁊ excepto si darent ꝯsiliū auxiliū
vř fauorē ad factū dānatū p'ꝙ ille cui
dāt ꝯsiliū: auxiliū vř fauorē iā ē ligat'
q: sic ligarent eadē pēa ⁊ ab eodē eēnt
absoluēdi: vt in. c. nuper de sen. excom.
⁊ in excoicatio. 8. §. i.
¶ Quero de quo consilio intelligit qñ 8
excommunicatio infligit cum dātibus
consiliū? R. vt colligo ex Car. i Cle. Si
quis de penis. ꝙ intelligit de fraudu-
lento ꝯsilio nō de nudo qđ nihil addi-
cit ad pactum: vt no. in. d. c. nup. in gl.
secūda. ⁊ in. c. sicut dignum de hōi. Et
dicit Pau. ꝙ consilium prestatur sua-
dendo: rogando: mandando: instruen-
do vř vtilitatem inde sequūturam ostē
dendo: vt no. Inno. in. c. ad audientiā.
de hōi. Item dicit Pau. ꝙ ex nudo con
silio regulariter quis non tenetur: vt i
sti. mandati. §. tua tñ grā. Et dr nudū
consilium vel simplex fauor illius qui
ad maleficium faciendū nihil addicit:
puta: q: sic omo faceret ⁊ cū tāto alo: sꝫ

vbi quis magis efficacter inducitur:
lȝ al's eēt factur⁹: tūc nō est nuduȝ cōsi-
liū: nec simplex fauor: vt elicio ex glo. i
d.c. felicis. Itē no. ꝫm Pau. i. d. c. felic.
ꝙ ad icurrēdam penā excōicationis oȝ
ꝯsiliū: fauor vel auxiliuȝ sint circa fa-
ctū dānatū ꝑ qd̄ icurrit excōicatio: q: si
esset circa alia nō habēt locuȝ.

9 ¶ Quis dicat defensor vel receptator:
hēs infra. Hereticꝰ. §. 23. cū sequētibꝰ.
⁊ ꝫm predictaȝ declarationē ligabunt.
in quocūqȝ de ipsis fit mētio spālis.

10 ¶ Quis dicat sociꝰ? R. glo. Car. ⁊ Pa.
in. d. c. felicis: ꝙ ē ille q̄ aliqd̄ cooꝑatur
ad actū dānatuȝ. Vn̄ no. ꝙ qn̄ sūt plu-
res ad delinquēdū: ⁊ nullus est princi
palis tūc dicūtur agētes. Sȝ qn̄ vnꝰ est
principal' ⁊ aliꝰ cooꝑans: tūc stricte so-
cius i cēsuris lȝ large sociꝰ crimis dica
tur tripliciter. s. cōcomitās: fauēs: ⁊ n̄
corripiēs: vt. 19. q. 4. ita plane. 86. dist.
faciētis. ⁊ i. d. c. sicut dignuȝ. §. 2. ⁊ ta-
les regularit' nō puniūtur eadē pena.

11 ¶ Queritur q: i plerisqȝ casibꝰ excōica
tionū p̄dictaꝝ d' ꝙ nō sunt absoluēdi
nisi priꝰ satisfecerint vel aliud fecerint.
Vtꝝ teneat absolutō an̄ satisfactionē ⁊
ipletionē illorū que mandātur i dictis
casibȝ? R. ⁊ pro regula ē teneñ. ꝙ vbicū
qȝ ius vtit' isto verbo pōt negatiue: ꝙ
tūc absolutio ipensa ꝯ id qd̄ sic iponit'
ē nulla: vt pȝ ꝑ gl. in regula pma d re.
iur. li. 6. Idē dic qn̄ canō vtitur v̄bo n̄
valeāt: ⁊ tales casꝰ st. 11. ⁊. 13. ⁊. 17. ⁊ oēs
casus sequētes vsqȝ ad casuȝ. 21. iclusi-
ue. s. Excōicatio. 5. ⁊. 17. ⁊. 42. s. excōi-
catio. 7. vbi autē canō vtitur verbo nul
latenus: tunc ꝫm zen. i cle. vnica. d seq.
nō valet. sed ꝫm Car. ibi nō valet. Sed
ego dico ꝙ vbi al's absolutō alicui perti
net de iure: tunc tȝ absolutō si omittat'
qd̄ p̄cipit canon fieñ. ꝙ tūcūqȝ vtat' ver-
bo nullatenꝰ. aut v̄bo nō mereat' vl' nō
absoluat': sed vbi absolutō de iure nō cō
petit tali: puta q: cōductor canōis sibi
vel alteri reseruauit ⁊ soluȝ concedit in
aliquo casu. verbi gratia. i articl'o mor
tis ⁊ huiusmodi: sub aliqua forma sit
sub quibuscūqȝ verbis velit: tūc nō va
let absolutio nisi seruata modificatio-
ne seu forma in ipso canone expressa.
facit glo. in cle. i. de iure patro. in verbo
inhibentes. qd̄ no. bene.

8. de participātibus cū excōicat'
maiori excōicatiōe: ⁊ q: diuersimode ꝑ
ticipat' diuersas iferā q̄stiōes ꝑ q̄s in-
telligere q̄s poterit qn̄ participādo li-
gatur maiori excōicatione vel minori:
aut qn̄ licite ⁊ sine peccato ꝑticipat.

¶ Vtruȝ participās cū excōicatis i cri- 1
mine icurrat aliquā censurā? R. ꝙ aut
excōicatus cū quo ꝑticipat ē excōicatꝰ
cū dātibus ei auxiliū cōsiliū vel fauorē
⁊ tunc si ꝑticipat in eodeȝ delicto siue
anteꝙ̄ sit excōicatus siue post. s. dādo
auxiliuȝ cōsiliū vel fauorē ad ipsum fa
cieñ. vel cōtinuañ. sic ligatur eadē sen
tētia excōicatōis: ⁊ ab eodē solo potest
absolui a quo pōt excōicatus cū quo sic
participauit. aut talis nō est excōicatꝰ
cū dātibus ei auxiliuȝ cōsiliuȝ vel fauo
rē ⁊ tūc si ꝑticipat cuȝ eo dādo auxiliū
cōcilium vel fauorē in facto dānato an
teꝙ̄ ille cōmiserit factum ꝓpter qd̄ ex-
cōmunicatus est sic soluȝ peccat morta
liter. Si autē participat postꝙ̄ cōmi-
serit factū dānatū: ⁊ est excōicatus: sic
ligatur eadeȝ excōicatione: ⁊ ab eodeȝ
poterit absolui a quo pōt excōicatꝰ cuȝ
quo participauit. ⁊ sic intellige. c. nuꝑ.
⁊. c. si concubine de sen. excom.

¶ Quid si ꝑticipat nō i eodē delicto ꝓꝑ 2
qd̄ excōicatus est ille cū quo ꝑticipat:
sed in alio peccato mortali? R. ꝙ pec-
cat mortaliter. ⁊ soluȝ est excōmunica-
tus minori excōmunicatione: nisi ta-
lis fuisset excōmunicatus a papa cum
participātibus: ⁊ in casibꝰ nō cōcessis:
q: sic ligaretur eadē sn̄ia. si aūt eēt ex-
cōicatꝰ cū participātibus ab iferioribꝰ
a papa dic vt. s. Excōicatio. 5. §. 17.

¶ Vtruȝ ꝑticipans i diuinis ligetur ea 5
dē censura? R. ꝙ aut talis cū q̄ partici
pat fuit excōicatꝰ sentētialiter ⁊ nolati
a papa ⁊ sic si sūt clerici: dic vt. s. Excō
municatio. 5. cāu. 4. Si vero non sunt
clerici: dic ꝙ peccāt mortaliter ⁊ sunt ex
cōmunicati soluȝ excōmunicatione mi
nori. ar. c. significante. e. ti. ꝫȝ cōeȝ opi-
doc. in. c. sacris. qd̄ me. cā. Aut est excōi
catus a quocūqȝ inferiori a papa ⁊ de-
nunciatꝰ: ⁊ sic clerici ꝑticipātes i diui-
nis peccāt mortal': ⁊ ē eis iterdictꝰ igres
sus eccl'ie: vt hēs. i. Suspensio. i. §. 24.

Laici vero solū peccāt mortalr. Aut est excoicat⁹ gñalr a papa vel a quocūq3 alio prelato seu a canone vel p statutum ꝛ sic tā clerici ꝙ alij nō peccāt nec sunt excōmunicati ē: minori excoicatōe: nisi sit talr excoicat⁹ p sacrilega iiectōe māuum in psonā ecclasticā: ita notorie ꝙ nulla possit tergiuersatiōe celari: ꝛ hoc p extrauagātē factā i ꝯsilio ꝯstātiēsi sb Martino. 5: ꝛ vt dixit Archi. f. o. i summa sua habuit ipe a duob⁹ notabilib⁹ si dedignis q̄ fuerūt p̄ntes ꝙ fuit accepta ta in dicto ꝯcilio ab oīb⁹ ꝛ est perpetua. fuit ēt vt hūi ego a fide dignis ꝯfirmata ꝛ approbata in ꝯcilio ꝯstātiensi cui⁹ tenor talis ē. Ad euitādū scādala ꝛ mlta pericula q̄ ꝯsciētijs timorat ꝯtingē pñt xp̄ifidelib⁹ tenore pñtiū misericorditer indulgem⁹ ꝙ nemo deīceps a coione alicui⁹ sacꝫ admīstratione vel receptione aut alijs quibuscūq3 diuinis intus ꝛ extra p̄textu cuiuscūq3 censure aut sniē ecclastice a iure vel ab hoie generaliter pmulgate teneat abstinerē vl aliquē vitare aut iterdictū ecclasticū3 obseruare: nisi snia vel cēsura hmōi fuerit illata ꝯtra psonā collegiū vniuersitatem ecclarum coītatem vel locū certū a iudice publicata vl denūciata spāliter exp̄sse ꝯstōnib⁹ aplicis ꝛ alijs in ꝯrīū faciētib⁹ nō obstātib⁹ q̄buscunq3. saluo si quē p sacrilega manuū iiectōe in clericū sniā3 latā a canone adeo notorie ꝯstiterit icidisse ꝙ fcm nō possit aliq̄ tergiuersatiōe celari. nec aliq̄ suffragio excusari nā a coione illi⁹ l3 denūciatus nō fuerit volum⁹ abstinere: iuxta canōicas sancōes. Dec. D. extrauagās

4 ¶ Utꝝ ꝑticipātes cū dictis excoicat nominati denūciat a q̄cūq3 p̄lato i alijs ꝙ in crib⁹ ꝛ diuinis peccēt mortaliter? R. Pa. i. d. c. sacris recitat diuersas opīi. ꝛ dicit ꝙ cois opinio ē ꝙ solū peccat vēialr: ꝛ ē excoicat⁹ minori excoicatōe: nisi i sex casib⁹ q̄rū p̄m⁹ est qñ ꝯmunicat i ꝯtēptū clauiū. Scds ꝯ p̄ceptū superioris: ar. c. 2. de ma. ꝛ obe. Terti⁹ qñ i diuis.

5 ¶ Quart⁹ qñ i crie mortali. Quit⁹ qñ ē excoicat⁹ cū3 participātib⁹ sibi. Sext⁹ si coio sit nimis freqūes. Et l3 predcā opi. sit satis rōnabil: tñ magis mihi pl3 opi. scti Bona. i. 4. di. 18. q. pe. q̄t3 ꝙ solū peccat mortlr i duob⁹ casib⁹. coicās i actu exteriori alijs a crie ꝛ diuinis. s. qñ coicat in ꝯtēptū snie late. aut ꝗ qñ credit pbabilr ꝙ ex tali coione snia veīt i ꝯtēptū. Sz si pbabiliter extimat ꝙ snia nō magis contēnetur ex sua communione ꝛ cum timore hoc facit ex quadam affabilitate aut pusillanimitate ꝛ huiusmodi: sic solum peccat venialiter: ꝛ ligatur minori excommunicatione: cū qua sententia ꝯcor. Tho. in. 4. ea. di. q. 2. ar. 4. Pe. ea. di. Intellige predcā si comunicat in prohibitis que sunt vltra crimē ꝛ diuina ista que ꝯtinent in isto versu. Os orare: vale: communio: mensa negatur. Os. i. locutio quā Guido. ꝛ Hu. i. c. qm multos. xi. q. 3. extendunt etiam ad litteras recipiendas vel mittēdas ꝛ nuncios ꝛ munera. Assurgere āt vel ei reuerentiam facere aut inclinare se salutāti vl mouere labia dummodo nihil dicat nō inducunt minorē excommunicationem ꝭm Rodo. cū pene sint restringende p reglam. odia. de re. iur. in. 6. Orare. p hoc phibet nō solū participatio in diuinis ꝛ sacris: s3 ꝛ ēt ne q̄s oret in eccla vel extra simul cū excoicato. Dicit tñ Inno. in. d. c. nuper. ꝙ si excoicatus sit in ecclia vel in alio loco non cā orandi: sed p alio negotio ꝙ nō phibet quis ibi orare: cum in orōe sibi non communicet. ꝛ placet mihi: l3 Ho. ibidem teneat contrariū. Uale. per hoc phibetur salutatio q̄l3 fienda excoicato: sed loco eius d3 dicē deus emēdet vos. vel si scribat loco salutatōis dicat spm saniorls ꝯsilij: ꝛ hmōi: q: sic nō ē ip3 salutare mō quo phibetur. Communio. p hoc phibet ne q̄s facto coicet excoicato: puta cooperādo i aliquo exercitio: vel hitādo in domo cū excoicato. Dicit tñ Inno. i. d. c. nuper. ꝙ si ego ꝛ excoicatus sumus in aliq̄ domo: ego p meis negocijs ꝛ ipse p suis: ꝙ nō dico coicare ei: sed qñ ego ꝛ ipse simlr pro eodem negotio cohabitamus. Silr dicit: ꝙ si ego ꝛ ipse hēremus vnā solam camera3 coēm: ꝙ liceret mihi in ea cū eodē excōmunicato iacere comedere ꝛ hmōi: dūmodo nō coicē ei in eadē mēsa nec i eodē mēsa nec i eodē lecto: āt locutōe vl orōe. Mēsa. p h̄ phibet comestio vl potatio cū excoicato. et de his oīb⁹ habet xi. q. 3. sicut: ꝛ i. 3. c. se. ꝛ no. i. d. c. nup.

5 ¶ Sunt multe psone q licite cōicare
pñt cū excōicato. de quib⁹ .xi.q.3.c. qm̄
multos. q̄ cōprehēdūtur his vsib⁹. Uti
le: lex: hūile: res ignorata: necesse. Hec
anathema q̄dē faciunt ne possit obesse
6 ¶ Utile. s. cū q̄s pticipat p sua vtilita-
te: puta petēdo ab eo debitū quo ei te
neť. ex. eo. c. si vere. 1 ēt in iudicio ppť
hoc pōt eū ꝯuenire. Itē pp vtilitatē aie
excōicati: videlicet eū corrigēdo vel idu
cēdo ad penitētiā: lz etiā iterpōat alia
vba vt magis efficaciter possit eū idu-
cere. c. cū excōicato. xi. q. 3. facit. c. cuz vo
lūtate. e. ti. ppterea ad pdicationez ad-
mittūtur. de cōse. di. i. c. eps facit. c. rn̄-
so nro. eo. ti. Excusanť ēt pp hoc q̄ cā p
dicatiōis vel cōfessionis hītant inť eos
1 elemosynas recipiūt ab eis: qm̄ alias
id facere bono mō nō pñt eis nō cohi-
tādo. d. c. cū volūtate. Itē licite possum
pticipare cū excōicato p salute aie mee
1 p vtilitate tpali: puta querēdo ab eo
cōsiliū: cū alios pitos hre nō possuz. Di
cit tm̄ Rai. q̄ i hoc nō sūt multū laxan-
de habenē: sz discrete 1 cū itentiōe solū
vtilitatis pdicte cōsequende 1 nō alio
mō. Et tā diu pñt pticipaŕ p salute aia
ruz ipsoꝝ excōicatoꝝ q̄diu spez de eorū
correctiōe pbabiliter hñt 1 nō plus.
7 ¶ Lex. s. matrimonij, ppterea vxor cohi-
tando viro 1 obediēdo q̄uis sit excōica
tus nō peccat: nisi excōicatio eēt in
flicta pp tale matrimonium.
8 ¶ Sz nūq̄d licitū sic sit viro cōicare cū
vxore excōicata? R. quidā dicūt q̄ nō.
sz tu tene q̄ silr licite cōicare pōt: q2 ad
īparia nō iudicāť vir 1 vxor. c. gaudem⁹
de diuor. veꝝ ē q̄ si vir cū debeat eē ca
put mulieris. 33. q. 5. hec imago. nō idu
cit vxorē ad petēdaz absolutionē sz q̄
dz 1 teneť peccat mortaliter. 2. q. 7. ne-
gligere. 1 eēt excōicat⁹ minori excōicati
one. sec⁹, qm̄ nō pōt eā cogere 1 suscepit
necessaria ab ea vel efficereť peior.
9 ¶ Sz q̄d si vir vocat ad mensā excōica
tū nūq̄d mulier poterit licite cū eis cōe
dere? R. q̄ nō sz comedat in alia mēsa
diuersa ab illa.
10 ¶ Humile. sub hoc excusātur filij 2ui
1 ancille. Rodo. tm̄ itelligit de filijs qui
sūt i pria ptāte. sec⁹ de emācipaťi: q2 te
nenť euitare euz nisi ipsi cōmēsales ei⁹
sint 1 ab eo necessaria hērent: q2 sic ex
cusarētur. Idē dicit Hu. de pře respe-
ctu filij q̄ tm̄ vitare filiū excōicatū: nisi
ab eo recipiat alimēta. 1 idē tz Inn. q̄d
limitādū puto qm̄ nō facile potest aliū-
de necessaria habere.
¶ Excusātur ēt serui 1 ācille rustici 2uiē 11
tes 1 oēs alij subditi de familia excōi-
cati q̄ nō adeo curiales sunt vt eorū cō
silio scelera ppetrētur: tales. n. persone
ex quo erāt añ sentētiā latā ad familia
re obsequiū exhibēdū astricti: excusanť
cōicando ēt post sniaz. c. iter alia. eo. ti.
Idē itelligas de nutricib⁹ 1 illis q̄ ꝯxe
rūt societatez vel alio mō p aliquē con-
tractū eis erāt obligati. Qd̄ litat Ho. 1
Ber. qm̄ sine eorū icōmō nō pñt abstie-
re. similiter cōductor mercenarij faceŕ
pōt q̄uis postea excōiceť. Idē dic d̄ va
sallis 1 habētib⁹ emphiteosiz ab eis q̄
possunt eis reddere pensiōes 1 alia ad
que obligantur 2m veriorem opi.
¶ Sz q̄d dicem⁹ de illo q̄ vel ex ꝯctu vł 12
ex iuramēto tm̄ aliq̄d soluere vel dare
alicui in certo termio q̄ postea excōica-
tur? R. q̄ sup hoc fuit diuersa opi. inter
doc. sz mihi plz opi. Ho. q̄ si talis obli-
gat⁹ pōt desistere a tali solutiōe vel da
tiōe sine suo icomō vel dāno q̄ nō tm̄
neciďz cū excōicato pticipare dando vł
soluēdo q̄d pmisei at: q2 i oi iuramēto
vel obligatōe subitelligiť ista clausula
s. si taľ pmāserit cui liceat cōicare. arg.
22. q. 2. ne q̄s. nec peccat si adiplēdo q̄d
pmiserat si facit ex zelo eccliastice disci
pline. sec⁹ si faceret solū ex cupiditate a
uaritie: q2 sic peccaret quo ad deuz.
¶ Quid si q̄s cōtrahat cū excōicato: nū 13
q̄d excusabiť pticipādo postea? R. q̄ si
hoc fac̄ magna sua necessitate: puta q2
nō pōt alr viuere alio bono mō sic excu
sať. p. c. si vere. e. ti. Si añt nō fuit ꝯpul
sus a tali necessitate: sic nō excusabiť p
ticipādo cū eo: si mō ꝯxit sciēs eū excōi
catū. hec eliciūtur ex dictis doctorū in
c. nos sāctoꝝ. i5. q. 6. 1 in. c. veritatis. de
io. 1 cōtu. 1 in. d. c. si vere.
¶ Res ignorata. s. qm̄ ignorādo eū excōi 14
catū pticipat. q̄d itelligeveꝝ nisi ignorā
tia sit crassa vł affectata 1 sic n̄ excusareť
¶ Sz q̄d si audiuit d̄ aliq̄ q̄ sit excōica 15
t⁹. nūq̄d tm̄ eū vitaŕ? R. q̄ aut pbabilr
credit eū excōica. puta q2 h̄ hūit a psōis
grauib⁹ 1 fide dignis: 1 sic teneť, si autē

non credit probabilr̄ excōicatū: sic nō debet eum vitare: sed deponat ꝯsciam ſ. ꝙ si sit excōicat⁹: qꝛ mlti mlta loquū tur, ⁊ q̄ cito credit leuis ē corde. ꝙ si n̄ pōt eā deponē: tenet eū vitare. ar. c. iqſi tiōi. eo. ti.

16 ¶ Utrū semel excōicat⁹ sit sp vitād⁹. R. ꝙ sic: nisi cōstet ð absolutōe. p r̄ºaz. semel mal⁹. de reg. iur. i. 6. ⁊ ē bon⁹ tex. p hoc i. c. pposuit. de cle. ex. mi. qð limito q̄ ad ꝯsciam verū: nisi cēt tal' psona de q̄ pbabilr̄ possꝫ credi dicto suo affirmā ti se eē solutū. ar. c. ex parte. de of. or.

17 ¶ Necesse. pp necessitatē coicās excoicato excusatur. vn̄ si necessitas est absoluta q̄ d: vis: sic clarū ē ꝙ excusat. p. c. sacris. ð his q̄ vi. vl' me.

18 ¶ Sꝫ q̄d ð necessitate ꝯditōnata q̄ est met⁹. R. aut met⁹ ē tal' q̄ caderet i ꝯstā tē virū: et sic ex tli metu pticipās ēt i diuinis n̄ peccat nec miorē excoicatōꝫ incurrit: nisi pticipet i crie: vel nisi causa excoicatōis eēt p fide defendēda. Rō qꝛ: ex q̄ quis nō tenet obedire p̄lato p̄ci pieti ꝙ se exponat morti vl' cruciatui ⁊ hmōi: nisi p fide ⁊ cōi salute qn̄ al's nō pōt defēsari: vt patꝫ. ð. charitas. §. 5. ⁊ ifra Religiosus. §. 29. Sic null⁹ tenet euitare excōicatos qn̄ id facē n̄ p̄t sine tali piclo: qꝛ preceptū ð excōicatis vitādis cū sit iuris positiui n̄ pōt ad hoc ligare aliquē. si aūt met⁹ n̄ sit talis: sic pticipās ex tali metu n̄ euitat minorē excōicatōem. ⁊ ꝫm h̄ intellige. ð. c. sacris. dū dicit ꝙ pro nullo metu dꝫ q̄s pctm̄ mortale incurrere: qꝛ p̄supponit talē facere ꝯ p̄ceptū qð sua tenet. vl' dic ꝙ loquit de pticipatōe in crie: vel de metu q̄ n̄ caderet in cōstantē: ⁊ ꝫ p̄dictā distinctionē ꝯcorda doc. qui sunt varij in. ð. c. sacris quia ad eaꝫ n̄ aduertūt.

19 ¶ Quid ð necessitate vict⁹ ⁊ hmōi: nūq̄d talia possit peti ab excōicato. R. ꝙ sic fui cōit doc. i. ð. c. si vero. ⁊. c. inter aliaeo vti. vn̄ breuitr ꝯcludēdo dico ꝙ qn̄ cōico excōicato n̄ i ei⁹ fauorē aut comodū: sed p euitādo meo dāno vl' sub ueniēda mea necessitate nō icido i miorez excōicatōeꝫ: dūmō n̄ pticipē in crie aut i diuinis extra casū iusti met⁹. ar. eoꝝ q̄ no. i. ð. c. nos p̄decess. ⁊. c. vitād.

20 ¶ Quō debeo euitare excōicatū. R. ꝙ aut ē occultus ⁊ sic ðbeo euitare eū in occulto: puta exeūdo ecclesiā fingendo aliā causā et huiusmodi: et taliter ꝙ non pdā eū. ar. c. si tm̄. 6. q. 2. ⁊. c. cū nō ab hoie. e. ti. Et voco hic occultū excōicatū illū q̄ coiter hr̄ p nō excoicato: licꝫ aliqui pauci sciāt: et nisi sit ei⁹ prelatus qui cū eo coicat: qꝛ talis prelat⁹ tenet eū monere vt ecctiam exeat: ⁊ si n̄ vult si pōt pbare dꝫ eū publice icrepare. Si vero ē publice excōicat⁹: puta qꝛ coiter scit: sic dꝫ eū publice euitare. vn̄ si itrat ecclesiam cā orādi vel audiendi diuina dꝫ eū publice monere vt exeat: ꝙ si n̄ p̄t ad preceptū sacerdotis violenter eiici: si mō n̄ imineat effusio sanguinis: vel saltē debēt de eccl'ia ipsi exire.

¶ Quid faciet sacerdos si icepta missa ꝑpēdit ibi excoicatū r eē. R. ꝙ si ē occultus n̄ dꝫ dimittē offm̄. 7. q. 1. nihil. limita nisi sit prelatus su⁹ et possit hoc pbare: qꝛ tūc faciet vt dctm̄ ē i. §. p̄cedēti Si vo ē publice excōicat⁹ si publice moneat eū vt exeat: ꝙ si non vult exire et sacerdos nondū inchoauit canonē: dꝫ dimittē missā. ar. c. oīs. 24. q. 1. ⁊ h̄ noie canonis intelligo a Te igit. ⁊ vltra ꝫm Archi. i. c. ð hymnis. de ꝯse. di. 2. q̄uis dn̄s Alex. Uincē. i. c. cū marthe. ð cele. mis. recitet Inno. Ho. ⁊ Pa. tenere ꝙ canō icipiat a vbis ꝯsecratōis. Si vo ichoauit: pseq̄t vsq ad sūptōeꝫ sacm̄ti q̄ fcā iteꝝ moneat eū: vt exeat: ꝙ si non vult exire dimittat p⁹ coiōnē ⁊ in sacristia eā dicat. 21

¶ Utrū pticipās cū excoicato ēt ab iferiori suo vl' a se ligēt minori excōicatōe. R. ꝫ Pa. i. c. cū desideres. eo. ti. ꝙ sic si est iferior a papa. ⁊ addit ꝙ ēt si vellet eū hre p soluto: nihilomin⁹ ligaret: qꝛ n̄ pōt eū talimodo absoluere. 22

¶ Utrū excoicatio trāseat i tertiā psonā. R. ꝙ n̄: nisi qn̄ pticipātes ligant ēt maiori excoicatōe. 23

e

Xcoicatio vltio ð malis q̄ iducit malorum excoicatō: vt oñdit q̄tū ē tim̄da. Ubi sciēdū ꝙ. 21. malū iducit.

1 ¶ Prio p̄uat pticipatioe alioꝝ. nā excoicat⁹ tn̄r euitare alios ꝫ pa. i. c. nl'i. ð se. ex. ⁊ ꝯtēnēdo euitare alios totiēs peccat mortalr̄. fac. c. illð. ð cle. ex. mi. ⁊. c. sicut. 2. q. 7. vnde licet excommunicato possint causa humanitatis in susten-

tatõem vite et ñ expectata extrẽa ne-cessitate necessaria vite ministrari: vt alimenta vestes et hospitiũ ƀm gl.i.c. qm̃.2.q.3.tñ vtẽsilia ꝛ alia ĩstrumenta sine q̃b⁹ viuere põt ñ sũt ei mĩstrãda. Solũmõ ergo ĩ cãu ĩ q̃ bõ ex precepto charitatis tñr cõicare cum eo põt ƀm theologos.
2 ¶ Scd̃o excludit hoĩez a sacramentis ecclesie.3.q.4.engeltrudã.
3 ¶ Tertio puat suffragio eccl̃ie qd̃ suf-fragiũ ƀz theo.ĩ.4.di.22.vz ad q̃ttuor: vz ad augm̃tũ gr̃e quã bñt ad merẽdaz gr̃am quam non bñt:ad ꝓtectõem dei bñdã:ꝛ ad defẽsionẽ ab hostib⁹ prome rẽdã.ꝛ ppt̃ea dr̃ tradi sathane ĩ.c.audi 11.q.3.vñ sacerdos excõicat⁹ ñ põt dicẽ dñs vobiscũ ĩ offõ.ar.c.nihil.11.q.3.
4 ¶ Quarto non potest itereẽ diuĩs offi cijs aut cũ alijs orare ĩ eccl̃ia: al's pec-cat mortal̃r.nec debz extra ita ꝓpe sta re q̃ audiat.de pe.ꝛ re.c.qd̃ itẽ posset tñ solus ĩ eccl̃iã orare.
5 ¶ Quĩto excludit a regno celoꝝ.24.q. 1.qd̃cũq3.ꝛ.11.q.3.nemo.
6 ¶ Sexto ñ igerit se diuĩs exñs in aliq̃ ordine irregl̃aris efficit̃.vt ĩfra.irregu laritas.1.§.40.
7 ¶ Septio effici̇̃t ĩfamis.6.q.1.ĩfames Bat.tñ hoc refert ad excõicatõem no-toriaz.
8 ¶ Octauo nullũ bñficiũ eccl̃iasticũ p̃t acq̃rere.c.postulasti.de cle.ex.mi.ꝛ ĩ c. bone.in fi.de eta.et qua.
9 ¶ Nono ñ p̃t elig̃e.de ap.ꝯstitutis.
10 ¶ Decĩo ñ sic excõicat⁹ recipit bñficiuz lz absoluat̃ postea ꝛ ei ꝯcedat̃:tñ fruct⁹ añriores restituẽ tñr.c.sacro.e.ti.ꝛ c. pastoral̃.ĩ fi.de ap.
11 ¶ Undecimo ab offõ ꝛ bñficio ẽ suspẽ-sus.d.c.pastoralis.in fi.
12 ¶ Duodecĩo obligati ex d̃bito fidelitat̃ sicut suntvasallũ tenent̃ ei q̃diu durat excõicatio ƀm Pa.in.d.c.veritatis.
13 ¶ Tertiodecĩo ñ põt ꝯtrahẽ mr̃imoni um ĩñ pctõ mortali:lz teneat.
14 ¶ Quartodecĩo ñ valẽt l̃re ĩpetrate a papa p eũ sup alio articl̃o.c.ĩpo iure d̃ rescrip.li.6.
15 ¶ Quĩtodecimo null⁹ põt p eo orare. ĩntellige solẽniter.
16 ¶ Sextodecimo ñ põt ꝯstitui ꝓcura-tor.de pba.post cessiõez nec ꝓcuratorẽ ꝯstituere.c.fi.de procu.qd̃ limitat̃ vt actor:secus vt reus ad defẽdẽdũ se. c.intelleximus.de iudi.
¶ Decimoseptimo q̃ ſtãs excõicat⁹ per ãnũ põt ꝑuari ab oib⁹ bñficijs ñ q̃ bz. 11.q.3.rursus:ꝛ.c.q̃cunq3. qd̃ limitat gl.ĩ.c.cũ ꝯtũcia.d̃ here.li.6.ꝛ Inno.ĩ. d.c.cuz bone:ꝛ do.An.ĩ.c.de iudi.vez excõicat⁹ fuit pro cã.criali:sec⁹ ñ p ciuili qz ñ stetisset p mille annos non posset priuari.gl.ẽ singularis in.c.ꝯtingit.de dolo et ꝯtu.
¶ Deciooctauo q̃ dz soluere p quolz 18 dievnũ:grossũ añq̃ absoluat̃ ƀz statutũ aliquozũ ep̃oꝝ:qd̃ q̃dẽ licz videat̃ simo niacũ p.c.ad nostrã:ꝛ.c.nemo d̃ simo. tñ Ho.ꝛ Io.an.ĩ.c.de simo.determi-nãt ꝯriũ:ꝛ qd̃ licitũ ẽ.qd̃ ĩtelligo verũ ñ fit in penã et vt citi⁹ q̃rat absolutionẽ.
¶ Decionono ñ valẽt ꝯct⁹ facti p excõi-catũ rõe publici officij ñ erat publice ex 19 cõicat⁹ vñ act⁹ publici ꝛ ciuiles nõ tenẽt pnta qz tutor exñs interponit auctori-tatẽ alienãdi seu suscepit ꝓcuratoris offm̃ vel administratõem bonoꝝ eccl̃ie aut insl̃a ꝯficit: siue vt arbiter laudũ ꝓtulit:qz tales sunt act⁹ publici.Si ꝯo ꝯpromissũ fuit in eũ vt in arbitratorez ita q̃ arbitramẽtuz accipiat affectũ ex ꝯsensu ptiũ:vt ẽ qñ reducit ptes ad cõ cordiã tñ tz:non ex vi sue snĩe:sed ꝯsen sus ptium. Sed ꝯo aũt occulte p excõica tũ in tpalib⁹ rõe publici officij bñ te te nẽt ñ mõ offm̃ ẽ publicũ aucte: sz vtili tate priuatũ ƀm Pa.in.c.p⁹ cessionẽ.de pba.qz ñ erat excõicat⁹ tpe assũptõnis officij non valẽt gñal̃r:vtputa qz fuit ꝯ stitut⁹ ꝓcurator q̃ erat excõicat⁹. Sec⁹ ñ post ꝯstitutõem fuit excõicat⁹: qz tz nisi excipiatur ƀm Pa.in.d.c.post cessi onẽ.q̃ tamen ad actus spũales ñ sũt ta les in q̃b⁹ imp̃mit̃ caracter ñ tenẽt:vt collatõ ordinũ ꝛ hmõi:lz ĩdigeat dispẽ satõe tal̃r ordinat⁹:vt ĩfra Irregulari-tas.1.§.20. Alij aũt actus spirituales ĩ q̃b⁹ ñ ĩp̃mit̃ caract̃:vt collatio bñficij et hmõi tenẽt qñ ñ ẽ publice excõicat⁹ sũt.tñ retractãdi ñ is ĩ cui⁹ fauorẽ sunt facti scit cũ excõicatũ. sz dubitat̃ d̃ ex-cõicatione an teneat rõe publici officij lata ab excõicato occl̃to. Pa.ĩ.d.c.ꝯita tis.d̃ do.ꝛ ꝯtu.tz p⁹ factũ ad penã irre-gl̃aritat̃ euitãdã q̃ ñ valeat:ꝛ plz.Ele

ctio'ēt lз videat q̄ ad capl'm ptinē ad officiū publicū tñ q̄ ad singulares ñ est officiū publicū: sз ēq̄dā fraternitas: et ideo ñ ез fcā ab excoicato ēt occulto. Alij aūt dct' sup tpalib' uti nō rōne officij: sз puati: vt ēptio vēditio zc. coiter tenet ꝙ tenent: vt nō Pa. in. c. si vere. eo. titu. z in. d. c. veritatis q̄uis. multi doc. teneant fore nullos ꝯctus.

20 ¶ Uicesimo nō pōt testamētū fozcul' scdm aliq̄s cois tñ tenetur ꝙ potest testari: vt no. Albri. i. l. f. C. de here. insti. z Car. i. c. quāq̄. de vsu. lib. 6. z Pa. in c. ad pban. d re. iudi. qz ēq̄pat legato.

21 ¶ Ultio puatur ecclīastica sepultura: qz cui nō coicam' viuo: nec mortuo coicare debem'. c. sacris. d sepultu. Qd limita nisi absoluat. Uide multa alia si placз. i. d. c. ad pb āduз: z in. c. veritatē: z in. c. si vere. notata a doctoribus.

e **Xcusatur** q̄s a pctō excecē. Primo ex aliēatōe mēt, ilicitū agens: quā aliēatōez adducit q̄nq3 facti q̄litas sicut Loth qñ voluit filias pstitnere vt liberaret quos susceperat: vt. d. Aug. in c. qd ait. 14. di. Aliq̄ñ furor siue ifamia Alñ ebrietas. Uñ qñ ex toto q̄s ē extra se ipm excusat a toto: vt pз ī. c. aliquos scim'. z. c. illa cauēda. 15. q. i. z i. c. iebriauerūt. ibidē pз ꝙ ē puniēdus p ebrietate: sз nō p ɔmisso ī ipa z sic videt tenē gl. ibidē. d q̄ vide. s. Ebrietas. §. 5. Secūdo ex coactione. Intellige absoluta. facit. c. nō ē. 15. q. i. z. 50. di. pſbyteros. Tertio ex ignorātia siue errore. Intellige vt dicā ifra Ignorātia. §. 5. facit p h. 15. q. 6. si a sacerdotib'. 34. q. 2. in lectuз. Quarto excusat ɔsuetudo. d q̄. s. Cōsuetudo. §. 9. Quito necessitas. de ɔse. di. 5. discipulos. Sexto pietas. vt pз i. c. ɔq̄stns. d ferijs Septimo iocatō z lud': vt i. c. i. d sen. ex. z. 15. q. i. illd fla tū. dūmō ñ sit noxi': qz. ff. ad. l. aquil. l. nā lud' noxi' ī culpa ē. Octauo qñ fecit diligētiā debitā: vt i. c. Johānes. z i c. q̄dā vt asseris. d homi. Nono idelibe ratio mēt, 23. q. 4. Nabuchodonosor. Decimo ex obediēti a supiozis. 14. q. 4. c. dixit dñs. ii. q. 3. q̄d ergo. 23. q. i. quid culpat. Intellige si non sunt ɔ legem superiozis: vt. ii. q. 3. si dñs. z. c. se.

1 ¶ Utrū cleric' cui epūs pcipit vt vadat romā possit se excusare: qz alij sūt meliores z magis apti. R. glo. i. d. c. q̄d ergo: z. 23. q. i. c. si. ꝙ ñ: qz i legatioib' ordo nō ē seruādus. ff. d legatio. l. sciēdū. §. pe. Itē qz Jo. viti. rñspondit dñs petro q̄d ad te tu me sequere.

e **Xecutor** ppe dr q̄ rē su dicatam dnc ad effectū: vt dic gl. i. c. sup' questionū d of. dele. de q̄ hr. 2. q. 6. c. ei qui appellat. rb. ab executore. z i. c. nouit. d appel. z mltis alijs locis q̄ alñ dr mer' executor: qñ cā est cognita a supiore et mera executio sibi mandat. vñ ab isto appellari nō pōt tā d iure canonico ꝙ ciuili: vt d re iu. c. qd ad ɔsultationē et de. rb. ab executore z. C. q̄rū ap. nō re. l. ab executiōe. nisi executor sine modū excedat: vt dicit tex. i. d. l. Aut nisi male iterptēt sniam z hmōi. d q̄bus p gl. in. d. c. qd ad ɔsultationē. Alñ vero dr mixt': z ē qñ aliq̄d a supiore mādatur exequēdū simplr: vñ talis dз admittē rōnabiles exceptiones. c. ex pte cl. 2. de offi. dele. z. c. eā te decet. d eta. z qua. z in. c. cū a deo. d rescrip. Et h verū nisi cōstet ꝙ supior ex certa scia sic velit vt no. gl. i. c. ex pte. Et ab isto executore mixto pōt appellari si aggrauat vel iiuriatur: vt. C. de appel. l. si q̄s ɔuocatione.

¶ Quis pōt ēe executor ī causis ecclesiasticis. R. mer' executor pōt ēe q̄libз cleric'. Mixt' vero si nisi d. gnitate ɔstitut': aut psonatū habēs vl' canonic' ecclie cathedralis si ɔmissio fit ei auctoritate litterarū aplicarū: vl' legatorū: t delegatorū aplicorū. Sec' si ab alijs quia tūc q̄libet cleric' pōt ēe: vt pз per no. i c. statutū. de rescrip. li. 6. 1

¶ Executores testōrū: siue fideicōmissarij q̄ pñt dari. R. ꝙ testator siue sit cleric': siue laic' pōt deputare executores tam laicos ꝙ clericos seculares z ēt religiosos q̄scūq3: dūmodo rligiosi a suis supiorib' obtineant licētiaз exequēdi: except, frib3 minoribus q̄bus ē phibitū ī cle. exiui. i. §. pinde vir sanctus. d rb. signi. Fallit h ꝑm Bar in minorica qñ distributio dз fieri i fratres ipos vl' moniales sācte clare subiectas cure ipoꝝ berede volūtarie soluēte: qz sic frater minor pōt ēe executor. Et ꝙ tam clic' rligiosus ꝙ laicus possit esse executor 2

no.in.c.religiosus ꝺ testa.li.6.ꝛ ꝑ doc. i.c.tua nobis.ꝛ ibi Pa.ꝛ in.c. Johannes.de testa.ẽt si sit minoꝛ.25.ãnis ƀꝫ glo.in.d.c.religiosus.et ħ ꝺ ↄsuetudie. Et seqtur Albꝛi.in.l.nulli licere. C. de epi.ꝛ cle.dũmodo adult⁹ sit.Itẽ nõ admittit̃ seruus nec surdus:mut⁹:ꝓdig⁹: furiosus: q̃uis aliq̃ tenuerũt ꝙ etiam seruus et pupillus possit esse vt ibi no. Albꝛi.sed est verius ꝙ non.

3 ¶ Utꝝ femina possit ꝺputari.Sl.Jo.an.in.d.c.ꝛligiosus.tꝫ ꝙ ↄsuetudo q̃ ẽ optima interpꝛes legũ ƀꝫ ꝙ sic Pa.in d.c.tua nobis.dic̃ ꝙ al's fuit ↄsultũ ꝙ non põt.Sꝫ Bal.tꝫ cum Jo.an.ꝛ plꝫ: q: mulier ñ ↄparet vt ꝓcuratrix ſꝫ intẽtat actionẽ noĩe ꝓꝓo:de q̃ per eundẽ Bal.in.l.id qꝺ paupib⁹.ꝛ i.l.si q̃s ad ꝺ clinãdã.C.ꝺ epi.ꝛ cle.Et sic ñ ob.l.neq̃ feia.ff.ꝺ ꝓcur.ꝛ.l. alieno.C.e.ꝛ.l.2.ff.ꝺ reg.iur.ꝛ.2.q.7.§.tria:q: vt dixi.non vt pꝛocuratrix comparet.

4 ¶ Utꝝ possint ꝺputari mixti.s.secularis ꝛ ꝛligiosus simul vt clericus. R.ꝙ sic ƀm Jo.an.in.d.c.Johannes

5 ¶ Utꝝ cũ simpliciter deputãt̃ tres vel q̃ttuoꝛ executoꝛes:vno moꝛtuo alij possint ꝓcedẽ.R.ꝙ sic:vt̃ ẽt si viueret ꝛ nolet exeq̃ possẽt ipi exeq̃:nisi testatoꝛ aliud exꝓsserit:vt est tex.i.d.c. religiosus.

6 ¶ Quid si vnus executoꝝ viuit ſꝫ ẽ i re mot̃.R.ꝙ nichilomin⁹ ceteri exequẽt̃: vt i.d.c.ꝛligiosus.imo ƀꝫ gl.ibidẽ ñ est necesse vocet̃ tũc sicut ꝛ i electiõe:vt i.c. q: ꝓꝓ.ꝛ i.c.cũ iter vniuersas.ꝺ ele.Secus si ñ mltũ distaret q: tũc vocãd⁹ eẽt ꝛ si i termio assignato non venerit ꝓcedẽt ceteri.Et ħ itellige qñ simpliciť sũt ꝺputati.Sec⁹ si cũ aliq̃ litatõe puta ꝙ vn⁹ siñ alio ñ possit ꝛ hmõi:q: tũc seruãdũ ẽ qꝺ testõꝛ statuit:vt i.d.c.ꝛligiosus

7 ¶ Utꝝ officiũ ꝓfati executoꝛis trãseat i heredib⁹.R.gl.i.d.c.ꝛligios⁹.ꝙ ñ nisi testãꝛ exꝓsserit.ꝛ ħ tene ꝑ dc̃m tex. licꝫ aliq̃ tenuerit ꝙ trãseat ꝑ.l.cũ vnus.ꝛ l.a filio.i pꝛin.ꝛ.l.alimẽta.i pꝛin. ff.de ali.ꝛ ci.le.Alij vero ꝙ re itegra nõ trãsibit:ſꝫ ñ itegra sic:vt ꝺ ele. c.in causis et.l.mandatum.C.man.

8 ¶ Quid si sit deputatus executoꝛ abbas.S.Pꝛoculi an eo moꝛtuo successoꝛ ei⁹ exeqtur.R.gl.i.d.c.religiosus ꝙ si abbas moꝛtu⁹ erat ꝓpiqu⁹ testõꝛi nõ trãsibit ad successoꝛẽ: q: vt̃ electa ꝑsona ex affectiõe siue nomẽ ei⁹ fuerit exꝓssũ vel non.facit ad hoc.12.q.3.pontifices.de testa reqsiti.Si aũt nõ erat ꝓpiquus tũc si nomẽ erat expꝛessũ ñ transibit.Si vero nõ erat exꝓssũ trãsibit.ꝺ offi. dele.qm̃ requisisti.

¶ Querit̃ an teneat̃ ꝺputat⁹ executoꝛ acceptare.R.Pa.i.d.c.Johãnes.ꝙ nõ nisi tacite acceptasset vl̃ exꝓsse:q: non posset ꝛnũciare.Et dꝛ tacite acceptare qñ aliqd fecit qꝺ ꝑtinet ad ħ et hmõi. Itẽ si sciẽt̃ recepit ꝛas q̃b⁹ sibi officiũ ꝺferebat̃.ar.l.i.§.i.ff.ꝺ ꝓcu. ãt si ipe cõsensit qñ testõꝛ ad illꝺ officiũ eũ ꝺputabat.ad ħ.l.vxoꝛi.§.i.ff.ad.l.coꝛ.ꝺ fal. facit.l.ex sẽtẽtia.ff.de te.tu. Posset tñ eꝑs i legatis ad pias cãs citra acceptatiõnẽ ↄpellere si nõ vt executoꝛẽ:sa ltẽ vt ꝺlegatũ:sicut i q̃libet alia delegatione:vt.C.q̃ ꝓ sua iuridi.l. vnica.ꝛ.c.pastoꝛalis. de offi.dele. 9

10 ¶ Qñ tenẽt̃ executoꝛes exeq̃.R.Pa.i.c nos q̃dẽ.de testa.ꝙ aut testatoꝛ ꝓuidit sibi de tꝑe ꝛ illud serua.Unũ tñ sꝑ no. ꝙ lꝫ testatoꝛ mandet aliqui fieri infra certũ tꝑs computandum a die moꝛtis intelligitur ꝛ suppletur ꝛ scientie ꝛ adite hereditatis:vt ꝓbat tex.in.l. statuliberos.§.si q̃s heredi.ff. de statulib. facit tex.iũcta glo in.l.fi.§.si aũt duobus.C.de iu.deli.Si vero testatoꝛ nõ ꝓuidit sibi de tꝑe:tunc Pa. dicit in.c. si heredes.de testa.ꝙ si res legata ẽ in patrimonio testatoꝛis potest solui sine moꝛa.Nam dñium illico adita hereditate transit in legatarium:vt in.l.si tibi hõ.§.cũ seruus.ꝛ qꝺ ibi no.ff.ꝺ le. i.ꝛ.in.l.cum res in pꝛin. ibidem dicit̃ ꝙ si non soluatur sine mora heredes condemnãtur ad pꝛestandũ vsuram et omnem vtilitatem.Idem etiãꝫ si esset pecunia legata:vt in.l.si domus.§.in pecunia.ff.de leg.i.vbi dicit̃ ꝙ ad solutionem tempus modicum dandũ est Sed glo.ibidem.illud bꝛeue tempus dicit foꝛe.x.dies a ꝓcepto iudicis: vel saltem arbitrarium pensata quãtitate ꝛ qualitate hereditatis:ꝛ si non habet debet reperire vndecunq̃.l.si pecuniã ff.de le.2.Et hoc tene quo ad obligationem.quo autem ad penam.s. vt cogantur soluere cũ omni emolumẽto et

iteresse

tereſſe:dic ꝙ ĩ legatis ad pias cãs eſt
tp̃s ſex mẽſiũ:vt ĩ autẽ.de eccle.ti.§. ſi
aũt legatũ.Jdẽ dicerẽ ĩ legat. ad pias
cãs ꝑ argumẽ.a maio:i.ĩ.d.§.ſi aũt le-
gatũ.ꝛ hoc a die ĩſinuatiõis teſtamẽti:
ꝙ ſi ꝑ ãnuʒ a die monitõis ꝑ iudicẽ ſi-
bi facte nõ iplet q̃cũq; relicta ꝓuat to-
ta hereditate ꝛ veniet ad ſbſtitutos:vł
ſi nõ ſũt veniet o:dine ꝓuato coheredi-
bus adeũtib⁹:vł gñali fideicõmiſſario
ꝛ ceteris ẽm ꝙ habeł in autẽ.amplius
C.de fideicõmiſ.lʒ poſſit iudex cogere
et iã ante p:efatum tẽpus executores
vel heredes alio remedio.
11 ¶ Utꝝ executore nõ exeq̃nẽte deuolua
tur ad ep̃ʒ executio:R.Pa.ĩ.d.c. nos
q̃dẽ ꝙ ſi p̃ceſſit duplex monitio p⁹ ne-
gligẽtiã debẽtis exeq̃ ſtatiʒ ĩ legatis ad
pias cãs d̃uoluił:nec req̃rił aliud tp̃s:
vt vł inuere tex.ĩ autẽ.de ec.ti.§.ſi ãt
q̃ hoc iuſſi ſunt.Et ſic ĩtelligerẽ no.per
Bar.ĩ.d.autẽ.ãpli⁹.Si ſola vnica mo
nitio p̃ceſſit expectał anteq̃ꝫ deuolvał
ad ep̃ʒ.Sʒ aduerte ꝙ hodie ep̃i pl'ſtatu
ta diſponũt vt currat ãnus a die mo:tiſ
admonẽdo gñalit' q̃ſcũq;:ꝛ ſic p⁹ ãnuʒ
deuoluel ĩtelligẽdo a die mo:tiſ ꝛ ſciẽtie
ꝛ adite hẽditatiſ vt.s̃.dixi.Limitat Ri.
ĩ.4.di.45.h̃ veꝝ ſi hʒ bõa ĩ p:õptu de q̃
bus poſſit.ĩ.annũ legata iplere:alš nõ
deuoluitur ad ep̃m.Quod no.
12 ¶ Querił quidaʒ reliq̃t cẽtũ paup̃ib⁹
declarãdis ꝑ ſẽp:oniũ:an elapſo anno
declaratiõe nõ facta ep̃s poſſit eligere
pauperes vigo:e ſtatuti p̃fati ĩ p̃ceden
ti.R.Bar.ĩ.l.cũ q̃daʒ ita.ff.d̃ le q.2. ꝛ
ſequił ĩ.d.c.nos quidẽ ꝙ nõ q: ſtatu-
tũ loq̃tur d̃ executo:e:ꝛ ĩ eo haberet lo
cũ vt nõ poſſet ãpli⁹ ſe ĩtromittere.ar.
litteras.de ſup.ne.C.p:ela.ſʒ habẽs d̃
clarare nõ ẽ executo::ſicut dicim⁹ dif-
ferentiam inter iudicem qui declarat
ꝛ executorem.C.de exe.rei iudi.l.exe-
cutorem.quod no.quia frater mino:
qui nõ poteſt eſſe executo: bene poſſet
eſſe declarato: ꝛ ſimiliter conſulto:: cũ
nullo iure p:ohibeatur.de quo dic vt ĩ
fra.§.26.
13 ¶ Utruʒ p:efata deuolutio habeat lo-
cuʒ tã in legatis ad pias cauſas q̃ꝫ non
pias:R.Pa.in.c.ſi heredes.de teſta.ꝙ
in legatis ad pias cauſas non eſt du-
bium. Jn aliȷ̃s autẽ ẽ diuerſitas inter
doc.Sed ipſe Pa.ſic ꝯco:dat:ꝙ ãt ep̃s
vult ſe ĩpedire anq̃ꝫ heres ſit p:iuatus
hꝛditate:ſcʒ añ lapſũ ãni:ꝛ ſic põt ſe ĩ-
pedire ꝛ ꝯpellere.Silr ſi hꝛs ĩcidit ĩ pe
nã ꝓuatiõis:ſʒ de fcõ eã poſſidet:quia
nemo eã petit.nã tũc ceſſat rõ.d.autẽ.
ãpli⁹.q̃ vult vt hꝛditas cũ oneꝛ exeq̃n
di trãſeat ad aliũ:ꝛ hẽbit locũ.d.c.ſi he
redes.qd̃ loq̃tur gñaliter.Nec ob.ꝙ ñ
dʒ ep̃s ĩpẽdere offm̃ ſuũ nõ ĩplo:atũ ad
vtilitatẽ ꝓuatã ꝯ determiata ĩ.c. bone
mẽo:ie.el.ĩ.de poſtu.p̃la.q: ꝑ q̃ ĩpẽdit
ẽ miſerabilis ꝑſona:ꝛ iõ põt:vt ibi no.
q: deficit⁹ ẽ deſtitut⁹ oĩ auxilio:ꝛ ideo
merito ẽt nõ ĩplorat⁹ põt iudex ĩpẽdeł
offm̃ ſuũ.Aut vult ſe ĩpedire poſtq̃ꝫ ꝑ-
uenit ad alios hẽditas ꝑꝑ ꝓuationẽ ꝓ
moꝝ:ꝛ ſic nõ põt reſpectu executiõis:
ſed bñ reſpectu cõpulſiõis fiende hꝛdi
nouo vt exequał:q: tũc habebit locum
d.autẽ.amplius.Et ſic cõco:da.d.c.ſi
heredes.cuʒ.d.auten.amplius.
¶ Quid ſi teſtato: exp̃ſſe p:ohibuit ne 14
ep̃s ſe ĩpediat:R.Pa.ĩ.c tua nob.d̃ te
ſta.ꝙ q̃ ad ꝯpulſionẽ executoꝝ nõ valʒ
q: ſicut ip̃e ſi viueret nõ poſſet ſe exie-
re a foro ep̃i:ita nec executo:es ſubtra
here potuit:vt pʒ ĩ.d.c.tua nob.Quo
vero ad deuolutionẽ executiõis dic idẽ
Pa.ibidẽ ꝙ ſi teſtato: ꝓuidit de alio
executore ĩ caſu negligẽtie p̃mi:ille exe
q̃ł nõ ep̃s.ar.ĩ.l.nulli:ꝛ ĩ.l.ſi q̃s ad de-
clinãdã.C.d̃ epi.ꝛ cle.Aut ſolũ ꝓhibu
it ep̃is exequi nõ ꝓuiſo ſibi de alio exe
cuto:e:tũc ĩ legatis ad pias cãs nihil-
ominus exequeł:nõ obſtãte ꝓhibitiõe
tex.bon⁹ ẽ in autẽ.de ec.ti.§.ſi quis ãt
ꝓ redẽptiõe.cũ duob⁹.§.ſe.ꝛ ĩ.d.c. tua
nobis.Jn aliȷ̃s autẽ non.
¶ Utrũ executo: habeat actionẽ ꝯ hẽ- 15
deʒ:R.Pa.ĩ.c.iohãnes.de teſta.ꝙ aut
ẽ purus executo::ꝛ ſic nec d̃ iure ciuili
nec canonico habet:ſed põt ĩplo:are of
ficiũ iudicis cõtra detinẽtes bona d̃fũ
cti.ar.in.l.hered tas.in fi.ff.de pe.he-
re.ꝛ in.l.quitus.ff.de an.le.Et hoc vo-
luit Diony.in.l.lucius.§.menia.ff.de
le.2.Glo.ĩ dicto.§.menia.limitat veꝝ
niſi in legatis ad pias cauſas:q: tunc
dicit habere actionẽ ꝯ heredes.allt.l.
nulli.C.de epi.ꝛ cle.Jdem tenet gloſa ĩ
dicta.l.ſi quis ticio.Si vero non ẽ pu
rus executo::ſed legatarius:ſicut q̃ꝫdo

verba dispōis ꝯferunt in eū tacite vel
expresse. Exemplū dicit testō: reliquo
ticio centū ꝛ volo ista restituat seyo: tūc
poterit agere cōtra detinētē bona tāq̄
legatarius: ꝛ est vtile: q: si deficeret fi/
decommissum ex persona fideicōmissa
ria accresceret sibi ꝛ non hēdi: vt in. d. l.
si quis ticio. Idem erit vbi tacite cōfert
in cū dispō: puta q: est pticeps illi⁹ reli
cti ſm glosaʒ in dicto. §. menia: ꝛ in glo
sa dicte. l. si quis ticio. ꝛ ibi vide.
16 ¶ Utrum executor possit vendere bōa
defuncti ꝑ executione vltīe volūtatis?
R. Pa. in dcō. c. Johānes. q̄ si est exe/
cutor vniuersalis: puta q: oīa sīt distri/
buenda pauperibus. sic poterit. d. l. si
quis ad declinandam. Si vero est par
ticularis nō potest: nisi testator expresse
cōcesserit: vt in. l. alio herede. ff. de ali. ꝛ
ci. le. Sicut ꝯmuniter hodie est in testa
mentis dat libertas vēdēdi auctoritas
ipsis ꝑ executiōe vltime volūtatis. Et
quid iportēt dcā verba: vide Bar. in. d.
l. alio. Et cautela est q̄ addat sic. Dans
eis generale mandatuʒ cū libera admi
stratiōe agendi exigendi detrahēdi ꝛc̄.
17 ¶ Utrū cū testator reliquit cētū ꝑ resti
tuēdis male ablatis ꝛ nō reperiuntur
male ablata vsq̄ ad illam summaʒ re/
siduum sit distribuenduʒ? R. Pa. in. d.
c. tua nobis. Ja. de are. in tractatu exe/
cutionis: vt refert ꝛ sequitur Bal. in. d.
l. si quis ad declinādam. distinguit q̄
aut testō: prohibuit in aliū vsuʒ conuer
ti: ꝛ sic cedet hēdi residuū: quemadmo/
dum qn̄ dficit aliud legatū: vt. d. l. si q̄s
ticio. ꝛ expressio cāe limitat legatū: vt ī
l. fi. ff. de au. ꝛ ar. le. Aut simpliciter di/
sposuit: ꝛ tunc dʒ residuum dari paupi
bus: vt in. l. legatū. ff. de vsu. ꝛ vsufruc.
le. q: sicut destinatum in vnū piū vsum
si non potest debet conuerti in aliū piū
vt in. c. nos quidem. de testa. ꝛ facit in
ar. d. l. legatuʒ. sic ꝛ hic. Et hoc puto ve/
rissimum: quod tenet etiam Jo. an. in
addi. ad Spe. in ti. d instru. edi. §. nūc
vero aliqua. ver. ꝛ scias. Et maxime se/
cundum Pa. vbi supra. quia ex quo ex/
pressit certam quantitatem presumen/
dum est illam deberi: licet non appare
āt creditores. Et idem dicit fore seruan
dum in cautione quaʒ faciunt vsurarij
vt et no. in. c. quāq̄. de vsuris. li. 6. Cō
sulo tn̄ hoc fiēdū de ꝯsilio epi vl' hēdis
ꝛ istō sequēdū in ꝯscīa: q̄uis alij distin
guāt si executor est nud⁹ mister: ꝛ sic red
det hēdi. d. l. si q̄s ticio. ꝛ. l. codicill. i pn.
e. ti. Si ṽo nō est nud⁹ executor: tūc resi
duū erit ipi⁹ executori. Possʒ h̄ opi. i cō
scīa ꝓcedē qn̄ legasſʒ dicto executori cū
exp̄ssione creditoꝝ ſm q̄ in libro suo in
uenietur ꝛ hmōi: q: tunc residuū summe
videret voluisse legar executori: vt. l. pr
§. tusculan⁹. ff. d. le. 3. ꝛ. l. filio. §. mri. ff.
de adi. le.
¶ Utrum executor cui testator dedit a/ 18
liquid ad distribuendum vbi ei vide/
bit ꝛ placuerit teneat illō distribuē in
pios vsus? R. q̄ sic si aliō non appet de
mēte testōris. fac. c. cū tibi. de testa. Sʒ
meli⁹ verbū videbit ꝛ ṽbū placuerit qō
refert ad arbitriū bōi viri. ff. de fideicō/
mis. li. l. thais. §. sorore sua: ꝛ. l. fideicō/
missa. libertas. la: 2. Bon⁹ aūt vir arbi
trabitur magis ad salutē aīe testōris di
spensandū q̄ alias. de: fo. compe. c. con
questus. Et ad salutē magis facit vt in
ter pauperes dispēset. l. id qō pauperi/
b⁹: ꝛ. l. nulli: ꝛ. l. si q̄s ad decliañ. C. de e
pi. ꝛ cle. nec ipedit dispō testōris: lʒ nō
sint expresse persone q̄bus debeat fieri
vt in dcīs legibʒ. Itē q: nō debem⁹ inter/
p̄tari volūtatē testōris i meliorē ꝛ fauo
rabiliorē cām pp rāʒ: q: ī testīs fit me
lior iterp̄tatō: c. cū dilecti. de dona. ff. d
re. iur. l. i testīs. ff. d vi. tri. oleoq̄ le. l. 3.
Cū ergo nulla sit melior q̄ vt ī paupes
xp̄i dispēset: ita fiet alr si nō fiet: ep̄s re
uocare poterit ꝛ dʒ executionē. Pe. tn̄
d peru. tractatu d cano. por. epi. c. 9. dʒ
q̄ medietas debʒ dari paupib⁹: ꝛ medi
etas pijs locis. Nihil tn̄ alr ꝛ ē sat eq̄.
¶ Utrum executor ēt cū ꝯsensu ep̄i pos 19
sit imutare vsuʒ destinatū per testōreʒ
in meliorē: vide infra. Legatio. 2. §. ii.
¶ Utꝝ relosus exēptus deputat⁹ execu 20
tor si in exequēdo deliq̄t possit puniri
ab ordinario? R. q̄ sic. tex. ē in cle. vni/
ca de testa. vbi ēt eis religios iponit vt
reddāt rōem de executōe ordiarijs: ꝛ si/
militer ordiarijs vt exigāt. Zitat Ri. ī. 4
di. 45. q. 2. verꝝ i relos q̄ hñt exēptionē
coēʒ q̄ tn̄ possēt ꝯuēiri rōe ꝯtract⁹ vl' de
licti seu rei: vt i. c. i. de pui. l. 6. Sec⁹ i a/
lijs q̄ ēt ex p̄dict ꝯueiri ñ pñt: q: ñ pñt
tales puniri ab ordinarijs: ꝛ plʒ.
Utrum

1 ¶ Utrū p̄lat⁹ religiosi q̄ dedit liāz ac
ceptādi excōicationē religioso possit eā
reuocare ēt nō itegra? R̄. gl. i. dicta cle.
vnica φ sic: cū religiosus nō hēat velle
nec nole: ⁊ executō fiet per collegā: aut
si alius deputatus nō est per ep̄m.
22 ¶ Utrū executor possit distribuere in
filios vel consanguineos proprios: vi-
de. s̄. Elemosyna. §. 3.
23 ¶ Utrū dilatio executiōis pie p̄iudicet
aīe testatoris? R̄. s̄z Ri. vbi. s̄. q. 4. φ sic:
cui⁹ rō est duplex. Pria q: ecclīa ⁊ pau
pes nō excitātur ad orādū sicut facerēt
si eis daret legatū. Acceleratio aūt fer
uētiū orōnū p̄ aīa defūcti multū v3 ad
eius alleuiationē ⁊ celeriorē expeditio-
nē. Scd̄a rō: q: sicut aīa in charitate d̄
cedēs ⁊ aliq̄d purgabile secū portās in
hac vita meruit vt elemosyne si p̄ ea dē
tur p̄sint: nō ad augmētū gr̄e: s3 ad alle
uiationē ⁊ breuiationē pene: ⁊ iō q̄to
citius iplet: tāto citi⁹ alleuiat: ⁊ econ-
uerso q̄to tardi⁹ iplet tāto tardi⁹ libe-
rat: nō tm̄ pp̄ hoc si nunq̄ iplerent ppe
tuo starēt i penis: s3 solūmō multo tar
di⁹ liberarēt. Ex h̄ p3 φ grauissime pec
cāt ⁊ magnā p̄ditionē faciūt q̄ q̄citius
pn̄t nō exequūt. vn̄ vocāt necatores e-
gētiū i. c. q̄ oblatōes. el. i. cū duobus. c.
se. 23. q. 2. ⁊ i. c. q̄ oblatiōes. el scd̄o. Et
dn̄r venire ad examiationem fidei: ⁊ φ
hm̄di sūt sicut q̄ nō credūt iudiciū dei.
Idē dicēdū d̄ restōne quā statuerūt fie
ri. vn̄ in cronicis mior̄ legit φ q̄dā ipe
diebat itrare paradisū q̄usq3 fc̄a fuit re
stitutio: q: nisi fiet luet in penis. fac̄ ad
hoc. c. in litteris. de rapto.
24 ¶ S3 nūquid excusāt p̄fati executores
si p̄pterea tardāt vt res defūcti melius
vēdāt? R̄. s3. S. Tho. in quol. φ mora
modici tp̄is n̄ vr̄ eē magnū p̄ctīz. Un̄
si executor p̄ modicū tp̄s differat vt re
bus defuncti meli⁹ venditis āpliores e
lemosynas facere possit: licite fac̄. Qd̄
itelligo ver̄ qn̄ tm̄ ē augmētū φ p̄ualz
tarditati: puta q: elemosyna illa quaz
habuissz de illis reb⁹ cito vēditis ⁊ tp̄s
tardatōis i q̄ penā sustinuit nō iudicā
tur tm̄ satisfactoria q̄tū ē elemosyna q̄
elicit ex tardatōe: al's nō liceret: q: n̄ ē
fiēdū malū mihi p̄ bono alteri⁹. Et hoc
p3 ex eo qd̄ subiūgit. Si p̄o inq̄t. S.
Tho. p̄ multū tp̄s differat: vt i modico
āpliores elemosynas faciat nō excusat
a culpa: q: forte defūct⁹ a purgatorio li
berat iteri: ⁊ sic frustrat remedio q̄ mł
tū indigebat. Faciat ergo qd̄ magis ra
tiōabiliter vr̄ expedire anime defūcti.
¶ Quid si q̄s deputauit executorē cuz 25
ista p̄ditōe: vt exequat cū p̄silio tal'? R̄.
φ aut dic̄ cū p̄silio: ⁊ sic executor: l3 te-
neat petere p̄siliū: tn̄ n̄ tenet seq̄. Si ve
ro dixit φ exeq̄tur s3 cōsiliū: sic tenetur
sequi ip3 vt t3 Albri. in. l. nulli. C. d̄ epi.
⁊ cle. vide. s̄. Consiliū. §. 4.
¶ Quid si sit frater minor ille cui⁹ con 26
silio exequi d3? R̄. φ diuersa ē opi. iter
doc. S3 tu dic φ frater minor l3 nē pos
sit esse executor: pōt tn̄ eē cōsultor: quia
executor o3 φ sit p̄ctor pecuniar̄ ⁊ vēdi
tor rer̄ ⁊ hmōi: q̄ nullo mō p̄ueniūt fr̄i
minori: s3 dare p̄siliū in nullo derogat
sue p̄fessiōi. Et sic p̄ h̄ euacuat rō Hc. i
c. fi. de te. li. 6. q̄ t3 φ n̄ pōt eē p̄sultari⁹
tali mō φ aliter nō possit fieri dispēsa
tio nisi s3 suū p̄siliū. Et sic s3 p̄dicta li-
mita. nā si testator relīq̄t. c. dāda pau-
p̄ib⁹ declarādis p̄ fratrē mīorē: h̄ n̄ d̄ro
gat sue p̄fessioni: ⁊ l3 De hoc p̄ Bar. ex
presse in tractatu minoricaruz.

e **Xemptus** d̄r. q̄ nō sub ē iurisditōi ordinarij: vt p3 ⁊ no. i. c. cū p̄sōe. de p̄uil. li. 6. Solus ḡ papa vel legat⁹ de latere pōt cognoscere d̄ causis p̄ exē ptū: vt no. i. c. qd̄ trāslationē: de off. le. Sec⁹ i alijs legat: vt ibi. vn̄ exiere p̄p̄e ē ap̄lice sedis. 16. q. i. frat. 6. q. 3. nūc p̄o. no. Jo. an. i. gl. d. c. i. de p̄uil. li. 6.
¶ Quot modis datur exemptio? R̄. vt
no. Pa. in. c. tuaruz de priuil. φ duob⁹ 1
modis. Primo ratione loci: puta mōa
sterij vel ecclesie ⁊ huiusmodi ⁊ in istis
habet locuz. c. i. de priuil. li. 6. φ ratio-
ne contractus alibi initi: vel ratiōe rei
alibi site possint coraz ordinario conue
niri ⁊ ab eo puniri. Et exempta ecclesia
vel monasteriuz intelliguntur exempti
etiaz ipsius monachi vel canonici cleri
ci etiā ⁊ conuersi perpetuoq3 oblati: nō
aut̄ eiusdē ecclesie p̄sōe: q̄ p̄rochianor̄
curā h3 quo ad ea q̄ ad eandē curā p̄ti
nēt: nec ipsi p̄rochiani: vt in. c. p̄ exēpti
onē de p̄uil. li. 6. Eximit etiā exempto
monasterio secūdum glo. in. d. c. eccle-
sia. ⁊ ipsius cimiteriuz ⁊ dom⁹ ⁊ teatrū

cum ortis et areis q̄ sunt iuxta eccl'iam
ar.12.q.i.necessaria.et.c.nulla.17.q.4.
diffiniuit. Idē dic i dormitorio et domi
b⁹ clericorū que sunt iuxta eccl'iaz cum
eoruz ortis.ar.d.c.necessaria.et diffinit.
Scd'o dat̄ exēptio rōe ꝑsone: et nō loci.
vt in priuilegio ꝯcesso capellanis et fāi-
liarib⁹ pape: et de talib⁹ nō h₃ locū.d.c.i.
q: nec ēt rōe delicti pñt puniri ab ordi-
narijs aliter coꝝ priuilegiū eēt inutile:
qd' esse non debet: vt in.c.si papa.d' pri.
li.6. Ex quib⁹ oib⁹ concludit ꝙ exēpt⁹
rōne alicui⁹ loci vel rei nō censetur exē
ptus rōne alteri⁹ rei vel loci. Vñ puile-
gium ꝯcessuz ꝑsonis respectu certi loci
nō extenditur vltra locū. Vñ censet̄ pri
uilegiū potius reale q̄ꝫ ꝑsonale: vt not.
Pa.in.c.cū capella.d' p₃. Secus in ex-
emptione respectu ꝑsone: vt p₃. Aduer
te ꝙ si canonici alicui⁹ eccl'ie eximātur
ipsi soli sunt exēpti nō aūt eccl'ia vel a-
lij eius clerici. Si āt clerici cuiusuis ec
clesie eximāt̄ tūc tā canonici q̄ꝫ alij cle-
rici sunt exēpti nō āt ecclesia nisi aliud
exprimat̄: vt in.d.c.ꝑ exēptionē: nec ēt
cōuersi vel oblati: vt dicit glo.ibidem.
¶ Quibus ꝟbis ꝓbat̄ exemptio? R. ꝙ
2 multipliciter: vt probatur in.d.c.si pa-
pa.puta si dicatur in priuilegio a papa
vel sentētiando ecclesiā iuris beati pe-
tri existere: siue ad ius et proprietatem
romane ecclesie ꝑtinere: vel ad roma.
eccl'iaz spāliter aut sine medio et simpli
citer pertinere: vel si dicat ꝙ eccl'ia sit
libera: seu ꝙ potiat̄ rōane eccl'ie liberta
te: siue ꝙ eps nō audeat illic cathedraz
collocare: seu aliqd' imperium exercere
vel potestatē: aut ꝙ eximit a potestate
epi. Itē si recipiāt̄ in pprios subiectos
per hmōi et silia cognoscit̄ exēptio: vt i-
bi p₃. Sec⁹ si repiāt̄ sb ꝯfēsiōe: vt i.c.ex
ꝑte.el.2.d' pui.vł i ppos filios: q: ñ cēnt
exēpti: vt ibi dꝛ et ibi vid' et quod ibi no.
3 ¶ Vtrū exēptus teneat̄ citat⁹ ab ordia-
rio ꝯparere? R. Pa.in.c.cū ordinez. de
rescrip. ꝙ aut ē notorie exēpt⁹ et taz diu
tolerat⁹ priuilegio exēptionis sicē sunt
mēdicātes: et sic nō tenet̄ nec valebit sē
tentia sup principali: q: est a nō suo iu
dice: neq₃ tanq̄ꝫ cōtra ꝯtumacē. Ad hoc
tex.i.l.non vł la.ꝓma.ff.d' iudi. et bon⁹
tex.i cle.pastoral'.§.pisana. et ibi bo.gl.
ff.de re iudi. et gl.i.c.veniēs.de accu. et.2
q.3.si eps. et per Inno.in.c.2.de dila. et
Bar.in.l.2.ff.si quis in ius vo.nō ie.l₃
i altijs terminis. Si ꝟo nō cōstat ita no
torie: tunc tenet̄ ꝯparere et allegare ꝑui
legiū: et in loco ꝯgruo et securo. īfra ter-
minū ꝯpetētem ordinario ostendere.s₃
ꝙ dꝛ in.c.cum persone.de priui.li.6.
¶ Vtrū pendēte lite sup validitate pri- 4
uilegij seu an fuerit ꝯcessum vel nō de-
beat q̄s priuari vel interdici vsu posses
sionis vel quasi etiam si possessio sit cō
tra ius? R. Pa.in.c.i.vt lit.pen.ni.ino.
ꝙ nō.tex.est in.d.c.cum ꝑsone.in.§.ꝙ
si tales.cū.§.se. et h' ibidē tenēt ibi doc.
vbi dicit Io.mo.vt ibi no. Se. ꝙ pēden
te lite nō est turbādus in possessiōe sua
etiam si possideat cōtra ius cōe: dūmō
ex aliqua ꝓbatione: l₃ nō sufficienti ad
finalē intentū ipe iustificet possessionez
et ita videtur sonare ibi tex. vñ Io.an. i
glo.vlti.ibidem dicit. No.quantus fa-
uor priuilegio debet̄. Est enim ex se pri
uilegium fauorabile. sed prescriptio o-
diosa.de deci.c.ex parte. et.c.tua.de reg.
iur.odia.hec Io.an.
¶ Quid si exēptus litigat coram ordi- 5
nario et non allegat exemptionem an ꝑ
dat eam per hoc? R. Pa.in.c.ij.de sen. et
re iudi. ꝙ non nec t₃ snia. Nec ob.taci-
turnitas: q: etiam si voluisset non po-
tuisset in illum ꝯsentire: vt in iudicem
de arbi.cū tpe. Et hoc t₃ Io.an.in regu
la scienti.li.6.in mercurialib⁹. facit qd'
no.in.l.i.C.vbi de cri.agi.o₃. Rō est s₃
Pa.in.d.cum tpe. q: exempt⁹ nō pōt re
nunciare exēptioni: q: tangit̄ neduz fa
uor exēpti sed ēt superioris qui ipm ex
emit: vt in.c.ad aplicam.de regula. et i
l.si quis in conscribēdo.C.de epi. et cle.
Albri.tñ in.d.l.si q̄s.t₃ ꝙ exēptus pōt
renūciare priuilegio exēptionis ꝑ.d.l.
si q̄s. Et ad.ll.ꝯrias respōdit ꝙ loquū-
tur de priuilegio iuris cōis introducto
in fauorem ordinis clericalis cui renū
ciari nō pōt sed suo priuilegio spāli bñ
potest: et veri⁹ credo qñ ipse impetrauit.
Et prima opi.est ꝟa qñ superior ꝓprio
motu aliquez exemit. Quod no.bene.
¶ Vtrum exemptus possit absolui ab
episcopo ab excommunicatione infli- 6
cta a canone quā sibi conditor canonis
non reseruauit? R. Pa.in.c.significasti
de fo.ꝯpe. Fede.ꝯsil.14. et Io.de lig.in
cle.ne su

cle.ne in agro.de sta. regu.tenet φ sic. Sz Jo.an. i regła sciēti palle.dicit φ nō.'pa.h sequit:q: nō ē sue iurisditio nis.nec pōt se submittē sine lnia pape rōe dicta in p̄cedēti.q.i fi. Excipe tñ vł Jo.an.i.c.religioso.d sen.ex.li.6. excōi catos p iniectōe manuū violenta p rō nē tex.ibidē.s.ne maria enagādi:cū tñ 3riū teneat i cle.cū ex eo. d sen.ex.i̇gl. fi. Et pptera teneo φ nec i illo cāu.c. religioso:nec i alio exēpt? possit absol ui ab ep̄o:nisi vbi spāłr ei cōmittitur a papa.r.d.c.religioso.loquit de nō exē ptis q̄s antea non porat absoluere pp c.cū illoꝝ.de sen.ex. Et h tene: q: si de exēptis intellexisset sic dixisset sicut di cit in.d.cle.cū ex eo.in fi.

7 ¶ Quid p̄t exercē archiep̄s vł ep̄s i lo co exēpto.vide s. Archiep̄s.§.5.

8 ¶ Utrū exēpt? rōne loci si delicq̄rit ali bi vel 3bat:aut res ipsa 9sistat possit i loco domicilij 9ueniri aut puniri p or dinariū.R.φ nō: nec bz p̄tātē remittē di eū si 9ueniat:vt.d.c.i.de p̄uile.li.6. Siłr si delictū vel 3ctus vł res ip̄a li tigiosa sit i loco exēpto nō pōt se ipe dire: Intelligit g.d.c.i.φ rōe delicti vł 3ctus p̄nt p ordinarios 9ueniri.s.si in ueniant ex̄ locū exēptū vel remittent: vt no.in.d.c.i. Sūt tñ quidā exēpti rō ne locoꝝ r p̄sone q̄ etiā rōe delicti aut 3ctus:vł rei nullo modo p̄nt 9ueniri: vt fratres minores p̄dicatores r cister cienses r multi alij.

9 ¶ Utrū delinquēs i loco exēpto ligēt statuto ep̄i:vide.j. Statutū.§.2.

10 ¶ Utrū cū statuto ep̄i cauet ne q̄s ac cedat ad q̄libet monasteria monialiuz sub pena excōicatōis quā incurrat ip̄o facto sint excōicati q̄ accedūt ad mona steria exēpta monialiū.R.φ sic: si sine lnia illius ad quez p̄tinet accedūt. Rō: q: sine p̄fata lnia accessus ē p̄hibit?:vt in.c.piculo.de sta.mo.li.6. Et iō si ep̄i cōpescāt tales accessus addūt penā: li cite faciūt r iō ligant.nec dicendū φ de lictū cōmittat in loco exēpto solū:sz ēt in nō exempto:vz cū accedūt anteφ p̄ uenerint. Itē p̄z p hoc q̄d no. Bar.i.l. relegatoꝝ.ff. de interdi.q̄ dicit φ ciui tas propter commodum ciuitatis vel odium eorum ad quos non vult va dant p̄hibere pōt ciuibus suis ne va dāt ad talē terrā.h no.'pa.in.c.postu lasti.d fo.cō.q̄ sīlit in casu p̄dcō. Et h p̄z d.'phi.de pusio.in.c.vt aiarū. de osti. li.6.secus si p̄hiberent ne quoquo mō sine eoꝝ lnia quis accederet:q: nisi p̄ sidentes monasterijs essent culpabiles in admittendo nō valeret eoꝝ statutū cū esset 3 ius cōe:vt in.d.c.piculoso. 3 q̄d ep̄s nō pōt statuere nisi ex iusta cā: vt p̄z Bal.in.l.oēs ppłi.ff.d iusti. r iu. r.d. Anto.in.c.vestra.de loca.p̄nt imo oblig ant primates archiep̄i r ep̄i vni uersi sub pena eterne maledictōis im pria diocesi monasteria exempta: que imediate subsunt romane ecclesie au ctoritate apłica cogere vt seruent clau surā:vt in.d.c.piculoso. Siłr debēt ea visitare eadē auctoritate singulis an nis:vt in cle.attēdentes.de sta.reg.r h de p̄cepto s̄m glo.ibidē pp ṽ.debeant: q̄d est p̄ceptiuū:vt in.c.oblate. de ap.r in.c.vt fame.de sen.ex.lic; in.c.i.de de spon.ipu.sapiat honestatē. debeant

11 ¶ Utrū exēpti possint oratoria vł capel las i locis nō exēptis edificare.R.φ nō nec in sic 9structis celebrare vł celebra ri facē:nisi de lnia diocesani loci:vt in c.auctoritate.de p̄ui.li.6.intellige nisi d lnia pape h facerēt:alr diocesani eos cōpescere p̄nt:vt in.d.c.auctāte. Et in tellige de oratorijs publicis: q: in priua tis p̄nt:vt no.gl.ibidē. hec intelligo in publicis factis oratorijs φ nō p̄nt cele brare:ve; qñ ep̄i p̄hibitōz fecissent ne in eis celebrarent:als q̄ñ in eis cōit ce lebrat si fiat de 9sensu illi? q̄ curā eoꝝ bz sufficit sine alia lnia ep̄i.

¶ Utrū in locis exēptis p̄dicta in p̄ce dēti.q.facē possint.R.φ nō:nisi in li cen:iā vł priuilegiū sedis apłice hēant sp̄āle:vt in.d.c.auctoritate.§.iubem?. 12

¶ Utrū cās r lites suorū hoīz ac libero rū seu cēsualiū possint exēpti assume re.R.φ nō:vt in.d.c.auctāte.§.cās. 13

e Xemplū malū dātes p̄ cipue p̄lati r q̄ habent alios regere mortalit peccāt. Et vt d:.11.q.3.p̄cipue.tot mor tibus digni sunt quot perditionis exē pla ad alios transmittunt.ar.81.di.ne mo.93.di.peruenit ad nos.in fi.2.q.7. 'paulus.r.c.cum pastoris.17.questio. qui bona. De hac materia nota.infra.

Exequie põpatice. cura=tio funeris ꝯdi=tio sepulture potiꝰ sũt viuoꝝ solatia ꝗ̃ mortuoꝝ subsidia.13.q.2.c. aie.§.curatio.hinc tex.in.c.nõ extime=mus.e.q.dicit corpi hũano ꝗcquid im=pẽdit nõ est p̃sidiũ salutis:sꝫ hũanitatis offĩm s̃m affectũ quo nemo carnẽ suaꝫ odio hꝫ.vñ oꝫ vt ꝗ̃diu põt ꝑ carne ꝓximi curaꝫ gerat:cũ ille inde recesserit ꝗ gerebat.hec ibi. Et de hoc vide.ĩ. Se=pultura. 12 j. suffragia. 4.

e **Exheredatio** filioꝝ hodie nõ põt fieri si pr̃ habeat iustã cãm quã dꝫ describere in testõ:vt.C.de inof.te.auten.sed hodie.

¶ Sed q̃ sunt iuste cãe.R̃.13.q̃ ponuntur in aut.vt cũ de app.co.§.cãs. Pria si filiꝰ parẽtibꝰ manꝰ intulerit. Scđa si grauẽ iniuriã eis fecerit. Tertia si eos criãliter accusauerit de cã q̃ nõ fit aduersus p̃ncipẽ vel rẽ publicaꝫ. Quarta si cũ maleficis ꝯuersat̃. Quinta si maleficus efficiat̃. Sexta si vite parẽtũ insidiat̃. Septia si cũ nouerca sua aut cõcubina pr̃is sui se imiscuerit. Octaua si ꝓ ꝑsona ipsiꝰ vel debito eiꝰ incarcerati inq̃ʒtũ p̃t fideiubẽ noluerit. Et h̃ octaua cã intelligit̃ solũ de mascul̃. Nona si ꝓhibuerit eos facẽ testm̃. Decia si ꝯ parẽtũ volũtatẽ int̃ arẽarios ⁊ mimos ꝑseuerauerit cũ pr̃ illiꝰ ꝓfessiõis si fuerit. Undecia si filia vitã luxuriosaꝫ elegerit cũ parẽtes eã vellẽt ꝓ posse nubẽ ⁊ dotare:nisi neglexerit eã nubere vsqꝫ ad.25.ãnũ. Duodecia si parẽtibꝰ furiosis debitã curã nõ ipẽderit. Tertiadecima si de carcere parẽtes deducẽ neglexerit. Adde.14.si volũtatẽ vltimã exe=cutõi demãdare noluerit:vt.S.Execu=tor.§.10.⁊.15. si filius est hereticus cuꝫ pater sit catholicus:vt.d.§.cãs.

2 ¶ Silr̃ filius p̃t pr̃em exhr̃dare. Prĩo si de crĩe eum accusauerit: excepto crĩe lese maiestatis. Scđo si vite filij insidiatus fuerit. Tertio si vxori sue vel ꝯcubine se cõmiscuerit. Quarto si testari ĩ q̃ poterat ꝓhibuit. Quinto si nõ egit curã eiꝰ cũ essꝫ furiosus. Sexto si captus a sarracenis nõ redemit. Et si morit̃ intestatus sibi nõ succedet sed ecclesia: ⁊ dabunt̃ bona eius ꝓ redemptõe captiuoꝝ:vt in.d.aut.cũ de ap.cog.

¶ Utrũ in istis casibꝰ in q̃bus p̃t exhe=redare possit alimẽta silr̃ denegare.R̃. Jo.an.⁊ Pa.sequit̃ in.c.q̃ntauallis.de iureiurã.vbi ẽt in gl.ponunt̃ p̃dicti ca=sus ꝙ sic. Et idẽ tꝫ Bar.in.l.diuꝰ adrianꝰ.ff.de parici.ꝑ.l.si q: a liberis.ff.ð li.ag. Et ideꝫ tꝫ Pa.in.c.ex l̃rarũ.de eo q̃ dux.in ma.quã po.ꝑ adul.de patre ingrato ꝯ filiũ.q̃ limita nisi ipsos peniteat.ꝓ quo fa.gl.in.l.fi.C.de epi.⁊ cle. et tex.in.c.nõ liceat.19.q.3. vbi ð: ꝙ ꝑ religionis ingressum purgat̃ ois ingratitudo.⁊ qð not. Spe.ĩ ti.q̃ fi.sunt le.ṽ. q̃d si filia.⁊ sequit̃ Pa.vbi.S. q̃ dicit ꝙ si filia fornicatrix vult penitere de peccato pr̃ tenet̃ eã alere.ar.c.fe: rũ.50.di. ⁊ ꝑ ꝯñs dicit Pa. vbi.S.ꝙ ẽt tenet̃ eaꝫ dotare:q: cã dotis nõ minꝰ ẽ fauorabilis ꝗ̃ cã alimẽtoꝝ:vt no.Cy.ĩ.l.nõ oi. C.de admi.tu.⁊ Bar.ĩ aut.ex cõplexu. C.de inces.⁊ inuti.nup. 3

¶ Utrũ liceat exheredare filiũ vt heredeꝫ faciat eccl̃iam.R̃. Aug.in.c.q̃cũqꝫ. 17.q.4.quicũqꝫ exheredato filio here=dẽ vult facere eccl̃iam querat aliũ qui suscipiat nõ augustinum. 4

¶ Utruꝫ frater exherdet̃ a fratre.R̃.ꝙ sic in tribus casibꝰ. Primꝰ si insidiatꝰ ẽ vite ipsiꝰ. Scđs si de crĩe inscripsit cõtra eũ. Tertius si in bonis eiꝰ notabil̃r lesit. Et h̃ etiã hꝫ locũ q̃n morit̃ ab in=testato frater vt nõ succedat ei frater: vt in aut.de nupti.§. ingratitudinem. 5

Additio Qð limita veruꝫ si ignorauit:q: si sciuisset ĩgratitudinẽ videret̃ remisisse nõ determinãdo ꝙ nõ succedat:vt ĩ.l.fi.in fin. C.de reuo.do.iũcta.l.ꝯficiunt̃.in p̃nci. ff.de iure codi.

¶ Utrũ vir vxorem ⁊ ecõtra vxor virum possit exheredare. R̃.ꝙ sic vt no.in.d.c.causas. 6

e **Exorbitantia** a iure cõi nõ debẽt trahi ad sequelã.ð re.iu. lib.6.q̃ a iure cõi exorbitãt nequaꝗ̃ ad ꝯstantiã sunt trahenda.

e **Exorciste** ex greco ĩ latinũ adiurãtes siue increpantes vocant̃. dicit tex.in.c.cleros.circa fi.21.di.

¶ Quid ꝑtinet ad eoꝝ offm̃. R̃.tex. in c.plectis 1

c.plectis.25.dist.ad exorcistā ptinet exorcismos memoriter tenere: manusq̄ȝ sup energuminos.i.lunaticos ⁊ obsessos a demonib⁹ ⁊ cathecuminos in exorcisando īponere.hec ibi.
2 ¶ Cū ordinat̄ dȝ accipe de manu epī libellū in q̄ exorcismi sunt scripti cū istis v̄bis. Accipe ⁊ cōmenda memorie ⁊c. vt in.c.exorcista.23.di.

e **Exorcismus** est adiuratio ꝯ diabolū.vt de ꝯse.di.4.i.c.ante.20.dies.
1 ¶ Quid vȝ exorcism⁹ añ baptismuȝ.R. Ri.in.4.di.6.ar.vi.q.i.p ipsum v̄tute diuina artat̄ ptās diaboli ne possit de cetero tm̄ q̄tū ceteris ptib⁹ possȝ si nō esset exorcisat⁹ ⁊ maxie īpediēdo ne baptismū suscipiat.fa.ad hoc.c.sicut nostis.de ꝯse.di.4.
2 ¶ Quid si aliq̄s baptizet̄ sine exorcismo.R.Ri.vbi.s.q̄ dȝ post baptismuȝ exorcizari.fa.d.c.sicut nostis.Rō: qꝛ lȝ in baptizato paruulo non sit pctm̄: tñ in eo remannet actualr̄ fomes pcti.et ideo etiā post baptismū hȝ efficatiā reprimendo diaboluȝ.
3 ¶ Per quē dȝ q̄s exorcisari.R.q̄ p sacerdotē.de ꝯse.di.4.sacerdotes.⁊ de h̄ vide.s.Cathecismus.qꝛ idē est.

e **Expense** tā i cibarijs q̄ in vestibus debent fieri s̄m dignitateȝ illius cui sunt p̄stande ⁊ facultates illi⁹ q̄ dȝ p̄stare.hoc colligit̄ in.l.habitatio.ff.de vē.in pos.mit.⁊ i.l.sed ⁊ siquidē.§.i.in v̄.vestiri.ff.de vsufru.Et pptcrea dicit Bal.in.d.§.i.q̄ abbas dȝ melius vestiri q̄ monachus.magr̄ in theologia q̄ alij fratres.doctor q̄ scholaris.⁊ idem dic de cibarijs p elegantē doc. Bal.i.l.i.C.de epi.audi.
1 ¶ Utrū ille q̄ aliū vulnerauit teneatur ad expēsas.R.q̄ sic ad oēs q̄s p curatione fecit: vt.ff.si q̄.pau.fe.di.l.ex hac.⁊ ff.de his q̄ deie.vel effu.l.vi.vide gl.in c.si q̄s mēbroꝝ.23.q.vi.⁊ i.c.i.de iniu.
2 ¶ Utrū in extimādis facultatib⁹ sit habenda rō expēsarū.R.q̄ sic: vt no.glo.in.c.qm̄.de vi.⁊ ho.cle.vñ illi fructus extimandi sunt q̄ supsunt deductis expensis.C.de fruc.⁊ li.ex.l.i.
3 ¶ Utrū expense facte in re aliena sint attēdende.R.q̄ aut erat possessor male fidei: ⁊ sic de rigore iuris nō poterit hr̄e nisi soluȝ necessarias: vtputa illas q̄s fecit grā fructuū q̄rendoꝝ ꝯgregandorū ⁊ hmōi necessarias: qꝛ ēt a male fidei possessore deducunt̄: vt i.l.si a patre.§.fruct⁹.ff.de pe.here.⁊.l.plane.in fi.ibidē.⁊ i.d.l.i.al's si q̄s fecit amittit vt.l.ex argēto.ff.de cōdi.fur.⁊ insti.de re.di.§.ex diuerso.

Additio Utiles v̄o ⁊ volūtarias soluȝ potit auferre qñ sine lesiōe p̄oris stat⁹ rei id fieri p̄t: vt.l.domū.de rei ven. Sȝ in foro ꝯscie s̄m Mo.ti.Usura.5.poterit ēt repetere eas q̄s fecit ad ꝯseruatōȝ rei: vt pascendo equū ⁊ hmōi. vel ad oportunaȝ meliōratōȝ: vt curādo aīal morbosum nutriēdo porcū ⁊ hmōi: ⁊ pȝ p rōem dictarū.ll. Silr̄ de eo q̄ scripsit vl' pinxit in re aliena seu edificauit q̄ i cōscia poterit petē.⁊ ille in cui⁹ re expēsas.fecit tñr nō inquātū expēsa vȝ: sȝ solū inq̄tū sibi dicta res ē pl⁹ vtil' arbitrio boni viri. Si āt erat possessor bone fidei sic poterit oēs expensas q̄s fecit tollē si sine lesiōe rei p̄t fieri.l.iulian⁹.la.ȝ.ff.d rei vē.vl' si nō p̄nt tolli dñs rei soluet eas l.i fūdo.e.ti.aut vēdere ei rē in q̄ expēsas fecit: qꝛ.ff.d pe.he.l.si q̄d possessor.§.sicut añ dr̄ q̄ q̄s nō dȝ culpari de administratōne rei quā tȝ vt suā bōa fide qñ fecit credēs vtiliter gerere negociuȝ primi sui.ff.de nego.gest.p totū.
¶ Expēse nō veniūt noie dānoꝝ vel interesse: qꝛ expēsa ē quā q̄s facit eūdo vl' maiorē familiā tenēdo aut aduocatis soluēdo ⁊ hmōi. Dāna v̄o ad interesse sūt i re vel circa rē: ⁊ iō q̄ remittit vnū nō vr̄ remittere aliō: vt d iniurijs.c.in 4
¶ Expense dicunt̄ s̄m fa.i tex.⁊ in gl. neccārie: q̄ si facte nō fuissent perijsset: aut fctā fuisset deterior res circa quā st̄ facte. Utiles sūt q̄ rē meliorē faciunt ⁊ deteriorē fieri nō sinūt. Uoluntarie v̄o st̄ q̄ rē tm̄ ornāt qñ sūt facte i re aliena sciēter ⁊ bona fide: vtputa i re locata. habes.i.Locatio.§.21.⁊.s.Cōmodatū §.13.⁊.s.Dos.§.25.⁊.i.Peculiū.§.22. ⁊ edificans.in prin. 5

e **Experientia** facit artē: in experientia casuȝ.i.metaphisice.

vñ in.c.ꝙ sit. de elec.li.6.in pn.dr ma
gistra rex:ꝛ.ff.de le.l.legat᷒.§.ornatri
cibus dr ꝙ prebet cuilȝ artificio nutri-
mentū:ꝛ in.c.vt ꝯstituerent.no.dist.dr.
Cogūt eni multas inuenire medicias
multoꝝ experimēta morboꝝ.

e **Expositꝰo** sacre scri-pture ꝛ ca
nonū ex cā:psona:loco: ꝛ tpe
dȝ fieri:vt.26.di.c.sciēdū.ꝛ.c.se.Quo
rū modi:qꝛ medullitꝰ nō idagāt in err
roris laborintū nōnulli intrudēdo ipi
gunt:cū añ iudicāt ꝙ intelligāt:añ in
culpāt ꝙ iterando lecta pquirāt.ħ ysij.
t ¶ Utrū liceat -ꝛ hr in.d.c.sciēdū:
varijs mōis sacrā scripturā vł iura ex
ponere.R.glo.i.c.qd ħ est.30.di. ꝙ ad
uocatꝰ pt vario mō iura exponē.Qd li-
mita vex qñ eadē rō legis ħ reqrit:alr
nō excusat:qꝛ vt dr i.c.intelligentia.de
ṽ.si.itelligētia dcōꝝ ex cāis ē assumē-
da dicēdi:qꝛ nō ħmōi res:sȝ rei dȝ ħmo
esse subiectꝰ: ꝛ in.c.in his.e.ti.dr. Uer
ba intētioni debēt deseruire.cū suis cō
cor.ibi no.in glo. Idē dic de sacra scri-
ptura q̄ exponit.4.mōis.Prio ħm hy-
storiaȝ.hystoria ē rei geste narratio:ab
hystrion qd ē vidē vel cogscere: qꝛ apd
veteres nemo scribebat hystoriā nisi i-
terfuisset.Scdo allegorice:a leon qd ē
aliud:ꝛ gore qd ē dicere vel locutio: et
est qñ p vnū factū dat intelligi aliđ qd
ē credēdū.Tertō anagogice:ab ana qd
ē sursuȝ:ꝛ goge qd ē ductio:ꝛ ē qñ per
vnū fcm dat itelligi ďsiderādū.s. glia:
Quarto tropologice: a tropos qd ē cō
uersio:ꝛ logos qd ē ħmo.ꝛ ē qñ p vnuȝ
fcm dat itelligi faciēduȝ. ꝛ pptea dicit
Hier.i.6.Hereħ.24.q.3.Qui alr scri-
pturā itelligit ꝙ sensus spūscti flagi-
tat a q̄ scriptura ē:lȝ ab ecclia nō reces
serit :tñ hereticꝰ pt appellari:ꝛ de car-
nis opibꝰ ē eligēs q̄ peiora sunt.hec il
le.fa. ad hoc.c.relatū.37.di.qd bñ not.

e **Expositus** filiꝰ infans a pre: siue
ab alio eo sciente vel ratū hñte
eo ipō liberat a pria ptāte.Idē in ħuo
ꝛ libto exposit q̄ liberant a dñica ptā-
te.Idē in lāguidis cui uscūqȝ etat sint
expositis :vel si alicui alimēta negari
ꝯtigerit ipie: vt i c.vnico.de infā.exp.
Si ṽo eo ignorāte vel inuito sit expo
situs potest euȝ repetē:sȝ restituet expē
sas infra.x.dies post epłam ꝯtestatꝰo-
nis factā:vt ibidē no.ꝛ in.c.si.87.dist.
¶ Utꝝ recolligēs talē expositū acqrat 1
aliqd ius in eo.R.ꝙ nō: vt i dict.iuri.
¶ Utrū expēsas factas possit repetē. 2
R.ꝙ si sunt alimēta vel cā alimentoꝝ
facte nō repetet:nisi in duobꝰ casibꝰ ħm
gl. in.d.c.si.Primꝰ si ptestatus ē ꝙ vo
lebat repetere:vt.ff.de nego.ge.l.nen-
sennius.ħ limito nisi esset psona q̄ te-
neret:sicut ecclia q̄ tenet alere paupe-
res: qꝛ qualitercunqȝ ptestet non repe
tet:vt.c.sacroꝝ.12.q.2.ꝛ.l.alimēta.C.ď
neg.ge.ꝛ qd ibi no. Limito ħm ꝙ in cō
sciētia potest repetē psona q̄ ad hoc nō
tenebat:lȝ nō fecerit ptestatōȝ qñ a pn
cipio habuit aium repetendi.ar.coꝝ q̄
no.s.Lex.§.4.Scds casus est qñ expo
situs ꝛ collectus nō vult ducere filiam
collectoris in vxorem.C.de nupti.l. pa
trem. Si ṽo sunt alia ab alimentis q̄
expendit : puta in erudiendo puero in
aliqua arte:ꝛ hmōi repetere poterit.C
de infan.expo.
¶ Sed nūquid excusent predicti expo
nentes si ex necessitate:puta qꝛ eos a-
lere nō poterant exposuerūt.R.glo.in
d.c.si.ꝙ nō:qꝛ debuit eū mittere in ze-
nonē.s.in hospitale:vt.C.de cad.tol.l.
vnica.§.sed scimꝰ.ꝙ si talꝭ locꝰ non erat
tunc vr glo.dicere ꝙ excusat de filio:sȝ
de seruo nō.p.d.l. vnicā. ꝛ in auten.de
nup.§.ꝛ multo potius. Sed ego credo
verū quo ad penam pdictam.in.§.i.sȝ
nō quo ad deum: quia quantū in ipso
ē occidit : nisi forte exposito tali modo
fieret ꝙ nullum periculum exposito i-
mineret.

e **Expressio** qñqȝ nocet- vñ.l.nōnūꝙ:
ff.de cōditi.ꝛ demonstra.dicit.
Nōnunꝙ ꝯtingit vt q̄dā noiati exp̄ssa
officiāt:ꝙuis omissa tacite itelligi po-
tuissent nec essent obfutura. Inde di-
ctum est exp̄ssa nocent : nō exp̄ssa non
nocent.hec ibi.fa.ad hoc.l.si qs.ff.ď he
re.insti.ꝛ gl.in.c.ꝯsulti.de pcu.ff.ď.re
gu.iu.l.expressa.

e **Extimatio** rei qñ debeat fieri.R.
ꝙ tpe cōtractus:vt in.c.cuȝ di-
lecti.de emp. ꝛ venditio.ꝛ in.l.2.C. de

rescin.ven.
¶ Quantuz fieri debeat? R.gl.in autē. de ali.ꝛ emphi.§.sāctissimas.ꝙ debet fieri ꝺm reddit⁹ quos res extimāda af
I fert.facit textus ibidez:ꝛ in autē.de ec. ti.§.si aūt annuale:ꝛ textus in .l.si q̊s C.de rescin.ven.
¶ Qualiter fiet.secunduz redditus? R. ꝙ tantum debet valere quot fruct⁹ pducit in.25.annis.vel si est res que debetur ecclesie in.35.vt in. d.§.si ante annuale.vbi est textus.de.35. annis. ꝛ ibi no.
¶ Quid si res est nō fructuosa? R.ꝙ extimabit̄ ꝺm ꝙ cōiter appreciat̄.l.pcia. in pn.ff.ad.l.fal.Et hoc habet locū hodie coīter in oībus reb⁹:ꝛ qd̄ dr̄ res tm̄ valet q̄tuz vendi pōt.per.l.i.§.si heres ff.ad treb.ꝛ.l.querebatur.ff.ad.l.fal. ꝛ l.si quis vxori.§.vlti.ff.de fur.debz intelligi verum nō habito respectu ad affectionem singularium psonarum: sed coium:vt in.d.l.precia.nisi affectio eēt rationabilis respectu existimantis . de quo dic vt supra.Emptio.§.7.ꝛ.9.
¶ Utrum extimatio faciat venditiōez R.ꝙ sic in duob⁹ casibus. Prim⁹ cuz eo animo fit extimatio vt ips̄a prestetur:se
14 cus si fiat vt appareat q̄tl res sit facta deterior vt.l.si inter viruz.C.de iu.do. qd̄.tunc apparet qn̄ in pacto est vt transacto certo tp̄e res q̄ extiata data est qz tūc nō facit vēditionē:vt.d.l.si iter. Secund⁹ casus est qn̄ res simpliciter datur extiata in ꝯtractu de cui⁹ natura est vt transferatur dn̄iuz:vt in.l.quotiēs.ꝛ.l. plerūqz.ff.de iure do.ꝛ.l. extimatio .ff. so.ma.Exēplū.mulier dedit rē extimataz cētū viro suo:cēsebit̄ vir emisse. Fallit hoc qn̄ natura ꝯct⁹ repugnat vt faciat vēditōez:vt i.l.seruos.ff.fa.her.Exēplū.ego ꝛ tu sum⁹ h̄rdes ꝛ facim⁹ extia
5 tiōez d̄ h̄ r̄ditate:tūc nō facit vēditōem.
¶ Utrum extimatio faciat transire piculum in accipientem:vide supra. Casus.§.9.

e **Xtrema** vnctio:vide ifra Unctō extrema

f **Abule** ociose vel seculari um negotioꝝ n̄ debēt recitari in ꝯuiuio clericoꝝ aut religiosoꝝ:vt i.c.ꝯuiuia: ꝛ i.c.p reuerētia.44.di.nec fabulaꝝ oblectamēta excitātiū mētē ad incētiua libidinū c.iō.37.di.

f **Acilitas** venie incētiuū pb̄z delinq̄ndi. 23.q.4.c̄ iiusta.de.vi. ꝛ ho.cle. c.vt clericoꝝ.vn̄ stephan⁹ papa dic̄. Ecclesiastici vigoris ordo ꝯfundit̄ si aut temere illicita p̄sumāt̄:aut nō ꝯcessa ipune tētēt̄.pinde si negligēter ea que male vsurpant̄ omittimus:excessus viaz p culdubio aperimus.

f **Acultas** dr̄ qn̄ sine difficultate pōt q̇s facere:vt no.Inno.in.c.i pn̄cl ꝛ in.c.romana.de sen.ex lib.6.

f **Actuz** legitie retractari n̄ dz:iz casus postea eueniat a q̄ n̄ potuit ichoari. d̄ re.iu.li.6. Pa.i.c.discretōez. d̄ eo q̄ cozꝯsa.vxo.sue.dicit verā reglāz qn̄ fcm̄ iā est pfectū:puta mr̄imōiū:lz supueniat affinitas n̄ retractat̄.ꝛ.l.si a me fuerit. ff.de iudi.cū aliis q̄ videt̄ ꝯria itelligūt̄ qn̄ fcm̄ nō erat pfectū:sz solū ichoatuz: quia tunc retractatur.
¶ Utrum sit dicendum factum qd̄ nō 1
durat? R.glo.in.c.ad nr̄am.de regula. ꝙ qn̄ ex fcō volum⁹ iudicare aiuz : tūc ē veꝝ ꝙ nō dr̄ fcm̄.s.aio faciēdi qd̄ n̄ durat.ꝛ ibi ponit multas ꝯcor. Adde tex. in.c.nā ꝛ ego.de ver.si.cū concor. in gl.
¶ Utꝝ fcm̄ illegitie cēseat̄ fcm̄? R.ꝙ nō 2
vt i.c.veniēs.d̄ p̄sby.n̄ bap.sic̄ inutile et nullū paria iudicant̄.c.iter corpalia.de trāsla.p̄la.sic ēt dr̄ n̄ eē q̄ min⁹ idone⁹ ē vt i.l.i.ff.qd̄ cuiusqz vni.facit tex.cū gl. in.c.fraternitat̄.d̄ fri.ꝛ male.vn̄ Bar.p d .l.i .dic̄ ꝙ si pcurator n̄ fac̄ fidē d̄ mādato pide ē ac si n̄ ꝯuiss3 : ꝛ dn̄s tanq̄ ꝯtumax dz puniri. Itē excipe ꝛ n̄ pbare idē ē sic̄ n̄ excipe.c.cū sup. de ꝯces.p̄. Et paria st̄ q̄ ad iuris effectū n̄ eē ꝛ n̄ apparē.l.duo st̄ tich.ff.de te.tu.idē n̄ fieri ꝛ tarde fieri vł eo mō q̄ fieri nō dz.arg.c. audit̄.d̄ pcu.ff.q̄ satisda .co.l. q̊tiens.ꝛ ibi glosa.
¶ Utꝝ plus sit facto cōsentire q̄ v̄bo 3
R.ꝙ sic. gl.est in.c. in causis.d̄ electio. Uide glo.in.c.dilecti filii.el.secūdo. de appella.vbi plus facti loq̄mur. Factu g alienum pmittens quomodo teneatur vide ifra. Spōsalia.§.14. Factum vbi promittit̄ venit quod interest i obliga

de.ff.si q̃s ĩ ius voca.nõ ierit.l.cũ q̃s.

f **Alcidia** vide infra.Legitima.

f **Alsarius** dr̃ q̃s diuersi mode:vt no. in.c.in memoriã.19.di.ꝛ i.c.q̃si q̃s.11.q.3.de cri.fal.p totũ.

1 ¶ Utrũ sit falsarius qui bñtiũ noĩa ĩ instrumẽto ponit vel qui sigillũ furtiue surripit: R.ꝙ sic:vt no.ĩ.c.quanto.ꝛ.c.ea.de his q̃ fiũt a p̃la.Itẽ ƀz Bar.ĩ auten.presbr.C.d sa.san.ec.falsitas nõ solum cõmittitur in dicendo falsum: sed etiam in tacendo verum.

2 ¶ Utrũ aperiẽs litteraz alteri⁹ vt legat sit falsari⁹: R.glo.ĩ.d.c.cũ oliz.el.2.de offi.dele.tz ꝙ dz puniri tãq̃ falsari⁹.allegat.c.oliz.de rescrip.ꝛ.c.ad audiẽtiã.de cri.fal.Inno.vero tz ꝙ iste min⁹ peccat q̃ si falsificasset sigillũ apponendo adulterinũ:tñ falsari⁹ est.pp qd dicit Pe.de ancha.ꝙ solũ dz puniri pena extraordinaria.c.de causis.de offi.dele.ꝛ ꝯcurrũt cõiter doc.ꝛ.c.allegata p gl.loquũt de falsario q̃ facit rasurã viciando litterã:vt ĩ.d.c.oliz.vel apponendo sigillũ adulterinũ:vt in.d.c.ad audientiaz.Bar.dicit ꝙ si aperit ostẽdẽdo aduersario mittẽtis põt puniri vt falsari⁹ ar.bonuz in.l.i.§.is qui.ff.ad.l.cor.de fal.ver.is qui.deposita instrumẽta ostẽdit aduersario incidit in crimen falsi.Qd no.p̃ notarios ꝛ aduocatos q̃ ostẽdũt iura ptis aduersario.Si vero apit sed nõ ostẽdit aduersario:sic nõ punit̃ crimine falsi.ꝛ vr̃ tex.in.d.c.cuz oliz et ff.de cri.stelli.p totũ ꝛ ad.l.qui testm̃ ff.de fal.dic ꝙ est sp̃ale in eo qui apuit testm̃ clausũ vt puniat̃ pena falsi.Ex quo collige ꝙ peccat mortaliter apiẽs litteras alteri⁹ vt legat nisi spẽ habeat ĩ ratihabitione.Qd ĩtelligo qñ aduertenter ꝛ studiose facit cũ veniat puniẽdus crĩe stellionat⁹.Qd limito vex nisi haberent̃ p derelictis.puta eas piecit vel lacerauit ꝛ hmõi:q2 si tales legit p aliquo bono fine:lz al's curiositas ẽ nõ tamẽ mortalis de se.

3 ¶ Utruz lacerãs vel cõburẽs vel celãs scripturas publicas vel priuatas q̃ ad aliũ spectãt ita ꝙ ãplius nõ appareãt sit falsari⁹: R.ꝙ sic: vt est casus ꝛ ibi Bar.ĩ.l.paulus.ff.de fal.vbi dicit tex.legis cor.pena oẽs teneri qui etiam ex testã cetera falsa signassẽt:sz ꝛ ceteros q̃ in rõnibus tabulis lr̃is publicis aliaue q̃re sine signatiõe falsũ fecerit: vel vt verũ nõ appareat q̃d celauerint:surripuerit:deleuerit:subiecerit:ꝛ resignauerint eadẽ pena affici solere dubium nõ ẽ.hec ibi glo.in ver.surripuerit dic̃ sic:vt nõ esset cõburẽdo.Et sic pz quid dicẽdũ de falsãtib⁹ libros mercatoꝝ cõburẽtib⁹ vel occultãtib⁹ vel al's scripturas:ꝛ vltra dictã penã tenet̃ ad restitutionẽ toti⁹ interesse.tex.ĩ.l.q̃ tabulas.ff.de fur.de quo vide ĩfra.Restõ.i.in verbo.Scripturas.

¶ Utrũ falsificãs monetã sit falsarius ꝛ peccet mortalit̃: R.ꝙ sic ƀz Ho.Jo.an.Pe.ꝛ Jo.de imo.ĩ.c.quãto.de iure iurã.ꝛ pz p tex.ibidẽ.vbi dr ꝙ ƀuãs falsaz monetã agit iniq̃.ergo forti⁹ falsãs.pz etiã p extua.Jo.22.q̃ excõicat oẽs tales ĩ regno frãcie:ꝛ tenet̃ restituere oẽ dãnuz datuz illi psone:cõicati vel populo dãnificato:vt no.p̃fati doc.vbi.s.vl̃ si nescit̃ sp̃alis psona saltẽ paupib⁹.ar.eox q̃ no.in.c.cũ tu.de vsuris.ꝛ ĩ regula peccatũ.de re iu.li.6.ꝛ vide Ho.ĩ sũ.ti.de censi.§.ex q̃b⁹.ver.q̃d sit moneta.Idẽ dic ƀm Sira.obdo.de illo q̃ recepit falsaz ignorãter quã postea sciẽs expẽdit p bona.Qd limito ĩ pecunia alicuius ĩportãtie.secus ĩ denario vsuali.sicut dico de furto.infra Furtuz.§.34. 4

5 ¶ Quot modis falsat̃ mõeta: R.ꝙ tribus mõis ƀm cõiter doc.in.d.c.quãto.Pmo ĩ forma.s.qñ ĩponit̃ signũ illius q̃ eã cudi nõ facit:vt ĩ.l.falsi nois.ꝛ in.l.q̃ noĩe.ff.de fal.ꝛ in.d.c.quãto.Scdo ex materia metallica.s.qñ fit de ere vel de stagno vel nõ debita liga:vt ĩ.l.paulus.ff.de solu.ƀm Bar.vel cũ talis materia ĩmiscet̃ vbi nõ dz:vt in.l.q̃ nũmos ꝛ in.l.cornelia.ff.de fal.la prima.Tertio ex põdere.nam ista tria requirũtur de substãtia monete:vt.l.i.§.i.ff.de cõtrahẽ.emp.

6 ¶ Sz q̃ro qd põdus dz h̃re: R.ƀm gl.ꝛ doc.in.d.l.i.ꝛ Bar.in.l.2.§.i.ff.si cer.pe.ꝙ de iure tãtus dz ẽẽ valor comate ꝛ tãtũ põdus quãtũ erat pri⁹ ĩ materia nõ deductis expẽsis nec labore q̃ de iure debẽt fieri de publico.Sz ƀz Inno.quẽ cõiter sequũtur doc.ꝛ seruat̃ ex cõ

suetudie tñ dz esse, ı̄ pōdere q̄tū erat ı̄
materia ōductis expēsis τ labor̄: qꝛ ne
mo suis expēsis tenet̄ eā̄ facere. ff. q̇. ex
cau. ma. l. i. τ. c. q̇ sentit. ō reg. iur. li. C. i
mo pl⁹ credit Inn. φ si p̄nceps idigz po
terit ide sentire aliqȯ lucrū τ sic minuē
a p̄dicto pōdere. Sz Pa. i. d. c. quāto. ō
iureiurā. limitat veꝝ: nisi si spergat eꝝ
regnū: qꝛ cū dāno nō subditoꝝ suoꝝ n̄
p̄t: quā credo ꝟissimā. Credit Inno. ēt
φ p̄nceps cū ꝯsensu populi possit minuē
hoc ē φ nō sit minoris pōderis q̄ debe
ret: τ tñ expēdat̄ ac si eēt iusti pōderis.
Rō qꝛ q̇lz pōt renūciare iuri suo. 7. q. i.
q̄ piculosuz. τ dic̄ sufficere ꝯsensuz ma
ioris ptis magnatū regni: qꝛ negociū re
gni reputat̄ negotiū vniuersitatꝭ. ar. i. l.
2. C. ō iureiu. pp calū. Sz Pa. vbi. s̄. du
bitat ō h̄: cū tractet̄ ō p̄iudicio singloꝝ
eoꝝ q̄ no. i. c. cū. oēs. ō ꝯsti. τ. C. q̄ sit lō.
ꝯsue. i fxica. Et ego credo reqri ꝯsēsum
singuloꝝ: nisi qñ ex alia cā pp h̄ aliena
rēt: puta ab ḋgarḣs τ hmōi. ꝑsea q̄ no. i
dicꝭ iurib⁹. Dic̄ tñ Inn. n̄ sufficere ꝯsen
suz populi vt ex pendat̄ extra regnum.
7 ¶ Utꝝ p̄nceps fraudz mōetā qñ repro
bat valētē τ min⁹ valētē acceptat vt de
reprobata hēat bonum foꝝ τ illā ꝯflari
faciat τ cudi? R̄x. Ho. vt r̄citat Pa. vbi.
s̄. φ sic. fac̄ tex. i. l. legāter. §. q̇ reprobos
8 ¶ Utꝝ radētes vl̄ tōden ꝯ ff. de. pi. ac.
tes sint falsarḣ vl̄ subtili⁹ ex aq̄ pticulā
auri vl̄ argēti tollēdo ita φ cognosci n̄
p̄t? R̄x. φ sic: vt i gl. d. c. quāto τ tenet̄ ad
restōnez dānificatꝭ. vl̄ si ipsos ignorant
paupib⁹ de necessitate. c. fi. de iniurḣs.
9 ¶ Utꝝ illi q̇ singl̄os denarios pōderāt
τ grauiores retinēt τ ꝯflari faciūt sint
falsarḣ? R̄x. vt colligo ex Ho. Jo. an. Pe
de āca. τ Inn. vbi. s̄. si illi q̇ cudūt pecu
niā: qꝛ aliq̇ ōnarḣ sr̄ qñqz min⁹ ppta di
mittūt alios pl⁹ i pōdere: qꝛ nō p̄nt eq̄
liter oēs sculpe: tūc tales sunt falsarḣ. τ
tñr ad restōnē cōitati: qꝛ corp⁹ pecunie
dānificauerūt. Si āt oēs denarḣ sr̄ iu
sti pōderis: sz aliq̇ sr̄ āplioꝛ τ illos ra
dūt dūmō rēaneāt iusti pōderꝭ seu con
flāt nec credo falsarios: lz male faciant
τ nullo mō sit eis ꝯsulēdū. Qȯ si nolūt
abstinere: n̄ credo eos fore extra statuz
salutis propter hoc.
10 ¶ Quid de falsario litterarum aplicaꝝ
vide. s̄. Excommunicatio. 5. casu. 5.

¶ Utꝝ falsificās mēsuras τ pōdera te
neat̄? R̄x. φ. vltra mortale tenet̄ ad restō 11
nez toti⁹ dāni dati: vt pz ex. c. 2 de emp.
τ ven. τ deberet 30. dieb⁹ i pane τ aq̄ pe
nitere vt ibi: lz sit arbitraria hodie. Idē
dic de vtēte sciēter falſ. Et falsans mē
suras tenet̄. l. cor. de fal. ff. de extraor.
cri. l. annonā. circa fi. q̄ est pēa publica
tionis oium bonoꝝ cū deportatiōe si li
ber est. si seru⁹ vltimū suppliciū: vt. l. i. i
fi. ff. de fal. Utēs vero falsis pōt puni
ri i duplū τ relegari i isulā: vt. ff. ō fal. l.
¶ Utꝝ istra ꝯfecta p falsuz notari ꝯpe. 12
um sin. nulla? R̄x. vt colligit Pa. i. c. fra
ternitatꝭ. de here. p Inn. ibidē. aut loq̇
mur de istris ꝯfectis p⁹ falsitatē ꝯmissā
vel ēt añ tñ nōdū dānatū sz toleratū in
officio: τ sic valēt p̄textu officiꝭ publici
lz postea dānet̄. facit. l. barbari⁹. ff. ō of.
pre. Aut loq̇mur de istris ꝯfectꝭ p⁹ dan
nationē notarḣ: τ sic nō valēt: vt. l. si a
liquid. C. de suscep. p̄po. τ archa. facit
tex. in. l. si quis ex argētarḣs. §. fi. ff. de
edē. Bar. tñ. i. l. i. ff. ad. l. iul. repe. limi
tat verū qñ notarius fuit dānat⁹ pp fal
sitatē cōmissam in officio tabellionat⁹.
et sic loquit̄. d. l. si aliq̇d. Secus si al̄s
fuisset dannat⁹ de falso cōmisso ex alia
cā eꝝ officiū tabellionat⁹ sic̄ i q̇dā ꝯsilio
ip̄e Bar. ꝯsuluit p q̇dā notario danna
to qꝛ extraxerat duas cās de libro cōi
tatꝭ valebāt ei⁹ istra: lz sit ifamis effect⁹
Et h̄ veꝝ dūmō illȯ officiū nō hēat i se
dignitatē vt qꝛ ē notari⁹ p̄ncipis. l. i. C.
ō mā. p̄n. vl̄ salariū ō publico: vt qꝛ est
notari⁹ i bācho: qꝛ tūc nō valerēt. al̄r sic
¶ Utꝝ istrumētuz factū a notario non
dannato qȯ habet diuersa capl̄a sit fal 13
sum si falsitatē habet in vno capl̄o? R̄x.
Pa. vbi. s̄. φ aut falsitas prouenit ex vi
cio notarḣ. τ tunc aut cōcernit subālia
instrī: puta: qꝛ indictione aut die: τ tūc
totum corruit: vt no. in. c. inter. de fi. in
stru. τ in aut̄. vt propo. nō impera. circa
prin. Aut ꝯcernit subālia negociꝭ τ tūc
distingue: aut capl̄a sunt ꝯnexa: τ tunc
totū reprobat̄. Aut nō sunt ꝯnexa sz se
parata: τ sic solū illud capl̄z falsum re
probat̄. Et sic limita Bar i. l. si ex falsis
C. de transac. q̇ tz φ qñ venit ex vicio
notarḣ totum corruit: qȯ Inno. etiā. tz.
Si vero falsitas est circa extrinseca vt
qꝛ scripsit contrahentes esse consangui

neos:vł aliqđ aliđ qđ nō facit ad nego-
ciū:lz hoc sit falsuz nō reprobaꝶ pp hoc
instꝶm:qꝛ hoc nō ē viciū notarij. Et idē
dic i teste. Et idē voluit Inno.i.d.c.fra
ternitatis. vide glo.i.d.l.si ex falsis.

f **Ama** ē illese dignitatꝭ statꝰ legibꝰ ꝛ moribꝰ ꝯprobatꝰ.l.cognitionē.§.extiatio.ff.
de va.ꝛ extraor.co.ꝛ in glo.c.vestra.đ
choa.cle.ꝛ mu.
1 ¶ Utrū fama sit defēdēda:ꝶc.ꝭm glo.
i.c.sēti.11.q.3.ꝙ aut sumꝰ iter tales q̄
parati sūt imitari:ꝛ sic peccat mortalꝶ
q̄lseā nō defēdit p posse. Et sic intellige
c.nō sūt audiēdi.ea.q.ꝛ.c.nolo.12.q.i.
ꝛ de ꝯse.di.i.iubemꝰ. Aut sumꝰ inꝫ ta-
les:q̄ solū parati sūt rep̄hēdere nō imi
tari:ꝛ sic sufficit nobis ꝯscia nr̄a ꝛ nō
tenemur defendere. Et sic itellige.c.q̄d
obest homini.cū.5.c.se.11.q.3.
2 ¶ Quot modis leditur fama. Et quo
modo sit restituēda.vide.đ.Detractio.
3 ¶ A q̄bus ē abstinendū pp famā cōser-
uandā.vide ifra.Scandalum.§.3.
4 ¶ Fama p prie ē qñ tota ciuitas vel vi
cinia vł maior ps acclamat aliq̄d. Uel
dic ꝙ ē cōis locutio ex verisiꝶibꝰ cōiectu
ris surgēs:vt colligiꝶ ex no.i.c.si duo.
35.q.6.ꝛ i.c.sup eo.de eo q̄ co.cōsā.vx.
sue:ꝛ in.d.c.vr̄a. Uñ prio oz ꝙ sit ex ve
risimilibꝰ cōiecturis:qꝛ alꝶ ppꝛie nō ē
fama quo ad iuris effectū:sz sūt vane o
piniones ppꝶi.de q̄ p Bar.i.l.de miore
§.tormēta.ff.de q̄stio.p gl.ꝛ doc.i.c. in
quisitiōis:ꝛ i.c.cū oporteat.de accu.et
nō sūt audiēde:vt i.c.2.de elec.ꝛ tex.in
l.decurionū filij.C.de pēis.l.diuo mar
co.C.de ma.te.ꝛ.l.si puatꝰ.ff.q̄ ꝛ a q̄.
Uñ dicit Pa.i.c.veniēs.el.i.de testi.ꝙ
testis deponēs de famaꝺz reddere rō-
nē seu cāz sufficiētē sui testimonij. Se-
cūdo req̄riꝶ ꝙ sit saltē maior ps:qꝛ vt
dicit Pa.in.c.cū i tua.de spon.ꝙ dicta
paucoꝝ nō ifamāt. Et ꝓpterea differt
fama a rumore:qꝛ rumor ē qñ aliq̄ ps
vicinie aliq̄d asserit:sz fama qñ maior
ps.vñ se hꝫ in plus:vt dicit gl.i.d.c.sū-
p eo. Pro quo no.ꝙ noīe ptis venit me
dia ps:vt in.c.2.§.i.de deci.li.6.ꝛ in.l.
nomē filiaꝝ.§.portiōis.ff.đ ver.si. Sz
qñ addiꝶ aliq̄ tūc verificatur i q̄lz mi-
nima pticula:qꝛ dictio aliqua restrīgit
Attū lz req̄raꝶ maior ps ad famā faciē
dā:tñ ad ꝓbādū sufficiūt duo testes:vt
no.glo.2.q.i.§.qñ.el.2:ꝛ in.l.3.ff.đ te-
sti.ꝛ no.Bar.i.d.§.tormēta. Et ꝯ ꝓba
tionē fame admittiꝶ ꝯria ꝓbatio:et si
scđa ē clarior offuscaꝶ effectꝰ pme. Et
iđ eo cāu quo ifamia sufficeret ad tor-
turā si probareꝶ p aliā ptē bona fama
tollereꝶ p̄sumptio pꝛia.ꝛ sic ꝓbat tex.i
d.c.cum i tua.ꝛ quod no.in.l.si.C.de
questio.

f **Amilia** q̄d ꝯp̄hedat:ꝶc. Archi.đ pui.licz li.6.dic ꝙ triplex ē familia.que
dā ppetua ꝛ religiosa:vt religiosi cleri
ci ꝛ similes:ꝛ tales gaudēt puilegio cō
uentꝰ vel collegij.de sta.mo.recolētes
C.loca.l.milites. alꝶ tenēꝶ duplici iu
re.ꝯ.c.cognouimꝰ.cū sꝭ.12.q.2.ꝛ đ hac
loq̄tur.c.cū oliz.de arbi. Est ꝛ alia.s.q̄
nō ecclesiasticos tñ ꝯprehēdit:sz ēt lai
cos:sicut sūt vxor:filij:nepotes:serui:
famuli q̄ i eiꝰ domo eiꝰ sūptibꝰ viuunt
ꝯtinue.đ q̄ itelligiꝶ.ff.đ publ.l.i.§.fāi-
lie.C.ad.l.cor.de sic.l.si forte.q̄ poniꝶ
de pe.di.i.ꝛ de here.c.filij.li.6.in si.ꝛ đ
testi.c.i lꝶis.vbi de hoc.ꝛ.3.q.5.c.i. Et
de tali itelligiꝶ qđ dꝶ i.d.c.lz.de q̄ vide
infra.Interdictuz.6.§.4. Est ꝛ alia fa-
milia q̄ nec est perpetua nec mercena-
ria:sicut clerici ꝛ religiosi ꝛ alij ecclesia
stici dicūtur de familia ecclesie.de q̄bꝰ
16.q.6.de lapꝭ. Est ꝛ alia de qua i.l.ff.
C.de ver.sig.vbi noīe familie ꝯpreben
dit pentes:liberos oēsq ppinquos:et
sbaz ꝛ libertos ēt ꝛ pfonos:necnō ꝛ ser
uos.ꝛ hec significatio habet locū in fi-
deicōmissis:vt ibi patet.
¶ Ad quid teneꝶ pꝛ fa.ꝶc.ꝙ ad duo te- 1
neꝶ de precepto.s.ad administrationē
necessariorū ad vitaz:ꝛ ad disciplinam
tā ꝟbo q̄ exēplo moꝝ vt coligiꝶ.i.ad ti
mo.5.ꝛ ad ephe.3.ꝛ no.i.§.necesse.47.
di. Alꝶ est peccatuz mortale de sui na-
tura:nisi excuseꝶ aliqua circunstantia:
puta necessitas ꝛ huiusmodi:vł nisi sit
famulus.de quo su se.3.§.dicā.vel sit
circa ea que non sunt necessaria ad sa-
lutem omissio correctionis. Et sic intel
lige.23.q.4.duo ista:ꝛ.q.5.nō putes.
¶ Sz nūq̄d ifirmāti teneaꝶ subueīꝶ q̄
ex mercede locauēit opas suas:ꝶc.ꝙ q̄ 2
ad expēsas ꝭz Bar.i.l.si cū dotē.§.sui
aūt.ff.so.ma.ꝛ i.l.i rebꝰ.ff.como.ꝙ ad

magnas expensas nõ tñr. Qđ limito verũ ratione famulatus. Secus si te neretur vt pauperi. Quo vero ad sala riũ Jo.an.d.Anto.Jo.de imo.⁊ Pa. i c.i. de cle. egro. ⁊ cõiter doc. tenent ꝙ non:q: casus ꝯtingẽs in ꝑsona q̃ loca uit opas liberat ꝯductorem a pstatõe mercedis.l.si vno.§.item cum quidã: et quod ibi no. ff.loca. et quod no. in .l.ij. in rebus. ff.como.⁊ glo.in.l.fi.§. idem iuris.el.2.ff.ad.l.ro.de iac. Hoc tamen limitat Pa.vbi.š.quando sala rium debetur solum ratõne persone. Secus si daretur rõne aliorũ etiã.Vñ potestas qui habet famulos,et iudices quibus habet soluere licet infirmetur vl moriatur teneť nihilominus heres et iõ ipe põt petere:et debitores debẽt ei soluere.textus est in.l.pecuniam.in pⁱn.ff.de condi.ob causaȝ.facit quod no.i.l.diem functo.ff.de offi.asse. In no. videtur tenere ꝙ debeať salariũ: c.propter sterilitatem.de loca.facit.c. i.de cle.non resi.li.6.⁊ ibi Ge. per illũ textum dicit.doctori vel famulo nõ dȝ subtrahi salariũ pp ĩfirmitatẽ:allegat quod habetur in Spe. de cle.nõ re.§. postꝙ.ṽ.quid si mercenarius.Et istud tȝ Sali.i.l.lȝ.C.loca.⁊ pulcre Aug.in dispntatõe. Exorta guerra.facit.l.q̃si tũ.ff.đ re iudi.⁊ hoc ꝓcedit ĩdubitãter vbi consuetudo sic ẽ:quia tunc debeť quia illud videtur actum quod est con suetũ.l.ꝙ si nolit.§.q̃ assidua.ff.đ edi. edic.Sȝ vbi ꝯsuetudo ñ ẽ tene ꝙ ñ de beť nisi vt dcm ẽ:⁊ ĩ cãu spãli:vt.C.de aduo.di.iudicioꝝ.l.post duos.vbi ad uocato debeť salariũ ex publico ꝯstitu tũ:lȝ moriať ĩfra ãnũ.Secꝰ eẽt de sala rio promisso a pte:q: non debeť nisi p rata tpis ꝭȝ Bar.i.d.l.diẽ fũcto. Silr i.l.cũ hrs.§.stichus.ff.de sta.li.vbi qñ p seruũ non stat quin seruiat:nihilomi nus libertatẽ legatã pp hoc ꝯsequitur đ q̃ dicyt ĩfra.Locatio.§.15.vbi pulcre tangitur hec materia.

5 ¶ Vtꝝ cũ dñs nõ põt corrigere suã fa miliã vel aliquẽ ipoꝝ teneať ipm ex pellere.ꝭ.ꝙ si nec ṽba nec ṽbera emẽ dant lȝ subtractio necessarioꝝ seu ex pulsio corrigeret:tñr expellẽ.ar.eoꝝ q̃ no.i.c.si oĩs.5.q.5.Si ṽo licẽtiꝰ pcãret expellẽdo:faciat q̃tũ pt.⁊ lȝ ille non se corrigat:excusať:vt pȝ i.c.q̃tũlibet.⁊.c. se.47.di.

¶ Vtrũ possit cã correctõnis ṽberaŕ clericos.vide.š.Excõicatõ.5.cañ.1.§.4. 4

¶ Vtꝝ pꝛ fa.teneať đ furto familie.vide š.Dñs.§.4.⁊ ĩfra.Obligatõ.§.pe.⁊vl. 5

¶ Vtꝝ familia epi gaudeat ꝑuilegio fo ri.ꝭ.Pa.i.c.nullꝰ.đ fo.ꝯpe.cõiter tñr ꝙ sic. 6

¶ Vtꝝ familia vel aliq̃s eoꝝ teneať reue lare delictũ dñi sui req̃sitꝰ p obiam su perioris.ꝭ.ꝙ ñ si criãlr vult ꝓcedere:vt 4.q.5.c.iulia.el.2.Si aũt ciuilr:sic cre do teneať:q: nlla.l.repellit:vt no.3.q. 5.c.i. Qđ credo veꝝ qñ nlũ malũ sibi imineret ex hoc:alš secꝰ: q: nõ teneor cũ malo meo facere bonũ ꝓximi tpale. 7

¶ Vtꝝ dño familie q̃ fecit iurare familiã đ veritate dicẽda sit parẽdũ.ꝭ.ꝭȝ Durã. aut iste dñs ẽ truculẽtꝰ⁊ ꝓbabilr habeť ferꝰ:⁊ sic nõ teneť: q: illicitũ fuit iura mẽtũ.Si ṽo ẽ mãsuetꝰ⁊ ꝓbabilr cre diť ꝙ nõ ꝓcedet nisi rõnabilr:tunc di stigue:ꝙ aut res puta asportate erant ad custodiã suã deputate ⁊ sic sicut põt ꝓseq̃ asportãtẽ sic ⁊ dño reuelare. Si vero nõ erãt deputate ad eiꝰ custodiã: tãc si põt ꝓbare tñr dicere veritatẽ.Si ṽo ñ pt ꝓbaŕ ñ dȝ reuelare nisi tali qui possit ꝓdesse ⁊ ñ obesse:⁊ si alio mõ iu rauit ñ fuit licitũ iuramẽtũ nec obliga toriũ.Idẽ dicit Hug.de testibꝰ synoda libꝰ ꝙ ñ teneñť denũciare epo: lȝ iura uerit nisi crimia q̃ pñt ꝓbaŕ.23.q.4.q̃s q̃s.alš eẽt pditor.2.q.1.si peccauerit. nisi hoc faciat secrete illi q̃ hȝ corrigere pꝛnalr.ar.22.q.5.ħ videť.de ħ vide.š. Denunciatio.§.10. 8

¶ Vtꝝ obligatꝰ p curare aliquã familiaȝ vl ffes alicuiꝰ domꝰ teneať excrescẽte fa milia vl ffibꝰ ĩ nũero.ꝭ.ꝭȝ Pau.ꝙ si fa milia vl ffes hẽbãt nũeꝝ đtiatũ:tũc nõ tñr. Si ãt idetiatũ:vt sũt ffes miores alicuiꝰ ꝯuẽtꝰ:sic tñr.facit.c.q̃to.đ cẽs. ñ tñ nimis guareť p iudicis offm sib ꝓuidebiť.Et sic pȝ ꝙ ad ꝯsdaȝ ñ teneři 9

¶ Quid si famulꝰ cũ dño ñ ꝯuẽit đ sala rio.ꝭ.ꝙ si famulꝰ ꝯsuenit locaŕ opas su as ⁊ dñs ꝯducẽ opas mistroꝝ:teneť dñs soluẽ vsq: ad sũmã q̃ alios fuissȝ ꝯduc turꝰ.ar.l.si ñ sorte.§.libꝭ.ff.đ ꝯdi.inde. no.Ar.1.q.1.sꝛ ñnlli.ꝙ si fuit ꝯductꝰ sȝ succede taxãda ad arbitriũ dñi:sic iud 10

tio boni viri taxabitur: vt patet. ꝟ. Ar
biter. §. 10. q̃ſi in fi.

f **Amiliaris** q̇s dicaꝛ. ſꝫ. ſm gl.
3. q. 5. in ſũma. ꝙ large dicunꝛ
omẽs qui cohabitãt cũ aliquo: vt in. c.
in lr̃is. de teſti. ⁊. c. iſinuãte. de of. dele.
Glo. in. d. c. in lr̃is. dicit. famiʹliares ap
pellanꝛ ꝯſanguinei: colon⁹: aſcriptici⁹:
mercẽnari⁹: filius in poteſtate: libert⁹:
ſeruus: et oẽs habitantes i domo. Do⸗
meſtici ꝟo ſunt q̇bus rõne ptãtis vel
dñice impare põt. vide gl. ĩ. l. pñti. §. ſa⸗
ne. C. de his q̇ ad eccle. ꝯfu. Qñ eĩꝫ dꝫ
familiares domeſtici. itelliguntꝛ oẽs q̇
in expenſis alicui⁹ ꝯmenſales ꝯtinue
exiſtunt: ẽt ſi alñ abeẽ ꝑ eius negocijs
gerendis ꝯtiugat: vt no. in. c. ſi. de ver.
ſig. li. 6.

f **Amiliaritas** cũ mu
lierib⁹
prohibetur eccleſiaſticis. 3. di.
ĩterdixit: ⁊ duob⁹. c. ſe. 34. di. quorũdã.
81. di. clericus. 18. q. 2. cognouimus. de
coha. cle. ⁊ mu. ꝑ totũ. vide. ꝟ. Clericus
3. Immo vt dicit Hiero. ĩ. c. hoſpitoliũ
tuũ. 32. di. non. põt digne cũ deo hitare
q̇ feminarum acceſſibꝫ delectatur. Fa⸗
miliaritas nimia parit ꝯtẽptũ. de iude
is. c. et ſi iudeos.

f **Atũ** qui credit mortaliter
peccat. 26. q. 7. non ob
ſeruetis.

f **Auere** peruerſis idem ẽ
ac ſi ipĩ facerẽt. 11.
q. 3. q̇ cõſentit. 83. diſt. nemo: ⁊
c. ſe. 23. q. 4. ſi q̇s.

f **Autor** quis dicaꝛ. vide
infra. Heretic⁹.
§. 24.

f **Emina** ñ dꝫ tonſari etiã
cauſa religiõis.
c. vxorat⁹. i fi. ꝺ ꝯuer. ꝯiu. ⁊ itel
ligitur nõ ſolũ ꝺ tõſura q̃ dꝛ cl̃ica: ſꝫ ẽt
de raſura q̃ fit ꝑ abſciſiõeꝫ capillorum
vſqꝫ ad aures. fac. 30. di. q̃cũqꝫ ml̃r. ⁊
20. q. 2. c. 1. ⁊ cle. attẽdẽtes. ꝺ ſta. re. Gl.
tñ i. d. cle. videꝛ tenẽ ꝙ ꝯſuetudo ꝯ̃ria
excuſat: ⁊ ꝙ. c. q̃cũqꝫ ml̃er. intelligiꝛ de
illa q̃ vult remanẽ in ſc̃lo nolẽs rl̃ioni
deſeruire: ſꝫ mundial̃r viuere. ⁊ placet.
Peccat g̊ mortal̃r tal̃ tõſurãs ſe: cum i
d. c. q̃cũqꝫ ml̃ier ſit excoĩcãda. Qꝺ ẽt in
telligẽ niſi ex neceſſitate hoc faceret.

¶ Quare feĩa citi⁹ pubeſcit. ſꝫ. gl. ĩ. l. 2. 1
ff. de his q̇ ve. eta. ipe. q: mala herba
cito creſcit. ſꝫ ẽ alia rõ quã reddũt doc.
ĩ. c. lr̃as. ꝺ ꝺſpõ. ipu. ſ. q: ſex⁹ mulierꝭ ẽ
debilior ⁊ citi⁹ ꝺficit: ⁊ iõ citi⁹ ꝑficiꝛ: ſic
ĩ alijs videm⁹.

¶ Que ſũt illa q̃ ml̃ier ñ p̃t exercẽ. ſꝫ. 2
ml̃ta. Nõ p̃t p̃dicare nec docẽ publice.
32. di. ml̃r. nec ꝯfeſſiões audire nec alijſ
bñdicẽ: vt i. c. nona. ꝺ pe. nec ⁊ re. Item
nec tãgẽ ſacᷓ vaſa. 23. di. ſacᷓtas: nec ſacᷓ
tas pallaſ ꝯtigẽ. nec icẽſũ circa altaria
deferre: vt i. d. c. ſacratas. Itẽ nec actũ
alicui⁹ ordinis exercẽ: vt i d. c. noua: ⁊ i
c. tãta. de ex. pre. ⁊ not. ĩ. d. c. dilecta. de
ma. ⁊ obe. Itẽ nec iudicis nec mgr̃atus
gerere offi̅: niſi i caſib⁹ ꝺ quib⁹ i gl. 15.
q. 3. §. 1. nec poſtulare nec ꝓcurare niſi
ꝓꝑa cã ⁊ ſuoꝝ: vt no. ĩ. l. feĩe. ff. ꝺ regu.
iur. ⁊. 3. q. 7. §. tria. 15. q. 3. §. 1. Item
nec teſt̃ eẽ. ꝺ q̊ dicvt. ĩ. teſt̃. §. 5. nec ꝑ⸗
ſonal̃r poſſet trahi ad iudiciũ cã ferẽdi
teſtimoniũ: aut alia q̃lꝫ cã q̇ in iure nõ
exp̃mitur ꝯ̃ ei⁹ volũtatẽ: ⁊ ſi ẽ religioſa
nõ p̃t ẽt ſi vult trahi ad iudiciũ ex q̃uis
cã ꝑſonal̃r. c. mulieres. ꝺ iudi. li. 6. Itẽ
nec viri habitu vti ſub pẽa anathemaꝭ
30. di. ſi q̃ ml̃r. Itẽ nec accuſare niſi in
certis cãibus: de q̇b⁹. 15. q. 3. §. 1. in tex.
⁊ in gl. Itẽ nõ põt ſe obligare ſeu ꝓꝑaꝫ
ſubſtantiã ꝑ debito viri: niſi creditũ ſit
ꝯuerſũ i ſuã vtilitatẽ: vt i auten. vt nul.
iudi. §. ⁊ illꝺ ꝟo. Itẽ nõ debet icarcera
ri vel detrudi ꝑ aliquo debito vt ibidẽ.

f **Enus** eſt vſura: ſꝫ differt
in hoc ab vſura: q:
vſura eſt lucruꝫ de capitali ac⸗
ceptum. Fenus vero ẽ lucrum de vſura
vñ Greciſm⁹. Eſt vſura ſuos cum quis
tradit mihi nũmos. Spe lucri fen⁹ du
plex vſura vocaꝛ. Qꝺ quidem fenus im
probũ exercẽtes ſũt iᷓfameſ. l. improbũ.
C. ex q̇. ca. iᷓfa. irro. De q̊ dicvt ifra. U⸗
ſura. q: cõiter vnũ ꝑ altero accipiꝛ: vt i
d. l. improbum.

f **Erie** dicuntur quia pre
ſtant vacationem ab
his que fiunt in foro iudiciali
et operibus ſeruilibus: quaruꝫ alique
ſunt ob reuerentiam dei introducte:
vt i. c. ꝯq̃ſt⁹. de ferijs: ⁊. C. e. ti. l. dies fe
ſtos. Alie ſũt ob reuerẽtiã p̃ncipis vel
ciuitatis

ciuitatis: vt dies natiuitatis sue vel dies pncipij ꝰ iperio. C.e.ti.l.oēs. alie sūt ad fḡe laboris: vt tpš messiū ꝛ vindemiaꝝ ꝰ qiub⁹ i.d.c. ꝯquestus: ꝛ.ff.co. ti.l.i.
1 ¶ Utrū ptes possint rnūciare dictis ferijs. R̄x. ꝙ pmis ꝛ secūdis n̄: tertijs sic: vt in.d.c.ꝯq̄stus: ꝛ.i).q.4.in summa.
2 ¶ Utrū nullo mō possit quis ꝯpelli ad iudiciū i p̄fatis ferijs. R̄x. ꝙ n̄ nisi i casibus ꝰ q̄bus. ff.co.ti.l.l. ꝛ de q̄ in.c.vl. de iudi. ꝛ nisi necessitas vrgeat: puta qꝛ res erat peritura: vt crēpla hēs in.l.i. 2.ꝛ.3.ff.e.ꝛ.l.i.ff. de dam.ifec. Aut pietas: puta cā debiliū vł miserabiliū psonaꝝ.d.c.ꝯq̄st⁹.qꝛ in opib⁹ misicordie nō ē h̄nda distictio dieꝝ.ar.76.di.ꝰ cō se.di.5.nūqꝫ.ꝛ sūma rō ē q̄ p rligione facit. ff. de reli. ꝛ sump. fu.l. sūt psone.
3 ¶ Festū seu ferie solēnes q̄ in honorem dei sūt itroducte ꝛ i q̄b⁹ abstinēdū est ab opib⁹ ciuilib⁹ q̄ sūt. R̄x. sūt ifra scripta posita in c.ꝯq̄stus. de ferijs. s. Natiuitas dn̄i. S. Stephani. S. Jo. euāgeliste. Sctōꝝ Innocētiū. S. Siluestri. Circūcisio dn̄i. Epiphania domi. Septē dies dn̄ice passionis. Resurrectionis dn̄i cū.7 dieb⁹ se. Pēthecostes cū duob⁹ se. Natiuitas bti Jo. baptiste Scōꝝ.12. apostolorum. S. Laurētij. Purificatio Marie ꝟ. Annūciatio ei⁹ Assūptio eiusdē ꝛ Natiuitas ipi⁹. Dedicatio. S. Michaelis archāgeli. Festū oim scōꝝ. Dies dn̄ici. Omēs alij dies quos epi in suis diocesib⁹ cū clero ꝛ populo duxerit celebrādos. In.c.pnūciādū.ꝰ ꝯse.di.3.vbi prefate solēnitates ponūr. Addūtur ēt tres dies rogatōnū Dedicatio cuiuscūqꝫ oratorij. Festū sācti Martini pontificis ꝛ ꝯfessoris. In c.crucis.d.nostri. de cōse.di.3.ponit festū Inuētionis sācte crucis. In cle.si dn̄m. de reli. ꝛ ve.san. ponit festū corporis xp̄i. Adde scōm Jo.an. quē seqtur do. Anto. ꝛ ēt Pa.in.d.c.ꝯquest⁹.cū nō reprobet festa q̄ttuor doctoꝝ eccl̄ie. Sꝫ in istis ꝛ omib⁹ alijs standū ē ꝯsuetudini s̄ōm Ho. ꝛ Pa.i.d.c.ꝯquest⁹. Similr de festo. S. Bartholomei quo ad diē i quo fiat.c.ꝯsiliū. de obser.ie. Un̄ hodie dies passionis ꝛ septim̄ na resurrectōis ꝛ ꝺdicatōis oratorij.ꝛ q̄ttuor doctoꝝ ꝛ euangelistaꝝ n̄ seruātur. Sed limita: vt videlꝫ itelligam⁹ ꝙ ꝯsuetudo deroget p̄fatis festiuitatib⁹: dūmō non sit dn̄icus dies vel eo maior: sicut ē festū natiuitatis dn̄i: resurrectōis: ascensionis: pētecostes: ꝛ ephie: vt i.c.lꝫ de ferijs ꝰ: i gl. quā sequūr doc. vbi addit Joan. Assūptio ꝟginis gl'ose. ar. c.si. ꝰ sen.ex.li.6.qꝛ n̄ credo valere consuetudinē in ꝯtrium: cū videātur quasi iuris diuini: vt pꝫ i.d.c.lꝫ.
¶ Utrū ꝯsuetudo possit alias a p̄fatis festiuitates itroducē: ita ꝙ de p̄cepto teneat ad illa. R̄x. ꝙ sic: sīc pōt facē aliā legē. ꝛ q̄n sit vide. ꝰ. Cōsuetudo.§.2. 4
¶ Utrū epūs cū clico soluꝫ possit indicere festuꝫ. R̄x. ꝙ nō sꝫ oꝫ ꝙ faciat cum ꝯplo: vt.ꝰ.patet 5
¶ Festū iniolate ꝯceptōis gl'ose ꝟgis matris dei Marie lꝫ eccl̄ia roāna ādiq̄tus nō celebrauerit: vt pꝫ p Tho.i.3. pte.q.24.ꝛ p. S. Bo.in.3.di.ꝛ p glo.ꝰ ꝯse.di.3.i.c.pnunciādū.qꝛ ei⁹ puritas nōdū erat reuelata: tn̄ hodie ꝰ ipa conceptōe facit solēne officiū ꝛ festū cū largitōe idulgētiaꝝ q̄ i festo corpis xp̄i sūt date illis q̄ itersunt diuinis: ꝛ h̄ pp mlta miracula p q̄ manifestuꝫ ē ꝙ sn̄ peccato originali fuit ꝯcepta. Et iō hodie ad euitāda scādala p̄cipit sub pena excōicationis late sn̄ie a q̄ nō possint absolui nisi a romano pōtifice p̄ter i mortis articło oib⁹ cuiuscunqꝫ st̄ti⁹: gdus: ordinis ꝛ ꝯditionis fuerit ne decetero ausu temerario p̄sumāt in sermonib⁹ ad ppl'm seu al's quōlibet affirmare ꝙ tenētes ꝟginē eē p̄seruatā a pctō origināli i sua ꝯceptiōe polluar labes heresis vel mortalis pcti vel festuꝫ eiusdeꝫ ꝯceptōis celebrātes: neqꝫ tenere libros vel legē aut hre p veris h̄ ꝯtinētes. Similiqꝫ pēa ēt ligātur q̄ ausi fuerit asserere ꝙ ꝯriā opinionē tenētes. s. ꝙ fit cōcepta i pctō origīali incurrāt heresim vel mortale pctm̄ ꝯ̄ntur in extrauagam. Sixti q̄rti q̄ icipit. Graue nimis. 6
¶ Quid ꝰ istis festis: s. sci Antonij: sācti Nicholai: sācte katherine: ꝛ hmōi ꝙ ex cōsuetudie celebrātur. Ignorat tn̄ an ex tali ꝯsuetudine sint itroducta q̄ habeat vim legis p̄ceptiue. R̄x. ꝙ n̄ credo peccare mortalr n̄ s̄uātes: nisi eēt scandalū. Rō qꝛ n̄ sūt itroductarꝰ p̄cepto sꝫ ēt deuotione. Ubi autē eēt scādalū sic ibi ē ꝯsuetudo obligatoria. 7

8 ¶ Qñ icipit dies fest⁹.vide.ĩ.Dies.in
prin.
9 ¶ A quibus ẽ abstinnendum diebus
festiuis p̄dictis .R̃.ꝙ ab omni ope ser
uili:ñ soluz pcti:ſʒ etiaʒ mechanicis:vt
agricultura:vt dz i.c.lʒ.de ferijs. Pro
cui⁹ intelligẽtia ẽ notãduʒ ſʒ Ri.i.ʒ.di.
37.ar.ʒ.q.4.ꝙ op⁹ seruile dz tripliciter.
Alñ materialiť soluʒ:ſʒ formaliť liberꝝ:
vt ꝑdi gřa.scribere ñ ꝓpter tpale lucꝝ:
ſʒ ad edificationẽ aiaꝝ ꝓpter diuinum
cultuʒ ⁊ hmoi:⁊ istd nõ ꝓhibeť imo ꝯce
diť vt pʒ i.d.c. ꝯq̄stus.vbi cũ pietať q̄
aľs ꝓhibẽť ꝑmittuntur.facit.l.diu⁹.ff
ꝺ ferijs.vbi ea q̄ faciũt ad disciplinam
militarẽ pñt pagi dieb⁹ feriatis.Scdo
dz op⁹ seruile formaľr soliñ: materialiť
aũt liberꝝ ẽ:vtputa cũ aduocat⁹ cogitat
ꝺ his q̄ die crastina dʒ ꝓponere ꝑꝑ lu⸗
crũ tpale.rustic⁹ ꝺ aratõe terre ⁊ ordia
tione boũ:⁊ lʒ ab isto abstinere debea⸗
mus i dieb⁹ festis:ñ tñ astrigimur de p̄
cepto.Uñ nõ peccat mortaliť talia faci
ens:nisi ꝑ h̄ op⁹ excludatur illa vaca⸗
tio quã dʒ cultui diuino ex necessitate:
quaʒ explicabo in se.q.q̄ sit. Tertio dz
opus seruile materiaľr ⁊ formaľr seu si
maliť.⁊ h̄ ẽ omẽ opus corpale ordinatũ
sicut ad ꝑpũ ⁊ primũ finẽ ad bonũ cor
poris tpale:seu ad lucruʒ:⁊ istd ẽ illud
qd ꝓhibeť ꝺ p̄cepto dieb⁹ festiuis.vñ ſꝑ
peccat mortaliť ipm faciẽs:nisi excuse
tur ꝑꝑ istoꝝ.4.vnũ ſm.f.ꝺ may.i tra⸗
ctatu ꝺ.10.p̄ceptis.Primũ opis modi⸗
citas seu paucitas q̄ ñ ipedit spũs liber
tatẽ.Scdm necessitas opis q̄ ñ possit
p̄ueniri,comode nec differri:vt decoctõ
ciboꝝ.p illo die:vel necessitas coactio⸗
nis quã faciũt dñi:aľr eoꝝ bona p̄scri⸗
berẽt.facit.c.licʒ.de ferijs. Tertiuʒ cor
dis pietas:vt i.c.ꝯq̄st⁹.ꝺ fe. vt.ĩ .dcm
est.Quartũ publica vtilitas vt pote ꝓ
pace ⁊ ꝯcordia:ꝓ ponte ⁊ hmõi q̄ ẽt sũt
pia q̄libʒ ei istoꝝ excusat ꝙ ñ sit mor⸗
tale:saltẽ laborare i dieb⁹ festiuis. Ex
q̄b⁹ pʒ qd tenẽdũ sit ꝺ mltis q̄stionib⁹
q̄ i̅ducũť ad ifrascriptas q̄stiones.24.
¶ Pria ꝺ mulierib⁹ que aliq̄ puncta po
10 nũt vel scopãt domũ:vel de illo q̄ vẽdit
vnã solã rẽ:vel q̄ putat ramuʒ:facit co
quinã:itinerat modicuʒ ⁊ hmõi : ꝙ nõ
peccãt mortaľr ꝓpter modicitateʒ opis
Rõ q: scdm.S.Bo.in.ʒ.di.37.sup litte

ram.⁊ coĩter theo.rõ ꝓhibitionis opeꝝ
est vt vacemus deo: ⁊ q: ista medica ñ
impediunt vacationem p̄dictam: licet
aliqualiter minuant:ideo nõ est pecca
tum mortale talia facere nisi q̄s talib⁹
per notabile tp̄s occuparetur vel vsq̄
ad vltimam defatigationem:qd quidẽ
arbitrio boni viri relinquendum ẽ:vt
attẽdat si ratio legis euacuatur vel nõ
sed soluʒ minuatur.faciunt ad hec que
no.in.c.intelligentia.de ꝟ.signi.
¶ Scda de carnificibus qui per nota⸗ 11
bile tempus occupãtur:quia si faciunt
propter necessitatem quam nec preue
nire possunt:puta quia estas ẽ vel sũt
pľa festa excusantur aľs non.
¶ Tertia de tabernarijs qui si faciunt 12
propter necessitatem excusãtur. Sed
si ad ebrietateʒ ad ludũ ⁊ hmõi. Et idẽ
dic de hospitibus.
¶ Quarta de his qui panem:herbas: 13
fructus et huiusmodi vendunt:quia si
faciunt pro necessitate diei festi excusã
tur:aľs non: sicut qui vendunt multa
que sunt solum ad gulositatẽ.nisi esset
modicitas distractionis:sicut ẽ in his
que vendunt candelas et canistria in⸗
zucharata et hmõi: in quib⁹ non opor⸗
tet facere precia sed:quilibet scit ꝙ tã⸗
tum habet soluere:et sic soluit et acci⸗
pit ꝓ quo soluit sine alio strepitu: quia
i modico distrahitur.
¶ Quita de medicis minorib⁹ aroma 14
tarijs ⁊ hmõi:de quo dic ꝙ lʒ:q: me⸗
dicinalia sunt necessaria.
¶ Sexta de cursoribus et mulionib⁹ 15
qui sine necessitate magna differre nõ
possunt:⁊ alijs viatoribus ⁊ conducto
ribus rerum:⁊ dic ꝙ excusantur.Itine
ratio tñ nõ sic stricte prohibetur: quia
potest quis etiaʒ itinerando intendere
deo .⁊ ideo nisi sit vsq̄ ad vltimam fa
tigationem non credo sit ꝓhibita vel
cum omissione diuinorum.
¶ Septima de ferratorib⁹ equorum.
Dic ꝙ excusant:q: sicut illi necesse ha⸗
bent ãbulare sic istis:lʒ principaliter
ꝓpter necessitatem eorum q̄bus huiũt
q̄uis lucrũ habeant.
¶ Octaua de facientibus vitros:simi
liter de tinctoribus et coctorib⁹ lateruʒ
qui dicuntur fornasarij et huiusmodi:
qui sine magno damno desistere non
pñt:dic

possunt.dic φ licet.
18 ¶ Nona de molēdinis siue cū iument̄
siue ad aquā vl̄ ad vētū.Dic φ si faciūt
pp necessitatē illoꝝ q̇b⁹ īseruiūt excusā
tur:q̄uis ēt posset dici φ molēdina ad
aquā ⁊ vētū non sint ꝓhibita laborare
cū ex modico ope ois exerceri possint ñ
videt̄ euacuare rōnē hui⁹ p̄cepti. Me
lius tñ ē abstinere ⁊ securius nisi neces
sitas requirat.
19 ¶ Decia d̄ rusticis q̄ cōpellūtur a dñis
laborare. Dic φ si iusto metu faciūt est
necessitas q̄ excusat:al's nō. Idē dic de
famulis.filijsfa.vxore ⁊ hmōi.
20 ¶ Undecia de cōducētib⁹ laboratores
i festis ⁊ q̄ exigūt debita a suis debitori
bus. Dic φ si alijs dieb⁹ nō īueniūt ex
cusant̄.dūmō diuina nō dimittant.
21 ¶ Duodecia de euntib⁹ ad mercata vel
nūdinas. Dic φ si audit̄ diuinis pp ne
cessitatē faciūt:puta:q: nō alio loco vel
tēpore talia possēt vēdere ⁊ emere ꝓ bo
no cōitatis:aut vt ex lucro ꝓuideant si
bi ⁊ sue familie:vel vt dēt paupib⁹ s̄m
Pe.de pa.in.4.ex quo p̄lati sciunt ⁊ to
lerāt excusant̄ a mortali:nisi forte a p̄la
tis locoꝝ essēt iterdicta. Intelligo veꝝ
in festis miorib⁹ offica:q: talis tolerā
tia p̄latorū videt̄ derogare illi festo.
Secus i maiorib⁹:q: nō credo liceat:
nisi ꝓ necessitate vel pietate solū: quā
uis p̄lati nō interdicāt:q: tunc locū ha
bet istud. Multa ꝑ patiētiā tolerātur
⁊c. f.de may.in tractatu.10.p̄ceptorū
tꝫ φ solū ē peccatū mortale. Prio si di
mittit missā. Scdo si ep̄s precipit ne fi
ant. Addo ⁊ tertiū quādo solum fit ex
lucri cupiditate.c.i.de ferijs.
22 ¶ Tertiadecima d̄ bellatoribus. Dic φ
propter necessitatem licet.
23 ¶ Quartadecimu de habētibus sege
tes vel fenū in agro pp inūdātiā aqua
rū ⁊ hmōi. Dic φ lꝫ colligere.
24 ¶ Quintadecia de habēte domū q̄ rui
nā miat̄. Dic φ pp necessitatē repat̄ lꝫ.
25 ¶ Sextadecima de doctore q̄ vt expe
diat illum qui de longe venit facit con
silium. Dic φ licet.
26 ¶ Decimaseptima de venatorib⁹. R̄.φ
nō licet:q: si nō lꝫ in q̄dragesima:⁊ die
bus ieiunioꝝ s̄m glo.in.c.qui venatori
bus.86.di.q̄tomin⁹ in die festo. Non
credo tñ peccent mortalr̄ q̄ dieb⁹ festi
uis ipsis itēdūt nisi id faciant cā lucri
principalr̄ vel dimissis diuinis. 27
¶ Deciaoctaua de citharistis ⁊ alijs so
natorib⁹. R̄.si ad laudē dei ⁊ sanctorū
pulsant:vel pp recreatōez alicui⁹:⁊ hu
iusmōi pia vel necessaria excusāt̄ si p̄n
cipalr̄ ꝑpter hoc faciūt:lꝫ secundario
ꝑpter lucrū. Sec⁹ si ꝑpter causā non
piā vel necessariā:vel pp lucrū p̄nci
paliter:quia nō excusant̄ nisi sicut alij
ex quattuor predictis. 28
¶ Decimanona de laborātibus agros
pauperū vel recipiētib⁹ domos eoꝝ vel
laborātib⁹ circa edificatōez ecclīaꝝ aut
mōasterioꝝ ⁊ hmōi. Dic φ lꝫ si fiat ꝑpt
pietatē ⁊ deū nō ꝑpt carnalē amorē vl̄
spe remunerationis future: q: opa pie
tatis ⁊ misericordie nō debēt cessar̄ die
bus festiuis.d.c.conquestus.
¶ Uigesimo d̄ studētibus. Dic φ si stu 29
diū fit principaliter ad illuminationē
proprij intellectus ⁊ aliorū:lꝫ cōsequē
ter veniat lucrū nō erit peccatū: vt tꝫ
Pa.in.c.i.de fe.ar.c.cū ex eo.de elec.
li.6.q: studiū tale est ꝑpter publicam
vtilitatē:maxie in theologia ⁊ iure ca
nonico. Studere autē principaliter ꝓ
pter lucrum nō licet.
¶ Uigesimaprima de scholaribus legēti 30
bus i dieb⁹ festiuis poti⁹ vt doceant̄ q̄
doceāt:⁊ assuefaciāt se. Dic φ lꝫ s̄m Pa.
vbi.s̄.dūmō principaliter nō faciāt ꝓ
pter lucrū:sꝫ si in cōsequētiā nō nocet
ar.l.i.ff.d̄ aucto.tuto.⁊ in.l.rogasti.§.
i.ff.si cer.pe.⁊ i.c.q̇d proderit.61.di.
¶ Uigesimasecunda de scriptoribus: 31
R̄.φ scholaribus lectiones seu recole
ctas notare:scribere vel sermones aut
legendo libros corrigere non est illici
tum:dūmodo non nimis intendāt hu
iusmodi sicut qui de quinterno ad qui
ternū scribunt: vl̄ nō faciant causa lu
cri habendi:⁊ de pictoribus qui dieb⁹
festiuis vt adiscant stant in ecclesijs ad
designandum. Scribere tamen spiri
tualia ⁊ propter spiritualem causā nō
est illicitum etiam in quantitate.d.c.
conquestus. 32
¶ Uigesimatertia de laborantib⁹ circa
pōtes reficiēdos:viā aptādā:port⁹ repa
rādos. Dic φ lꝫ:dūmō nō pp lucrū p̄n
cipaliter:quia publica vtilitas sub no
mine pietatis cōprehenditur.

33 ¶ Uigesimaquarta de facientibus ser
ta τ alias vanitates: dic ꝙ nō licet eo ꝙ
nulla publica vtilitas inest.
34 ¶ Sed si q̄ras ꝑ quāta necessitate p̄di
cta liceāt: R. ꝙ lȝ quidā in.c.lȝ.de fe.di
xerint licere ꝑ necessitate vite sustētan
de solū tn̄ hoc nō credo verū cū p̄fatum
c.lȝ qđ loquit̄ de allectib⁹ qui nō sunt ne
cessaria ad vitā: q2 sine ipsis viuere pos
sumus. sit contra eos. τ xp̄s i. Mat.12.
c. Cuius vestrū bos vel asinus cadat i
foueam nō extrahet illū. τc̄. ꝓpterea di
cendum ſm Tho. 2a 2e ꝙ nō solū ꝑ ne
cessitate puisionis q̄ pertinet ad cōser
uandū ꝑsonā suā vel aliorū τ rerū: sȝ ēt
ad quodcūq3 dānū vitādū. τ satis ↄfir
māatur hoc dictū ꝑ.l.i.2.τ.3.ff.de ferijs
τ meli⁹.15.q.4.i summa. τ qđ no.i.d.c.
ↄquest⁹. Itē āt necessitas excusat q̄ la
borat ꝑ acquirēdo aliq̄ vtili qđ alio tē
pore nullo mō haberi possȝ: sic pȝ in.d.
c.lȝ vbi piscari allecia conceditur: q2 alio
tp̄e nō possent haberi. Et idē de quocū
q3 simili. Nō est q2 nō est tā arta obserua
tō dn̄ice q̄ ad opa sic̄ fuit sabbati. Et lȝ
ille q̄ laborat hēat lucrū: tn̄ si p̄ncipalit̄
secuit ꝓp necessitatē illorū ꝑ q̄b⁹ laborat
excusat̄ sic̄ si illi laborarēt excusarentur
35 ¶ No. tn̄ ꝙ ad hoc vt necessitas vel pie
tas excusent p̄fatos oēs oȝ ꝙ nō omit
tant diuina illa quib⁹ necessario est isi
stendū dieb⁹ festiuis nisi forte essȝ tanta
necessitas q2 arbitrio boni viri excusa
rentur. Itē 2o qn̄ iest necessitas ꝑ acq̄
rēdo aliquo vtili req̄rit̄ dispēsatō si p⁹
hēri cōmode τ ab ep̄o si ꝑt vel a ꝓprio sa
cerdote si ep̄m ↄmode adire n̄ pōt. Itē
tertio ꝙ si ꝑuenit aliqđ lucrū ex ↄsequē
tia lȝ p̄ncipaliter fiat ꝓp necessitatē ali
orū ꝙ faciat aliquas elemosynas i recō
pēsationē. hec nā in.d.c.lȝ. q̄uis nō cre
dā istud ſm esse necessariū: securū tn̄ ē.
36 ¶ Utrū opus mortalis peccati sit ↄ i
stđ p̄ceptū. Sabbata sanctifices: R. ſȝ
Nico. de lira. sup Exo.20. ꝙ sic. cū sit o
pus totalit̄ ſuile. vn̄ erūt duo pctā mor
talia. s. q2 fornicat⁹ ē τ q2 op⁹ ſuile fec in
festo. Et h̄ veȝ ſȝ Alle.i.3. ꝑ su. tractatu
đ isto p̄cepto roē reat⁹: sȝ rōe act⁹ n̄ erit
nisi vnū solū τ sic erit circūstātia cadēs
sub ip̄ali ꝓhibitiōe: τ iō necessario ↄfitē
da. Pctm̄ āt veniale non rumpit festū
secundum. S. Tho. vbi. s. ar.4.

¶ Utrū citatio facta ad diē feriatū te 37
neat: R. glo. in.c. vl.15.q.4. ꝙ si citat vt
r̄ndeat die feriato ē nulla ipso iure. ff.
de ferijs.l.i. τ sic cū liqueat ꝙ est nulla
nō tenet̄ ↄparere. Sec⁹ si esset dubium
an teneat citatio vel ne: q2 dȝ ire ad al
legādū priuilegiū ferie.3.q.2. si ep̄s. et
ibi gl. Si āt citet nō ad respondēduȝ sȝ
vt ↄpareat die feriato bn̄ tenet citatio:
vt. ff. de adul. l. miles. §. sexaginta.
¶ Utrū cā agitata in die feriato tene 38
at: R. ꝙ nō ēt si đ ↄsensu ptiū ꝓcesserit
intelligo de ferijs ob reuerētiā dei sta
tutis: ꝓpterea ois ꝓcess⁹ iudicialis dȝ
cessare de p̄cepto: vt in.c.i. de fe. nisi ne
cessitas vel pietas aliud req̄rat: vt no.
15.q.4. in summa. τ in.c. conquestus.
¶ Utrū act⁹ q̄ ꝑtinēt ad volūtariā iuris 39
dictionē: vt emācipare: ↄtrahere: in iusti
ciā facere: scribere: instrumenta ↄficere τ hmōi
valeāt in dieb⁹ predictis: R. Pa. in.d.c.
cōquest⁹ ꝙ sic. vt vr̄ exp̄ssuȝ in.l. actus.
C. de ferijs. lȝ peccēt mortalr̄ facientes:
nisi excusent̄ ꝓp aliqđ de quattuor đ q̄
bus supra dictum est. §.9.
¶ Quib⁹ est insistēdū i p̄dictis festiuita 40
tibus: R. dicit tex. i.c. ieiunia. d. ↄse. di.
3. Die aūt dn̄ica nihil aliđ agendū ē nisi
deo vacādū. nulla opatio i die illa fiā a
gat̄: nisi tm̄ hymnis τ psalmis τ cāticis
spūalib⁹ dies illa trāsigat̄. hec ibi. Et lȝ
talib⁹ sit isistēdū tn̄ n̄ đ p̄cepto nisi q̄uq3
¶ Primū vt ↄterat̄ vel saltē atterat̄ de 41
pctō mortali cōmisso i q̄ iteȝ ē. τ hoc ꝓba
tur: qđ đ p̄cepto tenem̄ vacare đo i aliq̄
hora diei festiui ſm oēs: sȝ hoc facere n̄
pōt q̄ ē in mortali: nisi đ eo ↄterat̄ vl' at
terat̄: ꝓpterea dr̄ leui.23. Sabbatū req̄e
tōis ē affligetisq3 aīas vr̄as. τ iteȝ. Aīa
q̄ n̄ fuerit afflicta die hac ꝑibit. Et ꝙ h̄
sit đ p̄cepto i eo q̄ se eē i peccato morta
li recognoscit hēo idubitato ꝑ ea q̄ dixi
sup̄. Cōtritō. §.5. Sȝ đ eo q̄ n̄ aduertit
nec recogitat ē magis dubiū: sed credo
poti⁹ eū teneri saltē ḡralr̄ aliq̄ hora do
lere τ esse male ↄtētū de pctis oib⁹ saltē
in genere: alr̄ non video quō excuset̄ a
mortali. ꝓpterea in missa p̄mittit̄ ↄfes
sio: vt sit admōitō. ad hoc faciūt q̄ dicā
¶ Scđȝ vt audi infra. Obligatio. §.8. 42
at missaȝ integrā. de conse. di.i. oēs fide
les: τ.c. missas. Dicit tn̄ Ri. in q̄l.i.q.19.
ꝙ si ex ꝯbo ↄtēptu omittat̄ ve iterp̄tat̄

excusat no(n) audiens p(er) b(?) sacra...
Si vomo(?) audire no(n) p(otes)t du(m) tamen sit p(rae)sens

no ẽ mortale. Et vocat cõtẽptũ iterp̃tatiuũ qñ sine aliq̃ ltima cã ad nõ audiẽdũ missãz i festis assuefacit. Uoco ego ltimaz cãz corporalẽ:hñe pueros tenellos vel infirmos; cõsuetudinez p̃rie q̃ bz vt mortuo aliquo nõ egrediat̃ p tps sitr ne puelle nubiles ducãtur ad missã dũmõ nõ ducank ad choreas τ spectacula:aks nõ excusank. Castellani τ silies vel tioz hostiũ vel aliq̃d aliõ q̃ õm rectũ iudicũ ltima excusatio dz appellari. Si aũt omittit ex aliq̃ passiõe aĩ vk pigritia vel nõ cã rõnabili:si tñ ad hoc nõ ẽ assuct⁹ iẽ veniale pctĩ. Dixo ex ltima causa erit nullũ peccatũ. Et q̃õ dicro de tota die dic dz pte notabili:sec⁹ õ modica:puta ltroitu τ bñdõ:q: textus vult vt tot.ã vsq̃ ad bñdictõez iclusiue audiat i.d.c.missas. Itẽ dicit Archi.in d.c.oẽs fideles.õm Hug. ꝙ istud p̃ceptũ nõ remouet q̃n cã necessitat. vk honestatis seu ex cã min⁹ iusta nõ possit añ finẽ misse q̃s discedere sine hac pena. Qõ lita nisi ducat i osuetudinẽ. Idẽ dic si nõ audit sacerdotẽ eã dicẽtẽ ꝙ excusank qñ comode audiri e non pñt:dũmõ existant ibi p̃ntialr. Idẽ dic ꝙ excusank seculares q̃ nesciũt discernere iter missã de officio vel votiuã i die festo:sz nõ sacerdotes publice eas dicẽtes:τ ẽt seclares q̃ b sciũt discernẽ nisi audiãt illã de offõ. õ quo hẽs.j. Missa.§.22. Si aũt audik in prochia vel alibi an sufficiat:vide infra. Missa.§.59.

43 ¶ Tertiũ ẽvt i orõe p̃sistat.nã cũ orõ sit õ p̃cepto:vt.j.Orõ.vk ꝙ dies fest⁹ sit tẽp⁹ õterminatũ:τ b ẽ idubitatũ ꝙ hõ tñr i aliq̃ hora orak.vñ si stat ad missã illõ suffic nisi volũtarie aliñs itẽdat; q: tũc nõ suff.ceret:cũ sit vacãduz deo in aliq̃ hora:saltem de necessitate õm oẽs.

44 ¶ Quartũ ẽvt audiat p̃dicatiõez si ẽ q̃ p̃dicet. Qõ vez itelligo õ illk q̃ nesciunt necessaria ad salutẽ.τ bz eã distictionẽ quã.s.posui õ missa.§.42.alias ãt nõ credo teneri:nisi rõe scãdali. Et.c.sacerdote.õ 9s.di.i.itelligo õ eo q̃ egredik ex otẽptu vk cũ scãdalo alioz ꝙ tũc peccat mortlr:τ veit excõicãd⁹ vt ibi dr:aks ñ.

45 ¶ Sz q̃ro qõ mag ẽ p̃eligẽdũ in festo: an auditõ misse an p̃dicatõis cũ vtrũq̃ ñ p̃t audiri?R.ꝙ auditõ p̃dicatõis:q: rõ leals i b magis militat:vt pz in.sẽti tura.de cõse.di.i.i.c.oẽs fideles:τ.c.sacerdote:τ.c.eps nullũ.q̃ magis rõe audiẽdi scripturas scrãs τ verbũ dei p̃cipiũt missaz audiri ꝙ alia rõne.facit ad hoc.i.q.i.c.interrogo vos.

¶ Utrũ audiẽs missã dicẽdo suas orõnes satisfaciat?R.ꝙ nõ:sz nõ credã ꝙ peccet mortalr:qñ ex deuotiõe facit: sz meli⁹ eẽt omittere:nisi qñ sacerdos dic secretas. Aduerte tñ ꝙ nõ excusarez a mortali illũ q̃ diceret aliq̃ ad q̃ tenetur puta offĩ q̃n dk missa τ ẽ de p̃cepto vt audiak.ar.c.ex litis.de pbã cũ ibi no. i ver.vices duorum.secus si missa esset de consilio audienda. 46

¶ Quintũ ad qõ tenenk oẽs õm aliq̃s in dieb⁹ festiuis ẽ obligat o quã q̃lz tenetur facere in predictis festis.de quo dic vt ifra. Oblatio.§.i. 47

¶ Sũt τ alie ferie q̃ canonice dicũtur. sc3.2.4.τ.6.de q̃b⁹ i.c.de ilk.titu.q.3.i quib⁹ carnes nõ debem⁹ comedere:sed hodie;cõsiliũ ẽ õm Ho.τ Inno.nisi ẽt ferã:vt i.c.ieiunia.de cõse.di.3. τ additur dies sabati:de quo i.c.sabbato.de cõse.di.3.τ di.5.in.c.q: dies.dicik. In sabbato dz a carnib⁹ abstinek q̃ pticeps religionis xp̃iane desiderat esse: nisi festuz.s.natiuitatis vel ifirmitas ipediat.hec ibi. Sed hoc est preceptuz vbi cõsuetudo ẽ:vt in.c.consilitiuz.de obseruã.ie. Ubi aũt consuetudo nõ est ꝙ nõ comedantur carnes in sabbato cõsiliũ est bz gl.i.d.c.q: dies.de cõse.di.5. 48

¶ Sed si natiuitas dñi veniat i.6. feria vel sabbato nũquid carnib⁹ vti possumus?R.ꝙ sic nisi q̃s se voto vel regulari obseruãtia astrinxerit ad nõ comedẽduz:vt in.c.fina.de obseruã.ieiu. 49

F

Eudum

est beneficiũ qõ ex beniuolentia conceditur alicui:itaꝙ proprietas rei immobilis beneficiate penes dantem remaneat. Usufructus autez illius rei ita ad recipientem transeat vt ad eum heredesq̃ suos masculos et feminas si de hoc nominatim est dictum in perpetuum pertineat ad hoc vt ille siue sui heredes fideliter seruãt: siue illud seruitium sit nominatim expressum quale debeat esse siue nõ.ter. est in.c.i.§.fi.sub.Rica.in;qui cau.feu.

amit. in li. de Nue. feu. Unde no. φ si feudum datur vt ex eo prestetur seruitiū reale nō est pprie feudū: sed ɔtctus innoiatus sm Ci. i. l. autē. igressi. C. de sa. san. ec. et exēplificat Bal. in pfato li. i rubrica d pace ɔstā. i ver. libellorum vbi dicit φ i qbus dā ptibus lōbardie p feudo ecclie soluitur par caponū vel spatula porci ⁊ hmōi sz eū eqpatur ēphiteosi. Silr si esset emptū nō hz nām feudi sm Bal. vbi. s. de feu. dato. c. i. ⁊ i. l. q se. C. vñ li. Sz qñ pōitur onus psonale vt ire ad planiētū reg vel exercitū vel caualcatā ⁊ hmōi: tūc ppe est feudum ⁊ rłatur lege feudorum.

1 ¶ Quotuplex est feudū? R. Bal. i prologo pfati li. sup pn. φ multiplex. Aliud regale: aliō nō regale. Itē aliō simplex aliud ɔditionatū. i. nō sub ɔditōe datū sed sb q̄lificatiōe: vt cū ɔceditur feudū hītationis. Itē aliō antiquū seu paternū s. qō fuit illius q fuit cois parēs agnationis. Aliō nouū. Itē aliud paternū cuius natura aspicit tm̄ masculos descēdētes vsqz ad. 4. gradū ⁊ nō plus: sz si additur et antiquū extēditur vltra: vt no. Bal. d suc. feu. §. hoc quoqz i fi. Aliud maternum cuius natura aspicit prio masculos: deinde feīas. Itē aliud hñs pprtā nāz feudi: aliud iproprtā. Itē aliō reale qō trāsit ad hrdē. Aliud psonale qō soluz ad vitā alicuius ɔceditur. Itē aliud ligiū vbi iuratur fidelitas ɔtra oēm hoiez. Aliō ñ ligiū in quo por dñs excipitur. Itē aliud frācū. s. a seruitijs ⁊ oñibus exibēdis. Aliud nō frācuz. Itē aliud annale ⁊ ē feuduz guardie ⁊ castaldi ⁊ p mercede alicuius rei Castaldus est is cui res gubernāda mādatur: vt. l. iubemus. C. de sa. san. ec. Aliō ñ annale. Itē aliud nobile qō nobilitat. Itē aliud ecclasticū ⁊ hoc tplex Primū qō datur ecclesie. Scōz qō recipitur ab eadē. Tertiū qō datur vel recipitur a clico Aliud sacrale. Et qñ qs inuestitur d ducato dicitur dux: de comitatu comes: de marchionatu marchio. Qui aūt ē a pncipe istitutus vel a potestate de aliq plebe dr capitaneus. Qui āt a capitaneis āti q iure dr valuasor. Qui āt a maioribus valuasoribus sunt inuestiti dnr valuasini s. miores valuasores. h dicit Bal. in. c. qs dicatur dux. marchio i pn. i li. d ɔsue.

2 ¶ Quis pōt feudū dare? R. Bal. s feu. de his qui feu. da. pos. §. abbatissa. φ q libet tam masculus φ femina tā nobilis φ rusticus dūmō hēat legitimā suoruz bonorum administrationē: vt in. c. i. §. noui per quos fi. inue. Ho. tz φ ēt pōt minor. 14. annorum si feudū sit vetus. si pro sit nouū oz φ sit pubes ⁊ iurauerit ñ ɔue.

¶ Utrum platus possit rem ecclie inire. infeudare sine alia sollēnitate vel lniat. R. φ sic antiquū: φuis sit reuersum ad ecclesiam: et non obstante iuramentū qō faciunt plati de nō alienādo. cum modificatione tñ de q supra. Emphiteosis §. 21. de nouo aūt ñ pōt: vt in. c. fi. d feu. 3

¶ Quis pōt inuestiri? R. sm Ho. φ q liber ēt seruus: dūmō sciēte dño ñ faciat Et tā p se φ p pcuratorē pt qlz inuestiri. 4

¶ Quot modis acquiritur feudū. R. Ho φ quattuor mōis. Prio p inuestituram dando sibi possessiōē corpalē. Scdo p aliqō equiualēs inuestiture: sicut cum dñs dicit: vade in possessionē talis fundi ⁊ tene p feudo. Tertio per pscriptionē talis fundi: vt si. 30. annis tenuit feudū ⁊ dño seruiuit: licet inuestitus non fuerit. Quarto per successionem. 5

¶ Quis succedit in feudo? R. Bal. de his q feu. da. pos. §. ⁊ φ. φ h reperitur tale captz. Fideli absqz liberis ex se dscendētibus ⁊ i feudū succedētibus si qdē feudū fuit cōmunis parētis fratres dfuncti ū filijs pmortuorum fratrū i stirpē succedāt his pro nō extātibus ad agnatos primores id volumus pertinere. ⁊ si quidē i pari gradu sunt pariter admittātur. si vero ex vno est vnus. ⁊ ex alio plures: nō in stirpem, sed in capite succedere debere ordinamus. hec ibi. 6

¶ Utrum femina succedat? R. Bal. i. d §. ⁊ quia dicit glo. hic φ non nisi in tribus casibus: Prio qñ nomiata ē inuestitura. Secundo qñ feudum redemit a domino. Tertio qñ dominus ei dedit propter seruitium patris in quibus casibus ab aliquo ex parentibus non est inquietanda: vt in. c. si quis sine filio mas. quem ad. feu. ad fi. per. Adde quartum si feudum sit datum ad nullum seruitium: q: non extantibus masculis succedet femina sm Bal. in. d. §. ⁊ q. Quintum qñ feudum erat quesituz iure emptionis sm Odofre. in sum: sua potius ex natura contractus φ feudi. 7

¶ Utrum cōcesso feudo titlo p se ⁊ descēdētibus 8

dẽtibus filijs mascul' ꝛ feminis ꝛ filia
b⁹ filia sit cũ masculo supstite admit⸗
tat.R. Bal.i Rẽtca cp̃ʒ vł ab.aut abb.
feu.da.nõ pos.§.cũ ẽt ꝙ nõ:sʒ mascul⁹
solũ:q: natura feudi ẽ vt pferat mascu
l⁹. Et si postea fili⁹ decedit sine filio nõ
admitteret feia soror pmortui fris: q:
sel' exclusa fuit p masculũ: ꝛ iõ reuerti⸗
tur ad dñʒ.qd veꝝ ẽ i feudo simplici ꝛ
recto.sec⁹ i feudo ɔcesso ad certũ suiti
uʒ qd feia possʒ explicare p se vł p aliũ
q: tũc admittet cum masculo sił.ff.de
vsuf.ac.l. si q̇s titio.ꝛ.l. si mulieri.sm
Ja.d bel. q̇ dic̃ ꝙ fuit in fcõ i regno a⸗
pulie.Ex q̇ infert Bal.ꝙ statutũ exclu
dẽs feiaʒ extãte masculo sel' inclusam
nõ ãpli⁹ succedẽ nisi vt fratri hʒ succe⸗
dẽ:non vt pri mortuo sine masculo.

9 ¶ Utrũ clicus succedat in feudo.R. vt
colligo ex diuersitate opi.pɔcordia.ꝙ
ãt feudũ erat sibi aptũ:ꝛ tũc si pmoue
atur ad sacros ordies sic renũciare vr
q: trãsit ad statũ incõpatibilẽ.fac.c.de
multa.d pbẽ.ꝛ cle.gfa.d rescri.nec po⸗
terit isto casu suire p substitutũ:nisi es
set feudũ ex q̇ pstaret solũ suitiũ reale
ad qd nõ ẽ pprie feudũ.vel feudũ ex q̇
pstaret suitiũ qd nõ repugnat ei⁹ ordi
ni: q: tũc succedet eo ꝙ p clericatũ nõ
pdunt iura successiõis.12.q.3.c.i.cũ si.
Si vo pmouet solũ ad miores ordies
succedet:q: põt suire p substitutuʒ: vt
vult gl.in gl.i.d bñ.fe. Aut feuduʒ nõ
erat sibi aptũ: puta q: erãt tres fres ꝛ
primogenit⁹ possidebat feuduʒ: ꝛ ipse
erat vltim⁹ q̇ effect⁹ erat cardinalis.
Postea mortui sunt alij fres sine here
de: ꝛ tũc succedit:q: nõ põt dici ꝙ hũe⸗
rit aim renunctãdi:nec ẽt facultatẽ: et
de eq̇tate iuris admittet ꝙ possit ser⸗
uire p substitutũ:lʒ sec⁹ de iuris rigore
nisi tale essʒ seruitiũ qd de sui natura
posset p queĩʒ explicari:q: tũc ẽt de iu
ris rigore succedit.arg.l. cõtinu⁹.§. si
ab eo.ff.de v.ob.Et hec est determina
tio.Bal.in.l.q̇squis.C.de epi.ꝛ cle.

10 ¶ Quid si efficit religiosus q̇s succe⸗
det.R. Odo.ꝛ Old.in aut.igressi.C. d
sa.san.ec. ꝙ trãsit ad mõasterũ eo mõ
q̇ erat penes igressuʒ.l.si q̇s psbr.C. d
epi.ꝛ cle.Inn.i.c.in pñtia.d pba.litat
veꝝ si seruitiuʒ ad qd tñr põt pstari ab
eccłia:als ad dñm reuertet.C. d cadu.
tolł.l.vnica.§.ne aũt.Albꝛ.in.d.auẽ.
tenet ꝙ hʒ ius ɔsuetudinis feudoꝝ re
uertit ad dñm indistincte: vt ẽ casus
si de feu.contro.fue.c. q̇ clericus. ꝛ de
va.mi.q̇ he.ar.de.c.i.

¶ Sʒ q̇d si pr obtinuit p se ꝛ suis he⸗ 7
redibus ꝛ successorib⁹ q̇buscũq; transi⸗
bit ne ad exneũ vel legatariũ vł clicũ.
Bal.i.l.i.ff.d re.di.ꝛ sequit Lud.d ro⸗
ma.in.l.id tp̃s.§.i.ff.d vsuc. ꝙ sic.sed
ipse Bal.i.c.i.§.donare.ti.q̇r oli feu.
po.ali.corrigit se ꝛ dicit ꝙ dictio q̇buſ
cũq; itelligit de succedẽtib⁹ ab itestato
ar.l.si qñ.C.d inof.te.vñ dic ꝙ ñ vẽict
exne⁹.Rõ q: res nõ dʒ reglari hʒ natu⸗
rã ɔctus:sʒ ɔct⁹ ipe sm naturã rei de⸗
ducte i eo:vt.l.stipulatio ista.§.ɔsitũ.
ff.d v.ob.vbi lʒ stiplatõ sit trãsmissibi
lis i hfdẽ d sui natura:vt i.l.vtris.C.d
ɔhẽ.sti.tñ nõ trãsmittit qñ res i ea de
ducta nõ ẽ trãsmissibił:vt ẽ videẽ i feu
do:nec legatari⁹ ẽt vẽict nec clic⁹. ꝛ sic
dictõ q̇buscũq; restrigit p no.i.l.i.C.d
sa.san.ec.ꝛ p Ja.de are.i.l.i.§.Itẽ nũ⸗
ciatio.ff.de no.oper. nũ. qd limitta tñ
de clico sm qd dixi.s.in.q.9.

¶ Sed nũquid succedet frat vł filius 12
fratris qñ quis fuit de nouo bñficio i
uestitus si decedit sine liberis.R.ꝙ nõ:
sed ad dñm reuertet:vt in ti.de natu.
suc.feu.Et qd dictũ est.s.ꝙ deficienti
bus filijs veniũt agnati:itelligit d feu
do acquisito ab antiq̇.i.ab eo qui fuit
cõis parens totius cognatõis.

¶ Utrũ vasallus possit vni ex filijs p 13
legare totũ ius feudi.R.Bal.i ti.de p
hi.feu.alie.ꝙ nõ vllo mõ nisi de volũ⸗
tate ꝛ ɔsensu filiorũ: q: lex feudoꝝ di
ctat ꝙ ad omnes equaliter perueniat:
vt in ti.q̇ feu.da.pos.§.sed cuʒ h.limi⸗
tat nisi sit ducat⁹ vel marchionatus: ꝛ
hmõi qui debent primogenito solum.
Jac.tñ lotharius tenet ꝙ illud.c.i. de
suc.feu.vbi d: ꝙ vltima volun as va
salli nihil valet in feudis limitatur ad
eã dispositionẽ:q̇ ẽ vltia volũtas.sec⁹
i stiplatõe:q: i coherẽtib⁹ p ɔie pr pt
stipulari vni coheredum:vt.ff de pac.
l.auus.ꝛ sic posset assignare in totuʒ.
ar.l.filio.§.fi.ff. de ritu nup.cum mul
tis aijs.

¶ Utrũ feuduʒ possit dari in dotẽ.R. 40
gl.oi.c.fi.de feu.ꝙ sic ad tp̃s vite feu⸗

15 ¶ Utrū vasallus ꝯdatarij ⁊ nō plus-
valeat ꝑuare filiū hr̄dez: vt de vino qđ
educit̄ đ vinea feudali det oī ānoꝑ aīa
sua. R̄. Bal. ī ti. đ suc. feu. c. i. ꝙ sic: q̇a
testat̄ de fructibꝰ nō de feudo q̇ fructꝰ
sūt res ꝓprie hr̄dis. vñ nō đr alienatio
feudi qñ alienant̄ fructꝰ separati. ff. de
dona. l. in edibus. §. ex rebus.
16 ¶ Ad quid obligat̄ vasallꝰ dño. R̄. ꝙ ad
6. q̄ no. đ vsi. feu. i. c. i. de for. fi. ⁊. 22. q.
5. đ forma. ⁊ đ iureiurādo. ego. Primū
ne sit ei ī aliqđ dānū corpis sui: ⁊ ꝙ im
pediat ꝓ posse. Scđz ne dānū ī tꝑalibꝰ
faciat l̄ vtilitatē īpediat. Tertiū ne red
dat ei difficile vel ꝑossibile qđ facē euz
vellet videt. Quartū ne reuelet eius se
creta ꝑ q̄ vl̄ minꝰ tutꝰ vl̄ noceri ei possit
Quītū ne sit ꝯ eiꝰ iusticiā vl̄ hōestatē. s.
maculādo vx. vl̄ filiā eiꝰ vl̄ famā dicto
fctō vl̄ ꝯsensu. Sextū vt fidelr̄ ei ꝓbe-
at ꝯsiliū auxiliū ⁊ fauorez. Adde septi-
mū ꝙ tñr iurat̄ fidelitatē nisi ex pacto
sit remissū. Formā āt iuramēti pōit hos.
sic. Ego. A. iuro suꝑ scā dei euāgelia ꝙ
ab hac hora ī āntea vsqz ad vltimū diez
vite mee ero fidelis tibi. C. dño meo ꝯ
quēcūqz excepto īꝑatore vl̄ rege. itelli-
ge ī cā iusta: ⁊ ēt dz excipe si habz aliū
dñz āntiqorē. Adđ octauū ꝙ tenet̄ fz ꝙ
ꝯuētū ē vl̄ natura feudi ⁊ regiōis ipsi-
us seu ꝯsuetudo requirit.
17 ¶ Sz q̇d si dñs moriēs reliq̇t plr̄es fili
os. vtrū iurabit oībꝰ. R̄. ꝙ sic si oēs eq̄
liter succedūt. Ho. tñ tz ꝙ ñ sz solū vni
silr̄ iurabūt oēs filij seu hr̄des vasalli
si feudū indiuisum hñt. Si ꝟo ad vnū
ꝑuenit ille solus iurabit.
18 ¶ Utrū vasallꝰ possit ꝑ aliū ꝟuire. R̄.
Bal. i. c. mutꝰ. epz. ab. vl̄ abba. feu. da.
nō pos. ꝙ si seruitiū dz fieri ꝓncipi: vel
nō ꝑt fieri ꝑ substitutū nisi ꝯ volūtate
ꝓncipis: vt. C. de murile. l. si q̇s ex cor-
ꝑe. ⁊ iō si icurrit̄ tal̄ infirmitas ꝙ ꝟui-
tiū exhibē nō ꝑt ꝑdet feudū nisi essz a
casu fortuito sine culpa ꝓcedēte: vtpu
ta q2 a latronibꝰ cecatꝰ: q2 tūc ñ ꝑdet ne
det̄ afflictio afflicto. arg. C. de fur. aut.
naui. ⁊ C. de epis. audi. l. tā demētis.
19 ¶ Q̄uo amittit̄ feudū. R̄. ꝙ. 12. mōis.
Primus si vasallꝰ efficit̄ clīcꝰ vel reli-
giosus. de q̄ dic vt. s. in. q. 6. ⁊ fa. 23. q.
8. §. i. q2 arma nō portat. Scđs si hr̄s
vasalli steterit ꝑ ānū ⁊ diē ꝙ nō petie-
rit a dño inuestiturā feudi: itellige hīc
⁊ in sequēti si ē maior. 14. ānis: vel pu-
ella. 12. vt no. i. c. ꝟitatis. de iureiur. ꝑ
Pa. Tertiꝰ si vasallꝰ mortuo dño ab eiꝰ
heredibꝰ infra tꝑs ꝓdictū iuestituram
non petierit de q̇bꝰ duobꝰ hr̄ in q̇. cau.
feu. amit. c. 12. Sz ꝓdcā limita qñ iura
uit ꝑsone solū: vt cū dicit. Juro tibi. se
cus si iurasset sibi ⁊ successoribꝰ vl̄ sub
noīe dignitat̄: q2 nō tenet̄ āpliꝰ iurare
successoribꝰ nisi magna lōginq̇tate pe-
riret mēoria: vt no. Pa. i. đ. c. ꝟitatis.
Itē nisi esset miles q̇ hz ānū ⁊ mēsem.
Itē nisi iusta cā eū īpedierit: vt hr̄ đ ꝓ-
hi. feu. ali. ꝑ lotharīū. c. qm̄ inter dñm.
Quartꝰ cū vasallꝰ tribꝰ vicibꝰ req̇sitꝰ co-
rā paribꝰ ⁊ hmōi fidelitatē iurare nolu
erit: ꝙuis dñs sit paratꝰ facē iuestiturā
Quītꝰ si vasallꝰ intfecit ꝓpriū germanū
suū vl̄ filiū germani sui vl̄ aliđ cōmise-
rit q̊ paricida nūcupari possz vt totam
hr̄ditatē hr̄et. Sextꝰ si vasallꝰ dimittit
dñm ī ꝓlio nō mortuū vl̄ ad mortē vul
neratū. Septimꝰ vꝑ mltas cās īgrati-
tudīs q̇ enūerant q̄. mo. feu. a. c. i. ⁊. 2.
đ feu. si. cul. ñ amit. c. i. 2. ⁊. puta ꝯcubu
it cū vxore: filia vl̄ sorore ⁊ hmōi. Octa
uꝰ si sciēnt̄ negauerit feudū vl̄ ptē aut
ꝯditōz eiꝰ. secꝰ si ignorant̄. Nonꝰ si īfeu
dauerit feudū alia lege ꝙ eā quā hz ip
se vl̄ ī talē vasallū q̇ feudū ꝟuare nō ꝑt
Decimꝰ si dñz accusauerit aut testioniū
ꝯ eū tulerit in cā crīali: ⁊ q̇dā dicūt ēt ī
cā ciuili. Undecimus si vocatꝰ a dño ꝙ
secū vadat in expeditiōe publica: puta
vocatꝰ ab īꝑatore vt secū vadat ꝓ coro-
na suscipiēda ⁊ hmōi non venerit: nec
aliuz acceptū dño miserit: vl̄ stipendia
militie nō đderit. Duodecimꝰ si feuduz
aliēauerit. Isti casus habent̄ ī sū. Ho.
¶ Sz q̄rit̄ an alienās feudū si ꝯtī. eo. 20
ne ꝯsensu dñi ipso fctō cadat. R̄. Pa. i
c. vl. de feu. ꝙ sic. ⁊ pōt sine alia snīa ex
pelli ⁊ alteri ꝯferri: ēt si alienādo dixe-
rat. Saluo iure dñi ꝟm Bald. q̄ sit cā
bñ. amit. c. i. q2 factuz seq̄ns ē ꝯriū. ar.
c. ea te. de iureiur. ⁊ qđ no. ibi. secꝰ si di-
xisset. Et aīr vl̄ alio mō non intēdo: q2
q2 oꝑant̄ vt dño ꝯdicēte nō videat̄ fcā
alienatio. ⁊ hoc verum nisi aliq̄ captio
dño possz īterueníre: puta daret castel
lū tali quē dñs expellere postea possz.
¶ Quid si nō alienat nisi ꝑtē. R̄. Joā 21
an. quē.

an.quē sequit̄ Pa.vbi.s.ꝙ solū ꝑdit ill
lā ꝑtē quā aliēauit:ēt si eēt maioꝛ ps.
de ꝓhi.feu.ali.ꝑ ferialem.§.i.
22 ¶ An possit aliēare ꝑ aīa.R.ꝙ nō:ne-
q; legare neq; dispōnē ꝑ aīa:vt in.c.i.
q̄r feu.ali.nō lz.nec ēt d' iure canōico
fm Ho.in sum.de imu.ec.
Additio Qd intellige in feudo
tꝑali:q: si feudū ē ꝑpe
tuū pōt ⁊ eccl'ie donari fm eūdē Hos.
⁊ sequit̄ Pa.vbi.s.
23 ¶ Quid si aliēat suas cōmoditates ad
tp̄s lōgissimū.R.Bal.i ti.de pace con
stan.in.fir.in.s.carta ꝙ nō cadit dum
modo actū sit ꝙ dn̄iū vtile nō trāseat.
alle. gl.singu.in.l.codicillus.§.institu-
tio.ff.de le.2.Idē dicit in emphiteota.
Idē te. Bar.in.d.§.instituto.vbi dic̄ ꝙ
vendēs fruct' domus ad centū annos
nō v̄r alienare.Sed nō plz.sed si vult
alienare faciat sic.Vēdo vel ꝯcedo fru-
ct' vel ipsam ꝑceptōe fructuū cū hoc sic
dn̄o placuerit: vel dn̄s nō reuocauerit
Et sic saluo ⁊ saluato honoꝛe ⁊ iurisdi-
tōe ⁊ ꝯsensu dn̄i: ⁊ sic de iure possum:
nec alr̄ nec alio mō.Si aūt dn̄o nō pla
cuerit vel nō ꝯsenserit vl' reuocauerit
vel de iure nō possum:res sit inēpta vl'
vēditio vel aliēatio sit irrita ⁊ ip̄o iure
nulla:⁊ sic erit tutissima cautela:nisi sit
captio dn̄i vt dixi.
24 ¶ Utrū possit pignoꝛi dare.R.Pa.vbi
s.ꝙ n̄:q: q̄ ꝓhibent̄ alienari gn̄alr̄ a le
ge vl' ꝑ testatoꝛē aut a iudice vl' ꝑp actū
ꝯhētium ꝓhibent̄ pignoꝛi dari.l.fi.C.
de re.ali.nō alie.⁊ ꝑ Bart.i.l.in q̄r.ff.
de pig.Rō:q: ꝑ ꝯstitutionē pignoꝛis d'
facili ꝑuenit̄ ad distractōe rei.ff.de di.
pig.l.2.⁊.3.⁊ ꝓpterea vno ꝓhibito ꝓhi
bet̄ oē ꝑ qd ꝑuenit̄ ad illud.l.oro.ff.de
spō.cum cōcoꝛ.ibi in gl.positis.
Additio Sec' ē qn̄ q̇s ꝓhibet̄
emē q: p̄t i pign' acci
pe:nisi fieret i fraudē in tāta q̄titate
qd nō est verisile dn̄m luiturū.arg.l.q̇
habebat:in ꝑn.ff.de le.3.fm Bart.in
d.l.in quoꝛum.
25 ¶ Ad quem reuertet̄ feudū vasallo pri
uato.R.Bal.q̇.mo.feu.amit.§.aut si
libellario.ꝙ si ꝑuat̄ ex dolo cōmisso in
ꝑsona dn̄i ad dn̄m reuertit̄:vt q̇ sit pri
ma cā ami.bene.c.i.§.deniq;.Qn̄ v̄o
delinquit̄ extra ꝑsonam:tūc veniūt ag
nati ⁊ nō dn̄s.Qn̄ v̄o ex cā alienatōis
tunc sunt opi.sed Bal.ibidē dicit ꝙ si
fecit in fraudē agnatoꝝ tūc ipsi agnati
nō dn̄s.Si v̄o nō in fraudē fecit tunc
reuertit̄ ad dn̄m tn̄ filii vel agnati:im
mo etiā filia masculis nō existentibus
dz redimere a dn̄o ⁊ cogit̄ dn̄s eos in-
uestire:vt de his q̇ feu.da.pos.§.cū v̄o.
Qd intellige si feudū nō erat nouū fm
Ja.de beluisio.Bar.tn̄ vt recitat Pa.
vbi.s.in.l.eū.ff.de inter.⁊ relega.⁊ i.l.
vt iureiurādi.§.si liberi.ff.de ope.li.di
cit ꝙ si pater cōmisit delictū ꝑp qd di-
recte venit ꝑuādus feudo: puta quia
alienauit ⁊ hmōi.vel cōmisit aliq̇d ꝯ te
noꝛē iuramēti:tūc nocet filio ēt si ꝓces-
sisset ab anterioꝛi generatōe.ar.l.l.i.ff.
si q̇s ali.te.ꝓ.⁊ in.l.cū rō.§.fi.ff.de bo.
ꝓscrip.vbi pz ꝙ si q̇s ꝓhibuerit aliquē
testari:vel interfecit ꝯsanguineū cui d'
bebat succedere ab intestato fisc' occu-
pat hereditatē.nec veniunt aliq̇ cōsan
guinei q̇ sunt ꝓhibēti vl' occidēti gra
dus inferioꝛis vt ibi pz ē no.Si v̄o de
lictū nō ē ꝑp qd directe sit ꝑuād':sed ꝑ
quādā ꝯsequētiā:puta q: dānat̄ ꝑp aliq̇
qd maleficiū:ita ꝙ ei' bona veniūt pu-
blicāda:tūc ꝓcedat distinctio.Dy.i re-
gula nō dz.li.6.q̇ distiguit ⁊ tz ꝙ si feu
dū a pr̄is ꝑsona hūit origīnē noceat fi-
lio.sec' si est a gn̄e vlterioꝛi:q: tunc nō
nocet.Cū q̄ distinctiōe trāsit Jo.an.et
d.Anto.in.d.c.fi.de feu.Distinctio tn̄
Bal.mihi v̄r equioꝛ q̄ ad laicos.
Additio Sz in ꝑlato eccl'iasti-
co tene cū Ang.are.in
sti.q̇.mo.fini.cōte.§.itē finit̄.q: lz ve-
niat ꝑuādus feudo non tn̄ nocet suc-
cessoꝛi:q: eo moꝛtuo reuertet̄ ad suum
successoꝛez.⁊ hoc sequit̄ etiā gl.in.c.i.§
fi.in ti.de capl'is Coꝛadi.
¶ Utrum vno feudatario deficiēte ac 26
crescat feudū alteri.R.Pa.vbi.s.ꝙ n̄:
nisi fuisset expꝛessum.vide Bar.in.l.si
mihi.ff.de ver.ob.
¶ Utrū vasallus vasalli mei sit vasal 27
lus meus.R.ꝙ nō:sicut nec libert' li-
berti mei est meus libertus.ff.ꝓ socio.
l.nam socij.
¶ Utrū filius repudiata hr̄ditate pa- 28
tris possit feudum tenere.R.fm Hos.
ꝙ nō.Sed aut totū dz retinere aut co
tū repudiare:nisi dn̄s de nouo bn̄ficio

inuestiat agnatis ɔsentiētib⁹. Agnati ꝟo bene pñt feudū retinere repudiata hrēditate: vt in ɔsti. fe. an agna. vel fi. de fū. re. he. pos. feu. re. c. si cōtingeret.

29 ¶ Utrū vasallus inuito dño possit refutare feudū. R. Jo. de Jmo. in. c. i. de feu. ꝙ nō. allegat gl. singularē in. c. fi. d capi. q cu. vē. ꝛ Pa. in. d. c. i. Jdē tz gl. in. c. que in eccłiaꝝ. de ɔsti. Bar. ꝟo in l. is cū quo. ff. de aqua plu. ar. ꝛ Dy. cōsil. 44. ꝛ Ja. de bel. in. d. c. fi. sic concludūt. ꝙ si est datū ad certū seruitiū non pōt. Si ꝟo ad seruitiū incertū tunc pt anteꝙ illud seruitiū sit indictū: q: nondum est purificata obligatio. fa. in sim glo in. l. incola. §. ad munici. nisi iurasset specifice nō posse refutare ƀm Bal. in p̄ludijs feudoꝝ. Fallit si dñs esset in p̄lio: ꝛ tunc vellet refutare: q: dñs tunc nō posset sibi puidere de eq̄li vasallo. ar. l. filie mee. ff. so. ma. Nā cedere feudo est quoddā diuortiū ꝛ nō valet nisi possit ɔsuli idēnitati dñi. Ho. i. c. vno. de va. qui cōtra cōsti. lo. feu. alie. tenet ꝙ pōt. Sed tu tene opi. Bar.

50 ¶ Utꝝ dñs teneat vicem repēdere vasallo fideli. R. ꝙ sic: alr̄s censebit malefidus: vt in li. feu. de for. fi. c. i. in fi. fa. 22. q. 5. de forma. 9). distin. esto subiectus: ꝛ dbet priuari feudo per superiorem si perfide se habet contra vasallū suum.

51 ¶ Utrū ecclesia possit sine vsura recipe in pign⁹ feu. ꝛ facere in fruct⁹ suos. R. ƀm. c. i. de feu. ꝙ sic: dūmodo interī nō recipiat seruitiū a vasallo. Et istud hz locū etiā in feudo laicali ƀm cōiter doc. Et lz glo. ibi sit cōtraria nō curab de ea. Dicit tamen Car. ibidem. quem sequit. d. An. ꝛ cōiter aliī ꝙ si feudum esset liberū nō posset retinere fructus: q: p̄fatum. c. i. intelligit qñ nō est liberum. Sed iudicio meo non habuit respectū ad seruitiū: q: cōiter seruitiū nō tm̄ valet ꝙtum fructus feudi: alr̄ non esset beneficiuz feudum. Et ideo mihi videt salno meliori iudicio ꝙ tex. fundauerit se sup naturā feudi: que est vt dñium rectū remaneat apd dñm ꝛ vtile penes vasallū: sed cū obligarōe saltē fidelitatis: lz nullū seruitiū sit debitū. Et ideo dimissa obligatōe de ɔsensu ipsius vasalli cōsolidat ipz dñiū vtile cū directo nō ex aliena re sed ꝓpria: et sic nō oz attēdere an sit liberū vł nō: sed ꝙ nullo mō retineat eū obligatuz ad aliqd. Et sic declaret ꝙ interim est absolutus ab oībus rōne feudi debitis.

¶ Quid si dñs recipit interim seruitiū a vasallo. R. ꝙ si vasallus facit taꝙ ex debito: tūc fructus teneret restituere: nisi ꝓtestet. ar. in. l. 2. C. de iur. do. ipe. ꝛ in. c. cū. M. de ɔsti. secus esset si ex liberalitate sciens se nō teneri vasallus exhibet ɔsueta seruitia. 52

¶ Utrū idez in emphiteosi ꝛ locatōe. R. ꝙ sic. vñ Spe. in ti. de feu. §. qñ. ꝟ. 40. ꝙ feudū ꝛ ɔctus emphiteotic⁹ ꝛ liuerarius sunt eiusdez nature. Et dicit Bal. in p̄fata. §. carta. in ti. de pa. constan. verū in feudis in q̄bus nō debet seruitiū: sed certa ꝙtitas pecunie vini ꝛ hmōi: alr̄s nō. Sed q̄ ad hoc non video q̄n liceat recipe fruct⁹ liberando a seruitio rōne iā dicta. lz Jo. an. ꝛ Hos. ꝛ aliī dixerint indigere declaratiōe papali: sz ñ plz. Et dico ꝙ vbicūq3 lex feudalis nō ɔ iuris ciuil aut natural rōnē hz locū in emphiteosi: alr̄s non: vt tz Bar. i. l. si mihi ꝛ ticio. ff. de ꝟ. obli. et Bal. i. c. i. de inuc. de re. alie. fa. Aduerte ēt in ɔscia ꝙ melioratōes q̄ cōiter i ɔctu ēphiteotico fiunt nō posset rōne mutui tenē. Jō p̄fata oīa lito tā in hoc dubio ꝙ anteꝑcedēti. d feudo ꝛ ēphiteosi vbi melioratio nō est fctā ꝙ tunc lz. Jtē qñ ē a cā libera: q: si exhur satis ꝙtitatez pecunie vel q̄d aliud dño ꝓ ipso habēdo sic nō liceret qñ fruct⁹ disproportionarent a seruitio siue affictu. qd bene no. q: pauci aduertunt 53

¶ Utrū idē sit in vsufructuario obligāte ꝓprietario. R. ƀm Ho. in sum. ꝙ sic si hz a causa libera a proprietario: alr̄s non vbi fructus disproportionantur a seruitio. 54

f Fictio vide. j. Simulatio Et quo fictio iuris valet: ꝛ quando. vide. s. Consensus. §. 4.

f Fidei cōmissum et mortis causa donatio legatorum appellatione cōtinent. ff. de legatis. 3. l. et si fideicommissum. sed fideicommissum ideo factum est: q: fideicōmissa olim petebantur ex fi-

de heredum: sed hodie fere exequata sunt fideicōmissa & legata. habēt tñ aliq̄s dif ferētias d' q̄b' vid' i gl. d. l. & si fidicōmis suz: & qd ibi no. & est tex. i. l. i. ff. de leg. i.

F **Fideiussor** est qui p̄ a liens debit. intercedit. Et differt a mādatore: quia mādator interuenit a principio fideiussor vero pōt accedere tā ante factū q̄ post: vt habetur in aut. presente. C. de fideius. ppterea tā in. ff. q̄ in. C. c. ti. additur. & mandatoribus.

1 ¶ Fideiussio non tz qñ est accessoria ei qd non tenet glo. in. c. grauis. de censi. cum cōcor. ibi positis.

2 ¶ Quis potest fideiubere? R. q̄ q̄libet qui habet liberam administrationem suorum bonorum.

3 ¶ Utrum mulier possit fideiubere pro viro? R. q̄ non: & si fecit non tenetur ipso iure. l. 2. in glo. ff. ad se. consul. velle.

4 ¶ Utrū mulier possit fideiubere p̄ altero? R. q̄ nō s̄m q̄ no. in. l. q̄uis. ff. ad velleia. Et s̄m q̄ ibi distinguit ponunt 6. cāus in q̄b' mlier pōt fideiubē. Prius qñ fideiubet p̄ p̄cio dādo vt q̄s manumittat suū. Scdo qñ p̄ dote alicui' mulieris. Tertio qñ renūciauit bñficio velleiano, certiorata de eo. Quart' qñ accepit p̄ciū p̄ fideiubēdo vl' aliq̄d loco p̄cij. Quit' qñ i fraudē fideiussit vt deciperet. Sext' qñ pign' vel fideiussorē p̄ alio dedit: & potest bienniū a dcā cautōe numerandū itez ad idē se obligauit: vl' pign' vel fideiussorē dedit. Sec' si infra biennium consensit: quia non valeret.

5 ¶ Utrū clericus possit eē fideiussor? R. q̄ pro laico nllo mō potest: & si facit est abijciend'. vt in. c. i. de fideius. Sz aliq̄ limitant in frequētia fideiussionis pp verbū inseruiēs in. d. c. positū qd notat frequētiā. i. valde seruiēs: sicut & ponitur i. l. gall'. §. ille casus indifficilis. i. valde difficil'. ff. de li. & po. Sz mihi vr q̄ nullo mō debeat fideiussor eē p̄ laico vt. ii. q. i. c. te q̄dē. i tex. & in gl. nisi i cāu necessitat', in quo sic obligat' subuenire indigēti: vt. 12. q. i. vidētes. sic & fideiubē. Et h' tz gl. i. d. c. te q̄dē & gl. i. c. pe. e. Sz p̄ eccl'ia vl' p̄ alio clerico bñ pōt fideiubere: vt in. c. 2. e. t. & i. d. gl. d. c. te q̄dē

1 ¶ Sz nūq̄d obligat' si fideiusserit? R. q̄ sic. vt in. c. puenit: & in. c. cstitut'. e. ti. Admittat tñ Host. q̄ solū tenet' d' primonio suo vel de redditib' bñficijs quos facit suos: nō aūt in p̄iudiciū ecclesie. Archi in. c. statutū. de rescrip. li. 6. tz q̄ nec de fructib' bñficij. sed cōis opi. est in ptrarium & cum opi. Ho. & sic tene.

¶ Utz religiosus possit fideiubere? R. q̄ nō vt in. c. pe. e. ti. nec ēt. si eēt abbas nisi hoc fiat de maioris partis cuētus capl'i & abbatis licentia: vt ibidem.

¶ Utz h'es fideiussoris obliget' sicut fideiussor? R. q̄ sic. l. p̄t accipi. ff. d' fidius. 8

¶ Utrū fideiussor q̄ pmiserat aliquem p̄ntare liberet' si tal' p̄ q̄ fideiussit post fideiussionē cōmisit capitale crimē pp qd fuit cdēnatus ad mortē vel bānit' & fugit? R. q̄ sic. vt est casus i. l. & si q̄s rei. ff. si q̄s cau. in p̄n. & no. in. l. si decesserit. ff. q̄ satisda. co. & ibi dr q̄ dñs Albri. cū fideiussissz p̄ quodā scholari Bononie accūsato de quodā maleficio de eo p̄ntādo sub p̄ea mille librarū: post quā fideiussionē accusatus fuit p̄fat' scholaris ab alio de alio maleficio: qui fugit: & nō cparens citatus fuit bānitus & diffidat' s̄m csuetudinē Bononie et condemnatus ad mortē. post quam cōdemnatōnē obtinuit q̄ nō erat obligatus sue fideiussioni. Et hoc verum nisi fideiussor eēt in dolo vel lata culpa respectu maleficij postea perpetrati: q: i conscientia teneret' ad restitutionē dāni proximi: alias non. 9

¶ Utz fideiussor rei decapitādi cui dictus re' fuit assignat' & fugit sic ip̄e decapitād'. R. Ci. i. l. ad cmētariensē. C. de custo. re. & Bar. & ibi tex. i. l. si q̄s reū ff. de cu. reoz. q̄ nō: sz peculiar' puniet' Rō q: nemo pōt se obligare ex cctu ad penā capitalē: q: nemo ē dñs mēbroz suorum. 23. q. 5. si nō lz: & in. l. liber. homo: ff. ad. l. acqui. Si tñ fuerit in dolo punietur pena arbitraria: vt no. in dict' locis: & in gl. c. cum homo. 23. q. 5. Nec obstat. d. l. ad commentariensem: quia loquit' de illo q̄ habet ex officio custodiam: qui pmitur eadem pena qua erat puniendus incarcerat' si est in dolo fuge vel innegligētia nimia: vt ibi no. 10

¶ Utrum possit quis interponere fideiussorem in cā criminali? R. Pa. in. R. ca. de fideius. q̄ si non venit imponenda corporalis pena potest, alias. non. 11

Et sic itellige.c.si cleric⁹.de sen.ex.li.6.
facit.d.l.si qs suū iūcta.l.diu⁹ pi⁹.ff.de
custo.re.⁊ ē bon⁹ tex.i.d.c.cuȝ bō.⁊ ibi
ēt gl.Fallit i muliere:de quo dic vt.in
autē.vt nulli iudi.§.necessariū.
¶ Utrꝫ cū plures isolidū sūt fideiusso-
res debeat diuidi debitū iter eos? R.
Pa.i.c.puenit.e.ti.ꝙ sicuti sūt oēs psē-
tes ⁊ soluēdo.⁊ h postulēt añ litē ɔtesta
tā.ff.d.fideius.l.si dubit̄.§.i.Et istō ē
bñficiū diui adriani positū.C.d ɔsti.pe-
cu.l.diui adriā.⁊ hēs i effectu.isti.e.ti.
§.si plres.Et h̄ verꝫ nisi huic bñficio re-
12 ¶ Utrꝫ pñte dbitore pnci- -nūciassēt.
pali ⁊ idiscusso possit ɔuēiri fideiussor.
R.ꝙ nō:vt i autē.pñte.C.eo.ti.ēt scdȝ
Pa.⁊ i.d.c.puenit.si ɔstituerit se pnci-
palē dbitorē vt fit cōit hodie.Et h̄ verꝫ
ē nisi renūciauerit huic bñficio:vt.C.d
duo.re.sti.autē.hoc ita.⁊ nisi debitor
notorie sit nō soluendo.vel non possit
conueniri in.d.autē.pñte.
13 ¶ Utrꝫ creditor teneat̄ cedere actiōes
suas fideiussori? R.ꝙ sic.Intellige q̄s
hȝ ɔ eū p q̄ fideiussit:alr pōt ei dnega-
re solutōeȝ debiti:vt.l.modestinus.ff.
de solu.⁊.l.fideiussoribus.ff.e.
14 ¶ Utrꝫ dbitor teneat̄ satisfacē fideiusso
ri de oī dāno? R.ꝙ sic.Intellige qd ei
euēit ex sua culpa pp fideiussionē.c.2.
⁊.3.e.ti.⁊ d fo.ɔpe.c.fi.qr officiū suū nul
li dȝ cē dānosū.ff.de fur.l.si hu⁹ cois.§.
qd ꝓo.ff.ad velle.l.2.§.i.ff.quēadmo.
te.ape.l.13 si qs.ff.q̄.ex cau.maio.l.vi-
delȝ.4.q.3.§.venturis:⁊ in glo.d.c.2.
15 ¶ Utrꝫ repetē possit vsuras q̄s soluit fi
deiussor p creditore? R.Jo.an.i rta.dā
nū.li.6.i mercu.⁊ seqt̄ Pa.in.d.c.2.ꝙ
aut simplr erat solū obligat⁹ ad dbitū
soluēdū:⁊ sic nō repetet:ȝ sibi iputet si
soluit:qr ñ erat obligat⁹.fac.l.cētū.ff.d
eo qd cer.lo.nisi soluissȝ vsuras vt ite-
resse.Et h verꝫ qñ fideiussor obligasset se
ñ solū simpliciter:ȝ ēt i eēȝ casū veniēte
et debito pncipali:qr teneret̄ d augmē
to dbiti:vt.d.l.cētū:⁊.l.q̄ro.§.i.ff.loca.
de ver.ob.als simplr fideiubēs nō te-
net̄ ad iteresse:nec ad augmētū debiti:
vt no.gl.i.d.c.3.⁊ sequūt̄ doc.⁊ iō sibi i
putabit si soluet iure f.ri:ȝ iure poli d
bitor teneat̄ si ipe erat obligat⁹ i ꝓo ad
iteresse seu augmētū creditori:als nō.
Aut obligauerat se fideiussor ad vsuras
soluēdas:⁊ sic sȝ legistas ⁊ canonistas
distinguit̄:qr si soluit spōte:ñ repetȝ sȝ
gl.i.d.c.2.qr idebite erāt:vt i.c.debito-
res.d iureiu.Si ꝓo soluit coacte ȝ nō
opposuit exceptōneȝ nō repetet.Si āt
opposuit sed p iniq̄tatē iudicis fuit coa-
ct⁹ soluere:⁊ sic nō posset repetē nec de
bitor tenet̄.p.l.exceptōem.ff.e.ti.ff.de
euic.l.si iprudētiā.Sȝ i ɔtrū sȝ theolo
gos ⁊ i ɔscia tene firmit̄ ꝙ tā i isto cāu
qñ soluit coacte ꝙ ēt qñ spōte soluit:co
ꝙ sic pmisit eas soluere ꝙ possit repe-
tere:⁊ ꝙ debitor sibi teneat̄:qr sic intel
ligit̄ mādasse vt soluat debitū:vt.l.si p
curator.ff.de cōdi.inde.Et sic sibi ipu-
tet debitor q̄ eū fideiubere fecit p vsur
nisi soluerit in fraudē:vt faneret vsura
rio:qr sic nō repetet.Aut nō solū fide-
iussit soluere vsuras:ȝ ēt iurauit:⁊ sic
repetet sm omnes:quia licet posset pe-
tere absolutioneȝ a iuramēto:nō tñ te-
netur sȝ Hostie.qr licȝ teneat̄ fideiussor
excipere:vt no.in glo.d.c.2.per multa
iura:nō tamē tenetur agere.
¶ Utrū fideiussor remaneat obligatus 16
ꝓrogato termio a creditore? R.sȝ Pa.
i.c.cōstitut⁹.e.ti.cōiter tenet̄ ꝙ aut fide
iussor erat obligat⁹ ad tps solū puta vsꝫ
ad annū:⁊ sic nō tenet̄ post annū ꝓ-
rogato termino.p.l.itē q̄ritur.§.q̄ iple
to.ff.loca.vbi patȝ ꝙ si locaui tibi do-
muȝ vsqȝ ad annū dato fideiussore:si cō
ducis postea tacite ad aliud tps:fide-
iussor nō tenet̄ nisi de nouo promittat.
Aut obligatio erat pura ȝ solutio dila-
tata sit ad tps:⁊ sic ȝ solutō sit ꝓroga-
ta nō tñ liberat̄.Rō:qr nulla facta ꝓro
gatōe termini tenet̄ fideiussor:ēt p⁹ ter
minū sicut ⁊ reus pncipalis.ar.c.cum
dilecti.de dolo:⁊.l.celsus.ff.de arbi.
¶ Utruȝ fideiussor ante tempus possit 17
agere cōtra debitoreȝ vt liberet eū? R.
ꝙ sic i tribus casibus.Primus si diu i
debiti solutione stetit.Secūdus si dis-
siparet bona sua debitor incipit.Terti⁹
si ɔdēnat⁹ fuit sup fideiussiōe.d q̄b⁹ ha
bes in.c.fi.eo.ti.⁊ vid qd ibi no.
¶ Utrum fideiussor pro alienatione 18
rei dotalis vel donationis propter nu-
ptias constante matrimonio teneatur
de euictione? R.Pa.in.c.cum contin-
gat.de iureiuran.Bar.i.l.cuȝ lex.ff.eo.
titu.⁊ Joā.an.post multas opiniones

videntur concludere ꝙ si mulier vẽdit non tenet͂ nec ipse nec ipsa mulier .d.l. cum lex.sed si vendit maritus vel alius tenetur vendens vł fideiussoꝛ vel ad rẽ tradendã vel ad interesse.secundum ꝙ nota in.l.rem alienam.ff. ꝺcontrahen. emp.arg.l.ꝛ si is.C.ꝺ pꝛe. mi. Ratio qꝛ lex non resistit venditiõi ꝛ actioni psonali: sed alienationi:id est translationi dominij. Unde vxoꝛ nõ obligat͂:qꝛ teneretur ad translationẽ dominij.l.exempto.in pꝛincipio.ff. de actio.emp.ꝛ ven. nec fideiussoꝛ:quia haberet regressum contra mulierem. Et hoc veruȝ,nisi mulier iurasset:quia si iurasset teneretur tã ipsa ꝙ̃ fideiussoꝛ. Et hec opinio placet omissis multis alijs ix.d.c.cum contingat.per Jo.ꝛ.d.Anto.tactis.

19 ¶ Utrum fideiussoꝛ possit aliquid recipere sine vsura a debitoꝛe? R. quidã tenent ꝙ non:quia esset vsura. Ratio qꝛ videtur ꝙ fideiussio sit quoddaȝ mutuum interpꝛetatũ. Sed ego credo ꝙ nõ sit vsura aliquid accipere:dummõ fraus neqꝫ dolus interueniat: puta qꝛ conuenit cũ aliquo: nec credat debitoꝛi nisi fideiubeat:vt sic lucrari possit: qꝛ tunc non liceret:als sic:qꝛ hic nõ est mutuũ verum neqꝫ ẽt interpꝛetatiuũ. Sȝ rõe facti aliquid acciperet bene esset iiustitia ꝛ contra charitatem qñ nullum piculum habet vel laboꝛem in fideiubendo:sed qñ aliquid accipit ratione periculi cui se exponit vel foꝛte laboꝛiȝ ꝛ ceteroꝝ q̃ faciliter incurrũtur i talib⁹ fideiussionib⁹ eẽt oĩo licitũ aliq̃d accipe moderate tñ:ꝛ sic ẽ ꝯtꝰinoĩat⁹:nõ mutui.

f **Fides** dr͂ dupliciter.s.pactionis ꝛ ꝯsensus:vt hr͂ in c.i.de spõ.duo. Dis pactio ꝯtũcũqꝫ simplex dr͂ fides. Un veniẽs ꝯ pmissionẽ dr͂ venire ꝯ fidem pꝛestitã. Et sic capit͂ in.l.i.ff.ꝺ ꝯsti.pecu.l.i. Uñ dr͂ fides quasi fiet:ꝛ hec respectu pmissionis de futuro. Alia est que est ꝯsensus de pñti. Et hec facit matrimoniũ:vt no.in.ꝺ.c.i. de hoc habes etiam infra. Juramentum.i.§.6.

1 ¶ Utrum fides sit frangẽti seruãda. vide infra. Juramentum.5.§.17.

2 ¶ Est ꝛ alia fides que dr͂ substãtia sperandarũ reꝝ ar.nõ apparẽtiũ.ad hebr͂. ii. Et de ista intellige que infra dicã in toto isto capitulo.

¶ Jn quo differt fides ab opinione? R. vt infra Opinio.

¶ Que ptinent ad fidẽ? R. Tho.sa se. q.ii.ar.2.ꝙ directe ꝛ pꝛincipaliter articuli fidei. Jndirecte vero ꝛ secundario ea ex quib⁹ si nõ crederent͂ sequeret͂ alicuius articuli coꝛruptio. Et circa vtrūqꝫ põt esse heresis eo mõ. quo ꝛ fides. 4

¶ Quot sunt articuli fidei? R. cõiter dicit͂ ꝙ sunt.12.qꝛ q̃lȝ apostoloꝝ q̃ fuerũt 12.suũ posuit:ꝛ oẽs insimul omẽs articulos appꝛobauerũt. Sed veri⁹ dicenduȝ est ꝙ sunt.i4.septẽ ptinẽtes ad diuinitatẽ.ꝛ.7.ad humanitatẽ xp̄i q̃ oẽs ponunt͂ in symbolo minoꝛi q̃ sunt infrascripti. Pꝛim⁹ quẽ posuit Petr⁹ est Credo in deũ patrẽ oĩpotẽtẽ creatoꝛẽ celi ꝛ terre. Jn quo tria ptinent͂. Pꝛimũ vnitas deitatis:ibi credo in deũ: nõ deos. Scdm distictio psone patris ibi patrẽ oĩpotẽtẽ. Et vt dicit R. in.3.sen. hic oĩpotẽtia includit oẽȝ sciam:summã bonitatẽ:pꝛuidentiã respectu oium: ꝛ oẽȝ pfectionẽ. Tertiũ creatio oium ibi.creatoꝛẽ celi ꝛ terre.i.visibiliũ p terrã:ꝛ inuisibiliũ p celũ significãs. Scds articulus quẽ posuit beatus Andreas est. Et in iesuȝ xp̄ȝ filiũ eius vnicũ dñȝ nostrũ eius dicit.i.patris:ꝛ vnicũ qꝛ sol⁹ vn⁹ est filius.ꝛ dñm nostrũ.s.iure creatiõis gubernatiõis ꝛ redẽptionis. Terti⁹ articul⁹ quẽ ꝑposuit Johãnes est. Qui cõceptus est de spũ sancto natus ex Maria virgine. Quart⁹ quẽ posuit Jacob⁹ maioꝛ est. Passus sub põtio pilato. crucifixus moꝛtu⁹ ꝛ sepultus. Quint⁹ articul⁹ quẽ posuit Thomas est. Descendit ad iferos.tertia die resurexit a moꝛtuis. Jn quo cõtinent͂ duo articuli. Pꝛimus descẽdit ad inferos.s.ꝺm aiam. Scds resurexit a moꝛtuis.s.gl'osus ꝛ immoꝛtalis. Sext⁹ articulus quẽ posuit Jacob⁹ minoꝛ est. Ascendit ad celos sedet ad ꝺxterã dei patris. Ascẽdit enim nõ soluȝ super oẽs celos.i.sup oẽm creaturam coꝛpoꝛalem:sed ẽt sup oẽm spũalez:qꝛ pp dignitatẽ vniõis oẽs excellit.ephe.i.pꝛopterea addit͂:sedȝ ad dexteraȝ dei patris .i. in potioꝛibus bonis patris. Septimus articulus quẽ posuit Philipbus est. Jnde venturus est iudicare viuos ꝛ moꝛtuos,idest eos qui in eius 5

aduentu viui reperiēt ꝛ imomēto mo
riētur: ꝛ postea resurgēt cū eis q̄ primo
erāt mortui. Octau⁹ articulus quē po
suit Bartholome⁹ ē. Credo in spm̄ sā
ctū: q. s. ē tertia ꝑsona i trinitate. Non⁹
articul⁹ quē posuit Mathe⁹ ē. Sācta̅
eccl̄iaȝ catholicā. i. ꝯgregatiōeȝ fideliū.
Decim⁹ articulus quē posuit Simon
canane⁹ ē. Sctōꝝ coīonē: remissioneȝ
peccatoꝝ. Et iste articul⁹ cū illo quē po
suit beat⁹ Mathe⁹ ē vn⁹ articul⁹: ꝛ ad
vnū ꝛ eūdeȝ articulū ꝑtinet q̄ ē de opa
tiōe dei p quā dat nobis eē grē. Et ē sē
sus. Credo i spm̄ sāctū faciētē sanctam
ecclesiā catholicā. i. vl̄em i q̄ ē cōio san
ctorū ꝛ remissionē peccatoꝝ. Et iō n̄ dȝ
dici. In sāctā: sȝ sāctā. Uel ē sēsus. Cre
do catholicā ecclesiā esse sanctā. s. ꝛ opa
tiōe dei: ecclesiā i quā habētē cōionem
sāctoꝝ ꝛ remissionē peccatoruȝ. Tn̄ ad
hūc articulū reducit̄ fides de sc̄is: q: i
eis cōicant fideles ꝛ sūt instr̄a sctificā
di: ꝛ ex ꝯñti pctā remittēdi. Undecim⁹
articul⁹ quē posuit Judas tade⁹ ē. Car
nis resurrectionē. Duodecim⁹ articul⁹
ē quē posuit Mathias. Uitā eternaȝ.
Et est sēsus istoꝝ duoꝝ. Credo ꝙ deus
resuscitabit nos ꝛ dabit nobis vitā e
ternā. s. bonis. ꝛ ex ꝯñti sequit̄ ꝙ dabit
mal̄ penā eternā. hec ex Ri. i. 3. di. 25.

6 ¶ Utrꝝ simplices q̄ i subtilitatib⁹ fidei
errāt peccēt? R̄. Tho. 2a 2e. q. 2. ar. 6. ꝙ
nō si nō ꝑtinaciter ꝑuerse doctrie īherēt
i ꝑticulari ꝯ vl̄is eccl̄ie fidē. Spe. ṽo
ti. de here. ꝛ Aluar⁹: vt refert Jo. de li.
tenēt ꝙ peccāt mortalit̄ ꝛ sūt heretici.
Spec. alle. 24. q. i. scisma. C. de hereti.
l. 2. ꝛ de in ius vocā. l. veniā. 37. di. c. si.
Aluar⁹ ṽo allegat. 6. q. i. q̄ro. 16. q. i. si
cupis. 12. q. 22. i ipsaꝝ. Sȝ ego credo ve
ra opi. Sā. Tho. imo plus dico ꝙ ali
q̄n tal̄ error posset esse meritori⁹: vt pu
ta aliq̄s audit aliquē p̄dicatorē famo
suȝ vel epm̄ȝ predicasse aliquē erroreȝ et
simplex credit aīo obediēdi fidei: para
tus tn̄ corrigi. nā ex intētiōe opa iudi
cāt̄. c. cū volūtate. ꝺ sē. ex. Aliq̄n cū pctō
vēiali: vt puta: vetula credit trinitateȝ
eē vnā feiaȝ: ꝛ q: credit eccl̄iā sic tenēr
sic credit: ꝛ tn̄ n̄ ē hētica: q: ꝯditional̄r
credit si eccl̄ia sictȝ ꝛ credit. aliq̄n ē cū
mortali: vt ē q̄n hō sciēter credit aliq̄d
qꝺ ē ꝯ articulos fidei vl̄ determinatio
nē eccl̄ie: ꝛ h̄ pȝ ex. c. dānam⁹. i. si. de sū.
tri. Ad iura q̄ adducit. Spe. l. 2. cū sua
gl. ē ꝯ ipsū. l. vēia. nihil fac̄ ad materiā
c. scisma. loq̄tur de h̄tic pat̄, se n̄ corri
gere. Ad iura Aluari q̄ vident̄ velle ꝙ
ignorātia nō excuset: loquūt̄ de ignorā
tia iuris natural̄ q̄ n̄ excusat. Et h̄ tene
sicut ēt tȝ Inno. i. R̄. de sum. tri. ꝛ. Car
sin. cle. vnica. de sum. tri. Uide etiaȝ qꝺ
infra dicā. Hereticus in prin.

¶ Utrū oēs teneāt̄ hēre fidē explicitā 7
R̄. hȝ. S. Bo. in. 3. di. 25. ꝛ cōuēit cū eo
Ri. ibidē ꝙ credere explicite ꝛ disticte ē
fidei ꝑuecte: ꝛ n̄ ē necessariū nisi illis q̄
fidē necessario aliis habēt māifestare
q̄. s. officiū docendi ꝛ predicādi sūpsert.
Credere ṽo iplicite ē fidei diminute: ꝛ
nō sufficit hn̄ti vsū rōnis: q: cū quedaȝ
sūt notorie diuulgata nō posset q̄s illa
ignorare sine ꝯtēptu ꝛ totali negligen
tia sue salutꝭ. Credere ṽo ꝑtim iplicite
s. quosdā articulos ꝛ quosdā alios ex
plicite ē necessariū ad salutē. Tenēt̄ eī
ēt simplices ad illos articulos explici
tos credēdos q̄s eis māifestat n̄ tm̄ p̄di
catio: sȝ ēt ecclesiastica cōsuetudo: vt ē
de vnitate ꝛ trinitate quā ex signatiōe
noscere pn̄t: cū dicunt. In noie pr̄is et
filii ꝛc. Itē de natiuitate: passiōe: ꝛ re
surrectiōe: q̄ festa p̄dicāt: ꝛ remissioneȝ
peccatoꝝ quā ex actu p̄sbyterorū nosce
re pn̄t. Ideo ab ignorātia taliū nullus
excusat̄ vtēs rōne: q: n̄ p̄t eē sine negli
gētia ꝛ ꝯtēptu: nisi hȝ Ri. vbi. s. illi q̄b⁹
xp̄s nec p se nec p aliū: nec p ispiratōeȝ
iteriorē locut⁹ ē: q: tales n̄ tenēt̄ credē
explicite nisi id qꝺ credebat̄ i lege natu
re. Tenet ēt Ale. ꝺ alex. 3a 2e. ti. ꝯ ꝑple
xitate ꝯscie ꝙ puer i carcer̄ sarracenoꝝ
iclusus ab ifātia hȝ Aug. de q̄ōnib⁹ no
ui ꝛ veteri testi: si nō fuerit a q̄ didice
rit nec ad eū rumor doctrie fidei ꝑuene
rit imūiserit: ꝛ eū n̄ hēat ipotētiā oīno
credēdi dic̄ Ale. ꝙ si faciet qꝺ i se ē de⁹
illūinabit eū vel p occultā ispirationē:
vel p angeluȝ: aut per hominē.

¶ Utruȝ sit necessariuȝ ad salutē confi 8
teri ea q̄ sunt fidei? R̄. ꝙ sic: pro loco ꝛ
tēpore hȝ Tho. 2a 2e. q. 3. ar. 2. puta q̄n
si aliquis iterrogaretur de fide ꝛ tace
ret ꝛ ex hoc crederet̄ vel ꝙ nō haberet
fideȝ vel ꝙ nō esset vera: vel alii p eius
taciturnitatē a fide auerterēt̄ ꝛ hmōi

casibus in quibus honor debitus deo
et vtilitas proximis impendenda sub-
trahitur nisi confessio fiat est neces-
saria de precepto. In aliis aūt casibus
non est necessaria de precepto: sed de
consilio. Si modo vtilitas fidei spat.
Vituperabilis est confessio fidei qñ so
lum est ad perturbationē infidelium.
dicente dño. Mathi.7. Nolite sanctū
dare canib⁹. facit.c. i mandatis.43.di.
9 ¶ Quid de illo qui lz interius credat:
tñ propt̄ timorē facit aliquē actū infi-
delitatis: puta exhibet reuerētiā idolo:
portat aliquā vestē designatā ad aliqđ
determinatū signū ifidelitatis ꝛ hmōi.
R. ꝙ peccat mortaliter: qꝛ fm Aug.32.
q.4. sicut sanctius est mori ꝙ vti idola-
tico. hec ille. Secus esset si non desi-
gnaret determinare infidelitatem: sic
legimus in beato Sebastiano qui vte-
batur clamide militari ex bono zelo: vt
lucraret aias xpo: ꝛ huiusmodi.
10 ¶ Utꝝ liceat prece vel precio aliquē ad
ducere ad fidē. Uide ifra. Jude⁹. §.33.
11 ¶ Utꝝ liceat disputare de fide: vide.
s. Disputatio. De hac materia. vide. j.
Infidelitas.

f **Filius** quidā dr spuri⁹: et proprie est natus
ex matre nobili et patre igno-
bili: vel patre incerto et matre vidua.
Sz i iure spuri⁹ dr ois nat⁹ ex illicito co
itu: preterꝙ d cōcubina i domo retēta
ab eo q̄ nō ē cōiugat⁹: vt no. i.c. tāta q̄
fi. sunt legi. ꝛ no. Bar. in. l. gener. ff. de
his qui. vt indi. ꝙuis nat⁹ d adulterio
proprio nomine vocet mancer. deutro.
23. ꝛ i.c. nisi cū pridē. §. psone. d renun.
Et omnis talis spuri⁹ i nihilo succedit
patri: vel cōiunctis per lineā paternā
qꝛ ñ dr agnat⁹: d q̄ tex. i.c. dicat aliqs.
32. q. 4. et gl. in. c. per venerabilē. q̄
fi. sunt le. ꝛ quod no. i autē. ex cōplexu.
C. de ince. ꝛ inuti. nup. ꝛ Institu. d suc.
co. §. vulgo. ꝛ isti. de orphi. §. nouissime
Immo nec pr̄ ht talē istituē hēdē au-
ten. lz. C. d na. li. ꝛ. d.c. dicat aliqs. Uñ
dicit Pa. in. d.c. per venerabilē: ꝙ ba
stardi nobilium non dicuntur de pa-
rētela parētū: qꝛ sordes nō computant
inter precipuos. C. ad orphi. l. si qua
illustris. nec arma parētū portare pos
sunt: ꝛ ēsnia Bal. i. l. cū ltime nuptie.
ff. de sta. ho. ꝛ sequit. d. Anto. in. d.c. p
venerabilem.
¶ An tales succedāt matri. Distingue 1
ꝙ aut est vulgo quesitus et proprie
solum spurius: et sic succedit cū ltimis
filiis: nisi mater sit illustris feia: vt in.
d. l. si qua illustris. et ibi per gl. ꝛ Bar.
ꝛ isti. de succes. cogna. §. vulgo q̄situs.
Idem de notis. Aut sunt ēt mazeres:
sicut nati de ea q̄ nō poterat eē legitia
vxor: siue qꝛ alteri nupta vl' ipē: siue qꝛ
ɔsanguineus vel affinis: ꝛ sic in nihilo
succedūt: vt i. d. autē. ex ɔplexu p̄t tñ
heredes eos istituere fz Mar. ꝛ Mo.
et videt tenere gl. in. d.c. tāta.
¶ Queritur an parētes succedāt p̄fat, 2
spuriis. R. Pa. i. d.c. tāta ꝙ non in eo
cāū q̄ ipi non succedūt parētib⁹. Et h
veꝝ de quibuscūqꝫ filiis illegitimis.
¶ Quero an p̄fati spurii possint insti- 3
tui heredes ab aliis extraneis. R. Pa.
in.c. cum haberet. de eo qui du. in ma.
quā po. p adul. ꝙ sic: qꝛ non prohibent
nisi parentes. vt notat glo. in auten.
q̄ mo. na. ef. fi. sui. §. vl.
Additio Et sic hnt Bar. in. l.
si quis ex bonis. ff. de vulga. et pupil.
substi. non prohibetur succedere fratri
suo pupillo: ēt ex iudicio patris. facit
gl. in autē. q̄ mo. na. effi. sui. i fi. q̄ dicit
ꝙ lz pr̄ ñ possit talē vulgariter sbstituē:
p̄t tñ pupillarit̄ q̄ si sit heres pupilli.
¶ Utꝝ pētes possit p̄fat, spuriis aliqd 4
relinquē rōe alimētoꝝ. R. ꝙ sic. vt no.
Bar. i. autē. ex ɔplexu. imo tenet d eq
tate canonica eos alē fz facultates eoꝝ:
ꝛ tā pr̄ ꝙ mr̄: tū qꝛ tales ñ sūt i ptāte
nec p̄ris nec m̄ris. isti. d nup. §. ſt ꝛ alie
psone: ꝛ. l. vulgo ɔcepti. ff. d sta. ho. tū
qꝛ alimēta dbēt istictu nature q̄ sic ma-
trē obligat sic prēz: vt no. Inno. i.c. 2. d
rta. ꝛ Pa. i. d.c. cū hret. Sec⁹ d iure ci-
uili: vt i. d. autē. ex ɔplexu. vñ dic Bal.
i. l. fi. §. si a socero. ff. d his q̄ i frau. cre.
ꝙ d eqtate canonica p̄t pr̄ donare spu-
rio: vt hēat p alimēt. Et silr legare pro
alimēt. no. Bar. i. l. fi. d his q vt indi. et
Cy. i. l. ñ oi tictio. C. d admi. tu. dic ꝙ ēt
spuria dz dotari: vt no. Imola. i. l. luci⁹.
la. 2. §. 1. ff. d le. 2. Limita p̄dicta nisi es
sēt i nimia q̄titate i fraudē legata. Et
cōclude ꝙ p̄fati ɔ predicta a pre recpi
endo d ei⁹ bōis tñr restituē ēt i ɔscia.

5 ¶ Fili⁹ ali⁹ dr̄ no⁹:vt no.i.§.sunt ⁊ alie
ꝑsone.q̄ aliā dr̄ naturalꝭ tm̄:ꝗuis spurij
ēt sint naturales tm̄: ⁊ talꝭ ē ille q̄ nat⁹
ē ex coitu neqȝ dānato neqȝ approba-
to d iure ciuili:vt est fili⁹ ꝯcubīe solute
ī domo retēte a soluto q̄ posset esse ei⁹
vxor ltīma: puta q: n̄ ē consanguinea
nec affinis:vt i.l.i ꝯcubīatu.ff.de con-
cubi. ⁊ iste succedit pr̄i ab intestato in
duab⁹ vencijs toti⁹ hereditatis: dūmō n̄
existāt filij ltīmi vlꝭ vxor ltīma:vt ī autē.
liceat patri.C.d natura.li.q: filijs exn̄-
tib⁹ vel nepotib⁹ non potest nisi vnam
vnciam relinquere ei et matri et nō vl
tra:vt.l.mr̄e.C.de natura.li. Sed si ni
hil reliquerit ei : ī nullo succedet:ȝ tn̄
dȝ alimētari a legitimis.
6 ¶ Sed nunquid si nō hȝ filios ltīmos
poterit tales heredes institue. R̄.ꝙ sic
ēt in totū:ltīma tn̄ reseruata parētib⁹
si hȝ:vt no.i.d.autē.liceat pr̄i. Et licet
Gofre.teneat ꝙ nō succedat: cū hodie
talis coit⁹ sit reprobat⁹:vt ī autē.d le-
no.col.3.⁊ in autē.scenicas.colla.5. et
C.d ꝯcubi.l.vnica.tn̄ ego teneo cū glo.
i.d.c.tāta: ⁊ in.c.nisi cū ꝓdeȝ.d renun.
ꝙ n̄ succedūt ēt de iure canonico: q: ex
quo ius canonicum n̄ statuit oppositū
nō debem⁹ i hereditat b⁹ recedere a dis-
positione iuris ciuilis.facit.c.perVene
rabilē.q̄ fi.sint legi.⁊ sequitur Pa. in
dicto. c. tanta.
7 ¶ Fili⁹ ali⁹ dr̄ legitim⁹ tm̄:⁊ iste est ado
ptat⁹ vlꝭ arrogat⁹.Et dn̄r ltīmi tantuȝ:
q: nō natura:ȝ legꝭ istituōe sūt filij:vt
d cogna.le.i rubro ⁊ nigro:⁊ isti n̄ sunt
ltīme emācipati a pr̄e adoptante: suc-
cedūt pr̄i ltīmo simul cū filijs ltīmis
naturalib⁹ : vt no.C.d adop.l.fi.⁊ insti.
d her.que ab ite.def.§.itē adoptiuos:
⁊ i.l.si pr̄.ff.d adop.vide.s.Adoptō.§.
1.et.2.
8 ¶ Fili⁹ ali⁹ dr̄ spūalꝭ ⁊ ltīm⁹ : sicē susce-
pt⁹ d baptismo vlꝭ crismate:⁊ iste i nihi-
lo succedit: q: cū sit spūalꝭ n̄ extēdit se
ad tpalia. Fili⁹ ali⁹ dr̄ spūalꝭ tm̄:sicē sunt
oēs xp̄iani pape:⁊ d diocesi ep̄i:⁊ d par
rochia pbr̄i:vt i.c.oēs.30.q.1.Et isti filꝭ
in nullo succedunt parentibus suis
isto modo.
9 ¶ Filius alius naturalis ⁊ ltīm⁹. Na-
turalis dr̄: q: naturaliter ē generatus.
Legitim⁹ quia ex legitima parētū con-
iunctione approbata per leges. isti suc
cedunt ab intestato parentibus omib⁹
alijs exclusis:vt in auten.de here. que
ab intest. Limita nisi in casu in quo ali
qui specialiter admittuntur: vt dcm̄ ē
in filijs adoptiuis:⁊ sunt quasi dn̄i vi
uentibus parentibus : solum eis deest
administratio: vt insti.de here.qua.et
dif.§.sed sui.Unde ex consuetudine le
ge iuuata filij comitū appellant comi-
tes vt filij regū reges:ēt inVita pentū:
vt.24.q.1.c.fi.⁊ p Bar.i.l.fi.C.d digni.
¶ Utr̄ fili⁹ naturalꝭ tm̄ efficiat ltīm⁹ p 10
sequēs mr̄imoniū iter pr̄eȝ ⁊ mr̄eȝ ei⁹.
R̄. Pa.i.d.c.tāta.ꝙ sic q̄cūqȝ sit filius
naturalꝭ si tpe quo gēit⁹ fuit poterāt eē
legitimevir ⁊ vxor ī mr̄imonio pentes
ei⁹. Et licȝ Bar.i.l.pe.ff.d ꝯcubi.velit
solū hoc vex esse in ꝯcubina ī domo re
tēta postea p vxore capta:tn̄ canoniste
cōiter tenēt ꝯriū:⁊ hoc teneas.Secus
eēt ꝙ tpe gn̄atōis n̄ potuissȝ eē matri-
moniū inter pentes : q: lȝ p dispensa-
tionē vel alio mō sit postea ꝯctū matri
moniū:nō tn̄ erūt legitimi ꝺȝ Jo.an.in
quadā apostilla. Bal.in li.feu.ti.si de
feu.ꝯtro.fue.vult ꝙ nisi iteruenisset in-
strumētū dotale: vt volūt iura. isti.de
nup.§.aliqn̄:⁊ insti.de here.q̄ ab inte.
defe.p⁹ ꝓn.⁊ i auten.q̄ mo.na.effi.sui.
§.fi ꝗuis sequat matrimoniū nō legiti
mant. Sȝ ego teneo ꝯriū:sicē tenēt mo
derniores canoniste cōiter ⁊ ī practica
sequūt legiste. **Additio** Immo pl⁹ dis-
co ꝙ lȝ tpe nō
potuisset esse vxor ei⁹ : si tn̄ tempore p
tus contrahit legitime cum ea filius
erit legitim⁹ ꝺm cōem opi.in.d.c. tāta.
silꝭ non nocebit filijs natis ex ꝯcubina
quin sint legitimi:lȝ pater intermedio
tpe habuerit vxorē aliam et ea mortua
postea accepit ꝯcubinā i vxorē ꝺȝ Bar.
in.l.cum mihi decē.ff.de solu.⁊ Bar.i.
l.pe.ff.so.ma.
¶ Utr̄ filij nati ex clādestino mr̄imo- 11
nio sit ltīmi. R̄.gl.i.c.qd nob.q̄ fi.sī le.
ꝙ si nullū ē iped.ꝯtū p⁹ approbatōeȝ
mr̄imonij erit legiti:siue sint nati an̄ ap
probatōeȝ mr̄imonij siue post. Et hoc
sequūt oēs : ⁊ pbat i.c.2.d clā.despō.
Nā approbatio retrotrahit : ⁊ p inde ē
ac si a ꝓncipio fuissȝ ꝯctū in facie eccle
sie: imo pl⁹ dicit Alan⁹ ꝙ lȝ clādestine
ꝯhētes

bentes ñ p̄sumāt̄ ꝯiuges: vt dicit gl.
i.c.lator. q̄ fi. sint le. tñ h̄ pcedit r̄spectu
nubētiū: ſʒ respectu filioꝝ p̄sumūt̄ con
iuges: qđ ē notādūʒ. Ex quo īfert Pa. ī
d.c.lator. ꝙ natus ex viro ⁊ muliere ſi
mꝫ cohabitātib⁹ p̄sumit̄ ltimus: qui a
fauore ltimatōīs p̄sumit̄ īter eos matri
moniū p q̄ facit. l. ī libere mulieris .ff.
đ ri.nup. Et maxime pcedit si vocabāt
se ꝯiuges: vt nō. Inno. ī.c. ex pte. de re
sti.spo. Dicit ēt Ho. ꝙ si mľto tp̄e simꝫ
tanꝙ ꝯiuges cohabitarunt: p̄sumēdūʒ
est eē matrimoniū. facit qđ no. ip̄e ī.c.
illđ. de presump. Si aūt erat īpedimen
tū: tūc sunt opi. Jo. an. ⁊ d. Anto. tenēt
ꝙ post approbatōēʒ ltiant̄: ſʒ postea se
parētur. Glosa tʒ ꝙ h̄ est verū ī natis
post approbatōem: ſʒ ñ ī añ natis. Jo.
cal. tʒ ꝙ nullomō ltientur. Et h̄ putat
Pa. veꝝ de rigore iuris. facit. c. fi. ī. §. si
q̄s. đ clan. đspon. Et hāc teneo pp̄ p̄fa
tum .c. fi. vbi est tex. apertus. vide de h̄
sup̄ Clandestinum qñ dicatur in prin.
12 ¶ Utꝝ nat⁹ de spōsa đ futuro sit ltim⁹
R. Pa. ī.c. p tuas. q̄ fi. sunt le. ꝙ sic si
nullum sit impedimentum. alś secus
ſm ꝙ dcm̄ est in precedenti. q.
13 ¶ Utꝝ fili⁹ q̄ coīter reputat̄ filius viri
⁊ vxoris teneat̄ credē vxori dicēti eū il
legitimū. vide. ſ. Adulteriū. §. 5.
14 ¶ Utꝝ ex tractatu parētū q̄s ꝯstituat̄
fili⁹. R. Pa. vbi. ſ. ꝙ ex noīatōe filiȷ et
tractatu vt filiȷ ꝯstituit̄ q̄s ī possessiōe
filiatōīs: ēt si sit nat⁹ ex̄ domū. vñ idē di
cit. d. An. quē seq̄t̄ Pa. vbi. ſ. ⁊ nō Bu
tri. ī. l. q̄dā. ff. de pba. ꝙ tractat⁹ paren
tū: puta q: illi tractabāt eū vt filiū ⁊ ip̄e
eos vt parētes pbat aliquē filiū alteri
us: imo pl⁹ vult glo. ī.c. transmisse. q̄ fi.
sint le. ꝙ pbatō hui⁹ tractat⁹ p̄fert̄ ne
gationi parētū. Itē. d. An. ī. d.c. vľt ꝙ
etiam sola fama probet filium si nihil
pbetur in ꝯtrium.
15 ¶ Quid si probet̄ ꝙ vxor eo tp̄e ꝯmisit
adulteriū q̄ talis ꝯcept⁹ ē R. Pa. ī. d.c
trāsmisse. ⁊ c. p tuas. eo. ti. ꝙ si pr̄ seu
marit⁹ cohabitat eo tp̄e cū vxore r̄puta
bitur ltim⁹: q: cū possit eē filius vtriuſ
ꝙ debem⁹ fauore filioꝝ p̄sumere ꝙ sit
filius mariti poti⁹ ꝙ̄ adulteri. Pro h̄ ē
tex. ī. l. miles. §. defūcto. ff. đ adul. facit
l. q: sēp. ff. de. ī ius vo. Idē dic de filio
nato đ ꝯcubina retēta ī domo: vt sp̄ pre
sumatur fili⁹ cōcubinariȷ: vt hēs glo.
singularē ī.c. michael. de fi. p̄sby. Sec⁹
si fuisset abñs tāto tp̄e ꝙ ñ potuissʒ eū
gñare: vt. ff. đ his q̄ sūt sui vľ alie. iu. l. 16
¶ Utꝝ fili⁹ nat⁹ ex illis q̄ post ꝯfiliū.
mr̄imoniū ꝯctū đ coi ꝯsensu fecerūt vo
tū: vľ qñ alr̄ īntrauit r̄ligionē ⁊ r̄petitus
fuit sit legitim⁹. vide infra. Matrimo
nium. 3. impedimētum. 5. §. 5. 17
¶ Utꝝ appellatōe filioꝝ veniāt natu
rales tm̄. R. Pa. ī.c. ī pñtia. de pba. ꝙ
aut apparet đ tacita volūtate disponēt̄
siue ex ꝟbis positis ī dispositōe: siue q:
ē eadē rō de ltimo sicut de naturali: et
tūc veniūt ēt naturales: siue tractet̄ đ
pēa siue de comodo: siue ī legib⁹ siue ī
statutis vľ testis ⁊ hmōi. Si vero ñ ap
paret đ mēte: tūc si tractat̄ de comodo:
veniūt ēt naturales. 35. q. 7. c. vnico. Et
h̄ ex benigna interp̄tatōe poti⁹ ꝙ̄ ex pro
pa significatōe: q: ex ppa significatōe
noīe liberoꝝ vel filioꝝ veniūt solūmō
naturales ltimi nō adoptiui vľ natu
rales tm̄: vt ī. l. si ita q̄s. §. fi. ff. de le. 2.
ñ veniūt ēt vbi tractat̄ de comodo spu
riȷ ⁊ ex coitu dannato nāti. 18
¶ Utꝝ denoīet a pr̄e. R. ꝙ sic đ iure:
vt ī.c. 2. de ꝯuer. ī fi. ⁊ isti. de le. ag. tu.
§. i. Et h̄ q: seq̄tur familia ⁊ agnatōēʒ
pr̄is. Nec ob. c. rainuti⁹. de testa. q: ſm
Jo. an. illđ erat p supbiaʒ: q: mar̄ erat
nobilior. vñ fili⁹ seq̄tur puilegiū pr̄is ī
trib⁹. Pmo q̄ ad honores. Scđo q̄ ad
curialeʒ ꝯditionē. C. de decurio. l. cos.
l. exēplo: ⁊ l. null⁹. Tertio q̄ ad originē
ff. ad munici. l. i. vide gl. ī.c. dicat. 32. q.
4. ⁊ glo. ī. l. cum ltime. ff. de testa. bo. đ
illegitimis. dic vt in. §. se. 19
¶ Utꝝ seq̄tur ꝯditionē filr pr̄is? R. ꝙ
ñ de iure: ſʒ mr̄is ſʒ glosā quā sequūt̄
coiter doc. ī.c. i. de ꝯiu. ser. q̄ vľt ꝙ par
tus āncille erit penes dñʒ āncille. l. ⁊ fuo
rum. ī pn. ff. đ sta. ho. p q̄ facit tex. ī. l.
ptū. C. de rei ven. ⁊ no. ī.c. vnico de na.
ex li. vē. ⁊ in. c. fi. de ser. ñ or. ⁊ isti. de iu.
pso. §. fi. Nec ob. c. liberi. 32. q. 4. vbi đr
sp̄ q̄ nascit̄ đteriorē ptē sumit: ſʒ expo
ne deteriorē. s. mr̄is q̄ fragilior ē. Hoc
tñ limitat Pa. ī.c. lʒ de ꝯiu. ser. veꝝ nisi
ꝯsuetudo vel statutū hēat aliđ: sicut ho
die ē ꝙ nat⁹ ex ancilla ñ ē seruus si pa
ter ē liber. Quod nota.
¶ Utꝝ pr̄ ⁊ mr̄ teneant̄ alere filios: R. 20
v

ꝙ sic .ꝺ q̄ vide.s̄.Alimēta.§.i.nisi i q̄n
ꝗ casib⁹ quos no.Pa.i.c.cū hēt .ꝺ eo
q̄ du.i ma:quā pol.ꝑ adul.Prim⁹ si fi-
lius eū accusauerit.vt.l.si q̄s a liberis
§.itē iudex.ff.de li. agno . Scd̄s si paṫ
egeṫ ꝑce:q: ſi teneṫ vltra ꝙ pōt.l . si q̄s
§.ſ; si fili⁹.Terti⁹ si fili⁹ ɔmisit crimen
ĩgratitudinis ɔ̄ patrē.i gl. l. cū patreꝫ
C.de al. n.libe.Quart⁹ si filius hꝫ artē
ꝫ aliudvn̄ viuat.ꝺ.§.si fili⁹:ꝛ.§.alis ita
ibidē.Lita tn̄ h̄ hꝫ Bar.in tractatu ali
mētoꝝ.nisi sit fili⁹ nobilis ꝙ eū dele-
ctat ĩ tali arte opari.Quīt⁹ sūt oēs cāe
ex q̄b⁹ pr̄ pōt exheredare filiū :ita ꝛ de-
negare alimēta.de q̄bus vide sup̄ . Ex
heredatō:ꝛ ĩfra.Ingratitudo.§.3.
¶ Sꝫ si diuortiū fiat apd̄ quē dꝫ ali ꝛ
21 q̄bus expēꝺ.R̄.ꝙ extiabit iudex pēsaṫ
circūstātiis.puta q: mīoꝛ triēnio apud
mr̄em.ꝛ hmōi :vt no.in.l. vnica .C.de
diuoꝛ.fac.ꝛ apd̄ quē li.edu.ꝛ in auten.
si pr̄.ibidē posita.vbi dꝫ ꝙ si pr̄ fuit cā
diuoꝛtij nutrieṫ apd̄ mr̄em expēꝺ pr̄is
si mō mr̄ ɔuolauit ad s̄cd̄as nuptias . si
ꝯo mr̄ dedit cām apud pr̄em expensis
mr̄is locupletis:nisi pr̄ min⁹ idoneus
sit:q: tūc apd̄ mr̄em locupletē:nisi alt̄
eoꝝ eēt ĩfideł:q: apd̄ fidelē sunt alen-
di:vt.pꝫ p ea q̄ dixi.s̄.Baptism⁹.6.§.ii
¶ Utꝝ fili⁹ mag̃ teneaṫ subueīre pr̄i
22 ꝙ ext̄neo.R̄.ꝙ pr̄i ēt ĩfideli ꝙ ext̄neo fi-
deli ceteris parib⁹:vt no.glo.30.di.c.i.
et.42.di.quiescamus:ꝛ.86.di.non sa-
tis.
¶ Est fili⁹ q̄ n̄ hꝫ nisi vnū panē ꝛ hꝫ pa
23 trē q̄ fame perit ꝛ filiū siłr cui dꝫ sub-
ueīre.R̄.Ci.i.l.2.C.de pa.q̄ fi.di.ꝙ po
tius pr̄i:q: posset eū vēdere.Ego addo
q: ius diuinū eū sic obligat qd̄ dic̄ Ho-
nora pr̄eꝫ ꝛc.Et q̄n̄ dꝫ ꝙ amoꝛ mag̃ de
scēdit ꝙ ascēdat.l.isti q̄dē.§.fi.ff.quod
me.cā.l.liberoꝝ.ff.ꝺ ver.si.ꝛ .l.liberi.ꝛ
ibi gl.ff.ꝺ inof.tex.R̄.Ja.ibidē ꝙ veꝝ
ē quo ad ordinē dilectōis:n̄ tn̄ q̄ ad ef-
fectū obligatōis:nā p natiuitatē filioꝝ
nō dꝫ ɔditio aui fieri deterioꝛ:q: iam
hꝫ filiū obligatū.Sꝫ ĩ ɔ̄riū facit qd̄ no.
Bar ĩ.l.si q̄s a liberis ĩ.§.si vel parēs
ff.de li.agno.vbi dicit post gl. ꝙ pr̄ te
neṫ alere filiū ꝺ iure naturali:ꝛ fili⁹ te-
neṫ alere pr̄em de iure gētiū.ꝛ sicvt foꝛ
ti⁹ viculū q̄ teneṫ pr̄ filio ꝙ quo teneṫ
fili⁹ pr̄i.Contrariū tn̄ determiat ĩ.l.i.
ſi.ff.de iust.ꝛ iure.facit qd̄ no.Bar.ĩ.l.
si quēadmodū.ff.de li. ag. vbi vłt ꝙ si
q̄s hꝫ pr̄em ꝛ filium diuites ꝛ indiget
alimentis ꝙ potius dꝫ petere a patre
suo ꝙ a filio rōe p̄dicta.
¶ Utꝝ filius possit nubē sine licīa pr̄is 24
R̄.ꝙ sic tā masculus ꝙ fēia: ꝙuis nō
expediat.vide.s̄.Dos.Et quō tenetur
eā dotare q̄ nupsit sn̄ scitu pr̄is i .§.4.
¶ Utrū possit vouere.vide infra.Uo 25
tū.2.§.5.
¶ Filiusfa.viuente matre emancipat⁹ 26
acquirit vsū fructū in maternis bonis
p virili.i.p media parte si ē vn⁹ filius
ꝛ pr̄ p alia post moꝛtē mr̄is.Casus est
C.de bo.mater.l.si viua mr̄e . Idē dic ĩ
nepotib⁹ ꝛ pnepotib⁹.Idem dic si sint
plures filij:q: p virili pᷓte simł cū pr̄e.
Sꝫ si aliq̄ sunt emancipati aliq̄ in pa-
tria ptāte p virilib⁹ ptibus veniēt oēs
sꝫ vsusfructus non emancipatorum re
manebit apud patrem:vt in. ꝺ .l. si
viua.
¶ Sed nunquid idem erit in alijs bo 27
nis aduenticijs R̄.ꝙ non : sed solum
in maternis:vt no.glosa in.ꝺ.l.si viua
¶ Utrum filius possit agere contra pa 28
trem.R̄.Pa.in.c.non est.. de spon . ꝙ
sic ratione peccati:alᷓs non est admittē
dus vt no.glosa.in.c.si ecclesia. 23 . q.
4. Sed glosa in.c.queritur.2 .q. 7.te-
net ꝙ potest secundum canones con-
queri tam in ciuili ꝙ in criminali ne-
gocio:sed secundum leges non potest
nisi in castrēsi cā ciuili:non ĩ alia.ff.ꝺ
iudi.l.is nullla.et etiam in q̄si castrēsi:
vt.ff.de fur.l.si q̄s vxori.i.rn̄so.non tn̄
de furto:sꝫ actione in factuꝫ.C.de dolo
ma.l.superstite.Et h̄ non exn̄s emāci-
patus:sꝫ emācipat⁹ bene pōt agere pe
tita venia ꝛ ĩpetrata.C.de in ius vo.l.
vl.sed in criminali causa non auditur
2.q.i.prohibentur.nisi iniuriam in ip-
sum commiserit:vt.C.de pa.po .l. con
gruentius .
¶ Ad quid tenentur filij parentibus
R̄.vt colligo ex Alex.de ales.in.3. par 29
te summe in tractatu de. 4. precepto.
ꝙ ad tria de precepto . Primum est ꝙ
tenetur eos diligere.Ratio:q: cum fili
us sit obligatus anime pr̄is et matris
ex cuius opatione ꝯtute generatus ē
tenetur ei rependere:quod non pōt in
alio nisi

alio nisi amãdo: q: sic cõsolatur eos cũ hoc ppendunt. Et hoc ẽ quod dicit Hiero. li. de honore parentuz. Redde amoris vicez. ⁊ Jo. 14. Ut cognoscat mũdus ⁊c. q. d. exẽpluz capiendo φ diligo patrem. ⁊ nõ sufficit φ consistat in corde: sed oportet ostendatur in signo. nec debet esse amor quo obligamur oẽs diligere: sed spãlis ⁊ pcipuus. Et ppterea nõ excuso a mortali filios q̃ nũφ signa amoris ostendunt parentib⁹ imo semper loquũtur dure: ⁊ vidẽtur eos habere exosos. Secũdũ ad qd tenentur ẽ obedire in his que pertinent ad dispositionẽ rei familiaris ⁊ multo magis in necessariis ad salutez: vt sũt ea q̃ pertinẽt ad bonos mores: In his sciẽter ↄtẽnẽs obedire mortaliter peccat. sec⁹ si ex iadvertẽtia vel raro sine contemptu: quia videtur veniale. Ad alia autẽ obedire est de ↄsilio solum. Tertiuz est φ debent eis in necessariis subuenire: siue sint ifirmi vl' alia necessitate. vñ mortalit' peccãt q̃ cũ possint eoꝝ necessitatib⁹ ñ subueniũt: nisi forte eẽt q̃d minimuz.

30 ¶ Utꝝ malicia patris noceat filiis? R. φ sic q̃tuz ad penã tẽporalẽ: vt ptz. C. ad. l. iul. ma. l. qsquis: ⁊ in. c. cum fz. de here. li. 6. ⁊ in. c. nisi cuz pridẽ. §. i. de renũ. 56. di. nũφ: ⁊. c. nasci. Itẽ ẽt ad penaz eternaz propter maluz exẽpluz vel malaz curaz: vt de Hely. i. R. i. fac. c. si gens. 56. di. Similiter malicia filii inducit presumptionem contra patrem 6. q. i. qui crimẽ. 37. di. legant.

31 ¶ Utrum possit filius intrare religionem: ⁊ an teneatur ad eius ministrationem ingressus: vide infra. Religiosus. §. 11. ⁊. §. 31.

32 ¶ De filiis illegitimis ordinandis: vid infra. Ordo. 3. §. 14.

33 ¶ Quomodo filii acquirũt sibi ⁊ nõ aliis fratribus: vide. j. Peculiũ.

f **Finis** aliñ inspiciendus est: aliquando medium: aliñ principium. vide multas allegationes in. c. sciẽtes. de censi. Et est q̃stio brocardica.

f **Fiscus** est bursa cesaris vl' principis. 16. q. 7. maiores. vel potest dici φ fiscus hodie est factus sine consciẽtia qui ibursat omnia quesita male. ff. de calũ. l. in heredem: ⁊. ff. de inof. te. l. papinianus meminisse. 1

¶ Utrũ fiscus preferat aliis creditoribus: vide infra. Restitutio. 2. §. 16. 2

¶ Fisc⁹ turpia lucra ẽt ab heredib⁹ extorquet lz cria sint extincta. d. l. i. heredem. in prin.

f **Flagella** quõ sint satisfactoria: vide ifra Satisfactio. §. 8.

f **Fletus** de mortuis improbat. 13. q. 2. φ ppostesrum.

f **Fomes** est lãguor nature qui carnis concupiscẽtia appellatur. 15. q. 1. §. vt itaqz. Qui quidez nõ ẽ peccatũ: sed pena peccati. ibidem. §. i.

f **Forma** est q̃ dat eẽ rei fz Inno. in rubrica. de conse. ec. vel al.

¶ Quid si omittatur forma i sacramẽtis? R. φ nihil fit. i. q. i. pfectões. i glo.

f **Fornicatio** est ois illicitus coit⁹ vt. 32. q. 2. §. qui ergo: ⁊ in. c. meretrices. ea. cã. q. 4. sed pprie fornicatõ est inordinat⁹ concubitus naturalis q̃ solutus solutaz naturali vsu cognoscit. Et intelligit solutus quolibz vĩculo. s. coniugii: cõsanguinitatis: affinitatis: ordinis: religiõis seu voti. Etiã dr naturalis ad dñiaz vsus q̃ ducit ↄ naturã vt no. i. d. c. meretrices. ⁊ sic est propria spẽs luxurie. vide. j. Luxuria. §. 2. 1

¶ Quid de clerico fornicatore. vid. s. Clericus 5. ⁊. 8. §. 4. 2

¶ Utrum accedentes ad meretrices excusentur propter ignorantam nesciẽtes esse prohibitum? R. φ nõ imo peccant mortaliter accedendo: ⁊ totiens quotiens: quia ignorantia iuris naturalis ⁊ diuini in tali casu claro neminẽ excusat. i. q. 4. per totum. Item peccat mortaliter si quis induxit aliquem ad eas qui hoc nõ itẽdebat. de pe. di. i. noli. ⁊. 2 q. i. notum.

¶ Que differentia est inter fornicationem proprie: incestum: stupruz: ⁊c. vid infra Luxuria. §. 2. 3

Fortitudo vña ẽ p φ q̃s mediocrit' timet ⁊ audet ad hoc inclinat⁹ ex hab[...]

tu pp bonuz finem qui est conseruatio boni cōis in piculis mortis: vt elicitur a pho.3.ethi. Est āt fortitudo vt ibidez dicit̄ circa timores ꝛ audacias quasi cohibitiua timoꝝ ꝛ moderatiua audaciaꝝ ꝛ q̄dē circa timores piculoꝝ mortis est fortitudo simplr. circa ꝓo alia est fortitudo ſm qd. Actꝰ .n. fortitudinis pn̄cipalioꝛ sustinere .i. imobiliter sistere i periculis ꝙ aggredi: qꝛ .3. ethi. in sustinendo tristia maxime dicūtur aliq̄ fortes.

¶ Utrum homo teneat̄ sustinere mortem. Uide .s. Charitas .§.5.

f **Forus** est exercēdaꝝ litiū locus a fando dictꝰ. c. fortus. de ver. signi.

1 ¶ Quō sortitur q̄s foꝝ: hꝫ. glo. in. c. i. 3. q. 6. per istos versus. Contractꝰ crimen reꝰ res religioqꝫ. Uir rō filiis vl̄ puocat atqꝫ recusat. Excedit iussus vel si ꝯsentit vterqꝫ. Et ibi vide expositionem cū allegationibus.

f **Fratres** quō diuidūt acquisita per aliquem ipsoꝝ vid̄ infra. Peculiū.

f **Fraus** non pōt eē sine dolo: sꝫ bn̄ dolꝰ sin̄ fraude. Jō fraudi inest dolꝰ sic spēs generi. ita dicit Pa. in. c. ex tenore. d̄ rescrip.

1 ¶ Fraus ꝛ dolꝰ nemini dꝫ patrocinari. tex. est in. d. c. ex tenore. facit. 26. q. 6. c. i 20. q. 3. constituit. 30. q. i. dictum est.

2 ¶ Fraus legis est aliqn̄ de psona ad psonā sicut qn̄ mulier vult donare viro ꝛ econuerso cū nō possit: vt de dona. int̄ vi. ꝛ vxo. c. vlti. supponit aliā psonā: puta ꝙ soluat eiꝰ creditori: vt. ff. de do. int̄ vi. ꝛ vx. l. hec rō. §. vl. Silr tutor q̄ non pōt emere rē pupilli iterponit aliā psonam que emat. Aliqn̄ fit rei ad rē sicut cū q̄s dat frumētū filiofa. vl̄ silr. vt vēdat p eo ꝙ pecuniā mutuo dare n̄ pōt l. 4. §. i. ff. ad mace. qꝛ idē est ac si mutuaret. ar. 14. q. 3. pleriqꝫ. i. q. i. sunt nōnulli. Aliqn̄ fit vniꝰ contractꝰ ad aliū ꝯcuz contrariū: vt cū vxor vēdit viro ꝙ donare intendit. l. si sponsus. ff. d̄ do. iter vi. ꝛ vx. ar. 16. q. 3. si sacerdotes. Aliqn̄ fit vniꝰ ꝯctꝰ ad aliū ꝯctū silez: vt cū mulier que fideiubere nō pōt. facit se pn̄cipalē obligatricē. l. ꝙuis. §. si cū essē. ff. ad velle. ꝛ. l. se. Et oēs tales puaricant̄ legē ꝛ in conspectu dei nō excusant̄: facit qđ no. in. c. intelligentia. de ver. si. ꝛ in. c. quāto. de pui. ꝛ in. c. ꝯstitutꝰ de ꝯces. pben.

¶ Fraudare nemo videtur eos q̄ sciūt ꝛ ꝯsentiunt. ff. de reg. iur. l. nemo. 3

¶ Fraudē vr̄ facere ēt is q̄ nō facit qđ dꝫ facer̄. ff. d̄ his q̄ i frau. cre. l. i fraudē 4

f **Frigiditas** quō īpediat matrimoniū vide infra. Matrimonium .3. Impedimento. 16.

f **Fructus** ſm Bar. in. l. ex diuerso. ff. d̄ rei ven. Quidā sūt nāles: vt poma. ꝛ hmōi que natura pduc̄ ꝛ sic pducit vtimur. Alij sunt pti naturales ꝛ ptiꝫ idustriales: vt lac: lana. i segetes: vinū: ꝛ hmōi: q̄ naturales sunt iquātū a nā: ꝛ idustriales iq̄tū in aliā: spēꝫ ex idustria ipis vtimur. Jn. d. l. ex diuerso. ꝛ. l. certū. C. de rei vē. coiter dr̄ ꝙ relinq̄t̄ arbitrio boni viri an sint nāles vl̄ idustriales: ꝛ si plꝰ vt ꝓuesat̄ d̄ idustria hōiꝫ dicāt̄ iu̅stria les: vt d̄ vio lana: caseo ꝛ hmōi. ar. l. q̄rit̄. ff. d̄ sta. ho. ꝛ. 4. q. 3. hermofroditꝰ. Si ꝓo magis d̄ nā dicāt̄ nāles. Alij solū sꝫ idustriales: sic fructꝰ q̄ acq̄runt̄ ex artificio vl̄ negociatōe ꝛ hmōi: q̄ alio mō dicunt̄ ciuiles: eo ꝙ nō pueniāt ex re sꝫ ex puisiōe hōis pcipiūt̄ pp rē: vt ē pēsio domꝰ ꝛ hmōi: vt i. l. naues. ff. d̄ rei vē. ꝛ. l. domū. C. e. ti. Et istoꝝ q̄dā sūt honeste pceptoꝝ: q̄dā ihoneste: vt si locauit domuz ad exercēdū q̄stū ihōestū. l. ācillaꝝ. ff. de

6 ¶ Utrꝝ bone fidei possessor ꝯpeti. here. faciat fructus rei quā bona fide possidet suos: hꝫ. vt colligo ex. c. grauis. d̄ restitu. spo. ꝛ. d. l. ex diuerso. cum ibi no. quia longa est distinctio doc. quo ad forum contētiosum eam omitto ꝛ solum dico q̄ ad obligationē restitutōis in cōscia ꝙ omnes fructꝰ tā naturales ꝙ industriales: siue possideat cū titu. siue sine titulo tenet̄ restituere si extāt. si vero cōsumpsit tenet̄ solum restituere inꝙtum factꝰ est locupletior: puta quia i eam rē expendit in quā oportuisset expendere tantū de suo vl̄ aliqua emit ex quibus ampliauit pr̄imoniū suū. facit. d. l. certum. ꝛ. l. si me ꝛ tit u. ff. si cer. pe. Ueruntamē diminuet de fructibꝰ industrialibꝰ rei lucrose quantū idustria sua est extimāda in dicto negocio exercitata i vtilitatē seu augmētum dictoꝝ fru

ctuū accipiēdoꝝ:q2 nemo militat stipē diis suis. de lucro autē facto ex re qua de se nō est lucrosa: dicvr. j. restitutio ꝑ mo in ver. posse ssio: §. 1. Si ꝟo nō ē fa ctus lo. upletior nō tenet̄ de cōsumpt̄, ff. de peti. here. l. vtruz. ex quo dolo nō desit possidere.

2 ¶ Utrū ꝑ faīl bōe fidei possessores pos sint vsucapere fruct⁹ predictos: R. Pa. i. d. c. grauis ꝙ fruct⁹ naturales idubita biliter vsucapiunt per triēniuz: vt no. i l. sequit̄. §. 1. ff. de vsuc. facit i. l. bello. §. si quis seruū. ff. de capti. Alios aūt cuz fecerit suos nō pōt vsucape: q2 iqđ meū est vsucapere nō possuz. d. l. i bello: ꝛ vt tex. in. d. l. sequit̄. §. lana. Sed bñ vsu capit aduci sus iudicis officiuz ꝑ qđ te nebat̄ restituere: q2 possuz prescribere rē meaz aduersus actionē q̄ poterā co gi ad restitutionē ei⁹: vt ē tex. in. d. §. si quis seruū. Et hoc voluerūt gl. ꝛ Bar. in. d. l. sequit̄. i. §. fruct⁹. Et sic pz ꝙ i cō sciētia post triēniuz bona fide trāsactū erunt sui oēs qualicūq3: nec tenet̄ resti tuere. De possessore male fidei quon te neat̄. vide ifra. Restō. 1. i. ver. possessor. Sz no. ꝙ fruct⁹ sunt illi q̄ supsūt ᵭdu ctis expēsis q̄ fiunt gr̄a fructuū q̄rēdo ruz: cōgregādoruz: ꝛ cōseruandoruz. ff. de pe. he. l. si a dño vel patre. §. fruct⁹. ꝛ l. plane. in fi. ꝛ C. de fruc. ꝛ li. ex. l. i. vbi dr̄ hoc fructuū nomie cōtinet̄ qđ iustis sūptib⁹ deductis supest. Nā nullus ca sus iteruenire pōt q̄ hoc gen⁹ deducti onis ipedire possit. ff. famil̄. her. l. fūd⁹ q̄. i. R. in so. ff. so. ma. l. fruct⁹. Uñ fruct⁹ i telligit̄ deductis necessarijs ipensis. ff. de op. ser. l. fruct⁹. ff. de vsur. l. qđ i fru ctus. ꝛ. ff. mā. l. q̄ mutuā. i fi. ꝛ in gl. d. c. grauis. ꝛ vide. s. Expēse. §. 3. Uñ dic̄ tex. i. d. §. fruct⁹. itelligūt̄ deduct̄ expē sis que querēdoꝝ: collocādoꝝ: ꝛ cōser uandoꝝ eoꝝ gratia fiunt: ꝛ nō soluz bo ne fidei possessorib⁹ naturalis rō expo stulat: veꝝ ēt i predonib⁹. hec ille.

f **Fugere** an possit prelatus pro persecutione. vide. s. Eps. §. 23.

1 ¶ Utrū icarcerat⁹ ꝑ delicto suo possit fugere: R. si tenet̄ iniuste est claꝝ ꝙ sic. Si ꝟo tenet̄ legitie: tūc distiguo ꝙ aut tenet̄ nō ꝑꝑ mortē iferēdā vel aliquod mēbꝝ abscidenđ, sz ꝑꝑ aliđ: puta ad pūi tionē ꝛ hmōi: ꝛ sic nō lz. facit qđ no. gl. i in. c. ius gentiū. di. i. Si vero tenet̄ ad mortē vel abscisionē mēbri: tunc hz. d. An. si peccatū est manifestū peccat fu giēdo: si fugit vt i pctō pseueret. Si ꝟo vt peniteat nō: tñ si fugit nō tenet̄ se re stituere. Sec⁹ si occultū: q2 pōt fugere. Nā nullo iure cauet̄ ꝙ debeat expecta re mortē nisi violētia alicui fieret i fu giēdo: q2 tūc haberet iniustū bellū. Idē dico de cōcordātib⁹ cuz eo vel auxilian tib⁹: dūmodo fiat sine violētia alicui⁹ ꝛ aīo cōpassiōis: nō aīo fouēdi tales in peccat̄, ꝛ sine scādalo alicui⁹ maxie cu stodis: nec distiguo vtrꝝ sñia vel nō: q̄a qualitercūq3 sit credo fugere possit si bono mō vt dixi pōt facere. facit glo. in c. iter cetera. §. sed cū his. 22. q. 4. i fi. q̄ dicit ꝙ lz reo corrūpet̄ aliquē ꝑ vita cō seruāda. facit. 2. q. 3. §. notādū in fi. fa cit. l. 1. ff. de bo. eoꝝ q̄ mor. sibi cōsciētie vbi dicit tex. Ignoscēdū eē fuerūt ei q̄ sanguinē suū qualitercūq3 redēptū vo luit. Et. S. Tho. 2a 2e. q. 69. dicit ꝙ si q̄s esset dānat⁹ vt fame periret posset cibū sumere. Similit̄ dic de fuga: sz ꝙ teneat̄ nō credo neq3 comedere vltra ꝯdēnationē vel fugere: sed posset patiē ter ferre pro peccati sui satisfactione.

¶ Quid de eo q̄ q̄rit̄ vt capiat̄ an pos sit fugere: R. ꝙ sic si sñia ꝯ cuz data sit q̄ nō ꝑt fugere: nō tñ cū violētia officia liū qui vellēt eū capere: q2 ipsi habēt iu stuz bellū ꝯ eū. 23. q. 5. si putes. 11. q. 3. q̄ resistit. ꝛ sic eos impugnādo mortalit̄ peccaret. Similiter auxiliantes. 2

f **Funus** dz fieri in sūptib⁹ sz dignitatē vel facul tatē defūcti. l. si quis sepulcruz. §. sūptus. ff. de reli. ꝛ sumpti. fu.

¶ Funeris ipensa semper ex heredita te deducitur que ēt omne credituz solz precedere: cū bona soluēdo nō sūt. l. fu neris. cuz duabus. ll. se. ff. de reli. ꝛ sū. fu. Hoc limita in sumptibus necessa rijs nō ad pōpā vel statuz: q2 nō liceret ex alijs debito in cōsciētia. 1

¶ De suo expedit mortuum funerari. Ideo mulier de dote quasi de proprio matrimonio funeretur. l. in cum. ff. de reli. ꝛ sump. fu. 2

f **Furiosus** an poss̄ t i aliq̄ cāu se obligare

ff.ti.c.sicut tenor.de regula.ꝙ non cū non consentiat. Unde no.ꝙ etiā benefaciendo non psumitur sane mētis. Ex quo infero ꝙ licet faciat testamentum tanꝗ quilibz mentis cōpos nō vz. Idē vt si daret bōa sua p aīa.fac.c.si.ꝺ suc.
1 ¶ Utrum possit baptizari.vide ab ite. ꝺ. Baptismus .6.§.10.
¶ Utrum debeat ei dari corpus xpi:vi
2 de.ꝺ.Eucharistia.3.§.14.
¶ Utrū iputetur sibi illud qꝺ facit ad penā vel culpā?R.ꝙ nō facit.Cle. si furiosus.de hōici.nā satis suo furore punitur.ff.ad.l.pō.de pari.l.pe.in fi.ff.de of presi.l.diuus.i.rñso. Pati etiā pōt iniuriā sed nō facere.ff.de iniur.l.illuꝺ relatum.que.l.ponitur.in.c.illud.15.q.i. Unde qꝺ facit pinde est ac si sine fcō psone accidisset.ff de admi.tu.l.vl. in fi.

1 F Urtum ppe est ꝯctio rei aliene mobil' corporal' fraudulosa inuito dño facta aīo lucrādi:siue ipsius rei siue vsus rei siue possessionis.ff.e.l.i.
¶ In quo differt fur a latrone?R.Pa.i c.2.de fur.ꝙ fur ppe dr q ꝺ nocte furat latro aūt qui de die.facit.d.l.i. que dicit ꝙ fur dr a furno .i.nigro: eo ꝙ obscure ꝛ de nocte plerūqz fit. Bar.ꝓo in autē.sed nouo iure.C.de ser.fugi.dicit ꝙ fur dr q furat clā sine aggressura. Latro ꝓo cū aggressura siue cū armis siue sine:vt in dcā autē.sed nouo. Capiūtur tñ sepe equiuoce.vt in.c.tua. de homi.
2 ¶ Utrū sola volūtas ꝯstituat aliquē furē?R.ꝙ nō quo ad hoīes vt pz in.d.l.i. §.i.ꝛ iō oz si ꝯctio sec9 quo ad deū.ꝺ pe.di.i.vulgaris:ꝛ.c.si ꝓterea.14.q.vi.c.vl q: ꝯ preceptū. Non ꝯcupisces rē pximi tui.ꝛ est mortale pctm cuz limitatione bm ꝙ infra dico furtū mortale eē.§.24
3 ¶ Utrū in re ppria possit esse furtū?R. nō:nisi ali9 hēberet in ea aliqꝺ ius: puta q: ipignorata vel comodata ꝛ hmōi vt.ff.e.l.cum eo pignori:ꝛ.l.si is q rem la.pma.in fi. ppterea dr rei aliene. Sz quo ad pctm bñ ꝯmittit ppter ꝯsciam erroneā qua credit alienā. Idem dic si credebat suā lz non esset.ꝙ nō cōmittit
4 furtum.insti.vi.bo.rap.
¶ Utrū in re imobili puta i agro ꝛ hmōi vel nō corpali:vt sunt actiones ꝛ similes cōmittatur furtū?R.ꝙ nō.ff.e.l.verū la prima.i.rñso. ppterea dicitur mobilis corpaliter.
¶ Utrū sine aīo furādi cōmittat furtū? 5
R.ꝙ nō:vt.l.furtū.ff.de vsuca.in prin. ꝛ insti.de ob.que ex quasi dlic na.§.furtum aūt fit.14.q.6.c.vl.ꝛ.d.§.q: tñ.ppterea dicit fraudulosa. 6
¶ Sz qd si credebat ppria auctoritate rem suā posse accipere?R.ꝙ furtū non committit:sed perdit ius qꝺ habebat i re.d.§.q: tamen:ꝛ.§.se.ꝛ hoc de iure fori:secus de iure poli. 7
¶ Quid si credit dñm pmissurū?R.ꝙ nō ꝯmittit furtū.ff.e.l.si is q rem la.2. Intellige si suberat cā lrtima credendi: alias non.
¶ Quid si dñs videt ꝛ nō ꝯdicit?R.ꝙ 8
si non cōtradicit ex timore vel verecundia:pinꝺ est ac si ꝯdiceret.l.pe.ff.e. als videt consentire.83.di error. Fallit hoc in isto casu:q: hic expssus ꝯsensus exigitur:vt.ff.e.l.qui vas.§.vetare.ꝛ i cāu l.si qs seruo.C.de fur.vbi psuadēs huo vt tollat rē a dño:lz seru9 eā tollat dño sciēte:tñ talis tenet furti ꝛ hui corrupti 9
¶ Utrum rapiens ancillam animo fornicandi sit fur?R.ꝙ non.l.verum.la.2 alias incipit certum.ff.eo.propterea di 10
citur animo lucrandi.
¶ Utrum ille qui solum vsum vel possessionez vsurpat sit fur?R.ꝙ sic.Ho.di. qui saccum.ff.eo.l. qui iumenta. sicut vtens re deposita vel re comodata ad aliū vsum ꝛ huiusmodi:ꝛ tenet ad re 11
stitutionem extimationis ipsius vsus.
¶ Quot sunt spēs furti?R.ꝙ iiii.Prima dicitur sacrilegium:vt infra sacrilegium: Secunda dicitur peculat9:scilicet de re religiosa vel publica.ff.ad.l. iul.pecu.l.i.23.q.4.qd ergo. Tertia abigeatus:scilicet dispergēdo gregē ꝛ inde furando.ff.de abige.l.i.§.i. Quarta dicitur plagiat9:scilicet hoīs liberi vēditi vel empti scienter.ff. de plagia.l.i. ꝛ.4. Et eodem modo si seruum alienū solicitauerit vel asportauerit:vel ad aliam regionem furtiue duxerit.C.ꝺ pla 12
gia.l.i.
¶ Nota etiam ꝙ furtū aliquādo dicit manifestū.s.cū fur deprehenditur cum re priusꝗ veniat ad locū destinatū:siue deprehendat ab eo cui9 est res, siue ab alio.ff.

aliio.ff.e.l.3.Aliqñ dr nõ manifestum: f.cum nõ deprehendit cũ re furtiua: vł si comprehenditur cum re furtiua iam delata ad locum destinatum erat.l.fi ne igitur.ff.eo.

¶ Quot modis ꝑticipat qs in furto et
13 tenetur ad restitutionem si principa lis non restituit. R. x.modis. Primo cooperatiõe: sicut faciens ferramina ꝓ furtis faciendis vel scalas vel faciẽs scortã vel alio mõ p̄stans opẽ vel cõsi liũ.nã tales tenenť furti.insti.de obli. q̃ ex q̃si delic.nas.§.interdũ.ꝛ.ff.e.l.is q̃ opẽ.ꝛ.ff.de sic.l. nihil interest.ꝛ teneť i solidũ.ꝛ si nihil habuit qñ sine sua co operatõe fuisset furatũ; als nõ nisi de pctõ mortali.

14 ¶ Utrꝫ dãtes signũ: puta fumi q̃ para ti ad furtũ vel rapinã vadãt teneãtur. R. ẜm Inno.ꝛ Ho.ꝙ sic.silr illi qui ꝑ bis aiatiuis aut instrũs bellicis: vt sũt tibicines.Itẽ q̃ ignẽ ponũt in vna do mo vt illuc alij currẽtes alias domos p̄dentur ꝛ ꝯsimiles ẜm eosdẽ: ꝛ insoli dum restituere teneńť si als nõ fuisset factũ sine eoꝝ opez:ꝙ si factũ fuisset si ne ipsis etiã teneńť ẜm ꝙ magis vł mi nus fuerũt efficaces in hoc.

¶ Utrũ illi q̃ cũ raptoribus vel furib⁹
15 ꝛ hmõi vadũt vt ipsos defendant ab il lis quos dãnificare volunt indebite te neantur. R. Inno.ꝛ Hos.in.c.sicut di gnũ.de homici.ꝙ sic: siue associauerint eos vt retraherẽt a rapina siue nõ: dũ modo raptores siue fures nõ iuissent si ipsi eos nõ associassent. Unñ ẜm p̄dcõs teneńť restituere in ꝯscia id qđ p̄dicti rapueŕt: vel q̃ eoꝝ auxilio rapta fueŕt: puta qꝛ cui rapiebanť se defẽdissent si ipsi nõ fuissent: vel qꝛ tales nõ iuissent si eos nõ associassent vł nõ tm̃ rapuis sent. Silr̃ tñ teneńť qui pacificãdi aĩo cũ eis vadũt: tñ aduersarijs timorẽ in cutiũt q̃ res suas nõ audẽt defendere nisi eisdez hoc significent: qꝛ dant cãm eẽ cacem.Cõcor.dix.ti.resti.

¶ Utrũ cũ multi ꝯcurrũt ad furãdum
16 vel rapiẽdũ: nec hñt aliquẽ capitaneũ seu dñz sup se: nec vn⁹ magĩ aiauit aliũ q̃ ali⁹ ipz teneať q̃lz insolidũ R. Inn. i.d.c.sicut dignũ.ꝛ sequiť ibidẽ Pa. di stinguit sic.aut vn⁹ fuit in culpa in sub tractõe fcã ꝑ aliũ aut nõ.Si sic.aut d

dit ꝯsiliũ: ꝛ sic teneť insolidũ in cõscia: siue p̄ncipalis inueniať siue nõ: siue dã nũ passus ꝯ p̄ncipalez velit agere siue nõ. Si tñ p̄ncipal esſz absolut⁹ a dam nũ passo: tunc etiã liberať q̃ dedit cõsi liũ nisi ad eũ aliq̃d ꝑuenisset: qꝛ id tene tur restituere. E cõtrario tñ si absoluať ꝯsultor nõ liberať p̄ncipalis ꝑ regulaz Accessoriũ ꝯueĩ. seq. nãm p̄ncipal sui. de re.iu.li.6. Aut nõ dedit ꝯsiliũ sꝫ au xiliũ: puta qꝛ associauit ꝛ hmõi: ꝛ sic te neť inquãtũ dãnũ est plus datũ ex au xilio suo. Et si in totũ: puta qꝛ res erat põderosa ꝛ vn⁹ sine alio portare nõ po terat: vel vn⁹ sine alio nõ iuisset: vł nisi eũ associassent teneť in totũ.ff.de furt. l.sed ꝛ si q̃s surripuit.§.si duo. Et rõ di uersitatis ẽ inter dãtẽ ꝯsiliũ ꝛ auxiliũ: qꝛ ꝯsiliũ vagať sup totũ furtũ. auxiliũ ꝓo nõ: sed ad id sup quo p̄stať. Aut nõ fuit in culpa subtractiõis rei alteri⁹: et sic nõ teneť restituere nisi inquãtũ ip̄e asportauit. Hos.tñ indistincte ĩꝫ ꝙ oẽs teneńť insolidũ: q̃uis ẽt vn⁹ ꝑ se potu isset. allegat.l.ita vulnerat⁹.§.fin.ff. ad.l.aq.ꝛ.l.si pľes.ff.ar.fur.ce.ꝛ.l.i.§. fi.ff.si q̃s te.li.eẽ ius.fue. Sꝫ iste leges loquunť q̃ ad penã: qꝛ oẽs teneńť inso lidũ: vt no.gl.in.d.l.si pľes. Sꝫ i ꝯscia tene cũ Inn.ꝛ Pa.vbi nõ hꝫ locũ pẽa nisi post ꝯdẽnatõnez ꝙ solũ teneńť ad restõnem: vt dictũ ẽ. Aduerte tñ ꝙ qñ pľes dolo malo dederũt dãnũ alicui: si vn⁹ restituat alij liberati sũt.l.si pľes. ff.de dolo. Nec credo ꝙ in ꝯscia etiam de necessitate teneanť pro satisfactẽe: qꝛ obstat sibi turpitudo sua: nisi ip̄e fu isset cã sine qua nõ induxissꝫ eũ ad tale q̃d faciendũ: sed de bono ꝯsilio dꝫ dari paupibus si quid habuit.

¶ Scđo ꝑticipat iussiõe seu mãdato ꝛ teneť insolidũ ad restõnem de oĩ dãno 17 etiã si nihil habuit vtilitatis: ꝛ silr ex equens.ar.c.Iulianus.11.q.3.

¶ Tertio ꝯsilio.de quo dic vt.s̃.Con siliũ.§.primo. 18

¶ Quarto ꝯsensu. Intellige vt teneať ad restõnẽ si ꝯsensit exp̄sso cõsensu ẜm 19 Ri.in.4.di.15.sine q̃ furtũ nõ fuissꝫ fa ctũ: als ꝯsentiẽs solũ mortlr peccat: sed restituere nõ teneť.ꝛ sic intellige ꝛ.l.ita 2.q.i.notũ.cũ no.in gl.q̃ volũt vt con sentiens ligeť eadez pena.de h̃ vide.s̃.

y iiij.

Consens.§.2.

20 ¶ Utrū ille qui audiēs aliquē suo nomine intulisse dānū primo hʒ ratū teneat ad restitutōez. Re. Mo.ti.resti. φ sic insolidū.11.q.3.q̄ ꝯsentit.cū duobus c.se.ꝛ de re.sp.c.cū ad sedē.q: hʒ Sco. talis est ꝯsensus interp̄tatus. Limitat tñ Mo.verū qñ ex tali ratihabitōe dānificati impediunt recuperare dāna. Credo ego etiā φ tenet q̄uis nō ipediret recupare: dūmodo tale dānuʒ nō fuisset datū si nō p̄sumpsisset talis dānificans eū ratum habere.

21 ¶ Quinto palpādo.s.adulādo vel laudādo eū subtilem strennuū ꝛ hmōi. et tenet insolidū ẜm Ri.vbi.s̃.si pbabilr credit φ ex hac adulatōe sunt moti ad damnificandū primuʒ:q: talis adulatio est quidā ꝯsensus.86.di.c.faciētis. ꝛ.ff.de seruo cor.l.i.§.psuadere. q̄uis Mo.vbi.s̃. teneat hoc verū in pticulari adulatore nō in generali. tñ tu tene idem qd̄ Ri.dicit. Idem de detractore qui est cā sine qua nō.

22 ¶ Sexto recursu.s.qñ dānificātes habent ad eū recursum sicut ad patrocinium p̄stantes ẜm Ri.vbi.s̃.11.q.2.q̄ ꝯsentit peccantibus.

23 ¶ Septimo receptatōe.nā sciēter receptās rē furtiuaʒ ꝛ furē tenet furti:vt ē tex.i.l.eos.ꝛ ibi Bald.C.de fur. nō tñ punief ac si furtū fecisset:sʒ sicut q̄ furto operā p̄stitit.ꝛ ita itelligit Bart.i.l. furtū.ff.de fur.d.l.eos.sed q̄ ad restōnem tenet ẜm Inn. ꝛ Ho.i.c.sicut dignū.de homi.de oī dāno qd̄ ex receptatōe aut defensiōe factū est:qd̄ factū nō fuisset. Receptatōe ṽo rerū furataꝝ tenet si ex sua receptatione res q̄ furata ē hita:nō est a ṽo dño.d.l.eos.arg.l.q̄ vas.§.2.ff.d fur.ꝛ h̄ si sciēter fecit.l.q naufragiū.ff.d incē.ru.nau.§.non tm̄. sec⁹ si ignorant vel vt rē reddēt dño: q: tunc nō teneret:vt in.d.§.nō tm̄.

24 ¶ Sed q̄d si iam receptauit an teneat eas res restituere dño. Re. Mo.resti.5. φ sic:nisi imineat periculū in restituēdo:vel latroni vel alteri psone.

25 ¶ Octauo participatōne.s. rei furtiue comedendo vel alio mō scienter recipiendo: nisi in casu extreme necessitatis ꝛ tenet ad restōnem inquātū participauit. Et hoc verū nisi res furata trāsiisʒ in dñiū furis:puta q: pecunia ꝛ est mixta cū alia:vel granū vel vinū:ꝛ est cuʒ alio mixtū talr φ nullo mō posset discerni ab illo cū q̄ est mixtū:q: tūc trāsit in dñium furis.l.si alieni nūmi.ff.d solu.ꝛ.l.nā ꝛ si fur.ff.si cer.pe.ꝛ in.l.si frumentū.in p̄n.ff.de rei ven.ꝛ recipiens n̄ tenet restituere nec peccat si fur est soluēdo:alr̄s sic.sec⁹ si ignorāter ꝛ i bona fide cōsumpsisset nec factus esset locupletior: alr̄s si extat vel fact⁹ ē locupletior postq̄ scit tenet restituere: nisi ẜm φ dixi.s̃. Fructus.§.1.ꝛ.2.

26 ¶ Nono nō obuiādo ẜm Ri. vbi.s̃.s.q̄ clamādo vel alio mō posset phibere ne furtū fiat ꝛ nō facit. Intelligo φ tenet qñ dolose nō phibet qñ nō hʒ ex offō. ar.eoꝝ q̄ not.i.c.q̄pte.de sen ex. ꝛ sic limita Ri.vbi.s̃.sec⁹ qñ nō phibet ex negligētia vel nō vult se imiscē rumorib⁹ vl alri picl̄o Et sic itelligo ꝛ limito gl.i. c.nō inferēda.23.q.3.ꝛ in.c.dilecto. de sen.ex.li.6.vel qñ hʒ ex offō:vt sūt p̄lati:officiales tutores ꝛ hmōi: q: tenent ar.c.faciētis.86.di.cū si.ꝛ qd̄ no.in.d. c.sicut dignū.ꝛ tʒ Bal.i.l.qm̄ iudices. C.de ap.ꝛ Dy.in.l.qm̄ multa facinora. C.ad.l.iul.de vi pub.ꝛ Bal.i.l.mancipia.in p̄nci.C.de ser.fu.q̄ plus dicit φ nō faciens restituere cū possit ex negligētia iudex tenet ipse. Et Sco.silr dic φ nō faciēs restituere cū possit ex offō ꝛ debeat φ tenet insolidū. ꝛ h̄ itellige ẜm eūdeʒ Sco.qñ h̄ faciēdo nō vergit piculū reipublice seu malū euidēs vel pprie psone:q: si sic nō peccaret:nec teneret ad restōnem nō faciēdo dūmodo pponeret his cessantibus obuiare.

27 ¶ Decio nō manifestās.s.req̄sit⁹ i iudicio vel extra tali mō φ res restitueret si dicēt ṽitatē quā sine piculo pprie psone p̄t dicere ꝛ ēt alterius psone:q: tenet insolidū. Uñ si in iudicio req̄sit⁹ tacet vel nō vult r̄ndere ꝛ dicere ṽitateʒ quā scit ẜm Bal.i.l.presbi.C.de epi.ꝛ cle.efficit testis falsus ad restōnem insolidū.fa.qd̄ no.Panor.in.c.q̄ cum fure.de furtis.ꝛ Bartolus.in.l.ciuile est. C.e. Fallit hoc si sciret in cōfessione.c. dilectus de excel.pla.

28 ¶ Sed q̄ro an teneat silr reuelare furem. Re.gl.i.d.c.qui cū fure.φ d iure ciuili nō tenet:q: p̄t aliq̄d accipe:vt in

dicet.ff.de pscrip.℞.l.solent.ff. ꝯ cōdi. ob tur.cau.l.4.§.vl.sed de iure canoni co sic. Sed mihi vř sm Inn.i.d.c.dile ctus.ꝛ i.d.c.q cū fure.ꝛ de simo.c.nēo. ꝛ Bar.Ange.ꝛ Rap.i.d.l.ciuile ē.ꝙ tā de iure canonico ꝙ ciuili ad instantiā pŧis nō teneř nisi reuelare furtū:nō fu rē ad penā:sed iudex vel ex offō iploza to vel dū pcedit p inqsitōez generalem pōt cōpellere ad iudicādū furē.ar.l.3. ꝛ.l.congruit.ff.de of.psi. ꝛ sic recte epi pñt admonere ꝛ excōicare nō iudican tes non solū furtū sed etiā fures:qꝛ su piores tenenř expurgare puinciā mal hoibus. Limito h qñ non iminet picu lū mortis in fure sm Ho. ꝛ multoma gis sibi. Et ēt limito sm ea q dicam .j. Inqsitio.§.i.ꝛ.2.ꝛ.s.Denūciatō §.12. Nec ob. pdictis si dicař ꝙ ad instātiaz ptis teneř qs pbibere testimoniū ꝯ fu rē.ar.l.nullū.C.de testi.qꝛ aliud ē indi care aliud pbibere testimonium:qꝛ qñ qs testificař:iam fur ē detect⁹ p accusa tionē:sed non qñ indicat:ꝛ ideo nō te netur ad instantiā partis.

29 ¶ Utrū inueniēs rem alienā cōmittat furtū accipiēdo eā.℟.Pa.in.c.ex lfis. eo.tit.aut habebař p derelicta:ꝛ sic nō cōmittit. Aut non habebař p derelicta ꝛ sic committit furtū.l.falsus.§.q alie nū.ff.e.ti.14.q.5.c.si qd inuenisti. ꝛ.c. multi.nisi aciperet aio reddēdi dño:vt no.gl.in.d.c.si qd. Fallit hoc in thesau ro occulto.de q dic vt no.glo.in.d.c.si quid.ꝛ vide.s.Emptio.§.24.ꝛ.j. In

30 ¶ Quid si nō inue uenta.per totū. niř dñs cuius erat.℟.Pa.vbi.s. dabi tur paupibus.arg.c.cū tu.de vsur.ꝛ in aut.oēs pegrini.C.e.de suc.

31 ¶ Utrū inueniēs aial dans sibi dānuz in sua possessione q ipm accipit et du cit ad domū suā cōmittat furtū.℟. vř ꝙ sic:vt in.l.3.ff.e. Sz dic ꝙ in aio ce landi eū dño furtū cōmittit. Si vo nō aio celandi:sed qꝛ ignorat cuius sit in cludit donec sciat licet:vt no.in.l.qn tus.als incipit ꝙuis.ff.ad.l.aqui.naz nō licet in eo agere aliqd mali:sz dñm admonere vt suū recipiat ꝛ de damno satisfaciat:vt ibidem.

32 ¶ Utrū emens rē furatā teneař resti tuere.vide.j.Restitutio.i.in ℞.Emēs.

¶ Utrū qs possit vsucapere re furtiua velvi ablata ꝯ dñm rei.℟.ꝙ nō:tam q ad furem ꝙ quo ad eius heredes:ꝛ ēt quo ad eū q emit quātūcūqz bona fide emerit:seu ad quēcunqz quocunqz ti tulo habuerit.insti.de vsuca.§. qd aūt dictū est.De quo tamen dic:vt.j.pre scriptio.§.9.

¶ Utrū furtuz sit pctm mortale.℟. ꝙ sic:qꝛ ꝯ pceptū.Exo.20.Nō furtū facis es.in quo pcepto nō ph betř pprie fur tum pprie acceptū:vt.s. diffinitū est: sz etiā ois illicita vsurpatio rei alienę. 14.q.5.penale.32.q.4.mercen es.ꝛ ꝙ tūcunqz modica:vt.14.q.vi.c.vlt.ꝛ in sti.de re.di.§.galinarū.vbi gl.dic ꝙ ēt in vno ouo. Qd limita quo ad peccatū mortale:qñ.s.vol tas etiā maiora sub traheret: vel qñ intēdit dare notabile nocumentū pximo:als minima acci pe nō erit pctm mortale.fa.c.ꝛ siqstio nes . de simo.vbi nō cōmittiř simonia modico:ꝛ in.l.elegāter.§.vl.ff.ꝯ dolo. dz.Nam nisi ex magna re ꝛ euidēti ca liditate nō dz actio dari de dolo . ꝛ ibi gl.dicit magna.i. vltra duos aureos. Qd limito verū circa magnū dñm. se cus circa cōes psonas:qꝛ vř magnū.fa cit ad hoc.de pse.di.2.c.reuera. in pn. vbi dz ꝙ oēs in deserto mortui sunt.cū tñ Caleph ꝛ Josue supuixerint. 34

¶ Utrū vxor q hñs virū pdigum celat de bonis eius ꝯ eius pbibitionē vt sibi ꝛ viro puideat tpe necessario cōmittat furtū.℟.Rodo.ꝙ nō nec peccat nec te neř obedire viro pcipienti sibi ꝙ ei oia tradat:qꝛ sic esset dare gladiū furioso. 35

¶ Utruz furans ex necessitate peccet mortalř.℟.Pa.in.c.qm.de simo.ꝙ q dam sunt mala in se:vt adulterare:p iurare ꝛ hmōi:ꝛ illa ptextu pauptatis ñ sunt cōmitēda.vñ in ipsis hz locū il lud.c.ita ne.32.q.5.ꝛ c.sacris.ꝯ his q vi me.cā fi.ꝙ poti⁹ dz qs quelz mala tolerare ꝙ malo ꝯsentire: nec ignosciř ptextu pauptatis si talia cōmittanř.l. palā.§.nō est.ff.de ri.nup.vbi dz.Nō ē ignoscendū ei q obtētu pauptatis tur pissimā vitā egit. Quedā sunt mala:q tñ necessitas excusat vt furtuz:qꝛ tpe necessitatis oia sunt cōia.47. dist.sicut hij.ꝛ ideo nō cōmittitit furtū nec pec cat mortalř q tpe extreme necessitatis cibū vel vestitū ꝛ hmōi furař vt nō pe 36

reat eo φ cōtractat rē inuito dño.fa.c.
disc pulos.de ple.di.5. Si vo non est
necessitas extrema sed magna excusat
a tāto:lz nō a toto. Et sic intellige.c.si
qs.e.rf. Posset ēt excusari a toto qñ il
37 le a q̄ accipit abūdat vt dicaz in seq.§.
¶ Sed nunquid teneret restituere tal
si venerit ad pinguiorē fortunā.R.φ si
necessitas fuit magna solū: sic nō tene
tur pcise restituē:lz vl' restituē si pōt cō
mode sine magna iedia: vl' qñ nō excu
sat a toto pēitere p tres hebdomodas
vt in.d.c.si qs. Et ista extimatio relin
quit arbitrio boni viri qñ debeat dici
magna vel nō. Si vo ē extrema nō te
neē restituere: q2 de iure suū factuz est.
Posset etiā dici φ lz aliqs non sit in ex
trema necessitate φ sine pctō z obliga
tione ad restituendū pōt occulte z do
no mō accipe rez alterius: qñ.s.ille ita
abūdat.z iste taliter necessitat φ de p
cepto sibi tñr subuenire: qđ qñ fit.vid
S.Elyna.§.i.Qđ not. Et qđ dixi licere
existēti in extrema necessitate dic ēt li
cere alteri p eo facienti:q alio mō pui
dere nō pt ƀm.s.Tho. Ita tñ ista vera
nisi ille cui furatus ē esset in equali ne
cessitate: q2 sic nō liceret: z restituere te
netur si abstulit. de quo vide.i.Resti
38 tutio.3.§.3.
¶ Utrū cōmittat furtū z peccet q xpia
nos captos ab infidelibus furat et li
berat.R.φ nō: q2 nullo modo poterāt
eos hre captiuos: vt.C.ne xpi.man.vl'
ba.vel pa.in rubro.z ideo cū iniuriose
eos teneant nō peccāt qui eos liberat.
Siliter dicendum esset de eo qui libe
berat detentuz iniuste a xpiano.fa.qđ
39 no.23.q.2.dñs.
¶ Sed nūquid liceat res infidelium
cape.R.φ si esset indictū bellū contra
eos liceret.d.c.dñs.alr's nō: sicut nec a
40 christiano.
¶ Utrū ille qui nō pt hre sibi debituz
possit furtiue sibi satisfacere.R.φ sic.
l.si nō sortē.in pn.ff.de cdi.inde.ar.de
de.cog.c.cū dilectus.jmo dol' cū dolo
cōpēsari dz.l.si duo.ff.de dolo. z paria
delicta mutua cōpensatōe tollūtur.c.i
tellerim'.de adul.cū suis ocor.z ƀ ve
rū credo si nullū istoz.4.cōcurrit. Pri
mū φ possit iudice sentēciāte suum re
habere: q2 nemo dz sibi iusdicere. Se
cūdū scādalū sui vel pximi inocēt, cui
forte custodie erat res cōmēdata. Ter
tiū piculū mort, corpalis vel alteri' le
sionis magne. Quartū piculū mortal
pcti.s.piurij z hmōi: q2 aliq istoz iter
ueniēte nō licito si accipit z iminet pi
culū aliqđ istoz triū postremo dictoū
tñr restituē.ar.c.cū ex iniūcto.§.sup q
q3.d no.op.nū.ocor.Pa.i.c.oli.el.i.de
re.spo. Ubi addit ƀm Jun.φ qñ qs nō
hz copiā supioris pt ppria auctate si
bi iusdicere.ar.c.p venerabilē.q fi.sūt
le.z bona gl.in.§.iusgentiū.di.i.
¶ Sed qd si eps vel ali' platus pcipit
sub pena excōicatōnis φ q habuit ali
qd de reb' tal' teneat restituē zc. Nūqd
talis q sibi furtiue satisfecit teneat.R.
φ nō: ex q licite pōt in recōpensatōem
detinere iā suū factū: nec āplius ē alte
rius: nec ēt si diceret in snia φ ēt q aio
recōpēsandi: vel qlitercunq3: q2 tunc
snia ptinet expsse intolerabilē errorē.
z ideo nō tz nec siliter ligat qui non reue
lat qñ scit talē retinere aio recōpēsan
di cert' de debito qđ talis dz hre.secus
si nō sit cert' φ talis debeat hre: q2 lz
ipse dicat: nō credo excusaret nō reue
lando: q2 multe fraudes aliter possent
fieri. Qñ teneat reuelare z qñ. vid.S.
Denunciatio.§.12.
¶ Utrū liceat accipe rē meā apđ aliuz 42
depositaz.R.φ nō.l.si qs.C.depo. nec
ēt si esset cōmodata.l.ptextu.C.cōmo.
i pscia3 tñ lz si cōmodatario vel deposi
tario nullū dānū pōt euenire ƀz Ulde
ricum.z Ho.allegat.l.bona fides.§.i.
ff.depositi.
¶ Utrū liceat furari vt faciat elyas. 43
R.φ nō.14.q.5.c.forte aliqs cogitatū
mo tñr restituere si fecit: z quis sit vsu
rarius cui furat: tñ nō lz nisi faceret p
existenti in necessitate ƀm qđ dictū est
S.§.37.
¶ Utrū si res furata peat liberet fur 44
a restōne.R.φ non: q2 fur sicut z quilz
ali' malefidei possessor sp est in mora.
vnde si deterioraē etiā tñr ƀm eā extii
matōez in q melī' valuisset apđ dñm a
tpe postφ eā accepit.fa.c.grauis.z qđ
ibi no in glo.de resti.spo. z i.l.re furti
ua.ff.de cdi.fur.z in.l.nauis.§.gene
raliter.ff.de rei ven. Excipit casus qñ
rē dño loco z tempe obtulit z ipse reci

pere recusauit q: purgauit morã .d.l.ſi re furtiua.nec tenetur ſi perierit vel de teriorata fuerit.l.vl.C.de condi.fur.
¶ Utruz teneaẽ fur ad restitutõez fru ctuũ rei: R.ꝙ ſic nõ solũ pceptos. ſꝫ ẽt percipiẽdos.a vero dño ſeu q̃s pcepiſſꝫ d.c.grauis.ⁱ.d.l.ſi re furtiua.§.ſi ex cã
46 ¶ Utruz fur poſſit repetere ſeu retinẽ expenſas quas fecit in re furtiua: R.ꝙ non niſi vt dictum eſt.ſ̃. Expenſe.§.3.
47 ¶ Utrum filiusfamiſ.vel vxor religio ſus ⁊ hmõi poſſit cõtra voluntatẽ pf̃iſ famił.vel mariti ⁊ hmõi reſtituere rem furatã ab eis: R.ꝙ ſi res extat apõ eos ꝙ tenẽẽ.l.in ciuilẽ rem.C. de furt. Qð intellige ſm ꝙ dictũ.ſ̃.§.24.ſi ſine pi culo fieri põt.ſi vero nõ extat ſed eſt cõ ſumpta vel alienata:tũc ſi preciũ vł̃ res eſt verſuz in vtilitatẽ dñi vel mariti po teſt bono mõ de bonis dñi vel mariti reſtituere ẽt eo ↄtradicẽte. Et voco hic vtilitatẽ dñi ẽt ſi ſeveſtiuit vel calciauit ſꝫ ↄuenientiã ſui ſtatus ⁊ hmõi. Si ꝟo expẽdit inutiliter vt puta in vanitatib⁹ ⁊ hmõi: nõ põt ↄ̃ volũtatẽ dñi reſtitue re niſi hẽat vltra dotẽ vel peculium ca ſtrenſe vel quaſi concord.mõ alr̃ reſti tutio.2.
48 ¶ Sꝫ quid ſi marit⁹ ipſe furat⁹ eſt vel pater poterit ne vxor vel fili⁹ reſtituere contra ſuã volũtatẽ: R.ꝙ ſic ſi res ẽ in ptãte.d.l.in ei⁹ ciuilẽ rez: ſꝫ ſi ẽ i ptãte patris:vel mariti:nõ. Si tñ facerẽt bo na fide nõ peccarent mortaliter: q: nõ cõmittũt furtum cũ non ſit fradulosa nec animo lucrandi.concordat Rodo. ⁊ Jo.14.q.5.c.vltimo.
49 ¶ Utrum actio furti detur ↄ̃ quẽcũq3 furẽ: R.ꝙ ſic:facit.l.ipuberẽ.ff.eo. In tellige ſi eſt doli capax. Itẽ nõ ſolũ ↄ̃ fu rẽ:ſed ↄ̃ eum q̃ dedit opẽ vel ↄſiliũ.l.is qui rẽ pignori.§.ſi.tu.ff.e. Fallit in pa tre ↄ̃ filiũ:⁊ ecõtrario: ⁊ in vxore ↄ̃ ma ritũ:⁊ ecõtrario cõſtante mr̃imonio: ſꝫ datur eis actio rerum ammotarum.l. ſi quis vxori.ff.e.⁊.l.ſi.C.eo.ti.
50 ¶ Que pena furis: R.ꝙ ſi agaẽ crimi naliter pena eſt vt fuſtigetur vel vt exul vel alio mõ puniaẽ arbitrio iudicis.nõ tñ vt occidaẽ vel demẽbreẽ:vt.C.ð ſer. fu.auẽ:ſꝫ nouo iure.Et hoc veꝝ ſi ẽ ſim plex latro.ſec⁹ ſi cũ armis ſiue violentẽ aggrediẽ in domib⁹ vł̃ in itinere vel in mari:vel ſi palã ſurripit:q: tũc ſuſpen ditur.l.capitaliũ.§.craſſatores.⁊.§.fa moſos.ff de penis. Sed q̃d de conſue tudine qua ſuſpenduntẽ oẽs latrões ꝙ tũcũq3 ſimplices ſi vltra certam ſum mã furati fuerunt. Ray.tenet ꝙ neceſ ſitas pacis cõis ⁊ frequẽs incorrigibi litas huius malicie hõim facit rationa bilẽ dictã cõſuetudinẽ. Si vero agatur ciuiliter:tũc ſi eſt manifeſtũ pena qua drupli. Si vero nõ eſt manifeſtũ pena dupli:vt inſti. de obli.que ex delic.na §.pena ⁊.§.ſi. Et põt hec pena peti etiã p⁹ annũ ⁊ imperpetuũ.Inſti.de ppe.et tpa.ac.§.furti. Et ſꝫ egerit primo crimi naliter:poterit iteꝝ agere ciuiliter ⁊ e contrario.C.qñ ciui.ac.preiu.cri.l.vni ca.⁊.ſi.ff.e.tit. An ãt h̃ pẽa in cõſciẽtia ſit ſoluẽda: dic ꝙ ñ.vide infra. Lex.§.4. 51
¶ Utruz fur poſſit occidi a priuato.vi de Homicidium.1.§.5. 52
¶ Utrum fur ſit excõicatus qui furaẽ calices paramẽta ⁊ hmõi ſacra: R.Pa. in.c.ex litteris.eo.ti.ꝙ nõ niſi cũ furto ſimul fregerit hoſtia eccłie vel armaria vel feneſtras ⁊ hmõi.facit.c.ↄqueſtus. de fo.cõpe.⁊.c.cõqueſti.de ſen.ex. ⁊ q̃ð ibi no. vide Excõmunicatio.5.caſu.6. 53
¶ Utrũ fur qui ſuſpẽdiẽ ſit ſepeliend⁹ in cimiterio: R.Pa.in.c.2.eo.ti.ꝙ ſic: ⁊ oẽs alij qui ꝓpter ſua delicta vita pri uanẽ: ⁊ ẽt oĩa alia ſacra miſtranda ſi pe niteãt de pctõ vt eſt tex. in.c.ſi.13.q.2. nec valet ↄſuetudo in cõtrariũ.cle.i. de pe.⁊ re.glo.tñ in.d.c.ſi.dicit verũ quo ad ſepulturã dũmõ fiat de auctoritate principis.allegat.ff.de cadaue.puni.l. i.⁊ bene.nec cle.loquiẽ niſi de ſacris re probans contrariam conſuetudinem.

1 **Generalis** clauſula ↄtinet oĩa niſi ↄtraria mẽs appareat teſtatoris.ff.ð pe culio.l.qui pena legat.C.de inof.teſta. l.ſi qñ.in glo. Nõ enim vẽ quis generaliter concedere: q̃ð ſpãlr̃ nõ eſt conceſ ſurus.C.q̃ res pig.obli.po.l.i. i.gl. nec ẽt maiora cẽpiſſe:niſi ſpãlr̃ ↄmittaẽ.ff. de pcu.l.põponi⁹.in pn.⁊.l. mandato.
¶ Generali per ſpeciale procul dubio derogatur:de reſcrip.paſtoralis. 2
¶ In gñali mandato mł̃ta ſũt q̃ ñ itel ligũẽ niſi exprimãẽ de offi.le.c.i.in glo. 3

3 ¶ In gñali locutõe psona loquẽs itelli gif excepta.c.petitio.i gl.ð iur.cũ ɔcordãtijs ibi posit.vñ si pmisi tibi daf aliqd ɔ oẽz hoiez nõ teneor dare ɔ me.

5. **Ladius** nõ ẽ reddẽd⁹ furioso effecto ẽt si iurasse.22.q.2.ne qs arbitretur. Et fac ad pbãdũ ꝙ ex iuramẽto vel voto ñ tenet hõ qñ venit ad eũ casũ in q̃ nullo mõ iurassz vel iuraf si potuisset.

5 **Loria uana** Uid.Uana gloria

5 **Rratia** accipit multiplr aliqñ p amore:⁊ sic accipit i.c.cõmo.aliquãdo p cõcessione bñficij:seu alicui⁹ idulgẽtie vel auctoritatis: sicut cle.gratie. de rescrip.⁊ qð habetur in regula:qð ob gratiam lib.6.Et intellige quãdo ad illud beneficiu; faciendũ nõ est obligat⁹: qa qui facit id ad qð est obligat⁹ ratione naturali nõ facit gratiaz: vt dicit Bal. in.c.i.§.hec sacramenta.de pace iura. fir.in verbo p gratiã ecclesie.⁊ fac tex. predictus pro eo.⁊.l.titi⁹.ff.de obseq. patro. Aliquãdo accipit p dono spũs sãcti.i.q.i.gratia.⁊ i cle.i.de magistris in glo.⁊ per magistruz in secũdo sẽ. Et hec est duplex.s.gratia gratis data. Et hec stat cũ peccato mortali. Et est omne bonuz additũ naturalibus nostris: sicut gratia predicãdi:prophetãdi: faciẽdi miracula ⁊ hmõi. Alia dicit gratuz faciẽs. Et hec sm Ri.in.2.di.6.ar. i.q.i.nõ differt a charitate sz aliqd absolutuz. Et ideo idez est realiter ꝙ charitas sm Frã.de may.in.2.di.29. q: q̃ nõ possũt seperari sũt idẽ realiter. Sz p rõnes formales respectiuas differũt q: nõ hñt habitudines diuersas habentes distinctos termios. Charitas ei dr ad obiectuz.s.essentiã diuinaz:sed nullus ẽ i gra essentie diuine:sed volũtatis: ⁊ ita differũt formaliter:⁊ plz lz alij teneãt alr.hec nũꝗ põt esse cum peccato mortali:⁊ sine hac nullus saluabitur. De q̃ vide p theologos i.2.di.27.⁊.28.

5 ¶ Utruz bãnitus pp̃ter aliqð delictuz cuius bona sũt cõfiscata si a dño recipiat ad gratiaz eo ipo sit restitutus ad bona ⁊ remissa sibi culpa? R. quidaz tenent ꝙ sic per tex.in.l.i.§.si ff.de q̃sti. Ubi dicit Bar. ꝙ bãnitus quãdocũꝗ recipitur ad gratiaz prĩcipis vt restitutus. Idẽ videt etiã sensisse i.l.fi.ff.ð sẽtẽtiã pa. Sed Salicet⁹ in.d.l.fi.danat dcm̃ Bar.⁊ dicit cũ Ci.ibidẽ ꝙ ñ restituit.⁊ magis placet p tex.in ti.de pace cõstan.in prin.in verbo plenitudinem gre nostre recept⁹.⁊ ibi dicit Bal. ꝙ qñ qs recipit ad plenitudinẽ gre ꝙ remittũt culpe ⁊ restituit ad fauores. Ergo qñ soluz simpliciter ad graz recipit nõ restituit:⁊ merito facit ẽt q: rescripta fisco dãnosa i dubio sunt restrigẽda ad min⁹ p̃iudiciũ.ar.l.si qñ.C.ð op.publi. ⁊ restitutio p̃ncipis nõ trahitur retro ɔ ius quesitũ alteri:vt tz An.⁊ Imo.i l.gallus.ff.de lib.⁊ posthu.⁊ Bar.itelligẽdus ẽ qñ faciẽs grãm mãdat sententiã ⁊ bãnuz cã zelari in suũ preiudiciũ soluz:q: adducit.§.si.predictuz: quod no. Uide.s.Dãnatus.§.2.

¶ Utrũ gra sõ modo accepta cõcessa alicui p papaz expiret p mortẽ eius? R. 2 quidã doc.tenẽt ꝙ si gratia ɔcessa habet annexã iurisdictõez ⁊ sit cõcessa sine lrĩs ꝙ expirat. Si vo nõ habz annexaz iurisdictionẽ:sic nõ expirat:ẽt si sit cõcessa solo vbo. Sed Jo.an.in plogo sup.6.li.i nouellaz tz simpliciter ꝙ nõ expirat:ẽt solo verbo cõcessa. Idẽ tenz Archi.ibidẽ.⁊ est verius per cle.dudũ. de sepul.

Additio Idẽ dic qñ papa cõcedit alicui vt dispenset cuz tali:lz nõ dispensauerit añ mortez cõcedentis sm Fede.consi.78.pari formiter dic de illo cuz quo dispensatum est sup aliquo faciẽdo ꝙ lz ñ fecerit añ mortez dispensantis:ꝙ nihilomin⁹ poterit post mortez facere:puta ɔferere vel ordinari.c.si cui.de prebẽ.li.6.⁊.c.si sup.de offi.dele.li.6. Silr sm Jo.an.et sequitur.d.An.in.c.ex tua.de fi. p̃sby. ppetuat auctoritas dispensandi cõcessa alicui generalr a papa p viã gre per vnaz dispẽsationez factaz i vita ɔcedẽtis.sec⁹ si fuissz fcã p viã ɔmissiõis: q: nisi fecerit actũ cõem dispẽsatõis puta edictũ cõe vel silr:sic expirat quo ad alios cũ qbus nõ dispẽsauit.plus ẽt dico vz ꝙ qñ gra cõcessa reuocat nõ expirat añ certificationẽ:de reuocatiõe nisi qñ papa vel let statiz nõ valere sm gemi.in.c.i.de conces.preben.li.6.

5 ¶ Quid ꝺ gr̃a ꝯcessa ab īferiorib⁹ pape
vtrū expiret morte. viꝺ. Indulgētia. §. 7.

g **Radus** cōsanguinitatis
ꝛ affinitatꝭ quō
computatur. vide. Matrimoniū
3. impedimento. 6. ꝛ. 15.

g **Uerra** quomodo ꝛ quan
do sit licita. viꝺ su
pra. Bellum.

g **Ula** ē īordinat⁹ appetit⁹ ſm
Aug.

¶ Quot sunt ei⁹ spēs? R̃. Gre.
20. li. mora. ꝛ ponit̃ de conse. di. 5. q̄nq3
mōis. sunt quinq3. Pria spēs ē q̄n hora
preuenit debita de quo hēs de ꝯse. di. i
c. solent. Scđa q̄n cibos lautiores que
rit q̄ꝫ cōueniat eius qualitati. ꝺ quo. 41.
di. c. i. 2. ꝛ. 3. Tertia q̄n nimis studiose ꝛ
accurate cibos p̄parat. ꝺ quo dic vt. 41.
di. c. 3. Quarta q̄n nimis comedit vl̃ bi
bit q̄ꝫ mēsura refectionis exigat. Quin
ta q̄n cū nimio ꝺſiderio affectat̃. ꝺ q̄ di.
41. c. i. vnde v̄sus. Propere: laute nimis
ardenter ꝛ studiose.

1 ¶ Utrū gula sit pctm̃ mortale. R̃. Alex. ꝺ
ales in ꝯpendio suo q̄ꝫ appetit⁹ comedē
di vel bibēdi pōt eē. 5. modis. Primo ci
bum vel potū solūmō appetēdo: ꝛ hoc
nullū est pctm̃: q2 naturale ē. Scđo q̄n
tali appetitui adiūgitur ꝺlectatō ī cibo
vel potu ꝛ sic est veniale pctm̃. Tertio
q̄n tali appetitui adiūgit̃ transgressio a
licuius p̄cepti: puta q2 frāgit ieiuniū
de precepto qꝺ obligatur: sic est morta
le pctm̃. Quarto quādo tali appetitui
finali affectu inheret: puta parat⁹ facet̃
quecūq3 vt eū ꝯsequat̃ ꝛ sic est mortale
ꝛ graui⁹: sicut fecit Esau. Quinto q̄n pp
talē delectationē appetit⁹ ducit totā vi
tam suā hmōi delectationib⁹ deputare
sicut diues q̄ epulabat̃ quotidie: ꝛ hoc
est mltū vicinū mortali. Addo. 6. p cla
riori intelligētia q̄n tali cibo vel potu
seu tāto scienter ꝛ aduertenter vti vult
qꝺ notabile nocumētū ꝑsone p̄stat: pu
ta tm̃ bibit vel comedit aduertēter q̄ꝫ p
dit vsū rōnis: q2 tūc peccat mortaliter.
similiter si cōedit aliq̄d scient̃ quo nobi
le3 infirmitatē vel malū incurrerēt esset
mortale: q2 ꝯ p̄ceptū. Math. 22. diliges
p̄ximū tuū sicut teipsū. sec⁹ si inaduertēt̃
nisi ita esset frequēs q̄ꝫ tenet̃ aduertere
sicut dicim⁹ de ebrietate. 25. di. §. alias ea
demū. vel eēt secus si modicū nocumē
tum ex tali cibo īcurrat aut verisilr cre
dat īcurrere: sicut īfirm⁹ q̄ pot⁹ vult pati
augmētū febris q̄ꝫ siti ꝛ hmōi: q2 tūc ē 5
¶ De ieiunio ꝛ hora cōedēdi veniale.
ꝛ cibis q̄b⁹ vesci lz viꝺ infra. Ieiunium 4
¶ Quot sunt filie gule? R̃. q̄ꝫ sr̃. 6. Pria
ebrietas. scđa hebetudo mētis. tertia ine
pta leticia. quarta multiloquiū. quinta
scurrilitas. sexta imūdicia. ꝺ q̄b⁹ in suis
capitis.

b **Abitus** aliq̄n dr̃ q̄dā q̄litas
ai acquisita ex fre
quētatꝭ actib⁹ vel ex vno mltū ve
hemēti q̄ aīa sibi disponit̃ ad aliq̄d
faciēdū qui differt a ꝺiſpōne: q2 illa ꝺfa
cili mobilis: sed hit⁹ ꝺ difficili. ſꝫ Ari. in
predicamēto qualitatis. aliq̄n dicit̃ vestus
seu regimētū quo hō tegit̃ de quo in. c.
p̄cipim⁹. 21. q. 4. ꝛ de vi. ꝛ ho cle. c. de q̄.
¶ Quomodo aūt sit pctm̃ vestimētorū 1
ornatu. vide. Ornatus.
¶ Quali hitu debēt vti clerici? R̃. gl. in 2
sum. 21. q. 4. q̄ꝫ p̄nt vti pānis et p̄ciosis
ſm ꝯsuetudinē regiōis: vt ꝯformēt se
morib⁹ eo2 inter quos viuūt: ꝛ ne vile
scat clericalꝭ dignitas: vt. 80. di. epi. de
quo vide. ꝺ. cleric⁹. 4. ꝛ infra. ornatus.
¶ Qualꝭ dz eē hitus religiosi? R̃. sꝫr ſꝫ 3
statuta sue rl̃e: ita tm̃ q̄ꝫ cōueniat religi
oni ꝛ penitētie: vt. 20. q. i. c. vidua.
¶ Quo tp̄e debet vti habitu religionis 4
R̃. q̄ꝫ omni tp̄e seu lectulo quiescēs seu
in quocūq3 loco cōsistens: dicitur in. d.
c. vidua.
¶ Utrū peccet mortaliter rligios⁹ dimit 5
tēs hitum? R̃. q̄ꝫ. sic sine cā rōnabili ꝛ ē
excoicatus. de quo vide. §. Excommuni
catio. 7. cāu. 27.
¶ Utrū liceat cā clico q̄ꝫ religioso ex cā 6
rōnabili occultare hitū seu trāsformat̃
R̃. q̄ꝫ sic. vt in. d. c. clerici officia.
¶ Utrū vir possit vti veste mulieris vel 7
ecōtrario? R̃. q̄ꝫ nō: imo vr̃ pctm̃ morta
le si sine rōabili cā fit: q2 pōt excōmuni
cari: vt. 30. di. si qua mulier ꝛ ſm aliq̄s
sunt excommunicati: sed non credo.
¶ Quid de vtente habitu mōachali vel 8
alio religioso cā ludubrij? R̃. glo. in. c.
cum decorem. de vi. ꝛ ho. cle. q̄ꝫ prohibi
tum est: ꝛ sic vr̃ mortale peccatū ꝛ gra
uiter puniendus: vt in auten. ꝺ san. epi
scopis. §. vi. C. de epi. audi. l. minime.

Ebetudo mentis ē grossities intellect⁹ q̄ ꝑ hō nō ꝑt ptiget ad cognitiōez rei nisi p mīta sit ei exposita: nec ꝑtē ēt ꝑfecte pōt cōsiderar oīa q̄ ptinēt ad rōez rei. ⁊ dr hebes eo ꝙ acuto oppōit. Acutū enī ē penetratiuū: ita hebes siue obtusū est qd nō pōt penetrare. Un̄ inquātū iportat debilitatē mentis circa spūalia ꝯsiderāda sic oppōir dono itellect⁹ qd subtilr penetrat. Et differt a sbtilitate mētis: q2 ista iportat oīmodaz priuationē cognitiōis spūal: sz hebetudo nō: q2 nō totalr priuat cognitione.

s ¶ Utrū ebetudo sit peccatū: R. ꝙ i tm̄ ꝙtū hz rōez volūtarij sicut ⁊ cecitas mētis: vt pz i eo q̄ ē affect⁹ circa carnalia ⁊ de spūalib⁹ subtilr discutere fastidit vel negligit. hec oīa ex scto Tho. ſa ſe. q. 15. ar. 2. Ex quo pz ꝙ n̄ ē mortale nisi qn̄ volūtarie ita se iplicat terrenis ꝙ omittit illaz discussionē que de necessitate salutis ē: sicut i cōfitēdo peccata vel i cognoscēdo necessaria ad salutez. ⁊ ē filia gule ſm Greg. 31. moraliū.

b **Edificās** in solo alieō de suo: de suo efficitur edificiuz dn̄i soli. Insti. de re. diui. §. ⁊ ex ꝯuerso. Sec⁹ si i litore maris vt piscatōi intēdat casā edificauerit: q2 ꝙdiu casa durauerit sua ē vt i. l. in tantū. ff. de re. diui. fallit ꝙ ꝙ edificiū nō efficit dn̄i fūdi: qn̄ edificatū ē de reb⁹ ecclesie: q2 solū cedit edificio. 12. q. 2. apostolicos. ſm Jo. ibidē: ⁊ i. c. inuestigādū. de pecul. ſz Ber. Intellige tn̄ ꝙ eccl'ia solū preciū soli.

Additio Siłr dic ꝙ qn̄ edificans hz ius vel cāz in re a dn̄o vt emphiteota feudatari⁹ commodatari⁹ aut inq̄linus q̄ edificauit vt pleniorē vsū hēret: q2 dn̄s tenet ei lz edificauerit i alieno scienter: vt no. §. ex ꝯuerso. insti. de re. diui. Siłr qn̄ quis edificat i alieno solo bona fide credens edificare i suo: edificat i alieno i ꝯsciētia tenet dn̄s soli vel ad vendēdū fūdū vel satisfaciēduz pro edificio arbitrio boni viri. Si vero q̄s edificat de alieno in suo solo: tūc edificatū ē suū. l. adeo quidē. § cū in suo. ff. de acq̄rē. re. do. sz restituet extiatōnez de iure si fuerit cōdēnat⁹ in duplum. d. §. cum in suo: et l. gemma. ff. ad exhiben. ⁊ si destrueret edificiuz posset petere suuz: puta trabē si modo duplū nō fuerit cōsecut⁹. Insti. de re. diui. §. cū i suo: ⁊ d. §. cū i suo. Sed i ꝯscia si nō fuerit cōdēnat⁹ sufficit restituat extimationez solum.

s ¶ Utrū edificās cū dāno vicini sui teneat ad restitutionē: R. n̄. si qn̄ facit animo nocēdi proximo sed sibi cōsulendi. l. i. §. deniq3. ff. de aqua plu. ar. Nā vsq3 ad celuz pōt quis eleuare suuz edificiū si est sibi vtile ⁊ seruitutē nō hz. l. altius ff. si serui ven. Et tz glo. i. c. cū eccl'ia. de elec: i verbo iniuriaruz. Sec⁹ si aīo iniuriādi primo hoc faceret. nā tūc siue denūciatio noui opis sit fcā vel nō. In cōscientia tenetur. d. §. deniq3.

¶ Utrū teneat edificās demoliri edificiū suis sūptib⁹ aliū. R. ꝙ sic: qn̄ post denūciationē noui opis siue iure siue iniuria edificauit. ff. de ope. no. nū. l. pretor ait. §. i. e. t. e. ti. ꝑ totuz.

¶ Qn̄ q̄s possit edificare castruz vł noua edificia. vid. s. Emphiteosis. §. 18.

¶ Utrū q̄s possit in alieno aliq̄d facere iuito dn̄o: R. Ange. de areto. Insti. de lege fusia canī. tollen. ꝙ sic qn̄ facienti ꝑdest: ⁊ dn̄o nō nocet: vt ibidem. ⁊ in. l. i. §. fi. ff. de aqua plu. ar. Secus si lederet. C. de seui. ⁊ aq̄. l. aquā: ⁊. ff. si ser. vē. ⁊. l. si forte. i ꝑn. ⁊. l. sicut. § pe. Idez dicit ꝙ nemo pōt facere in suo qd alteri nocet: ⁊ sibi non pdest: ⁊ qd si facit aīo nocēdi tenet de dolo. d. l. i. §. deniq3. ⁊. ff. de dam. infec. l. proculus.

b **Ereditas** vocatur as id est pond⁹. 12. vnicaruz. ⁊ diuiditur in duodecim partes que vocantur. 12. vncie que vocantur diuersis nominibus. s. secūx vncia. s. vna. Alia sextans. i. sexta pars hereditatis que sunt due vncie. Quadrans id est tres vncie que sunt quarta pars. Triens id est quattuor vncie que sunt tertia pars. Quincunx id est quinq3 vncie. Semis id est sex vncie. Septūx id est septez vncie. Bes. i. 8. vncie. Dodrans. i. nouem vncie. Dextans. i. decem vncie. Decūx id est vndecim vncie. Appellatione vero assis 12. vncie continentur: vt Insti. de hereditate insti. §. hereditas secundum Inn. ēt i. c. ex litteris. de iure patro. De

reditas ē quoddā ius vniuersale: et ea
vendita vel data transit ius patronat⁹
ꝛ omnia iura. Et idō hereditas est suc-
cessio in vniuersum ius qđ defunctus
habuit tpe mortis: l. nihil. ff. de ver. sig.
1 ¶ Ad quos dꝫ hereditas deuenire de-
functo aliud nō disponēte vel inualide
Re. qꝫ in laicis de iure cōi. Primo veni
unt legitimi descendētes nō sunt oībus
aliis exclusis: ꝛ nō sunt primi gradus
multi eq̄liter succedūt. Si sūt nepotes
ꝛ vlteriores solū succedunt i stirpes. s.
i eā ptē quā pat eoꝝ si viueret haberet
nec distiguit an sint masculi vel femie
Et adoptiui non emancipati: q: indi-
stincte oēs admittunt vt. C. de suis et
legi. here. aut. in successione. Si vero
descendentes non sunt: tunc veniūt as-
cēdentes. Puta pater auus abau⁹ ꝛc.
cum fratribus et sororibus ex vtroqꝫ
parente ꝯiunctis defuncto vel eorum
filii quos fratres vel sorores seu filios
si non habet succedunt ascendentes: sal
ua semper prerogatiua gradus. s. q: pr
p̄fert auo: ꝛ sic eū excludit ꝛ sic d ceteri
Et sic solū venit d ascēdētib⁹ q̄ ē primi
or defūcto cū fratrib⁹: nō sꝫ i capita: sed
cum filiis fratrū i stirpes exclusis fra-
tribus ex vno parēte tm̄. Si āt dicti as-
cēdētes sūt i equali gradu: puta ex pte
patris in primo vl secūdo: ꝛ ex parte
mris sili i pmo vl scdo ꝛ hmōi: sic eq̄lr
pfni p dimidia ꝛ mfni p alia dimidia
succedūt ꝯuis sit plēs psone ex pte vna
q̄ alia: puta auus ꝛ auia ex vna pte: vl
ex alia solū auus vel auia: vt in aut. d
here. ab inte. §. 1. ꝛ. 2. vt in aut. defūcto
posita. C. ad tertullianū. ꝛ qđ ibi no. in
glo. Aliter q̄ est i primiori gradu de-
functo siue patern⁹ siue matern⁹ sit ad
mittitur: vt i. d. aut. defuncto. qꝫ si nec
ascēdentes sunt veniūt collaterales. Et
primo fratres ꝛ filii alicuius fratris
premortui q. s. erāt ꝯiūcti ex vtroqꝫ pa
rente d'fūcto: de cuius hereditate agit
nō tm̄ in capita sed in stirpes: quo ad
filios fratrū p̄mortuoꝝ ipsi fratres vō
succedūt in capita: ꝛ isti preferunt fra-
trib⁹ q̄ sunt ex vno parēte solū: vt. C. de
legi. here. aut. cessāte. Dicit tm̄ Bar. i. l.
oēs. C. col. a. de succes. qꝫ q̄n parentes ve
niūt ad successionē i bonis q̄sitis ex li-
nea materna: preferūtur parentes ex li
nea materna. Et i bonis paternis parē
tes ex linea pat. u. l. 3. C. d bo. mater.
Similiter q̄n sunt duo filii ex diuerso
mrimonio p̄ferūt i lucro mrimonii illi q̄
sūt nati ex i'lo mrimonio aliis ꝑ aī'ctalio.

Additio

Sꝫ si ex dispositione
testatoris vel legis āt
statuti diceret āt succedāt agnati q̄ut
sunt i gradu primiori: tūc in tali casu
veniūt filii fratrū premortuoꝝ cū pa-
truis: iuxta aūt cessante C. de legi. hē.
no. glo. cōiter approbata i. l. cū ita. §. in
fideicōmisso. ff. de leg. 2.
¶ Sꝫ nūq̄d cū fratrib⁹ p̄fat veniāt filii 2
filii alteri⁹ fris. Re. ḃm Bu. qꝫ nō. ff. qđ
cū eo q̄ in alie. po. l. sed si ex parte.
¶ Utꝝ filii filioꝝ prefatoꝝ fratrū p̄fe- 3
rātur frib⁹ ex vno parēte solū. Re. qꝫ sic.
¶ Utꝝ filii fratrū solū sine patruis et 4
amit supstites admittātur i capita. Re.
Azo. ꝛ Hosti. qꝫ sic ꝯuis sint filii diuer
soꝝ fratrū sꝫ nō nepotes. s. nati ex eis
Secūdo nō existētib⁹ p̄dictis aliq̄ eoꝝ ve
niūt fres ex vno latere tm̄ ꝯiūcti ꝛ eoꝝ
filii qui preferūtur patruis defuncti.
¶ Utꝝ prefatis nō existētib⁹ preferunt 5
qui gradu sūt primiores defūcto. ꝛ si
pares sūt pariter admittunt vt. C. d legi.
here. aut. p⁹ fr̄es. ꝛ extēdit̄ h computatio
vsqꝫ ad decimū gradū ꝛ vltra. ēt vt ha-
bet. 35. q. 5. c. ad sedē. lꝫ īperator solum
dixerit d decimo gradu expresse. Et in
prefata successione tā ascēdētiū q̄ des-
cendentiū seu collateraliū cessat omis
dria tā sexus q̄ emancipationis: hoc
tn̄ attēto: vt cū agit de successione pris
solos ꝯsanguineos admittas: de reb⁹
vero maternis vterinos. Filii vō natu-
rales tm̄ vl spurii ḃm Ange. i aut. quō
natura effi. sui. §. si. si sūt ex eadē mre nō
succedūt ad inuicē vn⁹ alteri. Si vō sūt ex
eadē mre: tūc vn⁹ succedit alteri ab itesta
to: q: cognoscūt ad inuicē. l. ꝛ. ff. vñ co-
gna. Si vō vn⁹ spuri⁹ decederet relicto
fre spurio ꝛ alio legitimo ex eadē mre: tc
venit legim⁹ ꝛ excludit illegitim⁹: q: q̄n
d successione tractat ille fr p̄fert q̄ plu
rib⁹ nexib⁹ ē ꝯiūct⁹ vt dictū ē. De successi
one vō frꝫ ad inuicē ḃua qđ dictū ē. Ex-
cepto qꝫ fr legim⁹ nō succedit fri suo ille-
gitimo ex parte patris nec ecōtrio:
quia non est agnatus nec ille ipsi:
et durat in infinitum quousqꝫ memo-

ria possit haberi de cognatiõe. Insti. de
gra. cog. per totum.
7 ¶ Prefatis aũt oibus ascẽdentib⁹ des/
cendentib⁹ et collateralib⁹ deficientib⁹
veniet vir ad successionẽ vxoris et vxor
viri: vt. C. vñ vir. z. vx. l. vnica. qđ si ñ ẽ
veniet fisc⁹: vt. C. de bo. vacan. l. i.

Additio Si vero esset sine dote
et pauper et maritus
non habet nec descendentes vel ascen/
dentes sed solum agnatos vel agnatos
tunc succedet viro ab intestato in. 4.
pte hereditatis: vt in aut. de exhi. re. §.
q si vero. Et idem dic de viro paupere.
alie tres ptes hereditatis erunt agna/
torum vel cognatorum. Si vero esset
pactum vel statutum aut consuetudo
ꝯ oia vel aliqđ predictorum illud serua
8 si tale est ꝙ iuri cõi possit derogare.
¶ Si vero loquimur in clericis ab in/
testato morientibus distinguitur aut
sunt bona propria clerici de quibus li/
bere poterat disponere. De quibus di/
ctũ est. s. Si vero nõ hʒ succedet ecclesia
cui seruiebat tpe mortis: vel altare si
solũ seruiebat altari ꝙ habebat bona
distincta ab ecclesia ipsi altari deputa
ta: vt no. 12. q. vi. c. vi. in aut. de ecclesia.
titu. §. si qs eps. Fallit hoc in prefatis
ex seruitute promotis ad saberdotiũ cũ
ꝯsensu dñorũ: qz de eorũ bonis si ab inte/
stato decedũt fiũt quattuor ptes quarũ
vna epo: altera eccl'ie: tertia paupib⁹:
z quarta parẽtib⁹ assignet: z si nõ sint
idonei vt puta heretici. 24. q. 2. sane z
hmõi: eps in vsum eccl'ie distribuat: vt
in. c. 2. de succe. ab intest. Nec est abro/
gatũ: vt ibi doc. cõiter tenent. lʒ glo. vo/
luerit ꝙ sic. Si vero sunt bona ecclesie
de quibus disponere clerici non possũt
succedit eccl'ia: vt i. c. 1. de succe. ab ite. z
9 c. i. z. c. relatũ. el. 2. z. c. reqsisti. de testa.
¶ Quid de successione i feudis. vide. s.
feudũ. §. 6. cũ sequẽtib⁹ z emphiteosis.
vide. Emphiteosis. §. 5. cũ duob⁹ se.
10 ¶ Quid de seruis manumissis deceden/
tib⁹ ab itestato. R. ꝙ succedẽt descendẽ
tes vl' ascẽdẽtes et collaterales sm ꝙ
dictũ ẽ: excepto ꝙ patron⁹ vẽdicat ptẽ
ñ tñ totũ: vt isti. de succe. lib. §. sed ꝯsti
tutio nra. z ibi vide de eorũ successione.
Bar. i. l. defũcto. C. i frau. patro. dicit ꝙ
si vn⁹ patron⁹ viuit pfert filio alterius
patroni: z fili⁹ patroni pfert nepoti al/
teri⁹ patroni.
¶ Utrũ clerici laicis succedãt hʒ ꝙ di/ 11
ctũ ẽ: z eo ordine. R. ꝙ sic idubitanter
qz iura preallegata nõ excipiunt eos:
imo ẽt religiosi. Intellige q pñt habẽ
propriũ in communi. etiam si duz laici
erant commiserunt vicium ingratitu
dinis: vt. 16. q. vi. c. si. Fallit hoc in feu
dis. De quo. s. Feudu. §. 6.
¶ Utrum filius aliquando excludat 12
ab hereditate patris vel alius de predi
ctis. R. ꝙ sic. in. 5. casibus. Primo si
pater fuit hereticus: quia ipso iure bo
na hereticorum sunt confiscata. de here.
c. cum sm. lx. 6. Secũdo si pater com/
misit crimen lese maiestatis. l. qsquis.
C. ad. l. iul. maie. z. 6. q. i. §. verum hoc
Aduerte tamen ꝙ pena incapacitatis
non extenditur ad filios nisi quando
crimen est commissum in eum qui nõ
recognoscit superiorem. Secus si est
commissum in eum qui recognoscit su
periorem: quia licet sit crimen lese ma/
iestatis: vt. l. i. ff. ad. l. iul. ma. non ta/
men quo ad incapacitatem quo ad fi/
lios sm Salice. in. d. l. quisquis. Et ẽt
aduerte ꝙ crimen lese maiestatis com
mittitur a subdito tantum. cle. pastora
lis. de re iudi. Tertio si pater erat pa/
tronus vl' habebat aliquod ius seu fer
dum in ecclesia quod deberet transire
ad filios et ipse interfecit vl' mutilauit
rectorem vel clericum illius ecclesie:
quia ipso iure perdit omne ius et di/
gnitatem et ad filios non perueniet de
penis. c. in quibusdam. quia talia de/
uoluuntur ad ecclesiam cui iniuria fa/
cta ẽ: immo filij taliũ vsqz ad quartam
generationem in clericorũ collegio nul
laten⁹ debet admitti: nec i aliqua reli/
gione pñt eẽ plati nisi fuerit cũ eis dis
pẽsatũ: vt in. d. c. in quibusdã. eps tñ
dispẽsare põt: ex q cõditor canonis nõ
sibi reseruat. ar. c. nuper. de sen. excom.
Quarto si fili⁹ vl' ali⁹ q pt succedẽ furio
so debitã curã ñ ipẽderit lʒ succedet ille
q eũ i sua domo ppriis sũptib⁹ vsqz ad
finẽ vite pcurauerit euacuata ẽ istitu/
tione illi⁹ q neglexit: si mõ tal' i scripti
ãmonuerit eos vt curã hẽrẽt: vt i autẽ.
cũ de appell. cogno. §. causas. vbi ẽt dic
glosa ꝙ lʒ nll⁹ extne⁹ eũ pcurauerit: tñ
hẽditas ab agnat. auferet: vt. ff. de his
q. idi. l. licʒ. vbi istitut⁹ idign⁹ iudicat⁹ ẽ
successione

succeſſione q̇ p̱ negligētiā ſuā ꝛ culpā
id egit vt mulier a qua iſtitut⁹ fuerat
morareť: vbi dicit glo .ſcȝ ñ adhibēdo
medicū vel malū. Quito ſi in captiuita
tē eos q̇b⁹ ſuccedere deberet mori per
ſuā negligētiam p̱miſit: vt i d. §. cāu. ꝛ
ſic ſuccedet eccl̃ia ciuitatis ex q̄ oriť: vt
ibidē. ꝛ ēt in caſib⁹ in q̇bus pōt exhere-
dari: vt ſup̄. Exheredatio. §. ſ.
¶ Utr̄ fili⁹ poſſit exheredari p̱ pſ̄ez. R̄
13 vt. ſ̄. exhſ̄datio. ꝛ frater fratrem ꝛ vir
vxorem. ibidem.
¶ Utr̄ dñs q̇ de ꝯſuetudine totū acci-
14 pit qḋ erat illi⁹ q̇ ſine filijs mortu⁹ ē te
neať. R̄. S̄ʒ Ho. ſi tal' ꝯſuetudo p̄ſcripta
ē excuſatur: q: pōt allegare ꝙ h̄ pactū
ab initio fuerit: q: terra ſua erat.
¶ Quō ſuccedāt filij illegitimi: vide. ſ̄
15 Fili⁹. i p̄n. cū ſe. x̄um ē ꝙ Azo tȝ ꝙ na-
turales tm̃ ſuccedūt ad inicē de ſucceſ.
cog. §. vlgo. S̄ʒ Ho. ꝯdicit antē. q̇. mo.
na. effi. ſui. §. filiū. ſed tu dic vt. ſ̄. §. 6.
16 ¶ Quis ſuccedet damnatis ex aliq̄ de li
cto ad mortē. R̄. ꝙ deſcēdētes vel aſcē
dētes: ꝯm ꝙ dcm̄ ē. ſ̄. ſʒ collaterales ñ
niſi vſq3 ad tertiū gradū. vxores x̄o ta
liū ſolū hēbūt dotē ꝛ donatū añ nup.
Si x̄o dotē ñ hūerit accipiēt ptē legi-
bus diffinitā. Gloſa dicit ꝙtū ex more
lucrareť ſiue hēant filios ſiue non ꝛ ſi
neminē p̄dcōꝝ hēant fiſco applicantur
vt. C. de bo. dāna. auť. bona.
¶ Utr̄ bona igredietis religionē ab i
17 teſtato p̱ueniāt monaſterio R̄. Pa. i. c
i p̄ñtia. d. p̱ba. ꝙ q̄ ad fratres minores
nō: q̇ aūt ad p̄dicatores ꝛ alios mēdicā
tes ſic: ñ tm̃ vt imobilia auťiura perpe-
tua ſibi retineāt: ſʒ vt vēdāt ꝛ iploratōe
officij iudicis. Idē dic de oib⁹ alijs ſtu-
ctis p̄terꝙ p̱ religionis igreſſū ēei fra-
trib⁹ minorib⁹. ſ. ꝙ petēt iplorationē of
ficij iudicis ꝛ vt vēdāt. q̄ aūt ad alios
religioſos nō mēdicātes idubitāter ſuc
cedit i monaſterium.
¶ Sʒ q̇ro qḋ moāſteriū ſuccedet cum
18 mēdicātes nullū hēant: ꝛ aliq̇ trāſferā
tur ad placitū p̄latoꝝ. R̄. Pa. vbi. ſ̄. ꝙ
nō p̱ueniūt i p̄dictis monaſterio ptīcu
lariť: ſʒ erūt i ptāte illi⁹ q̇ p̄eſt vt p̱uide-
at put ſibi videbitur.
¶ Utr̄ [illegible] morienti ab iteſtato ſuc
cedat moāſteriū vide ifra. Nouit⁹. §. 11
19 ¶ Quid ſi igrediēs erat vſufructuari⁹
ſolū. R̄. Pa. vbi. ſ̄. ꝙ trāſibit i monaſte
riū vſufructuari⁹: ſʒ ſolū durabit in vi
ta igredietis: ꝛ nō plus.
¶ Quid de collatis ta i igrediēti a lege 21
vt ñ alienenť. R̄. Jo. an. tȝ ꝙ ſuccedet
monaſteriū p̱ ar. l. ſ. ff. de fū. iſtr. ꝛ. l. pſ
§. Julian⁹ agrippa. ff. de le. 3. ꝛ i eo ꝙ
nō. de iur. patro. ex litteris. Pa. vbi. ſ̄.
ꝯriū. tȝ. ꝛ qḋ ā aū p̱ arg. l. peto lucij ti-
cij. ff. de le. 2. fač qḋ legiť ꝛ no. l. l. ſi ita
q̇s. §. ea lege. ff. d ver. ob. Ego x̄o ſic cō
cordo diſtiguēdo: ſi p̱hibita ē alienatō
vt i familia remaneat: ſic ē vera opinio
Jo. an. p̱. d. l. peto. §. ñ. a ꝯrio ſēſu. Si
x̄o ad extraneum p̱ueniat p̱hibitū ē: ſic ñ
ſuccedet monaſterium.
¶ Sʒ q̇ro qñ acipiet qḋ ſibi debeť ali- 22
q̇s ex hereditate igredietis ſiue fecerit
teſtm̃ vel ñ. R̄. Pa. vbi. ſ̄. Bar. dicit ꝙ
qñ mors iſta ciuilis opať oēm effectū
quē mors naturaľ: ſic ē igredientib⁹ or
dinē minoꝝ q̇ nihil i coīvľ pticulari poſ
ſūt hr̄e: tūc ſtati habet p⁹ igreſſū cū ef
fectu. i. pfeſſiōe expſſa ar. l. do nobis. C
de epi. ꝛ cle. ſʒ qñ nō opať oēm effectū
i h̄ quē mors naturalis: puta q: habēt
ſaltē i coi: tūc dʒ expectare mortē natu
ralē ipi⁹ igredieť. ꝛ iterī diſpoſitō ſi fa-
cta erit i ſuſpēſo. ꝛ cū hac opinioē trāſit
Li. ꝛ. d. Anto. ꝛ Pa. i. d. c. i p̄ñtia. Ita
tm̃ niſi i teſtō aliť de ꝙe ordinaſſet: quia
illḋ erit ſeruandū. Itē licet x̄a p̄dcā ni-
ſi q̄ ad filios legitimos q̇ legitima hēbūt
ex hēitate ſtati p⁹ igreſſū: ñ aūt alimēta
ſm p̄dictos doc. qḋ verū credo qñ legi
tima eis ſufficiť aliť nō ſaltē i ſacla. ſʒ
moāſteriū dabit eis ſtati qḋ debēt hr̄e
ex bonis igreſſi vel ſtatī alimenta p̄ſe
ſtabit: donec eis talia bona dederit. fa
cit ad hoc. d. l. deo nobis. §. nam ꝛ ma
ri⁹. ꝛ qḋ no. ibi glo.
¶ Hereditas quō diuidiť iť fratres q̇ 25
hñt peculiū caſtrēſe vel q̄ſi aut aduē-
ticium: vide. Peculium. p̱ totum.

b Eres alñ p̱rin. ñ. i. p̄mū ſi-
gnificat ñ vlterioreȝ:
vt. ff. de x̄. ſi. l. ſciēdū. ſʒ rlariť
nomē heredis p̱ mixtas ſucceſſiones ac
cipiť: vt. d. l. ſciēdū: ꝛ. l. vl. C. d here. iſti-
tuē: vbi heres heredis teſtatoris dicit
heres. vide glo. i. c. ex trāſmiſſa. d ñ. pſ
by. Aliqñ tm̃ deſcendentes poſt p̄mum
heredē vocāť p̱heredes: vt tȝ gl. i. c. ſi.

de pecu.cleri. Quis aūs pheres dicatꝰ q̄
se putat hr̄ dē, cū nō sit. ff. d pe. here .l.l.
p herede: ꝛ insti. de interdi. §. adipiscē
dc. Aliñ q̄lꝫ descēdens cui rlinqꝰ aliq̄d
dr pheres: vt in. d. gl. Noīe ꝟo suoꝝ he
redū veniūt ex̄nei heredes. de q̄ p Bar.
ꝛ alios in. l. gallꝰ. ff. d li. ꝛ postbu. q̄d li-
mito verū in his q̄ nō trāseūt ad here-
des ex̄ **Additio** Extraneꝰ heres
neos. dr q̄ nihil attinꝫ
q̄uis ppzie instatutꝰ heres extraneꝰ di
catꝰ q̄lꝫ q̄ tpe morꝰ ñ est in ptāte moriē-
tis: etiā si sit filiꝰ emācipatꝰ ſm Ange.
arc. isti. d here. q̄li. ꝛ dif. §. ceteri.

1 ¶ Utꝝ ds instituerit ꝙ aliq̄s sit heres
R. ꝙ sic: vt pꝫ i. c. nō ois. 32. q. 2. ꝛ. q. 4.
dicat ibi. Eijce ācillam. ꝛc. Non enim
erit heres filius. ꝛc.

2 ¶ Utꝝ heres institutꝰ soluꝫ in certa re
q̄ ppe nō dr heres sꝫ legatariꝰ: vt in. l.
quotiēs. C. de here. insti. possit in foro
aīe nō dato alio herede adire totā here
ditatē ſm ꝙ vlt. l. i. in. §. si ex fundo. ff.
de here. insti. R. Pa. in. c. q2 ingredien
tibꝰ. d testa. ꝙ Fe. ꝯsilio. 126. ꝛ multi alij
doc. i sacra pagina ꝯsuluerūt ꝙ sic: q2
ius humanuꝫ ñ ꝯtriuꝫ diuino dꝫ huari
i foro aīe. Ergo licite poterit. limita tñ
dūmō dolose non sit iductꝰ testator ad
istituēduꝫ euꝫ in certa re: vtputa q2 p
suasit ꝙ ñ possꝫ hr̄e ingressū ad alia bōa

3 ¶ Quid si ita sit istitutꝰ in certa pte h
addito. ꝛ volo ꝙ d bonis meis plꝰ ñ pos
sit petere: sꝫ sit ꝯtenꝰ. ꝛc. ꝛ istituitꝰ alius
heres vniuersalis q̄ ñ vult adire here-
ditatē: an suprascriptꝰ possit ipe eā adire
R. videtꝰ ꝙ sic. ar. d. §. si ex fūdo: ꝛ. d. l.
quotiēs. Sꝫ ꝯtriuꝫ ē veꝝ ꝙ ñ pōt: vt in
l. quotiē e. §. sꝫ si duo. ff. d here. isti. vbi
pꝫ ꝙ. §. pdictꝰ. si ex fūdo: ꝛ pdcā. l. quo-
tiēs. hꝫ locū qñ volūtas testatoris est
simplex: ꝛ nō restricta expsse: vt i casu
isto. Et iō venient succēdētes ab itestato:
q2 testm̄ nō repitꝰ hr̄e heredē: ꝛ ñ pōt q̄s
p pte dcedere itestatꝰ. l. ius nostrū. ff. d
re. iur. Si dicis quō pōt phibere ꝙ nō
plꝰ peteret. R. p. l. domꝰ. §. si. ff. de vsu
fru. vbi testator phibet ius accrescēdi.
ꝛ casus ē i. l. i. ff. d i iusto. rup. testa.

4 ¶ Utꝝ heres teneatur ex delicto vꝰ q̄si
delicto defuncti. R. vt colligo ex Bar. i
l. i. ff. de pūatis delictis ꝙ aut actō est
penalis ex vtraqꝫ parte: vtputa qñ pe-
titꝰ pena q̄ est applicāda parti. Nā tam
ex pte rei q̄ꝫ actoris ē penalis: ꝛ sic non
tenetꝰ aliq̄ iure. Si ꝟo actō est penalis
ex parte rei ꝛ psecutoria rei ex pte acto
ris: vtputa q2 ago p satisfactione dāni
mei: ꝛ sic de iure ciuili si delictuꝫ fuit
ꝯmissum circa ꝯtctum: q̄ q̄dem ꝯtctus te
nuit: sic tenetur heres: q2 ñ fundatꝰ iten
tio actoris imediate ex delicto: sed ex
ꝯtctu: puta q2 agit actōne comodati vꝰ
dpositi ꝛ hmōi: ꝛ non ex dolo vꝰ dlicto.
Casus ē in. l. dpositi. ff. de ac. ꝛ ob. ꝛ. l.
ex contractibus. ibidem. ꝛ bonus textꝰ
in. l. si hominem. §. datur actio. ff. dpo
siti. si vero fuit commissuꝫ delictuꝫ cir-
ca contractū q̄ nō tenuitꝰ: vtputa quia
dolus dedit cām contractui: q2 nō te-
net: vt in. c. dlicti. de emp. ꝛ ven. sic non
tenetꝰ: q2 cum agere non possit ex ꝯtctu:
cū nō sit: oporteret ageret ex dlicto ꝯtꝰ he-
redē: ꝛ crimina morte extingūtꝰ. 23. di.
quorūdam. ꝛ nullꝰ post mortē pōt accu
sari. 24. q. 2. c. i. ff. de bo. eo. qui an. seu.
mor. si. ꝯs. l. vl. 33. q. 2. admonere nisi in
casibꝰ heresis. 24. q. 2. sane. vel si here-
ticos instituit heredes. d here. c. si q̄s
epūs. vel si i crimine notorio decessit: vt
no. in glo. d. c. quorūdā. ꝛ. 24. q. 2. i sum
ma. vꝰ generalitꝰ dic qñcūqꝫ ꝯmisit de-
fūctus crīe propter q̄d ipō fcō pena sit
inflicta a lege: sicut i heresi ꝛ crīe lese
maiestatis: q2 tc̄ accusatꝰ et agitur ꝯtꝰ he
redem nō vt puniatur ex illo dlicto: sed
vt bona auferentꝰ ab eo q̄ in ꝯmissū ce-
ciderāt. Facit. l. ꝯmissa. ff. d publi. ꝛ tex.
bonus in. c. 2. d prescrip. li. 6. aūs ñ tene
tur heres p quocunqꝫ delicto ꝯmisso
a defuncto: siue in ꝯtctu nullo siue extra
omnem ꝯtctum: nisi in duobus casibꝰ.
Primus si lis fuit ꝯtestata cum defun
cto: vt. l. vnica. C. ex. delic. defun. Ratio
q2 i iudicio q̄si cōtrahimus: vt in. l. 3. §.
idem scribit. ff. d pecu. Et iō videtur in
itus ꝯtctus cum defuncto p contestatō
nem litis. Scd̄s si aliquid peruenit ad
heredem ex delicto defuncti: quia in tā
tum tenetur ꝛ non plus: vt in. d. l. vni
ca. Fallit in ꝯditiōe furtiua: quia in. l.
si pro fure. ff. de condi. fur. dicit tex. fur
ti actio penam petit legitimam: condi-
tio rem ipsam. et sequitur conditio rei
furtiue: quia rei habet prosecutionem.
heredē q̄qꝫ furis obligat: nec tantū si
viuat seruus

p̄uat seru⁹ furtū⁹:s; ⁊ si decesserit.s.vi
uo fure vel mortuo.De iure aūt cāoni
co tʒ Bar.īdistīcte teneri qn̄ q̄s agit p
satisfactiōe dāni cōtra herede.⁊ hoc se-
quūtur cōmuniter doc.Et sic ītelligēde
sūt gl.ī.c.ex p̄ntiū.de pigno.de solu.c.
ī.de rap.⁊ litteris.de vsu.tuanos.In
tellig: [illegible]tuʒ hereditas se extēdit. Et
placet.h ōsciētia:s; Pa.in.c.fi.de sepul.
solū admittat verū qn̄ defunctū peni-
tuit:q: iura canonica loquūt̄ φ tñr qn̄
defūctū penituit:vt no.gl.singulari ī.c.
a nobis.el.2.de sen.ex.q: tūc agit̄ ex q̄
si ōctu nō ex delicto. Si vero nō peni-
tuit:nō tñr ſm eūdeʒ Pa.⁊ gl.d.c.a no
bis.nisi q̄tenus de iure ciuili tñr.

15 ¶ Utrū heres teneat̄ soluere legata in
tstō min⁹ solēni fcā? R.φ ī foro iudicia
li nō:de quo dicēduʒ vt ī.l.si veritas:⁊
l.fi.C.de fideicōmis. S; ī foro aīe pen-
det hec q̄stio ex alia.s.vtr̄ ex voluntate d
fūcti orīat̄ obligatio naturat̄:⁊ cōiter
vltramontani tenēt φ nō. Citramōtani
φ sic.De quo vide p canonistas ī.c.fi.
de solu.⁊ per Bal.⁊ legistas in.l.cū q̄s
C.de iuris.⁊ fac.ignorātia. Et ibi dicit
Albricus φ opinio cismōtanorūʒ ē cō-
munis opinio:⁊ sic tene eaʒ:q: verior.
Et qua opinione.d.An.motus dicit se
cōsuluisse ī facto ī quo tm̄ vnus testis
fuerat adhibitus tenebat̄ heres ī foro
aīe. Pa.aūt ī.c.q: plerūq;.de imu.ec.di
stinguit φ aut defūct⁹ nō egit solēniter
relinq̄re:sed totū cōmisit fidei hr̄dis:⁊
sic tenet̄ ciūr ⁊ naturalr̄:⁊ sic in vtroq;
foro cāus ē notabil' ſm vnā lecturam
quā seq̄tur Bar.in.d.l.fi. Aut nō omi
sit fidei heredis s; simplr̄ relicta fecit si
ne solēnitate debita:⁊ indistīcte tenet̄
heres ī foro aīe si ei de hoc ōstet. Rō:q:
solēnitates fuerūt iducte ad falsitateʒ
tollendā. Ubi ergo cōstat φ nulla falsi
tas interuenit d; cessare ⁊ dispositio le
gis ⁊ seruari eq̄tas:⁊ obligatio natura
lis q̄ orit̄ ex dispositiōe defūcti.l.eū am
pli⁹.§.is natura d;.ff.de re.iur.⁊ p hac
opinione facit q̄d no.Inn.de elec.in.c.
φ sicut:⁊.l.ex testamēto.C.de fideicō-
mis.Ergo dico φ si erat legans do⁹ ⁊ ñ
erat necessitas que excluderet solēnita
teʒ debitā:⁊ sic nō valeat:q: videt̄ po-
tius voluisse illudet̄. Si vero erat igno
rans vel forte nō potuit solēnitatē ob-
seruare:sic valeat ī cōscia alio nō ōstā-
te de mente.vide de hoc ifra. Testamē
tū.§.9.⁊.10.⁊ Legatum.2.§.8.

¶ Utrū heres teneat̄ satisfacere ex cō- 6
tractu vel q̄si defūcti in quo ipse defun
ct⁹ erat obligatus vltra vires heredita
tis? R.φ si fecit inuētariū nullo mō
tñr. Si vero nō fecit inuentariuʒ in foro
aīe si nō tenet̄ secūduʒ Jo.an.⁊.d.An.
⁊ Pa.in.d.c.q: plerūq;. In foro ṗo cō-
tentioso sic:vt ī.l.fi.C.de iure.deli. Fe-
deri.tn̄ cōsilio.21.dicit φ ēt teneat̄ ī cō
scientia vltra vires. Sed prima opi.vi
detur equior q̄ ad cōsciam.

¶ Utruʒ hereditate exhausta p lega- 7
ta possit heres aliq̄d de ipsis legat' de-
trahere? R.φ aliq̄n detrahit̄ falci-
dia:aliq̄n trebellianica:aliq̄n ltima.de q̄
dic̄ vt ifra. Legītia. Silr̄ aū oīa dedu-
cere pōt expēsas funeris ⁊ alias nec.s-
sarias quas fecit cā hr̄ditat̄:vt ī testō ⁊
in inuētario ⁊ hmōi:q: sic d; esse imūis
a grauamie sicut ē a lucro.ī.l.scim⁹.§.
⁊ si p̄fatam.cum quinq; sequentib⁹
C.de iure deli.

¶ Utrū hr̄s se ēter soluens legata nec 8
retinēs sibi falcidiā possit repetere vl
si ignoranter vide. Solutio.§.21.

¶ Quid si plures sūt hr̄des an q̄lz te- 9
neatur īsoliduʒ ad oīa debita vel lega
ta? R.φ regulariter q̄lz tenet̄ solū p
pte hereditaria.C.de act.here.l.p here
ditarijs. Fallit hoc in.7 cāibus. Prim⁹
quādo defūctus aliter d sposuit.ff.de
le.2.l.euʒ ab vno. Secūdus si obliga-
tio sit ppter ipensas funeris vxoris:q:
nō solū obligātur heredes:s; ⁊ vir secū
duʒ portionē quaʒ habent: puta si vir
habet centuʒ ⁊ heredes.200.tūc vir te-
net̄ pro tertia ⁊ heredes soluʒ pro dua-
bus. Tertius si bona defuncti erant ex
presse vel tacite ipothecata debitorib⁹:
quia vno existente non soluendo tamē
alij obligantur. Quartus in alimentis
legatis qn̄ sic per iudicem est diffini
tū vl' ōfūctū.l.3.in pn.§.i.ff.d alimē.le
ga. Quintus quando res legata possi-
detur ab vno insolidum.d.l.pro here
ditarijs:⁊.ff.como.l.sed mihi.§.heres.
Sextus quando obligatio consistit in
implendo pollicitationem factā a defū
cto ad honorē di vl' sanctorū vel reipu
blice.ff.d polli.l.i.§.si q̄s:⁊.l.ex polli

citatione. Septimus quando obliga-
tio eſt indiuiſdua.ff.de ver.ob.l. in exe-
cutionibus.§.ſerua.ꝛ de hoc habes in
10 glo.d.l.pro hereditariis.
¶ Quid ſi heres eſt pupillus nunquid
differeẗ ſolutio debitoꝝ vel legatorū.
11 R.q nō:vt.l.ſub pretextu.C.d̄ ac.here.
¶ Utrum dilatio reſtitutiōis facta ab
herede prolonget ſtatū in purgatorio
defuncti ꝛ quomodo epiſcopus poteſt
compellere heredes nō exequentes vel
alios executores ꝛ multa alia ad hoc.
12 vide ſupra Executor.
¶ Utrum heres rogatus reſtituere he-
reditatem poſſit alienare,aliqd d̄ ea: R
q non.C.cōmunia.de le.l.fi.niſi in ca-
ſibus poſitis in autē.res que ibidē po
ſita.qui ſunt iſti.ſ.cā dotis ꝛ donatio-
nis pp nuptias,ꝛ loquitur i liberis nō
in extraneis.

Additio Itē dic ſm Bar.in.d.
autē.q pōt alienare p
ponendo filiā in monaſterio : qñ non
hꝫ alia bona.ꝛ idem pro redimendo fi
oil ab hoſtibus.Poteſt tamen retinere
ſibi quartam trebellianicam: vt in.c.
Raynutius:ꝛ.c. Reynaldus de teſta.
Si vero rogat⁹ eſt reſtituere qcqd ſu-
pererit d̄ hr̄ditate tūc ad min⁹ q̄rtā prē
ſeruabit ſubſtitutu:vt.C.ad trebel.au-
tē.ꝯ rogat⁹.Et vide de hoc in gl.in.d.c
in p̄ñtia.Aduerte ſm gl.in.d.c.i p̄ñtia
q licet qs ex liberis teſtatoris ſit pure
rogat⁹ reſtituere hr̄ditatē nulla facta
mentiōe de filiis : ſi tñ poſtea habeat
filios vel nepotes ſubſtitutio euaneſcit
C.de fideicom.l. cum acutiſſimi.C. de
inſti.ꝛ ſubſti.l.generaliter.ff.de.cōdi. ꝛ
demō.l.cū au⁹.vid.j.Subſtitutō.§.13.
13 ¶ Utrum bona ingredientis religiōe
non capacem:vt ſunt mendicātes qui
nec in cōmuni debent habere fiat pro-
pinquorū: R.cōmunis opinio eſt q ad
ſuccedētes ab inteſtato veniāt p autē.
bona.C.de bo.preſcrip. Sꝫ hoc limita
niſi predicta bona fuerint ei relicta ſub
cōditione ſi deceſſerit ſine liberis reſti-
tu redditq: tūc debent erogari ad pias
cauſas. Talis eſt ſingularis in auten.
de ſan.ep̄.§.ſed ꝛ hoc p̄ñti. in fine. ꝛ h̄
ſequiẗ Angelus in diſputatōe que inci
pit. Nobilis qdā i geneẗ. Hec omnia limi
ta vera niſi iploratōe officiū iudicis ca

vellent vendere ꝛ preciū in ſuas neceſſi
tates conuertere: quia ſuccederent: vt
ſupra. Hereditas.§.17.defñ eſt.
¶ Utrum heres d̄dicās ſe monaſterio 14
excludat ſubſtitutū: R.glo.i.d.c. p̄ñtia.
q ſic ſi eſt priuat⁹:ꝛ etiam cum rogat⁹
eſt reſtituere priuato:ſecus ſi ſubſtitu-
tus vel cui rogat⁹ ē reſtituere eēt eccl'ia
vel locus religioſus vel alia pia cā: qa
non excluderet vt in.d.§.ſed ꝛ hoc p̄ñti
vnde ſumpta ē auten.niſi rogati.C.ad 15
¶ Sed qd ſi non ingreditur trebel.
monaſterium:ſed efficiẗ clericus: R.gl.
in prefato.c.in p̄ſentia.q nō euaneſcit
ſubſtitutō niſi duo ꝯcurrant.Primū vt
perpetuo maneat in eccleſia. Secundū
q redditus expendanẗ in pias cauſas:
vt in prefata auten.diciẗ. Sed Pa.ibi-
dem reſtringit ad clericum ꝯuerſum a
licui monaſterio:ſꝫ m̄a ꝯplacet vt ſim
pliciter intelligatur:ſicut gl.intelligit.
¶ Utrum conuerſio ſeu dedicatio ſui-
ipſius ꝛ ſuarum rerum eccleſie ſecula-
euacuet ſubſtitutionē: R.glo.in.d.c.in
p̄ñtia.q aut ſit cleric⁹.dic vt.§.p̄ceden
ti.Aut ñ ſit cleric⁹:ꝛ ſic nō expirat:lꝫ a-
lii dicāt q ēt expirat ſꝫ p̄mū verius:ſm
equius
¶ Quid ſi quis ingrediẗ religionem in 17
fraudē ſubſtituti: R.Pa.in.d.c.i p̄ñtia
abbas tꝫ q nō euacuat ſubſtitutōez: q:
dol⁹ ꝛ fraus nemini pꝛociñaẗ.c.ſedes.
de reſcrip.ꝛ placꝫ coīter doc.facit.20.
q.3.§.ſi.vbi inductio fcā cā bonoꝝ īpe
dit acq̄ſitionē coꝝ.ergo forti⁹ qñ fraus
¶ Utrum heres īſtitut⁹ cū interuenit 18
conditione ſi ſine liberis ex ſe legitime
deſcendentibus vl' ex corpe ſuo naſcenti
bus ſi ingrediaẗ monaſteriū euaneſcat
ſubſtitutio: R.Pa.in.d.c.in p̄ñtia.poſt
diuerſas opiniones recitatas conclu-
dendo cum Bar.ꝛ Ci.in.l.ſi ita quis.
ff.de lega.2.q euaneſcit:ꝛ credo ſit ve-
rior.concor. Archi.ꝛ Jo.19.q.vl.c.ſi.q̄. 19
¶ Sed quid ſi non intrant ſe inſtituit
monaſterium heredē: R.Archi.in.d.c.
ſi qua.q non euaneſcit ſubſtitutio ſm
Hoſtie.
¶ Utꝝ heres teneaẗ ſoluere legatū cā 20
dotis fcm̄ ſi illa igrediaẗ mōaſteriū: R
Pa.i.d.c.in p̄ſentia.q ſic.Et idē ſi eēt
ei relictum cā donationis pp nuptias. 21
¶ Utꝝ ſubſtitutio expirat facta ſb iſta

cōditiōe.ſi ingreditur monaſteriū vel ſi
nupſerit vel nō nupſerit? R. Pa. i. d. c.
in pñtia. ꝙ nō: quia cōmuniter tene
tur ꝙ habeat̄ cōditio ꝓ nō adiecta i ſub
ſtitutiōe que īpedit religiōis ingreſſū:
ſicut illa que īpedit matrimoniū car-
nale. l. cū tale. ff. de cōdi. ⁊ demon. l. 2.
C. de indic. vidui. Et iō mulier nō tenet̄
reſtituere relictū ſibi cū onere reſtituē
di ſi nupſerit. l. quotiēs. ff. de condic. ⁊
demon. vbi legatū factū ſi nō nupſerit
tenz. quāuis faciat ꝯtrariū. l. ſi ille. ff. d cō
di. ⁊ demon. Idez dicit Albri. in. l. deo
nob. C. de epiſcopis ⁊ cle. ꝙ puella cui
relinquūtur centuz ſi nupſerit. Si vero
religionē itrauerit quiquaginta: ꝙ ni-
hilominus ſi itrauerit habebit centum:
qz in caſu pdicto ois cōditio dilatio et
grauamē remiſſa itelligūtur: cū pdicta
iſtitutio ſuccedat loco debiti bonorum
ſubſidij: vt eſt expſſuz. C. de inoffic oſo
teſtamē. l. qm in priorib⁹. Et hoc dic ve
ruz in filia cui bonoꝝ ſubſidiū debetur
ſed i extrānea nō: ſed ſoluz ſi cōditio ex-
tet ⁊ ēt nō haberz filia qm legitima eēt
ſibi legata: ⁊ iſtō eſſet vltra bonoꝝ ſub
ſidiuz. Et de hoc vide eūdē ibidē diffu-
ſe: ⁊ i. d. l. qm i priorib⁹. Ri. malumbra di
ſputauit ⁊ tz ꝙ ſi reliquat̄ alicui centū
ſi nupſerit. ⁊. 50. ſi igrediat̄ religionē ꝙ
nihilominus ingrediendo habebit cētū
nec diſtinguit: an ſit filia vel extranea:
⁊ eſt verum. Et ſic tene.

22 ¶ Statuto cauet̄ ꝙ filie extātib⁹ ma-
ſculis filijs nō ſuccedāt ſed debeāt d bo
nis pſnis dotari ⁊ eſſe cōtēte. querit̄ ſi
pſe mortuo q̄ reliqt filiū ⁊ filiā: ⁊ anꝙ̄
frater ſororē dotaret mortu⁹ eſt relicta
filia ſua; dicta amita debeat habere ſo
lū dotē vel tanꝙ̄ hrs? R. Albri. in. l. pu-
blica. C. ad. l. iul. de adul. q̄dā tenēt ꝙ
ſic: qz neptis nō ſuccedit vt maſcul⁹, ſed
veri⁹ videt̄ ſm Hugolinū de la fōtana.
ꝙ ſuccedet neptis nō amita. Rō: qz ex
morte pris iā ius fuit q̄ſituz filio: ⁊ illō
trāſmittit filie: vt. C. de ca. tollē. §. i no
uiſſimo. qz i hoc repñtat pſonā patris
ſui. ar. C. de here. vel ac. ven. l. empta.
⁊ ſufficit ſemel iuſ fuiſſe q̄ſitū: vt. ff. qd
me. cā. l. videam⁹. De q̄ vide ſ. feuduz
§. 8. Sz ſi filius pmortuus fuiſſet añ
patrē relicta filia: vera eſſet opinio pma
tale ſtatutuz eſt factū: qz per maſculos

cōſeruat̄ agnatio: vt. ff. de vē. inſpi. l. i.
§. pe. Ergo nō dz porrigi ad ſexū femi
neuz: vt in. d. l. publico vide. ſ. Excōica
tio. i. §. 20. Quo frater pōt admittet̄ ſo
rorem in fraudem creditorum.

¶ Utrū heres teneat̄ ſeruare ordinē i 23
ſoluēdo creditoribus vel legatarijs? R.
ꝙ ſic: qz creditorib⁹ prius ſatiſfacere d
bet ſiue ex ꝯtu vel q̄ſi aut delicto vl q̄
ſi ſint poſtea legatarijs. Si tñ pri⁹ ſol-
ueret ſine dolo legatarijs pri⁹ venientib⁹
nō poterit iquietari a creditorib⁹ ſi ni-
hil ei remāſit de hereditate: ſed habe-
būt regreſſuz ꝯ legatarios. Quis autē
in creditoribus ſit pponēdus, vide i
fra. Reſtitutio. 2. §. 16.

¶ Quis pōt heres inſtitui? R. ꝙ ois q̄ 24
nō ꝓhibet̄ a iure. ar. de ſpō. c. ex ſpō. Et
q̄s ꝓhibeatur? R. ꝙ. 13. Primo heretic⁹
aut pagan⁹ de here. c. ſi q̄s epo. Sc̄o
credētes receptatores ⁊ defēſores hēti
coꝝ. de here. c. excōmunicam⁹. el pmo
§. credētes. Tertio apoſtata. Quarto
collegiū il icitū. Quinto deportat⁹. C. d
here. inſti. l. i. Sexto dānatus ob crīez
famoſuz. Septio iſecutor cardinaliū.
de penis. c. felicis. li. 6. Octauo excōica
tus. Nā q̄ tēpore inſtitutiōis vel mort̄,
vel adit-ōis hereditatis erat excōicat⁹
nō vz iſtitutio. Sec⁹ ſi poſt iſtitutionez
fuit excōicatus: ſz añ mortē abſolutus
vel poſt mortē fuit excōmunicat⁹ ⁊ an
te aditionem abſolutus tenet iſtitutio
ff. de here. inſti. l. ſed ⁊ ſi conditioe. §.
ſolemus. ⁊. l. ſi alienuz. §. in extraneis.
Nono ſpurij nati ex dānato coitu. de q̄
bus. ſ. filius in pri. Decimo inceſtuo-
ſi cuz monacha. 27. q. i. ſi quis ſolleta-
uerit. in glo. Undecimo crimē leſe ma-
ieſtatis committentes. de pe. di. i. c. ſi
quis tñ in militibus. Duodecimo: Si
moniaci ſecūdū aliquos: quia parificā
tur ledentibus maieſtatez. Terciodeci
mo illi qui non poſſunt habere nec i ꝓ
prio nec in cōmūi ſunt fratres minores
cle. Exiui. §. cupientes. de ver. ſig. De
materia heredis. Vide. ſ. Hereditas.
⁊ infra. Legatum ⁊. Teſtamentum.

b **Eremita** dr q̄ vere ⁊ pu
rā ſolitariā eli
git vitā: 16. q. i. qui vere.

¶ Utrum poſſit hre ꝓpriū? R. gl. i. d. c. q̄ 1
vere ꝙ ſic. ⁊ eſt tex. 19. q. 3. §. ecōtra.

2 ¶ Que est tristior vita an heremittarũ an religiosorũ? R. glo. vbi. s. dicit. q̃ mo nachorum. Intellige in heremitis qui non sunt religiosi.

3 ¶ Utrũ heremita gaudeat priuilegio clericali? R. glo. vbi. s. q̃ sic. dicit pbart per. d. c. qui vere. sz iudicio meo nihil p bat: nisi q̃ sunt digni honore. Et ppterea dico cũ Jo. de ligna. in cle. p litteras de preb. q̃ sicut laici nati sunt. ita laici pseuerant ꝛ sub iurisditõe iperatoris cũ eis nõ aduenia t aliqd eripiẽs eos ab ipsius iurisditõe: qd duplex est vz receptio ordinis vl ecõuerso ad aliquẽ religionẽ approbatã. i. c. fi. de reli. do. 17. q 4. si quis suadẽte. de sen. excõ. nõ dubium. cũ si'bus ꝛ sequit Pa. in. d. c. nullus. de fo. cõpe. licet sit equũ dicere q̃ sunt eccliastice psone ꝛ de foro eccliastico p. c. nulla rõe. 93. di. ꝛ. c. si aũt. ii. q. 3.

4 ¶ Utrum religiosi possint vitã heremiticaz eligere? R. q̃ sic: de licẽtia suorũ p̃latorũ ꝛ cellas siue habitacula in heremo siue locis vbi nõ sit hominũ habitatio de ppinquo capere ꝛ mutare pñt etiaz religiosi mẽdicãtes: vt in. c. cũ ex eo. de exces. prela. li. 6. Sz prelati nemini debent dare licẽtiã: nisi iã in societate perfectis: cũ sit piculosissimũ solitarie habitare iperfecto cui dicit Ue soli: q: cuz cciderit nõ habet subleuãtẽ. Et ideo. sanctus Tho. 2a. 2e. q. 188. dicit q̃ vita socialis necessaria est ad exercitiũ pfectionis: q: mutuo se isti iuũt vbo ꝛ exẽplo ꝛ correctione q̃ ad pfe ctiõez perducunt Solitudo aũt ꝯpetit iã pfectis q̃ aliorũ regimine nõ indigẽt. Et iõ si absq3 exercitiõ pcedẽti tal' vita assũat piculosissima: nisi suppleat p diuinã gratiã. h ille

b **Ereticus** est s'm Archi. in c. quicũq3 d here. li. 6. Primo q̃ tenz ꝯ quattuor concilia. Itẽ qui al'r sentit de sacris. s. corpe xpi: baptismate: ꝯfessiõe: ꝛ aliis q̃ sacro sancta p̃dicat ꝛ obseruat eccl'ia. c ad abolẽdã de here. Itẽ qui conat auferre priuilegiũ eccle romãe sibi a xp̃o traditũ: vt in. c. oẽs. 22. di. qd est vt sit caput oĩum eccl'iarũ. Itẽ dubi' in fide. c. dubi' de here Itẽ oĩs scismaticus. 24. q. 3. inter heresiz. Itẽ oĩs simoniac' . i. q i. quisqs. Itẽ oĩs precisus ab eccl'ia. 4. q i. c. 2. Itẽ oĩs interpretans male sacraz scripturã. 24. q. 3. heresis grece. Itẽ etiã q nouam opinionẽ inuenit. 24. q. 3. hereticus est Itẽ qui transgredit p̃cepta sedis. i9. di. nulli. Itẽ qui non tenet articulos fidei. Sed loquẽdo de heretico proprie: ꝛ vt sit excõicatus: ꝛ subiaceat aliis penis ꝯ hereticos statutis. Dic q̃ tria requirunt s'm Alex. de ales 2a. 2e. ti. de heresi. Primũ falsa credulitas in rationali. i. s'z glo. 24. q. 3. §. quia vero sermo q̃ erret in articulos fidei ꝛ eius sacris vt in. d. c. ad abolẽduz. de hereti. Addit Pau. in cle. vnica: eo. ti. q̃ etiaz ille qui falsam ꝛ extortã expositionem in diuinis scripturis ponit ꝯ illd qd tenet ecclesia: intelligo. s. p articulo fidei est hereticus. Glo. tñ in cle. §. sane de v su. dicit indistincte de tenẽte aut gignẽte peruersum dogma vel falsas opiniones q̃ heretic' est. Car. in. d. cle. Et voluit hoc extẽdere ad tenẽtẽ cõtra canones ꝛ multi doc. ibidẽ. Sz ego dico clarius q̃ falsa credulitas ꝯ fidẽ est dupliciter Primo directe ꝛ p̃ncipaliter. Et hoc est omne qd est ꝯ articulos fidei. Scdo in directe ꝛ secũdario: sicut ea ex quibus sequit corruptio alicui' articuli. sic dicere aliqd falsuz in scriptura diuina ꝯtentum: q: est corruptio illi' articuli d spũ sancto quo locut' est p pphetas. Sil'r dicere q̃ eccl'ia male determinauit in aliquo circa fidẽ est ꝯ illud: sanctã eccl'iam catholicã ꝛ hmõi. Scdm q̃ reqrit vt quis sit h'tic' est puersa volũtas i cõcupiscibili. Tertiũ ipugnatẽis ptinacitas ex pte irascibil'. s. q̃ ptinacit hoc teneat: q: l3 quis erret in fide ꝛ aliis predictis. Sz tñ parat' est corrigi nõ ẽ heretic'. tex. est. 24. q. 3. dicit ap'ls. ꝛ. c. q̃ i ecclesia. ꝛ gl. ibidẽ. ꝛ gl. in. c. nec licuit. 17. di. ꝛ tex. planus in. c. hec ẽ fides. 24. q. i ꝛ in. c. dãnam'. de sum. tri. in verbo pertinaciter. propterea dicit Lau. q̃ qui errorem non defendit: immo paratus est intelligere rationem non est putandus hereticus. Similiter ille qui dubitat ex animi infirmitate. non tamen perti naciter insistit. Et. c. dubius. de here. intelligatur quando in dubio pertinaciter insistit

¶ Que pena puniuntur heretici pprie? R. vt colligo ex diuersis iuribus q̃ vltra mortale peccatum. i4. penis. Prima q̃ ipso facto sunt excom municati. de q̃. s. Excõicatio. 3. casu. 17.

Nec dũ heretic⁹ excõicat᷑:sed ꝫ suspe-
ctus ꝺ heresi:nisi ad arbitriũ epi se pur
gauerit.c.ad abolendã.§.laic⁹.ꝺ here.
ꝛ.de sen.ex.vt fame. Et si excõicatõꝫ p
annũ sustinuerit aio indurato:tunc vl'
vt heretic⁹ cõdẽnabit᷑.c.Excõicam⁹.§.
i.de here.cũ cõtumacia. de here.li.b.6.
Requirit᷑ tñ vt specifice sit vocat⁹:vt ꝺ
fide rñdeat ẜm Jo.an. ibidem:et sic de
tali suspitõne purget.

2 ¶ Sꝫ qd si sit occult⁹ oio:puta qꝛ tꝫ he
resim i corde solũ erit excõicat⁹.R̃. gl.
i.§.i.24.q.i.ꝙ sic. Jdeꝫ tꝫ Ray.ꝛ Hos.
ꝛ Jo.de ãcho.i suis sũmis.e.ti.ꝛ gl.in
cle.i.de here.quã sequit᷑ Car.qui allꝫat
multa iura ad hoc Archi.aũt i.c.cum
qs.ꝺ heret.li.6.allꝫat multa p ꝛ cõtra.
Et finalr relinqt disputatõi. Sed sal-
uo meliori iudicio mihi vr dicendũ ꝙ
si heresis sit soluꝫ in corde:nec aliquid
ostendat᷑ in signo vel ope ꝙ nõ ẽ excõi
catus.ꝛ hoc tꝫ Pe.de pal.in.4.ꝛ Hos.
in.c.mulieres.de sen.ex.ꝛ sequit᷑ gl. in
c.cũ qs.de sen.ex.li 6.loquẽdo de eo q
ratã hꝫ verberationẽ clerici solũ in cor
de ꝙ nõ est excõicatus q ad ecclesiam.
Nec ob.iura q allegat gl.in.d.cle.i. qꝛ
ꝯcedo ꝙ si aliqd p̃cipit eccl'ia i ope fa-
ciendũ extra:vel nõ faciẽdũ cũ tali in-
tẽtõe vel aio:ꝙ faciẽs ꝯ ligat᷑ etiam q
ad eccl'iã:licet eccl'ia nõ iudicet:et q oc
cultũ est.Et ita loquunt᷑ iura p.d.glo.
allegata.Nã in.d.cle.i. inqsitor obmit
tens pcedere ꝯ cõsciam ligat᷑. Ecce qd
p̃cipit᷑ fiendũ.cle.i.de sta.mo.loquit᷑ ꝺ
actu exteriori:quo qs ad curias princi-
pũ vadit eo aio vt offendat. Ecce preci
pit abstinẽdum ab accessu tali aio. Et
oia alia sp habent opus annexũ faciẽ-
dũ vel nõ faciẽdũ si bene attendant᷑. ꝛ
ideo q̃tũcunqꝫ sit occultũ tale op⁹ fa-
ctum tali aio vel non erit ligat⁹.Sec⁹
vbi cogitationi cordis nihil addit᷑ ope
ris:qꝛ solũ deũ habent vltorẽ.C.de iu-
reiur.l.iureiurãdũ.ꝫ3.dist.c.habuisse.ꝛ
Jo.di.§.sed illud.ver.quoꝝ.Si ṽo ali
qd oñdat in signo.s.ṽbis fact' ꝛ hmõi:
sic erit ligat⁹ q̃tũcũqꝫ sit occult⁹ . et sic
ptꝫ ꝙ eccl'ia ligat oino occulta:ꝛ tñ nõ
ligat ea q solũ ꝯsistũt in corde sine ali-
quo ope adiũcto facto vel omisso. ꝛ sic
3 ¶ Quid de illo ꝯcorda doc.in hoc.
q osculat᷑ sepulchrũ maconicti vel ali-
qd facit ad eius veneratõeꝫ sicut alij infide
les.R̃.Alc.ꝺ ales ṽa hc ti.de apostasia
ꝙ si faciunt qꝛ ita credũt:ꝛ iõ ꝓfiteat᷑:
sic sũt apostate heretici ꝛ excõicati.Si
ṽo hoc faciũt solũ ṽbo vel pp metum
nõ in corde:sic peccant mortalr:nõ tñ
sunt heretici nec excõicati.
¶ Scda pena ẽ ꝙ nemo cuꝫ hereticis 4
oꝫ h're negociatõꝫ: neqꝫ i domo vel ter-
ra sua eos tenere vel fouere.fac.c.sicut
ait.e.ti.ꝛ ẜm Pa.ibidẽ extẽdit᷑.d.c.ad
oẽs h'ticos:lꝫ loqtur de tholosanis. ꝛ
no.ꝙ lꝫ cũ nullo excõicato sit pticipã-
dũ:tñ cũ h'ticis multo min⁹. Uñ licet
nõ excõicent᷑ oẽs pticipãtes cũ eis ea-
dẽ excõicatõe:tñ credẽtes fautores re-
ceptatores defensores h'ticoꝝ hñ ligã
tur:vt pꝫ.ꝺ.Excõicatio.3.cãu.17. possꝫ
tñ aliqs sine pctõ pticipare cũ eis i his
q spectãt ad coꝝ salutẽ. Silr ꝛ filij v-
xor ꝛ hmõi qui iudicio boni viri alr cõ
mode facẽ nõ pñt.nec iest p̃iculũ puer
siõis ꝛ ẽt ceti in casib⁹ in quib⁹ lꝫ ptici
pare cũ excõicatis.de quibus habes.ꝺ
Excõicatio.S. 5
¶ Tertia pena ẽ ꝙ bona ipsoꝝ ipo fcõ
q penã incurrũt heres applicant᷑ fisco
in t'ris.s.ipꝑij:si sũt sclares iudicis se-
cularis. Jn t'ris ṽo eccl'ie vel si sũt cleri
ci applicant᷑ fisco eccl'ie:nisi cl'icoꝝ hẽa
eẽnt eccl'ie: vl' ipsi hẽrẽt stipẽdiũ ab ec
clesia:qꝛ applicabunt᷑ eccl'ie a q stipen-
diũ hẽbãt vl' cui⁹ erãt:vt i.c. ṽgẽtis.e.
ti.ꝺ in.c.cũ ẜm.e.ti.li.6.Uerũtñ execu
tio ipsi⁹ ꝯfiscatõis vl' occupatio dctõꝝ
bonoꝝ nõ fiet donec p aliquã p̃sonã ec-
cl'iasticã fuerit snĩatũ sup p̃fato crĩe he
resis ꝯ ipm hereticũ:vt i.d.c.cũ secun
dũ.de quo vide.j.Pena.§.3.

¶ Sed quid si in vita ipsoꝝ h'ticoruꝫ 6
nõ fuit snĩatũ ipsos hereticos.R̃.Pa.i
c.fi.ꝙ si p⁹ mortẽ ipoꝝ snĩatũ fuerit ni
hilomin⁹ applicabunt᷑ fisco:vt i.c.2.de
rescrip.lib.6.qꝛ cõfiscatio fuit facta in
vita ipsoꝝ coipso ꝙ inciderũt in here-
sim . Et de hoc ẽ tex.in.c.accusatus.e.
ti.lib.6.§.in eo ṽo casu.
¶ Quid si habet filios catholicos. R̃. 7
ẜm glo.in summa. 23.q.7.ꝛ in.c. ver-
gentis.eo.ti.ꝙ nihilominus confiscan
tur.Et sic nihil habebunt de bonis pa
rẽtũ filij nec etiã ꝯgnati. Uñ per.d.c.

vergẽtis corrigit aut. de nestorianis. C
de here. q̄ volebat vt deuoluerent ad fi
lios vel agnatos catholicos bõa here-
ticorum: qđ ꝛ sequit Archi. in p̄n. 23. q. 7.
ꝛ Cy. in. l. q̇squis. C. ad. l. iul. ma. Hos.
dicit hoc verũ in terris ecclie: sed nõ in
aliĳs. ꝛ istud vltimũ est mag pĩũ: q̄uis
primum sit verius.
8 ¶ Quarta pena ē ꝙ heretici credẽtes
receptatores: defensores ꝛ fautores ip-
sorũq; filĳ vsq; ad scđam gñatõez nul-
lũ eccliasticũ bñficiũ vł officii publicũ
adipisci pñt: vt. i. c. 2. e. ti. li. 6. h̄ intelli-
ge de scđa gñatõe p lineã pr̃is q̇ ē filius
ꝛ nepos: sed p lineaz maternã non nisi
ad p̄mũ gradũ. s. filiũ extẽdit: vt. i. c. sta
tutũ. el. 2. e. ti. li. 6. ꝛ ēt nisi emẽdati ta-
les hr̃tici fautores receptatores et aliĳ
eẽnt ꝛ reicorpati ecclie pati ad pniam
pagendã fuissent: vt in. d. c. statutũ.
9 ¶ Quinta pena ē ꝙ si q̇s vt ecclıastic9
ad p̄ces hr̃tici fautoris receptatoris et
aliorum sitũm pestilentiũ dignitates p-
sonat9 et q̄cũq; alia bñficia ecclıastica
sciẽter ē adept9 ipsis est p̄uat9 ipso fctõ
ꝛ inhabilis ad silia. Si v̄o ignorantur
solũmodo: sic habitus est priuatus. vt
d. c. quicũq;. li. 6.
10 ¶ Sexta pena est ꝙ filĳ hereticorum ip̄o
facto q̊ sn̄iatum est ꝫ eorum parẽtes d̊ he
resi efficiunt sui iuris ꝛ effecti itelligũ-
tur a die cõmissi cr̄is. Vñ emãcipatio
facta nõ valet post cõmissum crimen:
vt in. d. c. quicunq;.
11 ¶ Septĩa pena ē ꝙ vxores q̄ ꝯxerunt
mr̃imoniũ cũ illis quos sciebãt hereti
cos amittunt dotes ipso facto. secus si
ignorabãt: lz postea scierint: vt in. c. de
creuit. e. ti. li. 6.
12 ¶ Octaua ꝙ appellare nõ pñt hereti-
ci credẽtes receptatores fautores ꝛ de
fensores eorum: vt in. c. inquisitionis ne-
gocium. e. ti. li. 6.
13 ¶ Nona est ꝙ ꝫ hr̃ticos credẽtes ꝛ ali
os p̄dictos admittunt excõicati ꝛ pri-
cipes vel socĳ cr̄is ad testimoniũ: vt in
c. i fidei fauorẽ. e. ti. li. 6. ꝛ officiales lz
sint excõicati pñt ꝫ eosdem suũ exerce-
re officiũ: si reqsiti fuerit ab ipsis vel inq
sitoribus vł eorum i delegatis: ꝛ licite pñt
eos reqrere: vt in. c. p̄sidẽtes. e. ti. li. 6.
14 ¶ Decima ꝙ hereticis siue sint cõiũcti
siue extranei nihil est relinquendũ seu
nõ pñt instituí hr̃des: vt. i. c. si q̇s ep̄s.
cũ. c. se. ꝛ qđ ibi no. de here. sec9 faciẽtes
si sunt ep̄i vel clerici sunt excõicãdi: ēt
post mortẽ: vt in dictis. c. notatur.
¶ Undecia ꝙ vasalli hr̃ticorum ꝛ q̄cũq; 15
aliĳ qui hereticis aliq̄ obligatiõe erant
astricti: vt famili liberti ꝛ hmõi ipso fa
cto liberant: vt d: ꝛ no. i. c. fi. e. ti. Pro-
pterea si aliq̇s pmisissz eis hr̃ticis sol-
uere sub pena vł iuramẽto certo die ñ
tñr: vt no. gl. ibidẽ. ꝛ h̄ intellige si ē ma
nifestũ ip̄m hr̃ticũ icidisse p̄fidiã. Et di
cit phil. idẽ ēt si sit occult9: dũmodo p-
bari possit. sz Jo. an. limitat dictũ suũ ve-
rũ si ad pbatõez pcessum ē: q: tũc pba-
tio facit delictũ mãifestũ: vt. i. c. cũ oli.
de p̄. si. sec9 si nõ est pcessum ad pbatõz
Pa. v̄o ibidẽ vult ꝙ a die cõmissi cr̄is
sñtibi q̄uis nõ possit allegari p̄dcã so-
lutionẽ nisi fcã mãifestatõe p sniaz. Ego
teneo cũ tex. ꝙ eo ipso ꝙ ē mãifestum
in heresim icidisse tales absoluti sũt q̄
tũcunq; snia nõ ferat ꝫ eos: q: p exce-
ptionez eorum petitionẽ elident.
¶ Duodecia pena ē ꝙ dãnati pñtib9 se 16
cularib9 ptãtibus aut eorũdẽ balyuis
relinquant aĩaduersione puniẽdi cle-
ricis p̄us a suis ordinib9 degradatis: vt
in. c. excõicamus. el. i. eo. ti. ꝛ ista aĩad-
uersio est pena ignis de ꝯsuetudine: lz
de iure sit pena mortis: vt in. l. arriani
C. de he. iũcta. l. vltimã supplicium. ff:
¶ Sed q̇ro q̇d si heretic9 -de penis. 17
dãnatus p ecclıam velit redire: nunq̇d
ei parcet. R. Jo. an. in q̄dã apostilla in
d. c. excõicam9. lz ꝙ sic. ꝛ idẽ gl. singla-
ris in. c. excõicamus. el. 2. eo. ti. Sed lz
istud sit humanũ: tñ ego credo de iure
ꝯtrium. Nam vt acceptet oẑ ꝙ cõtinuo
post dep̄hẽsionẽ erroris ad fidei catho
lice vnitatẽ spõte recurrat: ꝛ errorẽ suũ
ad arbitriuz p̄sidentis publice abiuret
ꝛ satisfactionẽ cõdignã exhibeat: vt in
c. ad abolendã. e. ti: qđ nõ facit q̇ expe-
ctat cõdẽnatõez. ꝛ. d. c. excõicam9. el. 2.
qđ vř ꝯtriũ. loquit de dep̄henso nõ con
dẽnato. Archi. tñ in. c. vt cõmissi. eo. ti.
li. 6. dic̄ ꝙ relapsꝰ dũtaxat nõ parcit: se
mel tñ lapsis parcendũ est: ex q̇ volunt
ad fidẽ redire: ꝛ vt dixi hoc est minus.
¶ Verũ rediẽs spõte ad v̄itatẽ fidei ꝛ 18
recõsiliatus recupat bona. R. ꝙ nõ: sz
solũmodo euitat penã mortis. ꝛ ꝙ olim
debebat de-

debebat detrudi, in ppetuā carcerē ad agendaꝫ pniam: hodie p inquisitores vna cū p̄sidēte pōt cōmutari: vt in.c. vt cōmissi.e.ti.li.6. Et siliter recuperabit bona si ex misericordia ei p̄cedank: alr nō: vt in.d.c. ꝟgentis.

19 ¶ Terciadecia pena ꝙ null⁹ cłic⁹ dz ei p̄bere eccl'astica sacr'a: neqꝫ tradē eccl'astice sepulture neqꝫ eꝛ vas aut oblationes eorū recipe: alr cłicus p̄uandus ē suo offō: regularis sua p̄uilegia in illa diocesi vbi ꝯfecerint nō ei seruenk: vt i c. excōicamus.el.i.eo.ti. Hodie tñ qui cūqꝫ tradiderit eccl'astice sepulture est excōicatus ipso facto.p.c. quicūqꝫ.e.ti. li.6. de q̃.s̄. Excōicatio.7.casu.8. Sed oia limita nisi peniteant & signa manifesta penitentie in eis appareant: quia tunc ecclesiastica sacramēta pñt ꝛ debēt dari: etiam si forent relapsi: vt in.c. sup eo. de here. lib.6.

20 ¶ Quartadecima ꝙ null⁹ tabellio publica instr'a vel scripta p hereticis credentibus fautorib⁹ ꝛ ceteris facē pōt: nec aduocatus in aliā cā vel facto pōt eis patrocinū p̄stare: nec litigantibus sub eoꝝ examie: alr ipso fcō sunt suspē si ab offō ꝛ ppetuo infames: vt in.c. si aduersus.e.ti. Intellige bm Pa. ibidē nisi reuertank ad fidem: q: tūc possunt p̄dicta pro eis impendi.

21 ¶ Qua pena puniunk credētes fautores receptatores ꝛ defensores hereticorū. R. ꝙ.13. penis. Prima q: sunt excōmunicati ipso facto. De quo.s̄. Excōicatio.5.casu.17. Secunda ꝙ si excōicatione infra annū satisfacere cōtempserint ex tunc ipso iure sunt infames: vt neqꝫ ad pbłica officia seu ꝯsilia seu ad eligēdos ꝛ hmōi aliquos neqꝫ ad testimonium admittunk: sunt intestabiles etiam nec ad successionem admittunk. Nullus eis cogak respōdere super aliquo negocio: sed bene ipi alijs. Si sūt iudices ꝛ dant sniam nulla est. nec aliquis pōt cāꝫ agitare sub eis. Si aduocati sunt nō sunt admittendi ad patrociniꝫ. Si tabelliones instrumenta p eos ꝯfecta nihil valent: sed cū auctore suo damnank. Si vero clericus fuerit ab oī offō ꝛ beneficio deponak. hec habenk in.c. excōicamus.el.1.e.ti. Ex quibus collige.12. penas ꝯ p̄fatos. Adde quartaꝫ quintā octauā nonā tertiam decimā ꝛ quartādecimā in precedentibus.§ dictas.

¶ Quis dz credens hereticus. R. Archi. in.d.c. quicūqꝫ.eo.ti.li.6. ꝙ ille q̄ ore pprio dicit se velle mori in fide talis heretici: vel q̄ dicit se credere erroribus eoꝝ. ad h̄ de pe.di.i.c. pōt. Siliter qui adorauerint reuerentiā suo more exhibuerit ꝯsolatōes vel cōionem in morte seu in infirmitate ab hereticis recepit: vel silia ppetrant q̄ ad ritū eoꝝ pertinent credētes dicunt: q: p⁹ factis ꝙ ꝟbis loqmur. ar. de ap. dilecti.el.2. ꝛ loquor de his factis in quib⁹ error exprimik: q: in alijs factis: vt vitare eos vł alimoniā p̄bere nō est credere sed potius fauere. Credētes tñ eoꝝ erroribus heretici sunt. c. excōicamus.el.2.eo.ti. 22

¶ Quis dz receptator. R. Archi. vbi.s̄ ꝙ ille q̄ sciēter recipit hrticos ꝛ si non frequēter: q: lꝫ bm grāmaticā sit ꝟbuꝫ frequētatiuū: tñ in iure p simplici verbo ponik: vt pbak. ff. de recepta.l.fi. In iure ciuili receptator dz q̄ latēter recipit ꝛ celat: vt ꝯseruat⁹ manus iudicis euadat: vt.l.i ff. de recep. ꝛ.l. ꝯgruit. ff. de of. p̄si. ꝛ.l. vlt. C. d his q̄ la. occul. Et sic accipik etiā de iure canonico: nisi solūꝫ in isto casu hrticoꝝ. Rō q: spāliter oīs receptio phibek: vt i.c. sicut ait.eo. 23

¶ Qui dicunk fautores. R. Archi. vbi. s̄. ꝙ si sūt psone q̄ publica ptāte fugāt ur ex sola omissione dicunk fautores: puta si ab eccl'a ꝯdēnatos nō fugāt vł nō puniūt sicut debēt ꝛ p̄cipitur i.c. ad abolendā.eo. ꝛ in.c. excōicam⁹.el.i.eo. hoc pbak.23.q.3 q̄ pōt. ꝛ.q.5. q̄uis. ꝛ q.8. p̄terea. ꝛ.17.q.4.§. qui aūt. Itē dicit idē Archi. ꝙ si p̄lati nō faciūt carceres ad custodiā hereticoꝝ vel silia q̄ ad eoꝝ offm ptinent ex auaricia nō dicuntur fautores: q: in fauorē hrticoꝝ non faciūt. sꝫ c⁹ si pp eos nō faciūt. Si sunt priuate psone lꝫ nō capiant hrticos ex omissione sola non dicunt fautores. sꝫ si celant postꝙ iurauerunt indicare pñt dici fautores cū peccēt mortalit̄ i hoc celādo veritatē.11.q.3. q̄squis. Itē dic de p̄uatis alr ctis p iuramētuꝫ ad iudicādū ꝛ celāt in casu in quo tenenk indicare qđ qñ sit. vide.s̄. Inquisitio.§.11. secus in alijs priuatis non astri 24

cis: qz nisi cōmittāt dolose nō dicunt
fautores. Ex cōmissiōe ṽo oēs dicunt
fautores: qz vel ṽbis excusant eos vel
laudāt z hmōi vñ si p̄dcā ṽba puocāt
simplices ad amorē hrticoꝝ z deuotio
nē quā hñt ad ecc̄iam hñt minuere. Et
tñ nō dicant ex lubrico ligue: qz lubri
cū lingue ad penā nō dz trahi. ff. ad. l.
iul. maie. l. famosi. tūc fautores dñr. 11.
q. 3. ñ solū. 2. q. i. c. si... Multo mag fau-
tores sūt q̄ fctō eis fauēt: puta alimoniā
admistrādo: ipos liberādo: l'p q̄ libari
pñt dādo z sit̄a. ad h. 23. q. 4. ē iniusta
ff. d fur. l. si pignore. z idē dicit in eo q̄
p̄cibus eos liberat. ar. 14. q. 6. c. i.
52 ¶ Qui dicant defensores. R. q̄. s̄. Ar-
chi. ꝙ q̄cūqz defendētes errorē hrtico-
rū z tles dñr heresiarche. Itē dñr defē
sores illi q̄ psonas ipsoꝝ defendūt resi
stēdo virib' vel potētia ne ad man' iu
dicis veniāt puniēdi vel examinandi.
z de h. 21. q. 5. p totuz. 27. q. i. si custos:
vel ne fiat executio: vt i. c. ex lris. de of
fi. dele. No. tñ ꝙ defendēs hereticū ne
ledat a p̄uato vel q̄ in iudicio eidē pa-
trocinat credēs eū hre iustā cām nō dr
defensor vel fautor etiā si postea appa
reat ꝙ nō erat iusta cā: qz hec est iusta
defensio q̄ talib' reseruat. secus si ɔ'cō-
scientiā ei patrocinat: qz defensor est.
ita no. Car. in cle. i. de penis.
62 ¶ Qño heretici. fautores: credētes: de-
fensores: receptatores eoꝝ: z etiā infa-
mati de heresi recipiant ad pniam. R.
ꝙ ad arbitriū epi p̄us debēt abiurare
errorē z p̄mittere per scripturā ꝙ tene
būt firmiter fidē catholicā z hoc publi
ce vel p̄uate sicut crimē ē publicū vl p̄-
natuz. i. q. 7. quotiēs. de ɔse. dist. 2. ego
Berēgarius. z. d. c. ad abolēdā. postea
dz absolui sm ecc̄ie formaz. de qua hr
11. q. 3. cū alijs. d sen. ex. cū desideres. et
postea īponi qd talib' solet iniūgi: vt in
d. c. q̄tiens. z ego. Si tñ tp̄s nō adest z
signa pnie in extremo demōstrent pñt
absolui sine solēnitate p̄fata sm Ho. z
Inn. in. c. a nobis. el. 2. de sen. ex.

d **Ermofroditus**
d: ille qui hz vtrunqz sexum
s. virilem z femineum.
5 ¶ Utrum possit esse testis in testō. R.
glo. 4. q. 3. Itē idonei. ver: hermofrodi
ta ꝙ nō: sicut nec mulier. insti. de test.
§. testes. In iudicio tñ sic eo modo quo
mulier. Et hoc intelligo qñ magis hz
de femina q̄ de viro. Secus esset si se-
xus virilis magis incalesceret. Si ṽo
est parilitas: gl. p̄dicta nō determinat.
Sed dicerem nō admitti nisi quaten'
mulier admittitur.
¶ Utrū possit ordinari. R. ꝙ nō: qz est a
mōstruosus. ar. 36. dist. illitteratos. et
49. di. c. vl. Si tamen ordinat z sexus
virilis magis incalescit recipit caracte
rem: al's non: etiam si equaliter incale
sceret sm Hosti.
¶ Utrū possit ɔhere z an debeat ɔhere 3
cū viro vel cū muliere. R. gl. p̄dicta ꝙ
sexus magis incalescens dz attendi et
sic determinari.

b **Ironia** est mendacium in verbis vel fa
ctis dictum vt quis minus ex-
timet q̄ seipsum existimet: vtputa cuz
aliquis asserit de se aliquod vile: qd in
se non recognoscit. aut negat aliquod
magnum quod tamen existimat in se
esse: z est aliquando peccatum veniale
quādo id quod dicit vel ostendit in se
esse vel nō esse nō est scandalum nec p-
prie fame vel alterius. Aliqñ est mor-
tale qñ esset in scandalum pprium vel
aliorum: vel qñ hoc fieret ex inordina-
ta ambitione vt preficeret alicui prela-
ture spirituali: puta quia vadit maleve
stitus z despectus ppter hoc solum vt
p̄ficiatur z deliberate. Et intellige si ē
dignus. vel si ppter honorem solum et
hmōi sm qd dixi ambitionez esse mor
tale. de quo vide. s̄. Ambitio. Et de ta-
li dr' ecclesia: Est q̄ nequiter se hūiliat
interiora autem eius plena sunt dolo:
al's esset veniale peccatum talis ambi-
tio cum tali hironia. Et sic intellige di
ctū Augu. in. c. cū humilitatis. 22. q. 2.
minoratū de se dicere salua veritate et
maiora abscōdere ppter humilitatem
non est hironia nec peccatū sm genus
suū sm Tho. 22. q. 12.

Istrio quis dicat. R. ꝙ ille qui de perso-
na sua ludū facit.
¶ Utrū sit pctm̄. R. S. Tho. 22. q. 148. ꝙ nō si t
fiat moderate z loco z tempe z perso-

nis cōgruis ꝛ gestib⁹ vel verbis honestis
vt pro sublenatione ai alicui⁹ vñ ꝛ licite
tales recipiunt aliquid p mercede. Et
sic non intelligitur ꝺ istis.c.donare.ꝛ.c
qui venatoribus.86.di.nec.c.p dilectō
ne.de ꝯse.di.2. Alias aūt ludū facere p
bona cū gestibus inhonestis aut turpib⁹
seu in loco aut tpe pħibito est mortale
peccatū: vt pꝫ p.d.c.p dilectōe. i quo ꝺ
negat ei corp⁹ xpi: ꝛ talib⁹ donare ē pec
catū mortale si fiat p eoꝝ ludo exercen
do. Sec⁹ si fiat pp necessitatē ad natu
2 rā sustētādā vel ne ab eis isfamaret̃ ꝺm
¶ Utꝝ tales histriones pħibi Rodo.
ti possint ordinari? R.ꝺm gl.in.d.c.do
nare.ꝙ nō: vt in.c.maritū.23.d.q: isfa
mes sunt.4.q.i.c.i.ff.de his qui no.in
fa.l.2.§.vl.limitat in pa.i.c.cū decorē.
de vi.ꝛ.ho.cle.veꝝ qñ his exercuit artē
illā in publico. Facit.l.palā.ff.de ritu
nup.25.q.2.ita nos. Inn.ꝯo i.d.c.cū ꝺ
corē vult vt sit isfamis ꝙ hēat ꝺ officiū
in curia: vel ꝙ assuefacat se i illo actu alr
non sit isfamis: ꝛ est opinio mag pia et
mihi placet.

b Homagium est qñ qs fac pmissionem
alteri genu⁹ flexis ꝛ manib⁹ intra
man⁹ illi⁹ positas: ita ꝙ efficit̃ hō illius
nulli⁹ alteri⁹ fidelitate salua ꝛ talis ap
pellat̃ hōligiū: ꝛ fit solū iperatori vel re
gi ꝛ hmōi qui nō habēt superiorē: ꝛ ta
lis hois ligi⁹ differt a vassalitio: in quo
reseruat̃ saltē iperatoris fidelitas vel
auctoritas nec pōt quis esse homoligi⁹
duoꝝ: sed bene potest esse homoligius
vnius ꝛ vassalus alterius vel plurium
De quo homagio no.in glo.clemē. pa
storalis.in.§.rursus.ver.homoꝗ ligi⁹
de re iudicata.
¶ Utrum sit simonia p re spūali: puta
1 bñficio ecclesiastico hoagiū exigere? R.
ꝙ sic: vt est tex.in.c.ex diligēti. de simo
nia.ꝛ in.c.fi.de re.iur. Rō q: homagiū
est seu cōtinet tpale cōmodū illius cui
prestatur: q: efficit̃ eius subdit⁹: ꝛ obli
gatur sibi ad certa seruitia. Fidelitatis
autē iuramentū hñ pōt exigi sine simo
nia: q: tñ obligat vt sibi sit fidelis: ꝛ p
statur potius dignitati persone. Et hoc
verum qñ est tali dignitate cui debetur
fidelitas talis: alr enim esset simonia
ꝺm vnam lec.in.d.c.ex diligenti.

b Homicidium dr vo
litarium qꝺ aīo ꝛ intētione occiden
di hominem perpetrat̃ cū effectu. vñ dr 1
homicidiū hois ab hoie facta occisio.
Et istud cōmittit̃ facto precepto: cōsilio:
defensiōe: ꝛ dissuasione: coopatōe: aia
tione: auxiliatione. Pro quorum decla
ratione multa dubia subinferuntur.
¶ Utrum homicidiū voluntariū ab ho 1
mine factū vt est homo sit peccatū mor
tale? R. sic semper: q: ꝯ pceptū. Nō oc
cides. Exo.20. immo terribile pctm: vt
pꝫ.50.di.c.si quis voluntarie, vbi vult tex.
ꝙ imponat̃ ei pnia vt semp.s.hois sta
tutis iaceat ad ianuā eccle.ꝛ cōionē in
exitu vite sue nō recipiat. Dicit gl.si nō
fecerit predictā penitentiā. Et notāter
dici esse mortale peccatū homicidium
volūtariū ab hoie vt homo est. Nō aūt
ab hoie vt a lege siue vt ē legis mister:
q: nō est peccatū dūmodo nō desit in
stus ordo: iusta cā: iustus animus. De
est iusta cā: qñ aliqs sine demerito oc
cidit̃. Iust⁹ anim⁹: cū ex liuore vindicte
occidit. Iustus ordo: cū occidit ille cui
lex nō cōmittit. vel cum occiditur ñ eo
ordine quo lex statuit. de quo.23.q.5.
in.c.reos.ꝛ per totā.q.
¶ Utꝝ liceat alicui occidē seipm aut 2
mutilat̃? R.ꝙ ñ sine mortali pctō: q: ne
mo membrorū suoꝝ est dñs.23.q.5.di
non lꝫ.2 in.l.liber homo.in pria.ff.ad
l.aquil. Propterea dicit Aug.in.d.c.si
non licet his ergo exceptis quos vel lex
iusta generaliter: vel ipse fons iusticie
deus specialiter iubet occidi quisquis
hominē vel seipsum vel quēlibꝫ occide
rit homicidij crimine tenet̃. ꝺ ille. Fal
lit ꝺ i mutilatōe q̄ fit cā medicaminis
questione lꝫ. Et de hoc.55.di.c.si quis.
¶ Utrum liceat alicui occi el.2.ꝛ.x.
dere seipsum ne aliquis cogat eum ad 3
peccatum? R.ꝙ non: vt in.d.c.si non li
cet.ꝛ.23.q.4 displicet. Vñ Hyero.i.c.si
est pfm.23.q.5.dicit. vñ ꝛ in pcutio
nib⁹ nō l mihi ppria manu pire absꝗ
eo vbi castitas piclitat̃. hec ille. Et lꝫ a
liq̄ ex ꝺ dicto dixerit ꝙ vbi castitas ipu
gnat̃: lꝫ se occidere. Hoc ē falsū vt pꝫ i
pallegat.c.ꝛt iō hec dictio. absꝗ poni
tur iclusiue sic ibi. Pulchre sūt gene.tue
absꝗ eo qꝺ intrinsec⁹ latet. Sic ꝛ dictio
Nec ꝺ

de pgnāte

vſq; ēt incluſiue ponit.ff.de pig.ac.l.i.
15.q.2.ebron.Et qḋ legit de ſanſon:qui
ſe īterfecit:⁊ idē de aliquo alio dicēdū
ꝙ hoc fuit ex ſpeciali reuelatiōe dei:vt
dicitur i.d.c.ſi nō licet.
¶ Quid ſi iudex occidat malefactorē
4 ordie iuſticie non ſeruato:R.ꝙ peccat
mortaliter ſicut ⁊ qn̄ ex aīo vīdicte vel
ex cupiditate occidit:q: iuſte qḋ iuſtū
eſt exequeris.dicit tex.in deutro.⁊ no.
in.d.c.reos.qḋ credo verū niſi ex aliq̄
vrgēti cā hoc faceret ⁊ notorie cōſtaret
occiſū dignū morte.Et ꝓ hoc facit.c.ď
occidendis.⁊.c.officia.Sed melius.c.
nō fruſtra.23.q.5.
¶ Utrū liceat occidere furē:R.glo.in
5 c.cū hō.23.q.5.ꝙ latronē inſidiātē iti-
nerib⁹ ⁊ nocturnū depopulatorē agro
rū lʒ cuilibʒ occidere.C.qn̄ licea.vni ſi-
ne iudi.l.i.⁊.2.Latronē ſeu furem no-
cturnū ſimil'r lʒ diurnū ꝟo nō: niſi ar
mis ſe defēdat:vt i.c.ſi perfodiēs.ď ho
mi.Limitat tn̄ Pa.in.c.i.de homici.⁊
predicta glo.verū:qn̄ aliter nō pōt cōp̄
hendi.Facit.l.furē.ff.de ſicca.⁊.c.2.de
homi.Limitāt ēt ſo.dicētes ꝙ qn̄ fur
nocturn⁹ vel diurnus cognoſcit: ⁊ res
poſſūt rehaberi ꝑ iudicē ꝙ nō lʒ occide
re.Facit qḋ no.Bar.i.d.l.furē.alit' ſic.
⁊ nō ſolū per eū cui furat:ſed ēt ꝑ quēli
bet.Irregularis tn̄ erit tā iſte occidēs
q̄ ēt iudex de quo i precedēti dubio di
ctū ē ēt ſi ſeruaret ordinē iuſticie.
¶ Utrū vxor a viro filia a patre cōmit
6 tēdo adulteriū ſimul cū adultero poſſit
occidi:R.ꝙ pr̄ i ipſo actu i domo ꝓpria
vel i domo generi pōt iterficere vtrūq;
ff.de adul.l.nec i eo.⁊.l.ſe. Marito ēt
ignoſcit ſi occidat adulterū quo ad miti-
gatiōē pene.C.ď adul.l.grac⁹.ſi mo
do eū adulterū dep̄hēdat in domo ſua
cū adultera:vt.l.marito.ff.de adul.a-
li.as nō de iure antiquo:ſʒ ď iure nouo
pōt p⁹ tres denūciatiōes factas vbiq;
occidere:vt in autē.vt liceat matri ⁊ a-
uie.§.pe.⁊ vlti.Dicit tn̄ gl.i.c.iter hec.
33.q.2.ꝙ lʒ tales ⁊ ſimiles excuſēt a pe
na ciuili n̄ tn̄ excuſāt a culpa ſiue a pec
cato homicidij.vn̄ in.c.quicūq; ꝑ.tit
23.q.vlti.dr q̇ ſine aliqua publica ad-
miniſtratiōe maleficiū:furē:ſacrilegū:
adulterū:ꝑiurū:vel quēlibʒ criminoſū
inter ſe trucidauerit aut mēbris debili
tauerit velut homicida iudicabit:⁊ tan
to grauī⁹ q̄to nō ſibi a deo cōceſſā po
teſtatē vſurpare nō timuit.Aduerte tn̄
ꝙ aliď ē qn̄ lex aliq̇d ꝑmittit nō puniē
do:vt in occidēdo adulterū.Et ſic nō li
cet ſine mortali peccato.Aliď ē qn̄ lex
cōcedit ſicut qn̄ diffidat aliquē:vt i.c.
ꝓ humani.de homici.li.6.⁊ ſi'lib⁹:quia
tūc ſi aliq̇s talē occidit nō aīo vīdicte:
ſed zelo iuſticie:ſic nō peccat ſʒ Jo.an.
in addi.ad Spe.q: facit vt miniſter le
gis.qḋ lʒ.23.q.5.nō ē crudelis.Et ſic cō
cordā iſtď qḋ hic dr cū eo qḋ dr i dubio
p̄cedēti.Ille aūt q̇ aliquē occidit defē-
dendo ſe vel ꝓximū nō ꝓprie dr hōici
da.de q̄ dic:vt ifra.Homicidium.3.
¶ Utrū ſit homicida q̄ ꝑcutit mulierē 7
p̄gnātē:R.ꝙ ſi ꝑt⁹ erat iā formatus et
ex ꝑcuſſione iterijt homicida ē.ſecus ſi
nō erat formatus.hec ꝓbant.ff.ď penis
l.ſi quis aliquid.§.qui abortiones.
¶ Utrū letaliter aliquē ꝑcutiēs q̇ per 8
cuſſus poſtea ab alijs occiſus ē ſit hōi-
cida:R.ꝙ ſic:vt ē tex.i.c.ſignificaſti.el
2.e.ti.Silr ſi nō apparet an letal'r per
cuſſerit vel ne:tn̄ homicida ē.Itē homi
cida ē ſi animū occidēdi hūit ⁊ ꝑcuſſit
q̄uis nō letaliter ſi poſtea ab alijs per
cuſſus iterijt:vt i.d.c.ſignificaſti.
¶ Mādo ſeu p̄cepto ɔmiſſū hōicidiū 9
iputat nō ſolū mādatario:ſʒ ēt mādāti
q: vt dr i.c.mulieres.de ſen.ex.Is vere
cōmittit cui⁹ mādato delictū cōmitti ꝓ
bat.Et iō ſic ſi peccat mortal'r:aut ex-
cuſat ſicut ſi ipē faceret:⁊ ꝑinde deter-
minādū ē de mādatorib⁹ quo ad irre-
gularitatē ſicut de mādāte ꝑcuti cleri-
cū quo ad excōicationē:vt.s.Excōica
tio.5.caſu.i.§.31.⁊ tribus ſe.
¶ Utrū p̄latus habēs iuriſdictōē tpa 10
lē qui iniūgit ſuo officiali ꝙ ſuꝑ tali ma
leficio inq̇rat ⁊ iuſticia exequat ſit irre
gularis ⁊ homicida ſi officialis māda-
tū exequēs aliquē occidi faciat:R.ꝙ
nō:q: dicit tex.in.c.epiſcopus.ne cle.vl
mo.li.6.ꝙ licet clericis nō liceat cās ſā
guinis agitare:eas tn̄ cū iuriſdictionē
habent temporalē debent ⁊ poſſūt me
tu irregularitatis ceſſante alijs delega
re.hec ibi.
¶ Cōſilio ēt efficit q̇s hōicida qn̄ ex cō
ſilio ſeq̇t hōicidiū:nec ſolū qn̄ ɔſiliū eſt
directe ď morte alicui⁹:ſʒ ēt qn̄ cōſulit 11

in cā ꝓpinqua ad mortē.s.aliq̄d ex q̄ se quitur mors: vt no. Pa.in.c.ad audien tiā.eo.ti. Et hoc intellige quo ad cām ꝓ pinquā ꝫm Inno. ibidē vbi ꝯsulit̄ res illicita ex qua mors sequit̄. Sꝫ vbi ꝯsu litur res licita puta ꝯsuluit vt malefic⁹ capiat̄: vel vt exponat se ꝓ patria vł fidē ꝓpiana: q: lꝫ homicidiū sequat̄ nō īpu tat̄ ei. facit.23.q.8.ol timore ⁊ melius c.hortatu ⁊ p̄cib⁹ adriani. ⁊ sic nō est ho micida ꝫm eū. Sꝫ ꝯ est q̄d no. Ho.in. c.ex litteris.de exces.prela.⁊ p Pa.i.c.i de furtis.⁊ est tex.i.c.si quis viduā.50. di.⁊ in.c.sicut dignū.eo.ti.⁊ ibi ꝺtermi natur ꝙ cleric⁹ vel al⁹ interrogat⁹ ꝺ pēa delicti si r̄ndet ꝙ est mors ē homicida: si casus iminet ꝺ.ꝓsenti dicta iura. Sꝫ concordādo dico ꝙ dicit verū Inn.quo ad peccatū: sꝫ quo ad irregularitatē di cit verū Inn.qñ est i. ꝯsulēdo rē licitā ⁊ nō homicidiū: ⁊ qñ homicidiū posset nō accidere: lꝫ verisimiliter debeat eue nire. Sicut dictū est.s. Bellū. ꝙ lꝫ p̄la tis dicere pugnate viriliter: ⁊ hmōi. Et dictū Ho.⁊ Pa. itelligit̄ quo ad irregu laritatē nō quo ad pctm̄ in eo q̄ ꝯsuiu it sup mortē qui ifallibilit̄ exequet̄: q̄a dicūt ꝙ si nō iminet casus de p̄senti ꝙ lꝫ clicus ꝯsulet ꝙ est pena mortis pati endus mal factor nō ꝓpterea est homi cida s.quo ad irr̄gularitatē.nec ēt quo ad pctm̄: nisi malo animo hoc faciat vt infra. Irregularitas primo.§.4.

21 ¶ Utrum ꝯsulēs alicui: vt aliū iter ficeret qui volēs interficere iterfect⁹ est sit homicida.ꝶ.ꝙ quo ad pctm̄ morta le est idubitatū.quo autē ad homicidi um quidā: vt Inno.⁊ Ho.in.d.c.ad au dientiā referunt ꝙ si verisimile erat ꝙ nō poterat interfici ab illo non erit ho micida: nec ꝯsequenter irregularis. Si vero verisimile fuit ꝙ poterat iterfici: sic erit homicida. Sꝫ Jo.an.in.c.si.eo. titu.li.6.⁊ Pa.in.d.c.ad audiētiā tenēt indistincte talē ꝯsultorē homicidam censeri quo ad penam irregularitatis.

13 Et in istō mag. assētit ēt Inn. Et ē ꝯi⁹. ¶ Quid de eo q̄ ꝯsuluit in genere ꝙ a dulteri sunt occidēdi vł alij qui tñ ꝺ iu re nō sunt occidēdi.ꝶ.ꝫm Rodo. si ꝑpu tabat̄ iuris perit⁹ ⁊ errauit nō i apicib⁹ iuris: sꝫ in iure claro ⁊ certo: sic est irre gularis si ꝯsult⁹ ex suo ꝯsilio ꝯsilus ali quē occiderit. Si vero nō erat reputa tus perit⁹ sed simplex vł idiota: aut erra uit in subtilitate aliqua i qua sunt opi niōes diuerse: sic nō erit irregular: dū mō cas⁹ nō iminerꝫ ꝺ p̄nti: vt.s. dictū ē

¶ Utrū ꝯsulēs alicui vt aliquē iterfi ceret q̄uis ille cui dedit ꝯsiliū per mul tum tp̄s steterit āteq̄ iterfecerit sit ho micida.ꝶ.ꝫm Inn. vt Pa. recitat ⁊ seq̄ tur.in.c.ad aud ētiā. ꝙ sic: q: debebat reuocare ꝯsiliū. Et si putabat amicū si desistere debeba hoc inimico itimare vt caueret: a⁹s nō euadit q̄uis doluerit de ꝯsilio. Nō credo tñ ꝙ debebat reue lare specifice illū cui ꝺdit ꝯsiliū: lꝫ bono mō seruata ei⁹ fama auiset iīmicū: ⁊ suf ficit: ex quo consilium reuocauit. 14

¶ Quid de consulente alicui vt se expo nat p patria vel iure suo.ꝶ. Inno.i.d. c.ad audiētiā. ꝙ nō est homicida nec ir regularis etiā si interficiat̄ 23.q.3. pro membris.⁊.q.8.hortatu. Si tñ sciret e um ibi moriturū: sic videt̄ homicida et irregularis ꝫm Inn.⁊ Ho.ibidē. Quos limita q̄n ꝯsuluit ꝓ iure ita se expo nere Sed secus esset si cōsuluisset ꝙ ꝓ xp̄o mortem sustineret: vel ꝓ ecclesia etiam pro patria: q: licꝫ sciat moriturum nō est homicida: nec irregularis. Et sic in tellige Inno.⁊ Ho.vbi supra. 15

¶ Defensione committitur homicidiū puta associando homicidam ad factuꝫ homicidij: vt eū si oporteat defendat: ⁊ talis q̄uis etiam ei homicidium dissu adeat tamen ꝫm Hostien. homicida e rit. facit.c. Henric⁹.de cle.pu.in duel. Nec in hoc distinguitur an alias esset facturus vel ne quo ad irregularitateꝫ Sed quo ad restitutionem bene est di stinguendū: quia si alias erat facturus non tenetur. 16

¶ Permissione etiā cōmittit̄ homicidi um non prohibēdo cū potest: vt pꝫ in.c. non inferenda.⁊.c.sequenti.⁊.c.si.23.q 3. Sed licet glo.in.d.c.non inferenda.ꝑ referat solum ad prelatos: tu tamē dic ꝙ cum iura loquant̄ vniuersaliter. Jō est distinguendum in illis qui nō sunt prelati nec habent ex officio an dolose omittant prohibere. Et sic credo homi das si aliquis occiditur.si ꝓo nō dolo se hoc non ꝓhibent: sed ex negligētia vł pusillanimitate: aut q: nollūt se imisce 17

re runtoꝛib⁹ vel nolũt aliũ hmõi[rumo
ribus imiſceri:ſicut niſ filiũ vxoꝛ viꝝ ꝛ
hmõi:nõ credo eẽ hõicidas. Et ad hec
faciũt no.in.c.q̃te.de ſẽ.cx̃.per Jo.an.
ꝛ ſequẽtes:lʒ peccẽt ꝛ forte moꝛtaliter
qñ ſine piculo omni pñt obuiaꝛ p iura
p̃allegata:nõ tñ ſũt irregulares nõ ob‑
uiãtes:niſi dolo ẽ vt occidereꝛ õſiſterẽt
8 ¶ Utrũ cũ q̇s vult aliquẽ iterficere iiu
ſte niſi ego dem ſibi aliquã certã pecu‑
niaʒ meã tenear? R. gl.i pn.85.di.ꝙ q̇
daʒ dicunt ſic:quidã nõ ĩpſa vꝛ tenere
ꝙ nõ niſi ſit pꝛelat⁹. Sed ego credo ꝙ
ſiue ſit pꝛelatus vel nõ ꝙ tñ:alr [pctm
moꝛtale nõ euadit:ſi modo hʒ vltra ne
ceſſitatẽ ſue vite ꝛ illoꝝ q̇bus teneꝛ p‑
uidere:q: ſicut tñr exñti in[extrema ne
ceſſitate ſubueñi e ſic ꝛ tali: ex quo alio
mõ nõ põt eũ a morte liberare.
19 ¶ Utꝝ nõ reuelãs tractatũ hõicidij ſit
hõicida ſi ſequaꝛ? R. Pa.i.c.petr⁹.e.ti.
aliq̇ dicũt ꝙ non ſufficit, ꝙ ꝓhibuerit.
Jo.an.diſtiguit ꝙ ant doloſe nõ reue‑
lat:ꝛ nõ erit hõicida.ꝛ h̄ placet Pa.ibi
dẽ. Ego credo ꝙ ſi ñ reuelat illꝛ q̇ pñt ꝓ
deſſe ꝛ ñ obeẽ ꝙ erit hõicida: q̃tũcũqʒ
ꝓhibuerit.ꝛ d̃ h̄ vid̃ Jnn.i.d.c.petrus.
¶ Utꝝ iiuriat⁹ ab aliq̇ audiẽs amicos
20 ſuos vel pentes velle vĩdicare ſit hõici
da ſi nõ ꝓhibeat exp̃ſſe? R. h̄ gl.i.d.c.
petr⁹ ꝙ ſi hõicidiũ ſeq̇ꝛ erit hõicida ni
ſi exp̃ſſe ꝯdicat. q: tractãtib⁹ talia ſi ñ
cõtradicit videtur cõſentire. Similis
caſus eſt.i.q.4.q: pꝛelatus.
¶ Coopatiõe ẽt cõmittiꝛ hõicidiũ. vñ
21 i.c.ſic dignũ.§.i.c.ti.dꝛ ꝙ illi q̇ ad ca‑
piẽdũ ipſuʒ aĩo feriẽdi aut occidẽdi ac
ceſſerint:lʒ man⁹ i eo nõ impoſuerit:tñ
ex quo moꝛs ſecuta ẽ hõicide ſũt. Fac
ẽt.c.ſtudeat.20.di.vbi pcutiẽs aliquẽ
q̇ iterijt ex pcuſſione ſiue directe: puta
q: vuln⁹ letale fuit ſiue occaſionalr:pu
ta q: ex pcuſſiõe de eq̇ cecidit vꝛ de a‑
lio locoꝛ:ex q̇ c.iu iterijt hõicida ẽ. ꝛ ſic
itellige de coopatõe ſiti i quocũqʒ hõi‑
cidio:vt puta quia multi vulnerauε‑
runt.de quo etiã.23.q.vlti.c.fi.
¶ Utꝝ exhibẽs pñtiã ſuã i bello iiuſto
22 animãdo ↄſulẽdo vꝛ iimicis tioꝛẽ icu‑
tiẽd ↄſit hõicida ſi aliq̇s ibi occidiꝛ? R.
Pa.i.c.ſignificaſti.e.ti.ꝙ ſic. Sec⁹ eẽt
in bello iuſto:vt.ẽ.Bellum:ꝛ in.c.peti
tio tua.in glo.e.ti.

¶ Utꝝ exhibẽs pñtiã ſuã vbi ſit hõici‑ 23
diũ ſit hõicida ꝛ irregularis? R. ꝙ ſi ẽ
p̃latus ibi hñs iuriſdictionẽ eſt homi
cida ꝛ irregularis.d̃ exce.pꝛela.c.ex lit
teris.alij ꝯo nõ:vbi ex ſola curioſitate
ſtãt ad videndũ:peccãt tñ grauiꝛ clerici.
¶ Utꝝ iq̇ſitoꝛ hꝛticoꝝ ſciẽs ꝙ cũ ꝓnũ‑ 24
ciauerit talẽ hꝛticũ occideꝛ efficiaꝛ irre
gularis ꝓnũciãdo? R. hn hõ.in.d.c.ad
audiam.de homi.ꝙ nõ.3.q.8.legi.ꝛ.q.
7.ſi audieris.
¶ Aiatiõe icurriꝛ hõicidiũ:vt pʒ i.d.c. 25
ſicut dignũ. Litat tñ Pa.ibidẽ veꝝ qñ
icitatio ſeu ianimatio ẽ ad hõicidium
ſpalr:q: tũc tñr.ſec⁹ eẽt ſi eſſet incitatõ
ad odiũ in gñe:q: teneretꝛ de delicto p⁹
modũ inde ſecuto. Jdeʒ dic qñ anima‑
tio ẽ ad factũ licitũ:lʒ homicidiũ ſequa
tur:ſicut cũ pꝛelatus hoꝛtaꝛ in bello iu
ſto vt viriliꝛ pugnẽt.d̃ q̇ vid̃. ẽ. Bellu3
¶ Auxiliatõe ẽt cõitiꝛ hõicidiũ §.4. 26
vt i.d.c.ſic dignũ.vñ dicit Pa.i.d.c. ꝙ
p̃ſtãs q̇dcũqʒ auxiliũ q̃tũcũqʒ modicũ
i delicto cõittendo tñr:ẽt cuſtodiendo
veſtimẽta. Sʒ diſtingue ſi vis bñ itel‑
ligere:ꝙ aut auxiliũ p̃ſtaꝛ ad ꝑpetuan
dũ fcm̃ licitũ ꝛ iuſtũ:ex q̇ tñ fcõ ſequiꝛ
hõicidiũ:ꝛ ſic nõ tñr de tali hõicidio ta
lis auxiliatoꝛ quo ad peccatũ:ſed q̇ ad
irregularitateʒ. Si auxiliat⁹ fuit dire‑
cte homicidio bene tenetur.ſecus ſi in‑
directe:ſicut dictũ eſt de auxiliãte [pu‑
gnãtes i bello iuſto ꝛ hmõi. Aut p̃ſtaꝛ
auxiliũ ſup facto illicito ex q̇ ſeq̇ꝛ hõi‑
cidiũ. Et ſic homicida reputaꝛ q̃tũcũqʒ
auxiliũ ſit idirectũ:ꝛ ſic loq̇ꝛ.d.c.ſicut
dignum. Similiter ſi auxilium pꝛeſta
tur ſuper homicidio perpetrando ſiue
iuſte ſiue iniuſte incurritur irregulari‑
tas:ſi homicidium fcm̃ eſt.
¶ Utrũ clericus accomodãs arma al‑ 27
teri ſit irregularis ſi ille interficit? R.
ꝙ ſi in bello iuſto vel vt ſe defendat ꝯ
iniuriantēʒ nõ erit. Sec⁹ ſi in bello in
iuſto.c.fi.de homi. De materia homici
dij q̇ ad irregularitatẽ.vide.ſ. Jrregu
laritas.i.§.i.cũ multis ſequentibus.

Homicidium ii.

b) Homicidium caſuale dꝛ qd̃ pꝛeter volũtatẽ
euenit ꝛ ex caſu foꝛtuito.de quo.50.
di.§.eõ.cũ multis capitulꝛ ſequentib⁹.
¶ Utꝝ ſit hõicida quo ad culpã vꝛ pe‑

nam q̄ a casu hominē occidit. ß. vt col ligo ex gl. Ber. in. c. sicut. de homi. ꝙ aut dabat operā rei licite et adhibuit omnem diligentiam quam debuit: et sic excusatur ac si non fecisset. c. ex litte ris. el. i. ꝛ. c. dilectus. eo. tit. ꝛ. 50. di. si duo. Si vero non adhibuit debitam diligentiam imputatur ei quo ad culpā et penā. s. irregularitat. 50. di. clerico tacēte. pōt dispensari cū eo vt i ordine suscepto ministret ḃm Jo. in. d. c. cleri co. Si vero dabat operam rei illicite: siue adhibuit diligētiā vel nō imputat ei: vt in. c. q̄tū. 50. di. Ex quo pꝫ q̄d te nendum de multis questionibus.

2 ¶ Quid d clerico qui rixā faciēs super uenientibus eius amicis occiderūt eū cū quo rixabatur. Ad quā rñdēdum ē ꝙ ē homicida et irregularis. ita no. Pa. i. c. petrꝰ. e. ti. et doc. ibidē. ꝛ facit tex. ibidē. Litat tñ Pa. si rixā illicite exerce bat: al's non: qꝛ si fuit sine culpa factū alioꝝ non dꝫ sibi iputari. c. significasti el. 2. eodem ti. Lita hoc ēt ḃm Ho. i. d. c. ad audiētiam. vex si nō phibuit q̄tū potuit. Silr nō ēēt hoīcida nec irregu laris si inimici illius cum quo rixā fa ciebat supuenissent ꝛ occidissent: q̄uis rixa fuisset illicite: qꝛ non ituitu clerici cū occiderūt: sed pp inimiciciā quā ha bebant contra eum. Jta no. doc. i. d. c. significasti el. 2.

3 ¶ Quid de eo q̄ pcussit latronē q̄ aspor tabat res suas: ex q̄ pcussiōe fugē ñ po tuit: ex q̄ ab aliis postea occisꝰ ē. ß. ꝙ ē hoīcida ꝛ irreglaris ḃm cōiter doc. i. c. si gnificasti. el. 2. e. ti. ꝛ i. c. decetero. ibidē qꝛ dedit opā rei illicite. Sed si tenemꝰ ꝙ ēt clicꝰ licite p defensiōe rex possit pcutere ñ erit irrlaris: dūmō letaliter nō pcusserit nec aio occidēdi fecerit. et mað plꝫ ꝙ opi. doc. qꝛ. d. c. decetero lo quit d cā ppiqua hoīcidii vt sit irrlari. secꝰ i cā remota: vt ē i cāu isto: ex q̄ non habuit aīum occidēdi. Et p h fac. d. c. significasti: ꝛ. c. exhibita. e. ti. ꝛ. ff. loca. l. q̄ domū. i fi. ꝛ videt sēsisse gl. i d. c. de cetero: ꝛ i. c. tua. de homi. nisi forte dix cas ꝙ lꝫ daret opā rei licite: tñ debuit cogitare ꝙ si vulneraret eū ñ valēs fu gere ꝙ occideret: ex q̄ erat ṽisimile. Et sic erit irreglari. Sꝫ tñ ñ plꝫ. Nā vt hē i. d. c. tua. clicꝰ vulnerās q̄uit furē igres

sū suā domū: lꝫ fur postea captꝰ fit du ctus ad officialem q̄ officialis mittēs clico predicto fure inter signia: sed nun cius tribuens cultellū et sotulares q̄s a fure abstulerat: si i nullo alio se impe diuit: lꝫ talis fur occidatur non est ir regularis: ergo nec a fortiori p̄dictus.

¶ Quid de eo q̄ vidēs latronē clama uit q̄ clamore captꝰ fuit ꝛ occisꝰ latro. ß. ꝙ ē hoīcida ꝛ irreglari vt tꝫ Jn. ꝛ ēt Ho. ꝛ seq̄t Pa. i. d. c. significasti. el. 2. ēt si non hūit aium ad mortē: qꝛ dbuit cogitare de hoīcidio q̄d cōiter seq̄t in tali clamore. Et hoc credo verum ḃm Pa. ibidem si communiter sequitur: alias non ex quo animum non habuit vt occideretur. Similiter non ē irregu laris q̄n clamauit pro sua deliberatōe quia ille volebat eum interficere. Secꝰ si pro rebus vel aliis: vt ifra dicetur. Homicidium. 3. 4

¶ Quid de ludente cum pregnante q̄ dispergitur. ß. ḃm Jo. an. et sequitur Pa. in. c. sicut ex lrap. e. ti. si ꝯditō ludi erat gracil' et ludꝰ fuit licitꝰ rōe psone: vt quia maritus frater vel alia psona ꝯiūcta nō erit irregularis: qꝛ ñ ē i culpa aliqua cū ꝙ ludꝰ ei'is nō ē prohibitus in pregnante: dummō psone ꝯueniat ludenti cum ea: alias sic. 5 de pregnante

¶ Quid de clerico vel quocūq alio q̄ implorat offm iudicis pro recupādis suis rebus licet sciat pro certo ꝙ sine sanguinis effusiōe ñ poterit recupari. ß. ꝙ ñ ē irreglari ḃꝫ Jo. an. Et ē tex. in c. 2. e. ti. li. 6. dūmō ꝑmittat ꝑtestatōēꝫ ꝙ ñ itendit advidictam sanguis. ꝛ hoc tene: lꝫ Uicen. tenuerit ꝯtrarium. qꝛ ita declaratū ē i. d. c. 2. Et credo verū quan do alio modo nō pōt recupare. Et sic itellige ꝑfatū. c. 2. q̄n mortē nō intende bat: sꝫ recupatōeꝫ suā: qꝛ si itentō erat maculata erit irregulari: si mors vł mu tilatō ē secuta ḃm Host. Et sic itellige c. ex lris. d excess. ꝑla. ꝛ. 23. q. 5. c. 2. ꝛ de pe. dist. i. c. piculose. Idē tene ēt si furē capiat ꝛ iudici tradat ḃꝫ liatōeꝫ p̄dictā. 6

¶ Quid si post suspēsionē seu occisio nem letetur, vt habeat grū. ß. ꝙ ñ erit irreglari: quia lex promotōis attendit factum. 15. quest. ꝑma. c. fina. 7

¶ Quid de sacerdote q̄ p edificatōe ec clie vł eius aduocauit aliquē i adiutor 8

um q̄ casu interfit. R̄x. ꝙ non est irregu
laris si nihil de contingentibꝰ omisit.
c. fina. eo. titulo.
¶ Quid de ludente cū illo q̄ a cāu occi-
9 dit socium. R̄x. ꝙ si ludebat cum perso
nis cū quibꝰ erat licitū et ludo licito et
verisilr ex ꝯditōe ludi tal' caūs euenire
ñ debebat non est irregularis: vt pꝫ in
c. lator. eo. ti. vbi clericus ludens cum
clerico qð lꝫ: et nihilominus vnꝰ ipsoꝝ
alterum accipiens et prosternens ad
terrā cultellū sibi infixit et mortuus ē:
et tñ prostratus non est irregularis: q̄
conditō ludi nō erat prosternēdi: et iō
non fuit in culpa sꝫ ꝓsternēs. Si vero
non considerauit ꝯditōem ludi ex qua
tale q̄d euenire poterat erit irregularis
vt in. c. continebat. e. ti. vbi volens equi
tare super sociū qui habebat falcē i la-
tere occisus est: et socius ē irregularis
q̄ ꝯditio ludi erat vt q̄ tetigisset bacu-
lū alterius sup eū equitaret. Et ideo de-
bebat deponere falcē: ex quo ludi ista
erat ꝯditio. Si tñ ꝓhibuissꝫ ne eū equi
taret. tñ Pa. in. d. c. ꝙ nō esset irregu-
laris. Hosti. tñ ꝛ alij tenēt ꝙ ēt pp lu-
di ꝯditionē: q̄ potuit euenire. Sꝫ Pa.
opi. magis plꝫ. pōt tñ epūs dispensare i
casu q̄ efficit irregularis: vt in subdi-
aconatꝰ officio ministret: si subdiaconꝰ
erat: vt in. d. c. continebatur.
10 ¶ Quid de eo q̄ dat poculū amatoriuꝫ
ex quo sequit homicidiū ꝙuis non in-
tēderet. R̄x. ꝙ homicida est ꝛ irregularis
est: vt no. Pa. i. c. si aliquis. eodem ti
tulo. facit lex si quis aliq̄d. §. q̄ abor-
tiōis. ff. de penis. Rō q̄ dat operā rei
illicite. Secꝰ si ñ sequit homicidiū: pu-
ta: q̄ fetꝰ nūdū erat formatꝰ: q̄ lꝫ pec-
cet mortaliter q̄cūqꝫ dat aliq̄d ad potā
dū vl' ex libidine vel odio ꝛ hmōi: vt ñ
possit generare aut ꝯcipere vel nasci so
boles ꝯcepta: vt pꝫ in. c. si aliq̄s. tñ ir
regularis non est: vt ibi glo.
11 ¶ Quid de eo q̄ isequēs aliūq̄ ex fuga
cecidit ꝛ mortuus ē. R̄x. ꝙ ē homicida
si fugiens timebat de graui malo sibi
infligēdo nisi fugeret. Secus si ð leui ꝛ
cā ludi. Vñ Pa. in. c. exhibita. eo. dīc ꝙ
si quis ꝓijcit lapidē vt aliū percutiat:
dūmō ꝑcussio nō possit esse grauis: et
aliꝰ ne ꝑcutiat fugiēs cadat ꝛ occidat ñ
erit irregularis. vel si ꝓijceret lapidē a
remotis: et aliꝰ timēs fugeret ꝛ corruēs
interiret: silr non est irregularis. Secꝰ si
vt grauiter percuteret: vel tacꝰ potuissꝫ
grauem ꝑcussionē facē nisi aliꝰ fugissꝫ
q̄ tūc tñr ð homicidio: q̄ tūc noxius
eēt ludꝰ ēt in pueris.
¶ Quid de illo puero q̄ vesicā porci in 12
flatā violēter frāgēs ex terremotu mu-
liere grauida expauefacta fugiens dis-
persa est. R̄x. ꝙ nō est homicida: nec ir-
regularis ꝑ doctrinā Pa. in. d. c. exhi-
bita. ꝙuis Inno. Abbas ꝛ Vincē. vide
antur sentire ꝙ tā i isto ꝙ in precedēti
imputetur ei homicidiū. Sꝫ mihi vide
tur durū nec tex. in. d. c. videt velle. vñ
non queꝫ cā dꝫ attēdi sꝫ ꝓpinqua ad
hoc vt sit irregularis. facit. ff. ad. l. cor.
de sicca. l. nihil i. fest. i. gl. Nō eni quia
faber facit cultellū est homicida: si tñ
aīo nocēdi facit et minorē diligentiam
adhibuit: tūc ꝯsiderat causa remota fꝫ
Ber. in. c. decetero. ꝛ. c. presbyterorum
de homi. Vñ cū quis percutit aliū vul-
nere nō mortifero: tñ ex imperitia me
dici vel incuria vel expositione ad labo
res et sudores ille moritur non est irre
gularis fm Ber. i. c. exhibita. ð homi.
¶ Quid ð clerico q̄ venādo vel se exer
cēdo iaculū ꝓiecit ꝛ aliū a casu iterficit
R̄x. ꝙ tñr de homicidio ꝛ ē irregularis
siue adhibuerit diligētiā vel ne: q̄ da-
bat operā rei sibi illicite. c. hij q̄ arborē
§. si vero. 50. di.
¶ Quid de custodiētibꝰ ifirmos q̄ ad 14
eoꝝ petitionē dederūt ꝛ vinū vl' aliq̄d
hmōi. R̄x. ꝙ si certū ē eos mortuos pp
hoc: et ipsi hoc potuerūt ꝓuidē ꝙ irre-
gulares sūt nō debēt: tñ facē hāc ꝯsciaꝫ
ꝙpp h' sint mortui fm Rodo. qñ bono
aīo id fecerit: nisi fit euidēs c'pa vl' dis-
soluta negligētia. Et si hñt ꝯsciaꝫ ðbēt
deponē ad ꝯsiliū boni viri. nisi ꝯ ꝑcep-
tū medici expsse dedissent: q̄ non excu
sarent: vt no. i. d. c. tua nos. ð homici.
Idē dic de vertētibꝰ ifirmos vñ vl' apo-
stēa frāgit vl' cibo ꝯ obstat ꝛ suffocat.
¶ Quid ð parētibꝰ q̄ a casu ꝓpꝰ filios
occiderūt. R̄x. ꝙ si ex c'pa g̃ui vl' leui te- 15
nent ð homicidio: vt pꝫ i gl. c. si. ð his q̄
ꝓpri. fi. occi. Nā dat eis ꝓ c'pa g̃ui peni
tētia. 7. vl. 5. ānoꝝ. Pro leui triū. Si āt
nulla c'pa ꝑcessit ñ tenēt. No. tñ fꝫ Ho.
ꝛ Pa. ꝛ alios doc. i. d. c. si. ꝙ si c'pa sit
occulta

occulta siue grauis vł leuis ñ dʒ dari
pñia publica ꝯ qđ faciũt multi q̃ ipo-
nũt publicã pniam đ qna .i.c.i capite.
5.di.ꝛ male:q: fieri ñ dʒ talis pñia:nisi
crimẽ adeo fuerit graue q: totaȝ ꝯmo-
uerit vrbẽ:vt in.d.c.i capite. Collocaꝝ
tñ apđ se filios tenellos parẽtes nõ de-
bẽt:aliꝭ sunt i clpa.2.q.5.ꝯsuluisti. et
eis iputaꝝ homicidiũ ñ seqͣtur:nisi for-
te ita paupes essẽt ꝙ ñ possent eos pã-
nis fouere ꝯ frigora:q: tũ tenẽdo apđ
se i loco ñ debitã faciũt diligẽtiã i reli-
q̃s ñ tenenꝝ aliqua culpa :q: duobus
malis ꝯcurrẽtibꝰ minꝰ eligiꝝ.13.di.ner
ui.ꝛ iđ ñ ẽ minꝰ piculũ collocare penes
se ꝙ aliter tenẽ excusantur.
16 ¶ Quid de tenẽtibꝰ aialia: puta vrsũ
vel leonẽ q̃ aliquẽ interfecerũt. R.si ñ
fuerũt in aliqua clpa non tenenꝝ đ ho
micidio:aꝉs sic:puta:q: erãt ferocia et
ñ tenuerũt ligata ꝛ hmõi ar.c. q̃ arbo-
rẽ.ꝛ.c.sepe.50.di.ꝛ qđ no.i.c.đ occidẽ
dis.23.q.5.Et h̄ tene.lz Ho.i .c.ad au-
diẽtiã đ homi.videaꝝ tenẽ qđ nllomđ
sit irregularis:nisi fuerit i malicia vel
lata culpa.ar.l.si.ff.si qua.pa .si.di.
17 ¶ Quid đ illo q̃ vocat milites ad đfen
sionẽ sui iuris si aliq̃s ibi occidaꝝ. R.ñ
tenenꝝ ibi đ homicidio:vt i.d.c.đ occidẽ
dis 23.q.5.eadẽ cã.c.maximianus.
18 ¶ Quid de medico cui p̃ter volũtatẽ i
firmꝰ mortuꝰ ẽ i manibus seu sub cura
R.si ista q̃ttuor ꝯcurrãt ñ hʒ culpã. Pri
mũ ꝙ istđ officiũ sibi ꝯueniebat: q: nõ
erat ei ꝓhibitũ exercere sicũ ẽ clericis et
religiosis cirogiã.i.c.sniaȝ.ꝛ.c.ñ magno
ne cle.vł mo. Scđm si erat peritus i arte
Tertiũ si exibuit oẽȝ diligẽtiã ħȝ arteȝ.
Quartũ si i formauit đ his q̃ sunt ꝯtra
egritudini ifirmi. Nã istis seruatis nõ
iputaꝝ ei homicidiũ:ita no. Pa.i.c.itã
nos.e.ti.aꝉs tñr.đ eta.ꝛ q̃li.c.ad aures
19 ¶ Quid đ eo q̃ ipellit i aliũ ꝛ ille mori
tur vł đ eo q̃ đclinãs eũ q̃ volebat pcu-
tere pcussus ẽ aliꝰ et tali đcliatõe ꝛ occi
sus ẽ. R.ħȝ Hug.i.c sepe.50.di.ñ ẽ irre
gularis:nec homicida nisi i fraudẽ fe-
20 ¶ Quid đ eo q̃ mandauit ali cerit.
quẽ ꝟberari inhibẽdo ne iterficiat vel
mutilet. R.si mãdatariꝰ iterficit vł mu
tilat seu iterficiꝝ vł mutilaꝝ pp talẽ p
cussionẽ faciẽdã:homicida iudicaꝝ mã
dator:q: mãdãdo i culpa fuit.c.is q̃.e.
ti.li.6.qm̃ ꝟisimiliꝝ h̄ posse euenire de
buit cogitare ibidẽ. Idẽ dic đ eo q̃ mã-
dat aliquẽ capi:qñ ꝟisimiliꝝ mors pote
rat ꝯtigere:ꝛ h̄ q̃ ad eũ q̃ iniuste ꝛ ex of
ficio mãdat. Secꝰ i aliis:q: qualitercũ
qȝ mors sequaꝝ irregulares sunt ꝙuis
verisimiliter ñ debebat euenire.
¶ Quid đ illo q̃ volẽti fugẽ inimicos ꝓ 21
pter timorẽ morꝭ ꝯsuluit vt ꝑmaneret
ꝛ pacẽ ꝓcuraret: pp qđ ꝑmansit ꝛ occi-
sus ẽ. R.ñ teneꝝ qñ bono aio fecit hñs
ꝓbabilẽ cãm credẽdi ꝙ ex ꝑmansione
nõ iminet piculũ.puta:q: inimici erãt
eiꝰ ꝯsanguinei vł tales amici ꝙ eos po
terat cohibere. Secus eẽt si ñ habuit ꝓ
babilẽ cãm credẽdi vł si habuit ñ tñ fe
cit ꝙtũ potuit:q: sic iputareꝝ ei homi-
cidium:vt in.c.tua nos. eo.
¶ Quid đ eo q̃ misit puer̃ adaquãdũ 22
equũ monẽs vt caueret a flu̇e q̃ sub-
mersus ẽ. R.si rõnabiliꝝ poterat dubi-
tari ẽ irregularis aliter nõ.
¶ Quid đ illo q̃ cũ corrigia q̃ hẽbat gla 23
diũ ꝟberãs famulũ iterficit. R.ꝙ ẽ irre
gularis:q: ꝓbabiliꝝ debebat credere oc
casionem nõ remouẽdo gladium.
¶ Quid đ illo q̃ iterrogatꝰ de malefa- 24
ctore ipm eis oñdit. R. si ꝓbabiliꝝ po-
tuit cogitare ꝙ ad mortẽ eũ q̃rerẽt est
irregularis aꝉs ñ. De h̄ ẽt habes ifra irre
gularis.i pn. Et ibi vide multos casus

b **Omicidiũ.iii.** cõmit
titur necessitate.s.defensionis:
q̃ qñ et quõ liceat.vide.s̃.Defẽsio.
¶ Quid si violẽtia iferꝝ rebꝰ solũ. Utr̃ 1
occidẽs ꝓ ipis saluãdis excusetur. R.
Pa.i.c.signif casti.el.2.eo. ꝙ ñ clericꝰ
nec ẽt ꝓ ipis ꝑcuperandis:vt i.c.susce-
pimꝰ.eo. Si ꝟo ẽ laicus đ iure ciuili ẽ
clar̃ ꝙ põt ipune occidere:si aliꝝ salua-
re nõ poterat eas vt i.l.furẽ.ff.de sica.
ꝛ i.l.itaq̃ȝ.ff.ad.l.acq̃l.ꝛ h̄ habebit locũ
i oi foro ꝯtẽtioso seculari. Sȝ q̃ ad irre
gularitatẽ tã clicꝰ ꝙ laicꝰ occidẽs vel
mutilãs ꝓ ipsis saluãdis erit irregula
ris:vt pȝ i.c.suscepimꝰ eo. No.glo.23.q.
5.i prin. An autem peccet mortaliꝝ oc-
cidendo pro rebus saluandis dic vt.s̃.
Defensio.§.3.ꝛ.5.
¶ Quid si violẽtia iferꝝ psone solũ: vel
psone ꝛ rebꝰ simul. R.Pa.i.d.c.signifi 2
casti.ꝙ aut põt euitare fugiẽdo aggres

foꝛē: ꝛ ſic clic⁹ tenet̄ fugere ꝑ.d.c.ſuſce
pim⁹. In laico ſ̄cḋo Bar.i.l.i.C.vn̄ vi.vt̄
tenere ꝙ n̄ tenetur fugē: q: fuga ē iniu
ria: vt.l.ita apꝰ.labconē.ff. d̄ iniur. et
dicit Ci.in.l.ſi ex plagijs.§.tabernari⁹
ff.ad.l.acq̄l.ꝙ fuga reddit fugiētē vili
oꝛez. Ergo ſicut ll; ꝑ iactura reꝝ multo
magis ꝑ iniuria coꝛpali q̄ ē maioꝛ iniu
ria.l.in ſuoꝝ.ff.de penis. Tu dic ꝙ ſi
ue i clerico ſiue in laico ſi pōt fugere n̄
l; occidere vel mutilare: aliter icidit in
penā irregularitatis ſm̄ Ri. ꝛ Ber. et
Hoſt. tn̄ t; ꝙ poſt pactā pn̄iam poterit
in ſuſcept ordinib⁹ miſtrare ſine diſpē
ſatione n̄; n̄ aſcēdet ad maioꝛes: ꝛ ita
intelligit.c.d̄ his clicis.5.di. Si ꝟo alit̄
non pōt fugē nec euadere niſi mutilet
vl̄ occidat: ſic licite tā cl̄ic⁹ ꝙ̄ laic⁹ occi
dit vl̄ mutilat: ꝛ ſine omi pena irregu
laritatis: vt in cle.vnica. eo. ꝛ ſine omi
pctō ita ꝙ ſtati; pſbꝛ poſſet celebꝛare
ſm̄ Jo. de ligna. tractatu de iuſto bel
lo. facit.c.olī; el.i.d̄ reſti.ſpo. dūmō n̄
faciat aio vlciſcēdi. facit ꝑ h̄.c.2.eo.

¶ Quid ſi inerfecit ꝑ defēſione pſone
alteri⁹ ꝙ̄ aliter nō poterat ſaluare. R̄e.
ꝙ l; h̄ poſſit ſine oi pctō q̄n volebat in
iuſte tale; pſonam interimere: tn̄ irre
gularis efficitur: vt no.in.d.cle.vnica.
eo. vide.s̄.clericus.10.§.vlti.

b **Omicidiu; .iiii.**

ſ. ſpūale ꝯmittit̄ i; aīa ſolū mul
tis mōis. Pꝛīo p̄lat⁹ n̄ arguens.43.di.
ephesijs. Scḋo adducēs ſubditos i de
perati ōe; ꝓpter auſteritate;.45. di. re
cedite. Tertio q̄cūq; d̄ fraud; reſecc̄ſie
12.q.2.q̄ xp̄i. ꝛ.c.q̄ abſtulerit. Quarto n̄
ſoluēs legata d̄functoꝝ.13.q.2.q̄ obla
tiōes.cū duob⁹.c.ſe. ꝛ dicūt mēbꝛa dia
boli.12.q.2.cū d̄uotiſſimā. Quito d̄ re
b⁹ ſuis faciēs elemoſynas.4.q.3.imolās
16.q.i.decie. Sexto alios ad malū pꝛo
uocās. d̄ ꝯſe.di.4.q̄ris.d̄ pe.di.i.noli.
Septio decias debitas n̄ ſoluēdo.d.c.
decime. Octauo ꝓuocās ad iuramētū
quē ſcit falſu; iuratuꝝ.21.q.5.ille. No
no odiū alteri gerēdo.de pe.di.i.homi
cidioꝝ.pꝛic. Jo.3. Decio alteri detrahē
do.d.c.homicidioꝝ: ꝛ.6.q.i.ſūma iniq
tas. Undecio moꝛiēti pn̄iaz negando.
26.q.6.agnouim⁹. Duodecio d̄ ſe ma
lam iuſpitōnē dādo.ii.q.3.nō ſūt audi
endi. Tertodecio opp̄ſſionē vl̄ iniuſticiā
aut iniq̄tatem exercēdo.d̄ pe.di.i.omis.
Quartodecio cā libidis explēde vl̄ odij
meditatōe hoi vl̄ mulieri aliq̄d facien
do vl̄ ad potandū dando vt n̄ poſſit ge
nerare aut ꝯcipere: vt in.c.ſi aliquid d̄
homicidio.

b **Omicidium .v.**

quo ad penā.ſ.irregularitat̄ et
al̄s de iure cāonico. Utꝝ ois homicida
ſit irregularis? R̄e. ꝙ ſic q̄l; q̄ occidit p⁹
baptiſmū ꝑ īduſtriā ꝛ ꝑ īſidias: vt no.
Pa.in.c.i.d̄ homi. ꝛ ibi p; ex tex. ꝛ ēt ē
irregularis ois homicida volūtarie oc
cidēs ſiue ſit ex iuſticia ſiue legis aut
canonis ꝑmiſſiōe: ſiue ex vindicta; ſiue
cū pctō. ſolūmō excipit̄ ille q̄ occidit n̄
valēs al̄r euadere. ꝛ h̄ intelligo ſi h; oc
cidēs vſū rōnis: q: ois furioſus infans
ꝛ doꝛmiēs ſi occidūt n̄ ſunt irreglares.
cle.vnica.e.ti. vn̄ iudex ꝙ̄cūq; ex iu
ſticia ꝓcedit ē irreglaris.51.di. aliq̄ tociēs
ꝛ accuſatoꝛ aut teſtis vel etiā notarius
ſn̄iaz ſcribēs vel ꝓferēs aut atteſtatō
nes ſcribēs vel legēs dū publicāt. Ad
uocat⁹ intellige ꝯ reū vel etiam ꝑ reo ſi
moꝛs infligat accuſatoꝛi. aſſeſſoꝛ ꝛ q̄l;
ali⁹ officialis in cā moꝛt vel mutilatio
nis mēbꝛi irreglaris ē: vt no.i.d.c. ali
q̄to e: ꝑ totū ex ne cle.vl̄ mo. ſn̄iam: vt
in glo.in ſumma.51.di. ꝛ n̄ ſolū q̄n q̄s
iterfecit vel mutilat ꝑ ſe: ſ; etia; ex mā
dato conſilio defenſione ꝑmiſſione co
operatione aīatione auxiliatione. ſm̄
ꝙ s̄.in i.c.hui⁹ tituli declaratū ē foꝛe
homicidas. ſolū excipio quo ad irregu
laritatem eum q̄ n̄o huiat cum poſſit:
q: licet ſit homicida ſcḋm ꝙ dixi ſupꝛa
non tamē credo ſit irregularis ſcḋm ꝙ
ſup̄ dixi. Homicidium.i.§.15. q: lex ꝑ
motionis ſcḋm requirit.15.q.i.ſi quis
nō irat⁹. ꝛ ꝑ his omnib⁹ facit.c.ſicut di
gnū.e.ti. ēt ſi occiſus vel mutilatus ſit
paganus.50.diſt. clericum. homicida
vero caſualis in caſu in quo ei iputat̄
ſit irregularis ē al̄s nō. Et q̄ ſunt di
ctū eſt in.2.c.huius tituli. Homicida
ꝟo ſpūalis nullomō irregularis effici
tur ꝑ baptiſmum etiam tollit̄ irregu
laritas homicidij ante ꝯmiſſi: vt ſup̄.
Baptiſmus.7.§.3.

¶ Utꝝ cū homicida voluntario ſolus
papa poſſit

papa possit dispēsare? R. s3 cōiter doc.
in.c.sicut dignū.e.ti.ꝙ sic ꝯuis glo. te
nuerit ꝙ nec etiā papa possit. Sz tu te
ne cuz cōiter doc.ꝙ pōt: imo dicit Pa.i
c.ego.ꝺ iureiur.ꝙ clerici pñt vti armis
ēt offēsibilibꝰ de licētia pape: q: soluz est
pꝛhibitio de iure positiuo: sed eo iferioꝛ
nemo pt dispēsare ꝗtūcūq3 ēt sit occul
tus.c.vl.de temp.oꝛ. Uincentius tñ te
net ꝙ si oīno occultuz est ꝛ egit pniam
ꝙ nō idiget dispēsatiōe: q: eccl'e nō est
obnoxius: q: peccatuz occultū.32.q.5.
xp̄iana .nec deo ꝓpter pniaz qua ei sa
tisfecit: ꝛ iō celebꝛare pōt ꝛ vti oꝛdinibꝰ
sine alia dispēsatōe. Lau. vero ꝛ Jo. cō
coꝛdāt cū Uincē. si mō dispēsatio epi i
teruenit. Pa. ꝟo in.c. ex tenoꝛe. de tēp.
oꝛ. tenet ꝙ si ē oīo occultū put occultū
distinguit cōtra pꝛobabile sic respicien
do leges pmotiōis publicaz: sic nō indi
get. Sed si aspiciamꝰ ad leges ꝯscie in
foꝛmataz ex lege positiua: sic idiget di
spensatiōe. qꝺ itelligo de dispēsatiōe n̄
papali s3 ep̄ali vt satisfaciat ꝯscie. Et ad
d.c.fi.de temp.oꝛ. qꝺ vr ꝯꝛiū. Rñdetur
ꝙ loqͥtur de dispēsatiōe nō papali: sed
epi q̄ ē necessaria: vt t3 Lau. ꝛ Jo. ꝛ seq̄
tur Archi.50.di.de his. ꝛ vr tenere ēt
Pa. ne q̄s cōstituat se iudicē i cā ppꝛia
existimando omīo occultū: qꝺ foꝛte nō
ē: qꝺ no. q: facit ad multa.
2 ¶ Utꝝ cū homicida casuali q̄ ē i culpa
iferioꝛ papa possit dispēsare? R. Pa. in
c.cōtinebat.e.ti.ꝙ ep̄s pōt dispēsare i
mioꝛibꝰ solū: vt in.c.ad audiētiā.e. ti.
Archiep̄s ꝟo vt cōmissariꝰ pape pōt in
subdiaconatu tantū. Jn diaconatu ꝟo
vel pꝛesbyteratu solus papa dispēsat:
vt in.d.c.continebatur.
3 ¶ Utꝝ mutilatio mēbꝛoꝝ extra casuz
ifirmitat' parificet quo ad pcm̄ moꝛta
le ꝛ quo ad irregularitatē ꝛ eius dispē
satiōnē hōicidio? R. glo. singulari i cle.
vnica.e.ti.ꝙ sic. facit.c.aliquātos.51.
di.cū mult' alijs ibidē: ꝛ.c. clericis .ne
cle. vel mo. ꝛ.c.i archiep̄atu.ꝺ rapto.c.
is q̄.de homi.li.6. ꝛ alijs allat' i.d. gl.
4 ¶ Utruz episcopꝰ possit dispēsare cum
homicida circa b̄nficiū? R. s3 Host. ꝙ
circa simplex pōt: s3 circa curatū nō sed
solꝰ papa. ar.c.fi.de fi. pꝛesby. No. Pa.
in.c.fi.de pug.in duel.
5 ¶ Quid si nō mutilat sed debilitat' an
sit irregularis? R. Pa. i.c.de diacono.
q̄ cle. vel mo.ꝙ nō. ar.1.q.1.sicut vꝛgeri.
q: l3 mēbꝛuz debilitatū sit quasi inuti
le quo ad operationē: nō valet saltē ad
decoꝛez. ꝛ i penis faciēda ē mitioꝛ iter
pꝛtatio. Cōcoꝛ. Gaspar i. d.c. diacono.
Jn cōtrariū tñ facit qꝺ no. Ci. in autē.
sꝫ nouo.C.ꝺ ser. fugi. Ubi Bar. i.l.2.ff.
de publi. iudi. i fi. dicit ꝙ mutilatio ꝓ
pꝛie ē qñ mēbꝛū ledit ita ꝙ nō pōt exer
cere suū officiū. Hoc pbat i.l.idē ꝺpbi
lius.i pn.ff.de edil. edic. Trūcatio ꝟo
est qñ ex toto abscidit mēbꝝ.d.cle. vni
ca. Nō dr trūcat: sed mutilat: ꝛ iō itelli
ge ꝙ nō ē irregularis qñ q̄s nō debili
tat ex toto: s3 qñ ex toto ita ꝙ nihil pōt
facere: sic teneo ꝙ sit irregularis.p.d. 6
cle. vnicā: ꝛ.c.q̄ pcutit.23.q.vl.
¶ Utrū trūcatio vel mutilatio digiti i
ducat irregularitatem? R. do. Cardi.
in cle. pꝛedicta ꝙ nō: sed cuz sit i pꝛinci
palibus mēbꝛis s3 Lanꝺ. all'.c.i.ꝺ cle.
pug. in duc.ꝙ loquitur de mēbꝛo. Pꝛo
quo. no.ꝙ membꝛuz pꝛopꝛie sumptuz
ꝛ stricte est s̄m Bar. ꝛ Jo. de imo. in.l.
2. circa fi.ff.de publi. iudi. pars coꝛpis
hñs officiuz separatū ꝛ distinctū: sicut
manus ad pal pan. ꝛ pedes ad ambu
lan. Facit.c.singula.89.di. iuncta glo.
Facit tex. in.d.c.sicut vꝛgeri videoꝛ: ꝛ i
autē. pꝛedicta. sed nouo iure. Digitus
autē nō est pꝛopꝛie mēbꝛū sed pars mē
bꝛi: vt in.l.nō sunt liberi.ff.de sta. ho.
ꝛ.d.l.idē ꝺpbilius. ꝛ ideo optime tenē
dum nō esse irregularem talez itrunca
toꝛem vel mutilatoꝛem. 7
¶ Qua pena punitur pater qui occidit
filiuz vel filius q̄ occidit patrē? R. Pa.
i.c.i.de his qui fi. pꝛo. occi. s3 leges po
natur in sacco de coꝛio cuz cane simia
vipera ꝛ gallo: ꝛ sic pꝛoijciatur in flume.
Si nō hr poꝛtatur in insulaz a feris de
uoꝛandus.l.vnica.C.de his qui pa. vel
fi. p. occi. ꝛ.l.i.ff.ad.l.pō.de paricidis.
¶ Qua pena puniuntur alij homicide
Clericus debet deponi ꝛ sine alia icoꝛ
rigibilitate tradi curie seculari. hoc in
tellige quando voluntarie occidit. Si
vero a casu: tunc glo. in.c.fi.de illis q̄
fi. occi. dicit ꝙ si a casu nulla culpa pꝛe
cedente: sic nulla penitentia imponi
tur: nisi foꝛte ad cautelam: quia bona
ruz mentiū ē culpaz agnoscꝛ vbi culpa

nõn est.c.ꝯsiliũ.§.2.de obser.eiu.25.di.
ad eius:ꝛ de pe.ꝛ re.c.qsitũ.Si ṗo cul
pa ꝑcedẽ̄te dicvt.ś. Homicidiũ.2.§.5.
9 ¶ Ad quid tenentur homicide.vide in
fra.Restitutio.i.in ver.homicidia.

Homo ꝯstituit ex aīa ꝛ cor
pore.altero istoꝝ
deficiente non est hõ.vt pꝫ ex.c.
cum xp̄s.de here.2 in.c.in quadã.ꝺ ce
lebra.mis.ꝛ in.c.sicut.de homi.
1 ¶ Utrum liber hõ possit dari ĩ pign⁹ ꝛ ĩ
subsidiũ aliaꝝ rerũ deficiẽtiũ.R.ꝙ nõ
facit.c.latoꝛ.de pigno.imo ꝑdit recipi
ens eũ in pign⁹ ꝺbitũ:ꝛ tãtũdẽ ꝺ suo da
re tenet ꝺetẽto vel ei⁹ parẽtib⁹:vt no.in
glo.i.c.ex rescripto.ꝺ iureiu.ꝛ.C.de ac.
ꝛ obli.añt oĩo. Ubi dr ꝙ q̄druplũ re
stituat. Rõ q̄ illa q̄ nõ sunt ĩ nro ꝯmer
tio obligari nõ pñt.l.i.§.eã rez.ff.q̄ res
pigno.Sꝫ liber hõ nõ est dñs mẽbroꝝ
suoꝝ.l.liber hõ.la.i.ff.ad.l.aquil.Et iõ
pulchre dixit Bal.i.l.2.C.ꝺ patrib⁹ q̄ fi.
distra.ꝙ illa.l.2.hũit ortũ a legib⁹ ãtiq̄s
ꝓm q̄s pater poterat occidere filios.l.i
suis.i fi.ff.de li.ꝛ po.q̄ hodie ẽ correcta
Et iõ solũ ꝑmittit vẽditõ cã ꝑaptat seu
egestatis victus:q2 fili⁹ sic vendit⁹ põt
se redimere ꝑciũ offerendo ipse vel ali⁹
pro eo vel mãcipium:vt in.d.l.2.
2 ¶ Utꝝ liber hõ possit dari ĩ obsidẽ.R.
ꝙ de iure nõ põt nisi ꝑ papam vel im
peratorẽ.vt no.in.l.obsides.ff.de testa.
ꝛ.l.diu⁹.ff.de iur.fis.ꝛ ꝑ eũ qui nõ reco
gnoscit supiorẽ.vt no.Bar.i.l.famẽ.ff.
de publi.iudi.ꝛ i.l.hostes.ff.ꝺ cap.ꝛ i.l
i.§.ꝺ q̄.ff.de postul.tũ ꝺ ꝯsuetudie vsur
patũ est ꝯctũ ꝓm gl.in.l.2.C.de ꝑꝓb⁹ q̄
fi.distra.Et sic ꝺ facto seruat vt ẽt ciui
tas q̄ recognoscit superiorẽ det obsides
ꝛ alij siles.ꝛ hꝫ tal ꝯsuetudo vim legis.
l.de quib⁹.ff.de legi.imo vr licere ꝺ iur
coi dare obsides ꝑ pace ꝓuãda.ꝓꝫ gl.in
c.vt ꝑdem.33.q.8.sꝫ nõ ꝑpecunia.vt in
dcõ.c.ex rescripto:ꝛ.d.l.ex rescripto:ꝛ.
dcã.l.i.q2 liħ homo nõ potest obligari
pro pignore:nec potest haberi ĩ eos ius
pignoris:sed tñ ius retentionis.

b Honestas requirit ĩ oĩ
negotio:q2 ẽ
vnũ preceptũ iuris.insti.ꝺ iu
sti.ꝛ iur.§.iuris ꝑcepta sunt hec.hone
ste viuere ꝛc̄.In matrimonijs.ff.de ritu.
nup.l.semper.In coniunctionibus:non
solum qꝺ liceat considerãdũ est:sed qꝺ
honestuz sit.hec ibi.In lege.dist.4.erit
autem.In voto.c.magne.de voto.In
iuramento.22.q.5.de forma.nec fisco
rem quam vendit retractare permittit
propter honestatẽ.l.vl.C.ne fiscus rez
quam ven.eui.l.io.Nec actio furti dat
viro contra vxorẽ:nec patri contra filiũ
vel econtrario ꝑꝑ honestitatẽ.ff.de fur.
l.si quis vxori.in ꝑn.ꝛ.§.i.C.de fur.l.
fi.Nec arrogatio.l.nec ex ea.§.pe.ff.de
adop.ꝑpterea dicit tex.in.l.ex dãni in
fecti in pn.ff.de dam.infec.honest⁹ mo
dus seruand⁹ est ꝛ nõ immoderata cu
iuscũqꝫ luxuria sequẽda est ꝑpter ea dr
in.l.filius qui.ff.de cõdi.insti. Nã que
facta ledunt pietatẽ extimamus vere
cundiam nostrã:ꝛ vt generaliter dixeri
que cõtra bonos mores fiunt:nec nos
facere posse credendum est.hec ibi.

b Honor est maximũ exte
riorum bonoꝝ
vnde potẽtatus ꝛ diuitie ꝑꝑ
honores desiderabilia sunt.4.ethi. 1
¶ Cui debetur honor.R.ꝙ solum vir
tuti secundum phm.4.ethi. 2
¶ An sit honor preferẽdus vtilitati.R
ꝙ sic.ar.in.l.iulianus.ff.si q̄s ob.ca.te 3
¶ Utrum possit appeti honor sine pec
cato.R.ꝙ non.vnde phs.3.ethi.dic̄ ꝙ
non sunt vere fortes qui ꝑꝑ honores fa
ciunt fortia.Nec ob.ꝙ honor est premi
um virtutis.4.ethi.ꝛ propterea sit ap
petibil:quia illud est veruz qꝺ ẽ ꝑmiũ
virtutis ex parte alioꝝ:qui scilicet nõ
hñt maius ꝙ retribuant.ꝑpterea dicit
idem phs ibidem ꝙ honor est ꝑꝑ virtu
tem:non virtus ꝑꝑ honorẽ.Nec ob.qꝺ
idem phs dicit ꝙ honorũ amator plus
q̄ oportet vel vñ non oꝫ vsurpabilis ẽ.
ergo sine pctõ aliñ potest appeti:q2 con
cedo qñ non ꝑꝑ seipsum appetitur:sed
ad gloriam ꝛ laudem dei vel salutem a
nimarum:als semper peccatum est. 4
¶ Utrum sit mortale peccatum inordi
natus appetitus honoris.R.ꝙ sic.secũ
dum ꝙ ambitio est mortale peccatum
de quo vide.Ambitio.alias non. 5
¶ Utrum oblatus honor sit suscipien
dus.R.ꝙ non.nisi ꝓm ꝙ dicitur.i.q.i.
non est in fi.Quisquis igitur sacerdot
um nõ ad elationis pompã:sed ad vti
litatẽ adipisci ꝺsiderat ꝑus vires suas
cum co

tū eo ꝙ est subditur bonore metiat: vt si est ipar abstineat: ꝛ ad id cū metu etiaꝫ cui sufficē existiat accedat. hec Greg.
6 ¶ Utrū querēti sit dād⁹? R. ꝙ nō imo auferēd⁹: vt. i. q. 6. c. sicut his. fugiēti vero ē dād⁹. ibidē. ꝛ. 8. q. i. i scripturis.
7 ¶ Utrū doctor q̄ i docēdo pncipalr querit suū bonorem peccet mortaliter? R. Henri. d gādauo pmo quol. q. 34. ꝙ q̄ vtit aliquo pncipalr ad qđ nō ordinat i quo deū ꝯtēnit peccat mortalr. Et sic concludit ꝙ doctor qui pncipalr qrit honorēꝫ suū i docendo: ꝛ sic pferet honorēꝫ suū honori diuino peccat mortaliter: qꝛ vt dicit Aug. li. i. de doctrina xpiana ad fidē spem ꝛ charitateꝫ tota militat diuina scriptura q̄ pncipalr ordiat ad honorē dei: i quo deus cōtēnitur si principalr ad alterius honorē ordinet. Sed sane itellige ꝛ limita veruꝫ qn̄ legit aliq̄d quod ē pricipaliter ordinatuꝫ ad honorē dei: vt cū pdicat ꝛ hmōi: qꝛ sec⁹ credo qn̄ legit aliq̄d qđ nō ē pricipaliter ad honorē dei: vt sunt leges et multe scie que ad pacē hominū ꝛ vtilitateꝫ principaliter ordinātur: qꝛ tūc nō cōtēnitur de⁹: ꝛ sic nō erit mortale peccatuꝫ. ꝛ de hoc vide. Uanalgna.

h **Hora canonica** pro ut h accipiendo est officiuꝫ diuinum certa hora diei naturalis deo psolueñ. ab ecclesiasticis personis.

1 ¶ Quot sūt hore canonice? R. hm glo. i cle. i. de cele. mis. ꝙ sunt. 7. s. matutinū pria tertia sexta nona vespe ꝛ cōpletoriū
2 ¶ A q̄b⁹ debēt dici? R. ꝙ ab oib⁹ ecclesiasticis psonis. facit. c. fi. 92. di.
3 ¶ Utrū omnes ecclesiastici teneant de pcepto ad oēs horas canonicas dicendas? R. hm gl. in. d. c. fi. ꝙ sic. ꝛ eaꝫ videtur seq̄ Inno. i. c. i. de cele. mis. Sꝫ doc. cōmūiter. i. d. c. i. dicūt ꝙ nō omnes tenentur: sꝫ solū triplex genus ecclesiasticoꝝ. Primuꝫ genus ē illoꝝ qui sūt beneficiati. hoc patꝫ per. d. c. fina. vbi dic̄ ecclie deputati. s. per beneficium. ꝛ sic soluit opi. glo. pdicti. c. fi. facit. c. cū sꝫ de prebē. Secūdū gen⁹ sunt existentes in sacris: lꝫ nō sint beneficiati. probat p. d. c. primū: ꝛ i. c. dolētes. eo. ti. ꝛ quod ibi no. Et ꝙuis Pa. i. d. c. i. dicat eē tutius ꝙ ēt exñtes i minorib⁹ ꝙuis nō sint beneficiati teneant: ex quo i partē dñi sunt assūpti: tñ ego nō credo nisi de bono cōsilio. Tertiuꝫ genus est illoꝝ qui per professionē vel votuꝫ ad id faciendum se obligauerūt. c. lꝫ. de voto.
4 ¶ Utruꝫ clericus bñficiatus existēs in minorib⁹ cū est absens ex cā legitima ꝛ deseruit ecclie p vicariū teneat ad horas canonicas? R. hꝫ Pa. in. d. c. i. ꝙ sic ꝛ hoc est de mēte Inno. in. d. c. i. ꝛ Ioan. ꝛ est tutius: licet abbas ꝛ quidam alij dicant ꝙ nō tenentur quos credo dicere veruꝫ si nullā vtilitateꝫ in absētia reciperet ab ecclesia: alias nō est vera opinio: cū nō solū beneficiuꝫ debet bñficiat ecclesie: sed ēt vt oret pro his qui bñficium cōstituerunt. Concor. cū hoc Car di. in dcā Cle. i.
5 ¶ Utrū clericus excōmunicat⁹ teneat ad horas canonicas? R. ꝙ si ē minori excōicatiōe inodatus potest ꝛ dꝫ dicere: ēt cū alijs hm ꝙ ifra dicā. Si vo ē excōicatus maiori excōicatione: sic solus tñr dicere sine Domin⁹ vobiscū. ꝛ ēt degradatus si ē i sacris vel si nō est in sacris si tñ tenet beneficiuꝫ. facitq̄ð legit ꝛ no. i. c. legi. 16. q. i. in prima glo. ꝛ concor. doc. cōmuniter in hoc.
6 ¶ Utruꝫ papa possit dispensare vt pꝛlati nō teneant ad horas canōicas. R. hm Pa. in. d. c. i. ꝙ nō q̄ septies in die teneantur laudare deum. In modo āt dicendi dispensare potest.
7 ¶ Utruꝫ dimittens officiuꝫ ex infirmitate excuset? R. hm. Inno. in. d. c. i. ꝙ sic si ē talis ifirmitas in qua directe vl occasionalr sibi obeēt vel obesse tīeret si celebrationi itenderet. Dicit tñ Pa. in. d. c. i. ꝙ si nocumentuꝫ esset leue: vt in febre quartana vel longa vel modica: nō excusaretur si nō diceret.
8 ¶ Quid si ex obliuione aliquaꝫ horaꝫ dimisit? R. nou credo sit mortale peccatum: debet tamē supplere quod omisit ꝛ doleat de negligentia sua. Inno. autē in. d. c. i videtur sentire ꝙ cōfessor posset ei imponere aliam penitentiaꝫ etiā si voluntarie dimisit: licet consulat vt i ponat ꝙ suppleat que omisit: nisi quādo videret non proficere. Sed hoc tene de bono consilio. ꝛ ꝙ confessor possit ei imponere aliud quod sit ad laudem dei: puta. 7 psalmos ꝛ hmōi. tenꝫ

notabile dictū sibi

Tho. in quol. et Petrus de pal. in. 4. di. 15. etiam si dimisit voluntarie.

9 ¶ Utrum non habens librum vel carēs visu et hmōi excusetur si nō dicat horas. R. q̄ sic. ar. cle. si. de vita et ho. cle. dum tamen suppleat per psalmos vel pater noster et huiusmodi.

10 ¶ Utrum prefati obligati ad horas peccent mortaliter omittendo ex negligentia. R. Hēri. de gā. in quo. tꝫ q̄ peccat mortaliter omittendo: nisi ratione infirmitatis vel alterius cāe ltie impediat. Riga. vero anglicus in quol. dicit q̄ si dimittat ex negligentia non auderē dicere q̄ mortaliter peccaret. Si vero ex fastidio diuini cultus vel contēptu sic mortaliter peccat credo ēt q̄ consuetudo in hmōi diuisione sit mortale pcm̄. Hec Riga. que opinio est humanior.

11 ¶ Utrū clericus bñficiatꝰ non dicēs officiū teneat restituere fructꝰ quos interim recepit ab ecclia. R. Jo. cal. in. d. c. dicit q̄ sic: qꝛ ꝓꝑ officiū dat bñficiū: vt in. c. diuersis. de cle. ꝯiug. Et iō cum aliquid dat ꝓꝑ cām: cā nō secuta repetit ff. et C. de ꝯdi. cā da. ca. non se. ꝑ totum. Dñs Car. tꝫ ꝯtrariū: et Pa. dicit q̄ prima est minꝰ rigida. Sed ego credo q̄ lꝫ sit rigida: tñ est vera: et iō seq̄nda. Et rñsio Pa. ad motiua Calde. nō est valida: qꝛ lꝫ dentur redditꝰ vt viuat: vt dicit. c. diaconi sunt. 93. di. et. c. 2. de preben. non q̄dem tñ simpliciter: sꝫ vt viuat ꝫm cultū dei. et facit ꝓ hoc. c. clericꝰ victū. 91. di. arguendo a maiori. et hoc tenet ēt Lau. in clericis qui nō iplent officia sua: sed voluptatibꝰ vacant q̄ tenēt fructꝰ rstituē.

12 ¶ Quid debeat dici pro hora. R. Car. in cle. i. de cele. mis. Laudu. dicit q̄ si ē constitutio vel consuetudo illa seruet. i. dist. nouit. quia nec hoc vel illud dicere est in precepto: cum diuersi diuersa dicant. de conse. di. 5. in die resurrectionis. Uerū est q̄ clerici seculares debent dicere secundum ordinem romane ecclesie. d. c. in dic. vel secundum ecclesiā metropolitanā. 12. di. c. si. nec reprobatur vsus alicuius ecclesie antiquus secundum Laud. Ubi clerici sunt contenti tribus psalmis: licet ecclesia romana vel metropolitana hoc non seruet. Secus esset si priuata persona hoc sibi faceret. Aduerte ēt qꝛ dicit directoriū lib. i. titu. 8. q̄ clerici ordinati ad titulū sui patrimonij pñt dicere quodcūqꝫ officium volunt: qꝛ nō obligant ad istā vel illam ecclesiam. In regularibꝰ vero dicit ꝫ uandā eoꝝ regulā vel statutū in hoc. 12. di. c. fi. Et hoc verum nisi sint ꝑuilegiati vt clerici et religiosi q̄ sunt ꝯmēsales domestici alicuiꝰ cardinalis seu epī gram et ꝯmunionē sedis aplice: bñtis q̄ licite se eis ꝯformat dbēt: vt i cle. fi. d cle. mis.

13 ¶ Quid de eo qui ex dispēsatōne est bñficiatꝰ in duabus ecclesijs. R. q̄ dꝫ dicere offm̄ ꝫm illā in quā tñr facere residētiam: q̄ si ad nulliꝰ residentiā tñr credo q̄ pōt se conformat illiꝰ ecclie in qua se repetit offm̄ celebrare. Si vero dicit per se: tunc ꝫm Tho. in quol. videt q̄ debeat dicere ꝫm ordinē illiꝰ ecclie in qua hꝫ maiorē dignitatem. quis forte in alia habeat pinguiꝰ bñficium. Qđ credo de bene eē non de necessitate fore veꝝ cum possit dicere qđ vult: vt sat. pꝫ ꝑ no. i. c. i. de celebra. mis. per Inno. et alios doc.

14 ¶ Utrum peccet mortaliter qui ad libitum suum mutat officium consuetū. R. credo q̄ sic in clerico prebendato et religioso. Secus in alio ordinato ad suum patrimonium.

15 ¶ Utrum monachus prepositus ecclie seculari teneatur dicere officium monachale. R. q̄ si perpetuo est assumptus: sic translatus: sic cum nihil habeat cōe cum monasterio. 16. q. i. c. 3. et Hos. i summa. de statu mo. et Io. in sum. e. ti. Secus esset si non eēt translatꝰ nisi ad tps quia debet dicere monachale: et hoc vꝫ sentire gl. in cle. fi. de cele. mis. Et facit tex. ibidem in argumentum.

16 ¶ Quid si dicendo officium in choro cū alijs ex aliq̄ necessitate intermisit psalmum vel lectionem. R. secundum Inno. in. c. dolentes. de cele. mis. q̄ non tenetur illud reassumere licet sit cautius reassumat: dummodo nō subtrahat vocem suam ab officio chori: immo plus dico q̄ etiam si aliquid omisit ex negligentia sua: q̄ non debet supplere subtrahendo vocē ab officio chori: sed postea suppleat si aliquid notabile obmisit. Si vero esset versus vel quid minimum suppleat per aliquem psalmum vel pater noster. Idem dic ꝫm Hēri. de gau.

de gñ.in ql.ꝙ si qs nõ ex malicia sꝫ cũ cã legitima nõ interfuit in pncipio offi- cij vel fini ꝙ nõ oꝫ a capite reincipe vl finẽ pficere pp pfectionez charitatis q̃ vnũ corpus reputant: ⁊ qd vnus dicit extimatur alter dixisse. ⁊ hoc veruꝫ nisi chorus multũ in pncipio pcessisset: vl multũ de fine restaret. hec ille.

17 ¶ Utruꝫ teneat quis dicere id qd ſm ↄsuetudinẽ chori aliqs sol9 dicit vl asso ciat9: qñ dicit officiũ in choro. R. ꝙ non ſm Pe. de pal. in .4. di.15. qꝛ id qd dicit vn9 reputat dici ab oibus: qñ ex aliq̃ rõnabili cã ita est ↄsuetum vt solus ta le quid dicat.

18 ¶ Utrũ dicẽs officiũ si ptermittat vnaꝫ horã ex obliuiõe vel qd sile: puta lectõ nẽ vel psalmũ teneat iteꝝ reiterare to tũ. R. vt colligo ex doctrina Inno. vbi s. ⁊ sequit Lan. ꝙ nõ: sꝫ sufficit supple re qd omissum ẽ. Uñ q dimisit hymnũ vel psalmũ primi nocturni cũ aduertit ⁊ ẽ in .3. nocturno: non oꝫ reincipiat di sturbãdo officiũ: vel q dicit tertiã aduer tit nõ dixisse primã nõ oꝫ dicat iteruꝫ tertiã. Sed post officiũ suppleat omis suꝫ ⁊ doleat de negligẽtia. dicit Pe. de pal. vbi. s. ꝙ q notabilr male dicit of ficiũ si vult euadere mortale dꝫ redice re totũ: sꝫ si modicũ dimisit puta psal mũ vel xsum vl dictõꝫ tñr illud repete re post officiũ vel aliqd loco eius dicere si vult euadere peccatũ veniale.

19 ¶ Utrũ debeat dicere pr noster p9 ho ras. R. ꝙ sic post vespas ⁊ matutinũ: de ↄse. di. 5. c. illud sp. ⁊ de ↄsuetudine &: in fine oĩm horarũ: qꝛ matutinũ ac cipit p oi offõ vsqꝫ ad nonã. ⁊ p vespe oẽ aliud qd restat: vt pꝫ in. d. c. id sp. ⁊ c. cõuenit ibidem.

20 ¶ Qua hora sũt dicẽde hore canonice. R. dñt dici tpe suo. s. matutinũ in no cte pma in ortu solis. Et sic de ceteris nisi ex necessitate: vt h. j. dicã.

21 ¶ Sꝫ nunquid in sero poterit qs dicẽ matutinũ sine pctõ. R. vt ex pdict. pꝫ ꝙ sic si ex rõnabili cã facit: qꝛ ſꝫ Tho. in quol. Meli9 est si deo debitas lau des pueniẽdo reddam9 ⁊ alia honesta postea faciamus q̃ si p vnũ aliud impe diat. sec9 esset si facẽt nõ ex rõabili cã qꝛ sic essꝫ pctm. ar. c. cleric9. el. 1. 91. di.

22 ¶ Utrũ sit mortale pctm ñ dicẽ horis debitis sine cã rõnabili. R. ꝙ non: nisi qs facẽt i cõtẽptũ dei vel eccl'ie cũ nul lum ius pcipiat ꝙ dicat horis debitis nisi cle. i. de cele. miss. que vr pceptiua pp verbũ sancimus s. ꝙ officiũ horis de bitis in cathedralib9 regularib9 ⁊ col legiatis eccl'ijs deuote psallat. ⁊ io cre do ꝙ peccarẽt mortaliter plati: si in pfa tis eccl'ijs horis debitis nõ facerẽt di cere: ⁊ etiã illi qui vel sunt beneficiati in prefatis ecclesijs vel subditi platoꝝ regulariũ. cũ iponitur eis a prelatis si nõ dicerẽt. nec accipias horã debitam ita ad pũctũ: sꝫ grosso mõ ⁊ largo: sicut dicẽ matutinũ i aurora vl q̃n cẽleat in media nocte ⁊ hmõi. als ãt a pticulari bus psõis vl i alijs eccl'ijs a pdictis nõ dicẽ horis debit. ẽ pctm vẽiale sine rõ nabili cã. Ex cã xo rõabili ẽt i pdictis eccl'ijs liceret: vtputa qꝛ pcessio ẽ fien da vl pdicatõ ⁊ hmõi. Et pptera pue niunt tps debitũ.

¶ Utrũ matutinũ sit dicẽdũ añq̃ mis sa dicat. vide. j. Missa. §. 42. 23

¶ Utrũ idẽ sit de pria. vide ibidez. 24

¶ Ubi debẽt dici hore canõice. R. ꝙ i 25 eccl'ia: vt no. gl. 92. di. in. c. fin. Sed h intelligo q̃ad cl'icos q in ipa sũt bñfici ati pp xñu positũ i. d. c. fi. eccl'ie depu tatus: q vr clericus bñficiat9 ꝙ peccet mortalr sine rõnabili cã ibi nõ dicens officiũ: qꝛ dicẽ ibi tex. l. d. c. fi. ꝙ q nõ ↄue nerit dponat a clero. ⁊ q ad eccl'as col legiatas vel regulares clarũ est ꝙ ẽ de pcepto: vt ibi dicat: vt pꝫ in cle. i. de ce le. miss. no. Inn. in. c. i. de cele. miss. q ad alias non credo.

¶ Sed nũqd peccẽt totiẽs mortalr q 26 tiẽs nõ ↄuẽit cl'ic9 bñficiat9 vel religio sus ad choꝝ sine rõnabili cã. R. ꝙ non credo: qꝛ matia nõ vr ita põderosa: sꝫ pñ ducẽt in ↄsuetudinẽ. vl qñ officiũ pa teret iacturã in celebratõe tũc nõ excu sarẽ a mortali. ⁊ sic lito ⁊ itelligo. d. c. fi. Ex aliq̃ tñ rõnabili cã lꝫ plat, tialis se absentare: dũmõ officiũ dicãt cũdo vl stãdo i domo sua. nec ob. c. eps. d ↄse. di. 5. Qd vr innuẽ sufficẽ epo si die dñi co ad eccl'iam ↄueniat: qꝛ illd. c. nõ dat licẽtiaꝫ absẽtie: sed n̄ vult vt p alia cã q̃ infirmitatis ⁊ silis absit diebꝰ festiuis Et ꝙ alijs dieb9 debeat interesse. facit

ine

c.puenit ad nos.7.q.i.ꝛ.c.ep̄s vn̄e.4ᴍ
di.cessante intellige ipedimento.
27 ¶ Quo ad actōez seu deuotionē. Que
ritur vtꝝ peccēt mortal'r nō dicētes offm̄
deuote ꝛ studiose. R̄.gl.i cle.i.in ꝟ.fru
ctus.de cele.miss. tꝫ ꝙ sufficit dicē ore:
lꝫ nō corde.ꝛ cū ea ꝯcurrūt multi cano
niste.i.c.dolētes.ꝺ cele.miss. Alij āt te
nent ꝙ ē de p̄cepto vt dicāt deuote et
studiose p.d.c.nolētes.vt sic deuotio ꝺ
notet attētōꝫ: ꝛ studiositas modū dicē
di. Sꝫ tu dic ſꝫ Pe.ꝺ pal.i.4.di.15.ꝙ
attētio ad offm̄ sicut ad qꝺlibet bonuꝫ
opus p̄t reqri duplex. Pri° vt offm̄ ab
intētōe ꝓcedat: ꝛ isto mō attētio reqri
tur ad offm̄: nō solū pp meritū: sꝫ etiaꝫ
ad euitādū pctm̄: q2 nullū op⁹ ē meri
toriū nisi ex intētōe ꝓcedat. al'r nō essꝫ
hūanū: cū hō sit homo p rōez ꝛ volūta
tē. Sil'r ad euitādū trāsgressiōes p̄ce
pti: q2 p̄ceptū dat' hoib⁹. Et ideo oꝫ ꝙ
nō ꝓcedat ex sola imaginatōe q̄ cōis ē
nobis ꝛ brutis: sed ex deliberatōe q̄ req
rit attētionē. Scd̄o mō vt totū offm̄ at
tentio cōcomitet' actual'r. ꝛ h̄ nō requi
rit': nec in offō: nec in alijs bōis ōfoni
bus vel opib⁹: q2 ē ipossibil' hūane fra
gilitati. Reqrit' tm̄ ꝙ orās sciēter nō di
strahat mētē ab offō: q2 h̄ nō possꝫ esse
sine mortali pctō vel veniali. Nā eua
gatio q̄ ē p̄ter intentōꝫ ꝛ pp p̄cedētem
occupationē licitā nō ē pctm̄. sec⁹ si pp
illicitā. Sꝫ euagatio q̄ ē aduertētis et
solū ſm actū iteriorē: lꝫ sit temeraria ꝛ
grauis forte: nō tm̄ ē mortl'e nisi pp cō
tēptū: q2 eccl'ia nō hꝫ iudicare ꝺ iterio
rib⁹ actib⁹ mere: pp qꝺ minister eccl'ie lꝫ
dicēdo offm̄ aliꝺ cogitet: nō vt' trāsgres
sor p̄cepti ex natura facti. Si aūt eua
gatio mētis sit ex h̄ ꝙ aliqs scienter se
occupat i actu exteriori q̄ nō secū pati
tur attētōꝫ: sic vꝫ eē mortl'e pctm̄ ꝛ di
recte ꝯ p̄ceptū.c.dolētes.ꝺ cele.missa:
vbi p̄cipit' vt studiose pariter ꝛ deuote di
cat'. h̄ nō obseruāt q̄ occupātes se i actu
exteriori sciēter sibi attētōez subtrahūt
Idē Tho.i.4.di.12.dic̄ ꝙ qn̄ aliqs mē
tē ex ꝓposito distrahit ad alia i orādo:
sine culpa nō ē: ꝛ p̄cipue si i alijs spōte
se occupat q̄ mētē distrahūt: sicut sunt
exterōra opa. ꝛ si mēs ad ꝯriū euagetur
erit culpa mortal'. Si āt sine h̄ ꝙ pci
piam⁹ mēs ad alia euaget': vl' culpa ca
ret vel mīma erit: nisi p̄cedens cogita
tio ex q̄ ꝯtingit euagatio tal' eē dicat' i
culpa. h̄ ille. ꝛ h̄ teneas: limitādo tm̄ di
ctū Tho. veꝝ q̄ ad rōeꝫ q̄ ē de p̄cepto: si
cut est offm̄ ꝛ hmōi. nō aūt q̄ ad orōeꝫ
q̄ ex deuotōe ē ꝛ volūtate solū. Aduer
tm̄ ſm Tho.22.q.8.ar.i.ꝙ deuotio ni
hil aliꝺ eē vꝫ ꝙ volūtas qdā ꝓmpte se
tradēdi ad ea q̄ ptinēt ad dei famula
tū. Sil'r attēde ſm Tho.i.4.dsti.15.ꝙ
reqrit' ꝙ attētio remāeat in orone: nō
p eēntiā act⁹: sed sufficit ꝙ sit i habitu
solū: sꝫ ꝙ sit ſm ꝟtutē q̄ ē mediū qd i
ter p̄dcā duo ꝛ tūc vꝫ remanē ſm ꝟtu
tē qn̄ accedit ad orōeꝫ cū intētōe aliqd
ipetrādi: vl' deo ꝺbitū obsequiū reddē
di: ēt si in ꝓsecutōe mēs ad alia rapia
tur: nisi tāta sit euagatio ꝙ oro depeat
vis p̄me intētōis. ꝛ ideo oꝫ ꝙ sepi⁹ hō
cor reuocet ad seip̄ꝫ. Et ex his pꝫ qd te
nēdū de ꝯfabulātib⁹ ꝛ alias dissolutio
nes faciētib⁹ in offō: aut ip̄m dicētib⁹
faciendo aliqꝺ signū manuale: qꝺ bn̄
no. Et ſm p̄dcā intellige ꝛ limita .d.c.
c.dolētes. ꝛ doc.ibidem.
¶ Utꝝ cl'icus cātans in eccl'ia offm̄ di 28
uinū vt placeat ppl'o peccet. R̄. Pa.in
c.vt qsquis.ꝺ vi. ꝛ ho.cle. ꝙ sic grauit'.
Un̄ dicit Isid. Heū morib⁹ stimulat q̄
ppl'm vocibus mulcet. fa. qꝺ d: ꝛ nota.
29.di.c.i.ꝛ.2.ꝺ q̄ tm̄ vtrum sit mortale
vl' veniale vel nullū. dic vt.j. Placere.

b **Horror** future vite ē filia luxurie in ꝯtū re
putat bonū eternū vt bonum
arduū: q2 ꝓpter delectatiōes venereas
nō appetit: imo fastidit bona eterna ac
si nō essent ardua ꝛ summa.

b **Hospitale** qꝺ alio vo
cabulo d: xe
nodochiū. aliꝺ d: religiosum.
aliud nō religiosuꝫ. Hospitale religio
sum d: qn̄ auc̄titate ep̄i edificatū est. c.
ad hec.de reli.do. ꝛ tūc ptinet ad ipsuꝫ
ep̄m: nō vt disponat ꝺ redditib⁹ ad libi
tū: sꝫ vt ordiet vt dispēsent' ad vsum de
stinatū. ar.cle. q2 ꝯtingit.ꝺ reli.do. Ho
spitale qꝺ nō ē religiosum ē illꝺ qꝺ si
ne auc̄tate ep̄i ꝯstructū ē: nec ep̄s p̄t se
de eo itromittē: sꝫ pson⁹ qui edificauit
ad libitū disponet: vt i.c.int' dilectos. ꝛ
ibi p Inn.de dōa. Et q̄uis ep̄s exercet
ibi p Inn.de dōa. Et ꝙuis ep̄s exerceat
erit ibi vnū ius ep̄ale: nō p̄t tm̄ p h̄ alia
exercere

exercē ſm Fed. ꝯſi.26.q: ꝺ poſſeſſione vnꝰ articꝉi nō ē inferēdū ad alios articulos: vt i.c. cū ꝯtingat. ꝺ deci. nec ob. c.i. de re. do. q: locꝰ de q̄ loquiꝉ necario debebat eē ſubiectꝰ alicui ep̄o: ꝛ iō p̄ſumiꝉ ꝓ eo q̄ exercuit vnū ius i eo. Sīlr infert Jo. an. i rꝉa. qꝺ alicui. li. 6. i mercu. ꝙ pſonꝰ qui exercuit ius p̄ſtādi alio nō apparēte p̄ſumiꝉ pſonꝰ: ex quo ius pſonatꝰ ad aliquē dꝫ ptinere ꝛ aliꝰ nō appeat niſi iſte q̄ exercuit actꝰ pſoni: nō ſic i caſu nr̄o: q: hoſpitale neceſſario ē religioſuꝫ: vt pꝫ. Jta tn̄ h̄ verū ꝙ ep̄s nō p̄t ſe itromittē qn̄ nō ē religioſuꝫ ſm Pa. i. c. i. ꝛ c. ꝺ ſinodochijs. de reli. do. vel niſi pſonꝰ qui ip̄m edificauit eēꝫ mortuꝰ: q: tūc ad curā ep̄i ptineret: vt volūtas defūcti pia mandareꝉ executōi: vt vꝉ tex. in aut. ꝺ ec. ti. §. ſi q̄s edificatōe. ꝛ §. ſe. vn̄ lꝫ talꝰ locꝰ nō teneaꝉ ep̄o rn̄dere: i ꝯpalibꝰ tn̄ ep̄s curā hr̄e p̄t: ex q̄ pius locꝰ ē. qꝺ ver̄ ē niſi teſtator q̄ ip̄m edificauit alr̄ exp̄ſſe diſpoſuiſſꝫ: q: illꝺ ſuādū ē: vt i. d. §. ſi q̄s. Ex q̄ pꝫ ꝙ quilꝫ p̄t hoſpitale edificare: ēt cū oratorio ſm Ho. ꝛ Pa. i. d. c. ad h̄ ſine alia auc̄tate. Sed in oratorio nō pōt celebrari ſine lia ep̄i. de ꝯſe. diſ. i. c. vnicuiqꝫ: ꝛ. d. c. inter dilectos.

1 ¶ Quis p̄t p̄fici ꝓ rectore hoſpitaꝉ. R̄. Pa. i. d. c. ꝺ ſinodochijs. ꝙ religioſi nō pn̄t ꝺputari: niſi tlia hoſpitalia h̄ēant curā aīarū: vel niſi hoſpitale eēt ſubiectū mōaſterio: ꝛ monachꝰ deputareꝉ p abbatē tāq̄ obediētiariꝰ ſm Fe. ꝯſilio 155. Clerici ſcꝉares pn̄t eē rectores: ſed nō pn̄t hr̄e in titulū bn̄ficij: vt i cle. q: ꝯtingit. de reꝉ. do. ꝛ cle. p lras. de p̄bē. Laici oēs pn̄t inſtitui rectores: dūmō ſint viri idonei ꝛ ꝓuidi ꝛ boni teſtimonij: q̄ ſciāt velint ꝛ poſſint loca ipſa et iura eorum vtilr̄ regere: vt in cle. predicta quia contingit.

2 ¶ Quid debēt facere p̄dci rectores. R̄. ꝙ debent ad modū curatoꝝ ꝛ tutoꝝ iuramentū p̄ſtare: ac inuētariū facere de bonis ipſoꝝ locoꝝ ꝛ annuatiꝫ reddere rōem ordinarijs ſub quibꝰ ſunt vel ab eis deputatis: alioqn collatio ꝓuiſio: ꝛ ordinatio taliū ē nulla ipſo iure: vt i d. cle. q: cōtingit. verū ꝙ nō extēdit h̄ ad hoſpitalia militariū ordinū āt aliorū religioſoꝝ. Precipiꝉ tn̄ oibus rectoribꝰ ſub obteſtatōe diuini iudicij ꝛ per obediam: vt redditꝰ in vſus pauperuꝫ cōuertāt ꝛ nō in alios. Rectores tn̄ militariū ꝛ religioſoꝝ hoſpitaliuꝫ ſufficit ꓑuideāt ſm eoꝝ ordinū inſtituta ꝛ antiquas obſeruantias paupibus. qꝺ eſt limitandū qn̄ qꝺ ſupeſt exponūt ꝓ ſide vel pietate non excuſanꝉ ſi male expendūt in nō pios vſus: q: negari non pōt quin tales redditus ſint inſtituti ꝓpter pios vſus.

¶ Quid de adminiſtratōne ſacroꝝ et celebratōe in ipſis hoſpitalibus pauperibus ibidem. R̄. ꝙ debet ſeruari antiq̄ ꝯſuetudo quo ad exercenda ꝛ miſtranda ſpūalia ſup̄dicta: vt. d. cle. q: ꝯtigit

¶ Precipiꝉ oibus ad q̄s de iure vel de ꝯſuetudine vel ſtatuto vel priuilegio ꝑtinet cura hoſpitaliuꝫ ꝙ bona depdita alienata indebite in ſtatū debitū reducant ꝛ reforment: vt rectores iuxta facultates ꝓuētuū inſiſtāt ſuſtentatōi ꝛ receptiōi miſerabiliū pſonaꝝ. Jn quo ſi negligētes fuerint ordinarijs iniungiꝉ vt ipſi ſi non ſunt exempta auc̄tate ꝓpria: ſi xō exempta ſunt auctoritate ap̄lica cōpellant ad p̄dicta facienda p cenſurā eccl̄iaſticā: cōpeſcendo tā eoſdem q̄ quoſcūqꝫ ꝯdictores cū dātibꝰ auxilium ꝯſilium vel fauorē: nō obſtātibꝰ quibuſcūqꝫ priuilegijs q̄ ad hoc d. cle. q: contingit. 4

b Oſpitalis quō dꝫ eſſe clericus. vi de. ꝺ. Clericus. 3.

b Oſtiarius dꝫ idem ꝙ ianitor. nā in veteri teſtō. i. paralip. 5. Hoſtiarij electi ſꝉ ad cuſtodiā tēpli: vt nō ingrederet in illud imūdus ſpūs in oīre. Unde hoſtiarij dicti ſunt eo ꝙ preſint hoſtijs tēpli. Jpſi eīn tenētes claues oīa intus extraqꝫ cuſtodiūt atqꝫ inter bonos ꝛ malos hn̄tes iudicium fideles recipiunt ꝛ infideles abijciūt. 21. di. cleros. in ſi. ꝛ. 25. di. perlectis.

b Oſti ſeruanda eſt fides ꝓmiſſa. 23. q. i. noli: et 22. q. 4. innocēs. qꝺ limita: vt i. Juramentum. 5. §. 17.

b Umilitas vera req̄rit tria. Primū ſubplius nihilatōeꝫ: hoc eſt ꝙ

reputet se oibus viliorē. Et licz cognoscat se hre aliqua dona dei que alij nō hnt: tantomagis dz in se vilescere cogitans φ si deus talia alijs dedisset gratiores deo essent φ ipse. Et sic cū veritate pt se existimare viliorē oibus z magis ingratū. Et hoc est qd voluit dicere Beda in homel. sabbati tertie dñice φdragesime. Cū aliū inquit peccantem cōspicimus mox aium deorsum inclinemus. et φ abiecti ex nra fragilitate sumus si nos diuina pietas nō sustētet humilr inspiciamus. hec ille. Et Jo. 15: Cū feceritis hec oia dicite: qz hui inutiles estis. q. d. ex cōsideratōe humili obligatōis quā habemus: qz cū augentur dona rōes etiā crescūt donorū. Scdm promptā alioꝝ obtēperatōem. Un̄ d re nū. c. nisi cū pridē. tūc verā humilitatē ondis: cū p eā locū sublimē effugies: z tñ p obediam nō dimittes. Nā vera humilitas facit vt ąsqz magis alijs de se credat φ sibiipsi: qz dicit Grego. Si se meliorē alijs nō crederet nequaφ alioꝝ cōsilia sue deliberatiōi postponeret. Et h verū i oi dubio φ potius dz alijs credere φ sue opinioni. sec' i alijs. Tertiū qd requirit hūilitas ē vt dona dei q in se hz abscondat: z se solū vilem ab extra demōstret: nisi inq̄tū honor dei z bonū primi aliđ reqrit. Nā nō eēt humilitas qñ p salute primi z ad edificatione aiaꝝ posset ondere z pdicare dona dei q hz si ea occultaret: qz dr. Mathei. 5. Luceat lux vra z c. nō tñ dz magis vilescere in apparētia φ iporteret conditio z qlitas respectu eoꝝ cuz qb' viuit: qz sic potius esset supstitio φ hūilitas 41. di. c. qsquis rebus. in prin.

1 **Actantia** pprie importat φ hō verbis se extollat sm Tho. 22. q. 122. arti. i. Et pꝫ ex. c. imitare. 6. q. i. et pcedit sm Greg. in li. 23. mora. Aliqñ ex supbia sicut a cā interius motiua: qz ex hoc φ qs p arrogantiā interi' supra se eleuat: plerūqz exterius mai ora quedā de se iactat. Et ppterea ponit a Greg. ibidē. Tertia spēs supbie lz non sit idē qd supbia: sed ē tñ a cā ipellente. Aliqñ vero pcedit ab inani gloria: sicut a cā finali: inq̄tum. s. iactor intēdit φ p suā iactantiaꝫ gliam cōsequat. z ideo pōt etiā a Gre. filia inanis glie rōe finis: vt no. Alex. de ales. 22. ti. eo.

¶ Utruꝫ iactātia sit pctm mortale. R. 1 vt colligo ex Alexā. z Tho. vbi. s. φ sic qdruplr. Primi duo modi sunt inq̄tū cōsideratur ex se. Secūdi duo modi inq̄tum cōsideraē ex cā vel fine. Primo est mortale peccatum qñ iactator profert qd est cōtra gloriā dei: sicut ille. de quo Ezechi. 18. Eleuatū est corz tuuz et dixisti deus ego sum. Tales sunt q iactant se suis meritis aliq dona dei vel a se hre: vel illi qui de peccatis mortalibus que fecerūt vel nō iactāt se vt strēnui videanē. vel etiāz laudant alios et iactant de peccatis mortalibus que fecerunt: vt no. glo. in. c. sunt plurimi. 6. q. i. secus esset de venial: qz non est c deū. Scdo est peccatum mortale qñ iactantia est cōtra charitatē primi: sicut cū quis iactando se prumpit in contumeliam primi: sicut phari. eus Lu. 18. Nō sum sicut ceteri velut z hic publicanus: als aūt se iactare de eo qd nō ē c gliam dei vel charitatē primi ex se ē veniale. Tertio est mortale pctm qñ pcedit ex tali supbia vl vana glia que sit mortale pctm. Si vero nō erit mortale pctm talis supbia vel vana gloria: sic nec iactantia ex eis pcedens. Quo aūt superbia vl vana gloria sit mortale. vi de. Supbia. vel Uana gloria. Quarto ē mortale qñ pcedit p appetitū lucri l dānū primi notabile: sicut cū quis iactat se magnū medicū: aduocatū peritum: multas sanctitates facere: sicut ceratani z hmōi: qui false in nocumentū primi se iactāt. sec' si nō essz i nocumētū primi: qz eēt vēiale pctm. intellige ēt si sit nocumētū alicui' ipotātie z qz id qd minimū ē rō apphēdit quasi nihil. 2. phi. nisi intenderet etiā nocere in multo si posset.

¶ Utrū iactātia possit eē i factis sic in dcis. R. φ ppe nō: sz equalēter sic: sic cū qs in vestib': in eqs: in domib': i cōuiuijs: i familia: i pulchritudie z hmōi vt appeat diues de magna domo z nobili pꝫapia z hmōi. z sic erit pctm mortale: sic iactātia in dictis. si pdcā q fac 2 fiunt c gliam dei z charitatē primi vel ex supbia z vana gloria mortali vel in deceptionē proximi.

1 **Economus** dr cui res ecclesiastica
gubernāda mādat: vt.89.di.
q: in quibusdā. et idē est iconom⁹ qꝫ fin-
dic⁹: et dꝫ eē clericus nō laic⁹: vt pꝫ i.d.c
et.c.ind catū ibidē: et in.c.qm̄ i q̄busdā
16.q.7.de quo dic vt infra. Laicus .§.1.
Sꝫ aduerte qꝫ est differētia inter acto-
rē pcuratorē et sindicū seu iconomū ſm
gl.in.c.erga episcopū.1.q.7.q: actor cō
stituit a nō dño et auctē iud'cis et ad pn̄
tes lites tm̄. Procurator vero sp a vero
2 dño ꝯstituit siue ad vnā litem siue plu
res siue pn̄tes siue futuras. Sidic⁹ aūt
siue iconom⁹ ab vniuersitate ꝯstituitur
seu a collegio: et ad vnā cām et plures et
pn̄tes et futuras et auctē episcopi. de in
ra.calū.c.iperatoꝝ i fi. Canon tn̄ oēs
administratores eccl'ie vocat pcurato-
res.1.q.3.saluator.vide gl.ibidē. et in.d
c.iperatoꝝ cū suis allegationib⁹. Tenet
tn̄ Pa.in d.c.imperatoꝝ qꝫ si ad vnam
certā cāz solū constituitur qꝫ pōt fieri si
ne auctoritate superioris: alias non.

Dulia ē quedā reuerētia siue
adoratio. de qua.s. a-
doratio.per totum.

1 **Jeiunium** ſm. S. Bo.l.4.
di.5.pte 2a.ar.1
q.4 dr ꝯmunissime p abstinentia
ab oī mortali. Isa.58. None hoc est ie-
iuniū qđ elegi. dissolue colligatōes col-
li tui. dr ēt cōiter ois afflictio q̄ ꝯsistit
in vigilijs: flagellis: et disciplinis. Pro-
prie aūt dr ieiuniū afflictio carnis per
subtractionē cibi et potus, facta secūdū
institutionē eccl'ie. Et sic diffinit ieiu-
nium ſm Ho'ie. est subtractio prandij
et post cenā cuiuslibet cibi priuatio vsq3
in diē sequētē et abstinētia a carnibus et
trahentib⁹ semētinā originē ab ipsis: vt
a lacte a caseo: et ouis. Elicit hec diffini
tio.4.di.c.denicq3. et ponit a Pa.i rca.
de obseruātia ieiunioꝝ. Pro cuius dcla
ratione q̄runt dubia infrascripta.
¶ Vtꝝ sit aliqua hora determinata in
qua i dieb⁹ ieiunioꝝ sit comedēdū: vr
qꝫ sit cena hb: p⁹ cenā ergo vsq3 ad cenā
est abstinēdū. Sꝫ breuit notādū est qꝫ
in iure nulla hora est determinata p co
mestione in die ieiunij: nisi solū hora ve
sperorꝝ tpe quadragesimali. vt.in.c. so-
lent. de ꝯse. di.1. q̄ iō deputata est: vt sic
celebratis vesperis non restat aliud offi
ciuz diurnū: sic fictione iuris videa-
mur.40.dies ieiūare. de quo p Archi.
in.d.c.solēt. et per Pa.i rca de obser.
ieiu. Et iō seruāda ē ꝯsuetudo circa ho
raz cōestionis q̄ cōiter ē i hora none vl
circa ſm Archi.i.d.c.solent.
¶ Sꝫ nūqd frāgit ieiuniū q̄ an̄ p̄fatā 2
horā māducat: R. vr qꝫ sic i.40.p tex.
i.d.c.solēt qđ dicit qꝫ nō sūt credēdi ie
iunare q̄ anteq̄ vespertinu celebret offi
ciū māducāt i.40. Sꝫ nō credo etiā i
40.frangat ieiuniuz q̄ ante statutam
horā comedit ēt si p notabile spacium
p̄ueniat nisi faceret i fraudē ieiunij:
q: si qs attēdat ad verba p̄fati.c.solēt
poti⁹ loquit de pfectiōe q̄ de necessita
te. Et licet glo.i.25.di.§.a'ias ea dnū
teneat qꝫ sit peccatū mortale an̄ horaz
cōedere. Tn̄.c.i.de ꝯse.di.4.qđ allegat
p sua opiniōe nihil facit p ea. Multū
fortasse faceret p ea.c.vtinā oī tpe.76
di. qꝫ innuit cōsuetudinē p̄me estimādā
legē. qđ q̄dē admitterē qn̄ talis ꝯsue-
tudo ēēt itroducta ea mētere frāgēt ie
iuniū q̄ an̄ p̄dictā horā comederz qđ q̄
dē nō credo nisi vt dixi qn̄ i fraudē ieiu-
nij fierz. Et iō ꝯcludo cū Ang.i.d.§.alī
ea dnū qꝫ q̄tiēs q̄s corpe san⁹ alijs ieiu
nātib⁹ prādere voluerit.s. āte horā qꝫ ē
peccatuz veniale. Et sic tene. Si vero ex
cā rōabili multū pcurrerit qđ q̄dē tꝫ ēt
Ium.in p̄fata rca. Et sic dicit dbere
itelligi.d.c. solēt Aduerte tn̄ vꝫ doctri.
sci Tho.i.4.di.15.q: vbi hora comeden
di qn̄ nō ieiunat ēēt hora tertie. sindie
qn̄ nō ieiunatur estꝫ hora tertie. Inde
ieiunij hora cōededi ēēt sexta. vn̄ dic qꝫ
q: ieiuniū eccl'ie dꝫ eē pēale et satisfacto
riū. Iō.s. tps cōiter comedēdi aliqd ad
dit nō āt tm̄ qꝫ pcit⁹ huiōi cibi assumpti
exiccet aut virtus naturalis debilitet. vn̄
puruo si duo. tpe.s. a sexta vbi cōit sumi
tur cib⁹ noua occurrit in q̄ cib⁹ ſꝫ istitu
tōez eccl'ie sumēd⁹ ē i dieb⁹ ieiūij. h ille.
Ex q̄ pꝫ qꝫ si eēt tria vērꝫ.6. Qđ bn̄ no
¶ Vtrum plus q̄ semel comedē sit frā 3
gere ieiuniuz: R. qꝫ varia fuit doc. opi.
Hos. et cōiter theologi in quarto sen.te
nent qꝫ sic: si comedatur per modūz ci
bi. Et ideo indiffinitiue dicitur cuius-
libet cibi priuatio. Secus secundū eos
si aliquid sumeretur per modum me-

dicie sicut sunt electuaria ꝛ hmōi. Ez ƀz
Inno. in ʀᷓica de obseruā. ieiu. soluz li
cent pro remouēda infirmitate vel fu
gienda. Sed ꝑ cōseruāda sanitate vbi
nō est signuz īfirmitatis nō licet nisi q̄
tenus licet vti alijs cibis. Alij tenēt ꝙ
nullo iure caueṫ ꝙ soluz semel ī die ie
iunij comedam⁹. Et propterea dicunt
licere pluries in die comedere sine fra
ctione ieiunij: dūmodo fiat ex rationa
bili cā: ꝛ ƀm cōsuetudinē illoꝝ inter
quos viuit. Et huius opiniōis vṫ fuis
se Pa. ī p̄fata ʀᷓica. Rō ƀm eū: q꞉ cū nō
habeam⁹ ius specificū recurrēdū ē ad
cōsuetudinē loci. Facit. c. vtinaz. 79. di.
Et ad dictū Ho. ī. c. 2. e. ti. q̄ dicit ꝙ cō
suetudo ī ieiunijs īdictis ab ecclesia ni
hil pōt facere. Dicit verū qn̄ cōsuetudo
ex toto aufert ieiuniū: ꝛ nō hꝫ rōnabi
lē cām ī se: sed fuit īducta: vt oēs seuē
tri dedissēt ꝑpter tꝑalia gaudia: alias
secus: vt no. glo. ī. d. c. 2. Et ꝑpterea dic̄
Idez Pa. putarez tamē ꝙ aliq̄d cōe de
re pro collatiōe de sero magis ad sustē
tatōez nature q̄ꝫ ad delicias nō sit pec
catuz nec frāgere ieiuniū: dūmodo fiat
ƀm cōsuetudinez loci ꝛ tēperate. hec il
le. Facit ꝑ hoc qđ no. Inno. in. d. ʀᷓ.
ꝙ prandere pl̄ies ī die ieiunij ē ꝯ ꝯsue
tudinē approbatā eccl̄ie: ꝛ sic videṫ sen
tire ꝙ nō sit de iure specifico. Itē In
no. dicit ibidē ꝙ cisterciēses feceṙt sta
tutū vt seruiētes alijs aliq̄d sumāt ī die
ieiunij ꝛ licite. Itē ꝙ ƀuientes dn̄is q̄
faciunt credētiaz nō frangūt ieiuniuz.
Mihi vero vṫ ꝙ opinio q̄ tꝫ ꝙ solū se
mel debeam⁹ comedere sit verior: si nō
verba sed mētē legis volum⁹ ꝯplecti in
c. quadragesima. de cōs. di. 5. Et iō con
cludo ꝙ comedēs plusq̄ꝫ semel in die a
liquid coꝝ q̄ cōiter in cibuz solent sūi:
vt panē fruct⁹ ꝛ herbas: q꞉ etiā scī her
bis vsi sunt ꝑ cibo frāgat ieiuniū: nisi
comestio ordineṫ potius ad medicinaz
q̄ꝫ ad cibuz respectu intētiōis comeden
tis ꝛ principalr̄ ex mō ꝛ q̄ꝫtitate sūptuz
ad id ordineṫ: lꝫ ali qualiter nutriat: vt
puta q꞉ indigēs potu ꝛ timēs ne dila
uet stomachū ꝛ noceat aliq̄d sumit si
ue sit electuariū siue ēt panis vel fru
ctus ꝛ hmōi ꝑ euitādo nocumēto pot⁹
nō ad sustētationē ꝙ nō frāgat ieiuniū
nec restringo me soluz ad electuaria vt

quidā: sed vt dixi ad panē fruct⁹ ꝛ q̄dcū
qꝫ aliud qđ sumiṫ ꝑ modū medicie. ar.
c. ad eius. 5. di. Et hoc ēt videṫ tenere
Pe. de palu. ī. 4. Cōueniēti⁹ tn̄ ē a pāe
abstinere cū sit ꝑncipalior cib⁹ ī vsu: ni
si sit alterat⁹: ꝛ nisi sit carētia alteri⁹ rei
Nec ob. ꝙ talia nutriāt: q꞉ ƀm Tho. in
4. di. 15. eccl̄ia n̄ attēdit statuēdo id qđ
quocūqꝫ mō nutrire pōt: sꝫ id qđ princi
paliter ad nutriēdum ordinatū est. hec
ille. Et sic tene: quia finis legis nō fru
stratur ex hmōi. sūptione.
¶ Utrū pluries bibere vinū vel aquaz 4
frāgat ieiuniū? ʀᷓ. Inn. in p̄dicta ʀᷓica
ꝙ nō. siue ante pastuz siue post. Possꝫ
tn̄ ƀz Ri. ī. 4. di. 15. ar. 3. q. 7. frāgere ieiu
niū: qn̄ vꝫ q̄s ī mane biberet vinum vel
ceruisiā nō ad extiguēduz sitiꝫ vel famē
Silr̄ ēt nō frāgit ieiuniū q̄ ēt ante pa
stuz comedit ficus aut polētā aut ali
q̄d hmōi ꝑ modū medicine ne deficiat
in die ieiunij ƀz Pe. de palu. in. 4.
¶ Quib⁹ cibis frāgiṫ ieiuniū? ʀᷓ. ƀz Ri. 5
vbi. s̄. ꝙ ꝑ esuz carniū: ꝛ sic trāseūt cōi
ter doc. in prefata. ʀᷓ. Archi. in. c. roga
tiōes de cōs. di. 3. Facit. d. c. deniqꝫ. ꝛ. c.
cōsiliū. eo. ti. De ouis vero ꝛ caseo ꝛ a
lijs lacticinijs. Hof. in p̄fata diffinitōe
vṫ tenere ꝙ similiṫ frangāt. Inno. ī p̄
fata ʀᷓica dicit ꝙ pōt statui vt ꝑpter
penuriā pisciū vtamur istis lacticinijs
ī alijs ieiunijs p̄ter quadragesimā. Tu
dic cū nō habem⁹ tex. expressuz q̄ oua ꝛ
lacticinia ꝓhibeat nisi solū. in. 40. vt in
d. c. dn̄iqꝫ ꝙ ꝯsuetudo ƀuāda ē ī alijs ie
iunijs ex q̄dragesimā ƀz Ri. vbi. s̄. q. 5.
ꝛ Pa. ī. d. ʀᷓica. Facit. d. c. vtinā. ꝛ est cō
munis opi. Et iō pn̄t comedi vbi cōsue
tudo est ī oībus ieiunijs p̄ter quadra
gesime ieiunia: al̄s nō lꝫ. Nō tn̄ dicerez
frāgere ieiuniū q̄ ēt comederet oua ꝛ la
cticinia ex q̄dragesimā vbi cōsuetudo
non ē: qn̄ n̄ ꝑpter gulositatē sed ex aliq̄
rōnabili causa faceret. No. ēt ƀz Ho. ī
sū. eo. ti. ꝙ cuicūqꝫ cōceditur vsus ouo
ruz ꝛ casei intelligitur concessum ꝙ ēt
potest vti saginine. i. lardo. ar. c. presbr̄.
82. di. ꝛ ibi glo.
¶ Utꝝ ieiuniū cadat sub p̄cepto? ʀᷓ. ƀz 6
Ri. ī. 4. di. 15. ar. 3. q. 2. 3. ꝛ. 4. q꞉ ieiuniū
aliqn̄ accipiṫ largissime: put ē act⁹ natu
re ꝛ sic q̄libꝫ ieiūat anq̄ꝫ cōedat: ꝛ iste
mō nec ē act⁹ v̄tutis: nec de p̄cepto. Se

cundo mõ accipit large prout est actus
virtutis abstinentie.s.frenare delecta-
tiones gustus per comparationem ad ci-
bum sm regulam rõis siue semel come
dat in die siue pluries.Et sic cadit gene
raliter oib⁹ sub precepto.Nõ intelligas
tñ q semp mortalit peccet qñ excedit sz
solũ qñ rõ virtutis totaliter extiguitur
Et hoc in casibu⁹ qñ gula est mortalis
de quo vide Gula.Tertio mo' accipit
pprie put abstinem⁹ et ab illis qb⁹ vti
possem⁹ saluo actu virtutis.Et sic acci-
pitur in diffinitione pmissa ꝛ oib⁹ supi-
orib⁹ ꝛ sm cõm intelligẽtiã vocabuli :ꝛ
isto mõ cadit sub pcepto i duob⁹ casib⁹
s.qñ ex iuramẽto quis vel ex voto se ob
ligauit.Secundo qñ ex precepto ei idu
citur ab ecclesia vel ab alio plato facit
7 d.c.vtinã.ꝛ de cõse.di.5.c.ieiunia.
¶ Sed quero qñ ꝛ qb⁹ dieb⁹ ieiuniũ in
dicit ab ecclia? R.q i isfrascriptis tpib⁹
Primo quadragesima tota exceptis die-
bus dñicis:vt in.c. qdragesime.de cse.
di.5.vbi dr q sũma obseruatiõe est ob-
seruanda:ꝛ incipit i quarta feria q pce
dit primã dñicã quadragesime quo ad
seculares:vt i.d.c.quadragesima.Quõ
aũt ad clericos incipit scda feria p⁹ dñi-
cam qdragesime: vt in.c.deniq.4.di.
Sz cõiter tenet q est csiliũ nõ pceptũ
sz solũ in quarta feria pdicta.Scdo qt
tuor tpa:vt in.c.statuim⁹.di.76.Sta-
tuim⁹ iquit vt qttuor tpa anni ab oib⁹
hõib⁹ cũ ieiũio obsuet.Prĩa tpa cadũt
in qdragesima.s.qrta feria.ꝛ.6.ꝛ sab-
bato post primã dñicã quadragesime
Scdo cadũt.4.ꝛ.6.feria ꝛ sabbato p⁹
pen.Tertia cadũt.4.ꝛ.6.feria ꝛ sabba-
to post exaltationẽ sancte crucis.Ultia
cadunt.4.ꝛ.6.feria ꝛ sabbato p⁹ festuz
sancte Lucie vt pz in.c.de ieiunio.76.di.
ꝛ per totũ.Tertio oes vigilie duodecim
aplor sunt in obseruatiõe ieiunij cele-
brande preter vigilias aplor Philipi
ꝛ Jacobi.ꝛ beati Johãnis euangeliste
vt dicit tex.in.c.csiliũ nostrũ.co.ti.ꝛ sũt
hec.s.vigilia scti Mathie Petri ꝛ Pau
li.Jacobi Bartholomei.Mathei.Sio
nis ꝛ Jude.Andree ꝛ Thome.Quarto
vigilia assumptõnis dñe:vt in.c.e.e.ti.
Quito vigilia natiuitat dñi nri.i.d.c.i
Sexto vigilia oiuz sanctor ꝛ scti Johã
nis baptiste ꝛ scti Laurẽtij hz Inn.vbi.
s.ꝛ cõiter doc.Nullo tñ iure inuenit ex-
pressuz:sz rõe cõsuetudinis hoc dictum
q: vt dicit Ri.in.4.di.15.ar.3.q.8.si in
aliqua regiõe est aliqd ieiuniũ csuetuz
qd tñ nõ est pceptũ p ius scriptũ nihilo
min⁹ obsuãdũ est ab existẽtib⁹ ibidẽ.fa
cit p hoc.c.csuetudo.di.5.ꝛ.c.ecclíaruz
ꝛ.c.in his reb⁹.11.di.Sz dico ego veruz
qñ csuetudo hz oia reqsita d qb⁹.s.Cõ
suetudo.Septimo vigilia pẽthecostes:
vt.16.di.c.de Ieiunio.Et licet Gratia-
nus teneat q sit de consilio in.§.neces-
sario ea.di.Tñ verius videt q sit d pre
cepto sm glo.Jo.ibidem.d.§.Et patz
euidenter in.d.c.de Ieiunio.
¶ Quid si vigilia aliquar pfatar solẽ 8
nitatũ veniat in dñica? R.q in sabba-
to pcedẽti ieiunãda est: vt i.c.i.ꝛ.2.de
Qñ dz celebrari vigilia ꝛ obserua.ieiu.
scti Mathie tpe bisexti.vid.s.Bisext⁹.
¶ Sunt ꝛ alie vigilie seu ieiunia indi- 9
cta ab ecclesia sed nõ de pcepto:vt cõit
tenet.s.aduẽtus dñi.De quo in.d.c.cõ
siliũ ꝛ rogationes.De quib⁹ in.c.rogati
ones.de cse.di.5.Itẽ.4.ꝛ.6.feria:vt in
c.Ieiunia.ea.di.ꝛ sabbata omnia:vt i.
c.sabbato.ea.di.
¶ Utr ieiunia indicta de precepto ab 10
ecclesia pñt transferri de die in diẽ? R.
Inno.in prefata R.ca.q sic sicut dicit
fieri in francia vbi sunt ecclie scti Qui
tini.vbi vigilia oium sanctor ieiunat
tertio die psenti.Limitat hic Pa.in.d.
R.ca:dũmodo fiat auctoritate epi.ar.
c.2.de obser.ieiu.in fi.ꝛ bene.
¶ Utrum prefata ieiunia d pcepto ab 11
ecclesia possint redimi vel in aliud com-
mutari? R.Inn.vbi.s.q nõ nisi cã vel
necessitas in ieiunãte subsit.Qd intelli
go ab inferiore a papa.Secus est de ie
iunio voti vel penitẽtie.De quo.s.Cõ-
fessio.6.§.4.ꝛ infra.Uotum.4.§.2.
¶ Utrum omnes teneantur ad ieiunia 12
indicta ab ecclesia de pcepto? R.Inno.
vbi.s.q.sic oẽs qui sunt sane mẽt dolo
li capaces ꝛ potẽtes ad ieiunãdũ cũ pec
care possint ꝛ peccata deflere :vt i.c.i.d
delic.pue.
¶ Utrum semper peccent mortali- 13
ter prefati quando soluunt ieiunia ec-
clesie que sunt de precepto? R.gl.in.§.
alias aũt ea demus.35.di.ꝛ cõiter doc.
tenẽt q sic:si sine rõnabili cã qs ea solu

nat. Dñs Car. in. c. 2. de obſer. ieiu. et
ꝙ nō niſi ex ↄtēptu vel inobediencia h
faciat: vt puta: q2 nō vult ſe ſubijcere p
cepto ſuperioris. dicit hoc tenere. Ar-
chi. in. d. §. alias. Sed Archi. idez reci-
tat Jo. de fanto. hoc tenētez. Sʒ ego di
ſtiguo ſʒ ꝙ īfra dicā. Inobediētia. ī pn.
15 ¶ Que ſunt rōnabiles cauſe excuſan-
tes a ieiunio? ℞. vt colligo ex Sūica. vbi
ſ. ar. 3. q. 4. cuʒ quo cōcurrunt cōmuni
ter doc. ꝙ ſūt. 5. Prima etas vt ſūt ipue
ri qui ſm aliquos vſqʒ ad pubertatem
excuſantur a ieiunio. ar. c. ex litteris. d
ſpō. ipu. vel ſm alios vſqʒ ad plenā pu
bertatem que eſt in. 17. in muliere. ⁊ in
18. anno in maſculo. Ant ſm alios vſqʒ
ad. 25. annuʒ ar. l. ſi quis aliquid. C. de
his qui ve. eta impe. Ho. in. c. 3. de ob-
ſer. ieiu. ⁊ cōiter theologi tenent ꝙ vſqʒ
ad vigeſimuʒ alij vigeſimū primuʒ ānū
excuſantur. ar. c. cū vigeſimuʒ. de offi-
cio dele. Intellige ꝙ nō tenent ad oīa
ieiunia: ſed bene ad aliqua eis cōmen
ſuranda ſm augmētuʒ ⁊ propinquita
tē ad dictuʒ vigeſimūprimuʒ annuʒ ſʒ
Tho. in. 4. di. 15. Propterea dico hoc re
mittendum arbitrio boni viri vt pēſa
ta qualitate etatis ita iudicetur. ar. c.
de cauſis. de offi. dele. Et idez dico de
ſenib9 lʒ quidā dicāt eos nō teneri poſt
annos. 55. ar. l. 2. §. ſi. ff. de decurio. in
ter. ⁊ in glo. ibidez vbi excuſātur a mu
neribus perſonalibus poſt. 5. annū. ex-
cepto a tutela ⁊ cura a quibus ſoluʒ ex
cuſāt p9. 70. ānū. C. q eta. l. vnica. Se
cūda īfirmitas: q2 in eis natura debil
eſt. ⁊ cibuʒ neceſſariuʒ in vna vice ſi ſu-
merent noceret. Et idez dico de debili-
buſ eadē rōe. Tertia laborioſitas: ſicut
in illis qui laborādo victuʒ acquirunt
ſeu rōne itineris vel alio mō nō poſſūt
ſimul cū labor ſufferre ieiuniū. Aduer
te tñ ꝙ intentio maioris lucri nō excu-
ſat ſm Aſten. Siliter nō excuſant q no-
lunt cōducere operarios niſi ieiuniuʒ
ſoluant niſi cā ſit neceſſaria ſʒ Aſten.
q feſtinantiaʒ requirit. Quarta mēda
citas qñ cibuʒ neceſſariuʒ in vna vice
habere nō poſſūt Quīta qualitas mu-
lieri pgnantis aut nutrient ex appetitu
cōneo: aut nutrimēto fet9 ñ pñt ieiūar
ſine piculo vl eaꝝ vl fet9 ſeu pueri: ñ ſo
lū excuſāt: imo tenēt ſoluē ieiuniū ſʒ
Ro. vñ dic ſāct9 Tho. ī. 4. di. 15. ꝙ ſbtra
ctio cibi p ieiuniū ſi ipediret ea q neceſ
ſaria ſūt agēda cū qb9 ↄuiuit ex ſocieta
te l offō tñr: ñ eēt licita ſʒ diceret rapi
¶ Sʒ nūqd ſuiētes mēſis nobi na. 16
liū aut legētes ad mēſā rligioſoꝝ q ali
qd plibāt ne deficiāt i legēdo l ſuiēdo
ſoluūt ieiuniū? ℞. Ro. ꝙ ñ. ſi h faciūt po
ſt mēſis vl paꝝ añ. ⁊ ita ꝙ pp ↄtinuati
onē tpis dici dbeat totū vna mēſa. Idē
dicēdū d ill q iā icepto prādio portant
encēniū ad viciniū: vl aliqd aliō faciūt: ⁊
p9 ea rdeūt ad cōmeſtionē pficiendaʒ.
¶ Utruʒ vxores pp phibitionē viroꝝ 17
excuſent? ℞. ſm Inn. ī Sūica de obſer.
ieiu. ꝙ nō a ieiunijs idictis ab eccleſia
ſed a volūtarijs ſic. 33. q. vlt. manifeſtū.
Credo tñ ꝙ preſbyter pprius pp ſcāda
lū viri cui aliq mō nō pōt obuiari poſ-
ſet diſpenſare cū eis. ar. c. vt ↄſtitueret.
ī ſi. 15. di. q2 pceptū iuri poſitiui ñ obli-
gat quē cū ſcādalo. ar. 2. c. d no. op. nū.
⁊. c. nihil. de pſcrip. cuʒ ſimilibus.
¶ Utrū pegrinātes ex deuotiōe excuſē 18
tur? ℞. ꝙ ſic ſi talis pegrinatio nō pōt
differri ⁊ ſimul cū ea ieiunare nō pñt:
nec ob: ꝙ preceptū dʒ pponi ↄſilio: q2
ſm Aſteñ. itērio dātis hmōi pcepta nō
eſt excludere alias pias cās ⁊ magis
neceſſarias. Sec9 eſt de pceptis legis
nature q phibent hoc qđ ſʒ ſe ē malū.
Idē. S. Th. vbi. ſ. Et addit ꝙ dʒ fieri
cū diſpēſatōe ſupioris. Idē dicō q cāqʒ
alia opatōe bona: puta obediētia plati
pdicatiōe auditōe ↄfeſſionuʒ ⁊ hmōi.
ar. c. nō mediocriter. de cōſe. di. 5.
¶ Queritur ſi alie cauſe a pdictis poſ- 19
ſint aſſignari q excuſant a ieiunio idi-
cto ab eccleſia? ℞: ꝙ ſic multe. Et iō tā
in pfatis cauſis ꝙ in alijs ē notādū ꝙ
ſi cā ſit euidēs ex qua nō pōt ex toto ie
iunare licite homo per ſeipſū pt frāge
re ieiuniū: preſertiʒ cōſuetudie īterue-
niēte: vel aliqñ recurſus de facili ñ pōt
haberi ad ſuperiorem. ar. prefati. c. cō-
ſiliū. Si vero ſit dubia vel nō ex toto
tollit facultatem ieiunādi: ſed ſolum ī
parte: vt puta debilitas vel peregrina
tio aut labor ⁊ huiuſmodi debet ad ſu
periorem recurri: qui poteſtatē hʒ i ta
libus diſpenſandi ſm Aſten.
¶ Quis ē ſupior q poſſit i hoc diſpen- 20
ſare? ℞. Ho. in. c. cōſiliū. de obſer. ieiu.

φ est episcopus: nec sufficit licentia simplicis presbyteri ex iusta causa nisi summa necessitas immineat: ita φ ad episcopum non possit haberi recursus sine periculo. Rodo. autem dicit arbitrio boni viri limitandum pro quanta necessitate sit frangendum ieiunium φ preter doctrinam generalem: et sic cum proprius sacerdos sit ordinarius iudex conscie videtur φ ipse possit. Ego vero credo φ si loquamur de dispensatione que est quedam relaxatio iuris φ tunc pertinet ad episcopum solum qui causa subsistente in ieiunare debente pot dispesare vel aliud bonum commutare talia ieiunia. Et causa legitima est debilitas psone siue pueniat ex defectu nature siue laboris.ar.d.c.consiliu.i fi. Si vero loquamur de declaratione.s.utrum sit causa legitima vel non: sic credo sufficiat illa confessoris ppter quod est bonus vir et etiam consiliu medici: sed medicus peccat si sine ronabili causa ut frangat consulit.ar.c.qui culpatur.23.q.1. Et sic intellige Rod.

21 ¶ Utrum non ieiunans uno die teneatur alio die ieiunare. R. φ licet tex.c.1.de obs. ieiu.videatur velle φ sic: quasi sit obligatus ad duo.s.ad ieiunandum: et illo die. Fac etiam ad hoc i ar.c.cum dilecti. cum notat. i gl. in ver.duo.scdm hac forma de dolo et contuma. Tamen per capitu.2 de obser.ieiu. Ego teneo φ non tenetur: quia ibi non imponitur frangentibus: ut alio die ieiunent. Fac ad hoc quod no. Inno.in.c.1.de cel.mis. De illo qui dimisit officium: φ si tenetur illud reassumere quasi sit seruitus cuiuscumque diei et varietur ex tpe. Nam si teneor prestare operas certo tempore et impedior: non sunt obligatus alio tempore: quia non sunt eedem opere: sed variantur et tempore: ut est tex.no.i.l.si non sorte.§.libertus.ff.de condi.inde. Item si relinquitur mihi vsusfructus per biennium futurum et impedior non possum petere vsumfructum alterius bienij: quia non est idem vsufructus.l.si vsufructus mihi.ff.de vsufru.et reddi.et ba.et ibi tex.c.1.de intelligi de translatione fienda et causa propter solenitatem.

22 ¶ Sed nunquid toties peccat mortaliter quoties comedit in die ieiunij fracti sine causa. R. Joha.de neapo.i quolibet φ sic: quia videtur reduci ad preceptum negatiuum. Sed mag placet opinio. Durandi i.4.φ non nisi semel: nisi comedens nouo contemptu mentis pluries comederet: quia tunc totiens peccaret mortaliter. Et hec est comm opinio. aliter obligaretur ad impossibile: quia ex quo semel ieiunium fregit: iam illud non pot amplius facere illo die: et ideo preceptum est sibi factum impossibile. Secus est de ieiunio quadragesime: quia licet fregerit uno die pot tamen ieiunare et tenetur altero die. Et sic quot dies omittit in quadragesima tot pecca mortalia omittit.

¶ Utrum liceat ieiunare in dnica et aliis festis solennibus. R. φ sic: nisi quis faceret quasi volens deuiare a consuetudine ppli xpiani: quia turpis est ois ps que suo toti non congruit. pot etiam esse illicitum scdm Tho. vbi.s. si adeo ptinaciter ieiunium teneret φ non crederet per deuotionem festiuitatem ieiunij compensari posse. idem dic qui ex alia superstitione hoc faceret. 23

¶ Utrum ieiunium factum in peccato mortali psit. R. φ sic φ tum ad obediam mandati si est preceptum ab ecclesia vel ex voto et huiusmodi. Scdo vt ad macerationem. Tertio ad omia alia vt ad que valent opa facta extra charitatem. de quibus.s. Satisfactio.§.6. 24

¶ Diuersis intentionibus ieiunatur. vnde versus. 25
Abstinet eger: cupidus: gula: simia: virtus.
Eger: vel quia non pt comedere vel pp medicinam. Egens quia non hz. Cupidus ne expendat. Gula ut postea auidius comedat. Simia i.ypocrita ut laudetur. Uirtus.i.virtuosus: ut mereatur.

Ignorantia

Ignorantia alia bona que quis ignorat ea que ei essent occasio pcti: ut i.c.quis.di.38. Alia nec mala neque bona que quis ignorat que non expedit scire. Alia mala que quis ignorat que scire expedit. Et multiplex est. Alia iuris. alia facti. Ignorantia iuris alia iuris diui. alia iuris naturalis. alia iuris canonici et ciuilis. et de istis scribitur.38.di.i summa: et.1.q.4.§ vl.i tex.et i gl. Hic aut non intendo tractare de ignorantia scilicet: quia hec excusat: ut in regula Ignorantia.li.6. sed de ignorantia iuris. per cuius declaratione querunt plura.

1 ¶ Utrum ignorantia mala sit pctm. R. φ aut ignorantia dic puationem cognitionis necessarie ad salutem. Et sic scdm. S. Bo. i.2.di.22.q.pe. pt esse dupliciter. Primo ita quod est in nobis sed non a nobis: et hoc modo culpa non est. et cum non simus

rius principium in ipsa: nec meremur
nec demeremur. Scdo ita qd est i nob
τ ex nobis: τ hec ignorãtia ẽ culpa: τ h
fit tripliciter. Prio mõ cũ sim⁹ i via veri
tatis volũtarie ab ea recedim⁹ in viã er
roris nos precipitantes. et hec ẽ igno
rantia erronea: vt i hereticis. Secũdo
mõ cũ ad viã possum⁹ ptigere ṽitatis
cupimus in tenebris eẽ. Et hec ẽ igno-
rantia affectata. Tertio modo cũ ex q̃-
dã pigricia et negligẽtia non curam⁹
veritatem addiscere. Et hec dr crassa et
supia: sed prima maior culpa q̃ secũda
est: 2a q̃ tertia. Et d hac dr in. c. ignorã-
tia. 38. di. τ i. d. §. fi. Si vero ignorãtia
dicit priuatõnẽ cognitõis eoꝝ q̃ nõ sũt
neccãria ad salutẽ: sic ñ ẽ pctm: vt. 22.
q. 2. c. in quib⁹ reb⁹.
2 ¶ Sz q̃ sunt necessaria ad salutẽ scire
tenẽt. sm Tho. pma 2e. q. 76. q̃ oẽs tenẽt
coĩter scire ea q̃ sunt fidei τ vniuersalia
iuris precepta. Singuli aũt ea q̃ ad eoꝝ
statũ seu officiũ spectant.
3 ¶ Utrũ ignorãtia excuset aliquẽ a pctõ
Rñ. sm. s. Bo. vbi. s. q. vl. q̃ si tãta sit q̃
priuet rõem volũtarij et rõem ptẽpt⁹:
excusat a toto: sicut ẽ ignorãtia iuicibi
lis ñ priuat simplr cognitõe iuris: sic i
furioso τ i ifãte: nisi in talẽ ignorãtiaz
venisset ex culpa sua: q: tunc ñ excusat
a toto: sz a tãto. de q̃ dic. vt. s. Ebrietas
§ 5. Itez dic sz Tho. in quol. de eo q̃ hz
sufficiens ipedimẽtũ pp qd scire nõ po
tuit: puta fuit in carcere vel i terris ad
quas ɔstitutõ pape ñ puenit et hmõi:
q̃ nõ peccat faciẽs ɔ ɔstõz. Si ṽo igno
rãtia oĩno nõ priuat rõem volũtarij et
rõem ptẽpt⁹: sic distinguo sm Ri. eadẽ
di. τ li. q̃ aut ẽ ignorãtia ɔmissionis
qua quis nõ vult scire vt liberi⁹ peccet q̃
dr affectata. Et sic nec excusat, nec alle-
uiat pctm. Aut ẽ rõe omissiõis q̃ q̃s ne
gligit scire q̃ tenẽt: q̃ satis facilr potuis
set scire. Et h dr crassa τ su pia τ hec ex
cusat a tãto. s. q̃ non ẽ tam graue pctm
s: ñ excusat qui sit mortale si ẽ circa ea
que sunt pcepti diuini aut nature. 24.
q. 1. si q̃s dederit. τ. 38. di. c. q̃ ea. Si at
sit circa ea q̃ sunt precepti iuris positiui:
sic credo q̃ aliñ excuset a mortali sz eã
distictõez de qua dicã ifra. Inobediẽ-
tia. et sm predictã itellige quod dr. 6.
questione. 1. quero: τ. 24. questione. 1. c.
scisma: τ. 32. questõne. 7. quemadmodũ
28. q. 1. §. ex his.
¶ Ex predictis et ad euitañ ɔfusiõem 4
multorũ que circa ignorãtiã scribunt
aduerte q̃ si ex ignorantia quis facit
aliquid quod non est contra legem dei
nec nature: credens non fore prohibi-
tum: et talis ignorantia non est affecta
ta nec crassa nec supina: puta quia la-
borat pro viribus scire fidei necessaria:
puta si est mulier vel rusticus mercator
et huiusmodi: vadit libenter ad predi-
cationes et alia loca vbi declarantur
talia: et facit quod communiter faciũt
alij de sua qualitate et conuenit facere
Si est religiosus studet libenter inter
rogat τ hmõi: q̃ talis ignorãtia excu-
sat eum ab oi pena ẽt excõicatõis iuf
posita quo ad forũ aie: ẽt ab oi culpa. p
ter. clav. i. c. fi. q̃ matri. accu. pos. et per
rõem. c. cognoscẽtes. de ɔsti. Absurdũ
eiz eẽt ad penã obligari ignorãtẽ. facit
l. fi. ff. de cre. ab or. facie. Iura vero q̃ vi
dentur innuere ɔriũ fundãt se super p
sumptõem: vt euidẽter colligit gl. i. l. i.
C. de interdic. matri approbata p doc.
ibi. τ i. l. fi. ff. d ritu nup. τ i. l. q̃ cõtra. C
de ice. τ iuti. nup. Et mag aperte colli-
gitur ex his q̃ no. i. d. c. cognoscẽtes. vbi
deteriatur q̃ volẽs pbare ignorãtiã ad
euitãdã penã sit audiẽd⁹. Hec ñ itelli
go de prelat, offãlibus: medicis: artifi-
cibus: τ hmõi q̃ exercere habẽt aliqua
offã: ex q̃b⁹ dãnũ notabile posset iferri
primo ex ignorãtia: q: nõ dñt offã ta-
lia assumẽ nisi sint sufficiẽter istructi
ad ea exercẽda: alr eis iputat. Si autẽ
ignorãtia sit effectata ñ euitat penã:
q: i dolo ẽ. Si vero sit crassa vl supina
puta q: nescit q̃ cõiter oẽs sue ɔditõis
sciũt: puta q: p̃dicat: sed ipe p̃dicatõez
nunq̃ vult audire: vel nõ curat iterẽe
vbi talia publice declarant: cũ tamẽ co
mode possit: nec euitat penã: vt i. c. vt
siaꝝ. d ɔsti. li. 6. De ist, dr. 38. dic. c. fi.
Qui eiz rebelliter viuit τ discẽ atq; agẽ
bõa recusat: mag diaboli q̃ xpi mẽbꝝ
eẽ oñdit: pot⁹ ifidel eẽ mõstrat. Si ṽo
id ɔ qd fac ex ignorãtia ẽ ɔ legẽ dei: tẽ
distinguo. aut expressuz ẽ τ explicitũ i
lege dei vel nature. τ sic ignorãtia non
excusat a mortali pctõ. 16. q. 1. si cupis.
nec ẽt ɔñr excusat a pena iuris diuini nec
positiui.

positiui: hȝ Sco. in. 4. di. 6. facit ꝙ no. glo. in cle. eos. ꝯ ꝯsangui. ꝛ affi. facit l. venia. C. de i ius vocan. ꝛ. §. fi. 1. q. 4. Qđ limita q̄ ad penā iuris positiui ẜm ꝙ. ꝯ. de. i Excōicatio. 7. casu vl. §. 2. Si aūt non ē explicitū sȝ reducibile: maxime cū subtilitate: sic credo excusari a culpa ꝛ a pena illos q̄ n̄ sunt ignorantes ignorātia affectata crassa aut supina. Etenī durū eēt dicē ꝙ peccat mortalit̄ q̄ facit ẜm subtilitatē ꝯctum illicitum credens licitum ꝛ hmōi: facit p h. 15. q. 1. merito: ꝛ. c. fi. 37. di.

5 ¶ Utrū ignorātia iuris tollat bonā fidem q̄ ad faciēdū fruct⁹ suos. R. ꝙ n̄ ter. ē i. l. sȝ ꝛ si lege. §. scire. ff. ꝯ. petitio. heredita. Quod limito nisi sit affectata vel crassa.

6 ¶ Que differētia iter ignorātiā nesciētiā ꝛ errorē. R. ꝙ ignorantia ē nescire qđ scire tenet̄ ꝛ dȝ. 37. di. c. fi. nesciētia ē ignorare qđ scire n̄ tenet̄. Error ē vnū p a io putare. 22. q. 2. in q̄bus. ꝛ. 38. di. c. quia. Sȝ melius ẜm fran. i. 2. Nesciētia simplicē negatōē scientie iportat: ignorātia vero scie p̄uatōem. Unde ignorātia nihil aliud ē nisi carere scia quā q̄s nat⁹ est hr̄e. Hoc ei est ꝯ rōne cuiusl̄ȝ p̄uationis. Quādoq̄ aūt ē ali quid sciētie ꝯrium. q̄ dr̄. ignorātia ē per uerse dispositionis: puta cū aliq̄s habet habitū falsoꝝ p̄ncipioꝝ et falsarū opinionū ex q̄bus impeditur a sciētia veritatis. Error autē est approbare ꝟa p falsis Uñ addit actū q̄dā super igno rātiam: q: pōt quis ignorans eē sine h̄ ꝙ s̄nīam ferat sup ignotis: ꝛ tūc ē igno rans ꝛ nō errās: sed qñ iam falsā sentē tiā fert. de his q̄ nescit: tūc p̄pe dr̄ errare. Et q: pctm̄ in actu consistit: error hȝ rōnem peccati: q: sine p̄sumptione esse nō pōt ꝙ q̄s s̄nīam ferat de his q̄ igno rat: maxime in q̄bus piculum consistit Nescia vero de se nec rōnē culpe vel pe ne hȝ. Uñ ꝙ aliquis nesciat q̄ n̄ ē apt⁹ natus scire nō ē neq̄ culpa neq̄ pena: q: ē ēt in beatis: vt dicit Diony. in. 5. c. ecclesiastice ierarchie.

1 **Llegitimus** filius q̄s sit ꝛ quō succedit: ꝛ q̄t sunt differētie ꝛ quō legitimat̄. vide Filius ꝛ Le gitimatio.

1 **Ymagines** sctoꝝ q̄re depingūtur. R. Gre. i. c. p̄lat. ꝯ ꝯse. di. 3. sic inq̄ens. Qđ legētibus scripturas: h̄ ꝛ ydeotis p̄stat pictura cernētibus: q̄ in ip̄a ignorātes vidēt: qđ sequi debēt: in ipsa legūt q̄ lr̄as nesciūt. n̄ p̄cipue gētib⁹ p lectōe pictura ē. Hibi.

¶ Utrū ymagines scōꝝ sint adorāde. R. glo. i. c. venerabiles. de ꝯse. dist. 3. ꝙ sic adoratiōe dulie: q̄ solum venerātiā ex hibet n̄ latria: ꝛ sic nō sūt. idolatre. ꝯ ꝯse. di. 3. p̄latum cū duob⁹. c. sequētibus. 1

¶ Utrū ymago x̄pi sit pigenda sub for ma agni. R. ꝙ nō: sȝ i forma humana: vt in. c. sextā sctām synodū. ꝯ ꝯse. di. 3. Dicit tñ gl. ꝙ n̄ est p̄hibitū pigere x̄pm̄ i spē hūana ꝛ sub ip̄o agnū: s̄ solū pingere ip̄m in agno prohibetur. 2

¶ Utrū liceat ymagines sctoꝝ i aggra uatōnē cessatōis aut excōicationis i ter ra p̄sternere lapidib⁹ aut spinis suppo nere: ꝛ hmōi. R. ꝙ n̄: q: id fieri districte p̄hibet̄ i. c. si canonici. de offi. ordi. li. 6. 3

¶ Utrū liceat sculpe signū crucis i solo vel silice aut marmore humi positis. R. ꝙ n̄. C. nemi. lice. sig. sal. i. vnica. ꝛ ̄ eē p̄ceptū: q: vult grauissima p̄ea puni ri: vbi. dicit gl. forte mortis: ex q̄ valde rep̄hēsibiles sunt q̄ sup sepulturā hūi positas cruces ip̄miunt 4

1 **Immisericordia** ē filia auaricie q̄ nō subuenit in digētibus. vide. Auaricia. §. 3.

1 **Immundicia** ē filia gule q̄ q̄s puocat se ad vomitū vt sepi⁹ comedē possit. Uel tm̄ comedit ꝙ necesse hȝ euomere cōiter ē veniale pctm̄. Alā tñ mortale si ut qñ comedit itendēs euomere pp delectationē gule nulla alia cā bōa adduct⁹ ad h̄: vl̄ qñ ex h̄ generat sibi notabile nocumētum i corpe nec ppterea vl̄ ꝯsistere h̄ aduer tēdo. Aut qñ h̄ facit vt habeat pollutō nem i nocte dormiēdo ꝛ hmōi

1 **Immunitas** ē qua n̄ sine munerib⁹ data. libertas ab in qđ ē sine. vel immunitas quasi puritas: ide dr̄ q̄s immunis a pctō. ꝯ pur. ca. c. fi. Dicitur ēt cōmunitas: qđ idem ē qđ li

bertas quasi ex munia.s.munera data
libertas ab e.qd̄ est extra.
1 ¶ Ad quid se extendit imunitas eccle-
sie ⁊ cimiterij.R̷ .ꝙ ad.29. Primo q꞉
secularia placita ñ sunt ĩ ecclesia vel ci
miterio tractãda:ecclesiastica tñ possunt
vt ĩ.c.i.de immu.ec.ꝑ.c.cũ eccl̄ia.⁊ sen-
tẽtia iudicis secularis data in ea ẽ nul
la ip̄o iure:⁊ maxime sñia sanguis que
sub anathemate ꝓhibeẗ ibi ferri.ĩ d.c.
cum ecclesia. Limita nisi sit data alia a
sãguine ꝑ viã volũtarie iurisditionis:
q꞉ sic tenet ẜm Pa.ĩ.d.c.cum in eccl̄ia.
de causis eccl̄ asticis.auẗ.bñ tenet .ar.
c. qua frõte.de appel.
2 ¶ Utꝝ q̇s possit doctorari ĩ ecclesia.R̷
Jo.an.ĩ.c.decet.e.ti.li.6.ꝙ sic.⁊ placꝫ
Pa.ĩ.d.c.ecclesia.
3 ¶ Utꝝ ꝯctus facti ĩ ecclesia teneãt.R̷
Pa.ĩ.d.c.cum ecclesia.ẜꝫ glo.ĩ.d.c. de
cet ꝙ sic:q꞉ illud.c.decet.cũ sit penale
⁊ loquaẗ solum de strepitu iudicioꝝ ñ
debet extẽdi ad ꝯctus.Ex quo aduerte
ꝙ dispositio odiosa ꝯcepta super quasi
ꝯctu nõ extẽditur ad ꝯtractum puruꝫ
Nã ĩ iudicio quasi ꝯbimus.l.3.§.idem
scribitur.ff.d̄ pecu.Idem dic de ꝯcepta
sup̄ ꝯtractu puro:ñ extẽdi ad quasi cõ-
tractum.ita dicit Bar.ĩ.l. more.ff. de
acquirẽ.here. vbi vult ꝙ si statutũ pro
hibetur mulierẽ ꝯhere sine certa solẽ-
nitate ꝙ potest nihilomin⁹ adire here
ditatẽ:q꞉ tũc ñ vere ꝯhit: ẜꝫ quasi ꝯhit
cũ debitorib⁹ hereditarijs. ad qd̄ vide
qd̄ legitur ĩ.l.apd̄ Julianũ.ff.q̇.ex cau.
ĩ pos.ea.§.pe.⁊ fi.
4 ¶ Scd̄o nõ debẽt ĩ eccl̄ia vel cimiterio
fieri ꝯclamatiões:seditiões:ĩper⁹:vni-
uersitatũ cũctatões : ⁊ publica plamẽ
ta:negociationes nũdinaꝝ ⁊ fori.vt ĩ.c
decet.de imu.ec.e.ti.li.6. Jo.an. tñ tꝫ
ꝯ parlamẽta ⁊ societates ꝑ actu pieta
tis aut spũalitatis possunt fieri: vt re-
fert Pa.ĩ.d.c. cum ecclesia.
5 ¶ Sꝫ nũquid peccat mortaliẗ q̄ aliq̇d
ꝑdictoꝝ ĩ eis faẗ.R̷.ꝙ.ñ.vñ dicit tex.
in.d.c.decet.ordinarij locoꝝ h̄ faciant
obseruari.suadenda suadeãt: ĩterdicta
compescãt.Ex quo ꝯcludo ꝙ illa q̄ to-
taliter impedirẽt orõnẽ tpe debito sint
ꝓhibita sub pctõ mortali.alia ñ nisi ex
se sint mala:vel q̇s ex ꝯtẽptu faceret
Et sic itellige.c.pe.⁊ fi.42.di.

¶ Tertio:q꞉ ĩ ecclesia nõ debẽt sepeliri 6
nisi episcopi vel abbates vel digni p̄s-
byteri aut fideles laici.13.q.2. nullus.
Et itelligunt quidam de laico fideli q̄
miracula facit a virtute fidei.Alij de q̄
libet fideli cuius bonitas fuit manife-
sta. Ho.vero intelligit de quolibet fide
li in dignitate constituto:vt comite:re
ge:imperatore.Sed hoc hodie non ser
uatur:et male.quia de iure ciuili null⁹
debet ĩ ecclesia sepeliri:vt no.Albri.in
l.nemo apl̄orum.C.de sa.san.ec.⁊ etiã
Azo. ibidem ĩ sum.
¶ Quarto non debet ecclesia incastel 7
lari:nec ĩ propugnacula edificari vt in
de fiat guerra:vel vt ibi recipiãtur qui
guerram faciunt nisi iusta necessitate
⁊ auctoritate episcopi:de custodia eu-
cha.c.relinqui.s.vt boni viri defendãẗ
a malis.Et h̄ ꝯmuniter tenẽt doc.ẜm
Pa ĩ.d.c.cum ecclesia.
¶ Quinto ĩtra ecclesiam vel cimiteriũ 8
non debent suppellectilia poni vł ho-
spitari ĩ ea nisi pro necessitate:aliẗs vide
tur mortale ĩ isto et in p̄cedenti:vt ĩ.d.
c.relinqui.
¶ Utꝝ venditio cãdelarum q̄ fit ĩ ec- 9
clesia sit ꝓhibita.R̷.ꝙ videẗ sit tolera-
bilis.Nec ob.ꝙ dñs eiecit vẽdẽtes ĩ tẽ
plo:q꞉ ibi fiebant pacta et mlta ꝑtur-
bãtia cultũ diuinum.Sꝫ in vẽditione
cãdelaꝝ null⁹ fit strepitus.Et iõ ñ pro-
hibeẗ.Secus esset de alia negociatiõe
q꞉ illa est prohibita.
¶ Sexto ꝙ in eccl̄ia vel cimiterio nõ 10
debet vlla violẽtia fieri vel aliq̇s violẽ
ter extrahi aut ei⁹ ꝯfinia frangi:vt ĩ.c.
sicut ãtiq̇tus. 17.q.4.nec ea q̄ ĩ ea posi
ta sunt ꝑ vim aut furtũ auferri:aliẗ sa-
crilegiũ ꝯmittũt.c.q̇sq̇s iuẽtus.17.q.4
⁊ sic peccat mortaliẗ:vt ĩ.c.q̇sq̇s patet.
¶ Utꝝ excõicatus ꝯfugiẽs ad ecclesiaꝫ 11
gaudeat p̄fata imũitate.R̷.ꝙ sic:q꞉ cũ
lex nõ excipiat:nec nos.
¶ Utrum seruus fugiens ad ecclesiaꝫ 12
possit violenter extrahi.R̷.ꝙ aut venit
sine armis.s.vt domino se substrahat:
et sic reddetur domino : prestito tamẽ
prius iuramento de inpunitate.c.iter
alia.eo.ti.Aut venit sine armis.Et sic
continuo extrahitur.l.si seruus.C.de
hi.qui ad eccle.confu.intellige promis
sa impunitate.

Utꝝ iudeus

13 ¶ Utrū iudeus ɔfugiēs ad ecclīaʒ gau
deat isto priuilegio? R. ꝫ gl.i.l.i.C. de
his q̄ ad ec.ɔfu.ꝙ nō. Et dicit Pa.i.c.i
ter alia.e.ti.ꝙ est verioꝛ ꝙ opi.glo.d.
c.inter.q: lex ꝑdicta iducit ꝑsūptionē
iure: ꝛ de iure ꝯ quā nō admittit ꝓba
tio.5.di.sep.ꝙ ɔfugit nō ꝓpter zelū fi
dei: sed ꝓꝑ euasionē debitoꝝ vel crimi
nū. Inno.tñ ē cū gl.prefati.c.iter. Ego
dicerē ꝙ si venit ad ecclīaʒ ꝛ petit ba
ptismū ꝙ gaudebit: alias nō: quia vide
tur venisse vt effugiat nō cā fidei.
14 ¶ Utꝝ clerici ꝛ religiosi ɔfugiētes gau
deāt ista imunitate? R. Pa.i.d.c.iter a
lia.ꝙ n̄ q̄n a ꝑlatꝭ suis n̄ possint extra
hi ꝛ flagellari ꝛ hmōi dūmodo non fa
ciant ex odio sed cā discipline. vide per
euʒ diffuse si placet.
15 ¶ Utꝝ ɔfugiēs ꝓꝑ d̄bitū gaudeat isto
ꝑuilegio? R. Pa.in.d.c.inter alia.ꝙ le
giste in.l.pñti.C.de his q̄ ad ec.ɔfu.di
stingūt. aut ē debitū ꝓꝑ tributū.s.debi
tū ꝑncipꝭ: ꝛ sic extrahitꝛ: vt i aut.de mā.
ꝑn.§.publicoꝝ vero tributoꝝ: ꝛ ibi no.
in gl. Sed Pe.vt refert Cy.tenʒ ꝙ n̄ ex
trahetꝛ: ſʒ ibi citabitꝛ: ꝛ sic se defēdet hñ
ꝗdē: sin aūt ꝓcedetꝛ ad missionē i posses
sione bonoꝝ. ꝛ ita intelligit dictā aut.
ꝛ placet Pa. Si ꝟo debitū ē ꝓpꝛ aliō:
tūc nō extrahetꝛ iuitꝰ ꝫ oēs.d.l.ꝑsenti.
Sʒ i mō ꝓcedēdi sūt opiniōes. Mihi
plʒ opinio Iaco.de raue.q̄ dicit ꝙ da
bitꝛ sibi securitas stādi ꝛ exeundi extra
ecclīaʒ ꝑ.30.dies.s.quos respōdebit ad
uocatꝰ ad iudiciū ꝛ iudex si dabit sētē
tiā cōtra eū cōdēnabit ꝙ aut redeat ad
ecclesiā aut pareat sententie: ꝛ cuʒ hac
16 opinione transit Cy.
¶ Utꝝ cōmittēs maleficiū ꝛ vadēs ad
ecclesiā gaudeat isto ꝑuilegio? R. Pa.i
d.c.inter alia ꝙ sic. quo ad duo princi
paliter. Primuʒ vt non possit inde vio
lenter extrahi. Secunduʒ vt nō possit
amplius de illo dānari ad morteʒ vel
ad aliam penaʒ corporalē seu corporis
afflictiuam. Postea tamē peculiariter
dānari vel alia pena extra corpꝰ ꝛ cogi
ad penitētiā agēdā ꝛ aliā satisfactionē
ita tñ ꝙ violēter nō extrahatꝛ ꝫm cōmu
neʒ opinionē. Et aduerte ꝙ licet egre
diatur de ecclesia: ex quo semel confu
git ad eaʒ: nō pōt amplius de illo cor
poraliter dānari: ꝛ hoc dicit gl.i.c.reuʒ
17.q.4. Et fuit sn̄ia Hu. vt firmat: et
sequitur Archi.ibideʒ. 17
¶ Excipiūtur ab ista imunitate dicta
d.§.10. quattuoꝛ genera hominū. Pri
muʒ latronuʒ publicoꝝ q̄ pal.ā ꝛ publi
ce furātur: vt sunt pirate vel illi qui pu
blice stant in stratis vt depredentꝛ oēs
trāseuntes. Scdm̄ est nocturnuʒ depo
pulatoꝝ agroꝝ: ꝛ differt istud ge
nus a primo ꝫm Inno. quia istud i no
cte segetes destruit: duʒ ibi se abscōdit
vel iacet: vel quia vltra homicidia ꝛ de
predationes quas faciunt in strata pu
blica cōburunt agros illoꝝ qui eis
nō seruiunt vel sunt contrarij. Conue
niunt tamē ista duo genera: quia quo
libet depredatur in stratis. Tertiuʒ ge
nus est illoꝝ qui aliquod maleficiuʒ
enorme cōmittunt in vna ecclesia vt de
fendantur ab alia. Secus si cōmitte
rent extra ecclesiaʒ vel cimiteriuʒ sub
spe vt defenderetur ab ea: quia gaudēt
vt i.c.si.eo.ti. Et licet loquatꝛ de homi
cidio vel mutilatione: tamē ēt habʒ lo
cuʒ in alijs delictis grauibus ꝫm Pa.
ibidē ꝓꝑ idētitatem rōnis. Secus esset
i nō enormibus ibidē cōmissis: q: gau
det. Sʒ q̄a si cōmisit maleficiū i eccle
sia: sed nō sub spe vt defēdatꝛ ab ecclīa
Pa.i.d.c.si. vult vt nō defēdatꝛ: alij cō
tra ꝛ magis plʒ ꝑ.d.c.si. Quartū genꝰ
ꝫ Pe.de anch. ē raptoꝝ v̄ginū homici
darū ꝛ adulteroꝝ ꝑ aut.de mā.pri.§.
Nō si delinquētes. Sʒ cōiter tenetur ꝛ
verius ꝙ est correcta illa autꝰ ꝑ ius ca
nonicū: ꝛ ꝙ gaudent hac imunitate.
¶ Utꝝ fugiētes ad ecclīam tēpore bel 18
li sint capiēdi? R. ꝙ nō si ipas n̄ icastel
lauerūt aut ide pugnauerūt. ar.c.si.eo.
ti. nec res eoꝝ ibi reposite: nisi eēnt ad
pugnādū: vt i.c.sicut antiquitus.17.q.4.
¶ Utꝝ detētus sub iuramēto redeūdi 19
dimissus cōfugiēs ad ecclesiā sit educē
dus? R. Io.an.i addi.ad Spe.ti.de iu
re iur. ꝙ si iniuste detinebatꝛ nō redibit
maxime si iminet piculū mortis vel mu
tilationis: ſʒ petet absolutionē a iuramē
to. Secꝰ si iuste detinebatꝛ: q: tūc ɔpel
lēdus ē redire vt voluit Bar.i.l.relega
ti.ff.de pēis si tñ dʒ pati ecclesia vt iuitꝰ
abstrahatꝛ: nisi ꝑstita cautione de ipu
nitate mortis vel truncationis.
¶ Utrū violēter abstrahēs aliquē d̄ ec 20

clesia nisi in casu pmisso teneat illā restituere? R. Pa. in. d. c. iter alia. cū Bar in. l. pñti. C. de his qui ad ec. ɔfu. ꝙ d̄ iure pōt peti se restitui: cū de fcō sit puat⁹ Concor. Oldra. ɔsili. 53. ꝛ eccl'ia pt age re cū sit spoliata libertate vt in. c. miror 17. q. 4. Et iō nō liberant nisi restituāt. etiam si dñs prestaret iuramētū vl' cautionē de seruo extracto. Et facit ad questionē an capt⁹ ī territorio alieno possit peti: ꝛ ꝙ sic p. d. c. miror. ꝛ firmat Bar. in. l. si cui. ff. de actu.

21 ¶ Qua pēa punit de iure ciuili qui tales violēter extrahit ɔstrigit aut requiem aut vestes vl' victū negat? R. ꝙ crimen lese maiestatis icurrit ꝛ vltio supplicio feriendus. d. l. pñti. De iure canonico dz excoicari ꝛ ɔdēnari pecuniali'. ꝛ impōi sibi publica pnia: nec restitui comunioni: nisi restituat quē violēter extraxit: vt in. d. c. miror iūcto. c. si qs cōtumax: ꝛ. c. qsqs. ꝛ qd̄ ibi no. 17. q. 4. Et sic pz ꝙ peccāt mortaliter tales Et no. ꝙ nedū in eccl'ia vel cimiterio hz istō puilegiū: se ēt p. 40. passus si ē eccl'ia maior s. matrix. vel p. 30. si est minor: vt capella. 17. q. 4. sicut ant qt⁹. c. frater. c. mior Capelle tñ q̄ sunt ītra ābitū muroꝝ ciuitatis vel castri seu ville nō ponūt i. 30 passuū obseruatōe hz Ho. 17. q. 4. qsqs. Et no. hz Isido. ꝙ pass⁹ est mēsura quinq3 pedū. pes ho. 25. digitoꝝ. vide gl. i. d c. sic antiqtus. vbi hoc dr. Ita istō spaciū qñ vadit ad reqsita nature. Secus si iret vt accederet al's domos: vt in. c. diffiniuit. 17. q. 4. q3 possēt tūc capi ifra

22 ¶ Quis faciet expēsas cō dcm̄ spaciū. fugēti ad eccl'iā? R. Pa. i. d. c. iter alia. ꝙ ipe si hz de suo vl' laborabit si pōt: vt viuat: ꝙ si nō pōt vel nō hz d̄ suo. eccl'ia sibi puidebit hz Archi. p⁹ Hug. i. c. diffi

23 ¶ Utꝝ exñs i eccl'ia ꝛ vul niuit. 17. q. 4. ex violet imunitatē? R. Pa. i. c fi. e. ti. ꝙ sic: q3 dlictū fuit ibi pncipiatuz. ꝛ hēbit locū. c. fi. eo. ti. vt. §. non defendatur. i.

24 ¶ Utrū mādās fieri delictū exñs in eccl'ia violet imunitatē? R. Bar. in. l. si vt pponit. ff. de fideius. ꝛ lati⁹ p eū in. l. nō solū. §. si mādato. ff. de iiur. tex. i cle. pastoral. in ꝟ. decipet igit. de senten. ꝛ re. iudi. vbi innuitur ꝙ citatio facta extra territoriū ciuitatis nō vz. Ergo vr ꝙ debeamus attendere locum vbi mādatū exequitur nō vbi mandatur. Sz ego dico ꝙ etiam attribuetur fcm̄ vbi mādatur: qñ exequens exequitur necessitate iuris. Ad qd̄ facit qd̄. j. dicā. Mādatuz §. i.

25 ¶ Utrum eccl'ia nō cōsecrata gaudeat prefata immunitate? R. fuerūt opiniones: sz mihi plz opi. glo. Ho. quā sequitur Pa. in. c. eccl'ia. eo ꝙ sic. ꝛ ibi vr tex. etiam mouet se: quia palatium epi gaudet hac immunitate: vt. 17. q. 4. c. constituimus. ergo multo forti⁹ eccl'ia. Item facit: q3 omnia priuilegia ɔcessa eccl'ijs extendunt ad hospitalia. l. oia priuilegia. C. de epi. ꝛ cle. Item ꝙ de proximo faciendum est hr pro iaz facto: vt. l. nō tm̄. in pn. ff. de excusa. tut. l. pe. ff. de testa. milt. Hanc tz Car. in. d. c. eccl'ia: et Jo. de ligna. p⁹ Laur. in cle i. de pe. ꝛ re. Intellige si auctoritate epi vl' pape edi ficata est.

26 ¶ Utꝝ hospitale ꝛ puata oratoria sibi gaudeāt? R. Hof. ꝙ sic si auctoritate epi sunt fundata Et facit qd̄ ipe no. i. c. fi. d̄ ce. edi. Et tz Lau. i. d. cle. i. ꝛ plz Pa. i. d. c. eccl'ia. p. d. l. oia. al's nō

27 ¶ Utꝝ eccl'ia interdicā sibi gaudeat? R Hof. ꝛ Uin. ꝙ sic. ar. p̄fati. c. eccl'ia. ꝛ sequuntur communiter doc.

28 ¶ Utrū ɔfugiēs ad corp⁹ xpi sibi sit defensandus? R. Ho. ꝙ sic: lz hoc i iure ñ exprimat: q3 vbi maior ē rō: ꝛ ibi mai⁹ ius. ꝛ mulier tāgēs fimbriā xpi saluata est. Mat. 9.

29 ¶ Septimo eccl'ia hz immunitatē ꝙ euis rustici nō pñt ei⁹ rura deserere ꝛ al's se transferre: vt in. c. 2. e. itellige hm gl. ibidē de iuir. q glebe sūt astricti. ꝛ qui sunt vide. s. Colonus.

30 ¶ Octauo quilz pōt libere rem suaz ecclesie relinquere. l. generali: ꝛ. l. iubemus: C. de sa. san. ec. ꝛ ēt donare iter viuos sine insinuatione in ifinitū. l. illud ibidem: ꝛ i auté. de nō ali. re. ec. §. si minus. ꝙuis glo. in. d. §. teneat contrariū sed primū verius: vt. s. Donatio. §. lo.

31 ¶ Nono trāsfertur dñiū rei i eccl'ia solo pacto. i. sola nuda pmissiōe. l. vt sit iter diuinū. C. de sa. san. ec. i glo. ꝛ hanc sequit Albri. ibidem. ꝛ idem est secūdū Rodo. quando datur aliqd eccl'dsiastice persone intuitu ecclesie. In emptiōe tamen requirit solutio pcij vel fides d̄ precio: alr dñium nō acqrz hz gl. pdcāz

32 ¶ Decio qcqd fuerit ēptū de pecūia ecclesie

clesie reuerti dʒ ad eaʒ.12.q.2.apostoli
scos. i gl.7.q.5.firmũ.⁊ h siue sit ẽptuʒ
noie ecclesie vł nõ.de pecu.cle.c.i.⁊.c.
nquirẽdũ.

¶ Undecio ꝙ nõ tñr ad munera mere
53 psonalia.⁊ dicũtur munera mere psõa
lia q̃ animi puisione ⁊ corporali labor
sine aliquo gerẽtis ꝺtrimẽto ppetrãt:
vt in.l.fi.in pn.ff.de mu.⁊ bo.Quoruʒ
munerũ mere psonaliũ quedã sũt sor-
dida:vt cloace mundãde:calces coquẽ
de:arene fodiẽde:fossatiuel stabuli mũ
dãdi ⁊ hmõi.de quib⁹ in.l.maximiarũ
C.de excusa.mu.⁊ ad hec nõ tenent ec
clesie nec eaꝝ mãcipia aut clerici vł eo
rũ vxores aut familie ⁊ coloni:vt.16.q.
i.c.generaliter.§.nouaꝝ:⁊.§.placet.2.
C.de epi.⁊ cle.l.2.⁊.l.neminẽ.C.de sa.
san.ec.q̇ vult ꝙ i aduẽtu pncipis tẽan
tur nõ vʒ quo ad ecclesias atq; huos q̃
sunt ecctiarũ dñio subiecti:q2 iure diui
no sũt exẽpti:vt in.c.si iperator.96.di.
⁊ no.Inn.i.c.2.de maio.⁊ obe.facit.l.
rescripto:⁊ qd ibi no.Bar.ff.de mu.et
ho.Et hoc itelligo ꝺ familia ppetua ec
clesiarũ ⁊ eorũ huis.sʒ hñ vʒ quo ad co
lonos liberos q̃ seruiũt p mercede:cuʒ
sint sub iperatore iuxta no.i.c.iudicatũ
89.di.⁊ ab ipo a multis exẽpti:vt i.l.
i.⁊.2.C.de epi.⁊ cle.⁊ io potuit eoruʒ i
munitatẽ litare:vt in sũi no.gl.i.c.cuʒ
hm leges.de heret.li.6.Nam tales te-
nẽtur ad gabellas ⁊ alia onera de pte
eis cõtigẽte hm Fede.ꝯsilio.3. Sunt ⁊
q̃dã alia munera psonalia q̃ nõ sũt sor
dida:sʒ hñt annexũ honorẽ:vt sũt offi-
cia secularia:sic nõ tenent clerici.p.c.
sacerdotib⁹:⁊.c.sed nec pcuratores.ne
cle.vel mo.vñ i.l.placet.C.de epi.⁊ cle.
dr.Placet nostre clemẽtie vt clericis
nihil cõe cuʒ publicis actioibus vł ad
curiã ptinẽtibus cui⁹ corpori nõ sunt
annexi hẽant.hec ibi.Ex quo pʒ ꝙ nõ
sunt ꝺ vniuersitate nec i eaꝝ cẽ pñt ha
bere:vt tʒ Inn.i.c.dilecta.ppe finẽ.de
exce.pre.Sunt ẽt quedã alia munera
psonalia q̃ nõ hñt nec honorẽ nec vitu
periũ annexũ:vt legatio tutela vel cu-
ra ⁊ hmõi:lʒ eiʒ ab istis sint exẽpti:vt i
l.gñaliter.C.de epi.⁊ cle.posita in.c.ge
neralr.16.q.i.tñ hm gl.iuncto tex.i.c.
puẽit.86.di.pñt si volũt legitimã tute
lã clerici accipere nõ datiuã aut testa-
mẽtariaʒ:sʒ epi ⁊ mõachi nõ.88.di.ep̃i
p scop⁹:⁊.16.q.i.monachi. Tutelã aũt
miserabiliũ psonaꝝ oẽs clerici ⁊ mona
chi pñt suscipe:q2 offm piũ ẽ:vt i.d.c.
puenit.Et i oĩbus pdictis muerib⁹ p-
sonalib⁹ quo ad ecctias ⁊ clericos hñt
locũ pdicta taʒ i ordiarijs ꝙ extraordina-
rijs munerib⁹ seu idictis vel sup idictis
vt.in.l.placet.C.de sa.sã.ec.⁊ aũt.Iteʒ
nulla cõitas.C.de epi.⁊ cle.⁊.c.q̃ꝙ.de
censi.li.6.Et q̃ dicãtur ordinaria vł ex
extraordiaria indicta ⁊ supindicta.vi-
de ifra.i.ii. unus.

¶ Utruʒ clerici teneant custodire ciui
tateʒ vel oppidũ:R.Pa.in.c.puẽit.e.
ti.ꝙ nõ:nisi maxia necessitas subesset 54
vt no.gl. 6.q.i.§.placet.que q̃dẽ p lai
cuʒ nõ debet discerni hm Ho.i suma.
sed p ep̃m ⁊ p eũ cõpellant:vt i.c.eccle
sia sancte ma. de cõsti. puta q2 alr
nõ põt defẽdi sine eis.nã tũc tenet.ar.
l.nullus penit⁹.C.de cursu pu.⁊ in.d.
c.puenit.Nã qlʒ debet suã patriã defẽ
dere.facit textus in.c.pe.de homi.vbi
tempore inuasionis possũt clerici vna
cuʒ laicis arma sumere ⁊ pugnare:⁊ ñ
sunt irregulares lʒ multi sint occisi:dũ
modo ppriis manibus nullum occide
rint:q̃uis vulnerauerint.

¶ Utrũ teneant ire ad bellũ vbi volũt
alios ipugnare:R.Pa.i.d.c.puẽit.ꝙ 55
nõ:ẽt si ageret de recupatiõe terre san
cte:q2 clericat⁹ reddit eos inabiles ad
pugnãdũ ẽt cuʒ sarracenis: vt pbatur
in.c.ex multa.in.§.fi.de voto.

¶ Duodecio ecclesia nõ tñr ad mũera
patrimonialia seu realia. Et dicũt pri 56
monioruʒ munera q̃ sũptib⁹ patrimonij
⁊ dãnis administrãtis expediũt:vt i.l.
fi.§.patrimonioꝝ.ff.de mu.⁊ bo. Et hec
munera sũt duplicia.Quedã sunt me-
re patrimonialia:⁊ hec tripliciter indi
cunt.Primo rei de eo qd fiendũ est de
ipsa re:vt ꝙ nauis ecclesie vel equ⁹ vel
curr⁹ vadat ad seruitium rei publice.
Scđo iponũt sup eo qd pcipit ex ipsa:
vt.s.det certa ps fructuũ:⁊ de istis hẽs
i.d.§.patrimonioꝝ. Tertio iponũt ipi rei
ꝺ eo qd ñ pcip t ex ipa re nec ẽ i ipa re
vt pstare certã q̃titatẽ pecũie ãnuatiʒ
ꝺ q̃ habes i.l.hacten⁹.§.i.ff.de vsuf.et
i.c.i.ꝺ cẽsi.An ãt ecctia teneat ad ista.
R.hm Pa.i.c.fi.de vi.⁊ ho.cle.ꝙ si ta-

tes res quibus iponunt talia munera hēbant onus tale ppetuū annexū τ inuariabile ac certū: siue ex dispositione publica: puta pncipis: siue ex dispositiōe priuata: vt. c. quāto. de cēsi. τ anteq̄ venirent ad ecclīaz: sicut pz exēplū de tributo: vt in. l. iperatores. ff. de publi. τ. c. i. fi. de censi. vbi innuit q̄ quelibet possessio ab antiquo est onerata onere soluendi tributa: τ sic ecclīa de talib⁹ rebus tenetur: qz res transit cū onere suo. ꝺ ꝺci. pastoralis: τ de pig. ex lřis. Fateor tñ q̄ italia pnceps puiciaꝝ ñ obligat hodie ad talia tributa: vt no. in. l. i. ff. ꝺ censi. Si vero nō erāt onerate tali onere certo τ inuariabili qñ puenerūt ad ecclīaz sic nō tñr ecclīa q̄uis eēnt onerate onere incerto τ inuariabili: vt sunt iste descriptiōes q̄ fiūt hodie: qz extimāt bōa cuiuscūq3 vt soluat pl⁹ vł min⁹ ꝺm ipositionē collecte. Et hāc opinionē tz Inn. in. c. nō min⁹. e. ti. vt recitat Pa. ibidem Jo. de ligna. in. c. pñti. de censi. Jo. an. p⁹ Archi. in. c. i. e. ti. li. 6. τ plz. lz aliq̄ teneāt q̄ si possessiones pus erant ascripte vt tñ soluat p solido vł libra q̄ tūc teneat ecclīa: sed pria tutior ē: lz ista nō sit ꝯdennāda. Sunt tñ aliq̄ onera q̄ rōne naturali succūbūt ipsis reb⁹: vt reficere añ domū viam: τ sic ecclīa tenet: vt no. Bar. i. l. ad istructōes. C. de sa. san. ec. Itē in purgatōne putei necessarij toti vicinie in qua ē ecclīa: vt no. Spe. ti. de cēsi. Itē soluere ad portā vł pontē p plaustro p ipi⁹ pōtis vel porte repatiōe qz destruūt viā: vt no. in. d. l. ad istructiones: τ no. Bal. de pace ꝯstan. Et idem de silib⁹. Mansus vero ecclesie q̄ ē dos ecclīe ꝺm cōem opinionē doc. dz eē liber ab oī munere añq̄ ꝯsecret: vt i. c. i. ꝺ cēsi. τ dz eē tāta q̄titas terre ex qua vnus rustic⁹ cū sua familia viuere possit vt dicit gl. 23. q. 8. ꝺz canonicā. Sūt τ q̄dā munera pñmōialia mixta: τ dñr mixta qz hñt on⁹ cū sūptu. ff. ꝺ mu. τ ho. l. fi. §. mixta. pticipāt eñ de onere psonali q̄ten⁹ hñt on⁹ annexū: τ cū pñmoniali q̄ten⁹ sunt cum sumptu. τ h̄ dupliciter idicūt Primo psone hito respectu ad rē seu bōa pñmonij: τ hoc differt a tertio mō iponendi onera i reb⁹ mere pñmonialib⁹: qz ibi q̄lz res tñr p munere qđ eā respicit τ nō vltra. d. l. iperatores. hic vero est

persona obligata τ p ꝯñs oēs res patrimonij. l. aufert. §. fiscus. ff. de iure fis. τ ad ista nō tñr ecclesia nec ēt laici ñ subditi: lz hēant pñmoniuz in loco. l. rescripto. §. fi. τ ibi per Bar. ff. de mu. τ ho. lz aliꝺ hēat ꝯsuetudo quo ad laicos: vt no Bar. in. l. vna. C. de capitōne ciuiū. non quo ad ecclesiā: qz ꝯsuetudo nō vz. autē cassa. C. de sa. san. ec. iuncta autent. Itē nulla cōitas. C. de epi. τ cle. Et isto modo pōt intelligi tex. c. non min⁹. e. ti. τ. c. fi. de vi. τ ho. cle. τ. c. quāq̄ de cēsi. li. 6. Secundo mō imponunt psone nlła facta mētione de re τ sic dr capitō: quia iponitur per capita nō hito respectu ad bona pñmonij: vt in. d. l. vna. τ ad ista similiter nō tñr ecclesia nec clerici: qz ñ sunt subditi imperatori. d. c. quāq̄. immo nec laici cires sz tñ rustici: vt in. d. l vna. no. Bar. τ h̄ oīa pcedūt regulariť.
¶ Sed dubitat de concernētib⁹ pietatē 57
vt instructio pontiū τ viaꝝ τc. Inn. dicit q̄ ecclesia tñr p. d. l. ad instructionē τ p. c. 2. e. ti. similiter in edificatiōe murorum ciuitatis vel ville. Silr gl. i. d. c. non min⁹. Idē Vin. τ Ho. τ. d. Car. τ Phil. τ Pe. de ancha. τ Albri. in. d. l. ad instructionē. Addens q̄ idē putat ꝺ fōtibus τ puteo cōi. ar. ff. ne qđ in lo. pu. l. 2. §. viaruz. τ dr huius opi eē. Dio. et Oldo. sed in cōtrariū est cōis opi. canonistarum in. c. fi. de vi. τ ho. cle. τ in cle. pñti. de censi. τ per Jo. de ligna. τ per Bar. in. l. rescripto. ff. de mu. τ ho. τ. d. l placet: τ glo. 16. q. i. §. nouariū. Et iō dic q̄. d. l. ad instructionē. τ similes non valent: qz licet. c. cuz similibus de no. operum. dicant standum legibus: ex quo in canonibus non reperitur contrariū: tamen hoc non est verū quando lex imperialis est damnosa ecclīs seu ecclesiasticis psonis: qz tunc nō tz nisi specifice approbet ab ecclesia: vt ē cōis opi. doc. in. c. fi. de solu. τ in. c. ecclīa. scte Marie de consti. τ. c. fi. de re. ec nō alie. τ. io. di. si in adiutorium. Distinguo tñ sic secundum Pa. in. d. c. nō min⁹. q̄ aut necessitas vł pietas iminens ꝯcernit vtilitatē ecclesiaꝝ a remotis per quādā ꝯsequentiam: τ tunc est tex. apertus in. d. c. non minus. q̄ nō tenentur nisi sponte velit approbante epō cum clero: τ pri⁹ ꝯsulto romano pontifice. per. c. aduersus. eo.

ca. Aduer

ni. Aduerte tamē ꝙ si tanta eēt necessi tas vel pietas ꝙ nō posset sine scandalo ⁊ periculo haberi prius romani pō tificis recursus ꝙ tūc sufficeret delibe ratio cleri cū epō. facit. c. si. de ec. edic. ⁊ qḋ ibi not. Aut necessitas vel pietas cōcernit de directo ⁊ pncipalr vtilitatē ecclesiaꝝ ⁊ laicoꝝ: vtputa q: praua so cietas territoriū ciuitatis incendit. deuastat pdia in q̄ ecclesia multas possessiones hz: ⁊ tunc ecclesia dz contribuere nō tm̄ ad deliberationē solū populi: sz opz ꝙ clerus ⁊ populus pncipalr conueniant ⁊ deliberent: q: qḋ oēs tangit dz ab omibus approbari. in cle. i. ⁊. 2. de censi. 2. c. ad hoc. de offi. archi. fatetur tm̄ Pa. vbi. s. in. d. c. nō mi⁹. ꝙ si cler⁹ nollet sine legitima cā ꝯsentire ꝙ possent laici iplorare auxiliū superioris ecclesiastici vt cōpellat eos: vt in. c. vtilius. de iure pa. in ar. ⁊ in hoc casu nō hz locum dispositio. d. c. aduersus. de ꝯsultatōe romani pōtificis: q: hec impensa nō fit propter publicā vtilitatē: sz pter puatā eccl aꝝ. ⁊ sic sum⁹ extra casuz pfati. c. aduersus. facit cle. i. ⁊. 2. de censi.

38 ¶ Terciodecio hz imunitatez ꝙ eccle vl clerici nō tenēt ad gabellas q̄ hodie iponūt i vino ⁊ rhb⁹ fz Pa. i. d. c. si mi nus. i fi. p. d. euk. itē nulla cōitas. tenz Bal. i. d. l. plz. C. d sa. san. ec. nisi gabella fuisset iposita p onerib⁹ ad q̄ tenet ecclesia. q: tūc succedit loco onerū: vt voluit Bu. i. d. l. ad instructiōes.

39 ¶ Utrū eccla teneat ad gabellas si aliquid ei dat vl legat fz statuta q̄rūdā: R. ꝙ nō. 23. q. 8. §. q̄uis. cū duobus se. Idē si donat clerico. ar. c. fi. de vi. ⁊ ho. cle. ⁊ ibi Pa. ⁊ qḋ nota. in. c. si ꝗs. 16. q.

40 ¶ Quid si cleric⁹ trāsferat res eccle ad aliū locū negociatōis cā: R. Pa. i. d. c. fi. ꝙ nō pōt exigi pedagiū vel gabella: q: delictū clerici nō pt nocē eccle. vid Fede. ꝯsilio. 200. sec⁹ si sūt sue n eccle.

41 ¶ Utrū clerici debeāt soluē gabellā p vino vl frumēto qḋ vēdūt ex pbēda sua bito. R. Bal. ⁊ Pe. ⁊ Ci. de epi. ⁊ cle. ꝙ nō: nec ēt ad portā. Idē Bar. i. d. l. plz. nec ēt fm Pa. i. d. c. fi. de patrimonio dz soluē gabellas vl pedagia. fa. cle. p senti. d cēsi. ⁊. c. ꝙꝙ. eo. ti. li. 6.

42 ¶ Quid de gabella q̄ pōit sup carnib⁹ vino et huiusmodi quam ecclesie soluunt indirecte cum emunt carius ab illis qui vendunt propter talem gabellam. R. scdm Ri. in quoli. ꝙ si cōsules ponunt talē gabellā pter vsum ⁊ excessum eorū sic nō licz: sz soluāt de suo proprio. Si vero ponunt propter coez vtilitatē tā clericorū ꝙ laicorum sic licet eis. Si vero pter vtilitatem laicorum principalr: indirecte vero clericorum ⁊ a remotis: puta q: pspetas ciuium redundat in vtilitatez ecclesie et personarum ecclesiasticarum: tūc distinguo. Aut faciunt aio extorquendi pecunias ab ecclesiasticis quas alio mō nō possunt: ⁊ sic non licet. Aut non aio extorquendi ab ecclesiasticis hoc faciūt: q: etiā si non essent ecclesiastice psone que emerent: talem gabellā ponerent: tunc licet eis habita auctoritate dni tēporalis: ⁊ habita moderatiōe ponatur magis super his que sepius emūtur a clericis aut ab extraneis aut a pauperibus ꝙ ab aliis ciuibus: et sic clerici nō possunt conqueri: cum possunt alibi emē: licet nō ita cōmode. hec pbantur. ff. de no. ope nun.

¶ Que pena collectantiū ecclesias vel clericos. R. fm Pa. in. c. aduersus. de immu. eccle. d. Ant. in suis reportationibus voluit ꝙ postꝙ fuerint excōmunicati seu inciderunt excōmunicatōez post monitionem. per. c. non minus. siue tolerentur siue ignorentur nō teneant snie aut statuta taliū ipo iure: siue sint edita contra ecclesiam siue contra quamcunqz personam etiam laicam. Alii volunt ꝙ subito exquo cū effectu collectauerunt ipso iure sunt nulle. et huius opinionis vidēt Pa. ⁊ mihi placet: quia ex verbis prohemii colligitur mens disponentis. vt. l. si. ff. de here. insti. ⁊ per Bar. in. l. ambitiosa. ff. de decre. ab ordi. fa. Ex quibus patet ꝙ dictum. c. aduersus. voluit aliqd addere ad ius antiquū. qḋ patet in verbo adicimus. ibidem. De alia aūt pena vide. s. Excōmunicatio. 5. casu. 28. ⁊ Excōmunicatio. 7. casu. 5. Tenent etiā vltra peccatū mortale cōmissum ad restitutionem oim ablatorum. 14. q. 6. c. si res. cum similibus. 43

¶ Quartodecimo hz immunitatem p 44

nec ecclia nec monasteria vel hospitalia
tenent ad lucratiuā descriptōez: vt i. §
sancimus. 23. q. 8. Et not. ꝙ lucratiua
descriptio est q̄rta ps bonoꝝ q̄ a curia
libus relinquebant: quā fiscus vendi/
cat exceptis relictis curialibus ⁊ eoꝝ
ꝯiūctis. de quo habes. C. q̄ ⁊ a quibus
quarta pars. l. i. ⁊. C. de impo. lucra. de
scrip. l. vnica.
44 ¶ Quintodecimo ꝙ laicoꝝ statuta nō
hn̄t locū sup rebus ecclie: c. fi. de re. ec.
nō alie. vide. ī. Statutū. §. 7. Predictū
priuilegiū limitant quidā verū nisi pa
pa approbaret tale statutū: vt in glo.
c. ecclia sancte Marie. de ꝯsti. Qd ve/
rum credo ſm Bald. ibidez qn̄ expsse
⁊ noīatiz approbata papa. secus si ge
neraliter approbaret statuta: q2 nō va
lerent ꝯ ecclīam ꝑ talē approbationē:
cū sit ꝯ libertatem eccliasticā. Et sic te
nez vide eundē Bal. c. i. ꝑ quos fiet in
¶ Sed quid de statutis inuestitura.
45 laicoꝝ īpedītib⁹ quoquo mō liberam
facultatē donādi eccliis aut ꝓ aīa. R.
Pa. in. c. relatū. el. i. de testa. ꝙ non va
lent: vt no. in. l. i. C. de sa. san. ec. fa. qd
no. Jo. an. in. c. fi. de imu. ec. li. 6. vbi di
cit ꝙ nō obstāte statuto q̄ quis ꝓhibet
donare forensibus seu non suppositis
iurisdictōi ꝙ poterit donari ecclie: quia
nō pn̄t inferiores tollere priuilegiū su/
ꝑioris. Et hāc opi. fouet apte Bal. i. l.
generali. C. de sa. san. ec. Et idē in aut.
cassa. e. ti. ponit aliā. q. notabilē. Sta/
tuto cauet ꝙ testm̄ insinuet ꝑ hr̄des i/
fra sex mēses. alr̄ sit irritum ipso iure.
Clericus est heres ⁊ nō insinuat: nūq̄d
sit nullum testm̄? Et respōdet ꝙ nō: q2
statutū nō astringit clericū nec fortius
ecclīam qn̄ fuisset heres instituta. Et
ex his infert Pa. in. c. relatuz. ꝙ q̄uis
statuto caueat ꝙ mulier nō possit do/
nare ecclie seu ad piaz cām testari ⁊ se
obligare ecclie vel ad pias cās sine pre
sentia duoꝝ agnatoꝝ suoꝝ: tn̄ pōt do/
nare testari et se obligare ecclie vel ad
piā cām sine hac solennitate: q2 relicta
vel donata ecclie vel ad pias cās de/
bent determinari ſm canones ⁊ nō ſz
leges vel statuta q̄ sunt ps iuris ciuil.
l. oēs populi. ff. de iusti. ⁊ iu. Idem te/
net. d. Anto. in. d. c. relatū. ⁊ per Bart.
in. l. i. C. de sum. tri. Sed Bald. in. c. Ec

clesia sancte Marie: ⁊. c. q̄ in ecclīarū
de ꝯsti. tenet valere si disponat statutū
de re imobili. Sed ꝯ eū est casus in. c.
fi. de re. ec. nō alie. ⁊ ibi Imo. ⁊ bene.
¶ Utrū laici possint statuē sup mortua 46
riis. R. Jo. de imo. in. d. c. fi. ꝙ sic: q̄te/
nus disponit in his q̄ nō applicant ec/
clesie. Addit Pa. ibidē. aut ꝯcernūt di
uinū cultuz vel refrigeriū aīe: q2 cū hec
sint annexa iuri spūali nō valet: vt pu/
ta ꝙ nō bene nisi tot cerei vel nō inui/
tent nisi tot clerici ⁊ hmōi. Igit soluz
valet in ꝯcernētib⁹ pōpas mūdanas q̄
sunt potius ꝯsolatōes viuoꝝ q̄ suffra
gia mortuoꝝ: nec ecclia talia approbat:
vt in. c. q̄ ꝓposterū. 13. q. 2. Et sic trāse/
unt cōiter doc. in. d. c. fi. ⁊ q2 dic Bal.
in. l. i. C. de la. lib. tol. ꝑ istū tex. ꝙ equi
⁊ arma ducti ad sepulturā milit: ⁊ ce/
rei debēt remanere apd clicos vel fra/
tres sepeliētes q̄si sequela cadaueris.
ar. l. medico. §. fi. ff. de au. ⁊ ar. le. ideo
nō valeret statutū laicoꝝ. 47
¶ Utrū istud priuilegiū. d. c. fi. de reb.
ec. nō ali. de q̄ s̄. in. §. 45. extēdatur ad
res pr̄imoniales clericoꝝ. R. gl. i. c. ec/
clesia sancte Marie de ꝯsti. ꝙ sic: ⁊ i. c.
fi. de vi. ⁊ ho. cle. ⁊ i. c. ex lr̄is. de pig. ⁊
16. q. i. in. c. similiter est etiaz gl. singu.
apud legistas ſm Frā. tigni. in. l. fi. §
pr̄imonioꝝ. in p̄n. pōti fer. ff. de mune. ⁊
ho. hēs. l. decernim⁹. C. de epi. au. In ꝯ
riuz faciūt q̄ dico. ī. Prescriptio. §. 38.
Et credo verius.
¶ Sextodecimo ꝙ nec etiaz p̄lati aut 48
ꝑsone ecclastice pn̄t eccliis nouos cen
sus ponere aut veteres augere: aut a/
lio mō grauare. vide s̄. s̄. Census. §. i.
¶ Utrū archiepi̅ aut ep̅i possint aliq̄d 49
exigere ab eccliis vel a clicis. R. Pa. i
c. cū apls. de cēsi. ꝙ dū visitat possunt
exigere obuentōez que eis ꝯcedit in. d.
c. cū apls. aliud nō. de q̄ vide. ī. Uisita
tio. §. 3. Talias aūt ⁊ exactōes eis face
re nō pn̄t: sed ad charitatiuā subuētōz
pn̄t cōpellere: si rōnabilis ⁊ manifesta
sit cā: puta vult ire romā ꝓ cōi vtilita/
te vel necessitate ⁊ hmōi. ⁊ nullo mō p̄t
p̄scribi istud subsidiū charitatiuū. Ab
oratoriis aūt ⁊ aliis locis nō religiosis:
ēt rōne visitatōis nō pn̄t exigere ꝓcura
torem. c. vl. de censi. ⁊ ibi Pa.
¶ Utrū rector ecclie possit rē ecclie ꝓ/ 50
sua neces/

nā necessitate obligare: puta qr erat in-
firmus vel egebat indumētis vel p ne-
cessitate ecclie. R. Jo. an. in. c. psentiū.
de pigno. ꝙ sic ⁊ successor tenebitur: et
cū eo transeunt cōiter doc. Sed ego li
mito sic: ꝙ aut ecclesia bene abundat
fructibus: ⁊ sic nō tenebit successor: qr
fructus futuri tpis reseruant successo
ri vt de ipsis viuat p. c. presenti. §. por-
ro. de of. or. li. 6. Aut fructus nō suffici
ebant ad necessitatem: ⁊ sic est cōtra opi.
Jo. an. Di[illegible] sequit etiā Pa. in. d. c. pre-
sentium. ⁊ bene: ꝙ si ecclia erat ipotēs
a principio qñ eā ipetrauit: ⁊ sic sibi im-
putet nec poterit obligare nisi pro sua
vita: sed tenet viuere de industria: aut
fortius ex pr̄imonio: nō aūt vēdere vel
obligare res ecclie. tex. est no. cū gl. 21.
q. i. c. i. fa. c. clericus viciū. 91. di. Si pō
est facta ipotens postꝙ eā accepit etiā
in isto casu non pōt eam obligare: sed
dz agere cōtra parrochianos: vt prestent si
bi necessaria ex quo seruit eis in diui-
nis: ⁊ est cā licita subtrahēdi parrochi
anis diuina. vide bonam glo. de cōse.
di. i. homo xpianus.
51 ¶ Utrū debeat fieri cōpēsatio cū per-
ditis ex negligentia admistratoris ec-
clesie cū acquisitis ex eius diligentia.
R. Pe. de ancha. in. c. cōsensus. de re. ec
cle. nō alie. ꝙ sic. allegat. l. cū queritur.
ff. de admi. tu. ⁊ l. Gaius. ⁊ ibi Bal. eū
sequit. ff. de vsuris. sed cōtra eos facit
quod no. Pa. in. c. ex psentium. de pig.
vbi tenet ꝙ si rector ecclesie potuit ac-
quirere aliquid ecclesie: ⁊ nō fecit ꝙ te
netur ipsi ecclie. ⁊ p hoc tex. cū glo. 12.
q. 4. c. fin. ad instar tutoris qui ad hoc
tenet: vt in. l. quicquid. C. arbi. tu. ⁊ sic pz
ꝙ etiā tenet de leui culpa: vt ptz in. d.
l. quicquid si nō laborat vt acqrat ecclie: ⁊
l. d. c. fi. Sed hoc itelligas ꝙ teneat labo
rare psonaliter: vel ex doctrina aut artificio
vt acqrat: sed solū cū solicitudine in re
bus ecclie ⁊ ex tali solicitudine acqui-
situm est ecclie: ⁊ ideo nō pōt dari in re
cōpensationē: sed. d. Pe. intelligit d ac-
quisito p exercitiū corpale vel alio mō
in quo acquirit sibi. de quo habes. S.
Clericus. 13. de quo bñ pōt recōpēsare
⁊ sic intellige. l. p ipm alle.
52 ¶ Utrū platus ecclie possit de reb9 ec-
clesie dare remunerādi cā. R. glo. in. c.
cōsensus ꝙ sic. fa. c. si quos. ⁊ c. cum re-
demptor. 12. q. 2. Et dicit glo. in. d. c. si
pr: ⁊ in. l. si filiusfa. in prin. ff. de dona.
⁊ tex. in. l. etiā §. ex preterito. ff. de ma.
vin. fa. l. cū plures. ff. de admi. tuto. et
qd no. Bal. in. l. i. C. manda. vnde dicit
idem Bal. in. l. iubemus. C. de sa. san-
ec. ꝙ ptextu bñficij colorati nō pt pla-
tus remunerare amicū suū: ⁊ ideo pria
merita debēt esse. facit gl. in. d. c. si qs.
Ex quo aduerte ꝙ remuneratio nō est
restricta ad regulas iuris. gl. est singu.
in. l. aquilius regul9. ff. de dona. ⁊ fa. d.
§. i. Adeo ꝙ qlibet admistrator dōare
pōt remunerandi cā. l. tutor. sm digni
tatē. §. fi. ff. de admi. tut. ⁊ ex gl. c. cū s.
qui mancipiū. 12. q. 2. simul iūctis. Ad
dit etiā. d. An. ⁊ Pa. in. c. ceterū. de do-
nat. ꝙ etiā pōt dare ex cā alia: puta vt
ecclia habeat amicos p sua defensione
⁊ hmōi. Limitāt tñ in isto casu ⁊ cā re-
munerandi ver: dūmō res q̄ donatur
sit mobilis ⁊ minima: vel de fructibus
qr mobilia ⁊ etiā imobilia magna non
pōt nisi cū debita solēnitate ⁊ causis.
de qb9 vide. S. Alienatio. §. 2. ⁊. 3. ⁊. 4.
¶ Decimoseptimo se extēdit immuni-
tas ecclie. ita ꝙ si ecclesia caret pprio p
lato nō currit sibi pscriptio: lz platus
superior possit p ea agere sm Inn. in
c. olim. el. i. de rest. spo. tex. est in. c. i. de
re. ec. nō alie. lib. 6. lz Bar. in. l. 2. ff. de
aqua plu. ar. dubitauerit.
¶ Decimooctauo ꝙ res ecclesie nō pñt 53
alienari sine certa solennitate. vide. S.
Alienatio.
¶ Decimonono ꝙ vnā ecclīam nemo 54
pōt ledere qn videat oēs ledere: quia
particulares ecclesie sunt mēbra vni-
uersalis ecclie. fac. c. loquit. 24. q. i. sic
in filii dr: qui tangit aurē totū hoīem te
tigisse dicat. c. vulgaris. de pe. di. i.
¶ Uigesimo: ꝙ de psonis ecclīasticis 55
nemo pōt iudicare nisi iudex ecclīasti
cus. de fo. cō. pe. per totū. ⁊ q̄ sunt iste p
psone habes. Excōicatio. 7. casu. 5. §. 7.
¶ Uigesimoprimo ꝙ de reb9 ecclīasticis 56
⁊ etiā patrimonialib9 clericorū aut de
causis spūalibus iudex secularis iudi-
care nō pōt. Et de istis vide. S. Excōi-
catio. 7. casu. 5.
¶ Uigesimosecūdo ꝙ loca pia sūt sub
iurisdictiōe ecclesie. c. ad hec. de rel. do. 57

⁊ in cle. q: cõtingit. de reli. do. ſm ꝑa. in. c. cũ ſit generale. de fo. cõpe. ⁊ ideo ledẽtes ea ſunt ſacrilegi cenſendi. d. c. cũ ſit generale. ſed ledẽs in bõis cleri corũ ſine violẽtia pſone nõ cõmittit ſa crilegium: lʒ ſuper ipſa ſit iuriſditio iu dicis eccleſiaſtici: vt in. c. ſi clericus. de
60 foro compe.
¶ Uigeſimotertio ꝙ relicta i teſtõ mi nus ſolẽni facta ecclẽſis ⁊ pijs locis va lent. c. cũ eſſes. c. relatũ. c. indicante. de
61 teſta. de quo. ſ. legatum. i. ⁊. 2.
¶ Uigeſimoquarto ꝙ eccleſia vł eius poſſeſſiones nõ poſſunt p alienis debi tis obligari: ⁊ obligãs eſt ſuſpẽſus ab adminiſtratõe tpaliũ ⁊ ſpũaliũ. de ſol. c. 2. q̃ tñ ſuſpẽſio põt p epm relaxari: pſulto indẽnitati eccleſie ꝓmo. c. ex pa re. el. i. de ṽ. ſig. nõ cõprehẽdit tamẽ hͤ ſuſpenſio epos. c. quia periculoſuʒ. de
62 ſen. excõ. li. 6.
¶ Uigeſimoquinto ꝙ excõicanł vſur pãtes regalia cuſtodiã ⁊ hmõi. de qui
63 bus. ꝟ. Excõicatio. 7. caſu. i.
¶ Uigeſimoſexto: ꝙ clericus q̃ ecclẽiaʒ ex collatõne laici tenet ſi nõ reſignaue rit ſuſpẽdẽdus eſt ab offõ ⁊ beneficio laicus excõicandus: ⁊ de iur. pa. c. pre terea: ⁊. c. relatũ. iuncto. c. ſi autem vo
64 bis. 11. q. 3. ⁊. c. cũ nõ ab hoĩe. de iudici.
¶ Uigeſimoſeptimo ꝙ in choro nõ de bent laici cuʒ clericis ſtare. de vi. ⁊ ho
65 cle. c. i. de pſe. di. 2. Sacerdotũ.
¶ Uigeſimooctauo ꝙ eccleſia ⁊ ecclẽa ſtica ornamenta nõ debent in vſum ſe cularium cõuerti. de pſe. diſ. i. ligna. et
66 qnqʒ. c. ſequẽti. de rel. do. c. ad h.
¶ Uigeſimonono ꝙ ludi teatrales cũ laruis ⁊ ſibilibus inhõeſtis nõ pñt fieri in ecclẽia. c. cũ decorẽ. de vi. ⁊ ho. cle. ſe cus de honeſtis qui ducũt ad deuotio nem. ar. de cõſe. di. 2. ſemel. ⁊ di. 4. que
67 ris quaſi in fi.
¶ Tertio ꝙ ecclẽia vtił iure minoris ⁊ iure reipublice: ita ꝙ oĩa ꝑuilegia con ceſſa reipublice videnł conceſſa ecclẽſis ſm gl. in. c. auditis. ⁊ ibi ꝑa. de reſtit. i integrũ: ⁊ glo. in. c. in eo. Jtẽ põtvti iu re ipari: ita ꝙ priuilegia attributa im
68 perio intelligunł attributa eccleſijs.
¶ Qua pena puniunł violãtes eccleſi aſticã immunitateʒ. ſc. ꝙ diuerſa ſm ꝙ diuerſimode violatur. Nam qui vio lant quo ad primum puniuntur nulli tate ſententie: vt dixi. ꝟ. Si contra ſe erit ſolũ mortale pctm. Si cõtra tertiũ nec mortale pctm eſt pp cõtrariaʒ pſuetudinem. Si contra quartũ vltra mortale nõ adiuuanł ab eccleſia. Si p quintum videł mortale. Si p ſextum peccant mortaliter ⁊ alia pena de qua dixi. Si cõtra ſeptimũ compelluntur. Si cõtra octauũ credo teneanł ad re ſtitutionẽ de dãno dato vltra mortale qd̃ cõmittũt. Jdẽ dic ſi p. 9. 10. 11. 12. et 13. ⁊ puniunł pena vt ibi dixi. Si ptra 14. idẽ dic. Silr ſi p. 15. dicit Albe. in aut. caſſa. C. de ſa. ſanc. ec. ꝙ facientes ſtatuta p libertatẽ ecclẽiaſticã puniunł pena priuationis iuriſditõnis ⁊ mille mercaruʒ. Rectores ſtatutarũ ſcripto res iudicãtes ſm talia ſtatuta ſũt ipſo iure infames ⁊ eoꝝ ſnĩe nulle ⁊ aliĩ a ctus legitimi nihil valẽt: vt pʒ in corpe vnde hec auł. ſumił in originali quod multi habẽt poſt librũ feudoꝝ: ⁊ eſt cõ ſtitutio Federici iunioris: ⁊ etiã ſunt ex cõicati. vt. ꝟ. Excõicatio. 7. caſu. 12. Si contra. 16. ibi dixi. Si p. 17. 18. ⁊. 19. pec cãt mortalr. Silr ſi p. 20. 21. ⁊. 22. Si p. 23. vltra mortale tenenł ad reſtitutõ nem. Si cõtra. 24. 25. ⁊. 26. pʒ ibi. Si cõtra. 27. male faciunt. Si cõmittunt contra. 28. eſt nullitas alienationis et peccant mortaliter. Silr ſi contra. 26. mortale eſt.

Impedimẽtũ vide Matrimonium.

Imperium mer eſt hẽre gla dij ptãte ad aiaduertẽdũ in fa cinoroſos hoĩes qd̃ ⁊ ptãs appellatur. Mixtũ xo iperiũ in dãda poſſeſſione conſiſtit: vt. l. imperium. ff. de iur. om. iu. ⁊ vide ibi gl.

Impoſſibile dicił aliqñ illud quod non comode poſſu mus facere: ⁊ ſic ſumitur in. c. carhanẽ ſis eccleſie. 61. diſtin. ff. de ver. ſig. l. ne pos proculo. Jmpoſſibile dr̃ qd̃ nõ eſt honeſtũ: vt de cõdi. inſti. l. filius. Jm poſſibile dr̃ qd̃ nõ iuſte põt fieri. 24. q. 2. ſane. el. i. ⁊ eſt in ar. ꝙ illd̃ poſſumus qd̃ de iure poſſumus.

1 **Impubes** masculus donec cōpleuerit .14. annum. femina autē .12. qꝛ in ista etate hoīes incipiunt pubescere. l. fi. C. qñ tutor vel cura. ⁊ insti. qui .mo. fi. tu. in ꝑn. Et hoc verū quo ad tutelā sed quo ad matrimonium cōtrahēdū tandiu est impubes masculus vel femina ꝙdiu nō est potēs ad generādū: vt i c. puberes. de despon. ipu. i tex. ⁊ in gl.

1 ¶ Impubes vel furiosus capitalē fraudem in. penam ꝓp quam capite puniēdus est cōitēre nō pōt. ff. de edi. edic. l. cum aūt. §. i. facit. C. de fal. mo. l. i. l. fi.

2 ¶ Impuberes torq̄ri non debent: terreri tñ solent ⁊ habena vel ferula cedit. ff ad senatusc̄ō. silenianū. l. i. §. ipubere āt

1 **Incātatio** vid. Sortilegiū. Superstitio. ⁊ supra. Diuinatio.

1 **Incarceratio** vid. ī carcer

1 **Incendiarius** q̄s dicat ꝓprie? R. Ho. Gofre. ꝙ ille q̄ ciuitatē castrū domū segetē ⁊ silua aliena incendit malo studio vt odio vel vidicta vel aīo iniuriandi: vt̄ꝗ. c. pessimū. 23. q. 8. 12. q. 2. cū deuotissimā. de iniur. si q̄s domū. Sec⁹ si icēderet ex negligētia vel cāu vel iusto bello: qꝛ talis nō ꝓprie dicit incēdiarius Idē incēdiari⁹ ꝓprie dicit qui malo studio ignē fecit apponi: aut consilium dederit aut auxilium sciēter vt in. d. c. pessimam.

1 ¶ Utrū tales icendiarij ꝓpe sint excoīcati ipso iure? R. vt. ī. Excoīcatō. 5. cāu. 5.

2 ¶ Qua pena puniunt icendiarij? R. ꝙ de iure ciuili dicit tex. in. l. q̄ edes. ff. de incendi. Qui edes aceruumue frumēti iuxta domum positum cōbusserit: vinct⁹ verberatus igni necari iubet: si mō sciens prudensq̄ꝫ id cōmiserit. Si ṽo cāu i. negligentia aut norā sarcire iubetur aut si minus idoneus sit leuius castigatur. hec ibi. Ex quo pꝫ illud. Qui nō pt soluere in ere luat in corpore. ff. d iuris. om. iud. l. si q̄s id. §. in seruos: ⁊. ff. de i ius vo. l. fi. ⁊. ff. de penis. l. i. in. fi. Quo vero ad ius canonicū vltra mortale si scienter ⁊ volūtarie fecit vel ex lata culpa: tenetur ad restitutionem totius dāni dati. c. si egressus. cū. c. se. de iniurijs ⁊ ibi communiter doc. Facit. l. si fortuito. ff. de incendi. Si vero fuit in leui vel leuissima culpa: sic similiter tenetur ad restitutionem: si nō tenebat de leui vel leuissima culpa: non credo tamen peccauerit mortaliter. Si autē nihil omiserit de contingentibus non tenet. Qñ autem quis teneatur de leui vel leuissima culpa habes sup̄. Culpa. §. 4. ⁊. 5. Et aduerte ꝙ tales incendiarij culpabiles non solum tenentur de danno incendij sed etiam de rebus perditis pro incendio. ar. c. fi. de iniur.

¶ Utrum rapiēs res illoꝝ qui patiunt incendiū teneant ad restōem? R. ꝙ sic. c. si quis domū. de iniur. nisi hērent ꝓ derelictis: puta qꝛ ignis tm̄ inualuit ꝙ nullus sine piculo vite pōt eis succurrere ⁊ dñs dimittebat eas ꝓ drelict: tūc si q̄s eas capēt nō teneret eas reddē d necessitate. ar. l. si quis merces. ff. ꝓ derelicto 3

¶ Utrum destruens domū vicini timore incēdij ne sua cōburat teneat ad restitutionē? R. Dic. ti. de incendiarijs. ꝙ non si erat iustus metus: puta: qꝛ iam ignis peruenerat ad domū vicini. vel ꝓbabilit dubitat.: qꝛ tp̄s erat ventosum ⁊ huiusmodi. l. 3. §. qd ait p̄tor. ff. de incen. rui. ⁊ nau. Vñ dicit tex. in. l. si alius fecerit. §. est ⁊ alia exceptio. ff. qd vi aut clā. Nullā iniuriā aut dānū dare vt eque pturis edib⁹. facit. l. si q̄s fumo. § qd dicitur. ff. ad. l. aq̄l. Si aūt non fuit iust⁹ met⁹: tūc tn̄r ad simplū dānū secūdū Ho. Addit tñ Ho. ꝙ si a vicinitate dom⁹ alicui⁹ est dirupta iusto metu icēdij: ꝙ iudex ex offō ⁊ sūma equitate dꝫ facere ꝙ vicini ei satisfaciāt q̄lꝫ ꝓ parte sua. ar. l. i. §. equissimū. ff. ad. l. ro. d iac. ⁊. l. interdum. ff. qui po. in pig. ha. 4

1 **Incertorum** restitutiō vide. ī. restitutio. 2. §. ii. ⁊ se

1 **Incestus** cōst. cōsanguinearum vel affinium abusus. vñ incestuosi dicunt q̄ cōsanguineis vel affinibus abutuntur. 36. q. i. §. cum ergo.

¶ Utrum incestus sit grauius adulterio? R. ꝙ sic. 32. q. 7. §. sunt enim: ⁊. c. sequenti. Uincit tñ peccato contra naturam: vt in. d. c. quod incipit. Adulterū malum. 1

2 ¶ Utrũ accedẽs ad monialẽ cõmittat īcestũ? R. ꝙ sic. 27. q. i. virginib⁹: qꝛ spõsa dei ē q̇ ē pſ nſ. 12. q. 2. qui abstulerit. nec solũ incestuʒ sʒ ⁊ adulteriũ: q̇a sponsã alteri⁹ corrũpit. ⁊ ēt sacrilegiũ: vt i. d. c. virginib⁹. sed tamē ñ sũt tria peccata: sed vnuʒ solũ secundũ Hug. licet sortiaꝛ diuersa nomina.

3 ¶ Utruʒ incestuosus possit cõtrahere mrimoniũ? R. Pa. in. c. i. de eo q̇ cog. cõ. vxo. sue ꝙ nõ: sed nec exigere põt debitũ a ꝓpria vxore quã prius habuit anteꝙ incestũ cõmisit. 27. q. 2. qui dormierit. nisi dispēsetur cũ eo. ⁊ si exigit peccat mortaliter secũdũ Uin. qꝛ facit cõtra p̄ceptuʒ canonis. ar. c. 2. de ma. et obe. sed tu tene vt. ſ. Matrimoniũ. 3. impedimento. 9. in prin.

4 ¶ Sed quid si cõtrahit de facto? R. Pa. i. c. trãsmisse. de eo q̇ cogno. cõsã. vxo. sue. ꝙ tʒ matrimoniũ ⁊ reddere tenetur debituʒ: exigere aũt nõ poterit sine peccato mortali: nisi dispenseꝛ cum eo. Pa. tñ i. c. litteris. de p̄sũp. vꝫ velle ꝙ ista pena. s. ꝙ nõ possit cõtrahere vl̓ exigere icestuosus: solũ locũ hʒ qñ constat de incestu qualitercũqʒ. ar. d. c. litteris. ⁊ 27. q. i. si q̇s spõsã. ⁊ plʒ mihi.

5 ¶ Quis poterit dispēsare vt talis contrahat vel post cõtractum exigat? R. Pa. in. d. c. i. ꝙ si incestus est vere cõmissus: vtputa qꝛ cognouit cõsãguineã vxoris sue: cuʒ qua iã cõsumauit mrimoniũ vel cuʒ cõsanguineis ꝓprijs: qḋ est vere incestus: vt in. d. §. cũ ergo. tũc episcopus nõ poterit dispēsare nisi ex causa: puta ratione iuuẽtutis ⁊ hmõi: quo casu bene poterit. c. si duo. 35. q. 6. Idē tenʒ ⁊ dicit. cõmuniter tenere doctores i. c. transmisse. de eo qui cogno. consan. vxo. vt etiam exigere possit. Si vero incestus nõ ē vere cõmissus: vtputa qꝛ cognouit consãguineã sponse nõduʒ cognite: sic ep̄s poterit dispēsare: ⁊ ēt sine causa vt cõtrahat: nõ tñ cũ sponsa illa de futuro: si cõmixtus est i vase ⁊ ibi consumauit cũ eius cõsãguinea: sed cũ alia que sibi nõ sit affinis: poterit etiã sine dispēsatione: vt ē glo. in. c. quidaʒ. 27. q. 2. cũ tex. Quidã p̄dicta itelligunt de eo soluʒ qui cõmisit incestuʒ cũ cõsãguinea vxoris sue: sed de alio incestuoso nõ habēt locum: ita ꝙ potest ⁊ contrahere sine dispensatione: ⁊ exigere debituʒ post cõtractũ. Sed cõtra videtur tex. c. ñ duo viri. 35. q. 6. ⁊. q. 3. c. de incestuosis. vbi tex. clarus: ⁊. c. nec eam: ⁊. 32. q. 7. si quis viduam. Et ideo dic ꝙ generaliter eis incestuosus ꝓhibetur cõtrahere. Nec obstat ꝙ titulus de eo qui cognouit cõsan. vxo. sue. soluʒ loquiꝛ de incestu cũ cõsãguinea vxoris: qꝛ vnuʒ ius suppleꝛ ꝑ reliquũ. Et de hac materia vide Matrimoniũ. 3. Impedimento. 9. in prin.

1 Inconsideratio.

Ē qñ inter diuersa q̄ occurrunt nõ bene iudicaꝛ ⁊ determiaꝛ q̇d ē faciendũ: ⁊ idõ īconsideratio est ex defectu circa actuʒ iudicij: sicut cõsideratio ꝑtinet ad iudiciũ rectũ. Quod quidē rectuʒ iudiciũ in hoc cõsistit quãdo vis cognoscitiua apprehēdit reʒ aliquã secũduʒ ꝙ i se est. qḋ ꝓuenit ex recta dispositione virtutis apprehēsiue: sicut patet i speculo qḋ si sit bene dispostuʒ apparēt imagies recte. Si vero sit male dispositũ apparēt torte vel obscure. Qḋ aũt virtus cognoscitiua sit bene disposita ad recipiẽduʒ res ꝓut sunt contingit radicaliter ex natura cõsumatiue ex exercitio ⁊ munere gratie: ⁊ directe quic ē ex virtute cognoscitiua ex eo ꝙ nõ ē ībuta prauis opinionib⁹ sed veris ⁊ rectis. Indirecte ꝟo ex bõa dispositione virtutis appetitiue ex q̄seq̄tur ꝙ bene iudicat de appetibilib⁹. Defectus aũt recti iudicij ad viciũ incõsiderationis ꝑtinet ex eo ꝙ cõtēnit vl̓ negligit attēdere ea ex quib⁹ rectũ iudiciuʒ procedit: ⁊ sic icircũspectus est ad nõ intuenduʒ circũstantias negocij: locũ: tp̄is: ꝑsone: ⁊ hmõi: ⁊ pericula q̄ pñt cõtingere. Et qꝛ hoc maxie facit luxuria propterea ponitur filia eius.

1 Inconstantia

fitr ē filia luxurie: que est quando quis nõ stat cõstans in bono proposito. sed sine causa rationabili ex qua passione precipue ex amore concupiscentie facit cõtrarium illius quod deliberauerat. Idõ sicut precipitatio est ex defectu circa actum consilij: ⁊ inconsideratio circa actuʒ iudicij: ita inconstantia circa actũ

precepti desicit:q2 desicit in precipiēdo que sunt cōsiliata τ iudicata:τ lʒ ira et inuidia que impediunt rōnem ad aliq̄ causent inconstātiā:tñ luxuria eam extinguit. hec ex sācto Tho.22.q.54.

1 **Iudicium** qd est? R. Bal. in.l.ea quidem. C.de accu. Iudiciū plenū est diuinatio rei p signa sufficiētia per q̄ animus i aliquo tanq̄ vero q̄escit τ plus inuestigare nō curāt: vt.C.de rei vēdi. l.iudicia. Semiplenū ṽo iudiciū ē presumptio fortiter mouēs animū ad aliqd credendū vel dicendū.d quo in.l.cū probatio.ff.de proba.

1 ¶ Qualiter pbat iudiciū? R.q ad minus p duos testes: vt est gl.singularis. τ ibi doc.in.l.fi.C.famil.her.τ Bar.i.l.fi.ff.de questio.τ vt preiudicēt reo oportet citetur τ iurent testes: alias nō p̄iudicat:vt no.in.l.si quis.ff.de adul.

2 ¶ Utrum vnū iudiciū sufficiat? R.q̄ regulariter nō:sʒ oʒ sint plura:vt no.i gl. τ Bar.in.l.i.§.occisorū.ff.ad syleia.et Bar.in.l.cogruit.ff.de offi.psi: teneret tñ pcessus si non opponeret: q̄uis plura non precessissent iudicia: sed tñ dānari non posset etiā si in tormētis est cōfessus τ post ratificauit.vt est tex.cū glo. τ ibi Bar.in.l.pe. de quest. secus si spōte et sine tortura est cōfessus ſm Pe.de anc. in cle.i.d homi. Sufficeret tamē aliqñ vnuʒ iditiū: puta:vnus testis integer τ bone fame q̄ testificat p vidit cōmittere tale maleficiū:tūc pōt pōi ad torturam ad inq̄rēdū.no.gl.τ doc.in.l.si qs.C.ad l.iul.male.τ Bar.i.l.i.§.2.τ.l.maritus τ.l.pe.ff.de questio. Itē cōfessio extraiudicalis rei si est homo male vite τ conditionis sufficit vt dicit Bar.in.l.fi.ff. de questi. Itē iuuenis inuenit exire de domo pulchre mulieris vel iuēt est cū ea in locis secretis τ apti ad fornicādū: vt no.i.c.lris de psū. τ hmōi.τ ita vr ōim quēdū arbitrio iudicis qñ vnū sufficit.

3 ¶ Utrū sufficiēt iditia si reo nō det copia τ aduocato.suo? R.q nō: vt.l.custodias.τ ibi glo.τ Bar.Ang.τ Imo ff.de pu.iudi. Limitat Ang.in.l.si vacātia.C. de bonis vacā.nisi qñ iudex pcedit ex mero officio.τ nō ad querelā: vt no.dñs Anto.in.c.qualiter τ qñ.el.2.de accu.

4 ¶ Utrum fama sit sufficiēs indiciū? R. q nō: vt tʒ Bar.in.l.i.§.idē cornelio.ff. de questio.nisi iungat cū aliis indiciis. Fama tñ cū vno teste in ciuilib9 faciat plenā probationem: vt in.c. veniens.el i.de testi.secus in criminalibus.

5 ¶ Utrū pticeps crimis īterrogat9 vel sponte dicendo faciat idiciū cōtra socium? R.q nō: vt no. Bar.in.l.si seru9.ff. de questi.faciat qd no.glo.in.l.si filiuʒ C.de lib.cā. Silr nec pt vr filius aut alii cōmensales de quib9 in.l.parentes τ liberi.C.de testi.faciūt indiciū: vt no. Bar. in.d.§.idē cornelio. Et hec procedūt qñ nulla alia indicia vrgentia pcedūt:τ tō socius de socio nō est interrogand9.l.fi. C.de accu. Fallit in assasinis: vt no.glo in.l.nō ideo min9.C.de accu.τ i delictis in offensam generalitatis: vt no. Bar. i.l.repe.ff.de qstio.sic sūt latrōes τ hmōi.

1 **Indignatio** est filia ire q̄ nō valet vidē vel audire cū cui irascit: et cōiter est veniale pctm nisi p accidēs.s. rōe scādali vel q: denegat loq vl rñdere in casu quo tenet de precepto. de quo v.de.ō.Diligenter.§.5.

1 **Indulgentia** ſʒ Archi. τ sequit. Ge.i.c.indulgentia.de pe.τ re. l.6.qñq; dicit remissio penit.pene.2.q.5. in fi. Qñq; ccessione gre: vt lite.pen.c. fi.de priuil.dudū. Qñq; disp̄satōē.77. di.c.fi.de elec.dudū.el 2. Qñq; ius cōe 35.q.3.itē fectores τ.35.q.6.de incestuosis. Qñ accipitur p vacare seu operam dare. ṽn dr. Indulgere gule noli q̄ ventris amica.ē. Sʒ hic accipio īdulgētiā p indulgētiis que dātur in ecclesiis et hmōi q̄ sic diffinitur. Indulgētia est q̄dam remissio pene debite p peccato p9 contritionē habitam de co: hoc colligit ex no.in.c qd autem.de pe.τ here. 1

¶ Qualis est ista pēa que per indulgētias remittitur? R.glo.in.d.c.qd autēʒ recitat quinq; τ ego addam duas: τ sic fuerunt.7.opiniones. Prima tʒ q solūmodo remittitur illa pena quam deus pro supplemento statuit imponendam in alia vita illis qui solummodo fecerunt pniaʒ ſʒ q cānones īponūt faciēdā nullo modo remittit.sed hec opinio est falsa: tum quia contra textum apertuʒ est in.c.cū ex eo.de pe. τ re. vbi dicitur

ꝙ p ĩdulgẽtias penaꝝ satisfactio ener
uatᷓ:tũ ẽt q: presuppõit ꝙ canones pe
nitentiales necessario sint exequẽdi ꝯ
tex.i.c.deꝰ qui eo.ti.q̃ vult ꝙ peniten⸗
tia hodie p arbitriũ discreti sacerdotis
sit moderãda:ꝛ sic est arbitraria. Facit
ad hoc.c.mensurã.de pe.di.i. Secũda
tenꝫ ꝙ solũ remittit penã taxatã a iuꝝ
seu canone penitẽtiali:ſꝫ nõ eã quã di⸗
uina iusticia statuit ĩponẽdaꝫ:ꝛ hec est
falsa:tũ q: p̃supponit vnũ falsuꝫ ꝯ euã
geliũ ꝙ ecclesia nõ possit absoluere q̃
ad penã:cũ etiã absoluat quo ad cul⸗
paꝫ p virtutẽ facti ſꝫ Sco.in.4.di.24.
ẽt quo ad deũ.cũ dicaꝝ Math.16.4.q.
i. Quodcũqꝫ ligaueris sup terrã ꝛc̃. tũ
ẽt q: sic indulgẽtie essẽt nociue:q: ab⸗
soluẽdo eos a pena huius mũdi trans⸗
mitteret tales ad grauiora tormẽta in
purgatorio. Tertia opinio tenet: ꝙ re⸗
mittũt penaꝫ debitã peccato: ꝛ quo ad
deũ ꝛ quo ad ecclesiã sed cõcedẽs one⸗
rat se ad satisfaciendũ p illo cuiꝰ dedit:
ꝛ hec sim̃r falsa.tũ q: aliq̃ sunt tã mo⸗
dica merita pcedẽtis ꝙ nõ sufficiũt si⸗
bi.tũ ẽt q: nullus cõcedẽs ad hoc se ob
ligare ĩtẽdit:ꝛ nẽo obligaꝝ nisi q̃ aĩmũ
obligãdi hũit.l.obligationũ.ff.de ac.ꝛ
ob. Quarta opi.tꝫ ꝙ remittiꝝ solũ illa
pena debita pctõ p quo nõ satisfecit ex
negligentia siue quo ad deũ:nõ aũt il⸗
la quã cõtẽpsit facere seu noluit:ꝛ hec
est falsa.tũ q: remunerare vult negligẽ
tiã ꝯ.l.no.ff.ex qui.ca.ma.nõ eñ ne⸗
gligẽtibus subueniꝝ sed necessitate rex
ĩpeditis.hec ibi.tũ etiã q: p̃supponit ꝙ
q̃s possit ɔtẽnere pniaꝫ ꝛ eẽ capax idul
tie:cũ talis ĩ peccato mortali sit qȯ fal
sũ ẽ. Quinta opi.tꝫ ꝙ remittiꝝ ẽt pena
ĩferni.alle.tex.de pe.di.3.c.vlti.vbi pꝫ
ꝙ bona facta ĩ pctõ mortali valent ad
tolerabiliꝰ iudiciũ subeundũ:sed hec si
mil̃r ẽ falsa.tũ q: illud.c.nõ ĩtelligitur
ꝙ talia bona minuãt penã ĩferni debi
tã pctis:ſꝫ q: malũ nõ cõmittẽdo ꝛ fa⸗
ciẽdo bonũ:nõ augeꝝ.tũ ẽt q: expresse
tenet ꝯ.c.tres sunt de pe.di.i.ꝛ de ɔse.
di.4.oĩs.vbi pꝫ ꝙ pẽa eterna nullo mõ
p̃t remitti nisi p ɔtritionẽ ppriã loquẽ
do ꝺ eo q̃ peccauit actual̃r.f.de adlto.
Facit.c.maiores.de baptismo in.§.hic
pro dicimꝰ. Sexta opinio tꝫ ꝙ p ĩdul⸗
gẽtias remittiꝝ pena taxata a deo ꝛ ẽt
a sacerdote ĩposita si mõ ipse sacerdos
q̃ eã ĩposuit hoc sibi cõcesserit vt rẽ caꝫ
p tales remissiones vel ĩ ptẽ vel ĩ totũ
possit redimere:ꝛ hec sim̃r nõ videꝝ vera
lꝫ glo.in.d.c.qȯ aũt.ꝛ multi canoniste
eã tenuerũt.tũ q: videꝝ artare ptãtem
supioris q̃si nõ possit remittere penã ĩ
positã ab ĩferiori suo ꝯ id qȯ legitur ꝛ
no:i.c.qȯ sup his.§.rursus.de voto. tũ
ẽt q: vꝝ ꝯ tex.prefati.c.cũ ex eo ĩ verbo
eneruaꝝ. Septia opinio tenꝫ ꝙ p̃fate ĩ
dulgẽtie valẽt ſm Fran.de may.ĩ tra⸗
ctatu de ptãte clauiuꝫ prio q̃ ad augu⸗
mẽtũ gratie. Nã ſꝫ Aug. Charitas me
reꝝ augeri:ſꝫ p opa meritoria facta ab
existẽte ĩ gr̃a mereꝝ augmẽtũ gr̃e:ergo
ꝛc̃.q: nõ daꝝ nisi faciẽtibꝰ opa ꝺ sui na
tura meritoria. Scdo quo ad augmen
tũ glorie:q: cũ nullus possit lucrari in
dulgẽtiã nisi p fidẽ:fides sit virtꝰ cui p
mittiꝝ visio dei:ergo ꝛc̃. Tertio valent
quo ad penã ꝺbitã ĩ purgatorio:q: q̃ñ
alicui aliqȯ debitũ est remissũ ab eo q̃
hꝫ ptãteꝫ pinde ẽ ac si solutũ eẽt.sed sic
ecclesia ĩponẽdo pniaꝫ remittit penã ꝗ
remittẽdo p indulgẽtiã absoluit ab ea.
Quarto valẽt quo ad penaꝫ ĩpositaꝫ a
sacerdote ſꝫ partẽ vel totũ put sonant:
ꝛ hec ẽ vera opi.quã sequũtur Ho.Jo.
an.Pa.i.d.c.qȯ aũt.ꝛ cõiter aliĩ cano⸗
niste ꝛ Theo.i.4.sen.di.20. Ex quo pꝫ
ꝙ ille cui ĩposuit sacerdos pniaꝫ.7.an⸗
norũ ieiunãdorũ accipiẽdo ĩdulgentiã
7.annoꝝ absolutꝰ est:lꝫ meliꝰ sit eã fa⸗
cere:ꝛ hãc p purgatorio reseruare p re
siduo:si ĩposita nõ fuissꝫ condigna.
¶ Queriꝝ quãtũ remittiꝝ p ĩdulgẽtiaꝫ 2
de p̃fata pena vel debita pena ĩ purga
torio:vel ĩ hac vita p peccatis cõmissis?
R̃.ꝙ diuersa fuit opi.inter doc. canoni
stas ꝛ theo. Nã q̃dã dicũt ꝙ valent ſꝫ
internaꝫ suscipientis deuotioneꝫ ꝛ nõ
plus.ꝛ huius opinionis videtur fuisse
Ray. Sed hec ẽ falsa:quia sequeretur
ꝙ sine exteriori operatione valerent
quod est contra cõmuniter theo.in.4.
di.20.vbi volunt ꝙ nisi quis faciat il⸗
lud pro quo datur indulgentia nullo
modo ipsam cõsequatur quãtũcunqꝫ
hẽat bonã volũtatẽ:lꝫ ɔseq̃ꝝ meritũ bõe
volũtatis. Scda op.tꝫ ꝙ valẽt ſꝫ deuoti
nis q̃titatẽ ꝛ dati seu laboris magnitudi
nẽ.vñ lꝫ dicaꝝ q̃ porrexẽit maiꝰ adiutri

tes tali ecclesie habeat ꝺ idulgentia .xl.
dies : tamen si vnus dat plus altero
vel de magis longinquo venit ad visi-
tandum ecclesiam in qua est indulgen
tia .7. annorum: participabat magis ꝙ
ille qui dat minus vel venit de prope.
Sed hec opinio implicat contradicti-
onem eo ꝙ non esset indulgentia, sed
commutatio . aut oꝫ dicere ꝙ ecclesia
predicaret falsum si non ambo habe-
rent .40. dies vel .7. annos. Et ideo est
tertia opi . ꝗ tenet ꝙ tm̄ valꝫ quātum
valeret ei pnīa tot dieꝝ vel tot annoꝝ
ab eo facta in hac vita : pro quo datur
indulgentia . hoc est ꝙ tm̄ minꝰ punieꝛ
in purgatorio quātū si fecisset pniam
per tot dies vel annos quot sonat in-
dulgentia. ex quo concludunt ꝙ sicut
pnīa facta cum maiori feruore ꝛ auste
ritate ꝑ annū: plus vꝫ ceteris paribus
ꝙ facta cū minori: sic illi qui plus dat
et plus laborat: corespōdet annus effi-
catioris pnie ꝙ alīj: ꝛ iō plus habebit
de remissione ꝙuis ambo remissioneꝫ
tot annoꝝ habeāt. Et hec opinio ñ plꝫ
mihi: q: videꝛ derogare verbis indul-
gentie: cū dicaꝛ ꝙ daꝛ indulgentia tot
annoꝝ ꝛ debeat itelligi de annis vere
et optime penitētie fiēde : q: verba in
potiori significato sunt itelligēda et
latissime i beneficio principis. de ver.
sig. c. olim tibi. Quarta opinio tꝫ ꝙ quo
ad remissionē extēsionis pene tm̄ valēt
bis ꝗ ꝛ ꝺ ꝑpe cū modica elemosyna sꝫ
ꝙ ꝯtineꝛ i forma. sꝫ ꝗ ad remissionem
pene intēsiue ꝛ quo ad dispositionem
sui ad recipiendū augmētū grē sūt ipa
res. q: ꝗ plus dat ꝛ mag̃ laborat ceteri
parib' pl' habebit. hec aūt opinio nisi ve
lit dicē qꝺ dic̄ tertia opinio iplicat cō-
tradictionē nisi ꝗ ad illā dispositionem
augmēti gratie: q: illꝺ ē verissimū. Nō
q: si ñ ꝺbeo ferre nisi pēiteā .7. annoꝝ si
dimittaꝛ m extēsiue silr ꝛ itēsiue remit
teꝛl. Quita opinio ē ꝙ tātū valēt ꝙtū
sonāt: ꝛ tm̄ multū danti quātū parū :
vel modicū laborāti quātū multū : q:
indulgētia ē quedā liberalitas que nō
respicit merita sed largitatē cōcedētis
Et hec quāuis sit mag̃ cōis opinio nō
mihi plꝫ: cū videaꝛ irrationabilꝛ. Nec
illud Mat. 20. quo dr. An nō licet mi
hi facere qꝺ volo: an oculus tuꝰ neꝙ est
cōtra me: q: loqtur ille tex. ꝺ dato isto
suo ꝑpo et alieno. Sexta opinio ē ꝙ ñ
plꝰ remittūt ꝺ pena nisi ꝙtū mereꝛ ille
labor vꝛ illa opatō ēt si taꝛ idulgētia ñ
eēt: aīr videꝛ ecclia iducē xpianos a dō
mittēdū opera alia satisfactoria ꝛ solū
intēdē hmōi indulgētijs: qꝺ esset absur
dū dicere. et iō dicūt ꝙ solū quo ad no
mē dat idulgētiam vt xpianos potiꝰ in
ducat ad talia facienda : et adducunt
dictū Inno. qui dicit ꝙ propter indul-
gentias generales non minus tenetur
pñiam agere homo in hac vita. Sꝫ hec
opinio est falsissima : tū quia presup-
ponit ecclesiam predicare falsum: et fa-
cere malum sub specie boni : qꝺ nullo
modo licet ēt pro vita alterius saluan-
da. c. super eo. de vsuris. tū ēt q: fūdat
se super falso intellectu ad Inno. quia
est intelligendus Inno. de pnīa put
est extinctiua inclinationis ad malum
et preseruatiua non prout delet penā
pro peccato preterito. Et ideo est sep-
tima opinio quam puto verissimam: vꝫ
ꝙ indulgentia quantum ad augmētū
gratie et glorie tantū vꝫ quantū ē intna
deuotio suscipientis et non plus. quā-
tum vero ad remissionem pene debite
i purgatorio vꝛ iposite a sacerdote i pe-
nitētia. Dico ꝙ idulgētia tm̄ dimittit
ꝙtū sonat: dūmō sꝫ. S. Bo. ꝛ. S. Tho.
i. 4. di. 20. hō faciat qꝺ sibi iponiꝛ sm
ꝙ eū decꝫ faceꝛ. vñ si pauꝑ dat vnū de-
nariū sꝫ ꝙ ei cōuenit dare: sic habebit
idulgētiā ꝗ daꝛ porrigētibꝰ manꝰ adiu-
trices sicē diues ꝗ dat vnū ducatū : sꝫ si
eōr o: q: si diues vellet daꝛ vnū denariū
ñ cēsebiꝛ porrexisse manꝰ adiutrices: ꝛ
sic ñ hēbit tm̄ ꝺ idulgētia : sicē nec rex
diceꝛ auxiliū ꝺdisse alicui dādo obolū
sꝫ sꝫ qꝺ ꝯuenit regi dari. Silr si ꝑpꝛ ho
norādā eccliaꝫ daꝛ idulgētia visitātibꝰ
que habebit eā ꝗ ꝺ ꝑpe sicē ꝗ ꝺ lōge ve-
nit: dūmō visitet sicē ei ꝯuēit. s. ñ furti ñ
sñ societate mag̃ si ē dñs ꝛ hmōi. alr ñ
tm̄ hēbit. Et ꝺ opi. saluat ecclia: vt nō
ꝑdicet falsa: q: verā dat idulgētiā vt so-
nat. ꝯcludit rōabilitatē vt itelligaꝛ ꝙ id
qꝺ iponiꝛ oꝫ fieri sꝫ ꝙ ꝯuēit facientí: ꝛ ex
cludit dissipatōeꝫ thesauri dū ꝑsuppo-
nit rōnabilē largitatē i dispēsatore. Ad
dit tm̄ sctūs Bo. vbi .s. ꝙ licet homo
non faciat qꝺ iniungitur i indulgētia

s; q eñ dece; q ppterea nõ d; dimittẽ qñ faciat illõ s; q sibi plac;: q; l; ñ habeat tñ d illa idulgẽtia: tamen pl' habebit d remissione pene p tali facto q̃ nõ haberet p alio simili ceteris parib' facto: vbi ñ dat̃ tal' indulgẽtia. Inno. ꝛ Ho. tñ tenẽt q dũmõ q̃s faciat qd̃ imponit̃ eã habebit: s; mag; plac; opi. S. Bo. nec p h̃ seq̃t̃ q homo d̃beat dimittere alia opa meliora vel satisfactoria: ꝛ hmõi solũ itẽdere: q; l; iste pl' dimittãt d pena: alia tñ sũt magis meritorie p̃mij essentialis qd̃ meli' ꝛ p̃seruatiue a recidiuo ꝛ subiugatiue carnis dñio rõnis. Aduerte hic q aliqñ d̃r. Dam' idulgẽtiã oĩ; pctõꝝ vel cẽtũ ãnoꝝ d penitẽtia sibi iiũcta: q; tc̃ solũ remittit̃ penitẽtia imposita a cõfessore: ꝛ iõ ñ moreret̃ ñ stati euolaret: q; ñ iponit̃ eque cõiter. Aliqñ d̃r dam' indulgentiã oĩ; pctõꝝ d q̃b' cõtriti ꝛ ore ɔfessi sũt: ꝛ sic oblita nõ remittũt̃ vl' ignorata. Aliqñ simplicit̃ dat̃ remissio oĩ; pctõꝝ: ꝛ tũc ñ nullũ pctm̃ p' cõmiserit stati euolar; ad gl'iã ñ moreret̃. Intellige ẽt q opi. S. Bo. p̃dicta ñ itelligit̃ qñ idulgẽtia dat̃ sic. Dam' idulgẽtiã cuicũq; dicẽti decẽ pater nr̃: vl' dãti vnũ ducatũ tali loco ꝛ hmõi: q; i talib' ñ req̃rit̃ cõdecẽtia p̃sone vl' stat': s; effect' opis impositi: s; itelligit̃. S. Bo. qñ iponit̃ aliq̃d generalit̃: q; tũc itelligit̃ q illd̃ d; iplere s; q facienti cõuenit. No. ẽt q isti ãni vl' dies idulgẽtie ñ sũt anni celi vel purgatorij: s; anni hui' vite qd̃ ẽ dicẽ q tñ diminuũt d pena quãtũ si p annũ vel p tot dies fecisset penitentiam.

3 ¶ S; quero vtrũ dies isti vl' anni idulgẽtie sint vtiles vl' cõtinui. R̃. Ho. i. c. ex eo. d pe. ꝛ re. ꝛ sequit̃ Pa. ibidẽ q dies erũt vtiles. Annus ṽo ɔtinuus. Uult dicẽ q si sacerdos iposuit alicui vt ieiunet. 40. dies siue ɔtinue siue interpolate accipiẽdo idulgẽtiã. 40. dieꝝ erit absolut'. Si vero d; agẽ penitẽtiã p annũ qualiscũq; sit illa pnĩa: puta ieiunãdi p annũ q̃libet septimana bis vl' ter q ista solũmõ tollit̃ p idulgẽtiã anni ita q idulgẽtia nõ diuidit̃ p dies s; valet respectu anni itegri prout penitẽtia ẽ ãnuat̃. S; ego s; vltimũ credo veꝝ qñ idulget̃ ann' d iiũct; penitẽtijs p nũc aliqñ d̃r: vt i. d. c. cũ ex eo. Secus autẽ credo quãdo simpliciter datur annus indulgentie: quia credo sit vtilis et sic dimittit de pena debita peccato i foro anime: siue sit iposita a sacerdote: siue a iure: siue a diuina iusticia. 365. dieꝝ. si est plenaria statim euolat si i tali statu moritur: nec purgatorium sentiet s̃m Ho.

¶ Quomodo intelligetur idulgentia. 4
R̃. q certa doctrina non põt dari: sed inspiciantur eius verba et sic s̃m q sonant. intellige. ar. de priuile. c. cum et plantare. Subintelliguntur tamen antiqua semper: scilicet q dans habeat potestatem: et suscipiens sit debito mõ dispositus de quibus infra dicetur: et tertio q faciat quod in ipsis ɔtinetur: et s̃m q ei conuenit facere. Item aduerte q quando datur indulgentia sic: puta a primis vesperis vsq; ad secũdas vel vsq; ad octo dies: sic solum semel habet̃. ẽt si intrat decies. secus si diceretur q totiens quotiẽs q̃s visitauerit: vel qñ est perpetua s̃m sctm̃ Tho. in. 4. dist. 20. ꝛ Cal. qui allegat. c. p̃mũ de filijs presby. lib. 6. ꝛ cap. nõ potest. R̃. 2. de presby. lib. 6. et sequit̃ Johan. an. et He. in. c. indulgentia. Math. tñ vt recitat Car. in cle. prima. de priuile. tenet q etiã habebit totiens quotiens visitat etiam quando est temporalis ꝛ sequitur ipse Car. et in cle. 2. de peni. ꝛ re. et credo verius.

¶ Quis potest dare indulgentias. R̃. 5
solus papa potest dare plenarias et in toto orbe: q; ip̃e solus ẽ assumptus in plenitudine potestatis. dicto. c. cum ex eo. ꝛ. 24. q. 1. quodcunq;. Item legati domini pape possunt de iure facere perpetuas indulgentias in terminis sue legationis: sicut et perpetua statuta. de offi. lega. c. vltimo. in textu et in gl. Item Archiepiscopi in sua prouintia: et episcopi in sua diocesi: dummodo ñ excedant summa; dierum. 40. siue fit pro anniuersario ecclesie: siue pro quacunq; alia causa. In dedicatione vero basilice possunt concedere vsq; ad summam vnius anni et non plus: siue dei dicetur ab vno episcopo aut Archiepiscopo siue a plrib': vt in. d. c. cũ ex eo. ꝛ. c. nostro. eo. titu. h̃ not. Cardi. i dicta clemen. 2. q si excedant hũc numeꝝ nõ valent

valent. vt i.c. idulgētie. de pe. z remiss. lib. 6. Qđ itellige fm gl. ibidē: q̄ ad excessū nō quo ad numerū ɔcessum. Alij aūt plati iferiores siue sclares siue regulares vt abbates z hmōi ñ pñt facē aut dare idulgentias: vt no. glo. i. d. c. nr̄o. nisi ex spāli ɔcessiōe aut puilegio vel alia cā ltima: puta prescriptione et hmōi id ei ɔpetat: vt i.c. accedētib' de exces. prela. Possūt tn̄ coicare bona sui collegij. Itē oēs sacerdotes i foro pñiali possunt dare idulgētiā illr quos pñt absoluere. ita refert. d. Car. i cle. religiosi. d pui. Aluarus hoc tenētē ar. c. deus q̄. de pe. z re. Sz tn̄ vide glo. i. c. mēsuram de pe. di. i. q̄ hoc tz. Hoc idē tenet Pa. i. c. sicut dignū. de homici. allegat c. quē penitz. de pe. di. i. Hoc idē tenet Inno. z Ber. i. d. c. qđ autē. Sz de q̄nto ñ dterminat nisi q Aluar' dicit q pōt dare idulgētiaz ānor vel dierū sicut ei videbit: dūmō discrete faciat. Hoc idē tz Inno. vt refert z leqtur Archi. i. d. c. idulgētie. Et ad iura q̄ vident ɔtraria. Re. Archi. q ē verū de gnālibus aut publicis rmissionib' q̄ facere ñ possūt. vl debēt itelligi de pñia iuncta a supiore puta epo quā rmittē ñ pōt. 2 i. di. ifrior. Qđ lita fz q dixi. S. Cōfessio. 6. §. 4.

6 ¶ Quid si pfati plati ñ sūt sacerdotes Re. Lau. i cle. si dnm. i si. de reli. z vene. sāctorū. q nihilomin' possint dare. ar. d. c. qđ autē. de elec. transmissam. lz Ho. dicat q ñ dent nisi sint psbyteri.

7 ¶ Utrū durāt post mortē ɔcedētiū. R. q sic fm Inno. i. c. q trāslatiōnē. d of. lega. z ē dcm solēne. fac t qđ no. Lap. i. c. si. de rescrip. lib. 6. z sequit [illegible] ibidē. facit qđ no. glo. z doctores [illegible] c. cū ad hoc. de cle. nō. resi. z Laud[illegible] i cle. si. de elec. z facit ad istas [illegible] ctus ñ expirat morte ɔcedentis. vide gl. singularē i. c. cū eo de ele. lib. 6. Nec ob. l. si. ff. d penis. q: lc q̄t i pēalib': qđ hn̄ no. Pa. pro i. c. si. de of. lega. idē tz q̄ ad idulgētiā de qua h loquor. sz d idulgētia seu licētia vtputa eligēdi ɔfessorē vel ñ rsidendi i bñficio nō. sz tz qđ expirat morte ɔcedēt vel finito ei' offō nisi sit facta cū cāe cognitiōe z ɔsensu sui capli: q: ē i pludicium eccle: sic tene q i ɔcessiōe pludicatiua ɔcessa p iferiores pape sine cāe cognitione expirat. sec' ēēt si ɔcederet a papa: vl ñ ēēt alteri pludicatiua. Et sic ɔcorda doc.

8 ¶ Quid si tales dātes sint i pctō mortali. R. fm Ho. q nihilominus valent pp officiū q̄d diu tolerāt ab eccla. facit c. dictum est. i. q. i.

9 ¶ Un̄ assumūt iste idulgentie. R. cois opi. doc. taz theologor: i. 4. q̄ canonistarū i. d. c. idulgētie. z cle. vnica d reli. z ve. sctōr. z i. d. c. qđ autē ē q sunt ex abūdātia meritor q̄ vltra mēsurā dmeritor suor sancti sustinuerūt xp̄i. Sz ego teneo cū Fran. de may. i tractatu d idulgētijs q cū merita sctōr sint vltra ɔdignū rmunerata a do: z sic exhausta q solū dantur ex merito xp̄i z passiōis ei' cui' minima gutta sāguinis vl sudoris sufficeret ad expiatōez oim pctōrū q̄ vnq fuerūt ppetrata aut ppetrabūtur: q: ei' respectu nihil sunt oia: vt i. c. dānam'. circa finē. de sū. tri. q: vere dolores nros ipe portauit. d cele. mis. c cū marthe. cui' dispēsatio tradita ē sup terrā illi q̄ curā hz mistici corpis z clauē toti' ecclesie militātis. de transla. c. quāto: z. 24. q. i. c. quodcūq3.

10 ¶ Sub qua forma sunt ɔcedēde q̄storibus. R. q fz formā q̄ scribit i. d. c. cū

11 ¶ Utrū pfati plati possint ɔce[illegible]ex co. dere idulgētias nō suis subditis. R. q nō nisi i duob' casibus. Prim' ē i. c. nostro d pe. z re. vbi archiepi ɔcedūt simplr p totā puīciam: lz nō sint ei subditi: nisi i casa' a iure expssis. Intellige tn̄ q nō valēt nisi exñtib' de puicia ñ aduenietibus q̄ ibi ñ habent domiciliuz. Scđs casus ē qñ illi q̄ volūt eas accipere habēt licētiā a ppo epo scđm aliquos: vt no. Inno. in c. qđ autē de pe. z re. Alij pro dicūt q ēt de licia ppri sacerdotis parrochiat possunt ipas accipere. Et cū h trāsit Ho. Bul. pro i Spe. dicit q tuti' ē q hēatur ɔsensus epi: z scđz eūdē ēt sufficit ɔsensus metropolitani sui. d. c. nro. Addit ēt Bu. ibidē q ex cā iusta pōt eps statuēs i diocesi sua cōcedere vt idulgētie sue psint venientibus de diocesi aliena. facit. d. c. qđ aūt. ñ tn̄ poss3 ɔcedere q idulgētie ab alijs epis in ei' diocesi ɔcesse valeant. Ex q̄ pz q illi q̄ habēt fas diuers. r epōrū dātes idulgētias facietib' eis elemosynas ñ valēt nisi q̄ ad idulgētiā ppri

z

epi:vel nisi habeāt liām a ppo epo vel sacerdote vt tales indulgētie ei pro sit.d fo.com pe.significasti.

12 ¶ Sz quid si eps pcedit indulgētiaz ⁊ archieps sili tale quid facietibus. R. φ oēs subditi epi habebūt vtrāq3:alij vero habebunt solam archiepi sm Ho. in.d.c.cum ex eo.

13 ¶ Pro qbus causis idulgētie sunt fien de. R. sz coiter doc. φ p dei laude ⁊ gloria q pcipue relucet in sāctis eius. scti vero honorātur in pstrnctiōe ecclīaruz ⁊ pmemorationem ꝟtutum ⁊ iō recte dātur celebrantib⁹ eoꝝ festa exñtibus predicatōib⁹:visitātibus eorū ecclias ⁊ hmōi. Ita scdo p coi vtilitate ⁊ dfensio ne fidei:terre sancte:promotione studij et huiusmodi:

14 ¶ Utrum possint dari p tpalib⁹ tātuz R. φ non simplr: sz bene p tpalib⁹ ad spūalia ordinatis scdm. S.Bo.vbi.s ⁊ sic non ē simonia.

15 ¶ Utrum p spūalibus tm. R. φ sic:sicut Inno.4 dedit indulgētiam.10.dieꝝ orantibus pro rege francie et predicantibus crucem.

16 ¶ Utrum p remissione iniurie. R. S. Bo. φ nō:q: in datione indulgētie dz attendi illd qd sic mere voluntatis nō necessitatis Sz etiaz quid taxabile: sit ēt aliquo modo pena e si recte dantur: quoꝝ pmum dficit in pposito.

17 ¶ Quibus psunt indulgētie. R: vt colligo ex Inno.⁊ Ho.in.c. qd autē.d pe. ⁊ re.⁊ etiā a theo.in.4.di.10.φ vt valeant reqrūtur sm aliquos.7. Primū φ sit ptritus ⁊ confessus.videtur tm satis rōnabile φ hoc intelligatur sm ecclesie interptationem.vñ ille qui fuit confessus in pascha ⁊ post cecidit i mortale pctm si conterat de eo ⁊ deliberet confiteri in quadragesima futura: censebitur confessus ⁊ contritus ⁊ sic habebit indulgentiam. Et lz hec sit pia opinio quā Pa.in.c.omis vtriusq3 de pe. ⁊ re.tangit ⁊ Io.an.i.d.c. qd autē.⁊ in glo.i cle.vnica.d reli.⁊ve.sctōꝝ:⁊ Car. ibidē tz tm tutius est φ pfiteatur:maxime cū vix sciāt seculares vere pteri si cōfiteri nō potest comode pteratur:⁊ credo eaz habebit.nō aūt existens i mortali.s.nō cōtritus.

18 ¶ Scdm φ habeat dnotidem fidei q credat tātā ptātē eē apd ecclīam: q: lz ñ habeam⁹ manifesta testionia añ tpa. Greg.tm credendū ē φ ēt añ faciebant: lz ñ ita frequēter.q: añ sua tpa raro poterāt fieri ita solēnes ⁊ catholici; quia erāt mag pfecti ñ ita idigebant.

¶ Tertiū φ sit subditus eius q facit se 19
cūdū φ dcm ē s.

¶ Quartum φ faciat illud p quo da 20
tur indulgentia:alr non valet quis ñ habeat bonam voluntatem: Nam sm Tho. in.6.20.di.nō instante cōditiōe non pōt quis consequi qd sub cōditione pceditur. Nec ob.φ deus respicit bonam volūtatem .14. q.5. si quid .quia veꝝ pmum ad augmētum gre ⁊ glorie sz non q ad accidētalia: cuiusmodi est remissio pene.vz tm p accidēs tal bōa volūtas:quia inqntum augmētat graz per consequēs ⁊ contritionem auget: ⁊ ita operat ad remissionem pene.

¶ Sed quid si aliquis facit p eo. R.
φ si idulgentiā pcedens exprmit:vale- 21
bit:alr nō valebit si hoc exprmit ēt si ille p quo facit sit mortuus:ñ p moduz idulgētie sz suffragij:⁊ hec est cōis opinio theologoꝝ et ēt tenet Inno.i.d.c. qd autē. Nec ob. φ dicas papam ñ habere auctoritatē sup mortuos: q: hoc ē veꝝ p se ⁊ directe:et sic nō valēt mortuis indulgētie:sz p modū suffragij bñ valēt. Alij autē tenēt vt refert. Car.i.d. cle.2. φ quando est a papa talit data φ ēt pro mortuis possit fieri id quod imponitur φ vz scdm Tho.in.4.⁊ Pe. et Aug.de ancho.in.li.de potestate pape. Et ad illud quod dicitur Math.16. quodcunq3 ligaueris super terram.⁊c. R.refferri ad papam existentem super terrā:q: cū mortu⁹ fuerit āplius ligare vel soluere non potest.reqrit tm si debz valere pro alio φ tam ille q accipit φ ille p q accipit sint i statu gratie:alit ñ valeret neq3 p modū idulgētie neq3 p modum suffragij. Et placet michi.

¶ Utꝝ religiosus possit facere id pro q 22
datur indulgētia vt eā habeat. R. φ lz non habeat propum nec pro sua volūtate possit exire claustrū:superior tm poterit ei dare liām aliqd dādi vel visitādi loca sancta:et sic eam habebit sicu alij ñ tamen debet dimittere rligio i observātiā pp ipsas:q: plus merel q

ad premiū

ad p̄miū essentiale religionē suādo φ indulgentias capiēdo: lȝ minus q̄ ad dimissionem pene.

23 ¶ Utrū ille qui dedit indulgētiā si fac illud p quo dedit habeat eam? R. Uin. in. d. c. cū ex eo. ⁊ Guil. i Spe. ⁊ Archi. in. d. c. idulgētie. φ nō. l. vnica. C. ne q̄s in ca. su. ⁊. l. inquisitio. C. de solu. Theo og' in. 4. di. 20. dicūt φ licet pricipalr nō possit prelat⁹ sibi dare indulgentiā tamē data aliis ēt sub eadē forma pōt ea vti. ⁊ sic tene φ valet: vt tenet Basp in. d. c. nostro. ⁊ sequitur Ge. in. d. c. indulgentie. de pe. ⁊ re. li. 6.

24 ¶ Quintū φ tm̄ det pro q̄nto nollet sustinere penā sibi iniūctā. vn̄ q̄ntum daret ne haberet ieiunare tot dieb⁹ tātuȝ dicūt debet dare si vult eaȝ hre: sed hoc cōmuniter nō tn̄r a doctorib⁹ vt tȝ Pa. in. d. c. φ autē. sed sufficit faciat s̄m φ ei cōuenit: vt dixi. s̄.

25 ¶ Sextū φ ille q̄ eā vult accipe nō possit facē debitā pniaȝ vt pctm̄ suū reqrit qz si possȝ facere ⁊ nō faceret nō valet idulgētia: sȝ h̄ falsuȝ est: vt. s̄. patuit. et iō nō reqrit necessario ista duo.

26 ¶ Septimū φ subsit necessitas i cā p q̄ daṫ. Sȝ hoc silr nō ē verū: qz ēt sine necessitate pōt dari: vt. s̄. patuit. Et sic pȝ φ q̄ttuor tm̄modo sūt necessaria.

27 ¶ De pena religiosoꝝ p̄nūciātiū vl' p̄dicātiū idulgētias idiscretas habeṫ in cle. religiosi. de p̄uile. vbi pȝ φ peccant mortalr qz p̄hibeṫ eis i v̄tute sācte obediētie sub pena maledictōis eter. Et dicūṫ p̄dicare idulgētias indiscretas. sȝ gl. qn̄ p̄nūciāt idulgētias nō p̄cessas. i. q̄s nō habēt. Car. i. d. cle. religiosi. dicit φ ēt si sūt p̄cesse eis dūmō sint idiscrete adeo φ eis n̄ potuerūt p̄cedi dn̄i idiscrete sȝ Pa. q̄ dic̄ φ dicūṫ idiscrete qn̄ p̄cedens excedit q̄ntitatē. d. c. cū ex eo. Idē ēt dicit Zēz: φ indiscrete dicuntur quādo probari nō possunt. ar. de pba. q̄m: ⁊. c. post cessionē. ⁊ de fide. instru. c. 2. sed quō peccēt mortalr tene φ soluȝ est qn̄ p̄nunciant indulgentias nō veras aut nō validas.

I **Nepta** leticia est filia gule que qn̄ sit pctm̄ vide Ludus. §. 2.

I **Infamia** est lese dignitatis q̄litas sp̄robata q̄ntuȝ ad vitā ⁊ mores per argu. a cōtrario sensu sicut fama ē illese dignitatis stat⁹ vita ⁊ morib⁹ p̄probat⁹: ⁊ in nullo diminutus. l. cognitionū numer⁹ §. extimatio. ff. d̄ vari. ⁊ extraor. cogni. Et ideo infamis dr cui⁹ stat⁹ vita ⁊ morib⁹ est reprobat⁹ sicut colligiṫ. ff. de in ius vo. l. sȝ ⁊ si hac lege. §. pretor. i glo. ⁊. ff. de obsequi. a libe. l. honori. ⁊. l. licȝ. 1

¶ Quotuplex ē infamia? R. triplex. s. facti h̄ p̄uenit ex cōi hominuȝ locutione. de qua p Bar. in. l. de minor. §. tormēta. ff. de q̄stiōib⁹. Scd̄a iuris. Tertia canonica. 2

¶ Quō icurritur infamia facti? R. φ aliquando incurritur a crimine: ita φ crimē est proxima causa infamie: ⁊ hec repellit a testimonio in causis grauiorib⁹ ⁊ in causa crimiali: sed in aliis admittūtur sȝ φ plus ⁊ min⁹ sunt infamati. Aliquādo causatur infamia facti ab alio: puta qz fuit incarceratus vel fuit p, ter crimē repulsus a testionio: vt in c. testimoniuȝ. De testibus. vel cū pater per verba turpia instituit filiuȝ heredē dicendo filiuȝ meum proditorē neq̄ ⁊ hmōi instituo heredē vel ei lego: vt. C. ex qui. cau. infa. irro. l. ea que paṫ. Iteȝ cātur per verba iudicis dicētis alicui postulanti calūniaris vel bene faceres si ad frugē melioris vite te conuerteres ⁊ hmōi: vt in. l. verbuȝ. ⁊ in. l. iterlocutio. C. eo. ti. Mult; ēt aliis modis incurriṫ. vn̄ qn̄ apud bonos ⁊ graues vn⁹ est ifamaṫ ex aliquo facto: sic incurrit ifamia facti. d. i. lȝ. ⁊. 6. q. i. sunt plurimi: vt no. i. c. lȝ ex quadā. de testi. Infamiā eni nō faciūt dicta paucoruȝ nec multaꝝ leuiū p̄sonaꝝ dūmō apud graues ⁊ bonos nō fit opinio lesa. Et no. φ hic graues dicūṫ q̄ nō sūt leues: puta ē hō bone fame ⁊ opinōis antiqu⁹: sicut bene merit⁹ dr qui nō demeruit. ff. de leg. 2. l. cū paṫ. §. rogo. ⁊. l. cū q̄dā. i p̄n. ⁊ de seruitu. c. vno. Vn̄ ⁊ senibus maior fides adhibeṫ. ff. de fide instru. l. vlti. ⁊ ar. ff. fami. hercis. l. si q̄ sūt vbi heres i maiori parte p̄pōiṫ illi qui in minori parte est heres.

¶ Quē effectū opaṫ hec ifamia q̄ h̄ ortū a crie? R. φ p̄mo repellit a dignitatib⁹. c. iter dilectos. de exces. p̄la. [illegible]vilib⁹ ⁊ idignis porte dignitat; patē [illegible] dt ēt 3

⁊ de re.iur.infamib⁹.li.6.Itē repellit a testimonio. Intellige in cā crīali nō aūt in ciuili:nisi ſm qd dixi de īfamia q̄ bz ortū a crīe. Ita no.Jo.an.⁊ Pa.i.c.testi moniū.ð testi.⁊ i.c.īquisitionis.§.pe.ð accu. Ricar.tn̄ in.4.di.25. tz ꝙ īfamia facti ipso iure nō interdicit act⁹ legitios alle.c.ſi q̄s presb.de purga.ca.ſz ſit tali b⁹ interdicēda donec purgatōez canoni cā fecerit.c.ex tuaꝝ.de pur.ca. Itē ꝓpel lit a ꝓmotōe ordinū. de accu. Oipotēs deus.81.di.tantis daniel.⁊ suſpēdit iā ꝓmotū ſm ꝙ crimē īpedit bz Inn.ð po stu.ꝑla.c.ſi.ð elec.c.ſup.eo.ð renū.c.ni ſi cū ꝑ dē. Itē indicit querelā i officio ſi testi ꝯ testm̄ fratris ſi īfamis bs a ffe fuerit institutus ⁊ rūpit.C.de inof.test. l.ffes. Itē purgatōez īducit ſi iudici vi debit.ð accu.veniēs.⁊ ibi Ho.de h̄ ⁊ in gl.in.l.nullū. C.ex q̄.cau.in fa.ali.irro.

4 ¶ Quō tollit hec īfamia facti? R. Pa.i c.ex diligēti.de ſimo.ꝙ tollit ꝑ ꝯtriū fa ctū:vt no.Jo.6.q.i.c.oēs. in gl. Pōt ēt ꝑnceps diſponere vt talis īfamia n̄ hē at effectū:vt no. Pa.i.c.cū te.ðſen.⁊ re.

5 ¶ Quō icurrit infamia iuris iudicata. R. ꝙ ꝑ ſniaz ⁊ regulare est ꝙ nō icurra tur īfamia iuris in criminib⁹ publicis ni ſi per ſniaz.l.i.ff. ð hi.q̄ no.īfa.not.Dy. in.d.regula īfamib⁹.⁊ Pa.in.c.testimo niū.de testi. Et q̄ ſint publica crimina hētur īsti.de pu.iudi.ꝑ totū. De q̄ vide ſ. Crimē.§.7. Itē incurrit īfamia iuris ipſo facto i caſib⁹ in q̄bus iure cauet ꝙ incurrat ipſo facto:vt cū īperator mili ti aufert insignia vl' mittit aliquē i exi liū.l.ꝙ ait.§. ignominioſa .ff. de his q̄ no.īfa. Itē q̄ exercēt īprobū fen⁹ exigēs vſuras vſuraꝝ.3.q.7.§.porro.⁊ ibi vide bonū tex.cū gl. Itē cū aliq̄s deꝑhēdit i adultrio.l.palā.§.q̄ i adulterio.ff.ð ritu nup .vl' ꝯbitſinilū duab⁹ vl' ſimul bz du as ſpōſas.l.q̄d agit.ff.ð hi.q̄ no.fa.ð bi gamis nup a nob. Itē q̄ lenociniū exer cuit vel filias vel neptes ꝓſtituerit.l.a thletas.§.ait ꝑtor.ff.e.⁊ ibi ð mltis Itē qui pugnauit cū fera.ff. de postul.l.i.§ bestias.⁊ mult̄ aliꝭ de q̄bus vide.i.d. §.porro.⁊.d.l.athletas. Et no.ꝙ regula riter oēs infames ſm leges ſunt ēt īfa mes ſm canones.ꝓbat hoc tex.nō.in.c. oēs vero.6.q.i.no. Inn.in.c.q̄lit ⁊ qñ. el.2.de accu. Silr oēs q̄ ex culpis ſuis ad ordines nō poſſunt promoueri: vt ſ. d.c.oēs.est tex.⁊ ibi vide bonā glo. de hoc.⁊.d.§.porro.

¶ Utrꝫ confeſſio delicti i iudicio reddat aliquē infamē īfamia iuris? R. Bar.in l.infamē.ff.de publi.iudi.no. Pa.in.c. at ſi clerici de iudi.ꝙ nō:q2 iudiciū pre toꝝ videt requirere ad hoc vt ſit īfamis ꝙ ſit ꝯdennat⁹ de crimine.l.i.ff.de hi.q̄ no.infa.⁊ in cā criminis ꝯfeſſus nō hē tur ꝓ ꝯdennato:vt.l. ſi confeſſus .ff.de custo.⁊ exhi.re.⁊ iō Bar. in.l.furti.ff.ð hi.qui no.īfa.dat cautelā vt ſoluat qñ requiritur ſnia ad infamiā incurrēdaz condennationē ante ſniam ⁊ ſic euadet ar.l.ſi reus.ff.de procu. Silr no.aliam cautelam .ſ.ꝙ talis non litiget ꝑ ſe:ſed per ꝓcuratorē:q2 lz ipſe condennetur ⁊ procurator procuratorio noīe : tn̄ i hoc caſu nec dn̄s nec ꝓcurator efficiet infa mis.vt ꝓbat in.d.l.furti.§.ſi quis alie no.ꝑ tex.⁊ glo.⁊ ibi Bar.hoc no.⁊ doc. ⁊ no.ꝙ loquit qñ quis cōuenitur vt cō demnet actōne famoſa vl' ex crimine ex quo ſequitur infamia.prima tn̄ caute la nō valerꝫ vbi īfamia irrogat ipo iur vt in.c.testioniū.ð testib⁹:q2 ꝑ ſolutōez videret re⁹ ꝯfiteri crim̄.l.ad abſolutōz. C.ð re.iudi.⁊.l.qm̄.ff.ð hi.q̄.no.infra. 7

¶ Utrū ꝓlat⁹ efficiatur īfamis ſi ſimo neat ꝑ dolū? R. Pa.i.c.lz heli.ð ſimo. ⁊ ibi glo.ꝙ ſic ſic iura volunt in tuto re.

¶ Utruz īfamia iuris tollat executiōez 8 ordinū? R. Pa.vbi.ſ.ꝙ ſic ⁊ ēt exerciti um cuiuſcunqꝫ dignitatis ⁊ adimit ho norem queſitū ⁊ querendū:vt dicit tex in.l.infamia.C.de decuri.⁊ iō prelatus nō expectet ſniam ſed reſignet ſponte a principio.⁊ ſic euitabit infamiam.

¶ Sꝫ nunq̄d talis infamia priuat titu 9 lo bñficij ⁊ aliꝭ dignitatibus ipo facto R. Pa.in.c.querelā.de iureiu. puta ꝙ ſi in dignitatibus ⁊ honorib⁹ circa titu los bñficiales ꝓbat ex tex.l.2.§.miles. ff.de hi.q̄.no īfa.vbi gl.dicit ꝙ ſicut īfa mia priuat ipſo facto militem militia vt ibi:ſic pari ratione priuat militia ce leſti in aliꝭ dignitatibus ⁊ honoribus Idem videt velle glo.in.l.fruſtrator⁹ C.de re mili. In beneficialibus autem non inuenio tex.dicit Pa.in.d.c. quere lam hoc dicentē.vñ non debem⁹ īpone re hanc penā ſpūalē in ipſis ex quo iur

canonico

canonico nõ cauet expsse: vt i simili dic glo. in. c. si. de iure patro. fatet dñ idez Pa. q collatio facta infami ipo iure ẽ nulla. rta ifamib⁹. de re. iur. li. 6. l. 2. C. d digni. facit. c. iter dilectos d exce. p̃la.

10 ¶ Utrũ cõdẽnat⁹ de falso cõmisso i officio testificãdi efficiat infamis? R. in c. cũ dilectus. in fi. de or. cog. q sic: si directe fuit cõdẽnatus. secus si directe nõ fuit actuz cõtra euz sed vt repelleret a testimonio. ar. d. c. cuz dilectus. z l. lucius. ff. de di. qui no. infa.

11 ¶ Utrũ snia arbitri ifamet? R. q nõ: sz oz q sit iudicis ordiarii. l. qd ergo. §. ex cõpromisso. ff. de hi. qui no. infa.

12 ¶ Quis põt tollere ifamiaz iuris? R. Pa. in. d. c. cuz te. dicit q p solũ pricipẽ tollit quo ad eos qui sibi sunt subiecti sed nõ quo ad subiectos pape: sed per ipsuz papã solũ vt in. l. i. ff. de postula. z in. c. cuz te. de sen. z re iudi. z hoc directe sed indirecte põt aliquãdo episcop⁹ vt cũ dispensat in casibus sibi a iure p missis: vt puta cõdẽnatus d adulterio efficitur infamis: z tamẽ eps põt dispẽsare sup adulterio: z sic conseqnẽter in infamia sz nõ pricipalr seu directe. z d hoc vide Bar. in. d. l. i. z in. l. infamẽ in fi. ff. de publi. iudi.

13 ¶ Utrũ papa possit restituere laicũ nõ subditũ sue iurisdictioni? R. q nõ. 2. q. 3. §. hinc colligit. Nisi forte esset sibi necessari⁹ in clericatu: z tũc ipse tantũ posset: z no ali⁹. illos aũt de patrionio suo restituere potest: z illos qui iuri alioz non subsunt z oẽs clericos: vt in. c. per venerabilẽ q filii sũt legitimi notat Ber. Inno. z Ho. in. c. cum te. Similr tenent doc. q etiã collegiuz cardinaliũ põt sicut z papa. sed Pa in. d. c. cuz te. tenet cõtrariũ: scz q nõ põt

14 ¶ Utr reges pñt tollere infamiã? R. q nõ illi qui subsũt iperatori sz Inno. sed bñ illi qui nõ recognoscũt superiores sm. d. An. in. d. c. cum te.

15 ¶ Utrũ restitutus p imperatorẽ idigeat alia dispẽsatione vt pmoueatur? R. sz Pa. in. d. c. cuz te. q nõ: dũmodo egerit penitentiaz. Uel dic q eps poterit dispensare respectu crimis quod fuit notoriũ vt promoueatur: ex quo restitut⁹ est per imperatorem vel regem qui nõ subest imperatori.

¶ Quomodo incurritur infamia canonica? R. q ex quolz peccato mortali: vt 6. q. i. infames: z in glo. in sũma ibidez z ista durat donec sublatũ sit crimẽ: vt in. d. c. infames: z glo. i. c. illi. 6. q. i. z ideo post penitentiaz cessat talis infamia. Hec no. Pa. in. c. ex diligẽti. de simo. 16

Infidelitas

1 Infidelitas vtrũ sit peccatũ? R. sz Astẽ. q infidelitas dupliciter põt sumi. pmo negatiue pure: et hec ẽ in illis q nihil vnq audiuerũt de fide xpi: z isto modo nõ habz rõnẽ culpe sed pene: qz talis ignorãtia diuinoz est secuta pp̃ter pctm primoruz parẽtũ: z sic tales infideles nõ dãnãtur pp̃ter infidelitatem: sed pp̃ter alia peccata q sine fide nõ pñt remitti. z hoc fac. Jo. 12. Si nõ venissẽ z locut⁹ eis nõ fuissẽ peccatuz nõ haberent. s. infidelitat. in xpm sm Aug. Scdo modo sumitur infidelitas cõtrarie. s. in qũtũ cõtrariantur z cõtẽnunt credere qd audiunt secũdũ illud Isa. 5o. Domine quis credidit auditui nostro. z i hoc pprie ratio infidelitatis cõpletur: z sic ẽ mortale peccatũ z grauissimũ inqũtũ magis elõgat a deo nõ tm quo ad affectionez: sz etiã cognitionez: z ideo magis punietur qlz infidelis p isto peccato q quocũq alius p quocũq alio ceteris paribus.

¶ Utruz oẽ qd facit infidelis sit pctm? R. Astẽ. glo. super illd ad ro. c. 14. z 28. q. i. §. ex his. Omne qd nõ ẽ ex fide pctm ẽ. dic q nõ ois vita infideliũ pctm ẽ: sed qñ soluz faciunt aliquod op⁹ ex infidelitate vel relatuz ad ipsaz: vt qñ sarracenus ieiunat vt legez macometi seruet hoc mãdatẽ: vel iude⁹ baptizat z huiõi z sic mortalr peccãt: alis sec⁹: qz pñt facere multa q sũt de gñe bonoz in qbus nõ est pctm. An aũt vẽdẽtes eis r aliqo titulo cõcedẽtes aliq quib⁹ vtũt ad eorũ ritũ peccẽt mortali. dico saluo meliori iudicio: q si qs hec eis vẽderet vt tales ritus facerẽt: sic peccaret mortalr qz cooparet eorũ peccato. Sed vẽdẽs eis simplr aliqs res lz illi talib⁹ vtant sm rit⁹ eorũ nõ credo peccet mortalit. Aliter ecclia q eos tolerat z pmittit hitare iter xpianos viderent põere laqueũ dãnatiõis xpianis: cũ sciat q qñ celebrãtur sz aliquã pditiõz suaz secte

rum: sic iudeus carnes palmas cedros
2 ꝛ similia vtitur ꝫm suam legem.
¶ Quot sunt species infidelitatis? R. Astē. ꝙ si infidelitas attēdat ꝫm cōpationē ad fidē sic sunt tres. Nā pctm̄ infidelitatis consistit i remitēdo fidei: et sic aut nōdū suscepte: vt in gentib⁹ siue paganis: ꝛ sic ē pma spēs. Aut fidei suscepte: ꝛ isto mō vł suscepte in figura: vt in iudeis ꝛ sic est ꝫa spēs. vł suscepte in maīfestatione ṽitatis: vt in hꝛticis: ꝛ sic tertia spēs. si ṽo. attēdat ifidēlitas ꝫm errores ad diuersos articłos fidei: sic non sunt diuerse spēs infidelitatꝫ: cū possint multiplicari in in infitum.
3 ¶ Que est peior infidelitas? R. Astēn. ꝙ illa hereticoꝝ ē pessima. Vñ scōe pe. ꝫo. Melius eis erat non cognoscere viam veritatꝫ ꝙ̄ p⁹ cognitā retrorsū ꝯuerti
4 ¶ Utrum infideles sint ad fidem cogēdi. vide quod dixi. s̄. Baptismus. 6. §. 12. ꝛ supra. fides. §. 9.
5 ¶ Utrum sint in eoꝝ ritibus tolerādi. R. Astēn. ꝙ lꝫ infideles peccent in eorum ritib⁹: tamē possunt tollerari sine peccato ꝑpter duo. vel ꝑpter bonuꝫ qđ prouenit ex eis. sicut in ritib⁹ iudeoruꝫ hoc bonū habem⁹ ꝙ fides nostra hꝫ ab eis testimoniū in talib⁹ ritibus in qb⁹ figurabat. Uel secundo possunt tolerari sine peccato ꝑpter malum vitanduꝫ vel scandalū aut dissidium qđ ꝑuenire posset vel ipedimentū salutꝭ eoꝝ qui sic tolerari paulatim ꝯuertunt ad fidē et pp pmū sunt tolerādi iudei: pp secūdū solum alij infideles: alias non.
6 ¶ Utrum fideles possint cū infidelib⁹ conuersari? R. Astēn. ꝙ si in aliquo cāu eccła interdiceret pp aliqđ pctm̄ eoruꝫ indirecte puniendū sic nō liceret. Si āt ecclesia interdicerꝫ: tunc distingue: aut fideles sunt firmi et sic nō ꝓhibent ꝯuersari cum eis: maxime si necessitas subest. Aut sunt debiles in fide ꝛ simplices de quoꝝ subuertione ꝓbabilr pōt timeri: ꝛ sic ꝓhibēdi sūt: magnā familiaritateꝫ hēant: neqꝫ sine necessitate ꝯuersēt.
7 ¶ Utꝝ ifideles q̇ nō recognoscūt dñiū eccłie licite possint reb⁹ suis spoliari? R. Ho. i. c. ff bis. ꝯ voto. ꝙ sic ꝑ illđ Mat. vl. data est mihi oīs. ꝑtās in celo ꝛ i terra. quā quidē trāstulit in vicariū suuꝫ. sec⁹ si recognoscūt dñium ecclesie nec sꝫ infesti xp̄ianis. ꝓ hoc habes tex. cū glo. 23. q. 7. si de reb⁹. Inno. in. d. c. qđ super his. lꝫ ꝙ non pñt nisi sint infesti xp̄ianis vel aliter delinquāt in. l. nature. et facit ꝓ eo textus. c. dispar. 23. q. 8. Sed mihi magis placet opi. Ho. ꝛ maxime in infidelibus occupantib⁹ prouinciam Hierosolymitanā: que cum sit cōsecrata sanguine xp̄i ꝛ multorum martyruꝫ non dꝫ esse sub dñio infideliū. ꝛ hoc itellige ꝙ pñt spoliari auctoritate domini pape: non priuata.
¶ Utrum infidelib⁹ sit credendum in ꝓ iudiciū aliorum? R. Pa. in. c. i. de here. 8
ꝙ nō. ar. d. c. i. ex quo sunt infideles deo non presumuntur fideles hoībus: ꝛ iō testes nō admittuntur contra xp̄ianos 2. q. 7. non potest. ꝛ. c. pagani.
¶ Utrum liceat assumere habitum in- 9
fideliū: ꝛ sic se simulat infidelē? R. Rod. ꝙ si fiat ex rōnabili cā: licet: sicut fecit sanctus Sebastianus: dummō in tali vestimēto non sit aliquod signū vel aliquis caracter ꝑncipalr constitut⁹ ad discernendū ꝓfessores alicui⁹ infidelitatis qꝛ sic non liceret: qꝛ per tale signū mentiretur contra fidei ꝓfessionem. sine cā vero rationabili nullo modo licet.
¶ Utrū dubitare de fide sit pctm̄ mor- 10
tale? R. ꝙ sic qꝛ dꝛ dubius in fide ifidelꝭ est. c. i. de here. sed tunc dubitat cū non magis declinat ad vnam ptē ꝙ̄ aliā. secus si titubat vel vacillat: sed tñ nō firmat se nisi sup f de vera. de hoc vide. s̄. Hereticus. in prin. Et vtrum sit disputandum ꝯ fide. vide. s̄. Disputatio. Infideles an possint precio induci ad fidē vide infra. Iudeus. §. 33.

Infirmus

1 famul⁹ an debeat hꝫ salarium. vide. s̄. Familia. §. 2.

Ingratitudo

vtruꝫ sit peccatum? R. Petrus aureo. in. 4. di. 22. q. 2. in fi. ꝙ ingratitudo pōt cadere dupłr. aut tanꝙ̄ circunstatiam actus sicut est quando aliquis peccans ex aliquo alio fine: habet tamē ingratitudinem tanꝙ̄ circūstantiā: vt est qlꝫ q̇ lꝫ receperit multa bñficia a deo: tñ voluptate duct⁹ ꝯsentit fornicatōi: ꝛ isto mō nō ē pctm̄ ꝑ se sꝫ circūstātia pctm̄ aggrauās Alio mō ꝯsiderat igratitudo per se: sic ē
qñ nō ē

qñ nõ ē aliꝰ finis mouēs ad tale facie- dū nisi q: despicit bñficia vel pulpēdit vel ñ ꝓcogitat: ꝛ sic ē pctm̃ spāle.

1 ¶ Utꝝ sit mortale pctm̃. R. s'm. Tho. 22. ꝙ si ea q̄ ꝓtermittit facere sunt ne- cessitatis: sic ē mortale. Aut ea q̄ com mittit sūt ꝯ id qḋ necessario d3 cauere ꝛ sic sil̄r ē mortale. vel qñ ex ꝯtēptu pre termittit recognitōem bñficij vel recō pensatōem alr̄ ē veniale.

2 ¶ Utꝝ pp ingratitudinē reuocet̃ dōatio vide. §. Donatio. i. §. 42.

3 ¶ Utꝝ pt rōne ingratitudis filij puta q2 eū accusauit ꝛ ex ol cā et qua potest eū ex heredare possit alimēta ei denega- gare. vide. §. Exheredatō. §. 3.

4 ¶ Quot modis ꝯmittit̃ ingratitudo. R. b3. S. Tho. 22. q. 107. ꝙ tribus modis. Primo ñ ꝓcognoscēdo bñficia dei ꝛ hoīs vt d3: pptere a di it. Seneca. ꝙ ingra- tissimꝰ ē q̄ obliuiscit̃ bñficiū. Scdo qñ nō laudat seu ñ regratiat̃ bñfactorem Tertio qñ ñ recōpensat bñficio ꝓcepto s. faciendo honorē vel seruitiū bñfacto ri tpe suo. Adde. 4. qñ i mēte sua ꝯtem nit bñficiū receptū vel ip̄: bñfactorē q̄ si ei iniuriā fecerit dādo bñficiū. Quīto quando murmurat de benefa. tore vel beneficio eius eum vilificans. Sexto qñ facit iniuriā vel aliqd in ꝯtemptu il lius bñfactoris reddēs malū p bono.

5 ¶ Utꝝ ingrat s sint bñficia substrahē- da. R. ꝙ aucter bñficio ꝓsumit̃ ꝙ attra benr̃ ad ingratitudinē vel ad minꝰ ma- lū: ꝛ sic ñ sunt substrahēda. aut inducūt ex beneficijs ad peiora vel ad perseue- randū i malū: ꝛ sic substrahi debēt. ita no. in. c. nō omis. 5. q. 5.

1 **Iniuria** qd ē R. ꝙ qua- drupliciī accipi- tur pmo generaliter: ꝛ sic ē om ne quod ñ fit iure. fac. c. qd dicā. l. 14. q. 4. Scdo accipit̃ spāliter: ꝛ sic ē iniq- tas vel iniusticia iudicātis: quasi ius i iquū ꝛ iniustū. Tertio iniuria d3 culpa. vt in. l. acqlia. Quarto accipit̃ singulariē ꝛ ppe. ꝛ sic fit aliñ re qñ manu e violē- te inferuntur. ff. e. l. i. §. iniuriam. 17. q. 4 si qs suadente. Aliñ fit ꝟbis conuitiā do vel contumeliam dicendo. facit. c. olim eē. eo. ti. Fit ꝛ tertō modo. s. līis cum videl3 librum vel chartā vel byllo riāad ifamiam alicuius ptinentē ꝯscri

psit ꝯposuit vel edidit vel dolo malo fecit vt aliqd horum fieret puta dimi- sit scripturam cadere i platea. ar. ff. de ꝟb. sig. l. late. nec distinguit̃ vtrū noīe suo vel alterius ediderit: vel vtrum no men expresserit illius quem intende- bat infamare vel non: dummodo ali- ter per circunstantias cognosci possit. Eodem modo tenetur si sine scriptura in notam vel signum aliquod istorum prodidit: puta veste lugubri vtitur in iniuriā alicuꝰ: vl̃ cornua posuit i porta ꝛ hmōi. ff. ꝺ iniur. l. itē apḋ labeōe3. § ait ꝓtor. ne qd ifamādi cā fiat: ꝛ. 5. q. 1. qdā maligni spiritus. ꝛ de ista quarto mo- do dicta hic loquitur.

¶ Quid ḋ illo q̄ dic̄ alicui latro: fur: ho micida ꝛ hmōi: cū dicatvex. R. s3 Ho. 1 ꝙ si fac̄ aio accusādi vl̄ dēnūciādi ad pu niēdū ꝺlictū ꝛ pbauerit ñ punit̃ nec te net̃ iniuria. ff. e. ti. l. eū q̄ i pu. vb: d3: pec cata eni nocētiū nota eē et expedire et oportē: ꝛ. C. e. ti. l. si qd ē. ꝛ idē si faciat excipiēdo vt eū expellat a testiōio. ꝺ testi. c. ex pte. vl̃ ab ordine aut bñficio. de accu. c. sup his. q: hec a iure ꝯcedit̃: et nēo facit iniuriā qui vtit̃ iure suo. de ele. cū eccl̄a vulterana. Si ꝟo dic̄ ad ifa- mādū tm̄ qḋ ꝓsumit̃ qñ ñ h3 cā3 iustā dicēdi: tūc iniuriā fac̄ ꝛ ꝯdēnandꝰ est. d. l. si qd ē: ꝛ. l. 2. C. e. 6. q. 1. ex merito: ꝛ. c. de testes. ꝛ no. Ho. ꝛ Ber. in. c. si cul- pa. eodem titu.

¶ Quis pt fac̄ iniuriā. R. ꝙ ille tm̄ q̄ ꝛ 2 pati eā pōt. Fallit ħ i furioso ꝛ puero q̄ ñ e doli capax: cui iniuria fieri pt. ipi tñ alijs ñ pñt fac̄: ꝛ idē ꝺ dormiēte. Ad- uerte tñ ꝙ nemo iniuriā pt fac̄ nec tñr de iniuria nisi q̄ scit se iniuriā facē vl̃ scire debeat ēt si ille cui fit nesciat: q: si qs p iocū pcutiat aut dū certat ñ tñr iniuria rum. ħ bñr. ff. eo. l. illḋ. ibi ēt d3: nāq3 bi pati iniuriā pñt ñ fac̄: cū iniuria affectu faciēt ꝯstat. 15. q. 1. §. illud.

¶ Cui dat̃ actō iniuriaꝝ. R. ꝙ illi q̄ ea3 3 patit̃. Et no. ꝙ nedū iniuria fit i psōa p pria alicuꝰ: s3 ēt ei d3 fieri si fit i filio vl̃ ei quē h3 i ptāte. Insti. e. §. patit̃. dū tñ iniuriās sciat eū filiūsfa: l3 ignoret cuiꝰ dat̃ ēt actō si f liofa. i noīe suo. l. filius famil. ff. ꝺ ac. ꝛ obli. Item in sponsam vel vxorem et sic datur actio viro et mulieri: ꝛ si fit filiusfamilias ēt patri

ꝛ sib

l.i.§.vl.ff.e.nō tñ eā q̄ fit viro iniuriā patiẽ spōsa vel vxor: q: vxores a viris nō viri defendunẽ ab vxore.l.2.ff.e.de spōsa d: in.l.itē apud labeonē.§.sponsum. Itē daẽ hẽdi ob iniuriā factaȝ cadaueri defuncti cui⁹ est heres. Itē si fama defūcti sit lacessita.d.l.i.§.sȝ si forte cadaueri. Itē daẽ dño ob atrocē factam seruo.d.l.itē apō labeonē.§.pretor ait.ꝛ.§.se.ꝛ insti.e.§.seruus. Item daẽ epō pro iniuria facta clericis ꝛ abbati in suis monachis: vt no.in.c.par rochianos.de sen.ex.

4 ¶ Nūquid matrone in veste meretricali dephẽse fiat iniuria si intenteẽ.R̃. ꝙ nō.fa.c.in audiētia.de sen.ex. Nō iniuriaẽ mrimonio ſm Hos. ꝛ Ber. q̄ ipm ignorauit.C.de adulte.l.si ea.sicut nec militie q̄ militē ignorat.ff.loca.l.si ignorans.secus si in habitu honesto.

5 ¶ Utrū iniuriā q̄s possit repellere.R̃. ꝙ defendēdo solū lȝ: sed ꝑcutiēdo fuit diuersa opinio Hug.in.§.si ꝟo ira.50.di.tenuit ꝙ nō lȝ.Ber. ꝟo ꝛ Lau.in.c. suscepimus.d homi. restringit hoc ad clericos.sed ego dico ſm doctrinā Alexan.in.3 pte summe ꝙ etiā ꝑcutiēdo lȝ necessitate cogēte iniuria alr vitari nō pōt: ꝛ nedū laicis sed etiā clericis de q̄ vide.s.Clericus.10. ꝛ Homicidiū.3.et Defensio.§.3.

6 ¶ Utrū iniuriat⁹ teneaẽ eā remittē.R̃. gl.in.c.ꝯtristat⁹.90.di.ꝙ nō q̄ ad actōnem.s.vt satisfactōȝ hēat.23.q.4.si ilẽ. imo dicit ꝙ bñ facit agēdo vt satisfaciat.45.di.ꝛ q̄ emēdat.23.q.5.de occidēdis.q: iniuriator teneẽ: nedū patere veniā sed etiā satisfacē de dāno dato ex iniuria si pōt: alr nō pōt absolui nisi iniuriat⁹ remisissȝ actionē iiurie liberalr q̄ ad ꝯsciam. Sȝ rācorē cordis ēt in iniuriatōe nō satisfaciēdo teneẽ iniuriatus dimittē: vt d pe.di.5.c.vl.imo nūꝗ̄ dȝ admittere: eo q: nō lȝ aliquē odio hẽe. 23.q.4.cū in lege.11.q.3.c.inter ꝟba.

7 ¶ Quō dimittiẽ seu tolliẽ actō iniuriarū.R̃.ꝙ trib⁹ modis. Pᵒ remissione: vt ꝑ supplicationē aut ꝓces.23.q.4.si illic.aut ꝑ pactū.ff.d pac.l.si tibi decē. §.i. Scdo remittiẽ dissimulatōe.ff. de iniur.l.nō solū.§.i.ꝛ insti.e.§.vl. vñ si iniuria illata ꝛ ꝑ annū vtilē si ē ꝑ me - [illegible] ꝯtinuū si alio mō est illata non agit aboleẽ.l.si cū exceptōe.§.in cāe.ff. qd me.cā.ꝛ.C.de iniur.ꝛ qd no.in gl.l. si nō ꝯuith.posset tñ indirecte agere ēt p⁹ annū ꝑ viā exceptōis: puta si eēt excōicat⁹ iniuriator ne absolueret ſȝ Hosti.ꝛ Pa.i.c.ea nosciẽ.d sen.ex. Itē tertio remittiẽ actio iiuriaꝝ salutatiōe de osculatōe comestiōe ꝛ hmōi signis. nā hmōi signa sunt recōciliatiōis: sic subtractio est signū inimicitie: vt no.gl.in c.cū Adrianus.63.di.ꝛ in.c.cū sup abbatia.de of.dele.qd intelligo ver nisi a ꝑncipio ꝓuocasset aduersariū citare eū faciēdo.q: tūc ꝑ osculū ꝛ ꝓdcā signa nō tolleret: nisi exp̄sse renūcieẽ vel trāsigaẽ.ꝛ sic itellige ꝓdcām.l. nō solū.§. i. Nō credo ēt ꝙ tollaẽ actio iniuriarū si hō exhibet signa q̄ ncēario tñr exhibere inimico: q: ꝑ illa nō d: q̄s recōciliatus.ꝛ ꝑ hoc fa.qd no.Bar.in.d.l.si tibi decē.ꝙ infirm⁹ sacerdoti dicendo ꝙ remittit iniuriā sibi illatā intelligiẽ remisisse odiū ꝛ nō satisfactionē iiurie qd no. Itē tolliẽ actio iniuriaꝝ q̄tiens cunq; q̄s incitat iudicē vt torqueat iniuriantē eo ipso ꝙ ipm torquet aut cōdēnat ad vindictam: remittiẽ iniuris. Uñ aliā satisfactōȝ ꝑ iniuria petere nō poterit: vt ē bonus tex.ꝛ ibi Bar. in.l. sed ꝛ si vn⁹.§.si ante iudicē.ff.d iniur. nisi ꝓtesteris ꝙ ex h nō vis tibi ꝑiudicari q̄n ꝑ tuo interesse possis agere actōe iniuriaꝝ: vt.l.fi.ff.d iniur. Itē remittiẽ ꝑ mortē: q: iniuriarū actio non trāsit ad heredē añ litis ꝯtestatōeȝ moriente iniuriato: vt.l.iniuriarū.in ꝑn. ff.de iniu. Et hec oīa lita ſm Pa.in.c. olim.de iniur. q̄ ad actōȝ iniuriaꝝ ꝟa: sed nō q̄ ad dāna ꝛ expensas: q: ꝑ hoc nō tolliẽ q̄n agere possit ad restōnem: ar.c.i. de iniur.ꝛ sic ſua in ꝯsciā: ꝛ etiā si iniuriat⁹ nō ageret teneẽ ad interesse ꝛ dānū qd intulit: nisi ipse remittē velit: vt in.d.c.i.no.tñ ſȝ Ho.in sum.ti. de pe.ꝙ si iniuriat⁹ nollet cōponere cū iniuriāte vel min⁹ grauaret eū: tunc iniuriator posset in ꝯsciā tenere arbitriū iudicis penitētie.ar.c.veniēs.d iureiurā.ꝛ.c.2.de arbitris. 8

¶ Aduerte etiā ꝙ si q̄s soluat pecuniā ꝑ remissiōe iniurie obtinēda infamis efficiẽ nisi pactū fiat auctoritate iudicis.ff.de his q̄ no.infa.l.furti.§.pact⁹.no.

Jo.in.d.

Jo.l.d.c.si ille. Sitr etiã infamis si est cõdemnatus p iudicez siue ciuilr siue crialiter agatur.ff.de his q̃ no. infa.l. athletas.§.vi.ꝛ ideo cũ agit̃ ꝯ aliquez ꝯstituat ꝓcuratorẽ vel faciat compromissum: vt.s̃.dictũ est. Infamia.§.6.

9 ¶ Qñ aũt iniuria dicat̃ enormis vel atrox. vide Enormis.

1 **Niusticia** vtrũ sit peccatũ mortale. R. ẜm. S. Tho.22.q.70.arti.i.q.ii.ꝙ iniusticia est duplex. vna illegalis opposita iusticie legali: ꝛ h̃ ẜm essentiam est viciũ spãle inquantũ respicit obiectũ spãle.s. bonũ cõe qd̃ cõtẽnit: sed quo ad occasionẽ est vitiũ generale: q2 per contemptum boni cõis põt homo ad oĩa peccata deduci. Sic etiã oĩa vicia inquantũ sunt cõtra bonũ cõmune rõnem habent iniusticie: quasi ab iniusticia. Alia iniusticia d2 ẜm inequalitatẽ quandam ad alterũ: prout s. homo vult habere plus de bonis: scilicet diuitijs honoribus: ꝛ min⁹ de malis.s. laboribus expensis: ꝛ sic hz materiam spãlem: ꝛ est viciũ spãle oppositũ particulari iusticie. de qua. j. Justicia. Facere aũt iniustum ex genere suo peccatũ mortale est: q2 infert nocumentuz ꝓximo quod est cõtra charitatẽ. Excusatur aũt vt non sit mortale pctm̃ vel rõe ignorãtie ẜm philosophũ.5.ethicorum. Item rõne paruitatis: vt si quis auferat pomuz alicui: q2 deficit a rõne ꝑfecta eius qd̃ est iniustum facere inquantum reputari potest nõ esse omnino ꝯ voluntatem eius qui hoc patitur: et h̃ probabiliter.

1 **Nobediencia** vtrũ sit pctm̃ mortale. R. distinguẽdo. Aut est circa p̃cepta diuina ꝛ scienter vel ex ignorantia q̃ nõ excusat: de q̃.s̃. Ignorãtia.§.4. sic sp̃ est mortale. facit 32.di.§. porro. ꝛ.81.di.c. si qui presbyteri sunt. vbi d2 ydolatria. ꝛ.14.q.i. quisquis. Si vero fiat contra ex ignorãtia q̃ excusat. sic nõ peccat mortalr. Aut inobediẽtia est circa p̃cepta iuris positiui: ꝛ tunc distinguo. ꝙ aut talis lex seu p̃ceptum p longa tempora nõ fuit receptum papa sciẽte. ꝛ trãsgressores nõ puniẽte: ꝛ sic nõ est mortale pctm̃: imo excusant̃. facit qd̃ no. Pa. in. c. cũ olim de cler. cõiu. vbi declarat grecos nõ peccare iz accipiant vxores clerici eorum. Ex quo nota ꝙ qñ lex generalis recipitur in vsum a certo genere ꝑsonaruz et ab alio nõ: ꝙ nõ obſuãtes nõ peccãt saltẽ post longa tp̃a.§. leges.4.di. ꝛ qd̃ no. doc. in. c.i. de treu. ꝛ pa. Nec ob. qd̃ ibi tenet Ho. quia loquit̃ qñ talis preuaricatio est peccatũ de sui natura: q2 tunc nõ excusat nõ receptio. secus esset si essent eiusdem generis ꝛ maior pars acceptasset: q2 licet supior nõ puniret: tamen minor pars nõ excusaret̃: sz haberet locũ: multa per pacientiã tolerãtur ꝛc. c. cum iam dudum. de preben. Idem dico si talis lex fuit recepta: sed p ꝯsuetudinẽ abrogata ꝙ nõ peccãt inobediẽtes: vt. s̃. dixi. Cõsuetudo.§.9. ꝛ 10. Aut talis lex nõ est abrogata: neqꝫ p ꝯtrã ꝯsuetudinẽ neqꝫ p non acceptationẽ. ꝛ tũc fuit diuersa opi. inter doc. q̃dã dicũt vt Collectarius i. c. i. d ꝯsti. ꝛ multi alij ꝙ tal' inobediẽtia non est mortale pctm̃ nisi fiat ex contemptu. ꝛ hmõi opinionis vr̃ fuisse btũs Ber. li. ii. de p̃cepto ꝛ dispẽ. vbi dicit nõ q̃liscunqꝫ mãdati p̃teritio criaĩe inobediẽtiã fac: sed repugnare ꝛ nolle obedire. Idẽ in li.8. dic̃ si v̾bũ loco vl' tp̃e silentij p obliuionẽ surreptũ fuẽit ꝯ p̃ceptũ veniã facilime ĩpetrabit: q2 ẽt vix pctm̃ reputabit̃. Idẽ i li.12. ibidẽ dicit si iubẽte seniore mihi silentiũ v̾bũ elabit̃ reũ me esse fateor: sed venialr. Si v̾o ex cõtẽptu sciẽs ꝛ deliberãs spẽte in v̾ba ꝓrũpo p̃uaricatorẽ me ꝯstituo ꝛ crialr. hec ille. Alij tenẽt ꝙ p̃dicta opi. est v̾a nisi fiat ex ꝯsuetudine fiat ꝯ legẽ: q2 sic ẽt esset mortale. ꝛ huius opi. vr̃ Ricar. de media villa in q̃li.i.q.19. Alij v̾o dicũt ꝯsideranda v̾ba legis: q2 si p̃cipit p v̾ba cõia: vt puta statuimus: ordinamus ꝛ silia: sic verũ est ꝙ nõ ẽ mortal' inobedientia nisi fit ex cõtẽptu. Et q̃d sit ꝯtemptus. vide. s̃. Cõtemptus. Si v̾o lex loquit̃ p v̾ba p̃ceptiua seu equipollentia: sic est mortal' inobedientia: ꝗuis nõ facit ex cõtemptu: dũmõ scienter ꝛ sine cã rõnabili. ꝛ p hoc fa. c.2. de ma. ꝛ obe. ꝛ. c. qd̃ p̃cipit.14.q.i. Et hui⁹ opi. vr̃ Pa. in Rica de obser. ieiu. Alij v̾o tenent vt sanctus Tho. in .4. di.15.

ar.3.q.1. ꝙ p̄cepta iuris positiui mag̃ obligat ex itētōe legislatoris ꝙ̄ ex ip̄is v̄bis ⁊ ideo trāsgressor talis mag̃ ē reputādus q̇ obuiat intentōi legislatoris ꝙ̄ qui deuiat in aliq̄ a legis ordinatione. Intentiōi aūt legislatoris obuiat q̇ ex cōtemptu vel sine aliq̄ rōnabili cā p̄ceptum nō seruat secus in casu in q̇ pbabiliter credi pōt ꝙ legislator adesset cuz obligare nō vellet talis nō est reputandus p̄cepti trāsgressor nec peccat mortaliter: ⁊ hec vr̄ coincidere cuz opiniōe Ri. q̄ magis mihi vr̄ equa: ⁊ iō sequenda quā etiā sequit̄ Archi. 76. di. s. c. vtinā. ⁊ Ge. in. c. generali. de ele. li. 6. facit p hac opio. gl. in. c. q̄sauis. 4. q. 5. ⁊. c. honoratus. 74. di. ⁊. 84. di. c. i. ⁊. 10. di. q̄s aut. ⁊ qḋ not. Pa. in. c. e. i. de eta. ⁊ q̄li. nā durū valde vr̄ ꝙ p̄latus intēdat sp̄ subjcere laqueū mortalē pcti in suis preceptis: ⁊ ideo solū credo sit in contemptoribus ⁊ illis qui p̄uaricationē ⁊ inobedientiā ducūt in ꝯsuetudinē que ē quidā ꝯtemptus interp̄tatus: ⁊ q: sic ex toto frustrat̄ finis legis. sed inobedientia que nō ex cōtemptu neq; ex cōsuetudine procedit: credo ꝙ sit veniale peccatū: cū hec nō ex toto frustret finē legis: nec sit totaliter ꝯ intentōnē eius. Silr̄ dicendū de inobedientia p̄latoꝝ aut superioꝝ. Multomagis excusat̄ a mortali qui facit ꝯ ex ignorātia nō affectata crassa vel supina. Si v̄o inobedientia sit cōtra ꝯsilia: aut lex ꝯsilii est perfectionis: vt Math. Uade ⁊ vende oīa: ⁊ sic nō est peccatū. Et sic intellige glo. in. d. c. generali. de elec. li. 6. ⁊ iura que allegat. Si aūt lex est ꝯsilii reuerentie: qḋ est q̄n subditus deberet facere: tñ superior nō vult p̄cipere: sed potius ꝯsuleret vt abstineat: vt no. gl. in. c. ad aures. de tēp. or. sic peccat venialr̄. vt no. Archi. in. c. testm̄. 6. di. ⁊. 25. di. §. alis ea demum.

¶ Utrum inobedientia statuti penalis sit peccatum. R. Hen. de gan. in q̄libe. 3. q. 22. ꝙ aliq̄n in statuto sūt duo precepta: puta cum dr̄. Statuimus ne quis faciat tale quid: ⁊ qui fecerit soluat talem penā: ⁊ tunc obligat ad culpam ⁊ penam. Et sic intellige gl. ⁊ Ge. in. c. vt animarū periculis. de constit. lib. 6. ⁊ Innoc. in. c. quod super his. de voto. ⁊ Jo. an. in. c. relatum. ne cle. vel mo. ⁊ Ge. in. c. perpetue. de elec. lib. 6. qui dicūt ꝙ statutū penale preceptiuū licet contineat aliam penam corporalem obligat ad mortale. Aliquādo vero est vnum soluz preceptum: puta cū dicitur. Statuimus ꝙ si quis fecerit tale quid soluat talem penaz: et sic obligat solum ad penam ex forma statuti. Ex intentione vero statuentis obligat ad culpam si passim temerarie aut cā leui preuaricetur. Aduerte etiā ꝙ in ꝯscientia neq; in primo casu neq; in secundo tenetur ad penam nisi post condemnationē s̄m glo. c. fraternitas. i fi. 12. q. 2. ⁊ ꝙ licet statutum nō sit preceptiuuz ex forma: tñ obligat ad mortale quando imponit penam mutilationis vel mortis corporalis.

Inquietudo mētis ē filia auaricie que communiter est veniale peccatū: nisi per eam omittantur necessaria ad salutem.

Inquisitio est alicui⁹ criminis manifesti saltez per famam ex bono et equo iudicis competentis canonice facta inuestigatio s̄m Ho.

¶ Quotuplex est inquisitio. R. vt colligo ex Panor. in. c. qualiter ⁊ quādo. el 2. de accusa. ꝙ triplex est. Quedam generalissima qua inquiritur super statu totius prouincie vel diocesis: et in hac non est opus ꝙ infamia precedat: nec habet locum dicta diffinitio: quia prelatus tenetur eam facere quolibet anno. c. cum venerabilis. de censibus. ⁊. c. romana. de censibus. lib. 6. Quedam est generalis qua inquiritur super statu alicuius ciuitatis castri vel loci: ⁊ de hac non loquitur prefata diffinitio: quia nō requiritur infamia: vt in. c. 3. de offi. ordi. l. congruit. ff. de offi. p̄sidis. Tertia est inquisitio specialis que fit contra certam personam: ⁊ hoc potest fieri dupliciter. Primo non ad imponendam penam: sed ad peccatum euitandum ex debito officii: vt puta ꝙ matrimonium non contrahatur propter impedimentum. de diuortiis. capitulo porro. 35. q. 6. si duo. Et idem dic quādo vult inquirere de aliquo ca

nonico īpedimēto eadē rōe ꝭ Io. Itē vbi agit̄ de restōne vsurarū: ⁊ debitores pp iuramētū īpediunt̄ petere. Itē generaliter qn̄ vult īquirere ꝯ aliquo ꝗ̄ ꝑ nō ad priuatū comodū: sȝ tm̄ ad pniaȝ peccati: ⁊ tūc nō requirit̄ īfamia ꝑcedēs ꝭ Inn. ⁊ sequit̄ Pa. in. d. c. qualr ⁊ qn̄ fac. c. cū dilect⁹. ⁊. c. nihil. cū silbu⁹. de elec. ⁊ c. fi. de clā. despō. ⁊ qꝺ no. p Inn. in. c. i. de exces. ꝑla. Scōo pōt fieri inq̄sitō spālis ad penā īponēdā: ⁊ tūc fit ad ꝺnūciationē publici officialis: sic nō oȝ precedat īfamia. l. ea quidē. C. de accu. c. ꝑterea. de testi. cogē. sȝ oȝ sit notoriū: al's non credit̄ ei de quo tn̄ dic: vt. 4. q. 4. § vlti. al's aūt nō ꝑcedēte infamia ꝓcedere nō potest ī inquisitione ad penaȝ imponendam: vt in. d. c. qualiter ⁊ quando. ⁊ no. Pa. in. c. ad nostram. el. 2. de iureiuran.

1 ¶ Sed querit̄ qualis infamia dȝ ꝑcedere? R. Pa. in. d. c. qualiter et qn̄. ꝙ si fit inquisitio ꝯ prelatū singularē oȝ sit talis ⁊ tanta ꝙ sine scādalo vel ꝑiculo dissimulari nō possit: vt ī. d. c. qualiter ⁊ qn̄. Si ꝟo ꝯtra prelatū regularē: puta abbatē vel priorē ꝯuentualē sic debȝ seruari dispositio ꝑfati. c. q̄liter. Si cōtra regulares inferiores: sic puto ꝙ nō requirat̄ tāta infamia sed solū fama publica cū indicijs vt suspitionib⁹ aliquibus: aliter in cā criminali nō credo iudex possit ꝓcedere in aliquē actū: vł capture: aut arestationis ꝑsone. vł tormētoꝝ: aut inquisitionis īfamationis: vt no. Inno. ⁊ Io. an. in. d. c. qualiter ⁊ qn̄; Et dn̄s An. ibidē sitr. Ange. in. l. si vacātia. C. de bo. vaca. ⁊. Bar. in. l. minore. § tormenta. ⁊. l. fi. ff. ꝺ questi. In alijs ꝺ a predictis. s. a captura: aut restitutiōne ⁊ ceteris predictis si nō seruat̄ ordo ad vnguē nō obest. Pa. tn̄ tȝ in. c. pe. de accu. ꝙ ēt sine infamia ꝯ claustrales pōt fieri īq̄sitio. Qꝺ verū credo vbi tractaretur de modico ꝑiudicio. Secus si ꝓcedret̄ ad depositionē ab ordine aut īcarcerationē ⁊ hmōi. ꝭm Pa. ī. c. q̄liter ⁊ qn̄. Si vero īquisitio spālis ad penā fiat ꝯ alios a ꝑdictis claustralib⁹ sic nō pōt fieri nisi fama publica ꝑcedēte: ⁊ tal. fama dȝ ꝺferri iudici sedēti ꝓ tribūali ad bacū: al's ī secreto nō valȝ: ita do. Ange. ī. d. l. si vacātia. ⁊ cū alijs īdicijs seu suspitionibus aliter non pōt procedere iudex ad aliquem actum: vt dixi.

¶ Quō procedet ꝑlatus in inq̄sitiōe? R. 2
ꝙ primo debet descēdere ad locum vbi conuersat̄ persona cōtra quā vult inquirere: q2 ibi veritas meli⁹ inquirit̄: vt ī. c. postꝗ̄. ⁊ qꝺ no. in. c. de elec. Et hoc intellige si pōt cōmode: al's nō tenet̄. Scōo si inquisitio est generalis dabit iuramētum clericis: si est cōtra ecclīā sup his q̄ sciunt vel credūt in sua ecclīa reformāda tan in capite ꝗ̄ in mēbris: except. criminibus occultis de mera veritate dicenda: vt in. c. qualiter ⁊ qn̄. el. 2. ī fi. de accusa. Nec iuramētū vł interdictū seu excōicatio lata ab abbate vł alio ꝯ subditos ne reuelēt īquisitori vȝ neqȝ ligat eos de of. or. c. ple' iꝗ. li. 6. Si ꝟo ē spālis citabit illū ꝯ quē vult inquirere. d. c. qualiter. el. 2. §. dȝ. ⁊. 5. q. 2. si primates Tertio ꝓcedet ad reparationē dictorū eorum clericoꝝ quos inquirit vel testium si qui producuntur ab aliquo: presentibus tamen eis contra quos inquirit nisi per contumatiā se absentet. ⁊ ea que eis obijciuntur ⁊ nomina testium sunt eis exponenda. Fallit hoc in casu de quo infra. Inquisitor. §. 2. Quarto exceptiones tam cōtra testes ꝙ̄ alios ⁊ replicationes legitimas admittet: vt deponendi falsum audacia ꝓhibeatur vt in. d. §. debet. ⁊. c. si primates.

¶ Utruȝ ille cōtra quē fit īquisitio possit negare infamiam precessisse? R. ꝙ sic. ⁊ sic oportebit ꝙ primo iudex ꝺ cognoscat. vnde si infamat⁹ nō inuenitur nō poterit iudex procedere: al's sic. c. cū oporteat. de accu. ⁊. d. c. qualiter. el. 2. ⁊ iȝ accusator probet eū īfamatuȝ nihilominus reus poterit probare ꝙ sit bone fame. ar. ꝺ pur. ca. cū ī iuuētute. ⁊ potē⁹ est priuilegiū bōe fame ꝙ̄ infamie. ar. c. licet. in fi. de accu. ⁊ no. Ber. in. d. c. qualiter. el. 2. 3

¶ Utrū ille ꝯ quē inq̄rit̄ possit recusare iudicē si hȝ illū suspectū? R. ꝙ sic. c. cuȝ speciali. de appel. vt puta q2 ex odio somite ꝓcedit: vel q2 est criminosus. ar. 3. q. 7. iudicet. ista tamē quo ad oia nō sūt seruāda in īq̄sitione regłariū: q2 facili⁹ ꝑnt ⁊ liberius a suis administrationibus amoueri. d. c. q̄lit. el. 2. Qꝺ lita nisi ī graui ꝑiudicio infligēdo. ar. d. c. qualr. el.

2.l fi.i verbo.facilius τ liberius.

6 ¶ Utr̃ iq̇sitores gñales possint pcedē ad iquirēdā de veritate criminū ēt nō receptis testib⁹ sup ifamia: R. Pa.i.c. cum dilecti.de accu.φ sic satis ē φ eis cstet de ifamia ppter frequētez clamo rē. Sec⁹ est i delegato ad vnam causā vt i.c.cū oporteat.de accu.

7 ¶ Quis pōt inq̇rere: R.φ q̇lz p̄lat⁹ ꝯ suū subditū: imo tñr ne sanguis subdi torꝝ req̇ratur i die iudicij de eorꝝ mani bus.de offi.or.c.irrefragabili. de regu la.c.vi. Facit.c.licz hely.de simo.37.di. legant: τ.d.c.q̄liter.el.2.

8 ¶ Utr̃ monachi τ religiosi possint de putari gñales iquisitores a sede aplica R. Pa.in.d.c.cū dilecti.φ nō: nisi sint i dignitate: vt i.c.statutū ꝺ rescrip.lib. 6. No.φ dicit Pa.i.c.cām el.i.de iudi. φ appellatōe fratrū i statutis τ odios nō veniūt monachi. Idē dic i mōialib⁹ vt nō veniant appellatiōe sororꝝ. τ di cūt ppie fratres mēdicātes silr τ soro res, nō mēdicātes pro τ bitātes solita rie monachi vl' moniales appellant.

9 ¶ Utr̃ ep̄s possit dispēsare i crib⁹ ne p̄ latus amoueat ab offō: R. Pa.i.d.c.q̄ liter τ qñ.el.2.φ sic qñ pcedit p viaz in q̇sitiōis. τ facit.c.iquisitōis de accu. circa p̄n. vbi dicit φ pōt supior penam moderari. nisi tale sit crimē qđ ipediat ordis executōez τ bñficij retētōez ēt p⁹ pactā puiaz. ergo vbicūqz ista cessāt q̄ tūcunqz graue sit crimē ēt mai⁹ adul terio poterit nedū ep̄s sz q̇lz supior di spēsare vt nō remoueat ab admistrati one. Sec⁹ quādo procedit p viaz accu satiōis. ita itellige.c.at si clerici.ꝺ iudi.

10 ¶ Utruz de iurib⁹ singularꝝ psonarū sit procedendū inquirēdo vel extra ordiez sine istantia partis: R. Pa.in.c.ad no stram.el.2.de iureiu.φ nō: sed libello oblato τ seruato ordine iuris. quod ēt sequitur Io.an.i.c.fi.de fo.cpe.li.6. ēt si fcm̄ allegatur notoriuz.l.facit.ad pe remptoriuz.ff.de iudi.τ.l.properandū C.e.τ autē.qui semel.C.q̄ modo τ quā do iudex. vbi pz φ iudex nō debet cita re abñtem nisi parte petente: τ si alr ci tat non vz citatio: vt no.in.c.i.de iudi. Quod lita secūdum Bar.i.l. 4 §. hoc autē iudicium.ff.de dam.infec. nisi sit causa miserabiliuz personarum que se tuuare nō possunt.

¶ Quid si testes iterrogētur sup occul tis criminib⁹: R.φ nō debēt respōdere si inq̇sitio sit gñal: nisi de crie de quo i famia p̄cessit.d.c. qualr. τ q̄do.el.2. multo min⁹ si iquisitio sit spāl ꝯ ali quē. Si vero ifamia p̄cessit ꝯ aliquez: tunc testes dicēt sup oibus que sciunt de eo qđ iquirit veritatē: ēt si illud qđ sciūt sit occultuz: vt si de fornicatōe a git τ vocat aliq̇s q̇ simul cū eo fuit dbz dicere secretas circūstātias: ēt eas q̄s secreto nouit: dūmodo sit ifamat⁹ sup crimie de quo sit iquisitio: puta cuz ta li muliere cōmisit fornicatōez: sed si tā tū de fornicatiōe eēt ifamatus nō exps sa aliq̄: tūc nō debz testis reuelare for nicatricē occultā. hec no. Inn. τ Ho.i c.q̄lit.el.i. Io. τ Archi.2.q.5.hz hoc. 11

¶ Utrū ille ꝯ quez sit iquisitio teneat dicere veritatē sup certo crie iterroga tus: R.φ si fama sit cōtra eum. ꝺ quo vide.s. Confessio delicti.in p̄n. 12

¶ Quid est iudiciuz τ quō per iudicia potest procedi contra aliquem ad iqui sitionez. vide.s. Iudicium. 13

1 **Inquisitor** hereticorū minor ep̄o esse non potest nisi quadragesi mum etatis sue annū attigerit. Cle. do lentes. de hereticis.

¶ A quibus possunt tales inquisito res institui: R.glo.in.d.cle. dolentes. q̄ per ministros vel prouinciales illo rum ordinum quibus a sede apostoli ca est cōmissum. Itē ab ep̄is vel capi tulis sede vacante: vt in.d.glo.

2 ¶ Utruz p̄fati inquisitores possint a lijs cōmittere vices suas: R.glo.d.cle. φ sic τ cōmissarios quos dant vocam⁹ vicarios vel substitutos. cle.i.§.porro. §.notarij.de hereti.

3 ¶ Utruz inquisitores prefati possint se impedire de diuinatiōibus aut sortile gijs aut vsuris: R.φ de diuinatiōibus si manifestā sapiūt heresim possunt se i tromittere: vtputa quia faciunt māife stas inuocationes demonuz attribuēdo aliquod diuinum. secus si solum inuo cant ad exercendum opera que natura liter possunt: quia tunc talis inuocatō non sapit heresim s̄m Oldra. alias nō possunt: etiaz si sapiunt heresim: sz non

manifeste. similiter nec de vsuris. tex. ē in. c. accusatus. §. sane. de here. li. 6.

4 ¶ Sed nunqd inquisitores poterunt ipsi cognoscere an sapiat heresim vel ne? R. ꝙ non: q: iurisdictio est sibi attributa existente ꝯditōe: vt no. gl. i. d. c. accusatus: ꝛ gl. in. c. i. de of. dele. li. 6. q̄ vr ꝯ̄ria itelligēda est vera ꝙ inqsitor pōt cognoscere an sapiat manifeste hr̄sim qñ certū est ꝙ sapit heresiz: ſ dubiū est an sit manifeste vel nō: q: tunc potest recipere ꝓbationes an sit manifesta. ꝛ itelligo manifesta ſm gl. eandē illa que sit notoria ꝛ ita patentia ꝙ nulla tergiuersatione celari possit. de ver. sig. ex parte. decobabi. cle. ꝛ mu. c. finali.

5 ¶ Que ꝓhibēt̄ p̄fatis inqsitorib⁹? R. ꝙ nō extorqant pecuniā ꝑtextu officij inqsitionis qbusuis modis illicitis. Itē ꝙ nec scienter acceptēt bona eccl'iaꝝ ob delictū clericoꝝ aut fisco applicent: ꝙ si ꝯ̄ fecerint: tā ipsi ꝙ eoꝝ ꝯmissarij ꝛ etiā epoꝝ aut capl'oꝝ sede vacante sunt excōmunicati ip̄o f̄cō. nec poterūt absolui añ satisfactōnē pecunie sic extorte: nisi in mortis articulo. cle. dolētes. de hr̄. Itē districti⁹ ibidē eis ne abutant̄ quomō lʒ portatiōe armoꝝ. Itē ꝙ nō hēant nisi offiāles necessarios. d. cle. dolētes. Itē ꝑcipit̄ tā ep̄is ꝙ alijs inqsitoribus ꝙ nō iponāt maliciose aut fraudulēter crimē hr̄sis alicui: aut ꝙ ipediāt excoicationē officij inqsitiōis falle. Itē ꝙ odio gr̄a vel amore lucri aut comodi tp̄alis obtētu ꝯtra iusticiam ꝛ ꝯtra ꝯscientiam nō omittant ꝓcedere vbi ē ꝓcedēdum: al's ep̄s ꝑ trienniū suspēsus ē ab officio ꝛ ei⁹ supior hoc faciēs. Inferiores vero ep̄is sunt excoicati excoicatiōe papali. cle. multoꝝ. de heret. Qd̄ hñ no. cōtra illos inquisitores q citāt aliquos ꝓ hereticiq qui tñ non sunt: q: sunt excoicati ip̄o facto. Itē ꝙ non possunt de crie hr̄sis inquirere ꝯtra ep̄os: nisi in l'ris apostolicis expresse vt possint hec facere contineat̄: vt in. c. inqsitores de here. li. 6. Itē inqsitores ordinis minoꝝ nō ꝓ̄nt se intromittere de ordine ꝑdicatoꝝ: nec inqsitores de ordine predicatoꝝ de ordine minoꝝ pretextu cuiuscūqꝫ hereꝫ: vt i priuilegijs eorum: al'r sunt excoicati ipso f̄cō: ꝛ ē papal'. ꝑ extua. Pauli s̄cdi.

6 ¶ Utrū inqsitores hr̄icoꝝ possunt procedere ꝯtra illos xp̄ianos q ad ritū trāsiunt iudeoꝝ? R. ꝙ sic dūmō metu mortis absolute seu ꝑcise non fuerint baptizati. c. contra xp̄ianos. de here. li. 6.

¶ Utꝝ offiñ iqsitōis eis ab ap'lca sedē cōmissū expirꝫ ꝑ mortē rōmni pōtificq ꝯcedēt? R. ꝙ nō: vt in. c. ne aliq. de hr̄. li. 6. 7

¶ Utꝝ inquisitores possint indicere silentiū oīb⁹ predicatorib⁹? R. ꝙ non nisi solum questuarijs qñ contiget congregationem fieri pro negotio fidei vel dictorum questuarioꝝ predicatio eidem negotio impedimentū afferret. c. vt offiñ inquisitionis. de here. li. 6. 13

¶ Utruꝫ inquisitores p̄fati possint cōuocare clerū ꝛ ppl'm ciuitatum vel castroꝝ aut alioꝝ locoꝝ? R. ꝙ sic ꝓut negotio fidei viderint expedire. Sil'r ꝯcedit̄ eis vt aduocent peritos quoslibꝫ vt in sententijs hmō proferendis ꝯsiliū prebeant: ꝛ ꝙ tales peritos aduocatos vt eis obediant in prefatis ꝯsilijs dandis in virtute obedientie possint cogere. c. vt ꝯmissi. de here. li. 6. Ex quo aduerte ꝙ nō ꝓ̄nt ꝑcipe sub obedientia ꝛ min⁹ sub excoicatōe clero ꝛ ppl'o vt vadāt ad eoꝝ predicatiōes cōtra qd̄ sepi⁹ faciunt dicti inquisitores: ꝛ non valet. 8

¶ Utrum inquisitores prefati possint procedere ꝯtra aliquos sine episcopo? R. ꝙ citare capere ac tute custodire mācipare necnō i vinculis ac manicis ferreis ponere ꝛ inquirere ꝯtra illos quos iusticia ꝓ hmōi crimine concedi possūt sed tradere carceri ita atroci qui magis est ad penā ꝙ custodiā aut expōere tormentis: aut ad sniam contra illos non potest episcop⁹ sine inquisitore vel inqsitor sine ep̄o aut delegato capl'i sedē vacante si sui adinuicē copiā valeant habere īfra octo dieꝝ spacium postꝙ se requisierint. ꝛ si secus presumptū fuerit: irrituꝫ est ipso iure. Cle. i. de here. ꝛ ibi ponitur de carcere ꝛ clauib⁹ ꝛ officialibus: ꝛ dic vt ibi. 9

¶ Quomodo procedent inquisitores p̄fati contra aliquem? R. ꝙ si per viam accusatōis seruent ordinē suū. Si per inquisitionem: faciant que supra dixi de iudicijs ꝛ inquisitōne. Excipitur tamē ꝙ accusatores vel testes seu dponētes quando propter potentiam personarū contra quas deponūt aut accusant gra 10

de periculuz iminceret eis si nomia eoꝝ publicarent̃: tūc nō publice: sed secrete coꝛaz diocesano: vel eo absente vicario ipius quādo iquisitores ꝓcedūt: vel epi scopus aut eius vicari⁹ corā inq̄sitoꝛe si comode pōt: ⁊ aliq̄bus alijs ꝑsonis ꝓuidis ⁊ honestis iurisq̃ peritis totū processuz super quo deliberādū est ma nifestēt: ⁊ de ipsoꝝ consilio ad sniaz vel cōdēnationez procedere pñt: ⁊ plena fi des talib⁹ testibus adhibet̃: licet eoꝛuz nomia nō fuerint ꝓmulgata. ⁊ possunt ꝑcipere iquisitores ꝑ fatis hōestis per sonis sub pena excōmunicationis quā incurrant ipso facto ne reuelent predi cta nomina. episcopus tamē nō potest precipere inquisitoꝛi: nec inq̄sitoꝛ epi scopo. Sed papa precipit in virtute o bediētie vt teneant secreta. Cessante tñ tali periculo debēt accusatoꝛuz ⁊ testiū nomina publicari. Item possunt proce dere simpliciter ⁊ de plano: ⁊ absq̃ ad uocatoꝛuz ⁊ iudicioꝛū strepitu ⁊ figura vt in. c. si. de here. li. 6. Itez ꝙ proceden do per viaz inquisitiōis excōmunicati ⁊ participes: vel socij criminis admit tuntur ad testimoniuz cōtra hereticos receptatores: defēsores: fautores ⁊ cre dentes eoꝛuz: si ex circūstātijs vera di cere ꝑsumant̃. c. in fide. de here. lib. 6. Secus si procedat̃ per viaz accusatio nis vel exceptionis: quia tales nō ad mittuntur secundū Jo. An. ibidez. Itē religiosi omnes q̇ ante religionis igres suz erant notarij quātuncūq̃ sint in sa cris libere istud officiuz tabelliōis pos sunt exercere quo ad omnia que ad of ficiuz inquisitionis pertinēt nō obstan te aliq̇ statuto 3. lo. d. c. vt officium.

11 ¶ Itē nota ꝙ statutū loci ꝑ qd̓ offm̄ in quisitōis directe vel indirecte īpediret̃ vel quōlz retardaretur ipso iure ē nul lius roboꝛis: ⁊ per censuraz ecclesiasti caz possunt cogi rectores illoꝛū locoꝛuz ipsa reuocare vel moderare vt nō īpe diant. c. statutuz de here. li. 6. Et ēt pñt aduocare brachiū seculare per censurā ecclesiasticam cōtra hereticos: vt in. d. c. vt officium.

12 ¶ Item statutuz de duabus dictis. i. c. nōnulli. de resrip. nō impedit inquisitio nis officiuz: vt in. d. c. statutuz. Itez ꝫ Jo. an. possunt procedere cōtra hereticū: lz alibi cōmiserit crimē si in sua inquisitione inuenitur.

1 **Insignia** vtruz possit q̇s sibi assumere? R. Pa. in. c. dilecta. de excess. prela. cōmūiter tenet̃ ꝙ sic. ⁊ arma sicut ⁊ nomē assumitur ad placituz vt agnoscat̃ ab alio. Insti. de le. §. si quis in nomie. ⁊. l. ad recognoscendos. C. de ingenu. ⁊ manu.

¶ Utrū insignia alteri⁹ possit quis as sumere? R. Pa. in. d. c. dilecta. ꝙ sic: si cut ⁊ nomen. qd̓ limitat veruz nisi illi cuius sunt pretēderent aliquod dānū: vtputa facinoꝛosus assumēs arma al terius posset ille offendi loco facinoꝛo si: ⁊ talis iploꝛare potest officiuz iudicis ⁊ iudex pōt prohibere: q: ad eū spectat quies populoꝛuz. l. i. §. quies. ff. offi. ꝑ fec. vr. Itez dic vt intẽst rei publice: sic si aliquis accipit isignia boni artificis qui nō est ita bonus ⁊ ita decipiūt̃ po puli. de hoc habes per Bar. i tractatu de insignijs ⁊ armis. 1

¶ Utrū q̇s possit assumet̃ isignia digni tatis? R. ꝙ nō. si nō hꝫ illā dignitatē. alr̃ ē falsari⁹. l. eos. ⁊ qd̓ ibi no. ff. de falsa. Facit. c. i. de cleri. nō oꝛ. mi.

1 **Inscriptio** ꝫ aliquos est qñ accusatoꝛ ꝓfitet̃ vera que i libello sunt: vel ꝫm alios cū profitet̃ se velle ꝓ sequi vsq̃ ad finez. Sed secūdū alios ⁊ verius inscriptio est quādo accusatoꝛ se obligat ad penaz talionis. i. similez: quia talio propꝛie idez est ꝙ repꝛesēta tio ad simile. ⁊ hanc tenz Jo. an. ⁊ glo. in. c. super his. de accu. ⁊ probatur i. c. tue. de procu. ⁊ sequit̃ Pa. in. d. c. super his. ⁊ de istis opiniōibus dr̃ in. l. si cui. in ꝑn. ff. de accu. ⁊ in. l. cāis. C. d̓ accu.

¶ Utruz accusanti sit necessaria inscri ptio? R. glo. ⁊ doc. in. c. super his ꝙ sic: nisi in. 8. casibus ⁊ ibi vide. Et lz inscri ptio nō fiat: tamē deficiens dꝫ puniri pena talionis ꝫm Accursiuz in. l. 2. C. de fi. instru. ⁊ Bar. i. l. si cui ꝑdicta.

1 **Institutio** seu instituere secundū Ho. est ecclesie vel ecclesiastici beneficij collatio.

¶ Quis ꝑt istituere? R. d̓ iur̃ cōi epūs. Itē 1 capl̃z sede vacā. de insti. ⁊ si caplz. lib. 6.

Jtem ille qui habet ex delegatione epi. de insti. ex frequentibus. Jtem qui hʒ hic de consuetudine. c. cū venissent. de insti. dūmō sit clericus. talis tñ ab isto institutus non debet administrare nec possessionem eccl̃e adipisci nisi d̄ consensu diocesani et eius auctoritate dicto. c. ex frequētib⁹. Itē abbates in eccl̃ijs sibi subiectis pleno iure possūt curā ꝯmittere sine p̄ntatōe epo facta. ar. a cōtrario de preben. c. i lateranēn. de capel. mo. c. p̄sbri. li. 6. q. 2. vl̃tis.

1 **Intentio** accipit̃ dupl̃r vl̃ put ē mot⁹ vl̃ motiuū volūtat̃: vl̃ put dicit finē intētū: ꝛ isto scḋo modo hic accipio.

1 ¶ Utꝝ itētio hitualis sufficiat ad meritū bone actionis. R̃. S. Bo. l. 2. di. 4. 1. q. vlti. pmi ar. i fi. ꝙ si loquamur de intētione hituali q̄ q̇s refert ad deū i gn̄ali oīa opa diei vel ānī: sic tal̃ non sufficit ad meritū. Sʒ si loquamur de itētiōe habituali q̄ q̇s refert aliqḋ op⁹ ad deū in primordio illi⁹ operationis vel alteri⁹ ad qu. i illa ꝯn̄r se hʒ: ita ꝙ op⁹ sequēs directū hʒ ad opus p̄niuʒ ordinatōeʒ vel ꝯsequētiā: sic tal̃ suffic̄ ad meritū. Un̄ si aliq̇s itēdit p̄ deo dare 100. marchas ꝛ icipit hodie dare vnā cogitādo d̄ deo actualr̃: postea dat alias: ꝛ nihil d̄ deo cogitat tñ actōes ille sūt ei oēs meritorie ꝛ fructuose: ꝛ per hunc mōuʒ ē i viri religiosis q̇ i pricipio ex charitate deuouerūt portare religiōis p̄d⁹ q̄cq̇d eiʒ f ciūt qḋ ad sue religiōis obs̄uātiā spectat ex p̄ma itētōe ē eis meritoriū ad salutē: nisi qḋ absit ꝯ̄ria itētio supueniat. Si āt op⁹ alteri⁹ gener̄ icipet oporteret ꝙ itētio r̃nouaret̃ vt illḋ op⁹ eēt meritoriū. Un̄ si religiosus ad ea q̄ ad religionē n̄ spectāt vult se exercē oʒ ꝙ intētōeʒ renouet: q: illa hitual̃ ad illa n̄ se extēdit. ꝛ iō n̄ ē pue securitat̃ ꝛ vtilitat̃ religiō eʒ itrare. Dic̄ ēt idē. S. Bo. ibidē. ꝙ itētio hitualis q̄uis d̄ deo n̄ cogitet actualiter: tñ si ex sola boni opis cōsideratione charitas pmpta vl̃ aliq̄ alia v̄t⁹ charitate iformata ad ip̄ʒ bonū op⁹ iclinat ip̄ʒ ē meritoria. Sic̄ vir obediēs meret̃ obediēdo prelato p̄cipiēti sibi ēt si nihil cogitet d̄ deo s̄ solū ꝯsideret ꝙ ē bonū obedire.

2 ¶ Utꝝ op⁹ ab itētōe r̃cipiat quātitatē siue boi q̄ ad bōa: siue mali q̄ ad mala R̃. S. Bo. 40. ar. 1. q. 2. ꝙ quātitas bonitat̃ ꝛ malicie corr̄ndet quātitati intētionis sʒ ꝙ quātitas itētōis attēditur q̄tū ad actū itēdēdi: sʒ iquātū attēdit̃ ex p̄te itēti n̄ sp̄ corr̄ndet. Unde glo. sup illud Math. 12. bon⁹ hō ꝛc̄. dicit q̄tū bonū itēdis tm̄ facis. Dicit ibideʒ S. Bo. ꝙ si li tm̄ ꝛ q̄tū sunt aduerbia sic dicūt q̄titatē act⁹ itēdēdi. ꝛ verū est generalr̃ siue respectu maloꝝ vel bonorum: q: q̄tū actus intēdēdi ē magis itēsus in bonitate vel malicia: tm̄ opatio exterior ē bona vel mala. oē enī meritum vel demeritū ad actū voluntatis reducitur: lʒ circūstātie exteriores aliq̄ modo faciāt ad volūtatis depauatōeʒ Si vero li tm̄ et q̄tū sunt noīa: tūc dicūt q̄titatē ex p̄te i ētī: et sic non veruʒ generaliter: q: non semp opi exterius facto mensurat̃ intētio: q: frequēter hō intēdit magnū bonū ꝛ n̄ facit: ꝛ minimū boni ex hūilitate: et fac̄ magnū.

3 ¶ Utꝝ op⁹ ab itētōe recipiat q̄litatē. s. bonā vl̃ malā. R̃. S. Bo. vbi. s. q. 1 ꝙ itētio bona vl̃ mala d̄r dupl̃r. Primo mō bōa d̄r in q̄ ē pfecta ꝛ bōa ordiata opis ad finē: ꝛ h̄ mō n̄ tm̄ respicit bōitatē finis sʒ ēt rectū ordinē ei⁹ q̇ ē ad finē. Et h̄ ē qḋ dic̄ Ber. ad Eugeniū expōnēs illḋ. si ocul⁹ tu⁹ simplex. ꝙ ad h̄ ꝙ ocul⁹ sit simplex requirūt̃ duo necessario. s. ꝙ v̄itas sit i electōe: ꝛ charitas i itētōe qḋ ē dicē ꝙ amat quod est amandum et eligit quod est eligendum mala dī mala d̄r i q̄ ē ordinatō idirecta: ꝛ sic ē verꝝ gn̄alr̃ ꝙ hʒ itētōeʒ q̄lificat̃ op⁹ exterius. Secūdo mō d̄r intētio bona: q: qḋ finalr̃ itēdit est bonū: ꝛ isto modo nō qualificat̃: q: si q̇s furat̃ vt faciat elemosinā vl̃ mētit̃ vl̃ cōuertat aliquē: n̄ d̄r bn̄ facē: sʒ q̄ ad maliciā n̄ hʒ istātiā: q: maliti e itētionis imputat̃ oē op⁹ factū q̄lecūq̄ꝫ sit. q: de⁹ cor itterrogat p̄ncipalit̃. ꝛ d̄ isti itelligit̃ mag̃ cordis ispector ē dn̄s q̄ opis. 5. q. 6. c. 1. ꝛ illḋ. reā liguā n̄ fac̄ nisi rea mēs. 22. q. 1. c. homines. ꝛ. c. se. ꝛ minist̄ legꝫ volūtarie occidēs malefactorē hōicida r̃putat̃. 23. q. 5. c. cū homo et i lē qḋ no. 41. di. q̄sq̄s. et. 21. q. c. oīs iactātia. Nō ob. ꝙ n̄ sic ē i bono: q: p̄ta reqrūt̃ ad ꝯstructōeʒ q̄ ad destructōēʒ

4 ¶ Utrum intentio bona absqꝫ operibꝰ
valeat ad meritum. R. S. Bo. vbi. s.
ꝙ si ille babet facultatē bene operādi
et oportunitatē operādi: sic nō suffi-
cit intentio: qꝛ nec bona voluntas dꝫ
dici nec semiplena. Si vero facultas
non adest: tūc bona itētio nec bona vo
lūtas sufficit ad meritū vite eterne.
5 ¶ Utrꝫ opera exteriora addāt aliquid
supra meritū bone volūtatꝭ. R. S. Bo.
vbi. s. ar. 2. q. 1. ꝙ aut loquimur de pre
mio substātiali: et sic de cōdigno nihil
addit opus extrinsecum: qꝛ quātitas
meriti pensatur ex quātitate radicis.
De cōgruo tñ absqꝫ dubio opꝰ priuile-
giatū addit supra bonā intentionē et
voluntatē: pro eo ꝙ voluntas i illo ope
preparatur et disponitur ad susceptio-
nem maioris gratie per quā digna est
maiori retributione. Si autem loqui
mur de premio accidentali sic opus ex
trinsecum addit supra bonā voluntatē
sicut priuilegia: et alia ētiā q̄ dispositiue
addunt ad rationem meriti: qꝛ excitāt
actū volūtatis ad bonū: ꝛ radicationē
et conseruationē gratie. et illud Mar-
tini palmā tñ ꝛc. intelligitꝛ non de pal
ma q̄ est aureola: sꝫ de palma q̄ (?) estre-
spectu p̄mij essentialis q̄ dicitur aurea.
¶ Utrꝫ euētꝰ sequēs addat ad bonitatē
6 ꝛ malitiā actꝰ exterioris. R. Tho. pria. 2.
q. 2. ar. 5. ꝙ aut ē p̄cogitatꝰ: ꝛ sic addit
Cōstat eni actū ex genere solo eē meli-
orē ex quo sequi possunt plura bona:
et peiorē ex quo plura mala. Aut seqꝛ
per accidens: ꝛ vt in paucioribꝰ: ꝛ tunc
nō addit. nō eni iudicatꝛ de re aliqua
qđ ē p accidēs: sꝫ tm̄ quod est per se.
¶ Utrꝫ q̄s p itētionē possit opa sua vel
7 alioꝝ alteri applicare. R. fꝫ Asten. ꝙ
sic. ꝛ fit tripliciṫ. Primo modo vt i sin-
gulari: vt cū p alio determinate satis-
fecit: ꝛ sic quilꝫ pōt bona sua cōicare.
Scđo mō in spāli: vt cū q̄s orat p cō-
gregatione sua ꝛ suis familiaribꝰ ꝛ bn̄
factoribꝰ. ꝛ ad h̄ ēt ordinat opa sua sa-
tisfactoria: ꝛ sic ille q̄ preest religioni
pōt opa sua cōicare alijs applicādo intē
tionē eoꝝ q̄ sūt d̄ sua ꝯgregatione ad
huc determinate. Tertio mō i genera-
li: ꝛ sic q̄ preest ecclesie generaliṫ pōt
opera illa cōicare applicādo suā inten
tionē ad hūc vel ad illū: ꝛ sō q̄ preest ec
clesie generali pōt cōicare ea q̄ sunt cō
gregationis et huiꝰ hōis sed nō econu-
trario. prima cōicatio ꝛ 2a nō dr̄ indul
gentia sed tm̄ tertia pp̄ duo. primo qꝛ
per cōicationes illas primas licet ab-
soluatur homo a reatu pene quātū ad
deū nō absoluitꝛ tñ quantū ad satisfa-
ctionē ad quā est obligatus ex p̄cepto
ecclesie vel confessoris sed per tertiā sic
vt. s. patet indulgentia. Secundo qꝛ
in vna congregatione non est suffici-
entia meritorū vt sibi et alijs valere pos
sint: sicut est in eccl'ia romana precipue
propter meritū xp̄i: et ille solus q̄ ip̄i
preest pōt per intentionem suā appli-
care opera aliorū alijs que dicuntur
idulgētie. alij aūt hn̄t ex eiꝰ ꝯfessione. 8
¶ Utrꝫ actio procedens a volunate deli
beratiua nisi p itentionē ad deū n̄ ordi
natur sit mala seu pctm̄. R. vt colligo
ex scto Bo. i. 2. di. 41. q. 1. ar. 3. ꝙ aut h̄
prouenit ex inordinatā affectionē siue
ꝯuersionē ad creaturā: ꝛ sic ē mala ex
conuersione. Aut p̄uenit propter ope-
rātis negligentiā: ꝛ sic ē mala ex omis
sione. Aut pp̄ operantꝭ infirmitatē et
miseriā ꝛ h̄ neutro mō ē mala sꝫ indif-
ferēs. deꝰ enim decreuit pp̄ suā pieta-
tē et pp̄ nostrā infirmitatē multas
opationes non imputare nob̄ neqꝫ ad
meritū neqꝫ ad demeritū. ꝛ ꝯsequēter
tales opationes respectu nostri nō vi-
dentur hōe moraliter nec male: vt cū
quis loq̄tur alicui ex naturali pietate
vel aliū salutat ex vrbanitate: vel facit ex
necessitate nature: puta comedit vt re-
ficiatꝛ ābulat vt recreetꝛ: nec tñ hoc re-
fert i deū. tales eni actiones non sunt
meritorie: qꝛ ad deū nō referūtur. dicē
ꝙ essent meritorie duꝫ videretꝛ cū non
fiāt pp̄ inordinatā ꝯuersionē ad crea-
turā: nec omittuntꝛ ad deū referri agē
tis negligētia sꝫ tm̄ pp̄ q̄dā ifirmita-
tē q̄ ē i nob̄ ex corpore corruptibili ag-
grauāte aīam. Necob. his Bre. super
illud Math. 13. De oī verbo occioso ꝛc.
vbi dicit ꝙ verbū occiosū ē qđ caret
rōne iuste necessitatꝭ vł pie vtilitatꝭ: qꝛ vt
dicit Ri. i. 2. di. 4. n̄ sp̄ opꝫ ꝙ actꝰ expli-
cite ad finē q̄ ē deꝰ referatꝛ vt n̄ sit occio
sus sꝫ ꝙ referatꝛ ad bonū finē vł ciuilē
vł corporis ncitatē aut honestā recreatio
nē. Solū ḡ ille dr̄ occiosꝰ q̄ n̄ refert ad
aliquem

a liquē bonū finē. Meritorius aūt vite eterne sol⁹ ē act⁹ q ordinat̄ p intētionē ad deū: aut merito ɔdigni si fiat ex charitate: vel congrui si fiat ex̄ charitate. Demeritorius vero si nō referat̄ i deū: ex iordinata ɔuersione vel omissione.
9 ¶ Utrū bonitas actualis volūtat̄ addat aliquā bonitatē sup bonitatē ip̄i⁹ habit⁹ gr̄e. R̄. s̄m Ri. vbi. s. q actual vo lūtas elicita a volūtate potētie p grām addit habitui gr̄e bōitatē aliquā a deo remunerabilē quātū ad p̄miū substātiale ita q p̄miū substātiale habitui gr̄e ⁊ actib⁹ iterioribus volūtatis p gr̄e habitū elicitis correspōdet. vñ p tales act⁹ plus habebit de p̄mio substātiali q̄ si sine ip̄is a corpe decessisset.

1 Interdictū d: ab iterdico iterdicis q̄ idē ē q̄d p̄hibeo: ⁊ sic ptinet ad iterdictū iuris canonici ex quo iterdicit̄ admistratio aliquor sacrox: ⁊ celebratio diuinor vl executio aliquorū sp̄ualiū s̄m Inno. ⁊ sic ē ecclīastica cēsura. Aliū d: iterdictū. i. iter duos datū vl iter duo dcā: vt isti. de iteidic. i p̄ n. ⁊ isto mō accipitur iterdictis a lege ciuili siue a p̄tore: ⁊ q̄dā sunt publica ⁊ ista sūt. 9. q̄dā sunt p̄uata. ⁊ h̄ sunt. 28. de q̄bus vide glo. ⁊ doc. i. c. pastoral de cā pos. ⁊ p̄pe. ⁊ i. c. itē cū q̄s. de resti. spo. ⁊ d̄ istis hic n̄ itēdo tractare. s; vide si placet i specl̄o. e. ti. S; d̄ iterdcō q̄ aliq̄d p̄ticulare sp̄uale iterdr̄. puta cū q̄s iterdr̄ ab offō vel a bñficio ⁊ hmōi: q: de h̄ dico ifra. Suspēsio. S; hic itendo solū tractare d̄ iterdcō ex quo in aliq̄ t̄ra vel ecclīa vl aliq̄ p̄sone iterdicūt a celebratione diuinox pceptōe sacrox aliq̄rū pulsatōe cāpanax ⁊ cetis. de q̄bus ifra dicā. Interdictū .s.
1 ¶ Quot sūt sp̄es interdicti. R̄. q due Una hoim alia locox. Interdcm̄ aliud gñale. aliō sp̄ale. aliō singl̄are. Generale iterdcm̄ hoim ē cū iterdr̄ pplr̄s t̄gm: castri vel ville aut ciuitat̄. Et sic aduerte q qn̄ interdr̄ pplus vl vniuersitas vl cōe: q tūc nec loc⁹ nec cler⁹ ē iterdictus. Itē s̄m Cal. nec p̄sone ecclīastice q̄ ex toto sūt trāslate i ecclīa: q: d̄ pplo nō sūt. 12. q. 1. duo. sic qn̄ interdr̄ cler⁹ tm̄: n̄ ē itdict⁹ pplus nec vniuersitas vl cōe: q: sūt diuersa cler⁹ ⁊ pplus. de sen. excō. si snia. li. 6. Un̄ clerici p̄nt celebrare sic p⁹s s̄m Jo. an. i. d. c. si snia. s. alta voce pulsat̄ cāpanis: iterdictis tn̄ exclusis: q: p̄hibitio. c. q̄d i te. d̄ pe. ⁊ re. ⁊ c. nō ē vobis. d̄ spō. ⁊ moderatio. c. alma. d̄ sen. excō. li. 6. Intelligit̄ qn̄ loc⁹ ē iterdict⁹: ⁊ n̄ exp̄sso loco i snia iterdicti n̄ hz locū cessatio diuinox ⁊ alia q̄uis sit generale. Cal. tn̄ tz q dz seruari moderatio. d. c. alma. S; n̄ credo. Dic ergo q possūt clrici alta voce celebrare sicut p⁹s ⁊ i ecclesiis suis alta voce: et q̄ i isto casu p̄nt admitti oēs q̄ nō sūt d̄ populo illo ⁊ n̄ sūt cū iterdicti. tz Archi. i. d. c. si snia. ⁊ Fede. ɔsi. 70. Silr hz Cal. illi possūt admitti q̄ de illo erāt populo s; domiciliū trāstulerūt. Hosteñ. tn̄ lib. 7. ti. 16. tz q nō nisi absoluat̄ ex q̄ semel fuerūt iterdicti: s; dictū Cal. ē ver⁹ ⁊ seq̄tur Ge. i. d. c. si snia. ⁊ ēt absētes excusant̄ donec sciāt. c. ap̄lice. de cle. excō. mi. post q̄ sciūt tenētur seruare.
¶ Utrū popul⁹ nō interdict⁹ si fiat d̄ populo tali iterdicto, efficiat̄ iterdict⁹. R̄. s̄m Cal. q sic. 2
¶ Utrū bānit⁹ q̄ ē d̄ populo iterdicto sit ap̄li⁹ iterdict⁹. R̄. q sic si ad tp̄s ē bānitus: q: adhuc ciuis ē ⁊ d̄ populo. l. relegati. ff. de interdic. ⁊ relegatis. 3
¶ S; nūq̄d habitātes i ciuitate q̄ nō sūt neq; ciues neq; d̄ pplo illi⁹ ligāt i terdicto. R̄. q n̄. d. c. si snia. s; ligāt illi q̄ sūt facti ciues ex gr̄a. lz ibi n̄ habitēt. 4
¶ Utrū ipuberes ppli iterdicti sint silr R̄. Jo. de deo. q si n̄ sūt doli capaces n̄ sunt iterdicti. Sec⁹ si sūt doli capaces. 5
¶ Quid de mulierib⁹ q̄ viris ɔdicūt ⁊ aliis hoib⁹ q̄ p posse resistūt. R̄. Jo. de deo q̄ nihilomin⁹ ex q̄ sunt d̄ illo pplo q sunt interdicte. 6
¶ Sp̄ale iterdictū hoim ē cū iterdicit aliq̄d collegiū vel vniuersitas pplo inclusa: puta studiū papie ⁊ hmōi vel capl̄m. Nā iterdicto capl̄o vl collegio vl vniuersitate singule p̄sone de ip̄a sunt iterdicte s̄z Jo. an. ⁊ Ge. i. d. c. si snia. et isto ɔp̄hēdit tā clricos q̄ laicos q̄ sunt de illo collegio vel vniuersitate. 7
¶ S; q̄d si iterdicat familia alicuius nūq̄d dici de ei⁹ familia erunt iterdicti. R̄. Rod. q sic nisi sp̄alit̄ eximantur Un̄ aduerte hic s̄z Archi. ⁊ seq̄tur Ge. i. d. c. si snia. q interdicto collegio vl vni- 8

uersitate clerici q̄ n̄ sunt ḋ illo collegio vel vniuersitate potest ianuis aptis ⁊ ⁊ pulsatis cāpanis alta voce celebrare excōicatis ⁊ īterdictis exclusis. Secus vbi eēt interdictus loc⁹:q: nō possunt nisi ꝫm ꝙ infra dicam.

9 ¶ Utrū si īterdicāt oēs doctores alicu/ius ciuitatis ītelligāt īterdicti clerici q̄ sunt doctores. R. nō ꝑ gl. i. ḋ. c. si snia. Sil'r si interdicunt clerici n̄ veniunt re ligiosi n̄ hn̄tes dignitatē. ⁊ ḋ h̄ vide. ḋ. Cleric⁹. i. Ge. tn̄ i. ḋ. c. si snia. dicit ꝙ cle ro interdicto veniunt clerici seculares regulares ꝯuersi ⁊ ꝯuerse: q̄ ita sunt ad ecclīam trāslati ꝙ ꝓpe ḋ ꝓplo dici n̄lpn̄t. De quo dicto ego valde dubito ⁊ poti⁹ credo ꝯrium: nisi aliḋ cōstet de mēte ꝑ ea q̄. ḋ. dixi. Clericus. i.

10 ¶ Quid si vn⁹ de ꝓplo īterdicto ingre dit monasteriū n̄ possit diuinis inter esse sn̄ relatiōe interdicti generalis vel spālis. R. sed. ⁊ sequtur Ge. in. ḋ. c. si sē tētia. ꝙ sic: q: desinit eē ḋ populo: ergo purgat eius lepra sn̄ alia relaxatione.

11 ¶ Singulare īterdictū hoīm ḋ: cum aliq̄ certa ꝑsona interdr vel ēt incerta vt cū ḋ: Qui fecerit sic sit īterdict⁹ ipo fcō: ⁊ isti q̄cunqꝫ vadunt sēp sunt iter dicti: nisi absoluāt si interdictū n̄ ē ad tp̄s. Un̄ aduerte ⁊ no. bn̄ ꝙ tales inter dicti siue generalr siue spālr vl' singla riter nō pn̄t exercere aliquē actū ꝓces soꝝ tp̄e īterdicti. de q̄bus īfra dicet q̄ ꝑ tinent ad ordīes aut ad celebratiōnē diuinoꝝ alir essēt irregulares vl' suspē si hꝫ ꝙ īfligit pena violātib⁹ īterdictum vt īfra dicet. ⁊ de tali īterdicto non loq̄ tur. c. alma.

12 ¶ Utrū īterdicti generalr vl' spālr vel singularir sint vitandi ab alijs. R. ꝫm Ho. Inno. ⁊ Ber. ꝙ sic ī diuinis offi cijs q̄n ꝓpo noīe seu alia certa locutio ne ꝑ sniam sunt designati. Alij autem nō sunt vitādi nisi a iudice specificet: nisi eoꝝ offēsa ꝑ quā sunt īterdicti ēet adeo notoria ita ꝙ nulli ꝯuersatione possꝫ celari in. c. tua nos. ḋ coha. cle. et muli. Sꝫ tu dic vt. ḋ. Excōicatio. 8. §. 3.

1 **Interdictū** ī loco rum aliḋ generale. vt cū īterdicit re gnū vel ꝓuīcia vel diocesis. Aliḋ spāle vt cū īterdr ciuitas aliq̄ castꝝ vel villa

Aut singulare: vt cū interdr certa eccle sia vel capella vel certe eccl'ie: ⁊ sic īter dicto loco aut generaliter vel spāliter aut singulariter n̄ sūt īterdicti hoīes vl' clerici talis loci. Un̄ ex illa loca possūt audire diuina ⁊ sepeliri si ibi elegerint sepulturā vel ibi mortui fuerint: q: nō sunt interdicti nisi fuerit ī culpa īterdi cti ponēdi. tex. i. ḋ. c. si sniā. no. Pa. i. ḋ. c. qḋ in re: ⁊. ḋ. c. nō est vobis. Aduerte tn̄ ꝙ id qḋ statuitur in interdicto gene rali locoꝝ hꝫ locum in interdicto spālī loci. Et h̄ ideo q: interdicta ciuitate vl' villa intelligit tota interdicta generali ter: ⁊ ideo hn̄tes ꝓuilegiū ꝙ tp̄e gene ralis īterdicti possint celebrare submis sa voce intelliget generale interdcm̄ q̄n ēt aliqua terra ē interdicta quo ad il lā terrā: vt ḋ: ⁊ no. i. c. cū partib⁹. ḋ ver. sig. Inno. tn̄ ⁊ Ho. tenēt ꝙ interdicta ecclesia aliqua in penā ꝓplī: lꝫ multi ex eis n̄ deliquerint: sꝫ solum vel dn̄s vel vniuersitas ꝙ talis popul⁹ ēt q̄ n̄ est ī culpa nō poterit alibi eligere sepultu rā apḋ ecclīam n̄ interdictam: nisi ex ꝓ uilegio spāli h̄ haberet. Sꝫ h̄ non cre do ver: q: c. qḋ allegat. s. vt ꝓuilegia. ḋ ꝓuil. loq̄tur q̄n popul⁹ ē interdictus.

¶ Quid si iudex dicat interdico regnū francie. R. ꝙ interdictum extenditur ad totam terram, que adheret ei tp̄e la te snie: siue rōne dominij siue rōne feu di. ḋ postu: prela. c. i. vel ꝫm glo. in. ḋ. c. extendit ēt ad terras q̄ adherebāt ⁊ pre stando auxilium tp̄e interdicti prolati si vero dicat īterdico terras regis fran cie. tunc ꝫm Roḋ. nō extēditur ad feu da: q: pene sunt restringēde: sꝫ cōtra eū ē tex. ḋ. c. i. in verbo. terrarum ipius. ⁊ sḋ dici similiter ēe interdicta: q: in feu dis hꝫ vtile dn̄ium. ⁊ ēt includūtur ter re in q̄bus solum habet vsumfructum scḋm Jo. an. ⁊ sequitur Ge. in. ḋ. c. si sē tētia. Si vero aliquā terrā haberet in pignus: nō esset interdicta: quia nō est ipsius quo ad dominium. secus dicere tur ꝙ interdicit omēm terram quam tenet: q: sic esset interdicta. c. cum Ber toldus. de re iudi. quia creditor habet possessionē veram pignoris. ff. de vsu ca. l. serui. 2

¶ Sꝫ quid si habet ter ram coēm cum altero. R. Ge. in. ḋ. c. si snia ꝙ si ē indiuisa n̄ ꝓpēdetur ne iu stus patiatur

ftus patiat.fecus si est diuisa : q: pars
sua subiacebit.
3 ¶ Utrū iterdicta citate veniāt eius su
burbia.R.ꝙ sic ꝛ ēt cōtinētia edificia.
Et idē dic de interdicto castri vel ville
lȝ ꝓpria nō hēat suburbia:vt i.c.si ciui
tas.de sen.ex.li.6.Sȝ q̄ro q̇d dr sub⸗
urbiū aut cōtinēs edificiū.Jo.de deo
dicit ꝙ suburbia itelligūt illa q̄ sūt in
fra vltimā portā ꝛ faciūt cū citate pu⸗
blicas fūctōes ꝛ vocāt ad cōsilia ꝛ cōtio
nes.Uel dic ꝫ He.ꝙ dicūtur burgi ex
tra ꝛ ꝓpe ciuitatē i q̇b⁹ domus sunt cō
tigue.Uel dic ꝙ suburbia dicūt dom⁹ ꝑ
q̄s ē iter rectū eūdi ad ciuitatē vl locū:
ꝛ ꝯtinētia edificia sūt pulcre dom⁹ cir⸗
ca citatē nō itra suburbia vbi nō sīt sub
urbia directe itroducētes ad citatem.
Bl.i.d.c.si citas.dicit ꝙ arbitrio iudicꝭ
ē relīquēdū q̄ dicant ꝯtinētia edificia
q: nō dicit tex.cōtiguis:sȝ ꝯtinētibus.
Legit̄ ꝟo i.l.2.ꝛ.l.edificia:ꝛ.l.q̄ i ꝯti⸗
nētib⁹.ff.de ver.sig.q̄si i idē coincidāt.
Ego ꝟo quo ad hoc attēderē ad rōnē
expssā.ꝛ dicerē oia illa dici cōtinentia
edificia q̄ ita sūt ꝓpe citatē ꝙ i illis ce
lebrādo ꝯtēneret̄ ecclīastica cēsura: pu
ta q: q̄si ita icomode eo ꝯuenire pūt si
cut si nō eēt iterdictū:sȝ vbi nō ꝯtēnit̄
ꝑꝑ hoc puta distat ꝑ miliare ꝛ ē valde
laboriosū illuc ire:nec passiȝ ppl's pōt
eo conuenire:tunc nō acciperetur sub
hac significatione.
4 ¶ Utrū dn̄o vēdente terrā iterdictā si⸗
ue gn̄aliter siue:specialr aut singularit̄
alicui dn̄o q̄ nō ē i culpa cesset interdi⸗
ctuȝ:R.ꝙ nō ꝫm He.in di.c.si sn̄ia. q:
secuȝ portat onus suum.
5 ¶ Utꝝ dn̄o emēte terrā p⁹latā sn̄iaȝ in
terdicti ꝯ oēȝ suā terrā sit illa terra int̄
dicta:R.ꝫm He.i.d.c.si sn̄ia.ꝙ nō nisi
lator interdicti expssisset nedū terram
habitā:sed hn̄dam.
6 ¶ Utꝝ iterdcā ecclīa sit iterdcm̄ cimi⸗
teriū vl ei⁹ capella:R.ꝙ sic si capella vl
cimiteriū sint ꝯtigua ecclīe:al's nō. Et
ideo i nō cōtiguis posset celebrari.d.c.
si ciuitas.§.si.

1 Interdictum iii.

tā ꝑsonaꝝ ꝙ locoꝝ q̇s ꝑt pone
re:R.ꝙ oēs illi q̄ pn̄t excōicare vel su⸗
spēdere rōe iurisditōis ordiarie vl dele⸗
gate quā habēt suꝑ illos quos volūt in
terdicere.de ver.sig.q̄rēti.ꝛ̄ of. dele.c.
q: pōtificali.li.6.Et quis pōt excōica⸗
re hēs.s̄.Excōicatio.1.§.3.
¶ Utrū epi possint interdicere persōas 1
singulares ecclesiasticas vel seculares
aut eoꝝ loca vel terras q̄ habēt ꝓuilegiū
ne possint iterdici:R.ꝙ sic.ꝛ etiā excōi
care:nisi talia ꝓuilegia sint ꝯcessa regi
bus vl reginis aut eoꝝ filijs vel religio
sis nō rōe ꝑsone sed ordinū vel locoꝝ:
vt i.c.ne aliqui.de priui li.6.nec ēt pos
sunt iterdicere exēptos ēt idirecte:pu⸗
ta iterdicēdo ne eis vēdāt aut cōicēt:ꝛ
ꝯfaciētes sūt puniēdi.c.q̄to.d ꝓuil.rōe
tn̄ dlicti ꝛ ꝯct⁹ possȝ:vt.s̄.Exēpt⁹.§.8.
¶ Utrū cāonici ecclīe cathedralis pos⸗ 2
sint ponere i aliquo loco vel ecclīa iter
dictū:R.ꝙ nō sine assensu epi.c.q̄ sūt.
de his que fi.a ma.par.ca.
¶ Pro q̄ cā pōt poni iterdictuȝ:R pro
subsidio pecuniario vel debito pecunie
vel alteri⁹ q̄ntitatis laic⁹ aliq̇s nō pōt i
terdici nisi ex spāli auctoritate sedis
aplice ꝛ expressa:al's nō tȝ si ponat̄.per
extrau.Bonifacij.8.q̄ incipit.Prouide
de attēdentes.Ponēdū est igr̄ ꝑ culpa
aut dn̄i aut ppl'i ꝛ hmōi:nō singularis
alicuius ꝑsone que offm̄ non hȝ gn̄ale:
vt patet in.c.sane.de offi.dele.ꝛ in.c.n̄
est nobis.de spon.
¶ Quomodo dȝ poni:R.ꝙ precedēte 4
monitōe ꝛ in scriptis que scriptura cō
tineat cām:sicut ꝛ de excōmunicatiōe
dictū est.s̄.Excōicatio.2.§.1.ꝛ.2.
¶ Utruȝ sit aliqua forma verboꝝ ser⸗ 5
uanda:R.ꝙ nō necessario: sed sufficit
dicere.Nos propter taleȝ causā regnuȝ
vel castrum vel ecclesiam talem suppo
nimus interdicto ꝛ hmōi:vt no.in.d.c.
sane:ꝛ.c.nō est nobis.

1 Interdictū.4.in qui
bus casi
bus incurritur interdictuȝ:R.
ꝙ generale interdictum ꝛ speciale lo⸗
corum in.9.casibus incurritur ip̄o iu⸗
re.Primus quando ciuitas in qua mo
ritur sūmus pontifex non seruat dispo
sitionem.c.vbi periculum.de elec.lib.
sexto.quia tunc ipso facto est interdi⸗
cta : vt ibidem.Secundus quando ci⸗
uitas dat auxilium consilium vel fauo
rē [illegible] cardin[illegible] aut captorib⁹

aut ꝓsecutoꝛib⁹ vel mādatoꝛib⁹ ꝑdcōꝝ
aut socijs talia facientiū: vel si ifra mē-
sem saltē tales dlinquētes nō punierit
si pōt ipso fcō est iterdcā. de penis. c. fe-
licis. li. 6. excipit Roma. Terti⁹ qñ colle
giū vel vniuersitas ab eccl'ijs vl' eccl'ia-
sticis ꝑsonis exigit pedagia guidagia
vl' alia ꝑ se vl' ꝑ aliū de reb⁹ suis q̄s non
cā negotiādi dferūt aut ad hmōi soluē
da ꝯpelli: tūc ipō fcō ois citas castꝝ vl'
villa aut ali⁹ loc⁹ dicte vniuersitat' vl' col
legij subiacet iterdcō. de cēsi. c. quanq̄.
li. 6. Quartus qñ collegiū vel vniuersi-
tas aut archiepi l' episcopi ꝛ alij tā supi
oꝛes q̄ inferioꝛes eccl'iastici sustinēt pe-
nā quā incurrerūt in ꝯducēdo āt locan
do domos vsurarijs alienigenis q̄ eis
imponit i. c. de vsur. li. 6. ꝑ mēsez. de q̄
hēs. Usura. 2. §. 13. nā p⁹ mēsē terre oēs
ipoꝝ sī iterdcē q̄diu ijdē vsurarij i eis
ꝯmoꝛant: vt i. d. c. i. Quit⁹ qñ clerici vl'
religiosi iducūt aliquē ad vouēdū aut
ꝯmitēdū de sepultura si in eoꝝ ecclesia
vl' cimiterio eū sepeliāt tūc si ifra dcēdi
um eccl'e vbi de iure venit sepeliēd⁹ oia
q̄ occasione sepulture habuerūt nō rsti
tuēt ēt si nō petāt ꝛ cadauer si petat ip
so fcō eoꝝ eccl'ie ꝛ cimiteria sī iterdcā. c.
aiarū ꝑicul'. de sepul. li. 6. ꝛ tādiu durat
donec plene satisfecerit: vt ibidē. Sext⁹
qñ ciuitas ꝯmittit aliq̄d in epm suū vt
capiat percutiat bāniet ipso fcō est iter
dcā. Cle. si quis suadēte. de penis. Se-
ptim⁹ quilz loc⁹ vel loca in q̄b⁹ eps deti
net inuit⁹ sunt interdcā ipō iure. d. cle.
si q̄s suadete. Octau⁹ qñ religiosi exem
pti eccl'ias ꝛ decias rcipiūt a laicis sine
ꝯsensu diocesanoꝝ vl' excoicatos admit
tunt ad diuina seu iterdictos noiatim
aut istituūt vel destituūt icōsultis epis i
eccl'ijs nō sibi pleno iure subiectis. vel
qñ hospitalarij ꝛ tēplarij plusq̄ semel i
anno celebrāt in eccl'ia posita in loco in
terdicto vel defendūt ne ꝯfratres exem
ptoꝝ seu ipsoꝝ oblati q̄ totū nō se tran
stulerūt possint iudicari a locoꝝ oꝛdina
rijs: tūc eccl'ie eoꝝ ipō fcō sunt iterdcē
ꝫm gl. in. c. i. de iniur. li. 6. ꝛ Archi. in. c.
epoꝝ. de priuil. li. 6. ꝛ sequit Pa. i. c. cuz
ꝛ plātare de priui. ꝛ facit. c. si q̄s suadē-
te. 17 q. 4. q̄uis gl. i. d. c. cū ꝛ plātare. ꝛ
coiter doc. ibidē tenedt q̄ nō sint ipō iu
re. sed prima opi. mihi vl' verioꝛ. Non⁹
ecclesia dr interdcā qñ est polluta hūa
no sanguine vl' semine de quo dic vt. s.
Consecratio eccl'ie. §. 8. Decimo incurri
tur interditū regni castri vel loci qñ do
min⁹ eoꝝ impedit ne legatus aut nun-
cius pape possit exequi suū officiū ꝛ tā
diu donec persistiterit in tali ꝯtumatia. c.
sup gentes de of. lega. li. 6. extrauagās
est. Aduerte tñ hic q̄ licet in supradictis
casibus aliqua terra vel ciuitas vel ec-
clesia ipso iure subijciatur interdicto ñ
tamē tenetur quis illud seruare añ de-
clarationem per iudicē fiendā ita q̄ in
ea celebrans ante dictā declarationem
non incidit in penas statutas ꝯtra non
seruantes interdictum. de quib⁹ infra
Interdictū. 7. ꝛ hoc propter costitutio-
nem constañ. consilij. de qua. s. Excom
municatio. 8. §. 3.
¶ In quib⁹ casib⁹ incurrit interdcm̄ ge
nerale vel speciale personarū ipō iure.
R. q̄ in quattuoꝛ casibus. Primus qñ
episcopus cōmunitas vel vniuersitas
imponit exigit vl' recipit collectas ab ec
clesiasticis ꝛ cetera de quib⁹ in. c. cleric⁹
de immu. ec. li. 6. seu qñ bona disposita
in ecclesijs arrestauerit occupauerit vel
arrestari aut occupari fecerit: seu dede
rit in his auxiliū cōsilium vel fauoꝛem
scienter ipso facto est interdicta: nec ab
soluitur nisi de spāli mādato sedis apl'i
ce. non obstantib⁹ quibuscūq̄ priuilegi
is: vt in. d. c. clericis. q̄ tñ vacat per cle.
vnicam. eo. ti. Scōs qñ vniuersitas vl'
collegium permittit in terris suis vsu-
rarios alienigenas ꝯducere domos: vl'
eis locat ad exercendū fenus ipō facto
est interdicta. c. i. ad vsuris. li. 6. Terti⁹
quando persona ecclesiastica regularis
aut secularis quantuncūq̄ exempta et
cuiuscūq̄ oꝛdinis aut status existat sci
enter celebrat aut celebrari facit in locis
interdictis nisi ꝫm permissionez iuris
vel excommunicatos publice vel inter-
dictos ad diuina officia vel sacramēta
aut sepulturam admittit ipso facto est
interdicta ab ingressu ecclesie: ꝛ taz diu
donec satisfecerit ad arbitriū eius cui⁹
iniuriā contempserunt. c. episcopoꝛū. de
priuile. li. 6. Hodie tñ sepelientes excō
municatos publice aut nominatiz int'
dictos sunt excoicati ipō fcō. cle. eos de
sepul. Quart⁹ qñ vniuersitas cōcedit re

pzefalia aut cōcessas extēdit ad psōas
ecclesiasticas vel eoꝝ bōa:nisi īfra mē
sē reuocet ipo facto ē iterdicta.c.ꝛ si pi
gnozatiōes.de iniur.li.6.Sūt alij ca-
sus iterdicti de q̇bus infra.Suspēsio.
pzimo q̇ potꝰ suspēsiōes nominat̄ ꝙ i
terdictū cū ēt casu tertio pzecedenti.

1 **Interdictum**.5.que pbibi-
bētur tēpoze iterdicti vel ī loco
īterdicto exerceri?R.ꝙ omne spiritua
le:qḋ reducit̄ ad sex:vt clariꝰ intelligat̄
ſm ꝙ colligo ex Inn.Pa.ꝛ cōiter doc.
in.d.c.nō ē vobis.ꝛ.c.fi.de excef.pzela.
ꝛ.c.ꝙ ī te.de pe.ꝛ re.ꝛ.c.fi.de sē.excō.
li.6.Vn̄ aduerte ꝛ no.bn̄ q̇cq̇d ptinet
ad aliqḋ sex ifra positoꝝ itelligit̄ sēper
pbibitū tēpoze iterdicti:nisi vbi iuenit̄
in iure specialiter concessum.
1 ¶ Et pzio pzobibet̄ omne exercitiuꝫ de
putatū certo ozdini ecclesiastico.Et h̄ p
cedit siue sint clerici p̄sbyteri siue infe-
riozes:vt no.Pa.l.c.2.de cle.exco.mi.
Et dicit̄ exercere officiū deputatū certo
ozdini:puta:qn̄ dicit eplam vt subdia
conus:euāgeliuꝫ vt diaconꝰ:vel offerē
do calicē:vzceos ꝛ hmōi vt lectoz:vel ex
ozcista'ꝛ hmōi:vel dicēdo matutinū et
alind officiū:vt hebdomadariꝰ ꝛ filia q̇
ꝓueniūt alicui ozdini.Facit.c.si q̇s eps
el.2.11.q.3.vnde talia exercentes sunt
irregulares ipso facto.Secꝰ esset si ex-
erceret aliqḋ qḋ nō ē deputatū certo oz
dini ecclesiastico:sicut cātans respōso-
ria vel psalmos nō officiādo pzīcipalit̄:
sed tanq̄ quilibꝫ aliꝰ laicꝰ.Itē nec au-
ditio diuinoꝝ ptinet ad certū ozdinē ꝛ
talia exercentes tēpoze interdicti non
erunt irregulares nisi auctozizādo au-
dirent diuina:puta:q: p̄latus facit ce
lebzare:q: sic esset irregularis ſm glo.
in cle.Archiepō.de pziuile.
2 ¶ Utꝝ bn̄dictio solēnis ep̄i sit pbibita
tali tpe?R.ꝙ sic:q: facit rōne ozdinis
95.di.c.ecce ego.nisi ī festiuitatibꝰ de
q̇bꝰ.j.nō aūt simplex pbibet̄:nec bn̄di
ctio pere vel baculi peregrinoꝝ:q: nō
ptinēt ad ozdinē.ꝛ ibidē pōt dici de be
nedictiōe vestimētoꝝ illoꝝ qui volunt
intrare monasteriū vel tertiū ozdinem
beati Francisci ꝙ licite pōt fieri.
¶ Secḋo pbibet̄ ministratio sacramen
toꝝ exceptis eo mō q̇ cōceduntur de iu-
re.de quo vide infra in.c.se. 4
¶ Tertio pbibet̄ celebzatio diuinoꝝ:
vt l.c.respōso.de sen.excō.de cle.exco-
mini.c.2.ꝛ.3.Sꝫ quid venit h̄ nōie di-
uini officij?dic solūmō ozdinatū ī bzeuia
rio vel missali:vt.j.pꝫ i.c.se.§.1.cuꝫ se. 5
¶ Quarto pbibetur collatio ozdinū:ni
si vt infra dicam in.c.se. 6
¶ Quito pbibet̄ sepultura ecclesiasti-
ca:tn̄ extra cimiteriuꝫ ꝛ ecclesiā lꝫ sine
officio.cū officio nō:aliter clericus nō
incurreret penas positas ꝯ tales.de q̇-
bus infra dicetur in.c.se. 7
¶ Sexto pulsatio cāpanarū.ar.d.c.al
ma.Si tn̄ laici pulsarēt sine coꝝ cōsē
su clerici excusant̄ ſm Io.de deo.Hoc
itelligo de pulsatiōe p hozis canonicis
q: Aue maria vel cāpane ō festo vel p
alio signo ꝙ pro hozis non credo sint
pbibite.
¶ Septio apertio ianue ecclesie tem- 8
poze celebzationis officij:nisi pzout in
fra dicetur in.c.sequenti.
¶ Utruꝫ pzefata ita pbibeant̄ in eccle 9
sijs exēptis sicut ī alijs?R.ꝙ sic:vt l.c.
auctozitate.de pziui.li.6.ꝛ ita ſuabūt
sicut faciūt alie ecclesie celebzando ſm
modificationē.c.alma.de sen.ex.li.6.

1 **Interdictū**.6.Que cō
cedūt̄ tem
poze interdicti gn̄alis locoꝝ vel
special'vel singularis?R.ꝙ Undecim.
¶ Pzimuꝫ celebzatio officioꝝ diuino 1
rū ꝛ missaruꝫ ī ecclesijs ꝛ mōasterijs si
cut fiebat ante interdictū cū ista modi
ficatōe tn̄.s.submissa voce:ianuis clau
sis:campanis non pulsatis:excōicatis
ꝛ interdictis exclusis i.d.c.alma.§.ad
dicimus.Aduerte h̄ ꝙ istud.c.alma.
loquitur de generali ꝛ speciali interdi-
cto tā hominū ꝙ locozuꝫ:nō de singu-
lari interdicto alicuius eccesie ſꝫ glo.i 2
d.§.addicimꝰ:ꝛ ideo ibi nō posset cele-
bzari.Qḋ no.bn̄ q: pauci aduertunt.
¶ Sed quero a quibus celebzari de- 3
bent pzefata diuina?R.Archi.in.d.c.
alma.ꝙ a pzopzijs clericis ecclesiaruꝫ
vel monasteriozum monachis:nisi et
ipsi essent interdicti:vt supza.Interdi
ctum.1.§.11.
¶ Qui possunt admitti ad ista diuia? 4
R.ꝙ nullus nisi clerici aut monachi il
loꝝ ecclesiaruꝫ in quibus celebzātur.

vnde aliarum eccleſiarū clerici vel mo
naſterioꝝ monachi nō pñt admitti ſm
Archi.i.d.c.alma.Cal.tñ vt refert.Ge.
in.d.c.alma.tenet ꝙ poſt factū nō cēnt
irregulares:ſed ante factū non auderet
conſulere ꝙ q̇s admitteret religioſos
vel clericos extraneos.Fede.ↄſi.87.di-
cit ꝙ videt̃ abſurdū tales nō admittet̃
⁊ Jo.an.dicit ꝙ eſt nimis durū tenere
ꝙ non admittat̃.Et credo ꝙ ſit verius
ꝙ poſſunt admitti oēs clerici aut reli-
gioſi aliarū eccleſiarū:⁊ verbū canonici
ꝙ clerici eccleſiarū reſtriugit diſtributi
onem nō auditionē ſeu celebrationem
quā permittit ſicut prius poterant in
tereſſet ⁊ nunc ſimiliter. Facit ad hoc.
d.c.ꝙ in te. Seculares āt de terris nō
interdictis nullo mō poſſunt admiti: vt
in.d.c.licet.ar.c qm̃ epi. de priui.li.6.
quia qd per priuilegiun vni cōceditur
alteri denegatū comprobatur.
4 ¶ Utꝝ cū alicui ſingulari perſone ↄce-
ditur vt modo p̄miſſo.ſ.ianuis clauſis
⁊c̄ tpe inrdicti poſſit celebrat̃ vl̃ audire
diuia ei⁹ familiares q̇ nō dederūt cauſā
⁊ domeſtici poſſint admitti ad audien-
duz ⁊ celebrandū ſibi officiū diuinū:℟.
ꝙ ſic:vt in.d.c.licet vobis.§.ↄceditur.
Et q̇d comprehendat̃ ſub iſtis vide.ē.
Familia.niſi ob iſtā cauſam in fraudez
ſint aſſumpti.c.vlti.de verbo ſigni.li.6
5 ¶ Quid ſi nō ſit ſingulari pſona ſꝫ ↄuē-
tus aut collegiū cui ↄcedit̃ auditō diui
uinoꝝ tēpore iterdicti:nunq̇d ei⁹ fami-
liares domeſtici ſilr̃ ſint admittēdi:℟.
ꝙ.nō:vt in.d.c.licet vobis.§.nō ſic.niſi
ſuper hoc habeant priuilegium : vt ibi.
6 ¶ Quid ſi incōuētu:vel collegio nō ſūt
niſi tres quoꝝ duo ſunt infirmi nūq̇d
terti⁹ poterit celebrare cū familiari:℟.
Ho in.c.ꝙ nō nullis de p̄uile.ꝙ ſic: ne
priuilegiū ſit inutile:ſicut ↄcedit̃ ſingu
lari pſone:vt in.d.c.licet.dummō nō d
derit cām iterdicto:vt in.d.c.lꝫ.Archi.
dubitat .ſꝫ ego credo verū dictū Ho.
7 ¶ Quomodo debet intelligi p̄uilegiuz
quo ↄcedit̃ aliq̇b⁹ religioſis ꝙ tempore
interdicti poſſint recipere ad diuina cō
fratres ſuos:℟.ꝙ dꝫ itelligi d illi̇ con
fratrib⁹ q̄ lꝫ in ſeculo remanēt:tñ eoꝝ or
dini ſunt oblati mutato habitu ſecula-
ri.vel etiam qui inter viuos bona ſua
dederunt eis retento vſufructu in vita
ſua:vt in.c.vt priuilegia.§.i.de priuili.
⁊ in.c.cum ⁊ plantare.§.de confrater-
nitatibus.ibidem.
¶ Quid ſi priuilegiati vt admittantur
tempore interdicti dederunt cauſam in
terdicto vel eorum culpa:dolo vel frau
de fuit interdicto vel eorum culpa: do-
lo vel fraude fuit interdicti ſententia p
lata:vel ad perpetrandum delictuz cu-
ius occaſione interdictum latuz extitit
dederunt auxiliū ↄſiliū vel fauorem:℟
ꝙ nō obſtāte priuilegio nullo modo ad
mitti poſſunt:vt in.d.c.licet.§.i.
¶ Que miſſa poteſt celebrari:℟.Ge.i.
d.c.alma.recitat ⁊ ſequit̃ Jo.an.⁊ Cal. 9
ꝙ etiam peculiaris.licte.Jo.mo.tenu-
erit ꝙ ſolum conuentualis poterat ce-
lebrari.
¶ Conceditur aliquib⁹ vt tempore ge- 10
neralis vel ſpecialis interdicti locoruz
poſſint celebrare in ſuis feſtis ianuis a
pertis ſicut minoribus ⁊ predicatorib⁹
nunquid poterunt tales alios admitte
re ad celebrandum:℟.Jnno.⁊ Hoſtiē.
in.c.vt priuilegia.de priuile.ꝙ ſi priui-
legium ſit eis datum perſonaliter non
poſſunt:⁊ tunc perſonaliter conceditur
cum dicitur concedimus vobis vt poſ-
ſitis celebrat̃ . Si vero perſonaliter nō
eſſet datum:ſicut cum dicitur concedi-
mus vobis vt i veſtris eccleſijs celebre
tur.tunc poſſunt admittere alios ad ce
lebrandum:⁊ ſic eſt priuilegium fratrū
minorum ⁊ predicatorum.. 11
¶ Utrum ſeculares ⁊ quicunqꝫ alij poſ
ſint extra eccleſiam predicta diuina of
ficia auſcultare:℟ . Ho.ꝙ excoīcatis
⁊ interdictis non licet audire diuina ne
qꝫ licet clericis ita alte dicere ꝙ audiā-
tur de foris.Jntellige ſtudioſe.poſſunt
enim ita alte dicere ꝙ ſe audiant i cho
ro ad inuicem etiam ſi ſic dicendo audi
rentur ab extra.ar.d.c.alma. Simili-
ter non eſt eis aperienda feneſtra vel
hoſtium vt videant eleuationem cor-
poris chriſti. ⁊ huiuſmodi:nec pax ex-
tra portanda:nec ad offertorium poſt
euangelium admittendi. Ad predicati-
onem tamē poſſunt admitti libere :nec
diſtinguitur an dederint cauſam vl̃ nō
vel ſint excommunicati vel non:vt in.c
reſponſo.de ſen.excom.iuncto.c.epiſco
pus nullum.de conſe.diſt.i.

Utꝝ dicē

12 ¶ Utrū dicētes offi͠ti p viā vel extra ecc̃liam tpe interdicti gn̄alis vel spālr locoꝝ frangāt interdictū. R. ꝙ si h̄ fa- ciant studiose vt seculares audiāt: sic violāt interdictū: vt ꝓbatur. ar. c. fi. de ꝑui. li. 6. vbi pꝫ ꝙ etiā celebratio diui- noꝝ extra ecc̃liam ꝓhibet̃ tali tpe. sec9 aūt si sic dicēdo a casu seculares tran- seuntes audiāt: tñ q: qd̄ modicū est rō apprehendit quasi nihil. 2. phi. tum q: nō ꝯ rōem legis.

13 ¶ Utrū liceat clericis vl̃ laicis in loco interdicto legē euangeliū vel psalmos ꝛ hmōi. R. ꝙ sic sicut ꝛ predicare: sicut ante dictum est.

14 ¶ Utrū tpe gn̄alis vel spālis interdci locoꝝ possint seculares ꝛ alij orare in ecc̃lia ofone ꝑuata. R. Monal. ꝙ sic: q: talis actus nō cōtinet̃ sub aliquo ꝓ hibitorum: vt pꝫ. s. Itē tꝫ Rodo. ꝙ et si sint ipsi orātes interdicti vel illa ec- clesia pñt orare ofone priuata.

15 ¶ Utrū introductio post partū ꝛ bñdi- ctio nuptialis possit celebrari tpe iter- dicti. R. Ho. tenuit ꝙ nō licet.

16 ¶ Scd̄m qd̄ conceditur est celebratio diuinoꝝ officioꝝ ꝛ missaruꝫ alta voce ꝛ solēniter ianuis aptis pulsatis cam panis ꝛ oibus interdictis admissis: so lūmodo excōicatis exclusis. Et hoc so- luꝫ ꝯcedit̃ in festiuitatib9 Natalis dñi pasche ꝛ pēthecostes ꝛ assūptōis virgi nis gloriose: ita tñ ꝙ illi quoꝝ causa i terdictum est latū altari nō appropin quent: vt in. d. c. alma. Extendit̃ hoc c. ad festuꝫ corpis xp̄i ꝛ eius octauā per Martinū. 5. ꝛ Eugeniū quartū in ex- traua. q̄ incipit. Excellentissimi. Sed aduerte ꝙ ista celebratio si fieret ab i- terdictis ꝑsonis essent irregulares: vt s. patet. Silr̃ si ecc̃lia esset spālr̃ inter dicta: q: d. c. alma intelligit̃ quādo in terdictum est generale loci vel specia- le ſm glo. ibidem.

17 ¶ Utrū hn̄tes priuilegia vt i suis festi uitatib9 celebrare possint vel in suo fo cundo aduentu: vt de tēplariis d: i. c. vt ꝑuilegia. de ꝑuil. possint celebrare: nō seruata moderatiōe d9. c. alma. R. Joā. an. ꝛ Archi. in. d. c. alma ꝙ nō: q: eorū ꝑuilegia p istud. c. reuocant̃ q̄ ad hoc. secus si priuilegia obtinuerunt p9 illud. c. alma;

¶ Quero qua hora dies incipit inchoa- 18 bitur. R. Jo. mo. in. d. c alma. ꝙ quan do dies incipit lucescere: quia dies dr a diaū quod ē clarum ꝛ. mane ꝛ vespe ram comprehendit. iuxta illud. Factū est vespere ꝛ mane dies vnus. d offic. deleg. c. consuluit. in autent. de iudi. §: sedebūt. Jo. an. ibidem dicit ꝙ incipit in vigilia festi ad vesperas quo ad cele brationem offōrum. de fer. c. 2. ꝛ ꝙ cō- tinuare poterunt vsq; ad vesperas cra stine diei inclusiue. Sed completoriuꝫ ꝛ reliqua post vesperas cantare nō po- terunt ſm formam predictam. c. alma per iura allegata. Archi. vero ꝯcordat cum Jo. an. sed addit ꝙ in vesperis cō pletorium continetur. 11. q. 3. si q̄s eps. el. 2. ꝛ. 92. di. c. vl. vbi Lau. Hug. ꝛ Jo. hoc no. Et hoc dicit ꝓbari p. d. c. 2. vbi Alex. dicit ꝙ sicut magnitudo diei exi git tardius terminari ꝛc. Item ꝓbat̃: q: p̄dicta cōcessio. c. alma. est gratiosa ꝛ fauorabilis: ꝛ sic est larga interp̄ta- tio fienda. c. q̄uis. de p̄ben. lib. 6. ꝛ hoc sequitur Ge. in. d. c. alma. ꝛ sic hꝫ con- suetudo: ꝛ sic tene. Unde Feder. ꝯsilio cxi. dicit ꝙ sicut generaliter permitit̃ celebratio diuinoꝝ offōrum: sic intelli- genda est permissio generaliter. d quo de cōiug. leprosoꝝ. c. 2. de priuil̃. q: cir- ca. maxime cū hic sit fauorabile: ꝛ per cōsequens ampliandum: ꝛ sic priuile- gium principis: ꝛ sic late interp̄tādū: et ideo in istis festiuitatibus pōt eps altaria ꝛ virgines cōsecrare: ꝛ vela be- nedicere ꝛ illa īponere monialibus et calices ꝛ paramenta bñdicere et silia: vt est bñdictio aque: bñdictio abbatis- se ꝛ abbat̃: q: sub noie diuinorū ista ve niunt. q: sacramenta nō sunt: cum sint tantum septem hec fede. Silr̃ter po test sacerdos benedicere spōsas aquaꝫ ꝛ hmōi et aspersionem facere: cādelas ꝛ oliuas silr̃ter benedicere. Intellige tñ ꝙ fiant a personis non interdictis: quia pertinent ad ordinem: vt d aqua. de conse. distin. 3. c. aquam. De benedi- ctione paramentorum patet. de conse. dist. 1. c. vestimenta: ꝛ. c. consulto. de sa cra vnctione. c. vnico. in fi. de consecra. eccle. vel al. c. penult. aliter esset irregu laris: vt patet. Secus esset de alijs q̄ rōne ordinum non conueniunt: vt he-

nedicio mēse:gratiarū actio post mēsam:
ꝛ silia. Limitare tñ bñdictionē mēse et
gratiarum actōes licere:dūmodo nō fie-
ret in forma officij. In aliis autē tpib⁹
a dictis festiuitatib⁹ nō possit. R. Fede.
ibidē ꝙ sic sm moderationē.d.c.alma
ꝛ sm ꝙ diuina officia possunt celebra-
ri:alr̃s non.
19 ¶ Tertiū qd̄ ꝯcedit ē pnia quibuscūq; tā
infirmoꝝ ꝙ sanoꝝ: dūmō excōicati nō
fuerit:intellige si fuerunt excōicati ꝑꝑ
delictū ꝑꝑ qd̄ intdictū est positū:nō de
excōicatis ex alia cā:q: si sic sunt excōi
cati nō pñt absolui: ꝓterꝙ in articulo
mortis: ꝛ exceptis illis quoꝝ culpa latū est
interdictū.vel dederūt ꝯsiliū auxilium
aut fauorē delicto ꝑꝑ qd̄ latū est inter
dictū:nisi ꝑus satisfecerit si pñt:vel de
satisfaciēdo ꝓstiterint idoneā cautōez:
aut si h̄ nō pñt nisi iurauerint ꝙ cū po
terūt satisfaciēt. ꝛ ad satisfactōz facien
dā ꝑ illos q̄ pñt ꝛ tenent dabūt auxili-
um ꝯsiliū vl̄ fauorē:ac iux̄ posse suū la
borabūt ad h̄ fidelr̃:vt in.d.c.alma.
20 ¶ Utrū absolutio gñal̄ possit fieri tpe
intdicti. R. Jo.cal.ꝙ sic:q: nō est offm̄
diuinū.sz h̄ nō ē bōa rō:q: bñ ptz ad or
dinē.vñ si tal̄ faciēs absolutōz gñalem
cēt interdict⁹ efficeret irreglaris:sed iō
lz:q: sicut pnia oibus ꝯcedit:ita ꝛ ab-
solutio:siue generalis siue ꝑticularis.
21 ¶ Quartū qd̄ cōcedit est sacrm eucha-
ristie qd̄ morientib⁹ tm̄ ꝑmittit.c.per-
mittimus.de sen.excō.ꝛ ēt dānatis ad
mortē.cle.i.de pe.ꝛ re. Sz nūquid de-
beat eis offerri cū cāpanella. R. Cal. ꝙ
sic sm morem ꝯsuetum.
22 ¶ Utrū sanis possit dari. R.ꝙ non ēt
si sint sacerdotes nō celebrātes: q̄a qd̄
nō ē ꝯcessuz itelligit ꝓhibitū in ꝓfatis
2.q.5.ꝯsuluisti.nec ob.c.qd̄ in te de pe.
ꝛ re.vbi dr̄ ꝯcedi viaticū cui ꝯcedit pe-
nitētia:q: veꝝ est ꝛ ꝓprie:tūc dr̄ viati-
cuz qñ dat morientib⁹:sed qñ dat sanis
nō ꝓprie dr̄ viaticuz sz eucharistia:ꝛ iō
sanis siue clicis vel laicis denegat. In-
tellige in clicis nisi qñ celebrant: quia
tūc communicare tenentur. Johānes
cal.vt refert Ge.i.d.c.alma.dicit ꝙ est
durū dicere ꝙ ēt clericis sit interdictū
corpus xp̄i:q: nō est eis ꝓhibita ꝑtici-
patio sacroꝝ nec officioꝝ diuinoꝝ:vt
in.d.c.ptz:q: pñt secrete celebrare ꝛ sic
sumere corpus xp̄i:ꝛ hoc magis plz:et
tene q: verius est.
¶ Utrū saltē debeat dari corpus xp̄i il 23
lis secularibus quibus cōcedit audire
diuina.ꝑ.c.alma: vt dictū ē. R. Archi.
in.d.c.ꝙ lz aliqui dixerint ꝙ sic:tñ ve-
rius est ꝙ nō: q: in.c.si sentētia.de sen.
excō.lib.6. ponunt vt diuersa auditio
diuinoꝝ ꝛ ꝑceptio sacroꝝ:ꝛ ideo tene
ꝙ nō potest dari.
¶ Utrū mulieribus ꝑgnātib⁹ ꝓpin- 24
quis partui. R. Pa.i.d.c.qd̄ in te.fuit
diuersa opi.sed sibi plz vt ꝯsideret ꝯdi-
tio mulieris:ꝛ si iminet ꝑiculū mortis
ꝓbabilr̃ tūc poterit eis ministrari via
ticū:ꝛ plz. Idē in intrātibus mare ꝛ ob
sessis sm ꝓdictā distinctionez.
¶ Utrū ꝯcedit extrema vnctio. R.ꝙ sic: 25
vt dicit Pa.in.c.respōso.de sen.excō.ꝛ
do. Ant.de butrio in.c.nō est nob.post
alios.de spō.nec etiam clericis sz Jo-
an.ꝛ Cal.
¶ Sed nūquid offm̄ recōmendatiōis 26
aie concedat. R. Cal.ꝙ sic:q: vr̄ anne-
xum sacramento pnie.
¶ Quintū qd̄ cōcedit est sacrm baptis- 27
mi:nedum paruuloꝝ sed etiā adulto-
rum:vt in.c.qm̄.de sen.ex.lib.6. Et ca-
thecismus ꝛ totū offm̄ baptismi tanꝙ
accessoriū ꝯcedit:ꝛ tenet Cal.ꝙ si etiaz
q̄s baptizaret in ecclia intdicta spālr̃
nō incurreret irregularitatem:ꝙuis si
honeste alibi possit fieri non liceat.
¶ Sextū ꝯfectio chrismatis in die io- 28
uis sctā.d.c.qm̄. Intelligit tñ Archi.
ibidē ꝙ nō pōt ꝯfici alta voce neq; cā
panis pulsatis: sed cū moderatōe.c.al
ma.s.ianuis clausis ꝛc.
¶ Septimū qd̄ ꝯcedit est sacrm cōfir- 29
matiōis qd̄ ēt adultis potest exhiberi.
d.c.quoniam.
¶ Octauū qd̄ cōcedit est sacrz mrimo 30
nij qd̄ legitime pōt tali tpe cōtrahi:sed
bñdictio nuptialis sm Ho. ꝓhibetur.
Pa.in.c.non est nobis.vbi de h̄ not.de
spon.dubitat.sed mihi vr̄ ꝙ ꝯcesso pn-
cipali ꝯcedat ꝛ accessoriū.c.accessoriū.
de re.iu.li.6. Attñ securius est abstine
re nisi in dieb⁹ in q̄bus lz celebrare pu-
blice.
¶ Nonū qd̄ cōcedit est sepultura ecclia 31
stica que solū clericis ꝯcedit qui serua
uerūt interdictū sine pulsatōe cāpana
rū: tamē

rum: tñ ꝛ cū solennitate ꝛ cū silentio. d. c. qđ in te. Sed hodie etiā credo possint sepelire cū offō sine nota dicto. ꝑ arg. c. cui licet. de reg. iur. li. 6. Secundum moderationē tñ. c. alma. ƀm Fed. cōsi- lio. 70. ꝛ etiā cū cāpanis ꝛ aliis cōsue- tis i dieb⁹ in ꝗbus pt publice celebrari.

32 ¶ Sz qđ si ecclia ē spālr inťdicta nū ꝗd ibi sepelient. Rň. Innoc. ꝛ Ho. in. c. tāta. đ exces. p̄la. ꝙ ƀm quosdā nō p̄nt ibi sepeliri. Ho. tñ tenet ꝙ sic: q: qđ fa cit interdictū gñale generalr facit spā le spāliter. l. si duo. in fi. ff. de admi. tu. Pa. in. c. qđ in te. tenet ꝙ clerici ecclie spāliter interdicte possint ibi sepeliri. Alii ṽo qui nō sunt clerici talis ecclie spāliter interdicte debēt in ecclia alia nō interdicta sepeliri.

33 ¶ Utꝝ penitētes ꝛ absoluti sint tumu lādi i ecclia vł cimiterio sicr sic clerici. Rň. doct. ꝙ nō: si tñ de fcō sepelirent si sunt exhumādi. sz si alibi sepeliant ces sāte iterdcō: tūc sūt ad ecclias ťferēdi.

34 ¶ Utꝝ ꝯfres ꝗ ex ꝓuilegio religiosoꝝ ꝗrū sūt ꝯfres admittūť ad diūa possint sepeliri i ecclia iterdcā. Rň. ꝙ ñ: lz i aliis libē possit eligē sepeliri. d. c. vt ꝓuilegia

35 ¶ Utꝝ sepultura ecclesiastica ꝯcedatur oīb⁹ i dieb⁹ i ꝗb⁹ lz celebrare solēnit: vt dictū ē. Rň. Cal. tz ꝙ sic: nisi spālr sint i- terdci vł cāz dederit iterdcō. ꝛ plz mihi sua opi. lz Jo. an. ꝛ Jo. đ ligna. ꝛ Ge. in d. c. alma. teneāt cōtrariū ꝗ ad laicos. Fede. ēt tz ꝯsilio. cxi. ꝙ clerici officiando istis festiuitatib⁹ circa sepulturā ñ efficiuntur irregulares.

36 ¶ Utꝝ ꝓuilegiat⁹ tempore iterdci sup admissione ad diūa ꝛ ſceptōe ad sacra mēta possit sepeliri i cimitřio. Rň. Cal. ꝙ sic. et idē videť ēt si solū cēt ꝓuilegia tus sup auditōe diuinoꝝ solū: nō fcā mentōe sacꝛoꝝ ꝑ rōz. cui communi- camus viuo et ēt mortuo.

37 ¶ Utꝝ mortuaria ꝛ alie oblatōes pos- sint recipi ꝓ defūctis tpe interdicti vł ab ipsis interdictis. Rň. ꝙ sic si mortui sunt penitētes ꝛ ꝓ eis orandū est. 11. q. 3. quicunqꝫ intra.

38 ¶ Decimū qđ cōcedit est ordinū colla- tio: vt no. Inn. in. d. c. nō est nobis. vł tñ velle ꝙ solū clericis p̄nt dari sed nō laicis. sed Pa. in. d. c. ꝛ in. c. qđ in te. di cit ꝙ posset attemptari ꝙ ex necessita te poterūt ēt laici ordiari in loco inter dicto: sicut dictū est de crismate ꝙ non fiat baptismus sine eo. d. c. qm̄: q: ex ꝗ ꝯcedunť aliqua que nō nisi ꝑ clericos p̄nt ꝯferri cōsequēter pmittunť ꝛ ea si ne ꝗbus. ar. c. qm̄. de sen. ex. li. 6. sed si ne necessitate: nec laici nec clerici p̄nt ordinari in loco interdicto: sed alibi or dinentur si ipsi nō sunt interdicti: quia possunt.

¶ Undecimu: qđ cōcediť: sed est spāle 39 ep̄is ꝛ aliis supioribus: vt vbilibet pos sit cum altari portatili celebrare ꝛ cele brari facere ꝛ audire diuina ꝗuis sit i terdicta terra ciuitas vel castrū. ſ'erua- to tñ qđ dicendū est ianuis clausis: cā panis nō pulsatis: interdictis exclusis: vt in. c. si. de ꝓui. li. 6. ł ƒ ꝛ ho. sic ꝓui- legium hñt fratres minores ꝛ ꝓdicato res. c. q: in his de ꝓiui. ꝛ no. in. d. c. si. in gl. secus si esset interdicta ecclia vel aliqs locus singularis: q: nec ep̄s nec fratres ꝓdicatores possent ibi celebra re: vt no. Jo. an. in. c. quesiuit. de cle. nō resi. ꝛ sequitur ibi Pa.

¶ Duodecimū qđ concediť imo ſcipiť 40 oībus obligatis ad dicendum offm̄ vt illud quotidie et integre dicant: lz ipsi spāliter ꝛ singulariter sint interdicti si gillatim: tñ debent dicere sicut dictuz est de excōicatis. s. hor. 9. 5.

Interdictū. 7. violā- tes incur runt penas. 7.

¶ Prima est irregularitas. hāc incur- 1 rit oīs clericus ꝗ lz nō sit ipse interdi- ctus: tñ exercet aliqđ ꝺputatū certo or- dini in loco interdicto nisi ƀm ꝙ pmit tiť a iure: vt. s. dictū est. Intelligit hoc Fede. ꝯsilio. 7. verū qñ publice ꝛ palam more solito celebrať: sicut dicimus de excōicato vel interdicto sicut prius ce lebrante. in cle. pe. de sen. exc. sicr ergo interdictus simplr si exercet aliqd de- putatū certo ordini vbicūqꝫ est irregu laris. c. is ꝗ: ꝛ. c. is. cui. de sencō. ex. lib. 6. ꝛ. c. cū eterni. de sen. ꝛ re iudi. lib. 6.

¶ Scđa ꝙ supradictus est ineligibilis 2 ita ꝙ nō pt eligere nec eligi. d. c. is ꝗ.

¶ Tertia ꝙ supradictus sit impostula bilis: ita ꝙ non potest postulari. c. i. de 3 postu. prela.

¶ Quarta ꝙ talis est beneficiis eccle- 4

ſtaſticis ſpoliādus: ⁊ ſi monachus vel
monialis eſt dꝫ retrudi in artiori mo-
naſterio ad agendū pniam.c. poſtula-
ſtis.de cle.ex.mi.
5 ¶ Quid ſi talis celebrat in loco inter-
dicto nec ipſe interdictus ſed tñ perſo
nis interdictis.R.ꝙ nō eſt irregłaris:
eſt tñ interdictus ei ingreſſus eccleſie
donec ſatiſfaciat ad arbitriū illiꝰ cuius
ſnīam cōtempſit.c.epoꝝ.de priui.li.6.
ſilr ſm Fede.vbi.ſ. Qñ admittunł lai
ci aliundevenietes ad diuina in eccłia
nō interdicta exiſtente in loco interdi-
cto generaliter vel ſpāliter.
6 ¶ Sed quid ſi tales clerici exercēt ea
que nō ſunt deputata certo ordini: vt
puta cantare in choro: legere pſalmos
vel epiſtolam: ſicut faciunt alij.R.ſm
Innoc.in.d.c.tanta.⁊ ſequitur Pa.in
c.2.de cleri. excom.mi. ꝙ nō incidunt
in prefatas penas: iuriſdictionalia ta-
men exercere poſſunt. vnde ⁊ excōica-
re ⁊ abſoluere ſibiipſi nō ſunt interdi-
cti.dicit tamen Pa.in.d.c.2.ꝙ nō de-
bent abſoluere cum illa ſolēnitate.c.a
nobis.el.2.de ſen.excō.ſed ei non cre-
do quo ad abſolutionem: qꝛ abſolutio
ab excōicatōne ſiue cum illa ſolennita-
te ſiue ſine ea nō poteſt ipendi ab īter-
dicto: ſed ſi ille qui impendit nō ſit in
terdictus: tūc abſoluere pōt etiaꝫ cum
illa ſolēnitate: qꝛ cū abſolutio permit-
titur: ergo ⁊ ſolennitas ꝯſueta. Inno.
tñ ⁊ Hoſ.⁊ Landul.cōcordāt cū Pa.et
addunt ꝙ efficereł irregularis qui ab
ſolueret cū prefata ſolennitate: ſed eis
nō credo rōne p̄dicta.Item ſm Guil.
durandi ſilr eſt irregularis qui ſolēni
ter in cimiterio ſepelit hoiem interdi-
ctum.ar.c.i.de poſtu.prela. ſed ego di
co ſilr ſi hoiem nō interdictū ſepelit i lo
co interdicto ſolēniter.ſ.cū offō ſolito.
Ratio: quia iſtud cōpetit certo ordini
ſm ꝙ cōiter ſeruatur.no.etiam aliam
penam.in cle.eos.de ſepul.de q̄.ſ.Ex
cōicatio.7.caſu.36.
7 ¶ Quinta pena eſt ꝙ clericus qui nō
ſeruat interdictum: loci eſt ſuſpenſus
ab officio ⁊ beneficio.d.c.tanta. de ex-
ceſ.prela.in tex.⁊ in glo. ⁊ ſequunł cō-
muniter doc.
8 ¶ Sexta pēa eſt cōtra religioſos quoſ
cumqꝫ.ſ.excōmunicatōis qui nō ſeruāt
interdictum cum matricem eccleſiam
loci ſeruare ſciūt.quod intelligo de ge
nerali interdicto impoſito a ſede a-
poſtolica vel a locorum ordinarijs: q̄a
ſi eſſet ab eoꝝ legatis ſine ſpeciali eo-
rum mandato non haberet locum hec
pena. Similiter ſi ſingulariter eccle-
ſia matrix eſſet interdicta: non habet
locum in cle. ex frequentibus.de ſen.
ex.Si vero matrix eccleſia nō ſeruaret
predictum interdictū generale ſolum
incurrerent penas quas ⁊ clerici icur-
runt.de quibus in iſto caſu dr.
¶ Utrum laici nō ſeruātes interdictū 9
incurrāt aliquā penam.R.ꝙ nulla in
uenitur i iure ipſis impoſita: peccarēt
tñ mortaliter ſi hoc facerent in cōtem-
ptum eccleſie: alr̄ nō: niſi in q̄ttuor caſi
bus poſitis in cle.i.de ſepul.⁊ clemen.
grauis.de ſen.excō. de quibus habes
ſ. Excōicatio.5.caſu.15.⁊ Excōicatio
7.caſu.36.
¶ Sed nūquid laici teneną de eccleſia 10
exire ſi ſacerdos recipit interdictum
ad diuina.R.Monal.ꝙ nō: neqꝫ pec-
cat audiendo: ſed ſolus ſacerdos.
¶ Utrum clericus ſimplex qui habet 11
tantuꝫ primam tonſurā incidat in pe-
nas predictas ſicut alij clerici.R.Ho.
ꝙ ſic: ſi in offō ſuo cantet: ſcilicet tanq̄
pſalmiſta.23.di.
¶ Ultima ꝙ clericus decedens inter- 12
dictus priuał eccleſiaſtica ſepultura.
d.c.is cui.

1 **Interdictum** 8.quo modo
relaxatur. Reſpon.ꝙ aut inter
dictum fertur ad tempus: ſicut cum
quis interdicitur vſqꝫ ad annum: vel
donec ſatiſfecerit: vł talis ibi moreł: ⁊
tunc nō requiritur abſolutio aliq̄ poſt
tale quid: quia anno tranſacto vel ſa-
tiſfacto vel recedendo tali interdictuꝫ
eſt amotum ipſo facto: ⁊ licite poſt hoc
celebrat quis. Ita not.Panormita.in
c.nō eſt vobis.de ſpon. nec diſtinguo
an ſit a iudice vel a iure.quia in vtro-
qꝫ habet locum quod dixi. et idem dic
de quacunqꝫ alia ſuſpenſione tā iuris
q̄ hominis.ſecus de ſententia excōica
tionis ad tempus: quia requiritur ab
ſolutio.ita no.docto.in.c.fi. de matri.
cōtrac.cōtra interdic.ec. ⁊ ibi reddunt

rationem esse: q: excommunicatio req̃rit certam formam in absolutione: sed i interdicto vel suspẽsione sufficit constz de mente iudicis licet aliq̃ dubitẽt ð excoicatione lata a papa ad tẽpus: tñ tene. ꝙ requirit absolutio: nisi aperte constet papã velle eũ absolutũ esse ſm do. Anto. ⁊ seq̃tur Pa. in. d. c. si. Si vero interdictũ vel suspẽsio non est lata ad tẽpus: sed simpliciter: tunc req̃rit absolutio ⁊ si est a iure põt absoluere ordinarius vel legat⁹ sedis aplice: nisi cũ cõditor iuris sibi vel alteri reseruauit. ar. c. nuper. §. in secũda. de sen. ex. Si autẽ sit a iudice: sic ille qui tulit põt absoluere vł eius supior: tñ ⁊ non alius: aut de mãdato eius qui eã tulit. 24. q. i. si Petr⁹.

1 ¶ Utrum sit seruanda aliqua forma i eius absolutõe? R. Ho. ꝙ sic dicẽdo re
uoco vł remoueo vł absoluo ⁊ silia verba. Debẽt etiam iniũgi eis vt satisfaciant ſm qð dicitur de excõmunicatiõis absolutione: q: in hoc ãbulat pari passu. vide supra. Absolutio. 3. §. i.

2 ¶ Utrum interdictum possit ad cautelam relaxari? R. ꝙ generale interdictũ non potest. c. presenti. de sen. excom. li. 6. sed interdictum sit singulare contra personã: sic potest relaxari ad cautelã. ar. a contrario sensu. d. c. presenti. ratio quia specialiter ĩterdicto omnia sacramenta negantur donec absoluat: et sic idem est quod de excommunicatione. ã qua quis absoluitur sub cõditõne: vt i c. solet. de sen. excom. li. 6. hoc tenet Jo. an. ⁊ Bar. in. d. c. presenti. Limita hoc si penitet alś non: q: sic relaxatio darz cãm peccandi: nisi forte in casu sicut cũ absoluitur inuitus ab excommunicatõne de quo. s̃. Absolutio. 3. §. 7.

3 ¶ Utrum episcopus vel ali⁹ possit suuz interdictũ suspẽdere? R. Lau. Lãcre. ⁊ Uincẽ. ꝙ sic vt no. i. c. ad hec. el. 3. ⁊. c. directe. ⁊. c. preterea. de appela.

4 ¶ Utrum appellationem sequentẽ suspendat interdictum latũ? R. ꝙ nõ nisi eius effectus sit suspẽsus ad tps: q: sic potest apellari a snia suspensa sicut cõditionali. d. c. preterea. Et hoc intellige ð interdicto vel suspensione. Sec⁹ in sententia excommunicationis cui⁹ effect⁹ nunq̃ põt relaxari nisi in toto absoluatur. c. cũ desideres. de sen. excõ. Hoc no. Ho. in. d. c. ad hec. Hoc ĩtellige ð interdicto a diuinis ⁊ sacris ⁊ aliis spũalibus. Secus esset i interdicto a temporalib⁹ vt puta ꝙ nõ ingrediat possessionẽ talez. ff. de appel. l. cõstitutois. Unñ Jo. an. in. d. c. is cui. restringit solũ i mere spũalibus per q̃ ligat aia: ⁊ iõ per appellatõnez suspendit interdictũ a beneficio: et suspẽsio. de q̃ vide ifra. Suspẽsio. 2. §. i. 5

¶ Utrum priuilegium concessum a legato a latere quo interdicti tpe valeat celebrare interdictis ⁊ excoicatis exclusis valeat quantum ad snias suas ⁊ suorũz successor ordinarior? R. ſm Landu. ꝙ sic nisi specialiter a successore reuocetur: ⁊ tenet idẽ ꝙ ẽt valet quo ad 6
snias pape. ar. d. c. dilect⁹. el. 2. ð rescri.

¶ Utrum papa dante licentiã celebrãdi in ecclesia spũaliter ĩterdicta relaxet 7
eo ipso interdictũ? R. ſz Ho. in. c. vt pri

¶ Utrum de auctorita priuilegia ꝙ nõ: te episcopi possit quis celebrare i ecclia interdicta? R. ſm Hosti. in. d. c. ad hec qñ ꝙ non: q: istud pertinet ad solũ papam. de priuile. c. cum ⁊ plãtare. Sec⁹ esset in cessatione a diuinis: q: posset episcopus excipere quos vult ⁊ subiicet ⁊ tempus ⁊ modum determinare ſz Inno. in. d. c. vt priuilegia. Et idem tenet ecclesia per eum interdicta. allegat. d. c. dilectus. sed non potest concedere: vt psona interdicta vel suspensa celebret nisi pro delicto alterius sit suspẽsa ab eo.

Interdictum

1 Interdictum 9. quando nõ indiget relaxatione: quia ipso iure non tenetur quis seruare? R. ꝙ in duobus casibus.

¶ Primo quando fertur contra partici- 1
pantes cum excommunicatis: in quo casu minorem incurrunt excommunicationem sine canonica monitione premissa: tunc nullum est ipso iure: sicut ⁊ suspensio quelibet intellige si feratur ab inferiori a papa. c. statutum. de sen ten. excom. libro. sexto. ⁊ dicitur canonica monitio et legitima quando nominatim admonentur: alias non: vt in. c. constitutionem eodem titulo. ⁊ li. contra alios vero licet ðbeat precedere monitõ qñ fertur pro contumatia: ſz Inn. in. d. c. ad hec qñ. tamen tz similiter si proferat sine scriptis q̃uis iudex incur

rat penā.de qua i.c.i.de sen.ex.li.6. et
s.excōicatio.2.§.2.Sed magis breui
ter dic ꝙ in illis casib⁹ in quib⁹ snīa ex
cōis nō tȝ sic nec īterdictuȝ.de quo vi-
de.s.Excōicatio.3.per totuȝ. Secūdo
qñ interdictū est latū ꝓpter aliquos.ꝛ
ipsi nō seruāt euȝ.tex.ē in.c.petisti. de
priuile.Sȝ aduerte sm Hosti.ibidem
ꝙ si ciuitas vel ecclesia ē īterdicta ꝓpt
aliquē.i.ꝓpter eorū delictū:tunc lȝ ipsi
violēt:alij tñ seruare tenētur.si autē sit
positū ꝓ eorū q̄rela ad eorū vtilitateȝ:
tunc si ipi nō seruāt nec alij seruare te
nentur:ꝛ sic efficitur nullum.d.c.peti
sti.ꝛ sic eum intellige.

¶ Utrū qñ interdictū est nulluȝ tñ ma
2 trix ecclia suat teneant religiosi illud
suare? R.ꝙ sic.alr īcurrūt penā excōis
cle.ex frequētib⁹ de sen.exco.in glo.

1 # Interesse

sȝ Bar.in.l. vnica.C.d se.
q̄ ꝓ eo ꝙ iter ꝓser.ꝓprie ꝛ stri-
cte extimatio alicui⁹ vtilitatis nō habi
te ꝓpter alicui⁹ actuȝ iniustū vel cōces
sionē iniustā.ꝛ est duplex. aliud lucri
cessātis:ꝛ hoc ē qñ hō īpeditur a lucro
qd fecisset si talis pecunia sibi restitu-
ta fuisset.vel si talis lesio sibi nō fuissȝ
illata:ꝛ hmōi.Aliud est interesse dāni
emergētis ꝛ hoc duplex.aliud in re:a-
liud extra rem.Interesse dāni emergē
tis ī re vel circa rē quod ēt dr ītrinsecū
sm Bar.vbi.s.ꝛ istud est ipsa res seu
eius extiatio.vel id qd ꝓuenit īmedia
te ex ipsa re:vt fructus ꝛ partus ꝛ hu-
iusmōi.ponit exēpluȝ.vendidisti mihi
vinū qd valebat.20.ꝛ tibi tradidi p̄ciū
nec dedisti:nūc valet.40.si traditū fuis
set vñ biturus eraȝ.ꝛ ds hoc.ff.de ac.
emp.ꝛ ven.l.si sterilis.§.cū ñ vēditorē
Interesse ex̄ rem vel extrīsecū est qd ꝓ
uenit nō ex ipsa re sȝ ꝓpter ipsā rē:exē
plū:vēdidisti vinū nec tradidisti sed si
tradidisses ex eo potuissē negociari et
lucrari.vēdidisti granuȝ:ꝛ quia nō tra
didisti hui mei fame perierūt.ꝛ istd qñ
petat ī ꝯctib⁹ hēs ī.l.Julianus.§.i.ff.
d act.ēp.ꝛ vē.l.cū vēditorē.C.d ac.ēp.
ꝛ vē.ꝛ.ff.d ver.ob.l.si īsulā.ꝛ qñ teneat
ī ꝯsciētia habes.vsura.i.§.30.interesse
qñ hȝ certā q̄titatē vel spēȝ dupluȝ ex-
cedere nō potes.ꝛ qñ excedit dupluȝ ha-
bes ī.d.l.vnica.ī tex.ꝛ ī gl.sed q̄ ad cō-
scientiā habes infra vsuras.i.§.30.

1 # Interpretatio

Leḡ ad queȝ pertinet? R.ꝙ interpre-
tatio legis diuine vel canonice pertiet
ad papā.c.ꝑ venerabileȝ.q̄ filij sint le-
gitimi:sed īterp̄tatio legis ciuilis īq̄n-
tū cōcernit clericos similiter pertinet
ad papā:vt ī.c.i.de iura.calū.Inquan
tū aūt concernit laicos pertinet ad im
peratorē.l.fi.C. de le:q2 est ei⁹ īterpre-
tari cuius est cōdere.de reg.iur.lib.6.
Et h̄ ītellige verū generalr̄. sed q̄tuȝ
ad vnaȝ causaȝ pōt ēt iudex interp̄tari
vt no.Inn.ī.c.cuȝ spāli.de appel. vide
bonā glo.ī.c.i.d postul.p̄la.facit.l. vni
ca.C.de ꝓfesso.qui ī vrbe:nisi esset ita
arduuȝ ꝙ firmus ītellectus dari non
possit:q2 tunc recurrendū est ad princi
pem.l. pe.ꝛ fi.C.de le.h̄ Pa.in.c.i.de
iura.calū.

¶ Utruȝ interp̄tatio priuilegij ꝑtieat 1
ad principeȝ soluȝ? R.Pa.in.c.cum ve
nissent.de iudicijs.ꝙ aut dubiuȝ est su
per potestate.s.si potuit dare:ꝛ sic nul-
li inferiori a principe licet:vt in.c.i. de
transla.prela.17.q.4.§.qui autē.9.q.3
cuncta per munduȝ.Aut dubiuȝ est su
per validitate vel surreptione:ꝛ sic p̄t
inferior iudex sm cōiter doc.Aut dubi
tatio est circa verba solū:ꝛ tunc si ca-
sus est clarus ꝛ decisibilis de facili:sic
pōt inferior cognoscere ad p̄iudicium
partiū sȝ cōiter doc. Rō:q2 inferior iter
pretat legē supioris ī p̄iudiciū partiū:
vt no.Inno.in.d.c.cū spāli.facit.c.inī
alia.de se.excō.ꝛ.d.l.fi.Si vero casus
ē dubius:sic ꝑtinet ad pricipē:si ei⁹ p̄n
tia de facili pōt haberi.ar.d.c.cuȝ ve-
nissent:ꝛ.d.c.iter alia.ꝛ ī.l.ex facto.§.
i.ff.de vul.ꝛ pup.substi.ꝙ si de facili
nō pōt adiri priceps ꝑꝑ lōgā distātiā:
sic poterit īterp̄tari ꝑ rōnē naturalē ꝛ
verisimilē q̄ p̄t notari ꝑ exp̄ssa v̄ba.ꝓ
h̄ ē casus ī.d.l.ex facto.§.2.vbi iurisco
sult⁹ īterp̄tat legē ex naturali rōe.Itē
qd no.Inn.ī.c.cū spāli.fac tex.ī.c.cū ꝑ
rōe.de p̄uil.li.6.Aut dubiū versat cir-
ca ītētionē p̄ncipis ꝛ nō p̄t decidi sine
magno dubio:ꝛ sic īterp̄tatio ē solius
p̄ncipis.ad p̄dicta facit tex.ī.c.venera
bilē.de elec.Dicit etiā Spec.in ti.de le
ga.§.nūc ostendenduȝ.ꝙ ep̄s pōt iter

ptari iuris allegatões. d pigno. signifi cante. r. d. c. venerabilem. procedit i ar

2 duo negotio vt dictum est.

¶ Utrū in contractibus sit interpretatio facienda: vt res potius valeat q̄ pereat? R. q̄ sic. de fide instru. c. inter dilectos in gl. r. ff. de re. du. l. quotiēs in actionib⁹. de v. sig. c. abbate. §. cōtra qd fuit. Si vero res valeret s̄m intellectū vtriusq̄ tunc accipiendū est illud qd est magis verisiile ff. de re. du. l. cū in testō. r. ff. de ver. ob. l. eum q̄ r qd ɔsueuit. 28. di. de siracusane. r qd magis ɔuenit iuri. d cō sue. cū dilect⁹. §. fi. vbi interpretatio fit contra eū qui legē potuit aptius dicer ff. de pac. l. veterib⁹. de priuile. c. q: i gl: Interpretatio in cōtractib⁹ fit plēa. In testamentis plenior. In bñficijs quoq̄ plenissima. de dona. l. cū dilecti. Interpretatio locutionum d3 fieri s3 psonas que loquuntur vł quibus loquitur. 26. di. vnde in glo.

1 Interrogationes in cōfessione vtrū sint faciēde a confessore? R. q̄ sic p ter. clarū Aug. de pe. di. 6. c. i. vbi dicit. Diligēs iquisitor r subtilis inuestigator: sapiēter r quasi astute iterroget a pctōre qd forsa3 igno rat vel pre verecundia velit occultare. hec ille. Et nota q̄ cōfessor tenet sub pe na mortalis peccati eas interrogatōes facere quas cognoscit necessarias ɔfiti. ti p validitate ɔfessionis habēs proba bilem opinionē q̄ cōfitens ex obliuiōe vł ignorātia seu negligētia omittit. ar. c. sit rector. 43. d. secus eēt qñ habēs p babilem opinionē q̄ ɔf. tēs talia scit r aduertit: q: sic pōt credere eū vel nō cō misisse vel alias ɔfessu3 fuisse: r sic non tenet interrogare nisi forte videre3 q̄ ex verecūdia nō auderet dicer. Dimittē at interrogare ex inaduertētia aut obliui one nō credo sit pctm̄. Ex negligentia vero dimittere iterrogatiōes quas p babiliter ɔscientia sibi dictat faciēdas de necessitate videt mortale pctm̄ p ea que dicā ifra negligētia. §. i. multo ma gis vł mortale qñ sciēter r sine oi rōna bili cā volūtarie dimittit. tenet eni cō fessor circa ɔfitētē facere ex pcepto cha ritatis ea que vellz sibi fieret rōnabilit pertinētia ad necessitatē salutis; vñ est ? legre ɔfiteri r viā salutis dirigere: aliter puaricat illō pceptū. Diliges primū sic tripm̄. Nō tñ d3 ɔfessor eē nimis scru pulosus in interrogādo oia que possi bile ē cōmiserit pctōr: s3 solum circa ea d3 iterrogare q̄ pbabilit credit omisse.

¶ Quid d3 attēdere ɔfessor circa iterro gatōes. R. s̄m Astē. q̄ tria. Prim3 q̄ in terroget de pctis non de fabul vł aliis mādat. Scd3 q̄ nō iterroget nisi d pec cat ɔsuet r q̄ sunt coiter nota explicite Querē eñ de pctis isōsuetis r enormi bus nisi i gñali r a lōge p quādā circū locutōe3 noc3 ɔfitēti: q: sepe discit qōne scit. ppea dr puer. ii. q̄ inuestigator ē ma lor opprimet ab eis: r i. l. i. §. q̄ qōnē. ff. d qō. pbibet fieri qd spāl' in piudiciū alte ri⁹ Tertiū ē q̄ ñ dscēdat nimis ad ptieu lares circūstātias peccator carnaliū q: vt dic phs. 3. eti. Delectabilia q̄tomag cōsideran tātomagis sunt apta mouere r nocet tal interrogatō r ɔfessori r cōfi tenti. Sufficit eñ hre vltiam spēm in hmōi r circūstātias q̄ cadūt sb spāli p hibitione r a lōge r cū vbis hōestis. vñ nullo mō descēdat ad alia spālr: puta mulier ɔfitet q̄ fuit cognita eē vas dbi tū nō q̄rat postea i q̄ loco vł quō r hu iusmōi: sic faciūt qdā q̄ poti⁹ sūt ɔtāina tores q̄ ɔfessores q̄ sepissie peccāt mor tal r delectādo se de hmōi interrogatiōi bus: r p delectationē faciendo eas.

¶ Scdo de qbus sunt iterrogatiōes fi ende? R. q̄ sunt fiēde de pctis coib⁹: sic est transgressio. x. pceptor omissio sep tē pctōr capitaliū: abusio q̄nq̄ sensuū: r de circūstātijs q̄ mutāt spēm. r aliū q̄ aggrauāt notabilr: nō oēs d oib⁹: s3 d il lis q̄ coiter otingūt in tali statu: q: drīs sio eēt qreb a feia d militia rē. Unī vt cō fessor simplex hēat forma iterrogādi h annotabo talē ordinē q̄ erit qsi vna ta bula toti⁹ isti⁹ angelice sūme circa ea q̄ pertinent ad consciam: 2

5

¶ Attende ergo o ɔfessor qui salutifer vis confessiones audire ad infrascripta Presentato tibi penitēte debes primo i terrogare eū de quo loco vel terra est si aliter eum nō agnoscis: vt ex hoc intel ligere possis si hēs auctoritatē ad eum confitendu3: q: si es sacerdos parrochi alis non hēs ptātem nisi super illos q̄ sunt de parrochia tua s̄m q̄ hēs. d ɔfes

rio.3.§.3.z.9.τ fex sequētib⁹. Idē dic sitr
de illo cui ꝯmissa ē audia ꝯfessionuz a
ꝑrochiali sacerdote. Si ꝟo ē tibi ꝯmis
sa ab ep̄o tal̓ auctas vel ab ei⁹ vicario
gn̄ali i spūalib⁹ vel ab alio hn̄te iurisdi
tionē quasi ep̄alē: tūc si es frater minoꝝ
vel frat̄ de ordie p̄dicatoꝝ aut h̓mita-
rū τ hmōi τ talē auctoritatē hēs ꝑ pn̄-
tationē fcāz s̓z formā cle. dudū. ꝺ sepl̓.
ꝺ q̄ hēs. s̄. ꝯfessio.3.§ 16. Uel es admis
sus ac si eēt s̓uata tal̓ forma: sic potes
audire oēs de illa diocesi vl̓ iurisditiōe
illi⁹ τ i illa diocesi solā τ nō ex̄ illā. Si
ꝟo non es pn̄tat⁹ s̓z formā ꝺcē cle. nec
admissus ac si eēt s̓uata s̓z solū tibi cō
cessit inīaz audiēdi ꝯfessiōes: sic potes
vbiqꝫ ei⁹ subditos audire. ꝺ q̄ vide i. ꝺ.
§.16. τ seqn. Et si ieneris ꝙ hēs auctē
eū ꝯfitēdi. Interroga.2. de ei⁹ statu et
ꝯditiōe si alr̓ eū nō agnoscis: vt ꝓpēde
re possis si erit capax absolōnis vl̓ ne.
Na si ieneris eū i tl̓i offō vl̓ in tali ar
te quā exercere nō pōt sine mortali: tūc
idica ei a p̄ncipio: ne forte eū audiēdo
τ postea nolēs eū absoluere scādalizet̓
ꝺ te. posses tn̄ talē q̄ hz aliq̄d qꝺ n̄ vult
dittere s̓z ꝙ tenet̓ admonere: qꝺ si non
vult ꝯfiteri libēter audies eū: s̓z absol-
uere nō posses: nisi dimittat qꝺ exerce
re nō pōt sine mortali. τ quō lꝫ eū n̄ ab-
soluas tal̓ ꝯfessio vꝫ ei ad multa bōa p̄
sertiz vt de⁹ citi⁹ illūinet eū ad pniaz s̓z
ꝙ ꝺr̓ i. c. qꝺ q̄dā. ꝺ pe. τ re. Et his ꝺctis
si voluerit ꝯfiteri poteris eū audire et
monita salutis dare τ aliquā pniaz sed
nullo mō absolōnē: q꞉ sic peccares mor
talr̓. de q̄ hēs. s̄. Cōfessio.i.§.14. τ ꝯfes
sio.6.§.2.τ.3. Interroga.3. q̄tū ē ꝙ nō
fuit ꝯfessus τ cui cōfessus fuit: τ si debi
ta bona volūtate fuit ꝯfessus: τ si fecit
pniaz: τ si aliq̄d retinuit sciēter qꝺ non
fuit ꝯfessus: vt ex istis possis scire ꝺ q̄n-
to tp̄e hz ꝯfiteri: τ si ꝯfessiōes fcē sūt rei
terāde. τ qn̄ hoc sit hēs. s̄. ꝯfessio.i.§.8
cū multis se. Interroga.4. si adhibuit
diligētiā vt suoꝝ pctōꝝ hēat mēoriā: et
si inenires ꝙ n̄: puta q꞉ oꝫ reiterare cō
fessiōes de multo tp̄e: τ ipse penitēs h̓
nō cogitabat: τ ꝓpea nullā posuit dili-
gētiā sup pctis ꝯfessis: tūc monēdus ē
vt vadat τ conet̓ reducere ad mēoriā
sua pctā discurrēdo ꝑ stat⁹ q̄s hūit: per
offā q̄ exercuit: ꝑ societates q̄s tenuit:
ꝑ loca i q̄b⁹ hītauit: ꝑ exercitia q̄ opata
ē: vt sic itegre ꝯfiteri valeat. τ q̄tā dili
gētiā debeat ponere hēs. s̄. ꝯfessio.i.§.
12. Predcis fcīs τ iuēto ꝙ fcā diligētia
s̓m posse suū ē dispositu⁹ ad digne ꝯfitē
dū: debes eūdē penitētē iducere vt ge-
nu flexo dicat hūilr̓ ꝯfiteor deo τc. vsqꝫ
mea culpa si scit eā dicere τ ꝙ stet facie
ꝟsa lateri ꝯfessoris si ē mulier vl̓ iuue-
nis. τ n̄ aspiciat i faciē tuā: q꞉ multi p-
pter h̓ corruerūt: τ postea bōis ꝟbis ꝑ
suasiōib⁹ iduc eū vt dicat pcā sua. Et si
scit ordiate dicere noli eū ipedire: s̓z so
lū vade supplēdo vbi ip̄e deficit i exp̄-
mēdo circūstātias vel declarādo quō
ē mortale τ tenet̓ abstiere vel ad restō-
nē vel ē excōicat⁹ τ hmōi si vides ꝙ ip̄e
nitēs hoc nō itelligit vel nō ꝑpēdit: vel
si nescit ordiate dicere fac vt ꝯfiteat̓ sal
tē grauiora q̄ magis grauāt ei⁹ ꝯsciaz
vt ex illis possis scire de q̄b⁹ debeas eū
iterrogare. Et ꝺcis aliq̄bus de grauio-
ribus: si vides ꝙ nescit ordiate dicere
incipe tu interrogare euz sicut i infra-
scriptis videbis: nō tn̄ oēs de oīb⁹ vt di
xi: s̓z tm̄ de his q̄ ꝟisilr̓ p̄sumit̓ ꝯmisis-
se vel rōe stat⁹ vel exercitij aut ꝯditōis
ꝑsōe. Et caue ne eū exasperes ꝓp aliqꝺ
pcm̄ donec totā ꝯpleuerit ꝯfessionē: ne
forte p̄ verecūdia nō itegre ꝯfiteat̓: sed
ꝯpleta ꝯfessiōe tūc eū rep̄hēde τ argue
s̓m ꝙ videris ei expedire.
¶ Ordo āt iterrogādi sit iste circa pec 4
cata cognoscēda τ dicēda. prio [illegible] de
cē p̄cepta. Circa p̄mū p̄ceptū [illegible]
qꝺ est. Nō hēbis deos alienos [illegible]
20. qꝺ q̄dez quomodo itelliga[illegible]
Preceptuz.§.3. ex cuius expos[illegible]
facies interrogatiōes.
Si adorauit aliquā creaturā[illegible]
mo appet fecit ei aliquā ofoē[illegible]
Si adorauit diaboluz etiam [illegible]
lo lucis apparente: quia mor[illegible]
vide. Adoratio.§.10.
Si iuocauit demones vel fe[illegible]
pactū cuz eis. vide. Sors.§.3.
Si vsus est nigromantia ar[illegible]
τ hmōi. vide ibidem.
Si vsus ē sortib⁹ vel icātatōib[illegible]
[illegible] occlta vl̓ furta τ hmōi vide
Si voluit scire futura per vana
ctionem creature. ibidem.
Si qn̄ obuiauit lepori l̓ alti ai[illegible]

dicit presagiū alicuius futuri ibidem.
Si qñ mlier pgnās petit ignē τ hmōi vtitur ad sciendū futura. vide ibidem.
Si vsus est litteris punctis astrolabio apītōe libri τ hmōi ad sciēdum futura ibidem.
Si obſuauit sōnia vt idinaret. ibidē. §.5.
Si voluit colē deū ſʒ ritū iudeoꝝ. vide Supstitō. §.1.
Si vsus fuit ligamib⁹ aut caracterib⁹ p sanitate dāda. vide. Supstitō. §.1.
Si fec̄ ānulū qñ legit passio xpi vl̄ caracterē i tēi die τ hmōi. vide ibidē. §.2.
Si vsus fuit arte notoria vl̄ eā didicit. vide ibidem. §.3.
Si vs⁹ ē herb̄ ꝯ dmōes. vide ibidē. §.6.
Si vsus ē breuib⁹ ligādis ad collū vel portandis. ibidē. §.7.
Si icātauit aialia. ibidē. §.8.
Si carmiauit ifirmos. ibidē. §.9.
Si dixit vel fecit dici missas vel psalmos vt q̄s moreret. ibidē. §.10.
Si colligēdo herbas obſuauit aliqua vana ibidē. §.11.
Si aliqd fec̄ vt sciret ifortuniū alicu⁹ ibidem. §.12.
Si p maleficiū destruxit aliō malū. ibidē. 13.
Si credidit feias ire de nocte vel conuerti i cattas τ hmōi. ibidē. §.14.
Si libros hʒ ō pdcis sortilegijs vel supstitōib⁹ tñr eos ꝯburere: al's ñ ē absoluēdus: vt. ō. curiositas. §.1.
Si obſuauit dies egyptiacos. vide. Superstitio. §. vl.
Si dedit poculū vt amaret ab aliq̄ vidē mortale: q: oīno supstitōe vtitur.
Si credidit ꝙ ex ꝯstellatōe cogat q̄s ad bonū vel malū. vide. Sors. §.3.
Si vsus ē sacris vel sacralib⁹ p dāda sanitate τ hmōi. vide. Sacrm. §. vl.
Si acceptauit duellū vel obtulit vel fuit cā vt fieret. vide. Duellū.
Si accepit ferrū cādēs vel dedit pro māifestāda vitate. vide. Purgatō i pn.
Si ē hētic⁹ vl̄ fautor hēticoꝝ. vide. Heretic⁹. in pn. p totū.
Si fuit dubi⁹ i fide. vide Hētic⁹. i pn et Infidelitas. §.10.
Si apostatauit a fide. vide. Apostata in prin.
Si fec̄ actum ifidelitat̄ timore mort̄. ibidē. §. pe.
Si portauit vestes ifideliū. ibidē. §. vl.
Si nimiā pcticā hʒ cū iudeis. vide. iude⁹. §.1.
Si balneū itrauit cū iudeis. viō. balneū. §.3.
Circa ſʒ pceptū. Nō assumes nomē τc. quō itelligat hēs. Preceptū. §.4. et cui⁹ expositōe sic formab̄ iterrogatōes.
Si vota fcā ñ ipleuit vl̄ deliberauit ñ iplē cū psſ; τ tenet pcāuit mortalr. et qñ teneat vl̄ ñ vide. Uotū. i. p totū. et Uotū. 3. p totū.
Si allēsit ipedimēto ñ iplēdi votū. vide Uotū. 2. §.12.
Si vota fcā sñ ōteriatōe opis nimis tardauit. Uotū. 3. §.2.
Si i cāu qñ obligat ad vota pētū ñ ea ipleuit. τ qñ sit. vide Uotū. 3. §.8.
Si ipetrauit dispēsatōe; voti sñ cā legitima. vide. Uotū. 4. §.10. τ.11.
Si fec̄ votū sciēs ꝙ voue ñ poterat. viō Uotū. 2. §.9. τ q̄ ñ pñt hēs ibidē.
Si fec̄ votū ō re mala fiēda q̄ sit mortale pctm̄ pcāuit mortlr vouēdo τ tenet facē ꝯriū. sec⁹ eēt ō re pctī venial̄. τ quō ñ obligat. vide. Uotū. 1. §.7. τ fac̄ ad h̄ qō no. i. c. periuriū. §. '.
Si fecit votū de re bona sed pp maluȝ finem. vide Uotum. 1. §.3.
Si apostatauit ab aliq̄ rligīōe vl̄ ordine vide Apostasia. §.2. τ p totum.
Si blasphemauit dū vl̄ scōs. vide blasphemia. τ q̄t mōis blasphemat̄ ibidē.
Si maledixit deum vel sanctos. vide Maledictio. §.1.
Si nolauit deū vel sanctos opprobriose vl̄ p mēbra verecūda aduertenter. peccauit mortalr̄ et si fec̄ ex ioco: quia ꝯtra pceptū pdictū directe.
Si fac̄ niēt. eccle fec̄ aliqd enorme: puta ꝯculcādo vl̄ hmōi: q: mortle ē ꝯ preceptū predictū.
Si sacmēta recepit vl̄ admistrauit in pctō mortli: mortle pctm̄ ē nisi i casu. de quo Baptismus. 5. §.10.
Si iurauit falsū qd credebat verū. viō periurium in prin.
Si iurauit verꝫ cū tñ credēt dicē falsū.
Si iurauit fl̄s sciēs se mē ibidem. daciū iurat. ibidem.
Si iurauit aliqd malū se factuꝫ. ibidē §.1. τ Iuramentum. 3. §.7.

Si iurauit i cōi sermōe sñ dbita discre
tione.ibidē.§.2.⁊ iuramētū.§.10.
Si iuramēto affirmauit id de q̄ dubi
tabat.vide Periurium.§.3.
Si iurauit pverbū.credo qđ tñ nō cre
debat ibidem.§.4.
Si credidit ↄtrauenire iurassito cū tñ
ñ ↄfaceret. ibidem.§.5.
Si iurauit ex metu falsum.ibidē.§.7.
Si induxit aliquē ad iurādū quē scie
bat false iuratuꝝ.vide Jurassitū.§.11.
Si iurauit vituperose p deū vł sanctos
ibidem.§.12.
Si iurauit nō ſm intētionē dāt iura
mentū.vide iuramentum.4.in prin.
Si nō ↄpleuit qđ sub iuramēto pmi
sit i casu quo tenebatur: et qñ hoc sit
bēs iuramentū.5.per totū.⁊ quō est
mortale peccatū nō iplere qđ iurassito
promisit habes Periurium.§.1.
Si fecit se absolui a iuramento sine
causa legitima. vide Juramentū.6.p
totū.⁊ de cā legitima: q̄ sit ⁊ q̄s potest
absoluere a iuramento.
Si qñ tenebať orare volūtarie se occu
pauit in his que distrahunt mentez.
vide Hore.§.23.
Si simulauit sctitatē quā ñ habebat
vide, Simulatio.§.vltimo.
Si iurauit hoīes: vel demones aut ali
as creaturas.vide Adiuratio.p totū.
6 ¶ Circa tertiū pceptū. Sabbata san
ctifices: eiꝰ expositionē.habes.ſ.Pre
ceptū.§.5.ex cuius declaratione sic sūt
formande interrogationes.
Si existēs corpore sanus ⁊ nō occupa
tus in spūalibus bonis steterit ociosus:
nec aliquid operatur tempore non fe
stiuo vnde viuat: vel vnde tribuat egē
tibus: quia magnus excessus ociosi
tas videť mortale pctm̄ de q̄ vide Pre
ceptum.§.5.
Si in diebus festiuis de precepto non
habuit attritionem de peccatis morta
libus commissis de quibus non fuit
contritus.vide ferie.§.41.
Si vacauit ludis aut coreis: de quo
vide Corea per totum.et Ludus per
totum.
Si nō vacauit deo i diēb festi saltē i
aliqua hora: q: mortale vt ferie.§.9.
Si fec̄ hastiludia q: sunt phibita qui
buscūq diebꝰ sic̄ torneamēta ſm Ri
car.in.3.di.37.ex consimili ratione: vt
in.c.i.ð tornea.
Si fecit opus manuale vel fecit fieri i
predictis festis in casibus non conces
sis.vide Ferie.que opera licent et que
non et que sint festa precepta et quan
do est mortale opus seruile i die festo:
et quando incipit festum: vide ibidem
per totum.
Si audiuit missam integraz i pdictis
diebus.vide ibidem.§.42.
Si existens in missa occupauit se in
vanis.vide Hora.§.27.⁊ Ferie.§.43.
Si audiens missam in predict diebꝰ
dixit orōnes q̄s tenebatur dicere ex vo
to vel penitētis aut ratione ordinis.
vide Ferie.§.46.
Si audire predicationem contempsit
in festis.vide ibidem.§.44.
Si non fecit oblationem in missa ad
quā tenebatur.vide Oblatio.§.1.
Si in diebus festiuis de precepto com
misit aliqua peccata mortalia.vide.ſ.
Preceptum.§.5.⁊ Ferie.§.36.et quia
difficile ē scire dicere q̄ peccata cōmisit
in festis: ⁊ iterrogare in quolibet pctō
si illud cōmisit in festo ē difficile: pōt
sine alio scrupulo pctōrez iterrogare sic
peccasti mortaliter i festis ⁊ dicit q sic
intoga ſo i q̄t festiuitatibꝰ. ⁊ si nescit
interroga eū si quasi i oībus vel i ma
iori parte ipsaꝝ vel in minori. Et tētio
interroga si in eodē festo aliqñ bis vel
septies et sepius: et sic sufficit quo ad
istam circūstātiaz absq hoc q expri
mat spēm peccati qđ cōmisit vel absq
hoc q i quolibet pctō qđ ↄfiteť interro
ges si fecit i festo.qđ bñ nota.
¶ Circa.4.preceptū.honora pfez ⁊ē. 7
cuiꝰ expositio habeť preceptū.§.8.⁊ ex
qua interroga: vt infra.
Si nō dilexit pfez vł mrez.vid Filiꝰ.§.
30.
Si nō ostēdit eis signa dilectionis sed
dure se habet cum eis ibidem.
Si dixit eis verba iiuriosa vł pcerauit
q: videť mortale p dicta.in.d.§.30.
Si ñ obediuit eis.vide ibidem.
Si nō subuenit eis idigētibꝰ.ibidem.
Si nō seruiuit i ifirmitatibꝰ eoꝝ vel fe
cit seruiri.ibidem.
Si maledixit eis.vide maledictio.§.1.
Si ñ fuit executꝰ eoꝝ volūtates seu lega
ta facta

ta facta post eoꝝ mortẽ. vide Executor: §.25.ꝛ.24.ꝛ Heres.§.5.vſqꝫ ad.§.12. ꝛ legatum.1.ꝛ.2.per totum.

8 ¶ Circa.5.pceptũ. Nõ occides. viđ Preceptũ.§.9.ex quo. ſic interroga.

Si habuit animũ offẽdẽdi ꝓximũ in pſona vulnerãdo: mutilando: occidendo ꝛ hmõi viđ .n.d.§.9.

Si vl'nerauit vł occidit aliquẽ viđ ibiđ

Si ɔmiſit homicidiũ ſpũale. ſ. inducendo aliquem ad pctm̃ mortale vel alijs mõis đ qb' habes Homicidiũ.4.p totũ

Si pcurauit aborſũ alicu' mulieris. viđ aborſum p totum

Si incarcerari fecit aliquẽ indebite. vide. Carcer.§.1.2.ꝛ.3.

Si pueros tenellos tenuit iuxta ſe in lecto ꝛ ſuffocauit dormiẽdo. vide Homicidium.2.§.15.

De multis modis q̃bus fit homicidiũ ꝛ cuꝫ pctõ mortali. hẽs homicidiũ.1.2.ꝛ.3.p totum.

Si aſperit ſpectacula ĩ q̃bus imminebat pꝛiculuꝫ ꝓbabile mortis vel mutilationis mẽbroꝝ in tornamẽta haſtiludia ꝛ hmõi peccauit mortalit' in duob' caſib'. pꝛio qñ tali aĩo aſperit ꝙ ẽt ſi ꝑciperet ei ne ſtaret ad vidẽdũ nihilominus ñ deſiſteret. ſcđo qñ ei' aſpectio ẽ cã vt fiant ſine qua non fierẽt. Alſ eſt veniale pctm̃ de ſe niſi forte rõe ſcãdali: vt in clericis ꝛ̃ligioſis ꝛ hmõi.

9 ¶ Circa.6.p̃ceptuꝫ Nõ mecaberis. viđ Preceptuꝫ.§.10. ex cui' expoſitione ſic forma iterrogationes.

Si fecit fornicationem. vide ibidem.ĩ đ §.10.

Si cõmiſit adulteriũ. ibidem.

Si ſtuprũ ꝑpetrauit. ibidem.

Si ſacrilegium ꝑpetrat' ẽ. ibidem.

Si inceſtuoſus fuit. ibidem.

Si fuit ſodomita. ibidem.

Si alio mõ ꝑ ſe poluit qualitercũqꝫ. vide Luxuria.§.2.

Si volũtarie cogitauit ꝛ hmõi pctis ꝓpter delectationem. ibidem.

Si volũtatem deſiderauit aliqđ iſtoꝝ ɔmittere. ibidẽ. Vñ hic aduerte ꝙ totiens peccat mortalr: quotiẽs h̃ deliberate appetit ꝑpetrare ex diuerſis iteruallis tp̃is: vel pſonaꝝ: puta q: nũc deſiderat vnã pſonã ad malefaciẽdum: poſtea occupat' ĩ aliquo alio alia cogitat: deĩn poſtea iterũ recordatur de illa pſona: ꝛ iteꝝ eã ɔcupiſcit: ſimilit' qñ nũc vnã pſonã ꝛ poſtea aliã deſiderat: q: in iſtis caſib' ſũt diuerſe aduerſiones: aliq̃ rõe tp̃is: alie rõe materie. vñ q: in h̃ pctõ carnis magis ſunt inuoluti hoĩes cõiter ꝙ ĩ alio: ꝛ multũ imorari in iterrogatione de hmõi ẽ pꝛiculoſũ ꝛ ɔfeſſori ꝛ cõfitẽti vt dcm̃ ẽ. Jđ vt expedire poſſis q̃ ſunt neceſſaria ptranſire. Talẽ modum tenebis. Si illa pſona q̃ ɔfitet' ẽ pſona ſpũalis vel mulier aut aliq̃s verecũdus ꝛ q̃ non ẽ ɔiugat' ꝓſertim puella interrogabis eã. ꝑmo ſi commiſit aliqđ pctm̃ inhoneſtatis: vł luxurie oꝑe vel voluntate. Si nihil dicet: ꝛ tñ tibi videbitur ꝙ ſit inuoluta ĩ aliquo. Tunc iterrogabis eũ de cogitationibus. Si delectatus ẽ cogitare de huiuſmodi carnalib': ꝛ inuento ꝙ ſic declara ei quõ ſit pctm̃ mortale: vt habes. ꝟ. Cogitatio.§.2. Poſtea ꝓcede ꝛ iterroga. ſi delectata ẽ audire loq̃ ꝛ hmõi: vel videre: vel tangẽ ſe vel aliam pſonam ꝓpt' hmõi delectationẽ: ꝛ quotiẽs: et ſi in diebus feſtis magiſ ꝙ ĩ alijs. Et ſi iueneris ꝙ talia commiſit potes poſt ea iterrogare ſi habuit aliquã pollutionẽ: ꝓpt' talia ꝑ ſe vel cũ alia pſona: et ſic caute iducas eã ad confitendũ q̃ ex verecũdia forte taceret. Si vero pſona q̃ confitetur iterrogata ꝑmo generalit' ad aliqđ pctm̃ luxurie cõmiſit ꝛ reſpõdet ꝙ ſic: interroga ſi fuit cũ femina: vł femina cum maſculo: ꝛ inuento ꝙ ſic: iterroga ſi erãt ſoluti vel non: ſi affines vł conſanguinei. Si religioſus vł religioſa ꝛ hmõi: vt ſcias ſi fuit fornicatio vł adulteriũ ꝛ hmõi. Et inuento qđ ĩ huiuſmodi ẽ inuolutus tũc nõ oportet int'rogare de cogitationib' moroſis: q: cõmunit' ſunt in talibus deliberate ĩ malũ ſi poſſibilitas adeẽt. iđ circa tales ĩterrogabis ꝑ'us de cogitatõibus deliberat' ĩ malum iſtđ. Et q: numeꝝ difficile ẽ ꝛ varietateꝫ pſonaꝝ exꝑmere: ſufficit tibi quo ad neceſſitatem ɔfeſſiõis vt iterrogas q̃tũ pſeuerauit ĩ talib' cogitatõibus: puta a tp̃e q̃ alias ɔfeſſus ẽ qđ ẽ annus vł plus. Scđo iterroga ꝙ ſepe tales cogitatiões hũit: puta bis ĩ die vł in hebdomada aut plus oĩbus ɔputatis: vł ſi forte maiorem ptem tẽ

po:is ĩ hmõi occupauit. Tertõ iterro-
ga si sic ĩ dieb⁹ festiuis sicut ĩ alijs cir-
ca predicta vacauit vł forte plus in fe-
stis. Quarto iterroga si ĩ ecclesijs vł lo
cis sacris eas habuit. Quĩto iterroga
si sic desiderauit cõiugatos religiosos
ↄsanguineos ꝛ hmõi: sicut alios ĩdiffe
renter. Sexto iterroga si sepius varia
uit mẽtem de vna ꝑsona ĩ aliam. ſcõm
ꝙ occurrebant memorie vel magis ste
tit ĩ desiderio cuꝫ vna ꝑsona. Et sic suf-
ficit quo ad cogitatõnes: ſꝫ alio mõ nu
meꝝ vł tempus aut locum exꝓmẽ ne-
sciat. Et idẽ seruandum ẽ ĩ omib⁹ pec
catis q̃ sepissime cõmissa sunt presertiꝫ
quo ad quattuor ꝓma.
Postea iterrogabis eum si vt suum cõ
sequi posset desiderium malum dedit
operam ĩ ducendo choreas: ĩ dãdo mu
nera: ĩ faciendo matinatas: cantando:
sonando: procando: loquẽdo: ambasia
tas mittendo: lfas scribẽdo ꝛ hmõi: et
q̃tum se occupauit ĩ istis ꝛ a q̃to tpe:
ꝛ si ĩ diebus precipue festis vł ĩ ecclesijs
religiosꝭ. Uel si fuit ꝑsona cui predctã
fiebãt: iterroga si consensit vt talr fie
rent vł exhibuit se conspectui tal vł rece
pit lfas aut munera ꝛ q̃tum tempus
perseuerauit ꝛ si ĩ festis vel ĩ ecclesijs.
Nam facientes ꝛ consentientes ĩ hmõi
oẽs mortalr peccãt. Et si numera sũt
q̃ iducant ad amorem carnalem cogẽ-
da ẽ vt pauperibus eroget. Si ꝟo ta-
lia nõ sunt: nõ ẽ cogenda nisi de bono
ↄsilio si ille donare potuit. D̃ quo habes
Donatõ.i.ꝑ totum.
Postea habes eum iterrogare d̃ opere
luxurie. Et si dicit qd̃ peccauit cum fe-
mia masculus siue femia cum mascu-
lo nõ habes querere nisi tantum ꝓmo
si erant soluti vł coniugati affines vel
religiosi ꝛ hmõi: vt scias q̃ spẽs sit luxu
rie de quo habes. luxuria.§.2. Scđo ĩ
terroga si stetit naturaliter in vase de
bito: si dicit ꝙ non: noli querere quõ
vel in quo loco corporis cognouit eaꝫ:
q: non expedit: sufficit dicat ꝙ non in
vase debito sed ex̃ pollutus est siue ice
perit in vase siue non. Tertio interro-
ga si sic peccãdo cũ tali quesiuit euita
re generationem vel stetit tali modo ꝙ
non posset fieri. Quarto quotiẽs vł q̃
tpm perseuerauit ꝛ si ĩ festis vt in pl⁹
vel ĩ ecclia sufficit.
Si dicit ꝙ peccauit per se polluẽdo se
ipm voluntarie non oportet querere d̃
modo: ſꝫ solũ quotiẽs vel quãtũ ꝑseue
rauit: vt.s̃.dictum ẽ de cogitationib⁹.
Et scđo si desiderauit facere maluꝫ cuꝫ
alia ꝑsõa qñ talib⁹ dabat operã. ꝛ q̃ sũt
ille ꝑsoue.s.si soluti vł affines ꝛ hmõi.
Si dicit ꝙ peccauit cum alio mascu-
lo polluendo se cũ eo non oportet q̃re-
re de loco corporis: ſꝫ d̃ quotiẽs festis
vł loco sacro: aut si ꝑsona erat sibi con
sanguinea vel religiosa ꝛ hmõi: ꝛ si cũ
diuersis ꝑsonis: ꝛ si consensit propter
lucrum vel munera cõsulat: vt det pau
peribus taliter acq̃sita.
Si cõfitetur ꝙ peccauit cũ brutis nõ
oꝫ q̃rere de noīe bruti vł loco corpis: ſꝫ
de quotiẽs ꝛ si ĩ festo vł ecclia. Et sic ꝑ
trãsire: qđ bene notabis.
Si fuit mediator pctõrum carnaliuꝫ
nã tales grauissime deum offendunt:
vt pꝫ in.c.noli.de pe.di.i. ꝛ tenent̃ q̃tũ
pñt taliter inductos reducere ad bonũ
ꝛ sunt inducendi ad restituendum q̃c
q̃d propter hoc lucrati sũnt.
Si seduxit ꝟginem promittendo eaꝫ
accipere in vxorem ꝛ hmõi: vide. Stu
prum per totum.
Si habuit pollutionẽ dormiẽdo vide
Pollutio.ꝑ totum.
Si contraxit cum aliqua clandestine.
vide Clandestinum.
¶ Circa.7.p̃ceptum. Nõ furtuꝫ facies. 10
cuius expositio habet̃. Preceptum.§.
ii. vñ sic interroga.
Si fecit furtum proprie dictum et q̃d
sit. vide Furtum. in prin. ꝛ qñ sit mor-
tale.ibidem.§.34.
Si ↄmisit rapinã q̃ est qñ violẽt̃ acce
pit alienum maius pctm̃ ↄmisit q̃ fu
rans: vt in.c.penale.ẽ 14.q.5.
Si res naufragãtiũ accepit. viđ. Nau
fragium. per totum.
Si pedagia iniusta vel a q̃bus ñ debuit
exegit. vide pedagium ꝑ totum.
Si exactiones vel talias exegit. vide
Talia. ꝑ totum.
Si bellum iniustum fecit vel in eo fuit
vide Bellum per totũ.
Si participauit in dando damnũ pre-
sidio operando mandando consulen-
do consentiendo adulando receptãdo
defensãdo

ceptādo delectādo cōmedēdo emendo: nō ob iiādo:ratū bñdo:nō maifestādo ꝛ hmōi.de quib⁹ hēs. Furtū.i mult.§. ꝛ. Restitutio.i.per totum.
Si inuenit al qd qđ nō restituit.v.de. Inuenta.per totum.
Si aliqua prescripsit mala fide. vide. Prescriptio.
Si cōmisit vsurā.vide.Usura pmo.p totum.
Si mutuauit pecūiā vł ğnū vinū ꝛ hu iusmodi vt aliqd lucret.vi ib dē i pn.
Si mutuauit sup aliqđ pign⁹ vt eius fruct⁹ habeat donec pecūia sibi tradat. vide. Pignus.§.1.
Si emit aliqd p mio:i ꝗ valeret pp ꝓ uētionē solutiōis.vide.Usura i.§ 63.
Si vēdidit p pcio cario:i pp dilatiōez solutiōis.ibidē.§.58.
Si fecit cābia sicca ꝛ hmōi illicita. ibidē.§.51.cū pluribus sequentibus.§.
Si ddit pecuniā i societatē nolēs icure aliqd de piculo.vide .societas. §.7.
Si dedit alalia i socidā volēs hre capitale saluū.vide.societas.2 p totum.
Si accepit sub vsuris sine necessitate vł ab eo q̇ ñ erat pat⁹.vide.vsura.2.§.2
Si accepit i dōo aliqd ab eo q̇ donar nō poterat.vide. Donatio i.§.38.
Si accepit a psōis ecclias q̇ aliq̄ bōa ecclesiarum vide. Alienatio.14.ꝛ clericus.13.§.2.
Si icēdit ecclias vł fregit āt loca religiosa.vide.Excōio.5.cāu.5.ꝛ.6.vł alio mō fuit icēdiari⁹.vide.Incendiarius.
Si fecit ꝯcussionē cōminādo nisi mihi dederis ꝛc.vide.Cōcussio.p totuz.
Si vt hret aliqd ꝯsēsit i aliqđ op⁹ pctī mortalis.Uide. Auaricia .§.2.
Si p simoniā aliqd acqsiuit.vide. Simonia.p totū.ꝛ dica circa status.
11 ¶ Circa.8.pceptū.Nō dices falsū testimoniū ꝛc.cuius expositio habet.precepto.§.12.ex qua potes sic interrogare.
Si dixit mēdaciuz i iudicio vel etiā cōtra doctrinā xpiane religiōis vel i dampnum proximi.vide. Mendacium .§.2. ꝛ.3.ꝛ.Testis.§.30.
Si noluit testimoniū dicere pductus i testē.vide.Testis.§.26.ꝛ.§ 27.
Si vsus fuit astutia.vide. Astutia.§.i.
Si accepit pecuniā vt nō diceret veritatem.vide Testis.§.28.

¶ Circa.9 preceptū. Nō concupisces 12
domum proximi ꝛc.ꝛ.10. Nō desiderabis vxorem eius.qualiter intelligatur habes.preceptum §.13.Ex quibus potes sic interrogare.
Si voluit habere res proximi sui qualitercūq3 siue cuz iusticia vel cum iniusticia ꝛ deliberate:quia peccatū mortale est cōtra istud preceptuz. secus esset si optaret habere salua iusticia:quia sic vel nulluz vel veniale esset peccatum. vide. Auaricia.§.i.
Si fuit cōtētus hre amatores vł amatrices huiusmodi.de quibus dic vt supra.Cogitatio.
Si posuit se ad fenestras vt videretur dic.vt.s.circa pceptū.nō mechaberis.
¶ Circa septez peccata mortalia. Prio 13
interroga de superbia ꝛ sic forma interrogationes.
Si pp io:dinatum amorē excellentie egit aliqd ꝯ diuina precepta.vide. Superbia.i pncipio:ꝛ.§.i.
Si extiauit hre bonū quod hz a se nō a deo.vide.superbia.§.2.
Si bona q̄ hūit credidit a deo sibi data pp sua merita ibidē.
Si se iactauit habere bona que nō habebat.ibidem.
Si despectis aliis singularit̄ appetiuit deri habere qđ nō hz.ibidez.
¶ Circa filias supbie iterroga pmo ꝺ 14
ambitiōe.vide. Ambitio.qd sit.i prin.
Si desiderauit beneficia ecclesiastica principaliter pter honorez vel bonuz tēporale.vide. Ambitio.§.i.
Si appetiuit dignitatez sciens se indignum.ibidem.
Si quesiuit dignitates per vias illicitas.ibidem.
Si emit offīā.vide. Offīm.§.i.
Si mutuauit sup ipō offīcij sibidē.§.2.
Si p ptialitatē q̄siuit offīā vt oi modo acquiret partem mortaliter peccauit propter io:dinationē voluntatis.
De.2.filia que dr presūptio quid sit vide.presumptio.2.in pri.
Si posuit se ad faciēduz q̄ erāt.ꝯ. facultatē suā.vide. Presumptio.
Si exercuit offīm qđ nesciebat i piculū aīe.vide ibidem.
Si exposuit se picul' pctōꝝ mortaliū probabilr mortaliter peccauit si aduertebat

piculo: vt pz p'es que notaui Cogitatio
Si nimis p̄sūpsit ꝺ dei miſicordia. viꝺ Presumptio.
De.3. filia que dicitur curiositas: vide Curiositas qđ sit in principio Si stetit ad audiendum pctā que aliquis ɔfitebatur. vide Confessio vltimo.§.26.
Si voluit adiscere vel videre aut audire que fieri nō possunt sine mortali peccato: puta fornicationes ꝛ incantatōes ꝛ huiusmodi vide Curiositas.§.1.
Si voluit adiscere a quibus non debuit vt: Demonibus. ibidem.
Si voluit experiri q̄ nō licēt vt si icātatōes hñt effectū mortalr peccauit ibidē
Si attendens curiosis dimittit adiscere vel intendere necessarijs ad salutem est mortale peccatum. ibidem.
De.4. filia que est ingratitudo.
Si despexit beneficia dei aut alterius vide Ingratitudo.§.4.
Si non retribuit benefactori. ibidem.
Si benefactori iniuriatus est. ibidem.
De.5. filia que nuncupatur iudiciuz temerarium quid sit vide Iudiciuz.§.17.
Si iudicauit in maluz determinate factum alterius. vide Presumptio.1.
Si vsurpauit iudicium non habēs officium. vide Iudicium.§.17. quomodo multipliciter dicitur temerarium.
De.6. filia que dicitur adulatio.
Si fuit adulator alicuius de peccato perpetrato. vide Adulatō.§.1.ꝛ.§.5.
Si adulando prouocauit aliquem ad superbiam. vide ibidem.
De.7. filia superbie que dicitur irrisio ꝛ quid sit. vide Derisio in principio.
Si derisit proximuz. vide Derisio.§.1.
Si derisit sacramenta vel volentes seruire deo ibidez.
De.8. filia que est temptare deum ꝛ qđ sit vide Temptare deum.
Si exposuit periculo probabili mortis sine necessitate. vide Intimiditas ꝛ Tēptare deum.
De.9. filia que est pertinatia ꝛ quid sit vide Pertinax.
Si fuit nimis pertinax in suo sensu. vide ibidem.
De vltima filia que est arrogantia. viꝺ Arrogantia quid sit.
14 ¶ Circa vanam gloriā que quomodo aliquando est capitale peccatū. aliquando filia superbie. vide Uanaglori'a.
Si voluit laudari de eo quod est contra deum vide ibidem.§.1.
Si pretulit gloriam suam deo ibidem
Si ordinata ad nostram salutem retulit ad gloriam propriam. ibidem.
Si constituit finem in laudem hoim. ibidem.
Circa filias vane glorie put ē capitale vitiū iterroga prio ꝺ ornatu iꝺbitor qñ sit idebit9. hēs Ornat9 p totū ꝛ sic iterro
Si mala intētōe ornauit se. ibidē.
Si inhoneste. ibidem.
Si nimis superflue. ibidem.
Si nouas intētiones adinuenit. ibidē
De inobedientia q̄ est.2. filia. vide Inobedientia per totum.
De inobedientia circa precepta ecclesie sic interroga.
Si obseruauit festa precepta ab ecclia. ꝛ que sint. habes ferie.§.3.
Si ieiunauit in vigilijs preceptis: vide Ieiunium.§.7. que sunt precepta.
Si confessus est semel in anno. vide Confessio.2.§.2.ꝛ.3.
Si suscepit sacrm corpis xp̄i semel in anno. viꝺ Eucharistia.3. in pn. ꝛ p totū.
Si audiuit missam in festis preceptis vide ferie.§.42.
Si fecit torneamenta seu ɔsensit vt fierent. vide Torneamentum. per totum.
Si contraxit matrimonium clādestine vide Clandestinum. per totum.
Si fecit aliqđ eoꝝ qđ ꝓhibet̄ sub pena excois late snīe ꝺ q̄ vide excoicatō.5. et
Si fuit excōmūicat9 ab aliq̄ .6.ꝛ.7.
Si participauit cum excommunicat. vide Excommunicatio.8. per totum.
De inobedientia certarum personaruz hēs Infra circa status.
Si fuit inobediēs suis p̄lat̄ vel dn̄is. vide Obedientia. ꝛ vide Inobedientia.
Si fecit ɔ sniam. vide Cōscientia.§.1.
De iactātia q̄ ē.3. filia. viꝺ Iactātia i pn
Si iactauit se de aliquo pctō mortali facto. vide ibidem.§.1.
Si iactauit se in vituperiū alioꝝ. vide ibi ē. vel in deceptionē alicuius. ibidē.
De pertinatia que ponitur ab aliquib9 filia superbie. habes.ꝺ.§.1.5.
De hipocrisi. vide simulatio.§.4.
Si simulauit sanctitatē in deceptōem populi vł vt ɔsequeret̄ p̄latōes. ibidē
De discordia

De discordia q̄ est.6.filia vanegloríe.vl de Discordia.
Si noluit cōcordari cū alijs i bñs que erāt bona p elationez suā.ibidem.
De ɔtētōe q̄ ē.7.filia.vīð Contentio.
Si būit ɔtētōez pp emlatiōez alicuiꝰ.
Si ɔtēdit ɔ disputādo ɔ̄ ꝟitē. ibidē
Si ɔtēdit i iudicio ɔ̄ iusticiā. ibidē.
Si cōtēdit ita inordinate ꝙ sibidez. scādalū facit aliquibꝰ.ibidem.
Si subornauit aliquos i electōe vl te stionis ⁊ hmōi.vide Subornatio.
Si nimis vilipēdit se.vide Jronia.
De astutia. Siv ē simlatōe.vīð Astu
15 ¶ Circa auariciā q̄ ē capitale pec tia. catū.vid: Auaricia i prin.quid sit.
Et q: cōsistit in retinēdo acquirēdo et appetendo sic interroga.
Si retinuit q̄ restituere tenebaꝰ.vide Restō.3.p totū.⁊ q̄s tñr.hēs Restō.1.
Si nō soluit creditoribꝰ i termio cum posset vide Solutio.§.25.
Si restituit supflua ⁊ nō fecit elemosynas.vide Auaricia.§.3.
Si nō fecit elemosynaz de arte sua:puta medicꝰ paupi ifirmo:aduocatꝰ cliētulo pauperi.de quo vide Aduocatꝰ.§.10.⁊ Medicus.§.5.
De auaricia i acquirēdo.vīð Auaricia §.2.⁊ satis pz.ð.in.7.precepto.
De auaricia i appetēdo.hēs Auaricia
Si appetiuit illicite vl illicita §.1. vel multū aīo suffocato.vide ibidem:
16 ¶ Circa filias auaricie.pma ē pditio.
Si pdidit castrū vel terram inimicis vltra mortale teneꝰ de omni damno.
Si pdidit res primiꝰ volētibꝰ eas aufer re iiuste vltra mortale sitr tñr ad restō
Si bita sub sigillo secreto vl ɔfesi nē. sióis reuelauit hēs.Cōfessio vl.§.1.⁊.§.22.
Si aperuit litteras alteriꝰ sigillatas.vide Falsarius.§.1.
Si secreta dñi sui reuelauit i eiꝰ dānū vltra mortale tenetur ad restitutionē. vide Feudum.§.16.
De fraude que ē.2.filia habes Fraus.
Si fecit fraudē legi.ibidem.§.2.
Si fraudauit iustas gabellas.vīð Pedagium.§.6.
Si vendidit vnaz rē p alia puta vinū iipbatū p puro corrupta p sanis pecꝰ p castrato ⁊ hmōi hēs Emptio.§.8.
Si aliquā fraudē fecit i ɔceptōez pximi vide Dolus.§.9.
De fallacia q̄ ē 3.filia habes Falsariꝰ.
Si falsificauit aliqō istrumētū bullaz vel librū.vide Excōicatio 5.casu.3. et Falsarius.§.1.cū sequētibus:
Si destruxit instrumēta vel scripturas.vide Falsarius.§.3.
Si occultauit scripturas.Uide Restō pmo i littera scripturas.
Si falsificauit sigilla prelatorū.vide Falsarius.§.2.
Si falsificauit mēsuras.ibidē.§.11.
Si monetā.ibidē.§.4.cū sequētibus.
Si ex falsa cā obtinuit aliqō bñficiuz ecclīasticū vltra mortale tñr renūciare si al nō obtinuisset.vide rescriptū.§.3.
De inqetudie mētis q̄ qs nimis sollicitus ē circa tpalia:⁊ tūc ē mortale peccatū qñ p eā qs omittit necessaria ad salutē al ē veiale peccatū.vīð inqetudo
De violētia q̄ ē.5.filia satis pz i.7.pcepto ⁊ in titulo Rapina.
De imisericordia que est.6.filia qua si subuenit quis indigenti habes auaricia.§.3.⁊ elēna.§.1.
De acceptione personarū que ē.7.filia habes Acceptio personarum.
Si in iudicio accepit personā vel i distribuendis officijs vel bñficijs vel elemosinis.vide ibidez per totuz.
Si i electiōnibus nō elegit magis dignū.vide Electio.§.21.
De turpi lucro qō ē.8.filia.vīð Turpe lucr ⁊ tale ē pctī q̄le illō pp qō acqrit.
De ludo qui prouēit aliqn̄ ex auaricia vīð Ludus per totum.
Si lusit ad pillā vel aliū ludū i q̄ ꝟsaꝰ industria.vīð Ludus.§.2.qñ licet.
Si ludit ad luduz in quo versatur fortuna.ibidē.§.4.
Si stetit ad inspiciendū ludētes. vīð ibidem.§.6.
Prodigalitas ē ɔ̄ria auaritie sz tñ peccatū.vīð Prodigalitas.
Si supflue expēdit res i pōpis equis ⁊ hmōi notabilis excessus vl mortalis vt pz Ornatus.§.6.⁊ ibi vīð.
¶ Circa luxuriā que ē capitale viciū. 17 vide luxuria:⁊ de hoc habes supra.6. precepto.
Circa vero filias luxurie quarum prima est cecitas mentis.de qua Cecitas mentis in principio.

Si ita occupatus fuit in mūdanis mē te ꝙ nescit aliqd de dō intelligere vł de cessaria ad salutem vid ibidem.§.1.
De pcipitatōe q̄ est.2.filia vid pcipitas
Si fuit pces in opib⁹ suis ꝯtēnēs tio.
considerare vel i periculū.vide ibidem
De inconsideratione que est.3. filia lu xurie.vide Inconsideratio.
Si fuit incaut⁹ maxime vbi immine bat periculū vel vbi tenebat de leui et leuissima culpa:q: licz excusetur aliqñ a mortali:nō tñ ab obligatione restitu tionis.vt hēs Culpa.§.5.⁊.6.
De amore sui quo quis querit delicias ⁊ quietem.vide Amor sui.
De amore seculi,que est.5.filia luxurie hēs.Diligere.§.3.
Si voluit ppetuo staŕ i mūdo.vid ibi
Si dilexit mūdū ꝯstituens ibi dem.
dem finē vel ad voluptatē.vide ibidez.
De horroŕ futuri secłi ex quo homo vel let nunꝗ̄ mori.vide Diligere.§.3.
De incōstātiā que est.7.filia.hēs Incō
De odio dei qđ est.8.filia lu stantia.
xurie.hēs Odium dei.
De stultiloqo aut scurilitate q̄ sunt filie luxurie dic si vsus est v̄bis libidinosis aut inhonestis aut gestib⁹ vel ad ꝓuocā dū alios:vel vñ ꝓbabilit̄ habēt ꝓuoca ri ad luxuriā est mortale pctm̄.Idē dic de turpiloquio.vide.Scurilitas.
18 ¶ Circa gulā q̄ est aliud capitale pctm̄ sunt formād iterrogatiōes circa ei⁹ spēs
Si preuenit horam in commedendo.
Si nimis laute comedit.
Si nimium studium apponit.
Si nimis comedit.
Si cū nimio ardoŕ seu apetitu ⁊ qñ gu la sit mortale pctm̄ in p̄dict̄.hēs Gula.
De ei⁹ filiab⁹ quaꝝ p̄ma est ebrietas vid Ebrietas qñ est mortale peccatum.
De ebetudine mentis que est.2.filia.vi de Hebetudo.
De iepta leticia:scias ꝙ nō est mortale pctm̄:nisi ꝑ ipsaz dissolueret quis in ea que sit mortał peccati:vt corizādo in ca su ꝓhibito ⁊ hmōi:als est veniale pctm̄
De multiloquio que est.4. filia habes.
Multiloquium per totum.
De scurilitate q̄ est.5.filia hēs Scurili
Si fec̄ act⁹ ita scuriles ꝙ ad ꝓuo tas.
cādū ad luxuriā sit efficaces vid̄ mortłe
De immundicia que est.6.filia gule.vi de Immundicia.
Si comedit vł bibit vt posset iterū sa ri q: est mortale sec⁹ si est vt satisfaceret vxori in reditōe debiti:q: sic nullū pctm̄ vel veniale qñ hoc fecit vt magis dele ctaretur cum vxore.
¶ Circa inuidiā q̄ est aliđ capitale pctm̄ vide inuidia.⁊ quo est mortale peccatū. 19
De ei⁹ filiab⁹.quarū prima est odiū pri mi,de q̄ vide Odiū dei.⁊ sic interroga.
Si desiderauit aut malū ꝓximi ⁊ quā to tēpore pseuerauit ⁊ sic sepe in hmōi occupauit mētē q: q̄tiēs deliberate dsi derauit malū ꝓximi totiēs mortaliter peccauit si erat notabile malū ⁊ per di uersa tempora.
Similiter qñ in eadem cogitatōe tran sibat nunc de desiderio mali in reb⁹ ad desiderium mali in persona vel in filijs quia sicut sunt diuersa subiecta ita vi dent̄ diuersa mortalia peccata.
De tristitia in prosperis que est.2. filia si tristat⁹ est de bono notabili ꝓximo de liberate ꝓpter inuidiā est mortale pctm̄ vt p̄lac⁹ de maiori p̄latiōe doctor d ma iori ꝯcursu scolaris de maiori ingenio. Ciuis de maiori honore Mercator vł artifex.de maiori creditu.spiritualis.d maiori fama ⁊ hmōi.vide Inuidia.
De leticia in aduersis proxi.Idē dic.ve
s Et vide ibidem.
De susuratione.vide Susuratio.
Si quesiuit seminare discordias repor tando malum alteri de altero.ibidem.
De dtratōe.vid Detractio ꝑ totū.quō ē mortale pctm̄.⁊ quō tenetur per totuz.
Si dixit malum de ꝓximo false.ibidē.
Si vere dixit sed q̄b⁹ nō debuit ibidez.
Si augmentauit malum.ibidem.
Si audiuit libenter detratōes.ibidez.
¶ Circa iraz que est aliud capitale pec catum.de quo habes Ira.
Si appetiuit vīdictā de ꝓximo.ibidē.
Si noluit loqui cum proximo nec re consiliari.vide Diligere deum.§.2.
Si filiabus eius quarum prima est tu mor mentis dic vt.S.in prima.filia in uidie.§.18.⁊ infra tumor.⁊ de implica tione in huiusmodi cogitationibus de vindicta fienda.s3 regulam supradictā ibidem.
De.2.filia.scilicet indignatione.habes Indignatio.

brietas
bendo mētis
nepta letitia
multiloq̄

dium pximi

umor mentis
ndignatio
clamor
contumelia
yra

De.3.filia q̃ est clamor, vide. Clamor.
De.4.filia q̃ ē ɔtumelia seu ɔuitiũ. ha
bes. Cõtumelia ⁊ Cõuitiũ. Aduerte ħ
q̃ lʒ q̃s nõ dicat ɔuitiũ vl̃ ɔtumeliã vt
ei auferat honorē: sed cã correctiõis: sʒ
tñ dicit taliã q̃ de se notabil'r ledũt: pu
ta mulieri q̃ est putana ⁊ hmõi: ⁊ au
diẽtes scãdalizanť de tali cui dr̃: qr̃ sic
credũt esse nõ excusareť a mortali pctõ.
De.5.filia q̃ est rixa. habes. Rixa.
De maledictiõe que est.6. filia. habes.
Maledictio.
De blasphemia dictũ est.s.§.6.
De bello similiter.§.10.
De seditõe q̃ est.6.filia. hẽs. Seditio.
Si tʒ ptialitatē vl' cã sequiť parat⁹ q̃
litercũqʒ p pte ē in statu dãnatõis nec
põt absolui nisi dispõat dimittere.
De murmuratõe. hẽs. Murmuratio.
Si murmurauit ɔ̃ deũ deliberate te
nens cum iniustũ: qr̃ mortale.
Si cõtra p̃latos ipsos temerarie iudi
cando mortale est.
20 ¶ Circa accidiã que est vltimũ capita
le pctm̃. vide. Accidia.
Si dimisit nccĩa pp accidiã. ibid.§.1.
Si penituit se bñfecisse. ibidē.
Si incurrit infirmitatē notabilē pp
tediũ est mortale qñ p̃t se iuuare. vide
Accidia.§.1.
De filiabus eius quarũ p̃ria est despe
ratio. vide. Desperatio.
De scða q̃ ē malicia q̃ est pctm̃ in sp̃m
sanctuʒ q̃d hʒ sex spẽs. P̃ria ẽ: p̃sũptio
de mia dei sine meritis. Scða despa
tio q̃ despat de mia dei. Tertia ipugna
tio v̄itatis agnite vt liberi⁹ possit pec
care. Quarta inuidentia fraterne grẽ:
ex qua vellet oẽs essent mali ⁊ nullus
bonus ne esset sibi cõfusio maleviuere
Quinta obstinatio. Sexta impnia. vi
de. Peccatum.§.3.
De.3.filia que est pusillanimitas. vide.
Si desijt bona fa Pusillanimitas.
cere ad q̃ tenebať ex pusillanimitate:
vtputa corrigē fratreʒ. vide. Correctio
fraterna.§.1. ⁊ sibi. Si ro dimisit nõ
necessaria est veniale peccatũ.
De.4.q̃ est occiositas dictuʒ est.s.§.3.
p̃cepto: vt habes in tit. Occiositas.
De.5.filia q̃ ē pigritia seu torpor. vide
De.6.q̃ est euagatio mẽtis torpor
in illicita, habes. Euagatio mẽtis.

De.7.q̃ est negligẽtia. vid. Negligẽtia.
Si fuit negligẽs in addiscẽdo necãria
ad salutē l ɔfitẽdo. in suscipiẽdo sacra.
in opib⁹ mie exercẽdis q̃ qñ sit mortale
pctm̃ pʒ. Negligẽtia.§.1. Aduerte ħ: qr̃
si q̃s ex negligẽtia obmittit iplere vnũ
p̃ceptũ: puta de ɔfitendo semel in ãno
solũ est vnũ pctm̃ mortale: sed si delibe
rauit sepius nolle ɔfiteri tot sunt pec
cata mortalia quot sunt deliberatiões
facte p interualla tp̃is. Qð no. 21
¶ Circa opa mie sp̃ualia q̃ sunt ɔsule:
castiga: dimitte: solare: fer: ora.
Si noluit dare ɔsiliũ petẽti l his q̃ p
tinẽt ad salutē vl' in re. vñ notabile dã
nũ põt euenire p̃io cũ posset mortale
est: vel qñ habebat ex officio.
Si nõ correxit quos debuit ⁊ tenebať.
habes. Correctio p̃latoꝝ. ⁊ Correctio
fraterna.
Si dimisit rancorē ɔ̃ pximũ. dictũ est
s.§.18.
Si nõ fuit ɔsolat⁹ tribulatos possʒ eē
mortale in p̃lato qñ subditi ex tali omis
sione inducunť in desperationē vel ali
ud malũ: ⁊ ipse bono modo posset sal
ua disciplina.
Si nõ orauit p eis qbus posset esʒ gra
ue in illis q̃ viuunt de elemosynis ma
gna negligentia.
¶ Circa opa mie corpalia q̃ sũt: visito: 22
cibo: poto: redimo: tego: colligo: cõdo:
q̃ tũc cũ p̃uaricanť sit mortale pctm̃: qñ
ex coꝝ omissione notabil'r lediť proxi
mus: ⁊ hõ põt bono mõ facere: puta si
p̃lat⁹ visitaret infirmũ quē visitare pos
set nõ desparet sʒ ɔfitereť. Eget cibo et
potu ⁊ habes vltra cõdecentiã tui sta
tus. Est in captiuitate ⁊ redimere pos
ses de sup̃fluitatibus tuis.
Est nud⁹ ⁊ tu caudã ducis. Est sine do
mo et tu hẽs ampla palatia. Ex dictis
s. auaricia ⁊ elemosyna potes collige
re qñ homo teneť de p̃cepto.
¶ Circa q̃nqʒ sensus q̃ sũt: visus: gust⁹: 23
audit⁹: odorat⁹: ⁊ tact⁹: in q̃b⁹ sep⁹ põt
esse mortale: vt si voluit videre q̃ sunt
mortalis pcti in eo q̃ facit vel inducti
ua ad mortale, de q̃ habes. Curiositas.
Idē dic de auditu. Gust⁹ aũt ⁊ odora
tus cõiter sunt venialia. Tactus qñqʒ
mortale cũ cã luxurie vl' morose dele
ctatõis: vt. s. Cogitatio.

24 ¶ Circa pcepta eccle q generaliter tāgūt oēs dictū ē.S.i.2.filia ianis glie.§.14.
25 ¶ Nūc d statib' aliq pticularia sūt ponēda i qb' sūt interrogādi vltra ea q.S posita sc pcepta z in pctis capitalib' z pmo circa pueros doli capaces sūt iterrogādi de iniectione manuū violētā i psonā ecclesiasticā ex q possent eē excōicati.de q hēs.S.Excōicatio.5.casu.§.i.cū mltis se.postea d pfessiōe z cōione si fecerit.de pnia:de iobedia:d mēdatijs:de inhōestate:auditōe misse:d furtis z silibus in quibus cōiter illa etas solet peccare.
¶ Circa xpianos i cōi.si suscepit sacra necessitatis:z q sunt.vide Sacrm.§.6.
26 Si portauit habitum infideliū. vide Apostasia.§.vi.
Si nimiam familiaritatē hz cū iudeis vl cū infidelib'.vide Judeus.§.i.
Si fecit c pscīam.vide Cōscia.§.i.
Si habuit ratū aliqd malū fctm noie suo.vide Cōsensus.§.4.
Si alicui psuluit aliqd pctm vel malum.vide Cōsilium.§.i.
Si cōtempsit aliquā exhortatōz superioris.vide cōtemptus.§.i.
Si qn tenebat habuit ptritōz d pctis vide.Contritio.§.4.z.5.
Si correxit quos sciuit velle delinqre vide.Correctio fraterna.§.i.
Si denūctauit platis pcā qs sciuit.vide.Denunciatio.§.i.
Si in dubijs tutiorē ptē elegit.vide. Dubiū.§.i.z.2.
Si existēs excōicatus vel interdictus z monitus a celebrantibus vt exiret ecclesiam noluit exire.vide.Excōicatio.5.casu.15.
Si famā suā neglexit.vid. Fama.§.i.
Si icarcerat' fugit.vid. Fugē.§.i.z.2.
Si vsus ē hitu seie vir exns vl ecōtrario aut religiōis.vid. Habit'.§.7.z.8.
Si fuit histrionus.vide. Histrio.§.i.
Si ipressit in terra vl in lapide humi posito signū crucis. vide imagines.§.4.
Si fecit aliqd enorme in ecclesia. vide Immunitas.per totum.
Si sciuit necāria ad salutē.vide. Scientia.§.2.
Si fuit excōmunicatus ab aliquo iudice.vide.Absolutio.2.et Excōicatio.i.p totū.
Si iniecit manus violētas in psonā ecclesiasticā.vide Excōicatio.5.§.i.cū multis se.

Si noīati inlīctos excōicatos vl vsurarios sepelierit.vide.Excōicatio.7.casu.56.
Si ptrxit mrīoniū in casib' cō sanguinitatis vel affinitatis pbibitis.vide.Excōicatio.7.casu.41.
¶ Circa ambasiatores dnoz vel cōitatū si steterūt abnēes sine cā vel p facto suis in expensis dnoz vel cōitatū. vide Absens.§.i. 27
¶ Circa tutores vel curatores aut admistratores rex aliēaz. 28
Si fidelr se habuit i cōmissis fraudādo vel dilapidādo aut nō bn admistrādo.vide.Administratio.§.i.
Si exegit vsuras p pplis aut aliomō fecit p eis ptctus illicitos. vide.Restō.
¶ Circa piugatos. vide Restō.i.in lra vsurari'. 29
Si ptrxit clādestine.vide.Clandestinū.vel in gradu phibito.vide. Mrimonium.3.per totum.
Si psumauit ante bndictōz.vide.Debitū.§.i.
Si negauit debitū petenti vel reddidit se ipotentez.ibidem.§.6.
Si cognouit cā satiāde libidis.ibidē.
Si cognouit hns intentionē ad alterā ibidē.§.21.
Si vsus est mrīonio extra vas vl mō indebito.ibidē.§.25.
Si tpe mēstrui.ibidē.22.
Si i dieb' festiuis vl eccla ibidē.§.8.
Si pgnatōis tpe.ibid.§.33.
Si p tact' hūit pollutōz ex vas.ibidē.
Si exegit vel reddidit debitū adultero vl adultere.ibidē.§.8.
Si ptrxit excōicat' vel in pctō mortali exns:qr peccauit mortalr pbēdo p verba de pnti.vide.Mrioniū.2.§.vi.
Si nō ptrxit ea intentōe q debuit. vide Matrimoniū.2.§.vi.
¶ Circa vxores si fuit ltigiosa i domo z de reliqs.de quibus.S.§.19. 30
Si habuit dotē de vsuris.vide.Restō i.sub lra.Usurarius.
Si fuit inobediēs viro.vide.Obediētia.z Inobedientia.p totū.
Si pcurauit sterilitatē vl vsa ē supstitiosis vt hret filios.vide. Mrioniū.2.
Si dedit bona viri c eius voluntatē.vide.Elyna.§.7.z vide Furtū.§.34.z.47.
Si habuit bonā curā de filiab': maxime z si docuit eas vanitates z hmōi i qbus sunt multa mortalia n duxit ad missas pdicatōnes;sed choreas.patet

per supradicta qn̄ est mortale.
Si vsus ē ornatu indebito. vide orna
Si violauit fidez viro. ...tus. p totū.
vide. Adulteriū. in prin.
51 ¶ Circa viros si stetit nimis in remoꝛ
cā cupiditatis ꝯ volūtatē vxoris. vide
Debitū. §. 6. Si nō seruauit fidē vł hʒ
cōcubinā: q: nō est absoluend⁹ nisi a se
eiiciat. vide. Cōcubinarius. §. i.
52 ¶ Circa patrēfamilias: si alimēta de
dit qb⁹ tenebaꝛ. vide. Alimēta. p totū.
Si soluit decias debitas. vide. Decia.
§. i. ꝛ. 2.
Si fecit elymas. vid̄. Elemosyna. §. i.
Si ministrauit nccaria familie tā corpi
ꝙ aīe docēdo ꝛ hmōi. vide. Familia. §.
Si nō dotauit seu ma ...i. ꝛ fili⁹. §. 21.
ritauit filias tpe d̄bito. vid̄. Dos. §. 4.
Quō tenetur ex facto familie. habes.
Domus. §. vi.
Si puocauit familiā suā nimis exas
perando ꝛ furiose ꝛ ceteris: vt. s̄. §. 16.
Si nō pcurauit vt ꝯfiteretꝛ semel i an
no ꝛ cōicare: vł mortale pctm̄.
¶ Circa filiosfa. Si furat⁹ est res pris
53 sui vt expēdēt i supfluis vel ludis aut
aliis malꝛ: q: mortale. sec⁹ si accepisset
p faciēdis vestimētis aut calciamētis
ꝛ aliis necessariis: q: sic licēt: ex q̄ patꝛ
nō puidit: vt tn̄r ꝛ de reliqs: vt. s̄. §. 7.
54 ¶ Circa doctores ꝛ magistros.
Si q̄siuit magisteriū seu doctoratum
pp honorē pncipalr. vide. Honor. §. 4.
Si fecit se pmoueri ad docto ...ꝛ. 7.
rat⁹ exn̄s inept⁹ et ignorās vł mortale
p. c. i. ꝛ. c. q̄to. de magistris.
Si legit pncipalr pp honorē. vid̄. Ho
Si legit sciētias pbibitas ...nor. §. 7.
vel psonis pbibitis. vid̄. Magr. ꝛ q̄ sūt
psone pbibite. vide. Excōicatio. 7. cāu.
Si ex pacto recept⁹ ē in ca ...6. ꝛ. 7.
nonicū vt scbolasregat. vi. Magr. §. 10.
Si exegit exn̄s salariat⁹ a scbolarib⁹
aliqd. vide ibidē. §. 11. 12. ꝛ. 13.
Si exegit aliqd p lnia docēdi danda.
ibidem. §. 15.
Si admisit ignorātes ad doctoratum
mortaliter peccauit: q: ex tali facto di
cit mendaciū pernitiosum.
Si nō exegit iuramētum a doctorādo
ꝙ nō expēdet plusꝙ in doctoratōe. ibi
Si exn̄s in mortali noto ...dem. §. vi.
rie docuit publice in theologia: q: mor
taꝛr peccauit hʒ Pe. vi. Predicare. §. 7.
Si seruauit iuramēta vniuersitatis.
vid̄. Iuramētū. 6. §. 2. ꝛ. 3.
Si iactauit se doctrina alios vitupe
rādo aliū: ꝛ in pł. bus pōt esse mortale.
vid̄. s̄. §. 14. in tcia filia: ꝛ in. 18.
Si notabilr fuit negligēs circa pfectū
scholariū vł mortale. vid̄. Negligētia.
Si verberauit aliquē crudelr vł morta
le: q: solū leuis castigatio eis pmissa ē.
c. cū volūtate. de sen. ex ꝛ si erāt clerici
est excōicat⁹. vid̄. Excōicatio. 5. cāu. i.
Si iniusto mō: puta detra ...§. 10. ꝛ. 11.
hēdo vł p sectas subtraxit scbolares al
terius doctoris: q: vltra mortale tn̄r
ad restōnem si iā intrauerāt hm Jo. de
lig. secus si nondū intrauerāt.
Si ipediuit pp odiū vł partialitatē do
ctorādū vł i collegio recipiēdū idoneū:
q: vltra mortle tn̄r ad restōnem dāni.
¶ Circa scholares si huauit iuramēta 55
vniuersitatis. vi. Iuramētū. 6. §. 2. ꝛ. 3.
Si fecit sectas p rectore fiēdo: multa
mortalia ibi aduenīūt.
Si elegit rectorē insufficientē vł mor
tale hm aliqs: sed hoc nō determino in
vniuersitatibus scholariū.
Si studet in pbibit. sciētiis. vid̄. Magr
ꝛ. s̄. Excōicatio. 7. casu. 6. ꝛ. 7.
Si sepe otēdit ꝯ p̄tatez ne succūbere
videaꝛ. vid̄. s̄. §. 14. in. 7. filia.
Si studet pp malū finē: q: tle pctm̄ q̄si
finis vł pp honorē. vi. Honor. §. 7.
Si studuit curiosa dimittēdo nccaria
ad salutē ē mortle pctm̄. vi. Curiositas.
Si tractauit cū aliq̄ cirte honorē si d̄
ꝓductōne officii alteri⁹ scbolaris. vide.
Excōicatio. 7. casu. 4.
¶ Circa medicos si exn̄s ignorās me 56
detur. vide. Medicus. in pn. ꝛ. §. i.
Si i medēdo nō fuit secut⁹ traditōes
medicine sed voluit facere experimēta
ex capite suo in periculum notabile p
ximi. ibidem.
Si plōgauit infirmitatē. ibidem.
Si ꝯsuluit aliqd ꝯ salutē aie p sanita
te corpis. ibidem. §. 7.
Si nō admonuit ifirmū efficacit vt cō
fiteretꝛ in pncipio infirmitatis. ibidē.
Si pgnāti aliqd dedit vt fili⁹ ...§. 8.
moreretꝛ peccauit mortlr: q: nō sūt faciē
da mala vt eueniāt bona.
Si dedit medicinā de q̄ dubitabat an

Si nõ anũcia ... noceret: ibidem. §.2. ... uit mortẽ infirmo. ibidẽ. §.12.
Si nõ debito mõ visitauit infirmos ...
Si paupibus ... posset aliũ eẽ mortale.
noluit mederi gratis. ibidẽ. §.5.
Si habuit ptez cũ aromatario ꝛ pp h grauat infirmos emere ab eo cũ eorũ dãno: qꝛ tñc tñr eis ad restõnez: ex q̃ ei soluerũt. sec⁹ si ex h nullũ hñt dãnum.
37 ¶ Circa aromatarios si in cõponẽdis medicinis nõ posuit q̃ medic⁹ ordinauit: sed vnũ p alio vel corrupta ꝛ q̃ virtutẽ nõ hẽbant ex vetustate p bonis ꝛ hmõi: ex q̃bus sequit vel plõgatio infirmitatis vel aliõ malũ pꝛo ifirmo: qꝛ vltra mortale tenet ei ad restõnem.
Si vẽdidit venena vl q̃ faciũt oboꝛsũ ꝛ hmõi illis de q̃bus sciebat nõ debere vti ad bonũ. vide. Ars. §.2.
Si sophisticauit arõata ponẽs in spẽbus vnũ p alio vel in sirupis vl in candelis ꝛ hmõi. vide. Emptio. §.8.
Si vẽdidit diminuto põdere aut falso ꝛ hmõi. vide. Falsarius. §.11.
38 ¶ Circa mercatores: si portauit phibita infidelib⁹. vide. Excõio. 5. casu. 21.
Si negociat pp malũ finẽ. viõ. Nego ...
Si in loco sacro tenuit mer... ciũ. §.2. catũ. vi. Immũitas. §.1. ꝛ negociũ. §.2.
Si cari⁹ vẽdidit q̃ emit i eodẽ loco. vide. Emptio. §.10. ꝛ. ſ. Negociũ. §.3.
Si vẽdẽs p aliis aliq̃ vẽdit p. 12. ꝛ solũ. 10. dat dñis rer. ibidẽ. §. vi.
Si vendidit vnũ p alio vel corrupta p bonis. vide. ibidem. §.8.
Si vsus est falsis mẽsuris ꝛ hmõi. vi...
Si vẽdidit rem ... de. Falsarius. §.11. plus iusto pcio aut pp tps solutõis: et hmõi. vide. Emptio. §.7.
Si fecit cãbia. vi. Usura. 1. §. 51. cũ se ...
Si aliq̃s 3ctus vsurarios. vide. Usu...
Si cõposuit cũ aliis vt ... ra. 11. p totũ. vẽdãt vno pcio in dãnũ reipublice: qꝛ vltra mortale tenet dãnificatis. vide ...
Si expẽdit falsas ... Negocium. §.2. monetas sciẽter ẽ mortale ꝛ tenet ad restitutionem lꝫ ipse etiam fuerit deceptus ab alio.
Si bonas monetas radit. vide. Falsarius. §.4. cũ seq̃ntibus.
Si emit res raptas vel furatas. vide Restitutio. 1. in littera emens.
Si infidelis se hũit in societate quã hꝫ cũ aliq̃. vide. Societas. 1. ꝛ. 2. p totũ.
Si vendidit in festis vel cũ mẽdaciis piuriis ꝛ aliis illicitis. vide. Negociũ.
¶ Circa psonetas. Si media... §.2. 39
tor fuit 3ctuũ vsurarioꝝ. vide. Restõ. 1. in lrã vsurari⁹. Si male psuluit sciaz aliq̃ 3ctũ: qꝛ vltra mortale tñr de dãno dat. vi. Dol⁹. §.9. Si 3cepit i pcio dãs intelligẽ vni q vult tm̃ ꝛ alter q nõ pt hre nisi tm̃. vide. Emptio. §. vi.
¶ Circa artifices. Si fecit artẽ cuius opus est ad maluz vt taxillos ꝛ hmõi. vide. Ars. §.1. 40
Si accepit insignia alterius mgri. vide. Insignia. De fraude in arte: in mẽsuris ꝛ hmõi.
¶ Circa lanifices. Si vendidit pannũ vnius lane pro alia vel tincture. vide. Emptio. §.8. 41
Si soluit laboratorib⁹ de pãno aut vẽdendo vltra iustũ pciũ ꝛ emẽdo pro vilio. vide. Usura. 1. §. 58.
Si filatorib⁹ dedit. 24. vncias p libra tenet ad restõnem: nisi sic a principio cõuenisset.
Si pãnũ nimis traxit. vide. Emptio.
Si nõ soluit laboratoribus. vi... §.8. de. Solutio. §.25.
¶ Circa tabernarios. si vẽdidit vinũ limphatũ p puro. vide. Emptio. §.8. 42
Si miscuit in vino nociua. ibidez.
Si tenuit meretrices vel lusores ola pctã ei imputabuntur.
Si sciẽter administrauit ad ebrietatem
Si ex cul... alterius. vi. Ebrietas. §.1.
pa sua pdidit sibi tradita in custodia. vide. Custos. in pn. ꝛ Nauta. in princ.
Circa macellarios. Si vẽdidit carnez corruptã p sana ꝟ pecude p castrato ꝛ hmõ... vide. Emptio. §.8.
¶ Circa pistores. Si fecit panẽ nimis põderosum vel imiscuit aliã farinã et hmõi. vide. Emptio. §.8. 43
¶ Circa sutores. si fecit vestes ipudicas que nõ pñt deferri sine pctõ mortali. vide. Ars. §.2. ꝛ hoc qñ sit. vide. Ornatus totum. 44
Si male incidit ex culpa sua. viõ. Culpa. §.5. ꝛ. 6.
Si furat de pãno serico ꝛ hmõi. vide. Furtum. per totum.
¶ Circa aurifices. Si vẽdidit auꝛ alchimicuꝫ p vero. vide. Emptio. §.8. 45

tam pro vero. vide Emptio. §. 8.
Si cudit monetã sine licẽtia principis: vide falsarius. §. 4. cum sequentibus.
Si radit eam vel facit aquam vnde aliquid imminueret. ibidem.
Si emit lapidem preciosum p vili ab illo q ignorabat. Uide Emptio. §. 7.
47 ¶ Circa alchimicos Si laborauit in dicta arte. Uide alchimia.
48 ¶ Circa datiarios Si exigit datia iniusta. vide Pedagiũ. §. 1. cũ sequentibus.
Si exegit a psonis ecclesiasticis. ibidẽ. §. 4
Si ipurauit fraudez datij vbi nõ erat vltra mortale tenet ad rstõez tot' dãni.
Si fraudauit socios vltra mortale tenetur ad restitutionem.
49 ¶ Circa musicos ꝛ histriones Si pulsauit his qui ex libidine corizabant vel illicite. vide Corea.
Si gestus ipudicos puocãtes ad peccatum mortale fecit. vide Histrio.
50 ¶ Circa laboratores ꝛ rusticos. Si nõ laborauit fideliter in notabili excessu esset mortale peccatum.
Si permisit bestias nocere in agris ꝛ hmõi tenet ad restitutõez si fuit i culpa
Si fraudauit dñz i pte sibi dãda tenet ad restõnẽ nisi dñs i alio grauasset eũ. vl
Si nõ seminauit posses ; de furtũ. §. 14.
siões vl coluit q̃s tenebat sic dbuit. vid
51 ¶ Circa vẽatores. Si ; Culpa. §. 5. ꝛ. 6.
i dieb' fest. pdita missa l p totã diẽ sc oc
Si dedit dãnũ ; occupauit. vid Ferie. § 9
i agris q: tenet si ẽ notabile ad rstitut
52 ¶ Circa locatores. ; onem.
Si scient locauit equũ periculosuz aut vitiosuz. vide Locatio. §. 24.
Si cõductor fuit in cul pa perditionis rei locate ibidem. 23. §.
Si petijt mercedẽ quã nõ dbuit vl soluit minus q̃ debuit. ibidẽ. §. 22. ꝛ. §. 15.
53 ¶ Circa laborãtes i filãdo lanã: l tigẽdo setã ꝛ hmõi q tenẽt pcio si fur. it. vo si male laborãt l dstruũt d q̃ vid locatio
54 ¶ Circa reuẽditores rex. Si fin ; §. 23.
rerũt q̃ ñ poterãt vẽdi nisi p tãto ꝛ tñ l erãt q emerũt p pl': vl ipsi p modico emerũt p pluri vẽderẽt tenẽt ad restõnẽ q: p fradẽ acq̃sierũt. Itẽ si vẽdiderũt p pl' q̃ tribuãt dño vide Emptio. §. 8.
55 ¶ Circa iudices. Si habuit iurisdictionẽ ab aliquo nõ vero dño. vide Dñs. i pn
Si dedit iniquã sniam scienter vl per
ignorãtiã aut negligentiã. vide Iudex.
Si existens ignorãs §. 21. cũ sequ si.
non elegit bonum assessorẽ ibidẽ. §. 22.
Si elegit assessorem in fraudem cũ nõ indigeret. vide Iudex. §. 16.
Si accepit pecuniã vt iudicaret vel nõ iudicaret: aut vt iniq cõtra iusticiã. vide Iudex. §. 8. cũ multis sequẽtib'. ꝛ Suspensio. i. §. 20.
Si non seruauit ordinẽ iuris vl mortale: nisi aliq cã vrgẽs ad hoc ipelleret.
Si reo dedit dilatões ideb tas: q: vltra mortale tenet parti lese ad restõnẽ.
Si reo fecit iterrogationes ad q̃s non tenebat rñdere. vid pfessio dlicti p totũ
Si posuit ad torturam sine legitimis indicijs. vide Tortura. §. i.
Si allegatões friuolas admisit: q: vltra mortale tenet leso ad restitutionez.
Si appellationẽ legitimã nõ admisit l friuolã admisit: q: vltra mortale tenet parti lese hm q̃ dico Appellatio. §. 15.
Si pauperibus non prouidit de aduocato. vide Aduocatus. §. 10.
Si penam relaxauit vl auxit ho vid pe
Si arrestauit aliquẽ vl hõa ; na. §. 18.
ei' dscripsit vl officiales misit: vt sic pecuniã extorqret d iusticiã vl aliqd aliud ex q pecũias hẽrz q: tenet ad restõnem
Si i snia apposuit clausulã obscurã. vt ille contra quẽ dabatur se posset defendere contra iusticiam: q: vltra mortale tenetur ad restõnez de dãno dato pti:
Si ptẽ nõ cõdẽnauit in expẽsis cũ debere ꝛ peteret: q: vltra mortale tñr adre
Si vt extorqret pecuni ; stõnez parti.
as mõ suo fecit q̃ id qd iure ordinario debebat expedire facẽt iure delega.
Si purgauit pulctã mal' holb'. vide Iu
Si iudicauit pz allegata d ; dex. §. 7.
veritatẽ quaz sciebat. vide Iudicare. §. 7.
Si sniam alicuius censure ecclesiastice protulit sine monitõne ꝛ script. vid sus
Si iudicare psumpsit ; pensio. i. §. 16.
non sibi subditos nec ratione rei vel delicti vide Iudicare. §. 17.
Si ptraxit sniam in lõgũ vt pecunias extorqueret mortaliter peccauit ꝛ tenetur ad restitutionem non soluz pecunie accepte a pte que iusticiam habebat sz ad omne datum quod habuit ex tali dilatione. Si interposuit
auctoritatẽ in aliquo cõtrac ... [illegible]

vel minori l eorum dānū ppter pecūiā vel amicitiā: quia vltra mortale tenetur ad restōnē.
56 ¶ Circa officiales dñorum et cōitatum leso. Si pmiat⁹ ē alicui nisi ei daret et c. Si exegit iiusta grauamina. vid ocussio. Si ex mādato sui superioris: quia vltra mortale tenetur ad restōnē toti⁹ exacti: si ille nō vult restituē i cui⁹ vtilitatē ē exactū. Si execut⁹ ē iniquā sniaz. vid iudicare. Si nō obuiauit malis quātū potuit §.7. bono mō vide Cōsentire. §.2. Si fuit proditor terre vel castri habes §.§.15. in pria filia. Si fuit officialis tyrāni aut iniusti domini. vide Dñs in principio. Si nō accusauit quos tenebatur ex offō: quia si ex iuramento tenebatur erit mortale pctm. Si emit offā vel sup ipsa salarium nō spō. mutuauit. vide offm. Si huiusmodi soluē de pecunia dñi vel cōitatis alijs extorsit tm pro ducato existens ipse salariatus: quia restituere tenetur. Si quos iuenit de nocte dimisit ppter pecuniā cōtra statuta: quia videtur mortale. Si huauit statuta q iurauit i prin. offi.
57 ¶ Circa cōsiliarios dñorum vel cōitatum. Si existens i cōsilio cōsēsit alicui malo. vid Cōsensus. §.2. et Cōsilium. §.1. Si dedit fraudulētū cōsiliū. ibidem. Si pposuit aliq i cōsilio i dāmnū aliquorum: quia vltra mortale tenetur ad restitutionē dāni totius qn sine eo nō fuisset. Si cōsēsit ad aliq statuta fiēda q erāt iniusta aut cōtra libertatē ecclesie. vide ibidē. Excōicatio. 7. casu. 12. et cāu. 43. Si res cōitatis pmisit dilapidari vel ex inutilitatib⁹ cōissionib⁹ aut aliter cūque. vide administratio.
58 ¶ Circa arbitros vel arbitratores. Si iniquā dedit sniaz sciēter vel ex ignorātia. vide Judex. §.21. cum sequētibus. Si permisit expirare cōpromissum. vide arbiter. §.12. Si pro spūali dedit tpale i recōpēsatōez. vide ibidem. §.7. Si pro pace abstulit ab vno et dedit alteri. vide ibidem. §.6.
56 ¶ Circa accusatores. Si accusauit aliquē mala itētōe. vid Accusatio. §. 6. Si accusauit aliquem calūniose. vide ibidem. §.8. Si iurauit nō accusare. ibidē. §. Si accepit pcium vt nō accusaret. ibidē. Si accusat⁹ rñdit calūniose. ibidē. §.1 Si accusat⁹ tacuit vitatē. ibidē. §.22.
¶ Circa aduocatos. Si inhibitus a iure aduocare aduocauit. vide aduocatus. §.1. cum multis se. 60
Si defendit iiustā cāz. ibidē. §.13. Si amisit cām iustaz p suā ignorātiā vel negligentiaz. ibidē. §.12. Si imoderatū salariū extorsit. ibidem. Si nō aduocauit pro paupe ribus. ibidem. §.10. §.14. Si fecit pactum cum clientulo de quota litis. ibidem. §.14. Si reuelauit aduersario secreta clientuli. vide Falsarius. §.12. Si cām vsurariam defendit: quia vltra mortale tenetur ad restōnem. Si frustratorias dilatiōes quesiuit: quia tnr ad restitutionē pti lese. Si falsas leges vel istra pduxit vel istruxit cliētulū de falsitate dicenda. Si qualitercūque fuit cā alicui⁹ dāni huiusmōi aduocatione: quia vltra mortale tenetur de dāno pti lese. Si solūmō attēdit ordinē iudiciarium et nō ad merita cāe: sicut hodie cōiter faciūt aduocati: et tn nō excusantur a mortali: et ab obligatōe restitutōis dāni si defēdūt cām iniustā quo ad merita quātūcūque quo ad modum pcedēdi sit iordinata: quia ordo nō est inuētus: nisi ppter deceptiones euitandas.
¶ Circa pcuratores. Si defēdit cāz iiustā mortale ē et tnr ad restōnez leso. 61
Si ifideliter vel negligenter se habuit vide locatio. §.23. Si i positōib⁹ ponēdis vel rñdēdis piurauit vel fuit cā piurij. mortaliter peccauit
¶ Circa notarios. Si ex ignorātia dictauit male istra vel testā ppter qd primi dānificati sūt. vide. Culpa. §.5. et 6. et Tabellio. §.6. 62
Si istra q recepit nō posuit i ptocollis suis ex magna negligentia vel mortale pctm i istris ex quib⁹ ex eorum pditiōe primi possēt notabiliter ledi. Si maliciose occultauit vel destruit instra. vide falsarius. §.3. Si falsauit istra addēdo aliqd qd nō fuit expssū vel alio mō vid. falsari⁹. i pn. Si nō bn iformauit i fnūciatōe alicui⁹ iuris ponēdo i istro ptē q erat ignara: quia tnr ei de dāno: eo quia ē cā deceptōis pti. Si fecit istra i fraudē vsurarum. vid. Re

Rō.í.littera.Vsurarius!
Si petijt indebitum salarium:restitue re.facit quod dico.Emptio.§.7
Si ordinarius episcopi petit ab ordinandis salarium nō ſm iustā: sed ſm q̄litatē ordinis:q2 est simoniac⁹ q̄tūcūq3 non sit salariat⁹.vid̄.Simonia.i.§.22.
Si recipit instrā p testō renūciatōe donatōe t alia obligatōe illi⁹ q̄ n̄ erat sane mentis:q2 vltra mortale tn̄r ad restituti
Si scripsit dictauit vel ...onem lecto. tredegit in publica forma statuta cōtra eccl̄asticā libertatē vel i fauorē vsurap̄ vide.Excōicatio.7.cāu.12.t.cāu.43.
Si rogat⁹ p paupib⁹ noluit ḡtis facere: q2 tenet ſ3 q̄ dico de aduocato. Aduo/
65 ¶ Circa litigātes. Si calū... cat⁹.§.10. niose accusauit aliquem.vid̄ Accusatō
Si mala intētiōe. ibidē.§.4. ...§.8.
Si accusatus dedit pecuniam accusatori vt desisteret.ibidem.§.ū.
Si calūniose se defendit.ibidem .§.13.
Si non respondit veritatē interrogat⁹ q̄n tn̄batur.vide.Consilio delicti.in p̄n
Si litigauit sciens iniustā cām habet vide.Litigiosa.§.2.
Si hn̄s iustam cām litigauit nō p mediā iusta ſ3 indebita:vt puta cū mēdatijs periurijs t hmōi mortaliter peccauit ſ3 Tho.22.q.9.nō tn̄ tn̄r ad restōe3.
Si aliquid obtinuit per iniustā sniam vide. Sententia.§.7.
Si appellauit cā afferende more. vide Appellatio.§.15.
Si rōe studij vel artis fraudulēter cōuenit aduersarium coram aliquo iudice.vide.Argumenta.10.§.5.
Si hn̄s oseruatorē pcurauit vt intromitter3 se ō n̄ notorijs.vid̄ ōsuator.§.1.
64 ¶ Circa testes. Si requisit⁹ in iudicio noluit dicere veritatē.vid̄.Testis.§. 26
Si falsum testioniū dixit.ibidem.§.30
Si dubium p certo pposuit.vide per/
Si pecuniam accepit p ...iurium.§.3. testimonio ferendo vide. Testis.§.28.
65 ¶ Circa tutores vel curatores. si bene administrauit in vtilitatibus pupillorum vide.administratio.per totum.
Si ōsumauit bona ipsorum vel sibi appropauit: q2 tenet ad restitutionem vt patet ibidem.
66 ¶ Circa executores testamentorum vel vltimarum voluntatum.

Si alim ētauit relictū.vid̄. Dos.§.26.
Si soluit debita defuncti.vid̄. Dfs.§.
Si legata impleuit vel nimis ...§2.6 distulit.vide. Executor.§.23.t.24.
¶ Circa curiales. Si fuit adulator vt obtineret beneficia t huiusmodi. vide. Adulatio.per totum. 67
Si pposuit dn̄is aliq̄ vn̄ possent extorquere pecunias idebite.vid̄ ōsiliu3.§.1.
Si bona confiscata inique sibi fec̄ donari:quia tenetur restituere.
Si fuit leno pro domino mortalia mlta in hoc sepe committuntur.
Si totū tempus exposuit in ociositate vide.Preceptum.§.5.
Si reportauit mala de alio vt eū poneret in inimicitiā dn̄i.vide. Susurratō.
Si delectatus fuit dicere mala de alijs vel audire.vide.Detractio.
¶ Circa p̄ncipes t dominos seculares. 68
Si h3 dn̄iū ex iusto titulo.vide.Dn̄s.
Si neglexit facere iusticiam in p̄n. petentib⁹:q2 vltra mortale tn̄r eis ad restitutionē danni qd̄ passi fuerūt ex hoc Judex.§.21. Si fec̄ iniu...fac... qd̄ hēs. sticiam alicui multo magis tn̄r.ibidē.
Si ōsuluit ponere diuisionē i ppl̄s vt poss3 regnare:q2 mortale est.vide. Su
Si iposuit collectas idebi...surratio. tas subditis suis.vid̄. Talia. i p̄n.t §.1
Si erigi fec̄ pedagia iniusta.vide. Pedagium.per totum.
Si fuit abitios⁹ ad mai⁹ dn̄iū pptereā pcurauit bella vl aliō iniustū: q2 vltra mortale tn̄r ō oī dāno.vid̄. Ambitō.§.1
Si fecit ōfederationē cū aliquo ō defēdēdo se iuste vl iiuste mortalr peccauit
Si hūit bellū iustū t q̄n sit iustū bellū hēs.§.4. t quō tn̄r ibidē.i.§.5.t.10.
Si posuit officiales malos:vide. t.ii Dn̄s.§.4.t.Administratio.§.2
Si vendidit officia.vide.Offīm.
Si ea que erāt coītat sibi appropauit tn̄r restituere.vide.Talia.§.2.t.10.
Si incarcerari fecit aliquem indebite. vide.Carcer.§.2.t.5.
Si bāniuit aliquē indebite.vid̄. Bannus.§.1. Si nō permisit testari aliquos
Si coegit nubere fili... vide.Tali.§.10. ...m alicuius alteri vt ei succedat potest esse mortale ſm qualitate3 rei.
Si fec̄ fieri torneamēta vl hastiludia vl spectacula inhonesta, vide. Lud⁹ .§.6

Si iustitiaz vēdidit vid. iudex. §. 19. ꝛ. 20.
Si fecit statuta vel leges iniq̄s. vid. lex §. 22. ꝛ Excōicatio. 7. cāu. 12. ꝛ cāu. 43.
Si vasallos indebite grauauit vł̄ spoliauit. vid. Talia. p totum.
Si ip̄e vasall⁹ ei⁹ fuit īfidelis domino suo. vid feuduz. § 16.
Si tolerauit vsurarios pp lucꝝ suū. vide Usura. 2. §. 14.
Si nō purgauit puinciā mał̄ hoibus. vide. Judex. §. 7.
Si pp auariciā ꝯmutauit penā corpalē i pecūiariā: qꝛ vltra mortale tn̄r leb: si pp hoc aliq̄ scelera facili⁹ ppetrant̄.
Si ñ tenuit vias securas. vid. Rapia. §. 1.
Si pupillos ꝛ miserabiles p̄sōas ñ voluit audire nō dādo publicas aliī audientias: qꝛ vltra mortale tn̄r de dāno qđ eis infert̄. vide. Culpa. §. 5.
Si āgariauit rusticos ī laborib⁹ ꝛ maxie i festis. vide. Talia. p totū. ꝛ Ferie.
Si tenuit nimias pōpas aūt expensas vide ornatus.
Si nimis occupauit se i ludis ꝛ vēatōnib⁹. vide. Ludus ꝛ Uenatio per totū.
Si dedit dānū i agris pp venationes: vide. Uenatio. §. 2.
Si ñ correxit familiaz sꝫ paꝝ curauit eos cōpescē a peccatis. vide. Correctio 1. ꝛ. 2. p totuz. ꝛ tn̄r vide. Dn̄s. §. 1.
Si fuit excōicatus vel a iudice vel pp aliqđ infrascriptoꝝ.
Si iīci fec̄ man⁹ violētas i p̄sōas ecclesiasticas. vid. Excōicatō. 5. cāu. 1. p' totuz.
Si fecit incēdi vel frāgi ecclias vel loca religiosa. ibidē. cāu. 5. ꝛ. 6.
Si fuit īsecutor alicui⁹ cardialis vł̄ de familia pape aut cardinalis vł̄ alicui⁹ epi. vid. Excōicatō. 5. cāu. 9. ꝛ cāu. 13.
Si fecit fieri aliquā iiuriā illis q̄ tulerūt aliq̄s snias excōicatōis vł̄ iterdicti vel q̄ fuerunt cā vt ponerent̄ vel obseruarent̄. vide ibidez. cāu. 10.
Si fuit fautor h̄rticoꝝ eoꝝ vł̄ ipediuit offm̄ inquisitoris. vide. Hr̄ticus. p totum. ꝛ. Excōmunicatio. 5. cāu. 17. ꝛ. Excōmunicatio. 7. cāu. 28. ꝛ. 29.
Si coegit celebrare tēpore iterdicti. vide. Excōmunicatio. 5. cāu. 15.
Si fuit receptator piratarū vel cū eis pticipauit. vide ibidē. cāu. 18.
Si imposuit noua pedagiā vel exegit ꝓhibita. ibidez. cāu. 19.
Si permisit deferri ꝓhibita īfidelib⁹. ibidem cāu. 21.
Si ipediuit victualia ne ad curiā portarentur. ibidem casu. 22.
Si volētes ire romā vł̄ redeūtes cepit pcussit ꝛ hmōi. ibidē cāu. 23. ꝛ. 24. ꝛ. 25.
Si ipediuit ne obedirent̄ litteris aplicis. ibidem in cāu. 26.
Si vsurpauit iurisditionē ecclasticā. ibidē cāu. 28. Excōicatio. 7. casu. 5.
Si romipetas detinuit vel spoliauit. ibidē casu. 29.
Si inuasit terras ecclesie. ibidē cāu. 30.
Si se subtraxit ab obedientia romani pōtificis. ibidē cāu. 27.
Si corp⁹ alicuius defūcti fecit idici vt alibi sepeliret̄. ibidem cāu. 32.
Si tertio admōit⁹ ab epis noluit eis facere iusticiā. Excōicatio. 7 casu. 1.
Si exegit vel exigi fecit pedagia a p̄sonis ecclasticis vł̄ alia onera. ibidē cāu. 5.
Si xp̄ianos naufragiū patiētes spoliauit bonis. ibidez casu. 10.
Si grauauit p̄sonas ecclesiasticas vel eoꝝ ꝯsanguineos qui noluerūt eligere quē volebat. ibidez casu. 14.
Si regalia vł̄ custodiā ꝛ hmōi sibi vsurpauit i eccl'ijs vacātib⁹. ibidē cāu. 15.
Si extorsit absolutionē ab aliqua censura p metuz. ibidem cāu. 17.
Si cōpulit p̄latos ecclasticos ad submittēdū ei bona ecclaꝝ: ibidē cāu. 12.
Si īterdixit suis sbditis ne coquāt molāt ꝛ hmōi p̄sōas ecclasticis. ibidē cāu. 26.
Si procurauit aliquē occidi facere per assassinos. ibidē cāu. 31.
Si cōcessit represalias ꝯ ecclesiasticas personas. ibidez cāu. 33.
Si impediuit visitationes monialiū. ibidem casu. 35.
Si imūitatē ecclasticā violauit capiēdo hoies i ecclia. vid. Immūitas p totū
Si p̄sētauit idignos existēs patron⁹ alicui⁹ eccl'ie. vide Jus patronat⁹. §. 18.
Si fecit promoueri indignos ꝛ si pro pecunia quia vltra mortale est simōiacus. vide simonia. 3. §. 2.
Si voluit q̄ pmo bn̄ficia ab ip̄o petāt̄ q̄ a papa mortale ē nisi aliq̄ rōabili cā faceret puta ne idignis darēt̄ ꝛ hmōi.
Si fidē fraudauit pmissā. vid Pactū. §. 4
Si soluit seruitoribus suis ꝛ creditoribus. vide Solutio. §. 25.

69 ¶ Circa ecclesiasticas personas ꝛ p̄mo circa clericos in communi.
Si est irregularis ꝛ q̄n vel quō incurrit habes irregularitas primo per totum
Si ē suspēsus et i quib⁹ casib⁹ icurrat eā. vide suspēsio. i. per totum.
Si recepit ordines simoniace vel a simoniaco. vide. simonia. 6. §. 9.
Si recepit ordines in peccato mortali vide Ordo. 2.
Si execut⁹ ē ea q̄ sūt ordis in peccato mortali. vide. Cleric⁹. 8. ꝛ eucharistia. 2. §. 5. ꝛ eucharistia. 3. §. 15. ꝛ. 24.
Si existēs excōicat⁹ vel interdict⁹ aut suspēsus ministrauit. vide irregularitas primo.
Si nō portauit tōsurā vel habitū. vide Apostata. §. i. ꝛ. §. ꝛ clericus. 4. §. i. 2. ꝛ. 3.
Si imiscuit se negocijs secularib⁹ vid Clericus. 9. §. 3. cum sequētibus.
Si exercuit inhonesta clericatui. vide Clericus. 10. per totum.
Si est debite litteratus. vide Cleric⁹. 2. per totum. ꝛ ep̄s. §. 26.
Si fuit ordinatus ante etatem debitam. vide Etas per totum.
Si dimisit horas canonicas dicē. vid Hora. §. 3. cum. 8. §. sequentibus.
Si dicendo voluntarie se occupauit aliquo alio. ibidem. §. 26.
Si nō benedixit mensam nec gratias reddidit post cibū. vide Clericus. 12.
Si exercuit officium ordinis sine debitis paramentis vel modo. vide Missa. §. 35.
Si celebrauit in ecclesia poluta. vide Consecratio ecclesie. §. 8.
Si celebrauit tēpore interdicti. vide iterdictum. 7. per totum.
Si celebrauit ad faciendum maleficia. vide Missa. §. 33.
Si celebrauit non ieiunus. ibidē. §. 3. cum duobus sequentibus.
Si i altari execrato. vide Altare. §. 2.
Si plusq̄ semel i die. vid Missa. §. 4.
Si cū hostia vel vino corrupt. vid Eucharistia. i. §. i. cum sequentibus.
Si cū euagatione mentis. vide Missa. §. 12.
Si nimis raro celebrauit. ibidē. §. 41.
Si an[illegible] iez. vide Eucharistia. 3. §. 36. ꝛ Missa. [illegible]. 40.
Si existe in aliq̄ notorio delicto. vid[illegible]

Si habita pollutiōe celebrauit eadem die. vide Eucharistia.
Si p̄misit alicui dicere missas ꝛ nō dixit. vide Missa. §. 5. cū sequēti.
Si existēs bigam⁹ portauit tōsurā. vide bigamia. §. 12.
Si nimiā hȝ ꝯuersatōez cū mulierib⁹. vide Cleric⁹. 5. §. 2. ꝛ alijs sequētibus.
Si participauit cū excōicatis i diuinis vide Excōicatio. 5. casu. 4. ꝛ Excōicatō 8. §. 3.
Si fuit falsari⁹ lrarum ap̄licarū. vide Excōicatio. 5. casu. 3.
Si sepeliuit iterdictos excōicatos vel vsurarios. vide Excōicatō. 7. cāu. 28. ꝛ 36.
Si vsurarijs māifestis alienigenis domos ꝯcessit ad fen⁹ exercēdū. ibid casu
¶ Circa bñficiatos vltra p̄dicta 132. 70
interroget de infrascriptis.
Si obtinuit bñficiū p simoniā vel p p̄ces carnales āt aliud turpe. vid Adulatō §. 2. ꝛ simōia. 3. ꝛ. 5. ꝛ. 6. p totū.
Si ē idign⁹ ppt lrarū ignorātiā: vel aliud canonicū ipedimētū: puta q: ifamis irregularis: corpe viciat⁹: ꝛ hmōi: q: sic tenet resignare in manib⁹ valētis accipe resignatōez. de quo vide bñficiū. §. 43. ꝛ nisi fuerit cū eo dispēsatū vel i cāu. vid Corpore viciatus. §. 4.
Si obtinuit bñficiū nō itēdēs clericari. vide Clericus. 7. §. 5. ꝛ. 6.
Si p̄mutauit bñficia. vide p̄mutatō.
Si renunciauit de beneficio si[illegible] §. 4. moniace. vide Renunciatio. §. 9. ꝛ. 10.
Si fecit residētiam i bñficio suo. vide Clericus. 7. in multis. §.
Si hȝ plura beneficia quorū vnū sufficeret. vide Beneficiū. §. 34.
Si fecit quattor ptes de fructibus bñficij. vide. Cleric⁹. 3. §. i.
Si habēs patrimoniū seruauit vt viueret de ecclia. ibidē. § 2.
Si expēdit fruct⁹ bñficij ivsus ihonestos ibidem. §. 4.
Si male tractauit ecclesiam: ꝛ ei⁹ edificia. vide. Cleric⁹ 3. §. i.
Si vasa ꝛ paramēta ad diuinū cultū [illegible] imunda. vide. Vasa sacra.
Si alienauit bona ecclīastica q̄ fundo [illegible]uari poterāt: sine itima cā ꝛ cū de[illegible]
Si lo[illegible] solēnitate. vid. alienatō p totū cauit sub ānue cēsu vices suas alii. [illegible]

de Simonia.7.§.25.cū.2.se;
Si induxit ad vouēdū vel iurādū d eli-
genda sepultura in sua ecclia. vide Ex-
cōicatio.5.casu.14.
Si leges vel phisicā audiuit. vide ex-
cōicatio.7.casu.7.
Si habētes eligere nō elegerūt melio
rem. vide Electio.§.21.
Si appetiuit cpatū aut prelationem
superiorem. vide Epū.§.2.
Si male administrauit bona eccli-
stica. vide Administratio.
61 ¶ Circa prelatos habētes iurisditionē
maxime epos vltra predicta.
Si elect' se fecit cōfirmari. vide confir
matio prelatorum. per totum.
Si non correxit publicos criminosos.
vide Correctio.1.§.3.7 epū i pn.7.§.10.
Si exposuit idignos i officio vl bene-
ficio. vide Epū.§.18.7 admistratō.§.2.
Si fuit nimis pomposus i ornatu et
hmōi. vide Ornatus per totum.
Si indebite dispēsauit i votis: habes
votum.4. per totum.
Si i aliis, vide Dispēsatio in pn, cum
multis.§.
Si aliqd exegit p lnīa ministrādi vel
docēdi. vide Magister.§.15.
Si otulit ordines idebite quib' nō de
bebat vel qñ vel nō mō q debebat. vide
Ordo.1.2.3.4.5.6.7.7.
Si nō examinauit ordinādos sed or-
dinauit idignos. vide Ordo.3.§.23.
Si sacramētū ofirmationis n tenuit
notabilis idulgētia videt mortale. vid
Confirmationis sacramentum.§.14.
Si crisma 7 oleū sanctū nō osecrauit
i cena dñi oī anno. vide oleū. per totū.
Si nō fec osecrationes eccliarū altari
um 7 vestimētorū qb' dbuit ē que petm
Si nō habuit testes synodales. d qb'
vide Epū.§.10.
Si nō visitauit singulis annis diocesi.
ibidem.§.12.
Si nō deputauit i ecclis cathedrali-
bus 7 cōuētualib' viros ad predicādas
7 audiēdas ofessiōes. vide ibidē.§.14.
Si ordinauit i diaconū vel subdiaco-
nuz q nescit officiū. vide ibidē.§.15.
Si n ē vsus lineis si n erat religiosus.
ibidem.
Si non seruauit nec fecit seruari cano
nes. vide Epū.§.22.

Si cōtulit beneficia simoniace. vide
Simoniaci.6. per totum.
Si plura cōtulit vni. vide Beneficiū
§.24.7.37.
Si ratione consanguinitatis. vide ac
ceptio psonarum.§.4.7.§.10.
Si nō prouidit de beneficio cū quos
ordinauit. vide Beneficium.§.10.
Si visitando accepit munera ipse vel
aliqs de suis. vide Uisitationē.§.5.
Si posuit indebitas collectas. vide
taliam in prin.7.§.
Si vsurpauit bōa vacātiū ecclarū. vid
Bñficiū.§.36.7.40.
Si non soluit debita iuste cōtracta a
suo pdecessore. vide dignitas.§.1.
Si questuarios p lucro pmisit indis-
creta pdicare: q2 tenent ipi reddē rōez
dño d oī malo 7 satisface subdito d oī
dāno dato pp hoc. c. fina. de iniur. et
vide Simonia.3.§.octauo.
Si incerta sibi appropriauit. vide Re
stitutio.§.14.7.15.
Si testamēta et legata non fecit iplē.
vide Executor.§.11.
Si nō tenuit bonū vicariū cū ipe non
attēdatur de oī damno.
Si iniustā sniam dedit et alia supra-
dicta de iudicibus.
Si i excōicādo nō seruauit debitā for
mā. vide Excōicatio.2. per totum.
Si i dieb' festiuis non interfuit diui
nis. vide Hora.§.25.
Si exēptos molestauit idebite mor-
taliter peccauit si i aliq notabili h fec.
Si cōsecrauit corruptā sciēter p mo-
niali. vide cōsecratio virginum.
Si visitauit mōasteria mōaliū 7 fecit
vt seruēt clausurā. vide sup. Exceptō/
§.10.
Si hospitalarios visitauit 7 fecit fa-
cerēt debitū. vide. Hospitale.§.2.7vl.
Si dedit malū exemplū subditis. vid
Exemplum.
Si mgrm tenuit i ecclia 7 fec in aliis
teneri p pauperib' 7 clicis. vide. Ma
gister.§.7.7.8. Epū.§.12.
¶ Circa cōfessores. Si audiuit con- 72
fessiones nō habens auctoritatē: et si
vis scire si habes auctoritatē. vide. Cō
fessor.3. per totum.
Si absoluit a qb' n potuit. vide quis
potest. Cōfessio.3.7.5.7. Casus.7 a qb'
excōicatōibus

excommunicationibus habes. Absolutio i.§.i.2.3.4.⁊.5. Absolutō.2.in pꝛi. ⁊ ꝑ totum. ⁊ de modo absoluendi. Absolutio.3.per totum.
Si absoluit manifestos vsurarios. vide. Usura.§.8.
Si dispensauit sine auctoꝛitate: quia peccauit moꝛtaliter.
Si nimis festinanter interrogauit vel non interrogauit. vide hoc in pꝛin.
Si interrogauit qđ non debuit ex delectatione. vide. ē.§.i.
Si reuelauit confessionē. vide. Confessio. vlti. per totum.
Si existens in moꝛtali audiuit ꝯfessionē. vide. Cleric⁹.8.§.i.
Si audiuit cōfessiones pꝛincipaliter ꝓpter lucꝝ. vide. Simonia. pꝛimo ꝑ totum. ⁊ Simonia.2.§.6.
Si habet ꝯscientiam debitaꝫ. vide. Cōfessio.4.§.32.
73 ¶ Circa pꝛedicatoꝛes.
Si pꝛedicauit in moꝛtali peccato existens. vide. Pꝛedicare.§.7.
Si habet ꝯscientiam debitam ibideꝫ.§.6.
Si pꝛedicauit mendacia. vide Mēdacium.§.4.
Si pđicauit pꝛopter honoꝛē. vide. Honoꝛ.§.7.
Si ꝓpter lucꝛ. vide. Simonia ꝑ totū ⁊ Simonia.2.§.6. ⁊ Simonia.3.§.9.
Si pꝛedicauit sine licentia: quia moꝛtaliter peccauit totiens.
Si pꝛedicauit indulgentias indiscretas. vide. Religiosus.§.65.
74 ¶ Circa inquisitoꝛes hereticoꝝ
Si extoꝛsit pecunias. vide. Inquisitoꝛ §.5.
Si bona ecclesiarum applicauit fisco ibidem
Si abusi sunt armoꝛum multitudine. ibidem
Si maliciose iposuerūt crimē vl' ipedimentū sui officij alicui. ibideꝫ.
Si obmiserūt ꝓcedere ꝯ ꝯscientiaꝫ ex amoꝛe lucro ⁊ hmōi. ibidem.
Si inqͥsitoꝛ vnius oꝛdinis ꝓcess. ⁊ contra fratrē alteri⁹ oꝛdinis. ibidē.
Si impedit s. de diuinationibus. viđ ibidem §.4.
75 ¶ Circa religiosos in cōi. Si intrauit ꝑ simoniam. vide. Simonia.4.ꝑ totū
Si iurauit latioꝛē hñs votum strictioris. vide Religiosus.§.34.
Si nō fuit obediēs. vide Religiosus.§.29.
Si pꝛopꝛietari⁹ fuit. ibidē.
Si contra votum castitatis. ibidē.
Si officiū dixit. vide. Hoꝛa per totum
Si seruauit alia ꝓcepta regle vl' ꝯstitutionū obligationū obligātia ad moꝛtale vide. Religiosus.§.28.
Si elegit melioꝛes. vide. Electio.§.2.
Si ifamauit alias regiones. vide. Detractio. ꝑ totum.
Si voluit ꝯsentire electōi. ibidē.§.36.
Si secreta sui coꝛdis reuelauit in scādalū ipius peccauit moꝛtaliter. quia pꝛoditoꝛ est.
Si i visitatione non reuelauit ꝙ debebat. vide. Denūciatio.§.io.
Si fecit aliqđ ꝯ ea ꝙ generalr ꝓhibēt religiosis. vide. Religiosus.§. vltimo.
Si recessit a monasterio sine licētia ꝓlati. vide. Apostata.§.4.
Si frequētauit monasteria monialiū vide. Monasteriū.§.8.
¶ Circa monachos si seruauit ꝙ sibi ꝓcipitur. ⁊ ꝙ sunt vltra reglam hēs.§. Monachus.§.io. 76
¶ Circa abbates. si habuit curā sibi cōmissoꝝ: eos vita ⁊ doctrina istruēdo. vide. Abbas.§.23. 77
Si dispēsauit cū eis sine cā ltima. vide. Dispēsatio.§.7.
Si iposuit monasterijs aut ꝓoꝛatibus nouas pēsiones vl' auxit veteres vl' applicauit sue mēse. vide. Abbas.§.26
Si seruauit reglam ⁊ sibi ꝓcepta: vt s fra. Monachus.
Si fꝗ fuit apostatas viđ. Abbas.§.18
¶ Circa abbatissā. si fecit se bñdici vbi ē ꝯsuetudo. vide. Abbatissa.§.2. 78
Si fecit seruari clausurā. vide Monialis.§.3.
¶ Circa hospitalearios. si fec̄ iuentariū vide. Hospitale.§.3.⁊.4. 79
Si tenuit hospitalitatē. ibidē.§.vi.
Si bona hospital' ꝯuertit ad aliū vsuꝫ vide. Legatum.2.§.ii.
Si perierunt ex negligentia sua. vide. Administratio.
¶ Aduerte q: ꝓfatas iterrogatōnes solū posui: q: circa ꝓdcā coiter ē moꝛtale peccatū: lꝫ aliqñ non ꝓpt iperfectionē actus: ⁊ dimisi multas iterrogatōnes 80

Circa ea q̄ sunt coīter pctā venialia: qꝛ
non sunt neccārio ↄfitēda talia pctā ni/
si qñ dubitat an sint moꝛtalia. Itē ſo
rōe sta tuti obligātis ad pctā venialia
ↄfitēda: tñ tūc sufficeret ↄfiteri in genē
Itꝫ tertō videt̄ ꝙ teneat̄ ↄfiteri veialia
qñ esset periculū ne traherēt ad moꝛta
le. Nā cū tūc teneatur de ipis penitere
mlto foꝛtius confiteri ꝑpter euitāduꝫ
moꝛtale ad qḋ iducunt qñ hoc aduertit
Additur ab aliq̄bus quartus casus i q̄
tenetur q̄s ↄfiteri veialia. s. quādo nul
lum hꝫ moꝛtale: ꝛ i pascha teneat̄ confi
teri ꝙ tūc confiteatur venialia. Sꝫ qꝛ
vt dixi q̄litercunqꝫ q̄s teneat̄ ↄfiteri ve
nialia sufficit confiteatur illa i genere:
nisi i casu quando dubitat an sit moꝛ/
tale. Ideo ptranseo ꝛ sufficit q̄ ad veia
lia confiteat̄ sic. Peccaui mlt̄ modis
cogitatōne: delectatione: omissione: dis
solutōne: locutōne: visu: tactu: gustu:
odoꝛatu: ꝛ mltis aliis modis de q̄bus
oībus tam moꝛtalibus q̄ veialibus di
co meam culpā. Item nō obmittat cō/
fiteri: oblita ꝛ ignoꝛata sic. Item dico
meam culpaꝫ de oībus peccatis meis
moꝛtalibus que ignoꝛo aut oblitus sū
nec vnq̄ legitīe confessus foꝛte ex mea
ignorantia vel negligentia: qꝛ valet tal̄
confessio vt remittantur vel reducātur
ad cognitōem: ꝛ non teneatur reitera/
re confessiones: q̄uis multa fuerit tūc
oblitus confiteri si modo diligentiam
secundum suaꝫ conditōnem fecit. Qui/
bus omibus complet̄ faciat terminare
peccatoꝛem suam confessionem sic di/
cendo. Ideo precoꝛ beatissimam ꝛ glo
riosam v̄ginem mariam ꝛ omnes san
ctos ꝛ te pater oꝛare pꝛo me. Quibus
peractis cōfessoꝛ increpet coꝛrigat et
dulciter admoneat peccatoꝛeꝫ abstine/
re a societatibus ꝛ causis peccatoꝛum
non tamen exigat iuramentum vel ꝑ/
missionem de aliquo nisi solum de his
in quibus iura sic voluerunt: vt in ex/
communicatōne ꝛ huiusmodi. Postea
imponat ei penitentiā talē quā statim
possit cōplere añ recidiuatione ꝑ sacra
mētali: ꝛ postea aliā quā videat ꝙ pec
catoꝛ verisimilr̄ faciet. Vñ caueat ne i
ponat pñiam talē quā verisimilr̄ nō i/
plebit: qꝛ esset potius illū illaqueare q̄
soluere. Esset bñ bonuꝫ illi ...
quā pniaꝫ mereṫ: vt sic magis timeat.
Postea concede ei illā idulgentiā quā
potes. de q̄ vide. Indulgētia. § 5. De/
inde absolue eū sic. Misereat̄ tui omi/
potēs ꝛc. Indulgentiam ꝛ absolutōeꝫ
dñs nr̄ Iesus xp̄s te absoluat: et ego
auctoꝛitate ipiꝰ absoluo te a vinclo ex
cōicatōnis maioꝛis vel minoꝛis iq̄tū
possum: ꝛ restituo te sacramētis eccle
sie. Iterū te absoluo ab oībus peccatis
tuis moꝛtalibꝰ ꝛ venialibꝰ cōfessis obli
tis ꝛ ignoꝛatis: ꝛ a circūstātiis eoꝝ i noīe
pꝛis ꝛ filii ꝛ spūssancti amē. Postea ipo
nas ei sic talit̄ ꝙ itelligat. Omīa bona
q̄ facies ꝛ mala q̄ patienter sustinebis
ipono tibi i remissionē tuoꝝ pctōꝝ va/
de i pace. Et si haberet casuꝫ vl̄ excoica
tionē a qua nō posses absoluere ipone
ei ꝙ vadat ad eum q̄ eū pōt absoluere:
nec ingerat se sacramētis donec de eo
sit absolutus: nisi rōe scandali euitādi:
si excōmunicatio ē occulta.

1 **Intestatus** q̄s dr̄ de cedere q̄t/
tuoꝛ modis. Primo si nullum
testm̄ fecit. Scđo si fecit sꝫ ñ iure. Ter/
tio si fecit iure: tñ postea ruptū ē postu
mi natiuitate: vel irritū factū ē capitis
diminutiōe testatoꝛis. Quarto si nulli
sūt hr̄des ex eo testō: vt i aut. de here.
ab itestato i pri. possūt addi ꝛ duo alii
modi ex post facto. ꝑ mꝰ. s. ꝑ q̄relā expu
gnato testō. scđs ꝑ bonoꝝ possessioneꝫ
cōtra tabulas: vide Azo. in summa. C.
de suis ꝛ legit. here.

1 **Intimiditas** vñ cau
sat̄: ꝛc.
scđm sanctuꝫ Tho. 2a 2e. q. 66.
ꝙ aliqñ ex defectu amoꝛis ꝓpꝛii: vt cū
q̄s minus debito amat vitam pꝛopꝛiā
ꝛ ea que oꝛdinantur ad eam. Aliquan
do causat̄ ex elatione ai de se pꝛesumē
tis ꝛ alios contemnentis. Aliquando
autem causatur ex stoliditate seu stul
titia.

¶ Utrum sit peccatū? ꝛc. ꝙ sic vñcūqꝫ 1
causetur: nisi stoliditas sit iuincibilis:
ꝛ est rō. 3. ethi. Intimiditas ē cōtra foꝛ
titudinē ꝑ defectum non timēdi vbi es
set timēdū: sicut timoꝛ contra foꝛtitu/
dinē per excessum timendo vbi non ti/
¶ Quando est pecca ...mendum est. 2
tum moꝛtale? ꝛc. illa que causatur ex
defectu

dele cu amoris et elatōis: tūc ē mortale pctm qñ sine necessitate exponit se pīculo pbabili notabil' lesiōis corporis: et multo magis aīe: vel nō curat .s. cū nobili lesiōe omittēdo puisionē debitam facere. tertia pō q̄ cantat ex stoliditate cōiter a veniali: nisi puēiat ex lata culpa i bis i qb' iminet piculū pbabile notabilis nocumēti: et pptereā omittit debitam prouisionem: nisi vbi stoliditas est inuincibilis.

i **Atrusus** dr q̄ nō canonice s; p violentiā occupat honores vel bñficia ecclesiastica: vñ fur ē et latro et ē i pctō mortali: et tenet restituere oīa q̄ īde recipit. c. grauis. de resti. spoli.

i **Inuenta** an sint restituēda? R. q̄ quedā sūt q̄ fuerūt i dñio alicuius: et talia iuueniēs tenet restituere: imo furtū cōmittit q̄ ea aīo nō restituēdi accipit. l. falsus. §. q̄ alienū. et §. se. ff. de furtis. et 14. q. 5. c. si qd inuenisti. Et nc talia amiserit dñs ipsaz ex ruina vl icēdio vel naufragio: vt. ff. de icen. rui. nau. p totū. Idē dico de iactatis i mari cā nauis alleuiāde. ff. ad. l. rho. d iac. l. q̄ leuande. Et ibi no. i gl. vl' aliter cū q̄ amisit. et hoc ver nisi haberet p derelictis: et tūc credit fede. cōsilio 107. q̄ habeāt p derelictis si dñs tacet: nec p se nec p alios pquirit: q: d. l. q̄ alleuiāde. vt stati iponere necessitatē pquirē diues amissas: et sic ista negligentia nō qrendi tollit pmā psūptionē quā facit lex. s. q̄ nō habeant p derelictis: nisi aliter cōstet p qlitatē: et act' d volūtate domini: cū nēo psumat iactare res suas d. l. falsus. §. si iactātū. et d. l. q̄ leuande. qd no. p limitatōe eoz q̄ dico. s. naufragiū. §. 3. nec talia iuēta qñ nō habēt p derelictis possūt vsucapi: q: i eis dñicit titulus p derelicto: vt i. l. si ōs merces. ff. p derelicto. Vñ ꝯsuetudo aliq̄z q̄ iactata i mari vl' flumib' portata occupāt vt expsse reprobata p. d. l. q̄ leuiande. et ibi gl. no. et l; loquat de iactat' i mari: tñ idē ē d ablat' a flumie: vt sūt ligna et hmōi: cū paz differant ab illis. Vt dīc tex. Insti. de re. diuisione. §. vl. facit autē. nauigia. C. de furt. Quedā sūt q̄ nunq̄ fuerūt i dñio alicui': vt ia pisces i littore maris: fere siluestres: et huiusmōi et talia sūt occupātis: siue bestie capiātur i fūdo ppo: siue i aliēo: dūmō nō fuerit phibit' itrare a dño fūdi. Si ne fuerit antea vulnerate ab aliq̄: dūmō eas nō psequit. isti. de re. diui. i ml'tis. §. et. ff. de acq. re. do. l. 3. nisi sec' sit d ꝯsuetudie: q: tūc stabit ꝯsuetudini. l. q̄ si nolit. §. q̄ assidua. ff. de edilic. edic. s; glo. l. d. l. 3. §. illud. Sitr si essēt capte i rethe aliēo nō credo sint accipient: s; m gl. i. l. i laqueū. ff. de acq. re. do. et Insti. de re. diui. §. singloz. l; rigor iuri videatur v. lle q̄ sint capiētis ibidē. fere pō siluestres s; domestice facte sicut pauones: colūbe: apes i alueo et hmōi tā diu sūt possidenti q̄diu hñt animū reuertēdi domū: s si bis aufugiāt: nec hoi' dolis tis nō ipedite reuertūtur sūt capiētis q: ꝯsuetudo iducit p binū actū. l. 3. C. de epali audi. et sic nō dicūt habere animū reuertēdi. Alia pō naturalr dōestica vt galine et hmōi: sp sunt dñi: et capiēs ea tenet restituere cū fructib': puta ouis et hmōi. §. galinaz. Insti. de re. diui. et. ff. de acqui. re. do. l. naturalē. §. pauonum.

¶ Utrū iueniēs thesaurū teneat restituere? R. q̄ si i suo solo iuenit sic suum erit. si pō in alieno solo et a casu sic medietas erit sua et alia medietas erit dñi soli. Si pō data opa: totū erit dñi fūdi. Insti. de re. diui. §. thesauros. et. C. d thesau. l. vnica. nec ē ver qd dicit glo. i c. si qd. 14. q. 5. q̄ inuēt' i loco sacro vel religioso sit iuentoris: s; erit sm distinctionē predictaz: vt expresse tenēt doc. in. d. §. thesauros.

Additio Q: hodie eccie et loca religiosa sūt platoz: idez dic si inuenit in loco publico: et sic intellige. l. 3. ff. de iur. fis. Et aduerte hic quia i suo nō dicit iuenire vsufructuarius nec ille q̄ habet bona ipothecata nec marit' si iuenit in fundo dotali nisi solū quo ad maritū et teneat in vita vxoris: s; dissoluto matrimonio restituere tenet. vide. in. l. si is qui. §. si. ff. de acq. re. do. Emphiteota pō q̄ h; vtile dñiuz diuidet cū dño q̄ h; directū. vide Bar. in. l. i. cāe i si. ff. de procur.

¶ Quid ē tra p alluuionē addita tra alici'? R. distiguēdo: q: isula nata i ma

ri est occupat⁹. In medio ꝟo fluminis est cōis hñtib⁹ predia iuxta flumem ex vtraqꝫ pte. si ꝟo est ī medio illi⁹ cui⁹ ē ꝓximioꝛ ager ꝟo a flumie diuiso circūdatus remanet cui⁹ erat. Et si flumen mutat alueū: ꝑm⁹ alue⁹ efficit eoꝝ q̇ predia circa eū hñt: ⁊ scd̃s alue⁹ est public⁹. ⁊ si reuertit ad ꝑmuꝫ: scd̃s alue⁹ erit eoꝝ q̄ hñt p̄dia circa eū. Silr ager iundat⁹ aq̄ ip̄a recedēte remāet ei⁹ cui⁹ erat. Hec hñr Insti. de re. diui. §. insula. ⁊ sic hua nisi consuetudo sit in ɔ̃riū vel statutum.

¶ Sꝫ quō tenet restituere ille q̄ nescit cui⁹ sit? R̄x. ꝙ si res nō habeat ꝓ ɔ̃relicta tenet facere denūciare publice: ⁊ si post nō cōpet cui⁹ sit erogabit in pauperes sc̄z ꝑm Ho. vel si ipse est pauꝑ retinebit auctoritate ep̄i vel sui ɔfessoris ꝑm Ray. ⁊ oꝛabit ꝓ illo cui⁹ erat. Si ꝟo ꝓbabilr p̄t p̄sumet qꝛ dñs eā hēbat ꝓ ɔ̃relicta sic poterit vsucape. l. idē qd̃. ff. ꝓ derelic.

Nuestitura

ꝓp̄e est possessionis rei traditio. Improprie aūt est alicui⁹ corpoꝛei loco possessionis in maib⁹ positō. Vñ qñ dñs dat vassallo bastā vl' aliqd̃ silr dicēs se facet inuestiturā: vt ī ti. qd ē iuestitura iuestit ɔ̃r.

¶ Vtꝝ sit fienda corā testib⁹? R̄x. ꝙ sic nō qꝛ nō valeat sine testib⁹ ⁊ instr̄o: sꝫ vt ꝟitas ꝓbari possit. ⁊ q̇deꝫ si fiet ɔ̃ bñficio nouo tūc si pares. i. vasallos hꝫ coram trib⁹ vel saltē duob⁹ ex eis tenet facet. si vero pares. i. alios vasallos nō hꝫ faciat corā aliꝭs idoneis testib⁹. Si āt inuestiat de veteri bñficio pōt fieri corā quibuscūqꝫ idoneis testib⁹: vt in ti. Qui testes sunt necessarij. ⁊ ēt si est clericus q̄ īuestiturā fac̄ ɔ̃ reb⁹ ꝓp̄ꝭs ɔ̃ reb⁹ ꝟo eccl'ie admittūt oēs testes idonei ꝑꝫ Ho.

Nuidia

ꝑꝫ Da. li. 2. est doloꝛ ɔ̃ alienis bonis. sꝫ aduerte ꝙ cū obiectū tristicie sit malū ꝓpꝛiū: tō de bono alteri⁹ pōt esse tristicia ꝓut app̄hēdit vt malū ꝓpꝛiū: sꝫ hoc quadrupl'r. pꝛio mō inq̄tū ex eo nobis aliqd̃ periculū iminet. s. ne ab eo ledamur: ⁊ hec tristitia nō ē inuidia sꝫ effect⁹ timoꝛis: vt dicit ph̄s ꝑo ret ho. ⁊ potest esse sine peccato: vt dicit Gꝛe. 2. moꝛ. Alio mō app̄hēdit inq̄tuꝫ est diminutiuū ꝓpꝛie glīe vl' excellētie: ⁊ hec tristicia est ꝓpꝛie inuidia ꝑꝫ ph̄m vbi. s̄. ⁊ ex gñe suo ē pctm̄ moꝛtale. Job 5. Paruulū occidit inuidia. cū sit cōtra charitatem. Sunt tñ pꝛimi motus inuidie qñqꝫ ēt in perfectis ex surreptiōe qui sunt venialia peccata. ⁊ est silr ɔ̃ inuidia paruuloꝝ. in quib⁹ nō vere est vs⁹ rationis: ⁊ de motu inuidie ꝑm ꝙ ē passio sensualitatis. Tertio mō appꝛehenditur bonū alterius inq̄tū deest nobis quod alius hꝫ. ⁊ sic tristatur. ⁊ hec tristicia nō est inuidia: sed ꝓpꝛie ɔ̃r zelus ꝑm ph̄m vbi. s̄. Et si est de bonis honestis: est laudabilis: ꝑm illud. p. coꝛ. 12. Emulamini carismata melioꝛa. Si aūt ɔ̃ bonis tꝑalibus aut de bonis inhonestis: potest esse pctm̄: ⁊ sine peccato: ⁊ aliqñ cum moꝛtali. puta cū talia sunt contra deum. Quarto mō appꝛehendit bonuꝫ alterius prout pōt cedere in dannū multorum iniuste: ⁊ sic non est inuidia ꝑm Gꝛe. nec pctm̄: puta cū quis tristatur ɔ̃ pꝛosperitate alicuius tyrāni: qꝛ vidꝫ ꝙ magis tyrannizabit.

¶ Quot sunt ei⁹ filie? R̄x. ꝑꝫ Gꝛe. 31. moꝛ. 5. s. odium. susurratio. detractio. de quibus hēs in locis suis. exultatō in aduersis. ⁊ afflictio ī pꝛosperis. pꝛimi inq̄tū eueniunt ꝓximo contra conatū inuidētis: sed qñ tristat de ꝓsperis ꝑm ꝙ hñt quādā gl'iam sic est inuidia nō ei⁹ filia. Emulatio ꝟo ⁊ iuidia idē st̄ generalr: sꝫ ꝓpꝛie iuidia attēdat in actu interioꝛi Emulatio ꝟo ī actu exterioꝛi. vt dic̄ gl. sup illud. Gal. 5. emulatōes inuidie.

Pocrisis

vide Simulatio.

Potheca

qd sit: ⁊ ɔ̃ ea vide pign⁹ ꝑ totum.

Ra

est quedā passio appetit⁹ sēsitiui ꝓp̄e qua q̇s vindictā appetit: que q̇dē passio in tāū est bōa inq̄tū regulat a rōe. Si ꝟo ordinē rōis excludit: est mala. Oꝛdo āt rationis in ira pōt attēdi q̄tū ad duo. Primo q̄tū ad appetibile in qd̃ tendit qd̃ est vīdicta. vñ si q̇s appetit ꝙ ꝑm oꝛdinē rōis vindicta fiat: sic dicit zel⁹ ⁊ est laudabile. Si aūt appetat ꝙ fiat vindicta q̄litercūqꝫ ēt cōtra oꝛdinē rōis: sic ē ira ex genere suo pctm̄ moꝛtale: qꝛ contrariat charitati ⁊ iusticie. posset tamē esse pctm̄ veniale propter imperfectionem actus

nez actus: ꝛ hoc vel ex parte appetentis:
vt cū appetit⁹ ꝓuenit iudicium rōnis
nec sequitur ꝯsensus ad eū. vel ex pte
appetibilis: vt cū appetit in modico vi
dicare: qđ si inferatur nō erit mortale:
vt trahere pueruꝫ per capillos ꝛ hmōi.
Secūdo attenditur ordo ratiōis ī ira
ꝗ̄tuꝫ ad moduꝫ irascendi: vt sc; mot⁹
ire nō īmoderate feruescat interius vł
exterius: qui ordo si pretermittat̄ non
erit sine peccato: etiā si iustā appeteret
vindictā: sed nō erit mortale ex genere
suo: sed posset eē mortale pctm̄: puta si
ex vehementia ire excidat a dilectione
dei vel proximi.
1 ¶ Quomodo progredit̄? R̄. ꝙ tres ha
bet modos. s. i. in corde vindictaꝫ appe
tendo: de quo Mat. 5. qui irascit̄ fra-
tri suo. s. per iraꝫ mortalē. Secūdo i si
gnis manifestat̄: ꝛ iō subiungit. q̄ dixe
rit fratri suo racha. quod ē interiectio
irascentis. Tertio in facto nocumentū
in ferendo liuore vindicte. Si prim⁹ gra
dus est mortalis: multo magis secun-
dus ē grauior: tertius grauissimus si
deterius noceat.
2 ¶ Quot sunt eius filie? R̄. Gregorius
30. mo. ca. 6. s. rixa. tumor mentis. con-
tumelia. clamor. indignatio ꝛ blasphe
mia. Adde septimū. s. bellum. ꝛ octauū
s. maledictio. ꝛ nonum. s. seditio. de qui
bus in locis suis.

1 # Irregularitas est im

pedimentum seu repulsio exe-
cutionis diuini officij seu sacramenti
ex canonica seu constitutione prouenī
ens. ar. de tempo. or. c. vlt. ꝛ dicitur
stricte irregularitas quasi extra regu-
las aliorum quo ad ordinationeꝫ: quia
requiritur dispēsatio. dr̄ etiam magis
large irregularis qui nō potest mini-
strare ī susceptis nec ascendere ad ma-
iores. hec introducta est a iure positi-
uo: vt. 2. q. 7. §. iteꝫ daniel. licet in vete-
ri testamēto fuerint preordinata i pso
na dauid. de cōse. di. 5. c. 1.
2 ¶ Irregularitas in quibus casib⁹ icur
ritur ipso iure? R̄. ꝙ aliqñ ex delicto.
aliqñ ex defectu corporis. aliqñ ex de-
fectu sacri. de q̄bus hēs p Io. in. c. nisi
cū. §. psone xo. de renū. s; p clariori itel
ligētia casus ex q̄bus aliq̄s efficitur ir
regularis. hoc ē ꝙ nō pōt ꝓmoueri: vł
si ꝓmotus nō pōt exercere suū officiū.
Explicabo iferi⁹ q̄ reducunt̄ ad. 23.
¶ Primo ex homicidio vel trūcatōe aut 2
mutilatōe mēbrorū: vt. s. hōicidium. 5.
¶ Sꝫ q̄d si fuit i leuissima culpa homi 3
cidij ordo opaꝫ rei licite? R̄. ꝙ nō ē ir-
regularis. facit tex. in. c. quesitū. de pe.
ꝛ re. in verbo. verū. si p icuriā. ꝛ ibi no.
Pa. ꝛ hoc limita ꝛ itellige qđ dico. s.
Homicidiuꝫ. 2. §. 1. ꝛ. 5. §. 17.
¶ Utrū cleric⁹ rn̄dens iudici sic p tali 4
crie debet̄ pena mortis sit irregularis?
R̄. Pa. in. c. ex lr̄is. de exce. prela. sic di-
stinguēdo fm̄ Ho. ꝙ aut crimē imiet
puniēdū de p̄sēti. Et sic si ex ꝯsilio suo
gnāli vel spāli seq̄t̄ homicidiū est irre-
gularis. in. c. si quis viduā. 50. di. si vo
ex sua rn̄sione nō sequit̄ hōicidiū: quia
alio iudex erat dispositus illū occidē: ꝛ
iste iterrogat⁹ fuit a q̄daꝫ alio ꝛ hmōi
sic nō ē irregularis. Similr̄ nō ē irregu-
laris qñ crimē nō iminet puniēduꝫ de
p̄nti ꝗ̄uis rn̄deat ꝙ meret̄ morteꝫ. Et
sic itellige gl. in. d. c. ex lr̄is.
¶ Utrū exn̄tēs i bello si aliq̄s ibi occi- 5
dat̄ sit irregularis lꝫ ipse nō occiderit?
R̄. ꝙ si bellū ē iniustuꝫ oēs irregulares
sūt q̄ fuerūt ex pte iniuriātiū si illuc fue
runt vt bellātib⁹ p̄starēt auxiliū ꝯsiliū
vel fauorē. multo magis si vt aduersa
rios lederēt fm̄ Inn. ꝛ Ho. i. c. petitio.
de homi. secus si causa pacificandi vel
cā iusta fuerūt. ar. a ꝯtrario sensu i. c. quā
tū. 50. di. ꝛ. c. presbyterū. de hōi. tn̄ veꝝ ē
fm̄ Ray. ꝛ Rod. ꝛ Guil. ꝙ ab epo pote
rit cuꝫ predictis dispensari.
¶ Utruꝫ exn̄tes ex parte se defenden- 6
tiuꝫ in bello iusto sint irregulares? R̄.
ꝙ sic omnes qui occidunt: nisi sit talis
necessitas ꝙ alias propriā vitam eua-
dere nō possint. Alij autē qui nō occi-
dunt nec mutilant nō sūt irregulares
lꝫ ibi multi occidāt̄. imo lꝫ clericis hor
tari ad bellum si sit cōtra rēpublicam
aut ecclesiam aut fidem catholicaꝫ: nō
tamē arma sumere: vide. s. Bellum. §.
4. vnde Pa. in. c. pe. ꝛ vl. de cle. percu.
refert. ꝛ sequitur Ho. tenentem ꝙ cle-
ric⁹ q̄ p̄stat opē oppressis vł obsessis iu
ste ꝛ adiuuat repellentes iniuriaꝫ pro
ijciēdo lapides ꝛ hmōi dūmō neminē
ipse occiderit ꝙ nō est irregularis.

7 ¶ Utꝝ prelati ꝛ alij q̄ intersunt vindicte
sanguinis sint irregulares? R̄. ꝙ nō ſm
Ast. nisi ad hoc dederint auxiliū: ꝯsiliuz
vel fauorē: vl' nisi intersint tanq̄ aucto
ritatē p̄stantes: vt habet̄ in. c. ex litteris
d̄ exce. p̄la. Pa. tñ i. d. c. ex litt̄is tꝫ ꝙ tales
prelati si hn̄t iurisdictōez tp̄alē ibi ꝙ ef-
ficiunt̄ irregulares exhibēdo p̄ntiā vbi
vindicta fit sanguinis si mors vel mu-
tilatio sequit̄: q: vident̄ p̄stare opē. 50.
di. si q̄s viduā. sec⁹ de p̄lat̄ qui nō hn̄t
iurisdictionē tp̄alē i loco grauit̄ tñ pec-
cant quia contra. c. sniaz ne cle. vel mo.
faciunt.
8 ¶ Quid de p̄lato qui nō liberat hoiem
ab iniusta morte cū pōt: vl' nō pascit fa
me moriētē cū possit? R̄. Ast. ꝙ lꝫ mor-
talissime peccet: nō tñ est irregularis: q:
lex ꝑmotionis factū requirit. 15. q. 1. si
quis nō irat⁹: sꝫ ego credo poti⁹ ꝯtrium
s. ꝙ sit irregularis qñ scienter ꝛ volūta
rie ꝑmittit euz mori: si tñ moriat̄. ar. c.
Petr⁹ de hōi. ꝛ. c. Mathe⁹ de simo. q: i
isto casu nō solū est omissio: sꝫ ēt ꝯmis-
sio: sicut ꝛ in dictis iuribus pꝫ.
¶ Utꝝ verberās aliquē cā correctionis
9 si ex vulnere mortu⁹ sit efficiat̄ irreglaris
R̄. ꝙ sic dummō ex illo vulnere sit mor
tu⁹. sec⁹ si decessisset alia infirmitate ex
vulnere nō sequuta. c. p̄sbyterū. ꝛ. c. de-
cetero. ꝛ. c. ad audientiā. de homi.
¶ Quid si postq̄ ꝯualuit recidiuauit?
10 R̄. ꝙ nihilominꝰ irregularis est: q: ꝯsp
cā subfuit. de pe. di. 3. si q̄s sel'. ꝛ. d. c. ad
audiaz. no. Ber. in. d. c. presbyteruz: q̄d
credo qñ recidiuū fuit sine culpa alia. ar.
c. preterea. de cle. percusso.
¶ Quid d̄ illis qui simul ꝓijciūt lapides
11 ꝛ lapis vni⁹ aliquē interficit? R̄. ꝙ oēs
si ignorāt a quo ꝓiect⁹ sit: debēt abstine
re ab officio. ar. c. q̄d significasti. el. 2. d̄
hoi. ſꝫ Gofre. fa. c. ꝯtinētia. d̄ cle. ꝑcus
so. alij ꝯdicūt dicēdo neminē i dubio re
pellendū. ar. d. c. ꝯtinentia: ꝛ. d. c. peti-
tio. d̄ hōi. debꝫ itelligi qñ ꝯscientia eū re
mordꝫ. Uñ nēo eoꝝ ē repellēd⁹ nisi se repel
lat. ar. c. p̄ntiū. de cle. ꝑcusso. Ho. tꝫ ꝙ
relinquēdi sunt ꝯscie sue ꝛ idō si aliq̄bus
ex eis vr̄: ꝙ ipsi neminē interfecerūt nō
erunt irregulares. Si vero ꝯsciā eis di
ctat ꝙ sic: sic abstineant. d. c. significasti
ꝛ hoc tene in ꝓijciētib⁹ in iusto bello:
secus crederez si causa ludi ꝛ nō habibi
ta debita diligentia.
¶ Quid de clericis qui cū alijs trahūt [illegible]
ad mangnellos: vñ aliquis occisus est
aut probabiliter credit̄? R̄. ꝙ irreglares
sunt. c. sicut dignū de homi. Alij aūt di
cunt ꝙ lꝫ clericis turrim vel murū pe-
tere: ꝛ machis impugnare ꝛ suffodere:
lꝫ non liceat eis personaliter pugnare
vñ si homicidiū ex h̄ facto ꝑter eoꝝ itē-
tiōez venerit nō imputabit̄ eis: sꝫ q̄d sint ir
reglares videt̄ tuti⁹ etiaz i bello iusto.
¶ Quid de illo q̄ dicit ducētib⁹ latronez 13
claudite os ne clamet: vel videto ne ta-
les liberēt eū? R̄. ꝙ irregularis ē si mors
probabiliter fuisset impedita: alias
non.
¶ Quid de interrogato si talē vidit ꝛ i 14
dicat. vel si nō pōt ire nisi ꝑ duas vias
dicit ꝙ per istā nō iuit: ꝛ illi eū isequētes
occidūt? R̄. ꝙ si sciuit vel scire debuit ꝙ
persona tal' querebat̄ ad mortē vel mu
tilationē irregularis est. sec⁹ si probabi-
liter credidit ꝙ ꝑpter aliā cām ꝛ ei⁹ itē
tio non fuit corrupta secūduz Rodo. et
Guil. duran.
¶ Utꝝ cleric⁹ q̄ pugnātib⁹ arma minstra 15
uit sit irregularis? R̄. ꝙ sic si aliquis occi
datur. ar. c. sicut dignū. d̄ hoi. Et appel-
latōe armoꝝ veniūt ēt fustes ꝛ lapides
ff. de v̄. si. l. armoꝝ. ſm tñ Inn. ꝛ Ho. i
c. suiam. ne cle. vel mo. nō est irregularis
cleric⁹ si in bello iusto ministret balistam
alicui tm̄ vt se d̄fendat ꝛ sua nec credit
illū aliquē velle occidere sꝫ tm̄ se defen
dere ꝛ sua: similit̄ si lanceā v̄ ensez mi
nistret tm̄ vt se defendat: ꝛ tñ ille occidit:
sic vr̄ dicēdum ēt vt in p̄mo casu. sꝫ tu
ti⁹ est dicēdū ſꝫ Hosti. vbi. s. ꝙ i vtro
q̄ casu sit irregularis: q: nō lꝫ clerico mi
nisteriū ita imediatuz in mortē alicuius
prebere. de penis. c. ꝙ in dubijs.
¶ Utrum clericus qui cum socio latro 16
nem capit: ꝛ ligat ꝛ postea clerico isciō
socius latronem ne fugiat occidit? R̄.
ꝙ irregularis est: q: fines illicite defēsio-
nis excessit. c. suscepimus. in glo. de ho
mi.
¶ Quid de illo qui vadens ad spaciuz 17
super equum: qui ex petulantia fractis
habenis occidit puerum? R̄. ꝙ non est
irregularis: quia nec voluntate nec fa-
cto occidit: nec rei illicite dabat operā.
fa. c. dilectus de hōi. dicit tamen ibi
Ber. ꝙ

Ter. q̄ si de facili frenū potuit frāgē: erit irrīarī.ar.c.significasti.el.i.de hōi. vel si pp eius iperitiā equ⁹ lasciuiuit: vt insti.ad.l.aql.§.ipetu quoq;. vel pp eius ipotētiā silr si q̄ debuit puidere et facē non puidit nec fecit.d.§. ipetu quoq;.

18 ¶ Utrū portātes ligna pp zelū fidi ad cremādū hereticos sint irreglares. R. ſm Rodo. q̄ si ligna q̄ portauerūt sint cooperata ad mortē sunt irreglares: ⁊ a papa solū dispēsādi. si aūt nihil cooperauerūt: puta q: iam erat mortu⁹ anq̄ fuissent accēsa sic nō sūt irreglares. vel saltē eps pōt cū eis dispēsare. si aūt dubitāt sic sine dispēsatōe pape nō debēt mistrare: nec pmoueant. c.hīj qui.50. di.c.ad audientiā.de homi.

19 ¶ Utrū clericus bñdicēs aquā feruētē vel ferrū cādēs vel pugiles sit irreglaris. R. Ray. q̄ sic si mors sequat. ⁊ Rodo. dicit h̄ esse tutius tenere. vide.s̄.ēt de hoc. Homicidiū.1.⁊.2.

20 ¶ Sz p maiori itelligētia oīm pdictorū no. aliqs reglas. Pria ē q̄ nec iudex aliqs vel magr seu doctor in dubio dz aliquē iudicare irregularē.arg. de pe. dist.1.§.pene. Scda q̄ in dubio qlz dz se reputare irregularē: vt in.d.c.ad audientiā. ⁊ iō in foro aīe maxie qn̄ qs nō est de h̄ infamat⁹ ē relinquēdus cōsciē sue: vt i.c.ex līis.de hōi. has duas pōit Ho: in.d.c.ad audiam. Tertia q̄ ad h̄ vt qs incurrat irregularitatē ex hōicidio ē necesse q̄ interueniat aut ɔsiliū vel pceptū vl factū vel ɔ̄fensio vl coopatio occidētis. hāc pōit Inn.i.d.c.ad audiētiaz. Quarta ē q̄ oz q̄ cā hōicidij vt sit irrīarī sit ppiq̄.ff.ad.l.cor.ɔ sic. l.nihil interest. sec⁹ ē de rēota cā seu occasiōe. Nō.n.iō q: faber cultelluz fac̄ hōicida est.c.tua.ɔ hōi.i. R. ⁊.d.c.exhibita. Et h̄ verū ſm Bernar. de causa remota nisi aīum nocēdi hūerit: aut maiorē diligentiā hūit q̄ debēt hre: vl si cogitauit q̄ cogitare debebat.c.psbyteruz.i fi.de hōi. Quīta rła q̄ infās occidēs nō est irreglaris nisi sit doli capax.cle.furiosus.de hōi.no.Pa.i.c.i.de deli.pue.et Ioā.an.ibidē. vbi pōit exēplū Gre. de puero.5.ānoꝝ blasphematore rapto a diabolo. Silr dic de furioso.ff.a. p h.i. l.C.de fal.mone. Sexta regła q̄ ... solū in culpa leuissima ...

do operam rei licite nō est irreglaris: vt.s̄.in.§.3.dictum est.

21 ¶ Utrū plat⁹ q̄ subditū suū ɔ̄trūcunq; deliqrit incarcerat cū tali afflictōe q̄ i paucis dieb⁹ morit sit irreglaris. R. Io. de lig.in cle.i.de pe.⁊ re.q̄ sic: ⁊ iōo dicit q̄ carcer nō dz esse nimis crudelis: nec dz tm̄ eoꝝ vita attenuari q̄ in paucis diebus verisilr moriant: sed pane ⁊ aqua sustētari: sicut vult.c.nouimus. de ver.sig.sequit Pa.in.c.cū nō ab homine.de iudi.

22 ¶ Scdo ɔ̄hit irreglaritas accipiendo ordies in excōicatōe maiori existēdo i vt in.c.i.de eo q̄ fur.⁊ in.c.cū illoꝝ.ɔ̄ sentē.exc. Et lz inferior a papa talē possit aliqn̄ absoluere ab excōicatōe i q̄ erat: nō tn̄ poterit dispēsare secū in tali irregularitate nisi de mandato pape: siue sciēter in excōicatōe exñs ordies accepit siue ignorāter: scz facti memoriaz: nō hñs. aut ex ignorātia iuris hoc non credēs sibi eē phibitū: vt i.d.c.cū illoꝝ. Si tn̄ efficiat talis religiosus p⁹ laudabilē ɔuersationē p aliqd tps in religiōe: pt eps cū eo dispēsare auctē apłica: vt in.c.fi. de eo q̄ fur.or. Dispēsat ēt abbas cū monachis ſm q̄ dictū est.s̄. Abbas.⁊ qɔ dixi de excōicato h: locuz ſm Ray. in suspenso vel interdicto vel simplr vel a talibus ordib⁹ si ipsos recipit sic suspensus.

23 ¶ Tertio ɔ̄hit irregularitas qn̄ aliqs minores ordines ⁊ subdiaconatū vno die suscipit.c.cū.h.de eo q̄ fur. vel cum duos simł sacros ordines recipit.c.fi. de eo q̄ fur.or. siue hoc faciat vno die pdo vel fictitio: sicut cū qs cōtinuat ieiunium vsq; ad dñicā: q: ē vn⁹ dies fictitius de tēp.or.c.līas. Sed cū istis pōt eps dispēsare: vt in ordinib⁹ susceptis non furtiue possint mistrare: dūmodo eis nō fuerit phibitū sic ordinari sb excōicatōis late sñie pena: q: tūc nō possz nisi ſm q̄ dixi de excōicato ordines accipiēte. Sz in ordie sic furtiue recepto: vl ad maiores nō pōt nisi sol⁹ papa dispēsare ſm Io.an.⁊ vl seq̄ Pa.in.c.i.ɔ̄ eo q̄ fur.or.⁊ facit tex.in fin. prefati.c. iūcto.c.seq.⁊.d.c.līas. p hoc intellige nisi religionē intrauerit: q: pōt eps auctoritate pape dispēsare: vt.d.c.fi. ⁊ ēt ... c.2.de cle.q̄ fur.or.fal.

24 ¶ Quarto ɔ̄hiꝛ irregularitas p̱ itera-
tōez sacroꝝ illoꝝ in q̄b⁹ iprimiꝛ cara-
cter sciēter factā: siue q̄ ad admistratōz
siue q̄ ad suscipiētē. ar. 68. dis. c. i. ꝛ de
ɔ̄se. di. 5. dictū. Et lꝫ q̄dā teneāt h̄ gn̄a-
liꝛ de oib⁹ sacris in q̄bus iprimiꝛ cara-
cter: tn̄ Sco. i. 4. di. 4. q. vi. lꝫ ꝛ bene ꝙ
p̱ iteratōe solū baptismi ɔ̄hiꝛ: sed nō p̱
iteratōne alioꝝ sacroꝝ: cū irreglaritas
sit pena q̄ nō dꝫ iponi nisi vbi iueniꝛ d̄
iure expssū: ꝛ iō cū nō inueniaꝛ nisi d̄ ba
ptismo: vt in. c. 2. de apo. iō dic ꝙ scien
ter rebaptizat⁹ ſm Ho. si cleric⁹ ſm ca
nones deponēd⁹ est. ar. c. q̄b⁹: ꝛ. c. eos.
de cōse. di. 4. si laic⁹ excōicād⁹: nec pōt
ordiari. vn̄ etiaꝫ acolit⁹ q̄ misteriuꝫ p̄-
buit sciēter p̄sbytero rebaptizāti si pu-
blicū sit, nō dꝫ ad ordies p̱mouerī: nisi
religionē intret: q: tūc pōt p̱ ep̄m secū
dispēsari. Si vo sit occultū p⁹ pniam
poterit p̱mouerī. d. c. 2. lꝫ quidā ꝛ ma-
le ſm Pa. ibidē intelligunt illud. c. in-
telligere ꝙ iste acolitus rebaptizauerit
vel fuerit rebaptizat⁹. Si vo rebapti-
zat q̄s ignoranter ignorātia facti adhi
bita p̄us diligentia debita oino excu-
saꝛ: sed ex ignorātia iuris non excusaꝛ:
q: ſm Sco. in. 4. di. 6. ē ɔ̄ ius diuinū.
Rebaptizat⁹ vo sciēter ē irreglaris. ig-
norāter vo si postq̄ sciuit ꝛ ratuꝫ hūit
siīr irreglaris ē. 50. di. ɔ̄firmañ. ꝛ. i. q.
7. qui in q̄libet. Si aūt nō ratū hūit: sꝫ
tn̄ ignorāter est rebaptizat⁹ ignorātia:
fa. ſꝫ Ho. nō ē irreglaris. sꝫ dꝫ p̱moue
ri. ſm vo Gof. indiget dispēsatiōe ep̄i:
cui nō credo. arg. c. placuit. 1. q. 4. Nec
ob. d. c. q̄ bis. ꝛ qꝺ ibi no. q: ſm Sco.
istud. c. cū excipiaꝛ ex pnia. li. The. ep̄i
cātuarieñ. itelligē nō p̄t irregularitatē
nisi forte dicaꝛ ꝙ oia. c. a Gratia. i de-
creto posita sunt a papa ɔ̄firmata: sed
h̄ nō est manifestū. Addo ēt ego ꝙ cō-
firmatio simplex nihil addit. 12. dis. p̄-
ceptis. de ɔ̄fir. vti. vł inuti. c. cū dilecta
cū. c. seq. ꝛ de priui. c. q: intentōis. ideo
etiā si forent ɔ̄firmata nō inducerēt ir
regularitatē. Et si dicaꝛ ꝙ lꝫ ille ep̄s ñ
potuit ius ɔ̄dere: tn̄ potuit idicare ius
ɔ̄ditum: sicut facit ibi cū dicit ſm cano
nes. ꝛc. Sco. ꝙ glosator debuit hūc ca
nonē allegare: et ideo ɔ̄cludit Sco. ꝙ
sicut ignorātia p̱babilis excludit cōfe-
rentē ab irregularitate: sic ꝛ suscipiētez
ignorātia vero iuris rebaptizati nō ex
cusanꝛ a pena irregularitatis.
¶ Sed q̄d si q̄s dubitat an sit bapti-
zatus vł ɔ̄firmat⁹ vel ordiat⁹. ꝛc. ꝙ p̄t 25
iterari: q: nō dꝛ iteratū qꝺ nesciꝛ ēē fa-
ctū. de ɔ̄sec. dist. i. solēnitates. ꝛ di. 4. si
nullā: ꝛ de p̄sby. nō bap. veniēs. intelli
ge si debitā diligētiā p̄us fecit. de ɔ̄se.
dist. 4. cū itaq̄. dꝫ baptizans his v̄bis
vti. Si tu nō es baptizat⁹ ego te bapti
zo ꝛc. vt. ſ. Baptismus. 7. §. 10.
¶ Quid si coacte fuit rebaptizat⁹. ꝛc. 26
ꝙ si coactio fuit absoluta sic excusaꝛ.
si vo fuit ɔ̄ditionalis sic nō euadit ir-
regularitatē: vt no. in. d. c. eos. de cōse.
distin. 4.
¶ Quito ɔ̄hiꝛ irreglaritas apostatādo 27
a fide catholica: sicut fecit Julian⁹ apo
stata: vt i. c. Julian⁹. 2. q. 3. veruꝫ est ꝙ
si apostatauerit p̱p̱ iustū timorē si erāt
sacerdotes solus papa dispēsabit. Si
vo diaconi vel inferioris grad⁹ aut lai
ci ep̄s poterit dispēsare. Si autē apo-
statauerūt sine aliq̄ timore: sed volun-
tarie. sic null⁹ nisi papa dispēsat cū eis:
vt. c. p̄sbyteros. 50. di. imo Inn. in. c. i.
de apost. ꝛ Ho. dicit ꝙ oēs tales apo-
state hodie sunt vere heretici ꝛ in ip-
sis hn̄t locuꝫ oia iura de hreticis ꝛ pene
ɔ̄ eos statute. de irregularitate aposta
tarū a religiōe. vide. ſ. Apostasia. §. 6.
¶ Sed nunq̄d erit idē de fideli facto 28
hretico. ꝛc. ꝙ si cleric⁹ erat poterit post
pniam ꝛ abiuratōez in ordine suscepto
mistrare: sed in suscipiēdis tā clerici q̄
laici sunt irregulares. vt. i. q. 7. saluber
rimū. idē dic d̄ eo q̄ in ɔ̄tēptū eccłie ab
hreticis se fecit ordiari: cū q̄bus sol⁹ pa-
pa dispēsat. i. q. 7. cōuenientibus.
¶ Sexto incurriꝛ irregularitas cū q̄s 29
incurrit infamiā iuris vel facti. de q̄. ſ.
Infamia. exemplū habes. i. Sortes. §.
4. in sortilegio manifesto.
¶ Septimo incurriꝛ cū q̄s ordinaꝛ ab 30
ep̄o excōicato: q: executōez ɔ̄ferre non
pōt q̄ eā nō hꝫ. i. q. i. gr̄a: ꝛ. c. statuim⁹.
2. q. 7. dīabertū. Si tn̄ h̄ fecit ignoranꝛ
sic dispensare pōt tā in susceptis q̄ in
suscipiēdis. Si vo sciēter solus papa
de ep̄o q̄ resi. epi. c. 2. Idē dico d̄ ordi-
natis scismaticis: vt de scisma. fraternita
tati. ſm Ber. ibidē. Un̄ no. ꝙ lꝫ hretici
excōicati, symoniaci in ordine vel bn̄fi
cio, scisma;

cio: scismatici depositi: suspēsi: interdi-
cti: ꝛ degradati verū corp⁹ xp̄i ꝯficiāt:
ꝛ ordines dent ꝑaciter si verā seruent
formā eccl'ie. 19. dis. sm: ꝛ. 1. q. 1. dn̄s: et
c. ꝙ q̄dā. ꝛ de ꝯse. di. 4. ostēdit. Tn̄ a tali-
bus ordiati executō; nō h̄nt. ꝛ sic dicū-
tur irrite tales ordiatōes. de scis. c. 1. sm
tn̄ distinctōnem p̄missam dicūt etiam
Bo. ꝛ Host. ꝙ coacti vt a talib⁹ recipe-
rent ordinē ex metu q̄ pt cadere in con
stantē virū nō indigēt dispēsatōe: ꝛ ma
gis placꝫ. vel ep̄s poterit dispēsare. ho
die tn̄ ista h̄nt magnā modificatōeꝫ ex
ꝯstōne cōcilij cōstantiēsis: vt. s. Ex-cōi-
catio. 8. §. 3. ꝛ idō nō incurrit h̄ irregula-
ritas nisi q̄ ad ad illos quos tenemur
euitare p̄ dictā ꝯstōneꝫ: nō q̄ ad alios.
31 ¶ Octauo incurrit cū quis recipit or-
dines ab eo q̄ renūciauit ep̄atui sic di-
stinguēdo: q: si resignauit solū loco et
non: dignitati: q: sic remanet ep̄s si de
lnia pp̄rij ep̄i q̄s ab eo recipit ordines.
non est irregularis. Si vero sine licen-
tia pp̄rij p̄lati: sic irregularis est de or.
ab epo qui res. c. i. Si vero talis ep̄s
resignauit nō solū loco sed etiā digni-
tati: tūc ordinatus a tali cum lnia sui
ep̄i in minorib⁹ nō est irreglaris. sed si
sine lnia sui p̄lati vel maiores ordines
a tali suscepit sciēter vel ex ignorantia
crassa sic irreglaris ē ꝛ solus papa di-
spēsat. Si aūt ex ignorātia p̄babili: sic
etiā irreglaris est: sed ep̄s pōt dispēsa-
re: vt in. d. c. 1. Et ex h̄ pꝫ ꝙ ep̄atus est
ordo quo imprimit caracter: q: ꝑe cō-
32 fert ordines ꝛ caracterē ipsoꝝ: q: nō re
ordinant sed dispensant vt ministri ēe.
¶ Nono incurrit cuꝫ q̄s recipit ordīes
ab alieno ep̄o sine lnia sui p̄lati h̄ꝫ ali-
quos. ꝛ ordinator est suspēsus p̄ annū
a collatōe oīum ordinū. de temp. or. c.
eos. li. 6. intellige si ordinat⁹ erat cleri-
cus: alr nō incurrit. Itē intellige de an
no cōtinuo ꝛ integro. c. puida. de elec.
li. 6. sed sm glo. in. d. c. eos: ꝛ Hos. licet
ordinator sit suspensus: ordinati tamē
sic non sunt ipso iure irregulares: sed
sunt suspēdendi p̄. c. qd̄ translatōeꝫ. et
ibi. Idē tꝫ. d. An. de temps. or. ꝛ si cele-
brent anteq̄ suspendant non efficiunt
irregulares. Et hoc sequit Hos. Gual.
Gui. ꝛ magis placet: lꝫ grauit peccent
celebrādo anteq̄ coꝝ p̄lati habeāt ra-
tā talē ordinatōem: vt no. in. d. c. eos.
Fallit hoc qn̄ prelati sunt suspēsi ma-
nifeste pp̄ alioꝝ ordinationeꝫ: q: ꝙ diu
sic sunt suspensi eius subditi p̄nt sine
eoꝝ lnia ab alienis vicinis ep̄is ordia-
ri: vt in. d. c. eos qui. Et manifesti sunt
vel p̄ iuris euidentiā: q: cōuicti vel con
fessi sunt in iudicio: aut q: manifeste or
dinauerunt alienū. Et non solū p̄dicta
locū h̄nt in ep̄is: sed in abbatibus ꝛ q̄-
buscunq: ordines ꝯferētibus. Sed q̄
ad vltramontanos ab ep̄o scismonta-
no ordines suscipientes sine lnia ep̄i d̄
cuius diocesi traxerūt originē vel in cu
ius diocesi b̄nficiati sunt que cōstat p̄
patētes lr̄as cām rōnabilem cōtinen-
tes q̄re ipsos nolit vel nō possit ordia-
re: tene ꝙ sunt suspēsi ipso iure tali su
spensione: ꝙ si celebrant efficiunt irre
gulares: nec poterunt a tali suspēsione
absolui nisi a papa: vt l. c. 1. de tēp. ord.
li. 6. sed hec pena hꝫ locū in q̄buscunq:
ordinibus susceptis ab ep̄o italico ab
vltramontano q̄runcq: sm cōem opi. l.
d. c. 1. sed nō habebit locū in italico or-
dinato ab vltramontano ep̄o: vt ibi te-
net glo. Silr nō habebit locū in existē-
tibus intra montes si ordinent ab ita-
lico ep̄o: vt ibi no.
¶ Quero quis pōt dare p̄dictam licē- 33
tiaꝫ accipiendi ordines ab alieno ep̄o.
R. ꝙ ep̄s de cuius diocesi est oriund⁹
ordinādus: vel ep̄s in cuius diocesi be
neficium hꝫ eccl'iasticū vel domiciliuꝫ
licet nō sit oriūdus ibi. Itēꝫ ep̄o agen-
te in remotis pōt eā dare eius vicari⁹
gn̄alis in sp̄ualibus. Sede ꝑo vacāte
capl'm. Alij aūt officiales ep̄oꝝ ꝛ etiaꝫ
archidiacon i nō p̄nt. c. significasti. d̄ of
fi. Archi. nec q̄cunq: alij inferiores p̄-
lati religiosi vel alij: nisi sint p̄ papam
priuilegiati. vel sm Io. an. nisi h̄ant
hoc ex p̄scripta ꝯsuetudine. Religiosi
tn̄ in prioratibus nō exēptis p̄ suos p̄-
latos deputati priores et eorum socij
p̄nt dū ibi morant a locoꝝ ordinarijs
ordinari: lꝫ nō sint ibidem oriūdi. c. cuꝫ
nullus. de temp. or. li. 6.
¶ Utruꝫ possit absoluere ꝛ dispēsare 34
cū istis de lnia missis ep̄s cui mittunt
sicut posset suus p̄prius p̄latus. R. ꝙ
sic: q: oia vident ꝯcessa sine quibus or
dinatio nō potest expediri. c. p̄terea. de

offi. delega:

35 ¶ Decimo incurrit cum quis ordines recipit extra tpa statuta. di. 75. c. vl. de tempo. or. c. 2. et c. cũ quidaz. et c. ɔsultatõi. Innocẽtius tamen credit et Hostien. q̃ nõ sunt ipso iure suspẽsi ab ordine suscepto. sed debent suspẽdi. ar. c. lras. in fi. de tẽp. or. et sic exponũt. d. c. cũ quidã. ibi debes exptes reddere. s. p̃nĩam d. An. in. c. lras. de tẽp. or. tz q̃ ordinatus est suspẽsus ipso iure: sed ordinantes sunt suspẽdẽdi. et hoc est verius: vt pz in. c. 2. de tẽp. or. Cõcedit tñ epis dispẽsatio i susceptis vt mistrent. d. c. cõsultatõi. sed sm Rod. nõ poterit dispẽsare in suscipiẽdis: cũ ibi nõ dicat nisi de susceptis. Non tñ ille eps q̃ ordinauit poterit dispẽsare: sed eius successor sm. d. An. in. d. c. ɔsultationi.

36 ¶ Undecimo incurrit cũ quis per saltuz pmotus admistrat in ordine superiori sm Hos. in summa. et solus papa dispensabit. sed Archi. in. c. solicitudo. 52. dist. tenet q̃ talis nõ est suspensus nisi sicut ille qui est in mortali: sed est suspendendus: et ideo si celebrat anteq̃ suppleatur omissum peccat mortaliter: sed nõ efficit irregularis. et est verius: vt in. d. c. patet.

37 ¶ Sed nũquid suscipit caracterem ordinis superioris talis. R. q̃ sic sm cõiter theo. et est verius. Fallit hoc in episcopo: qui nisi sit sacerdos nõ suscipit caracterem epalem sm Ray. sed verius credo q̃ suscipiat caracterẽ: sed nõ executionez si nõ est sacerdos: c. ex lris. de excess. pla. sed si est sacerdos lz nõ habuerit aliquẽ alioꝝ ordinum etiam suscipit executionez: qz põt ɔferre oẽs ordines preter illũ quẽ nõ hz. 1. q. 2. c. gra. et q. 7. daibertum: lz peccat mortalr. Et si daret illum ordinẽ quẽ nõ hz incideret in penã: de qua in sequenti. §. 82. et ille nõ esset ordinatus.

38 ¶ Duodecimo incurrit cũ quis admistrat in ordine quẽ nõ hz: vt. c. 1. et 2. de cler. nõ ordi. mi. Et not. q̃ predicta pena locũ habet si exercet aliquid deputatũ certo ordini tanq̃ in offõ constitutus: puta diaconus legit euãgeliũ vt diaconus. Subdiaconus eplam vt subdiaconus et hmõi. secus si legerz nõ tanq̃ in tali offõ. secus si monialis legit euãgelium in matutino. 27. q. 1. diconissam. in gl. et clericus deficiẽte subdiacono in solennitatibus indutus sine manipulo cantat epistolaz. vt no. in. c. vt q̃squis p̃sbyter. de vi. et ho. cle. qz nõ est irregularis sm Ho. et Inno. ibidem. Pa. vero in. c. vt quisq̃. de vi. et ho. cle. tenet q̃ nõ effugit irregularitatem si cum vestibus sacris cãtat epistolam vel euangelium. secus si sine vestibus cantat epistolam: qz licet faciẽ quod no. 92. di. nõ liceat. et magis placet: quia hec opi. ẽ verissima si sic indutus administrat calicem diacono vel p̃sbytero: quod est pprium offĩi subdiaconi: et principalis actus ordinis talis: et opinio Hostiensis et Innocencij debet intelligi qñ solum cantat epistolaz etiam cum dalmatica. sed sine manipulo et sine oblatione calicis diacono: sed vt simplex clericus. Et cuz talibus sic administrantibus in ordinibus nõ susceptis: vt dictum est non licere. Nõ dispensat nisi papa sm Hostien. et Gofr. vt ad maiores ascendat. Sed in susceptis poterit episcopus dispẽsare. Bernar. vero in. c. ex litteris. de cler. nõ ordi. mi. tenet q̃ episcopus potest dispensare etiam vt ad maiores ascendat. Sed tene primũ sm Pa. in. c. quãto de consue. et in. d. c. 2. Limita etiam p̃dicta vera in exercentibus actum deputatũ ordini sacro: qz sm Tho. in. 4. di. 24. Officia quattuor ordinũ minorũ exerceri licite pñt a nõ ordiatis. Itẽ q̃ tale q̃d exerceat non ex ludo sed ioco: qz lz peccet mortaliter: non tamen erit irregularis. 15. q. 1. illa. in fi. qz volũtas et ppositum maleficia distingũt. c. cũ voluntate. de sen. ex. hic sequit Ho. Item q̃ nõ sit mere laic9: qz sz directo. lf. z. ti. 8. non incurreret irregularitatẽ mere laicus admistrãs in aliquo ordine: et plz: q̃uis Cal. in. c. 2. de cler. ex. mi. teneat ɔtrium. Item q̃ hoc nõ faciat ignorãter: qz si pbabiliter credebat se ordinatum nõ erit irregularis.

¶ Sed pone q̃ quis in ordinatõe sua omisit aliquid quod certum est nõ esse de substãtia: sed tñ debet suppleri. Nũquid si ãteq̃ suppleatur admistrat in tali ordine erit irregularis. R. q̃ non. Nam licet non debeat ministrare do- 39

nec fuerit suppletũ qđ est omissum: vt in.c.i.de sa.non ite. Tñ qꝛ ista sus. ẽsio non est ꝑpter đlictũ suũ.iđ peccat mortaliter ante suppletionẽ mĩstrãdo: sed non est irregulař. Facit qđ no. Pa.i.c. si celebrat de cle.excõ.mi.đ. viciato corpore mĩstrãte q̃ nõ efficit irregulař ẽm eũ. Quidã tñ tenẽt ꝙ est irreglaris.sed non credo verum:quia nullo iure probatur.

40 ¶ Tertiodecimo incurrit irregularitas qñ excoĩcat⁹ interdict⁹:vel suspẽsus q̃s existẽs celebrat.vel facit aliquid attributũ certo ordini ecclesiastico ẽt minori:puta acolitat⁹ exorciste ꝛ hmõi ẽ cõmunẽ opi.vt no. Ho.ꝛ Jo.an.ꝛ Pa.in c.2.de cle.exco.mi.ꝛ đ spẽsat solũ ꝑ papã:vt in.c.i.de re iudi.li.6.ꝛ in.c.i.de sen.excõ.li.6. Sec⁹ si attẽptat aliq̃d exercibile ẽt ꝑ laicos:vt qꝛ cãtat req̃ez etiã:vel versuz psalmi ꝛ hmõi:qꝛ lꝫ grauiter peccet nõ euitãdo cõronẽ sibi interdictã:tñ nõ efficit irregulař:vt i.c.tãta de excep.ꝑla.nisi q̃s audiret diuia autorizãdo. Ut qꝛ ẽps fac̃ corã se celebrari qꝛ tunc irregularis efficit. Secus si audiret nõ autorizando: vt vult glo.in cle.2.de priuile.ꝛ Pa.in.c.illud.de cle.ex.mi. Et intelligit Jo.an.q̃ dic̃ ꝙ celebrans ꝛ concelebrãs exponit.s.auctorizãdo ꝙ efficitur irregularis.

41 ¶ Sꝫ q̃d si ignorat se excoĩcatũ interdictũ vł suspẽsuz:R. Rodo.ꝙ si ẽ ignorãtia ꝑbabilis facti:puta:qꝛ misit ꝑcuratorẽ q̃ tñ ꝑcurato: si cõparuit: ꝛ sic fuit excoĩcat⁹ sic excusat nec efficit irregularis celebrãdo anteq̃ sciat:sec⁹ si ignorauit crasse:puta qꝛ citat⁹ noluit cõparere ꝛ sic fuit excoĩcat⁹ qꝛ nõ excusat ab irregularitate:ꝛ sic intellige.c.apłice đ cle.excõ.mi. Idẽ Rodo.dicit đ eo q̃ ꝑbabiliter dubitat de excoĩcatione:puta q. cõscius đ culpa quã fecit existimat se fuisse excoĩcatum:qꝛ si fuit ꝛ celebrauit irregularis est. Item dicit Pa.in d.c. illud ꝙ hñs noticiã excoĩcationis per solam famã si nõ abstinet irregulař est:si mõ verũ cõperit postea. Sꝫ ad ꝯtrarium ẽ gl.in d.c.illud:ꝙ dicta paucoꝝ nõ faciũt famam.de accu.c.inquisitionis.nec tenetur credere:lꝫ dicat ei ab aliquib⁹.xi.q.3.non solũ ille.qđ verũ est nisi ex cõsciẽtia culpe:vel dictis pluriũ insurgeret notabile dubiũ:qꝛ sic nõ effugeret irregularitatẽ nõ abstinẽdo.

42 ¶ Sꝫ q̃d si iudex dicat suspẽdo te ab officio vł bñficio:R. Pa.i.c. latores de cle.exco.mi. Hos.i.c.quãto đ magistris dic̃ nõ valere talẽ snĩaz rõe incertitudis l.3.C.de sentẽtijs q̃ si cer.quã. do. An. dic̃ aut ꝯstat de intentione:ꝛ sic ẽm ea:aut nõ cõstat:ꝛ sic tuti⁹ ẽ abstinet ab vtroq ꝫ tñ si nõ abstinet nõ efficit irregularis Et hoc tenꝫ Pa.ibidẽ dicẽs. Nã lꝫ snĩa iniusta liget:tñ hoc dꝫ itelligi verꝫ qñ đ ea apparꝫ:sꝫ h nõ apparet an ab officio vł a bñficio voluerit suspẽdere:ꝛ iđ nõ efficitur irregularis ipsam non seruans.

43 ¶ Utrꝫ excoĩcat⁹ minori excoĩcatiõe sit irregularis si celebrat:R. Pa.in.c.si celebrat de cle.ex.mi.ꝙ nõ:qꝛ põt exercere q̃ sunt iurisdictiõis:ꝛ conferre sacramẽta:ꝛ collatio tenet ꝛ hꝫ suũ effectũ.tñ peccat mortaliter sciẽter hoc faciẽdo ꝛ sine necessitate. Ratio aũt quare nõ efficitur irregularis est: qꝛ excõmunicatio minor non inducit suspensionẽ ordinũ vel officij:sed tñ priuat participatione sacramentorum:vt in.d.c.si celebrat.

44 ¶ Utrum omnis suspensus celebrans sit irregularis.vide infra Suspensio.

45 ¶ 14. Incurrit irregularitas rõne criminis: vt.25.di.c.primũ ꝛ.84.di.c.qm̃.ꝛ.i.q.7 si quis oẽm.sꝫ distingue vt no.i.c.ex tenore de tẽpo.or.ꝛ.ꝫ. dixi Crimẽ.§.4.

46 ¶ Quis aũt põt dispensare in hac irregularitate:vide.ꝫ Dispensatio .§.5.

47 ¶ 15 Incurritur irregularitas ex bigamia:extra de bigamis per totum. ꝛ de hoc ꝛ quis potest dispensare:viđ supra Bigamia.§.8.cum se.

48 ¶ 16 Incurrit cũ q̃s in sacris existẽs ꝯtrahit mrĩmoniũ.dic vt.ꝫ.Bigamia.§.9.

49 ¶ 17 Incurritur per solennem penitentiam factam.50.di.ex penitentibus.potest tamen episcopus dispensare in minoribus ordinibus ꝑꝑ necessitatem ecclesie.50.di.placuit. In maioribus aũt solus Papa.50.di.ex penitẽtibus.ꝛ.51.di.qui in aliquo.dicit tñ Inn.ꝛ Host.ꝙ hoc nõ seruat curia:ꝛ sic videt ꝙ hodie non habeat locum hec irregularitas.

50 ¶ 18 Incurritur cum quis celebrat in loco interdicto:vt in.c.is qui đ sen.ex. lib.6.ꝛ a solo papa dispensatur:de quo supra interdictum.§.

51 ¶ 19 Incurrit vitio adueniēte i corpore siue a pposito siue a casu, de quo dic vt. s. Corpore vitiatus.
52 ¶ 20 Incurrit ratiōe illegitimitatis: vt i c. i. d fi. p̄sby. ꝛ i. c. is q̄ eo. ti. li. 6. verū ē ꝙ i mioꝛib' oꝛdib' p̄t ep̄s dispēsare: sꝫ ad sacros oꝛdies nō pōt cū eis dispēsare nisi papa: vt in. d. c. Sꝫ si efficiātur religiosi pñt pꝛomoueri de iure cōi ad oēs oꝛdies ēt sacros: vt in. d. c. i.
53 ¶ Quid sit illegitimatio sit secreta: ita ꝙ solū ipse illegitim' eā scit? R. sꝫ dirrecto. i ti. de fi. pꝛesby. ꝙ peccauit moꝛtaliter si se oꝛdinari fecit. c. fi. de tēpo. oꝛ. nec credo debeat vti susceptis sine dispensatione.
54 ¶ Quomodo q̄s dicatur illegitim'. vide. s. Filius per totum.
55 ¶ 21 Incurrit cuꝫ q̄s adultus vsqꝫ ad egritudinē differt baptismuꝫ accipere 57. di. c. si q̄s. ꝛ hoc verū nisi postea ei' studiū ꝛ fides pbabilis fuerit: aut hominū raritas exegerit: al's nō pōt oꝛdinari sine dispēsatiōe pape. ar. p̄fati. c. nec p baptismū tollit hec irregularitas vt dicit gl. ibidē: q: idē nō pōt parē obligationē ꝛ liberationē. ff. de solu. l. q̄ hominē. §. vl. ꝛ hoc ē q: eccl'ia p̄sumit ꝙ nō ex volūtate sed ex necessitate baptizat: vt in. d. c. si quis.
56 ¶ 22. Incurrit si religiosus claustruꝫ egredit ad audiēdū leges vel phisicam si ante duos mēses nō fuerit reuersus ꝛ solus papa dispensat in hac. c. vlti. ne cle. vel mo.
57 ¶ 23. Incurrit irregularitatē q̄libꝫ ep̄s p̄sbyter aut diacon' q̄ p̄textu iniuste excōicatiōis hꝫ recursū ad iperatoꝛē et a solo papa dispēsabit. 21. q. vlti. c. pe. ꝛ i c. si q̄s ep̄s. 23. q. vl. ampliat ad oēs q̄ sūt sub eccl'iastica regl'a p̄dicta irregularitas: sꝫ nō ipo iure sicut i p̄dictis. de hac materia vide. j. Oꝛdo. 3. p totuꝫ.

IRregularitas q̄ modo tollat? R. ꝙ trib' modis. p̄mo p baptismū delet ois irregl'aritas p̄cta añ baptismū cū peccato sm̄ Archi. 26. di. c. deinde. Pa. in. c. gaudem' de diuoꝛ. ꝛ est illa que venit ex sequela peccati sicut ē ifamia. Itē ois irregularitas hōicidij siue fuerit cū peccato siue nō. Facit p hoc. c. si q̄s viduā. 50. di. ꝛ. §. i. ꝛ. c. si q̄s post. 51. di. Irregularitas vero bigamie pp defectū sacramēti nō tollit. 26. di. acuti'. ꝛ. d. c. deinde. ꝛ hec ē cōioꝛ opinio: sꝫ alij tenuerit ꝙ nulla irregularitas deleat p baptismū: vt dicit Ri. de mediauilla in. 2. q̄libet. q. 2. Alij vero tenēt ꝙ illa irregularitas q̄ pꝛouenit i hōicidio sine peccato nō delet: vt no. Pa. i. d. c. gaudem'; sꝫ tu tene qd dixi. s. baptismus. 7. §. 3. quia verioꝛ est: vt patet in dictis iuribus.

¶ Secūdo tollit p religiōis igressū: vt no. gl. i. c. 2. de aposta. sꝫ nō ois hꝫ p̄dictā glo. sꝫ ea solū que nō puenit ex delicto pꝓꝛio: vt in. c. i. de fi. pꝛesby. Ita ꝙ pōt pmoueri ad oꝛdies sine dispēsatōe sed nō ad dignitateꝫ vel pꝛelationē sine dispēsatione: vt. c. fi. d. fi. pꝛesby. ꝛ Ho. in. c. 2. de apost. ꝛ sic dicit intelligēduꝫ aūt. de mona. i pri. vbi df religionis ingressus oēm tollit irregularitateꝫ. sed tu dic. sm̄ Pa. in. d. c. 2. ꝙ nō tollit nisi tm̄ illā de qua est in iure expꝛessum ꝙ tollat. Inducit bene faciliorem dispensationem.

¶ Tertio tollitur per dispensationem pape: vnde in omni irregularitate pōt dispensare: cum omnis irregularitas sit de iure positiuo. 2. q. 7. Iteꝫ daniel. ꝛ tenet Inno. de renū. c. nisi in verbo irregularitas: ꝛ hoc communiter tenetur. Episcopi autem quomodo possūt dispensare dictum est. ꝛ habes. s. dispēsatio. §. 5.

IRrisio vide supra Interrogatio in filiabus superbie. et supra de risio.

IRonia Uide Ironia per. h.

IStrio Uide Histrio p h.

IUdeus dicitur ille qui ad litteram legem mosaycaꝫ sequitur tenēdo circuncidendo ꝛ alia legalia faciendo ad litteram. ideo chꝛistiani qui nimis adherent littere iudaizare dicuntur. de sacra vn. c. vnico. §. pe. quod fecē nō dbēt. 5. di. §. i. ꝛ. 6. di. §. vl. de celebr. mis. c. cū marthe. §. ceteruꝫ de consti. trāslatio.

1 ¶ Que sunt que phibent iudeis indire
cte ab ecclia que xpiani nō debēt toles
rare? R.17. Primo ne habeāt cōmunio
nem assiduā xpianoꝝ maxime simplici
um. vñ xpiani nō debēt comedere cum
eis nec habitare: nec eos ad sua duiuia
recipere. 24. q. i. null⁹: ⁊ c. oēs. dicit tamē
Hugo. in. d. c. oēs ꝙ si cibos nō discer
nunt: lz comedere cū eis: sz vbi cibos di
scernunt nullo mō lz. eoꝝ quoqꝫ azima
xpianis est phibitū comedere: q2 est ci
bus discret⁹ ab eis q̇ inhibet. i. d. c. oēs
Et cleric⁹ ꝯtrariū faciēs dz deponi: ⁊ la
icus excommunicari. d. c. nullus: Rod.
tamen tenet ꝙ in necessitate liceret co
medere. qḋ verum credo non vt azima
sz vt panē. ⁊ no. ꝙ communio in merci
monijs cum iudeis nō prohibetur nisi
aliquando in penam: vt in. c. p⁹ miseras
bilem de vsu. sed solum nimia familia
ritas: vt in. d. c. nullus. ⁊ c. ad hec. de iu
de. cum similibus. vnde admonit⁹ nos
lens abstinere ab eorum nimia familia
ritate peccaret mortaliter.
2 ¶ Sed queritur vtrum liceat xpianis
eis seruire? R. Pa. i. d. c. ad hec. Ho. vo
luit ꝙ sic extra domū sed in domo nō
c. iudei. eodem. sed Pa. ⁊ meli⁹ dicit ꝙ
nec extra domū assidue cum tex. ibi nō
faciat mentionem de domo: ⁊ non pro
hibetur assidua familiaritas ⁊ cōtinua
conuersatio taꝫ in domo ꝙ extra domū
propterea xpiani i familiari seu assidu
o seruitio iudeorū esse non debent. In
tellige qñ persone iudeorū interueniunt. se
cus esset si edificiū edificent ad vtilita
tem iudeoꝝ mercede cōstituta ⁊ [illegible]
vel laborent agros. facit. d. c. nullus.
3 ¶ Utrum xpianus possit habere seruū
iudeum? R. ꝙ sic: vt in. c. ⁊ si iudeos.
eo ti. 23. q. 8. c. dispar. non tñ debet cuꝫ
eo morari ita ꝙ eum habeat familiarē.
28. q. i. sepe. ⁊ c. nullus. ⁊ c. omnes.
¶ Utrū liceat mulieribus xpianis nu
4 trire filios iudeoꝝ? R. Pa. in. d. c. ad hec
⁊ glo. ⁊ Jo. an. ⁊ dñs An. tꝫ ꝙ nō: neqꝫ
in domo neqꝫ extra domū. Sz. d. Car.
dicit ꝙ solū prohibentur in domo. sed
dico et extra domū non licere qñ nimia
familiaritas ⁊ conuersatio ex hoc cōtra
hitur: alr̄ extra domū nō est prohibitū
ar. d. c. nullus iuncto isto. c. ad hec.
5 ¶ Sed nouam episcopus poterit dioc
sare vt etiā in domo nutriant? R. Pa.
in. d. c. ad hec ꝙ non. ⁊ ita consuluit do
min⁹ Cardinalis: q2 ista prohibitio est
in honorem fidei. 6
¶ Utrum iudeus possit habere xpianū
ascripticium vel originarium? R. ꝙ sic:
vt in. c. multorum. eo. titu. sed seruum
nullo modo vt ibidem. 7
¶ Secundo nō debent mederi xpianis
vñ in. d. c. null⁹. ⁊ c. oēs: prohibet xpia
nis ne in suis infirmitatib⁹ iudeos ad
uocent: neqꝫ medicinas ab eis recipiāt
dicit tñ glo. in. d. c. nullus ꝙ medicina
lia pñt xpiani a iudeis emere ⁊ postea
preparare ea: sed non medicinas ꝑpa
ratas.
¶ Tertio prohibetur ne cū xpianis bal 8
nectur in vno balneo sil. d. c. nullus. su
pradicta omnia phibētur laicis sub ex
commmunicationis pena. clericis vero
sub pena depositionis: ⁊ sic peccāt mor
taliter contrafacientes. limitarem tñ ꝺ
medico verum: nisi in casu necessitatis
qñ aliuꝫ habere nō posset: q2 necessitas
facit licitum: qḋ alias non est. c. consili
um in fi. de obserua. ieiu. hoc idem tꝫ
Hug. ⁊ similiter est dicendū qñ lz habe
at aliū medicum sed non sufficientem.
¶ Quarto ne iudei ex testō xpiani aliqd 9
capiant. C. de iudeis. l. i. Item non pōt
aliquis xpianus aliquid cōgregationi
iudeoruꝫ vel iudeos aut pagano i testō
relinquere: ⁊ si fecerit etiā p⁹ mortē ana
thema iudicabitur. 24. q. 2. sane ei scdo
nisi legaret intellige extreme necessita
ti alicuius.
¶ Quinto ne procedant in publico sine 10
habitu distincto: vl signo quo discernā
tur a xpianis: vt in. c. in nonnullis eo. ti.
⁊ hoc verū tam in masculis ꝙ in femis
⁊ dꝫ eē patens signū non sub plica vel
mantello sm doc. in. d. c. in nonnullis.
¶ Sexto prohibet eis ne nouas syna 11
gogas erigant: vt in. c. consuluit. e. titu.
possunt tamen antiquas reedificare vl
ruinosas resarcire: ita tamen ꝙ noua e
dificatio non perdat antiquam formā
quia vbicunqꝫ mutatur pristina forma
vt puta: quia fit preciosius vel magis
amplium: tunc dicitur nouum edificiuꝫ
⁊ cadit sub prohibitione noui edificij:
vt probatur ex tex. istius. c. consuluit.
Facit quod in simili. no. in gl. in. c. ad

monere.33.q.2.& in.c.presbyter.82.di: que vult q sanguine licet vti illis diebus quibus vtimur ouis & caseo lz nõ liceat vti carnib' quasi sit mutata forma: & per consequens rei substantia. & etiaz facit quod no.in.c.causaz.de testi.in verbo in tẽpore.& in glo.in.l. iulianus.§.sed & si quis.ff.ad exhiben.

12 ¶ Sed quid si antiqua synagoga ex toto corruit & funditus? R. Pa.in.d.c. cõsuluit.q nõ poterunt reedificare: quia esset nouuz facere ex quo funditus est destructa. facit ad hoc quod legitur & no.in.l.inter stipulantem.§.sacrã. ff. de ver.ob.vide bonam glo.in simili in c.3.de iure patro. Et no.q si nouas synagogas erigere presumpserint in.50. libris auri sunt puniendi.C.de iude.l. hac victura.

13 ¶ Septimo non possunt prefici alicui publico officio iter christianos: nec ad aliquam dignitatez vel ministeriuz: vt in.c.cum sit & c.pe.eodem.& 17.q.4.cõstituit.& d.c.nullus. vnde in.l.si .C. de iude. dicitur q nullum honorem: nullam dignitatem: nullam preeminentiã inter christianos possunt habere: intellige de noua. secus esset in antiqua q toleratur. Et per istam .l. infert Bar. q non possunt doctorari cum sit dignitas et preeminentia doctoratus: nec obstat.l.generaliter. §.fi.ff. de decurio. que permittit iudeos promoueri ad dignitates: quia intelligitur inter seipsos iudeos nõ inter christianos. vnde infert Pa.in.c.ex speciali.eo.titu.q etiã omne cõmertium per quod christianis aliquod grauamen posset ingeri est prohibitum iudeis & paganis: & ideo licet vendatur eis redditus regalis: & possunt illud emere vt in.d.c.ex speciali. tamen collectio non poterit per ipsos fieri: sed per christianos: quia sic colligendo posset iudeus committere fraudes: et tenetur dare pauperibus quicquid lucratus est ex tali officio: vt i. d. c.cum sit.& hoc secunduz prouidentiaz episcopi.

14 ¶ Octauo phibet ne in triduo ante pascha & marie i die veneris sãcta hostia vel fenestras aptas teneãt: aut i publicum exeant, extra eodem titu.c.q: sup his.& in.c.nõ nullis.

¶ Nono ne decias prediales retineãt: sz vt ecclesiis soluãt. de deci.c.de terris. 15

¶ Decio ne testimoniuz dicant contra xpianuz. de testi.iudei.imo repelluntur ab oibus actibus legitimis.2.q.7.alieni.& hoc verum nisi i casu heresis si qs ad eos reuerteret tunc pro testibus admittũtur: vt in.c.cõtra xpianos.de here.li.6.sed bene coguntur xpianuz cõtra eos testimoniuz dicentem admittere: vt in.d.c.iudei. 16

¶ Undecimo nõ possũt cõuenire xpianũ apud iudeũ: sed bene apud iudices xpianos arbitrũ.i cã ciuili tñ possunt eligere iudeũ: vt.C.d iudeis.l.iudei. sẽtentia tamẽ debet exequi p ordinariũ xpianuz iudicem: vt ibi. 17

¶ Duodecio ne emãt seruũ xpianum vel nõ xpianuz si modo vult baptizari c.i.& c.vl.eo.titu. vnde si iudeus emit xpianũ seruuz vel qualiter cũqz acqrat statiz efficit liber nullo precio dato.25. di.mãcipia. si vero seruũ nõ xpianum emit p sibi seruiẽdo: tũc volũtate patefacta q vult effici xpian' stati vẽdicat sibi libertatẽ nullo dato pcio.c.fraternitatẽ.54.di. si aũt talẽ ñ xpianũ emit nõ p sibi seruiẽdo: sz cã mercimonii: tũc si fuit exposit' ad vẽdẽdũ ifra tres mẽses qui incipiunt currere a die emptionis bm Hosti.in.d.c.fi.vel bm Jo.an. & Pa.in.c.i.eodẽ a die quo petiit xpianitatẽ tunc nõ liberatur a seruitute: nisi dentur iudeo.12.solidi pro quolz bono seruo: qui solidi debent esse aurei bm Uinc.Goffre.& Pa.quoruz.27. faciunt vnam libraz auri.C.de suscep.ppo.& archa.l.quotiẽscũqz certa summa solidorum.& videtur sentire glo.in.l.qcũqz.C.de seruis fugi. Et pro ista opione facit glo.C.de fal.mo.l.si quis nũmos, sed bm Ber.& Hosti.i.d.c.fi. dabuntur de moneta que est in vsu in illo loco.ar.ff.de leg.3.l.nũmis: &.ff. de leg.i.l.si seruus plurium.§.si numer'. & magis placet.& aduerte q dicit pro seruo bono: ergo defalcabitur si ille nõ est ita bonus: quia ibi bonus accipitur pro optimo secũduz Pa.in.d.c.i. si vero nõ exposuit venalem infra dictos tres menses tunc stati liberatur nullo precio dato.d.c.fi. 18

¶ Item vernacul' .i. aqu ex aciliis iudei 19

si vult effici xpianus liberetur. Sed dic.
q sic nullo dato pcio. l. deo nobis. C.
de epi. et cle. §. vi.
20 ¶ Sz quid si aliqs talē emat qui cū
mercimonij fuerat empt⁹ a iudeo? Re.
q nō efficietur ei⁹ seru⁹: sz restituet ei
pciū. 12. solidoꝝ: ꝛ erit oino a seruitute
liberat⁹. Insti. de nova. ac. §. domin⁹.
21 ¶ Sz pone q non habet precium. Re.
q si sit in manu iudei. puta q: nemo ē
xpianus q velit eum emere: tunc nihi-
lominu⁹ liberabitur: et hostiatis queret
precium. ff. de manumis. l. 4. §. suis āt.
vel si nullomodo potest habere seruiat
sibi per qnquenniū: vt no. glo. 36. q. 1. c.
rapto. si vero sit in manu xpiani: tūc si
alio modo habere non pōt preciū: ser-
uiat ei tantū q seruitium compenset
cum precio: ꝛ sic liberatur. ff. de cap. in
l. bello. hoc verū nisi precium fuisset da
tum pro aia et non aio repetendi. ar.
ff. de neg. ge. l. nesenius: ꝛ. ff. de reli. et
sump. fu. l. et si qs. §. idem labeo ait.
22 ¶ Terciodecio ne vsuras exigāt: sz exa
ctas restituāt: vt i. c. post miserabilē. de
vsuris. possunt ɔpelli ad hoc p pncipes
et debent: vt i. d. c. qd si non faciūt de-
bent compelli per iudicē ecclesiasticū
cēsura eccliastica: vt dicit Host. et Jo.
an. in nouella. i. d. c. post miserabilem.
Facit. c. postulasti. de iudeis. ꝛ qd ibi
no. vnde principes terrarū peccāt mo-
taliter non cogēdo eos ad restituendū
vsuras: ꝛ sic xpiani si ipsis non restitu
entib⁹ monerentur ne cuz eis haberēt
commertium si post monitionem eis
factam commertium cum eis hērēt:
vt i. d. c. p⁹ miserabilez: ꝛ. c. qto. de iudi.
23 ¶ Quartodecimo ne inuentent contra
catholicam fidem quicq detestabile:
sicut est q nutrices xpiane proijciant
lac in latrinas postq susceperūt corp⁹
xpi: vt i. c. ꝛ si iudeos. eodē et hmōi.
24 ¶ Quintodecimo ne quēq qui non ē
sue nationis aut secte psumāt circūci-
dere: et si sit eorum seruus: vt. l. vnica.
C. ne xpianū mā. ꝛ ibi ē eis pena capita
lis. i. perpetui exilij que dicitur capita-
lis: vt ff. de penis. l. rei capitalis. Ali-
quādo dr mors naturalis: vt ibidē l pri.
25 ¶ Sextodecimo ne iudeus xpianam
in vxorem accipiat. l. ne quis. C. de iu-
deis: quod si fecerit crimine adul. [illegible]

punietur: vt ibidem.
¶ Decimoseptimo ne fidem catholicā 26
impugnet peruerso dogmate: aliter pe
na sanguinis punitur: vt in dicta lege
hac victura in omne euum.
¶ Utruz ecclesia possit punire iudeos 27
et paganos si delinquunt. Re. q sic si de-
linquunt contra legē naturalem: quia
illam omnes recipiunt. Item iudeos
si agunt contra legem veteris testamē
ti. secundum Augustinum de ancho.
in libro de potestate pape.
¶ Item nota secundum eundem q 28
iudei per papam et alios principes q-
bus subduntur debent cogi ad labo-
randum manibus proprijs: alias sunt
participes turpis lucri et pctōꝛuz que
faciunt. nec obstat capitulū sicut de iu
deis. vbi dicitur q nullus exigat coa-
cta seruitia ab ipsis nisi consueta: quia
illud intelligitur de seruicijs ad vtili-
tatē dnōꝛum suoꝛum.
¶ Itez nota q puniuntur pena ignis 29
quando aliquem ex suis qui vult xpi-
anus esse saxis aut alio furoris genere
intentant. vt. l. iudeis. C. de iudeis.
¶ Que prohibentur christiani facere 30
contra iudeos. Re. q nouem. Primo q
violenter non debent cogi ad fidem: vt
in. c. sicut de iudeis. de quo dic vt. s.
Baptismus. 6. §. 12. Secundo q non
offendantur neq in personis neq in
bonis sine iudicio terrene potestatis.
dicto. c. sicut iudei. Tertio q non impe
diantur obseruare suas consuetudines
in suis festiuitatibus: dummodo ni-
hil faciant in opprobrium christianoꝝ.
45. distinc. qui sincera: et dicto. c. sicut
iudei: et. l. iudeis. C. de iudeis. Quarto
q non exigantur coacta seruitia ab eis
que non sunt consueti facere. d. c. sicut
de quo dic vt. s. baptismus. 6. §. 12.
Quinto q non fodiantur eorum se-
pulcra siue corpora humata obtentu
pecunie: nec eorum cimiteria quisq
mutilet vel inuadat. d. c. sic. ꝛ ɔfacientes
christiani sunt priuandi officio et bene
ficio si sunt clerici: si laici excōicandi:
vt in. d. c. sicut. Sexto q non debent
in sabbatis eorum ad iudiciū trahi. C.
de iudeis. l. die sabbati. ꝛ. d. c. sic. Sep
timo ne ipediāt sua put melius poterit vē
dē sic nec xpiani. C. de iudeis. l. nemo.

Decimo φ si cõuertank ad fidē nō spo/ liantur bonis iuste acquisit. Neqꝫ de/ bita successione: ꝛ si ablata fuerint pre cipitur prīatibus eoꝝ locoꝝ sub pena excōicationis φ ea faciāt restituere. c. iudei. el. 2. eo. ti. ex quo infert Pa. φ si perdūt agnationē iuā: vñ debent suc cedere attinētib' suis: et multominus bona legitime acquisita cui' ɔ̄riū exti/ stimāt vulgares qđ erroneū est. Nono φ nō prohibeātur ɔuerti ad fidē ꝛ bap tismū suscipē ēt si sīt sui xp̄ianoꝝ. ar. c. due. st. 19. q. 2. fmāebit. tñ seru' si ꝑus erat bu' alicui' xp̄iani: cū seruit' sit ap probata ð iure dīno: ciuili ꝛ canōico. 12. q. 2. ꝛ si q̄s. vsqꝫ ad. c. eccliaꝝ. dulci' tñ tractandus est φ alij serui q̄ nō sūt xp̄iani. ar. de ma. et obe. per. tuas.

31 ¶ Utrum eorum filij sint baptisandi ip̄is inuitis. vide. ð. Baptismus. 6. §. 11.

32 ¶ Utrū ecclīa peccet ꝑmittēdo iudeos ritus suos obsuare? R. φ nō: qꝛ nō ap/ probat sed permittit. qđ aūt ꝑmittim' nolentes precipimus. c. concedimus. quia malorum hominum voluntatem ad plenum non possumus prohibere. 31. q. 1. hac ratione.

33 ¶ Utrū pecunia et alijs blandimētis possimus allicere iudeos et alios ifide les ad fidē? R. gl. in. d. c. dꝫ hō. 23. q. 4. φ sic. allegat. c. qđ aūt. 23. q. 7. ꝛ c. qui sincerā. 45. di. Siēr sub tali ɔditione p̄ōt xp̄ianus aliquā ducere i vxorē vt fiat xp̄iana. 28. q. 1. caue. et sic in spiri tualibus licite fit pactū: vbi agitur de ɔuersiōe a icui' ad fidē: ꝛ sic ñ obstat. 1 q. 2. φpio. quia aliud est vendere domū dei vel aliud spirituale. Aliud est ꝑp̄ temporalia inducere ad spiritualia: qꝛ ꝑmū illicitū. de simo. per totum: sed non bm: vt iuribus preallegatis. vnde Siluester dona ꝑmisit ɔuertētib': vt no. in. d. c. φpio. ꝛ capitulū φpio. loq̄r no ð dono religionis qđ pecunia minime dꝫ vēdi: de quo vide Simonia. 3. § 6.

34 ¶ Utrꝫ bona vsurarioꝝ iudeoꝝ possint ab aliquo vel dono vel exactione vel ra/ tione pene vel quocūqꝫ alio titulo lu/ cratiuo vł oneroso acceptari? R. φ sic: dūmō nihil ɔ̄ iusticiā fiat. sꝫ retineri an possint distingue: qꝛ si sunt nō soluēdo restituēda sunt ñ ip̄is sꝫ qb' debēt ip̄i. Si vero sunt soluendo: dīc vt infra ð Restitutio. 1. in ver. vsurari'. § 17.

1 **Uder** q̄s pōt eē? R. φ qlꝫ qui nō prohibet. ar. c. cū apð. ð spon. ꝛ. l. mu'. ꝛ. ff. de procuratoribus.

2 ¶ Sed q̄ sunt q̄ ꝓhibētur? R. φ surd' mut': ꝛ ꝑpetuo furiosus: ipubes: feie: seru': excōicatus. Itē cōsanguinei rei et inimici actoris vel alia cā suspecti: Itē imperiti seu illitterati de quibus omitto breuitatis causa.

3 ¶ Utrū iudex vel prelatus malus pec cet iudicando subditos? R. bm Alex. i 3. φ sic mortaliter: de q̄ dic vt. ð. Corre ctio. 1. § 4.

3 ¶ Utrū iudex possit iudicare sine acto re? R. φ ordinarie ꝓcedēdo nō. facit c. si legitim'. de accu. extraordinarie aūt sic: vt in iquisitōe ꝛ denūciatōe: vt ð. Inquisitio et Denunciatio.

4 ¶ Utrū iudex possit ɔpellē ptes ad fa ciendū ɔpositionē. R. φ si cā ē ciuil' φ si nec ēt p̄ceps ex ptāte ordinaria. l. 1. ff. de noui ope. nū. tñ si lis ē longa et itricata mltū: ita φ ð facili nō pōt de cidi iudex pōt cōpellere partes ad con cordiā. tex. vł iudicio meo. in. c. placuit 90. di. dicit Pa. in ru. ð treuga ꝛ pa. φ ad pacē bñ pōt. ꝛ debet reducere ptes et ēt compellere tā iudex secularis φ ecclesiastic' respectu subditoꝝ suorum. 90. di. si quis cōtristatus. c. placuit. ꝛꝫ ēt Bar. i. l. ɔgruit. ff. de offi. presi.

5 ¶ Utrū iudex possit cōpellere ne potē tiores viri ɔtumelijs afficiant viliores? R. φ sic. ꝛ tenetur. l. illicitas. § ne potē tiores. ff. de offi. presi.

6 ¶ Utrū iudex teneat ꝛ possit cōpellere aduersariū ad p̄stañ. cautōeꝫ ð nō offē dēdo nec actorē nec suos: qñ tal' ɔ̄istit timēs ip̄lorat eius offm. R. φ sic: vt. d. §. ne potētiores. ꝛ ibi p Bar. ꝛ bonus tex. i. l. denūciam'. C. de his qui ad ec. ɔfu. ꝛ ibi p Cy. Facit tex. i. c. ð bñdicto. 32. q. 1. ꝛ i. c. lfas. i fi. de resti. spolia.

7 ¶ Utꝝ iudex teneat ex necessitate offi cij purgare ꝓuiciā mal' hoib'? R. φ sic tex. ē i. l. 3. ꝛ. l. ɔgruit. ff. ð offi. p̄si. pp qđ dicit Bal. i. l. gall'. ff. ð lib. ꝛ posth. et Raphael ꝛ Imola. φ lꝫ statutū ciuitatꝭ dicat φ pōt punire: φ li. verbum pōt: iportat necessitatē. d. l. gallus. in p̄ñ. Et ideo

Et idõ si non facit tenet de negligentia: Facit qđ no. Bal. ꝛ Ange. i. l. mãcipia. C. de seruis fugi. dz ergo iudex delicta inqrere alr tenebit i sindicatu. ꝛ h verũ i iudice q bz merũ imperiũ. l. imperiũ. i pn. ꝛ quod ibi no. Bar. ꝛ i. l. iubet cauere. ff. de iur. om. iudi. ꝛ. l. i. ff. de offi. eius cui man. est iur.

8 ¶ Utrũ iudex possit aliqd petere p labore i iudicãdo. R. q de iure canonico iudex ordinari⁹ vel delegat⁹ ecclẽiastic⁹ nihil põt petere: vt i. c. cũ ab oi. de vi. et ho. cle. ꝛ. c. statutũ. de rescrip. li. 6. ꝛ lz loquat de delegato. tñ idẽ tenet i. d. c. cũ ab oi. per. Pa. ꝛ Jo. an. ꝛ ceteros de ordinario. ẽ ẽt glo. in. c. nõ licet. ii. q. 3. d iure vero ciuili ordinari⁹ sclaris petit sportulas solũ: nec aliđ põt petere. 3. q. 3. offerat. q sportule sũt munera a lege nõ diffinita: vt aut. generalit. C. d epi. ꝛ cle. Delegat⁹ vero ẽt a pncipe ñ bz nisi duos aureos i prin. ꝛ duos i fi. qñ cã excedit cẽtuz aureos. q si nõ excedit nihil habebit: i auten. de iudi. §. ne autẽ labor. no. glo. in. c. cũ ab oi. Excipiũtur esculẽta ꝛ poculẽta. i. comestibilia ꝛ potabilia si sunt talis qualitatis q i paucis dieb⁹ possint cõsumi sm archi. ꝛ gl. i. d. c. statutũ. ꝛ sunt ex mera liberalitate oblata: q: sic possunt ab oibus recipi Alia aũt oia ẽt si sit vnus denari⁹ phibent oẽs iudices accipere: vt. ff. d offi. presi. l. plebiscito. ꝛ. l. solẽt. ff. de of. procon. §. si. no. glo. in. l. 3. C. de condi. ob tur. cau. facit. l. i. C. de pe. iudi. q ma. iudi. ẽt si recipiant vt expectãt causã: ꝛ si recipiũt alia pter pdicta esculẽta ꝛ poculẽta tenent restituere de necessitate. ar. d. c. statutũ. ꝛ. c. exigit. de cẽsi. li. 6. imo si sit iudex delegatus ecclẽiastic⁹ q talia recipit nõ põt liberari ex remissione sibi facta a dante talia: nisi restituat. ꝛ si restitueret i fraudẽ vt postea ille sibi donaret ñ valeret sm glo. i. d. c. statutũ. Sec⁹ aũt si sine fraude restitueret ꝛ ille postea liberalit iterum donaret sm glo. pdictã. sed ego veraz credo si post iudiciũ finitũ sine fraude dat liberaliter. alr non.

9 ¶ Utrũ officiales iferiores ꝛ nunctij et hmõi possint aliqd exigere a litigãtib⁹ ꝛ hmõi. R. sm Alex. de ales i. 3. parte sum. q sic sm consuetudinez terre. sz p vim vel imoderatã iprobitatẽ recipere nõ possunt: ꝛ h qñ non habent reddit⁹ deputatos. Ho. tñ i sum. tz q ẽt si habent reddit⁹ deputatos possunt aliqd paruũ recipe: dũmodo nõ p vim vel iprobitatem imoderatã. Assesso: pro nõ potest si bz salariũ deputatũ: aliter tenet restituere. ar. c. cum ab omni.

¶ Sz qd si iudex secularis bz pficisci extra domiciliũ. R. q siue sit iudex ordinari⁹ secularis: siue eius delegat⁹ põt petere expẽsas. d. c. statutum sicut ꝛ testis cũ proficiscit ex domiciliũ. 4. q. 3. §. ventur⁹ q: nemo cogit militare suis sũptib⁹. ea tñ moderatiõe ne partes enorme damnũ patiunt. ar. 10. q. 3. illđ. ꝛ si pauperes litigãtes sint: tũc dz abstinẽ ẽt a sumptib⁹ iudex delegat⁹: vt in. d. c statutũ. ꝛ ordinarius ẽt sclaris non dz hre sportulas. in aut. de man. prin. §. si tibi quoqz 10

¶ Sz nunqd delegatus ordinarij ecclesiastici sic habebit expẽsas cũ proficiscit extra domiciliũ sicut delegat⁹ pncipis vel ordinarij sclaris. R. q sic tam p victualibus q p victuris equoꝝ ꝛ similiũ: nisi esset delegat⁹ ad vniuersitatẽ causaꝝ vel ad vnã ꝛ maliciose: q: tũc ordinari⁹ bz puidere de suo. ar. c. inter cetera. de offi. ordi. ꝛ glo. in. d. c. statutũ sz glo. in. d. c. cũ ab oi. tenet indistincte q nõ põt delegatus ordinarij. sz ordinari⁹ dz sibi facere expensas. sz opinio prima videtur magis equa. 11

¶ Utrũ ordinari⁹ ecclẽiastic⁹ sclr possit petere expensas qñ pficiscit extra domũ R. q nõ. nisi cũ proficiscit p ꝯsecratiõe ecclẽie: vt in. c. cuz sit romana. de simo. Et cũ visitat puinciam suã. d censi. c. cũ apostol⁹. ꝛ. c. exigit. eo. li. 6. 12

¶ Utrũ iudex ordinari⁹ aut delegat⁹ q recipere possũt expẽsas teneãt cõputare illas quas domi fecissent. R. glo. tz q sic. in. d. c. cũ ab omi. sz Pa. in. d. c. cũ ab omi. tz q non. et magis ẽ benigna q̃uis prima sit tutior. 13

¶ Quid si delegat⁹ ecclẽiasticus nõ bz redditus in beneficiũ ecclẽiasticũ sufficiens vñ viuat. R. Pa. in. d. l. cum ab oi. q poterit petere id qđ potest petere iudex delegat⁹ pncipis sclaris: vt dixi. s plar. a contrario sensu. sed magis mihi placet cõtraria opinio q nõ possit ni 14

ſi forte propter talem cauſam occupa-
retur ab aliquo boneſto exercitio de q̄
viuit: tunc tenerem opinionem Pa. ve
15 rani.
¶ Utrum cõſuetudo excuſet ſeu valeat q̄
dant̄ ſportule ordinario, et delegato ec-
cleſiaſtico. R̄x. d. Car. i Cle. ſtatutū de elec.
diſtinguit q̄ aut p̄ceſſit exactio: et ſic n̄
valet nec excuſat talis cõſuetudo. aut
cõſuetudo nõ babuit ortū ab exactione
et ſic poſſūt ptes compelli ad obſeruan
dū laudabilē cõſuetudinē. c. ad apl'icā.
de ſimo. Sz h̄ diſtinctio quo ad p̄muz
ē vera: q: qñ p̄ceſſit exactio ē cõtra bo
neſtatē et mētē ip̄ ius. c. cū ab omi. et fa
cit. c. ex mult. i. q. 3. ſz quo ad ſcdm nõ
credo verā: quia ſi nõ p̄ceſſit exactio ſic
cū ſit ex mera liberalitate donatuz nõ
inducit̄ conſuetudo: ſz quelibet dona-
tio babuit effectum ſuuz iuxta ea que
no. in glo. et Bar. in. l. cuz de in rem ver
ſo. ff. de vſuris. Facit. l. ſi certis annis.
C. de pac. nec valet. d. c. ad apoſtolicam.
quia loq̄tur quando aliquid fuit datū
in piam cauſam. quia tūc videntur vo
luiſſe laici inducere cõſuetudinē: et ideo
dico cum glo. in. d. Cle. ſtatutum. de
elec. et Jo. an. Pa. et coiter doc. i. d. c. cū
ab omi. q̄ nõ valet talis cõſuetudo. et li
cet Cardinalis dicat vbi ſup̄. q̄ nõ pec
cat mortaliter recipiēdo dummodo n̄
immoderate quādo ē cõſuetudo: quia
bz pro ſe doctores famoſos pro h̄ iuxta
no. ff. de re iudi. l. cum prolatis: et de po
ſtu. p̄lato. c. vnico. li. 6. hoc nõ credo ve
rū niſi in eo q̄ neſcit diſcernere q̄ ſit ve
rior opinio: et q̄s babeat validiores ra
tiones: nec etiā credo iſtū excuſari a re
ſtitutione facienda.
16 ¶ Utrum iudex ordinari⁹ vel delegatus ec
cleſiaſticus poſſit a partibus petere ſala
riū pro aſſeſſore. R̄x. ſcdm coīt̄ doctores
in. d. c. cum ab omi. q̄ n̄ ordinarius q:
debet ſcire canones de q̄bus verſat̄ co-
ram ſe. Et ideo ſi neſcit et indiget aſſeſ-
ſore puideat de ſuo. Delegatus tñ lici
te petit dummodo fraudulēter nõ fa-
ciat: vtputa: quia dicit ſe indigere cum
nõ indigeat. d. c. ſtatutū. §. aſſeſſorē. vel
pticipare vult in lucro cuz aſſeſſore: q:
ſic cum faciat fraudē legi peccaret mor
taliter: et teneretur ad reſtitutionem
partibus.
¶ Utrum ſalariū poſſit petere p̄ notario 17
R̄x. delegat⁹ põt dummodo nõ pticipet
ipſe cum eo: vt in. d. c. ſtatutum. ſz ordi
nario dubitatur: quia videt̄ q̄ de ſuo de
beat puidere ſuis officialibus: ſz ego
credo q̄ poſſit petere.
¶ Utrum datū iudici niſi in caſu pmiſſo 18
poſſit repeti. R̄x. q̄ ſi dedit vt corrūpet
iudicē ſic nõ poteſt repetere: et ſm glo.
in. c. qui recte iudicat. xi. q. 3. cõmuniter
ſic preſumitur. ideo multi tenēt q̄ nõ
repetitur: ſz ſi dedit vt iuſtam daret ſētē
tiam quam alīs nolebat dare vel vt nõ
daret iniuſtam: et ſic non liberat̄ iudex
dando paupib⁹: q: repetē põt in cõſciē
tia vbi nõ ſtam⁹ p̄ſumptioni ſz v̄itati
i. q. i. iubemus. de ſimo. nemo. xi. q. 3. nõ
lz. Si āt dedit ſimpliciter vt iudicet amit
tit principalē cām vt. ff. de cõditõ. ob cāz
l. 2. §. fi. et ſic non repetet: ſicut quando
dat vt pro ſe iudicaret. facit glo. i. d. c.
q̄ recte. quod limito verū niſi quando
aliter nolet iudicare niſi daret: quia
poſſet repetere et ſibi teneretur reſtitu
ere.
¶ Utrum cõmittatur ſimonia dando pe- 19
cuniā pro ſnia. R̄x. glo. i. q. 3. vendentes.
q̄ nõ. q: in pphanis nõ committitur ſi
monia: ſz grauiter peccet: niſi i caſu qñ
iudex aliter nõ vult dare iuſtā ſniam:
q: tunc nec peccat cū redimat vexatio
nē ſuā. ſz põt dici ſm Pa. i. d. c. cum ab
omi. q̄ ſi do pecuniā vt babeam ſniaz
p me qua volo conſequi ſpūale vel an-
nexū ſibi. q̄ tūc ſit ſimonia. Sz ego nõ
admitto h̄ in caſu p̄dicto. ſ. cū iudex n̄
vult ſine pecunia iuſtam dare ſententi
am: quia cum rediman vexationez me
am non credo q̄ ſit ſimonia ſi modo
babeo iam ius in tali re. ſecus ſi p ſen-
tētiā de nouo acquirerem. q: ſic eſſet ve
ra opinio Pa.
¶ Utrum ſententia lata intercedente 20
pecunia ſit nulla ipſo iure. R̄x. glo in. d
c. cum ab omni. et ſequitur Pañ. q̄ ſic
i. q. 6. §. venales. C. quando prouo. nõ
eſt ne. l. venales. in tex. et i glo. ſenten-
tia tamen arbitri tenet: licet agēs ex ea
repellatur exceptione doli. C. de arbi. l.
3. et in glo. predicta. ſecus ſi per gratiā
datur quia tunc non eſt nulla ipſo iu
re. ſed datur reſtitutio: vt in dicta glo.
¶ Utrum iudex teneat̄ ad r̄ſtitutõez parti
ſi eius

si eius negligētia aliqđ dānū incurrit? R. glo.i.c.quoniā cōtra.de proba.in verbo neglīgē.i.ā ꝙ sic.⁊ eā sequūtur doc. Pa.autē in.d.c.qm cōtra. ait ꝙ in foro anime ē vera opinio si fuit i dolo vl lata culpa.alias si.sed ꝯ hoc dico lati⁹ ꝯ.culpa.§.5.⁊.6.

22 ¶ Sed qñ dicitur cōmittere negligentiā? R. Hosti.ꝙ tūc quādo negligit tenulare causā vl habere tabellionē vl aduertere qđ scribat: vel nō puidet ꝯ aduocato vt tenet.vt.ꝯ.dictū ē. Aduocatus.vel nō curauit reuoluere libros ⁊ hmōi q̄ suo officio icūbūt. multomagis tenet si ex dolo dat dānū.vñ si iniquā sniaz ded't vel aliqđ aliud fecit ꝯ cōsciaz ⁊ ꝯ iusticiā i grauamē alterius ptis vltra restōnez ad iteresse ad quaz tenet:vt.C.de pena iudi.l.nouo iur.11.q.3.q̄ttuor.23.q.2.domin⁹ de⁹:⁊.q.5.administratores.si ē eccl'astic⁹ iudex ordiarius vel delegat⁹ si ꝯ cōsciētiā:⁊ ꝯ iusticiā hoc fecit ipso facto ē suspēsus p annū ab executōe officij:vt i.c.cū eterni. de re iudi.li.6. Si vo dānificauit ptez p ipzudētiā sic tenet similiter ad restōnē. in culpa eni fuit cū se sufficiētē sciuit vl scire debuit:⁊ tñ cām iudicare psūpsit ⁊ hoc verū i ordinario.delegat⁹ autē q̄ necessitate obediētie iudicat:⁊ bona fide:⁊ de ꝯsilio pitoꝝ.licet iiuste iudicet nō tenet ad restitutōez.nec peccat. sed ei⁹ assessor tenebit.l.2.ff.ꝙ q̄sq; iur. si mō eū elegit q̄ habebat p docto ⁊ bone opionis.⁊ ita credit eū doctū ad hoc.alias nō excusaret si vellet pcedere scđm caput suū.vel iperitū vl malū scienter eligeret assessorem.fm Ro.

23 ¶ Utꝝ iudex icidat i penā statuti iponētis penā nō termināti sniaz ifra certū diē si nō termiat? R. Pa.i.c.1z de p̄ba.ꝙ sic si fuit requisit⁹:qꝛ nō tenetur ipendere officiuz suū ad vtilitatē puataz:nisi requirat vt.l.4.§.hoc aūt. ff.ꝯ dāno infec.⁊ ibi Bar.

24 ¶ Utrum iudex sclaris teneat pstare brachiū suuz iudici ecclastico? R. ꝙ si eius subditus resistit sibi de iure:vtputa:pcepit ei aliqđ:appellauit ad supiorē:eps dicit ꝙ nō pōt ⁊ petit brachiuz seculare ꝯ eū:tūc dico ꝙ non tenet. ita no. Pa.i.c.i.de of.or.secus si resistit ei de facto vt ibi no. Idē dicī excepto qui allegat exceptionē quaz eps nō admittit:appellat non tenet iudex secularis episcopum iuuare.

25 ¶ Utꝝ iudex p⁹ latā sniaz diffinitiuaz possit eā iterpretari seu declarare? R. ꝙ nō iferiores nec arbiter. maiores aūt bñ possūt declarare:sz nō mutare aut corrigere.vide.i.c.i.de postulādo.i gl. ⁊ qđ ibi no. Pa.ibidez. interlocutoriaz vero sniaz potest corrigere ⁊ reuocare. de accusa.c.qualr ⁊ qñ.el pmo.

26 ¶ Utrū iudex possit penā minuere:vl augere.vide.ī.Pena.§.18.

27 ¶ Utrū nō cōdemnās ptē aduersā in expēn.teneat ipse de suo restituere alteri parti? R.ꝙ sic.l.sancim⁹.C.de iudi. cō limitat g o.in.c.si.de rescrip.veruz si fuit petitum: alias nō.

Iudicare

i Utrū liceat ex suspitione vid infra.Presumptio. 1

¶ Quid ē simplr ⁊ pure? R.nō ē remouere ordinē iuris.sz tm̄ subtilitatē puitiosaz:qꝛ pdicta verba iportant ex suo pprie significato idez ꝙ sine malicia et sine plica ⁊ inuolutione.ad hō gl.i Cle. sepe.de.ver.sig.in verbo simpliciter.et ordo iudiciarius nō est inuētus ad inuoluendū:vt in.c.dilecti filij de iudi. ⁊ ideo nō remouebitur scđm Pa.in.d.c.dilecti.

¶ Quid si dicatur procedas sine solēnitate iuris? 2 R. Pa.in.d.c.dilecti.ꝙ cēsetur sublata solēnitas iuris ciuilis ⁊ canonici:sed nō diuini ⁊ iurisgentium:⁊ ideo duo testes sufficerent licet forte plures requirerent.similiter etiā si sūt infames:quia infamia est de iure positiuo in.c.per tuas.de simo. nō tamen recipiuntur nō citata parte.quia citatio est species defensionis.que est ꝯ iuregentium.nec potest tolli.Cle.pastoralis.de re iudi.

¶ Quid si dicatur iudices prout volueris? 3 R. Pa.vbi.ꝯ.ꝙ intelligitur solum dolus exclusus.ar.in.l.creditor.§.lutius.ff.man.⁊ ideo non potest tollere ius alterius sine causa. sicut nec committens.quia nemo plus iuris in alium transferre ꝙ ipse habeat. de dote post diuortiū restituenda.c.nuper. ⁊ propterea dicit Bar.in extrauaganti ad reprimendum.ꝙ ille cui cōmittit vt

faciat qd vult vel sicut libuerit: licet nõ teneatur sequi regulas iuris ciuilis: remanet tamen ligatus regulis iuris naturalis: gentiũ: seu naturalis equitatis: qd idem est: vt in Cle. pastoralis. d re iudi. vbi imperator inualide egit: quia excessit regulas iuris naturalis.

4 ¶ Quid si dicat iudices s3 veritatẽ et equitatẽ: R. Pa. i. c. litteras. de iura. ca. q debẽt seruari solẽnitates & rigorose iuris positiui. d. An. dicit: q rigorosas non tenetur seruare et placet mihi.

5 ¶ Quid si dicat iudices put tibi videbitur: R. Pa. i. c. i. de iudi. q deb3 iudicare iudicio intellect9 cui cõgruit hoc verbum videbit. ita no. Bar. in. l. qd tñ. §. si arbiter. ff. de arbitris. Et idẽ cũ dicit relinquo vł pmitto arbitrio tuo vł prudentie tue: vel iudicio tuo. tũc denotãt arbitriũ boni viri rõe regulati: sic cũ dicit vt visum tibi videbit. ita no. Pa. i. c. i. de seque. pos. sił hec verba si extimaueris: si arbitrat9 fueris: si tibi placuerit: vt pbat in. l. fideicõmissa. §. quãq. ff. d leg. 3. et in. l. thays. §. sororẽ. ff. de fideicõmis. liber. vbi tex. no. vide tex. cũ gl. i. c. et. de cor. vitia. et p Bar. in extrauagãti. ad reprimẽdũ. et Pa. i. c. i. de psti. et iõ tenet seq oẽs regulas iuris ciuilis sm bar. in dicta extrauagãti. alle. l. i. ff. arbi. Et pptea aduerte q oĩa v̄ba except. istis vo lo lib3. arbitriũ plenũ vel liberũ vt ibidẽ no. Bar. ipoztãt arbitrium boni viri.

6 ¶ Quid si dicat sine strepitu et figura iudicij simpliciter et de plano: R. Cle. sepe de ver. signi. et ibi videas quomodo potest omittere omnia que sunt de iure gentium vel naturali.

7 ¶ Utrum iudicandũ sit secundũ allegata et probata: an sm q iudex9 cognoscit veritatem: R. q diuersorũ diuersa fuit opinio. Jo. et Archi. 3. q. 7. iudicet. Ber. et Ho. de off. or. c. i. Inn. de cẽsi. c. venerabilis. Hos. de post. prela. c. bone el. p mo tenẽt q si agat in forma iudicij sic iudicabit sm allegata et pbata; poti9 q sm veritatẽ. ff. de offi. presi. l. illicitas. § i. d. c. iudicet 2. q. 3. summope. 6. q. 2. si tm: et. c placuit: q: aliud facit vt iudex: aliud vt homo: et in. d. c. 2. de offi. or. 23. q. 4. si ecclesia. et iõ iudicabit scdm conscientiam quam habet vt iudex: nõ quã habet vt homo. in. d. c. 2. et de offi. delega. pastoralis. §. qr vero. fac. c. si oĩa vĩdicanda. 6. q. i. Hosti. tamen et Archi. dicunt q si imminet periculum aĩe vel leditur publica vtilitas: q tunc de iure et de facto supplere potest et deb3 pro periculo anime qd possit facit de elect. cũ vobis. §. his igitur. de excep. exceptiõem pro vtilitate publica. ar. C. de procu. l. litem. ff. de postu. l. quos prohibet. Hugo t3 q nullo modo debet iudicare cõtra veritatem: sed debet delegare cãm. ff. de iur. om. iudi. l. pretor. Rodo. dicit q si innocentem condemnet ad mortẽ vel mutilationem menbrorum aut condemnandum exponat etiam ad pceptũ superioris q peccat mortaliter. Secus autem esset in alijs penis pecuniarijs vel causis ciuilibus. glo. in. c. pastoral. de of. or. et in. c. i. de of. or. li. 6. et Ricar. i quolibet. 3. q. 25. et Thomas secunda secunde tenent cum prima opinione: sed saluo meliori iudicio ego dico q aut iudex procedit in iudicio aut extra iudicium. Si in iudicio fit: tene q nullo mõ potest iudicare contra veritatem quã procerto scit: nisi cum peccato mortali: siue simus in criminalibus siue in ciuilibus. Tum primo: quia est contra preceptum diuinum. Exodi. 23. non suscipies vocem mendacij: et. j. neq3 in iudicio plurimorum acquiesces sententie vt a veritate deuies. et post. Innocentem et iustum non occides. tamen etiam quia dicitur in. d. c. qui scandalizauerit. de reg. iur. vtilius scandalum nasci pmittitur q veritas deseratur. Hec ibi: et in c. postulatus dñs. 3. q. 7. dicitur: q non ante iudicandum est q ad conscientiã nostram reuertamur. et quod placeat deo siue displiceat debemus dirimere. et in c. tunc. 2. q. 3. dicitur tunc vera cum absolutio presidentis cum interni sequit arbitrium iudicis. ergo a contrario nec absolutio. et multominus condemnatõ Item in. c. summopere. ibidem dicitur q sm q in lege diuina et humana cõstitutum est debet iudicare: et post non ex corde nostro: sed precepto diuino condẽnationis infam proferamus: et in. c. cũ eterni de sen. et re iudi. li. 6. ibi dicitur i ferendis sententijs pre oculis habeat solum deum illius imitantes exẽplum qui querelas ppli tabernaculum ingressus ad

sus ad

fius ad dñm referebat: vt dm eius impe-
riũ iudicaret. hec ibi. Ergo nõ secũduʒ
falsas allegatões. Itẽ tex. clarus est i
d. c. cũ eterni. Si quis inquit Inno. 4.
aut iudex ecclesiastic⁹ ordinarius aut
delegatus fame sue pdigus ꝛ pprij p-
secutor honoris ꝯ cõsciẽtiã ꝛ ꝯ iusticiã
i grauamẽ alteri⁹ partis in iudicio q̇c-
ꝙ fecerit per gratiã vel p sordes: ab exe
cutione officij per ãnu nouerit se su-
spẽsuʒ ad exterminationẽ litis pti quã
leserit nihilomi⁹ condẽnandus. Hec
ibi. Ecce ꝙ nõ dicit contra allegata: sʒ
cõtra consciẽtiã ꝛ per sordes fa sorum.
Itẽ ꝛ alia rõe credo ꝙ n excusetᷣ a mor
tali: q: officiũ iudicãtis latissimuʒ est.
dicit. l. i. ff. de iur. om. iu. Uñ iudex põt
vt i plurib⁹ iudicare put sue cõsciẽtie
rõnali videtᷣ: vt patʒ i. l. appellari. ff. q̇s
ꝛ a quo appellatᷣ. ibi. ꝛ qḋ optimuʒ est
statuere. facit. ff. de arbi. l. qualẽ. vbi dᷣ
oĩmodo dicat qḋ sibi vᷣ. Iteʒ in. c. ad
nostrã. de conse. dᷣ. post ꝓ tibi de meri
tis ꝯstiterit sñiaʒ proferre valeas sicut
ordo postulat rõnis auctẽ pñtiuʒ: non
obstãte cõsuetudine cõcedim⁹ faculta-
tẽ. facit. l. rẽ nõ nouã. C. de iudi. ꝙ iudi
ces iurent oĩmodo sese cuʒ ꝟitate ꝛ le-
gũ obseruatiõe iudiciũ dispo ituros.
Iteʒ. C. de iudi. l. placuit i omibus re-
bus esse iusticie equitatẽ ꝙ stricti iuri
rõeʒ. hec ibi. facit ad idẽ. c. fi. de tran-
sac. Et ideo sepe qñ volũt sciũt inuenire
colores p iiusticia defẽsanda. ita i isto
cãu tenentᷣ vt ꝯ veritatẽ nõ faciãt dili
gẽtissime facere ꝙ falsitas detegatᷣ: vt
2. q. i. deus oĩpotẽs. ꝛ si nullo mõ dete
gᷣ pñt tũc poti⁹ debẽt officiũ resignare
ꝙ ꝯ iusticiã sñiare. facit p hoc qḋ no.
gl. i. c. pastoralis. de off. dele. vbi dicit.
mer⁹ executor si scit sñiam latã auctẽ
i fariũ falsarũ vel p falsa istᷣ a vᷣ p dolũ
aduersarij ꝙ nõ dʒ exeq̇ eã: sed remit-
tere ad superiorẽ: vt i. c. decetero. de re
iudi. ꝛ. c. si qñ. de off. dle. C. si ex falsis i
strumẽtis. l. iudicati. ff. ꝺ iudi. l. si ꝓtor
§. marcellus. ꝛ ad tex. ibidẽ q̇ dicit. ꝛ si
sciat illã sñiaʒ iiustaʒ ꝙ tenetᷣ exeq̇ si ñ
põt aliter absolui a mandato: ꝛc. d. gl.
ꝙ itelligit de iiusticia solẽnitatis iuris
ꝛ ita exponit iiusticia. i. ꝯ ius litigãtis
Sec⁹ si esset iiqua. ꝛ dᷣ iiqua qñ ẽ cõ-
tra ꝟitatẽ: q: sic ñ tenetᷣ obedire: vt ibi

dᷣ alꝫ. Sʒ si nõ hʒ superiorẽ cui nulli
subsit nisi deo: multomĩ⁹ nus debet cõ-
tra certaʒ cõscientiaʒ cõdemnare inno
centeʒ pro quocũqʒ testĩonio. ppterea
dicit. l. absenteʒ. ff. de pe. sanctius ẽ no
centeʒ impunituʒ relinquere ꝙ inocen
teʒ dãnare. ꝛ sic concludo ꝙ condẽna-
re aliqueʒ nullo modo lʒ iudici cõtra
veritatem de qua ipse certus est. absol
uere autẽ bene potest si probatiões nõ
sunt legitime: quãuis iudex sciat pro
certo euʒ culpabilem: quia iura illud
volunt expresse vt nemo publicet pecca
tum alterius quod nõ potest probare:
vt. i. c. si sacerdos. de off. iud. l. illicitas
§. neqʒ licitas. ff. de off. presi. ꝛ. ff. de fe-
rijs. iuncta glo. l. eadem oratione. i fi.
ꝛ. c. si tantuʒ episcop⁹. 6. q. 2. ꝛ. c. quo-
tiens: ꝛ in. c. mẽnam. 2. q. 3. absoluitur
infamatus ex quo defecerũt accusato-
res in probando. Et hanc opinionem
videtur tenere Nicolaus de lira super
exo. 23. nec obstat. c. iudicet. 3. q. 7. quia
nõ dicit secunduʒ allegata: sed dicit iu
xta leges ꝛ iura pronũciet. quod est di
cere. iuxta quod statuerunt leges ꝛ iu
ra procedat in procedẽdo ꝛ discutiẽdo
ꝛ det sententiam. quequidem volunt
vt vnicuiqʒ reddatur quod debetur. l.
i. fi. de iusticia ꝛ iure. nec etiaʒ ob. c. eo
rum qui: ꝛ. c. se. 2. q. 5. quia loquuntur
quomodo in examinatione testiuʒ de
bet pars citari ꝛ ordo iuris seruari i eo
rum discussione. nõ eñ dicit ꝙ detur
sentẽtia secũduʒ eorum dictuʒ: immo
innuit contrarium si bene attendatur.
nec etiã obstat. c. nos in ꝓ. 2. q. i. cuʒ. c.
deus oĩpotens. ibidẽ. ꝛ aliq̇bus alijs:
q: lʒ dicãt neminẽ cõdẽnanduʒ nisi cõ
uictuʒ: nõ tamẽ sequitur ꝙ omnis cõ-
uictus sit condemnandus: ex quo iu-
dex est certus de falsitate: imo capitu-
lũ iudicanteʒ. 5. q. vi. demonstrat oppo
situm vbi dicitur. tandiu actio ventile
tur quousqʒ ad rei veritateʒ perueniatᷣ
Frequẽter etiam interrogare opʒ: nec
aliq̇d forte ꝓtermissũ remaneat qḋ an
necti ꝯueniat. hec ibi. Et iõ dicã cũ de
bona fide agitur nõ ẽ de apicib⁹ iuris
disputandũ. ff. man. l. fideiussor. §. qui
dẽ actio. nec silr obstat. d. l. illicitas: q:
ibi dᷣ ꝓses prouicie id sequatur nõ sim
pliciter: sed addit ꝙ euʒ cõuenit sequi

ex fide eorum que probabunt ꝛ breuit
nunq̃ inuenient ius qd̓ dicat: ꝙ iudex
teneatur iudicare secundum allegata ꝛ
ꝛ probata: sed bene secundum ordinem
iuris. Et sic intellige ordinem. s. in ꝓce-
dendo et examinando. Sz ius nō vult
ꝙ in sn̄iando aliquis puniat̃ qui est in
nocens ꝛ ↄtra veritatē: vt. s̄. pz ergo nō
debet iudicare ↄtra veritatē quā ꝓ cer-
to scit Ad id qd̓ dicunt de scandalo iaz
patet solutio per. c. qui scandalizauerit
ibi. vtilius scandalū ꝛc. vt. s̄. Silr̄ non
obstat ꝙ iudicat nō vt hō sed vt iudex:
q2 illud verū est si essemus extra ea que
sunt contra legē dei que nō sunt pecca-
ta: sed in preuaricatiōe preceptoꝝ dei nō
habet locū illa destinctio: q2 non iudex
punief sed homo q̃uis fecerit vt iudex
Si vo loquamur qñ iudex procedit ex
tra iudicium: vt in officiis dādis ꝛ aliis
que eius arbitrio committunt̃: sic non
habet dubium quin teneatur sequi pro
priam conscientiam non allẽata: vt. ff. d̓
iur. om. iudi. l. i. ꝛ. 2. in dispensatiōibus
vt. i. q. 7. exigunt. in criminibus ēt extra
ordinariis ex cā que sibi videtur pōt pe
nas temperare. ff. de pe. l. aut facta: ꝛ. l.
capitalium. 50. di. vt constitueretur.
8 ¶ Quid de officialib᷒ quib᷒ mandat̃ exe
cutio sn̄ie iniuste: R. Alex. de al. in. 3. p-
te sum. de quinto p̄cepto. ꝛ Ricar. in q̃-
libet. 3. q. 25. ꝙ si sn̄ia ↄtinet intolerabi
lem errorē vel iniusticiā maifestā non
dn̄t obedire: al̓s nō peccāt exequēdo. ꝙ
ego limito qñ nō st̄ certi de inocētia cō-
demnati: q2 in dubio excusant̃: sz qñ sūt
certi de iniusticia sic credo peccant mor
taliter obediendo vt in precedenti.
9 ¶ Utrū iudex secularis possit iudicare
de his que sunt pctā: vt vsura et hmōi:
R. Pa. in. c. cū sit generale. de fo. ↄpe. ꝙ
sic: dūmō nō disputet̃ vtrū sit pctm̄ p̄n
cipaliter: vt pz. ff. ꝛ. C. de. ↄdi. inde. ꝓ to
tum: ꝛ qd̓ me. cā. ꝛ vi. bo. rap. ꝛ de furt.
ꝛ similibus: ꝛ hec est cōis opinio ꝛ hoc
est verum: q2 coram eo pōt obiici de iu-
ramento si nō vertitur dubiuz de eius
validitate: vt in. c. rex dz. 23. q. 5. Sed si
dubitatur vtrū sit vsura vel ne peccatū
vel ne tunc iudex secularis nō potest: sz
ad ecclesiam est recurrendum. c. per ve
nerabilem qui filii sunt legi. et in cle. v-
nica. de vsuris. Et ideo ex dictis patet
ꝙ potest iudex secularis ↄpellere ad re-
stitutionē vsurarū: q2 ēt de iure ciuili re
probant̃ hodie s̄m cōem opinionē. Fal
lit hoc in crimine heresis de quo nullo
modo pōt se intromittere nisi exequen-
do. Excipiunt̃ multi alii casus in gl. ꝛ ꝑ
doc. in. d. c. cum sit generale. Sz tu dic
s̄m Pa. nullū aliū esse nisi vt dictum est
cum agitur de dubio. s. vtrum valeat iu
ramentum: vel ne ꝛ huiusmodi: q2 tūc
non potest ꝛ sic tene: ꝛ vide glo. 32. q. 5.
c. christiana religio. ꝛ ibi per Archi.
¶ Utrum iudex teneatur iudicare s̄m 10
statuta seu consuetudines loci inter il-
los quoꝝ vnus est sibi subdit᷒ alter nō:
R. Pa. in. c. qd̓ clericis. d̓ fo. cōpe. ꝙ aut
statutū concernit solēnitatē actus exhi
bendi tpe contract᷒ ꝛ tunc siue sit statu-
tutum laici siue clerici nō valebit act᷒:
nisi illa solennitas fuerit obseruata: q2
subditus nō potuit ↄtrahere cū non sb
dito etiam spreta lege sui superioris in
mo peccauit. c. 2. de ma. ꝛ obe. ꝛ. c. reqsi
sti. de testis. ꝛ nulla fuit ↄcta obligatio
lege sibi resistente ꝛ inhabilitāte cōsen-
sum suum. l. cū lex. ff. d̓ fideius. ꝛ qd̓ no.
in. c. si diligēti. de fo. ↄpe. ꝛ in. c. cū ↄtin
gat. de iureiur. ꝛ sic ↄctus tenuit cū de-
beat eē vtriusq3 obligator᷒. l. labeo. ff.
de verbo. signi. sicut videm᷒ ꝙ donatio
facta etiā non subdito vltra quingētos
aureos sine insinuatōe nō valet. l. sanci-
mus. C. de dona. Et ideo iudicabitur s̄z
hoc statutū in vtroq3 foro inter clericuz
ꝛ laicum. Facit qd̓ determinat Federi.
consilio. 77. ꝙ cessio actionis ↄ plebeuz
facta nobili ab ecclesia nō valet: ex quo
statuto nō ꝓhibet̃ ne nobilis eam pos-
sit recipere. ratio: q2 statutū disponit in
casu licito ꝛ īter subditos ꝛ nō ī fraudē
libertatis ecclesiastice: ex quo pz ꝙ lai-
cus tenet̃ in testando seruare oēs solen
nitates legis sue: al̓s nō valebit quātū-
cunq3 īstituat clericū: nisi hoc fecerit ꝓ
anima sua: q2 in talib᷒ sufficit s̄uare dis-
positionē iurisgentiū. c. relatū. el. p̄mo
de testamentis. ꝛ. l. i. C. de sacro san. ec.
aut statutū ↄcernit rem exēplū. statuto
caueat̃ ne res dotalis sine certa solēni-
tate possit alienari nō valet alienatio
ipsa nō seruata ēt facta clerico. nec per
hoc dico ꝙ statutū laicoꝝ liget clericos
sed tm̄ subditum ꝛ impedit obligatio-
nem q3

ic̃m dixi.l.nõ dubiũ.C.de legi. Uideo ſi clericus vult illuz obligare faciat ꝙ ſeruet ſeruanda. Aut ſtatutũ cõcernit pſonam: vtputa ꝙ debeat aliqd facere poſt ɔtractum pfectũ: vt appbendere poſſeſſionẽ infra certũ tp̃s aut pbare per tot teſtes ⁊ hmõi: ⁊ tũc cleric⁹ nõ artaẽ reſpectu ſtatuti laici ⁊ etiã litigãs i foro ſeclari: nec laic⁹ reſpectu ſtatuti ep̃alis ipſius clerici nec forenſis.

Additio Qð limita verũ qñ aliqd eſt explicãdus per partẽ extra iudiciũ: q: dz iudex eccliaſticus etiã litigãtes ſm ſuã legẽ iudicare. fa. qð not. in.l.2.C.de ɔſti.pe. ſecus vbi aliqd eſt explicandũ in iudicio: q: nõ põt iudex eccliaſticus arctari ſtatuto laicoꝝ. vñ ſi coꝝ ſtatuta cauẽ ꝙ nõ poſſit pbari mutuũ p teſtes ſi laicus litigat ɔ clericum in foro eccliaſtico nõ aſtringiẽ laicus illi ſtatuto. Ad hoc qð no. in.c.2.de arbit.li.6. faciũt vt notat Bar. in.l. cunctos populos.C.de ſum. tri. vbi dicit ꝙ etiã ſi tale ſtatutũ ɔcernens pſonã indirecte tãgit bona: quia nõ ligaẽ. Exemplum ſtatuto caueẽ ꝙ primogenitus ſuccedat certe forenſis: nõ ligaẽ etiaz ſi habeat ibi bona. ſecus ſi cõcernet principalr̃ bona: vt ſi dicẽt ꝙ bona deferanẽ ad primogenitũ. fa.l. i.ff.de tu. ⁊ cu.da. vbi lz princeps puincie poſſit dare tutorẽ: nõ tñ eũ qui non eſt eiuſdẽ puincie: vel hz ibi domiciliũ ⁊ ſic fuit diſputatũ per dñm Lau. in.q: facti caueẽ ſtatuto mutine: ꝙ ſi res poſſeſſa ab aliquo euincaẽ ab eo: ꝙ poſſeſſor nõ teneaẽ eã ſibi reſtituere: niſi dato ſibi p̃cio quo emit. Bononiẽſis litigat mutine cõtra mutinenſem obtinet ſniam: nũquid dabit ſibi p̃ciũ? certe nõ q: illud ſtatutum nõ porrigit iures ad forenſes: lz ibi litigent. fa. ad hoc quod no. d. Pe. de ancha. in.c. canonũ. de cõſtitu. Ex quo infert Pa. vbi. ſ. ꝙ cũ is ſtatuto caueaẽ ꝙ vſurarius nõ teneaẽ reſtituere pignus etiã ſi pbet qs ſe eſſe dñm: niſi reſtituto p̃cio p quo eſt impignoratũ ꝙ non extendeẽ ad rem clerici vel forenſis ipignoratã dño inſcio: q: ſi res eſt clerici nõ ſubiicẽ iuriſdictioni laicoꝝ.c.fi.de vi. ⁊ ho. cler. Si vo laici extranei ⁊ ibi ſit delata iurtiue ⁊ ɔ voluntatẽ dñi: nõ p̃t dici de iuriſdictõe ſtatuentis: ſicut dixim⁹ de re mobili q̃ nõ eſt pmãſura in loco: vt no. in.c.fi. ð fo. cõpe. fa.l. heres abſens.§. nunqd ff.de iudi. Aut ſtatutũ dat modũ dicẽdi cãz ⁊ tũc ſi p̃ſtigit legẽ iudicii: iudex tenetur ⁊ ſub eo põt allegari. Exẽpluz ſtatuto caueẽ ꝙ iudex ſequaẽ libros mercatorũ: ⁊ tũc in foro ſeculari facit fidẽ in p̃ iudiciũ ſubditoꝝ: nõ aũt clericoꝝ vl̃ extraneoꝝ. Si tñ vult recipe librũ pro ſe vigore ſtatutoꝝ tñr recipe ɔ ſe. ar.c. cũ olim. de cenſi. cũ ibi no. Si vo nõ p̃ſigit legẽ iudicii: ſed loquiẽ gñalr̃ adhibeatur fides libris mercatoꝝ: tũc vbiqz p̃t allegari ɔ ſubditũ ſtatuẽtis: niſi in caſu qñ nõ vult ſuſcipere ɔ ſe.

¶ Utꝝ iudex eccliaſticus poſſit iudicare laicũ ſubditũ p̃ncipis laici vel etiam p̃ncipes laicos. R̃. ꝙ ſic rõne ſpũalitatis. Puta ſi cã eſt ſpũalis: vt de dictis matrimoniis ⁊ hmõi. vel rõne peccati cuiuſcunqz mortalis: vt no. in.c.2. ⁊.c. nouit. de iudi. alš nõ. 11

¶ Utrũ laicus poſſit iudicare in aliq̃ caſu clericũ. R̃. ꝙ ſiue cã ſit ſpũalis: vt de decimis matrimoniis. ſiue crialis: vt de hereſi vel vſuris ⁊ hmõi. ſiue tpalis nõ poteſt: vt in.d.c.2. Poſſz tamen auctoritate ſibi delegata ab ep̃o i cauſa tpali mere de clerico iudicare: al̃ nõ: vt.d.c.2. fallit etiã hoc qñ clericus eſt degradatus ⁊ traditus curie ſeculari: quia tunc poteſt. 12

1 **Iudicium** ẽ duplex. vnũ ordinarium ſm legẽ dei. aliud temerariũ. Primuz eſt duplex. ſ. iudicium diſcretõis: de q̃ i.d.l. cũ p̃tor. ff. de iu.3.q.7.§. tua. Uñ dr̃. furioſus caret iudicio: ⁊ iſtud cõcediẽ oĩbus in manifeſtis ⁊ certis. aliud eſt coertõis: ⁊ hoc ɔcediẽ aliqñ p̃latis: ⁊ aliqñ aliis. ⁊ iſtud dr̃ aliqñ extraordinariũ. i. ðlegatũ: vt no. Her. Inn. ⁊ Hoſ. in.c. qm̃. ⁊ ibi in gl. de pba. Itẽ extraordinariũ dr̃ quãdo nõ pcediẽ in figura iudicii: ſz iudex procedit ex offõ ſuo in modum inquiſitõis vel denunciatõis: vt ð accu.c. ſuper his. ⁊.c. qualiter enim.2. Item in cauſis electõis: poſtulatõis: aut prouiſionis ſup dignitatibus: pſonatibus: officiis: canonicatibus: p̃bendis: ſeu quibuſcunqz aliis bñficiis eccliaſticis: aut ſup decimis

matrimonijs τ vsuris: in q̄bus ꝓcedē-
dum est simplr̄ τ de plano δ: extraordi
nariū: de quibus no. in. c. olim. δ accu.
τ p Inn. τ Hos. τ in. c. statuta. de here.
li. 6. τ Jo. mo. τ Jo. an. Itē pōt dici ex
traordinariū qn̄ iudex ecclīasticus co
gnoscit de tp̄alibus rebus laicoꝝ rōne
peccati annexi. de iudi. nouit.
1 ❡ Quot modis iudiciū reddit̄ nulluȝ.
R̄. ꝙ triplr̄. Primo rōe iudicis incōpetē
tis: puta q: nō hȝ p̄tātem sup eū queȝ
iudicat: vt δ iudi. c. at si clerici. cū suis
concordantijs.
2 ❡ Utꝝ quilȝ laic⁹ possit sub se subijce
re cuilibet iudici q̄ p̄est. R̄. ꝙ sic si vult
l. i. ff. de iudi. τ. l. i. ff. de iu. om. iu. τ in-
telligit̄ velle τ ꝯsentire qn̄ scit eum nō
esse suū iudicē: τ tn̄ litigat sub eo: vt in
l. 2. ff. de iudi. lita s̄m gl. in. c. si diligen
ti. de fo. cōpe. verū in cā ciuili: secus in
cā crīali. vide Pa. ibidē. Sed q̄d si ille
cui vult se subijcere nō hȝ iurisditōem
in actu. vide. s̄. Cōfessio. 3. §. 4.
3 ❡ Utrū sił̄r clericus. R̄. ꝑ nō sub iudi
ce laico etiā pp tp̄alia bona sua. c. si di
ligenti. de fo. cōpe. nisi agēdo ꝯ laicuȝ
sub iudice laico cōueniret̄ēt de crīe ci-
uiliter: tn̄ q: tūc tenet̄ rn̄dere: vt gl. no
tat de iudi. c. at si clerici. Sed Pa. ibi
dē tenet ꝙ ēt sunt solēnes doc. q̄ tenēt
ꝙ nō p̄t ꝯueniri. vide p eū ibidē. Sed
aduerte q: in cā sp̄uali seu annexa nō
hȝ locū recōuētio corā sclari iudice. ar.
c. tuā. de or. cog. τ. c. lator. qui fi. sūt le-
gi. τ sic tenēt cōiter doc. in. d. c. at si cle
rici. sed in tp̄ali credo ꝙ sic.
4 ❡ Utrū laicus laicū sup re ciuili pos-
sit cōuenire sub papa. R̄. s̄m gl. 11. q. i.
in sum. τ Pa. in. c. lȝ ex suscepto. de fo.
cōpe. ꝙ nō nisi in. 16. casib⁹. Prim⁹ qn̄
h̄ hȝ ꝯsuetudo: vt in. c. si cleric⁹. de foro
cōpe. Scd̄s qn̄ sumus in terris subie-
ctis ecclīe quo ad tp̄alē iurisditōeȝ. vt
in. d. c. not. Tertius qn̄ cā sup qua ad-
dit̄ spectat ad ecclīasticū de iure: vt in
c. tuā. de or. cog. τ. c. cū sit generale. de
fo. cō. Quart⁹ qn̄ vacat īperiū τ addit̄
papa i cā spectāte ad īpatorē: vt i. d. c.
lȝ. Quint⁹ qn̄ dat̄ negligētia p̄ncipis i
iusticia admiſtrāda: vt in. d. c. lȝ. τ. d. c.
cū sit. Sextus qn̄ ipetrat̄ a p̄sona mi-
serabili et opp̄ssa: vt in. c. ex pte. B. de
fo. cōp. Septimus qn̄ iudex secularis
qui nō hȝ in ꝓuincia supiorē allegatur
suspectus vł nō vult facere iusticiā: vt
no. in aut. vt dif. iudi. §. i. τ. 2. Octau⁹
in cā recōuentōis. 3. q. 8. §. cui⁹ in agen
do. Nonus s̄m Ho. in causis mortua-
riorū a defunctis derelictoꝝ. in aut. de
ec. ti. § si aūt. ideo qn̄ sclaris iudex in-
uocat auxiliū ecclīe. 23. q. 5. admiſtra-
tores. s̄m Inn. puta q: subditi sunt si-
bi inobediētes. 11⁹. rōne admiſtratōis
assumpte a laicis. q̄δ itellige vt not. in
c. iudicatū. 89. dist. 12⁹. si ecclīaꝝ serui
vel homies seruiētes indebite a laicis
collectant̄. c. ecclīaꝝ seruos. 12. q. 2. τ i
aut. item nulla cōitas. C. de epis. τ cle.
13⁹. qn̄ in ꝓuīcia nō ē iudex aut suprior
laico: tūc p̄t adiri ep̄s: vt ē casus i aut.
vt diffe. iudic. §. si vo cōtigerit. 14⁹. qn̄
aliq̄d est ambiguū τ vt difficile iter iu
dices variat̄: vt in. c. p venerabilē. q̄ fi.
sunt le. 15⁹. qn̄ agit̄ p viā denūciatōnis
euāgelice: vt in. c. nouit. de iudi. 16⁹. qn̄
cā ꝓphana est annexa seu ꝯiūcta cū cā
spectāte p̄ncipalr̄ ad ecclīam. Exēpliū
ponit glo. de dote: vt in. c. de prudētia.
de do. post diuor. re. τ h̄ qn̄ nō agit̄ p̄n
cipalr̄ de dote: sed ex ꝯsequētia τ circa
p̄dicta vide p̄dictū Pa. in. d. c. lȝ. cum
multis declaratōibus.
❡ Scd̄o reddit̄ nullū iudiciū rōne p- 5
sone agētis: puta q: est minor τ agit si
ne anc̄te curatoꝝ. C. de iudi. l. ꝓperan-
dū. in fi. τ. C. q̄ le. p̄so. in iudi. hēant. l. i.
Siłr si est huus vł monach⁹ τ hmōi.
Itē excōicatus Sīles eni nō p̄nt age
re nisi in casibus exp̄ssis a iure.
❡ Tertio reddit̄ nullū ex δfectu rei: vt 6
puta q: nō p̄t tractari sub iudice: sicut
ius pfongtus: de iudi. c. ꝙto. vel res ec
clesiastica. c. decernimus. de iudi.
❡ Qui sunt q̄ nō p̄nt vocari ad iudiciū 7
R̄. ꝙ multi. de q̄bus. ff. de in ius vo. l.
2. τ. 3. τ sunt cōsul: p̄fectus: p̄tor mgfa-
tus q̄ hȝ imperiū merū vel mixtū. neqȝ
ep̄s dū sacra agit: nec ille q̄ vxorem du
cit: nec illa q̄ ducit̄ in vxorē: nec q̄ fun⁹
familiare p̄sequit̄ vel iuxta mortuum
facientē obsequia: nec q̄ pp religionem
loci se mouere nō pōt: vt regularis vł
inclusa. Ponunt̄ alibi alij: vt sunt infa
mes τ furiosi. ff. de cōdi. furt. l. 2. τ hoc
verū p se: sed bn̄ p tutores τ curatores.
Item nec seruus dn̄m nec libert⁹ p̄ro-
num in fa

dum in famosis actõibus nisi venia I petrata in iusvocare põt. de qb⁹ no. in dictis. ll. de in ius voc. ⁊ sequentibus.
8 ¶ Quid si pupillus vocat in iudiciũ ⁊ nullus eũ defendit. R. nullũ erit iudici um. ff. de re iudi. l. cõtumacia.
9 ¶ Utrũ mulier possit vocari in iudici um. R. ꝙ nõ psonaliter nisi in casibus expssis a iure. ⁊ hoc intellige ꝯ eius vo luntatez. secus si vellet: vt in. c. mulie res. de iudi. lib. 6. Et sunt isti casus ex pssi a iure in qbus vocat. Primus in cã crīali. ff. de publi. iudi. l. pe. §. ad cri men. seruus in ferẽdo testimonio I cã crīali qñ pt admitti. de q̃ vide. ĩ. testis. §. 5. Tertius qñ est tutrix filiorũ ⁊ non vult actorem ↄstituere. insti. de cura. § vl. Utrum aũt mulieres religiose pos sint si ipse volũt sibi euocari ad iudici um. R. nõ p nulla cã. psonaliter intelli ge: vt in. d. c. mulieres.
10 ¶ Quid si citent de facto aliq̃ muli eres ꝯ premissa. R. ꝙ irritũ est ipso iu re: vt in. d. c. mulieres. immo est excõi catus fingens cãm vt iudex vadat ad mulierez p ferendo testimonio: sed ex cã vera si earũ testimoniũ est necessari um dz iudex ad eas ire: vel si nõ decet aliũ mittere: vt in. d. c. mulieres.
11 ¶ Qualr puertit iudiciũ. R. ꝙ q̃ttuor modis. timore: cupiditate: odio ⁊ amo re. 11. q. 3. quattuor modis.
12 ¶ Qua hora põt iudiciuz exerceri. R. ꝙ de nocte nõ ẽ honestũ. de of. de leg. ↄsuluit. tñ si iudex pcedit de nocte cuz lumine candele ad litis cõtestationem vel snie plationẽ valet qd agit: lz facere nõ debeat: dũmodo aliud nõ impe diat: q2 multa phibent que tamen fa cta tenent. de regula. ad apłicam. d iu reiur. quemadmodũ. §. ꝙ si post. de h no. in au. de iudi. §. sedebunt.
13 ¶ Utruz tpe vel hora feriata possit. R. ꝙ nõ vide. ꝯ. ferie. in prin. cum duob⁹ §. sequentibus.
14 ¶ Utruz iudex possit iudicare vltima die sui officij: R. ꝙ non: vt in. l. eũ qui. ff. de iuris. om. iud. tenet tñ si iudicat: vt in. l. meminisse. ff. de offi. pconsu. et hoc intellige in ordinario: q2 delegat⁹ etiã vltima die iudicat: vt in. c. ↄsuluit de of. dele. Bar. tñ in. l. eũ qui. limitat verũ post aduentũ successoris: aũt an te licite iudicat. d. l. meminisse.
¶ Quo loco. R. ꝙ in loco sue iurisditõ nis: nisi de ↄsensu ptiũ ⁊ iudicis terri torij. 9. q. 2. ep̃m. cũ duobus sequẽtib⁹ c. vide glo. in. c. vt litigates. de offi. or. li. 6. fallit etiã hoc i ep̃o expulso. Sz que sunt volũtarie iurisditiõis possũt vbiq3 exerceri. de of. procon. ⁊. c. nouit. de of. leg. ⁊ ibi glo. 15
¶ Qũo dz iudicare. R. ꝙ sedere debet: vt no. in. d. §. sedebunt. 16
¶ Temerariũ iudiciũ qd vniuersalr p hibet dz sex modis. Primo ex pte iudi cantis p vsurpationẽ officij si ibi nõ im positi. Scdo pp indignitatẽ. Rod. 14. Tu quis es q̃ iudicas. Tertio pp igno rantiam ex pte vero rei est. Quarto qñ iudicat psona q̃tum ad euentũ futu rũ: q2 nemo desperãdus est. de pe. dis. 7. nemo. Quinto qñ iudicat intẽtio in certa. Sexto qñ iudicat factũ occultũ q2 de incertis ⁊ occultis temerariũ est iudicare sm glo. sup istud Mat. 7. et prime cor. 4. ⁊ de reg. iur. c. estote. ⁊ in pdictis modis cõiter est pctm mortale: q2 ꝯ pceptum xpi. Mat. 7. nolite iu dicare. vide. Preceptum. §. 17. ⁊. ĩ. Pre sumptio primo. 17

Iuramentum

1 Iuramentum Primo est as sertio vel negatio de aliquo li cito possibili ⁊ honesto sacre rei attesta tione firmata sm Hos. Host. Archi. et in aut. de man prin. §. sed neq3. ⁊ not. 22. q. 1. vñ dz iurare: q2 quasi p iure in troductũ est vt qd sub inuocatõe diui ni testimonij dz p vero habeat.
¶ Quot modis iurat. R. ꝙ duob⁹ mo dis. Primo solo sermone: sicut in veteri lege dicebãt. Uiuit dñs viuit aĩa mea. h addat mihi dñs. i. R. 12. 22. q. 1. ⁊ iu rabãt. In primitiua ecclia. testis ẽ mi hi de⁹: deũ inuoco in testẽ: veritatez di co in xpo ⁊ non mẽtior: testis est mihi ↄsciã. 22. q. 6. de parẽtela. Itẽ p euãge lium xpi: p crucẽ. p ordinẽ sacrũ: p san ctos: vt no. in. c. si aliqua. 22. q. 1. 1
¶ Sed vtrũ liceat iurare p creaturas. R. sm sctm Tho. in. 3. di. 39. ar. 2. q. 2. ꝙ iurare p creaturas aliqñ fit p impreca tionẽ: vt cũ dz. ita viuat filius meus. ⁊ isto mõ inuocat creatura creator: sm ꝙ dicit Aug. ⁊ lz iurare sic: q2 licet ois 2

creatura sit creatoris: tñ solatiũ eius nobis a deo cõcessum est: τ ideo tanq̃ nostrũ deo oppignorare possum⁹. Aliquãdo iurat p creaturas τ inuocant in testẽ ẽm se: τ sic l3 iurare: q2 sic esse3 credere in eis esse aliq̃d numinis rõe cui⁹ ꝓitas posset dici τ ꝯfirmari. Et sic intelligit istud. Mat.5. Nolite iurare neq3 per celu3 ꝛc. τ istud.22.q.i. si quis p capillum: τ.c. cõsidera. Aliq̃n inuocat creatura in testem inq̃tum relucet in diuine veritatis vestigiũ: τ sic iurare ẽ iurare per deũ qui relucet in ea. τ sic licet iurare: τ de h̃ habes p Host. Gof. τ Ber. in.c. τ si christus de iureiur.

2 ¶ Quid de acceptãtibus iuramentu3 idolatrarum vel cogẽtibus eos iurare p deos suos. R. S. Bo. vbi.s̃. arg.3. q̃ in iuramento facto per idolu3 est duo ꝯsiderare. aut idoli venerationem: τ sic non licet nec recipere nec exigere. Aut ꝯsideratur verbi cõfirmatio solum: et sic licite exigit. maxime pro bono communi: sicut fecit Jacob ad laban.22.q.i. monet te.

3 ¶ Utrũ sit iuramentũ dicere: in veritate dico vobis. R. Pa. in.d.c. τ si xp̃s. q̃ sic: q2 interponit deum qui est veritas ad cõfirmationẽ actus.c. in quadam de cele. miss. hoc limito verum quando homines quibus sit habent illud pro iurameto: τ ille qui iurat sic intẽdit iurare: al's nõ credo. de quo dic: vt.j. Periurium. in princ.

4 ¶ Utrũ sit necesse dicere iuro. R. Pa. in.d.c. τ si xp̃s. q̃ non: sed sufficit q̃ ad ꝯfirmatione3 veritatis quis interponat deum iplicite vel explicite.

5 ¶ Utrũ oĩs fidei prestatio sit iuramẽtum. R. Pa. in.c. querela. de iureiu. q̃ sic: sed nõ est ecõtrario: q2 nõ omne iuramentu3 est fidei ꝓstatio: q2 tũc d2 q̃s prestare fidem quãdo ꝓmittit aliquid per fidem meam. vel sic deus me adiuuet τ hmõi. τ sic fidei ꝓstatio nõ includit nisi iuramentũ promissorium τ nõ assertorium. vel ẽm alios differt a iuramento q̃d fit p librũ vel rẽ sacrã: Fidei autem prestatio nõ fit cũ interuentu rei sacre. sed melius dic q̃ fidei prestatio est cũ aliq̃d ꝓmittit p fide3 sine v̈bo iuro. iuramentũ v̈o est cũ dicit. iuro p deũ. vel p aliq̃d. vñ lic3 q̃ ad pctm̃ mortale non sit differentia: q2 ẽm Archi. in.c.i. de sepul. li.6. τ Inno. τ communiter doc. in.c. τ si christus. de iureiur. sicut iuramentũ est dicere. iuro tibi per fidem meã vel euangeliũ: sic etiã3 iuramentũ est dicere. ꝓmitto tibi p fidẽ meã siue sub fide mea: verũ est q̃ quo ad pena3 periurij: puta depositionis in clerico: vt in.c. querelã. de iureiur. nõ incidit quis nisi expresserit verbum iuro ẽm aliquos: vt.j. periuriu3. §.ii. τ sic intellige iura que ponunt vt diuersa iuramentũ τ fidei ꝓstationem: vt in.c. peruenit. de fideius. τ in.c. querelam. ne ꝓla. vices suas: τ.c.2. de spõ. simplex vero ꝓmissio d2 que nec iuramento nec fidei ꝓstatiõe firmat. 6

¶ Secundo modo iuratur cum interuentu alicuius sacre rei: sicut cũ iurat in manu episcopi aut sacerdotis: aut super euangelia vl' corpus xp̃i aut crucem τ huiusmodi: vt.63. distinctõne tibi domino.

Iuramentum 2. quo

1 tuplex est. R. q̃ duplex. aliud iudiciale aliud extraiudiciale. Judiciale ẽ quia defertur in iudicio: τ istud aliquãdo d2 iuramentum de calũnia quo quis iurat se bona fide: nõ animo calũniandi cãm nouisse vel respondere seu aliq̃d aliud ꝓponere: vt.C. de iura. calum. l. 2.§.i.ff. fami. her. l. inter coheredes.§. qui familie her. Et nota q̃ calumnia ẽ falsa petitio vel iniusta repulsio facta scienter. ar. eorũ que no.ff. ad turpil. l. i.§. calũniari.2.q.3.§. notandũ. τ istud iuramentũ nõ tantũ debet esse de preterito: sed etiam de futuro. d.§. qui familie her. Aliq̃n solũ d2 iudiciale: τ d2 iurare in litẽ ex eo q̃ ꝓpter litẽ siue rẽ in litẽ. i. iudicio petitã ꝓstatus. vnde aliq̃n datur a iudice q̃n deficientibus ꝓbatõnibus hñs vnũ testem vl' famã ꝓ aliquo cõpellit eũ iurare sup quo est fama. et d2 necessariũ: q2 ps cui defert nõ põt sine cã recusare: vt in.c. fi. de iureiurã. in princi. iuncta superscriptione: τ in.l. generaliter.C. d̃ nõ nu. pecu. Appellatur etiam decisorium quia prestatur ad litis decisionem. vnde d2 q̃ maiorem h3 auctoritatem q̃ res iudicata: vt in.l. 2.ff. de iureiurã. τ istud producit acti-

de iure ciuili.l.actori.C.de iureiur. Aliquando ēt istud iudiciale dat a parte ꝑ ti ⁊ istud bñ potest recusari:vt i.d.c.si. Extra iudiciale vero iuramentū appellatur voluntariū q: voluntate ⁊ ex conuentione partiū suscipit:et istud aliqñ dr assertoriū,qñ asserit.aliqd sic eē vl nō esse:vt in.c.si vero.de iureiur. Aliqñ dr obligatiōis introductoriū vl pmissoriū sicut qñ pmitto tibi dare vel facere aliquid:vt in.c.cū ꝯtingat.de iureiur. Aliqñ dicitur cōfirmatorium sicut cū filia renunciauit bonis paternis ⁊ iuramentum interponit tali renunciationi:vt i.c.2.de pac.li.6.⁊ in aut. sacramēta puberum.C.si aduersus venditionem.

i Uramētū 3.De his que consideranda sunt in omni iuramento. vnde scias scdm Hosti. ⁊ Gofre.ꝙ.7. sūt attendenda ⁊ primo.

1 ¶ Quis pōt iurare ⁊ dico ꝙ oīs qui est doli capax.vnde nec pueri qui nō sunt doli capaces obligantur ex iuramento 22.q.5.c.puuli.nec furios9.15.q.1.merito. nec ēt admittūt ad iurañ.d.c.puuli.

2 ¶ Scdm cui fiendū est iuramētū? R.ꝙ in iudicio iudici ꝯpetēti:extra iud.cuiꝫ potest fieri cuicunqꝫ.

3 ¶ Utrū clerici possint iurare? R.ꝙ nō cuicūqꝫ laico super euāgelia.22.q.5.nullus est.hoc intellige nisi de licētia prelati sui:vt in.c.i.de iura.calū.hoc verū si iurat tanꝗ supiori ⁊ sic intellige dictū.c nullus.aliter sic ēt sine licētia:vt in.c.ex,rescripto.⁊.c.peruenit.de iureiur. Itē nō pōt iurare de calūnia nisi de licētia sui superioris nisi ille corā quo litigat sit eius supior:sꝫ habita licētia pōt ēt in manu laici iudicis.22.q.7.c.nos. Itē ꝓhibet iurare in actu testificādi sine licētia supioris vt.in.c.ꝙꝙ.14.q.2.Et intellige i manu laici.exceptis ergo trib9 casib9 ꝑdictis pōt iurare licite ēt in manu laici ⁊ sine licētia alia:vt in.d.c.ex rescripto: et peruenit. no. Pa.in.c.i.de iura.calū.

4 ¶ Tertiū qd pōt iurari.s.ꝓ q̄ re? R.ꝙ ꝓ oī re licita iusta ⁊ hōesta.nā ꝓ re turpi illicita vl iniusta fctm iuramētū nō tenꝫ ar.c.vl.de pact.⁊ clarius infra patebit

5 ¶ Quartum per qd potest iurari dictū est supra Iuramentum primo.

6 ¶ Quītū ad qd seu cur.s.ꝓ fine bono ⁊ licito:q: cū9 finis bon9 ē ips quoqꝫ bonū ē.ar.8.q.3.c.artald9 nā si ꝓ cā mala illicitū est:vt sūt ꝯiuratōes ꝯspiratōes ⁊ hmōi.ar.d.c.vlti.de pac.de re iudi.c.i.

¶ Utrum iurās sine cā legitima peccꝫ mortaliter? R.ꝙ si iuret quis sine cā necessaria vt ista necessitas cōprehendat vtilitatē nō solū proximi sed ēt proprīam:q: aliter non credit ei sic nō peccat mortaliter. facit.d.§.alias ea demū.⁊ c.florētinū.85.di.in glo.ꝙuis sit piculosum vt pꝫ in.c.ita ergo.22.q.1.in tex. ⁊ in gl. Si vero iuret ꝓ cā illegitima vl inhonesta aut illicita:cōiter est peccatū mortale.22.q.4.§.illicitū:q: assumptio est nois dei in vanū:⁊ probat in.c.sicut nris de iureiurā.⁊ ibi sentit glo.⁊ Inn. ⁊ Pa. facit.c.qui sacramento.22.q.4. Hoc intellige qñ aduertit ⁊ de causa illicita:⁊ de iuramento ꝺm ꝙ dico periurium mortale infra Periurium. 7

¶ Sextum quomodo sit iurandū? R. ꝙ tres debet habere comites.s.veritatem iudicium ⁊ iusticiam. Hyere.4. de iureiuran.⁊ si xp̄s.§.Jacobus.22.q.2. animaduertendum. Rō est ꝺm Bo.vbi supra in littera quia iuramentum comparatur ad tria.s.ad rem de qua fit et sic debetur veritas que est adequatio rei ad sermonem ad iurantem.ꝺm comparatur a quo procedit:⁊ sic debetur iudicium.s.discretionis. tertio comparatur ad causam pro qua fit ⁊ sic debetur iusticia.s.vt causa sit iusta. 8

¶ Utrum sit semꝑ peccatū mortale qñ ꝑdicta deficiunt? R. Pa.in.d.c.⁊ si xp̄s ꝙ non semꝑ sed aliqñ veniale ꝺm quātitatem culpe:vt no. Archi.in.d.c.animaduertendum. qd melius patebit.s. Periurium in prin.cum quinqꝫ.§.se. 9

¶ Utrum iurās sine iudicio discretōis peccet mortaliter sicut faciunt illi q in quolꝫ verbo iurant? R.ꝙ cū iuramentum ꝓhibeatur nō q: sit malū sꝫ ꝑꝑ piculum piurii. Ideo si talis iurat falsū non excusatur a mortali per ea que dicam infra. Periurium in prin.⁊ ꝺm illam distinctionē. Si vero iurat verum sic non erit mortale pctm. Uerꝫ est ꝙ tenetur abstinere sicut a mortali ꝑꝑ piculum:q: de tali dr ecclesiastici.23.vir multum iurans implebitur iniquitate. 10

¶ Utrꝫ inducēs aliū ad iurandū quē scit 11

falſe iuraturū vel nō ſeruaturꝫ iuramē
tū peccet moꝛtalr̄. R. ſʒ Ri.i.3. di.39.
ꝙ aut facit vt pſona publica ad īſtātiā
ptis: ⁊ ex oꝛdīe iuris: ⁊ ſic nō peccat. ſi
vero facit vt pſona publica: tñ contra
oꝛdinē iuris: aut vt pſōa ꝓuata ſic pec-
cat grauit̄. ſʒ dñs Car.i.Cle.vnica ꝺ iu
reiur. dicit ꝙ talis vincit homicidiū.22.
q.5. ſi qs ꝯuict⁹.⁊.c.ſe.⁊ ſic pʒ ꝙ ē moꝛ
tale. ⁊ ex hoc cōcludit Pa.in.c.clericus
de coha.cle.⁊ mu. ꝙ nūq̄ ē deferēdum
iuramētū illi ꝯ quē eſt vehemēs ſuſpi
tio de trāſgreſſione: ⁊ deferēs peccat ī
tellige moꝛtalr̄ ſm diſtictionē dictam
alr̄.c.ille.22.q.5.⁊ facit optīe tex.d.c.
clericis. vbi nō vult clericos cogi iura-
re dimittere cōcubinas: qꝺ no.ꝯ dātes
ſecularib⁹ iuramēta: ⁊ ſilibus q̄ nō ſer
uāt: ⁊ ideo ponāt poti⁹ penaʒ: ⁊ hoc q:
tale iuramētū eſt cōtra iuſticiā. nō cre
do tñ moꝛtalr̄ peccare illū q̄ dat iura-
mentū etiā vt pſona ꝓuata illi quē ſcit
falſū iuraturū qñ ille ē iā diſpoſit⁹ iu-
rare: puta q: obtulit ſe iurare qñ h̄ fac̄
et aliq̄ rōabli cā: ⁊ ꝺ iſto ſi loq̄r.c.ille: ſʒ
ꝺ eo qui inducit nō diſpoſitum iurare.
12 ¶ Utrꝫ iurās vituperoſe p mēbꝛa ihō-
neſta peccet moꝛtalr̄. R. ꝙ tales ꝓpꝛie
ſūt blaſphemi: vt pʒ i.c. ſi quis p capil-
lū. ibi alio mō blaſphemia ⁊c.22.q.1.⁊
ideo ſic peccat moꝛtalr̄ ſicut dictū ē de
blaſphemia. ſ. i pri. Nā verbuʒ ali⁹ fac̄
poſitionē eiuſdē qualitatis regularita
tis lʒ habeat exceptionē aliquādo: vt ī
Johāne: ⁊ alij duo latrones. ⁊ no. Pa.
i.c.antecedēs. de pꝛebē. ⁊ ideo hic alio
modo ꝓſupponit blaſphemiā. ſecus ſi
iuraret p aliquod mēbꝛuʒ honeſtū ⁊ cū
reuerētia: vtputa per ſanctū caput dei
⁊ raro nō conſuetudinarie ſm Rod. ſic
eſſet veniale.
¶ Septio attendendū eſt in iuramen
13 to qñ ē. Tēp⁹ ei reddit iuramētū illici-
tū: vt qñ iurat̄ in iudicio dieb⁹ feriatis
niſi pꝛo pace ⁊ alijs pijs cauſis: vt ꝺ fe
rijs. c. ꝯqueſtus. qꝺ autē fiat a ieiunis
eſt de honeſtate.22.q.5. honeſtuʒ.

Iuramentū .4. q̄mo-
1 do iuraſſi
tuʒ interp̄tatuʒ eſt. R. ſm Jn-
no.i.c. veniēs. de iureiur. ꝙ ī iuramen-
to determiāto ſup aliquo ſingulari ſic
interp̄tatur ī foꝛo aīe ſm intentionē iu-
rantis. facit.c. humane aures.22.q.5.
ſed hoc ego limito: verū qñ ille q̄ dat iu
ramētū ſeu exigit doloſe ⁊ inique facit:
ſicut cū vir ꝓſtat iuramētuʒ vxoꝛi ſup
adulterio. Nā cū talis iniq̄ a tali cōfeſ
ſione exigat poterit iurare ſm ſuā itē-
tionē qꝺ eſt veruʒ: licet ſm itellectū au
dientis ſit falſū ſm Rodo. quē ſequit̄
Aſteñ. li.i.titu.18.ar.7. facit qꝺ not.
theologi in.3.di.18. vbi circa litterā di
cit Ri. ꝙ obſtetrices nō peccaſſent licʒ
ī... reſpōdiſſēt ad itētionē pharaōis: q:
nō fuit ei data auctoꝛitas ad aliquid a
gendū cōtra deuʒ. Similiter qñ quis
ex iuraſſito exigit ab aliquo qꝺ ipē nō
poteſt ſine peccato iplere: pōt habere ī
tentionē cuʒ iurat illud facere. ſ. q̄tuʒ
poterit ſine peccato: ſicut cū mulier q̄
habet impedimētuʒ excōmunicata: q̄a
nō pōt pꝛobare in moꝛtis articulo cuʒ
opoꝛteat eaʒ iurare de ſtando cuʒ viro
debet itelligere ſic. ſ. quātuʒ poterit ſi-
ne peccato ⁊ nō piurat: vt no. in.c. litte
ras. de reſti. ſpo. Si autē ille qui ꝓſtat
iuramentuʒ eſt in bona fide ⁊ in cāu li
cito pꝛeſtat: tūc habet locū.c. quacūq̄
ar.22.q.5. quia ſi ſcienter nō iurat ſm
intentionē pꝛeſtantis peccat moꝛtalit̄
⁊ ē periurus: ⁊ etiaʒ credo ꝙ teneatur
ſicut ille itellexit iplere. ar.c. quacūq̄.
nec obſtat ꝙ ſicut votuʒ doloſuʒ nō ob-
ligat: ſic nec iuramentum: quia votuʒ
ſit deo pꝛopꝛie: ſed iuramētū ſit hōini.
⁊ obligatio cōtrahitur aliter ī voto q̄a
per intētionē: aliter ī iuramento. quia
per deliberataʒ verboꝛuʒ atteſtationē.
Si autē vterq̄ fuit ī ſimplicitate. ſed
vnus vno modo intelligebat alter alio
modo: ſic interpꝛetatur ſecundum in-
tentionem iurantis in foꝛo anime: vt
no. in. §. ex his omnibus colligitur
22.q.5. in foꝛo autē contentioſo ſtabi-
tur verbis: vt in.c. ex litteris. de ſpon.
Si vero verba habent duplicem in-
tellectum in ſtipulationibus et alijs
contractibus contra ſtipulantem ⁊ vē
dentem interpꝛetabuntur. l. inter ſti-
pulantem. §.i.ff. de verbo. obli. et. l. la-
beo. la pꝛima. ff. de contrahen. empti.
Jn iudicijs: in pꝛin. iterpꝛetat̄ p actoꝛe
in medio pꝛo vtroq̄: in fine p reo. ex ꝺ
pba. ex litteris. vt eccleſia. bñſi. c. vt no-
ſtrum. in delictis āt cōtra delinquētes

nisi aliud appareat. de presumptionib⁹ c.i. Si vero loquamur de iuramento generaliter pstito pro obediētia pstāda mādatis: sic dicit Inn. in. d. c. veniens ꝙ interpretetur vt nō extendatur nisi ad ea de quib⁹ cogitatū est vel debuit cogitare vt in. c. quintaualis. de iureiuran. de decl. ex multiplici. de restitu. spo. audita. 22. q. 2. ne quis. Alij dicūt ꝙ interpretetur generaliter nisi sit cō prius iuramentū: vt in. d. c. veniens. vel cō ius: vt in. d. c. quintaualis. vel cō psumptionez cōem ꝙ si hoc mādari credidisset nūꝙ iurasset. ar. c. petitio. de iureiuran. Ego credo ꝙ in foro anime interpretabitur hz intentionē iurantis: nisi fuerit dolosa.

¶ Utrum iuramentū prestitū in materia iuris restringatur ad limites iuris. sic. Pa. in. c. tua nos. de ecclesijs edificādis ꝙ sic Ita ꝙ recipit oēs limitatiōes τ restrictiones quas recipit ius illud. facit tex. in. l. fi. C. de cdi. inde. τ in. l. fi. C. qui satisda. co. τ no. p Inn: τ gl. in. c. tua nos de arbi. vbi dicit ꝙ cū quis iurat stare snie arbitri sb pēa nō obligatur. nisi vel parere snie vel soluē penā: τ iō si soluit penaz sufficit. Siīr si iurauit nō sub pena qr tenetur vel seruare sniam vel ad interesse. ff. de arbi. l. diē. §. fi. qr itelligitur ista clausula. Ego parebo snie vel soluā penam qr iste itellect⁹ est sibi dat⁹ a iure. c. Pa. i. c. quintaualis. de iureiur. dicit verū in snia arbitri. sec⁹ in snia arbitratoris: qr in tali snia nō est talis dat⁹ intellectus. Itē p hoc facit Inno. in. c. cū oēs. de cōsti. qui dicit ꝙ prelat⁹ qui iurauit nō alienare bona ecclesie ꝙ pōt nihilomin⁹ alienare in cā necessaria vt in. c. fi. de ec. edi. τ etiā vtili cū in hoc casu necessitas τ vtilitas equiparentur a iure. 12. q. 2. sine exceptiōe. τ sic iuramētū intelligitur de alienatiōe illicita solū. facit. c. petitio. de iureiu. vbi iurās nō esse cō aliquē intelligitur illicite. sec⁹ licite ēt pro ppria vtilitate. facit ēt. c. ex parte tua. de cle. nō resi. vbi iurās residere in ecclia pōt iuramēto nō obstāte se absentare p necessitate vel vtilitate eccle. Itē facit qd nō i. c. prout nobis. de dolo vbi ille q iurauit parere mādatis ecclesie vel iudicis si se grauatur pōt appellare: qr iuramētū nō se extendit ad hoc qd est generaliter latum τ qd no. in. c. ex tenore. de sen. excō. vbi

tenet idē Pa. ꝙ ēt ex cā noua superueniente: vel si erat pri⁹ erat occulta: poterit ille qui iurauit rndere corā aliquo iudice nō obstante iuramēto generali illuz recusare: nec obstat pdictis ꝙ iuramentum hz clausulā seu vim clausule. Si si valet ꝙ ago: valeat quantū pōt: vt in. c. quāto: τ. c. ad nram. el. 3. de iureiur. no. in. l. cū pr. §. fili⁹ matrē. ff. de le. 2. τ per Bar. in. l. si qs p eo. ff. de fideius. τ in. l. sciendū. ff. de xbo. ob. Et iō dz aliqd operari qd nō faceret si pdicta cēnt xa: qr aliqd operatur tn̄ qr adijcit vinculū et ligat stricti⁹ ipm iurātē τ qnq3 accumulat forz foro: vt in. c. fi. de fo. cpetēti. li. 6 In casu aūt vbi nihil oparetur vel paruz tunc bene verū est ꝙ hz vim illius clausule: sz hoc nō est in casibus pdictis: qr stricti⁹ strigit τ iō sufficit. Facit ēt p pdictis qd no. d. An. i. c. ex litteris. el. 2. de spon. τ sequitur ibidē Pa. ꝙ sicut equitas ptoria facit vt in stipulationib⁹ ptorijs pmittendo simpliciter factū alienū in dubio interpretetur pmisisse se facturū τ curaturū quātū in eo est: vt in. l. quotiens. ff. de ver. ob. Ita equitas iuris cānonici hoc inducit in materia canonica vt pz in. d. c. ex litteris. τ in gl. ibidē vbi parentes qui p filijs iurāt spōsalia nō peccant lz nō sequātur nō ex eorū defectu: qr illud iuramētū intelligitur quātum in eis est se facturos. Itē facit qd no. Pa. in. c. cū clerici. de ver. sig. vbi dicit ꝙ iuramentū generaliter pstitū dz restringi quātū pōt vt min⁹ obliget iurātē. qr vbi tractat de obligatiōe: est faciēda stricta interpretatio. alle. c. ad nostrā. el. 3. de iureiur. τ. c. primuz. eo. ti. li. 6. τ. l. q qd astrigēde. ff. de xb. ob. Itē in. c. quēadmodū. dicit idē Pa. ꝙ iuramētū in aliquo cōtractu recipit oēs cōditiōes τ limitatiōes τ subauditiōes qs hz ille cōtract⁹. τ siīr si apponitur in alia dispōne vel obligatiōe: qr regulatur ab alia. facit p hoc. l. fi. C. de non nu. pe. τ no. p Bar. in. l. si societatem. § arbitroz. ff. p socio. qd bn̄ no. qr faciūt ad multa in ma. iuramēti τ voti. vid ad hoc qd infra. d. §. 5. τ. 6. Itē si iuro alicui dare cras pecuniā intelligitur nisi fuero ab eo absolut⁹: qr pōt. τ prorogare terminum τ absoluere: vt in. c. i. de iureiur. Item si iuraui pecuniā tibi reddere ad certum tempus spe future remuneratōis

intelligitur si pecuniaz mihi mutuaue
ris.C.de nō nu.pe.l.idubitati. Item si
iuro tibi dare dotē itelligitur si nuptie
subsequute fuerit.ff.de iure do.l. stipu
latione. Itez si iuro tibi reddere bladū
vel vinū itelligit eiusdē bonitatis.ff.si
cer.pe.l.cū qd.itē si qs iurauit facta pa
ce cū aliq de nō eū offendēdo sub certa
pena talis pmissio refert et restringit
ad offensaz rōe inimicitie pterite si ad
nouā ex postfacto insurgentez ex noua
cā sm Bar.in.l.aut facta.§.cā.ff.d pe.
sequit Pa.i.c.cū iter.de renū. Item si
aliquis renūciauit cū iuramēto iuri qd
bz vel bře spat i aliq re aut bře pōt nō
itelligit ad ius supueniēs ex noua cā vł
noua spe: vt dic Pa.in.d.c.cuz inter.
2 ¶ Sz qd si plat⁹ iurauit nō aliēat bo
na eccřie sine lnia pape aut superioris?
R. Pa.i.d.c.tua nos.q iterptat vt nō
possit aliēare sine lnia: q2 dsignatio hu
ius vbi lnia est q dz pzio peti ētiā casu
licito q̄si plat⁹ reseruet i se cognitionē.
vtruz casus sit licit⁹ vel nō p hoc facit.
i silř.c.lz de regula. Itē q2 si itelligeret
de illicita solū sic iuramētū nihil vale
ret: q2 cū lnia supioris pōt fieri ergo oz
itelligat d oi licita pcoz. Io.an.p⁹ Ho.
i.c.i.de his q si.a pla.sz hn nō obstāte
iuramēto posset alienare si supior non
posset adiri.ar.optimū i.l.tutor q rep
toriū.ff.de admi.tu.vbi ex cā necessita
tis pōt tutor iuētario nō facto admini
strare bona pupilli qd alřs necessitate
cessāte nō pōt. Facit ad hoc qd no. Io.
12.q.2.c.sine exceptōe.et.c.placuit. Hu.
et Arch.i.c.abbatib⁹.eadē cā.2.q.et Io.
de fanto.i cle.pma. de reb⁹ ec.nō alie.
vbi dicit i cāu illi⁹ cle.alienationē pos
se fieri ipune si necessitas nō capit tātā
dilationē et tenuit Pau.in disputatiōe
q icipit cōdēnatus. Sequit hoc Car.i.
de clesi.pma.et Pa.c.si.de ec.edi. qd
no. p religiosis habētib⁹ platos in re
motis.
¶ Utrū iurassitū illi⁹ q iurauit aliquaz
5 accipe sit interptan. vt possit itrare reli
gionē? R. Pa.i.c.cōissuz d spō.sm v iā
lec.q sibi plz q sic: et iō iterptat q cā ac
cipi et nisi igrediat religionē nec obstat
q vt pbat ibi cōsulit et postea igrediat
q2 istud fit pp vulgi opionē ne appeat
periur⁹ cū i vitate nō sit. Si vero dice
res quō ueniat ista iterptatio? R. q fz
intelligit nisi moriat etc. vel dic qd ha
bet i.c.puenit.el.2.de iureiur.vbi dr p 3
missuz nō infringit q in meli⁹ pmutat.
¶ Utrū iuramentū iterptabitur vt ha 4
beat locū i casu ficto? R. Pa.in.c.ex p
te.el.2.d cleri.nō resi.q si iuramentuz
si tēdit i aliquā lesionē illi⁹ q iurauit et
facit ad bonū illi⁹ cui pstitū est: tūc sub
est cā large iterptādi: vt in.d.c.ex pte.
vbi ille q iurauit residere si se absētat
p necessitate eccřie habet p residente.
Si vo iuramēti obseruātia tendit in
dānuz illi⁹ cui fit lz respiciat vtilitatez
alteri⁹ tñ: tūc nō verificat i cāu ficto: p
bat sm cōem lecturā.in.c.ad nostrā.el.
pmo de iureiur. vbi dr q iuramētū dz
suari i cāu specifico et ñ i cāu ficto. Nā
ibi tenēt Inn.et Io.an.q debitor q iu
rauerat nō molestare creditorē sup pi
gnore donec soluisset sibi debitū q ñ suf
ficit: q creditori sit satisfactuz ex fructi
bus pignoris: s; opz pzio q fiat realis
solutio debiti.lz ficte soluerit ex q pce
pit debitū ex fructib⁹ pignoris. Fac.l.
lucius.ff.de pdi.et de. vbi no.q pditio
dz fieri i forma specifica. Bar.tñ i.l.am
pli⁹.ff.rē ra.ha.determiat priū i isto ca
su: q2 iussus dare seu soluere ipsz pditō
nē pensādo.l.si peculiū.§.i.ff.de sta
li. Itē ipedit⁹ iusta de cā facere qd pmi
sit: nō ē piurus.l.si.ff.q satisda.co.et.c.
significāte.de pigno. Sz si tibi ñ soluo
q2 tu mihi nō soluis facto tuo ipedior
ergo ñ ero periurus. Et hec opinio mi
hi videtur verior de iure.nec est cōtra
casuz.d.c.ad nostraz: q2 iste debitor cer
tat de dāno vitādo: et creditor nullū dā
nū habet.et ideo habebit locū fictus in
tellect⁹ i tali casu: et sic pcedit op.Bar.
et.d.c.ad nostrā nō probat cōtrariū: q2
sm Io.an.ibi ex forma iuramēti req
rebatur numeratio pecunie.
¶ Utrū in oi iuramēto debeāt subau
diri multe cōditiones? R. glo.in.c.quē
admodū.de iureiu.q i iuramēto asser
torio nulla cōditio subintelligit.i iura
mēto vo pmissorio hn multe subintel
ligunt: vt si deo placuerit.22.q.i.beat⁹
§.i. Itē si placet pape: vt i.c.veniētes.
d iureiur.et alie d qb⁹ i.d.glo.q melius
patebūt i se.c. Et no.sz pdictā gl.q p
pter hoc iuramentuz nō ē cōditioale.

etiam ſm Pa. ibidem ſi exprimantur: vt in. c. ſignificaſti. & qd ibi no. de elec. et in. l. 3. ff. de lega. 1. & l. aliquando. ff. de condi. et de. Sed tu dic: vt. ſ. Matrimonium. 3. impedimento. 3. §. 1.

6 ¶ Et hec oia q̄ de interp̄tatiōe iuramēti dixi intellige qn̄ ille qui iurat nō hʒ expreſſe et ſpecifice animū obligandi ſe ſup aliq̄ determinato ꝯ iterp̄tatōez q: tunc nō valeret iterpretatio: vt no. i c. veniēs. p Pa. de iureiu. & facit. c. iuramenti. 22. q. 5. in ar.

7 ¶ Quid ſi iurat ſup re n̄ ſubiecta pape ſ. Pa. i. c. cōſtitut᷒. d̄ reſcrip. ꝙ in reb᷒ vel iuribus non ſubiectis ſibi non ſubintelligit illa clā. d. c. veniētes. iō papa nō pōt abſoluere a iuramento p̄ſtito ſup reb᷒ nō ſpectātib᷒ ad eū fine cā rōnabili: vt no. glo. in. c. quanto. de iureiurando: & Inno. i. c. cum inter. p. de renun.

1 **Iuramentum.** v. de obligatione iuramenti pmiſſorij vtꝝ ſemper ſit obligatoriū? ſ. vt colligo ex Archi. in. c. ſi aliqd. 22. q. 4. & canoniſtis in. c. ſi vero. de iureiu. & Theo. i. 3. di. 29. ꝙ ſic. vt infra. Periuriū. §. 1. fallit hoc i. 27. caſib᷒ ſe.

5 ¶ Prim᷒ qn̄ iurat aliqd qd ē peccatuꝫ mortale: q: illud ꝑgit in iteritū ſalutis eterne: quia pena eterna punit. c. vnū orariū. 25. di. vnde q̄ iurauit ſpolia diuidere nō tenet: q: ꝯ reddere. c. ea te. de iureiu. vel ſpoliare primū n̄ tenet ſm Jo. an. i. d. c. ea te. & illud qd d̄r. 22. q. 4. §. ecce. refert ad ꝯſciētiā erroneā q̄ ſe credebat teneri: ppterea non ſeruando mortaliter peccat.

2 ¶ Scd᷒s qn̄ qd iurat ē pctm̄ veniale i ſe. ar. c. 2. de pac. li. 6. q: ſimr ꝑgit i diſpēdiū ppriē ſalutis: q: p ipaꝫ impedit hō vt nō cito pueniat ad ſalutē eternā. c. q̄lis. 25. di. & c. 2. de pac. li. 6. Hugo tʒ ꝙ ſi ſeruat tale peccat mortaliter: q: facit ꝯ iſtud. c. in malis. 22. q. 4. Sʒ Rodo. tʒ ꝙ ſolū venialiter: quod verū ē quando ſimpliciter cōmittit veniale. ſed ſi ideo committeret quia iurauit: dic ꝙ mortaliter peccaret: q: nomen dei aſſumit in malum.

3 ¶ Terti᷒ qn̄ iurat aliqd qd ē ꝯ cōſilia euāgelica: puta ꝙ non efficiet ep̄s religioſus & hmōi. nec obſtat. c. florentinū 85. di. q: nō dicit ꝙ teneat votū ſed peccauit mortaliter iurādo contra ſecundam partem iuſticie q̄ ē facere bonum: ſicut ſi iuraſſet contra primam parteꝫ iuſticie que ē declinare a malo.

¶ Quartus quando iuramentum excludit opus pia intentōe faciendum: vt cum iurat ꝙ nihil dabit p deo vel cōſulet proximo vel non conſolabitur talem vel nunq̄ erit fideiuſſor: vl nūq̄ mutuabit pecuniā & huiuſmodi: quia deus nō acceptat talia iuramenta: cū dicat contrarium faciendum ex charitate fraterna ibi. q̄cūqꝫ vultis vt vobis faciāt hoīes: & vos eadem facite illis. 4

¶ Quint᷒ qn̄ iurat aliqd qd ex ſe ē indifferens tn̄ meli᷒ eēt facere ꝯriū q̄ nō facere: vel nō facere q̄ facere. ſicut qn̄ qs iurat ꝙ nō tenebit talem in ſuo ſeruitio vel nō loquetur cū tali de tali re vel non ibit ad domū ſuam vel non coquet ad furnum ſuum qd tn̄ meli᷒ eēt facere ꝯrium. Intellige iſtū caſū verū quando quis ſolū ex ſe iurat: q: ſecus eſſet ſi conueniſſet cū proximo ad tale faciendum ex aliquo bono reſpectu & ita iuraſſet ei: quia bene eēt obligat᷒. 5

¶ Sextus ē qn̄ iuramētū ē ꝯ bonum publicum: ſicut quando quis iurauit ꝙ ſubtrahet ſe ab onere publico. Iſtd no. Pa. i. c. puenit. el. 1. de iureiur. facit. c. ſi diligenti de fo. ꝯpe. 6

¶ Septimus quando iuramentum vergit in diſpendium ppe ſalutis corporalis: quenadmodum non teneret ſi vergeret in diſpendium ſalutis alteri᷒ 22. q. 4. c. 1. cū. 4. c. ſe. ita nec i ppam. c. ſi nō lʒ. 23. q. 5. 22. q. 4. §. illicitū. Gl. in d. c. ſi vero reſtrigit hoc vez qn̄ directe: ſecus ſi occaſionaliter. & ponit exēplū de illo q̄ iurauit ſtare rome de menſe auguſti: q: lʒ ibi mortāt mlti n̄ tn̄ ſēp: & ideo tenet ſtare. Sʒ Jo. an. reſtrigit dictū gl. verū niſi ex imminēti infirmitate vl ꝯplexione iudicaret ſi iurās ex tali mora moritur᷒. Ex q̄ colligo ꝙ nō verifit ex q̄litatib᷒ p̄ſumit ꝯ morte hʒ locū ꝙ n̄ obligat. Et pptea Pa. increpat cartuſiēſes & reputat eos nō i bono ſtatu i. d. c. ſi vero. lʒ male iudicet: q: ſūt i bono ſtatu & deo ſuiētes: nec exponūt ſe p̄iclo mortꝭ corpalꝭ ſꝫ cōmunē abſtināt vt ꝯ 7

eccl'is aītus sit liber. Multa alia pos=
sent adduci ad probandum ꝙ sunt in
bono statu: sed breuitatis causa omit=
to. idē dic ꝙ iuramētū nō obligat qñ
cedit ī mutilatōem: q2 nēo mēbro2 su
orum est dñs. l. liber hōīat. in prin. ff.
ad. l. acqui. limita istud. 7. verum nisi
mors vel mutilatio eēt infligenda ex
iusticia: q2 tunc non posset contra iu=
ramentū fugere: vt supra. Carcer. §. 4.
et supra fugere. §. 1.

8 ¶ Octauus non obligat iuramentum
qñ q's iurat ex calore iracūdie. fz Jo.
an. in. c. sicut ex l'ris. de iureiur. sicut ī
simili dicit glo. singularis in. c. ex l'ris.
de diuor. ꝙ confessio facta ex calore
iracundie non valet: quod limitat Jo.
An. verum quando calor iracūdie fuit
tantus q' deliberate illud iuramentū
non fecisset. Quia hec voluntas non ē
discreta. facit glo. in. c. dudum de con=
uersi. ꝯiuga. q̄ dicit ꝙ calor iracūdie ñ
obligat. et idez dico qñ iurat abrupte.
facit q' no. Inno. ī. c. l'saturam. de vo=
to. 7 Ricar. di. 39. ar. 3. q. 2. super tertio
snīarum.

9 ¶ Non9 qñ iuramētū est metu extortū
intellige si aīum obligādi se ñ habuit:
al'r bene tenet ſm cōīter doc. sz si non
hūit aīum obligādi se ꝙ nō obliget p3
ex iā dict. 7 facit gl. ī. c. auctoritatē. 15.
q. 6. an āt peccauit sic iurādo cum tali
aīo dicit Pa. ī. c. si vero. eo. ti. ꝙ si ē hō
ꝑfectus peccauit venial'r: alias non. sz
ego dico ꝙ nec ꝑfect9 nec iꝑfect9 pecca=
uerit ēt venial'r. Et ꝓ hoc facit q' ī simi
d2 in. c. ne q's. 22. q. 2. intellige hoc put
colligit ex. d. c. ne q's. qñ iurādo hūit a=
nimuz solū īducēdi iuramētū ad reue=
rētiā dei: nō ad obligatōem suā. et in
mēte hūit aliquam circūstātiā debitā
qua vera iurabat: puta ꝓmitto ꝙ dabo
tibi cētū cū ista subauditōe. s. si sū tibi
obligat9 ex debito 7 non al'r: lz hoc nō
exꝓmat 7 hmōi: q2 sic vtit simulatōe li=
cita q̄ lz: vt ī. c. vtilē. 22. q. 2. Sec9 eēt si
iurādo credebat se obligatū ex iuramē
to 7 tñ ñ itēdebat obseruare: q2 sic eēt
pctm̄ mortale: vt ī. c. q̄relā de iureiur.
Fac. c. ille. 22. q. 5. 7 q' no. glo. in. d. c.
auctoritatem.

10 ¶ Sz q̄d si sum9 ī dubio an hūit aīum
obligādi se vl' ñ. Re. Pa. ī. d. c. si vo. ꝙ ē
presumēdū ꝙ non hūit aīum obligādi
ar. c. sup eo. de renū. 7. l. cū d idebito. §.
1. ff. de prob.

¶ Quero q̄re mag' eccl'ia obligat ī iu= 11
ramēto ēt metu extorto ꝙ ī voto: cum
iuramentum 7 votum ambulēt pari
passu? Re. Pa. ī. d. c. si vo. ꝙ ex hoc q2
iuramētū frequēti9 accidit: 7 ne detur
materia deierandi. Tñ ꝙtū ad ꝟitatez
obligatōnis pari passu obligatōis va=
dunt votū 7 iuramētū: vt in. c. debito=
res. no. in. c. 1. de iureiur. 7 ī. c. lr̄ī. c.
magne. de voto. Ex q̄ īfert Pa. ī. c. ver.
de iureiu. cū glo. ibi. ꝙ nō seruātes iu
ramētū metu extortū nō sunt puniēdi
tanꝙ ꝓ directo piurio. Alij tenēt ī. d.
c. verum. vt refert Pa. ī. d. c. si vo. ꝙ ñ
peccat mortaliter tale iuramētū nō ser
uans: sz venialiter. facit tex. ī. d. c. verū.
q̄ dicit ꝙ ꝓ mortali crīe nō sūt puniēdi
7 no. q' loq̄t ī eo q̄ iurauit aīmo obli=
gandi se: q2 si animum non habuisset
non esset dubium. Conclude ergo sic
si habuit animū obligandi se quando
iurauit ꝙ tenetur seruire nisi vergat ī
dispēdiū ꝓprie salutis aut alteri9 ꝯdi=
tionis de supradict: sz nō d ꝓcepto: ita
ꝙ mortaliter peccet. Si vo nō habuit
aīum obligādi vl' sumus ī dubio: sic nō
obligat ad seruādū: vt est tex. ī. c. 1. q'
metus cā. 7 q' d2 in. c. si vo. d3 itelligi
ad timorē. ne passim q's ꝯueniat: sz cū
bona maturitate et snīa superioris.
Sil'r. c. l3. de iureiu. lib. 6. facit ꝓ hoc
q2 ibi dicit ñ vi vl' metu extortū. 7 ibi tz
archi. 7 multi ī. c. cū cōtigat. eo. ti. verū
ꝙ non tenet iuramētū metu extortū ī
casu a lege prohibito. Fac autē. sacra=
menta puberū. C. si aduer. vē. sed si nō
est ī casu a lege prohibito: sic tz iuramē
tum ſm Ui. 7 seq̄tur Pa. ī. d. c. cū con=
tingat. q̄uis metu extortū. ſm tamē ꝙ
dixi. s. sub pctō veniali. Et h itellige ī
iuramēto ꝓmissorio ex metu q̄ pōt ca=
dere in cōstantem extorto 7 ꝯ iusticiā:
q2 si esset iuramētū assertoriū ñ excusa
ret pp metū si mēdaciū iuraret a pctō
mortali. 3. q. 5. ita ne. 7 de his q̄ vi vel
me. c. sacris. no. gl. ī. d. c. auctoritatem.
nec similiter in iuramēto promissorio
excusat leuis metus: nisi vt dcm̄ est qñ
nō habuit animum obligandi se.

¶ Decim9 non obligat iuramentū quā 12

do res sup

do res sup qua ē iuramentū factum n̄
pdurat ī eodez statu:sz venit ad talem
statū φ temerariū esset nūc taliter iura
re:puta q̄s iurauit φ nō efficiet̄ miles
vel negociator:vel φ nō recipiet feudū
a tali dño:postea venit ad paupertatē
ita φ nō pōt viuere nisi efficiatur mi-
les vel negociator ⁊ hmōi. ratio: quia
si a principio fuisset iste casus ⁊ iuras-
set:iuramentū fuisset temerariū:⁊ ideo
potest ppria auctoritate ɔuenire scdm
Archi.in.c.aiaduertēdum.22.q.2.fa
cit p hoc.22.q.2.ne quis.⁊ dicit glo.in
d.c.quemadmodum sp subintelligi in
iuramento.s.si res in eodē statu pma-
nebit. Idē de illo q̄ iurauit reddē gla-
diū hoi sane mētis quē nō redderet effe-
cto furioso.22.q.2. Itē cuz quis iura-
uit aliquem accipere:et illa cōtraxit
per verba d̄ p̄senti cū alio. Silr quan
do q̄s cū abūdaret pmisit tenere obsta
gia:nunc nō potest nisi mēdicet:⁊ eū n̄
ɔuenit mēdicare:n̄ tenet̄.ar.c.querelā.
⁊.c.breui.eo.ti. Secus fm Ho. si cuz
nō ɔdecet mēdicare vel si tpe iuramēti
hec ɔditio inerat.s.φ oportebat mēdi-
care quia tenet̄. Itē qñ quis iurauit n̄
mutare sepulturaz vel testm̄:q2 potest
ex noua cā vt ifra. Sepultura. Facit
quod no. Pa.i.c.veritatis.d̄ iureiurā.
vbi dicit φ si iurauit respectu dignitat̄:
vel alteri⁹ qualitatis existētis ī iurāte
vel ī illo cui iurat̄ φ illa deficiēte n̄ te-
net̄. Puta iuraui tibi qñ eras ep̄s obe-
dire:nūc cum sis dpositus nō teneor.c.
venerabilē.de elec.vel iuraui tāq̄ cāo
nic⁹ vel scholaris.ar.d.c.venerabilē.⁊
c.cū inter.p.⁊ qd̄ ibi no.d̄ renū.⁊ tenet
Fede.ɔsi.158. sz istud dictum suū limi
tat Pa.qñ iurauit n̄ simplicit̄ sz vt tal̄.
secus si simplicit̄: q2 sēp obligat̄ si ver-
ba iuramēti iportāt.ar.32.q.8.c.vnico
nisi vt dictū ē veniret ad talē statum ī
quo si vellet iurare esset temerariū:qd̄
no.bene.
13 ¶ Undecim⁹ qñ ē ɔ̄ bonos mores na-
turales.vt puta q2 p̄bet occasionē deli
quēdi:vt i.c.quēadmodū p̄dicto.⁊ ī re
gla.nō ē obligatoriū.de re.iu.li.6.Exē
plū vir iurat nō agere ɔ̄ vxorē rez amo
tarū q2 nō valet:vt.ff.de pac.do.l.ɔue-
nire. Rō q2 tale iuramētū p̄beret occa-
sionē mulieribus furādi. Silr q̄ iura
uit nō denūciare aliquē nō tenet̄ q2 eēt
ɔ̄ bonū aīe delīquētis ⁊ charitatis.2.q
i.si pec.auerit.⁊ de iudi.c.nouit. Facit
l.si vn⁹.§.pacta.ff.de pa. limitat tamē
istō exemplū Ho.in.d.c.q̄admodum.
verū φ nō tenet̄ nisi qñ vellet d̄nūciar̄
soluz propt̄ ɔmodū pprīū:q2 sic nō lice
ret. Facit.c.ad nostrā.el pmo.de iureiu
rā.sz oz denūciet vel agat pp bonū cōe
p̄ncipal̄r.⁊ si scd̄ario pp bonū ppriū.
¶ Sz q̄d de accusatione.dic vt.s̄. Ac- 14
cusatio.§.6.
¶ Duodecim⁹ qñ iuramētū ē ɔ̄ votum 15
vel pmissionem p̄us factā:vt in.c.sicut
ex litis.de spon.⁊.c.quāto.de iureiurā.
⁊ in.c.itellecto eo.ti. Intellige si pmis-
sio ēt fuit simplex fm Ho.⁊ Pa.⁊ In-
no.in.d.c.sicut.q̄uis post Inno.tenet
ɔ̄riū in.c.veniens.de iureiu. sz non ē
vez p.c.iuramēti.22.q.5.
¶ Sz q̄ro vtrū act⁹ gestus ɔ̄ primum 16
iuramētū sit ip̄o iure nullū. Re. Pa. in
d.c.intellecto.φ si act⁹ depēdet a mera
volūtate iurātis:puta q2 nullo iure p
hibetur sic tenet. Un̄ dicit Inno.in.c.
dilecto.de preben.φ si q̄s iurauit non
alienare libzū:⁊ tn̄ alienauit tenet alie
natio:lz sit piurus. Facit.c.vltia volun
tas.13.q.2.ī glo.vbi tāgitur φ q̄ iura-
uit nō mutare testm̄ si mutat tenet fm
licz sit periur⁹: nisi ī casu. de q̄.s̄.§.12.
Ho.in.c.cū marthe.de celebra.mis.te-
net φ n̄ valet fm testm̄. Sz Jo.an.in
r̄la. qd̄ semel placuit li.6.tz φ valeat:
nullo iure cauet̄ φ sit nullū factū p qd̄
fit ɔ̄ iuramētū:qd̄ verū ē qñ act⁹ depē-
det a mera facultate iurātis. Si autē
dispositio act⁹ n̄ dependet a mera volū
tate iurātis: puta q2 interdicit̄ a lege
fauore ip̄ius iurātis. exēplū ī muliere
⁊ minore q̄ nō possunt alienare vl̄ aliū
ɔ̄ctum facere sine certa solēnitate:⁊ tē
actus iurat⁹ ɔ̄ p̄mū iuramentū nō va-
let ip̄o iure.⁊ sic itellige glo.c.licet d̄ iu
reiur.li.6.rō q2 act⁹ s̄m iuramento erat
ip̄o iure null⁹ obstāte pbibitione legis.
rōe aūt iuramēti sustineri nō pōt:iam
obligauerat se deo p p̄mū iuramentū:
⁊ sic fz iuramētū fuit illicitū: ⁊ idē dic
qñ act⁹ pbibet̄ rōne publice vtilitatis
⁊ iste ē casus.d.c. intellecto. Dic ergo
φ si lex seu statutū nō resistit actui iu-
rato φ si fiat ɔ̄triū n̄ est ip̄o iure nul-

ius.sec⁹ si resistit. Ita tenet Archi.i.c.si
a sede.de preben.li.6.Gaspar.d calde.
in.c.cū ɔtingat.de iureiurā.τ Spe.de
emp.τ vē.qd no.p cautela mulierū q̄ ti
ment ne īducātur ad aliqua facienda
ne in eorū preiuditium φ iurāt pus in
manu alicui⁹ corā testib⁹ se nolle tales
alienationes vł renuntiationes facere:
dummodo quādo contrarium faciunt
intendunt non facere contra iuramen-
tum primum.s.non effectualiter renun
ciare:sed solum verbaliter:quia sic nō
erunt periure in conscientia eo φ pri-
mum iuramentum itellexerūt effectu-
alit' n̄ ꝟbaliter solum.
17 ¶ .iz.Non est obligatorium iuramen-
tum quando ille cui est p̄stitum fran-
git fidē iuranti. Sed no'. secundum
Pa.i.c.puenit.el secūdo de iureiurā.
φ qn̄ due obligationes respiciunt se ad
inuicē:puta pmisit tibi equum pp qd
ali⁹ pmisit mihi cētum:τ sic si ego nō
seruo pmissū:nec ille tenebit mihi d cē
tum:τ sic intellige illd. Frangēti fidem
fides frangat eidē.ff.p socio.l.si conue
nerit.in fi.28.q.2.si infidelis.ff.d iof-
fi.testa.l.instituta.C.de pac.l.cum p-
ponas la scda.τ sic intelligit decre.c.p-
uenit.τ.c.constitut⁹.de penis.idē dico
qn̄ conditionaliter promisi:puta iura
ui ire romam si dederis centū: si non
das nō teneor: q2 pmissio mea nō puri
ficat nisi a tpe existētis conditionis.l.
cedere dié.ff.de ver.signi.Insti.de ver
bo.obli.§.ex ɔditionali.Qn̄qz aūt obli
gationes n̄ referunt ad inuicē sed ad di
uersa.Exemplum pmisi tibi simplr cē
tum:τ nō ex hoc sed simplr pmisisti mi
hi aliqd facere:tūc lz ego n̄ impleam p
missum:tū aliter tenet:q2 n̄ promisisti
mihi rōe pmissionis mee lz simplr:τ d
spē ad spēm nō fit compensatio:vt no.
in.c.2.de deposito.hoc tenuit Cy.in.d
c.cum pponas:τ sic itellige.c.noli.23.
q.1.vbi dz φ hosti seruanda ē fides:nec
obstat.c.qd deo patri.32.q.2.d voto vi
ri τ mulieris:vbi lz alt' frangat: alt' tū
tenet seruare.q2 ibi simplicit' q̄lz eorū
vouit deo non conditionaliter:τ ei est
obligat⁹.

Additio Secus si conditiona-
lit' saltem tacite: puta
q̄ de hoc cogitasset nō iurasset:q2 sic nē

tenetur per ea que dixi supra.iuramen
tum .4.in prin.et iuramentum.6.§.1.
in fi.
¶ Sed qd si ille cui iuraui nō implet 18
promissum ex necessitate aliqua:puta
quia non potest.Re.φ nihilominus ego
nō teneor ad iuramētum factum pro-
pter illud:quia videt tacite sub tali cō-
ditione iurasse.et hoc tenet.d.An.et
Pa.in.c.sicut.el.3.de iureiur.τ placet,
licet alij teneant hoc verum quādo so
lum n̄ teneri ex negligentia alius non
attēdit.vel ex volūtate.
¶ Utrum ille qui iurauerat seruire sb 19
certa mercede soluenda quolibet men-
se qui non potuit implere seruitium p
pter defectum solutionis: puta quia
non potuit stare in loco:nunquid pote
rit agere pro interesse suo ex quo per
eum non stetit.Re.Albri.in.l.ediles.ff.
de edili.edic.φ sic.pro hoc bonus tex-
tus in.l.si in.l.§.colonus.et in.l.qui
operas.ff.loca. Secus si non imple-
uit seruitium cum posset:quia non ha
bebit salarium per predictam.l.ediles.
§.1.et per.l.Julianus.§.offerri.ff.de
act.emp.τ ven.
¶ Utrum iurans vel promittens non 20
expellere inquilinum possit expellere:
si non soluit pensionem.Re.φ secundū
Pa.in.c.tua nos de iureiuran. Facit
l.quero.§.inter locatorem.ff.locati.
vbi patet φ si conductor preterit id qd
tenetur ex natura contractus: non te-
neri ei locatorem ex promissione loca-
tionis. Idem dico in parte qui promit
tit non exheredare filium. Intelligi-
tur nisi crimen ingratitudinis commi
serit.l.quidem cum filium.ff.de ver-
bo.obliga.et generaliter secūdū Bar.
in.d.§.inter locatorē. Dic.§.facit ad
omnes contractus in quibus aliquid
vltro citroqz promittitur: vt quilibet
non teneat seruare quod promisit si p
aduersam partem non seruatur id pp
quod sunt promissa.d.§.offerri. Simi
liter si vir iurauit nō dimittere vxorē
Intelligitur nisi faciat contra legem
coniugij.vel si promisit dotem potest
d'mittere si non soluit iuxta no.in.c.
vestras.de dote post diuor.rest. Item
si iuraui te n̄ offēdere itelligit nisi cau
sam offensionis commiseris.l.q̄ seruū
ff.de

ff.de ver.ob. Facit qd notat in.l.cū pater.§.libertis.ff.de lega.2.ꝛ qd no. in d.c.quēadmoduz.in glo.

¶ 14.Quādo mādatū legis vel supioris vult cōtrariuz iuramento:puta iuraui tibi dare decē. Judex precipit ne tibi dare debeas ex aliqua legitima causa nō teneor:c.significauit.de consi.l.si. ff. q satisda.cogā.vel de lege.puta fuisti excōicat⁹ post iuramentū tibi factuz de aliq̄ tibi dādo nō teneor nisi absoluaris de quo tamē dic vt supra. Excōicatio 8.§.12. Jdeo in omni iuramēto subintelligitur. Saluo iure superioris vel alterius ſm Jo.an.in.d.c.quēadmodum.facit.c.veniens.eo.ti.

¶ 15.Quādo iuramentū est in p̄iudiciū alterius:puta canonici iurant ꝙ si aliquis eorū efficiat episcopus seruabit quedaz in preiudiciū episcopalis dignitatis. Nam talis factus eps nō tenetur:vt in.c.sicut est nostris.de iureiuran.Idem dic si cardinales iurassent in preiudiciū sedis apostolice ꝙ assumptus in papaz nō teneretur. Silr cum vir iurauit nō stare cū ppria vxore. Intellige propter odium:quia nō tenetur ꝛ etiam ppter continentiā. Sed tunc ad requisitionez vxoris tenetur reddere:sed nō exigere:quia illud est solum in preiudiciuz suū.vide quod no.l.c. tua nos.de iureiuran.in glo.hoc videt tenere Hosti.Tancre.Bof.ꝛ Jo.an.ibidez dic cū quis pmisit tenere secretuz: quia quādo est alteri nociuū nō tenet: quin possit ꝛ debeat reuelare illis qui possunt prodesse ꝛ nō obesse.22.q.5.ſ videtur. Sentit glo.in.c.ego.de iureiuran. Similiter intelligit ꝙ nō tenet reuelare nisi producat in testem: quia ſm Jnno.in.c.qualiter ꝛ quādo el primo.de accu.tenetur dicere etiam si cogitasset de hoc quādo iurauit. Facit.c. quia plerūq.de off.ordi.li.6.ꝛ.c.constitutis.el primo.de testi.ꝛ.c.olim de accu. Jtem cum quis exigit iuramentuz ab aliquo de veritate dicenda. Si talis ē homo ferus de quo presumitur verisimiliter ꝙ procedet nō seruato ordine iusticie:sic non tenetur reuelare quod scit etiam si posset probare.similiter et quis nō sit crudelis:sed qui procedet ordine debito,nō debet reuelare et q̄ si potest probare.ar.c.si peccauerit.2.q.1.ꝛ.2.q.7.plerūq.hec Rodo.Jllis tn̄ qui possunt prodesse sed nō obesse tenetur si iurauit.ar.22.q.5.hoc videtur Jdem dic de eo qui iurauit non p̄stare auxilium tali. Jntelligitur.ſ.iniuste ſm Jo.allegat.c.petitio.de iureiur. et c.i.ſ his que si.a maio.par.ca.ꝛ.c.graue.de excess.prela.etiam si iurasset ſ iusto auxilio nō dando non obligatur: quia iuramentum nō ligat ad illicita ꝛ contra ius.d.c.quāto.eo.ti. Jtez dic de illo qui positus in dignitate ꝛ alienans bona iurat non reuocare ꝙ non tenetur:vt in.c.intellecto.eo.titu.quia est in preiudicium alterius.s.dignitatis.c.cum contingat.in si.eo.ti.c.2.de pac.li.6. Et hoc tene etiaz si nō iurasset prius nō alienare:licet glo. sentiat oppositum in.d.c.intellecto per predicta.ꝛ hoc intelligo in notabili alienatione per quam leditur dignitas notabiliter. Secus esset in re modica:quia proprium est principum donare.c.i.de dona.ꝛ in iuramento facto a prelato de non alienando nisi consulto papa nō debet referri ad modicam alienationem:quia iuramentum nō extēditur ad verisimiliter non cogitata:c.veniens.eo.sentit fede.consil.203. Jdeo iuramentum filiorum fa.ꝛ minorum ꝛ vxoris ꝛ seruorum non valet in preiudicium illorum qui eorum curaz habent:ꝛ ideo possunt ea irritare sicut ꝛ vota.secundum Nicolaum de lira super.c.30.nu.secus in alijs:puta voto castitatis:sicut de voto habes.infra.votum.2.

¶ 16.Qn̄ iuramētū ē ꝯ legē positiuā vł statutū.ꝛ lz fuerit multe opiones vt recitat Pa.in.c.cū ꝯtingat.de iureiu. tn̄ istō mihi vr̄ veri⁹ dicēdū circa istud qd 25
aut lex positiua aut statutū aliq̄d phibet pp bonos mores ꝯseruandos:ꝛ ꝯ hāc nō vz iuramētū:vt ī regula nō ē obligato:ri.de regu.iu.li.6. Exēplum ī muliere q̄ viuēte viro dedit fidē adultero de ꝯhēdo post mortē suiviri cū eo nō valet. Et itelligo de bonis morib⁹ naturalib⁹:qꝛ sic lex ē indispensabilis ꝛ inuariabilis.5.di.in pnn.ꝛ.8.distinct. que contra bonos. Secus in bonis moribus ciuilibus:quia [illegible]mentum

contra ip'os valet.c.significante de pi-
gno.vbi valet iuramentum contra pa-
ctu legis commissorie. Aut lex seu sta-
tutum fundat super bono publico prin
cipaliter: et sic non tenet iuramentū fa-
ctum contra: quia pactis vel iuramen-
tis priuatorum ius publicum remitti
non potest.ad hoc.l.ius publicum.ff.de
pac. Aut lex seu statutum non est fun-
datum in bonis moribus naturalibus
nec super bono publico pncipaliter: sed i
odium aliquorum. et sic tenet iuramen-
tum qn potest sine dispendio salutis i-
pleri: licet non sine dispendio rerū tpa
lium: vt in.d.c.significante: et in.c.debi
tores de iureiu. Idem dicendū qn.l.pn
cipaliter est fundata sup fauore puato:
licet sequenter et secūdario sup publica
vtilitate qp iuramentū ligat. Et iste est
cas' pprie.c.2.de pactis.li.6. Et hoc qn
non continet aliquā turpitudinē cōtra
bonos mores naturales: nec ex parte iu
rantis nec ex parte materie super qua p
stat: nec contra bonū publicū pncipalr
Et ratio quare teneat iuramentū in istis
duobus casib' est: qz iurando nō pecca-
uit: qz talis lex potius ē puilegiatiua qp
preceptiua: et ideo ei' contrariū non est
in dispendiū salutis eterne: sz solū rerū
temporaliū. Aut si peccauit transgredi
endo tn̄ pōt seruare sine pctō et tō tenet
iuramentū.c.et si xp̄s.de iureiu.innocto
§.illicitū.22.q.4.sec' autē eēt qn est cō-
tra bonos mores naturarales: vel con
tra i' publicū pncicipaliter: qz sine pec
cato seruari non potest.

¶ Utrū talis contract' fact' contra legē
vel statutū principaliter fundatum su-
per fauore vel odio priuator: ita firmet
iuramento qp etiam heredes obligent.
R. sm Pa.in.d.c.cum cōtingat: qp cois
opinio est qp sic: qz iuramentū cōfirma-
toriū validat actū inualidū et ex eo orit
actio.vt in aut.sacra puber.C.si aduer
sus ven.limita nisi dolo vi vel metu sit
iuramentū extortū: vt in.c.contingit.e.
ti.et.c.lz eo.li.6.et in.c.2.de pac.lib.6. et
dcā autē.sacra puberū.sec' esset in iura
mento introductorio obligationis: pu-
ta iuro tibi dare centū nulla cā precedē
te: qz iste non est mod' inducende obli-
gationis nisi in liberto: vt in.l.vt iure.
iurā.in prin.ff.de ope.lib.et.l.fi.ff.de lib.

cā.et ibi Gull.de cu.et Bar.in.l.iusiuran
dum la.2.ff.de iureiu.et tō nō ligare he
redes de iure ciuili: sz de iure canonico
si fuit in culpa nō implendi.et iuramē-
tum erat simplex: puta iurauit dare.x.
et penituit de peccatis suis: credo qp te-
neatur per id qd dixi.s.Heres.§.5.

¶ Sed qd si in pdicta.l.vel statuto fū 25
dato sup bono puato vl odio dicat non
valere ctū nunqd valebit si iuramen-
tū interponat. R.qp sic. facit qd no.In
no.in.c.2.de regula.vbi dic qp in istis
spūalib' i' naturale pfert iuri positiuo.

¶ Quid si addat statuto qp si seruata n̄ 26
fuit solennitas debita psumit dolū vel
aliā illicitam cām. R.qp si cstat contra
ctum esse ver et non ficticiū aut dolosū
quo ad ipm minorē et hmōi p quo fit
sic iuramentū ligat tam in foro aie vbi
creditur pro se et contra se: vt.j.c.significasti.
el primo.de homi.et no.in cle.i.de pēis
qp etiam in foro cōtentioso: qz cessat rō
statuti. Si vero fuerit dolus vel fraus
tunc si statuto suberat cā presumendi
dolum: vt qz communiter in loco deci-
piebant dolose minores: tunc saluabitur
opinio Bal.et Bar.et alior qui tenēt iu
ramentū non valere: qz nō tollit psum
ptionem statuti legitie inductā.sec' eēt
si statuto nō suberat cā presumēdi frau
dem: quia tunc ligat iuramentum.

¶ Sed quero.eps statuit qp qlz cleric' 27
absens reuertat infra certū diez sub pe
na excoicationis: cleric' de lnia epi iue-
rat ad studiū et iurauerat creditori suo
non recedere ante eius solutōnem: que
rit an obliget iuramentū vel preceptū
plati seu leg.et videt qp iuramētū sit nul
lū: qz contra obediētiam superioris non pōt
seruari sine interitu salutis.s.d.c.cū ctin-
gat.et.c.2.de pac.li.6.sz Pa.in.c.venien
tes.de iureiur.dicit.et est dcti Jo.an.in
mercurialib' in regula in malis pmis-
sis li.6.qp ex quo cū lnia epi fuit in stu-
dio et p necessitate studij cxit debitū: vt
se obligasse cū licentia episcopi: qz vno
concesso conceduntur omnia sine qbus il
lud non habet effectū.c.preterea.et.c.
prudentiam.de of.dele.et.l.ad rem mo
bilem.et.l.ad legatū.ff.de procu.et sic n̄
debet recedere: sed seruare iuramentū.
secus si sine licentia episcopi vel non p
necessitate studij: sed pro lasciuia: quia
tunc iur a

tunc iuramentum non valz contra obe
dietiā supioris. Idē dico i pře reuocan
te filiū q̄ p̄dicto modo iurauerat. ⁊ idē
de quolz subdito. ⁊ facit ꝑ mercatoꝛib⁹
q̄ cōtra ꝓhibitionē suoꝝ dñoꝝ vadunt
ad certa loca ꝓhibita ſʒ qđ ꝓuibeṫ pñt:
vt i.l.fi. ⁊ qđ ibi no.ff.de decre.ab oꝛ.
fa. ⁊.l.mercatoꝛes.C đ cōmer. ⁊ mer. ⁊
l.relegatoꝛum.ff.de iterdi. ⁊ re. ⁊ qđ ibi
no.qꝛ nō poterūt se obligare ad ibi stā
dū:nisi supiores tacite vł expꝛſſe ꝯſētiāt
28 ¶ 17. Nō obligat iuramētū qñ iuramē
tū poniṫ super ꝯtu simulato: ſʒ distin
gue ſʒ Pa.i.d.c.cū ꝯtigat:ꝙ aut simu
latio ē de cōsensu vtriusqꝫ ꝑtis taꝫ sup
ꝯtu q̄ȝ super iuramēto: ⁊ tūc si ex iusta
cā:puta iusto tioꝛe vel qꝛ idigebat mu
tuo cōcepit pignus i foꝛma vēditionis
vt creditoꝛ lucrareṫ fruct⁹: ⁊ sic nō obli
gat iuramētuꝫ:qꝛ defuit cōsēsus ⁊ fuit
iusta cā simulandi.ad hoc.c.i.ꝙ met⁹
cā: ⁊.l.fi.l.C.đ ñ nu.pe. si v͛o ex iniusta cā
fit:puta cā fraudādi gabellas vł alit̄ ad
fraudationē ꝓximi simulauit vnū con
tractū eē aliū: ⁊ iurauit singula ꝯtenta
i istrumēto vera tūc eo ipso ē ꝑiur⁹:qꝛ
simulatio itētiōis ex iniusta cā nō excu
sat:vt no.i.c.iterrogasti.27.di.sicut il
le q̄ p̄ce vel p̄cio deposuit falsū. c.i. de
cri.fal. ⁊ volens ꝯuenire nō dꝫ audiri.
sed si iurasset solū nō cōtrauenire illi
cōtractui quē simulabat i deceptioneꝫ
ꝓximi lꝫ grauiter peccauerit iurādo in
dānum ꝓximi:tñ nō obligaṫ:qꝛ defuit
cōsensus.vñ respectu dei nō exigiṫ ab
solutio a iuramēto.ar.c.tua.de spon.
sed i foꝛo cōtētioso cōpelliṫ obseruare:
nec audiṫ volēs allegare turpitudineꝫ
suaꝫ. ⁊ hoc verū iquātū est solū i p̄iudi
ciū suū ⁊ nō iminet piculuꝫ aīe. Aut si
mulatio soluꝫ erat sup cōtractu ex ꝑte
vtriusqꝫ:sed iuramentuꝫ interuenit ne
agat ꝯ tacite vel expꝛesse: ⁊ hoc ne ꝯt⁹
feneraticius detegeretur.

Additio Exēplum.pignoꝛauit
rē q̄s ⁊ tñ simulauit
vēdere: vt mutuās faciat fruct⁹ suos iu
rauit nō detegere pignoꝛaticiū ꝯtum
sed ſuare. ⁊ tūc iuramentū obligat: ⁊ ꝑ
inde ē ac si iurasset soluere vsuras. Fa
cit qđ no.Cy.in.l.si ex cautiōe.C.đ nu.
pe.vbi cōcludit ꝙ iurās nō opponere
exceptionē de nō nu.pe.obligaṫ.lꝫ sim
plex renūciatio nō valeret. In foꝛo tñ
aīe si nō hūit intētionē obligādi se n̄ te
neṫ:vt dixi.đ. aut simulatio ē de vno ꝯ
tu ad aliū ꝯtuꝫ q̄ nō pōt seruari sine
peccato:vt cōtract⁹ simoniac⁹:lꝫ ꝯcipia
tur sub alio ꝯtu:qꝛ tūc iurās scienter
peccat moꝛtalr ⁊ teneṫ nō seruare. 22.
q.4.ꝑ totū. Aut simulatio fuit ex ꝑte
iurātis tm̄ sup ꝯtu solū ab eo simula
to:vt qꝛ aliud gerebat i coꝛde aliud in
verbis.vel vsus ē verbis duplicib⁹ cal
lide iurādo: ⁊ tūc ſm Pa.in.d.c.cū ꝯ
tingat.intelligitur ſm itētionē recipiē
tis: ⁊ sic deus vł recipere.22.q.5.q̄cun
qꝫ: ⁊.§.ex oībus. ⁊ sic ligat iuramentuꝫ
ſm distinctioneꝫ de qua supꝛa. Jura
mentum.4.in pꝛin.
29 ¶ Sed quod remediū erit quando iu
ramentū iteruenit ne i ꝯtu simulato
vsure petanṫ:ex quo iurauit nō agere
cōtra tacite vel expꝛesse. R. ꝙ ad verba
iuramēti ē recurrendū:ꝙ si verba ex
cludant actuꝫ ⁊ exceptionē tacite vł ex
pꝛesse:tunc denūciet ecclesie q̄ poterit
eū absoluere.d.c.quēadmodū.ꝙ si iu
rauerit nō denūciare nō vꝫ iuramentū
vt dcm̄ ē. Itelligo quādo p̄ncipalit̄ fa
cit ex zelo saluṫ ꝓximi:lꝫ secūdario ꝑpē
suaꝫ vtilitatē:qꝛ sic principaliter face
ret ꝑꝑ suaꝫ vtilitateꝫ:nō credo tut⁹ sic
in cōscientia:ex quo iurauit nō denun
ciare. ⁊ sic itelligo. ⁊ limito.c.i. ⁊.c.debi
toꝛes.de iureiurando.
30 ¶ 18. Nō obligat iuramentū rōne ipos
sibilitatis vel necessitatis aut magne
difficultatis p⁹ venietis. Nā de ipossi
bilitate dr. Impossibiliū nlła ē obliga
tio.ff.de re.iur. de necessitate ⁊ magna
difficultate dicūt doc.i.c.querela.de iu
reiu. ⁊ i.c.breui.eo.ꝙ excusat a ꝑiurio
rō qꝛ de⁹ respicit animū nō manū.14.
q.5.si q̄d iuenisti. ⁊ facit.l.fi.ff.q̄ satis
da.co.vnde dic̄. Inn.in.c venerabileꝫ.
de elec.ꝙ vrgente necessitate pōt q̄s
ꝓpꝛia auctoꝛitate frāgere iuramentuꝫ
si non potest haberi superioꝛ a q̄ petaṫ
absolutio.11.q.3.añcessoꝛ.
31 ¶ Sed q̄d si tēpoꝛe iuramēti credebat
se nō posse iplere vel nō habebat ꝓbabi
leꝫ causaꝫ credendi ꝙ posset facere. R.
Host.ꝙ peccauit moꝛtaliter iurando:
qꝛ defuit i p̄mo veritas:i secūdo iudi
ciū: ⁊ sic ē ꝑiurus.sec⁹ si ꝓbabilr credi

dit posse facere.
¶ 19. Non est obligatoriū iuramentuz quando quis non habuit animū obligandi se cū iurauit: puta q̄s dolo inductus iurauit q' omnino non iurasset nisi dolus fuisset: etiam si dol' venit re ipsa: q2 non tenet facit. l. tres fratres. ff. d pac. ꝛ. l. si soror. C. de colla. ꝛ Fede. cōsi. 195. vbi determinat filiam minorem seductam a fratrib' qui renunciauit bonis paternis credens q non valeant multo plus q̄ dos sua. q non valet quādo multo plus valent: q2 vbi dolus est ibi excluditur voluntas. l. i. ff. de dolo. tenet sanct' Bo. vbi. s. q. 2. ar. i. q vniuersaliter non obligat iuramentū si aimū obligandi n̄ habuit: debet tamē indēnitati proximi satisfacere si dolose dcepit eū scdm Ricar. ea. di. ar. i. q. 2. ꝛ an pec cet mortalr iurādo: dic vt. §. §. 9. facit. c
33 veniens. co. ꝛ. c. quintaualr. ibidem.
¶ 20. Non obligat qn̄ iuramentū commutatr in melius: vt in. c. peruenit. el. 2 de iureiur. sed hoc habet duas limitationes. primam q hoc est verū qn̄ vtrūq3 non potest impleri scdm. d. Anto. in dicto. c. peruenit. Nam tūc quando iuratum est impeditiuū vel turbatiuū maioris boni: licet sit tutū habere liciam a superiore: tamen non est necessaria: q2 potest ɔtrauenire iuramento. allegat. c. commissum. de spon. ꝛ. c. licet. de regula. allego. c. scripture. de voto. vbi hoc tenet Inno. aperte. facit glosa in. c. monach'. 10. q. 4. ꝛ. 33. q. 5. noluit. secus essz si bonū iuratū nō esset impeditiuū maioris boni: sed vtrūq3 possz fieri: quia sine licentia superioris non posset cōtrauenire iuramento: licet episcop' posset dispensare vt contraueniat ratione maioris boni scdm Inn. in. c. dbitores. eo. ti. Silr dic si eēt dubiū āt ēet mai' bonū necessario reqrit dispensationez epi. ar. c. i. de voto. Secūda litatio est q vera est dicta regulā qn̄ iuramentū non cōcernit propriam vtilitatem alicui': q2 si concerneret non esset vera etiaz si vnū sit totalr impeditiuū alteri': nec pdest in hoc auctoritas superioris: facit qd no. in. c. q̄to. eo. ti. ꝛ in. c. cū inter pe. d renū ꝛ Jo. an. in mercuri lib'. in regla. ma lis de regu. iur. li. 6. Nam debitor q iurauit vnam rē dare non potest dare aliam p illa inuito creditore. l. 2. §. i. ff. si cer. pe. ꝛ insti. q. mo. tol. obliga. in pri. nisi velit in propriam religionis obseruantiam commutare: ꝛ vnū ē impeditiuū alterius: ꝛ hoc placet fauore religionis: ꝛ ēt seqr Pa. in. d. c. puenit
¶ 21. Non obligat iuramentum secundum aliquos qn̄ id qd iuratur cōsistit in facto vt teneat precise ad factuz. Rō q2 sm aliquos de iure cili obligatus ad factum sufficit si soluat iteresse: vt in. l. stipulationes non diuiduntur. ff. de v. obli. ꝛ in. l. si quis ab alio. in. fi. ff. de re iudi. q2 secundum communiter doc. tenetur vel ad factum vl' ad interesse ꝛ nō precise ad factuz: vt notat Bar. in. d. l. stipulationes. sed dico contrarium: scilicet q precise teneatur ad factuz de iure diuino ꝛ canonico. Et hoc intellige si potest impleri ꝛ non sit contra bonos mores ꝛ aliquod predictoruz in quo nō obligat iuramentum. ꝛ probatur hoc p c. i. ꝛ. c. qualiter. de pac. ꝛ. c. iuramenti. 22. q. 5. facit. c. licet. de voto: ꝛ. c. ex litteris. 2. de spon. ꝛ. c. nouit. de iudi. ꝛ. d. c. si xp̄s. ꝛ hoc videt sensisse Bar. vbi. s. qui vult q vbi obligatio descendit a lege compellitur quis precise ad fcm̄. ar. in. l. qui liberos. ff. de ritu nup. ꝛ similibus. Idem dicit si a testatore: nisi inducatur spēs seruitutis persone: vt in. l. tercia. §. ticio: ꝛ. ff. de condi. ꝛ demō. hec regula esset vera qn̄ quis promisit factū alienum: quia non tnr nisi facere q̄tuz in ipso est bona fide d spon. ex lris. nec obstat quod dctm̄ est supra. Iuramentum. 4. §. i. quia ibi non tenebatur precise stare sententie: sed vel parere vel p̄stare penam. ꝛ hoc etiaz non haberet locum quando promittens precise intendebat se obligare ad parenduz snie. vl' potest dici q verum est q sufficit p̄star interēē sine periurio qn̄ factum esset inutile parti si prestaretur: vl' est fctm̄ impossibile: q2 tunc non obligaret iuramētum super tali facto prestitum.
¶ 22. Non obligat quādo quis iurauit seruare quod non est: puta iurauit seruare statuta: intelligitur de factis: ꝛ si adre statuta: intelligitur de factis: ꝛ si addidit q per idem iuramentum prestitum obseruabit etiam que fient nō obligatur ad illa que fient ratione iuramenti: ita q sit periurus: sed bn̄ ratiōe 35
pmissi

promissionis obligabit: vt in.c.cleric
e.tit.sed iste casus nō est rōne eius qđ
nō est:sed q: seruare futura nō iurauit
sed promisit solū per iuramentū prius
prestitū:nō tamen tunc factū: z ideo si
iuraret seruare etiā facienda teneret:
aliter esset periurus.
36 ¶ 23. Nō obligat iuramentū pstitū cir
ca ea que subdunt potestati alterius:
puta vxor que iurauit peregrinatōem
vel abstinentiā. sitr seruus monachus
z hmōi:z ideo nō pñt implere cū eis cō
tradicit a vero domino vel abbate. z đ
hoc dic vt.j.Uotuz secūdo. facit quod
s.dixi.§.22.
37 ¶ 24. Nō obligat iuramentū quando
animo euadendi solum ąs aliquid iu-
rat.ꝙ metus cā perlatum.31.q.2. Lo-
tharius.in fi.vnde q̄ iurauit redire ad
carceres:si carcer est iniuriosus nō tñr
redire.ꝙ metus cā.c.i.secus esset si nō
esset iniuriosus: quia tenetur etiam si
imineret periculum mortis sm glo.in
cle.pastoralis.de re iud.z Bar.in.l.re
legati.ff.de penis.Et ideo istud est ve-
rum quando vult euadere illud quod
indebite sustinet:z sic vt euadat iura-
mentum intendēs se obligare.secus si
intēdebat se obligare qñ iurauit:quia
tunc dic vt s.§.9.
38 ¶ 25.Nō obligat iuramentū quādo iu
ramentum est cōditionale vel propter
causam:q: nisi conditio extet vel cau-
sa nō obligat.de cōdi.appo.c.verū. de
iureiurādo.c.peruenit.el.2.z hoc intel-
lige quando tota obligatio ponebatur
in conditōis euentum vel propter cau
sam:alr tenetur. Unde iurans ire ad
sanctū Jacobum vt fratrem suū vide-
at z peccata sua redimat:lz frater suus
decesserit:tenet nihilominus ire ꝓpter
aliam causam.
39 ¶ 26. Nō obligat quando singulares
firmant priuilegia collegij cū iuramē-
to dictis statutis sublatis per ipsā vni
uersitatem:vt dicit Jo.an.c.i.de his q̄
fi.a ma.par.ca.quia nō obligat nisi re
manētibus statutis.vnde eis sublatis
per vniuersitatez tollit iuramenti vin
culum: quasi iuramentū liget singlos
vbi singulares contraueniunt,secus si
cōtraueniunt collegialiter tollēdo sta
tutum. Pano.vero in.c.dilecto. de pre
ben.distinguit:z bene.ꝙ aut singlares
de collegio iurant vt singulares: et sic
est vera opinio Jo.an.Exemplum sta-
tuto cauetur ꝙ nullus det vocem non
matriculatus. Iurauerūt singuli ser-
uare statutum. Sitr ꝙ nullus vadat
de nocte statuūt:iurant seruare statu-
tum:certe q: hoc concernit obseruanti
am singulorū:ideo si collegium tollat
statutum nō peccabūt contrauenictes
quia iuramētū erat statuto accessoriū
z remoto principali remouet z accesso
rium. Si vero iuramentum astringit
eos ad obseruantiā vt collegialiter sic
sine periurio nō possunt cōtrauenire:
etiam collegialiter cā rationabili non
subsistente.exemplū:vt in.d.c. dilecto.
Nam canonici iurātes vt etiam colle-
gialiter nō recipiant:q: nō est dubium
ꝙ vt singuli nō pñt eligere canonicos.
Pau.vero in cle.i.de regula. dicit si iu
rant statutū seruare ꝙ si collegialiter
cōtrauenīūt nō sunt periurij: q: tollūt
statutū:z per ꝯsequens iuramentum.
Si vero iurāt seruare contenta in sta
tutis spāliter:puta non ibo de nocte z
huiusmodi nō habito respectu ad sta-
tutum:sic sunt periuri si cōtraueniunt
qualitercūq;. Aduerte tamen ꝙ in ca-
su in quo nō possunt cōtrauenire colle
gialiter debet intelligi: nisi per casum
concernentē fauorem publicum:q: sic
possent ꝯtrauenire nō obstāte iuramē
to:quia istud intelligit exceptū:vt no.
Pa.in c.dilecto. z sm pdicta intellige
glo.in.c.in his.11.dist.
¶ Utrū successores in aliq̄ collegio vel 40
vniuersitate in q̄ pdecessores fecerant
statuta z iurauerāt ea seruare teneant
sub pena periurij talia statuta seruare.
R.ꝙ nō:q: obligatio iuramēti est pso
nalis lex pte iurātis:nec extēdit ad suc
cessores q̄tū ad periuriū:lz teneant ipm
seruare.de solu.c.i.de vsur.c.tua.d iu-
reiur.c.ꝯstatis.sed ex pte ei cui iurat
transgredit personas. vnde ꝓmittens
obedientiā plato z successoribus eius:
nō tenet iterū promittere successori:q:
est ei obligat sicut antecessori cui ꝓmi
sit. Fallit in libero q̄ tenet z ꝓ ꝓfessio
nez facere infra annū nono pfono.12.
q.2.lōginquitas z c.sepe fit.no.Inn.
z Ber.in.d.c.veniās.

41 ¶ 27. quando q̄s iurat incaute: et hoc ꝓpter aliquā necessitatē iplere nō pōt. 25. di. §. alr̄s ea demū. Exēplū pone de matre que iurauit filium verberare ⁊ hmōi minima: q: videt̄ veniale tale p̱iurium ꝓmissoriū: q: nō videt̄ deus acceptare cū maiori obligatōe q̄ natura eoꝝ importet: vt ibi patet.

42 ¶ Utꝝ in depēdentibus ab aīo alicuiꝰ vel ꝯsciā sit standū eius iuramēto'. R̄. Pa. in. c. vidua. de regu. q̄ sic: vt extra. de sen. ex. c. si vero. el. 2. de homi signifi casti. ⁊. c. vidua p̄dicto. qđ vr̄ ꝯtrīuz: q: intelligit̄ qn̄ certa p̄sumptio intrinseca cōiecturat animū: q: tūc nō statur in p̄iudicio alterius: alr̄s sic.

1 Iuramentum 6. quo ad solutionē quis p̄t absoluere a iuramento licito tā ex pte iurātis q̄ recipientis. R̄. Pa. i. c. q̄to. de iureiu. Aut iuramentū fuit p̄stitū in maťia spectāte p̄ncipalr̄ ad papā: vtputa cū canonici iurauerūt nō recipe vltra talē numerū aliquē in canōicū ⁊ hmōi: ⁊ sic a papa p̄t ēt sine cā absoluere: q: ī tali iuramēto intelligit̄ excepta auc̄tas pape: vt i. c. veniētes. e. ti. ⁊ h̄ voluit Ho. i. d. c. q̄to. Aut fuit p̄stitū in alia materia ⁊ tūc aut est ad honorē dei p̄ncipalr̄: ⁊ sic sine cā nullꝰ pōt absoluere nisi solus deꝰ: ⁊ sic intellige Jo. an. post Uin. i. c. 2. de spon. Nā papa pōt remittere sine cā obligatōez deo q̄sitā. 2. q. 4. si is q̄. Ex quo infert̄ q̄ sicut papa nō p̄t aliū absoluere in hoc casu: sic multominus seipsum. c. fi. de insti. ⁊. c. p vestras. de iurepa. Aut subest iusta cā: sic tā papa pōt q̄ ep̄s. ⁊ q̄ ep̄s possit. no. Jnn. i. c. debitores. de iureiu. ⁊ iō subsistente iusta cā potit ep̄s cōmutare ⁊ interp̄tari sm. d. An. in. d. c. q̄to. ⁊ Spec. in ti. de lega. qn̄. s. dubitat̄ de eius validitate ⁊ aliis dubiis ⁊ etiā absoluere sm Jnn. quē sequit̄ Pa. in. c. cū cōtingat. e. ti. sz est differētia inter papā ⁊ ep̄m: q: ep̄s nō pōt nisi respectu sue diocesis. papa ṽo respectu totius orbis vel respectu magnarū p̱sonarū: aut magni dubiȷ̄ ē requirendus: ⁊ sic pōt intelligi. c. venerabilē. de ele. ar. c. si vero. cū sicibus. e. ti. Alius aūt circa ep̄m vel qui non hz ep̄alem iurisdictionē nō pōt absoluere in iuramēto sicut nec ī voto dispēsare: vt no. in. c. i. de voto. Sed q̄ est cā legitima absoluēdi a iuramēto p̄stito in materia spectante ad honorē dei. R̄. q̄ ꝓpter scandalū euitandū: vt no. gl. i. d. c. quāto. ⁊ Jnno. in. d. c. venerabilem. vel maior vtilitas: vt not. Jnn. in. d. c. debitores. ⁊ est tex. in. c. puenit. el. 2. e. vel subest alia iusta cā. de q̄bus. 15. q. 6. nos sctōꝝ. ⁊. c. auctoritatē. Et credo q̄ hoc sit relinquendū arbitrio ep̄oꝝ: vt ex p̄dictis colligāt q̄n in aliis debeant iudicare. Si ṽo materia in qua ē p̄stitū nō ptinet ad papā nec ad honorē dei: sed cōmodū hoīs: sic papa p̄t ex cā absoluere: vt in. c. q̄to. de iureiu. ⁊ i c. 2. de voto. al' nō respectu laicoꝝ sibi i tpalibus non subditoꝝ: vt in cle. pastoralis. de re iu. ⁊ qđ no. in. c. q̄ in eccl'aꝝ de ꝯstit. ⁊ in. l. fi. C. si ꝯ ius vel vti. pu. sa. qđ no. ſ. Obediētia. §. 2. Silr̄ dic q̄ ep̄s ex cā ltīa pōt absoluere a iuramēto licito. Et dr̄ cā legitima qn̄ inest turpitudo ex pte recipiētis. vn̄ dicit Pa. i c. i. de iureiu. q̄ si notorie ꝯstat de turpi receptōe: poterit ep̄s absq̄ h̄ q̄ citet vel cogat suscipientē relaxare ⁊ absoluere: puta cū quis ex metu exegit iuramentū sup eo de quo alr̄s etiā d̄ iure tenet̄: vt exemplificat. Idem Pa. in. c. ad nostram. el. 3. eo. tit.

Additio Quia iniuria sibi irrogatur illaqueādo eū iuramento ad iuris obseruantiā p metū. ⁊ ideo ꝓpter periculū piurij pōt petere absolutionē. ⁊ sic extende. c. si ṽo. eodem titu.

¶ Utrū in oībus p̄dictis in q̄bus dixi iuramentū nō obligare possit q̄s ꝓpria auctoritate cōtrauenire. R̄. vt colligo ex Jnn. in. c. cū q̄dā. de iureiur. q̄ qn̄ ē dubiū an sit obligatoriū: tūc nemo preter auctoritatē superioris pōt ꝯuenire: nec iudex secularis in casu in q̄ est dubiū inter doc. an sit obligatoriū vel ne pōt se intromittere sed remittere ad iudicē eccl'iasticū. Ita not. Pa. in. d. c. cū cōtingat. Qn̄ ṽo nō est dubiū de iuramenti obligatōe: tūc si pōt suari absq̄ dispendio salutis dr̄ absolutio peti ꝓp reuerentiā facti. Si ṽo sit in dispēdiū salutis: tunc pōt hō ꝓpria auctoritate ꝯuenire. Et no. hic q̄ in dispendiū salutis 1

lutis δ: omne illud qδ charitate dei d e rogat vel eius pfectioni: vel disponētibus ad eā. Videt tñ Pa. in. c. cū qdam de iureiur. tenere nō esse necessariā absolutionē supioris: etiā qñ pōt seruari sine interitu salutis: nisi solū ne notet de trāsgressione iuramēti: h est dicere pp scādalū: τ sic credo qñ .s. est clarū q̄ nō obliget iuramentū. qδ not.

2 ¶ Utrum iuramentū qδ ɔcernit fauorē iurantiū tm̄ sit remissibile p eos q̄ iurarūt. R. Jo. an. in. c. 2. de spō. τ Jo. de lig. in cle. i. de vsuris. q̄ sic. τ ħa. d. c. 2. secꝰ si ɔcerneret cultū dei: vel religionē: vel pietatē. puta iurarūt duo sibi inuicē q̄ religionē intrabūt q̄ dicēt duo psalteria: vel q̄ δ lucro eoꝝ dabūt certā ptem paupibus τ hmōi: q: non pñt sibi remittere. Silr nō pñt si sibi iurarūt id ad qδ tenebant: puta q̄ nō faciant furtum: q̄ mercatores nō falsificabūt merces τ hmōi. Silr etiaꝫ nō pñt remittere qñ iurant sup aliq̄ faciendo vel nō faciēdo qδ non ptinet ad eū cui iurat sed simplr: puta iuro tibi q̄ non negociabor: vel nō faciā talē artē: si tñ tale iuramentū respiceret incōmoduꝫ alterius: puta cōitatis vel alioꝝ nō valeret: vt dictū est. Silr nō teneret qñ iurādo de aliq̄ faciēdo vel nō faciendo intendebat si ille cui iurabat silr faceret: q: sic si ille nō seruat: nec iste tenet. fa. qδ no. Ho. Inn. τ Ber. in. c. puenit el. 2. τ facit. c. sicut: el. 3. de iureiu.

3 ¶ Utrū vniuersitas q̄ iurat aliqd seruare vel facere vel nō facere teneat qñ maior ps facit cōtra. R. Rodo. q̄ si qñ iurarūt hēbant aliquā ɔditōnē in mēte ᵬm illā debēt ſuare: puta si alij oēs vel maior ps seruabit τ ego. Si vero nullā ɔditōeꝫ hēbat: sed dubitatur an fuerit simplex vel sub aliq̄ cōditōe: tūc si iuramētū spectet tm̄ ad cōmodū iurantiū τ medietas vel maior ps ſuat: τ hoc vergat in damnū seruantiū: τ lucrū nō seruantiū benigne interptādū ē q̄ aliquibus nō seruātibus alij nō tenent seruare. Si vero nullū incōmoduꝫ patiunt seruātes non est tutū ɔuenire: sed denunciet plato: vt vel cogat seruare vel sibi inuicē remittere. Si vero cōcerneret cōmodū alioꝝ a iurātibus nō posset nec sibi remittere nec alijs non seruātibus nō seruare sine piurio si simplr iuraret. Et si dubitāt an simplr iuraret vel sub ɔditōe dimittant incertū .s. nō seruādo τ seruāt: qδ est certū. 4

¶ Utrū licite quis possit petere absolutionē a iuramēto: nisi in casibus vbi tꝫ. R. ᵬm Pa. in. c. cū cōtingat. eo ti. q̄ aut iuramentū cōtinet turpitudinem ex pte suscipiētis τ maxime cōcurrēte materia turpi sup qua pstat: sed ex pte iurātis nullū iminet pctm̄ sic pōt peti absolutio nō obstāte ɔditione aduersarij. casus est in. d. c. debitores. ex q̄ ptꝫ q̄ filiusfa. q̄ cum iuramēto renūciauit macedoniano: pōt petere absolutōꝫ in terris vbi cōiter hodie filij nō inducūtur ad tm̄ malū: τ hoc ē tutiꝰ ᵬm. d. Anto. in. d. c. cuꝫ cōtingat. τ plꝫ Pa. q̄uis posset de subtilitate iuris dici q̄ nō tꝫ iuramētū si bene pōderet. l. i. ff. ad macedo. q: emanauit ad cōpescendū libidinē peccātiū: τ sic pp bonū publicum corpis τ aie cōtra qδ iuramentū nullū est. c. si diligenti. de fo. cōpe. τ. c. cōtingit. el. i. de sen. excō. Item q: iuramētū nō solū est nullū qñ cōtinet in se pctm̄ sed etiā qñ pōt pbere occasionē peccandi. c. cū ab omni. de vi. τ ho. cle. τ. c. naꝫ cōcupiscentiā. de cōstI. τ. c. sicut ex lris de iureiurando.

Additio Aut iuramētuꝫ nullā turpitudinē aliā hꝫ: nisi q: est ɔ legē pstitū. τ in h distinguo. aut τ lex resistit ppter fauorē reipublice p̄incipaliter τ nō est necessaria absolutio: q: iuramentū nō valeret. d. c. si diligēti. aut resistit p̄incipalr ppter fauorem iurātis: lꝫ secūdario in fauoreꝫ publicū: vt in muliere minore τ hmōi. τ tūc si potest seruari sine dispēdio salutis: absolutio nō pt peti. c. si vero. cū si. eo. ti. qδ intellige veꝝ qñ sine dolo vi vel metu: sed spōte τ sciēter est iuratū. Si vero iuramentū fit in contractu τ dat enormis lesio: lꝫ iurauit nō cōtrauenire: tñ poterit absolutionē petere: quia psumit dolꝰ. l. omnes. § luciꝰ. ff. de his que in frau. cre. l. q̄ testm̄. ff. de pbat. et nihil interest vtrū interueniat dolus ex pposito vel re ipsa. l. si q̄s cuꝫ alr. ff. de vbo. ob. Et vba iuramēti debēt intelligi ciuili modo. s. q̄ nō ɔueniat nulla re vel cū exceptis grauibus lesionibꝰ. [illegible]

l.creditor.§.iulius.ff.mād. Intellige nisi sciēter iurasset: q: cessat dol⁹ et re ipsa ꝛ ex ꝓposito. ꝛ ideo nō poterit. sic etiā si nō intellexit enormē lesionē: licz dixerit non ꝯuenire neq3 magne neq3 parue: vt ponūt notarij: nō ꝓpterea ꝓhibet quin possit petere absolutōe3. de hoc vide. ꝺ. Arbiter. §. 10.

i **Urisditio** ꝭm Az. dr a ditōe qd est potestas ꝛ iuris quasi iusta et legitima potestas.

¶ Jurisditio sine cohertōe nō v3. ꝺ of. deleg. c. pastoralis. vnde dicit tex. in. l. fi. ff. de of. eius cui man. est iuris. Jurisditio sine modica cohertōe nulla est iurisditio.

¶ Jurisditōe cōmissa oīa sine q̄bus explicari nō posset intelligunt commissa tacite. ff. de iu. om. iu. l. 2.

i **Us** est ars boni ꝛ equi. ff. de iusti. ꝛ iur. l. i. Jus ꝯstare nō p̄t nisi sit aliqs iurisꝑit⁹ per quē possit quotidie in meli⁹ ꝑduci ff. de ori. iu. l. necessariū: Jus diuidit i ius naturale gentiū ciuil: ꝛ publicū. ꝺ hoc vide di. i. ꝑ totū. ꝛ. ff. de iusti. ꝛ iur. ꝑ totū. Utrū facta ꝯ ius valeant: vide ꝭ. Lex. §. 18.

i **Uspatronatus** est ius honorificū onerosu3 ꝛ vtile alicui cōpetēs in eccl'ia: ꝓ eo ꝙ de diocesani ꝯsensu eā cōstruxit fundauit vel dotauit ipse vel is a quo cām habuit ꝭm Jo. an. ꝛ Pa. in ꝛrica. de iurepa. ꝺr: honorificū q: h3 honorē p̄sentandi rectorē: q: sine ei⁹ p̄sentatōe si ep̄s vel ali⁹ p̄latus instituit ipso iure ē nulla ꝑ. c. decernimus. 16. q. 7. t3 Jo. an. in. c. 2. de of. vi. li. 6. nisi qn̄ p̄tonus fuisset negligēs in p̄sentādo: q: elapso tp̄e bene instituūt. Papa vero hn̄ posset sine presentatōe patroni. ꝛ silr legatus de latere si patronus sit eccl'iasticus: nō tn̄ posset p̄dictus legat⁹ si esset secularis. vide gl. in cle. ꝑ lras. de pre-ben. ꝛ iste est casus. c. cū dilectus. de iurepa. Onerosum ꝺr: q: patronus tenetur defendere eccl'iam ne bona indebite dilapidenk. 16. q. 7. filijs. Unde presentatus tenek reddere rōem de administratōne patrono. Intellige si patronus ē eccl'iasticus nō secularis: vt no. in. c. cum ꝛ plantare. de p̄uil. ꝛ Pa. in c. ex lris: ꝛ. c. cum ꝓpter. e. ti. Nō tamē valde stricte dicēdo qd expendat quotidie: sed in genere. Ita no. Pa. in. c. ex lris. de iurepa. Unde ꝺr etiam: quia si veniret ad inopiam tenek eccl'ia ex redditibus vltra necessaria remanētibus alimentare patronu3 pingui⁹ ꝙ alios paupes. c. quicūq3. el. 2. ea. cā. 2. q. 2. c. nobis. in fi. de iurepa. Et no. ꝙ ius patronat⁹ hn̄s aliqn̄ ꝺr patronus: aliqn̄ aduocatus ꝛ vicedomus custos guardiam hn̄s eius frequentatōis vel processionis ꝭm Host. c. p̄terea. e. ti. ꝛ in. c. in singulis. in fi. de sta. mo. ꝛ ideo supponunt ꝓ eodem.

¶ Quibus modis acquiritur ius patronatus. R. ꝙ ex tribus. Primū quia fundauit ecclesiam: idest fundum: ad edificandum dedit. ꝺ. c. nobis: ꝛ. c. abbatem. 18. q. 2. 1

¶ Scōm est ex ꝯstrōne eccl'ie. c. monasteriu3. 16. q. 7. ꝛ hoc intellige si facit ꝺ consensu ep̄i: cum alio modo eccl'ia fieri nō debeat. de consec. distin. i. nemo. de iurepatro. quoniam: ꝛ. c. a nob fuit. 16. q. 7. filijs. 2

¶ Sed qd si refectionem dedit. R. ꝙ nō acquirik iuspa. ꝭm Lau. ar. ff. ne qd in loco pub. l. i. §. vicinales. qd verum est qn̄ nō est omnino destructa: Sec⁹ si funditus erat destructa: ꝛ de consensu reparauit: quia ꝑinde est ac si de nouo fecisset: de iude. consuluit. ꝛ in aut. vt nullus fab. oratorij dom. §. i. sed p̄mius qui edificauerat amittit iuspa. si non dederat fundum. vel ꝭm glo. in. c. quoniā. eo. dotem etiam de eadē materia sit reparata. 3

¶ Tertiū est ex dotatōe. ꝺ. c. filijs: et. c. quicūq3. ibidem. Et hoc intellige ꝺ dote data an̄ cōsecrationē: q: post ꝯsecrationez nō inducerek: q: nulla seruitus rei facere pōt imponi. ff. de serui. l. seruitutes. la. 2. §. vl. ꝛ qd humāi iuris desinit esse seruitutē nō recipit. ff. cōia p̄dio. l. caueri. Tamen Inno. ꝛ Host. tenet ꝙ si nō habet dotem ꝛ sibi dek post ꝯsecrationem acquirik iuspatronatus quia sine substātia rerum nō potest ecclesie deseruiri. 1. q. 3. si qs obiecerit. et magis plz. Et nota ꝙ nisi detur pro do 4

te vel rõe dotis nõ habebit iuspatrona-
tus: sed erit bñfactor secundum Pa. in
d.c. quoniam. Limitat etiaʒ hoc ibidẽ
Pa. ꝙ ex donatione post consecratõem
efficitur patronus. veruʒ q̃n fundator
non potest compelli ad ipsam dotãdã:
sicut fit in istis capellis. quod nota.

5 ¶ Utrum possint esse plures in dote cõ
stituenda? R. Inno. ꝙ sic. Et quilibet e
rit patronus. vult ẽt gl. in. d.c. q̃cunqꝫ.
que vult ꝙ dans modicam dotẽ nõ sit
patronus: q: verum est q̃n vnus solus
dat. secus si ples simul dant sufficiẽter
Idem dic in fundatione ⁊ edificatione
⁊ sic patet ꝙ multi essent patroni: puta
quia vnus dedit fundum alter edifica
uit alter dotauit vel plures edificaue-
runt vel dotauerunt.

6 ¶ Utrum ius patronatus transeat ad
heredes? R. Pa. i. d.c. i. de iurepa. ꝙ sic
etiam extraneos: ita ꝙ si pater istituit
filiuʒ in certa re ⁊ extraneũ heredẽ vni
uersalem iuspatronatus transibit i ex-
traneum non in filiũ. ⁊ si ples sunt he-
redes in omnes transit: vt in. d.c. ⁊ cle.
fi. eo. ti. ⁊ non solum transit ad mascu-
los: sed etiam ad feminas hedes. facit
c. fi. de pces. pben. sentit gl. in. c. q̃m suc-
cessitura. 16. q. 7. ⁊ id. filius q̃ repudiauit
hereditatẽ pñam non erit patron⁹ s̃m
Fede. consi. cx. Et hodie determiatũ ẽ
per. d. cle. fi. ꝙ succedũt nõ p capita sed
per stirpes. vñ si plures succedunt vni
ex duob⁹ patronis ẽ omnes hñr loco
vnius. ⁊ lʒ vnus hẽat de hereditate ꝙ a
lius dummodo nõ sit heres in certa re
constitutus equaliter erit patronus.

7 ¶ Utrũ iuspatronat⁹ possit diuidi iter
heredes? R. Pa. in. d.c. i. ꝙ nõ qualiter
cunqꝫ intelligaẽ ista diuisio: cũ ipm ius
sit incorporale possunt hñ conuenire pa
troni vt alternatis vicib⁹ presentent. d.
cle. i. Siliter si habẽt plures ecclesias pñt
puenire vt p̃sentet vn⁹i vna ⁊ alt in alte
ra: q: sicut diuisio permittitur in tẽpor
ita ⁊ respectu locorum ⁊ ista non est di-
uisio que prohibetur in. d.c. i. d iurepa.

8 ¶ Utrũ iuspatronat⁹ possit adiudicar'
vni ex heredibus? R. Pa. in. c. querimo
niam. eo. ti. ꝙ non: q: si equaliter suc
dunt non apparet quare hoc. Si inequa
liter diuidũt ⁊ tunc si datur pro restau
ratione illi qui minus habet ullo...

est ... c. preterea. eo. ti.

9 ¶ Utrum iuspatronatus transeat cuʒ
vniuersitate bonorum? R. ꝙ sic. 16. q. 7
nemini: ⁊ c. ex lris: ⁊ c. cum secundum.
de iurepatronatus.

10 ¶ Utrum transeat dõatione? R. ꝙ sic.
c. ex insinuatione: ⁊ c. consultationib⁹.
eo. ita tamen ꝙ si est laicus nõ põt do-
nare cuiuscunqꝫ laico aut clerico recipi
enti nomine proprio sine licẽtia episco-
pi: vt in. c. nullus: ⁊ in. c. preterea. eo. ti.
sicut nec aliquod aliud ius spirituale.
Si vero donaret ecclesie aut loco reli-
gioso: tunc secundum communiter hoc
potest sine licentia episcopi: vt no. in. d.
c. nullus: ⁊ c. insinuatione. ⁊ c. illud: et
c. vnico. eo. ti. li. 6.

11 ¶ Utrum possit dari in feudum? R. ꝙ
sic cum vniuersitate. c. cum seculuʒ. eo.
titu. sed spiritualiter non.

12 ¶ Utrum venditione transferatur? R.
ꝙ si specialiter vendatur est simonia si
emit intentione vt possit p̃sentare queʒ
velit vel priuare: ⁊ debet spoliari ille q̃
emit ⁊ ecclia debet esse libera secunduʒ
Inno. Si vero emeret cum vniuersita
te temporalium cum quibus transit ẽt
iuspatronatus non est simonia secun-
dum Ho. ⁊ Cal. vt patet ex. c. ex litteris
eo. ti. quod verum credo cum non emit
principaliter talia bona temporalia p-
pter iuspatronatus consequendum: q:
si principaliter propter hoc emere esset
simõia. ita no. Pa in c. quia clerici. eo.
titu. Item secundum Jo. an. in. c. vnico
eo. li. 6. si dicatur vendo tibi villaʒ ⁊ ius
patronatus quod habeo in ea: non valʒ
venditio: secus si simplr vendit villam:
vt in cle. pastoralis. de re iudi. Et ideo
emptor vel feudatarius cũ acq̃rant dir
ectum vel vtile dñium reruʒ sitr acq̃rũt
iuspatronat⁹ licite: sicut alios fruct⁹ hñt
ff. de contrahen. emp. l. in lege. §. dolia.

13 ¶ Utrũ vendẽs oĩa iura q̃ hʒ in tali vil
la que nõ est sua intelligaẽ vendeẽ ius
patronatus qd ibi hʒ? R. ꝙ non: q: ad
hoc vt transeat opʒ ꝙ res que vẽdiẽ tal'
sit ꝙ ẽt sine expressione vniuersitatẽ vl'
iuspatronatus in se contineat: sicut ẽ vil-
la vel castrũ qd i se ctinet honorẽ iuris
dictiõeʒ districtũ ⁊ iuspatrõat⁹. ff. d. v. sig.
l. pupill⁹. §. territoriũ. lʒ qu: dicit. vẽdo
tibi omnia iura ... hec vniuersa

lis in singulares:scz vendo tibi hoc c ꝛ il
lud. Cũ autẽ iuspatronat⁹ sic nõ possit
vẽdi: sic in tali vniuersali nõ ɔprehẽdit
Sed si sit aliquod vniuersale qd mul-
ta iura in se cõtineat: vt est hereditas:
bene transit cuz illo iuspatronatus. ff.
de pe. here. l. item videnduz. §. si. ꝛ duo
bus seqnentibus.
14 ¶ Quid si vẽdat quis palatiuz vbi hz
capellã q̃ forte habz multa priuilegia ꝛ
multos redditus trãsiet iuspa. cuz pa-
latio? R. ꝙ sic. ar. l. si mercedẽ. §. si cuz
fundũ. ff. de ac. em. qꝛ ad capellã nõ ẽ
nisi per palatiũ ɔtrariũ. nota. Host. et
Inno. in. c. ex lr̃is. eo. ti.
15 ¶ Utrũ possit pignori obligari? R. Prior
opi. ẽ Inno. ꝙ nõ. ẽt. cũ vniuersitate:
qꝛ cũ creditor nõ possit vti pignore si va
caret eccl'ia nemo posset p̄ntare.
16 ¶ Sz. q̃. q̃tũ tẽp⁹ debz patron⁹ p̄sẽta-
re? R. ꝙ si ẽ laic⁹ hz quattuor meses: si
cleric⁹ sex a tẽpore vacatiõis. c. eã te de
cet eo. ti. ꝛ tex. in. c. vnico. eo. li. 6.
17 ¶ Sz nũquid poterũt variare? R. ꝙ sic
si est laic⁹ anteq̃ eps cõfirmet: vt in. c.
qd aũt. ꝛ. c. cũ autẽ. ꝛ. c. pastoralis. eo.
ti. si ẽ eccl'iastic⁹ patron⁹ n̄ p̄t variari p⁹
q̃ p̄ntauit. d. c. pastoral' cũ. c. p̄dcis. e. ti
18 ¶ Utrũ presentãs indignũ priuet iure
p̄sentandi? R. ꝙ si est cleric⁹ q p̄sẽtat i
dignũ priuatur ea vice. tex. est in. c. sic
in si. de sup. negli. prelat. ꝛ. c. 3. de ec. e-
diũ. Si vero est laic⁹ nõ priuat: vt eli-
citur subt iliter. de offi. or. c. cuz vos. h
tenet Inno. ꝛ Ho. ꝛ Ber. in. d. c. cum
vos. ꝛ Archi. in. c. suscepti. de prebẽ. li.
6: peccat tñ mortaliter sciẽter p̄sẽtãdo
idignũ: qꝛ infideliter agit in officio sibi
cõmisso. vide Administratio.
19 ¶ Utrũ quis possit presentare seip̄z?
R. nõ: sz bñ filiũ: dũmõ sit idone⁹. Fac
c. p̄ vtas. eo. ti. ꝛ ibi no. Ber. ꝛ. Hosti. ꝛ
Pa. ponit i. c. ɔsuluit. e. ti. Silr possũt
p̄ntare vnũ ex se ipsis. Facit. l. vbi ad-
sunt. ff. de tuto. ꝛ glo. in. d. c. ɔsuluit.
20 ¶ Utrũ presentans a maiori parte pa
tronorũ sit admittendus? R. Pa. in. c.
qm̃. e. ti. ꝙ aut presentatio fit ab istis
sicut a collegio: ꝛ tunc requiritur ma-
ior pars respectu potius capituli ſm
Jo. an. ꝛ videtur tex. in. c. ecclesia. el. i.
de elec. Aut presentatio fit ab istis vt a
singularib⁹: vt cõiter [illegible] laicis: ꝛ tunc
admittit qui presentatur a pluribus:
verbigratia sunt sex patroni: tres p̄sen
tant: admittit qui p̄sentatur a trib⁹: vt
a plurib⁹ p̄ntatus: quod bene nota. quia
facit ad multa.
¶ Utrũ oporteat ꝙ sint simul qui volũt 21
p̄sentare? R. Pa. in. d. c. qm̃. ꝙ si agũt
vt collegiũ oz oẽs vocare: aliter potest
ɔtẽpti ãnullare p̄ntationẽ. Si vo agũt
vt singuli. Fede. ɔsilio. 97. tz ꝙ nõ. Sz
Bar. i. l. oẽs populi. ff. de iusti. ꝛ iu. tz
ꝙ siue a collegio vt collegiũ est: siue a
pluribus vt singulares; consensus est
explicandus: dũmodo maior pars pre
iudicet minori: semper debent simul es
se. per. l. iurisgentiuz. ff. de pac. ꝛ hoc ẽ
verius quo ad vocationem: qꝛ forte si
fuissẽt presentes induxissent ad cõsen
sum alterius: ꝛ pro hoc facit. c. 2. ꝛ qd
ibi no. de arbi. li. 6.
¶ Sed quid si duo tantuz sunt patro 22
ni ꝛ duos presentant? R. Johan. an.
in. c. cum autẽ. e. titu. ꝙ episcopus po
terit quem voluerit eorum instituere:
ꝛ est bona glo. in. c. si si plures. 16. q. 7:
hoc tenet Inn. in. c. i. eo. titu. ꝛ Calde.
ꝛ Cardi. in. d. c. cuz autẽ. ꝛ Pa in. c. eaz
te. eodẽ titulo ꝛ placet. licet alij contra
rium teneant.
¶ Utrum patronus possit aliquid exi 23
gere: puta aliquos cereos in cognitio-
ne iurispatronatus? R. Pa. in. c. prete-
rea. eo. titu. ꝙ non: nisi tempore fun-
dationis a diocesano istud fuisset sibi
reseruatum. nec valet si ipse patronus
fundando sibi aliquod seruitium re-
seruet: nisi episcopus auctoritatez pre-
stiterit. vnde si episcopus auctoritatez
prestitisset posset tale ius vendere: titu
lo remanente apud euz: ꝛ hoc credo ve-
rum si dedit dotem pinguem ꝛ abun-
dantem. secus si solum necessariaz ad
sustentationem ministrorũ: quia tũc
nullum seruitium poterit sibi retine-
re. Ita no. Pa. in. c. i. de cen. Fallit hoc
quando locus religiosus proprijs ex-
pensis ecclesiam edificauit: quia tunc
talis locus habet in ea omnia tempo-
ralia sicut episcopus spiritualia. vt de
pri uil. c. cum et plantare. et etiã ius p̄
sentandi. de sup. negli. prela. c. sicut.
¶ Utrũ liceat clerico suscipẽ eccl'iaz de 24
manu laici ipso inuito. R. Pa. i. c. preterea. el

p̄mo.eo.ti.q̄ nō.ꝛ ſi facit peccat᷒ mor‑
taliter.ꝛ lȝ ñ ſit ſuſpenſ᷒ ipſo iure:tñ dȝ
communione priuari.Ex quo īfert Pa.
q̄ ſi talis impetrat a papa:nō expreſſo
qḋ prius habuit a laico nō valet. Et q̄
debet communione priuari : vt in.d.c.
preterea.ꝛ.c.poſtulaſti.de reſcrip.

25 ¶ Utrum laicus edificans capellaȝ in
eccleſia ꝛ eam dotās acquirat ſolū ſibi
iuſpa.an eccleſie ſimul:R̄.Pa.in.c.ad
audientiam.de ec.edi'i.q̄ eccleſie ſimꝰ
q: non poteſt negari quin eccleſia pōat
fundum.ex qua datione iuſpatronatuſ
acquiritur.c.pie mentis.16.q.7.ꝛ ideo ſi‑
mul concurret cum laico in p̄ntatione.
Similiter ſi clericus edificat ex bonis
eccleſie capellam non ipſe vel parenteſ
eius acquirunt iuſpatronatus :ſȝ ſoluȝ
eccleſia ex cuius bonis eſt edificata.

26 ¶ Utrū ex delicto patris publicatis oī
b᷒ bonis eius priuetꝰ fili᷒ iurepatronat᷒
qḋ habebat pater:R̄.q̄.ſi publicatō fit
ab iperatore vel iudice ſeculari nō pri‑
uatꝰ iurepatronat᷒:nec p aliquo crīe ēt
leſe maieſtatis pōt impator p̄uare.laī‑
cum ipſo:q: hȝ iſtud a papa. Ita no.gl.
ꝛ Archi.in.c.filiis.16.q.7. Intellige h̄
verum qñ nō eſt in aliqua vniuerſitate
ſeculari.ꝛ ſi eſſet ex priuatione illi᷒ vni‑
uerſitatis ſeclaris trāſiret.ꝛ vide bonā
glo.in.c.ſatis puerſuȝ.56.di.q̄ dicit q̄
lȝ pr̄ ɔmiſerit crimeȝ leſe maieſtatis ex
quo filii efficiuntꝰ infames.l.quiſq̄s.C
ad.l.iu.maie.6.q.1.cū militibus. Filii
tñ clerici nō efficiuntꝰ infames:ꝛ nō p‑
dunt bñficia:ꝛ ſic nec iuſpatronat᷒ ēt fi‑
lii qui nō ſunt clerici niſi cū vniuerſitate

27 ¶ Quid ſi laicus hȝ iuſpatronat᷒ cū ec‑
cleſia ſimul:habe.it ne ſex mēſes ad p̄‑
ſentandū:R̄.ſm Jo.an.ꝛ Archi.in.d.c
vnico.eo.ti.li.6.q̄ ſic: ita q̄ rōne cōſo‑
nis priuilegiū eccleſie trāſibit ad laicuȝ
ad inſtar ei᷒ qḋ dicitur de eo qui habet
rem cōem cum pupillo que nō poteſt
vſucapi vel preſcribi pp pupillū:vt in.l
ſi cōeȝ.ff.quē ad.ſer.a.ita per eccleſiam
conſequitꝰ qḋ per ſe ɔſequi nō poſſet.de
conceſ.preben.c.pe.Idē dic qñ clericus
ꝛ laicus hñt preſentare q̄ hȝ tēpus ſex
menſium ſm Pa.in.c.eam te eo.ti. q:
maius dignū trahit ad ſe min᷒ dignuȝ
c.q̄ in dubiis.de conſe.ec.vel alta.ꝛ h̄
tenet Jo.licet Ho.aliter. Et intellige

de patrono eccleſiaſtico q̄ habȝ ius pa‑
tronatus rōe eccleſie:q: ſi haberet rōe
patrimonii eſſet idē p oīa ſicut in laico
ſic ꝛ in clerico.c.cum dilect᷒.eo.ti.no.
Pa.in.c.eā te.ꝛ in.d.c.cū autem.qḋ no.

Iuſticia

ſm q̄ ē hit᷒ v̄tutis pōt accipi quatuor modis ſm Ri.in.3.di.33.ar.5.q.3
Primo coiſſime.ſ.pro qualibȝ rectitudi‑
ne animi:ꝛ ſic quelibet virt᷒ eſt iuſticia
quedā:ꝛ ſic diffinitꝰ ab Anſel.li. de v̄ita‑
te.c.12.Juſtitia eſt rectitudo voluntatis
pp ſe ſeruata. Secundo pro rectitudie
per quā iuſtificatꝰ in conſpectu dei.i.p
charitate ꝛ ſic diffinitur ab Aug.li.83.
q.91.iuſticia que per cetera diffunditꝰ ē
dilectio dei ꝛ proximi. Tertio pro qua‑
libet virtute ordinata per iuſticiam le‑
galem ad bonum cōe: ꝛ ſic eſt idē cum
qualibet virtute differens tñ ſm ratio‑
nem. Quarto pro habitu determināte
voluntatem ad firmiter volendū ſerua‑
re rectitudinem debitā in operatōib᷒ q̄
ſunt ad alterum. Et hoc dupliciter:aut
ad alteruȝ vt ē perſona ſingularis:ꝛ ſic
eſt iuſticia particularis diſtincta per
eſſentiam ab aliis virtutibus que ſic p̄t
diffiniri. Juſticia eſt conſtās ꝛ ppetua
voluntas ius ſuum vnicuiq̄ȝ tribuēs.ff
de iuſti.ꝛ iure.l.iuſticia. Alio modo ad
alterum:qḋ eſt cōitas : et ſic eſt iuſticia
legalis ꝛ hoc eſt omni virtuti generalis
in quantuȝ precipit omnia exteriora cu‑
iuſlibet virtutis ad bonum cōe referri
ſm q̄ vult phs.5.ethi.c.9.eſt tñ vna v̄‑
tus ſpecialis diſtincta in eſſentia ab a‑
liis virtutibus:vnde non eſt generalis
aliis per p̄dicationē: ſed per virtutem.
¶ Que ſunt partes eius ſubiectiue:R̄
ſm phm.5.ethi.due.ſ.ɔmutatiua q̄ di‑
rigit vnā priuatā perſonā ad aliā i hiis
que ɔſiſtunt mutuo inter duas pſonas
ad inuicē. Alia diſtributiua que eſt or‑
do eius qḋ eſt commune ad ſingulas p‑
ſonas queȝ dirigit iuſticia diſtributiua
cōium ſecundum proportionabilitateȝ.

1 # Iuſtificatio

[illegible] quat‑ [illegible] requi‑
rit:primum motū liberi arbitrii:
contritionem [illegible] gra‑
tie:ꝛ remiſſionem [illegible]

1 # Laicus

dicitur a logos grece ꝛ [illegible]

Sily.7.etbi.et sunt illi q̄ possunt haber vxorem.possidere proprium. de quib⁹ 12.q.i.duo.

1 ¶ Utrū laicus possit esse procurator vel sindicus rerum ecclesiasticaruz: R.Pa. i.c.decernim⁹.de iudi.Collectari⁹ dicit q̄ generalis administrator esse nō pōt lo co p̄lati absētis vel illi⁹ qui reputat̄ ab sens vt ē minor: vt i.c.i.de eta. et qua lor. Sed si prelat⁹ p̄sit spiritualib⁹ bene pōt cōmitti cura tēporaliuz laicis: ma xime vbi clericus nō reperitur ydone⁹. allegat no.per Inno.

Additio Qui dicit q̄ laico ge neralis administratō cōmitti nō pōt ita vt sup oēs dominet̄: sed spālis q̄rundā rer̄ pōt cōmitti ita vt superiori admistratori respondeat. et plz Pa. q̄ allegat glo.in.c.iudicatū.89.di. et id dictū.c.decernim⁹.loquit̄ q̄ nō pōt esse yconom⁹.i.habere generalez admi nistrationez oiuz bonor̄ ecclesiasticoruz tā corpaliū q̄ spiritualiū: et sic p̄sit oib⁹ sed bn̄ pōt esse yconom⁹ ecclesie i tpalib⁹. c.i nona.16.q.7.hoc idē tz Hosp.d cal. et Ho.et Jo.an.i.c.vnico.d sindico.

2 ¶ Utrū possit esse pcurator clericī lai cus ad eligēdū: R. q̄ nō: vt notāt doc.i d.c.decernim⁹. q2 vbi hz exercē actū spi rituale iudicio suo nō pōt cōstitui laic⁹ vt no. Jo.an.in regula q̄ alicui suo nō lz.de re.iur.li.6. et sic limita.c.i. d pcu. li.6.vt solū hēat locū in iudicialib⁹ vbi etiaz in causis spiritualibus admittit̄ ad agendum et defendendum.

3 ¶ Utrū possit laicus eē vicari⁹ epi: R. sm doc.q̄ nō: vt no.i.d.c.i noua.et i.d. c.cōtingit.de arbi.et i.c.vno de sindico. Facit gl.i.d.c.decernim⁹.q̄ dicit q̄ cāe spirituales nō possunt cōmitti laicis tanq̄ delegatis p episcopū. Et hoc strel ligo q̄ nō pōt esse vicarius epi i spūali bus.sec⁹ si ep̄s hz iurisditionez tēpora lez in loco: q2 bn̄ pōt laicuz suū vicariuz facere: vt in.c.fi.ne cle.vel mo.li.6.sed in spiritualibus tenent doc.q̄ nec etiaz cleric⁹ coniugatus.c.Johā.de cle.piu. et in.c.vnico.de cle.coniu.li.6.

4 ¶ Utrum laic⁹ possit p̄dicare: R.sm Pa in.d.c.decernimus q̄ sic si cōmittatur ei ab epo.vide bonā glo.96.di. bene q̄ dem. Facit in.c. cum ex iniuncto.de he re.vide glo.in.c.adijcim⁹.16.q.i. lz ad.

teneas dn̄ dicit et mulieres:

1 **Latria** grece idē est q̄ religio latine sm Au. io.de ciuitate dei.c.4.vnde dicit ibidez q̄ cultus deo debitus quattuor nominibus nominatur: duobus apud grecos.s.Latria et theusebia id est cul tus diuinus vel bonus: et duobus apd latinos.s.religio et pietas: qui corespō dent prefatis duobus. Differt tamē la tria proprie a theusebia: quia hec respi cit cultum dei interiorem qui proprie pertinet ad virtutes theologicas: sz la tria respicit seruitutem exteriorez que pertinet ad iusticiaz: vt elicitur a sācto Bo.in.3.in.d.9.q.2.ar.3.et sic est virt⁹ cardinalis proprie: et quādo aliqui doc. dicūt q̄ est virtus theologica intelligi tur sm qd est theusebia.

¶ Qui sunt actus latrie: R.q̄ sūt due 1
spēs actuuz latrie.prime spēi act⁹ sūt illi quos producit mediantibus virtu tibus quibus imperat ordinans eos i dei reuerentiaz: et sic religionis actus per moduz imperij ponitur Jaco.primo esse visitare infirmos: qui est actus eli citus a misericordia.et imaculatum se custodire: qui elicitur a temperantia. Secunde sunt illi quos producit p se et imediate per quos homo ordinatur tantuz ad deum inter hos habet aliqs interiores tanq̄ principales: et per se: vt est deuotio et oratio. Aliquos vero exteriores quasi secundarios et ordina tos ad interiores quibus ipsa vtitur quasi signis ad excitandum mentem ad actus spirituales: et i aliquibus ho rum exteriorum corpus ad veneran dum deo exhibetur: vt in adoratione. In aliquibus vero deo de rebus exte rioribus offertur: et hec vel promitten do: vt in votis.vel in dando: vt in sacri ficijs: oblatōibus: primicijs: decimas: et huiusmodi.

¶ Utrum sacrificium sit latrie: R. q̄ 2
triplex est sacrificium. Primum bone operationis: et istud est omnium virtu tum. Secundum orationis: et istud virtutū theologicaruz est. Tertium est imolatōis: et istud ē latrie spirituale.

1 **Latro** i q̄ differt a fure: R. q̄ latro furat̄ d die sz fur de nocte. Jura tn̄ sepi⁹ vnuz

p altero accipiūt: vt p3 i. c.1. de homi.
4 ¶ Quis dicat͂ public⁹ latro vel depopulator agroꝝ. vide infra. Immunitas §.17.

1 **Laudemium** ē qdā3 solutio quinquagesime ptis vel extimationis rei fienda dño ab eo q̄ d̄ nouo acquirit emphiteosim. de q̄ dic Emphiteosis. §.34.

1 **Lectoris** officium est lectiones pnūciare: ⁊ ea que pphete pnunciauerūt pplis p̄dicare. 1 §. di. plecti. ⁊.21. di. cleros.
1 ¶ Quō d3 ordinari. habet͂.23. di. c. lectoꝝ. s3 melius in pastorali epoꝝ.

1 **Legatum** quid est. R. q̄ est donatō qdā a testatore relicta: sed ab herede prestāda q: debet͂ post mortē testatoris: ⁊ post aditā hereditatē ab herede. colligitur Insti. de le. §.1. ⁊ hodie fideicōmissu3 ⁊ legatū fere idē sunt et fere adequata sūt: ⁊ qcqd iuris ē in vno ē et in alio. ff. de le.1. l.1. sed fideicōmissū dictū ē: q: olī fideicōmissa pē debāt ex fide heredū: ⁊ ideo fideicōmissarij dicūtur quibus legata soluenda: si dei committunt͂ dicunt͂ et testamētoꝝ executores.
1 ¶ Quis pōt legare. R. q̄ solū i illi qui pñt testari. vide infra Testm̄. §.1. Legatum enim relinqui non pōt: nisi i testō vel codicillo. Unde testari codicillari: ⁊ legare ad hoc equipolent: vt qui pōt vnū possit ⁊ reliquū. ff. de iure codicil. l. diui. §. codicillos is domū. Fallit h̄ i legatis ad pias causas: vt īfra. Legatum.2.§.7.
2 ¶ Cui potest legari. R. q̄ regulariter illi soli q̄ potest heres īstitui. ⁊ q̄ potest institui. vide. s. heres.§.25. ⁊ q̄ sit psona certa: alr̄ non valet. l. ergo. ff. d̄ sta. ho. Fallit tamen hoc in aliquib⁹ casib⁹ de quib⁹ i. §. sequentib⁹ ⁊ Legatū.2.§.2.
3 ¶ S3 nūqd pr̄ possit legare filijs spurijs rōne alimētoꝝ vl̄ relinquē dotes filiabus spurijs: cū dos succedat loco alimētoꝝ qui tñ spurij nō possūt instituī hēdes. R. q̄ sic. scdm̄ Bar. i aūt. ex cōplexu. C. d̄ inc. nup. vide. s. filius.§.4.
4 ¶ Utꝝ fratrib⁹ minorib⁹ possit legari. R. q̄ sic. Cle. exiui. de verbo. R. §. cupiētes dūmodo non sit valor hereditatis vel tāta eius ps q̄ presumatur fieri i mō et forma legati fraudulenter pro successione hereditatis: de, qua non sunt capaces.
¶ Utrū cū legatur fratribus mēdicātibus anniuersariū ppetuū liceat eis recipe. R. sm̄ Pe. de pal. in epl̄a ad Mgr̄m. or. predicatoꝝ q̄ sic: recipiendo gratis ⁊ petendo extra iudiciū: q: hoc non est habere redditus: sed in iudicio petere ea tanq̄ redditus sibi debitos ē cōtra pfessionem coꝝ. Idē dic de censibus annuis ac et de redditib⁹ fratrum ad vitam. Farinerī⁹ ordinis minoꝝ generalis i cōsti. dicit q̄ nō l3 fratrib⁹ iducere aliquem ad talia legata faciēda: q̄ si facta fuerint i iudicio nō petāt: quasi tacite innuat: qd dicit Pe. q̄ extra iudiciū peti pñt p modū elemosyne. Nec ob. q̄ dicūt aliqui non licere qū dās sciret teneri se ad talia danda ⁊ tñ ex sua liberalitate dat: q: licet in consciencia ille teneatur sm̄ q̄ infra dico: propterea det nihilominus fratres ea petere possūt extra iudiciū p modū elemosyne: sicut liceret petē elemosynā ab illo qui habet vltra necessitatē sui status: q̄ quāuis ille teneatur facē elemosynā: nō tñ p h̄ sequit͂ q̄ fr̄ minor n̄ possit ab eo petē. Aduerte tñ q̄ ānuos reddit⁹ ad medicū tp̄s. s. decē annoꝝ n̄ legatos possūt petē mēdicātes i iudicio: except͂ fratrib⁹ minorib⁹: qui l3 de talibus sint capaces: nō tñ possūt in iudicio talia per se petere: vt in. d. Cle. exiui. §. verū. de ver. sig. Similiter sūt capaces ānui reddit⁹ et in ppetuū quādo est ad certū vsū diuini cultus ⁊ puta: vinū p missis: frumētū p hostijs fiēdis: ⁊ hmōi s3 do. Car. i. d. §. ⁊ fede. de fenis pro victu vel vestitu. 5
¶ Utꝝ q̄s possit legare ecclie construende. R. Pa. i. c. nos qdā. d̄ testa. q̄ sic s3 n̄ donare: q: n̄ valet dōatō facta loco ostruēdo. c. abbate. san cō re iudi. li.6. Ratio diuersitat͂ ponitur a Bar. in. l. seruos ad custodiā. ff. de ali. ⁊ ciba. le. q: donatō reqrit psonā ⁊ sciaʒ. iō absenti l3 possit donari s. tñ sit dñs an q̄ sciat ⁊ ōsētiat. l. absenti. ff. d̄ dona. c. si tibi absēti. d̄ p̄b. [illegible] 6

te psone pōt legari: dūmodo ex eventu possit certificari.l.cū pater.§.surdo.ff. de le.2.secus si certificari nō posset euentu: q2 nō posset ei legari: vt no.glo. in.d.c.nos.

7 ¶ Utrum legatū factū ecclesie sancte Marie cum plures sint sit nullū. Re. Pa.in.c.iudicante.de testa.φ non.sed dabitur ecclie parrochiali si sic nominatur: vel pauperior que tale h3 nomen. Glo.vero in.d.c.nos quidē dicit φ si nulla ecclesia sancte Marie sit in loco dabitur ecclesie cathedrali: vt no. in glo.prefati.c.iudicante.facit.l.que conditio.ff.de condi.τ de.vbi si testator mandauit aliqd fieri in foro τ non dixit in quo: intelligitur de foro illius municipij vbi habitat: τ hoc de auctoritate episcopi τ executoris. Similiter quando legatur ecclesie fiende et non dicitur de loco: episcopus τ executor prouidebunt de loco vbi debeat fieri: et hoc fauore pie cause: nisi aliter constet de mente testatoris.

8 ¶ Quid si legatarius moritur ante cō ditionis euentum. Re.Pa.in.d.c.nos quidā.φ aut legatum est factum persone intuitu seu cōtemplatiōe anime: puta quia alij persone fuisset relictus tunc deficiēte illa persona debet conuerti relictum ad alium pium vsum: vt voluntas defuncti vel effectu impleatur: sicut dicimus in legato facto ad aliquid faciendum in ciuitate propter perpetuam memoriā defuncti: φ alibi fiet si in loco vbi ordinauerat fieri nō possit: vt.l.legatum.ff.de vsufru.lega. Si vero relictum fuit cōtemplatione persone vel collij certi non habito respectu ad piam causam tunc deficiēte legatario expirat legatum et remanet apud grauatum: vt in.l.pater.§.tuscu lanus.ff.de lega.3.C.de cadu.tol.l.vnica.§.si autem aliquid sub conditiōe. Si ūt dubitat an habuerit respectum ad aīa: vel ad psonā: tūc i dubio fauore religiōis debem9 psumē φ ad piā cāz reliqrit.ar.l.sūt psone.ff.d reli.τ sūpti. fune.Et h no.τ seqt Bar.i.d.§.tusculan9.Et h deputatio ad aliū vsū piū debet fieri d osēsu epi τ hēdis sic.d.l.legatū.τ no.i Cle.q2 otigit.d reli.do.et fac ad qōnē legati facti puelle pro ca maritāda q morit an sit dādū alteri: q2 si fcm ē ītuitu psone: puta q2 seruiuit τ hmōi n dabit alteri. Si vo ītuitu aīe sic dabit alteri.τ silr de quocūq3 legato qd non potest consequi suū effectum. Quod nota.

9 ¶ Utrū legatū fcm ducb9 re oiūctis si vn9 repudiat vel moriat viuo testatore vel dporte τ hmōi accrescat alteri. Re. Pe.de perusio tractatu de canonica portōe epi φ sic.l.re oiūcti.ff.de le.3.τ l.vnica.§.his ita.C.de cadu.tol.n aūt accrescit oiūctis cognatōe legali.l.mu lieri τ ticio.ff.de odi.τ de.τ dicunt verbis τ re ofuncti: puta quando stic9 legatur petro τ martino.re tantum cū diuisim: puta lego petro stichum meū. itē lego martino stichum meū: vt isti.d le.§.si eadem res.i tex.τ in gl. Item verbis τ non re quando ticio et seio lego fundum equis portōibus τ pfert coniunctis verbis τ re: alijs coniunct re tm. Sed an coniunctus verbis tm pferat coniunctis re tm ē opi.diuersa sed dic φ non equaliter veniūt: vt no. i.d.l.cō iuncti.

Additio Un dic Aug. in sti.d pupil. substi.§.singul.φ qn testator reliqt sic lego filiabus p qual3 φ l3 sint ɔiuncte ɔiūctōe verbali: tn q2 q l3 ad sua cētū τ sic ad diuersā rem vocant non ē inter eas ius accrescēdi.casus ē τ ibi Bar.i l.hmōi.§.r.ff.de le.1.

10 ¶ Quid de legato facto ab aliquo alicui ecclesie sub oditione.s.si ibi sepeliatur: q legans morit excōicat9 vel se in terficit τ hmōi ppter que non d3 sepeliri i ecclia et non sepelit ibi. Re.Bar.p9 Di.i.l.miles.§.rea3.ff.de adul.φ nihilominus soluet legatu3 ecclie: cū facto legantis τ eius culpa acciderit: τ seqt Bal.i.l.si quis ad declinādū.C.d epi. τ cle.τ.l.1.C.d his q pene.fac tex.no.i l.nlli.C.d epi.τ cle. Rō.q2 i legato ad pias causas attēdit duplex fauor.s.le gant τ cui legat. Lic3 g i notorio pecca tore cesset fauor aīe ei9: nō tn cessat fauor ecclie cui rlīqt. Itē q2 illa oditō ē īpossibil: τ iō nviciat legatū.l.obtinuit ff.de odi.τ de.

11 ¶ Quid si legat alicui aliqd sb oditōe si habuerit liberos: vtp si igredit religiōnē debeat habē. Dic φ sic: vt supra dixi. Heres

dict. Heres.§.14.cum se.

12 ¶ Si ticio pecunia legata fuerit et eius fideicõmissũ sit vt alterum seruum manumitteret: nec dñs eum vẽdere velit. nihilominus legatum capiet: quia per eum nõ stat: quominus fideicõmissum prestet. Nam et si seruus mortuus esset a legato si submo

13 ueret. l. si ticio. ff. de lega. primo

¶ Si in singulos ãnos aliquid alicui legatum sit plura sint legata et primi ãni erit purum sequẽtium cõditionale: scz si viuat: et ideo eo mortuo si trãsmittet ad heredem. l. si in singulos. ff. de ãnuis legatis.

14 ¶ Quidem testamentum suum: faciẽs legauit filie sue nupte decem ducatos pro quolibet ãno pro vestimẽtis vt idu at se: quod filia stetit per quattuor ãnos quod si induit se: nec a fratribus pecuniam ipsã petijt. Queritur an possit petere pecuniã preteritorum ãnorum? Re. quod si. ar. l. qdam pre dia. ff. de vsuf. ne. lega.

15 ¶ Quid si legatarius moritur añ legãtem. Re. quod deficit legatum et remanebit here dibus legãtis. Secus si moreretur post mortem testãtis: sed ãteq heres adiuisset hereditatem quia tũc debetur heredibus legatarij. l. vnica. §. sed vt manifestet. C. de ca du. tollen.

16 ¶ Utrum legatum factum episcopo presumet factũ contemplatiõe ecclesie. Re. Pa. in c. requisiti. de testa. quod in dubio ad cõ iecturas est recurrẽdum: vt si est factũ ei a psona coniũcta: si presumat: quando quis dixerit relinquo hoc episcopo. Similiter si diceret. relinquo dño Johãni si ex prefato episcopo: et sic erit suum: et succedãt propinqui ab intestato. c. quia nos. de testa. Si vero ab extraneo leget sic presumit factum cõtemplatione ecclesie. Idem dic per omnia de quocũque hñte administratiõem seu prelatiõem in ecclesia.

Additio Et nota quod verbum administratio hic verificatur: in eo quod habet aliquam dignitatem seu ministeriũ in ecclesia separatum a cõgregatione. Item prelatio hic sumitur large vt comprehenderet etiam hñtes ecclesiam curatam: et scdm Inno. in. d. c. requisiti. qui potest absoluere dr habere administrationem. Item nota quod extraneus hic accipitur qui si est piunctus in quarto gradu affinitatis vel sanguinitatis: vt est tertius in auf. in iam. C. de episco. et cle. et in auf. de ecclesiasti. tit. §. interdicimus. Idem glo. 12. q. 3. c. 1. et est cõis opi. quis aliqualiter teneã: vt sup. Clericus. 13. §. 3.

¶ Cuius contẽplatiõe presumitur legatum factũ si hñti administratiõẽ in ecclesia quod tñ est ecclesiasticus. Re. Pa. i. d. c. requisiti. quod in dubio presumet scdm intuitu psone si talis potest habere propriũ. Si vero si potest habere propium: puta quia religiosus: sic presumitur factum intuitu monasterij seu ecclesie. Facit. l. deo nobis C. de episco. et cle. c. vnico. 18. q. 1. Et sic quãdo factum est intuitu ecclesie nõ poterit disponere nisi sicut de alijs rebus ecclesie. quod no. 17

¶ Utrum legatum factum filiofamilias in dubio presumatur factum intuitu patris? Re. Pa. i. c. Rainutius. de testam. Bar. in l. cum aliquis. C. de iur. deliberã. dicit quod si sit per ista verba. lego filio Martini: si intelligitur cõtemplatione patris: nisi exprimatur nomẽ filij: puta ticio filio martini: et nominatio patris intelligitur facta causa demõstrationis. Nec obstat dicta. l. cum aliquis. quia loquitur in seruo: quia exprimitur qualitas que si esset vera de iure acquireret domino legatum et sic videt cõtemplatiõe domini factum. Sed secus in filios: quia filiatio nõ facit relictum acquiri patri: quia posset esse emãcipatus: maxime hodie: cũ in aduẽticijs acquiratur filijs proprietas sed si fieret de parte mentõ et de patria potestate idem esset sicut de seruo: sed de hoc dubitat Pa. quia filiationis qualitas nõ impedit proprietatem acquiri filio: et ideo videt quod solum vsufructus acquiratur patri. 18

¶ Utrum legatum factum canonicis omnibus talis ecclesie: et si exprimãtur nomina presumatur ecclesie: cõtemplatione factum? Re. dñs Pe. vbi. s. quod sic. per. l. ciuibus. ff. de re. dubi. vbi dicit tertius. ciuibus ciuitatis legatum vel fideicommissum datum ciuitati relictum videtur quod est verum scdm glosam nisi sit datũ vt singulis. quia nõ acquiritur ciuitati sed ipsis ciuibus. facit. l. ala. §. a ticia. ff. de ãnuis lega. Secus si vni nõ hñti administrationem vel prelatiõem qui est simplex canonicus quia sibi acquiret nõ ecclesie 19

vt dixi. ꝛ hoc verum nisi probaret ꝙ in
tuitu ecclesie legatū fuit: vł nisi legata
ri⁹ fraudem adhibuit. d. c. reqsisti. i fi.
facit. l. nō nūq̄. ff. ad treb.
¶ Utrum cū legatarius nō potest vti lega
to nisi respectu ecclesie: puta legat qs
iter p fūdū suum clerico quo vadat ad
ecclesiam intelligatur contemplatiōe
ecclesie in dubio. R. Pe. vbi sup. ꝙ sic:
ꝛ sic acqritur ecclesie: ꝛ ita intelligitur
quod no. glo. i. l. si plures. C. de sa. san.
ec. ne legatum sit inutile: vide qđ no. do
ctores. l. i. Ci. de sa. sā. ec.
21 ¶ Quid si qs leget sic. lego petro ꝛ fi
liis eius possessionem vel aliud. R. ꝙ
petrus habebit medietatem ꝛ filii ei⁹
aliam medietatem consequenter. ff. de
vsufru. c. accre. l. si quis ticio: ꝛ đ testa.
c. rainaldus. in glo. vnde non refert in
hoc casu siue legetur ticio et meuio vel
ticio cum meuio: vt in. d. l. si quis ticio
quod no.
22 ¶ Quid pōt legari. R. ꝙ res testatoris
et res hēdis. nec refert an sciuerit vel
ignorauerit esse suā vel hēdis: vt Insti.
de lega. §. si quis rem suam.
23 ¶ Sed nūquid res aliena a testatore
possit legari. R. ꝙ sic si sciebat testator
esse alienam ꝛ heres tenetur eam eme
re ꝛ prestare vel extimationem soluere
si talis sit que extimari possit: vt insti.
de le. §. nō solum: ꝛ. §. quod autem. cū
tali distinctione: ꝙ aut res que legatur
erat testatori pignorata: vel ea hēius
solū: ꝛ tūc nō pſumit nisi legatū illđ ius
esse quod in ea hēbat: ꝛ sic nō dabit exti
matō: vt i. l. serui electiōe. ff. đ le. i.
Additio Et sic legauit feudum
quē pduxerat p quin
quēnium heres soluet pēsionem: ꝛ ille
cui legauit hēbit vsum fundi sine aliq̄
solutiōe. l. q̄ cōcubinam. §. q̄ ortos. ff. đ
le. 3. Aut res legata erat res testatori cō
munis simł ꝛ alteri: ꝛ sic intelligitur so
lum legasse partem suam: nisi dixisset
totam talem rē qꝛ sic extimatio debet
vt notat. Bar. l. cuꝫ alienam. C. đ lega.
Aut res omnino ē aliena: ꝛ tūc si ē hēdis
đbetur res omnio. textus ē in. l. vnum
ex familia. §. si rem. ff. de lega. 2. Si ve
ro nō ē heredis sꝫ alteri⁹: ꝛ si sciēt lega
uit đbetur extimatio vł res. dicta. l. cū
alienam. dummodo sit talis cuiꝰ cō
mercium haberi possit: alias esꝫ inuti
le legatum: puta si legatur res sacra vł
pncipis. l. apud iulianum. ff. de lega
tis. i. Si vero legatur ignorant aut ex
neo et nō valet: aut coniūcte psone cui
alias fuisset relicturus tantūdem si sci
uisset esse etiam alienam debet extima
tio. dicta. l. cum alienam: ꝛ Bal. in. l. i.
C. de sa. san. ec. tenet ecclesiam esse con
iūctam psonam: cū sit mater oim fide
lium. 12. q. 2. q̄ abstulerit. Sed Pa. i. c.
filius noster. de testa. non tꝫ ꝙ ecclesia
hic habeat pro coniuncta psona: sed so
lum coniunctus ex sanguine: vt in. c. sī
nulli. de rescrip. ꝛ quod debeant coniū
cte psone intelligit quando errat gene
raliter: sed quādo errat ex causa specifi
ca: puta: qꝛ credebat sua exemptiōe fa
cta a pupillo que non valebat: tunc vi
tiatur legatum i totum etiam factum
piuncte psone: vt no. in. d. l. cū alienam
¶ Sed nunqd qđ predictum est i qsti
one precedenti habebit locum in foro 24
canonico ꝛ anime. R. Pa. in. c. filius. đ
testa. dicit ꝙ communis opinio tenet
ꝙ sic. sed ipse credit ꝙ non habeat locū
in consciētia: ratio qꝛ in. d. c. filius no
ster đ: qꝛ lege dei viuim⁹ nō legibus: vi
det annuere hoc esse cōtra legem dei:
ꝛ iō nullus subiect⁹ obediētie iuris ca
nonici poterit hāc dispositionem legis
obseruare ꝛ etiam in repetitione. c. cuꝫ
esses. de testa. ita tꝫ rō: qꝛ dispositō qli
bet ꝫ attēdi pnt rōem certam. c. intel
ligētia. đ ver. signi. ꝛ iō patet p. d. c. fili
us. ꝙ est dria in hoc inter ius ciuile et
canonicū: ꝛ ꝙ dispositō. c. fili⁹. astrigit
omēs quos astringit ius canonicum.
Ego admitterem dcm suū qn heres ni
mis gnaret: qꝛ sic nō videret fuisse đ mē
te defuncti sed esse errore deceptū. sed
qn constaret de mēte defūcti: puta: qꝛ
sciebat dispositionē iuris ciuilis: sic cre
do etiā cōsciētia habeat locū: qꝛ perin
de ē ac si legasset rē illā si emi posset vł
saltē extimationem.
¶ Utrum legata domo debeat ortus. R. 25
Pa. i. c. Rainuti⁹ de testa. ꝙ si ortus co
heret domui sic debet. ff. si seruꝰ. ven. l.
testatrix. et. ff. de ac. emp. et vendi. l. si
creditor. in fi. quod limito verum quā
do eadem ianua claudit ꝛ ortum: sed
si sic nō coheret qꝛ non debet. Et sic in
tellige

tellige glo.in.c.si.12.q.2.⁊ Pa.vbi.s.i
d.c.Raynutius.
26 ¶ Utrũ legatis aliquib⁹ reb⁹:⁊ postea
vẽdit p testatorẽ teneat heres? R.ꝙ sic
nisi vẽdẽdo testator habuerit aiũ adi
mendi legatũ. Insti.de leg.§.si rẽ suã:
⁊ in dubio ꝓbabit heres saltẽ p quat ã
tuor testes volũtatez defuncti mutatã:
vt in glo.d.§.si rẽ suaz. Idẽ dic si rẽ le
gataz pignori tradidit ꝙ nisi habuerit
animũ adimẽdi legatũ tenet heres eã
luere:⁊ legatario tradere:vt insti.d le.§.
sz ⁊ si rẽ.i tex.⁊ in.gl. In ꝯscia credo ve
rũ qñ testator i morte noluit mutare te
stamẽtũ:sec⁹ si morte ꝓuẽt⁹ nõ potuit
vltio aliqd disponere:q2 tũc p̃sumerez
ꝙ aio adimẽdi legatũ alienauerit.
27 ¶ Utꝝ legatũ q̃ mihi liceat cedẽ lapi-
des in solo testatoris transeat ad meos
heredes? R.ꝙ nõ.tex.est i.l.apud iulia
nuz.§.si quis.ff.de le.i.ratio s̃m gl. q2
est ius personale.
28 ¶ Utrũ possit legari qd nõdũ ẽ i rerũ
natura? R.ꝙ sic:dũmodo sit futurũ:vt
fructus futuri in tali fundo:aut qd na
scetur ex ancilla ⁊ hmõi. Insti.de leg.
§.ea quoqz res.
29 ¶ Utrũ iura act.⁊ seruitutes ⁊ hmõi.i
corporalia possint legari? R.ꝙ sic:nisi
viuẽs testator debitũ exigerit vel remi
serit.⁊ i dubio p̃sumitur legatũ voluis-
se adimere exigẽdo vel remittẽdo. In
sti.de le.§.cuz autẽ in tex.⁊ in glo.
30 ¶ Utꝝ d̃bitori possit sua liberatio lega
ri? R.ꝙ sic. Insti.de leg.§.si quis debi
tori.nisi testator viuus exegerit. Insti.
ibidem.§.cãm.
31 ¶ Sz quero an i dubio p̃sumat lega-
tũ factuz creditori fuisse factũ aio recõ
pensandi? R. Bar.i.l.si cũ dotẽ.§.si pat
ff.solu.ma.⁊ cõiter moderni i.c.officij.
de testamẽtis distingũt ꝙ aut relictuz
sit p debitorẽ necessariũ.qui ex necessi-
tate iuris tenet ad debitũ:⁊ sic presũit
aio recõpensandi factuz:vt i.d.§.si pat
vbi dr ꝙ si pater qui tenebat dotẽ dare
filie sue legat eidẽ aliqd i testõ ꝙ illa ñ
poterit petere legatũ ⁊ dotẽ:q2 vr legas
se aio cõpensãdi cũ dote debita. Aut le-
gatũ sit p debitorez voluntariũ: puta
q2 ex sua voluntate obligauit se ad de-
bituz ⁊ sic in dubio nõ presumit factuz
aio recõpensandi:nisi sit expressũ:vt p
batur in.l.vnica.§.sciẽdũ.C.de rei vxo.
ac.vbi habet ꝙ marit⁹ qui tenet resti-
tuere dotez vxori post mortẽ legauit a-
liquid simpliciter vxori poterit vtrũqz
petere. Similiter dic de legato fcõ cui
cunqz creditori a debitore.ad hoc.C.de
here.insti.l.si cõpensandi.ff.de lega.i.
l.lucti⁹.i pri.⁊.ff.de le.2.l.vl.§.pe. 32
¶ Utrũ p suggestionẽ sollicitudinẽ:vel
iportunitatez faciẽs adimere legatuz
factuz alicui:⁊ faciẽs sibi relinq̃ tenea-
tur? R.do.Bar.cepola in suis cautelis
ꝙ tenet actione de dolo vel in factũ sub
sidiaria ei cui ademptũ est: vel cui nõ ẽ
relictũ ex solicitudine eius.ff.de doli.ex
cep.l.i.no.Ange.in.l.si.C.si quis ali-
quẽ testa.prohi.Facit.l.i.⁊ ibi no.C.d
pe.ho.subla.li.10. Sed meli⁹ dic vt.s.
Restitutio.i.in verbo.impeditus.
¶ Quid valet vxori legatũ quo legat 33
ei dos sua? R. ꝙ valet:quia plenior est
actio ex legato q̃ ex dote.insti.de lega.
§.sed si vxori.quia sicut dicit ibi glo.le
gatuz statiz debet:dos vero si cõsistat i
mobilib⁹ debet post annuz solui. Itez
valet quia nõ habebit probare dotẽ ta-
lis quãtitatis si exprimatur: alias sic
C.de fal.cau.l.3.
¶ Quero quid d̃beat quãdo legatũ sit 34
i genere? R.ꝙ si illud genus ẽ genera-
lissimũ sic nullũ est legatũ. Exemplum
si diceret.lego substantiã vel rẽ. Siue
ro genus ẽ subalternũ:vt lego animal
corpus:⁊ huiusmodi:sic similiter nul-
luz est:quia dãdo muscã liberaret. Si
vero gen⁹ est inferius : puta q2 est spẽs
specialissima:tunc aut res eius gener
habet certos fines a natura d̃signatos
vt bos equus ⁊ hmõi.aut habet fines
ex sola distinctione hois:vt fundus:vt
ff.de le.i.l.qd in rerũ.§.si quis. Aut fa
cto hois : vt domus vel fundus : quod
per factuz hominis de duob⁹ sit vnum
diruẽdo parietẽ ⁊ hmõi:vt.ff.cõia pre-
dio.l.si quis duas.§.i. Si loq̃mur de
p̃mo sic fuit varia opio. Sz plz mihi
opinio Jo.quaz sequitur Accur.in.l.
legato generaliter.⁊.ff.de lega.i.ꝙ aut
testator quos relinquit seruos vel bo-
ues incertos ⁊ de incertis sunt in suo
patrimonio:⁊ tunc eligit legatari⁹:vt
istitu.de lega.§.si generaliter: dũtñ ñ eli
gat optimũ.d.l.legato. Aut s. sũt i suo

patrimonio?'r sic electio erit heredis:
vt.ff.de trusco le.l.3.in prin.r.l.4. Sic
vbi testator de certis seruis sensit incer
tuz: puta q2 legauit vnũ de seruis: suis
sic electio erit legatarij.l.qui duos.ff ꝺ
leg.i. Si vero loquimur de scdo sic nõ
valet: quia videtur derisoriũ: quia heres
prestando fundũ vnius digiti vel vngu
is liberaretur.d.l.qꝺ in rerũ.§. si quis
autem. Si vero loquimur de.3.tunc a
ut legans domuz in genere reliquit do
mos aliquas; aut non. si sic electio erit
legatarij. Si non legatũ erit derisoriuz
ff.de leg.i.l.si dom⁹.in pn. Aduerte tñ
ꝙ qñ electio datur heredi in reb⁹ legatis
in genere: r illud genus est talis quali
tatis ꝙ in ipso sunt quedã que nihil va
lent: r magis expedit ñ habe͂: ꝙ here nũc
non põt talia dare: sed dz dare medio-
crem: vt in.d.l.legate.r.C.de dona.l.si
quis argentũ.C.Cõmunia de le.l.fi.§.
i. Si vero sumus extra talia tunc po-
terit heres dare minimũ in tali genere.l.
si ita scriptũ sit in fi.r.l.apud iulianum
§.seio.ff.de lega.i.ff.de reg.iu.l.in ob-
scuris.ff.de verbo.obli.l.si ita stipulat⁹
Fallit hoc in legatis ad pias causas: q2
debet id qꝺ est melius fauore pie cause
vel saltẽ mediocre: puta legatũ est vas
dabitur argentũ inter aurũ r aurical-
cuz seu eneũ. Ita habet r no.in.l. titia.
§.seia.ff.ꝺ au.r ar.leg.ex qua Bar.idẽ
dicit ꝙ si legat calix intelligit argẽteus
si planeta intelligitur de serico. r sic h⁹
35 ¶ Quid si qs legauit quattuor lagenas
olei que sunt in tali vase: que non sunt
nisi due. vel ꝺ pecũia que est in tali cap
sa legat vni.30.alij.20.alij.10.r nõ sunt
nisi 5z ꝙ solum debet qꝺ inuenitur.l.si
quis testamẽto.ff.de leg.i.r vnicuiq; p
rata defalcabitur: puta ille cui.30.lega
uerat non habebit nisi.15.cui.20.10. r
cui.10.r.5.debebuntur: vt ibi dicitur.
Facit.l.cum certus numerus.ff.de tri
tico vi.r ole.le.r de lagenis est casus
in.l.si quis seruum.§.si quis.ff.de le-
36 ga.secundo.
¶ Quid si testator erat i nomine: Re. ꝙ
non officit dũmõ constet de quo sensit.
l.si in nomine.C.de testa. Facit.ff.de le-
ga.i.l.4.Insti.de le.§.si quis in nomi-
ne. Similiter falsa demonstratio non
officit puta cũ dicit lego seruũ meũ quẽ
emi a ticio: cum tamen sit emptus a se
no.dummodo constet de seruo.Insti.ꝺ
leg.§.huic proxima. Similiter falsa cau
sa nõ viciat legatũ: vt si dic̃ lego tale qꝺ
Petro q2 fecit mihi talem seruitiũ: cuz
tamen non fecerit.Insti.de lega.§.lon
ge.secus si conditionaliter: vt ibidem. 37
¶ Utrum legans ancillam Bertam: et
postea vendens eam emit aliam cui no
men Berte imposuit.an debebatur ista
secunda? Re.ꝙ sic.ff.de condi.r demõ.l
filie sue.§.ticia vx. 38
¶ Utrum legans mihi omnia sua mo
bilia intelligãtur omnes fructus etiã?
Re. ꝙ sic.omnes qui tẽpore mortis te-
statoris erant a solo separati.ff.de re.vẽ
l.fructus. Sed non habeo ex tali lega-
to nomina debitorum suorum: nisi aliter
constet de mente: q2 nomina debitoruz
nec sunt mobilia nec immobilia: sed in
3.spẽ.ff.de.re iudi.l.a diuo pio.§.in vẽ-
ditione. Item quia non est nostrum qꝺ no-
bis debetur: sed tñ illud qꝺ possumus
vendicare.ff.de au.r.ar.le.l.i. Sz tu ꝺ
hoc dic.vt.ꝺ. Alienatio.§.8.r idẽ dic ꝺ
lignis r lapidibus ad edificiuz pparatis
ꝙ non veniunt.ar.ff.de leg.3.l.ligni ap
pellatio.§.fi. Idez in lecto legato venit
ornamẽtũ ei⁹ in.d.l.librorũ §.i.ff.ꝺ leg.3 39
¶ Utrum legatis vestibus vxori veni-
ant aurea vel argentea ornamenta di-
ctarum vestium: videt ꝙ non: quia ac-
cessoria preciosiora suo principali non
accedunt. Lud.de ro.in no. tenet ꝙ ve-
niant etiam preciosiora: r accedant pn-
cipali: vt.l.r si non sunt.§.peruenia
ff.de au.ar.le.r Bar.in.l.cum aurum.
ff.de au.r ar.le.r dicit glo.falsam. in.l
2.de pecu.le.que vult ꝙ accessiones p-
ciosiores non extinguantur destructo
principali.
¶ Quid si legat centum Ticio si volue 40
rit? Re. ꝙ non transibit ad heredem ti-
cij si ticius non expresserit se velle.l.si i-
ta legatum sit.§.illi si volent.ff.de le.i.
¶ Quid si habens lancem maximam 41
minorem r minimam legat lancem mi
norem? Re.ꝙ debetur medie magnitu-
dinis si aliud non appareat.ff.de au.r
ar.le.l.que lancem. 42
¶ Item si legat cirographum intelligi
tur legasse actiones in eo contentas.l. 43
qui cirographum.ff.de.lega.tertio.

44 ¶ Utrum testator qui legauit duobus filijs alij vsumfructum fundi debeat intelligi legasse vnicuique ipsorum dimidium vsusfructus dicti fundi? R. Iud. de ro. l. no. quod sic. l. si alij ff. de vsufru lega. secus in iud. eius sniia: vt. l. 2 puto §. 1. ff. fami. her. quod verum est si aliud de mente nõ constet.

45 ¶ Utrum si legãs sic dicit lego centum ticio: et si illos perderet iterum reliquo ei alios centum cuius heres teneatur pluries quam semel restituere? R. quod non nisi semel. ff. de le. 3. l. si decem mihi. §. si quis dicat.

46 ¶ Si legat alicui vsusfructus sub certo tempore: puta vsque quo talis peruenerit ad. 20. annos cuius talis moriatur: nihilominus vsusfructus durat vsque ad tempus 20. annorum. secus si moriatur vsufructuarius ante. 20. annos quia expirat. Si pro legatur sub incerta conditione: puta donec talis fuerit furiosus vel remanserit: et huiusmodi: quorum euentus est si conditio euenerit expirat. Si moriatur in furore nihilominus durabit vsque ad vitam vsufructuarij. l. ambiguitatem C. de vsufru.

47 ¶ Quid debitur ei cui reliquitur victus siue alimenta quod idem est? R. debet habere cibum potum vestimenta lectum habitationem: et ea sine quibus viuere nõ posset. ff. de ali. et ciba. lega. l. legatus. ff. de ver. sig. l. victus. nõ tamen ea que ad disciplinas ptinent. di. l. legatus.

48 ¶ Quid si dicit. relinquo quod vxor mea sit domina et vsufructuaria omnium bonorum meorum? R. quod per hoc quod dicit dominam habebit gubernationem domus et familie et eius curam per hoc quod dicit vsufructuariam habebit victum et vestitum. Similiter si diceretur relinquo eas dominam et dominatricem bonorum meorum. intelligitur quod secundum qualitatem patrimonij bonorum sic habeat sua necessaria et sit gubernatrix domus: et sic sapientes et communis vsus interpretantur: vt notat glo. in autentica hoc locum habet. C. si secundo nup. Et sic fecit Dauid cum ab deo. constituit eum dñm domus sue. in recto rem. et sic ponitur in greco quod est. ff. mã. l. credito. § lu. Dominus tamen Bar. cepola in tractatu suo de seruitutibus dicit verum sola alimenta fore relicta per illa verba dominam et vsufructuariam si filij sunt instituti. secus si extranei vt est glo. in. d. auten. hoc locum. per quos

et Bar. in. l. ticia cum testamento. § fi. ff. de lega. 2. et Bal. in. l. vnica. C. de indi. vi. quod intellige superstitibus filijs. secus si moreretur filij viua matre: quia tunc efficeretur proprietaria: vt no. Singulariter Bar. per tex. in. l. sicut in duos. ff. quibus mo. vsusfr. amit.

Additio Dic aduerte quod talis vir deberet eam a redditione rõnis de administratione: nihil ominus tenetur de dolo et lata culpa. l. creditor. §. lucius. ff. manda. et reddet rões aliqualem nõ tamen scrupulosam. l. si quis rões. et ibi Bar. ff. de lib. lega.

¶ Quid si dicit. lego vsumfructum omnium bonorum meorum vxori mee vel relinquo vxorem meam vsufructuariam? R. quod ipso iure habebit vsumfructum omnium bonorum: ita quod poterit facere de illis quicquid placuerit: etiam si essent vltra qualitatem alimentorum: vt. ff. de vso. le. l. vxori mee. nisi filios haberet: et in quo casu si filij haberet saltem legitimas partes in vsufructu secundum dominum Odofre. sicut ipse notat in aut. nouissima. C. de inoffi. testa. que limitat dictam. l. vxori. quo ad filios: sed nõ quo ad extraneos. 49

¶ Utrum legans vxori sue habitationem: seu vsufructum habitationis domus sue quod idem est. l. cum antiquitas. C. de vsu fru. Et in eodem testamento legando dictam domum alteri ademerit dictum legatum vxori? R. quod nõ. textus est in. l. sempronio in prin. ff. de vsufruc. lega. vbi probatur quod legato generali vsusfructus vel habitationis derogatur per legatum speciale ipsius rei. Et ibi Bar. dicit quod nõ est alibi textus pro hoc. 50

¶ Quid si dicit. relinquo ticio fundum ad vsufructuandum. R. dñs Bar. vbi. s. quod est relicta proprietas. Sed quando dicit. relinquo fundum ad gaudimentum. per. l. peculius. ff. de vsufr. et ibi dñs Flo. quod tamen distinguit verum si extranei sũt insti. tuti. secus si filij directi. et plus in cõscientia: si alij indistincte vellit quod proprietas sit relicta nõ vsusfructus. 51

¶ Quomodo potest fieri legatum? R. potest fieri quibuscunque verbis aptis tamen et idoneis vt si dicat. lego do damnas esto volo rogo posco opto vt des ... item potest fieri 52

Pure: vt cum dicit. lego talia. C. z i diem vt lego talia vsq3 ad pascha. Ex die: vt lego tali paschate in ātea. Et sub ɔditōne p si vt lego tibi cētū si filiā meā acceperis. Ul' per cū: vt lego tibi centū si cū fueris. 14. annoꝝ: tunc inest ɔditio hec dum ɔpletus fuerit. 14. ann⁹ z nō aliter C. de lega. l. fi. fallit tñ i libertate vt videatur poti⁹ esse relicta in diē: puta si dicit. seruū meum liberum iubeo cū fili⁹ meus erit. 25. annoꝝ: C. de fideicō. li. l. fideicommissaria. Et vt scias d͛rām int͛ legatū qñ fit pure z qñ fit sub ɔditione vel in diē no. ꝙ qñ legatū fit pure stati mortuo testatore cedit legatario: vt infra. §. 56. Qñ vero fit sub ɔditiōe añ cōditionis euentū nō cedit legatario: z iō si morit͛ ipse legatari⁹ añꝙ cōditio impleatur remanebit apud grauatū: z nō trāsmittet apud suos heredes. Limita hoc in legatis ad pias causas: vt. s. §. 8. Qñ vero legatū fit in diē: tunc si dies est incertus omnino sic legatū est cōditiōale l. dies. ff. de cōdi. z demō. z. l. stipulatio ista. §. inter certā. ff. de ver. obli. z. l. si dies. qñ dies le. ce. z gl. no. in. l. sei⁹ saturninus. ff. ad treb. Si vero dies est cert⁹ omni certitudine: vtputa cū legat͛ ticio in pascha futuro: vel qñ curret. 14. 20. z hmōi. vel dies est certus ad min⁹. in se: licz sit incert⁹ in ꝓprio subiecto: puta cū relinquit͛ talis possessio ticio qñ erit. 25 annoꝝ: q2 istud tēpus est certū in se: q2 suo cursu perire nō pōt qui veniat istd temp⁹: sed in ꝓprio subiecto z sub tali qlificatione bene est incertū: q2 talis pōt mori anteꝙ sit. 25. annoꝝ. Et tunc legatum factū tali tēpore vel die cedit legatario statim a die mortis testatoris quo ad transmissionē: q2 si legatarius moreretur post mortem testatoris: z ante illum diem vel tempus: nihilominus legatum debebitur eius heredib⁹: vt patet in. l. vnica. §. cum igitur. C. de cadu. tol.

Additio Idē dic qñ legant͛ fructus qui nascent͛ ex tali fundo: q2 lz moriatur legatari⁹ tñ trāsmittit ad heredes suos: vt no gl. l. l. itē q2. ff. de pac. Intellige nisi aliud īpediat l. si ea qd. C. de his qui vt in di. hoc pz in. l. si cū heres. ff. qñ dies le. ce. z. l. hs in pn. ff. de ɔdi. z de. vbi pz ꝙ qñ ds legat ticio possessionē cum morietur: licz sit incertū qñ moriet͛: tñ q2 certū est ꝙ moriet͛ z iō legatū est ad diē certū et sic debebit͛ eius hs͛dibus. sec⁹ si legaret sic heres dato possessionē ticio cū morietur q2 sic est ɔditionale: q2 est in diē incertū eo q2 ignorat͛ ds pri⁹ sit moritur⁹ an hs vel tici⁹. Et iō si tici⁹ p̄moriet͛ legatū remanebit apud hs͛dē grauatū. Item aduerte ꝙ dictō si nō semper facit conditionē. nā qñ apponit͛ tpi p̄terito vel p̄senti nō facit ɔditōez ꝓprie. l. institutō tal͛. in fi. ff. d condi. insti. z. l. eas. in pn. z. l. si ita stipulat⁹ fuero hāc sniam. ff. d ver. ob. Nec ob. l. si sic. ff. de le. i. q2 impprie loqtur. Qñ vero si respicit euētum futuri tpis cuius euēt⁹ est certi⁹ oi certitudine: sic nō facit conditionē. sz Bar. in. l. i. ff. de condi. z de. Idē dic qñ conditio est impossibilis. l. i. ff. de cōdi. insti. Sed qñ euentus est certus an: sz incertus quando vt mors: sic facit conditionem secundū Bar. vbi supra. z glo. in. l. in omnib⁹ obligationib⁹. ff. de re. iur. similiter facit conditionē qñ euent⁹ est oino incertus. Itē dictio si aliqñ ponitur p q2. l. videamus in prin. ff. d inlitē iurā. l. ticiū z meuiū. ff. de admi. tu. aliquando ponitur pro ꝙuis. l. fi. C. de liber. et eorū libe. Aliqñ ponit͛ simul ɔditione z sic. s. z si. z stat pro ꝙuis. l. i. §. nunciatō de no. ope. nū. z diffuse. vide Bar. vbi. s. Dictio vero cum aliqñ habet vim copule l. illo cū illo. ff. de vsufr. l. z sic non facit conditionem nisi antea appareat volūtas disponētis. l. si ita fuerint. § finali. ff. de testamen. ma. z. l. si ancilla. ff. de legatis. i. Aliquando vero cum est coniunctio: videlicet quando apponit͛ verbo preteriti vl' presentis temporis: z sic non facit conditionem: sed ponitur causatiue: cum pro quia: vel aduersatiue p quamuis. l. demonstratio. §. primo. ff. de condi. z demonstra. z ibi Bar. Aliquando reperitur aduerbium: scilicet cum pro quando: quod est quando apponitur verbo futuri temporis: z sic videtur ꝙ tunc non sit differentia inter si z cum: z ꝙ vtrunq3 faciat cōditionez. l. qui promisit. ff. de condict. inde. cū mltis alijs in glosa dicta. l. demonstratio: sed quia multe leges vident͛ ɔrie. Bar. ibidem dicit ꝙ est triplex dra. Prima

q3 si pau

q: si principal'r denotat cõditõẽ: scđario vero tp̃s: q: nulla ẽ cõditio que in se nõ habeat tp̃s futurũ. Cũ vero denotat principaliter tp̃s: q: ẽ aduerbiũ tp̃is secundario cõditionẽ probaẽ in.l.ti'io.ff. qñ dies le.ce. Et ideo qñ ponitẽ circa substantiam obligatõis vel circa volũtatem q̃ exprimitẽ p verbũ futuri subiunctiui si ponitẽ p si nõ valet: sed bñ p cũ. verbi gr̃a. Stipulatio q̃ fit sic. pmitto tibi cẽtũ si volueris: nõ vz: secus si dicat: pmitto tibi centũ cũ volueris.l.cẽtesimus.§.fi.ff.de ver.ob. q: in p'io cõditio ẽ exp̃ssa p si. In scđo ẽ tacita p cũ: et exp̃ssa nocẽt.l.nõnunq̃.ff.de cõdit.et de. Scđa dr̃ia est: q: si legas mihi decem cũ petiero nõ facit cõditionez.l. si decẽ cũ petiero.ff.de ver.ob.et.l.ticia.ff.de cõdi.et de. sz bñ si lego decẽ si petiero: vt no.in.d.l.si decẽ: q: si ẽ cõditio exp̃ssa p cum tp̃s principal'r. Et ideo cũ talis tp̃is exp̃ssio sapiat exactõez de pñti siue executionẽ: nullã suspẽsionẽ iducit et ideo lz moriaẽ añq̃ petat non deficit cõditio.l.liber hõ.§.decem.ff.de ver.ob. Tertia dr̃ia ẽ: q: si siue apponaẽ circa dispositiõez siue circa executionẽ facit dispositionẽ cõditionalẽ.l.q̃bus dieb'.§.q̃dam titio.ff.de cõdi.et de. Sz cũ facit dispositõem cõditionalẽ in vltimis volũtatibus: vt in.d.§.q̃dam titio.et ibi no. secus in cõtractibus. sed bene facit dispositõez resoluendã sub cõditiõe: vt.ff.de in diẽ adie.l.2.et ibi bona glo. Limita tñ q cũ facit dispositõz in vltimis volũtatibus cõditionalẽ: verũ qñ adijciẽ dispositõi vltime q̃ cõcernit voluntatẽ disponẽdi siue dispositõez.l.si cui legeẽ.ff.de le.i. nisi qñ relinquitur piũcte psone: q: tũc in dubio facit diẽ. d.l.seius saturninus.ff.ad tre. sed sec' qñ dispositio cõcernit p̃ceptũ soluẽdi siue executõez: et tp̃s certũ saltẽ in se: sicẽ tp̃s certe etatis: q: tũc nõ facit cõditionẽ sed dilatõez: q: de natura cũ ẽ facere tp̃s.l.bis verbis.et ibi Bal.C.qñ di.le.ce. Aduerte ẽt q lz dicaẽ. lego tibi cẽtũ ea cõditõe vt facias tale q̃d: q tñ'e legatũ nõ ẽ cõditiõale sed modale.l.meuia.ff.de ma.te.et.l.2.ff.de dona. et sic verbum ea cõditõne accipiẽ im.p.op'te s'm Bar.in.d.l.q̃bus diebus.

52 ¶ Utrũ relictũ in diem debeaẽ cũ fructibus intermedijs tp̃is. Re: q si gratia legatarij fuit appositus dies: puta q̃a puer: sic debenẽ. Si vero dies fuit appositus gratia heredis: sic nõ debentur: et sic concorda.l. in fideicõmissaria.ff.ad tre.et.l.in fideicõmissi.§.cũ popil'.ff.de vsuris: et.l.eũ.ff.de an.leg. et est glo. in.d.l.ex his verbis.

¶ Sed pone q legatum cõditionale nõ impleẽ non ex defectu legatarij: sed alio mõ. Re. q aut cõditio respicit factũ eius cui relinquiẽ solum: vtputa si manumiserit seruũ suum: et tunc si conditio deficit per casum: q: moriẽ seruus morte naturali: sic cõsequereẽ legatũ. l.que sub conditione.§.quotiens.ff.de cõdi.insti. nisi fuerit in mora.l.plz.ff.de cõdi.et demon. Si vero deficit p aliũz puta q: fuit interfectus: tũc aget cõtra interfectorẽ.l.aqui.l.inde neratius.§.idem iulianus.ff.ad.l.aquil. Et si occisor: est nõ soluendo de eq̃tate dz admitti ad legatũ.l.titio.§.fi.ff.de cõdi.et de. et.l.fi.ff.de eo p quẽ fac.erit. Si vero cõsistat in facto eius cui relictũ est et alterius etiã: tunc si p casum fortuitũ eueniat ne impleat amittet legatũ: nisi fauore alimentoꝝ.l.annua.ff.de annu.leg. Si vero nõ p casum sed p factũ alteri': sic nõ amittet sed ipsum habebit. Hec distinctio probaẽ in.l.in testõ.ff.de cõdi.et de.et in glo.l.i.C.de insti.et sub.et ẽ equissima nisi aliud dicas. In aliquo fauore libertatis.l.cum ita legaẽ.ff.de cõdi.et demõ. Limita etiam illud qđ dr qñ cõditio nõ impleẽ p factũ eius verũ q legatũ deficit nisi cõditio esset inhonesta: q: sic habeẽ p nõ adiecta.d.l.cũ ita legatũ sit.ff.de cõdi.et demõ. 53

¶ Utrum legatum factũ sub conditione si nupserit sempronio: expiret si nõ ei nupserit. Re. q sic si honeste possit ei nubere: sz si sit indignus eius nuptijs tenet legatum licet ei nõ nubat: q: cõditio que perpetuã viduitatez inducit remittiẽ: sed nõ que tp̃alẽ. et qđ vni p'mittitur alteri p̃hibeẽ: et qđ inveni p'hibeẽ in ceteris pmittiẽ. Hec habenẽ ex l.cũ ita legatũ sit: et in.l.cũ tale legatũ.§.meuie.ff.de cõdi.et de. Idem si legatum sit vt nubat s'm arbitriũ sempronij: pinde est ac si nõ fuisset adiecta.l.si sic sue.ff.de cõdi.et demõ. 54

55 ¶ Qua actōe petunt legata. R. non so
lum per actiões personales: sed etiã p
in rem ⁊ ypothecariã in res mortui. et
idem dic in fideicõmissis: vt insti. d le
ga. §. nostra: ⁊ C. cõia de leg. l. i.
56 ¶ Quãdo possunt peti legata. R. q̄ nõ
possunt peti nisi adita hereditate: nisi
in legatis ad pias cãs. de quo. s. Lega
tum. 2. §. 9. vnde scias q̄ dñiũ rei le
gate postq̄ adita est hereditas ipso iu
re trãsit ab eo qui legauit ad legatariũ
recta via. ff. de fur. l. a ticio. no. gl. in
c. Raynaldus. de testa. ⁊ ideo extunc p
tinent ad legatariũ fructus rei legate.
no. glo. in. l. in legatis. C. de vsur. l. a ti
cio. ff. de fur. l. legatũ. la. 2. ff. de le. 2. et
l. si tibi hõ. §. cũ seruus. ff. de leg. i. Fal
lit hoc qñ legat res aliena. l. cũ alienã.
C. de leg. ⁊. l. nõ dubiũ. ff. de le. 3. Item
in legato relicto in genere. l. apud offi
dium. ff. de op. lega. Idem in legato al
ternatiue. l. hmõi. §. stichum. ff. de leg.
i. ⁊. l. statuliberum. §. stichum. ff. de le.
2. Item in legato facto in diem: q: nisi
adueniente nõ trãsit. l. sempronius. ff
de vsufr. lega. Item quãdo aggrauat
heredem ad vendendum rem. l. vxorē.
ff. de legatis. 3.
57 ¶ Quo ordine capient legatarij. R. q̄
nullum ordinem obseruamus: sed si
mul oẽs equalr tuemur. dicit tex. in. l.
is cui. §. si plures. ff. vt in pos. leg.
¶ Quibus modis efficit caducum le
58 gatuz. R. q̄ primo qñ quod legat in te
stamento habet p nõ scripto: ⁊ hoc cõ
tingit tripl'r. aut q: decessit legatarius
quem testator viuere credidit: aut qa
quod legatur nõ est in rex natura nec
potest esse: vt equus mortuus quē te
stator viuere credidit: aut q: rei legate
nulluz est cõmertium: vel que alienare
prohibent. Et vt dicit Azo q̄ etiaz si sit
commertiũ sed cũ grandi difficultate:
vt in prediis necessariis cesaris nõ va
let legatum: nec extimatio etiam dabi
tur: vt instit. de lega. §. sed si talis res.
nisi volũtas testatoris appareret velle
extimationez dari qñ extimari possũt.
ff. de lega. i. l. si quis inquilinos. excipi
tur hm eũdem casus quando qs rede
mit hominez liberũ ab hostibus: quia
potest liberari a pignore: quod tacite
habeo in eo donec soluerit preciũ: vel
seruierit per quinquenniũ. l. senatus. ff.
de leg. i. Item aduerte q̄ si cõmerciuz
rei legate sit in cõmuni sed non hered
sit ad dandũ damnato: tñ valebit lega
tũ ⁊ prestabit talis damnatus. Si vero
cõmertiũ nõ sit ei cui pstari debet: aut
ppter eius delictũ: puta q: hereticus.
aut ppter sectam: puta q: iude⁹ q non
potest habere mãcipiũ xpianũ: tũc nec
res nec extimatio debet. aut ppter cõ
ditionem status: vt q: est seru⁹ cui mili
tia nõ debet. aut ppter viciũ corporis:
q: ē claud⁹ ⁊ legat stipẽdiũ cursoris: et
sic si sciebat testator dabit extimatio:
als nõ. ⁊ no. gl. in. l. sed si res. ff. de leg.
i. Itē ea q sunt cõiũcta edib⁹ ne vrbs de
formet nõ sũt in cõmerciũ. ff. de le. i. l.
cetera. Itē nec res sacre. Scdo dr: lega
tum caducũ in casu caduco tripl'r. aut
q: legatari⁹ premorit q̄ testator. aut ef
ficit seruus pene. aut q: testm̃ iprobet i
officiosum dicit. ff. de inof. test. l. papi
nianus. §. meminisse. aut etiã ppt gra
ues inimicitias exortas inter legantez
⁊ legatariũ: si tñ redeãt ad amicitiam
reintegrat legatũ: sed ppter leues ini
micitias nõ efficit caducũ: vt. ff. d adi.
le. l. 3. in fi. ⁊. ff. de his q. vt indig. l. si in
imicitie. Tertio dr: pprie caducũ qd p⁹
mortē testatoris deficit qcũq rõne: vt
si legatarius spernat vel cõditio sub q
legatũ cõdeficiat: vt. C. d ca. tol. l. vnica.
¶ Utrū factũ legatũ sub cõditõne: puta 59
si fecerit põtē in tali loco reddat cadu
cũ si ille cui imponit pus fecerat. R. q̄
sic p. l. cõditionũ. ff. de cõdi. ⁊ de. Sz tu
dic q̄ quo ad actionē cõsequendam nõ
sufficit aliqd fieri facto: q: nõ vr obtē
perare q facto facit: vt in. d. l. in fi. sed
q ad penã euitandã nõ refert qliter cũ
q3 fiat. l. ea qdem. C. si mãci. ita fuerit
ali. Et sic ptz q̄ nõ debet legatũ predi
ctũ: ⁊ q̄ fieret excõicatio contra nõ im
plentes legata talis nõ ligaret. sit nec
aliam penã incurreret si esset apposita
sa. qd no. Ludo. de ro. ⁊ Bar. in. l. cum
seruus. ff. de ver. ob. ⁊. l. forma. §. si cuz
Azo. ff. de cens.

Egatum 2. ad pias cãs
est oẽ qd relin
quit p aĩa: vt sentit gl. ⁊ clari⁹
Bar. i. l. si qs ticio. ff. de le. 2. Itē qñ re
linquit aliqd misabilib⁹ psonis: vt pu
pillis ...

pillis:viduis:pegrinis:pauperibus et
hmôi auxilio ppzio destitutis ꝯm dñz
Pe.de pusio.tractatu de canonica poz
tõe epi.alle.7.di.c.i.hec eni persone in
iudicio ⁊ extra quadã ꝓrogatiua letã
tur.C.qñ ipera.inter pu.⁊ vi.ꝑ totũ.et
in.l.si qs ad declinandã.C.ꝺ epi.⁊ cle.
⁊ in aut.de ec.ti.§.fi.de ꝑ.fi.c super q̇
busdam.in fi.⁊ hoc verũ de pupillis ⁊
viduis miseris pauperibꝫ nõ diuitibꝫ
c.ex tenoze.de fo.cõpe.c.significãtibꝫ.
de of.deleg.Item qñ relinquũtur alijs
pijs locis.c.fi.de testa.⁊ pia loca sunt
hospitalia:monasteria:⁊ quelibet loca
alia in q̇bus senes pauperes ⁊ langui
de persone aluntᷣ:⁊ alia charitatis opa
exercentᷣ.ꝺ.l.si q̇s ad declinandã.⁊.l.
orphanotrophos.ibidẽ.⁊.ꝺ.§.fi.⁊ ꝺ re
li.do.c.de senodo.hijs.Itẽ ꝯm q̇sdam
qñ relinquitᷣ ad custodiã ciuitatis vel
alioꝝ locoꝝ cõmunioꝝ seu publicoꝝ.
ar.c.2.de imu.ec.C.de donat.l.pe.§.2.
sed clare.l.illud.C.de sacro sanc.ec.⁊ q̇
ibi no.Itẽ qñ relinquitᷣ ad refectionẽ
pontiũ ⁊ viarũ.vt dicit glo.in.l.1.§.ad
municipiũ.ff.ad.l.fal.silr muroꝝ ⁊
fossatoꝝ ciuitatũ vel castroꝝ ⁊ silium:
⁊ hoc si necessitas imineat:alr nõ.ar.
l.ad instructões.C.de sa.san.eccle.⁊.l.
oẽs puinciarũ:⁊.l.ad portus.C.ꝺ ope.
publ.⁊.l.vnica.C.de q̇bus mu.⁊.l.pe.
C.de priuil.domus aug.⁊.c.2.⁊.c.non
minus.c.aduersus.de imu.ec.⁊.C.ad
l.fal.aut.silr.Itẽ qñ relinquitᷣ ꝓ redi
mendis captiuis.l.nulli.C.de epis.et
cle.in aut.de ec.ti.§.si q̇s.Item qñ re
linquitᷣ ꝑ puellis maritãdis ꝯm Bar.
in.l.i.ff.sol.ma.⁊ in.l.si ego.in prin.ff.
de iu.do.⁊ in.l.2.§.fi.ff.de dona.ar.c.
fi.de ferijs.vbi dicũt doct.ꝙ dos ẽ pia
cã:⁊ ideo relictũ ꝑ dote est ad piã cãz.
Item qñ relinquitᷣ ꝑ alimẽtis.Intel
lige egentiũ.12.q.2.auruz.Item gene
raliter quod deo relinquitᷣ pro anima
relinqui censetᷣ.ꝺ.§.ad municipiũ.Et
ideo dic ꝙ proprie ꝺr relictum ad pias
causas quãdo relinquitᷣ ꝑ honore deiᷣ
vel sanctorũ:vel pro salute anime:siue
id relinquatᷣ eccl'ijs:siue pauperibus:
siue locis publicis:qꝛ pium est qꝺ fitꝑ
pter cultum diuinum.secus si fieret ꝑ
honore mundi:vel ꝑ perpetua fama:
qꝛ nõ ꝺr pium.verũtamen in dubio ꝑ
sumetᷣ q̇cq̇d relictũ fuerit supradictis
fuisse relictũ ꝑ deo ⁊ pro aie salute:⁊ sic
legatum ad piam causam.
¶ Sed quero vtrũ qñ relinquitᷣ ꝑ ma 1
le ablatis incertis dicatur ad pias cau
sas.R.Io.an.in addi.ad spe.ti.de in
stru.edic.ꝙ sic:si relinquatᷣ pauperibꝫ
vel ecclesijs ⁊ silibus:alr nõ.vnde di
cit ꝙ potius cõsideratᷣ cui legat ꝙ quis
legat.l.illud.C.de sacrosanc.ec.vbi di
cit gl.ꝙ quando legatᷣ diuiti ꝑ anima
nõ est ad pias causas.secus si nõ diui
ti.ꝺ.l.si q̇s titio.qꝺ verũ est quo ad ꝑ
sumptionẽ.secus quo ad veritatẽ que
principalr respicit intentionẽ.
¶ Quid si quis legat centũ nõ exp̄ssa 2
cã propter quam legat:nec ꝑsona cui
legat.R.Io.an.vbi.ꝺ.ꝙ illud est lega
tuz ad pias cãs:⁊ vt no.Albri.in.l.ad
instructionẽ.C.de sacrosan.ec.legatuz
incertũ etiam relictũ ad pium vel pu
blicum vsum:vt viarũ ⁊ pontium refe
ctio valet:vt.ff.de lega.2.l.quidam in
testamento.
¶ Utrum relictũ ꝯsanguineo pauperi 3
sit ad piam cãm.R.Bal.in.l.i.C.ꝺ sa
crosan.ec.ꝙ non nisi dicat pro anima
⁊ pro deo hoc facere.⁊ fa.pro hoc quod
no.Bar.in.l.i.
¶ Utrũ legata ad pias cãs gaudeãt eo 4
dem priuilegio cũ relicto eccl'ie.R.Pa.
in.c.relatum.el.i.de testa.ꝙ sic:qꝛ ec
clesia priuilegiatᷣ ꝑpter animaz cõtem
platione dei.fa.qꝺ no.Io.an.in c.i.de
in integ.rest.li.6.vbi voluit ꝙ sicut ec
clesia põt petere restitutionez in inte
grum:ita ⁊ alia pia possunt.
¶ Utrũ de legatis ad pias cãs possit 5
detrahi falcidia vel trebellianica.R.
Pa.in.c.Raynaldus.de testa.cõiter te
netur ꝙ nõ quo ad falcidiam:sed quo
ad trebellianicam.Bar.in.l.marcellꝰ.
ff.ad trebel.Bal.in.l.id qꝺ pauperibꝫ.
C.de epis.⁊ cle.⁊ multi alij tenẽt ꝙ nec
etiaz detrahatᷣ.sed Io.an.tenet ꝯtrium
in gl.sua ⁊ etiã multi:vt no.Albri.i.l.
si q̇s ad declinandã.C.de epis.⁊ cler.⁊
licet ꝑma opi.sit magis pia tñ scða nõ
est cõdemnanda.
¶ Quot testes requirũtᷣ in legatis vt 6
valeãt.vide.s.Testamentũ.§.5.
¶ Utrũ legata facta ad pias causas si
ne institutione heredis valeãt.R.Pa.

in.c.iudicãte.de testamentis.ꝙ si noluit mori intestatus nõ valent.insti.de legatis.§.ante heredis.sedvbi quis eligit mori intestatus sic valent:ne dũ legata ad pias causas : sed quecũqȝ alia legata:ꝛ in dubio videtur voluisse mori intestatus qui facit talia legata : qd̾ probat text.in.d.c.iudicante. Et facit quod legitur ꝛ notatur in.l.3.ff.de iure codicil.

8 ¶ Utrum ex defectu testamenti vitiẽtur legata ad pias causas.R̾. Pa.i.d.c.iudicante ꝙ nõ:secundũ vnam opinionem:vt no.in.l.i.C.de sacro san.eccle.ꝛ in.l.eam quam.C.de fideicõmiss. facit pro hoc quod no.Barto.in.d.l.i.ꝛ Bal.in.l.illa institutio.ff.de heredi.instit. qui tenent ꝙ cum quis reliquit sua respectu pie cause dispositõni titij ꝙ valet:licet nõ valeat testamentũ qñ heres ponitur in voluntate alterius.d̾ quo.j.Testamẽtum.§.18.Ratio diuersitatis est:quia talis cuius arbitrio cõmittitur habet regulã iuris diuini: humani:ꝛ gentiũ limitans eius voluntatem que est vt pre oibus deo ꝛ religioni debeantur: ꝛ ad redimenda peccata 13.q.i.anime.de pe.di.2.medicina. Et ideo aliud nõ potest facere:sed in prophanis nulla est regula limitans: ꝛ iõ posset aliud velle ꝙ̃ testator:ꝛ ppterea cũ volũtas testatoris sit certa: ideo est captatoria.i.adulatoria seu deceptatoria ſm gl.in.c.cum tibi.de test. Aduerte hic ſm Bart.in sua minorica.ꝙ aut testator voluit vt testamentuȝ valeret iure directo testamenti ꝛ non aliter:ꝛ sic si testamẽtũ est nullũ:quia instituit incapacẽ: heres ad quem veniunt bona nõ tenet̃ in cõscientia.aut voluit ꝙ si nõ iure testamenti:saltem valeret iure codicillorum.ꝛ omni alio modo q̊ posset. Tũc ille ad quẽ bona puenerũt tenetur in ↄ̈scientia iplere legata defuncti:ꝛ sic est p̃sumendũ:nisi quando testator prouidit sibi:puta aliu m substituendo:vel quando ordinauit q̇d fiendum:si quod ordinauerat nõ habebit effectum.facit.l. cum proponas.C. de here.insti. Idem dic ſm Bar.in.l.i.testamẽto.ff. de fideicõ.li.ꝛ Pa.in.c.i.d̾ suc.ab intest.ꝙ lȝ volũtas defuncti nõ fuerit pfecta rõne publicatiõis: fuit tñ pfecta rõne volũtatis:vtputa q: testm manu sua conscripsit volens postea redigi in publicam formam : sed morte vel furore preuentus non potuit ꝙ nihilominus heres tenetur. Idem dic si incepit facere testamentum nec potuit complere ꝙ legata facta valent: q: nõ potest negari quin sit perfectus cõfessus ratione volũtatis:licet nõ ratione operis. Idem Bar.in.l.cum quis.C.de iuris ꝛ fac.igno.tenet ꝙ si testamentũ est nullum: quia deficit voluntas defuncti:vel quando est nullum ex preteritione heredis ignorando: ꝙ cum habeat sic legata nõ debentur:quod limito nisi sint talia ꝙ si etiam sciuisset se habere filium fecisset.ar.17.q.4.c.si. sȝ quando testamentũ est irritum ex preteritiõe vel exheredatione nihilominꝰ d̾bentur legata omnia: vt in auten. ex causa.C.de liber.prete.similiter quando est nullum:quia nõ sunt testes sufficientes : vel deficit aliqua solẽnitas iuris ciuilis:tunc quando cõstat heredi de volũtate defuncti:vel p duos testes potest pbari obligatur naturalit̃ iure gentium ad implendã volũtatem defuncti.quod nota.

¶ Quid si heres renunciet hr̃ditati vel nõ vult adire.R̾. Pa.in.c.relatũ.el.i.d̾ testa.ꝙ nihilominꝰ legata ad pias cãs valebũt:q: nõ subijciunt̃ talibus solennitatibus iuris ciuilis. 9

¶ Utrũ legatum eccl̃ie edificande seu monasterio debeat solui cũ fructibꝰ intermedij tpis.R̾. Pa.in.c.nos quidẽ.de testa.ꝙ sic:vt ↄsuluerũt Bar.ꝛ Frã.de alber.quia text. prefati.c.nos.dicit ꝙ relicta eccl̃ie cõstruende debẽt solui sine diminutiõe.facit pulcher tex.in l.si ita relictũ.§.pegasius.ff. de leg. 2. vbi d̾r ꝙ si relinquit̃ prediũ in certum diem:puta post decẽ ãnos: vel cũ legatarius erit pubes debet̃ p̃diũ cũ fructibus intermedij tpis si dies fuerit apposita fauore legatarij: sic in casu nro dies apponit̃ fauore eccl̃ie vel monasterij:q: si fuissȝ ↄstructa tpe testi legasset simplr̃ ꝛ nõ diem.qd̾ bene no. 10

¶ Utrũ legatũ ad certũ vsum possit ad aliũ cõuerti.R̾. Pe.de pu.vbi.s. Aut ipse vsus p̃t ipleri de iure ꝛ de fctõ:putat legauit q̇a vt monasteriũ fiat in te

ri diocesis: episcopus est contentus: et sic licet de iure. de conse. di. prima. nemo nullum est impedimentum in facto: quia est pecunia et certa necessaria: nec est, qui aduersetur: et sic potest fieri de facto: et tunc dico quod non potest conuerti in aliud vsum et iste est casus. d. c. nos quidem et. ff. de admini. re. ad ciui. perti. l. prima. et de hoc est casus in. l. nulli. C. de epi. et cle. imo si per legatarium non impletur tale legatum redit ad heredem. et pro hoc est casus in. c. cum dilecti. de donat. Facit quod no. de condi. appo. c. verum. Et hec intellige vera nisi in legatis ad pias causas: vel nisi interueniat dispensatio pape vel alterius vt infra dicam. Aut ille vsus pot impleri de iure: sed non de facto: puta propter guerras vel quia pecunia est modica vel non est locus in ecclesia vbi legatur pro capella fienda et huiusmodi. et iste casus est in l. legatam. ff. de admi. re. ad ciui. perti. Et in dicto. c. nos quidem. ibi impleri non potest: quod verbum etiam intelligitur de impotentia facti. de rescrip. c. sciscitatus: et tunc potest fieri commutatio auctoritate superiori. etiam si in testamento sit clausula quod non possit conuerti ad alium vsum quam deputatum: ratio quia voluntas testatoris debet interpretari secundum ius commune: vt res magis valeat quam pereat. c. abbate. de verbo. signi. et ideo cum de iure communi possit in alium vsum conuerti: non obstabit talis clausula. Ex his dicit Gu. in Spe. titu. de edic. instru. in. §. nunc aliqua. quod si mihi legatur vt vadam vltra mare et nullus audet ire quod consequar legatum: licet non vadam: dummodo vadam ad similem locum. Similiter si testator legat pro labore itineris vel penitentie sibi iniuncte vt vadam romam et propter impedimentum non possum ire: quod consequor legatum: dummodo vadam ad locum similem dicta l. legatam. excipitur quod legatur pro succursu terre sancte: quia si tunc non possum expectabitur tempus et seruabitur legatum c. magne. de voto. Inno. de ro. in no. dicit quod legatum factum pro calice vel reparatione ecclesie si ecclesia non habet opus de hoc poterit per episcopum solum fieri conuersio in aliud vsum pium. Aut vsus pot impleri de facto sed non de iure. et tunc aut hoc est quia non est ad aliquem finem honestum: puta legat quis centum vt fiat ludus theatralis in ecclesia qui est illicitus. de iure. c. cum decorem. de vi. et ho. cle. et sic legatum inutile est et non fiet conuersio. ar. contra que no. in. l. i. ff. de condi. insti. vel non potest fieri de iure non quia non sit ad finem honestum: sed quia ius prohibet: et sic fiet conuersio in alium vsum honestum: vt est casus in. l. legatum. ff. de vsufr. lega. et sic intellige. c. nos quidem. in verbo non pot impleri scilicet de iure. Exemplum testator legat quod predicatores et minores se conferant ad habitandum in suis domibus et celebrent ibi diuina pro salute anime sue. de iure hoc non potest fieri. c. vnico. de exce. prela. lib. 6. cle. cupientes. de pe. tamen vsus est honestus: quia pro anima et laude diuina. Similiter legat vt fiat ecclesia in tali loco non potest fieri propter priuilegium quod habent predicatores et minores et huiusmodi: et ideo fiet in loco congruo et honesto. Facit ad supradicta quod. de. dixi. Donatio. i. § 47.

¶ Cuius auctoritate fiet talis commutatio? Sic. dominus Pe. vbi supra: quod si non subest causa: puta quia potest de iure et de facto impleri: tunc solus papa potest. l. legatum. ff. de admi. re. ad ciui. perti. et cle. quia contingit. de reli. do. Si vero subest causa legitima potest diocesanus etiam si pot implere de iure et de facto: nisi testator prouidisset quid sit faciendum de legato vsu non impleto: quia si prouidisset non posset fieri commutatio: vt not. Bar. in. l. liberto. §. lucius. et ibi tex. ff. de an. leg. et quod episcopus ex causa legitima possit commutare in aliud pius vsum. Facit quod no. Do. An. in. c. verum. de condi. appo. vbi vult quod non obstante prohibitione testatoris ne alienet nihilominus pot in magis pius. Ul de. §. Donatio. i. §. 51. Idem tenet Roge. et Hu. Item Ang. et Inno. in. l. i. ff. de consti. prin. vbi volunt quod iusta subsistente necessitate possunt relicta per testatorem in alium vsum conuerti: vt no. per Bar. per illum tex. in. l. si. ff. de ope. publi. et in. d. l. legatam. Ex quibus conclude quod voluntas et legata testatoris circa pias causas possunt sine causa etiam per papam mutari in alium vsum pium: et per episcopum causa subsistente solum: quamuis alii communiter teneant contra de episcopo in cle. quia contingit. quam licet quando sine. cau

si vult fieri cõmutatio: qz tunc pertz ad solũ papã: alls nõ. Facit quod ifra di. co. §. 17. facit pro hoc qđ dicit Ludo. de ro. vt. s. no. i. §. precedenti.

13 ¶ Queritur vtrũ in tali cõmutatione reqrat cõsensus heredis grauati? R. Pe. vbi. s. q si nõ põt ipleri de iure vel de facto requirit cõsensus heredis gra uati τ ecclesie cui sit legatũ. τ ita loqui tur. l. legatũ. ff. de vsufr. lega. τ similr dic qñcũqz ex cã legitima debet fieri cõ mutatio.

14 ¶ Quid si dubitetur an sit cã ltima vt fiat cõmutatio vel ecclia cui legat aut hedes nõ cõsentiũt i cõmutatione? R. Pe. vbi. s. q solus eps poterit. C. de nup. l. i. τ si ecclesia cui legat ɔsentit vt fiat cõmutatio τ heredes cõtradicunt nihilominus eps fauebit ecclesie lega tarie fauore voluntatis defuncti adim plende τ nõ heredi. τ iste ẽ casus i. d. l. legatuz. Fallit hoc in legato pro mona sterio fiẽdo quod sine consensu here dis nõ potest cõmutari: nisi fuerit ne gligens: qz tũc ẽt sine eius ɔsensu potest eps elapso termio. d. c. nos quidem.

15 ¶ Qui põt suuz officiũ ipendere vt lega ta suuz cõsequantur effectuz? R. Pa. in d. c. nos. q ẽt iudex secularis ẽt i lega tis ad pias cãs. est tex. i autẽ. de ec. ti. §. si quis edificationez. similr tã secu laris q ecclesiastic9 põt cõpellere vt le gata soluant q fiunt nõ certe persone: vel si certe tñ tal est q nõ põt i iudicio petere: vt sunt fratres minores. d. §. si quis. secus esset si nõ ad piaz causaz sit legatuz τ certe psone fcm. tũc qz oz q soluz ad istantiaz ptis cõpellat.

16 ¶ Utrũ eps i legatis ad pias cãs pos sit se itromittere? R. Pa. i. c. si heredes de testa. q si testator prouidit de execu tore nõ põt nisi in defectum: vt. s. exe cutor. §. 11. τ i. c. tua nos. de testa. et in autẽ. de ec. ti. §. si quis p redẽptione. Si vero testator nõ puidit sibi de exe cutore: tũc in legatis pro redẽptione ca ptiuorũ τ p alimoniis pauperũ puide bit eps: vt i. d. §. si quis autez p re. τ. l. nulli. C. de epi. τ cle. In aliis aũt hes: vt i. d. c. si heredes. τ. c. tua. τ. c. nos. de testa. nisi in negligentiam: vt. s. execu tor. §. 13.

17 ¶ Utrum legatũ fcm pro construendo hospitali pauperũ in quo ponerentur p cto: ad arbitriũ certi plati possint he redes mutare in edificationẽ monaste rii religiosoruz? R. Lappus abbas in cle. qz cõtingit. de reli. do. vt refert do. An. in. d. c. nos quidez. q Jo. an. cuz q busdaz iuristis cõsuluit q sic cum licẽtia episcopi: etiã cõtradicẽte illo prelato: quia qui melius facit nõ aliud sed idẽ facit. c. peruenit. el. 2. de iureiuran. sed plus est ecclesiã religiosoruz facere q hospitale. Facit. c. scripture. de voto τ re gula. plus semp. de re. iu. li. 6. ergo τc. Sed cõtra vt. 13. q. 2. vltima voluntas de cele. missa. cuz marthe. cũ similibus vbi patet q voluntas defuncti p lege debz seruari: ergo forma mãdati debet diligẽtissima accuratione seruari: nec eo casu plus continet in se quod minus est vel ecõtrario. de preben. cuz de bñfi cio. li. 6. Ad hoc? R. do. An. q ista sũt ve ra in materia odiosa vel ambitiosa et sic restringibili. de preben. quis. li. 6. sz opi. Jo. an. loquit i materia fauorabi li τ maxie aie defuncti i q sit plena in terptatio. c. cũ dilectis. de dona. Unde verisilr psumit q defunctus nõ ɔdixissz demõstrãdo sibi vsuz vtiliorẽ. facit ad h qđ no. Bar. in. l. si. ff. de ope. publi.

¶ De cautela danda illi qui vult lega re pro anima τ timet parentes, vide in fra. Pactum. §. 14. 18

Legatus

1 Legatus est cui a papa certa patria vel puincia cõmittit gubernanda sm Hos. vñ gerit vices pape. τ est ordi narius in prouincia. c. legatos. de off. le. li. 6.

¶ Quõ faciet fidẽ si requiratur? R. q p lras suas. l. vnica. C. de man. prin. 1

¶ Quot sũt spẽs legatoꝝ? R. due. Qui daz sunt iproprie legati nũcii τ nõ iu dices: τ sunt illi q sepe mittunt a papa p ambassiata vel ad aliqđ nudũ miste riũ exercẽdũ. de qbus di. i. fulgẽtiuz: τ 97. c. nobilissim9. τ quasi p totũ. τ istos q ipedit oz tradi hostib9 vt fit seru9. l. vl. ff. de legationib9. Et ibi loqtur d le gatis quorũcũqz etiam hostiuz. τ scdm canones sunt excõicandi. 64. di. si qs. ita no. glo. i. d. c. fulgentiuz. Quidã sũt legati iudices quos papa facit ordina rios in certa prouincia: τ de istis loqt 2

dimmitis premissa: τ titulis de officio legati. τ isti sūt i triplici differētia. Pri mi sunt legati nati: q2 natus in sua di gnitate efficitur legatus pape: vt archi epūs cātuarieñ. qui eo ipso φ archiepūs ē legatus est pape: vt in.c.i.de of. le. τ isti dicuntur legati rōe dignitatis. Secun di sunt legati de latere: vt sunt illi qui mittunt de curia pape ēt si nō sunt car dinales bm gl.in.c.placet.de officio le gati. Sed Pa.in.c.i.e.ti.tenet τ bene: φ soluz cardinales sunt legati a latere maxime hodie. Tertij sunt legati q̄ nec sunt de latere: q2 non cardinales: nec sūt nati: q2 nō in tali dignitate τ sunt illi q̄ bus papa committit legationis officiū in aliqua prouincia vel sua vel aliena: vt in.c.volentes.eo.titu. τ tales dicun tur legati ratione persone: non ratione dignitatis vt primi.

5 ¶ Utrum legati nati vel ratione perso ne habeant iurisdictionem in exemptos Rx. Pa.in.d c.i. φ non. τ probatur in.c i.de ver.signi.li.6.

6 ¶ Utrum possint predicti legati absol uere pro iniectione manuum violenta in ecclesiasticum. Rx. φ legati nati non possunt nec in prouincia nec extra nec sub ditum nec extraneum. Ratio scd̄m Pa. in.c.pe.de officio legati: q2 clerici perde rent priuilegiū.c.si quis suadente.17.q 4.cum nullus haberet ire ad papā pro absolutione: eo φ dignitas est perpe tua. Intellige scd̄m Pa. ibidē de inie ctione a qua episcopi nō possunt absol uere: q2 ab illa a qua episcopi absoluūt multo fortius ipsi cū sint ordinarij. Le gati vero ratione persone possunt absol uere subditos existentes in prouintia: similiter extraneos in sua prouincia de linquentes τ existentes: subditos ve ro suos extra prouinciam suam nō pñt absoluere bm glo. et communiter doc. in.d.c.placet. nec etiam de consensu in dicis illius prouincie secundu3 Pa ibi dem. sed Jo.an. τ Jo. an. quos sequit Be.in.c.i.eo.titu.lib.6.tenent φ possūt τ magis placet hec opinio. Subditos etiam suos τ in sua prouincia qui extra prouinciam iniecerint manum violen tam in clericum bm Ho. nō possunt ab soluere: sed Specu. recitat aliquos te nere φ possunt: τ mihi plus placet: sicut possunt etiam eos punire de delicto φ cōmisso. extraneos pro aliunde venientes ligatos absoluere non possunt. Legati vero a latere possunt absoluere quoscū φ tam in prouincia eis decreta φ extra tam subditos φ extraneos bm gl. τ cōi ter doc.in.d.c.pe. Ho. tñ limitat nō ha bere locum cū iniuria est enormis: q2 re seruatur pape. allegat.c.si vero.2.c. cu3 illorum de sen.excō. cū similib9. Sz tu tene φ possunt ēt in enormi bm Jo.an. Jura vero excipientia enormem iniuria3 non loquunt in legato a latere: sed i ali is inferiorib9: τ hoc sequitur Archi.in c.i.de officio le.li.6. τ cōiter doc.in.c.ad eminentiā de sen.excō. Fallit hoc in du obus casibus. Prim9 qñ sunt in presen tia pape: secundus qñ sunt reuocati an te regressū bm Pa.in.c.pe.de offi.le. q2 tunc absoluere non possunt.

¶ Quid possunt facere dicti legati. vid. c.legatos de offi.le.li 6. τ que non pñt 7 facere habes in gl.c. φ trāslationē de offi le. τ in mu... c.i.li.6.eo.ti. que oīno cū hodie illi qui habent in vsu legati mi... possint ex speciali cōcessione que ex eorū litteris potius φ ex doctrina cognoscit.

¶ Utrum legatus possit processu3 dele gati impedire: aut eius sniam irritare. 8 Rx. φ non.c.studuisti.de officio le.

Additio Nec sit pōt absoluere excommunicatos a pa pa vel eius delegato.d.c.studuisti.

¶ Legatus an possit absoluere excōica tum a se in sua prouincia extra prouin 1 ciam existens. Rx. bm Inn. φ sic: si nō sit reuocatus in foro penitentiali: s3 i foro contentioso nō nisi reuertatur in prouin ciam. intellige nisi egressus esset cū aīo non redeundi: quia sic expirat legatio.

¶ Quid de impedientibus legatos vel nuncios aplicos ne exerceant eo2 offi 2 cia. Rx. φ excōicati sunt ipso facto τ ter re: regna vel loca predicto2 sunt interdi cta tādiu φdiu in cōtumacia psistiterint eo2 dñi.c.super gentes. τ regna.de offi cio legati.li.6.extrauagans est.

1 **Legitimatio** filiorum illegitimo rū q̄ modis sit. Rx. tri. modis. Pri mus quando pater offert filium natura lem tantum non habens filios legitis mos [illegible] curie ciuitatis

los legitimos intervivos õuitio curie
ciuitatis ex qua est oriund⁹:vel si pr̄ ē
oriūdus de veteri roma.s. cōstātinopo
li.vel noua offerat eū curie cuiuscunq
ciuitatis metropolis:vt insti. de nup⸗
§.vlt. Secūdus qñ pr̄ offert eū ipera⸗
tori τ sit curial.in aut. quibus modis
na.effi.sui.§.si quis igitur.

Additio Sz iste nō succedit a
gnatis ascēdētib⁹ vel
descēdentibus ex latere pr̄is vt ibidē.
Terti⁹ qñ pr̄ filiaz suaz naturalē i mr̄i
monio cōpulauerit officiali curie ciui⸗
tatis de q̄ ē oriūdus:vel si pr̄ ē oriūdus
de veteri:vl̄ noua roma copulet offi⸗
ciali ciuitat metropolis:vt.C.de natu
ra.li.l.3.in fi. Quartus qñ nullo alio
lrimo existēte vel si existit nō contradicit
sz cōsentit:fili⁹ natural pr̄e defūcto cō⸗
fert seip̄z curie isto mō.vadit ad regi⸗
mē ciuitatis:τ dicit.vos egetis tali offi
ciali.ego offero me curie τ seruire i tali
officio si curia recipit euz legitim⁹ erit:
vt in.d.§.si quis igit. Et itellige tales
filios naturales p̄ talē oblatōez ltima
tos vt succedāt patri ab itestato nō tñ
aliis cognatis ex pte patris nec ipi eis
vt i.d.autē.§.filium ꝓo. Quītus qñ pr̄
deficiēte ple legitia offert pncipi p̄ces
p̄ filiis naturalib⁹ vt sint filii legitimi
successores ēt sine matrimōio:dū tañ
pnceps p̄ces admittat.d.auten:§.illō
tñ. Sext⁹ qñ pr̄ i testō dicit euz velle
succedere si tñ filius post mortē patris
pncipi supplicauerit:τ testm̄ ostēderit
tūc eni dono pncipis τ legis heres erit
legitim⁹:dūmō volūtatē patris seqtur:
vt in.d.autē.§.si ꝓo is q. Septimus
qñ pr̄ i extrema volūtate noīat filiuz τ
heredē istituit.C.de natu.li.aūt.itez si
quis.qd̄ limita sz q̄ i casu sequēti. Oc⸗
tau⁹ qñ i publico instro.s.scripto p̄ no
tariū:aut etiā si sit scriptū ppria māu
cū subscriptiōe triū testiū filiū natura
lē noīauit filiū nec adiecit naturalem.
Sz Bal.i.c.inotuit.de elec.tz q̄ oz ad
dat suū:quasi dicat i sua ptāte τ sic le⸗
gitimū.nec sufficeret sola noīatio sm
Bal.ibi. Et si sunt plures filii natura⸗
les ex eadē matre nati lz testimonium
tñ dederit vni:oēs erūt legiti. Et h̄
itellige qñ ples legitia nō superest sm
glo.i.c.p̄ tuas.q̄ fi.sūt le.quā sequunt

cōiter doc. Non⁹ qñ pr̄ filiū ex cōcubīa
nomīat filiū legitimū sm dñz An.i.d.
c.p̄ tuas.qd̄ itellige si mr̄ talis ē q̄ po
tuit esse vxor sua qñ generauit:vt in
autem.vt lice.ma.τ auie.§.ad hec. Rō
ibi ponit:qr ex tali nomīatōe vr̄ testio
niū phibere:q̄ cū matre legitimū hūit
vel habeat matrimoniū:ex q̄ cōcludo
q̄ si mr̄ vel ipse aliqñ accepisset i cōiu
giū viuētib⁹ ipsis nō legitimaret talis
noīatio:qd̄ no.hñ:alias sic:τ si ex alia
vxore haberet filios venirēt isti cū illis
τ simili si post. Decim⁹ qñ pr̄ ōhit ma
trimoniū cū illa q̄ ē mr̄ filiorū natura
liuz ipsius pr̄is.de quo dic vt.s. fili⁹
§.11. Undecim⁹ quādo legitimātur per
papā.iperatorez aut principes q̄ ñ hñt
superiorez aut habentes ptātē ab eis:
τ de p̄dictis.vide in c.p̄ tuas.per docto.
ib.qui fi.sunt legi.
¶ Utrum papa possit taliter legitima⸗ t
re vt succedant in hereditate τ admit⸗
tantur ad alia temporalia? R. Pa.i.c.
per venerabilez.qui filii sunt legi. Ua⸗
ria fuit opinio.sed in pratica seruatur
opinio Iohan.τ Her.ibidem scilicz q̄
nō potest in terris sibi non subiectis:
maxime quando tales sūt adulterini:
vel incestuosi.τ pro hoc est bonus tex.
in.c.dicat aliquis.32.q.4.τ in.c. vni⸗
co.35.q.7.sz q̄ ad spūalia nō est dubiū.
¶ Utrum illegitimus sed legitimatus a
per sequēs matrimoniū sit legitimus
quo ad omnia? R. sm Pa.τ gl.in.c.tā⸗
ta.qui fi.sunt legi.q̄ sic.τ licet domin⁹
Ant.ibidem teneat q̄ nō in statutis:
quia statutum nō cōprehendit fictum
l.3.§.hec verba.ff.de nego.ge.τ sic isti
ficte sunt legitimi propter verbuz ha⸗
beantur.quod est verbum fictum.tñ
magis placet prima opinio:quia quā⸗
do verbuz habeantur.profertur ab ha
bente potestatem:paria sunt dicere ha
beantur pro legitimis τ sunt legitimi.
Facit.c.ex parte.de spon.τ quod dicit
Bartholus.in.l.si is qui pro emptore
ff.de vsucapionibus.τ in.l.si marit⁹.ff.
de adul.vbi vult q̄ dr̄e habeātur p̄ ci⸗
uibus ab habente potestatē. Idem est
ac q̄ sint ciues:τ sic tene.
¶ Utr̄ talis succedet i feudo si dictū ē x
q̄ trāsferat ad posteros ex se legitie d
scēdētes? R. Bal.i.c.naturales.n̄ d feu.

on.fue.dicit ꝙ nō. Sed Iaco.de bel- ui. ⁊ communiter doc. in. c. lator.qui fi.sunt le.tenent cōtrarium.s.ꝙ succe det.⁊ tex.d.c.naturales.intelligitur d legitimato per rescriptum principis: quia cū illa legitimatio sit stricti iuris tanꝙ dispēsatio cōtra ius est restrigē- da.c.ꝙ dilectio.de cōsan.⁊ affi.sꝫ ma- trimonium tanꝙ fauorabile purgat precedētia:⁊ ideo succedet.

4 ¶ Utrū legitimat⁹ ab impatore vel ha bente ptātē ab eo sit ltius q̄ ad spūa- lia.R.Pa.i.d.c.pvenerabilē.ꝙ ñ.⁊ sō nec ad ordies ⁊ alia spūalia admittet. vide glo.10.di.lege.⁊ sequitur Bar.in d.autē.ex cōplexu.nec ēt erāt legitimi ī dnio illoꝝ q̄ nō recognoscūt impera torē quātum ad ea p que fieret alteri p̄iudiciū:puta ad successionē bonoꝝ ab itestato:vt no.in.c.per venerabilē.

5 ¶ Utrū comites habētes ptātem legi timādi ab impatore possunt legitima- re, in preiudicio agnatoꝝ.R.do.an.in d.c.per venerabilē.ꝙ nō:nisi pater et agnati cōsentiant: q: hec ptās tanꝙ alteri preiudicialis ē restringēda.l.1.§. si quis a principe.ff.ne quid i loco pu bli. Sꝫ Bal.i rubrica codi.est cōtra eū qn̄ simpliciter est cōcessa auctoritas legitimādi. sed credo verum dictum Bal. in filijs naturalibus tātum: sed ī spurijs ⁊ alijs ex dānato coitu ñ credo nisi expresse ocedāt. Fac qd no: Io.an. in addi.ad spe.in ti.qui fi.sunt legi.q̄ dicit ꝙ si spuri⁹ dupliciter. s. ex patre vxorato:⁊ matre maritata impetrat a papa vel ab imperatore rescriptum le gitimationis ꝙ nō valet si nō expressit Facit qd no.Pa.in.d.c.per venerabilē vbi dicit ꝙ incestuosus vel adulterin⁹: nisi id exprimat semp rescriptū legiti- mationis erit surreptitiū: quia omne ta citū p id qd papa vel princeps non ita de facili concessisset si illud sciuisset facit rescriptū surreptitiū ⁊ viciat.c.po stulasti de rescrip. Facit etiam qd no. Hosti.⁊ Gof in summa.ꝙ licet papa legitimet aliq̄ ē ad dignitates nō itel ligit ltim⁹ q̄ ad ep̄atū ⁊ alias maiores sꝫ tm̄ q̄ ad iferiores.d cōces.p̄bē.c.dile ct⁹.vide ēt.d.dispēsat.o.§.9. Aduerte tm̄ h qd dic Aug.in aut.quō na.effici sui.§.si qs agit.ꝙ pt p̄t ltiare filiū in preiudiciū filioꝝ ltioꝝ:sꝫ filius illegi tim⁹ ñ p̄t se ltimari facē i ltioꝝ p̄iudi- cium.

¶ Utꝝ ltimat⁹ simplr itelligat ēt quo 6 ad dignitates.R. Ho.ꝙ sic:sic simplr restitut⁹ ad oia,restituit.C.d sñia: pas. l.1.quāuis Gof.teneat cōtrarium.

¶ Utrū papa dispensando in matri- 7 monio contracto in gradibus phibit. de iure canonico legitimet filios ante conceptos.R.ꝙ non: sed bene postea concepti erunt legitimi quo ad oia:⁊ si expresse legitimet ante conceptos non erunt quo ad oia.: sed solum quo ad spiritualia ⁊ tēporalia in terris pape non in alijs:vt i.d.c.qui fi.sunt legi.

Additio Scdꝫ do. Anto. sed Io.an.⁊ Pau.in.d.c. pvenerabilē ltimādo mr̄imoniū:vt ex tunc erunt legitimi per omnia: si mō proles fuit generata ex coitu matrimo niali saltem affectu:licet non tenuerit de iure positiuo exterius.

¶ Que requiruntur vt valeat legitima 8 tio.R.hm Pa.in.d.c.per venerabilem ꝙ quattuor.primo ꝙ exprimat onali- tatem legitimationis:vt.s.§.3.scdo ꝙ exprimat si habet fratres legitimos ⁊ naturales: aliter nisi exprimatur non valeret. tertio ꝙ pater et filius legiti- mandus consentiant. quarto ꝙ si pa ter mortuus fuerit vocentur agnati vt consentiant nisi princeps vellet legiti mare ex certa scientia restituere in in- tegrum cum preiudicio alterius: vt no.in.l.fi.C.senten.passis et.l.i cause. ff.de mino. Si tamen pater disposuis set vt legitimarentur post mortem ip- sius non esset necesse ꝙ agnati voca- rentur: quia tunc etiam ipsis inuitis possent legitimari adeo ꝙ etiam succe derent ipsis agnatis ab intestato mo- rientibus.

Legitima portio

1 ē triplex.s.legitima:trebelliani ca: ⁊ falcidia.prima debet de iure na- ture tantū filijs:⁊ ipsis mortuis debet nepotibus ex eis legitime nat: Nec eis pōt iponi grauamē sup ipa p legata aut fideicōmissa:sꝫ hn̄ possūt grauari p de bita.ñ p̄t ēt eisdē iponi oditō vł mod⁹: ⁊ si apponat p ñ adiecto habetur.C.de

inof.test.l.oimodo.r.l.se.r hec est tertia ps hereditatis si sunt quattuor filij vel pautiores. si vero sunt quinqz vel plus: tunc erit medietas toti⁹ hereditatis quã inter se diuidẽt equaliter. C. de inof. testa. aut. nouissima. Et aduerte ista legitima aliqñ sic dicitur: vt in. d. l. omnimodo. Aliquãdo dicit debita ps: vt in. l. scim⁹. C. de inof. tes. Aliqñ dicit debitũ simpliciter: vt in aut. de triẽ. r se. §. i. Aliqñ debitũ bonoꝝ subsidiũ: vt. C. de inof. dona. l. si totas. Aliqñ dicit debita iure nature: vt
2 in aut. de triẽ. r se. §. hoc nos.

¶ Utrũ ista legitima possit p statutũ vel ꝯsuetudinẽ in totũ tolli. R. Albri. dicit in. l. qm̃ i prioribus. C. de inof. testa. cõiter doc. r etiaz vltramontani tenẽt nõ. Alij magni tenẽt põt in totũ tolli. Sz prima verior videt. possz tñ statutũ vel ꝯsuetudo diminuere vel distinguere eã: sz nõ in totũ tollere. Rõ qz sicut a natura alimẽtatio filij a pre depẽdet. ff. de iusti. r iur. l. i. §. hinc descẽdit: ita post mortẽ pris alimẽtatio filij ab hac portione iuris nature dependere videt: vt innuit in aut. de triẽ. r se. §. i. ad fi. r. §. ꝓhibemus. aut. ibi si vult filioꝝ rc. p hoc facit insti. de iur naturali. §. i. r. ff. d pac. l. ius agnatõis rc. Pa. tamẽ distinguit r bene in. c. Raynuti⁹. de testa. aut fili⁹ nõ hz vñ viuat aliunde: r sic vera est opinio vltramõtanoꝝ. aut hz vnde viuat: r sic ẽ vera sa opi. Aduerte tñ in legitima filius nõ põt grauari p fideicõmissum sm cõem opi. p. l. qm̃. in priorib⁹. C. de inoffi. te. r. l. cũ patron⁹. ff. de lega. 2. lz Bar. r Dy. dubitauerint. in. l. i. ff. d vul. r pupil. sub. Sz succedentes ab intestato ipsi filio si cõtingat filiũ decedere ipuberẽ possunt grauari: r est casus in. l. si fundũ. p fideicõmissũ cũ. l. se. ff. de le. i. l. iõ dicit Bal. i. l. cũ virum. C. de fideicõmis. substitut⁹ filio impuberi poterit grauari vt restituat legitimã filio debitã. Et si verba sunt dubia: puta testator dixit post mortẽ filij mei impuberis hereditas integra restituat seio: nec expressit p filiũ vel succedẽtes ab intestato filio meo: vel per substitutũ dato filio meo fideicõmissum debebit in legitima Et sm Bar. i

l. q̃ duos. ff. d vul. r pup. sub. r cõit sequũtur scribẽtes ibi r refert Pa. fuisse cõsultũ per Jo. d Imo. r fulgo in. c. Raynuti⁹. d testa. lz Bar. i. l. coheredi. ff. d vul. r pup. sub. aliter dixerit.

¶ Quid si fili⁹ istituat i minori parte. R. nihilominus aget vsqz ad supplemẽtũ. d. l. oimõ: qz h ltima dat i bonoruz subsidiũ de iure nature. 3

Additio Si tñ fili⁹ istitut⁹ renũciaret hẽditati nõ possz petẽ ltimã sz Bal. i. l. vnica. C. qñ nõ pe. ptes. r Bar. i. l. gerit. ff. d acquir. hẽ. nec filir qñ pr dcessit ab intestato.

¶ Secũda trebellianica a trebellio auctore sic dicta dbet h iure istitutõis: r ẽ q̃rta ps hereditat, toti⁹: sz cũ quis istitut⁹ heres vniuersaliter vl in certa q̃ta hereditatis rogat vt restituat alij hereditatẽ sine liberis moriẽdo: iste sic institutus poterit retinere quartã ptez toti⁹ hereditatis. Insti. de fideicõ. hẽ. §. sz qz. C. ad treb. p totũ. Institut⁹ tñ heres i certa pte hãc nõ hẽbit: sz Bal. in. l. i. ff. ad. l. fal. 3

¶ Tertia falcidia a falcidio auctore dicetur iure istitutionis: et ẽ quarta ps toti⁹ hereditatis quã qs retinet qñ institut⁹ heres fuit r supra dodrãtẽ. s. tres partes hereditatis est aliqnid legatũ vl fideicõmissũ. de testa. Raynal. 4

¶ In q̃b⁹ casib⁹ cessat falcidia. R. in decẽ casib⁹. Prim⁹ i his q̃ ligãt sic vt ñ possint alienari: vt ad successores eius cui relicta sunt debeant ꝑuenire. C. ad l. fal. aut. sed in ea re. 5

¶ Scds i his q̃ ad pias cãs relinqũt ecclesie aut pio loco: vt i aut. sitr. C. ad l. fal. Aduerte si ecclia vel ali⁹ pi⁹ locus istitueret heres: tũc detraheret falcidiã de legatis factis alteri ecclesie vl pio loco: qz currit priuilegiũ cũ priuilegio: r sic cõcurrẽtib⁹ priuilegijs vtunt iure cõi. facit. l. assiduis. C. q̃ po. in pi. ha. no. Pa. i. c. i pñtia. de ꝓba. Idẽ tz Dy. r sequit Albri. i. l. si qs ad declinãdaz. C. de epi. r cle. Et h idẽ ẽt si indirecte relinquat sz Bal. i. l. si auia. §. titio. ff. de cõdi. r de. puta cũ relinquit filio duo cũ pacto vt restituat ecclesie. 6

¶ Terti⁹ i testamẽto militis. C. ad. l. fal. l. i testamento. sed hodie corrigit p aut. de hẽdi. r fal. §. fi. r ideo nõ cessat. 7

Quartus in

8 ¶ Quart⁹ i male ablatis certis vł icer
tis legatis ꝛ alijs alienis .l.imponēda
C.ad.l. falci.

9 ¶ Utrū pr legatus tm̄ ꝑ mile abblatis
ꝙ legitima iure nature debita minuit
obliget filiū vel illū cui debet. R. Mo
nal.ꝙ si talia male ablata nō possunt
probari non tenetur heres soluere vt d
bitum.s. vt es alienū sed vt legatum: ꝛ
ideo si legitimā minuit nō tenetur sol
uere.secus esset in illo cui falcidia cpe
tit:q2 cū tm̄a legata sūt ad pias cās ces
sat hodie vt dcm̄ est: ꝛ ideo n̄ detrahet.

10 ¶ Sz q̄d faciet talis q̄ tot hz restituere
icerta q̄ ꝓbare nō pōt:q̄ exhauriūt qua
si totā hereditatē si nō pōt iducere fili
um vt sit cōtētus restituere. R. hz Mo
nal.ꝙ faciat testamētū vel codicillū i
quo ordinet ꝙ oīa bona sua distribuāt
paupibus ꝑ male ablatis icertis asse
rēs ꝙ plura sunt q̄ oīa sua bona.

11 ¶ Quintus si testator certus de sua q̄
titate patrimonij prohibeat expresse d
duci falcidiam.

12 ¶ Sextus si heres nō fecerit inuenta
riū hz modū ꝛ tp̄s statutū.hij duo ha
bentur in aut.sz cū testator.C.ad.l.fal
ci.Idē si infra tp̄s lītimum non parue
rit volūtati testatoris:vt in.c.Raynal
dus.in fi.de testa.

Additio Septimus de legato dotis:vt.l.2.§.idem q̄ fuit.ff.de dote prele. Octauus in liber
tate legata.l.papinianus.ff.d inof. te
sta. Nonus qn̄ legatur instrumentum
rei alterius.Decim⁹ in casu legis bn̄fi
cio.ff.ad.l.falci.ꝛ.l.ēt si tacitum.C.eo.
qn̄.s.occultauit vł negauit res hereditat.
¶ In q̄bus casib⁹ cessat trebellianica.

13 R.ꝙ in tribus casib⁹. Prim⁹ in legatis
ad pias cās:vt dixi.s. Legatur.2.§.5.
Scd̄s si testator prohibuit vt i aut.de
here.ꝛ fal.§.si vero expressi. Rō:q2 cuz
testator possit tollere falcidiā:multo
magis trebellianicā q̄ nimis ē priuile
giata:vt.ff.ad.l.falci.l.in quartā.licet
ɔ̄rium teneat glo.i aut.sz cū testator.C
ad.l.fal. Sed cōis opinio ꝛ verior ē ꝙ
pōt:vt in.d.§.si vero. Tertius ē qn̄ sb
stitutio euanescit:vt puta: q2 ingredit
religionē ille q̄ rogat⁹ si sine liberis dece
deret:vł nō maritaret ꝛ simil̄: vt lat.
nisi rogati.C.ad trebel. Addo quartuz
qn̄ iudicis officio compulsus solū adijt
hereditatē: q2 sic totū restitueret. Insti.d
fideicom.here.§.in primis.

¶ Utrū legatis mixtis factis tā ad pias 14
cās q̄ non pias excedentibus faculta
tem hereditatis an debeat fieri detra
ctio tā delegatis ad pias cās an soluz
de alijs. R. Albe.i.d.l.si quis ad decli
nādam.ꝙ sic cōtra ꝓ omnibus. Nec ob
stat q̄ cessat falcidia i p̄dictis: q2 non
ē falcidia sz declaratio legati ianit facti
ab initio:vt.ff.ad treb.l.1.§.si is q̄ qua
draginta.

¶ Quid ɔputat i istis lītimis. R. Pa.i 15
c.Raynutius.de testamētis.ꝙ i legiti
ma q̄ d: falcidia q̄ ꝑuenit iure istitutio
nis nō cōputāt nisi ea q̄ venerūt iure i
stitutionis heredi:non autē legata vel
aliomodo ꝑuenientia. In quarta vero
trebellianica cōputatur n̄ solū q̄ veni
unt heredi iure istitutionis:sz omia q̄
proueniūt ei ex testamento: puta iure
legati vel donationis:n̄ alia ꝑuenien
tia ex testamentum.

Additio Et de p̄dictis ē casus ꝛ ibi Bar. Ang.ꝛ Inno.in.l.quartā.ff.ad.l.fal.ꝛ ibi ponūt
rōem differētie. In legitia ꝓ q̄ proue
nit i re nature ɔputant nō solū ea que
ꝑueniūt ex testō q̄cunq3 ti.sz ēt vnicuiq3
sint ꝑfecta:vt pz in iuribus allegatis i
glo.d.c.Raynuti⁹.ꝛ i.l.in quartā.ff.ad
l.fal. Distinguit tm̄ Pa. ibidē circa hoc
vltimum sic.ꝙ aut pr donauit filio ob
cām:puta dotis vł donationis pp nu
ptias ꝛ illō cōputat cū legitima.aut do
nauit simplr ꝛ sic donatio tenuit:puta
q2 donauit emācipato vł pp merita sic
n̄ cōputabit. Si ꝓo nō tenuit i vita pa
tris lz sit cōfirmata morte ɔputabitur
cū legitima.d quo vide ꝛ dic vt i autē.
ex testō.C.d colla.ꝛ i.l.filiū quē hn̄tem
C.fami.her.

¶ Utruz q̄s possit deducere duas legiti
mas portōes.s.legitimā debitam lege 16
nature ꝛ trebellianicā.oli fuerūt opi.i.l.i
quā ꝓ.C.ad.l.fal.sz hodie dic cū Bar.i
l.quā ꝓ.ꝛ i.l.papian⁹.i.§.meminisse.ff
d inof.te.ꝛ Bal.i.d.l. filiū quē habētē ꝛ
canonistas i.c.Raynuti⁹.ꝛ.c.Raynal
dus.d te.ꝙ si sbstitutio seu rogatio fit
pure facta aut ad certū diē ꝙ ꝑinde ē
ac sit pure facta:tūc nō poterit detrahe

re nisi vnā quāvoluerit. Si xͦo rogatio sit facta sub ɔditione vl' ad īcertū diez: sic poterit detrahere ambas duas: ⁊ sic ɔcorda ius ciuile cū canonico qđ videt discordare ī hoc. ⁊ hec ē cōis opi. scđm Pa. in. d. c. raynutius. ⁊ rōez diuersitatis. vide ibi per eum.

17 ¶ Utrum legitima portio q̄ debetur iure nature amittat propt' dlictum pris ī lesam maiestatēz. R. d. Car. in. cle. pastoral. đ re iudi. in ver. ceterum. dicit ꝙ Laudun⁹ tz ꝙ n̄ vn̄ dicit ꝙ filij audita ɔdemnatiōe pris furti ⁊ dolose si capiunt suaz legitimam nō tenētur saltē in foro aie ad restōnem faciendam p̄ncipi: q: possunt tenere đ iure nature q̄ p positiuum ius nō potest tolli. ar. in. d. ver. ceterum. pro hoc de testa. raynutius. §. q: vero. q: pater n̄ potest p̄uare filium legitima: nisi ī casu igratitudinis vt. C. de inof. te. l. qm̄ in prioribus. fac. c. ius dictū. de ver. signi. in aut. de here. ⁊ fal. §. si quis autem non implens. đz ꝙ etiam p reatum inobedientie nō pōt p̄uari filius legitima. Sz zen. in. d. ver. ceterū. tenet ɔtrium. rō q: p ɔctum pōt tolli legitima. Debetur. n. deducto ere alieno. ff. de inoff. testa. l. papianus. §. quarta aūt. Sed ī delictis q̄si ɔbimur q: p quasi ɔctum se obligat ad penam ff. de iur. fis. l. imperatores. no. glo. ff. đ postul. l. i. §. bestias. Idē tz Io. de li. q: legitima ē quota bonoꝝ quā pater habebat tempore mortis. nihil aūt hz qn̄ sūt ɔfiscata. ff. de iter. ⁊ rele. l. 3. ⁊ quod no. ff. de iure patro. l. diui fratres. Et lz de rigore ⁊ subtilitate iuris istud sit verum: tn̄ magis mihi plz opi. Car. tāq̄ magis benigna: ⁊ eam teneo. rō q: per titulū lucratiuū ⁊ p dōationem nō pōt pr alienare ī p̄iudicium filij. C. de inof. dona. p totū: ⁊ de dona. quod ibi no. c. si. sz fisc⁹ hoc capit ex titulo lucratiuo: ⁊ iō n̄ potest ī p̄iudiciū filij. Et ad rationem zen. dico veram quādo p quasi cōtractum dānificauit p̄ncipem ī bonis ex cuius damno pater esset ei obligat⁹ ad restitutionem. als n̄. quia tunc nō ē alienum: nec prop̄e pōt dici ꝙ pater teneatur ex quasi cōtractu sed simplr ex delicto. Ad Io. de li. iam patet responsio. q: in fraudem filij titulo lucratiuo facta alienatio nō valet.

¶ Utꝝ falcidia ⁊ trebellianica amittātur p negatiōem fideicōmissum qualitate vl' q̄ntitate, fcā ab hr̄de illi cui fidei commissū ē ftm̄. R. bz Bal. i. l. scim⁹. §. in iam. C. de iure. delι. ꝙ sic si ille pbauerit qualitatē vl' q̄ntitatē fideicōmissi nec aliquā ex ipis poterit detrahere. 18

l Egitimus filius
q̄s dicatur vide. s̄. fili⁹.

l Eno q̄s dicat. R. glo. i. §. qđ si. ī adulterio. 32. q. i. ꝙ est qui dānatam adulterā ducit: vl' qui recōciliat sibi eam: vt. C. đ adul. l. castitati. vl' qui sciēter tenet adulterā: vt in. d. §. quod si. vl' qui recipit pecuniam pro adulterio. ff. de adul. l. 2. §. lenocinij. Limita prefata ī tribus primis casibus vera: nisi emendatam teneret. Item lenocinium committit q̄ questuaria mancipia habet: quia hoc n̄ est nimis q̄ proprio corpore questum facere. l. palam. §. lenocinium. ff. de ritu nup.

l Eprosus sepatur ab hītatiōe hoim: vt i. c. i. de conin. lepro.

¶ Utꝝ lepra post veniēs dissoluat matrimonium. R. ꝙ non: vt patet in. d. c. i. ⁊. 2. eo. ti. Sed sponsalia bene soluit: vt pz in. c. si. eo. ti. 1

¶ Utꝝ vxor teneneat cohitare cum viro vl' econtrario vir cū muliere leprosa R. ƀm gl. i. d. c. i. ꝙ nō ī eadē domo vl' lecto: sz bn̄ tenet ei debitum reddere: vt in. d. c. 2. Sed Pe. aureolus ī quarto. di. 32. dicit ꝙ vbi non posset sine sua ꝓsimili infectione etiam reddere debitum ꝙ non tenetur. ⁊ ponit regulaz ꝙ nullus tenetur reddere debitum vbi ē periculum verisimile: de vltimata istr mitare. et facit ad hoc quod dixi. s̄. Debitum. §. 3. 2

¶ Utꝝ leprosi teneantur ad decimas. R. gl. in. c. 2. đ eccle. edi. ꝙ sic: nisi de ortis ⁊ nutrimētis aīaliuz suoꝝ q̄ sole excipiūtur in. d. c. 2. ⁊ ideo de alijs tenēt sicut alij xp̄iani. 3

¶ Utꝝ leprosi possint hr̄e ecclīam ⁊ p̄rbiteꝝ q̄ eis celebret. R. ꝙ sic si tot sunt simul ꝙ eā cū cimiterio possint ɔstruere. dūmō veteribus ecclījs đ iure parrochiali nō faciāt iniuriam. d. c. 2. 4

¶ Utꝝ leprosi

5 ¶ Utruz leprosi possint promoueri. vide. d̄. corpore viciatus. §. 9. ꝙ nō: neqꝫ celebrare: nisi vt ibi dicitur.

6 ¶ Utrū sacerdos ꝛ leprosus fact⁹ possit ī prochiali ecclīa p̄latōis offō fūgi? R. ꝙ si sine scādalo ꝛ abominatōe ppl̄i non pōt illud exercere dꝫ ab offō remoueri ita tñ ꝙ ſm facultates ecclīe administrē tur ei necessaria quousqꝫ vixerit: vt ī. c. tua nos. de cle. egro. Rectorib⁹ vero ecclesiarū q̄ sine scādalo illorū q̄ sunt sani nō pñt seruire altari dādus est coadiutor: q̄ curā habeat aiarūz cui adiutori ad sustētationē cōgrua portio de facultate ecclesie eiusdē assignetur: vt ī. c. de rectorib⁹. de cle. egro. Ex quo pꝫ ꝙ nō prohibet celebrare quādo sine scandalo potest: vt in secreto ꝛ huiusmodi. ar. d. c. de rectoribus.

1 Lex scdm ꝙ rōnal creatura ordiat ad grāz omissis aliis acceptiōib⁹ legis secūdum Frā. de may. ī. 2. sen. ē ars honeste viuēdi ligans hominē ad sui obseruātiaꝫ: alr nō esset lex nisi ligaret.

2 ¶ Quotuplex est lex? R. vt colligo ex Sco. in. 4. di. 17. triplex. Prima dr lex nature: ꝛ isto mō aliq̄d dr duplr de lege nature. vno mō tāꝙ p̄cipia practice nota ex termis vl̄ ꝯclusiōes necessario sequētes ex eis. ꝛ hec strictissime dicunt de lege nature. Scdo mō dicitur de lege nature ꝛ large id qḋ est verum practicū consonū p̄cipiis ꝛ cōclusionibus legis nature ī tantū ꝙ statiꝫ notū est omibus illud cōuenire tali legi. Secūda lex dicit positiua diuina: que cōtinet in his que sūt ī veteri ꝛ nouo testamento. Et lꝫ Gratian⁹ vocet ipsaꝫ legeꝫ nature: limita eū ꝙ est verū prout ē posita ab auctore nature: ꝛ distinguit cōtra ius posituꝫ ab aliquo q̄ nō ē auctor nature. Tertia lex dicit possitiua: hoc ē posita ab hominibus. Multa eni ecclīa statuit ꝛ iperatores vltra ius diuinum ppter obseruātiā honestiorē ī morib⁹: ꝛ propt̄ reuerētiā maiorē ī suscipiēdis ꝛ administrādis sacramētis. De p̄ma ꝛ secūda habes infra. Papa. §. i. ꝛ. Preceptuꝫ. ꝑ totū. de q̄bus hic tractare itē do. sꝫ de tertia lege positiua que quidē lex positiua tantū habet de rectitudie sumptuꝫ a lege nature deriuatur. Si vero discordet ab ea iaꝫ nō erit lex: sꝫ corruptio legis: vt Aug. i p̄io libro d̄ lib. ar. Nō videt inquit esse lex que iusta nō fuerit. vñ inq̄tū habet de iusticia intātuꝫ habet de veritate legis. ꝛ hoc ē qḋ dicit Isid. ī. c. cōsuetudo. di. i. Lex erit omne qḋ rōne consistit. Naꝫ ſm Fran. vbi supra. quia p̄cipia legis nature ñ possūt codeꝫ modo applicari omibus pp multā varietatē rerū hūanarū: idō ex inde ꝓuenit diuersitas legis positiue.

¶ Quis pōt facere leges? R. ſm Bal. i l. oēs populi. ff. de iusti. ꝛ iur. ꝙ q̄tum quis habet de iurisditiōe tantuꝫ habet de auctoritate cōdēdi legē vel statutuꝫ nec vlteri⁹ extēditur: nisi hi quorū iter est cōsentiāt vel ad min⁹ sint p̄ñtes ſm Inno. ī. c. i. de loca. ꝛ in. c. a nobis. cl. i. de sen. excom. alit. c. fi. de his que fiūt a prela. Ratio secundū. d. Anto. in. c. cuꝫ laicis. de re. ec. ñ alie. quia potestas statuēdi dependet a iurisditione ꝛ imperio in statuente ꝛ subiectiōe quo ad eū in queꝫ statuitur. c. ecclesia. de cōsti. et bene quideꝫ. 96. di. glo. ꝛ Bar. in. l. i. ꝛ ff. de iurisdi. om. iudi. 2

¶ Utrum lex canonica vel q̄lꝫ alia lex seu cōstitutio vel statū obliget ad mortale peccatum ex transgressione eius? 3 R. Pa. in. c. clerici officia. de vi. ꝛ ho. cle. ꝙ nō semper: sicut nec lex ciuilis inducit semper occapitationem. Considera ergo ꝙ aut lex habet in se materiaꝫ preceptiuam ꝛ verisimiliter excogitatam multum a statuente: ꝛ tunc nō cures de verbis: quia verba sunt accomodanda materie. tex. est cum glosa in. c. rogo. 11. q. 3. ꝛ pulcer textus in cle. exiui. de ver. si. ꝛ sic dic ꝙ inducit mortale. Si vero non constat de materia vbi quis esset certus de mente statuentis ꝙ vult inducere ad mortale sic inducit facit quod no. glo. in. c. 3. ꝛ. c. per venerabilem. qui filii sint legitimi. ꝛ ibi per Pa. Aut cum nescitur de mente latoris: tunc considera ꝙ aut verba sunt preceptiua: puta precipimus iubemus sic obligat ad mortale. Facit. c. quod precipitur. 14. q. i. Aut vtitur verbis imperatiui modi: ꝛ si materia nō ē necessaria nec multum ponderosa nō obligat ad mortale: vt exemplum si quis te percussit in vna maxilla prebe ꝛc. q:

est consilij.25.q.i.paratus. Si vo materia est necessaria et multū ponderosa: sic inducit mortale. tex. est in cle. exiui. in.§.item q: preterea de verbo.si. Exemplū in.ps. vouete qd est consilij: q: votū sit de superogatione: et reddite istud ē preceptū: q: qd est pmissuz est debitū de pac.c.i. et debitū reddere ē pceptū iusticie: l.iusticia.§.iuris pcepta.ff.de.iusti. et iure. Facit q: obligare se est volūtatis: sed reddere ē necessitatis: vt in.l.sicut initio C.de ac. et ob. Aut vtimur verbis inhibitorijs: vt inhibem⁹: phibem⁹: iterdicim⁹ et hmōi: et sic inducūt mortale sm Pa.i.c.nam ocupiscentiā.de cōsti. Aut loquitur per verba comunia: vt decerno. statuo et similia: et sic nō obligāt ad mortale: vt dicit ibidē Pa.in.d.c.nam ocupiscentiam similiter est verbū cōe inouo: et ordino siue inplurali dicantur: siue in singulari. Aut loquitur p verbū debz: et sic induxit mortale: q: debet ex suo pprio significato iportat necessitatē: vt in gl.in Cle.attendēs.de sta.regu. Idē dicit gl.in.c.posuit.de appel. et p Bar.in.l.3.C.de pigno. et in.l.sepe.ff.de offi.psi.puincie. et alijs allegatis in.d.Cle.attēdētes.p gl. et quis rōe materie aliqn sit ogruitatis in.c.i.de spon.ipu. et no.gl.in.d.l.sepe. et.l.2.tn̄ dicit Pa.in.c.i.de dolo. et cōtu. Impropietates sūt vitāde nō ad sequēdam trahēde.c.ppterea. et.c.fi. et qd ibi no.de ver.si.iō soluz habebit locū q sit consilij in casu speciali rōe materie que cōsultiua ē. Aut cōminatur sub pēa excōicationis: et sic inducit mortale: q: nisi p mortali nullus excoicatur.ii.q.3.nullus. et.c.nemo epoz. et de sen.excō.c.i.li.6. Facit ad hoc in ar.c.pterea.de offi.dele. et l.oratio.ff.de spon. et.l.2.ff.de iur.om.iudi.q: eadē obligatiōe qua obligat lex coicatio: sic et illud p qd ad ipsam punitur. Facit qd no.in Cle.qm.de vi. et ho.cle.vbi tz Stephanus q peccat mortaliter ōfaciens sanctioni. et dr sanctio ppie ostitutio seu lex penalis: vt ibi not.glo. Aut loquitur p virtutē obedientie vel sub pena maledictionis eterne: vel sub pena idignatōnis oipotētis dei et hmōi: sic inducit mortale: vt in.c.vnico de sta.regu.li.6. Aut ōsuetudo habz vt talia verba obligent ad mortale: vt sic inducent.ar.c.dilectus.de cōsue. et.l.minime. et.l.ff de interpretatione.ff.de legib. tex.est in.d.Cle.exiuit.§.item q: preterea. Sed aduerte hic q vbi ex se inducit ad mortale: non semper peccat mortaliter contrafaciens.vt.s.Inobedientia dictum est: et ibi vide in principio.

¶ Utrum in foro conscientie lex canonica ciuilis vel alia etiam preceptiua semper sit seruanda? Sc q non in.ii.casib⁹: vt colligo ex Inno.in.c.quia pleriq de immu.ec. et de homi.in.c.sicut dignum et ex consilio.2i.Fe.Jo.cal. et Pa.in prologo decretalium. et Jo.an.in.c.quāq.de vsu. et alijs. Primus quando lex positiua distinguit inter forum contentiosum et conscientie: quia non seruabitur in foro penitentiali auctoritate ipsi⁹ legis.c.tua. et quod ibi no.de sponsa. Secundus quando ius fundat se super psumptione et non super veritate: quia i foro conscientie attendimus ad veritatem: vt credamus confitenti de oibus: quia solum agitur de preiudicio ipsius anime.c.significasti.de homi. Ideo si sit veritas ō presumptionē non seruabitur. vnde licet heres non fecerit inuentariū tn̄ in conscientia nō tenebitur nisi inqūtum hereditas se extendit quis ius aliter velit: q: presumit plus esse in hereditate: vt in auten.de here. et fal.no.hoc pbatur in.d.c.tua. et in.c.litteris.in.fi.de resti.spo. et in.c.a nobis.el.i.de sen.excō. et vide Bal.in.l.i.§.de sa.san.ec. Terti⁹ quando lex non est ad vtilitatē comunē sed princeps pp vtilitatem ppriam edidit. Facit.4.di.c.erit autem lex. et dicitur iniusta tunc lex ex fine sm Pa.in.c.canonum.de consti. Quartus qn̄ lex non distribuit eque onera subditis: sicut dz facere bon⁹ paterfamilias: q: sic est iusta ex forma sm Pa.in.d.c.canonum. Quintus quando excedit auctoritatez statuentis: vt patet in statuto episcopi qd non ligat deliquentes extra diocesiz si tam suam etiam suos subditos: vt in c.vt animarum.de consti.lib.6. Facit.l.fi.C.de iur.om.iudi. et sic dicitur iniusta ex auctoritate. et pro istis tribus casib⁹: facit qd no.Bar.in.l.vectigalia.ff.de publici.vbi dicit q gabella licite fraudatur que iuste non est posita. Sextus quando est penalis: quia ante cōdēnationem nō tenetur quis soluere in foro a

anime de

hinc penam: vt est gl. singularis in c.
si eternitas. 12. q. 2. de quo dic vt infra
Pena. §. 3. Septimus qn ratio legis ces-
sat i foro anie: licz lex exprimat rõnez
seu cãz: nos tamẽ debemus eã coniectu-
rare: et ad limites illius limitare: vel am
pliare eã iuxta theoricã. doc. i. l. nõ du-
biuz. C. de legi. Exẽpluz i ciuitate obses
sa statuitur quod porte ciuitatis maneant
clause: et hoc pro vtilitate cõmuni: vt i
pluribus: pone quod cõtingat hostes inseq
aliquos ciues: ita quod in dãnum cederet
ciuitati nisi aperirẽtur porte: tũc sunt
aperiẽde: quia esset nisi aperirẽtur con
tra bonũ et vtilitatez cõmunem. verum
est quod nõ ptinet ad quẽlibet hoc iterpre
tari nisi periculuz sit subitaneuz: vel sit
manifestuz legislatorez illud itendisse:
sed solũ ad regẽtẽ ciuitatẽ et hmõi. Itẽ
aliud exẽplum statuto cauetur quod vxore
moriẽte sine liberis vir lucretur dimidiã
dotis quãuis nõ exprimatur causa: tñ
nos debemus coniecturare causaz hu-
ius statuti: valet sũptus mariti quos
facit in ducẽdo vxorem ad domuz nec
alia causa potest esse: et sic si non duxit
eaz nõ debet lucrari. secus esset si sic lu-
craretur mulier sicut vir: qz tunc cã extra
retur affectus maritalis: et ideo ẽt si ñ
duxissz: lucraretur. hic no. Pa. in c. ex pu
blico. de conuer. cõiu. facit qd idẽ Pa.
no. in c. quia in insulis. de sta. mona.
vbi dicit quod lex debz ampliari: et restrin
gi ad limites ratiõis expresse. etiam si
verba patiãtur: vt in l. adigere. §. quã
uis. ff. de iure patrona. et in l. cũ pater
§. dulcissimis. ff. de lega. 2. et in l. pater
§. funduz. ff. de lega. 3. Facit. c. cum di-
lecta. de cõfir. vti. vel inuti. et bonus tex.
in regula fi. de reg. iur. li. 6. et quod no.
Bar. in l. Itẽ queritur. §. qui impleto
ff. loca. et ibidẽ Pa. in c. i. de iura. calũ.
dicit quod etiaz in penalibus seu odiosis
qñ ratio est expressa extenditur et am-
pliatur dispositio legis ad limites rõ-
nis expresse. no. glo. in cle. i. in ver. eli-
gatur. de elec. et in cle. 2. in ver. pileum
de vi. et ho. cle. et in d. regula fi. et qd ibi
no. Dy. et Jo. an. in mercurialibus. et qd
no. in d. §. dulcissimis. secus esset in di-
ctis penalibus. sm eundez Pa. in c. i.
de sen. et re. iudi. vbi allegaretur simile
sub terminis facilioribus vel paribus:

vt no. Inno. in c. cũ specialis. de appel.
Itez iste casus probatur: qz ratio legis
plus debet attẽdi quam lex ipsa. l. i. C. que
sit lon. consue. et prima di. c. cõsuetudo
vbi dicitur. lex est quicquid rõne consi
stit. vide Bal. i. c. i. de cõsti. dicit quod lex
cõsistit in substãtia rõnis. et Bar. in l.
cum mulier. ff. solu. matri. dicit quod rõ
legis et mens legis idez est: et propterea
dicit glo. in l. i. et 2. C. que sit lon. cõsue.
quod nõ minus debet attendi ratio legis
quam lex ipsa: hoc intellige de ratione fina
li que dicitur ipsa lex sm Bal. in c. dile-
ctus. el. 2. de rescrip. et in l. si quis sud
C. de fur. dicit quod ratio finalis est anima
legis. Itẽ vbicũqz habet locum ratio
legis habet locum etiam lex. C. de in-
terdic. l. prima. secundũ Archi. et sequi
tur Ge. in c. vbi periculum. de elec. li. 6.
immo plus etiam si verbo contradi-
cant: vt. l. scire oportet. §. aliud. in ver-
bo. sed et si maxime verba legis. ff. de ex
cusa: tuto. non enim in folijs: sed in sẽ
su consistit euangelium. c. Marchion.
prima. q. prima. et c. intelligentia. de
verbo. significa. Facit textus in l. ter-
tia. C. de lit. preteri. vbi eniz inquit ma
nifestissimus est sensus testatoris in-
terpretatio verborum nusquam tantũ
valet: vt melior sensu existat. Bal. etiã
in l. commissorie. C. de pac. inter em-
pti. et vendi. dicit quod iudici licet sit im-
posita necessitas seruandi statutum se
cundum formam prout iacet ad litte-
ram. ar. l. prime. §. si is qui nauem. ff.
de exercito. tamen habebit locum hec
necessitas: nisi saluo intellectu: quia
littera occidit spiritus viuificat. et facit
pro hoc glo. in capitulo vos in ver. pi-
gnus de pigno. Et ad iura que dicunt
legem seruandam etiam in foro ani-
me. dic quod verum quando est eadez ra-
tio in vtroqz foro: quia sic non cessat in
foro anime. ita sentit Pa. in c. tua. i fine.
de vsuris. et quomodo ratio vel causa
finalis potest cognosci. vid supra cã. §.
quinto. Octauus quando verba le-
gis nõ adaptantur ad aliquem casuz
nec eius dispositio adaptabitur si de
mente aliter non constet: hoc est nota-
bile dictum Bar. in l. 4. §. totiens. ff.
de damno infecto. et in l. ita autem. ff.
de administratione tutorum. et ibi di-

G iii

tit statuto cauetur ꝙ soluentur ꝑ ga-
bella de quolibet contractu sex denarii
ꝓ libra: istud non habebit locū in re in
extimabili: quia cum verba non adap-
tentur: nec dispositio. Facit capitul. in-
dēnitatibus. §. sed cū eas. ⁊ ibi Ge. de
electio. libro sexto. ⁊ Bar. in. l. constitu-
tum. ff. d testamen. mili. Nonus qñ lex
ciuilis licet non sit improbata de iure ca
nonico fouet lucrum odiosū proximo
vel rigorem quendam. Exemplū in ca
pitulo filius noster de testamentis. vbi
licet lex ciuilis disponat valere legatū
rei alie: tamen non est seruanda in foro
anime: quia fouet lucrum odiosū here
di. nec est fundata super naturali equi-
tate aperte non ꝯstito de voluntate de-
functi. ⁊ facit i simi capitul. ex parte. in
fine. de censibus. ⁊ capitu. dilecti. de iu
di. ⁊. c. i. de dolo ⁊ ꝯtuma. de quo dic: vt
s. legatum primo. §. 23. Decimus quan
do lex est iniusta siue ex forma vel ex fi-
ne vel ex auctoritate: vt dictū est. 3. 4. ⁊.
5. cāu siue ēt q̄litercūq; iducat ad pcm̄
contra legem dei aut iuris canonici: vt
sunt leges que concedunt vsuras cōtra
c. super eo. de vsuris. Itē que cōcedunt
cantationes cōtra vētos ⁊ nubes: sic. l.
eoꝝ. C. de male. ⁊ mat. contra. 26. q. 5. ⁊
6. in multis. c. notata. Itē que cōcedūt
prescriptionē cum mala fide cōtra regu
lam possessor. de reg. iur. li. 6. Itē que
permittunt deceptionē inter cōtrahen-
tes vsq; ad dimidiā cōtra illud. qui nō
egit dolum ⁊c. Item que nolunt aliquē
obligari ex nudo pacto contra. c. iura-
menti. 22. q. 5. Item que nolunt valere
legata ad pias causas: nisi ꝑ tot testes
probentur contra. c. relatū. el. i. ⁊. c. cū
esses ⁊. c. indicante. de testamentis. Itē
que nolunt teneri heredem ex delicto d
functi contra notata in. c. in litteris. de
rapto. ⁊ in. c. tua nos de vsuris. Itē que
nolunt spurium alendum contra natu
ralem pietatem. Itē que prohibent vł
permittunt aut disponunt super cōtra
hendis matrimoniis dissoluendis ⁊ hu
iusmodi contra canones. Itē que pro-
hibent comprehensam in adulterio te-
neri in. l. crimē: ⁊. l. castitati. C. d adulte
rio contra. §. subanditur. 31. q. i. intelli-
ge. si vult corrigere se. Item que conce-
dunt concubinam contra illud exodi
20. non mechaberis. Item que priuate
persone concedunt homicidium contra
illud. Non occides. ⁊ de huiusmodi ha-
bes in locis suis diffusius. Aduerte ta
mē ꝙ quando lex vel statutum aliquid
denegat propter equum bonum publi-
cum: vtputa ꝙ non soluens gabellam
non audiatur: vel instrumentum quod
non est registratū in libris communis
reputetur falsum habebit locum in cō-
scientia etiam ſm Bal. in. c. si. quis per
triginta. si de feu. controuer. fue. Idem
exemplificat Bar. in extrauagāti ad re
primenda. in verbo. denunciationē in
macedoniano ⁊ veleiano. qd nota. Un-
decim⁹ quādo lex ciuilis non fuit mori
bus vtentium recepta ⁊ canon non di
sponit: aliter expresse non obligat d ne-
cessitate: vt no. Pa. in. c. i fas. de iura. ca
lū. De lege canonica vł statuto dic vt. s
c. ꝯstitutō. §. i. qñ ñ fuit morib⁹ ꝯcepta. 5
¶ Utrum clerici ⁊ alie persone ecclesia
stice teneātur seruare leges aut statu-
ta laicorum? R. Pa. in. c. ecclesia sancte
Marie. de consti. Aut lex disponit spe-
cifice super rebus ecclesiasticis ⁊ bona
earum: ⁊ sic est nulla tanꝙ condita ab
eo qui non habet potestatem ⁊ sic non
est seruāda. quia nec imperator aut ali
us secularis habet potestatem super ec
clesias aut ecclesiasticas personas: vt
in. d. c. ecclesia. ⁊ hoc verum nisi in duo
bus casibus. Primus est quando est ꝓ
uilegiatiua: quia potest quis priuilegia
re etiam non suum subditum. sic intel-
lige. c. nouit. de iudi. vbi allegatur lex.
Theodosi. Secundus. quando lex est
fundata super naturali ratione legis.
scire oportet. ff. d excusa. tuto. §. qui nō
iuste. Aut lex disponit generaliter non
faciendo mentionem de clericis vel ec-
clesiasticis personis: sed non potest ser-
uari sine peccato: vt in prescriptiōe ma
le fidei: ⁊ sic non est seruanda a quocun
q;. c. fi. de prescriptio. ⁊. c. licet mulieres
de iureiuran. libro. 6. Aut est generalis
⁊ rationabilis: nec contradicit canoni-
bus: ⁊ tunc si est fauorabilis seruanda
est etiā quo ad clericos ⁊ ecclesiasticas
personas: vt in. c. 2. requiris. de appel.
Unde statutum quod disponit vt exi-
stentibus masculis mulier non succe-
dat porrigitur etiam ad clericos: vt no.
Pa. in. ca

Pa.l.c.ꝯstitut⁹.de resti.i integ. Sic ter puilegiuз cōcessum hominibus alicui⁹ loci cōprehendit etiam clericos illius loci: licet nō exprimat. facit.c.dilecti.d fo.com pe.no.Jo.de ligna.in.c.ꝙ cle-ricis.de foro compe.ꝛ Bald.in.l.cun-ctos populos.C.de sum.trini.Et not. quādo talis lex generaliter disponēs potest se habere ad cōmodum ꝛ incom modum nō potest dici preiudicialis. Exemplum. Statutum disponit vt ꝑ mogenitus succedat: certe secūdo geni tus licet sit clericus nō succedet. Si-militer in statuto quo masculi exclu-dent mulieres nō succedet mulier: ꝙ-uis sit effecta religiosa. Et ideo omnes leges disponentes super contractibus emptio: venditio: locato: comodato: et huiusmodi: si nō contradicunt canoni bus sunt seruande: etiaз quo ad eccle-siasticas personas. facit.c.i.de no.ope ris nun.ꝛ est de mente Hostien.ꝛ Jo. an.in.c.ecclesia.vt lit. penden. secus si simpliciter afferret preiudicium: vt q nō facit inuentarium: vel qui infra ta le tempus nō adiuit hereditatē sit pri-uatus ꝛ huiusmodi: quia nunꝙ potest esse ad comodum ecclesiasticarū perso narum: ꝛ ideo nō tenent. Similiter quā do statuitur ne possit aliquid vēdi nō subditis. Aut lex ciuilis est generał et rōnalis: sed deuiat a iure canonico. et in.c.2.de arbi.li.6. tunc in foro secula-ri seruabit: sed nō in foro eccłiastico: ne cꝫ in terris subiectis dñio eccłie: qꝛ tūc dꝫ seruari lex canonica in vtroqꝫ foro. fa.c.si duob⁹.de ap.ꝛ qđ no.in.c.quod clericis.de fo.cō pe. Aut lex ciuilis di-sponit sup materia ad eccłiam ptinen te nō disponēdo: sed tollēdo lucruз qđ ałs dederat: vel iponēdo penā actū ex-plicanti. Exemplū pmi de raptore ma trimoniū cōtrahēte cū rapta: in q casu lex priuat oībus bonis datis sibi a ra-ptore: ꝛ sic nō valet: vt vult gl.no.in.c. de puellis.36.q.3. ꝛ eā sequi vr Fede. ꝯsilio.55.ꝛ mihi plз: qꝛ videt intimida re mrimoniū: ꝛ sic nō ē seruāda etiā q ad nō eccłiasticos. Exemplū scđi. Sta tutū punit ꝯhentē sine cōsensu patris vel agnatoꝝ ꝛ nō vꝫ ꝫ Pa.vbi.s. Itē aliud exemplū. lex punit mulierē ꝯꝯ ꝯē infra ānū luctus: vt.C.de secū.nup. qsi p totū.ꝛ nō valet rōne ꝑdicta. Sꝫ hoc limita nisi pena apponeret fauore filioꝝ: ꝛ pp culpā matris: sicut lex que iponit penā matri que agnouit tutelā filij trāseunti ad secūda vota nō petito tutore filio: vt i.l.omnem matri.C. ad tertu.qꝛ tunc valet. aut lex ciuił dispo nit circa accidētia tpalia ad actum spi rituale: vt in dote: ꝛ tūc si nō cōtradi-cit canon: valet.c.Raynutius: ꝛ.c.Ray naldus.de testa. ꝛ quod legitur ꝛ not. in.c.2.de do.post diuor.rest. Et hoc ve rum nisi intimidet cōtractionē matri-monij. Si vero cōtradicit canoni: tūc pendet ab illa qōne cuius fori sit cā do tis. Et Inn.in.c.de prudētia.de do.p⁹ diuor.resti.ꝛ Pa.tenet ꝙ ē mixti fori. ꝛ sic lex seruabit in foro suo ꝛ canon in suo: ꝛ locus erit ꝑuētiōi.c.cū sit gñale. de fo.cōpe. Aut lex ciuilis pced't circa actum spūalem presumēdo: ꝛ lex cano nica inuenit cōtraria: puta lex ꝓsumit matrimoniuз si masculus ꝛ femina si mul habitant.l.in libere.ff.de ri. nup. si sit libera: ꝛ nō faciat questū de corpe vt ibi lex canonica presumit adulteriū siue fornicationem.30.q.5. aliter. ꝛ sic standum est in vtroqꝫ foro iuri canoni co: quia lex imitatur canones.c.cleri-ci.de iudic. Et ꝫm hoc limita iura que dicunt leges seruādas que nō cōtradi cunt canonibus.

¶ Utrū i penalibus fiat extensio legis R. Joā.de imo: ꝛ sequit Gemi.in.c.si 6
post ꝙ.de elec.lib.6. ꝙ ꝫm mentem cō prehensiuam sic: ꝛ fortius in fauorabi libus: sed ꝫm mentem extensiuam nō fit in penalibus.c.statutum. de ele.li. 6. In alijs āt nō penalib⁹ fit extēsio ex idēptitate rōis. vide de h gl. ꝛ Ge.i.c. sepe.de tēp.or.li.6.ꝛ.ſ. Pena.§.5.

¶ Sed quomodo mens cōprehēsiua legis monstrat. R.ꝫm Jo.de Imol.et 7
Ge.in.d.c.si postꝙ.de ele.li.6.ꝙ ex qt tuor. Primo ex cōmuni vsu verboruз: qꝛ preualet omni rigori ꝛ significatiōi verboꝝ.ff.de leg.3.l.librorꝝ.§.ꝙ tū ca-sius.ꝛ de cōsue.c.cū dilectus. Secūdo si aliter intelligendo sequeret absurd⁹ sensus cū debeat esse possibił ꝛ hōesta. 4.dist.erit aūt. ꝛ no.Bar. in.l.omnes popul.ff.de iusti.ꝛ iure. Exemplū. lex dicit q occiderit hoīeз capite puniat: si

ad textuz deberet intelligi sequeret q occidēs se defendendo vel furiosus esset occidendus cōtra cle. si furiosus. de homi. qd est absonum. Tertio mōstratur mens comprehēsiua quādo in illa est expressa ratio: q2 ex illa vt dictū est colligit mens legis. facit cle. i. de elec. Exemplum in. c. ex parte. de postulan. vbi phibitio de aduocādo facta monachis extendit ad canonicos: q2 licz sint diuersi: tamen q2 constitutio fundat se sup religione: ideo extendit etiā ad canonicos: τ ideo oīs ɔstitutio que hz respectū ad religionē: lz loquat d monachis cōprehendit etiā canonicos τ oēs qui pmittunt tria vota. secus si loqueretur de religione cū aliqua qualificatione: puta monachus niger τ hmōi. Quarto cōprehendit mens legis qn p eandem constitutōez vl per aliam apparet id quod ibi est positū gratia exēpli fuisse positū: sicut in. l. i. ff. vti pos. d: q lz vba edicti loquant de ede: tn̄ in fundo etiaz habet locū: vt in. §. h inter dictum oibus. ibidem.

8 ¶ Qualr ɔprehēditur mens extensiua legis. fx. Jo. de imo. τ He. vbi. s. q comprehendit ex identptitate rōis nō scripte: vt in. l. i. C. de interdi. τ rele. facit. c. inter ceteras. de rescrip. τ. c. 2. de transla. prelato. Nam de similibus ad silia idē iudiciū est: vt in. d. c. dz.

9 ¶ Utrū lex seu ɔstitutio cōcernat futura solū. fx. Pa. in. c. cognoscētes. de cōsti. q sic ne afficiat aliquos sine culpa: τ hoc nisi caueat in lege vt extendat ēt ad preterita.

10 ¶ Utrum cū lex vel statutū loquit per vba pteriti tpis indulgēdo aliqd extēdat ad futura. fx. Pa. in. d. c. cognoscētes. q nō: ne det materia delinquendi vt ē tex. limitās hāc materiā in. l. cum lex. ff. de legi. p quā dicit Bar. q si statuto caueat q qlz bānit solués. x. extrahatur de bāno: nō hz locū respectu eo q bāniunt de futuro: q2 dat materia delinquēdi. secus si cessaret hec ratio: q2 licz loquat p verba pterita vel psentia extendit ad futura: q2 lex sp loquitur. l. arriani. C. de here.

11 ¶ Qūo interpretat. vide. s. Interptatio. in prin.

12 ¶ Qn̄ lex incipit ligare. fx. q ad hoc q lex sit opz vt ɔstituat. scdo vt pmulgetur: τ publicatio est vltim actus pficiēs legē sm gl. i cle. plogo. p. l. hūanū. C. d legi. Et ideo postq̄ ē solēniter edita ligat stati sciētes sine expectatōe alterius tpis: vt not. Pa. in. c. i. de postu. pla. et gl. τ Pau. in. c. 2. de re. ec. nō alī. lib. 6.

¶ Sed qn̄ psumit scia legis. fx. Pa. i. d. c. cognoscētes. q in legibus τ ɔstōnibus inferior tps est arbitrariū sm loci qualitatē τ ɔditionē psonarū. In legibus aūt impatoruz psumit scia post duos mēses a publicatiōe facta in prouincia: vt in aut. vt facte no. cōstit. In ɔstōne vero pape Jo. an. in data. li. 6. vult vt liget post duos mēses a publicatōe facta rome: sed rōnes sue nō mihi placent: τ ideo idem dicā qd de ɔstōne ipe ratoris: τ sic vr etiā tenere Pa. i. d. c. cognoscētes. τ lz papa dicat hre pedes plūbeos. hz tn̄ epos τ archiepos p quos noticiā dare potest. 13

¶ Utr volens pbare ignorantiā sit admittendus. fx. Pa. in. d. c. cognoscētes 14
q sic: sine aliquo dubio: vt in. c. fi. qui ma. accu. pos. τ in. l. fin. ff de decre. ab or. Et sic patet q in cōscientia nō ligat ignorans sine culpa sua: alr supflue et frustratorie admitteret ad pbandum ignorantiā. Et hoc ē sine dubio qn̄ lex requirit dolū. fa. gl. in. c. ad falsariorū. de cri. fal. als secus esset. vide. s. Ignorantia. §. 4. τ distingue vt ibi.

¶ Qūo tollit lex seu constō per ɔsuetudinem. vide. s. Cōsuetudo. §. 6. τ. 10. et i. Statutum. §. 21. 15

¶ Utrū tollat per legem cōtrariā. fx. Pa. in. c. cum accessissent. de constit. et Bar. post Cy. in. d. l. oēs popul. dicūt q sic: lz non fiat mentio de prima: nisi habeat clausulam derogatoriam ad secundā: q2 tunc opus esset facere mētionem de prima. ar. l. si qs. in prīc. ff. de le. 3. τ in. c. nōnulli. d rescrip. Aliqui tn̄ in. d. l. si quis. dicūt q si loquat de priuilegio vel rescripto τ testō que sunt priuata lex: sic opz fiat mentio qn̄ habent clausulam derogatoriā ad scdam: Si aūt loquimur de legibus τ statutis nō opz fiat mentio etiā si habeat clausulā derogatoriā ad secundū. p cle. dudum de sepul. q2 cū presumant oīa scire videnť sciēter velle reuocare statuēdo in
contrarium 16

cōtrai fit: sed secus est in priuata que ē
in facto mihi placet.
17 ¶ Utrum nō vsu inducat̄ cōsuetudo ð
rogatoria legi. R̄. vt colligo ex Pa. I. c.
Johānes. de cle. cōiug. q̄ aut nō vsus
hȝ in se actum tacitū ɔ̄ dispositōem iu
ris ꝛ tunc inducit̄ ɔsuetudo. Exēpluȝ.
Lex defert hereditatem cōiter ꝛ equa-
liter filijs tā masculis q̄ feminis l. ma
ximum vitiū. C. de lib. p̄te. sed ɔsuetu-
do defert primogenito: vel solū mascu
lis: lȝ secūdusgenitus: vel femine nūq̄
sint vse illa lege cōi: tamē cōsuetudo in
ducitur ꝑpter actum contrarium legi.
Si vero nō vsus nō hȝ actum contra-
rium nec tacitum nec expressum legi:
sic nō inducit̄ ɔsuetudo ɔ̄ legem ꝑ nō
vsum. sic verbi gr̄a. licet forte sint plus
q̄ centū anni q̄ nullus vēdidit hermo
froditum: nō tamen est abrogata. l. q̄-
ritur. ff. de sta. ho. que vult vt extimet̄
ſm statū ꝑualentē. Silr̄ licet nō agā
ɔtra eum qui mihi damnū dedit actōe
legis aquilie: nō tamen ꝑ hoc abrogat̄
illi legi: q: illa lex nō necessitat ad agē
dum: sed dat facultatem.
18 ¶ Utrū actus gestus ɔ̄ legem sit nul-
lus ipso iure. R̄. q̄ nō in quattuor casi
bus. Primo qñ causa prohibitōis non
est ꝑpetua: sed tp̄alis: vt in. c. i. de ma.
cōtrac. cōtra interdictū ec. ꝛ dr̄ tempo-
ralis quādo est restricta ad certū tp̄s:
puta prohibet̄ matrimoniū ꝑpter ve-
nerationem certe diei. Silr̄ de profes-
sione facta infra annū que prohibet̄. i
c. ad apostolicam. de regula. li. 6. secus
si prohibitōis causa est perpetua: puta
cum prohibet̄ aliquid ꝑpter maluȝ qð
inde sequi potest: vt matrimoniū ꝑpt̄
ɔsanguinitatem ꝛ hmōi. ꝛ sic intellige
l. nō dubium. C. de legib. ꝛ. c. vides. 10.
dist. ꝛ. c. cōtradicimus. 35. q. 3. ꝛ. c. non
oportet. 33. q. 4. ꝛ ista ē theorica glo. in
c. tua fraternitas. de spon. duorū. Se
cundo quādo ꝓhibitio legis concernit
principalr̄ fauorem alicuius. talis ꝓ-
hibitio habet potius vim exorbitatio-
nis respectu illius cuius fauore princi
paliter fit. q: potest renūciare. pro hoc
4. di. §. he. ꝛ si legibus. hoc ponit Pa.
in. c. ad apostolicā. ð regula. ꝛ infert q̄
posset inuentari: lȝ statuto caueatur ne
mulier possit cōtractum facere sine ꝑ-
sentia duorum agnatoꝝ q̄ valeat con
tractus sine eorū presentia: si statutuȝ
expresse nō annullet actum factū. fa. l.
si quis in ɔscribēdo. C. de pac. facit. d.
c. ad apostolicam. vbi patet obligatio-
neȝ acquiri deo: licet sit actus prohibi-
tus a lege fauore ꝓfiteri volentis. Ter
tio quando lex dat certam formā sup
eo quod alicui cōuenit ex sua potesta-
te. Exemplū. Episcopus ex sua iurisdi-
tione potest absoluere ab excōicatōne
vbi cōditor canonis sibi non reseruat.
Attamen lex dicit q̄ nō absoluat nisi
faciat sic vel sic: si facit cōtrariū: tenet
tamen absolutio. secus quādo lex dat
potestatem illi qui eam alr̄ non habet
cū tali forma: quia si nō seruat formaȝ
nihil facit. hoc capit̄ ex domino Car. i
cle. i. de iurepatro. ꝛ cōcor. gl. ibidem.
ꝛ Pan. Quarto qñ lex punit contrafa-
cientem: q: tenet si exp̄sse annullet fa-
ctum cōtra. secus quādo nō punit: sed
solum prohibet: quia sic nō tenet: ꝛ sic
loquit̄. l. nō dubiuȝ. C. de legibus. hoc
ponit dominus Car. in cle. i. ð rescrip.
diuersa tamen circa hoc est doctorum
opinio quibusdā dicentibus q̄ in om-
nibus casibus facta cōtra legem sunt
ipso iure nulla: nisi speciali lege actus
sustineatur secūdum Jo. an. in. d. c. ad
apostolicā. ꝛ cum eo cōmuniter docto.
Sed mihi placent dicti quattuor ca-
sus in quibus valent gesta cōtra legē
qui faciūt ad magnam declaratōeȝ. d.
l. nō dubiuȝ. ꝛ per quos clarius potes
intelligere qñ factū cōtra legem alia le
ge sustinet̄: q: tūc quādo aliquis de p̄-
dictis quattuor casibus cōcurrit. 19
¶ Utrū facta in fraudē legis teneāt?
R̄. q̄ non: vt no. Bar. in. l. amplius. ff.
rem ratam ha. allegat. l. si libertus mi
norem. ꝛ ibi tex. ff. de iurepatro. secus
esset si fieret in fraudem hominis: etiā
principis. vīð Panor. in. c. dilectus. el
2. de preben. ꝛ quod no. in. d. l. si liber-
tus. ꝛ quomodo fit fraus legi. vide. ð.
frans. §. 2. 20
¶ De ista materia legis. vide. ð. Cōsue
tudo. Ignorantia. ꝛ. j. Statutū. vnde
appellatōe legis comprehendit̄ cōsue-
tudo. facit. c. iuncta glo. i. ꝛ. 2. de spon-
salibus. Unde consuetudo est quedaȝ
lex. de quib⁹. ff. de leg. ꝛ di. l. ɔsuetudo.

21 ¶ Aduerte ſm Inn.in.c.fi.de reb.ec. nõ alie.⁊ ſequit᷑ Pa.in.c.i.de reſ.in in te.ꝙ vbi ius canonicũ in alia materia dat regulam ſpālem ꝙ nõ debemus il lam diſtinguere per ius ciuile.vbi gra tia:canon induxit ſuã ſolēnitatē in ali enatione rei eccleſiaſtice:ideo nõ debe mus ſeruare illam iuris ciuilis poſitã in aut.hoc ius.C.de ſa.ſan.ec.

22 ¶ Utrũ cõdentes leges iniquas pec centiet ad quid tenent᷑.R.ꝙ licz de iure tales leges ſeu ſtatuta non valeant.8.diſ.que cõtra:⁊.32.q.7.flagitia.tamen facientes ⁊ cõſentientes peccant mor taliter.de quibus Iſa.10.Ue qui con dunt leges iniquas.⁊ ſi ſūt ꝯ liberta tem eccl'iaſticaz ſunt excõmunicati.vi de ſupra.Excommunicatio.7.caſu.12.⁊ tenentur reſtituere omne damnũ qḋ prouenit alicui rõe talis legis.Et om nes voluntarie obſeruantes ſimiliter mortal'r peccant:⁊ omnia acquiſita oc caſione talis legis tenētur reſtituere: ſicut in ſimili dicam de participanti bus cum raptoribus.Et nõ ſolum di cuntur inique quãdo ſunt cõtra legez dei ⁊ nature:ſed etiam quãdo ſunt cõ tra ius poſitiuũ ad pauperes opprimē dos ⁊ iuſticiam impediēdam ſm Ho. quod bene nota.

23 ¶ Utrũ lex indulgens aliquid qḋ põt intendere in alterius preiudicium in telligat᷑ ſaluo intereſſe partis.R.ſic: vt tenet Bal.de pa.iura.fir.⁊ Panor. in.c.i.de iudi.

24 ¶ Lex cõmiſſoria quid ſit.vide.ſ.Pa ctum.§.17.

Libellarius

1 Libellarius contra ctus ꝗ ꝟ: datio ad libellum : idez eſt ꝙ emphiteoſis:⁊ ideo ibi vide.⁊ ꝺ lau demio ſoluendo:ꝗuis quidã vt Bar. in.l.ſi finita.§.fi.de vectigalibus.ff.de damno infec.teneant ꝙ differt: q2 em phiteoſis fit a domino:ſed datio ad li bellum fit a nõ domino : ſcilicet vaſal lo emphiteota ⁊ huiuſmodi :ſed tem poribus noſtris communiter non dif fert:niſi quando fit illicite ⁊ vſurarie: vt patet:ſ.Uſura primo.§.44.⁊.§.64.

Libellus famoſus

Libellus famo ſus eſt cõpoſitio in ſcriptis fa cta in infamiam alicuius eius quod probare non vult ⁊ in publico iactata.

¶ Que pena cõponētis libellũ famo ſum vel inuētum qui nõ combuſſerit vel deſtruxerit:ſed doloſe manifeſtaue rit vim ipſius.R.ſm gl.in ſumma.5.q.1.ſi conuictus eſt ſm leges decapitat᷑ ſiue deportat᷑.5.q.i.c.hij qui inuenti.⁊.l.vnica.C.de fa.libe.⁊ fit inteſtabil᷑.4.q.3.ob carmen.ff.qui teſt.facere nõ poſ.l.qui.Secundũ canones verberã dus eſt:vt in.c.i.5.q.i.⁊ anathemati zandus:vt in.d.c.hij qui.⁊.c.2.eadem q.Sed ſi ſponte cõfitetur non timore ꝓbationum mitius agitur cum eo.5.q.i.c.2.⁊ ſic punitur ad arbitrium iu dicis.de offi.deleg.in cauſis.in fi.Si ꝓo vellet ꝓbare qḋ in eo cõtinet᷑ nõ pu nitur:vt in.d.c.2.quia expedit crimia nocentum nota facere.ff.de iniur.l.eũ qui.in prin.⁊.C.de iniur.l.3.Quod ve rum itellige ſm ⁊ Azo.Ho.in iudicio quia extra nemo debet alium prode re.6.q.i.in ſumma.de peniten.diſt.i.homicidiorũ.

¶ Utrũ teneat᷑ talis reſtituere famã.R.ꝙ ſic:aliũ libellũ in ꝯriuz faciendo: ⁊ vltra hoc tenet᷑ leſo ſatiſfacere ꝺ alio dãno.vt.ꝟ.Detractio:§.5. 2

Liber

1 Liber ꝟ: ille ꝗ nullius ſub eſt poteſtati.ff.ꝺ ca pti.⁊ poſtli.reuer.l.nõ dubito §.liber aũt populus.

¶ Liberã hꝫ ꝑtātē qñ ſine alterius cõ ſenſu quis põt diſponere ⁊ non aliter.in c.fi.de poſtu.prela. 1

¶ Quid excludit verbum libere.R.ꝙ omnem moram ⁊ cõditionē.c.extirpã dum.§.pe.de preben.⁊.c.ſi beneficia: de ꝑben.li.6.⁊ de offi.ordi.c.ordinarij §.ꝙ ſi forte.li.6.⁊ ibi per Jo.an.⁊ Ar chi.de homi.pro humani.li.6.Immo ſm alios denotat quandam preroga tiuam abſolutam ſeu dñium ſuper a ctum cui adijcit᷑:vt.l.procurator cui li bera.ff.de ꝓcura.⁊.l.iuſiurandũ.qḋ ex cõuentione.§.fi.ff.de iureiur.de cle.c.cũ nobis olim.in fi.vide per Bart.in.l.alio.ff.de ali.⁊ ciba.lega.⁊ Pa.in.c.cũ libertũ.de ſepul.⁊ in.c.veſtra.de lo co.vñ liberũ dñium nõ hꝫ qͥ ſup actũ qui quando vult illũ exercere impedi 2

tur aliqualiter. Omnis enim ꝓhibitio siue temporalis siue perpetua contradi cit libertati. l. libertas. ff. de sta. ho. q𝔡 no. quia facit ad multa.

1 **Ibertus** est hu⁹ manu missus: 𝔡 quo vide. j. Manumissio.

1 **Ittera** an preiudicet scri benti. K. Pa. in. c. fraternitati. de cle. nō resi. concludēdo p⁹ Bar. i. l. luci⁹. ff. 𝔡 fideiusso. Aut sunt littere generales sic cū dicit̃ p̄ſtium la tori adhibeas fidē ⁊ huiusmodi: ⁊ isto casu cū iste lator non possit contrahere vl̃ aliq̄d intentare i p̄iudiciū scribētꝭ: si cut scribitur sibi mutuaret pecuniam: ⁊ huiusmodi non preiudicaret scriben ti: vt in. l. fi. C. quod cum eo qui in alie. potesta. quia potius sunt littere recom mēdatitie: nisi aliud addatur: puta sub periculo meo ⁊ huiusmodi: vel nisi do lose dedit illi litteras: quia tunc tenere tur. ar. l. ꝙ vendito. ff. de dolo. Si vero sunt littere magis speciales: puta quia dicitur in eis: tali de mea intentiōe ple ne informato adhibeas plenam fidem quia tunc tenetur ⁊ aget actio. manda ti contra scribentem: ille cui scribuntur sed non debet ei credere in aliquo ꝙ ei appropriettur. facit. l. si vero remunerā di. ff. mandati.

1 ¶ Quid de eo qui litteras alterius ape rit. vide. 𝔰. Falsarius. §. 2.

2 ¶ Utrū dānificās proximū ex litteris teneatur ad restitutōnē. vide. infra. Re stitutio primo. in ver. scriptura.

1 **Itigiosa res** dr̃ 𝔡 cuius dominio causa inter petitorē ⁊ possidentē mouetur in iudicio. vide. 𝔰. Concessio actionum. §. 2.

1 ¶ Utrum res litigiosa possit alienari: vide ibidem in principio.

2 ¶ Utrum litigans teneatur ad restitu tionem expensarum ⁊ damnorum par ti aduerse. K. ꝙ sic si sciebat iniustam causam fouere: aut si a principio nō sci uit: tamen in processu cause cognouit iniusticiam: ⁊ non desijt tenet̃. ar. in. c. domin⁹ de s̄ep̄. nup. ⁊ in. l. si q̄s iustitia sus. ⁊ ibi Bar. ff. depositi.

Itigiosus idem est ꝙ cōtētiosus de quo vide supra Contentio. ⁊ Discor dia. ⁊ grauiꝰ peccat per se ꝙ adulator: quia litigiosus frangit amicitiā: ⁊ sunt illi proprie qui ad omnia contrariātur causa contristandi de nullo curantes: vt dicit philosophus. 3. ethi. 5

¶ Utrum litigiosus debeat ordinari: K. ꝙ non. 46. di. §. 1.

1 **Oca** An liceat mendicā tibus dimittere: K. ꝙ capta ante concilium de quo in. c. cum ex eo. de exces. prela. lib. 6 non possunt: aliter sunt excommunica ti ipso facto. cle. cupientes. de penis. sed capta post illud consilium bene possūt dimittere secundum Lap. quam sequit̃ do. Pe. de Ancha. Et Ge. in. d. c. cum ex eo. ⁊ in. d. cle. in v̄bo actenus. i. vsq₃ nūc quia s̄m Papiā. hactenus per. h. aspira tum facit duas partes. s. hac ⁊ tenus. i. vsq₃ nunc. Ex quo infert Ge. ꝙ fratres ordinis mei bononie in mōte potuerūt dimittere locum ꝙ ceperant ⁊ aliū ca pere: cum habeant licentiā capiēdi vnū locum in dicta ciuitate.

1 ¶ Utrum dicti mendicantes possint lo ca de nouo capere: K. ꝙ non ad habitā dum: que sint propinqua habitationi bus hominum sine licētia sedis aplice: que de constitutione Bonifacij expresā faciat mentionem: secus esset de locis in heremis vbi non est ꝓpinqua hoim ha bitatio: q₃ illa de licētia suorum prelatorum et capet̃ ⁊ mutat̃ possunt. d. c. cū ex eo. Et no. ꝙ illud. c. non ꝓhibet transitū singu lorum fratrū de loco ad locū qui est per missus ex cā. c. licet. de regula. cū simili bus: sed prohibet nouū capitulum: siue nouum conuentum capi: vel locū ad lo cum mutari. s̄m Pe. de ancha. vbi. 𝔰. et sic patet ꝙ captio casetarū vel mutatio quas mēdicantes capiunt ad habitan dum ex transitu vel pro infirmaria: et huiusmodi non cadit sub ista prohibiti one sed solum quando pro nouo conuē tu seu capitulo capiunt.

2 ¶ Utrum loca excēpta sint in dioceſi talit̃ ꝙ in ea delinquētes incidāt i excoicatō nem per statutum diocesani impositam contra taliter delinquentes. vide. infra Statutum. §. 2.

¶ Utrum p̄fati mēdicātes possint augmē

tate loca sua sine licentia pape. fx. sm Lapū vt recitat Ge. in. d. c. cū ex eo. ꝙ sic: q: ista acq̄sitio: ⁊ post acq̄sitōez edificatio ē de actib⁹ iam pmissis. l. ab ea parte. ff. de pba. ergo isti iuri antiquo stabit: nisi quatenus ei derogatuz est. p d. c. ex eo. ꝙ tm̄ i duob⁹ imutat. s. in acquisitione habitatōis in loco de nouo ⁊ secūdo in mutatione ⁊ translatiōe de q̄bus in nullo casus nr̄ concludit. Itē pbibitus acquirere nouū ius in re non pbibetur augmentare ius iam q̄situm ante pb bitionez: vt in. c. fi. fx. 2. de cōcess. preben. li. 6. sic in pposito. vide de hoc. s̄. Excōicatio. 7. casu. 44.

1 LOcatio est psone vel rei ad vsuz facta cōcessio mercede in pecunia numeranda conuenta. Alias si res vel species daret non esset locatio sed ꝯctus inolatus. s. do vt facias: et ageret p̄scri. ver. ff. depositi. l. i. §. si quis seruū: et iō locator dicitur q̄ sub mercede pecuniaria locat domū suaz: ⁊ hmōi cōductor qui ipsam accipit soluendo pensionem vt in dicto. §. si quis. Aduerte tamē ꝙ ꝯctus innominatus inducitur sm naturaz contractus nominati: cui assimilatur nisi aliud actum fuerit: vt in. d. § si quis. sequitur Bar.

2 ¶ Quid pōt locari. fx. ꝙ oēs ille res q̄ vendi possunt: nisi sint seruitutes prediales: vt iter: actus: via: ⁊ cete: que locari non possunt: vt est tex. ⁊ glo. in. l. locare. ff. locati. seruitutes autem personales que sunt vsusfructus bene possunt locari. ff. de vsufruc. l. laboribus. sed nō seruitus vsus: vt in insti. de vsuca. ⁊ habi. §. minus. sed si fit ab vsufructuario extinguitur locatio per mortem ipsius vsufructuarij: vt. C. de iure do. l. si socerus. ⁊ per maximam et mediam capitis diminutionem. insti. de vsufructu. §. finitur. A proprietario aūt fieri non pōt locatio seruitutis personalis.

3 ¶ Locare non potest aliquis prelatus religiosus ad vitam: nec ad certum tempus: scilicet lōgum: redditus: vel partem eorum: aut iura: aut possessiones monasteriorum vel aliaruz administrationum sibi commissarum: nisi vtilitas vel necessitas expostulet cōuentus: ⁊ cū consensus couētus: vel si nō hz: tunc cum consensu fiat suplotis: aliter suspensus est ipso facto. nec conductori acquiritur aliquod ius. secus ad modicum tempus. hoc no. in cle. monasteriorū. de re. ec. nō alie.

¶ Utrū fructus decimarū possint locari ad annuum censū laicis? fx. Pa. in c. vestra. de loca. ꝙ sic. 5

¶ Utrū bn̄ficiatus possit locare redditus sue ecclesie sine aliena licentia? fx. Pa. in. d. c. vestra. ꝙ sic. Intellige non magnū tēpus: puta pro nouē ānis p̄t. Facit glo. i cle. i. de re. ec. nō alie. nec valet statutū seu prohibitio suplotis i cōtrariū hoc ipedire: pp verbuz libere qđ ponitur in littera. d. c. vestra. 4

¶ Sed quid si ante tēpus locatiōis finitū moriat? fx. ꝙ extinguit locatio: q: cōparatur cleric⁹ vsufructuario vel vsuario. c. vl. de pecu. cle. ⁊ iō extiguit sicut ius vsufructuarij. de dona. c. ꝯsultatiōib⁹. de pigno. c. vl. sm Iohā. mo. qui sic no. in. c. hoc consultissimo. d̄ rebus eccle. nō alie. lib. 6. ⁊ si soluit pensionem: nō rehabebit a successore i eodem beneficio: nisi sit conuersum i vtilitatem ecclesie: vt no. Hostiensis in. c. 2. ne prelati vices suas. 5

¶ Utrum sacerdos possit locare operas suas? fx. ꝙ pro diuinis officijs dicendis nunꝗ licet. de simo. c. cuz in ecclesie. ⁊ multis. c. aliter esset simoniacus: sed pro temporalibus bene posset locare: licet tamē ei pacisci cum aliquo ꝙ moretur i aliqua ecclesia vt celebret ibi diuina: ita tamen ꝙ nō habeat intentionem ad diuina: sed ad mansionē quā ibi facit: vel ad laborem quem sustinet: vel ad dannum quod ratione more patitur: vt in. c. ad questiones. de re. permit. per. ar. ⁊ no. Inno. in. c. plz. ne pre. vi. su. 6

¶ Utrum scholaris recedēs possit ponere alium loco sui in domo vel camera conducta? fx. Pa. in. c. inter dilectos de fide instrumen. ꝙ sic: quia conductor potest locare alteri rem conductā. l. nemo. C. loca. nisi aliud conuenissent vt in. d. l. 7

¶ Sz an possit h̄ facere inuitis socijs: Glo. isti. loca. i fi. dicit ꝙ licz possit iure locatōis alteri locare: rō tn̄ societatis phibet q̄ preualet iuri locatiōis: sed vide 8

atur electa industria psone.istit.p socio i
§.soluit. Idē tenet Specu.d iudi.§.2.
& clarius Az.per.l.pceptione.ff.de his
qui deie.vel effu.& addit q si scholaris
non degit in domo vt debet versari:po
test contra eum agi actōe p socio:sz vti
li:q2 directa datur qñ cōtrahitur socie-
tas ad commodiorem vsum & vberiorē
questum de qua leges loquunt: vt no.
Spe.vbi supra.Ex quo vide q in ma-
teria odiosa nō veniet socius in domo
& ideo si statutum dicit q socius tenea
tur pro socio:nō veniet socius in domo
quia non est proprie ista societas : & in
odiosis verba stricte capiuntur.l.3.§.
hec autem verba.ff.de nego.ge.& in.c.
in nostra.de iureiurā.Insup dicit Pa.
In.d.c.inter dilectos.q si male versat:
& non possit compesci aliter a sua inso-
lentia q poterit expelli per.l.si con-
uenerit.l si.ff.p socio:&.5.q.4.in loco.
¶ Utrum locari possit domus ppiqua
9 alteri magistro:ita q voces adinuicez
confundantur: R.q non:& si fecerit pri
mus:poterit expellere vltimum.C.de
stu.li.vr.ro.l.vnica.in fi.& h causa tra-
ctari potest in ferijs tempore messis fz
Ho.de iudi.c.significauerunt : & idem
posset dici de quocunq alio qui impe-
diret lectionem prefati magistri. ar.d.
l.vnice.
10 ¶ Cui potest locari aliqua res: R.q
omnibus qui possunt emere:nisi sit mi
les:vel curialis quibus non possunt lo
cari predia ad colendum:ne amisso vsu
armorum ad opus rurale se transferāt
vt.C.loca.l.milites.l.curialis:&.l.vlti-
ma.subuenitur tamen ignoranter faciē
ti.ff.loca.l.si quis ignorans.vbi dicitur
q potest exigere mercedem. Non enim
contemnit disciplinā qui ignorauit mi
litem. Idem videtur in clericis & mona
chis:nisi ex causa necessitatis.extra ne
cle.vl.mo.c.primo:&.c.secundum : vbi
hoc no.Ber.&.Host.
¶ Usq ad quod tempus potest fieri lo
11 catio: R.q ad tempus & in perpetuuz
vt.ff.si ager vecti.l.i.& dicitur vectiga
les agri qui in perpetuuz locantur:scz
quamdiu vectigal soluatur:vt dicta.l.
prima.& succedit heres in locatiōe & cō
ductione si moritur conductor infra tē-
pus locationis in iure conductionis.se
cus in vsufructu qui personalis est ex-
tinguitur cuz persona.ff.loca.l.si quis
domum.§.si fructuarius.
¶ Quando est merces soluenda: R.se- 14
cundū Azo.& Hostie.q si actum est qñ
sit soluenda id seruabitur:alias consue
tudo regionis:& si non appareat de cō-
suetudine id quod minimuz est:scilicet
in fine anni.ita dicit.l.semper in stipu-
lationibus.ff.de re.iu.& ita no. Ho. et
Ber.de censi.ex parte in pri.facit d re.
iur.in obscuris.li.6.ff.de verborum ob
liga.l.qui hoc anno:&.l.eum qui : &.ff.
quando dies vsufru.le.ce.l.i.in princi-
cipio.& hec vera in stipulationibus:ni-
si causa quare datur merces aliud requi
rat:vtputa q2 datur p sumptibus. In
alijs vide in.l.i.C.quando dies le.ce.&
in dicta.l.qui hoc anno:& Inno.i.c.pp
sterilitatez.de locat.
¶ Sed nunqd potest locator inqlinuz 15
expellere ante tempus finitum condu-
ctionis: R.q sic in quattuor casibus.
Primus si non soluit pensionez per bi
ennium:sed si paratus sit soluere audi-
endus est.ff.loca.l.quero.intellige si a-
lius de sequentibus non inest. Scdus
si domus locata sit necessaria sue ha-
bitationi:intellige ex necessitate supue
niente cui alr puidere nō pōt:vt.l.edē
C.locati.alr nō dicēt necessitas si posset
prouidere alio modo.secus esset si tem
pore locationis aliam domum non ha-
bebat:q2 sibi iputabit nec expellere po
terit.ff.loca.l.si quis domū.§.huic sub
iungit. Terti9 cū dom9 eget refectiōe: q2
minatur ruinaz que tamen tempore lo
cationis non minabatur.& in isto casu
& precedenti fiet remissio pensionis pro
rata temporis.c.propter sterilitatez.de
loca.& dcā.l.edem:& dcā.l.quero.§.int
locatorem.vel prouidebit d alia domo
equeualēte.ff.eodem.l.cum plures.in
prin. Sed an ea refecta poterit condu-
ctor petere in ea reponi: R.q sic gl.iun
cto tex.l.si duo.§.cum inquilin9.ff.vti
possi.& ibi per Bar. Quartus qñ cōdu-
ctor in domo peruerse cōseruatur sine
lesione rei:vt puta tz publicas meretri-
ces:& sic non remittitur pensio Sm Ho.
vel versatur peruese cum lesione rei te-
nēdo porcos i solario:scidit arbores nō
colit suo tēpore:& tunc remittit pensio:

ſʒ agēt ad īterē dñs de dāno dato ſm Ho.i.d.c.pp ſterilitatē. Et ſm hanc diſtīctionē concor. doc. in.d.l.edē: ꝛ in.d.c.pp. qui videntur cōtrarij.

14 ¶ Utrū īquilinꝰ poſſit ſilr pp neceſſitatē dimittere domū añ finitū tēpus ꝯ volūtatē dñi. ſc. Pa.i.d.c.pp ſterilitatē. ꝙ ſic ſʒ Uin. ꝛ Jo.an. hoc tʒ ēt gl.in.l. ſi in.lege.§.ſi domꝰ.ff.loca. Ex quo pōt īferri ꝙ pp peſtē pōt dimitti.q2 ē ꝓbabilis neceſſitas: vt facit tex.i.l.hītatores.ff.eo.ti. ꝛ ſic in cōſciā eſſet ſuādū: ꝗuis ī ſoro ꝯtētioſo forte alir̄ tenerer.

15. ¶ Utrū ſit minuēda pēſio rei locate qñ cōductor nō potuit vti re cōducta. ſc. ꝙ ꝗs locat res: ꝛ ſi ſtat ꝑ locatoris volūtatē quo minus re cōducta nō vtar̄ cōductor: ſic tener̄ ei ad intereſſe: l.ſi de fundo.C.locati. Si vero nō ex volūtate ſʒ ꝑ caſum fortuitū ex eius parte vel ex parte rei locate cōtingētē: ſic penſio remittir̄ pro rata. Exēplū ex parte locatoris: puta q2 pp delictū eius fūdus locatus publicatꝰ eſt. Exemplū ex pte rei: veluti ſi edes locate exuſte fuerint vel ager terremotu corruit: vt.l.ſi ꝗs domū.in ſi.ꝛ.l.ex cōducto.§.i.ꝛ.l.ſed addes.§.ſi ꝗs.ff.loca. Idē dicēdū quādo ex neceſſitate locatori adueniēte oportuit cōductorē expellere. vel ꝓpter refectionē domus.l.qui inſulaꝛ in principio: ꝛ.l.ſi fūdus.ff.eodeʒ titu. Si vero ſtat ꝑ conductoreʒ vel per eiꝰ culpā: quominꝰ re locata vtatur: nihilominꝰ totā pēſionē ſoluere tener̄.l.colonꝰ.§.nauē.ff.locati. Si vero ex caſu fortuito ex quo re locata vti nō potuit ſimiliter tener̄ quādo ſcilicet locator alteri locādo veriſimiliter mercedē habuiſſʒ: alias nō: vt patʒ ex.l.ſi.§.i.ff.ad.l.ro. de iactu. facit.l.ſʒ addes.§.cū quidam ff.locati. Sed in caſu qñ quis locauit operas ſuas per eum ſtat: quominus eas ſoluat: ſed per conductorem: ſic talis conductor etiam ſi impediatur caſu fortuito: nihilominus penſionem preſtabit: vt eſt caſus in.d.§.cum quidam. Quod veriſimile [illegible]do in cōſciētia quādo talis locator nō habuit cui locādo operas acquireret mercedē propter talē locationeʒ: quā mercedē habuiſſet ſi tali nō locaſſet. Si vero ſtat per locatorem [illegible] operas preſtaret: tunc ſi nō impeditur caſu fortuito tenetur ad intereſſe omne: nec mercedeʒ habebit. Si vero impeditur caſu fortuito: ſic remittitur penſio pro rata tēporis: vt eſt caſus in.l.ſi vno.§.iteʒ cū quidam. ff.loca. Idem in.l.ſi hi.C.locati.ꝛ.l.aduocationis.C.de condi.ob cauſam. nō autem tenetur ad intereſſe. Et ſi iam inchoaſſet operas vel feciſſet aliquas expenſas ad ſe reparandū: ꝛ tali caſu fortuito impeditur: repetet eas expenſas quas fecit propter hoc: vt in.l.ſi pecuniam.in prin.ff.de condi.ob cauſam: habetur de eo qui parauerat ſe ire ad locum: ꝛ impeditus fuit per tempeſtatem. Facit hoc vt non remittatur penſio quando ex caſu fortuito ſtat per locatorem in aduocato: quia non repetitur ſalarium ab eius heredibus ipſo moriente.l.i.ff.de va.et extraor.cog. Idem de quocunqꝫ habēte officium publicum. ꝛ ſic loquitur.l. arboribus.§.de illo.ff.de vſufr.ꝛ.l.diē functo.ff.lo.ꝛ.l.diem functo.ff.de officio aſſe. Iteʒ fauore libertatis: vt in.l. cum heres.§.ſtichus.ff.d ſta.liber. hec eliciuntur ex Azo.ꝛ Bar.ꝛ alijs in dcō §.cum quidam. Et hoc tene niſi conſuetudo aliud habeat: vt ſupra. Familia.§.2.

¶ Sed quid ſi locata re ꝯductor vſus fuit: ſed ſterilitas in eius fructibus cōtingit. ſc. Pa.in.d.c.propter ſterilitatem ꝙ ſi ſterilitas prouenit ex caſu fortuito vel ex vitio rei ſine culpa coloni: vtputa quia timet magnam ſiccitatē: vel aquarum abundantiaʒ: vel frigus ꝛ grandinem ꝛ huiſmodi: ꝛ non poteſt recompenſari cum fertilitate anni precedentis vel ſequentis immediati. dū modo duret eadem locatio ſecundum Hoſt.in ſumma eo.ti. ſic fiet remiſſio pro rata: puta erat ſollitꝰ colligere.15. modios. ꝛ ſoluebat.3.aureos: nō recolligit niſi decem: ſic nō ſoluet niſi duos aureos: niſi ſequēti anno vel ꝑcedenti recollegit.20.modios. Et ideʒ dicas ēt ſi ſoluat̄ certa ſpēs: quia licʒ nō ſit ꝓpe cōtractus locationis vt dixi: tñ ꝗ ad hō idē erit iudiciū. Predicta tñ nō intelliges de partiario qui cū domino lucruʒ ꝛ [illegible] patitur: quia nō fit remiſſio: vt no. [illegible] dicto capitulo pp ſterilita 16

tem. Et quis doc. fuerit varii in dicto c. pter in .l. ex conducto. ff. eo. ti. quando dicatur sterilitas mihi placet maxime q̄ ad conscientiā. qd̄ Jo. an. et Pa. in dicto. c. propter sterilitatem sequūtur vt scilicet dicatur sterilitas quando nō colliguntur nisi due partes de tribus solitis: secus esset in alio modico. Sed aduerte q̄ si fructus affuissent: sed postq̄ recollecti fuerūt marcuerūt vel exercitus preteriens ipsos destruxit: et huiusmodi nō dicet̄ sterilitas: nec fiet remissio pensionis. secus si erant recolligendi: vt in .l. ex cōducto. §. si vis. ff. locati. et .l. damnum. C. eo. titulo.

17 ¶ Sed quid si sit fertilitas nunquid augmētabitur pensio. R. ſm Pa. vbi s. q̄ aut hoc contingit: quia fructus plus valent solito: et sic non fit augmētatio: sicut nec fieret minutio si minus valerēt. Aut prouenit per industriam coloni: et sic non augmentabitur pensio: ne sua industria sibi sit damnosa: vt. ff. eodem. l. ex conducto. et .l. finali. C. de aluui. Aut contingit propter bonitatem rei: et similiter non fit. Aut cōtingit melioratio casu fortuito: puta locaui molendinū. Ex quo conductor solum percipiebat. 50. propter alia molendina que nūc sūt destructa percipit centum: et sic fiet augmentatio pēsionis pro rata sicut fieret remissio propter sterilitatem: casu fortuito contingente: quia contrariorum eadem est disciplina. 32. disti. hospitiolum. et .l. i. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. hoc idē tz glo. in .l. si merces. ff. eo. titu. Propterea aduerte q̄ contractus locationis et cōductionis est contractus bone fidei: vt insti. de act. §. actionū. et ideo merces debet cōuenire arbitrio boniviri. l. si in lege locationis. i prin. ff. locati. aliter restituere obligatur.

18 ¶ Quid si quis conducit molendinū pro se et suis heredibus pro certa mercede i perpetuū et dimissis filiis fit multiplicatio in infinitū nūquid tenebitur molēdinū molē illi oib' illo pcio q̄ duenit. R. ſm Pile. i suis. q. 48. q: et Hugo. q̄ nō: q: nō videt̄ de h cogitasse. l. si quis iuna. ff. de periculo et commo. rei ven. Sed Albri. i aut. ff. ius [illegible] de sacro sanc. ec. dicit q̄ immo [illegible] nec de stricto iure. ad q̄d fac. l. si fuit vita. 2. ff. de fuitu. v'ba. Sed de equitate cōscie tene primā.

¶ Utrum locans fundum alicui ad medium nulla facta mentione de arboribus: nūquid colonus habebit partem fructuum arborum. R. q̄ non. sed locator habebit omnes. l. fructus. ff. de vsufr. Et si colonus destruat arbores tenebitur. Similiter eius culpe imputatur: si aliquis ei' odio arbores excidat. l. si merecedes. §. culpe. ff. loca. Quod limita ſm gl. i. d. §. clpe. ver. qn̄ pp clpā suā seu dolū tale odiū ē causatū: als nō. 19

¶ Nūquid postq̄ colonus seminauit agrū si dominus eum vendat alicui poterit expelli per emptorem. R. q̄ non: sed medietatem fructuum habebit: vel prout conuenerant: si tamē vēditor oēs fructus accepisset aget colonus cōtra venditorem. ff. de lega. i. l. nihil speciale tamen priuilegium habet colonus fisci ſm Rodon. Hic aduerte q̄ succedens in re locata si est de bnficiis ecclesiasticis: et sic facta ab habente administrationem et cum debitis solemnitatibus et causis de quibus. s. Alienatio. Et ad debitum temp' tenetur stare locationi: et si ecclesia foret lesa posset petere restitutionem in integrum. c. i. de rest. in integ. et .c. i. de reb. eccle. non alie. Si vero nō habebat administrationem vt sunt canonici simplices: sic non tenetur stare: quia equiparatur vsufructuario qui non potest locare vltra tempus vite sue. l. si quis domum. ff. loca. nisi cum causa rationabili et auctoritate episcopi fecisset. Cum vero res locata nō est ecclesiastica: tunc successor vniuersalis tenetur stare. l. viam veritatis C. locati. Successor vero particularis in dicta re non tenetur stare nisi locator habuisset administrationem plenam: vt maritus in predio dotali: quia sic tenetur: vt in .l. si filio. §. finali. ff. solu. matri. Idē i tutore respectu pupilli. l. si tutele. ff. de administra. tuto. 20

¶ Quid si conductor aliquid expendit in re conducta. R. secundum Ho. si expendit necessario vel vtiliter auxit: edificauit: vel instituit aget contra locatorem: vt restituat expensas. ff. de loca. l. dom'. et in .d. l. sz addes. §. si iqui lin'. et ibi gl. sz clarior tex. ē in .l. colo

mus.i.R.ff.eo.ti. Si tamē posset tol-
lere impēsas sine lesione rei nō tenere
tur locator: sed ipe eas tollere posset:
vt in.d.§.si inquilinus Predicta non
intelligas de expēsis factis p pascēdo
animali locato vel colēda possessione:
ꝛ hmōi: ſꝫ de alijs.puta curatiōe mor
bi: reparatione ruine: vel plātatione
vinearū ꝛ hmōi.vide etiam qđ dico.§.
Edificās.in principio.
22 ¶ Utrū in locatione possit interuenire
vsura.R.ꝙ sic.est vsura ex parte con-
ductoris: videlꝫ quādo ratione mutui
interpretati: puta quia ante tempus
soluit pensionē solum habito respectu
ad preuentionem temporis: vel mutui
veri minuit de pensione debita: et sic
restituere tenetur. Faciunt no.in.c.ad
nostram de emp.ꝛ ven.ꝛ in.c.illo vos.
de pigno.
23 ¶ Ex qua culpa tenetur conductor de
re cōducta locatori.R.ꝙ de dolo lata
culpa ꝛ leui: quia gratia vtriusqꝫ cōtra
hitur.institu. qbus mo.re. contrahi.
obli.§.vl.licet alij teneant ꝙ etiam te
neatur de leuissima: sed primum com-
muniter tenent gl.ꝛ doc.i.l.si quis do-
mum.§.celsus.ꝛ i.l.si merces.§.q co-
lumnā.ff.locati.Et qđ dico đ cōducto
re idē dico de locatore.Et licꝫ Mar.i
§.q colūnā: velit teneri locatorē opera
rū ad trāsuehēdas colūnas ꝛ similia:
que faciliter frangūtur ēt de leuissima
ppter tex.q ibi dicit.culpa abest si oīa
facta sūt que diligētissim⁹ quisqꝫ obser
uatus fuisset. ꝛ dicat fore speciale.i h
casu.gl.ibidē tꝫ ꝯriū. Tu tamen sic cō
corda.ꝙ aut aliquis locat operas i re
que requirit diligētissimā curā: vt pu-
ta polire adamantē: scidere brocatū p
veste fiēda: ꝛ hmōi: ꝛ tenebit đ leuissi-
ma.d.§.q colūnā. Aut nō locat opas i
re tal' iportātie: Et sic ꝯra ē gl.q: tenet
solū de leui. Nec ob.glo.in.l.qui mer-
cedē accepit p custodia: ꝛ in.l.dñs.ff.
eo.ti.vbi dicit ꝙ si specialiter mercedē
accepit p custodia ꝙ tenet đ leuissima
Pro cui⁹ itelligētia aduerte ꝙ qñ quis
mercedē accepit p custodia si sum⁹ in
cōtractu.i q solū tenebat đ lata clpa: vt
i deposito: sic acceptio mercedis custo-
dia faciet vt teneatur đ leui: ꝛ sic itel-
lige.c.bona fides.de deposito.ꝛ.l.i.§.
si vestimenta.ff. deposi. Si vero su
mus in ꝯtractu i quo tenet de leui culpa
sicut i locato: sic acceptō mercedis pro
custodia rei locate faciet vt teneat de
leuissima: ꝛ sic loquitur: ꝛ intellige.l.q
mercedē.ꝛ.l.dñs.predictas. Qđ hñ nos
pro soluēdis multis cōtrarietatibus.
Nec solū tenet de leui culpa sua: ſꝫ ēt
illorū quorū opere vtitur. Si ipse dili-
gentiā nō adhibuit.l.si merces.§.qui
columnā.ff.locati.ꝛ.l.item queritur.
per totum.25.q.4.tres personas.
¶ Utrū locans vasa vitiosa ignorāter 24
ꝛ propterea vinum effusum est: vl' mar
cuit teneatur ad restitutionē.R.ꝙ sic:
ad restitutionem interesse vini: nec i-
gnorantia eum excusat. secus esset in
pascuis locat vbi herba pestifera erat
quā ignorabat: quia licet animalia cō-
ductoris sint mortua: non tenebitur
locator: vt i.d.l.sed addes.§.i.vbi dicit
glo. hoc speciale in locato vt interesse
extra rē hic veniat. In ꝯsciētia tñ ñ ha
beret locū i.d.l.nisi qñ locasset tal' va
sa p bonis.secus si simpliciter exhibu-
isset videnda p cōductorē: ignorās ipe
an sint bona vel ne: quia tūc cū nō sit i
aliqua culpa nō teneret. A fortiori te-
net ad restitutionē interesse qui sciens
locat rē vitiosā.ar.d.l.sed addes. Et qđ
dico in vasis intellige in omni re vitio
sa: ex qua dānum proximo euenire pt.
Qđ no.p illis qui locāt equos qui vol
uūt se i aqs: si destruantur vestes tenē
tur ꝛ similes: sec⁹ in commodato.
¶ Quid si nauta ponat res meas in 25
alia naui quam vbi posueram: et peri
erunt.R.ꝙ tenetur.d.l.item queritur
§ i: et hoc verum si inuito domino. Si
vero bona fide et si ne culpa: non tene
tur. Similiter si nō tenetur etiam si do
lose posuisset qñ vtraqꝫ nauis perijt in
eadem nauigatione.ff.ad.l.ro.de iac.
l.i.§.fi.quia licet sit in culpa infideli-
ter rem tuam contractando: non ta-
men ex tali culpa est amissa.ex quo om
nino peritura erat: qđ bene nota.
¶ Quis probabit affuisse dolum vel 26
latam culpam.R.secundum Hostien.
ꝙ conductor: puta pastor sicut argen-
tarius debet probare amisisse rationes
cum ruina vel incendia.l.si quis ex ar-
gentarijs.§.vltimo.ff.de edendo. Idē
de custode

de custodie carceris.l.vlti.ff.de custodi. et exbi.re.tñ al's qui dolū allegat pbare debet.l.quotiēs.§.q̇ dolo.ff.de probat.Ego tñ h̄ nō teneo s̄z dico ꝙ qñ q̇s tñr solū d̄ dolo ⁊ lata culpa ꝙ icūbit pbatio dicēti eū fuisse i dolo vł lata culpa:s̄z qñ tñr d̄ leui vł leuissima:tc̄ teneł probare casu amisisse.Et sic loquuntur d.§.vlti.⁊.d.l.vlti.

1 Uerum nō d̄: nisi deductis expēsis.l.illud.in glo.C.de colla.⁊.ff. pro socio.l.mutius.

1 Ludus ⁊ iocus alius spiritualis ⁊ diuinus:⁊ iste est ille q̇ puenit ex magna mētis deuotione.de quo i ps.Oēs gētes plaudite:quem exercuit Dauid qñ añ archā dñi saltabat.2.Re.6.⁊ iste sanctus ⁊ virtuosus est.

¶ Est ⁊ alius ludus q̇ d̄: humanus q̇ fit ad recreatiōnē suā vel alioꝝ:vel cā ꝟtutis experiēde:⁊ iste aliñ d̄: theatralis a loco apto ad theorandū.s.speculādum.aliñ larualis:que larue sunt d̄formitates hoim p appositionē colorū vł rerū que vulgariter dñr mascbere.Aliñ histrionalis i quo quis de psona sua facit ludum q̇ vocał vulgariter stragitator.Alius illoꝝ qui luaūt albagatelle q̇ sunt reꝝ houestaꝝ demōstrationes.Alius hastiludialis i quo ludił cū hastis.i.lāceis q̇ d̄: vulgarit giostra.Aliꝰ torneamētorū q̇ hodie nō ē in vsu:i q̇ q̇dam icludebāt se i quodā circuitu ad pugnandū.Quidā pilealis:balistalis:saltał:scacalis:corealis:⁊ hmōi q̇ hñt noīa ab eo in q̄ exercenł q̄ pt̄a sunt ꝓ vocabula:vt.l.natura.ff.de p̄scrip.ver.

2 ¶ Utrū tał ludꝰ hūanus sit prohibitus. R̄. ꝙ de se nō ē malus:s̄z aliñ rōne alicuius circūstātie ē phibitus ēt de p̄cepto.Primo rōe loci.Nā tales ludi nullo modo possunt fieri i eccl'ia aut loco sacro.c.cū decorē.de vi.⁊ ho.cle.⁊.c.de cet.d̄ limu.ec.li.6.Uñ nō excusarem a mortali q̇ talem faceret i eccl'ia:nisi foret quid modicū:cū videatur iure diuino phibitus ibi.domꝰ mea domꝰ orōnis vocabitur.Demōstrationes ꝟo q̄ sunt ad honorē dei:puta passionis xp̄i ⁊ vite alicuius sācti non sunt phibite ibi fieri:q̇ nō ppe vocātur ludi:vt no.i.d.c.cum decorē.Scd̄o prohibētur tales ludi rōne periculi lesionis corporalis:sicut torneamēta:⁊ hmōi.de torneamētis p totū.Uñ oīs ludus i quo pbabilił imminet piculū mortis corporał phibetur sub pena peccati mortalis:q: contra p̄ceptum dei.Mat.20.diliges primum tuum.Facit lex cruenta iuncta glo.C.de gladi.⁊.l.nā ludus.ff.ad l.aq̇l.secus qñ nō iminet pbabiliter licet aliqñ accidisset ⁊ raro.Tertio prohibetur rōne psone.Nā cł'icis ⁊ multo magis religiosis phibeł omis ludus cum armis:vt in.c.cōtinebatur:de homi.q: ⁊ arma portare nisi cā defensionis sunt prohibiti de precepto:vt in.c. cł'ici arma.de vi.⁊ hone.cle.Silr phibetur eis ludus hystrionalis:vt no.i.c. donare.86.di.de q̄ dic vt.ē.Histrio. Quarto phibetur rōne scādali:vtputa cł'icis ⁊ religiosis aliquē ludū exercere i publico:ex q̄ seculares scādalizarētur esset peccatū mortale.s̄m ꝙ infra dico. Scādalū.§.2.Idē dico qñ quis ex tali puocaret aliū ad scādalum mortalis peccati sicut i coreis:⁊ multo magis si sibi imineret probabilił tale scādalum ⁊ hoc aduerteret:peccaret mortalit:secus si de scādalo nō aduerteret:q: nisi foret i lata culpa n̄ credo peccaret mortaliter.Aduerte tñ ꝙ cł'icis ⁊ religiosis ē phibitus rōne honestatis cł'icalis oīs ludus i quo ex propria persona faceret ludum in publico:sicut esset saltatio:⁊ corizatio:⁊ hmōi.Uñ non excusarē eos a mortali.ar.c.p dilectione.i fi.de cōse. di.2.⁊ qd̄ no.doc.in.d.c.cū decorē.secꝰ in secreto cum aliquibus domesticis. Itē ludus larualis ē eis interdictꝰ:q: nō possunt mutare hītum nisi ex cā rōnabili:vt.s̄.Excōicatio.7.casu.27.Et licet Iaco.d̄ are.in.l.si quis cum sciret ff.p emptore.⁊ Ly.⁊ Pe.i aut.de san. epi.⁊ cle.3.§.interdicimus.el scd̄o.teneant ꝙ ludus scacorū phibeatur clericis.Rō.s̄m Mar.in.d.§.interdicimꝰ. q: nimus facit eos d̄ulare a diuinis officijs in quibus debēt insistere:vt.l.generaliter.C.d̄ epi.⁊ cle.sicut ludus alearum qui ē eis phibitus ibidem.Ego tñ dicoveram esse p̄dictam opinionem etiam in omnibus ludis quando ppt eos dimitterent debita diuina ad que

tenētur alias nō. Uñ licet ludere ad sca
cos: vt tenet Ricar. in. 4. di. i. sicut alijs
sclaribus: nisi rōne scādali: vł inhone-
statis clicalis: vtputa publice ludendo
Quinto rōne cupiditatis vnde tenet
Mat. vt no. Car. in cle. 2. de vi. ꝛ hone.
cleri. ꝙ ludens ad scacos causa cupidi
tatis peccat mortaliter. Quod intelli-
go verū quādo tał cupiditas eēt mor-
tał ꝺ se. de q̄ qñ sit mortalis. vide sup.
Auaricia. §. i. Et idē dic quando fieret
ex quacunqꝫ alia mala itentione foret
mortale: si itentio est de eo qꝺ est pecca
tum mortale. Attende tñ ꝙ qñ talis lu
dus humanus fit causa lucri p̄ncipali-
ter ē illicitus. Unde peccāt venialiter
quia debēt ludere p̄ncipaliter cā recrea
tionis ꝛ solatij: ꝛ extēdi igeniū vł virtu
tē corporis. Uerum est qꝛ faciliter īdu-
cit ad mortale: quando fit p̄ncipaliter
causa lucri vt patet ex experientia: ꝛ est
vituperādus: licet lucratum nō sit nisi
de bono consilio pauperibus erogādū.
Sexto rōne temporis: puta: qꝛ dies fe
stus preceptus. Nam cū tali die prohi
beatur omne opus seruile. Exo. 20. nō
video quō bastiludia omibus diebus ꝛ
huiusmodi i quibus requiritur multa
seruitus possint fieri sine peccato mor-
tali. In alijs ludis i quibꝰ modica ser-
uitus iest nō esset mortale: licet fiat i fe
sto: nisi per totum diem se i huiusmōi
occuparent dimissis diuinis. Hoc qꝺ
dixi ꝺ bastiludijs ꝙ sit mortale pecca-
tum tꝫ Ricar. i. 3. di. 37. Sed si ex nulla
istarum circūstātiarum fiat illicitꝰ nō
erit peccatum: nisi fiat cā honeste recre
ationis vł ꝟtutis: aut igenij exercēdi.
Aut si erit peccatū erit veniale. ꝺ corea
tamē vide. sup. Corea. Aduerte ꝙ i lu-
dis qui sunt causa ꝟtutis exercēde vel
igenij nō licet ludere nisi per vnum sol
dum i vno ludo: vt i. d. aut. Alearū. ꝛ dꝛ
vnus ludus pro toto illo tempore cō-
tinuato que aliqui ludūt inuicem secū-
dum Bar. in. l. ficiendo. §. ifans. ff. de
furtis. ꝛ soldi. 72. faciūt vnam libram
auri. C. ꝺ su. prepo. ꝛ archi. l. quotiēs secū-
ꝺ. Sed tu hoc limita secūdum perso
nam ad istam rōem sic: si nō cōceditur
nisi vnus soldus in ludo magnis: ergo
3 grossus solū paruis.
¶ Est ꝛ tertius ludus qui dicitur dya-
bolicus: quia operatione dyabolica est
inuentus ad inducendos homines ad
peccatū: ꝛ iste est i triplici differentia
Primus consistit i ludibrijs que ludi-
bria aliquādo sūt derisio proximi. de q
dic: vt. s. derisio. aliquādo vero sūt ea
per que merito quis venit in derisū: vt
sunt rex inhonestarum demōstratiōes
et talis ludus omibus prohibitus est
tam exercere ꝙ videre. Unde quādo ta
les demonstrationes habēt prouocare
ad lasciuiam videntes: tūc peccāt mor
taliter tam exercentes: ꝙ volūtarie vi
dentes. Facit quod. s. dixi. Curiositas.
Unde dicit tex. in prohemio. ff. quis ei
ludos appellat eos ex quibus crimina
oriuntur: hec enim fieri nullo patimur
modo. hec ibi. Secundus ludus dicit
ludus alee: ꝛ sub isto comprehenditur
omis ludus qui innititur solum fortu
ne: vt ludus cartharum: taxillorum: ꝛ
huiusmodi. Tertius ludus dicitur mix
tus: quia partim innititur fortūe: ꝛ par
tim idustrie: vt ludus tabularum cum
taxillis: quia respectu taxillorū versat
fortuna: respectu tabularū ducēdarū ꝟsa
tur idustria.
¶ Utrū isti duo ludi vltimo dicti sint 4
prohibiti. R. ꝙ sic: vt patet i auten. ale
arum vsus. C. de reli. et sumpti. fu. et i
c. episcopus. 35. dist. et licet Hugo. in. d
ca. episcopus. teneat ꝙ semper peccat
mortaliter ludens ad predicta: tamen
non credo verum: nec dictum. c. episco
pus facit pro sua opinione: quia dicit
deseruiens: ꝛ dictio. de. auget: vt. ff. de-
positi. l. i. in principio. Ideo scđm glo.
ibidem. et Rodoñ. peccat mortaliter il
le qui valde seruit ludo id est ducit i cō
suetudinem. alias aliquando et raro si
credo foret mortale. Nec obstat dicta
auten. alearum ludus: quia ipsos pro-
hibet per verbum decernimus: qꝺ nō
inducit ad mortale: vt dixi sup. lex. §. 3.
Clericis tamen et religiosis videt esse
mortale ludere: aut ludentes ad ipsos
videre: vt in auten. de sanctis episcopis
§. interdicimꝰ. ꝛ ibi sequitur glo. Sed
ego non credo quia imperator non po
test precipere clericis: ꝛ ideo idem dico
de clericis quod ꝺ laicis ꝙ peccat mor-
taliter quando tales ludos ducunt in
consuetudinem: nisi ratione scanda-
li vt. s.

li:vt supra dictum est de ludo huma-
no. Ratio q2 isti ludi nō sūt ꝓhibiti: q2
mali sint de se: sed ideo sunt mali q2 ꝓ
hibiti: ꝛ causa ꝓhibitiōis sūt mala que
cōmuniter ex ipsis sequūtur: que non
sic veniunt in raro ludētibus: sicut icō
suete: ꝛ q2 ꝓhibitio non se extēdit nisi
ad deseruiētes talibus ludis. Ideo te-
ne qd̄ dixi. Verū est: ꝙ ē periculosū tali
bus ludere ꝓpter multa peccata q̄ cō-
muniter in ipsis fiunt.

5 ¶ Sed quid si quis ludit ad prefatos
ludos gratis causa recreationis vel cā
conuiuij ex consuetudine nunquid pec
cat mortaliter? Rx. glosa in dcō. §. inter
dicimus. videtur tenere ꝙ sic clericus.
Sed ego attendendo ad narrationem
dcē autē. alearum vsus. ꝛ consideran-
do ꝙ debeamus euitare correctionem
iurium: c. cum expediat. de elec. lib. 6:
Dico ꝙ nō prohibetur: immo licite po
test in eis ludi gratis: vel in aliquo mo
do siue causa cōuiuij siue causa recrea
tionis. Et sic intelligo. l. quod in conui
uio. ff. de aleato. Et intellige modicū
respectu persone que ludit: ꝛ etiam ta-
le modicum quod faciliter donaret: q2
in huiusmodi ludis sic factis cessat r
tio prohibitionis: nisi ratione alicuiu
circunstantie. de quibus supra. §. 2. es-
set mortale. Nec obstat dictum. c. epis-
copus. quod non distinguit: sed absolu
te loquitur de omni aleatore: ergo nec
nos debemus distinguere: quia hoc ve
rum esset nisi ratio nos induceret ad
distinguendum: sicut h. facit. c. Mar-
chiō. i. q. i. vbi dicitur. Non putemus
in verbis scripturarum esse euangeliū
sed in sensu: non in superficie: sed i me
dulla: nō in sermonum folijs: sed in ra
dice rationis. hec ibi.

5 ¶ Utrum inspectores predictorum lu
dorum prohibitorum peccent mortali
ter? Rx. glosa in dicto. §. interdicimus.
videtur tenere ꝙ sic si sunt clerici. Sz
tu dic ꝙ siue sint clerici siue laici ispe-
ctores: ꝙ aut ex aspectu eorum indu-
cuntur efficaciter aliqui ad ludendū:
ꝛ sic si ludentes peccant mortaliter: sic
inspectores. Si vero eos non inducūt
ad ludum ex eo. [illegible] inspectu nec ad cō
[illegible]uandum: [illegible] si aliud [illegible] nō

admiscetur non peccāt mortaliter eos
videntes ꝛ aspicientes: nisi essent ta-
les qui corrigendo possent eos facere
desistere a tali ludo qui est peccatum
mortale in ludente: quia tunc talis pec
caret mortaliter non corrigendo sed a
spiciendo: quia videtur consentire er-
ranti. 83. dist. error. cum similibus. pe-
riculosum est tamen tales aspicere lu-
dentes in ludo prohibito: quia facili-
ter eis placeret talis ludus deliberate:
quod esset mortale: vt notant theolo-
gi in secundo sententiarum dist. 24.
¶ Utrum acquisita in prefatis ludis
diabolicis sit necessario restituendū?
Rx. ꝙ si ille qui dedit seu amisit nō po-
terat alienare nec donare: sicut filiusfa-
milias serui ꝛ alij de quibus supra. Do
natio. i. ꝛ tunc sine dubio lucratū est
restituendum patri vel domino vel il-
li qui dedit. sicut cum quis lusit vltra
summam. 500. solidorum: quia sicut
donare non potuit nec ludere: vt supra
Donatio. i. §. 20. ꝛ ideo sibi est restituē
dum. ꝛ sic de similibus: ꝛ in hoc con-
cordant omnes doctores. Si vero po-
terat alienare: tunc distinguo ꝙ si in-
teruēit fraus: puta quia lucratus fuit
cum fals taxillis aut alia deceptione:
ꝛ sic similiter concordant doc. ꝙ tene-
tur necessario restituere ei a quo ha-
buit. immo dicit Bal. in Rrica. C. de cō
di. ob tur. cau. ꝙ tenentur furti tales:
et etiam ludentes scienter cum illis
qui non possunt alienare. ar. l. seruus
cuiusdam. ff. de condi. inde. nec facit
suum quod lucratur. l. falsus. C. de fur
tis. Aut non interuenit aliqua fraus:
ꝛ ille qui perdidit potuit alienare: ꝛ in
hoc est diuersitas inter doc. Nam com
munis opi. secundum Hosti. est ꝙ te-
neatur dare pauperibus: ꝛ hoc sequun
tur communiter canoniste in. c. cleri-
ci officia. de vi. ꝛ hone. cleri. Alij distin
guunt de subditis imperatori vel non
Sed tu breuiter dic ꝙ licet opi. predi-
cta sit multum rationabilis: vtpote
que retrahit homines ab huiusmodi
ludis: tamen nullo iure probatur ꝙ ne
cessario sit facienda sicut nec alia tur-
piter acquisita. Nec obstat ꝙ ope auxi
lio presidis pōt talia lucra si non repe-
tunt ab his q̄ amiserunt [illegible]: ꝛ pau

perib⁹ distribuere vt dicit tex. l. d. aut. ale
arum vsus. ⁊ sic vr ꝙ sint pauperuꝫ: q:
licet possit auferre in penam: nō tñ seq̄
tur ꝙ ipsi teneant̄ dar: sicut nec in alijs
casibus. i quib⁹ fisc⁹ turpiter acq̄sita p̄t
tollere: vt in. l. i. C. ad. l. iul. repe. ⁊. in. l.
i. ff. de iure fisci. Et faciunt que infra di
cam. Restitutio. i. in v̄bo turpiter acq̄-
situꝫ. ⁊ sic tene quo ad necessitatē resti-
tutōnis. Bene tñ faceret ep̄s si talia ac
ciperet ⁊ daret pauperib⁹. Silr ꝯfesso-
res debent ea erogari facere paupib⁹:
vt in quo dliquit in eo puniat̄: si tñ nol
let non est ei deneganda absolutio. Ad
uerte tñ ꝙ vbi leges imperiales ligant
ꝙ illi qui amiserunt si velent repetere
possent vsq; ad q̄nquagita ānos. ⁊ sic re
petēdo tenet̄ eis d̄ necessitate r̄stituē: vt
in. d. auten. alearū. Nec obstat qd̄ dicūt
quidā esse abrogatā per non vsuꝫ: q: nō
est verū: vt patet ex dictis supra Lex. §.
17. Sꝫ vbi lex iperialis n̄ ligat: sic̄ i terr̄
pape ⁊ similiū: nō posset repetere. Ubi
lex iperialis viget episcopi nō accipiūt
lucrata: possunt officiales facere vt dēt
pauperibus vel in publicos vsus: vt pa
tet in autentica alearum.
8 ¶ Sed pone ꝙ ludens in casib⁹ in qui
bus tenet̄ restituere lucret̄: ⁊ postea cuꝫ
eadē persona in alio ludo perdat nūq̄d
poterit ꝯpensatōnez facere? R. ꝙ si i eo
dem ludo clarum est ꝙ sic. ⁊ voco hic eū
dem ludum qñ se non diuerterunt ad
alia. ar. l. ꝯtinu⁹. in princi. ff. de verboꝝ
obliga. Et facit qd̄ no. Bar. in. l. inficiā
do. §. infans. ff. d̄ furt̄. Si v̄o i diuerso
ludo: puta q: hodie lucrat⁹ fuit ⁊ cras
cum eodem amisit: sic de subtilitate iu
ris non poterit ꝯpensationem facere si
ille cum quo lusit sit de illis qui non te
nentur de necessitate restituere: sed d̄ eq̄
tate conscientie credo ꝙ possit. Facit ꝙ
notat Pa. in. c. filius. de testamentis: ⁊
c. ex parte. in fine. de censibus.
9 ¶ Que pena contra tenentes ludum a
learum ꝓhibituꝫ? R. ꝙ Primo domus
in qua luditur debet publicari: vt in. d.
auten. alearum vsus. in verbo domib⁹
eoruꝫ publicari. Secundo si tenens lu-
dum verberetur non oritur actio ex ta-
li iniuria: nec punitur verberans: vel dā
num ei dans quandocūq; ⁊ vbicūq; fa-
ctum sit [illegible] sine tempore quo ludit̄ si-

ue alio scd̄m Bal. in. d. rubrica. ⁊ Bar.
et est textus in. l. i. §. notandū. de alea.
Tertio ꝙ si fuerit ei aliquid subtractū
tempore quo in eius domo luditur: si-
ue lusoribus siue ab alio nō poterit re-
petere: nec habet rei persecutionez nec
etiam penalem furti: vt est textus in. d.
l. i. §. i. ff. de alea. tamen in conscientia
pauperibus est dandum. ar. c. cum tu.
de vsu. Quarto qui alium compulit ad
ludendum etiam ex metu qui non ca-
dit in constantem potest puniri iudicis
arbitrio: ⁊ potest poni in carceribus: vt
in. d. textu. §. i. ibi qui compulit. Unde
generaliter intellige illum compellere
eo ipso ꝙ ꝓstat cum altari parato hoc est
prestat domum: taxillos: scamnum: lu-
mina ⁊ huiusmodi. nam istis suasioni-
bus ⁊ illecebris dicitur compellere iu-
uenes qui non possunt refrenare iuue-
niles calores. l. fi. §. filij autem. C. d̄ bo.
que liber. sicut dicimus in materia ma-
cedoniani. in. l. i. ⁊. 3. ff. ad macedo. ⁊ p
totum. Aliter nisi ita acriter intelligere
tur. d. l. effectum non haberet. quod nō
est dicendum. l. si pretor. in prin. ff. d̄ iu
di. que lex predicta potest etiam intelli
gi in omnibus alijs qui blanditijs ⁊ su
asionibus inducunt homines ad ludū
ꝙ dicantur compellere: sicut dicimus
de raptoribus virginum ꝙ nisi esset q̄
solicitaret qui dolosis artibus circumue
niret non faceret eam puellam in tan-
tum dedecus sese prodere. textus est in
l. vnica. §. 2. C. de rapto. vir. Quinto ꝙ
omnis contractus celebratus inter lu-
dentes ad inuicem non tenet: vt notat
Bar. in. l. si quis cum sciret in fi. ff. pro
emp. nec vendens in ludo tenetur de e-
uictione: vt in. l. si filiofamilias. §. i. ff.
quarum rerum actio non datur. Se-
xto ꝙ mutuans pecuniaꝫ lusoribus vt
ludant secum non potest eam repetere
vt est glo. ordinaria in. l. i. in principio:
⁊ in. l. finali. ff. de alea. Ego credo etiaꝫ
hoc verum generaliter in quocunq; sci
enter mutuat ludere volenti ꝙ non re
petet. ⁊ videtur casus in. l. verum. §. pe
nultimo. ff. de mino. nec dicas ꝙ loqui
tur de minore vt etiam loquitur. l. si ve
ro non re[illegible]randi. §. si adolescens. ff
mandati: quia idem [illegible] de maiore: vt
dicit glo[illegible] in dicto. §. si adolescens. Itē
q: dicta

quia dicta .l. verum loquitur quando
mior ēt pulegiat⁹ mutuat miori ēt pui
legiato: ⁊ tamē ibi licet sint i pari priui
legio: potio: est conditio illius qui per
..t pecuniā. facit quod no. Bar. in. d.
l. si quis cum sciret.

l Luxuria est solutio ī volu
ptates ꝫm Isido
rum in libro ethymologiaruꝫ.
voluptates autē maxime veneree sol ⸗
uunt animuꝫ hominis: ⁊ ideo luxuria
ē pricipaliter i eis. Secūdario aūt di⸗
cit cē i quibusdā alijs ptinētib⁹ ad ex⸗
cessuꝫ ꝫm glo. ad gal. 5. vbi dicit ꝙ lu ⸗
xuria est quedā supfluitas.

1 ¶ Quot sūt species luxurie pncipalr̄?
R̄. ꝙ sunt sex. de q̄bus habet. 36. q. i. §.
cū ergo. scilicet fornicatio simplex. A⸗
dulteriū: Incestus: Stupruꝫ: Rapt⁹:
⁊ viciū ꝫ naturā. Adde excessū in actu
piugali. d̄ q̄b⁹ habes. ī. Preceptū. §. 10.

2 ¶ Utrū sit peccatuꝫ mortale? R̄. ꝙ sic:
ſꝫ nota ꝙ luxuria hꝫ iniciuꝫ i corde co⸗
gitādo cū delectatiōīs: ⁊ istud ē pecca⸗
tum mortale secūdū distinctionē posi⸗
tā supra. Cogitatō morosa. Multoma
gis si vltra cogitationem peccati mor⸗
talis addat sensus: puta quia vult de⸗
lectari in videndo: tangendo: loquēdo:
⁊ hmōi: licet nolit cōsūmare opus. Itē
est peccatū mortale deliberatus consē⸗
sus in op⁹ si facultas adesset. Mathei.
5. Qui viderit mulierē: scꝫ desideran⸗
do corde deliberate ad mechanduꝫ iaꝫ
mechatus est. s. propter peccatuꝫ mor
tale: ⁊ illius speciei: cuius est materia
quā appetit: puta si solutam. fornica⸗
tio: si coniugataꝫ adulterium ⁊ hmōi:
que circūstantia est cōfitenda de neces⸗
sitate cuꝫ mutet specieꝫ ꝫm aliquos: ſꝫ
ego nō credo: quia soluꝫ est ꝯtra vnā p
hibitionē. s. Nō concupisces primi tui
vx. vel cōtra aliud. nō rem. nec est ibi a
liqua materia lesa: licet sit bonū cōfite
ri eam: sed multo magis est peccatum
mortale cum consentit in operatio ⸗
nem. Unde si est polutio solum sine al⸗
terius cōmixtione sic dicitur mollicies
vel immundicia. Si vero coitus fit ad
rem alterius speciei: sic dicitur bestia ⸗
litas. Si autē ad reꝫ eiusdeꝫ speciei ſꝫ
idebiti sexus: sic dicit sodomia. Si q̄r
te sit ad rē eiusdē speciei ⁊ debiti sexus
sed nō seruatur naturalis modus coe⸗
undi vel quantuꝫ ad instrumentuꝫ uō
nō debitum: vel quantuꝫ ad monstruo
sos concubēdi modos: sic hi quattuor
modi dicuntur peccatum contra natu
raꝫ. Si cuꝫ alio eiusdeꝫ speciei ⁊ in de⸗
bito vase ⁊ debito modo fit talis polu
tio. Aut est cuꝫ soluta: ⁊ sic fornicatio:
aut cū coniugata: ⁊ sic adulteriuꝫ ⁊ hu
iusmodi: ⁊ sic semper peccatuꝫ morta⸗
le si ē volūtaria preter matrimonium.
¶ Quod est grauius horuꝫ? R̄. pecca⸗ 3
tum cōtra naturaꝫ est maximuꝫ ⁊ isto i
fimuꝫ est mollicies: grauissimuꝫ bestia
litas: medium sodomia: post peccatuꝫ
maius est incestus: post incestum est
adulterium. Uerum intellige accipi⸗
endo in suo summo: quia maius pec⸗
catum est coire cum matre q̄ cum al⸗
terius vxore. Adulterium est maius
stupro: vtrūqꝫ autē aggrauatur per vio
lentiaꝫ. vnde raptus virginum est gra⸗
uius stupro: ⁊ raptus vxoris grauius
adulterio. hec omnia aggrauantur ꝫm
rationem sacrilegij. Infimuꝫ oiuꝫ pre⸗
dictoru: est fornicatio que cōmittitur
sine iniuria alterius persone.
¶ Quot sunt eius filie? R̄. Isi. ponit 4
quattuor ex parte sermonis: nam ser⸗
mo debet esse decens: cōtra quod ē tur
piloquium. Secūdo licitus: contra qd̄
est scurrilitas. Tertio expediens: cōtra
quod est lubrica. Quarto sale cōditus
s. sapientie: cōtra quod est stultiloquiū
Est ⁊ quinto cecitas mentis. Sexto p̄⸗
cipitatio. Septio incōsideratio. Octa⸗
uo amor sui. Nono est odium dei. De⸗
cimo amor mundi. Undecio horror fu⸗
turi seculi. Et duodecimo incōstantia:
de quibus. s̄. Interrogationes.
¶ Utrū in tactib⁹ ⁊ osculis ⁊ hmōi sit 5
pctm̄ mortale? R̄. ꝙ sic qn̄ d̄liberate fūt
cū d̄lectatōīs luxuriose ꝫ ꝙ s̄. dixi. Co
gitatio. sec⁹ qn̄ sunt causa amicitie.

m Magister ꝫm Hostiē. dr̄
is q̄ alicui⁹ rei
siue negocij p̄ ceteris curā ge⸗
rit. l. i. §. magistrū. ff. d̄ exerci. Et ē nom̄
magr̄ dr̄ a monēdo siue mōstrādo. ff. d̄
x. sig. l. qb⁹ precipua. ⁊ de magistris. c.
quia. Sꝫ proprie magister vocat q̄ do
cet gramaticā vl̄ alias artes liberales et
theologiā: ⁊ sic accipit. ... magistris c.

1 quia nonnullis.ꝛ in cle.2.eo.titu.
¶ Qualis debet esse magister? R. ꝙ dʒ
esse idoneus: prouidus: ꝛ discretus in
sententia quam vult docere.c.i.2.ꝛ.3.
eo.ti.ꝛ idoneus est qui primo moribus
ꝛ post facundia alios antecellit.l.vnica
C.de professo.qui in vrbe.iuncta.l.ma
gistros.C.de professori.ꝛ medicis. Naʒ
qui alios docet non debʒ hr̃e necesse ab
aliis doceri.ar.36.di.§.ecce. Debet etiã
habere bonã conuersationem testeʒ do
2 ctrine.64.di.valentinianus.
¶ Utruʒ religiosus d3beat ad magisteri
um assumi? R. ꝙ si ingerit se vt fit cõiẽ
hodie non dʒ.16.q.i.monachꝰ.cũ mltis
c.ꝛ.q.7.c.in noua. Si vero non ingerit
se sed mittitur a prelato suo ad quẽ per
tinet: sic possunt ꝛ debent assumi.19.q.
i.sic diuc.ꝛ.c.si clericatus.ꝛ.c.doctos.ꝛ
3 extra de.ti.c.i.ꝛ pe.
¶ Que sciẽtie legi possunt? R. ꝙ oẽs q̃
faciunt ad instructionẽ aie: corporuʒ: vl'
rerum: nisi sint reprobate: ꝛ sunt iste q̃
legi possunt singulariter.
Grammatica de qua. Quid agãt artes
ego semper predico partes.
Dialetica d3 qua. Me sine doctores fru
stra coluere sorores.
Rhetorica de qua. Est mihi dicendi ra
tio cum flore loquendi.
Musica de qua. Inuenere locum per
modulamina vocum.
Geometria de qua. Rerum mensuras
ꝛ earum signo figuras.
Arismetica de qua. Explico per numeꝝ
que sit proportio rerum.
Astrologia de qua. Astra vias ꝗ poli
varias mihi vendico soli.
4 ¶ Utrum mathematica possit legi? R.
ꝙ mathesis cũ aspiratione medie ad ex
ercitiũ non licet docere: q: significat ar
tem diuinãdi: ꝛ est reprobata: vt.C.de
male.ꝛ mathe.l.nemo.ꝛ.l.culpa. Sed
ad instructionẽ doceri posset.37.di.legi
mus. Sʒ ego credo ꝙ ẽt ad instructio
nem nõ liceat: q: cuius vsus malꝰ est ip
sum quoꝗ malũ est: vt dr̃ in primo sen
ten.di.i. Sed alia mathesis que habet
penultimam breueʒ bene licita est que
est de quattuor vltimo dictis scientiis.
vnde versus. Scire facit mathesis di
uinare mathesis.
5 ¶ Theologie [illegible] doceri põt eo.
ti.c. nonnullis. Jus canonicũ ꝛ ciuile:
de priuilegiis cum diuersis.li.G.
¶ Sʒ q̃d de poetis q̃ vt in pluribꝰ sunt
ad aios iuuenũ corrũpẽdos? R. ꝙ disti
guendũ est de libris gentiliũ. Naʒ q̃daʒ
libri sunt q̃ vt in pluribꝰ sunt d3 lasciuiis
vt Ouidiꝰ d3 arte.ꝛ similes ꝛ tales legē
re vel audire oĩno prohibitũ est. Et sic ĩ
tellige.c.sacerdotes.ꝛ.c.legãt.ꝛ.c.ideo.
37.di. Sũt alii libri gẽtiliũ seu poetarũ
qui ꝛ plurimũ mltũ vtilitatis afferũt: lʒ
in eis aliq̃n sint aliq̃ turpia inixta: ꝛ ta
les legere vl' audire cã eruditõis vocabu
loꝝ vt p eos sciãt loq̃ recte atꝗ ornate: nõ
est ꝓhibitũ: ꝛ sic loq̃r.c.turbat.eadẽ di.
cũ duobꝰ.c.se.dũmõ sit talis magister
qui fabulas lasciuas abbreuiet.ꝛ obscu
re legat. Et sic limita glo.in sum.di.37.
vide etiam qđ dicam.infra Scientia.
¶ Ubi debent magistri institui ad legẽ 7
dum? R. ꝙ in omnibus locis vbi facul
tates ecclesie suppetũt: siue sit cathedra
lis: siue alia ecclesia a collegiata que ha
beat facultates sufficientes ad hoc; de
bet poni magister qui legat in gram
matica cui competens beneficium assi
gnet: seu percipiat fructꝰ vniꝰ prebende
ꝛ tamdiu solũ quandiu ꝑseuerat in do
cendo clericos gratis illiꝰ ecclesie: ꝛ ali
os pauperes. In metropolitana vero
ecclesia debet esse magister q̃ doceat in
sacra pagina: ꝛ de his q̃ pertinẽt ad cu
ram animarũ.37.di.de q̃busdã.ꝛ.c.ti.
c.i.ꝛ.c.quia nõnullis. Hodie vero statu
tuʒ est ꝙ roma.parisiẽ.oximẽ.bono
niẽ.salmaciẽ.ecclesia habeat duos vi
ros peritos ad instruendum in lingua
hebrayca: caldaica: ꝛ arabica.cle.i.eo.ti
tu.ꝛ ibi ponitur cuius sumptibus.
¶ Quid si non vacet aliqua prebenda? 8
R. quilibet de prebendatis debet dare
tantum ꝙ faciant vnam prebendam si
superest ad eorum necessitatem.ar.c.si.
de his que fiunt a maiori.parte capi.ꝛ
eccle.edifi.c.de his. vel si non superest
expectent donec vacet prima.ar.c.dile
ctus.el secundo.de preben.secundum
Ber.ꝛ Hostien.
¶ Sed pone ꝙ sit ꝑbenda vna assigna 9
ta magistro: nunquid tenentur canoni
ci eligere [illegible]um canõicum: cuʒ magister
non sit canonicus: ꝛ statuto cum iura
mẽto [illegible] caueatur ꝙ sint tot in nu
mero. R.

mero.R.φ nõ: auctoritate illius cõsi-
lij.c.q2 nonullis.eodem tit. nec faciũt
cõtra iuramentũ: nec currit eis tẽpus
quia non dicitur vacare talis preben-
da: nisi quando magister desistit a le-
gendo.

10 ¶ Utrũ magister possit eligi in canoni
cum sub illa cõditione vt doceat. R. φ
nõ: q2 debet cessare omnis conditio et
pactio: al's esset simoniacum. Sz si va
caret aliqua p̃benda: tũc ea vacãte pos
sent statuere vt istud onus sit ei anne-
xum. ita no. Hostien. ⁊ Ber. in. d.c.q2
nõnullis. q̃uis Host. videat̃ tenere φ
etiam in primo casu nõ est simonia: sz
permutatio de spũali ad spirituale .c.
ad questiones. de rerũ permu.

11 ¶ Utrum talis magister cui assignata
est prebenda vel puisio de ecclesia pos-
sit aliquid exigere a scholaribus. R. φ
nõ: etiam pretextu cuiuscunq3 cõsuetu
dinis: in.c.i.e.ti. ⁊ si exigit a clericis il
lius ecclesie: vel a pauperibus alienis
cõmittit simoniam. s̃m Host. in.c. q2.
eo. titu. ⁊ Jo. an. Bart. Brix. Archidi.
in.c. de quibusdam. 37. distinc. Et hoc
intellige si redditus sunt sufficientes:
secus si sit pauper: nec habet puentus
sufficienter assignatos: quia magistri
necessitas subleuãda est. d.c. quia nõ-
nullis. quia sic nõ esset simonia secun-
dum Alexan. nec est vendere scientiã
sed laborem suum. facit. l. 2. ff. de orig.
iur. sicut ⁊ episcopus. licet nõ possit fa
cere exactiões: tamen ex necessitate exi-
git subsidium charitatiuum. c. cũ apo-
stolus. §. prohibemus: de censibus. et
c. cũ sit. de simo. ⁊. c. cõquerente. in fi.
de offi. ordi.

12 ¶ Quid d̃ alijs magistris. R. φ similiter
nõ debent exigere aliquid quãdo sunt
salariati debite de pũblico in studijs ge
neralibus a quocunq3 s̃m Pa. in. d.c.
quia nonnullis. In alijs extra studia
generalia. Similiter nõ possunt a schola
ribus illius loci s̃m dominum Anto.
nec pauperibus: sed bene a diuitibus
alienis. ⁊ etiam secundũ cõsuetudinẽ.
l. φ si nolit. §. qui mancipia. ff. de edil.
edic. facit. l. si fundus. ff. de eui. ⁊ que
no. Bar. in. l. nemo est qui nesciat. ff. d̃
duobus reis. Si vero nõ sunt salaria
ti pñt exigere sed nõ a pauperibus. de

censi. c. licet. Et h̃ intellige vera φ pos
sunt exigere quãdo nõ est sibi puisum
sufficiẽter. ⁊ loq2 hic nõ de his q̃ legũt
vt addiscãt: vel pp honorẽ: q2 tales non
gerunt vtiliter negocium alienum sed
suũ. ff. de nego. gestis. l. si pupilli. §. 2.
sed de illis qui ad vtilitatẽ scholarium
legũt: vt sunt docti.

¶ Nũquid omnes magistri possint ob 13
lata a scholaribus sponte recipere. R.
φ sic. c. dilectus filius. el. 2. in fine. de
simo. 10. q. 5. Priscis. q2 quedã sunt q̃
licet inhoneste petũtur: tamen honeste
recipiunt̃. l. i. §. quidem res. ff. de va. ⁊
extraor. cog.

¶ Utrũ magister propter lucrũ datum 14
sibi a scholaribus concedens eis vaca
tionem vel celebratiões festi peccet. R.
Ro. φ si hoc facit p recreatiõe eorũ nõ
est simonia: sed tamen turpe lucrũ. se-
cus si faceret pp̃ter festum colendũ vł
nõ colendũ: quia tũc esset simonia s̃m
Ray.

¶ Utrũ possit sine simonia aliq̃d exigi 15
p licentia docẽdi danda. R. Hostien.
⁊ Gof. φ simonia nõ ẽ sed turpe lucrũ
de necessitate restituendũ ei q̃ dedit si
erat idone9: q2 nõ turpiter dedit sz po
tuit redimere vexationẽ suã. c. dilect9.
el. i. de simo. secus si nõ erat idoneus:
q2 cũ turpiter dederit non ei restituit̃:
sed paupibus de bono cõsilio esset dan
dũ. vide quod not. Ber. in. c. presbiteros.
eo. tit. Idem dic de episcopo q̃ nõ vult
dare liniã suo clerico eũdi ad scholas:
nisi aliquo sibi dato. Rodo. tñ credit si
moniacum episcopũ si propter lucrum
dat licentiã p quinquennio a iure cõces-
so. c. super specula. eodem titu. Silr si
ad maius tempus quãdo habet respe-
ctum principaliorem ad soluendũ eũ a
spũali officio qd dedit ecclie. Si vero p-
pter moram in studio faciendã: sic tur
pe lucrum est non simonia sed morta-
le peccatum.

¶ Utrũ q̃s possit petere liniam docẽdi 16
in theologia. R. s̃m. S. Tho. in quol.
φ sic: cũ cõicare scientiã sit opus chari
tatis. Quod intellige verũ quãdo hoc
querit pp̃ter bonũ finẽ: sed propter su
perbiã ⁊ extollentiã nõ liceret.

¶ Utrum ille qui obtenta licentia fecit 17
expẽsas in cõuiuijs s̃m cõsuetudinem

⁊ ult.

possit alium substituere cum pacto: ꝙ reddat sibi expensas. ff. Rod. ꝙ sic dū modo substitutus legat vice sua: ⁊ cō- suetudo sit substituendi. Si ꝟo totū ius suū in eū transfert: sic nō pōt aliqd etiā ꝑ interesse suū pacisci: ⁊ multo mi nus de certa portione emolumēti ꝑci- pienda. nec est ꝯ ꝙ ecclesia traditur ta li modo: quia beneficia sunt assignata ꝑ sustentandis clericis: sed istud ꝓ la- bore docendi.

18 ¶ Utrū peccent mortaliter admittentes ad doctoratū nisi exigant iuramentū ꝙ nō expendent vltra tres mille turo- nēses argenteos in tali doctoratus vel magisterij solēnitate. ff. ꝙ sic ⁊ sūt su- spensi per sex menses ab hmōi promo- tione: etiā si sunt episcopi: vt in cle. vi. de magistris.

m **Aioritas** non queritur a seruo dei: sed inferiotas. 40. di. multi. 93. di. diaconi sunt.

m **Aledictio** proprie est imprecatio seu optatio mali alicuius fctā sub ratione mali: hoc est inquātum est malum intēdens ipsum malū: vt colli gitur ex. c. deus. 24. q. 3. Large aūt ac- cipitur etiam ꝓ blasphemia dei vel san ctorum: vt in. c. statuimus. de male. et omnis talis maledictio ꝓhibetur. 24. q. 3. si igitur: 46. distinc. clericus: ⁊. c. i. de maledi.

b ¶ Utrū sit peccatum mortale maledi ctio. ff. ꝙ aliquando qs imprecatur ma lum alteri sub rōne boni: vt scz conuer tatur: vel nō habeat causam faciēdi ma- la: vel ei qui meretur maledici: sic nō est peccatum ſm Alex. scda scde. tractatu de maledictiōe quādo fit cum alijs de bitis circunstantijs: immo maledictio isto modo erit bonum: licet sit malum ei cui maledicitur. sed quādo qs maledi cit ꝓprie: tunc semper est peccatū mor- tale si fit cū deliberatiōe rationis ⁊ de malo notabili. secus si ex impetu et de re minima. Dicit tamen Alex. ꝙ si ta- lia ducantur in cōsuetudinem posset esse mortale ꝓpter cōtemptum.

a ¶ Utrū liceat maledicere creature ir- ratōnali. ff. ſm Alex. vbi. s. ꝙ maledi cere creature irrōnali ſm se considera- te est ociosum ⁊ vanū et per ꝯsequens illicitum. Maledicere aūt eis ꝓut or dinantur ad hominem: sic est idē pec- catum ac si fieret homini: ⁊ ita morta- le sicut dictū est: ⁊ de talibus intelligitur illud. Maledicti regnū dei non possi- debūt. 24. q. 3. §. illicita. ⁊ de pena ma- ledicentium deū vel sanctos. vide sup. Blasphemia.

m **Aleficium** dr aliquā do sortile- giū vel incantatio. 26. q. 5. nec mirū. ⁊ de hoc. j. sortilegium. ⁊ quomo do potest destrui. vide. j. Superstitio. §. 13. Aliquādo dr quodcūqz crimen: vt furtū: rapina ⁊ hmōi: vt insti. de oblig. q ex delic. nas. Est etiam quasi malefi- ciū nocumentū qd fit proximo preter propositū: vt instit. de oblig. q ex quasi delic. nas. per totū.

m **Alicia** dr tripliciter. Primo pro habitu vicioso ex quo ꝓcedit ꝙ homo est val- de inclinatus ⁊ promptus ad agēdum opa illius vitij habituati: ⁊ sic est pec- care ex malicia. i. ex electōe mali ꝓpter illam inclinationē habitus viciosi: sed nō est peccatū in spiritū sanctū. Scdo dr malicia cōtemptus ⁊ abhominatio rerū spūalium ꝓcedens aliquādo ex in- ordinata tristicia mētis: ⁊ isto modo est filia accidie. Tertio malicia dr peccatū in spiritū sanctū. de quo dic: vt. j. Pec catū. §. 3. Et istis duobus modis sp est pctm mortale malicia: ex qua in ꝯtem- ptū bona spūalia vel diuina habentur si est in deliberatōe voluntatis ſm sctm Tho. 2a 2e. q. 35.

m **Andatum** dr qn quis ad satisfa- ctōem sue voluntatis imponit aliqd alicui nulla data pecunia seu q- cunqz alio interueniāt quecūqz verba: ita tamē ꝙ sint q mādantur ad vtilitatē seu satisfactionē mādantis. Si ꝟo sūt ad vtilitatem illius cui cōmittitur: sic di cetur persuasio ⁊ ꝑsuasor nō mādator vt no. Bar. in. l. nō solum. §. si mādato ff. de iniur. Si aūt data pecunia si est circa delictū: sic dr mandatū accipiens assasinus. de quo in. c. ꝓ humani. de ho mi. li. 6. ⁊. d. l. nō solū. Ubi ꝟo nō est cir ca delictū mādatarius dr locator ⁊ mā-

dans con

dās ꝯductor: nec est mādatū proprie.
¶ Utrū mādans delictū includat sub
dispositiōe iuris vel statuti punientis
eum q̄ fecerit tale delictū. R. Pa. in. c.
mulieres. de sen. ex. sic distinguit. Aut
verba scripta sūt in rem: puta dicit ius
siue statutū p homicidio imponat tal
pena: ⁊ sic includit ex propria significa
tione verbor: q: de homicidio qd̄ man
dauit tenet. l. hec verba. ff. de adult. et
l. aut q̄ aliter. §. hec verba. ff. qd̄ vi aut
clam. ⁊ vtrobiq; per Bart. ⁊ p Cy. in. l.
non ideo minus. C. de accu. aut verba
sunt scripta in personam: vt q: d: si q̄s
cōmiserit homicidiū puniatur tali pe-
na: ⁊ sic si cōmittit per instrumentū qd̄
necessario operat necessitate facti: sicut
mittens sagittā ⁊ huiusmodi. vel ope-
ratur per instrumētū necessitate iuris:
sicut quādo procuratori vel subdito ali
q̄d mādatur licitum: sic includit man
dās: q: ipse vere facit: quoniā actus at
tribuit pncipio. ſa. l. item mela. §. i. ff.
ad. l. aquil. ⁊ p hoc textu in. l. si pater. i
fi. de manu. vin. ⁊. l. 3. §. si pcurator. ff.
q̄ quisq; iur. ⁊ ideo statutū puniens p
ponentem exceptionē cōtra instrumē-
tum mādans pcuratori pponere tene
tur pena statuti. Si vero instrumētuz
per qd̄ explicat operatur volūtate pro-
pria nō necessitate facti vel iuris: vt pu
ta q: mandauit delictū cōmitti: māda
tarius nō tenet obedire: tunc in dispo
sitiōe iuris cōmunis mandator cōpre-
hendit nō ex propria significatōne: sed
interpretatōe iuris: quod vult parū in
teresse vel per se vel aliū facere: vt dicit
tex. in. l. i. §. deiecisse. ff. de vi ⁊ vi ar. sz
nō habebit locū i statuto in quo fictio
non habet locum. l. 3. §. hec verba. ff. de
neg. gest. Et hoc tene. licet Bal. in. d. l.
nō ideo minus. aliter distixerit. Distin
guo tamen ſm Bal in. l. omnes popu
li. ff. de iusti. ⁊ iur. sic. q̄ aut statutū in-
dulget: puta homicide remittat certa
pars pene: et sic cōprehendit: q: cessat
odium: ⁊ fauor est ampliādus. regula
odia. lib. 6. Aut punit: ⁊ tūc aut de pe-
na regulari que non multū exorbitat a
iuris cōis dispositōe: ⁊ sic includit: q̄a
tunc statutū debet interpretari ſm ius
cōmune: vt in. c. cum dilectus. de ꝯsue
tudine. not. Inno. in. c. caus... de

rescrip. ⁊ Bart. in. d. l. omnes popu li.
quam quidem penā ius cōmune vult
vt comprehendatur: vt. s. dictum est.

Additio Exemplū in iure cō-
muni nō est expssa pe-
na: statutū exprimit penaz ⁊ loquitur
de faciente ⁊ includit. Aut punit pena
irregulari et que exorbitat a cōi iure ⁊
sic non includit: sed habebit locū in ca
su suo. ⁊ hoc senserūt doctores antiqui
in siſi in. l. quicūq;. C. de seruis fugiti.
in illa questione. nūquid masculinum
cōcipiat femininū. in odio regulari cō-
prehenditur: sed in irregulari nō. Nec
obstat predictis. c. mulieres. de sentē.
excom. in verbo vere. quod videtur in-
nuere q̄ nō interpretatiue: quia illud
veruz est ſm Bar. in. l. sed si vnius. ff.
de iniu. in pcō sed nō i pena: ⁊ q̄ nō ve
re cōprehendat. facit. c. vt fame. de sen
ten. excō. vbi tex. inquit facere videan-
tur. ergo interpretatiue. ad idē de cle.
pug. in duel. c. ij. vbi pugil vere homi-
cida d: ⁊ mādans nō: licet teneatur de
homicidio. Item quia tex. ponit vt di
uersa facere ⁊ mādare. 50. distin. si q̄s
viduam. ⁊ de homi. c. sicut dignum. Er
go in penis irregularibus a iure cōmu
ni per statuta nō habebit locū: vt dixi.
Idez dic q̄ quo ad effectus naturales
qui ex ipso facto proueniūt vel requi-
runt nūq̄ sunt paria facere per se vel p
alium. facit quod no. Bart. in. d. §. de
iecisse. vbi vult q̄ nō est idem adulteri
um facere per alium sicut per se: sed
quo ad effectus ciuiles qui consistunt
in reprimendis iniurijs: sic tene quod
s. dixit.

Additio Nisi quādo ius punit
aliquem qui personali-
ter fecerit: quia tūc nō includit in pe-
na faciens per alium. Et sic intellige ⁊
limita gl. in. c. sciāt cūcti. de elec. lib. 6.
⁊ iura in ea allegata.
¶ Utrum mādatarius nō seruās for- z
mam mādati faciat aliquid validum.
R. q̄ nō: quia gesta cōtra formam mā
dati sunt nulla: ⁊ nō solum quando fit
expresse cōtra formam: sed etiam quā-
do fit preter ⁊ citra formam: quia quā
do ad actum etiaz datur forma: paria
sunt agere cōtra citra ⁊ preter formā.
vide tex. cum glo. in. c. si sul. de s. lectō.

lib.6.⁊.c.prudentiam.de offi.delegati. facit.l.diligenter.in principio.ff. mandati.no.Pa.in.c.fi.de resti.spo.qđ limita vt.s.Absolutio.3.§.2.

3 ¶ Quid de mandato qualificato. R. ſm Panormi.in dicto.c.fina.ꝙ distribuitur in duo mādata ⁊ si nō potest implerí de facto seu de substantia debet impleri in modo seu qualitate. Ex quo infertur ꝙ si duo mādantur: etiam data certa forma: licet nō possint simul impleri: debet tamen fieri quod potest: et valebit actus. facit quod nota. per glo.⁊ doctores.in.c.constitutus. de rescriptis.

4 ¶ Quid de eo qui mādauit delictum quod post multum tempus ille exeq̄tur. Cōcludit Innocē.in.c. ad audientiam.de homi.ꝙ tenetur si nō reuocauit expresse vel tacite: vtputa quia feci pacem cum inimico vel parentelaz: vt.l.3.§.fi.⁊ ibi glo:⁊ Barto.ff. de adi. lega. ⁊ hoc sequitur Bald. in.d.l.non ideo minus.

5 ¶ Utrum mādans teneatur mādatario de casu fortuito. R. Pa.in.c. sicut. de iureiurādo.ꝙ agens actōe mandati petit damna que verisimiliter ꝯtingere potuissent quasi mādās ea debuerit cogitare a principio in.d.c.sicut.⁊ sic petit expēsas ⁊ damna.ff.de nego. gestis.l.nēsennius.⁊ sic dicit intelligēdam.l.inter causas.§.nō omnia.⁊.l.si quis alicui.§.impendia.ff.mādati.nisi damna cōtigissent ex casu fortuito q̄ verisimiliter nō fuisset cogitatꝰ. dicto §.nō omnia.⁊ hoc tenet etiam Jo. an. in regula.damnum.in mercurialibus. lib.6. Et intellige predicta in eo q̄ gratis suscipit mādatum. Nam mādatuz dꝫ esse gratuitū.l.i.§.i.ff.mādati.⁊ idō isti stipendiarij qui veniunt pro precio nō possunt agere ad damna: quia non sunt mādatarij: vt dictum est. Item illi qui causa pietatis vel parentele ⁊ huiusmodi.hoc faciūt.23.q.3.nō inferenda. Similiter nec illi qui ex debito tenētur.11.q.3.si dominus.⁊.c.Julianꝰ. vide qđ no.in.d.l.nēsennius.

6 ¶ Utrū mādatum expiret morte mādatoris. R. docto.in.c.gratum.⁊.c.relatum.de offi.delega.ꝙ re integra expirat.l.mandatum.C.mandati. alias nō. Quomodo res dicatur integra ⁊ quō nō. vide ibidem p doc.

m Manifestum nos scribimus intelligere ꝙ vel per cōfessionem vel ꝓbationem legitime notum fuerit aut euidentia rei que nulla possit tergiuersatōe celari. dicit tex.in.c.cū olim in fi.de verbo.sig.⁊ ibi dicit glo.ꝙ proprie manifestum dr quod non eget ꝓbatione.

Additio Et sic est notoriuz: sed manifestum proprie ꝓut est species distincta a notorio dicit qđ probari potest.

¶ Utrum in dispositiōe vbi fit simplr mētio de manifesto debeamus accipere manifestū ꝓprie ꝓut est spēs distincta a notorio. R. secūdum Pa. in.d.c. cum olim. ꝙ debemus cōsiderare materiam subiectam: vt no.in.c.rogo.11. q.3.⁊ etiam vsum loquēdi.ar.c.ꝙuis. de ver.sig. In dubio vero debemus capere ꝓprie.ad hoc.l.nō aliter.ff.de leg. 3.⁊ in.c.fi.de verb.sig.⁊ maxime in penalibus.

m Manumissio est libertatis datio. Nam dum quis in seruitute est manui ⁊ potestati suppositus ē: sed si manumissus est liberatur a manu ⁊ potestate domini: vt institu.de liber.§.primo.⁊.12.questione secūda.cū redemptor.

¶ Quis pōt manumittē. R.ꝙ is q̄ habet administrationē rerū suaruz.⁊.18. annū inceperit inter viuos libertatem dare potest.instit.qui.ex cau.maio.nō pos.§.pe. In vltima vero volūtate qui testari pōt.s.in.14.anno: pōt ⁊ manumittere: vt in.d.§.pe.⁊.C. qui ma.non pos.aut.sed hodie nouo iure. Itez epūs pōt manumittere seruos ecclesie bene meritos.12.q.2.si quos.de seruis.pōt ēt ⁊ nō bñmeritos: dūmō det ecclie ꝓ vno duos eiusdē meriti ⁊ peculij.12.q. 2.epūs q̄. Intellige de bōis ꝓprijs. Itē cā miseratōis pōt.d.c. cum redemptor. Abbas pōt etiā cū cōsensu epī ⁊ monachorum.12.q.2.abbatibus.vel si ꝯsuetudo sit ꝙ possit vel nō possit.illā seruā.de his que fiūt a prela.si cū.⁊.c. ea noscit.⁊.c.cum nos.

2 ¶ Quid si quis sit seruus plurium nunquid potest manumitti ab vno illorum aliis contradicentibus? R. quod sic: sed manumisso: tamen alios seruat indemnes. C. de com. seruo manu. l. i.

3 ¶ Utrum valeat manumissio in fraudem creditorum facta? R. quod non. C. qui ma. non pos. l. i. et insti. ex qui. cau. ma. §. i.

4 ¶ Utrum possit manumitti ille qui propter delictum incidit in seruitutem? R. Pa. in c. ita quorundam. de iude. quod non secundum Jo. an. Facit. l. 2. C. quibus ad li. procla. non licet

5 ¶ Quomodo fit manumissio? R. multis modis. insti. de liber. §. multis modis. vbi inter alios dicitur quod potest fieri in secreto: vt si dicat dominus. esto liber. vel per epistolam vel per testamentum: vel per quamlibet vltimam voluntatem

6 ¶ Quomodo reuocatur manumissio? R. propter omnes causas ingratitudinis ex quibus reuocatur donatio. de quibus. s. Donatio. i. §. 42. in auten. vt liberi decetero. §. illud.

7 ¶ In quo differt manumissus ab ecclesia a manumisso a priuato? R. quia propter operas non prestitas reuocatur in seruitutem. 12. q. 2. diaconi. secus in aliis: vt. C. de libe. cau. l. solo. Secundo quia filii eorum remanent obnoxii ecclesie sue patrone. 12. q. 2. de libertis: sed alii non. C. de libe. et eorum li. l. i. et 2. Tertio quia bui ecclesie possunt manumitti cum hoc quod non possit alteri quam ecclesie sua bona relinquere. 12. q. 3. c. i. et 3.

8 ¶ Utrum in manumissione possit dominus aliquod seruitium spirituale sibi imponere: puta quod sibi dicat horas et huiusmodi? R. quod sic: ita quod si seruare noluerit etiam si ordinatus fuerit degradetur et pristine seruituti subiiciatur. c. nullus. de ser. non or.

9 ¶ In quibus consistit ius patronatus R. vt no. in. l. fina. C. de bo. lib. in glosa i. primo vt non proponat turpem actionem aut exceptionem aduersus patronum. Secundo reuerentiam ei debet tam in faciendo quam non faciendo. Tertio prestare debet ei alimenta si alias non habet. Quarto patronus habet ius reuocandi eum in seruitute ratione offense commisse contra ipsum. Quinto patronus habet ius succedendi liberto. Unde tenetur libertus ei relinquere legitimam que est tertia pars suorum bonorum: si in bonis habet plus quam centum aureos: et nullos liberos habet cum decessit. si vero minus quam centum aureos habet in substantia non tenetur ei aliquid relinquere. quod si mortuus fuerit ab intestato nullo liberorum relicto: sic succedet in totum. Uide ibidem. et insti. de succes. libertorum. §. sed nostra constitutio.

Additio vide glo. in. l. venia. C. de in ius vo. et ad quod tamen patronus liberto est. gl. i. §. libertinorum insti. de lib

m **Athematici** sine aspiratione dicuntur diuini: sed cum aspiratione significat scientiam quadriuialem. vnde versus. Scire facit mathesis: sed diuinare mathesis. de quo vide infra. Sortilegium. et Superstitio: et supra. Diuinatio. Unde tales non debent ad limen alterius domus accedere: alias concremari debent: nec aliquis eos suscipere seu consulere alias debent deportari et bona eorum confiscari: et diuinator gladio vltore feri: vt. C. de male. et mate. l. nullus. l. nemo. et l. culpa.

m **Atrimonium** primo quidem est coniunctio maris et femine inter personas legitimas indiuiduam vite consuetudinem retinens. 27. q. 2. §. i. insti. de pa. po. in prin. et in. 4. sen. di. 27. de presump. illud quoque nobis.

¶ Utrum matrimonium sit sacramentum noue legis: R. quod matrimonium potest dupliciter accipi. aut quantum ad eius institutionem: et sic non est sacramentum noue legis: quia fuit ante nouam legem institutum alio modo quo ad eius effectum. et sic licet fuerit ante nouam legem institutum: non tamen habuit vim conferendi gratiam sicut modo in noua lege in qua non est euacuatum sed confirmatum: effectum gratie causatiuum: et sic est sacramentum noue legis. Hec Ricar. in. 4. di. 26. ar. 4. q. 2. 1

¶ Quid est in isto sacramento materia et forma? R. secundum Ricar. vbi. s. ea. q. verbum primo prolatum est materia: et verbum secundo est forma: quia sicut verbum accedens ad elementum facit sacramentum: sic verbum accedens: verbum precedens qui dicit accipio te in meam vxorem est forma huius s. dicendo: et ego accipio te in meum virum vel econtrario Ber in. c. tua nos. de spo. vult quod verba hinc [illegible] consentiens sit materia. 2

¶ Quid [illegible] et quod est [illegible] in matri

monio? R. Ricar. vbi. s. ar. 4. q. 3. ꝙ expressio cōsensus per verba de presenti ē sacramentuz tm̄. res ⁊ sacramētuz est vnio cōsensuū mutuū per verba de presenti expressuz. hec enī est res respectu significationis exterioris q̄ ē p sensibilia signa ⁊ est sacramētuz duplicis rei s. charitatis quā significat ⁊ dispositiue efficit ⁊ vnionis xp̄i ⁊ ecclesie quaz significat sz nō efficit. Ipsa autē charitas est res tantū ⁊ nō sacramentū. obligatio vero interior per mutuuz consensum expressa siue coniūctio exterior est res ⁊ sacramentum.

4 ¶ Utrum gratia gratū faciens cōferatur in hoc sacramēto? R. Ricar. vbi. s. ar. 2. q. 2. ꝙ sic. si digne contrahāt ex diuina institutione.

Matrimoniū

m Atrimoniū. 2. quomodo cōtrahitur. dic ꝙ ad legitime cōtrahenduz debent fieri banna: ⁊ quomodo publice ɔtrahēdū ē. de quo vide s. Clandestinum.

1 ¶ Per quid contrahitur? R. ꝙ per mutuuz consensuz verbis expressuz. c. tuanos. de spon.

2 ¶ Utruz sine mutuo consensu aliorum possit contrahi matrimoniū? R. s̄m cōmuniter theologos ꝙ quo ad deum et veritatez nō pōt esse matrimonium. si nō ambo consentiāt: simul dicant: aut faciant quicq̄d voluerunt ab extra. 27. q. 2. sufficiat. licet ecclesia aliud iudicet vt in. c. is qui. de sponsa.

3 ¶ Utruz requirat ꝙ cōsensus prestet simul eodē tēpore? R. Pa. in. c. dilect9 de spō. tenet ꝙ de subtilitate iuris necessario requirit vt sit eodē tp̄e prestet: q2 dicit glo. i. l. cōsensu. ff. de ac. ⁊ obli. ⁊ i. l. i. ff. de cōtrahē. emp. ꝙ in ɔtractibus q̄ perficiūt iure gētiū debēt cōsensuz simul p̄stare. ⁊ Spe. in titu. de spō. dicit ꝙ respōsio alteri9 debet sequi immediate per. l. cōtinu9 actus. i pri. ⁊. l. i. ff. de ver. obli. Hosti. vero. in. c. ex lris de spon. quē sequit Jo. an. dicit ꝙ sufficit cōsētiat p prius ⁊ duret i ꝓposito suo: ⁊ postea alteri9 cōsensus accedat ex postfacto: ⁊ ē verior opinio Hostiē. vt est tex. in. d. l. i. §. si ꝟo p̄sēs interrogauit: vbi dicit interuallū medij tēporis nō viciauit obligationē: secus si nō perseueraret i p̄rio ꝓposito: quia sic esset vera prima opinio ꝙ nō esset m̄rimoniū quātūcūq3 aliter cōsentiret postea.

¶ Utrū verba exprimentia consensuz de presenti sint necessaria ad matrimoniuz contrahen̄? R. cōmuniter theologi in. 4. di. 17. ⁊ moderniores canoniste vt no. Pa. in. c. tue fraternitati. de spō. tenēt ꝙ nō sunt necessaria etiam in loqui valētibus: dūmodo per alia signa exteriora cōsensus exprimatur; vt per nutuz ⁊ huiusmodi. Et istud tene: licet alij dicāt aliter. Facit pro hoc: q2 legata ⁊ fidecommissa solo nutu relinqui possunt etiaz a loqui valente: vt. C. de fideicōmis. l. ⁊ in epistola: ⁊. ff. de lega. 3. l. nutu. c. cuz apud. de spon. vbi dicit ꝙ sufficit cōsensus: ergo nō requirunt verba precise: cuz per alia possit exprimi: quia illud dicitur sufficere quo posito nihil aliud requirit ad substantiaz actus: vt no. glo. in. c. statutum. de rescrip. li. 6. Itez nō refert quid de equipolentibus fiat. c. licet. ex quadam. de testi. Item patet ꝙ mutus potest contrahere vt i. c. cū apud. de spō. ergo ꝟba nō sūt necessaria: vt patet i. d. c. tue fraternitati. ⁊ in glo. in. d. c. sufficiat. Et idō si quis diceret accipio te in meaz vxorem ⁊ si consentis vt sit matrimoniuz da mihi osculuz ⁊ illa dat: erit verum matrimoniuz: licz nullū verbū dixerit. de matrimo. contra. inter. ec. ɔtrac. c. i.

¶ Utrum sine aliquo sensibili signo exprimente consensum de presenti contrahatur matrimoniuz? R. secūduz cōmuniter theologos vbi. s. ⁊ canonistas in. d. c. tue fraternitati. ꝙ nō: quia est sacramentum ⁊ de ratione sacramenti est ꝙ sit in eo aliquod sensibile signuz. ⁊ ideo dicit glo. in. d. c. tue. ꝙ ad eē matrimonij duo concurrūt necessario vnū materia scz consensus: aliud forma. s. verba vel signa consensuz exprimētia. 5
Aduerte tamē ꝙ si pater contrahit et dicit verba pro filia presente ⁊ tacente q erit matrimonium: quia verba parentum ⁊ taciturnitas filiorum presentium et verba intelligentium equipolent sensibili signo exprimenti consensum interiorem. Quod veruz intelligo si ipsi p q̄bus contrahuntur aliquo signo [illegible] nō crede ꝙ sola taci

ternitas sufficiat. Et sic intellige ⁊ litta glo. in. c. non omnis. §. cum dicitur. 3. q. 2. ⁊ in dicto. c. tue fraternitati. ⁊ sanctū Tho. ⁊ Rica. in. 4. di. 27.

¶ Utrum ꝯsensus de futuro cū carnali copula faciat matrimoniū? R. sʒ Rica. in. 4. di. 28. ar. 1. q. 3. ꝙ quo ad deū ⁊ rei veritatem sine ꝯsensu reali de presenti non pōt esse matrimonium. c. tua nos de spon. Et ideo distinguit santus Bo. eadem di. ꝙ aut copulatur sibi affectu cōiugali ita ꝙ vir credit copulari cuʒ sua vxore: ⁊ ecōtrario: ⁊ sic copula facit matrimonium ꝓp consensum tacitum de presenti quo videtur implere velle qđ promisit. s. eam accipere nunc de presenti sicut antea ꝓmiserat de futuro. Aut cognoscit eā affectu fornicario: ⁊ sic nō est matrimoniū quo ad deum: sed ꝑsumptū quo ad ecclesiam ꝯtra quā presumptōeʒ non admittitur probatio vt in. c. is qui de spon. si tamē contraheret đ facto cū alia: teneret secundum matrimonium secundum Ricar. vbi. s. q. 4. qđ no. bñ.

Additio. Per aliđ aūt a carnali copula vel ꝯsensu de presenti nunꝙ sponsalia de futuro mente ⁊ verbis efficiunt matrimonium etiaʒ ꝑsumptum: ꝙuis interueniat traductio ad domum oscula. ⁊ etiam nexus ad copulam: vt patet per. c. fi. de sponsa. ⁊ in c. i. de matri. contra. inter. ec. contracto.

7 ¶ Quō cognoscent signa que exprimūt consensū de p̄nti? R. ꝙ recurrendū est i foro aīe ad intentionē. ꝙ si de intentione nescitur: sic dicendū est ꝙ si aliq̄ verba precesserunt ab vno eoꝝ, vel ab aliq̄ alio in eoꝝ presentia: ⁊ sic postea signa: sic ꝑm verba determinabitur de signis: vtputa si taliter dicit. Ego te accipio in vxorem ⁊ si tu similiter consentis accipere me in virum bibe vel annue capite ⁊ huiusmodi: sic erit matrimonium. Si vero p̄cedentia denotāt consensuʒ đ futuro: sic ⁊ signa. Qđ si nulla v̄ba p̄cesserunt: sic non iudicabo ꝓ matrimonio ex quo de intentione non constat. Tutius tamē est pro matrimonio presumere quia nullum periculum imminet: alias sic.

8 ¶ Quomodo verba cognoscentur in dubio quando de intentione non constat? R. ꝙ verba sunt clara que demonstrant ꝯsensum de presenti: sicut cum vir dicit accipio te in meam vx. ⁊ illa replicat ⁊ ego accipio te in meū viruʒ ⁊ similia. Quedā sunt dubia vnde no. ꝙ verbum placet ⁊ verbū volo denotant ꝑm tp̄s p̄sens ꝑm dñm An. in. c. ex litteris. el primo de spon. verbū aūt infinitiuū nihil perfecte significat sʒ determinabit ꝑm verba precedentia vel ad presens vel futurum. Unde si verbo volo vel placet addatur verbū infinitiuū denotans actuʒ non dependentem solum a libera volūtate proferentis: non inducitur dispositio de presenti sed de futuro: puta cum dicit placet vel volo ascendere arboreʒ. Si vero verbum infinitiuum denotat actum qui procedit solum a voluntate proferentis libere. Et tūc si denotat p̄ncipium actus non inducitur dispositio de presenti. Exemplum volo tecum cōtrahere vel volo te desponsare: et sic nō erit matrimonium. Si v̄o denotat executionem actus: sic inducitur dispositio de presenti. Exemplum. volo te habere in vxorem vel dicatur placet mihi te retinere pro vx. ⁊ sic erit matrimonium: q2 qui vult ꝯsequens vult ⁊ antecedens: vt in. c. preterea. ⁊ in. c. prudentiā de officio dele. In hoc tamen multum instant doc. sed pertranseo ⁊ vide si vis Bar. in. l. cūctos populos. C. de sū. tri. ⁊ canonistas in. d. c. ex litteris.

¶ Quid si dicat ꝓuidebo tibi tanꝙ vxori mee ⁊ illa similiter idem respondeat R. secundum Hosti. in. c. ex parte. đ spō. ꝙ pro matrimonio est iudicandum. 9

¶ Utrum si dicat viro vis tal. m. ꝓ vx. ⁊ respondet placet: ⁊ similiter idē dicit mulier sit matrimoniuʒ? R. vt patet ex dictis matrimonium. est no. et Hosti. in. c. sponsam. de sponsa. 10

¶ Quid si dicat promitto tibi ꝙ non dimittam te pro meliori vel peiori vxore. R. secundum Hostiē. in dicto. c. ex parte. ꝙ matrimonium erit. Nam in talibus ⁊ similibus dubijs iudicandum est pro matrimonio. ar. de sen. ⁊ re. in. di. c. fi. 11

¶ Utrū vir dicēs ꝓmitto tibi ꝙ habebo te ꝓ legitīa vx. ⁊ similiter respōdet mulier cōtrahat de ꝑsenti? R. ꝙ sic. vt i. d. c. ex pte. in tex. ⁊ in glo. 3. q. 5. c. nec illud. §. sʒ obijcitur: quia verbū habebo pōt referri ad tēpus ꝑñs. de ma. ꝯtra. inter. ec. ꝯtra. c. ex litteris. ⁊ ideo [illegible] 12

Poft.ꝛ Hofre.fubaudiēdū ē decetero
vel hoc tēpore.fecus effet fi diceret.pro
mitto tibi ꝙ ducā te in vxorē.ſm Jo.
in.d.c.nec illud.q: fic eēnt fpōſalia. et
fimilr dicit Pa.i.d.c.ex pte.ꝙ erit ma
trimoniū fi dicat promitto tibi ꝙ nō
habebo aliam vxorē niſi te ꝛ illa fimi
liter reſpondet.

Additio Q: verbū niſi conſeq̄tur negationē fac poſitionē:vt no.gl.i regula pcti.de reg.
iur.lib.6.qđ credo verū fi verba fint p
lata de pñti:vꝫ nolo hre aliā i vxorem
niſi te. Secus fi verba effēt plata đ fu
turo fic.f.ꝙ nō habebo aliā niſi ꝛc. q̄a
tūc niſi nō facit poſitionē ſm actū:ſꝫ
ſolum ſm habitudinē. Similiter fi di
ceret nō accipiam aliā in vxorē: quia
nō erit matrimonium.

¶ Quid fi dicat pmitto tibi ꝙ retine
bo te ppetuo mecū ꝛ illa rñdet ſilr:ſc.
ꝙ nō ē mrimoniū niſi dicat ꝙ vult eā
retinere i vxorē.i autē.q̄.mo.na.effi
le.§.pe.Jo.tamē i.c.i.30.q.5.ꝛ glo. in
c.folet.32.q.2.ſꝫ ꝙ de iure canonico ē
mrimoniū:ꝛ ita tene i dubio. Sꝫ qñ
pſtat de mente nō ē curādū de verbis
quo ad deū ꝛ pſciam:q: qñ āb o itende
bant ꝯhere de pñti ſp erit mrimoniū
etiā fi verba ſonabāt pſenſū de futuro.
ar.c.itelligētia.de ver.fi.cū fimilibus.

¶ Sꝫ qđ dicēdū cū aliq̄s dixit vba ex
14 pmētia pſēſū de pñti vel futuro ꝛ fecu
ta copula poſtea dicit ꝙ nūꝙ talia ver
ba ptulit aio ꝯhēdi ſed folū aio extor
quēdi copulā:ſc.ꝙ alter nō dꝫ crede
re:nec tñr.Vñ in.c.p tuas đ proba.dr.
Nimis idignū ē iuxta lrimas ſanctōes
vt qđ ſua q̄ſꝫ voce dilucide pteſtatus
eſt i eo caſu pprio valeat teſtimonio i
firmare. Si pur temerarie credit ꝙ di
cat verū:fic nō dꝫ nec ad petitionē alte
rius ēt in carnalē copulā cōſentire ni
fi de nouo dicat ſe velle ꝯhere. Si aūt
dicat poſtea ſe eē mentitū ꝛ petat debi
tū:tunc credat ꝛ reddat. Si vero cre
dit nō eſſe verū ꝛ pmanet i prima teme
raria credulitate:fic nō dꝫ reddere: q̄a
faceret cōtra cōſciētiā:ꝛ fi nō reddit
peccaret:q: vir reuocādo qđ pri⁹ dixe
rat expirat illud prius dictū:q: reuoca
tio concordat verbis quibus conſēſit
de pſēti.fm Ri. vbi.§.di.27.ar.i.q.4.

¶ Sꝫ pone ꝙ pfatus nō eā duxit nec 15
vult ducere:ſed poti⁹ aliā accepit:ſc.
ꝙ i foro eccle fi pōt probare mulier ꝙ
cōtraxit p verba de preſenti vel de fu
turo fecuta copula carnali ꝙ cogēt eā
ducere:nec admittēt probatio in ptra
riū:vt no.i.c.is qui.de ſpon.ſed in fo
ro aie.fi aliā nō accepit cogendus ē vt
eā accipiat:fi euidēter non apparet ꝙ
potius ſe decipi finxit:puta q: magna
ē diſproportionabilitas. Si vero aliā
duxit animo contrahendi ꝛ in primā
non conſenſit:non debet etiam ad pre
ceptum eccleſie ſecundam dimittere:
ſed potius pati etiam humiliter excō
municationem:ꝛ tali modo cum ſecū
da habitare ꝙ non generet ſcandalum
aliis:quia primum matrimonium nō
fuit:ex quo conſenſus ex parte alteri⁹
defuit:ſed ſecundū. Et hoc tene: quia
communiter tenetur:vt no. Pa.in.d.
c.is:licet quidā dicant ꝙ licet primū
non fuerit matrimonium:tamen etiā
ſecundum non poteſt eſſe:quia eccleſia
talem inhabilitat ad contrahendum
cum quacunꝗ alia a prima.in dcō.c.
is qui fidem.

¶ Quid faciet prefata mulier que nō 16
poteſt probare poſt contractum matri
monium:quia fuit clandeſtinum:ſc.
ꝙ fi ſtatim vir reuocauit ꝛ patefecit ꝙ
non conſenſit:aut fi fit multa diſpro
portionabilitas ex quibus veriſimili
ter poteſt credere ꝙ nunꝙ in eam con
ſenſerit ꝛ ſimilia:fic credo ꝙ fi ille trā
ſiuit ad ſecunda vota:aut oīno rēnuit
eam accipere ꝙ poterit ei credere ꝛ cū
alio contrahere:maxime fi fic iurat et
ex qualitate vite ſue poteſt preſumere
ꝙ non mentiretur in hoc: alias nullo
modo debet contrahere cum alio: ſed
viuere in caſtitate: ꝛ ſibi imputet ꝙ
fatue egit clandeſtine contrahendo.
Sed fi pur de facto contraxit et pro
babiliter credat ꝙ talis prefatus non
habuerit animum in eam conſentien
di:fic poterit exigere ꝛ reddere. Si ve
ro non habet aliquam probabilitatē
ad hoc probandum credo ꝙ teneatur
reddere ſed exigere non poſſit. Si ve
ro crederet ꝙ prefatus tunc conſenſe
rit licet poſtea neget:nec poterit exige
re nec reddere.arg.c.[illegible] que not.in

c.inq̄fitōi.de sen.excom.l. Quod no.q̄
sepe i practica euēit.
17 ¶ Quid si quis post contractum ma-
trimonium non animo consentiendi
sed decipiendi:credens ex consilio pe-
ritorum tale matrimonium tenere co-
gnoscit prefatam mulierē tanq̄ coniu
gem credens sic firmiter esse. R.q̄ tal'
copula non facit matrimonium quo
ad deum:quia ex quo nullum vinculū
p̄cesserat quo ad deum copula nō fac̄
matrimoniu3:vt no.in.c.is qui d̄ spō.
vbi dicunt doct.q̄ si sponsalibus solut̄
seq̄t copula non inducitur matrimo-
nium:ex quo vinculum sponsalium est
solutum. Ide3 dicunt vbi interuenerit
promissio de contrahēdis sponsalibus
in futurum. Facit.l.fi.ff.de condic.ob
causam. Item error iuris non iduc̄
consensum matrimonialē: quia nihil
tam contrarium consensui q̄ error.l.
si per errorem.ff.de iur.om.iudi. Facit
quod no. Bar.i.l.multum.ff.d condi.
& demon. vbi dicit si iudex erat in fun
damento iurisditionis nonvalere pro-
cessum:licet iveritate haberet iurisditi
onem.& probatur i.c.sciscitatus.de re-
scrip.iuncto.c.prudentia3.de offi.dle.
vbi iudices delegati cu3 clausula. Si
non omnes &c. Si procedūt sine alio
ignorantes impedimentum & creden-
tes posse sine eo procedere non valet
p̄cessus:l3 habeant iurisditionem: q̄
errant i fundamento iurisditionis:ita
iste errauit in fundamento matrimo-
nij:cum consensus sit eius fundamen
tum & de substantia eius:vt in.c.tue.d
spōsal. & similibus. Vñ si tal' accepit
alia3 non potest eā dimittere i foro aie
aut religionem exire si quam p̄fessus
ē:& stat' ei9 cōfessioni i hoc vltio:vt no.
gl.i.d.c.is q̄.& ibi per doc.& i.c.signi-
ficasti.de homi. Idē cōsuluit i.d. Alex.
de neuo i facto.
18 ¶ Utrū matrimoniū possit ɔhi iter ab-
sentes p p̄curatorē. R.q̄ sic.23.q.2.ho
norāt.d cōuer.cōiu.c.ex pte.el ho.i tex.
& gl.si tria cōcurrāt. Pmo q̄ spālr mā-
det' eidē d m̄rimonio ɔhēdo. Scdo q̄
specificet' eidē de certa & tpali seu de-
terīata psona cū qua ɔhat noie cōstitu
ent'. Tertio q̄ ɔstituēs pseueret i eadē
volūtate vsq3 quo p̄curator ɔxerit. Nā
p̄curator q̄tūcūq3 gnālr sit cōstitutus
nō poterit ɔtrahere m̄rimoniū p ɔstituē
te: nisi exp̄sse id habeat in mādat': nec
hoc sufficit nisi determiet' certa psona
cum qua cōtrahere debeat in mādato.
hec p̄bant' i textu & gl.de p̄cura.c.p̄cu-
rator.li.6.nec p̄fata sufficerēt si muta-
ret animū:vt patet ex dictis hic supra:l3
ecclesia nisi expresse reuocaret iudica-
ret p matrimonio:tñ quo ad deū & cō-
sciam nō eēt matrimoniū:ex quo con-
sensus deficit tpe quo p̄curator ɔhit.
¶ Sz pone q̄ p̄curator in mādato h3 19
spālem potestatē de ɔhēdo matrimo
nio: sed nō determinatōe3 psone cū q̄
debeat cōtrahē: tñ h3 ostēn9 vel per
litteras aut alio mō. R. q̄ si contrahit
cū illa erit matrimoniū. Nec obstat gl.
i.d.c.procurator:que tenet contrariū:
q: itelligenda est qñ alio modo nō spe
cificauit spālē psonā per rōnem sua3.
Uerūtñ stulta ē que cū tali p̄curatore
cōtrahit nisi faciat fidē q̄ ad ɔhendū
secū sit spālr p̄curator deputatus: q̄
sic ille posset negare q̄ non misit eum
vt ɔheret cū illa sed cū alia: & in foro
contentioso excluderetur.
¶ Utrum per solas litteras possit con 20
trahi matrimoniū iter absentes. R. vt
patet ex dictis q̄ sic si duo cōcurrūt.
Unū q̄ mittens litteras quibus expri
mit q̄ talē accipit vxorē de pñti si iba
ɔsēserit q̄ pseueret i eadē volūtate vsq3
quo illa cui littē mittūt' exp̄sse ɔsētiat
Scdm q̄ illa psona exp̄mat cōsensum
receptis litteris alicui alteri vel p lit-
teras scribat ipm cōsensū:alr nisi exp̄-
mat q̄ tuncūq3 cōsentiat nō erit matri
moniū sm Rodoñ.ar.d.c.honorāt: &
c.veniēs.q̄ cle.vel voue.&.c.ex publico:
de cōuer.coniuga.
¶ Sed nunquid statim vt litteras re- 21
scripserit quibus similiter et ipsum ac
ciperet exprimat in virum aut aliā ma-
nifestauerit sic. talis mihi scripsit q̄
me accipit in vxorem: et ego notifico
vobis q̄ similiter ego accipio eum in
virum erit matrimoniu3. R. videt' pri-
ma facie q̄ nō donec ad noticiā alteri9
pueniat:q: ātea non est cōsensus.i.si-
mul sensus:sed dissens9:id ē separat9 sē
sus.& facit pro h.l.cōsensu.& quod ibi
nota.ff.d act.& obli. Sz tamen ego cre

do φ statim vt expsserit sit matrimoniu; quia ibi sunt substantialia matrimonio: scilicet consensus ambo2um: ⁊ cum substantialia sint sufficit. ar. cont. que no. per Bar. in. l. p2olatam. C. de sen. ⁊ interlo. om. iudi. ⁊ istud tene. Ex quo enim vel nūcio hoc exp2esserit vel per litteras sic est consensus: quia sit ambo consentiunt ⁊ cū signis necessarijs. ar. ad hoc in dcō. c. hono2antur.

22 ¶ Quid si dicat p2omitto vobis trib⁹ so2o2ibus φ vnam de vobis accipiam in vxo2em ⁊ ille oēs rn̄dēt placet ⁊ postea cognoscit vnā d' illis. R. s̄m bo. φ matrimoniū cū illa erit: q2 ipso fcō cōsentit. c. dilecti: ⁊ c. vt nostrum. de appel. Et hanc opinionem tene: anteq̄ alter transeat ad secūda vota. Sz si trāsisset ad secūda vota tene opi. glo. ⁊ modernorū in. c. ex litteris. el. 2. de spon. s. φ nō est matrimoniū p2imum: q2 sola copula ēt cū sponsalibus incertis inde facit matrimonium: nisi ambo ita carnaliter ɔuenissent vt matrimoniū cōtraherent ⁊ ɔsumarēt: quā verā intelligerē si q̇s p2omitteret tribus feminis nō cōsanguineis: q2 vnam cognoscēdo posset aliā nihilominus accipere s̄m fidē sed non sic in casu p2oposito: ⁊ ideo p matrimonio est iudicatū. nisi cognouisset eam animo fo2nicandi solum.

23 ¶ Quero quid est consensus qui facit matrimoniū. R. s̄m opinionē. Rica. in 4. dist. 31. ar. 2. q. 1. φ ad hoc vt cōsensus faciat matrimoniū oz sint ibi tria bona matrimonij iplicite ⁊ i hitu saltē. s. φ cōtrahētes cōsentiāt. P2imo i vinculi inseparabilitatem: rōne cui⁹ ē i matrimonio bonū sacramēti. Secūdo i bonū fidei quātū ad eius eēntiale qd̄ ē nō negare vsū sui co2po2is si cōiūx alt' petat: nisi deus a debito reddēdi liberauerit. Sz quātū ad accidētale bonū seu accesso2 qd̄ ē non exhibere alteri q̄ suo ɔiugi vsum sui co2po2is nō est necessariū sed solū ad bene esse matrimonij. Tertio in bonū p2lis quātū ad eius eēntiale qd̄ ē eam suscipere cōditionalr. s. si deus eā dederit vl' nō pcurare aliqd̄ ipedimentuz ne p2les veiat: sz quātū ad ei⁹ accidētale bonū. s. absolute velle p2lē ⁊ eā educare nō ē necessariū. Vn̄ si q̇s ɔtraheret cū itētōe sepabilitatē: n̄ dico q̇ ad thoru

sz q̇ ad vinculū: q2 sic eēt ɔ bonū sacramenti: aut cū intētiōe denegādi seipz alteri ɔiugi petēti sine alia diuina reuelatiōe: q2 ɔ ēz bonū. s. fidei. Aut cū intētiōe nō suscipiēdi p2lē si de⁹ eā daret: aut n̄ eā educādi: aut pcurādi venena sterilitatis ne p2les cōciperet aut nasceret vl' educaret: q2 ɔ tertium bonum matrimonij: s. p2lis matrimoniū talis n̄ ɔheret. Et iō oz p̄fata hēat in itētōe saltē iplicite. Explicite vō sufficit φ in cōtrahendo itendat illud q̇d iter ɔhētes reqrit ad matrimoniū. Maria āt verū matrimoniū ɔtraxit cū Joseph: lz nō intenderet consentire in carnalē copulā: q2 erat certificata φ Joseph nūq̄ eā reqreret ⁊ si eā requisisset φ deus absoluebat a tali obligatiōe. Silr ille q̇ ɔhit q̄uis nō hēat aīum ɔsumēdi sed religionē intrādi: quia cū intrat absoluitur a deo a tali obligatione.

¶ Utrū intētio libidinis vel pulch2itudinis aut diuitiaꝝ excludat matrimonium. R. s̄m. S. Bo. in. 4. di. 30. φ multe cause possunt esse inductiue et sine peccato: dūmodo nō sistatur i eis. vn̄ si moueret sicut eā principalis: est minus honesta ⁊ esset ɔtra sacri vtilitatem: nō tn̄ ɔ sacri veritatē: nisi ita eēt finis φ nō quereret nisi libidinē: vel diuitias: non vxo2ē ducere: quia sic eēt cōtra veritatez sacramenti. 24

¶ Sed nunquid contrahens ex alio fine q̄ p2olis habende peccet. R. Pe. de pal. in. 4. di. 31. φ sic venialiter qn̄ cōtrahit principaliter pp fo2nicationez: si modo sit talis qui secundum cōem spem posset habere filios: alias non. Unde licet finis matrimonij p2imus et per se sit intentio generandi: tamen quando p2incipale factum est impossibile sicut in sene vel sterili: licet de secūdario q̇ ē intētio vitādi fo2nicationem facē p2incipale. Alie āt intentiōes sic refo2matio pacis: ⁊ alie hōeste si principaliter ⁊ p se intēdant: sic ē peccatū veniale: sic cū vir cognoscit vxo2ē pp sanitatē: vel baptizat vt sanet. Alij vero volūt φ sit mo2tale: q2 cū matrimoniū sit sacrm̄ nō pōt sine peccato mo2tali p2icipaliter intēdi finis extraneus: sic si quis baptizaret p2incipaliter propter questū: n̄ curās de gr̄a baptismali: sed 25

qui dicit idē

istō dicit idem Pe. ꝙ est nimis durū sꝫ tamē nō est sine rōne: ⁊ ideo securi⁹ est. tꝫ idem ꝙ ꝯtrahēs pncipaliter propt̄ voluptatem peccat mortaliter Si vō qs ꝯtrahit secundario pp diuitias: pulchritudinē ⁊ hmōi nō ē pcc̄m: nisi sit ïhonesta intentio.

26 ¶ Utrū ꝯtrahēs ī pctō mortali peccet mortalit. R. sꝫ Petrū p̄dictū ꝙ sic. q: dicit Aug. i. q. i. p ysayam. ꝙ sacramēta tūa sūt vnicuiqꝫ cū q̄li cōsciētia qs accedit.

27 ¶ Sꝫ nūqd teneaꝛ cōfiteri? videꝛ tenere ꝙ sic. sed ego non credo de neccessitate nisi ī pposito. intellige ꝙ peccat cōtrahendo p v̄ba de p̄sēti.

m

Matrimoniū

tertio q̄ impediunt vt nō ꝯtrahatur. R. ꝙ sūt. 18. quorū duo pma īpediūt de necessitate p̄cepti ita ꝙ peccat mortalr ꝯtrahens: tn̄ ꝯctū de facto nō dirimūt. Tertiū vero īpedit solū ad tp̄s: ⁊ alī ī ppetuū. Alia vō sequētia tali mō īpediūt ꝙ ēt si de facto ꝯtrahatur n̄ tꝫ nec ē mrīmoniū postea ꝯctū: ⁊ ꝯtrahēdo peccat mortaliter nō oībus: sed solū qn̄ ꝯtrahit ꝯ̄ īpedimētū. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 12. 13. 14. 15. 16. ⁊ aliqn̄ īcurrit excōicationē: si ꝯtrahit ī īpedimēto ꝯsanguinitatis vl' affinitatis vl' voti solēnis aut ordinis: vt. s. Excōicatio. 7. casu. 41. ⁊ qs potest dispēsare vt quis ꝯtrahat in ipsis īpedimētis. vide īfra. Impedimēto. 18. §. 2. ⁊. 3.

Impedimētū

pmū dr̄ īterdictū ecclie ⁊ istō interdictū ē duplex. qdā generale q̄ phibetur clādestine ꝯtrahere mrīmoniū oībus. de q̄ dic: vt. s. Clādestinū. Aliud ē interdictū spāle quo alicui a iudice spāliter phibeꝛ pp aliquā cām legitimā ne cōtrahat: ⁊ istō īterdictum nō pōt fieri nisi ab eo q̄ pōt de cā matrimoniali cognoscere. sicut ē ep̄s vl' ali⁹ ordinari⁹. ⁊ q̄ habeat peritiā canonū. de ꝯsan. ⁊ affi. c. i. Un̄ cōtrahēs cōtra istō īterdcm̄ peccat mortaliter: et si cā ppt quā factū ē īterdictū ē ppetua: sic oīo separabūꝛ data sn̄ia diuortij pbato īpedimēto de matri. cōtra inter. ec. contra. c vltimo. Si vō erat tēporalis sic tenebit mrīmonium sed ī penā debēt ad tēpus separari. de matri. cōtra. inter. ecc. contra. c. i. ⁊. 2.

Impedimētū

2. dr̄ feriarū. nā vt no. Pa. ī. c. capellan⁹. de ferijs phibenꝛ nuptie celebrari ab aduētu vsqꝫ ad ephiam inclusiue. licet Ho. dicat etiā ïcludi octauam. sꝫ tu tene nō ïcludi: q: c. nō opoꝛtet. 33. q. 4. nihil dicit de octaua: nisi cōsuetudo eēt: q: illa seruāda. l. si de interpretatione. ff. de legi. Item a septuagesima vsqꝫ ī octauā pasche ïclusiue: q: ī d. c. capellanus. dr̄ post octauas. ergo n̄ ī octaua. Itē a primo die rogatōnū q̄ ē 2a feria an̄ ascensionē dn̄i vsqꝫ ad octauā pēthecostes ïclusiue: q: ita dicit ī. d. c. capellanus p⁹. 7. dies p⁹ festū pēthecostes. nō. n. eēnt. 7. dies nisi dn̄ica ïcluderet. facit qđ ibi dr̄ tres septimanas q̄ n̄ eēnt nisi ïcluderet. ⁊ expone ītam cū dicit post. 7. dies festi penth. qđ caret octauis nuptie suspēdanꝛ ī dn̄ica q̄ sequiꝛ. ⁊ deinceps ⁊. c. vt ïtelligas de dn̄ica 2a post pēthecostes nō q: oportet expectare vsqꝫ tūc: sꝫ q: si vl't celebraꝛ eas ī die solēni vt cōiter fit oꝫ expectet vsqꝫ tunc.

¶ Utrū ī p̄fatis tp̄ibus phibeaꝛ totalr ꝯctus mrīmonij. R. Pa. ī. d. c. capellanus. ꝙ nō: quia mrīmoniū sine alia celebritate sed so um p verba de presenti coram facie ecclesie potest omi tempore cōtrahi cū nō īueniaꝛ aliq̄ cā phibitionis: q: ī tali cōsensu nullū ē peccatū immo ē sacramētū. vt ī. c. debitū. de biga. Sed solū phibetur solēnitas nuptiaꝛ. vt sunt ꝯuiuia ⁊ alie solēnitates. ⁊ solēnis traductio ⁊ carnis coistio: vt tꝫ gl. ī. d. c. capellanus. Qui aūt facit ꝯ̄ istum peccat mortalr: q: ꝯ̄ īterdictū ecclie contrahit. de matri. contra. īter. ecc. cōtra. p totū. Tenet tn̄ Pe. de pal. ꝙ solū erit peccatū mortale qn̄ pma vice cōsumat: nō postea nisi faceret ī cōtēptū ecclesie Credo ēt ꝙ silr q̄ aliū habuit virū ⁊ vir q̄ aliā habuit vxorē cōtraherēt simul et cōsumarēt sine alia solēnitate ꝯuiuij ꝙ nō peccarēt mortalr: q: ī eis cessat rō phibitionis p̄dicta.

Impedimētū

3. dr̄ ꝯditio ⁊ h accipio hāc cōditionem pprie. s. prout ē suspensiua act⁹. de qua habes. s. cōditio. §. 2. q̄ fit p hanc dictiōem si. Un̄ si qs cōtrahat cum aliqua sub ista cōditiōe: si pat̄ suus erit contētus: ⁊ huiusmodi n̄ erit

matrimoniū donec cōditio impleatur
τ si nūq̄ impleretur nūq̄ esset mr̄imo
nium. Ad cuius declaratiōem est sciē
dum: q: cōditiones sunt ī quadruplici
genere. s. honeste: turpes: īdifferētes: τ
īpossibiles: honeste sūt omēs ille q̄ fa-
ciūt ad cōdecētiaʒ matrimonij: vt φ pa
rētes sint contētivel que derogāt bone
stati: vt si dederis mihi dotem: si pater
tuus remiserit mihi iniuriaʒ τ hmōi. Et
iste si apponatur matrimonio ip̄m im
pediūt vt nō sit donec cōditio veniat ī
esse. Vn̄ si ille qui sub tali cōditione cō
traxit mutet animum τ dissentiat: vel
aliam sine cōditione acipiat anteq̄ cō-
ditio impleatur: iam n̄ erit matrimo-
nium p̄miū: licet postea ꝯditio eueniat
Verū est φ si nō trāseūt ad scd̄a vota:
ecclesia compellet euʒ vt eam accipiat:
ē x quo cōditio aduenit. de ꝯdi. appo.
super eo. ī tex. τ glo. Fallit hoc ī duob⁹
casibus. Primus si pēdēte ꝯditiōe com
misceatur carnaliter. Et itellige scd̄ʒ. φ
s̄. dixi. Matrimonium. 2. §. 6. vel ꝯsē-
sus de p̄n̄ti adueniat. de ꝯdi. appo. c. d
illis. τ. c. p tuas. q: tūc erit matrimoni
um de p̄n̄ti absolutū. Scd̄s casus ē si
cōditio est necessaria: vt cum dicit̄ acci
pio te ī vxorem meam: si sol fuerit ī cā
cro in estate: τ huiusmodi: quia ex quo
omino talis cōditio est extitura necessa
rio statim ē matrimonium: quia talia
futura sūt iam p̄n̄tia ī causis suis. tex. ē
aptus ī. l. si pupill⁹. §. i. ff. de noua. Vn̄
nec proprie debet dici cōditio. l. heres
meus. ff. de condi. et demon. Hoc te-
net Hosti. Cardi. τ Pa. ī. d. c. per tuas.
de ꝯdi. appo. τ. S. Bo. ī. 4. di. 28. τ. S.
Tho. ī. 4. di. 27. Sed cōtrarium tx glo.
Io. Gofre. τ Io. an. ī. d. c. per tuas. τ di
cūt φ si trāseūt ad secūda vota tenebit
scd̄m matrimonium cōtractum an̄ cō-
ditionis euētum. Ego vero credo ī fo-
ro ꝯtētioso veriorē secūdam opinionē
In foro autem anime iudicandum est
secūdum eorum itētiōem. Si eī n̄ itē-
debāt tūc ꝯtrahere sed ī tempus ꝯditio
nis: sic n̄ erit matrimonium: τ sic erit
vera secunda opi. quia licet stipulatio
sub cōditione que omino est extitura q̄
n̄ sit conditionalis: est tamē ī diem. ita
q: φ n̄ debetur aliquid anteq̄ veniat:
vt no. ī. d. §. i. facit. l. heres meus. ī p̄n.
τ de ꝯdi. τ demon. vbi tʒ legatum fctm̄
titio cum morietur n̄ sit ꝯditionale. tn̄
non tenetur heres soluere āteq̄ mori-
atur. esset hn̄ cōditionale si legarētur
cētum titio cuʒ morietur heres. Ratio
quia si moreretur legatarius p̄mo φ
heres legatum expiraret morte legata
rij: sed n̄ ī p̄mo casu: quia transiret ad
heredes: vt ī. d. l. heres. Et sic patet φ
conditio q̄ omino ē extitura aliqn̄ facit
cōtractū ꝯditionatum: aliqn̄ non. τ qn̄
nō ē ꝯditionatuʒ: est tamē ī die: τ sic n̄
erit mr̄imoniū de p̄n̄ti: nisi aliđ itēdat.
¶ Sed nunq̄d ꝯditio q̄ necessario sub
itelligitur ī ꝯtractu si exp̄matur faciat 2
ꝯditionalem. R̄. φ nō: vt in. l. hec v̄ba
testatoris. ff. de lega. i. τ ī. l. ꝯditiones: τ
ī. l. aliqn̄. ff. de ꝯdi. τ demon. Nam lega
tum fctm̄ sub ista ꝯditione: si heres he
reditatem adierit non ē ꝯditionale: q:
necessario subītelligit̄: vt ī dictis iurib⁹
patet. Sʒ si cōtractus posset fieri ēt n̄
existēte illa ꝯditione sic: si apponat̄ fa-
cit ꝯtractum ꝯditionalē. τ scd̄m hāc di
stictionem ꝯcor. Archi. τ Io. an. ī. d. c.
vnico. đ spon. li. 6. q̄ videt̄ ꝯtrarij. Sic
ergo pʒ quō mr̄imoniū vel spōsalia nō
sūt conditionalia qn̄ đr ꝯtraho cū tali
si ipa ī me ꝯsenserit: τ hmōi. secus si di
ceret si deo placuerit τ hmōī: q: nō ne-
cessario īsunt: q: p̄ot eē mr̄imoniū ꝯtra
volūtatē dei. Sʒ pone φ quis ꝯtraxit
sub ꝯditione si patri suo placuerit pat̄
p̄mo dissētit: sʒ postea mutata volūtate
ꝯsēsit. R̄. φ n̄ erit matrimoniū. p. l. bo-
nes. §. hoc s̄mone. ff. de ver. sig. τ. l. hec
ꝯditio. la p̄cola. ff. de ꝯdi. τ đmon. quia
ista ꝯditio si pater me⁹ ꝯsenserit dʒ ve
rificari đ p̄mo ꝯsensu: ex quo q: n̄ fuit:
ideo expirauit. Vn̄ sicut copula carnal̄
q̄ de sua natura hʒ purificare ꝯditionē
non purificat quādo inuenit extinctum
viculum: vtputa: quia superuenit affi-
nitas post matrimonium conditiona-
liter cōtractum āte conditionis euētū:
Aut q: ꝯditio expirauit: vt n̄ fuit īple-
ta: sic τ ī p posito. τ hoc tene postq̄ aliā
accepit. licet do. Carđ. in. d. c. super eo.
dicat tenere matrimonium si taliter
contrahentes perseuerabant in primo
proposito.
¶ Sʒ q̄d si p̄fatus pr̄ nec ꝯsēsit nec dis 3
sētit expresse. R̄. credo φ n̄ erit mr̄imo-
nium. p. l.

niā.p.l.qui heredi.§.i.ꝛ p.l.ment⁹.ff.
de cōdi.ꝛ demō.vbi pꝫ ꝙ ꝯditio dꝫ im
pleri i forma specifica:ergo requirit ꝙ
expresse cōsentiat.Hosti.tñ ꝛ sequitur
Car.i.d.c.i.sup eo dicūt ꝙ tenet matri
moniū ꝛ ꝙ sit speciale i matrimōio.Et
3 hec opi.tenenda vbi ad scḋa vota nō est
deuentum:alias primuꝫ verius est de
iure iudicio meo.
4 ¶ Utrū matrimoniū cōtractū sub ꝯdi
tione cū sint affines:si dñs papa volue
rit dispēsare teneat adueniēte ꝯditiōe?
R.Pa.ꝛ Inno.in.d.c.sup eo.videtur
tenere ꝙ nō.p quibus facit.l.iter stipu
lātē.§.sacrā.ff.de ver.ob.ꝛ.l.cōtinuus
§.cū quis.eo.ti.apud Julianū.ff.de le
ga.i.Sꝫ i ꝯtrariū ꝙ teneat.est do.An:
ꝛ quidā alij in.d.c.sup eo.ꝛ ē verior p
l.si rē meā.ff.de ver.ob.Ubi possū sti=
pulari rē meā i tpš ꝯditionis:qñ mea
nō erit:lꝫ nunc cū sit mea nō possiꝫ.Fa
cit sitr.l.ꝫ.iuncta.l.pe.ff.de ope.publi.
Ubi valet mandatū priuati de operꝫ pu
blico faciēdo pricipe annuēte:qḋ tamē
alias nō valeret.Nec ob.d.§.sacrā.et
§.cū quis sub ꝯditōe:qꝛ ibi vitiū erat i
re que nō erat i cōmertio:nec pōt esse.
Sꝫ nō sic ē i casu nostro:qꝛ sublato ipe=
dimento ꝓhibitiōis p dispensationē ni
hil obstat.Faciūt no.in.c.in causis.i si.
de elec.ꝛ i.c.nisi cū pridē.in si.de renū.
Itē nec.l.apud Jul.predicta:qꝛ debet
intelligi verꝫ eē cōditionē fore īpossibi
leꝫ q̄ pēdet ex volūtate principis:i his
ꝓnceps nō solet ꝯcedere:vt ibi pꝫ:quia
ibi loquit de ꝓdijs i patrimonio Cesa
ris redactis:q̄ Cesar nō solet alienare
nō isolitis cōcedi dispēsatiue:vt ex tex.
in.l.iterdicit.ff.de cōdi.ꝛ demon.Et iō
hāc partē tene anteꝙ trāseat ad secun
da vota.p qua facit qḋ no.Bar.in.d.l.
si rē meā.sed postꝙ transiuit posses te
nere primam.
5 ¶ Utrū teneat ꝯditio si donaueris mi=
hi cētū:accipio te i vxorē?R.ꝙ nō.tex.
ē in.l.si ita stipulat⁹ fuero.§.si mihi nu
psero.ff.de ver.ob.Quod lita ꝙdo tal
stipulatio fit nō cā dotis:vel quādo nō
subest iusta causa petēdi illud:als sic.
Unde di.it ibi Bar.ꝙ si nobilis ꝯhe=
ret cū plebea:nō esset inhōestū:si i recō
pēsatōeꝫ nobilitatis aliqd exigeretur.
6 ¶ Sꝫ pone ꝙ.B.ꝯxit cū.A.sub ꝓfata
cōditione:ꝛ ante cōditiōis euētuꝫ ꝯxit
cū.C.sub eadē ꝯditione:demū.A.ꝛ.C.
eodē tēpore dat cētuꝫ:qḋ istorum erit
mrimoniū?R.ꝙ neutruꝫ rōne incerti=
tudinis.Facit.l.si ita fuerit.i pri.ff.de
reb.du.ꝛ.l.duo sunt titij.ff.de testa.tu
te.Itē quia contractus conditionalis
suscipit robur ab implemēto.l.cedere
diē.ff.de ver.sig.ꝛ ideo perinde est ac si
cū duobus ꝯheret simul eodē tpe.Nec
ob.l.potior.§.videamus.ff.qui po.in
pi.hēantur.l.nec emptio.in pri.ff.de ꝯ
hen.emp.vbi iplementū cōditōis tra=
hitur ad diē ꝯctus celebrati:vt pinde ha
beatur ac si a principio fuisset cōtract⁹
purus:vt sic primū videatur valere:qꝛ
predicta iura intelligūtur quādo nō ē
in ptāte gerentis hm tollere:quia si es
set i potestate eius tollere vt in cāu no
stro hñ tolleret:vt in.d.l.potior.i prin.
Nec hm potest primo ꝓiudicare:qꝛ nō
est mai⁹ vinculuꝫ ꝙ primuꝫ.Et hoc te=
neas:quia cōis opinio est:nisi cōditio
ipleta fuisset citius ab aliq̄ eorū:quia
illud esset matrimonium. 7
¶ Utruꝫ cōtrahens cū aliquia cū condi
tione si te inuenero virgineꝫ:teneat?R.
hm Car.in.d.c.per tuas.ꝙ si ista cōdi=
tio intelligatur:si te inuenero per aspe
ctuꝫ matronarū ꝛ hmōi:sic tenet cōdi=
tio.Si vero referat si te inuenero virgi
nē.s.p copulā:ꝛ sic reijcit tanꝙ turpis
ꝛ tenet matrimoniuꝫ:lꝫ nō sit virgo.Et
sic intellige glo.i.d.c.per tuas.ꝛ cōiter
doc.qui eā sequuntur.
¶ Quid si pmiseris me coire tecū acci 8
piā te i cōiugē.vel dabo tibi centū?R.
ꝙ nō erit matrimoniū p copulam:q̄a
pōt se liberare dando centum.
¶ Quid si dicat contraham tecum si 9
permiseris coitum.Aut promitto tibi
ꝙ si vxorem accipiaꝫ te accipiaꝫ si pmi
seris me coire tecum?R.ꝙ pro matri=
monio est iudicandū in prima copula:
sed nō ante copulaꝫ:quia hm Inn.licꝫ
ista conditio sit inhonesta:tamē suspē
dit cōtractū:sed purificatur i pria copu
la Alij dicunt ꝙ si intelligat de copula
matrimoniali:sic est honesta:ꝛ suspen=
di.si de alia fornicaria:sic debet habe
ri p nō adiecta:vt no.in.c.duobus.de
spon.duo.ꝛ sic erit matrimōiū:ꝛ ante
copulam:ꝛ videtur verius.

10 ¶ Conditio que est de preterito vel de p̄senti aliquo non proprie conditio est vt in.l.institutio talis.ff.de condi.insti.viciat tamen si non fuit:vt ibi glosa.

¶ Alie ꝯditiones sunt turpes ⁊ inhoneste:⁊ sic sunt ꝯtra substantialia mr̄imonij:vt ꝯtra inseparabilitatē:aūt ꝯ bonuz fidei:vel ꝯ bonuz prolis : eo modo quo de substantia de quibus sunt substantiales:dixi.s.matrimoniū.2.§.23.sic viciant ⁊ non viciant:vt patz in.c.fi.d cōdi.appo.facit.c.detrahe.1.q.i.⁊.l.cū hij §.si pretor.ff.de transac.q: remota parte substantiali non pōt consistere aliq̇d Si vero nō sunt ꝯtra substātialia mr̄imonij:sic viciant ⁊ nō viciāt:⁊ sic ꝑinde est ac si fuissz contractū sine cōditōe: vt no.in.d.c.fi.Ex hoc patet solutio multarū questionū.Unde ꝯhens donec aliam meliorē inueniat nihil facit. Itez si venena sterilitatis procurabis. Item si si non seruabis mihi fidem aliā volo posse accipere ⁊ huiusmodi: quia nihil fit. Alias secus vt puta si te adulterandaz prostitues.licet canoniste teneāt cōiter q non sit matrimonium.Tu tamē dic q est mr̄imoniū ⁊ ꝯditio rejicit.q: nō ē ꝯtra essentialia mr̄imonij:vt supra dixi

Additō Est test .c.fi. predicti vbi se fundāt cāoniste itelligitur qn̄ ponitur sub ꝯditione resolutiua vel qn̄ ponit; si te adulterandam prostitues taliter q mihi d̄bitū negare possis

12 ¶ Alie conditiones sunt impossibiles: vt si celum digito tetigeris ⁊ hmōi.⁊ tales rejiciuntur fauore matrimonij.⁊ habent pro non posite:vt in.d.c.fi.lz in alijs ꝯtibus a mr̄imonio viciēt ꝯtū:vt in.d.c.fi.⁊.§.possibil.insti.de here.insti.

13 ¶ In summa no.q ad hoc vt ꝯditio q̇libet suspēdat mr̄imoniū vt nō sit āte eius euentū oz q.7.concurrāt. Primū q sit apposita in prin.contractus mr̄imonij Nam si matrimoniū esset contractum pure primo:⁊ postea poneretur cōditio non posset eū suspendere nec rescidere.c.dixit.32.q.i.facit qd no.do.An.⁊ Pa.in.c.i.de ꝯdi.appo. Scd̄m requirit q i conditione vterq ꝯsentiat expresse.Un̄ licet vnus ponat ꝯditionē: si alter expresse in eā non ꝯsentit ēt si taceat mr̄imoniū erit purū:vt no.in.c.fi.d ꝯdi.appo. Et ꝑuis ꝯditio eēt contra substātialia matrimonij: nihilominus mr̄imoniū teneret:vt ibidē no.Inno.⁊ Pā.facit.c.aliqn̄.32.q.2.saltem quo ad ecclesiā.Tertiū q conditio nō sit necessario futura de quo tn̄ dic.vt.s.in pn.aut q non sit turpis aut īpossibilis:q: sic habet ꝑ nō adiecta:excepta illa q̄ est ꝯ substātialia mr̄imonij.Quartū q nō īteruenīat ꝯsensus de p̄nti absolutus post ꝯditionem ⁊ ante eius euentū.Quintū q nō interueniat carnalis copula añ euentū ꝯditionis : q: sic statiz erit mr̄imoniū si fuerat ꝯtractū per verba d p̄nti sub illa cōditione:et si p̄cesserat ꝯditionis defectus dūmō alter erat ignorās : puta q: ꝯxit si pr̄i placeret:⁊ pr̄ ꝯdicit:tn̄ alter ignorat hoc ⁊ ꝯsentit in copulā mr̄imoniuz erit:vt no.d.An.in.c.per tuas.de ꝯdi.appo.adducit in fi.no.in.c.ex parte d caui.d rescrip.⁊ sīr Ho.ibidē.qd tn̄ credo verū quo ad forū ꝯtentiosuz ⁊ ēt in foro ꝯscie:si ābo mr̄imonialiter intēdbāt copulari:alias nō:vt.s.Mr̄imoniū.2.§ 6.Sextū q sit ꝓprie ꝯditio nō modus tz tn̄ Pe.de palu.in.4.q idē sit dicēdum de mō sicut de ꝯditione ⁊ s̄m eandem distinctionem:excepto q qn̄ modus ē possibilis ⁊ honestus nō suspēdit obligatōez sicut facit ꝯditio:tn̄ tr̄r impleri nisi eius fauore sit appositus:q: tūc non tr̄r si solum eius fauorē respicit.Cōditio vero apposita per modū cāe: siue cā sit vera siue falsa s̄m Pe.p̄dictū habetur pro nō adiecta mr̄imonio:nisi esset necessaria: puta ꝯho tecū q: es libera:q: si eēs serua nō valeret.Idē qn̄ dic̄ ꝯho tecū q: es Iohes filius cicij ⁊ hmōi:q: si esset error ꝯditōis vl ꝑsone ⁊ sic viciarz mr̄imoniuz. Septimū q conditio nō sit de p̄terito vl presenti:sed d futuro:vt.s.§.10.

Impedimentum .4. de error:

nam q̄cq̇d īpedit cām de sui natura īpedit ⁊ effectū.Cōsensus aūt vt.s.dcm̄ est cā mr̄imonij.⁊ iō qd euacuat ꝯsensū euacuat mr̄imonium.Consensus aūt ē actus volūtatis qui p̄supponit actū intellectus:q: vt dicit Aug.5.de tri.Inuisa diligere possumus:incognita nequaq̄. Et q: error īpedit cognitōnez.iō ⁊ ꝯsensuz qui seq̄r ex cognitōe.ppterea dr̄ q̄ errat nō ꝯsentit.l.si ꝑ errorē.ff.d iurisd.om. iudi.Un̄.i.l.cū testm̄.C.d iur.⁊ facti igno.

dicitur cum

ər.cū errantis volūtas nulla sit.ɀ in.l. nō idcirco.ibidē cū errātis ɔsēsus nullus sit.facit.29.q.2.§ bis ita rñdetur.

2 ¶ Utrū matrimoniū dolo ɔctū teneat? Re.gl.i.c.cū dilect⁹.qɗ me.cā ꝙ sic:lꝫ dolus dederit cām cōtractui.ɀ idē in glo.l.a diuo pio.ff.de ritu.nup.ɀ in.c.cōstituit.20.q.3.Limitat Pa.in.d.c.cuꝫ dilectus.verū nisi sit talis dolus qui excludat cōsensuꝫ:quia sic nō teneret.Facit quod no.Jo.an.i.c.vnico.ɀ facit.c.cū locum.de spō.Qɗ bñ no.q: facit ad multa:vt in votis iuramentis ɀ hmōi spiritualibus:q: cōmuniter tñr ꝙ tenent:vt in dictis glo.

2 ¶ Utrū oīs error facit matrimoniū? Re.ꝙ nō sed solū ille error ꝗ est contra substātiaꝫ matrimonij.Duo aūt iclu dit mrimoniū eēnalr.s.duas psonas ꝗ cōiungūtur mutuā corporis potestateꝫ inuicē.Primū tollitur p errorē psone. Secūduꝫ per errorē conditionis ſuilis:q: seruus nō potest libere libertatē sui corporis alteri tradere sine consēsu dñi sui.Et ideo hi duo errores soluꝫ īpediunt matrimoniū.Alij aūt errores etiā si sint ad bene esse matrimonij nō īpediunt:vtputa credebat ꝙ pater eēt cōtētus vel ꝙ eēt diues vel nobilis vl pulcra ɀ hmōi:cū ista sint accidētalia matrimonio nō īpediūt.d.§.bis ita respondetur.

3 ¶ Circa primuꝫ errorē.s.psone ē notādū ꝙ ad hoc ꝙ aliqͣs erret ī persona oportet ꝙ p visū vel famā vel auditum habeat noticiā aliquā psone cū qua cōtrahere ītendit:q: vt dixi ī penitus īcognitū nec cōsensū nec amorē possum⁹ dirigere.ar.l.cū ab co.§.massā.ff.de ɔhē.ēp.vñ credens absentē sibi equaliter notū psītē ɀ cōsentit nō ī psīteꝫ ꝗ est alius sed ī absentē cōsentit errat ī psonā q: errare est aliū p alio accipe.22.q.2.ī quib⁹.38.di.ꝙuis.Sꝫ si nullā de absente hꝫ cognitionē nō errat sed decipitur in psīte.de quo ponit exēpluꝫ ɗ eo ꝗ dicit se filiū magni regis ī genere vel pmogenitū magni comitis ɀ hmōi.et sic ē error fortune nō psone ꝗ nō impedit:vt dictū ē 29.q.i.§.error.Jdeꝫ cuꝫ aliqua scit aliquē hr̃e filios multos: nullū tñ eorū cognoscit si aliqͣs dicat se priogenitū ɀ illa cōsentiat ī euꝫ ppt spēꝫ successionis bonorū paternoꝝ erit error fortūe ɀ nō īpedit:sicut no.Hu.29.q.i.in prin.Calde.tñ in.c.2.de ɔiu.seruo.ɀ Jo.29.q.i.i sūma.ɀ Ho.i summa tenent ꝙ ī isto vltio cāu ē error psone ɀ nō ē matrimoniū:ɀ credo sit verius:nisi forte ītendisset cōsentire absolute in psīteꝫ quē tamē putabat aliū sed si consensus ferebatur in eū nō vt in psīteꝫ sed ī primogenitū erit verum ꝙ nō erit matrimonium.

¶ Circa secūdū errorē.s.cōditionis seruilis est sciēnduꝫ:ꝙ triplex est cōditio status.s.melior cū quis cōtrahit cuꝫ libera quā credit seruā ɀ ecōuerso.Secundus equal:cū.s.seruus ɔhit cū ancilla quā credit liberā.Terti⁹ deterior: vt cū liber ɔhit cū ancilla quā credit liberā vel ecōuerso.Primus error nō impedit mrimoniū:q: nō ledit in aliquo sic ɔhēs.Nec scɗs siltr:q: eqͣ ledit vterqꝫ.vñ in neutro errore decipit: nec hꝫ qɗ obijciat alteri.arg.29.q.2.per totū ɀ ɗ diuor.c.significasti Terti⁹ ṗo error īpedit mrimoniū.29.q.i.si qͣs ingenu⁹. Rō ē q: alter tñ ledit sine culpa ɀ grauiter:q: ī bono prolis quā nō hēbit in sua ptāte:ɀ ī bono fidei:q: nō poterit ei reddere ɗbitū libere.Et ī bono sacri s.ī insepabilitate cohabitatiōis.Sꝫ potissima rō ꝗre iste terti⁹ error impedit mrimoniū ē ecclie ɔstō.Alij āt duo errores nō īpediūt hꝫ cōeꝫ opi.doc.tā theo.4.di.36.ꝙ cano.lꝫ qͣdā ɔ̄ʒū teneāt: vt Hof.ɀ Ho.i sūma.sꝫ nō cures de eis:sꝫ coēꝫ opi.teneas quā sequitur Jnno.ɗ coniugio ser.i.c.pposuit: 4

¶ Utrū sciēnter cōtrahens liber cū ancilla vel ecōtrario teneat mrimoniuꝫ? Re.ꝙ sic.tex.est.29.q.2.si quis liber.ɀ sic liber tenetur sequi ancillam secūdū Pa.in.c.de cōiu.ser. 5

¶ Utruꝫ liber contrahēs ignoranter cū serua cui in tp̄s data est libertas teneat mrimoniū? Re.ꝙ nō:q: vt dicit.l.statuliberi.in prin.ff.ɗ sta.libe.ea que interim facit vt seruus fac:nō vt liber. 6

¶ Quid si dñs tradit alicui libero suā ancillam vt liberā ī matrimonio quaꝫ tamē contrahens ignorat ācillā teneat matrimoniū? Re.ꝙ sic.q: statim efficit libera:vt in autē.de nup.§. si vero ab initio.ɀ hoc tenet glo.in ... 7

Pa.de coniu.ser.τ Gofre.
8 ¶ Utr̄ cōtrahens liber cū ancilla igno
ranter τ postea hoc cognoscēs cōmiscet̄
eidem per copulā teneat matrimoniū? R̄.
fm glo.in.d.c.ppofuit.φ hñs cōsciaz ex
probabili cā τ discreta φ alter est fuꝰ:
si cognoscat eā p̄iudicat sibi τ erit matri
moniū: τ sic itellige.22.q.4.inocēs.ff.d
pe.he.l.itē veniāt.§.añq̄ partes. Si āt
ex leui τ temeraria cā cui n̄ dz credi:tūc
nō p̄iudicat sibi titubās ꝑ ignorāte hñ
dus est.C.de cōdi.ide.l.vl.ff.de libe.ho.
exhi.l.3.§.si q̄s volētē. Nō.n.cui lz refe
renti credere tenet̄.tex.est.ff.φ cū fal.
tuto.l.2.ibi.τ si decm̄ sit ei τ bona fide n̄
crediderit. Aduerte hic φ si seruꝰ cōhit
cum libera que eū seruū ignorat peccat
mortaliter cōmiscēdo ei:ex quo scit matri
moniū nullū eē.secus si ignoraret matri
moniū non tenere. Et idē dic de quocū
q3 qui scit certitudinaliter φ matrimoni
um non t3 ex quocūq3 ipedimento. Qñ
vero habet scientiam vel conscientiā:id
est firmam credulitatē de ipedimento:
q̄uis clar̄ nō sciat similiter peccat mor
taliter cognoscendo:siue talis conscien
tia procedat ex pbabili cā vel temerari
a:nisi ea3 deponat. Quando vero hab3
scrupulu3 conscientie.i.quia dubiꝰ est:
tunc si ex leui vel temeraria cā debet de
ponere:τ sic petere potest τ reddere sine
peccato. Si vero dubiū est ex probabi
li causa:potest reddere sed nō petere po
test:aliter exponeret se periculo τ pecca
ret mortaliter:sed reddendo non: quia
in dubio obediendum est: τ excusatur.
23.questione.i.quid culpatur.
9 ¶ Utrum talis habens pbabilē causa3
credendi preiudicet sibi si ad mādatu3
ecclesie reddat debitū? R̄.fz Tanc.Inn.
τ Jo.an.τ Pa.in.d.c.ppofuit φ sic: q:
nisi velit cū ea esse tanq̄ cū vxore ppria
non dz in hoc obedire.τ est verior opi.lz
Ho.in gl.in.d.c.ppofuit teneat φ deb3
obedire nisi sit certus.fz istō nō teneas
q: nō dz cōtra cōsciam formatā veire.ar
de resti.spo.c.lfas.fz in prebēdo alimē3
ta τ hmōi hñ dz obedire nisi sit certus.
10 ¶ Utr̄ liber cōhens cū ancilla ignorant̄
quā postmodū dñs eiꝰ facit liberā tene
atur stare cū ea? R̄.φ nō.q: matrimoniū
nullū fuit:τ sp̄ ei cōmiscuit ex pro cōsen
su qui nullus fuit.ar.C.ad velle.l.q̄uis
fm Gofre.τ Jo.29.q.2.si quis igenuꝰ
τ Ber.in.c.vl.de cōiu.ser.q̄da3 tñ tenēt
φ sit matrimoniū si post manumissione3
illa cognouit eū cōtrahere itēdēs:q: ipe
dimēto sublato p̄ hoc nihil ipedit τ huiꝰ
credo per ea q̄ no.glo.in.d.c. ad nr̄am.
¶ Utrum liber contrahens cum ascri 11
pticiā aut originaria ignoranter tene
at matrimonium? R̄.fm Hugo.29.q.
2.in prin.φ sic.quia edictum de matri
monio est prohibitorium.τ contrahere
tales possunt.C.de agri ce.τ colo.l.vlt:
τ ideo tenet.
¶ Quid de libero contrahente cū filia 12
serue: vbi de cōsuetudie patrie ē φ par
tus sequatur patrem:vt in.c.lz.de diu.
seruo? R̄.φ si cōsuetudo sit prescripta:
licet mater eius sit serua: φ veru3 erit
matrimonium:vt in.d.c.licet.dummo
do pater sit liber.
¶ Sed pone φ liber qui contraxit cū 13
serua ignoranter:postmodu3 sciens ser
uam nihilominus vult matrimonium
esse:sed illa non vult:numquid erit? R̄.
φ non.sed verum est φ compelleretur
ab ecclesia:nisi trāsisset ad secūda vota
¶ Utrum liber possit propria auctori 14
tate ancillam quā ignoranter acceperat
vxore3 dimittere cōperto φ sit serua? R̄.
φ quo ad thorum certum est φ sic.quo
vero ad cohabitationem tenet Ricar.i
4.di.36.φ non.si contraxit in facie3 ec
clesie:aut coram testibus.secus si clan
destine.sed Hosti.τ multi alij sunt con
trarie opinionis:quando seruitꝰ est no
toria:sicut τ in adulterio.de quo habes
infra matrimonium.4.in prin.τ.§.i.
Sed ego dico φ opinio Ricar. est vera
quo ad cohabitationem: vt patet in.c.
porro de diuor.sed quo ad redditione3
vel petitionē debiti est cōtra scda opinio
τ fm hāc disti.itellige τ lita.d.c.porro.
¶ Quid si seruus contrahit matrimo 15
nium cum ancilla vel cum libera que
scit eum seruum? R̄.φ licet de iure ciui
li matrimonium non teneat:vt in.l.cū
ancillis.C.de inces.τ inuti.nup.tñ d iu
re canonico tenet.cui standum est i hac
materia spirituali.vt in.c.pe.τ vlti.de
secun.nup.τ no.Bar.in lege priuilegia
C.de sa.san.ec.τ est glosa in.c.2.de reg.
iur.libro.6. Unde no. φ aut talis ser
uus vel ancilla contraxit cum voluntate
dñi sui

sit sui: ⁊ tũc magis tenet̃ ad reddẽdũ
debitũ vxori ꝙ ad seruitiũ dñi: q: ex q̃
ↄsensit ad m̃rimoniũ vĩ ↄsensisse ad ac
cessoria.c.prudentiã.de offi.deleg.⁊.l.
ad legatũ.ff.de pcur.nec põt eũ dñs ta
liter distrahere ꝙ ĩpediat reddere de
bitũ loco ⁊ tp̃e debito.Alr̃ ſm Sco.in
4.dist.36.q.i.peccaret mortalr̃ dñs.Et
idẽ dic si sunt diuersorũ dñoꝝ si ambo
ↄsenserũt. Et sic intellige ⁊ limita Tã.
⁊ alios q̃ videnť velle ꝙ nõ põt eos vẽ
dere.s. taliter ꝙ redditio debiti ĩpedia
tur:aut ↄtrxerũt dño ↄdicẽte:aut igno
rante:⁊ sic lz teneat m̃rimoniũ:tñ ma
gis teneť dño ꝙ petenti debitũ:vt not.
do.An.Car.⁊ Pa.⁊ cõiter doc.in.c.de
ↄiu.ser.⁊ possit eos vẽdẽ ad libitũ.Ve
rũtamen vt dicit Sco.vbi.s. de bono
⁊ equo dz in eoꝝ venditõe attẽdere ꝙ
sibi possint reddere dbitũ: imo dico ꝙ
de necessitate teneť:si cũ equali ↄditõe
vtili sibi hoc potest facere:alr̃ nõ: ⁊ sic
intelligit Sco.

16 ❡ Utrũ liber q̃ ↄxit m̃rimoniũ se ven
dens in seruũ:aut qualitercũqz si effici
atur seruus dissoluať m̃rimoniũ.R̃.ꝙ
nec vz vẽditio q̃ se vẽdidit q: nõ habet
ptãtez sui corpis.33.q.5.qđ deo.nisi v
xor ad h̃ ↄsẽtiat. Hoc limitat. S.Bo.
in.4.dis.36.verũ ꝙ tñ ad eã seruitutẽ q̃
ĩpediret quo ad redditionẽ debiti. se
cus in alia s̃uitute q̃ nõ ĩpedit. Aduer
te tñ ꝙ lz error ĩpediat m̃rimoniũ non
tñ obligat ad culpã ↄtrahẽtes q̃ errãt:nec
etiã sciẽter ↄhẽtes cũ seruis solũmodo
peccat.⁊ credo mortalr̃ seruus vel an
cilla q̃ sciẽter ↄhit cũ libera ignorante
eum seruũ vl̃ ancillã.q: videť eis quã
tum in ipso est dolũ ⁊ in re notabili i
ferre:⁊ multomagis peccãt mortalr̃ si
cõmiscenť cũ eis:licz nõ peccent ipsi li
beri existentes in bona fide.

Impedimentum 5. de votũ

s.castitae. Unde nota ꝙ omne votum
castitatis emissuz obligat ad id qđ est
cõtra vnũ qđ est de essentia m̃rimonij
vt.s.patuit: ⁊ ideo ipsum m̃rimoniuz
ĩpedit:⁊ si sit tale votũ solẽne talr̃ ĩpe
dit ꝙ nõ tenet m̃rimoniũ post ↄtrctum:
sed est nullũ. Si xͦo nõ sit solẽne sz so
lũ simplex ĩpedit q̃dem:sed tñ post cõ
tractũ tenet:vt no.i.c.rursus.c.ↄsuluit.
⁊.c.insuper.⁊ c. q̃ cle.vl̃ vo.29.cã p totũ.
Nec cures de opi. Hug. quã dic̃ Ber.
in.d.c.rursus tutiorẽ:q: nõ ẽ verũ:q: lz
vtrũqz votũ equalr̃ obliget q̃ ad deũ:
tñ ecclia noluit statuere vt m̃rimoniũ
post ↄtrctum nõ teneat:nisi solũ de ↄtrcto
post votũ solẽne:vt pz p.c.vnicũ.de vo.
li.6.⁊ est cõis opi. tã canonistaꝝ.27.q.
i.⁊ qui cler.vel vo.ꝙ theo.in.4.di.38.
Quid aũt sit votũ simplex vel solenne
vide.j.Uotum.i.§.8.
❡ Utruz cõtrahens post votũ simplex 1
peccet mortalr̃.R̃. ſm Bar.Cal.in.d.
c.rursus.ꝙ aut qñ ↄhit hz animũ ↄsu
mendi matrimoniũ:⁊ sic peccat morta
liter q: facit cõtra votũ. 27.q.i. in mul
tis.c. Aut nõ hz animũ ↄsumãdi sz re
ligionem intrandi ante ↄsumationem
et sic nõ peccauit mortalr̃ cõtrahẽdo:
q: in nullo facit cõtra votũ:⁊ sic ↄcor
corda opi.cõtrarias.
❡ Sed pone ꝙ hñs votũ simplex casti 2
tatis ↄhat:nũquid poterit ↄsumare si
ne peccato mortali.R̃.ꝙ si ↄtraxit aĩo
nõ ↄsumãdi sed intrãdi religionẽ: sed
postꝙ cõtraxit, mutat ꝓpositũ et alter
exigit debitũ ꝙ reddẽdo si peccat mor
taliter:q: ad h̃ teneť:nec mutãdo ꝓpo
situm peccat mortalr̃: q: nõ erat illud
ꝓpositũ firmatũ sub voto:⁊ sic poterit
esse ꝙ post votũ simplex castitatis q̃s
ↄhat m̃rimoniũ ⁊ consumat sine pctõ
mortali.sec9 si fecisset votũ religionis:
q: lz possit ↄhere sine mortali cũ ꝓposi
to nõ ↄsumãdi:nõ tñ poterit ↄsumare
sine mortali pctõ: q: ante cõsumatõez
põt illud ĩplere: sed nõ sic in p̃fato ca
su:q: in religione talis nõ teneť intra
re:et nõ intrãs teneť reddere exactus.
nec ob.c.virgines.27.di.q: intelligitur
de ↄtingente se carnali aĩo post votũ.
Aduerte hic ⁊ in.§.pre.ꝙ si talis con
trahẽdo cũ intentõe intrãdi religionẽ
si videret ꝙ illa cũ qua cõtrahit nota
bilr̃ ledeť:puta q: cũ maiori difficulta
te inueniet aliũ virũ nõ credo euaderet
mortale:nisi intẽderet ei satisfacere: ⁊
omno teneret ei satisfacere de damno.
❡ Utrum talis qui contraxit post vo 3
tuz simplex castitatis possit simplr̃ exi
gere sine mortali pctõ.R̃.glo.in.c.aga
to sa:27.q.2.⁊ in.c.quidam.ꝙ in.c.pla
t.de cõuer.cõiugato.tenet ꝙ nõ. sed

glo.in.c.si q̇s votū.27.q.i.recitat quos
dā tenere ꝙ solū ṗma vice peccat mor
talr̄:sed nō postea:q꞉ p m̄rimoniuꝫ se⸗
quens votū extinguit̄:vt no. in.d.q.i.
in.c.de viduis.el.2.⁊ sequit̄ Ho.in.d.
c.rursus:⁊ cōiter doc.Et hāc opi.dicit
Car.in.d.c.rursus verioꝛē ꝺ iure. Sꝫ
Jo.an.⁊ cōiter sequētes in.d.c.rursus
dicūt pꝛimā opi.tutioꝛē.quā theo.i.4.
dis.38.cōiter sequunt̄. posset tn̄ ṗdicta
diuersitas reduci ad cōcoꝛdiā:valet vt
pꝛima opi.habeat locū qn̄ q̇s si nō pe⸗
teret redderet se minus onerosum al⸗
teri parti:maxime si ille qui fecit votū
sit vir:q꞉ sic petēdo ꝓpter istū respectū
n̄ peccaret.⁊ scḋa opi.loquat̄ ⁊ itelliga
tur qn̄ q̇s solū fecit ad satisfaciendū
suo appetitu:vt sic nō possit petere si⸗
ne pctō moꝛtali. Si q̇s tn̄ vellet sim⸗
plr̄ tenere ꝙ post ꝯsūmatū m̄rimoniū
nō peccet exigendo etiā satisfaciendū
sibi:noli eū cōdēnare de moꝛtali:q꞉ de
iure non videt̄ minus ꝓa ꝙ scḋa:lꝫ sit
tutius nō exigere si pōt.ꝙ si nō pōt ab
stinere ab exigēdo petat dispēsationeꝫ
ab ep̄o vt possit exigere.et ꝙ ep̄s ex cā
possit dispēsare:in h̄ casu tenent cōiter
modernos i.d.c.rursus. ⁊ cā legitima
dispēsandi est tale ꝑiculū: q꞉ difficile eē
vt in mediis vndis q̇s siti laboret. nā
⁊ ep̄s dispēsat ꝓp ꝑiculū foꝛnicatōnis
vt pꝰ votū simplex castitatis q̇s ꝯhat:
vt in.c.veniēs.q̇ cler.vel vo.Itē cū in⸗
cestuoso:vt no.glo.in sum.33.q.2.§.de
4 penitētibus.ergo ⁊ in isto casu.
¶ Utꝝ supꝛadictꝰ moꝛtua vxoꝛe possit
aliā accipe.R̄.ſm Hug.⁊ Archid. 20.
q.i.de eo.⁊.33.q.2.antiqui ꝙ nō:q꞉ vo
tū nō erat ablatū sed exquisitio voti.ꝺ
cōuer.ꝯiuga. Et idē dicit Archi.ꝺ vxo
re q̇ ad p̄ceptū viri fregit vota abstinē
5 tie ⁊ hmōi sed tu dic:vt.s.Uotū.i.§.13.
¶ Sed pone ꝙ ambo q̇ fecerāt votuꝫ
castitatis simplex ꝯhāt simul:nūquid
tꝫ matrimoniū.R̄.Jo.27.q.i.in.c.si q̇s
votū.ꝙ imo tꝫ sed neuter poterit exi⸗
gere. Sꝫ si viderit alterū affectare po⸗
terit cōmisceri ⁊ vtriqꝫ reddere ꝺꝫ. ⁊ h̄
ē x̄pꝰ. Pa.ꝗo dicit in.c.tua nos. de iu⸗
reiur.ꝙ si suspitio ē de incōtinentia ꝙ
ep̄s ex offō reitegrabit vt vterqꝫ possit
exigere:vt not.gl.in.c.nosce.30.q.i. ⁊ i
§.qḋ deo patri.33.q.5.sed si sine dispen
satōe ꝯiungent̄:tꝫ Inn.i.c.ducū.ꝺ cō⸗
uer.ꝯiu.ꝙ ples nō erit legitima:q꞉ nō
est ampliꝰ matrimoniū q̇ ad exercitiuꝫ
carnis.Idē tꝫ gl.81.di.c ministri.Idē
dic si post ꝯctum ambo fecerūt votum
castitatis:vt no. Pa.in.c.charismus.ꝺ
ꝯuer.cōiug.
¶ Quid de illo q̇ post votū simplex iu 6
rauit alicui de eā accipiendo .R̄.agāt
pniam de iuramēto q꞉ nō vꝫ.c.rursus
q̇ cle.vl̄ vo. Silr̄ nō tꝫ votum simplex
post iuramētū ṗstitū de ꝯhendo. ⁊ ſm
Ho.⁊ Gof.nisi sit de religione intran⸗
da:q꞉ potest intrare religionē.c. com⸗
missum.de spon.
¶ Utrū hn̄s votū castitatis ꝯtrensiam 7
teneat m̄rimoniū si ꝯhat sit ei rn̄dendū.
R̄.quidaꝫ dicūt ꝙ nō:q꞉ si dicat ꝙ sic
dabit ei cāꝫ peccādi si dixerit ꝙ nō mē
tietur.Alij aūt dicunt ꝙ pōt rn̄dere ꝙ
tenebit:q꞉ ⁊ papa h̄ facit.ego ꝗo credo
ꝙ ṗt rn̄dere ꝙ tenebit: dūmō talr̄ gra
uet factū ꝙ nō sit iputādū rn̄denti:sed
ei q̇ ex bono malum accipit.si postea ꝯ
hat:maxie qn̄ videt ꝙ votū nō s̄uat:q꞉
nō video quō nō possim dicere facere
volēti oīo maius malū:ꝙ potiꝰ illo di⸗
misso facit minus.13.dist.Nerui.cū si.

Impedimentū sextuꝫ ꝺꝫ ꝯsangui

nitas q̄ est vinculū ꝑsonarū ab eodem
stipite ascendētiū:vel descēdenti carna
li ꝓpagatōe cōtractū ſm Ho.i sum.
e.ti. Hec ꝯsanguinitas hꝫ tres lineas
ſm cōiter doc.vna ascēdētiū:altera de
scendētiū:tertia collateraliū.A pꝛima
q̇sqꝫ trahit originē:sicut pater: auus
pꝛoauus:attauus ⁊c.⁊ idē dic ꝺ matre
auia ⁊c. In scḋa ꝑpetuat̄ mēoꝛia ⁊ ge
nꝰ:vt ē filiꝰ:nepos:pnepos:abnepos:
⁊ sic silr̄ filia:neptis ⁊c.Tertia respicit
illos q̄ nec ipsa a nobis:nec nos ab ip⸗
sis traximus originē:tn̄ ab eodeꝫ san⸗
guine sunt ꝓpagati: vt duo fratres et
eoꝝ filij ꝙ patrueles dicunt̄ ⁊ filij pꝛe
fatoꝝ.⁊ ideꝫ in feminis.35.q.4.c.i.⁊ ꝑ
totū.ff.de gra.l.i.⁊.l.iurisconsultꝰ. Ha⸗
bet etiā hec ꝯsanguinitas gradū q̇ de⸗
scribit̄ sic.Gradus ē hitudo distātiū ꝑ
sonaꝝ q̄ cognoscit̄ quota gn̄atōnis di⸗
stātia due ꝑsone distant inter se:⁊ col⸗
ligit̄ in.c.lr̄is:⁊.c.qḋ dilectio.de ꝯsan.
⁊ affi. Pro cuiꝰ intelligētia no.4.regu
las.Pꝛi

las.'Prima φ aľr cõputaꝶ grad⁹ colla-
teraliũ in linea de iure canõico aľr ꝺ iu
re ciui. Nã duo fꝛeſ ſiue frater ꝛ ſoꝛoꝛ: fa
ciunt vnũ gradũ cũ pře ꝛ matre ꝺ iure
canonico. Sed de iure ciuili faciũt du
os: qꝛ aſcẽdis de filio ad pꝛem: ꝛ ſic p̃-
mũ gradũ. poſtea deſcendis de pꝛe ad
aliũ filiũ vel ſoꝛoꝛẽ: ꝛ ſic ẽ ſcðs gradus
ꝛ ideo in mꝛimonio attendim⁹ ad ius
canonicũ. Rõ hui⁹ diuerſitatis reddiꝶ.
35. q. 5. in. c. ad ſedez. ꝛ ibi vide. Scða
regula φ pſona addita pſone p carnis
ppagationẽ in linea aſcẽdentiũ vel de
ſcendẽtiũ: addit gradũ dꝑto ſtipite q̃
ideo demiꝶ: qꝛ filius ẽ de ſangule pꝛis
ꝛ matris. vñ nõ fit deſcẽſus p duos g̃-
dus: ſed tñ p vnũ de pꝛe ad filium vel
ecõuerſo. Rõ: qꝛ ſicut vn⁹ nõ ẽ numer⁹
ſꝫ p̃ncipiũ numeri: ſic h̃. Itẽ ſi q̃s vult
facere vnã feneſtrã requiruntꝶ nc̃ario
due colũne: ſed ſi aliã vult addere ſuf-
ficit vna ſola: ſic in ppoſito. Tertia re-
gula ẽ φ in linea trãſuerſali toto gra-
du pſone deſcẽdẽtes a ſtipite diſtãt in
ter ſe quoto diſtant a ſtipite. vñ nepos
ex vno filio: ꝛ pnepos ex altero filio di
ſtant a ſe in ſcðo g̃du ex vna pte: et in
t̃tio g̃du ex altera pte. Quarta rľa eſt
φ qñ pſone diſtãt inequaľr a ſtipite dꝫ
cõputari ſm gradũ magis remotuꝫ a
ſtipite: vt q̃tũ ille remotioꝛ diſtat a ſti
pite tñ intelliganꝶ inter ſe diſtare: vt
c. vult. de ꝯſan. ꝛ affini. Et ſi ꝯſuetudo
eſſꝫ in patria φ cõputatio incipet a p-
pinquioꝛi illa eẽt ſuãda pp ſcandalũ:
vt in. c. qð dilectio. de ꝯſang. et affi. qð
credo vex in ꝯhẽdo: ſed in ꝯcto tenevt
dixi φ a remotioꝛi dꝫ fieri: niſi hꝫ φ. ſ.
dicã. Impedimẽto. 17.

l ¶ Sed quero vſq ad quẽ gradũ con-
ſanguinitatis impediꝶ mꝛimoniũ. R. φ
ꝺ dictamie leg̃ nature ipediꝶ mꝛi. filij
cũ mꝛe: ꝛ filie cũ pꝛe. Ge. 2. Relinquet
hõ pꝛem ꝛ matrẽ ꝛ adherebit vxoꝛi. ſꝫ
mac̃ eſt ꝯ ius naturale φ fili⁹ hẽat ma
trẽ in tꝛi turpitudĩe vt ſubiectã. ꝛ ppte
rea phs. 8. de aialib⁹ narrat de camelo
q̃ cũ coopuiſſet mꝛem p⁹ cognoſcẽs in
terfecit ingeniatoꝛez. Silꝛ de equo: q̃
cũ cõcubuiſſet cũ matre coopta: diſco-
optã cognoſcẽs pꝛecit ſe ꝺ alto ꝛ inter-
fecit ſe. Ex dictamine legis diuine phi
benꝶ matrimonialꝛ copulari ꝯſangui

nei in p̃mo gradu ꝛ ſcðo in linea ineq̃
li cõſanguinitatis ꝛ affinitatis: vt pa-
tet leui. 18.

Additio Qð Nic. de lira ſuper Joſue. 15. limitat verũ
ſ. ne nepos accipiat amitã: ſed φ pa-
truus accipiat neptẽ ꝯcediꝶ: vt pꝫ ibi-
dẽ: qꝛ frater caleph accepit ei⁹ filiã ca-
pta ciuitate. Ex ſtatuto legis eccľiaſti-
ce phibeꝶ mꝛimoniũ vſq ad q̃rtũ gradũ
incluſiue. c. nõ dꝫ. de ꝯſan. ꝛ affi. hec ex
Ri. in. 4. di. 40. vñ ꝯhentes infra tales
grad⁹: nulla longinq̃tate annoꝝ defen
dunꝶ q̃ ſũt inceſtuoſi. d. c. nõ dꝫ. Quidã
hãc phibitõez vſq ad q̃rtũ gradum di
cũt verã i collateralib⁹: ſed in deſcẽdẽ-
tibus tenẽt φ ẽ ppetua phibitio. Rõ:
qꝛ maioꝛ reuerẽtia debeꝶ parẽtibus re
motis q̃ ppinq̃s. ꝛ huius opi. eſt Ric.
vbi. ſ. Pe. Hug. Ho. ꝛ Azo. in. l. nemi
ni. C. de nup. Sed ego credo cũ Hoſ.
φ non ſit phibitio etiã in talibus niſi
vſq ad quartũ gradũ: qꝛ cũ: d. c. nõ de
bet. loquaꝶ indiſtincte de ꝯſanguinita
te: nec nos diſtinguere debemus.
¶ Quid ſi duo ꝯhant ſimul quoꝝ vn⁹ a
diſtat a ſtipite q̃nto gradu vel ſexto: al
ter p̃mo vel ſcðo mꝛimoniũ tꝫ. ꝛ q̃uis
Ho. dicat vex ſi alter ſit in ſcðo vľ ter-
tio: ſed nõ ſi ſit in p̃mo: qꝛ vna caro cẽ-
ſenꝶ cũ ſtipite: tñ hoc nõ teneo: nec ali⁹
doctoꝛ hoc tꝫ. ꝛ ideo tene φ tenet mꝛi-
moniũ: vt etiã tꝫ Dir. Ex quo cõclude
φ ipetrans diſpenſatõez a papa vt poſ
ſit ꝯhere in tertio vel q̃to gradu ꝯſan-
guinitatis: q̃uis ex alio latere pſona
cũ qua vult cõtrahere ſit in ſcðo: nihilo
minus valet diſpenſatio ſm Pa. in. c.
qð dilecto. de ꝯſang. ꝛ affi. qꝛ q̃uis di-
ſpẽſatio ꝯ ius ſit ſtricte interp̃tãda: tñ
interpꝛetari põt ſm diſpoſitionẽ iuris
cõis: qð vult vt cõputatio fiat a gradu
remotioꝛi: ꝛ ſic nõ erit ſubꝛeptitia taľ
interp̃tatio q̃uis nõ ſit expꝛeſſum: φ ex
alia pte erant in ſcðo gradu cõiũcti. A
foꝛtioꝛi poterit cũ talib⁹ diſpẽſare ille
cui generaľr cõceſſa ẽ auctoꝛitas diſpẽ
ſandi in. 3. vel. 4. gradu: vt pꝫ. Diſpẽſa
tio. §. 9. ꝛ ſic ꝯſuluit Jo. cal. vt recitat
d. Jo. Anto. de ſancto geoꝛgio in. d. c.
quod dilecto.

Impedimentũ ſeptimuꝫ ꝯ: cogna

tio spūalis:q̄ quidē est quedam ꝓximi
tas ꝑsonarū ꝓueniēs ex sacri datōe vł
ad illō tensiōe. Nā sicut hō ꝑ carnalez
cognatōez accipit esse nature:ita in re-
generatōe accipit esse grē. ⁊ de h̄ hr.30.
q.i.oēs.de cognatōe spūali.c.vlt.vn̄ si
talis cognatio p̄cedit mrimonium nō
solū ipedit sed dirimit post ↄ̄tctum.30.
q.i.c.i.⁊ de cog.spi.c.veniēs. Si ꝟo se
quitur nō dirimit sed ipedit quo ad ex
actionē debiti carnalis si sine necessita
te cōtrahit:vt.30.q.i.ad limina.⁊ scien
ter nō per errorē.c.si vir.de cog.spi. al'
nō ꝺm Theo.in.4. dist.42.Ber.vero ⁊
Rodoñ.in.d.c.si vir vendit munere ꝙ
sciēter sine necessitate cōtrahēs ipsam
cognatōem spūalem pōt etiā exigere:
q: nullo iure inuenit ꝓhibitū. hoc idez
tenet Car.ibidem. sed tutius ē petere
dispensatōnem ꝺm Pa. in.d.c.si vir. ⁊
Ho.q: glo.30.q.i.in.c.nosce.⁊ Jo. an.
⁊.d. Anto.in.d.c.si.vir.tenēt ꝙ nō pōt
exigere. ⁊ cū ipsis tenet. S.Tho.in.4.
di.42. ⁊ potest episcopus dispēsare vt
exigat ꝺm Pet.de pal'. exactus tamen
reddere tenetur.

1 ¶ Ex quibus sacramētis cōtrahit co-
gnatio spūalis.R.ꝙ ex tribus solum:
scz ex baptismo:cōfirmatōe:⁊ cathecis-
mo:vt no.i.4.sen.di.4.⁊ hr in.c.q̄uis.
de cogna.spiri.lib.6.Attamē cognatio
que cōtrahit in cathecismo:licet impe-
diat cōtrahendū: nō tamen dirimit cō
tractuz.de cogna.spi.c. cōtracto: ⁊.30.
q.i.si q̄s filiastram.⁊ est clarum per.c.
per cathecismum.de cognatōe spiri.li.
6.Et quid sit cathecismus. vide supra
thecismus.

2 ¶ Qualiter computant gradus in co-
natōne spūali.R. Pa.in.Rica.eo.ti.ꝙ
nō habet gradus:sed habet tres spēs.
Prima dr paternitas que est inter re-
generatū ⁊ regenerātē: siue regenerās
ministret sacramentum siue teneat ad
sacramentū:etiā si tenentes sint plres.
vt in.c.q̄uis.eo.tit.lib.6. Secūda est
cōpaternitas que est inter regenerātez
ministrantēve: tenentē seu tenētes ad
sacramentum ⁊ genitores regenerati ⁊
mistrans vel tenētes si sunt ↄiugati et
ↄsummauerūt matrimoniū transmit-
tūt hāc cōpaternitatē etiā ad vxorē si-
ue virū: ita ꝙ vxor cognita vel vir effi
cit cōpater genitoꝝ leuati ab altero eo-
rū.e.ti. Marti.⁊ lib.6.eo.ti.c.nec dū.
⁊.30.q.4.si quis. secus si vxor nō esset
cognita.30.q.4.post vxoris. Ideo suc-
cessiue quis potest habere duas cōma
tres vxores. Tertia species dr fraterni
tas que nō contrahit inter regeneratū
⁊ filios regenerātis ministrātis vel te
nentis ad sacramentū.30.q.3.pictatiū.
⁊ eo.ti.ex litteris. siue sint nati an̄ hāc
cōpaternitatem siue post.eo.tit.c. tua
nos. Filij vero quorū neutro ad cōpa-
ternitatē est deuentū pn̄t inter se libe-
re cōtrahere:nisi ↄsuetudo ↄ̄triuz habe
ret que scandalum generaret: contra-
ctum tamen teneret: vt cōmunius te-
neatur in.c.vtrum.eo.titu.nisi esset ta
lis ↄsuetudo de qua.j.dicam que diri-
mit. Impedimento.17.

¶ Utrū filius vxoris ex altero viro sit
frater spūalis filij spūalis mariti dicte
vxoris ꝓus cognite anteq̄ teneret vir
eius dictū filium.R.Be.in.c.i.de cog.
spi.li.6.dicit ꝙ.d.An.tz ꝙ nō:q: nō re
perit exꝓssum. Ipse ꝟo Be. vr tenere
ↄ̄triū qd tenendū est ante factū: sz post
tene opinionē primā ꝑ rōnem: de qua
in sequenti.§.

¶ Utrū pater spūalis licite possit ↄ̄he- 4
re cuz sorore carnali filij spūalis.R. ꝙ
sic: ⁊ etiā cū eius filia⁊ etiam cum filia
spūali sui filij carnalis:q: licet cogna-
tio spūalis a patre in filiū trāseat:non
tamen econuerso. Unde nō hz ramos. ⁊
cum edictū de matrimonio sit prohibi
torium.de spon.c.cū apud.20.q.3.§.si
q̄s:⁊.c.seq. Ideo non egrediet ꝑsonas
exꝓssas q̄ in sūma sunt.10.i baptismo.
⁊ silr dicas.10.in ↄfirmatōe:vt ptz i.c.
i.eo.ti.lib.6.⁊ ꝑ totū ti.decretaliū. eo.
ti. ⁊ sunt cōbinate. Prime sunt int ba-
ptizatū ⁊ leuantē. Scđe inter leuātē ⁊
parētes leuati. Tertie inter baptizatū
⁊ filios leuantis. Quarte inter leuatū
⁊ vxorem prius cognitā leuātis. Quin
te inter vxorem prius cognitā leuātis
⁊ parentes leuati.

¶ Sed nūquid extēdit ad filios ille- 5
gitimos leuantis ad filiū leuatum.R.
Pa.in.c. Martin⁹.eo.ti.ꝙ sic:ꝺm cōi
doc.tex.ē i.c.fi.e.ti.⁊.30.q.3.i sū. ēt ad
spurios.

¶ Nūq̄d ēt ad filios adoptiuos.R. ꝙ 6

non vt tenet glosa.i.§.quod aût.30.q.3
7 ¶ An extendatur ad fornicarie cogni-
tam: sicut ad vxorem cognitam? R. sm
Archi. & Jo. An.in.c.i.eodẽ li.6. q̃ nõ
& dicit Pa.in dicto.c. Martinus. q̃ est
communis opinio: & ideo eã tene. quã
etiam tenet Ricar.in.4.dist.42.nec cu-
res de opinione contraria.
8 ¶ Queritur an vir & vxor in matrimonio
consumato communicent sibi passiões
spirituales sicut actiones? R. Pa.in.d.
c. Martinus. q̃ non. vnde filius ex al-
tero cõceptus si teneatur ad baptismũ
non efficitur leuans ipsum nisi solũ cõ
pater illius cuius est filius non alterius: q̃
uis in matrimonio sit ei coniunctus.30
q.4.qui spiritualẽ.in gl. & i.c.i.e.ti.li.6
9 ¶ Utrum vir & mulier qui simul leua-
uerunt vnũ filium possint simul cõtrahere
R. sm Inno. q̃ sic. & facit tex.cũ glo.30
q.4.c.fi. Et sic patet q̃ vir & vxor simul
vnum leuare possunt lz nõ sit honestũ
10 ¶ Utrum non baptizatus leuans vel bapti-
zãs aliquẽ contrahat hãc cognationẽ
R. sm Ricar. vbi.s. & Tho. & Pe. q̃ non
quia olum cognationum spiritualium
que per sacramentum contrahuntur: &
omnium sacramentorũ baptismus est fun
damentum: vt in.c.i.de presby.nõ bap.
Glo. tamen in.c.in baptismate. de cõse
cra.di.4.tenet q̃ licet suscipiens non ef
ficiatur compater sit tñ baptizãs quis
non sit baptizatus. Et placet mihi: q:
cũ non possit dici quin sit pater illius
quem baptizauit: ergo erit cõpater. sed
in suscipiente: q: ex quo non potest esse
pater suscepti per decre.c.i. baptismate.
ergo non erit compater. Sed in cogna
tione spirituali passiua secundum glo.
in.c.i.30.q.i.quia si quis tenet filiũ nõ
baptizat: vel tenens filium alicuius ba
ptizati efficitur compater patris filij le
uati & alterius coniugis illius christiãi
licet non sit baptizata. concor. Alber. Itẽ
dic q̃ baptizatus licet non confirmatus
tenens in confirmatiõe non contrahit
cõpaternitatẽ: vt sup. cõfirmatio.§.11.
11 ¶ Utrum non tangens sed simulãs se
tangere & respondens cum alijs patri-
nis efficiatur compater? R. q̃ non nisi
tangat: vel tenendo dum baptizatur:
vel leuando de sacro fonte: vel tenendo
ad confirmationem. Hoc sequitur Jo.
an.i rgla. q̃ p aliũ de re iur.li.6.c.fac.co
d bis: & c.ad limina.30.q.i. & Archi.i.c.i.
eo.ti.libro.6. allat.c.i. & c. oẽs .30.q.i.
¶ Quid si teneat & non respondet per 12
hoc intendens non efficitur compater? R.
sm Rodoñ. q̃ nihilominus efficitur. q: re
sponsio non est de substãtia: sed tactus
seu tentio vel leuatio. Et quis aliqui
teneant q̃ necessario requiruntur verba:
alij q̃ saltem signa pro verbis: & recitat
Ge.in.c.ne dũ.eodem titu.lib.6. tu tñ
tene q̃ tactus & leuatio sunt satis signa
equipolentia pro verbis.
¶ Quid si non tangit puerum sed li 13
teum solum in quo puer est inuolutus
R. Archi.in.c.quis.de cogna.spi.li.6.
q̃ nihilominus cõtrahitur compaternit
tas sm Hug. Idem tenet Jo.an. & no.
Archi.30.q.4.c.fi. & satis vr facere tex.
in.d.c.quis.in verbo accesserit. Pe. de
pal. vr tenere q̃ requiratur tactus.
¶ Utrum ista cõpaternitas possit cõtrahi p 14
procuratorẽ. Marsilius. Lar. vt recitat
Pa.in.c.venientes.e.ti.lz q̃ sic. Jo.an. &
Archi.vbi.s.tenent q̃ nõ. Sz mihi plz
opi. Pa. vt añ cõtractum matrimoniũ tenea
tur q̃ ibi est cognatio spũal post cõtractũ:
tenẽda est alia opi.s. q̃ nõ cõtrahat. Et idẽ
dic in vniuersitate an possit cõtrahere istã
hãc cognationẽ p procuratorẽ q̃ añ factũ
sic: vt singli de vniuersitate sint cõpatres:
q: dispõ. cõcepta in vniuersitate resoluit
vt cõcernat singulos de ipa si actus nõ ca-
dit in vniuersitate vt res nõ pereat. facit
tex.in.c.si sentẽtia d sen.ex.li.6. & gl.i.c
rõana i.§.i vniuersitatẽ de sen.ex. li.6.
lz p9 factũ tene cũ Fede.cõsi.15. q̃ nõ pt cõ
bi: q: non h3 aiam & non est baptizata.
¶ Sed nunquid procurator erit ipse cõ- 15
pater in casu quo non possit contrahi p
procuratorem? R. Jo.an. vbi supra tenz
q̃ sic: quia licet non intenderet obliga-
ri: tamen quia interuenit & ideo etiam
extra qd agit nascit obligatio: vt.l. si is
qui.in fi.ff.como. Sed contrarium tz
Fede.cõsi.15. & eã veriorẽ credit Pa.in.d.
c.veniẽs facit qd no. Pe.de anch. qui di
cit q̃ tenens filium alterius quem cre
debat filium vnius cũ quo intẽdebat
compaternitatem contrahere non con
trahit compaternitatem: cum non sit fi
lius illius. Et ideo dic añ cõtractũ verũ qd dic
Jo.an. & post cõtractum veram opi. Fede.

16 ¶ Utrum baptizās vel ꝯfirmās efficia-
tur ꝯpater? R. olim fuit dubium: hodie
clar. i. c. i. e. ti. lib. 6. Uñ quicūq; bapti-
zat siue in necessitate siue hēat volūtatē
ꝯhendi ꝯpr̄nitatē siue nō dūmō bapti-
zet efficit̄ ꝯpr̄: siue sit masculus vel fēia.
Nec ob. l. ꝯsensu: τ. l. in oib⁹ negocijs. ff.
de ac. τ ob. q: hn̄t veritatē qn̄ nihil vo-
luntarie fit: sȝ h̄ lȝ nollet eē ꝯpr̄: tn̄ vult
baptizare vel tenere: τ iō ꝯhit. fac. d. l. si
is qui. i ff. q: qui vult p̄ncipale necessa-
rio vult τ accessoriū. Nec ob. qd̄ dcm̄ est
de pcuratore ꝭȝ opi. Fede. q: pcurator
non tȝ nomine suo: ideo nō vult nec p̄n
cipale nec accessorium.
17 ¶ Utrum spūales filij possint inter se
contrahere? R. ꝙ sic τ etiā cum adop
tiuis: vt no. in. c. vnico de cogna. le.
18 ¶ Utrum pater possit tenere filium il-
lius qui tenuit suum? R. Pa. in. c. sup.
eo. titu. ꝙ sic: quia non est prohibitum
19 ¶ Utrum episcopus possit dispensare
vt sint plures qui teneāt ad baptismū
vel ꝯfirmationem? R. ꝙ sic ꝭm Dñicū
de santo georgio in. d. c. ꝙuis.
20 ¶ Sed nunqd peccāt plures tenentes
puta duo vel tres sine epi dispensatiōe
R. si secundum morem patrie commu-
niter tenent videntur excusari a peccato
secundum Jo. an. τ Archi. in. d. c. ꝙuis
21 ¶ Quid de baptizato in domo per ne-
cessitatem vel alio respectu: τ postea in
ecclesia solenniter? R. Tancre. tenet vt
recitat gl. 68. di. c. pr̄ sbri. ꝙ si quis mil
lies baptizaret̄ millies suscipit sacr̄: alr̄
non fieret iniuria sacro. de ꝯse. di. 4. oñ
ditur. Hoc idem vr̄ tenere gl. in. c. 2. de
aposta. Sed tu tene cū gl. in. d. c. p̄sby-
teri. ꝙ non est verū: q: non imprimitur
nouus caracter. Et sic tenendo conclu-
de ꝙ solū cōpaternitas contrahet̄ per
illos qui tenuerunt in domo τ non per
alios qui tenuerunt in ecclesia: nisi for-
te illa que contrahitur per cathecismū
si in domo non fuit cathecizat⁹. sed hec
vt dixi n̄ dirimit m̄rimoniū p⁹ ꝯtractū.

Impedimētū octauū di-
citur cogna-
tio legalis que est propinquitas perso-
narum ex adoptione proueniens.

1 ¶ Quot sunt ei⁹ species? R. tres. Una
est quasi descendentium que est inter
adoptantē τ filiā adoptatā: vt i. c. vni-
co de cogna. le. Secunda species est q̄-
si collateralium que est inter liberos na-
turales adoptātis qui sunt in eius po-
testate: τ adoptatum. l. qui in adoptio-
ne. ff. de adop. Itē inter duos filios
filiorū adoptiuorū secūdū glosā in. d.
c. vnico. insti. de nup. §. iter eas quoq;
qd̄ limito verū si eorū patres sūt arro-
gati: alr̄ nō. Tertia spēs est quasi affi-
nitas q̄ ē inter adoptatū τ vxorē ado-
ptantis: τ ecōuerso iter vxorē adopta-
ti τ adoptantē: sed nō inter patrē ado-
ptantem τ matrem adoptati secundū
Tho. τ Pe.
¶ Utrū hec cognatio legalis īpediat 2
matrimoniū ꝯhendū τ dirimat ꝯctū?
R. ꝭm Hug. τ Ricar. i. 4. di. 42. Jo. de
lig. τ Pa. i. c. vnico. de cog. le. ꝙ sic: q̄a
dicit adoptione durāte nuptie nō pos-
sunt iter eos ꝯsistere. ad idē i. c. i. τ i. c.
p adoptionē. 30. q. 3. Jo. an. τ Specu.
tenent ꝙ nō dirimat: lȝ īpediat. Aduer
te tn̄ ꝙ p̄ma spēs τ tertia sp̄ īpediunt:
sȝ scd̄a nō nisi ad tēpus. i. ꝙdiu sunt in
eiusdē patris ptāte: sȝ ea soluta vł mor
te vel emācipatiōe filij adoptiui vł na
tural̄ vel alio mō quo adoptio hȝ sol-
ui nō p̄stat ipedimentū. τ hoc pȝ insti.
de nup. §. i. 2. τ. 3. τ. e. ti. c. vnico. τ. 30. q.
3. ita diligere dȝ hō.
¶ Utr̄ cognatō legal̄ trāseat ad nepo- 3
tē. s. filiū filij adoptiui? R. ꝙ sic: nec tn̄
hec cognatio hȝ gradus: q: i eodē gra
du attinet pr̄ filio τ nepoti.
¶ Utrū filius q̄ nō transit i ptātem 4
patris adoptātis possit cōtrahere cū
filia naturali adoptantis qui est i ei⁹
ptāte vel ecōuerso? R. Hu. 30. q. 3. i pn.
Ho. τ Inno. tenēt ꝙ sic. sȝ ꝭm Pa. i. d.
c. vnico. τ glo. i. d. q. 3. §. quod autem. τ
cōmuniter doc. tenent ꝙ licet nō tran-
seant in potestatem adoptantis: tn̄ ipe
ditur ne cōtrahere possit cū naturali:
q: p adoptionē acquiruntur quedā iu
ra q̄ per emācipationem d. ssoluuntur
l. pe. C. de adop. τ ius canonicū idisti-
cte tenet. τ loquit̄ adoptato nō arroga
to: ideo idē ius. Et sic patȝ ꝙ etiā filius
illegitimus q̄ nō ē in potestate pr̄is n̄
pōt ꝯhere cū filia adoptiua pr̄is.
¶ Utrū filius natural̄ arrogant̄ possit 5
ꝯhet̄ cū filia filie adoptiue? R. ꝙ sic: q:
cū mulier neminē habeat i sua ptāte ei⁹

Alia nō pōt trāsire i ptātē arrogatoris
matris: ⁊ ideo nulla cognatio sest iter
eos.ff.de adop.l.si pf. Sec⁹ esset in fi-
lia filij arrogati que in eius ptāte erat
qñ fuit arrogatus: q: ɔtrabere nō pos-
set cum ea ſm Ho.

6 ¶ Utrū filij adoptiui possint ɔ̄here in
ter se.R.ꝙ sic: sicut no. Hug.30.q.3.ita
diligere.sed Ho.si admittit in arrogat.
ꝙdiu sūt in potestate adoptantis: sed i
adoptiuis sic.

Impedimentū ɔ.df criminis.

na quedaʒ sunt crimia que īpediūt ma
trimoniū contrahēduʒ de rigore iuris:
sed nō dirimūt contractuʒ. Et sex nota
in glo.c.q presbyteru.de pe.⁊ re.i glo.
33.q.2.in.§.de penitētibus. Primuʒ est
incestus.de quo dic vt.s. Incest⁹. Se-
cunduʒ vxoricidium. Tertiū raptus p-
prij filij maliciose facta de sacro fonte.
Quintū presbytericidiū. Sextum acce
ptio monialis i vxoreʒ. Septimū d so
lenniter penitētibus.sed tamē episco-
pus posset dispēsare ratione iuuentut.
33.q.2.antiqui. Sed tu dic ꝙ sufficit li
centia proprii sacerdotis: imo de cōsue-
tudine nō seruat̄ iste rigor vt petat̄ di-
spensatio secūduʒ Rai.⁊ Rodoñ. Unde
Io. in.c.in adolescētia.33.q.2. tenet ꝙ
iuuenis icestuosus sine dispensatione
potest cōtrahere: sed nō senex. ⁊ tutius
tñ ex petere dispēsationē: ꝙuis ēt si eēt
ɔdēnandus si nō peteret.de quo vt.s.
Incestus.§.3.⁊.4.

1 ¶ Que sūt crimia q īpediūt ɔ̄hen.⁊ di-
rimūt ɔ̄ctū. R.ꝙ sūt duo. pmū cū qs vi
uēte vxore ppa ɔ̄rit p v̄ba de pñti cuʒ
alia vel ecōuerso vxor cū alio vel fideʒ
de ɔ̄hēdo dedit: ⁊ ad qlibʒ istoꝝ secutū
sit adulteriū: vt i.c.si.d eo q ducit quā
pol.p adul.31.q.i.statū. Aduerte ꝙ ad
hoc ꝙ qdlibʒ istoꝝ sit īpedimētū reqri
tur.prio ꝙ vterqʒ sciat ꝙ alter coꝝ hʒ
cōiugē: q: si cū ignorāte aliqs ɔ̄heret
posset eē mr̄imoniū iter eos p⁹ morteʒ
vxoris pme: vt ē cāus i.c.i.e.ti. Qd litat
Pa.ibidē si sup iducta fuit ignorās to
to tēpore vite vxoris.⁊ df ignorās quā
diu nō habuit certitudinē vel pbabilē
opinionē: vt in.c.inqsitioni.de sē.excō.
als si certiorata ē de vita prie vxoris p-
mitteret se cognosci nō posset iter eos
eē mr̄imoniū.d.c.si.⁊ sequūt̄ cōit doc.
⁊ idē dic per oia qñ data fide sequit̄ a-
dulteriū: q: parificant̄.d.c.si. Scd̄o re-
quirit̄ ꝙ sit fides data de ea accipiēda
vel eā de facto acceperit in vxorē: q: si
fides data nō fuisset de ea accipiēda in
vxorē nō eēt īpedimentū. Et aduerte ꝙ
aliqui volūt vt pōit Ric. in.4.di.35.ꝙ
si solū unde pmisit ꝙ nō erit īpedimētū
sʒ oʒ sit fides data vel iuramētū iterpo
sitū: sʒ magis credo ꝙ ēt ex nuda pmis
siōe oriat̄ istd īpedimētū: maxime ante
factū. Tertio requirit̄ ꝙ p⁹ mr̄imoniuʒ
ɔ̄ctū vel fidē datā vel ante interueniat
adulteriū: q: solū adulteriū sine ɔ̄ctu vl
datione fidei nō inducit istd īpedimen-
tū: nec ɔ̄ctio seu datio fidei sine adulte-
rio: vt.c. significasti. eo.titu.31.q.i.c.i.
Quarta reqrit̄ ꝙ mr̄imoniū pmū esset
validū: q: si pria vxor nō erat legit a nō
erit īpedimētū: vt in.d.c.significauit. lʒ
dederit fidē cū adulterio: ⁊ suffic ꝙ pri-
mū mr̄imoniū sit ɔ̄ctū per v̄ba de pñti
lʒ nō sit ɔsumatū: ⁊ ēt si eēt sepatū q ad
thoꝝ: vt in.c.significauit: ⁊.c.lr̄ aꝝ.e.ti.
¶ Sʒ qd si qs dedit fideʒ vni mulieri 2
viuēte ppa sine culpa tñ ⁊.postea mor-
tua vxor accepit tertiā. Et ista tertia vi
uēte cognouit illā cui dederat fidē prio
R.ſm Io.an.in.c.si qs.e.ti.ꝙ nō pote-
rit mortua tertia eā hr̄e in vxorē: q: cō-
stante legitimo mr̄imonio dedit fidem
⁊ cognouit nec mr̄imoniū intermediū
habʒ remouere īpedimentū. Facit.c.in
scripturis.8.q.i.⁊.l.singularia.ff.si cer.
pe. Sʒ Gaspar calderini.tenet ɔ̄riū et
sequit̄ Pa.in.d.c.si qs.q: pipsuʒ videt̄
recessisse a fide illi data: ⁊ per ɔsequens
nūc reperit̄ solū adulteriū qd nō hʒ īpe
dire.d.c.significasti.⁊ hec tenēda p⁹ fa-
ctū sʒ ante illa. Io.an.
¶ Utrū ɔ̄hens cū vna de facto viuēte e- 3
ius vxore qua mortua ɔ̄bit cū tertia li-
cite possit stare cū ea. R.ſm gl.q cōiter
plʒ do.tor.h⁹ in.c.i.e.ti.ꝙ sic si cuʒ ista
tertia mortua pria vxore cōtrahit ante
ꝙ cōsentiret tacite vl expsse cū illa quā
de facto tenebat: q: mr̄imoniū nullum
erat: licet etiā illa essʒ ignorās viuēte p
ma: tñ anteꝙ cū alia cōtrahit ɔpellēd⁹
est cū ea ɔtrahere si ignorabat eum hr̄e
vxorē: sʒ ipsa nō ⁊ si cū pluribus inscijs ɔ̄
xerat locus erit significationi ſm Ho.

4 ¶ Pone φ q̄dā pmittit fidē Berte φ si sibi cōsentiet post mortē sue vxoris accipiet ī vxorē illā quā sibi cōsanguinea Berte cōsulet q̄ cōsanguinea cōsulit φ accipiat Bertā? R. s3 Asten. φ si talis Berta vel ille q̄ pmisit pbabiliter credebat φ ɔsuleret de Berta: sic nō poterit eē matrimoniū iter eos q2 esset in fraudē. Si tñ qui fidē dedit aut Berta hoc nō extimabāt: sed de alia q̄ ipsi Berte esset grata ꝛ hmōi: sic poterit eā Bertā habere post mortē sue vxoris s3 cōsiliū eius consanguinee.

5 ¶ Scđ3 crimē est cū quis machinat⁹ est ī mortē alicuius vt possit in vir vel vxorē alterū habere. Pro cuius itelligētia aduerte p̄io φ si adulteriū nō interuenit oz φ ambo.s.vxorat⁹ ꝛ illa quā vult habere ī vxorē sint machinati in mortē alterl⁹: ꝛ φ mors sequat̄ cū effectu. Aliter si vn⁹ solū machinat⁹ fuiss3 mortē cū effectu alterius nō esset ipedimentum q̄n illū habere posset pp quē habendum mortē alterius procurauit: vt no.Jo.an.ꝛ sequit̄ Pa.in.c.sup hoc eo.ti.l3 doctores varie loquātur in.c.i. de cōuersi.infide. Si vero adulteriū iteruenit sufficit machinatio vni⁹ tātū cū effectu vt sit istud ipedimentū. Fac.c.si quis viuēte.31.q.i. Et sic itellige.d. c.super hoc. Sed si effectus homicidij nō interuenit machinatio etiā cū adulterio nō inducit istud ipedimentū: vt no.Jo.an.in.d.c.super hoc.

6 ¶ Sed pone φ iterficit alterū sed non ea intētione vt alterū haberet ī cōiugē sed ob cāz aliā? R. φ ipedimentū istō nō erit s̄m Ber.ꝛ Hostien.in.d.c. sup hoc. Idē dic vt supra per omnia si homicidium mandauit vel consuluit ꝛ sequutum est.

7 ¶ Quid si ratū habuit? R. φ si nō fit operat⁹ aliq̄d vt occideret̄ ratihabitio ñ īducit istō ipedimentū: siue sit factū homicidiū noie suo siue nō s̄m glo.in.c.si q̄s viuēte.31.q.i.ꝛ glo.in.c.i.de ɔuer. ī fi.Uincē.ꝛ Jo.an.ꝛ Pa.ī.d.c.i.q2 edictū de m̄rionio ē phibitoriū.c.cū apō ō spō: vide ēt qō dico.§.Cōsētire.§.4.

8 ¶ Quid si alt̄i eorū q̄ machiati sūt sit īfidelis? R. φ nihilomin⁹ ɔuersus ñ poterit eā habere: p qua habēda virū ei⁹ occidit.ar.d.c.primi.de cōuer.infide.

¶ Quid si habēs vxorē cōmittit adulteriū cū berta ꝛ sibi dicit: si nō haberē vxorē accipere te ī vxorē: postea interficit vxorē nō tamē eo pposito: vt Bertā accipiat? R. Gaspar.calde.ꝛ recitat do. An.de facto Greorgio ī.d.c.sup hoc.φ poterit bertā accipere in vxorē: q2 nec h est fidei datio p verba premissa: nec homicidiū fecit eo pposito: nec adulteriū cū dicta machiatione. S3 Car.ipsū reprobat: dicēdo φ nō teneret m̄rimoniū cū dcā berta: q2 nō attēdit̄ q̄n adulteriū interuenit an machinatio interuenerit ex pposito habendi eā an nō. Et istud tene ante factū: sed post factū teneres opinionē Calde.que est verior de iure. 4

Impedimētū dcimū dicit̄ cl'pa disparitas. Nā nullus fidelis: siue baptizatus pōt cōtrahere cū non baptizata ēt si sit cathecūina. nec simplr̄: nec sub ɔditiōe ɔuertēdi ad fidē: ꝛ si ɔhit matrimoniū nullū est.18.q.i.c.caue.ꝛ.c.cū nō oportet.ꝛ ibi no.Hugo. Sponsalia ɔo sub ɔditiōe si cōuertatur bene valent. Uñ q̄uis nō baptizat⁹ crederet oēs articulos fidei: tñ matrimoniū ɔctum cū tali a baptizato nō tenet: vt.d.c.caue.

¶ Utrū m̄rimoniū possit eē inter īfideles? R. φ sic: vt p3 ī.c.gaudemus.ō diuor. vnde si īfideles ɔuertāt̄ pñt facere in matrimonio ɔcto s̄m ritus eoꝝ nisi fuerit ɔctū ī gradib⁹ diuina lege phibitis. de quib⁹ habes.§.Impedimētū 6. Dicit tñ Pe.ī.4.di.39. φ posset esse φ eorū matrimoniū nō esset ɔ legē nature nec diuinā: ꝛ tñ si teneret: puta: q2 esset ɔctū ɔ eorū statuta annuallātia: q2 si nihil pñt talia statuta ɔ matrimoniū ī quātū sacr̄m est fedus hūanum sicut solū est ī infidelibus ꝛ iō si ɔuerterētur tales oporteret φ denuo ɔherēt. qō no.p limitatione.d.c. gaudemus. 1

¶ Utrū matrimoniū infideliū excuset actū cōiugalē? R. s̄m Bo.in.4.di.39 φ sic.q̄ ad culpā ꝛ cōsequēter penā si affectio libidinosa nō interueniat: nō tñ acquirunt palmā: q2 nulla dat̄ eis gr̄a pp defectum fidei. 2

¶ Utrum infidelis conuertens se ad fidem possit vxore dimissa aliam fidelem accipere? R. Pa.in.c. quanto: de diuor. φ eo ipso φ alter coniugum nō 3

vult cohabitare fideli conuerso: vel si vult cohabitare nō sine iniuria creatoris vel sine peccato dissoluitur matrimoniū i ifidelitate ɔctū ꝛ pōt ɔhere cū alia fideli. nec oꝫ iudex statuat tp̄s: sꝫ sufficit clare ꝓpēdat ꝙ nō vult ei cohabitare fm̄ Pa.in.c.gaudemus.de diuor. Si vero vult cohabitare sine eiꝰ inductione ad malū vel sine peccato: sic nō pōt cum alia ɔhere ifideli viuēte: sꝫ nō tenet̄ cohabitare cū ea si nō vult cōuerti.28.q.5.si ifidel̄. No. Ricar.in.4.di.39. Si tn̄ añꝙ aliā accipiat ꝑverba de pn̄ti ɔuertatur illa q̄ priꝰerat obstinata tenet̄ eā accipe nec aliā poterit ducere: vt no.cōiter theo.in.4.di.39.

4 ¶ Quid si ifidelis hēat pl̄es vxores. R. ꝙ illa cū qua primo ɔxit eius erit: ꝛ si simul duas accepisset sic nulla erit eiꝰ vxor: nisi vna illaꝝ habuisset ipedimentum quo eā accipere nō potuisset: quia tunc alia esset eiꝰ vxor.d.c.gaudemus.

5 ¶ Quid de vxore q̄ repudiata alteri nupsit. R. ꝙ vir nō poterit ei obiicere fornicationē: sed tenet̄ si vult ei cohabitare sine peccato eā accipere sicut vxorē gaudē: āt saltē ɔtinē.d.c.gaudemꝰ.i gl.

6 ¶ Utrū vir cōuersus possit itrare religionē vxore volēte ei cohabitare. R. ꝙ sic fꝫ Hugo.in.d.c.si ifidelis. Si vero ɔuersionis eius sit aliqua spēs non dꝫ intrare fm̄. S. Tho.i.4.di.39. ꝙ si nō est spes ɔuersionis pōt intrare prius vxore requisita de conuersione.

7 ¶ Utrū vno ɔiugū ad infidelitatem reuerso dissoluatur matrimoniū ɔctum inter infideles. R. ꝙ nō.c.quesiuit.de diuor. vñ tex.in.c.q̄to.de diuor.dicit ꝙ sacrm̄ fidei.i.baptismꝰ ratū efficit cōiugij sacrm̄.

8 ¶ Quid si fidelis ɔhat cū heretica vel scismatica. R. ꝙ tenet matrimoniū fꝫ cōiter Theo.in.4.di.39.

9 ¶ Utꝝ mulier ɔuersa ad fidē gaudeat priuilegio dotiū.i.l.assiduis.C.q̄ pot.i pig.ha. R. Pa.i.c.pe.d diuor. ꝙ sic.alleg.multa.

10 ¶ Quē dꝫ seq̄ ples ifidel̄. R. si ē adultꝰ seq̄t̄ quē voluerit. si āt minor cū salꝰ eiꝰ depēdeat a parētibꝰ dꝫ seq̄ fidelē: vt pbat̄ in.c.ex litis.de conuer.ifi.

Impedimentum 11. for me

tis seu coactōis: qd impedit ꝛ dirimit mr̄imoniū ex ip̄o ɔctū.c.cū locū.d spōsa. Sciēdū tn̄ ꝙ duplex ē coactio de q̄ i.l.1.ff.qd me.ca.s.absoluta ꝑ vim: vtputa cū q̄s capit̄ ligat̄: ꝛ hec n̄ pōt cadē i ɔsensū sꝫ bn̄ i copulā carnalē. vnde in cāu quo copula faceret mr̄imoniū sic coacta copl̄a n̄ facit.ar.30.di.presbyteros.de spō.veniēs.el.2.31.q.2.c.1.ꝛ.2. Quedā ē coactō ɔditionał.s.coactō ꝑ metū. vñ si metꝰ sit iiustꝰ vt ille q̄ p̄t cadere i cōstātē.s.mulierē quo ad mulieres quas minor metꝰ excusat: vt no.gl.i.d.c.cū locū.vł vir q̄ ad viros. Jō tex.i.c.cōsultatōi.de spō.ꝑꝑt h̄ dicit metꝰ qui posset cadē i constātē. sic mr̄imoniū tali metu cōtractū ipso iure ē nullū: vt tꝫ gl.i.c.veniēs.el.1.de spō. ꝛ cōiter doc. secꝰ si ɔhat̄ ex minori metu: q2 sic ɔtractū tꝫ. ꝛ d hvide ꝛ dic vt.j. Metus §.7.ꝛ.8.

¶ Quid si ratificet̄ ꝑ seq̄ntē ɔsensum tacitū matrimoniū metu cōtractū. R. ꝙ matrimoniū erit verū si alter perseuerat i p̄stino ɔsensu libero: q2 licet cōsensꝰ tacitꝰ ꝑ se n̄ sufficiat ad matrimonium contrahendum: sufficit tn̄ cū expressione exteriori que p̄cessit fm̄ Ri.in.4.di.29. quod notabis. 1

¶ Quid si mr̄imoniū metu ɔtractū cōfirmet̄ iuramēto. R. magis ꝓbabiliter fm̄ Rica.i.4.di.29. ꝙ n̄ tꝫ: q2 qd n̄ ē n̄ pōt ratificari. ꝛ d h̄ dic vt.s. Juramētū 5.§.9. 2

¶ Utꝝ ꝑ copulā seq̄ntē ratificet̄. R. ꝙ non nisi consentiat i matrimoniū: lꝫ p̄sumatur consensisse si non reclamat si potest. fm̄ Pe.i.4.di.29. 3

¶ Quid si metꝰ mortꝭ carceris ꝛ hmōi q̄ possunt cadere in constantem non inferatur persone q̄ habet contrahere: sed eius filijs vel filiabus. R. ꝙ nihilominus reddit matrimonium nullum fm̄ Ricar.vbi.s. nā idē iudiciū fit de metu q̄ ifertur ꝑsone ꝓꝑe cū eo qui infertur ꝑsone filij ꝛ vxoris ꝛ hmōi. 4

Impedimentum 12. for ordis

Uñ aduerte ꝙ si q̄s pꝰ susceptōēꝫ ordis sacri.s. sacerdotij diaconi āt sbdiaconi ɔhit mr̄imoniū dirimit̄: vt i.c.vnico de voto.li.6. ꝛ ē excōicatꝰ ip̄o fcō: vt i cle.d ɔsā. ꝛ affi. Si vero ɔhit pꝰ susceptōneꝫ

publica honestas iustitie

minorum ordinū nō dirimit: sȝ ī officijs nō ministrāt si sūt clerici occidētales: ⁊ bñficia nō assequunt: ⁊ iō ordo sacer impedit ⁊ dirimit: nō sacer solū impedit.

1 ¶ Sȝ quid si sacer ordo superueniat mrīmōio iā ɔ̄cto nūqd dirimit. R. dic. vt. s̄. Mrīmonium. 4. §. 8. cū se.

Impedimentū

3. ligaminis. s. cū qs alteri ɔiugi ē ligat⁹.

1 ¶ Utrū alligat⁹ alteri p spōsalia possit cū altera ɔ̄bere. vide. Spōsalia. §. 20. cū seqntibus.

2 ¶ Utrū obligat⁹ mrīmonialr alteri possit cū altera ɔ̄bere. R. ꝙ n̄ ⁊ bis q̄ noīe suo n̄ iussu ei⁹ in cui⁹ ē ptāte: vel noīe ei⁹ quā bȝ ī ptāte bina spōsalia ɔ̄trexit vł binas nuptias fit ifamis ip̄o iure. l. 1. ī fi. ff. de his q̄ no. ifa. ⁊ efficitur bigam⁹ ƀm quod dixi. s̄. Bigamia. ⁊ dȝ ieiunare p 40. dies ī pane et aqua: qd̄ vocāt carenā. s. q̄dragesimā sic dictā: q: caret cibis ⁊. 7. seqntib⁹ ānis pēitē. c. accepisti. de spon. duorum.

Additio

Et no. ꝙ spōsalia proprie sūt p verba de futuro ⁊ nuptie p verba de p̄nti: vt no. in gl. in. l. 1. ff. de spon.

3 ¶ Utrū ex dispēsatōe pape p⁹ mrīmoniū ɔ̄ctū possit q̄s alteri nubere. R. ꝙ si mrīmoniū non ē ɔsūmatū papa pōt dispēsare: vt no. ī. c. ex publico. d̄ ɔuer. ɔiu. Un̄ dicit Host. vnū mirabile qd̄ recitat Pa. ī. d. c. ex publico. ꝙ papa ex ɔsensu vtriusqȝ spōsi pōt ex ptāte absoluta dissoluē mrīmoniū nō ɔsūmatū nulla alia causa subsistēte: sȝ de ptāte ordinata n̄ pt sine cā. ⁊ cū h̄ dcō Hostīēsi trāseūt cōiter. Si vero mrīmoniū est ɔsummatū iter fideles sic papa n̄ pōt dispēsare: q: cū mrīmoniū ɔsūmatū ɔstat ī fcō n̄ potest hri p infecto. 23. q. 2. si paul⁹. l. ī bello. §. fcē. ff. d̄ captiuis.

4 ¶ Utrū młr credēs virū mortuū possit ɔ̄bere cū alio. R. ꝙ si verisilr ɔ̄sumit d̄ ei⁹ morte sic ɔ̄bere pōt ƀm aliqs: vt no. ī. c. qm̄ freq̄nter. vt li. nō ɔte. sȝ tu dic ꝙ dȝ hēat certū nūciū d̄ morte viri. de spō. in p̄ntia. de scdis nup. c. dn̄s. nisi vł dicere ꝙ satis est certificata qn̄ hȝ violētas suspitōes p⁹ expectatōȝ aliq̄lez. Et aduerte ꝙ vn⁹ testis sufficit: vt ī. d. c. ī p̄sētia. Excusat̄ ēt ab adulterio qm̄ pbabilr credit mortuū virū ⁊ cū alio cōtraxit. 32. q. 2. cū p bellicā. an aūt possit exigere debitū vel reddere. dic vt. s̄. 4. īpedimēto. §. 8.

¶ Quid si q̄s credēs vxorē viuere suā q̄ tn̄ mortua ē ɔ̄bit cū alia. R. ꝙ mrīmoniū ē: ex quo n̄ vixit ƀm Rodon. Hug. tn̄ ī. d. c. cū p bellicā. dicit ꝙ si credebat hoc sibi licere ēt viuēte sua erit mrīmoniū mō si pria mortua ē. Si vero non credebat licere sic mrīmoniū n̄ erit: q: nō maritali affectu: sȝ adulterio ei coniūgit: nisi postq̄ scit ꝙ ē mortua ei cōiūgat maritali affectu: pseuerāte alia pte ī affectu maritali: alr̄s nō: ⁊ ē ver⁹. 5

Impedimentum

14. dicitur publice honestat̄ iusticia q̄ ē ppiquitas ex spōsalib⁹ pueniēs: robur ex istōne ecclie trahēs ppt eiusdē ecclesie honestatē. vn̄ īpedit ⁊ dirimit tam matrimonia q̄ ēt spōsalia seq̄ntia: nō precedētia: vt ī. c. ex sponsalibus. de sponsali. 6. Et ista publica honestas iusticie cū sit q̄dam fīe affinitati: iō īpedit ƀȝ illos gradus ƀm quos affinitas ipeditvsqȝ ad quartum gradum inclusiue de q̄b⁹ dicet̄ īfra. 15. Impedimento.

¶ Quot sunt spēs publice honestatis iusticie. R. ꝙ olim due: quarum p̄ma q̄ ɔ̄hebat̄ ex secūdis nupt. puta Petr⁹ vxorem hēbat quo mortuo ei⁹ vxor accepit aliū virū de q̄ habuit filiū vel filiā: tal' ples cum nullo cōsanguineo Petri poterat ɔ̄bē: sed hodie sublata ē p. c. non dȝ. de ɔsan. ⁊ affi. Alia q̄ hodie hȝ locū ē q̄ ɔ̄bitur ex spōsalib⁹ de futuro vel ex mrīmonio de p̄nti nondū consummato ƀm Pa. ī. c. sponsam. d̄ spō. vn̄ null⁹ ɔsanguine⁹ sponsi pōt accipe talē spōsā vsqȝ ad q̄rtum gradum īclusiue nec econuerso. c. Iuuenis: ⁊. c. ad audientiam. de spon. ⁊ si accipit non erit eius vxor: quia dirimitur. 1

¶ Quid req̄rit vt spōsalia īducāt p̄fatū impedimētū. R. ꝙ q̄nqȝ. Primo ꝙ sint cōtracta a maiorib⁹ septēnio. tex. ē. ī. d. c. ex spōsalib⁹. ⁊ vt dic̄ Pa. ī. c. Iuuenis vbi req̄rit etas certa respectu discretionis n̄ pt p̄ueniri: vt pȝ ī etate ad ɔfectionē testamēti: vt ī. l. q̄ etate. ff. d̄ testa. ⁊ idē no. ī. c. puberes. d̄ d̄spō. ipu. Iō dȝ ɔpleuerit 2

compleuerit contrahētes: siue pro quibus contrahūt. 7. ānos.

3 ¶ Sz nūqd si maior ɔtrahit cuz minori septēnio prima tñ septēnio oriat publice honestatis iusticia. R. ꝙ ñ ɓz Pa. i.c. iuueis. de spon. ꝛ i c. fraternitati. ď eo q̄ cogno. ɔsan. vxo. sue. ꝛ ɓ ex defectu ɔsēsus: vt i. d. c. ex sponsalib⁹.

4 ¶ Pone ꝙ tal' maior cohitauit cū minori septēnio ďspōsata p ỽba de futuro ꝛ iteruēiat extraordinaria pollutio vel sit dubiū an eā temptauit. R. ɓm. Pa. vbi. ś. p ex qdā eqtate orit publice honestatis iusticia: sz tñ nullo iure pbatur.

5 ¶ Scďz qď reqrit vt iducat istď ipedimētuz ē ꝙ ñ sint ɔtracta sb ɔditiōe: nā añ ɔditionis euētū ñ orit istď ipedimētū. vñ posset ɔtrahere cū aliquo ɔsāguineo spōn añ ɔditionis euētum.

6 ¶ Quid si qs ɔtrahit cū aliq̄ cum ista ɔditione. si deo placuerit ꝛ postea iuenitur ei⁹ affinis vł aliud ipedimētum hñs quo cuz ea cōtrahere ñ potest ď iure. R. ꝙ ñ orit publice honestatis iusticia: q: fuerunt conditionalia ꝛ ideo poterit contrahere cuz eius consāguinea. nec ob. ꝙ dicta conditio subītelligebatur ēt si ñ fuisset apposita: q: si ñ apponeret ēt expsse nihilomin⁹ esset pura: sz expsse apposita faciūt cōditionalia ɓm Ho. i. c. ad audiam. de spon. ꝛ Jo. an. i. d. c. ex sponsalib⁹. vide quod dixi. s. 3. impedimēto. §. 1.

7 ¶ Quid si apponat aliqua ɔditio q̄ hēt p ñ adiecta: vt. ś. patuit. 3. ipedimēto. R. nihilomin⁹ spōsalia pura erūt: ꝛ orit istď ipedimētum: vt i. c. vl. ď ɔdi. appo.

8 ¶ Tertiū qď reqrit vt sit istď ipedimētū oz ꝙ spōsalia sint certa: q: i certā psonā ñ ifert ɔsēsus: nec orit istď ipedimē

9 ¶ Quartuz oz ꝙ ñ defecerit con stum sensus. d. c. ex spōsalib⁹. vñ cōsāguine⁹ furiosi ɔtinue potest ei⁹ spōsam ducere quā i amētia despōsauit: cū cōsensus ď fecerit. c. dilect⁹. de spō. 32. q. 7. neq3. Limitat hoc Pe. de pal. ꝛ hñ ver qñ defectus cōsēsus est apparēs: vt i pueris ꝛ amētib⁹. secus esset qñ esset latēs: sicut i illo q̄ ɔhit nō aio ɔhēdi: sed decipiēdi q: tūc orit istď ipedimētū pp apparētiā honestatis: ꝛ ideo ipedit: q: de itētione ñ potest ɔstare. ɔfirmatur p. Vicē. Archi. Jo. an. ꝛ Imol. ꝛ Be. i. c. vnico. de spon. li. 6. q̄ tenēt ꝙ loco ɔhēs si de loco aperte ɔstat ñ iducit publica honestas: ergo si nō ɔstaret iduceretur.

Quītū ꝙ nō sint contracta post mřimonium vel spōsalia prius facta: q: si qs contraxisset matrimoniū vel spōsalia: ꝛ post viuēte prima spōsa ɔheret cū aliqua eius consāguinea nō dirimētur spōsalia pcedētia. c. ex spōsalib⁹. 10

¶ Quid si spōsalia ɔhētes habuerit tēpus debitū ꝛ fuerit pure ɔcta ꝛ cū certa psona ꝛ cū ɔsēsu: sed tñ fuerūt nulla de iure: puta cū affine vel cū religioso vł i sacris aut cū maleficiato ꝛ hmōi. R. ꝙ nihilominus orit publice honestatis iusticia: vt i. d. c. ex spōsalib⁹. q: i matrimonio attēdit poti⁹ honestas. l. sēp. ff. de ritu nup. Nec ob. ꝙ nulla oriat obligatio: sed hñ publica hōestas q̄ ipedit mřimoniū ɔhēdū ꝛ dirimit ɔctum. 11

¶ Sed qd si minores septēnio contractis spōsalib⁹ pseuerāt vocātes se sponsum ꝛ spōsā vł simul iacēt: vel se iuicez osculātur vsq3 post septenniū: ꝛ ex hoc manifeste apparet eos pseuerare i eadē volūtate. R. ꝙ si ex talibus signis manifeste appet ꝙ pseuerāt i eadē voluntate post septēniū cōpletū orit publice honestatis iusticia: vt no. i. d. c. ex spōsalibus. Alias si ñ manifeste apparet licet perdurēt i eodem proposito nō orit istud impedimētum: vt colligit ex. d. c. ex sponsalibus. 12

Impedimētū 15. est affinitatis: q̄ qdē

affinitas ē pximitas psonarū ex copula carnali pueniēs omi parētela carēs: vñ affinitas mediāte ɔsāguitate ꝛ carnali commixtione ppagat: ideo ɔsāguinitatē imitat. Sed i hoc differt: q: psonā cōiūctā siñ addita alicui psone: per ppagationē fit pticeps eiusdē nature: sz i differēti gradu. vñ nō mutat genus attinētie: sz tñ gradū: sz psona addita siue ɔiūcta p copulā carnalē alicui psone ñ fit pticeps eiusdē sz q̄si cōiūgit ab extriseco. vñ cōiūgitur alio genē coniūctionis sz i eodē gradu. Et ideo psona cōiūcta p carnis copulā sāguini alteri⁹ iducit pmū gen⁹ affinitatis. psona ỽo addita p copulā psone q̄ pmum iducit gen⁹ facit scďm gen⁹. ꝛ psona addita se iducit tertiū gen⁹. ỽbi gřa vxor fratris

mei ē mihi affinis ī pmo genere ꝛ ī eo-
dē gradu q̄ frat̄ me⁹ ꝛ filiqs ꝯsāguineis
meis ī eodem gradu quo sūt mihi ꝛ in
pmo genere. Alia psona q̄ nō ē mihi cō
sāguinea: nec affinis aliūde si cōiūgat̄
cū pfata vxore fratris mei erit mihi af-
finis ī.2.genere ꝛ cōsāguineis meis et
ī eodem gradu q̄ sum⁹ fratri meo. Ter-
tia ꝟo psona aliūde: nec ꝯsāguinea: nec
affinis: si cōiūgat̄ scde persone cōiūcte
vxori fatris mei erit mihi ī tertio genē
affinitatis ꝛ cōsāgnineis meis. ita no.
ī.c.ñ debet. de cōsan. ꝛ affi.

1 ¶ Quomō ipedit affinitas mr̄imoniū.
R̄. ꝙ si pue niat impedit ꝯbēdū ꝛ diri-
mit ꝯctum ī pmo genere tm̄ hodie: et
vsq; ad quartū gradū iclusiue: vt ī.d.c.
nō debet. lz olim impediret ēt ī.scdo et
tertio genere: vt.35.q.3.p totū. Uñ pso-
na cognita carnalit̄ ab aliquo cōsāgui-
neo ñ poterit cōtrahere cum aliquo de
illa consanguinitate qui ñ distat vltra
quartum gradum ab eo cōsāguineo q̄
eam cognouit ꝛ ecōtrario. Et si cōtra-
hit ñ tz mr̄imonium: ꝛ itelligitur prohi-
bitum ī ifinitum ī linea recta scdz vnā
opiniōem quaz ñ teneo: vt.s.dixi. Im-
pedimētum. 6.§.1.

2 ¶ Quid si affinitas supueniat matrimo
nio iam ꝯcto per ꝟba de pñti licet ñ cō
sumato. R̄. ꝙ ñ dirimit eum: vt ī.c.2.d
cōsāgui. ꝛ affi. ꝛ ille per quem contra-
cta ē affinitas ñ potest petere debitum
sñ peccato mortali: sz bñ tenetur redde
re vere vel iterpretatiue petēti. Pe. de
pal. tz ꝙ si matrimoniū ñ est consuma
tum: ꝙ nec ēt reddere potest sñ morta
li peccato: q: potest religionem itrare.
Sz h̄ ñ credo: q: lz possit ñ tñr itrare.

3 ¶ Sz nūquid episcopus poterit dispē
sare cum tali vt ēt exigere possit sñ pec
cato. R̄. vt.s. Incestus.§.5.

4 ¶ Utꝝ remaneat affinitas p⁹ mortē p
sōe cognite. R̄. ꝙ sic: q: ē vīcl'm ppetuū.

5 ¶ Utruz coitus fornicarius causet af-
finitatem. R̄. ꝙ sic: quia per omēm coi
tum ordinatum ad carnis propagatio
nem p quam ꝯsāguinitas cōtrahi pos-
sit contrahitur affinitas. ñ autem per
coitum extra vas vel sodomiticum: et
huiusmodi.35.q.3. extraordīaria: et de
eo qui cogno. ꝯsā. vxo. sue.c. fraternita
ti: ꝛ.35.q.10. fraternitatis. Gofre. tamē

tz absurdum contrahi affinitatem per
fornicarium coituz: ēt ordiatum ad ge-
nerationem: ꝛ ideo tz ꝙ ñ contrahitur
nisi ex proximitate proueniens ex nu-
ptijs. vt patet ī.l.ñ facile.§.sciēdum.ff
de gradibus. Sed ꝯtrarium commu
niter tenetur: ꝛ sic serua. Et ille.§.sciē-
dū loq̄tur de affinitate per quā defert̄
hereditas ad aliquem.

¶ Quid si claustruz pudoris itrauit sz 6
semē ñ emisit. R̄. ꝙ affinitas ñ ꝯtrahi
tur ēt si mulier sola emisisset sz quam-
uis claustrum non itret: sz tamē semē
itus mittit contrahitur affinitas: q: po
test fieri generatio sicut fit ī balneo: vt
ī demonibus succubis ꝛ icubis.

¶ Quid si vir itrās claustrum emittit 7
semē ꝛ ñ mulier. R̄. Pa.ī.c. fraternita-
ti. de eo q̄ cogno. ꝯsā. vxo. sue Inno. ibi
dem tz ꝙ nō cōtrahitur affinitas: sed ꝙ
oportet simul emittāt tam vir q̄ mu-
lier. Idem tz Ho. in summa. ꝛ Hugo ī
d.c. extraordinaria. sed ipe Pa. dicit ꝙ
Hostiē. in.d.c. fraternitati. dicit ꝙ suf
ficit ꝙ vir emittat in claustrum pudo-
ris: licet mulier nō emittat: quia secun
duz medicos potest fieri generatio. Ex
quo sequitur Fede. consi. 290. Et vide
tur sequi Pa. ꝛ iudicio meo etiam In
no. in.d.c. fraternitati. ꝛ Rodo. ꝛ Pe. d
pal. in.4. aliter beata virgo non potuis
set effici mater ꝛ ꝟgo: si oporteret mu
lierem seminare.

Impedimentum sextū deci-

mum dicitur impotentia coeundi: que
quidem est vitium ai vel corporis vel
vtriusq; quo q̄s impeditur alij carnali
ter ꝯmisceri.

¶ Quot sunt eius species. R̄. ꝙ tres 1
Prima dicitur naturalis: vt frigiditas
in viro. Artatio in muliere. Et defect⁹
etatis in vtroq;: vel altero. Altera est
accidentalis que prouenit a causa extri
seca et accidentali: vt castratio. Et ter-
tia maleficialis q̄ a demonib⁹ puenit.

¶ Circa frigiditatē ꝛ artationē: dic bre 2
uiter ꝙ ad hoc vt impediat matrimo-
nium cōtrahēdum ꝛ dirimat cōtractū
requiritur primo ꝙ precesserit tale im
pedimētum matrimonium: quia si ad
ueniret post cōtractū ñ dirimeret: lz es
set rōnabil' cā dispēsationis fiēde p pa
pam vel alt̄

ꝑam vt alter aptus cōtraheret cū alio:
si nunduz erat matrimoniuz cōsuma-
tuz: vt no. Pa.in.c.ex parte. τ i.c. ex pu
blico.de conuer.ɔiuga. Et idem dic de
īpotentia accidētali. ſm eundē Pa.al-
legat.c.quod sedē. τ.c.cōsultationi. de
fri. τ male. Scđo requiritur ꝙ sit tāta
ꝙ nullo modo possit coire hoc est ſcđz
Pe.de pal. ꝙ sit talis ꝙ īpediat actuz
perpetuū saltez qꝛ licet īpediret effectū
generationis: sꝫ nō actuz que est emis-
sio seminis in vase nō esset īpedimētū
Tertio ꝙ sit perpetuū īpedimentū ita
ꝙ nullo medicamie aut remedio pos-
sit remoueri nō dirimeret. hoc no.i. c.
i. τ.2.33.q.i. τ de frigi.c.2. τ.3. τ q̄si p to
tuz. Nec facio vīz in frigiditate q̄ est a
natura: aut in illa q̄ est p senectutē: q̄a
qñ nō pōt iuuari impedit: vt no. Ric. i
4.di.34. Et eadem ratione dic đ nimia
caliditate que coitū impediret. ſꝫ. S.
Tho.ea.di. Quarto ꝙ sit ignorās quā
do cōtrahit de tali īpotentia: qꝛ ſꝫ Pe.
de pal. qui scit se vel aliū īpotentē τ cū
accipit nō pōt āpliꝰ eū dimittere quo
ad vinculuz: quia est verum matrimo
niuz: vt in.c.consultationi.de fri. τ ma
le. τ hec quattuor dic etiā requiri ī īpe
dimento accidentali vt dirimatur.
3 ¶ Sꝫ q̄d de eo qui hꝫ ꝟgā erectā sed
nō pōt emittere semē pp īpedimētum
naturale vel accidētale? R. Pa.i.c.2.đ
fri: τ malefi.gl.32.q.7.i.c.hꝭ qui. tꝫ ꝙ
pōt ɔhere τ tenꝫ mr̄imoniū: qꝛ p̄t mu-
lierē ꝑuocare: sꝫ cōiter tn̄r ɔ̄riū: qꝛ ex q̄
nō pōt habere actū generādi: pōt mu-
lier dicere ego volo effici mater: vt i.d.
c.i.in fi. τ sic tene si ante ꝑcessit contra
ctum matrimonij tale impedimentuz
τ nō sit remediabile.
4 ¶ Utꝝ mulier pp artitudinē separata
a p̄io viro τ cōiūcta scđo que efficitur
habilis p̄io pp vsuz secūdi sit restituen
da p̄io? R. Pa.in.c.fraternitati eodē.
ꝙ si nō poterat cōiūgi primo viro an-
tea sine periculo mortis ꝑ aliqđ reme-
diū ꝙ nō restituit̃ sed stabit cū scđo: qꝛ
i p̄io nō fuit mr̄imoniū vt tenꝫ abbas
τ Pe. τ sequit̃ Jo.An.in.d.c.fraterni-
tati.in fi. ꝙ verꝫ limita qñ aperte appa
ret dissimilitudie mēbroꝝ amboꝝ. al's
esset restituēda: qꝛ videtur ecclia dece-
pta. Et sic concorda doc.

¶ Circa etatē vero vt no. dixi. Etas ad 5
cōtrahēdū spōsalia est septem ānoꝝ cō
pletorū: vt i.c.vnico.de spō.impu.li.6.
Sꝫ i mr̄imonio requirit̃. ꝙ vir habeat
cōpletū.14.ānū. τ mulier.12. vt in.c.pu
beres. τ.c.continebatur.de spō.īpube.
Unde si ante illud tēpus cōtrahat̃ nō
erit matrimoniū sꝫ spōsalia.c.vnico. đ
despōsa.īpube.li.6. Et hoc verꝫ nisi ma
licia suppleret etatē. τ tūc est ſꝫ Tācre.
τ Ho.in.c.de illis.el.2.de spon.impu.
qñ se iuicē cognouerint: aliter nō. Sꝫ tu
dic cū Jo.an. ꝙ sufficit ꝙ sint experti co-
pulaꝫ carnis si nō iuicē: saltē cū alijs.
Uñ exponit̃ illud malicia .i. vigor natu
ralis seu potētia coeūdi supplet etatē:
qđ pꝫ in.d.c.de illis. ibi potuerūt cōiū-
gi. Et iura q̄ dicūt ꝙ matrimoniū tꝫ si
sunt ꝓximi pubertati: lꝫ doc. in hoc sit
diuersa īterp̄tatio. Tñ tu hec intellige
cū Ho.in sūma. ꝙ ē ꝓxima etati qñ est
viri potēs qđ ꝑ experiētiā pōt sciri. đ
c.a nobis.de spōsa.īpube. Uñ gl.i sum
ma.20.q.i.refert Bf. dicētē ꝙ puer no
uē ānorū reddidit nutricē p̄gnantē.
Et Alber.i.4.dicit se vidisse puellā no
uē ānoꝝ ɔcepisse τ i decio peperisse. 6
¶ Sꝫ q̄d si puer pubes τ habilis etate
ad cōtrahēdū ɔhit τ ē īpotēs ad coeun
dū? R. glo. tꝫ ꝙ mr̄imoniū nō est vali-
dū in.c.puberes. τ sequit̃ ibi Pa.đ spō.
īpube. Quia q̄ hr̄e actuz generandi nō
potest nō dicitur pubes. ergo assimila
tur impuberi. τ facit istud.c.puberes.
in fi. Doc. tñ cōmuniter tenent ꝙ nō se
paratur: sed expectabitur tēpus ꝑplene
pubertatis. s. decēocto ānorū. l. itē mel
la. ff. de alimen. τ ciba.lega. τ hec ē hu-
manior τ verior: qꝛ ex quo īpedimētū
nō est perpetuū nō restat quin sit mr̄i-
moniuz. aliter infirmus īpotens nunc
ad coeūdū nō posset cōtrahere qđ falsū
est: τ iđ erit matrimoniū. sed si in.18. nō
poterit iudicabitur īpedimētū perpe-
tuū: τ sic dissoluetur. 7
¶ Sed nūquid peccant qui ɔhūt mr̄i
moniuz añ debitā etatē? R. ſm Pe. de
pal.i.4. ꝙ sic mortaliter si sine iusta cā
τ licētia ep̄i ɔhunt: qꝛ ɔ̄ ꝓhibitionē.c.
2.de despon.impu. 8
¶ Sꝫ pōe ꝙ minor septēnio fuit cogni
ta a spō. maior.14. R. Jo.đ deo. ꝙ erit
mr̄imoniū. sꝫ Pa.i.d.c.ɔtinebat̃ tenet

ꝙ ſ'erit quātūcūqȝ fuerit cognita: q2 ſi
hȝ conſenſuȝ aptū ad mrīmoniū ꝯhen-
dū niſi eēt mltū diſcreta ⁊ doli capax.
8 ¶ Pone ꝙ dicit ipuberes qui p⁹ſepten
niū cōtraxerūt mrīmoniū qḋ iuris iter
pretatiōe ſunt ſpōſalia. vt in. c. vnico. ḋ
ſpon. ipub. li. 6. perſeuerāt vſqȝ ad ple-
naȝ pubertatē ⁊ in pubertate iteruene-
runt oſcula ⁊ āplexus ⁊ dona: nūqd erit
mrīmoniū: ſꝫ. ꝙ ſi iteruēit copula. tex.
eſt clar⁹ i. d. c. vnico. ꝙ ſic efficit̄ mrīmo
niū. Si vero copula nō iteruenit neqȝ
conſenſus expreſſus poſt pubertatē: ſic
opi. eſt diuerſa. Inno. tȝ ꝙ nō efficit̄ per
quoſcūqȝ alios act⁹ extra copulā vel ni-
xuȝ ad eā. Hoſti. vero fuit vari⁹ in. c. at
teſtationes. de deſpō. ipu. ⁊ i. c. ad id. de
ſpō. Archi. in. d. c. vnico. p⁹ multas opi.
videt̄ cōcludere ꝙ nō ſit mrīmoniū niſi
interueniat vel nou⁹ cōſenſus expreſſus
vel copula vel traductio ad domū. ⁊ h̄
videt̄ ſequi Alan⁹. Vicē. ⁊ Goffre. i. c. lit
teras. de deſpon. ipu. Pa. in. c. fi. ḋ ſpō.
tȝ ꝙ ꝑ oſcula: iocalia: ⁊ āplexus: ⁊ hmōi
ſigna efficit̄ mrīmoniū: allegat gl. ⁊ Jo
An. in. d. c. vnico. Ray. tȝ ꝙ ſi qñ ꝯxerūt
intendebāt contrahere mrīmoniuȝ ſic
non erit nec matrimonium nec ſpon-
ſalia. Mrīmoniū: q2 etas ipediebat. ſpō
ſalia: q2 hoc nō intēdebāt: nec verba ad
hoc poſſunt referri. ⁊ ſic adueniēte pub
tate ēt ſi ſequat̄ copula nō erit mrīmo-
niū nec verū nec preſumptū. Si ꝟo qñ
contraxerūt intēdebāt ꝯhere: ſi nō vt a
gebāt ſaltē quantū valere poterat: ſic e
runt ſpōſalia ⁊ nō inducēt mrīmoniuȝ
niſi aut per copulā: aut ꝑ conſenſuȝ eui
denter expreſſuȝ: ⁊ ſic intelligit tex. d. c.
vnici. Ego. vero ſaluo meliori iudicō: iu
xta. l. claudius felix. i fi. ff. q̇ po. in pig.
habe. dico ꝙ ad hoc vt matrimoniū ꝯ-
ctum iter ipuberes qḋ iuris interpreta
tione dr̄ ſponſalia efficiātur matrimo-
nium verū: oȝ interueniat nou⁹ conſen-
ſus in matrimoniū expreſſus cū aliqb⁹
ſignis vniuocis: hoc eſt ꝙ talia ſigna ñ
poſſint fieri legitime: nec ſoleant fieri:
niſi cū vxore in legitimo mrīmonio cō-
iuncta. Iſtud cōiter ſequunt̄ theo. in. 4
di. 28. pȝ in. ar. per. l. minorē. ff. de ritu.
nup. ⁊ ꝑ. d. c. atteſtationes. ⁊ qḋ ibi no.
Et ideo ſi p⁹ pubertatē amboꝝ nouū cō
ſenſuȝ habuerant. oſtēſum per aliqḋ ſi-
gnū qḋ ſolūmodo coniugibus exhiberi
ſolet ſic indubitāter mrīmoniū efficit̄.
Si vero nouū talē cōſenſum in puber-
tate nō habuerūt ſed ſimpliciter pſeue-
rauerūt in tali opinione prima nihil de
nouo determinātes: tūc. reduco doc. ad
cōcordiā. Et dico ꝙ ſi interceſſerūt act⁹
qui nō ſolēt fieri niſi cū vxore: vt tradu
ctio ad domū. habitatio mutua ad ſeo:
ſuȝ: ⁊ hmōi: ſic talia ſigna faciūt mrīmo
niū ꝓſumptū. Et ſic itelligo ⁊ limito di-
ctū gl. Hoſti. ⁊ Pa. ac. ceteroꝝ. Si āt ſi-
gna exhibita p⁹ pubertatē ſunt ſigna q̄
ēt ſpōſis de futuro exhibent̄: vt in aliq̄-
b⁹ locis oſcula ⁊ āplexus ⁊ hmōi: ſic ñ fa
ciunt mrīmoniū nec verū nec ꝓſumptū
q2 hoc non ꝓbat eſſe qḋ ad hoc cōtingit
abeſſe. l. neqȝ natales. C. de ꝓba. c. 2. de
tranſla. prela. ⁊ ſic intelligo Inn. cū ce-
teris. Iſtaȝ concordiā videt̄ tenere Do.
Anto. in. d. c. atteſtationes. ⁊ de iſtis vl
timis nō loquit̄. d. c. vnicū. qḋ pȝ i ꝟbo
conſtiterit euidenter: nec glo. ibidem ſi
bene ponderetur: q2 dicit ſe amplexabā
tur non ſimpliciter: ſed audit vt ꝯiuges 9
¶ Circa vero ipedimentū naturale vel
accidentale eſt ſcien. ſꝫ Pa. in. c. i. ḋ fri.
⁊ male. ꝙ qñ nō pōt ꝑ aſpectū ꝓbari ſꝫ
dȝ ad minus habitare per trienniū an-
teq̄ mrīmoniū diſſoluat̄: vt i. c. fi. eodē
Sec⁹ in ipedimēto qḋ pōt ꝑ aſpectū ꝓ-
bari: vt in. d. c. fraternitatꝭ. Vl' ꝑ iuramē
tū ꝓpriū cū ſeptia manu ꝓpinquoꝝ vt i
c. laudabilē. eo. titu. q2 ſtati p⁹ dirimi.
¶ Quid de ſpadone vtroqȝ teſticulo: ſꝫ 10
quidā tenēt ꝙ nō dirimit̄: q2 ſm Auice
nam pōt erigere virgā ⁊ ſemē emittere
licet non poſſit generare. Sed ſm Pa.
in. c. qḋ ſedē. de fri. ⁊ male. doc. cōiter te
nēt ꝙ nō pōt cōtrahere: ⁊ ſic non tenet
matrimoniū: ⁊ dirimetur. ſecus ſi eſſet
caſtratus tantum vno teſticulo ⁊ ſic po
teſt intelligi tex. ⁊ glo. in. l. ſi ſerua. §. ſi
ſpadoni. ff. de iur. dot. vide glo. in. c. hij
qui. 32. q. 7. Sȝ ego teneo ꝙ ex quo ha-
bet actum generandi ꝙ tenet matrimo
nium: licet non habeat effectum: vt. ſ.
dictum eſt. aliter ſteriles non poſſent ꝯ
here qḋ falſum eſt. ⁊ ſm hoc limita glo
ſas predictas. nec ob. c. i. eodem. ibi. vo
lo eſſe mater filios procreare: quia ille
vir nec habebat actum nec effectum.
¶ Circa ꝟo maleficiatos. aduerte ꝙ ali A

quãdo q̃s est maleficiat⁹ respectu oiuz ꝛ sic cõtrahere nõ põt: ꝛ si cõtrahit post primũ matrimoniũ ꝯtractũ ꝛ ꝯiungit cũ secũda redire tenet ad primaz. ꝙ pz q: ĩpedimẽtũ nõ erat ꝑpetuũ: ꝛ iõ pri- mũ mrimoniũ fuit firmũ. Si aũt sit maleficiat⁹ respectu vnius ꝑsone: sic ñ restituetur quãuis cognoscat secũdaz: quia primuz matrimoniuz fuit nulluz: ꝛ secũdũ fuit validum.

12 ¶ Sz nũquid iudicabit ĩpedimentuz perpetuuz q̃ remoueri posset ꝑ aliqđ maleficiũ? R. ẛm sanctuz Bo. l. 4. dist. 34. ꝛ sanctũ Tho. eadẽ di. ꝙ sic: q: non põt homo per maleficiuz inuocare de- mones pro aliquo cãu.

13 ¶ Sz queraꝛ de abhominatione: vtꝝ ĩpedit matrimoniũ? tenet sanct⁹ Tho. vbi. s. ꝙ ẽ idẽ iudiciũ qđ de maleficio cũ sit cã extrinseca ꝛ accidẽtalis. Et h̃ intellige qñ ex tali abhominatõe ĩ imaginatiua fantasia aut extimatiua cõcipitur talis horror: ꝙ nullo modo p̃t habere actum generandi cũ tali.

14 ¶ Sed q̃d si inueniaꝛ aliq̃s qui vellet destruere maleficiũ cuz alio maleficio? vide. s. Superstitio. §. 13.

15 ¶ Quero q̃d si dubiuz sit: an tale ĩpedimentũ ĩpotentie cocũdi p̃cesserit mrimoniũ ꝯtctuz ꝑ verba de p̃nti an nõ? R. Pa. in. d. c. fraternitatis. ꝙ presumet p̃cessisse ex quo nunq̃ potuit cognoscere. facit in ar. l. 3. C. de edi. edic. Et hoc idẽ sequit Ricar. l. 4. di. 34. ꝙ đbemus presumere ꝙ sicui precessit ꝯsumatõez ita ꝛ ꝯtractionez. Naz ex futuro presu- mitur esse preteritum: vt no. in. c. scri- bam eisdem. de presump. ꝛ sic doc. ma- gis videntur in hanc opinionem incli- nari: ꝛ plz mihi. lz glo. in sũma. 33. q. l. dicat ꝙ presumendum est subsecutuz. Nec ob. c. licet ex quadaz. in fi. de testi. vbi dicitur ꝙ in dubio pro patrimonio est presumenduz: q: dicit Pa. vbi. s. ꝙ est verum qñ matrimoniuz põt habe- re suuz effectuz. s. euitatione fornicatõnis vel bonũ prolis. Et hãc mirabilẽ limitationẽ tz̃ et do. An. in. c. littere vř. de frigi. qđ bene notabis.

Impedimẽtũ decimumseptimum ẛm

aliquos dicitur cõsuetudinis vel statuti: pro cuius intelligentia queritur.

¶ Utrũ cõsuetudo possit cõtra matrimoniũ? R. ẛm Pa. i. c. sup eo. de cognatione spirituali. ꝙ aut cõsuetudo habilitat alias inhabiles per ius canoni- cuz: vtputa ꝙ contrahatur in. 2. vel. 3. gradu cõsanguinitatis ꝛ hmõi: ꝛ sic ñ valet: vt ꝓbatur in. d. c. super eo. ẛm veraz significationẽ iũcto. c. qđ super his. de cõsan. ꝛ affi. ꝛ hoc tenet Hosti. quasi sit irrationabilis. Ex quo infero ꝙ consuetudo nõ approbata a papa non põt tollere impedimentuz publice honestatis: cuz consuetudo nõ valeat cõtra honestatem ecclesie. c. cuz deco: ẽ. de vi. et ho. cle. Aut cõsuetudo solũ inhabilitat alias habiles: vt in filiis duorum cõpatrum per quorũ neutruz ventuz est ad cognationẽ spiritualez: ꝛ tunc valet vt si ꝯhaꝛ. Fac ver. ceteꝝ. d. c. sup eo: ꝛ. d. c. oliz. de cle. cõiuga. Aut consuetudo nõ solũ inhabilitat vt nõ contrahatur: sed etiaz habet vt dissoluatur ad tempus: ꝛ sic valet: vt voluit Inno. quia peccauerunt cõtenendo cõsuetudinẽ patrie. 30. q. 5. aliter. Aut taliter inhabilitat: ꝙ si fuerit ꝯctum hz vt dissoluatur in ꝑpetuuz: ꝛ tunc si est approbata per papaz saltez tacite sic valet: vt probatur i. d. c. super eo. ẛm lecturaz Hosti. Sed si nõ apparet de approbatione pape: tũc nõ valet ẛm Hosti. in. d. c. super eo. ꝛ propterea dicit casuz prefati. c. nõ extendẽduz. Sed Pa. tenet contrariũ: vbi cuz de cõsuetudie cõcurrit scãdalũ: q: sicut papa potest ius diuinuz interpretari ꝛ addere ꝛ diminuere: vt no. Inno. in. c. que in ecclesiaruz. de cõsti. Ita ꝛ ꝯsuetudo: vt tenet idez Inno. in. c. fi. de consue. ꝛ hoc etiaz sentit glo. magna in. d. c. super eo. que vult ꝙ vbi esset consuetudo ꝙ nõ contraheret in quintũ graduz si ex cõtractu generaret scãdalum nõ valet matrimoniũ. Quia vt dictum ẽ. Cõsuetudo ꝯtinẽs ĩ se scãdalum ex p̃teritione potest inhabilitare alias habiles. secus si a principio nullũ fuisset impedimentuz: quia tunc scandalum superueniẽs nõ põt dissoluere: quia ꝓpter scandalũ nõ est recedendum a ve- ritate iuris diuini: c. 2. đ no. ope. nun. ꝛ ĩ regła q̃ scãdalizauerit. đ re. iur. Sz. d. An. d. Bu. i. d. c. sup eo. licet sic. ꝙ aut ꝯsuetudo hz ꝯcursũ iuris ãtiq: ꝛ tunc dis

merſ in ppetuū īteruenīēte ſcādalo:niſi ita dirimaᵗ. Si vero nō hȝ ꝯcurſum iuris ⁊ tūc ſi a nouo iure approbeᵗ vl'a papa ſimilr' dirimet. ꝙ ſi nō hȝ ꝯcurſuȝ iuris antiqui vel noui vel approbatōeȝ pape tūc nō potest creaᵗ nouū īpedimēdū in perpetuū: ⁊ hoc est veriſſimuȝ. Et dictum Pa. intellige de conſuetudine generali quam papa ſcit ⁊ approbat: tñ de particulari: niſi ſʒ diſtictionē. d. An

2 ¶ Quid ſi ꝯſuetudo mariti ⁊ vxoris ſit diuerſa: ꝶ. Pa. in. c. i. de ſpō. Aut ꝯſuetudo diſponit ſup ſolēnitate ꝯhēdi: ⁊ dȝ obſeruari ꝯſuetudo patrie vbi mr̄imoniū ꝯhiᵗ: ēt ſi ābo eēnt peregrini vel foreſes: q: ñ eēt violāda ꝯſuetudo patrie cū ſcādalo alioꝝ: vt in. c. q̄ ꝯtra. 8. di. ⁊. l ſi frigid⁹. ff. ꝺ enic. ⁊. l. 2. C. quēadmo. teſta. aperianᵗ. Aut ꝯſuetudo diſponit ſuper exequutōe vt aliȷ̄s ſeruādis p⁹ ꝯctū ⁊ debet attēdi ꝯſuetudo domiciliȷ̄ ipſi⁹ mariti. l. fi. §. idē reſcripſeſt. ff. ad mūni. Uñ ſi ꝯſuetudo ē domiciliȷ̄ mariti ꝙ marit⁹ lucreᵗ certā ptē dotis: lȝ in loco ſit alia ꝯſuetudo: tñ ſuabiᵗ conſuetudo domiciliȷ̄ mariti ⁊ lucrabiᵗ vt ē de mente Bar. in. l. exigere. ff. de iudi. vbi ē tex. cū gl. ⁊ in. l. cūctos pplos. C. ꝺ ſūma tri. ⁊ ſequiᵗ Bal. in ꝶrica de inueſtitura. de re alie. facta. c. vl. Sȝ limitat verā niſi error īteruenerit: q: mulier ignorabat ⁊ ꝯxit ſimplr' fiducia iuris cōis. ar. ff. de iur. ⁊ fac. igno. l. regl'a. ⁊. ff. de pba. l. cū de indebito. Aliȷ̄ tenent ꝙ ſi cōtraxit ī loco mulieris ille locus inſpiciatur. ſi in loco viri ille attendatur. ſi ī loco tertio conſuetudo viri obſeruetur: quia eſt caput mulieris. de ſpon. c. i. Sed opinionem Bar. ſequitur. d. An. qui addit ꝙ ſi maritus mutaret domicilium poſt contractum matrimoniuȝ ꝙ debȝ attendi conſuetudo domiciliȷ̄ tempore cōtractus ⁊ nō domiciliȷ̄ vbi diſſoluitur matrimoniuȝ: quia debet attendi loc⁹ vbi orta fuit obligatio ⁊ nō vbi recipit purificationem: ⁊ facit tex. iuncta glo. ſm intellectum quem ſequitur in. l. ſi vxor. ff. de iudi.

3 ¶ Utꝝ ſtatutū pr̄ie valeat circa mr̄imoniū: ꝶ. Pa. ī. c. i. ꝺ ſpō. d. Ant. ſic diſtinguit. ꝙ aut ſtatutū patrie diſpōit circa ſbſtātialia mr̄imoniȷ̄: puta īualidādo matrimoniū vl' pſōas: ⁊ ſic nō vȝ. Ex q̄ patet ꝙ leges prohibētes mr̄imoniū inter tutorem ⁊ pupillam: rectorē puincie ⁊ puincialem ⁊ hmōi non teneᵗ. Idē dic ſi abilitaret inabiles. de quo vide. Fedicō. ſilio. 35. vbi. tȝ ꝙ generalr' ſtatuta laicorum circa mr̄imoniū ſunt nulla: q: hec materia nō eſt de foro ſeculari ſȝ eccl'iaſt: cor: vt in. c. tuā. de or. cogni. fac qꝺ notat Bar. in. l. ticia. ff. ſolu. matri. et per doc. in. c. fi. de ſecun. nup. Aut ſtatutuȝ diſponit inferendo damnum: ⁊ ſic non valet vt diſputat Jo. An. in. c. ſtatutuȝ. de hereti. li. 6. Ex quo patet ꝙ nō valet ſtatutum inferens penam contrahenti cum minore. 25. annis: niſi preſentibus agnatis: quia intimidatur matrimonium quod liberum debet eſſe. c. cum locum. de ſpon. Gaſpar tamen de Cal. in c. 2. de clan. deſpon. dicit conſultum fuiſſe ꝙ valet ſtatutū in iſto caſu ⁊ ſimilꝫ. Sed Pa. magis placet opi. Jo. An. et eſt magis communis. de quo vide i. d. c. i. per do. Jo. Anto. de ſancto georgio. Quandoqȝ ſtatutū imponit penam auferendo lucrum qꝺ lex ſecularis attulerat: ſic valet ſm do. Anto. Sed Fede. vbi ſupra ⁊ Pa. tenent contrariū. Quādoqȝ ſtatutum non diſponit contrariū circa ſubſtantialia matrimoniȷ̄: ſed circa dependentia: puta circa dotem: ⁊ ſic valet ſm Inno. ar. c. rainutius. de teſta. Quandoqȝ cica ſolennitates diſponit: ⁊ ſic valet: ⁊ peccant mortaliter non ſeruantes. Pa. tenet contrarium: quia nō pertinet ad laicos. Sed tu dic veruȝ ꝙ non valet ſtatutum in ſolēnitatib⁹ aliȷ̄s adhibitis in tali ꝯtractu: ⁊ maxime que nō faciūt ad certitudinē matrimoniȷ̄. ⁊ ſic intelligo dictū Pa. ⁊ limito Bar. in. l edicim⁹. C. de murile. ⁊ Bal. in. l. i. ff. de iuſti. ⁊ iure. qui tenēt ꝙ ſuadente publica vtilitate lex ciuil' pōt penam apponere ſubditis ſuis: ⁊ ſic per accidens erit licitum ſcilicet ſtatuere circa ſolennitates mr̄imoniȷ̄: quod alias non eſſet licētum. l. grac⁹. C. ad. l. iul. ꝺ adul. q̄uis ipſi teneāt generaliter valere penā appoſitam circa mr̄imonium contrahenduȝ. Et ſilr' dictū pdci do. Anto. ⁊ dictū Pa. erit verū vt dixi in aliȷ̄s ſolennitatibus que non faciunt ad honeſtatem matrimoniȷ̄ vel eius certitudinem: q: ſic non ligaret.

¶ Sed nū

¶ Sed nunquid p̄dicta hn̄t locum in sponsis. R. ꝭm do. An. p̄dictum. in. d. c. i. ꝙ sic per. l. oratio. ff. de sponsa. facit tex. in. c. cum haberet. de eo qui dux. in ma. quam pol. per adul. vbi equiparā tur matrimoniū ꝛ spōsalia. Et hoc ver quo ad dispositionē: nō quo ad penā: quia pena apposita circa matrimoniū nō habet locum in spōsalibus ꝭm glo. cōiter approbatam in clementi. eos. in ver. contrahere. de cōsangui. ꝛ affi. qd nota bene.

Impedimentū decimū octauum ē priuatōis: qn̄. s. aliquis est surd⁹ mu tus ꝛ cecus. Nā talis nō potest contra here: ꝛ si cōtrahit nō tenet sed dirimit ꝭm aliquos. Rō: q: nūꝙ vidit: nec au diuit nec pōt scire quid sit matrimoni um: nō potest ꝯhere nec ꝯsentire in ma trimonium. Sed istud ego limito ꝭm Ho. ꝛ Pa. in. c. cū apud. de spon. ver. si nullo modo pōt exprimere ꝯsensū suū: sed si posset exprimere ꝯsensum su um in ꝯhendo p aliqua sic erit m̄rimo nium ꝯhendo: q: licet ignoret quid sit matrimoniū prout sacramentū est: nō tamen prout est vinculū qd a iure na turali elicit̄: quo ratio dictat vt alicui inseparabilit̄ adhereat ad generatōem ꝓcurandā. Difficilimū est tn̄ hoc tales posse ostēdere p aliqua signa. Silr̄ furiosus priuatus iudicio rōis nō pōt cōtrahere: vt no. in. c. dilectus filius. d spōsalibus. nisi haberet dilucida inter ualla: ꝛ tunc cōsentire posset. Idē dic de ebrio.

8 ¶ Nota pro intelligentia oium predi ctorū singulare dictū Host. in. c. si vir. de cog. spir. ꝙ vbi doctores ꝛ magistri p suas gl. matrimoniū soluūt: nec ius exp̄ssum adducunt si reperit̄ vnus do ctor vel magister scribens cōtrariū ma trimoniū sustinens ipse est sequēdus. arg. c. licet ex quadā. de testi. Quia mi tum tolerabilius est aliquos ꝯ statuta hoim copulatos dimittere simul: ꝙ sic ꝯiunctos ꝯ statuta dei separare. d. c. lz Istud dictū sequit̄ ꝛ recitat Pa. in. d. c. si vir. Sʒ limitat dicēs nisi cōis opi. haberet quasi tex. pro se: ꝛ ppterea ex ponit quod dr̄ in. d. c. si vir. s. ꝙ ē sequē dum in hoc quod humanius dicit: id est rōnabilius ꝛ equius. Idem fere di cit in. c. fi. de sen. ꝛ re iudi. ꝛ dicit cōfir mari dictū p̄fatum Host. per. d. c. fin. sed limitat nisi opinio illius doctoris euidenter esset falsa: vel nisi ꝓbabilib⁹ rōnibus posset cōuinci. Addo ꝛ aliā li mitationem. Et dico verum prefatum dictum quando matrimoniū sustenta tatum potest habere suū effectum ꝭm ꝙ. s. dixi. Matrimonium tertio impe dimento. 16. in fi. aūs quādo nō potest habere suum effectum: matrimonium nō esset iudicandū p eo ad dictum vni us cōtra cōem opi.

¶ Utrum papa possit dispensare i om nibus impedimētis predictis. R. ꝙ q̄ dam sunt impedimenta que remouēt ꝯsensum: sicut est impedimentum ter tiū: scʒ cōditionis: ꝛ quartum scilicet erroris persone. ꝛ vndecimum scilicet metus seu coactiones. ꝛ decimumoc tauum: scʒ priuationis sensus. Unde si cut papa nō potest supplere cōsensum sine quo nō est matrimonium: sic nec in ipsis potest dispensare vel tolerare. Alia sunt ipedimenta ex statuto eccl̄ie cuiusmodi est impedimentū primū. s. interdictum ecclesie: ꝛ scdm̄. s. feriarū: ꝛ quartū scʒ cōditionis seruilis: q: vt matrimoniū cōtractum cum ancilla a libero nō teneat: hoc ē ex statuto eccle sie ꝭm Ricar. in. 4. distinctione. 36. et Pe. de palu. ꝛ quintum scʒ voti castita tis: ꝛ septimum. s. cognatiōis spiritua lis: ꝛ octauum scilicet cognatōis lega lis: ꝛ nonum scilicet criminis: ꝛ deci mum scʒ disparitas cultus: ꝛ duodeci mum. s. ordinis: ꝛ decimumquartum: scʒ publice honestatis: ꝛ decimūsextū: scʒ ipotētie coeūdi. Nā posse generare nō est de substātia matrimonij: alit̄ se nes nō possent cōtrahere: qd falsum ē: ꝛ ideo est ex statuto eccl̄ie. Et ipedimē tū decimūseptimū. s. ꝯsuetudinis: ꝛ in istis pōt papa dispēsare. Silr̄ dico de impedimēto. s. ꝯsanguinitatis. ꝛ. 13. s. ligaminis. ꝛ. 15. s. affinitatis quo ad ali qua que in ipsis solū sunt ex statuto ec clesie: sicut est in ꝯsanguinitate ꝛ affini tate vt qs nō possit contrahere in scdo gradu in linea eq̄li. ꝛ. 3. q. 24. ꝛ silr̄ in i pedimēto ligaminis quo ad hoc ne qs possit contrahere cum alia post matri

moniū ɔctū cū aliq̄ per ḃba de p̄nti so
lū: ꝛ in h̄ cōcordāt cōiter doc.l3 q̄ advo
tū solēne aliq̄d tenuerit ꝙ papa nō p̄t
dispēsare:sicut Tho.22.q.88. ꝛ quidā
alij. Sꝫ tu tene ꝙ p̄t:vt etiā tp̄e Tho.
in.4.di.38 Ricar.ea.di.ꝛ Hen.de gā.i
5.quol.q.29.ꝛ ē cōis opi.tā theologo-
rū ꝙ̄ canonistarū. Alia sūt īpedimēta
iuris diuini ꝛ legis nature:de q̄b' ha-
bes.s̄. Impedimēto.6.§.i.s.de cōsan-
guinitate ꝛ affinitate vsq3 ad scd3 gra-
dū in linea ineq̄li. ꝛ in istis vtrū papa
possit dispēsare sic fuit diuersa opi.ca-
nonistarū in.c.lr̄as.de resti.spo.ꝛ in.c.
p venerabilē.q̄ fi.sint legi.ꝛ in.c.ppo-
suit.de ɔces.p̄:q̄dā dicentib' ꝙ nō pōt.
p.d.c.lr̄as. Sed tu dic ꝛ tene ꝙ l3 pa-
pa nō possit tollere dicta īpedimēta ge
neralr̄:tn̄ in aliq̄ casu spāli legitia cau
sa subsistēte: pōt ī dictis īpedimentis
ɔsanguinitatis ꝛ affinitatis dispēsare:
vt etiā t3 Jo.an.ꝛ recitat ꝛ sequit̄ Pa.
in.d.c.lr̄as.de q̄ vide.ī.Papa.§.i. An
aūt possit silr̄ dispensare in īpedimēto
ligaminis incertū est de iure diuino.s.
vt post mr̄ioniū ɔsumatū q̄s ɔbat cu3
altero tenet̄ cōiter ꝙ nō:ꝛ sic dubia indu
bitanter q̄ ad hoc vt q̄s possit dimitte
re vxorē vel vxor virū q̄ ad vinculū p'
mr̄ioniū ɔsumatū. Silr̄ etiā quo ad h̄
vt vxor possit hr̄e duos viros:sed quo
ad h̄ vt vn' vir possit hr̄e duas vxores
credo papā posse dispēsare qn̄ genus fi
deliū eēt reductū ad paucissimos viros
de quo dic vt.ī.Papa.§.i.

5 ¶ Sed nūquid ep̄s silr̄ possit dispēsa
re in aliq̄ p̄dictoꝝ īpedimētoꝝ.R̄.ꝙ in
interdicto ecclr̄ie spāli facto a suo infe-
riori pōt ꝛ in īpedimēto cris :qn̄ crimi
na solū īpediūt mr̄imoniū ɔhendū.de
q̄bus.s̄.Impedimētū.9.in p̄n. Sꝫ in
interdicto fc̄tō a supiori suo: vel in cri
minib' q̄ impediūt ꝛ dirimūt post cō-
tractū . de q̄b'.s̄.in.d.9.īpedimēto.§.
i.ꝛ.5. Aut in alijs q̄buscunq3 īpedimē
tis mr̄imonij ne ɔbat̄ nō p̄t ep̄s dispē
sare:nisi in casib' de q̄bus.s̄.Dispēsa-
tio.§.5. Ep̄m posse dispēsare cōtra ca-
nonem vel ɔsilium.

4 ¶ Quid de illo q̄ audiuit ppetuū īpe-
dimentū fore inter se ꝛ vxo.suā.R̄.s̄m
Ro.ꝙ si audiuit a fide dignis tenet̄ in
quirere:alr̄s esset affectata ignorantia:
Et si ɔcipiat pbabilē opinionē ex dcō
tali nō d3 exigere debitū sed solu3 red-
dere donec intelligat veritatē diligent̄
inquirēdo. Si ḃo inq̄rendo nihil iue-
nit ve' audiuit hoc nō a fide dignis:sic
d3 deponere ɔsciam nec peccaret mor-
talr̄ si nō crederet:ꝙ̄uis audierit a fi-
de digno:vtputa a sacerdote vel cōpa-
tre ꝛ hmōi:q2 obligat̄ cuicūq3 credere:
nisi pbet:sed sufficit inquirat:ꝛ si alid
nō inuenit:nō credat.
¶ Nūq̄d sacerdos teneat̄ reuelare īpe- 5
dimentū:vide.s̄.Cōfessio.4.§.10.
¶ Utrū vxor teneat̄ sequi virū transfe- 6
rentē se ad aliā patriā.R̄.ꝙ nō:si pba
bilr̄ dubitat de morte sua:vel ꝙ vellet
eā exponere ad scortu3: vel si vir vellet
ire vagabund':cu3 tn̄ nō esset qn̄ ɔxit.
Nā in istis casib' nō tnr̄ eū seq̄ alr̄s nō.
ita no.doc.in.c.de ill'.de spō.ꝛ in.c.i.d
ɔiugi.lepro.de q̄ dic vt.ī.Uxor.§.i.

m Atrimonium 4.q̄ ad se

parabilitatē. Utrū sit sepabile
mr̄imoniū postq̄ semel lr̄ime est ɔctū
p verba d p̄senti ꝛ ɔsumatū.R̄.ꝙ hoc
pōt intelligi duplr̄.Aut quo ad hoc vt
alter possit alteri mr̄imonialr̄ copula
ri altero dimisso:ꝛ sic nūq̄ est sepabile
mr̄imoniū inter fideles ɔctu3 ꝛ ɔsuma
tū:vt pt3 in.c.gaudemus:d diuor. nec
papa posset in hoc dispēsare: vt p3 ī.c.
ex publico.de cōuer.ɔiu.secus in mr̄i-
monio ɔsumato inter infideles.d q̄.s̄.
Matrimoniū.2.īpedimēto.10.Aut q̄
ad thoꝝ ꝛ cohabitatōe3 tm̄:ꝛ sic separi
pōt pp.5.Primo pp adulteriū:vtputa
q2 alter fornicat' est.32.q.i.dixit dn̄s.d
quo dic vt.s̄.Debitū.§.7. Scd̄o ppter
vitiū sodomiticū.s̄m Hug.Lau.Joā.
Cal.do.An.ꝛ Pa.in.c.marit'.d adul.
q2 noīe fornicatōis intelligit̄ ois illici
t' coit'.32.q.7.nō solū.ꝛ.q.4.meretri-
ces.ꝙ̄uis Inn.in.d.c.marit'.ꝛ glo. in
c.oēs.32.q.7.teneāt ɔriū.sed primū vr̄
ḃius: q2 maior in h̄ fit iniuria mr̄imo
nio ꝙ̄ in alia pollutōe.Et idē poss3 di-
ci de quacūq3 alia pollutiōe habita cū
alia psona q̄litercūq3 ꝙ pōt separi.sed'
in pollutōe quā q̄s h3 p seip̄m solū s̄3
Ro.ꝛ gl.i.d.c.oēs. Tertio si alter q̄rit
alterū trahere ad aliud pctm̄ mortale
s̄m gl.in.d.c.oēs sanctōes. ꝛ Inno.in
d.c.mari-

d.c.maritus.ꝛ in.c.ꝙ̃sluit. de diuoꝛ. et Pa.in.c.ꝙ̃sluit. Qđ ver̄ intellige si alr̄ cōpesci nō pōt. Quarto pp̄ heresim:et si anteq̄ ↄuertat̄ intrauerit religionē etiā sine auctoꝛitate eccl̄ie nō redibit ad eū si ↄuertat̄ postea:siue heresis fuerit notoꝛia siue nō ſm Pa.in.c.de illa. de diuoꝛ. Si v̄o religionē nō intrauit cōpellet̄ redire ad eū si ↄuertat̄ ab heresi si sine auctoꝛitate eccl̄ie se ab eo separauit:q̄uis alij aliter sentiāt:vt no. Pa.in.d.c.de illa.

1 ¶ Sz nūquid sil̄r in p̄dictis casib⁹ separatio poterit fieri sine iudicio eccl̄ie. R̄. ꝙ si delictū ē notoꝛiū pōt ꝓpꝛia auctoꝛitate dimittere eā:nō tñ lucrabit̄ donationē pp̄ nup.vel dotē ſz Jo.an. in.c.plerūq̄z.de do.post diuoꝛ.re. si nō hʒ penes se:q: petere nō poterit:sed si hʒ penes se p̱ exceptionē adulterij lucrabit̄ ↄ petentē:ſm Pa.in.d.c.plerūq̄z. Si v̄o delictū nō ē notoꝛiū:sic solū dʒ fieri auc̄tate eccl̄ie quo ad sep̱atōēz cohabitatōis:aliter instāte altero compelletur cohabitare:sed quo ad redditionē debiti pōt ꝓpꝛia auctoꝛitate denegare:ex quo sibi ↄstat de delicto alterius. Faciūt no.in.d.c.plerumq̄z:ꝛ in.d.c.gaudemus.

2 ¶ Quomodo dicet̄ notoꝛium .vide.s̄. Adulterium.§.8.

3 ¶ Utrū sep̱atim pp̄ spūalem foꝛnicationē sint absoluti a debito reddendo: sicut separati ꝓpter foꝛnicationē carnalē. R̄.ꝙ sic ſm Ho.ꝛ Pa.in.c.ꝙ̃sluit de diuoꝛ. Qđ intellige q̄ ad eū q̄ est innocēs:sed q̄ ad eū q̄ culpabilis ē quātūcunq̄z s̄nia diuoꝛtij sit lata: siue ꝓpt̄ foꝛnicatōēz spūalem siue carnalem : si innocēs petit eū sibi recōciliari dʒ:ꝛ ipse tenet̄ sibi reddere debitū:q: qđ fauore meo introductū est non dʒ retoꝛq̄re in dānū meū.l.qđ fauoꝛe.C.de legi.nisi intrasset religionē vel suscepisset sacros oꝛdines:q: nō posset repetē : nec alter teneret̄ reddere. hoc sequit̄ Ber. in.c.l̄ris tuis.de diuoꝛ.ꝛ Ho.ibidem.

4 ¶ Quito separat̄ pp̄ sanctimoniā. Pro cuius declaratōe plura sunt querēda.

5 ¶ Utrū ambo cōiuges possint vouere ↄtinentiam. R̄.ꝙ sic de omni cōsensu: de quo dic vt.s̄. Matrimoniū.3.ipedimento.5.§.5.

¶ Utrū alter solū possit vouere castitatem sine ↄsensu alterius. R̄. ꝙ sic i suū p̄iudiciū:sed nō alteri⁹.vñ post votum exigere nō poterit sine pc̄tō moꝛtali: sʒ hñ reddere tenet̄ ꝛ etiā exigere: q̃n redderet se nimis onerosum alteri nō petendo. Facit.c.quidam intrauit. ꝛ qđ ibi no.de ↄuer.cōiug. 6

¶ Quid si alter ↄsensit vt alter voueret statu nō mutato. R̄. ꝙ ↄsentiēs nihilominus poterit exigere ſm Inn. ꝛ sequit̄ Pa.in.c.i.de conuer.ↄiu. si ipse ↄsentiēs non vouit:ꝛ ille q̄ vouit tenet reddere sed nullo modo exigere:etiam si nō exigendo esset onerosus alteri: q: ↄcedēdo liniam in hoc sibi p̄iudicauit. 7

¶ Sed nūquid poterūt mutare statū: puta effici religiosi vel alter oꝛdinari. R̄.vt colligo ex Pa.in.d.c.i. Aut hoc p̄cedit ex ↄsensu. Et tūc si alter vult effici ep̄s requirit̄ ꝙ vxoꝛ ꝓus sit ꝓfessa in aliquo monasterio etiā si nō sit suspecta de incōtinētia:vt in.c.sane. de conuer.ↄiug.est tñ hoc spāle. Si v̄o non vult effici ep̄s:sed subdiacon⁹ diacon⁹ vl̄ p̄ibr:aut religionē intrare:tūc pōt đ cōsensu alterius p̄tis : q̄uis altera p̱s nō voueat ↄtinētiā. fa.c.significauit. ꝛ qđ ibi no.de ↄuer.ↄiug.lʒ nō debeat q̄s oꝛdinari ad sacros oꝛdines vel recipi ad religionem:nisi vxoꝛ faciat votū similiter castitatis:vt in.c.cum sis.de conuer.cōiug. 8

¶ Sed pone ꝙ cū ↄsensu alterius vir sit factus religiosus vel sacerdos:nunquid ille q̄ ↄsensum dedit poterit aliū repetere. R̄.ꝙ in h̄ sunt opi. Abbas in d.c.i. Inn.in.d.c.quidā. tenēt ꝙ si est iuuenis poterit ad eius petitionē dʒ ingressus vel oꝛdinarius reuocari. Kalde.tenet ꝙ nō poterit ipsum repetere: sed hñ iploꝛare offm̄ iudicis:ꝛ iudex ex offō ne adulteriū cōmittat̄ p̱ remanentē in seculo educet adulterū de mōasterio vel oꝛdine ꝛ coget reddere debitū. Alij volunt:ꝛ hoc magis m'hi pl3:ꝙ si ille qui dedit liniam est iuris ↄscius ꝙ nō poterit repetere:nec ex offō ei restituet̄:q: dando liniam taliter mutandi statū videt̄ voluisse castitatē:saltē durante vita alterius:q: q̄ vult vnū videtur velle ꝛ oē illud p̱ qđ ꝑuenit̄ ad illō c.prudentiā.de offi.dele.facit.c.vidue 9

de regula. Sed ingressus alterius nō dz fieri nisi alter voueat cōtinentiā: vt in.c.cū sis.de cōuer.ꝯiug. ergo dādo licentiā vr vouere. Si ꝑo istō ius ignorauit: sic restituet ei saltē ex offō. H tenet gl.in.c.q vxorē suā.33.q.5.ꝛ in.c.feriatim.32.di.ꝛ ſm eā cōcorda opi.

10 ¶ Quero nūquid iste restitut⁹ p⁹ mortem vxoris vel alterius ptis teneat redire ad monasteriū .R. ꝙ sic: qꝛ ē vere religiosus: exquo vxor ꝯsensit. fa.c.ex pte.el ꝑmo.de cōuer.cōiuga.ꝛ quod ibi no. Bald. Idem dic de ordinato ad sacros ordines ꝙ tenetur viuere caste et clericaliter.

11 ¶ Quid si quis intrat religionē vł accipit ordines sacros vxore ꝯdicente: vel ignorāte.R.ꝙ vxor poterit eū reuocare.d.c.quidā.ꝛ ipse tenet sibi debitum reddere: sed nō poterit exigere: nisi qñ nō exigendo efficeret nimis onerosus alteri parti: vt dictū est.s.

12 ¶ Pone ꝙ vxor sciuit ꝛ nō contradixit nec licentiam dedit: sed dissimulauit: nūqd reuocare poterit? R.ꝙ sic: vt no. in.c.consuluit.de cōuer.cōiuga. Idem dic si consensit ex timore iusto: vt in.c. accedens.eodem titulo. Idem dic si ꝑ dolum consensit.c.veniens.eodem titulo.

13 ¶ Pone ꝙ vir vxore contradicente vł dissimulāte intrauit: vel ordinatus est in sacris: ꝛ eum vxor nō repetijt in vita sua: licet potuissz poterit ne talis post mortem vxoris exire ꝛ aliam accipere vxorem? R.ſm Calde.ꝛ sequitur Pa. in.d.c.nō: quia cā cessante que inualidabat eius ingressum cessat ꝛ sequela. ꝛ sic tene: ꝙꝙ Inn.in.d.c.quidā.multum variauerit.

14 ¶ Sed nunquid si talis reuocetur ab vxore ipa mortua tenebit redire ad monasterium vel viuere clericaliter in castitate.R. ꝙ quo ad alium qui sacros ordines recepit non est dubiū ꝙ tenet viuere in castitate: ꝛ si cōtraheret de facto cum alia nō teneret matrimoniuz: vt in.c.vnico.de voto.lib.6. Sed de illo qui solum religionē ꝓfessus fuit est opi.diuersa inter doc. Sed ego credo ꝙ nō tenet redire: qꝛ obligatio semel extincta nō reuiuiscit.l.si res.§.aream ff.de sol.sz solū caste viuere: qꝛ eā ꝙtū in se fuit valide potuit ꝓmittē. Et ſm hāc distin.potes ꝯcordare doct.in.d.c. qdā.ꝛ ita limita ꝛ intellige.d.c.qdaz.

¶ Quid si talis nō solū nō vult redire ad religionez: sed de fctō mortua ꝑma vxore ꝯtxit cū alia.R.ꝙ lz.d.An.i.d.c. quidā.teneat tuti⁹ esse dicēdū ꝙ nō teneat mrimoniū: tñ mihi vr ꝙ sit tuti⁹ tenere ꝙ teneat si fuit reuocat⁹ ab alia vxore. Rō: qꝛ vt matrimoniū nō teneat opz votū sit solēnizatū ꝑ ꝓfessionez tacitaz vel exꝑssam vni de religionib⁹ approbatis: vt in.d.c.vnico.sed iste nō fuit ꝓfessus: qꝛ votū fuit nullū quo ad ius positiuū: qꝛ paria sūt nō ꝓfiteri vł invalide ꝓfiteri.ar.c.2.de trāsla.ꝑ. Itez vr tex.ꝑ hoc in.d.c.quidā.vbi nō compellit redire ad monasteriū: sicut facit in.c.ex pte.el.i.eo.ti. 15

¶ Sed pone ꝙ nō reuocat ille qui intrauit ꝯdicente vel ignorāte vel dissimulante altera pte nūquid p⁹ mortem poterit exire: R. Cal. vt not. Pa. in.d. c.i. ꝙ nō quasi post mortē validet monachus. Inno.variat.sed tu dic ꝙ nisi vxor cōsenserit exꝑsse si stati egreditur et cōtrahit teneat matrimoniū: lz peccet mortalr.secus si vxor postea invita sua ꝯsensisset: qꝛ sic tenet ꝓfessio. 16

¶ Utruz spōsa violēter cognita a viro possit intrare religionē ipo inuito. R. Pa.in.c.verū.de cōuer.ꝯiug.sequitur opi. Ber. Brix.qui tenet ꝙ pōt: qꝛ non vr cōicasse corpus suū ex quo inuite fuit cognita.facit.c.ille autē.32.q.5.posset dici esse vez hoc vbi illa nō fuit in culpa tardatōis ingressus.vbi aūt fuit in culpa nimis tardādo ingressum sic nō posset intrare: qꝛ ille exegit ꝙ sibi debebat: ꝛ sic est extra culpā. Et ſm hāc distinctionē cōcordari possūt opiniones quas recitat Jo.an.in regula.que cōtra.de reg.iur.li.6. in mercurialib⁹. et ſm hoc etiā oportet dare vnam limitationē ad.c. ex publica.de ꝯuer.ꝯiuga. vt videlz intelligat qd deus ꝯiunxit.s. per carnalē copulā volūtarie habitam vel ex debito extortam.ꝛ est singłaris. Attamen hoc ego nulli ꝯsulerē: sed potius iudicarē matrimoniū ꝯsummatū ita ꝙ alter alteri matrimonialiter coniungi nō possit altero viuēte cui sic carnalr fuit copulat⁹. Mo.ꝛ Rodo.tenēt 17

ꝙ si sponsa fuit de futuro ꝙ poterit: et placet mihi: quia est verum ⁊ nullū ha bet dubium.

13 ¶ Utrum mr̄imoniū non consumatuȝ inter fideles legitime cōtractum sit dis solubile? R̄. ꝙ aut fuit contractū in eta te indebita: scȝ infra annos pubertatis: ⁊ sic cum peruenerint ad etatē debitaȝ si alter eorū vult dissoluetur: vt in. c. de illis. el. i. de despō. impu. Et idē dic si so lum alter erat in etate debita ꝙ cū per uenerit ad etatē poterit dissoluere. Ue rum est ꝙ hoc dȝ fieri auctoritate eccle sie: vt notat glo. in. d. c. de illis. Aut fu it contractū in debita etate: ⁊ tūc si alt̄ vult solū promoueri ad sacros ordines non pōt: nec dissoluit̄ matrimoniuȝ: vt communiter ten̄ in. d. c. primo. Aut vult intrare religionē ⁊ sic potest ⁊ dis soluitur mr̄imoniū statim per ꝓfessiōeȝ factam. ita ꝙ alter qui remansit i secu lo liber pōt contrahere cum altero: sed ante professionem non: vt in. c. verū: et in. c. ex parte. el secundo. de conuer. ꝯiu gato. Et intellige per ꝓfessionē tacitam vel expressam factā ⁊ vnā de religiōib⁹ approbatis: aliter nō dissoluit̄: vt in. d. c. vnico. Ex quo īfert Pa. in. d. c. ex par te. el secundo. ꝙ licet sponsus efficiatur mantellatus: vel de tertio ordine nō dis soluitur mr̄imoniuȝ: q: licet sit modus approbatus: non tn̄ religio. Similiter non dissoluitur per ingressum solū reli gionis approbate: nisi vt dixi tacite vel expresse profiteat̄. Unde si quis intrare vellet ⁊ nō profiteri: non posset altero i uito. Aduerte tn̄ ꝙ sunt quedā mulie res de tertio ordine scī Francisci que vi uunt collegialiter ⁊ ꝓfitentur vota reli gionis ex concessione apostolica. Et iō talis professio bn̄ dissolueret matrimōi um non consumatum: sicut declarauit Sixtus papa quartus: siue ante sit cō tractum siue post dcāȝ ꝓfessionē ꝯherȝ. Et q: sepe a doc. ⁊ in sacra scriptura fit mentio de coniunctis ꝓpriis noīa: vt ip sa quisqȝ intelligat sub breui ꝯpendio i ferius clare dēmonstrabo. Nur⁹ dr̄ vxor filij patri ⁊ matri viri sui. Gener dicit̄ vir filie pr̄i ⁊ matri vxoris sue. Socer dr̄ ꝑdictus pater. ⁊ socrus ꝑdcā mater dictis nurui ⁊ genero. Nouerca dr̄ se cunda vxor filijs ex alio mr̄imonio viri Uitricus dr̄ scd̄s vir filijs ex alio matri monio vxoris. Priuigni ⁊ priuigne di cuntur ꝑdci filij ⁊ filie alteri copulatō. Patruus ⁊ amita sunt frater ⁊ soror pa tris. Auunculus ⁊ matertera sunt frat̄ ⁊ soror matris: ⁊ istis si additur magn⁹ sunt frater vel soror Aui vel auie. Pa trueles sunt filij duoꝝ fratꝝ qui habēt etiam patruū ⁊ amitā. Cōsobrini sunt filij duarū soroꝝ inter se qui habent ēt auunculū ⁊ materteram. Amitini ⁊ a mitine sunt filij fratris ⁊ sororis iter se

m i **Medicus** tripliciter potest ee i culpa d̄ mor te ifirmi. Primo aū scīm. s. quā do intromittit se de eo qd̄ ignorat vl̄ ad ipsuȝ non spectat vel non sufficit ad a gendū solus. Scd̄o in facto: q: lȝ perit⁹ non tn̄ sequit̄ traditiones artis sed fan tasiam sui capitis vel experimēta noua Intellige nisi experimenta noua vl̄ sua fantasia sit rōnabil̄: q: liceret. Tertio p⁹ factum quando est negligens circa cu stodiam infirmi: ita no. Bar. Inno. et Ho. in. c. tua de homi.

¶ Utrum euent⁹ mortalitatis debeat 1 medico imputari? R̄. ꝙ nō si diligentiā quā debuit ⁊ potuit exhibuit. ff. de of. p̄ si. l. illicitas. §. sicuti. vide. s̄. Homicidi um. 2. §. 18. Et aduerte ꝙ medic⁹ tn̄r in foro aīe non solū qn̄ volūtarie ledit: pu ta prolōgādo infirmitatē ⁊ huiusmodi: sed etiam qn̄ ignorantia vel iperitia vl̄ non sequēs traditiones artis aliquē le sit: vt no. Pe. in autē. sed hodie. C. de iu di. nam imperitia medici culpe ānume ratur. l. si quis fundum. §. celsus. ff. lo cati: ⁊ l. imperitia. ff. de re. iur. ⁊ in glo. 1. q. 4. non est imputanda. Limita hoc Pa. in. c. ad aures. de eta. ⁊ quali. verū quando assumpsit officium volūtarie. Secus si ex necessitate quādo ex igno rantia ⁊ imperitia ledit: vtputa vtitur aliquibus expertis alias ⁊ bona fide q: sibi imputet qui talem elegit: ex quo di cebat se imperituȝ.

¶ Quid si dubitat medicinam nociuā. 2 R̄. nullo modo debet dare: sed tutioreȝ partem eligere. de presump. c. illud. de homi. c. petitio. quia securius est homi nem relinquere in manu dei ꝙ medici nas dare de quibus dubitat secundum Innocentium in capitulo tua nos. de

homi.ꝛ ibi Pa. Et intellige eū i dubio quādo nō habet aliquid ex q̄ ꝓbabili⁹ extimet ꝑfecturā q̄ⁿ nociuaꝫ. Secus ſi haberet aliquā probabilitatē poti⁹ de vtilitate q̄ⁿ nocumento: qꝛ ſic poſſet dare adhibita debita diligentia ꝛ ſtudio: qꝛ ſic nō ꝓprie eſt i dubio: ſed i opiniōe vel titubatione.

3 ¶ Utrū ſit i culpa medic⁹ q̄n medicinā ſcꝫ artē dedit: ſed ex defectu ſpēruꝫ vel admixtiōe alia ſit nociua? R. ꝙ nō ſi d̄bitā diligētiā adhibuit. c. aplice. d̄ cle. exco. mi. ſm Inno. ꝛ Ho.

4 ¶ Utrū cirugicus icidēs aliquē q̄ propter iconſuetā diſpoſitōeꝫ venaruꝫ vel qꝛ propter inſolitū timorē vel tremorē qui venit ſuper eū mortuus eſt ſit i culpa? R. ꝙ n̄ ſi debitā diligētiā adhibuit ꝛ erat perit⁹. ar. c. ex lr̄is. de fri. ꝛ male. Et hoc verū ſi nō dubitabat de hoc: q̄a ſi dubitabat debuit omittere: vt no. Inno: ꝛ Hoſti. ne cle. vel mo. c. ſētētiā: et d. c. tua nos.

5 ¶ Utrū medic⁹ teneat̄ gratis curare? R. ꝙ ſic ſi ē pauper īfirmus ſm gloſaꝫ 83. di. §. i. Si vero diues ē nō tenet̄. cū nemo cogatur de ſuo facere beneficiuꝫ 10. q. 2. precarie. ꝛ licite recipit mercedē ſuaꝫ. 14. q. 5. nō ſane.

Additio Si tñ eēt ſalariat⁹ de publico tenet̄ grat̄ ſeruire ita paruis ſicut magnis īfirmis: ſed a ſanis bñ poſſet petere ſalariuꝫ: vt dicit. l. archiatri. C. de profe. ꝛ me.

6 ¶ Sed q̄d ſi infirm⁹ ſit diues: ꝛñ ex auaricia nō vult ſoluere medico: debꝫ ne medic⁹ eū mori ꝑmittere? R. ꝙ nō: ſed debet ei medicias ꝛ alia neceſſaria facere ſuis expēſis q̄s poſtea repetere poterit cū ſanus effect⁹ fuerit: qꝛ vtiliter geſſit negociū ei⁹. ff. de nego. ge. l. pōponi⁹ ꝛ ſi moriat̄ repetet ab heredib⁹: qꝛ ſufficit ſi vtiliter cepit gerere: lꝫ euēt⁹ nō ſit ſecut⁹. l. ſed an vltro. ff. de nego. ge. Nec pōt ei obijci ꝙ cā pietatis hoc fecerit: niſi ſit ei propinquus: vt. l. alimēta. C. d̄ nego. ge. qꝛ tūc oportet ꝓteſtet̄ ꝙ gratis nō itēdit hoc facere: alias nō repeteret. d. l. alimēta. no. hoc glo. in. d. §. i.

7 ¶ Utrū peccet mortalr̄ medicus ꝯſulendo aliq̄d ꝯtra aiaꝫ pro ſalute corporali? R. ꝙ ſic: ꝛ ne hoc faciat ꝓhibet̄ ei ſub pena excōicationis in. c. cuꝫ īfirmitas. de pe. ꝛ re.

¶ Utruꝫ ſimiliter peccet mortaliter ſi nō admonet īfirmū vt ꝯfiteat̄? R. ꝙ ſic: qꝛ facit ꝯ p̄ceptuꝫ: vt in. d. c. cum infirmitas. nec pōt dici abrogatuꝫ per contrariaꝫ cōſuetudinē: qꝛ nō conſuetudo ſed corruptela ē ꝛ cōtra bonos mores: ꝛ iō non valet ſm Ho. in. d. c. cum īfirmitas. Excuſaretur tamē medicus i caſu repentino. qui indiget ſceleri remedio qui nō ante ipſuꝫ infirmuꝫ induceret ad cōfeſſioneꝫ. Et aduerte cum effectu: vt in. d. c. no. Nihilominus ſi infirmus nollet ꝯfiteri: nō credo propter h̄ medicus debeat deſiſtere a medicamine: quia intelligenduꝫ eſt moneas ꝛ inducas effectualiter quātuꝫ ex parte medici. ſicut ꝛ in. c. ſi. de eo qui cog. cō. vx. ſue. Facit. l. ſtipulatio iſta. ff. de ver. obli. nō ex parte infirmi: quia ſi dimitteret euꝫ forte moreret̄ deſperatus q̄ ſanatus poterit poſtea cōuerti: ꝛ ſic p̄ceptū eccl̄ie videret̄ ꝯ p̄ceptū di d̄ charitate ꝓxi: qđ nullo mō credēdū ē. Fac̄ tex. cū glo. pro hoc. 83. di. in prin. 8

¶ Sed nūquid ad hoc tenet̄ medicus i omni īfirmitate? R. ꝙ nō ſaluo meliori iudicio: ſed ſoluꝫ īfirmitate periculoſa ſm ſe. Ratio qꝛ ſicut infirmus nō tenetur cōfiteri de neceſſitate precepti in omni infirmitate: ſed ſolum quando ē periculoſa: ſic nec medicus tenetur euꝫ inducere: licet ſit optimum ꝙ inducāt in omni infirmitate. Et dico periculoſam. i. quia poſſet probabiliter inducere periculuꝫ mortis. ſecus quādo ē clarum ꝙ nō eſt periculoſa. 9

¶ Utrū infirmus teneat̄ obedire medico? R. Inno. ꝛ Ho. in. d. c. tua. ꝙ nō de precepto: ſi tamē infirmus accipit aliquid vel facit ex certa ſcīa vel ex affectata vel iꝓbabili ignorantia propt̄ qđ notabile malū incurrit peccat mortalr̄. arg. c. ſi nō lꝫ. 23. q. 5. Idē dic d̄ ſeruientib⁹ qui ei aliquid adminiſtrāt tale. ſecus ſi nō eſſet notabiliter leſiuuꝫ: ꝙuis aliqualiter nociuū tñ: qꝛ alñ ſitis magis cruciat q̄ⁿ febris: ꝛ iter duo mala minus eligendū eſt. 13. di. duo. ꝛ ſi ex tali adminiſtratione mors ſequeretur vel mutilatio membri eſſent ſeruiētes irregulares. ſec⁹ ſi ex leui ignorātia vel culpa hoc fecerunt. 10

11 ¶ Utrum ars medicine sit prohibita clericis
et religiosis? R. clericis in sacris: religio-
sis et clericis minoribus beneficiatis non licet
uti nisi gratis et ubi periculum non iminet.
ne cle. vel mo. c. multa. Cirurgiam vero que
indiget incisione secundum Bar. in. c. ad audi-
entiam. de falsa. omnino exercere non pos-
sunt: quia simpliciter est eis interdicta. c.
sententiam. c. super specula. ne cle. vel
mo. de homi. tua nos. de postu. c. i.

12 ¶ Utrum medicus teneatur nunciare mor-
tem infirmo quam prenoscit cito venturam?
R. Jo. de neapoli in quol. ii. distinguit
quod aut probabiliter credit quod talis prenuncia-
tio erit multum utilis anime infirmi: ut-
puta quia confitebitur cum sit in peccato mor-
tali et ordinabit testamentum ex quo evi-
tabuntur multe lites: et sic tenetur per se
vel per alium ei manifestare: aliter peccat
mortaliter: quia damnificat proximum indi-
recte: cum non impedit damnum eius cum
potest. Idem dic si est in dubio an sit uti-
lis vel non. quod si probabiliter credit quod ta-
lis annunciatio non erit utilis infirmo
puta quia iam ordinavit facta sua: sed for-
te erit potius damnosa corpori: tunc non
tenetur ei dicere de necessitate precepti
licet sit melius dicere: quia melius se di-
sponet: et bonum anime semper est pre-
ponendum bono corporis.

13 ¶ Utrum medicus possit promoveri? R.
si peritus erat et nihil omisit de contingen-
tibus secundum probabilitatem sue conscientie:
potest promoveri alias non. de eta. et qua-
li. c. ad aures. ff. de vari. et extraor. cogni.
l. et si medicus. concor. Inno. et Ho.

14 ¶ Utrum medicus qui convenit pro decem
ducatis cum ticio liberare eum de aliqua in-
firmitate: puta quartana et huiusmodi: et li-
berat eum sed infra modicum tempus ti-
cius reincidit in eandem infirmitatem te-
neatur iterum pro illis decem eum liberare
R. videtur quod sic. quia non extinxit infirmi-
tatem: sed cessare fecit angustiam ipsius
Item quia non videtur curasse curavit. Item
quia verba cum effectu sunt accipienda:
quod ideo debet intelligi cum curaret per-
fecte. In contrarium videtur quod non te-
neatur: quia de presenti infirmitate tan-
tum videtur cogitatum: et ideo soluto eo
quod debetur sublata est obligatio in per-
petuum: quia in infinitum non debet obliga-
ri. nam infirmitas evitatur. ff. loca. l. mar-
tinus in glosa. Sed tu dic quod aut rediit
ex culpa infirmi: et sic non tenetur. l. quod
quis ex culpa. ff. de re. iur. Si non ex
culpa infirmi tunc aut statim rediit: et
sic tenetur: quia non videtur eum libe-
rasse. aut ex intervallo: et sic non tenetur
ut. ff. de re. iur. l. quicquid.

Membrum

Membrum proprie quid sit. vide. s. Ho-
micidium. 5. § 6. Et ideo in sta-
tutis ita accipitur: nisi aliud appareat
de mente statuentis: ut notat Bar. in l.
2. ff. de publicis iudi.

Mendacium

Mendacium secundum
Aug. est falsa vocis significa-
tio cum intentione fallendi. 22. q. 2.
§. ille ergo.
¶ Que differentia est inter mendacium et fal- 1
sum. R. quod mentiri est contra mentem ire:
unde ille qui dicit quod putat aliud sive il-
lud sit verum sive falsum mentitur. c. is
autem. 22. q. 2. Falsum vero potest quis di-
cere sine mendacio: cum. s. credit verum
quod tamen non est: et si debitam adhibuit
diligentiam non peccat: quod si non: peccat
venialiter: ut in. c. homines. 22. q. 2. nisi in
casu in quo teneretur debitam diligentiam
adhibere puta in actu testificandi immi-
net notabile damnum proximo: vel in iudi-
cio: quia sic esset mortale: vel cum vult iu-
rare. 22. q. 2. c. animadvertendum.
¶ Quot sunt genera mendaciorum? R. secundum
Aug. in. c. primum. 22. q. 2. quod sunt octo 2
Primum in doctrina religionis christiane.
Et secundum Alex. in summa theo. religio hic accipitur
nedum pro eo quod nos religat ad ea que
sunt fidei: sed etiam prout religat ad bo-
nos mores: quia in his duobus consistit reli-
gionis christiane summa. Secundum est ut ali-
quem ledat iniuste in corporalibus cum nul-
lius utilitate: sicut falsus testis in causa cri-
minali. Tertium est quod alicui nocet: sed tamen
alteri prodest: ut testimonium in causa pecunia-
ria. Quartum est quod fit sola mentiendi vel
fallendi libidine: ut cum delectatur in astu-
tia mendaciorum compone non habens respectum
nec ad nocendum nec ad adiuvandum ali-
cui: sed solum quia placet sibi. Quintum est quod
fit placendi cupiditate: ut mendacium
adulationis. Sextum est quod nulli nocet et a-
licui prodest. s. ne pecunia sibi auferatur in-
debite vel iniuste ledatur. Septimum est quod

ñtr alicui ē vtile ad corp⁹.s.vt mortem
euadat. Octauū ē qđ sitr pdest alteri vt
virginitatē seruet. Sꝫ ſm Alex.vbi.s.
ꝛ.S.Bo.i tertio.di.38.ꝛ Ricar.ibidē.
mendaciū habet p suo formali cōpleti
uo intentionē fallendi:ꝛ ideo ſm intē-
tionē mentiētis diuersuꝫ erit menda-
ciū in specie. Si eni itendit soluꝫ pdes
se sic erit mēdacium officiosuꝫ. Si le-
dere: sic est pernitiosū. Pernitiosuꝫ cō-
tinet tres pmas drñias:q: aut in spiri
tualib⁹:ꝛ sic ē pmū. Aut i corpalib⁹:et
sic ē ſm. Aut i tpalibus:ꝛ sic est tertiū.
Officiosū ɔtinet tres vltias spēs.s. si i
tpalib⁹: sic est sextuꝫ. Si i corporalib⁹:
sic ē septimū. Si in spūalibus sic est o
ctauū. Ociosum cōtinet quartā ꝛ quin
tā species:q: aut vult delectare seipsū:
ꝛ sic ē q̄rtuꝫ. Aut alterum:ꝛ sic est qui
tum. Primum istorum est grauius: et
vltimum leuius.

3 ¶ Utrū omne mēdaciū sit peccatū? R.
ꝙ sic.c.sup eo.de vsuris.cū similib⁹ et
ēt mortale peccatū est secūdū.S.Bo.
Ale.ꝛ Ri.vbi supra. Prio rōne sue spe
ciei:siue per se:ꝛ sic tantū tres prie spe-
cies sunt peccatū mortale.vñ quicūq̄
mentitur cōtra veritatē diuinā eā mē-
dacio occultando vel corrūpēdo peccat
mortaliter. Similiter circa ea quoruꝫ
cognitio pertiet ad hominis bonū: pu
ta ad perfectionē scientie ꝛ informatio
nū morū erit mortale:q: cōtra charita
tē dei ꝛ proximi. Sec⁹ si esset circa ali
quid qđ nō refert ad salutē vtrū sic vel
sic cognoscat.quia esset veniale. Idem
dic ꝙ ē mortale quādo est in nocumē-
tū corporis proximi vel reruꝫ de aliq̄ a
licuius iportātie:ēt si alteri prodesset.
Secus si in dānuꝫ alicuius rei minie
q: nō eēt cōtra charitatē:ꝛ ideo venia-
le. Secūdo ē peccatū mortale per acci-
dens. Et hoc dupliciter. Primo ratiōe
intentionis:puta quia ita afficit ꝙ nō
curaret offēdere deuꝫ vel proximū no-
tabiliter:q: preponit mēdatiū charita
ti dei ꝛ proximi:multo magis si itēdit
dicēdo mendacium iiuriare deum vel
ledere notabiliter proximuꝫ: etiam si
nō ledat peccat mortaliter. Secundo
ratione scandali:vt cum quis dicens
mēdatiuꝫ probabiliter scandalum seq̄
aduertit:tamē nō curat:sed dicit men
dacium ꝛ peccat mortaliter. Et in hoc
cōcordant cōmuniter theo.in.3.di.38.
Additur ꝛ tertiuꝫ ex quo fit mortale.s.
cū dicitur in iudicio. Unde secūdū Du-
rādum omne mēdacium preter ioco-
sum quod in iudicio dicitur ꝺ his que
ad iudiciū ptinēt est mortale: quia sub
uertit veritatem iudicij quod cedit in
perniciē vniuersitatis.ꝛ placet qñ dici
tur de eo de quo tenetur dicere verita
teꝫ:alias nō:ꝛ quādo sit habes supra.
Confessio delicti:ꝛ supra Furtū.§.27.ꝛ
ifra.testis.26. Additur ꝛ quartū ex q̄
efficitur mortale ſm Hosti.s. ratione
cōtemptus.s.cū quis pro nihilo hꝫ di-
cere mendatia iocosa sicut vera: sic fa-
ciunt ioculatores ꝛ similes.ar.25.di.
§.alias ea demuꝫ. Qđ limito veruꝫ qñ
etiā si esset mortale nollet abstinere:a
liter nō:ꝛ sic icidit cū prio. Addit ꝛ q̄n-
tū ſꝫ alios.s.ratione pfectiōis:sed illis
nō assentio nisi vel qñ pfectio est talis
ꝙ obligauit se voto vel iuramēto i nul
lo cāu mētiri vel rōne scādali:vt dictū
est. Et ita cōiter tenēt doc. Facit qđ.s.
dixi. Circūstātia.§.4. In alijs aūt cāi
bus cōiter est veniale peccatuꝫ:nisi cō-
sciētia eis dictaret ꝙ esset mortale: q̄a
sic esset eis si cōtra tale dictamē dice-
ret mendatiuꝫ peccatuꝫ mortale.

¶ Utꝝ p̄dicator vel doctor semp peccet 4
mortalr mētiēdo? R. Pe.in.3.di.38. ꝙ
nō:nisi scādalū vel cōtēptus doctrie sit
ānexus:q: si hoc sciēs mētitur: peccat
mortalr. Similr si diceret ꝯ id qđ ē fa
ciēdū ex necessitate:secus si ex ɔsilio:ni
si ratione scādali:vt dixi.

¶ Utrum liceat pro alterius vita cōser 5
uanda mentiri? R. ꝙ nō.d.c.super eo.
Et qualitercūq̄ dicatur mēdacium sē-
per ē peccatum saltem veniale.22.q.2.
per totum. Quidam excipiunt iocosū:
quod proprie nō videtur mēdacium:
q: vt dicitur i.c.ne quis.22.q.2.nō fal
lit:q: nouit ille cui dicitur iocandi cau
sa fuisse dictum.

¶ Utrum solum sit mendacium i ver 6
bo? R. ꝙ non sed etiam in simulatis o
perib⁹.22.q.5.cauete. Et ideo quod di
xi de mendacio idem dic de omni simu
latione quam quis facit vt proximuꝫ
decipiat:secundum.S.Tho. Secus
de simulatione que fit propter bonum

de quo dic vt infra. Simulatio.

Mensa epõrum non debet splendere auro vel argẽto.41.di.epũs vilẽ suppellectilem.

1 ¶ Quid debet esse et abesse i mensa clericorũ et religiosorũ. habes supra. Clericus.ii.per totum.

m Mensuras Uide supra. Falsariꝰ. §. xi.

m Mercatio Uide infra Negociatio.

m Meretrix que dicaẽ. R. ꝙ illa que multorꝝ libidini patꝫ.34.di.vidua. Alibi dr ꝙ mr̃trix ẽ cuiꝰ turpitudo venalẽ ẽ. 22.q.4.mẽdices.et reqrit ꝙ.40.hoies admiserit. ẽm glo.in d.c.vidua.allegat c.latores.de cle.excom.mi.

1 ¶ Utrũ sit prohibitũ commisceri cum eis? R: ꝙ sic. de iure diuino: et peccat mortaliter.d.c.meretrices.

2 ¶ Utrum accipiens meretricem invxorem mereatur. R. ꝙ sic.si facit vt eam a malo retrahat.32.q.1.non est culpandus.secus si alio malo fine.

3 ¶ Utrum teneatur restituere quod acquirit ex tali questu. R. ꝙ non. ẽm Inno.in.c.q: plerisq;.de immunit.eccle.et cõmuniter doc.sed bene de bono consilio. nisi accepisset ab his qui alienare non possunt. Et qui sint. vide.s. Donatio. vl ẽt p fraudem: quia sic tenereẽ.

m Meritum: proprie dr actio que fit vt ei qui agit sit iustum aliquid dari.

1 ¶ Quotuplex ẽ meritum. R. ẽm sctm Bona.i.3.disti.4.ar.2.q.2.ꝙ triplex. Primum dicitur congrui: et istud est quando quis ex actione non habet debitum recipiendi:sed tamen illi cui fit decet dare:sicut cum homo atteritur d peccato suo:licet non mereatur gratiã tamen conuenit deo vt facienti quod i se est ex sua bonitate det. Secundum est meritum digni:et istud est cum aliquis iustus rogat pro aliqua persona q̃ est in peccato. dignum quippe est ꝙ iustus exaudiatur. Tertiuꝫ est meritũ condigni: et istud est quando agens habet debitum recipiendi:et ideo cum prima ratio dandi sit amor:impossibile est ꝙ aliquid possit sibi facere debitũ qui amicitia caret. propterea existẽtes extra charitatem non possunt mereri de condigno.

¶ Utrum aliquis possit mereri et demereri in eodem actu. R. ꝙ non:quamuis actus aliquis ẽm genus nature possit esse meritoriꝰ: et i genere moris demeritorius: vt patet.22.q.2.si quelibet. vbi Gre. loquens de mendacio obstetricum dicit. Nam benignitatis earꝝ merces que eis i eterna potuit vita retribuit premissa culpa mendacij i terrena est recompensatione declinata. 2

¶ Quomodo autem intentio sufficiat ad meritum vel opera. vide supra. Intentio. 3

m Metus est instãtis vel futuri pericli mẽtis trepidatio.ff.quod me.cau.l.i.

¶ Quotuplex est metus. R. ꝙ duplex s. leuis: scꝫ quo timetur leue malum vel minas multas quas minãs iplere nõ habet possibilitatẽ. Et scdo metus pbabilis:siue grauis qui dr iustꝰ metꝰ: et iste est ille qui potest cadere in cõstãtem virũ vel mulierem: vt cũ quis potẽs inferre minatur mortem: aut grauem cruciatum corporis: vt in.c.cũ dilectus extra eo.ti. Aut seruitutẽ: seu statꝰ subuersionẽ: puta q: scidet instrũ vl priuilegia libertatis: vel detinebit carcerẽ aut stuprationẽ: vt.ff.eo.ti.l.isti quidẽ. Insti.eo.ti.§.1.2.et.3. Et intellige qñ predicta vel aliqđ predictorum minaẽ ne dũ in psona ppria: sed etiam in psona liberorum: aut vxoris: aut similiũ psonarum: vt in.d.l.isti in fi. 1

¶ Utrum metus iustus causetur ex imperio vel supplicatione regis vel domini. R. Pa.in.d.c.vlti.qui cle.vel vo. ꝙ non: nisi sit consuetus tyrãnice non tractare non obtemperantes suis precibus: quia tunc bene causat: vt tenet Jo.an.in.d.c.vltimo. Bar.in tractatu de tyrãno. Facit qđ idem Bar.in.l.ad inuidia.C.qđ me.cã.vbi dicit ꝙ sola reuerentia mariti non causat iustum metum in vxore nisi precesserint mine: vel verbera. Et idem voluit Inno. in.c. causam matrimonij. de offi.dele. 2

¶ Utrꝝ metꝰ pdẽdi bõa tpalia: l guẽ iacturã i eis: puta maiorẽ ptẽ sit iustꝰ. R.

Pa.in.c.Abbas.ex eo.ti.ꝙ sic.si nõ ꝑt sustẽtari sine illis bonis que ꝗs timet ꝑdere:q₂ alibi ḋ₂ ꝙ spũalia non possũt diu esse sine tpalib⁹.1.q.3.si ꝗs obiecerit. Et gl.in.l.aduocari.C.ḋ aduo.diuer. iudi. dicit no. pecunia vitã hoĩs. Facit ꝑ ista opi.c.pbros.50.di.⁊.l.pe. C.eo.ti.⁊.d.c.abbas.

4 ¶ Utrũ met⁹ excõis sit iust⁹.R.glo.i.c. olim.inter de re.spon.ꝙ sic. Sꝫ Jo.an. i.c.cũ dilect⁹.ḋ his q̃ vi.me.distinguit ꝙ aut iuste cõminatur ⁊ nõ excusat:q₂ culpa sua incidit i metũ.l.si mulier.ff. e.ti. Aut iniuste cõminatur ⁊ sic ẽ iustus cũ grauis sit pena iter homines cõuersari ⁊ carere hominũ cõmertio. l. hĩj q̃ sanctã.C.de aposta.c.sacro.ḋ senten. excom. Et hãc distinctionẽ approbãt dñi de rota decisione.40.

5 ¶ Utrũ timor ifamie sit iust⁹.R.gl.in l.nec timore.ff.eo.ti. ꝙ timor ifamie facti nõ causat: vtputa:q₂ aliquis dicit ꝙ malũ dicet de eo:ſꝫ met⁹ infamie iuris talis q̃ hꝫ iuris effectũ iust⁹ est:vt i l.isti.§.fi.ff.eo.vbi pꝫ ꝙ deprehensus i aliquo delicto q̃cq̃d facit ne prodatur ex iusto metu facit:q₂ ꝓditus põt pati morte vel cruciatũ ⁊ hmõi. Et hec oĩa intellige ꝙ causant iustũ timorẽ qñ quis non hꝫ facile remedium prouidẽdi:q₂ si possꝫ prouidere sibi:puta.adeũdo superiorẽ:vł alio modo nõ prouideret:nõ esset iustus metus:sed sibi iputaret.ar.c.si.de elec.⁊.l.qb⁹ dieb⁹.i pri. ff.de ꝯdi.⁊ demon.⁊.l.q̃ põt facẽ.ff.de re.iur.⁊.c.pastoral.§.ꝑterea.ḋ offi.or. Quod limita:vt infra.§.10.

6 ¶ Utꝝ met⁹ iust⁹ excuset a peccato.R. ꝙ non a toto: sed solũ a tãto.ñ tñ ẽt a tãto.ꝙ si illḋ ẽ ḋ gñe pctĩ mortał ꝙ fiat veniale.c.sacris.extra eo.ti.c.2.de homi.2.q.1.i ꝑmis.q₂ dꝫ poti⁹ queilbet mala tolerare ꝙ malo consentire ḋcernat.32.q.5.ita ne. Limita tamẽ ꝑdicta ab ea que sũt iuris diuini. Secus in his que sunt pctã mortalia ex dispositione iuris ponütur: quia sic excusaret a mortali:vt pꝫ.ḋ. Jnobediẽtia.in prin.

7 ¶ Utrum contractus factus ex metu iusto sit nullus.R.vt colligo ex Pa.in c.cum locum. de spon.et in.d.c.olim inter.ꝙ aut contractus requirit liberꝝ consensum:aut non. Si sic:tunc contractus est ipso iure nullus. Ratio q₂ licet coacta voluntas sit voluntas libera:⁊ sic deficit qualitas libertatis q̃ ẽ de substantia contractus: ⁊ ideo null⁹ Jn alijs autem vbi non requiritur lib consensus:non est nullus ipso iure: q₂ vt dixi coacta voluntas pur voluntas est:vt plene legi ⁊ notatur in.l.si mulier.§.fi.ff.eo.ti.sed veniunt acta rescindenda actione quod metus causa: vel officio iudicis.

¶ Que sunt illa in quibus requiritur liber ꝯsensus.R. ꝙ ꝑmo omnia que sũt meritoria:vt penitentia:confessio:elemosyna:⁊ huiusmodi:que si fiant ex tali metu excludunt meritum:⁊ perinde est ac si non forent facta. Excipiuntur illa in quibus imprimitur caracter:vt baptismus ⁊ huiusmodi: quia virtute caracteris adueniente libera volũtate conualescunt: se non alia: vt in.c. de iudeis.45.di. Propterea Criso.super Math.22. Qui solo timore seruit deo penam quidem euadet:sed premiũ nõ acquiret:quia non vult deus vt timeat vt dominus:sed vt ametur vt pius pat Facit tex. Augu.de pe.di.7 c.nullus.i fine. Quem sero penitet inquit nõ solum oportet deum timere iudicem: ſꝫ iustum diligere: non tantũ penam timeat:sed anxietur pro gloria:hec ille. Secundo matrimoniũ:facit.c.notifi casti.33.q.5:⁊.c.veniens.el secundo.ḋ sponso.⁊.d.c.cum locum. Tertio dotis promissio vel solutio.in.l.si mulier.§. si dos.ff.eo.ti.q₂ si ꝑncipale nõ tꝫ nec accessoriũ.de re.iur.li.6. Quarto iurisdictio.vñ ꝓrogatio ei⁹ ex iusto metu est nulla.l.2.ff.de iudi.⁊.gl.i.d.l.si mlier. Jtẽ electõ ꝑlati ꝑ metũ fcã ẽ nulla. c. vbi piculũ.§.ceterꝝ.de elec.li.6. Quito auctoritas tutoꝝ extorta ꝑ metũ ẽ nlla l.1.§.vl.ff.de aucto.tu. Sexto absolutio ab excõicatõne.de quo.ḋ.Excoicatio.7.cãu.18. Septio testes testõꝝ.vñ si i vincul tenentꝛ vł ab hostib⁹ ñ vꝫ.l.qui testõ. ff. de testa. Octauo votũ.limito verꝝ q̃ ad metũ mũdanũ q̃ icutiꝛ ab homine ad hꝰ vt voueat:ñ aũt quo ad metũ aliũ ꝑp quẽ euadẽdũ aliq̃s vouet:q₂ sic tꝫ votũ. Rõ diuersitatꝭ quare votũ teneat ex alio metu factũ qñ met⁹ ñ iferꝛ vt voueat:ſꝫ ex alio respectu ⁊ ñ peñtẽtia:cõfessio ⁊c.

fessio ꝛc̄. Et q2 tale votum sit pietati di
uine ꝛ misericordie quaꝫ iterpellat vt
eū liberet a malo istāti: ꝛ ideo que nō
potest ñ misereri ecce tat pni ssionem
ꝛ subsidium impēdit: sed i pnia ꝯfessi
one ꝛ hmoi ñ ocurrit solū misericordia
sed ꝛ iusticia. vñ mia dei acceptat inq̄
tum ñ derogat diuine iusticie. s. vt non
sint sine merito ꝛ recompēsatiōe: sed vt
sint digni vita eterna: hoc nō potest: q2
derogaret diuine iusticie que ñ vult ni
si volūtarium libera volūtate ad se con
uersuꝫ. i. c. sicut nobis. ꝯ regula. ꝛ i mltꝭ
aliis no. glo. i. d. c. abbas: ꝛ. d. l. mulier.
9 ❡ Quid de iuramēto metu extorto. R
vt. s. Iuramētum. 5. §. 9.
10 ❡ Quid si q̄s veniat ta'em metuꝫ ex
culpa sua. R ꝙ ñ subuenit̄ ei nec h3 seu
ꝯpetit aliq̄d remediū. d. l. si mulier. in
pri. vbi liberta ꝯmisso crimie igratitu
dinis ꝛ timēs ne reuocet̄ i fuitutē pro
mittit aliq̄d domio ꝯmināti fuitutem
non audiat̄. Sꝫ q̄ ad cōsciam distigue:
ꝙ aut talis timor pōt iuste incuti tali:
puta: q2 ꝯmisit crimē capitale ꝯminat̄
q̄s eum velle accusare: pp quē timoreꝫ
ille dat cētum: talis licet turpit̄ accipi
at pecuniaꝫ vt desistat ab accusādo: tñ
restituere ñ tenet̄ ꝯ necessitate si modo
ille donare potuit. Si ꝟo timor icutit̄
iiuste q̄ ad deum: puta pr̄ comminat̄ i
terficere adulterū cum filia: q̄d licet de
iure ciuili: vt l. i. nec i eo. ff. de adul. tñ
q2 ñ lꝫ quo ad deū: ideo ex tali timore
extortū nō poterit tenere i ꝯscia: nisi in
q̄tū est i r̄compēsationem sui iteresse:
puta fame lese ꝛ hmōi: alias non. facit
textus cum glosa i. c. iter hec. 33. questi
one. 2.
11 ❡ Utrum agens certum quid ex metu
presumat̄ consētire ex taciturnitate se
quētis temporis. R. glosa iūcto tex. in
c. accedēs. de conuer. cōiu. ꝙ non nisi i
teruenīat aliquis actus positiuus ap
probatiuus primi actus: vt in. l. 2. ꝛ. l.
pe. C. eo. ꝛ p Inno. in. c. sup eo. de fnū.
ꝛ facit. c. ad id quod. de spon. vbi spō
sa que metu contraxit cohabitat viro
sponte presumit̄ matrimonium: maxi
me si iteruenit copula. facit. c. vnicum
12 de spō. ipu. li. 6.
❡ Utrum probāti metum ex quo ami
sit bona sua stetur eius iuramento cir
ca q̄titatem bonorum. R. Pa. in. c. si.
extra eo. ꝙ sic si iuste metum incussit
ꝛ contra eū q̄ incussit. Sec9 si ageret̄
contra villam in cui9 territorio ē factuꝫ
nā oꝫ probet p alios: ꝛ pōt adducet̄ so
cios ꝛ familiares pp difficultatē probā
di. hon9 text9 ē in. l. consēsu. C. de repu.
ꝛ in. c. veniēs. el scḋo de testi.
❡ Utrum met9 probabilis vel leuis si 13
militer ānullet. R. ꝙ nec excusat nec re
scindit nec ānullat: ꝛ dicit̄ ille q̄ in virū
leuem aut vecordem q̄ timet vbi timē
dū nō est: ꝛ dicit̄ meticulosus. ff. eo. l.
metum. q2 nō tollit actū req̄rētem libe
rum cōsēsum: vt no. Pa. i. d. c. veniēs.
el. 2. de spō. sed q̄ ad ꝯsciētiam dic vt i
fra. §. 15.
❡ Utꝝ ille q̄ per metum extorsit aliq̄d 14
teneat̄. R. Dic. eo. ti. ꝙ sic. scḋm leges
potest agi contra eū etiam q̄ ad penam
si agatur ifra ānū: sed post ānum nō: lꝫ
q̄ ad rei persecutiōem: q2 pretorie actio
nes sūt ppetue q̄ ad rei psecutionem. lꝫ
quo ad penam sūt temporales. Insti.
de ppe. ꝛ tempora. ac. i prin. ff. de vi. et
vi. ar. l. i. §. sꝫ si p metū. ff. ꝙ me. causa.
l. si cum exemptiōe. §. i. 2. ꝛ. 3. Scḋꝫ ta
mē canones etiam ad penam post an
nū: q2 nulla ꝯditio temporis potest op
poni. 3. q. i. c. fintegrāda. ꝛ ibi p doc. Et
nō solum tenet̄ de his q̄ habuit p taleꝫ
metū: sed etiam de omnib9 q̄ amisit ille
cui talem itulit metū. d. l. si cum. §. pe
dius. quia metus fuit cā seu actio omis
sionis. d. l. si cū. §. i hac actiōe. concor.
Inno. ꝛ Ho. i. c. si. eo. ti. 15
❡ Quid si metus sit solum ob timorē
reuerētie. R. ꝙ datum ex tali timore ē
omino restituēduꝫ si datuꝫ sit ꝯ volun
tatē dātis. Facit. l. i. §. q̄ honorāde. ad
si. ff. qua. re. ac. nō da. Uñ q̄cūq̄ non
ē volūtas dñi rei i dādo: nisi ex metu:
acceptum ē restituēdū: nisi fuerit i cul
pa metus scḋm ꝙ supra dixi. §. 10. nec
obstat. l. vani. ff. de re. iur. ꝛ. l. metū. ff.
ꝙ me. cau. q2 loquūtur quo ad forum
ꝯtētiosum.
❡ In q̄ differt metus a vi. R. Pa. i. d. 16
c. sacris. ꝙ metus ē vis conditionata
scꝫ cū dicit. Interficiam te si nō feceris
sic: ꝛ huiusmodi. c. ad audiētiaꝫ. ex eo.
ꝛ fit sine violētia corporali. Uis autem
ē quedā coactio qua q̄s ligat9 cogitur

[illegible]

facere aliquid corporalit. Et dicit vis
absoluta: et hec excusat a toto si itrinse
cus nō consētit: quia nō dicit quis age
re: sed potius pati.d.c.sacris. Lex autē
magis large accipit dicēs. Uis ē ipet⁹
maioris rei cui resisti ñ potest.l.como
de.ff.qḋ me.cā l.i.et.2.d pac.q̄uis.l.6.

m **Milites** nři tēporis lz ñ
habeāt isignia
obseruātie veteris hñt tñ insi
gnia obseruātie noue scđm Bal.in.l.i.
C.q̄ bo.ce.pos.allegat i ar.c.translatō.
de psti.

Additio Tamē nō gaudēt' puile
giis militaribus. q̄a
eoꝝ militia ñ est puilegiata: et i eorum
actibus debēt vti iure cōi: vt coiter te
netur p doc. Li.i.l.i.de iur.et fac.igno.
Salicetum et Bar.i.l. filiusfamilias.
§.veterani.ff.procura. Bal.i.l.intesta
mētis.C.d testa.qr nō hñt illa requisi
ta i militibus. sz magis sūt pmoti ad
1 pōpam: vt dicit Bal.vbi.s.
¶ Quis nō potest esse miles. R.q ipu
gnātes securitates nauigātiū: et hostes
publici et ifātes milites esse ñ possunt:
vt i.l.i.i ver.optimos fidelissimosqz cō
2 militones. ff.d testa mili.
¶ Utr miles possit icarcerari pro de
bito cōtractus vł vltime volūtatis. R
Bal.vbi s.q nō. Sz Bar.in.l.miles.
ff.de re iudi.limitat ad debitū contra
ctū i castris solū.
3 ¶ Quomodo instituuntur: et de eorum
priuilegiis habes i.l.pe.ff.ex qui.cau.
ma.i glo'a.
4 ¶ Utr ars militie sit licita. R.q.sic: si
debito modo fiat.23.q.i.militare. de q̄
dicit sup. Bellū licet etiaz militibus se
exercere i his que nulli sunt nociua cā
exercitii: puta in cursationibus equorū
in proiiciendo tela et huiusmodi in qui
bus nō iminet probabile piculū proxi
mi: sicut i torneamentis iminet: et ideo
prohibentur. facit ad hoc.2.R.prio. vbi
dauid precepit vt docerēt filios isrł ar
cū.i. artez sagittādi.

m **Minor** q̄s dicat. R. q ille q̄
nō hz.25.ānū cōple
tū.ff.de mino.l.i.
* ¶ Utrū minor possit petere restitutio
nē in integrū: nō solū i lesione q̄ demit d
matrimonio: sed ēt i lesione lucri cessā
tis. R.q sic vsqz ad quadriennium post
q impleuit.25.annū. de his tñ soluz i
q̄bus lesus ē infra.25.ānū: vide.glo.in
c.2.de resti.in inte.
¶ Utruz teneāt gesta cuz minore sine 2
auctoritate curatoris. R. Pa.in.c.in p̄
sentia.de pba. q si intrat religionē po
test alienare oia bona sua: qr fingitur
mori.l.deo nob.C.de epi.et cle. sz ñ itrā
do nō pōt alienare: ēt i pias causas.
¶ Minor si renūciauit bñficio eccl'a 3
stico non restituit: qr i spūalib⁹ vt ma
ior admittit et agit et conuenit. ff. de mi
no.l.ait ptor. i glo.i pncipio.

m **Miserabiles** psone q̄
dicāt. R
sm. Inno.i.c. significātibus.
de of.delega. et Pa. in.c.licet de cēsi.q
sunt ceci: et alii morbo laborantes qui
possunt auxilium ab eclesia implora
re quādo nimis aggrauāt in collectis
facit.d.c. significantibus. et quod ibi
notatur.
¶ Utrum ceci et alii morbo laborātes 1
perpetuo excusētur a muneribus. R.
Pa.in.d.c.licet. q sic a personalibus q̄
imponūtur personis vt.l.2.C.qui.mo.
se.excu. A realibus autem muneribus
ordinariis nō excusātur: nisi princeps
velit ea remouere.C.de vaca.mu. et de
mune.patri. quasi per totum. secus si
sūt extraordinaria: qr nō tenētur ad il
la.l.vnica.C.de super indic. facit.c. in
dicatū.89.di. et quādo dicantur realia
ordinaria vel extraordinaria vide ifra
Munus.

m **Missa** scđm Hugo. d sancto
victo.d sacramētis.li.
xi. dicitur quasi transmissa. eo
q populus per ministerium sacerdotū
qui mediatoris vice fungitur inter de
um et homines preces vota et oblatiōes
trāsmittat deo.
¶ Missa a q̄ debet celebrari. R.q a so 1
lo sacerdote rite ordiato. d sū. tri.c.i.
§.vna.de cōse.di.i.c.i.i.ñ.
¶ Utr exñs i mortali vł pollutus no 2
cturna pollutiōe licite celebret. vide s.
Eucharistia.3.§.18.et.§.29.
¶ Utr sacerdos q̄ non ē ieiun⁹ possit 3
celebrare. R.scđm Sco.i quarto di.8.
q nō.7.q.i.nihil.de cōse.di.2.liquido.et
taliter debet esse ieiunus q circa medi
am noctem

iam noctē nihil, sumpserit quātūcunq; minimū: etiā si sit species: vel electua-
riū: vel medicia: q: canon dicit nullus
post cibu; potūq; quēlibet minimū sū
ptu; missas facere presumat. 7. q. i. ni-
hil. imo plus ibi dicit glo. q etiā si āte
mediā noctē sumpsisset cibu;: ꝛ adhuc
sentiret eructationes ꝛ cibu;: nō d; ce-
lebrare. de cōse. di. 2. tribus. ꝛ Ho. d ac
cu. in. c. si constiterit.

4 ¶ Quid de reliquijs cibi remanentib⁹
i ore. R. q si casualiter deglutiant nō i
pediunt: q: nō trajiciūtur per modu;
cibi vel potus: sed per modu; saliue. s;
Sanctum Thomam in tertia parte
q. 8.

5 ¶ Quid si sacerdos i mane lauādo os
deglutiat stillā aque? R. q pōt celebra
re nisi fecerit ex pposito. ar. 23. q. 5. d oc
cidendis. 15. q. 6. c. i. concor. Ricar. i. 4.
di. 8. Tho. vero dicit veru;: nisi trajicia
tur in magna quantitate.

6 ¶ Quid si cibus sit digestus: sed tamē
nō dormiuit per totam nocte;? R. q nō
potest celebrare: q: solu; quies: tēpus
ꝛ digestio requiritur s; Jo. Ber. brix.
ꝛ Archi. i. d. c. nihil. ꝛ Ho. ꝛ Pa. in. d.
c. si cōstiterit. l; ibi glo. videatur sentire
contrarium: sed male.

7 ¶ Quomodo debet celebrari? R. q d;
seruari ordinarium misse tā in dicen-
dis q etiā in actibus.

8 ¶ Utru; debeat celebrare capite disco-
pto? R. q sic. de cōse. di. i. c. i. null⁹ eps.
Uñ qui sine rōnabili cā celebraret ca
pite copto peccaret mortaliter. secus si
ex aliqua rōnabili cā ppter verbum te
nere positum. in. d. c. nullus.

9 ¶ Quid si post inceptā missā desistat?
R. q sine rōabili causa dimittit: peccat
mortaliter alias non: vt in dcō. c. nul-
lus.

10 ¶ Qñ euāgeliū legitur oēs debēt sta-
re nō sedere nec genuflexi manere: vt i
c. auctoritate. de cōse. di. i.

11 ¶ Utru; debeat aliquid aliud dici a sa
cerdote q qd cōtinet in missali? R. q ñ
ar. c. visū. ꝛ. c. de nominib⁹. de cōse. di. i.
Cogitari tñ pñt quecūq; deuota s;. S.
Bo. sed nō exprimi.

21 ¶ Utrū requiratur attentio? R. s; Ri.
anglicu; in quol. q sic. vñ Dio⁹ de ec-
clesiastica hierarchia. Ad sanctissimu;
euntes sacrificiū mundari cōuenit ab
ipsis vltimis aie fantasmatibus. vnde
desperās se posse habere probabiliter
cordis stabilitatē peccat grauiter acce
dendo: si tamen sperat ꝛ ex ifirmitate
distrahitur minus peccat. hec ille.

¶ Quid si omittat aliqd? R. q peccat 15
mortaliter si scienter facit. tamē confi-
erat si ibi sit materia debita ꝛ forma cū
intētione conficiendi: de quo dictū est
supra. Eucharistia prio. Et hoc itellige
q peccat mortaliter sciēter dimittēdo
aliquid notabile: puta euangeliu;: vel
epistolam: secretas: ꝛ hmōi. secus esset
de aliquo verbo solo alio a forma con-
secrationis. Ide; dic si omittat tēpus
debitu; paramenta ꝛ reliqua necessa-
ria q est mortale qñ fit scienter.

¶ Quid faciet sacerdos si missam dicē 14
do perpendat nō fuisse debitam mate
riam ministratam? R. s̃m cōmuniter
Theo. in quarto distinctione octaua. q
siue defectus sit in hostia siue in vino:
ꝛ aduertit anteq consecrationis cano
nem inceperit: sic accipiet aliam hosti-
am si defectus est in hostia: vel vinum
si est in vino. Et reicipiet si est i hostia
defectus ab illa oratione. Suscipe san
cte pater: qua dicta: omissis alijs dicet
veni sanctificator. ꝛc. Et sic omnibus a-
lijs omissis prosequatur vbi erat quā
do aduertit. Si vero defectus fuit in
vino incipiet ab illa oratione. De⁹ qui
humane. cu; oratione. Offerimus ꝛc.
Et alia veni sanctificator ꝛc. Et alijs di
missis prosequatur vbi dimiserat. Si
iam consecrauerat ꝛ post consecratōe;
deprehendit quia defectus erat i vino
debito sic accepto cum aqua solum: in
cipiet ab illa oratione. Simili modo
vsq; ad orationem. Unde ꝛ memores:
ꝛ alijs omissis prosequatur vbi dimi-
sit. Si vero defectus erat in hostia et
iam consecrauerat vinum sic accepta
alia hostia incipiet ab illa oratione.
qui pridie: ꝛ loco illius relatiui q dicet
Dominus noster iesus christus pridie
q pateretur ꝛc. vsq; ad orationem. Si
mili modo. ꝛ omnibus alijs omissis p
sequatur vbi dimisit. Et notanter sic
dixi: quia si solū diceret: hoc est corpus
meum. nō consecraret s̃m Scotum ꝛ
Richardum. i quarto distinctiōe octaua. q. 5.

quia oratio illud significat qd exprimit
verbo: non qd est in intentione proferē
tis. Et ideo si nulla fieret mentio d chri
sto: intelligerentur illa verba de corpo
re sacerdotis vel sanguine: non de chri
sto. Et sic non consecraret.

15 ¶ Pone q nō aduertit d defectu: nisi p9
sumptionē hostie que non erat triticea
aut debita. Respondeo ꝯm communit
doc. vbi. s. q non obstante q nō sit ieiu
nus: nihilominus accipiet aliam hostiaȝ
debitam ꝛ incipiet: vt dictum est Dñs
noster iesus xp̄s pridie q̄ vsqȝ ad simili
modo ꝛc. ꝛ postea aliis omissis sumet e
am ꝛ prosequetur vbi omiserat.

16 ¶ Sed qd si sumpto corpe inuenit aq̄
loco vini in calice quā bibit? R. Tho. in
3. pte. q. 84. tenet q est alia hostia ꝛ aliud
vinum sumendū ꝛ consecrādū. Quidaȝ
alii dicunt q pp̄ter scandalū nihil est re
iterādū: ꝛ maxime cū nō sit ieiun9. Sȝ
tu tene opinionē Sco. vbi. s. q solum
est accipiendū vinū cū aqua ꝛ dicenduȝ
Simili modo postq̄ dominus noster
iesus xp̄s cenauit accepit calicē ꝛc. vsqȝ
vnde ꝛ memores: ꝛ sic aliis omissis di
cat. Sanguis dñi nostri iesu xp̄i custo
diat animaȝ ꝛc. ꝛ sumat: quia istud pōt
fieri sine scandalo. Nec ob. q non sit ie
iunus: quia est maius preceptum q su
matur integre q̄ ieiuno stomacho: vt pa
tet in. c. operim9 ꝛ. c. relatū. de cōse. di. 2

17 ¶ Quid faciet sacerdos si qñ hȝ aquaȝ
in ore anteq̄ deglutiat aduertit? R. Di
rectoria. libro. i. ti. i7. q si pōt sine scāda
lo sputet in calice ꝛ extrahet particulaȝ
hostie ꝛ aquā reponet in alio vase: ꝛ sic
accipiat vinū ꝛ consecret: vt dictū est. ꝛ
in eo pōat particulā hostie ꝛ sumat po
stea illam aquaȝ si potest facere sine pe
riculo vomitus: vel si timet de vomitu
reponat aquā i sacrario reponēdi qñ si
ne pīculo vomit9 recipere non posset.

18 ¶ Quero quid faciet sacerdos qñ mu
sca vel aranea cadit in calice? R. q si ca
dit ante ꝯsecrationē proiiciat illud vi
nū ꝛ accipiat aliud cū aqua ꝛ faciat ꝯȝ q
supra dictū est. §. i4. Si vero cadit post
consecrationē extrahat eā ꝛ lauet cū vi
no nisi esset res venenosa: vel que pro
uocaret vomitum: quia tunc omnia si
mul essent reponenda in vase alio ꝛ ali
ud vinum cum aqua sumendum ꝛ con
secrandum: vt dictum dictum est in. §.
14. ꝛ. 16. ꝯm Archi. Hugo. Io. d sancto.
in. c. si per negligentiaȝ de consecra. di.
2. quia nihil abbominabile sumi debet
occasione huius sacramēti: vt notat gl.
in. d. c. si per negligentiam ꝛ finita mis
sa accipiat sanguinem illuȝ ꝛ igne com
burat cum aliqua stupa: vel panno line
o in ipso madefacto ꝛ cineres ponat in
sacrario.

¶ Quid si gutta sanguinis ceciderit. 19
Respondeo q si ceciderit super tabulaȝ
ꝛ similia: lambat si potest fieri sine hor
rore: ꝛ postea locus radatur ꝛ rasura cō
buratur ꝛ cinis iuxta altare recōdatur
ꝛ sacerdos quadraginta diebus penite
at. Si vero ceciderit super lintheuȝ ab
luatur tribus vicibus calice supposito
ꝛ aqua ablutionis iuxta altare condat
ꝛ sacerdos peniteat quattuor diebus:
nisi peruenerit ad tertium lintheum: qꝛ
tunc nouem. Si vsqȝ ad quartum: vi
ginti diebus peniteat. de conse. distin.
2. c. si per negligentiam.

¶ Quid si sumendo sanguinem rema 20
net particula in calice. Respōdeo debet
digito ad labium calicis adducere: ꝛ nul
lo modo apponat vinuȝ ante eius sum
ptionem: quia vinum citius descēderet
ꝛ sic sumeret non ieiunus ꝯm Sco. in.
4. distin. 8. Quamuis ego arbitrer q ēt
si apponeret vinum: ꝛ sic simul sumerȝ
non peccaret. licet vinum citius descen
dat: quia qd fit tali modo dicitur fie
ri simul: per ea que notantur in. c. quia
propter. de electio. ꝛ in. l. continuus. ff.
de verbo. obliga.

¶ Utrum hostia nō consecrata que est 21
in altari vel gutta vini que est i pede ca
licis: vel aliter a vino qd est in calice se
parata consecretur. Respondeo q non
nisi hoc intendat sacerdos. prima que
stione prima. de trabe.

¶ Quid si omisit aquam ponere in vīo
Respondeo q si aduertit ante ꝯsecratō 22
nem hostie dȝ eā apponere reiterando:
vt supra dixi. §. decimoquarto. qñ defe
ctus est in vino: q si aduertit p9 conse
crationē hostie: sȝ añ ꝯsecrationem vini
apponat nihil reiterando ꝯm Monal.
Si post cōsecrationē vini aduertit tūc
ꝯm San. Tho. i tertia parte. q. 83. nul
lo modo appōat: quia appositio aque

non est

nō ē de necessitate sacramenti: vt dixi
supra. Eucharestia.i.§.17.
23 ¶ Quid si vinuz in calice cōgeletur? R. ꝙ sacerdos debꝫ ipsuz ante cōsecratōez
resoluere vt habeat ratonē actualē potus. si tñ nō resoluit adhuc cōficit: qa
vinū cōgelatum nō differt a nō cōgelato nisi qualitate accidentali.
24 ¶ Quid si ex frigore hostia dilabit̄ i calicē? R. ꝙ dꝫ vlteri⁹ procedere: nec est
necesse aliquid reiterare. ſm Tho. i tercia parte. q.83. Sꝫ ſm Inn. vt recitat
Rādul in.4.di.10. si aliqua ps remāsit manu frangat illā ꝛ partem mittat in
calicē: quia prīa causaliter cecidit.
25 ¶ Quid si sacerdos ñ recolit se aliqua dixisse? R. ꝙ sacerdos nō dꝫ pp̄ h̄ turbari: qꝛ qui multa dicit nō recolit oīa.
Si tñ ꝓbabiliter cōstet aliqua omisisse siquidē sunt de necessitate sacramēti: puta forma cōsecratiōis dꝫ reiterari
ab illa forma: ꝛ cūcta per ordinē ꝓseq̄. Si vero nō sunt de forma ꝯsecratiōis sic nō dꝫ resumere imutādo ordinē officij: sed dꝫ vlterius procedere ſꝫ Tho.
3. parte. q.83.
26 ¶ Utruz semp̄ sacerdos celebrās debeat sumere corpus ꝛ sanguinē? R. ꝙ sic. de consc. di.2. prelatuz. Si sacerdos deficit i missa alius qui sit ieiun⁹ dꝫ supplere: vt. s. Eucharistia.3. in prin.
27 ¶ Quid si alicui casus necessitatis alicui euenerit puta infirmitas ꝛ hmōi: poterit ne sacerdos illi hostiā dare cuz aliā ñ hēat ꝯsecratā? R. ꝙ nō totā sꝫ bñ partē: ꝛ aliā partē ipse sacerdos sumere. ſm. S. Tho. in.4 di.12. Et ideꝫ credo etiā si nō sit infirmitas sed alia rōnabilis causa.
28 ¶ Quid si hostia inueniat̄ fracta ante ꝯsecrationeꝫ? R. nihilominus pōt ꝯsecrari: nisi sit scandaluꝫ in populo: quia tūc aliā accipiet: qꝛ fractio ꝛ q̄dratura ꝛ hmōi nō viciant sacramentum.
29 ¶ Utrum in memento viuoꝝ vl' mortuorū debeat fieri aliquoruꝫ nominatio? R. ꝙ nō est necesse: nisi soluꝫ vt supplicantis deuotio reddat̄ affectus. ar. 13.q.2. cuꝫ grauia. ꝛ c. nō extimem⁹ no. glo. de cōse. di.i. c. visuꝫ. ꝛ se. ex quo pꝫ ꝙ tñ singulorū noīa sunt exprimenda quādo ex eorū nomiatione augmētat̄ deuotio celebrantis: qꝛ non minus quilibet bꝫ sub generali ꝙ si spālter fieret. de conse. di.5. nō mediocriter. ꝛ no. glo. in. d. c. visum.
¶ Utrū p̄fatio ꝓpria debeat dici i missa cōmemoratiōis seu votiua? R. Pa. i c. cōsiliū. de cele. mis. ꝙ sic ꝓpria si hꝫ. Et solū sunt.10. ab ecclīa approbate: q. habent̄ in. c. inuenim⁹. de cōse. di.i. s. Natiuitatis dñi. Epiphanie. Quadragesime. Pasche. Ascēsionis dñi. Pēthecostes. Scte crucis. Sctōrū aploruꝫ. ꝛ sācte Trinitatis: ꝛ i. c. sanctoꝝ.70. di. ponit̄ decima de dña. Alie sunt delēde de missali nisi ex speciali priuilegio sit cōcessuꝫ vt fr̄ibus minorib⁹ de btō Frācisco per Sixtuz.4. 30
¶ Utruz Gloria in excelsis deo debeat dici in missis votiuis? R. ꝙ nō: vt in. c. consiliū. de cele. mis. nec ēt credo in vnū deū dicit̄. lꝫ cōsuetudo derogauerit illi iuri quo ad glīa in excelsis que dicit̄ i missis votiuis beate virginis: ꝛ quo ad alios ēt in missis spūs scti. Minores tñ habēt ex priuilegio vt possint dicere gloria i excelsis in missis spiritus sancti: quas ꝑ ecclesia dei celebrant. Dicit tamen Hosti. in. d. c. cōsilium. deuotā cōsuetudinē nō reprobamus. 31
¶ Utruz perfusio post sumptionē sanguinis debeat fieri cū vino? R. ꝙ sic: vt de cele. mis. c. ex parte. 32
¶ De quo dꝫ missa celebrari? R. Pa. in c. quidā laicorū. de cele. mis. ꝙ dꝫ celebrari de eo de quo sit officiū. vñ missaꝫ peculiareꝫ audiens vel dicens nō satisfacit precepto de audienda missa: quia illa que precipitur est missa de festo: vel que ſm officium debet dici: vt i. d. c. quidam laicorum. Credo tamē ꝙ seculares propter ignorantiam excusentur: sed nō celebrantes. ꝛ propterea in d. c. quidam. ꝛ. c. ꝛ hoc. de conse. dist. i. dicitur ꝙ tales misse peculiares seu votiue debent celebrari in occulto: ꝛ hoc intelligo in diebus in quibus quis tenetur de precepto audire missam: vel in ecclīa collegiata seu conuentuali in qua quotidie est celebranda vna missa de officio: vt in cle. i. de cele. mis. ꝛ sic intelligo tex. in. d. c. quidam laicorum: qꝛ si sit alius qui celebrauit missam de officio ꝛ non sit de precepto ꝙ missa audiatur potest quis missam votiuam di- 33

cere sine omni scrupulo ⁊ in publico et
in secreto. Nec sufficit ſƺ Monal. ꝙ au
diat introitum ⁊ huiusmodi in quibus
tenetur de officio audire: quia missa dr
cum canone: vt patet in. d. c. quidam.
54 ¶ Utrum missa de sanctis valeat aiƺ
defunctorum sicut si dicatur ꝓ defunctis
R. Hosti. in. c. 2. d ce. mis. ꝙ sic. ⁊ ꝙ do.
Hugo. Cardi. dicebat ꝙ celebrādo pro
dn̄a sciebat celebrare pro defunctis: ⁊ e
contrario. d. c. 2. ⁊ de ꝯse. di. 2. quotiēs
cunqꝫ. Caue tn̄ quia si promisisses spe
cialiter ꝓ defunctis propriā missam di
cere nō satisfaceres missam dicendo de
dn̄a ratione ꝓmissionis. Itē aduerte ꝙ
hoc est veruꝫ qn̄ maior deuotio qua qs
dicit missam de dn̄a ⁊ huiusmodi sup
plet vel sancti intercessio: alias non: ni
si quo ad veritatem sacramenti: ſƺ nō q̄
ad veritatē orationū: qꝛ plus valet pro
defunctis dicta. ſm. Pe. in. 4. di. 45.
55 ¶ Cum quibus debet missa celebrari? R.
ꝙ primo cum indumentis debitis: que
ſm Inn. 3. vt recitat Dur. lib. 1. ti. 7. sunt
calciamenta: amictus: alba: cinguluꝫ: ma
nipulus: stola: planeta. ar. 23. di. ecclia
stica. 25. di. vinum. vndecima. q. 3. eps.
de penis degradatio. li. 6. Et qualia de
debent esse predicta. dicendū ꝙ ſƺ ꝯsue
tudinē rationalē regionis seu ꝯgregatō
nis. ar. l. de quibus. ff. de legi. Et an debe
ant esse benedicta cōiter tenet ꝙ sic ex
ceptis calciamentis: ⁊ ēt cingulo qd de
consuetudine nō bn̄dicit ſƺ Ricar. in. 4
di. 13. ⁊ Sco. ea. distin. Scdo cū igne. d
cele. mis. c. vlti. Et celebrās sine igne dƺ
officio ⁊ beneficio priuari ibidē. Tertio
cum calice: corporalibus: altari lapideo
⁊ tribus tobalijs super eo: ⁊ missalia ho
stia azima: vino ⁊ aqua que in minori
quantitate debet poni q̄ꝫ de vino: vt in
c. perniciosus. de cele. missa.
56 ¶ Utrum peccet mortaliter qui sine a
liquo predictorum celebrat? R. ꝙ sic q̄ sine
igne ⁊ aqua vel in pane fermētato si est
sacerdos latinus: vel in vase ligneo: vt pƺ i
c. litteras. de ce. mis. vbi dicitur ꝙ dƺ ta
lis sacerdos deponi ab officio ⁊ bn̄ficio
Et idem si in vase vitreo: vel de aurical
co: aut ere. de cōse. di. 1. vt calix. Idē si si
ne altari lapideo ⁊ ꝯsecrato corꝑalibus
casula: stola: māipulo: cīgulo: alba ami
ctu: vt in. c. 1. de ꝯse. di. 1. nō tn̄ efficitur ir
regularis: cū nō inueniatur iure cautum
hoc: siue faciat scienter siue ignorāter.
ſm Ric. ⁊ Sco. in. 4. di. 13. licet morta
liter peccet. de ꝯse. di. 1. ecclie. ⁊. c. ꝯcedi
mus. cū duobus. c. se. Et hoc intellige si
scienter facit: secus si ex obliuiōe manipu
lum vel stolā omisisset. De calciamētis
aūt habendis nō credo sit preceptū cuꝫ
non inueniatur in iure. Unde si quis ipa
omitteret nō ex ꝯtemptu. sed qꝛ non hƺ
nō peccaret. ar. d. c. 1. Patꝫ hoc ꝙ calcia
mēta nō sunt de necessitate: qꝛ sic opor
teret habere specialia quibus si vteremur ni
si celebrādo: cuius ꝯtrarium seruatur cōiter.
¶ Sed vtrum sine missali possit dici: qui 57
daꝫ dicūt ꝙ peccat mortaliter celebrās
sine missali in quo ad minus nō sit canon
tuꝫ qꝛ exponit se ꝑiculo errādi: tū qꝛ cō
suetudo ita habet vt sine libro i quo sit
canon non dicatur. Et plꝫ: quia sepe optie
me mēorie viri in hoc errant. Canon ſƺ cō
muniorē opinionē dicitur. a Te igitur vs
qꝫ ad cōmunionē. ⁊ ſm Duran. debꝫ di
ci expedite ne musce venientes. i. vane
cogitatiōes perdāt suauitatem vnguē
ti. i. orationis: ⁊ ne populus fastidium
concipiat. non tn̄ nimis festinanter: ne
sacrificiū fiat sine sale discretionis ⁊ de
uotionis. ⁊ debꝫ legi in libro ne error cō
tingat. Idem dicerem de tribus tobali
is si non haberentur ꝙ sufficeret vna. Et
nota ꝙ ꝑceptū est clericis ꝙ vasa ⁊ ve
stimenta in quibus celebrari debꝫ sint
munda ⁊ nitida in. c. relinqui nolumus.
de custo. euch. ⁊ ideo peccat mortaliter fa
ciens contrarium. decimaquarta. q. pri
ma. quod precipitur.
¶ Quarto debent esse saltem duo ꝑsen 58
tes celebrationi missarum. de consecra.
distin. prima hoc quoqꝫ. Et hoc verum
in missa publica. ſƺ in missa priuata po
test dici vno presente seruitore solū qui
respondeat in persona totius populi. vn̄
nemo sacerdos per se solus potest cele
brare. 7. q. prima illud. de fili. presby. e.
c. proposuit. in fi. Episcopus vero sine dia
cono celebrare nō potest nisi necessitas
cogat. 93. di. diaconi sunt. in glo. in ver.
habet.
¶ Ubi debet missa celebrari? R. ꝙ in oi 59
loco consecrato ab episcopo potest libe
re celebrari. de consecratione distin. 1.
c. primo ⁊. c. sicut. ⁊. c. sequenti. ⁊. c. nul
lus. Et

ius. Et hoc verum: nisi sit interdictus
ꝛ pollutus. de quo. S. Cõsecrati eccle-
sie. §. 8. Fallit hoc in. c. auctoritate. de
priuil. li. 6. vbi prohibetur celebrari in
ecclesijs cõstructis ab exemptis in lo-
cis nõ exẽptis sine licẽtia episcopi. Item
licet minoribus ꝛ pdicatoribus cele-
brare in omni loco honesto cum alta-
ri portatili ab episcopo ɔsecrato saluo
iure parrochiali: quod quidem ius ẜm
Bre. nonũ in extrauaganti que incipit
Nos attẽdentes. cõsistit circa oblatio-
nes: decimas: ꝛ primitias solũ: ꝛ hoc si-
ue sit ɔsecratus locus vel nõ: dummo-
do nõ sit interdictus vel pollutus. Et
sic intellige. c. in his. de priuil. vbi hoc
priuilegiuꝫ ponitur solũ episcopis. licet
in. d. c. fi. de priuil. li. 6. ꝺ quo. S. Inter
dictũ. 6. §. 39. Aduerte ꝙ sacerdos de-
bet tenere hostiã ꝛ calicem qñ ɔsecrat
super lapidem ɔsecratam. ẜm Pet. de
palu. ꝛ debet lapis esse ita magnus ꝙ
saltẽ possit super eo capi totus pes ca-
licis cum hostia. de quo vide. Altare.
Nota etiã ꝙ quicũqꝫ celebrans vl' faci
ens celebrari diuina in ciuitatibus: ca
stris: vel villis: nisi quatenus ei a iure
cõcedit̃ est ei interdictus ingressus ec-
clesie ipso facto cuiuscũqꝫ ordinis vl' p
uilegij sit munitus. c. epoꝝ. de priui. li
bro. 6. Idem si in locis a iure vel a iu
dice phibitis: vt ibidem.
40 ¶ Utrum de licẽtia epi possit celebrari in
loco nõ ɔsecrato. R. Inno. in. c. i. de con
se. eccle. vel alta. tenet ꝙ sic: etiam sine
licẽtia: si modo habet altare viaticũ. Ar-
chi. post alios in. c. missarũ. de cõse. di.
i. ꝛ Pa. in rubrica. de cõse. ec. vel alta. te-
nent ꝙ nõ etiã cũ licẽtia epi. Sed dico p
cõcordia ꝙ in sua diocesi põt eps da-
re licẽtiam: vt in ecclesia nõ ɔsecrata vel
oratorio possit ɋs celebrare cuꝫ altari
portatili ɔsecrato ex necessitate: vt not.
glo. de cõse. di. i. vnicuiqꝫ: ꝛ. 18. q. 2. qui
dam. In alijs aũt locis nõ põt dare ni
si quãdo ecclesia deest: vt in. c. concedi
mus. de cõsecra. distin. i. arg. d. c. fi. q2
frustra cõcederet̃ episcopis illud pri
uilegium si haberent de iure cõmuni.
Aduerte tamen ꝙ in loco fluctuanti:
vt in mari ꝛ fluminibus celebrare non
licet alicui: sꝫ extra suam diocesim nõ
potest dare licẽtiam celebrandi in loco nõ
consecrato.
¶ Qua hora põt missa particularis ce- 41
lebrari. R. ꝙ ab aurora vsqꝫ ad nonaꝫ
etiaꝫ in cõuentualibus ecclesijs potest
quotidie celebrari. de cõse. di. i. §. in ie-
iunijs: ꝛ. c. necesse est. Et hoc sequitur
Sco. in. 4. dist. 13. Nec ob. c. nocte. ꝛ. c.
solent. de cons. dis. i. ꝛ. c. nõ liceat. 44.
di. ꝛ. c. quod a patribus: ꝛ. c. fi. 75. dis.
ꝛ. c. vl. 76. dist. quia intelligit̃ de solen
nibus missis ẜm Hosti. in summa. de
cele. missa. Solẽnis vero debet dici in
cõuentualibus ecclesijs hora sua. s. in
vigilijs ꝛ quadragesima ꝛ quatuor tẽ
poribus hora nona. In festis hora ter-
tia. In profestis hora sexta: quod ta-
men cõmuniter nõ seruatur: quia tar-
dius dicit̃ in festis ꝙ alijs diebus nõ
festiuis: ꝛ excusantur: vt patet in iuri.
preалleg. Et sic intellige glo. in. c. i. de
cele. mis. ꝛ alios doc.
¶ Utrum possit dici missa de nocte. R. 42
ẜm Ho. vbi. S. ꝙ nõ nisi in natiuitate
dñi. vel nisi ẜm Rod. de licẽtia epi vel su
perioris iminente necessitate: puta q2
infirmus morit̃: nec hʒ eucharistia. al'
celebrans ante aurorã celebrãs peccat morta
liter. Idẽ de celebrãtib' añ dictũ matu
tinũ. ar. 11. di. c. in his. ꝛ. c. eccl'asticaꝝ:
ꝛ extra de cele. mis. c. i. ꝛ vl. ẜm Hosti.
Simil' de prima dicendũ est vbi est con
suetudo ẜm Ho. quã quidẽ cõsuetudi
nem attendo ad primam que dicitur
in choro: nõ ad eã que dicunt̃ a priuato.
Unde in religione minoꝝ cum multe
misse dicant̃ de ɔsuetudine añ primã:
nõ credo ꝙ volens missam dicere te-
neat̃ primo dicere primã: q2 sic oporte
ret bis eaꝫ aliqñ dicere: scꝫ per se: ꝛ po
stea in choro: quod nõ est necesse. arg.
c. i. de celebra. missa. ꝛ sic patet ꝙ pos-
sunt dicere missam nocte anteꝙ dicãt
primam.
¶ Quotiens debet missa celebrari. R. 43
In ecclesijs cõuentualib' ꝛ collegiatis
debẽt ɋtidie due misse celebrari. s. vna
ẜm officiũ: ꝛ alia p mortuis: vt in. c. cuꝫ
creatura. ꝺ cele. mis. i tex. ꝛ i gl. ꝛ colle-
giatis debent dici. Et dicit Pa. ibidẽ ꝙ
peccant nõ seruãtes: tñ cõiter nõ ẜuat̃
ꝛ sic nõ peccant.
¶ Utrũ ɋlibet sacerdos teneat̃ quoti 44
die celebrare. R. ꝙ nõ et i dieb' festiuis

vt patet in.c.quotidie.de cõse.di.2.Exceptis habẽtibus curã animaruꝫ q ad minus in diebus festiuis tenẽtur celebrare: nisi per aliũ satisfaciãt ppẽo.ar.c.i.de cele.missa. Aduerte tñ ꝙ si sacerdos ob sui indignitatẽ ꝛ sacri reuerentiã abstineat nõ peccat. S.Bo.in.4.di.12.puta qꝛ pollutus ꝛ hmõi. Si vero stat ꝑ quadã incuria ꝛ negligentia sua: ita ꝙ ad minus nõ celebret in ꝓcipuis festis: et maxime in illis in q̃bus seculares deuoti solẽt cõicare. Peccat quidẽ ꝛ si nõ mortaliꝯ: saltem grauiter: vt patet per.c.dolẽtes.de cele.mis.vbi valde tales rep̃hendũtur. Ricar.ĩo in 4.dist.13.tenet ꝙ tenet in talibus diebus celebrare. Idem tenet. S. Tho.i tertia parte.q. 2. ꝛ sic videt ꝙ non excusent a mortali quando sine rõnabili cã in talibus debita nõ celebrãt. Unde dicit idem sanctus Thomas: ꝙ licet q ad actus ordinis qui pertinẽt ad corpus christi misticũ nõ teneat: nisi q habet ex prelatione: vt predicare absolue re ꝛ huiusmodi: tamen celebrare tenetur vt deo sacrificiũ reddat: etiã si nulli hominũ teneat. Idem etiaꝫ ponit in quarto.di.13.ꝛ põt timere ne tanꝙ seruus neꝙ qui abscondit pecuniam domini cõdẽnet. Quotidie celebrare laudabile est: si modo ex huiusmodi celebratione nõ minuat reuerentia debita ad sacrm ꝛ deuotio. Si aũt minueret tũc aliqñ cessandũ est. de quo vide. Eucharistia.3.§.57.

45 ¶ Utrũ institutio beneficii ꝙ q̃s celebret omni die obliget institutuꝫ ad sic celebrandũ. R. Pa.in.c.ꝯsuluisti.de cele.mis.ꝛ in.c.significatũ.de p̃bẽ.ꝙ nõ: quia talis institutio esset illicita ꝛ daret materiam peccandi: ꝛ ideo taliter institutus debet accipere interpretatõeꝫ ab isto ter.c.significatum: vt.s.intelligatur ꝙ debet celebrare ꝛ teneatur ꝙ̃to frequẽtius põt: salua honestate sua ꝛ debita reuerentia ꝛ deuotõne ad sacramentuꝫ. Et sic intellige de quocũqꝫ beneficiato. Similiter dic quando instituerent ad dicendum missam peculiarem quotidie: quia hoc nõ obstante potest ꝛ debet dici de feria.c.quidaꝫ.de cele.mis.ꝛ sic ptꝫ ꝙ q̃s aliqñ tenet frequẽtius celebrare.

¶ Utrũ q̃s possit plures dicere missã in die. R. Pa.in.d.c.cõsuluisti.ꝙ non. facit.d.c.consuluisti.ꝛ.c.referente.eo.ꝛ.c.suff cit.de cõse.di.i.nisi in duobus casibus. Prim⁹ in die natiuitatis in q tres possunt celebrari: siue dicat vna i media nocte: alia in aurora: ꝛ tertia in hora debita: siue dicant simul in die vl v a: ꝛ post interuallũ duas: vel ecõtrario: qꝛ sic habet cõsuetudo: sed ante aurorã nõ debet dici nisi vna.s. illa de media nocte. Secũdus respectu alicuius necessitat: vtputa quia aliqua magna persona venit: puta eps ꝛ siles: et quos nõ decet trãsire diem ꝙ nõ audiant missam.c.fi.de p eben. de priuile. lib.6. Et idem dic de quolibet alio magno viro.arg.c.i.de cele.missa. Similiter credo quãdo esset dies festus preceptus ab ecclesia: ꝛ aliqui nõ audiert missam: licꝫ nõ sint ita magni domini per eandem rõnem. Iteꝫ si aliq̃s infirmaret ad morteꝫ ꝛ nõ haberet corpus xpi pro eo cõicãdo. Addit gl.tertiũ casum ibidem.s.si esset cõsuetũ in aliqua eccl'ia ꝙ dicant due misse: vna ꝑ viuis alia ꝑ mortuis: ꝛ nemo est q sit aptus nisi vnus solũ: tũc poterit ambas dicere. Quartus ꝑpter paupertatem ecclesiarum vel raritatem sacerdotuꝫ.21.q.i.c.i.in fine.ꝛ de elec.c.dudum.10.ꝛ.3.vnio. Quintus quãdo due misse occurrũt proprie dicende: puta de vigilia ꝛ d festo: ꝛ non est nisi vnus sacerdos qui possit.extra.de cele.missa.c.i.ꝛ.c.referente.sm Ber.ꝛ Ho.in.d.c.ꝯsuluisti. Intellige tamen in omnibus p̃dictis casibus ꝙ potest plures dicere: dũ tamen purificationẽ nõ receperit: ꝛ sit ieiunus: al's nullo modo liceret.de cele.mis.ex parte. Item ꝙ nõ dicat nisi duas: qꝛ plures nõ liceret: nisi in natiuitate sm cõiter doc. 46

¶ Quid si postꝙ̃ sumpsit cõmunionẽ habet hostiã consecratã que superfuit. R. sm ꝙ Pe.ꝙ si cõmode nõ habet vñ honeste ꝯseruet licꝫ ei sumere: dũmodo sit ieiunus.arg de ꝯse.di.2.c.trib⁹ gradibus: que etiã lꝫ acceperit purificatõnem anteꝙ de ipsis aduerteret: tamen postea sunt sumẽde: tum qꝛ nõ possũt sic seruari: imo leuiter amitterent ꝑpter eoꝝ paruitatẽ. Et in isto casu ex quo ẽ in actu 47

in actu purificatōis ɩ recollectōis reli-
quiarum quicquid fit dꝫ fieri inconti-
nēti.i. quasi simul sumeret oīa anteꝙ
censeat̃ nō ieiunus. per ea que no. in.c.
olim.ei.i. de resti. spo. in glo. ɩ p Bart.
in.l.i.ff. de verb.ob. quod bene nota ꝓ
scrupulosis.

48 ¶ Quid de illis q̄ ꝓpter adulatōes se-
culariū plures missas celebrāt in die.
R͞ꝫ. ꝙ peccāt mortalr̃: vt in.c. suff cit. de
ꝯse. di.i. Multomagis si ꝓꝑ pecuniaꝫ
qꝛ simoniacus est saltē mentalis si pa-
ctum nō interuenit exp̄ssum. Si vero
interuenit esset mētalis ɩ realis: tene-
ret̃ restituere q̄cquid accepit pauperi-
bus ɩ de necessitate: vt.ſ. Simonia.7.
in p̄ncipio.

49 ¶ Pro q̄bus dꝫ dici missa. R͞ꝫ. ꝙ gene-
raliter ꝓ oībus viuis ɩ defūctis mor-
tuis in statu purgatorij. de cōsecra. di.
i.c. visum.

50 ¶ Utrū sit dicēda ꝓ paruulis mortuis
R͞ꝫ. sanctus Thomas in quarto. ꝙ sic
pro pueris baptizatis: nō quia eis pro
sit ad remissionem pene quam nō tole-
rant ad augmentuꝫ glorie: sed potius
celebrat̃ ad cōmendandū redemptiōis
mysterium.

51 ¶ Utrum liceat orare ꝓ excōicato. R͞ꝫ.
Ho. in summa ꝙ sic: in memēto etiaꝫ
spālr̃: ɩ etiā in alijs orōnibus que for-
titer dicunt̃ generalr̃: nō tñ spālr̃: quia
nō lꝫ. de sen. ex. c. nuper.

52 ¶ Quid dicendū si p̄sbyter qui pmisit
alicui dicere vnā missam de domina: ɩ
alteri separatim aliā ꝓ anima matris
ɩ patris eius: ɩ tertio ꝓ salute sua: ɩ si-
milibus: dicat solū vnā missam de do-
mina cū collecta. Deus q̄ nos patrem
ɩ matrem ɩc. ɩ aliam collectā: scilicet.
Omnipotēs sempiterne deus misere-
re famulo tuo ɩc. intēdens p̄dictis oī-
bus satisfacere. R͞ꝫ. ꝙ sup hoc fuit diuer-
sa opi. Unde pro intelligētia est scien-
duꝫ ꝙ missa quelibet que dꝫ respectu
operis operati: generaliter valꝫ oībus
viuis ɩ defunctis existētibus in chari-
tate q̄ nō sunt in patria. Secūdo valꝫ
singulariter illi q̄ eam dicit si digne ce-
lebrat. Tertio valꝫ spālīter si sūt in sta-
tu gratie illis q̄ faciūt eā dicere pro se:
vel q̄bus p̄dicti vel sacerdos ꝑ intētio-
nem applicāt. Quantū igit̃ ad genera-

lem ꝑticipatiōnē sacerdos nihil pōt d̄i-
sponere: nec debet q̄tū ad singularem.
silr̃ nō debet ordine charitatis eā alte-
ri tribuere: qꝛ nemo debet p̄sumere se
h̄re vltra necessitatē de merito. Quan-
tum vero ad tertiā spālem que ē alte-
ri applicabilis p intentōeꝫ. dicendū est
ꝙ nō minus habebit q̄libet hoꝝ triuꝫ
q̄ si pro singulo eoꝝ singulariter eam
dixisset. Rō: qꝛ deus nō equaliter neqꝫ
vno modo acceptat meritū misse appli-
catū isto tertio mō: sed ꝺm ꝙ sue boni-
tati vr̃ cōsiderata deuotiōe ɩ ceteris q̄
cōcurrūt in eo q̄ eam dicit. vnde aliq̄n
vna missa posset liberare vnā animaꝫ
de purgatorio: cū tāta charitate moue-
re posset se q̄s ad faciendū eā dicere q̄
nō faceret liberare alius faciēdo dice-
re viginti vel triginta. Et sic q̄tū ad h̄
talis sacerdos satisfecit: qꝛ q̄libet p̄di-
ctoꝝ triū nō minus habebit de merito
q̄ si ꝓ quolibet eoꝝ singulr̃ vnam di-
xisset. ɩ sic intelligo opi. illoꝝ q̄ dicunt
nō minus valere vnā missam ꝓ oībus
q̄ si singulr̃ ꝓ quolibet diceret̃. de ꝯse.
di.5. in.c. nō mediocriter. nec ob. ꝙ di-
cūt q̄dā ꝙ meritū tali modo acceptū ē
finitū: ɩ ideo q̄to pluribus diuidit̃ mi-
nus q̄libet habebit: qꝛ verū si q̄libꝫ to-
tū haberꝫ nisi alteri cōicaret̃: sed nō ē
sic: sed tñ quilibet habet de ista finita-
te q̄tū vr̃ diuine bonitati: ɩ est tantuꝫ
ꝙ sufficeret ꝓ oībus aīabus liberādis
si modo sic merita nr̃a mererent̃: quia
missa respectu opis operati nihil aliō
est q̄ applicatio meriti passionis xp̄i:
qd̄ p tale sacrificiuꝫ imediate applicat̃
illi ꝓ quo dꝫ: et ideo sicut licet multis
dictū meritū passionis xp̄i applicet̃: ni-
hilominus q̄libet non minus habebit
q̄ si solū sibi fuissꝫ applicatū: qꝛ nullꝰ
ex toto pōt eū habere: sed intantum in
q̄tū videt̃ diuine bonitati ipsum ꝓ ta-
li acceptare ꝺm eiꝰ q̄ dicere facit deuo-
tionē. Et ꝓpterea ꝓpt̃ meritū passiōis
xp̄i qd̄ p sacra applicat̃ nō minus effi-
catie h̄ñt si simul multis ꝯferant̃ q̄ si
ꝓ vno solo: sed q̄libet tñ habebit q̄tū
videt̃ diuine bonitati ꝓ quolibet acce-
ptare. hoc patet in baptismo: qꝛ si simul
tot baptizant̃ in necessitate nō minꝰ ha-
bebūt de remissiōe: ɩ sic de alijs sacris.
secus de alijs bonis a sacris: eo qꝛ cuꝫ

nō fiūt appplicatiua meriti passionis
xp̄i. Ideo si pluribus cōicabuntur q̄lz
minus habebit respectu opis operati.
Et ex hoc ptz quare missa magis valet
ad remissionē pctōrum ꝛ sacra q̄ꝫ alia
opera: qꝛ est ꝓpter meritū passiōis xp̄i
qđ deo patri offerṫ p remissione illoꝝ
q̄bus applicaṫ: qđ nō fit in alijs bōis.
Quo vero ad meritū generale sic nō sa
tisfacit: qꝛ q̄ꝫto plures misse dicuntur: tā
to magis aīe viuentiū existentiū ī gra
tia: ꝛ anime in purgatorio releuātur.
vnde magis fuissent releuate si dixissz
tres missas q̄ꝫ si solū vnā. Unde q̄ꝫtuz
ad hoc nō satisfacit: p̄sertim qñ plures
misse dicte fuissent si ipse nō acceptas
set: ꝛ ideo teneṫ satisfacere: vel in mis
sis vel in alijs bonis p spālem applica
tionē. Quecredo si fiāt nō solū in vna
missa sed etiā in pluribus ꝛ ī alijs orō
nibus ꝛ bonis sufficienter satisfaciet:
sicut faciūt boni religiosi q̄ intēdūt sa
tisfacere: nedū in missis: sed etiā in reli
quis orōnibus. Unde credo attēta cō
suetudine: ꝛ etiā qꝛ nō pauciores misse
ꝓpter hoc dicūtur: q̄ꝫ religiosi q̄ sic pro
duobus aut trib⁹ vel alijs celebrant si
mul: vt dictū est: qui etiā intendūt spe
cialiter in omibus missis et alijs bōis
q̄ faciunt p̄dictis satisfacere q̄ꝫ optime
satisfaciūt: nec illi qui talib⁹ faciunt di
cere min⁹ hēbūt ꝺ subsidio misse: sz ēt
superabūdāter: q̄ꝫ si aliter dicere face
rent. Aduerte tñ q̄ꝫ si spālr ꝓmisissz di
cere missam de domina: vel de spiritu
sancto. vel in tali altari: aut tali die te
netur seruare promissum: aliter non
satisfaceret ꝓmissioni dicēdo missaz ꝺ
alio vel in alio loco. Et sic cōcorda opi
niones que no. in. d. c. nō mediocriter:
ꝛ in. 4. di. 45.
53 ¶ Utrum idē erit si sacerdos ex motu
suo dicēt vnā missā p trib⁹ q̄ ad meritū
spāle. R. q̄ꝫ nō: qꝛ sic ad meritū tl̄e nō
ꝯcurrit nisi sola motio sua: q̄ vna non
tm̄ vz sic̄ due vel tres respectu operis
opāntis: ꝛ iō minus hēbūt ꝺ isto meri
to spāli. Idē dic qñ vn⁹ facit vnā p plu
ribus dicere p eādē rōēz. Et istō est qđ
dicūt theo. vbi. ṡ. q̄ꝫ vna missa spālr p
aliq̄ dicta plus ei vz: q̄ꝫ qñ ꝺ: gñalr p
multis. sec⁹ esset si ipse sacerdos p aliq̄
dicēt vnā missaz ꝛ in eadē intēderet sa
tisfacere p aliq̄ alio q̄ eū rogauit vt eā
dicat p aīa sui pris: qꝛ sic respcū opis
opantis nō min⁹ valēt: qꝛ sic ibi sṫ due
motōnes qđ nō esset in primo casu.
¶ Quid de illo q̄ celebrat vt de⁹ pdat
aliquē vel aliquos. R. q̄ꝫ peccat morta 54
liter. arg. 26. q. 5. quicūqꝫ. nec nocet ei:
ad cuius pditōez fit vt psit: cū natura
sacri sit vt psit. ar. i. q. i. c. si aūt deus.
not. Jo. ꝛ Archi. i. q. i. dictū. c. i. Possz
tñ excusari a mortali qñ tales sunt ini
mici reipublice ꝛ īpeditores bonorū:
vt dictū est. ṡ. Inuidia.
¶ Utrū stati p⁹ celebratōz misse sit co
medēdū. R. q̄ꝫ nō de iure: vt i. c. trib⁹. 55
de ꝯse. di. 2. sed de ꝯsuetudine nō suaṫ
illud. Dz ergo ɓm Pa. in. d. c. ex pte. de
cele. mis. tādiu stare dōec ille reliquie
sint verisilr in corpore corrupte. Addo
etiam q̄ꝫ donec aliquas gratias p⁹ mis
sam deo retulerit.
¶ Utrū tm̄ valeat missa bōi sacerdotꝭ
sicut mali. R. sz q̄ꝫ colligo ex. S. Bo. 56
Ricar. ꝛ Sco. ꝛ. S. Tho. in. 4. di. 13. q̄ꝫ
quo ad sacrm sic est equalis. i. q. i. c. in
tra. Quo vero ad orōnes q̄ in ipsa dicū
tur inq̄ꝫtū pferunṫ ex psona totius ec
clesie sic silr tm̄ valet. Inquātum vero
habent efficatiā ex deuotōe orātis sa
cerdotis sic plus valet missa bōi sacer
tis q̄ꝫ mali. Et ideo bene facit q̄ libēti⁹
audit missam boni sacerdotis: dūmo
do in substātialibus nō credat excede
re: quia periculose erraret ɓm predi
ctos doctores.
¶ Quis teneṫ audire missam. R. q̄ꝫ de
p̄cepto q̄libet q̄ nō est excōicat⁹: nec in 57
terdict⁹: aut ltīme īpedit⁹ dieb⁹ festis
ab ecclia p̄ceptis. de q̄. ṡ. Ferie. §. 42.
De bona honestate q̄libet oī die: maxi
me eps vl religiosus aut ecclasticus.
ar. c. si. de purḟ. lib. 6. Et qñ sit mortale
pctm̄ nō audire in festo. vīđ i. d. §. 42.
¶ Utrū a q̄libet sacerdote eā dicēre sit
audienda. R. ꝛ dic vt. ṡ. Clicus. S. §. 2. 58
¶ Utrū sit audienda in ppria prochia
i ecclia in diebus festiuis. R. ɓm Pa. 59
in. c. vt dñicis. de pro. q̄ꝫ sic: nisi ex ali
qua cā legitima alibi audire velit: pu
ta qꝛ prochianus ē ꝯcubinarius publi
cus: vel vt deuotius audiat: qꝛ melius
officiaṫ vel pp p̄dicationē ꝛ hmōi. Si
vero alibi audit ex contemptu proprij

sacerdotis dicit' q facit ꝯ preceptū supi oris ⁊ qui eū admittit dicit q quodam mō ꝯmittit furtū. Sꝫ tu dic q de iure in maximis festiuitatib' sicut sunt festa dñi nri. ⁊ beate Marie ⁊ Johis baptē. ⁊ silia qlibꝫ tenet audire missaꝫ aut in ec clia pochiali: aut in publico oratorio fa cto a populo ꝫm glo. in. c. si qs extra de ꝯse. di. i. Et a fortiori pōt audire in eccli is mēdicantiū ⁊ religiosoꝝ auctoritate sedis aplice edificatis. In oratoriis aūt priuatis audiētes nō satisfaciūt: sic est i domib' disciplinatoꝝ. Sed an peccent mortalit taliter audientes ⁊ postea nō audiāt in pochiali: vl publico oratorio aut ecclia religiosoꝝ. dico q nō qꝛ nllo cauet iure q hoc sit preceptū. Nec ob. c. si qs extra. qꝛ ibi nullū verbum est posi tū laicis qd sit preceptiuū: sꝫ solū clericis ne celebrent pdictis festiuitatib' in tali bus oratoriis sine iussu vel pmissione e piscopi. Silr non ob. q ibi dicit q ad parrochias est legitimus ordinariusqꝫ ꝯuent'. ergo ad alias nō erit legitimus qꝛ nō seqt: cū ꝯtineat absurdū sensuꝫ: qꝛ ibi dicit q in ciuitatib' aut parrochiis i predictis festis audiat: ergo ēt alibi est legitim' ꝯuent'. Nō ob. ēt predictuꝫ. c. vt officiis: qꝛ si qs bene attēdit nihil pre cipit laicis: nec ēt oibus sacerdotib': sed solū sacerdotib' parrochialib' iponit q eiiciāt illū q ꝯtēpto ꝓprio sacerdote. er go si audiat in aliq ecclia q nō sit parro chia ⁊ sacerdote nō prochiali non dꝫ ex pelli: g licite pōt audire. Et q solū pro chialia' pcipiat: pꝫ in verbo alteri': qd ē relatū ex duobus tm. ⁊ ali' alia aliud ex pluribus: lꝫ pmiscue vtamur. Et iō nisi haberet prochiā nō dicit alteri': qꝛ pdi cta relatiua faciūt positionē regulariter e iusdē qualitat. Itē posito q ēt aliqd i' preceptiuū esset abrogatū p contrariaꝫ ꝯsuetudinē: vt. s. Cōsuetudo. §. 9. patꝫ

m **Isericordia** sꝫ Aug. 9. de ciui. dei est aliene miserie in corde no stro ꝯpassio qua si possum' subuenire co git. Est ēt misericordia diminutiua pēa rum quā impedire nō pōt, excessus ire. Et nota q misericordia: pietas: ⁊ cle mentia: ⁊ mansuetudo ꝯueniunt inquā tum in eundē effectū ꝯcurrūt: q. s. est ꝓ hibere mala primorꝫ: sed differūt quan tum ad motiuū: quia misericordia hoc facit ex amicitia quā habet cū ꝓximis. Pietas vero ex reuerentia quā habet ad aliquem superiorē. s. deum vel parē tem. Mansuetudo inquantum remo uet iram incitantem ad vindictam. Cle mentia vero hoc facit ex animi lenitate inquantū iudicat equū esse vt qs āpli' non puniat. Crudelitas tñ que culpaꝫ attendit sꝫ modum in puniēdo excedit opponit ꝓprie clemētie q dic quādā a i lenitatē siue dulcedinē per quā qs. ē d i minutiu' penarū. Seneca vero li. 2. de clemētia dicit q clemētia est lenitas su perioris ad inferiorē. Mansuetudo āt cuius. ibꝫ ad quēlibꝫ: sepissime tñ accipit mia ꝓ clemētia ⁊ māsuetudie ⁊ pietate ¶ Que sunt opa misericordie spūalia? R. q. 7. in hoc versu ꝯtenta. Consule. s. dubitantē per doctrinā. Castiga. s. per correctionē. Solare afflictum. Remit te iniuriam. Fer defectus alioꝝ. Ora ꝓ omnibus: ⁊ doce ignorantes. Et que sēt opera misericordie corporalia habes. s. Elemosyna. §. 2.

m **Oderamen** inculpa te tutele qd est: vide. s. Defensio. §. 4.

Odestia dr a mō q aliū est in moderā do motū animi ab excellentia per humilitatem. aliū a pertinentib' ad cognitionem: vt est studiuꝫ. aliū quo ad corporales actus ⁊ actiones vt decent fiant ⁊ non scurriliter: ⁊ hmōi. Aliū vero quo ad apparatū exteriorem: ⁊ iō mod stia est circa minora. Temperantia vo est in refrenatione delectationis boni difficilis. Et propterea differt ab ea. ꝫm Tho. 2a 2e. q. 160. ar. 2.

m **Ollicies** opponit pse uerantie ꝫm phm. 7. ethi. dr. n. propter ꝫm phm moll' qui recedit a bono ꝓpter tristi cias causatas ex defectu electionū: quasi cedens debili mouenti. Dr ēt alio mō mollicies put est ꝯ castitatē q alio mō dr immunditia seu voluntaria pollutō vt pꝫ ex glo. i. cor. 6. ibi. nec adulteri nec molles. vbi glo. i. muliebria patientes. Et isto mō semper est mortale pctm: vt ibi patet. Sed primo modo non sem per: sꝫ qn recedit a bono necessario saluti

m **Monachus** grece latine singularis dr: qz debz eẽ singularis.i.sepatus cõuersatiõe seculari: vt.16.q.i.c.i. iuncta glo.ibidẽ.vñ ibidẽ i.c.mõach'. dr monach' nõ doctoris: sz plãgẽtis officiũ hz q vel se vel mũdum lugeat: ⁊ dñi pauidus pstolet aduẽtũ.hec ibi.

1 ¶ In quo differt monach' a cõuers et oblatis? R. Pa.i.c.nõ est.de regula. q cõuersi sũt qui obtulerũt se ⁊ sua mutãdo hitu ⁊ pfitendo: tñ laici sunt: quia nõ pmouent ad ordines. Oblati vero sunt: qui ⁊ se ⁊ sua obtulerũt monasterio: habitu tñ nõ mutato. Et vt dic glo. 27.q.i.vt lex. Isti cõuersi ⁊ oblati mag astringuntur monasterio q monachi. vñ nec etiã cã artioris religiõis possũt transire ad alia monasteria q petãt a superiore licẽtiaz: qz efficiunt quasi sui monasterij. Monachi vero hodie pprie sũt q ⁊ habitũ mutãt ⁊ pfitent ⁊ pmouent ad ordies.16.q.i.in multis.c.

2 ¶ Utrũ monach' possit pfici in aliqua ecclesia? R. Pa.i.c.mõachi.de sta.mo. q solus nõ: vt in.c.2.eo.ti.⁊ i cle.ne in agro.§.ad hec.eo.ti. Cuz socio vero monacho põt de licentia sui abbatis: alr nõ 18.di.c.i.⁊.2.qz nõ habet nec velle nec nolle in hoc.c.si religiosus: ⁊.c.quorundam.de elec.li.6.

Additõ Citat hoc Pa.vbi.s. verũ quãdo ecclesia est subiecta mõasterio.secus si nõ est subiecta monasterio: qz cuz deficiat eẽ mõachus monasterij: nõ tenetur abbas sibi dare socium.

3 ¶ Utrũ mõachus possit hre curã aiarũ? R. Pa.i.c.de capel.mo. q nõ i ecclesia vbi monachi collegialr hitant: sed dz ab epo capellanus istitui q pplm regat de cõsilio monachoꝝ. In alijs aũt locis pñt deputari: vt patet in.d.§.ad hec.dũmodo nõ solus: vt dictũ est.

4 ¶ Utrũ possit monach' fieri canonic' ecclesie secularis? R. q nõ.c.i noua.16.q.7.de elec.cũ cãz q inter.fm Io.74.dist. quorundam.

5 ¶ Utꝝ mõach' possit pfici ecclie qrũcũqz regulariũ? R. q nõ.vñ si eligit qs alteri' religionis i platuz nõ vz electõ. Cle.cũ rõni.de elec.

6 ¶ Utrum possit eligi in epm? R. q sic. vt in.d. Cle.cum rõni.

¶ Utrũ mõachus deputat' alicui ecclesie ẽt epat' teneat ad obseruãtiã regule sue? R. q sic qtũ ad tria sbalia regule: ⁊ vt habitũ deferat: ẽt si sit eps.de vi.⁊ ho.cle.c.clerici officia.in fi. nec ex eo q habet administrationẽ dr habere pprium: qz eã tantũ habet rõne officij sibi iposi ti.de sta.mo.c.mõachi.§.i. In obedia vo distiguit: qz si transit ad epatũ ex toto absoluit a iurisditõe abbat.18 q.i.c.vnico. Si vo trãsfert ad ecclesiam secularẽ q non est subiecta abbati suo nec i spũalibus nec i tpalib' ex toto eximit ab obediẽtia abbatis.16.q.i.in parochia. Si vero sit solũ subiecta abbati i tpalibus: sic eximit ab obia abbatis quo ad spũalia.16.q.2.visis: ⁊.c.sane. Si vero sit subiecta q ad spũalia soluz sic eximit q ad tpalia. Si vo sit i oib' sbiecta: sic ex toto obediet abbati. Quo vo ad alia a trib' votis ⁊ ab hitu nõ eximit absolute.nã ab esu carniũ tñr abstinere sicut añ: nisi dispensaretur cũ aliq mõacho a papa: vt solus preficeret alicui ecclesie ⁊ sine scãdalo illorũ cũ qb' viuit nõ posset abstiere: qz tunc cõedet possz fz Do.allegat.c.qsquis.41.di. fact' eps fm Io.⁊ vr sequi gl.i.c.carnẽ. de cõse.di.5.etiaz põt comedere. Ieiunia vero ⁊ silentiũ ⁊ vigilias suare nõ tñr: vt dr.16.q.i.c.nemo.dico q ab illis solũmodo absoluit preceptis regule q comode nõ põt seruare cũ executiõe plationis sibi iposito: sed illa q nedũ nõ ipediunt offm plationis: imo poti' adiuuant credo q teneat seruat.qd bñ no. Et sic itellige.20.q.i.monachum.

8 ¶ Sz qd de offõ? R. vid.s. Hore.§.15.

9 ¶ Sed pone q pdictus mõachus indiget aliqua dispẽsatiõe: ad quẽ recurret? R. q si tal ecclesia subest abbati in spũalibus ad ipsuz abbatem recurret. Si vero subest epo: tunc epm hebit loco abbatis.c.si qs monachus.16.q.1. Si vero sit exẽpta illa ecclia ⁊ imediate sub papa: sic oportebit ad ipm papã recurrat.ar.eoꝝ q dixi.s. Exẽpt'.§.6.

10 ¶ Que sunt que precipiuntur vel prohibentur monachis spiritualiter in iure. R. q sunt.10.que notãtur in.d.cle. ne in agro. Primum quod precipitur est delatio habitus debiti fm formam

in.d.de.positam. Scdm q omni mense confiteat̃ et suscipiant eucharistie sacrm. Tertiũ q ille qui pre est exponat regulam vulgariter in caplo vel ab alio exponi faciat. Sed predcã solũ astringũt monachos nigros: vt in .d.cle.notat̃. Quartum ne vtant̃ camisijs: vt in.c. cũ ad monasteriũ.de sta.mo. Quitũ q seruent silentiũ ptinuũ in dormitorio refectorio et oratorio.in claustro pro erit certis horis ibidẽ. Sextũ q faciãt capitula d triennio in trieniũ.c.i singul.eo.ti. Septimũ aucupatões et venatões inhibent̃ eis.d.cle.ne in agro. Octauũ ne ad curias principũ vadãt vt suis monasterijs dãnũ inferant: alr sunt excoicati illi q administrationẽ nõ hñt. Nonuz ne arma infra septa monasterij teneãt. Et de isto et superiori vide.s. Excoicatio.7 cãu.38. Decimũ ne carnes comedãt nisi in necessitate: vt i.d.c.cũ ad moasteriũ. Multa sunt alia que nedũ eis: sed et oĩbus religiosis sunt prohibita. que vide infra. Religiosus.§.65.

11 ¶ Quid de monachis q in illis mõasterijs comedũt carnes in qb⁹ memoria nõ extat q nõ cõedũt. R. q.d. Car. psuluit vt recitat Pa.i. d.c.cũ ad mõasteriũ. q impune pñt pmedere ex quo ipsi nõ fuerũt auctores nec apparet ex qua cã fuit introductũ põt psumi ex aliq cã lıma introductũ. Sec⁹ qñ ex corruptela: qr nõ excusant̃ de consue.c.cum tanto. Sz d hoc dic: vt.j. Religiosus.§.32.

12 ¶ Utruz appellatione monachoꝝ veniant alij religiosi? R. Pa.in.c.ex parte.d postulando q qñ cõstitutio emanat respectu religionis: licet loquat̃ de monachis: tñ extẽditur ad omnes religiosos cuiuscunq religionis. Et hoc nisi possit assignari ratio diuersitatis inter eos et monachos. Quod nota.

13 ¶ Utrum monachus possit pfiteri epo vel pniario? R. sm Rodo. q sic: nisi sit exemptus vel priuilegiatus a papa.

m **Monasterium** an obliget̃ ex facto monachi? R. q nõ neq ex delicto neq cõtractu: nisi in duobus casibus. Primus si hoc sit versum in vtilitatem monasterij: qr in tantũ tenetur et non plus. arg.io.q.2. hoc ius. Secundus si a conuentu sic commissa administratio: quia in tantum in quantum se extendit administratio in tantũ obligatur et non plus sm Inno.in.c.olim.de priuil. Et hoc intelligo tã de monacho q abbate. facit i.ar. q nõ obligetur.insti. de aucto.tu. in priu. vide glo. ii.q.i.de persona.

¶ Utrum possit acquiri per monachuz 1 obligatio alteri monasterio? R. sic etiaz per monachuz fugitiuum: vt.ff.de acq. pos.l.i.18.q.2. Abbates.

¶ Utrum relictum monacho cum tali 2 conditione q nihil acquirat̃ monasterio respectu vtilitatis: non respectu iuris: sicut no. Bar.in auten.excipitur.C. de bo.que libe.q: tunc valet.qd est dicere q conuentus permittat illum administrationem habere relicti: sicut et seruus dicitur habere proprium.vt.l.is qui sui s.ff.de manu. et facit qd legitur et nota in gl.l.lucius.§.tres heredes.ff.ad tre. Qd quidẽ dictũ Bar.limito verum qñ talis administratio refert̃ ad casuz licitum.s.vt dispenset in pios vsus: qd religiosis licet et.de testamen.c.scdo.lib.6 vel vt puertat ad vsum.vestimẽtoꝝ vel librorum et huiusmodi: non autem licet ret vt posset administrare ad libitum illa bona tanq propria: etiam de licẽtia pape.d.c.cum ad monasterium.

¶ Quid si abbas non vellet consentire 3 vt predictam licitam administrationez susciperet: R. Relictum non nocebit et remanebit apud grauatum .l. vnica. C.de ca.tollen. et glosa in dicto.§.tres heredes.

¶ Utrum bona ingredientis ptineant 4 ad monasterium iure successiõis: an iure traditiõis inter viuos? R. q magna est controuersia inter doc. et gl.iuris ciuil.de quo vide Albe.in auten. ingressi.C.de sa.san.ec. Sz tu tene veri⁹ẽ q iure successionis: attñ si lesuz fuerit poterit restitui ad minoris similitudinem vt.C.si ab here.se ab.per totum.

¶ Quid de bonis ingredientiũ ordinez 5 minoꝝ aut alioꝝ qui nihil possunt habere? R. Albe.in.d.auten.ingressi. recitat opiniões quattuor. Prima q habeant̃ pro derelictis. Scda q pertineant ad veniẽtes ab intestato. Tertia q ad epz in cui⁹ diocesi sublimit. Quarta q acqrant̃ ecclie rõane cui subsũt: et inde

ciant. Et hec ē verior de qua nō me extendo: q: habēt omnes tales ꝑuilegia ī hmōi quibus oportet stare. ⁊ vide. S. Legatum. i. §. 2.

6 ¶ Utrū acquisita ꝑ monachū expulsuz vel fugitiuuz efficiant monasterij sui? Re. vt colligo ex no. ab Inno. in. c. cum oliz. de priuil. ⁊ Ho. ī titu. de ifan. expo. ⁊ alios: ꝙ si monasteriuz noluit eū recipere vel maior ps capituli: sic erunt epī vel alterius mōasterij si ipsū est ingressus. Si vero solus abbas vel maior pars fuit in culpa: sic acquiret mōasterio suo. Si autē nō curauit redire talis monachus: ⁊ totū monasteriū videns eū vagabunduz neglexerit: sic siter acquiret epō vel alij monasterio si quod īgredi: sicut de seruo dr in. l. qd seruus ff. de stipu. seruo. ꝙ sit apprehēdentis. Qd si mōasteriū repetijt sed nō potuit obtiere aliquo impedimēto: sic acq̄rit monasterio suo. in autē. de san. epis. §. si monachus. Prelatus. n. pōt mōachū fugitiuuz vendicare cū omnibus bōis ꝑ eū acquisitis. c. abbates. 18. q. 2. Aut si forte ad aliud monasteriū sit traslat⁹ ꝑpter peccatuz suum: puta quia ponit ī alio monasterio ad penitentiā faciendaz: ⁊ hmōi. 27. q. i. c. si qua monachaꝝ. sic bona illa que ꝑprio mōasterio attulerat quo ad vsumfructuz erunt secūdi monasterij. 16. q. 6. de lapsis ⁊ post ei⁹ mortē redibunt ad primū. Si ꝟo trāsit ad secūdū monasteriuz licite: q: strictius vel q: ꝑmouet in prelatū alteri⁹: si tenēt aliqui ī. c. ꝙ a te de cle. cōiuga. ꝙ q̄cquid acq̄ret postea erit secūdi: sed alia ꝑmi. ⁊ vr textus pro hoc. 18. q. i. in c. vnico. Alij dicunt ꝙ oia sibi vndiq3 ꝑuenta erūt secūdi: vel dignitatis: quia vident accedere ad personaz: lz expresse fuerūt collate tēpore igressus rōne ꝑdicta: ⁊ illud. c. vnicū loquitur de acquisitis ex industria mōachi: quia erunt penes primuz monasteriū in quo ea acq̄siuit: nō de patrimonialibus datis ꝑmo monasterio. ⁊ hoc vltimū sentit domin⁹ Car. in. d. c. ꝙ a te. Pa. vero ibidē tenz vt bona patrimonialia sequātur psōaz ar. huius. c. ꝙ a te: ⁊. c. ex transmissa. de renun. ⁊. l. 2. ff. de colle. illici. ⁊ hoc seq̄ videntur Ho. ⁊ Io. An. i. d. c. ꝙ a te. et magis plz mihi opi. Car.

¶ Utrū monasteriuz possit grauari noua cōsuetudine huitio vel onere? Re. ꝙ nō nisi a ꝑncipio de cōsensu epī a patrono sit ei iposita: vt in. c. scientes. de censi. nō tamē intelligas ꝙ in dote necessaria possit etiaz a principio iponi aliqd onus: sed intellige in alijs a dote predicta.

¶ Utrum quis possit frequentare monasteria monialiū? Re. ꝙ non nisi ex cā manifesta ⁊ rationabili: alias post admonitionem frequentantes si sunt clerici deponuntur: si laici excōicentur. c. monasteria. de vi. ⁊ ho. cle. 8

¶ Utrū monasteria dupla feiaꝝ ⁊ religiosorū sint licita? Re. ꝙ nō: vt in. c. diffinimus: ⁊. c. i decima. 18. q. 2. 9

¶ Utruz quis possit ꝑfici duobus monasterijs? Re. ꝙ nō: sicut nec plurib⁹ ecclesijs curam habentibus animarum: nisi vnum dependeat ex alio. de ꝑbē. c. cum singula. li. 6. imo plus si monachus vnius monasterij prioratus vel ecclesias aut administratiōes seu officia vnius monasterij consueta ꝑ eiusdē monachos gubernari sine licentia pape cōmitterent monacho alterius monasterij sunt priuati aucte prouidendi ea vice: ⁊ recipientes fiunt priuati ipso iure. d. c. cū singula. §. fi. 10

¶ Utꝝ abbas possit vsūfructū alicui⁹ rei relictū monacho ei auferre? Re. ꝙ sic ꝑ no. in autē. ingressi. C. de sa. san. ecle. ⁊ in. c. 2. de sta. mo. Sed q̄d si addatur si molestet monachuz cadat a legato. glo. in. l. lucius. §. tres heredes. ff. ad treb. Hanc qōnem format ⁊ ibi Bar. ⁊ per Ci. in. l. quotiens. in fi. C. de donatione que sub modo. ⁊ per Bar. ⁊ Bal. ⁊ Io. de imo. in. l. si alienum. in prin. ff. de here. insti. ⁊ conclud ꝙ si legans dispōat per viam pene non valet: quia impositio pene super facto impossibili de iure vel de facto non valet: vt. l. cerdonez ff. op. liber. ⁊. l. i. C. de his que pe. noie. Sed si vult non possit molestari dicat lego vel relinquo vsumfructuz tali monacho donec vel quousq3 abbas faciat ei questionem: ⁊ extunc non relinquo. ita dicit Bal. in dcā. l. i. in. 7. q. ⁊ Paulus de castro. in. d. §. tres heredes. Sz in eo quod habuit monachus ante controuersiaz poterit abbas controuersiā 11

facere ꝛ illi auferre scđm p̄dcōs.

m **Monialis** non debet habere singularem habitatiōem: sed communiter tam in ecclesia ꝙ refectorio ꝛ dormitorio eē debet. 18. q. 2. perniciosam. vt sibi sint testes castitatis ꝛ honestatis: vt in auten. de mona. § .cogitādū.

1 ¶ Nō dꝫ loq̇ monial' cum aliquo monacho: nisi cum socia vel p̄ñte abbatissa et breuiter. c. diffinim⁹: ꝛ. c. i. decia. 18. q. 2.

2 ¶ Utꝝ possit cātare i choro cū monachis. R̄. ꝙ ñ: vt i. d. c. pernitiosam.

3 ¶ Utꝝ montales teneant' seruare clausuraꝫ. R̄. ꝙ sic omnes: vt in. c. periculoso. de sta. re. libro. 6. Nec obstat quod quidam dicunt: quod non potest eis induci vita artior ipsis inuitis: quia h̄ non pertinet ad artiorem vitam: sed ad conseruationem honestatis debite: et ideo non excusantur a peccato mortali que non obseruant clausuram cum possint. Potest tñ abbatissa exire pro homagio faciendo cuꝫ honesta societate: ita tamē ꝙ ad alia non diuertat. Silr si esset aliqua q̄ notabili morbo laborans sine aliarum infectione ibi esse non posset: vt in dcō. c. periculoso. vbi prelatis ipsarum precipitur ꝙ prouideant: ꝛ ꝙ non permittant patere accessus quaruncunqꝫ personarum ad eas: nisi ex rōnabili cā ꝛ manifesta: et ꝙ singulis ānis eas visitent. ꝛ ille que sunt ita exempte ꝙ i mediate subsunt pape dꝫ epūs auctoritate apostolica visitare: vt no. in cle. attēdētes. đ sta. mo. ꝛ i. d. c. periculoso.

4 ¶ Utrum teneat receptio monialium ñ mendicantium facta vltra numerū eaꝝ q̄ p̄nt sustētari sine penuria de prouētibus monasterij. R̄. ꝙ nō: imo ipso iure ē nulla. d. c. periculoso.

m **Moneta** quot modis falsat. vide supra. Falsarius. §. 4. ꝛ. 5. ꝛ de q̄ dꝫ fieri solutō. vide. j. Solutō. § .1.

m **Mora** icurrit' cū q̇s nō facit id qđ facē tñr ꝛ eo tēpore: vt notatur in. c. vltimo đ locato.

1 ¶ An requirat' monitō vt q̇s cōstituatur in mora. R̄. ꝙ si dies ē opposita obligationi: non requiritur: q: dies interpellat p̄ homine. d. c. vl. ꝛ. C. de contrahē. et co. stipula. l. magna. de quo vide. Obligatō. § .8. Si vero dies nō est opposita obligatōi nec alia conditō: sic reqritur monitō secundū Bal. in. l. nō ignorat. C. de fructi. ꝛ li. expen: ꝛ Angelum in. l. si manumissori. C. đ obse. patro. ꝛ Pa. in. c. licet heli. de simonia. et in. c. 2. de accusa. Facit. l. in fideicommissi. ꝛ ibi est casus aure⁹. ff. de vsuris: ꝛ in. l. quidam vberus. in verbo. Quade revolovt cum verbo loquaris. ff. de serui. vrba. pred. et id quod legitur et notatur in. l. debitores presentes pri⁹ denunciatōibus conueniendi sunt. C. de pigno. ꝛ in. l. si ex legati causa. ff. de verborum obliga. ꝛ in. c. accusatō. ꝛ. q. 7. licet glosa dicat in dcō. c. licet heli. ꝙ in pecuniarijs admonitio est de honestate: non de necessitate. Tamen Ludouicus de roma in suis notandis tenet ꝙ si debitor citatur sine monitione et confitetur debitum ꝙ debet actor condemnari in expensis si poterit probare ꝙ non fuit monitus: quia debitori incumbit probatio: ꝛ sic negatiua. Ratio quia ius presumit ꝙ creditor monuerit eum: quia communiter sic solet fieri: vt dicitur in dctā. l. in fideicommissi. Et istud est verissimum de iure fori. Sed de iure poli teneo ꝙ si creditor ex timore etiam reuerentiali nō audet petere debitū, vl' ignorat ꝙ tūc ēt sine monitione ꝯstituat' dbitor i mora: alias nō: q: ex quo scit ꝙ ei debetur ꝛ sine omi respectu pōt petē ꝛ ñ petit videt' ꝯsentire ꝙ teneat. Et sic intellige. l. i omib⁹ obligatōibus. ff. de regul. iur. ꝛ theologos i quarto. Attēde ꝙ morosus tenet' ēt ad restitutionem damni ei cui nō soluit: ꝛ lucri cessātis secundum ea que dico infra. Usura. 1. § .14. ꝛ. 30.

¶ Quō purgat' mora. R̄. ꝙ ex celeri solutione āte requisitionē factā: vt no. i. d. c. vltimo. Facit. c. cū Bertoldus. đ re iudi. ꝛ. c. ex tue. đ cle. si resi. Aduerte h̄ ꝙ mora ꝛ cl'pa equiparant': nisi hoc ꝙ mora ē purgabil'. l. si seruū. § .sequē. ff. đ verb. obli. Et sic p̄t itelligi. l. si is. i si. ff. đ iure dot'. Et idē si res que ē restituēda vl' damnū codē nō esset peritura apd 2

dñm vel eũ cui est dãda nõ tenetur mo
rosus.l.fi.§.1.ff.ad.l.ro.de iac.nec cre
ditor lucretur cũ aliena iactura. Hoc
sequitur Fulgo in.l.qđ te.ff.si cer.pe.
similiter si obtulit post morã tempe
debito: vt l.d.§.sequitur.
5 ¶ Sed quid si dubitatur an peritura
fuisset. R. ꝙ debitor morosus nõ libe
ratur: quia interpretat o sit contra eũ
l.cuz res.§.fi.ff.de lega.primo.

m MORS est triplex: corporalis spiritualis: et gehennalis. de pe.di.vltima.c.vltimo.
1 ¶ Utrũ quis possit sibi infligere mor
tẽ corpalẽ. Uide.s. Homicidiũ.1.§.2.
2 ¶ Utrũ mors tẽporalis sit satisfacto
ria pro peccatis. R. Sco.i.4.di.21.ꝙ
mors naturalis quãtuncũꝗ sit neces
saria: tñ si volũtarie acceptetur est suf
ficiens pena ꝑ oĩbus peccatis veniali
bus: ꝛ forte pro magna parte pene de
bite ꝑ mortalibus. Ex quo infertur et
ꝙ multo magis est satisfactoria mors
q̃ infligitur alicui ẽt ꝑ peccato suo si vo
lũtarie et patienter sustineatur.
3 ¶ Utrũ mortu⁹ resuscitat⁹ restituat i inte
grũ. R. vt elicitur ꝑ glo. Archi.in.c.2.
32.q.7.ꝛ ꝑ Jo.an.ꝛ Pa.in.c.fraterni
tatis.de fri.ꝛ male.post Uin.ꝛ Ber.
bri.ꝙ quo ad ea que imprimuntur in
aĩa nõ ꝑdidit: ꝛ ideo ñ restituitur. Uñ
sacerdos resuscitat⁹ non reordinatur
nec baptizatus ꝛ hmõi. Jo.an. idem
sentit etiam in processione: licet cara
cter non imprimatur: quia obligatio
acquiritur deo qui non moritur.c.fi.
de condi.oppo. Sed Pa. tenet cõtrari
um in hoc: qꝛ talis obligatio est restri
cta ad tẽpus: propterea profitentes di
cũt.toto tempore vite mee ꝓmitto ꝛc.
Et hoc credo verius.ꝛ opi. Jo.an. mi
litaret qñ quis simpliciter ꝓmitteret
seruare talẽ regulã. In aliis aũt i q̃b⁹
nec caracter imprimitur: sed adherẽt
corpori. Jo.an. dicit ꝙ nõ restituitur
nec recuperat: qꝛ actio semel extincta
nõ reuiuiscit.c.ex trãsmissa.de renũ.
Sz glo.in.l.ex his.ff.de legi.ꝛ i.l.ser
uus effect⁹.ff.de acti.ꝛ obli.tenet ꝙ re
cuperet indistincte. Uñ dic̃ ꝙ rumpet
testamentum qđ ante fecerat ꝛ recupe
rat bona. Archi.vbi.s.tenet ꝙ restitu
itur q̃si iure postliminii. Et idẽ tenet
Jo.de sancto.ꝛ bene. Ratio qꝛ si resti
tutio principis in integrũ refertur ad
oĩa.l.1.C.de sen.pas.2.q.3.quotiẽs i fi.
ergo fortius restitutio dei. Sed tu dic
ꝙ sicut nõ extinguitur obligatio illi⁹
qui promisit nauem alteri: sed solum
cessat dũ is dñs nauẽ destruat aĩo re
parãdi eã eisdẽ lignis: qꝛ eadẽ nauis
cẽsetur: vt in.l.qui res suas.§.areã ꝑ
misisti.ff.de solu. Sic i proposito qꝛ
dñs dissoluit talẽ aĩo vt postea ex eisdẽ
pulueribus resuscitaret. Et opinio cõ
traria posset seruari qñ fuisset morte
resolut⁹ nõ animo restaurandi: qꝛ tunc
nauis licet restauretur nõ est eadem,
sed in isto casu nõ potest esse. In matri
monio tñ certũ est ꝙ nõ restituitur nisi
de nouo contrahitur iterũ: qꝛ semel fu
it dissolutũ ex morte: et ideo non recu
perat iure postliminii: vt in.l.non vt a
patre.ff.de capti.ꝛ postlimi.reuer.sec⁹
in aliis vt dictũ est. Bar.etiã i.l.i.C.de
sa.san.ec.tenet ꝙ resuscitatus iterum
moriturus: vt Lazarus recuperat et re
uocat testamentum: sicut ꝑ natiuitatẽ
filiorum: sed resuscitatus nõ amplius
moriturus non rumpet. 4
¶ Utrũ spoliãs mortuos peccet. R. ꝙ
sic: et grauissime punitur ſm leges: vt
de sepul.viola.l.p̃tor.§.aduersus eos.
et phs.4.ethicorũ.latronibus tales
annumerat.
¶ Utrum mors ciuilis equiparetur 5
morti naturali in dubio. R. De.in.c.
susceptũ.de rescri.li.6. Archi.ibidẽ et
do.An.in.c.licet.de of.dele.plene pro
sequitur. Sz tu ꝯclude: ꝙ aut verbum
mors ꝓfertur a iure in materia stri
cta et exorbitantia iure cõi. Et i dubio
intelligitur de morte naturali: vt in.d.
c.susceptũ ꝛ l.3.§.hec verba.ff.de nego.
ge.ꝛ ib glo.ꝛ Bar. aut ius ñ est strictũ
in quo scribitur mors: sed est exten
dibile ex idẽptitate rationis. Tunc si
mors ciuilis habet eũdẽ effectũ q̃ ad
id de q̃ agit quã habet mors naturalis:
et sic eq̃parat ꝛ ita procedit.c.placuit.
16.q.1. Si aũt mors ciuilis ñ habet ꝑ
oĩa eũdez affectũ q̃ ad id de q̃ agit quẽ
hz mors naturalis ñ extẽdet nec eq̃pabit
morti naturali. dic̃ gl.i.d.c.q̃situ: ꝛ i.d.
c.lz.alias sic. Si ꝓ o ꝟbũ mors ꝓfert ab
hoĩe: tũc i dubio ñ eq̃parat: qꝛ verbum
hominis d3

hominis debet referri ad mortē natu/
ralē: vt l.i.ex ea pte.§.Insulā.ff.d ver.
obli. Jo.autē 16.q.i.placuit dicit q re/
gulariť mortis appellatiōe itelligitur
naturalis mors.

6 ¶ Quis dicatur esse i mortis periculo
R. Infirmus quotidiana febre. Obses/
sus i loco vbi machine iaciūtur: vł a ta
libus hostibus q eū volūt occidere. Na
uigaturus p loca piculosa: vel itur9 p
loca isidiosa. Aut etate ꝯfectus ꝛ hmōi
vt p3.ff.d do.cau.mor.l.mortis causa.
cum tribus se. Uel dic q arbitriū boni
viri ē sequēdū: vt pēsatis cōditionibus
iudicet si probabiliter imminet pericu
lum mortis: ꝛ tūc dicatur in periculo
mortis.

7 ¶ Utr̄ liceat reqrere a moriēte q sibi
reuel3 statū suū post mortē. R. s3 Tho.
i quol. q sic. dūmodo hoc subintelligať
si deo placuerit ꝛ d n̄ fiat ex ifidelitate
vel dubitatiōe fidei.

m **Ulier** Uide supra. Femi
na.

m **Ultiloquiū** secūdū Alex.
de ha se. de multiloqo diciť vt
ē multitudo locutionis cū superfluita
te: vel preť vtilitatē vel necessitatē. Et
sic itelligitur illud puer.io. In multilo
quio nō deerit pctm̄. Aliud tn̄ ē prophe
loquēdo multiloquiū aliud ꝓhositas si
ue linguositas. Qz liguositas sonat in
cōtēptum pueniētez ex cōsuetudie sup
flue ꝛ iordinate locutionis. Multilo/
quium ꝓo nō determinat tm̄ quātum
linguositas: s3 stat in genere: ꝛ licet sit
veniale: tn̄ linguositas pōt esse morta/
le. vn̄ Job.i. Nūquid verbosus iustifi/
cabitur. quasi dicat nō.

m **Unus** Tribus modis d:
Aliqn̄ capiť p do/
no: qd qdam ē ꝓprie id qd spō
te prestam9 ꝛ ex nulla necessitate vł iu
ris officio: qd quidem si nō prestaretur
nulla esset reprehensio: vt.ff. de ver.si.
munus proprie. Differt tn̄ qz mun9 est
donum cū causa. Donū vero se habet
in plus: qz etiam aliquando sine causa
vt patet in.l.inter donū et mun9.ff. de
ver.si. Aliqn̄ capiť pro officio cum ho/
nore. Aliñ pro honore sine onere: vt ha/
betur de his omnib9 in.l. tribus mo/
dis dicitur.ff.de ver. sig. Unde in.d.l.
munus proprie. est quod necessario
subimus.i.imperioue eiusq potestatē
habet iubendi. Et de isto hic tracto.

¶ Quotuplex est munus. R. q triplex. 1
Quoddā sordidū quod cōsistit i vilib9
officiis vt i arena fodiēda: calce coquē
da: ꝛ alia exēpla in.l. maximarū. C. de
excu.mune. Et potest dari ista regula i
ipsis agnoscēdis scd̄m Bar.in.l. vnica.
C.de mulieribus. qz sicut illud ē honor
qz in loco reputať honor: vt no. Inn.in
c.de multa.de preben.ita illud est vile
quod reputatur vile ꝛ habet officia vi/
lia: ꝛ hec tantum datur vilibus perso/
nis nō maiorib9. vel humiliorib9. C.de
suscepi prepo. ꝛ archa.

¶ Quoddā mun9 diciť honestū cum 2
honore ānexo: ꝛ ista munera appellāť
honores. l.l. cui muneris.ff. de mu.et
ho. ꝛ ista sūt officia seu dignitates pu/
blice. d.l. vnica.

¶ Quoddam dicitur munus simplex 3
solū qz nō h3 nec honorē nec vilitatem
ānexam: vt ē tutela: cura: ꝛ hmōi.ff.de
excusa.tuto.

¶ Quomodo dicūtur prefata munera 4
psonalia mere. R. q tūc quādo explicā
tur labore corporali solum sine sūptu
vel detrimēto rex propriax. l.si.i prin.
ff.de mu. ꝛ ho.

¶ Qn̄ dicūť pſimonialia seu realia. R. 5
q tūc proprie qn̄ cum sumptu ꝓpo si
unt ab aliis.

¶ Quando dicūtur iuxta scilicet perso 6
nalia et patrimonialia seu realia. R. q
quando cum labore corporali a nobis
explicātur et cum sūptu nr̄o. vt colligiť
i.d.l.si.§.patrimonior.

¶ Quomodo dicuntur ordinaria prefa 7
ta munera siue personalia siue realia.
R. q ordinaria sunt quādo habēt cer/
tam et ordinatam prestatiōem per ali
quam legem vel statutum seu cōsuetu
dinem lōgam: vt. ff. de vaca. et excusa.
mune. l. in honoribus. §. qui muneris
publici.

¶ Quomodo dicātur extraordinaria. 8
R. q qn̄ nō p legem vel statutū: vel cō
suetudinem imponūť: sed s̄m volūtatē
dn̄or s̄m Bar. ꝛ patet i.l. vnica. C.d va
ca.pub.mune. Uō per accidēs ista im/
ponūtur.

b ¶ Aliquādo ista munera dicūtur īdi
cta: vt quādo princeps imponit p.l. ali-
quod munꝰ; vel per statutū qđ a pricī
pio erat extraordinarium sed nūc effi-
citur ordiariuȝ.

bo ¶ Aliqñ dicit super idicta: vt qñ supra
ordiarium aliquid imponit propť ne-
cessitateȝ occurrētem. facit.l. vnica.C.
de sup: idicto. Est ꝛ alia distictio Gre:
sup illđ ysay.33. q̄ excutit manuȝ suā ab
omī munere. ꝙ triplex ē. Munꝰ a ma
nu: ab obseq̄o: ꝛ ligua. de quo ifra. Si
monia.5.i prici.

m **Murmuratio** ſm quādam apostillā sup illđ sapiētie.i. Custodi
te vos a murmuratōe. Est q̄dam q̄rela
cū ipatiētia ī his q̄ homo đberȝ patiēt
scire. ꝛ committiť aliqñ cōtra deū per
displicētiam: eo ꝙ nō tribuat prosperi-
tatē vľ aduersitateȝ ſm merita hoīm:
vel q2 īmittit tribulationes vel ñ regit
mūdum modo nr̄o: ꝛ tñ iiuste. q2 Jere.
ii. Justꝰ q̄dem tu es domīe ñ disputeȝ
tecū: licet nobis sint occulta talia iudi-
cia. aliqñ est cōtra p̄latos: de q̄bus đ2
90.di. Alienus fit a fratrū vnitate qui
murmurauerit. et ideo apľs Ne mur-
muraueritis etč. prime.cor. ii. et qñ sit
pctm̄ mortale dic ꝙ tūc qñ extra ip̄a fit
ꝯtra aliquod p̄ceptū dei: puta q2 dicit
vel credit deū iiustū: vel iudicat teme-
rarie ꝛ hmōi.

m **Mutilatio** quid sit vide supra Homicidium.5.§.6.

m **Mutus** per signa pōt petere sacra: et ei sūt dāda: 26.q.6.q̄ recedūt. ꝛ. c. se.

a ¶ Utꝝ possit ꝯhere mr̄imoniū. vide. s̄.
Mrimoniū.2.§.4. ꝛ mrimoniū.3. im-
pedimēto.18.

m **Mutuum** ē qđ de meo fit tuū. ff. ñ certum peta.l.2.

i ¶ In q̄bus rebꝰ ꝯsistit p̄pe mutuū. R. ī
ī rebus q̄ cōsistūt ī numero: vt pecunia
ꝛ hmōi. pōdere: vt massa auri vel argē
ti ꝛ hmōi. vel mēsura: vt vinū oleuȝ tri
ticū ꝛ q̄ vsu cōsumūť: vt i.đ.l.2. ꝛ isti.q̄.
mo. cōtrahi. obli.l. pri. vñ Rodoñ. mē-
suram restringit ad mensuram q̄ gra-
na vel liquida mensuranť: nō ad illam
qua pānī vel terre. Et aduerte q2 debȝ
dari mutuū vt reddať: non eadem res
sed similis in genere siue tantūdem et
eiusdem vtilitatis ꝛ precij ꝛ eodeȝ mo
do. Unde ñ dedit pecuniam: nō illam
restituet: sed similem ꝛ huiusmodi: alr
trāsiret vel in commodatū aūt depositū
vel alium cōtractū.l.i. ff. de cōtrahen.
emp. ꝛ.l.2. ff. ñ cer. peta. Et no. ꝙ hic ñ
accipitur genus secūdū porphiriū: sed
poniť specialiter pro q̄busdam rebus q̄
consistūt ī numero pondere ꝛ mēsura
vnde tenet Azo. ꝙ ñ quis mutuo dedis-
set pondus argēti ꝛ reciperet pecuniā
ad numerum quod ē mutuum ñ pecu
nia sit argentea: q2 idem genus reddi-
tur ꝛ tantundem. facit.l. prima. §. vlti.
ff. đ auro ꝛ ar. lega. ꝛ ppterea ñ res mu
tata perit periculum ē mutuū accipien
tis ēt ñ casu fortuito.l. incendium C. ñ
cer. peta. insti. q̄. mo. re cōtrahi. obli. §.
iteȝ. Secus ñ pecunia data eēt in bur
sa consignata: q2 non ē mutuū.l. ñ ab ī
itio. ff. ñ cer. pe. oportet ergo ꝙ trada-
tur vt fit accipientis mutuum non con
signata: alr nō erit mutuū.

¶ Utꝝ dare mutuuȝ petenti sit de pre- a
cepto. R. ſm Sco. in.4. di.15. ꝙ hñs
pecuniam sibi p aliq̄ tempore inutilē
mortaliter peccat ñ eā nō mutuat idi-
genti ꝛ petēti: q2 facit cōtra preceptum
nature ꝛ xp̄i. Luce.6. mutuum date. et
Mat.5. Sed ñ ei eēt vtilis puta nego
ciādo vel aliđ de ea faciēdo tūc distin-
gue ſm ꝙ sup̄ dix̄ de elemosynai. §.i.
quō ē de p̄cepto. ꝛ ſm illā distinctōem
a fortiori dic de mutuo. qđ no.

¶ Quō ī mutuo sit vsura. viđ ifra. Usu s
ra.i. per totum.

n **Naufragium** ē nauefracta submersio reꝝ ꝛ corpoꝝ qđ ple-
rūq3 cāu fortuito ꝯtigit pp vim tēpesta
tis v flumis.l. dep̄catio. ꝛ p totū.l. ad
l. ro. de iac.

¶ Utꝝ rapientes aliq̄d de naufragio i
teneantur ad restitutōem: nec excusat
aliqua consuetudo.đ.l. deprecatio. ff. đ
incē. rui. ꝛ nau.l. ñ quis ex naufragio.
nec excusāť a peccato mortali ñ rapiūt
intē. ione retinendi. nec excusanť ex ali
quo precepto: q2 contra preceptum dei
leuitici. 19. Diliges primū tuū ñ cteip
sū. Epo

fuz. Eps aut alius plat⁹ dz deponi. Lai cus anathematizari. 24. q. 3. illi q:ii de treuga. c. inouam⁹. dz leges. i annū i q̄druplū. Post ānū i simplū puniūtur. l. i. in pri. ff. de incen. rui. nau. Et hoc verū nisi sint nauigia que exer. Et pirati cū prauitatē vel nisi xpīāo nomini inimica: vt in cōsti. fede. ad decus. §. nauig a. C. de furtis. autē. nau gia.

2 ¶ Quid de dn̄is q̄ cōueniūt cū nautis de certa q̄titate dāda ne depdentur in nauigio? R. q tenent restituere q̄cquid hac de cā acciplūt: nisi spōtanea liberalitate eis daret dz Rodoñ. bñ liceret statutuz quo q̄s lucraret tm̄ p rebus recuperat̄ i mari naufragis. itelli ge si fit ad vtilitatē naufragoȝ q̄ alr nō recuperarent res suas: sed perirent in mari.

3 ¶ Utrū inueniēs res iactatas in mari vl ex naufragio teneat eas restituere? R. Pa. i. c. cū dilecti. d̄ accu. q aut erāt p derelict. ⁊ sic sūt capiētis: q: qd̄ i nullius bonis ē eff cit naturali rōe capiētis. Isti. de re. diui. Si vero nō erāt p derelictis: sȝ fuerūt piecte vt euaderet picu lū maris: tūc p̄iciēs remaneat dñs eas occupās aio retinēdi omittit furtū: vt in gl. d. c. cū dilecti: ⁊ l. q̄ rōe. §. vl. in fi. ff. de acq. re. do. ⁊ est excōicat⁹: vt i. c. excōicatiōi. de rapto. si nō restituit q̄pri mū poterit. ⁊ q̄uis Jo. an. ibidē dicat requiri añq̄ icurrat excōicationē: tamen Pa. ibidē dicit q q̄ ad deū ⁊ ōsciaȝ ē excōicat⁹ si q̄p̄mū poterit restituere nō faciat. ⁊ multo forti⁹ hoc hȝ locū in his q̄ rapiūt violēter res naufragoȝ. Si āt simpliciter accipit non ɔsiderando an essent derelicte vel ne: excusat a furto: vt ē textus notabit l. l. falsus. §. si iactū ff. de fur. ⁊ ēt ego credo ab excōicatione ar. d. l. falsus. ⁊ dis q no Jo. an. in. c. q̄te. de sen. ex. i nouella. de quo vid sup. Inuenta. in pri. ⁊ lita vt ibi.

4 ¶ Sed querit an sit p̄sumēdū q tales res sint p derelictis? R. idē Pa. vbi sup q ex cōiecturis pñt p̄sumi. Nā silibꝛuȝ obtusū pānis ⁊ bñ sigillatū p̄iicit p̄sumit nō habuisse p derelicto: sec⁹ si ap̄tū: ⁊ sic i silib⁹. Sim quādo nō statim quesiuit. de quo. §. Inuenta in prin.

n **Auta** caupo et stabulari⁹ tenent de leuissima culpa: nō de cāu. l. ⁊ ita. §. at d̄ edicto. ff. nau. ca. ⁊ sta. ⁊ dr nauta q̄ nauē exercet nō remiger: vt. l. i. e. ti. §. nautam. Similiter caupo ⁊ stabularius q̄ hoc exercēt: ⁊ institores eoȝ: vt l. d. l. i. §. si. Nec obstat. l. i. §. si vestimenta. ff. d̄ positi. vbi depositarius nō tm̄ nisi d̄ leui culpa: q: ē spale in istis vt teneant d̄ leuissima culpa. Sed ego in conscientia nō credo teneātur nisi de leui: vt. ff. nau. ca. ⁊ sta. l. nauta: ⁊ dicta. l. ⁊ ita loquit in odiuȝ taliuȝ qui solent fraudē facere: vt ibi patet in. §. at hoc edicto. Et ideo cū fundet se super p̄sūptione n̄ habebit locuȝ in cōscientia: nisi specialiter accepiss; mercedē p custodia: vt. d̄. Locatio. §. 3. vel nisi quādo res req̄rebat diligentissimā custodiam quā sciēter accepit custodiēdā: quia sic tenetur de leuissima.

¶ Sed quō pbat datū tali i pecunia? R. q si ɔsueuit portare talē q̄titatē pecunie: tūc credetur suo iuramento: alr nō: nisi quatenus pbet. ar. ff. de re. mi. l. nō oēs. §. a barbaris. nā talis dȝ numerare pecuniā i cōspectu hospitis. ff. depositi. l. i. §. si cista.

¶ Utrū naute ⁊ p̄fati dātes claues camere domino deponēti excusent si pdatur? R. dz glo. l. l. debȝ. ff. nau. ca. sta. §. itē si predixerit. q si a pricipio dedit claues ⁊ predixit q nolebat teneri excusatur: alr nō. Sim tm̄ qñ a pricipio non dedit claues: sȝ postea: lȝ p̄dixerit. p. l. sicut. C. de ac. ⁊ ob. nisi ille exp̄sse cōsensisset nolle illum teneri.

¶ Utrū p̄fati hēant locū in eo q̄ hospitat aliquē n̄ tāq̄ capuo: sed sicut ciuis sine mercede: sicut fit qñ rex venit in ciuitate aliqua ⁊ distribuit suos per domos? R. q n̄: vt. l. si messor. ff. si messor fa. mo. dix. ⁊ ar. ff. d̄ aleato. l. i. §. itē notādū. ⁊ idō si gratis sic tenetur solum de dolo ⁊ lata culpa.

¶ Utrum naute possint p̄pōere res suas depositis qñ vtrasq; nō pōt salua re. vide. d̄. Comodatū. §. 16.

n **Ecessitas** triplex. pma sine qua vita corporalis sustentari non pōt. ⁊ de hac dicitur prime Jo. 3. Qui habuerit substantiam huius mundi ⁊ viderit fratrem suum necessitatem habere ⁊c. Secūda necessitas dicit opor

ima sine qua vita comode sustētari nō
pōt. ꝛ ad hanc remouēdā in primo q̄lꝫ
ex pietate iducit. ad ro. 12. Necessitatib⁹
sanctoꝝ coīcantes. de quo dic vt. s. Aua
ricia. §. 3. Tertia ē pſe cua sine qua vtiliꝰ
vita nō sustentat. vtputa habēdi libros
p studēdo: ꝛ hmōi. ad quā succurrēdi p
fectio amoris iſ āmat. p p̄ma necessita
te scōa ꝛ tertia licet mendicare pēsatis
circūstātijs. Et ecclesiastici pñt reddit⁹
hēe ecclīasticos: alꝭs nō nisi cū donatōe
ſm Henr. de gandauo in. 4. quol. q. 26
Et sic itellige gl. i. c. ꝑcarie. ꝛ. c. se. 10. q. 2
¶ Utrū illud qδ dicit necessitas facit. li
1 citum ꝛ nō subijcit legi in. c. licet. de fe-
rijs. intelligat de prima solū: ꝛc. ꝙ de p̄
ma solū. ꝛ hoc intellige quando tale q̄d
quod est contra legem nō est maluꝫ de
se: vtputa quia ex aliqua circūstātia po
test licite fieri: qꝛ tali necessitate occur-
rente non requirit alia dispensatio: sed
propria auctoritate potest cōtrauenire.
Similiter dic pro secunda necessitate:
dummodo recompēsatio aliqua fiat. si
cut dicit do. Anto. in. c. 1. de ferijs ꝙ licꝫ
doctorib⁹ cōsulere pro forēsib⁹ in festo:
dummodo aliquam elemosynam in re
compēsationem faciāt. Facit glo. in. c.
presb: in verbo denariū. 82. di. ꝛ meli⁹
dictū. c. licet. sꝫ ego credo sit tuti⁹ habe-
re dispēsationem a prelato in ista scda.
In tertia vero necessitate oīno requirit
dispēsatio: aliter nō faceret licitū. Et sꝫ
hoc intellige glo. in. l. i. §. cū in eadē. ff.
ad. l. ro. de iactu. q̄ dicit ꝙ tempore ne-
cessitatis oīa sunt cōicāda: ꝛ qδ ibi dixit
Aug. s. ꝙ tempore caristie si mēdic⁹ fu-
ret panem nō incidere i penam. facit. c.
3. de fur. ꝛ similia que loquunt de neces
sitate: qꝛ aliqñ de prima: aliqñ de alijs.

N Egligentia

est omissio alicui⁹ qδ
fieri debꝫ ꝛ pōt. vñ nō pōt eē ne
gligētia vbi q̄s nō ē i mora. de elec. c.
vlti. ꝛ de ↄces. prebē. qꝛ diuersitatē. no.
in. c. si ↄpromissari⁹. in prin. de elec. li. 6
Et ideo aliqñ ex negligētia dr lata cul-
pa. vñ. ff. mā. l. si fideiussor. in pri. dr dis
soluta negligētia prope dolū est. i. lata
culpa. Et qñ dicat lata culpa. no. i. l. no
mīa. C. arbi. tute. cū suis ↄcor. ꝛ. s. Cul
pa. i pri. Noīe ēt negligētie simpliciter
venit leuis culpa ēt ꝛ leuissima: vt ꝑꝫ i
c. ꝑallegat. fac. 28. dis. c. de siracusane. ꝛ
c. cū ex eo. in fi. ꝛ. c. ↄmissa. §. porro. δ e-
lec. li. 6. ꝛ hoc est qñ q̄s tenet de leui vel
leuissima culpa: alꝭs nō. Noīe ꝓo negli-
gētie magne venit lata clpa: vt. ff. δ ac.
ꝛ ob. l. i. §. is quoqꝫ apδ. vbi text⁹ quasi
apert⁹. Aliqñ vero icludit dolū. s. cū lex
impōit penā negligēti diuersam a deli-
quēte: qꝛ tūc sb negligēte icludit dolo-
sam negligētiam: vt no. Ge. in. d. c. si cō
promissarius.
¶ Utrū negligētia sit pctm̄ mortale: ꝛc. 1
ꝙ si quis omittit ex negligētia facere
illa ad que tenet de ꝑcepto vel ex offici
o i his vbi versat notabile dānū sibi cō
missoꝝ sic est mortale pctm̄ de sui natu
ra. Et hoc nulli dubiū i his q̄ sunt δ iu
re diuino ꝑcepta: vel ex officio cōmissa
In his aūt q̄ sunt de iure positiuo solū
nō credo sp sit mortale: nisi icludat i se
dolū vel ↄtēptū: vt. s. ꝑꝫ i ti. de. inobia.
Et sic itellige: ꝛ limita gl. in. c. ea q̄ δ of-
fi. archi. ꝛ 81. d. c. dictū. ꝛ. 11. q. 3. placuit
12. q. 2. idigne. In alijs aūt q̄ nō sunt de
precepto negligētia cōiter est vēiale pec
catū: vt ꝑꝫ. 25. di. §. alꝭs ea deniꝫ. ꝛ hoc
verū nisi faciat totaliter excidere a cha-
ritate dei: qꝛ ēt sic esset mortale pccatuꝫ
ſm Tho. 22. q. 54.
¶ Utrū teneat ad restitutionē de dāno 2
dato proximo ꝛ negligētia i officio suo:
vel alio opere. Uide. s. Culpa. §. 6.

N Egocium

seculare q̄d
est: ꝛc. ꝙ cū
sit multiplex nō pōt diffiniri: sꝫ
ex aliquoꝝ enumeratiōe possum⁹ alia si
milia iudicare sicut fit. 25. di. §. cris ap
pellatio. ꝛ. 23. q. 5. δ ligurib⁹. ꝛ ex. ne cle.
vel mo. c. i. dr ergo negociū seculare. pri
mo cuꝫ q̄d plus iusto appetit: qδ turpe
lucrū est. Itē ꝛ munera iiusta accipere
vel dare. Et vniuersaliter oīa p que hō
singulariter viuit in aliquo pctō dr se-
culare negociū. hoc ꝑꝫ in. d. c. i. Itē dicit
seculare negociū mercātia seu negotia-
tio. Itē oē qδ fit p lucrādo: sicut artes
procuratores cārū ꝛ negocioꝝ factiōes
ꝛ hmōi. Uñ dicit negotiū quasi negans
ociū. de ver. sig. c. forus. §. ↄstat. ꝛ secula
re: qꝛ secularib⁹ reb⁹ habendis impēdit
Uel ſm glo. in summa. 21. q. 3. dicit Pri
mo pro mercātia. Secūdo pro causis se
cularib⁹ tractādis. Tertio p adſtratōe
rerum

rez feckariū.d h habes:ꝫ.Clericꝰ.9.§.1.
1 ¶ Que negocia secularia ꝓhibētur?R. ꝙ secularibꝰ ꝛ ꝓhibētur illa q̄ sine mor
tali fieri nō possunt. Sꝫ clericis ꝛ reli
giosis sūt iterdicta multa: vt pꝫ i.d.c.i. ꝛ hēs:ꝫ.Clericus.9.
2 ¶ Utrū negociatio q̄ cōsistit i vēdēdo ꝛ emendo:q: alio modo vsitatiori: dr
mercātia sit licita?R.Alex.i.3.parte sū
me tractatu de iudicialibꝰ:cū quo con
cor. Inno.i.c.i.ne cle.vel mo.ꝛ Jo.an.
in.d.R.ica.ꝛ Pa.in.d.c.i.ꝙ de se nō est
mala nec illicita. Sꝫ pōt fieri illicita
ratiōe circunstātie cause:persone: mo
di:tēporis:loci:cōmercij.Ex circūstan
tie cause.s.quādo ꝓpter cupiditatē vel
aliqd aliud maluꝫ fit:ꝛ sic tale peccatū
est equalis finis ꝑ quē fit.Uñ ille qui
negociādo itendit lucrū tanq̄ vltimuꝫ
finē:ꝛ cupit sine labore ꝛ solicitudie ex
auaricia diuitias cōgregare: eijcit̄ de
tēplo paradisi ꝭm Alex.ꝛ sic pꝫ ꝙ effi
cit̄ mortale peccatū ei.Negociari aūt ꝓ
pter ꝓpriā necessitatē vel pietatē. s. ad
dispēsandū i pios vsus lucrū vel ꝓpter
reipublice vtilitatē vel ꝓximi est cā le
gitima:q̄ facit vt fiat sine peccato aliter
nō.Circūstātia ꝑsone fac̄ illicitā.s.si est
clericꝰ:vel religiosus:de quo.ꝫ.Clericꝰ
9.oꝫ ergo sit secularis q̄ negociator dꝫ
eē.Ex circūstātia mōi fit illicita.s. quā
do exercet̄ ꝛ cū dolo.vel cum mēdacijs:
vel alijs pactis seu ꝑiurijs.Et si sūt pec
cata mortalia:sicut mēdaciuꝫ qd̄ dicit
intētione decipiēdi ꝓximū ēt i magna
re si posset vel ꝑiuriū:sic negociatio est
mortale peccatū.Jtē ex circūstātia tē
poris.s.festiui ab ecclesia ꝑcepti.d quo
dic vt.ꝫ.Ferie.§.21.Jtē ex circūstātia
loci.s.diuino cultui deputati:sicut ē ec
clesia vel cimiterium: Jn ecclesia enīꝫ
nō potest fieri sine peccato mortali nisi
magna necessitas excuset:vt pꝫ ꝑ.c. de
cet domū dei:de imu.ec.li.6.iūcto.c.re
linqui nolumꝰ.de cu.eucharistie. Et h
intellige de actuali ꝯctiōe reruꝫ q̄ sine
strepitu fieri nō pōt. Secus esset i ven
ditione cādelaꝝ que sine ꝟbis fit.Aut
i cōuentiōe alicuius rei emēde vel vēdē
de postea:q: nō esset mortale peccatuꝫ.
Jtē ex circūstātia cōmercij:ꝙ quidē est
dānosū reipublice:sicut sunt illi q̄ totū
granū emūt:vl' oēs merces:ꝛ hmōi: vt
postea vendant modo suo.Si vero cō
mertiū ē vtile reipub.sicut illud q̄ mer
ces portant̄ de terra vbi abūdant ad a
liaꝫ vbi deficiunt:vel illud quo de vna
re fit alia sicut faciūt artifices de lana
pannuꝫ:de cera candelas:ꝛ hmōi:vel il
lud quo q̄s cōseruat res q̄s emit vt vē
dat tēpore debito:eo q: quilibꝫ nō pōt
statim emere:sic istis licet negociari si
alie circūstātie adsunt.Alijs aūt est dā
nationis.ꝛ de eis loquit̄.Criso.88. di.
eijciēs.ꝛ no.Sco.in.4.15.di.q.2.ar.2.
¶ Utruꝫ ille qui carius vendit q̄ emit 5
in eodē loco licite hoc facere possit?R.
Alex.vt.ꝫ.ti.de legibꝰ.ꝙ si id ꝑ se emit:
ꝛ postea processu tēporis nō indiget:li
cite vendere potest pro precio occurren
ti:q̄uis sit carius q̄ quando emit: q̄a
nō ad hoc emit:ꝛ lucruꝫ aduenit ratio
ne temporis. Si vero emit vt vēderet
tempore quo carius erit:sic si fecit pro
vtilitate terre sue.s.ne homines postea
indigerent ꝛ nō inuenirent:ꝛ ipse aliqd
lucraretur pro sua sustentatione ꝛ sue
familie.Uel si a casu aliqd emit ꝑ bo
no foro:ꝛ postea inuenit qui illud vult
emere pro cariori:ꝛ cōcurrāt ea que dicta
co supra.Emptio.§.7.cū alijs circūstā
tijs predictis hic sic licet laicis sed non
clericis. Si aūt fecit soluꝫ vt lucraret̄
sine aliqua vtilitate reipublice imo po
tius cuꝫ dāno:sic peccat mortaliter: vt
patet per.d.c.eijciens.ꝛ de istis intelli
ge illud.c.quicunq̄ tēpore.14.q.4. vbi
turpe lucrum dicitur tēpore vindimie
vilius emere:vt carius vendat.istis cō
cordat Hu.ꝛ Lau.14.q.4.si q̄s.ꝛ Tho.
22.q.77.ꝛ Pa.i.c.i.ne cle.vel mo. Non
tñ tenetur ad restitutionē talis turpis
lucri de necessitate:sꝫ de cōsilio ꝭꝫ Ro
don. Nisi forte fuisset cā talis excrescē
tie:puta quia totū emit vt cariꝰ postea
posset vēdere:q: sic teneretur ad resti
tutioneꝫ dānificatis si tale damnum a
lias nō occurrisset. Quid de artificibus
qui faciunt arteꝫ que nō est nisi ad ma
lum.vide supra Ars.

n **Eophitus** dicitur nouus i fide vel in religione:vt.48.di.c.qm̄ ꝛ.c.secute.

¶ Utrū neophitꝰ i fide possit ordiari? 1
R.ꝙ nō etiā ad minores ordines:vt pa

tet in.§.i.ꝛ.d.c.quoniam.eadem disti.

n **Igromātia** Uide infra Sortilegium.

n **Ominatim** quis dicit interdictus vel excoĩcatus? R̃. Pa.in.c.in lateranensi.de pre. ꝙ vbi agitur de pena incurrēda ipso iure: sic non dicitur quis nominatim: nisi exprimatur eius proprium nomē: q: hoc importat ethimologia vocabuli. ꝛ i istis odiosis non est recedendum a propria significatione verboꝝ: nisi de mēte cōstꝫ vt in.c.statutum.de elec.li.6. Nisi circūstantie sint ita expresse ꝛ stricte ꝙ ex toto importāt vices proprij nominis. fa͂ pro hoc.l.2.ff.de libe.ꝛ postu.ꝛ initi.de exhi i.§.noiatim.ꝛ in.l.quotiēs.§.si qs nomē.ff.de here.insti.facit.l.certū.ff. si cer.peta. vt puta.dicit filiꝰ petri qui nō hꝫ nisi vnicū filium: ꝛ hmōi. Et sic intellige ꝛ limita Inn.in.d.c.in Lateraneñ. hoc etiam sequit glo.ꝛ Inno.in.cle.i.de vi.ꝛ ho.cle.in verbo nominatiꝫ. Si vero nō agitur de pena incurrēda ipso facto: tūc etiam dicit nominatim expressꝰ qui per circūstātias nō sic strictas exprimitur. Et sic itellige ꝛ limita gl.ꝛ Pau. in cle.i.de vi.ꝛ ho.cle.in ver.noiatim. et glo.in.c.constitutiōem.de sen.excō.lib. 6. Puta si diceret magister carpētarius talis loci iunioꝛ.ꝛ hmōi qꝺ no.bene. Et ad glo.in.c.a nobis.el.i.ꝺ sen.exco.quē videnť sequi cōiter doc.dic ꝙ intelligitur ꝙ ita sunt excoĩcati quasi nominati fuissēt exp̄ssi: sꝫ nō ꝙ dicāť noīatim excōĩcati: q: qs p̄t excoĩcari: lꝫ ñ noiet.

n **Otarius** Uide Tabellio.

Otorium dicit tri plex s̄ꝫ gl in.c.vestra.ꝺ coha.cle.ꝛ mu. ꝛ ibi Pa. sequitur. s. notoriū p̄sumptionis: ꝛ istꝺ est qñ ius vehemēter aliqd p̄sumit: vt si filiatione que ex cōiecturis a iure inductis dicit notoria: ꝛ idem est istud notoriuꝫ sicut presumptio iuris. Scdm ē notoriū iuri: q: in iure siue in iudicio oritur: sicut cū qs cōuincit in iudicio: vel sponte cōfiteť: vel p snīam ꝯdennatur in iudicio. Tertiū est notoriū facti: ꝛ istud est cū populꝰ est testis alicuiꝰ facti: ꝛ nō est locꝰ inficiationi: vt no. Archi.2.q.i. de manifesta.ꝛ bonꝰ tex.est i c.cū dilectis filijs de pur.ca. Et dicitur notoriū facti clara ꝛ famosi locutio ex euidentia rei surgēs: que tergiuersatiōe aliqua celari nō pōt: vt probať in.c.tua de coha.cle.ꝛ mu.ꝛ.c.euidētia.de accu. Et istud notoriū facti est triplex. Priuꝫ facti ꝑmanētis vt ꝙ palatiū dñoꝝ est i platea: ꝛ sic dicit notoriū quasi res nota oībus volētibꝰ videre eam facit aūt: qui semel.C.quomodo ꝛ quādo iudex. ꝛ.d.c.euidētia. Scdꝫ est facti trāseūtis ꝛ nō redeūtis: vt si i cōspectu populi fit aliquis interfectꝰ: silr vox p̄cōis q: notoriū est pro tūc: nō pro nūc: ꝛ sic intellige qꝺ no.glo.in.d.autē.qui semel. Tertiū est facti interpolati. exemplū in eo q̄ paratꝰ est mutuare sub vsuris: ꝛ de meretrice q: nō semper mutuat vel peccat. Sed Bar.post Jaco.butri.in.l.ciues. C.de appel.dicit ꝙ notoriū est qꝺ habꝫ actū permanētē: vt edicta in albo ꝛ ꝙ i platea est palatiū dñoꝝ. illa aūt que nū ꝙ habuerūt actū permanentem vt vox preconia: ꝛ hmō: nō possunt trāsire i notoriū: sed bene in manifestū.

¶ Sed quot hominuꝫ scia requirit ad faciendū notoriū facti? R̃. fuerūt varie opiniones Sed mihi plꝫ opi.glo.in.d.c.de manifesta.q̄ dicit sufficē sciam.io hominū ad minꝰ. Quaꝫ sic intelligo: vt colligo ex Pa.in.d.c.vestra. ꝙ si vicinia nō habet.io.hoies seu personas nō pōt oriri notoriū. Si vero hꝫ.io.ꝑsonas solūꝫoꝫ oēs sciāt. si aūt hꝫ plus oꝫ ꝙ oēs sciāt vel maioꝛ pars: ꝛ illa pars non sit minoꝛ.io.personis. Et ꝙ talis vicinia faciat notoriū. habes bonū tex.i.d.c.cū dilectis. Et sic pꝫ ꝙ nō requirit sciētia totius populi: vt volunt aliqui. 1

¶ Utrū in notorijs sit ordo seruādꝰ iuris? R̃. Pa.in.d.c. vestra. ꝙ nō notorio presumpto vbi agit ꝺ consanguinitate ꝓbanda requirit: sꝫ ibi est speciale: sꝫ in alio notorio facti no requirit nisi scia ꝛ sola citatio. ꝛ hoc intellige verꝫ nisi cōstet ꝙ nulla defensio ꝯpetit vł pōt ꝯpetere: q: sic nō requirit citatio. ꝛ sic itelligo.c.cū olim.de re iudi.ꝛ.c.venerabilē. de elec. Sꝫ vbi pōt ꝯpetere ꝺfensio sic ē necessaria citatō: alit ñ valebit snīa ꝛ sic intellige cle. Pastoralis.ꝺ re iudi. Silr 2

requirit

requirit̃ ꝓbatio notorij p duos testes ad
min⁹. no. glo. in. l. 3. ff. ð testi. nisi sit no
toriũ facti ꝑmanẽtis: vt. l. d. c. cu: dẽtia.

n **Nouale** in ꝑuilegijs phs locis cõcessis intelligitur oĩs ager de nouo ad
cultuz redactus de quo nõ extat memoria ꝙ aliqñ fuisset cultus. de ꝟ. sig.
c. quid per nouale.

n **Nouitius** ꝓprie dr: qui habitu religionis accepto nõdũ p aliquez
professionem astrictus: experitur religionis austeritatem.

1 ¶ Quis possit esse nouiti⁹ ꝓprie. R. ꝙ
q̇liber q̇ ẽ rõnis capax: ꝛ pubes. 20. q.
1. p tot. ꝛ de regul. c. cũ simus. ꝛ q̇libz q̇
põt esse religiosus: ꝛ q̇s sit. vide. ſ. Re
ligiosus. §. 4. Uñ lz añ annos puberta
tis vel oblat⁹ a parẽtibus: aut al' quis
possit suscipe habitũ. tñ ꝓprie nõ est no
uicius: qꝛ experiri non põt q̇d sit casti
tas: nec malicia põt supplere etatẽ: vt
in. c. ad nraz. ꝛ. c. significatũ. ð reguja.
ꝛ iõ oz ꝯpleuerit. 14. an. mascul⁹: fe[m]ia
¶ Per q̃tũ tps dz q̇s ẽẽ no ꝟo. 12
2 uic⁹. ꝙ reglarit̃ p annũ: vt in. c. Cõsal
dus. 17. q. 1. ꝛ in. c. ad aplicam. ð regu.
Tñ qꝛ istud tp̃s dat̃ in fauorez nouicij
vt experiat̃: ꝛ filij monasterij: vt ꝓbent
ñ p eis cõuenit. Jdeo p̄lato cũ cõuẽtu
cõscientie: ꝛ interueniẽte: euolũtate noui
cij põt ante annũ profiteri. ꝛ tẽ ꝓfessio
licz male faciãt p̄lati si sine magna discretiõe h̃ faciãt: vt l. d. c. ad aplicã. Fal
lit h̃ in monacqis q̇ hñt monasteria in
insulis multũ rigidis q̇bus ꝓhibet̃ ne
añ. 18. annũ aliquẽ recipiãt ad ꝓfessio
nẽ: vt in. c. qꝛ i insulis. de regula. Quã
quidẽ ꝓhibitiõez Jo. an. ꝛ post eũ Pa. i
d. c. qꝛ i insulis extẽdũt ad fratres mi
nores ꝛ p̄dicatores vt nõ recipiãt ad ꝓ
fessionẽ aliquez añ. 18. an. ꝛ pl; mihi p
idẽtitatẽ rõnis exp̄sse: vbi dz fieri extẽ
sio legis: vt. s. dixi. Lex. §. 6. Etiã fallit
in oĩbus mẽdicãtib⁹ qui nõ pñt recipe
ante ãnũ cõpletũ probatõis ad ꝓfessio
nẽ: vt in. c. nõ solũ. ꝛ. c. ꝯtiõnẽ. de regu.
li. 6. Sz q̇d si q̇s nõ obstãte prohibitiõ
ne recipiat̃ ad ꝓfessionẽ añ ãnũ ꝓbatõ
nis vel añ tp̃s debitũ. R. ꝙ si q̇s reci
piat̃ ad ꝓfessionẽ añ ãnos pubertatis
professio nulla ẽ ipso iure: vt in. d. c. ad
nostram: ꝛ. c. significatũ. Et hoc i qua
cunq; religione. Si ꝟo quis recipiat̃
ante. 18. annum vbi nõ est recipiẽdus.
Ho. tenet ꝙ etiã nulla sit professio ꝓ
pter. d. c. qꝛ in insulis. ꝛ cõiter ipsuz re
citãdo trãseũt doc. ꝛ facit pro sua opi.
l. nõ dubiũ. C. de legi. ꝛ regula que cõ
tra ius. de re. iu. lib. 6. Pa. videt̃ dubie
loqui an sit obligat⁹ illi religioni quã
professus ẽ tñ. Sed tñ ꝙ saltẽ i gene
re sit obligatus affirmat. Sz ego cre
do ꝙ nõ religioni in gñe: sed in spẽ illi
quã ꝓfessus obligat̃: qꝛ talis ꝓhibitio
principalr̃ respicit fauorẽ ꝓfitẽtis: cui
ipse põt renũciare. Et hoc iudicio meo
apte probat̃ p. d. c. aplicã. vbi pz ꝙ ab
batibus ꝓhibet̃ receptio ante annũ: ali
ter nõ punirent̃ faciẽtes ꝯtrũ: ꝛ fctã te
nent. Et sic ad. l. nõ dubiũ: ꝛ regulaz q̇
est ꝯ ius põt dici ꝙ nõ est nulla: qꝛ alio
iure sustentat̃. s. d. c. ad aplicã. Si aũt
loquamur de professione que fit añ an
num ꝓbatõis sic tenet: vt dictũ est: nisi
in religione mẽdicantiũ in qua profes
sio facta ante annũ probatõis cõpletũ
nõ obligat nisi religioni in genere: nõ
aũt illi quã q̇s professus est f'm ꝙ. ſ. di
cam. Et illi tales q̇ receperũt aliquem
sciẽter peccarũt mortalr̃: ꝛ nõ pñt am
plius ad professionẽ recipe: ꝛ vlterius
dz puniri pena q̇ pro grauiorib⁹ culpis
solet infligi: vt in. d. c. nõ solum.
¶ Sed nũquid durãte suspẽsione p̄di
cta recipiet aliũ ad professionẽ efficiet̃ 3
irregularis. R. Ben. in. d. c. nõ solũ. ꝙ
nõ: qꝛ opz ꝙ actus q̇ fit post suspensio
nẽ sit act⁹ ꝯattributis certo ordini: cu
iusmodi nõ est receptio ad professionẽ
igit̃ nõ est irregularis: ꝙuis alij dicãt
ꝙ sic: ꝛ nõ bene.
¶ Sz quis poterit absoluere a dicta 4
suspensione. R. Be. in. d. c. nõ solum. tz
ꝙ solus papa: quia cum. c. nup. de sen.
ex. nõ habent locum in inferiorib⁹ epi
scopo: ꝛ isti sunt exempti. Ergo cuz ab
ep̃o nõ possit absolui necesse habẽt ire
ad papã. Sz ego cũ teneam ꝙ. d. c. nu
per. habeat locum etiam in curatis vt
aperte loquit̃: ideo poterũt absolui a
prelatis suis. Et sic ꝯcorda opiniones
que sunt in. d. c. nõ solum. ꝛ recitat Be
mi. sic distinguendo: ꝙ aut suspẽsio est
ad tempus: ꝛ solus papa absoluit: nec

habet locū.d.c.nuper. Aut non est ad
tps:ꝛ sic habet locū:ꝛ hoc tenē qđ seq̄-
tur glo.ibidem.de quo vide.ſ. Abso-
lutio.i.§.4.
6 ¶ Utrū p̄dicta pena.c.nō soluz habeat
locū in monialibus sancte Clare ꝛ p̄di
catoꝝ.Re.He.q sic cū dño Zappo. ꝛ lz
ex priuilegio habent propriū ꝛ nō mē-
dicent: ꝑ hoc nō tollitur q̄n sint de ordie
mēdicantiū:nec priuilegiū in vno valz
ad oīa. Qđ limito de illis prime regle
sancte Clare. Sed de minoristis non
credo cū ex regula habeāt ꝓpriū. Et at
tēde ad eoꝝ regulā an habeāt ꝓpriū: ꝛ
sic nō extenditur ad eas:an nō p̄nt hre:
ꝛ sic extēditur: q̄uis ex priuilegio hēant
possessiōes: vel de facto nō mēdicent.
7 ¶ Quero q̄n incipit ānus ꝓbatōis.Re.
q a die ꝛ hora ipositōis habitus:dum
modo sit pubes quo ad alias regiōes:
sed quo ad miores ꝛ p̄dicatores ꝛ mo-
nasteria in saluaticis insulis:opz habe
ant annū.17.cōpletū.ꝛ.c.q: in insulis.
Additio Nō tn̄ penā p̄dicte su-
spēsionis incurrūt re-
cipiēdo dūmodo pꝰ pubertatē ānuz ꝓ-
batiōis cōpleuerint in earū religione.
8 ¶ Nūquid furiosus pōt esse nouicius
Re.q nō accipiēdo nouiciatū ꝑ āno ꝓ-
batōis:vt de regu.c.sicut tenor. Unde
si stetisset in religione ꝑ cētū ānos nū-
q̄ potit ꝓfiteri: ꝛ si ꝓfitetur ꝓfessio nul-
la est:sicut nec matrimoniuz ꝯhere: vt
ff.de spon.l.furor. Nec ratificatur ꝑ rati
habitiōnē postq̄ fuerit sane mētis. sic
nec ꝓfessio facta an̄ ānos pubertat:nī
si ꝑ delatōez hitus inducētis ꝓfessionē
tacitā postq̄ est sane mētis:ꝛ cōpleuit
ānos pubertatis:aut ꝑ ꝓfessionē exp̄s-
sam se obligauerit:vt pz ꝑ.c.i.de voto.
li.6.fa.c.sicut tenor.de regla.ꝛ plz mi-
hi.q̄uis Ho.ꝛ cōiter eū seq̄ntes vide
antur tenere q ratificetur si nō ꝯdicit:sz
ꝑseuerauerit postq̄ ē sane mētis ꝛ pu
bes factꝰ:ꝛ idē dicūt de ipubere:sed tu
tene istō ꝑseuerare:vt dixi cū delatio-
ne hitus inducētis ꝓfessionē tacitam.
¶ Utrū canonicꝰ possit exire.Re. q sic
9 libē sine oī īniā:vt pz i.c.statuimꝰ. de
regula.ꝑꝑ verbū libere: nec incurrit i
aliquā inhabilitatōez q̄ ad ordines vel
bn̄ficia ecclīastica vel secularia ex tali
egressu:pz hoc ex.c.postulasti.ď regu.
Fallit h̄ in illo q̄ ꝓfessus est tacite: vt
patet in.d.c.statuimus.
¶ Quid de bonis q̄ donauit religioni 10
an̄ ingressuz vel in ipso igressu.Re.Pa.i
in.c.qđ a te.ď cle.diu.q si donauit oīa
tūc in dubio vr donasse cā mortis. vn̄
cā cessante ꝑ ꝓfessionē tacitā vel exp̄ssā
reuocatur inde recedēdo.ar.l.seia.in fi.
i.Re.ff.de do.cā mor.ꝛ.l.nō oīs.in p̄n.
ff.qđ cer.pe.fa.qđ no.Bar.i aut.igres-
si.C.de sa.san.ec. Et idē dicit Bar.ibi-
dē de illo cuiꝰ ꝓfessio nō tn̄:q̄uis ꝓfi-
tens credēt tenere qđ recuꝑabit.qđ ꝓ-
bat ꝑ.l.si pf:ꝛ.l.nec apđ.C.de here.in-
sti.vbi q̄s credēs aliquē fratrē vel filiū
ꝛ hac ꝯtēplatōe reli q̄t bōa sua:repto ꝯ
rio auferuntur ab eo ꝛ veniūt succedētes
ab intestato.d.l.si pf. Si ṽo nō dona-
uit oīa sed aliq̄ solū:ꝛ sic dico nō vr do
nasse cā ingressus: ꝛ iō non recuꝑabit.
ar.eoꝝ q̄ hñr in.c.bn̄ficiū:ꝛ.c.ꝯstōnez.
de regla.lib.6. Et sic limita ꝛ intellige
Ho.ꝛ Pa.i.d.c.statuimꝰ. q̄ videntur ꝯ-
rij. Similr nō recuꝑat si donauit nō cā i
gressus:sz ex interuallo:vt in.c.fi.ď do
na.ꝛ.l.ꝑfecta donatio.ſ.de dona.q̄ iđ
mō. Idē dicit Bar.vbi.ſ.de illo q̄ scie
bat ꝓfessionē nō tenere q donata non
recuꝑabit:q: vr donasse.l.cuiꝰ ꝑ errorē
ff.de reg.iur.ꝛ.l.cāpanꝰ.ff. de opc.lib.
Et intellige q̄ ad iuris p̄sūptionē: ꝛ in
dubio. Sz in ꝯsciā vel alio mō vbi p̄t
sciri q solū donauit cā ingressus ꝛ nō
alio modo:sic recuꝑabit: q: semꝑ vr
datum cā mortis.
¶ Quid de bonis nouitij morientis an̄ 11
ꝓfessionē tacitā vel exp̄ssam. Re.Cy.et
multi alij doc.in.d.aut.ingressi.tenue
rūt q debēt spectare ad monasteriuz:
q: ibi moriēdo vr mori vt monachus.
Idem tz.d.Ant.in.c.in p̄sentia.ď pro-
ba.Bart.in aut.si qua mulier.in fi.C.
de sacro sanc.ec.ꝑ p̄fata opi.allegat.c.
fi.de suc.ab inte.tn̄ nō firmat: sz dic re
linquendū canonistis.Pa.i.d.c.in pre
sentia.distinguit ꝛ hn̄: q aut intrās ex
p̄sse cōtulit bona sua monasterio: ꝛ sic
est ṽa opi.p̄dictoꝝ q sūt monasterij si
nō exp̄sse reuocauit. Si ṽo exp̄sse nō
cōtulit sed simplr intrauit cā ꝓbatōis
sic succedēt ꝓpinquiores nō mōasteriuz.
Naz cū iste nō fuerit religiosus cū effe
ctu.c.religioso.de sent.ex.li.6.Bōa eiꝰ
uec tacite

nec tacite nec expresse trāsierūt in mona
sterium: presertim cū adhuc haberet fa⸗
cultatem faciendi testamentū: ideo pxi⸗
miores succedent.
82 ¶ Quō nouicius efficit tacite pfessus.
R̄. ꝙ tribus modis efficit tacite pfes⸗
sus. Primo sm Jo. an. ꝛ do. An. ꝛ Pa
nor. in. c. vidua. de regul. qn̄ se ingerit
actibus qui solū cōueniūt professis de
iure vel ↄsuetudine: ꝛ hoc facit ex certa
scientia. s. sciens solū conuenire talem
actū professis. Itē ꝙ hoc faciat sponte
ꝛ nō ex metu. Item ꝙ per triduum in
eodē proposito pseueret: aut loco perse
uerātie tridui ꝙ fecerit cū habitu pro⸗
fessoꝝ disticto forma scissura vel colo⸗
re. Aliter vno istoꝝ deficiēte nō indu⸗
citur professio tacita: puta si facit ne⸗
sciēs cōpetere solū pfessis: vel ex metu
vel sine pseuerātia tridui: dūmodo lo⸗
co pseuerātie tridui nō ponat habitus
professoꝝ: q: idē facit qd̄ triduū. Se⸗
cūdo inducit tacita professio ex delati
one hitus pfessoꝝ: dūmodo faciat pri⸗
mo sciēter sciēs solū ↄuenire pfessis: ꝛ
sciēs ꝙ tali hac assumptōe de iure vel
ↄsuetudine inducit pfessio sm Inno.
ꝛ. d. Anto. Itē scd̄o ꝙ habitus pfessoꝝ
sit distinct⁹ in colore vel forma aut scis
sura. Tertio ꝙ spōte. Quarto ꝙ det ei
ab eo q̄ pōt incorporare religioni: aut
ex eo ↄsentiente accipiat sm Pa. in. d.
c. vidua. ꝛ facit. c. porrectuz. de regula.
Quinto ꝙ detur pseuerantia tridui in
eius delatōne: ꝛ sic intellige. c. institu⸗
tionem. in fi. de regu. li. 6. Quidam ta
men excipiūt duos casus in q̄bus nō
requirit istud quintū. s. pseuerātia tri⸗
dui. Primus si in infirmitate suscipit.
facit. c. sicut. el. 2. de regula. Et secund⁹
qn̄ quis prius vouerat intrare: ꝛ intran
do suscipit habitū professoꝝ. Pa. vero
in. c. ad nostrā. de regula. dubitat de h̄
Sed ego audacter credo ꝙ etiam in
istis duobus casibus requirat pseue⸗
rātia tridui. per. d. c. cōstōnem. in quo
nihil excipit. nec ego credo. Sexto ꝙ
deferatur habitus in mōasterio: quia
q̄tumcunqꝫ deferat extra monasteriū
non censet professus: vt in. c. vt clerici.
de regula. no. Pa. in. c. ex rescripto. de
iureiur. Sed hic nota dictū Abbatis
in. c. cum illoꝝ. de sen. exc. ꝙ vbicunqꝫ
fuerit monachus dūmodo sit sub obe⸗
dientia abbatis semper fingit in clau⸗
stro: ꝛ ideo istud sextum intelligit quā
do extra monasteriū. i. extra obedien⸗
tiam alicuius plati defert ꝙ nō indu⸗
cit tacita professio: q: cessat psumptio
eo ꝙ si vellet pfiteri intraret monaste
riū: seu poneret se sub obedientia ab⸗
batis vel plati. Tertio inducit pfessio
tacita per delationē habitus nouicio⸗
rū nō distincti in forma: colore: vel scis
sura vltra annū. Cle. cos. de regula. in
tellige in monasterio sm ꝙ. s̄. dictum
est: q̄uis sit distinct⁹ alia distinctōe oc
culta: puta q: benedicitur ꝛ hmōi. Si
vero distinctio in scissura colore vel for⸗
ma se patēter exhibeat: tūc nunq̄ indu
cit pfessio: etiā si ferat p. 20. annos: vt
no. in cle. cos. in glo. ꝛ Pa. in. c. ex pte.
de regula. Addit ab aliq̄b⁹. sed ego nō
teneo quartū inducēs pfessionem taci
tam qn̄ quis hūit absolute propositūz
mutādi vitam: ꝛ pꝫ p. c. cōsulti. ꝛ. c. sta
tuimus. de regul. ꝛ. c. beneficiū: ꝛ. c. nō
solū. de regula. li. 6. Sed qūo hoc itel
ligatur fuit diuersa opi. Sed verior ē
opinio ꝙ tūc propositūz dr̄ absolutum
mutādi vitam qn̄ quis facit votū per
seuerādi in religione ꝛ nō aliter. vnde
q̄uis q̄s igrediat religionē cū pposito
pseuerandi: nō pp̄ter hoc efficit tacite
professus: imo plus dico ꝙ etiam si fe
cisset votū de itrādo: nō propt̄ hoc effi⸗
citur tacite pfessus: imo pōt redire ad
seculū sicut alij nouitij. Et ꝙ plus est
satisfecit voto: vt. j. Uotum. 3. §. 18. Et
ꝙ nō inducat tacitā professionē factū
votū de intrādo vel volūtas pseueran
di probat aperte per. c. ex trāsmissa de
renū. vbi iudicio meo est tex. clarus si
nō cauillet: imo plus dicit dn̄s Car. i
ↄsilio facti. ꝛ sequit Pa. in. d. c. ↄsulti.
ꝙ etiā ille qui fecit votū de pseuerādo
nō efficit tacite professus p delationē
habitus nouicioꝝ distincti. vnde si po⸗
stea egrederet ꝛ contraheret matrimo
niū dicit matrimoniuz tenere: ꝛ ad. c.
nō solum. ꝛ alia. c. que vident cōtraria
R̄. ꝙ loquuntur ꝙ talis nō pōt redire
ad seculū sine pctō mortali: ex quo ab⸗
solute habuit propositū mutandi vitā
s. fecit votū pseuerādi sed nō dicunt ꝙ
sit tacite professus: ꝛ ideo istud tene: q:

versus.

13 ¶ Hic aduerte φ sicut professio exp̄s-
sa q̄ dirimit mr̄imoniū postea ɔ̄ctū/in
ducit̄ φ̄tūcūq₃ quis voueat nisi fiat in
manibus illius q̇ h₃ ptātem recipiēdi
τ incorporādi religioni ;quā ꝓfitet̄ ƀm
Be.in.d.c.ɔstōnez:τ.c.vnico.de voto.
li.6.τ Zap.τ Inn.Jo.mo.τ Jo.an.in
d.c.porrectū.vel nisi fuit facta in ma-
nu alterius recipiētis noīe dicti p̄lati:
τ ipse ratificat āteφ̄ ɔ̄beret:sic pari rō
ne in tacita:τ ideo ingressio in actibus
professorū vel delatio habitus τ hmōi
supradicta debent inducere tacitā pro
fessionem:op₃ fiant sciētibus illis qui
possunt incorporare:τ ɔsentientibus:
aliter nō inducit̄ φ̄tumcunq₃ quis ta-
lia faciat:quod not.quia sepissime in
practica.

4 ¶ Nota etiā φ professio tacita que fit
infra annū nō obligat tacite professuz
illi religiōi p̄cise sicut expressa:vt ostē-
dit tex.in.d.c.cōstitutionem. Sed be
ne obligat illā religionem in qua taci-
tam professionē fecit sibi:quia cum ex
pellere nō poterit:al'r nō esset iste reli-
giosus vere:τ sic si cōtraheret teneret
matrimoniū: cuius cōtrariū dicit tex.
in.d.c.vnico.de voto.lib.6.Rō:quia si
illa teneret̄ sibi in qua ꝓfessus est taci
te:multominus alia:τ sic si nulla vel-
let cum recipere remaneret religiosus
nullius religiōis:qđ est ipossibile:τ iō
nō poterit eū expellere: ex quo ɔsensit
vt tacite profiteret̄.

Additio Illa aūt professio que fit p delationē habit⁹
vltra annū obligat illi religioni in spe
cie.cle.eos.de regul.In foro tū aīe nō
tenet̄ nisi religioni in genere: si modo
p talem delationē nō habuit animum
obligādi se.Et ex hoc potes intelligere
τ ɔcordare doc.sic. Professus tacite in
vna de religionibus approbatis nō te
netur illi p̄cise:sed solū vni in genere:τ
si cōtrahit nō tū tenet matrimonium.
Professus expresse in religione mendi
cātiū infra annū si nō intēdebat se ob-
ligare nisi illi quā ꝓfessus est nō tenet̄
nec illi quā professus est nec alijs:sed li
bere pōt redire ad seculū. Si vero in-
tēdebat se obligare saltem religioni in
genere:sic nō potest redire ad seculū:si
tū ɔ̄hit t₃ mr̄imoniū. Si tacit⁹ ꝓfitet̄
in religione mēdicantiū obligare reli-
giōi.τ si cōtrahit nō tenet mr̄imoniū.
Rō: q: tacita professio nō prohibet̄ in
religionibus etiā mendicantiū:vt i.d.
c.nō solū.sed solum expressa:ergo quā
do habētes potestatē incorporādi sūt
passi vt tacite profiteret̄ se obligauerit
illi.l₃ ipse ex beneficio iuris nō sit pre-
cise obligatus eis.

¶ Utrum requirat̄ φ annus probatō
nis sit cōtinuus vel sufficiat interpola 15
tus.R̄.ƀm Bar.in.l.interdum.§.quo-
tiens.ff.de pub.requirit̄ annus conti-
nuus.τ facit prefatus text.vbi seruus
d: nouicius qui nō stetit in vrbe p an-
num cōtinuuz.facit.l.vnica.C.de pfes.
qui in vrbe ɔstan.Nā intermissione tē-
poris diuersificātur mores τ opera ho
minum:vt in.l.si nō sortem.§.libert⁹.
ff.de cōdi.inde facit etiam quia quan
do iura faciunt mētionē de tempore:
debet intelligi de certo tp̄e cōtinuo:vt
no.glo.in rubrica.ff.de var.τ tēpo.p̄-
scrip.τ in.l.genero.ff.de his qui no.i-
fa.τ per Joā.an.in.c.i.de elec.lib.6.τ
videt̄ text.in.c.cupientes.§.ceterum.
Ibidem sequit̄ istam opinionem Jo.
de lig.τ posteum Pa in.c.apostolicā.
de regula.Et adducit Pa.illud qđ le.
τ no.in.l.vbi fideiussor.ff.de solut.vbi
formatur questio notabilis. Pone φ
statuto cauetur bānitum pro centū du
catis ipune possit offendi:bānit̄ q̇s re-
spectu vnius debiti pro q̄nquaginta:
respectu alterius debiti pro alijs q̄nq̄-
ginta.Et ɔcludit̄ φ nō pōt talis offen-
di ipune:q: ex quo debita sunt diuer-
sa nō debēt ɔiungi ad faciendū vnum
totū:τ sic est ibi casus φ q̄nquagita et
q̄nquaginta nō faciūt cētū.τ sic in ca-
su nostro: q̇a intermissio tp̄is minuit
austeritatē regl'e:q: durius est cōtinu-
are p annū ɔtinuū φ̄ p annū interpol-
latū.τ istđ tene.φ̄uis Ber.Brix.τ spe.
in ti.de sta.reg.τ gl.de re.iu.in regula
eū qui certus est.li.6.teneāt ɔ̄riū.Uel
ƀm alios dic φ̄ qñ quis loquit̄ p vnuz
annū probauit religionē τ postea egre
dit̄:q̇ postea rediēs nō op₃ probet iterū
p aliū annū:sed licite stati recipi pote-
rit:q: est verū:τ sic serua.

¶ Utrū sit necēariū φ nouici⁹ ɔ̄ferat ha- 16

bitū illius religionis quā vult pfiteri: an sufficiat delatio alteri⁹habit⁹:R. ꝙ licet glo.in.c.super eo.de regula. arguat tamē tʒ cū Lacre. ꝙ requirit delatio habitus illi⁹religionis quā vult pfiteri. Et ita hʒ ɔsuetudo que est optima legū interpres .l.si de interpretatiōe.ff.de legi. Et ꝙ deferāt in monasterio: q: extra monasteriū delatio habit⁹cuiuscūqꝫ nō ꝙ duceret tacitā pfessionē.d.c.le.eos. Licet possit talis cōpelli vł ad dimittendum habitū talem: vel ad intrādū monasteriū: vt no.Pa.in.c.vt Clerici.de regu. ⁊ limita: vt.d.§.12.

17 ¶ Utrū valeat prestatio īpedire tacitā pfessionē? R. ꝙ sic hʒ Ho.⁊Jo.an.⁊Pa. in.d.c.vt clerici: ⁊ glo.i.d.c.le.eos. Et ideo q̄ nō vult tacite pfiteri prestet ꝙ p delatio nē talis hab i⁹ nō itēdit tacite pfiteri.

18 ¶ Utrū nouicij obligent ad pcepta regule? R. ꝙ nō: nisi eo mō quo alij christiani. Debēt tñ induci vt eam seruēt quatenus probēt eius austeritates. licʒ aliqd sit indulgēdum eis ne retrocedant: vt in c.qd scripsi.33.q.3.

19 ¶ Utrū nouici⁹possit eligi in prelatum alicui⁹religionis? R. ꝙ nō ad prelationes alicuius religionis: vt patet in.c.nullus.de elec.libro.6.

20 ¶ Utrum nouicij possint ordinari? R. ꝙ nō etiam ad primā tonsuram: vt in c.monasterijs.19.q.3.

21 ¶ Utrū sit excommunicat⁹qui nouiciū pcutit violēter? R. ꝙ sic.de sen.excō.li.6 c.religioso. Sed aduerte hic ꝙ accipit large ēt pro eo qui est infra annos pubtatis indut⁹habitū religionis in monasterio. possent tñ pater ac tutores impuberē reuocare si sine eoꝝ consensu intrauit.20.q.2.c.2.

22 ¶ Utrū beneficiū ingredientis religionem vacet? R. ꝙ nō. Nec infra ānum pbationis ei⁹ potest alteri cōferri: nisi de eius ɔsensu. vel nisi constet ꝙ habeat animum absolute mutādi vitā. Sed p aliū deseruiet assignata sibi eiusdē bñficij portione ɔgrua: vt no.in.c.bñficiū.de regula.li.6. Et sm Jo.ibidē. Reliq fructus bñficij ɔseruabunt: vel in vtilitate ecclesie expendent.c.q: sepe.de elec.li.6 Nec interim ipse nouicius eos habebit quāuis Ber.h.l.tenuerit ꝙ imo sui erunt: ⁊ pdicta puisio mādabit executioni per epm.c.cum ex eo.de elec.lib.6.

¶ Sed nunqd poterit beneficium nouicio ɔferri? R. ꝙ nō. Ad episcopatū tamen elegi potest de elec.c.null⁹. libro.6. 23

¶ Utrū canonic⁹i nouiciatu debeat vocari ad electiōe episcopi. R. Jo.an.in.d c.beneficiū ꝙ nō. Sed sec⁹ eēt de patrono: vel eo ad quem iure nō collegij sed iure singulari electio pertinet: quia debet vocari. 24

Nuptie quid sint habes.de matrimoniu.l.qa idem sunt.

1 ¶ Quo tempore sunt celebrāde habes.de Matrimoniū.3.impedimēto.i.

2 ¶ Utrū sint benedicēde? R. ꝙ sic: si nullus ipsorum alijs nuptijs Jetis fuit benedictus. Si vero alter eorum in alio matrimonio fuit benedictus nō debet iterari: quia alter sine altero non debet benedici sed benedictio dimitti. Tho. vero in.4.di.42.tenet ꝙ virgo licet cōtrahat cū bigamo debet benedici: q: saluat aliquo modo significatio. Hoc credo verū vbi cōsuetudo hoc habet scdm Ber.in.c.vir autē de secūdis nup. Aliter presbyter benedicēs bigamos debet ad sedem apostolicam mitti suspēsus ab officio ⁊ beneficio: vt in.d.c.vir autē Sed verius dic sm Jo.an.ꝙ ista pēa intelligit de sacerdotes qui bñdicūt secūdas nuptias viuēte altero. Itē cōiter tenent hoc cum Hosti.idem ꝙ non est suspensus ipso iure sed suspendendus.

Nunciatio noui operis est phibitio

facta illi qui aut edificat: aut edificij formā mutat in alteri⁹preiudicium: qd est edificiū nouum facere: vt.ff. de op.no.nū.l.i.pe.§.opus nouū. Sed q antiquū refecit op⁹nouū nō facit.d.l.i. §.si quis edificiū. Intellige nisi ex toto esset destructū: vt no.in.c.cōsuluit.de iude. Unde nihil aliud est nūciatio nisi phibitio noui operis. d.l.i.§. nunciam⁹ ⁊ eodem ti.c.Significantibus.

1 ¶ Quibus de causis fit denūciatō noui operis? R. ꝙ tribus. Primo gratia iuris proprij conseruandi. secundo damni depellendi. tertio publici iuris tuendi.d.l.i.§.nunc videmus .⁊.§. nunciatio.

2 ¶ Pro quib⁹operib⁹pōt fieri nunciatio-

hec? R. q tātuʒ p illis opibus q̄ solo cō iuncte sunt: vel i solo fiūt: quorū edificatio vel demolitio videt opus nouū: vt. d. l. i. §. Hoc aūt edictuʒ. Et ad futura nō ad preterita fit vt ibideʒ.

3 ¶ Utrū hec dnūciatio siue ꝓhibitio se extēdat ad ecclesiaʒ aut locū religiosū? R. q sic: cū nō sint in p̄iudiciū alterius ꝯstruēda: vt in: c. i. eo. ti. Fallit i cāu qn̄ ep̄s propter necessitatē populi aliaʒ ecclesiā vult edificare: lʒ sit in preiudiciuʒ aliarū ecclesiarū. de ecclesi. edifi. c. ad audientiam.

4 ¶ Utrū hec nūciatio se extēdat ad purgationeʒ cloacarū ⁊ riuoruʒ? R. q nō: quia publice vtilitatis ⁊ securitatis ē riuos ⁊ cloacas curare. ff. e. l. de pupillo. §. si quis riuos.

5 ¶ Qualiter fit hec nūciatio? R. tripliciter. Primo per p̄toris ibibitionē. Secundo cū simplici verbo inhibēdo. Tertio p iactū lapilli sic dicēdo. nūcio tibi op⁹ nouū p iactū lapilli: ⁊ statiʒ ꝓiiciat lapidē in opere ip̄o. Et istud tertiū ē me i⁹ ⁊ primū: secūda nunciatio cōstituit in possessione ⁊ certificat possessoreʒ cū q̄ vult edificare: sed p inhibitioneʒ pretoris vel p iactuʒ lapilli nō: vt. d. l. de pupillo. §. meminisse. ⁊. d. l. i. §. in operis. Dicūt tn̄ aliqui q dʒ fieri ter iactio lapilli. ar. ff. de re iudi. l. cōtumacia. 12. q. 2. Indigne ex litteris. i gl. vbi dr̄ q trina monitio ē legitia ⁊ canonica.

6 ¶ Cui debet fieri hec nūciatio? R. q domino vel ꝓcuratori: seruo: puero: vel fabro: seu illi qui fabricat. d. l. de pupillo §. nūciare. Et debet fieri in p̄senti ⁊ ip̄o ope ⁊ nō tm̄ dn̄o: sed illis qui ibi sunt.

7 ¶ Quot modis remittit hec nūciatio? R. q quattuor modis. Primo verbis exp̄sse. ff. e. ti. l. nō solū. §. sciēdū. Secūdo p transactionē. ff. eo. ti. l. i. §. inde q̄rit. Tertio morte nūciatoris. d. l. [illegible] §. morte. Quarto satisdatiōe. Veruʒ est q denūcians bʒ tres mēses ad deliberandum an velit docere de iure suo aut recipere cautionē de demoliēdo in quibus denunciatus nō poterit edificare. Sʒ si ītra tres mēses nō ostēdit de iure suo post ipsos tres mēses caueat denūciatus de opere demoliēdo ⁊ edificet. C. eo. ti. l. vnica. ⁊ in. c. vltio. eo. ti.

8 ¶ Quis effectus nūciationis? R. q q̇cquid edificatū ē post eā demoliri dʒ expensis ipsius edificātis. d. l. i. R. i. ⁊. l. p̄tor. §. i. eo. ⁊ extra eodē per totum.

O Bedientia q̄ ē hominis ad hoīeʒ sic diffinitur ab Anselmo. Obedientia est affectio volūtatis cōiuncte deo: sicut ecōtrario. Inobediētia est affectio volūtatis diabolo instrumētaliter copulate: q: sicut homo p istrumētum operatur: sic diabolus p iobedientiaʒ separat hominē a deo. De. 3. ⁊. 11. q. 3. §. euidēter. Obediētia que est hominis ad hominē est debita reuerentia minoris ad maiorem.

¶ Utrum quis teneatur obedire in oībus suis maioribus? R. q triplex ē superioritas. Prima est in spiritualibus. Secunda est in tēporalibus quo ad regimē reipublice. Tertia est in temporalibus quo ad regimē proprie familie. Et ideo s̄m Alex. in tertia parte summe in tertio precepto. obedientia limitatur scd̄m gradum superioritatis. Illi enim qui preest spiritualibus obediendum est in spiritualibus necesariis ad salutem vel ad hoc pertinentibus. sicut pape: episcopo ⁊ ceteris p̄latis ecclesiasticis ab his qui subiiciuntur iurisditioni eorum. Dominis ⁊ principibus: quia presunt temporalibus ad rē publicam pertinentibus. sic eis in hoc est obediendū ab eoruʒ subditis. Si modo potestas eorum nō sit vsurpata s̄m Ri. in. 2. di. vltima. Quia si est vsurpata nō tenentur nisi propter scandalum. Et aduerte q ecclesiastici nō sunt subditi dominoruʒ temporaliuʒ: ⁊ ideo nō possunt eis aliquid precipere. de cōstitu. c. ecclesia. Patri autem carnali cū preest cure rei familiaris debetur ei obēdiā a filiis in his que pertinent ad dispositioneʒ rei familiaris. Un̄ talib⁹ i p̄fatis nō obediētes sciēter ⁊ sine rōabili cā ⁊ i re alicuius ipoztātie aut ex contēptu peccāt mortaliter: nisi foret illud qd̄ p̄cipit̄ cōtra preceptuʒ dei vl̄ i saluti dispendium aut cōtra preceptuʒ superioris ad ipsū p̄cipiētē. In aliis aūt q̄ ad eorum superioritatem nō pertinent nō est necessariū obedire. Eliciūtur ista a. c. si q̇s. de maio. ⁊ obe. in gl. ⁊. 8. q. i. sciēdū. 11. q. 3. si dominus ⁊ filiib⁹. Dicit

sm Tho.scda se.q.104.ꝙ in his q̄ perti-
nent ad interiorē motū volūtatis non
tenetur homo homini obedire.quod li-
mita verum nisi opus extrīsecū nō pos-
set perfecte perfici sine applicatione ani
mi:q: tunc nō haberet veritatem:sed te
netur obedire applicando animum ad
perficiendum quod precipitur.
¶ Utrū pape sit obediēdum in oībꝰ? R.
Pa.in.c.inq̄sitioni.de sen.ex. ꝙ si prece
ptū sapit peccatū:tūc nō est ei obediē-
dum.qḋ itellige ēt de veniali.21.q.3.q̄d
ergo. Si vero p̄ceptū nō sapit pctm̄. tūc
ab ecclasticis personis est sibi obedien
dum:lz videaṫ durū.19.di.in memoria.
Nisi quādo ex obediētia p̄sumereṫ sta-
tus ecclesie perturbari vehementer vel
aliud malum futurū vel scandalū. Naz
tunc etiam si preciperet sub pena excoī
cationis late snie nō est ei obediēdū:vt
no.Pa.in.c.si qn̄:7 in.c.cū adeo.de res-
crip.Ex quo isert Pa.in.d.c.si qn̄.ꝙ qn̄
mandat aliq̄d ex cuius execution p̄su-
miṫ scādalum futurum in ciuitate non
est ei obediendum:q: hoc fit auctorita-
te legis:vt in.d.c.si qn̄:7 in auten.vt nl
li iudi.Sed deb; rescribere pape.Limi
ta.2.ꝙ nō teneaṫ obedire ẜm Pa.in.c.
cum olim.de cle.coniu.qn̄ papa cū ma-
iori parte consilij idiceret ɔtinētiaz cer-
to generi personarū post promotionem
eis resistentibꝰ quia continentia persua
deri pōt:imperari nō pōt.32.q.1.integri-
tas.Et sic pōt dici ꝙ nec papa pōt idice
re eis vitā strictiorē ɔtra eorū velle.74.
di.gesta.7 qḋ ibi notaṫ:7 i regula ꝙ oēs
tangit.de reg.iur.lib.6.Itez si papa cre
dat mādatum iustū 7 iuste facere:s; tn̄
subdito ɔstat mādatū i se ɔtinere pctm̄
non est exequēdū:vt in.c.lfas.de resti.
spo. A secularibꝰ autem est obediendū
pape in spūalibꝰ 7 ecclesiasticis q̄ perti
nent ad salutem 7 bonoꝝ moꝝ 7 neces-
sarioꝝ ɔseruatiōem.In temporalibꝰ ve
ro nō teneṅ ei obedire:nisi sint ei subie
cti vel rōe cause vel rōe persone.Un̄ si
preciperet sclari nulla rōe sibi subdito
ꝙ det sibi bona sua non teneṫ obedire.
Idem dic de epīs 7 alijs prelatis spūa-
libus quo ad temporalia.Et similiter ꝯ
prelatis secularibꝰ quo ad spūalia.7 hoc
sequitur Inno in.d.c.inquisitioni.
3 ¶ Utꝝ subditi seculares teneāṫ obedire
dn̄is suis volētibꝰ eos subijcere alterius
dn̄io? R.ꝙ n̄.q: n̄ pōt ꝯ facere sine eoꝝ
volūtate.c.dilecti.ꝯ ma.7 obe.7.c.f..co.
¶ Utrū in oī obīa sint intelligēde aliq̄ 4
cōditiones? R.gl.i.c.2.ꝯ voto.ꝙ sic.s. si
possibilitas adest.facit.c.querelaz.7.c.
breui.de iureiur.7.l.paulus.ff.que snie
sine appel.re.Item admittit oēm rōna
bilem cām:vt no.Pa.in.c magne.ꝯ vo-
to.facit.c.si qn̄.de rescri.7.c.ex parte.ꝯ
of.dele.7 qḋ no.Archi i.c.vtinā.76.di.
¶ Utrū ɔtra obediētiā currat p̄scriptio 5
R.ꝙ nō:q: semper est i mala fide.l.f.C
de seruis fugi.7.c.fi.de regula.7 l glo.
c.sicut nobis.de regula.
¶ Utrū subditꝰ dubitās ne id qḋ p̄cipiṫ 6
sit cōtra deum vel non teneaṫ obedire?
R.ꝙ sic.immo excusaṫ.vt in.c.ad ēpaṫ
23.q.1.nisi sit de his in quibus ignoran-
tia nō excusat.c.ad aures.de tem.ordi.
immo bonū sine quo pōt esse salꝰ d; di-
mitti pp obediam.11.q.3.q̄d ergo.d; tn̄
subditꝰ p̄tum pōt i tali dubio iquirere.
¶ Utrū sacerdos teneatur denunciare 7
excommunicatū quez scit innocētē ad
preceptū episcopi? R.scd; Tho.in quol.
ꝙ si solū mādet denūciationem obedi-
at. Si vero mandet excommunicatio-
nem dicit ꝙ si probare nō potest eiꝰ in-
nocētiam ꝙ debet obedire.sed ego dico
ꝙ nullo mō d; obedire:q: h; excusatio-
nē paratā:dicēdo ꝙ aut cōmittat cause
cognitōez āt ipse excōmunicet si nō vult
cōmitteṙ 7 ipse denūciabit:aliṫ d; nō con
tra cōsciaz obedire.Uiḋ.ꝯ.Iudicaṫ.§.7
¶ Utruz obīa in his que q̄s per se vult 8
sit meritoria? R.ꝙ sic si fiunt principa-
liter propter obīam.Secus si fiunt p̄n
cipaliṫ q: placēt.ita no.8.q.1.sciendū.7
illud Greg.secundum hanc distinctōez
est intelligendum.
¶ Utrū Clericꝰ teneaṫ obedire epō p̄ci- 9
piēti sibi ꝙ det libros suos aliviṫ ꝙ resi
gnet bn̄ficiū? R.ẜm Rai.ꝙ nō:q: nō pti
net ad epz hoc p̄cipere.7.q.1.q: frater.
quod intelligo qn̄ sine causa hoc preci-
pit. Sed cum causa precipiendo sic te-
netur:puta quia clericus est ineptus 7
vult donare idoneo propter bonum ec-
clesie.ar.c.cum apl's.§.prohibemus.de
censi.16.q.1.predicator:7 de magistris:
c.super specula.dummodo libri 7 tales
res sunt de rebus ecclesiasticis non pro

p̄rījs:q̄ꝛ ſic tenereꝝ.c.reqſiſti.de teſta. de iure patro.c.cum dilect⁹.

10 ¶ Utꝝ monach⁹ religioſus ñ exempt⁹ magis teneaꝝ obedire ep̄o q̄ ſuo p̄ela to? Rñ.q ñ.58.di.c.i.ꝛ.3.ꝛ.12.q.i.ñ dica tis.de obia religioſoꝝ.vide.religioſus De hac materia vide.ṡ. Inobediētia.

o **Blatio** vt dicaꝝ ꝛ ſit tria requirūtur. Pri mū:ex p̄te offerētí⁹.ſ.vt ſit xp̄ia nus quia ab infidelibus eccl̄ia non re cipit oblatõez:ſ ʒ extimationē oblatio nū pro intereſſe:vt i.c.q̄to.de vſu. Se cūdū ex p̄te ei⁹ cui offerꝝ: vt ſit eccl̄ia: q̄ꝛ qđ fit p̄uate p̄ſone nō oblatio ſʒ dõa tio eſt. Tertiū ex p̄te rei donate:vt.ſ.ſit licite acq̄ſita:q̄ꝛ illicite acq̄ſita ñ ꝛcipiū tur p̄ oblatione.c.q̄ꝛ i oibus.de vſu.c. ex trāſmiſſa.de ꝺci.ꝛ gl. i ſūma.14.q.5 hec Pa.i.c.cū.ꝺver.ſig.

1 ¶ Utrū oblationes ſint de p̄cepto? Rñ. q oblatio accipiꝝ largo mō pro omni qđ offerꝝ eccl̄ie ſiue i vita ſiue i morte. Facit.c.i noſtra.ꝺ ſepul.ſiue ſint mobi lia ſiue imobilia.12.q.i.vidētes.ꝛ hec nō ſūt de p̄cepto: niſi quādo a defūct̄ ſunt legate.13.q.2.qui oblatões.nā tūc peccāt mortaliter nō ſoluētes. Aut qñ q̄s ſe obligauit quoquo modo.

Additio Uel qñ aliq̄s pp̄ls ha beret ex cōſuetudie fa cere aliquā oblatõez eccl̄ie:puta ſemel i āno i tali die:q̄ꝛ ſic tenerētur:q̄ꝛ vt di cit Bar.i.l.p̄uilegia.C.ꝺ ſa.ſan.ec.ꝛ re citat Pa.i.c.abolēde.de ſepul.ea q̄ ab antiquo ſolita ſūt eccleſijs ꝛ miniſtris tribui nō debēt aliquo modo imutari. Accipiꝝ ſecūdo oblatio p̄prie ꝛ ſtricte ſm̄ cōmunē vſuʒ loquēdi:ꝛ ē oblatō q̄ fit ſacerdoti i miſſa:ꝛ hec ē de p̄cepto i p̄cipuis feſtis ſʒ Ho.allegat.c.ois xp̄ia nus.de ꝯſe.di.i. Pa.vero i.c.cū dicit. Hoc verū vbi ſacerdos indigeret:alias aūt dicit relinquēdū ꝯſuetudini:q̄ꝛ ñ re p̄iꝝ iure cautū q talib⁹ dieb⁹ ex neceſſi tate fiant tales oblatões. Archi.vero i d.c.omnis xp̄ianus:ꝛ gl.ꝛ Lau.ꝛ Hu. ꝛ Rai.tenēt q nō ſūt de p̄cepto.ꝛ ſm̄ Hugo:illud qđ dicitur. nō apparebis i cōſpectu meo vacuus.fuit cerimōia le:ꝛ iura que videntur innuere q ſint ꝺ p̄ecepto itelligi debent de alijs obla tionib⁹ legatis eccleſijs vel ex voto de

bitis. Ego autem iſtud credo verius q ñ ſint de p̄cepto ratione conſuetudinis quia nemo offert niſi cui placet:ꝛ ſic cō ſuetudo non poteſt introduci:vt ſupra Conſuetudo.§.2. Solummodo ergo erunt de p̄ecepto ratiõe paupertatis ſacerdotis quando parrochiani ſui ſūt diuites ꝛ abundant:quia tunc poſſunt cogi ab epiſcopo per ſubtractionem di uinorum.ar.p̄ime cor.9.ſed ſi ſunt eq̄ pauperes ſicut ſacerdos:ſic nō tenētur ſm̄ Inno.ꝛ Rai. Sed ꝺ cam illud 91. di. Clericus inquit victum ꝛ veſtitum ſuo artificio vel agricultura ſine officij ſui detrimento p̄eparet. Laudabile ta mē conſiliuʒ eſt vt ſemper offerant in p̄ cipuis feſtis aliquid in miſſa.ꝛ ſic itel lige.d.c.ois.ꝛ ſiꝝ a.ꝛ hec ē cõis opi.do.

¶ Cuius erunt oblationes que fiuntvꝝ 2 in eccleſia capella vel ymagini vel cele branti.vide ſupra.Eccleſia §.6.

¶ Quorum oblationes p̄ohibentur re 3 cipi? Rñ.gloſa in.c. blationes.90.di.q primo perſonarum deſidentium.2.op p̄imentium pauperes.3.ſacrilegorum 4.qui extrahit ſeruum violenter de ec cleſia confugientem ad ipſam.5.rapto rum.6.vſurariorum.7.meretricum. A liorum vero nō ſunt reſpuende:quia ē penale:vt ibi dicit glo.

¶ Utrum ſacerdos poſſit recipere ob 4 lationes que ei offeruntur pro miſſis dicendis quas penitenti iniunxit in pe nitentia vt faceret dici? Rñ.poteſt:ſʒ ſpe cies mali eſt.ꝛ ideo ſi poteſt p̄eſumere q penitens aliquod ſcandalum ex hoc ꝯcipiat vel aliquis alius: debet reſpue re ꝛ ad alium mittere.c.cum ab omni bus:de vi.ꝛ ho.cle.

¶ Pone q ſit conſuetudo in aliqua ec 5 cleſia q p̄epoſitus habeat oblationes que fiunt in dominica ꝛ ſacriſta illas q̄ fiūt in feſto ſancti Laurentij. Uenit .d. feſtum in dominica quis habebit? Rñ. Bar.in.l.proconſul.ff.de offi.procon. q erunt p̄epoſiti per.d.l.quia inſpiciꝝ potius qđ eſt naturale q̄ accidentale.

o **Bligatio** eſt iuris vi culum quo neceſſario aſtriginiur ad ali quid dandum vel faciendum:vt inſti. de ob.in p̄n.

¶ Obligatio ſine ꝯſēſu nulla ē.l.i.ff.ꝺ 1

cōis tamē opi. tenet q dividatur vide Jasō. l. si eadē [illegible] ff.

pactis. ꝛ nemo obligatur nisi qui ani-
mum obligandi se habeat. ff. de ac. ꝛ o
bli. l. obligationum. la. prima. Facit
glosa in. c. tertio de voto.
2 ¶ Quotuplex est obligatio. R. ꝙ tri-
plex. Prima dicitur naturalis tantum
que i se cõtinet naturalẽ equitatem. B
contrahitur pvinculum naturale. s. cõ-
sensum ꝛ potest fieri inter omnes ho-
mines rõnis capaces. Sꝫ i foro contẽ-
tioso hec inefficax est ad agendum: li-
cet i foro cõscie liget: vt isra. Pactum
§. 4. Secunda dr ciuil tantum: que est
cum qs ciuili iure tantũ est astrictus:
sed naturał eqtas dissuadet eum tene
ri: sicut cum qs spe future numeratio-
nis fecit istrumentum in quo confite-
tur se recepisse centum: que tamen nõ
recepit: ꝛ hec nõ obligat i foro cõscie:
nisi inquãtum a prelato cogeretur ₰m
Inno. i. c. qꝛ plerisqꝫ. de imu. eccle. Ter-
tia dꝛ naturał ꝛ ciuił simł: que ẽ cũ qs
cũ solẽnitate iuris potẽs se obligare o-
bligat se ad aliqd qđ naturał equitas
vult eum obseruare. ꝛ de istis hł isti. đ
ob. ꝑ totum. Et hec obligat ivtroqꝫ fo
ro secundum omnes doctores.
3 ¶ Quot modis contrahitur tertia o-
bligatio. R. ꝙ quattuor modis. Prio
ex contractu: vt emptõne venditõne lo
catõe ꝛ hmõi. Secũdo ex quasi contra
ctu. s. cum quis gerit negocium alte-
rius sine mandato eiꝰ. Tertõ ex male-
ficio: vt ex furto rapia ꝛ huiusmodi.
Quarto ex quasi maleficio. s. cum qs
non directe seu dolose deliquit: sꝫ qsi:
qꝛ fuit i culpa: vt cum ex eius domo ali
quid est effusum ꝙ alteri nocuit. In-
sti. sub diuersis titulis. Item contrahiꞇ
qttuor modis. Primo re: vt in mutuo
comodato deposito ꝛ huiusmodi. Se-
cundo verbis i stipulãdo. Tertõ lris:
vt quando in lris confiteꞇ se recepisse
aliqd quod tamen non recepit. Quar-
to solo consensu: vt i societate manda
to emptõe vendítõe vel locatõe. In his
nõ requiritur scriptura nec presentia:
sed suffiĉ eos q contrahunt consentire
per se vel per nũcium vel ꝑ epłam. Se-
cus i aliis: qꝛ vltra cõsensum reqriꞇ vel
lra res vł verba. hec hñr diffuse isti. qui.
mo. re contra. obli. ꝛ sub aliis rubricis.
4 ¶ Utrꝫ i gñali obligatõe veniãt que spe
cialiꞇ qs ñ fuissꝫ ꝓmissurꝰ. R. ₰ꝫ Bar. i
l. i. C. q res pi. ob. po. ꝙ ñ. Unñ diĉ ꝙ si
quis obligauit oia bona sua ñ itelligit
obligare ea q nullo mõ spãłr eẽt obli-
gaturꝰ: puta pãnos lectos ꝛ alia sup-
pellectilia sine qbꝰ viuere ñ possumus.
¶ Utrꝫ papa possit absoluẽ ab obligati 5
one qua quis alteri teneꞇ. vide. đ. Iu-
ramentũ. 6. in prin.
¶ Utrꝫ obligatõ semel extincta possit 6
ist aurari. R. ꝙ ñ. tex. i. l. cũ ex cã. C. de
remis. pigno. sꝫ oꝫ alia fiat si dꝫ (esse.
¶ Utrum obligatio dissoluaꞇ adueni- 7
ẽte termino. R. Pa. i. c. siĉ ex lris. de
spon. capiendo mẽtem Hos. que placet
dño Anto. ꝛ ẽ amica veritati: ꝙ aut ter
minꝰ apponitur ad solicitãdum imple
mentum obligationis: ꝛ tunc lapsus
termini nõ liberat ab obligatõe. ar. l.
obligatõnum. la. 2. §. plꝫ. ff. de ac. ꝛ ob.
et ar. c. cum dilecti. de dolo ꝛ ꝯtu. ꝛ. l.
celsus. ff. de ar. Et tũc poniꞇ ad solicitã
dum iplemẽtũ qñ apponiꞇ terminꝰ cõ
tractus iam perfecto: puta contraxit
qs spõsalia. ꝛ postea ꝓmittit qꝛ infra
certũ tempꝰ ducet eã ñ dissoluiꞇ elapso
termio. Aut terminꝰ apponitur ad fi-
niẽdam seu limitãdam obligatõem: et
tunc lapsus termini liberat ab obliga-
tione: si ꝑ ꝓmissionẽ ñ stetit qn imple-
ret i termino. Et isto mõ dꝛ appositus
qñ apponiꞇ ad solicitãdũ pncipiũ con-
tractꝰ: puta ꝓmisimꝰ ad inuicẽ tali tpe
conuenire a ꝯhẽdũ spõsalia: elapso die
liber est per quem non stetit.
¶ Utrum obligatus statim teneatur 8
R. Pa. in. c. licet heli. de simo. ꝙ aut di
es est apposita obligationi: et si sunt
eiusdem fori reꝰ ꝛ actor: teneꞇ reus sine
iterpellatõe offerre ꝛ ire ad domũ eiꝰ:
qꝛ dies iterpellat pro homie. c. potuit. đ
loca. ꝛ. l. magna. C. de ꝯhen. ꝛ co. stipu.
Si non sunt eiusdem fori non teneꞇ
reus sponte ire ad forum alterius vel
ad domũ: sed dicat in domo sua paratꝰ
sum soluere si sit qui recipiat: ꝛ sufficit
iuxta no. in. l. itẽ illa. ff. đ ꝯsti. pecu. et
ibi Bar. ꝛ alb. i. l. iubemꝰ. C. đ epi. et
cle. Quod no. ꝑ limitatõe. c. potuit. de
loca. Intellige nisi aliud sit spãłr i pa-
cto. Aut dies ñ ẽ apposita: ꝛ sic reqriꞇ
monitõ: vt i. l. si ex legati cã. ff. đ. ꝟ. ob.
ꝛ vbi. đ. Mora. §. 1. ꝛ. s. Solutõ. §. 19.

9 ¶ Utrum obligatur legere duobus annis et impeditus ex aliqua causa non fecit teneatur legere aliis duobus post illos sequentibus. Re. Pa. in c. significauerunt. de iudi. quod non: quia etiam sine culpa sua currit tempus: nec poterit petere salarium pro tempore sequenti. Ratio quia alie sunt opere illorum duorum sequentium et alie precedentium: quia opere personales mutantur ex cursu temporis: vt in l. si non sortem. §. libertus. ff. de condi. inde. ad idem facit. l. si vsusfructus in biennium. ff. de vsufruc. lega. vbi finito tempore finitur ius. et hoc voluit Bar. in d. termis. in l. et ibi hesitatur. ff. de contra. ob. Secus dicit vbi factum ad quod quis tenetur non diuersificatur ex tempore: quia tunc elapso tempore ad quod tenetur integratur tempus: vt in d. l. et ibi.

10 ¶ Utrum pactum seu promissio obliget quando turpitudo tantum versatur ex parte recipientis obligationem. Re. Pa. in c. debitoris de iureiur. quod non. patet ibi: quia promissio de soluendis vsuris non obligat: quia si obligaret etiam naturaliter solum cogeretur soluere ratione pacti: vt in c. i. de pac. sicut cogitur quando interuenit iuramentum. Ratio quia cum lex resistit etiam alteri conuenienti non nascitur obligatio etiam naturaliter: vt in l. cum lex. ff. de fideius. et ibi plene per Bar.

11 ¶ Sed quare obligatur magis ex iuramento quam ex promissione: cum deus non faciat differentiam inter iuramentum et simplicem loquelam: vt in c. iuramenti. 22. q. 5. Re. Pa. in d. c. debitores. quod ideo est quia simplex promissio est nulla: et ideo habetur pro non facta propter turpitudinem recipientis. Secus in iuramento: quia cui fit. s. deo non turpiter accipit nec iurans peccauit. Promissio enim dirigitur in hominem: iuramentum autem in deum.

12 ¶ Utrum administrator non habens expressum mandatum ad penam apponendam vel ambasiator possit obligare constituentes ad penam quam apponunt pro obseruatione eius quod promittunt. Re. Pa. in c. 2. de preca. quod sic. fac. l. hanc a zenone. C. de qua. prescrip. et l. si procurator cesaris. ff. de iur. fisci: et d. c. 2. vbi prelatus potest apponere penam et obligare se et successores dummodo contractus sit rationabilis: et c. dilecti in fi. de arb. et quod scribitur in c. nulli. de re. ec. non alie. vbi rector ecclesie potest obligare sine consensu episcopi omnia bona ecclesie generaliter pro obseruatione contractus alicuius: quia solum sibi prohibetur specialis hypotheca. Quod limitatur nisi contractus non teneret aut esset nullus: quia contractus: quia pena tollitur. Secus si esset nullus: quia propter eius teneret pene appositio. d. c. dilecti: vide gl. in c. accessorium. in l. 6. et tex. cum gl. in c. significantibus. de offi. dele. Limita secundo nisi pena esset preter naturam contractus: vt in d. l. si procurator. vbi non tenetur fiscus ad duplum vel triplum: licet procurator obligauerit se si euinceretur res quam vendidit. Secus quando pro obseruantia contractus apponitur: vt in d. l. hanc a zenone.

¶ Utrum pater obligetur ex contractu filii. Re. Jo. de pla. insti. quod cum eo. §. in rem. quod si versa est in vtilitatem patris: puta quia mutuo accepit pecuniam vt seuestiret secundum conuenientiam suam et huiusmodi: et sic tenetur. l. 2. §. Labeo idem. ff. de in rem verso: et d. §. in rem. Si vero non euersum in vtilitatem patris: sed potius mutuo accepit vt faceret pompas vel luderet et huiusmodi: sic non tenetur nec pater pro filio nec dominus pro seruo. l. quod si seruus. §. sed si sic accepit. ff. de in rem verso. nisi eius iussu fecisset. l. i. ff. quod iussu. Si tamen haberet pompas tenetur restituere creditori. l. 3. §. sed si rem. ff. de in rem verso. Similiter tenetur pater si habet peculium filii: deducto tamen prius quod ipse pater in d. peculio debet habere. l. si damni. §. peculium. ff. de peculio. Idem dic de mercatoribus qui preponunt institores quod tenentur de contractibus factis nomine ipsorum. ff. de institu. per totum: quia videtur contrahere cum preposito. l. si institorem. ff. si certum petatur. Idem in exercitore nauis. l. i. in prin. ff. de exer. ac. 13

¶ Utrum ille pro quo quis agit eius negocia vtiliter obligetur eidem. Re. quod sic. ar. l. cum pecuniam. ff. de nego. ges. et quod no. glo. cum tex. in l. que vtiliter ff. eodem: et l. sed si ideo. ff. solu. ma. 14

Obses potest dari liber homo pro pace seruanda: non pro pecunia. de iure iur. c. ex rescripto. ar. ad idem. ff. de testa. l. obsides. ff. de iure fisci. l. diuus. Et illud quod dicitur quod liber homo non potest obligari. extra de pigno. c. primo: et C. que res pigno. oblig. po. l. quando filios. intelligitur quod non potest obligari vt in eo sit ius pignoris: sed tantum ius retentionis: ita tamen gl. in c. vt pridem: §. item eisdem. 23. questione vltima: et in c. exposita. de arbitris. Item homo redemptus ex captiuitate tenetur seruire per quinquennium: nisi soluat precium. C. de postliminio reuer. l. vltima. Item sicut pater potest vendere filium propter famem

propē famē:sic ⁊ obligare.C.de pri.q̄l̄ñ lū. distra.l.scda.

Bstinatio est q̄dam p tinacia.⁊ io dic vt ifra.ptinax.

Ecasionem pbēs al teri pec cādi vtrū peccet.R̄. La idul. in 4.disti.5.q.vltia i fine quod duplex est occasio. Quedā actiua.s.cum quis est quasi coadiutor i peccato:vl aliquid ta le facit qd̄ facere nō debet vñ alius ac cipit exemplū ⁊ occasionem male ope rādi.sicut i quadragesima sine necessi tate comedit carnes:⁊ alijs dat occasio nem male operādi.⁊ istud ē peccatum ⁊ tale quale illud cuius ē occasio. Que daz est occasio pessima qñ.s.qs facit qd̄ facere dz:⁊ ex hoc accipit alter occasio nem peccandi:talis non peccat : quia facit qd̄ facere debet:qd̄ limita vt ifra. Scandalum.§.3.⁊.4.vide de hoc etiā sup̄.Causa.§.6.

Ecultum dz dupliciē s̄z Pa.i.c.ex litte raruz.de teño.or. Pmo put di stinguit̄ ctra pbabile. Alio modo put distinguit̄ ctra notorium:⁊ tūc licz alli qui sciāt tñ notorium nō est:qñ aliqua tergiuersatione celari potest.

Dium dei ē filia luxurie: s̄z odiuz pximi est fi lia inuidie vel ire.

1 ¶ Utrū sit pctm̄ mortale. R̄. Odiū dei maximuz peccatoꝝ ē:q:vnūquodq̄ qd̄ est propt se ē poti9 eo qd̄ ē propter aliud in odio dei voluntas aduertit̄ a deo s̄z se. In alijs vero peccatis nō aduertit̄ a deo s̄m se sed s̄m aliud inquantuz ap petit aliq̄d inordinate qd̄ habet aduer sionem ānexam a deo. Et ē odium pri mi qd̄ cum opponat̄ charitati ē pctm̄ mortale de se. Et tunc opponit̄ qñ vel nō facit primo qd̄ tenet̄ de necessitate: vel appetit facere: vel facit primo ali qd̄ notabile malum. vnde prime Jo.2. Qui odit fratrē suuz homicida est. Per accidēs tñ ⁊ propt imperfectiōem act9 potest esse veniale: puta cum nō est in deliberatione voluntatis:sed in delibe ratione solum. Item qñ maluz qd̄ pri mo desiderat ē modicum nec notabile maluz vellet habere. Itē qñ odit pctm̄ proximi nō natura s̄m Tho. 22.q.34. Item qñ malum nō vt malum vellet primo sed sub rōne boni: puta zelo iu sticie:vel ad bonum seu correctionem illius cui vellet:⁊ hmōi:q: tunc proprie non h̄z rationez odij. Et q̄uis illa q̄ cō mittunt̄ exteri9 q̄tum ad lesionez pri mi sint grauiora : tñ q̄tum ad volun tatis deordinationem odiuz proximi ē pctm̄ grauissimum coꝝ petōꝝ q̄ sunt ɔ̄ proximū. Et orit̄ ex inuidia directe.s̄m Gre.13.mo. Dispositiue vero ex ira. Ric. tñ i.2.sni aꝝ refert q̄sdaz tenere ꝙ poti9 orit̄ ex ira l3 aliqd̄ odiū ex inuidia orat̄.

Fficium diuinū vide.s̄ Hore.

¶ Officiū ad qd̄ tenet̄ exequēs nō meret̄ premiū necessario promissū generaliter facienti. Uñ cū promittit̄ aliq̄d generalit̄ capienti bannitum:nō debet̄ familo potestatis capiēti q: ad h̄ tenebat̄ ex officio suo.facit.l.congrui.ff. de offi.presi.⁊.c.i.de of.or.no. Pa.in.c ecclesijs de censi. 1

¶ Utrū pro hñdo officio tpali possit ali q̄d dari. R̄. Be.i.c.p hūani.de homi.li. 6.tenet ꝙ sic.si duo ɔcurrāt. Pmū ꝙ publice det nō occulte : q: clandestine dare reprobat̄.ff. de pol'i.l.i. ⁊.2.ff.de admi.tuto.l.non existimo. Nec ob. l. vnica.C.ad.l.iul.d̄ āби.q̄ phibz aliquē ad officiū promouēdū precio vel ab itō ne:sed probate vite:q: s̄z glo.i.l.barba rius.ff.de offi.preto.loq̄tur qñ secrete dat̄. Scdō si cupit pdesse ⁊ nō preesse. Adde tertiū si ē idone9:al's nō. facit.8 q.i.q̄ epātum.secus i officio ecclīastico vide de hoc.s̄.Dignitas.§.2. 2

¶ Utrū officiat̄ possit aliq̄d recipere qñ gratis tenet̄ ipēdere officiū. R̄. ꝙ nō:vt i.l.fi.C.ad.l.iul.de ābi. vbi phibet̄ ali q̄d recipere cū q̄s ē in administratiōez ēt post depositū officiū pro aliq̄ p̄stito bñficio tpe administrationis.de q̄ vid̄ sup̄.Judex.§.8.cū se. 3

¶ Utrū liceat mutare sup'officia' dñis. R̄.s̄m. S.Tho.i ep̄la ad ducissam bra bātie:ꝙ si ex pacto mutuū det̄ vt offici um recipiat̄:sic vsura ē:q: p mutuo ac cipiūt officij ptātem. H̄ ego limitarē in officijs secularib q̄ nō dātur gratis v̄l vēdunt̄. Sec9 eēt i officijs q̄ debēt gra tis dari:q: sic nō eēt vsura ex pte datis. 4

mutuũ:cũ nihil accipiat qḋ pecunia ex
timãduz sit:sȝ ex officio cõsequẽt adue
nit lucrũ q: illḋ lucrũ aduenit rõ labo-
ris.sȝ poti⁹ ẽ iiusticia ex pte nolẽtis alit
dare talia officia. In spũalibus ãt offi-
cijs iduceret simoniaȝ.

o **Leum** sãctũ ḋ: triplex qḋ
p ep̃os i die cene cõ
secraṫ. Primũ p̃ncipale ḋ: crisma sãctũ
qḋ de oleo ⁊ balsamo fit:⁊ cũ isto bñdi
cũtur fõtes baptismales: calix: ⁊ pate-
na:eccl̃ia ⁊ altare:⁊ puer baptizatus in
v̄tice ⁊ frõte. ⁊ ep̃i qñ ꝯsecrãtur:in ma
nibus ⁊ capite:⁊ oẽs fideles cũ crismãṫ
⁊ istḋ ẽ ãnuatiꝫ ꝯsecrãdũ ⁊ inouãdũ.c.si
q̇s de alio.de ꝯse.di.4. ⁊ grauiṫ puniṫ
sacerdos q̇ i baptismo vtiṫ de alio q̃ ḋ
nouo:vt i.d.c.si q̇s. Scḋm oleũ sãctuȝ
ẽ catecuminoꝝ:⁊ ḋ: oleũ bñdictũ siue
sctm̃ ⁊ isto inũguṅt baptizãdi iter.sca-
pulas et in pectore: ⁊ man⁹ sacerdotis
cum ordinaṫ. Itẽ p̃ncipes ⁊ reges i bra
chio ⁊ hũero. Itẽ eccl̃ia ⁊ altare: añ cris
mationẽ. Tertiũ oleũ s.in̄ ẽ q̇ iunguṅt
īfirmi i articl̃o mortis. de q̇.s.Unctio.

1 ¶ Utꝝ alio tpe possit ꝯfici p̃fatũ oleũ
q̃ i die cene. R̃e.q̃ primũ nõ. de ꝯse.di.
4.oi tpe.de sen.excõ.qm̃.li.6.de alijs
duob⁹ nõ iueniṫ p̃hibitum.

2 ¶ Utꝝ oleuȝ nõ sacrũ additũ sacro effi
ciaṫ sacrum. R̃e.vt.s̃. Aq̃ bñdicta.q̃ fic.

o **Pinio** ẽ assensus itellect⁹
ad aliq̇d.nõ q: suf
ficienṫ moueaṫ obiecto ꝓprio:
sȝ p quãdã rõnabilẽ electionẽ volunta
rie declinãs i vnã.ptẽ magis q̃ i altaȝ
cũ dubitatiõe tñ ⁊ formidine alterius
ptis:ita tñ q̃ ad illã ptẽ quã formidat
nõ hẽtur rõ,exp̃ssa cõcludẽs: formidaṫ
tñ pp debilitatẽ rõnis alteri⁹ ptis. Fi-
des v̄o ẽ cũ certitudine. absq̧ tali for-
midine. Sciẽtia ãt est assẽsus itellect⁹
moti ab obiecto p seip̃m cogniti sicut i
p̃ncipijs p̃mis:vl̃ p aliud sicut i cõclu-
sionib⁹ q̃ꝝ est scia. Hec. S.Tho.22.q.
i.ar.4. dubiuȝ vero ẽ motus idifferẽs
i vtrãq̧ ptem ꝯdictionis:de q̇.s̃.Dubi
um. Scrupulus ẽ cum itellect⁹ ex leui
bus ꝯiecturis seu medijs ⁊ mĩtum de
bilibus moueṫ ad vnaȝ ptem: ⁊ hec ḋ:
suspitio ⁊ pusillanimitas spũs q̇ repel-
lẽda est:vt ḋ:.6.q.i.Oues i fi.Ois eni
suspitio poti⁹ abijciẽda ẽ q̃ acceptãda.

Et de his habes p Car.i cle.ne romani
de elec.⁊ in.c. litteras.de presum.
¶ Cui opiniõi ẽ adherẽduȝ i varietate.
R̃e.distiguẽdo. Aut vna opinionũ hȝ p
se legẽ vl̃ ãtiquã cõsuetudinẽ approba
taȝ:⁊ alia nõ:⁊ sic illa ẽ p̃ferẽda:q: mi
nime mutãda sũt q̇ certã sciam sp ha-
buerũt.l.minime.ff.de legi. Aut n̄ ẽ lex
nec ꝯsuetudo p aliq̃ ip̃aꝝ:vl̃ ẽ p vtra-
q̧:⁊ tũc debẽt ꝯcordari:vt dicaṫ in vno
casu vnã obtinere:⁊ aliã in alio si fieri
põt:vt in.c.litteras de resti.spo.25.q.2
§.his ita r̃ndetur.de cogna.spi.c.i.ꝯue
niens eni ẽ iura iuribus ꝯcordare.dixit
tex.in.c.cum expediat.de elec.li.6.⁊.l.
vnica.C.ḋ ino f.doti.⁊.l.p̃cipim⁹.in fi.
C.de appel. Et soluiṫ aliã ꝯrietas p aliḋ
⁊ simplr̃.vt.12.q.2.sine exceptiõe.ḋ his
q̇ fi.a prela.c.cum apl̃ica. Aliquãdo p
aliter de elec.c.q̃ sic.⁊.c.publicato. Ali
quando p secundum:vt de elec.cuma-
na.⁊.c.cũ i iure. Si vero nõ possunt cõ
cordari:tũc communis opinio sequen
da ẽ:quia in causa dubij pro multitu-
dine est presumẽdum. ita tenet glo. in.c
fi.de pe.di.i.Bar.in.l.precibus.C.de i
pu.⁊ alijs sub.⁊ glo.in .l.omis diffini
tio.ff.de re.iu.⁊ i cle.i.in fi.de sum.tri.
dicunt doc. q̃ in dubijs ⁊ decisiuis ad
herendum est carrotio doctoꝝ:quia cõ
munis opinio doctorum inducit pro-
babilem errorem.vide tex. iuncta glo.
in.c.vnico.de postu.pre.li.6. Facit tex.
in.l.2.ff.de iur.⁊ fa.igno. No.Ba.i.l.ḋ
eo.C.de pe.iudi.q̇ ma.iudi.quod limi-
ta scḋm Ge.in.c.i.de sum.tri.lib.6.ve-
rum nisi vera ⁊ certa ratio cõtraria as-
signetur: vtputa:scḋm Jo.an.in.c.i.de
cõsti.quia notorie dicit male:vel quia
rationabiliter põt cõuinci. Nã vt dicit
Pa.in.c.tua nos.de vsuris licite iudi-
catur contra opinionem doctorum:et
etiam glo.quando iure non probatur.
vl̃ p rationem cui nõ possit r̃nderi. Ita
ẽt no. dñs Ant.i.c.tua nos.⁊ facit tex.
in.l.i.§.cũq̧ hec materia.C.de vete.iu
re enuc.ibi nõ oẽs i omia:sȝ certi p cer
ta vel meliores vel deteriores inueniũ
tur:sȝ neq̧ ex multitudine auctoꝝ qḋ
meli us ⁊ equius ẽ iudicato:cuȝ possit
vnius ⁊ forte deterioris s̃nia multos i
aliq̃ pte superare.hec ibi. Si aũt appa
ret que sit cõis tũc p̃ponẽda ẽ illa que
vaḋdior:ho⁹

validioribus rōib' firmat.ar. Insti.de empti.ꝛ vēdi.§.itē preciū.C.de edic.di ui.adri.tollē.l.edicto. facit.c. dño scō §.ecce īquātū.50.di.ꝛ maxie si talis opinio sit subtilior:vt dicit tex.i.c.capellanus.de ferijs.aut vna opi.nitit rigori scripto:ꝛ alia eq̄tati scripte:ꝛ sic ista ꝑponit.c.vno.de re.pmu.li.6.ꝛ.c.placuit.C.de iudi.ꝛ ꝑ Ci.in.l.i.ꝛ.C.d legi. Fallit ī odiū iud eoꝝ ꝯtra q̄s rigor ꝑfertur equitati.c.2.de iudeis. In alijs aūt opinio benignior dꝫ obseruari.l.benignus.ff.de le. facit.c.fi.de trāsac. tꝫ B Pau.i.d.Cle.ne romani.in pn.Et benignior dr illa q̄ fauet iuramēto testamēto libertati matrīonio religioni: et sacramēto.facit.c.2.de cog.spi.l.sunt ꝑsōe.ff.de reli.ꝛ sūp.fu. S.tr illa q̄ soluit q̄ꝫ que ligat.regula.odia.li.6.l.arrianus.ff.de act.ꝛ obli. Aut sunt antiq̄ doctores:ꝛ si moderni nō eis ꝑponunt: nisi nouis rōnib' ꝛ cāis ad aliud sētiēdū iducant. Nā aliq̄n intellect' iuniorū ꝑspicacior ē q̄ꝫ senis.dixit tex.i.l.Gall' ff.d libe.ꝛ posthu.63.di.§.veꝝ. Aut sūt theologi ꝛ canoniste vel legiste:ꝛ tūc in materia iuris diuini veteris vel noui testamēti ꝑfert Theolog'. In materia vero iuris positiui. Canonista ī materia canonistali. Legista ī materia legali ꝑponit. Aut sūt.4.doctores eccl'ie q̄ sibi ꝯdicūt:ꝛ tūc ī subtilitatib' ꝛ q̄stiōib' ꝑfert Aug. In trāslatiōib' ꝓo Hierony m'. In ꝟmōib' Am. In moralib' Gre. 20.di.§.i.facit qd no.glo.in.c.sicut.15. di. Aut diuersitas ē iter papā ꝛ ꝯciliū ꝛ tūc in ꝯcernētibus fidē ꝯciliuꝫ ꝑponit:q2 orbis maior est vrbe. In alijs āt papa ē preponēdus:vt in.c.sūt quidaꝫ 25.q.i.ꝛ di.19.Anastasi'.Et itellige papā preferēdū oībus quando tā q̄ꝫ papa sic determinat aut statuit. facit.c.de libellis.20.dist. Sec' si arbitraret sicut doctor:q2 nō ꝑiudicaret opiniōib' aliorū:vt no. Inno.in.c.litteras.de res.spoli.Dicit tamē Pa.in.c.tua.de decimis. ꝙ q̄n dcm̄ alicui' sācti iuuat auctoritate iuris diuini poti' est stāduꝫ ei q̄ꝫ iterꝑtatōi pape:vt dicit glo.20.di.c.i.cum hoc poti' spectet ad eccl'iaꝫ vniuersaleꝫ q̄ꝫ ad priuatā ꝑsonā.qd q̄dē dcm̄ ē mirabile:ꝛ valde dubito:cū ad papā ptineat ius diuinū iterꝑtari:vt.s.dcm̄ ē.

Sed potest dici q̄ꝫ veruꝫ dicit gl.ꝑfata q̄n papa diceret ꝯ auctoritatē iuris diuini ī expresse:sꝫ q̄n interꝑtādo vel dclarādo dicit:sic ꝑponit oib'. Et sic itelli ge glo.i.c.hec est fides.24.q.i. 2

¶ Utrū sequens opinionem doctorum nō subtiliter inuestigata que postmoduꝫ apparet falsa excusetur a peccato? R. Pa.in.c.capellanus.de ferijs.ꝙ sic q̄diu nō apparuerit falsa. Facit glo.ibi cto tex.in.c.vnico.de postu.prela.li.6. ꝛ in.c.fi.de spon.duo.ꝛ in.c.cum venerabilis.de consue.facit.l. regula. ꝛ qd ibi no.ff.de iur.ꝛ fac.igno.ꝛ quod not. Inno.in.c.per tuas.el.2.de simo.ꝛ gl. Gofre.ꝛ Tancre.i.d.c.capellanus.no. Oldra.in.l.quesitum.§.i.ff.de fun.instruc.instru. ꝙ le.ꝙ sequēs opinioneꝫ sui doctoris excusatur ab impēsione expensarum: quia probabiliter quis sequitur opinioneꝫ sui doctoris.l. dicere §.vnde videndum.ff.de arbi. Istud tamē limita verum in his que non sunt cōtra dei precepta:ꝛ.l.naturalem iter taꝫ mentibus hoium quoruꝫ ignorantia nemīnē excusat.de quo dic vt.s. Ignorantia. Nec ob.predictis illud.c.iuuenis.de spon.vbi dicit ꝙ i dubijs tutior pars ē eligēda.ꝛ ecclesiasti.3. Qui amat periculū ꝑibit i illo.ergo vr se exponere ꝑiculo qui i diuersitate opinionē nō eligit tutiorē:q2 hoc verū eēt q̄n ꝑpter dubiuꝫ ē:sꝫ q̄n ē opinio sec' ē: q2 nec tunc sumus i dubio:nec ꝯsequēter quis se exponit ꝑiculo.qd bn̄ no. Item nec ob.ēt illud Augu.de pe.di.7.si q̄s. vbi dicit.dimitte icertū ꝛ tene certū:q2 alia ē certitudo i moralib':alia in naturalibus. Propterea dicit pħus ꝑmo ethicorū: q̄ꝫ disciplinati ē in vnaquaq̄ꝫ re certitudinē querere iuxta exigētiam materie. Eque.n.viciosū ē ꝑsuadentē q̄rere mathematicuꝫ ꝛ moralē demōstrātē. Nō.n.consurgit certitudo moralis et euidētia demōstratiōis:sꝫ ex ꝓbabilibus ꝯiecturis grossis ꝛ figuralibus magis ad vnā ptē q̄ꝫ ad aliā se hn̄tib'. Dicit aūt ꝓbabile qd plurib' ꝛ maxime sapiētib' apparet veruꝫ. Naꝫ Joachi n̄ fuit hereticus licet tenuerit falsum cōtra fideꝫ: vt patet in.c.damnam'.d sū. tri.ꝛ fi.ca.quia ab ecclesia talis articulus nundū erat damnatus,multo ma

gis excusatur quis sequēdo opinibꝫ doctoꝛis: quādo talis opinio ab ecclesia nō est reprobata cū tali volūtate, ꝙ si non crederet veraꝫ non ei adhereret: certe in isto nō potest esse cōtempt⁹ ꝛ sic nec peccatum inobediētie: ꝛ ergo tenet certū sibi certitudine morali: ꝛ dimittit dubiū sibi. s. opinionem contrariam.

Ratio ꝫm. S. Bo. i quarto di. 15. pte. 2. ar. 1 q. 4. accipitur communissime ꝫm ꝙ comprehēdit omnem actū bonū. ꝫm ꝙ accipit glo. i. ad Thesal. 5. Nō cessat oꝛare qui nō cessat bñfacere. Accipit secūdo coiter ꝫm ꝙ comprehēdit oēm actum contēplatiue relatū ad deū. Accipit ēt ꝓprie ꝫm ꝙ est ascēsus mētis i deum ad aliquid ꝺgustādū vel impetrañ. vel ꝫ bsoluēdū: Et isto modo accepta diuersimode diffinit: vt patet per Ho. in summa ti. de peni. ꝛ Jo. an. i cle. vnica de reli. ꝛ ve. san. Uñ ꝫ Augu. i li. ꝺ verbis dñi. Orō est q̄daꝫ petitio. ꝛ alibi dicit. Orō est pi⁹ mētis affect⁹ direct⁹ in deum: ꝛ plerūq3 ne pigritet in vocē prorūpens. Facit ad hoc ꝺ ꝯse. di. i. c. qñ aūt. vel ꝫm Damas. li. 23. Orō ē ascēsus mētis in deū: vel petitio decētiū. Facit. c. fi. 20. di. Uel oꝛo scōm Ra. est cōgeries vocum ad aliq̄d impetrādū in deū tēdētium. Uel scōm Hugo. ꝺ sancto victore Orō est deuotio q̄dam ex cōpūctiōe proced̄ s. He. n. descriptōes oꝛoni cōueniūt scōm diuersos ei⁹ effect⁹ ꝛ ꝓpea oratio qñ dicit oꝛo noie proprio. ꝛ hoc qñ: mēs nostra ascēdit in deum vl per quam aliquid deo vouet vl offert: ꝛ sic ei competit diffinitio. 2. Augu. ꝛ prima Damasceni. Aliqñ dic̄ obsecratio qua quis pro commissis veniam ꝺprecatur ꝛ alia expedietia ad salutē petit: ꝛ sic ei cōuenit prima diffinitio Aug. ꝛ prima Dama. ꝛ alia Ra. Dicit tertio postulatio: ꝛ hoc est qñ quis cōstitut⁹ in fauore spūs ꝛ charitatis fraterne ēt pro salute alioꝝ oꝛat ꝛ petit. Quarto dicit gꝛarū actio p quam quis recolēdo bñficia diuina tam p̄terita q̄ pñtia ꝛ futura tot⁹ in deum attract⁹ quodam spū cōpūctionis regratiādo ꝺo tot⁹ fit illi deuotus: ꝛ sic ei competit diffinitio Hugo. Et ꝺ istis dicitur prime ad Timo. 2.

1 ¶ Utrū oꝛo sit actus latrie: ꝛc. ꝫ Rica. in. 4. di. 15. ar. 4. q. 2. ꝙ sic inq̄ntuꝫ q̄s oꝛat deum vt sibi exhibeat honorē in recognitionē summi dominij: cū latria nō sit aliud nisi exhibitō honoꝛis testificātis in eo cui exhibet summū dñiū. Inq̄tum vero q̄s oꝛat deū vt p hoc satisfaciat de peccatis suis vel alioꝝ: sic ē actus pnie: nec mirū: q2 in genere actuū moꝝ idē actus ex fine sortit diuersas spēs: vt pꝫ in quinto ethicoꝝ. c. 4. vbi mechans ꝓp lucꝝ est auarus: ꝛ ꝓp cōcupiscētiā ē luxuriosus.

¶ Quis est oꝛandus vtrū solus de⁹: ꝛc. scōm Ricar. vbi supꝛa. q. 5. ꝙ dupliciter q̄s pōt poꝛrigere alteri p̄ces: aut vt tanq̄ per ipsum iplēde: aut tanq̄ p eius impetrationē adimpleant. Primo modo solus de⁹ ē oꝛand⁹: q2 illa bona q̄ pncipaliter sunt petēda. s. gꝛa. ꝛ sal⁹. vl que nobis deseruiūt ad eoꝝ acq̄sitionē a solo ꝺo dant: nec ab alio dari pñt tali modo. s. ad acq̄sitōem gl'ie ꝛ gꝛe. Secūdo modo oꝛandi sunt scti q̄ a deo impetrāt exauditionē oꝛōis nr̄e. vñ Apo. 8. dr̄. ascēdit fum⁹ aromatū de oꝛōib⁹ sctōꝝ ꝺ manu angeli corā deo. Maxime glorio sa ꝟgo Maria sup ceteros est oꝛanda isto secūdo modo: q2 plus valet q̄ ceteri oēs ceteris parib⁹. ꝛ propterea cuꝫ oramus deū vel xp̄m dicim⁹ miserere: vl da nobis. sed cum oꝛamus sanctos dicimus oꝛate pro nobis. 2

¶ Sed quero. nūq̄d sancti vidēt oꝛōes nr̄as: ꝛc. ꝫm Ricar. vbi supꝛa. ꝙ licet aīe sctōꝝ naturali cognitōe nō cognoscant oīa que fiunt in hac vita ꝛ maxime interiores motus coꝛdis: q2 sol⁹ de⁹ scrutat coꝛda. de fimo. c. tua. in. fi. tñ i verbo vident ea q̄ decet eos de nr̄is actibus cognoscere: de quoꝝ qualitate sunt illi actus q̄bus eos oꝛam⁹ oꝛādo: q2 ad eoꝝ gl'iam pertinet ꝙ ad eos hēamus necesse recurrere: ꝛ ꝙ ipsi p̄beant nobis auxilium ad salutem. 3

¶ Quō dꝫ fieri oꝛō: ꝛc. vt colligo ex Rica. vbi supꝛa. q. 5. 6. ꝛ. 7. ꝛ Tho. 22. q. 83. Ho. ꝛ Jo. an. vbi. supꝛa ꝙ dꝫ fieri cū. 7. conditionibus seu sociis. Et primo cuꝫ humilitate. Judit. 9. Humilium ꝛ māsuetoꝝ sp tibi placuit deprecatio. ecclesiastici. 25. Oratō hūiliant se ꝛc. ꝑs. Et audisti oꝛonē hūiliū. Hec hūilitas duo dꝫ hr̄e. Prio diffidētiaꝫ ꝓprie virtutis: hoc est 4

hoc ẽ reputes te ĩdignũ exauditõe. Se cũdo cõfidẽtia. de dei misericordia ne desperes. sic ecclia facit q̃ semper in fi ne oronis dic. per dñm nrm ihesuz rc. quasi dicat. O dñe nõ ad me aspicies: sed ad misericordiã saluatiõis ad ad uocatã Mariã. sic vide qõ ĩ letanijs di cit. p passionẽ per crucẽ rc.

5 ¶ Secũdo cũ bona dispositõe seu con tritõe suo℞ peccato℞: qr cũ is q̃ displi cet ad intercedẽdũ mittit irati anim⁹ poti⁹ ad deteriora puocat. Dicit Gre. 3. q. 7. in grauib⁹: r. 46. di. c. vlti.

6 ¶ Utrũ orõ peccatoris exaudiat. R. vt colligo ex Ricar. r. S. Tho. vbi. s. q aut peccator aliqua petit vt peccator i. secũdũ desideriũ peccati: r tũc nõ ex audit ex misericordia: sz bñ qñq3 ad vi dicãdũ: dũ pmittit amplius ruere ĩ pec catis. vñ Aug. Quedã negat deus ppi tius q̃ cõcedit iratus. Et sic itelligit il lud puer. 28. Qui declinat aurẽ suã ne audiat legẽ: orõ eius execrabilis erit. Aut peccator orat ex desiderio bono na ture: r sic deus exaudit nõ quasi ex iu sticia: qr talis nõ meret: sz ex misericor dia: si tñ alie cõditiões cõcurrant.

7 ¶ Sz q̃d si orat p alio: nũquid exaudi etur. R. q aut orat vt minister ecclie: r sic exaudit. i. q. i. c. dcm ẽ. Aut orat vt p uata psona: r sic nõ exaudit peccator p alio orãs. r sic itellige. c. si q̃s inq̃t: r. c. ipsi sacerdotes: r. c. sacro sctã: r. c. neces se. i. q. i. Uerũ ẽ q si ille q̃ inducit pecca torẽ ad orãdũ p se sit bon⁹: tũc pecca tor exaudiet nõ pro suo: sz p merito po scentis. d. c. dcm ẽ. Sz aduerte q hic r in. §. pcedenti accipit peccator ille q̃ ẽ ĩ mortali: nec de cõfest attritus vel ptri tus: qr lz quis eẽt ĩ peccato: tñ de eo do let r pponit abstiñere r satisfacere: tunc nõ habet locũ istud: sz qõ dicit Aug. su per Johã. homel. 44. Si eni peccatores deus nõ exaudiret: frustra ille peccator publican⁹ oculos ĩ terra dimittẽs r pe ctus pcutiẽs diceret. dñe ppitius esto mihi peccatori. cuius sñiz ibi pz: qr d scendit iustificat⁹: r iõ tales exaudiũt.

8 ¶ Tertio debet esse oratio associata cũ breuiloquio. Mat. sexto. cum oraueri tis nolite multũ loqui. Facit de conse. di. quilta. c. nõ mediocriter. Sed con trariũ xps Luce. 18. dicit semper opor tet orare r nunq̃ deficere. Item Luce sexto dicitur q pernoctauit orando. et Luce vigesimosecũdo dr q prolixi⁹ ora uit. Facit. 76. di. c. nolle. Ad qõ dicẽdũ. q orõ nõ solũ scdm suaz cãm q̃ ẽ desiderũ charitatis: sz ẽt scdm seipam põt es se diuturna: Et qõ ego dixo q dz eẽ bre uis: hoc itelligo taliter nõ imorantib⁹ nobis aliud cordi nro inferat inimic⁹. Et iõ sancti patres aliquãtulũ orabãt: r postea aliq̃d opis faciebãt: deide ad orationem redibant: sic r nos nõ ita de bemus prolongare orationẽ q in ipsa repleamur vagatiõibus: sed poti⁹ eam breuẽ facere vt cũ feruore eã expleam⁹: r hoc ẽ qõ dicit Aug. ad pbã. multũ lo qui ĩ orãdo ẽ rez necessariã supfluis a gere verbis. Cũ plerũq3 hoc negocium plus gemit h⁹ q sermonib⁹ agat. Et h loq̃tur de ore voluntaria: nõ de illa q̃ ẽ d necessitate: vt officiũ clericis: r hmõi.

¶ Utrũ oratio debeat esse vocalis. R. sz Ri. vbi. s. q. 3. q duplex est oratio. Una daz cõis. s. q̃ per ministros ecclesie in p sona toti⁹ populi deo offertur: r talis debet inotescere populo pro quo offert vt excitet ad deuotionẽ: r ne possit su spicari si ministris ecclesie illius oratio nis omissio: r ideo talis dz esse vocalis. 9
Alia est oratio singularis persone. s. q̃ offertur ab homine inquãtuz est singu laris persona: siue pro se siue oret p a lio: r talis oratõ quãuis nõ sit necessa riuz q sit cuz sensibili voce: nisi ad hoc homo sit obligat⁹ ex voto: tñ qñq3 expe dit ad meritũz: vt mẽtali adiũgat voca lis: vt p vocalẽ feruor cordis ãpli⁹ exci tet. Ex quadã eni naturali vniõe aĩme ad corp⁹ mot⁹ corporis diuersimode af fectiões anime excitant r immutant. Si tamẽ ĩ casu vocalis oratio remitte ret iteriorẽ: feruorẽ tũc nõ cẽt vocalis orã duz oratõe singulari. qñq3 ẽt ex excessu feruoris mentis prũpit homo ĩ vocalẽ orationẽ. Potest etiã fieri vocalis orõ ad redditionẽ debiti: vt videlz homo sz totum qõ habet deo seruiat. Et illud Mat. 6. orãtes nolite multuz loq̃. In telligendũz est sm Aug. ad probã. q nõ est loquẽ. multum. s. vt multa locutio sit efficax ad exauditionem quo ad elo quẽtiores erimus: qr deus principalit ad itẽtõez aspicit. Propterea subiũxit

Augu. Uidem nõ deest multa precatio
10 si feruens perseuerat intentio.
¶ Quarto requirit oratio ꝙ fiat cũ bo-
na intẽtione ⁊ feruẽter. Sz hic querit.
Utrum oratio vocalis sine mẽtali attẽ
tione sit efficax? R. ꝫm Ric. vbi. s. q. 6.
ꝙ triplex est efficacia orationis. Prima
est in merẽdo: seu satisfaciendo. Scđa
est in ipetrãdo. Tertia ẽ orãtẽ spiritua-
liter ⁊ sensibiliter reficiẽdo. Uñ nullam
istarũ hꝫ vocalis oratio: nisi eam cõco-
mitet ꝯcordis mediatio. Moralis eniꝫ
nõ est actꝰ exterior: nisi ꝑ cõparationem
ad actũ võis interiorẽ. Aduerte tñ ꝙ in
tentio debita ⁊ actualis si adsit in pnci
pio vocalis orõnis: lꝫ postea mens eua
getur: nisi talis euagatio interrũpat ꝓ-
maꝫ itẽtionẽ: sic est meritoria ⁊ ipetra-
tiua. orõ vocalis sine attẽtione ꝑ virtu-
tem ꝓme intẽtionis: sicut cũ quis ꝑ bo-
nam itẽtionẽ incipit peregrinari vł ele
mosynam dare: totũ sequẽs est merito-
rium virtute itentiõis prime: ꝙuis ces
set sua intẽtio actualis. Sz talis orõ si
ne attẽtiõe nõ habet tertiam efficaciam
s. spiritualiter reficiẽdi orãtẽ: nisi quan
diu eã cõcomitat attẽtio actualis. Et
sic intelligitur illud prime cor. 14. Si o
rem lingua ⁊ spũs meus nõ orat: mens
mea sine fructu est. s. spũalis refectõis.
11 ¶ Sz qñ dicet ꝑ euagatiõem interuẽi-
re cõtrariam intẽtõem? R. lꝫ Ricar. nõ
ꝺclaret. Dic ꝙ nũc qñ hõ voluñtarie alia
cogitat nõ pertinẽtia ad orõem: ⁊ de h
vide. s. Hore. §. 26. Et quõ ẽ pctm. Uñ
dicit Cipri. de orõne dñica. Quõ audiri
te a deo postulas: cũ ipse te nõ audias.
Et Ber. cãmur nobis deesse gratiã: sed
iustus ipsa gratia ꝯqueritur nõnullos
deesse sibi. Et Cassianus. Nũꝙ orat ꝗs-
quis ẽt flexis genibus si vagatione di-
strahit. Propterea dicit Cipri. nihil ali-
ud cogitet animꝰ ꝙ id solũ qđ ꝓcat. Fa-
cit de ꝯse. di. i. c. qñ aũt. ⁊ di. 5. nũꝙ. Et
est ẽt aduertẽdũ ꝙ triplex põt applica-
ri intẽtio orõni vocali. s. aut applicãdo
eam ad verba q̃ dicunt. Aut ad illđ qđ
petitur. Aut ad illũ cui orõ porrigitur.
⁊ quocũqꝫ istoꝝ modorũ adsit intẽtio ñ
est inefficax orõ ad satisfaciẽdũ. Et ego
dico nec ad ipetrañ. vel ad reficieñ. Sz
scđa intẽtio melior est ꝙ prima. Et ter-
tia ꝙ scđa. Uñ Hugo. de virtute orãdi.
Pura inquit orõ est qñ ex abũdãtia de
uotionis ita mens attẽdit: vt cũ se ad d
um postulãduꝫ cõuertit pre amoris eiꝰ
magnitudine ẽt petitõis sue obliuiscat
Nec aliqñ nimia attẽtio ad verba possꝫ
esse ipeditiua orõis. s. qñ hõ vult nimis
in pticulari cogitare d verbis: qꝛ sꝫ phꝫ
2. topicoꝝ. Nõ possumꝰ mlta cogitare si
mul. vñ sufficit ꝙ prima intentio sit ta
lis ꝙ sufficiat ad itegrã iformatõeꝫ ver
boꝝ. Et iđ Hugo vbi. s. dic. Orõ pfecta
eẽ nõ neq̃t si eã meditatio nõ cõcomite
tur aut ꝓcedat. His cibus cõcor. Tho.
vbi. s. de hoc vide Hore. §. 26.
¶ Quinto requirit oratio ꝙ vtilia ad 12
salutem petat. ⁊ sic est petere iuste.
¶ Utrũ sit aliquod determinate peten 13
dum in orõne? R. scđm Ric. vbi. s. q. 4.
Quedam sunt q̇bꝰ nõ possumꝰ male vti
sicut virtutes: grã: ⁊ glĩa: ⁊ talia deter-
minate petẽda sunt in orõe. Quedã sũt
quibꝰ possumꝰ vti bñ ⁊ male: sicut hře
diuitias: filios: vxorem: ⁊ huiusmodi: ⁊
talia nõ sunt determinate petẽda i orõ
ne sed sub cõditõe. s. si deꝰ preuidet illa
ad salutẽ nostrã vtilia. Quedã sunt qui
bus vti bene nõ possumꝰ: sič peccat: et
hmõi malis: ⁊ talia nõ sunt a đo peten
da in oratione.
¶ Sz cur aliq̇d petimꝰ cũ deꝰ sciat quo 14
indigemꝰ? R. ꝫm ꝙ dicit Aug. i epła ad
probã. Ille q̃ nouit q̇d nobis necessariũ
sit ꝓmus ꝙ petimꝰ nõ volũtatem nraꝫ
vult sibi ꝑ petitionẽ nraꝫ inotescere: qꝛ
eam nõ põt ignorare sꝫ vult exercere in
oĩbꝰ desideriũ nostrũ quo possimus ca-
pere qđ ipse ꝓparat dare hinc. ⁊ 23.
q. 4. Obtineri inq̇t neq̃ꝙ pñt que ꝓde-
stinata nõ fuerũt, sꝫ ea que sancti viri o
rando efficiũt ita ꝓdestinata sunt vt ꝓ-
cibꝰ obtineant. ergo nõ oramus vt deus
aliq̇d sciat: vel vt eũ imutemꝰ: sꝫ vt obti
neamꝰ qđ voluit precibꝰ obtineamus.
¶ Sexto ꝙ ꝯstãter fundatꝰ i fide petat 15
vñ Jaco. ꝓmo. postulet aũt i fide nihil
¶ Septio ꝙ petat ꝑseuerãt. hesitãs 16
¶ Utrũ orõ sit semper meritoria? R. sꝫ 17
Ricar. vbi. s. ꝙ non: quia merito debe-
tur merces ꝫm iusticiam. Et iđ orõ fa-
cta in peccato mortali nõ est meritoria
ꝓprie loquẽdo de merito. Addo ẽt ꝙ ñ
est meritoria ꝙuis ñ fiat i peccato mor
tali: si non adsit debita attentio saltem.
actualis

actualis in pn. sm cōez opi. theo. in. 2. di. 41. Si tn̄ tal' attētio adest erit meritoria nisi interrūpat: vel nisi in orōe necessaria: puta in offō respectu clerico rū sit notabilis negligentia in reprimendo vagatiōnes: quia sic esset pctm̄: de q̄ s̄. Hore. §. 26.

18 ¶ Ad qd valet orō sive d' ei' effectu: R. q̄ va ad vincēdas tēptatiōes. Un̄ Hiero. super Math. 14. In tēptationē intrat qui orare negligit. Scdo ad augmētanda merita. Tertio valet ad impetrandū postulata: vt pz ex supradictis. Quarto valet ad vincēdos hostes. 26. di. c. vl. de moyse qui orās vincebat hostes. Quinto ad secretoꝝ diuinoꝝ reuelationē. 8. q. i. si ergo. Sexto ad celestiū degustationē. Unde sine ipsa nō gustantur diuina.

19 ¶ Utrū sp exaudiat. R. sm Ri. vbi. s. q. 7. q̄ si fit p se et debito modo sp exaudit: sed nō sp statim: sed p illo tpe quo diuina mia cōspicit exauditionē vtilio rē esse oibus pēsatis. Aut fit p aliis: et sic nō sp exaudit. Un̄ Aug. homel. 102. sup Jo. dicit. Exaudiunt oēs sancti p ipsis: nō aūt p oibus exaudiunt. subdit tn̄ q̄to digniores fuerint orātes p populo: tāto facilius in necessitatibus p qbus clamant exaudiunt. Hoc enī nō puenit ex defectu orōnis vt nō exaudiatur p alio orans debito modo: sed propter indispositiōez illius pro quo orat: q: obstinatus forte est. Unde Raban' super Math. 21. Quotienscūq3 orantes nō exaudimur ideo fit: q: cōtra auxiliū nostre salutis petimus: vel q: eorum p quibus petimus puersitas ne impetremus obsistit: vl' in futurū petitionis differtur effectus vt desideria crescant: et perfectius gaudia capiāt que requirūt. hec ille.

20 ¶ Utrū3 oratio sit in pcepto ita q̄ quilibet teneat. R. sm Ulde. q̄ sic ad orationē mentalem. Et ego dico q̄ etiam ad vocalem tenent imperfecti et cōes hoies: q: mentalem orōnē nō possent habere sine vocali. Et q̄ oratio sit de pcepto oibus. Probo rōne sic. Homo tenetur de iure naturali ad omnia illa q̄ recta ratio dictat nō posse sine ipsis salutem consequi. patet ea necessitate q̄ q̄s vult aliquid: ea necessitate vult illud sine quo tale q̄d nō pōt hre. i. phicorū. Finis imponit necessitatem his q̄ sūt ad finem. l. oratio. ff. de spō. sed homo nō potest salutem cōsequi sine oratiōe: ergo ad eam tenet de necessitate. Et q̄ hō nō possit saluari sine oratione ptz. Nā sm apl'm ad phil'. Non sum' sufficientes a nobis etiā bonū cogitare. ergo multo min' opari nisi ex gr̄a dei. nobis donet posse: qd quidem nō donat regulariter adultis: nisi petant argumentū a cōtrario. Jo. 6. Petite et accipietis. sa. 23. q. 4. c. obtineri. ergo cū sine bona operatōe nullus possit saluari: q: habitabit in tabernaculo dei qui operat iusticiā sm ps. et bona opatio nō possit esse sine orōne. Ergo ppositū ɔfirmatur. Exod. 20. Memēto vt diez sabbati sanctifices: qd sine oratōe fieri nō pōt. Item Lu. 18. Oportet sp orare. Sup quo Chriso. dicit. op3 necessitatē dicit. Corroborat exemplo in pratica q̄ cōiter hoies nō timent deū: q: non hn̄t orōnem. Econtrario si est aliqs timor dei: inueniēs in habēte grām oratōis. Merito ergo dicit Hiero. vbi. s. In tēptationem intrat q̄ orare negligit. Et sup illud. Math. 17. Hoc genus demoniorū nō eijcit sine orōne et ieiunio. Nō sanat oculum qd sanat calcaneū. Jeiunio sanant pestes corporis: oratōne vero pestes mētis. Sed aduerte q̄ istd pceptū de orōne ē affirmatiuū qd solū obligat p sp: aliqs plus: aliquos min' Quāto enī quisq3 est debilior: tāto magis indiget auxilio orōis. Et ideo certa mēta vel hora nō est determinata: s3 tn̄ qlibet de pcepto tenet s'm iudiciū sue rōis dictat fore necessariū orare vt a peccatis desistat et in bono pseueret. Clerici tn̄ et religiosi hn̄t determinatū modū et tps orōnis. de quo. s. Hore. Silr illi qbus in pnia p ɔfessorē ē iniunctū: vel q̄ ex voto haberēt. Alij aūt nō videntur hre determinatū tps: nisi qd sm. S. Tho. in. 4. di. 15. Seculares tenent diebus festiuis diuinis officiis interesse: vt ministris p populo orantibus suā intentionē ɔformāt.

¶ Que oratio est efficatior. R. secundum Ricar. vbi. s. q. 8. q̄ oratio dn̄ica 21 Quod ostendit. Primo auctoritatis dignitas: q: christus eam fecit et disci

pulos docuit. Math.6. Scđo senten tiosa eius breuitas. Tertio petitoꝝ vti litas. Nā oīa que desiderare debem⁹ ꝛ petere in hac ꝯtinent. Un̄ Aug. ad pro bā. Lȝ alia ꝟba dicam⁹ orādo: nihil ali ud tn̄ dicim⁹ ꝙ qđ in orone positū ē: si recte ꝛ cōgruēter oremus. Un̄ aduerte ꝙ eo ordine posita sunt q̄ desiderare ꝛ petere debem⁹. Exhibet̄. Prio reueren tia illi cui porrigēda est oro. Cū dr̄. Pa ter noster q̄ es in celis in q̄ captat be niuolētiā dei orās. Scđo qr̄ finis ma gis desiderat̄ ꝙ q̄ sūt ad finē. Ideo p̄ mo petunt̄ q̄ respiciūt finē ꝙ q̄ sūt ad finē. Respiciētes finē sūt due petitōes. Prima ē sanctificet̄ nomē tuū. hoc est ꝺm Aug. li.2. de sermone dn̄i in mōte: cū dicim⁹. Nos admonem⁹ desiderare vt nomē eius qđ sp̄ est sanctū: ēt apud hoies sanctū habeat̄: hoc est nō cōtem nat̄ qđ nō deo sed hoibus ꝓdest. Scđa est. Adueniat regnū tuū. Un̄ Aug. ē. i ħ. Excitamus desideriū nr̄m ad illud regnū vt nobis veniat: ꝛ in ea regnare mereant̄. Un̄ p̄ primā petim⁹ vt deus ab hoibus glorificet̄. p̄ scđam vt ad dei gl̄iam veniam⁹. Petitiōes respiciētes q̄ sunt ad finē. Quedā sīt respectu boni q̄ sūt due. Prima est: fiat volūtas tua sicut in celo ꝛ in terra. In q̄ ꝺm Aug. vbi. ē. petit̄ meritū q̄ beatitudinē me reamur: qđ ꝯsistit i obediēdo mādatis dei: ꝛ iō sicut ab angelis in celis fit di volūtas: sic ꝛ a nobis in terris p̄ verā obediam. Scđa est. Panē nr̄m q̄. da no. ho. in q̄ petit̄ victus q̄tidianus ad sustētatōez necessari⁹ vel victus aīe. i. eucharistie sacr̄m tanꝙ instr̄m q̄ pos sumus nos iuuare. Quedā petitio est respectu mali culpe. ꝛ ħ est. dimitte. n. d. n. s. ꝛ n. di. de. nr̄is. Un̄ Aug. vbi. ē. debita pctā dici manifestū ē. ꝛ in ħ ad monem⁹ nos q̄d facere debeam⁹ vt re missionē pctōꝝ hēamus ꝺm Augu. ad ꝓbā. vt ibi. Sicut ꝛ. n. di. de no. Que dā ē q̄ respicit mala inclinātia nos ad pctm̄: q̄ ē. Et ne nos indu. in tē. qđ nō ita intelligit̄: vt nō ꝑmittat nos tēpta ri: ꝛ qn̄ hō in tēptatōe ꝓbat̄ ad bona ꝛ humliat̄ ad deū. Sȝ sic intelligit̄ vt nō deserti diuo adiutorio alicui tēpta tioni vel ꝯsentiam⁹ decepti: vl̄ cedam⁹ afflicti ꝺm Aug. ad ꝓbā. ꝛ iō aliud est tēptari: aliđ ē i tēptatōez induci. Quē dā respiciūt malū pene q̄ ē. Sȝ libera nos a malo. In q̄ admonem⁹ nos ꝺm Aug. vbi. ē. Nōdū nos esse i illo bono: vbi nullū patiemur maluȝ. Un̄ de hac orone dicit Isid. i. li. de sū. bo. c.22. Fi dei simbolū. ꝛ dn̄ica oro ꝓ tota lege p̄ uulis eccl̄ie ad celoꝝ regna sufficit. et Augu. in ezech. c.15. De quotidianis ꝛ breuib⁹ leuibusq̄ꝫ pctis: sine q̄bus vita nō ducit̄ quotidiana oro fideliū satis facit. Eoꝝ em̄ est dicere. Pater nr̄ ꝛc.

O Ratorium

priuatū q̄libet i domo ꝓpria hr̄e pōt: sed non dȝ hr̄e formā eccl̄e: nec aliq̄s dȝ celebra re nisi sit ꝓuilegiat⁹: vel de licā ep̄i: alr̄ dȝ deponi celebrās. de ꝯse. di. i. vnicui q̄. ꝛ. c. clericos: ꝛ. c. si quis.

¶ Qua imunitate gaudet. vi. Immu nitas. §.26. ꝛ in q̄ differt ab eccl̄ia. vi de. ē. Ecclesia. §.3. 1

O Rdo

primo ꝺm Hug. de sācto vic. ē signacu lū quoddaȝ in quo spūal̄ ptās ꝛ offm̄ tradit̄ ordiato. ꝛ ꝺm. S. Bo. i 4. di.34. signaculū hic stat ꝓ signaculo in aīam diuinitus ipresso.

¶ Quot sunt ordines. R. sunt.7. vt hr̄ p̄ magr̄m in.4. di.24. c. i. s. hostiariat⁹. Lectoriat⁹. Exorcistatus. Acolitat⁹. sub diaconat⁹: Diaconat⁹: Presbyteratus. Prima tōsura em̄ nō est ꝓprie ordo: sȝ dispositio ad ordines ꝺm Ric. eadem di. fa.23. dist. de psalmistatu. Qui psal mistatus idē est ꝙ prima tōsura. Et i ħ ꝯcordant cōiter theologi. Sȝ cano niste tenēt ꝙ sunt nouē ordies ꝺm no uē hierarchias. s. p̄ma tōsura seu psal mistatus: ꝛ ordo ep̄alis. Et ꝙ prīa ton sura sit ordo est tex. in. c. cū cōtingat. et ibi do. An. ꝛ canoniste. de eta. ꝛ q̄. ord. Simr̄ ꝙ ep̄at⁹ sit ordo ꝛ ꝙ iprimat̄ ca racter iudicio meo. fa. incōmunicabiliter tex. in. c. i. de ordiatis ab epo. q̄ epi. re. vbi pȝ ꝙ lȝ resignauerit nihilominus ꝯfert ordines: lȝ nō executionē: qđ non posset si caracterē idelebilē nō ipressis set ordo ep̄alis. ꝛ sic ꝺȝ canōistas erūt nouem ordines. ꝛ de eorum officijs vi de in suis titulis.

¶ Utruȝ in oī ordine iprimat̄ caracter R. ꝺm Ri. vbi. ē. ꝙ sic. ꝛ q̄d sit. vide. ē. 2

Caracter.

4 ¶ Sed nūqd̄ p̄exigit̄ caractere baptiſ
mi. R̄. ꝙ ſic de neceſſitate. c. veniēs. de
p̄ſ. nō bap ſecus de ſacr̄o ꝯfirmatōis:
q: nō cōfirmatus ſi ordinet̄ recipit ca
racterem ordinis.

5 ¶ In quo actu ip̄rimit̄ caracter in q̄
libet ordine. R̄. ſm̄ Ri. vbi. ſ. Pro gn̄a
li regl'a tenendū ē ꝙ in ſuſceptiōe illi⁹
exterioris ſigni ip̄rimit̄ caracter in q̄lʒ
ordine: in q̄ ſigno p̄ncipalis ptās quā
reſpicit ille ordo ſignificat̄ exp̄ſſius: ad
quē cōcurrūt alicuius inſtr̄i traditio ꝛ
v̄bi exp̄ſſio: quoꝝ vbo exp̄ſſius determi
natur inſtr̄i ſignificatio. Et ideo quia
p̄ncipalis ptās quā reſpicit ordo hoſti
arij exp̄ſſius ſignificat̄ in clauiū eccle
ſie datōe ꝙ aliq̄ alio q̄ circa ip̄ʒ fiat.
Et ptās lectoris in h̄ ꝙ ab ep̄o ſibi tra
ditur codex lectionū diuinaꝝ. Et ptās
exorciſte p̄ hoc ꝙ de manu ep̄i recipit
librū exorciſmoꝝ: iō in eoꝝ datōe ip̄ri
mit̄. Et ptās acoliti ſm̄. S. Bo. Ri. et
Pe. ꝛ alios reſpicit principalr̄ portare
cereos: ꝛ ideo ip̄rimit̄ p̄ h̄ ꝙ accipit cā
delabrū d̄ manu ep̄i. alij dicūt vt Tho.
ꝙ ip̄rimit̄ p̄ hoc ꝙ tradit̄ vrceolus: q:
p̄ncipalius p̄ id ſignificat̄ eius ptās.
Sʒ v̄ius eſt p̄mū: vt pʒ. 21. di. cleros.
vel h̄ ꝙ vtrūqʒ dʒ accipe: vt in. c. Acoli
tus. 21. di. ꝛ in. c. p̄lectis. 5. di.

6 ¶ Sʒ querit̄ an req̄rat̄ ꝙ tl'ia inſtr̄a
accipiā de manu ep̄i. R̄. ꝙ nō d̄ neceſ
ſitate ſm̄ Ric. in iſtis ordinib⁹ minori
bus: ſʒ ſufficit poſtq̄ ſunt ab ep̄o iſtru
cti qualiter in offō ſuo debēt agere: in
ſtrumentū accipiāt ab Archidiacono
de mādato ep̄i ꝛ volūtate: in cui⁹ acce
ptōne ip̄rimit̄ caracter: q: inſtr̄i tradi
tio p̄ncipalius eſt ab epiſcopo q̄ ab ar
chidiacono. Et p̄ iſta opi. eſt text. in. c.
Acolit⁹. 23. di. In maioribus bn̄ dʒ ꝙ
de manu ep̄i. 23. di. c. diaconus.

7 ¶ Ptās ſubdiaconi ptʒ p̄ h̄ ꝙ accipit
de manu ep̄i patenā ꝛ calicē vacuum:
ideo in hoc ip̄rimit̄ caracter: q: princi
palis actus eius eſt vaſa dn̄ici corpo
ris ꝛ oblatōes offerre diacono. Et lege
re ep̄l'am eſt ſecūdarius act⁹ nō princi
palis: p̄pterea legit̄ etiā a nō ſubdiaco
no. Ptās diaconi nō pōt exprimi q̄tū
ad eius p̄ncipaleʒ actū: q̄ eſt ptās por
tandi corpus xp̄i in patena ꝛ diſpēſan
di corpus xp̄i: ꝛ ideo exp̄mit̄ q̄tum ad
eius ſecundariū actū in traditiōe libri
euangelioꝝ: in qua ip̄rimit̄ caracter ſʒ
Ric. ꝛ Tho. Alij dicūt ꝙ ip̄rimit̄ cara
cter in manus ep̄i impoſitiōe: vt. ſ. Bo.
ꝛ Pe. ꝛ p̄ hac opi. ſ. cit. 23. diſt. c. diaco
nus. ſūcto. d. c. cleros. Ptās ſacerdotiſ
ꝯfert̄ qn̄ ab ep̄o d̄r. Accipite ſp̄m ſctm̄
quoꝝ ꝛc. ꝛ huius opi. eſt. S. Bo. ꝛ Pe.
Alij dicūt vt S co. in. 4. diſt. 24. ꝙ ibi
ſunt due forme partiales. In quarum
altera ꝯfertur ptās cōficiendi eucharis
tiam. In reliqua ptās abſoluendi in
pn̄ia: ꝛ iſtis ꝯiungūtur due materie: h̄
eſt duo ſigna viſibilia. Propria forme
prime eſt traditio calicis ꝛ patene cuʒ
hoſtia: ꝛ vino ꝛ v̄bis: accipe ptātem ce
lebrandi ꝛc. Secūde forme eſt impoſi
tio manus ep̄i ſuper caput cū v̄bis ac
cipe ſp̄m ſctm̄ vt ſic ep̄s ꝯcorditer agat
ſummo ep̄o qui prius cōtulit poteſta
tem ap̄lis cōficiendi q̄ abſoluēdi. hec
ille. Et hoc credo v̄ius quo ad primaʒ
materiā correſpōdentem p̄me forme.
Sed quo ad ſecundā materiam corre
ſpōdentē ſecūde forme que eſt manus
īpoſitio ep̄i cū illis verbis accipite. nō
credo: q: tex. in. c. vi. de ſacra vnc. innuit
ꝙ manus īpoſitio nō eſt de ſubſtantia
forme: q: ſi omiſſa fuerit nō dʒ reitera
ri ſed ſuppleri. nec fiūt p̄dicta verba ac
cipite: q: ſunt q̄cdā paſtoralia q̄ ipſa
non habent alia verba quando īponit̄
manus. Ep̄atus vero ordo quo ad ca
racterem ſuſcipitur in vnctōne capitis
ex criſmate. ſed hoc nō eſt verū p̄. c. vni
cum. in prin. de ſacra vnc. vbi dicit ſup
plendū q̄ eſt omiſſum. Imprimitur
ergo ex impoſitōe manuū epiſcopoꝝ
ſuper caput eius: vt pōt elici ex. c. ep̄s.
ſūcta gl. 23. di. Nec ob. c. vi. de ſacra. nō
iteran. quia loquitur de impoſitōne q̄
fit diacono ꝛ ſacerdoti que non eſt de
eſſentia. Pſalmiſtatus ſeu prima ton
ſura: que confertur cum ei capilli ab
ſcinduntur.

¶ Que ſunt neceſſaria in quolibet or
dine. R̄. ꝙ vt colligo in diuerſitate do
ctoꝝ dicendum eſt ꝙ oia ſtatuta in pa
ſtorali debēt intelligi ita neceſſaria: ꝙ
ſi aliq̄d omittat̄: nihil fiat: ꝛ neceſſario
totū ſit iterandū: niſi omiſſa ſint de il
lis de quibus in iure eſt expreſſum ꝙ

nõ sunt de necessitate: vt in. d. c. vulcoꝝ
de sacra vnc. Et manus ipositio in or⸗
dinatõe diaconi vel presbyteri. d. c. vl.
de sacra. nõ iteran. Et quedam orones
alie non ab illis que dicunt qñ aliqua
instra tradunt. Et quedam alia forma
minima q̃ ex se patent non esse de sub⸗
stantia ordinis: sicut ꝙ fit genuflexus
ꝛ silia que magis sunt ad deuotionem
excitãdam. Item tempus. de temp. or
di. c. sane. Item etas. dist. 77. subdiaco
nus. Item ꝙ ab episcopo ꝓprio recipi
at ꝛ nõ simul plures accipiat. d̃ sacra.
nõ iteran. c. i. ꝛ. c. vl. Item ꝙ latino vl
greco epo recipiant. de temp. or. c. qđ
translationi. Itẽ missa in minoribus
ordinibus ꝛ hmõi.
9 ¶ Sed nũquid tractus corpalis instri
sit de substãtia ordinis. Tho. in. 4. dis.
24. tenere videt ꝙ sic: ꝛ verius credo:
q̃uis alij dicãt ꝙ solũ porrectio instri:
ꝛ manus extẽsio sit de substãtia. arg. l.
qđ modo. ff. de acquir. pos. q: in sacra⸗
mẽtis requirit tactus corporalis: vt pꝫ
in baptismo vnctiõe ꝛ hmõi. ꝛ hoc pꝫ
in pastorali. secus dicũt quidã de iposi
tione manuum: q: nõ requirit tactus.
Sed Hos. ꝛ Io. tenẽt silr est necessari
us p. c. fi. de sa. nõ iteran. Ego teneo ꝙ
lꝫ in impositiõe manuũ nõ tãgat ꝙ nõ
sit aliquid supplendũ. Et silr in instru
mentis in q̃bus caracter ex eoꝝ tradi⸗
tione nõ iprimit: sed sufficit porrectio:
lꝫ sit melius tãgere. secus in traditõne
instroꝝ ex qua caracter iprimit.
10 ¶ Sed nũquid oportet tangat amba
bus manibus. Item omnia: puta pa⸗
tenaꝫ simul cũ calice ꝛ huiusmodi. R.
ꝙ non credo: sed sufficit solum tangat
modicum quid alicuius rei que nul⸗
lum intermedium discontinuans ha⸗
beat totum. arg. c. vnici. de cõsecra. ec.
libro sexto.
11 ¶ Utrũ sufficiat traditio euangelioꝝ
pro libro exorcismorum vel superpelli
cium pro dalmatica ꝛ huiusmodi. R.
ꝙ nõ: nisi in eodem libro continerẽtur
omnia simul: ꝛ tunc haberet intentio⸗
nem tradendi illum librum qui perti⸗
net ad illum ordinem.
12 ¶ Quid si eps facit actus: ꝛ alius di⸗
cit verba: vel ecõtrario. R. nihil valet:
q: sacra sũt vnitatis que diuidi ñ pñt.

de cõse. distin. 2. quia passus. ꝛ. 24. q. 1.
loquit. Fallit hoc in minoribus ordini
bus: vt dictum est.
¶ Utꝝ requiratur necessario expressio 13
verborum cum traditõe instrumenti:
R. ßm Inno. in. c. presbyter. de sa. non
ite. ꝙ sic: ita ꝙ si pars illius orõnis sit
dimissa a capite est incoanda: ꝛ bene:
quia materia cuiuslꝫ sacri est instrumẽ
ti traditio. Forma vero est expressio ꝟ⸗
borum.
¶ Quid si aliquid sit omissuꝫ. R. ꝙ si
omissum sit de necessitate seu substan 14
tia ordinis. sic totum est iterandũ. Si
ꝟo nõ sit de bene esse: vt ea que nõ sũt
de necessitate: sic in alia ordinatõne est
supplendũ: ꝛ ab eodem qui prius ordi⸗
nauerat si põt: ꝛ nõ ab alio ßm Inno.
vbi. s. nisi qñ primus non potest ꝑfice
re: nec ante suppletionẽ põt exequi ea
q̃ sunt illius ordinis. ar. 52. di. solicitu
do. Hec ex Inno. ꝛ Io. ꝛ Hos. in. d. c.
ꝑsbyter. nec poterit talis suppletio fie⸗
ri nisi tpe debito ad ordinatões tenen
das. ar. ꝑfati. c. solicitudo.
¶ Sed quõ supplebitur qñ aliquid ẽ
omissum. R. si erat de substãtia vl du 15
biũ an sit substãtia ßm Innoc. vbi sup
totũ replicabit. Si vero certũ est ꝙ nõ
erat de substãtia: tũc indut⁹ qñ ordies
dant veniet ꝛ accipiet qđ est omissum
solũ. Propterea qui nõ habuit imposi
tioneꝫ manuũ ßm Host. solũmodo eã
accipiet: quia ßm eum nõ est de substã
tia: vt dictum est. Et si quis presbyter
in sua ordinatõe habuisset ipositioneꝫ
manuũ: sed nõ fuissent dicta ꝑdicta ꝟ⸗
ba. accipe spm sanctum ꝛc. sed alia ßm
aliqua pastoralia epoꝝ: tũc nihil iterã
dũ est vel supplendum.
¶ Utrũ in collatiõe ordinũ ꝯferat gra
gratũ faciens. R. Ri. in. 4. dis. 24. ꝙ sic 16
si suscipiat digne.
¶ Utrũ caracter vnius ordinis de ne
cessitate ꝑsupponat caracterẽ alterius 17
ordinis. R. ꝙ nõ ßm cõmuniter docto.
in. 4. distin. 24. sed quo ad executionẽ
sic. de quo dic: vt supra. Irregularitas
primo. §. 26.
¶ Utrũ ordo liberet a fortuna seruili:
R. ꝙ sic epatus ꝛ sacerdotiũ siue sit ser 18
uilis vel ascripticia vel curialis. 45. di.
seruus si sciente.

o **Rdo** 2.a q̃ pōt dari? R̄x.ƀƺ Ho.i.c.cū ↄtigat. ꝺ eta.ꝛ q̃.ꝛ sequit̃ Pa.i.c.q̄to.ꝺ cōsuetu.ꝙ prima tōsura que clericatus dr̃ vel psalmistatus ꝙ idē sunt pōt dari a quocūq̧ sacerdote parrochiali suis ſb iectis. Et istud tenet Hug. Rai. Jo. In no.ꝛ ēt Archi.i.c.nullus ep̄s de tēp.or. li.sexto. Gofr.tenz ꝙ nō pōt ꝛ sic vr̃ hr̃e vsus ecclesie romane. Ego cū Jo.an.in d.c.cum ↄtingat.dico ꝙ si hƺ supra lai cum quasi ep̄alem iurisditiōem pōt .c. abbates.de puil.li.sexto.si nō hƺ sic nō pōt.ꝛ hoc sequitur do. Anto.i.d.c.cum contigat. Abbas vero si est p̄sbr̃ ꝛ ab episcopo bn̄dict⁹ vel recusat⁹ bn̄dici pōt dare tres ordines minores.s.clericatuƺ siue primā tonsurā hostiariatū ꝛ lectoratū in suo monasterio ꝛ suis mōachis seu illis qui vt efficiant̃ monachi illuc accesserint:ꝛ ēt secularib⁹ oīb⁹ sup q̄bus habet quasi ep̄alē iurisditōem.71.di.c.i ꝛ.2. Et ēt i alio monasterio pōt eos cōferre si est iussus ab eoꝝ abbate ꝛ illꝺ mōasterium sit exēptū:alias nō.ar.69 di.c.i.ƺ tamē Jo.69.di.§.i.ꝛ.c.i.ꝙ hodie abbas p̄fatus pōt ēt dare alios duos minores .s.exorcistatū ꝛ acolitatuƺ ꝛ hoc sequit̃ Ho.ꝛ do. Anto.in.d.c.cuƺ contigat.de hoc no.in.c.abbates.ꝺ priuile.li.sexto. Episcop⁹ vero p̄t dare oēs ordines omnib⁹ de sua diocesi oriund⁹. Aut qui in sua diocesi habēt domiciliū vel beneficiū. Aut de licentia ep̄i cuius est subdit⁹ ordinādus. Uel capituli sede vacāte. Uel vicarii generalis ep̄o in remotis agēte. Ut sui p̄lati si sunt religiosi exēpti. Hec no.i.c.nullus.de tēp.or. libro sexto.

1 ¶ Sed quid si sacerdos vel ep̄s aut abbas ordinat aliquē nō sibi subditum. vt s̄.dictū est? R̄x.secundum Inn.in.c.i.de supplen.negli.prela.ꝙ nihilominus caracter cōfertur.ar.nona.q.2. lugdunēsis.de pena ꝟo tam ordinantis ꝙ ordinati vide.s̄. Irregularitas primo.§.2.

2 ¶ Utrum papa possit dare licētiā non episcopo conferendi ordines sacros? R̄x. Inno.in.c.quāto.de cōsuetudine.ꝙ sic dummodo ille cui dat̃ talis licētia habeat ipsos ordines quos alteri vult dare:alias non.

3 ¶ Utrum episcopus qui resignauit episcopatū vel degradatus hereticus aut excoīcatus est conferre possit ordines? R̄x.ſm Ricar.vbi sup̄.di.25.ꝙ si fuit ltī me ep̄s ordinatus ꝛ cōfert ordinē ꝛ caracter imprimitur:sed nō executio.ꝛ de hꝺ vide supra. Irregularitas.p̄mo §.30.ꝛ.31.mortaliter tamē peccāt scienter a talib⁹ ordinē suscipientes secūduƺ eundē Ricar.vbi sup̄. Et similiter supradicti ordinantes:nisi in cāu ꝺ quo supra. Irregularitas.i.§.31.

o **Rdo** 3.quibus potest dari? ꝙ oībus masculis q̄bus a iure nō prohibet̃ ordinari. Mulieribus autem nullo modo pōt dari. Et si de facto dat̃ nihil fit: q: caracterē nō suscipiunt:vt nota: Ricar.in 4.di.25.ar.4.q.i. Nec obstat.c.presbyter:ꝛ.c.mulieres.32.di.in q̄bus vocatur presbra:ꝛ.c.diaconissam .27.q.i.ꝛ.c. sacratas.23.di.quia nō est ab ordine:sed a p̄latōe dicit̃ abbatissa diaconissa.ꝛ a viro presbro dicitur presbytera. vl̃ a viduitate.ꝛ sacrate dicūtur a voto ex quo se deo consecrarūt. Quidam tamen dicunt ꝙ nec etiam illi qui nō habent vsum rōis sunt capaces:vt no. Ricar.vbi supra.q. 2. Sed ꝺ hoc valꝺ dubitarē si daret̃ an susciperet caracterē:ꝛ potius tenerē ꝙ sic.ar.c. xp̄ianus: ꝛ.c.siluester.i.q.i.et qꝺ no.in.c.nullus.i ver.infanti.ꝺ tēp. or.li.sexto.

¶ Sed qui sunt qui prohibentur ordinari? R̄x. Primo illi qui nō habent debitam etatem.ꝛ que sit respectu cuiuslibƺ ordinis.vide supra .Etas. 1

¶ Secundo illitterati:vt i.c.null⁹ ep̄s. de tēp.or.li.sexto. Utrū autem susciperet caracterē si ordinetur? dic ꝙ sic.ar.c.veniēs. de presby. nō bap. Et de hoc vide Clericus secundo.§.i.ꝛ.2. 2

¶ Tertio criminosi. vnde existentes in mortali nō ꝺbēt promoueri.de tēpo.or. c.ex tuarum tenore:ꝛ.c. ad aures. Et si notoria sunt crimina mortalia: peccaret mortaliter eos ordinans:alias non vt no.in.c.q̄situm.de tēp.or. Ipse tn̄ q̄ suscipit peccat mortaliter siue sit publicū siue secretū. Et quotiēscūq̧ exhibƺ se vt minister ecclesie peccat mortaliter: ꝛ totiēs quotiens hmōi actū facit. Un̄ q̄ tāgit rs sacras q̄si ex offō suo peccat mō 3

taliter. secus si ex necessitate: ⁊ sicut q̄s
lꝫ laicus facere pōt ſm Tho. i. 4. di. 4.
facit ad hoc. c. multi. 40. di.
4 ¶ Sꝫ nūquid valet ꝯtritio? R. lꝫ sit di
uersa opi. nihilominꝰ ego credo xp̄iꝰ fo
re ꝙ suffic̄ excepto q̄n vult dicere missā.
de q̄ dic vt sup̄. Eucharistia. 2. §. q̄nto:
5 ¶ Quarto bigami: vt i. c. acutiꝰ. 26. di.
⁊ de bigamis ꝑ totū. de quo vide sup̄.
bigamia.
6 ¶ Quīto solēniter penitentes. q̄nq̄gesi
ma di. c. ex penitētibꝰ: ⁊. 36. di. illittera
tos. de q̄ vide. Penitentia. §. 5.
7 ¶ Sexto. Neophiti. 48. di. §. ꝓhibent.
⁊. c. q̄m. ⁊ nō ponit ibidē. c. sicut.
8 ¶ Septīo. Curiales q̄ ꝓpter aliquod
officiū curie sūt obligati. 51. di. c. 1. 2. ⁊
3. 53. di. legē. absoluti vero a curia nō ꝓ
hibent. 51. di. osius: nisi al's sint īfames
vel irregulares: vt in dictis iuribꝰ.
9 ¶ Octauo. Rōcinijs obligati: de q̄bus
dic vt. s. Rōcinia. §. 1.
10 ¶ Nono. serui. d̄ istis dic vt īfra. Ser
uitꝰ. §. 3. ⁊. 4.
11 ¶ Decimo. Corpore viciati. habes de h̄
s̄. corpore viciatꝰ. §. 1.
12 ¶ Undecīo. Illegitīe nati: ⁊ q̄s dicatur
illegitimꝰ. vide filius.
13 ¶ Utrū illegitimꝰ intrās religionē pos
sit ꝓmoueri? R. ꝙ sic: de iure cōi scdm
Ho. ⁊ Ber. in. c. i. de fi. presby. sꝫ ad p̄la
tionē nō pōt sine dispēsatione pape. de
fi. presby. c. is q̄. li. 6.
14 ¶ Quid si nō intrat religionē? vide. s̄.
Irregularitas. i. §. 52.
15 ¶ Utrū dispēsatio cū illegitīo vt ad
clericatū vel ad ordīnes ꝓmoueat de
beat itelligi de oībꝰ ordinibꝰ. vide sup̄.
Clericꝰ. i. § 3.
16 ¶ Duodecīo. Peregrini ⁊ ignoti ordīa
ri nō debēt. Peregrini sūt q̄ non sūt ori
undi de ep̄atu: vel nō h̄nt ibi domiciliū
aut b̄nficiū: vt i. c. cū nullus. de eta. et
q̄. ordi. li. 6. Ignoti sūt q̄rū origo ⁊ vita
⁊ regularitas nō est nota ep̄o. 24. di. c.
ep̄s. ⁊. 2. q. 7. querelā. Nā ꝑegrini ordi
nari nō debent nisi habeāt litteras au
tenticas: vt. j. Peregrinꝰ. §. 3. sic ⁊ igno
ti: nisi priꝰ examinatiōe sua cognoscant.
17 ¶ Decimotertio. Infames. ⁊ de hoc vi
de. s̄. Infamia.
18 ¶ Decimoquarto. Oēs irregulares. ⁊
q̄ sint. vide. s̄. Irregularitas. i.

¶ Decioq̄nto. Oēs suspēsi: aut īterdi
cti vel excōicati: ⁊ de istis h̄es. s̄. Inter 19
dictū. 4. §. i. ⁊ infra. Suspēsio. i.
¶ Decimosexto. Oēs ordinati ī diaco
nos vel subdiaconos a papa nō p̄nt si 20
ne eiꝰ licētia ab alio ordinari ad supiores
ordines. c. cū i distribuēdis. de tempo.
or. ⁊ i. c. filiū. i. q. i.
¶ Decimoseptio. Hermofroditꝰ. ⁊6. il
litteratos. di. 49. c. fi. ⁊ si ordinet nō su 21
scipit caracterē nisi p̄ualeat sexꝰ virilis
ſ glo. i. §. hermofroditꝰ. 4. q. 3. Si leq̄
lis esset nō susciperet ſꝫ Rodofi.
¶ Decioctauo. Cōiugati nisi velit reli
gionē itrare: vel ad sacros ordīes ꝓmo 22
ueri. c. fi. de tempo. or. li. 6. de quo dic:
vt matrimoniū. 4. §. 5.
¶ Sꝫ q̄d si ep̄s ordīat aliquē p̄fatoꝝ?
R. ꝙ mortal'r peccat. ſꝫ Tho. i. 4. dist. 23
24. nisi cū eis dispēsaret i cāibꝰ i q̄bus
pōt. Et vltra hoc si ordinat īfantē: nisi
religionē itraret. aut cōiugatū nisi velit
ad sacros ordīes ꝓmoueri vel religio
nē itraret: vel illiteratū. suspēsus ē per
ānū a collatiōe clericalis tōsure: vt no.
i. c. eos. ⁊. c. nullus. de tēpo. or. li. 6.
¶ Utrū p̄latꝰ possit cogere clericuꝫ ad
ordīes suscipiēdos? R. ſm cōiter doc. in 24
c. q̄ris. de eta. ⁊ qua. ꝙ si hꝫ b̄nficiū pōt
cogere nisi legitime excuset: de q̄ vide
ibidē. Si x̄o nō hꝫ beneficiū eccl'iasti
cū nō pōt cogere: ⁊ ordinās inuitū q̄ nō
est beneficiatꝰ ē suspēsus a celebratiōe
misse ꝑ annuꝫ: ⁊ debet deponi. 74. dist.
c. i. ⁊. 2.
¶ Utrū coacte ordinatꝰ suscipiat cara
cterē? R. ꝙ si coactio sit cōditiōalis: pu 25
ta vt euadat mortem sic suscipit. ar. c.
vbi ista didicisti. 74. di. ⁊. c. d̄ iudeis. 45
di. ⁊. c. ꝙ q̄dā. i. q. i. q2 volūtas coacta vo
lūtas ē. 15. q. i. merito. Sꝫ si coactio sit
absoluta: puta quia per vi ordinat: sic n̄
suscipit caracterem. facit. c. maiores. in
fi. de baptis.
¶ Sꝫ nūquid talis ordiatus metu cō
ditioṅali teneat cōtinere? R. q non: si 26
metꝰ talis fuit q̄ potuit cadere i cōstan
tē virū. p. c. platū. de his q̄ vi. me. ⁊. i. c.
ad aures. d̄ eta. ⁊ q̄. or. q2 integritas est
res voti nō p̄cepti. c. integritas. 32. q. i.
1 Ordo. 4. q̄ tpe d3 dari? R. ꝙ
p̄ma tonsura pōt da
ri omni tēpore ſꝫ Hosti. ⁊ sequit

Ho. An. in. c. cōsultationi. de tēp. o: Aliqui nores ordies pōt eps q̄s in dieb⁹ dñicis dare vni vel duob⁹ ꝛ nō pl'b⁹. ꝓm Ho. i. c. de eo. ꝯ tēpo. o. vbi ter. est. Sz Inn. ꝛ Gof. ibidē tenē ꝙ ēt plurib⁹ q̄ duobus pōt dare: dūmodo nō videat ordiatione generalē facere. Sz opinio Ho. cū intereat littere est tutio: q: in re dubia cuti⁹ est seruire verbis edicti. l. i. §. si is. ff. de exercí. ac. Papa. ꝯfert subdiaconatū in oibus dñicis dieb⁹ ꝛ alijs festis pcipuis. di. 75. c. vlt. ꝛ Ho. dicit in d. c. de eo ꝙ oēs ordines ꝛ oi tpe pōt cōferre papa. ar. c. ad honorē. de aucto. et vsu palij.

1 ¶ Sz nunq̄d pōt episcop⁹ dare quattuor ordies minores in alijs festis q̄ ꝯ q̄bus l. c. fi. de ferijs: R. Do. Anto. i. d. c. ꝯ eo. recitat q̄ ꝙdā ꝙ nō: sed solū in illis festis in quib⁹ virgines cōsecrari pñt. ꝛ Ho. dicit hoc esse tutius. tex. tñ dicit in d. c. de eo. dominicis ꝛ alijs diebus festiuis.

2 ¶ Utrū abbates sicr possint dare quattuor ordines in predictis dieb⁹ dñicis vel festiuis sicut epi. do. Anto. d. c. ꝯ eo. ꝛ in. c. cū contingat. de eta. ꝛ qua. tenet ꝙ sic. imo ꝓm Hosti. videt ꝙ poti⁹ his diebus debēt dare q̄ in quattuor tpibus ne videant generalē ordinationē facere ꝛ plꝫ. Alij ordines debēt dari ab epis tñ in sex tpibus anni. s. in sabbat. quattuor tēpoꝝ āni. Et i sabbato mediane hebdomade q̄dragesime in quo cātat Oēs sitiētes. Et in sabbato sancto. 75. di. per totū. ꝛ de tēpo. o. per totum.

3 ¶ Sed nunq̄d tempus est de substantia ordinū: R. ꝙ nō. c. sane. ꝯ tempo. o.

4 ¶ Que pena ꝯferētis ꝛ suscipiētis ordines extra p̄fata tpa: ꝛ quis poterit dispensare. vide. ꝯ. Irregularitas. i. §. 35.

5 ¶ Utrum possint conferri post prādiū R. ꝙ non. tamē si conferūtur tenent ꝓz Hugo. 75. di. ordinatōnes. ꝛ Ber. Lau. Jo. ꝛ Gof. in. dicto. c. ꝯ eo. Ray. vero ponit ieiuniuz ordinantis ꝛ ordinati int̄ illa q̄ sunt in dubio an sint ꝯ substātia vel ne ꝑpterea tenꝫ ꝙ totū sit reiterandum: q: non dicitur reiteratū qḋ nescit factum. c. veniēs. de p̄sby. non bapti. cōtrariū tñ credo verius in minorib⁹ ordinib⁹ per no. in. c. litteras. de tēpo. ordi. ꝛ 75. di. ꝙ a patribus: in quib⁹ missa non est de necessitate: sed in maioribus dicerem cum Ray. cū missa sit de substantia: vt no. d. c. Ino. in. d. c. litteras.

6 **Ordo** 5. vbi dꝫ conferri: R. ꝙ in ecclesia epali ar. 77. di. c. i. Sed de consuetudine dant vbi volūt. 75. di. in pal a.

11 **Ordo** 6. quo ordine dꝫ accipi: R. ꝙ gradatī n̄ impedido ab infimo ascendendo vsq; ad supremum. s. prima tonsura seu psalmistatus: hostiariatus lectorat⁹: exorcitat⁹: acolitat⁹: subdiaconatus: diaconat⁹: presbyteratus: et episcopatus. 59. di. si officia. 77. di. c. i.

¶ Quid si quis vno vel pluribus: pretermiss's ad superiorē ordinet: vide. ꝯ. Irregularitas. §. 36. 1

¶ Quot ordines possunt simul conferri: R. ꝙ Inno. ꝛ Ho. in. c. de eo. de tempo. o: tenent ꝙ prima tonsura ꝛ quattuor minores nisi nō possunt dari vna die per. c. litteras. ꝛ per. c. dilectus. codē ti. ꝛ in isto. c. de eo. nihil dicit ꝯ psalmistatu. ꝛ hoc sequitur domi. Anto. in. d. c. ꝯ eo. glo. tñ in. d. c. de eo. tenet ꝙ oēs minores simul vna die possunt conferri. ꝛ Gof. facit pro ea tex. in. d. c. ꝯ eo. vbi dicit minores ordines: ꝛ sic oēs minores. 19. di. Si Romanoꝝ. Ego seruarē consuetudinem in hoc: sed vbi non apparet de cōsuetudie tūc tenerē opinionē Ho. ꝛ Inno. que videtur verior: q: d. c. ꝯ eo. superi⁹ expresserat solū ꝯ quattuor minoribus ꝛ postea addidit minores: ꝛ ideo ista indistincta restringēda est ad supra expressa. facit. l. pomponius. in prin. ff. de procu. vnus aūt sacer ordo cū predictis minoribus: vel duo sacri ordies cadem die vni persone cōferri nō possunt nec in hoc dispensari pōt: nisi per papā vt no. Inno. ꝛ Hosti. in. c. dilectus. ꝯ tē po. o. sed conferri debent singuli per se ꝛ per certa interstitia tēpoꝝ. 77. di. i singulis. ꝛ. c. quicūq;. vnde licet aliquis ordinator continuaret ieiunū vsq; ad dominicam de mane: ꝛ ordinādus: nō tñ possꝫ qui in sabbato vnū susceperat: aliū die dñico recipere: q: censetur ꝑ eodeꝫ die. c. litteras. de tēpo. o. Fallit hoc ꝓm Ber. in epo qui in sabbato potest i sacerdotem ordinari ꝛ in dñico in epm consecrari. 2

3 ¶ Que pena cōferētis ordines ꝯ p̄fa-
taz formā.s.duos sacros vno die:vł mi
nores cū vno sacro? R.ꝭ Ber.i.c.dile
ctus.de tēp.ordi.ꝙ suspēsus ē a ptāte
ordinādi donec p papā cū eo dispenset.
Sꝫ dn̄s Anto.in.c.litteras.e.ti.dicit
ꝙ n̄ ē suspēsus sꝫ suspēdendus ab ordi
nibus dādis sic collatis. Sꝫ ordinatus
bn̄ ē suspēsus ipso facto:ꝛ a solo papa
pōt absolui.in.d.c.litteras.in fi.ð quo
vide.s. Irregularitas.i.§.23.

• Ordo.7.quomodo dꝫ con-
ferri? R.ꝙ primo de
bet precedere scrutiniū siue exa
miatio p archidiaconē de iure cōi. de
officio. Archi.ad hoc ꝛ.c.vt nostrū. ꝛ ð
elec.c.nihil est.§.epi.scilicet de vita mo
rib' ꝛ qualitatib' ꝛ ceteris:que requirū
tur i ordinato.s.ꝙ nullū ipedimentuꝫ
de sup̄scriptis habeat. Itē ꝙ sit sobri'
nō ebriosus.35.di.ꝛ.44.per totuꝫ. Itē
prudēs.36.di.vsqꝫ.ad.40.di. Item or
natus virtutib'.40.di.vsqꝫ ad.42. Itē
castus.43.di.§.pudic'.ꝛ.26.di.vsqꝫ ad
35. Itē hospitalis.42.di.ꝛ.86.di.p to-
tuꝫ. Nō litigiosus.46.di.90.di.88.di.
86.di.puenit. Nō cupid'.47.di.ꝛ.d.c.
puenit. Itē domini sui bn̄ p̄sidens.67.
di.§.necesse.86.di.89.di.91.di. Iteꝫ ie
iunus.75.di.ꝙ a p̄ribus. Secundo dꝫ
missa celebrari ab eo q̇ vult ordinare.
Vn̄ aliqui vt Rai.tenent ꝙ si missa o-
mittat:nihil fit:sed totuꝫ iterāduꝫ ē.
Hu.tn̄ ꝛ Io.75.di.i.c.ordiatiōes.el.i.
ꝛ Ber.in.c.ꝙ sicut.tenēt ꝙ nō ē de ne
cessitate:qð credo veruꝫ in mioribus.
secus in sacris:quia est de substantia:
vt.s.ordo.4.§.5. Fallit in prima tōsu-
ra que cōmuniter hodie sine missa da-
tur. Et si vnus dicit missaꝫ alius conse
cret:nihilomin' tꝫ ordo:vt dicit Ber.ꝛ
Hug.vbi.s.lꝫ fieri nō debeat. Qð limi
to verū in minoribus:sed nō in sacris.
Tertio dn̄t habere ordinādi idumenta
ptinētia ad ordinē queꝫ volunt suscipe.
Quarto ꝙ ordinās in quocūqꝫ ordine
seruet ritū pastoralis:maxie circa por-
rectōꝫ instrumētorū in q̇bus caracter
cōfert.dicēdo verba conuenientia.ꝛ fa-
ciendo vt ordinādi tangant corpali ta-
ctu p maiori cautela ꝛ nihil omittat ð
ordinatis in pastorali:qꝛ vt dixi exce-
pto loco tēpore etate p̄ectiōe īpositō-
ne manuuꝫ tactu corporali ieiunū mis-
sa i mioribus ꝛ ꝙ sit pprius ep̄s vł nō:
ꝛ orōnibus aliq̇bus que nō dicūtur cū
aliquoꝝ corporaliū traditiōe. oīa alia
ab' istis credūtur ita de necessitate ꝙ si
aliq̇d omittat cōiter tn̄r ꝙ nihil fit: et
totū est iterādum ꝫm aliquos:lꝫ vt di-
xi teneāt theologi ꝙ i aliquib' confert
caracter:ꝛ sic ꝫm eos si alia omitterēt
essent solū supplēda:sꝫ qꝛ hoc nō bēm'
exp̄ssū:tenen̄.ē securū vt dixi.
¶ Sed nūquid cū q̇s iterrogat ꝛ exa- 1
minat tn̄r dicere peccatū suū? R.ꝭ In
no.in.c.iquisitiōis.de accusa.ꝙ nō. ni
si ēt post pn̄iaꝫ ipediat executionē ordi
nis:vel ꝫm Ho.potest rn̄dere. si aliqð
horum cōmisi egi penitentiam nec idi-
geo dispensatione.
¶ Utrū ep̄s possit suo subdito sine cā 2
legitia denegare collationē ordis? R.ꝙ
aut est regularis:ꝛ sic n̄ tn̄r ei ɔferre: i
mo suus p̄lat' pōt ei hoc denegare:nec
ꝯ sui p̄lati voluūtatē pōt promoueri: et
sic loq̇tur.c.ad aures.de tēpo.or. Aut
est secularis:ꝛ sic nō tn̄r ep̄s. Aut est in
dignitate ꝛ bn̄ficio:ꝛ sic nō pōt ep̄s ei
denegare:ꝛ sic loq̇tur.c.ex tuarū teno-
re.de temp.or.
¶ Utrū ordinās idignū sciēter peccet 3
mortaliter? R.ꝭ Astē.li.5.ti.5.ꝙ sic:
qꝛ ifidelr agit cū domino qui euꝫ dispē
satorē constituit.

○ Ornatus que requirun-
tur vt sint sine
pctō? R.ꝙ lex.ꝛ intelligo tā de
ornatu vestimentorum ꝛ corporis viro
rum ꝛ mulierum q̄ de ornatu domorū
ꝛ suppellectiliū.
¶ Primum recta intentio.s.vt non fi- 1
at per superbiam vel libidinem:sed ex
legitima causa. Nam vt dicit Chriso. i
c.sicut.32.q.5. Sicut enim peccatum
opus sine voluntate non facit:ita iusti-
cia ex opere non consumatur nisi volū
tas affuerit. Naꝫ vir ornās se vł mlier:
vt non appareat in contemptum ho-
nestis personis:vel vt placeat vir vxo-
ri sue ꝛ vxor viro ꝛ huiusmodi: ex tali
intentiōe licitus est quilibet ornatus:
si modo adsint alie cōditiōes de quib'
infra. Si aūt fiat propter aliam itenti
onē:sic tale erit peccatū quale ē pecca-
tum intentio. Unde Aug.de sermōe do

mini in monte: exponendo illud. cum
ieiunatis nolite fieri sicut ypocrite &c.
In hoc autẽ inquit.c.maxime aduer-
tendum est non i solo nitore rerum cor-
poralium atq pompa: sed etiam in ip-
sis sordibus & luctuosis esse posse ia-
ctantiam: & eo periculosiorem quo sub
noie seruitutis dei decipit. hec ille. Ex
quo patet q & superabundantia & defe-
ctus: & ẽt mediocritas ornatus ex in-
tentõe, mala semp mala est. Discutiat
ergo pma intentio ornatus: & si fit ad
prouocandum alios ad libidinem: sic
est mortale peccatum. Quia non solũ
concupiscere: sed velle concupisci extra
statũ matrimonij damnabile est secun
dum Augu. Similiter si fit propter e
lationem vanam gloriam & superbiam
que sit mortalis: et quando sit: vide.
Superbia.z.Uana glia.
2 ¶ Sed nunquid mulier innupta pos-
sit se ornare vt placeat. R. q licet qui-
dam districte teneant q non. per di-
ctum Apostoli Prime cor.7. cuz dicit:
Mulier que nupta est &c. Tu tamen
tene illud. nupta accipi quãtum vel ad
rem vel ad intentionem. Et ideo illa
mulier que intendit nubere vt placeat
alicui pro vxore: si se ornat non habet
prauam intentionez: sed bene illa que
non intendat nubere vel non potest cũ
aliquo querit ei placere. & i hoc cõcor.
doc. communiter: Alex. & S. Tho. 22.
q.169. facit.c.non satis.89.di. Et do-
minus Luce vndecimo. Si ocul⁹ tuus
simplex fuerit &c. id est si intentio tua
recta vel nequam fuerit: opus indiffe-
rens erit rectum vel nequã.
¶ Scdm quod requiritur in ornatu ẽ
3 honestas. Nihil.n. inhonestum põt eẽ
licituz. Un̄ sic sine iusticia nemo igre-
dit regnũ dei: ita sine honestate q ẽ vna
d ptib⁹ eius eẽntialib⁹. l. iusticia. §. iuri
pcepta ff. de iusti. & iur.. Et ppterea
Pau. ad Gal. 5. poit ipudiciciã vnũ de
excludẽtib⁹ a regno dei. Directe aũt hz
ihonestatẽ ille ornat⁹ ex quo viri vel mu
lieres ostẽdũt loca ipudica. Et lz viri n̄
ostẽdãt nude: suffic ad ipudiciciã talr
eoz formas oñdẽ q hz rõez rectã ipu-
diciciã oñdũt: sic faciũt q vestimẽta ita
breuia portãt q oĩa signa viril mẽbri
apparẽt. Silr ptz ipudiciciã q muli-
eres talr vestiũt: ẽta aperiãt q pect⁹ et
mamillas ostendãt. Un̄ tales n̄ audeo
excusare a mortali qñ notabilr i h ex-
cedunt. Excusarem hñ viros qñ tali ha
bitu vterent ex aliq necessitate: puta e-
quitãdo & corã talib⁹ q n̄ habent puo-
cari ad lasciuiã: sicut cũ iuuenes ludũt
i diploide simul & hmõi. Et idẽ dico de
mulieribus i domo corã viris suis aut
alijs mulierib⁹ alr n̄. Nec valet q sic ẽ
consuetum: qz corruptela ẽ. l. qd n̄ rõe.
ff. de le. q pot⁹ auget peccatũ. c. fi. de
psue. Silr sm aliquos videt impudicũ
q mulier hẽat caput discoopertum. sed
Aug. i epla ad possidiũ videt tenẽ q h
fit vt q ad decẽtiã: n̄ necessitatẽ. Inqt
eni capillos nudare feias: qs & caput
velare Aplus iubet: nec maritatas de
cet. h ille. Et gl. sup illud pme Cor. 11.
Mulier velatũ hẽre dz caput. dic q ali
que excusant a peccato qñ hoc n̄ faciũt
ex vanitate sz pp contrariaz psuetudi-
nẽ. & sic tene q cũ hoc de se n̄ sit ipu-
dicũ excusat psuetudo. & h seqtur. S.
Tho. vbi. s.
¶ Sed nunqd fucantes se seu colorã- 4
tes se aut alia figmenta adhibẽtes: vt
puta adulterinos crines & hmõi faciãt
p honestatẽ talr q peccẽt mortalr. R.
circa h est diuersa opinio inter doc. S.
Tho. vbi. s. tz q hmõi fictões n̄ pñt eẽ
sine pctõ: tñ n̄ sp ẽ mortale: sz solũ qñ
fit pp lasciuiã vl i dei ptemptũ. Alex. i
4. pte sũme recitat qsdã tenẽ q n̄ talia Morphea
fiãt ad occultãdũ defectũ: puta mor-
phea i facie vl nuditatẽ capitis: qz n̄ vide
tur pctm mortale. Si vo fiãt ad fingẽ
daz pulcritudinẽ maiorẽ: sic forte mor
tale pctm. Ipe vero Alex. dic q lz hec
opi. sit humanior: tuti⁹ sibi videt dicẽ
q omnino sit pctm mortale. Ad quod
facit dctm Cipriani d habitu virginũ qui
ait. Man⁹ deo iferũt qñ illud qd ille
formauit reformare ptendũt: impu-
gnatõ ẽ ista diuini operis: puaricatõ vi-
tatis. Deũ videẽ nõ poteris, quando ocu
li tibi n̄ sunt qs de⁹ fec: sed quos diabo
lus ifec d inimico tuo tincta cum illo
parit arsura. h ille. Et dctm Hiero. ad
Maurici filiã. Crimẽ ẽ p⁹ chrismat sã
ctificatõez cuiusq pigmẽti succo vl plũẽ
sordidari. Et dctm Aug. d pse. di. 5. c. fu
cat. vbi oñdit q ẽ adulterine fallacie & ẽ

honestatis. Ego vero in occultatibus defectū tenerem opi. S. Tho. In aliis aūt q̄ talibus vtunt̄ ad fingendam maiorem pulcritudinem recitarem eis opiniones p̄dc̄as τ inducerem ꝑ posse ad dimittēdū: ostēdēs piculū: ꝙ si pur vellēt tenere opi. S. Tho. non negarē eis absolutōem: sꝫ me exonerarē τ sup ipsos vel ipsas relinq̄rem.

5 ¶ Tertiū qđ req̄rit̄ in ornatu ē ꝯueniencia ꝑsone. nā religiosus dꝫ hr̄e habitum religiosū: alr̄ eēt excommunicat⁹: vt. ff. Excōicatō. 7. cā. 27. Clericis aliq̄bus nō lꝫ vti: vt. ff. Clericus. 4. Vñ tꝫ Vlde. ꝙ si religiosi vl̄ religiose ferrent habitum nō conuenientem sue ꝓfessioni ꝙ peccant mortalr̄: si ñ in modico excedant. Idem dic de muliere q̄ vtitur habitu virili vel econtrario. s. ꝙ peccat mortalit̄: q: fac̄ ꝯ p̄cep tum deutronomii. 22. et videt̄ seq. S. Tho. vbi. ff. q: dicit ꝙ specialr̄ ē prohibitum. Addit tñ ꝙ posset q̄s tali habitu vti sine peccato ꝑꝑ aliquā necessitatē vel cām vt occl̄taret se ab hostib⁹: vel q: aliud non hꝫ vestimentum τ huiusmodi. Facit ad hoc. c. clerici officia. de vita τ hone. cle. τ quod ibi notatur.

6 ¶ Quartum quod requiritur in ornatu est parsimonia τ moderatō. s. ne sit superfluus vel quo ad multitudinem τ diuersitatem: vt in multis vestibus iocalibus τ huiusmodi: vel quo ad preciositatem vel quo ad curiositatem. Nam vsus superfluus est omnino viciosus: vñ ad Gal. 5. Inter alia que excludunt a regno dei cum fuisset dc̄m ff fornicatione ponit̄ luxuria. vbi dic̄ gl. i quelꝫ superfluitas. intellige notabiliter excedens vt sit mortal̄. Unde Tho. vbi. ff. dicit ꝙ facīētes ornamenta superflua τ curiosa peccant: τ quando superfluitas est notabiliter excessiua non ē dubium inter doctores q̄n sit mortalis: sed difficultas ē i cognoscendo quando dicatur notabiliter excessiua. Unde pro hoc intelligendo mihi videtur dicendum ꝙ ornatus dicitur superflu⁹ quādo excedit conditionem status persone ad quam conditionem cognoscendam tria sūt tempora consideranda tanq̄ tria specula ex quibus intelligit̄ quando dicatur superfluus. Primum tempus preteritum. s. qualiter peruenisti ad talē conditionē: puta dominiū nobilitatē τ diuitias. Si q̄ppe per rapinas vsuras falsos contractus ex quib⁹ restitutōi teneris obnoxius ad talē conditōꝫ peruenisti; vti nō poteris multitudie diuersitate p̄ciositate vl̄ curiositate q̄ alii vtunt̄ coīt̄ existentes in tali cōditōne τ statu sine peccato mortali. Nam rebus obnoxiis restitutioni nō licet vti sine peccato mortali ad statum vel pompam. de resti. spo. c. sepe cōtingit. et hoc est quod dicit Isa. 9. c. Vestimentum admixtum sanguine cibus erit ignis. τ Hiere. 2. c. In alis tuis inuent⁹ est sanguis animarū pauperum. Et ꝗuis super incertis restituendis possit prelatus ecclesiasticus dispensare vt quis de eis viuat secundū q̄litatem ꝯditionis natural̄ alicui⁹: si tamen h̄ facit ad superfluitatē τ statū solū est i statu damnationis tā dispēsās q̄ dispensat⁹. facit quod no. in. c. dudū el. 2. ff elec. τ i. c. τ si illi. 12. q. 2. Solummodo eis dispensare lꝫ ff icertis vt viuē possit s̄m eorū conditionē: quia ille q̄ est consuetus vti cibis delicatis vel vestibus ñ possꝫ sic grossis vti sic̄ qui ad hoc ē assuet⁹: τ ideo oportet multū temperate h̄ faciāt. Si vero ad talem conditionez ꝑuenisti: ñ per talia que necessario sunt restituenda: sic credo τ si ñ sis naturalit̄ nobil̄. nihilominꝰ poteris te ornare s̄m illū statū: ita ꝙ ex hoc nō erit iudicandus tuus ornat⁹ notabiliter superfluus. Secundū dr̄ temp⁹ presens scilicet si ornat⁹ tal̄ cōuenit tue conditioni. Maiori eni dignitati ꝯuenit maior ornat⁹. d. c. clerici officia. Et ideo vt scias q̄d ibi cōueniat attēde ꝙ cū nulla sit maior dignitas q̄ diuina: τ tñ in ipso cultu diuino dꝫ ornat⁹ eē temperatus: vt pꝫ i. c. gloria epi. 12. q. 2. a fortiori ornat⁹ prelatorū ecclesiasticorum. Idem dic ꝙ ornatus imperatoris qui omnes mundanos supereminet: vt in l. cum multa. in fine. C. de bonis que libe. debet eē temperatus. Ceterorum vero tanto magis temperatus debet esse q̄nto inferiores sunt ab ipsa imperatoris dignitate. Et q̄uis ita sit de iure: nihilominus consuetudo hodie

attendenda

attēdenda ē: q: vt dicit Aug. 41. di. c.
i. Quisqs rebus ꝓterefluentibus strictius
vtitur q̄ se habeāt mores eoꝝ cū quib⁹
bus viuit: aut itemperatus āt supersti
tiosus est. Quisquis vero sic eis vtitur vt
metas cōsuetudinis bonoꝝ iter quos
cōuersatur excedat: aut aliqd significat
dicit g o. puta ifirmitatē ꝛ legitimam
causā: aut flagitiosus ē. In oībus aūt
talibus nō vsus reꝝ sed libido iculpan
da est. Quid igitur locis tēporibus et
personis cōueniat diligēter attēdēduz
est. nec temere flagitia reprehēdamus.
Hec ille. Vñ si vis agnoscere si excedis
considera cōmunitatem bonoꝝ iter qs
viuis qui sunt equalis dignitatis nobi
litatis diuitiaꝝ abundātie. Et notāter
dixi cōmunitatem bonoꝝ ī nō aliqꝛuz.
Et si scdm eoꝝ cōsuetudinē vteris pre
ciosis vel multitudine aut curiositate
nō iudicabo excessū: nisi occurreret tibi
casus ī quo aliq ꝓximi essēt ī extrema
necessitate: q: tūc dicas ꝑm Ambro. in
c. sicut hi. 47. di. plusq̄ sufficiat sūptui
s. tue necessitas ꝛ familie violenter ob
tentum est.
7 ¶ Sed nūqd ille qui ē equalis ī diui
tijs nobilib⁹ possit ornare se ꝑm q coīt
nobiles faciāt: lꝫ ipe sit ex ifimo genere
R. q sic nisi q a deaurata q de iure ꝯue
niūt doctorib⁹ ꝛ militibus. Rō q: nobi
litas nō attribuitur hodie ꝑm ꝟtutē:
sed ꝑm pōpam ꝛ opinionem. Fallit ēt
hoc q ad cōparatiōem ꝓlatoꝝ dñoꝝ ꝛ of
ficialium quib⁹ lꝫ aliqs esset ipis diti
or nō liceret se ornare ꝑm q tales ꝓla
ti vł dñi vel officiales coīter faciūt. Cō
clude ergo q si qs vtitur ornatu ꝓcio
so vel multiplici aut curioso ꝑm condi
tionē status pñtis. vt coīter faciūt pre
sēti tēpore boni diuites vł nobiles sibi
equales nō peccat.
8 ¶ Tertiū tpꝰ cōsiderandum ē tpꝰ futu
rum: hoc est q cōsideret si ī tali ornatu po
terit se tenere talr. q ī futurū nō hēat
cōmittere aliqua pctā mortalia. Nā si
ē necesse aliqua mortalia cōmittere vt
in tali ornatu se tenēt: sicut illi q pp ta
lia hñt necesse ī partib⁹ remotis ad ne
gociandū morari dimissis vxorib⁹ ibi
ꝓpter eoꝝ ībecillitates mlta mortalia
cōmittūt ꝛ hmōi. Nam tūc talis orna
tus ē superfluus ꝛ illicitus. Scdm er
go ꝓdicta tria tpa potes cognoscere qñ
hꝫ superfluitatē. ꝛ q̄uis sit difficillimū
cognoscere qñ hēat notabilem supflui
tatem q sit pctm mortale: nisi ꝑm pmū
tpꝰ ꝛ tertiū: tñ detestādi sunt: q: vt in
plurib⁹ hñt de supfluo: ꝛ sic de pctō: vt
pote q sunt occasio mltoꝝ pctōꝝ. Nam
pmo inducūt ad lasciuiā: scdo īpediūt
mlta misimonia: ꝛ tertio ꝓbēt materiā
iordinate cupiditatis. ideo ps. 30. Odi
sti obseruantes vanitates superuacue.
¶ Quītū qd reqrit ornat⁹ vt sit licit⁹ ē 9
vt nō apponat circa eū nimia sollicitu
do. ꝑm. n. S. Tho. vbi s. Nimia solici
tudo circa ornatū: ēt si nō sit deordina
tio ex pte finis reddit eū illicitū. ꝛ q̄ q̄
ista solicitudo nimia nō sit mortał nisi
qñ pp ipaꝫ dimitteret necessaria ad sa
lutē nihilominus saltē ē veniale pctm.
¶ Sextū qd reqritur vt ornat⁹ sit licit⁹ 10
ē vt nō sit scādalosus proximo. dicit Alex.
de ales ī 2a 2e q lꝫ se ornare ꝓciosis ve
stibus ꝑm nobilitatē psone ꝛ ꝯsuetudi
nē terre ꝛ dignitatē officij: ita tñ q ab
sit libido ī volūtate ꝛ scandalū ī exteri
ori opere: nec ē mirū: q: Mat. 18. ve ho
mini illi p quē scādaluꝫ venit. Aduer
te tñ q lꝫ aliqs ꝓuocetur ad ꝯcupiscen
tiā ꝓpter ornatū alteri⁹ si ille q ornat
se hoc non itēdit: nec ē excessus ī ornatu:
erit poti⁹ scādalū passiuū ꝛ occasio ac
cepta. Sꝫ qñ ē ī ornatu excessus ꝓser
tim icitatiuus ad libidinē: vt ī mulieri
bus iuenientibus nouas suētiones seu
vanitates: ꝛ credūt ꝓbabilr q aliq pro
uocātur ad libidinē nō excusant a mor
tali si de hoc nō curāt: sed poti⁹ volūt por
tare. Si vero nō credūt ꝓbabilr q ꝓ
beāt occasionē ruine alteri: sic difficilli
mū ē determiare de mortali: lꝫ aliqua
liter excedāt. Verū ē q periculosus est
excessus ī ornatu ꝓuocatiuo ad libidi
nem: vt in mulierib⁹ facientib⁹ formas no
uas quas singulr diabol⁹ ꝓuocat ad or
nādū se magis q̄ viros: q: magis sunt
efficaces ad illaqueādū aīas. Et ideo li
cet nō possit sñia dari de mortali pro
q̄to excessu: nihilomin⁹ semper iducen
de sunt ad dimissionē ꝓpter piculuꝫ. ꝓ
pter qd ꝯminat eis dñs p Isa. 3. c. In
illa iquit die. s. iudicij auferet dñs orna
mētuꝫ calciamētoꝝ ꝛ torqs. s. collaria
ꝛ monilia ꝛ armillas. s. ornamēta bra
Mo

ciborum:vt manice rechamate:vel lon
ge.mitras.s.macagnones vel lunetas.
discriminalia.i.pectines ad pectinedũ
caput vel cerruetos.periselidas.i.orna
tus talorum in fine vestis: vt sũt cau/
de ꝛ fimbrie.murenulas.i. cathenas p
uas circa collum.olfatoriola ĩ aures gẽ
mas ĩ frõte ꝑẽdẽtes.ꝛ mutatoria.i. di
uerias vestes ꝛ lintheamina:vt faciũt
romane suꝑ vestes.acus ꝛ specula. sin
dones ꝛ camisias.vittas.i. bidelos ꝓ
capillis colligẽdis.ꝛ theristra.i.vestes
estiuas:vt sũt iornee aeria ꝙ ẽ estas.et
erit pro suaui odore fetor:pro zona fu/
niculus.ꝓ crispãti crine caluiciũ.ꝛ pro
fascia pectorali ciliciũ.h ibi. Sis ergo
prudẽs o cõfessor: vt nõ ꝑcipites sniam
vbi nõ est ꝑcipitãda: ꝛ caut⁹:vt nõ re/
laxes qᵭ sempꝫ ẽ restrigẽdũ: qꝛ cũ coiẽ
ĩ ornatu nõ sint ꝯditiões suꝑ posite sit
ꝙ ꝯñter ĩ ipo pctm̃. Ergo talr ornãtes
sed ãt operã rei illicite: ꝛ ꝓpea iuridice
ĩputatur eis malum qᵭ pbabilr ex eis
euenit.s.lascivia. Facit.c.cũ q:ꝛ.c.ꝓtũ.
50.di ꝛ qᵭ no.i.c.sicut dignũ.de ho.iõ
detestãdum.propter qᵭ merito saluã/
tor Luce.16. expssit ꝙ diues damnat⁹
induebatur purpura ꝛ bisso.

o **Ciositas** ẽ cũ qs ɋ̃ete necessaria sa
luti corporis accepta vacat ab
aliq̃ opere spũali vel corporali:ꝛ h ẽ fi
lia accidie. Et ɋ̃n sit pctm̃ mortale. vide
s. Accidia.§.i.ꝛ.2.ꝛ.3. Preceptuꝫ.§.5.

p. **Actum** aũt dr a pactõne. id ẽ pacis nomẽ
appellatũ. Et ẽ pactio duoruꝫ
pluriumue ĩ idẽ placitum seu ꝯsensus:
vt dicit tex.i.l.i.ff.de pac. Et ideo ois
ꝯctus generalr dr pactũ:sed cũ hẽat no
mẽ specificum ab ipo ꝯctu denoiaṫ:vt
vẽditio locatio.cum vero nõ hꝫ nomẽ
dr pactum a genere.

1 ¶ Que differẽtia ẽ ĩter pactum pollici/
tatiõem ꝯuẽtiõem stipulatiõem ꝛ pro/
missionẽ. R. ꝙ pactũ ẽ ꝯsẽsus duoꝝ vl
plurium ad aliq̃d faciẽdum vl dãdus
ꝟbis expssum: ita ꝙ ꝟba premittãtur
a ꝓmittẽte ꝛ ꝯñter a recipiẽte. Si vero
ꝟba ꝑmittãṫ a recipiẽte: sic erit stipula
tio exẽplum. dabis mihi decẽ. R. da/
bo.ꝓmittis facere sic:ꝛ tu rñdes ꝓmit/
to.isti. de ver.obli.in pn. Pollicitatio
vero ẽ soli⁹ offerẽtis ꝓmissio.nec reɋ̃ri
tur pñtia ꝑsone cui fit pollicitatio.l.i.
ꝛ.l.pactũ.ff.de pollici. Et no.gl.in cle.
romani.de iureiur.ꝛ gl.i.l.i.C. de iure
do.dicens ꝙ pollicitatio fit sine inter/
rogatione ꝑcedẽte.ff.de polli.l.3. Pro/
missio cõiter fit rogatõne de q̃ dic vt in
fra. Pollicitatio.in pn. Et põt ꝓmissio
referri vel ad pollicitatõnem vl ad sti/
pulatõem vel ad nudũ pactũ. ff.ᵭ edi.
edic.l.sciendũ.§.dictũ a ꝓmisso. Cõuẽ/
tio vero ẽ nomẽ magis gñale ꝙ̃ pactũ
qꝛ scholares ĩ schol:ꝛ frẽs in caplo cõ
uẽire dicũṫ.ff.eo.l.i.§.ꝯuẽtionis ꝟbũ.

¶ Quotuplex ẽ pactũ. R. duplex aliᵭ 2
vestitum aliᵭ nudũ.

¶ Sꝫ quõ dicaṫ pactũ vestitũ. R.ꝙ.6. 3
mõis. Primo re.scḋo ꝟbis.s.stipulãdo
tertio litteris.quarto ꝯ sensu. ꝛ de his
habes exẽpla.s.obligatio. §.3.5.cohe/
rentia ꝯct⁹:puta vẽdidi tibi domũ cuꝫ
tali pacto ꝙ ego debeã morari in ipsa
domo ꝑ annũ.qᵭ q̃deꝫ valet:qꝛ vestiṫ
coherẽtia ꝯct⁹.s.vẽditionis.alr eẽt nu
dum.6.interuentu rei:puta ꝓmisi tibi
aliquid dare vt faceres mihi vl dares
aliᵭ. Uñ statim cũ dedero tibi qᵭ ꝓmi
si vestiṫ pactũ ex parte mea:ꝛ ideo iter
uẽtu ei⁹ tibi es mihi obligat⁹ ad faciẽ
dũ qᵭ ꝓmisisti.probanṫ ista.isti.de ver.
obli. Nudũ vero dr qñ non vestitũ aliq̃
ꝑdictoꝝ sꝫ in meris ꝛ puris finibus cõ
uentionis: ꝟbi gra.ꝓmisi tibi dare cen
tũ sine aliqua interrogatiõe ꝑcedẽti vl
cyrographo ꝛ hmõi: ꝛ ꝯsẽtis: alir si nõ
consentias non erit pactum sed pollici
tatio.de q̃ vide in.l.iure gentiũ.§.igiṫ.
ff.de pac. Similiṫ diciṫ nudũ quando
nõ continet cãm:qꝛ traditio rei sine cã
nulli⁹ est efficatie.l.nũq̃ nuda traditio
ff.de acq̃.re.do.hꝫ tamen aliq̃s fallẽti/
as q̃s vide in. Pan.in.c.si.cautio.de fi.
instru.

¶ Utrum ex nudo pacto siue ex sola ꝓ 4
missione homo obligetur. R. ꝙ de iu/
re canonico in conscientia sic sub pena
mortalis peccati:vt no.i.c.i.de pactis.
et i.c. Iuramẽti.22.q.5. Quod limito
verum scḋm collectarium ꝛ sequiṫ Pa.
in.c.prudentes.de dona.et.in.c.si cau/
tio.de fi.instru.quando exprimitur cau
sa:vt promitto tibi decem quia vendi/
disti mihi talem rem:vel mutuo con/
cessisti ꝛ

vestisti t hmői:q2 si sit nudū sic φ nul-
la cā est adiecta nō obligat:ēt i cōscien-
tia. Ratio q2 presūitur per errorez pro-
misisse:t sic nō pōt allegari obligatio
naturalis cū nihil sit tam cōtrariū ɔsē
sui φ error.29.q.i.§.i.t.l. si per errorē
ff.de iur.om.iudi. Aduerte tamen φ
si qs dicit promitto tibi cētū donare φ
tūc liberalitas promissiōis presūit cau
sa donādi:t sic nō ē sine cā. Silr si p
mittit aliqd loco pio:q2 presumit ibi
error.c.si.de succe.ab inte. Limito etiā
t verū φ ex nudo pacto obligat:scilicet
quādo nude paciscēs habuit animum
obligādi se:quia bm communiter Theo
logos in.4.di.38.nemo ex quacūqz p-
missione obligat nisi q hēt animū ob-
ligādi se.facit.c.litterarū.de voto.t.l.
obligationuz.la prima.ff.de ac. t ob.
Alias si nō habuit animuz obligandi
nō tenet sub pena mortalis peccati ad
pactū nudū seruāduz:nisi subesset cau
sa que ad hoc obligaret de necessitate
precepti puta.promisi patri meo vestē
qui morit ex frigore q2 tenet φuis non
habuerit animū obligandi se. Datur.3.
limitatio scilicet si cōditio vel ratiōa-
lis causa nō aduēit postea que si a pn-
cipio affuisset nō promisisset:q2 si talis cau-
sa adueniret:t propterea non impleat
nudū pactū nō peccaret mortaliter bz
Jo.de notho.in.4.di.38.t bm Tho.ha
se.q.11.quod bene no. Addo t quartū
s.φ sit honestū:licitū:possibile tc.de qui-
bus.j.dico de pacto vestito.
5 ¶ Utrū oriat actio ex nudo pacto? Re.
Inno.i.c.nouit.de iudi.t multi alij φ
nō sed solū competit officium iudicis
implorare. Sed ego credo φ oriat de
iure canonico:vt tenet Hostiē. Johā.
ar.do. Antoni.t Pa.cum glo.i.d.c.i.de
pactis.t Archi.in.c. quicūqz suffragio
12.q.2.ad min9 ɔditōe ex cānone pdicti
c.iuramenti.quod itellige in casu quā
do obligat ad mortale peccatum:alias
non.
6 ¶ Utrū omne pactū vestitū obliget?
Re.φ nō:vt no. Pa.in.c.pactiōes de pa-
ctis.Et quādo hoc sit φ nō obligat.dic
vt dixi.s. Juramētū.5.q2 vbi iuramē-
tū nō obligat nec pactū. Item pactum
dolo initum nō valet.c.cum vniuerso-
rum.de reruz permuta. Intellige q ad
dolosuz. Item si sit alteri captiosum.ff.
de rescin.vendi.l.si id qd pure.in fine.
Item ea q promittūtur ob nimiam re-
uerentiam alicuius nō obligāt.l.i.ff.
qua.re.ac.nō da. Item quando pactuz
continet turpitudinem.l.si vnus.§.pa
cta q turpem cām.ff.de pactis.t om-
ne pactum contra ius dicitur turpe.c.
faciat homo.22.q.2.secūdū tamē disti
ctionem.de qua i.§.9. Item pactum in
cōuentiōibus inominatis obligat si ille
cū quo cōtraxit nō implet ex parte sua
cōtractū:vt.l.naturalis.§.i.ff.de.pre.
ver.t.l.ex placito.C.de rerū permuta.
Ideo cū quis conuenit cū aliquo dare
sibi cētū vt nūqz petat tale,quid talis
nunqz poterit petere cētuz:q2 nūqz pōt
implere:quia semper poterit petere.se
cus si cōuētio fiat:promitto tibi cētū
si remittas mihi fideicommissū:q2 ta-
lis poterit petere:eo quia potest remis
sionem facere.hec Bar.C.de pac.l.cō
ditionis. 7
¶ Utrū pactū initum per fratres mio
res vel predicatores:aut alios mendi-
cantes cū rectorib9 parrochialiū eccle-
siarū super iurib9 parrochialibus puta
exhibitiōe sacramentorū:iure funeran
di t similib9:vel super alijs qbuscunqz
valeat? Re.φ si factū ē per guardianos
vel priores cū cōsensu suorū conuētuū
vel locorū valet:licet nō interuenerit li
cētia sui generalis:aut principalis aut
capituli:aut sedis apostolice:quo ad
fratres miores. Dūmodo alias sit ho-
nestū t licitū.de pac.c.q2.ex eo.li.6. 8
¶ Utrū pactū iuramēto firmatū qd in
se cōtinet turpitudinem.s.peccati:vel
est cōtra ius valeat? Re. Pa.i.c.pactiōes
de pac.φ si cōtinet turpitudinē ex par
te vtriusqz.s.iurātis t recipiētis nō va
let.22.q.4.p totū. Similiter si cōtinet
turpitudinē solū ex pte iurātis:vt i re-
gula nō ē obligatoriū.li.6. Si vero solū
ɔtiet turpitudinē ex pte recipiētis sic
tz t obligat.c.debitores:de iureiu.Rō
q2 iuramētū pncipaliter dirigit in deū
i q nulla pōt versari turpitudo. Si vero
nō ē firmatū iuramēto an obliget.vide
s.obligatio.§.10. 9
¶ Utrū pactū de nō cedēdo bōis suis va-
leat? Re. Pa.i.d.c.pactōes.φ sic:nisi sit
notoria paupertas:q2 tc illicitū ē q2 ī esse

cū tunc videt̃ se obligare ad carceres: qđ nō pt cū nemo sit dñs mēbroꝝ suoꝝ.

10 ¶ Utrū pactū factū patri a filia dū nupcui traderet̃: φ dote ɔtēta nullū ad bona patrimonialia habebit recursum teneat: R̃. φ nō: nisi sit iuramēto firmatum. de pac. c. q̃uis. libro. 6.

11 ¶ Utrū pactū qđ est ɔtra substantiam ɔtract⁹ nec ɔtinet turpitudinez valeat: R̃. φ. si ponat̃ per viā modi viciat̃ ꝛ nō viciat ſm Fran. de rāpomb⁹ in repetitōne. l. fi. C. de cōdi. ob cām. Un̄ pactū φ precariū duret inuito dño nō valet: vt i c. precariū. de precario. ff. đ preca. Sił̃r si ɔstituto pcuratorē ꝛ promitto nō reuocare nō valet ita dicit Bar. in. d. l. cū precario. ꝛ Ange. in. l. 2. ff. de pcura. ꝛ Bal. in. l. ꝛ in perpetuū. ff. de pcura. Et si promisit sub pena nō tenet̃ ad penam reuocādo. facit glo. in. c. 2. de ɔsue. li. 6. ꝛ Ange. in ɔsilio. 222. Sed si apponat̃ per viam ɔditionis nō viciatur: sed viciat. fac. c. fi. de ɔdi. appo. ꝛ qđ no. Bar. in autē. ingressi. C. de sa. san. ec. Sed ɔ videtur. l. vbi mortis cā. ita donatur. ff. de donat̃. causa mortis. solue vt ibi per Bar.

12 ¶ Promitto tibi ter te hospitari in domo mea: stas p multos ānos φ non venis nūquid petere poteris extimatōem R̃. Jo. an. in addi. ad spec. de cēsi. refert suos magistros disputasse φ nō: ꝛ sic tene: licet videatur φ teneatur: per ti. ff. đ alimen. ꝛ ciba. lega.

13 ¶ Pactū de hereditate viuētis regulariter non valet: qꝛ inducit votum captādę mortis vt. l. fi. C. de pactis. ꝛ ibi per doc. ꝛ per Bal. in li. de vsibus feu. đ feudo dato inuicē. l. cōmissorie. c. si quis. ꝛ per canonistas in. c. venerabilē. đ elec. ꝛ Pa. in. c. nulla. de conces. prebē. Et ibi sic distinguēdo. Dicit φ aut pactū đ futura successione fit ad cōseruandā legitimam successionē ꝛ sic valet: vt instit. de legiti. agna. succes. §. finali. qꝛ pctm̄ ē legi consentaneum. Aut fit ad legitimā successionē minuendā: ꝛ tunc nō valet. l. pactū. ff. de pac. Sed si iuramēto firmetur valebit in. c. 2. de pac. lib. 6. Aut fit ad legitimā successionē pdendaz seu ad tollēdā liberā testificationez ꝛ sic nō valet: qꝛ ɔtra bonos mores vt. l. stipulatio hoc mō. ff. đ ver. ob. Ideo φ ſꝫ Bar. ēt iuramēto nō firmat̃. p regulā nō est obligatoriū. đ re. iur. li. 6. vt i. d. c. stipulatō no. ꝛ i. l. fi. C. đ pac. Sꝫ ego nō credo: qꝛ lꝫ sit ɔ bonos mores nō tñ naturales sꝫ solū ciuiles: ꝛ iō firmat̃. d. c. 2. đ pac. 14

¶ Utrū bñs parētes magnos quos timet ꝛ volēs puidere aīe sue reliquit medietatē oiuz bonoꝝ suoꝝ pauperib⁹: ꝛ dicē si ɔtingeret me facere aliđ testm̄ in q̄ ɔsanguineos meos istituerē p qđ reuocaret̃ pñs iudiciū ex nūc tibi. p. notario publico tanq̄ psone. publice stipulāti ꝛ recipiēti p dictis pauperibus dono reuocabilit̃ ꝛ iter viuos dictā medietatē bonoꝝ meoꝝ: constituēs me ex nunc eā possidere pcario noie fac tādez aliud testm̄. Modo querit̃ vtꝝ pauperes valeāt aliq̄d habere ex tali donatōe: R̃. Bal. vbi. ſ. φ fuerūt opiniones vna φ sic: q̄ est dñi Dy. ff. đ testa. l. heredes palam. §. fi. ꝛ in regula. qđ semel placuit. de re. iur. li. 6. Alia φ nō: qꝛ iuste ɔctus donationis videt̃ ipedire liberā testi factionez. ff. de ver. ob. l. stipulatio h̄ mō. Sꝫ aduerte φ nos sum⁹ extra casuz doctoꝝ. Nā hic interuenit traditio. vñ ꝛ si dōatio eēt ifirma ꝛ sine causa tñ dñs volens trāsferre dñiuz trāsfert. ff. de cōdi. ob cām. l. 2. §. subtili⁹. vel qꝛ causa ē ipa liberalitas: vt. ff. đ dona. l. hoc iure. Itē ipsa pietas: vt. ff. de ɔdi. idebiti. l. cū his §. si in ea opione sit mulier: ꝛ no. Insti. de obli. que ex quasi ɔtractu. §. ex q̄bus dā ad hec. C. de sa. san. ec. l. fi. Uolēs ergo sustinere opinionē Dyni. faciat φ pcedat̃ ad traditionis actū q̄ ēt sub cōditione fieri pōt: vt. ff. de acq̄. pos. l. q̄ abñti. ꝛ cautius si interueniat traditio corporalis φ si precaria: qꝛ precariuz forte non valet. Tu cogita. ego dimitto te sine decisione. hec Bal. Sed tu tene φ si vult valeat alicui publice persone inter viuos sub tali conditione et tradat: qꝛ sic valebit indubitanter.

¶ Utrū cum vir facit testm̄ ꝛ legat vxori certum quid hoc acto φ si mutaret testm̄ siue non: ista vxori iure donatiōis inter viuos debeat habere certā domuz quam sibi legauerat: ꝛ demū mutauit testm̄ nulla fcā mentione de dcā donatione: an mulier debeat habere dcāz domum: dic φ non. d. l. stipulatio hoc mō. Contrarium dico: quia ista donatio est

pñs ꝛ par a

pñs τ pura: q: dixit. siue mutauero siue
nō. τ ideo nō est apposita in penam te/
stamenti mutati. Caue tamē: q̄a nisi i/
teruenerit tradi tio nō cōfirmatur mor/
te. τ sufficit q̄ traditio interueniat tē/
pore donationis vel postea viuo donāte
ff. de dona. iter vir. τ vxo. l. papinianus.
alias incipit. si quis pro vxore: et ar. in
l. 2. C. si quis alteri vel sibi. hec Bal. vbi
supra.

16 ¶ Quomō interpretantur pacta obscu
ra? R. q̄ in dubio cōtra eã qui eū appo
suit τ potuit apertius declarare. ff. de
pac. l. veteribus.

17 ¶ Pactū legis cōmissorie quid est? R.
i cōtractu venditōis est pactio qua red
ditur in emptū qd̄ venditū est: si ñ ser
uat qd̄ est pm̄ sūm: vt i. l. i. τ. 2. ff. de le.
cōmissoria. τ fit ita. vendo tibi fundū:
τ si ifra talē diē nō solueris precium
i emptū sit. In pignore aūt fit sic. nisi
lueris pignus ifra certū tēpus sit ꝑdi/
tum vel sit mihi ꝑ soluto.

18 ¶ Utrum generaliter sit reprobatum?
R. q̄ nō: vt. ff. de le. cōmisso. per totū.
vbi patet q̄ valet i contractu vēditiōis:
sed in pignore generaliter est reproba/
tum: vt in. l. fina. C. de pactis pigno.
τ in. c. significante. de pigno. τ ideo ipso
non obstante pignus est restituendū:
nisi furasset in tali pacto: vt in dicto. c.
significante.

19 ¶ Utrū istud sit pactū le. cōmissorie.
pignoro tibi hāc rē: τ si nō luero. ij. mē
ses nūquā possim luere? R. Bal. vbi. s.
de vsu. feu. de feudo dato in vicē. l. cō. q̄
sic: lz nō dicat̄ q̄ dñiū sit apud credito/
rē. ista ē glo. no. i. l. vl. C. de pac. pigno.

20 ¶ Utrū possit fieri istud pactū cū fide/
iussore: videlz si nō extraxero te de obli
gatiōe q̄ pignus qd̄ ꝑ indēnitate tibi
dedi loco idēnitatis sit tuū? R. Bal. vbi
s. glo. dicit h̄ q̄ vz: q: spāle ē i his qui
ꝑ alio sūt obligati: q: hoc mō pñt indē
nes ꝑuari: vt. ff. de ꝯhē. emp. in fi.

21 ¶ Utrum i dote valeat hoc pactū. Si
tibi pecuniā nō restituero talē fūdū lo
co ꝑmutatiōis assigno? R. Bal. vbi. s.
vr̄ q̄ sic: q: ista ē q̄dā ꝑmutatio: vt. ff. d
iur. do. l. ita ꝯstāte: τ. l. fi. Itē spāle vr̄ i
dote: vt. ff. de solu. l. calipodius.

22 ¶ Utrū valeat istud pactū. obligo ti/
bi talē fundū pro. x. τ si nō soluero tibi
infra mēsē hēas eū emptū iusto ꝑcio?
R. Bal. vbi. s. q̄ sic: τ ē mirabile. qd̄ lz
nō sit collatū i alicui⁹ arbitriū declarā
di preciū vz: q: istud pactū ē ꝑs alteri⁹
ꝯctus validi. iste est casus mirabilis. ff.
de pigno. l. si fundus. §. fi.

¶ Utrū cū mutuasti mihi. x. nullo pi/ 23
gnore cōstituto hoc acto q̄ si nō solue/
ro infra mēsem talis dom⁹ mea sit tua
pro illis decem valeat tale pactū? R. q̄.
supra ibidem q̄ sic: quia nō est pactum
pignoris: vt dicta. l. fi. ff. de ꝯtrahē. ēp.
vbi tex. est notabilis.

¶ Utrum cum pactum. l. cōmissorie ē 24
appositum nō ipsi contractui pignoris:
sed diu postea valeat? R. qui. s. ibidē
q̄ sic: vt. ff. de pigno. act. l. ticius. vl̄ ibi
interuenit pactum rogatu debitoris τ
eius gratia non vorãgine creditoris.
Et dicunt q̄ ex interuallo valet ad ex/
cipiendum non ad agendum: vt refert
Bar. in. d. l. Calipodius.

p **Ala** dicitur lineus pannus consecratus qui exten
ditur super altare: τ super quo
extenditur corporale. τ a quo dz bñdici
vide. s. benedictio.

p **Allium** vt hic sumitur ē speciale ornamē
tum archiepiscoporum in quo
plenitudo officij cōfertur. de auctorita
te τ vsu pa. c. nisi spāl.

¶ Quando debet peti? R. ifra tres mē 1
ses a tempore cōsecrationis vel confir
mationis si ante nō fuit cōsecrat⁹: alr̄
potest remoueri. c. quoniam. 100. dist.
nec ante debet se archiepiscopum no/
minare. d. c. nisi. Nec etiam potest an/
teq̄ habeat ipsum pallium consilium
conuocare: conficere chrisma: dedicare
basilicas: ordiare clericos: nec ep̄os cō
secrare. c. qd̄ sicut. de elec. §. plz.

¶ Utrum archiepiscopus possit suum 2
pallium alteri comodare? R. q̄ non: i/
mo debet cum eo sepeliri: quia perso/
nam eius non transit. c. ex tuarum: et
c. ad hoc. de auctoritate τ vsu pallij.

¶ Utrum semper debeat celebrare cū 3
pallio archiepiscopus? R. q̄ tam in sua
q̄ in aliena diocesi potest absq̃ pallio
celebrare vl̄ sandalijs. In sua vero dio
cesi non semper debet celebrare cū pal/
lio: sed tm̄ in diebus illis q̄ i ecclie sue ꝑ/

ulleghs sunt expressi. extra ecclesiā n̄ dz eo vti: vt l.c.fi. de auctoritate ꝛ vsu pal.

4 ¶ A quo debet peti: R. ꝙ a papa. d.c. quoniā. ꝛ etiaz a patriarchis. e. antiqua. de priuile.

p **Papa** summus ē īter oēs: qꝛ ipe sol⁹ hz plenitudiēz ptātis: vt pz. 2.q.6. qui se scit.

1 ¶ Utrū papa possit dispēsare ī oib⁹ p̄ceptis moralib⁹ legis nature vel diuine: R. canoniste in.c. lfas. de resti. spo. ꝛ in.c. ꝓposuit. de ꝯces. p̄ben. ꝛ i.c. cū ad monasterium. de statu. mo. ꝛ in.c. ꝑ venerabilē. q̄ filij sunt legi. varie ꝛ cōfuse loquūt: nec ex eorū doctrina pōt hec questio declarari. Sed vt clare itelligat sic distiguo vt colligo ex doctrina Scoti in.3.di.37. ꝛ Alex. in.3. parte. ꝛ Henri. i.5. quol. q. 29. ꝛ Frañ. in.2. sniarū ꝙ sunt aliq̄ de lege nature seu diuina tāq̄ p̄ncipia pratice nota ex terminis q̄ sunt hec. Finale bonū est appetendū. Et aliū: itellige morū est fugiēdū: qꝛ aut auertit a finali bono vt ē cupiditas mortal. Aut retrahit ab ipso vt est cupiditas venial: ꝛ ista sunt omnino idispēsabilia. Aliqua sunt d̄ lege nature: vt cōclusiones necessario sequentes ex p̄ncipijs predictis: vt ista. deus est diligendus ꝛ proxim⁹. Et i istis nulla pōt cadere dispēsatio. vn̄ isto mō ius naturale dr imutabile: vt dr i. §. i. 5 di. Rō est: qꝛ rō legis q̄ est id qd̄ dicunt duo p̄ncipia ab eis nō pōt separari i aliquo cāu. Un̄ qꝛ primū p̄ceptū decalogi ꝛ 2m sunt de hmōi: iō simplr sunt indispēsabilia. Tertiū vero preceptū quantū ad cultū deo exhibendū aliqn̄ similiter est de hmōi: iō quantū ad hoc est indispensabile: lz quo ad determinatiōez tēporis sit dispēsabile: vt pz in.c. lz: ꝛ.c. cō quest⁹. de ferijs. Sūt ꝛ alia de lege nature nō tanq̄ p̄ncipia aut cōclusiones necessario a primis p̄ncipijs deducte: sz quia sunt multū consona predictis p̄ncipijs ꝛ ꝯclusionib⁹: cuiusmodi sunt p̄cepta secunde tabule ꝛ omnia moralia data in lege moysi ꝛ euangelica. ex primo enim principio ꝛ cōclusionib⁹ necessarijs sequētibus ex eo non est quo ad proximum nisi vnum preceptum. s. diliges deum: sed quia proximus fuit mutatus per peccatū ꝛ factus pn⁹ ad malum: iō addita fuerunt plura precepta tanq̄ multum consona p̄mis p̄ncipijs ꝛ conclusionibus p̄dictis. Et in istis q̄ tum ad rationē ipsoꝝ non potest cadere dispensatio. sed bene q̄tuz ad obseruātiam sanctōnum: sicut ꝛ Aug. in lib. cōfessionū ponit exemplū dicens: ꝙ sicut medicina est ars imutabilis: tn̄ medic⁹ aliqn̄ mutat precepta languentib⁹: ꝛ tamen rō precepti artis in se est imutabilis. vnde licet papa non possit dispensare vniuersaliter in preceptis secunde tabule: qꝛ vt cōmuniter ꝛ in pluribus in eis inest rō legis: tn̄ si occurreret casus ꝑticularis in quo deficeret rō legis ꝓpter causas spales ipedientes obseruationem preceptorū legis ex applicatiōe ipsoruz ad diuersas materias: tūc papa posset dispensare. Alr vt dicit Ricar. in 4. di. 38. Non videretur deus fuisse bonus pr̄familias nisi dimisisset pastorē super gregem suū. qui posset cōsulere oībus necessario occurrētib⁹ ꝛ necessario expediendis. Nec ēt posset dici ꝙ papa sit generalis cōmissarius dei assumpt⁹ in plenitudine potestatis. cuius contrarium determinatur. 2.q.6.c. qui se scit: ꝛ. 42.q.i. qd̄cunq̄. Et quod dico de p̄ceptis secunde tabule: idem dic de omnibus p̄ceptis veteris ꝛ noui testamenti. vnde. d. Archi. florē. in summa dicit se audiuisse a fidedignis ꝙ papa Martinus quintus habita ꝯsultatōne cū multis doctissimis viris in sacra theologia ꝛ iure canonico dispēsauit cū quodam qui accepat germanam suam in vxorez ꝓp multa mala ꝛ scandala que euenissent si eam dimisisset ꝛ que euitari non poterant nisi sic dispensaret. Et idem ego dico de similibus. ar. 2.q.i.c. multi. in fi. ꝛ. d.c. qui se scit. cū similib⁹. Et sic secundum hanc distinctionez intellige ꝛ limita. d.c. litteras. ꝛ similia que vidētur dicere ꝙ ꝯtra legē diuinā ꝛ euangelicā aut aplī̄ non pōt papa dispēsare: vt in.c. sunt quidā. 25.q.i. Qd̄ verū est vbi ratio legis non cessat. ꝛ i p̄dicta opinione concurrunt oēs canoniste si bn̄ intelligantur quando dicunt ꝙ papa pōt declarare: iterp̄tari: ꝛ limitare: ad distiguere ius diuinū qd̄ nihil aliud est dicere: nisi videre vbi rō cessat vl nō: vt sic non dispēset vl dispēsz: ꝛ sic tene firmiter.

¶ Sz q̄s poterit scire qn̄ rō legis d̄ficit i aliquo 2

aliq̄ casu. R. q̄ istō aliq̄n habemus ex exēplo ipsi' dei q̄ multotiēs dispēsauit in sua lege. Uñ in simi casu possumus τ nos cognoscere. Sed qñ tal' dispensatōis vel simis nō habem' exēplū i sacra scriptura: tūc ad solū pap. ī ptin . τ ipsi' declaratio cui dictū ē. Qōcūq̄ ligaueri sup terrā. i. d. c. quodcūq̄. qui q̄dē mlta declarauit: vt in materia voti: iuramēti τ hmōi. Et aliū ēt ex ipsa nr̄a rōe colligim': vt facim' in gladio deposito quē dicim' nō fore reddeñ. deponēti ef fecto furioso: vt i. c. ne q̄s. 22. q. 2. τ simi bus. vñ firmiter credo q̄ si aliq̄s peteē dispēsatōz i aliq̄ casu ꝯ legē dei nō iter ponat iportunitatē muneꝝ vel precū: sed simplr ponet se in manibus ipsius pape exprimēdo casum suū q̄ de' nō p mittet errare vicariū suum in dispensan.

3 ¶ Utrū papa possit dispensare in oib' q̄ sūt iuris positiui. R. q̄ q̄uis aliq̄ canoniste teneāt q̄ nō pōt dispēsare ꝯ statum vlem ecclesie. vt in. d. c. sūt q̄dem. Itē in his in q̄bus decolaret status ecclesie. p. c. τ si illa. i. q. 7. Ego tñ dico q̄ vlr pōt dispēsare: sed tñ nō eēt tolerandus si dispensaret contra predicta sine rōnabili cā: put dispensatio teneret: et sic tenetur cōmuniter.

4 ¶ Utrū papa possit dispēsare in ḡdib' ꝯsanguinitatis: nō solū put nūc: sed ēt put ex tūc. R. sm Io. an. i. c. p venerabilē. q̄ fi. sūt le. q̄ si ꝯctū ē in gradu p hibito dīna lege pt dispēsare put nūc: sꝫ nō put tūc. s. vt filij sint legitimi: q̄ an dispēsationē nati fuerāt. Sꝫ in matrimonio hūana lege p hito pt dispēsare nedū put nūc: sed ēt put ex tūc. Mō listo veruꝫ q̄ ad istud vltimū: nisi ius esset q̄situm alteri: puta q: p re mortuo successerūt iā agnati. vn̄ lꝫ postea legitimaret filiuꝫ nō excluderet agnatos: sꝫ i iure q̄rēdo valeret. vide. Legitimatio. §. i. τ. 2.

5 ¶ Utꝝ possit dispēsare in bigamia. vide. ꝫ. Bigamia.

6 ¶ Sed q̄d de obligatōe q̄sita laico q̄ ei nō subest q̄ ad tpalē iurisditōem. R. Pa. in. c. 2. ꝺ voto. q̄ si tal' obligatio solū ꝯhit ex fidei pstatōe: sic papa pōt ex cā ab ea absoluere τ dispēsare: vt in. c. q̄to. de iureiu. Sec' aūt si aliūde esset q̄sita: q: cū talis obligatio sit ꝺ iure gē tium nō poterit p papā tolli. cle. pastoralis. de re iudi. τ no. Inn. in. c. que in ecclesiarū. de cōsti. τ legiste in. l. fi. C. si ꝯ ius vel vti. pub.

¶ Que sunt que reseruant pape. R. q̄ absolutio ab excōicatōe in. 39. casib'. de q̄bus ꝫ. Excōicatio. 5. Item dispensatio in multis. de quibus. ꝫ. Dispēsatio. τ Irregularitas. Item cāe grauiores. facit. c. i. de iura. calū. τ. c. multis. 17. distinc. τ. c. quotiens. 24. q. i. τ. c. vt debitus. de appella. τ que sunt. vide in c. quod translationem. de offi. lega. in glo. que hic omitto: q: parum ptinent ad confessores. 7

¶ De eo qui gerit se p papa: nō electus a duabus partibus cardinalium: τ de obseruandis in eius electione. habes supra Excōmunicatio. septimo. cān. 2. τ. casu. 12. 8

¶ Utꝝ papa possit decidere ꝯ aliō statutum in cā fidei sine ꝯcilio. R. q̄ nō: vt in. c. Anastasius. 19. dist. quia papa pōt errare in fide. 40. disti. si papa. sed non tota ecclesia. c. a recto. τ ibi bona glo. 24. q. i. 9

P Araferna dicit a para: q̄d est iuxta: τ ferna q̄d est dos: quasi iuxta dotē. Uñ bona parafernalia dicuntur oīa bona vxoris extra dotē: vt dicit gl. in. l. hac. C. de pac. cōuen. Az. in summa. C. de iur. dot. Bal. in. l. 2. C. de sen. que sine cert. q̄ti. τ in. l. fi. C. qui po. in pig. habeant: τ in. l. ob maritorū. C. ne vx. p mari. τ in. l. si mulier. C. de pa. cōuen. Et ꝺ istis habes tex. in. l. si ego. §. dotis. ff. de iur. do. τ glo. in. c. plerūq̄. de dona. inter vi. τ vxo.

¶ Utrū statutū loquens de dote extēdatur ad parafernalia bona. R. q̄ sic. sm Albe. in. l. lege. de quibus in. 24. colum. ff. de legi.

¶ Utrū bona parafernalia sint puilegiata sicut dotalia q̄ ad h̄ vt bōa viri sint ypothecata sicut p dote. R. glo. in. c. ex iris. de pig. τ glo. in. l. fi. C. de pac. conuen. q̄ sic. lꝫ sm Pa. in. d. c. ex litteris. aliqui libri habeāt p̄dictam glo. dicentem q̄ nō. sed vtrumq̄ saluat p distinctionem. videlicꝫ si spālem sibi pro his ypothecā a viro exegit illa erit ꝯtenta. Si aūt nullam exegit hēbit ypotheca 2

ta omnia bona viri p omnibus prefatis bonis: vt i. d. l. fi. Et de qbus hz vir admistratōz. De alijs aūt que vxor penes se retinet que nō hz hypothecā in bōis viri ħm Pa. in. d. c. ex lfis. Ista tñ ypotheca non est priuilegiata sed cōis ħm Inno. τ Io. an. in. d. c. ex lfis.

3 ¶ Utrū marit' debeat hre fructus dictoꝝ bonoꝝ pafernaliū. R. φ nō naturales qñ dñiū eoꝝ nō est translatuz in virū: qδ nūφ p̄sumit trāslatū nisi probet: vt no. gl. in. d. l. fi. sed solū pōt esse cōmodū bonoꝝ alioꝝ ꝑpter labores in exigendo. Aduerte hic φ qñ maritus dz hre fructus: nihilomin' si aliqd sup est φ nō sit ꝯsumptū dr ꝑtinere ad ipsam vxorē: ꝑ ea q̄ not. i. l. vbi adhuc. C. de iur. do. τ in. d. l. fi. C. de pac. cōuē. τ ibi Bal. dicit Bar. ꝯsuluisse.

4 ¶ Sz nūquid deferēdo in domū mariti dicta bona τ ea eidē assignādo transeant in dñiuz mariti. R. φ nō: vt in. l. si ego. §. dotis. ff. de iur. do.

5 ¶ Ex q̄ culpa tenet vir si male. d. bona admistrat. R. φ de dolo: lata culpa: et leui culpa: vt no. in. d. l. fi.

6 ¶ Sed q̄ actōe repetunt. R. φ si dñium eoꝝ trāstulit in maritū ꝯdicet ꝯditōe certi vel sine cā vel ob cām. Si aūt nō trāstulit dñium ad exhibeñ. si nō nixus sit marit' amouere. vel reꝝ amotarū si sit nixus amouere: vt in. d. §. dotis. vel ħm glo. ibidē aget depositi qñ eas custodiendas maritus accepit: vel mādati quādo vxor mādauit custodiā earum marito.

p **Arentis** appellatione nō tm̄ pater: sed τ auus et proau': τ deinde oēs supiores cōtinent. Sed τ mater τ auia: proauia. ff. de ṽ. sig. l. appellatōe.

7 ¶ Parentes quō tenent alere filios: τ filij parētes. habes. ṡ. Alimēta. τ. ṡ. Filius. §. 21. Et quō tenentur ex cōtractu filioꝝ. ṡ. Obligatio. §. fin. τ ex delicto: ṡ. Dñs. §. 4.

p **Aricida** est qui parētez occidit vsφ in infinitum in linea ascendētiū τ descēdētiū. Et nō solū q̄ occidit: sed τ omnes q̄ sunt cōscij ad hoc vel operaz in aliquo dederūt: vt. l. i. τ. 3. τ. 4. τ. l. visum. ff. de parici.

¶ Que pena paricidarū. R. p̄rio ṽgis dz cedi: deinde in sacco corij cōsui cum cane: gallo: vipera: τ simia. τ sic iactari in mari vel flumine. Et si flumē vł mare nō est ꝑpe bestijs subijciat. l. pe. ff. de parici. τ. C. e. ti. 1

p **Arrochia** dr locus in q̄ degit populus alicui eccłie baptismali deputat' certis finibus limitat'. Un plures eccłie baptismales non debent esse in eisdē limitibus. 16. q. i. plꝭs baptismales. fa. c. i. de his que fiūt a prelat. c. pastoral. Aliqñ parrochia dr tot' epatus. c. i. de rap. de parro. c. sup eo. de offi. archiepi. c. 2. §. pe. no. Hos. τ Bof. in sum. eo. ti.

¶ In quo cōsistit ius parrochiale. R. φ in. 7. Primo vt in diebus dñicis τ festiuis populus audiat missam in sua ꝑrochiali ecclesia. de quo dic vt. ṡ. missa. §. 59. Precipit tñ in virtute obediētie τ sub interminatōne maledictōnis eterne religiosis oibus ne dicant aliq̄ verba: intellige infamatoria vł falsa vt retrahāt laicos ab ecclesiarū suarū frequentia vel accessu. in cle. religiosi. de ꝑuile. Secūdo ꝯsistit ius parrochiale in decimis. 16. q. 2. in multis. de deci. c. ad apostolice. de quo. ṡ. Decime. Tertio in oblatōibus. 10. q. i. q: sacerdotes. τ. c. sanctoꝝ. τ. c. se. Quō aūt obligātur ad oblatōes. vid. ṡ. Oblatio. §. i. Quarto in penitētijs accipiēdis. in. c. ois. de pe. τ remis. vide. ṡ. Cōfessio. 5. Quinto in exhibitōe sacroꝝ. Sexto in sepulturis. Septimo in bñdictōe nubentiuz. de qb'. de sepul. ꝑ totū. 13. q. 2. placuit. de simo. c. suā. τ vide in suis locis. Pre. tñ. 9. in ꝑuilegio qδ incipit. attēdētes. declarat φ in priuilegijs minoribus cōcessis: vbi dr saluo iure ꝑrochiali intelligi debere circa oblatōes: decimas τ ꝑmitias solū τ nō in alijs.

¶ Quō efficitur q̄s de parrochia aliq̄. R. φ acquisitōne domicilij ibidē. vt. ṡ. Domiciliū. Item quo ad sacrm cōfessionis τ eucharistie. Efficit etiam cum q̄s per maiorē partē anni: puta ꝑ plus q̄ ꝑ sex menses in ea morā facit: lz ibidē nō trāstulerit domiciliū ħm Pa. i. c. ois vtriusφ τc. τ de hoc vide. ṡ. Cōfessio. §. 10. τ. 11. 2

Artis appellatõe qd con tinetur. vide. s. Fa mi. §.4.

p Atientia est suas τ suo ruȝ iniurias: ac cetera mala equanimit fer re.23.q.1.c.f.

¶ Utruȝ sp sit habẽda.ẽ.ꝙ sic intus: ȝ ab extra nõ qñ ñ expedit saluti proxi mi.23.q.1.paratus.q: vbi hostis nõ p sonam:sed fidẽ querit ñ sibi nõ resistit nõ patientia sed negligẽtia est. 23.q.3. Maximianus. Et patiẽtia plato:ũ q vitia nutriunt pestifera ẽ.23.q.3.iustũ. lȝ aliqñ toleret aliqd malũ laudabilr ꝓpter maius malũ euitãdũ.23.q.4.ec ce.τ.c.seq. Sed qñ expedit saluti pxi mi:sic etiã est habẽda ab extra. τ sic in tellige illud. Luc.6. Si quis pcusserit te in vnã maxillã pbe ei τc.ẽm Augu. ꝙtuȝ ad preparationẽ animi: τ alterã si eius saluti expedit.d.§.i.als non:sic cut nec xps eam pbuit in cõspectu põ tificis pcussus.d.c.paratus.

p Atria potestas est de iure ciuili introducta: τ soluit. Primo cũ pater transit in ptãtem alterius:puta efficit religio sus. τ ideo cũ sit in ptãte abbatis non poterit hẽ filiũ in ptãte: vt in.l.si arro gato:.ff.de adop.fa.c.cũ scimus. d re gula.aut.ingressi.τ aut.si qua mulier. C.de sa.san ec. Item scdo soluit qñ fili us post pubertatem pfitet in religiõe approbata:vt no.gl.i.c.i.20.q.2. τ gl. in.l.si ex cã.§.Papinianus.ff.d mino. Sed ante pubertatẽ nõ põt pfiteri pa tre inuito: q: nõ definit patria ptãs p ingressum ante pubertatẽ: τ ideo tene tur patri obedire: immo nec pater põt offerre filiũ impuberẽ religioni matre ꝯtradicente ẽm Inn.τ no. Pa.in.d.c. 2.de regula.q: obediẽtia qua filius te netur matri est de iure naturali τ diui no:sed patria ptãs de iure ciuili:τ ido in istis spũalibus magis cõsiderat ra tio naturalis ꝙ ciuilis. Nec auus fitr patre ꝯtradicente eadem rõne.

Atriarcha greca ligua summ⁹ pa trum interpretatur.21.dis.cle ros. d: etiam primas:quoniam idem est:vt.99.distin.prouincie.τ sũt qua tuo: pncipales.s. Romanus:Cõstanti nopolitanus: Hierosolymitan⁹:τ Ale xandrinus. Alii quoqȝ sunt. Aquilien sis:Bituricensis:Cãtuariensis: Bradẽ sis:τ Antiocenus:vt not.glo. in dicto c.cleros.

¶ Quid possũt facere.ẽ.ꝙ crucẽ ante se deferri faciũt:nisi in vrbe:τ vbi ẽ pa pa vel eius legatus. Appellat ad eos omissis mediis. Item supplet negligẽ tiam metropolitani:τ quedaȝ alia. de qbus τ in.c.antiqua.de pulleg. τ.d.c. puincie.τ.9.q.3.cõquestus. τ de offic. ordi.presenti.lib.6.τ de appella. solici tudinem.

p Atronus habet supra Iuspatrõa tus.

p Eccatum est in triplici genere. Qd q dam dr originale qd nihil aliũ est nisi carẽtia iusticie originalis deb ite in primo parente accepte ẽȝ Ansel. in libr.de cõceptu virginali. Et istd est omnino in voluntariũ τ in vniuersali τ in particulari. Solũmodo fuit volun tariũ volũtate aliena.s.ade. Et propte rea potest remitti sine actõe τ sine pas sione volũtatis illius in quo est:vt per baptismuȝ.de quo in.c.maiores.su.§. hic vero dicimus de baptismo. Que q dem iusticia originalis fuit quoddam auxiliũ diuinũ super naturale necessa riũ homini rõne sue compositõnis. Q: cũ sit compositus ex anima et corpore ex intellectuali τ sensuali:que quodã modo si sue nature relinquat intellectũ aggrauant τ impediũt:ne libere ad sũ mum cõtemplatõis pertingere possit. Ideo data fuit sibi iusticia originalis: per quã si mens hois subderet deo: ẽt ei subderent oẽs vires inferiores:vt li bere in deũ posset tendere: cuius sbtra ctio fuit facta per pctm originale. Cu ius duplex est pena. Una taxata pctõ: scȝ priuatio iusticie originalis:τ caren tia visionis diuine. Alia est pena cõco mitans:τ hmõi st infirmitates:mors τ alia mala que sequunt:sicut si iudex ꝓ peccato imponeret penam eruitiõis oculoꝝ ad quã sequerent postea mlta

dāna. Hec ex Fran. de maio.in.2. sen
tentiarū. Quoddā dr̄ veniale: ⁊ istud
aliqñ est volūtarium volūtate ꝓpria ⁊
simplr̄: sicut qñ ex deliberatōe qs dicit
mendaciū iocosum.22.q.2.c.primum.
Aliqñ xo partī est pena: sicut motus
inordinati q̄ oriunt̄ nobis ex corrupte
la p̄uaricatōnis ade. Partim xo ē cul
pa: q2 lʒ nō sit a volūtate ꝓpria añcedē
te: orit̄ tñ a volūtate cōcomitante ⁊ nō
ꝓhibente vel nō precāte cū possit ꝓhi-
bere vl p̄cauē tales mot⁹ iordiatōs. et
de istis dr̄.25.di.§.als. Et ad remissio-
nē eius cōcurrūt tria.s.pena pñs: gr̄a
cōcomitās ⁊ meritū antecedēs. Quod
dā dr̄ mortale: qd quidē est volūtariū ⁊
in vniuersali ⁊ in p̄ticulari: ⁊ ideo non
pōt sine nostra actiōe dimitti, vt in.d.
§.hic xo dicimus. Et de isto intelligit̄
illud Aug.li.i.retractata.c.12.et de xa
religione. Peccatū est a deo volūtariū:
vt si nō sit volūtarium nullo modo sit
pctm̄.et.15.q.i.sed hoc nō generaliter.
1 ¶ Quō potest discerni pctm̄ mortale a
veniali. R̄. φ p̄cepta diuine legis natu
ralis ac humane indicāt qd sit morta
le vel veniale. Naʒ q̄cquid est ꝯ ipsa d
se hʒ rōnem mortalis peccati: nisi vl ra
tione surreptōis vel modicitatis vl rō
nabilis cāe quo ad p̄cepta humana: vl
dispēsatōis superioris excuset̄. Peccatuʒ
xo veniale nō est cōtra legē aliquā: sʒ
est p̄ter legem: q2 nō obseruat modum
rōnis quē lex sancta intēdit. hec ex.2.
2 sententiarū.di.25.
¶ In quo differt culpa pctī a pena. R̄.
φ culpa seu macula est quedā relatio
ad actū p̄sentē vel p̄teritū: quā diuina
volūtas facit illū q̄ fecit reputās inde
centē in esse morali. Ex q̄ indecētia re-
lata ad actū p̄terituʒ vel p̄ntem nascit̄
obligatio ad penā ex determinatōe vo
lūtatis diuine. Et ideo aliud ē remitte
re culpā: aliud penā. Qñ eñi deus non
ꝯcipit hoiem sb̄ ista idecētia: tūc remit
tit̄ culpa. Qñ xo nō cōcipit̄ sub obliga
tōe ad penā: tūc remittit̄ pena. Ex quo
pʒ φ ꝯesse morale nō ꝯsistit in re: sed
in extimatōne. Propterea dicit phs.i.
ethi. φ aliqñ filij vident̄ trahere infeli
citatē a parentibus. ⁊ ibidem dr̄ φ ho-
nor est honorātis: q2 honorās agit vir-
tuose ⁊ bonū in se morale. honoratus
autē nihil facit. Sicut iniuria quē sibi
imagini dr̄ fieri imaginato. de hoc vi-
de Pe. aure.in.4.dist.14.q.4. ⁊ sic licʒ
peccatū nō sit in esse naturali p⁹ actuʒ
ipsius: est tñ in esse morali: ⁊ ideo dā-
natur si nō deletur.
¶ Peccatū qñ dr̄ in spm̄ sanctū. R̄. est 3
qñ q̄s cōtendit abijcere vel remouere
illud qd electionē peccati posset ipedi-
re. Verbi gr̄a. Instigatur q̄s ad pctm̄
⁊ occurrit ei diuina seueritas puniens
illud pctm̄: ⁊ talis istud abijcit studio
se promittēs sibi impunitatē vt peccet
liberius. Et istud est ꝓprie pctm̄ in spi
ritū sanctū. ⁊ dr̄ etiā malicia ⁊ blasphe
mia in spm̄ sanctū: ⁊ est spāle pctm̄ et
g̃uissimū. Sūt āt.6.q̄ ipediūt pci ele-
ctōnē q̄ ponūtur in.3.sniaꝝ.di.43. duo
ex p̄te diuini iudicij. Duo alia ex parte
donoꝝ dei. Et duo vltima ex p̄te pcti.
Et propterea sunt sex spēs pcti in spm̄
sanctū. Prime due sunt p̄sumptio q̄ si
ne meritis de misericordia dei p̄sumūt:
⁊ desperatio qua desperāt de indulgētia
pctōꝝ ꝯ duo prima.s.ꝯ timorem dei et
spem. Secunde due sunt.s.ipugnatio
x̄itatis agnite: ⁊ inuidētia fraterne gr̄e
ꝯ scd̄a duo.s.agnitōē x̄itatis fidei ⁊ au
xiliū interioris gr̄e: quā ēt in alijs no-
let crescere: ⁊ dolet si videt in fr̄es. Ter
tie due sunt.s.obstinatio ⁊ ipenitētia
cōtra tria duo.s.considerationem tur-
pitudinis peccati ⁊ breuitatem ipsius
delectatōnis.
¶ Vtꝝ actus q̄ ex sua specie ē veniale 4
peccatū possit esse mortale. R̄. φ sic tri
pliciter. Primo rōne finis cū cōstituit̄ in
eo: vel inquantū refert̄ ad mortale pec
catū sicut ad finē: puta cū quis dicit x
bum ociosum: cū tali intētōe φ ēt si eēt
ꝓhibitū de p̄cepto: nihilominus dicēt
vel dicit vt ꝓuocet aliquā mulierē ad
fornicañ. ⁊ sic intellige illd Aug.25.di.
§.cris. nullū pctm̄ a deo veniale: quin
fiat criale dū pl3.gl.sic. dū plʒ cōplacē-
tia fruitōis seu finis. Scd̄o rōne erro-
neitatis: cum ex cōscientia erronea cre
dit mortale: ⁊ illud committit.28.q.i.
omnes. Tertio rōe ꝯsensus in delecta-
tionē. de quo.§. Cogitatio. hec ex. S.
Bo.in.4.di.16.
¶ Vtꝝ oē pctm̄ sit remissibile. R̄. sʒ A- 5
lex.d al.in.3.p̄te sūme trac. de incarna-

ctõe dei ꝙ aliqua pctã ꝺ̃icunt̃ irremiſ ſibilia negatiue que nullo mõ remitti poterũt: ſicut ſunt p̃cepta ſolũ angeloꝝ maloꝝ ⁊ hominũ dãnatoꝝ. Aliud pcti ab iſtis nõ ẽ irremiſſibile negatiue. Ali qua peccata ſunt irremiſſibilia ꝑuatie ⁊ ſic oia peccata ſunt irremiſſibilia: q̃a vt dicit Hiero. Pro minimo peccato ſi habent vñ ſatiſfaciãt ſimł homies vni uerſi: q: nemo aliq̃d ex ſe hꝫ quo remit tant. Tertio dñr peccata irremiſſibilia ꝓie: eo ꝙ p̃ranie diſponũt ad gr̃aꝫ per quã remitti pñt: ⁊ ſic peccata in ſpĩm ſã ctũ ꝓpꝛie ſunt irremiſſibilia: vt ꝓꝫ ĩtuẽ ti: nõ q: nõ poſſint remitti: ſꝫ q: ꝓie di ſponũt hoieꝫ vt remiſſionẽ ꝯſequatur.

¶ Utrum volũtas ⁊ opus exterius ſit
6 vnum peccatum. vide preceptuꝫ .§.14.

Peculium

p Peculium dr̃ quaſi pu ſilla pecũia ſiue pꝛimoniũ puſillũ .ff. de pecul.l. depoſiti. Añ dr̃ oẽ pꝛimoniuꝫ cuiuſ꞉ꝫ hoĩs ẽt liberi: vt .ff. ad trebe.l.co gi.i pn. ⁊ mult̃ aliji mõi dr̃ peculiũ: vt no.gl.i ſkca.ff.ð pecu. Sꝫ hic itẽdo tra ctare de peculio qð filius acquirit viuẽ te patre: ⁊ ſub ip̃ius ꝑtãte exiſtens.

¶ Quot ſunt ei⁹ ſpẽs: R̃. quattuoꝛ. Pri ma dicitur peculiũ ꝑfectitiũ .ſ. qð ꝑfici ſcitur ex rebus pr̃is. Unñ gl. in.l. cũ oꝫ. C de bo. que libe. dicit ꝙ ex capit̃ large vt comp̃hendat oẽ id qð occañoe pr̃is ob uenit.l. additio .ff. de acq. here. Et iſtud acquirit̃ pr̃i quo ad ꝓpꝛietatẽ ⁊ vſumfru ctum. Siĺr dic de acq̃ſitis a clerico ex bonis eccłie vel ei⁹ ĩtuitu ꝙ ſunt eccleſie quo ad ꝓpꝛietatẽ ⁊ vſumfructũ: ⁊ iõ non pt̃ diſponere niſi a iure conceditur: vt §. Clericus .13.

1 ¶ Scðm dr̃ aduẽticiũ .ſ. qð acq̃rit̃ ex in duſtria vł ex donatiõe fcã aliũde q̃ itui tũ pr̃is: vel aliter aliũde ꝓuenit ex euẽ tu vel fortuna ſeu induſtria. Exciperes q̃ ab imperatoꝛe vel auguſta donãt̃ que q̃ſi caſtrenſe iudicãt̃. C. de bo. q̃ li.l. cuꝫ multa. Idem dicit de donato a rege: q: ſtatutũ loquens de impatoꝛe generali ter itelligit̃ foꝛe ſtatutũ de rege ꝑticula riter ſm̃ no.ꝑ Inno. in.c. ſuꝑ q̃buſdaꝫ de ver. ſig. ⁊ iuſto aduẽticio filiuſfami lias acq̃rit dñium ſiue ꝓpꝛietatẽ: ſꝫ pr̃ hꝫ vſumfructũ donec vixerit: niſi remiſerit vel niſi ab aliquo ſibi detur vel relinqua tur hoc pacto vt ad patrem nõ ꝑtineat vſufructus: vel niſi ſuccedat fili⁹ vna cũ pr̃e in hereditate fratris vel ſoꝛoꝛis: vel niſi qñ pater noluit aſſentire filio adeũ ti hereditatem aliquã: vel niſi pr̃ cõmi ſerit inceſtas nuptias: vel niſi pr̃e min⁹ legitime diuertẽte.l. diuoꝛtiũ indebite faciente: bona filijs applicent̃. Inſti. ꝑ quas ꝑſonas nobis acq̃ .§. ſancitũ .i.gl. Itẽ ſi filius recepit dotẽ pr̃e nõ cõſenti ente nec ſe obligante ſm̃ Bar. in.l.ð.ff. re. amo. q: in iſtis pr̃i nõ acq̃rit̃ vſufru ctus nec q̃cq̃ alið. Sꝫ ſi eũ emãcipaue rit media pars vſufructus alioꝝ aduẽ ticioꝝ remanebit apud pr̃em ſolũ: vt .l. ð .§. ſancitũ. ſꝫ ſi p̃moꝛiat̃ filij erit ſpãtr ⁊ totalr̃: nec cõmunicabit cuꝫ alijs fra trib⁹. Si aũt fili⁹ p̃moꝛiat̃ añq̃ pat̃ to tum erit pr̃is niſi filios reliquerit. naꝫ tunc filij erunt loco pr̃is. vñ dicit tex.i. ð.§. ſãcitũ. Si id qð ſuis laboꝛib⁹ vel ꝓ ſpera foꝛtuna ei acceſſit hoc in aliũ ꝑ ueniet: luctuoſum ei fiet.

¶ Tertiũ dr̃ caſtrenſe qð a parentibus 2 cognatis aut alijs degenti in militia donatur: vel qð ip̃e filiuſfamilias i mi litia acq̃ſiuit: ꝙ niſi militaret acq̃ſitur⁹ non fuiſſet. nam qð erat ⁊ ſine militia acquiſitur⁹ id peculij ei⁹ caſtrenſe nõ eſt ff. de caſtrẽ. pecu.l. caſtrenſe. cuꝫ ibi no.

¶ Quartũ dr̃ quaſi caſtrenſe qð acq̃rit̃ 3 a viris diſertiſſimis: patronis cauſarũ: viris deuotiſſimis memoꝛabilib⁹ .ſ. no tarijs ⁊ agentib⁹ in reb⁹: necnon magi ſtris ſtudioꝛũ liberaliũ artiũ: archiatriſ q̃.i. medicis ⁊ omnibus omnino q̃ ſa laria vel ſtipendia recipiunt publica. C de ino. teſta.l. cũ in antiquis. Ex p̃dic tis patet ꝙ notarij communes nõ ac quirunt in q̃ſi caſtrenſe: ſed ſoluꝫ nota rij communes aut dominoꝛum aut of ficialiũ qui deberent habere ſalariũ de publico.

Additio. Idem dic de remigis nautis patronis aut a lijs officialibus nauium: qui ex cauſa publica faciunt: vt lege pꝛima .ff. de bo noꝛum ꝑoſſ. ex te. mi. Secus ſi ex cau ſa priuata.

¶ Sed q̃d de acquiſitis ꝑ clericos filiiſ familias: R̃. ꝙ res oẽs quolibet mõ ad eoꝝ dominiũ venientes habebũt ſu as ad ſimilitudinẽ caſtrẽſis peculij: ita

q de ipsis ad libitū disponere poterūt:
τ testari legitima legata filijs vel parē
tibus: vt in autē. de sā. epi. §. presbyte-
ros. τ ponit. C. de epi. τ cle. autē. psby-
teros. Qd limita verum nisi acquirant
ex bonis ecclesie vel eius intuitu: quia
tunc nō poterūt disponere. de quo dic
vt. §. Clericus. 15.
6 ¶ Utrū acquisitū per muratores aut
carpētarios aut alios laborātes i reb9
cōmunib9 qui ēt hñt salariū ex publico
sit q̄si castrēse? R. q nō: q2 nō solū req-
ritur q id qd acquirūt sit ex publico. sz
oz q sit ex publica cā: vtputa publico
offō aduocatōis notarij cōis vel offā-
liū τ hmōi: alr nō erit quasi castrense.
Sali. tamē in. l. fi. C. de iof. te. tenz q i
genterij dñoꝝ vel cōis id qd acquirūt
habebunt p quasi castrēse.
7 ¶ Sed nūquid aduocati q ex aduoca
tione aliqd acqrūt nō ex publico sed a
cliētib9 habebūt p castrēsi. R. sz Bal. in
d. l. fi. q sic: q2 cedit loco publici salarij
ex quo eis hodie nō soluitur ex publico
l. fori tui. C. de aduo. diuer. iudi. et ibi
dicit Bar. q silr erit q̄si castrense id qd
acquirūt assessores sm glo. ibidē. Idez
dic sm Bar. in. l. si mulier. ff. de castrē.
pecu. de relictis aduocato p emendis
libris vel eq cā eūdi ad offā: τ hmōi.
8 ¶ Utrū donatū filiofamilias militi ad
uocato aut aliud officiuz publicū habē
ti sine alia expressione sit castrense vel
quasi? R. sm Bar. in tractatu de duo-
bus fratribus q aut donantur res ne-
cessarie militie siue apte: vt equ9 et ar-
ma militi: libri aduocato: tūc i dubio
dicet esse castrēse vel quasi a quocūqz
donētur eisdem. l. miles precipua: et. l.
castrēse. ff. de castren. pecu. Si autē do
nātur ea que nō sūt apta ad militiam
nō erit castrēse etiam si expresse dixe-
rit: vt. l. si forte. ff. de castrē. pecu. τ qd
ibi tz Dynus: τ. C. eo. ti. l. i. Et hoc verū
nisi i duob9 casib9. Primus quādo ille
q donat solum ex militia vel aduocati-
one τ hmōi not9 est. Secūdus casus ē
quādo talia donata licet nō sint apta
ad militiam vel aduocationem: tamē
dātur expresse vt vendātur pro emēdis
armis libris τ hmōi necessarijs ad dcā
publica officia. Alia vere que possūt eē
apta ad militiam τ ad alia: vt seru9 tūc
si specialiter τ nolatim ad ipsa sint da
ta: sic erūt quasi castrēse. Sec9 si sim-
pliciter sine expressiōe: q2 nō erūt castrē-
sia: nisi vt dictum est sint data a noto
solū ex militia. l. si militi. ff. de ca. pe. et
qd no. Bar. in. d. l. si forte.
¶ Quid de donato filiofamilias qui 9
nō est miles: nec in aliquo publico of-
ficio cū ista expressiōe q sit ei castrense
vel quasi. R. secūdū Bar. i predicto tra
ctatu q licet appositio verborum non
valeat nisi vt sit aduēticiū: vt. d. l. si for
te. operabit tamē vt patri nō acquirat
vsusfructus: qd potest facere donās: vt
C. de bo. que li. autē. excipitur. τ sic licz
viciet expressū: nō viciat tñ tacitū. l. i. q
mo. pi. vel po. sol.
¶ Utrū libri empti a patre filio suo sint 10
quasi castrēse? R. sm Bar. i dicto tra-
ctatu: τ i. l. i. §. nec castrense. ff. de col.
bono. q aut pater tradidit τ se donare
expressit: τ tūc si filius erat aduocatus
acquirit sibi i quasi castrēse. l. i. C. d ca.
pe. τ. l. castrēse. ff. eo. Nec pater poterit
sic datum reuocare. l. si filius. C. fami.
her. Si vero nō erat doctor tempore do
nationis: sed scholaris: tūc nō potest di
ci quasi castrēse: q2 cōditio persōe hoc
nō patitur. Nam scholares nō gaudēt
priuilegijs q magistri τ doctores. l. i. in
fi. C. de stu. libera. Et facit qd no. i. l. fi.
C. de iuris. omniū iudi. qd verū intelli-
ge nisi ante mortem patris compleuis
set studiū suū: q2 sic cepit q̄si militare:
τ tūc erūt q̄si castrēse. l. siue emancipa-
tis filijs. C. de dona. τ. l. donatōes in cō
cubinas. §. pater. ff. eodem. Nota tamē
q licet nō fuerit doctor nec effect9 ante
mortem patris si pater ei nō emācipa-
to libros dedit: sed eos nō ē adept9 nisi
p9 emācipatiōem q erūt sui: q2 ɔfirma
tur donatio. d. l. siue: τ. d. §. pater. Idē
dic de quocūqz dōato a patre filio emā
cipato vel ēt nō emācipato: si mō emā
cipat9 volūtate patris possedit q erit fi
lij: nec pater postea poterit reuocare. d.
l. siue. Secus si post emancipationem
tenuisset donata ante eam contra volū
tatem patris. Similiter idez dic q cō
firmatur dicta donatio morte: etiam si
non erit ipse emancipatus. τ sic post
mortem patris talia erunt sua: nec
communicabuntur fratribus alijs. l. si

lic.C.famil.hercis.secundū opinionē ap
probataȝ ĩ gl.d.l.siue. Aut pater nō tra
didit nec expressit se donare ⁊ sic lȝ eme
rit nomie filij sui nihilominus erūt pa
tris: communicabit eos cum alijs fra
tribus post mortē patris.l.i.in prin .C
de ca.pecu.requirit enim traditio vt vi
deatur donare.l.2.C.si quis sibi vel al
teri.ꝙ si nescit an donauerit vel ne tūc
scdm Bal.in additionib⁹ ad prefatum
tractatū Bar.ad cōiecturas est recurrē
dum scdm ea que isra dicā in.§.32. Ad
uerte hic scdm Bar.in auten.ex testō.C
de colla.ꝙ donatū a patre filio emanci
pato est ɔferendū post mortē: ⁊ cōputa
bitur in eius parte. Sed donatū filio
existi ĩ sua potestate: lȝ nō valeat in vita
ipsius patris: tñ assumit sibi vim post
mortē: ⁊ hȝ vim legati: vt in.l.in dōatio
nib⁹.C.ad.le.fal.⁊.l.donatōes.la.i.C.d
dona.inter vir.⁊ vxo. Et sicut legata et
fideicōmissa nō ɔferunt.l.penultima.
C.de coll.sic nec tal donatio. Fallit hoc
in trib⁹ casib⁹. Primus qñ emergit ine
qualitas.l.pe.C.d coll. Scdo qñ pater
hoc expressit. Tertius qñ dedit vt habe
ret in peculio.l.si donatione.C de coll.

11 ❡ Utrum oē acquisitū ex pecunia pa
tris a filiofamilias sit profecticium? Re
scdm Bar.in predicto tractatu: et in.l.
cuȝ oportet.C.de bo.que lib.ꝙ id qd ac
quirit filiusfamilias ex bonis patris si
ue sit pecunia siue sint possessiones sibi
ab eodem date: siue labore ⁊ industria
sua: puta dando possessionem alteri co
lono vel pecuniaȝ mercatori ex quibus ha
buit de lucro tale lucrū erit profecticiū.
Sed id qd acquirit ex predictis bonis
ex labore suo vel industria sua: puta la
borando agrum predictū vel negocian
do de pecunia predicta sicut lucꝝ qd fit
ex pecunia pro parte attribuit persone
lucranti: ⁊ pro parte pecūie.l.i.C.pro so
cio: ⁊.l.si nō fuerint.§.i.ff.eo. sic tale lu
crum erit pro parte que debetur possef
sioni vel pecunie profecticiū: ⁊ pro par
te que debetur operi persone lucrantis
erit aduenticium.d.l.cum oȝ post prin.
vbi pȝ ꝙ omne lucrū prouenientēs ex pso
na filij est aduenticiū. Nec ob.l.si ita.§
fi.ff.de vsu.⁊ hita.⁊.l.per huū.§.fi.d ac
qui.re.do.quas allegat. Spe.q̃ tenȝ cō
trariū: q: loquūtur in hno qui acquirit
dño ex opere psone sue. Et hoc tene.n si
si ex pecunia patris fecisset vsurā: q: lȝ
glo.in.d.l.cū oportet teneat cōtrarium
tñ tu tene cū Bar.ibidē ꝙ tale lucrū nō
erit nec profecticiū nec aduēticiū: sȝ to
tū restituendū.per ipm filiū.⁊ glo. intelle
xit qn vsure licite erāt de iure ciuili. qd
hodie non est.c.super eo.de vsuris.

❡ Utrū filiusfamilias qui lucrat vigo 12
re statuti ex morte vxoris sue dotē vel
partē debea eā habere p aduēticio? Re.
Bar.in.d.tractatu: ꝙ aut fili⁹ sustinet
onera matrimonij de lucro sue psone: ⁊
tūc filio erit aduēticiū. Si vero nō ipse
sed pr sic erit pfecticiū. Et sic intellige
opi.Dy.in.l.si cū dotē.§.nūc trāsgredia
mur.ff.solu.ma.qui tenȝ ꝙ nō est aduē
ticiū sed cōicabit post mortē pris cū ali
is fratrib⁹.per.l.2.C.fami.her. Si vo
partim pater et partim filius sustinet
tūc p rata oneris ptiȝ erit pfecticiū ⁊ p
tiȝ aduēticiū.l.sȝ ⁊ si qs.§.i.ff.d vsufru.
⁊.l.si huius cōis.§.fi.ff.de stipu.seruo.

❡ Utrū donatū vel relictū ab extraneo 13
filiofamilias sit aduēticiū? Re.bm Bar.
in predicto tractatu: ꝙ aut datū est ɔtē
platione patris: ⁊ sic erit pfecticiū. Si
vero datuȝ est cōtemplatione filij: ⁊ sic e
rit aduenticiū.in.l.sed si plures.§.arro
gato.ff.de vul.⁊ pupil.substi.⁊.l. addi
tio.ff.de acquirē.here.⁊.l.sed ⁊ si qd do
net.ff.de vsufruc.⁊ no.glo.in.d.l.cū oȝ.
Si aūt nō apparet cuius ɔtēplatōe sit
datū deprehendit ex futuro euētu: puta
qñ relinquit filio: vt post mortē patris
habeat: sic presumit ꝙ ɔtēplatione filij.
Si vero vt illi viuēte patre: sic psumit
cōtēplatione patris datū. Silr ex ope
re ɔprehendit: puta fili⁹ faciendo mer
cantiā acōsiuit amicitiā cū aliquo ex q̃
aliqd sibi donauit: q: tūc erit sibi aduē
ticiū.l.sociū qui.§.fi.ff.p socio.⁊ ibi est
casus expssus: q: ɔtēplatōne filij. Ideo
no.ꝙ oēs leges q̃ dicūt inspiciendū. cui⁹
cōtēplatione debēt intelligi de cā pxia
d.l.sociū.qm in dānum acquirēris non
consideratur cā remota.l.fi.ff. ɔiūgē. cuȝ
emancipa.libe.sed hñ qtū ad commo
dum.l.si forte.ff.de ca.pecu.

❡ Utꝝ oē acqsitū p filiūfamilias sit p 14
sumēdū ex bōis pris ĩ dubio ⁊ sic pfecti
ciū? Re.Bar.vbi.s.q: aut resultat suspi
tio delicti: nisi sic psumat: puta: q: filia

pīter acq̄siuisse: q: alit nō potuit habe
re: ⁊ sic credet ex bonis patris acq̄situ͂ :
vt suspitio delicti euitet.l.si defūct⁹.C.
arbi.tutel.⁊.l.qnt⁹.ff.de dona.īter vi.⁊
vxo.⁊.l.etiam si vxoris nomine.C.eo᷑.
Aut suspitio d̄licti euitat: ⁊ sic p̄sumet
ex bōis filij.d.legib⁹.Aut nec euitatur
nec orit p̄su͂ptio delicti: ⁊ sic recurren͂.
est ad cōiecturas.C.de epi.⁊ cle. autē.
licētia.Et hec om̄ia sūt seruāda etiam
ī p̄lato tutore: vxore: ⁊ hm̄ōi: q̄ circa bo
na alioꝝ versant ī cōscia.l₃ gl.in. d.l.
cu͂ or: aliter dicat.
15 ¶ Utru͂ donatu͂ filio a patre sit aduēti
ciu͂? R̄.Bar.vbi.s.ꝙ aut p̄cesserūt me
rita filij q̄ si extraneus fecisset ei donas
set.sic dōatio t₃ a p̄ncipio ⁊ erit ei aduē
ticiu͂: vt t₃ gl.C.de inof.te.aūt. vn͂ si pa
rēs.Et cōcor.Ja.but.Aut nō dōat pp
merita sed vt filio: ⁊ sic ē simplex dona
tio q̄ nō valet: nisi forte cōfirmet: vt.s.
patuit.§.10.
16 ¶ Sed q̄d valet dictu͂ peculiu͂ aduen
ticiu͂ filio cu͂ vt dictu͂ est vsufruct⁹ sit pa
tris nec de eo pōt dispōere: nisi vt īfra.
Religiosus.§.56.R̄.q̄ valet vt p⁹ mor
tē patris nō teneat illd cōmu͂icare cu͂ a
lijs fratrib⁹ sed erit specialiter suu͂.l.fi.
C.de colla.Peculiu͂ v̄o p̄fectitiu͂ ad ni
hil valet filio nisi ad hoc ne publicet in
cāu quo alia bona patris publicātur :
vt i.l.si finita.§.si de vectigalib⁹.ff. de
dā.īfec.Et qđ ibi no.Bar. post morte₃
patris erit cōe cu͂ alijs fratribus.
17 ¶ Utru͂ de peculio castrēsi vel quasi fi
liusfamilias possit testari ⁊ ad libitum
disponere? R̄.ꝙ sic f̄m oēs doc. q: illud
acquirit sibi ⁊ quo ad dominiu͂ ⁊ vsum
fructu₃: nec illud cōicabit cu͂ fratribus
post mortem patris.d.l.cu͂ antiqs.C.đ
inof.te.⁊ multis alijs.
18 ¶ Utru͂ pecunia data filiofamilias a
patre p̄ studio sit ei īputāda post mor
tē patris ī parte sua ab alijs fratrib⁹ tē
pore diuisiōis? R̄.Bar.ī.d.tractatu ꝙ
si apud patrē nihil erat qđ esset filij nō
īputabit ei ī partē.l.qui pater.ff.fami.
her. Si vero apud patrē erat pecunia
filij ex castrēsi vel quasi peculio: tunc ī
dubio p̄sūet ꝙ pater administratorio no
mie egerit id de pecunia ips⁹ filij: ⁊ sic
īputabit ei ī partē.facit qđ no.ī.l.fi. C.
de dotis promiss. S₃ iudicio meo vi
bi videtur distinguendu₃: videlicet si pat
dedit pro causa necessaria vel volunta
ria: vt.s.legatum.i.§.31.
¶ Quid si pater dedit pecuniā filio p̄ 19
emēdis libris ⁊ ipse lusit: vel meretrici
bus expēdit? R̄.f̄m Bar.in autē.qđ lo
cu͂.C.de colla.ꝙ post mortē patris ꝯpu
tabit ei ī sua₃ ptē₃.ar.d.autē.sicut mu
lieri q̄ passa ē ꝯsumi dotē cōputabit ei ī
partē suā: vt ī.d.autē.qđ locu͂. Ide₃ dic
de donato p̄ emācipatiōe a patre filio
ꝙ erit cōputan͂.ei tempore diuisionis
f̄m Bar.ī.l.i.§.nec castrense.⁊ ī.l.vt li
beris.C.de colla.
¶ Utru͂ fili⁹ q̄ icepit studere viuēte pa 20
tre de ei⁹ mādato possit post mortē pa
tris de cōib⁹ bonis p̄ficere studiu₃? R̄.
Bar.in.d.tractatu ꝙ nō.nā factu͂ p̄ris
erga filiu͂: initiatu͂ eaten⁹ obligat here
dē quaten⁹ pr̄ erat obligat⁹.l.⁊ si filiu₃
ff.de mu.⁊ ho.īūcta.l.honores.§.is q̄
ff.de decu.⁊.l.si filia.§.itē scribit.ff.fa
mi.her.pp qđ cōcludit Bal.in addi.ad
d.tractatu͂: ꝙ si vult p̄ficere studiu₃ fa
ciat đ suo: vel si vult doctorari similiter
faciet de suo: q: est nou⁹ act⁹.l. si seru⁹
legatus.§.sed si cu₃ mihi ex testō.ff.de
lega.i.nec fratres ei tenētur si nolunt.
¶ Utru͂ tempore diuisionis fratru͂ ve 21
niāt expēse facte a patre vxoris filiifa
milias ⁊ alia ornamenta? R̄.Bal. vbi
s.⁊ Bar.ī.l.in his.ff.so.ma.ꝙ de cōsu͂
ptis fili⁹ nō tenet nec ali⁹ frater posset
dicere.ego ducā meam ⁊ tantūdem ex
pēdam de cōi: nisi pater aliter cauerit
ī testamento.l.3.§.fi.ff.de mu.⁊ ho.et
ibi per glo.⁊.l.ex parte.§.fili⁹.ff.fami.
her.De stantibus autē vt sunt vestes ⁊
alia ornamenta si sunt necessaria ad q̄
tidianum vsum nō cōferuntur: sed sūt
vxoris ⁊ a principio tenuit donatio in
ter socru₃ ⁊ nuru͂.l.ex anno.ff.de dona.
inter vi.⁊ vxo.⁊.l.si dos.cum sua glo.
ff.ad.l.fal. Si vero nō sunt necessaria
ad quotidianum vsu͂ sed sunt preciosa:
tunc illa qualia sunt debent cōferri.l.
illud vestimentu₃.ff.de pecu.nec potest
dici ꝙ morte sit confirmata donatio :
q: presumūtur donata: l₃ dicat marit⁹
vester donat vobis istam coronam vel
brocatum: sed ad vsum cōcessa.l. mor
tis.ī fi.ff.de dona.inter vi.⁊ vxo. Siīr
dic ī factis p̄ filia.l.cu͂ hic status.§.ofe

ff.eo.ꝛ p predictis facit.l.fi.ff.so.ma.ꝛ
qḋ dicit Bar.jin.l.fi.vt certo.ff.cōmo.
Ange.tñ i.l.si ex re dñi.ff.de stipu.ser.
p glo.ibi positā determinat ꝙ vestes lu
gubres date mlierib⁹ efficiunt ipsaꝝ.ḋ
dote vero data filie filij ab auo ipsius
quomodo non sit cōicanda: vide.ṡ.
Dos.§.21.
22 ¶ Utrū expēse facte a patre i peculio
filij aduētitio sint cōicāde iter fratres
post mortem pris.ff. ſm Bar. in.d.
tractatu. ꝙ aut fuerunt necessarie: vel
ad ppetuā vtilitatē: ꝛ tūc filio iputabū
tur.l.fi.C.de bo.q̄ libe.ꝛ.l.iubemus.
C.ad treb.nisi pater fecisset aio ñ repe
tēdi.ar.l.si i area.ff.de cōdi.ide.ꝙ si de
aio nescit: tūc si sūt parui sumpt⁹ presu
menꝭ donati.l.si seru⁹.ff.ḋ dona.iter vi.
ꝛ vxo. Si sūt magni sumpt⁹: ita ꝙ exce
dāt fructuū ꝗtitatē: tūc videꝭ habuisse
aiꝫ repetēdi: nisi i cā alimētoꝝ vel silr
expēdissꝫ.l.nēsciu⁹.§.pterea.ff.ḋ neg.
ges. Sec⁹ si ñ excederēt fructuū ꝗtita
tē: q: tūc videꝭ donasse.ar.d.l.fi.§.si aūt
res.C.ḋ bo.q̄ li. In ipēsis tñ q̄ facit vir
reb⁹ vxoris gratia fructuū querēdoꝝ
cōseruādoꝝ ꝛ colligēdoꝝ sine vlla di
stictione sibi facit.l.fi.ff.ḋ impēsis. Et
nō repetet ab vxore vel ei⁹ heredib⁹. In
alijs aūt si sūt modice ñ repetunꝭ.i.l.
oino.ff.ḋ ipēsis. Si sūt magne repetet
d.l.oino.vbi alique ēt ponunꝭ excepti
ones q̄s omitto: q: parū ad nos. Sꝫ i
ꝯscia sequē qḋ dixi. Si vo dicti sum
ptus ñ fuerūt necessarij nec ad ppetuā
vtilitatē: sed solū ad fructuū vtilitatē:
tūc nō sūt cōmunicādi: q: onera perti
nēt ad eūdē partē ꝛ expēse. Et ēt idem
diceñ.ḋ eo qḋ expēdit i datijs ꝛ collect.
cū habeat vsumfructū.l.si pēdētes.§.sꝫ
ꝛ si qd.ff.ḋ vsufruc.ꝛ.l.neqꝫ stipendiū.
ff.de impensis. Nec ob.l.vnica.§.sed
nec ob impēsas.C.ḋ re.vxo.act.q: vir
hꝫ dotē pp onera matrimonij: iō nō dꝫ
grauari onē ipensarū. Nec h̄ erit i alio
vsufructuario: quia simpliciter habet
ex alia causa: vt ex contractu vel quasi.
his concordat Bal.vbi supra.
23 ¶ Utrū patre obligāte se p delicto filij
sit totū computādū in parte dicti filij
post mortem pris: an de tota hēditate
cū alijs frib⁹.ff. Bal.vbi.ṡ.ꝙ si pater
hoc fecit duct⁹ naturali pietate: sic oēs
fratres dēbēt p parte sua sustinē.l.liber
captus.C.de captiuis. Sed si fecit ex
necessitate: puta dictante hoc statuto:
vt notat glosa super Rubri. de decre.
decu. tunc nascitur naturalis obliga
tio inter patrem et filium ex tali gesti
one negociorum eius que trausit ad
heredes: et ideo soluet de parte sua et
non de communi.l.igitur.ff.de liber.
causa. et quod notant doctores de eo
qui cogitur soluere condempnationeꝫ
alterius.in.l.2.§.fi.ff.de ver.obli.
¶ Utrum pater dante damnum in bo 24
nis aduenticijs filij teneantur fratres
emendare de communi.ff.secundum
Bal.vbi.ṡ.ꝙ aut dilapidatio est soluꝫ
fructuum: et sic non tenentur.d.l.cum
oportet. Qḋ limitaverunt quando pa
ter habet vsumfructum in dictis bonis
secus quando ille qui legauerat prohi
buit vsumfructum queri patri: qḋ pōt
fieri: vt tenet gl.in auten.vt liceat ma
tri et auie: et auten.excipitur.C.de bo.
q̄ lib. quia tunc tenerentur. Si vero di
lapidatio concernit rei perpetuam de
teriorationem vel intolerabilem lesio
nem: sic etiam tenentur.d.l.cum opor
tet.§.sed cum tacitas.
¶ Utrum debitū ꝯtrū post mortem pa 25
tris ab vno fratrū sit solueñ.ḋ commūi
ff. Spe.ti.ḋ iudicijs ꝙ ñ: nisi ꝯtrū sit
rōne cōis vtilitatis vel societatis. Silr
nec dos debet solui ḋ cōi: nisi sit versa in
cōmunē vtilitatē. Idē dic de ꝯdēnati
one soluta p vnū ꝙ ñ solueꝭ de cōi: nisi
maleficiū fecisset p cōi vtilitate sciētib⁹
socijs ꝛ acceptātib⁹ i cōmuni ei⁹ vtilita
teꝫ: q: sic cēt cōis: q: ex q̄ spōte suscepe
rūt lucrū habebunt ꝛ damnū cōdēna
tōnis. Si vero ignorāter acceptaueꭲ lu
crū factū iiuste: tūc soci⁹ auferet illud ꝛ
satisfaciet.l.si igiꭲ.ff.p socio.ꝛ sic ēt ipe
sol⁹ soluet cōdēnatōeꝫ: ēt si eēnt socij oī
um bonoꝝ ſꝫ Spe.vbi.ṡ. Et lꝫ ḋ iure
ex q̄ cōmunicauit lucrū illicitum non
posset illḋ auferre: nisi post ꝯdēnatōeꝫ
l.quod ei.ff.p socio. Nihilomin⁹ quā
do sacerdos iiūxit ei vt satisfaciat illꭲ q̄s
lesit: itelligiꭲ ñ solū lis contestata: sed
ēt sententia lata: ꝛ sic preceptū sacerdo
tis ē sentētia scḋꝫ Ho.i.c.fi.ḋ sepl. Si
milr militās militet ḋ suo: vꭲ maritās
filiā vꭲ tenēs filiū i studio teneāt ḋ suo

nisi alr sit conuentum inter eos.l.si socius p filia.ff.p socio.⁊ recitat Bal.in l.si patruus.C.cōia.vtri.iu.

26 ¶ Utrū lucrū qd facit vnus fratrum cū pecunia hereditaria mercando sit communicandum cum aliis fratribus ꝛc.scd̃m Bal.vbi supra.in.d.l.si patruus. ꝙ aut fecit nomine communi: et sic cōicabit.aut fecit nomine ꝓprio:et sic si cōicabit.l.ticium ⁊ meuium.§.alterū.ff.de admi.tuto.qd vꝫ ē nisi sit tutor vel curator aliorum fratrum: qꝛ sic lucrum quod fecit ex pͥma mercantia empta de pecunia communi debet esse commune:lꝫ nomine suo fecerit. Aliud autem lucrum quod fecit de pecunia emptionum iterata ⁊ nomine suo erit suum ⁊ non communicabit. Idem dic de illo qui negociatur de pecunia minoris aut ecclesie:vt in.l.si vt proponis C.d re. vendi. Si vero nescitur cuius nomine fecerit:tunc si continuauit negocium solitū cū alio fratre mortuo superstitibus filiis fratris indiuisam substantiam possidentibus:sic videtur communi nomine fecisse.ar.l.nam et seruus.ff.de nego.ge.§.si viuo: Si vero fec̄ negociatōem insolitam: sic presumetur ꝙ nomine proprio:nisi ex libro rōnum aliud appareret. Concordat Bar.in.d.l.si patruus.

27 ¶ Quō in dubio cognoscet̃ ꝯctā societatē tacite inter fratres vel quoscunqꝫ alios q̇ simul stant:ita ꝙ oīa lucra sint cōicanda.ꝛc. ſm Bal.i.d.l.si patruꝰ. ꝙ quāuis nullꝰ ipsoꝝ negociet̃ pōt tñ ex actibꝰ appare socialꝭ effectꝰ:sic ē iter nobiles q̇ si faciūt questuarias mercātias: tñ q̇cūqꝫ salaria q̇scūqꝫ dotes acquirūt i cōi ꝯferūt.vñ nemo pt negare eos eē sociales actus ex q̇bꝰ presumit̃ intentō ⁊ volūtas:vt dicūt Iaco.d arena.Ricar.⁊ Oldra.eiꝰ discipuli.Ad q̄litatē ergo actuū ē recurrēdū. Nam in talibꝰ presumit̃ mēs qualis ex actibꝰ colligi pt. ar.l.duo fres.ff.de acq̇. hē. ⁊.l.reprehēdēda.tu magis es.C.de institu.⁊ substitu. Silr dico ſm eundem Bal.vbi.s.ꝙ p̄sumit̃ cōtracta si vnꝰ negociat̃ ⁊ alt quecūqꝫ sibi eueniūt:puta ex redditu p̄bēde vꝉ ex duobꝰ ⁊ hmōi ponit in communi: et ita faciunt hic inde. Itē p̄sumit̃ societas ē ex actibꝰ in vna mercātia vel arte:⁊ alt̃ i alia: vt aduocatis ⁊ tabellionibus. Nam lucrorū cōmunicatio societat̃ ē ꝯctio seu inchoatō. Silr dic idē Bal.vbi.s.ꝙ si vnꝰ hꝫ curā domꝰ ⁊ aliꝰ esset aduocatꝰ: vel alr lucraret̃ et poneret in domum: videt̃ ꝯcta societas. Idē dic si vnꝰ est maior ⁊ alt̃ minor ⁊ pupillꝰ habet tutorem q̇ communicat ⁊ ei commūicatur. Idē dic ꝙ si actꝰ sūt vniformes societas restringit̃ tm̃ ad questꝰ q̇ veniūt ex ipsis sed in actibus difformibꝰ ⁊ in se varietatem habentibus presumit̃ societas generaliter contracta. nec ꝯsidero an vnus plus lucret̃ ⁊ alter minꝰ i hac generali societate:sed equalit̃ oīa sūt partienda.l.si socius pro filia.ff.p socio. vñ p clariori itelligētia nota ꝙ societas tacita vel expressa aliqñ ē omniū bonorū:et tunc ē quando expresse agitur ꝙ sint socij omniū bonoꝝ:vt ē tex.i.l.3.§.1.ff.p socio:⁊ i.l.coiri.eodē ⁊ isti tales communicāt omnia que acq̇rūt ex q̄cūqꝫ cā laborādo vel negociādo siue ex donat̃ siue ex legat̃ siue ex hereditate et hmōi. Itē stipēdia que dant̃ militibꝰ.l.q̇ stipendia.C.d ꝓcura.⁊ salaria quecūqꝫ hñr ex castrensi vel quasi.l.cū duobus.§.idē papinianꝰ.alꝭ ē.l.ff.p socio et i isto cāu frat̃ tenet̃ maritare filias alterꝰ fratris:nisi aliud exp̄sse actū sit l.si sociꝰ p filia.ff.p socio.si tñ tenetur communicat̃ que acq̇siuit illicite: neqꝫ tenet̃ ad ꝯdēnatōe: quā p sua culpa alt̃ ꝓmeruit. Aliñ ꝯhit̃ societas gñalr ois q̄stꝰ vꝉ questꝰ ⁊ lucri. quod tm̃ ē dicere sic ois questꝰ.l.sꝫ et si adiciatur.ff.eo. de qua loq̇tur.d.l.coiri cuꝫ q̇nqꝫ le.se. et isti communicant omnia que proueniunt ex opera.i.solertia alterius: sed non donationem simplicem sine causa mortis vel legata.l.hereditateꝫ.nec debita alterius:nisi que sunt causa questus vel societatis. Aliquando sunt socij certe rei.scilicet conuiuendi:quia viuūt ad vnum panem et vinum vel certe negociationis vel lucrorum que consequuntur:licet in diuersis negociationibus vel operibus ex quibus lucrantūr quanuis aliquando alter ponat operā alter pecuniam: aliquando vtrumqꝫ. de quibus infra. Societas.1.Et ex predcīs potest itelligē optime istā materiā.

Pone ꝙ duo

28 ¶ Pone q duo fratres rustici colētes trās vn⁹ hʒ filios scindētes trā alr̄ non quō diuident fruct⁹ puenientes ex cultu ra. R̄. ſm Bal. in. d. l. si patruus. q di ra. R̄. ſm Bal. in. d. l. si patruus. q di uidēt in capita: q: societas respicit ca pita eoꝝ q operas ponūt in societate. Istud limita veꝝ q ad lucrū qd debet vel ꝑsone: sed q ad lucrū qd debet bob⁹ vel ꝑsone: sed q ad lucrū qd debet p capita: sed in t̄re q sūt cōia nō debet p capita: sed in stirpes ſm eūdem Bal in. l. qdam ꝯsi lio. ⁊ Bar. in. d. l. si patru⁹.

29 ¶ Quid si sint duo fratres quoꝝ vnus posuit operā alter pecuniā in societatē ⁊ cāu oīa cōbusta sūt. R̄. hʒ. Bal. vbi. s. q ille q posuit operā tn̄r alteri ad me dietatē capital. p. l. cū duob⁹. §. coeun da. ff. p socio: ⁊ ita ēt tʒ Jaco. de are. in l. i. C. p socio. gl. in. d. l. si patru⁹. tʒ ꝯtrꝫ um: sʒ tu tene qd dixi. societas. i. § io.

30 ¶ Utrꝫ lucrū vxoris alteri⁹ fratris sit coicandū. R̄. Bal. in. l. si vxorem. C. de condi. inser. ⁊ do. Ubal. de p̄rusio. i. l. cum duobus. ff. pro socio. q aut muli er eadem opa facit sicut homines in la borādo: ⁊ sic ipsa debet hr̄e ptē lucri: ⁊ diuidet i capita: vt. s. dcm̄ est de filijs. Aut vxor exercet aliquā artem vl̄ mer cantiaꝫ vl̄ ē obstetrix vl̄ cirogicha: ⁊ tc̄ si ponebat oīa lucra i coi ⁊ simr vir ꝯcta ē societas: q: mulier cuꝫ viro pōt ꝯhere societatē ſm eūdē Bal. i. d. l. si vxorem. ⁊ sic lucra erūt cōia. Aut vxor tenebat sepatū lucrū: vl̄ ex alijs ꝯiecturis patꝫ q nolebāt cōtrahere societatē: tunc de opib⁹ cōib⁹ ⁊ obseqalib⁹ q fiūt a mulie ribus i domo ſm qualitatē ꝑsone: vt facere lectū coqnam ⁊ hmōi non potest lucrū cōseq: q: tn̄r opari i domo in qua recipit alimenta: vt i. gl. l. sic. ff. de ope. liber. Bal. i. l. Saio seio. i si. ff. de ali. le ga. ⁊ Ange in. l. i. C. de legi. here. ⁊ in. l. si cū dotem. ff. solu. ma. immo si desi steret a trib⁹ obseqalib⁹ operib⁹ ⁊ par ue extimationis pp faciendam arteꝫ: pars lucri tal̄ artis deberet communi cari cū viro ⁊ alijs frib⁹ ſm iudiciuꝫ boni viri. Qd lita veruꝫ nisi hr̄et alimē ta iure legati: q: tūc non tn̄r operari in domo dātium talia alimēta ſm Bal. ⁊ Ange. vbi. s. Si autē vltra talia obse qalia exercet aliquam artem ⁊ i ipsis lucratur pōt sibi retinere tanq̄ ppriū ⁊ non cogitur coicare. Quod uo. p itel ligentia eoꝝ q dico īfra. Uxor. §. 2. ⁊ qd dixi de vxore idē dic de filiab⁹ alterius fratris: excepto q acqrent patri: ⁊ solū illud lucrū erit eis aduēticiū.

¶ Utrꝫ fratres q sūt socij oim bonoꝝ: vꝫ si vn⁹ eoꝝ hʒ filias possit eas dotare de cōi. R̄. Spe. tʒ q nō: nisi sit pactum int̄ eos p. l. si soci⁹ pro filia. ff. p socio. Idē tʒ Pe. de perusio. i. 14. li. cōsilioꝝ suoꝝ. Contrariū tenet Bal. i cōsilio qd icipit scm̄ tale. d. Ubal. i. d. l. cū duob⁹. argu ens p et ꝯtra. finalr̄ dicit q qlibet pōt adherere cui parti voluerit. Sed iudi cio meo pma opinio videt verior: qn̄ nō sūt socij oīʒ bonoꝝ: sʒ qn̄ sunt socij oīʒ bonoꝝ vera ē scd̄a opi. ⁊ ſm h̄ ꝯcorda p̄dcōs. vt. s. 27. §. 31

¶ Quid si vn⁹ fratrū dotauit filias al terius scientis ⁊ pacientis. R̄. q poterit repetere dotes: q: vtilit̄ gessit negociū. Nā ob. q extraneus dotādo filiā alterius videt donare dādo dotē. l. et morte. C. d pac. ꝯuē. q: h̄ verū qn̄ sol⁹ h̄ facit. Se cus si cū p̄re simul faceret. ⁊ ita ꝯsulit Bal. i. d. ꝯsilio vbi. s. h̄ itellige qn̄ n̄ est ꝯtracta societas oim bonoꝝ: vt. s. pꝫ. 32

¶ Utrꝫ cū fratres stant simr̄ post mor tē pr̄is ⁊ vnus de fructibus laboꝝ suo ruꝫ vl̄ de alijs bonis posuit i domo pro cōi victu possit repetere illd plus in di uisiōe. R̄. do. Ubal. vbi. s. q illi qui ex tāt sunt sui: nisi ꝯcta sit societas i illis. Si autē sunt ꝯsumpti: tunc si int̄ eos erat ꝯcta societas ꝯuiuendi: q: viue bāt ad vnum panē ⁊ vinum: tunc non hētur ꝯsideratō ad illd plus: q: socie tatis iure ꝯsumpti itelligunt: vt est ca sus in. c. si duo fratres. de fratrib⁹ d no uo bn̄. ⁊ ucsti. i vsib⁹ feu. et h̄ non rōne fraternitat̄ vl̄ cohabitatōis: sʒ cois mē se ſm Bal. i. d. c. si duo. qd no. q: ꝯtidia na in frib⁹ quoꝝ vn⁹ hʒ maiorē fami liā altero. Si vo societas ꝯuiuendi n̄ erat inter eos: puta q: vn⁹ minor inter q̄s n̄ ꝯhitur. l. ⁊ in ꝯdictōib⁹. §. fi. ff. p socio. vl̄ alr̄ furiosus vl̄ ꝓdigus cui erat interdcā administratō: vl̄ monach⁹ et sites: ⁊ tūc ipēse n̄ ꝯputant int̄ fratres q sunt facte p alimētis: nisi ꝓtestetur q nō intēdit donare. l. nesem⁹. ff. d ne go. ge. vl̄ nisi q: reddit⁹ cōes erāt suffi ciētes ad alimēta: sed conseruabat fru mētuꝫ vt melius venderet: vl̄ q: natu 33

rali charitate nõ tenebat alimentare.
ar.l.fi.ff.de pe.here.fm Bal.r i.l.filie
cuius.C.fami.her. Itez qn ille q fecit
impẽsas erat paupior:vt no.i.l.alimẽ
ta.C.de nego.ge.p Ja. butri.r Bal.qr
pma charitas icipit a seipo.l.pñs.C.d
seruí.r aq.Et sic Bal.in.l.si patno.C.d
nego.ge.tenet de rusticis quorũ vnus
multa posuit in domo p alimentis q
pot petere qn in filijs alimẽtatis non
erãt ope aliquales correspõdentes ali
mẽtis:qr cõiter rustici sũt paupes quo
rũ ocul' ẽ porcelus:vt dicit glo.i.l.illi
citas.ff.de of.presi.r raro hñt pecuni
as:vt dicit Bal.i.l.idem. C.locati. Jd
nõ presumitur donare: cũ ipe nõ hẽat
supflua.Qd nota.

34 ¶ Utrũ cũ vnus fratrũ ponit lucra sua
pro reparatiõe cõis pfimonij vel emit
boues p colẽdis possessionib' cõib' pos
sit illd rpetere.R.d.Ubal.vbi.s: q sic
expresse.p tex.in.l.ex duobus.ff.nego.
ge.r Bal.i.l.filie.§ .fami.her.

35 ¶ Sũt duo fratres vnus legitim' alr
spurius q societatẽ ctrahunt omnium
bonorũ i vita pris ipsorum: qrit an mo
riente pre eius hrditas transeat ẽt ad
spuriũ.R.Bal.in.l.i.C.p socio.q sic:ñ
vt successionis vel relicti:s iure societa
tis.qd nota p cautela tu q vis spuriuz
succedere in hrditate cũ legitimo:vt fa
cias eos ctrahere societatẽ insimul om
nium bonorum.

PEcunia aliqn capit lar
gissime p omni
re mũdi.i.q.3.totũ:r in.l.nois
ff.de ver.sig.d:nominis pecunie appel
latione rem significare pculus ait:vbi
glo.rem scz omnẽ que sit vel esse possit
in pfimonio:r sic rei apellatio latior ẽ
q pecunie:vt in.l.rei.ff.eo.qr,res sacre
r liber hõ q ñ possũt eẽ i pfimonio sũt
res r ñ pecũia. Sed stricte r,ppe pecu
nia accipit p o i pecũia nũerata.14. q.
2.c.1.2.r.3.ff.de le.i.l.tal' scriptura. in
pn. Scd, ẽt quattuor magros expositores
res regle btĩ Fransciſci pecunia accipit
p omni re qua qs vtit ad aliquid p p
cio dandum.vnde dicunt q non lz fra
trib' minorib' aliqua recipe qb' vtant
p pcio ad aliqua emenda.

¶ Sed pone q aliquis vlt dare fratri
minori aliquaz rem qua frat non indi
get:nunquid poterit eam rcipere vt vẽ
dat r de pcio aliam necessariam emat.
R.q non:quia sic esset rcipere pecuni
am:sed bene põt eam recipe animo nũ
q eam distrahẽdi ipe' sz pcuratori or
dinis assignandi vt ipe eam vendat vl
in necessariam cõmutet:quia sic nunq
ẽ pecunia que phibetur in regula reci
pi qdiu ẽ i manu eius:sed postq ẽ assi
gnata pcuratori. Cal.vero in cle. exi
ui .§. porro.de ver.signi.dicit q hodie
denarius r pecunia p eodem accipiũt
et sic exponit frbuz vel p id est i pdicta
regula minorum:vt sit sensus.non reci
piant denarios vel.r.pecuniam.phibẽ
do cuiuscunq generis monetam: sed
ma.d plz opi.quattuor magrorũ.

¶ Utrum mutans decem in auro tene a
atur recipe in argento tantum ipo in
uito vel i diuersa forma: puta florenos
pro senen.sibus mutuatis. R.Pano.in
c.qto. de iureiuran. colligendo men
tem Bar.in.l.paulus. ff.de solu. Aut
mutuauit decem libras in quattuor flo
renis:et tunc sufficit reddere decem li
bras etiam in alia moneta:quia vide
tur extimatos illos florenos pro decez
libris vendidisse: sicut dicimus in do
te cum traditur extimata.l.cum dotez
C.de iure doti.et idem dic in deposito.
Aut fuit dictum.mutuo vel depono de
cem libras in. florenis et volo mihi re
stitutionem fieri in florenis:tunc et pe
riculum r comodum pertinet ad debi
torem seu depositarium.vnde tenetur
restituere in florenos secundum exti
mationem existentem tempore solutio
nis fiende.ar.d.l.cum dotem. Aut fuit
simpliciter factum mutuum:puta mu
tuo tibi centum florenos.r tũc si ẽ pas
surus aliquod damuum recipiendo in
alia forma nõ tenetur recipere.d.l.pau
lus. Si vero nullum damnum est pas
surus si vult restituere in eadem mate
ria:sed in alia forma: puta florentinos
pro senensibus: sic recipere tenetur:vt
i.d.l.paulus. Sed in alia materia nõ
tenetur recipere:quia mutuum debet
restitui in eodem genere et eadem bo
nitate:vt in.l.cum quid.ff.si certuz pe
tatur:et aliud pro alio inuito credito
re solui non potest.l. 2.ff. si certum pe
tatur. Consuetudo tamen est vt solua
tur in alia

tur in alia materia: ꝛ seruāda est: quia videtur actuȝ quod est consuetū.l.ꝙ si nolit.§.q: assidua.ff.de edi.edic. ꝛ con suluit Oldra. In deposito autē conside ra si fuit actū vt pecuniaȝ cōfūdēt cum sua. ꝛ ideȝ dic qđ de mutuo.aut tenerēt separata; ꝛ sic eam reddet ꝛ nō aliaȝ in forma aut materia.vide in.l.in naue. ff.locati.

PEdagium

dr̄ a pedib⁹ datur enī a transeuntibus ī locis cōstitutī a pꝛīcipe vel ab eo qui habȝ super hō au ctoꝛitateȝ. Guidagiuȝ vero dat̄ pꝛo du catu per terraȝ alicui⁹ vt securus vadat Salinariū autē datur pꝛo sale: vt.s.pos sint emere vel vēdere. Hec habent̄ ī.c. super quibusdā.de ver.sig.in gl. Uñ pe dagiū ideȝ significat ꝙ vectigal: vt no. p.Pe.de anch.in.c.quāꝗ.de censi.lib. 6. ꝛ soluit̄ qñꝗ soluȝ pꝛo trāsitu perso ne: vt ferrarie. Aliñ pꝛo rebus quas ꝗs defert nō vsus sui cā. Tributuȝ est qđ ꝑ stat̄ fisco: ꝛ idē ē ꝙ census vel pensio.

1 ¶ Quis pōt imponere pedagia guida gia ꝛ salinaria? R̄e. ꝙ pnceps vel rex ro manoꝛuȝ: aut ille cui a lateranēsi cōci lio fuit cōcessuȝ: vel qui ex longa cōsue tudine de qua nō extat memoꝛia in cō trariuȝ hoc habet: vt no.in.d.c.super ꝗ busdaȝ. Alias nō habēs auctoꝛitatem ab aliquo pꝛefatoꝛuȝ exigentes sunt ex cōmunicandi.de censi.innouamus. et de iure ciuili sūt perpetuo exilio dānā di.C.noua vectiga.insti.nō po.l.vl. Sȝ hodie ex quo ciuitates italie habēt me rum ꝛ mixtū iperiuȝ obtinuerūt de fa cto vt iponē possint ista pedagia vt no. Jo.an. ꝛ Pa.in.d.c.sup quibusdaȝ. Aliī autē ꝗ de facto iponunt seu iposita exi gunt: nisi habeāt auctoꝛitatē ab aliquo pꝛedictoꝛuȝ rapinaȝ cōmittūt. Silr̄ nō sufficit ꝙ vna ps ciuitatis cōsentiat: sȝ opoꝛtet ꝙ maioꝛ ps pꝛesertī eoꝛuȝ ꝗb⁹ tangit̄ secūdū do. Gaspa.calde.i.c.si.de ma. ꝛ obe.facit.l.i cōcedēdo.ff.de aqua plu.ar.regula.qđ oēs tāgit.li.6. ꝛ sic pȝ que est cā efficiens:

2 ¶ Utrū pꝛefata pedagia possint iponi ab dñtibus potestatē sine iusta cā que potest dici cā final̄ seu foꝛmalis? R̄e.ƀm Ral.ꝙ nō: ꝛ exigēs cōmittit rapinaȝ si sine legitima cā imponit. Et cā legitia ꝛ iusta sūt publice necessitates ꝗs Bar. i.l.vniuersi.C.de vecti.appellat stipen dia pontes: publice dom⁹: defensio stra te ꝛ hmōi.facit.c.si ꝗs romipetas.24. q.3.ī facto.c.inouam⁹.de treu. ꝛ pa. ꝛ in c.peruenit: ꝛ.c.cū apl̄s.de censi. ꝛ.l.ve ctigalia.ff.đ publi. ꝛ ibi per doc.

¶ De quibus dn̄t solui pedagia? R̄e. ꝙ soluȝ de his ꝗ causa negociationis vel mercimonii deferuntur.C. de vecti.l. omniuȝ.vnde de his que quis facit poꝛ tare pꝛo necessitate ad vsum sue vite ꝛ familie non potest exigi pedagium: et nec valet cōsuetudo in contrariuȝ ƀm Ho.Ber.in.d.c.super quibusdam. im mo vult.l.vniuersi.C.de vecti.ꝙ deca pitetur qui de rebus ad pꝛopꝛium vsū vel gratia iuris colendi vel ad se defen dendum emptis vel delatis exigit pe dagium.vnde in his fraudātes nō pec cant. Sed attende ꝙ aliquando peda gium dicitur etiam collecta que posset imponi super huiusmodi in suos sub ditos: ꝛ sic non liceret fraudare quādo ex legitima causa imponitur: sed foꝛē ses non tenerentur: ꝛ hec dicitur causa materialis. 3

¶ A quibus possunt exigi pedagia? R̄e. ꝙ ab omnibus: exceptis clericis et a liis ecclesiasticis personis. ꝛ si quis a talibus exigit per se vel per interposi tam personam: si est persona singula laris excommunicatus est ipso facto. Si collegium vel vniuersitas ciuita tis castri vel ville subiicitur interdicto donec restituerint extoꝛta. Intellige dū modo pꝛefati non causa negociationis deferant. hec habentur in.c.quāꝗ.de censi.lib.6.: ꝛ quomodo indirecte pos sunt exigi.vide.s.Immunitas.§.38.cū 4.§.se.

¶ Sed qd de iponētib⁹ noua pedagia: 5 sine auctoꝛitate legitima: vel exigētes ī iusta vel augmētantes antiqua siue ex cā efficiēti siue ex cā finali vel materia li? R̄e.ꝙ raptoꝛes sunt ꝛ tenent̄ ad resti tutioneȝ eis a quibus extoꝛserunt vel eoꝛum heredibus si sciunt eos: vel sal tem pauperibus si eos ignoꝛant: ꝛ hoc de necessitate pꝛecepti.c.si res.14.q.6. ꝛ hodie per pꝛocessuȝ curie sunt excom municati excōmunicatione papali: vt s.Excōmunicatio.5.cāu.20.

6 ¶ Utrū fraudantes pedagia vel guida
gia peccēt ꝛ teneant ad restitutionē? R̄
ƀm cōiter doc. in. d. c. Innouamꝰ. ꝛ ma
xime Pa. ꝙ sic. si sūt legitima auctorita
te iposita: vt. ita ātiqua ꝙ d'ciꝰ initio ñ
extat memoria ēt ƀm Hosti. ꝛ causa nō
est expressa a principe cū ea cōcessit im-
poni posse. Et ēt si ille, qui recipit nō fa
cit id ꝑ quo presumit ꝙ sint cōcessa dū-
mō nō cōstet ꝙ ꝑpter illud fuerit iposi-
ta ꝛ sic transeunt cōiter doc. Sz ego di-
co ꝙ vbi iponētes talia pedagia non la
borāt loco ꝛ tpe ꝑ vniuersali vtilitate. s.
viaꝝ pōtiū saluatioe ꝑsonaꝝ ꝛ rerū iux
ta suū posse ad qd̄ tenēt ƀm Archi. in. c.
si q̄s romipetas. 24. q. 3. nō peccāt q̄ ea
defraudāt: sine mēdatō tñ ꝛ piurio: nec
tenet ad restitutionē. Nec ēt credo pec-
cēt mortaliter fraudātes: ꝙuis ꝑdicti
laborēt in ꝑdict. ꝑ loco ꝛ tēpore. Rō q2
cōiter sic instituunt: scz statuimꝰ ꝙ quilz
soluat ꝛc. sub pena cadēdi in ꝯmissuz si
aliter inuentꝰ fuerit. Et iō istud statutū
non obligat ad mortale: vt. s̄. dixi i obe
dientia. §. i. nec ēt ad penā: vt tenet glo
in. c. fraternitatis. 12. q. 2. nisi pꝰ cōdēna
tionē: si obijcias ꝙ dānificant gabellas
ementes. ad hoc. R̄. ꝙ suū dānū: q2 ita
ꝛ sub ista cōditione emunt vt vigilēt: a
lias sibi imputet. Si vero statutum ex
quo iponuntur esset preceptiuuz sic ha-
beret locum qd̄ communiter tenēt doc.
Si aūt sunt legitima auctoritate iposi
ta: tunc extranei. s. qui non sunt subditi
talibus iponētibus nō peccāt: nec in a-
liquo obligant. Aduerte tñ q2 pedagia
nrī tp̄is sunt cōiter illicita. Uñ nisi pro
bent legitime iposita debemus ꝑsume-
re iniusta. c. ꝙꝙ. de censi. li. 6. ergo ante
ꝙ ꝑbēt esse legitima stabo in ꝑsumptio
ne iuris. s. ꝙ sint iniusta ꝛ sic nō tenear
soluē. Et sic nota ꝙ noua pedagia siue
augmētationes factas nullꝰ pōt exigeꝛ:
nisi sit certus ꝙ sint iposita ab hñte au-
ctoritatē imponēdi ꝛ ex legitima cā ex
quo ius presumit oia fore iiusta. Uñ ē
ꝙ subditus q̄ cogeret ad ipa exigenda
excusaret in dubio ꝑꝑ bonū obedientie
sed nō illi qui volūtarie ea exigūt. Nec
excusarē eos a mortali peccato qñ de h̄
aduerterent: si ea voluntarie exigerent.
Alias hoc nō aduertēdo. s. ꝙ ius presu
mat iniusta nisi quatenus ꝑbent legiti
ma non peccat mortaliter: sed ad minꝰ
tenebuntur ad restitutionē exactorum
si postea inuenient nō fuisse legitima.
Subditi ꝟo obligant ƀm formā statu-
ti: q2 in eoꝝ ꝑiudicium bene poterunt
pedagia imponere: vt no. Pa. in. d. c. in
nouamus: q2 potiꝰ tunc dicit collecta ꝙ
pedagiū. Quod limita verum qñ ꝑꝑ bo
num reipublice fuerūt iposita: alr non
obligant nisi qui cōsenserūt: vt in regla
qd̄ oēs tangit li. 6. Itē nec extranei nec
subditi obligant qñ sunt iposita ex cer-
ta cā: ꝛ cōstat ēt ab hñte ꝑtātem iponen
di. ꝛ ille qui exigit seu exigere facit non
implet causaz propter quā sunt iposita
immo peccat mortaliter: ꝛ restituere te-
netur: q2 causa cessante cessat effectus.
de appel. c. cū cessante. sane intelligēdo
s. loco ꝛ tēpore debito: q2 nō semꝑ sed ꝑ
semper illud tenet facere ꝑ quo ē peda-
gium ipositū. Et hec oīa intellige: nisi
non soluendo talia pedagia imminet a
liqd̄ scandalum: q2 tunc indistincte te-
neretur quilibet ad ea soluēda. Cōsulo
ergo cōfessoribꝰ ꝙ videāt d'creta dictoꝝ
pedagiorū: vt possint bonū iudiciū dare
vtrum sint obligatoria ad culpā vel ne.
Item dic ꝙ nimis grauati alijs ipositō
nibus vel qñ gabelle sunt nimis graues
ꝛ sine necessitate nec ad vtilitatē cōmu-
nis possunt fraudare sine peccato. sīr
quando imponens non habet iustum
titulum dominij.

¶ Utrum christiani teneantur soluere 7
pedagia saracenis ꝛ alijs infidelibus?
R̄. secundū Hostien. ꝙ nō tenetur nisi
solum ad hoc vt sustineantur in transi
tu per eos. et placet mihi ista opinio li
cet alij contrarium teneant et male: cū
quia christiani non tenentur ad eoruz
statuta. Limito tamen nisi expresse ex
pacto voluntarie conuenissent cuz eis
ad soluendum. Nam tunc ipsi seruant
fidem christianis: christiani tenentur
eis seruare. 22. q. 4. Innocēs. ꝛ. 23. q.
i. noli. his concor. Archi. in. d. c. si quis
romipetas.

¶ Utrū exigētes pedagia seu exigere fa 8
ciētes teneant itinera tenere secura. Re
spōdet Bal. i libro de cōsuetu. feu. titu
lo. de his q̄ feu. da. possūt. in. §. Abbatis
sa: ꝛ i titulo de pace iuramē. fir. §. cōuē
ticulis

excusse.ꝙ sic. Uñ addit ꝙ si sint aliq̄ ro
barie i coꝝ curia: territorio vel distri-
ctu ab eis possesso vbi exigūt pedagia
a trāseūtib⁹ tenent aut robariā restitue
re aut malefactorē exhibere. l. ne q̄d. ff.
de incē. rui. naufra. Et ꝙ teneāt ad re-
stitutionē integrā de spoliatiōe intelli-
go verū: qñ ex defectu coꝝ venit nō fa
ciēdo qđ facere tenent. 23. q. 2. domin⁹. ꝛ
q. 5. administratores. ꝛ. C. de appel. l. si
appellationē. ꝛ sequit Ho. ꝛ Archi. in
d. c. si q̄s romipetas. nō tñ tenent exactū
i pedagio restituere. ſm Host.

p Ena stricte ꝛ ꝓprie est dū-
taxat illa q̄ ē coporis
afflictiua: ꝛ iđ appellatione pe-
ne nō venit pena pecuniaria vel extra
corp⁹ ſm Pa. i. c. inter alia. đ imu. ec. et
ibi ē tex. vbi dr. cōfugiēs ad ecclesiam
nō deb; cōdēnari ad penā. ꝛ tñ postea
dicit ꝙ legitie puniēdus vbi ē glo. pu-
niendus. s. pecunialiter dūtaxat: vel a-
lia pena p̄ter corporalē. 17. q. 4. rerū. et
c. id cōstituim⁹. Sz large accipit p ot
to qđ minuit de p̄rimōio vel priuat ab
aliquo legitimo. Se. tñ in. c. si. de elec.
li. 6. dicit ꝙ ꝯstitutio ꝓprie ē penal q̄ p̄
uat iure q̄sito vt i. c. si religiosus. e. ti. ꝛ
li. ꝛ ita pena ē q̄ punit ꝛ vindicat quod
q̄sq3 cōmisit: vt in. c. pēitētia. de pe. di.
3. vide glo. i. c. dispēdia. de rescrip. eo.
li. Et ideo illa lex est penalis ꝓprie que
p vindicta ledit vel i p̄sona vel in alio
q̄sito: vt in. d. c. dispendia.

1 ¶ Utrū cū q̄s petit iteresse qđ passus
est vel ꝙ restituat iuste ablatu3 pena3
petat? R. si ille a quo petit eā habuit rē
quā petit: tūc est pena: nec ex parte a-
ctoris: nec ex parte rei. Sz si eā nō ha-
buit puta q: petitur iteresse: tūc ex p̄te
rei est pena: s3 nō ex p̄te actoris. Si ve-
ro peteret qđ actori si abest nec reo ad
uenit: sic ē pena ex p̄te vtriusq3. Et iđ so
lū qñ ē pena ex p̄te vtriusq3 vel saltem
ex p̄te actoris h3 locū illud qđ dicit: ꝙ
pena nō ē soluēda i foro aie nisi post cō
dēnationē in gl. 12. q. 2. fraternitas. qđ
no. q: facit ad multa. elicit a Pa. i. c. si-
nē de do. ꝛ cōtu.

2 ¶ Quotuplex ē pena? R. P̄rima dr cāo
nica vel legalis q̄ iponitur a iure cano-
nico: vel a legib⁹: de q̄ i. c. statuim⁹. 16.
q. 1. Et hec p̄t exigi tam clericis ꝙ laici.

ſm Pa. i. c. dilecti. de arbi. facit. c. si q̄s
cōtumax. ꝛ. c. se. 17. q. 4. Nā qđ fit lege p
mittēte si ē peccatū. 23. q. 4. qui peccat
l. gracus. C. de adul.

¶ Sz quid si nō petat: tenet ne in fo- 3
ro anime illā soluere? R. ꝙ aut iponit
ipo facto: ꝛ sic ſm Bal. i. li. de vsi. feu.
in titu. đ feudis sine culpa nō amittit.
ꝙ l3 nō sit necessaria sentētia ad esse: ē
tñ necessaria ad executionē esse. ꝛ sequi
tur Archi. i. c. felicis. de penis. li. 6. vbi
dicit: ꝙ l3 etiā talia bona trāseant i do-
miniū fisci ꝛ desināt esse criminosi: sic
in bonis hereticī: ꝛ illi⁹ qui cōmisit cri
mē lese maiestatis ēt sine sentētia. Tñ
necessaria postmodū sentētia que dcla
ret criminosū anteꝙ̄ excussio fiat bono
rū vel alia executio. facit glo. in autē. đ
inces. nu. §. 1. ꝛ in. c. q̄ ſm leges. i si. de
here. li. 6. facit qđ no. Bal. i. l. iubemus
§. yconom⁹. C. de sa. san. eccle. ꝛ Bar. in
l. diuus. la secunda. ff. de custo. ꝛ exhi.
reo. ꝛ But. i. l. raptores. C. de epi. ꝛ cle.
vbi volunt ꝙ requirit ꝓcessus dlatori⁹
p̄sone bānite anteꝙ̄ deueniat ad excus-
sionē bonorū: l3 ipo iure sint cōfiscata.
Itē glo. in autē. de tabe. §. pe. que vult
ꝙ licet tabellio a iure sit p̄uatus officio
tamē sine sentētia domūis valent in-
strumēta. Et hoc seq̄tur Pa. in. c. cum
nō ab homine. de iudi. Sz limitat ve-
rum: nisi factū esset notoriu3: q: in cer
tis nō est opus coniecturis. Intelligo
ita notoriū ꝙ nulla possit tergiuersatō
ne celari. Et ex hoc patet ꝙ in foro ani
me nō tenet eam soluere ante sentētiā:
nec etia3 licet sit notoriu3 anteꝙ̄ fiat ex
cussio dictoru3 bonorū: quia nō tenet il
la exhibere: nisi sibi p̄cipiat: vel ab eo
petatur cui cōpetunt. Nec quis pos-
set ea auferre: nisi p̄cedat sententia de-
claratoria: vt patet per ea que dixi sup̄
Assasinus. §. vltimo. Sed hic aduerte
ꝙ quādo talis pena applicat bona. ali
cuius alicui: puta fisco vel alteri ipo iu
re: ꝙ licet talis ante sententiā nō tenea
tur vt dixi dare: tamē nō poterit ea ti-
tulo oneroso in aliū transferre neq3 fru
ctus etiam talis rei. Ratio: quia si con-
dēnaret p sententiam fiscus vel ille cui
fuerāt applicata vendicaret ea a quo-
cūq3 cum fructibus medij tēporis. nec
teneret restituere p̄ciu3: nisi aliq̄d loco

pre. si inuenfatur apud alienantem vel
ipsum preci.fi: vt in.d.§.i.z.c.cū scdꝫ le
ges.facit.l.si cū dotem.§.vltimo cum.l
se.ff.solu.matri. Et idō ne sit causa dāni
illius cui alienat nō pōt fm conscienti
am z ēt sine peccato mortali: nisi aliēas
set pro necessitate vite: vt ꝑ comedendo
z hmōi.q: ar.eorum que no. Bar.in.l.
post.ff.de dōa.talis admistratio bonoꝝ
necessitaria: vt est supradcā nō est ꝓhib
interdcā: sꝫ solū volūtaria.allegat.l.reo
ff.de solu.l.peto.§.ꝑdiū.ff.de leg.2.l.a
lienationes.ff.fami.her.nisi als eēt sol
uendo ꝑ damno dato: vel nisi ei reuela
ret cōditionē rei ita esse: si modo tale de
lictū pp qd sua bona sunt fisco applica
ta pōt aliquo mō ꝓbari. sꝫ si eēt totalr
improbabile posset alienare ēt titulo o
neroso. Titulo aūt lucratiuo alienare
bñ posset. Et sic itellige z lita. Bal.vbi
s.z in.d.§.yconom⁹.z Pa.in.d.c.cū nō
ab homine: z Jo.an.in.c.pro humani.d
homi.li.6.in nouella. Si ꝟo pena nō i
ponit ipso fcō sed venit iponēda: sic sikr
nō tñr añ cōdēnationē.l.et⁹ qui delato
rē.in prin.ff.de iur.fisci.z añ cōdēnatio
nē pōt disponere quomōcūqꝫ vult: q: e
ius est res sua: lꝫ possit ea ꝑuari. Et no.
fm Bar.in.l.fi.ff.d penis: z.l.in honora
rijs.ff.de actō.z obl.ꝙ hec pena in iudi
cio nō pōt exigi post annū: sed solum in
fra annū postꝙ quis eā incurrit. Et hoc
intellige qñ est mere pena tā ex parte a
ctoris seu cui applicat: ꝙ ex parte rei:
ꝙuis fallat in aliquib⁹ casib⁹.de quib⁹
vide gl.in.l.i.honorarijs.ꝑdcā.z fꝫ hec
tene gl.in.d.c.fraternitas.z istud serua
licet aliqui aliter sentiant z male.
4 ¶ Utrū ad incurrēdā penā que ipso fa
cto iponit negatiue requirat monitio?
Et. Inn.i.c.extirpāde: de prebē.ꝙ nō in
currit añ monitionē. Pa. idē tenet ꝙ n
requirit: sed ipso fcō incurrit. Et gl.i.l.i
C.de his quib⁹ vt indi.ꝑ qua Bar.in.l
in cognitione.ff.ad silleia.ꝯcludit ꝙ pe
na apposita nō vindicāti mortē defun
cti ipso fcō incurrit quo facultatē habu
it vindicādi z nō vindicauit. Est ēt glo.
in cle.i.de heret.z hon⁹ tex.in.c. cupien
tes.post pricipiū de elec.li.6. Sed tu cō
corda ꝙ opi. Inn.quā etiam tenet Jo.
an.in.c.licet.de elec.li.6.z multi alij est
vera quando ius nō ꝑfugit terminum.

Opi.ꝟo Pa.z Bar.intelligit vbi i⁹ ꝑfi
git terminū: q: tunc terminus interpel
lat pro homine.c.potuit.de locato. z sic
concorda Hemi.ir.d.c.licet. Sꝫ vbi ius
imponit penā affirmatiue ipso fcō sic n
requirit monitio. Et nota ꝙ tunc dr im
poni pena negatiue qñ ponitur contra
mittentē siue nō facientē quod facere
tenet. Affirmatiue vero ponitur qñ infli
gitur committenti seu faciēti aliqd qd
non est faciēdū qd bene no.
¶ Utrū pena imposita a iure in vno vi 5
deatur posita in alio quādo illa duo in
iure equiparant? Et.ꝙ sic per textū cuꝫ
glo.in.c.si postꝙ.in fi.de elec.lib.6. Fa
cit glosa.in.c.i.d postula.prelat.que di
cit ꝙ dispositio etiam penalis cōcepta
in electiōe ꝓcedit ēt in postulatione q:
ꝑ postulatōꝫ ꝑuenit ad electiōē.l.ora
tō.ff.de spō.sequit h Pa.in.c.de mēta.de
preben.z in.c.fi.de mutu.peti. Sꝫ ego
in fauorabilibus habeo pro indubita
to ꝙ dispositio cōcepta in vno extēdat
ad aliud quando equiparat.per auten.
Item si quis liberos.C.de naturalibus
lib.vbi pater vnum filium naturalem
in aliquo legitimo documeto appellās
simpliciter filiuꝫ naturalem legitimas
se videtur omnes alios naturales qui
confratres sunt: quia habent eandeꝫ cō
ditionem. Sed quo ad penā est glosa
singularis in contrarium in cle.i.de cō
san.z affi.que dicit ꝙ pena apposita cō
trahentibus matrimonium non exten
ditur ad contrahentem sponsalia. Und
dic ꝙ quando aliqua duo in iure sunt
parificata communiter: z est eadem ra
tio expressa: tunc statutum in vno extē
ditur ad aliud: etiam in penalibus. Sꝫ
quando nō sunt communiter parifica
ta sed solum in aliquibus casibus tunc
non extendit. Similiter licet ratio sit e
adem: tamen non extenditur pena: sed
solum prohibitio: nisi ratio sit expressa:
quia tunc extēdetur etiaꝫ quo ad penaꝫ
vt.s.dixi.lex.§.6. Et sic intellige glo.su
pradictas z limita.z gl.in cle.vnica de
offō vicarij. Et glosa.in.c.constitutionē
de regula.li.6. Et glosa.in regula que a
iure.de reg.iur. libro sexto. Et sic con
corda.
¶ Utrū pena que imponit ipō iure ha 6
beat locū in eo qui peruenit ad actuꝫ p

p̄inquum delicto: ff. ſm Pa. in. c. i. de eo qui mit. in poſ. cp nō niſi perfecerit actum: licet aliter ſit puniendus arbitrio iudicis. quod probaꝶ in. c. cum in cūctis. de elec. iūcto. c. perpetuo. eo. ti. lib. 6. ꝛ ibi glo. Secus de pena que venit imponēda per decretum iudicis: q: ſic punit ac ſi perfeciſſet: ex quo peruenit ad actuꝫ propinquum: vt in. l. ſi q̇s nō dicam rapere. C. de epiſcopis ꝛ cle. ꝛ. l. is qui telo. C. de ſicar. hoc tamē nō haberet locum in penis per ſtatutum impoſitis: quia verba ſtatuti exigunt actum perfectū: ita no. Bart. in. d. l. is qui cū telo. ꝛ ideo nō ſufficeret inchoaſſe. Aduerte tamē ſecūdū Panor. in. c. Raynaldus. de teſta. cp incurriꝶ pena poſita cōtrauenientibus alicui facto ex ſola ꝯuentōe de facto: ꝓ ꝓ nō habuerit iuris effectū: vt patet in. c. Raynaldus. ꝛ etiam ī cōtradicit de iure. l. nuda. C. de cōtrahen. ꝛ cōmit. ſtip. Item no. Bar. in. l. quicūqꝫ. C. de ſeruis fug. cp vbicūqꝫ de pena capitali vel corporali loquimur ſubintelligitur dolus. ff. de in lit. iur. l. 2. ꝛ in. l. in actōnibus: ꝛ inſt. de ſuſpe. tuto. §. ſuſpectus. ſecus in penis pecuniariis: vt. C. de nox. act. l. ſi ſerui. Idem tenet Sali. in. l. placꝫ. C. ad. l. cor. de ſicca. Idem Bal. in. l. data opera. C. qui accu. nō po. Idē Pau. de caſt. in. l. C. vbi ſena. vel cla. facit gl. in. l. quid ergo. §. ex compromiſſo. ff. de his qui no. infa. ꝛ glo. in. l. ꝛ ſi ſenior. C ex quibus cau. infa. irrogaꝶ. ꝛ ibi Bal. dicit cp cōmittens per laſciuiaꝫ: puta currēdo equum homicidium nō debet occidi: licet ſtatutū dicat cp homicida decapitetur.

7 ¶ Utrū ſufficiat ad obſeruantiā legis ſoluere penam ſolū quādo ꝓhibet ſub pena: ff. vt. §. Inobediētia. §. i. Et illō ſerua in cōſcientia: in foro aūt cōtentioſo ſufficit. fa. gl. in. c. dilecti. de arbi. Et in autē. de iudicibus. §. quia vero. vbi patet cp pena ſoluta que erat in cōpromiſſo nō poteſt peti vt ſtetur ſententie: niſi addaꝶ vt ſoluta pena ſtetur arbitrio. ff. de trāſactio. l. placet. ꝛ. C. eo. l. cū ꝓponas.

8 ¶ Secūda pena d: cōſuetudinaria. d qua in. c. dilectus. de offi. ordi. ſed hodie nō eſt in vſu: ſed ſi eſſet in aliquo loco poſſet exigi etiam a religioſis: vt ibidem.

¶ Tertia pena d: ꝯtumacie punitiua. 9
hec de iure ciuili petebatur: vt in. l. 2. ff. de colla. bo. ꝛ. C. de modo mulctā. l. illuſtris: ſed d: iure canonico non pōt peti a parte ſm Ho. niſi ꝗtum eſt in intereſſe ſuū. c. i. de dolo. ꝛ cōtuma. vꝶ niſi petaꝶ ad ſatiſfactionē iniurie: vt i. c. olim. de iniuriis. Iudex tamen ſi habet poteſtatem mulctandi. ſicut habet ordinarius: vt in. l. fi. ff. de iudi. hā poterit exigere.

¶ Quarta pena d: iudicialis: ꝛ hec bene poteſt peti a quocūqꝫ. facit ad hoc c. fi. de dol. ꝛ cōtu. vñ licite cleric⁹ agit ad extimationē iniurie ſibi illate. 10

¶ Quinta pena ē arbitralis: ꝛ hec petitur ab eo q̇ nō ſeruat arbitriū. c. dilecti de arbi. ꝛ hec pōt peti a quocūqꝫ: vt in d. c. dilecti. ꝛ ibi glo. ſm tamē Hoſtiē. de equitate nō debet peti niſi quantū ad intereſſe patris.

¶ Sexta pena d: cōuētualis quam ꝑtes extra iudiciū inter ſe ſpondēt: et peti pōt ꝗtum intereſt. l. ꝓdia. ff. de acti. emp. ꝛ vend. ſm Ho. ꝛ do. Anto. in. d. c. dilecti. Sed ſm Inno. in. c. ſuaꝫ. de penis. ꝛ Pa. in. d. c. dilecti. pōt etiaꝫ peti ſi excedat intereſſe: niſi ſit in fraudē poſita: ſed non credo a clericis vel religioſis: ſecus a laicis. ꝛ ꝓſumiꝶ in fraudem vſurarū poſita qñ ſimpliciter eſt poſita ſuper ꝓmiſſione ꝗtitatis: vt in l. cū allegatis. C. de vſuris. ꝛ ibi per doctō. ꝛ in. l. iulianus. §. idem papinian⁹. ff. de act. emp. ꝛ vēdi. ꝛ Bar. i. l. rogaſti §. i. ꝛ. ff. ſi cer. pe. ꝛ canoniſte in. d. c. dilecti. Secus eſſet ſi ſpoponereꝶ ſup factō: vt in dictis iuribus. Silr nō ꝓſumeretur in fraudem qñ promittiꝶ quātitas ꝛ poſtea factuꝫ ꝛ vltimo pena. ſm do. Anto. in. d. c. dilecti. ꝛ allegat Butrigariū in. d. l. cū allegas. ꝛ Barto. in d. §. i. ꝛ eam ſequor: niſi ꝯhēs eſſꝫ vſurarius: ꝯuis Io. an. in addi. ad ſpe. teneat cp ꝓſumiꝶ i fraudē. ꝛ allegat Dy. in. d. l. cū ſeruus. de cōdi: ꝛ de. Et vt intelligas pono tibi exemplū. ꝓmitto tibi ſoluere centū: ꝛ niſi dedero dabo tibi decē ꝑ pena: ſic ꝓſumiꝶ in fraudem q: ſuper quātitate. Aliud exēplū. pro- 11

Niſi

mitto tibi facere domū: portare ligna:
ꝛ nisi fecero soluā penā: sic nō ꝑsumit
in fraudē.q: est sup facto. Aliud exem
plū.ꝓmitto tibi centū in tali termino:
ꝛ ꝓmitto venire ad iudicez ꝛ recipe ꝑ-
ceptū de soluēdo vel dādo pignora: et
si nō fecero ꝓmitto tibi soluere penaz:
sic nō ꝑsumit: q: lz sit ꝑmo quātitas:
tū post est factū: ꝛ vltimo pena.
13 ❡ Utrū ille q̄ ex īpotentia nō facit ad
qđ obligat sub pena euadat.R. ꝙ si lo
quimur de pena iuris vel statutoꝝ:sic
est clarū ꝙ non incurrit. Idem dic de
snīa iudicis generaľr īponētis penaz:
puta excōicatōis ſm Fede.ꝯsilio.913.ꝛ
sequit Pa.in.c.P.ꝛ.G.de offi.dele.q:
verba generalia debent intelligi ciuili
modo.arg.l.si cui.ff.de serui.ꝛ in.l. ra
tum:ꝛ in.l.qđ dicimus.ff.de solu. Si
aūt spāliter īponit penā:puta nisi com
pareāt tali die excōico te:tūc ſm Pa.i
c.cū super cā.de testi.cog.si ex snīa ap-
te ꝯstat ꝙ iudex voluerit eū ligare:siue
posset vel nō:sic cū snīa sit nulla:cū cō-
tineat intolerabilē errorē:nō ligat.c.ꝑ
tuas.de sen.ex.siľr nō ligat si appa-
ret ꝙ non voluit ligare īpotentē; puta
q: dicit:si ꝯtempseris vel distuleris cō
parere ꝛc.q: nō potēs nec ꝯtemnit nec
differt: vt dicit gl.in.c.ꝙ sit.de elec. li.
6. Si ꝟo nō pōt ꝑpēdi mens iudicis:
sic quo ad deū nō ligat sed q̄ ad ecclīā
ꝛ nos sic.ꝛ sic intellige gl.in.d.c.vnico:
4.q.5.ꝛ in.d.c.cū super cā.sed tū ꝓba-
to īpedimēto nulla indiget absolutōe:
ſm Ho.ꝛ Spe.ꝛ plz etiā Pa.i.d.c.cū
sup cā.si esset snīa pape:q: debemꝰ ꝑ-
sumere ꝙ noluerit eū ligare.ar.c.vt no
strum.vt eccle.bene.ꝛ sic nō esset irre-
gularis lz celebrasset:qđ bñ no. Si au
tem loquamur de alijs penis:sic certū
est ꝙ in foro aīe peti nō pnt ſm Sco.
in.4.di.15.q.2.nisi quātū interesse im
portat.fa.c.significāte.de pig.ꝛ.c.2.de
ꝯsti.ꝛ.c.ex lris.de in integ.rest.ꝛ ad.l.
incendiū.C.si cer.pe.que vult vt incen
diū nō liberet qñ ꝙtitas est in obliga-
tōe:q: cū obligatio sit in genere: vt.ff.
ad.l.fal.l.in rōne.§.diligēter.totū ge-
nus perire nō pōt.R.ꝙ qñ ꝯsistit i ge-
nere obligatio:verū est ꝙ obligatio ex
īpotentia non extinguit:lz liberet a pe
na.ꝓpterea dicit Aug.in.l.rescriptuz
in princ.ff.de pac.ꝙ etiā si teneamꝰ ꝙ
fiscus habeat tacitā ypothecā in male
ficijs ꝯ delinquentē:nō tū ꝑferet credi
toribus:imo creditores ꝑferunt.et al-
legat tex.cū sua glo.in.l.vnica.C.ď pe.
fisca. Rō q: talis tractat ď lucro captā
do:ꝛ creditores de dānovitādo.fa.l.fi.
§.inīa.C.de iur.delib.ꝛ.l.vnica.C.de i-
po.lu.descrip.ꝛ.l.fi.C.de codi.qđ nota
bene ꝓ exigētibus penā vltra interesse
suū ab illis q̄ sunt nō soluēdo: q: tenē
tur restituere eā creditoribus.
❡ Quid si obligatur sub certa pena ad 14
aliqđ faciendū vel dandū:ex pte imple
uit ꝛ ꝓ parte nō ex culpa sua.R.Pa.in
c.suā.de penis.ꝙ si obligatio est diui-
dua nō cōmittit penā nisi ꝓ pte nō so-
luta. Si ꝟo ē indiuidua:sic soluet totā
penaz ēt de iure canonico. Et qñ dicat
obligatio diuidua: est qñ solutio ptis
ꝑ se valet:q̄ ad ptem tm̄ ꝙtū totū ad se
totū. Indiuidua ꝟo dr qñ nō valz illa
pars ꝑ se. Exēpluz.ꝓmisi tibi scribere
bibliā ꝛ decretū:sic si scripsi solū bibliā
nō soluā penā in totū; q: obligatio est
diuidua:q: biblia ꝑ se valet ſm totum
suū.secꝰ si ꝓmisisset scribere bibliā ꝛ scri
psit q̄ttuor q̄nternos:certe nō valz pro
biblia:ꝛ ideo obligatio erit indiuidua:
q: ad nihil ꝑ se valere pñt sine alijs.de
hoc plene no.in.l. stipulatōes nō diui-
dunt.ff.de ver.ob.ꝛ in.d.c.suā.vbi ad-
dit glo.hec vera quo ad penā q̄ cōmit-
titur in nō dādo vel nō faciēdo. secus
qñ quis dz recipe:puta legatū vľ here
ditatem si sic fecerit vel soluerit: quia
nisi totū faciet non habebit:vt in.l.me
uius:ꝛ.l.cui fundus.ff.de cōdi.ꝛ de. ď
quo vide plene in.l.si seruus.ff.si quis
cautio.
❡ Utrū statuta sint licita q̄ solū impo 15
nūt pecuniariā penā ꝓ homicidio:ad-
ulterio ꝛ hmōi.R.ſm Hos.ꝛ sequitur
Pa.in.c.2.de delic.pue.ꝙ nō:q: hoīes
exponunt penales ad delinqueū.quia
multi hñ timent cruciatus q̄ nō timēt
penā pecuniariā vt habeāt suū intētuz
ar.l.in seruoꝝ.ꝛ in.l.aut facta.ff.ď pe.
ꝛ in aut.de man.prin.§.oportet.
❡ Utruz ꝓmittens sub certa pena hře 16
ratū cōmittat penā ꝯtraueniens de fa
cto.R.ſm Bar.in.l. id qđ pauperibus
C.de epi.ꝛ cler.ꝙ nō. secus si ꝓmisisset
habere

habere ratū ꝛ firmū: q: ratū referꝫ ad
ius: ꝛ firmū ad factū: vt in gl. d. l.
¶ Utrū tp̄s p̄fixū in odiū negligentis
17 currat ignorāti vel legitime impedito.
R. ſm Pa. in c. q: diuerſitatē. de ꝯceſ.
p̄ben. ꝙ nō: ſecus qñ p̄figiꝫ nō in odiū
negligētie ſed in alterius fauorē: vt pꝫ
in. l. genero. ff. de his q̄ no. infa. vbi tē
pus anni currit mulieri ignorāti mor-
tem mariti: ꝛ vide gl. in. c. ſtatutū. de p̄
ben. li. 6. Et no. Spe ꝺ edi. inſtru. vbi
dicit ꝙ lꝫ executor teſtamēti nō potue
rit exequi infra annū: nihilominus ex-
ecutio deuoluiꝫ ad ep̄m. ar. l. nulli. C.
de epi. ꝛ cle. ꝛ. c. nos quidē. de teſta. rō:
quia eſt in fauorē defuncti: nō in odiū
executoris.
18 ¶ Utrū iudex poſſit augere vꝉ minue-
re penā legis vel ſtatutoꝝ. R. ſm Ho.
in. c. in archiepiſcopatu. de rap. ꝙ ſi ꝓ-
cedit extraordinarie ſic pōt. l. q̄d ergo.
ff. de his q̄ no. infa. Si vero ꝓcedit or-
dinarie ſic nō poteſt iudex delegat⁹: vt
no. in. c. in cauſis. de offi. deleg. Iudex
vero ordinarius pōt ex cā mitigare: vt
no. Bar. in. d. l. quid ergo. ꝛ ſequiꝫ Pa
nor. in. c. 2. de emp. ꝛ ven. ſa. c. at ſi cle-
rici. de iudic. Ber. ꝟo in. d. c. de cauſis.
ꝛ de accu. in. c. ſuper his. dicit hoc verū
qñ poteſt diſpēſare ſup crie: alš nō p̄t
minuere etiā ex cā. No. tñ qñ quis plu
ribus legibus ꝓ eodē delicto diuerſis
penis pōt puniri ſi ab aliquo iudice i-
ponit ei minor: nō poterit aliquo mō
puniri alia pena: vt in. l. q̄ de crie. vnō
tenet Tho. 22. q. 67. ꝙ ſi dimittit penā
in caſu quo nō poteſt teneꝫ ad reſtōnē
cōitati vel accuſatori: ſi intererat eius
vt puniretꝫ. Si ꝟo auxit teneꝫ reo. cuꝫ
quo concor. Ho. ꝛ Ray.
¶ Utꝝ exigētes penā maiorē q̄ ſit dā-
19 nū illatū excuſenꝫ. R. ſm Rodoñ. ꝙ ſi
ſm ꝯſuetudinē legitimā ꝛ iudiciuꝫ re-
gis exigūt excuſanꝫ etiā pſone eccl'iaſti
ce qñ ſubeſt cā ꝛ ordo iuris ſeruaꝫ: nec
eſt corrupta intentio vt. ſ. hoc faciāt ꝓ-
pter auariciam ſed propter iuſticiam.
Tutius tamen eſſet pauperibus ero-
gare illud plus.
¶ Utrū pena appoſita ſup ꝯtcu nullo:
20 vel qui nō tenuit: vel ipſo iure vel per
ſniam iudicis reuocat⁹ eſt ſit ſoluēda.
R. Innoc. in. c. 2. de p̄car. ꝙ nō: q: vbi
p̄ncipale nō tenet nec acceſſoriū. c. inter
dilectos. §. ceterꝝ. de fi. inſtr. c. ſi diligē-
ti. de for. cōpe. c. q̄relā. ne p̄la. vi. ſuas.
¶ Cui dꝫ applicari pena. R. ꝙ pena iu 21
ris ꝛ ſtatutoꝝ regulꝛ applicaꝫ fiſco qñ
introducit accuſatōeꝫ. l. mulctaꝝ. C. de
mō mulc. Sꝫ qñ introducit actōeꝫ ap
plicaꝫ pti. l. 3. ff. de ſepul. vio. Silr qñ
loquiꝫ ſimplr vꝉ introducere actionē.
ar. d. l. 3. De alijs aūt penis tenet Hoſ.
ꝙ ſi ꝯtingit dānū vel iniuria alicuius:
illi applicabiꝫ. de pe. c. 2. Si ꝟo nō re
ſpiciat dānum alterius ſic applicabiꝫ
vel pti ſi eſt ꝯuencionalis: vel iudici vꝉ
fiſco ſm ꝙ de ea ē ſtatutū.
¶ Utꝝ pena īpoſita ꝓpꝫ crimē ſimplr 22
ſine p̄finitōe tp̄is ſit ꝑpetua. R. Pa. in
c. ex lr̄is. de ꝯſti. ꝙ pena īpoſita ꝑ cri-
men ſine cāe cognitōe: puta ꝑ interlo
cutoriā iudicis intelligiꝫ tp̄alis: ꝛ du-
rat ſolū durāte eius offō: vtputa inter-
dicit offm̄ vel exercitiū alicui. tex. not.
ſm cōem intellectū in. l. fi. ff. de pe. In
no. in. c. q̄ trāſlationē. de offi. le. q̄ li-
mita i pena ſucceſſiua: q: momētanea
pena ē ꝑpetua: puta q: mulctauit i pe
cunia aut in corpe ꝛ hmōi. facit. l. illici
tas. in fi. ff. de offi. p̄ſi. Si ꝟo fuit īpo-
ſita cū cāe cognitōe: ꝛ delictū merebaꝫ
vt eſſet ꝑpetua ſic erit ꝑpetua. ſecus ſi
delictū nō merebaꝫ penā ꝑpetuā. arg.
op. in. l. ſi p̄ſes. ff. de pe. ꝛ fuit dictum
Odofr. q̄ ſequūtur cōiter doc. in. d. c.
ex lr̄is. in dubio non intelligiꝫ tp̄alis.
¶ Utꝝ pena extendaꝫ extra territoriū
ipſaꝝ īponētis. R. Pa. in. c. poſtulaſti. 23
de for. cōp. ꝙ aut reſpicit pſonā aut bo
na. ſi pſonā: ꝛ ſic triplr. Aut p̄mo dimi
nuēdo eius ſtatū: ſicut infamia: excōi-
catio: interdictū ꝛ hmōi. ꝛ ſic cum ſint
affectiue pſone porrigūt effectū ſuū ex-
tra territoriū: etiā q: ſequūtur eū: ſicut
lepra leproſum. l. ex ea. ff. de poſtuꝫ. ꝑ
q̄ dic Bar. i. l. q̄ vitio. ff. de pe. ꝙ ſemel
condēnat⁹ ad mortē: q̄uis effugiat: ni-
hilominus remanet ſeruus pene vbicū
qꝫ fuerit: ꝛ ideo nō potuit facere teſtm̄
nec cōtrahere ꝛ ſi. l'ia. fa. d. l. q̄ vltimo. ꝛ
in aut. ſed hodie. C. de dona. inter vi. ꝛ
vx. Aut ſcdo interdicēdo certū locū: pu
ta ne vadat ad talē locū vel vt moreꝫ in
tali loco: ꝛ ſic nō porrigiꝫ extra territo
rium niſi ꝑ quandā ꝯſequētiā: puta q:

detentus in loco habitatõis videtur interdictus etiã ⁊ locus originis: ꝙuis sit extra territoriũ. ꝺ quo dic vt in. l. legatoꝝ. §. i. ⁊. §. interdicere. ff. ꝺ interdi. Per quã. l. dicit Bar. ꝙ nõ pt ciuitas iponere suo ciui vt moreť in tali loco nõ subdito: nec etiã põt interdicere ne vadat ad talẽ locũ nõ subditũ statuẽti: ⁊ hoc qñ sit in penã illius ꝯ quẽ fertur snĩa. secus si sit statutuꝫ ne subditi vadãt ad talẽ locũ nõ subditũ ꝑpť commoditatẽ ciuitatis vel in odiũ eoꝝ ad quos iret q: valet. fa. l. si. ff. ꝺ decre. ab or. fa. Aut. ꝫ. interdicẽdo certã artẽ: puta ꝙ non exerceat talẽ artẽ: ⁊ sic nõ porrigiť extra territoriũ: vt ẽ bonus tex. i d. l. ex ea. ꝓ quã dicit Bart. in. l. cũctos ppľos. C. de sum. tri. ꝙ statutũ ꝯtinẽs ꝓhibitõꝫ odiosam nõ porrigiť i dubio extra territoriũ. Et ideo dicit ꝙ filia q̃ ex statuto nõ succedit: cũ tale statutuꝫ sit odiosum. l. maximũ vitiũ. C. de li. pte. ꝙ nihilominus põt succedere in bonis alibi sitis: q: non porrigiť dictũ statutuꝫ extra territoriũ statuẽtis. Et siľr puto ꝙ snĩa priuans aliquẽ beneficijs suis in dubio intelligeť de bñficijs que hꝫ in territorio disponẽtis. Aut respicit bona: puta q: publicat ea: et tunc si sit de iure cõmuni: sic porrigitur ad bona sua extra territorium ⁊ remanẽt ibi tanꝗ vacantia: sed occupanť per iudicem territorij. ar. l. a diuo. pio. §. i. ff. de re iudi. ⁊. l. cũ vnus. ff. de bo. auc. iudi. pos. Si vero sit de iure spãli seu municipali: tũc dic vt no. Bar. in. d. l. cũctos populos. ⁊ quod no. Jo. an. in. c. cũ secundum. de heret. lib. 6. vbi concludiť ꝙ pena nõ extendiť vltra territorium.
14 ¶ Utrũ quis possit puniri in loco domicilij de delicto alibi cõmisso. R. Pa. in. c. licet. de fo. cõpe. ꝙ sic: nisi requiratur remissio per iudicem delicti quam debet facere si delictũ est atrox: alś nõ si nõ vult.
15 ¶ Utrũ mãdans delictum fieri in alio loco debeat puniri vbi mãdauit: vľ vbi cõmissũ est. R. Pa. in. d. c. licet. ꝙ cõis cõclusio Bar. ⁊ alioꝝ est in. l. si vt ꝓponitur. ff. de fideius. ꝙ vbi delictum factum est: quia ibi destinatus est effect⁹ delicti. facit cle. pastoralis. de re iudic. Idem dicas in teste falso qui debꝫ puniri per iudiceꝫ ad quẽ eius attestatiõ trãsmittiť si sciebat illuc debere transmitti. Potest tñ puniri in loco vbi deliquit: et locus erit preuentioni si ãbo iudices cõcurrãt: sicut de illo qui de loco exempto mittens sagittam vulnerauit aliũ in loco nõ exempto: vt in. c. i. ꝺ ꝑsump. ⁊ qꝺ ibi no. Sic siľr ille qui deliquit in ꝯfinibus: qꝺ verũ est dicere i cuiusꝫ territorio deliquisse. ar. l. arbor. ff. cõi. di. sec⁹ si ignorabat illuc attestationem trãsmitti: q: tũc debet puniri vbi deliquit: vbi agiť de pena falsi. fa. l. exigere dotem. ff. de iudi. vbi attenditur locus ad quẽ destinať effectus matrimonij. Idem dic de notario q̃ facit falsum instrumentũ.
¶ Quid de officialibus deputatis qui nõ accusant quos inueniũt de nocte: ⁊ hmõi. R. ꝙ peccãt mortaľr si se obligauerũt ad accusandũ. vel pacto vel iuramẽto. Si ṽo se nõ obligauerũt nõ peccãt in ꝺ accusãdo: nisi faciãt in fauẽdo malis cõmittendis. Et si q̃d acceperĩt ꝓ nõ accusando teneniť illud restituere vel fisco vel illi cui pena erat applicanda. Et vltra ẽt vsqꝫ ad complemẽtũ pene exacte si accusassent. ſm doctrinam Tho. 22. q. 67. vt pꝫ. ꝭ. §. i. in fi. Fallit hoc in criminalib⁹ vbi esset infligenda pena corpalis. q: si desisterẽt ex cõpassione ẽt si aliq̃d acciperẽt ꝓ nõ accusando: licꝫ turpiter acciperẽt nõ tenerentur illud restituere de necessitate. 16

P Enitentia

est virtus qua commissa mala cũ emẽdatõis ꝓposito plãgimus ⁊ odim⁹: ⁊ plãgẽda vlterius cõmittere nolum⁹. mgř in. 4. sen. di. 14. ⁊ est vnum. de sacřis noue legis quo bene dispositis sp pctã remittuntur. de sum. tri. ci. §. sacramentũ.
¶ Penitentia. 5. modis ꝺr. Prima ꝺr solẽnis que iponiť ſm illũ modum. de quo in. c. in capite. 5o. dis. quã omitto cũ hodie nõ sit in vsu. 1
¶ Scđa ꝺr publica q̃ fit i faciẽ ecclie ⁊ publice ⁊ differt a solẽni. Tũ in mõ: 2
q: in ista nõ seruať ille modus. ꝺ quo in. d. c. in capite. Tũ etiã q: ista põt imponi a simplici ꝯfessore ſꝫ Guil. durã. Hos. ⁊ Hostien. arg. c. penitentes. 5o. dist. ⁊. 5o. di. si quis presbyter. ꝺ penn

⁊ re.questū. Nec ob.c.accidētib⁹.de ex⸗
ce.p̄la.vbi rep̄bēdunt abbates :q̄ pu
blicā pniam ipōnebant:q2 ibi accipitur
publica p solenni que soluz imponitur
ab ep̄o.⁊ hoc veruz:nisi aliud habeat cō
suetudo. Item ⁊.z.differt:quia ista pu⸗
blica iteratur:solēnis vero non potest.

3 ¶ Sz quero qn̄ deb3 iponi pnia solen
nis vel publica. R̄. Pa.in.c.quesituz.de
pe.⁊ re.ꝙ pro delicto graui ⁊ scandalizā
ti totā vrbē deberet iponi layco solēnis
d.c.in capite. Si vero est graue ⁊ publi
cum sed nō scādalosuz: tūc iponet pnia
publica:sed nō solēnis:vt no.in.c.fi.26
q.6.iūcto.c.i.de pe.⁊ re. Si aūt sit gra⸗
ue sed occulte ⁊ ē aliquib⁹notū:tūc nec
solennis nec publica debet iponi. Et iō
reprobat ɔsuetudinē illoꝝ qui mulie⸗
ribus p extinctiōe pueroꝝ quos penes
se habeāt in lecto iponūt publicā peni⸗
tētiā. ⁊ vide cū in.c.i.⁊ in.c.statuim⁹.d
male.⁊ in.c.fi.de hi.qui.p.fi.occi.

4 ¶ Quibus potest iponi solēnis pnia? R̄.
ꝙ nec clericis:nec religiosis:nec etiā lai
cis insignibus dz imponi.ar.d.c.in ca⸗
pite. Et hoc verum:nisi clericus sit d̄po
situs.50.di.confirmandum.

5 ¶ Quis est effect⁹ pēitentie solēnis? R̄.
ꝙ laicus post eā nō pōt ad ordines pro
moueri.50.di.illud.nec cleric⁹ad supio
res:vt dicit ibidez.pōt tn̄ ep̄s dispēsare
in ordinib⁹ minorib⁹:nō aūt ad sacros
50.di.placuit. Itē nō debet mr̄imoniuz
cōtrahet pure si ɔbit tenet. Iuuenis tn̄
nō p̄hibet cōtrahere. Itē nec militiā as⸗
sumere.33.q.2.§.de penitētib⁹ ⁊.c. ātiq̄
cū aliis.c. Itē nec laicalē habitū deferr
50.di.c.vlti. Itē dz viuere s̄z regulā ec⸗
clesiasticā.de pe.di.5.ɔtrū.⁊.c.se. Itē cō
ueniend⁹est sub ecclesiastico iudice.11.q.i
aliō.de pe.di.i.aliō. Itē fit ifamis n̄ rō
ne pnie:s̄z rōe criminis publicati.qō ve
rū itellige qō p sniaz iudicis iponit. Se
cus si ex deuotione q̄s publicā pniaz fa
cit s̄m Hosti.de offi.archipre.c.2.

6 ¶ Tertia penitentia dicitur priuata.et
dicit Sco.in.4.di.14.q.i.circa fi.q.ꝙ d
vi vocabuli penitet idē est ꝙ penā tene
re. Hec aūt nō tm̄ importat passionem
pene vt inherenti:sed ēt actionē volent
respectu pene. Vn̄ penitētia actualis est
punitio volūtarie vel volūtas punitōis
⁊ in hac est cōsiderare. Primo velle pecca
tū punire seu vindicare. Scd̄o se peccasse
se nolle siue pctm̄ d̄testari. Tertio puni
tionē iaz inflictā velle libere acceptare
Quarto penā inflictā patienter ferre.
In quolibet hoꝝ actuū saluat proprie⸗
tas vocabuli huius penitere: ⁊ in ipsis
proprie cōsistit eius significatum.

¶ De quib⁹peccatis dz homo penitere? 7
R̄.s̄m cōiter theologos:ꝙ d oibus pec⸗
catis mortalib⁹actualiter commissis:si
ue ante baptismū siue post. De veniali⸗
bus vero lz sit expediens nō tn̄ est neces
saria ad salutem i hoc mūdo: nisi i duo
bus casibus. Primo ratiōe dubii.vtruz
s.mortale vel veniale:ne periculo se ex⸗
ponat. Scd̄o ratiōe periculi qn̄ habet
aliquam affectiōem vēialem quam ni⸗
si reprimat dubitat ne trahat eū ad mor
tale s̄m. S.Bo.in.di.16.q.2.ar.2.

¶ Utrū requirat singulariter de quolz. 8
R̄.ꝙ sic de cognitis.s.cū de illis specia
liter cogitat.⁊ tenet specialiter de quo
libet cogitare vt peniteat si adsit opor⸗
tunitas proporcioāta fragilitati huma
ne.aliter nō remittit de lege cōi. De ico
gnitis vero si ignorātia est iuicibilis : si
vel excusabilis: nō tenet nisi i generali
penitere.si vero est crassa vel i excusabi
lis sic tn̄r i speciali penitet:quia tn̄r da⸗
re operam vt ea cognoscat ⁊ peniteat. s
ex Ri.in.4.di.16.ar.4.q.2.

¶ Utrum possit agi penitentia de vno 9
peccato mortali sine alio? R̄.ꝙ non :q2
aut deus totum remittit aut nihil.⁊ iō
oportet peniteat de oibus.tex.est in.§.
item.de pe.di.3.cōcor. Ricar.i.4.di.15.
ar.i.q.6. Distinguo tn̄ sic:quia aut loq̄⸗
mur de penitētia prout per eam remit⸗
titur culpa ⁊ recōciliatur homo deo : et
sic cū radix satisfactiōis sit vna.s.chari⸗
tas que secū nō cōpatitur peccatū mor
tale:iō est verum ꝙ nō potest fieri nisi
de oibus fiat. aut loquimur de penitē⸗
tia prout directe respicit satisfactiōez tē
poralis pene debite pro peccatis iaz di
missis quo ad culpam: ⁊ sic bene potest
fieri de vno peccato sine alio.

¶ Que sunt partes penitentie? R̄.tres: 10
cōtritio:cōfessio:⁊ satisfactio.

¶ Quarta dr̄ penitētia.s. illa que a sa⸗ 11
cerdote p peccatis ɔfessis ipōit. d ista:
vid.s. Cōfessio.6.⁊. infra. Satisfactio.

¶ Que penitētia dicit illa de q̄ dicit ꝙ 12

regulariter pro quolibet peccato mor-
tali debet īponi septēnis.33.q.2.hͦ ip̄z:
quomodo debeat ītelligi.˙Pa.declarat
in.c.accepisti.de spon.duorũ: φ debz ī
isto tēpore semel bis vel ter ieiunare in
hebdomada ƀm discretionē τ iudiciuz
sacerdotis.τ facit qđ no.ī.d.c.hoc ip̄z.
Et sic ītellige oīa iura que penitētiam
īponũt ꝑ numerũ dierũ seu ānoruz nō
specificando modũ.ī.c.accusasti.de ac
cusa.videt̃ velle idez˙Pa.φ cũ ferie so-
lēnes sint.2.4.τ.6.vt in.c.pe.11.q.3.φ
sacerdos dz īponere:vt bis diebus sin
gulis hebdomadis ieiunet τ sic satissa
ctũ ē.τ hoc verũ:nisi ex cā aliud dispo-
suerit sacerdos:vt in.c.deus qui.đ pe.
τ re.in.c.quē penitet.de pe.di.2. Unđ
cũ hodie sint arbitrarie.dicit ˙Ho.φ de
bet sacerdos ī penitētia īponēda atten
dere q̄d expediat ad salutē peccatori:ēt
solũ īponēdo vnũ pater noster.facit.c.
alligant.26.q.7.sequit̃˙Pa.ī.c.de⁹qui.
vbi bonus tex.τ đ hoc vide.Cōfessio.6.

13 ¶ Utrũ sacerdos possit dispēsare ī pe-
na debita eā dimittēdo:℞.˙Pa.in.c.si-
cut dignũ.de homi.φ sic.τ est pulcher
tex.de penitē.dist.1.quez penitet.Et idō
bonuz est vt sacerdos in īpositione pe-
nitentie dispēset cũ confitente circa re-
siduuz pene:si maior esset īponenda.vi
de ad hoc.š.Indulgentia.§.5.

14 ¶ Utrũ penitētia facta ī peccato mor-
tali sit valida an sit iterāda:℞.φ fuit
diuersa opinio.Ricar.in quol.pria.q.
decima tenet φ satisfacit precepto ꝯfes
soris:nec tenetur reiterare:sed nō satis
facit pene debite in purgatorio.Alij di
stingunt:φ penitētie ex quib⁹ manet a
liquis effectus post satisfactiōis actuz
nō sunt iterāde:sicut est ieiuniũ:elemo
syna: τ huiusmōi.alie autē que nō reli
quunt aliquē effectum oportet iterare
vt sũt orationes τ hmōi. Scotus vero ī
4.distin.15.q.ī.circa finez.q.dicit φ q̄
vere semel penitet τ recipit penitentiā
condignaz impositā sibi ab ecclesia cla
ue nō errāte quātũcunq̧ postea recidi
uet:nō tenebit̃ pro illis peccatis pro q̄
bus illam penitentiaz recipit:nisi ad il
lam penitentiaz sibi īpositam:τ si illaz
implet in charitate nō tantũ soluit pe-
naz sed meret̃ gratiaz. Si aũt ipleat ex̄
charitatē volũtarie:soluit penā:sed nō
meret̃ gratiaz. Si vero illa pena ab ea
exigatur extra charitatē:pena quidem
soluitur:lz ipse nō soluat:prima quidē
est satisfactio simpl̃r:q: placans τ recō
cilians.secũda est satisfactio:q: volũta-
ria redditio:sed ñ simpl̃r:q: nec placās
nec recōcilians. Tertia est satis passio
vltra quā nō exigitur vlterior pena.ex
quo cōcludit φ nō est necesse talez pe-
nitentiam iterare:sed soluz de peccato
postea cōmisso .ponit exēpluz de eo q̄
cōmisit crimē pro quo precise meretur
manus abscissionem.vnde si isti inuito
abscidatur manus:satisfacitur τ satis-
fit regi sufficiēter:nec secũdũ iusticiaz
cogetur ad vlteriorem penam:Quis si
recipiat ī gratiaz τ amicitiaz.sic mul-
to magis vbi quis sibi eaz infligit.Uñ
si talis ꝑpter nouuz mortale postea cō
missũ dānaretur anteq̄ totam pniam
impleuisset nō puniretur eternaliter:
sed soluz pena correspōdente illi pnie q̄
nō fuit hic expleta τ temporaliter: q̄a
ex quo per iusticiaz punitiuā imposita
est semel pena tpal̃ h ꝑ peccato de q̄ ve
re penituit nũq̄ ei debetur nisi pena tē
poral̃:τ illa soluta nulla debet̃ alia pro
illis peccatis:sed tm̄ ꝑ alijs.˙Pa. vero
in.c.qđ q̄dem.de pe.τ re.Archi.de pe.
di.3.§.vl.tenent φ nō valet:sed est ite-
randa simpliciter. Sed ego teneo cuz
Sco.cuius opi.vr̃ apte tenere glo. sin
gularis ī.d.c.φ quidaz.vbi dicit: φ lz
nō valeat tal̃ quo ad vitā eternā:tamē
valet ei:q: sētiet fructũ ei⁹ cũ đ alio cri
mine pniaz egerit.de pe.di.3.§.vl . vbi
etiā glo.tz φ nō tn̄r talē pniaz reitera-
re.τ has glo.communiter sequũtur doc.
τ cũ eis transeũt:lz Archi.dicat cōiter
tenere cōtrariũ τ male. 15
¶ Utrũ penitētia ī articulo mortis di-
lata valeat:℞.ƀm oēs φ sic ꝑ dcā Eze-
ch.17.In quacũq̧ hora cōuersus fue-
rit peccator τc̃. Sed hora mortis cadit
sub illo signo:quacũq̧ ergo τc̃. Sz ad
uerte φ est valde periculosuz vsq̧ ad il
lud tēpus expectare.Et ꝑpea dicit Au
gus.de pe.di.7.ī.c.nullus.quē sero pe-
nitet:oz nō solum deuz timere iudicez:
sed iustum diligere nō tātũ penā tieat:
sed anxietur pro gloria.debet.n.de cri-
mine dolere τ de omni ei⁹ ꝑdcā varie-
tate. h ille. Sz cũ hec cōit̃ ñ adsint

nitenti i extremis: tñ q: ꝓncipalr vt pñ
mum cõuertunt tales timore mortis ꝛ
inferni: pz q: nisi mors imineret nõ cõ
uerterent: ꝛ iõ deficit ꝓmũ necessarium
i. ꝙ nõ cõuertit q: diligit deũ iustũ. Itẽ
nec cõuertit ꝓncipalr ꝓpter gl'iaz: sz pp
penã euitãdã. pz si de pena nõ timeret
pseueraret in malis vt ꝓus. Itẽ coiter ꝺ
ficit tertiũ: q: cũ sit quasi extra se ex in
firmitate nõ põt dolere de singul' pecca
tis sic tenet nec ↄfiteri. Et iõ credo ↄuisi
simũ dcm̃ Hieronymi i trãsitu. Uix iqt
de cẽtũ milia hoiuz q̃ꝝ mala fuit vita i
morte diuinã iduigẽtiã obtinebit vn⁹. ꝺ
ille. de materia pnie vide. ꝺ. Cõfessio. 6

p Ercussio

duplex ẽ. s. vbal' q̃ fit malo ꝛ inu
tili sermone: cũ. s. indiscretus pre
latus inutili sermone percutit corda infir
morũ: ꝛ hec semper ẽ mala ꝛ pctm̃ mor
tale: nisi aliq̃ circũstãtia excuset: vt. 45.
di. c. vl. Alia est ꝑcussio corporal' que fit
corporali manu vel flagello vel simi ꝟbe
rando: ꝛ hec si fit ex malitia vel odio est
pctm̃ mortale: nisi eẽt in modico ꝛ leui.
Patet hoc in. c. i. 45. di. iuncto. c. epm.
ibidẽ: ꝛ in. c. i. de clerico ꝑcussore. q: si ẽ
cleric⁹ debet deponi: qđ nõ fieret nisi eẽt
mortale pctm̃. Si vero fiat ex charitate
ꝛ cã correctionis ꝛ moderate: sic licita ẽ
ꝛ meritoria in oib⁹ ptãtem habentib⁹ in
subditos suos. 75. di. cuz hũs: ita tñ ꝙ
nitem pietas: pfez vero disciplina subdi
tis ꝓlatũ exhibeat: vt. 45. di. disciplina.
¶ Utruz clerici possint verberari? R. ꝙ
1 epũs neminẽ dz verberare ꝓꝓiis manib⁹
86. di. non liceat. Alij vero ꝓlati possũt
clericos in minorib⁹ ordinibus ꝓ leui
b⁹ ẽt culpis verberare. 45. di. §. salomõ.
dummodo fiat per eũ ad quez pz. ꝺ sen.
excom. c. cũ voluntate. §. vl. In sacri ve
ro exñtes verberari nõ debent nisi ma
ioribus criminibus. 55. di. c. ante oia: ꝛ
d. c. cum beatus. alioquin essent excom
municati. ar. a cõtrario sensu in. d. c. cũ
voluntate. in. §. si qui vero. ꝛ de hoc. ꝺ.
Excoicatio. 5. cãu. i. ꝛ quõ põt hoc ꝑ ali
os clericos facere non ꝑ laicos: ꝛ ibi po
nuntur multi casus in quibus potest ꝑ
cuti sine excommunicatione.
2 ¶ Utruz religiosi similiter possint ver
berari? R. ꝙ sic a suis prelatis: etiam ꝓ
leuibus culpis. c. reprehensibilis. de ap
pella. ꝛ de accu. c. qualiter ꝛ qñ. in fi. Si
militer possunt ꝑ alios regulares vel cle
ricos seculares nõ per laicos: nisi qñ sũt
incorrigibiles: vt. ꝺ. in. d. casu primo.

p Eregrinus

dr ꝓprie q̃ cã de
uotionis alienas visitare va
dit ecclesias aut sctõꝝ reliquias: vt no.
in. c. romipetas. 34. q. 3. Et tales sunt sꝫ
protectione ecclesie. de treu. ꝛ pa. c. inno
uamus. Et qui tales rebus suis spoliat
debet excoicari: vt in. d. c. romipetas: ꝛ
duobus. c. se. Hodie vero ꝑ processum
curie sũt excoicati ipo fctõ: ꝛ a papa so
lum absoluunt q̃ romipetas spoliant.
Itẽ nota ꝙ accedentes ad sedez aposto
licam interim cũ rebus suis sub aplica
protectõne ↄsistunt. extra de peregrinis
c. vnico. Uñ istud est vltimũ refugiũ eo
rum qui grauãt ab aliq̃ delegato vt ar
ripiãt iter ad sedẽ apostolicam: q: suspẽ
dunt eius iurisditionẽ: vt in. d. c. vnico.
¶ Quid fiendum de rebus eoruz simo 1
riuntur in via? R. Ho. ꝙ quicunqz ani
mo retinendi accipit eas vel aliqđ eoꝝ
mortaliter peccat: q: sunt restituẽde he
redibus eorum si possunt sciri. vel pau
peribus erogande si ignorant: vel si for
te nõ inuenitur qui eas deferat ad here
des: nec sperat in breui inueniri. nec va
let ꝺm Ho. ↄsuetudo vel statutũ i ↄtrũ.
¶ Peregrinus clericus quis dicat. vid. 2
ꝺ. Ordo. 3. §. 16.
¶ Quomodo ꝺbet admitti? R. ꝙ. oz ha 3
beat litteras commendatitias seu testi
moniales vel pape vel sui episcopi: ꝛ sic
potest admitti: si modo sigillum ꝓprij e
piscopi sit notum. ar. de preben. cum sz
ꝛ de causi. sopite. Si vero non sit notũ
oz sit sigillum quinqz epõrum. ꝺ cle. pe.
re. c. i. Et si nullum prefatorum eẽt no
tum: tunc vbi põt preiudicium magnũ
generari nõ credit etiam si centum ha
beret sꝫm Inno. in. c. tua. ep. ti.. Sed
vbi nullum preiudicium potest preuẽt
re: puta vult celebrare in secreto ex de
uotione: sic admittitur. etiam si nullã
faciat fidem, secundum Ho. in. c. tue. eo
dem titu.
¶ Quid si dicat se litteras amisisse? R. 4
si probat per duos testes amissionem ꝛ
tenorem earum: ꝛ ꝙ sine vitio fuerunt:
admittitur. ꝺ priuile. c. cum olim. in fi.

no. Bar. i. c. i. eo. ti.
¶ Utrū recipiēs ad ordines pegrinuz
sine lnia sui plati icurrat aliquā penā.
dic vt. s. Irregularitas. §. 32.

P Ericulum vbi est ibi et
lucruz collo
cari debz. l. si. §. sed cū i secūdā.
C. de fur. et C. de cadu. tol. l. vnica. §. p
secūdo. ff. de regulis iur. l. sm naturā.

P Eriurium sz Ho. et Go.
df q̄drupler
Primo mō falsa iuratio: et sic pōt
eē tripl'r. Primo qz ē falsitas ex pte iura-
ti: sicut cū quis iurat falsuz qd credit esse
verū: et si debita diligētia est adhibita:
nullū est peccatū. 22. q. 2. homines. Si
vero nō est adhibita omnis: sz tū aliq̄
sic ē peccatū veniale. Si vero pueniat ex
ignorātia crassa vel supina iuris vel fa-
cti est pctm mortale sm Ral. alle. 22. q.
5. q̄ piurat. pcor. Jo. an. post Lacr. i. c.
tua nos el. i. de iureiur. Et Car. in cle.
i. de iureiur. Itē excusat a peccato mor-
tali inpreiurio probabilis error secun-
dum Pa. in. c. tua nos. el secundo. de
iureiur. puta cum quis credens habet
rōnabilez causā appellādi appellat: lz
prius iurauerit nō appellare. ar. c. sacro.
de sen. excō. et. c. q̄ntaualet. de iureiurā.
Secūdo falsa iuratio ē ex pte iurantis
tm: vt cū quis iurat verū credēs eē fal
suz qd iurat. Tertio ex parte vtriusqz:
scz cū q̄s iurat falsuz sciēs esse falsuz.
Et istis duobus mōis si fiat iocose est
peccatuz veniale secūduz Gofre. 22. q.
2. q aīt: et. c. vi. Secūdū vero theologos
est peccatuz mortale pp irreuerentiam
dei. Posset tamē dici q mēdaciū ioco-
suz nō sit pprie mendaciuz: vt in. d. c. q
ait. Ideo posset teneri opi. Gofre. q si
peccat mortaliter: qz nō pprie piurat.
Sed opi. theologorū est tutior: multo
magis peccat si fiat seriose. 22. q. 2. ho-
mies. Quod tamē sic limitat. S. Bo.
et Ricar. i. 3. di. 9. si dliberat de dicto cō-
firmādo et iuramēto p quod est confir-
manduz. Secus esset si deliberaret de
dicto: sed nō de iuramēto: qz si si peccat
mortaliter: lz sit veniale graue. Silr ē
peccatuz veniale quādo de neutro deli
berat: sed totuz pfert ex surreptiōe: ni-
si quis deliberare posset et tamē contē-
neret: qz sic mortaliter peccaret: etiā ex
surreptiōe pp̄ter contēptū. Datur etiā
alia limitatio sm Pe. aureo. ca. di. Si
iuramentuz fit p ea p q̄ hoies psueuerunt
iurare quādo volūt veritatez ieffabilez
assumere i testimoniū dicti sui vltima-
tuz. Secus esset si assumeret signū qd nō
est a tale testimoniuz institutuz et sine
animo iurādi. intellige qn̄ periurat p
deuz: sicut cōmuniter iuratur: qz sic nō
esset peccatuz mortale sm eum. quod
no. qz facit p istis mulieribus q̄ iurant
per meaz fidē: i veritate: p istuz ignem:
et huiusmodi: vt nō peccēt mortal'r cuz
piurāt: qz nec iurare intendūt: nec q̄b9
iuratur accipiunt p iuramēto.
¶ Secūdo modo df piuriuz iuramēti 1
transgressio: et si iuratio fuit sup re ma
la: vt nō ire ad ecclesiā et filia: sic pecca-
uit mortaliter iurando: et tenetur de p-
cepto facere oppositu3. 22. q. 4. c. i. 2. 3. et
4. Quod limito de re mala de peccato
mortali. secus de veniali de quo dic vt
s. Juramentum. 5. §. 2. Si vero fuit su
per re superarrogationis: sic similiter
peccauit mortaliter iurādo. Sed nō te
netur facere oppositum quia nō tenet i
trare religionem qui iurauit nō intra-
re. non tamē tenetur iuramentum ser-
uare. hec Aureo. Si autez iuramentū
promissorium erat licitū et obligatoriū
sic peccat mortaliter piurando. i. nō ser
uando quod iuramento promisit. Fal-
lit hoc in. 27. casibus in quibus nō ob-
ligat. de quibus vide. s. Juramentū. 5.
¶ Tertio modo df piuriū idiscreta iu- 2
ratio. i. cuz q̄s iurat sine iudicio discre-
tionis cōsiderādo qd iuret: et vtrum sit
veruz vel seruabile: et sic sm Gofre. est
peccatuz veniale. 16. di. §. criminis. i. si.
Ber. vero in. c. tua. de iureiur. dicit q
si fiat cū deliberatione sic est peccatum
mortale. d iureiur. sicut ex litteris. Si
vero iocose et incaute: sic est peccatum
veniale. 25. di. §. alias ea demū. et cum
Ber. concor. S. Bo. Ric. et theologi in
3. dist. 39.
¶ Quarto modo dicitur periurium af 3
firmatio dubitationis: vt cum quis il-
lud de quo dubitabat asserit cuz certi-
tudine efficaci iuramēto cōfirmata. et
sic peccat mortal'r sz Aureo. Sec9 si as
sereret illud hūano modo sicut pt sciri
i talib9. sicut respōdet ordinādis q̄tū p

mittit hūana fragilitas: q: nō est mor
tale ſm eundem Aureo.
4 ¶ Quid de illo q iurat p verbū credo:
cū tā in veritate nō sic credat. R. q quo
ad deū piurus est: et peccat mortaliter:
sz quo ad forū ↄtentiosuz nō: ēt si pba
ret postea ↄtriū eius qđ iurauit: vt no.
Pa. in. c. ex litteris. đ iureiur. et facit. c:
cū dispositionib⁹. đ iureiur. li. 6. Ratō.
q: nemo pōt dare testimoniū de ↄsci
entia alteri⁹: nisi ipse cuius est: et deus.
5 ¶ Utrū credēs ↄuenire iuramēto qui
tñ nō facit. exēplū si credebā satisfactū
creditori cui iurauerā cū tñ foret satis
factū peccat mortaliter. R. q sic. sz no.
per Pa in. c. quanto de iureiur.
6 ¶ Utrū ōis piurus efficit infamis. R.
Pa. in. c. testimonium. de testi. ſm le
ges distiguit. Aut qs iurauit de prete
rito vl de pñti: et sic non efficit ifamis
ipso iure: lz falsuz iurauerit p. l. 1. 2. et vl.
ff. de crie stellio. et sic intellige. c. cū di
lect⁹ in fi. de or. cogni. Si tñ ↄdēnare
tur efficeret infamis. nō tñ rōne iura
mēti q falsitatis. Si vero iurauit de
futuro et nō seruauit: tūc si iurauit sibi
vel deo nō efficit infamis. Sec⁹ si iu
rauit ei cum quo ↄxit contraueniendo
iuramento vel pactioni: q: sic efficit
infamis: et sic intellige. l. si quis maior
C. de trāsac. et hoc voluit i effectu. glo. et
Bar. l. l. lucius. ff. de his qui no. infa.
Sentit Jo. de ligna. l. d. c. testimoniū.
Archi. in. c. auctoritatē. 15. q. 6. et in. c.
puuli. 22. q. 5. et plz ēt de iure canonico
cū nō repiam cōtrarium.
7 ¶ Utrū ius vl met⁹ excuset a pctō morta
li piuriū. R. q i iuramento assertorio
cōiter tenet q si. c. sacris. q met⁹ cā: q:
null⁹ pōt absolute cogi ad iuramentū
falsū. Sz iuramēto pmissorio fuit di
uersitas. Tho. 22. q. 1. ar. 1. et Ric. vbi.
ś. ar. 2. q. 3. et multi alij tenent q peccat
mortaliter si non seruat. Ad. c. verū de
iureiur. R. q loquit i iudicio fori. Pe.
Aureo. vbi. ś. tz q peccat vēialiter. et h
seqt. Jo. an. et multi alij. et plz. et h vide
ś. Juramētū. 5. §. 9. cū duob⁹ seqntib⁹.
8 ¶ Qđ ē grau⁹ piuriū vl homicidiū R. q
dā dicūt q piuriū ē grau⁹ pctm: q: est
ↄ rōnis ordinē directe et imediate re
spicientē deū: et homicidiū ↄ ordinē re
spiciētē pximū. Alij ↄ: vt Ricar. vbi. ś.
q. 4. ar. 1. q n sit grau⁹. Rō q: hōicidiuz
directe ↄriat actui et ꝟtuti digniori. s. sez
charitati respectu act⁹ secūdarii. s. dili
gere primū. Periuriū āt directe ē ↄ actū
ꝟtutis latrie: sz charitas ē nobilior q la
tria: q: nobili⁹ ē primū diligē q vez ex
cā lrima iurare: g ē grau⁹ hōicidiū q piu
riū. et mag pl3 et pmā rōez dico negādā
simplicit: q: sic sequeret q laborās in
festo grauius peccaret q homicida: qđ
nō est verū. Uerum est q periurium est
grauissimum post homicidium. Ideo
imponitur penitentia q ieiunet. 40.
dies i pane et aqua. et. 7. sequētes annos
peniteat: et nunq sit sine pena. 6. q. 1.
quicunq. et. 22. q. 5. si quis se periura
uerit.
¶ Utrum sit grauius periurium. adul 9
terio. R. Ricar. vbi. ś. ar. 2. q sic. Ratō
quia peccatum dicitur grauitas quod
corrumpit ordinem grauiorem. Certū
est autem q ille ordo est dignior qui
debet esse hominis ad deum imediate
et directe q ille qui debet eē ad deum
et ad proximū mediāte proximo. pzim⁹
autem ordo corrumpitur per periuriū.
secundus per adulterium. nec perfe
ctius corrumpitur secūdus per adulte
rium: q primū per periurium: adulte
rium non est propinquus maxime in
iurie que possit esse contra deuz immo
econuerso: periurium est propinquius
blasphemie: que est contra deum ex or
dio eius q adulterium homicidio. 10
¶ Utrum peccet ēt persona priuata
que exigit iuramentū de eo qđ nescit:
sed dubitat de veritate. R. ſm Augu:
q: hoc ex hūana infirmitate pcedit q
nō peccat. Sed si scit veritatē et cogit
iurare quē scit falsuz iuraturū peccat
mortaliter. 22. q. 2. qui exigit. qđ intel
lige: vt. ś. Juramentum. 3. §. 11. 11
¶ Utrū clic⁹ nlla necessitate coact⁹ veni
ens cōtra ppā pmissionē vallatā fidei
interpositione sit priuand⁹ suo bñficio.
R. tenēt Jo. Ber. et Hosti. i. c. querelā
ne plati vices suas. Pa. i. c. querelā. de
iureiur. q sz puari: q: sic ē piurus: qui
fide iterposita pmissū frāgit sic qui per
iurat: et cū piur⁹ sit puand⁹ bñficio et
deponēd⁹ ab ordine: vt pbat i. c. cū non
ab hoie. đ iudi. sic et frāgēs pmissā fi
dei iterpositiōe vallatā. Archi. i. c. iura

mēti.22.q.5.tʒ ꝙ nō:qꝛ ſi eſt ita graue peccatū ɔtrauenire ꝓmiſſiōi tali ſicut iuraſſito.ꝛ cū Archi.ē do. Anto.ꝛ mag plꝫ. Car.i.c.2.ꝺ ſpōſa.ꝛ in.c.ad aures. qꝺ metus cā.cū ñ inueniat talis pena expꝛeſſa ſicut cōtra piuros. ſed pꝛima opi.videturverioꝛ. Et que differētia ſit inter fidei iterpoſitionē ꝛ iuramentū. vide Iuramentū.1.§.6.

12 ¶ Utrū collatio facta de beneficio ecclesiaſtico piuro ſit nulla ipſo iure. R. Pa.i.d.c.querelā.ꝺ iureiur.ꝙ ſic:ꝺ re. iur.infamibꝰlib.6.

13 ¶ An aūt periurꝰ cū ſit ifamis perdat ipo iur bñficiū.vide.ſ.Infamia.§.9.

P Ermiſſio quot modis accipit: vide infra. Uſura.2.§.14.

P Ermutatio eſt vniꝰ rei certe ꝓ altera re certa vicaria pꝛeſtatio.C.de re.permu.l.in glo.Et no. ꝙ permutatio non inuenit niſi in genere ꝛ ſic adaptat ɔctibꝰ noiatis ꝛ innominatis ſʒ ꝙ no.i.R eo.ti.ff.ꝛ.C.vnde qñ datur vna ſpēs ꝓ altera ſic ē cōtractus innominatus:ꝛ non permutatio in ſpecie: ꝑ hoc tex.in.l.naturalis.§.1.ff.de pꝛeſcrip.verbis.Glo.tñ ꝑ Bal.i.l.1.C.co. dicūt ꝙ imo inuenitur permutatio in ſpecie.ſ.quādo datur ſpecies certa pꝛo ſpecie alia certa: puta iſte liber valens centum pꝛo illa poſſeſſione eiuſdem ꝓcij. Sed qñ datur genus pꝛo generevł pꝛo ſpecie: vł ſpecies pꝛo genere: tunc eſt contractus innominatus:nō ꝑmutatis in ſpecie:ꝛ ſic itelligat.d.l.naturalis.ꝛ eſtverius ꝙ pꝛimum.

1 ¶ Quomodo contrahitur ꝑmutatio. R. rerū interuentu: nō ex ſolo pacto: qꝛ ex ſola cōuentione ꝑmutatiōis nulla re hinc ide ſecuta neutri cōpetit aliq̄ actio.C.eo.l.ex placito: qꝛ eſt nudū pactū:vt no.glo.in.d.l.1.

2 ¶ Utrum ſtatutū loquens de emptione habeat locū in permutatione.R.ꝙ in ſtatutis iuris cōis:appellationevenditionis venit permutatio.ſm Nico.ꝺ neapo.in.l.1.§.ſi quis in fraudem.ff.ſi quid in frau.patro.ꝛ Guil.de cuneo i l.de quibus.ff.de le.dicit.ꝙ oia que ꝺ iure communi loquūtur in venditione habēt locū i ꝑmutatione.fac.c.1.ꝺ his q̄ fi.a ꝑla.i.ver.vēderevel ꝑmutare:In ſtatutiſvero municipalibꝰ tūc ſi ē odioſū nō habet locū. Si ꝟo ē fauoꝛabile:ſic habebit locū.ꝛ ſic concoꝛ.iura quevidētur diuerſa.et doc.

¶ Utrum permutatio beneficioꝛum poſſit fieri ſine auctoꝛitate ſuperioꝛis R.ꝙ nō.d.c.queſitum.eo.ti.ꝛ ꝺ excep. pꝛela.c.ſicutvnire.de cēſi.pꝛohibemꝰ. de pꝛebē. maioꝛibus. ꝛ qui ꝓpꝛia temeritate hanc permutationē fecerint priuādi ſūt eo:ti.cum olim. Fallit hoc quādo agitur ſolū ꝺ pꝛopꝛietate:puta cū duo epi litigāt ſuper aliqua eccleſia quā vnus dicit debere eē ſibi ſubiectā alter poſſidens negat: ſic poterit fieri ꝑmutatio ꝙ vnꝰ habeat vnā eccleſiam ſibi ſubiectā: alter alterā. Secꝰ ſi ageretur vt talis in tali beneficio reciperet vel intitularetur:qꝛ non poteſt ſine auctoꝛitate ſuperioꝛis. 3

¶ Utrū clerici poſſint inir e tractatū ꝺ permutatione pꝛebendarū vel dignitatū ꝛ alioꝛū eccleſiaſticoꝛū beneficioꝛū. R.ꝙ cōuētionē iter ſe facere nō poſſūt: vt i.d.c.queſitū.Tractatū aūt iure pñt dūmodo ꝓmiſſionē vel pactionē nō faciant.ꝛ de hoc habes tex.cū gl.in Cle. 1.inverbovolētibus.eo.ti.ꝛ tʒ Io.an.in addi.ad Spe. in. R.eo.ꝛ in.c.1.eo.ti. li.6.ꝛ Pa.in.d.c. queſitum. Ratio:qꝛ tractatus nō includit deliberatū cōſenſuʒ.c.ſi.de his q̄ fi.a ma.ꝑte ca.ꝛ iō poſſunt tractare ſʒ ñ cōcludere ſʒ ſupponē ſe diſpoſitioni ſupioꝛis ad quē ꝑtinet talis collatio. Inno.tñ in.d.c.queſitū tʒ ꝙ pꝛebēde eiuſdē eccleſie ꝛ eiuſdem qualitati pñt ēt ꝑmutare ſñ auctoꝛitate ſupioꝛ lʒ ɔtriū teneāt Hoſti.ꝛ Io.ꝺ ligna.i.c.ſi.eo.ti.quod ē tutiꝰ:lʒ Inno. opi.poſſit teneri poſt factū ſcđm Io.de ymo. Mlti tamen doc.tenēt ꝙ nec ēt tractatū i permutatione bñficioꝛū poſſint habē:ſed mihi non plꝫ. tum quia epō aut alius pꝛelatus ad quem ſpectat ñ poteſt dcām ꝑmutatiōnē facē ſine eis quoꝛū ſunt ſm do. Anto.in.c.1. eo.niſi ex neceſſitatevel ex cauſa ſecūdū gl.i.c.1.ꝺ re.eccle.ñ alie.que tamen nō ſecundū aſſertōnez epi credet ſʒ Gu.in cle.1.ꝺ cle.ſʒ oʒ ꝓbet: ꝛ ſic pʒ ꝙ opoꝛtet eos ꝑꝰtractare:alr eſſent beſtie.tum ēt qꝛ niſi ꝑꝰtractarent nunꝙ cōuenirent ante pꝛelatum

ante p̄latū ꝑ ꝑmutatione fienda.
5 ¶ Utꝝ auctoritas ꝑtineat ad ep̄m de ꝑmutatione suoꝝ īferiorū. R̄e. ꝙ n̄: nisi ad ip̄m ꝑtineat collatio vl' īstitutō illorū b̄n̄ficioꝝ: sȝ ꝑtinet ad eū ad quē collatio vl' īstitutio ꝑtinet. ar. c. ad h̄. §. fi. de of. archi. ⁊ ī. c. sup eo. in fi. de of. dle. Si ꝟo ad vnū ꝑtinet electio: puta ad canonicos ⁊ ad aliū cōfirmatio: necessario reqrit' cōsēsus eorū q̄ h̄n̄t eligere f̄ȝ Jo. an. ar. d. c. ad hec. Si aūt ep̄s ꝑmutet cū cap̄lo: reqrit' auctoritas archiep̄i c. i. de re. eccl. nō alie. cū ꝟo permutare vult cū alijs: sufficit cōsensus cap̄li sui f̄ȝ Ho. Qn̄ ꝟo ꝑtinet ad supiorē ⁊ capitulū collatio: sic reqrit' cōsensus vtriusqȝ: nec pōt cap̄lm per se: nisi qn̄ sedes vacat. de ma. ⁊ obe. c. his q̄: ⁊. c. cū olīȝ. ⁊. c. vnico. de ma. ⁊ obe. li. 6.
6 ¶ Utꝝ possit dari pecunia ꝑ recōpēsatione maioris b̄n̄ficij cōmutati s̄n̄ simonia. R̄e. Pa. in. c. ad q̄stiones. eo. ti. ꝙ sic si pecunia det' in recōpēsatione ꝓuentuū t̄paliū non sp̄ualiuȝ: qꝛ si occasione sp̄ualiū iuriū de q̄bus pl' h̄ȝ vna eccl'ia q̄ alia pecunia tribuat': simōia erit: puta qꝛ h̄ȝ maiores auctoritates ī administratiōe sp̄ualiū ⁊ h̄mōi. Et iō ꝯclude ꝙ tria reqrūt' vt licita sit permutatō b̄n̄ficioꝝ eccl'iasticoꝝ. P̄rio ꝙ n̄ paciscāt': sȝ solū h̄eāt tractatū ꝑtes. Scd̄o ꝙ n̄ fiat s̄n̄ auctoritate supioris ꝑmutatio. Tertio ꝙ aliq̄d tēporale nō detur ꝑ recompēsatione sp̄uali: puta maioris auctoritatis vl' administrationis sp̄ual' ⁊ h̄mōi exn̄tis ī alio b̄n̄ficio ī q̄ fit permutatio.
7 ¶ Utꝝ h̄n̄tes expectatiuas pape possint ꝑmutare. R̄e. Pa. i. c. cū oll. eo. ti. ꝙ nō: qꝛ sūt gr̄e ꝑsonales: ⁊ nō excedūt ꝑsonā cui cōcedūt'. c. si cui. de preben. li. 6.
8 ¶ Utꝝ tales h̄n̄tes expectatiuas ad p̄ma vacātia possint īpedire ꝑmutationē. R̄e. ꝙ nō. c. lȝ. eo. lib. 6. imo si talia b̄n̄ficia cōferāt' alijs q̄ ip̄is permutare volētib': n̄ vȝ ip̄o iure. cle. vnica. eo. ti.
9 ¶ Utꝝ mācipia eccl'ie possint permutari cū mācipijs p̄uatorū. R̄e. ꝙ nō: nisi ad hoc vt libera fiāt. c. mācipia. eo. qd̄ ē verū f̄m Ho. nisi vbi expediret eccl'ie cū donare possint: qd̄ ē fortius. 12. q. 2. si q̄s qualȝ. ⁊ qn̄ fit ꝑmutatio oȝ dētur duo alij. ea. q. c. ep̄s q̄ de mācipia.
10 ¶ Utꝝ serui fugitiui ꝑmutari possint R̄e. f̄m Juno. ī. d. c. mācipia. ꝙ sic ⁊ distrabi. c. iustum. eo. ti. qd̄ verū ē patefacto vicio emptori f̄m Ber. et postq̄ redierūt. Sed ī fuga dū sūt vēdi vl' ꝑmutari n̄ p̄n̄t. C. ad. l. fauī. de pla. l. ī fuga.
¶ Utꝝ ꝑmutationes q̄ fiūt a mercatoribus de lana ad pānū et h̄mōi liceāt. R̄e. ꝙ sic: dūmō fraus ⁊ dolus n̄ interueniat: ⁊ ea q̄ dicta sūt ī. c. emptō. §. 7. Itē ꝙ nō fiat ad dānum tertij: sicut fit qn̄ dat pānos textoribus ꝑ mercede laboris: si tn̄ grauetur laborator illicitum ē ⁊ restituere tenet': nisi a p̄ncipio sic conuenissent: vel sic esset cōsuetudo dandi t̄m̄ de pāno. 11

p **Erplexitas** ē dubiū. de q̄ dic vt. s̄. Dubiū.

p **Ertinax** f̄ȝ Isid. li. ethi. d: q̄ ē imprudēter tenēs quasi oino tenax: qꝛ ī suo ꝓposito quasi ad victoriā ꝑseuerat plusq̄ oȝ ne videat' min' sapiēs q̄ alij: ⁊ opponit' ꝑseuerātie f̄m Tulliū ī rethorica sua: qꝛ ꝑseuerans q̄tū oȝ stat: ꝑtinax plusq̄ oȝ. vn̄ si quis firmat se ī sua s̄n̄ia ꝙ ēt si eccl'ia determiaret ꝯtrariuȝ: vl' ī eo quod ꝑtinet ad fidē vel bonos mores tȝ oppositū eius qd̄ d'ra doctoribus mortalr' peccat et sapit heresim. di. 8. q̄ ꝯtēta. al's nisi ꝑ accidēs rōne scādali ꝑtinacia non ē pctm̄ mortale.

p **Erseuerantia** scd̄ȝ Tulliū ī rethorica sua est ī rōne bn̄ ꝯsiderata stabilis ⁊ ꝑpetua mānsio. sine ip̄a nihil valet velociter currere. d. pe. di. 3. īcassum: ⁊ ꝓpterea laudatur. 7. q. i. suggestum.

p **Ersona** miserabilis que dicitur. vide. s̄. miserabilis.

p **Ersonatus** vide. s̄. dignitas in p̄ncipio.

p **Ietas** accipitur aliqn̄ ꝓ cultu dino. vn̄ pietas idem ē qd̄ religio latine: grece autē latria seu theosebia. vn̄ ꝓp̄e pietas est theosebia. i. cult' dei interior qui ꝓp̄e pertinet ad seruitutes theologicas. Religio ꝟo est latria q̄ ꝑtinet ad seruitutē diuinā exteriorem. Istd̄ elicit'

ab Aug.so.de ci.dei.c.4. Aliquãdo ṗo
accipitur ꝑ misericordia mãsuetudine
ꝛ clemẽtia. de quo vide.s. Misericor-
dia. ꝛ sic dicit quãdam releuatiõem ꝑ
ximi ꝛ cõpassionem in eius calamitate
ꝛ sic accipitur ꝑma thi.4. pietas ad oia
valet. Super quo Ambro. pietatẽ se-
quẽs inqt. Si lubricũ carnis patiatur
sed non peribit. qꝛ per hoc ꝙ aliqs pie-
tatis operib⁹ vacãs i peccato mortali
e disponit ad grãm vt non facile per
smittatur in perditionẽ ire: ꝛ de ista dꝛ
22.q.2.si qlibꝫ. 42.di.§.i.

P Ignus dꝛ a pugno. vñ ꝑ
prie dꝛ pign⁹ res
mobilꝭ tradita d pugno seu ma
nu ad pugnũ seu manũ. ff. de ver. sig. l.
plebs.§.pign⁹. Et differt ab ypotheca
i nomine ꝛ re: qꝛ ypotheca ẽ obligatio
rei imobilis. insti. de ac. ꝛ ob.§. iter pign⁹
Vñ pign⁹ dꝛ cum trãsit i creditorẽ. ypo
theca ṗo cum nõ trãsit i creditorẽ. Sed
ꝙtũ ad actionẽ nõ differũt inter se: qꝛ
ꝑ vtraqꝫ pignoraticia datꝭ debitori ypo
thecaria creditori. d.§. iter pignus. vñ
dꝛ ypotheca ab ypos ꝙ ẽ sub ꝛ thesis
quod est positõ qsi res supposita obli.
Differt ẽt sꝫ grãmaticos pign⁹ pigno-
ris ꝛ pign⁹ pigneris. vñ grecismus. Pi
gnora natoꝝ dicuntꝭ: pignera reꝝ. licet
hoc nõ seruetꝭ.

1 ¶ Que res pñt pignori obligari. R. ꝙ
qcunqꝫ vendi pñt: ꝛ q vẽdi nõ possũt: ñ
possũt pignori dari. ff. q res pigno. da.
po. l. i.§. eã rem. qdã tñ vẽdi possũt q ñ
pñt pignori dari: vt sũt aliena q vendi
pñt. ff. de ꝯtrah. emp. l. rẽ alienam. sꝫ pi
gnori non pñt dari nisi nra. C. q res pi-
gno. da. po. l. q filios. Intellige ꝙ res
aliena potest vẽdi si ẽ imobilis: qꝛ si
mobilis ẽ sic ꝯtrectat inuito dño eã: furtuꝫ
ꝯmittit vendẽs: nec valet venditõ si vẽ
ditor ꝛ emptor sciunt: nec emptio ꝯtra-
hitur. l. si i emptiõe. ff. d cõtrahen. ẽp.
Rõ diuersitatis ponitꝭ i dolo. d. l. rẽ alie
nã. ꝛ ibi vide. Iteꝫ generalis obligatio
bonoꝝ eccl'ie potest fieri ꝑ obseruatiõe
ꝯtctus a clericis: sed non specialis sine
solemnitate de qua sup Alienatio. Ita
no. Pa. i. c. null⁹ ꝑsbyter. de pigno. Itẽ
possũt pignori dari res ꝑsentes ꝛ futu
re: vt fructus pẽdentes: partus ãcilla-
rum: fetus pecoruꝫ ꝛ ea que nascũtur
ff. de pigno. l. ꝛ que nundum. ꝛ qui res
suas obligat de ꝑsẽtibus ꝛ futuris itel
ligitur: ꝙuis nõ exꝑmatur. l. vlti. C. q
res pigno. da. po. Sed tamẽ videtꝭ ex
ceptum omne illud quod obligaturus
specialiter ñ erat: vt vestes supellectilia
ꝛ mãcipia que in vsu habebat ꝛ similia
l. i. C. que res pigno. ob. po. ꝛ. l. obligati
one. ꝛ. l. deniqꝫ. ff. de pigno. Si ṗo qs
dicat mobilia ꝛ imobilia ꝛ se mouẽtia:
nõ veniũt actiones nec nomia debitoꝝ.
ff. de re iudi. l. a diuo pio.§. i vẽditiõe.
Item pignorari possunt res corpora-
les ꝛ incorporales ꝛ nomina debitorũ
ff. de pigno. l. cum conuenit. Item ser-
uitutes personales: vt vsus ꝛ vsufru.
ff. eo. l. suis.§. vsum fructum. Item ser
uitutes ꝑdiales ꝛ rustice: vt ꝙdiu pecu
nia non soluetur non liceat ipis vti: et
si infra certum tps non fuerit soluta li
ceat vendere. l. sed an vle. ff. eo. Item
comoditas seruitutum ꝑdiorum vrba
norum: sicut in rusticis hoc contingit:
vt scilicet liceat creditori ire et agere. d
l. sed an vle. iura autem non: vt. d. l. si
is.§. vl.
¶ Que res prohibetur pignori obliga- 2
ri. R. ꝙ hoies liberi: etiam pro debito.
c. 2. eo. de quo dic vt. s. obses. Iteꝫ nec
ecclesie: in auten. de alie. ꝛ emphi.§. 2.
quoniam. Item monumenta. l. 3. C. q
res pigno. ob. po. Item sacra vasa vesti
menta libri vel alia ornamenta eccle-
siastica. l. sancimus. C. de sa. san. eccle.
l. i. ff. que res pigno. ob. pos. et. l. i. C. eo.
Nisi necessitate: vt est redẽptio capti-
uorum ꝛ pro pauperibus alendis ꝛ hu
iusmodi: vt nota. in. d. c. i. et. 12. q. 2. au
rum.
¶ Quot modis contrahitur pignus.
R. ꝙ duobus modis. s. tacite et expres
se. Tacite contrahitur ꝛ sunt obligata
omnia bona vndeciꝫ personarum. Pri
mo administratoris bonorum ipsi ec-
clesie. ar. 13. questione 2. Illud tenet gl.
et Pano. in. c. ex litteris. de pigno. Se
cundo viri respectu dotis vxori sue: vid
s. dos.§. ii. ꝛ etiam pro parafernalib⁹
ꝛ donat. propter nuptias: vt sup. Dos.
§. 12. ꝛ paraferna.§. 2. Tertio illius qui
dotem promisit. de istis duob⁹ hẽtꝭ. C.
de rei. vx act. l. vnica: ꝛ. d. c. ex litte-
ris. Quarto ꝯtrahentis cum fisco ipi fi-
sco. C. i

fco.C.in q̄bus causis pig.ta.cōtra.l.i.ꝛ
2.Quinto tutoris pupillo ꝛ curatoris
minori.C.i quib⁹ cau.pig.ta.ꝫ.l.si mat.
ꝛ.l.fi.C.de legi.tute.Sexto cōductoris
oīa bona inuecta seu illata i rustico pre
dio dn̄o sciente p pēsione debita.Jn vr
bano ṗo nō distinguit̄ an sciat vl' igno
ret: qꝛ tacite obligāt̄.ff.i q̄b⁹ causis pi.
vel ypo.l.si horreū:ꝛ.l.hoc iure:ꝛ.C. in
q̄bs ca.pi.ta.ꝫ.l.sancim⁹. Septimo
patris tacite obligāt̄ filijs p bonis ad
uēticijs ꝛ p̄cijs eoꝝ.C.de bo.que lib.
l.cū oportet.Octauo matris cōuolant̄
ad secūdas nuptias filijs p̄oris nixmo
nij p restitutiōe eoꝝ q̄ a p̄rio viro lucra
ta fuit.C.ꝺ sec.nup.l.hac edictali.§.pe
nul.ꝛ.C.in q̄bus ca.pi.ta.cōtra.l.si ma
ter.Nono defūcti p legatis ꝛ fideicom
missis.C.cōmunia dele.l.i.Decio p̄mi
pilari fisco.C.qui.mo.pi.ta.cōtra.l.sa
tis.Undecio bona cōductoris vectiga
liuꝫ fisco.l.sēper.§.ꝯductores.ff.ꝺ iur.
īmunita.Duodecio ꝯtrahit̄ ypoteca in
naui ei q̄ dedit ad eaꝫ reficiendam vel
armandā.l.interdū.ff.q̄ poti.in pig.ha
beat̄. Sec⁹ si dedisset ad emendū eaꝫ:
qꝛ nō haberet ypothecaꝫ i ea.Jdē dic ꝺ
eo q̄ mutauit ad militiā emendā ꝙ hꝫ
in ea tacitā ypotecham s̄m Ho.i sūma
Aduerte tn̄ ꝙ ex tacita ypotheca nō p̄t
cōueniri possessor nisi p̄ncipali discusso
vt i autē.hoc si debitor.C.de pigno.
4 ¶ Que pacta ꝓhibent̄ i pignore. R̷. ꝙ
oē pactū turpe:īpossibile:illicitū.Jtem
pactū legis cōmissorie qꝺ ē pactuꝫ quo
debitor obligat se insolutū dare pign⁹.
ff.de solu.l.calopodius.Jteꝫ quādo cō
uenit ne pign⁹ redimat i perpetuū vl' an̄
diē sibi p̄fixā.ar.c.p̄cariū.de preca.Jtē
qn̄ fit pactū ne liceat creditori pignus
vēdere post iterpellationē debitoris.l.
si creditor.§.vl.ff.de distra.pigno.ꝛ de
istis dr̄ in.c.significante.eo.ti.
5 ¶ Quid si fiat pactū vt die p̄fixa nō sol
uēte debitore creditor extūc rē hēat in
feudū? R̷.ꝙ nō valet: qꝛ fieret fraus le
gi: vt in consti.fede.de feu.da. ucē.l.
cōmisso.c.i.ꝛ de his pactis vide.ꝰ.Pa
ctū.§.17.cū sequētibus.
6 ¶ Utrū pactū ꝙ amissio pignoris q̄cū
qꝫ casu liberet debitorē valeat? R̷.ꝙ sic
C.de pigno.ac.l.qu fortuitas.
7 ¶ Quid pōt facere creditor de pigno
re: an possit vendere? R̷.ꝙ aut cōuenit
expresse vt posset vendere:ꝛ sic dꝫ p̄mo
denūciare debitori ꝛ postea s̄m formā
cōuētaꝫ poterit vendere:alr̄ nō. Aut
cōuenit ꝙ nō vēderet:ꝛ tūc dꝫ ter debi
tori denūciare vt soluat:ꝛ inter vnaꝫ de
nūciationē ꝛ aliā dꝫ esse triduū.ff. ꝺ pi
gno.ac.l.si cōuenit de distrahē.in glo.
ꝙ si nō soluerit poterit vendere: alias
vendendo sine trina monitione tene
retur furti. Si ṗo nulla fuit facta mē
tio de vēdēdo vel nō vēdēdo: tūc dꝫ se
mel nūciare vt soluat:ꝛ postea elapso
biēnio vēdere poterit.hec ꝓbant̄ in.d. 8
l.si cōuenit.de distrahen.
¶ Sed quid si creditor vendito pigno
re bona fide minus accepit q̄ʒ sit debi
tuꝫ suuꝫ? R̷.ꝙ residuū repetet a debito
re. Si vero plus debito vendidit tenet̄
illud plus restituere debitori.C.de iur.
do.l. vlti. 9
¶ Utrū pign⁹ possit p creditorē alteri
pignorari. R̷.ꝙ sic: vt est tex.in.l.i.C.si
pignus pigno.da.sit.Et lꝫ Spe. dicat
n̄ licere vltra tres vices:tenet tn̄ ꝛ veri⁹
Ange.in.d.l.i.ꝙ ēt p mille vices:quia
ius quesituꝫ a creditore i pignore ē rea
le:ꝛ est transitoriū de persona ad perso
naꝫ in mille manus.ꝛ sic cōcludit text⁹
d.l.i.in verbo tandiu esse. 10
¶ Quid si ali⁹cui res pignorata fuit al
teri vēdidit q̄ forte abn̄tauit se: qd re
mediuꝫ dabitur prio debitori ad conse
quēdaꝫ rem suam? R̷. Spe.dicit ꝙ a
get cōtra primū creditorem: sed prim⁹
creditor liberabitur cedendo sibi act.ꝯ
cuꝫ cui legitime pignorauit:ꝛ sic alius
respectu tertij ꝛc. 11
¶ Utruꝫ possit pignorari vsurarijs no
stri temporis que habent ex priuilegio
ꝙ post annuꝫ lucrantur pignus? R̷. ꝙ
sic:ꝛ si perditur:damnum erit debito
ris:quia quod fit lege permittente nō
meretur penam.l.gracus.C.de adul.
ꝛ ideo cuꝫ lex permittat pignus pigno
ri obligari:sibi imputet debitor.Quod
tamen limito verum si modo non pi
gnorauit nisi pro quantitate sibi debi
ta:quia pro plus non licet in aliquo
casu. Jtem si hoc fecit pro necessita
te vel vtilitate sua: quia pro alio re
spectu non licet sub vsuris accipere.
Jtem.3.si hoc notificauit debitori istis

non ↄcurrētibus nō liceret.

15 ¶ Utrū creditor teneaṫ fructus pignoris cōputare i sortē? R. φ tā fructus quos percepit φ̄ quos percipere potuisset et ex sua negligētia nō percepit tñr ↄputare in sortē: ⁊ qđ pl⁹ superest restituere đbitori. ita tȝ gl. in. c. cū ↄtra. eo. ti. ⁊ seqṫ Pa. ibidē. ⁊ Jo. an. in. c. i. ⁊. 2. de vsuris Ho. in summa tȝ oppositū quo ad percipiēdos. s. φ nō teneaṫ: nisi fuerit i dolo vel lata culpa: vtputa q: nō erat solita locari: vel erat qui querebat eā cōducere. hoc idē sequiṫ do. Anto. Sed mihi magis placeat opi. Calde. qui tȝ φ si sorti est satisfactū tñr ēt đ pcipiēdis: q: est male fidei possessor in nō restituēdo rem. Si vero sorti nūdū est satisfactū sic nō tñr de percipiēdis. qđ itelligo verū nisi sit i dolo vel lata culpa. Et sic tene. ⁊ limita ⁊ ↄcor. l. i. ⁊. 2. C. đ pig. ac. ⁊

16 ¶ Sȝ quero quā pēsionē sol doc. uet pro domo pignorata creditor? R. Spe. tȝ φ solū ad illam q̄titatē quam idem creditor p̄stitisset. l. in summa. §. frumēto. ff. de condi. idebi. Sed Pa. in d. c. cum ↄtra. distinguit φ si fuit simpliciter pignorata: tūc tñr ad eam pensionem que coīter īuenitur a quocūq̧ alio Si vero fuit actū vt solū illa soluatur que sibi placet: sic eēt xpū dcm̄ Specu. φ̄ uis durū: sed ego limito veruȝ isto scđo cāu in modico: sed in aliquo notabili ñ credo veruȝ: alr esset via aperiendi aditum vsurarijs ⁊ iniquitati. Nec ob. §. i frumēto: quia loquiṫ quādo per errorē limitatio fuit facta: q: tunc nō obligaṫ creditor nisi inq̄tum fuit factus locupletior. quod bene nota: quia pauci aduertunt.

18 ¶ Utꝝ liceat pignore vti? R. Pa. in. c. i de deposito: φ si pacto interueniēte eo vtiṫ vsuram cōmittit si comoditas quā consequiṫ ex vsu est extimabilis precio. c. i. đ vsuris: ⁊. d. c. cū contra. ⁊ tñr restituere. Si vero nō interuenit volūtas domini et contra eius voluntatem vtiṫ eo furtum committit. l. si pignore. i principio. ff. de furtis: nisi verisimiliter crederet dominum permissurum: vt no. in c. dudum. el secundo. de elect. ⁊ insti. de obli. que ex quasi deli. nascunṫ. §. placuit. Attamen semper fructus seu extimatio vsus est computanda in sortē: nisi sit talis res cuius vsus iter amicos gratis solet concedi.

¶ Utꝝ creditor repetet expēsas q̄s i se fecit in pignore? R. φ si bōa fide eas fecit, poterit eas repetere: nisi sint imoderate. l. si seruos. ff. đ pigno. ac. ⁊ ar. l. i. l. i fundo ff. de re. ven. Ber. tamē i. c. i. de vsur. intelligit φ repetet expēsas necessarias si voluntarias. Sed tu dic φ etiaȝ vtiles dūmō nō nimis magȝ: vt no. gl. ī. l. creditor. la. 2. C. đ pi. ac. tex. ē i. d. l. si suos 19

¶ Quid si res pignorata perijt aut deterioraṫ? R. φ. tñr de dolo lata culpa ⁊ leui. ita no. glo. in. l. si creditor. C. de pig. ac. tex. est isti. qui. mo. re cō. obli. §. fi. ff. de pig. ac. l. si cum vēderet in fi. 20

¶ Utꝝ remittēs pign⁹ vt bidell⁹ restituens librū sibi assignatū socio cōsueto vł famulo illi⁹ cui⁹ est teneaṫ si talis cui dedit infideliter egit? R. Pa. i. c. fi. de fur φ nō. ar. in. l. eū qui: ⁊ in. l. argētū. ff. commo. facit. c. significāte. eo. ti. ⁊ sequitur Bar. in. l. si quis vxori. §. apud labeōeȝ ff. đ fur. Jdē dicit si eū assignauit alicui deferēti aliqđ signū illi⁹ cui⁹ erat. ⁊ facit d. c. significāte. cum ibi no. nō tñ est credendū de facili tali signo si res est p̄ciosa. ar. c. i. ⁊. 2. de fide instrumentorum. 21

¶ Quātum durat pignus? R. donec fcā fuerit tota solutio debiti vsq̧ ad minimum quadranteȝ. l. q̄diu. C. de distra. pigno. 22

¶ Utrū possit creditor p̄scribere pign⁹. R. φ nō nullo tempore. l. pignori reȝ acceptam. ff. de vsucapionibus. 23

p **Jgritia** est quedaȝ tarditas ad exeq̄ndum bonū. Corpor vero est remissio in executione boni q̄ q̄n sit mortale pctm̄ patet. s. Accidia. §. i.

p **Jrata** dṙ q̄lȝ qui in mari aut in fluminibus depredaṫ: vt no. in auten. nauigia. C. de fur. Et tales si depredāṫ in mari sunt excoicati excoicatione papali. p processum curie cū oib⁹ receptatoribus eorum ⁊ dantibus eis auxiliū ↄsilium vel fauorem. Jta ēt no. Jo. an. ⁊. d. Anto. in. c. excoicationi. de rapto. φ ter i anno ab ore summi pōtificis excoicantur.

p **Lacere** velle hoib⁹ vtrū sit pctm̄? R. scđȝ Tho. 22. q. 115. φ aut quis querit placere

cere pp charitatē nutriēdā: vel i eis sp i ritualiter pficiat: vt vt puocētur ad bo nū ⁊ i his q̄ sunt bona: vt cātare in ec clesia horas vel laudes diuias ⁊ hmōi: ⁊ sic laudabile ē. Aut q̄rit placere ppt inanē gl'iam vel pp lucrū vel in mal: ⁊ sic tale pcīn ē quale ē illud pp̄ter quod placere cupit. ps. Deus dissipabit ossa eorū q̄ hoibus placent. ⁊ ad Gal. 2. Si hominib⁹ placerē xp̄i seruus nō eēm. Intellige q̄d ē mortale illud pp̄ter qd vel i quo cupit placere: puta si ppt' va nā gl'iam: sic est mortale pcīn tal' cōpla centia: q̄n tal' vana gloria ē mortalis. vel si queritur talis cōplacētia p opera peccati mortalis: sic erit mortale pecca tum: alias veniale.

p **Ollicitatio** ē soll⁹ p mittētis spōsio: vt q̄n pmissio fit de aliq̄ alicui: ⁊ illius cōsensus cui fit pmissio nō extat acceptans: vel q̄ erat habēs. vnde pollicitatio differt a pacto: quia pollicitatio est vnius tm̄. Pactum vero duorum ad minus. Pollicitatio vero tunc transit in pactū quādo per nun cium vel litteras mittit ⁊ acceptat: q̄a ibi ē duorū cōsēsus. l. pactū. ff. de polli ci. Vn̄ polliceri dicimur q̄n nullo p̄ce dente rogamie aliqua pmittim⁹. Pro mittere vero pp̄rie est precedēte roga tione. Unde ⁊ pollicitatio differt a nu do pacto. no. gl. i Cle. rōani. de iureiur. ⁊ Pa. in. c. cū iuramēto. de homici.

¶ Utrū ex pollicitatōe q̄s obligetur. R. q̄ n̄: nisi q̄n pollicet̄ ciuitati: vniuersita ti: clero: ecclesie vel paupib⁹ alicuius lo ci: ⁊ cū cā: puta ad honorē dei vel simi lez. Si vero fit alijs a predictis siue cū cā: siue nō: vel p̄dictis sine causa nō ob ligatur: nisi ceperint aliquid pretextu missiōis. ff. de pollici. l. i. §. i. facit glo. i c. sci mus. 12. q. i. que dicit q̄ ex polli ci tatiōe facta deo potest q̄s conueniri. fac c. ex parte. de cēsibus.

p **Ollutio** nocturna ali quādo ɔtingit ex p̄cedēte cogitatōe carnaliū: q̄nq̄ ex superfluitate cibi ⁊ pot⁹: ⁊ q̄nq̄ ex dēmonū illusiōe: ⁊ hʒ q̄ cā est peccatū ita extimanda est.

¶ Utrū necessario ipediat celebratōem vel eucharistie sumptionem, dic vt. s. Eucharistia. 2. §. 29.

¶ Utrū nocturna pollutio q̄ icipit in sō no ⁊ pficit i vigilia sit pcīn. R. S. Th. i. 4. di. 9. q̄ nō: q̄ nō reputat euigilasse quousq̄ recuperauerit verbū aut visū. Posset tn̄ cōtigere in ipsa vigilatōe ple naria peccatū. s. si pollutio placeat ppt delectationē: q̄ q̄dē cōplacentia si sit ex surreptione est pcīn veniale. Si vero sit cū cōsensu deliberatiuo ⁊ p̄cipue cū ap petitu futuri: sic erit pcīn mortale. Si autē placeat: vt est exoneratio nature nō credit peccatū. Et codē mō dico p p̄ dicta q̄ appetere pollutionē i sōnis si ne oī delectatiōe pp alleuiatōez natur nō ē peccatū: sʒ dare opā ⁊ vtēdo calidis vel alio mō esset mortale peccatū si ppt h̄ fac. Sec⁹ si faceret pp gulositatē du bitādo nihilominus de ea quia sic esset veniale peccatum.

¶ Utrū ois pollutio i vigilia sit peccatū mortale. R. q̄ nō. Aliq̄n. n. ē pcīn sicut i patiētib⁹ fluxū semis: aliq̄n cū pcō ve niali q̄n p̄ter volūtatē ⁊ ppositū pueīt ex aliquo pcō veniali: puta cogitatiōe nō morosa aut auditōe. pcīn vero morta le sp̄ ē q̄n pueīt ex cogitatōe: locutōe: vl' tactu moroso. d. q̄ hēs. s. cogitatō. §. 2.

p **Orcio** canōica. vid. s. Ca nonica porcio.

p **Ossessor** bone fidei et male q̄s dicat hēs. Restitutio i l'ra possessor.

p **Ostulatio** ē q̄dā gře petitio su perior i fcā d pmouēdo aliquē ad p̄latōez ad quē d iure cōi pp dfectū ali quē vl' aliud ipedimētū eligi n̄ pt seu p mouēri. Itr si postlet ille q̄ pt eligi ni hil fit: ⁊ ecōtrario hʒ Pa. i. R. d postu la. p̄la. ⁊ itellige d dfectu vl' ipedimēto q̄ n̄ ē pcīn i eo: puta q̄ n̄ hʒ etatē: vl' ē il legitim⁹: vel alteri epatui seu p̄latiōi o bligat⁹: ⁊ hmōi. Fallit i mutilato. d cor pe vitia. c. expofuistis: ⁊ i bigāo ⁊ irre gl'ari: q̄ tales ibabiles n̄ psit postlari. sitr criosus n̄ pt postlari: vt i. c. i. ⁊. 2. d

¶ Et q̄ dʒ postlari: ab eo q̄ postu. p̄la. pt dispēsare i tali dfectu vl' ipedmēto.

¶ Quis pōt postulare. R. Ho. q̄ q̄ pōt eligere. c. bōe. el. 2. ⁊ p totū. e. ti. ⁊ d elec. inotuit. ⁊ dbēt sic ɔcludere vt papa di gnet̄ p̄bēr assēsū q̄ talis trāslatio fiat.

Q iij

3 ¶ Quot voces requiruntur? R. ad minus due partes omnium sm Hosti. de elec. c. scriptum. §. fi. aliter nõ facit iuni iam superior si nõ admittit. d. c. bone. alias sic. ff. de aqua quoti. & esti. l. i. §. penul. Pa. tñ. in. d. c. bone. el. i. tz cum Bofre. q sufficit maior pars vocum.

4 ¶ Quis effectus postulationis? R. Pa. in. c. i. de postula. q postulatus admissa postulatione consequitur ius ac si fuisset electus & cõfirmatus: vnde nõ indiget alia ɔfirmatione: vt in. c. 2. de postula. Intellige qñ postulat ab' eo qui põt sup omni impedimẽto postulati dispensare. & hec dr solẽnis postulatio: sed postulatio nõ solẽnis hec nõ operat. Vnd licet canonici postulẽt ab abbate monachuz in epm & abbas cõcedat nihilominus oz denuo eligat & ɔfirmet: & in ista nõ oz seruare formam. c. qz ppter. de elec. sed bñ in prima solenni: vt no. Pa. i d. c. qz ppter. & de hac ptrãseo: qz hodie parum vl nihil valet & pessime pp ter ãbitionem.

5 ¶ Est & postulatio idẽ q aduocatio de qua. s. Aduocare.

p **Ostumus** 5. modis dr. primo natus post mortem patris. & post testamentũ añ mortẽ: vt. ff. de iniusto rupto qz testõ. l. 2. & 3. arrogat' fili'. 4. p' mortem aui: qui incipit nepos in sui patris potestate esse: vt postum'. 5. nepos auo moriente filio patre. hic no. glo. C. d postu. in rubrica.

p **Rebenda** pprie cõsistit i fructuum pceptioe. Canonica xo i iure alicui' qui in canonicũ recept' est ad qd ius postea ptinet pbenda: & stall' in choro: & loc' in capitulo. de hoc habes de cõsti. cũ. M. de insti. c. i. & p Inno. in c. relatum. & c. dilectus. de preben. & in. c. olim. de ver. signi.

1 ¶ Qui possunt habere pbẽd. vide. s. bñficium. §. 14. & de magistris. vide Magister.

2 ¶ Utrum valeat promissio de pbenda vacatura? R. Inno. q nõ. de prebẽ. c. relatum. dicit tñ glo. ibidem q potest cõmitti canonico iam recepto.

3 ¶ Utrum pbenda sit qd spirituale? R. q ptim sic & partim non.

p **Recarium** dr qd pcibus petẽtib' vteñ. cõceditur tamdiu q diu is qui cõcessit patitur: vt in. c. vlti. eo. l. i. ff. e. & ẽ contract' gratuit' similis aliis gratuitis. Sed i multis differt a donatiõe q nõ reuocat regulariter. differt a comodato: qz in comodato debet esse vsus cert' & tps saltem tacite determinatum. vñ si vnum istorũ deficit erit precarium nõ commodatũ. si enim cõcessi tibi librum vt illũ trãscriberes erit commodatũ: qz ad certũ vsum & tps tacite determinat. s. quantũ comode trãscribi potest. l. interdũ: & l. cõtinu'. §. cũ ita. ff. de ver. ob. & nõ potest reuocari ante vsum completũ: vt in. c. i. de comodato. Precariũ aũt põt reuocari ad placitum ẽt si interuenissz pctũ de nõ reuocãdo: vt i. c. fi. eo nisi fuisset appositũ p viam ɔditõis: qz sic viciat cõtractũ. fac. c. fi. de ɔdi. appositis. & qd no. Bar. in aũt. ingressi. C. de sa. san. ec. Ratio sm Bar. in. l. in comodato. ff. como. qz nõ est cõcessum ad certũ vsum. Hoc limito ver nisi vellet reuocare sine causa & cũ magno damno alteri': qz obstaret sibi exceptio doli cũ nõ possit negari quin pcarium sit beneficiũ: ergo beniuola actio: & ideo nõ debet quis aduersari in beneficio cõcesso: sicut dicim' in mutuo cõcesso viatori qui ipsum detinuit postmodum qz eũ penituit: vt no. Jo. an. in pꝛohemio decretaliũ. Item differt qz in pcario venit solũ dolus & lata culpa: sed in comodato venit leuissima: vt in. l. qsitum. §. & illud. ff. d. precario & l. cõtract' ff. de re. iur. & ibi reddit ratio diuersitatis. Hec elicio a Cy. in. l. 2. C. como. et Bar. in. d. l. in comodato. & Jo. an. in. d. c. vnico. de como. & Pa. in. c. fi. de preca. & idem in. d. c. vnico. dicit q etiam precarium potest cõcedi ad certũ vsum et distinguit a comodato per omnem precarium: puta cum dicit. cõcedo librum ad trãscribẽdũ precario nomine.

¶ Quot modis soluitur pcarium? R. q primo voluntate eius qui concessit. l. i. ff. eo. 2. morte eius cui concessuz fuerat c. fi. e. quia est concessio personalis que extinguitur cum persona. vt in regula priuilegium. de re. iur. libro sexto. 3. alienatione rei precario concesse si is cui est alienata a primo 1

lienata a pmo domino velit reuocare. d.c.fi.§. finito tpe ad qd res fuerat cõcessa.l.cũ precario.ff.eo.

2 ¶ Sed nũquid reuocatur morte pcedẽtis. R. Pa.in.c.pcariuz.eo.q nõ.et ibi tex.et q infert vnuz nota.q vbi actus validitatis pẽdet ex volũtate alterius nõ reuocatur p illius mortez: iõ q: psumitur q̃s i ea volũtate pseuerare in q̃ q̃s decdit.c.maiores.d baptis.τ ideo lz prior claustralis possit reuocari ad libituz abbatis: vt in.c.cũ ad monasteriũ.de sta.mo.nõ reuocatur tñ p mortẽ ipsius abbatis: intellige si ab abbate cũ caplo fuit ppositus: vt.d.Ep̃s.§.9.p hoc facit.c.fi.ne sede va.¦cus si esset pcessum vsq ad beneplacitũ suũ: q: p mortẽ reuocatur.c.si gratiose.de rescrip. lib.6. vide Bar.in.l.si cẽtesimus.ff.de v.ob.

¶ In q̃bus rebus psistit pcarium. R. q in rebus mobilibus τ imobilibus τ incorporalib⁹. Nã seruitus pcario põt pcedi.ff.e.l.2.§.vl.τ.l.3.τ.4.i.R.in re ppria pstituere nõ põt.d.l.4.§.itẽ si rẽ. qd verũ est q̃tum ad dñium τ pprietatem: sed bene q̃tum ad vsum possessionis seu detentõis.l. certe.§.pe.ff.eod.

p **Recaria** feminini generis plz.pducta τ pcarie pluralis numeri. Sm Pa.in.c.i.eo.nõ differũt inter se: sz bene differũt a pcario: q: pcaria d: cõtractus ad pces alicui⁹ vel aliquorum init⁹ vsq ad certum tp̃s sm q partes cõuenerũt: nec illud tp̃s põt reuocari.vl dr pcaria ad pces aliquorum facta donatio vsq ad mortẽ accipiẽtis.12.q.2.precarie.τ in gl.d.c.i. τ dicit Bar.in aut. ingressi.C.de sa.san.ec.τ in.l. si finita.ff. de dam.infe. q in oibus τ per oia pcaria est eiusdẽ nature cũ pt'ractu emphiteotico.τ idẽ volũt in.l.i.C.de iur.emphi.est gl.10.q.2.pcarie. ergo sequitur naturã emphiteosis.p h bonus tex.in aut.de nõ alie.§.lex itaq.vbi pz q contractus nouus inuẽtus a psuetudie ex q̃ resultat idẽ effectus q̃ resultat ex aliquo pctu inuẽto a lege censeatur eiusdez nature. Et h itelligo verum nisi vbi nõ fit gratis: sed aliq̃d soluitur: differt nihilominus: q: renouatur de q̃nquẽnio in q̃nquẽnũ nõ emphi.Vñ not.q pcaria fit aliñ etiã nõ gratis: sicut qñ sup solo ecclesie fit aliq̃s edificiũ τ soluitur annuatim aliq̃d. Fit etiã qñ aliq̃s dat alicui ecclesie possessionẽ vnã τ recipit ab ecclesia duplũ vel triplũ vtẽduz toto tpe vite sue.τ no.in d.c.pcarie.10.q.2. Fit etiã qñ clerico vel laico datur aliq̃d vtẽdũ toto tpe vite sue. Aliqui volũt q pcaria τ precarie in hoc differũt: quia pcaria est solũ vsq ad mortez illius cui cõceditur vel etiam circa. Precarie vero qñ durat post mortem: τ oportet q de q̃nquẽnio in quinquẽniũ renouetur: sed pcaria nõ.

¶ Utrũ pcaria possit fieri sede vacãte siue ecclia.R.q nõ.10.q.2.pcarie. 1

¶ Utrum cuilibet possit fieri.R.q nõ yconomo vel eius psanguineo.10.q.2.hoc ius.

¶ Utrũ requiratur solẽnitas i precaria sicut in alienatõne rei ecclesie.R.q in renouatõne certũ est q nõ requiritur: vt no.Abbas in.c.i.eo.Et dicit q platus solus sine cõsensu capli põt eã facere.fa.tex.in.l.si pupillorum.§.i.ff.de rebus corum.τ qd no.Bar.i aut.h ius.C.de sa.san.ec.In pcessione vero credo q req̃ratur si est talis rei vel tãti tpis que alienari nõ possit nisi cũ debita solẽnitate: vt pz ex dictis.tũ q non põt reuocari ante tp̃s puentum. 2

¶ Utrũ req̃ratur necario q renouetur de q̃nquẽnio i q̃nquẽniũ.R.q sic: τ cadit a iure suo p⁹ q̃nquẽniũ si nõ renouat: vt dic gl.in.d c.i.τ h verum in reb⁹ ecclia: sticis: in laicalib⁹ vo credo q sm psuetudinẽ dz renouari: q: presumitur actuz qd est psuetũ.l.sp in stipulatõnibus.ff.de reg.iuris. 3

¶ Utrũ hñs rẽ pcario noievl sicut pcaria possit eã pscribere.R.glo.16.q.3.c.clici.q regulariter nõ põt: nisi ex magñ lõginq̃tate tpis dñs obliuiscatur de possessione tñ q nesciat vbi sita sit.quod posset habere locũ si possidens esset in bona fide: alr nõ. 4

p **Receptum** est iussio vel iperiũ faciendi aliquid vel nõ faciendi.Quõ distinguitur.R. dupl'r. Prio per affirmatiuũ τ negatiuũ. Affirmatiuũ stricto vocabulo sumptuz dr pceptũ et obligat p sp.s.p loco τ tẽpore debito: sed nõ ad semp.i.ad oẽ tempus. vnde

filius nõ tñr sp ad honorãduz prem in
oi tpe: qz hoc est ipossibile: sed solũ cuz
oportunitas occurrit r tps reqrit. Ne
gatiuũ aũt pceptũ ppͥe dr phibitio q
obligat p sp r ad sp: qz teneor sp r omi
tpe nõ inchoari. no. hic Archi. i. c. si pec
cauerit. 2. q. i. r Pa. in. c. nouit. d iudi.
r theo. in. 3. sen. di. 37.

1 ❡ Quot sũt gña pceptor legis diuine ve
teris. R. q tria. Quedaz sũt moralia q
sũt de dictamie legis nature: vt sunt p
cepta decalogi. Quedam sũt figuralia
seu mistica q aliud significãt pter id qd
lra sonat. Hor alia sunt sacralia: sicut
illa de qbus rõ reddi põt: qre ad lram sic
pcepta fuerũt: vt de circũsione r obser
vatõe sabbati. Alia cerimonialia: sicut
illa de qbus rõ reddi nõ pt: qz sic pcepta
fuerint: vt illd. Nõ arabis cũ boue r asi
no. r illd. nõ facies vestẽ de lana r lino
r hmõi. r de istis no. i glo. in. §. his ita
rñdet. 6. di. Quedã st iudicialia: vt illa
q in decisiõe causar sũt determiata: vt
exo. 11. r sũt determinatões iusticie in
ter hoies seruande. Et hodie figuralia
tã sacralia q cerimonialia nõ tñ non
st seruãda: sed et sũt pctm mortale p
pm ipa seruãtibus vt tria. Precepta vo
iudicialia sũt mortua qz nõ obligãt: nisi
si ille q hz ptãtez statueret obseruãda:
qz tũc obligarẽt vt iudicialia legis an
tiq: sed vt ius canonicuz vel ciuile aut
municipale in q pcipiunt hnr Sco. in
4. dis. 12. q. 5. r Pa. i. c. i. de homi. facit
tex. in. l. i. C. d ve. iu. enu. vbi dr: oia me
rito faciamus nra: qz ex nobis ois iparti
tur auctas: r. c. si aplice. de pben. li. 6.
Moralia ãt pcepta oia cõphendunt in
x. pceptis decalogi q ponũtur exo. 20.

2 ❡ Quo ordinant pcepta decalogi mo
ralia. R. hm cõgruẽ modũ q hr ab Au
gu. sup exo. s. vt pmũ pceptum sit. Nõ
hẽbis deos alienos corã me: r nõ facies
tibi sculptile nec oẽm silitudinẽ. Se
cũdũ. nõ assumes nomẽ dei tui in va
nũ. Tertiũ. Memẽto vt diẽ sabbati sã
ctifices: r hec ad pmã tabulã dicunt p
tinere. Primũ pceptuz scde tabule est.
Honora prem tuũ r matrẽ tuã. scdm.
nõ occides. tertiũ. nõ mechaberis. 4. nõ
furtũ facies. 5. nõ loqueris c proximum
tuũ falsuz testimoniũ. 6. nõ ocupisces do
mũ pximi tui: nõ seruũ: nõ ancillã: nõ
bouẽ: nõ asinũ: nec oia q illius sunt. 7. nõ
desiderabis vxorẽ eius. Mgr tñ in. 3.
di. 37. ponit. 7. p 6.

❡ Circa pmũ pceptũ notãdũ q tria p 3
hibent nobis. Prio oẽs pphane pactõ
nes demonũ: siue fiãt p incãtatões vo
bor: siue p inscriptões caracterũ vel
imaginũ: siue p imolatões sacrificior:
r hoc vel ad ludificatõz sensuũ: vt faci
unt hystriones. Vel ad trãsmutatõem
naturar: vt fecerũt magi pharaõis. vl
ad inuestigatõz futuror, otingẽtiũ seu
occultor: sicut faciũt diuini. oia phibẽ
tur sub pena mortal pcti: qz in his at
tribuit creature qd debet creatori: r id
peccat mortalr c istd. Nõ hẽbis deos
alienos corã me. exo. 20. Scdo phibẽ
tur oẽs false r supstitiose inuẽtões er
ror vel obseruãntiarũ c fidẽ r bonos
mores: cũ dicit. nõ facies tibi sculptile.
Hmõi aũt errores r supstões pcedũt
aut ex iprobo ausu inuestigatõis phi
bite: aut puerso intellectu sacre scriptu
re: aut ex inordiato affectu carnalitat
hũane. de qbus Hiere. Stultus factus est
ois hõ a scia sua: ofusus ẽ artifex i scul
ptili suo: vana sũt opa eor r risu digna
r in tpe visitatõis pibũt. vñ sp est mor
tale pctm: nisi i casu: vt hẽs. s. Hereti
cus. i pn. r i casu: vt hẽs. s. Supstitio.
§. i. Tertio phibẽt oẽs puerse appciati
ones creatura: cũ dr. nec oẽm silitudi
nẽ rc. Ois ãt puersa appciatio creatu
raruz pcedit aut ex liberalitate: aut ex
cupiditate: aut ex delectatõe. Prio mõ
est ydolatria supbor. Scdo mõ auaro
rũ. Tertio mõ luxuriosor. vñ Hier. Qd
qs plus veneratr r amat: hilli deus ẽ:
r id supbus colit silitudinẽ celestiũ: qz
diligit sup oẽs pferri. Cupidus vo co
lit silitudinẽ terrestriũ: qz sup oia cu
pit ditari. Lasciuus aũt silitudinẽ aq
tiliũ: qz sup oia cupit delectari: r flectit
in delicijs: sicut aqua. ad phil. 3. quor
deus vẽter est. Quo aũt supbia auari
cia r luxuria sũt pctã mortalia. habes
in titulis suis.

❡ Circa scdm pceptũ no. nomẽ dei tri 4
pliciter assumit. Prio ad efficiendũ: vt
i sacris: sicut in baptismo. cũ dr. ego te
baptizo rc. Scdo ad pmittẽdũ: vt cuz
qs vouet iurat vel pmittit aliqd deo
vl sanctis. Tertio ad exprimẽdũ: vt cũ
qs loquit

quis loquit cũ iuramẽto. Sĩr mult ĩ
pliciter assumit inuanuz. Prio p sacri
frustratõez: sicut cũ qs nõ credit vt he-
reticus vel sacri deserit ꝛ hmõi : qd sp
mortale pctm ẽ. Scdo p voti fractõez
ꝛ h fit triplr. Prio p tardatõez iplẽdi.
Scdo p ꝯriã volũtatẽ seu fractõzvoti.
Tertio p apostasiam. ꝛ qño fit mortle.
habes .s. votũ.3.ꝛ Apostasia. in pn. cuz
duobus.§.se. Tertio assumit nomẽ dĩ
inuanũ p hois blasphemi locutõez. vi
de.s. Blasphemia. Quarto assumit in
uanũ in pdicatõe q fit vana intentõe.
de q vide.s. Honor.5.7.ꝛ.9. Uana glo
ria.§.i. Quinto in orõe q est sine vlla
cordis affectiõe. de q dic vt.s. Oro.§.
10. Sexto in ꝯuersatõe seu opatõne in
q forma sanctitatis assumit tm in ex-
teriori ope: nõ p deo: sed solũ p huma
no fauore. d q vide. Stimulatio. ꝛ Ua
na gl'ia.i. Septimo p iuramẽti ꝑuer-
sionem. ꝛ hoc duplr. Aut iurãdo per-
uerse: aut nõ seruãdo. de quo vide. Ju
ramentũ. p totũ. Octano p vsurpatõez
adiurãdo quem nõ debet. de quo vide
Adiuratio.§.4.

5 ¶ Circa.3. pceptũ no. sm orige. q sctm
dr sepatũ ab vsu cõi ad cultũ dei. Pre-
ceptũ ergo de sanctificãdo sabbato est
vt cor a curis supfluis separet : ꝛ diuino
cultui mãcipet: ꝛ h est vacare deo. hoc
aũt fit triplr. Primo gñalr. s. dũ nos a
ꝯuitiis separamus : ꝛ intentionẽ nraz
ad sabbatũ. i. requiem eternitatis ha-
bemus. Scdo spãliter: dũ. s. tpibus sta
tutis ꝛ ad hoc deputatis: nos etiã a li
citis separãtes opibus deo orãdo ꝛ me
ditãdo vacamus : ꝛ h est sanctificatio
sabbati. Tertio spãlissime: sicut ẽ in vi
ris pfectis cõtẽplatiuis q ab oib' mun
danis se separãt vt deo familiariter in
tendãt. pma sanctificatio ẽ necessaria:
scda debita: tertia pfecta. Aduertẽduz
est etiã q vacatio ad deum est duplex.
Alia in hitu : ꝛ h nõ recipit taxatõnez
tpis qũtũ ad eos q sunt in charitate: qr
offerũt deo in hitu totũ tps vite sue. q
tũ pro ad seruiẽtes deo ex tiore pene hz
taxatõez tpis. Alia est vacatio in actu
q etiã recipit taxationẽ tpis: qr non sp
hõ mortalis põt deo vacare actualr. ꝛ
ex hoc ptz qd vult pma clausula huius
pcepti. s. Memẽto vt diẽ sabbati san-
ctifices. Addit. 2. clausulaz in q pcipit
opari determinato tpe ꝯ ociositatẽ cũ
subdit. Sex diebus opaberis: ꝛ facies
oia opa tua. Pro q sciẽdũ: q triplex ẽ
labor. pmus ẽ debit'. Et iste ẽ duplex.
s. vnus excludẽs ociũ aie inimicũ ꝛ ad
hũc tenent oẽs: qr qlz tnr se exercere in
aliq vtili rõe cui' excludat a se tẽtatio-
nis igressuz. fz illd. ecc.34. Mitte illũ
in opatõez ne vacet ꝛc. Ali' introducẽs
fructũ: ꝛ iste est triplex. vnus platoruz
de cura subditoꝝ. de q. i. Thi.5. Alius
actiuoꝝ circa spũalia: vt est labor pdi-
catoꝝ ꝛ psbyteroꝝ ministrãtiũ spũalia
seu sacra. Alius ẽ cõtemplatiuoꝝ in q
bus ꝛ si qescat corp' a strepitu mũdi :
tñ mens iuigilat solicitãdo deo place-
re ꝛ aliis grãm ipetrare. Un pdictis la
borib' laborãtes pñt viuere de elemo-
syna: qr p illis a qbus accipiũt vtilr la
borant. 2. labor est ꝯcessus. s. hoim mũ
di circa occupatões tpaliũ vt hẽant vñ
viuãt sm statũ coꝝ ꝛ aliis subueniãt:
de q ad ephe.4. magis aũt laboret ope
rãdo manib' ꝛc. ꝛ ad hũc tenent fortes
corpe ne cogant viuere ociose de bõis
q debent aliis. 3. est labor phibit'. s. cu
riositatis ꝛ cupiditatis q extiguit spi
ritualẽ quietẽ deo. Sequit. 3. clausu-
la in hoc pcepto in q interdicit opatio
nẽ i sabbato: cũ dr. septima aũt die sab
batũ dñi dei tui est. Nõ facies in eo oẽ
opus: tu ꝛ filius tui ꝛ serui tui ꝛ ancil-
le tue: ꝛ aduena q est intra portas tu-
as. Unde ad lrãm pcipit vt hõ vacet a
corpalibus operibus que vacatõez ad
deũ ipediũt solẽnitatib': vt ẽ negocia-
tio ꝛ hmõi opa seruilia. Scias igit q
opus seruile dr a seruitute. Un vt me-
lius intelligas aduerte q ẽ triplex ser-
uitus. Pria est seruit' dei: ꝛ hec nõ phi-
bet. vnde glo. numeri.28. dicit q fabri
ꝛ hmõi artifices ociant in die sabbati
lector autẽ diuine scripture nõ desistit
ab ope suo: nec tñ ꝯtaminat sabbatuz.
scda seruit' est pcti. Jo.5. Qui fac pec-
catũ seru' ꝛc. ꝛ hec phibet intelligẽdo
de mortali nõ de veniali. vnde peccãs
mortalr facit ꝯ istud pceptũ nõ tñ sor-
titur speciem: ꝛ hoc nisi moueretur ad
peccatum vt puaricaret istud pceptũ
qr vt dicit pbs.5. ethi. c.4. Si qs luxu
rietur vt lucretur auarus est: si aũt vt

delectetur luxuriosus est:tñ circũstan-
tia que spãli ꝓhibitiõe ꝓhibet. Et ideo
duplex est peccatũ rõe reatus. ßz Alex.
de ales. Tertia seruitus est qua hõ ser-
uit hoi. vnde opa corporalia in tñ di-
cunt seruilia inquãtũ ꝓprie ptinent ad
seruiẽtes. Inquãtum aũt sunt cõia ser
uis ꝛ liberis nõ dicunt seruilia:et ideo
opus corporale pertinẽs ad salutez p-
priam:siue pximi:siue ad euitãdũ dam
nũ iminens exterioris rei: nõ est cõtra
obseruãtiã sabbati: vt pz Jo. 7. ꝛ Ma
the. 12. ꝛ in. c. licet: ꝛ in. c. cõquestus. de
fer. 23. q. 8. si nulla. de ꝯse. di. i. sicut nõ
alij. qz hec p̃cipiunt oibus. ꝓuerb. 24.
Erue eos qui ducunt ad mortẽ. Deutro.
22. nõ videbis bouẽ aut ouem fratris
tui errantẽ ꝛc. Et ideo nõ ptinet soluz
seruis:sed etiaz liberis. ꝛ de hoc vide.
vł dic vt. s. ferie. §. 9. ꝛ sequẽtibus.
6 ¶ Sz quare magis p̃cipit obseruatio
sabbati q̃ aliaꝝ solennitatũ. Re. qz cuz
oẽs solẽnitates veteris legis sint insti-
tute in cõmemorationẽ alicui⁹ bñficij
diuini vel p̃teriti cõmemorati vł futu-
ri p̃figurati. Ideo magis sabbatũ pre-
cipit: qz beneficiũ creatõis in hoc com
memorat: quãdo est beneficium inter-
pr̃eta. cũ dz Exo. 20. Sex diebus fecit
celũ ꝛc. Silr beneficiũ p̃figurale p̃cipuz
ꝛ finale. s. quies mẽtis in deo. vel in p̃-
senti per gr̃am: vel in futuro p gloriã:
q̃ beneficia oia cõplectunt. Nõ sic aũt
alie q̃ solũ per particularia bñficia cõ-
memorant: vt pascha ꝓpter liberatõez
de egypto ꝛ figurã xp̃i.
¶ Utrũ ꝯuenienter sit mutatũ in dñi-
7 cã. Re. q̃ sic: qz sabbatũ figurabat quie-
tem dñi in sepulchro die. 7. ꝛ requiẽ san
ctoꝝ figurã in celo per xp̃i meritũ in. 7.
etate. Et ideo adueniẽte ṽitate debuit
cessare figura. Item debuit cessare pro
pter exclusionem erroris ne forsitã q̃s
crederet q̃ obligatio ad cerimonias ve
teris legis maneret: sicut pz de ꝯse. di.
3. c. peruenit. vñ cõuenienter debuit in
aliũ diem mutari: nec alius fuit q̃ ma
gis ꝯueniret q̃ p̃mũ: tñ ꝓpter bñficiũ
creatõis celi ꝛ terre: ꝛ resurrectõis xp̃i
ꝛ multis alijs. de quibus dz. 75. q̃ die
dominico: de ꝯsecra. di. 3. sabbato: ꝛ. c.
ieiunia.
7 ¶ Circa. 4. sciendũ est q̃ ꝓprie ꝛ per se
honorari p̃cipit in hoc p̃cepto homo q̃
est principiũ in esse nũc: sicut est pater
ꝛ mater carnalis: ꝛ homo qui est p̃nci-
piũ in esse gratie ꝓpter ministeriũ: sicut
est p̃latus spũalis: ꝛ cõsistit iste honor
in reuerentia ꝛ sustentatiõe: vt dicit gl.
ad ephe. 6. Reuerẽtia vero ꝯsistit in tri
bus. s. in affectu. s. in timẽdo pris offen
sam ex amore. Leui. 19. vnusquisqꝫ pa
trẽ ꝛ matrẽ timeat. In effectu. s. obedi
endo. ad ephe. 6. filii obedite parẽtib⁹. i
signo. s. assurgẽdo: ꝛ hmõi. Sustẽtatio
ṽo ꝯsistit in solatio ṽboꝝ: in s̃uitio ope
rũ ꝛ exhibitõe necessarioꝝ. In isto etiã
p̃cepto s̃m theologos intelligit mãda
ri q̃cquid ptinet ad reddẽdũ debitum
cuicũqꝫ psone: sicut secũdarium inclu-
dit in p̃ncipali. Et de hoc p̃cepto vide
s. Filius. §. 30.
¶ Circa. 5. p̃ceptũ aduerte q̃ i hoc p̃ce 8
pto explicite ꝓhibet homicidiũ. Impli
cite ṽo ois motus ire: sicut mõstrat. d.
Math. 5. In hoc ergo p̃cepto ꝓhibet
ois lesio q̃ fit in psona pximi: ꝛ iõ pec
cat mortalr q̃squis cuz occidit: trũcat:
mutilat: ṽberat: ledit notabilr: vł aim
deliberatũ ledẽdi hz: nisi in casibus a
lege ꝯcessis. de quib⁹. s. Homicidiũ. i.
ꝛ. 3. ꝛ. s. Percutere. ꝛ. s. Defensio. Idẽ
dic de incarceratõe. de quo. s. Carcer. §.
3. ꝓhibet duellũ. de q̃. s. Duellũ. Itẽ tor
neamentũ. de quo. i. Torneamẽtũ. Itẽ
bellũ. de q̃. s. Bellũ. Itẽ Ale. de al. i. 3.
pte sum. in expositõe hui⁹ p̃cepti dicit.
No. q̃ interp̃tatiue in hoc p̃cepto ꝓhi-
bet occisio spũalis q̃ q̃s ẽ alte i occasio
ruine in pctõ mortal ꝛ spũal mortis:
sicut psuasio mali ꝛ factũ min⁹ rectũ p̃
bens occasionẽ alteri ruine. vel q̃ mo
riat in ꝯscia ꝓpria: vt per odiũ: vł i alie
na: vt per detractionẽ. de quo dic vt. s.
Detractio. scandalũ. odium. ꝛ alijs lo
cis suis.
¶ Circa. 6. preceptũ not. q̃ lz mechari 6
idem sit q̃ adulterari: ꝛ sic videat solũ
adulteriũ ꝓhiberi: tñ s̃m Augu. in hoc
precepto ꝓhibet omnis illicitus coit⁹:
ꝛ illorum membrorũ omnis illicitus
vsus. 32. q. 4. meretrices. Omnis autẽ
illicitus vsus determinat per. 8. diffe-
rentias. s. per fornicationẽ. de q̃. s. For
nicatio. per meretriciũ qd fit duobus
modis. s. p vagam insectationẽ libidĩ

nis ꝛ mulierū solutarū ꝛ sic differt a for
nicatione que est cū certa ꝛ vna sola per
sona. Item meretriciū est solutarū mu
lierū venalis ꝛ public⁹ ꝯcubit⁹.d.§. me
retrices.ꝑ adulteriū de quo.s̃.adulteri
um.ꝑ stuprū.vide infra stuprū. ꝑ sacri
legū cōcubitū qui est iordinat⁹ ꝯcubitus
in quo continētia deo sacrata ledit̃ siue
violat̃.sacrata dico ꝑ ordinē sacrū aut
religionē seu votū cōtinētie.ꝑ iceſtū q̇ ē
inordinat⁹ coyt⁹ quo vinculū ꝯsanguini
tatis vel affinitat̃ vl' ꝓfitatis violat̃.
Per pctm̄ sodomiticū qḋ est inordinat⁹
coytus quo naturalis vsus in illū puer
titur qui est cōtra naturā.ꝛ.8.ꝑ libidi
nosum coytū ꝯiugalē.de quo.s̃.debitū
Prefatarū differētiarū.7.prime sꝑ sunt
pctm̄ mortale.8.vero aliqñ sic aliqñ ñ
vt.s̃.debitū patet.ꝛ.s̃.luxuria.
11 ¶ Circa.7.p̄ceptū.ñ.ꝙ furtū dr̃ triplici
ter.s.ꝓprie.de quo.s̃.furtū.in pn.ꝛ cōi
ter ꝛ sic est oīs illicita vsurpatio rei alie
ne.ſm Aug.in li.q.Exodi.22.ꝛ sic ꝯpre
hendit rapinā vsurā ꝛ oēm illicitā vsur
pationē rerū alienaꝝ: vt in.d.c.meretri
ces. interpretatiue vero dr̃ oīs illicita
possessio rerū.ꝛ totū hoc ꝓhibet̃ in p̄fa
to p̄cepto: ꝛ iō habētes supflua r̃spectu
status sui ꝛ familie sic non subueniūt in
digētib⁹ ꝑ loco ꝛ tpe mortaliter peccant
multomagis si idigētes sunt i extrema
necessitate. ꝛ d̄ h̄ habes.s̃.elemosyna.§
1. Itē ꝯmittūt furtū p̄fati qui res eccl'ie
dāt meretricib⁹ ꝯsanguineis potētib⁹ ñ
indigētib⁹ ꝛ hmōi. Silr̃ indebite seruā
do. Itē ꝯmittūt furtū q̇ res accipiūt ab
eis q̇ alienare ñ possunt ꝛ hmōi.d̄ h̄ ha
bes.s̃.furtum: rapina: vsura: restitutio
et cetera.
12 ¶ Circa.8.no.ſm Alex.in.3.pte sum.d̄
isto p̄cepto ꝙ ꝓhibet̃ in hoc p̄cepto oē
gen⁹ mēdacij qḋ est pctm̄ mortale: non
aūt illud qḋ est veniale ꝛ hoc large. sed
stricte solū mēdaciū in iudicio ꝓhibet̃
ēt falsitas apte dicentis ꝛ taciturnitas
veritatis. Qñ aūt pecce⁊ mortaliter q̇s
mentiēdo.vide.s̃.mēdaciū. vel tacēdo
veritatē.habes.s̃.ꝯfessio.1.§.7.ꝛ. infra
testis.§.26.
13 ¶ Circa.9.ꝛ.10.p̄ceptū: vbi no.ſm Alex.
in expositione hoꝝ p̄ceptoꝝ ꝙ tripliciẗ
pōt ꝯcupiscētia sumi. Uno mō ꝑ appe
titu vegetabili. ꝛ tal' ꝯcupiscētia put ē
inordinata est a fomite mouēte.i.a cor
ruptione originalis culpe. Alio mō pōt
dici appetitus sensibilis ꝛ hoc prout est
inordinata est a mouēte sensualitate cū
fomite. Tertio mō cū cōcupiscētia ē ap
petitus rationalis ꝛ sic est a liberi arbi
trij volūtate cōcupiscētia. primo modo
est in suggestione. scdo in delectatione.
tertio in ꝯsensu. per hec ergo p̄cepta nō
prohibet̃ motus prim⁹ ꝛ scds cōcupiscē
tie: qui ꝯsistit infra limittes sensualita
tis: sed ex ꝓhibitione hui⁹ p̄cepti ꝓhibe
tur sensus volūtatis in opus vl' delecta
tionē. ꝛ hoc sub pena mortalis peccati.
¶ Utrum mala volūtas ꝛ op⁹ sint duo 14
peccata? R̃.ſm Alex.vbi.s̃.ꝙ qñ volū
tas ꝛ opus exteri⁹ cōsiderat̃ in radice.s.
libidine ꝛ in tentatione sunt idem pec
catum formaliter. Intellige si sunt con
iuncta: vt cā ꝛ effect⁹. Si vero cōsidera
tur voluntas in se ꝛ op⁹ in se: sic sunt di
uersa peccata: quia alie sunt circūstātie
boni debite actui exteriori ꝙ volūtati:
q: diuersificant̃ modus: loc⁹: ꝛ tps. ꝛ q̄
dam alie: licet circūstantia finis sit eadē
Si ergo vt dicit Augu. pctm̄ est actus
incidēs ex defectu boni. Ali⁹ aūt defect⁹
est hinc: ali⁹ inde ergo ſm hoc aliud pec
catū intellige materialiter. Silr̃ eēt ali
ud qñ sunt ſm aliud ꝛ aliud tps: ita ꝙ
intermedio cadat aliquid aliḋ: quia di
uerse auersiones: ꝛ sic formaliter diuer
sa peccata.
¶ Quare magis prohibet̃ seorsum vo 15
luntas ꝛ opus in mechia ꝛ furto ꝙ in a
lijs? R̃. Alex.vbi.s̃.q: d̄claratio mechie
ꝛ vtilitas diuitiaꝝ sūt ꝑꝑ se appetibilia
inq̄tum hñt rationem delectatiōis vel
vtilis: ꝛ iō debēt i eis ꝓhiberi op⁹ ꝛ cō
cupiscentia. Sed homicidiū ꝛ falsitas
hñt in se horribilia: ꝛ ſm se ita sunt: er
go sufficit eorum prohibitio.
¶ Quare magis ꝓhibet̃ in spāli aua 16
ricia ꝛ luxuria ꝙ alia peccata mortlia?
R̃.q: ꝑꝑ improbitatē libidinis citius
progrediunt in op⁹ exteri⁹: nihilominus
alia capitalia ꝓhibent̃ implicite. Super
bia prohibetur in adoratiōe dei ꝛ hono
rificatōe primi. Inuidia ꝛ ira in ꝓhitōe
homicidij. Accidia in sanctificatiōe sab
bati. Auaritia in ꝓhibitiōe furti. Luxu
ria ꝛ gula ꝛ delectatio iordinata carna
lis sibi iuicē ꝯiūcta ꝓhibent̃ i ꝓhibitiōe

mechie ⁊ adulterij.

17 ¶ Quot sūt genera p̄ceptorū euāgeli-
corū? R̄. ſm Aſteſē. li. i. ti. 44. φ q̄daȝ
sūt spālia respectu psonarū p̄sidētiuȝ:
vt illa q̄ specialiter dātur apl̄is. Mat.
10. q̄ : mitto. Quedā sunt generalia re-
spectu oium de q̄b⁹ Math. 5. 6. ⁊. 7. et
Lu. 6. q̄ sic ordinantur ab euāgelista. p̄
mū p̄hibet irā. cū dicit audistis: q: di-
ctū est antiq̄s. nō occides. ⁊ de hoc ha-
bes. s̄. Homicidiū ⁊ Ira. Scd̄ȝ p̄cipit
recōciliationē respectu ei⁹ quē lesim⁹.
cū dr̄ si offers mun⁹ ⁊c̄. vade corporal'r
si sit p̄n̄s: vel spiritualiter si sit abn̄s. ſ.
motu cordis recōciliari fratri tuo ve-
niaȝ petēdo ⁊ satisfaciēdo ei. vel si te le
sit pp̄ qd̄ euȝ odis vade odiū cordis si-
gni ⁊ op̄is dimittēdo. ⁊ hec duo ordi-
nāt irascibilē. Tertiū p̄hibet volūtateȝ
mecchandi ibi. Qui viderit mulierem
⁊c̄. de quo. s̄. Cognatio. Quartū p̄cipit
declinationeȝ occasiōis mechie. ibi si o
culus tu⁹ scādalizat. Ubi no. φ i ocu-
lo vel manu cōsideratr̄ vitiū siue actus
vitiosus: ⁊ iste est abscidēdus. Cōside-
ratur ēt mēbrorū. ⁊ istud cū sit bonū ē
diligeñ. Idē diceñ. de quocūq̄ primo.
Quintū p̄hibet sepationē cōiugij exce-
pta cā fornicatiōis ibi. q̄ dimiserit vxo
rē. h̄ aūt tria ordināt cōcupiscibilē. Se
xtuȝ cū sequētib⁹ quattuor ordināt rō
nalē. ⁊ est illud q̄ dr̄ dico vobis nō iura
re oino. de quo iuramētū. Septimū p̄
cipit patiētiā respectu lesionis corp̄is.
ibi. si q̄s te pcusit i maxillā ⁊c̄. Iteȝ re
spectu ablatiōis rez. ibi. si voluerit tu-
nicā ⁊c̄. da ei ⁊c̄. Itē respectu angarie o
perū. ibi. ⁊ q̄cūq̄ angariauerit te. Hec
aūt itelligūtur ſȝ Au. quo ad animi p̄-
parationeȝ: vt. ſ. nollit p̄ talia illata pa
cē cordis p̄ odiū amittere: aliter cōsiliū
ē. Octauū est p̄ceptū erogatōis. ibi. oi
petēti te tribue. de quo elemosyna. §. i.
Nonū ē p̄ceptū dilectiōis iimicorū. vid̄
s̄. diligere. § i. Decimū regulat itētionē
cū sequētib⁹. ⁊ ē p̄hibitū oblique itētō
nis. ibi. attēdite ne iusticiā ⁊c̄. vide itē
tio. Undecimū remouet iordinatā affe
ctionē tp̄aliuȝ. ibi. nolite solliciti. vide
s̄. auaricia. Duodecimū p̄hibet temera
riū iudiciū. ibi. nolite iudicare. vide. Iu
dicare. Tertiūdecimū p̄cipit debitam
cautelā. ibi. Attēdite a falsis p̄phetis.

Quartūdecimuȝ adducit i auxiliū grē
peteñ. ibi. Petitie. vide. Oratio. §. 10.
Quintūdecimū p̄cipit equitateȝ legis
nostre. ibi. q̄cūq̄ vultis vt faciāt vobis
⁊c̄. ſ. necessario: aliter cōsiliū ē. Sextū-
decimū tāq̄ ipletiuū iponit conatū ad
dei amorē cuȝ dicit. itrate p̄ angustam
portā. ſ. charitatē. ſm glo. ibidē. vid̄. s̄.
Charitas.

¶ Sūt ⁊ alia p̄cepta ab eccl̄ia idita ge 18
neraliter oēs ligātia q̄ sūt. p̄mū de cele
bratiōe festorū. scd̄m de auditiōe misse.
tertiū de ieiūio i quadragesima: ⁊ alijs
vigilijs. quartū de ɔfessiōe. quītū de cō
muniōe. sextū de decimis. septimū d̄ vi
sitādis excōmunicatis. Multa sunt a
lia q̄ tangūt speciales psonas: de q̄bus
habet i diuersis capitulis huius sūme
vt facilius inueniātur.

P Redicare

q̄s pōt? R̄. vt colligo ex Car. in Cle. dudū. de sepul. p̄rio papa pōt. 19. di. i memoriā. ⁊ q̄libȝ cui
ip̄e cōmittit. de offi. dele. c. fi. Cōmissa-
rij vero ei⁹ alteri subdelegare nō p̄nt
d. c. fi. ⁊ ep̄i ēt i alienis dioceb⁹: nisi p̄hi
beātr ab ep̄is diocesis. 21. di. i nouo. ⁊ q̄
lȝ diacon⁹ cui ip̄i cōmittūt p̄nt in eorū
dioceli sed nō ex. 16. q. 7. nul⁹ eo. Ter-
tio oēs p̄lati ecclesiastici si sūt diacōes
possunt suis subditis p̄dicare ſȝ nō a-
lijs: nisi ab ep̄o approbatis aut p̄uile-
giatis: vt de here. excōicam⁹ el. i. §. sane
clerici. 4. ſm aliquos q̄libet cleric⁹. Qd̄
limito verū vt sit diacon⁹ ⁊ nō p̄hibit⁹
spāliter. 19. di. ſȝ. ⁊ ibi no. glo. ⁊ Inno.
⁊ Ho. de here. in. d. c. excōmunicam⁹.
el primo. ⁊. minores ⁊ p̄dicatores ab eo
rū prelatis licentiati. d. cle. dudū. Und̄
si predicare volūt ifra septa monasterij
ipsorū vel i locis alijs eorū licet sint lō
ge a domib⁹ eorū dūmodo sint ad eorū
vsuȝ p̄nt sine aliqua licētia ſm Laud. ⁊
zēze. in. d. Cle. dudū. Silr̄ qñ volūt p̄di
care i plateis cōib⁹ nec p̄nt p̄hiberi in
prefatis locis nisi hora qua prelati. i.
hñtes iurisdictionem quasi episcopalē:
vt no. Car. ⁊ glo. in. d. Cle. dudū. predi
cant solēniter. i. publice populo gene-
ralit: vel faciūt corā se solēnit p̄dicari.
¶ Sȝ nūq̄d vicari⁹ ep̄i l' silr̄ h̄ poterit? R̄ 1
Car. ibidē φ sic si ip̄e vl̄t p̄dicar: vt ep̄i
vicari⁹. Sec⁹ si vt ali⁹ p̄latus: vl' vellet

coram se predicari facere: q2 in hoc non representat personam epi: z sic nō tenēt cessare prefati fratres.

2 ¶ Quid si talis habēs quasi iurisdictionem epalem vellet occupare totā horā matutinalem? R. Car. vbi. s. q nō pōt. Laudul. ibidē dicit q debz ptiri illa hora matutinalis: maxime si dicti fratres nō habēt aliam horam competētez. ar. c. mādata. de presump.

3 ¶ Quid si volūt predicare in plateis puatis aut ecclesiis alioz? R. Car. ibidez q nō pñt sine licētia eoz quoz sūt. Sed de eoz licētia pñt ēt hora illa qua plati pfati pdicāt. excipiūt solū eoz loca z publice platee i qb' illa hora pdicare n pñt

4 ¶ Utz laici possint pdicare? R. Pa. i. c. sic i vna d here. q n. al's peccāt mortalit

5 ¶ Utz tpe interdicti possit pdicari? R. Car. gl. z Pa. i Cle. dudū. q sic: z qlz ad mittitur. de pse. di. i. c. eps nullum.

6 ¶ Sz quā sciam dz hre pdicator? R. Alex. in. 3. pte sum. q triplex est act' docēdi. prim' simpliciter exortādo: z iste est oium: z istis sufficit scire mādata z credenda. scds est pdicādi: z iste est eorū q hñt ex officio: z istis est necesse scire exponere credēda z mādata sm illud prie Pe. 3. parati oi poscēti reddere rōem. 3. cathedrā tenēdi: z istis est necesse scire oia que pertinēt ad eoz doctrinam.

7 ¶ Quā osciam dz hre predicator? R. Alex. vbi. s. q simpliciter exñs i peccato siue occulto siue manifesto docēs z predicās si nō studeat docer d peccato sim plr d' ptemnere z nō peccare. Et ego credo mortaliter si est in mortali. iux illud ps. ppterea de' destruet zc. facit. 50. di. qd est hoc. z. c. cū exaudiero. z. 35. di. c. 6. die. in fi. z. 40. di. multi. Tho. in. 4. t3. q si docz sacrā scripturā ex officio plationis q peccat mortaliter si est in mortali: siue occulto siue manifesto: sz si docet sic magister: sic si est in pcō occulto n peccat mortaliter. facit pro hoc. s. Correctio. i. §. 4.

8 ¶ Utz teneat pdicator facer q pdicat? R. Ale. vbi. s. q sic. qcqd asserit facien. de necessitate salutis: nō aūt qd pdicat faciēdū de pfectōe religionis.

9 ¶ Quid si predicet propter honorem. vide. s. Honor. §. 7.

10 ¶ Predicatores sacris litteris sp obent insistere ne tunc requirāt discere cuz ex officio alios dbeant docere. 36. di. §. ecce. ppterea noie doctoz veniūt pdicatores z plati. gl. in. c. vnico. d sum. tri. li. 6

¶ Circa que docēda dbēt isistere? R. q circa primo credenda: sicut articulos fidei. scdo faciēda z seruāda: sicut pcepta 3. fugienda sicut pctā. 4. timenda sicut mors eterna. 5. appetenda: sicut gloria: z vt predicatio eoz fructificet. ēt prius debēt orare: vt dicit glosa. Dest. 24.

p **Reces** an inducāt simoniam. vide. simonia. 5. §. 4.

p **Recedētia** dstermināt sequentia. 32. q. 7. apostolus.

p **Reciosum** est offic rarum. 93. di. legitimus.

p **Recipitatio** est vitāda. 50. di. ponderet. Est aūt precipitatio qñ quis pertrāsitis gradibus regule diuine vel humane rōis p impetū voluntatis vel passionis fert i precipitium. Et si hoc facit ptēnens z repudiās diuina documēta erit pctm mortale. Sitr qñ licet nō ptēnat diuina documēta: tñ est cū detrimēto eorū que sunt de necessitate salutis sic ēt erit pctm mortale vt circūstātia q reperit in oi peccato mortali. Uñ dicitur. Iniquitas oia precipitat. alias erit veniale pctm. z q2 luxuria maxime absorbet ratiōem: precipitatio ponitur eius filia.

p **Redia** vrbana vl rustica quando dicūtur. vide seruitus in pn.

p **Redo** d' quadruplr. primo qui iniuste alios predatur: sicut qui spoliat viatores: z iste est excoicatus. 24. q. 3. si qs romipetas. cū duobus. c. se. Scdo d' q tollit a psonis vltra stipēdia sibi taxata. 23. q. i. militare. z tales sunt raptores z sic pdo ptinetur sub raptore: sic spēs sub genere. 14. q. 5. nō sane. in fi. z sic dz puniri pena raptoz. Tertio sm Gofre. et Ho. dicitur prelatus qui vt seruitium impendat legato vel aliis plus exigit a subditis q soluat. de immu. ec. q2 pleri q. Quarto dicitur predo pz Ho. iudex

qui furgium alienum deputat predaz suam: aut officialis indebite pecuniaz acapiens. l. omnes. C. ad. l. iul. repetun.

1 ¶ Quo precepto ꝓhibetur preda? R. furti nomie. 32. q. 4. meretrices.

2 ¶ Cui dꝫ dari p̄da in bello acquisita? R. d' iure pricipi. 23. q. 5. dicat. sꝫ tu dic lati⁹: vt. s̄. Belluz. in prin.

p **Prefatio** nulla dꝫ dici i missa: nisi illa de qua iuenimus de cōse. di. 2. ꝛ in. c. scōꝝ. i fi. 7. di. vid. s̄. missa. § 30.

p **Prelatus** large dr̄ ois hn̄s curā aiaruꝫ ƀm Inno. i. c. firmiter. de sūma tri. ꝛ i. c. qm̄. vt li. nō cōte. stricte ꝑo dicūtur solū hn̄tes iurisdictionē: vt ꝓbatur i. c. decernim⁹. d iudi. sūcta gl. in cle. dudū. de sepul. vbi ponit̄ prelat⁹ ꝛ rector separatiꝫ. vo. Car. in cle. i. de elec. cū glo. ibidē. ꝛ Lau. dicit ꝙ nomie p̄lati cōp̄rehēditur quilꝫ admīstrator hn̄s ꝑpetuū offm̄: ēt si sit talis qui ad nutū supiori possit amoueri. all'e de sup. neg. p̄. in p̄nc. i. ad fi. 17. q. i. de p̄ntiū. addit Pau. ibidē q̄cūqꝫ nomine cēseatur. de ver. sig. q̄uis. cle. i. d rescri. ꝛ qd ibi no. Et ex gl. p̄fata dicit Car. obtinuisse ꝙ minister ꝛ custos minorū ꝛ prouicialis predicatorū sūt prelati ꝛ ꝙ p̄nt eē ꝓcuratores: q: cle. i. de procu. loquitur d religioso nō prelato: ꝛ ꝙ p̄nt esse delegati pape: vt. s̄. delegatus. § 3.

1 ¶ Utrū ois p̄latus sit iudex ordinari⁹? R. gl. in. c. 2. de iudi. ꝙ sic.

2 ¶ Utrū negligentia prelati sit pc̄m? R. gl. in. c. ea q̄. de of. archi. ꝙ sic ꝛ mortale qn̄ ē in omissiōe necessariorū ad suuz offm̄: vt visitatiōis correctiōis ꝛ hmōi. ꝛ ƀm Ho. ꝛ Ber. in. d. c. ea q̄. tn̄r nō solū de dolo ꝛ lata sꝫ ēt leui culpa d dāno eccl'iasticaꝝ reꝝ: ergo forti⁹ animaruꝫ.

3 ¶ Utrū prelat⁹ teneat̄ oia agere cū cōsilio capituli sui. R. Pa. in. c. nouit. de his q̄. fi. a pre. ꝙ negocia mīora pōt sine cōsilio: vt no. doc. in. d. c. nouit: ꝛ Inno. in c. fi. de ma. ꝛ obe. ꝛ. l. 2. C. de iura. calum. Nā rectores ex officio iiūcto expli cant hic minora: vt in. d. l. 2. facit. c. edo cert. de rescri. Negocia vero ardua cau sa rōnabili exn̄te quam bonus vir arbitrabitur potest sine consilio capituli al's non.

¶ Utꝝ teneatur dicere suaꝫ culpā subdito qn̄ excessit i corrigēdo? R. c. qn̄. 86 di. ꝙ nō. Intellige nisi a ꝓposito hoc faceret: vt. s̄. Correctio. i. §. 2. 4

¶ Utrū p̄latio sit appetēda? R. ꝙ non nec desidia fugiēda. 16. q. i. nos aūt. 8. q. i. oli. ꝛ trib⁹. c. se. 40. di. multi. vn̄ appetēs eā efficit̄ indign⁹. i. q. i. principatus. ꝛ peccat mortaliter si d liberate appetit vt p̄sit. vide. s̄. Ambitō: ꝛ supra. Ep̄s. §. 2. 5

¶ Utrū prelatus possit fugere. vide. s̄. episcopus. §. 25. 6

¶ De quibus sp'ilr sunt iterrogādi p̄lati? R. s̄. Interrogatōes circa p̄latos. 7

p **Prescriptio** ē quoddā ius ex tēpore cōgruēs auctoritate leguꝫ vi capiēs: penā negligētibus iferens: ꝛ limitib⁹ finē ipones. Et similiter diffinit̄ vsucapio: ꝛ aliqn̄ vnū cōp̄rehēdit reliquū: sꝫ ꝓprie differūt: q: vsucapio est in reb⁹ mobilibus ꝛ se mouētib⁹: vt in sti. de vsuca. ꝛ lon. temp. p̄scrip. i. R. Juris tn̄ cōsult⁹ ita diffinit. Usucapio est acquisitio dn̄ij ꝑ cōtinuationē possessionc tp̄is spacio lege diffiniti. i. l. 2. ff. d vsuca. hoc Pa. no. in R̄ica ex̄ eo. ti.

¶ Que requiruntur in prescriptione ƀm ius canonicū ꝛ cōsciam? R. ꝙ quattuor. Primuꝫ bona fides. s. ꝙ is q̄ possidet reꝫ quaꝫ possidet credat esse suā: vl' credat tradentē esse dominuꝫ vel habere ius distrahēdi: lꝫ i facto erret. ff. de ver. sig. l. bone fidei. Hoc lito veruꝫ in prescriptiōe vbi requirit̄ aliq̄s act⁹ positiu⁹. secus vbi nullū factū requiritur: vt in prescriptiōe libertatis cōtra ƀuitutē rusticaꝫ: q: licet sciaꝫ me tibi debere ƀuitutē eūdi: tn̄ ego possū prescribe̅ libertatē: ex q̄ ego nihil facio qd sit pc̄ꝫ hec tꝫ Bar. i. l. sequitur. §. si viam. ff. de vsuca. ꝛ Pa. in. c. fi. de pres. Ideꝫ dic de prescriptione actionis personalis me re pēal': vt in rapina respectu quadrupli que est vsqꝫ ad annuꝫ post annum simpli. insti. de vi bo. rap. in prin. vt infra. §. 42. ꝛ idem dic de similibus. 8

¶ Sed quid si erret in iure? R. ꝙ nō prescribet. l. 2. §. si a pupillo. ff. pro empto. ꝛ. l. nunq̄. la. 2. ff. de vsuca. Secus si errabat in facto. ar. l. quod vulgo. ff.

pro empto. Et ppea dicit Inno.in.c. si diligẽti.eo.ꝙ possidẽs ꝯ iꝰ ñ p̄sumit̃ bone fidei:nisi sit possessio lõgi tp̄is:vel pbabilibꝰ rõibꝰ fuerit acq̄sita.fac.c.cũ ecc̄lia suterina. de cã pos. ꝛ p. Ex q̃ pꝫ ꝙ si ius i q̃ errauit erat dubiũ ꝙ error excusaret i prescribẽdo.ꝛ facit tex.in.c. cũ dilectꝰ.ꝛ ibi Pa.de ↄsue.qḋ no. Idẽ tꝫ Ho.in.c.cura.de iure patro.ꝙ error mixtꝰ.s.iurꝭ ꝛ facti ñ tollit bonã fidem. dat exẽpliũ i donatõe rei aliene fcã vxori qua vir ñ eẽt effectꝰ pauperior:vt qꝛ ex ipsa re nõ tenet̃ comodãti:vel deponẽti: vel quia dominꝰ ↄsensit quã mulier credit valere:qꝛ vsu capiet.l.si vir vxori.ff. de dona. Bar.tñ i.l.si fur.ff.de vsuca.ꝛ in.l.sed ꝛ si.§.scire.ff.de pꝛ.here.ꝛ refert Pa.in.c.grauis.ꝺ resti.spo.distinguit ꝛ bene: ꝙ quedam sunt iura que prohibent aliquos actus:ꝛ faciens cõtra etiam ex errore non presumitur in bona fide.ꝛ sic itellige glosam in dicta l.si fur.que dicit ꝙ error iuris impedit vsucapionem. Quod ẽt limito nisi eẽt tale ius obscurum ꝛ dubium. Quedã sunt iura ñ p̄hibẽtia sed actui ñ assistẽtia:vtputa testm̃ ñ solennie non approbatur a iure vt valeat: ꝛ circa talia errans non presumitur in mala fide. d. §.scire.

3 ¶ Quid de illo q̃ tp̄e p̄scriptõis habuit cõsciẽtiã lesã postea icipit hr̃e ñ lesã. Re. Pa.i.c.fi.eo.cũ do. Anto.ꝙ si ex legitima cã hũit lesã:interrupta ẽ p̄scriptõ:ꝛ sic incipiet p̄scriptõ postꝙ ↄsciẽtiã lesam reformauit p ltima indicia: ar.eorum q̃ no.in.c.de quarta.eo.ꝛ in d.c.cura. Si vero fuit lesa ex leui iudicio quã tñ reformauit ex aliis ltimis indiciis: sic nõ fuit interrupta. Pa.tñ iclinat ꝙ omino interrũpat̃ ꝛ incipiat p̄scriptõ ꝺ nouo tp̄e reformatõis.sꝫ verior ẽ pma opi. nisi ↄscia se firmasset: ꝙuis ex leui iudicio ꝙ res erat aliena.

4 ¶ Utꝝ dubitãs an res sit sua vł̃ne et hñs iustã cãꝫ dubitãdꝰ p̄scribat. Re.bm do. Anto.i.d.c.fi.ñ:qꝛ iura reqrũt nedũ ꝙ ñ sit in mala fide:sꝫ ꝙ sit in bona fide:ꝛ iõ lꝫ non sit i mala fide:ñ ẽ tñ i bona. Quod tamẽ limita nisi dubitatio eẽt momẽtanea ꝛ vacillãs:sic ñ ẽ hẽtius q̃ dubitat:sꝫ ñ fixe ꝛ deliberate.c.i. ꝺ hẽ.qꝛ sic ñ ipediret. Et h opi.i foro animę ẽ ꝑior q̃ ad vsucapionẽ rei.sꝫ re ꝑspectu fructuũ lucrãdoꝝ suffic̃ malã fidẽ abeẽ.ꝛ ꝙuis Pa.ꝛ cõis opi.ꝛ gl.i.d. c.si. teneãt ꝙ dubitatõ ẽt firma ñ ipedit p̄scriptõeꝫ ẽt q̃ ad rẽ.fac̃ p ip̄is.34. q.2.si ꝑgo.sꝫ hꝛꝝ q̃ ad foꝝ ↄtẽtiosum tene: nõ quo ad ↄsciam.

¶ Scḋm qḋ reqrit̃ i p̄scriptõe ẽ iustꝰ titulꝰ.c.si diligẽti.eꝫ eo.ꝛ dꝛ h titulus cã possidẽdi:vt donatõ vẽditõ ꝛ huiõi. Ex igit̃ q̃ cã vera ñ ltima hꝫ Gofre.vñ titulus erroneꝰ: vt qꝛ credebat pcuratorẽ suũ emisse ↄstat cãꝫ p̄scribẽdi. ff. p socio.l.fi. Et ppea dic̃ gl.i.d.c.si diligẽti. ꝙ p tãto dꝛ titulꝰ iustꝰ qꝛ dat cãꝫ p̄scribẽdi:lꝫ iveritate ñ sit iustꝰ:qꝛ tũc nõ eẽt p̄scriptio necessaria. Et iõ minꝰ iustꝰ titulꝰ dat cãꝫ p̄scribẽdi:ñ mõ adsit bona fides vt credat titulũ suffic̃e ꝛ eẽ iustũ. Et hoc verum ꝙ requiritur titulus qñ aliquis iure communi possidere non potest:vt laicus decimas:ideo requiritur titulus. alias est semper in mala fide. Sed vbi res possunt de communi possideri: sic non requiritur titulus in iuribus prescribendis:vt sunt seruitutes. Et ꝙ non requiratur titulus tenent communiter doctores. Sed Pa. in.d.c.de quarta.eo.illatverũ. Primo quando prescriptio non est contra ius commune.p.c.i.eo.ti.li.6.fac̃.l.quemadmodum.C.de agri.cen.ꝛ co. Secundo quando non est in vsufructu prescribendo:quia licet sit ius incorporale.l.i. in fi.ff.ad.l.falci.et quedam seruitus in rebus alienis.l.i.ff.de vsufruc.accrescendo:tamen requiritur titulus in eo prescribendo:alias non p̄scriberetur spacio.x.vel.xx.annorum: vt probatur in.l.fi.C.de rescrip.long.tem.vnde dic̃ glosa i.l.corruptõnꝫ.C.ꝺ vsufruc.ꝙ si ẽt vsusfructus consistit in re mobili:tamen actio personal̃ ad ipsaꝫ non tollitur triennio.ꝛ idẽ videtur dicẽdũ in acquisitõne ẽt i acquisitõne cuiuscũqꝫ rei immobilis ñ pcedit p̄scriptio sine titulo: nisi sit lõgissimi tp̄is. C.de prescrip.30.annoꝝ.l.si q̃s emptõnis. Dico ꝙ fructꝰ qui capiunt̃ ex agro alieno bona fide vsucapiũt̃ triennio.tẽxtus ẽ notabil̃ i.l.sequitur.§.fructꝰ.ff. de vsuca.ꝛ ibi per Bar.qꝛ ibi ñ agit̃ de prescribẽdo iure. Et iõ cũ dꝛ ꝙ tenetur 5

restituere fructus extātes in.c.grauis.
de resti.spo. Intellige nisi possessor ꝑ
triennium ⁊ bona fide possideret. Ter-
tio agitur qñ nō limitat ꝺ̄ seruitute ꝑ
quā ꝑsona obligatur vel astringitur ad
aliqꝺ̄ seruitiuȝ: qꝛ cū sit quid graue ne
cessario requiritur ī tali iure prescribē
do titulus nō lapsus lōgissimi tpis. ⁊
sic pōt itelligi.l.cū de ī rē verso.ff.de v-
suris.⁊ no.Dy.ī regula possessor.de re.
iur.li.6.
6 ¶ Tertiū qꝺ̄ requirit̄ ē ꝯtinuatio pos-
sessiōis ꝙ res sit possessa ꝯtinue vsqꝫ in
finem prescriptionis sine interruptio-
ne.c.illud.ex̄ eo.de re.iur.regula. sine
possessiōe li.6. Et ꝙ possideat vt ꝓpriū
qꝛ qui alieno noīe possidet vt coloni.et
q̇ precario ⁊ hmōi: nō ꝓprie possident
ſȝ hij quoꝝ noīe possident.c.cuȝ venissēt
de resti.spo.⁊ ī glo.c.clerici.16.q.3. Si
tñ iterrupta possessione qñ possessor re
cuperat ē bone fidei sic scriberet ea in-
terruptione ñ obstāte.l.fi.C.ꝺ̄ rescrip.
30.an.
7 ¶ Utrꝫ possessio ciuil̄.ī.ꝙ sit tal̄ ꝑsona
que possit lrīme de iure cōī possidē ſm
glo.ī.c.causā.ꝺ̄ rescrip.necessario req-
rat̄ ad p̄scriptionē.ſc.ꝙ ad vsumfru-
ctū p̄scribēdū ñ: ſȝ sufficit natural̄ seu
corꝑal̄ possessio.l.fi.C.ꝺ̄ p̄scrip.lō.tēpo.
no.Pa.ī.c.ad audiētiā eo.ti. In alijs
aūt vbi p̄scriptio iducit̄ ad acq̄sitōeȝ rei
vl̄ iuri: tūc req̄rit̄ ciuil̄ possessio.⁊ sic in-
tellige tex.⁊ glo.ī.c.cāȝ.eo.ti.⁊ iō natu
ral̄ ñ suffic̄ ꝺ̄ q̇ plene ꝑ Dy.ī regl̄a sine
possessione.li.6. Ubi vero p̄scriptio idu
cit̄ ad extingueñ.solūmō iꝰ alteriꝰ ⁊ ad
defēsiōeȝ ꝯ̄riꝰ alteri ꝯgruēs: tūc tali de
fēdēti ñ est necessaria vera possessio vl̄ q̄
si. alias sequeret̄ ꝙ ñ p̄scriberēt̄ actōes
ꝑsonales ꝯ̄ id qꝺ̄ hēt̄ ī.l.2.C.ꝺ̄ ꝯsti.pe-
cu.⁊ ī.l.sic.C.ꝺ̄ pre.30.an.qꝛ nēo vē eā
possidet nisi is cui vē ꝯpetit: vt notat
Inno.ī.c.ī lris.ꝺ̄ re.spo.ħ ē notabil̄ di
stictio Kal.ī.c.cū ñ liceat.eo. Aduerte
hic ꝙ possidēs bōa fide ⁊ vēdēs ſb cōdi
tōe ñ iterrūpit possessiōeȝ. Uñ si defici-
ente ꝯditōe vēditio resoluat̄ p̄ora tēꝑa
cū posterioribꝰ ꝯtinuare poterit.ſȝ Pa.
in.c.illud autem.eo.ti.
8 ¶ Utrꝫ possessio lōgissimi tpis: de cuiꝰ
initio ñ ē mēoria habeat vī tituli.ſc.ſȝ
Jo.an.ī.c.2.ꝺ̄ p̄bē.li.6.ꝙ sic qñ capaci
tas dat̄ in exercēte: alias non. Uñ laicꝰ
q̄tūcūqꝫ exercuerit actū spiritualē vel
alicuiꝰ ordinis nūq̄ tñ p̄t illū p̄scribē.
Et no. ꝙ fama p̄bet iustā cāȝ credēdi:
vt no.ī.c.iq̄sitōi.ꝺ̄ sen.exco.⁊.c. cum cō
tigat.ꝺ̄ rescri.⁊ ꝑ Bar.ī.l.2.C.si ser.vel
liber.⁊ ī.l.celsꝰ.ff.de vsuca. Et si fama
erat ꝙ res fuit legata: vel ꝙ tale fiebat
ꝑ p̄uilegiū pape qꝺ̄ fuit ꝑditū tpe guer
re: ⁊ hmōi sic curret p̄scriptio: vt no.in
l.ꝙ vulgo.ff.ꝓ empto.qꝛ sic fac̄ tituluȝ
sicē ī filio cuiꝰ ꝓcurator dixerat se emisse
et sic credebat.
¶ Quartū qꝺ̄ req̄ritur est ꝙ res ñ sit vi- 9
tiosa vt possit p̄scribi. ⁊ ꝺ̄r si sit furtiua
aut vi possessa: vt isti.de vsuca.§.ꝙ aūt.
Et subdit tex.ꝙ nec vllꝰ aliꝰ q̄uis ab eis
bōa fide emerit vel ex alia causa acce-
perit vsucapiendi iꝰ hꝫ. Et aduerte ꝙ ī
re mobili oȝ iustꝰ titulꝰ iteruentat a pri-
cipio: aliter nunq̄ p̄scribit̄: qꝛ sine titu
lo ꝯ̄ voluntatem domini ꝯtractus fur-
tuȝ cōittit: ⁊ sic furtiua est. Secus est ī
re imobili: qꝛ q̄uis mala fides fuerit ī
p̄mo: potest tñ ꝑ alios prescribi ex coꝝ
bona fide. Et ideo nūquā res mobilis
ī conscientia potest teneri q̄tūcūqꝫ per
lōgum tempus sit possessa ⁊ bona fiꝺ̄:
nisi q̇ habuit eaȝ a p̄ncipio habuerit cū
titulo.ꝓpea dicit tex.in.ꝺ̄.§.ꝙ aūt. Uñ
in rebus mobilibus non facile ꝓcedit:
vt bōe fidei possessori vsucapio ꝯpetat.
Quod nota qꝛ sepe venit ī pratica. Lita
ſm ꝙ infra dico.§.44. 10
¶ Quero vtrum omnes alie res que ñ
sūt vitiose possint prescribi.ſc.ꝙ regl̄r
omnis res: omne ius: omnis actio pre
scribi pōt.c.ad aures eo.ti. Sed habet
ml̄tas exceptōes: quia sunt multa qui
prescribi non possunt: vt infra.§.12.cū
sequentibus. 11
¶ Sed que requiruntur ad p̄scribēdū
iura seu seruitutes que habēt cāȝ ꝯtinu
am vel q̄si.ſc.ꝙ req̄runt̄.5. Primuȝ bo-
na fides s.ꝙ vsus fuerit aīo ꝙ vsus fu
erit iure suo ⁊ ꝙ potuerit ēt aduersa-
rio ꝯ̄dicēte.secꝰ si causa amicicie: quia
nūq̄ p̄scribet.l.fi.⁊ ibi nota.ff.q̄admo.
ſui.amit.⁊.l.q̇ iure familiaritat̄.ff.de
acq̇.pos. Secundum tp̄s debitum: vt
ifra patebit. Tertium ꝙ vsus fuerit sci
ente aduersario.l.2.C.ꝺ̄ serui.fugi. et
ibi gl.⁊ doc.⁊ ēt patiēte.l.q̄tiēs.la.2.ff.
de serui.quia

de serui.q: scia τ patientia in iuribus incorporalibus aduersarij cōstituit, q̄si possessionē. Et idō sine ipa non posset p̄scribi: nisi sit tp̄s lōgissimū.s.30. annorum.s̄m Pau.de castro in.l.2.C.d̄ serui. Itē nisi habuisset p̄scribens titulū ab aliquo.tertio q̄ eam vt dn̄s illi⁹ fūdi concessit: q: sic ignorāte dn̄o pōt p̄scribi: vt no.Cy.Petrum tenere in.l.2.prefcta. Q̄d nota p̄ limitatione illius φ i corporalibus nō ē dare quasi possessionē sine scia τ patiētia aduersarij.quia pauci aduertūt: vt in pascuis: aq̄duct⁹: iurisdictionib⁹ piscandi. Et nota scd̄m Inno.φ istud tp̄s icipit currere ex quo q̄s cepit illo vti nō vi nec clam nec p̄cario sciente illo cui fit p̄iudiciū τ nō ɔdicente.quarū i negatiuis puta altius n̄ tollendi requiritur p̄hibitio.no.glo.in l.qui luminibus.ff.de serui.vrba.pre.τ p̄hibitio debet esse ex pte p̄cedētis s̄uitutē.quitū φ sit dn̄s fundi cuius seruitus ē acquirēda.qd̄ nota.

12 ¶ Que sunt que p̄scribi nō possunt.R̄. 16.p̄mo contra pctā de iure canonico τ in foro aie: imo diuturnitas auget.c.cū hēret de eo q̄ du.quam pol. p̄ adul.τ.c nō satis τ.c.cū in eccl̄ie.de simonia. De iure ciuili v̄o si peccatū ē momētaneū: tunc lapsus tp̄is alleuiat penam.in.l. si diutino tempore.ff.de pe.τ q̄nq3 ex toto tollit. Unde coiter doc.τ seq̄t Pa. in.c.cū haberet.dicūt φ aduersus qdlz crim̄ regularit̄ p̄cedit p̄scriptio.10.annorum: vt post lapsum q̄s nequeat accusari.τ i.l.adulter.C.de adul.d: φ p⁹ quīquēnium nō pōt q̄s accusare adulterū nisi i duob⁹ casibus. vide glo.d. l.adulter

13 ¶ Scd̄o contra obediētiā: visitationē τ porcurationē q̄ debetur rōe visitationis.c.cū nō liceat.eo.cū sīlibus.

14 ¶ Tertio eccl̄ie loca religiosa: necnon ius decime: p̄mitie: vel oblationis: et oīa alia iura sp̄ūalia nō possūt p̄scribi a laicis: q: illā possidere nō possūt: vt in c.cām.eo.etiā si mille anni trāsierunt: vt.s.dixi.s̄z Jo.An.i.c.2.de p̄ben.li.6 Ab eis aūt a q̄bus possideri possūt bn̄ p̄scribūt: vt in.c.ad aures.eo.

15 ¶ Quarto ānexa sp̄ūalibus vt ius patronatus sil̄r p̄scribi non p̄nt a laicis. Dicit tn̄ Pa.in.d.c.ad aures.φ papa posset concedere p̄uilegium laicis vt possiderēt sp̄ūalia aliqua: q: potest daf p̄tātem eis excoicandi τ sic tūc p̄scribere possent q̄ possidere possunt. Limita istd̄ ad laicos secl̄ares: q: laici cōuersi licz nō debeāt: tn̄ possūt tractare sp̄ūalia cū cl̄icis τ p̄scribere. vide tex. iūcta glo. in.c.ex eo.de ele. li.6.

¶ Quīto n̄ potest p̄scribi limes vl̄ qd̄ adheret litibus ep̄atuum prouīciaꝝ vl̄ parrochiaꝝ.16.q.3.luc̄t.τ.c.iter.d̄ pro c hijs.sup eo rōe t̄mini ɔfundant puinciaꝝ vel parrochialiū. 16

¶ Sexto liber hō p̄ seruo possessus n̄ pōt p̄scribi.16.q.3.§.potest. 17

¶ Septimo publice functiōes agroꝝ i.pēsiōes n̄ possūt a colono p̄scribi: nec fund⁹ quē colit.d.§.pōt.C.d̄ p̄scrip.30. vl̄.40.āno.l.male agitur. 18

¶ Octauo via publica nō pōt p̄scribi ex si vsu populi.l.viā.ff.d̄ via publica. 19

¶ Nono.aqueduct⁹ ad publicū vsū ciuitatis τ alia iura ciuitat̄ ad publicum vsū destinata p̄scribi nō p̄nt.C.d̄ aquedu.l.diligēter. 20

¶ Decimo reseruata a p̄ncipi i signum subiectionis: vt tributū τ silia prescribi nō possūt: vt.l.cōperit serenitas vr̄a C.de prescrip.30.an.facit qd̄ no.in.c.cū nō liceat.eo. 21

¶ Undecimo.res quā lex vel canon alienari p̄hibet nō p̄scribit̄: sic tn̄ distingue s̄m Pa. in.d.c.cū nō liceat: φ aut lex p̄hibet alienationē: q: ei⁹ rei nō est cōmerciū: nec pōt possessio haberi: vt i rebus sacris sp̄ūalib⁹ τ religiosis respectu laicorū: τ sic nō valet p̄scriptio. Aut p̄hibet alienationē simplr̄ fauore ipius rei: exēplum i fundo dotali: τ sic prescriptio nō potest incboari.l.si fundū.ff.de fun.dota.glo.τ Bar.in.l.2.C. de vsuca.pro emptore. Sed si erat incboata anteq̄ talis esset dotalis fundus τ hmōi sup qua se fundat ius: tūc nō impedit̄ vsucapio.tex.in.l.si fundū. Idē dicēdum q̄n res peruenit ad psonā priuilegiatā cōtra quā nō posset p̄scribi: vt no.Jo.an.in.c.vnico.de iure. patro.li.6.intellige si ignorat p̄hibitionem iuris p̄babiliter aliter nō. Aut lex p̄hibet alienationē nō simplicit̄: s̄z sine certa solēnitate: vt in rebus minorū et eccl̄ie tūc data bona fide τ excluso erro 22

ve iuris procedit p̄scriptio si h₃ comitā
tia alia.puta emi a minore quē crede-
bam maiorē:vel rē a p̄lato:sed putabā
capitulū cōsēsisse:ꝛ hmōi. Secus si er
rabā in iure credēs ꝙ p̄latus sine capi
tulo poss₃ vel minor sine decreto i.c.2.
ꝺ his q̄ fiūt a p̄la.ꝛ tex.iūcta glo. i.c.i.
23 de re.ec.nō alie. li.6.
¶ Quid si ē ꝓhibita alienatio per ꝺfun
ctum? ꝶ.idem dicendum est sicut ē de
ꝓhibita a lege:scilicet ꝙ vsucapi nō po
test.tex.est in.d.l.2.ꝛ ibi glo.ꝛ Bar.Et
hec intellige quādo p̄dicta prohibitio
fit ex causa eīn nō valet:vt legit et no.
in.l.filius.§.diu.ff.de le.i.ꝛ ibi ꝑ Bar.
plene.
24 ¶ Utrum similiter sit dicendum quā-
do res per pactum prohibita est aliena
ri:puta cum res obligatur ꝛ obligans
apposuit pactum vt illa res interim n̄
alienetur: ꝛ impeditur dominij trans-
latio:vt i.l.si creditor.§.vl.ff.de distra.
pigno.ꝶ.ꝙ sic:quia nō currit p̄scriptō
vt no.Bar.in.l.vbi lex.ff.de vsuca.Pa.
tn̄ in.d.c.cum nō liceat.tenet ꝙ currat
p̄scriptio.ꝛ credo veri' si ali' a predict
ꝯhentibus prescribat.
25 ¶ Duodecimo res q̄ tenetur precario
nomine:quia non ipse sed domin' pos
sidet.l.certe.§.is qui rogauit.ff.de pre
cario.Idem de colono eadem rōne.l₃
male agitur.C.de prescrip.30.annorū.
Idem de eo qui possidet nomine alie-
no ea.ratione.c.cum venissent.de īsti.
spo.Idem de pignore quod non potest
prescribi a creditore et vsufructuario:
quia censētur in mala fide.Dicit tamē
Pa.in dicto.c.cum non liceat.licet co-
lonus ꝛ tenens precario nomie: et qui
possidet alieno nomie non possint ipi
prescribere tales res:tamen si colonus
vendit alteri ꝛ qui emit bona fide pre
scribit:sed dominus petit restitutionē
in integrum si ignorauit ex clausula ge
nerali.l.i.ff.ex qui.cau.ma.secundum
Spe.eo.ti.ꝛ glo.in.l.cum nemo.C.de
acq̄.pos.ꝛ pl₃ ꝑ ea q̄ infra dicā:l₃ Bar.
i.l.cum solus.ff.de vsucapio.aliter sen
tiat.
26 ¶ Tertiodecimo res empta a prodigo
vel luxurioso aut lusore alienante. Di-
stinguit tamē Pa.in.c.si diligenti.eo-
dem.ꝙ aut talibus est iterdicta admi
nistratio:et sic nō valet cōtractus nec
ifertur vsucapiendi conditio:vt.l.qui
fūdum.§.quisciēs.ff.pro empto.Aut
nō est iterdicta administratio bono-
rum:et tūc aut ignorabat ꝙ in malum
vsu₃ volebat cōsumere:ꝛ sic potest vsu
cape:quia est bone fidei:vt i.l.si quis
cum sciret.ff.p empto.Si vero scie-
bat ꝙ in malum vsum volebat expen-
dere precium:sic n̄ valet vsucapere:vt
in.d.l.si quis cum sciret.et est textus
nota.in l.si vero non remunerādi cau-
sa.§.si adolescēs.luxuriosus mandat
tibi vt p meretrice fideiubeas:eidem
q₃ tu sciens mandatum susceperis:n̄
habebis mandati actiōem quod simi-
le est q̄si pdituro pecuniam sciēs credi
deris.Sed et si vlterius directe man-
dauerim tibi vt meretrici pecūiam cre
das:nō obligabitur mandati quasi ad
uersus bone fidei mādatum sit hic tex
tus.ff.mandati.Nec ob.l.affectōis.ff.
de dona.quia ego itelligo ante factum
non valere in ista lege valeret post fa-
ctum fornicationis.soluendo hanc de-
cisionem posuit Bar.i.d.l.si quis cum
sciret.ꝛ secūdum hanc limitarem ego.
l.si.ff.de alea.vbi valet contractus vē-
ditionis factus alteri a collusore.s.ve-
rum quando non putabat precium in
ludo velle cōsumere:alīs talis emptor n̄
poterit prescribere.Multo minus va-
let cōtractus factus in ludo cum collu
sore:vnde nec tenet venditio nec tene-
tur ēptor de euictiōe:cū simꝉ delinquāt
l.fi.§.1.ff.qua.re.ac.n̄ da.ꝛ ꝑ cōsequēs
cū sit i mala fide ꝛ ꝯtus sit ꝓhibitus a
iure nō poterit p̄scribere.Quod bene
nota.
¶ Quartodecimo res ignorātis nō po 27
test prescribi.ita tenet do.Pe.de peru-
sio tractatu de canōica portiōe epi.c.
2.allegat.l.cum sex.ff.de edi.edic.cum
cōcor.i glo.ibidem.Uñ cōcludit ꝙ qn̄
q̄s ignorat habitu ꝛ actu ius sibi cōpe
tere:puta q: ignorat legatum sibi fctm̄
ex quo resultat sibi ius agēdi:et sic nō
currit prescriptio.Item quando quis
ignorat actu:sed nō habitu:sic ēt n̄ cur
rit:puta collator scit se hr̄e ius ꝯferēdi
bn̄ficiū s₃ ignorat fctm̄ ex quo resultat
sibi ius agēdi.s.actum vacatiōis:ꝛ sic
n̄ currit p̄scriptio.c.q: diuersitatē ꝺ cō
cess.pre.c.

ces.pre.c.licet.de supplen.negli.p. Pa. vero i.d.c.vigilāti.dicit φ cōtra ignorantem τ absentē currit pscriptio: nisi ignorās vel absens possideat ciuiliter: q2 tūc nō currit prescriptio: vt i.l.male agit.C.de prescrip.30.vel.40.ānorū. Ex quo infert φ si me absēte aut ignorāte igreditur quis possessionem meā: nō incipit tūc pscriptio: lʒ fuerit ingressus bona fide: q2 p hūc ingressum nō pdo possessionē: vt in.l.si id quod.ff. de acqui.pos.sed anteφ icipiat pscribere oportet pus pdam possessionem: puta q2 sciēs alium igressuʒ suspicer me posse repelli: vel tradidi oblinioni τ caʒ neglexi p decēnium: vt in dicta.l.si id qd. τ ab eo tēpore icipit currere pscriptio τ nō prius: vt no.Dy.in regula sine possessione.lib.6.τ sentit glo.τ apti9 Bar. i.l.i.C.de seruitutibus. Addit tamē φ licet cōtra ignorātē currat pscriptio: tñ si ignorātia fuit ex iusta cā vel pbabił: φ tūc subuenił.ar.c.cuʒ illorū. de sen. excom.τ hec subuētio erit φ restituet i integruʒ: vt voluit Bar.i.l.i.§.si qs aūt ff.de actu itinereqʒ pri.facit gl.i.l.i.C. de pa.po.τ text9 optim9 i.l.añpe. ff. de acqui.here.sed magis mihi placet opi. Pe. Ubi tñ ignorātia nō ē crassa vel supina.icorporalia vero nō pñt quasi possideri: nisi sciēte eo q possidebat pus: τ data eius ignorātia nō pñt pscribi.l.2. C.de serui.τ aqua.no. Inno. i.c.bone. el' secūdo.de po.pla.

18 ¶ Quītodecio res excōicati: vt dic̄ Pa. in.c.i.eo.q2 cū sit ipeditus a lege: nō dʒ cōtra eū currere pscriptio.l.si.i si.C.de āna.excep.Qd lito verū in eo q nō est i mora petēde absolutiōis. Sec9 si esset i mora: q2 tūc impedimentuʒ oritur ex culpa sua: τ ideo curreret.

19 ¶ Sextodecio res furtiue vł vi possesse: nec ēt ea q ex ipis nascūł: vt insti.de vsuca.§.furtiue.de q dic vt.s.§.44.

20 ¶ Que sūt tpa i qb9 pscriptio nō currit sed dormit? R. Pa.i.c.ex trāsmissa.eo. φ nouē tēpora. Primū tēpus: hostilitatis τ vbi ius ñ reddił. Sʒ hoc litat Inno.i.d.c.qñ pp guerram τ hmōi actor agere voluit: sed nō potuit: q2 nō erat q ius redderet.l.sʒ si p ptorem.§.si ferie ff.ex q.ca.ma.τ ppter hoc dicit Bar. i l.de etate.ff.ad trebel.φ citatus tpe pestis habet iustam causā nō cōparendi. allł.c.ad supplicationem.de renun. facit glo.i.c.si vero.de iureiurā. Et sō dic̄ ideʒ Bar.in.l.naturaliter.ff. de vsuca. φ tempore pestilentie nō currit pscriptio vbi quis fugit ex tali timore.aut certe erit iusta causa petendi restitutionē in itegrū ex clausula generali.τ idē dic de omni alia iusta causa q impedit ne quis rem suaʒ petat.l.quod quidēʒ ff.ex qui.ca.ma. Secūdū tēpus est qñ ecclesia nullum habet prelatuʒ seu habet inutilem ad agenduʒ: vtputa q2 est excōmunicatus suspensus vł captiuus c.quia diuersitateʒ.de conces.pben.16. q.3.c.i.de elec.quia diligentia. Aut est dilapidator aut male alienās prelatus vt in.c.si sacerdotes.16.q.3.τ qd no.in c.i.de in inte.resti.li.6. Nā toto tempore prelati male alienātis nō currit. Tertium tēpus quando quis de iure ipeditur agere: sicut filiusfamilias: vt in.l. i.in si.C.de anna.excep.τ i vxore viuente marito respectu reruʒ dotalium.l.in rebus.C.de iur.dotis. Item in pupillo durāte etate pupillari.l.sicut vltra medium.C.de prescrip.30.annorū. Quartum tēpus est scismatis quo ad ecclesiam romanaʒ: vt in.c.cum nobis.eo. ti. Quintuʒ tempus conditionis: quia res sub cōditiōe nō prescribił.l.cuʒ notissimi.§.sed illud.C.de prescrip.30.annoruʒ.q2 nulla currit mora. Sextū tēpus feriaruʒ repentinaruʒ: quia precaueri non possunt: vt dł in.d.§.si ferie. Quidaʒ tamen dicunt φ currit: sed indulgetur restitutio. Septimū tēp9 absentie reipublice cā.tñ Inno. isto casu cū pcedēti tʒ φ currit prescriptio: sed datur restitutiō quādo pscriptio fuit cōpleta tēpore feriarū aut abñtie vel paꝝ post. Secus si post magnū tps: q2 tūc nō dał restitutiō.facit.l.ab hostibus.§. sed qd simpliciter.ff.ex qui.cau. maio. τ satis placet: lʒ alij teneāt idistincte si currere. Octauuʒ tps ē furie vel pdigalitatis sm Jo.an.i addit.ad Spe.eo. ti. Nonuʒ est iacentis hereditatis τ nō stat p heredē quin eam capiat: sed aliq modo ē impeditus secunduʒ Pa.in.c. de quarta.de prescrip. Sed do. Anto. ibidem tenet φ currit: sed restituetur ex generali clausula.

13 ¶ Sed quero an in prefatis casib⁹ ita dormiat ꝛ impediat̄ p̄scriptio ꝙ nō sit opus petere restitutōem: R̄ꝫ. diuersa fuit opi. legistarū in. l. senat⁹. ff. ꝺ of. presi. ꝛ canonistarū. in. c. ex transmissa. eo. sed mihi plꝫ opinio Inno ꝙ impedit̄ ipso iure: nec est necessariū petere restōez nisi solū in tēpore absentie ꝛ feriarū. Pōt dici cū simili rōe temp⁹ pdigalitatis ēt: ꝛ sic illa rpa subducunt̄ de medio p̄scriptionis. Rō sua quare nō currit ēt: qꝛ p̄scriptō est odiosa: vt pꝫ ex eo qꝺ legitur ꝛ no. i. c. vigilāti eo. Ergo nō ē laxanda.

14 ¶ Quantum tp̄s requiritur in prescriptione: R̄ꝫ. ꝙ diuersimode ꝫ ꝙ̄a diuersis ꝛ contra diuersa fit prescriptio.

15 ¶ Contra eccliaꝫ romanā nō currit minor ꝙ̄ cētenaria. itellige i his q̄ spectāt principalr̄ nō secundario ad ipaꝫ scōm glo. in. c. ad audientiā. eo. Unde dic ꝙ̄ generaliter oia que immediate ptinent ad dispositōem pape gaudēt p̄uilegio: vt est ecclesia lateraneñ. ꝛ res ipius ꝛ exemptō cōtra quā nō currit minor p̄scriptio ꝙ̄ cētenaria. Ita tenet Jo. an. in regula sciēti. li. 6. in mercu. ꝛ qōno. Pau. in cle. frequens. de exces. prela. ꝛ Pa. in d. c. ad audiētiam. Fallit hoc in casu. c. 2. §. i. eo. li. 6. vbi catholici prescribūt cōtra ecclesiā romanam bona hereticorꝫ qui ignorabāt in vita ꝙ ēēnt heretici si per q̄draginta annos bona fide ea possederūt: nec in isto casu poterit romana ecclesia petere restitutionem: vt in. d. c. 2. patet vbi prohibet omnem molestiaꝫ post prescriptionem.

16 ¶ Contra ecclīam inferiorē a romana siue fiat p̄scriptio a p̄uato vel ab alia ecclesia si est in immobilib⁹ corporalibus vel incorpalibus: vel iurib⁹ hñtibus cōtinuā cām vl̄ nō: sic requirit̄ quadragenaria annorum p̄scriptio: vt in. c. de q̄rta. eo. ꝛ in. c. i. eo. li. 6. nec requiritur titulus in hac quadragenaria prescriptōne: sed sufficit bona fides: nisi sit contra ius commune: qꝛ sic requiritur titulus verus vel putatiue verus. c. si diligenti eo. ti. vel tempus ꝺ cui⁹ initio memoria nō est. d. c. i. nisi in casu qñ ius ciuile exigit cōtra p̄uatum temp⁹ de cuius initio memoria nō est: qꝛ tūc multo forti⁹ req̄reretur cū p̄scribit̄ cōtra eccliaꝫ. Si xo est in mobilibus. sic ꝭm Pa. in. c. cū dilecta. de confir. vti. vel inuti. nō habꝫ locum vsucapio triennalis cōtra ecclesiaꝫ romanam: sed cōtra alias ecclesias credo ꝙ habeat locū: nisi in rebus que alienari non possunt sine debita solennitate. de quibus. s. Alienatio. §. quinto: et q̄ttuor. §. sequētib⁹. Et ꝙ p̄scribat hēs in aūt. quas actōes posita. 16. q. 3. §. fi.

17 ¶ Quid si laicus habet rē coēm cum ecclesia ꝛ indiuisibilem: R̄ꝫ. Pa. in. d. c. de quarta. ꝛ ꝙ requiritur quadragenaria prescriptio pp ecclesiam. ar. l. si communem. ff. quenadmodum seru. ami. Jo. an. in. c. vnico de iure patro. in nouella dicit ꝙ̄ vbi ius ecclesie potest remanere illesum: prescriptio communis contra laicum sufficeret. facit qꝺ no. in. c. ad audientiam. eo. ꝛ. 16. q. 4. nolumus.

18 ¶ Sed nunquid requirit̄ quadragenaria in re que deuenit ad ecclesiā que cū esset laici incepit ab aliquo prescribi: R̄ꝫ. Pa. in. d. c. ꝺ quarta. coior ꝛ verior opi. est ꝙ̄ nō. sed pro preterito vtetur p̄uilegio p̄uati: ꝛ pro futuro tempore p̄uilegio suo. ar. in. l. fiscus. la. i. ff. de iure fisci. ꝛ ideo si contra p̄uatum ꝛ p̄ñteꝫ currerunt quinqꝫ anni añꝙ̄ venirent ad ecclesiam: sufficient postea. 20. postꝙ̄ venit ad ecclesiam. Et idē dic in sitib⁹ p̄uilegiatis. facit aut̄. si q̄s. C. de p̄scrip. lōtem. ꝛ sic in isto casu mutat prescriptionem.

19 ¶ Utrum prescriptiones iudiciales currant cōtra ecclesiam: R̄ꝫ. Pa. in. c. fi. de in inte. resti. ꝙ sic: vt sunt ꝙ̄ post decendiū nō appelletur ꝛ hmōi: sed restituitur sicut ꝛ minor in re speciali: vt in. d. c. fi. ꝛ l. i. C. si sepius in integrum rest. fu. po. ꝛ ibi sequitur Bar.

20 ¶ Utrum res patrimoniales clericorū gaudeant isto priuilegio quadragenario: R̄ꝫ. ꝙ non: sed prescribuntur cōmuni spatio: sicut alie laicorum. tenet glo. in. c. possessiones. 16. q. 4. ꝛ in. c. ꝙ̄ꝙ̄. de censi. li. 6. ꝛ Spe. in ti. de resti. in inte. tenet ꝙ̄ non potest restitutionem petere si fuit lesus in talibus bonis: sicut facit in lesione in rebus ecclesie ꝛ iura q̄ dicunt ꝙ̄ bona clericorum gaudent eodem priuilegio sicut bona ecclesie: dicit ꝙ intelliguntur quo ad defensioneꝫ allegat. c. ecclesiarum seruos. 12. q. 2. facit quod dicit Pe. ꝛ Abbas in. c. cuꝫ sit. de foro

de foro cõpe. ꝙ scꝫ raptores p̄fatorũ bonorũ nõ cõueniũtur coraꝫ iudice ec⸗
clesiastico: q2 priuilegiũ nõ debꝫ extẽdi nisi i casib⁹ a iure express.s. ⁊ ideꝫ cõclu
ditDo. Anto. nisi si eadẽ ofo rõ cuꝫ expl
sis a iure. quod nota.

21 ¶ Quid de legatis ad pias causas. Re ꝙ solũmodo habebit locũ prescriptio q̄
dragiuta annorũ fm glo. no. in. autẽ. d eccle. ti. §. p tẽporalib⁹: ⁊ i. c. pe. 16. q. 3.

22 ¶ Cõtra hospitalia ⁊ alia pia loca re⸗
quirit̃. 40. annoꝝ: sicut d̃ ecclia; vt est textus no. i. l. oia priuilegia. C. de epi. ⁊ cle. no. Jo. an. in. c. 2. de resti. i. ite. li. 6.

23 ¶ Cõtra principẽ distinguit Pa. i. c. cũ nobis eodẽ ti. sic. Aut sut bona reserua
ta p̄ncipi in signũ subiectõis: vt i tri
buto vel censu: ⁊ sic nullo tẽpore currit l. cõperit. C. de prescrip. 30. annorũ. Ut in signũ singularis priuilegii vel domi
nii: vt legitimare spurios: creare nota⸗
rios: exigere vectigalia ⁊ pedagia ⁊ hu
iusmõi: ⁊ sic requirit̃ scia pn̄cipis ⁊ tan
tũ tẽpus de cuius initio memoria ho⸗
minũ nõ existat: vt est textus in. c. sup quibusdaꝫ. de ver. sig. ⁊ per Bar. i. l. cũ ctos populos. C. de sum. tri. ⁊. l. si publi
canus. ff. de publi. ⁊ in. l. i. ff. de aq̃ plu. ar. Aut sunt bona pariter possedibilia: ⁊ si ista sit pn̄cipi icorpata: requiritur spaciũ quadraginta annorũ: vt in. d. l. cõperit serẽitas nostra. ⁊ sic pcedit glo
sa in. §. fisci. Insti. de vsuca. Si v̄o nõ sunt icorporata: sed dũtaxat delata tã⸗
ꝙ vacantia seu ex cã publica: ⁊ tũc i bo
nis delatis propter vectigal nõ solutuꝫ sufficit tẽpus quinq3 annorũ: vt. l. 2. C. de aposta. In aliis v̄o si p̄cessit denun
ciatio sufficit tempus quattuor ãnorũ vel inter quattuor. ff. de diuer. ⁊ temp. prescrip. Si vero denũciatio nõ iterue
nit: ⁊ si hũit bonã fideꝫ: tantũ requirit̃ tempus. 20. annorũ. l. in omnibus. ff. d diuer. ⁊ tẽ. prescrip. Si autẽ vltra bonã fideꝫ habuit tituluꝫ: sic sufficit tẽpus 10. annoruꝫ. sic loquit̃. l. q̄uis. ff. de vsu
ca. ⁊ no. Bar. in. d. l. in oibus.

24 ¶ Cõtra quoscũq3 alios a p̄dictis disti
guo. Aut sumus i actionibus persõali
bus: ⁊ sic requiritur spaciuꝫ. 30. ãnorũ. Quod limitat Pa. i. c. d cã pos. ⁊ ppri. verũ qñ cõcurrit sola patiẽtia. Secus si cuꝫ patiẽtia iteruenisset aliud: vt est tex. in. l. procula. ff. de proba. vbi ex ta⸗
citurnitate longi temporis presumitur dimissuꝫ fideicomissum debitum: si se
pius de aliis habita ratione nõ sit ha⸗
bita de fideicõmisso mentio. Aut sum⁹ in reb⁹ corpalib⁹ imobilib⁹: ⁊ sic si possi
det cũ titulo requiritur spaciuꝫ. 10. ãno
ruꝫ inter presentes continue: ⁊ per. 20. inter abñtes. ⁊. l. fi. C. de prescip. lon. tẽ. Si vero partiꝫ fuit presẽs: parti abñs duplicabitur tempus absentie solũ. au
tẽ. ꝙ si quis quibusdaꝫ. C. de prescrip. lon. temp. Sine titulo per. 30. ãnos cũ bona fide ⁊ reliquis prescribitur: vt in c. sanctorũ. eo. titu. 16. q. 3. c. placuit: et l. si quis emptionis. C. de prescrip. 30. an. Aut sumus in icorporalibus: vt sũt iura ⁊ seruitutes: ⁊ sic nõ requiritur ti⸗
tulus: sed soluꝫ vsus sufficit: sic distin⸗
guendo. Quia aut sumus in seruituti⸗
bus: ⁊ tunc si habent causaꝫ continuaꝫ vel quasi: regulariter prescribitur lon⸗
go tempore. s. x. ãnoruꝫ inter presentes ⁊. xx. inter absentes: sicut immobilia. tex. est in. l. fi. C. de prescrip. lon. temp. ⁊ in. l. 2. C. de serui. ⁊ ibi gl. ⁊ doc. s̄ no. Si vero seruitus habet causam discõ⸗
tinuam: vt seruitus vie ⁊ seruitiorum extraordinariorum prestatio: tunc re⸗
gulariter nõ prescribitur: vt ex tex. in. l. seruitutes. la. 4. ff. de seruitu. ⁊ ibi per doc. Fallit primo quãdo quis vsus ẽ tã
to tẽpore cuius cõtrariuꝫ memoria nõ existit. l. hoc iure. §. ductus aq̃. ff. de aq̃ quoti. ⁊ estiua. no. glo. ⁊ doc. in. d. l. ser⸗
uitutes. ⁊ tẽpus centuꝫ ãnoruꝫ est tem
pus de cuius initio non extat mẽoria: vt tꝫ do. An. in. c. veniẽs. de testi. ⁊ Car. in. c. si diligẽti. de prescrip. Item. 2. qñ habuit titulũ concessiõis a dño: quia p̄
scribet in. 10. ãnis inter pñtes: ⁊. 20. iter absentes. ita no. glo. in. d. l. seruitutes. Similiter ⁊ tertio prescribitur qñ hũit verũ tituluꝫ a tertio: q2 per. x. inter p̄sẽ
tes: ⁊. 20. iter abñtes. p tex. i. l. fi. C. d p̄
scrip. lon. tẽ. fm Pau: de castro in. d. l. seruitutes. Aduerte ꝙ ẽ dfia iter p̄scri
bẽdo rusticanã ⁊ vrbanaꝫ s̄uitutẽ: q2 ru
sticana pdit̃ p nõ vsũ: sed vrbana nõ ni
si alius simul vsucapiat libertatẽ: puta habeo fenestras quas lꝫ obstruã nõ p⸗
do ius: sed si alius p ideꝫ tempus alti⁹ eleuauit murũ suuꝫ: sic amitto. hec pro

bantur in.l.hec aūt iura.ff.ď seruí.vrba
prediorū. Quid aūt sit s͛uitus vrbana ꝛ
rusticana.vid. Seruitus in pn. Et no.
ꝙ tunc seruit⁹ dr͂ hr͂e cām continuā vł ꝑ
petuā: qñ est in vsu actualiter ꝛ potētia
liter: vt seruitus aqueductus ꝛ seruit⁹
altius nō tollēdi ꝛ similes. Rō: q: licet a
principio requirat͂ factū hominis: non
tñ semꝑ: q: postq̄ aqua est deriuata in
canale facto nature cōtinuat͂: ꝛ per seip
sam semper fluit ꝛ in seruitute tigni in
iuncti vel oneris ferēdi: qđ postq̄ semel
est immissū cōtinuat͂. Aliā vero dr͂ hr͂e
cām quasi cōtinuam vel quasi ꝑpetuaꝫ
qñ cōtinuo seu perpetuo potentialiter
sed nō actualiter est in vsu: vt est seruí
tus stillicidij vel duct⁹ aque ex celo ca
dentis. Ratō q: licet nō semper exercea
tur actu: tñ apta nata semper exerceri
sine facto hominis: q: cū pluit stillicidi
um est semper aptū recipere aquam si
ne fctō hoīs postq̄ stillicidiū est. Idem
in eligēdi iure ꝛ percipiēdi decimas ex
agro. Aliā seruitus dicit͂ habere cām di
scontinuaꝫ qñ nō est semꝑ in vsu actua
liter nec potētialiter: sed necessario req̄
ritur fctm̄ hominis qđ nō potest esse cō
tinuū: vt est seruit⁹ itineris vie ꝛ actuꝫ
hec no. per glo. ꝛ doc. in.l. seruitutes. la
2.ff. seruitu. ꝛ in.l. foramē.ff.ď serui. vr
bano. pred. Aduerte hic q: i seruitute q̄
amittit͂ per nō vsum si habet solū inter
ualla dierū vel noctiū tantū vel breuio
ris spatij: prescribit͂ per.x. annos inter
pñtes: ꝛ.20. inter absentes. Si aūt ha
beat interualla annorū vel mēsiū: reqri
tur temp⁹ duplicatū quo ad pñtes: vide
licet.20. annorū: sed quo ad abñtes ali
qui tenent ꝙ nō duplicant͂. Sed credo
ꝙ duplicat͂ sďm Jo. glosa. in.l.fi.C. de
seruitu. quem sequit͂ coīter glo. Accur
sij Bar. ꝛ Bal. ꝛ doc. ibidem. ꝛ Inno. i
d.c. de quarta. q: pro vltima opinione
hoc ponit que est sua iuxta glo. nota. in
l. qui filiū.§. sabin⁹.ff. ad treb. vbi dicit͂
ꝙ vltima opi. in dubio est tenēda. Iteꝫ
no. ꝙ dicta duplicatio nō habet locum
in prescriptione.30. vel.40. annorū: nec
in ꝓstatiōe ānua. vt vult glo. in.l. cū no
tissimi.§.fi.C. de prescrip.30. annorū. ꝛ
dr͂ hr͂e interualla dierꝫ vel noctiū qñ al
ternis dieb⁹ vel die seu nocte mihi liceꝫ ꝛ
tibi altero diei ꝛc̄. Tēp⁹ vero annorꝫ vel
mēsiū qñ de q̄nquēnio ī q̄nquēniū vel
de āno ī āno quolibet vna die vel plurib⁹ liceꝫ
ducere aquam. Aut sum⁹ in seruitute q̄
debet͂ a re ꝑsone: vt vsufruct⁹: vsus: iu
risditio: ꝛ hmōi. que licet requirāt factū
hominis: tamē non dicunt͂ habere cau
sam discōtinuā: q: animo possideri pos
sunt qui cōtinuus est: licet act⁹ hominis
sit discōtinuus. nō sic in s͛uitute que a
re rei debet͂ cum res animū nō habeat.
Iste seruitutes ergo que debēt͂ a re per
sone lōgo tempore prescribūt͂ cū titulo:
vt est casus in.l. vltima. in fi.C. de ꝑscr.
lon. tempo. Et intellige de titulo habi
to a nō dño: q: si a dño ñ oportet pre
scribere. Aut sumus in seruitute perso
nali que persone a persona debet͂: ꝛ sic
prescribit͂ aliqñ quiquēnio: qñ.s. pater
tempore mortis gessit se pro libero nō i
fuga nec latitās sed in bona fide sic p⁹
quinquēniū elapsum in quo nō est pas
sus fili⁹ cōtrouersiam stat⁹ efficit͂ liber.
no. Pa. in.c. licet. de cōiugio seruo. In
persona vero propria requirit͂ tp̄s.20.
annorū cū bona fide: nec requirit͂ titul⁹
fauore libertatis: vt in.l.i.C.ď prescri.
lō. tempo. Alias seruit⁹ oīs ꝑsonalis cū
sit cōtinua propter animū q̄ nō pōt esse
in seruitute reali sine titulo requirit tē
pus lōgissimū.s.30. annorū: vt no. Cy. i
l.2.C. de serui. ꝛ aqua. cū titulo vero ꝑ
lo. inter presentes ꝛc̄. Aut sum⁹ in debi
tis legatis aut stipulationib⁹: ꝛ sic s͛m
Bar. i.l. cū notissimi.C.ď prescri.30. an.
si obligatio sit de presenti: lꝫ exactio sit
dilata in diē. sic cū testator legat cētū a
licui ita ꝙ tradāt͂ sibi.x. ōi āno solū: sic
vnica ꝑscriptōe tollet͂. ꝛ ꝑ spaciū illud q̄
alie res. ar.l. senat⁹.§.fi.ff.ď dōa. causa
mor. ꝛ.c. de q̄rta eo. ti. vbi vnica ꝑscrip
tiōe q̄dragenaria tollit͂ q̄rta ďbita ep̄o
q̄ cōiter soluit͂ in āno: q: obligatō est ď
pñti orta: lꝫ exactō sit dilata. Si v͛o ob
ligatio sit in diē: vt in legato simplr̄ fa
cto vt ānuatī det͂ aliq̄d: q: tot sūt legata
quot ānue ꝓstatōes. d.l. senat⁹.§.fi. ꝛ sic
nō currit ꝑscriptio nisi die extāt͂ obliga
tōis: ꝛ sic opꝫ tot sint ꝑscriptōes quot le
gata. Sꝫ aduerte ꝙ si h͛es testatoris scit
se teneri: vt cōit͂ ꝑsumit͂: vt no. i.l. q̄ rōe.
§. duo fr͂s.ff.ď v͛. ob. nullo tp̄e pōt ꝑscribe
re s͛m Pe. de puteo tractatu ď canoni.
portōe ep̄i: q: habet malā fidem. Ideꝫ
dic de

dic de quocūq; debitore: vt no. Ang. i l. q̄ sequit. §. si vlā. ff. de vsucap. ⁊ dicit ꝙ hoc cōiter tenet ꝯ Bar. etiā si statu ꝯ to caueat vt p̄scriberet. ⁊ hoc sequitur Jo. an. in. c. 2. de excep. li. 6. Ho. in. c. p tuas. de dona. ⁊ Car. in. c. vigilāti. e. ti. ⁊ est glo. no. in aut. vt ecclesia ro. cētu; an. ba. pre. que dicit ꝙ tale statutū eē iniquū presidiū: ⁊ sequit Bald. in. c. si q̄s per. 30. si d̄ feu. fue. cōtrouer. vbi di cit ꝙ p̄scribens sciēter debitū semp po terit denūciari. secus esset si ignorabat ꝓbabitr: sicut p̄scriberet etiam quo ad ꝯsciam: vt voluit Innoc. in. c. cura. de iure pa. ⁊ in. c. q: pleriq; de imu. eccle. Pa. tñ in. c. fin. de p̄scrip. distinguit ꝙ aut debitor sciens debita; nō tenebat offerre: ita ꝙ cessādo a solutōe nō fuit in culpa ⁊ sic p̄scriberz: q: nō est in ma la fide eo ꝙ potuit cogitat ꝙ voluit do nare vel relaxare: ⁊ qñ tenet offerre: vi de bonū tex. cū glo. in. l. itē illa. ff. d̄ cō sti. pe. ⁊ plenius p Bart. ⁊ me. s. Obli gatio. §. 8. nihilominus tñ poter. ⁊ d̄nū ciari iudici ecclastico. Si aūt tenebat offerre sic nō p̄scribet: q: est in mala fi de. Aut sumus in actōibus ⁊ exceptōi bus: ⁊ cū varie sint vario mō p̄scribun tur: puta exceptio de nō numerata pe cunia post biennū nō pōt opponi. l. in ꝯtibus. C. de nō nume. pe. repetitio de bitor in alea nō p̄scribit nisi p. 50. an. vt in. l. alea ludo. ff. de aleat. ⁊ hmōi. q̄ multe sunt. q̄ bm Pa. i. c. cū cā. d̄ ēp. ⁊ ven. etiā currūt ꝯ ecclam bm spaciū decretū a iure ciuili a quo sunt inuen te: nec expectat spaciū. 40. an. Unu; tñ no. ꝙ ois obligatio vel exceptio spatio 10. vel. 20. annoꝝ p̄scribit. l. obligatio ꝯ nū fere. §. placet. ff. de ac. ⁊ obl. Aduer te etiā bm Bar. in. l. si ab hostibus. C. q̄ bus nō abijcit lon. tēp. p̄scri. ꝙ actōes ꝑtorie rei persecutorie sunt ꝑpetue: nisi dent ꝯ ius ciuile: puta redibitoria: q: dant ꝯtra cōtractū validū de iure ciui li: ideo finit anno. secus si ꝯ cōtractu; inualidū de iure ciuili: q: sic est perpe tua: qd̄ no. Itē distingue: q: si actio est data in penā solū: sic p̄scribit etiā sciē te debitore etiā in ꝯscientia: q: in pena libus nō tenet in ꝯscia. 12. q. 2. fraterni tas. in gl. Si ṽo data nō est in penam sed in satisfactōe; lesi: vt actio ꝙ metu mi noris ⁊ hmōi: sic data scia debitoris nō p̄scribit in ꝯscientia q̄n teneat satisfa cere leso. 14. q. 6. si res. Aut sumus in rebus mobilibus: ⁊ sic currit vsucapio ⁊ q̄d requirit: vide. Usucapio. §. 2. ⁊. 3. Aduerte tñ ꝙ contra minores nō cur rit vsucapio: vt no. in. l. fi. C. in qui. cau sis resti. in inte. nō est necessaria.

¶ Sed quid dicemus de fundo dota li q̄ iam inceperat prescribi anteꝙ da tur in dote. Re. ꝙ p̄scriptio nihilominꝰ curret: l; nō potuerit inchoari postꝙ ē factus dotalis. Secus erit de pupillo alteri suadēti ꝯtra quē nō currit p̄scri ptio durāte pupillari etate: licet antea fuisset incepta: sed differt vsq; post pu pillarem etatem. l. sicut. C. de p̄scri. 30. vel. 40. anno. 43

¶ Utrū successor singularis inuasoris p̄scribat per. 10. an. inter p̄sentes: ⁊. 20 inter absentes. R. Pa. in. c. nihil. eo. ti. ꝙ nō ꝙtūcunq; habeat bonā fidē ꝓpt. viciū reale qd̄ sequit quemlibet posses sorem. C. de acquirē. posses. sed oportet currat spaciū. 30. vel. 40. annoꝝ. ⁊ sic be ne p̄scribit etiā i rebus inuasis: vt no. insti. de vsucapi. §. furtiue. dūmodo sit bone fidei ⁊ a se vult incipere p̄scriptiō nem: vt no. gl. in. d. §. furtiue. Succes sor ṽo vniuersalis non p̄scribit de iure ciuili si defunctus habuit malā fidem etiā sine violētia: q: censet eadē ꝑsona cū defuncto. in aut. de iureiur. a modo ꝑsti. Dy. tñ in regula possessor. ⁊ glo. in regula q̄ in ius. li. 6. ⁊ gl. in. d. c. 4. e. ti. ⁊ alia glo. in. c. cura: de iurepa. tenet ꝙ de equitate canonica si est bone fi. pos sessor: ⁊ in ꝑsonam suā inchoat prescri ptionem p̄scribet. Sed Pa. post dñm An. in. c. si diligēti. tenēt ꝙ nō p̄scribit ⁊ melius: q: cum nō habeamus ius ca nonicū ꝯtra ius ciuile exꝑssum in hoc non debemus ab eo recedere: ⁊ iura q̄ allegāt loquunt de singulari successo re nō de vniuersali. Aduerte tamen hic ꝙ licet mala fides defuncti noceat he redi: nō tamē nocet emptori ab herede bm Bar. in. l. post pluribus. in fi. ff. de vsucap. et dñm Fran. de aretio. in. d. c. si diligenti. 44

¶ Utrum diu soluens indebitum tene atur postea cognoscens indebitum. Re spōdetur ꝙ nō ꝙtumcūq; tempus de 45

fuerit: sed pōt desistere a solutōe de cetero. l. litibus. C. de agri. ceu. ꝛ. co. c. peruenit. 16. q. 3. Clerici. est glo. 10. q. 3. c. quia.

46 ¶ Quō interrūpit̃ p̄scriptio. R̄. ꝙ duobus modis. s. naturaliter sicut qn̄ deficit vnū de substātialib⁹ p̄scriptōis: vt si perdit possessionē ꝛ hmōi. Ciuiliter vo paꝛit̃ diuersimode quo ad foꝝ ꝯtentiosum. de quo vide. Pa. in. c. illō aūt. eo. tit. sed quo ad ꝯsciam qualitercūqꝫ q̄s ꝯstituat̃ in mala fide ante cōpletaꝫ p̄scriptionē vel vsucapionē quocūqꝫ ō stat sp̄ interrūpit̃. ꝛ hoc tene.

47 ¶ Utrū tutus p̄scriptōe teneat̃ in foro aīe restituere rem p̄scriptam cū cognoscit rem fuisse alienā. R̄. Pa. in. c. vigilanti. e. tit. ꝙ nō ex multis rōnib⁹. Sꝫ melioꝛ est quā ponit in. c. fi. e. ti. q꞉ qd̄ iure possidet̃: iure possidet̃: ꝛ si iuste bene. ergo nō alienū: sed suū. ergo nō peccat nisi restituēdo. 14. q. 4. quid dicā. ꝛ hāc opi. tenet gl. in. d. c. vigilāti. Joan. Uin. Lacre. Gofr. Ho. Jo. an. in regl'a possessoꝛ. li. 6. in mercu. ꝛ Inn. in. c. fi. eo. ti. Hug. in. c. si virgo. 37. q. 2. Joan. Sco. in. 4. di. 15. do. An. in. d. c vigilāti. dicit se disputasse quo ad foꝛum aīe tenetur. Ratio: q꞉ causa p̄scribendi nō est omnino sufficiēs quo ad equitateꝫ: quo vero ad foꝝ cōtentiosum dicit nō teneri. Alij aūt indistincte tenēt ꝙ tenetur. Sꝫ ego teneo opi. Pa. ꝙ nō teneat̃: nisi forte ita esset scrupulosus ꝙ nō posset deponere ꝯsciaꝫ q̄n teneat̃: q꞉ sic teneret̃. 21. q. 3. cui est illata. nec obstat rō dn̄i Anto. de p̄scriptōe cōtra eū qui nō potest imputari de negligētia: quia nō habet remediū petendo restitutionem ex clausula generali: quā si petet ex ꝯscientia erit restituēdus. Si vero nō petet nō tenebit̃ restituere per not. per Inno. in. c. q꞉ pleriqꝫ. de imu. eccl'. Iteꝫ q꞉ p̄scriptio de iure canonico nō solū est in odiū negligētis: sed etiā ꝓp bonū ꝛ equū. 16. q. 3. §. pōt. Unde sic dicit Bal. in. c. si q̄s per. 30. an. de feu. ꝯtrouer. fue. ꝙ statutū laicoꝝ denegās audientiaꝫ in foro seculari ꝓpter equum seu bonū publicū valet in conscientia: nec habet locū denunciatio in iudicio eccl'iastico: puta. si statuto cauet̃ ꝙ nō soluens gabellam iustam non audiat̃: vel instrumentū qd̄ nō reperitur registratum in li. cōmunis p̄sumit̃ falsuꝫ. Idem dicit Bal. in extrauagāti ad reprimenda. in ver. denūciationē. de velleiano ꝛ macedoniano ꝙ nō valꝫ denūciatio in foro ecclesiastico: q꞉ datur eis maxima equitate naturali. Sic a fortiori nō habebit locū in prescriptōne q̄ tam a iure ciuili q̄ꝫ canonico ꝓpter bonū publicū est inuenta ꝛ cum maxima equitate: ꝛ ideo verissimam crede etiā in cōscientia opinionem Panoꝛ. et sequentiū eum.

¶ Sed quero qd̄ remediū poterit habere ille cōtra quem est cōpleta prescriptio: ꝛ cui nulla potest iputari negligētia. R̄. ꝙ si aliquo legitimo īpedimento fuit detentus cōiter tenēt doc. ꝙ petere restōnem in integrū vsqꝫ ad quattuoꝛ ānos seq̄ntes q̄ incipiūt a die scie post cessationē īpedimēti legitimi. Rō q꞉ istud quadriēniū nō currit ignorāti vt in. c. i. de re. in inte. li. 6. in §. si quis negligent omiserit. Ignorās em̄ nō negligit: vt ꝓbat̃ in. c. 2. iūcto. c. q꞉ diuersitatem. de ꝯces. p̄ben. Et hāc opi. tꝫ Jo. de lig. post zen. in cle. vna. de in integ. rest. ꝛ Pa. in. c. cū ex l'ris. de re. in inte. ꝛ plꝫ mihi vt sapiat naturā eius ī cui⁹ locū subrogat̃. ar. c. ecclesia: vt lit. pen. q꞉ istud quadriennū succedit loco āni vtilis q̄ olim cōpetebat: vt in. l. fi. C. de tēp. ꝛ in integ. re. ꝛ ideo a p̄ncipio erit vtilis: lꝫ postea sit cōtinuus. 48

¶ Utrꝫ eccl'ia petat restōnem in integ. post cōpletā p̄scriptōꝫ. R̄. cōiter tn̄r ꝙ sic in. c. f. eo. ꝛ gl. i. c. i. de resti. in integ. vsqꝫ ad q̄ttuoꝛ ānos: vt. s̄. dixi de īpedimēto legitio. ꝛ ad. c. sctōꝝ. c. t. t. dico ꝙ est veꝝ ꝙ nō dat̃ qn̄ eccl'ia p̄scribit ꝯ eccl'iam: vt ibi. Sit̃ si velles tenere sꝫ aliquoꝝ opi. ꝙ currit sp̄ p̄scriptio ī casibus q̄bus dixi dormire: dic ꝙ dabit̃ illis sit̃ restō vsqꝫ ad quadriēniū. 46

¶ Sed posset dicere aliq̄s. ad q̄d valꝫ p̄scriptio si talis ꝯ quem p̄scripsit pōt petere restōneꝫ. R̄. ꝙ valet ad hoc quo ad foꝝ cōscientie s̄m Inn. in. c. q꞉ pleriqꝫ. de imu. ec. ꝙ nō tenet̃ eā restituere nisi petat̃. ꝛ si nō petit̃ infra tp̄s debitū: iam amplius nō tenebit̃. etiam si petat̃. nisi fuerit īpeditus ex facto iudicis vel aduersarij: vt vult gl. in cle. i. de resti. in 50

de rerū.in inte.quod no.

51 ¶ Utrū negligēs possit agere ꝯ illuz q̄ rem suā alienauit postq̄ ille cui fuit alienata vsucepit rez sibi alienatā.R̄x.q̄ sic:q: talis alienato: tenet̄ sibi ex delicto ⁊ sua negligētia nō fecit cessare delictū illius.de quo dic qđ no. Bar.i.l.3.de alie.iudi.muta.cā fac.

Presumptio p̄mo erga aliqđ aliud a se est triplex. Prima ē iuris tm̄:que est qñ ius sub dubio ⁊ verisimili p̄sumit aliqđ. Scđa est iuris ⁊ de iure:que est qñ ius sup aliquo presumit ⁊ vltra disponit ita esse nec posse ꝯrium ꝓbari.⁊ de istis habes in gl. in.c.is q.de spō.⁊ differt ista p̄sumptō scđa a fictiōe iuris: q: p̄sumptio ē sup facto dubio in quo ius vadit p ꝯiecturas p̄sumēdo ita esse: ⁊ disponendo q̄ vult ita esse ⁊ nō posse ꝓbari cōtrariū. Fictio ṽo est sup certo vno modo consistente:qđ tñ aliter a iure esse fingit̄: puta certa est lex q̄ mulier nō est stipulata dotē sibi reddi:tñ fingit stipulatōez interuenisse.l.vnica.in pn.C. đ rei vx. act. Idem in arrogato q sp fingitur stipulatus quartā ptez de bonis arrogatoris si emancipet̄.l.si arrogato:.ff. de adop.⁊ hāc o fiam no.gl.i.d.l.vnica. i §.accedit.⁊ sic ꝯ fictionez iuris nō pōt ꝓbari:q: lex oīno intēdit ꝯtra ṽitatez fingere.gl.est a diuo pio.§.si pignora. ff.de re iu.sed p̄sumptio iuris ⁊ đ iure aliqñ admittit ꝓbatōez:vt not.in.d.c: is q fidē.de spō.⁊ in aut.sed iā necesse C.de do.ante nup. Tertia est hoīs:⁊ ħ triplex. Prio violenta:vt cū inuenit̄ solus cū sola in loco suspecto: puta lecto ⁊ hmōi.de quo in.c.lfis.⁊.c.seq.de p̄sump.32.q.1.dixit dñs.⁊ hec valz ad ꝓbāduz oīa:excepto crie maxime graui. fa.c.lras. de p̄sump.vbi ex vehementi p̄sumptiōe nō punit̄ qs de crie: quia i crie debent esse ꝓbatōes luce clariores C.de ꝓba.l.fi.5.q.6.epiphaniū. Unde ex ista iudicās primū suū in animo solum aliqđ delictū cōmisisse nō peccat: q: licet ex tali iudicare.vt patz.in.d.c. lris.⁊ tenet Nico. de lira sup Mat.7. c.⁊ Alex.de al.ba he. Scđa est ꝓbabil' que insurgit ex aliq̄bus suspitōibus ꝓbabilibus;⁊ hec facit semiplenā ꝓbationez:⁊ si qs infamatus sit inducit purgationē.de pur.ca.c.si quis de gradu.⁊ aliqñ cū vno teste vel iuramēto facit plenā probatōez.de p̄sump.illud.⁊ in hac debemus aspicere actuz sm̄ suam existentiam ⁊ naturā:vt in.c.lras.⁊.c. tertio loco.eo.ti.nō sm̄ accidētalia: et ideo male dicit gl.in.c.absit.11.q.3.dū dicit:q̄ videns clericū osculantē mulierem debet p̄sumere q̄ bñdicat eam. Nā factū ꝯtra legem nō đz p̄sumi nisi malū.ar.c.i.eo.⁊.l. nā ludus noxi⁹.ff. ad.l.aquil'.sicut est talis actus:cū etiā clericus ꝓhibeat̄ solus cū muliere fabulari.81.di.clericus. Et ex ista possum⁹ iudicare sine pctō malū qđ videmus: sed iudicare aliud qđ nō videmus cui⁹ ista est p̄sumptio est mortale pctm̄: si ꝑueniat ad firmā assertionē cū ꝑtinacia sm̄ Alexā.vbi.s. Ueniale ṽo si stat in sola suspitōe.⁊ hec est tutio: opinio q̄ q̄ glo.in.d.c.lris:⁊.d.c.si qs de gradu videat̄ tenere fore licitū etiā iudicare ex hac suspitōne. Alia ē temeraria q̄ surgit ex malis hoīb⁹ vel causis leuib⁹ vel vbi actus pōt eque referri ad bonū sicut ad malū.⁊ de hac loquit̄.c.estote. de reg.iur.q̄ debem⁹ interp̄tari in meliorem partē.vñ not.sm̄ Nico.⁊ Alex. vbi ex talibus leuibus signis dubitare de bonitate fratris ē pctm̄ veniale: q̄a ꝓcedit ex humana fragilitate:nec đz iudiciū ꝓprie sed suspitio.sed ex talibus firmiter tenere in aīo q̄ frater sit malus malo peccati mortalis: sic est peccatum mortale.⁊ hoc proprie dicit̄ iu⁹dicium qđ est ꝯtra charitatē fraternā. secus si iudicaret de pctō veniali:quia esset veniale. Si vero ex talibus procedit ad punitionez: multo fortius est mortale: ⁊ de talib⁹ intelligit̄ illđ. Noli te iudicare.s.ex leuibus signis). vñ hec p̄sumptio hoīs đz firmatio cōcept⁹ mētis ab hoīe facta ex aliquibus ꝯiecturis collectis:et differt ab opinione vel suspitōne:q: opinio vel suspitio nō firmat cōceptū:vt no.Bar.in.l.admonēdi.ff.de iureiurā.vt no.Pano:.in.c.fi: de iureiurādo.

Presumptio secūdo erga se ipsum scđm q̄ accipit̄a theologis in.3.di.26.maxime a Ri.ē duplex.

Una que oritur a ppria virtute per quã quis audet in opera excedẽtia ppriam virtutem: sicut cũ quis ponit se ad audiendum ꝯfessiones cũ ignorãs sit: ad medendũ cũ nesciat: ad ꝯsulendum: et hmõi. vnde si ex hoc põt sequi aliquod periculuз aĩe vel corporis vel notabile damnũ est mortale pctm̃. Secus si q̃d paruũ malũ: qz esset veniale. Item cũ q̃s ponit se ad iudicandũ quos nõ pt: vt laicus clericũ. vel ad faciendũ offm̃ ad qð nõ est ordiatus ꝛ hmõi. cõiter ẽ mortal' ꝑsumptio. ꝛ hec ẽ spẽs supbie ꝛ opponitur magnanimitati: vt dicit phs 4. ethi. ꝛ oritur ex vana gl'ia. Uñ Grego. 31. moraliũ. ponit ꝑsumptionẽ nouitatũ filiam vane glorie. Alia est ꝑsũptio que est peccatũ in spm̃ sanctũ q̃ opponitur virtuti spei: et hec directe oritur ex supbia ꝯm Ricar. in. 3. di. 26. q. 6. ar. 1. quã q̃s talem se existimet ꝙ deus eum etiã peccantẽ nõ excludet a sua gr̃a vl' nõ puniet: ꝛ sic suspendit diuinã iusticiã: ꝛ hec ẽ grauius pctm̃ ꝙ ꝑma. Sз grauius est ista desperatio. Et de istis vide. s. Peccatũ. §. 3.

P Rimas

quis sit. 99. di. §. i. ꝛ vide. Patriarcha.

P Rimitia

secundũ Alex. in. 3. pte summe est pars prima frugũ dño offerenda.

¶ Utrũ sit de ꝑcepto. R. ꝯm Alexã. ꝙ sic in duobus casibus. Primus est qñ ẽ ꝯsuetudo. Secũdus qñ ministri ecclesie indigent ꝛ ipsas petunt. Intelligo de ministris illius ecclesie cui debentur: al's sunt de cõsilio. Sunt eñ d iure naturali ꝛ diuino ꝛ de ꝑcepto iudiciali sicut decime. ꝛ ꝯm distinctionem. vt. s. Decima. §. 2.

2 ¶ Cui debent. R. ꝙ ecclesie parrochiali argu. c. doctos: ꝛ. c. moderamine. 16. q. prima.

3 ¶ Quota pars pro primicia debз dari. R. ꝙ quidã dicunt ꝙ adminus de. 16. vnũ. Alij dicũt ꝙ in fetibus sp primogenitũ: in alijs aridis ꝛ liquidis d quadraginta vnum ad plus: vel ad minus de sexaginta. Sed placet mihi magis opi. Inno. in. c. i. de decimis. ꝙ ex quo nõ inuenitur expressum in iure canonico relinquitur in optiõne dantis: vt det quantum vult: nisi consuetudo regiõis aliquid aliud inducat. Et hoc teneas.

P Rinceps

in spũalibus dicitur papa. In tpalibus vero imperator. regens etiam ciuitatem hз loco principis: vt not. glo. ꝛ Cy. in. l. fi. C. de ꝑscrip. lon. tẽporis. ꝛ Bar. in. l. hostes. ff. de captiuis. ꝛ ideo sicut sciẽtia principis supplet defectũ cuiuslibet solẽnitatis: vt dicit Bal. in. l. nullus. C. ad. l. iul. ma. ꝛ qð no. Inno. in. c. cum oporteat. de accu. sic si fiat aliq̃d de lnia aut cõscientia regentis ciuitatem. quod verum credo in temporalibus: nõ aũt in oibus spũalibus.

¶ Utrũ princeps possit alicui auferre rem suam ꝛ dare alteri. R. cõiter tenetur ꝙ nõ sine causa. vide. 9. questiõe. 3. per pncipalem. ꝛ. C. si cõtra ius vl' publ. vtilitatem. 1

¶ Utrũ princeps obligetur ex ꝯctu suo. R. sũt opiniões in. l. digna vox. C. d legi. Bal. tñ de vsi. feudor in R̃ica d natura feudi tз ꝙ sic. vñ dicit ꝙ si pnceps inuestiuit aliquẽ de baronia vl' castro: non potest eum priuare sine culpa nec successores in imperio vel regno: vt ex. tra. de iudic. nouit. nec obstat ꝙ habet plenitudinẽ potestatis: qz deus subiecit ei leges sed nõ cõtractus ex quibus obligatus est. 2

P Riuilegium

pprie ẽ quãdo aliquid ꝯceditur cõtra iura: et sic d̃r quasi priuata lex: vt pate t. 2. dis. priuilegia. Si vero aliq̃d cõcedatur qð sit ꝑter ius cõmune sine ꝑiudicio alicuius: sic proprie dicitur beneficiũ ꝛ non priuilegium. hoc no. Panor. in. c. olim. de ver. sig.

¶ Quot sũt spẽs ꝑuilegiorum. R. quiqз. qðdã reale: vt illud qð eccl'ie: dignitati ciuitati vel alicui loco vel aliq̃bus psonis rõne loci vel alicuius rei ꝯceditur. extra. e. c. cũ olim. ꝛ. c. se. ꝛ tale est ppetuum: qz adheret rei nisi res perimatur. 25. q. 2. c. i. ꝛ per totum: vel nisi reuocetur ex cã. c. recolentes. §. i. de sta. mõa. Quoddaз singulariter personale: vt il- 1

tuū qđ alicui vel aliquib⁹ personis ↄce-
ditur certis ⁊ ꝓprijs nominibus expssis. de
officio. l. volētes. ⁊ tale nō egredit̄ perso
nam cui cōcedit̄: nisi hoc exprimat̄. ꝺ cō
ces. pre. c. cōstitut⁹ ꝗ̄ cōceditur obtētu di
gnitatis nō vtit̄ eo si aliā dignitatē adi-
piscat̄. c. bone. §. fi. de postu. pla. Qđdā
est coiter personale qđ cōcedit̄ psonis si
expssis ꝓprijs noibus: sicut dei priuile-
gio minorū. 25. annorū. ff. de mino. l. i. p
totū. Quoddā singl'r personale est ⁊ cōi
ter corporale: vt illud qđ alicui collegio
vel vniuersitati cōcedit̄ sic ꝙ q̄lꝫ singu-
lariter ꝺ illa vniuersitate se possit iuua
re. de sen. excō. c. cōtingit. hmōi sūt ꝑui-
legia cōcessa fratrib⁹ minorib⁹ ⁊ predica
torib⁹. Quoddā tn̄ cōiter corporale: vt
illud qđ solū cōitas nō singularis ꝑt se
iuuare. sicut ꝺ f. 23. q. 2. q̇ manūitti. vñ
priuilegia talia dicunt̄ corporalia: q: cū
collegio peunt sic̄ corpus cui inherent.
2 ¶ Quis pōt cōcedere priuilegiuꝫ? R. ꝙ
papa in spiritualib⁹: ⁊ imperator i tem
poralibus regulariter. cōcedit etiaꝫ im-
perator priuilegia ecclesijs ⁊ clericis. de
immu. ec. per totū. Similiter papa ēt
in temporalibus: vt no. in. c. per venera
bilem. qui fi. sunt legi. Itē eps ⁊ supio-
res cū voluntate suoꝝ capl'oꝝ. codē cuꝫ
olim. el. 2. ꝺm Gofre. ⁊ breuiter dicas
qui pōt facere cōstitutionē pōt priuile-
giū cōcedere, respectu sue cōstitutionis
vel rei ad se pertinētis. ꝺm Ho.
3 ¶ Quō est interpretanđ priuilegiū? R. ꝙ
priuilegiū ꝓprie qđ est cōtra ius dꝫ stri-
cte interpretari. vt minus deroget iuri
cōi q̄ possit: vt. c. cū dilect⁹. de ↄsue. Vñ
priuilegiū quo dispēsat̄ aliquis illegiti
mus vt possit ad ordines ꝓmoueri itel
ligit̄ de minoribus tm̄: vt. ꝺ. Ordo. 3. §.
15. imo si nō exprimit̄ cā: q: cōcedit: aut
nō sit ex certa sciētia vł motu ꝓprio nō
presumitur de volūtate pricipis. l. i. C. ꝺ
peti. bo. imo. per iportunitatē obtentuꝫ
vt. l. i. C. de fundis limiteosis. Bal. i. c. lꝫ
cām ꝺ proba. vult ꝙ ponat̄ simul ex cer
ta scia ⁊ motu proprio. Idē dic in rescri
pto qđ tollit ius tertij. Idē dic in priui
legio ad bñficia: vt in. c. q̄uis. de ꝓben.
li. 6. Et hec limita nisi cōsuetudo aliter
interpretetur: vt no. in. c. qđ dilectō. de
cōsan. ⁊ affi. Itē nisi verba aliud expri-
māt: q: nō recedim⁹ ab ipoꝝ ꝓpria signi
ficatione: nisi de mēte alr cōstet. ita nō.
in. c. olim. ⁊ in. c. in his. de verbo. signi.
Aduerte hic ꝺm Pa. in. c. cuꝫ ad hec. de
cle. nō resi. ꝙ si priuilegiū enormiter le-
dit ecclesiam vel aliū nō valet: nisi fiat
mentio de hac enormi lesione: q: in du
bio nō presumit̄ princeps concedere a-
liquid cū graui dispēdio alteri⁹. l. quo-
tiens. C. de preci. impe. offe. ⁊ i. c. sugge-
stum. de deci. ⁊ in. l. 2. §. si q̄s a principe
ff. ne q̄d in loco pu. ergo taciturnitas i
ducit surreptōem. c. postulasti. de rescri
Unde priuilegiū immunitatis ab one-
ribus personalib⁹ cōcessum alicui a ꝑn
cipe nō liberat eū ab alijs onerib⁹ que
potest breuiter ⁊ leuiter expedire. casus
in. l. decurio fortunam. C. de decurio.
Si vero accipiam⁹ priuilegiū largo mo
do. s. pro omni cōcessione que est preter
ius: sic dico ꝙ latissime priuilegiū ꝑnci
cipis est interpretādū in preiudiciū ip-
sius cōcedentis: sed in preiudiciū alioꝝ
debet districte interpretari. c. q: circa. ꝺ
priuil. in vltima glosa. ⁊ per Inno. in. c.
olim. de ver. signi. ⁊ etiam sic cōcessum
causa pietatis: vt no. Pa. in. c. cū dicat.
de eccle. edifi. In dubio tamē debet po
tius interpretari vt aliq̄d valeat. c. ab-
bate. de verbo. si. l. quotiens. ff. de ver.
obli. nisi preiudicet iuri diuino. vł liber
tati ipsius: vt no. Pa. i. ꝺ. c. lꝫ. ꝺ regula.
¶ Sed q̄d dicem⁹ de priuilegio seu gra 4
tia concessa persone cum simpliciter lo
quitur? R. ꝙ intelligetur secundum cō-
ditionem persone. l. si quis filio. §. irri-
tum. ff. de iniusto testō. c. placuit. ⁊. c. sic
viue. 16. q. 1. ⁊. l. plenum. §. 2. ff. de vsu. ⁊
habi. vnde dicit Bal. in. l. ex militari. ff.
de testa. mili. ꝙ priuilegiuꝫ ↄcessuꝫ epi-
scopo de celebrando tempore interdicti
videtur concessum vt possit celebrare in
pontificalibus ꝺm qualitatem suam.
¶ Quō amittitur priuilegium con- 5
tra negotia? R. 5. modis. Primo vnico
actu contrario directe si fiat ab eo qui
habet potestatem renunciandi priui-
legioꝝ. de consti. c. cum accessissent. Li-
mita istud verum vbi priuilegium esset
ad non faciendum ⁊ concessum psone
priuate. Sec⁹ si esset cōcessuꝫ cōi vel ec-
clesie: q: non ꝑditur vnico actu. lꝫ reqri
tur tps. 40. an. in eccl'iasticis: vt no. gl.
⁊ doc. i. ꝺ. c. cū accessissent. 2. ꝑdit̄ spacio

ſno ꝓ.r.qñ datū ē ad aliquid faciēdū.
ſi ꝑuilegiat⁹ eo nō vtit.l.i.ff.de nūdis.
qd limitat Pa.i.d.c.cū acceſſiſſēt.verū
qñ nō cōfertur eccleſie:alias ſec⁹.ꝛ ma
xime hoc locū habet qñ nō faciēs ꝑmit
tit facere actū ꝯctuꝫ.l.hec aūt iura.ff.ꝺ
ſerui.vr.pre.3.ꝑditur ꝑ ſm̄ priuilegiuꝫ
faciēs mētionē de priori:vel ſi nō facit
mentionē ſi primū erat generale:ꝛ 2.
ſpāle.25.q.2.ꝑ totuꝫ.de preſcri.veniēs
ꝛ ibi vide:quia longaꝫ hꝫ caudaꝫ.4.per
renūciationē ꝓpriā.de quo dic vt īfra
renūciatio.5.per renūciationē cōceden
tis.vide alios modos amittēdi i.c.ſug
geſtum.de deci.per doc.
6 ¶ Qualiter priuilegiū ſit exhibendum
R. ꝙ a locoruꝫ ordiarijs requiſitis in
loco cōgruo ꝛ ſecuro:aut aliquib⁹ viris
prudētib⁹ ꝛoī ſuſpicione carentib⁹ ꝺpu
tatis ꝑ ordinarios ad hoc teneꝫ priuile
giatus exhibere itegraliter:ꝛ clauſulaꝫ
de qua cōtrouerſia eſt tranſcriptaꝫ.c.
cuꝫ pſone.eo.ti.li.6.
7 ¶ Utrū priuilegiati ſocius gaudat eo
deꝫ priuilegio? R. Pa.in.c.ꝙ ſit de iu.
ꝙ ſic qñ priuilegiū eſſet iutile ꝑuilegia
to ſi ſocij nō gauderēt:alias nō.facit.c.
lꝫ.de ꝑuil.li.6.
8 ¶ Utrū ipetrātes lrās familiaritatis
a cardinalib⁹ gaudeāt ꝑuilegio fami
liariū? R. Pa.i.c.cū dilectus.de cle.nō
reſi.ꝙ nō debēt i aliquo gaudere.facit
c.ſi.de ver.ſig.li.6.
9 ¶ Utrū priuilegiatus ex aliquo ꝛ non
vtens eo gaudeat priuilegio.vide.ſ.
Argumentuꝫ.§.tertio.

p Robatio

alia euidētiſſima que ſit per
priuilegia vel iſtrumēta iduhi
tata:ſicut i ſimili loquiꝫ tex.in.c.Pia.
de excep.li.6.Alia euidēs ꝛ clara q̄ ſit
per teſtes vel facti euidentiā.de coha
bi.cle.ꝛ muli.tua.ꝛ.2.q.i.ſcelus.ꝛ in.c.i.ꝛ
ibi glo.Alia min⁹ euidēs q̄ ſit ꝑ ꝯiectu
ras.c.afferte.de preſump.Sūt etiā ver
ſus ponētes nouē modos ꝓbationum
ſ.Aſpect⁹:ſculptuꝫ:teſtis:notoria ſcri
ptū.Jurans cōfeſſus:preſūptio fama
probabunt.
1 ¶ Utrū i criminib⁹ poſſit ꝓcedi per ve
riſimiles preſūptiones? R.ꝙ nō:ſꝫ de
bent eſſe luce clariores.l.ſciāt cūcti.C.
de ꝓba.poſita.2.q.8.c.2.ꝛ.5.q.6.epi
ſcopus.Fallit i crīne ſimōie.c.ſicut.de
ſimo.ꝛ hereſis.c.cōtumacia.de here.li.
6.ꝛ in.l.i.C.de hereticis.
2 ¶ Utrū equiuoca inducāt probationē.
R.ꝙ nō:qꝛ hoc nō probat eſſe qd ab h
cōtingit abeſſe.c.2.de trāſla.prela.ꝛ in
l.neqꝫ natales.C.de ꝓba.Facit qd no.
Pa.in.c.illud quoqꝫ.de ꝑſump.vbi do
natio anuli qñqꝫ ſignat iueſtituraꝫ:vt
in.c.ex ore.de his q̄ ſi.a maio.ꝑte ca.qñ
qꝫ donationeꝫ libertatis.l.2.C.de iure
aure.anulo.qñqꝫ ꝯtuꝫ matrimonij.in
c.femine.30.q.5.Qñqꝫ eſt ſignū digni
tatis:vt in.c.Clerici officia.de vi.ꝛ ho.
cle.ꝛ ideo arguere ad vnā ſolū nō valet
Facit qd no.ideꝫ Pa.in.c.ſi.de cā poſ.
ꝛ ꝓpri.vbi dicit ꝙ cenſus ſolutio ñ fa
cit probationē ſubiectionis:vt in.c.re
cipimus.de priuile.aliqñ ſic:vt i.c.oīs
aīa.de cēſi.ꝛ hoc ſꝫ ſubiectā materiaꝫ.

p Rocurator

quis dicatur.vid.ſ.
Iconomus.
1 ¶ Utrū procurator q̄ vadens pro fcō
domini incidit in latrones ꝛ fuit vul
neratus:ſpoliatus:ꝛ hmōi ſit a domio
in aliquo releuandus? R. Pa.in.c.cum
pro cauſa de procura.ꝙ nō de neceſſita
te.videtur tex.in.l.inter cauſas.§.non
omnia.ff.mandati.quia hec ſunt extri
ſeca a mandato ꝛ imputanda caſui for
tuito.Secus in ſocijs:qꝛ vnus iputat
alteri dāna q̄ occaſiōe ſocietatis cōtin
gunt.l.cū duobus.§.quidam ſagariaꝫ
ff.pro ſocio.ſed ſolū expenſas quas fec
eundo ꝛ redeūdo ꝛ ſtando pro cā:etiaꝫ
ſi a prin.nihil dictū ſit de expēſis.ꝛ ēt
quātūcūqꝫ volūtarie aſſūpſerit mādatū
Si aūt pricipaliter iret aut ſtaret pro
negocijs ſuis non poteſt petere niſi qd
expēdit pro cā:ſed de hoc vide.ſ.Mā
datum.§.5.
¶ Utrū adminiſtrator ecclie poſſit iſtituē 2
ꝓcuratorē.R.ꝙ ſic.c.petitio.de ꝓcura.
lꝫ nō ſit dñs:vt i cle.ꝺ doā.ꝙuis regu
larit a ſolo dño poſſit iſtitui.

p Roditio

eſt filia auaricie.de qua
habes Interrogationes.circa a
uariciam.

p Rodigalitas

Utrū ſit pcc̄m
R.ꝙ ſic.cum mediuꝫ liberalitatꝫ

corrumpat. Est tamen minus peccatū q̄ auaritia. sm phm. 4. Ethicor: q2 ma gis elongat a liberalitate cui magis p tinet dare in quo extēdit pdigus: q̄ re cipere vel retinere in quo excedit auar⁹

Professio tacita quō fit. vide. ſ. nouicius. §. 12.

1 ¶ Que requirunt ad professionem expſ sam? R. 6. primo q̄ pfitēs cōpleuerit 14. annum si masculus. vel. 12. si mulier vt. in. c. i. de regula. li. 6. Fallit in casu d̄ q̄. ſ. nouic us. §. 2. scd̄o q̄ pfessio fiat ei q̄ pōt religioni incorporare vel de licētia eius sm Inn. ⁊ Pa. in. c. porrectū. d̄ regu la. Et sic pfessio facta per se solū aut in manu epi nō solennizat votū sȝ do. An to. in. d. c. porrectū. ita q̄ si matrimoni um cōtraberet teneret nisi reciperetur nomine alicuius incorporare valentis: q2 post ratificationē: nō autē ante: ⁊ sic non teneret mrimoniū. Sec⁹ si nō reci peretur noīe eius: q2 ratificare nō possȝ Ge. in. d. c. pstitutiōeȝ. de regula. li. 6. tȝ cum Zappo: q̄ si pfessio fit in manibus alicuius babētis administrationē reli giosam obligat religioni i genere saltēȝ nō in specie nisi recipiat ab eo qui pōt icorporare illi. qd̄ crede verū si talis ba bens adistrationē pōt illā religionē in qua babet adistrationem obligare tali quē recipit: aliter nō vt pȝ p ea que dixi ſ. nouici⁹. §. 14. tertio q̄ fiat alicui reli gioni approbate. c. vnico. de voto. lib. 6 Et si fieret in domo ppria in manu pla ti tenet. d. c. porrectū. 4. q̄ plat⁹ reqrat cōsiliū capituli sui alr nō valet sm Jo. an. in quadā appostilla. in. c. ad aposto licā. de regula. ⁊ sequit Pa. ibidē Sed veȝ est q̄ nō tenet sequi sȝ Jo. an. ⁊ cō muniter do. ⁊ nisi requirat osiliū q̄ ac tus sit null⁹. pȝ in. c. nouit. iūcta glo. de bis que fi. a pla. vn̄ vacāte mōasterio pt aliqs recipi: vt in fili dicim⁹ de collatiōe spectante ad epm: vt in. c. vnico. ne sede svacā. lib. 6. iūcto. c. fi. de regula. li. 6. qd̄ veȝ credo nisi baberet abbas vel plat⁹ ex osuetudine vel puilegio q̄ ipse soluȝ reciperet ēt cū osilio. Sec⁹ est d̄ iure: q2 creatio monachoȝ de iure ptinet ad ab batē ⁊ ouentū: sm Jo. an. in. d. c. fi. alle gat. c. ea noscit. d̄ bis que fi. a pla. Et id̄ vacāte monasterio nō poterit ouentus recipere. Sed plato viuēte: nec platus sine ouentu: nec cōuent⁹ sine plato pote rit aliquē recipere: vt no. in. d. c. fi. 5. q̄ fiat simpliciter de trib⁹ votis. s. obedien tia: castitate: ⁊ paupertate. q̄ si nollet p fiteri nisi obedētiā solū quo ad alia nō teneri nō esset pfessus ppie si expresse bic deducit in pactū: q2 remota pte sba li act⁹ remouet totū vt in. c. tua. d̄ spō. sȝ pdicta tria sunt sbalia pfessioni rligio nis. c. cū ad monasteriū de sta. mo. Si vero expsse nō deducit in pactū: valȝ p fessio de vno voto obediētie solū: dūmō addat pmitto obediētiā sm talē regu lā: ⁊ sic intelligo Inno. in. d. c. cū ad mo nasteriū. In reliquis vero lȝ non seruet forma tradita: puta in regula mōacbo rū in pfitēdo tn̄ tȝ pfessio p quecūqȝ ver ba fiat: q2 defect⁹ forme n̄ sbalis nō dȝ vi ciare actū: sicut dicim⁹ in excōicatiōe. c. sacro. de sen. ex. Ita no. Pa. i. c. porrectū Sexto requirit q̄ votū fiat vni religio ni: q2 vt refert dn̄s Anto. in. c. rursus. q̄ cle. vl' vo. doc. bononiēses osuluerūt q̄ si quis fecit pfessionē certe regule: puta i ordie minoȝ: it̄ tn̄ pfessio nō valȝ: puta q2 ante annū pbatiōis: lȝ si possint redi re ad seculū: tn̄ si cōtrabit mrimoniū te nebit. rō q2 nō est facta vni de religioni bus approbatis vt requirit in. c. vnico. d̄ voto. li. 6. q2 cū nō valeat q̄ ad fratres minores: nō est factū vni: sed in genere remāsit votū de pfitēdo vnā. d. c. nō so lum. de regula. li. 6. ergo nō dirimet.

2 ¶ Sed nunquid sine peccato mortali poterit contrabere talis? R. secundum Zappū. Abba. ⁊ recitat Ge. in. d. c. non solum. q̄ si profitens intendit illam so lum ⁊ non aliam sic non peccat mortali ter. ratio: quia iste non profitetur regu lam minorum: quia non valet. nec aliaȝ quia non intendit: ergo votum nullum Si vero profitens indifferenter inten deret si non isti saltem illi: tunc peccat mortaliter. Et licet Ge. in. d. c. non solū velit q̄ etiam dirimat matrimonium post contractum ex quo professioneȝ fe cit intendens se obligare saltem alteri: tn̄ ego non teneo sed dico cuȝ ipe Zap po. ⁊ Cal. vt ipe eos recitat: q̄ expsse p fessus in ordine mendicantium infra annum non obligatur taliter quin tene at matrimonium si contrabat: licet pe c

ect mortalis qñ intēdebat. si non illi sal tē alteri se obligare vt dictū est: qḋ no. ꝛ vide ad hoc. s. nouicius. §. 14.

3 ¶ Utrū femia pfitēs religionē mascu lorū i manibus ipsoꝝ efficiat religiosa licet nō igrediat monasteriū: sed rema neat i domo sua. R. Pa. in. c. insinuāte. qui cle. vel voue. ꝙ sic: etiā si nō susce pit habituz: dūmodo expresse sit profes sa: vt in. d. c. porrectuz. ꝛ idez dic de ma sculo ꝙ ex causa pōt profiteri cū pacto ꝙ stet extra monasteriū. ẜm Inno. i. d. c. insinuāte. ꝛ Bar. in autē. ingressi. C. de sa. san. eccle. sequit. Pa. in. c. ex pu blico. de cōuer. cōiuga. ꝛ ad. c. monachū 20. q. 4. respōdetur ꝙ verū sine cā fieri nō posse. Ex quo pꝫ ꝙ habit⁹ nō ē d sub stantia regule sed de accidētalibus: vt no. idē. Pa. in. d. c. porrectum.

Romissio vide. s. pol licitatio.

p **Roprietas** pprie ca pit pro do minio: ꝛ iō idē ē dicere cā ppe tatis sicut cā dñij. ꝛ iō i statutꝭ sola pos sessio nō verificat p pprietate. no. Pa. in. c. i. de causa poss. ꝛ proprie.

1 ¶ Quare fuit iuenta pprietas. no. 12. q. i. dilectissimis. vbi dr pp iniqtatē. s. negligentie. ẜz glo. ibidem.

p **Rosoneta** q̄ cōtract⁹ faciūt vsu rarios: vide Inno. ꝛ Jo. an. i. c. Michael. de vsu. glo. ꝛ arhi. 46. di. c. si cut nō suo. tu dic vt infra. Restitutō. 4. in verbo vsurarius. §. 5.

p **Rotestatio** vide. i. Recusa tio. §. secundo.

p **Rouincia** pprie dicit qui habꝫ. x. vel. xi. ciuitates ꝛ vnum regem 6. q. 3. Scitote.

p **Rudentia** scḋm pħm Ethicoꝝ 6. est recta ratio agibilium.

1 ¶ Qui sunt actus eius? R. cōsiliari. de cōsiliatis ꝛ inuētis iudicare. Cōsiliata ꝛ iudicata ad opus applicari precipere. Et iste. 3. act⁹ ē pricipalis: qꝛ alij duo or dinātur ad istū ẜm pħm. 6. ethicorum.

2 ¶ Quot sunt eius ptes? R. ꝙ 5. Pria dicit monastica p quā qs regit seipm Secūda yconomica p quā qs regit vnā domū vel vnā familiaz. Tertia milita ris per quaz quis regit exercitū. Quar ta politica architectonica siue regnati ua vel legis positiua per quaz quis re git ciuitatem vel regnuz. Quinta poli tica. s. simpliciter dicta subditoꝝ per quaz bene se hñt ad conseruationez po licie bene ordinate. de quibus. 6. ethi coꝝ. ꝛ. 3. Politicorum.

¶ Que opponūtur prudentie? R. ipru dentia: que quidem pōt dici peccatum generale per participationez inquan tuz. s. in quolibet peccato est defectus i aliquo actu rōnis digerentis: ꝛ ideo ẜz peccata circa que est tale peccatuz erit. 3
habet etiam imprudētia sub se species s. precipitatio qua aliquis per impetuz passionis vel voluntatis fertur ad ali quid agēduz pertrāsitis medijs p que oportet ordiate descēdere recta consili ando. Que media sūt memoria preteri toꝝ. Intelligentia presentiuz. Soler tia in cōsiderādo futuros euentus. Ra tio cōferēs vnū cū alio. Et docilitas per quā qs acquiescit alioꝝ sētētijs. Ha bet etiā temeritatez que est cōtemptus regule dirigentis, vnde temere dicūtur illa fieri que rōne nō regūtur ex cōtem ptus regule dirigentis ꝛ iconsideratio nē qua in recte iudicando deficit. Est ꝛ incōstātia q̄ dficit i precipiēdo. Est ꝛ ne gligētia q̄ ē p defectū volūtatis: ꝛ ē ppe in act⁹ iterioris defectu ad quē ptinet electio. Est ꝛ pigritia ꝛ torpor de quib⁹ s. Et qñ predicta sint peccatū mortale: dicas ꝙ solū qñ sūt cōtra aliqḋ necessa riū ad salutē qḋ precipit vel qḋ est phi bituz: alrs cōiter sunt peccata venialia.

¶ Que sunt vitia que similitudinē hñt cum prudentia? R. ꝙ sunt qtuor. Pri 4
mum est prudentia carnis inquantum studiuz rōnis ordinat ad finem qui nō est vere bonus: ꝛ quidem si sumatur se cūdū absolutā rationem: ita ꝙ in cura carnis aut mundanorum finis totius vite sit: sic est peccatum mortale: quia p hoc auertit homo totaliter a deo: cum impossibile sit esse plures vltimos fi nes. ꝛ de hac dicitur ad Ro. 8. Pruden tia carnis iimica est deo. Si autez su mat ẜz rōnez pticularis prudētie: sic ē peccatū veniale: qꝛ sicut affectio ad ali

qđ delectabile carnis vł mūdi sordiata sine auersione a deo ē peccatū veniale sic test studiū ad illā. Silr dic de prudentia seculi. Si v̄o quis curā carnis in finem ordinat honestū: puta comestionē ad carnis sustētationē vt deo seruiat: sic nō erit prudētia carnis. Silr nec prudētia seculi: qn vtitur reb⁹ mūdi ad finē honestū. vide ꝺ hoc Tho. 22. q. 59. Scōm est astutia. Tertiū dolus. Quartum fraus. ⁊ lʒ hec tria conueniant inquātū qs p vias nō veras ⁊ simulatas vult ꝯsequi aliquē finem. Tn̄ differunt inter se: quia ad astutiā ptinet cogitatio hmōi viaꝝ. Ad dolū ⁊ fraudē vero ptinꝫ ꝓprie executio opis. sꝫ dol⁹ cōsistit i verbo ⁊ factis; fraus v̄o ꝓprie i factis.

p Ubes qs dicat. ł. hēs. 20. q. 1. §. cū ergo. ⁊ q. 2. c. si in q̄libet. ⁊ de spō. ipu. c. pubes. ibi dꝫ: puberes sūt vocati a pube i. a pudentia corporis: q: hec loca p̄mo lanuginē dicunt. ⁊ hodie dic ꝙ ē masculꝰ. 14. annorū: ⁊ fe'a. 12. vt. ꝭ. Impubes.

p Ublicum dꝫ: dupłr ꝭm pa. in. c. ex lłarū. de tēp. or. vide notoriū: ⁊. ꝭ. Occultū. Itē publicū differt a cōe q: cōe dꝫ: qđ ē oibus aiantibus et brutis cōe.: sꝫ publicū dꝫ: qđ ē i vsu hominum tm̄. vn̄ publicum q: populicum.

p Udicus dꝫ eē sacerdos: dat v̄bis ⁊ moribus pudorē idesinenter exhibeat. 43. di. §. 1.

p Udicicia e al v̄tus qua qs verecūdat de actibus ꝺ q̄b⁹ hoies magis verecundant: vt sunt act⁹ venerei ꝭm Aug. 14. de ciui. dei. comitemqꝫ hꝫ fortitudinē: vt potius q̄lꝫ mala toleret ꝙ malo ꝯsētire decernat. 32. q. 5. ita ne.

p Unitio ñ dꝫ eē sine cā: lʒ aliñ sine cłpa. de reg. iur. sine culpa. li. 6. de quo vide. ꝭ. Pena. ⁊ vbi dꝫ puniri. vide. ꝭ. Pena. §. 24. cum sequenti.

p Urgatio quadruplex. alia spiritualis. scilicet a peccatis: et hec fit p baptismum et penitentiam. de conse. di. 4. non potest. et per sacrorum receptionē. de ꝯse. di. 2. cū oēs. Et p fidei feruorē. 15. q. vi. c. vi. de ꝯcoba. cle. ⁊ mu. c. vł. i. Et p q̄lꝫ opa pietatis. 22. q. 2. ñ q̄lꝫ. Alia dꝫ ignis purgatorij. de qua infra. Purgatoriū. Alia dꝫ vulgaris q̄ a vulgo ē inuenta: ⁊ hec fit cū ferro cādēte aqua feruēti aut cū duello: ⁊ si euaserit illesus fit immunis: ⁊ hec prohibetur sub pena mortalis peccati. 2. q. 5. mennaꝫ. ⁊ c. ꝯsuluisti: ⁊ de purga. vul. p totū. q: est ꝯ id deutronomij. 6. Non temptabis dñm. Alia dꝫ canonica a iure canonico inuenta: ⁊ hec fit p iuramētū ꝑstatōem corā suo iudice et illis apud quos infamatus ē sic iurādo super euangelia ꝙ tale crimen ñ commisit super quo est ifamatus: nec ad id operā dedit ⁊ hmōi. ⁊ dꝫ habere tot ꝯpurgatōes q̄t i dicenti purgatōem canonicā videbitur attēta enormitate crīs: qui sint bone opinionis: et nomsic verisimile eos periurare: ⁊ qui eius ꝯuersatōeꝫ sciāt: ⁊ sint eiusdem ordinis si ē possibile q simul iurent ꝙ credūt eū verum iurasse: vł ꝙ bonum exhibuit iuramētū. hec probantur de purgatōne canonica per totum.

¶ Quando debet indici canonica purgatio. R. ꝙ quando apud iudicem suum quis est infamatus et infamia publica laborat et apud graues et bonos viros: et non sit orta ab inimicis: tunc iudex debet prefigere terminum vt si quis vult accusare compareat: et si accusator appareat audiatur canonice. Si vero non apparet et infamia mala crebrescit: tunc procedat iudex ad inquisitōeꝫ: ⁊ si null⁹ apparet ēt denūciator nec puniēdꝰ: tūc ꝯpellat eū ad purgatōeꝫ canonicā. hec no. Jo. 2. q. 5. ꝑsbꝫ p totū; ⁊ ꝺ purga. cano. p totū p doc. 1

¶ Sꝫ nūqđ iudex ex sola suspitōe poterit purgatōeꝫ canonicā idicē. R. ꝙ si infamia ñ laborat: vt dixi: ñ poterit: nisi forte fuerit accusat⁹. 2. q. 5. §. ecce q̄r. Un̄ nota ꝙ verisimił suspitō sufficit ad idicēdā purgatōeꝫ ꝑdcāꝫ: lꝫ ñ sit ifamatus: sꝫ temeraria suspitō ñ ꝑpellit. ex. eo. c. si qs. Sc̄dū. 2. q. 1. c. 1. Uiolēta āt sufficit ad s̄niā. 32. q. 1. dixit. no. Archi. 2. q. 5. oibus. Inno. ⁊ Host. i. c. si quis ꝺ gradu. Limita hoc vt supra. Presumptio primo. de adulte. 2

5 ¶ Utrum ad dictum vnius mulieris sit indicenda. R. q sic si infamia ex hoc apud graues resultat. c. significasti. de adul.

4 ¶ Que pena deficientis in purgatione R. q si accusetur et indicatur sibi purgatio: si deficit punietur ac si fuisset conuictus. de simo. c. de hoc. Si vero per modum inquisitionis agatur aut denunciationis: pena erit arbitraria: vt no. Gofre. Host. et Pa. in. c. accedēs. de accusa. Similiter dic q si non precessit aliquis modus agendi: neqȝ per accusationem aut inquisitionem aut denunciationem: sed solum propter infamiam iudex indicit purgationem: tunc similiter si deficit punitur extraordinarie. Et est casus. c. significasti. de adulte. Et sic eum intellige. Et aduerte quia dicit Inno. q cum iudex hoc casu procedat ex presumptione q debet multum temperare sententiam: vt no. in. c. afferte. de presump.

p **Urgatorium** est pena grauissima: minor tamen q infernalis: vt patet. 25. di. §. qualis. de pe. di. 7. c. fi.

1 ¶ Qui sunt qui purgantur. R. q illi q moriuntur in charitate: qui tn̄ non satisfecerunt pro eorū peccatis in hac vita. 25. di. c. qualis: et. c. se.

2 ¶ Quō iuuantur aīe defunctorum. vide infra. Suffragia. per totum.

p **Urificatio** p⁹ ptū mulierū ē nō necessaria. vn̄ si voluerit itrare ecclīaȝ vt grās agāt n̄ peccāt. Si vo ex veneratōe aliq̄ diu voluerit abstiē: deuotio earum non est phibēda. de purga. p⁹ par. c. vnico.

Usillanimitas opponitur magnanimitati p defectum q: deficit pusillanimis a pportiōne sue potētie dū recusat ī illud tēdē qd ē commensuratū sue potētie: et sic ē pctm̄ et tale qualis est obligatō ad illd in qd tēdere recusat: siue sit preceptum siue sit phibitō. Secus si sit circa ɔsilia: vt itrādi religiōem audiēdi ɔfessiones vl̄ predicādi qb⁹ ex offō n̄ icumbit de necessitate: q: sic ē pctm̄ vēiale. hec ex Tho. 22. q. 133. et ē filia accidie.

q **Uadragesima** qn̄ et quō fuit istituta. no. i. c. quadragesima. de consecra. distinc. 5. vbi dr̄ q a xp̄o fuit istituta: et vt decimam ānorū deo reddamus. Qn̄ ē icipiēda et a qbus abstinendū et qua hora comedēdū. vid supra Ieiunium.

q **Uarta** falcidia vel trebellianica. vid. ltima quarta funeralis. vid canonica portio.

q **Uestuarii** dicunt̄ qui discurrūt p elemosynis q nullo mō recipi debent nisi veras lrās aut apl̄icas āt dioecesani oñdant. et ponit̄ forma lrārum i. c. cū ex eo. de pe. et re. et si hn̄t litteras apl̄icas non debēt acceptari nisi pus sint p ep̄m examiati. cle. abusionibus de pe. et re.

¶ Utrū tales q̄stores sint pmittendi pdicare. R. q n̄: nisi solū qd ī lrīs ɔtinet̄ pplo pponē: vt i. d. c. cū ex eo. et d here. vt offm̄. li. 6. et. d. cle. abusionibus. 1

¶ Quid si ɔtinet̄ ī eorū lrīs q ī locis religiosis honeste et charitatiue recipiant̄: et q fideles ad eorū exhortatōnē ɔuocēt. R. q nihilomin⁹ clerici et rectores ecclīarū n̄ tenent̄ inuiti pdcā facere: q: tales lre q̄tū ad hmōi cōuocatōes sunt reuocate ipō iure: vt hēt̄ in extrauagāti cle. 4. 2

¶ Quō n̄ debēt ī tabernis aut aliis locis incongruis manere aut inutiles expensas facere: aut hitum false religionis portare: aut idulgētias vel alia mēdaciosa pponere: hr̄ in. d. cle. abusiōibus: et. d. c. cū ex eo. 3

¶ Sȝ nunqd si publice deliquāt tales poterāt ab ordinariis puniri. R. q sic: lȝ sint exēpti. de pui. c. tuarum. 4

q **Uestus** dr̄ oē qd ex opera cuiuscunqȝ dscēdit. ff. p socio. l. questus. gl. i. lucrum.

r **Ancor** ē disciplina cōtra aliquē pp quam desiderat vl̄ querit qs malū alteri. et ē filia accidie qn̄ pcedit contra aliquē: eo q iduc̄ eū ad bn̄ opādū. Aliā filia ire: et ē pctm̄ mortale si malū qd alteri querit

alteri q̄rit vł optat ē q̄d alicui⁹ ip̄ortā tie ⁊ cū deliberatiōe volūtatis: vt elicio a Tho.22.q.25. Limita tñ vt.§. Odiū.

r **Atio** bz triplicē gradū i ho mie s̄z p̄bm p̄mo ethi co. P̄rim⁹ ē añ ꝯpletū septēniū vbi nō itelligit nec p se nec ab alio ca pere pōt: ⁊ iō illo tp̄e nulli ꝯctui ē apt⁹. Scd̄s grad⁹ ē cū ab alijs cape pōt: lz i pfecte: sed ip̄e p se nō sufficit ad itelligē dū. ⁊ istō ē i fine p̄mi septēnij regłarit: ⁊ tūc pōt pmittere aliq̄ ad q̄ natura in clinat: nō tñ cū obligatiōe ꝑpetua. Ter tius ē qñ ab alio cape pōt ⁊ p se ip̄m cō siderarare: ⁊ istō ē i āno pubertatis: et tūc pōt se obligare q̄ ad p̄sonā. s. ad vo tū religiōis: m̄rimoniū: ⁊ hmōi: s̄z quo ad exteriora nō: nisi i fine. 25. ānorum. Rō finalis ē aīa legis. vide lex. §. 4. Et quō cognoscat qñ rō ē finalis vł ipul siua. vide. §. Causa.

r **Atiocinia** sūt redditio nes rōnum ad q̄s q̄s obligat ex administra tione reipublice vel p̄uate. Nā sūt q̄dā rōcinia publica q̄bus obligāt offāles curie ex admistratiōe aliquoꝝ ad rēpu blicā ptinētiū: vt. C. de epi. ⁊ cle. l. offici ales. Quedā dicunt p̄uata q̄b⁹ obligāt hoies ex admistratione rerū p̄uataruz: vt tutores curatores actores pcurato res: executores. et̄ de obli. ad rō. c. vno.

1 ¶ Utꝝ obligatus ad rōcinia possit or dinari. R̄n ꝙ post dimissionē admistratō nis si ē obligatus reipu. ex administra tiōe pmoueri ñ pōt añ reddita rōcinia c. p̄terea. 50. di. sec⁹ si esset obligat⁹ ex mutuo vł alia cā. l. rescripto. ff. de mu. ⁊ ho. C. de epi. ⁊ cle. l. q̄sq̄s emēsis. Si ꝟo ē obligat⁹ p̄sone priuate: tūc si tene tur de dolo ⁊ fraude ⁊ cōstat: repellit. Siꝟo constare non potest vel tenet ex alia culpa. sic pōt pmoueri. In officio aūt admistratiōis etiā an possit pmo ueri. Mibi plz opi. Inno. i. d. c. vnico. vbi dicit ꝙ si q̄s gerat tutelā vel curaz legitimā vel necessariā a legib⁹ sibi ip̄o sitā: vel ēt suscipiat: aut miserabiliū p̄so narū: aut ecclie pcurationes seu admi strat̄iōes: ⁊ maxime cū licētia epi ꝙ ñ ipedit ordinari: cū possit talia suscipe ēt ordinat⁹. alias aūt p̄hibet. 51. di. p totū ⁊. d. l. officiales.

¶ Sed nūq̄d magister scholariū: ve 2 alius famulus q̄ iurauit p ānū seruire poterit religionē intrare. R̄. ꝙ sic scd̄m Hugo. 53. di. c. legē. licet dicat ꝙ nemi ni cōsuleret. Ho. dicit ꝙ tutius est im plere qd̄ iurauit: nisi obtineat licētiaz: quam si nō vult dare poterit itrare au ctoritate. c. puenit. el. 2. de iureiur. Ad do ꝙ etiā liceret qñ immineret sibi peri culū mortalis peccati.

3 ¶ Utꝝ obligatus cā pignoris possit p moueri. R̄. s̄z Ho. ꝙ nō añ redditā rō nē ar. c. significāte. ⁊. c. cū ꝯ de pigno.

¶ Utꝝ filius vsurarij possit pmoueri. 4 R̄. Ho. ꝙ nō si succedat. nisi clamores p̄ris emendet: vel hereditatē repudiet c. tua nos de vsuris.

r **Aptor** p̄p̄e d̄r q̄ rapit res imobiles. P̄redo vero res mobiles. Uñ rapina d̄r i rebus imobilibus. Depredatio ꝟo in mobilib⁹ ⁊ se mouētibus: vt aīalib⁹ ⁊ hmōi s̄m Jo. an. quē sequit Pa. in. c. fi. de rap. ꝙuis vt plurimū equoce su mant. Et fit rapina cū q̄s publice ⁊ vio lēter rapit: vt i. c. penale. 14. q. 5. de hoc vide Insti. de vi bo. rap. post p̄ncipiuz. ⁊ est grau⁹ pctm̄ ꝙ furtum: vt in. d. c. penale.

1 ¶ Utꝝ raptores largo modo p q̄buscū ꝙ publice ⁊ violēter res alienas depre dātibus tam mobiles ꝙ imobiles pos sint recipi ad cōfessionē: nisi restituant rapta: vel q̄ cōbusserūt: destruxerūt: de populauerūt: āt alio mō damnificaue rūt p̄rimū sicut tenent. l. duob⁹. §. si q̄s iurauerit. ff. de iureiur. ⁊. l. cū te non so lū. C. quod met. cā. R̄. tex. i. c. super eo. ꝯ rapto. sic ꝙ q̄cūq̄z surrexerit in rapinā siue ecclīarū violationem ⁊ manifeste fuerit deprehēsus: nisi pri⁹ ablata resti tuat si poterit vel emēdādi plenā secu ritatez fecerit penitētie beneficiū ei pe nitus denegetur. Si vero vsq̄z ad obi tum in cōtumacia sua durauerit: et in extremis positus remediū penitētie po stulauerit humiliter: si emēdationē vł emendādi securitatē p̄stiterit: ei peni tētia ⁊ ecclesiastica sepultura cōcedat. Qui autem in sanitate obstinata mē te non emendauerit: ⁊ i morte securi tatem prestare non poterit: si de pecca to contrit⁹ fuerit: viaticum non dene

Q

getur: ꝛ sic nec confessio ꝛ absolutio. sꝫ tamen nullus clericoꝝ sepulture eius intersit: nec eiꝰ elemosynam presumat accipe: licꝫ sit sepeliendus in cimiterio. Et quicunqꝫ clericus vel presbyť contrafecerit: debet deponi ab ordine irrecuperabiliter. s. sine dispensatione: ꝛ bene fictio carcere ecclesiastico. hec in. d. c. sup eo. Si vero non sūt manifesti poterūt recipi ad confessionē: sicut ꝛ alij peccatores ſm Abbatem in. d. c. sup eo. ꝛ ēt licꝫ essēt manifesti: si tamē moniti nūqꝫ fuerūt ſm Ho. in. d. c. sup eo. dūmodo sint dispositi restituere vt tenent.

¶ Quid de raptorib⁹ depredātib⁹ romipetas. vide. §. Excōicatio. 5. casu. 20.

¶ Utrū raptor virginis sit puniēdus pena. l. vnice. C. de raptu. vir. Rñ. Pa. in. c. cū causa. de rapto. qꝫ si precessit tractatus determinat⁹ de mrimonio ꝛ ob hāc cāꝫ abducit nō committit pena de iure canonico cū stamus in hoc. Si vero predictus tractatus nō precessit etiam si puella fuit volūtaria committit pena. 27 q. vltima. lex illa. ar. 36. q. i. §. ex hac. in fi. ꝛ obligat ad restitutionem: nō solꝫ subtracti sed ēt lucri qḋ habuisset ille sub cuius potestate erat ſm do. Jo. de platea. Insti. de actio. q̄ ex delic. nascū. §. Interdum.

Rapina

sit primo i naufragijs. Scdo i pedagijs. Tertio i qstis talibꝫ ꝛ fictis. Quarto in bello. Quito in extorsionibus officialiū plus debito.

¶ Utrum dñs agri vel territorij teneatur de rapina in eo facta. Rñ. Pa. in. c. licet. de restitutio. spolia. qꝫ si fuit sciēs ꝛ potuit prohibere ꝛ non prohibuit sic tenetur. l. i. C. de fal. mo. Secus si non potuit prohibere. l. i. §. is autēꝫ. ff. si far. fur. se. di. Et idem dic de villa ꝛ castro: ꝛ hec ē cois opinio. scdm Bar. i. l. ne qḋ ff. de incen. rui. ꝛ nau. Ciuiliter tamen tenetur non criminaliter secūdū predictos.

¶ Sed nunquid stabitur iuramento sup quātitate rerum amissarum robato. Rñ. communiter tenent legiste in. l. quando. C. vnde. vi. ꝛ Pa. in. c. sup eo. de his que vi. qꝫ vbi quis conuenit ex dolo alterius non admittitur probatio p iuramentum in litem. Sed quando conuenit de dolo suo sic credetur iuramento allegantis damnum: propterea dicit Inno. in. d. c. sup eo. qꝫ. d. c. habebit locuꝫ i qualibet vi compulsiua: ablatiua: expulsiua: turbatiua: ꝛ inqetatiua. Ex quo infert qꝫ si probo furtū vł rapinam contra raptorem stabit iuramento meo de qtitate rapta. Et no. qꝫ furtum vł rapina probat p socios familiares: ꝛ hmōi.

Rehabilitio

vid supra Consensus. §. 4.

Reconciliatio

ecclie vide. Consecratio.

Recompēsatio

vide Cōpensatio.

Recusari

potest iudex: de legatus ex multis causis. no. Pa. i. c. accedēs. vt lit. non conte. Primo q: consanguineus aduersarij. Secūdo q: commensalis ipsi⁹. Tertio q: oriundus de eius terra. idem de districtu. Quarto quādo non potest haberi accessus ad iudicem: nisi per terram inimicoꝝ. Quinto quando loqtur in aure ꝛ familiarit cum aduersario. Sexto quando i alia causa litigabat cum eo. Istud no. Pa. in. c i. de iudi. Septimo quādo est imperit⁹: ꝛ hꝫ assessorē suspectū. ibid. Pa.

¶ Utrum protestatio de nō acceptando eum tollatur per cōtrarium factū. Rñ. Pa. in. c. vnico. de litis conte. qꝫ nō: nisi factum contrarium tollat ꝑtestationem propť intellectum alium intermediatum. Ubi gfa. Interrogatur an vera sunt que cōtinētur in libello. Rñ. reus Respōdebo cum ꝑtestatione qꝫ nō intēdo contestari litē per hāc responsioneꝫ: ꝛ sic respōdet nō contestatur per istud factū cōtrariū. Secus si his dictis diceret iudex nō admitto hāc ꝑtestationem: ꝛ postea ipse reus respōdet sine ꝑtestatione repetita ad libellū: tale factū cōtrarium tolleret protestationē ꝛ lis esset contestata. Secus si iterum repeteret: ꝛ ego protestator nolle contestari litem: quia nihil medium interuenit. ꝑ hoc facit Cle. vnica. de dolo. ꝛ quod dicitur de consti. c. cum. AD. iet. l. vbi repugnantia. ff. de re. iur. et in. c. solicitudinem.

tudinē.de appel.vel dic ſm Bar.in.l.
vnica.C.de litis ꝯte.ꝙ qñ ꝓteſtatio re-
ſpicit vnū ⁊ factū aliud.nā ī litis ꝯteſta
tiōe oꝛit̄ quaſi contractus. Proteſtatio
vero oꝛdinat̄ ad tollēdū; iſtu; quaſi ꝯ-
ctu; nō autē reſpōſionē:⁊ ſic ſit diuer
ſa:⁊ tūc ꝑ factū cōtrariū nō tollit̄. Sed
qñ cōcernūt vnū ꝓteſtatio ⁊ factū:vt pu
ta:q: rñdet vt ꝓteſtat̄ ꝙ ānio nō reſpō
dendi:tūc tollit̄ talis ꝓteſtatio per ꝯtra
riu; factū:q: cōcernit ide; factum. Vel
dic ſm Pa.in.d.c.cū.M.ꝙ quādo pꝛo
teſtatio fit in depēdentib⁹ a mera volū
tate ꝓteſtātis:valet ꝓteſtatio:vt ſi di-
cat nolle aliud dicere cōtra fidē:⁊ poſt-
modu; dicit ꝓteſtatio defendit eū.24.
q.1.hec eſt fides. Si vero dependet a
voluntate ꝓteſtātis ⁊ alteri⁹:ſi alter cō
ſentit val;.c cumana.⁊ qđ ibi no.ꝺ ele.
⁊.c.fi.de cōdi.appo. Si vero nō cōſen-
tit:nec eſt iuſta cauſa ꝓteſtādi nō val;.
Sec⁹ ſi ſubeſſet iuſta cauſa:puta met⁹
vel vis.puta vis cōtrahā:aliter iter-
ficies me:pꝛoteſto: ꝙ quicqd dica; fa-
cio animo nō cōtrahēdi.⁊ v;.31.q.2.lo
tari⁹. Simil̄r qñ iudex delegat⁹ nō cō-
ſentit recuſatiōi.⁊ ſi nō cōpareo excōi-
cabit de facto cōpareo cū pꝛoteſtatione
de nō cōſentiēdo in ipſu; v; nec cōpitō
pꝛeiudicat. Aduerte tñ ꝙ ꝓteſtatio d;
pꝛecedere actū ſuper que fit: vt.ff.de cō
cubi.l.in concubinatu.

r **Egularis** dicit̄ qui ad viuendū re-
gulariter eſt aſtrict⁹ ſiue ſit mo
nachus regularis.de ſta.mo.c.ꝙ dei ti
moꝛē.ſiue ſit clericus:ſiue ſit laicus: l;
laic⁹ nō poſſit recipi in canonicu;:vt in
c.2.de inſti.tñ pōt recipi in conuerſu;.
de elec.c.cu; ex eo.li.6.

r **Eligioſus** dicit̄ tripli-
citer. Pꝛio
largiſſime:⁊ ſic ē quilib; xp̄ia-
nus.vnde in.c.ꝓ humani.de homi.li.
6.dicit̄ xp̄iana religio. Secūdo large:
⁊ ſic cōpꝛehēdit oēs clericos ſeculares:
omnē xp̄ianu; honeſte viuēte;. Nam ī
eo ꝙ deo ipēdit debitā religionē poteſt
dici religioſus:⁊ ſic ſequit̄.1.q.1.c.null⁹
el ſecūdo.⁊.33.q.5.quod deo.ar.de vo-
to.ex multa.vbi de hoc. Tertio accipit̄
ꝓpꝛie:⁊ ſic religioſus eſt qui pꝛofeſſio-
nē fecit alicui de religiōibus appꝛobat̄
per ſedem apoſtolicā.de voto.c.q voti
§.pꝛeſenti.li.ſexto.⁊ talis pꝛopꝛie dicit̄
religioſus. Et religiōes appꝛobate ſūt
quattuoꝛ. Pꝛima Baſilij. Secūda Be
nedicti Tertia Auguſtini. Quarta bea-
ti Franciſci vt no.Laudu.in cle.q: re-
gulares.de ſupplen.neg.pꝛe. Sub iſtiſ
militāt oēs ꝓpꝛie religioſi except̄ car-
tuſienſibus q̄ hñt ſua ſtatuta. 1
¶ Utrū diſpoſitio odioſa cōcepta erga
regulares ſeu religioſos extēdatur ad
fratres beati Frāciſci ⁊ hmōi. R̄e. Pa.i
Rīca de regu.ꝙ nō: q: tales ꝓpꝛie ſi di
cūtur religioſi.vnde poti⁹ eoꝛū r̄la ē qui
dam mod⁹ bñ viuēdi:l; ſit appꝛobat⁹ ꝑ
papa;:⁊ ideo ſolū cōpꝛehēdet illos qui
tria vota ſubſtātialia ꝓmiſerūt ī religio
ne appꝛobata ſm Jo.an.i.gl.i.⁊.2.cle.
i.de decimis. Et hoc verū niſi addat̄ a-
liud:puta quicūq; religioſi. Nā tūc ēt
cōpꝛehēderent̄ hoſpitalarij Hieroſoly-
mitani q̄ nō pñt ꝯhere matrimoniū:et
ꝓmittūt obediētiā ſupioꝛi: ⁊ nō pñt re-
trocedere ab illo ſtatu:nō tñ cōpꝛehēde
rentur alij hoſpitalarij q̄ vtunt̄ matrimo
nio:l; poꝛtēt certū habitū:q: nō ſūt re-
ligioſi nec ſtricto nec largo modo. In
fauoꝛabilib⁹ ꝯo bene cōpꝛehēduntur ꝓ
fati fratres:q: largo mō videntur ſub
regula ratione pꝛomiſſionis facte ſu-
perioꝛi eoꝛum.
¶ Quid de iueniētibus nouū oꝛdinē: 2
R̄e ꝙ nō ſūt religioſi niſi a papa exp̄ſſe
appꝛobētur:q: cū ſit ꝓhibitū nouū oꝛdi
nē vel religionē iuenire:vt i.c.religio
nū.de reli.domi.li.6.iō nō religioſi:ſed
poti⁹ irreligioſi ſūt cēſēdi tales:⁊ hodie
ſūt excōicati ipo fcō ꝑ extrauagātē Jo.
22.q̄ incipit. Sācta romana. Recitat
Pa.in.c.fi.de reli.domi. 3
¶ Religio beghinarum repꝛobatur: et
omnes eam ſectantes ſunt excōmuni-
cati ipſo facto:ac religioſi dātes eis au
xilium conſilium vel fauoꝛem in pꝛefa
to beghinatu.cle.i.de reli.domi. Et no.
ꝙ ſoꝛoꝛes tertij oꝛdinis. S. Franciſci
non ſunt ille beghine:vt no.glo.ibide;:
cum habeāt regulam appꝛobata; a ſe-
de apoſtolica:et multo minus ſoꝛoꝛes
ſancte Clare.
¶ Quis pt̄ effici religioſus. R̄e. ꝙ q̄l; q̄ 4
ñ h; aliquā de īfraſcriptis octo ꝯditio-

rum⁹ius: quarum prima est etas immatu
5 ra. de quo dic vt. s. Nouicius. §. i.
¶ Scđa seruilꝭ cōditiō. Seru⁹ quippe si-
ne ꝯsensu dñi nō pōt intrare religiōem:
ar. 54. di. c. null⁹ episcopoꝝ. Prescribitꝭ
tñ trienio a religiōe q̄ hoc ignorat si dñs
scit ⁊ nō repetit. 17. q. 2. si q̄s incognit⁹.
Iste tñ si repetatꝭ a dño religiosus erit
ꝫm Hu. ibidē. ar. 27. q. i. de viduis. ⁊ re-
ligioni tenebitꝭ q̄tū in ipso est: ⁊ si māu
mitteretꝭ nō possz cōtrahere. Nec ob. c.
quidā ꝺ conuer. cōiu. q: ille qui hz vxorē
non pōt obseruare castitatē ea inuita:
⁊ sic religiosus esse nō pōt: sed seru⁹ sic:
quia non requiritur corpus liberuz vt
sit monachus: cum in domo propria q̄s
possit esse religiosus. ꝺ. c. de viduis.
6 ¶ Tertia debitorum obligatio. q̄ eniz
debet aliquid alteri: nō potest illud lici
te pretermittere vt religionē ingrediatꝭ
53. di. c. generalis. Si tñ sit debitū pecu
nie: vel talis debitor nō habet vnde sa-
tisfaciat: tūc faciat qđ potest. s. cedat bo
nis suis creditori ⁊ sufficit. ꝓpter pecu
niam. n. nō obligatur persona liberi ho
minis: sed tantū ad recompēsaz. Unđ iz
ei reb⁹ suis exhibitis religionē ingredi
nec tñr in seculo remanere vt ꝓcuret vñ
soluat debitū: si mō ex zelo dei ⁊ feruoꝛ
charitatis hoc facit: q: spūs sancti au-
ctoritate hoc facit cui nemo potest resi
stere. 19. q. 2. due. de regula. licet. Si tñ
monasteriū qđ ingreditꝭ aliq̄d acq̄reret
per successionem hereditariam vel per
donationem aut legatum rōe ipsius so
lum: sic tenetur satisfacere q̄tum se illđ
extendit quod habuit eius occasione so
lummodo. ar. c. si qua mulier. 19. q. 3.
7 ¶ Utrum talis teneatur in religiōe la-
borare vt creditoribus soluat: R. q̄daz
tenent q̄ sic. Sed contrariū credo: cuz
ex toto sit religioni subiectus: ita q̄ nō
est momentum in quo a prelato nō pos
sit occupari: ⁊ nō habeat velle nec nolle.
c. si religiosus. de elec. li. 6. Itez si stetis-
set in seculo ⁊ cessisset bonis non tenetꝭ
tur laborare vt satisfaceret ꝫm Pe. de
palude et in. 4. di. 38. Ergo cum ex pro-
fessione cedat bonis: patet q̄ non tene-
tur laborare vt satisfaciat. Posset tamē
prelatus cum consensu monasterij hoc
ei concedere: alias vero non.
8 ¶ Quid si talis etiam cum iuramento
ad tale debitum erat astrictus: R. idem
per oīa dicēdū: argumēto. c. lz. ꝺ regula.
¶ Quid si promisisset talis operari ma 9
nibus vt satisfaceret: R. secundum Pe.
de palu. vbi supra q̄ hoc non obstante
poterit religionem intrare: sed si bona
sua sufficiunt: satisfaciat ei ad interesse
⁊ sic dic de eo qui accepit vxorez que pa
titur aliquod interesse ex hoc q̄ debz ei
satisfacere si habet aliqua secundum e-
undem.
¶ Quarta rōciniorum detentio. vnđ ob 10
ligatus ad rōcinia intrare nō potest. 53
di. c. legem. ⁊ hoc verum in obligatis ꝑ
petuo. In alijs autem secus: lz honestū
sit q̄ prius se expediant. Ex quo patz ꝫm
Gofr. q̄ potens qui iurauit regimē ciui
tatis per ānū: magister scolarū qui simr
iurauit legere per ānum ⁊ hmōi pñt in
trare religionem auctoritatate. c. perue
nit. el. 2. de iureiuran. vide supra. Ratō
cinie. de hoc. §. i. ⁊. 2.
¶ Quinta est paterna subuentio. Et vt 11
scias si pōt filius intrare religionem di
misso patre cui tñr subuenire. Exo. 20.
no. ꝫm Alex. in. 3. parte summe: q̄ si pa
parentibus nostris obsequia nostra ne
cessaria sunt ita q̄ sine ipsis sustētari nō
possunt tūc nō licet religionem intrare
si modo talia obseq̄a nō īducūt nos ad
aliquid agendum qđ sit cōtra deum: et
sic contrarium consulentes pharisei in
crepantur a domino. Math. ꝺcimoq̄n
to. ⁊ sic ꝫm hoc. intellige illud. c. si q̄. 30.
di. Si vero eis nō potest seruire siue ꝺ
bita obsequia exhibere sine ꝓprie salutꝭ
dispendio: tunc necessitudini generis
diuine religionis pietas aufertur: vt di
cit Ambro. super Lu. ⁊ sic poterit intra
re ipsis dimissis. Et sic loquitur Hiero.
in epistola ad eleodorum q̄ solū genus
pietatis est in hac parte esse crudelem.
⁊ Saluator Lu. 14. Si quis venit ad
me ⁊ nō odit. Si autē non sunt ī tali ne
cessitate: sic filius ipsis etiā inuitis potest
intrare etiam si cuz eis possit sine dispē
dio proprie salutis permanere. probatꝭ
in. c. i. ⁊. 2 20. q. 2. Addit tamē Tho. in.
3. quolꝭ. q. 6. q̄ nō solum pro indigentia
maxima: sed etiam pro mediocri paren
tum: puta quia posset viuere: sed tamē
cum notabili iactura ⁊ detrimento sui
status ⁊ conditionis sue: puta q: opor
tebit eum

debit eũ mandicare vel alijs seruire cum
maxima idecentia sui stat⁹: dimittẽd⁹ ẽ
ingressus religionis: ẽt si ex toto dĩet.
ꝛ placet qñ põt sine piculo salut. ꝺ facẽ
12 ¶ Sexta ẽ dignitatis astrictio: vt sũt
epi ꝛ alij supiores q̇ sine lĩa pape non
possũt ĩtrare. c. lꝫ. de regla. Inferiores
ꝯo epis pñt etiã inuitis suis epis: vt
19. q. 2. due. sicut sunt decani prepositi
archidiaconi archipsbyteri curati ꝛ oẽs
alij inferiores epis. Bñficiũ tñ eorũ al
teri nõ debet cõferri: nisi expresse vl' ta
cite ꝓfessi fuerint: vel apparuerit ꝙ ab
solute voluerint vitaꝫ mutare. c. bñficiũ
de regula. li. 6. debent tamẽ petere licẽ
tiã ꝗuis nõ obtineant: vt in. d. c. lꝫ.
13 ¶ Sꝫ cuius erũt fruct⁹ bñficij añ pro
fessionẽ. Rñ. ꝙ dꝫ assignari debita por
tio ipsoꝝ fructuũ alicui q̇ seruiat ꝓ ipo
vt in. d. c. bñficiũ. reliquũ vero erit ips⁹
vt nõ sit onerosus mõasterio qd̕ iura
uit tpe ꝓbatiõis. 19. q. 6. de lapsis: q̇a
nec ꝓprie ẽ religiosus: vt pꝫ i. c. religio
so. de sen. ex. li. 6. ergo iure suo nõ debꝫ
defraudari: vt. 17. q. 2. gõsald⁹. no. Tãc.
ꝛ Bartholeme. brixi. ꝛ iteri remanet ca
nonicus creat⁹ vel decan⁹ sicut p⁹ erat:
nec bñficiũ vacat.
14 ¶ Septia matrimõij obligatio. s. post
cõsumationẽ. nã tũc nõ põt religionẽ
ĩtrare: nisi ꝺm ꝙ dico Mrĩmonium. 7.
Intellige etiã si copula ẽ hita post con
tractũ mrĩmoniũ vel spõsalia: sꝫ non si
ante: q: sic nõ ipediret nec mrĩmoniuꝫ
diceret cõsumatũ. ar. c. venies. de spon.
vbi pꝫ ꝙ copula precedẽs spolia nõ facẽ
mrĩmoniũ. facit. c. verũ: ꝛ. c. ex publice
ꝛ. c. ex parte. de cõuer. cõiu. que reqrũt
cõsumationẽ: ꝛ ẽ illud quod sequitur:
nõ qd̕ añcedit.
15 ¶ Sꝫ quid ꝺ illo q̇ iurauit aliquã du
cere in vxorẽ: nũquid poterit ĩtrare? Rñ.
ꝙ sic auctoritate. c. ꝑuenit. el. 2. de iure
iuran. ꝛ. c. cõmissũ. de spon. i quo dr̃. tu
tius ẽ ei ꝛc̃. Intellige quo ad opinio
neꝫ: ne de facto dicat̃ ꝯ iuramẽtuꝫ fe
cisse: nõ quo ad veritatẽ ꝺm Ricar. in
4. dic ẽt vt. ꝺ. §. 9.
¶ Octaua coactõis ĩpositio. nã oꝫ vt sit
volũtari⁹: alr̃ nõ tꝫ ĩgressus: vt de regu
la. c. i. 20. q. 3. pñs. In religiõe aũt mio
rũ vltra ꝑdicta. ꝺ. reqrũtur alia qnqꝫ. s.
ꝙ sit corpe san⁹: legitie nat⁹: nulla vl'ga
ri ĩfamia notat⁹: animo prompt⁹: cõpe
tenter litterat⁹: vel ad honestos labores
apt⁹. Attamen si q̇s reciperet deficiẽs in
aliquo istorũ: teneret receptio: nisi sit. i.
2. 4. 5. 6. 7. vel. 8. que aliqñ reddũt rece
ptionẽ nullã: vt pꝫ ꝑ predicta.
¶ Quomõ debet q̇s intrare aut qua i 17
tentiõe? Rñ. vt moriat̃ dũmodo ꝛ viuat
xp̃o. 12. q. 2.
¶ Utrũ q̇lꝫ debeat reputare votũ reli 18
gionis ꝓportionatũ sue ĩfirmitati? Rñ.
ꝺm Ricar. i. 4. di. 38. ar. 6. q. i. ꝙ sic: nisi
per certã cõiecturã seu experientiã sibi
cõstaret de cõtrario. ꝓp eniꝫ custodiam
que magis adhibetur religiosis ꝙ secu
larib⁹: ꝛ ꝓp bona exẽpla que videt ibi
frequẽtius: ꝛ ꝓp bõa verba que frequẽ
tius audiũt: ꝛ ꝓp maiores cõsolatioes
quas diuina benignitas ob fauoreꝫ re
ligionis ꝛ ex sancta societate ĩfũdit eis
efficit̃ eius obseruãtia proportionata i
ipsa existenti: q̄ iproportionata esset re
manenti in seculo.
¶ Utrũ q̇s posset ꝓfiteri in aliqua re 19
ligione: ita ꝙ liceat sibi retinere sua?
Rñ. Pa. in. c. insinuãte. qui cle. vel vo. ꝙ
si quis simpliciter vouit cuꝫ tali cõditi
one: videt̃ in dubio ꝙ sibi reseruauerit
illa bona: vt obediẽtiarius mõasterij:
q: verba apposita i ꝯtu debent itelli
gi ꝺm naturã ꝯctus: vt l. i. si vno. ff. lo
ca. ẽt iproprìatis verbis: vt ibidẽ i pn.
ꝛ i. d. c. insinuãte. ꝺm vnũ ĩtellectuꝫ: vt
res poti⁹ valeat ꝙ pereat. l. quotiẽs. ff.
de ver. ob. ꝛ. c. abbate. ꝺ ver. sig. ꝛ sic erit
religiosus: ꝛ ꝑfata bona habebit ad vsũ
suũ ꝓ necessitate sua. Idẽ dic si ꝓfitet̃
vt in domo sua cũ oib⁹ bonis suis more
tur: vt no. Ber. Inno. ꝛ Po in. d. c. insi
nuãte: q: hoc nõ ẽ cõtra subltãtiã mõa
chat⁹: vt q̇s i certo loco moret̃ aut de
certis redditib⁹ viuat: cũ hoc possit su
perior cõcedere. c. cũ inter. R. de elec. et
si postea superior velit eũ amouere: po
terit: lꝫ nõ debeat nisi ex iusta cã. Siue
ro voluit sibi reseruare vt ꝓpuꝫ: ita ꝙ nõ
sit loc⁹ interp̃tatiõi: ꝛ tunc si fiat reser
uatio per viã cõditiõis resolutiue vel
suspẽsiue: sic viciat̃ actus ꝛ nõ ꝯditio:
vt in. c. si. de cõdi. appo. ꝛ sic nõ erit re
ligiosus. Silr̃ si fiat ꝑ pactuꝫ: puta q̇s
dicit. alr̃ non intẽdo profiteri nec alio
modo: q: hec verba habent vim condi

tionis: vt dicit Bar. in auten. ingressi. C. de sa. san. ec. Si aut simplr per viaz pacti seu modi reseruat sibi pprietatez vel facultate contrahedi mrimoniuz: sic facit trasire pfessione in alia spez: quia vbi est pactu contra natura contract⁹ et impropriatis aliquaten⁹ vbis pot trasire in aliu contractu: sit interptatio alterius cotract⁹: vt est text⁹ no. in l. ita donat. ff. de do. ca mor. et in l. cu manusa ta. ff. de cotra. emp. et sic erit iste no religiosus pprie: sed oblat⁹ monasterio: lz si in totu: et sic obligabit ad oia pter q ad reseruata. q si verba no patiant vt fiat transit⁹ ad aliu contractu. tuc pactu isti cit contractu in totu in l. per seruu. ff. de vsu et habita. iuncta glo. in d. l. cum manusata.

22 ¶ Utru intrans religionem ex causa inhonesta: puta vt esset abbas vel melius gauderet huiusmodi teneat licet no cosequat suam intentione? R. Pa. in c. vt clerici. de regu. q sic: qz effect⁹ est religios⁹ hoc non obstante: vt tenet gl. in d. c. vt clerici. et facit bonus text⁹ cum glosa in c. qd interrogasti. 27. q. 2. ad materiam.

23 ¶ Quid de illo qui dolo induct⁹ est ad religionem? R. q nihilomin⁹ erit religios⁹ de conuer. coniu. c. ex parte. el secudo: et c. veniens. et c. audiu. quod me. ca. cum dilect⁹. et ibi nota. Ber. et Hosti. et Jo. 20. q. 3. c. vltimo.

24 ¶ Quid de illo qui timore mortis efficitur religiosus? R. q si timor infera ab homine sic non est religiosus. quod metus causa. perlatum. nec obligatur per tale votum nisi postea ratificet: vt i c. porrectum: et in c. sicut nobis de regula. et hoc intellige quando talis timor i fertur ab homine vt profiteatur vel faciat tale votum: et sic loquitur et debet intelligi. d. c. perlatum. quod me. ca. Si vero metus sit casualis seu naturalis: puta infirmus vel in mari tempore tempestatis: vel in periculo latronum aut inimicorum: sic talis metus non impedit quin sit obligatus religioni et voto si modo deliberate hoc facit: vt in dict. c. porrectum: et sicut nobis. quia deus quandoq tales timores imittit vt conuertamur. 16. q. 1. reuertimini. de cose. di. 4 sanctum. in auten. vt non luxu. contra na. §. i. et hoc sequit Ber. Ho. et Pa.

in d. c. sicut. Alij dicut q si qcito couallescentiam vel euasionez periculi sentit contradicat: no tenet. Et in metu casuali si votu fecit. allegat. c. ex transmissa. et c. vlti. de renun. Sz melior e opi. Ho. et Pa.

¶ Utrum allectus blandicijs sit religiosus? R. q sic: et stare tenetur: licz bona sua paretibus vel heredibus remanere debeant: non monasterio allicienti: vt 20. quest. tertia constituit. 25

¶ Quomodo aut debeat pfiteri. vide. s. Professio. in prin. Et quomodo tacite inducitur. et supra. Nouicius. §. 12. Et aduerte q tunc dicitur pprie quis intrare religionem et eff ci religiosus cum profitetur tacite vl expresse: qz verba sunt cu effectu accipienda. 26

¶ Ad que obligat religiosus? R. q ad obseruantiam illius regule quam professus est: nisi in casu. c. non solum. de regu. li. 6. vel quando solum tacite est pfessus: qz tunc solu obligatur religioni in genere: vt supra. Nouicius. §. 14. 27

¶ Sed quero vbi remanebit iste talis obligatus religioni in genere per professionem tacita? R. q dz aliqua religioez intrare qua vult et pot. Si vero nullaz inueniat que euz velit recipere: dz stare in illa in qua tacita professione fecit: qz illa tenetur eu recipere: ex quo passa est tacite euz pfiteri: vel si noluerit poterit in propria domo remanere et esse religiosus professus. 27. quest. 1. de viduis. quod limita vt supra. Professio. §. 1. 28

¶ Utrum religiosi teneantur esse perfecti? R. q no: nisi ea perfectione ad quaz se obligauerunt: sed tenentur ad perfectionem tendere secundum Tho. 22. q. 186. cui contrariatur perfectionis contemptus. vnde non sunt mendaces q uis gerant ad extra statum perfectiois quia illo non assumunt quasi profitentes se esse perfectos: sed quasi pfitetes se ad perfectionem tendere: vnde bene essent mendaces si ab intentioe pfectionis aium reuocaret fm Aste. li. 6. ti. 47 29

¶ Utrum religiosus teneatur de pcepto ad omnia que cotinentur in rla qua profitet? R. Henri. de gan. in 6. quol. q 17. lz q cum qs simplr pmittit aliquaz rlaz seruare q tnr ad pteta in ea oia et sub monitoe: sicut ad pcepta. Sz isto si credo ve 30

credo verũ: q: sic sequeret ꝙ monachi
beati benedicti obligarent ad omnia:
cũ dicat regula.c. cũ de disciplina fra-
trũ.ꝙ si nouicius habita deliberatõne
ꝓmiserit se omnia in regula custodire
cõtenta ꝙ tũc recipiat. Et hoc est expͣs-
se ꝯtra cle.exiiii.§.cum igit.de ver.si.
Et ideo dico ꝙ simpliciter ꝓmittẽs re
gulam vel ꝓmittens sic: quod est tuti-
us: vt faciut minores.s.ꝓmitto serua-
re regulã fratrũ minoꝝ.i.viuẽdo ĩ obe
dientia sine ꝓprio ⁊ castitate: ꝙ tal nõ
tenet nisi ad tria vota ẜm ꝙ modifica-
ta sũt in illa regula ꝑceptorie vel inhi-
bitorie seu sub ṽbis equipollentibus:
alſ nõ de ꝑcepto: sed de bono cõsilio. ⁊
ꝓ hoc est bonus text.in.c.exiit.q̃ semi-
nat ⁊c.de ver.sig.lib.6. Nam idem est
dicere.ꝓmitto seruare reglam talem:
ac si diceret ꝓmitto ꝯuersationem ẜm
illam regulam. Et sic intelligunt illa ṽ
ba tam ex ꝯsuetudine voventiũ ꝙ re
cipientiũ: tamẽ magis cautũ est dicere
vt dixi ꝙ fratres minores seruãt. Ad-
dit.S.Tho.22.q.1.6.ꝙ trãsgressio a-
lioꝝ a ꝑceptis positis in regula vel ore
tenus factis a ꝑlato obligat solum ad
mortale ꝓpter ꝯtemptũ regule: quia ħ
directe ꝯriat ꝓfessioni ꝑ quam quis
vovet regularẽ vitã. Vel dic ẜm eũdẽ
Tho.vbi.ꝙ religiosus tenet ad ꝑfectio
nem tẽdere: cui ꝯriat perfectiõis ꝯtem
ptus: ⁊ ideo ẽ mortale. Et vt scire possit
quilibet ad q̃d tenet q̃libet religiosus in
cipiendũ cẽsui a regula beati Frã. que
q̃uis fuerit vltima in executiõe: tamẽ
est pma in nobilitate ⁊ ꝑfectiõe.s. qua
ṽr in cle.exiui. Hec est illa celestis vite
forma ⁊ regla: ⁊ in.c.Exiit q̃ seminat.
de ver.sig.lib.6. hec est illa apud deũ
⁊ pꝛem mũda ⁊ imaculata religio que
descẽdens a patre luminũ per eius fili
um exemplariter ⁊ verbaliter apostol
tradita: ⁊ demũ per spiritũ sanctũ bea
to Frãcisco ⁊ eũ sequẽtibus inspirata:
totius quasi in se cõtinet testimoniũ
trinitatis. Hec est cui attestãte Paulo
nẽo debet decetero esse molestus: quã
xp̃s passiõis sue stigmatibꝰ ꝯfirmauit
volẽs instõnẽ ipsiꝰ passionis sue signis
notab ̃r insigniri. hec ille. Cuius de-
claratio cuꝫ sit firma ⁊ certa: vtpote a
spiritu sancto emanata: a quo regula-

batur sacrũ cõcilium vienense: in quo
fuit declarata plenissime quod errare
nõ potuit circa ꝑdicta: cũ pertineãt ad
fidem ⁊ bonos mores.24.q.5.a recta.
ideo tutissimũ est in dicta religione vi-
uere vbi nõ opinionibus hominũ viui-
tur aut doctoꝝ: sed sancti spũs declara
tõne: ⁊ q̃libet alius timoratus religio
sus timoratus ex eius declaratõe pote
rit scire quomodo suam debeat intelli
gere ꝓfessionem: ⁊ ad que teneatur de
ꝑcepto vel ne. Dicit ergo tex.cle.exiuit
de verbo.sig.edite in dicto cõcilio. De
claramus ⁊ dicimus ꝙ fratres mino-
res nõ solũ ad tria vota nude ⁊ absolu
te accepta ex ꝓfessione sue regule obli
gãtur: sed etiam tenent ad omnia im-
plenda que sunt pertinẽtia ad hec tria
que regula ipsa ponit. Nã si ad ħ tria
ꝑcise ⁊ nude tantũ pmittẽtes se serua-
re reglam in viuẽdo: in obedientia ca-
stitate ⁊ sine ꝓprio: ⁊ nõ etiã ad omnia
cõtenta in regula que hec tria modifi-
cant artarent ꝓ nihilo ⁊ vane ꝓfiterẽ-
tur hec verba. Promitto sꝑ hãc reglaꝫ
obseruare: ex quo ex his ṽbis nulla ob
ligatio nasceret. Nec tamẽ putandum
est ꝙ beatus Frãciscus ꝓfessiones hu-
ius regule q̃tum ad omnia cõtenta in
regla modificãtia tria vota seu ad alia
in ipsa expͣssa intẽderit equalr esse ob-
ligatos: q̃n potius apte discernit ꝙ q̃
ad quedã ipsoꝝ ex vi verbi trãsgressio
est mortalis: ⁊ quo ad quedã alia nõ:
cũ ad quedam ipsoꝝ verbum apponat
ꝑcepti vel equipollentis eidem: ⁊ quo
ad quedam alia nõ. Item q̃ ꝑter ea q̃
expresse verbo ꝑcepti ac exhortationis
seu monitiõis ponuntur in regula nõ
nulla ṽbo impatiui modi negatiue vl
affirmatiue apposito iferunt. hactenꝰ
extitit dubitatũ an tenerent ad ista vt
ad hñt a vi ꝑcepti dicimꝰ: ꝙ lꝫ ffes nõ
ad olꝫ q̃ sꝫ ṽbis ipatiui modi ponunt i
rla sic ad ꝑceptoꝝ seu ꝑcept. eq̃pollen
tiũ obꝰuãtiã teneant. Expedit tñ istis
ffibꝰ ad obseruãdũ puritatẽ rle ⁊ rigo
rẽ q̃ ad ea: sic ad eq̃pollẽtia ꝑceptis se
nouerit obligatos q̃ ħ iferiꝰ ãnotãt. vt
ãt ħ q̃ videri pñt eq̃pollẽtia exceptis ex
vi ṽbi vel saltẽ rõe materie de q̃ agit:
seu ex vtroq; sꝫ ꝯpẽdio hẽant. declarã
mꝰ ꝙ illõ q̃ȝ ponit in rla de nõ hñdo

plures tunicas ꝙ vnā cū capucio ⁊ ali
am sine capucio. Itez de nō portandis
calciamētis: ⁊ de nō equitādo extra ca
sum necessitatis. Itē ꝙ fratres vilib⁹
induātur. Itē ꝙ ieiunare a festo oiuz
sanctoꝝ vsq₃ ad natiuitatē dn̄i: ⁊ in se-
xtis ferijs teneant̄. Itē ꝙ clerici faciāt
diuinū offīm ſm vsum romane eccl̄ie.
Itē ꝙ ministri ⁊ custodes ꝑ necessita-
tib⁹ infirmoꝝ ⁊ fratribus induēdis so
licitā curā gerāt. Itē ꝙ si q̇s in infir-
mitatē ceciderit alij fratres debent ei
ſuire. Itē ꝙ fratres nō p̄dicēt i epātu
alicuius epī: cū ab eo illis fuerit cōtra
dictū. Itē ꝙ nullus audeat ꝑplo peni-
tus p̄dicare nisi generali ministro: vel
alijs q̇bus id cōpetit fuerit examinat⁹
⁊ approbat⁹ ⁊ ad h̄ institutus. Item ꝙ
fratres q̄ cognoscerēt nō posse regulaz
spūalr̄ obseruare debeant ⁊ possint ad
suos mīstros recurrere. Itē ꝙ oīa que
ponunt̄ in regula ad formā h̄itus tam
nouicioꝝ q̄ ꝓfessoꝝ: necnō ad receptō
nis modū ad ꝓfessionez spectātia: nisi
recip̄ ētibus q̄ ad habitū nouicioꝝ: sic̄
dicit regula ſm deuz alr̄ videat̄. h̄ inq̄
oīa sūt a fratribus tāq̄ obligatoria ob
ſuāda. Itē ordo cōiter sentit tenet et
tenuit ab antiquo: ꝙ vbicūq₃ ponit̄ in
regula h̄ verba teneant̄ obtinet vim p̄-
cepti: ⁊ obſuari d₃ a fratribus sicut ta-
le. h̄ in. d. cle. Ex q̇bus omibus p₃ nihil
fore spāle in hac expositōe magis q̄ in
alijs: nisi hoc vltimū qḋ dicit de v̄bo te
neant̄. sed v̄ba ipsa ex sua natura sic i-
portāt: vel rōne materie vel rōe vtriuſ
q₃. Regula beati Basi. ſm ꝙ inueni h₃
solū ista vltra tria vota. s. Abstinentiā
a carnibus. Ieiuniū ab exaltatiōe scē
crucis vsq₃ ad pascha (exceptis dn̄icis.)
silentiū de nocte. modū officij / ꝙ come
dant in cōi refectorio: legāt in mensa:
vacent lectioni ⁊ labori manuū ne sint
ociosi: que vtrū sint p̄cepta vel ne: non
inueni ab aliquo declaratū: sed ꝑ p̄ce-
dētia possent declarari. Regula beati
Aug. iudicio meo indigeret papali de-
claratōe. Nam Hen. de gan. in. 6. quo-
li. q. 17. ⁊ q̇dam alij tenēt ꝙ oīa que in
ipsa sunt cadūt de p̄cepto ꝑpter v̄buz
qḋ pōit Aug. i pncipio dicēs. Hec sī q̄
vt obseruetis p̄cipimus. Alij dicūt con
trariū: quoꝝ opinio videt̄ mihi verior
⁊ benignior: q: sicut in sacra scriptura
quedā sunt q̄ habēt modū ⁊ intentōez
p̄cepti: vt illud. Hoc est p̄ceptū meūz
vt diligatis inuicē. Io. 15. Quedā q̄ ha
bent p̄ceptū in intentōe: sed nō in mō:
vt illud. Exo. 20. Nō furtū facies. Ita
sūt quedā que habēt modū p̄cepti: sed
nō intentionē: vt illud. Mat. 7. Prece
pit eis ne cui dicerēt: q: ex hoc nō obli
gabat ad mortale eos si p̄dicassent mi
raculū. Sic fatendū est de regl̄a beati
Aug. Ideo exponerē eam ſm ꝙ sacrū
ꝯcilium exposuit regulā beati Frācisci
in ꝓpriando verbū p̄cipimus rōne ma
terie: sicut ⁊ ipropriant̄ v̄ba modi ipe-
ratiui ꝑpter materiā in dicta regl̄a mi
noꝝ. Regula beati benedicti silr̄ idige-
ret declaratōne papali: alijs plura p̄ce
pta: alijs pauciora ponētibus. Tamen
ego ſm declarationē regule minoꝝ ita
exponerem eius v̄ba. De fratribus pre
dicatoribus tenet Iohā. de neapoli. 17.
quol̄. q. 16. ꝙ tenentur seruare omnia
ꝯtenta in regula beati Aug. ⁊ in cōsti-
tutōibus eorum ꝓut sunt in ea ⁊ in eis
cōtenta: hoc est p̄cepta vt precepta: ⁊ cō
silia vt consilia: dato ꝙ p̄latus nō pre-
cipiat nec mandet eis seruare. Nec ob
stat ꝙ dicūt ꝙ q̇dam nō ꝑmittunt ser
uare regulam sed obedire p̄lato ſm re
gulam ⁊ cōstitutiōes: quia sicut elect⁹
p̄latus licet nō promiserit: tenet̄ tamē
seruare ea que ꝑtinent ad statum p̄la-
torum. et christianus ea que pertinent
ad statum christianoꝝ. sic frater p̄dica
tor eo ipso quo ꝓfitet̄ ordinem p̄dica-
toꝝ ⁊ vult esse frater p̄dicator: ꝑmittit
ꝯsequēter seruare spectātia ad talē or-
dinem: saltem tacite ⁊ si nō expsse.
¶ Utrū aūt obligent̄ ad mortale trāſ- 28
grediēdo. q̇dam tenēt ꝙ nō. nec etiam
ad veniale: sed solū ad penā: nisi faciāt
ex ꝯtemptu. allegātes Tho. 22. q. 186.
hoc dicentē ſm hoc est falsum: q: ꝯtrīū
t₃ Io. neapol̄. vbi. s. Ubi dicit ꝙ trāſ-
gressio alioꝝ a trib⁹ votis ē pctm̄ mor
tale vel ꝑꝑ p̄ceptū factū a p̄lato oretē-
nus siue in regula exp̄ssum. Itē in ꝓlo
go ꝯstōnū ipsoꝝ dr̄. Cōstōnes nr̄e non
obligāt nos ad culpā nisi ꝑpt̄ p̄ceptuz
vel ꝯtemptū. ergo vbicūq₃ interuenit
p̄ceptū obligant̄. Un̄ q̇cquid est ꝯ̄ votū
castitatis vel paupꝑtatis: aut p̄ceptum
regule vl̄

regule vel ꝯstõnum certe est mortale. Et Tho. vbi. s. loquit de ꝑuaricatõe aliorū qui nō sūt de ꝑcepto in eorū regula vel ꝯstõnibus ꝙ solū obligāt ad penā: ⁊ sic est verū. Et melius ⁊ securius est in ꝯstõnibus fratrū minorū sub regula ri vita degentium q̄ nō obligāt eos ad aliquā culpā nec etiā penā: nisi p ꝓlatos eis iponat: ⁊ sic liberalissima ꝯsciētia viuūt: lz habeāt multas ꝯstões p eorū regulari vita ꝯseruāda factas. Regula beate Clare hodie p declaratõem Eugenij. 4. hz. s. q̄ obligāt ad mortale. Primum obediētia. Scdm paupertas. Tertiū castitas. Quartū electio abbatisse. Quintū clausura ⁊ ea q̄ ptinent necessario ad ꝑdicta. Ad alia vero nō obligant de ꝑcepto: nisi eo modo quo obligant vel a deo vel ab ecclia generalr sicut alij talis status. Aliarū monacharū nō vidi regulas: ideo ptrāseo: qꝛ per ꝑdicta possunt inteligi qn̄ non obligant ad mortale vel nō.

29 ¶ Utrū religiosi teneant de ꝑcepto obedire ꝓlato in oībus. Re. ꝙ aut ꝓlatus ꝑcipit aliqd qd nō est ſm regulā: aut infra: aut ꝯtra: aut supra regulā. Si ꝓlatus ꝑcipit qd est ſm regulam sic tenent obedire: nedū si sūt ſm rlam explicite sed etiā iplicite: vt sunt obseqa cōitatis ⁊ negocia ordinis pmouēda sine qb⁹ cō seruari non posset ordo reglaris obseruātie. Itē ea que faciūt ad regule pleniorē obseruātiā. hec iplicite sunt ſz regulā: ⁊ in hoc ꝯcordant cōiter doc. Si aūt ꝑcipiat ꝑter reglam: vt que in ipa nō ꝯtinent: nec ad contenta in ea expediūt vel ordinātur: vt leuare festucam vl aliqd hmōi. sic duplex est opinio: vt dicit Pe. in. q. quadā de quol. qdaz dicūt ꝙ in grauioribus nō tenētur. sed verius est ⁊ cōius tenet ꝙ nec in grauioribus nec in leuibus q̄ sūt ꝑter reglaz tenētur obedire: qꝛ ab hoc habuit aīm obligādi se. ⁊ facit p hoc qd no. Pa. in c. lras. de resti. sp. ⁊ in. c. litteris. de spōsa. ⁊ qd no. Inn. i. c. veniēs. de iureiur. Si aūt sūt infra reglam sic tenētur: vt reficere corpus ⁊ hmōi. Si vero sunt ꝯ reglam tūc distinguo. Aut ꝓlatus pōt in tali ꝑcepto regle vel ꝓhibitõe dispēsare cōtra quod ꝑcipit: ⁊ sic si ex rationabili causa monet ad id ꝑcipiendum tenet subditus eidem obedire: quis videat subdito ꝙ nō sit rationabilis: puta ꝓlatus ꝑcipit ꝙ frāgat ieiuniū: qꝛ pbabiliter ꝑsumit de eius debilitate: quis subdito videat ꝙ sit fortis debz in hoc iudiciū supponere iudicio ꝓlati et ei obedire: quia sepe euenit vt alij magis ppendeāt debilitatē alteri⁹ ex aspectu ꝙ ipse q̄ habet: siue ex inexpientia siue ex feruore. Aliqn̄ sitr si dubiuz sit an sit ꝯtra reglam vel an possit dispensare tenet obedire. 23. q. 1. qd culpatur. Si aūt sit certū ꝙ est ꝯ regle ꝑceptuz vel ꝓhibitõez in qua nō potest dispēsare ꝓlatus: vel si pōt clarū est ꝙ non ex rationabili causa illud ꝑcipit: sic nō ē ei obediēduz. ⁊ de h̄ hēs. s. Dispēsatio. ꝙ si prelatus ꝑcipiat ea que sunt supra reglam: sic si sūt ad cautelam pctī committendi: vtputa ꝓlatus ꝑcipit vt ieiunet in pane ⁊ aqua: qꝛ videt eū luxuriosum: sic nō tenet obedire: nisi qn̄ verisimiliter videt nō posse alr euitare peccatum. Si vero sūt q̄ ꝑcipiunt in penaz peccati cōmissi sic tenet. c. cū dilect⁹. el. 2. ⁊. c. quoniā. de simo. Si aūt sunt in augmentū meriti: vt recipe martyriū: ⁊ hmōi: ⁊ sic nō tenet obedire: ⁊ sic loqtur. c. gesta. 74. di. vbi dꝛ nō posse indici strictiorē vitā aliqbus. qd verissimum credo qn̄ solus ꝓlatus hic ꝑcipit. Sz nec etiā maior ps pōt aliā religionez iponere sine ꝯsensu oim ⁊ supioris: ſm Host. in. c. cū dilecti. qd metus cā. Si vero in eadē religiōe maior ps facēt statutū artans ad strictiorē vitā: sic tz Inno. vt refert Pa. ⁊ sequit in. c. sup eo. de regla. ꝙ oēs obligant. Sz ego dubito de hoc ⁊ potius teneo ꝯriū: qꝛ h austeritas maior ꝙ regla ꝯcernit oēs de religione vt singlos nō vt vniuersos: et sic requirit ꝯsensus omniū. facit regula. Quod oēs tāgit. li. 6. ⁊ qd obijcit d c. piculoso. de sta. reg. li. 6. pōt dici illd nō debere dici supra regulā sed ſm regulam: ⁊ ibi modus cōuersandi taxat ſm naturā rei: vt dicit ibi Jo. mona. ⁊ Archi. cū nō deceat mlieres euagari. c. mulieres. de iudi. li. 6. ⁊ ſm ꝑfatam distinctionē pōt reducere ad ꝯcordiā: qd no. Ber. in. c. relatum. ne cle. vel mo. ⁊ Jo. an. in. d. regula qd oēs. ⁊ Panor. in d. c. sup eo. ⁊. S. Bo. in. 2. dist. vi. q. vi.

. ꝛ Ale.in.3.pte sũme. ꝛ Tho.22.q.104.
30 ¶ Utrũ oĩs inobedientia sit pctm̃ moꝛtale.vide.s̄.Inobedientia.

31 ¶ Utrũ religiosus magis teneat obedire patri carnali necessitatẽ patiẽti et requirẽti q̃ p̄lato suo ɔ̃riũ imperanti. R̄x.q questio h3 varietatẽ inter docto. Ri.tz q̃ religiosi magis tenent pr̃i carnali q̃ p̄lato in his que ptinent ad necessitatẽ illius p̄cepti. Honoꝛa patrez tuũ:qꝛ sic tenẽtur de iure nature ꝛ diuino:a quo p̄cepto nulla pfessio absoluit:qꝛ ɔ̃silia obseruãtur vt pfectius p̄cepta ipleant.hoc idem tenet Henr.de gan.6.quol.q.18.q tenẽtur ad necessitatem vite naturalis parẽtũ:ꝛ q p̄ceptũ de honoꝛe est p se: ꝛ obligatio voti religiõis est p accidẽs:ꝛ qd̃ est p se non d3 solui p id qd̃ est p accidens. In alijs aũt in q̃bus nõ obligant ex p̄fato p̄cepto.honoꝛa patrem tuũ.dicit q magis tenet p̄lato spũali q̃ pr̃i. Alex. vo vbi s̄.dicit q illa q̃ põt religiosus sine detrimẽto reglaris oꝛdinis solũmõ teneatur pr̃i exhibere:sicut oꝛare:cõsulere: honoꝛare. Alia aũt:sicut est subuenire eius necessitatib⁹:cũ nihil hẽat nõ tñr ꝛ sic videt tenere q poti⁹ p̄lato sit obediendũ. S3 mihi vr̃ dicendũ vt colligo ex Nico.de lira.Math.15.q aut pater erat in tali necessitate añq̃ filius igrederet religionẽ:ꝛ sic dico q magis tñr pr̃i vel matri in tali necessitate subuenire q̃ p̄lato p̄cipiẽti ɔ̃riuz. Rõ:qꝛ actio ex ɔ̃ctu vel quasi ɔ̃ aliquez cõpetẽs nõ extinguit p religiõis ingressuz. Aut si extinguit:vt volũt q̃dam doc.qꝛ p morte h̃r:vt.C.de epis.ꝛ cle.l.deo nobis. §.hoc etiã cognitũ.tñ p̄ni eos ex edicto de capitis diminutõne restituit.l.tutelas.C.iniuriarũ.ff.de cap.di. vñ dicũt doc.q post ingressum poterit ex actõe seu obligatõe qua p̄us tenebat cõueniri:sed p abbatẽ ꝛ sindicũ respondebit: vt.C.de epi.ꝛ cle.aut.cã que cũ monacho:ꝛ no.in aut.de mo.in p̄n.ꝛ in aut. de sanc.epis.§ pūidere.ergo multo foꝛtius ex obligatõe p̄cepti diuini:immo etiã de iure positiuo tñi tenet fili⁹ patri q pater põt eũ vẽdere p necessitate famis.l.ij.C.d̃ pa.q̃ fi.distr.tenet ẽt ad alimẽta.l.filia.C.d̃ pa.po.etiã si pater sit relegatus pp incestuosas nuptias vt in aut.de incest.ꝛ nephar.nup.ergo non d3 p̄uari iure suo sine cã:vt no.in c.satis puersum ẽ.56.di.ꝛ i.c.vl.19.q. vl.fa.optime tex.30.dist.si qui filij.immo videt q si ex ingressu sit inhabilis ad patri subueniẽdũ q monasterium teneat:quia monasteriũ est loco heredis ꝛ filij ingrediẽtis:vt in aut.de san.epis.§.sed hoc p̄senti.de xbatio.in presentia.in fi.ꝛ lex dicit q heredes licz extranei tenẽtur prestare alimẽta.arg.l. si quis a liberis.§.item rescriptum.ff. de libe.ag.ergo ꝛc. Aut pater ꝛ mater nõ erat in tali necessitate q filius teneretur ei subuenire: sed post ingressum in talem necessitatez deuenere:ꝛ sic dico q non poterit ei subuenire cõtradicente imperio p̄lati:qꝛ iam est obligatus ei p votũ:ꝛ sic deo:ꝛ sic maioꝛi vinculo ligat p̄lato q̃ patri: qꝛ p̄ceptũ de obseruatõe voti est de pꝛima tabula: d̃ honoꝛe parentũ est de scd̃a. Itẽ pꝛimũ est negatiuuz:scd̃m affirmatiuũ : ergo magis stringit. Preterea semel deo dicata nõ possunt cõtra voluntatẽ ipsi⁹ vsurpari.facit regula semel.de regul. iur.li.6. Naz religiosus abdicauit a se nedũ tpalia:sed ꝛ pꝛium velle.19.q. vl.statuimus.12.q.2.nõ dicatis.d̃ re. iur.l.velle nõ credit.ergo nõ astringit nisi ei in cuius manu suũ velle posuit: qꝛ inanis est actio quaz excludit iopia debitoꝛis.l.nam is.ff.de dolo.ꝛ ipossibiliũ nulla obligatio.ff.de re.iur. Nec ob.q p̄ceptũ diuinũ erat ante ingressum:qꝛ licz esset:nõ tñ obligatio:quia cũ sit affirmatiuũ nõ obligat nisi p loco ꝛ tpe: ꝛ ideo cũ nõ esset tũc obligat⁹ nõ poterit tenere postea.regula factuz legitime.de re.iur.li.6.sicut si dispẽsasset bona sua paupibus pr̃e nõ indigente nõ posset repetere:lz veniret postea ad necessitatẽ. Ad ea tñ que põt exhibere.s.que pmittunt a p̄latis bene teneret inquãtũ põt sine regulis obs̃uãtie detrimento: sicut oꝛare:ɔ̃solari:ꝛ hmõi:vt dicit Alex.

¶ Quid de ingrediẽte religionem alicuius monasterij in quo nõ seruat regula:puta comedunt carnes in mõasterio sancti B̄ndicti: vl̃ tãgunt ꝛ recipiũtur pecunie in monasterio scĩ Francisci ꝛ hmõi:licet sciret regulã alr̃ pre- 32

cipere: et sic profitetur secundum consuetudinem quam invenit? R. Alex: quod non excusatur: quia qui profitetur regulam profitetur non consuetudinem et ideo non excusatur si regulam non observat. 20.q.3.constituit.quod mercatorum cum dilectus: et c.si. Et si dicas quod nemo obligatur nisi ad id ad quod se obligatur intendit? R. quod hoc est verum explicite: sed implicite non: quia vult principale: puta esse frater minor vult et accessorium: scilicet obligationem ad precepta regule minorum: licet hoc non intendat. et de hoc est casus rotundus in.c.ex parte.de regula. Nam ex quo habitum religionis detulerunt qui professis datur et alia fecerunt que professis conveniunt: professionem tacitam ad minus fecerunt et sic si non illi religioni saltem alteri in genere sunt obligati et observationi contentorum in ea: et hoc tenet licet Pa. in .c. frater . eo.de regula. aliter teneat. Sed pro prima opinione est Inno. et Ho. in.c. super eo. et Pa. posset intelligi quando talis erat simplex. nec scivit nec potuit scire obligationem regule solum credidit quod ad illa obligaret secundum que vivebant: quia credo quod talis posset aliam religionem sed laxiorem intrare: sed si ibi vult manere: tenetur secundum regulam vivere: nisi ex aliqua rationabili causa posset presumi quod aliquod preceptorum non servatur: quia sic etiam excusaretur: ut supra dixi. Monachus.§.undecimo.

33 ¶ Utrum religiosus assumptus ad aliquam dignitatem: puta episcopatum vel etiam inferiorem teneatur ad regule observantiam. R. quod sic ad omnia que facere potest sine preiudicio prelationis vel officii sibi impositi: ut no. Tho.22.q.i.35. et vide. s. Monachus.§.7.

34 ¶ Utrum religiosus possit transire ad aliam religionem? R. colligendo dicta doc. quod aut est laxior ad quam transire vult et si in sua religione non servatur regula: tunc poterit ad laxiorem transire secundum Inno. et Pa. in.c.sane.de regula. quod ego limito secundum Jo.an. et bene verum quando non est in provincia aliud monasterium eiusdem religionis ad quod possit transire vel in quo possit intrare nec est spes reformationis monasterii sui. Si vero in suo monasterio servatur regula: tunc non potest ad laxiorem transire sine licentia pape: sine causa legitima: sed cum eius licentia sic: si etiam non subest causa legitima secundum glo.in.c.cum singula . de preben. li.6. quam glo. credo veram quo ad ecclesiam militantem: sed non quo ad deum. ar. eorum que no.in.c.non est voti de voto quod si causa subest: sic tenet Inno. et sequitur Pa.in.c.non est dubium. de regula. quod episcopus potest dispensare. ar.c.non mediocriter. de conse.di.5.d. Anto.in.d.c. non est dubium. sed quod si causa est urgens potest episcopus: sed si causa non indiget tali celeritate recurrendum est ad papam. Sed ego dico quod considerandum est an religiosus talis sit exemptus ut communiter sunt: et sic episcopus non poterit dispensare: cum nullam auctoritatem habeat super ipsum: sed dispensabit prelatus suus qui loco episcopi preest illi religioni secundum glo. in.d. c.non dubium. Aut si talem non haberet recurret ad papam. Si vero non sit exemptus sic credo veram opinionem Inno Et dominus Anto. loquitur de consilio. facit pro hoc. non cogantur. 41.di. Et causa legitima erit debilitas corporis aut delicata complexio et huiusmodi. Aut religio ad quam vult transire est equalis sue: et sic sine causa potest de licentia pape solummodo etiam quo ad deum. Si autem causa subest: sic poterit episcopus aut proprius prelatus cum consensu capituli dispensare secundum glosam in.d. c.non est nobis dubium. facit dictum c.statuimus.19.q.ulti. et.12.q.2.sine exceptione. Aut religio ad quam transire vult est strictior: tunc requiritur primo quod non transeat ex temeritate aut levitate vel odio prioris prelati: sed ex zelo melioris vite et sic est contrarietas inter prelatum et subditum in hoc: sic iudicium superioris amborum requirendum est: et ad deum potest subditus appellare. Secundo requiritur quod non solum religio sit strictior: sed quod actualiter artius ibi vivatur: quia licet esset strictior: si tamen latius ibi viveretur: non liceret etiam si ex dispensatione latius vivunt. Facit.c. sane de regula. Nam transitus est permissus ut quis transeat ad artiorem vitam: quia presumitur motus spiritus sancti: ut in c.licet.de regula. et.20.q.4.c.i. que ratio cessat quando in suo monasterio vivitur strictius respectu regule et constitutionum quam in eo ad quod vult transire. Und. de Buil.naso.in.d.c.sane.dicit quod licet regula beati Benedicti sit artior quam regula beati Augustini: tamen fratres predicatores qui regulam beati Augustini pro

ritenē tantū se artauerūt per cōstitutiones suas ꝙ eorū religio est artior ꝙ illa monachorū. Et propterea dicit ꝙ nō effugiūt apostasiā transeuntes ad dcāꝫ regulā monachorū. Ideo dicit Jo.an. in.d.c.sane.ꝙ iura nō pmittūt trāsituꝫ respectu melioris religiōis seu maioris vel respectu finis:vtputa qꝛ fructuosior aut alio modo:sed soluꝫ respectu artioris vite:ꝛ qꝛ ibi viuit strictius:vt i dcō c.licet. Tertio requirit ꝙ petat licētiā: vt in.d.c.licet.ꝛ istis cōcurrētib' poterit transire ꝙuis licētia nō obtineatur etiaꝫ si primū monasteriū esset priuilegiatuꝫ quo ad hoc:vt quis nō possꝫ trāsire ad artiorē. Addit Inno.4.si pos religio nō icurrit grauē iacturā vel infamiaꝫ ex tali trāsitu:qꝛ si icurrit nō licꝫ ar.c.licet.de regula.11.q.3.si quis vero Aduerte hic ꝙ si frater mior trāsferat ad aliū statuꝫ per papā:puta ad ep̄atuꝫ vel ad aliaꝫ religionē ꝙ tunc bona alteri iaꝫ acquisita nō recuperat:vt.C.d sē. pa.l.2.ꝛ.l.tutor. Si vero nō sūt alteri quesita:puta qꝛ nūduꝫ sunt mortui ei' parentes q̄bus debet succedere: sic succedet si illi qui sunt i statu ad quē translatus ē possūt succedere:qꝛ restituitur ad oia p talē trāslationē: vt in.l.i.C.d sniam pa.ꝛ.l.1.§.q̄ mortis.ff.ad tertul. Sec' si transferret p aliuꝫ modū:puta pp demerita sua ꝛ hmōi:vt in.d.l.i. et d.§.qui mortis.

35 ¶ Sꝫ a quo dꝫ peti licētia.R.ꝙ q̄ ad religiosos dꝫ peti a suo prelato ordinario:puta:in ordine minorū a custode vel ministro. In ordie p̄dicatorū a puinciali. In mōachis ab abbate ꝛ hmōi. Qui p̄lati sine cōsensu capituli dare nō pn̄t sꝫ gl.i.d.c.cū singula. Quo ad ep̄os requirit lnia obtenta a papa:vt.s̄.dixi. Quo ad p̄latos iferiores ep̄is si nō sūt imediate sub Papa sufficit petita ab ep̄o suo licet nō obtineat.sm Jo.an. i mercurialib' i regula cum nō stat.li.6. Qui vero subsūt imediate pape nō possunt ip̄o denegāte:sed eo nō respōdēte possūt. Silr cleric' tenet petere lniam ab ep̄o si ecclesia grauiter ledit:alr etiā sine licētia poterit sm Inno. Sꝫ aduerte ꝙ si prelatus dicit a elle habet cōsiliū:sic tenetur expectare debito tēpore:alr nō. Itē ista licētia debet peti ah facti sm Pa.in.d.c.licet. Ad episcopatuꝫ vero si est elect' pōt licētiare plat' nō req̄sito caplo.c.si religiosus.de elec.li.6.sed nō ante aditā electionem.

¶ Utrū alter trāsiens ad aliā religionē ꝙ vt dictū est licet sit apostata.R.Pa. in.d.c.sane.ꝙ nō apostasia maiori: de qua in.c.si.de aposta. Sed bn̄ efficit apostata apostasia minori:qꝛ certuꝫ est ꝙ retrocedit. Ex quo no.intellectū singularē.ad.c.2.ne cle.vel mo.li.6.ꝙ dimittēs habituꝫ pure incurrit excōicatō neꝫ cuꝫ sit pprie apostata. Sꝫ assumēs habituꝫ alteri' religionis ēt latioris ſi incurrit excōicatōnē. Hoc sēsit Jo.an. ibidē in nouella:qꝛ tex.ibi sētit in eo q̄ facit cā euagatiōis q̄ cessat in eo q̄ itrat aliaꝫ religionē.ꝛ p hoc vide bonū tex. iūcta gl.in.c.ex parte.de tēpo.ordi.et h̄ etiā sequitur Pa.in.d.c.sane. Aduerte tn̄ hic ꝙ recedēs a religiōe lege pmittēte recuperat oia bona sua indistincte.c. ꝙ a te.de cle.cōiuga.ꝛ.c.ex trāsmissa. de renuꝫ.alias non.de quo dic vtinfra §.44. 36

¶ Utrū religiosus possit assumi ad bn̄ficia simplicia.R.Pa.in.c.sup eo.d regula.ꝙ nō etiā cū dispēsatōe ꝛ fac iste tex.d.c.sup eo.ꝛ vide gl.in.c.quorūdaꝫ 74.di.q̄ dicit monachū nō posse habere canonicatū in ecclesia seculari lꝫ possit ibi esse ep̄s:vt in.c.vno.18.q.1.ꝛ hoc est propter bonū cure q̄ cā cessat i benefichs simplic b':vt no.i.c.q̄d dei timorē. de sta.mo.vide.s̄.dispensatio. ꝛ dic vt ibi.§.3. 37

¶ Utrum religiosus de ordine mendicantium transiens ad ordineꝫ nō mēdicātiuꝫ etiaꝫ auctoritate apostolica possit assumi ad dignitates in illo ordine ad quem transiuit? R.ꝙ nō nec ad prioratus administrationes:nec ad quecunqꝫ officia etiam tāꝙ vicarius seu minister siue tanꝙ locum aliorꝫ tenēs.nec animarum curam aut regimē pōt per se aut pro alijs exercere:et quicquid cōtrarium fuerit attentatum irritum est ipso iure. Cle.vt professoris.de regula. 38

¶ De voto religionis habes infra. Uotum.3.§.8. 39

¶ Quid tenet facere mōachi q̄ ex redditibus quos pcipiūt tenētur ad curā animarum qn̄ videt abbātem negligere 40

dictam curam.R.fm. San.Tho.i quo
li.ꝙ debēt supplicare abbati vt prouide
lát: τ si nō vult debent appellare cōtra
um sicut cōtra aduersarium veritatis: τ
nulli cōsulendum est: vt in tali mōaste
rio ingrediatur.
41 ¶ Utrū religiosus qui prius emiserat
votum de artiori religione τ tamē intra
uit latiorem sit absolutus a voto? R. ꝙ
sic. vt in.c.qui post.de regula.li.6.Debꝫ
tamē penitere de voto nō adimpleto vt
ibidem. De alijs ꝓo votis quomodo cō
muttātur in votum religionis. vide vo
tum.4.in principio.
42 ¶ Utrū religiosus eiectus vel fugitiu⁹
qui nō pōt ipetrare recōciliationem fꝫ
formam .c.fi.de reg.possit trāsire ad a
liā religionem latiorē. R. ꝙ nō si potest
inuenire in puincia monasteriū sue re
ligionis qđ velit eū recipere. ꝙ si nō pt
poterit intrare latiorem cū licētia sui p
lati si potest habere. alias poterit viuere
alio modo regulariter τ dꝫ fm Ray.
43 ¶ Sed quis dicitur fugitiu⁹? R. Pa.
in.c.fi.de reg.fm Jo.an. Ille qui mora
tur extra mōasteriū τ celat se abbati. fa
cit.l.quid si fugitiu⁹.ff.de edi.edic. Un
de eo ipso ꝙ recedit a monasterio τ nō
subest obediētie prelati apostata est: vt
no. Inno.in.c.fi.de renun.de hoc supra
apostasia.
44 ¶ Quid erit đ bonis que religiosus cō
tulit monasterio quando vadit ad aliā
religionem? R. ꝙ si exijt cum licētia sic
vsufructus illarū rerum erit monaste
rij ad qđ transit donec ibi vixerit solū
modo. tex.est cū glo.16.q.6.đ lapsis .27
q.i.si quis rapuerit fm Hosti. Si ꝓo
vadit in casu nō ɔcesso sic nō recuperat
immo abbas pōt eū vendicare cū oib⁹
bonis.c.abbates.18.q.2.de hoc vide.đ.
monasterium.§.6.
45 ¶ Quid efficit religio? R. ꝙ hoīez ad đ
um ꝑꝑe ɔducit si nō religios⁹ sequat̃ re
gularē obſuātiā ita ꝙ meliores inueni
ri nō pñt eis: vt ait Aug.i.c.ꝗtūlꝫ .47.
46 ¶ Utꝝ tollat ꝑ ipsi⁹ ingressuꝫ oīuꝫ ɔdi.
pctoꝝ penā? R. ꝙ sic. pꝫ qꝛ si milia mili
uꝫ ducatoꝝ in elyas darent̃ ab aliquo
cēserent̃ merito absol pctōrū pena liber.
iuxta illud dani.5.pctā tua elemosynis
redime. mlto magis in igressu religio
nis vbi hō ex toto se deo q̄ valet plusꝙ
milia milliū ducatoꝝ. Itē si ꝑ pniāꝫ pōt
τ meret̃ oīum peccatoꝝ remissionē. de
pe.di.7.in fi. ergo multo magis cū exce
dat oē gen⁹ satisfactōis τ publice pnie:
vt pꝫ.33.q.2.admouere. hoc satis pꝫ per
glo.i. c.scripture.de voto. τ de pe.di.i.
§.hijs auctoritatib⁹. vbi ɔcludit̃ ꝙ nlła
pnia tali ingredienti est dāda. imo si Pa
pa iposuisset ei ꝙ ieiunaret aut ꝙ irꝫ ro
mā in pegrinatiōe aut i hier lez τ cōmu
tat eā in igressuꝫ religionis est absolut⁹
c.qui bōa agūt.17.q.i. fac ad hoc aūt. de
mo.in ꝑncip io. vbi dr oēm q̄dē eius hu
manā maculā detergat. Idem legit̃ in
vitis pꝛm ꝙ consequit̃ eā grām quā ba
ptizati. Istud seq̄t̃ Tho.22.q.vlti. τ glo
sus Bernardin⁹ de senis i suo q̄dragesi
mali. τ. S.Ber.in.li.đ ꝑcepto. τ dispē.
c.40.dicit: ꝙ religio amatores suos an
gelis similes facit dissiles hoībus. imo
diuinā in homine reformat ymaginem
configurans nos xp̄o ad instar baptis
mi. hec ille.
¶ Utrum eripiat a patria ptāte? R. ꝙ 47
sic: vt no.in aūt.ingressi. τ in aūt. si qua
mulier. C.de sa.san.ec. τ.c.cū simus. de
regula. tex.est cuꝫ glo.16.q.2.c.i. sequit̃
Bar. τ glo.in.l.ex cā.§.papinianus .ff.
de minoribus. τ Fede.consilio.34. Albri
cus in.đ.auten. si modo pubes est.
¶ Utrum tollat irregularitatem. vide 48
supra irregularitas.
¶ Utrum pꝛe itrante monasteriuꝫ fili⁹ 49
possit petere legitimā? R. fm Bar.in.đ
autē. si qua mulier posita.19. q.vi. ꝙ si
de subtilitate iuris: qꝛ legitima nō đbe
tur nisi post mortē naturalē patris.l.i.
§.si ipuberi.ff.de colla.bono. Sꝫ de eq
tate canonica dico cū Bal.i.đ.autē. si q̄
mulier. ꝙ poterit petere ne habeat po
stulare alimenta a monasterio: τ placꝫ.
¶ Quid de peculio aduenticio filij cui⁹
vsufructus est patris quando pater in
greditur religionē? R. fm Bar.in.đ.au
ten. idem est. C.de bonis que libe. ꝙ ex
quo patria potestas soluitur ex facto
patris remanebit solum medietas. đ
vsufructus apud patrem lege cuꝫ opor
tet.§. cum autez. C.de bo.que libe. τ sic
ad monasterium in quod pater est in
gressus. glosa in dicto auten. Idem est
tenet ꝙ non finitur. Mar. vero tenꝫ ex
toto finitur. τ dicit ita fuisse decisū Ba

tione ꝑfacto.ꝛ ad glo.ꝛ.ꝙ loquiť ꝺ vſu
fructu quē habet pater in alijs bonis
q̄ nō ſunt filiorū.ſed opinio Bar.videť
magis equa.
51 ¶ Utrū bona ĩgredientis ſint mōaſte-
rij? ꝛ.ꝙ ſic ip̄o iure.aũt.ingreſſi.C. de
ſa.ſan.ec.q: ingrediētib⁹.19.q.3.nec a-
buſus aliqua ꝑ partiū qui ſibi vſurpāt
talia pōt valere nec ĩducere preſcriptio
nē:cū ſi rebus ſuaſis aut furtiuis ñ cur
rat:vt.s̄. preſcriptio.§.9.Itē trāſeunt
feuda.de quo dic.vt.s̄.feudū.§.10.Re-
ſeruabiť tñ legitĩa deſcēdētib⁹.19.q.3.
c.ſi.ꝛ idez videť in aſcēdentib⁹:q: eque
ſuccedunt illis nō extātibus.
¶ Utrū vſufructus amittať ex ĩgreſſu.
52 ꝛ.ſm Inn.in.d.c.i preſentia.ꝙ nō: ſz
durat donec viuat.hoc idē ſequiť glo.ꝛ
Albꝛi.i autē.ĩgreſſi.C.de ſa.ſā.ec. Hoc
limitāt aliqui verū qñ monaſteriūꝫ pōt
hře ꝓpꝛiū ĩ cōi:alr nō ſm glo.
¶ Utrū emphiteoſis ſilr trāſeat ad mo
53 naſteriū? ꝛ.ſꝫ Albꝛi.i.d.aũt.ĩgreſſi. ꝙ
ſic.ar.l.peto.§.i.ff.de lega.2. Odofre.
tñ ibidē limitat verū:niſi ēphiteoſiꝫ ha
beret ab alia eccřia:q: tūc eſſet ĩ optiōe
eccřie an vellet rē vel canonē.Aduerte
bñ ꝙ aũt.ingreſſi.nō hꝫ locū niſi ĩ mo
naſterijs que nō hñt niſi ĩ cōi:nō in his
que nō habēt ĩ pꝛopꝛio:ſicut ordo mili
tie ſancte Marie.ꝛ tertij ordinis ſancti
Franciſci ꝛ eccleſie ſeculares ſꝫ Albꝛi.
in.d.autē.ingreſſi.
¶ Quid ſi ingrediēs fecerat teſtm̄ ante
ingreſſuꝫ nihil relinquēdo monaſterio
ſed extraneū heredē inſtituēdo? ꝛ.ſm
do.An.in.c.i pñtia.de ꝓba.ꝙ aut expꝛeſ-
ſe cōtulit bōa ſua tpe ĩgreſſus:nulla fa
cta mētiōe de teſtamēto:ꝛ tūc ſi h̄ fecit
ĩncōtinēti p⁹ cōdituꝫ teſtamentū: ſic ñ
reuocat teſtamētū nec erūt monaſterij
illa bona:ſꝫ ſoluꝫ illa collatio bonoꝛuꝫ
ꝓſumiť facta ad tēpus vite ſue:q: nō vi
detur q̄s ĩcōtinēti mutare animū.ar.l.
nō ad ea.ff.de cōdi.ꝛ demō. Si vero h̄
fecit ex interuallo p⁹ teſtamētuꝫ cōditū:
tunc ꝓſumiť mutaſſe animū fauore re
ligiōis:ꝛ ſic rūpitur teſtamētuꝫ: ꝛ erūt
monaſterij illa bona.Aut nō ꝯtulit ex
pꝛeſſe bona ſua monaſterio:ꝛ tūc rema
nebit teſtamentū ꝛ monaſteriū ſolū pe
tet poꝛtionē ſuaꝫ. Sꝫ ego ĩ fratrib⁹ mi
noꝛib⁹ credo verū. In alijs aũt q̄ poſ-
ſunt habere ĩ cōi.opi.do.Anto.eſt bñ-
niōꝛ religioni:ſꝫ illa Pa.vť veriōꝛ ꝺ ſb
tilitate iuris:ꝑ ea que no.Albꝛi.in.d.
autē.ſi qua mulier.ſꝫ talis ea bona nō
capiet:niſi poſt moꝛtē naturalē ſꝫ mul
tos doc.quos recitat Albꝛi.lꝫ multi alij
dicant ꝙ ſtatiꝫ poſt pꝛofeſſionem.
¶ Utrū ꝓdigus vel diſſipatoꝛ bonoꝛū 55
cui interdicta ſūt bona poſſit ĩtrare re
ligionē? ꝛ.Albꝛi.in.d.autē.ingreſſi.ꝙ
ſic: dūmodo ſit rōnis capax: etiaꝫ quo
ad bona:ſicut de minoꝛe ē vex.
¶ Utrū filiuſfamilias intrās monaſte 56
riū poſſit diſponere de bōis peculij? ꝛ.
ſm Pa.in.d.c.i pñtia.ꝙ de caſtrēſi vť
quaſi nō ē dubiū ꝙ pōt.l.penultia.C.q̄
teſ.fa.poſ.Silr de ꝓfecticijs ꝙ nō pōt
q: illa ſunt in diſpoſitiōe patris. Sꝫ du
biuꝫ eſt de aduēticijs de quib⁹ nō pt di
ſponere ĩ vita patris ēt cū cōſenſu přis
iuxta ea q̄ no.in.d.l.penul. Sꝫ tꝫ Pa.
ibidē ꝙ pōt:q: ſtatuꝫ ꝑ ingreſſuꝫ gau-
det illa pꝛiuilegio.aũt.pꝛꝫbos.C.de epi.
ꝛ cle.ex quo qḋ ē laicis aduenticiū ē cle
ricis quaſi caſtrēſe:ꝛ ideo pꝛiuabiť pať
in vita ſua vſufructu illoꝛuꝫ bonoꝛum.
parifoꝛmiter dico in aduēticijs adue-
nientibus poſt ĩgreſſuꝫ.Do.tñ Anto.ĩ
d.c.in pñtia.tꝫ cōtrariuꝫ.ſ.ꝙ nō pote-
rit diſponere taliter ꝙ př pꝛiueť vſufru
ctu ĩ vita ſua de aduenticijs ante acq̄ſi
tis:ſed bñ poterit diſponere de directo
dñio ꝛ ēt vtili taliter ꝙ moꝛtuo pře trā
ſibit ad eū cui relīq̄t illud:vt ĩ autē.de
monachis.§.illud. Secus de acquiſitꝭ
poſt ingreſſuꝫ:q: ſunt monaſterij.
¶ Quid de libꝛis datis a patre filiofa 57
milias? ꝛ.ꝙ tranſibunt cuꝫ eo ad reli-
gionem:ſm diſpoſitionem ingredien-
tis.ſm Ja.de raue.ꝛ recitat Pa.in.d.
c.in pñtia.q: cenſetur quaſi caſtrenſe
peculium.Petrus vero dicit hoc veruꝫ
in libꝛis collatis doctoꝛibus vel magi-
ſtris. Secus in datis ſcholaribus. Et
hoc idem ſequitur Bar.in.l.filie.C.fa-
mili.her.ꝛ hoc verius.
¶ Utrū religioſus ſuccedat ĩ bonis pa- 58
rentū ꝛ hmōi.ꝛ.ꝙ ſic.nec parētes poſ-
ſūt eos exheredare ꝓpter crimē ingra-
titudinis cōmiſſum in ſeculo.C.de epi.
ꝛ cle.l.deo nobis.19.q.3.c.ſi.Fallit ĩ fra
tribus minoꝛibus.d.Cle.Exiui. quia ñ
ſuccedunt de iure.

59 ¶ Qualiter aget monasteriū i prefatis in quibus succedit vel ei acquiruntur. R. Pa.i.d.c.in presentia. ꝙ aget his actionib⁹ q̇bus ille egisset añ igressuꝫ: ꝛ ꝓ gestis añã ꝓ ipꝫ tenebit mõasterium īꝗtū ad ipm monasteriū ꝑuenit ď bonis ingressi ſm Inno. Ar. l 2. de impu. ꝛ al. sub. Uel forte ꝛ verius in totū: licet possit petere restitutionem tenendo ꝙ monasterium iure successionis venit: vt. s. Monasterium. §. 4.

60 ¶ Utrum ingressus possit reuocare testamentum factum ante ingressuꝫ. R. Pa. i. d. c. in presentia. quo ad fratres minores non est dubium quia non ꝑt sed quo ad alios tenēt Pe. ꝛ Cy. in auten. si q̄ mulier. C. de sa. san. eccle. ꝙ sic. Sꝫ Bar. distiguit Pa. tenet ꝙ non potest vllo modo. pariformiter nō poterit facere testamētū si ante non fecisset qꝛ ex quo professus ē moritur mūdo. Et hoc credo verius. excepto casu dicte auten. que permittit post ingressuꝫ inter liberos disponere.

61 ¶ Utrum religio tollat crimen ingratitudinis. R. ꝙ tenet communiter ꝙ sic. i. c. 2. de aposta. ꝛ i. c. vltimo. de eo. qui fur. or. suīce. ꝛ in. c. quantumlibet 47. distin. ꝛ i. c. si liceat. 19. q. vltima.

62 ¶ Quid si ꝯdempnat⁹ ad morteꝫ ꝛ liberat⁹ tali ꝯditione ꝙ si egredieꝛ punieꝛ pena ꝑori: si ingrediꝛ ꝛ petitus ab vxore egrediꝛ vt teneꝛ. R. ꝙ nō potest puniri illa pena ſꝫ Berto. brix. i questionib⁹ suis. i. q. i. ꝛ seqꝛ Albri. i. d. aut. igressi. Ratio quia coactus exiit.

63 ¶ Utꝝ retrahēs aliquē ab igressu religiōis teneaꝛ restituē. R. ſꝫ Ricar. i q̇l. 3. q. 19. ꝙ aut retrahit qꝛ ñ credit aptū religiōi si ñ vtilē: ꝛ si ħ credit probabiliter sic nō teneꝛ religiōi: qꝛ potius dāmnum ipsi⁹ impediuit. Aut scďo retraxit ꝑꝑ vtilitatē suam: ꝛ si ē spiritual: puta quia eius cōsilio bene viuit: et sic non peccat: qꝛ ex charitate possum poti⁹ bonū meuꝫ spirituale ꝑeligē ꝙ alterius. Idē dicerē quādo retrahit: quia videt ꝙ vult itrare religionē in qua ñ viuiꝛ regulariꝛ ſꝫ ꝙ teneꝛ: qꝛ sic ꝓcurat bonū ei⁹. Si vero ē temporal puta: quia sperat promotionē: honorē ꝛ huiusmodi si steter. ꝛ i scďo sic peccat: qꝛ temporale ꝑposuit spūali: ñ tñ tenetur religioni sed subtracto orando: bonum persuadendo: et salutem procurando plusꝙ̄ prius. Aut. 3. retraxit ex amicitia: et si est naturalis aut consanguinitatis sic licet peccet non tenetur religionis tñ. Si vero est amicitia lasciua sic magis peccat et tenetur in istis duobus subtracto et magis in secundo quam in primo: vt dixi procurando bonum ei⁹ non tamen religioni. Aut. 4. retraxit animum impediendi vtilitatem religionis: et sic tenetur secundum poss suū facere ꝙ illa persona intret: et si non potest satisfaciat religioni ad arbitriuꝫ boni viri; vel meliorē ad eam inducat. Et etiam subtracto si non potest eum inducere vt intret religionem secundū ꝙ dixi procurando salutem eius solicitus quam prius. obligatur vero religioni retrahens secundum Sco. in. 4. di. 15. tenetur laborare vt redeat et si non ꝑt teneꝛ ipe si ē ꝑsona idonea ꝛ habiꝛ religioni religionem intrare: vt sic satisfaciat religioni et orare pro auerso: vt dicitur ꝙ fecit Ray. Ego tamen credo ꝙ si nollet intrare non propterea esset in statu damnationis: sed sufficeret ei ꝙ pro posse alio modo satisfaceret religioni: et etiam ei quem peruertit. Raymūd

¶ Utrum religio minuat peccatuꝫ. R. ꝙ licet peccatum religiosi sit grauius peccato secularium: vel ratione voti ꝯ qď facit: vel ratione contemptus si maior adest: vel ratione scandali: tamen ceteris paribus dico peccatum religiosi esse leuius peccato secularium. primo propter intentionem quam habet erectam ad deum: licet ad horam intercipiatur ex qua de facili reuertitur: tuꝫ quia habet plura que eum reducunt ad delectationē ipi⁹ pcti. h ex. S. Tho. 22. q. 186. 64

¶ Que ꝓhibēꝛ religiosis vniuersaliꝛ. R. multa. ꝛ pmo i cle. religiosi ď pui. sꝛ nouē ifrascripta. Primo ne i ſmonib⁹ ecclesiaꝝ plat. ďtrahāt. Intellige ad speciālia descēdēdo. Scďo ne trahāt aliq̄s ab ecclesiaꝝ suaꝝ frequētia. s. ďtrahēdo eis ꝛ hmōi illiciꝛ. Tertiō ne ꝓnūciēt indulgētias idiscretas. s. falsas. l ſꝫ ꝙ dico Indulgētia. §. vltio. Quarto cū ꝯfectiōib⁹ testōꝝ interest ne ꝛtrahāt testōres a ꝯstitutōib⁹ ďbit. q̄t legaꝝ matricibus ec- 65

eleſijs faciendis. Pe. de pal. in 4. dixit ꝙ poſſunt procurare vt magis eis legetur ꝙ alteri: dummodo non faciant cum verbis illicitis aut animo maligno contra eccleſias matrices: quia nulli aufert ſuum: cum nullū ius iterum acquiſiuiſſent. Sed frater Aluarus tenet ꝙ peccant mortaliter: τ hoc videtur verius in religioſis. Secus in alio caſu ab iſto: quia tunc haberet locum opinio Petri. Quinto ne legata vel debita aut male ablata incerta ſibi vel ſui ordinis fratribus vel conuentibus in alterius preiudicium fieri vel erogari procurent. Sexto ne abſoluēt a caſibus reſeruatis pape vel epiſcopis. Hec omnia in virtute ſancte obedientie et ſub interminatione maledictionis eterne inhibentur. Septimo ſub eadem prohibitione prohibetur eis ne perſonas eccleſiaſticas: preſertim corā iudicibus delegatis a ſede apoſtolica ſuā cōtra eos iuſticiā proſequentes vexare idebite: aut ad loca pfa τ preſertiꝫ mltū rmota ꝯuenire ꝓſumāt. Octauo precipit prelatis religioſis ad quos aliquid ꝑuenit occaſione ꝓmiſſoꝝ ꝙ niſi īfra menſē plene ſatiſfecerit eccliaſticis damnificatis de eo quod ad eos ꝑuenit poſtꝙ fuerit reqſiti ipō iure ſint ſuſpēſi τ quouſqꝫ debitā fecerit ſatiſfactionē. Nono ne miniſtrēt extremā vnctionē: eucbariſtie ſacrm: ſolēnizēt matrimoniū: nō abſoluēt excōicatos nec abſoluāt a pena τ a culpa. de quo dic vt. ſ. excōicatō. 5. caſu. 12. Decio null⁹ religioſus pōt rigore lrarū apoſtolicarum vel legatorū alibi conuenire aliquem ſibi ſubditū ratione aliquorum locorū niſi corā eo corā quo de iure conuenit Cle. 1. ꝺ reſcrip. Undecimo null⁹ religioſus pōt eligi in ꝓlatum alteri⁹ religionis vel habit⁹ niſi ſolū in epiſcopū. Cle. 1. ꝺ electi. Duodecimo ꝓhibent alienare ꝓlati religioſi res eccle: vt i Cle. 1. ꝺ re. eccle. nō alie. vide infra. Suſpēſio 1 §. 31. Tertiodecimo ꝓcipit eis ne ad iurādū vouēdū et cetera. īducant aliqs vt ſepulturam eligant apud eos. de q infra ſepultura. §. 35. Quartodecimo ne decimas eccleſijs debitas vſurpēt. Cle. 1. ꝺ decimis: ꝺ q. ſ. excōmunicatio 7. caſu. 57. Quītodecimo ꝓcipit mendicātib⁹ ne aliquem ad ꝓfeſſionem recipiāt añ completuꝫ annū quītūdecimū c. nō ſolum. et. c. cōſtitutionem de regula. libro. 6. Sextodecimo ne ſtatuꝫ biguinarū foueāt. Cle. 1. de religi. dom. vide. Excommūicatō. 7. cāu. 40. Decimoſeptimo ꝙ horis debitis in eccliis eoruꝫ officii pſoluant. cle. 1. de cele. miſ. Decimooctauo ꝙ ñ dimittāt habitum ſue religionis nec vadant ad ſtudia vel phiſicā aut leges audiāt. c. vt ꝑiculoſa. ne cle. vl mo. li. 6. vide Excōicatō. 7. cāu 7. Decimonono ꝙ ñ dicāt aliqua vt retrahāt audiētes a ſolutōe decimaꝝ: et ꝙ reqſiti ꝓdicēt ꝺ eis ppło: τ ꝙ ꝯfeſſores ñ omittant facere ꝯſciētiā ꝯfitētib⁹ cle. cupiētes. de penis. vide Excōicatō. 7. cāu. 44. Uigeſimo ꝙ mēdicātes nō capiāt loca de nouo. c. cū ex eo ꝺ exceſ. ꝓla. li. 6. et cle. cupiētes. de penis. vide loca ꝑ totū: τ. ſ. Excōicatō. 7. cāu. 44. Uigeſimoꝑmo ꝙ ñ celebrēt i caſtris vel villis: niſi quaten⁹ eis a iure ꝯcedit. c. epōrum. de ꝑui. li. 6. Uigeſimoſecūdo ꝙ ſeruēt īterdictū quodcūqꝫ qꝺ viderit ſuare matricem ecclıam. cle. 1. de ſen. excom. vide Interdictū. 7. §. 8. Et idē ꝺ ceſſatōib⁹ a diuinis. d. cle. 1. Quedam alia precipiunt monachis: de quibus vide ſupra. Monachus. §. decimo:

Religioſus locus dicitur ōis domus monaſteriū tēplū hoſpitale τ qcūqꝫ alia aucte pape vel epi ad pios vſus edificata. de reli. domi. c. de ſinodochijs: τ. c. ad hec. Secus ſi ſine auctoritate epi vel pape ſūt edificata a ꝑncipio vel ex poſtfacto. de ꝯſe. di. 1. nemo qꝺ eſt ꝯ leges qvolūt ꝙ vbicūqꝫ ſepelit aliqs: loc⁹ ille ſit religioſus. qꝺ ñ ewꝝ. ꝑ tex. c. fina. de ſepul. τ ibi ſequit Pa. 1
¶ Utꝝ loca religioſa poſſint ad humanos vſus trāſferri. R. ꝙ ñ. d. c. ad hec. 22. q. 2. nulli.
¶ Per qs debēt regi prefata loca. R. ꝙ per religioſos eiuſdē monaſterij vel alteri⁹: ſed eiuſdeꝫ religionis. τ ſi ñ viuit reglariter debēt expelli τ poni alij ſtrictiores vite: aut ſaltē clici ſeclares: ſi alias ñ pñt remanere ordinata. τ hꝯ pōt epūs ſine papa ſm gl. τ Io. an. τ Pa. in c. iter quattuor. de rel. do. fallit i hoſpitali. de quo vide. ſ. Hoſpitale. §. 2. 2

Reliquie

r **Eliquie** sctoꝝ esse vena les nō possūt.l. nemo.la.2.C. de sa.san.ec. nec eꝝ capsam ostendi debēt:nec de nouo i uente in publico venerari:nisi pus au ctoritate romani pōtificis fuerint ap probate.de reli.ꝛ ve. sanc.c.2.pcipitur prelatis ne pmittāt varijs figmētis et falsis documētis decipi homines q̄ va dūt ad eorum ecclias cā venerationis propt̄ miracla q̄ ibi fūt sicut i plerisqꝫ locis cā q̄stus fieri cōsueuit.i.d.c.2.et dicit Pa. i.d.c.2.ꝙ et dicunt vēdi q̄n p q̄stu ostēdūtur.

1 ¶ Qua auctoritate pñt corpora sctōꝝ ꝛ eoꝝ relīqe trāsferri. R.ꝙ solū aucto ritate pape vel epī aut sctē synodi.ꝫ cō se.di.i.c.corpa.vbi dicit Jo.hoc verum q̄n corpus ē traditū ppetue sepulture. C.de reli.ꝛ sump.fu.l.vlti.nisi necessi tas imineat:qꝛ:tūc sufficit auctoritas p̄sidis puincie.l.i.C.de reli.ꝛ sump. fu.q: q̄n nō sūt tradite ppetue sepultu re:tūc bn̄ pñt trāsferri sine alicuius au ctoritate ad aliū locū religiosum.C.eo. l.si nec dum.

2 ¶ Quid si furtiue subtrahant. R.fm Rodo.sacrilegiū ē.17.q.4.q̄squis.etiā si ex deuotiōe hoc faciat scdm eundem et Hu.

3 ¶ Utꝝ sit simonia rliqas vēdere.R.sꝫ Rai.ꝛ Hos.ꝙ sic.i.q.i.q̄ studet.

4 ¶ Utꝝ reliquie sanctoꝝ debeāt porta ri ad collū.R.ꝙ nō.ar. dictaꝝ.l. si nec dum.ꝛ.l.vltie.ꝛ.d.c.corpa.lꝫ possēt po ni sup aliq̄ p aliquo tpe. ex magna cā. ar.d.l.i.ꝛ h̄ tene:ꝙuis Tho.22.q.96.te neat ꝙ liceat ex deuotiōe sine aliq̄ sup stitione sup se portare.

r **Emissio** peccati per au ctoritatē fit a solo deo.i.q.i. c.ita.ꝛ.c.vt eui dent.de pe.dist.pma.ꝑbum.p officiuꝫ autem seu ministerium fit a p̄lato etiā malo.25.q.5.remittunt.p meritū vero solū a bono fit.i.q.i.remissionē de ꝯse. di.4.quomodo.

1 ¶ Que requirūtur i pctōre vt fiat ei re missio peccati.R. Pe.aureo.i.in.4.di. 7.q.i.ꝙ nisi meritū xp̄i applicet actua liter isti vel illi nulla culpa pctī delet: sum solum in ꝟtute passionis xp̄i dele cur:ꝛ ideo cum sacramenta sint ime diatum applicatiuum passionis christi ad nos oportet si culpa debet dimitti ꝙ p aliquod sacramentum:vel de fctō exhibitus vel i voto fiat:ppterea adul tus ꝙtumcūqꝫ cōtritus nisi simul con currat oris cōfessio in facto vel ad mi nus in voto nō consequit remissionem peccati.de remissionib⁹.vide.§.Indul gentia.

r **Emittere** idē ē ꝙ dare vt ps i.c.ve niēs.el.i.de testi.ꝛ.i.q.3.c.ea q̄ in glosa.

r **Enunciatio** ē rei vel iuris p pꝛij fcā scient legitima refutatō.7. q.i.ꝙ periculosum.

¶ Q̄n renūciatō ē illitima.R.ꝙ ex tri bus.Pmo rōe psone renūciātis:vtputa q: ē minor.de iudi.c.si annuꝫ.li.6.aut alius q̄ non potest renunciare. 1

¶ Scdo rōe psōe i cui⁹ manu fit renū ciatio ē illegitima.c. cum dilecti: ꝛ.c. admonet:ꝛ.c.ꝙ in dubijs.de renū.vbi nulli eccesiast co licꝫ renunciare alicui beneficio eccesiastico nisi in manu sui prelati ad quem ptinet collatio.d.c.ad monet. 18.q.2. abbas.quod limita in beneficio acquisito. p.c.veniens:de re nun.ꝛ in ꝯparu q̄ nō pōt renunciari ni si i manibus pape.c.nisi de renū Quō autē possit tractatus haberi sup renū ciatiōe:vide Simonia.§.22. 2

¶ Utꝝ renūciatio aliorū iuriū sit fien da aduersario.R.ꝙ sic vel notario pu blico vl̄ iudici noie aduersarij recipien tis.l.2.ff.rē pupi.sal.fo. 3

¶ Tertio rōe rei q̄ renūciari nō pōt ē renūciatio illegitima.nā iuri naturali ꝛ agnationis ꝛ sāguinis nemo pōt re nūciare:vt.l.ius sāguis.ff.de regu.iur. ꝛ.l.ius agnationis.ff.de pac.Iuri vero positiuo qd̄ cōcernit certā formā vel so lēnitatē nō pōt qs rnūciare:vtputa ꝙ testm̄ cū tot testibus vel stipulationes fiāt certo modo.l.nemo potest.ff.de le ga.i.facit.c.q: ppt̄.de elec.ꝛ.c.cū esses. ꝛ qd̄ ibi no.de testa. Si vero nō cōcer nit certā formā vel solēnitatē: sed pu blicam vtilitatē similit̄ nō potest.l.ius publicum.ff.de pac.ꝛ in.c. si diligenti. de fo.compe. Si aūt ꝯcernit publicam ꝛ puatam ꝛ publica potest separari a 4

R

p̄uata: sic potest q̄ptum ad p̄uatā.l.iuris gentiū.§.sz et si paciscat.ff.de pac. puta ius dat actōem p aiali morboso: tñ ptes possint pacisci vt non possit agere. facit textus cuz ibi no.in.c. cū venissent.de insti. Si vo nō potest separari sic renūciari nō pōt.d.c.cum venissent. Si vero sit solum in fauorem p̄uatū: tunc ille in cuius fauore ē pōt dūmō si sit cōtra bonos mores vel nō iducat ad pctm talis renūciatio q2 nō valeret: vt in.l.alia.§.elegant. ff.solu.ma.r.l.cōuenire.ff.de pac.do. Si aūt sit solū in odium alterius: tunc si cessat rō illius odij: potest renūciari: vt i.l.fi.C.ad mace: alias nō: vt in.l.naz r.fi.ff.ad mace. v.de Pa.in.d.c.fi d ligēti.

5 ¶ Quid si aliqd sit introductum in fauorem amborū. R.q alter sine altero renūciare non potest: vt dicit glo.i. c.ad aplicā.de reg.facit.l.qd fauore.ff.d legi.vñ d: q in cōi iure potior ē conditio p̄hibētis ar.ff.de seru.vr.pre.l.p fūdū fi.com.diui.l.sabin?.ff.de libe.cā.l.2.3 r.4. Si tñ aliqd cōcedit a pl.bus siue vniuersitati: sz i fauorē p̄ncipalit pticularium: sic bñ posset renūciare qlibet iuri suo: r sic loquit.c.ad aplicam p̄dictū: r.c.dilecti de fo.cōpe. Fallit hoc i p̄uilegio: q2 licz cōcernat fauorē tertij: pōt ipetrās renūciare añq sit p̄ntatū: nisi appeat q cōcedens statim voluit cōcedere ius illi tertio: q2 cōiter non acqrit nisi p̄ntatiōe seu noticia.c. p̄mo de cō cel.p̄ben.li.6.r qd ibi no. Geminianus idē dic q nō pōt renūciare qñ p pcuratorē ipetrauit q2 stati acqrit ius illi tertio: vt i.d.c. Silr si fuit cōcessū motu proprio.

6 ¶ Utrum exemptus possit renunciare exēptiōi. vide.d. exēpt?.§.5.

7 ¶ Qualr r ēdalē renūciatio. R.q p̄mo voluntarie.7.q.i.q̄ nis Itē scienter: r ideo qñ qs aliquod ius ignorat; dz ei notificari. vt i aut.quō opor. ep̄os §. igit or diare?.q2 ei qd ignorat renūciari non pōt i mater.ff.de inof.testa. Et hec ē 2 notarios q ponūt clausulas renūciationis qs ignorāt q 2bunt: r pp'a tenent eis de dāno qd alr nō icurrissēt: puta q2 nō renūciassent si sciuissent. Tertio sine coactione. quod nc.cā ad audientiam. Quarto q ad beneficia eccliastica dz fieri pure r absolute. de of. dele. c.ex parte.el.i.de simo.ex isinuatione. Uñ dans vel remittens vel renūcians aliquid spirituale pacto vel conditione temporali interueniente simoniacus est.i si.i.q.i.c. q̄ pio.

¶ Sed nūquid si renūciat absolute: tñ i mēte gerit vt sibi aliqd tpale detur. R. q simoniacus ē.de simo. c.tua. in fi. Uerum ē q sola p̄nia aboletur.c.vlti. de simo. 8

¶ Utruz quis possit renūciare liti sup bñficio eccliastico vel spirituali aliquo temporali sibi dato. R. Pa. i.c.cum p̄dem.de pac.q nō: etiā si recipiat illud noīe expēsarum quia si renūciās hz ius renūciat spirituali tpali dato: qd ē simōia.d.c.ex parte: r quod ibi no. dic tamē Inno. r Ho.i.c.nō sñ. de arbi.q vz compositio auc̄te supioris vt p bono pacis det aliqd tpale ei de q nō ē certū de iure sibi cōpetēti vt cedat liti vel renūciet si qd ius h.c.nisi.de p̄ben. Secus si fiat auctoritate ptiū: q2 sic ēet simonia: nisi qñ hz ortum a iudice: puta q2 cōpromissū ē i eo: vel ipe sic diffinit. r lz gl.i.d.c.cū p̄dē dicat non sufficere nisi iteruēiat pape cōfirmatio: tñ coīt doc.ibidē tenēt cū opi.do.An.q nō requirat. r ibi. Pa.seqtur. 9

¶ Utr? qs possit dare pecuniā alteri vt desistat a lite q est de re spūali. R. Pa. i.d.c.cū pridē.q si sit certus hre ius in illo bñficio: bñ pt dare aduersario sine simonia: vt desistat vl ne litē moueat. Si vo nō sit certus sed dubitat: tūc nō potest nec excusat auctoritas pape i beneficio qd ānexam hz potestatē ciuilē: q2 videtur data pecunia p illa potestate spūali. facit.d.c.ex parte.in simili: r qd no.i.q.3.saluator.r.c.ex multis. In alijs aūt beneficijs bene excusaret auctoritas pape: cū talis simonia sit d iure positiuo. hz gl.i.d.c.cū pridē. Qd no. q2 pauci aduertūt hodie. Posset tñ iudex p bono pacis ex officio suo cōponere p'tes: vt habens ius i bñficio det aliqd nō habēti ius hm formā.c.nisi.de p̄bē. hz Pa.i.c.sup eo. de transac. 10

¶ Quid de illo q expectās prime vacaturā p̄mā i aliq ecclia renūciat p̄pe tenui vt p̄cludat via alteri expectāti. R. q p hō ñ ipcdit p̄nnū expectātē si h pōt pbari. Si vo 11.

pbari. Si vero pigñ⁹ resignãti ɔferat eo ip̄o detegit fraus ⁊ carebit bica quã resignauit ⁊ ambita. ꝺ renũ.c.si tc.li.6.

12 ¶ Utrũ renũciatio iuris futuri valeat? R. ꝙ si ius futurũ apparet sic valet. si autẽ nõ apparet adhuc nõ valet: q: pacta nõ referũtur ad ea que apparet pñt vt in.l.in lege ⁊ alijs cõcor. ibi positis i glo.ff.de ɔtrah.emp. ⁊ qꝺ nõ est renũciari nõ põt.l.tres fratres.ff.de pac. Sed de hoc vide Bar.i.l.cõditõis.C.ꝺ pac. quia parum ad nos.

Additio Dictũ aduerte q̃ filia renũciãdo hereditati paterne ⁊ pmittẽdo ãplius nõ petere nihilomin⁹ legitimã vel eius supplemẽtuꝫ petere poterit nisi expsse de ipsa dixerit: vt.l.si quãdo.§.generaliter. ⁊ ibi do.C.de ino.f.testa.

13 ¶ Quid faciet platus qui bñficiũ habꝫ p simoniã: vel alias intrusus est? R. ꝙ tenet renũciare: ⁊ si ẽ eps ⁊ est i articulo mortis: nec põt adire papã: nõ tñ dꝫ dimittere possessionẽ quã ꝺ facto hꝫ sine licẽtia pape: ſꝫ abstineat a pceptiõe fructuũ excepta stricta necessitate vite ⁊ q̃rat ꝙ cito poterit resignare. Et de hoc vide Ber. Inno. ⁊ Hosti.de renũ.nisi cum pridẽ. ⁊ Archi.7.q.i.eum qui.

r **Represalia** dicũt rerũ aliaruꝫ generalr̃ retẽtio auctoritate pncipis vel ciuitatis pro recõpensatiõe dãni dati iĩdulta, eijcit ex.c.do⁹.23.q.2. ⁊ ẽ qñ vnus de vno dñio nõ valens cõsequi ius cõtra aliquẽ de alio dñio retinet res illius q̃ sũt sub tali dñio p satisfactiõe.

1 ¶ Utrũ sint licite? R. ꝙ sic qñ ista interueniũt. Primũ ꝙ dñs vel ciuitas requiratur vt emẽdet qꝺ a suis iprobe factũ est. Scdꝫ ꝙ cõstet de negligẽtia iusticie admĩstrãde. Aduerte hic ſm Bar.i tractatu de represaliis ꝙ aliqñ superiorez hꝫ ille q̃ dꝫ dare de iure sed nõ de facto vt puta q: tyrãn⁹ est dñs: ⁊ si fuit elect⁹ ex tiore vel per vim: ⁊ habet cõiter pro dño: sic valet que facit ſm Inno.in.c. nihil.de elec. ⁊ sic debꝫ adiri. Si vero nõ fuit electus: sed p vim occupat dñiuꝫ: ⁊ habet cõiter pro tyrãno: sic cuꝫ non valeat qꝺ facit: nõ est necesse vt eũ adeat. Aliqñ hꝫ superiorẽ de iure ⁊ de facto: q: ẽ verus dñs ⁊ ei obeditur: sed tñ nõ expedit creditori eũ adire: puta q: expẽderet plus ꝙ sit pncipale debitũ: vł est pauper: tũc ſm Bar.vbi.ꝺ.põt pcedere sicut si nõ haberet supiorẽ eius debitor: ar.l.si seruos.ff.de pigno.ac. ⁊.l. mediterranee.C de ãno. ⁊ tribu. ⁊ sic pꝫ qñ pdicta duo nõ requirũtur. Tertiũ ꝙ iudex pprius det sentẽtiaꝫ sup negligentia ⁊ iusticie defectu ⁊ cõcedat auctoritatẽ represaliaruꝫ. Limita hoc verũ qñ nullus inueniĩ superior qui de ciuitate vel dño negligẽte faciat iusticiã.scdm Guil.epm cõcordienseꝫ: q: si inueniretur supior nõ valeret auctoritas iudicis pprij quo ad illos qui non sũt sue iurisdictionis: ⁊ ita intelligit.c.dñs.22.q.2. ꝙ ciuitas plectẽda est p sua.s.iudiceꝫ.cõcor. Jo.sancto. ⁊ Fran.vercellensis.i.c. vnico.de iniurijs.li.6. Quartuꝫ ꝙ nõ excedant dãnuꝫ. Quītũ ꝙ nõ extendat ad clericos: vel ecclasticas psõas. Hec elicio ex Archi.in.d.c.vnico. Sextũ ſꝫ Directoriaꝫ ti.de pignoribꝰ.qñ nõ fiãt i psonis: q: istud est iniquum: ꝙ i psona ali⁹ pro alio grauet: ⁊ ſꝫ ipſꝫ nulla ɔsuetudo valeret: cũ sit cõtraria legib⁹.C. ꝺ acti. ⁊ obli.l.ob es alienũ. ⁊ autẽ.ibidẽ into. ⁊.C.que res pigno.obli.pos.l.qui filios. ⁊ in autẽ.vt nulli iudi.§.q: vero ⁊.C.ne vxo.p ma.l.vltia. ⁊ autẽ.ibideꝫ sed oio.alias istis nõ concurrẽtibus q̃ ipsis represalijs vtitur quadrupluꝫ restituere cogitur: ⁊ actione pro qua hoc facit cadit.in autẽ.ne pignoratões fiãt que est pdicta autẽ.sed omnino.

¶ Sed nũquid tenetur ad restitutiõeꝫ qui aliquid p repsalias illicitas exigit ab alio ꝙ a suo debitore? R. Archi.i.d. c.vnico. ꝙ sic nec aliter saluare poterit nisi restituat.14.q.6.si res.ꝺ vsu.cũ tu. de re.iur.nõ remittit.li.6.

¶ Quid de illis qui represalias concedunt contra ecclesiasticas psonas: aut eorũ bona vel cõcessis vtunt cõtra ipos vide. Excõicatio.7.casu.35. ⁊ interdictũ 4.quasi in fine.

¶ Utrum represalia concessa cõtra: puta florentinos debeat extendi ad florentinos habentes domicilium Senis? R. 4 secundum Pa.in.c.quoniam.de offi. or. ꝙ non: quia odiosa.facit quod not. Bar.in.l.prouinciales.ff.de verbo. signi.

¶ Utrū statutū possit fieri vt q̄libet pos
sit capi p delicto alteri⁹? R̄. Bar. vbi. s̄
q contra terras vel villas sibi nō sub-
ditas non pōt s; bñ cōtra sibi subditas
vt. C. de oī agro. deser. l. i. ꝛ valet statu-
tum q vxor possit capi p viro fallente:
vt. l. satis. C. in qui. cau. pi. vł ypo. ta. cō
trahi. Et silr fili⁹ p patre. l. fi. C. de priui
le. etiam si nō sit heres. Et aduerte hic
q terre cum certis pactis submisse pro
tectioni dominorum: nō dicunt̄ sibi sub
dite sed federate: ꝛ iō contra eas nō va-
let tale statutū. Quod no. pro limitatōe
sexte conditionis in. §. i. dicte.

6 ¶ Sed querit̄ an tale statutū possit ex
erceri extra territoriū statuētis. R̄. Bar.
vbi. s̄. q sic potest agere cōtra tales con
ditione ex statuto: q: actio vbiq; sequit̄
eos quibus cōpetit: vt. l. fi. C. de p̄scrip.
lon. tem. Qd̄ limita nisi fili⁹ sortiretur
domicilium alibi anteq pater rūperet.
ar. l. ciues. C. de incol. Similiter si fili⁹
esset natus postq rupit pater eius: q:
iura intelligunt̄ de filio existente tpe q
rupit. l. in delictis. §. si extraneus. ff. de
noxa. ꝛ. l. titius. ff. de testa. mili. Et idez
dic qñ statutū dicit q homines vni⁹ ter
re vn⁹ teneat̄ p alio. Nā ille qui d̄ nouo
est effect⁹ filⁱ⁹ terre nō tñr p debitis anti
quis. l. prudendū. C. de decuri. ꝛ qd̄ no.
Dy. in. l. incolā. ff. ad muni. Silr tale
statutuz intelligitur debitis contractis
intra territorium: nisi aliud addat: vt.
l. cum vnus. §. is qui. ff. de bo. aucto. iu
di. possi.

7 ¶ Quid si talis q̄ habuit recursum ad
iudicem debitoris: ꝛ reportauit iniquā
sniam: R̄. Bar. vbi. s̄. q: debz apellare ꝛ a
dire iudicem appellationis: aliter rep̄-
salie nō erūt licite. vel si phibet̄ appel-
lare: vel nō est iudex appellationis: tūc
pōt recurrere ad suū iudicem.

r **Esidere** d̄bēt clerici i su
is beneficiis. et
de hoc vide. s̄. Clericus. 7.

r **Escriptum** pprie est
id qd̄ pn
ceps scribit ad iuris ōseruan
tiā: vt qñ cōmittit cām decidēdā inter
aliquos. ꝛ differt a puilegio qd̄ est con-
tra ius q̄ñ puata lex. vñ. di. puilegia. Et
ēt differt a bñficio: qd̄ stricte sumptū ē
grā cōcessa preter ius a principe: ꝛ hec

est que latissime interp̄tāda est: vt in. c.
olim. ꝛ qd̄ ibi no. de ver. sig. Latissime
tñ rescriptū accipit̄ pro oibus istis hec
Pa. in R̄ica. de rescrip.

¶ Rescriptū ꝛ pcessus p iōm rescriptū 1
habit⁹ interp̄tatū ab excoicato sup alio q̄
sup excoicatōis vł appellatōis articulo
ip̄o iure est nullū. c. i. d̄ rescrip. li. 6. Fal
lit hoc in mult̄ casib⁹ q̄ no. p Gemi. in. d

¶ Rescriptū perpetuatur per so c. i. 2
lam citationem. de rescrip. ex tenore. ꝛ
c. significauit in glosa.

¶ Rescriptū impetratum tacita verita 3
te: aut suggesta falsitate: vł ēt quocūq;
alio tacito vel expresso: qd̄ si tacitū non
fuisset: vel falsuz expressuz papa non ita
facilit̄ ōcessisz n̄ valz. c. ti. super litteris

¶ Rescripta nō extēdunt̄ ad res vł p̄so- 4
nas in eis non ōprehēsas: q̄ñ p̄sonalia
st̄ ꝛ stricte itelligēda. c. significauit e. ti.

¶ Rescriptū nō viciat̄ pp defectū litter̄ 5
vel syllabe. Sec⁹ si esset ibi falsuz latiuz
de fi. instru. c. ex parte in tex. ꝛ in glosa.

¶ Rescriptū primū tollit̄ p scd̄m poste- 6
rius faciēs mētionē de p̄io. Si s̄o nō
facit mētionē nō valet scd̄z cōtra p̄mū
ope exceptionis: vt in. c. ex litteris. ꝛ. c.
pastoralis. de offi. dele. s̄m Hos. i sūma
eo. ti. nisi ipetrās primū fuisset i mora
presentādi p annū: vt in. c. si autē. eo. ti.

¶ Rescriptū inseri dz i litteris citatōis 7
s̄m eūdē Hos. pp duo. P̄io vt citat⁹ sci-
at iurisdictionē citātis: aliter nō tenet̄
ōparere. Secundo vt possit deliberare

¶ Rescriptū pdit̄ per nigligentiā impe 8
trantis anno elapso quo vti potuit et
noluit: si s̄m impetretur contra primū
c. si autē. de rescri. ꝛ. c. plerunq. alias sp
valet de iure canonico durante manda
tore. s̄m glo. in. c. si autē. q̄uis de iure
ciuili duret per decennium. C. de diuer.
rescrip. l. falso.

¶ Rescriptū dicit̄ falsum impetratum
sine mandato vt in. c. non nulli. eo. i gl. 9
nisi ipetret̄ ab his personis q̄bus de iur̄
non exigitur mandatum. vt in. d. c. non
nulli. in fi. ꝛ. c. ex parte. in fi. eo. ff. de p-
cura. l. s; ꝛ he persone.

¶ Per rescriptum sedis apostolice aut
legatorum aliquis non potest impetra 10
ri pro iudice: nisi ille qui est in dignita-
te ōstitut⁹ vel canonic⁹ ecclesie cathedra
lis: vel hz personatum: ꝛ tal̄ non potest
audire

audire cām nisi ī locis insignib⁹ vel ciuitatib⁹ vbi possit copia haberi peritorū: nec aliquis pōt cōueniri virtute talis rescripti vltra vnā dietā a fine sue diocesis. de quibus oībus vide ī.c. statutū de rescrip. li.6. ⁊ qđ ibi no.

r Es ītes alios acta nō p̄iudicat nec ꝓdest. ff. q̄ po. ī pigno. ha. l. claudus. in fi. đ re. iudi. c. q̄uis. Fallit in quibusdam casib⁹. vide in dicto. c. q̄uis. glo. ⁊ docto. quia parum ad nos.

¶ Quilꝫ in traditiōe sue rei pōt pactū apponere dūmō nō sit legib⁹ ip̄robatū. l. in traditiōib⁹. ff. de pac. de cōdi. c. verū. ī gl. Rēbꝫ vꝫ que fruit̄ p̄cio ei⁹. ff. de vsufr. l. q: q̄ p̄cio. Que de tota re vēdicāda dcā sunt eadē ⁊ de parte itelligenda sunt. ff. de rei vēdi. l. q̄ de tota.

¶ Res vna ⁊ eadē ī diuerso iure censeri nō dꝫ. de decimis. c. cū ꝯtua. 2. q. 2. cognouimus.

r Estitutio q̄d ē ⁊ q̄s restituere tēnr. Sciēdū ꝙ restitutio ē in p̄ꝫ ꝯtinū statū repositio. l. restituere. ff. de ver. sig. Vñ dicit tex. ī. l. pl⁹ ē. de ver. sig. Restituere ē nō solū p̄ntiā rei p̄bere: sꝫ etiā possessorē facere fructusqꝫ reddere. Sꝫ q: ius diuinū vtit̄ aliā verbo reddāt ꝓ verbo restituere: vt in. c. cū tu. de vsuri. quod est verbū latius ꝙ̄ restituere: vt l. v̄buꝫ reddendi. ff. de ver. sig. ⁊ aliqñ verbū emēdent: vt in. c. 2. de rapto. Aliñ v̄o verbo satisfaciant: vt in. c. in lr̄is. đ rapto. ⁊ satisfactū itelligit̄ qualitercūqꝫ voluntati satisfaciat. l. si reꝫ alienam §. oīs. ff. de pigno. act. ⁊. l. 1. ff. qui satisda. co. Jdeo ego hic ꝛstitutionē accipio ꝓ quacūqꝫ satisfactione faciēda ꝑrio.

¶ Quis tenet̄ satisfacere? R̄e. ꝙ quilibꝫ q̄ hꝫ de alieno vł qđ ad aliū spectat seu debet̄ ex cōtractu vel q̄si: ex maleficio vel quasi: vel ex quacūqꝫ alia cā. ar. c. si res. 14. q. 6. ⁊. l. iusticia. §. iuris p̄cepta. ff. de iusti. ⁊ iure. Quod vt melius itelligatur: per casus infrascriptos s̄m ordinem alphabeti annotabo.

¶ Accipiēs aliquid vt nō accuset teneatur restituere. vide. s̄. Accusatio: §. 6.

¶ Accipiēs aliquid ī fraudē creditorū quō tenet̄. dic vt h̄. j. i. v̄. rapto. 2. §. 1. ⁊ in v̄. Vsurari⁹. §. 17. ⁊. s̄. Aliēatō. §. 26.

¶ Accipiēs aliquid ab ecclasticis vel ab illis q̄ nō p̄nt donare quō teneat̄. vide. Donatio. §. 58. ⁊. s̄. Cleric⁹. 3. §. 4. ⁊. Clericus. 13. §. 11.

¶ Acquirēs ex peccato aliq̄d: ꝑ puta adulterio sodomita ⁊ hm̄ōi quomō teneat̄. vide. j. i verbo. Mulier.

¶ Admistratio bonorū aliorū quō teneat̄ vide. s̄. Admistratio. §. 1. ⁊. 2.

¶ Adulator obtinēs b̄n̄ficiū an teneat̄ restituere. vide Adulatio. §. 2.

¶ Adultera cōcipiēs filiū ex adulterio quō teneat̄. vide Adulteriū. §. 4.

¶ Adultere fili⁹ quō tenet̄ restituere. vide Adulteriū. §. 5. ⁊. 6.

¶ Aduocat⁹ qñ tēnr restituere. viđ Aduocatus. §. 12. ⁊. 13.

¶ Alchimista quō tēnr. vide Alchimia.

¶ Alienationē rei recipiēs ab eo q̄ non pōt alienare. viđ. Alienatio. §. 14. ⁊. §. 20. ⁊ Donatio. 1. §. 38.

¶ Alimēta denegās ei cui tēnr exhibere an teneatur. R̄e. ꝙ sic. ⁊ quis teneatur. vide. Alimenta.

¶ Ambasiatores quō teneantur. vide. Absens.

¶ Animā ledens rōnalē vtrū teneat̄ ad restitutionē? R̄e. ꝙ sic. Pro cuius intelligentia est sciēduꝫ s̄ꝫ Sco. in. 4. di. 15. q. 2. ꝙ est duplex bonū aīe. s. naturale: ⁊ accn̄tale. Jn bonis igit̄ naturalibus aīe cuꝫ sint icorruptibilia sicut et ip̄a aīa nemo pōt eā ledere directe: ⁊ talia sūt bona illa sine q̄bus nō cōtingit aīaꝫ eē: vt est intellect⁹: liberū arbitriū: voluntas ⁊ hm̄ōi. Jndirecte tñ pōt q̄s ī talibus bonis aliuꝫ ledere s̄m Boñ. in 2. di. 25. ar. 1. q. 4. i. p̄tis. s. vsu taliuꝫ p̄uando: sicut si quis poculuꝫ daret vel aliud faceret quo amēteꝫ aliquē redderet. vñ talis tañ aliquē ledens qm̄ dignam leso recōpēsationē facere nō p̄t: maxime si ī ꝑpetuā amentiaꝫ deduxit: ideo arbitrio boni viri satisfacere tenet̄ ar. c. deteriores. 6. q. 1. Unde pro regula tenet̄ cōiter a doc. vt no. Ricar. in. 4. di. 15. ar. 5. q. 3. ꝙ qñ restitutio ñ potest fieri s̄m damnuꝫ datum: tunc arbitrio boni viri relinquatur. Jtem dat aliam regulam supradictus Ricar. vbi. s̄. ꝙ quando res male ablata non potest restitui: restitutio debet fieri in equiualēti si possibile est. ex̄ ne ītre pē. ali. inno.

f. ecclesie scte Marie. el. 2. ꝛ sm Sco. vbi. s. licet ꝗs digne nõ possit satisfacere primo de dãno sibi illato: nihilominus ex hoc nõ liberaꝶ qn nõ teneaꝶ satisfacere saltẽ q̃tum potest. vnde in casu ꝓdicto bonus vir iudicabit vt petat veniam per se: vel si nõ põt per interpositaꝫ personã. deinde vt satisfaciat sm ptãtẽ damna que leso ꝛ alijs suis eueniũt ex tali lesione: vt infra diciꝶ de vulnerante ꝛ occidẽte. in verbo Homicidiũ. In bonis aũt accñtalibꝰ anime: cuiusmodi sũt bona grẽ moꝝ ꝛ virtutũ tam acquisita q̃ acquirẽda: põt ꝗs sm Sco. vbi. s. indirecte aliquem ledere ꝛ dispositiue. s. inducẽdo ad actꝰ viciosos seu peccata ꝗbꝰ talia corrũpunꝶ: puta ꝯtaminando suo malo exẽplo: suadẽdo: blãdiẽdo: rogando: ꝓcipiendo vt talia faciãt: ꝛ hmõi: et tal' mlto magis teneꝶ ad restitutiõeꝫ q̃ dãnificãtes in bonis tẽporalibꝰ. 6. q. i. sunt plrimi. ꝑpea tñr doctria auxilio cõsilio orõe ꝛ hmõi q̃tũ potest ꝛ in se est ꝑ seipm ꝛ ꝑ a ios: ꝗ̃ũmõ peccatũ ocultuꝫ non pandat talẽ lesum ad bonũ reducere. Directe autem in talibꝰ bonis accidẽtalibus nemo põt aliũ ledere: qm̃ talia non corrumpunꝶ nisi per pctm̃: ꝛ pctm̃ esse nõ põt nisi sit voluntarium. 15. q. i non est.

¶ Appellans iniuste quõ tenetur. vide Appellatio. §. 15.

¶ Arbiter vel arbitrator quõ tñr. vide Arbiter. §. 1. ꝛ 6.

¶ Archidiaconꝰ quõ tñr si aliquid perijt de rebus ecclesie. vid Archidiaconꝰ

¶ Arras recipiens quõ teneatur restituere. vide Arras.

¶ Artifices facientes ea per q̃ue proximi damnificantur. vide Ars. §. 2

¶ Assessor quomodo teneatur. vide Iudex. §. 9. ꝛ. §. 22.

¶ Banniens iniuste aliquem quõ tñr. vide Bannum. §. 1.

¶ Bellãtes quõ teneñꝶ. vide Bellũ in ꝓn. ꝛ. §. 5. 6. 7. 8. 9. 10. vsqꝫ. 17. 22.

¶ Bñficia ecclesiastica plura habẽs qñ tñr restituere. vide. Beneficium. §. 34.

¶ Beneficij vacantis fructus vsurpantes quõ tenentur. ibidem. §. 40.

¶ Beneficium iniuste possidẽs quomodo tenetur. ibidem. §. 44.

¶ Bñficiatus nõ dispensando fructus quõ tñr. vide. Clericus. 3. §. 1. Et qñ male dispensat vide ibidem. §. 4.

¶ Beneficiatus non residens qñ tñr restituere. vide Clericus. 7. §. 4.

¶ Bñficium recipiens nõ intendens ꝓmoueri quõ tñr. vide Clericꝰ. 7. §. 5. ꝛ. 6

¶ Bñficiatꝰ exñs i mortali quõ tñr rstituere fructꝰ. vide clericus. 8. §. q̇nto.

¶ Bñficiatꝰ inducẽs ad reliquẽdũ sibi qḋ erat ꝗs relicturꝰ ecclesie quõ tñr. vid Clericus. 12. §. 7.

¶ Beneficiatus non dicens horas quomodo tenetur restituere fructus. vide Hora. §. 11.

¶ Utrum conferens beneficium indigno teneatur ad aliquid: R. sm Car. in cle. i. de eta. ꝛ qua. q' vltra peccatu mortale qḋ commisit tenetur ad restitutionem totius interesse ecclesie quaꝫ lesit secundum Pe. de ancha. ad instar magistratus qui minus idonee tutelaꝫ pupillis cõmisit. ff. de magi. cõue. per totum.

¶ Bone fidei possessor. vide possessor.

¶ Canonica portõ: cui ẽ restituẽda vide

¶ Carcerans aliqueꝫ quõ teneꝶ reo. ti. vide Carcer. §. 2. 3. ꝛ. quinto.

¶ Cãm da s danno proximi quomod tenetur hẽs causa. §. sexto.

¶ Cessationem a diuinis inducẽs quõ tñr. vide Cessatio. §. i. ꝛ. 2.

¶ Clericus nõ exñs personaliter horis canonicis ꝛ recipiens distributões quõ tñr. vide Clericꝰ. 7. §. 8.

¶ Clericꝰ negotiãdo quõ tñr. vide. Clericꝰ nono. §. sexto.

¶ Comedẽs de alieno quõ tñr. vid Furtum. §. 25. ꝛ hic in ver. raptor. §. 1. 57

¶ Comodãs ꝛ reuocans ante tempus comodatũ quomodo tñr. vid Comodatum. §. 4.

¶ Comodatariꝰ vtẽs re comodata ad aliũ vsum quõ tñr. ibidem. §. sexto.

¶ Comodãs rem viciosam quomodo tenetur. ibidem. §. 7.

¶ Comodatariꝰ si res comodata perijt qñ tñr. ibidem. §. 11. vel si deterioratur. ibidem. §. 12.

¶ Concussionem faciẽs quomodo tñr. 58
vide Concussio. §. 2.

¶ Confessor absoluẽs quem nõ potest quõ tñr. vide Cõfessio q̇nto. §. 14.

¶ Cõsentiẽdo quõ quis tñr. vide Consentire. §. 2. ꝛ furtũ. §. decimonono.

Conseruatores

Cōseruatorē faciēs itromittere in bis q̄ dʒ quō tñr. vide. Cōseruator. §. i.
Cōsulens dānū alterius quō tenet. vide. Cōsilium. §. i.
Consiliarij locorum q̄ faciūt statuta iniq̄ quō tenent. vide. Lex. §. 22.
Cōtractū illicitū faciēs quō tenet. R. q̄ si 9ctus est nullus vel vsurari⁹: tñr etiā fruct⁹ restituere: nisi bona fides excuset eum: vt. j. Possessor. Si vero 9ctus tenuit de iure, licz posset rescindi: puta q: min⁹ iusto p̄cio emptū ē ⁊ hmōi: tūc si nec dolus nec fraus interuenit: nō tñr fructus restituere: sed supplere iustuʒ p̄ciū. hoc elicit ex. l. 2. C. de rescin. vē. ⁊ gl. in. c. cū dilecti. de emp. ⁊ vē. ⁊ in. c. per tuas. de donat. ⁊. c. illo vos. de pig. ⁊ l. i. C. de distra. pig. qđ no. q: sepe in practica venit:
Cōtumeliator quō tñr. vid. Cōtumelia
Cooperans in damno proximi quō tñr: vide. Furtū. §. 13.
Culpabilis ex q̄ culpa teneat. vid. Cul
Custos qñ tenet restituere spa. §. 6. vide. Custos. in prin.
Dānatorum restitutorum bōa habētes quō tenētur. vide. ḋ. Dānatus. §. 2.
Decimam fraudans quō tenetur. vide Decima. §. 5.
Defendēs se quō tñr. vide. ḋ. Defēsio.
Delegatus aliq̄d accipiēs quō §. 5. tñr. vide. Iudex. §. 8.
Denarios falsos radēs vl falsos expē: dēs quō tñr. vide. Falsari⁹. §. 4. cū se.
Depositari⁹ quō tñr. vide. Depositū. §. 3. 4. 6. 7. ⁊. 12. ⁊. 15.
Derisor dicit q̄ tñr sicut et 9tumeliator.
Detractor quō tñr. vide. Detractio. §. 3.
Dñs q̄ nō hʒ iustū titulū: aut ⁊. 4. cuius officiales delinquūt quō tñr. vide. Dñs. in prin. §. 4.
Donatōnes recipiēs ab eo q̄ nō pōt donare quō tñr. vide. Donatio. §. 38.
Dotes qñ q̄s tñr restituere. vide Dos. §.
Emens vel vēdens iniusto p̄cio 25. vel rem viciosam quō tenet. vide. Emptio. §. 7. 8. ⁊. 24.
1 ¶ Utrū scienter emēs rē raptā vel furatā teneat. R. q̄ tñr ad quēcūq: siue sit primus siue scđs: vel q̄cūq alius vsq; in infinitū q̄ emit: q̄ idē tutus est ac si primus esset. ff. de mino. sed vbi. ff. de pe. heredi. l. sed si lege. §. si autem. Primo tenet restituere rem raptā: nec excusat lz sit statutū determināo q̄ qđ emitur publice in mercato vel hmōi sit emēti. s̄m Dir. ti. de fur. nec sine pctō mortali pōt eā tenere qñ scit eius dñm s̄ʒ Ho. ar. c. vulterane. 12. q. 2. ⁊. l. 2. ff. de fur. Scđo tñr si rē nō hʒ siue q: vēdidit vl alit quōcunq alienauit: seu q: amisit aut perijt q̄lrcūq etiā violenter siue q̄cūq casu ab vsu cecidit p̄ciū restituere s̄m optimū statū rei. i. s̄m q̄ valuit pl⁹ postq̄ fuit ab ipso ēpta. c. grauis. ḋ re. spo. ⁊. l. i re furtiua. ff. de fur. ⁊. l. si nauis. §. si gñalr. ff. ḋ rei vē. Rō est: q: fur tū comittit rē alienā inuito dño 9trectando. l. i. ff. de fur. Et fur sp ē in mora. l. si p fure. ff. de 9di. fur. Excipit casus qñ rem dño loco ⁊ tpe obtulit ⁊ tpe eā recipe recusauit: tūc eñ purgauit morā. d. l. in re furtiua. ⁊ iō si perireteruľ dete riorare sine culpa sua nō teneret. Tertio nō poterit petere p̄ciū a dño rei. l. in ciuile. C. de furt. Et si statutū esset q̄ possʒ petē: q: tle statutū ē 9 bonos mores: nec ēt a vēditore in foro 9tētioso: nisi expsse cauerit. l. si mācipiū. C. ḋ rei ven. secus in 9scia: q: hn posset a vēditore p̄ciū recipe ⁊ rē eidē restituere: q̄a pōt poti⁹ sibi 9sulere q̄ alteri s̄m Alex. de al. in. 4. Quarto tñr restituere fructus pceptos ⁊ q̄ pcipi potuerūt inter medio tpe. d. c. grauis. excepł expēsis. de q̄bus dic vt. ḋ. Expēse. §. 3. Ultimo pdit expēsas volūtarias. de quo dic vt ḋ. Expense. §. co. 2
¶ Quid si talis ignorabat fore phibitū a iure alia emere. R. s̄m cōiter doct. q̄ nihilominus tenet: sicut ille de quo in p̄cedēti. § dictū est: q: hec phibitio a iure naturali traxit originem cui⁹ ignorantia nō excusat.
¶ Utrū ignorantia facti crassa vl supina excuset talia emēres: vtputa eps ex cōicabat tales raptores: vel q: emit a stipēdiario calicē vel missale: aut quia cōiter tenebāt rapta fuisse: vel bellum iniustū vnde habita sunt. R. Ho. q̄ nō q: debuit cogitare: ⁊ ideo sic tñr sicut ille de quo in ante p̄cedēti. dictū est. ar. l. late. ff. de ver. sig. ⁊. c. apostolice. ḋ cle ri. ex. mi. c. que in humanis. 12. q. 2. c. si cupis. 16. q. i. Siľr idē tʒ Ho. ḋ ill q̄ si dubitāt: nec tñ p posse q̄sicr qđ miror 3

miter tenetur.

4 ¶ Utrū emens rem raptā vł furto habitā bona fide.f.nō credēs raptam fiłr teneat.R.ꝙ nō:sed hec bona fides q̄nq; sibi ofert. Primū qꝛ bona fide durāte nūq̄ teneł eā restituere: ēt si perijt. l.2.C.de fur. Scdm qꝛ fructus cōsumptos bona fide durāte nūq̄ teneł restituere.l.bonefidei.ff.de acqr.re.do.ꝛ.l.fructus: ꝛ.l.si ex diuerso.§.fi.ff.de rei vē.sed solū tn̄r restituere fructus extātes:vel inq̄tū factus ē locupletior. de q̄ dicvt.§.Fruct⁹.§.1.ꝛ.2.Tertiū q̄a sic dictā rem alienauit vendendo vel alio mō durāte bona fide nō tn̄r reddere p̄cium nec aliud:nisi solū lucrū extatvel aliqd ex quo fact⁹ est locupletior.l.naz ꝛ hoc natura.ff.de cōdi.inde. Quartū ꝙ pōt expēsas q̄s fecit in bona fide circa rē ɔseruādā vel meliorandā retinere:vt.§.Expēse.§.3.Quintū qꝛ si iudice fnīante restituerit eā hēbit actōez ēt in foro ɔtentioso ꝯ vēditorē.d.c. vulterane.nō aūt si ad sacerdotis impiū restitueret.l.si rē.ff.de euic. Uñ ɔsulēdū est eivt faciat se citari in iudicio a dn̄o rei:ꝛ citat⁹ annūciet vēditori vt ipsum defendat ꝛ seruet. In ɔscia autē quali tercūq̄ restituerit eaz dn̄o:vēditor tn̄r ei ad pctm̄.c.fi.de emp.ꝛ vē.

5 ¶ Utrū emētes p̄dcā furata nō vt retineāt: sed vt restituāt dn̄o q̄ alr̄ ipa hr̄e nō posset:aut nō p̄ taz paruo p̄cio pn̄t p̄ciū quo emerūt a non dn̄o repetē.R. fm Ho.ꝛ Monal.ꝙ sic: qꝛ vtilr gesserūt negociū cui⁹res erāt: ꝛ ēt expensas moderatas:nisi sp̄re ēpta habuissēt vtilitatē: qꝛ tūc tn̄r cōpēsare fruct⁹rei cuz expēsis ꝛ p̄cio.ar.l.sed an vltra.§.2.ff. de neg.ge.ꝛ.c.cū dilecti.§.fi.de accu.ꝛ si perirēt sine sua culpa aut eas amitterēt:nō tenerent. Aduerte tn̄ ꝙ in foro ɔtentioso nō credet talib⁹emptorib⁹nisi publice ptestati fuissent ꝙ ea intentōe emeft.ar.l.nēsenni⁹.ff.de ne.ge.et l.2.C.de fur.ꝛ in.c.vnico:vt eccl.bene. licet secus sit in ɔscia.

6 ¶ Quid faciet ille q̄ emit rem quā scit fuisse raptā nec inuenit dn̄m ei⁹.R.fz Ho.ꝛ Monal.ꝙ postq̄ fecit diligentē inq̄sitōez:tūc tn̄r p̄ciū ipsi⁹reivel ipsaz rē darc paupib⁹cū fructib⁹ipsi⁹ si emit mala fide. Si aūt emit bona fide reddat eā rē vēditori recupato p̄cio suo si pōt:vel si nō pōt restituat rēvel p̄cium paupibus cū fructib⁹nō ɔsumptis bona fide ꝛ publice fm Ray.vt oīs suspitio vitet: ꝛ sic erit liberatus.ar.c. quattuor.12.q.2.

¶ De emēte rem eccl'ie sine solēnitate q̄ño teneat.vide.Alienatio.§.14. 7

¶ Utrū emēs de pecunia alteri⁹aliq̄d noīe suo teneat.R.ꝙ nō:qꝛ res empta ē sua.sec⁹si emisset noīe illi⁹cui⁹erat pecunia:qꝛ tūc res empta ē illi⁹ cui⁹ erat pecunia .l. si patruus.C. cōia vtriusqz iudi.ꝛ.l.si ex ea.C.de rei vē.ꝛ.l.ad pbationē.C.de pba.Fallit h̄ in re empta d̄ pecunia eccl'ie:vt.§.Immunitas.§.31. Itē de pecunia militis.l.si vt pponis. C.de rei vē. Itē de pecunia pupilli.l.3. C.arbi.tu. Itē de pecunia data cōiugi qn̄ res emit a marito.l.vxor.ff. de do. inter vi.ꝛ vx.Nā in istis casib⁹emptuz ēt noīe suo efficit illi⁹cui⁹ erat pecūia: in ɔscia tn̄ teneret ad satisfactōz si res ēpta nō eēt p̄dictis ɔfivtil sicut p̄ciū.

9 ¶ Utrū emēs a furioso pdigo vel minore ꝛ hmōi q̄busvł p ius vel p iudicē est interdicta ptās vendēdi teneat eaz restituere.R.ꝙ sic:qꝛ malefidei possessor est q̄ ꝯ interdicta legū emit.l. quē admodū.C.de agri.cēsi.ꝛ colo.

Executor vltime volūtatis q̄ño tūr. vide.Executor.per totū.

Expēse qn̄ sint restituēde.vid.§.Expēse.§.1.ꝛ.3.ꝛ.§.Expositus.§.2.

Falsarius q̄ño teneat.vide.Falsarius. §.3.q.4.8.9.ꝛ.11.

Famulus alicui⁹dn̄i accipiēs p dn̄o pecuniā mutuo inscio dn̄o ꝛ de ea lucrū faciēs tn̄r lucrū reddere dn̄o si tr̄ pauper erat ꝙ pecūia mutuo accepta erat ad piculum dn̄i fm Sco. in quodam tractatu al's nō:

Famulo infirmanti an teneat dare salariū.vide.Familia.§.2.

Fideiussori suo qn̄ q̄s teneł.vide.Fideiussor.§.15.ꝛ.16.

Fraudem faciēs legi q̄ño teneat.habes §.Fraus.

Fugere faciēs detentū in carcere p debito an teneat ad restōnē.R.fm dn̄m Io.d: pla.in.l.quotiēs.C.de exac.tribu.ꝙ sic:qd vez credo de his q̄ se liberare possent soluēdo debitū: nō d̄ illis qui ita

quilita sūt paupes φ nullo mō pñt.sol
uere:nec hñt parētes q̇ p ipsis soluere
vellēt:qm̄ tales iniuste detinentur ꝛ ꝯ
charitatē si pati sūt cedere bonis.C. q̇
bo.ce.pos.l.i.ꝛ no.gl.i.c.odoard⁹.ꝺ so
lu.qm̄ q̇ bonis cedit nō ꝺ; pati crucia
tū:nec carceres nec vituperiū p debito
facto ex ꝯctu vel quasi.l.fi.C.q̇ bo.ce.
pos.ꝛ ideo iprobanꝭ ꝯsuetudines in cō
trariū:quas Aug.quādā appellat fru
stratoriā ꝛ inhumanā ꝛ irronabilē se⸗
uiciā.14.q.6.si res.ꝛ ideo q̄tumcunqꝫ
lōga ꝛ statuto firmata sit nō valet.
¶ Utrū faciēs fugere vel occultās offi
10 ciales tpe sindicatus tñr ad restōnem.
R.ɓʒ Bal.in.l.2.C.de asses.φ sic:ꝛ in q̄
druplū.qꝺ credo verū in ꝯcia post con
demnationē:sed ante solū tñr ad dam
nū quod restituere debebāt ipsi officia
les si sindicati fuissent.
Fugere faciēs incarceratum p delicto
an teneaꝭ.vide.Fugere.§.1.
Fur quō teneꝭ.viꝺ.Furtū.§.10.ꝛ.§.13.
cū seq.vbi inuenies quō iussione:cōsi⸗
lio:ꝯsensu: ꝛ cetera a participatōne in
furto quis tenetur.
Hedificās in solo alieno vel ꝺ alieno:
vel in damnū pximi:quō teneaꝭ. vide
Edificās.per totū.
Heres qñ teneꝭ ex delicto defuncti.vi
de.Heres.§.4.
Heres quō tñr soluere legata in testō
mu.us solēni facta.ibidē.§.5.
Heres quō teneꝭ ex cōtractu vel qua⸗
si defuncti.§.6.ibidem.
Heres qñ sunt plures quō teneñꝭ ad
debita ꝛ legata.ibidem.§.9.
Homicida quō tñr ad restōeʒ.R.φ ɓʒ
Scot.i.4.di.15.φ tñr totāvitā suā ex
pēdē ꝯ infideles vel hereticos in satis⸗
factionē occisi:vel in orōnib⁹:ieiuniis:
ꝛ hmōi.qꝺ si nō pot vel nō vult ꝺ face
re:teneꝭ saltē ad aliquā restōnem arbi
trio boni viri: ꝛ vltra eā teneꝭ placare
lesos q̄tū pt.ꝛ si occisus aliquos sustē
tabat tñr illis ad tantā satisfactionem
quantā vtilitatē siue lucrū occisus de⸗
disset ꝛ extimabitur ꝺm tp̄s quo xⁱsiꝭr
fuisset victurus ꝛ opaturus sicut exti⸗
mat.l.hereditatū cōputatōꝫ.ff.ad.l.fal
ꝛ.l.cū hij.§.modus quoqꝫ.ff.de trāsac.
Cōsiderabiꝭ ergo ars quā faciebat:q̄ ⸗
litas psoue:ꝛ etas:ꝛ lucrū qꝺ acquire⸗
bat ꝛ hmōi vt fiat digna restitutio. qꝺ
limito veuʒ nisi q̇s aliquē occidisset q̇
eū aggressus ē:ꝛ occidisset cā sue ꝺfen⸗
sionis:lʒ aliqualꝭ modū excessisset: q̇s
talꝭ nō sic stricte teneretꝭ:q: difficilimuʒ
ē iustū tēperare dolorē. Itē nisi q̇s or
dine iusticie interfecisset. Idem ꝺic de
vulnerāte aliquē irremediabiliꝭ: puta
abscindēdo mēbrū vel mutilādo φ te⸗
neꝭ nō solū ad placatōeʒ lesi ꝛ expēsas
in medicos: sed ēt ad oē lucruʒ qꝺ po⸗
tuisset acq̄rere. Si aūt vulnerauit re⸗
medialiter nō tñr.vltra p̄dicta de pla⸗
catōe ꝛ expēsis:nisi ad lucrū qꝺ perdit
tpe infirmitatis si fuisset lucratur⁹.his
ꝯcordat Ri.ꝛ Lan.in.4.ca.di.
Horas canonicas clericus nondicens
quō tñr.vide.hora.§.8.ꝛ.11.
Hospitalarij qñ teneñꝭ restituere. vi⸗
de.Hospitale.§.3.
Ieiuniū frangēs an teneaꝭ ad restōnē
vide.Ieiuniū.§.10.
Immmunitatē frangens ecclesie quo
modo teneꝭ.vide. Immunitas.§.20.
30.31.32.35.36.
Impediēs aliquē a ꝯsecutiōe alicuius
beneficij:vtrū teneaꝭ ad restōnē:puta
volebā emere possessionē ꝛ tu ipediui⸗
sti:vꝭ aliq̇s volebat legare mihi aut do
nare:ꝛ tu obuiasti ꝛ ꝺmōi.R.ꝺm Ri.i
4.di.15.φ aut talis ipediuit aīo ꝺānī
ficandi primū:ꝛ sic teneꝭ arbitrio bo⸗
ni viri ꝺānificato:nō tñ tātū q̄tū erat
illud bñficiū qꝺ nendū habuerat:ma⸗
xime qñ als ne haberet potuit ipediri:
fa.ad hoc instit.de re.di.§.illud quesi⸗
tū.vbi habeꝭ:φ si quis bestiā vulnera
uerit:ꝛ fugiēs alius eā acceperit:φ sit
accipientis. Ratio ibi poniꝭ:q: multa
accipere potuissent:ne vulneratus eaʒ
haberet. Dicit tamē Tho.22.q.62.φ si
iam erat determinatū φ talis tenetur
ad equiualens.de quo habes.ꝺ. Lega
tum.i.§.33. Aut fecit animo ꝯsulēdi p
prie vtilitati:ꝛ sic nō teneꝭ si hoc pcu⸗
rauit per viā licitā ꝛ modo licito.arg.
ad hoc in.l.2.ff.de no.ope.nun. ꝛ in.l.
si in meo.ff.de aqua plu.ar.vnde dicit
tex.in.l.nemo.ff.de re.iu.l.nemo dam
nū facit nisi q̇ id facit quod facere ius
nō habet. Fallit hoc in casu de q̇.ꝺ. Cle
ricus.31.q.7.
¶ Utrū ipediēs rusticū iniuste ne ope

ras suas exequant: aut piscatores vl' au
cupes a captiõe piscíũ vel auiũ teneak
ad restõnem. R. φ sic. Ratio: quia qñ
res est aliqd destinata naturaliter qui
ipsam iniuste ipedit: tenek ſm φ not. i
l. i. ff. de in lit. iurã. ⁊ in. l. si idem. ff. de
iurif. om. iu. ⁊ per Bar. in. l. inter stipu
lantem. §. sacram. ff. de v̇b. ob. Et ideo
q: rustico ⁊ venatori auferk suus pro
prius vsus q̇ erat sui ppˀij iuris. ⁊ fru
ctus in eoꝝ vsu cau aliter ⁊ quasi semi
naliter ɔtentus: ideo tenek ad restõnẽ
damni arbitrio boni viri: q: bonus vir
attendet si verisilr talem vtilitatẽ ha
buisset: ⁊ sic restitui faciet. Si v̇o veri
silr nõ fuisset secuta: sic nihil faciet re
stituere: qḋ plac;. Bar. in. d. §. sacram.
⁊ de h̄ vide. j. Usura. i. §. 77. in fi.
Sed q̇d de fodiẽtibus semina agri.
R. ſm Rodo. φ nõ tenek ad oẽ qḋ pote
rat ꝑuenire: sed ad tantũ solum q̃tuz
fructus agri in dubio illo vendi po
tuissent.
Incendiarius qũo teneak. vid. Incen
diarius. §. 2.
Incendiũ patiẽtibus rapiens res qũo
tenek: vel destruẽs domũ. vide. ibidez.
§. 3. ⁊. 4.
Infideles spoliãs qũo teneatur. vide.
Infidelitas. §. 7.
Iniuriator qũo tñr. vide. Iniuria. §. 6.
Inq̇sitor qñ tenek restituere. vide. In
quisitor. §. 5.
Insignia aliena assumẽtes q̇ decipiũk
ppli an teneank ad restõnẽ. R. φ sic: et
illi cuiꝰ insignia acceperũt: si aliqḋ dã
nũ ẽ passus ⁊ populo decepto: ⁊ de hoc
vide. s. Insignia. per totũ.
Inuenta qũo sunt restituẽda. ⁊ qñ. vi
de. s. Inuẽta. p totũ. ⁊ furtũ. §. 29.
Iudeus qũo tñr restituere lucratuz ex
offõ publico. vide. Iudeus. §. 13. ⁊ vlti.
Iudicãs ſm allegata qñ tenetur. vide
Iudicare. §. 7.
Iudex petẽs salariũ vel aliud qũo tñr.
vide. Iudex. §. 8. cũ seq.
Iudex si ex negligẽtia dãnificauit qũo
tñr. ibidem. §. 21. ⁊. 27.
Iudex ex malicia dãs iniustã sniaz vel
grauãs ptes in nõ dãdo sniaz: ⁊ hmõi.
vide. ibidem.
11 ¶ Utrũ iudices q̇ deputank a populis
vt iudicent in aliquibus causis: q: cre
dũtur boni viri: licet sint iudices ignã
ri teneank ad restitutionẽ: si ex ignorã
tia dederũt iniustam sentẽtiam. R. φ
sic si fuerũt in culpa ad inquirendum
peritos: aut alio modo. Si vero de cõ
silio peritorum ipsam dederunt ⁊ bo
na fide nõ tenẽtur: eo quia tales nõ p
fitẽtur se ꝑituros: nec locant se pro iu
dicibus.
¶ Utrũ iudex qui ꝑpter metũ iniuste 12
iudicauit teneak ad restõnem. R. φ si
metus fuit qui potuit cadere in ɔstan
tem virũ: ⁊ cũ accepit offm nõ celebrat
verisilr ad istḋ venire: licet mortaliter
peccauerit tñ nõ tenek ad restõnẽ. Si
vero nõ est metus q̇ potuit cadere i cõ
stantem virũ: vel cũ accepit offm dubi
tabat de eo vl' verisilr poterat credere:
tũc ſm Bal. in. l. fi. C. de pena iud. qui
male iud. tenek de omne damnũ. 2. q.
i. in primis.
¶ Quid de iudicibus vel officialibꝰ q̇ 13
occidũt malefactores sine sacramento
rũ ꝑceptiõe. R. φ si petebant ea mortlr
peccauerũt: ⁊ anime ipsoꝝ erũt p ipsis.
Cle. i. de peni. ⁊ re.
¶ Ledens proximum in ꝑsona aut in bo 14
nis: nõ a ꝑposito: s; ex aliq̃ culpa qũo ⁊
qñ teneak siue p se leserit: aut p suos l'
sua aialia. Est sciendũ ſm doc. in. c. fi.
de iniuri. φ triplex est actio. Una que
dr legis aquilie: et hac actione directa
tenek quicũq; liber homo dãnu dedit
sua culpa: q: aperiendo cisternã in via
publica: vel proijciẽdo lapides vbi ho
mines transeũt ⁊ hmõi. Indirecta aũt
vel vtili tenek: qñ aliqḋ aial suum vel
seruus sua culpa: aut negligẽtia dãnũ
dedit: puta si equus te instigãte recal
citrauit. ⁊ aliquẽ lesit: vel aial qḋ erat
ferũ: vt sũt lupi: leones: canes: mordã
ces: ⁊ hmõi: q̇ cõmuniter nocere tentãt
tenebas in publico nõ taliter ligata φ
nõ possent nocere: vel q: tenebas i do
mo: ⁊ aliq̇s missus a te lesus fuit: ⁊ tal'
tenek ad oẽ damnũ qḋ ex culpa sua de
dit ꝓprio si põt recõpẽsari: si nõ p̃t satis
faciat arbitrio boni viri. Scda dr actõ
de pauperie: ⁊ hac actõe tñr q̇s qñ si
ne sua culpa aial suũ alicui dãnum de
dit: puta bos nõ cornupetit nec equus
recalcitrat ſ; ɔsnetudinẽ: tñ p̃ter ɔsue
tudinẽ ⁊ sine culpa sua calcitrãdo lesit

aliquẽm: ⁊ tũc nõ tenet̃ ad aliud nisi so/
lum ad dãdũ animal predictũ. vel si nõ
vult dare satisfaciat leso. Tertia actio
dicit̃ noxalis. ⁊ hac actione tñr quis qñ
eius seruꝰ sine culpa damnũ dedit. ⁊ iste
similiter tenet̃: vt. d. est de actiõe ꝺ pau/
perie. ⁊ de his oibus vide glosã ⁊ doc. i
l. i. ff. si qua. pau. fe. di. Et insti. eo.
1 ¶ Utrũ proijciẽs aliqd de domo sua in
via publica quo lesit aliquem: vel in ve
stimẽtis: vel in persona t neatur. R. ẽm
Spec. ti. ꝺ iureiur. §. sequit̃ ꝙ sic. Silr
tenet̃ si tenebat appẽsum extra domũ
super viam publicam ⁊ effusũ est. Idẽ
dic de laborãte nisi ponat signa vel faci/
at proclamata.
2 ¶ Utrũ precidẽs arborem vicini sui q̃
pendẽs super domũ ciꝰ dabat ei damnũ
tenet̃? R. ẽm Spe. vbi. ś. ꝙ nõ: si fecit
auctoritate iudicis. l. si plures. §. i. ff. ar
bo. cesa. vel ẽt auctoritate ppria: si tñ de
nunciauerit illi cuius erat vt incideret.
verũ ẽ ꝙ hec denũciatio ppᷓ forũ ↄtẽtiosũ
dꝫ fieri p publicũ instrumẽtũ. Aduerte
ẽt ꝙ si iciderꝫ ita male ꝙ nihil ꝺ ea pos
set fieri: cũ alſ posset incidi vtiliter: ꝙ
teneret̃ in cõscientia ad tale dãnum.
3 ¶ Quid de illis q̇ impediũt ne frumen
tum vel alia merces veniãt in aliq̃ ter/
ra vt ipsi carius vẽdãt? R. ꝙ tenent̃ re/
stituere illud quo plus vẽdiderũt: ⁊ ẽt
satisfacere illis quos ipedierũt si aliqꝺ
dãnũ sunt passi. Silr dic de illis q̇ con
cordãt oẽs merces emere: vt postea ad
libitũ vendãt ꝙ tenent̃ ad oẽ dãnũ. l. 2.
ff. ad. l. iul. de amo. ⁊ in glo. in. l. annõa
ff. de va. ⁊ extraor. cri.
4 ¶ Utrũ ciues deputati ad diuidẽdum
collectas oibꝰ ẽm extimationẽ quã ha/
bent in registro cõitatis q̇ alios magis
grauãt debito ⁊ alios exonerãt teneãt̃?
R. ẽm Mo. ti. 4. resti. ꝙ si plus debito
grauẽt aliq tẽ tenẽt̃ ei ad illꝺ plꝰ. Si ãt
alleuiãt vel amicos suos ⁊ collecta est ꝺ
terminata: puta de cẽtũ: tũc tñ. tñr resti
tuẽ illud alleuiamẽtẽ. illis q̇bꝰ dãnũ de
derũt: vtputa q: sepꝰ est iterata illa col
lecta sup ciues: ⁊ nũc tenent̃ ciuibꝰ. vel
q: dñs q̇ debebat hr̃e minꝰ debit habu
it ẽꝫ iusticiã: ⁊ tũc dño tenẽt̃. Si ꝯo col
lecta erat̃ĩdeterminata: puta q: ꝺbebãt
exigere q̃tũ poterãt honesto mõ. tũc lꝫ
mortalr peccẽt se ⁊ alios alleuãdo: q̃a
mentiũt̃ saltẽ facto pniciose. 22. q. 2. pri
mum. nõ tñ tenent̃ restituere.
¶ Utrũ illi q̇ cum sint ignorantes assu 5
munt aliqua offĩa ex quibus primi dã/
nificantur: vt sunt notarij iudices ⁊ hu
iusmodi teneantur. vide Culpa. §. 6.
¶ Quid de tenentibus columbas in co 6
lumbarijs? R. secundum Pe. de palu.
in. 4. ꝙ tenentur ad restitutionem ꝺ dã
nis datis dominis agrorũ. qꝺ limito
verum quando eas non debite pascũt:
vel non tantum de possessionibus cir/
cumcirca hñt ꝙ verisimiliter in ipsis vt
plimum pascantur: quod iudicio boni
viri credo sit remittendum. Asten. vero
li. 7. titu. 29. refert quosdam tenere ꝙ
tantũ vtilitat̃ prestant in comedendo
vermes ⁊ stercorizando q̃tum damni:
⁊ ideo dicit non precipitandam senten/
tiam. Et secundum predicta hẽs quid
dicen̄. est de tenentibus q̃cunq̧ aĩalia.
Legata defunctorũ nõ impiẽtes quꝺ te
nent̃. vide Executor.
Legata ipediẽtes. vide Legatũ. i. §. 33. ⁊
ś. Impediẽs.
Legẽ iniquam condentes quꝺ teneant̃
vide Lex. §. 22.
Libellos famosos faciẽtes quꝺ teneãt̃.
vide Libellꝰ famosus. §. 2.
Libris dãnificãs quꝺ tñr. viꝺ ifra scriptu
ras.
Litigantes temere quomodo tñr. vide
Litigiosa res. §. i. ⁊. ś. Argumentum.
Locator ⁊ conductor quꝺ tenent̃. vide Lo
catio. §. 23. 24. 25. ⁊ familia. §. 2.
Ludens quꝺ teneatur ⁊ quando. vide
Ludꝰ. §. 2. 7. ⁊. 8.
Magr̃ vtrũ teneat̃ restituere exacta a
scholaribus. vide Magr̃. §. 11.
Mandans quꝺ teneat̃. vide Mãdatũ
§. 5. ⁊ furtũ. §. 17.
Medicꝰ qñ tñr. vide Medicꝰ. §. 1.
Meretrix qñ tñr restituere. viꝺ. ś. Me
retrix. §. vl
Mercatorꝰ cã aliqd acq̇rẽs an te/
neat̃ ad restõez. vide Mercatorꝰ. 14. ⁊. 15.
Missaꝫ pmittẽs diuersis psonis quꝺ
teneatur. §. 32. in. c. Missa.
Monasteriũ qñ tñr ex facto monachi.
vide Monasteriũ in prin.
Morosus i soluẽdo qꝺ tñr quꝺ obliga
tur ad interesse. vide Mora. §. 2.
Morosꝰ i reddẽda alti re vtr̃ teneat̃ si
perijt? R. ꝙ sic q̃lrcũq̧ ⁊ quocũq̧ pic/o

rit ƀm Accursiū.l.ꝙ te.ff.de reb⁹ cre.⁊
probatꝫ p.l.cū res.§.vl.ff.de lega.i. Qđ
limito i cōscia verū nisi eodē modo fu⸗
isset peritura apud alium.
Mulier que non est publica meretrix
vtrū teneatꝫ restituere acquisitū ex ope
re luxurie.R.Ly.vꝫ tenere ꝙ sic i.l.cuz
te.C.de cōdi.ob tur.cāz.Alij vt Mōal.
ti.Restitutio.2.tenēt ꝙ ñ tñr i foro aie
đ necessitate:lz fisc⁹ iiuste acq̄sita possit
auferre.p.l.luci⁹.ff.de iur fisci.Sz ego
distinguo p cōcordia eoꝝ q̄ no.in.c.q̄a
plerięꝫ.de imu.ec.⁊ in.c.ex trāsmissa.đ
deci.⁊ in.c.nō sane.14.q.5.ꝙ aut ista
mulier facit dānuz alteri:puta q: scien
tibus vicinis suis cōmittit adulteriuz
pp pecuniam:vel aliud sibi datꝫ ex quo
redditꝫ in vilipēdiū apud alios vir eius
⁊ sic tenetꝫ de necessitate satisfacere iiu⸗
rie facte alteri:⁊ ideo ei restitueri in sa
tisfactionez.Aut facit sine alterius ifa⸗
mia:puta q: occulte ⁊ ignoratꝫ.⁊ sic nō
tñr restituere de necessitate in foro aie:
q: cū nulluz ledat nisi seipām:iō habe⸗
bit satisfacere nisi deo p pniaz.Ide dic
de masculo qui pp scelus aliquid reci⸗
pit.⁊ idez de quocūq̄ꝫ recipiente aliq̄d
ppter aliquaz turpitudinez secūdū pre
dictaz distinctionē:presupposito ꝙ ille
qui dat pōt dare cui vult.
Naufragium patiētes ñ dantes quō te
nentꝫ vide Naufragiuz.§.2.⁊.3.
Nauta quando tenetur. vide Nauta i
principio.
Negligentes in suo officio quō tñr.viđ
Negligentia.§.2.
Omittens facere quod tenetur ne dā⸗
num detur proxio quō teneatꝫ.viđ Fur
tum.§.26.
Offāles accipiēdo aliq̄d a litigātibus
quō tenētꝫ.vide Iudex.§.9.
Pacto nudo quō tñr.viđ Pactū.§.4.
Palpās quō tñr.vide Furtū.§.11.
Participātes i dāno primi ⁊ quot mo
dis.vide Furtū.§.13.cū se.
Pedagia exigēs ⁊ fraudās qñ tñr. viđ
Pedagium p totū.
Penā qñ quis tenetur soluere.viđ Pe
na.p totū.
Permutatio facta in dānuz qñ ē resti⸗
tuenda.vide Permutatio.§.11.
Pignus accipiens quō teneatꝫ. viđ Pi
gnus.§.22.vsq̄ꝫ.ad.§.9.

Possessor bone fidei quō teneatꝫ.vide
Fructus p totuz.
Quis dicitꝫ male fidei possessor.R. ƀm
Pa.in.c.grauis.de re.spo.ꝙ ē is q̄ pos
sidet rē ⁊ scit ad aliū pertinere:⁊ ecōtra
bone fidei possessor ē qui cū ignoret se
possidere alienū possidet cogitatiōe do
mini.textus ē in.c.si virgo.33.q.2.
Possessor male fidei vtrū teneatꝫ resti⸗
tuere nō solū rē quam mala fide possi⸗
det:sed ēt ⁊ fructus ipsius rei.R.ꝙ q̄lz
male fidei possessor tñr restituere rez si
extat.c.si res.14.q.6.⁊.c.cuz tu.de vsu.
vel si perijt aut ē deteriorata:tñr eā res
stituere ƀm extiationē illā:⁊ distinctio
nē de qua dixi.ꝫ.hic teneri emētē rē ra
ptaz sciēter.tñr ēt nō solum ad fructus
pceptos:sed ēt ad illos quos ipse dñs
pcepisset si eā possedissz.c.grauis.đ re
sti.spo.⁊.l.in re furtiua.ff.de cōdi.fur.
⁊.l.si nauis.§.vl.ff.de rei ven.Intelli⸗
ge si res erat fructuosa ⁊ de fructib⁹ q̄
honeste percipi potuerūt.l.fructus.ff.
de rei ven.Et quo ad cōsciam limito ve
ruz si dñs eos percipisset si talis nō oc⸗
cupassz pbabiliter:q: si nihilomin⁹ nul
los fructus habuisset:vtputa q: oio ñ
locasset domum:sic in cōscia nō tñr.Li⸗
mito etiaz predicta vera quo ad posses
sorem male fidei qui rem habuit sine a
liquo titulo:vt.l.genenerasliter.ff.đ re.
iur.Sed quo ad possessorez predcm̄ q̄
rē habuit cū titulo tene ꝙ nō tñr nisi đ
fructib⁹ perceptis ⁊ nō percipiendis.l.
si.fundū.C.de rei ven.nisi talꝫ titulus
habitus fuerit p metū:q: tunc teneretꝫ
ēt de percipiendis.l.sed ⁊ partus.ff.ꝙ
me.causa.vbi gl.addit tres alios cāus
in quibus possidēs mala fide etiaz cū
titulo tenetur de percipiendis.Prim⁹
est quando titulus est habitus ꝯ inter
dicta leguz.l.quēadmodum.C.đ agri
cen.⁊ colo.Scđs est quando titul⁹ hꝫ
in fraudem creditoruz.l.1.ff.de his q̄ i
frau.cre.Tertius est quādo titulus hꝫ
ex emptione rei fiscalis sine debita so⸗
lēnitate.nec distinguo in istis possesso
ribus malefidei.Utrum res restituen⸗
da fuerit aliena:puta q: nō transiuit i
dominium eius:aut fuerit alteri debi⸗
ta:puta quia de iure ciuili transiuit in
dominiuz eius:sed tamen cuz obligati⸗
one restōnis:quia q̄litercūq̄ꝫ tenetꝫ fru

ctus restituere scdʒ distinctionē pdcāʒ: vt patet.l.cum fundus.ff.si cer.pe.τ.l.i debiti.in pn.ff.de condi.inde.τ clarius in.l.videamus.§.in fausana quoqʒ.ff. de vsu.vbi dicit textus. Nam verbū restituas qd in hac re pretor dixit plenaʒ habet significationē: vt fruct⁹ quoqʒ restituant: τ ideo cū restitui ptor iusserit veluti interdicto vñ vi: ēt fructus sunt restituendi. hec ibi. Ergo a fortiori cum deus vel sacri canones hoc dicūt. Et in hoc vide Pa.in.c.grauis.ō rest.spo. Et glo.in.c.non liceat pape.12.q.2.

Quid si res nō sit lucrosa nisi ex idustria tm̄: vt sunt pecunie τ hmōi? R. bm cōmunē opi.theo.vt patet per Sco.τ Ricar.in.4.di.15. ꝙ nō tnr restituere lucrū sed sufficit restituat principale acceptū τ hoc tene in conscia quo ad necessitatem: ꝗuis aliqui velint ꝙ ēt teneat restituere lucrū vt no. Arch.14.q.4.si qs vsuram nō tñ bm Sco.τ Ricar. vbi.s. ꝙ si directe ōdit damnū: puta qꝛ fuit necesse pp carētiam talis rei creditorem emere frumentū tēpore quo magis valebat: vel recipere ab alio sub vsuris: vel possessiones distrahere p minori pcio τ hmōi ꝙ tenetur satisfacere damnū passo. Unde p regula nota istā distinctōeʒ ꝙ aliud esse cāsatiuū alicuius effect⁹ sufficienter τ efficaciter: ita ꝙ sine eo nō seqretur: τ talis tnr ad restitutionē damni cāti. Aliud est esse causatiuū alicui⁹ dāni: sed nō sufficienter τ efficaciter: τ talis lʒ peccet: nō tñ tenet ad restitutionem.

Quid de expēsis factis in re quā qs possidet mala fide: vide.s.Expense.§.3.

Prescriptio an excuset a restitutione. vide eo.§.47.τ infra. Usucapio.

Raptor quomodo teneatur. vide supra Raptor.§.i.τ.2.

Quid de vxore filijs aut alijs qui viunt de rebus raptorꝫ? R. ꝙ aut talis raptor per talium consumptionem aut receptionem non efficitur non soluēdo τ tūc dico bm Alex.lombar. ꝙ licite de hmōi bonis raptorꝫ pñt viuere τ recipere: dū modo non viuāt de impie acquisitis in specie vel numero: puta de oue capone τ hmōi raptis ꝙ si ita sunt mixta ꝙ nesciunt discernere: tunc habeant i mēte semper viuere de iuste acquisitis: τ sic licet secundum predictū Alex. cum quo concor. Ulderic⁹ τ glo. Ray. ō talibus autem impie acquisitis que non transeunt in dñium raptoris nullo mō licet alicui viuere: nisi in casibus de quibus infra dicaʒ qñ non est soluendo. Si vero ex tali consumptione efficitur nō soluēdo: puta qꝛ tanta sunt que debet restituere: ꝗpta omnia que habet: tunc nō licet alicui de talibus viuere nisi in.4.casib⁹. Primus quando quis agit negociū spoliatorꝫ.s.inducendo raptores ad restitutionem. ar.c.qm̄ multos.11.q.3.τ.c. inter alia desen.exco. qd limitat Rodo. verum qñ continue instant oportunis horis: non de illis qui solū semel in anno vel bis instant: τ hoc siue faciant in generali pdicatiōe vt pdicatores: siue spāli persuasione: siue sequat vtilitas siue non.l.sed an vltro.ff.ō nego.ge. qd limito ēt bm directo.titulo de restitutiōib⁹ verū si spes correctiōis habeatur: τ fiat cum tali moderamine ꝙ pp hec nō efficiant nō soluendo in totū vel in magna parte alias nō liceret.ar.2.q.6.c.anteriorū. Scdo qñ nec per elemosynā nec alio mō honesto pōt necessaria vite inuenire: nā necessitas nō hʒ legē. de conse. di.i.Sicut.τ di.5.discipulos: τ ō re iu. qd nō est. cū magna tñ pcirate dʒ sumere τ dolere in mēte atqꝫ pponere satisfacere si possibilitas adueniret. Terti⁹ ē cuʒ vtiliter laborat bona raptoris augmentādo siue cōseruando aut curando τ hmōi: qꝛ hoc cedit in vtilitatē creditorum. Intellige si vtilitas est tanta quātus sumptus aliter nō: τ ꝙ nō viuat vel accipiat de impie acquisit. in spē. Quart⁹ casus est qñ quis hēt multa incerta restituere: τ eps cū ipso dispensauerit vt ō ipsis incertis tanꝗ paup viuat. Nota etiam ꝙ ptiū rerū raptarū venditaruʒ non est furtiuū.l.qui vas.§.i.ff.de fur.

¶ Ratum habens dānum proximi quō tenetur. vide.s.furtū.§.20.

¶ Receptator damnificātiū proximum vel rerum ablatarꝫ quomodo tenetur. Uide Furtum.§.22.23.τ.25.

¶ Religiosum retrahens vel religione remouens aliquem quomodo teneat. Uide religio.§.93.

¶ Represalias faciens vel cōcedens qñ tenenatur. Uide Represalia.§.2.

¶ Reuelare nolens rem furatam pri-

mo quando tenetur. Uide furtuz.§.27

¶ Rixā faciēs quomodo tenetur. Uid Rixa per totum.

¶ Seditionē concitans qn̄ tenet. Uide Seditio per totum.

¶ Seducēs mulieres vel pueros subtrahēdo eos qualitercūq3 siue blādicijs siue minis ab his sub quoꝝ ptāte sunt q̄ a legib⁹ vocātur plagiarij. Utrū teneatur? R̄. ꝙ sic. nō soluz subtractos restituere sed etiā omne lucrū q̄d habuissēt ab eis hij sub quorum potestate erant toto tēpore quo subtracti steterūt scd̄m D. Jo. de platea. Insti. de obli. que ex delic. na.

¶ Quid de seducente virginē. vid Stuprum.§.1.7.2.

¶ Sentētiaz iniustā dans quomodo tenetur. vide Judex. dic.§.

¶ Quomodo tenetur ille p quo data ē iniusta sententia. vide Sētētia.§.7.

¶ Sepulturā recipiētes idebite q̄mō tenētur. vide Sepultura.§.32.7.33.

¶ Simoniace acquisitū quādo ē restituenduz. vide Simonia.7. per totum.

¶ Soci⁹ q̄ tenet ex societate. vid Societas per totum.

¶ Solutionē an teneat q̄s facere obligatus ex nudo pacto. vide Pactū.§.4.

¶ Solutio quomō 7 quādo ē fiēda. vide. Solutio per totuz.

¶ Scripturas falsans vel destruēs an teneat? R̄. ꝙ sic. insolidum de oī dāno dato proximo per hoc: siue fiat in libris mercatorū aut q̄rūcūq3 aliarū scripturarū. l. i. ff. de magi. conue. 7 lege qui tabulas. ff. de fur. Idez dic de vtentibus falsis scienter. vide Falsarius.§.3.

¶ Sed quid de occultātib⁹? R̄. fz. S. Bernardinuz in tractatu restitutionū ꝙ peccāt mortaliter: nec possūt absolui nisi publicēt. nō tamē tenētur ad restitutionē: nisi q̄n req̄siti maliciose pādere noluerūt: 7 ex tali occultatione postea deuentū est ad talē cōditionez ꝙ creditores sua habere n̄ poterūt: q: sic tenentur de omni dāno eo quia causaz dant efficacem dāno proximi.

¶ Quid de illo qui ex litteris suis dat dānuz proximo: sicut si aliquis mercator scriberet ꝙ aliq̄ merces valent multuz in tali patria cuz nō sit verum? R̄. ꝙ aut littere dirigebantur ei cui dedit dānū: 7 sic tenetur ad restitutionem ei. Aut nō dirigebātur ei: sed ipse eas aperuit 7 sic lz mortaliter peccet scribens: tamē nō tenet ad restitutionē: sed sibi imputet qui eas aperuit. Si autē misit tertio vt fraudulenter decipiat aliquē: sic scribens tenetur insoliduz 7 etiā exequens si scienter hoc fecit vltra peccatū mortale quod cōmittunt.

¶ Sponsalia cōtrahens quādo teneat. Uide. Sponsalia.§.16.

Stuprans virginez quādo tenet. vide Stuprum.§.1.7.2.

Tabellio quando tenet. 7 quomō. vide Tabellio.§.6.

Talias exigēs quomō tenet 7 quando. vide Talia. per totuz.

Testis qn̄ tenet. vide Testis.§.16.7.10.

Torturaz faciens alicui indebite. vide Tortura.

Trāsigens ppter idebitā cām quomodo tenet. Uide Transactio.§.5.

Turpe lucruz. Utrū turpiter acquisitū sit de necessitate restituen̄. R̄. ꝙ aut acquisituz turpiter. i. cū peccato fuit acq̄situz interueniēte dolo fraude vel extorsione seu metu aut deceptione 7 huiōi casibus in q̄bus datur repetitio p actiones de dolo: vel metus cā 7 similes: vel p officiū iudicis. Et sic tenet de necessitate restituere illi a quo sic extorsit: vel ei⁹ heredib⁹ si quos hz 7 scit: vel saltem paupib⁹ si ignorātur: 7 ī hoc ꝯcordant doctores sequētes Inno. i. c. q: plerīq3. de imu. ec. Aut acq̄sitū cū peccato 7 turpiter fuit acquisitū sine dolo: fraude: et ceteris p̄dictis ita ꝙ ei q̄ dedit nulla cōpetit repetitio per actiōes vel p officiuz iudicis. Et ī isto casu fuerūt varij doctores. Ho. in. c. cū sit de iudeis. tz indistincte ꝙ ē restituēduz paupib⁹. Alij in. d. c. q: plerīq3. allegātes Inn. aliter in conclusione tenēt: 7 sic videt q̄si cōis opi. Sz cū nullo iure pbet dico ꝙ lz sit bonū cōsiliū vt ī pauperes erogēt: vt sic satisfaciat: in quo deliquit tñ nō ē de necessitate salutis: 7 hoc tz Car. i. d. c. q: plerīq3. 7 glo. Ray. in ti. de rapto.§. Sed quid de focarijs. Et iudicio meo ēt h̄ tz Inn. in. d. c. q: plerīq3. lz cōiter doc. qui tenēt cōtrariū pro se adducāt 7 male: q: sic intelligeret illud q̄d dicit ipse Inno. Forte necessariū ꝙ sacerdos de-

beat ei iniūgere vt i pios vsus expēdat qđ acquisiuit faciendo illicitas negociationes: vel qđ alias iniuste acquisiuit sine calūnia alicui facta certe sibi contradiceret: qꝛ supius ibidē pmisit ꝙ vbicunqꝫ aliquid male queritur vel ex negociatione vel extorsione ex qua ꝯtñ restituere nō tenet non dānat cum si heredibus relinquat. Itē ibidē dixit ꝙ mathematicꝰ non tenetur restituere in casu predicto. Item dicit de eo qui in ludo aliquid lucratur ꝙ non tenet nisi faciat in dolo aliū trahendo: ꝛ tñ isti cum peccato acquirunt. Et iđ opꝫ intelligatur ꝙ sacerdos dꝫ ei iniungē vt restituat pauperibꝰ de bono ꝛ eq̄ nō tñ de necessitate: ꝛ sic tene quia tali fauet ius naturale in retētione pꝫter cōsensum dñi tradētis. Nā nihil tā naturale ꝙ vt acquisitio fiat ₰m voluntatē dñi tradētis: vt in .l. nihil tā naturale. ff. de reg. iur. ꝛ insti. đ re. diui. §. p traditionē. Et fac. optime qđ habet i .c. fi. de simo. ꝛ glo. in summa .14. q. 5. ꝛ i .c. ex trāsmissa. de deci. Et ad .c. cum sit de iudeis qđ adducit Host. dico ꝙ in penā illud est statutū: qꝛ assumpsit officium cōtra dispositionē iuris: ꝛ non excedet casum suū. Sitr non obstat .c. nō sane .14. q. 5. qꝛ loquit ꝯsultiue ₰m Pa. i. d. c. qꝛ plerūqꝫ. Nec etiā .c. si quis cōtumax. 17. q. 4. ꝛ .c. magne. ꝛ .c. ꝙ sup his devoto. q̄ allegat Inno. qꝛ nō probāt dictū suū ñ sic itelligat vt teneat đ necessitate. Qđ no. bñ qꝛ fac ad mlta.

¶ Utrū recipiētes aliq̄d pro cessādo a vexatione indebita pmi teneat illi đ restituere. Re. ₰ꝫ Pa. in .c. dilectus. de simo. ꝙ sic. fac. l. i. ꝛ .l. generalit. ff de calū. ꝛ .l. 4. §. questione. ff. đ cōdi. ob tur. cau. Ratio diuersitat ē qꝛ ē cū calūnia acquisitū: ꝛ sic cōtra volūtatē dñi: sed i casu precedēti nō. Et ex hoc pꝫ ꝙ qñ q̄s dedit aliq̄d vel ex timore et reuerētiali vel vt cōsequeretur suū debitū: vel euitaret aliqđ malū ille qui extorsit ex predict causis sic tñr ad restitutionē: nisi ille liberaliter velit dare.

¶ Sꝫ q̄d đ yppocrita q̄ sb forma hōi xpiani: vl religiosi: cū ñ sit: elemosynas acq̄rit. Re. ₰ꝫ Inno. i. c. qꝛ plerūqꝫ. đ immu. ec. ꝙ tenet ad restitutionē ñ forte illi q̄ dedit qꝛ mercedem suam iam ē ꝯsecutus. Sed tu dic clarius ₰m Jo. de Ripol. in ꝗtibꝰ suis: ꝙ aut talis dans elemosynam vel quid aliđ errat in psona: puta: quia credit dare Titio ꝛ dat Dyno. sic Dy. tenetur ei restituere vel illi cui intēdebat dare. Aut errat i fortuna puta: quia dat diuiti credēs dare paupi: ꝛ sic talis recipiens tenetur ei qui dedit vel paupibꝰ restituere nisi ipse recipiens effectꝰ fuisset postea paup. Aut erat in ꝯditione altera: puta credit dare sancto vl celebraturo ꝛ hmōi: ꝛ tūc si cōditio nō inest recipiēs tenet restituere vel satisfacere per se vel per aliū ₰m intētionē dantis. Alij dicūt verū siħ datū ē p̄cise tanꝙ ex causa finali pp illđ sicut si daret sic exprimendo. Secꝰ qñ dat qꝛ sic credit: qꝛ tunc nō tenetur: sicē si darē tibi quia credo sis amicus meꝰ cum tamen non sis: quia non teneris restituere: ꝛ magis placet: quia vt dicit l. si repetēti. C. de condi. ob cau. da. Cōditio in corde retenta nō inducit repetitionē: maxime in casu isto: quia vt .s. dictū est talis dās illi quē credit sctm: licet nō sit iam dꝫ mercedē suā p qua dedit. s. p deo qui iudicatur causa finalis ex quo aliđ nō ē expressum. Et ex p̄dictis pꝫ ꝙ isti questores qui faciunt se talis religionis cū nō sint: ꝛ qui pro mittūt dicere multas missas cū non dicāt ꝛ ꝙ nutriūt multos infirmos vel redimūt captiuos cū tñ nō faciant: ꝙ tenētur ad restitutionē: vel illis q̄ dederūt: vl p q̄ đderūt: qꝛ ex q̄ petūt p tali causa dātes itelligūt dare p eadē si aliđ ñ exprimūt. Nec ob. d. l. si repetēti: qꝛ sat cā ē expssa ex q̄ petūt p ea. Secꝰ đ illo qui petit p deo ꝫ fīgat se sctm: ꝛ ille ñ darꝫ si sciret eū ñ fore sctm: qꝛ cā pro qua accipit ē solꝰ deꝰ: lꝫ secūdaria sctitas ficta q̄ nō attēdit: sꝫ cā principalis.

¶ Tutor: quō tenet. Uiđ Administratio. §. 1.

¶ Uēdētes rē plꝰ iusto p̄cio quō tenet. vide Emptio. §. 7.

¶ Uenatores dātes dānū i agri qñ tenētur. vide Uenatio. 2. ꝛ. 3.

¶ Uisitator a visitatis recipiēs aliq̄d qñ tenet. vide visitator. §. 3.

¶ Usufructuariꝰ qñ tenetur. vide vsufructꝰ. §. 5. 7. ꝛ. 12.

¶ Usurariꝰ finalr. vtrū teneat rstitue id

qđ est sibi datuz a mutuo recipiēte vl- tra sortē. R̄x. ꝙ licet doc. sint ɔ̄rij. In h̄ tñ eos cōcordabo sic distinguo: vz ꝙ āt mutuū accipiens dat liberaliter cre- dēs mutuātez hoc nō exigere aut velle: ⁊ sic nō tenet̄ restituere đ necessitate: ⁊ isto mō intelligēda ē opi. Ric. in. 4. di. 15. q. 5. ar. 5. ⁊ Sco. e. di. Alex. lombar. ⁊ Car. in. c. cōsuluit. ⁊ in Cle. ex graui. đ vsu. qui tenēt ꝙ nō tenetur restituere. et fac̄ ꝓ hoc tex. in. l. inter oēs. §. recte. ff. de fur. vbi đ: ɔtractās rē credēs inui tum dñm cōmittit furtū: sed furto nō est obligatus si dñs erat volēs. ad idē facit Insti. đ obli. q̄ ex quasi delic. na. §. placet. i fi. Nec ob. l. si ego. la prima. ff. si cer. pe. Ubi đr ꝙ si voluit tibi rē do- nare ⁊ tu credebas eā tibi mutuo dari nō efficitur tua ante consumptionem q: in hoc casu intētio recipiētis ⁊ cōce- dentis discordāt. sed in casu predicto concordant: quia ille liberaliter dat: ⁊ iste scit se liberaliter datuz recipere. Itē nō ob. ratio Io. an. in mercuriali- bus. in regula. peccatū. quia ɔ̄ctus a principio fuit vitiosus: ⁊ ideo effectus similiter: q: verum esset si effectus ꝓce- deret a dicto ɔ̄ctu: sed nō est verū s; ꝓ- cedit ab alio. s. libera donatione qua il- le donat: ⁊ iste donatū liberaliter recipit Aut mutuū recipiens n̄ dat liberaliter sed ideo dat quia per signa videt mutu antem sic velle: aut ne mutuū auferat: ⁊ ideo sic dat. ⁊ tūc dic ꝙ talis tenet̄ acce ptū restituere de necessitate. Et sic limi ta ⁊ itellige. c. consuluit. de vsu. Inno. ⁊ Hostiē. ac Pa. ibidē cū Io. an. in. d. regła pctī. qui tenēt ꝙ tenet̄.

1 ¶ Sz quō scire poterit dedit liberalit̄ vł ne. R̄x. ꝙ si signis vel circūlocutionib⁹ significauit ꝙ aliquid vellet vltra sortē: ⁊ tunc tenet̄ restituere qđ n̄ liberaliter dedit: q: vt. d. l. si vero si remunerādi. §. idē papinian⁹. ff. man. ꝙ qñ aliq̄s sim pliciter rem concedit presumitur dona re illi qui prius donauerat sibi. Sic in ꝓposito q: ex signis ostēdit se n̄ mutu- are gratis: ideo credēdū ē ēt illū eo aīo dare. s. nō gratis. Si vero nullū signū ostēdit quo vellet aliq̄d vltra sortē: sed potius ꝙ gratis mutuabat fatēdū ē ēt eū gratis dedisse. Et h̄ verū nisi aliud đ mēte ei⁹ cōstet.

¶ Utruz ille qui mutuauit gratis te- net̄ restituere id qđ sibi datū ē a mutu um accipiente. R̄x. ꝙ si credit eū gratis dare nō tenet̄ q̄uis ille nō gratis dede rit: quia vt dicitur in. c. sicut ep̄m. 1. q. 2. nulla obligatio suscipiēti culpe ma- culā ingerit: que nō ex ambiētis petiti one ꝓcedat: ⁊ obligatio ātidotoꝝ instā parit receptionem per errorē soluti. l. si testis. §. 1. ff. de fideius. nisi esset error facti alieni: vtputa: putebat per suum ꝓcuratorē esse promissuz cū tñ nō esset: quia sic teneret̄. Rodo. ⁊ Astē. dicūt ꝙ nō tenet̄ quādiu bona fides durat: nec de consumptis: sed postq̄ scit ꝙ non li beraliter dedit tenetur đ extātibus: nisi per vsucapionem vel prescriptionez sua facta esset. que opinio est tutior in con scientia q̄ illa Lau. đ redul. in suis con tractib⁹ qui dicit ꝙ ēt nō tenetur postq̄ scit non liberaliter dedisse: ⁊ Addit idē Rodo. ꝙ talis qui dedit si h̄z de bonis ipsius mutui datis ꝙ pōt sibi per retē tionē consulere de eo qđ sic soluit in cō scientia. Quod verum est ante prescrip tionem: sed non post.

¶ Utrum vsurarius teneatur non solū restituere rem sed ⁊ fructus. dic vt. s. Possessor malefidei. Et sīliter đ lucra- to ex pecunia vsuraria: vt ibidem. §. 1. 3

¶ Utrum inducens aliquem ad fene- randuz consulendo vel pecuniaz mutu- ando: vel societatem ɔ̄hendo ⁊ hmōi te- neatur ad restitutionē totius vsure. R̄x. sm Alex. lōbar. ⁊ [illegible] tal. titulo. Usura 5. ac Rodo. ꝙ non nisi inq̄tum ꝑuenit ad eum: q: in dando mutuuz sub vsuris nō dānificatur primus. s; i exigendo vsuras. Alij tñ dīt ꝙ tenet̄. qđ n̄ credo. 4

¶ Utrū ꝓsonete seu sēsales vsurariorū ɔtractuū teneātur restituē oēs vsuras ipoꝝ. R. sm Bal. i titu. de ɔtrouersia feudi. termināda. §. similiter. ꝙ n̄. Sz glo. i. l. si sciente. ff. ad. l. pompe. đ pari. indistincte vult ꝙ teneatur: cum qua conuenit Bar. ⁊ Angelus ibidē qui di cūt ꝙ pari pena sūt puniēdi tales ꝓso nete: sic illi q faciūt ɔ̄ct⁹. Hoc idē tenet Sirar. obdeñ. et ad idē facit. l. is cuius ope. i pri. ff. de adul. multo ort⁹ mist ali⁹. 46. di. sicut n̄ suo. quod credo verū de ꝓsonetis cooperātib⁹ ī exactōnibus vsurarū: vł inuentētib⁹ cautas fictiones quibus vsure 5

quibus vsure soluātur: qr dāni dant cām efficacem. Nō aūt credo verū de psone tis solū cooperātib⁹ vt mutuū decē po tius p necessitate debitoris.ar.no.l.l. si quā.C.de ope.liber.imo nec peccant si ad hoc nullū iducūt si fenerekr: s3 solū ad paratos dare sub vsuris accedunt.

6 ¶ Quid de notarijs q cōficiunt instra de debito vsurarū.R.s3 Birar.obdon: ꝙ aut palliāt vsuras i instrumētis pu ta.q: faciunt chartas de duplo: vel sub noie emptionis: ꝛ hmōi. ꝛ sic tenēt to tam vsurā restituere si vsurari⁹ ipe nō restituet: nisi s3 qdam h fecisset i fauo rem potius receptoris mutui ꝙ vsura rij: qd̄ potest teneri l3 mortalit peccet i strumentū falsum faciēs. Si aūt non palliāt vsuras: s3 aperte patet p istru mēta tunc nō tenēt: q: non dant causā efficacem. ꝛ sm Bal. i rubrica de pbi.feu. alie.per Fed.cō.2.tales cōficiētes scie terjinstra i fraudē vsurarum debēt oio ab officio āmoveri ob infamiā.ar.in verbo scriba.ibi posito.

7 ¶ Utrū testes taliū instrorum sic teneāt sicut notarij.R.ꝙ sic sm pdictā distin ctionē q: instra nō valēt sine testibus. Idē dic de platis q se scribūt vel sigil lant cedulas vsurariorū.ꝛ cum his cō cordāt Hos. Jo.ꝛ Directo.ti.de vsuris.

8 ¶ Utrū aduocati: pcuratores: iudices: statutarij ꝛ alij quorum patrocinio ꝛ fauo re sciēt vsure i iudicio vl ex iudiciū exi gūt: vl n restituūt cū repetūt teneāt ad restitutiōem.R.ꝙ sic insolidū nec excu sant ex eo forte ꝙ scripture eis porre cte apparebāt iuste si conscia eis dicta bat ꝙ erāt de cōtractibus vsurarum sm Jo.ꝛ Inno.i.c.Michael de vsu.ꝛ Ar chi.i.c.siqs oblit⁹.14.q.4.

9 ¶ Quid de dnis terrarum q i terris suis vsurarios morātes nō.cogūt vt vsuras restituant.R.sm Rodo.ꝙ tenent isoli dū si possūt ꝛ nō faciūt ēt si nihil pueit ad eos. Alex.aūt lombar. dicit ꝙ licet mortalr peccent tn̄ restituere non tenē tur nisi inqtū poterūt ad eos de ipsis vsuris: Qd̄ autē mortaliter peccēt: nō credo verū: nisi de iudeis vsurarijs de qbus pcipit eis i.c.post miserabilē.de vsu.vt cogāt eos ad restituēdū vsuras extortas. Et similit posset dici quo ad ipos eē verā opinionē Rodo. q vero ad xpianos vsurarios nō credo ꝙ peccēt mortaliter vel teneāt ad restitutionem nisi qn reqsiti nolēt iusticiā ministrare.

10 ¶ Utrū socij tutores factores ꝛ hmōi q ad vsuras dāt vel vsuras exigūt p alijs teneātur ad restitutionē.R.s3 Rodo.ꝙ si apd̄ eos residet qsi pncipalis aucto ritas mutuādi sic tenent isolidū: si illi pro qbus dederūt nō restituūt. Si vero nō fuerūt auctores s3 solū executores sic illi q ad solā manualē traditionem vsurarū mācipati sunt: ita ꝙ ipi nō ta ctāt pciū pactum ipsorum nec cū eis cōtra bitur pactū de vsura s3 solum pecuniā tradūt ꝛ pign⁹ recipiūt: sic licet morta liter peccēt nō tenetur ad restitutionē nisi coactiue exigant vsuras. His cōcor dat Birar.obdo. Ray. ꝛ Bartholome⁹ brixien.in.d.c.sic nō suo.ꝛ addit Jo. ꝙ ille i cui⁹ vtilitatē versū ē tenet princi palit alter i subsidiū.l.ex hoc edicto.§. i.ff.de eo.per quā fac.erit. ꝛ.l.elegāt.§ pe.ff.de dol. Pa.i.d.c.Michael vlt ēt vt i pmo casu nō teneant; si vsurari⁹ ē soluēdo.s3 qd̄ dixi tene.

11 ¶ Utrū pupill⁹ pro q tutor mltos con tract⁹ vsurarios fecit teneat restituē.R. ꝙ si pupill⁹ dicat tutori tanto tpe ha buisti pecuniā meam ꝛ ppea ista reti neo pro lucro qd̄ debeo ex ipa hre: ꝛ sic ista itētione retineat nō tenet restituer l3 sit versum i suam vtilitatē: sed solū tu tor: nisi vsura excederet moderatū lu crū qd̄ pcepisset si i possessiones vl aliā iustā negotiatōem vt decebat ipā cō stituisset vt p3 i.l.ita Tutela.§.2.

12 ¶ Sed nunquid cum vniuersitas ciui tas vel collegiū recipit vsurariū emo lumētum singuli teneant insolidū re stituere.R.sm Jo.in summa ti.de re. §.n.ꝙ sic: l3 cā vniuersitatis nō sit cau sa singulorum.12.q.2.q manumittit.nec obligant tanꝙ vniuersitas q aīam nō hz: sed tāꝙ singli.c.cōqstus.de vsu.c sicut vir.7.q.i.c.si heres.24.q.3.l.me tum.§.aiaduertendū.ff.qd̄ metus cā. Concordat Jo.an.post Alla.in.d.c.cō qstus.s3 Monal. ti.vsura.5.ꝛ Rodol. limitant hoc verū de regentibus ꝛ phi bere valentib⁹ vel cōpellētibus aut p cipiētib⁹ taliter fenerari: non autē de alijs: nisi participauerit cōmodū bur sale vel ex hmōi releuati fuerit ab expē

ris q̃s fecissent de suo:q: tūc tñ resti
tuere tenent τ nõ plus. τ hoc tene i cõ
sciẽtia cũ Mo.scot.de pal.i.4.di.15.τ
Asteñ.τ Jo.an.i.d.c.qstus.de vsu.
13 ¶ Utrũ ipediẽs volentẽ mutuare grat
τ faciens vt mutuet sub vsuris teneat
ad restitutionẽ. R. sz Rodo. q sic:q: i
pediũt idebite primi vtilitatẽ. Idẽ dic
de ipediẽte ctum licitum τ reducẽte
ad ctũ vsurarium. Concor. Monal.
ti. Usura.3. Idem dic de cõfessorib q̃
absoluunt vsurarios aut recipiunt ad
sacramẽta vel sepulturã, q tenẽt restitue
re si ex denegatiõe fuisset fctã rstitutio.
¶ Quid de fideiussorib vsurariorũ. R.
14 Lau.de redul.i.suis cõtractibus scdm
Lap. τ Pan.de cleazaris τ multos ali
os q ẽt si pncipale se stituit p vsuris
restituẽdis q nõ tñr.: nisi i tm̃ iq̃tum
vires hrditat vsurarij tpe fideiussiõis
valebãt:τ nõ plus nec min. Distiguit
tñ ibidẽ Pau.iter fideiubere simplr p
vsuris restituẽdis. τ sic nõ teneat nisi
vt dictũ est:τ iter obligare se smplr ad
restõem vsurarũ. q: tal tñr q̃tũ sue fa
cultates portãt:lz vsurari sit ñ soluẽdo.
¶ Utrũ heres teneat restituere oẽs vsu
15 ras illi cui ẽ heres. R. q sic:q̃tũ he
reditas sufficit sz coiter doc.i.c.cũ tu.τ
c.tua nos.d vsu.τ vide.s.hrs.§.4.τ.6.
¶ Utrũ qñ duo sũt hrdes vsurarij debẽ
16 tis restituere.c.τ diuisa hrditate d mil
le inter eos vn efficit nõ soluendo de
50.an alter teneatur i totum de sp̃is.c.
R. Pe.de ancha. in regla pcti venia.d
re.iur.li.6.q.18. q lz diuisa hereditate
obligatõ hereditaria diuidat ipso iure
l.i.C.si cer.pe.τ.l.pro hereditariis.C.de
heredi.vel ac.ven. Et sic si vn effciat ñ
soluẽdo i foro ciuili alr nõ teneat. l.le
gatorũ.ff.de le.2.tñ in foro canonico in
quo dicit tex.in.d.c.tua nos. q hrdes
ea sũt distinctione cogẽdi q̃ defunctus
si viueret q̃ ad es alienum ex delicto et
pctõ pueniens tenet insolidum:nec in
tali ere habet locum diuisio.iz.tabula
rum.ar.d.c.cum tu. de vsu. Et vt dicit
ẽt Pa.in.d.c.tua nos.coiter doc.in fa
uorẽ aie h sequũt. Sz ego p clariori i
telligentia distinguo: q aut loq̃mur in
reb formalr datis pro vsuris:τ sic cuz
talia sp sint obligata illis q̃ ea dederũt
sũt hac necessitate illa restituere q̃lquis
illa hũerit:vt i q̃stione seq̃nti patebit.
Aut sũt res spãlit ẽpte d pecunia vsura
ria spãli alicui:τ sic silr tñr illis d q̃rũ
pecunia sunt ẽpte.d.c.cuz tu. Aut loq̃
mur de alijs reb q̃ nõ sunt formalr da
te p vsuris nec spãlr ẽpte de pecũia vsu
raria. Et sic tene q cuz bona vsurariorũ
sm cõem opi.modernorũ doc.i.d.c.tua
nos.ñ sint tacite ipothecatha p vsuris
rstituẽdis q ñ tñr d necessitate nisi p
medietate:q̃uis alr hrs sit fact ñ sol
uẽdo:lz dicãt doc. q opi.gl.d.c.tua nos
τ ãtiq̃rũ doc.q̃ tenẽt q oia bona vsura
riorũ sũt tacite ipothecata sit i foro aie
practicãda:qd itellige d bono psilio:cũ
nullo iure pbet. τ sz hãc distictiõem in
tellige τ limita Pe. d ancha.τ doc.i h.
¶ Quid de accipiẽtib d bonis vsura 17
riorũ. R. distiguẽdo q aut accipiũt rẽ i
spẽ datã p vsuris q̃ ñ trãsit i dñiũ vsu
vsurarij:τ sic tene idistincte q tñr eã rsti
tuere si extat:vt nobilr tz Bal. i.l.rem
quã i fi.C.de iur.doc.nec põt extiatio
nẽ dare 9 voĩũtatem dñi. l.2.i pn.ff.si
cer.pe.τ tex.ẽ clarus.14.q.6.si res:τ i
c.cũ tu.de vsu. Et qñ ñ trãsferat dñiuz
vide ifra. Usura.2.§.18. Aut accipiũt ñ
rẽ i spẽ datã.de q̃.s.sz alias q̃scũq. Et
tũc distiguo: q aut vsurari cũ tlia acci
piat ẽ ñ soluẽdo:τ sic si hoc sciũt rsti
tuere ẽt obligãt:q: dãt dãni cãm effica
cẽ.τ si dubitãt an sit ñ soluẽdo. dico q
si res adhuc extat q tenẽt ne p re tpali
i discrie aiam ponãt sm Alex.i. 4.pte.
Si vero ignorãt τ credebãt pbabilr q
d bonis suis eis daret: sic nõ tenẽt de
psũptis bona fide durãte: sz solũ d ex
tãtib:nisi iq̃tũ fcti sũt locupletiores:
aut cũ talia acceperũt erat soluẽdo:τ sic
nõ tenent:ẽt si postea fact ẽ ex alia cã
ñ soluẽdo:nisi eẽt res hita seu ẽpta ex
pecũia vsuraria:quã sibi hũit titlo lu
cratiuo põt ille ex cui pecunijs ẽ ẽpta
de eq̃tate canonica eã ab eo aduocare
offo iudicis:vt pz p gl.τ doc.i.d.c.cum
tu.i fi. Addit tñ Ho.τ Hos. q si tal res
ẽt ex causa lucratiua puenit ad illũ q̃
soluerat vsuras: q illi cui pus donata
fuerat libearbit.l.oẽs debitores. ff.de
ac.τ obli.τ ẽt vsurari. Si vero hũit ex ti
tulo oneroso:sic nõ tenet restituere:q̃
uis postea efficiat nõ solnẽ. Et ex h
duc pz qd diceñ. de multis q̃stionib
¶ Quid de

18 ¶ Quid de emẽtibus pignora ꝑdita ab
vsurarijs? R̃ .ꝙ tenent̃ sicut emẽtes ra
pta: ⁊ ꝫm illã distinctõnem de qua. ß.
Emẽtes. verũ est ꝙ poterũt repetere vl'
retinere id qð verisilr̃ vsurarius sup il-
lo pignore mutuauit. Posset etiã tene-
ri, ꝙ si res nõ extat vel ignorat̃ dñs ei⁹
si extat nõ teneri talẽ emptorẽ dar̃ pau
peribus: nisi solũ illud plus qð valebat
res vltra id quo eã ab vsurario emit: li
cet tutius eẽt dar̃ totũ: excepto mutuo
accepto ab vsurario ab illo q̃ eã pignora
19 ¶ Quid de filia vsurarij dotata? uit.
R̃ .ꝙ si rẽ habuit datã in spẽ ꝓ vsuris
tñr indistincte: sicut dcm̃ ẽ de emẽte pi-
gnora ꝫm illã modificationẽ. Si vero
alia hũit: sic ñ tenet̃: nisi ꝑ hoc sit fact⁹
nõ soluẽdo, ⁊ hoc sciebat gener: q: si hõ i
gnorabat nihilomin⁹ ꝫm Rod. poterit
dotẽ recipere ⁊ retinere: etiam si postea
sciat: q: ẽ nõ soluẽdo: qð est dcm̃ mira-
bile ⁊ mihi nõ pl3: q: nullo iure ꝓbatur
Si ꝟo ꝑ hoc nõ ẽ fact⁹ nõ soluẽdo sed
postea ex alia cã: nõ tñr gener: q: h3 do-
tẽ ex titulo oneroso. Nec ẽt filia ꝫm Fe
de. cõsilio. 41. q: licet habeat dotẽ p⁹ so-
lutũ m̃rimoniũ ex cã lucratiua: q: tñ ñ
ẽ pecunia que transiuit i bonis mariti:
sed ex alia q̃ ꝓficiscit̃ ex bonis mariti:
iõ nõ tñr. Nec ob. tex. c. cum tu. de vsu.
ꝫm eundẽ Fede. q: vt dicit loquit̃ ð pos
sessionibus emptis ex pecunia vsuraria
Et l3 do. An. ⁊ Pa. ⁊ Pe. ð an. videãtur
tenere ꝙ imo tñr: q: l3 nõ sit illa: tñ suc
cedit loco illius pecunie date. Item q:
mulier nõ h3 q̃rtã suã nisi deducto e-
re alieno. l. Papinian⁹. §. 4. ff. de inof.
testa. cũ qua vr̃ ꝯcordar̃. Sco. in. 4. di.
15. tamẽ ego verissimum credo dcm̃ Fe-
de. vt p3 ꝑ ꝑdcã: nisi eẽt possessio em
pta ex pecunia vsuraria ⁊ data ꝓ dote:
q: tunc soluto matrimonio teneret̃ filia
eã restituere: si pater eius foret postea
factus nõ soluẽdo. ꝑ. d. c. cum tu. q: fcm̃
legitime nõ d3 retractari.
20 ¶ Quid faciet gener aut filia q̃ dotem
hũerũt aut de rebus i spẽ datis ꝓ vsuris:
aut scũ socer eẽt ñ soluẽdo? R̃ . ꝫ Sirar.
obdoñ. ꝙ ille ꝑ quẽ nõ stat q̃n restituat
excusatur in cõscia: q: vnus sine altero
restituere nõ põt durante m̃rimonio.
Remediũ tñ eẽt: vt si pater h3 multa i-
certa ad restituẽdum: ⁊ ẽ soluẽdo ꝓ certis
adeat epm̃ q̃ ei dictã dotẽ tãq̃ pauperi
concedat si nõ sũt hita in spẽ ꝓ vsuris: 21
aut cõponat cũ creditoribus.
¶ Quid de famulis vsurariorum. R̃ . ꝙ
aut seruiunt vtilr̃: puta laborãdo agrũ
edificãdo domum habendo curam rerum
⁊ huiusmõi: ⁊ sic si vtilitas potest cõpẽ
sari cũ eo quod accipiũt ꝓ mercede: sic
licite eã accipiũt: siue sint vsurarij sol-
uẽdo vl' nõ dũmõ nõ accipiãt res habi-
tas in spẽ ꝓ vsuris: q: tale nunq̃ l3 acci
pere: vt supra patuit. Si vero nõ huiũt
vtilr̃: s3 potꝰ inutilr̃: sicut qui cães aut
ancipitres custodiunt ⁊ huiusmodi: sic
si ẽ nõ soluẽdo: nullã mercedẽ pñt acci
pere: ⁊ si accipiũt tenentur restituere.
Idẽ dic de vẽdẽtibus res ad gulosita-
tẽ vel põpã ꝑtinentes: q: nõ restituẽdi
dãt cã efficacẽ. facit. l. ait p̃tor. ff. ð his
q̃ i frau. cre. ⁊. l. si. i pn. ff. ð eoꝶ ꝑ quẽ fa. 22
¶ Utrũ ille q̃ mutuat pecuniã vsu erit.
rario possit recipe eiꝰ restitutionẽ? R̃ .
ꝙ aut mutuat sciẽter ad ludũ vel alio
modo ad ꝯsumẽdũ inutilr̃: ⁊ sic si ẽ nõ
soluẽdo nullo mõ põt r̃cipe eiꝰ restõem:
⁊ si recepit tñr restituẽ. Si ꝟo ignora-
bat ꝓbabilr̃ ꝙ vellet eã inutilr̃ cõsũere
sic ꝫ Pe. de palu. i. 4. di. 15. ⁊ Asteñ. et
Rodo. poterit recipe eiꝰ restitutõem: m̃l
to magis si dedit vt vtilr̃ eã expẽderet
Idẽ dic ꝙ debẽtes habere ab vsurarijs
ex cõtractu vel q̃si: vel ex delicto vel q̃si
ꝙ pñt recipere qð sibi debetur: licz vsu
rarius sit nõ soluẽdo. 23
¶ Quid de seruientibus vel ministran
tibus necessaria ad vitam vsurarij? R̃ . ꝙ
licet quo ad forum cõtentiosum si nõ ẽ
soluendo nõ possunt recipere mercedẽ:
vt colligitur ex glo. in. c. q: in omnibꝰ. ð
vsu. tamẽ in conscia credo possunt reci
pere mercedem: nisi sint tales qui ex p̃-
cepto charitatis teneantur ei facere ele
mosynam ⁊ subuenire. qð quãdo sit ha
bes. ß. Elemosyna. §. i.
¶ Quomodo recipientes elemosynas 24
vel viuentes de bonis vsurariorum lici-
te possint habes supra Raptor. §. i. ⁊ ꝫ
illam distinctionem: quia quo ad deum
vsurarius raptori cõpatur circa bona
hita ex vsuris.
¶ Uxor qñ nõ põt dare elemosynas ei 25
accipere de rebꝰ viri. vide. ß. §. 7. ⁊ infra
Uxor. §. 5. cũ sequẽtibus.

r Estitutio scdo: scz cui faciēda sit τ quo ordine: p cuius declaratō
1 ne queruntur plura.
¶ Utrum res rapta vel q̄litercūq; accepta iniuste a vero dño sit semp ei restituenda. R̷. q sic regulariter. 3. q. 1. reintegrāda. de re. spo. q̄si p totum. τ de homi. sicut dignū. §. eos. Fallit tñ hoc i q̄nq; casib⁹. Primꝰ si iusto bello postea sit p̄uatus ea. Scđs si edicto impiali siue ecclesiastico sit ei interdicta ad tp̄s vel simpliciter. de here. c. excōicamus. et p̄mo. de homi. c. p humani. li. 6. τ tunc restitutio differret: si interdictuz est ad tp̄s: vl' dabit illi cui ē applicanda p tale edictū. Tertiꝰ si dñs ē pupillus vl' furiosus aut mior: q2 tūc nō illi sz tutori vel curatori eius restituet. Quartus q̄n dñs mortuus ē: q2 tunc d̄bet restituere heredibus pprie dictis. τ qui sint habes §. Heres. i pn. τ. §. 2. Et si dñs i morte omnia sua reliquisset paupibus distribuenda tunc paupibus debent dari ƀm Inno. in. c. qđ sicut. de elec. Quintꝰ q̄n lenones τ hmōi aliquid accepunt a p̄latis ecclesiasticis q2 restitui nō dz ei: sz eiꝰ superiori vel successori vel in vtilitatez ecclesie expendant. ar. c. si quis in atrio 17. q. 4. τ. c. cum vos de offi. ordi. τ. c. de hoc de simo. τ hoc auctoritate iudicis penitētiarij ƀm Ricar. vel ƀz Ho. τ glo. Ray. si ecclesia satis abūdat dabit pauperiorib⁹. ar. d. c. si q̄s i atrio: τ hoc idez tenet Monal. ti. Restitutio. i.
2 ¶ Utrū res ablata ab eo q̄ nō erat dñs sed iusto titulo possidebat sit ei restituēda: R̷. q sic nec vero dño dz restitui sine eius voluntate. l. is cuius. ff. de fur. τ. l. si q̄s cōductionis. C. loca. Et si sit fur q̄ ram tali titulo alteri dedit. d. l. si quis. Fallit hoc q̄n eā recepisset sub tali titulo in fraudē veri dñi: q2 tunc teneretur facere q dñs eam haberet eidem denū[ci]ando re[.]icaute tñ sine scandalo alicuius. 22. q. 5. hoc videtur.
3 ¶ Utrū habentes de bonis infidelīū ex vsura τ hmōi teneant eis restituere. R̷. ƀm Monal. ti. Restitutio. 3. nisi ecclia habeat bellū ɔtra ip̄os: q2 tūc nō eis: sz paupibus xp̄ianis restitui debent.
4 ¶ Utrū acceptū ex turpi cā respectu so[li]us dātis in casu i quo restituere tenetur possit restitui illi q̄ dedit. R̷. q nō sz de[bet] pauperibus erogari: si ille qui dedit potuit alienare: q2 si pari causa turpitudinis potior ē cōditio possidentis. l. si ob turpem. §. porro. ff. de ɔdi. ob. tur. cau. τ. l. 2. C. eo. ti. iūcto. c. cū tu. de vsu. Fallit hoc in duob⁹ casib⁹. Primus q̄n i iniuriā alterius est datū: q2 tunc illi in cuꝰ iniuriā ē datū dz restitui: vt pz in simoniace dato. d. c. de hoc. Scđs casus est q̄n turpiter datū τ acceptū ipso iure applicatur fisco vel p̄uato: q2 tūc nō dz dari paupibus: sz illi cui applicatur: q2 de alieno nō est faciēda elemosyna. i. q. i. [n]ō est putāda. si tñ excepto isto casu, scđo restituisset ei q̄ d̄dit esset liberatꝰ ab obligatōne restōnis: q2 nullo iure hoc prohibetur: τ pene sunt restringēde. c. odia de reg. iur. li. 6.
¶ Utrū acceptū ex turpi cā respectu solū ip̄ius respiciētis sit dāti restituēn. i 5
casu quo restituere obligat: puta dedit q̄s alicui ne faceret tale malū vl' vt faceret id ad qđ tenebat. R̷. q sic. vñ iudex q̄ nō vult dare sniaz: nisi data sibi pecunia: τ hmōi. et q̄ d̄dit dz restituere. l. i. τ 2. ff. de ɔdi. ob tur. cām. τ exp̄sse in. c. nō sane. 14. q. 5. Fallit hoc in casu. c. cū sit. d̄ iudeis: vbi ea q̄ infidelis lucratus fuit a xp̄ianis occasione officij publici inter ipsos restituere tenet pauperibus ƀm prouidentiam episcopi.
¶ Quid de oblatione recepta manife-
stis vsurarijs? R̷. q licet sint opi. diuer- 6
se in. c. quia inomnibus. de vsu. Tu tñ dic ƀm Jo. an. q aut vsurarius inchoauit restituere: vl' est paratus: τ sic restituet ei vt ip̄e restituat q̄bꝰ extorsit: τ sic intelligenda est secūda opi. q̄ est in gl. d. c. quia in omnibus. Si vero non est paratus restituere tunc habebit locum prima opi. in predicta glosa quam seq̄tur Hos. Inn. τ Ho. tenet q fiat episcopo: vt ipse restituat damnificatis. qđ verum credo: quando episcopus est talis nullitatis q hoc faciet: aliter ipse q̄ eaz recipit dānificatis restituet.
¶ Sed quid si ille cui restitutio est fi-
enda longe distat: τ non potest ei mit- 7
ti sine sumptibus? R̷. q nihilominus restituenda est ei: nisi sit modicuz quid respectu illius cui debetur: quia abūdās est: quia tunc secundū Rodo. posset pau
peribus

persons dari pro anima eius.

8 ¶ Quid si nescit vbi habitet. R. quod non tenet euagari vt eum querat. ar. l. quod nisi fiat. §. i. ff. de ope. liber. et ideo pauperibus dabitur: nisi expectetur verisimiliter rediturus.

9 ¶ Sed cuius sumptibus mittetur ei quando scitur vbi est. R. Pa. in. d. c. cum tu de vsu. quod si est malefidei possessor: puta: fur: aut vsurarius: aut huiusmodi: et ipse recessit de loco vbi ea accepit vel extorsit: tenetur suis sumptibus eidem mittere. Si vero ille cuius erant fuit ille qui transtulit alibi: tunc suis sumptibus ei mittetur: et sic intelligenda est glo. in. d. c. et sic distinguit lex. in re legata. l. cum res. ff. de le. i. Quod limito verum nisi inueniretur aliquis fidus qui gratis vellet deferre. ar. c. significante. de pigno. No. tamen secundum Ber. quod si sumptus excedunt summam rei restituende: quod tunc pauperibus est dispensanda. ar. d. c. cum tu. et c. anteriorum 2. q. 6. Si autem non est male fidei possessor: sed aliquo iusto titulo habet: tunc credo arbitrio boni viri sit sequendum. cuius sumptibus minatur pensata causa et qualitate absentie et non fuerit in mora.

10 ¶ Utrum cum plures sunt obligati alteri in solidum: et vno soluente totum alii teneantur eidem soluenti quilibet pro parte sua. R. Mo. dal. ti. Restitutio. 6. quod sic in foro conscie: quia vtiliter egit negotium eorum. l. cum pecuniam. et l. soluendo. ff. de nego. ge. Fallit hoc in raptoribus: et furibus et huiusmodi: quia si ille qui habuit rem satisfacit non tenetur alii idem satisfacere: nisi quantum de talibus bonis peruenit ad eos

11 ¶ Sed quid fiet quando quis nescit cui restitutio ad quam tenetur fienda sit nec eius heredes cognoscit. R. quod nihilominus pauperibus: vel in pias causas est restitutio facienda. ar. d. c. cum tu et c. diuine. 87. di. c. eps. 88. di. et c. concesso. 12. q. 2. et c. fi. 6. q. 3. et c. i. de rapto. Unde dicit Tho. secunda secunde. q. 26. quod si ille cui restitutio debet fieri sit omnino ignotus factam diligenti inquisitione de persona eius vel eius heredibus: debet homo restituere dando elemosynas pro salute ipsius siue sit mortuus siue viuus. Et addo quod inter paupes eligendi sunt pauperiores: et inter equaliter pauperes iustiores: quia si in omnibus debet misericordia: iusto tamen amplius: vt dicit Ambro. in li. de officiis. et no. in. c. non satis 86. di. et vt dicit Hiero. et no. in. c. fi. 16. q. i. in pauperibus non tam paupertas quam religio attendenda est.

¶ Quid si facta restitutione in predictos paupes appareat dominus rei: vel eius heredes. R. quod si talis qui restituit fecit debitam diligentiam ad ipsum inueniendum. sic si tenetur amplius: quia bona fides non patitur vt semel exactum exigatur. c. bona fides. de re. iur. lib. 6. Secus si non adhibuit debitam diligentiam: quia sic iterum teneretur. quia vt dicitur in. c. sicut dignum. §. eos. de ho. Non enim aliena cum ipsa potuissent eis quorum fuerunt restituere debuerunt pauperibus erogari. 12

¶ Utrum restitutio predictorum sit necessario facienda pauperibus illius loci in quo predicta restituenda sunt habita: vel domum est dati. R. Hosti. et aliqui alii doc. in. d. c. cum tu. tenent quod sic: quia citius potest peruenire forte ad heredes: vel ad eos quibus est fienda. Sed Fede. consilio. 23. do. An. et Pa. tenent quod est de bono consilio: non de necessitate. et hoc tene: quia iura simpliciter dicunt quod erogatio fiat in pauperes: vt in. d. c. cum tu. et i. d. c. sicut dignum. Nec ob. c. i. de rap. quia ibi sciebatur persona cui facienda erat restitutio: alias eps non fuisset motus excommunicare ex officio suo nisi ad petitionem partis. c. innotuit. i si. de ele. et l. 4. §. hoc autem. ff. de damno infec.

¶ Sed quero an requiratur auctoritas superioris pro tali restitutione incertorum. 14 R. Inno. de immu. ec. in. c. quia pleri que. dicit quod debet fieri auctoritate confessoris. Ray. vero. tenet quod fiat auctoritate episcopi: vel penitentiarii: vel capellani: in cuius diocesi habita sunt. c. diuine. 87. di. c. eps. lo vltimo. 88. di. concesso. 12. q. 2. Ho. in. c. cum sit: de iudeis et in. c. cum tu. tenet quod necessario requiritur auctoritas epi. Sed tu tene cum Sco. in. 4. distin. 15. q. 2. c. quod licet sit bonum habere consilium confessoris aut alterius bone persone: tamen magis securum est quod ille qui debet restituere ipse restituat. Et quod non requiratur alia auctoritas. tz Ar chi. in. c. 2. de testamentis. et in. c. non sane. 14. q. 5. et Jo. mo. in. c. quamquam. de vsu. lib. 6. Jo. de li. Pau. et Hemi. et Jo. Cal. super Cle. i. de priuile. Pa. in. d. c. cum sit. Et facit ad hoc. d. c. cum tu. et. d. c. sicut dignum. §. eos. in glo. et in. c. tua. de testa. et alia iura que communiter dicunt: quod obligatus ad restitutionem debet restituere. Nec ob. d. c. cum sit. quia loquitur

tur de iudeo: ꝺ quo presumitur ꝙ nõ recte dispẽsaret: ppterea ibi dicit ꝙ fiat auctoritate epi: ⁊ iõ nõ extendet ad casum dissimilis rationis. Tñ verũ est ſm predictũ Archi. ꝙ in. 4. casib⁹ episcop⁹ põt se intromittere de restitutiõe incertorum. Primus qñ mortuo illo. qui debebat restituere: nullus est relict⁹ heres vel executor ad restituendũ. Si vero heres esset relictus: vł executor: tunc solũ requireretur de cõsilio episcopi auctoritas. fac. c. de laicis. 12. q. 5. ⁊ l. nulli. C. de epi. et cle. ⁊ in hoc cõcordãt Jo. ⁊ Uin. ⁊ Ber. in. d. c. cũ sit. in gl. imo. Et epo prohibente debent ⁊ possunt restituere: vt in. c. religiosus. in fi. de testa. li. 6. Secõs casus in quo põt eps se intromittere est: qñ ille. qui dz restituere nõ vult: ⁊ in iudicio agit cõtra eũ. Terti⁹ est qñ restituens male dispẽsaret: puta amicis qui nõ indigent ⁊ hmõi: q2 eps posset se intromittere vt iterũ dispẽsaret: q2 nõ dicit fecisse qđ aliter est fcm ꝙ debuit. de reg. iur. qui ex timore. Nec etiam excusaretur si interueniente auctoritate episcopi male distribueret: q2 eps nõ habz se itromittere nisi ꝙ bene fiat: ppea ambo celestem incurrerẽt iracũdiã. l. si qs ad declinandam. ad fi. C. de epi. ⁊ cle. Quart⁹ casus est qñ talia incerta sunt manifestoꝝ vsurarioꝝ: q2 tũc epo dispẽsare pertinẽt vel ei⁹ auctoritate. Et addit Jo. de ligna. in. d. c. cũ sit ſm Jo. cal. in quodã cõsilio suo ⁊ fratrẽ Clarum. ⁊ Hug. ꝙ epõs excõicare nõ põt sacerdotes qui se intromittũt de dispẽsatione icertorũ. Ex quo ptz ꝙ multo minus religiosos exemptos: ⁊ ꝙ nõ est casus suus nec ibi põt de iure retinere: nisi in quattuor casibus predictis: alr bene posset sacerdotes excommunicare.

15 ¶ Utrũ vsurari⁹ sit tutus qñ premisso edicto generali ꝙ qui soluit vsuras veniat infra tot dies p restõne hñda: q̃b⁹ dieb⁹ elapsis eps fert sniam ꝙ cũ nullus appareat bona sunt incerta ⁊ ipe tanꝙ incerta assignat epo: si post terminũ p̃dcm appareat aliquis. R. Fede in suis consiliis dicit ꝙ sic. Sed ego distinguo: ꝙ aut sunt dispẽsata pie: ⁊ sic veꝝ dicit ⁊ secur⁹ est. Aut nõ sunt dispẽsata pie puta q2 ptẽ dedit epo p mẽsa sua ⁊ ptẽ sibi retinuit: nõ tñ vt paup: sz vt statũ teneat: ⁊ sic nõ est tut⁹: nisi talib⁹ satisfaciat. Et ex p̃dctis collige ꝙ si hr eps talis cõditionis qui reddit⁹ suos dispẽset in paupes reseruata sibi soluz necessitate: ꝙ tũc tales hñtes dispẽsare icerta nõ debent id facere sine ei⁹ cõsilio ⁊ auctoritate: q2 p̃sumẽdũ est ꝙ nouit meli⁹ paupes ꝙ aliquis ali⁹. Si vo talis est eps qui de pauperib⁹ nihil curat: sz poti⁹ de põpis ⁊ statu aut sublimatõe parẽtum tũc tali nõ sunt dãda talia certa: q2 qui tali ea daret nõ eẽt tut⁹ in cõsciã: sz ipe ea dispẽset: vel videat quõ dispẽsẽtur.

16 ¶ Quo ordine tñr qs satisfacere q̃ plib⁹ hz restituere ⁊ ex diuers cãis ⁊ nõ valẽs oib⁹ satisfacere. R. ꝙ primo ⁊ neccãrio ꝺ bet restituere certa: q2 si restitueret icerta ex qua restitutiõe efficeret nõ soluẽdo p certis nõ satisfecisset: imo potius damnationẽ sibi acquireret: vt patz ex predcis. Quod facit cõtra heredes vsurarioꝝ qui cõueniũt cũ epo de incertis vt sepeliat cadauer vsurarii: cã tñ nõ sit soluẽdo creditorib⁹ sup certis. Secũdo restituendũ est habentib⁹ actiões in rez puta q2 res restituẽda ẽ aliena que sp dño restituẽda est ſm ꝙ. s. patuit. Idẽ etiam si habuit rẽ que fuit alteri⁹: ⁊ ab eo sine iusta cã abdicata: puta p metuz vel alr. ff. qđ me. cã. l. metũ. §. cũ ãt. Idẽ dic de reb⁹ depositis si extãt. Et generaliter sp dñi rerũ si extãt ipe res: sunt p̃ponendi oib⁹. l. veri. §. in bonis. ff. de p̃ui. cre. ꝙ si res extãt ⁊ fuerant vẽdite: si habita fide de p̃cio: cũ nõ sint traslate i dñium emẽtis: ipi vẽdẽti cui⁹ erant est satisfaciẽdũ de p̃cio p̃u sꝙ aliis. l. iulianus. §. offerri. ff. de ac. ẽp. ⁊ vẽdi. Si vero habita fide de p̃cio sunt tradite: sic nõ preponẽt aliis multomin⁹ si nõ extarẽt sz alie subrogate fuerũe ex p̃cio illarũ nõ p̃ponẽt: nisi vt ifra dicã de hñtib⁹ actiones personales: q2 subrogate non sunt p p̃cio obligate. l. q̃dã. ff. de in rẽ vẽ. vbi est no. tex. ⁊ rõ est. q2 p̃ciũ ex illa re redactũ nõ erat obligatũ: ergo nec res q̃ emit ex ipo. Idẽ q̃ dic i pmutatiõe: q2 vbi spẽs in obligatione est nõ succedit altera loco alteri⁹: vt. ff. de ver. sig. l. labeo. ⁊ ff. de rei ven. l. mater. Fallit hoc i ẽpto. ex spãli pecunia alteri⁹. ꝺ quo dic s vt ifra. Solutio. §. 11. Sed tñ in hoc casu nõ p̃ponet hñtibus actiões reales.

Post pre

Post p̄dictos habētes actōes ad rē ve niūt vxores ceteris paribus p dotib⁹ suis: q: p̄ferunt nō solū p̄tendētib⁹ per sonalem obligationē: sed etiā hn̄tibus tacitā ypothecā etiā anteriorem. l. assi duis. C. q̄ po. in pi. ha. sa. l. vbi. C. d̄ iu. do. ⁊. l. 2. C. d̄ ser. pig. da. Fiscus quoq̄ hit̄ priuilegiū h₃ cū vxoribus: ⁊ ideo p̄ tor tpe p̄feret. l. q̄nis. C. de pui. fi. Ip sis tn̄ vxorib⁹ ⁊ fisco p̄ferunt āteriores creditores exp̄ssas ypothecas hn̄tes: s₃ nō posteriores: vt in glo. d. l. assiduis. Sed ego teneo d̄riā quo ad vxores de hn̄tibus exp̄ssas ypothecas: vt. s̄. Dos §. 11. Nota tn̄ q creditores ex quorum pecunia domus vel nauis ē edificata vel reparata ⁊ ipsis spāliter obligata p̄ ponit̄ in illa re mulieribus in dotibus causarū. §. his ɔsequens. ⁊ ibi singul⁹. in autem. de col. do. Ratio q: bm Bal. in. d. l. assiduis. l. non tollit id qd̄ p pa ctū sibi creditores quesierūt. vnde cre ditor hn̄s spālem hypothecā in aliq̄ re spāli p̄fert̄ in illa priori creditori hn̄ti anteriorē ypothecā gn̄alē ⁊ spālem in alia re ab illa que secūdo creditori est spālr̄ obligata: vt est tex. no. in. l. 2. C. d̄ pig. Post p̄dcōs veniūt oēs hn̄tes ex p̄ssas ypothecas ⁊ posteriores: ⁊ p̄mo ipos hn̄tes tacitas ypothecas: ⁊ i istis hn̄tib⁹ exp̄ssas: q̄ por est tpe potior est in iure. Aduerte tn̄ hic q expēse facte in funerādo p̄us sūt restituēde q̄ satis faciēde hn̄tib⁹ tacitas vel exp̄ssas ypo thecas in bonis ipsi⁹ defūcti: vt est tex. in. l. pe. ff. de reli. ⁊ sump. fu. ⁊ in. l. atsi q̄s. §. i. e. ti. Post istos veniūt deponē tes si depositū nō extat. l. si hoies. ff. de po. §. fi. Et idē dic de hn̄tib⁹ pecuniā i illā negociatōes: vt. s. Solutio. §. 11. nō tn̄ tali p̄uilegio gaudēt q̄ sub noie d̄po siti mutuāt ad vsurā: vt p₃ in. d. l. si ho minē. Tertio restituēdū est hn̄tib⁹ actio nes psonales: ⁊ inter istos p̄mo veniūt simplices p̄uilegiarij. s. hn̄tes p̄uilegia p̄so. nō realia: q: p̄uilegiū ypothece. cū sit ad rē ē potior p̄uilegio psonali. l. re pertū. ff. de pact. Post hos veniūt oēs cirographarij p rata: nō attēto p̄orita te ɔtrctuū: q: licitū est debitori pp̄ter cu muiā creditorꝝ facere deteriorem cām priorꝝ creditorꝝ: nō tamen d̄ñū vt ypo thecam, seu p̄uilegiū hn̄tiū. l. 1. §. d̄rio. ff. de sepa. bo: ⁊ ista est ratio quare i ci rographarijs creditoribus nō attēdit̄ tempus. Cū predictis omnibus ɔcor dat Bal. in. l. p debito. C. de bo. aucto iudi. possi. que credo vera nisi per st a tutum municipale aliud caueatur: vt Ianue in mercatoribus fallentib⁹: q̄a tunc illi stabitur nisi cōtineat iniquita tem expresse

¶ Quid de herede q̄ h₃ multos cuios ex legat̄. ⁊ alios creditores ex alijs cau sis. R̄. q si debita sūt ɔtracta p eū cui⁹ est heres ⁊ fecit legata: tūc d₃ p̄ponere creditores ex ɔtractu vel quasi seu ma leficio vel quasi ipsis legatarijs si oib⁹ pōt satisfacere. Si v̄o legata sūt fctā p eū cuius est heres: ⁊ debita p eū q̄ est heres. ⁊ q̄ d₃ soluere: sic prius soluet le gata: q: bona defuncti sunt tacite ypo thecata p legatis ⁊ fideicōmissis. l. i. C cōia de lega.

¶ Quis est preponēdus: an ille cui de betur ex cōtractu vel quasi: vel ille cui debet̄ ex maleficio vel quasi. R̄. q̄dam dicūt q ille cui debetur ex cōtractu vl̄ quasi. sed ego hoc nō credo: cum nullo iure probet̄: ⁊ ideo restituet bm ordinē predictum. 18

¶ Quid de simpl̄r soluēte nō seruato ordine suprascripto: nūquid in ɔscia li berat̄. R̄. Ro. tenet q nō: nisi credidis set fore soluēdo oibus: vel nisi ignoras set vnū creditorē fore potiorē alio: cu₃ quo ɔcordat Io. ⁊ Monal. titu. restō 8. Quod verꝝ credo nisi laborassent ta li ignorātia que eū nō excusaret. c. apo stolice. de cle. ex. mi. 19

¶ Utrꝝ restitutio incertorꝝ que paupe ribus d₃ dari: vt supra patuit possit au ctoritate epi conuerti in reparatōes ec ccl̄ie vel monasterij seu edificatōꝝ. R̄. Io. an. in. c. religiosis. de test. tenet sic dicēs fuisse disputatū p excellētissimos doc. q si eccl̄ia indiget necāria augmē tatiōe: puta q: pp̄ls nō pōt in ea stare ad offīm: nec facultates eccl̄ie sufficiūt ad eius reparationē q pōt ep̄s ppria auctoritate sine paupꝝ graui damno tal̄ia incerta ɔuertere in eius repatōes. Si v̄o facultates eccl̄ie sufficiūt: vt re patio nō est necessaria: s₃ volūtaria: vel nimia fames iminet: sic nō potest: s e 20

tm paupibus dare.c.pastoral.96.dis.
r p ista opinione facit:q: bōa ecclīasti
ca sic sūt paupib⁹ obnoxia:sicut illicite
acquisita: vt i.c.aur.12.q.2.r.c.si.16.
q.i.Et tñ eps pōt p reparatōe ecclīe da
re centesimā vel q̄nquagesimā.c.bone
12.q.2.c.aplice.de dona.Ergo r d illici
te acq̄sitis idem poterit facere. fac ad
idē.c.ecce.r.c.statuim⁹.16.q.i. Sʒ q̄
nō possit tenet Pe.de pa.in tractatu d
canonica portōe epi.c.7.r dicit q̄ p̄di
cta determinatio nō est bona:q: videt
s casum cle.q: ptingit.de relig.do.vbi
pʒ q̄ ea q̄ relinquūt ad vsus pauperū
nō pñt sine auctate pape ad aliū vsum
puerti.p quā cle.dicit idē Pe.q̄ execu
tor testamēti incerta nō poterit distri
buē nisi paupib⁹.quā opi.Pe.credo ve
rā in legatis factis paupibus:nisi i ca
su qñ talis ecclīa vel monasteriū repa
retur:ex cuius reparatōe ppl's multū
haberet puocari ad obseruantiā xp̄ia
ne religionis:q: tūc liceret.Et sic limi
tarem opinionē Jo.an.p̄dictā:q: in ta
li casu fit bonum paupez:eo q̄ fideles
ad elemosynas abūdātius p hoc inuitā
tur:alr̄ nō: ita tñ q̄ nō imineat nimia fa
mes. Sʒ in alijs certis restituēdis nō
est s̄ra. Sed tene opi.Jo.an.q:.d.Cle.
q: cōtingit.nō loquit de talibus.

r **Estitutio** 3.s.qñ quis tenet ad eā restituēdā: p cui⁹ intelligētia.

¶ Querit vtr teneat statim restituere cū pōt.R̄.q̄ sic.qd pʒ per.c.sepe cōtin git.de rest.spo.r est rō sm Sco.in.4. di.15.q: p̄ceptū de restituēdo lʒ videa tur affirmatiuū tñ cadit sub illo prece pto negatiuo.Nō furtū facies.Exod. 20.q̄ p̄cepta negatiua obligāt r p sp r ad sp.Et hoc est qd voluit dicere Tho. sa se.q.62.s.q̄ sicut accipe rē alienā ē ptra iusticiā:ita r detinere eā. r pptea dicit tex.in.d.c.sepe ptingit.nō multū interest quo ad periculū aie iniuste de tinere ac inuadere alienū:ideo totiens mortalr peccat q̄s quotiēs scit se debe re restituere aut satisfacere primo r pt r nō vult:vt p p̄dicta pʒ: nec pōt absol ui nisi p̄us restituat potēs restituere. c.si res.14.q.6. nisi in casu qñ doleret q̄ nō restituit q̄primū potuit r ppōit q̄ primū poterit restituere.

¶ Quid de illo q̄ cū possit restituere 2
nō vult:sed hr̄dibus vt restituāt impo
nit.R̄. q̄ p hoc nō est in statu salutis:
sed potius damnatōis. r si sic moritur
oino damnat. Si tñ ob hoc iponeret
heredi satisfactionē: q: melius p ipsū
heredē poterit fieri q̄ p seipm satisfa
cere si sic posset:ita erit in statu salut.
¶ Quid de cōstituto in articulo extre 3
me necessitatis.an teneat restituere:R̄:
sm Sco.vbi.s.q̄ nō:q: in extrema ne
cessitate oia sunt cōia.l.i.§.cū in eadē.
ff.ad.l.ro.de iac. vnde ista res iure po
li efficit detinētis existētis in tali arti
culo:nisi ille cui dʒ restitui sitr sit in tli
extrema necessitate: q: tūc illi debetur
q̄ prius in talem deuenit necessitatem
r si eodem tpe deuenerūt dño est resti
tuēda:q: duobus cōcurrentib⁹ pualet
qd est potius.arg.l.querit.ff.de sta.ho
mi.Et subdit Scot.q̄ si talis detētor
eā rem nō occupauit ante talem neces
sitatē lʒ veniat ad pinguiorē fortunam
nō tenet restituere.secus si p̄occupassʒ
ante talem necessitatem.
¶ Utrū debitor q̄ nō est in articulo ex 4
treme necessitatis:sed nō pōt restitue
re sine magno suo dāno tpali:puta de
structōe artis ex qua viuit ipse r fami
lia sua:q: opʒ r vēdere instrā vl' libros
vel capitale ex q̄bus victum lucrat sitr
statim teneat restituere.R̄.sm Sco.
vbi.s.q̄ si ille cui debet est abūdans:
ita q̄ cōpetēter pōt trāsire sine eo qd si
bi debet:tūc nō tñr statim restituere:sʒ
dʒ petere iniam deferēdi restōnem per
se vel p interpositā psonam si fieri pōt
sine piculo:quā si dat pōt differre sm
q̄ cōuenerūt. Si v̄o nō vult dare: tūc
sm Jo.de neapo.in quol.9.q.22. etiā
differre pōt annuatim aliq̄d restituen
do put melius poterit. Pro cui⁹ dicto
facit in ar.c.sicut hij.in ver.inuadere.
cū gl.47.di.r.c.siq̄s.d fur.vbi pʒ q̄ ma
gna necessitas etiā si nō sit extrema ex
cusat a restōe:dʒ tñ sibi cauere a super
fluis:q: nō pōt viuere cū honore r cum
decentia status q̄s de alieno sʒ Ri. in
4.di.15.articulo q̄nto.q.4. r si ipse in
vita nō poterit satisfacere: iubeat here
dibus vt ipsi cōpleāt. Si v̄o ille cui de
betur ita eget sicut r ipse:tūc statim te
net restituere:q: nō licet cū incomodo
alieno

alieno meū comodū facere de alieno:
q2 prima charitas incipit a seipso.c.nō
satis.86.di.nisi ille cui debeť liberaliť
ꝯcederet iniam deferendi.
¶ Utrū restō sit differēda qn̄ nō ꝑt fie
5 ri sine dāno aīe alicuius aut corporis
aut fame.R.ꝙ sic: donec cessent dicta
ꝑicula:q2 ordine charitatis aīa et cor⸗
pus ⁊ fama debēt ꝑponi reb9 tꝑalibus
fa.c.officij.de pe.⁊ re.nisi ille cui faciē
da eēt restō esset in extrema necessitate
q2 tūc salus corꝑis illi9 est ꝑponēda in
re sua saluti corꝑali alteri9 ⁊ fame:non
aūt aīe. Hiis oībus ꝯcordāt Sco.⁊ Ri.
in.4.di.15.⁊ Hen.de gan.in.6.quoli.
q.24.⁊ Jo.de neapo.vbi.s.
¶ Utrū ille a q̄ res pōt aduocari peti⸗
6 ta restōne in integrū iure spāli vľ gīa⸗
li teneať eā restituere in foro aīe anq̄
iploreť.R.ꝭm Inn.in.c.q2 pleriq3.de
imu.ec.ꝙ si ꝯtus tenuit mero iure:nō
teneť nisi9 is q̄ pōt petere restōnē fue⸗
rit lesus malicia ꝯhentis. Addo etiā:
vel nisi ipediret petere aliquo iusto ti⸗
more:puta q2 dubitat nō posse obtine
re in iudicio ꝓpter fauorem taľ debēn
tis ⁊ hmōi:q2 sic etiā si n̄ aduocať tene
tur in ꝯsciā.qđ nota. Si vō ꝯtus nō
tenet:sed est nullus ipso iure: puta q̄a
res ecclesie est vēdita sine debita solen
nitate ⁊ hmōi:sic teneť l3 nō petatur
qđ limitat do.Anto.in.d.c.q2 pleriq3.
quo ad ꝯsciam verū:nisi ꝯtus teneret
quo ad metas iuris naturaľ: puta q̄a
fuit legitima cā alienādi rem ecclīasti
cam ⁊ debitū ꝓciū est solutū lic3 defue
rit solēnitas:nihilominus in foro aīe
me nō teneť:q2 solēnitates sūt adinuē
te ꝓpter deceptōes vitādas: ⁊ idō vbi
cessaut cessabit in foro aīe ipsa lex.fa
qđ dico.s.Electio.§.vi.

r Restitutio vltimo quō tolliť ei9 obligatio.R.dicendo quo ad forū
ꝯtentiosū remittiť absolutio
ne:solutōe:rei interitu:⁊ cessione. S3
hic solū dicā quomodo remittitur quo
ad cōscientiam:⁊ primo per absolutio
nem:et hoc per questiones melius co⸗
gnosces.
¶ Utrū absq3 reali restōne ex sola abso
1 lutōne creditoris vel relaxatōne absol
uatur q̄s ab obligatōe restitutiōis.R.
ꝙ licet Ricar.de se.⁊ Dy.in regla pec⸗
catū:de reg.iu.lib.6.videanť tenere ꝙ
nō:sed ꝙ necessaria sit et restitutio:vť
ꝓciū si nō extat. Tamē tu tene cū Egi⸗
gio ordi.heremitarū.⁊ Jo.an.in.d.re⸗
gula peccatū.Lapis de castiliōe ⁊ mul
tis aliis ꝙ valet ⁊ libere ē absolutus:
si tn̄ dicta relaxatio liberaľr fuit facta
etiā si debitor nō habuit debitā dispo
sitōnē ad soluendū:q2 in translatione
dn̄i rerū seu circa ipsas res attenditur
plus volūtas dn̄i earū q̄ alterius.in⸗
sti.de fur.§ placuit:⁊.l.inter oēs.§.pe
nul.ff.de fur.⁊ p3 ꝑ ea que.s.dixi.Re
stitutio.1.in prin. Et ꝭm Egi.ꝓdictum
in quoľ.l3 talis debitor male disposit9
ad restituendū indigeat penitētia d ta
li mala dispositōe:aliter nō absolueť a
deo:tamē penitēdo de tali mala dispo
sitōe nō teneť amplius restituere. Ad⸗
uerte hic:q2 sunt casus in q̄bus relaxa
tio creditoris nō absoluit ab ab obliga
tione restōnis. Primus est in cle.nolē
tes:de here.de quo:s.Excōicatio.7.ca
su.42.Scđs casus est in.c.felicis.de
pēn.li.6.de quo habes.j.Uisitatōē.§.
3.Tertius casus est.s.Judex.§.8. 2
¶ Quid si talis absolutio vľ remissio
sit facta nō liberaľr sed ꝑ metū seu de⸗
sperationē:puta ne eius indignatōem
incurreret:vel q2 omnino nihil hře posse
se credebat vel parū.Aut cū fraude fuit
obtenta: puta dicēdo ꝙ nihil poterat
soluere vel parū:cū tamē totum posset
vel plus q̄ dixerit.R.ꝙ nō valet: nec
talis ē liberatus ab obligatōe restitu⸗
tōis. Ho.tamē in sum.ti.de vsu.tenet
ꝙ si aliqua honesta ꝑsona tractat cum
aliquo dicens:si ex corde residuū volue
ris remittere:faciam ꝙ talis restituet
tibi tantū: ⁊ ille remittit ꝙ talis debi⸗
tor est liberatus. Quod credo verū q̄
talis persona honeste hoc tractat:pu⸗
ta intēdendo gerere negociū amborū
vtiliter ⁊ quo ad obligatōem restōnis
sed nō quo ad pctm̄ male dispositōis
quo tamē sufficit peniteat sine alia re⸗
stitutione.
¶ Sed nūquid quilibet cui debeť pōt 3
hāc absolutionē facere.R.ꝙ nō: s3 so⸗
lum illi q̄ liberā de suis rebus hn̄t ad
ministrationē. Et q̄ possint donare ⁊ quē
sint.vide.Donatio.

4 ¶ Utrũ cõsiliũ universale vel civitas ꝛ hmõi possit remittere qđ debetur singulari persone cõtra eius voluntatem. R. ꝫm Innoc. in. c. in nostra. de iniur. ꝙ sic si debet̃ iure civili tñ.

Additio Unđ pnceps restituit in integrũ ex certa sciẽtia cũ pĩudicio tertij licite. facit ad ħ l. fi. C. sen. pas. ꝛ. l. in cause. ff. de mino. ꝛ qđ no. Bar. in. l. gallus. §. qđ ꝛ si tñ. ff. de libe. ꝛ post. secus si debet̃ iure naturali: q: nõ põt. Qđ limita sine cã: q: cũ cã etiã põt: vt no. idem Inno. in. c. que in ecclesiaꝝ. de cõsti. ꝛ gl. in. l. fi. C. si cõtra ius vel vti. pu. vbi tenet̃ ꝙ publica vtilitas sit licita causa vt tollat̃ qđ alteri debet̃: etiã de iure naturali. qđ est notandũ singl'ariter: q: facit ad cognoscendũ qñ papa põt dispẽsare super certis: ꝛ qñ dñi vel cõmunitates qui habuerũt bellũ inter se possũt cõponere super dãnis datis. de quo vide sup. Bellum. §. 14.

5 ¶ Utrũ cũ qs nõ vult restituere: quia nõ põt nisi cũ magno suo incomodo: ꝛ ille cui tenet̃ nõ vult dare dilationem vel remissionẽ aliquã possit absolui a suo ꝯfessore. R. ꝫm Dire. ti. Restitutio. ꝙ etiã si nõ imineat periculũ vite restituere debẽti vel aliud graue incomodũ põt ꝯfessor ꝯsciam suã formare ex eo ꝙ intẽdat negocium vtiliter gerere creditoris: eo q: videt nõ ita cito vĩ ita comode vel nunq̃ posset rem suã recuperare: ꝛ sic dare absolutionẽ peccatori põt dũmodo pmittat bona fide satisfacere certo die: vel aliã cautionem faciat: non tñ iuramentũ exigat: vt ita creditor habeat suũ: ꝛ pctõr nõ recedat a ꝯfessione desperatus. p quo fa. l. solvendo. ff. de neg. ge. ꝛ. l. ait ptor. §. i. ff. de mino. Et cũ hoc ꝯcor. Ho. in sũma. Qđ bene notẽt ꝯfessores qui non solũ vtil'r nõ gerũt negociũ creditoꝝ: sꝫ potius dãnose absoluẽdo illos q̃ restituerent si absolutõẽ negarẽt: q: tenẽtur ipsi de oĩ dãno dato creditoribus.

6 ¶ Utrũ eps vel pprius ꝯfessor possit dare licentiam differendi restitutõem incertoꝝ. R. do. Ant. in. d. c. cum Tu. đ vsu. tenet ꝙ ꝯfessor nõ põt: nisi habeat auctoritatẽ ab epo. Alij aũt tenent ꝙ etiã pprius ꝯfessor. Sed ego dico ꝙ ꝛ episcopus ꝫ pprius ꝯfessor potest quãdo ex rationabili causa ħ facit: ita tamen ꝙ per hoc nõ ledant̃ pauperes: sicut faciunt qui talia incerta cõcedunt ad pompam ꝛ ad statum illoꝝ qui debent restituere: ꝛ ad damnationẽ tam ꝯcedentiũ ꝙ q̃bus ꝯceditur.

¶ Utrũ dominus qui si totũ venderet qđ habet nõ posset restituere q̃cq̃d ipse vel sui predecessores indebite a subditis rapuerũt habeat aliquẽ modum liberãdis. R. ꝫm Monal. ti. restitutio. 4. ꝙ sic valet vt remittat hoibus suis in recompensationẽ aliquam seruitutem ad quam tenet̃ ei imppetuũ: vel dat eis aliquam certam imunitatem: vel faciat aliquod hospitale: vel aliaꝫ elemosynam de consensu ꝛ voluntate damna passorum vel eorum successorum: ꝛ cum hoc cõcordant Directo ti. de restitu. 7

¶ Utrũ heredes q̃bus relictũ est ꝙ soluant mille libras p incertis habitis ex vsuris: cũ tamen nõ appareat đ dictis vsuris: nisi per ꝯfessionem testatoris liberẽtur p pscriptionem. 30. annoꝝ a dicta restitutõe. R. Lau. post Feder. ꝙ sic: si bona fide sp sic possederũt. nec p epm amplius poterũt molestari. Ratio: q: cũ actio que cõpetit ex testamẽto: vel ꝯditio que cõpetit epo p. l. nulli. C. de epis. ꝛ cler. sit personalis ꝛ spatio 30. annoꝝ claudatur. C. de pscrip. 30. vl' 40. annoꝝ. l. per ꝯsequens. Ideo heredes bone fidei nõ poterunt molestari. Nec ob. ꝙ actões que cõpetũt epis durent. 40. ãnis: q: hoc intelligit̃ de actõnibus cõpetentibus eꝫ: vel eccl'ie collegiate: sed hic nõ cõpetit vt epo: sꝫ vt yconomo ꝛ administratori paupeꝝ. Quo vero ad eos q̃bus bona sunt alienata vel relicta si spacio. 10. annorum possederunt indubitãter sunt liberati ab obligatõe restõnis: quia actio personalis nõ competit ꝯtra successorẽ singularem. l. i. §. heres. ff. ad trebel. Secus si talis heres: vel vniuersalis ãt singularis fuisset male fidei possessor: vl' si aliter appareat de vsura p factuꝫ: q: sic nõ esset liberatus. vide etiã qđ dico s. Prescriptio. §. 42. 8

¶ Quõ ẽt p pscriptõẽ vel vsucapionem q̃s liberat̃ ab obligatõe restõnis. vide 9

ꝫ.Prescriptio.§.42.
¶ Utrū ꝯcessionē bonoꝝ tollat obliga-
o tio restitutionis.vide.ꝫ. Cedere bonis

r **Resusitatus** Quō res-
stituit̄ i
integrum.vide.ꝫ. Mors.§.3

r **Reuelare** Utrū q̇s tene
atur prelato
qḋ scit requisitus ab eo ꝑ ex-
communicationem:aut alio precepto.
vide.ꝫ.confessio ꝯ delicti:ꝛ denunciatō ꝛ
inquisitio. Item de sigillo confessionis
ꝛ secreti.vide.ꝫ. Confessio vltimo.§.3.
An teneatur vxor releuare marito adul
teriū.vide.ꝫ. Iuramentū.4.in princi.

r **Reuerentia** differt ab
bonore:
eo q: reuerētia est principiuꝫ
motiuū bonoris in ꝓtū.s.quis ex reuerē
tia quā habet ad aliquem ip̄m bonorat
Item respectu finis.inq̄tum.s.quis bo
norat̄:vt ab aliis in reuerētia bēatur.
r ¶ In quib' ꝯsistit reuerētia?R.ꝙ.i sex.
Primo in dilectiōis affectu.95.di.Esto
subiect'.2.q.5.hꝫ. Secūdo in obtēpati
onis obia.93.di.§.i.ꝛ.c.se.2.q.7. sacer-
dotes.7.q.i.c q:.ꝛ de ma.ꝛ obe.si q̇s.3.
comittādo ꝛ subsequēdo .95.di.nō.03.
Quarto intemerarie nō reprebēdendo
vel iudicādo.21.di.nolite. Quinto defe
ct' coꝝ nō reuelādo sed cooperiēdo.96.
di.in scripturis. Sexto bonorē debitū
qui consistit in quibuscūqꝫ signis exteri
oribus exhibendo.

r **Rigor** ē iuris excessus q̄ qñꝫ
statuit̄ ad terrorē alio
rū:vt in.c.2.de torne.ꝛ i.l. aut fa-
cta.in fi.ff.ꝺ pe.2.q.3.si q̇s epꝫ. Qñꝫ tñ
sumit̄ ꝑ ordine iuris ꝺꝫ regulas ip̄i' scrip
tas vt in.c.sup lřis.de rescrip. Qñqꝫ ꝑ
subtilitate:vt notat̄ in.c.vt cōstituerēt
50.d.ꝛ differt ab eq̄tate q̄ est ordiata iu
sticia tēꝑata dulcedine misericordie: vt
no.in.c.fi.de trāsac.fac.c.disciplina.45
di. Ius ꝯo est mediū inter equitatē ꝛ ri
gorē:ꝛ accipit̄ ꝑ cōi decisione q̄ fit ꝺm
cōes regulas iuris. Hec Pa.in.c.in lřis
de resti spo.ꝛ in.c.iurgātiū ꝺ sen.ꝛ rei.
iudi. Qñ āt rigor aut eq̄tas sit seruāda
dic vt in.d.c.fi.de transac.ꝛ in.l.placu-
it.C.de iudi.q: parum ad nos pertinet

r **Risus** vtrū sit peccatū?R.
ꝙ aliquādo ꝓuenit
ex serenitate conscientie ꝛ pregustatio-
ne suauitatis diuie: ꝛ iste pertinet ad
fructū spūs q̇ est gaudiū. Aliqñ ex mā-
suetudine nature:ꝛ sic attestat̄ bōitateꝫ
nature. Aliqñ ex inordinatōe lepte leti
cie.de quo dr̄ ecclastici.7. Melior ē ira
risu:ꝛ sic isto modo solum est peccatuꝫ
hec Alex.in ꝺa ꝺe

r **Rixa** videtur quoddaꝫ pri-
uatum bellum quod
agitur inter personas priua-
tas non ex aliqua publica auctoritate:
sed magis ex inordinata volūtate ꝛ sem
per est peccatum mortale in inuadente
In defendente vero se aliquando est si
ne peccato:vt quando solo animo ꝺfen
dendi cum moderamine inculpate tu-
telle fit de quo.ꝫ. defensio per totum.
aliquando fit cum peccato veniali.s.cū
non multum excedit moderamen. Aut
quando est leuis motus anime ad vin
dictam. Aliqñ vero cum mortali.s.cum a
nimo effrēato insurgit in impugnamē
ad occidenū.vel grauiter ledendum euꝫ.
ꝛ de ista intelligitur illud ad Gal.5.et
est filia ire.vt dicit Gre.3i.mor.ꝯcor.
Tho.ꝺa ꝺe.q.41. r
¶ Quid si Titi' ꝛ Sēproni' ꝑcussissent
se ad inuicē:ꝛ ꝯtumeliā dixerit nunquid
ista paria delicta tollant̄ mutua ꝯpēsa-
tiōe.vt dr̄ in.c.intelleximꝰ ꝛ.c.fi.ꝺ adul.
R.ꝙ nō ꝺꝫ Pa in.c.i.de iiuř.ꝛ in.d.c.fi
ēt si nō agat̄ ciuiliter:q: nō sunt circa i-
dē factū:eo ꝙ factū tuū nō est meuꝫ: vt
probat̄ in.l.apd celsuꝫ.§.Marcell'.ff.ꝺ
doli excep.ꝛ io q̇libꝫ poterit agere de in
iuria sua ꝛ dāno.nec poterit repelli ab
agēdo ꝑpter iniuriā factā vt dicit Inn.
multominꝰ tollūt̄ si agat̄ criminalr ad
penā legalē:q: cuiusliꝫ delictū puniet̄ pe
na ꝯdigna.l.2.§.2.ff. de adul. Et dicta
regula pia delicta intelligit̄ vera solum
qñ delictū est circa idē ꝯmissuꝫ: vtpute
circa idē mřimoniū ꝛ agit̄ ciuiliter.
¶ Sed nunq̇d percutiēs ex iusto calo- z
re iracūdie teneat̄? R. Spe.ti.de accu.
§.i.tenet ꝙ nō: ꝛ quia calor iracundie
vicio caret calūnie.ff.ad turpill.l.i.§. q̄
ri posset. Sed contrarium credo: quia
iniuriā propriā nō licet vlcisci.C.qñ liꝫ
sine iudi.ꝑ totū.ar.ꝑ locū a spāli.i.l. fi.
ex plagiis.§.tabnari'.ff.ad.l.acq̇.fac.c
primū.ꝺ iiur.ꝛ.l.fi.ff.de sicca. Miti' uꝫ

agit cū eo: qꝛ difficile ē iustum tēperare dolorē. l. si adul. §. ipcratores. ff. d adul. ꝛ sic tene in cōscia ꝙ tenet. Et qd dicit Spe. hēret locū in animali irrōali puo cato si occideret: qꝛ sic si teneretur dñs: de q̄ i. l. l. §. cū arietes. ff. si q. pau. fe. di.

R Ogationū dies sunt dies tres imediate precedentes festum a scensiōis dñi: in qbus ieiunādū ē ꝛ feriañ. Serui ꝛ ancille dñt esse liberi ab opere huili: ꝛ quadragesimali cibo vti d bent hoies: vt habet in. c. pronunciañ. ꝛ in. c. rogatiões. de cōse. di. 3. quib ab rogatū ē quo ad ieiuniū ꝛ festañ. ꝛ male. attñ excusant ꝯtrafaciētes a pcō sed nō a pena. qꝛ credeñ. ē ꝙ multa bona i fructib prestarent nobis a deo si illo tē pore q̄ icipiūt eoꝝ maiora picta homies p ieiuniū ꝛ sanctificatiōem in letanijs cōuenirēt ad poscēdā ei largitatem.

S Acerdos nomē ē ꝯpositū ex greco ꝛ latino quasi sacrū dās. 21. di: cleros. Ei offm ē sacr corpis ꝛ sāguinis dñi cōficere: orōes dicere: ꝛ bñdicere dona dei: vt dr i. c. plectis. 25. dist.

1 ¶ Utꝝ appellatiōe sacerdotis veniat solū pr̄sbyter. R. ꝙ i materia fauorabili noie sacerdot. venit pr̄sbyter: dyaconus ꝛ subdyaconus. facit tex. in. c. i. 15. q. 5. Sec i materia odiosa: qꝛ solum venit pr̄sbyter. facit. c. si quisꝙ. de coha. cle. et mu. ꝛ ibi Pa. hoc notat.

2 ¶ Sacerdos prochial dꝫ visitare infirmos sepe. c. i. de cel. miss. Itē dꝫ stare ieiun vsꝙ ad horā ꝯgruā celebrādi. et si celebrat nō dꝫ sumere purificatiōnē pp necessitatē: nisi hēat aliū p quē possit supplere: vt no. Pa. in. d. c. i.

3 ¶ Utꝝ possit mistrare sacra pegrinis ꝛ hospitib ꝯuenietib ad ecclā suā. R. Pa. i. d. c. i. ꝙ sic. ꝛ vñ morientes ibi sine electōe sepulture: sepeliūt ibidē. Aut si alibi elegerūt debet ei quarta portio.

4 ¶ Utꝝ sacerdos volēs suscipe eucharistie sacr: puta qꝛ ifirm vel alias ipedit tus a celebratiōe debeat habere orariū siue stolā. R: ꝙ sic. ꝛ ita circa collum ꝛ sup vtrūꝙ humeꝝ ꝙ signū crucis ppet in suo pectore. sic ēt qñ vult celebrare: vt i. c. ecclastica. 23. di. tex. apte clamat.

5 ¶ Sꝫ nūquid cū facit offm diacōatus vtet stola sicut cū celebrat. R. ꝙ sic. arg. c. pcipim. ꝛ qd ibi no. 93. di. sed vtetur sicut dyacon vti dꝫ. s. ꝙ habeat stolā super humerū sinistrū taliter ꝙ veniat añ ꝛ retro sub brachio dextro. ꝛ humeꝝ dextꝝ cū eius brachio liberū ad ministerium sacerdotale. 25. di. vnū orariū. gl. tñ in. d. c. ecclesiastica. dicit ꝙ poti ē seqñda ꝯsuetudo. p. c. scit scā. 12. di. ꝛ istd tenet. Sꝫ si cōsuetudo nō appeat. dic ꝙ nō vtet nisi vt dyacon: qꝛ tādiu qs habet puilegiū ꝙdiu locū tenꝫ priuilegiati. l. vlti. C. de testa. mili. ꝛ. c. generaliter 16. q. i. ꝛ. d. c. precipim.

6 ¶ Utꝝ i peccato mortali possit exequi offm suū. R. ꝙ nō sine peccato mortali 15. q. vlt. c. vi. ꝛ. 68. di. c. i.

S Acramentum ē secundū Hug. de sācto vic. li. 6. d sacramētis. pte nona. c. 2. Materiale elementū extrīsecus oculis suppositū ex istitutiōe figurās: ex similitudie repñtās ꝛ ex scificatiōe aliquā grāꝫ iuisibilē ꝯferēs. Et elementū sumit hic p quacūꝙ re sēsibili: sicut oculus p oi sēsu. Similitudo vo p repñtatiōe hm quādā pportionabilitatē. s. vt sicut se hꝫ aq̄ ad lauañ. sordes corpales: sic grā ad spūales. Et cōpetit hec diffinitio sacris noue legis i qbus sūt tria. s. naturalis similitudo ex qua hꝫ aptitudinē repñtādi actual istitutio occulta vel expssa: ex q̄ hñt determiatiōnē respectu hui significati: ꝛ spūal scificatio ex qua hñt vtutē efficiēdi illud significatum.

7 ¶ In quo consistunt sacramenta. R. magister sententiarum in. 4. di. i. ꝙ in duobus. s. in verbis ꝛ in rebus. ita ꝙ sub verbis cōprehendat intentio proferentis: ꝛ sub rebus rem seu scā.

8 ¶ Quot sunt necessaria in omni sacramento. R. ꝙ. 4. Primum elementum siue debita materia secūdum formam verborum. Tertium minister debitus. Quartum intentio ministrantis. ꝛ de istis habes, supra. Baptismus. ꝛ in alijs locis suis.

9 ¶ Sacrm tm̄ ē: puta i baptismo ablutio sub forma vborū: i eucharistia ipsa hostia consecrata ꝛ huiusmodi. Res sacramenti in baptismo ꝛ alijs in quibus ipmitur ē caracter. In qb vo ñ ipri

ptitur est quidā ornat⁹ aīe? In sacfo de corpis xp̄i est ip̄m corp⁹ xp̄i. vere sub illa spē ɔtētū: ꝛ est corp⁹ misticū. s. scā ecclesia que in ip̄o non ɔtinet. sꝫ signatur Est ēt quoddā qđ ē res ꝛ nō sacfꝫ: ꝛ istđ est gr̃a gratū faciēs siue effect⁹ sacfoꝝ.

4 ¶ Quot sunt sacfa noue legis? R̄. ꝙ. 7. s. baptism⁹ ɔfirmatio eucharistia pnia extrēa vnctō ordo ꝛ mr̃imoniū. In q̄bus aūt ip̄rimat caracter. vide. s̄. Caracter.

5 ¶ Utꝝ aq̄ bn̄dicta sit sacfm? R̄. Ricar. in. 4. di. i. ꝙ nō: qꝛ ꝑ ei⁹ aspatiōeȝ remittunt pctā ꝑ modū meriti: incp̄tū. s. excitat motū charitat̄ seu feruorē volūtat̄ ꝑ quē fit remissio: n̄ āt tāq̄ ꝑ viȝ sacfi.

6 ¶ Quot sunt sacfa necessitat̄? R̄. 5. baptism⁹: cōfirmatō: pnia post pcm̄ mortale ɔmissū: eucharistia: ꝛ extrema vnctio vt no. i. q. i. §. sꝫ nōdū: ꝛ in. c. veniēs: de transac. in gl. que iō dicunt̄ necessaria: qꝛ sine ip̄is nō pōt q̄s saluari si ex cōtēptu omittunt̄ ꝛ haberi possunt ꝯ p̄mo hēs de cōse. di. 4. §. i. de secundo ibideȝ in. c. nullus ministroꝝ: ꝛ di. 5. c. vt ieiunij. De tertō de pe. di. i. quasi ꝑ totū. De 4. ꝯ ɔse. di. i. oīs homo. De. 5. 26. q. 7. ab infirmis. alia duo. s. mr̃imoniū ꝛ ordo dicunt̄ sacfa voluntaria: qꝛ sine ip̄is pōt homo saluari si ea nō vult.

7 ¶ Quō sunt danda? R̄. ꝙ eo mō quo dr̄ in suis locis: cū q̄dlibet habeat suū modum. In vno tn̄ oīa conueniūt: ꝙ in ligno crucis omnia sacfa sunt dāda. ar. c non obseruetis. 26. q. 7.

8 ¶ A quo sunt suscipienda? R̄. ꝙ baptismus pōt suscipi in necessitate ab oībus vt. s̄. baptism⁹. 5. Alia aūt excepto mr̃imonio nō nisi a sacerdotibus. Et ꝯ hoc dic vt in suis locis.

9 ¶ Utrum possint recipi ab eo qui est i peccato mortali? R̄. vt. s̄. Cleric⁹. i. §. 2.

10 ¶ Quibus debent dari. R̄. ꝙ diuers̄ diuersimode ſm ꝙ sacfa sunt. de quo vid̄ in locis suis. Unum tn̄ nōdū est ꝙ nullus exn̄s in peccato mortali pōt aliqđ sacfm suscipere quin peccet mortaliter 40. di. multi. 23. di. illud. 11. q. 3. audi. sicut nec aliquis minister potest ea ministrare in peccato mortali quin peccet mortaliter: nisi ſm aliquos illa miſtraret vt laicus in necessitate: puta qꝛ baptizat: quod habeo valde dubiū.

11 ¶ Que sacramenta possunt iterari. R̄. omnia illa in quibus non imprimitur caracter. 32. q. 7. licet: ꝛ. i. q. i. quod quidam.

¶ Quid cum dubitat̄ an q̄s receperit aliquod sacfꝫ puta baptismū ꝛ hmōi. R̄. ꝙ si dubium est ꝓbabile vel verisilis resultat cōiectura: reiterādum est ſꝫ ꝙ di xi. s̄. baptismus. 7. §. 9. qꝛ nō dicit̄ iteratum qđ nescit̄ fcm̄ de cōse. di. 4. si nulla ꝛ de presby. nō bap. c. veniēs. 12

¶ Utrū sacfa vel sacfalia: sicut est oleum scm̄ aqua baptismalis ꝛ hmōi possint recipi pro sanitate acquirēda vl̄ ex alio fine q̄ eo ꝑꝑ quem sunt instituta? R̄. ꝙ nō sine pctō mortali si talis sit finis principalis: qꝛ vti sacfis ad aliuȝ finem q̄ ad eū pro quo ordinata sunt est ip̄is abuti. Excipit tn̄ Pe. de. pal. in. 4. sacfm matrimonij. qđ ſꝫ eū q̄s ɔtrahēdo ex alio fine puta ꝑꝑ diuitias ꝛ huiusmodi nō peccat mortaliter: vt. s̄. habes Matrimoniū. 2. §. 25. Sec⁹ si vteretur quis talib⁹ sacfis principaliter ex fine suo ꝛ secundario ꝑꝑ sanitatem acq̄rēdā sicut fecit Constantinus imperator: qꝛ sic nō peccaret. 14

s **Sacrilegium** ē sacre rei violatio vel vsurpatio. ꝛ accipit̄ h̄ violatio pro quacūqꝫ irreuerētia aut ꝯ honoratione. ꝛ dicit̄ ſm Inno. quasi sacriledium. vel ſm Lau. sacre legis lesio ꝛ de hoc habes glosā. 17. q. 4. in. c. sacrilegium.

¶ Quot modis cōmittit̄ sacrilegiū? R̄. ꝙ tribus modis. Primo rōe ꝑsone: sic cum q̄s ledit personā ecclīasticā. 17. q. 4. quisq̄s. Scđo rōe loci: sicut cū violatur imunitas ecclīe vel cymiterij: vt ibidē. c. si q̄s. el. i. cū multi. c. se. Tertō rōe rei: ꝛ istud fit tripliciter. s. auferendo sacrū de sacro. s. loco. vel nō sacrū ꝯ sacro. vel sacrū de non sacro vt no. in. d. gl. ꝛ h̄ loquor de sacrilegio proprie. Naȝ large committit̄ multis modis: vt no. in. d. gl ꝛ ibi vide: qꝛ nihil ad nos. 1

¶ Aduerte etiam ꝙ omne peccatuꝫ qđ cōmittit persona ecclīastica materialr̄ ꝛ quasi per accidēs dr̄ sacrilegiū. Unde dicit Hiero. ꝙ nuge in ore sacerdot̄ sūt sacrilegium vel blasphemia: Sed formaliter ꝛ ꝓp̄e sacrilegiū ē illđ pcm̄ qđ ꝑsona sacra agit ꝯ ei⁹ sācitatē directe: 2

vt si virgo deo sacra fornicef ꝛ hmōi. Large ēt sacrilegiū ē cū rē eccłie q̄s idebite vsurpat. 17. q. 4. §. q̄ autē.

5 ¶ Que pena sacrilegoꝝ hēs i. l. si q̄s i hoc. C. de epi. ꝛ cle. ꝛ. 17. q. 4. per totū. et ibi vide: q꞉ nihil ad nos: s꞉ ad forū ꝯtētiosuꝫ solū. Sed quo ad ꝯsciaꝫ ē excōicatio. de qua vide. s. Excōicatio. 5. cāu. i. ꝛ sexto ꝛ nono ꝛ. 13. ꝛ. 18. ꝛ Excōicatio 7. in multis casibus.

Acrista siue custos eccłie hꝫ pulsare cāpanas ad horas iubente Archid. Itē custodire palas seu linthea mīa altaris ꝛ oia vtēsilia eccłie. Itē lāpades curare ne sup modū lucētia oleū deperetat: aut min⁹ lucēdo obscurior sit ecclesia Itē ꝓuidere de incenso luminarib⁹ pane ꝛ vino ꝓ celebrādo. Itē oblatiōes et decimas ƀm iussū archi. iter fratres diuidere. Hec notāť i. c. ꝓlectis. quasi i si. 25. di. ꝛ de offi. custo. per totum.

1 ¶ Quis dꝫ deputari sacrista. R̄. ꝙ aliq̄s d̄ sāctorib⁹ eccłie: vt i. c. 2. d̄ of. custo.

2 ¶ Ex qua culpa teneatur si quid pereat. vide. s. custos.

Agittarius dr̄ q̄ artē balistariorum exercet. ꝛ an liceat. vid supra. Ars.

Alarium an debeať famulo ifirmāti aut filib⁹. vide. s. Familia. §. 2.

Anctus q̄s d̄beat haberi. vid. s. Canonizatio. ꝛ Reliquie.

Aracenus dr̄ q̄ deos deasq꞉ colit: imo demones: nec nouū aut vetus testamētū recipit. hoꝝ tēpla ꝓcipiūtur claudi sub pena mortis ꝛ amissione bonoꝝ. C. de paga. ꝛ sara. ꝛ tēplis coꝝ. l. i. ꝛ. 2. ꝛ quasi ꝓ oia quo ad ꝓhibitiones iudeis cōparāť. C. co. l. vt ꝓphanos. ꝛ ex̄. d̄ iudeis ꝛ sara. q̄si ꝑ totū. Et io vide. s. Judeus. q̄ ꝓhibeť xp̄iāis erga ip̄sos. Excipiť tñ cāus: q꞉ cū saracenis xp̄ian⁹ comedere nec hītare ꝓhibeť 11. q. 3. ad mensā. s꞉ bñ cū iudeis. 28. q. 1. oēs q꞉ magis sunt nobis peruersi iudei: ꝛ in cibis nos cōtenunt. tñ Lau. ꝛ Jo. ꝛ multi sequaces tenēt ꝙ cum saracenis etiā nō lꝫ comedere: q꞉ ēt ip̄si multis iudaizāt. qđ verū credo qñ scribis talia obseruāt: al's nō. Itē q꞉ iudeis ꝑmittiť eoꝝ synagoga: s꞉ saracēis nullo mō ꝑmittiť inter xp̄ianos publicam inuocatiōnē facere machōeti: neq꞉ peregrinatio ad aliquē suoꝝ sicut ad scm̄. Et quicūq꞉ eoꝝ dn̄s xp̄ian⁹ q̄ hoc eis ꝑmittit, peccat mortalr: q꞉ facit ꝯ ꝑceptū cle. vnice de iudeis. Itē q꞉ cum iudeis ꝑnt xp̄iani hr̄e cōmerciū: sed cuꝫ infidelibus seu saracenis extat hodie ꝓhibitio sub pēa excōicatōis papalis quā incurrūt ip̄so facto qui tempore guerre cū eis habent cōmertium: vel qui deferunt eis ꝓhibita. de quo vide. s. Excōicatio. 5. cāu. 21.

¶ Utrꝫ xp̄iani ꝑnt furari quos detinēt 1
in eoꝝ seruitio: R̄. ꝙ sic: q꞉ nullo modo licite ꝑnt tenere eos.

Atisfactio dr̄ dupl'r. vno modo recōciliatio: ꝛ sic q꞉ oēs partes penitētie ordināt ad recōciliationē: q̄lꝫ earū satisfactio dici pōt. Alio modo diciť solutio pene debite: ꝛ sic ē ꝑs vna pnie que ē assūptio siue adimpletio penitētie iniūcte vel debite: ꝛ nihilominus tñ ēt ptib⁹ aliis pnie ꝯuēit ꝑ accñs vt cōtritiōi rōe doloris ꝯiuncti q̄ ē i ꝑte sensibili. ꝛ ꝯfessiōi rōe erubescētie. Hec S. Bo. i. 4. di. 16. circa l'ram.

¶ Satisfactio hꝫ culpā ꝑteritā ē iniurie 1
illate recōpēsatio hꝫ eq̄litatē iustitie. hꝫ ꝓo culpā futurā ē pctōꝝ cās excidere: et eoꝝ suggestionibus aditum nō prebere. di. 3. c. satisfactio.

¶ Utrū deo quis possit satisfacere pro 2
peccato. R̄. ꝙ cum ipsius adiutorio vꝫ cum merito passionis xp̄i: cuius homo per veraꝫ fidem efficitur ꝑticeps sic ꝑ alias nō: vt no. Ricar. in. 4. di. 15.

¶ Utrum vnus homo possit pro alio 3
satisfacere: R̄ ꝙ accipiēdo satisfactōēꝫ pro preseruatione ꝛ cautela culpe future sic nō potest: quia quis ieiunando nō affligit corpus alterius vt viuat caste: nisi inquātum per bonum exemplum allicit eum ad similia facienda: siue inquantum potest alteri mereri augmētum gratie per talia vt sic facilius euitet peccatum. Si vero accipiatur satisfactio pro recompensatione iniurie illate: sic vnus pōt ꝓ alio satisfacere bōni

deo pro eo. Et potissimo modo ille qui cōmisit
pctm̄ sit contritus de eo: alias nō. p pñia
vero iiuncta non pōtvnus p alio satis-
facere: nisi interueniat auctoritas con-
fessoris q̄ in illa potest dispensare. vel
nisi interueniat casus q̄ ille cui iposita
ē nunq̄ eā poterit in h̄ mūdo implere:
quia posset tunc per alium fieri. Hec
habentur ex dictis Ricar. r. S. Bo. in
4. di. 20.
4 ¶ Sed nunqd ille cuius satisfactionē
alter i se suscepit moriēdo statim euo-
labit. R. q̄ non: sed op; q̄ primo ille q̄
eā suscepit implcat: quia nemo paradi-
sum ingredit nisi sit extra omne debi-
tum: ita q̄ nec ipē nec alius pro eo sit
debitor s̄m. S. Bo i. 4. di. 20.
5 ¶ Utrū tal' p alio satisfaciēs satisfaci
at ēt p seipo. R. diuersoꝝ fuit opi. sed
mihi placz opi. quā Ricar. i. 4. di. 20.
refert: q̄ ēt est satisfactoriū p seipo nō
ex debito sed p diuinā misericordiā q̄
magis charitatē attendit q̄ opus. 14.
q. 5. si quid. vl' dic q̄ pro alio sit satisfa-
ctorium p modū solutionis pene. p se
ipsis vero est satisfactorium p modum
meriti de congruo. dicit enī. S. Bo. i
4. di. 15. q̄ licet de rigore iusticie nō sit
satisfactorium id qd̄ facit q̄s ad qd̄ als
tenet: tamē credit q̄ diuine misericor-
die benignitas tāta est q̄ acceptat to-
tū r quasi p nihilo saluat nos. r de h̄
infra. Suffragium. §. 2.
6 ¶ Utrū satisfactio fctā i peccato mor-
tali valeat. R. aut loquimur d̄ ea q̄ fuit
imposita a confessore penitenti: r postea
recidiuāti ante illius cōplementū: et
sic dic vt. s. Penitētia. §. 14. Aut loqui
mur de alia quacūq; voluntarie assum
pta: r sic dico q̄ non valet quo ad dimi
nutionē pene debite p peccato: nisi per
accidēs: vtputa: q: citi9 cuertet: r veraz
aget penitētiā: sed quātū ad culpā fu
turā euitandam valet.
7 ¶ Que sūt partes satisfactionis. R. tres
s. orō: ieiuniū: r elemosyna. Sūt tn̄ alie
secūdarie: vt vigilie: pegrinationes: di-
scipline: r hmōi. Un̄ oia opa afflicti-
onis ad ieiuniū reducunt: oia opa mie
ad elyam: oia opa spūalia ad orōēz. Hec
ex. S. Bo. i. 4. di. 15. parte. i. articlo. 1.
q. 4.
8 ¶ Utrū flagella missa a deo, l' ab hoib9
ēt p peccatis nris sint satisfactoria. R. q̄
sic inquātū cadūt sub volūtate patiēter
ipa acceptāte r patiēter sustinere volēte
dūmō als sit in charitate. de hoc vide
s. Mors.
9 ¶ Utrū aliqua predictarū triū ptiū sa-
tisfactionis sit magis satisfactoria. R.
q̄ elya i se icludit virtutē orōnis r ieiu
nij pp duo. Primo q: cōstituit eū cui
dat debitorē ad orādū p eo qui dedit.
Scdo q: elya data pp deū ē quasi q̄dā
oblatio deo facta: q̄ oblatio deo facta
hz viz orōnis. r silr bonoꝝ exterioꝝ sub
tractio p elāz facta ptinet virtualiter ie
iuniū: in quo macerat corp9. Silr orō
virtute ptinet ieiuniū: q: itētio iteri9 ad
deū debilitatē corpis parit. cpleti9 tn̄
elya hz viz satisfactionis q̄ orō r ieiuni
um: ppterea d: 1. Thi. 4. Corpal' qdez
exercitatio ad modicū vtil' ē. Dic glo.
ois summa discipline xpiane ē i mia r
pietate. Si tn̄ gnāliter loquamur pōt
dici q̄ i satisfactiōe sunt tria. s. vitatio
clpe: augmētatio gre: r solutio pene: r
hoc tertiū ē infinitū i satisfactione. Ad
primū vz orō. Ad s̄m vz elya q̄ q̄s sibi
fac amicos d mamona iniqtat q̄ impe
trāt gratiā. Ad tertiū vz ieiuniū. Hec
ex Ricar. i. 4. di. 15. articulo. 2. q. 3.
¶ Utrū restitutio rei aliene sit ps satis 10
factionis. R. q̄ pprie nō: q: dz p̄cedē oēz
partē pnie cū dicat cessationē ab iniuria
d q̄ vide. s. Restitutio. 2. i. pn. Sz large
accipiēdo restitutionē put dic oē illud
qd̄ ad debitā satisfactionē exigit: sic ē
pars satisfactionis.

S Candalum ē dictū l' fctm̄ mi
n9 rectū p̄bēs alt'i occasiōēz ru
ine. ita no. Car. i cle. 1. d offi. or. s̄z Lau.
a scādalō grece quod latie d: ruina vel
offēsio vl' impactio pedis. r elicit a Hie
ro. sup illō Math. 15. Scis q: pharī-
sei audito h̄ verbo scādalizati sūt. Unde
sic qn̄ aliqd ponit i via corpali p qd̄ im
pigēs disponit ad ruinā: sic i via spūali
quicunq; p factū suū seu dictum min9
rectū. i. vl' malū s̄z se: vl' habēs spēz ma
li disponit aliquē ad casū i aliqd̄ pecca-
tū ppe scādalū ei fac. Host. in sūma ti.
de renū. dic graue scandalū d: qn̄ ex di
cto vl' facto alīj trahunt i cōsensū mor-
talis pcti r ppterea glo. d renū. i. c. ni-

ff. in ver. pro. graui. dicit φ nō ē curādū de scādalo: nisi sit graue. de no. ope. nū. c. 2. τ de voto. c. magne. de re. iur. qui scādalizauerit: qδ no.

1 ¶ Quotuplex ē scandaluz. R. duplex. s. actiuum τ passiuū: sicut dupl'r pōt qs esse causa peccādi alteri. Uno mō p se: puta qñ quis aliqδ malū facit p illud itendēs alium deducere in peccatū: āt si nō intendit tñ factū ē tale qδ de sui rōne habet vt sit inductiuū ad peccādū τ sic istud dr scādalum actiuū. Altero mō quis p accidēs pōt eē cā peccādi alteri. puta: q: preter intētionē scandalizādi id facit τ ex cōditione opis nō est vt quis scādalizetur. Si tñ ali⁹ male dispositus est: aut ex iuidia quā hz ad aliū: aut alio mō ideo scādalizatur: et talis nō dat occasionē quātū i se ē tali scandalo: ppterea vocat scandalū passiuū sine actiuo. Qñqz ēt ē scandalū actiuū simul τ passiuū. Actiuū in altero q dat. Et passiuū cum ille q accipit peccat. Aliqñ est actiuū sine passiuo: puta. cū aliquis inducit aliquē ad peccādū: sed ille nō peccat. Hec ex Alex. Sa se. ti. de scandalo. τ Ri. in. 4. di. 38.

2 ¶ Utrū scādalum sit speciale peccatū mortale. R. φ aut scādaluz passiuū est tm̄ ipactio ad veniale peccatū. puta cū aliqs ex dicto alteri⁹ mouet ad peccatū veniale τ sic ē veniale peccatū. Aut ē cū mpactione ad mortale peccatū τ sic ē mortale nō tñ aliud peccatū speciale ab illo qδ ɔmittit: q: sumere occasionē peccati ex dicto vel facto alteri⁹ nō ɔstituit specialē rōnez peccati: q: nō iportat deformitatē spāli virtuti oppositā: sed solū ipm peccatū qδ ɔmittitur. Si aūt loquimur δ scādalo actiuo: τ si sit p accidēs sic non est spāle peccatū: q: qδ est p accidēs nō ɔstituit speciē. tñ qñqz pt eē peccatū veniale: vt qñ actū cōmittit venialis peccati vel actū q de se nō ē malū sed solū hz spēm mali cum aliqua leui inductione. Qñqz est mortale siue q: cōmittit salutē primi vt p ea seruāda nō ptermittat aliqs facere qδ sibi libuerit. Fac. c. cauendū. 10. q. 3. τ. d. §. p graui. s. q. i. vbi quoscunqz. Si vero sit scādalū actiuū p se. puta q: itēdit aliū inducere ad peccatū veniale p actū peccati mortalis. Si aūt intēdit inducere ad peccatū veniale: Et per actū pcti venialis: sic est veniale pctm̄ τ isto mō scādalū actiuū per se ē speciale peccatū quia ex intentione finis sortitur pctm̄ rōne specialis peccati. τ opponit directe correctioni fraterne: pp hoc qδ intēditur speciale primi nocumentū. Hec oia ex Alex. τ Ricar. vbi. s. τ Tho. sa se. q. 43. τ ad illud Mat. 18. necesse est vt veniant scādala τc. Uex φ ē necesse nisi homines vitam mutent.

¶ Utz aliquis teneat dimittere aliqδ bonū op⁹ ne primi⁹ scādalizet. R. hz Ricar. vbi. s. ar. 1. q. 2. φ aut bona opa sūt necessaria ad salutem vt sunt precepta. Aut sunt sup erogationis: vt sunt ɔsiliorz opa. Aut genere indifferentia: vt comedere carnes: bibere vinū: retinere tēporalia: debita repetere τ hmōi. Opa eniz prima nō s[illegible]t p quocūqz scādalo omittenda: q: n[illegible]ll⁹ dz velle dānationē suā p custāda illa primi sui. Facit. c. 2. de no. op. nū. τ. 12. di. illa. 11. q. 3. §. 1. aū si: Hic aduerte hm Inno. vt recitat Pa. de renunc. in. c. nisi cū. §. p grau quoqz. φ in preceptis iuris naturalis τ euāgelici ē verz hoc: sed veritas iuris positiui τ causa est tēperāda relaxāda: τ ɔtriuz statuendū pp scādalū: vt no. de cōces. prebē. c. pposuit. de voto. c. 1. Secūda ēt opa nō sunt omittēda pp scādaluz primi pueniētēs ex malicia: q: p hmōi tibus maliciose ipedire bona opa daretur materia τ occasio malignādi. Si vero scādalū prouenit ex ifirmitate proximi vel ignorātia sic sūt ad tps intermittenda: quousqz. s. adhibeatur sufficiēs diligentia adhoc vt ignorās instruat: τ ifirm⁹ aliquo mō ɔfortet: vt nō δ bono ope scādalū sibi sumat. nec talis retardatio merito preiudicat: quia non minuit de perfectione charitatis: sz magis disponit ad augmētū. n̄ tñ oino sūt talia pretermittēda pp scādalū proximi. Tertia ēt opa. s. idifferētia: qrz omissio alteri n̄ piudicat nisi ipi omittēti: τ ēt i tpalibus tm̄ sic sūt omittēda δ pcepto qū probabilit et primi⁹ scādalizabit ex ifirmitate scādalo mortalis pcti. Sed si vent alis: erit de consilio. Si aūt scādalizat ex malicia: vt puta: q: ostēsuz est sibi φ nō debet scādalizari τ mō debite suasū vt nō scādalizetur: et tamen vult scandalizari: quia 3

dalizari: q2 sic puenit ex malicia: 7 tūc nullū opus ē ptermittēdū pp scan- daluz ex malicia puenies. Alex. vero in tercia pte sūme. c. de pceptis pnie tenz φ si sim ifirm⁹ 7 timeo casum meuz ex nō repetitione rez mearū poti⁹ teneo2 vitare scandalū meū φ ximi. Siīr si sum pfectus 7 repetā debito modo: licz p2epōderat bonū cōmune bono specia li: sic p2eponderat scandalū cōmunita tis 7 pluriū. s. dissipatio pacis 7 vtilita- tis communis 7 incentiuū delinquen di: q om̄a acciderēt si nō liceret sua re petere ppt scandalū ximi sui singula re. Aduerte tn̄ hic φ lz de iure ciuili n̄ sit curādū de scādalo qd potest cōtinge re circa psonā detētoris iniuste rē meā: imo liceat talē occidere qn̄ alr non pōt recuparī: vt no. Bar. in. l. furē. ff. de sic carijs. tn̄ de iure canonico 7 in cōscien tia fz Pa. in. c. nihil. de pscrip. nō con- sulerē bono viro p repetitione rez tem poraliū aliqd facere q verisimilit valde scena 7 ho2ribilia deberent euenire. fa- cit. c. suscepim⁹. de homi. 7. c. 2. de no. ope. nun. 7. c. si vero. el pmo. de sen. ex. 7 qd ibi no. Inno. Si tn̄ faceret non credo mo2talit peccar et qn̄ scandalum puenit ex malicia.

4 ¶ Sed nūqd qlibet bonū sit faciēdum ne ximus scandalizetur. R. vt colli- go ex doctrina Alex. i ba se. tractatu d scādalo. Aut bonū qd expetit ximus rōnabilit petit: puta: q2 paup vestimen tū 7 hmōi: 7 tūc si ad h teneo2 de p2ece- pto casus ē clarus: si non teneo2 alr de pcepto sic debeo et illd manifestare quo mō non teneo2: 7 qmodo rōnabilit illd non facio: 7 tūc sufficit. 7 si scandalizat sibi imputet: q2 scandalū ē pharise02ū q scandalizabātur: q2 discipuli non la- uabāt manus. 7 tn̄ cū dn̄s satisfecisset scādalū accipiētib⁹. dixit. sinite illos 7c Math. 15. Si vo nō rōnabilit tāe op⁹ omitto: sic ne xim⁹ scādalizet de mo2 te teneo2 illd facē. facit. c. 2. de no. ope. nun. Aut qd petit irrationabilit expe- tit 7 sic non teneo2: s3 sufficit satisfacere p posse ne scādalizet ex igno2ātia: vel i firmitate: 7 si non acceptat iam scāda- lum est pharise02um. 7 sic sm Aug. ex- ponit illd omni petenti te tribue. s. vt quantū ad vbum rationabilit te excu

sando: vel quātum ad factū qn̄ rōnabi liter teneris: 7 sic patet quō dz itelligi illud facilius scandalum nasci pmittit φ veritas deseratur. s. veritas vite que cōphendit oia pcepta 7 cōsilia. veritas doctrine ad pdicandū: 7 vitas iusticie ad puniendū: q2 loqtur eo mō q sup di xi. Et adde φ ea q sūt de iure positiuo pcepta sūt ptermittenda quando quis scandalizat ex ifirmitate vt igno2ātia non tamē simpliciter sed ad tempus: vt dixi de consilijs supererogationis. Idem dic de punitione malo2ū. Quid de fama. vtrum sit defensanda ne alij scandalizentur. dic vt. s. fama. §. i.

s Scientia aliquādo habe- tur p causam: 7 hec p2op2ie est scire: 7 de hac lo quitur phs in. lib2o postē. 7. 6. ethico2. facit. l. scire. ff. de legi. 7. c. intelligētia. de ver. signi. Aliquando scientia habe tur per aliquem sensum co2po2eum: vt puta. scio φ habes caputium in capite quia video. scio φ dixisti tale verbum quia audiui. Scio φ tale quod est dul ce: quia gustaui: est durum vel molle: quia palpaui: 7 talis scientia reqritur in teste. ff. de te. l. testamētū fides. 7. 5. q. 9. testes. Credulitas tenet medium inter sciētiam et nesciētiam: quia nec i totali igno2ātia cadit credulitas nec i sciētia: vt no. ff. de iur. 7 fac. igno. super hica. 7 Bar. in. l. admonēdi. ff. de iure iuran. et quod nota. in glo. in. c. 2. de te sti. lib2o. 6.

¶ Cui scientie est insistēdum. R. φ cle rici 7 ecclesiastice persone debent insi- stere illi sciētie que est necessaria circa suum officium. Religiosi vero que sibi est p2ecepta vel p2ohibita: vel de iure: aut per regulam. Curam aiarum habē tes aut cōfesso2es circa casus conscien tie debent insistere: 7 sic de ceteris. Cle rici tamē 7 religiosi possunt intendere scientijs triuialibus. q ideo triuiales dicūtur quasi triuium. quia triplex est via ad idem. s. eloquētiam que sūt grā matica: dialetica: 7 retho2ica. Et sic in tellige. c. i. 7. c. q2 nōnulli. de magistris: non tamē ad voluptatem: sed vt sciant discernere verum a falso. 37. disti. §. cur ergo. multo magis in sacra scriptura theologia: iure canonico: necnō i phia

naturali ₇ morali.37.dist.turbat.₇.c.q̃
de mensa.₇.c.si quid veri.₇.c.relatum.
in fi. In scientijs vero q̃driuialibus.s.
arismetica:musica:geometria: et astro
logia:non credo debeant intendere: ex
cepta musica:quia tales scientie:licz cō
tineant in se veritatem scd̄m Hiero.ñ
tamen ducūt ad pietatem.37.di.si quis
grammaticam.immo habēt: maxime
astrologia multum curiositat̃:et aliqñ
noxie vanitatis. Leges autem et phicā
possūt similiter audire:nisi sint religio
si:vel sacerdotes:vel habentes psona
tus seu dignitatem seu curam anima
rum:vt.s. Excōmunicatio.7.casu.6.et
7. Sūt tñ inexcusabiles apud deū. qui
prefatis scientijs ītendentes q̃ eis sūt
necessaria:vl' ad eorum officiū ignorāt
38.di.q̃ ea. Et q̃ sciētia requirat̃:dic spe
cialit̃ a q̃cunq3 exigitur illorū p̄ceptor̄
et phibitionū cognitio q̃ ad eum ptinet
vl' rōe officij aut status:aut alio modo
Xp̄iani aūt cōiter tenent̃ scire q̃ ptinēt
ad fidē:q̃dā explicite ₇ q̃dā iplicite:vt
s. Fides.§.6. Et ppea Augu.in.c.vos
añ oia.de conse.di.4.dicit q̄ patrini d3
bent docere q̃s tenuerūt in baptismo
simbolū et orōnē dñicā. Uñ ex dictis i
d.§.6.patet q̄ parētes q̃ nō docent fi
lios et filias se signare dicēdo In no
mine pr̄is et filij et spūs sc̄ti amen. et
Credo paruū:et decem p̄cepta legis:et
pat̃ noster videnẗ peccare mortalit̃:qñ
omittūt ex negligētia eos docere vl' do
ceri facere si possūt. Silr̃ nō excusātur
a mortali q̃ nesciētes talia nō addiscunt
si possūt cū sint necessaria ad salutem.
Aduerte tñ q̄ q̃s posset scire p̄cepta:
puta:si iterrogatur adorare deos alie
nos est ꝯ preceptū.rñderet sic:et idē de
alijs. Uñ tali suff̃cit l3 nesciat ordiate
dicere. Et idē posset dici de aliq̃ q̃ ne
scit credo paruū tñ si iterrogaret̃. deus
ē vn⁹ Rñderet q̄ sic ₇ q̄ creauit oia: Hs
xp̄s ē ei⁹ fili⁹.et sic de ceteris. Rñderet
q̄ sic:q̄ sufficeret sibi licet nesciret pre
fatū credo. Et idē dicerē d' pr̄ nr̄.q̄ qñ
q̃s scit q̄ ē orādū et petēda sa.⁹ et gr̄a
et remissio pctōꝝ et hmōi:l3 nesciret di
cere pr̄ nr̄ q̄ excusaret̃ licz ꝯsulēdū sit
oib⁹ et pcī⁹ taz pr̄ nr̄ q̄3 credo adiscāt.
3 ¶ Que scie possunt doceri alijs a p̄dict̃
vide.s. Magister.§.3.

Cisma ppe et stricte ē il
licita diuisio p in
obediētiam ab vnitate ecclesie
facta.24.q.3.inter scisma.ex̄ d' scisma.
ad succidendos.li.6. Et h' ē aliqñ cū he
resi:vt i grecis q̃ ab vnitate eccl'ie se se
parauerūt. Aliqñ scisma ē sine heresi:si
cut sūt illi q̃ credūt romanā eccl'iaz nec
aliā volūt cōstituere s3 eam credūt esse
apd' se:vt cōtigit qñ duo vl' plures con
tendunt de papatu. Aliñ scisma accipit̃
large.s.cū q̃ pprīū ep̄m eijciūt sedē ep̄a
lem sibi vsurpātes ₇ p̄sbyteros sibi or
dinātes. Sci ma.3.accipit̃ largissime
₇ sic scismatici sūt omēs q̃ sunt in pctō
mortali:q2 sunt ex̄ charitatē.c. audi.ii.
q.3. Hoc no. Inno.in.c.i.eo.ti.₇ seq̃tur
Pa.in rl'ica.eo.ti.
¶ Utr̄ oēs scismatici sint excoīcati. R. 1
Pa.i.d.rl'ica.q̄ ppe scismatici cū here
si clar̄ ē q̄ sic:c.excōicam⁹.de here. S3
sine heresi scismatici ppe ñ sūt excoīca
ti vigore.c.i.eo.ti.s3 vigore.c.l3 de elec.
vbi d2 q̄ gerēs se p papa cū nō sit cum
oib⁹ sibi adherentib⁹ excoīcationi sub
iacēt:₇ sic sūt excoīcati ip̄o iure. Limi
tat tñ Pa.i.d.rl'ica.verū i casu vbi nō
cadit pbabilis error vel ignorātia. Ubi
aūt q̃stio foret dubia:₇ maxime si ꝯsti
terit i facto itrincato ₇ lōgeuo put eue
nit i scismate p̄terito:tūc putarē omēs
euitare excoīcatiōem ₇ pctm̄.l.regl'a.₇
l.2.ff.de iur.₇ fac. igno.₇ i.c.apl'ice.de
cle.excō.mini.₇ i.c.vt aiarū.de ꝯsti.li.
6.dū tñ i volūtate habeāt sēp adherere
xp̄o pape qñ p eccl'iam vel alio mō cō
staret de xp̄itate. Scismatici xp̄o large
ñ sūt excoīcati nisi p violētiā factā ep̄o
₇ hmōi:als nec scismatici largissime. 2
¶ Utr̄ emēs rē eccl'iasticā aut alio mō
acq̃rens eā a scismaticis ppe sit excom
municatus. R. q̄ sic:vt in.c.i.eo. Quis
alias occupatus rem ecclesie nō sit ex
communicatus.c.conquestus de foro
compe.
¶ Utr̄ tenens beneficiū ecclesiasticum 3
a scismatico sibi concessum:vel consen
tiens ordinationi facte p eūdē sit excō
municat⁹. R. q̄ sic:vt i.d.c.i. S3 h' itel
lige i ordiatione q̃ ad executionē h3.gl.
₇ Pa.i.d.c.i.q2 ordo bñ cōfert̃ si forma
seruetur:sed non executio nisi scienter
a tali recipiatur. Si vero ignoranter.
Inno.tenet q̄

Inno.tenet ꝙ ēt executio ofert.ſʒ Po
tʒ ꝙ verū ē ꝙ executio ofert ꝑdiu ē occultus ſed poſt.ꝑ fuerit patefact⁹ requiritur diſpēſatio ⁊ iſtud eſt tutius.

4 ¶ Sʒ quis diſpēſabit cū tali. R. Pa. i c.ſi.eo.ꝙ i epatu ſolus papa.c.q: diligentia.de elec. Multo magis ſi dignitas ſit empta: vt in.c.cū venerabili. de conſue. In alijs vero ordinib⁹ diſtigue. Aut recepit ſciēter vel ex ignorātia craſſa aut ſupina a tali ſciſmatico: ⁊ ſic ſol⁹ papa. Aut ex ignorātia probabili ⁊ ſic epiſcopus diſpēſare pōt: vt in ſimili dicitur in.c.i.⁊.2.de ordi.ab epi.qui re.ſi tñ ab illo epō ǫ eū ordinauit ꝑuis poſtea ſdierit ad vnitatē: vt no.gl.i.d.c.ſi.

5 ¶ Utrū cōtract⁹ alienatōis fact⁹ i vtilitatē eccleſie teneat. R. ꝙ ſic. vt tʒ gl. in d.c.i.alīs nō.

Scriptura aliqñ dr̄ apocha vel apodixa ⁊ hec ſit iter ptes. Aliqñ dr̄ epl'a ⁊ hec ē ǫ mittit ad abñtē ⁊ cōiter dicit lr̄a miſſiua. Aliñ dr̄ liber rōnū: et hic ē quē cōiter ſolēt facere exercentes talē artē ſeu boni ⁊ curioſi patreſfamilias. Aliñ dr̄ publica ⁊ hec ē ǫ fit a pblica pſona.ſ.notario cū publicis ſolēnitatib⁹ req̄ſitis. Aliqñ dr̄ autētica: ⁊ hec ē illa ǫ ad ſui validitatē ñ reqrit aliud. Quō aūt faciat fidē.vid doc.marie Pa. in.c.ſcripta.de ſi.inſtru.⁊ in.c.i.eo.ti. ⁊ i.c.poſt ceſſiōe.de pba.⁊ ibi dr̄ ꝙ ſcriptura ſigillata aliquo ſigillo autētico cū ſubſcriptiōe duorū vel triuʒ plenā ſidēʒ facit. Aduerte ꝙ vbi ius ſcripturaʒ exigit ſi nō extāt pbabit ǫ ſtat p ſolēnitate ſm Inno.i.c. Innotuit.de eo qui fur.or.ſu.⁊ idō cleric⁹ pbare hʒ ꝙ ſit clericus ſi ſcripturaʒ nō habet. No.Pa.in c.qm̄ ꝯ.de pba.

¶ Utrū ſit dāda fides ſcripture antiquorū? R.Pa.i.c.cū c ī ꝯ.de proba. ꝙ ſic ⁊ nota Bar.in.l.i.ff.ī cer.pe.no.glo.in c.inter dilectos.de ſi.inſtru. Qd limita verum quādo nō tractatur de magno dāno. Idē dic de ſcriptura i lapide ⁊ diffuſe vide Pa.vbi.ſ.de hoc.

Scurrilitas differt a ſtultiloquio ſm Alex.de Ꝛe.ti.eo.q: ſcurrilitas refert ad laſciuiaʒ affectionis: ſtultiloquiū vero ad idiſcretioneʒ rōnis: pñt tamen coincidere ⁊ inuicem conuenire ⁊ ſemper eſt peccatum proprie accepta ⁊ filia luxurie. Sumitur tamē aliñ pro vrbanitate ſermonis: ⁊ hoc improprie: ⁊ tunc ſi adſit finis debitus: vt conſeruatio amicitie bone vel remotio triſtitie vel accidie nō eſt peccatum: dummodo nō fiat per verba turpia. Si aūt fiat per verba turpia vel inutilia: ⁊ tantum riſum inordinatum prouocantia peccatum eſt. ⁊ ſic ad ephe.5. Non nominetur in vobis turpitudo aut ſtultiloquium aut ſcurrilitas que ad rem nō pertinet.i.nullius vtilitatis. Et magis peccant qui tales audiendo ſuſtinent: cum ſint auctores ſceleris.

Secretum quando ǫs debet reuelare. vide cōfeſſio delicti.i pñ. ⁊ Confeſſio v̄.⁊ Familia.§.7.⁊.8.

Seditio eſt tumultus ad pugnam: vt dicit glo.2.cor.12.⁊ differt a bello et rixa: quia iſta important mutuaʒ ipugnationeʒ in actu. Sed ſeditio poteſt dici ſiue huiuſmodi impugnatio ſit in actu ſiue ſit preparatio ad taleʒ pugnā. Iteʒ quia bellum proprie ē ꝯ hoſtes exteros quaſi multitudinis ad multitudinem. Rixa aūt ē vnius ad alterum vel paucoruʒ ad paucos: ſed ſeditio pprie eſt inter partes multitudinis vnius inter ſe diſſidentes: vt cum vna pars ciuitatis excitatur ad tumultuʒ ꝯ aliaʒ. Differt tñ a ſciſmate: q: ſciſma ꝯ vnitateʒ ſpūalē: hec cōtra tpalem.

¶ Utrū ſeditio ſit peccatum mortale? 1
R. ꝙ ſic ex gñe ſuo: vt pʒ.2.cor.12.⁊ nedum in eis qui ſeditioneʒ pcurant: ſed etiā in ſequacibus talium: ⁊ tenentur de oi dāno inde ſecuto. Idē dico de tenentibus ptialitatem.concor. Tho.ſa ſe.q.42.

¶ Utrū pturbās regnū tyrāni ſit ſeditioſus? R. ꝙ nō: q: tale regnū nō ordinat ad bonū cōe: ſed ad bonuʒ puatum: vt dicit phs.3.poli.⁊.8.ethi.⁊ idō nō habʒ rōnem ſeditionis talis perturbatio: immo eſt laudandus ǫ multitudinē liberat a tyrānica ptāte: niſi forte ſic inordinate pturbaret ꝙ multitudo ſbiecta magis detrimētū pateret ex pturbatōe oſeqnti ꝙ ex tyrānica dñatōe. Ideʒ dic ꝯ omi

resistente seditiosis.

f **Sensualitas** inordinata quandoque est sine omni culpa: quia etiam quandoque vitari non potest: et tunc est quando voluntas non est causa illius deordinationis: nec permittendo: nec omittendo: nec antecedenter: nec concomitanter: ut cum corpus calefit sine aliqua apprehensione mentis et huiusmodi. Quandoque est cum peccato veniali: et tunc est quando talis inordinatio insurgit in sensualitate per negligentiam voluntatis. Quandoque est cum peccato mortali: quando scilicet est contra actum prohibitum: ut insurgens ex voluntatis imperio deliberato: vel ut retenta et acceptata: sicut est in cogitatione morosa: et fortius in deliberata. hec ex Ricar. in 2 sententiarum.

¶ Quis est processus temptationis et delectationis que incipit a sensualitate? R. quod iste. nam primo delectabile offertur sive percipitur. secundo delectatio advertitur. tertio in id ad quod delectatio trahit consentitur. primum est sensualitatis secundum inferiorem rationis partem que habet diiudicare inferiores motus: quod non est partis sensitive. dis- finire vero an delectatio sit amplexanda vel refutanda est superioris partis rationis. Contigit autem delectari ad apprehensionem delectabilis ante advertionem delectationis: et hic est sensualitas: et est peccatum veniale vel nullum: ut dixi.

f **Sententia** proprie secundum Bo. et Sacre. est iudicialis diffinitio que controversiis finem imponit pronunciatione competentis iudicis condemnationem vel solutionem continens. ff. de sen. et re iudi. l. ex. eo. c. 2. Ex quo patet quod excommunicatio et interdictum improprie dicitur sententia: quia excommunicatio proprie non est sententia finem imponit. ut. 1. q. 3. cum moper e. et no. gl. 2. q. 6. biduum. sed non excommunicatio: sed est pena. 11. q. 3. nemo. 24. q. 3. corripiantur. de sen. exco. sacro. Ge. in. c. ut animarum. de consti. li. 6. concluditque proprie tamen est sententia et in statutis ubi fit mentio de sententia non veniret excommunicatio. Est tamen sententia interlocutoria: quia omnis vox iudicis ad causam faciens possit dici sententia. facit gl. in aute. de liti. §. si omnes et gl. 2. q. 6. §. diffinitiva. et ideo per viam iudicialem non potest fieri in die feriata.

¶ Quotuplex est sententia? R. duplex. Prima dicitur interlocutoria. secunda diffinitiva. Interlocutoria sententia est iudicialis declaratio super aliquo summarie ius tribuens inter partes dicta a modo proferendi: quia quasi loquendo inter partes sine aliqua solennitate fertur. de sen. et re iudi. c. quod ad consultationem. 2. q. 1. in summa. et est semiplena sententia que fertur inter principium cause et finem: non super principali: sed super incidentibus questionibus vel emergentibus. de appel. c. significantibus. et de testi. significavit. el. i. de of. dele. c. cum olim. et quod non sit plena diffinitio patet. ff. de arbi. l. qualem. Unde qui eam tulit potest revocare etiam post decedium: sive sit iudex ordinarius. ff. de sen. et re iudi. l. quod iussit. sive sit delegatus. de appel. c. cum cessante. etiam si fuerit appellatum secundum Archi. ubi. s. et communiter doc. in d. c. cum cessante. Et hoc verum nisi appellationi detulissent: ut in. c. cum appellationibus. de appel. li. 6. vel nisi pars fecisset expensas ad prosequendum appellationem. ff. de condi. ob. cam. l. si pecuniam. in prin. si tamen, vel sibi de eis satisfacere possit revocare. de appel. c. interposita. §. illud denique. Similiter dic de arbitrio iuris a quo potest appellari. d. l. qualem. Dicit etiam gl. in aute. de here. et fal. in §. illud. in ver. de cetero. quod quod licet preceptum factum per iudicem vel eius nuncium dicitur sententia interlocutoria. Diffinitiva sententia dicitur: quia per eam principalis questio diffinitur. ex. de sen. et re iudi. c. 2. ff. eo. l. 1. cui per eundem iudicem non potest aliquid addi vel minui ne mutari detrahi aut revocari postquam lata est. d. l. qualem. nec a delegato: quia functus est officio suo. de of. dele. in literis. nec ab ordinario: nisi sit contra ius constitutionis. de sen. et re iudi. c. cum inter. nisi per beneficium restitutionis. ex. eo. c. cum bertoldus. Fallit hoc in sex casibus in quibus ordinarius potest. Primo si nulla est vel annullanda propter errorem facti retractare potest. 35. q. 9. §. 1. secundum Jo. C. quo et quando iu. l. si perses: et. l. si ut proponis. Item secundo potest iudex ordinarius retractare in multa que propter inopiam est remittenda. C. de modo mul. l. fi. in fi. ff. de of. presi. l. illicitas. §. fi. Item 3. in fructibus et expensis et aliis accessoriis consimilibus in quibus eadem die potest suppleri: tamen minui sic intelligitur. ff. de sen. et re iu. l. Paulus respondit. Item 4. si aliquis absens condemnatus, veniat ad hunc iudicem pro tribunali sedente. ff. de resti. in inte. l. divus: et. d. c. cum Bertoldus. §. postmodum. Item quinto ratione publice utilitatis. tex. est. ff. de decre. ab or. fa. l. quod semel. Item sexto ubicunque vertitur periculum anime et de errore fit fides. de sen. et re iud. c. inter ceteras. de con-

sue. c

fue.c.si.de pscri.c.qm.pnceps tn pt sp qn voluerit reuocare mutare z corrige re.de resti.in inte.c.ex istis.
2 ¶ Utrum i omni snia sit ordo iuris suan dus.R.q sic.z diffinitiua si sit lata cotra ordinem substatialem iudiciorum:vt est citatio inducie litis cotestatio z testium receptio nulla e ipso iure.itelligo si pe tant inducie.17.q.4.vxor. Si vero contra ordinem q no e de substatia tz.z de h in.d.c.biduum.Interlocutoria vero bn tenet:lz peccet grauiter q tulit sine ordie iuris ipazz:z aln e suspesus:vt i snia excoicationis.i.c.i.de se.ex.li.6.
3 ¶ Qualis dz esse snia diffinitiua.R.ab solutoria vel pdenatoria.d.§.diffiniti ua.C.de sentetijs z iterlo.omniu iudi. l.in summa.Pura:vt.ff.qn appel.sit.l.i. §.biduum.z.d.c.biduu.Aduerte tn q qn coditio e intrinseca:puta pdeno reu si actor pbauerit q tz:vt in.d.c.biduum z ibi glo.z Bar.i.l.a diuo pio.§.in ven ditoe.ff.de re iudi.Sec9 si coditio esset extrinseca:vt codeno te si papa venerit z vide gl.z Bal.in.l.cu iudex.C.de sententijs z interlo.om.iudi.z iusta debet esse super omnia.
4 ¶ A quo potest dari.R.ab eo qui habz iurisdictione ordinaria vel delegatam vel per compromissum.
5 ¶ Quomo dz dari sentetia diffinitiua. R.sededo no i pedib9 stado:als est nulla.c.z si sententia.§.si.co.ti.li.6.Ite ptibus pntib9 vel cotumacib9 in scriptis recitare:als ea solu in scriptis dado sine recitatioe e nulla.C.de sen.ex pe.recí.l.i.Silr si no recitet in scriptis.l.vl. C.de sen.expi.reci.z.d.c.si snia.fallit i breuib9 z cais viliu personaru.C.de se. ex pe.re.aute.nisi.Ite in ca matrimoia li.ite qn de partiu psensu pcedit.no.2. q.i.c.in pmis.p Arcbi.z Jo.Item ipe q dat sniaz debet ipse legere seu recitare:nisi sit eps aut alius illustris.d.c.si setetia.z.C.de se.expi.reci.l.2.z.2.q.6. anteriorum.§.ille.in si.Multa essent videda sed qz nihil ad nos omitto breuitatis ca.Sz tu vide si plz Hosti.i summa.co.ti.z Directo.iuris z spec.quo in multis casib9 est nulla:quo anullanda quo exequeda:z quo trasit i re iudicata
6 ¶ Utrum religiosi ligetur setetijs .. staz suorum platorum extra locu eorum.R.Jmol. in Cle.dudu.de sepul.q no:z vissequi opi.Laudunt.z Hosti.i.c.cuz illoru.de sen.exco.Car.vero in.d.Cle.dudu dicit hoc dictu pcedere quo ad cotentiosa iurisditione:qz no pot ponere sede qs in alieno territorio.d offi.or.c.cuz eps.li.6.Sed respectu snie volutarie iurisditionis z ad quas no pcedit i forma iudicij verior est snia aliorum qui tenet q ligant.de offi.le.nouit.z plz mihi z et quo ad cotetiosa iurisditione in monasterio suo:qz vt dicit Pa.in.c.cu cotingat.de fo.cope.Monach9 vbicuqz e sp e de iurisditioe abbatis que vice dei sui per caput suu iposuit.19.q.3.Statuimus.de elec.c.si religiosus.li.6.z sictone iuris semp e i claustro:vt no.Inno. z Abbas in.d.c.cuz illoru.z Arcbi.i.c. vt pculosa.ne cle.vel mo.e.lib.6.facit qd s.dixi.Excoicatio.2.§.10.z.11.
7 ¶ Utrum snia duret post mortez sententiantis.R.Pa.in.c.a nobis.el primo. de senten.exco.q aut hz cam successiua siue est ad effectuz producenduz.puta interdicit alicui artez suaz seu officiuz: z tunc si est cuz cause cognitioe lata durat:vt in.l.i.ff.de postula.z sic intellige in.i.§.sed z hec.C.de offi.prefec.vrb.vbi pz q pfect9 pot iperpetuu aliquem puat officio aduocationis:lz ipse sit tpalis. Si vero no est lata cu cae cognitione z sic no durat:z sic loquit.l.i.ff.de peis. Si aute snia e quo ad effectu pductu: puta:qz vinculuz iicit tpe platiois:z sic durat et post morte.Exeplu i excoicatoe vel publicatioe bonorum quia nisi absoluta semp erit excoicat9:vt i.c.vnico.de ma.z obe.li.6.facit.c.pastoralis §.i.de offi.or.Quo et snia extedat effectu extra territoriu.habes.s.pena.§.23.
¶ Utrum illo pro quo data est iniusta setentia post cognitaz iniusticiaz tenetur restituere quicqd habuit.R.Pa.in.c.i.de conces.prebe.q si est declaratiua sic tenetur:aliter n saluab:tur:qz talis setetia no aufert directu dnium:vt no.i l.Julianus.ff.de codi.indebi.nec alteri accrescit ius:vt no.Inno.in.c.qz plerisqz.de imu.ec.tm eni declarauit ad eu pertinere.l.sicut.§.sed si queritur.ff.si serui.ven.c.forus.ff.de ver.si.Et dr declaratiua semper quado iudex inter litigates sentetiat ad istu vel ad illu ottine 8

re siue dari debere. Si aūt sñia est priua
tiua. puta cū aliqs priuat bñficio eccl'ia
stico ⁊ cōcedit alteri talis cui ɔcessuȝ fu
it nō tñr restituere: lȝ cognoscat postea
iniustā sñiaȝ fuisse: qȝ ex quo ñ appella-
uit videt renūciasse: ⁊ iō cū vacaret po-
tuit isti cōcedi. Uide ꝑ hoc bonā gl. In-
sti. de of. iu. i fi. ⁊ ꝑ Cy. i. l. i. C. cōia vtri.
iudi. ⁊ ꝑ Bar. in. l. pōponi⁹. ff. de acq̄rē.
here. ⁊ ꝑ Jo. Cal. in. c. ꝓposuit. de cōces.
prebē. Qd̄ quidē limito nisi talis fuerit
in cā iniusticie. Itē. 2. nisi sint alia a bñ
ficiis ecclesiasticis: vt puta res tēporales
alteri⁹: qȝ sic i foro aīe teneret: vt no. In
no. in. d. c. qȝ plerūqȝ nisi post sñiaȝ tpe d-
bito bona fide prescripsisset.

f **Epultura** est possessio siue terra v-
bi aliqs sepeliend⁹, est vel dr
locus concauus in loco eccl'iastico vt ci-
miterio factus in quo corp⁹ catholici cō
q̄escit. vñ si talis possessio seu terra seu
quodlȝ aliud vas ꝓ sepeliendo sit ꝑ ep̄ȝ
seu de ei⁹ auctoritate ad sepulturā depu
tatū sic est locus religiosus siue ibi sit a
liquis sepult⁹ siue nō: ⁊ vēdi nō pōt. d̄ se
pul. c. abolēda. ⁊. 13. q. 2. q̄sta ē. c. postq̄:
⁊. c. p̄cipiendū. Si āt auctoritate ep̄i ta
lis terra seu locus nō est ad sepulturaȝ
deputatus: licet ibi sit aliquis sepultus
nō ꝓpterea est religiosus ſm canones:
vt no Inno. in. d. c. abolēde. Facit. c. ad
hec. de reli. do. ⁊ qd̄. s̄. dixi. Religios⁹ lo-
cus. Uēdi tñ nō pōt: vt in. d. c. q̄sta. ⁊ p⁹
q̄ lȝ aliud sit ſm leges: qȝ religiosus dr
ff. d̄ reli. ⁊ sump. fu. l. 2. aliqñ dicit sepul
tura terre deputanda seu locus deputā
dus sepulture: ⁊ hoc vēdi potest. 12. q. 2.
aurum.
¶ Sepultura aliqñ accipit ꝓ officio qd̄
impēdit sepeliēdis: ⁊ talis sepultura vē-
di nō pōt clericis q̄ habēt bñficiū rōe cui⁹
tenēt: puta: qȝ sacerdos ꝓochialis ⁊ hu-
iusmōi immo symoniā cōmitterēt si vē
derent. 1. q. 1. dictū. 13. q. 2. precipiēdū. ⁊.
c. in ecclesiastico. ⁊ de symo. cū in ecclesi
c. licet clerici petere non possint: laici tñ
tenent ad laudabilē cōsuetudinē seruā
dam: ⁊ videt q̄ nisi seruēt peccēt morta
liter. ar. c. ad apostolicā. de symo. ⁊ ita
credo nisi ex aliqua rationabili cā desi-
stant. Alij autem clerici qui ad tale offi
cium nō tenent rōne bñficij poterunt
vendere: nō q̄dē officiū: sed laborē suum:
qȝ nō tenet de suo facere hic. ar. c. chari-
tatē. 12. q. 2. de prescriptis: cū ex officij. ⁊
d. c. abolende.
¶ Ubi debet esse locus sepulture? R. hȝ 2
Inno. in. d. c. abolēde. q̄ apud ecclesiaȝ
consecratā: qȝ cū cōsecrari debeat vt i. c
sicut. 17. q. 4. Ideo ad locū nō ɔsecratuȝ
nō pōt accedere. de cōse. ec. vel alta. c. si
eccl'iam. libro. 6. potest tñ etiam esse re-
motus propter fetorem.
¶ Quis hȝ ius funerādi? R. ſm Inno. 3
in. c. i. de sepul. q̄ nō omnis ecclesia: sed
solū illa que hȝ populū vel cui ex priui-
legio est cōcessum: ⁊ hoc de iure canoni-
co. Sed de iure ciuili cōpetit oīb⁹ q̄bus
inest ius inferēdi mortuos: vt. ff. d̄ mor.
infe. ꝑ totū. Aduerte id q̄ pactū factuȝ
cum rectore eccl'ie circa sepulturā nō re-
cipiendā valet etiam factū ab his q̄b⁹ a
sede ap̄lica conceditur libera sepultura
c. pactū. de pac. lib. 6.
¶ Utrū hñtes ius funerādi possint itra 4
re alteri⁹ parrochiā: ⁊ per se accipere fu
nus: ⁊ alia cōsueta facere? R. q̄ si habēt
ex priuilegio pape: vt habeāt liberaȝ se-
sepulturā: sicut sunt minores ⁊ p̄dicato
res: vt in Cle. dudū. de sepul. sic possunt
etiam nō obstāte cōtradictione ep̄i: vel
curati: ⁊ etiam nō obstante statuto qd̄
excōmunicat intrātes alienā ꝓochiam
vt no. Oldra. cōsilio. 223. ⁊ sequit Ge. in
c. vt aiarū. de consti. li. 6. ⁊ do. Car. in. d.
Cle. dudū. Jo. de ligna. ibidē: ⁊ pȝ in. c.
cum liberū. ⁊. c. p̄ntia. de sepul. Rō qȝ cō
cessa libera sepultura ɔcessuȝ est īteredi-
di ad capiendū fun⁹. sicut in simili dicit
lex qñ cōcedit haustus aque videt cōces
sum iter ad illud. ff. de serui. ru. p̄di. l. 3.
§ penul. ⁊ vlti. ⁊ facit qd̄ dixi. s̄. Libere.
Si vero nō cōcedit libera sepultura: sȝ
tm̄ sepultura. sic do. Anto tȝ q̄ ēt p̄nt.
Ri. de senis tenet q̄ nō. Sed istud Ge.
in. d. c. vt animarū. dicit ꝓcedere: vbi cō
cedit solū q̄ possint recipere eligētes se
peliri apud eos. Sed ego teneo q̄ non
possunt sine licentia curati vel ep̄i: nisi
habeant liberam sepulturā: qȝ de dua-
bus seruitutibus vna sublata remanet
altera: vt dicit glo. magna. in. c. omnis
vtriusqȝ sexus. de pe. ⁊ re.
¶ Quis pōt eligere sepulturā? R. q̄ oīs 5
fidel. ⁊ q̄ hȝ liberū arbitriū lȝ etatē legiti

man. s. q̄

m.l.f.φ fit pubes:φuis fit in ptāte pa
tris:tñ pt eligẽ sine ɔsensu pris.c.lz.i
pn.ꝺ sepul.li.6. Impubes ꝟo ꝛ q̄ nõ ẽ
cõpos sue mẽtis eligere nõ pt.ar.c.vl.

6 ¶ Utrũ religiosus possit .ꝺ suc.ab ite. eligẽ sepulturã.R.φ nõ:nisi qñ ex mo nasteriũ moꝛitur ad qð cõmode ɔferri nõ posset:q2 tũc pot eligere sepulturã vbi pl3.c.religiosi.eo.ti.li.6.

7 ¶ Utrũ seruus similr possit.R.sm Pe: de pa.in tractatu de quarta canonica portõe ecclie prochialis φ sic si est pu bes. Si ꝟo est ipubes eliget dñs. Ita

8 ¶ Utrũ q̄s [illegible] no.Jo.in.c.de vxore.eo. possit eligẽ sibi sepulturã in loco min⁹ religioso q̄ sit loc⁹ vbi de iure deberet sepeliri.R.olim fuit diuersitas: hodie clarũ est φ sic.p.c.cũ q̄s.eo.li.6.

9 ¶ Utrũ pr possit eligere p filio ipube re:cũ ipse ipubes eligẽ nõ possit. R.d. Pe.supradict⁹ vbi.ꝺ.φ sic ɔsuetudine sic disponẽte: vt i.c.lz.ꝛ idẽ credit Ge. in.d.c.lz.de matre sicut ꝺ pre:q̄ si sic h3 ɔsuetudo.ꝛ hoc solũ p filio litĩmo natu rali:nõ aũt p spurio vl naturali tm̃:q2 appellatõe filioꝝ nõ veniũt naturales tm̃ vel spurij.l.generalr.C.de instit. et sub.ꝛ in cle.i. de bap. sed p adoptiuis vel arrogatis bene pot.

10 ¶ Utrũ auus possit eligere p nepote i pubere.R.idẽ Pe. vbi.ꝺ.φ nõ: quia i materia odiosa appellatõe filioꝝ nõ cõ tinent nepotes:alr ei filij:alr nepotes appellant.sec⁹ appellatiõe liberoꝝ:vt i l.q̄d si nepotes.ff.de testa.tute. multo minus frater aut alius collateralis.

11 ¶ Utrũ pr possit eligere p filio adulto seu pubere.R.ide3 ibidẽ φ nõ:q2.d.c. licet.solum p impubere ɔcedit electio nem sepulture.

12 ¶ Utru3 decapitãdus ꝛ hmõi possint eligẽ sepulturã.R.q̄.ꝺ. ibidẽ φ si snia est data nec appellatõe suspẽsa nõ pt: q2 nullã vltimã volũtatẽ pot dimittere.l.eius.ff.de testa:qui etia3 nõ pot p aia aliq̄d relinq̄re:vt no.Jo.an.i.a ad di.ad Spec.in ti.de instru.edi:pot tñ oĩa sacra petere ꝛ recipe.cle.i.de pe. et re. Si ꝟo snia nõ est data:vel ẽ appel latõe suspẽsa sic pot eligere.

13 ¶ Utrũ debeat quis sepeliri qñ nõ eligit sepulturã.R.do. Petrus prefatu3 vbi supra per multos casus quos ego

reduco ad vndecim: vt totalis habeat intelligẽtia circa hoc.

¶ Primus ẽ de prochianis q̄ debẽt se peliri non in prochia:sed in eccl'a vbi sunt maiores sui.ita dicit gl.in.c.i.eo. lib.6.fa.c.i.de sepul.ꝛ ẽ casus i.c.is q̄. e.ti.li.6.ꝛ ibi hoc tenet Archi.ꝛ Jo. 14

¶ Sed quero q̄ dicant maiores.R. idem Pe.vbi.ꝺ.φ in isto casu intelli git pater ꝛ auus.tex.est in.c.ebron.13. q.2.iũcto.c.i.de sepul.ꝛ ideo l3 pauus ꝛ attauus essent alibi:nõ tñ ibi sepelit tur:sed vbi pater ꝛ auus:sed si pr esset sepultus in vno loco ꝛ auus ꝛ alij ma iores in alio:nõ sepeliet filius cum pa tre: sed cum auo ꝛ ceteris maioribus: sm Jo.an.per.c.2.in princi.ꝛ.c.frater nitatem.de sepul.ꝛ per.c.cum quis. ꝺ sepul.lib.6.licet alij cõtrariu3 teneant pp̄ter tex.ɔrios.13.q.2. sed pmum vi tur verius. 15

¶ Scd̃s ẽ qñ nõ appar3 vbi sint sepul chra maioꝝ: q2 tũc sepeliet i ecclia vbi audiuit diuina ꝛ percepit ecctiastica sa cramẽta.d.c.i.ꝛ ibi p Jnn.ꝛ est casus i d.c.is qui:ꝛ in.c.in nostra.eo. 16

¶ Tertius est qñ q̄s nõ h3 sepulchra maioꝝ ꝛ in vna ecclia audiuit diuina ꝛ in alia pcepit sacra:vel est prochian⁹ duaꝝ ecclia2:ꝛ tũc si vtraq3 ecclesia h3 ius funerãdi:tũc loc⁹ est pueñtõi.ꝺ re scrip.c.duob⁹.li.6.sed obuentões q̄rte diuide.r.c.cum q̄s.eo.li.6. ꝛ si nõ est pueñtio sed ɔtendũt:diocesanus ɔco2 dabit partes. 17

¶ Quartus est qñ eccl'a est interdicta vel cimiteriũ vbi de iure deberet sepe liri: ꝛ tũc si est ecclesia sepulchri maio rum suoꝝ sepeliet in parrochia. Siue ro est parrochia sepeliet in ecclesia ca thedrali. Et si oẽs iste essent interdicte cũ nullus ibi debeat sepeliri.c.vt priui legia.de piuile.ꝛ.c.si ecclesia.de priui legijs.lib.6.ꝛ.c.si.de sepul.lib.6. tunc sepeliet in monasterio ppinquioꝛi sm Archi.c.i.eo.lib 6.ꝛ Jo.an.in nouella ibidem . vel vbi debebat soluere deci mas sm ꝺdictos. 18

¶ Quintus casus est de peregrinis et aduenis qui sepeliuntur in parrochia vbi moriunt:si nõ scitur vbi sint sepul chra maioꝝ suoꝝ:vel si scit ꝛ nõ possũt comode deferri. Innocẽ. ꝛ Hostien.te 19

nent in.c.i.ꝙ in eccl'ia cathedrali. Alij
aũt ꝙ vtraq; eccl'ia hʒ ius ⁊ locus ē pri
uatōi. Et istud verius credo. Idē3 dic
de dãnatis ad mortē qñ sepeliri ꝑmit-
tunt: q̃d de peregrinis.
20 ¶ Sextus casus est de filio pubere: ⁊
dʒ sepeliri apud maiores: vt in primo
casu: vel si est ſm secundũ vł tertiũ ca
sum. illud serua.
21 ¶ Septim⁹ casus de filijs illegitimis
si sunt naturales tñ sepeliunt cũ pr̃e:
nisi pater fuisset in dignitate. l. ex fctō
§. si q̃s rogatus. ff. ad trebel. ⁊ q̃d not. i
d. l. generalr̃. Si aũt sunt spurij nō se-
pelient cũ patre: q: nec filij nominãdi
sunt. aut. ex cōplexu. C. de ince. ⁊ inuti.
nup. nec etiã se legiti ment a ꝓncipe: ni
si ad petitionē patris ⁊ eo viuēte fecis
set. facit q̃d no. in auten. q̃. mo. na. effi.
sui. Sepelient ergo tales in sepulchro
matris. ꝓbat. ff. ad muni. l. i. nisi sit il-
lustris femina. Si vero sint filij adop
tiui vel arrogati: si viuente patre adop
tante moriunt in eius sepulchro sepe-
lientur. secus si mortuo: q: tũc sepeliũ-
tur cũ patre naturali ſm no. plene i. c.
vnico. de cog. lega.
22 ¶ Octauus casus de vxore: ⁊ dic ꝙ si
est carnaliter cognita vel ad domũ viri
ducta: tũc sepelit in sepulchro viri: q̃a
iam secuta est domiciliũ mariti per cō
ductionē. l. cũ quedã puella. ff. d̃ iuris.
om. iu. vel q: effecta vna caro cũ viro.
d. c. ebron. al's nō.
23 ¶ Quid si sit cognita ⁊ tñ ꝓpter adul-
terium separata. R̃. ꝙ nō sepeliet cum
viro: q: non est amplius de domo viri
nisi sit recōciliata.
24 ¶ Sed q̃d si mortuo viro recessit d̃ do
mo mariti. R̃. ꝙ lʒ fuerint opiniones:
tñ mihi placet opi. Archi. ⁊ Jo. in. c. is
q̃. § mulier. eo. li. 6. ꝙ sepeliet in sepul
chro viri: q: lʒ ad aliud domicilium se
trãstulerat: tñ retinet domiciliũ mariti:
vt. l. filij. §. vidua. ff. ad muni. Uel dic
ꝙ locus erit ꝓuentioni. Et q̃d de illa q̃
habuit plures viros. dic ꝙ vltim⁹ cōsi
deraẗ: q: vna caro est cũ eo.
25 ¶ Sʒ pone ꝙ vir habeat in vna eccl'ia
sepulchra maioꝝ suoꝝ: ⁊ in alia elegit
sepulturã: ⁊ sepultus est ibi: vbi sepelie
tur vxor eius. R̃. ꝙ in eccl'ia vbi mari-
tus actualiter est sepultus. d. c. ebron.

Q̃d intellige qñ maritus fuit ibi legiti
me sepultus: q: si fuisset excōicatus vł
interdictus nō sepeliet ibi. Silr̃ intel-
lige si cōmode pōt illuc deferri: al' nō.
ar. d. c. religiosi.
¶ Nonus casus de nouicijs religiosis 26
q̃ si nō erãt obligati religiōi in genere
debēt sepeliri in eccl'ia vbi de iure con
uenit nō in monasterio: vt dicit Archi.
in. c. cũ q̃s. eo. li. 6. secus si erat obliga
tus religioni in genere. ⁊ idē dic de ill'
qui nō sunt plene trãslati: vt q: habēt
sua in ꝓprio.
¶ Decim⁹ casus ē de p̃latis eccl'iaꝝ. nã 27
regulr̃ debēt sepeliri in eccl'ia vbi hñt
p̃laturã: ⁊ si in duob⁹ locus ē ꝓuētōni.
Uel dic si moriẗ in vna eaꝝ ibi erit se-
peliēdus ſm Archi. in. d. c. cũ q̃s. Alij
aũt clerici debent sepeliri in eccl'ia vbi
sunt clerici vel beneficiati.
¶ Undecim⁹ casus ē de illo q̃ hʒ domi
ciliũ in ciuitate vel villa ⁊ transfert se ad
villã ruralē recreatōis cã: vł vt rura co
lat ⁊ ibi moriẗ: q: nō sepelit in ecclesia
rurali: sed in sepulchro maioꝝ suoꝝ ſʒ
ꝙ dixi in trib⁹ casibus p̃mis: si commo-
de ad eum pōt portari. d. c. religioso. vt
no. Archi. ⁊ Jo. in. d. c. is qui.
¶ Qui sũt q̃ ꝓuant eccl'iastica sepultu 29
ra. R̃. ꝙ duodeci differētijs ꝑsonaꝝ in
terdicit eccl'iastica sepultura. P̃rio ex-
cōicatis. cle. i. de sepul. ⁊ de pena ꝯtra-
facientiũ hēs. s̃. Excōicatio. 7. casu. 35.
⁊ h̃ veꝝ nisi absoluant. Scd̃o manife
stis vsurarijs. d. cle. i. ⁊. c. q̃q̃. de vsur.
li. 6. hēs. s̃. de casu. 35. h̃ veꝝ nisi peni
teãt ⁊ faciãt cautōʒ. Tertio q̃ in tornea
mētis moriunt. c. i. de tornea. Quarto
raptorib⁹ q̃ ꝑtinaciter cũ possint in vi-
ta nō satisfaciunt ⁊ in morte nō pñt. c.
2. de rap. Quinto blasphematorib⁹ dei
⁊ sctōꝝ. c. 2. de maledi. hoc verũ si illaʒ
pniam sibi iᵖpositã cōtēnunt. Sexto q̃
cōicãt semel in anno nec ꝯfitent. c. ois
vtriusq; de pe. ⁊ re. nisi signa ꝯtritiōis
ostēdant. Septio q̃ moriẗ in pctō mor-
tali notorie. c. cũ grauia. 13. q. 2. Octa-
uo noiati interdictis. d. cle. i. ⁊ h̃ sub ex
cōicatiōis pena. Alij aũt interdicti silr̃
priuant: vt in. d. casu. 35. Nono illi cui
ē interdict⁹ ingressus eccl'ie. c. is qui. d̃
sen. ex. li. 6. Decimo illi q̃ sacerdotē tu
torem filijs suis instituit. 88. dist. neq;
apd gl.

apud.glo.ibi\[Zriū tenet. Undecimo iudeis vel paganis.de ꝯse.di.i.c.ecclia; ⁊.c.seq. Duodecio corporibus exēteratis vel diuisis:vt.s.Excōicatio.5.casu.31.

30 ¶ Quid si tales de factō sepeliunt in ecclesia vel cimiterio.R.ꝙ si pñt discerni exhumādi sūt:alr̃s nō.c.sacris.e.ti.⁊ ecclesia vel cimiteriū recōciliaū.c.consuluisti.de ꝯse.ec.vel al.

31 ¶ Quid de puero extracto deventre matris mortuo.R.ꝙ nō dz sepeliri cū mr̃e sed ex̄ cimiteriū.secus si nō esset extractus ꝰm Ho.

Additio. Quia fetus ē ps ventris.de ꝯse.di.4.si q̄.i tellige si mortuꝰ est:q: si viueret debe ret scindi mr̃ iā mortua ⁊ extrahi ⁊ baptizari:sed mr̃ viua nō possꝫ extrahi sine pctō mortali per scissuram qua mulier moriar.

32 ¶ Qua pena puniēdi sūt q̄ ad sepulturā recipiūt aliquē in casu nō ꝯcesso.R. tenet ad restōnem corpis si petat. Itē oium que occasiōe illiꝰ receperūt.c.fraternitatē.⁊.c.ex pte.el.i.⁊.c.cū liberū.eo.ti.⁊ aliis penis:vt.s.dictum est.Excōicatio.7.casu.35.

33 ¶ Quid si sacerdos prochialis corpus eius q̄ alibi elegit sepulturā violenter rapuerit:vel funus añꝙ deueniret ad manꝰ eoꝝ q̄bus debebat spoliauit.R. ꝰm Hos.⁊ Jo.in.c.cū liberū:⁊ Jo.i.c. certificati.eo.ti.⁊ Oldra.ꝯsi.224.ꝙ tenet restituere q̄cquid accepit ⁊ ipꝫ corpus:⁊ vltra h̄ pdit quartā canonicam ad similitudinē heredis res hereditarias subtrahēt q̄ in eis q̄rtā trebellianicū pdit:⁊ ius instāmis debitū qđ alr̃s erat detracturꝰ.l.Paulus respōdit.ff.ad.l. fal.⁊.l.rescriptū.ff.de his q̄.vt indi. q: phibere vr̃ inferre in sepulchrū: q̄ siue in locū inferre phibeat:siue in itinere. l.i.§.phiberi.ff.de mor.infe.Do.Pe.i tractatu vbi.s.tenet q̄ ad canonicā ptem ꝯrium:q: delictū p̄sbyteri non dꝫ nocere ecclie.de ordi.cog.c.2.16.q.6.si epm.⁊ qđ no.in regla delictū.li.6.⁊gl. in.l.si qs in tāta.C.vnde vi. Sed ego teneo cū Ho.⁊ Jo.si tale q̄d fiat a plato:q: solus platus bene pōt p̄iudicare ecclie in acq̄rendis.l.fi.C.de acqui. pos.secus in acquisitis.

34 ¶ Utrū p̄textu debiti sepultura possit impediri.R.ꝙ nō:nec p̄textu cuiuscū q; alterius obligatōis.l.cū sit iniustū. C.de sepul.vio.nec debet inferri molestia infra.x.dies ab obitu:alr̃s p tūc est inutile q̄cquid fit:vt in aut.sed nec ante.C.de sepul.vio.q̄ xp̄o ad domū morientis accedit:⁊ ipm vel alios molestat vel rebꝰ eius insignia pōit ipso iure cadit ab actōe:⁊ i tm̄dē ꝫ h̄dibus iniuris ti ꝯdemnat ⁊ publicat tertia ps bonorū suoꝝ ⁊ est infamis.⁊ idē de eo q̄ circa funus peccat.in aut.item q̄ domū: C.de sepul.vio.

¶ Utrū inducētes ad iurandū vouēdū vel fide interposita seu alr̃s ad pmittēdū ꝺ sepultura eligēda peccēt.R.ꝙ clerici ⁊ religiosi cuiuscū q; status aut cōditōis existant:q̄ ad vouendū vel iurādū vel alr̃s pmittendū aliquē inducūt vt apud eoꝝ ecclias eligāt sepulturam vel iam electā vlterius nō mutēt sunt excōicati excōicatōe papali:a q̄ p̄terꝙ in mortis articulo non pñt absolui cōtra papā.cle.cupiētes.ꝺ pe. Si xp̄o nō inducūt ad vouendū vel pmittēdū:sed solū vt simplr̃ eligāt:siue si inducūt ad vouendū ⁊ pmittendū:nō tm̄ vt eligāt apud suas ecclias:nō incurrūt istā penam:nec etiā credo peccēt si mō dolose nō faciūt.qđ no.d.Pe.de ancha.⁊ Jo. 35

¶ Sꝫ nūq̄d ꝯmo.in.d.cle. cupientes. ligant ista pena si h̄ faciūt idirecte .R. ꝙ siue directe vr̃ indirecte:publice vel occulte:p se vr̃ p aliū hoc faciūt ligant ꝰꝫ zen .⁊ refert Car.in.d.cle. 36

¶ Utrū sola inductio inducat hanc penā.R.ꝙ nō:nisi habeat effectū.s.ꝙ ille faciat ad qđ aliter inducebat ꝰm .d. Car.d.i cle.cupiētes.fa.qđ no.Arch.17. q.i.§.si ergo.⁊.Jo.an.in.c.mulieres.ꝺ iudi.li.6. 37

¶ Utrū p̄fati clrici aut religiosi q̄ tale votū vel pmissionē fecerūt fieri tenear restituere corpꝰ illius q̄ talē pmissionē fecit si apud eos ē sepultū.R.ꝙ sic si petat ⁊ oia q̄ occasiōe funeris habuerūt: ⁊ h̄ infra decendiū qđ currit q̄ ad restōnem corpis a die petitiōis:sed q̄ ad restōnem alioꝝ statī currit a die receptōis ꝰꝫ Jo.an.in.c.i.de sepul.li. 6.quia prefatū.c.addit ad.c.plerisq;. de pac.ꝙ si nō faciūt ipso facto decēdio eoꝝ ecclie ⁊ cimiteria ecclesiastice

tandiu sunt interdicto supposita: do-
nec plene restituerint prefata: vt in.d.
c.i.limita hoc verū nisi esset eccl'ia in q̄
de iure esset sepeliēdus: q: sic nō tene
ret restituere: nec corpus nec aliō ſm
veriorem opi.vt no. Ge.in.d.c.i.
39 ¶ Sz nūqd illi q̄ tale votū fecerit seu
pmissionē poterūt alibi eligē sepultu
rā.R.φ nō:sed sepelient apud eccl'ias
ad quas de iure al's essent deferendi:
vt in.d.c.i.
40 ¶ Quid de illo q̄ nō suasione aliquorū
sz motu ppo fecit votū vl' iuramētū d̄
sepultura electa nō mutāda.R.sz Ho
sti.φ sine cā mutare nō potest:ꝛ ita in-
telligit.c.si vo.de iureiu.in q̄ d̄r φ ne-
mo pt venire ꝯ ppriū iuramētuz.si vo
noua cā post iuramētū est orta de qua
nō cogitauit qñ iurauit:sic potest sepul
turā mutare:ꝛ sic intelligitꝛ litat opi.
legistarū q̄ tenēt tle pactū nō tenere vl'
iuramētū.C.de legi.l.nō dubiū.i fi.C.
de pac.l.iurisgentiū.§.si paciscar.
41 ¶ Utrū illi q̄ hñt capellas a religiosis
seu p̄lat' ꝯcessas sibi i q̄bus fecerūt se-
pulchꝛ p se ꝛ suis d̄ domo possint eis i
uitis ip̄is p̄uari l' alij i ip̄is sepulchris
ꝯ eorū volūtatē poni.R.d.Ge.vbi.s̄ φ
nō:q: tal' capella ad sepulchꝛ reputat'
tāq̄ hospitiū.13.q.2.ebron.sz de iure ē
φ in fūdo in q̄ q̄s hz vsuz nō pōt dñs i
habitare inuito vsuario.ff.de vsu ꝛ ha.
leg.l.si heres.§.fi.ꝛ.l.se.ꝛ vide qd̄ no.
Az.i sū.inst.de vsu ꝛ ha.§.si vo vsus.et
§.illō notāter.Si tñ eēnt extincti ꝛ eorū
dom' p mortē hñ possent alijs ꝯcedi:
quia mortuo vsuario ille vsus redit ad
ppꝛietariū libere.l.pe.C.de vsufruc.
Additio Ego vo credo φ de iu
re canonico p̄lat' ex iu
sta cā possit etiā ip̄is inuit' aliū imitte
re:vt ēt tenet Lud.de ro.in suis notā.
ꝛ dictū Ge.pcedit de iure ciuili vel qñ
ppt hoc ipsi īpedirētur imittere suos.
42 ¶ Utrū possit fieri pactio sup electiōe
sepulture.R.ſm Ho.q̄cquid tpale da
tur vel pmittitur vt talis electio fiat si
monia est.1.q.1.q̄ pio.de pac.c.fi.
43 ¶ Quid de his q̄ hñt sepulturas in q̄
bus nō ponit' nisi cōfrater vl' canonic'.
R.φ si factū sit pactū:aut est taxa p q̄nto
extraneꝰ debeat ibi sepeliri φ simonia
est.de simo.c.audiuimus.ꝛ.c.sicut.q̄s

nec p terra nec pro officio aliq̄d recipi
debet.
¶ Quid de illo qui mādat corpꝰ suū 44
nō debere sepeliri.R.φ nō d̄z ipleri.ff.
de cōdi.instit.l.quidā.ꝛ no.21.dist.§.
nūc aūt.in glo.
¶ Cuius expensis fiet sepultura.R.φ 45
si est vxor que hz dotem ꝛ alia bona: si
hec oia remanent apud maritū ip̄e te-
net' facē expēsas oēs. Si vo solū dos
apd̄ euz remaneret ꝛ alia bōa ad alios
irēt sic q̄lz pro rata sua:puta si dos sūt
centū ꝛ alia bona.200.tenebit' p tertia
parte:ꝛ alij ad quos dicta bona veni-
unt pro alijs duabus. Si vero dotem
etiā restituit:sic tenent' heredes vxoris
l.celsus.ꝛ.l.seq.ff.de relig.ꝛ sump.fu-
ne. Si vero non habet dotem nec alia
bona:sic tenetur vir facere eas.l.i.ꝛ.l.
si quis.ff.de relig.ꝛ sump.fu Si autē
sunt alij ab vxore:sic tenetur heres aut
pater respectu filij:aut dominus respe
ctu serui.d.l.si quis.
¶ Utrū valeat statutū factū a laicis φ 46
nō valeat nisi tantū expēdi in sepultu-
ra.R.φ nō ſm Ludo.de ro. quia licet
nō sit factū super spiritualibus:est ta-
men super cōnexis eisdez.ar.l.φ si no
lit.in fi.ff.de edi.edic.in.c.cū laicis.de
re.ec.nō alie.Quod limita vt.s̄.Im-
munitas.§.47.

s **Eruitus** est multiplex.
Prima est ser
uitus dei. Scd̄a est seruitꝰ pec
cati.de q̄bus.s̄.Preceptū.§.5. Tertia
seruitus est qua hō seruit homini:ꝛ sic
diffinit'. Seruitus est institutio iuris-
gentiū qua q̄s dño alieno ꝯ naturam
subijcit'.insti.de iur.psō.§.ſuitꝰ.di.i.c.
iusgētiū.12.q.2.c.cū redēptor.Est alia
seruitꝰ largo mō dicta q̄ est illa d̄ ascri-
ptichs q̄ debet' a psona rei. Est et alia
seruitꝰ realis q̄ est illa q̄ debet' a re rei:
sicut ē ſuitꝰ vrbana ꝛ rusticana:q: non
debet' psone sed p̄dio: vt in.l.si vnꝰ ex
socijs.ff.de ser.rust.p̄di.Uñ no.φ vr-
bana p̄dia dicunt' oia edificia cā habi-
tādi fcā ꝛ stabuli ill' ꝯtigui:siue sint in
ciuitate vel villa vbicūq3.ff.de vo.si.l.vr-
bana p̄dia.ff.cōia tā vr.q̄ rusti.pre.l.
i.Rustica vo p̄dia dicunt' oia p̄dia si-
ne domo ad hitandū: lz habeant tectū
p fructibus colligendis vel stabulum

ꝓ equis vel iumētis separatū ab oī edi
ficio hītatōis: vt. l. hoc iure. ff. q̄ mo. pi.
vel ipo. ta. contra. ꝛ ſm hoc huiꝰ ſꝫ vr
bana vel rustica. de qbꝰ hēs in. c. eccl'ia.
de cōsti. Est alia q̄ ď mixta. q̄ iō mixta
ď: q: nō ē mere ꝑsonal' q̄ debet a ꝑsona
ꝑsone: nec ē mere real' q̄ debet a re rei:
sꝫ ē mixta eo ꝙ debet a re ꝑsone q̄ ēt ꝑ
sonal' appellat: vt. l. i. ff. de serui. q: cū
ꝑsona sp̄ finit: vt. l. 3. §. fi. ff. q̄. mo. vsu
fruc. amit. q̄ ēt real' ď. q: tanq̄ ius rea
le vēdicat: sꝫ nō rei vendicatōe: q: icor
porale ē: sꝫ q̄n vendicat cū agit iniuriaꝝ
si ꝓhibet ire ꝛ hmōi: vt. l. vti frui §. vtꝝ
āt. ff. si vsusfruc. pe. vt no. Ci. i rubrica. C.
de vsufruc. Spēs huiꝰ sunt tres. s. vsus
hitatio ꝛ vsufructus. ꝛ de istis nō loquor
hic: sꝫ solū de ista tertia q̄ ꝑsona est ser
ua ꝑsone: de qua loquor in īfrascriptis.
1 ¶ Quō efficit qs seruus. R. ꝙ quadru
pliciter. Primo ex natiuitate: vt cū qs na
scit de serua. Hodie tn̄ de consuetudie
nō huat. ꝛ vide. s. filius. § 20. De iure
ēt nō esset seruus si i aliquo tempore q̄
mater eū habuit in ventre fuisset libera
vel in partu: vt insti. de ingenuis. §. suf
ficit. Notant Ber. ꝛ Ho. in. c. fi. de huis
nō ordinādis. Scďo efficit huus ex bel
lo. de quo dicit supra. Bellum in prin.
Tertio ex delicto: vt cum libertus ratio
ne ingratitudinis reducit in seruitutē
l. si manumissus. C. de libe. ꝛ eoꝝ libe.
vel cum alio modo a lege per peccatuꝫ
imponitur: vt a raptore puelle. 36. q. i.
de raptoribus: vel in deferentibus pro
hibita saracenis qui efficiuntur serui
capientiū: vt pꝫ per extrauagātes mr.
torum pontificū: ꝛ de iudeis. c. ita quo
rundam: ꝛ. c. ad liberandam.
2 ¶ Quarto ex propria voluntate: sicut
cum maior viginti annis cum intentio
ne participandi de precio: quod quideꝫ
in veritate participat: sciens se esse libe
rum consentit alicui venditori qui si
militer scit eum liberum esse vt ipsum
vendat. Nam istis concurrentibus effi
citur seruꝰ: vt no. in. l. i. ff. qui ad liber.
procla. non licet. l. liberis. ff. de libe. cau
sa. Si aliquid predictorum deficiat nō
valet. ꝛ si nihil deficiat ď predict: non te
netur dominus qui eum emit recipere
precium si non vult: ꝛ si manumittatur
erit libertus non ingenuus. l. liber ho
mo. ff. de sta. ho. ꝛ de predictis habes
Insti. de iur. personarum. fallit hoc in
filio quem pater necessitate famis vrgē
te potest vendere: non tamen tenetur: ꝛ
talis filius venditus ingenuitatem re
cipit quandocunq; precium venditori
restituet ipse vel alius quicunq; pro eo
vt in lege pria: ꝛ secunda in textu ꝛ i glo
sa. C. de patribus qui filios distra. Ad
do quintum modum ex quo quis effici
tur seruus de quo habes supra. Colo
nus. s. ď illis qui fingunt se inualidos
vt mendicent.
3 ¶ Quomodo serui efficiūtur liberi? R.
ꝙ multis modis. s. conuincendo in iudi
cio reum necis domini sui. Item accu
sando falsarium monete. Item raptorē
virginis dissimulatione preteritū. Iteꝫ
desertoreꝫ militie. de quibꝰ habes in. l.
i. C. pro qui. ca. serui. pro pmio liber.
ac. Est fortius in cōscientia credo ꝙ pos
sit fugere ancilla qn̄ dn̄s cogit eam ad
pctm̄ fornicationis: ꝛ sic stare vt libera.
Facit auctoritas Pauli. i. ad cor. 6. fu
gite fornicationeꝫ. Facit rḡa qď nō est ď
reg. iur. ꝛ priuilegiū meret amittre qui
concessa abutit ptāte. ď iure ēt pōt im
plorare offm̄ epi vt cōpellat dn̄m eā ma
numittere: ꝛ potest ꝯpelli. l. si lenones.
C. ď epi. aud. multi sūt alij casus quos
omitto: quia non sunt in vsu. Efficiun
tur ēt ex manumissione. de quo vide. s.
Manumissio. Itē ex expositōe serui lā
guidi vel denegatiōe alimētoꝝ facta a
dn̄o. vide. s. Expositꝰ. Iteꝫ ēptiōe fcā a
iudeo de huo xp̄iano. vide. s. iudeus.
¶ Utrū seruus possit ordinari? R. ꝙ nō 4
nisi plene libertati sit restitutꝰ. de quo
habes plene. 54. di. per totum.
¶ Quid si seruꝰ ordinet? R. ꝙ si ordinat 5
dn̄o sciēte ꝛ nō ꝯtradicēte: eo ipo efficit
ingenuꝰ ꝛ liber ad quoscūq; ordines sit
promotꝰ. 54. di. c. si seruꝰ sciēte. Si vo
dn̄o ignorāte ꝛ ꝑsentatore ꝛ ordinatore
sic fuit promotꝰ ad minores redigit in ꝓ
stinā seruitutē est. 54. di. nulli. Si vo
fuit ꝓmotus ad sacros ordies. s. subdia
conatum ꝛ diaconatū dabit vicariū vel
precium ꝛ remanebit liber. 54. di. ex an
tiquis. qď si nō habet: vel nō pōt: ꝯ ꝯp o
ni ꝛ restitui dn̄o. vide gl. in. c. 2. ď ser. nō
or. Si vo ad sacerdotiū sic seruiet i his
que ordinē suū decēt: alr nō: ꝛ hoc

ñ dñs repetet eũ ĩfra annũ a die ſcie bz
Ho. q̄uis alij dicāt a die ordinatiōis:
q: poſt annũ nõ põt repetere. 54. di. ſi
ſuus. Itẽ tenet Ray. de originarijs a-
ſcriptitijs ꝛ colonis ꝓprie dictis ꝙ nõ
pñt ꝓmoueri: ꝛ ꝓmoti reſtituuntur: vt
s. de ſeruis.
6 ¶ Utrũ talis depoſit⁹ gaudeat priuile-
gio clericali. R. ꝙ nõ: niſi tm̄ ꝙ verbe-
rari nõ põt: vt no. glo. in. c. 32. 4. di. al's
ꝯberãs ipz eẽt excõicat⁹. ſm Inno.
7 ¶ Sed nũquid tñr ꝯtinere talis? R.
ꝙ ſic: vt no. Io. 54. di. c. nulli.
8 ¶ Utrũ ſeruus poſſit ꝯhere mrĩmõiũ
alius a predictis ordiatis. vide. s. Ma-
trimoniũ. 3. ĩpedimento. 4. §. 4.
9 ¶ Utrũ tpe ꝑſecutõis liceat xp̄ianis ſe
ſubijcere ſeruituti ĩfideliũ cũ pacto ꝙ
ritus xp̄ianorũ nõ dimittẽt. R. Inn. de
renũ. c. niſi cũ pridẽ. ꝙ ſic.
10 ¶ Qui ſine cã ſeruuz occiderit: nõ mi
n⁹ puniẽ ꝙ̄ q̇ alienũ ſeruũ occiderit. l.
i. in ſi. ff. de his q̇ ſunt ſui vel alie. iur.
r **Sigillum** q̇s põt hr̃e. R. vt no. i. c. dile-
cta. de exceſ. prela. ꝛ dic vt. s. de
inſignijs aſſumẽdis: ꝛ ſm eã diſtinctio
nem. s. Inſignia.
r **Simonia**: i. q̇d ẽ. R. ꝙ ẽ ſpũaliuz
vel ſpũalibus annexorũ: aut a
ſpiritualib⁹ depẽdẽtiuz vel cõſequẽtiũ:
vel ad ſpiritualia antecedẽter ordinan
tiũ p̄cedẽte pcõ ꝓmiſſiõis omiſſiõis: cõ
ditõis: mõi: ſeruitij: precũ: vl' cuiuſuis
tẽporalitat; receptio ſiue donatio. Hãc
deſcriptionẽ elicio ex dictis doctoruz q̄
clari⁹ infra patebit.
1 ¶ Quero quid ĩ p̄dicta deſcriptiõe ĩtel
ligaẽ noĩe ſpũaliũ. R. vt colligo ex Pa.
in. c. ꝯſulere. de ſimo. ꝛ alijs doc. maxie
Ric. in. 4. di. 25. articulo. 3. q. 2. ꝛ Aſtẽ.
lib. 6. ti. 55. Spũale dẽ dupliciter ĩ pro
poſito. Prĩo p ꝯpationẽ ad ſpiritũ ſan
ctũ. Scdo ꝑ ꝯpatione ad ſpiritũ hũanũ
Spirituale p̄mo mõ dictũ triplicir ac
cipiẽ. ſ. Prĩo p eſſẽtiaz: vt gr̃a ꝛ virtutes
gratuite. ꝛ iſtud ſpeciale: nec de iure:
nec de facto põt vendi: q: nõ cadit in cõ
uentionẽ: ꝛ de his hẽs. i. q. i. c. i. ꝛ ibi gl.
Secũdo accipiẽ ꝑ cãlitatẽ ꝛ diſpoſitio
nẽ: vt ſũt ſacra que ſũt quodãmodo cã
gratie ꝛ virtutũ: q: ꝑ ea cõſeqmur gr̃az
ꝛ virtutes. ꝛ iſta cuz ſint corporalia ca-
dunt in pactuz: ſed nõ ſine ſimonia: vt
in. c. nõ ſatis. ꝛ. c. cũ in eccl'ie. eo. Tertiõ
accipiẽ ſpũale prĩo mõ dc̃m ꝑ effectuz:
vt ſunt ea que cõueniunt alicui ex aliq̄
dono vel officio ſpirituali: vt ꝓphetare
miracula facere: diuinũ offm̃ celebrare
ꝛ talia ſpũalia nõ poſſũt vẽdi: redimi:
vel reſignari ꝓ pecunia. c. querelã. eo.
i. q. i. nullus ep̄s. el. 2. niſi ſm ꝙ ĩfra di
cã. Spirituale vero ſcdo mõ dictũ per
cõparationẽ ad ſpiritũ humanũ dẽ du-
pliciter. Prĩo p eſſẽtiã vt ſũt ſcie oẽs q̄
ꝑ iueſtigationẽ humanã ꝛ doctrinã acq̄
runtur ꝛ h̄ nec de iure nec de facto vẽdi
poſſunt: vt pz ꝓuer. 17. q̇d inquit ꝓdeſt
ſtulto hr̃e diuitias: cũ nõ poſſit emẽ ſa-
pientiã. Scdo dẽ ſpũale ꝑ cãz: vt doctri
na predictarũ ſciẽtiarũ que de iure ꝛ fa
cto vendi põt aliqñ. aliqñ vero nõ ſine
ſimonia vt patebit infra.
¶ Quid diciẽ annexuz ſpũali prĩo mo 2
do dictum. ſ. ꝑ cõparationem ad ſpiri-
tuz ſanctũ. R. ꝙ omne illud in quo ſpi
rituale miniſtraẽ: vt vaſa ſacra eccleſia
cimiteriũ: ꝛ reliquie ſanctorũ: veſtis ſa-
cerdotalis vt ſacra eſt ꝛ hmõi.
¶ Quid dicitur dependere vel conſeq̄ 3
a ſpirituali primo modo? R. ꝙ omne il
lud q̇d ex ſpirituali depẽdet ſiue cõſeqẽ
vt habere eccleſiã dignitatẽ eccleſiaſti-
cã canonicaz vel p̄bẽdã: ſiue aliud bñfi-
ciũ eccl'iaſticũ: vel ius ꝑcipiẽdi decias:
p̄mitias: vel oblatiões: ꝛ q̄cquid cõpe-
tit clericis rõne ordinis: vt pulſare cã-
panas: claudere hoſtia eccl'ie: ꝛ ſilia: q:
hec oia ordini clericali ſũt ãnexa: q: ſolẽ
clericis ꝯueniũt: ꝛ iſtud annexũ vel dpẽ
dens nõ põt vẽdi. c. ad aures. c. ad nſaz
e. ti. aliter cõmittiẽ ſimonia: ꝛ ꝓpterea
ꝓcuratores rex eccl'iaſticax: vt p̄poſit⁹:
yconom⁹ ꝛ vicedñs q̇ eſt qui p̄eſt reb⁹
ep̄i: ꝛ ſilr̃ deſẽſores: vt aduocat⁹ vniuer
ſitatẽ: eccleſie ſindicus. ſ. qui p̄eſt cauſis
eccleſie: ꝛ caſtaldus: ſiue maior dñs: q̄
ſ. habet curã rerũ exteriorũ epiſcopi: et
iudex epiſcopi: ꝛ ſilr̃ ſubiecti regule: vt
archidiaconus: archip̄ſbyter: canonic⁹:
mõach⁹: ꝛ quilibz eccleſiaſtico mãcipa
tus officio: tales ſi per pecuniã ordinã
tur: ſimoniaci iudicantur. ſm Ugo. et
Arch. i. q. i. ſaluator. Sz Ray. limitat
verũ: quãdo talis adminiſtratio hz ãne

rum aliquid spiritualitatis.
4 ¶ Quid dr ad spũale pmo mõ acceptũ
añcedenter ordinari? R. ꝙ ius patrona
t⁹ qd est potestas pñtandi ad offm̃ eccle
siasticũ: qd q̃dẽ sic vendi nõ põt sine si-
monia: vt in.c.i.ð iure patro.s; tãsit cũ
vniuersitate tpali: vt in.c.ex litteris.de
iure patra.
5 ¶ Quid dr annexũ spũali scðo mõ acce
ptũ.s.p ꝯparatiões ad spiritũ humanũ
vel ꝯpẽdẽn? R. ꝙ sunt schole: libri ꝛ hu
iusmõi: ꝛ talia vẽdi possunt ð iure. nisi
eccl'ia locũ scholarũ assignasset doctori.
6 ¶ Utrũ sola volũtas vẽdẽdi vel emẽdi
spũalia faciat aliquẽ simõiacũ. R. Trã-
cre. ꝛ Ber.c.vi.e.ti. tenẽt ꝙ nõ. ꝛ p eis
facit.c.tua nos.in fi.eo.ti. ꝛ.c.vt nostrũ
vt ecclesiastica bñficia. sed ego distiguo
cũ Ho. ꝙ quo ad deũ ꝛ pcctm̃ mortale
sola volũtate cõmittit. vñ cũ quis dicit
missam: audit cõfessiones: exhib; sacra
ꝛ hmõi ꝑncipaliter hac intẽtione: vt p-
pter id recipiat pecuniã vel aliud tẽpo
rale peccat mortaliter: ꝛ simoniac⁹ est
quo ad deũ. similiter qui hac intẽtione
dat. Sec⁹ si daret p sustẽtatione mĩstri
principaliter: vel ob reuerẽtiã sacri: vel
ad seruandũ laudabilẽ cõsuetudinẽ: q2
sic licet in.q.2.sicut ep̃s. facit.c.qui per
pecuniã.i.q.i. sed quo ad ecclesiã nõ: vt
in.c.tua nos.eo. ꝛ ideo sola pnĩa sine a-
lia restitutione delet vt in.c.fi.eo. Qð q̃
dem limitat Ho. ibidẽ verũ in casu quo
simonia est solũ de iure positiuo: imo t;
ꝙ nec ẽt peccat: sed vbi simonia est ð iu
re diuino sic t;: ꝙ talis ita d; induci ad
restituen. q̃cquid accepit: sicut est vsura
rius mẽtalis. ꝛ pl; Pa.in.d.c.fi. Sed
hoc ñ teneo quo ad pctm̃: q2 sine dubio
peccat mortaliter si h; volũtatẽ delibe-
ratã ad dañ. spũalia p tpalibus. Est vñ
verũ. ꝙ nisi sequat effectus.s. datio spũ
alis p tpali nunq̃ erit simoniac⁹ vt no.
in.c.nemo.eo. Quo aũt ad restitutionẽ.
di: vt ifra. Simonia.7.in pn. Quo ad
alias penas ĩpositas a iure cõtra simo-
niacos firmiter tene ꝙ requirit pactio
Jõ in diffinitiõe dixi p̃cedẽte pacto.
¶ S; q̃d si neq; ministrãs spũale: neq;
7 accipiẽs aliq̃d dat vel accipit: s; paciscit
de dãdo vel accipiẽdo: s; ipis ignorãti-
b⁹ amic⁹ accipiẽtis spũale dat aliq̃d cũ
pacto ꝯsiliario mĩstrãtis vt ad mĩstrañ.
inducat? R. ꝙ l; dãs spũale ꝛ recipiẽs ñ
sint simoniaci ex quo nõ sciũt aliq̃d: tñ
tã amic⁹ p̃dictus q̃ consiliari⁹ simoniaci
sunt.i.q.i. statuim⁹. ꝛ.c. si q̃s a simoniac.

Simonia

2 In quib⁹ ca
sibus pactõ p
missionis: omissionis: cõditio-
nis: mõi: seruitij: p̃cũ: ꝛ hmõi tpaliũ pro
re spũali vel annexo: seu depẽdẽti a spũ
ali nõ inducit simoniã? R. ꝙ.17. casib⁹.
¶ Primo qñ possessio dat cũ pacto vt i 1
ea cõstruat eccl'ia: vt in.c. olim cãm. de
resti.spo. Uñ ẽt põt dari licẽtia ꝯstruen
di ipsam ecclesiã sub certo pacto: vt in.c
quãto.de cẽs. ꝛ in.c.ex insinuatiõe.eo.
q2 talia pacta reputant spũalia: sicut et
in.c. significatũ de p̃bẽ. vbi dat p̃benda
cũ pacto. ꝙ quotidie celebret in tali ec-
clesia: ꝛ ꝙ nõ possit eã dimittere. ꝛ l; q2 i
traditione rei sue q̃libet põt qð sibi pla
cuerit appõere pactũ.c.vex.ð ꝯdi.appo
¶ Utrũ laicus dãdo rẽ tpalẽ eccl'ie pos 2
sit apponere ꝯditionẽ spũalẽ: puta ꝙ si
at anniuersariũ vel dicant tot misse. vi-
de infra. Simonia.3.§.11.
¶ Utrum offerens bona sua eccl'e vt ef 3
ficiat canonic⁹ ꝛ ex illis bonis postmo
dum instituat sibi p̃benda sit simõiac⁹
R. ꝙ sic. tex. est in.c. tua nos eo. secus si
pure ꝛ liberal'r donasset ꝛ post humilit
peteret admitti in canonicũ ꝛ retinere
predicta in p̃bendã: ꝛ clerici pure cõsen
tirent: q2 tunc liceret.
¶ Quid de eo qui constituit de bonis
suis prebendam in aliqua ecclesia sibi 4
retinendo potestatem conferendi eam
alicui alteri? R. ꝙ potest sine simonia
retinere sibi ius patronatus: vel imper
petuum vel ad tempus: sed nõ valet ni
si fiat de consensu episcopi ꝛ fratrũ eius
si qui sunt ibi in constitutione eius.
¶ Pone ꝙ statuto cauet ꝙ nouiter re-
ceptus in canonicu; vel mõachũ tenea
tur soluere certu; quid. Queritur vtrũ
sit simonia post receptionẽ illud solue-
re? R. Pa.in.c. dilect⁹.el.2.eo. ꝙ sic: ex
quo p̃cessit taxatio: q2 talis solutio vi-
detur facta virtute illi⁹ taxatiõis ꝛ non
libere. facit tex. prefat. c. dilectus. ꝛ.c.
ex multis.i.q.3. ꝛ.c. veniẽs.e.ti. Qð li-
mitant verũ aliq̃: qñ tale solutũ cedit i
vtilitatẽ priuatã aut canonicoꝝ. sec⁹ si
solueret pro fabrica ecclesie: vel alijs ad

diuinũ cultũ ptinẽtib⁹ ẽm Ho.ar.d cõ
sti.c.cũ oẽs.z.c.ex pte. Nã laudabil cõ-
suetudo dz seruari.c.ad aplicaz.e.z.c.si
gnificatũ.d pbẽ.nõ tñ dz retieri pbẽda
loco pignoris.ar.d.c.significatũ. vel ẽt
põt retin ri si ↄsuetudo sit q ñ assigne
tur pbẽda quisqz tale qd soluerit. In h
eni cãu fit pmutatio spũalis ad spũale
qd lz de. re.pmu.c.ad qstiões Pa.tñ i
c.Jacob⁹.eo.tz.q si statutũ iponit tale
on⁹ recipiẽdo vel recepto de nouo: vt te
neat soluere certũ qd ẽt ecclie vl ad cul
tũ dei q ñ vz sine simonia. z fac.d.c. ex
multis.cũ alijs. Si vero statutũ ipõit on⁹
pbẽde: sic vz i fauorẽ cult⁹ diui.ar.c.si-
gnificatũ.de pbẽ.z.c.vnico.vt ec. bene.
z ar.i.c.si pp tua debita.de rescrip.li.6.
z hec magis plz: sed nec primam opi.
ↄdẽno.

6 Scds ẽ cũ aliqd p opib⁹ spũalib⁹ ali
cui psbro dat q ad ea als nõ tñr.12.q.
2.charitatẽ. Aduerte tñ q i hoc fuerũt
opi.vt refert Pa.i.c.significatũ. d pbẽ.
magis ista opi.plz Pa.z gl.i.d.c.signi-
ficatũ.z Ri.i.4 di.25.ar.3.q.i.z Ho.z
Hof.z Inno.i.c.qsti.ne pla.vi.su.q te
nent q licite põt aliqd recipe sacerdos
p missis celebrãdis z alijs spũalib⁹ ad
mistrãdis: dũmõ nõ itẽdat vẽdere spi-
rituale seu recipe pecuniã p spũalib⁹: sz
poti⁹ p suitio z recõpẽsatiõe labor dãi-
nor q sust.et trahẽdo ibi morã z sua su
stẽtatiõe. z q ad ea exhibẽda nõ sit ex
offõ obligat⁹: qz si itẽderet recipe p spi
rituali eẽt simonia.c.iudices.i.q.i. Si
mili eẽt simonia si sacerdos prochial a
suis subdit h exigeret: qz ad h tñr q nec
ẽt p sũptu pt aliqd accipe ab eis sine si
mõia p quocũqz spũali.c.vẽdẽtes.i.q.
3.ab alijs aũt bñ põt. Ueꝝ est q Hof.z
Ray dicũt q si talis sacerdos q ẽt ñ ob
ligat ex offõ hz sũpt⁹ necessarios aliũde
q dz grãs cãtat: q si facit p pecũia aut
est simõia aut auaricia: sz cũ simõia ñ
posst eẽ: cũ ñ itẽdat vẽdere spũale: z ne
mo teneat suis stipẽdijs militare.c. cũ
sit eo.ergo ibi vl turpe lucrũ: vt pz i. d.
c.iudices: z arg 12.q.i.illi q.vel ad mi-
n⁹ hz spẽ mali. tu vero tene q tria ↄcur
rere debẽt vt liceat. Primũ q ñ capiat
nisi p sũptu vel labore. Scdm q nõ sit
ex offõ obligat⁹ mistrare. Tertiũ q nõ
hẽat aliũde sũptus necessarios.

7 Sz si sacerdos prochial ñ hz sũptus
necessarios nũqd poterit sine simonia
exigere aliqd p spũalib⁹. Re.hz Pa.i.c.
suã.eo. q si põt aliũde sibi hõeste victũ
qrere: puta scribẽdo z hmõi sic ñ pt exi-
gere sz laborare dz manib⁹.9 .di.c.cleri-
cus. Si vero nõ põt: tũc eps dz sibi pui-
dere vel popul⁹ põt cõpelli ad pstãduz
sibi necessaria p victu. z facit gl. bona i
c.ois xpian⁹.de cõse.di.i.q dicit q põt
subtrahere sacramẽta populo nisi obla
tionẽ faciat. Et hz hãc distinctionẽ itel
lige glosã z tex.in.c.pcipim⁹.21.q.2. et
secũdũ pdicta limita: qz vnũ sine reliq
nõ pcedit.i.q.3.si quis obiecerit.

8 Tertius ẽ qñ datur aliquid p vita e
terna vel remissiõe suorũ peccatorum
secũdũ illud Daniel.4. Peccata tua e-
lemosynis redime.de testa.c.si.13.q.2.
aie.82.di.psoyter.i gl. Rõ.qz pdicta p-
ponũtur nobis venalia a deo pro mo-
neta dilectionis z operib⁹ charitatis:
qz elemosyna nõ est preciũ vite eterne:
nisi inqtuz iperat a charitate: nõ sic a-
lia spiritualia que cõferuntur per mi-
nistros ecclesie.

Utꝝ faciẽs votũ devt obtieat qd tpa
le sit simõiac⁹.vid.s. Uotũ pmo.§.9. 9

10 Quartus est quando datur aliquid
pro redimenda vexatione que sibi fit i
re spirituali.c.dilectus.el prio.eo. Qd
limito verum quando certus est de in-
iusticia que sibi fit. Secus esset in du-
bio: quia nõ liceret. Unde si episcopus
me iniuste excõmunicet possum sibi da
re pecuniaz vt sententiaz reuocet z me
absoluat secundum glo.in.c.ad aures
eo. Inno.ibidem tenet contrarium: scz
q nõ potest sine simonia. Sed Jo.an.
ibidem z sequitur Pa.dicit q si tali i-
minet aliquod graue preiudiciuz ex ta
li dilata absolutione: puta quia debe-
bat eligere vel eligi: vel currit sibi pre-
scriptio z huiusmodi: sic vera est opio
glose: quia tunc redimit vexationẽ suã.
d.c.dilectus. Si non subest sibi aliqd
preiudicium ex dilatione absolutionis
tunc est vera opi. Inno. z ideo habeat
recursum ad superiorem.ar.c.nullus.
de iure patro. Idem dic de suspensiõe
vel interdicto.

11 Utꝝ possit aliqd dari i pdicẽti mihi d
iure vel de facto ne sequar aliqd spũa-

le.ff.'Pa.i.c.Matheus.eo.φ nō licȝ pro
iure q̄rendo sine simonia.ar.c.signifi-
casti.de elec.Nec ēt p possessione habē
da post ius quesitum ſm Inno.in.c.
ad aures.de simo.ꝛ gl.16.q.7.decimas
sed p iure q̄sito sic: vt in.d.c dilectus.
vbi 'Pa.ēt addit limitādo predctā.φ si
propter potentiam aduersarij non pos-
set apud superiorem de facili consequi
possessionem: tunc vt euitet magnum
incomodum: posset aliq̄d dare sine si-
monia: sicut dctm̄ est de absolutōne ab
excoicatōne. Si vero iniuste possidet.
non potest aliquid dare sine simonia vt
non vexetur. Silr ne episcopus eum
iuste deponat vel ne accusetur iuste vel
illi qui pretendit ius in beneficio: q: tē
non esset redimere vexatōem: vt no.in
c.nemo.eo.ti. Hic aduerte φ residens
spūale quod vsurpat solum ex pecunia
licȝ dans possit sine simonia redimere: tn̄
ille a quo redimit̄ ē simoniac⁹ ſm Ho.
12 ¶ Utrū possit sine simonia aliq̄d dari
p̄sbytero p baptismo q̄ n̄ vult alr bap
tizare. ff. 'Pa.i.c.cū in eccl'ie.eo.ti.φ i
adulto n̄: q̄a pp ɔtritōem pōt saluari:
ar.c.debitū.ꝛ q̄d ibi no.de baptismo: ꝛ
i.c.2.de presby. non bap. Sed p īfāte
sunt opiniones. Aliq: vt Tho.ſa ſe.et
'Pe.de taren.ꝛ 'Pe. de palu.in.4.ꝛ gl.
in.c.baptizandis.1.q.1.dicunt φ n̄ sūt
faciēda mala vt veniant bona.14.di.c.
q̄d ait loth.ꝛ ibi glo.ꝛ.46.di.sic. Sed
'Pa. vbi.s.ꝛ Ricar.ꝛ Landul.i.4.di.
25.reputauit vt i adulto: q: bona volū
tas suffic̄ i tali cāu. Sȝ q̄n q̄s hȝ puerū
ꝛ n̄ repit̄ ali⁹ q̄ possit baptizare vl' sciat
vtputa q: ē mut⁹ vl' n̄ hȝ man⁹ ille qui
q̄rit φ baptizet̄ nec aliū hȝ: φ tūc licite
dat; q: n̄ emit spūale: nec hoc debet in-
tendere: sed remouere vexatōem ꝛ im-
pedimentum. ꝛ debet intendere emere
tpale.s.aquam solum.ꝛ hoc tene.
13 ¶ Utrū licite det̄ pecunia pagano vt se
baptizari pmittat. ff.i gl.1.q.2.i.c.φ
pio.recitant̄ opi.sȝ tene opi. 'Pa.i.c.cū
in eccl'ie. eo. φ dic̄ φ si pp pauptatem
timeret venire ad fidē: tūc licȝ ei aliq̄d da
re vt veniat. Si vero n̄ hȝ volūtatē veniēdi
nisi pp cupiditatē: tūc n̄ licȝ: q: baptism⁹
ei parū pdesset.15.q.1.n̄ ē.immo peccat
q: abutit̄ bono.ꝛ silr dātes.ar.23.q.5.
ad fidem.nisi pbabilr p̄sumeret φ po-
stea mutabit voluntatem.
¶ Quid si eccl'ia mea vel p̄benda me re 14
moto alteri est assignata. ff. φ si pro
p̄cio eam recupero vel redimo simonia
est: siue iuste siue iniuste sim amotus.
Secus an̄ p̄uatōem si iuste tenebam:
q: sic ē redimere vexatōem meam.con-
cordat Inno.i.c.ad aures.eo.ꝛ 'Pa.in
c.Matheus eo.ti. Intellige dn̄ remo-
tus ē a p̄lato supiori: q: secus si expel-
leret̄ ab aliquo tyrāno.nā tūc ēt post re
motōnem posset dare.
¶ Utrū sit simonia si pecunia dat̄ ep̄o 15
vt nō ɔferat simoniace. ff.'Pa.i.1.d.c.
cū in eccl'ie. φ sic ex parte recipientis:
sed non ex parte dantis.
¶ Utrū capl'm dās aliq̄d alicui q̄ electi 16
onem impedit de quo constat φ in ele
ctōne nullū ius habet vt desistat sit si-
moniacum. ff. φ n̄ si īpediret ne sim-
plr electō fieret.sed si īpediret ne iste vel
ille eligeretur: sic non posset: sicut nec
ille cuius electōem impediret ſȝ 'Rodo.
¶ Quintus casus est quando procura 17
tio datur episcopo pro visitatione vel
consecratione ecclesie.de censi.c.cum a
postolus: et de simo.c.cum sit romana
de prescrip.c.cum ex off.cij: et 10.q.3.re
latum. et licet diuersimode doc. velint
assignare rationem: tu tamen dic φ h
fit legis auctoritate: et ideo non pecca
tur.23.q.4.qui peccat. Aduerte tamen
φ tunc licite potest dari quando est p-
curatio moderata. de qua vide infra
Uisitatio.§.3.aliter non liceret.
¶ Sextus casus est quando exigitur 18
in pactum expresse quod a iure permit
titur: vt dictum est in precedenti.§.vel
quod inerat: vt in.c.olim.el.1.de resti.
spo.et ibi 'Pa.Io. vt dicit idem 'Pa.in
c.1.de eo qui mit.in pos.quia licet spi-
ritualia non accipiant estimationem:
tamen interesse ex eis prouemiens h̄[illegible]
potest esse extimabile: et super eo tanq̄
sup tpali pcedi p̄t: vt dic̄ gl.i.c.commi.
de of.dele.
¶ Utrū vicarius recipiendo salarium 19
sit simoniacus. ff.'Pa.i.c.ne pre.vi.su.
φ n̄: q: locat opas suas: sicut nec asses-
sor: vt i.c.statutū.de rescrip.li.6.nec ad
uo atus.14.q.5.non sane.
¶ Septim⁹ casus est q̄n quod exigit̄ 20
per modū illuiatōis exigit̄: vt [illegible]

ſerꝟolenti ītrare religionē ꝙ aliq̄d ſe-
cū portet vnde poſſit viuere. Quod cre-
do ꝟeꝝ ſꝫ Pa. ī. c. nō ſatis. eo. dummo
do non deducatur ī pactuꝫ. ⁊ ita ꝯcor.
Inno. in. c. tua. eo. ti. q̄ videt̄ tenere: ꝙ
n̄ l; dicere ſi vis viuere mecum porta te
cum. ⁊ glo. ī. d. c. n̄ ſatis. q̄ dicit ꝙ licet
ſic dicere. de quo tamē dic vt īfra Si
monia. 4.
21 ¶ Octauus cāus quando ſubeſt con-
ſuetudo ꝟel aliquid pro ſpūalibꝰ exigat̄
de quo tamen dic: vt. ſ. Conſuetudo.
§. 12. Aduerte ēt ꝙ illud hꝫ locum vbi
a laicis debet̄ aliq̄d clicis. Sed vbi cō
ſuetudo ē ꝙ a laicis aliq̄d exigatur: tē
dic ſm Pa. in c. Iacobus. eo. ꝙ ad pri
uatū comoduꝫ clericorum n̄ vꝫ: ſed bn̄
in fauorē diuini cultus ſi n̄ p̄ceſſit in-
tellige actō an̄ ſacrorū exhibitōem: et
ꝓpterea dicit Inno. ⁊ Io. de ligna. in
d. c. ad apłicam. ꝙ ꝯſuetudo q̄ dat̄ ali-
q̄d ad receptōem ſacrorū ē corruptela:
nec vꝫ q̄tuncūqꝫ lōga: ⁊ qn̄ non p̄ceſſit
exactō quare valeat ī laicis ⁊ n̄ clericis
Rō diuerſitatis eſt: q: laici videntur ſe
obligaſſe ſub nomīe cuiuſdaꝫ oblatio-
nis. facit quod no. in. c. nouū genus. de
deci.
23 ¶ Nonꝰ cāus ē qn̄ q̄s cā ꝑmutatōis ali
quid dat in recōpēſatōem maioris bn̄
ficij. d quo dic vt. ſ. Permutatio. §. 6.
Et aduerte ꝙ tractatus ꝑmutationis
inter ꝑtes ſuꝑ beneficijs nō inducit ſi
moniā: vt. ſ. Permutatio. §. 4. imo vt
dicit Car. in Cle. vnica. de re. ꝑmu. ī re-
nunciatione exprimi pōt: ꝙ cā ꝑmuta-
tōis renūciat ſine ſimonia: q: a iure ꝑ-
mittitur. de ele. ſignificaſti. de re. ꝑmu.
c. vniuerſorū. ⁊. c. vnico. de re. ꝑmu. li.
6. ⁊. d. Cle. vnica.
24 ¶ Decimꝰ caſus ē: qn̄ vaſa ſacra vēdunt̄
q̄ lꝫ ſint ānexa ſpūali: tn̄ vēdi pn̄t ſine ſi
monia: n̄ habito reſpectu ad formā ꝯſe
cratiōis ſm Ric. in quol. 2. q. 22. ita tn̄
ꝙ alteri ecclie ī eadē forma vendantur
Sꝫ ꝑſone ſeculari n̄ lꝫ vēdere: niſi reda
cta ī priſtinā maſſam. Et idē dico de ve
ſtibꝰ ſacris ꝙ alteri ecclie vēdi poſſūt.
25 ¶ Sꝫ nūq̄d lꝫ aliq̄d exigē ꝑ chriſmate
habito reſpectu ad liquorē. R. Pa. ī. c.
ca q̄ d auaricie. eo. ti. ꝙ n̄ ſit ſimonia:
q: chriſma ī q̄tū ſacrꝫ ē n̄ ſolū ē ſpūale
ſꝫ ēt inquātū liquor ē q̄d. ſpūale. 1. q. 1.
placuit. el. 2. ſimiliter nec panis benedi-
ctus vel candele benedicte.
¶ Undecimꝰ caſus ē qn̄ vēditur depen- 25
dens ſiue ꝯſequēs ad id qd̄ depēdet a
ſpūali ſm Ric. vbi. ſ.: ſicut ē ꝑceptio de
cimaꝝ ⁊ fructꝰ beneficioꝝ: panis obla-
tus vel cera: granuꝫ: ⁊ hmōi q̄ offerunt̄
in ecclia. Nā ius ꝑcipiēdi ſpūale ē ⁊ vē-
di nō pōt: ſed bn̄ fructꝰ. Et iō dic̄ Pa.
in. c. 1. ne p̄. vi. ſu. ꝙ p̄latꝰ bn̄ pōt vēdere
obuētiones iuriſditiōis tāq̄ fructꝰ ſm
glo. ibidē. ſed tn̄ ſꝫ Inno. nō debet ven
di exercenti. illā iuriſditionem: ⁊ bene
q: ꝓpter cōnexitatē vident̄ vendē ip̄am
iuriſditionem. 1. q. 3. c. ſi quis obijcerit
Silr alij fructꝰ ecclie ſꝫ Ho. vēdi poſ
ſunt cū ſint corꝑales: intellige verū a be
neficiato q̄diu ipſe viuit nō a prelato
qui hꝫ ius ꝯferēdi. ar. c. vnic. §. fi. vt ec
clie ben̄. et ſilr dicit idē Pa. in. c. fi. ne
pre. vi. ſu. ꝙ poſſunt locari laico obuē-
tiones ecclie: dūmō ponat clericuꝫ loco
ſui ꝑ recolligendis: ne preſumptuoſe ad
altare accedat vbi fiunt oblationes. ar.
c. 1. ⁊. 2. ne cleri. vel mo.
¶ Utrū dās pecuniā ꝑ adminiſtratio- 26
ne rerū eccleſiaſticaꝝ cōmittat ſimoni-
am. R. Pa. ī. c. conſulere. eo. ꝙ ſic. ⁊ ibi
tex. Hoc limito ſm glo. in. c. Salua-
tor. 1. q. 3. qn̄ tal̄ adminiſtratio hꝫ aliqd̄
ſpūale annexū: al̄s nō. q: tꝑalē iuriſdi-
tionē poſſꝫ dare ſub pēſione annua. Et
idē dic: ſ. ſimoniacū ſi dat̄ ꝑ admini-
ſtratione pauperum et hoſpitaliū. 1. q.
7. ſi q̄s oēm. ī glo. ⁊ in aut̄. de ſan. epis.
§. ſꝫ neqꝫ ſm Pe. de ꝑuſio. tractatu de
canonica portione epī. c. 4. ſiue hoſpita
lia ſint auctoritate epī ꝯſtructa: ſiue nō
ſecus ſi dat vt recipiatur ad ſeruiendū
ſolū ſine aliquo iure ꝯſequēdo. Et ſic ī
tellige. c. vnicū. vt ecclia. bene. ꝙ ecclia
ī. ꝑlatura ſb annuo cēſu cōcedi nō p̄t.
d ſimo. c. n̄ ſat. 21. q. 2. precipimꝰ. Unde
emēs p̄poſiturā. yconomicatū. vicē dn̄ꝫ
aduocationē: caſtaldū: ⁊ hm̄ōi ſimoni-
acꝰ ē. 1. q. 1. ſi q̄s epū. ſꝫ tn̄ limitationē p̄
dictam.
¶ Utꝝ dās aliq̄d vt ſeruiat tāq̄ vicariꝰ
ī ecclia ſit ſimoniacꝰ. R. Pa. ī. c. ad no-
ſtrā. eo ꝙ ſic vide bonū tex. cū gl. ī. c. lꝫ.
de penis.
¶ Utꝝ vēdēs villā ⁊ iꝰ ꝑſonatꝰ qd̄ hꝫ in 28
ea ſit ſimoniacꝰ. R. Pa. ī. c. querelā. de
ſimo. ꝙ ſic

timo. ꝙ ſic. q; copularia facit venire copulatū pͥncipalr̄: ⁊ nō acceſſorie. Sec⁹ ſi dicat vēdo villā cū iurepatronat⁹: ⁊ ſic itellige Jo. an. in. c. i. de iurepatro. li. 6. Ego āo quo ad ɔſciētiā recurrerē ad itētionē ſi habuit. ſ. animū vendēdi ius patronatus ſpālr̄: ⁊ ſic ſit ſimoniacus: qḋ pꝫ qñ plus vēdit villā: aſs nō.

29 ¶ Undecim⁹ caſus ē qñ eps ſcipit clericū ad ſeruitiū ſpūale ⁊ tpale p̄ſtañ. ſi bi cū pmiſſioue ꝙ ānuatim ſoluet ſibi certū ſalarium donec ſibi puiderit de bñficio Nō licet ꝟ ſm Ho. dūmō ſpāliter nō ſe obligauerit ad ſeruitiū tpale p̄ſtanđ. nec cōmittitur ſimonia poſtmodū remittēdo ſalariū cū cōferꝫ bñficiū: q; ſalariū erat ſub cōditione: ⁊ fctā collatione bñficij expirat cōditio. Juſti. ꝟ ver. ob. §. oīs. Secus ſi pmiſſio ſalarij fuiſſet pura et ppetua. ar. c. veniēs. eo. ti. Qḋ qdē Pa. i. c. cū eſſet. eo. credit verū ꝙ lꝫ qñ p̄latus nō idicitꝫ pͥncipalr̄ pp ſeruitiū: ſed q; ille q̄ mereꝫ. alr̄ ſi cā finalis ſit ſeruitiū nō licꝫ. ar. c. graue. ꝟ p̄ben. ſec⁹ ſi ſit cā impulſiua.

30 ¶ Quid de illo q̄ recipit pmiſſionē bñficij p̄ſtandi p voce electionis dāda. ſꝫ ſimoniacus ē. c. de hoc eo. ti. Jdē dic ſi recipit pro electione nō īpediēda: ſiue añ ſiue poſt. dūmō nūdū ſit ius acq̄ſitū ī ea electione. nā acq̄ſitio iure licꝫ redimere ſuā vexationē. vt. ꝟ. 4. caſu.

31 ¶ Tertiuſdecimus caſus ē qñ pecunia daꝫ p tpali iuriſdictiōe hñda ſm Pa. i c. i. ne pre. vices ſu. ſꝫ tñ licꝫ nō ſit ſimonia ē graue pctm̄. facit ad ꝟ. c. nēo. et qḋ ibi no. e. ti. ⁊. i. q. i. i ſūma. Et glo. i. i c. qm̄. ne pre. vi. ſu. q̄ tꝫ ꝙ ē ſimonia. dꝫ itelligi āa ſm Pa. i. d. c. qm̄. qñ tpalis iuriſdictio hꝫ dependētiam ab officio eccłiaſtico: q; p talē ɔnexitatē cōmittitur ſimonia. d. c. cōſulere. eo. ti. ſꝫ qñ ñ hꝫ depēdētiā ab officio eccłiaſtico: nō ē ſimonia ſed turpe lucrū ⁊ ɔ legē ſm Pa. i. d. c. i. vt ī autē. vt iudi. ſine q̄. ſuffra. ⁊ ī autē. de mā. pn. §. illud. Ho. tñ tꝫ ꝙ ſit ſimōia dare pecuniā vt pmoueatur q̄s ī iperatorē. vł regē ptātē vł rectorē alicui⁹ ciuitatis: q; iuriſdictio eſt ſpūalis. i. q. 3. ex multis. Uñ vēdere gaſtaldionatū. vł yconomatū ē ſimonia cū. i. q. i. q̄sepꝰ. ⁊. i. q. 3. Saluator. Oīs eñ ptās a deo ē. ⁊ iō ſpūalis videꝫ. Sꝫ credo ſit verior opi. Pa. imo ꝟe. tꝫ ꝙ ſꝫ lꝫ dare aliq̄d p hañdo officio tpali. de q̄ vide. ꝟ. Officiuꝫ. §. i. ⁊ dic vt ibi.

¶ Quartuſdecim⁹ caſus ē qñ ſpūale p ſpūali exigitur: vtputa. vn⁹ dꝫ dicere p mā miſſā: alr̄ ſcđam: ⁊ cōueniūt adinuicē ꝙ vn⁹ dicat miſſā p alio: ⁊ ecōuerſo Tho. āo tꝫ: ꝙ ſi iteruentat pactū erit viciōſū: niſi bñficio vł pſonatui ſit ānexū tale on⁹: vtputa p̄bēde. ſ. ꝙ q̄ eā habuerit dicat miſſā ꝟ btā ꝟgine: vt ex̄ de prebē. c. ſignificatū. Silr̄ videꝫ tenere Ric. in. 4. di. 25. ar. 3. q. i. dicēs ꝙ ſi duo ſunt baptizādi: ⁊ vn⁹ dicat baptizabo te tali pacto ꝙ baptizes me ꝙ ē ſimoniacum. Rō q; ī talib⁹ nulla pactio vel cōuētio dꝫ iteruenire. c. tua nobis. eo. ti. ꝟ ppł duo. Pmo q; res a nō dño emiꝫ ſicut a miniſtro ſacramētoꝝ q̄ nō ē dñs. Secūdo q; ē ɔ rōem gr̄e ꝙ vendaꝫ. Sꝫ tu aduerte ꝙ qñ vn⁹ teneꝫ diceꝫ pmā miſſaꝫ ⁊ cōuenit cū eo q̄ teneꝫ dicere ſcđaꝫ p ſcđa dicenda: vt al⁹ dicat pmā: ꝙ ly p: nō denotat appreciationē ſꝫ adminiculationē: cū ille nō poſſit dicere miſſā p alio: niſi dicat p eo: ⁊ iō lꝫ: ſed ī caſu p̄dictoꝝ doc. li pro dicit appciationem ⁊ iō illicitū ē pactū: ſꝫ bñ poſſet dicere ſꝫ p̄dictos doc. Hodie ego dico pro te: vł te baptizo: ⁊ rogo vt cras dicas pro me: vel baptizes me poſtea ⁊ hmōi ſine pactione.

¶ Quintuſdecim⁹ caſus qñ datur ratione puocationis ad orañ. ſicut qñ datur elemoſyna religioſis paupib⁹ vt p uoceꝫ orare ⁊ miſſas dicere p eis. de q̄ dic vt īfra Simonia. 3. §. 9. 33

¶ Sextuſdeim⁹ rōe punctionis: ſicut ī abſolutione excōicationis exigiꝫ pecunia ñ p abſolutiōe q; eſſet ſimonia: ſed p punctione peccati. c. ad aures. eo. cor. Ric. vbi. ꝟ. ⁊ addit: caueat abſoluēs ne ī hoc magis intendat deſeruire cupiditati: ꝙ correctioni. 34

¶ Decimuſſeptim⁹ rōne liberalitatis: q; gratis daꝫ ⁊ gratis accipiꝫ nō rōne alicui⁹ ſpūalis. i. q. i. q̄cq̄d. ſꝫ tñ notabilitas ī tali dato facit p̄ſumptā ſimoniā vt i. c. ⁊ ſi q̄ſtiones eo. ti. 35

Jmonia

3. Circa bñficia dignitates ⁊ officia: ⁊ primo circa electionem ſeu promotionē queritur.

A

1 ¶ Utrum reges ꝛ pͥncipes ꝛ alij recipien-
tes pecuniā vt cōsentiāt electioni seu
pmotiōi ad aliquā dignitatē vel plātu
rā sint simoniaci. R. Pa. i. c. de hoc. eo.
ꝙ sic: ꝛ tenēt restituere illi ecclie de cu-
ius platura agebatur: lꝫ nō esset d̄ bonis
ecclie: vt pꝫ i eodē. c. de hoc.
2 ¶ Quid d̄ canonico q̄ ꝯuenit cuꝫ alijs
canonicis vt ꝯplaceāt sibi d̄ aliq̄ canoni
co recipiēdo: ꝛ postea sp̄e eis ꝯplacebit
de alio. R. ꝙ simonia ē. c. q̄ pio. i. q. 2.
3 ¶ Quid si dicat aliq̄s co. nūq̄ ꝯsētiaꝫ
ꝙ aliq̄s fiat canonicus nisi mihi ꝯsentiatur
d̄ meo. R. s̄m Ray. Simoniacus ē. Si t̄n
ꝯsuetudo eēt ꝙ qn̄ vnus fuit exauditus in
vna ꝙ alij postea exaudiatur i alia: posset
tūc talē ꝯsuetudinē rogare seruādā. ar.
63. di. q: igitur. de ꝯsti. c. cū omēs.
4 ¶ Utrum cōmittat simoniā q̄ facit pactū
cū illo cui bn̄ficiū cōfert vt retineat ali
quā portionē ex redditibus bn̄ficij. R.
Pa. i. c. i. vt ecclia. bene. ꝙ sic. No. t̄n ꝙ
ep̄s ex iusta cā ꝛ necessaria pōt statuere
vt redditus certi t̄pis bn̄ficij vacātis d̄pu
tētur ad certū vsū laudabilē. facit. c. vlt
mū. de ver. sig. Itē p solutiōe suoꝝ d̄bi
toꝝ: itellige ꝯtoꝝ noīe ecclie; secus sit
ꝯxisset noīe p̄uato: vt no. glo. i. c. i. d̄ so-
lu. facit. c. si pp tua. de rescrip. li. 6.
5 ¶ Utrum pmouēdus i rectorē alicuius ec-
cl̄ie ꝛ paciscēs vt soluat pēsionē maio-
rē collatori sit simoniacus. R. Pa. i. c. cū
clerici. d̄ pac. ꝙ sic. Siliter ēt si pmouēdus
ppa auctoritate obliget se ad pēsionēꝫ:
ꝛ nō tꝫ collatio s̄m Pa. ibidē: lꝫ Jo. an.
teneat ꝙ tenet.
6 ¶ Circa officia q̄rit q̄d de presbro q̄ vē
dit offm̄ portādi aquā bn̄dictā p suam
pꝛochiā. R. s̄m Rodoñ. ꝙ licite pōt fieri
si vēdit emolumēta sibi ex ꝯsuetudine
ꝯuenire ꝯsueta. Si aūt vēdit tale offm̄
nō ē simonia: sꝫ turpe lucrū. Si aūt vē
dit aquā bn̄dictā vel panē bn̄dictū sic ē
simonia s̄m Alex. ꝛ Rod. q: i receptione
taliū ꝯfert remissio venialiū pctōꝝ.
7 ¶ Quid si q̄s vēdat offm̄ claudēdi bo-
stia vel pulsādi cāpanas ꝛ hmōi. R. s̄m
Rod. ꝙ simoniacus ē sumptio noīe simo
nie large sicut talia officia sūt sp̄ualia
large Si t̄n datū sit alicui tale officiuꝫ
gratis ꝛ ꝯsuetudo sit loci ꝙ possit po-
nere alium loco sui: ꝛ locare ꝛ vēdere ad
vitā ip̄ius dātis: nō esset simonia s̄m Ro
do. Sꝫ tu aduerte q: i. q. 3. c. i. d̄r ꝙ nō
ē sacri muneris officiū claudere hostia
ecclie: sꝫ t̄m sibi ānexū vel vnitū. Et dicit
gl. ibi ꝙ tūc ē simōia emere aliquā ad
ministrationē vel officiū ecclie qn̄ ē an
nexū alicui sp̄uali. vel ꝯsueuit p clericum
exerceri solū: ꝛ sic tene ꝙ ē simōia ven-
dere officiū: secus vendere redditus
8 ¶ Quid d̄ dātibus aliq̄d vt possint i pro
chia vel ep̄atu q̄rere vel q̄stuare. R. s̄m
Tho. i q̄l. ꝙ sacerdotes: plati recipiētes:
simoniaci sūt cū ꝑsuasio sacerdotis sp̄ua
lis sit ꝛ ei credatur: q: plati aut p̄sbri sūt:
ꝛ sic ē simōia respectu plati vel p̄sbri cō-
cedētis: respectu xpo dātis: sacrilegiū ē
q: ibi ē defraudatio elyarū ꝯ itētioneꝫ
dātiū: ꝛ tenetur vterq; ad restitutionē: si
tales q̄stores sūt scelerati vt sūt cbiara
tani: sꝫ q̄ ad restitutioneꝫ dic: vt Resti-
tutio pmo. i ver. turpiter. §. i.
9 ¶ Utrum liceat dare vel accipe pecuniā p
orone: p̄dicatiōe: dei laude: vel pcessiōe.
R. s̄m Ric. vbi. s̄. ꝛ Astē. li. 6. ti. 55. ꝙ nō.
Hoc eni ꝛ silia dicūtur sp̄ualia i quātū ex
gra pcedūt ꝛ ad gratiā disponūt: q̄ t̄n p
hominū ministeriū exhibētur: ꝛ iō vēdere
i his ꝙ ē sp̄uale simonia ē. Et iō q̄ p̄di-
cat pͥncipaliter vt laudē vel fauorē ꝯseq̄tur
humanū vel lucrū simoniacus ē: saltē mē
talis. i. q. 3. nō solū. Aduerte t̄n ꝙ dan-
tes elyas paupibus aut religiosis: vt ipe
trēt orōnis suffragiū nō dāt q̄si itēdēt
emere orōnes: sꝫ q̄si p gratuitā bn̄ficen
tiā eos puocare ad orañ. p se gratis et
ex charitate: ꝛ sic nō peccant.
10 ¶ Quid d̄ statuētibus i aliq̄ ecclia ꝙ p
cessio nō fiat i aliq̄ funere: nisi tāta pe-
cunia legasset ecclie. R. s̄m Ray. ꝛ Tho.
ꝙ simoniaci sūt. ar. de iureiur. c. sicut.
el pmo ꝛ scdo. sec9 si statueretur ꝙ legātibus
talē sūmā fieret talis honor vel pcessio
ar. extra. eo. c. cū sit. Rō diuersitatis ē
q: i pmo ē exactio q: p̄supponit ꝙ pro
minori nō fiat. i scdo hꝫ spēm gratuite
recōpensatiōis: q: non negatur ne ēt fiat
p nō legātibus: ar. d̄ iureiur. c. sicut el
primo ꝛ scdo.
11 ¶ Utrū liceat dare pecuniā pro āniuer
sario celebrādo ꝛ hmōi. R. Ricar. in. 4.
di. 25. ꝙ nō. licet pro hoc pactuꝫ facere
de danda pecunia: sed si ex deuotione
detur ecclia debet celebrare. Inno. ve-
ro in. c. q̄m enormis. ne pre. vi. su. dicit
ꝙ non solum

ꝙ nō solū lz:sed ēt est meritoriū aliq̄s
redditus ꝯstituere i eccl'ia vt ibi fiat an
niu'rsariū p aliquo:sed ħ cōstitui ñ p̄t
p donatorē:q2 nō lz ei cōditōes sp̄ūales
apponere:ſʒ iſti tp̄ales:vt redēptioneʒ
captiuoꝝ.12.q.2.aurū3. sed pōt consti
tui p illos q̄ hñt anniuersariū fac.f.ex̄
de p̄ben.c.significatū.'Ho.in.d.c.qm̄.
tʒ ꝙ pōt ipoṅi tale on⁹ redditib⁹: ſʒ dic̄
tutius fore relinquere sic.relinquo tali
ecclesie annuatī3.10.lib.super tali pos;
sessio.ie diuidēdas inter eos solūmodo
qui meo anniuersario interderūt:ꝛ rogo
vt fiat omni anno.

12 ¶ Utrū canonic⁹ vadēs ad horas cano
nicas principaliter p denariis horariis
sit simoniac⁹?R. Ho.in.c.eti3.de ve.
sig.ꝛ sequit̄ Jo.an.de cle.nō re.c.vnico
li.6.tʒ ꝙ nō est vera simonia:q2 nulla
exp̄ssa pactio īteruenit ſʒ ꝙ grauit̄ pec
cat:ꝛ mētalē simoniā cōmittit:ſʒ p so;
laʒ p̄niaʒ satisfacit.c.tua nos.de simo.

13 ¶ Quid si cl'ic⁹ p p̄cio vigilet ad defun
ctū ꝛ dicat psalteriū?R. Ho. ꝙ si fecit
pactū p eo legere psalteriū ꝙ simōia ē.
Si aūt ꝙ vigilaret nō ē simonia lʒ sciat
tacite ꝙ debeat legere psalteriū.ar. de
preben.c.significatuʒ:q2 sic vendit labo
rē:quē nō tenet̄ impendere.

14 ¶ Quid si maior cruce nō ipōtet̄ nisi p
certo p̄cio?R. Ho. ꝙ ē signū auaricie:
ꝛ inducit viciuʒ simonie.c.audiuimus.
eo. Silr̄ est simonia qñ taxat̄ p quāta
pecunia q̄s ponat̄ in tali sepultura:cuʒ
ibi sint plures ſm 'Ho.

15 ¶ Utrū pactū de lecto redimēdo antea
ꝙ corpus ad ecclesiā deferat sit simōia?
R. ꝙ nō q2 lect⁹ ꝛ hmōi est q̄d tp̄ale: ꝛ
iō pōt vēdi:redimi:ꝛ hmōi.si tñ clerici
nolēt sepelire nisi pri⁹ iposito p̄cio d eo
redimēdi:sic vr̄ simonia cū fiat pactuʒ
de tp̄ali ad sp̄ūale ſm 'Ho.facit.c.vlti.
de re.pmu. Silr̄ ꝯmittit̄ simonia si cle
rici nolēt sepelire nisi fieret eis cautio
ab heredib⁹ defūcti de receptiōe eoꝝ q̄
cū funere portāt:ꝛ silr̄ qñ nolūt sepeliri
sine pecunia.c.questa.est. 3.q.2.

16 ¶ Utrū sit simonia p m̄rimonio dare
pecuniā.R.ſm Ri.in.4.di.25.q.1.ꝙ p
ut m̄rimoniū ē sacr̄ʒ cad'is i dispēsatio
ne mistroꝝ eccl'ie:sic vēdi nō pōt:ꝛ iō si
moniac⁹ ē q̄ p bñdictōe nub'tiū pecu;
niā exactā accipit.c.cū in eccl'ie.eo.put

ꝓo m̄rimoniū ē officiū nature:sic lʒ da
re ꝛ accipere p̄ciū sicut ꝛ p aliis officiis
ciuilibus ꝛ corpalib⁹. 17
¶ Sʒ q̄d si nolit bñdicere nisi data pe
cunia?R.Alex.ꝙ dʒ recurrere ad supio
rē q̄ si noluerit corrigere p̄sbyteꝝ vt bñ
dicat gratis tuti⁹ ē abstiere ꝙ peccādi
occasionē dare.'Pa.tñ i.c.dilect⁹.el.2.
eo.ti.tʒ ꝙ i sacris volūtariis nō lʒ aliq̄d
dare p eis habēdis:ſʒ necessariis sic.Et
sic videret̄ tenēdo opinionē ꝙ nō possū
ꝯsumare m̄rimoniū sine bñdictiōe vbi
cōsuetū est ꝙ licite dare pōt cū itentiōe
dandi p redimēda vexatiōe nō emendi
benedictionem.
¶ Quid de sacerdote q̄ nō vult dare li
cētiā p̄rochiano alteri ꝯfitēdi: nisi data
pecunia?R.'Rodo.ꝙ simoniach⁹ ē. Idē
dic de lnia cōicādi aut bñdicēdi spōsas
Aduerte tñ ꝙ si nō intēderet lniaʒ ꝯfi;
tēdi:cōicādi:vel bñdicēdi spōsas ꝛ hu;
iusmōi vēdere:ſʒ sibi puidere sup obuē
tionib⁹ ꝛ oblatiōib⁹ q̄ cū cōtiger ē t ꝛ nō
p'us:nō esset simoniac⁹ ſm 'Rod. 19
¶ Utrū sit simonia ex pacto dare ali;
q̄d p calicib⁹ vestib⁹ ꝛ linteaminib⁹ bñ;
dicēdis?R.'Ray.tʒ ꝙ nō q2 nō inuenit̄
nisi in chrismate bapt̄o cōione eucharī
stia balsamo sepultura:ꝛ basilica dedi;
canda.1.q.1.diuīa.c.placuit.c.vt vnus;
quisq3.ex̄ eo.ti.cū i eccl'ie. Sʒ tu dic ve
ri⁹ cū Gof.ꝛ 'Ho.ꝙ ē simōia.c.ad nraʒ
eo.Idē dic p bñdictiōe abbatū vel ab;
batissaꝝ:velatōe virginū:aq̄ bñdicta ꝛ
hmōi ſm 'Pe.de pal.
¶ Utꝝ archidiacon⁹ q̄ hʒ exalare pmo; 20
uēdos vl̄ ille q̄ rñdet i scrutinio ordinā
di hʒ formā.c.2.d scruti.vl̄ ille mister q̄
legit euāgeliū cū fit ordiatio:sit simōia
cus si aliq̄d recipit ab ordinādis?R. ꝙ
sic.hʒ do.An.in.c.pe.extra eo.
¶ Utrū pretēdens sctitatē quā nō hʒ vt 21
pmoueat̄ ad ordines vel bñficia sit si;
moniac⁹.R.ꝙ nō:ſʒ dʒ agere pniam.c.
mandato.ex̄ eo.
¶ Utrū notari⁹ sine simonia possit ali 22
q̄d recipe p scriptura fcā d ordiatione?
R.Lauf.ꝛ sequit̄ Ber.b:i.i.c. sic ep̄m
1.q 2.ꝙ ñ nec p labore:nec p charta: ſʒ
ep̄s dʒ sibi pcurare.'Pa.ꝓo in.c.i.de si;
mo.tʒ cū glo.ibideʒ ꝛ cōmuniter doc.q̄d
veruʒ est in notario qui habet salariū d
publico.sec⁹ ē i illo q̄ nō hʒ salariū: q̄a

recipere pōt ꝓ suo labore solū cūsideraꝛ
tā q̄litate negocij ñ ordinis:sic:faciūt q̄
pro clericatu tm̄ ꝓ dyaconatu pl⁹ ⁊ hu-
iusmōi:q꜡ sic est simonia.ar.10.q.2.pre-
carie.Idē dic ꝙ est simōia exigere aliq̄d
ꝓ sigillo:nisi expēsas cere ⁊ sigillationis
⁊ clericoꝝ ad hoc d̄putatoꝝ:itellige sup
re spūali ⁊ iurisditōe ecclastica cū nihil
aliō sit nisi q̄dā testificato iudicij sup illō

¶ Utrū recipiēs aliquā ꝓmissionē spūa
litatis.puta bñficij ⁊ hmōi ꝓ aliquo ne
gocio ꝓmouēdo apō sedē apl̄ cā sit simo
niacus?R̄.Pa.in.c.cum essent.eo ꝙ sic
vt ibi.

¶ Utꝝ statutū in fundatōe alicui⁹ eccle
sie factū quo caueꞇ ꝙ q̄sq̄s tm̄ i redditi
bus annuatī dederit iperpetuū recipiaꞇ
pro canonico:⁊ hēat q̄ d̄derit ꝓ p̄bēda
sit simōiacū?R̄.Rodo. ꝙ si tale statutū
fiat ad tp̄s ⁊ p̄ncipaliter intētōe augen
di dei cultū:⁊ ꝙ dās p̄ncipalit̄ pp deuo
tionē det ⁊ sit dign⁹ tolerari pōt.Et idē
dic d̄ mōasterijs d̄ nouo fundaꞇ ⁊ egenis
f.ꝙ q̄sq̄s daret tm̄ reciperet ad illō mo
nasteriū vsq̄ ad certū numerū.ar.c.tua
nos.extra eo.

¶ Utꝝ aliq̄s dign⁹ ordiari vel bñficiari
dās ex pacto vel exact⁹ ianitori vt eū ad
ep̄m ꝓmittat itrare ad peteñ.bñficiū vl̄
ordinē vel electōis ꝯfirmatiōe; sit simo
niac⁹?R̄.ſm Rodo.ꝙ nō:si nō dat iten-
tiōe corrupta.s.vt ꝑ intercessionē ei⁹ cui
daꞇ cōsequaꞇ intentuz:q꜡ si cum tali in-
tione daret esset simoniacus.

2 ¶ Utꝝ aliquis possit induci vt itret re-
ligionē pp pecuniā dādā?R̄.ꝙ.nō.c. di
lect⁹.el.2.e.ti. Sed vt q̄s conuertaꞇ ad
fidē dicit glo.in.d.c.dilect⁹.ꝙ pōt dari.
Hostiē.addit idē posse dici in sacramē
tis necessarijs:sed nō in volūtarijs:Qd̄
limitat Pa.in.d.c.dilect⁹.ꝙ ex pacto vt
conuertaꞇ vel intret religionē vel recipi
at sacra:nō licet sed bñ sine pacto:vt ali
ciatur ad predicta capienda.

¶ Quid de fraternitatib⁹ ita cōstitutꞇ ꝙ
7 null⁹ recipiaꞇ ad eas nisi p̄mittat vl̄
iuret ꝙ ānuatī soluet.10 deñ?R̄.Ray.
si fiat pp causam honestam:puta pau
peribus alēdis:captiuis redimendis.⁊
huiusmodi nō est ibi simonia:immo li-
cite sunt:⁊ qui eas despicit anathemati
zatus est.42.di.si quis despicit.⁊.ar.
16.q.7.sane.Rodoñ.tamē dicit ꝙ si sta
tutū est sb̄ forma negatiua non licet:q꜡
excludit pietatē. Sꝫ sb̄ forma affirma
tiua lꝫ.s.vt q̄sq̄s fuerit recept⁹ dꝫ tm̄:sed
nō placꝫ ꝙ fiat iuramētū pp ꝑiculū per
iurij.

¶ Utrū pro iusticia faciēda dare pecu- 28
niā vel equipolens sit simonia.Ricar.
in.4.di.25.ar.3.q.2.tenet ꝙ sic loq̄ndo
de iusticia ecclesiastica:vt qñ daꞇ ep̄o vl̄
alijs pro reddendo iure super spiritua-
lib⁹.in quo ꝯcor.glo.in.c.vēdētes.1.q.3
Idē tꝫ Rodoñ.ēt sup tꝑalib⁹ si sit ꝑsona
ecclastica que dꝫ reddere ius rōe iuris-
ditionis ecclesiastice.sec⁹ eēt si eēt iudex
secularis seu laic⁹:licet als grauiter pec
cet.Alex.de ales.tñ tꝫ ꝙ etiaꝫ i iudice se
culari vendere iudicium iustū sit simo-
nia:q꜡ hic est act⁹ virtutis:⁊ ita quo ad
aliquid est spūale.sed ꝓ aduocatione a-
ut ꝓcuratiōe ēt in cā spirituali lꝫ aliq̄d
accipere sine simonia. Sed glo.in.d.c.
vendētes:⁊ Ricar.vbi.s.⁊ fortevertius
tenēt ꝯtrariū:⁊ ꝙ ē solū graue pctm̄ accipe
ꝓ iusticia in reb⁹ tꝑalib⁹ ⁊ ei q̄ est iudex.

¶ Utrum sit simoniacuꝫ occultare pec 29
catuꝫ alicuius pro pecunia quando ad
eius officiuꝫ pertꝫ illud reuelare?R̄.ꝙ
sic.c.nemo.immo etiam occultare respe
ctu persone consanguinitatis vel affini
tatis:vt ibi dicitꞇ:sed Ricar.vbi.s.limi-
tat veruꝫ si talia respiciunt causam spi
ritualem:als non:sed est graue pctm̄. 30

¶ Utruꝫ testificari ꝓ pecunia sit simōia
R̄.Ricar.vbi.s.tꝫ ꝙ sic in cā spūali:alr
non licet sit graue pctm̄. Alex.vero dicit
ꝙ in causis ecclesiasticis ⁊ a personis ec-
clesiasticis si testimonium vendatur est
simonia:in alijs grauiter peccatur.

¶ Sed nunq̄d aduocat⁹ silr cōmittit si 31
moniam si ꝓ pecunia patrocinatur?R̄.
ꝙ non:q꜡ patrocinium ⁊ consilium ad-
minicꞇatur exterius cāe:sed testimoniū
est de substantia cāe.⁊ ideo testes coguꞇ
non aduocati secundum Alex.

¶ De simonia magistrorum vide.s.Ma 32
gister.§.10.cum se.

¶ De simonia sepulture vide.s.Sepul- 33
tura.in prin.⁊.§.1.43.⁊.44.

¶ Utꝝ patron⁹ siue hñs ius p̄ntādi q̄ a 34
liq̄d recipit ꝓ p̄ntādo sit simoniacus?R̄.
Pa.in.c.veniens el.1.de testi.ꝙ sic.tex.
bonus de transac.c.preterea qñ inter.

¶ Circa permutationē vide.s.Permu 35
tatio.§.4.⁊.6.

Circa per

36 ¶ Circa transactiõez: vide infra Tran
sactio. §. quarto.
37 ¶ Circa renũciatiõez vltra id q̃d hr̃s. s.
Renũciatio. Quero vtrũ renũciãs lr̃is
sup bñficio ecclesiastico obtinendo sit si-
moniac⁹. R. Pa. i. c. ad audiaꝫ ꝺ rescri.
ꝙ sic: si fit ex pacto de aliquo tpali reci
piẽdo siue p certa pẽsione recipienda.
gl. in. ꝺ. c. ad audiaꝫ. tꝫ ꝙ ẽ simonia i eo
q̃ cõsecut⁹ est bñficiũ: sꝫ in eo q̇ nõdum
cõsecut⁹ ẽ bñficiũ ꝙ nõ sit simõia. Sꝫ
tu tene ꝙ ẽ simonia ẽt i hoc cãu si deẽ
aliq̃d ex p̃tractiõe partiũ. sec⁹ si ex offõ iu
dicis vel mediãtib⁹ bonis viris renun
ciatio ex vna pte pure fiat ꝛ ex altera p
te aliq̃d tpale deẽ: vt colligiẽ i. c. sane. ꝺ
renun. ꝛ de pac. c. cũ pridẽ. Silr̃ nõ ẽ si
monia si renũciet talibus lr̃is ex eo ꝙ
daẽ sibi spũale: puta bñficiuꝫ ɓm Inn.
ꝛ Ho. ꝺ rescrip. c. ad audiaꝫ. q̃d itm ta
cuꝫ sit pmutatio si cõcurrãt que. s̃. dixi
Permutatio. §. 3.
38 ¶ Utrũ dãs aliq̃d tpale p̃lato ne remo
ueat eũ a p̃oratu vel bñficio sit simõia
cus. R. Rodo. ꝙ sic si necessitas vel vti
litas sit ꝙ amoueaẽ: alr̃s nõ: dũmõ intẽ
tio nõ sit corrupta. Silr̃ simoniac⁹ ẽ q̃
dat spũale vt obtieat debituꝫ tpale q̃d
suuꝫ est scḋm Tho. in. 4. di. 25. de q̃ ego
dubito p ea q̃ dixi. s̃. Simonia secũdo
§. 17. ꝛ. 18. Et potius, credo ꝙ ñ sit simo
nia. arg. c. i. de vsu.
39 ¶ Utrũ renũciãs bñficio vt alteri certe
psone deẽ sit simoniac⁹? R. ꝙ nõ: nisi i
pactũ deducaẽ. c. dilectio. de prebẽ. Nã
habere spẽ de hoc nõ ẽ simonia. c. cum
prideꝫ de pac. i. q. i. ordinationes.
40 ¶ Utrũ remittẽs debitũ tpale p spũali
cõseq̃uẽdo sit simoniacus. R. Pa. in. c.
veniẽs. ꝛ. i. de resti. ꝙ sic: q2 remittere
idẽ ẽ q̃d donare: vt in glo. p̃dci. c. ꝛ in. l.
q̃n ẽt. ff. de calũ. Limitat tñ gl. in. ꝺ. c.
veruꝫ q̃n ex tali remissiõe aliq̃d como-
duꝫ applicaẽ parti. Addit Pa. ibidẽ a-
liã limitationẽ. s. ꝙ ẽ veruꝫ ꝙ remitteẽ
ẽ dare q̃n debituꝫ ẽ liq̇duꝫ. Sꝫ q̃n de
bitum est dubium: tunc dicitur potius
facere q̃ donare: vt diciẽ in trãsactione
in. l. siue ap. C. de transac.
41 ¶ Utrũ pmittẽs nihil petere ab or-
dinatore vl̃ p̃ñtatore vsq ad tot annos
sit simoniacus. R. Pa. in. c. p tuas. el. 3.
ꝙ sic: q2 ex quo ordiator teneẽ assi-
gnare sibi post ordinationẽ portiõeꝫ quẽ
cõsideratis fructib⁹ ẽ q̃d tẽporale: taẽ
remittit tẽporalẽ spũali cõseq̃uẽdo: et
ideo simonia est.
¶ Utruꝫ dãs pecuniã vt q̃s nõ ordine
tur vel eligaẽ vel electio nõ cõfirmeẽ aut
ecclesie nõ cõsecrentẽ ꝛ hmõi sit simõia
cus. R. ꝙ sic. ex. eo. ti. nemo. Idẽ dic q̃n
p grãm ꝯsãguinitatis vel affinitaẽ: vel
penitentẽ nõ recõsiliat: vel min⁹ penitẽ
tẽ absoluit: vel peccatuꝫ celat: vt in. ꝺ.
c. nemo. Dicit tamẽ Inno. ibidẽ ꝙ veꝝ
est ꝙ similitudinarie diciẽ simoniac⁹
talis per gratiã sic faciens: q2 sic puuit
ac si simoniacus esset Pa. ꝛ gl. i. ꝺ. c. ne
mo. tenet ꝙ ẽ simonia: ꝛ est verius.
¶ Utrũ corrũpẽs iudiceꝫ vel testẽ in cã
spũali pp̃ter pecuniaꝫ sit simoniacus?
R. Pa. in. c. tua nos. eodẽ ti. cuꝫ Ho.
ꝙ sic per quãdaꝫ cõnexitatẽ quam ha-
bent cum spiritualibus. vel est quasi si
monia. ar. ꝺ. c. nemo. Sec⁹ i causa me-
re temporali.
¶ Utrũ aliq̃d accipe p inuestitura eccle
siarũ sit simonia. R. ꝙ sic. tex. in. c. i. eẽ.
eo. ꝛ ibi dicit Pa. ꝙ nõ tñ p inuestitu-
ra iuris: sed ẽt facti. s. p inductiõe i corpa
leꝫ possessionẽ: ẽt si ibi sit ꝯsuetudo.
¶ Quid de dãtib⁹ p̃mos fructus bñfi-
cij i curia ꝛ soluentibus taxã bullarum
ꝛ ceterorum secundũ stilum curie? R.
ꝙ nõ sunt credendi simoniaci: quia ta-
lia non soluuntur pro spiritualibus: sꝫ
pro sustentatione curie ꝛ offãlium. et
sic tene: quia illa de voluntate pape sũt
ordinata. Sed secus iudico in curijs e
piscoporum ꝛ aliorum prelatoruꝫ ha-
bentibus vnde viuant secunduꝫ decen
tiam: nõ secũdũ pompaꝫ: q2 simoniacũ
est tales taxas facere pro dispensati-
onibus absolutionibus ꝛ huiusmodi.
i. q. 3. ex multis. Secus si propter vict⁹
decentiam quam alias nõ habent hoc
facerent.

Simonia. 4. Circa igres
sum religiõis.
¶ Utruꝫ intrans monasteriũ
cum pacto de dandis tẽporalibus sit si
moniacus. R. ꝙ sic. c. in tantũ. c. veniẽs
eo. dicit tamẽ Ho. Gofre. Ray. ꝛ Ber.
ꝛ in. c. quoniam simoniaca. eo. ꝙ si mo
nasterium esset tenue ꝙ posset dicere
volẽti intrare, Si vis viueẽ mecũ porta

tecum:q: lz te libẽter recipe vellem⁹:tñ
bona nostra nõ sufficiũt. Sed tu tene ĩ
cõsciẽtia opi. Tho. in summa q̃ dicit: ꝙ
pro ingressu monasterij nõ lz aliq̇d reci
pere vel exigere quasi p̃ciũ:sed p̱rictu p
sone recipiẽde lz aliq̇d recipere:si nõ suf
ficiãt opes ad hoc monasterij. Silr ẽt
licitũ est pp deuotionẽ quam q̇s oñdit
monasterio largas elemosynas faciẽdo
eidẽ ꝙ facili⁹ recipiat̃ sicut licitũ est. ecõ
uerso p̱uocare aliquẽ per tp̱alia bñficia
ad deuotõez mõasterij. lz nõ sit licitũ a-
liq̇d ex pacto dare vl̃ recipe t̃cipiat̃. c. q̃
pio. i. q. 2. Rodoñ. ẽt tz ꝙ qñ monasteri-
um est tenue ꝛ indigẽs ꝙ nõ est simõia
cum ꝛ pacisci in talib⁹: dũmõ nõ fiat p̱
spũalib⁹ cõferendis:sz p̱ expens̃ facien
dis vel recõpẽsandis. vñ tz ꝙ lz exp̱mer
noia ꝛ q̃titatẽ muneris. ꝛ plz mihi quo
ad cõsciam. ꝛ ad. c. que videt̃ p̃ria ꝛ ma-
xime. d. c. qm̃ simoniaca. dic. ꝙ loquũt̃
quo ad forũ p̃tẽtiosũ pp fraudes: ꝛ iõ
fundãt se super p̃sumptõe que cessat in
foro anime vl̃ loquũt̃ vt nihil p̱ ingres-
su:sed pro relenatione sumptus quãdo
monasterium alr non potest.

Simonia 5. circa ea que p̱hibẽtur dari
vel deduci in pactũ p̱ aliquo spũali vel
annexo vel an eodem dependente. Et p̃
mo.

1 ¶ Utruz solũ sit simonia qñ interueniẽte
pactum de pecunia? R. ꝙ nõ:sed dic ꝙ
triplex est munus qd̃ inducit simoniam
in spũalibus si deducatur in pactũ. Pri
mũ est munus a manu: vt est pecuniaz
capiendo prout accipit̃. i. q. 3. totũ p̱ om
ni re tẽporali. Secũdũ munus est a li-
gua. Tertiũ obsequio: vt. i. q. i. sunt nul-
li. Additur ab aliquib⁹ quartũ munus
sanguinis: qd̃ est cũ quis confert ecclesi
am vel prebendam alicui intuitu cõsan
guinitatis vel amicitie. Nã ſm glo. in. c
i. vt eccle. bene. si solũ cõfert propter cõ-
sanguinitatem vel amicitiam ꝛ alr̃ nõ
conferret simoniacus est. Sed Alex. d̃
ales. 22. ꝛ Tho. 22. ꝛ i. 4. ꝛ i quol̃. limitãt
verũ qñ intendit ex hoc aliquod bonuz
redundans in seip̃o: vt puta q: magnifi
cetur vel nobilitetur: vel vt faciat sibi a
liquam recompensationem ꝛ huiusmo
di. Secus si solum intendens bonum
temporale illius cui datur ꝛ non alteri
us: q: tunc licet sit graue peccatum: nõ
tamen simonia est in hoc quarto mune
re: q: nihil datur vel recipitur. ꝛ magis
placet De hoc tamen vide Pa. in. c. tu-
am. de eta. ꝛ qua. or. ꝛ. i. q. i. c. si quis: ꝛ
c. sunt nonnulli. Posset tamẽ dici etiaz
tunc esse simoniac⁹ quando prelat⁹ ali-
quod beneficiũ ecclesiasticũ daret alicui
cum pacto vel intentiõe vt ipse suis cõ-
sanguineis prouideret.
¶ Sed numq̇d quodcunq; mun⁹ a ma 2
nu inducit simoniam in spũalib⁹? R. ꝙ
sic si pactũ precessit. Si vero nõ preces-
sit: tunc si sit adeo parũ ꝙ non debeat ĩ
ducere promouentis animũ inspectis
causa tempore ꝛ qualitate personarum
sic nõ facit simoniam. c. ꝛ f. questiones
eo. ti. Ualdẽ enim inhumanũ est a nemi
ne velle recipere: sz vilissimũ est omnia
ab omnib⁹. ff. de of. procõsul. l. solent. § n
vl. ꝛ hoc verũ quo ad ecclĩam: sz quo ad
deũ quicq̇d dat̃ vel recipitur corrupta ĩ
tentione: q̃tũcũq; minimũ pro spũali si
moniacũ est: sed sola pnia sine resigna-
tione bñficij purgatur. ꝛ sic intellige. c.
nemo. eo. ſm Hostie. Aduerte tamen ꝙ
qñ dat̃ aliq̇d sine pacto: nõ vt debitũ: sz
vt dari cõsuetũ: nõ ẽ simonia ſz Rodo.
¶ Quid si id qd̃ dat̃ sit de reb⁹ eccl̃ie? R.
ꝙ nihilominus simonia erit ſm. S. Tho
¶ Quid si non det̃ mun⁹ a manu sed a 4
lingua pro spũali bñdo? R. simonia est.
Aduerte tamen ꝙ munus a lingua ali
quãdo dicitur ipsa laus pertinẽs ad fa
uorem humanum que sub precio cadit
Aliqñ preces ex quib⁹ fauor human⁹ ac
quirit̃ vel contrariũ vitat̃. Et iõ si quis
principaliter ad hoc intendit simoniaz
cõmittit. Et principaliter dicit̃ intende
re qñ pro indigno admittendo dat̃ vl̃ re
cipitur. Sed circa dignũ distinguit Ho
fre. ꝛ Io. ꝙ aut p̱mouet̃ q̇s precib⁹ su-
is ꝛ sic si petit prelationẽ que dat̃ p̱ ele
ctionẽ tunc est simonia. i. q. 6. sicut is q̃
Si aũt non dat̃ per electionẽ si sit sim-
plex bñficiũ sic licet si indiget. Si ñ est
simplex sed habẽs dignitatẽ vel curam
animarũ sic nõ licet. ar. i. q. i. ordinatio-
nes. ꝛ. 8. q. i. in scriptis. ꝛ est simoniac⁹
secundum Ugo. Ray. ꝛ Io. Tho. 2. 2. ꝛ
Directo. li. 3. quia eo ipso ꝙ petitur: in-
dignus est. Sed Rodoñ. credit ꝙ etiaz
licet ĩ dignitate ꝛ cura. facit. c. tua nos
e. titu.

eod.titulo. Quod ego credo verũ si in-
diget: puta q: nõ habz aliũde vñ viuat
ar. nõ. c. ad aures. eo. ti. si modo dign⁹
est ꝛ intendat prodesse ꝛ nõ preesse. Si
vero pmouetur ꝑcibus alienis si p in-
digno: sic sm omnes simonia est. i. q. i.
de ordinatõibus. Si vero p digno: tũc
si sũt spũales nõ est simonia. i. q. i. lato
rem. Si vero preces sunt carnales. et
dicunꝭ carnales qñ illi qui ꝑcãtur attẽ
dũt ad parentelã pncipalr: vel amiciti
am rogantiũ: ꝛ ꝑlatus ꝑpter ipas prin
cipaliter mouetꝭ. sic est simonia: q: pre
ces succedũt loco precij. d. c. ordinatio-
nes. ꝛ. c. sunt nõnulli. i. q. i. Si ꝟo ꝑla
tus pncipaliter nõ sequitꝭ ꝑces sz meri
ta seu q: dignus est nõ est simonia. c. q̇
busdam. i. q. i. ꝛ arg. c. tua. eo. ti. Tenet
etiã Pa. in. c. tua nos. eo. ti. ꝙ humiles
ꝑces emisse a digno nõ inducũt simo-
niam: nec etiam aliquod peccatum: vt
ex dictis. c. tua nos: ꝛ. c. latorem. patet
Imo fortꝭ tz. Pa. ibidẽ. ꝙ donans ali
q̇d cardinalib⁹ vel ꝑlatis: ꝛ rogãs pro
aliquo bñficio: dũmodo nõ ducatꝭ pnci
pali intentõe vt p talia exenia ꝛ preces
adipiscatꝭ spũale: ꝙuis secũdario habe
ant talem spem: ꝙ extra oẽz noxã iudi
catur. q: iuste ista possũt fieri sine spe
primaria: vt dicit Inno. ꝛ Ho. facit. c.
q̇d pderit. 61. di. i. q. i. sunt nõnulli. et i
c. tuam. de eta. ꝛ qua.

5 ¶ Circa munus ab obsequio. Quero
vtrũ seruiẽs alicui ꝑlato vt ꝯsequatur
beneficiũ spũale vel monasterio vt reci
piatur ꝛ hmõi sit simoniacus. R. Pa. i
c. cũ essent. eo. ti. glo. ibi tenet ꝙ nõ: qñ
sine oi pactõe seruit ꝛ intentõe scdaria
ꝑdicta habendi nõ primaria: si modo
sit ydoneus nec ꝑlatus aut monasteri
um directe ꝑpter hoc seruitiũ nõ intẽ-
dat ei de beneficio ꝓuidere vel recipe:
q: si sic esset munus ab obsequio et si-
monia quãdo pncipaliter ꝛ directe. d.
c. ordinatiões. Ideo dic ꝙ si in seruitio
interuenit pactum semper est simonia
c. cum essent. e. ti. Si nõ interuenit pa
ctum si seruiat pncipaliter gratis: licet
secũdario vt habeat aliquod spiritua-
le nõ est simonia sm Hos. ꝛ sic cõcorda
iura que videntꝭ cõtraria. Ho. tñ etiaz
tenuit ꝙ si seruitiũ corporale sit hone-
stum ꝛ dignus dignũ obsequiũ prestat
ꝙ licite potest etiam pncipaliter serui
re: dũmodo pactũ nõ interueniat: vt si
q̇s episcopo seruiat romam eundo: et
negocia procurãdo a cõtrario sensu. in
c. sunt nõnulli. i. q. i. Sz in seruitio in-
digno vꝭ pro indigno sic erit simonia.
Similiter dic in seruitio spirituali: ꝙ si
pactum interuenit simonia est: nisi ta-
li beneficio sit annexum illud onus.
Unde no. ꝙ nõ soluz predicta inducũt
simoniam in dãtibus seu paciscẽtibus
sed etiam in ꝯsentiẽtib⁹ siue mediatori
bus ꝛc. per inq̇sitionem. de elect. ꝛ. c. 2.
de cõfessis. necnon in paciscẽtibus ali
quid dare vel facere mĩstrantibus: sed
etiam ministris seu familiaribus ad-
ministrãtis: sicut dicimus in Iezi. qui
fuit seruus helisei. i. q. i. in summa. Di-
cit tamẽ Ricar. ꝙ licet episcopus fece-
rit pactũ vel promissionem pro aliquo
beneficio dãdo: et postea oblitus talis
pacti pure cõfert ꝙ nõ est simoniacus
quo ad ecclesiam: nec etiam ille qui re-
cepit tale beneficium si hoc pactũ igno
rabat: ꝛ ideo tenetꝭ resignare: quod be-
ne nota.

¶ Utrũ auctoritas pape excuset a simo- 6
nia. R. Pa. in. c. i. eo. ti. Dicũt doc. ꝙ in
curia romana titulus de simonia non
hz locũ: sicut nec lex iuli. de ambitu. in
curia pncipis. glo. vero ꝛ Host. in. c. ex
pte. eo. ti. dicit. ꝛ sequitꝭ Pa. in. d. c. i. ve
rũ his q̇ sũt simoniaca de iure diuino:
Et ideo tenet⁹ Pa. ibidem ꝙ cũ titul⁹
bñficij hñtis administratõez ordinis vel
executionem clauiũ sit de iure diuino:
sicut ipsa executio clauiũ: ꝙ papa talẽ
titulum vendens est simoniacus: sicut
ille qui emit: nec valet excusare ei⁹ au-
ctoritas. habes bonam gl. in. c. licet. de
penis. ꝛ tex. cum gl. in. c. ex diligenti. de
simo. ꝙuis dñs Card. teneat ꝙ omnis
titulus beneficij sit de iure positiuo: et
sic sm euz excusaretꝭ ei⁹ dispẽsatio. Sz
tu tene cũ Pa. secus in alijs nõ habẽti
bus executionem clauiũ.

¶ Sz nũ q̇d eo ipso videatꝭ dispensare 7
ex q̇ scit ex certa sciã ꝛ tolerat. R. Ioã.
de lig. c. i. e. ti. dicit ꝙ sic: ita ꝙ nõ com
mittit simoniaz: qđ ego credo verum
qñ simonia cõmittitꝭ cuz papa: vt puta
q̇s huit bñficium mediãte pecũia a pa
pa hoc sciente ꝛ ad hõ ꝯsentiẽte: q: tunc

ã p̄ncipis purgat hoc vitiū: ⁊ ita tal'
nō icurreret penas iuris: siue simonia
sit de iure dīno siue positiuo: nec tene-
ret resignare si simonia ē de iure posi-
tiuo: Sꝫ de dat̄ aliis a papa lꝫ ip̄e sci-
at ꝙ dn̄i ⁊ curiales exigūt ⁊ toleret nō
ꝑꝑ hoc dispēsare vr: ⁊ ideo in penis in-
uoluunt. fa. š. Dispēsatio. §. 12.

Simonia .6. quo ad pena. Sciēdū
ꝙ est q̈drupler. p̄ma ē suspen
sio. Querit vtrū oīs simoniac' in ordie
recipiendo sit suspēsus ip̄o iure. R. vt
colligo ex Inn. ⁊ Pa. i. c. tāta. ⁊. c. ꝑ tu-
as. el. 2. e. ti. ꝙ sic: ⁊ q̄ ad se ⁊ q̄ ad alios
⁊ nō solū q̄ ad ordinē sic susceptū: sꝫ ab
oībus aliis ordibus etiā licite recept':
⁊ per ꝯn̄s est remotus ab admistratōe
tpaliū bñficiorū suorū. fa. gl. i. q. i. repe
riunt. ⁊ vide gl. in cle. cupiētes. de pe.
nec pōt dispēsari cū eo nisi ꝑ papam.
1 Utrū simoniacus in or- i. q. i. gra.
dine dādo sit r sit suspēsus. R. Hostr. te
net ꝙ sic ꝑ trienniū. Sꝫ Inn. in. c. plꝫ
eo. ti. ⁊ Pa. in. d. c. ꝑ tuas. tenēt ꝙ per-
petuo sit suspēsus: ⁊ videt verius. ꝓ h
tex: iūcta gl. in. c. si q̄s a simoniacis. i.
q. i. ⁊. §. verū. 32. di.
2 Utrū simoniac' in bñficio sit suspē-
sus. R. Pa. in. d. c. vbi. š. ꝙ sic. Sꝫ si ē
occultus est suspensus q̄ ad se nō quo
ad alios: sed suspēdend'. ar. i. q. 3. c. i. ⁊
2. vn̄ si renūciat bñficio taliter acquisi
to pōt vti ordie suo post pactā pniam
⁊ aliis bñficiis licite bitis: sed bñficio
illo retēto in q̄ simonia ē cōmissa non
pōt agere pniam: vt in. c. inq̇sitōis. de
accu. Si ṽo ē manifest': sic est suspē-
sus q̄ ad se ⁊ ad alios ipso iure. d. §. ve
rū. Un̄ ꝙuis renūciet bñficio iterū in-
diget dispēsatōe: sicut q̄lꝫ notorius cri
minosus: vt in. c. fi. de tēp. or. Sꝫ ep̄s
nō pōt dispēsare dūmodo nō sit ille cū
q̄ omisit simoniā: vt no. i. q. 5. p̄sentiū.
Et aduerte ꝙ tūc dr occultus ꝺm Ro.
qn̄ nō ꝯstat ꝑ sniam vel ꝯfessionem in
iure factā: nec ꝑ rei euidētiam q̄ nulla
possit tergiuersatōne celari. Limita tn̄
p̄dcā oīa qn̄ simonia est cōmissa eo sci
ente. secus si eo ignorāte: puta ꝑ pṙem
vel amicos: q: tūc nō est suspēsus quo
ad alios nec quo ad se: nisi in ordine ⁊
bñficio sic babito: nō aūt in aliis ordi-
bus susceptis aut bñficiis babitis vel
babēdis. c. de simoniace. eo. ti. vbi hoc
voluit Inno.
Sed q̃ro q̄s pōt dispēsare i simonia- 3
co in ordine vel bñficio. R. gl. ⁊ Cal. in
c. post trāslationē. de renū. ⁊ do. An. ⁊
Pa. in. d. c. de simoniace. post multa te
nent ꝙ in simoniaco in ordine, sol' pa
pa qn̄ sciēter. Sꝫ qn̄ eo ignorāte com-
missa ē simonia: tūc ep̄s pōt dispēsare
i. q. 5. p̄sentiū. ⁊ etiā pōt ep̄s dispēsare
cū tali: lꝫ qn̄ nō sciuit nō renūciauit: sꝫ
ministrauit in ordine suscepto: aut ad a-
lios ascendit ꝺm Rodo. In simoniaco
ṽo in bñficio sciēter solus papa pōt di
spēsare ꝺm Ber. Ray. ⁊ Hos. siue i illo
bñficio siue alio quocūq ꝺm gl. ⁊ Io.
an. in. d. c. simoniace. Sed Hos. tenet
ꝙ ep̄s dispēsare in simplici bñficio so-
lū. Pa. ṽo in. d. c. simoniace. eo. ti. tꝫ ꝙ
pōt etiā dispēsare in curato vt illō ha
beat in alia eccl'ia etiā cū executōe or-
dinū si mō spōte renūciat: sed ad illud
aūt bñficiū fuit simonia cōmissa vt il-
lud babeat nō pōt nisi ꝑ papam fieri.
Itē in eccl'ia empta nō pōt ex dispen-
satōe epi hre: nisi simplex bñficiū ⁊ cū
executōe minorū ordinū solū. Si ṽo ex
ceptat sniam cōdemnatoriā: tūc nullo
modo ep̄s pōt dispensare in illa nec in
alia: vt hēat quodcunq bñficiū. In eo
ṽo q̄ ignorāter ē ꝓmotus ad bñficiū
nō pōt nisi solus papa vt illud babeat
sed in aliis pōt ep̄s: vt no. in. d. c. p̄sen
tiū. ⁊ q̄d no. in. c. sunt. ⁊. c. nobis. eo. ti.
Sꝫ Lanc. in. c. sicut nobis. eo. ti. tenet
ꝙ etiā in bñficio illo in q̄ fuit ꝓmot'
potest ep̄s dispensare si ipse ep̄s nō est
in culpa: ⁊ placet.
Sed nunq̄d idē sit iudiciū d medi 4
atoribus quo ad suspēsionē ⁊ q̄ ad di-
spensatōez. R. ꝙ sic ꝑ regulā accessori-
um. de reg. iur. li. 6.
Utrū ep̄s possit dispensare cū simo- 5
niaco circa officia mortuorū: bñdictio-
nes nubentiū: sepulturas: crisma: bñ
dictōes vasorū ⁊ hmōi. R. Ho. ꝙ sic p'
pactā pniam: q: nō ꝓhibet. ar. c. nup. d
sen. exc. Nec ob. c. Erga. i. q. i. q: loquit
de simoniaco in dignitate.
Quid de p̄lato q̄ promisit bñficium 6
alicui ꝓ pecunia et re integra reuocat
pactōꝫ. R. ꝺm Ri. qui. d. ꝙ talis pecca
uit grauit

uit graviter faciendo pactum: qꝛ tñ ad
effectū ꝓcessit nō incurrit penas suspē
sionis ⁊ irregularitatis.
¶ Utrū ordīatus ab epō quē audiuit
simoniacū possit mīstrare. R̄. ꝙ pōt in
7 suscepto mīstrare: sed nō poterit alios
ab eodē recipe: nisi deponat ꝯsciam. c.
p tuas. el. i. eo. ti. vbi no. Ho. 5. notabi
lia. Primū ꝙ ex varijs dictis in alteri⁹
p̄iudiciū nō est ꝯscia formāda. Scḋm
ꝙ sic formata cōsiliū plati deponen
da. Tertiū ꝙ si deponi nō pōt est oīb⁹
sequēda. Quartū ꝙ est ꝯtus: cū de cō
scientia scrupulosa sit bona et in meli⁹
informaꝛ: ⁊ ꝯrio ē debilitas animi et
nimia simplicitas. Quintū ꝙ in indif
ferentib⁹ pōt vnusq̄sq̄ put sibi placue
rit ꝯsciam informare: qḋ bñ no. ⁊ ideo
talis ꝺꝫ mīstrare ⁊ cōsciam deponere.
¶ Scḋa pena ꝯ simoniacos est deposi
tio ⁊ infamia: ⁊ hec iponiꝛ si de hoc in
8 iudicio ꝯstiterit. 1. q. 3. sane. de accusa.
inq̄sitionis.
¶ Tertia pena ē excōicatio papal. nā
Mar. in ꝯsilio ꝯstantiēsi i extrauagā
9 ti q̄ incipit. Multe. ita inquit. Sacro
approbāte ꝯcilio declaram⁹ ꝙ ordīati
simoniace ab executiōe suoꝝ ordinū sīt
ipso iure suspēsi. Electōes aūt postula
tōes ꝯfirmatōes ⁊ q̄uis puisiones si
moniace ecclīaꝝ monasterioꝝ dignita
tū psonatuū officiorum ⁊ bñficioꝝ q̄rum
cunq̄ deinceps facte nulle sint ipo iu
re: nulliūq̄ p illas ius cu ꝙ acq̄ratur:
nec pmoti ꝯfirmati aut puisi faciant
fruct⁹ suos: sed ad illoꝝ restōnem tāq̄
iniuste ablatoꝝ teneanꝛ: statuētes in
sup ꝙ ꝺās ⁊ recipiēs ipo fctō sniaꝫ ex
cōicatiōis incurrat: ēt si pōtificali aut
cardinalat⁹ refulgeat dignitate. In a
lia extrauagāti fctā anno scḋo sui pōti
ficatus mātue data q̄ incipit. Dānabi
lem ꝯfirmat oēs excōicatōes suspēsio
nes puatōes ⁊ interdicta ⁊ alias cēsu
ras latas a sūmis pōtificib⁹ ꝯ simonia
cos q̄s vult incurrere ipo fctō oēm si
moniacū occultū vel manifestū vbicun
q̄ simoniā cōmisit cuiuscunq̄ status:
etiā si epatus aut cardialatus vł q̄uis
alia ecclīastica vł tpali p̄fulgeat digni
tate dictaꝝ excōicationū suspēsionū et
penaꝝ absolutōem sibi reseruās: nisi i
mortis articulo: nec vult ꝙ virtute
ꝯcessionis indulti aut cuiuscūq̄ facul
tatis absoluēdi ꝯcesse vel ꝯceēde a se
de aplica possint absolui: nisi spālit̄ de
pctō simonie auctoritatē absoluēdi cō
tineat. Hoc idem Euge. in alia extra
uaganti q̄ incipit. Cū detestabile. Da
ta rome apud sctm̄ Grisogonū āno pō
tificatus. 4. Paulus scḋs in pcessu
quē in die iouis sctē fecit: excōicat oēs
simoniacos tā in ordie q̄ etiā in benefi
cio ⁊ absolutōeꝫ reseruat sibi ⁊ successo
ribus eius p̄ter q̄ in morte. nec vult si
cut Mar. ꝙ possint absolui ex q̄cūq̄
ꝯcessione: nisi faciāt mentōeꝫ de simo
nia. Idē fecit Sixtus q̄rtus. ⁊ sic tene
ꝙ oēs simoniaci in ordie ⁊ bñficio so
lū sunt excōicati. Alij ꝓo simoniaci nō
sꝫ ipo fctō cadūt in penas ꝯ ipos latas
a iure: de q̄bus dictū ē h. ꝯ. Nec te mo
ueat. c. reperiunꝛ. i. q. i. Sitr. c. q̄cunq̄
ibidē. ⁊. c. placuit. ibidē. sitr ⁊. c. ex mul
tis. i. q. 3. qꝛ lꝫ sub anathema phibeāt:
tñ loquunꝛ solū de ordine ⁊ beneficio: ⁊
sic in nullo iure inuenitur sub pena
excomunicatōnis phibita oīs simo
nia: nisi vt dixi in ordine ⁊ bñficio: ⁊ iō
illi soli sunt excōicati.
¶ Quarta pena simoniacoꝝ est ꝙ p̄ci
piꝛ sub pena excōicatōis late snīe oīb⁹
cuiuscūq̄ dignitatis aut stat⁹ ꝙ si sint
p̄sentes i romana curia reuelare tene
antur pape vel ei⁹ aplice sedis camera
rio aut suo vices gerēti inviri⁹ vł duoꝝ
teestiū p̄sentia infra duosdics natura
les postq̄ sciuerit aut ad eoꝝ noticiaꝫ
peruenerit aliquē cōmisisse simoniam a
q̄ nō nisi p romanū pōtificē nisi p̄ter q̄
in articulo mortis absolui. ⁊ h̄ pp p̄dcāꝫ
extrauagātē Martini. dānabile. Cui Eu
genius iu. d. extrauagāti. Cū detestabile.
Addit ꝙ nō solū q̄ sciūt aliquā simoni
am cōmisisse vel pcurasse: sꝫ ēt q̄ sciūt
illos q̄ fuerūt mediatores teneanꝛ re
uelare pape vł ei⁹ camerario vł cui ip̄e
duxerit cōmittēdū p se vł p alios q̄cū
eius. ⁊ ꝙ nō possint absolui donec reue
lauerint. qḋ intelligo si comode pñt: et
si sciūt veraciter nō p suspitōes: alr nō
credo incurrere dictā excōicationē. Cre
do etiā hodie nō ligare: cū sit abrogata
p nō vsum. Aduerte tñ ꝯm Asten. li. 6.
ti. 55. ꝙ qñ simonia est solū mētalis si
ne oī pactōe ꝙ nō ligaꝛ talis aliqua ꝯ

dictarū penarum.qđ no.

q **Imonia** ⁊.q̄ ad restōz. Querit̄ vtruʒ datū simoniace sit restituēdū. R̄. Pa.in.c.tua nos.eo.tit.ꝙ aut datū est sine pactione:sed cū sola intentōne habēdi ſpūalia:⁊ tūc dicūt aliqui q̄s se quit̄ Inno.⁊ Ho. ꝙ si talis simonia ē de iure positiuo:sic restitutio nō est ne cessaria ad salutē. Si xͦo ē de iure di- uino sic necessario est restituēdū acce- ptū. Alij vt Jo.an.⁊ sequit̄ Pa.tenēt i distincte ꝙ nō est restitueńdū de necessi- tate:per.d.c.si.vbi ē tex.aptus. Sʒ qꝛ d.c.fin.loquit̄ in simonia q̄ est de iure positiuo:iō dico ꝙ in tali casu nō est ne- cessaria.Et q̄ sit rō:⁊ Jo.an. ⁊ Hosti. multas adducāt:tñ nulla efficax ē ſm hoc solū: qꝛ ius sic declarauit ſm ip̄m nō extendā ad simoniā q̄ est ꝺ iure di- uino:⁊ iō nccārio restituēdū:⁊ sic tene ſm tñ distinctōʒ vsurarij mental̄.de q̄ Restō.i.in lr̄a vsurari⁹.in p̄n. Si vero datū sit mediāte pactiōe:sic absq3 du- bio de necessitate restituēdum est ſm cōiter doc.

1 ¶ Cui dʒ restitui acceptū simoniace p ingressu monasterij vel eccl̄ie.R̄. Pa. in.c.de h.e.ti. Si loq̄mur de eccl̄ia se culari:tūc si ille q̄ dedit nō hʒ vn̄ viuat restituet̄ ei.ar.c.veniēs.e.ti. Si xͦo hʒ vn̄ viuat: tūc si oēs ꝺ eccl̄ia deliq̄rūt dʒ dari eccl̄ie ⁊ crīnosi expelli. Si aūt nō expellant̄ dʒ dari fisco pape ſm Ho.q̄ distribuat in pias cās. Turpia lucra a fisco extorquent̄.l.fiscus in q̄nem .ff. de iur.fis. Si xͦo nō oēs deliq̄rūt:sed solus p̄lat⁹ vel pticularis: tūc dabit̄ ec- cl̄ie:in cui⁹ ignominia erat datuʒ. Si loq̄mur ꝺ eccl̄ia reglari si oēs delique rūt dat̄ ei q̄ dedit vt intret ſm mōaste- riū:vt in.d.c.veniēs.cū nō possit stare in p̄mo monasterio:vt in.c.qm̄.eo.tit. Si xͦo pticulares deliquerūt: tūc pe cunia dabit̄ scđo mōasterio q̄ ad vsum- fructuʒ tm̄: ⁊ mortuo ingresso redibit ad p̄mū monasteriuʒ.⁊ sic intellige gl. in.d.c. de hoc.⁊ cōcordat cū p̄dict. Ho. ⁊ do. Anto.

2 ¶ Quid fiendū cū cōmode nō possunt applicari vel in eius cōtumeliā ē data pecunia:qꝛ in remotis ptibus est vl̄ vi detur incōueniēs eam ibi dari:cum ec clesia sit quasi derelicta et hmōi.R̄. ꝙ pauperibus dabit̄.

¶ Utrū recipiens beneficium simonia ce teneat̄ illud resignare.R̄.ꝙ sic:⁊ re stituere oēs fructus perceptos ex eo:⁊ qui recipi potuerūt a diligenti posses- sore.c.si res.14.q.6. de restit. spolia.c. grauis. Intellige quādo scienter simo niace habuit:vel q̄uis ignoranter: tñ postea sciuit: de perceptis post sciām tñ tenet̄:nō pōt in bona fide:nisi extā tes vel inq̄ntum factus est locupletior. l.certū.C.de rei ven.

¶ Cui dʒ restitui datum p ordine ha- bendo.R̄.videtur ecclesie cathedrali:i cuius iniuriā videt̄ datum si nō est or- dinatus ad titulum alicuius eccl̄ie: sʒ si est ordinatus ad titulū alicuius be- neficij vel eccl̄ie:illi dabit̄ ſm Ulde. et Rodofi. 4

¶ Quid si pecunia ex pacto sit data pape.R̄.Panor.in.c.i.eo.tit.ꝙ nihilo- minus nō poterit retinere tale benefi- cium:etiam in casu in quo papa nō cō mitteret simoniā:sicut in simili dispu- tat Jo.an.in regula cui licet.de reg.iu ris.li.6.de ludēte cū episcopo ad azar- dum:q̄ ep̄s fecerat statutū excōicās lu dentes:qꝛ lʒ ep̄s nō liget̄ tali statuto: ligat̄ tñ ille qui secū ludit. Sic in pp̄o sito papa recipiēdo pecuniā nō suspē- dit q̄stionem.de simo.⁊ plene disputa- uit idē Pa.in.c.extirpāde.i.§.ē verū. de p̄ben. Sed ɔ̄riuʒ dixi.s̄. Simonia 5.§.7.⁊ est versus. Nec obstat silitudo de ludēte cū ep̄o: qꝛ ep̄s nō pōt facere ꝙ stante statuto suo ɔtrauenīēs nō li- get̄:sed bene papa pōt. et ideo tene qđ dixi.s̄.ꝙ nō est simonia.⁊ sic benefici- um poterit retinere. 5

f **Implicitas** ē duplex ſm Pa. in.c.dilecti.de iudi.quedā ɔtra- ria discretioni:⁊ hec reprobat̄.39.di.c. Petrus diaconus.⁊.16.q.i.si cupis.q̄- dam contraria dolositati:⁊ hec ample- ctanda.de qua in euāgelio.Estote sim- plices sicut columbe. ⁊ bonus tex.cuʒ glo.in.c.veritatis.de iureiur. ⁊.6.q.i. ex merito.⁊ h̄ est illa. de qua dicit tex. insti.de le.agna.suc.§.cđ ad feminas. simplicitateʒ amica legibus amplexā- tes ⁊ cetera.

s **Imulatio** idē est q̄ ypocrisis. Unī dicit Isido. li. ethym. ypocrita grece latine dr̄ simulator. vel dic q̄ ſi hñt: vt superi⁹ τ iferi⁹: q: ois ypocrisis simulatio est: sꝫ nō ois simulatio ypocrisis ē sed tm̄ illa qua q̄s cū sit mal⁹ int⁹ se bonū simulat: τ palā ostendit vt bon⁹ videatur pp gloriā humanam: vt dicit glosa Math. 5. τ est filia inanis glorie scd̄m Grego. 31. mor.

1 ¶ Utrum ois simulatio sit pctm̄? R̄. vt colligo ex. S. Bona. in. 3. di. 38. τ Alex. de ales. c. 2. ti. d̄ ypocrisi q̄ est triplex simulatio. Prima est cautele: τ hec licet. vt pbat̄ in. c. vtilē: τ. c. q̄ ait. τ in. §. qñ q̄. 22. q. 2. Nā dolū ñ cōmittit qui fraudē excludit. l. cū pater. §. plane. ff. d̄ le. 2. ar. c. perlatum. q̄d me. cā. c. charissim⁹ de cōuer. oiu. puta vt euitet aliqd̄ malū fingit aliqd̄. Scd̄a simulatio est instructionis: τ hec non est pctm̄. τ hec fuit in xp̄o quando finxit se longius ire. Luc. vl. in quo innuit exhibendū hospitiū pegrinis: ex quo coegerunt eū manere: ex quo meruerunt eum cognoscere. Et idō ille religiosus qui maiorem sanctitatē quam hꝫ simulat vt proximi edificētur τ ad bonū incitent̄ non peccat: sed poti⁹ meretur: vt pꝫ per Gre. 31. moraliū. Tertia simulatio est duplicitatis: τ hec tenet rōem mēdacij: τ sp est pctm̄: vt ppe est in ypocritis. Addit Alex. quartā. s. significationis: sicut Iacob se simulauit Esau: τ hec nō est pctm̄. Sicut ēt si q̄s reputatione misterij passionis xp̄i finxit se iudeū vel xp̄z vel pylatū τ hmōi.

2 ¶ Utrū aliq̄s possit se simulare malū? R̄. bꝫ Alex. in d̄a d̄e q̄ nō: q: aut ē hoc p opera mala siue vere siue apparenter: τ sic efficit̄ talis quale est illd̄ op⁹. Aut hoc fingit p opa bona vere τ apparēter: τ sic nunq̄ pōt ex hoc apparere malus.

3 ¶ Utrū gerēs hitum sanctitatis vel religionis q̄ tm̄ non hꝫ meritū sit ypocrita? R̄. q̄ si ex infirmitate p⁹ assumptiōꝫ tal' habit⁹ cadit a pfectiōe nō ē ypocrita q: non tm̄r reuelare suū pctm̄ nisi loco, τ tpe debito. vnde nō tm̄r deponere habitum secundum Gre. 31. moralium. Si autem ex malitia a perfectione deficit: sic est ypocrita.

4 ¶ Utrū ypocrisis sit pctm̄ mortale? R̄. vt colligo ex. S. Bo. τ Alex. vbi. s̄. et S. Tho. in quol. q̄ in ypocrisi duo sūt. s. defect⁹ sanctitatis τ simulatio ei⁹. Si ergo intētio ypocrite refert̄ ad vtrunq̄ s. q: non vult hre sctitē nec curat: sꝫ tm̄ vult sanct⁹ apparere: sic est peccatū mortale: τ sic sumit̄ in sacra sciptura. Iob. 13 Non veniet in ɔspectu ei⁹ ois ypocrita. τ Mat. 23. Ue vobis ypocrite. Si vero accipiat̄ ypocrita nō p q̄litate vite male: sed p simulatione: sic alñ ē pctm̄ mortale: puta si hoc facit ex fine q̄ est ɔ charitatē dei vel proximi: puta simulat se sctm̄ vt possit seminare heresim vel consequat̄ dignitatē ecclīastiam vel quecūq̄ alia bona in quib⁹ cōstituit finē. Si aūt finis nō sit ɔ charitatē: sic erit pctm̄ veniale: puta q: solū delectat̄ in laude: q: bm phm. 4. ethi. magis dr̄ vanus q̄ malus. Sed si finis sit bonus: puta ad laudē di τ salutē animarū: vt proximi edificent̄: sic meritoriū est si tm̄ nō cōtēnat bonam vitam. Dicit tm̄ Aureo. in. 4. di. 16. q. 1. q̄ si ex ypocrisi sequit̄ oppositū honoris dei τ pximi salutis q̄ est pctm̄ mortale. Silr̄ quando solū facit vt possit habere vanā gloriam τ huiusmodi. Quod limito verū in vana gloria que sit mortalis: alias erit veniale.

s **Obrietas** dicitur mēsura debita circa ea que sunt necessaria ad vitam. vñ sobrius quasi briam. i. mēsuram seruās: τ nomine sobrietatis tpantia significat̄. hec exigit̄ in oib⁹ τ maxie in ministris ecclīe. 35. di. per totū. 41. di. p totum. de vi. τ ho. cle. c. clerici a crapula s. tbi. 3. Itē in regib⁹ τ pncipib⁹. puerb. 31. Noli regib⁹ dare vinū. Quō peccatur mortaliter contra ipam. vide ebrietas. Gula τ Ornatus.

s **Ocietas** secundum. i. Marcbū Tulliū τ no. Azo. in summa. titu. pro socio. est duorum pluriūue conuentio contracta ob comodiorem vsum τ vberiorem questum. Facit ad hoc. l. si non fuerit. §. plerunq̄. ff. pro socio. vnde contrahitur solo consensu. vñ si meus socius aliquem admiserit quē meum sociū esse voluerit: ei solū soci⁹ ē: non mihi. ff. p so. l. qui admittit̄. τ cōtra

bitur ad tēpus. τ ppetuū. l. duʒ viuent socij. τ sub cōditōe: vt. ff. pro so. l. i. τ. C. eo. l. placet: sine fine vero cōtrahi nō potest. l. nullam. ti. eo.

1 ¶ Qui pñt ɔtrahere societateʒ. R. ꝙ ille psone que possunt se obligare τ ɔtrahere. ꝺ quibus multos casus habes. ꝯ. Donatio. i. per totum.

2 ¶ Quomō pōt cōtrahi societas. R. dicit tex. in. l. societatē. ff. ꝓ so. societatem coire τ re τ verbis τ ꝑ nūciuʒ posse nos dubium nō est.

3 ¶ Circa q̄d pōt ɔhi societas? R. ꝙ circa oīa bona. Itē circa aliquā negociationē. Itē circa vnā rē. ff. eo. l. societas sed in re turpi τ flagitiosa cōtrahi non pōt. ff. eo. l. neqꝫ ꝑtermittendum est.

4 ¶ Est vnus qui ponit pecuniā i manu mercatoris seu artificis τ mercator seu artifex ponit idustriā suā seu exercitiū suuʒ circa talē pecuniā: seu aliq̄s pōit pecūiaʒ τ opā: τ alr̄ opaʒ solū vl̄ pecūiaʒ solū vl̄ ābo pecūiā τ opas vt ide ex tali negociatōe τ arte hēat lucrū vtrū liceat R. ꝙ sic ḃm Aug. de pusio tractatu de societate. τ hoc tā de iure ciuili ꝙ canonico: qꝛ opa alicuius sepe vʒ ꝑ pecunia l. i. C. ꝓ so. Insti. eo. §. 2. no. gl. in. c. plerisqꝫ. 14. q. 3. τ hoc dūmō duo ɔcurrāt. Primū ꝙ ars τ negociatio sit licita. c. ꝑ vestras. de dona. inter vir. τ vxo. Scḋꝫ ꝙ equitas huet̄ in oīb⁹: qꝛ ḃm Hos. dāna τ lucra debēt eē coīa i oibus: vt i. d. gl. c. plerisqꝫ: τ. d. l. i. C. eo. τ ḃʒ industriā piculū τ hmōi: ita vt qui pl⁹ posuit pecūie vel opere pl⁹ habeat ꝺ lucro. d. l. si nō fuerint. in pn. τ ad arbitriuʒ hōi viri. qꝺ in hac acrōe ɔ̄sequēdū ē. l. ꝓ pro posita. ff. ꝓ so. Alias cū ista eq̄tas ñ seruat̄ nō poterit eē iusta nec liq̄da: qꝛ cuʒ societas sit fraternitas. l. verū. in pn. ff. ꝓ so. pʒ ꝙ erit iniq̄ τ leonina. d. l. si nō fuerint. in fi. qꝺ hñ no. ꝑ tota ista materia. Et rō quare licite accipit̄ de lucro i societate, τ nō in mutuo trāffert̄ dñiū pecūie in accipiētē. In societate ꝯo nō: qꝛ dicit tex. in. l. si tibi pecc. nec. ff. de ꝑ scri. ver. nemo societatem cōtrahendo rei dñs esse definit.

5 ¶ Sʒ nūq̄d i ōe pacto erit licituʒ ꝙ q̄s hēat caput fractū τ ali⁹ sanū. s. ꝙ q̄s habeat de lucro τ nihil de dāno: vel mag de lucro ꝙ ipoztet id qꝺ ponit i societate τ min⁹ ꝺ dāno τ hmōi. R. q̄dā dixerunt ꝙ sic saltē de iure ciuili: qꝛ ɔctus ex cōuentiōe legē accipiūt. c. ɔct⁹. ꝺ re. iur. li. 6. sed tu tene cū Azo. τ Accur. in d. l. si nō fuerit. τ do. Anto. in. c. fi. ꝺ vsu. τ Ang. vbi. ꝯ. τ ḃm thologos τ veritatē ꝙ nullo modo lʒ: qꝛ vt dixi societas est q̄dā fraternitas: τ tale pactū ē ɔ ei⁹ naturā: iō nō vʒ. l. cū ꝑcario. ff. de. ꝑcario: τ. c. fi. de preca. τ iō in ɔscientia tñr resti tuere vl̄ satisfacere oē qꝺ idebite hñit vel i quo primū grauauit ex h̄ pacto.

¶ Utrū ponēti operas tm̄ liceat facere pactū: ꝙ. s. tm̄ vult certū ꝑ opa sua τ ꝺ dāno nihil vult sentire? R. ꝙ sic: qꝛ ḃm Ang. vbi. ꝯ. nō est iste ɔct⁹ societatis: sʒ locatiōis operuʒ suarū. Et hoc veruʒ nisi dāmū cōtingeret ex dolo suo vl̄ culpa: qꝛ sic nō liceret. l. itē querit̄. in pn. τ l. si merces. §. q̄ colūnam. ff. locati.

¶ Utruʒ tradens centuʒ ducatos in societate cum pacto ꝙ vult ip̄m capitale saluuʒ nec de eo vult sentire aliqꝺ dānum: sed de lucro vult secūdū discretionē socij q̄tū sibi placuerit dare licite faciat? R. ꝙ nō: sʒ est vsurarius. c. cōsuluit: τ. c. fi. de vsu. Et ppea ḃm Bal. in. l. i. q. 9. ff. pro so. tal̄ q̄cquid accipit ꝺ lucro extenuat sortem: quia tenetur cōpēsare: vel si vtrūqꝫ habuit tenetur restituere lucrum. Aduerte tamē ꝙ si quis nollet periculo capital̄ se exponere τ inueniret aliqueʒ qui vellet euʒ assecurare pro aliquo sibi dato nō esset vsura se liberare a periculo per taleʒ assecurationeʒ: lʒ pro lucro accipiat ꝺ capitali sic assecurato. qꝺ quidem lucruʒ parit negociatio talis capitalis dati in societatem. Et idem dicerem quando socius accipiens ipsum capitale conueniret libere cum socio dante capitale de damno sibi tale modicum de lucro: quod verisimiliter quilibet alius sic faceret si dans capitale retineret totum aliud quod deberet habere ex tali societate: eo ꝙ eū assecuret ꝑ pncipali. imo si nihil eēt lucri solueret nihilōm⁹ assecurationē: vtpote qñ negociatio est talis quātitatis ꝙ assecurationeʒ inueniret soluēdo tria vel quattuor pro centenario τ tamen communiter pro lucro societatis esset recepturus. 6. vl̄. 8. τ aliquādo plus: τ sic conueniret cum socio ꝙ

solum daret sibi tres vel .4. p lucro' et
eũ de capitali assecuraret. ⁊ sic intelligo
illõ qõ tz Jo.an.in.c.p vras.de dona.in
ter vir.⁊ vxo.in dote data mercatori. de
q̃ hẽs.s̃.Dos.§.ii.Rõ qꝛ i isto cãu pecu
nia posita i societate bñ stat piculo po⸗
nẽtis:lꝫ illud periculũ redimat pcio qõ
lꝫ .Et ideo nõ est puilegiũ dotis:qꝛ licite
põt fieri in quocũqꝫ capitali sic dato dũ
modo cõcurrãt duo.Primũ ꝙ soci⁹ acci
piẽs libere hoc velit facere:nõ solũ acci
piẽdo tale capitale: sꝫ ẽ si nõ accipet p
tali modo assecuraret.Scdꝫ ꝙ tñ plus
verisilr posset lucrari d̃ tali societate vl
tra ptez suã q̃tuz est illud qõ solueret p
tali assecuratiõe cuicũqꝫ cõmuniter.Tu
tius tamẽ eẽt si cõueniret cũ socio d̃ sol
uendo sibi tãtũ pro assecuratiõe capita
lis q̃tũ quilibet ali⁹ accipet si vellet as⸗
securare.⁊ i dicẽdo lucro prius solueret
conuẽtũ p assecuratõe:quod supest d̃ lu
cro cõtigẽre sibi illud retineret. Nec ob
stat.c.nauiganti.de vsur.quia ibi aliter
nõ mutaret:nisi periculum ⁊ lucrum p
periculo recipet.

8 ¶ Utrũ vidua seu quilibez ali⁹ qui dat
mercatori i societate centũ cuz pacto ꝙ
ipm capitale sit saluũ cũ intẽtione tñ re
tinendi in se periculũ ipsius capitalis:
sed solũ facit tale pactũ ne decipiatur a
mercatore:si vt capitale pereat ipsi mer
catori si sine sua culpa periret licite sine
vlla viura hoc faciat: R̃e.ꝙ licet vsura in
hoc ꝯtractu nõ sit sꝫ vera societas:tñ pec⸗
cat mortaliter pp mendatiũ perniciosũ
quod dicit in sui infamiã.22.q.2.c.pri⸗
mum.Et ideo tñr notam facere intẽtio
nem suã:ne forte ẽt morte preuẽta here
des vellent in suo robore cõtractũ pma
nere:nõ tñ tenetur restituere lucruz qõ
habuit sm.S.Bernardum in suis con
tractibus.⁊ bene :qꝛ per.l.i. ⁊ totum ti⸗
tulum.C.plus valere quod agitur.iste
contractus est vera societas in re:⁊ iõ si
restituer:licet aliꝗ dicant contrariũ qui
possent saluari quando ex hoc aliquod
damnum passus est mercator pp timo⸗
rem periculi:vel quando ex notificatio
ne seu voluntatis non cessat scandaluz
quod proximo dedit:qꝛ tunc credo tene
retur restituere: eo quod fama rebus est
preponenda. 6.q.i.deteriores.

9 ¶ Utrũ ponẽs centũ apud mercatorẽ ita
ꝙ medietas vl tertia pars aut quarta:vl
aliqua alia pars ipsorum centũ stet pe⸗
riculo mercatoris sit vsurari⁹: R̃e. ꝙ in
hoc fuit diuersa opi.doc.quibusdã dicẽ
tibus ꝙ sic:vt.S.Bernardinus ⁊ mul
ti aliꝗ quibusdam ꝙ nõ: qꝛ licite hoc po
test fieri:vt glo.in.c.plerũqꝫ.14.q.3.⁊ mul
ti aliꝗ :que quidem diuersitas euenit ex
diuersa opi.dubietatis sequentis.

¶ Utrum dãnum debeat esse cõe si ca⸗ 10
pitale perdat an solũ illius qui eũ posu
it.quibusdã dicentib⁹ ꝙ deb; esse cõe:vt
Ja.de are.per.l.si id qõ.§.itẽ celsus .⁊.
l.cum duob⁹.§.quidã sagariã.ff.p so.q̃
busdam dicentib⁹:ꝙ quaten⁹ est cõe lu
crum ipsi⁹capitalis: eatenu⁹ ⁊ dãnũ.p.
l.si nõ fuerint.§.i.ff.p so.⁊ p.l.manife⸗
stissimũ iuris est.§.sed cũ in scda.a ꝯrio
sensu.C.de fur.Quibusdã aliꝗs dicẽtib⁹
ꝙ solum d; perire danti:vt gl. in.d.§.i.
Rõ.qꝛ sic de capitali nihil lucrat socius
sed tñ dꝫ redire ad eũ qui dedit si inue⸗
nit saluuz in fine societatis: ita nihil dꝫ
habere de dãno ipsius. Sꝫ tu dic con
dando opi.ꝙ si nullũ sit pactũ vel alia
consuetudo:tũc dic vel sm Pe.vt refert
Cy.i.l.i.C.p so.ꝙ piculũ capitalis si pe
at rõne societatis añ opas exhibitas sit
cõe:si post aliquas exibitas ẽt aliqd sen
tiat de dãno:sed si post oẽs opas exhibi
tas perdat soli ponẽti illud ⁊ sufficit al
teri pditio suaꝝ operarũ:que equissima
est presertim,in ꝯscia.Uel sm Bal.in.l.
i.C.pro so.siue añ operas siue post ꝙ p
dat solum ponẽti .qõ forte veri⁹est d̃ iu⸗
re:qꝛ sic non erat habiturus d̃ lucro ip⸗
sius capitalis:se solũ de lucro qõ debe⸗
bat sue industrie ita nullũ dꝫ pati dãnũ
de ipo.Et sic tenẽdo istã opi. Pe.⁊ Bal.
nõ lꝫ facere pactũ ꝙ piculũ capitale sit
alteri⁹ q̃ illi⁹qui posuit.Rõ qꝛ in fine so
cietatis si nihil eẽt nisi capitale [illegible]
habebit.Et iõ cũ soci⁹nõ habebat de lu
cro ipsi⁹capitalis:nõ dꝫ habere de dãno
Si vero pactũ fieret ꝙ piculũ capita⸗
lis sit cõe:qõ lꝫ:vt vult gl.pdicta:vel sic
haberet cõsuetudo:tunc scias ꝙ eaten⁹
capitale ipm eẽt diuidendũ.in fine societa
tis:si nihil inuenit de lucro: quaten⁹ e
rat pactũ vl ꝯsuetudo d̃ piculo.Et iõ:qꝛ
S.Ber.pdict⁹ ⁊ multi aliꝗ tenuerũt ꝙ i
fine societatis ẽt si nihil d̃ lucro sit capi⸗
tale integrũ dꝫ redire ad dantẽ propter

ea tenent nō licere facere pactuȝ de ali
qua pte ipsius capitalis piculi: ꝛ sic te-
ne. Sed si ipm capitale erit diuidēdū
in fine societatis si nihil inuenret de lu-
cro ꝫm ꝙ pacti sunt. vel ē cōsuetudo de
periculo sic est vera opinio. d. glo. quaȝ
sequit Ange. vbi. s. scȝ ꝙ licet tale pa-
ctuȝ: als nō. Et si pactū nulluȝ esset fa-
ctū de dāno: sed soluȝ de lucro: intelligi
tur de dāno sicut de lucro. ꝙ si ipe dās
nō intēdebat aliquid sentire de damno
capitalis ꝛ in fine simpliciter ipsum ha
bere: sic esset vsurarius mentalis: ꝛ eo
modo teneretur restituere sicut vsura-
rius mentalis. de q. s. Restitutio pāo
in verbo vsurarius.
11 ¶ Utrū liceat facere pactū ꝙ vnus ha
beat duas ptes lucri ꝛ vnā dāni: vel du
as dāni ꝛ vnā lucri ꝛ hmōi. R. ꝙ icon-
scientia omne pactuȝ qd nō facit dterio
rē ptē alteri⁹ arbitrio boni viri: ita ꝙ q
plus posuit plus habeat licitū erit. qd
ꝛ sequit Ange. vbi. s. alias nō.
12 ¶ Utrū ponēs operā i societatē. s. naui
gando: equitando: ꝛ hmōi: teneat̄ sūpti
bus suis ponere. R. Bal. ꝛ Jaco. de a-
re. ꝛ Cy. in. l. i. C. pro so. ꝙ nō qn̄ profici
scitur cā societatis: q: lucrū intelligit̄ d
ductis expensis. l. illud. C. de codic. ꝛ l.
mutius. ff. p so. Qd limitat Bal. vbi. s.
veruȝ. exceptis expēsis: q̄s domi fecisset:
quia ille nō debent fieri de corpore so-
cietatis. ar. l. sed si ex lege. §. [illegible] autez. ff.
de peti. here. Ang vero vbi. s. dicit h ve
rū nisi cōsuetudo aliter haberet: que si
esset deberet seruari: nisi cōtineret iniq
tatem apertam: quia videtur actus qd
est consuetum. l. qd si nolit. §. qui assi-
dua. ff. de edi. edic.
13 ¶ Quō tenētur socij ex disparibus par
tibus qui fundaȝ vel apothecā condu-
xerant. R. ꝫm Bal. in. l. i. C. pro socio. ꝛ
Ange. vbi. s. ꝙ locanti tenentur pro eq
libus partibus. Inter se vero tenentur
pro rata societatis. vnde etiaȝ supelle-
ctilia ꝛ vasa debent diuidi ꝫm partes:
quibus diuidetur societas.
14 ¶ Utrū ille qui semel posuit capitale
in societate ꝛ perdituȝ est ante finitum
tēpus societatis teneatur iterum aliud
ponere. R. ꝫm glo. in. d. l. si nō fuerit. §.
i. ꝛ. i. l. i. C. p socio. ꝛ Ang. vbi. s. ꝙ nō: si
ue piculū cōmune fuerit siue nō.

¶ Utrū danū psone illi⁹ q ponit opas 15
i societatē debeat cōicari ad inuicē. pu-
ta cū socius resisteret volētibus sibi au
ferre pecuniā vulnerat⁹ ē: ꝛ fecit mltas
expēsas ad curādū se ꝛ hmōi. R. ꝙ sic:
qn̄ euenit ppter societatē: vt expssevult
l. cū duob⁹. §. quidā sagariā negociatō
nē. dicit tex. coierūt. alter ex his ad ɔpa
randas merces pfect⁹ i latrones icidit
suāqȝ pecuniā pdidit: serui ei⁹ vulnera
ti sunt resqȝ pprias pdidit. dicit Julia
nus dānuȝ eē cōe. Ideoqȝ actiōe p so-
cio dāni ptez dimidiā agnoscere debere
tā pecunie ꝙ rex ceterarū: q̄s secū non
tulisset soci⁹ nisi ad merces cōi nomie
cōparādas pficisceret̄: sed ꝛ si qd i me-
dicos ipensuȝ ē: p pte sociū agnoscere d
bet rectissime [illegible] Julian⁹ pbat. hec ibi. ff.
p socio. Nec ob. l. socium. §. [illegible] ff. pro so
cio: q: illud intelligit̄ qn̄ culpa socij id cō
tingit ꝫm glo. [illegible] tenet̄.
Aduerte ꝫ Bal. in. l. i. C. p socio. ꝙ dā-
nuȝ omne extrinsecuȝ qd nō te societat̄
euenit debet esse cōmune: puta debita
ꝛ predicta: sȝ dānū intrinsecū. s. ipsi⁹ ca
pitalis: nō nisi vt dixi. §. 10.
¶ De qua culpa tenet̄ socius alteri so- 16
cio. R. ꝙ si ɔctus ē solū societat̄. tenet̄
de dolo. lata ꝛ leui culpa nō leuissima: ꝛ
q: sufficit talē diligētiā adhibeat in re-
bus cōibus sicut i proprijs: vt. l. cū duo
b⁹. §. p socio. Un̄ ꝙuis aliq̄s expsse pi-
culū i se suscepisset: nō tn̄ i [illegible]. t s
illo qd euenit culpa ɔsocij. l. penul. C. d
nauti. feno. Qn̄ vero cū societate ē ɔct⁹
locatiōis vel ali⁹ cōtract⁹ quō teneat̄ ꝛ
ex qua culpa habes. s. cōmodatuȝ. §. 11.
ꝛ Locatio. §. 23.
¶ Quomō debet diuidi societas si ni-
hil īter ipsos est conuētum expresse vel 17
tacite: puta: q: nulla est consuetudo de
hoc. R. ꝫm Bal. in. l. i. C. pro socio. q. 2:
ꝛ Aug. vbi. s. ꝙ si alter posuit centū: et
alter operas: ꝛ de lucro habent ducen-
ta. extrahet primo qui posuit cētuȝ sua
centum: ꝛ sic de quocūqȝ alio qui aliqd
posuit: que extracta reliqua ducēta que
sunt de lucro diuident inter se omnes.
ita tamen ꝙ qui plus posuit in societa
te: puta operas ꝛ pecuniaȝ: vel duas p-
tes pecunie respectu eius qui operas
posuit: quia opera valet tantum sic et
pecunia que ponitur habebit plus d lu

ero:vt.l.si nõ fuerint.in pn.z.l.qd eni ff.p socio.z hoc arbitrio boni viri.Et id qđ quidã dixerūt:ꝙ licz q posuit cētū:p primo extrahit centū:sic z ille qui posu it opas dz extrahere alia cẽtū:p opa sua: nõ valet.nec de iure diuino ciuili vel canonico: qz opa hois nihil ẽ aliud ꝙ officiū diurnuz:vt.l.i.ff.de op.liber. imo opa hois dz fructus ei⁹ eẽ:vt.l.z. z se.ff.de ope.suo.Et ideo ille qui pᵉsu it opas tm:nō dz posuisse aliqd ꝯsistens i sorte vel capitali:sed solū fructum sue psone q fruct⁹ aut vsufruct⁹ sue psone correspõdent fructui aut ꝯmodati illo ruz cẽtū.p quo bñ facit.d.l.cū duob⁹. §.si coeūda.Preciū iqt ẽ velamentū art, et sic itellige i lud ꝙ sepe opa alicuius p pecunia valet:vt Insti.p socio.§.i.p comoditate z vsufructu seu interuso rio dicte pecūie.Et,ideo si alter solū po suit opas: z alter centuz solū: z lucz sẽ ducenta:ille q posuit operas habebit cẽ tū solū:z ille qui posuit cẽtum habebit illa centū:z postea alia centū d lucro:

18 ¶ Quãtū durat societas. R. tex.in.d. l.societatez: dissociamur: renunciatio ne:morte:capitis diminutione:itellige prout est mors ciuil' bm glo.ibidem.et egestate. dicit glo.s.incidente. vt si qs ex socijs bonis cesserit:vt Insti. eodez §.itez.vel fuerunt publicate:vt in.l. ac tione.§.publicatione.ff.pro socio.Ad de ꝙ dissoluitur bm ꝙ conuenerūt i tẽ pore durationis illo finito.Itẽ ex con suetudine si nihil actum est de tpe di cto.§.qui assidua.

19 ¶ De societate iter fratres z alios quõ tacite contrahitur.habes.S.Peculiū. §.26.cum sequentibus.

f **Societas**.si .Circa ani malia que dz sociđū aialiū ꝯhit.6.modis.

1 ¶ Primo mõ qñ aialia expresse tradunt gra societatis ꝯhende:vt dicit glo.in.l. si pascenda pecora.C.de pac. Uel qñ lz expresse nõ dicatur ꝙ gratia societatis traduntur tñ tacite dãtur gra societat. .s.qñ dantur vt sint cõia:z sic contrahit societas:vt.l.si tibi aree mee.ff.de pre scri.v.Et facit qđ no.Bal.in.d.l.si pa sceda.Et qz hoc modo aliquãdo cõtra hitur aialibus grossioris generi:aliqñ in minutis: ideo primo ꝓpona qt mo dis aialia grossa dãtur gratia societat, expresse vl' tacite.Et aduerte ꝙ aialia grossa dicuntur:quoꝝ fruct⁹ regularit nõ ascẽdit ad valorẽ matris i anno: vt sunt boues:equi:muli:z hmõi.Ista a liqñ dãtur extimata:aliqñ cū terra:ali quãdo sine cõmunione terre: qđ fieri põt: vt in.d.l.cū duobus.§.in coeūda.

¶ Qñ dat extiata z sine terra:tūc picu lum casus fortuiti est cõe inter socios: vt dz i.d.l.cū duob⁹.§.dãna.nec nimi rū qz extiatio i hoc cāu facit emptõnez. l.extimare.ff.sol.ma.z sic p pte domi nium remanet apud tradentem:et taci te pro alia parte ratione opinionis in illum cui communicantur et sine tra ditione transfertur.l.i.§.in societate. ff.pro so.et perinde est ac si iste qui dat mutuasset precium medietatis socio z ipse posuisset aliam medietatem et cõ muniter ab ipsis duobus essent ẽpta z sic in societate posita: et ideo quilibet de periculo tenetur pro dimidio: nisi culpa vel dolo alterius eueniret. Nam tunc solus culpabilis esset.d.§.dam na. Bal. tamen in.l.i.C.pro socio di stinguit:ꝙ.s.aut pereunt casu fortuito et sic erit commune. Aut peremptio ve nit ex natura rei:et tūc dicit piculum solum esse dantis. quia sic etiaz penes eum fuissent meritoria: nec est verum secundum eum ꝙ ista extimatõ faciat venditionem: vt.d.§.dãna:et.l.3.ff.lo cati:et.l.cum manu facta.ff.de contra hen.emp. vbi dz .nemo põt eam rem vẽdidisse d cui⁹ dñio id ag̃ f ne ad emp torẽ trãseat: lz d aut locatõ aut aliud gen⁹ ꝯct⁹.S.ibi. Sz saluo [illegible] ind cio d si teneo:cū meliorani [illegible] ẽ natu ralia in hoc cãu cõicentur:vt.d.l.si fue rit.sic ꝯuenit vt picula sint etiam natu ralia diuidant siue communicentur. Nec valet qđ adducit ꝙ extimatõ si fa cit vẽditõez i isto cãu:immo fac:vt p.d. l.3.ff.locati.Et iõ tene piculū ẽt natura le erit cõe:vt tenẽt multi doc.maxie An ge.vbi.S. Quod tñ limitaverim nisi ex presse aliud sit ꝯuẽtū.et sic itelligit ille §.nemo.i.d.l.cū manu facta.vel nisi de ꝯsuetudine aliud sit. qz intelligit actū quod ẽ ꝯsuetū.l.ꝙ si nolit.§.q assidua ff.d edic.Et iõ si pactū sit ꝙ piculum capital d sit ꝯmune nõ erit licit⁹ iste cõ

tract⁹ i foro aie: nisi recipiēs vel alius q̄.
i vno alleuiat in alio equalēti grauare
tur. l. ꝯm naturā. ff. de reg. iur. Pactuz
vero circa fruct⁹ vel circa tp̄s oportet cō-
tineat equalitatem arbitrio boni viri.
Vn̄ si videt iustum ꝙ fruct⁹ in hoc cāu
debeāt ꝑ medium ptiri. Si alter ip̄oꝝ
ponit opas: q: ip̄as operas pl⁹ q̄ꝫ alius
socius ponit: cum tn̄ idem in societatez
posuerit. Et propterea dꝫ attendi si ope
pn̄t fieri ꝑ minores ꝛ pupillos ꝛ hmōi
quorum ope non sunt i magna extima-
tione: lꝫ alique sint: vt. l. si. ff. de liber.
cā. vel si recompensantur ꝑ lacticinia et
hmōi et de palea seu de feno quod dat
ad comedendum: ꝛ sic attendere ꝙ q̄lꝫ
ip̄orum equalr tantum posuit in soci-
etatem: ꝛ vltra videre quid vltra ponit
alius: puta rustic⁹: q: operas: ꝛ sic nisi
recompensaretur in alio dꝫ habere pl⁹
de fructib⁹: alr esset vsura: cū ex mutuo
interpretato plus grauaretur. c. con-
suluit. c. in ciuitate. de vsu.

3 ¶ Quando autem dantur inextimata
et sine terra et tunc si nullum pactum
fit de principali aut de fructibus vel
tempore sunt quedam extrauagantia
vel iura posita inter extraordinaria ca-
pitalia feudoꝝ i fi. ꝺcie collatōis sic di
cētia. Ille q̄ accipit iumentū vel vaccā
debet tenere per. 5. annos: ꝛ omnes po
ledri vel vituli debent esse communes: ꝛ
quicq̄d poledri q̄fierunt tempore tritu
ratōis. Iumentū vero vl' vacca data dꝫ eē
illi⁹ q̄ eum vel eaꝫ posuit i fine societat:
nisi ille qui accepit ad societatem terti
am pte m: tunc in fine ip̄m iumentū vel
vacca erit commune. Tu tn̄ attendes
in ꝯscia ad arbitrium boni viri vt eq̄li-
tas ꝺueturꝫ ita ꝙ q̄ plus ponit plus ha
beat: vt. ꝺ. dcm̄ ē. Si vero pactū fit scḋm
cū pluribus modis contractus cōcipi
possint: cum plura sint negocia q̄ꝫ voca-
bula. l. natura. ff. de prescrip. ver. Atten
denduꝫ est ꝙ cōtineat eq̄litatē arbitrio
boni viri per rōnem i. d. l. si non fuerit: ꝛ
l. ꝑposita. ff. pro so. Aduerte tamen ꝙ
quando animal datur inextimatum n̄
potest pactum fieri licite ꝙ periculum
sit alterius q̄ꝫ eius q̄ ip̄m dedit. Hoc
ēt tꝫ Bal. in. d. l. si pascēda. Nam cum
dcm̄ animal positum i societate i fine
debeat eē ponētis: si pactū fieret ꝙ pe-
riculū ad ipsum ponētez non spectaret
esset iniquum. ꝛ si ip̄e ꝑdit animal ꝛ so
cius ꝑdit operas. Nec obstat quod sup̄
dixi de capitali pecunie: q: non valet si
militudo. Rō q: pecunia simul in ipso
vsu consumitur: ꝛ sic in ip̄a societate to
talr exercet. Sed secus ē in aialibus
que non sic ꝯsumuntur: sed quādoqꝫ
meliorant. Unde sicut melioramentū
pertinet ad dantem: sic ꝛ periculuꝫ per
tinere debet. d. lege secundū naturam.
Si tamen dans i aliquo plus graua-
ret: puta q: recipiēs nollet teneri i fine
de damno ip̄ius aial' qḋ euenit culpa
sua: sed solum in parte: cum teneatur i
totum. l. cum duobus. §. in coeunda: et
§. damna. ff. pro socio. sic posset in alio
alleuiari quo ad periculum ip̄i⁹ aialis:
ꝑ regulam in. d. l. scḋm naturā. Et ex p̄
dictis patet ꝙ ille qui dat animalia in
extimata cum pacto: ꝙ de primis fru-
ctibus capitale suum derahat: illicite
facit ꝛ tenetur restituere quicquid acce
pit in grauamen alterius socij. Nā so-
ciū in hoc grauat ꝙ operas ꝛ expēsas
quas fecit si statiꝫ extracto valore capi-
talis periret ip̄m capitale amitteret: ꝛ
sic ip̄e esset in tuto ꝛ alter socius in peri
culo. Sed pone ꝙ non perit sed cū tpe
multū lucrat⁹ ē alter soci⁹: ad quā resti
tutōem tenebit predictus. R. ꝙ ad tn̄
q̄tū arbitrio boni viri extimabit piclm
perditōis opaꝝ ꝛ expēsaꝝ q̄s ꝑdē po-
terat.

¶ Si vero dant aialia grossiorꝫ generis 4
cū terra: vtputa communico socio vnū
par bouꝫ cuꝫ certa q̄ritate terre quam
arare ꝺbeat: ꝛ tūc si iextiata tradidi to-
tū piculū ad me ꝑtinebit. Si vero exti-
mata piculū erit cōe. d. §. dāna. nisi do-
lo l' clpa alteri⁹ ꝓcesserit: vt ibi ḋr. Sed
fruct⁹ terre erit cōis qn̄ extiata sūt tra-
dita. Rō q: vn⁹ ponit partē bouꝫ ꝛ terrā
alr ptē boū quā videt emisse rōe extima
tionis: ꝛ opas ꝛ eq̄tas vult vt equalr ꝑ
tiat fruct⁹ qn̄ p̄dcā aialia dant iextiata
Rō q: alr solū ponit operas ꝛ alr aialia
ꝛ terrā. Quoꝝ itelligo nisi forte [illegible]
stria socij tn̄ extimaret āt pl⁹ [illegible]
arbitrio boni viri iudicādu [illegible]
tas seruet. d. l. ꝑposita.

¶ De aialib⁹ minutis: vt ouib⁹ porcis capꝫ 5
ꝛ hmōi. Aduerte ꝙ ponit i extrauagā[illegible]
positis in fi.

positis i ñ.decime collationis feudoꝝ ꝙ talia aialia debēt dari ad tres ānos: ⁊ i vnoq̄ꝫ anno dꝫ dare pro capra duo deci formaticos optimos:et ꝓ pecude ser.nec tm̄ grossos q̄tū faceret. 20.pecudes:nec tm̄ parua q̄tū facit vna mū gitura vni⁹ pecudis:sꝫ mediocres arbitrio boni viri. In fine ꝟo capra vl̄ ouis data añ oīa erit ipius tradētis:nisi ille q̄ accepit soluisset tertiā ꝑtem precij ipius:q2 sic erit cōmunis. Capreti vero ⁊ agni et lana erūt coēs. In porcis ꝟo omi āno sūt partiēdi porcelli:nisi ille q̄ accepit voluerit eos tenere vsq̄ꝫ ad tres ānos et i fine triū ānoꝝ oīa ptiri dbēt ꝑ mediū et ēt porcelli nati de porcellis Si tn̄ cōsuetudo vel pactū aliud esset vel extīata data essent.dic ſm ꝙ dictū ē de aialibus grossiorib⁹:vt oīno seruetur equalitas et iiusticia nulla fiat alteri ab altero.

6 ¶ Scdo mō ɔ̄bitur societas sic.Danł aialia sꝫ ñ coicanł nec eoꝝ dñiū trāsfertur sꝫ solū custodie alteri⁹ ɔmittuntur aliquo dato vel recepto precio:et tunc ꝑpe ɔ̄ctus locatōnis ē ɔductionis.l.2. ff.locati. Si aūt nō iteruenit ꝑciū:sed tradēs dcā aialia recipit aliq̄d:vtputa ꝑ bobus vt arent vl̄ ꝑ pecudib⁹ vt stercorizēt ⁊ hmōi. Aut recipit ille cui traduł ꝑ mercede custodie aliq̄d.vl̄ opera aialiū vt stercorizatio ꝑ mercede ɔpēsel q̄ oēs tres mōi cōsiderari pñt:vt i fili.i seruo dicit tex.in.l.i.§.si q̄s seruū.ff.de posit.sic erit ɔ̄ctus inominat⁹ ⁊ regulabił ſꝫ cōtractū locationis cui magis assilał.vt i.d.§.ſuū:⁊.l.naturał.i pn. ff.de prescrip:vl̄ cui⁹ natura ē vt fruct⁹ ⁊ periculū ꝑtineat ad dñm rei locate.l. itē si precio.§.i.⁊.2.ff.locati.⁊ de eo habes.§.Locatio.

7 ¶ Tertio mō danł aialia ⁊ i totū trāsferūtur i accipiētem cū pacto ꝙ teneat ea ad melioramētū:⁊ sic meliorata cōicenł: ⁊ sic dꝫ ɔtractus inoīatus:vt dicit tex. in.l.si tibi aree mee.ver.sꝫ si pueꝝ.ff.de prescrip.ver.vñ preciū dcōꝝ aialium si vēdił [illegible] cōmune: vt.d.l.si tibi aree mee [illegible] fruct⁹ibidē ꝑ.l.si pascēda.C de pac.[illegible] preciū dꝫ eē cōmune sicut ⁊ veritas.l.mucius.ff.p so. Aduerte tn̄ ꝙ h̄ ɔ̄ctus magis assimilał ɔtractui societatis q̄ locatiōis:iō possūt circa hoc

itelligi q̄ dixi.s.i ꝑmo casu quādo dāł iextimata vel extimata. Si ꝟo melioramentū nō sequał credo qd̄ itegra ad dñm tradētē sint ꝛstituenda quasi causa data ⁊ cā nō secuta.ff.de ɔdi.cā data ⁊ cā nō secuta.ꝑ totum. 8

¶ Quarto mō danł aialia vt cooperiał vel vt cooperiāt:puta thaurus vel vacca ⁊ hmōi. ⁊ ē ɔtractus inoīatus: ⁊ iō ad arbitriū boni viri recurretur: ne cuꝫ aliena iactura q̄s lucreł.l.nā h̄ natura ff.de condi.indebi. 9

¶ Quītomō dātur aialia aliq̄ñ extimata talit̄ ꝙ comodum ⁊ icomodū sit recipiētis:⁊ sic resultat ɔtractus emptiōis ⁊ venditionis.ar.l.extimate.ff.so.ma. iō si aliq̄d acciperet vltra ꝑciū rōe tēporis eēt vsura.c.cōsuluit:⁊.c.in ciuitate: de vsu.nisi emptor aialiū ꝑceptis fructibus morā traheret i soluēdo preciū:q2 tūc ꝓ iteresse posset repetere ꝑtem fructuū.l.curabit.C.de actō.emp.⁊ ven.⁊ tꝫ gl.⁊ coiter doc.i.c.ɔq̄stus.de vsu. 10

¶ Sexto mō sunt data aialia nec apparet an cā societał vl̄ quō mortuis pncipalib⁹:⁊ tūc ſm ꝙ cōsuetū ē talia dari sic extimabił.d.§.q̄ assidua.vel si de consuetudine nō apparet ꝑsumeł ɔtractus inoīnatus.l.2.ff.de ꝑscrip.ver. et sic censebitur ɔtractus societatis:et ꝑ oīa fiet de fructibus et reliquis sicut ius societatis exigit: vel saltē fiet receptori aialiū debita ɔpensatio ſꝫ exigētiā sumptuū et laboris sui:et h̄ actione mandati:ex q̄ ꝑ ipositionē dñi pascenda suscepit.l.i.ff.mādati.vel saltē actione i factū siue prescri.ver.d.l.2. Ex p̄dictis igił pꝫ quō societas sit licita vel illicita:et q̄d dicēdū de multis casibus cū infinitis modis possunt concipi:vt h̄ d.l.natura.ff.de ꝑscrip.ver. Et ꝑpea attēde ꝙ i ɔtractu societatis aliq̄ñ interuenit rō mutui iterpretati:puta q̄ñ dātur extimata aialia:vel exigił ꝙ sint ad periculū accipiētis ɔtra naturā societatis ⁊ tūc si grauał i aliq̄ accipiēs propt̄ hoc erit vsura. Et [illegible] aliq̄ñ cū societate concurrit ɔtractus locatiōis ⁊ ꝓpterea equitas attēdatur:⁊ qd̄ ɔuenit nature talis ɔtractus:vt sic scias discernere q̄ñ ē iniusticia vel iniq̄tas.

1 Sodomia ē turpitudo i masculū fcā

X

xx.q.7.vsus.τ est grauius peccatū as dulterio:vt i d.c.vsus.τ grauius ꝙ cū matre.ibidem.c.adulterij. Uñ cleric⁹ dꝫ deponi τ i monasterio detrudi ad agē dā penitentiā. Laic⁹ excoicari τ penit⁹ reddi alienus a coione fideliū.c.clerici. de exces.p̄la.ſm leges dꝫ igne cremari. in autē.vt non lux.ↄtra naturā .vñ ibi dr ꝑpter ipſos act⁹ ſodomitarū fames τ terremotus τ peſtilētie fiunt:τ ciuita tes cū hoībus pariter pereunt.

Solicitudo vtꝝ ſit peccatū. R.ꝙ ſi loq̄mur de ſolicitudine tpali um ſic triplex ē.Una ē āxietatis τ aua ricie:τ hec eſt peccatū ſemꝑ. Moꝛtale ꝟo peccatū ē ex fine:puta q: ↄſtituitur finis i ip̄is querēdis parati oīa facere ꝑꝑ ip̄a habēda.Uñ Aug.i li.de operib⁹ monachoꝝ.cū dicit dñs. nolite ſoliciti eē τc̄.hoc dicit vt nō iſta ītueamur:τ ꝑ pter iſta faciamus q̄cq̄d i euāgelij p̄di cationē fieri iubetur.Alio mō ē moꝛta le peccatū ex mō: qñ tñ i hmōi anxiatᷓ ꝙ omittit neceſſaria ad ſalutē τ ſuffo cat mentē i talib⁹:τ de hac loq̄tur Gre. 49.di.c.hic eni.i ꝟbo.Hibb⁹. Alia ſoli citudo dr dubietatis τ diffidētie: cū hō timet ne tpalia ſibi deficiāt:τ iō anxi atur ꝑ ip̄is:nō tñ aliq̄d faceret contra dei p̄cepta:vel omitteret: τ iſta ē pctm̄ veniale.Tertia neceſſitas ē ꝓuidentie: et hec nō ē peccatū:imo bona τ lauda bilis.Uñ glo. Math.6. Nō laboꝛ et ꝓ uidētia dānātur:ſꝫ ſolicitudo mētē ſuf focans:τ d̄ hac tertia loq̄tur.c. diuine. 87.di. Solicitudo ꝟo ſpūaliū ꝑ ſe ē bo na.τ ad hāc xp̄s īducit nos. Math.6. Primū q̄rite regnū dei etc̄. Poſſet eſſe peccatū ꝑ accidēs qñ homo tm̄ ītende ret ſpūalibus ꝙ omitteret ꝓuiſionem hūanā debitā:q: eſſet tētare deū ↄ illō Math.4. Nō tētabis dominum deum tuum.

Solutio ē eius qđ debeᷓ redditio. Inſti. q̄.mo.tolli.obli.i p̄ncipio. Sꝫ large ſolutio ē ab obligatiōe liberatio q̄cūq; mō.ff.de ſolu.l.ſolutionis.Nam q̄liter cūq; ſatiſfactū ſit creditoꝛi ad vo luntatē ſuā pro ſoluto habeᷓ:lꝫ ſolutū non ſit.ff.de pigno.ac.l. ſi rē alienā.§. ois H no. Hoſ.τ Do.i ſum.eo.ti.§.4.

¶ Quot ſunt ſpecies ſolutōnis.R.due 1
Una naturalis ſiue vera que ē per red ditionem eius qđ debetur.Alia ciuilis ſiue imaginaria et hec fit mltis modis ſ.per nouationē que quando extingui tur prioꝛ obligatio:et in aliam obliga tionem ciuilem vel naturalē transfer tur.ff.de noua.l.i.Aut per delegationē q̄ eſt quando alium reum vice ſua cre ditoꝛi vel cui ip̄e iuſſerit dat.ff.de acce pti.l.i.Aut per oblationem factam tē poꝛe et loco congruo.C.de ſo.l.obliga tione.ff.eo.l.ſi ſolutur⁹.τ.l.qui decem. in prin. ff.de pigno.l.creditoꝛi.Non ta men prodeſt oblatio ſi nō conſignetur C.de vſur.l.2.et.l.acceptam.Itē oportet ꝙ fiat cui debetur:vel eo abſente iu dici et ſi iudex deficiat honeſtis perſo nis. C. de vſu. l.ſi creditrici.de officio oꝛdi.c.paſtoꝛalis.in fi. Itē ꝙ res depo ſita duret:quia ſi in vſus ſuos conuer tat non eſt tutus offerens.l. debitoꝛ.ff de vſu.et ſi ſic depoſita res amittatur. nihilominus debitoꝛ ē liberatus.ff.de arbi. l. arbiᷓ.la ſc̄da.ff.depoſiti.l.i.§.ſi pecunia in ſacculo.Et hoc verū in obli gatione quantitatis quia ſi obligatio eſſet in ſpecie:ſola oblatio ſufficeret.ff. eodem.l.hominē.§.primo.

¶ Utrum ſolutio debiti in quantitate 2
exiſtentis ſit facienda ſm pecunie valo rem currente tempoꝛe ſolutionis: vel ſecundum ꝙ valebat tempoꝛe contra ctus.R.ꝙ in quacunq; diſpoſitione cō tractuum ſit debitum: ſolutio ſemper debet fieri ſecūdū monetam que curre bat tempoꝛe contractus debiti:et ſi nō reperitur:q: ē reprobata vel diminuta in pōdere:puta:q: tōſa vl' per longum vſū effecta groſſa:q: argētum in ſupfi cie coꝛruit ex lōgo vſu:vel alio mō ꝑpe tuo ē alterata:tūc dꝫ ſolui ip̄ius extima tio ſm ꝙ coiter teneᷓ ꝑ legiſtas τ cano niſtas.in.l.Paulus.als icipit credito rem.ff.de ſolu.τ i.l.in minoꝝ. C. i q̄b⁹ cau.in inte.re.nō ē neceſſaria.τ ꝑ cano niſtas in.c.quāto.de iur.iur.τ i.c.olī. de cēſi.Et lꝫ Bar.i.l.Paulus. Limitet iſtud vēꝝ qñ talis diminutio cōtingit i moneta groſſa τ nō i minuta tñ.d.An. i.d c.quāto.τ ſeq̄tur Pa. ibidē ita hēᷓ locum in moneta ꝑua ſicut in magna: qñ deterioꝛatio directe cōtingit ipſam pecuniā:puta

pecuniā:puta:q2 duo antiqui nō valēt nisi vnū de nouis.voluit ēt Cy.ꝛ Pe.in d.l.in minorū.ꝛ Do.in.d.c.quāto.ꝙ qñ solū peccunia ē reprobata nō deteriorata ꝙ de ea pōt fieri solutio ex quo currebat tpe ɔct⁹. Sȝ Spe.e.ti.ꝛ ibi Jo.an.ꝛ Pa.in.d.c.quāto.tenēt ꝙ pōt:ꝛ ē cōis opi.q2 magis moneta cōsideratur rōne cursus ꝙ respectu materie:ꝛ videtur tex.in.d.c.olī.Facit etiā.c.eijciēs 88.di. Si vero alteratio nō esset ppetua sed ad tēpus:vt cōtingit ꝙ florenꝰ hodie magis valeat ꝙ cras:ita ꝙ crescit vel decrescit ħm tēpora cōiter tenet talē variationē nō debere attēdi.arg.l.precia.ff.ad.l.fal.sicut eni creditor vel let sibi solueret si plus valeret:ita dȝ recipere si minꝰ valet cū speret augmētuȝ sic voluit Bar.in.d.l.Pau.ꝛ alij in.l.in minorū.Quod mihi videt equū:nisi qñ nō esset spes ꝙ de primo debeat habere augmētuȝ:q2 sic videt ꝙ debeatꝰ solui ħm extiationē tpis ɔctꝰ:q2 possȝ esse ꝙ nū ꝙ cresceret.ar.in.l.iurisgitos.in pn.ff.de excusa.tuto.ꝛ ꝙ no.glo.i Cle.2.de rescriptis.Jaco.de are.ꝛ Bar.i.d.d.l.Pau.ꝛ Do.in.d.c.quāto.tenēt ꝙ si est altera respectu cursus non respetu materie:ꝛ ppetuo puta q2 pnceps non vult expendat nisi p tāto:vt forte recolligat ꝛ cudi faciat:ꝙ nihilominꝰ de ea pōt fieri solutio si debitor nō fuit i mora. Sȝ Oldra.ꝛ Fede.in.d.l.maiorū.ꝛ Do.Anto.in.d.c.quāto.tenēt ꝙ dȝ solui ad extiationē antique currētis tēpore cōtractꝰ:q2 eadē ratio ē eū de toto ꝛ de parte.ar.l.que de tota.ff.de rei vendi.ꝛ.c.pastoralis.§.Itē cū totuȝ.de officio dele.ꝛ vr pbari in.d.c.olim.ꝛ vr magis equū.Et sic cōclude ꝙ siue sit reprobata in totū:siue alterata i parte in ppetuū respectu cursus licet nō respectu materie ꝙ ñ pōt fieri de ea solutō:sȝ debȝ solui extiatio ħm tpꝰ ɔctꝰ:ꝛ hoc siue solutio sit fiēda rōne ɔctꝰ siue ex cōdēnatiōe iudicis.De cōdēnatione autē ē sit rōne statuti.Spec.tȝ ꝙ dȝ solui de moneta currēte.Sȝ Pa.in.d.c.quāto.vr tenere ꝙ ð moneta currēte tpe facti statuti.Ego teneo cū Spe.q2 in penis mitior fit iterpretatio.c.odia.ð re.iur.li.6.De solutione vero ē dȝ fieri ex mādato principis vel alicuius dñi seu ex eius gratia dicit dñs Anto.in.d.c.quāto.ꝙ si dñs ignorabat valorē monete sic fiet ħm cursuȝ currētis.ħȝ gl.ꝛ Laudul.in Cle.2.de decl. Si ꝟo sciebat eiꝰ valorē sic fiet eiꝰ solutio ħȝ extiationem tpis ipsius mādati seu gratie facte.ar.d.c.olī.ꝛ.i.fi.ff.de au.ꝛ ar.le. Si ꝟo solutio est respectu legati sic fiet ħm extimationē tpis testi oditi:l3 testator postea multū supuixerit intātū ꝙ sit mutata.ita cōsuluit Oldra.ꝛ facit tex.i.l.vxorē.§.testō.ff.de le.3.ꝛ.d.l.fi.ꝛ sequit do.Pe.de ancha.in.d.c.olim.ꝛ Jo.an.i addi.ad spe.eo.ti.ꝛ Pa.i.d.c.quanto.Idē dicit Oldra.i precepto arbitrorū:Idē dicit Pa.vbi.ē.i ꝑcepto iudicis cōdēnātis i certa quātitate.ꝛ hec no.quia sepe in pratica.Limita tñ predicta i debito ɔcto ex mutuo ħm distinctionem quā ponā ifra Usura.i.§.50.

¶ Qui tñr soluē.ꝶ.ꝙ ille q̄ ē obligatꝰ siue sit pricipalr debitor siue fideiussor. 3

¶ Utꝝ q̄libȝ possit p alio soluē.ꝶ.ꝙ sic ēt si debitor h ignorat ꝛ tñ velit.ff.eo.l.soluē.ff.de ne.ge.l.soluēdo.ꝛ tñr tal' satisfacere plato solueti p eo si mō sua interērat vt solueret.l.cū pecūiā.ff.ð ne. 4

¶ Utꝝ tutor ꝛ curator vł aliꝰ ad ... ge. 5
ministrationē bōꝝ teneat soluere debitū illius cuius curā gerit.ꝶ.ꝙ sic.l.quotiens.§.sicut aūt.ff.de admi.tu.

¶ Utrū heres teneat soluere debita ð facti.ꝶ.ꝙ sic i totū. Sȝ i cōscia ꝙtum se extēdit facultasꝰ hēditatis:vt.ē.Heres.§.6.Secꝰ si esset legatarius:q2 tūc nō tenet nisi qñ hereditas est nō soluēdo:q2 tunc es alienuȝ precedit legata:ē.Restitutio.2.§.17. 6

¶ Utruȝ successor prelatꝰ teneat soluere predecessoris sui debita.ꝶ.ꝙ sic:si pro necessitate sue persone:vel necessitate seu vtilitate ecclie sunt facta.extra eo.c.i.Alias nō tenet ecclia nec successor eius.10.q.2.c.hoc ius.ꝛ de fideius.c.qð quibusdā.Idē credo de successore i dñio tpali laicali. 7

¶ Cui debet fieri solutio.ꝶ.ꝙ creditori vel.eius successori cui cōpetit actō obligationis si tamē sit cōpos mentis:ꝛ maior.25.annis:vel alteri de mādato ipius:etiam si creditor sit ... ad mortem.ff.eo.l.reo.ꝛ.C.eo.l.nihil interest.pōt etiā fieri eiꝰ socio si vterqȝ e... 8

rum est obligat⁹ insolidū.ff.de pac.l.si v
nus.in ꝑn.ꝛ.ff.de duo.re. cōsti.l.2.ꝛ.3.
ꝛ no.in.c.ea te. de iureiurā.Aut ēt pro
curatori eius quāuis sit reuocat⁹ ꝛ igno
ret reuocatio.l.et⁹.in ꝑn.ff.si cer.pe Ad
uerte tñ hic:q2 si qs solueret filiofami
lias sine cōsensu pris vel minori sine cō
sensu tutoris vel curatoris nō satisface
ret.l.i.ꝛ ꝑ totū.ff.ad mace.ꝛ.l.pupillus
ff.de act.ꝛ obli.Nisi solutū sit ↄuersum
in vtilitatē pris vel minoris.l.i.ꝛ.2.C.si
aduersus credi.ꝛ.l.ꝙ si forte.§.fi.ꝛ.l.in
pupillo.ff.de solu. 9
¶ Debitor nō hñs pecuniaz ad solueñ.
pōt offerre rē meliorē:ꝛ tñr creditor ac
cipe.aūt.hoc nisi.C.de so.Eccłia ꝓo nō
tñr offerre meliorē:sed aliā.vt aūt.hoc
ius.C.de sa.san.ec. 10
¶ Quis est ꝓponendus in solutione.vi
de Restitutio.2.§.16. 11
¶ Utrū possit qs repetere pecuniaz ha
bitā ex vēditione rei sue in subsidiū?℞.
Ludo.Inno.ꝙ sic:vt est casus in.l.inci
uile.C.ð rei vēdi.ꝛ.l.si eū seruū.ff.si cer.
pe.ꝛ.l.fi.ff.de neg.ges.Sic ꝛ ecōtra ꝑt
agere ad rē ēptā ex sua pecunia in subsi
diū:lz nō sit mihi obligata.Et ꝙ possit
agere est gl.in.l.ꝓculus.ff.de iure do.ꝛ
casus in.l.vxo.ꝛ marito.de dona.inter
vir.ꝛ vxo.Item preponit̃ ille q pecuniā
dedit negociatori facienti diuersa nego
tia ea negociatōe aliis q eidē ðderūt in
aliis negociationib⁹.tex.est in.l.ꝓcura
toris.§.si plures.ff.de tribu.ſm Jo.pla
giensem.ꝛ Ludo.de roma in.no.
¶ Utrū excoicatio sit faciēda?℞.si fit cz 12
tñ non dz fieri ēt si ex iuramēto teneba
tur:vt.ſ.Excoicatio.8.§.12.
¶ Utrū liceat soluere creditori credito
ris mei?℞.Bar.in.l.solutū.§.solutā.ff 13
de pigno.act.distiguit ꝙ si creditor cre
ditoris mei hz bona obligata:puta: qa
conduxi domū ab eo qui eam ab alio cō
duxerat:sic liberor ipso iure etiā credi
tori meo inuito.l.vtrū penitētie.ff.ð cō
sti.pe.cū possent ab eo cōpelli.l.nomen
C.qui res.pi.obli.po.Silr qñ talis fa
ctus est creditor propter me.puta.quia
creditor meus gerendo negocia mea ac
cepit mutuo ab eo:vt in.l.si liber homo
ff.de neg.ge.Si vero causa sit omnino
separata a mea si sit eo volēte indubie
liberor.l.inuito.ff.de so.ꝛ.l.penul.et si.
ff.de neg.ge.Aut eo ignorante ꝛ cōtin
git liberatio ope exceptionis.l.in opera
ff.de doli excep.glosa tamen tenet indi
stincte ꝙ liberat̃.Insti.qui.mo.tol.ob
li.in prin.ꝛ.d.l.penul.Sed tu tene cuz
Bar.quo ad forum contentiosum: quo
ad conscientiam tene glosā.quia credi
tor liberatur ex tali solutione ꝛ ēt si e
rat inuitus.d.l.soluendo.ꝛ ideo satisfa
ctum est ei.
¶ Utrum recipiens scienter solutionē 14
alteri committat furtum?℞.glosa in.c.
ea.te. de iureiuran. ꝙ sic nisi creditor
ratuz habuerat.alr.l.falsus.§.i.ff.ð fur
Quod verum est.secundum Pa.ibidem
si sine iusta causa recipit. Secus si ex
iusta causa: puta quia credebat ad euz
pertinere:vel quia erat gestor negocio
rum creditoris.
¶ Quomodo debet fieri solutio?℞.ꝙ 15
debet fieri ab illo quod est in obligatio
ne:quia vnum pro alio solui nō potest
creditore non consentiente.Insti.qui.
mo.tol.ob.§.i.Fallit hoc in eccłia debi
trice.d.aut.hoc ius.Item in eo qui de
bet aurum in cuius substantia aurum
non inuenitur.C.de solu.autē.hoc nisi
debitor.ꝛ.ff.de le.i.l.si domus.§.qui ↄ
fitetur.Item in eo qui debet seruuz cu
ius vult soluere precium:quia dicit eū
suum cognatum.Item in noxali actio
ne.ff.de re iudi.l.miles.§.i.ꝛ.2.Itez de
pecunia vide Pecunia.§.2.Sed qñ nō
habet qð debet soluere:ꝛ sunt distrahen
da bona sua pro solutione:tunc primo i
cipiendū est a mobilibus.ꝛ si non suffi
ciunt ad imobilia: ꝛ postea ad iura.Et
si non inueniunt emptorem detur inso
lutum creditori.vide in.l.a diuo pio.ff.
de re iudi.
¶ Quid ð eo qui tñr sub alternatōe?℞
ꝙ regulare est ꝙ in alternatiuis electio 16
est debitoris:vt.l.plerūqz.in fi.ff.ð iur.
do.cum concor.positis in glo.
¶ Utꝝ debitor tñat̃ ire vel mittē ad do
mū creditoris?℞.vt.ſ.Obligatio.§.8. 17
¶ Quid si creditor esset in mora ꝛ vellz
purgare?℞.tenebit̃ ire ad eius domuz. 18
l.cum quid.C.de condi.inser.
¶ Quid si obligatō sit solū ad h̄ si volo
acꝗrere?℞.ꝙ teneor adire domū credi 19
toris ꝛ soluere ðt sine monitione scðm
Bar.in.l.itē illa.ff.ð cōsti.pecunia.siue
commodum

comoduȝ ſit ꝑſonale qꝛ relinquit liber-
tas ſeruo ſi ſoluit decē: ꝛ hmōi: ſiue ſit
cōmodū burſale: puta alicui legant lo-
calia ſi ſoluerit veſtē. d. l. cū quidaȝ. Ad
uerte tñ qꝛ in cāib⁹ iſtis vbi quis tenet
ad domū creditoris ire ſufficit querere
eū apd̄ vicinos ꝛ notos: ꝛ in locis in q̄-
bus ē ſolit⁹ cōuerſari: nō ꝑ loca clāde-
ſtina. ar. 2. q. 6. c. biduū. ꝛ voluit Bar. i
l. ꝑdicta itē illa. ꝛ Pa. ſequit in. c. ſigni
ficante. de pig.
20 ¶ Utrū mittēs debitū ꝑ nunciū īfideli
liter ſe habentē excuſet? R. Pa. in. d. c.
ſignificāte. Aut ſpēs erat debita ꝛ ipſa
remittebat ꝑ nunciū qui putabat fide-
lis: ꝛ ſic ꝑiculū ꝑtinet ad creditorē. Rō:
qꝛ cāus fortuit⁹ nō iputat ex quo culpa
nō preceſſit. c. vnico. de cōmo. Aut erat
quātitas debita que mittebat ꝛ ſic ꝑit
periculo debitoris. Rō: qꝛ eo ipo ꝙ pe-
cuniaȝ mihi mutuaſti meā feciſti. l. 2.
ff. ſi cer. pe. ꝛ iō ꝑit mihi anteꝙ̄ veniat
ad manus creditoris ſi ꝑit: qꝛ adhuc ſū
dñs. no. Bar. in. l. eū qui. ff. cōmo. ſȝ pe
21 nā ſi erat appoſita nō incurrit.
¶ Quid de eo q̄ ſoluit idebitū an poſ-
ſit repetere? R. Pa. in. c. ſi. de ſolu. diſti
guit ꝙ aut eſt indebitū ciuiliter ſed na
turaliter debitū: ꝛ ſic glo. in. d. c. ſi. di-
ſtinguit ꝙ ſi ſoluit per errorē iuris nō
pōt repetere. ſi autē ꝑ errorē facti pote
rit: vtputa. heres ſoluit legata integra
credens: nō poſſe retiere falſidiā errat
in iure. naȝ naturaliter erat debitū ſed
nō ciuiliter ꝛ nō repetet. Si aūt ſciebat
ſibi cōpetere falſidiā: ſed credidit intel-
lige ꝓbabiliter vt in. c. apoſtolice. d̄ cle.
excō. mi. ꝛ in. c. 2. de cōſti. li. 6. ſ. heredi-
tatē ſufficere: cū tñ nō ſufficeret: hic er-
rat in facto ꝛ repete. l. error facti. C. ad
l. fal. cōiter tamē tenet ꝙ Minor Mu-
lier Miles ꝛ hmōi cū excuſent ab erro
re iuris repetēt: ſi etiā ex errore iuris
ſoluerūt: vt i. l. cū de indebito. §. i. ff. de
ꝓba. Sȝ quo ad hāc excuſationē q̄daȝ
cōtrariū tenēt: ſed primū verius. Si ci
uiliter magis repetet in cōſcientia ſi ē
indebituȝ naturaliter: lȝ ciuiliter ſit d̄bi
tū: multo magis ſi ē idebitū naturalr
ꝛ ciuiliter tā i cōſciētia ꝙ̄ in foro ꝯtētio
ſo quacūꝗȝ ignorātia ſolueris: niſi in a
liquib⁹ cāib⁹ de q̄b⁹ i gl. l. cū q̄s. C. d̄ iur.
ꝛ fac. igno. ꝛ ibi Bar. ꝯcordat quos di-
mitto: qꝛ ad cōſciētiā nō ꝑtinēt. Sec⁹
qñ ſoluit ſciēter: qꝛ tunc nō vr donaſſe
l. cuius ꝑ errorē. ff. de re. iur. except. ſo-
lutis ꝓ vſuris que repeti poſſūt. c. d̄bi-
tores. de iureiuran. 22
¶ Quid de illo qui cōuenit a creditore
ꝛ nō hȝ vnde ſoluat? R. ꝙ ſi debitor eſt
ex maleficio ſic pōt verberari. 14. q. 6. ſi
res. ꝛ ſic nō pōt amplius cōueniri. d. c.
ſi res. quod itellige quādo creditor ſic
exegit vt verberet ꝑ debito: alias dñs te
netur ad intereſſe ſi verberet pro male
ficio. ar. 12. q. 2. fraternitas. Si ꝟo ē de
bitor ex ꝯtu vel quaſi tūc cedat bōis.
¶ Quomō ſit ceſſio bonoꝝ? R. ſit i iudi 23
cio vel ex̄ iudiciū ꝑ nūciū vel epiſtolam
ff. qui. bo. ceſ. poſſūt. l. i oi. Dic vt. ſ. Ce
dere bonis. Et ad quid valet. ibidē Ad
uerte ꝙ vt valeat oȝ cōfiteat debitū. l.
pe. ff. de ceſ. bo.
¶ Sȝ nūquid cū debitor petit dilatio 24
nē q̄nquenij a plurib⁹ ſuis creditorib⁹ ꝛ
aliq̄ dare nolūt ei dabit. R. ꝙ ſic ſi ma
ior ꝑs cōſētit. ꝛ intelligit maior reſpe-
ctu ſūme debitoꝝ ꝛ nō perſonarū. Et ſi
omnia ſunt equalia iterū valebit dila-
tio data. l. vl. C. qui bo. ceſ. poſ.
¶ Quando debet fieri ſolutio? R. ſcd̄m 25
Jo. de conſe. di. i. ſolēt. Qui aut dies eſt
adiectus fauore debitoris ꝛ poteſt pre-
ueniri. l. euȝ qui. ff. de annuis lega. Si
militer nō poteſt quis repetere ante tē
pus debituȝ. c. vnico. de plus pe. niſi in
tribus caſibus. Primus in viro vergē
te ad inopiam. Secundus in debitore
fugiente. l. ait pretor. §. debitorē. ff. de
his que in frau. cre. tertius in debitore
ſuſpecto qui poteſt cogi dare cautionē
l. ſi fideiuſſor. §. ſi. ff. qui ſatiſda. co. Li-
mita niſi fuiſſet ſuſpectus tempore cō
tractus: qꝛ nō cogeretur. Aut dies non
eſt adiectus: ꝛ dic vt. ſ. Mora. §. i. ꝛ O
bligatio. §. 8.
¶ Quomodo probatur ſolutio? R. ꝙ ſi 26
debitum ſit ſcriptum ꝛ debitor velit ꝓ
bare per teſtes ꝛ ſine ſcriptura ſolutio
nem oportet ꝙ probet per. 5. teſtes re-
gatos qui teſtificare poſſint pro ſoluti
one facta: vel quam voluit facere ꝛ ē ꝓ
confeſſione creditoris. Si vero debitū
ſit cancellatum liberatur debitor niſi
creditor probet contrarium. l. ſi cirogra
phum. ff. de ꝓba.

Sors pprie dicit cum aliqd fit: vt eius euētu cōsiderato aliqd occultū inotescat vt puta cū accipiunt festuce inequales τ qui habebit breuiorē sit tal' vl' faciat sic
1 τ huiusmodi.
¶ Quotuplex est sors? R. triplex. Pria dicit diuisoria cum querit quid cuilibz sit dādū: siue illud sit res: siue honor: siue pena: aut actio aliqua. Secūda dicitur cōsultoria: cū inquirit quid sit agendum: τ hec secunduz se non est mala: sz ratione circunstantie pōt aliquid mali in se ptinet. vñ prohibet ne sub hac spē hominis in ydolatriā labant. 26. q. 2. §. his ita. τ iō est pctm mortale vti ea nisi in necessitate: vt ifra dicā. Tertia est diuinatoria que sic diffinit. Sors est ars diuinandi futura a sctis prībus dānata sub anathemate. 26. q. 5. sortes. quia diuinatio semp accipitur in malum: sicut prophetia in bonam partem. i. q. i. nunq.
2 ¶ Utrum sit licitum vti sorte in aliquo cāu? R. sm glosa. in sum. 26. q. 2. φ sorte diuisoria qn̄ expectatur euent' ex fortuna solum τ non sit aliqua superstitio τ in rebus temporalibus solum sic licz. Sortes vero que fiunt per magicas incantationes vel que fiunt ad exercēdas vanitates aliquas vel ad inqrendū occulta vel futura que dicunt diuinatorie sunt phibite nec vnq licēt. 26. q. 2. c. illō Sorte vo psultoria que fit cā necessitatis ad sciendū quid fiendū qn̄ al' neqz scripture auctoritate vl' alio auxilio pōt sciri nō est illicitū vti. d. q. 2. c. nō exemplo: τ. q. 5. nō lz. Nam cū nō supest hūanum auxiliū: tūc ad diuinū possum' recurrere: vt. 22. q. 2. querit: vt puta ciuitas est obsessa: dubitat cler' quis dbeat fugere vel qs remanere: tūc orōe pmissa: sm Aug. sorte erit dirimēdū. fac. l. sz cum ābo. ff. de iudi. τ. l. si duob'. in pn. C. coia de le. Et sm hāc necessitatē itelligo sors. eadez. q. vbi dr φ nō est aliqd mali qd lite sm Pa. in. c. fi. de sortile. verum φ ea lz vti in tali necessitate si qtuor pcurrāt. Primo in reb' tpalib': sz in spālib': vt in electōe seu ei' tractatu: aut in electione compromissarioz qtuz ad offā eccliastica est in oi cāu probibita: Scdō si fiat sine omni supstitiōe. Tertio qn̄ euentus sortiū expectat a deo: qz si a diabolo erit illicitū. Quarto qn̄ fit cum magna deliberatiōe pmissa orōe: sicut apli act. i. in electōe Mathie: petēdo a deo ei' volūtatē in hoc. Al' aliquo istoz dficiēte erit illicita. Lau. tñ Archi. τ Ho. tenēt idistincte φ ols sors ppe ac'cepta est prohibita yy. d. c. sortes. Sed tu dic verū in sorte diuinatoria τ psultoria extra pdictum casum necessitatis, secus in diuisoria.
¶ Quot modis fit sortilegiū siue/indiuinatio? R. φ tribus modis. Primo p manifestam inuocationē demonum: τ hoc siue nominet nigromātia vl' aremātia aut qbuscūqz nominib' sm φ fit diuersimod. semper est pctm mortale grauissimum: τ tūr nedum desistere ab ea: sed ēt libros cōburere: al'r absolui non pōt τ qui tales diuinationes addiscit: mortaliter peccat seu ēt artē magicam: qz sm Ricar. in. 2. di. 7. ar. 2. q. 4. nō est scientia: sz supstitio: τ in fine tales a diabolo decipiūt τ male termināt. de hac habes. 26. q. 4. c. igr. τ eoz noib' τ quō demones sciūt futura τ tales decipiūt hes ibidē in. c. sciēdū: τ. c. se. τ proterea de nomine nō curo: ex quo pz de inuocatione demonū. Aduerte tñ φ aliō est inuocare demonē: qd nō lz aliō occurrēti aliqd pcipere: sic faciūt sancti cogentes eos aliqd dicere qn̄ i corporib' obsessis sunt qd lz: qūuis piculosuz sit: nisi ex instinctu spūs sancti fiat. de quo dic vt. s. Adiuratio. Scdō fiūt sortes seu diuinationes sine manifestā inuocatōe demonū: sz ex sola. inspectōe aliquoz corporū sicut faciūt astrologi τ illi qui ex inspectione lineamētoz manus vel occuloz aut corporis hominis vel animal'. aut ex eorū garritu vel volatu siue ex eoruz obuatōe futura occulta pnosticant. Et vt scias qn̄ talis diuinatō sit phibita aduerte: vt colligo ex sanctis Bo. in. 2. di. 7. ar. i. q. 3. 2. pris. τ Tho. 22. q. 95. ar. 5. Primo si tale futurū sit in re cōsiderata sicut in cā ppria τ p se: τ sic non est phibita. vñ astrologi possunt diuinare ex psideratione astrorū φ cras fiet eclipsis solis vel lune vel pluuia vel venti vl' frigus aut calor τ huiusmodi: τ sic talis diuinatō nō ē phibita. Si vo tale futurū nō sit in tali re nisi dispositiue: puta bōa

habitudo

habitudo corporis indicat bonā quali
tatē mentis ⁊ ecōtrario mala ⁊ hmōi.
Sic silr lz diuinare.s.ꝙ talis erit incli
natus ad tale viciuz vel abilis ad tale
studium: dūmodo libertas liberi arbi
trij non excludat̃ que dominari pōt et
astris ⁊ ꝯtra quācunqꝫ dispositionem
seu inclinationem corporis. Si etiaz
tertio insit sensitiue: sicut est in aialib⁹
irrōnabilibus: que qꝛ a rōne nō impe
diunt̃ facilius sentiūt mutationē cor
poꝝ celestiū ꝑpter quam faciūt aliqua
signa: sic diuinare ꝙ pluet vel tempus
mutabit̃ vel vigebit frigus nō est ꝓhi
bitum quādo ad aliqd aliud nō exten
dūtur talia signa: nisi solū ad influen
tias corpoꝝ celestiuz diuinandas. Si
autem tale futurum minime est in ta
li corpore inspecto: nec tanꝗ̃ in cā p̃se:
nec sicut in dispositiōe: nec sicut tertio
modo: sic diuinare velle est peccatum
mortale ⁊ superstitiosum: sicut faciūt:
qui cū obuiant lepori vel femine pre
gnanti dicūt maluz futurū ⁊ huiusmo
di.26.q.2.c.illos.⁊.c.seq. Silr super
stitiosi sunt qui ea que libero arbitrio
subiacent certitudinaliter scire volunt
⁊ diuinare.⁊ de istis habes.26.q.2.c.
illud quoqꝫ. Ideo Tho.vbi.s̃.inq̃t. ꝙ
si p̃dicta signa extendant̃ ad ea que nō
subiacēt causalitati corpoꝝ celestiuz: si
cut sūt actus liberi arbitrij: ⁊ ea que ꝑ
accidens eueniūt: sic diuinatio est illici
ta.⁊ Bo.vbi.s̃.dicit ꝙ diuinatio astro
logorū qua pretendūt vltra vim astro
rū est ꝑ diabolica cōmercia: ⁊ sic patet
ꝙ est mortale pctm̃. Tertio fit cū aliq̃
rum superstitiosoꝝ obseruatiōe.⁊ istō
oīno ꝓhibetur: qꝛ ibi est tacita demo
nis inuocatio q̃ sic ꝯuenit cū primis i
nētoribus taliū: vt dr̃.26.q.2. qui sine
saluatore: ⁊.q.5.nec mirū: sicut faciūt
illi qui per taxillū proiectū super libro
punctoꝝ vitā vel mortem vel bonā seu
malā fortunā alterius scire volūt. Si
militer q̃ furta vel hmōi occulta per i
spectionem astrolabij vel libri vel in
scriptiōem inuestigant scire ⁊ huiusmo
di.de illa habet̃ de sortile.c.ex tuaruz.
¶ Que pena sortilegoꝝ.R̷.ſm leges d̃
4 bent decapitari: ⁊ si ad domos alioruz
vadūt debent igne cremari. Itez bona
eorū publicari: vt.l.nullus.l.nemo.l.
culpa.C.de male.⁊ mathe.ſm canones
si est occultū iponit̃ pnia.40.dierum.
c.i.eo ti. Si notoriū ē infames fiūt ⁊
ēt q̃ ad eos ꝯcurrūt.2.q.8.q̇squis.⁊ d̃
testi.c.testimoniū. Si clicus dꝫ depo
ni ⁊ in monasterio retrudi.26.q.5.nō
opꝫ.⁊.c.si q̇s ep̄s.⁊.c.se.laici si sūt ser
ui p̄beribus subijciunt̃.si liberi sunt i
clusione digna intrudēdi.26.q.5.ꝯtra
idoloꝝ.⁊ oēs tales efficiunt̃ irregl̃ares
si sit notoriū: tn̄ ep̄s poterit dispēsare
ſm Ber.in.c 2.eo.ti.
¶ Utꝝ liceat vti somnijs ad sciēdū fu 5
tura.R̷.si q̇s sit certus procedere ea ex
diuina reuelatiōe: sic lz. Silr lz vti eis
ad p̄cognoscendā naturalem cāz intri
secā vel extrinsecam: puta accessionem
colere aut alterius humoris seu febris
future vel pluuias ⁊ hmōi: nō tamen
certitudinaliter: qꝛ multipl'r possunt i
pediri. Rō qꝛ talia futura sūt in parte
sensitiua sicut in dispositiōe: nō sicut in
cā. Si ṽo hmōi somnia causent̃ ex re
uelatione demonū: qđ est qn̄ inuocant̃
exp̄sse vel tacite: puta superstitiōes ob
seruādo sic erit illicitū ⁊ mortale pctm̄.
Et ideo qꝛ difficile ē intelligere qn̄ ac
cidant ex causis naturalibus vł super
naturalibus a deo vel ab angelis: pro
pterea eiꝰ curiosa obseruatio ē temera
ria ⁊ ꝓhibita. Un̄ Ezech.34. Sicut p
turiētis cor tuū fātasias patit̃: nisi ab
altissimo immissa fuerit visitatio.ꝑ clari
ori tn̄ intelligētia aduerte ꝙ q̇ntuplex
est futuroꝝ oñsio q̃ ad sōnia ptinet. Pri
ma est q̇rūdā q̃ hñt cām naturalez de
terminatā in oī somniāte: sicut febris
ex abūdātia colere: eo ꝙ natura rep̄seu
tat in hoīe in q̃ supabūdat colera in sō
nijs imaginatōz febris future. Silr si
sōniat de occupatōib⁹ igneis signū ē ꝙ
colera p̄dn̄at̃. Si de aere vel volatu si
gnū sanguis. Si de aq̃ vel liquorib⁹:
signū flegme. Si de terra: signū melā
colie: ⁊ hmōi. Sōnia sūt signa nō cā acci
dentiū futuroꝝ in hoīe. Scđa est q̇rū
dam q̃ hñt cām naturalē extra hoīem
somniantē: vt sūt illa q̃ ꝯueniūt ex ali
qua determinata influentia corpoꝝ ce
lestiuz: vt pluuie siccitas ⁊ hmōi: sicut
etiam faciūt elementa in brutis: et sic
somnia erunt signa nō causa futuro
rū nec necessaria: sed ꝯtingenter: quia

multa pñt ipedire taz iſta' φ' illa pma : puta medicina ꝛ diſpoſitio ſupioꝛ. Tercia eſt quoꝛumdã habẽtiũ cãm volũtariam in hoie ſõniante. vt ſunt illa q̃ dependent ex ope ipſiꝰ ſomniãtis: ꝛ h̃ ſunt a caſu niſi hẽant ꝑ reuelatões : ſicut cũ q̃s aliq̃ ſõniat φ ẽ volũtarie factur' qð tñ facẽ nõ cogitauerat. Quarta ẽ q̃rũdã q̃ ꝑ aliquã cãm determinatã ex volũtate creata ꝓuidenť: vt cũ hõ multuȝ ſolicitus in vigilia de aliq̃ nõ potẽs cognoſcere qũo ꝑficiat aliq̃ ſomniãdo ꝓuidebit ꝓꝑ ſedatõez motuũ interioꝝ et exterioꝝ. Quinta eſt q̃rumdã hñtium cãm volũtartã in aliis hoibus a ſõniãte: vt. ſ. φ illa ſomniat q̃ alii facere diſpoſuerũt: ꝛ talia ꝓuidere nõ pñt in ſõniis ꝑ aliquã cãm determinatã aut naturalem. Sȝ ſi aliq̃s illa ſomniat hoc ẽ a caſu: idõ dicunť talia a caſu ꝑ accñs: ſm phm de ſom. ꝛ vigi. ꝛ hec ſũt a diabolo vtplurimũ vt decipiat fidez adhibentẽ: vel alii a deo vel ſctis angeľ. pꝛima ergo ꝛ ſcða nõ eſt ꝓhibitũ inq̃rere ꝑ ſõnia: dũ tñ nõ certitudinaľr credat. Siľr nec q̃rta: ſed tertia ꝛ q̃nta ſũt ꝓhibita: ꝛ diabolicũ ẽ vt dixi: niſi ſit certus de diuina reuelatõe.

ſ **Pectacula** Uide. Ludus ꝑ totum ꝛ Coꝛea.

r **Ponſalia** ſunt futurarũ nuptiaꝝ ꝓmiſſio. 30. q. 5. noſtrates. ꝛ dicunť a ſpõdeo des. vt i. l. 2. ff. de ſpon. hinc ſpõſus q̃ſi ꝓmiſſus: ꝛ ſpõſa q̃ſi ꝓmiſſa. ꝛ idõ poſt ɔ̃ctũ mřioniũ ꝑ ꝟba de pñti nõ dicunť ſpõſus nec ſpõſa ꝓꝓe ſed vxoꝛ ꝛ marit'. vñ ſi legať aliq̃d alicui ſi ɔ̃xerit mřioniũ cũ hertaꝛ illico debeť ſibi legatũ q̃ ɔ̃xit ꝑ ꝟba de pñti: lȝ nõ ɔſumauerit: vt. l. cũ fuerit. ff. de cõdi. ꝛ de. fa. c. ſufficiat. 17. q. 2.

1 ¶ Utrũ noie maritate veniat ſponſa ꝓꝑꝛie. R. Pa. in Rica. coꝛ. ti. φ in odioſ nõ. Ex quo infert φ ſi ſtatuto caueť ne maritata ſuccedat cũ fratrib' in bonis parentũ φ ſpõſa bñ ſuccedet. Nec etiã ſpõſa de pñti venit noie mariti' vľ vxoris. nec mřioniũ noie veniũt ſponſalia vt idẽ dicit in. c. 3. loco. de ꝓſump. In differentib' ꝟo veniũt ſolũ ſpõſalia de pñti: ſed in fauoꝛabilib' bñ venit ſponſa de futuro. ꝓ hoc hon' tex. i. l. nõ ſine. C. de bo. q̃ li. ꝛ ibi ꝑ Cy. ꝛ alios. vĩð bonã gl. inſti. ð nup. §. ſed ſi vxoꝛ. 27. q. 2. in pn. ꝛ h̃ vex niſi addať aliqua q̃litas determinãs ꝛ diſtinguẽs: puta maťia cognita ꝛ hmõi.

¶ Quis põt ɔ̃here ſpõſalia. R. φ q̃lȝ q̃ põt mřimoniũ ɔ̃here ſm canões: lȝ ſit ſecus ſm leges: vt ptȝ i. l. ſi q̃s offm. ff. de ri. nup. ꝛ in. l. ſolet. ff. de his q̃ no. infa. ꝛ etiã q̃ põt ɔ̃here mřimoniũ põt ɔ̃here ſpõſalia: vt. i. dicam. 2

¶ Utrũ abñtes poſſint ɔ̃here. R. φ ſic ꝑ nunciũ vel lřas: l. ſufficiet. ff. ð ſpon. ꝛ ex̃ q̃ cle. vel vo. c. veniẽs. ꝛ. 30. q. 5. nec illð. Et ſi nunciũ vel ꝓcuratoꝛẽ reuocauit anteq̃ ɔ̃heret nõ erũt ſpõſalia ſm Ho. lȝ nũcius ignoꝛauerit. 3

¶ Utrũ alius ſine mãdato alteri' poſſit ɔ̃here ſpõſalia. R. φ ſic: vt př ꝓ filio ꝛ mř ꝓ filia: ꝛ tutoꝛes ꝛ curatoꝛes ꝛ q̃cunq̃ alii: q̃uis nõ hẽant mãdatum a ꝓncipio: ſed tñ ſpõſalia nõ ſũt dõec ille vel illa ſciuerit ꝛ ratũ habuerit: ꝛ h̃ ſm canones q̃ nõ requirũt niſi ɔſenſuȝ: vt in. d. c. ſufficiat. ꝛ ex̃. eo. ti. c. cũ locũ. de ſpõ. ipu. c. vnico. li. 6. Aduerte tñ φ ſi pater pñte filio ɔ̃hit ſpõſalia ipo tacẽte: lȝ alter nõ ɔſentiat exp̃ſſe: tenẽt ſpõſalia: q2 taciturnitas opať ɔſenſuȝ: vt i d. c. vnico. ſecus aũt in aliis ab ipis patre ꝛ mře: q2 nõ ſufficit ſolũ ꝓſentia: ſȝ opȝ φ alter ɔſentiat exp̃ſſe vel tacite. i. fa. c. ad id qð. de ſpõ. nec cures de glo. in. d. c. vnico. quia Joã. an. in nouella eam coꝛrexit. 4

¶ Utrũ minoꝛ poſſit cõtrahere ſpõſalia. R. ſic: dũmodo ſit. 7. annoꝝ. q2 minoꝛ. 7. annoꝝ nõ põt cõtrahere: ꝛ ſi contrahit nõ tenẽt. nec oꝛiť publice honeſtatis iuſticia. d. c. vnico. etiam ſi alter ſit maioꝛ: niſi poſtea ratificet. 5

¶ Qũo ɔ̃hunť ſpõſalia. R. φ duobus modis. Pꝛimo ſimpľr ꝛ abſolute. Se 6
cũdo ſub ɔditione.

¶ Quot modis ɔ̃hunť ſpõſalia abſolute. R. quattuoꝛ modis. Pꝛimo ꝑ verba 7
de pñti ſi ambo ſũt ipuberes vel alter eoꝝ. Nã iuris interp̃tatõe ſũt ſpõſalia de futuro. c. ſi. de ſpõ. ipu. ꝛ clarꝰ in. c. vnico. Scðo per ꝟba de futuro ad hoc apta: vtputa: ꝓmitto vel iuro φ te accipiã in vxoꝛẽ ꝛ filia : vt in. c. pe. ð ſpõ

Tertio.

Tertio p anuli subarrationez .27.q.2.
Si qs despōsauerit. Quarto p arrarū
dationē. Sz q̄ ad istos duos vltimos
modos dicit Pa.in.c.fi.de spō.ipu.ꝙ
sic possent dicere mrimoniū: sicut spō-
salia: vt in.c.femine.30.q.5. Et ideo ad
uertenduz ꝙ si pcesserit vba apta ad
ɔbendū mrimoniū: tūc anuli subarra-
tio vel datio arraꝝ faciūt matrimoniū
nō spōsalia. Si vo pcesserūt vba d fu
turo sic erūt spōsalia. Si vo nulla ver
ba pcesserūt: tūc sm ɔsuetudinē iudi-
cabit aut p mrionio vel spōsalib⁹. Et
si ɔsuetudo nō sit in h aliqua sic nihil
pbabūt. Si aliud certū nō pōt ɔcipi:
q: talia sunt signa equiuoca ad multa
z ideo nihil certū pbant. s. illud. de p-
sump. ptz: q: arre etiā dant in alijs ɔ-
ctib⁹: vt insti. de ɔben. emp. in pn. Si
aūt solū vni⁹ vba pcesserūt: tūc imissio
anuli z acceptio arraꝝ denotat ɔsensū
alteri⁹ expssum. Et sic erūt spōsalia vl
matrimoniū sm ea: vt no. gl. in. c. pe. d
sponsa. In dubio tn̄ in subarracōe p i
missionē anuli: psumendū est p matri
monio: q: res fauorabilis est: vt in. c.
lris. de psum. z in. c. fi. de re iu.
8 ¶ Utrꝝ aliqs pmittēdo qttuor puellis
vnā ipsaꝝ accipe ɔbat sponsalia. R. ꝙ
nō. vt. c. ex spōsalibus. de spō. li. 6. nisi
aliq̄ eaꝝ fctō in eū spāliter ɔsensit.
9 ¶ Quid si pr iurauit dare vnā d filia-
bus suis. R. Ho. z Gof. ꝙ spōsalia nō
sūt: sed tn̄ pr tenet vnā dare z quaꝫ vo
luerit. insti. de ac. §. pterea. Et si vnam
obtulit z ipse nō acceptauit ē absolut⁹
a pmissiōe. ff. de v. ob. l. stipulat⁹ sum.
z si oēs moriant pter vnā: illā dare te-
net. ff. de ɔben. emp. l. si in emptōe. §.
si emptio. qd litaveꝝ si puella voluerit
als nō: q: nō tnr p tale iuramentū pat
nisi ad faciendū qd in eo ē. no. gl. i. c. ex
lris. z. c. sicut. de spō. z lz de iure ciuili
pmittēs factū alienū non obliget: nisi
specifice etiā promiserit se facturū vel
curatuꝝ: vt insti. de inutil. stip. §. si qs
aliuz: tn̄ qn̄ promisit cū iuramento ēt
simplr tenet pstare operam quā pōt:
sicut si specifice se obligasset. arg. c. ad
nostrā. de iureiu. z. l. cū pater. §. filius
matrem. ff. de leg. 2.
10 ¶ Quid si pmisit vnā determinate: et
si illam nō posset daret alterā. R. si p-
ma ɔsensit nō poterit aliaz habere: q̄a
inest publice honestatis iusticia etiam
si ppter ipedimentū affinitatis cū pri-
ma nō potuit cōtrahere. Secus si nō
ɔsensit: q: tenet scdaz dare. de spon. c.
ex lris. el. 2. de rest. spo. ex pte.
¶ Sed quid si aliqs promittit alicui 11
ꝙ eam despōsabit. R. ꝙ si pmissio fuit
ꝙ despōsaret eā de futuro: sic nō erunt
spōsalia anteꝙ despōset eam sm Uin.
z do. Anto. in. c. is qui. de spō. Si vo
pmissio fuit ꝙ despōsaret eam. s. p ver
ba d psenti: sic talis pmissio faciet spō
salia sm Car. in. d. c. is qui. Et si sum⁹
in dubio: tūc in locis vbi ɔsuetū est ꝙ
pmo cōiter accipiunt p vba de futuro
nō erūt spōsalia iudicāda. Sz vbi cōi
ter accipiunt per verba de psenti sine
alijs spōsalibus: erūt sponsalia cōtra-
cta per talem pmissionē: qd bene not-
quia in practica. 12
¶ Utrū indistincte possit in sponsali-
bus arrarmu traditio interuenire. R.
Pa. in. c. gemin a, eo. ti. Jo. an. z dicūt
ɔsiderandā qualitatem psonaꝝ z quā
titatem arraꝝ. Si eñ inter viles pso
nas interuenit traditio magnaꝝ arra-
rum: sic nō valet: q: est eadē ratio i eis
sicut in pena. z hanc opi. videt tenere
Cy. in. l. mlier. z. C. de spō. Et lz Bar. i
l. titia. ff. de verbo. ob. indistincte velit
ꝙ admittant: dūmodo nō excedant q
titatem dotis vel donatōis ppter nu-
ptias: tn̄ prima opi. ē equior in cōscia
q: cū habemus rōez legis: nō est curā-
dum de vbis. l. nō dubiū. C. de legib⁹.
¶ Sed que requirunt vt valeāt arre
R. ꝙ duo. Primo ꝙ quātitas sit vere
numerata z tradita parti. secus vbi ps
ɔfiteret tm̄ se recepisse sm Bart. in. d.
l. titia. z Fede. ɔsilio. 164. Et etiā dicit
Bar. ibidem. ꝙ si vtraqꝫ pars ɔfiteret
se recepisse ab altera: etiā si vere inter-
uenisset solutio sz postea restituta fuit
q: si solui tibi mille: et a te recepi alia
mille nō video: soluisse. ar. l. q̄ sic sol-
uit. ff. de solu. licet multi teneāt cōtra
eum i hoc vltimo. de quo vide Bal. in
l. fi. C. de sponsa. z videtur equior opi-
nio Bar. z eam sequitur Pa. z. d. An-
in. d. c. gemma. quia facilius quis pro
mittit q exburset: z ideo nō videtur ex
bursare qui tantundē recipit statim

ꝛ ꝑpterea tenet Bar. ibidem fundū nō
posse dari loco arrarum: etiā si vēdēs
ꝯstituat se noīe alterius possidere: q̄ a
l. fi. C. de spon. loquitur de arris traditis
in q̄titate ꝛ annullat aliam penam: er
go nō debemus extra illū casū arras
approbare. Sed cōtra Bart. est Ang.
ꝛ Imol. in. d. l. ticia. ꝛ dn̄s Luc. de gras
sis dicētes q̄ ꝑdicta. l. fi. nō facit mēti
tionem de quātitate: ꝛ sic s̄m eos pōt
dari fundus: ꝛ est verior opinio. Se
cundo requirit q̄ nō sint in tali quāti
tate respectu dātis q̄ trāseant in locū
pene: vt. s̄. dixi. Aduerte tñ q̄ cessat ꝓ
ditio arraꝝ qñ per euz nō stat: nec cau
sam prebuit vt nō fieret matrimoniū.
C. de spon. l. v l.
¶ Utrū pena apposita in sponsalibus
14 valeat. R. Pa. in. d. c. gemma. colligen
do dicta doctoꝝ. in. d. c. gemma. ꝛ i. d.
l. ticia. q̄ aut pena apponitur inter ꝯtra
hentes: ꝛ indistincte nō valet s̄m cōio
rem opinionē: ꝛ tenet Bar. in. d. l. mu
lier. etiā de illa pena que est in lucro ꝑ
dendo. vnde si dixero ꝓmitto tibi dare
centum si nupseris mihi nō valebit: vt
in. l. si ita stipulatus. §. si tibi nupsero
ꝛ ibi ꝑ Bar. ff. de v̄. ob. Quod tñ limi
ta verū nisi is cui ꝓmissio fit esset nobi
lior: q2 tunc videretur potius donare aīo
recōpensandi rōne nobilitatis. Pro h̄
facit qđ no. Bart. in. l. i. C. de dona. an
nu. ꝛ. l. si volūtate. C. de do. ꝓmis. Aut
pena apponitur inter parētes ipsoꝝ con
trahentiū seu alios ita ꝯiunctos cōtra
hētibus ipsis q̄ verisimiliter isti inducerentur
tur ad ꝯtractum matrimonij: ne parētes
vel amici eoꝝ incurrāt seu soluant pe
nam: ꝛ sic nō valet: vt in. d. c. gēma. s̄z
vnū intellectū. ꝛ in. d. l. ticia. ꝛ in. l. he
res meus. in fi. ff. de cōdi. ꝛ de. Valet
tñ illa que est in lucro ꝑdendo: vt per
Bar. in. l. ticio. §. titio. el. i. ff. de cōdi. ꝛ
de. Aut pena apponitur inter alios a ꝑ
dictis: ꝛ sic valet etiā si talis extraneus ꝓ
miserit noīe mulieris sub certa pena s̄z
cōem opi. Aduerte tñ singulariter q̄ tales
ꝓmittētes sub pena q̄ ticia ꝯbit cū sem
pronio si q̄tū in ipsis ē faciūt nō incur
rūt penā: q2 difficultas ex q̄ factū ē in
obligatōne excludit cōmissionē pene:
vt est tex. not. in. l. si vēdēda. in fi. ff. ad
l. ro. de ia. ꝛ in. l. 2. ff. si q̄s cau. ꝛ hoc te
nuit Jo. pla. vt refert Fede. ꝯsi. 164. ꝛ tenet
d. An. in. d. c. gēma. ꝛ sequitur Pa. ibidē
fa. qđ no. Bar. in similibus terminis i. l.
ꝯtinuus. §. illud. ff. de ver. ob. qđ nota
q2 facit vt ille q̄ in ꝯtractibus sub pena ꝓ
mittit ꝑ filio vel amico q̄ ratificabit:
q2 si facit qđ in se est euitat penā: et h̄
veꝝ de pena q̄ ꝯsistit in ꝑdēdo vel minu
endo de patrimonio. secus si de alia q̄
est in acquirendo: q2 cessaret lucrū ni
si impleret ꝓmissum.
¶ Utrū possit interuenire pignus ꝓ ma 15
trimonio ꝯbendo. R. fuit opi. diuersa.
Inn. tenet q̄ sic ꝑ. l. vnicaz. C. si rector
ꝓuin. d. An. tenet q̄ nō pōt: nisi pro in
teresse ꝑstādo. Jo. an. dicit distinguen
dum s̄m q̄litatē ꝑsone: q2 vile pignus
nō h3 intimidare magnū viꝝ: ꝛ sic pōt
interuenire. sed de iure vr̄ verior opi.
do. An. ꝑ q̄ fa. qđ no. gl. i. l. si ita stipu
latus fuero. §. si tibi nupsero. ff. de v̄b.
ob. que dicit q̄ omnis stipulatio in ta
libus est reprobata. ꝛ in dicta. l. vnica
cōtractus arrarum vocatur pignus: ꝛ
ideo nō obstat.
¶ Utrū interesse possit peti. R. Jaco. 16
de Are. Cy. ꝛ cōiter doc. in. l. i. C. d̄ spō
sa. ꝛ in. d. l. ticia. q̄ nō potest peti: nisi
dolose pars se habuerit: quia tūc petit
actione de dolo: nō autem ꝓpter stipu
lationem: quia ex ꝯcessione iuris alte
ra pars pōt a spōsalibus desistere: ne
matrimoniū intimidetur ꝓpter solutōez
pene. ꝛ istud sequitur Ho. in sum. ꝛ Pa.
in. d. c. gemma.
¶ Queritur an recipiens arras restituet 17
eas cōtracto matrimonio. R. Fede. de
ꝯsilio post Jo. plagiariū. ꝛ Pa. in. d. c.
gemma. q̄ nō. ꝛ sequitur Hos. in sum. l3
in. d. c. gemma teneat q̄ lucratur: s3 hoc nō
est veꝝ: cū nullo iure ꝓbetur: ꝛ ideo re
stituet. Sed si nō sequatur ex defectu al
terius partis: sic lucrabitur. Si vero ex
defectu suo: sic reddet duplū. l. arris.
ꝛ. l. fina. que incipit mulier. C. de spon
sa. hoc veꝝ si accipiēs est maior. 25. an
nis vel si veniā etatis impetrauit: alias
nō tenetur nisi simpluz restituere. d. l. fi.
q̄uis ex defectu suo nō fuerit secutum
matrimonium.
¶ Quō ꝯtrahuntur spōsalia sub ꝯditio
ne? Dic vt dictū est de matrimonio: et 18
scd̄m illas regulas. vide. Matrimo

nium.3.Impedimēto.3.Unde aduerte φ ante euentum conditōis spōsalia nō sunt:nec orif publice honestatis iusticia vt in.d.c.vnico de spon.li.6.nisi p factū a cōditōe recedat.puta cognoscēdo eam de condi.appo.c.de illis.in tertu'z i gl. z in.c.super eo.z in.c.per tuas.

19 ¶ Quid si quis dicat alicui. do tibi fidem φ te accipiā in vxorē:z illa nihil respondeat nec verbo nec signo?R.φ spōsalia nō sunt. Sed tñ cōpellend? est talis qui dedit fidem vt eā seruet si alter voluerit secundū Rodo. Sed ego non credo quando aliqua intermedia interuenerūt anteφ alter consensum demōstrauerit.ff.de verborum obli.l.cōtinu?

20 ¶ Quomodo sponsalia dissoluunf:R. φ in.17.modis.Primo per mutuum cōsensum: etiam si erant iurata. Hoc tenz Spe.ti.de legato.§.nunc ostendēdum Pa.in.c.preterea.de spon.dicit hanc esse communiorem opinionē:licet glo. in.d.c.preterea.teneat nō posse sine peccato. Sed mihi placet distinctio Inno. in.d.c.s.φ aut iurauit intuitu dei aliqφ mulierem accipere in vxorem:z nō pōt illā remittere. Si vero intuitu dei sed propter eius complacentiā: sic possunt se absoluere.

21 ¶ Sed nunquid si sponsalia nō erāt iurata poterit alter non consentiente altero recedere a sponsalibus cōtractis:R. Sm glo.in.l.i.C.de spon.φ sic etiam de iure canonico.z sequif E i.ibidem. z hoc idem vr sentire Gratian?licet dubie.27 q.2.§.sed aliud:z.§.si.Nec ob.c.despon satā.27.q.2.q: loquif in matrimonio d presenti.Item nec.l.i.ff.ex qui cā.infra irro.vbi sponsa efficitur infamis si bina sponsalia contrahit:q: est verum nisi sponsalibus primis renūciet:sed quādo ipsis renunciat h3 locū.l.i.C.de spō. que dicit.vna desposata alteri nō phibetur nubere.Nec ob.φ nudū pactū ecclesia opellit obseruare.c.i.de pac.q: istud est spāle in mrimonio pp rōez lre: vt sit oino liberum.ar.c.requisiuit.de spon. z qd no.Inno.in.c.veniens.de iureiur. z placet mihi qñ aliqua noua cā eum ad hoc inducit que si a pncipio fuisset:ipedimentum dedisset ne contraheret:alr non credo sine peccato mortali possit recedere a sponsalibus primis cum alia cōtrahendo altera non consentiente.

22 ¶ Secundo qñ alter intrat religionem etiam añ pfessionē.c.veniēs. qui cle.vr vo.Sm vnum intellectum qd facere pōt ante carnalem copulam: etiam altero

23 inuito:vt.S.Matrimonium.4.§.17.
¶ Tertiō qñ alter contrahit cū alia psona per verba de pñti vel per verba d futuro carnali copula subsecuta.d.c.si inter virum:z.c.de spon.duo.

24 ¶ Sed quid si cognouit post spōsalia contracta aliā mulierē:z post coitū 9trit cum ea spōsalia ēt:R.φ pma nō soluētur pp hoc:sed o3 coit?sequaf contractū

25 sponsaliorum.c.veniens.el.2.de spon.
¶ Sed qd si pma spōsalia fuerūt 9cta simpliciter scda vero cū iuramento:R. φ tñr redire ad pmā:q: nō dissoluūf p tale iuramētū.c.sicut ex lris.de spō.22. q.4.in malis pmissis.Et hoc ēt verū si nō intēderet a pmis recedere. Sec? si a primis intēdit recedere ex cā cū possit: vt dixi:iō ea tenebūt.z ad.d.c.ex lris. dicφ loqf qñ sine aliq noua cā vult frāgere fidem quam dedit pme:alias non

26 ¶ Quarto quando alter se transfert ad aliam regionem:vnde si nō est spes de proximo reditu: credo φ dissoluanf ēt iurata:vt vr sentire Pa.in.c.d ilr.eo.ti. z ēt glo.in.d.c.de ilr.dū dicit Sm leges quasi innuat aliud esse de iure canonico.z pl3 mihi pp periculum incōtinentie Nam Sm leges si per bienniū expectauit alter cū qui ē i puīcia z nō execut? fuit nuptias liberi altere pōt nubere.C.d spon.l.2.z si est in alia puincia:d3 expectare post tres annos:vt in.l.2.C.de repu.z h si est abñs ex pbabili cā tñ. Si vero sit abñs ex pbabili z necessaria cā d3 expectaf donec adsit.ff.de spō.l.sepe vide gl.que hoc tenet in.d.l.2.C.d spō. Nec ob.d.c.ex litteris.q: licet dicatur φ per quattuor annos vel quinqz expectauit hoc nō constabat:lz fuerit allegatum.z si 9stasset papa pniam nō iposuisset de piurio.vel potes dicere φ iō ibi imponif pnia:q: sine auctoritate supioris nō debuit cōtrauenire iuramento. Sed si cū auctoritate supioris cōtrauenisset:tunc credo euitaret ēt penam arrarum vt nō easamitteret si interuenerunt:dūmodo ēt nō expectet temp?statutū p leges.z Sm Ho.in.d.c.de ilr. z alios

doc.post ipsuz iudex dz talez absoluere
27 pp piculū fornicatiōis.qd bñ no.
¶ Quinto qñ certus termin⁹ tpis ap⸗
positus fuit.nā ipso elapso ille p quem
nō stetit liber ē ⁊ nubit sine periurio:
sed alteri iponit pnia de piurio:vt i.c.
sicut ex lrīs.eo.ti.⁊ hoc verū nisi a prin⸗
cipio fuissent pure cōtracta ⁊ postea cō
uenerūt de die nuptiarū:qz p lapsuz il
lius diei nō liberatur alter:qz termin⁹
ex postfacto fuit appositus pro solicitā
do iplemēto pmissionis iā fcē ⁊ pure:
nō ad finiendu3 pmissioē ſm theoricaz
28 dñi Anto.in.d.c.ex litteris.
¶ Sexto qñ alter leprā vel paralysim
icurrit aut visuz vel nasū amisit aut ei
aliqd turpius euenit:vt i.c.lras.de con
iu.lepro.⁊.d.c.sicut:⁊ in.c.quēadmodū
de iureiur.in tex.⁊ in glo.Et hoc veruz
si turpitudo aduenit post cōtractū.sec⁹
si tempore cōtract⁹ inerat:sicut nec cō⸗
trahēs pōt allegare suspectū debitorez
pp paupertatē pcedētē seu mores.ff.de
priui.cre.⁊.l.si.C.de spon.⁊ ibi p Bar.
29 ⁊ Pa.in.c.quēadmodū.de iureiur.
¶ Septio qñ alter fornicat quo ad in
nocētē:sz ille q fornicat⁹ ē nō pōt resili⸗
re si alter inocēs velit cōtrahere secum
c.2.de transla.Et si etiā fornicatio esset
violēta pōt spōsus eā dimittere ſz Jo.
an.⁊ gl.i.d.c.quēadmoduz.⁊ sequitur
Pa.ibidez.⁊ Hug.27.q.2.raptor.⁊ ēt
tz φ pt dimitti si tpe despōsatiōis fuit
30 corrupta:cū tñ crederet virginem.
¶ Octauo qñ alter eorū efficit heretic⁹
qz est fornicatio spūalis.28.q.i.nō solū
31 ⁊.c.iaz nunc.
¶ Nono pp capitalē iimicitiā supueni
entez iter sponsū ⁊ spōsā pōt alter petere
separationē ſm Ho.i sūma.p rōnē.c.
32 2.de spon.⁊.c.reqsiuit.eo.ti.
¶ Decio qñ pmisit spōsa dare certā qn
titatē p dote ⁊ nō pōt dare sic soluit spō
sus ab obligatiōe ſm Jo.an.in.c.de illi.
de odi.appo.Idez dic de qcūqz alia cō
33 ditiōe interueniēte si deficit.
¶ Sz qd si spōsa ɔxit spōsalia ⁊ nō pro
misit dotē certā? R.φ vr pmisisse oia
bōa sua i dotē:vt no.i.l.mulier bōa.ff.
de iur.do.⁊ p Bar.in.l.si ɔstante.ff.so.
ma.Et ideo si labit i facultatib⁹ ⁊ ñ pt
dare:nō cogit spōsus eaz ducere:qz deficit
cōditio subitellecta.s.si res i eodem
statu pmāserit:vt in tex.⁊ in glo.⁊.d.c.
quēadmodū.facit.c.p vras.de dote p⁹
diuortiū resti.⁊ qd ibi notat.
¶ Undecio qñ superuenit affinitas:vt
si spōsus cognoscit cōsanguineā spōse 34
vel ecōtrario.27.q.2.si qs sponsaz.de eo
qui cogno.consan.vx.sue.c.ex litteris.
⁊ plurib⁹ aliis.c.
¶ Sz quid si superuenit publice hone
statis iusticia:nūquid dissoluent pma 35
spōsalia? R.φ nō:qz p spōsalia primo
cōtracta fuit pmo iducta publice hōe⸗
statis iusticia:⁊ per scdo inductā nō pt
tolli primo inducta:sicut in simili.57.
di.si quis.
¶ Duodecimo.si fama sit φ inter eos 36
sit canonicum impedimentum ⁊ de fa
ma vel scandalo doceatur.c.cum i tua.
de spon.de consan.⁊ affi.c.2.de testi.c.
super eo.ſm Ho.
¶ Tertiodecio quādo sponsalia fuerūt 37
contracta infra annos pubertatis ⁊ p⁹
pubertatez petit absolui ante aliquē ta
citum cōsensum habitum in pubertate
c.de illis el.i.⁊.c.a nobis.de despō.ipu.
etiam si nulla sit causa quare vult ab⸗
solui post pubertatem secundū Pa.in
d.c.de illis.Secus si pubes contraxit
cum impubere ipse non potest resilire.
Similr nec ipubes ante pubertatem.
¶ Quartusdecimus propter susceptio
nem sacri ordinis ſz.d.Anto.post Jo. 38
an.in rubrica de spō.facit.27.q.2.§.ecce.
¶ Quitusdecimus propter cognatio⸗
nem legalem vel aliud impedimentuz
de quo dic vt supra Matrimoniuz.3.p
totum.
¶ Sextusdecimus propter votuz sim⸗
plex castitatis postea factuz:vt in.c.ve
niens.qui cle.vel vo.secūdū vnaz intel
lectuz.Et licet Direc.recitet Inn.Ho.
⁊ Hos.tenentes φ votum simplex de ca
stitate ñ soluit spōsalia iurata:qz equa
le vinculuz est iuramentum voto:⁊ iō
quod pcedit obtinet.tamen tz φ soluit
sponsalia:quia maius bonum est conti
nere φ nubere:⁊ ideo etiā licite pōt fie
ri si bono zelo fiat ⁊ sponsalia soluit.qd
⁊ sequitur.d.Jo.an.in.d.c.de illis.de
spō.impu.
¶ Septimusdecim⁹ pp seuiciā sponsi
ſm Pa.in.d.c.veniens. 41
¶ Quero vtrū i pfatis cāsib⁹ reqrat aucto
42

ritas iudicis eccl'iastici? R. ſm Jo:an.i
c.de illis.de ſpon.q: corã eo dꝫ ꝓbari cã
c.porro.de diuo:.al'r grauiter peccat:vt
dr per.c.ſi duo pueri.de deſpõ. ipu.fac̃
33.q.2.ſecl'ares. Fallit hoc in.2. cãu.ꝛ.3
ꝛ.7.ſꝫ Ri.in.4.di.27.ꝛ io.11.14.15.16.ſꝫ
d.Jo. Anto.in.d.c.de'ill.ꝺ ſpõ.ipu. Sꝫ
ego credo ꝙ fallat in alijs caib⁹ qñ no-
to:ie de eo cãu cõſtat pp quẽ diſſoluũt.
Sl'r ſi ſpõſalia ſunt ſecreta idẽ dic ſm
Ri.vbi.ſ.q: ſecreta nõ ſubſunt iudicio
eccl'ie. Et lꝫ nõ debeãt al's ſepari ſine iu
dicio eccl'e tñ ſi faciũt i caſib⁹ p̃dict̃ ſine
iudicio eccl'ie ñ credo mo:talit̃ peccẽt.
ꝛ.c.ſi duo pueri.p̃fatũ cum.d.c.ſecula-
res loquunt̃ qñ nõ ineſt aliqua cã de p̃
dictis:ꝛ maxime qñ nõ ſunt iurata ſpõ
ſalia. Si aũt quis recedat a ſpõſalib⁹
non ex aliquo p̃dcõrum caſuum peccat
mo:taliter ſm Tho. lꝫ eccl'ia non cogat
vt no.in.c.requieſcit.de ſpon.

Tatutum

quis poteſt facere? R. ꝙ ille qui poteſt facere legem. de quo vide.ſ. Lex.§.2.

1 ¶ Utrum ſtatutũ o:dinarij licet extra
territo:ium delinquentem ſubditũ ſuũ
vide.Excoicatio.i.§.10.ꝛ.11.
¶ Utrum deliquẽs in loco exẽpto lige
tur ſtatuto epi? R. Gemi.in.c. vt aiarũ
de conſti.li.6.Jo.cal.ꝛ Jo.an.ibidẽ di-
ſputauit ꝙ nõ p.d.c.vt aiap:ꝛ p.c.cum
epĩs.de of.o:.li.6.ꝛ p glo.in cle.ꝙuis.ꝺ
fo.cõpe. Rõ:q: locus exẽptus ꝛ locus ex
dioceſim equiparant̃.allegat.c.lumino
ſo.18.q.2.c.i.de ſta.regul.i fi.li.6.ꝛ cle.
ſi.ꝺ ꝑui.ꝛ mihi placet ꝛ eſt verio: opi.lꝫ
Fede.de ſenis ꝛ do.Marſili⁹ teneantur
cõtrariũ:vt in cõſilio ſcdo predci Fede.
¶ Sed nunq̃d ſi ſtatutũ p:ohibꝫ ne va
3 dant ad locũ exemptum ligabunt̃ eun-
tes? R. do. Philiphus de peruſio in.d.c
animap.ꝙ ſic ſi ex cã hoc fecerũt: q: ſic
facere pñt. Facit qꝺ no. Bar.in.l.relega
to:uꝫ.ff.de interdcis.vbi vult ꝙ ciuitas
p:opt̃ comodũ ciuitatis vel odium eop-
rum ad quos non vult vadant p:ohibe
re poteſt ciuibus ſuis ne vadant ad ta-
lem terram.ꝛ no.idem Pa.in.c.poſtu-
laſti.de fo.compe.quod bene no.p:oſta
tutis epiſcopo:um excommucantibus
accedentes ad monaſterium monialiũ
quia ligant quando ex cauſa legitima
hoc faciunt in odium monialium que
p:opter ſua ſcelera hoc merentur. Se-
cus ſi facerent in penam illius contra
quem fertur ſnia:q: tunc non dñt ꝓhi-
bere ſm Pa.vbi.ſ.niſi habeant iuriſdi
tionem in loco exempto:puta quia poſ
ſunt arcere acceſſuꝫ:vt in cle. attẽdẽtes
de ſta.mo.de quo vide.ſ.Monial.§.3.
¶ Utrum ſtatutum liget religioſuꝫ qꝺ 4
excommunicat acceptantes aliqꝺ offm̃
extra o:dinem:niſi p:i⁹ reſignauerit li-
bros ꝛ alia que habet in o:dine ſi ꝓmo-
tus in epm̃ aſſentit ſine reſignatiõe? R.
vt.ſ.Excoicatio.i.§.10.
¶ Utrum ſtatutuꝫ liget nõ ſubditos ꝺ 5
liquẽtes in territo:io data ſcia ſtatuti?
vide in.d.§.10.ꝛ qñ obliget ad culpã ſo
luꝫ vel ad penã. vide Inobediẽtia.§.i.
¶ Utrum ignorantia excuſet a pẽa ſta 6
tuti.vide in.d.§.10.ꝛ.ſ.ignorantia.§.4
¶ Utrum ſtatutum laico:um loquens 7
generaliter extendat̃ ad cl'icos? R.vt.ſ
Lex.§.5.ꝛ de ſtatuto ipediẽte liberã fa-
cultatẽ dandi eccl'ijs vel circa monaſte-
ria.vide.ſ.immunitas.§.46.ꝛ.47.
¶ Utrum ſtatutum factum a communi- 8
tate ꝙ ciues dannificati non poſſint pe
tere ſatiſfactionem valeat? R. Pa.in.
c. in noſtra. ꝙ non: quia ſtatutum in
preiudicium ſingulo:um non valet niſi
ipſi conſenſerint ꝛ coitas non poteſt ſta
tuere ſuper viribus ſingulo:um: ſed ſo-
lum ſuper iuribus vniuerſitatis:vt no:
gloſa ſingularis in.l.3.C.que ſit lon.cõ-
ſue.ꝛ in.c.cum omnes.de conſti. facit.l
id quod nrm.ff.de re.iur. Nam ſolius
p:incipis eſt tollere ius alterius .nec ẽt
poteſt ſine cauſa:vt no.in.c.que i eccleſi
arum.de conſti.ꝛ in.l.fi.C.ſi contra iuſ
vel pu.vti.ꝛ in cle.paſto:alis.de re iudi.
vnde ſi debet valere oꝫ ꝙ vel ſinguli cõ
ſentiant:qꝺ eſt impoſſibile:cum ibi ſint
multi infantes: vel ꝙ coitas hẽt iura
p:incipis:ꝛ pp bonũ publicum ꝛ ad vi-
tandũ ſcãdalum non hoc faceret.ar.d.c
que in eccl'iap. ꝛ que ibi no.al's nõ põt
obeẽ non cõſentientib⁹.ar.d.c.cũ oẽs:ꝛ
l.i.ff.de magiſtra.ꝛ qꝺ no. Archi.ꝛ Ge-
mi.i.c. licet de cõſti.li.6. Facit qꝺ no. i
Lu.de ro.in no. dicẽs ꝙ inferio: a prin-
cipe nõ poteſt ſtatuere in preiudiciuꝫ al
teri⁹ ñ citati neqꝫ ↄſitẽtꝭ:vt i.c.fi.ꝺ ma.
ꝛ obe.ꝛ i.c.fi.ꝺ hiſ q̃ fi.a p̃la.c.cũ oẽs.ꝺ

consti.

9 ¶ Utrū statutū quo cauet ne filia succedat extēdat ad bōa sita extra territoriū statuētiū? Re. s3 Bar. i. l. cunctos populos. de sū. tri. ꝙ nō: sed succedat. Facit qđ dico. s. pena. §. 23.

10 ¶ Utrū in re cōi pl'ib' vt singul' valeat qcqd maior ps statuerit? Re. Pa. in. d. c. cū omnes. de cōsti. ꝙ non: nisi singuli ꝯsētiāt. Fallit i quattuor cāib'. Prim' quādo vellet deputare re3 ad vsu3 destinatū Insti. de re. diui. §. religiosum. in ver. cō: sepulcrorū. Scđs qñ fit fauor administratiōis bonoꝝ pupilli. l. 3. ff. de admi. tu. Terti' qñ fauore liberatiōis: q: tunc v3 qđ maior ps facit. l. maiorē ff. de pac. l. fi. C. q̄ bo. ce. pos. Quart' fauore litigij dirimēdi. nā v3 sētētia duorū ex trib' arbitris. Et hoc itellige i re q̄ cōuēit plurib' vt singularib' iure singulari. Secꝰ si iure eccl'ie: vt sūt p̄bēde q̄ nō cōueniūt canonicis vt singulis: s3 iure eccl'ie: q: sup talibus bene pōt maior pars disponere ⁊ deputare ad piu3 vsum: vt ex tex. no. in. l. fi. de his q̄ fi. a ma. par. ca. ⁊ ibi p Innoc.

11 ¶ Utrū collegiū possit disp̄ōere sup rebus priuati. Re. Pa. in. d. c. cu3 oēs. ꝙ si nō h3 iura regalia: puta q: h3 dñm sup se nō pōt. Un̄ maior ps scolariū nō p̄t obligare vnū scholarē vel disponere de reb' suis: vt no. glo. i. l. 2. C. que sit lon. cōsue. nisi forte s̄m ꝙ no. Bar. in. l. 4. ff. de re iudi. qñ vniuersitas esset obligata ⁊ nō eēt soluēdo: q: tūc posset ponere collectā singulis: vt est gl. no. in. l. i. ff. ꝙ cuiusq3 vniuer. Itē nō solū causa necessitatis: s3 ēt pietatis: vt in. d. c. fi. Itē s̄m Inno. ⁊ cōmuniter doc. ētiā cāu vtilitatꝭ. ⁊ pbat in. c. i. de his q̄ fi. a ma. par. ca. Ex mera enī volūtate nō p̄t disponere de iurib' alteri': vt no. gl. in d. c. cu3 oēs: ⁊ Inno. ibidē. ⁊ Jo. an. in rła. Qđ oēs tāgit. li. 6. i mercurialib'. sed ego limito verū i p̄iudiciū. Sed in bonū ⁊ vtilitatē bñ posset q: maior ps ficte rep̄sentat totū. l. aliud. §. refert. ff. de re. iur. ⁊. l. qđ maior. ff. ad muni. Itē aduerte s̄m Pa. i. d. c. cū oēs. ꝙ si dispositio fit i dānū vel dedec' vniuersitatis vel p̄uate ꝯsuetudis vnus sol' pōt resistere: vt i. d. c. fi. ⁊ no. Inno. in. c. accedētibus. de p̄uilegiis.

¶ Sed q̄ro quot de vniuersitate debeant conuenire vt act' cōualeat? Re. Pa. in. d. c. cū oēs ꝙ cōmunis snīa canonistarū ⁊ legistarū ē vt saltē due ptes vniuersitatis cōueniāt: vt in. l. nulli. ff. ꝙ cuiusq3 vniuer. ⁊. l. nomiationū. C. de decurionib'. Et ex his duab' ptib' maior pars debet cōsētire. ita sentit Inno. i c. 2. de no. ope. nun. Et Bar. in. l. oēs populi. ff. de iusti. ⁊ iur. de hoc vide. s. Electio. §. 26. 12

¶ Sed q̄d si nō ꝯueniūt due ptes? Re. Pa. in. d. c. cū oēs. opi. canonistarū est ꝙ si est aliq̄s ad quē spectat ꝯuocatio vniuersitatꝭ ⁊ ad mādatū eius nolūt cōuenire ꝙ tūc p̄nt explicare q̄ cōuenerūt l3 non sit maior ps collegij. Ho. voluit Inno. in. c. i. de ma. ⁊ obe. ⁊ in. d. c. 2. q̄a nolētes venire faciunt se alienos: vt i. c. cū nobis. de elec. ⁊ sic nō cōputant. Si v̓o nō ē aliq̄s ad quē spectat officiū cōuocādi: tunc si instat tēpus termini p̄fixi vniuersitati ad actus expeditionem: minor ps pōt cōuocare maiorē: ⁊ nolētē venire pōt explicare: q: mior ps n̄ d3 p̄uari iure suo ꝑpter negligentiā vł cōtemptū maioris ptis: vt no. i. c. i causa. de elec. ⁊ in. d. c. cū nobis. Si aūt terminꝰ nō est p̄fixus: tunc d3 fiat due ptes ⁊ monere tertiam: alias tertia pars poterit agere de contemptu: vt probatur in. d. c. 2. ⁊. c. in causis. ⁊. l. nominationu3. Et hoc tene. l3 legiste aliter dicāt. 13

¶ Quomodo statutum debet interpretari? Re. Pa. in. c. cum dilectus. de [illegible] ꝙ vt euitetur correctio legis seu iuris cōmunis debet latissime vel [illegible] interpretari: sicut electio capitur p confirmatione. in. d. c. cum dilectus. nō tamen taliter ꝙ verba improprientur vt iuri cōmuni conueniant. Facit quod no. in. l. 4. §. pretor ait. ff. de dā. infec. Quod limita quando verba sunt clara sed vbi verba sunt dubia non habent multiplices intellectus: tunc debemus facere interpretationem ⁊ intellectum etiā improprium vt minus recedamus a iure cōmuni q̄ fieri potest: vt not. in d. c. cum dilectus. ⁊ in. l. 2. C. de nopa: vide per Bar. in. d. l. omnes populi. ita tamen ꝙ aliquid operetur et aliquid addat ad ius commune: etiam quando est secundum ius cōe. s3 Pa. ⁊ doc. i 14

c.ex parte.de ver.si. Facit.c.si papa.de priui. vbi verba debēt aliquid opari. vñ dicit Bar.i.l.4.§.pretor ait.ff. d dam. infec. q si statuto cauet vt iudex possit pcedere facta citatōe ad faciēdū vel comū si d; alternatiua impropriari vt sit ordinis: l; p hāc impropriationē statutū concordaret cum iure cōi: sed d; intelligi ppie vt sufficiat implere alteram partem & aliquid operetur.

15 ¶ Sed nunquid d; stricte interpretari qñ generaliter loquitur vt alius lucret. R. q si ar.l.prosperit.ff.qui & a quib. sed ibi agit de diminutione patrimonij: sed d; stricte interpretari ne alius iniuste incurrat dānū: vt plene no. in d.l.oēs populi.& videt tex.in.d.c.cum dilect.& in.d.l.2.C.de nova.& Pa.in c.cōstitut.de resti.i inte.hoc sequitur Bar.in.l.sancim.§.in quib ca.i ite. resti.non est ne.

16 ¶ Utrum verificetur in casu ficto.R. Pa. in.c.cum dilectus.de cle.non resi.q si statutum loquitur et disponit in materia iuris cōis: in qua casus fict equipat vero: vtputa: in casu i quo nō residens habetur pro residente: vt in. d. c. cum dilectus: sic verificatur: quia constitutio disponēs regulariter id qd ius d; recipere oēs limitationes iuris. Facit d.c.cū dilect.& clarius.c.ad audiētiā. ibidē. Si vero statutū est; ɔ iure vel pter & odiosu;: tūc nō verificatur i casu ficto s; verba debēt intelligi proprie.t.i suo pprio significato: & sic itellige.l.3.§.s verba.ff.de nego.ges.& in .c.nostra de iure... Et facit qd no. Bar.i.d.l.omnes populi. facit.l.2.C.d nova.&.c.ex parte.de ver.si. Facit qd dic Ludo.de ... in suis no. q argumentum a contrario ... valet i statut; nisi querat vt qs incidat i penā: q: tūc nō valet.l.conuenticulā.C.de epi.& cle.habes gl.in Cle.i.in ver.facere.de vsu. Hoc limitat Beni.in.c.vt circa.de elec.lib.6. Uer quando statutū nō redderet illusoriū si non recedat a propria significatione verborum: sed quādo redderetur illusoriū tunc est recedendu;.ar. l. si qñ.in prin.ff.de leg.i.& qd not.in.c.ad audientiā.de deci.& tūc idiffinitiua equipolet vniuersali: vt vult Bar.i.l.oēs populi.

17 ¶ Quō debet itelligi statutū seu cōstitutio quādo partim est fauorabilis et partim odiosa: puta: quia imponitur penam.R. Jo.an.videtur sibi contrarius in.c.ex rescripto.de loca.& in.c.sciant cūcti.& in.c.fi.d elec.li.6.s; ego concordo sic: q quando principale intētū ɔstituētis est prebere fauorem: tunc dicatur fauorabile: si odiu; tūc dicatur odiosum. Ita communiter notāt legiste in.l.qui exceptionem.ff.de condi.ide.& ibi glo. Si vero ignoratur principale i tentum disponentis: tūc dico q quatenus continet fauorem debet extendi: quatenus vero continet penam debet restringi.& hoc videtur fuisse de mente Bal. in multis locis. Et facit ad hoc quod dixi.s. Excōicatio.5.casu.6.§.3.

¶ Utrum statutarij deputati a populo possint interpretari statuta per se edita: si oriatur aliqd dubium.R. Pa.i c.ex parte.de ver.sig.Jo.an.in.d.c.ex cōiter legiste.& Bar.in.l.omnes populi predicta. ɔcludunt q nō. ex quo functi sunt officio suo. Nec ob.q eius est interpretari cuius est condere: quia in veritate illi non condiderunt: sed populus qui dedit auctoritatem: quia is facit cuius auctoritate fit.c. si diligenti. de prescrip.et ideo debet recurri ad populum seu concilium generale. Hoc limitat Pa.vbi.s.quando interpretatio est valde dubia. Secus si est clara & iuri consona: quia tunc iudex coram quo vertitur questio poterit interpretari: sicut legem communem et priuilegiū principis: vt no. Inno.in.c.cū specialiter Bar.in.l.omnes populi. Facit l.benignus.ff.de le.&.l.fi.ff.de consti. pri.&.l.vnica.C.de prosequi.in ver.ɔstā. 18

¶ Quātū durat statutū. Uer p mortē statuē... R. Pa.i.c.a nob.el primo.de sen.excō. q sicut nisi expresse reuocet: vt ē tex.i.c.fi.de offi.leg. Unū secūdū Fede. ɔsilio.16.etiam statutum factū a capitulo sede vacāte durat creato nouo epo nisi reuocetur p epm creatu;: quod p;. ar.no.ne prela.vices su.c.vlti. 19

¶ Qñ ligat statutū.R. q statī; habita noticia. De quo dicut.s. Lex.§.12.&.13. 20

¶ Quō tollit statutū.R. q tollit per... actū actū collegialit a statuētib vel eo; successorib ɔtra statutū s; Ho.& Jo. an.i.c.ad audiētiā.d cle.ñ resi. Pa.in

c.cū accessissent. de cōsti. nec requirit lapsus tpis sm Pa.in.d.c.ad audientiam.z in.d.c.cum accessissent.z in.c.pro illoꝝ.d preb.

22 ¶ Utrum statutū qd cōcedit priuilegium non subdito seu extraneo possit reuocari: puta statuto cauet ꝙ quicunq; venerit ad habitādū in tali territorio sit exemptus ab omni collecta. R. Pa. in.c.nouit.d iudi.ꝙ nō quo ad illos q iā venerūt: q2 trāsiuit iā in quasi cōtractum quo etiā princeps obligatur: vt in c.1.de proba. Et hoc voluit Bar. Expsse in.l.qd semel.ff.de decre.ab or.fa.z in d.l.oēs populi. Intellige nisi ipsum cōsentiant. Quo vero ad illos qui nondū venerūt pōt reuocari: ex quo res est integra. ar.l.si pecuniam.in prin.ff.de condi.ob causam. Et hoc verum qñ generaliter fuit edictū. Secus si spāliter fuisset cōcessum: quia reuocari nō posset: cum habuerit vim suā imediate cū puenit ad noticiam priuilegiati.c.1.de pces.preb.li.6. Facit qō disputata per Angelū in qua determinat nō posse reuocari statutum quo disponebatur: vt ptās haberet quartā partē cōdēnationis postq̄ ptās est electus z psentit electioni. Idem dic de priuilegio pcesso non subdito: z p hoc infert Bar. in.l. priuilegia.C.d sa.san.ec.ꝙ laici qui statuerunt singulis annis dādam certam quātitatem pro elemosyna clericis vel religiosis nō poterunt reuocare. alr.c. ad apostolicam.de simo. Hoc sequitur Inno.in.d.c.nouit.z Archi.11.q.1.quicunq; sup gl. Facit quod no. Gemi.in c.licet.de cōsti.lib.6.

23 ¶ Quid si statutum est factū ad cōmodum subditorum. R. Gemi.in.c.licet.d consti.li.6.ꝙ aut subditi cōsentiūt reuocationi z pōt reuocari: aut singuli nō consentiunt: sed reuocantur per maiores regētes cōitatem: z tunc si fit ex cā legitima sic pōt reuocari sm vnum casū Inno.in.c.i nostra.d iur.iur. maxime qñ statutū disponebat sup eo sup quo ciuitas nō erat obligata: vt ibi dclarat Inno. Aut fit sine causa ltima: z sic nō valet reuocatio in preiudicium minoꝝ iux no.p Inno.in.c.q in ecclesiarum.d consti. Hoc limito verū quādo statutū disponit de cōmodo subditorum circa bonoꝝ eoꝝ. vel qñ habet actum momētaneū: ita ꝙ priuilegiū est sortitū suum effectū. Secus si cōcerneret circa exercitium iurisdictionis: quia tunc pōt reuocare: quia supior est. qui hz administrare. Ita sentit Archi.in.d.c.lz. Idē dic quādo habet actum successiuū quo ad futuros actus.

¶ Utrū statutū iuratū tolletur p clausulā nō obstātibus quibuscunq; pstitutionib' z statutis. R. gl.in.c.cū nō deceat.de elec.li.6.ꝙ nō.z idē dicit Lu.d Ro.in suis no.ꝙ cōtentio vel pactū iuratū nō tollit p generalē clausulā. non obstātib' qbuscūq; pactis. glo.ē in cle. dudū.§.pc.de sepul. 24

¶ Utrū statuētes possit recedē a statuto pfirmato p supiorē vel sedem apostolicā sine alia licētia. R. Pa.i.d.c.cū accessisset.z Bar.in.d.l.oēs populi.tenet ꝙ sic. Sz Bal.in.l.omniū.C.d testa.tz ꝙ nō. Sz Pa.concordat ꝙ aut statutū cōcernit principalit fauorē statuētium z sic ē vera opinio Bar. Facit.c.p illoꝝ de preben.etiam si statutum ptineat talē materiā ꝙ nō valuisset sine superiore: vt ibidē. Pa.i.c.cū.M.de consti. Si vero pcernit fauorē aliorū vel bonū publicū sic vera est opi. Bal.ꝙ non possunt sine licentia superioris. Ratio: q2 pfirmando videtur supior suam dispositionē facē. Nā omnia nostra facim' quib' auctoritatē ipartimur: c.si apostolice.d pbē.li.6.z.l.1.C.d vete.iure.enu. 25

Tipulatio

Quid sit, habes.s. Pactum.in prin.

¶ Utrū stipulatio trāseat ad hēdes. R. sic.l.veteris.C.d pben.z cō.sti.qd intelligere hz glo.ibidē. qñ pōt p alium impleri factum promissum.

¶ Utrū aliqs possit alteri stipulari p altero. R.ꝙ nō: nisi sit ei' seru' vel fili'. In sti.d inuti.stipla.§.si qs alij.vl sit pcuratori.l.si pcuratori psēt.ff.d ver.obli: gl.tū tz i.c.qtiēs.el pmo.1.q.7.ꝙ d iur canonico pmittēs titio se datuꝝ sēpronio cētū obligat.ar.c.iuramēti.22.q.5. maxie si iteruenit iuramētū.ar.l.1.ff.d psti.pecu. Itē p iudices: officiales.executores: tabelliones: alteri acquiritur l.eū p quo.ff.de in ius vocan. 2

¶ Quō dz eē act' stipulāti z promittētis. R.ꝙ ptinuus 3

ne.ff.φ ꝯtinuꝰ:q: si post iterrogatio/nē se diuertit ad alia nihil ꝓderit:licz eodē die ꝓmisisset.l.ꝯtinuꝰ.ff de ꝟ.ob.

4 ¶ Obligatio stipulata sū cōditiōe neqꝫ ad certū diē pn̄ti die debetur:sz nō pot peti illo die quo stipulata est.Insti.de ver.ob.§.ois stipulatio.ꝛ.§.cū q̄s.nō φ nō vz stipulatio vł legatū factū i ge nere de aliq̄ re nulla demōstrata.ff.de fur.do.l.cū post diuortiū.sz ꝺ legato dic vt.ꝺ.Legatū.i.§.34.

Stola quō dz vti sacerdos qn̄ cōficat ꝛ legit euā geliū ꝛ diaconꝰ:hēs.ꝺ.Sacerdos.§.4.

Studiū clericoꝝ ꝛ religiosoꝝ.vide.ꝺ.magister.ꝛ Scia.ꝛ quō studiū liberalium artiū ad vtilitatē eccl'ie suadeatur hēs 37.di.de quibusdā.i poetis ꝓhibet ibiꝺ ꝑ totū.Itē in theologia cōmendaꝉ.i le gibus ꝛ phisica reprobaꝉ de q̄bus vide Magister.ꝛ Scia.

Stultitia dr a stupore:vn̄ sz Isiꝺ.ii.ethi. Stultꝰ ē q̄ pp stuporē nō moue tur.ꝛ differt a fatuitate sz eūdē:q: stul titia iportat ebetudinē mētis:fatuitas aūt iportat ipiꝰ sensus ꝓuatione:vide de hoc.ꝺ.Ebetudo.Et tūc stultitia est pctm̄ qn̄ aduenit eo φ hō īmergit se ta liter i terrenis φ nō potest ꝑcipe q̄ dei sūt:aꝉs nō.Cōcor.Tho.22.q.46.

Stultus ē q̄ non vult di/scere a quocūqꝫ licite potest.22.di.de cō stātino politana.

Stuprū est iordinatꝰ con cubitus:q̄ ꝟgina lis itegritas corrūpiꝉ.ꝟl Stu prū ē illicita deflorațio ꝟginū sub parē tum cura existētiū.

¶ Utrū stuprās ꝟginē teneaꝉ ad aliq̄d.ꝛ.ff.Pa.i.c.i.de adulte.φ si seduxit vel decepit eā tn̄ eā dotare ꝛ vltra dotatō nē eā accipe i vxorē si pater voluerit eā sibi dare:vt i.d.c.i.ꝛ.2.eo.ti.vł si non vult eā accipe dz corpalit puniri.vn̄ so la ꝯstitutio dotis nō liberat eū sz eun dē Pa.si parētes volūt eā sibi dare:φ si nolūt saltē ad dotationē tn̄r ēt i con scia:nisi sz Rodo.ꝯponeret cū ea vel si bi remitteret.qꝺ nota o cōfessor:ppter illos q̄ sub deceptiōe accipiēdi i vxorē puellas decipiūt:q: tales ex quo acce perūt eas vel ꝓmiserūt accipere in vxo res ꝛ sic hūerunt copulā φ teneꝉ ꝺ ne cessitate eas accipe:lz tūc hūerint ani mū ipas decipiēdi ꝛ hn̄di copulā.φ si ꝯxerunt cū alia m̄rimoniū vel pꝛ non vult eā dare saltē teneꝉ ad dotē:nisi sz Tho.eēt tāta ineq̄litas φ potꝰ decipi se finxit: φ sit decepta.Nec aꝉr.pōt ab solui anq̄ cōtrahat cū alia si parentes volūt eā sibi dare:nisi vere eā accipiat i vxorē ꝛ faciat dotē:nisi ipa dotez sibi remiserit.hec ex Alex.22.tractatu ꝺ stu pro.ꝛ Ricar.et Sco.i.4.di.15.Scḋm leges ꝑo dz relegari ꝛ dimidia ps bono ruꝫ eiꝰ publicari.Si vero sit vilis ꝑso na ꝺbet ꝟberari.Insti.ꝺ publi.iudi.§.2.Si aūt p vim fecerit capite plectitur Insti.vbi.ꝺ.§.fiņautem.

¶ Quid si nō seducit eā:sz spōte acq̄e uit.ff.Pa.i.d.c.ꝛ φ habeat ēt locū ꝺi spositio ꝑfati.c.q: si nō esset hois insti die tn̄ facinꝰ nō ꝑpetrasset:vt dicit tex.i.l.vnica.C.ꝺ raptu ꝟginū.vn̄ presumi tur seducta.Sed ego credo veꝝ i foro cōtentioso:sz in consciā sufficit φ q̄rat eā i bono statu reduceꝉ φ:ū i ipo ē.Fa cit regła scīēti.ꝛ qꝺ ibi no.ꝺ reg.iur.li.6.Et si ꝯtraxit an paꝛ teneaꝉ eā dotare.vide.ꝺ.Dos.§.quarto.

Vasio quō obligat in dā no dato.vide supra Furtū.§.18.ꝛ.19.

Subarratio vide sup.spōsalia.§ 7.ꝛ.ꝺ.Arra.

Subdelegare nō pōt delega tus pricipis ēt deputatus ad nudū misterium qn̄ ē magnū ꝛ graue: sicut iudicare ꝛ similia facere.Secꝰ qn̄ ē paruū q: pōt.c.φ aūt de iure patro.et magnū ꝉen graue:ꝛ paruū arbitrio iu dicis relinq̄tur.c.fi.ꝺ do.ꝛ ꝯtu.

¶ Utrū ille cui ꝯmittiꝉ ꝑdicare crucem excoīcare vł absoluere aliq̄s vł dispen sare cū irregularibꝰ vel iniūgere pnias possit subdelegare alteri.ff.φ nō:nisi sit legatꝰ a latere:vt i.c.fi.ꝺ of.dele.Si miliꝉ vbicūqꝫ cōmittiꝉ alicui vt illꝺ ꝑso naliter exequaꝉ subdelegare nō pōt.Et vbi i commissione videꝉ electa idustria ꝑsone:vt in.d.c.fi.ꝛ de hoc vide supra.

AA

Subditus dr tripliciter. Primo rone domicilij. Scdo rõe originis ppe vel paterne.ar.c.3.de tpe or.li.6.Et in l.i.z i.l.originc.C.d municipib⁹.et ori. li.io.Facit.l.Assumptõ.z quod ibi no. ff.ad mũi.z.l.rescripto.§.fi.ff. de mu. z bono. z talis tenet ad onera psonalia si ibi reperiat:lz alibi trãstulerit domiciliũ.de q per Bar.i.d.l.assumptio. Fallit i muliere q̃ ɔxit cũ viro hñte aliũ domiciliũ q̃:nõ potest ɔueniri i loco originis.de q̃ i.l.fi.§.itẽ rescripserunt. ff.ad munici.Tertio rõe delicti:sz large vt dicit glo.i.c.nuper.de sen.ex. nõ aũt ppe:lz ibi sortiat forũ.no.glo. i cle.vnica.d fo.ppe.qd no.p statutis z alijs dispositõibus faciẽtibus mẽtionẽ d subditis vt nõ cõprehẽdatur forens delinquens in territorio.Idem dic de ɔtrahentibus eadem ratione.no.Pa.in.d. c.nuper.z in.c.ppoluisti.d foro cõpe.
¶ Utrũ subdit⁹ rõne domicilij cui iudex pcepit sub pena excoicationis late sententie:vt satisfaceret tali d[illegible] alicui trãsferẽs domiciliũ sit excoicatus si postea nõ satisfacit.R. Pa.i.d.c.ppoluisti.cũ Jo.an.i regla cũ sunt ptiũ d reg.iur.li 6.q sic:qz iã ɔuent⁹ erat.z vide ibi latius per eos.

Subdiaconus sic ap pellat qz subiacet z pceptis z officij leuitarũ:oblationes leuitis defert.2i. di.cleros.Itẽ ad subdiaconũ ptinet calicẽ z patenã ad altare xpi dferre z leuitis tradere z eis ministrare.vrceoluz cũ aqua manutergiũ corã epo z pl'bus et leuitis tenere: et pro lauandis manibus ante altare aquam prebere.23. di.perlectis.
¶ Utrum teneatur ad castitatẽ. R.q sic.32.di.in summa.

Subornatio sm Lau.z 3en.vt refert Lar.i cle.testib⁹ de testi.est de aliquo falso exprimẽdo z vero tacendo i testimonio testi p aliquẽ facta informatio.z dr subornare q̃si subtus in aures aliqd malũ ornare z sub colore ponere:vt in auten.de testi.§.quia veto.Unde talis peccat mortaliter.Et tenetur ad restitutionem leso.de iurijs c.finali.

Subsanatio differt a derisione:qz derisio fit ore.i.verbo cachinno. Subsanatio aũt fit naso rugato:vt dicit glo.sup illd.ps. Dñs de celo deridebit eos. sz ɔuenit cũ ea i fine: qz vterqz intendit erubescentiã ɔximi. Quõ aũt sit pctm mortale.dic sm q derisio ẽ:vt supra. Derisio.

Substitutio ẽ scdaria conditionalis institutio.Nã substitutio cõtinet i se istitutionẽ z iõ institutus dr pmus gradus:ẽt si multi fuerint istituti.Et substitutio scds gradus:z ẽ cum quis instituit heredẽ sic.talis esto mihi heres:z si non eris vl decesseris ticiuz substituo. iste titius dicitur substitut⁹ l.i.ff.de vulga.z pupil.substi.
¶ Quot sunt spẽs substitutionuz.R.q duplices: alia indirecta: alia directa. Indirecta substitutio siue obliqua siue fideicõmissaria siue pcaria ẽ. Illa p quã quis capit hereditatẽ alio mediante:vt cuz testator fideicõmiserit.A.heredi vt hereditatẽ.P.restituat.

Additio Et dicitur obliq̃.rõe: qz p aliuz capit. Itez fideicõmissoria:qz oli cõmittebatur fidei heredis in totuz.Non.n.cogebatur restituere:sz hodie sic:p.l.penul. C.ad trebel.Itẽ pcaria:quia fit v̄bis pcarijs i.rogatorijs:vtputa .A.heredem instituo z rogo zc.Uerba autẽ huius indirecte substitutionis sunt volo mãdo rogo z hmõi: vt restituas hereditatem. Sunt tñ quedã v̄ba cola que psit trahi ex ppo significato ad restitutionem: directã z idirectã: vt v̄buz substituo vl v̄bũ moriatur.talia hñt.n.duplicẽ sensum:vz q moriatur tali.i.q tal sit heres meus:vl.q moriat tali.i.ad vtilitatem tal in effectu vt capiat hrditatẽ de manu pmi heredis.Idẽ dic de v̄bo succedat z de v̄bo accipiat. Licz ergo p fideicõmissũ.P.sit substitut⁹.A.dz hrditatez adire z aditã.P.restituẽ.z sic.A. mediante z operãte ɔuenit hrditas ad P.Et nõ q si.A.adfuerit spõte hrditatẽ retinebit quartã trebellianicã z reliquas tres ptes hrditatis restituet.P. si vero iudicis

si vero iudicis offō cōpulsus adierit to
tā hereditatē:restituet. P. Insti. de fi
deicōmis. here. §. in primis: ꝛ. ff. ad tre.
l. nā qd. §. qui cōpulsus.
2 ¶ Directa vero sbstitutio ē qua ꝗs ca
pit hereditatē defūcti ex dispositōe te
statoris nullo alio mediāte vel sibi co
operante: vt cū dicit testator. A. mihi he
redē instituo: sed si ipe nō erit heres. S.
sit heres. ꝛ sic. C. substitut⁹ ē directe.

Additio Et hoc fit p v̄ba mere directa ꝛ ciuilia: vt ver
bu3 heres esto vel heres sit: vel verbū i
stituo heredē. Aliquādo etiā sup verba
cōmunia: vt dictū est in. §. i. Aliquādo
per verba geminata sic. A. filiū meum
ipuberē mihi instituo heredē ꝛ si i pu
pillari etate decesserit. B. substituo. hec
substituo ē directa: si. A. moriet i pupil
lari etate ꝑpter v̄ba geminata. S3 si
p⁹ pubertatē erit fideicōmissoria vt cōi
iter tenet ēt si diceret heres sit. Diuidit
aūt i ꝗntuplici dria. quaꝝ pria dr sbsti
tutio vulgaris. ꝛ hec duplex. Alia exp̄s
sa q̄ fit p istā negationē no. hoc mō: v3
instituo mihi heredē. A. ꝛ si ipe nolue
3 rit vel potuerit heres eē. P. sit heres vl
P. substituo. Alia tacita qñ. s. negatio
nō exprimit: s3 includit: vt cum dr. A. ꝛ
P. mihi heredes istituo: ꝛ eos iuicē sb
stituo: p hec v̄ba eos iuicē substituo ta
cite subintelligit: ꝙ si alter eoꝝ heres ñ
fuerit. s. q2 noluit vl nō potuit qñ dces
sit ante aditā hereditatē: alter sit heres
insolidū: vt. ff. de here. insti. cū i testō. §.
hec v̄ba. Et dr vulgaris: q2 a quolibet
de vulgo. s. testatore fieri pōt. ꝛ cuilib3
siue pupillo/vel minori ꝛc. Et de hac ha
bes insti. de vulga. subst.
5 ¶ Effect⁹ huius substitutiōis ē. vt bōa
testatoris tm̄: que debebāt venire ad i
stitutū: veniāt ad substitutu3 nō bona i
stituti. insti. de pupil. substi. §. quo. cāu.
4 ¶ Quādo expirat hec substitutio? R. ꝙ
cito istitut⁹ adierit hereditate3: siue po
stea decedat cū liberis: siue sine liberis
C. de ipube. ꝛ alijs substi. l. post aditā.
ꝛ hoc nō solu3 qñ expresse fit p negatio
ne3: s3 ēt qñ tacite. Vñ licet titius ꝛ sē
pronius fuerint instituti heredes ꝛ ad
inuicem substituti: si tamē sempronius
vel titius adierit hereditatē expirat sb
stitutio: vt in. d. l. post aditam 5
¶ Secūda directa substitutio dr pu
pillaris q2 fit soli pupillo vel pupillis.
nec pōt tp̄s excedere pupillare: s3 expi
rat ad itroitū pubertatis. pōt ēt fieri i
minus tp̄us: vt si dicat. Si filius me⁹
ifra quartū vel quītū ānū decesserit sit
P: heres. Et hec est duplex. s. tacita q̄ ñ
h3 formā pupillaris sbstitutionis: s3 sub
eius v̄bis icludit: vt cū dicit. A. filium
pupillū meū heredē mihi istituo: ꝛ si ip
se mihi heres nō fuerit. P. sit heres. Et
hec ex expressis ē vulgaris: ex tacitis ē
pupillaris. Vñ siue sit. A. heres siue ñ:
si in etate pupillari decesserit: heredi
tas directo iure ꝑuenit ad. P. sed ex vul
gari succedit tm̄ in bonis testatoris: ex
pupillari vero succedit i bonis ꝛ testa
toris ꝛ pupilli. Alia est expressa q̄ fit p
verbu3 affirmatiuū: ꝛ facit exp̄sse mēti
onē de pupillari etate: ꝛ sub ea icludit
vulgaris tacita: vt insti. de vul. ꝛ pu. sb
sti. §. i. ꝛ. ff. de vulga. ꝛ pupil. substi. l. iā
hoc iure. ꝛ fit cū dr. A. filiū meū hēde3
mihi istituo. Et si ipse mihi fuerit he
res ꝛ i etate pupillari decesserit. P. sit
heres vl sbstituo: ꝛ i ista reqrūt duo. s.
verborū affirmatio ꝛ tp̄is pupillaris cō 6
prehensio.
¶ Quid requiritur ad ista3 substitutio
nem pupillare3? R. quattuor. Primu3
ꝙ ille cui fit substitutio sit d liberis te
statoris. Et accipio hic liberos non tm̄
pro filijs: sed etia3 pro nepotibus. Se
cūdu3 ꝙ sit ipubes. Tertium ꝙ sit i po
testate testatoris. Quartum ꝙ ille cui
fit substitutio instituetur vl exheredet:
ꝛ pōt fieri nō tātu3 impuberi filio iam
nato: sed etiam posthumo si tamen na
scendo esset sub potestate testatoris si
viueret ipse testator: ꝛ etiā nepoti: si ta
mē nō sit recasurus in potestatem pa
tris sui post morte3 aui. ff. de vulga. et
pupil. substi. l. 2. §. posthumus. 7
¶ Quis effectus huius substitutionis?
R. est. vt non solum sit. P. heres iure
directo vt capiat bona ꝛ hereditatem
vtriusq3 si. A. decesserit in etate pupilla
ri: sed etiam excludit matrem ita ꝙ ēt
legitimā petere nō poterit: vt no. Bar.
ꝛ doc. in. l. Papinian⁹. §. sed nec ipube
ris. ff. de inof. testa. ꝛ omne3 aliam per
sonā q̄ ipi pupillo ab intestato succede

re potuisset.ff.de vulga.& pupilla.substi.l.luci⁹.Et hoc verũ est in expressa. In tacita aũt habet locũ qñ alter fili⁹ testatoris frater pupilli substituit̃. Sz si sit extraneus substitutus:tunc mater admittit̃ & substitut⁹ repellit̃.l.precib⁹.& l. cum quidã.C.de impu.& ali.sub.

Additio Nisi in quattuor casib⁹. Prim⁹ qñ pater expsse pbibz ne aliqd habeat.scdo qñ reliqt aliquid vxori & vult extra cõtẽtã. Terti⁹ si fuit inimica patri.quart⁹ qñ frater impuberi est substitut⁹.nota ẽt q in hac tacita extraneus non excludit fratrem ex vtroqz parente coniunctus.

¶ Quõ euanescit hec substitutõ.R̃.q p̃mo per aduentũ pubertatis. Scdo si hereditas pr̃is nõ sit adhuc adita:qz cũ nullus appareat heres: testamẽtũ patnum videt̃ destitutũ: & sic euanescit ẽt pupillaris.l.sed si plures.§.fi.&sic asse.ff de vulga.& pup.sub. Tertio si nascit̃ posthumus:de quo mẽtio nõ est facta in testo.ff.de vul.& pu.sub.l.si pater filiuz Quarto si patiat̃ pupill⁹ capitis dimiutionẽ maximã mediã vel ẽt minimã.ff de adop.l.nec ei. Rõ quare est inuenta est:qz cũ filius in pupillari testari n̄ possit permittit̃ patri ipsi filio testamentũ facere:& de herede prouidere durãte tali etate:ff.d.§.quo casu.

¶ Tertia directa substitutio dicit̃ exemplaris:qz fit ad exẽplũ pupillaris.sz differt ab illa. Primo qz fit tñ a parẽte q̃ eum hz in ptãte.hec aũt fit nedũ a patre sed ẽt a matre filio furioso vel mẽtecapto nõ existente in eorũ ptãte. Secũdo quia illa tantum fit pupillis:ista adultis vel maioribus. Tertio qz in illa potest substitui quilbet quem voluerit:in ista nõ:sed certo ordine sic:vt si habet liberos:& sbstituantur. Si vero non habet fratres sbstituantur. Quod si non habet nec filios nec fratres tunc quem voluerit substituet.C.de impu.& ali.sb l.humanitatis. Quarto qz illa expirat aduenĩẽte pubertate:sed hec solũ adueniente sana mẽte. Quĩto illa solũ impuberi siue sit sane mẽtis siue sit furiosus. hec solũ fit furiosis & mẽte capt̃. hec pbat̃ insti.de pu.sub.§.qua rõne. Et fit sic. Ego mõ.A. filiũ meũ furiosũ mihi heredẽ instituo:& si decesserit antequã sanmẽte stat talẽ ei⁹ filiũ vel fratrẽ vł aliũ puta Titiũ ei substituo: & sic bona vtriusqz trãsibunt ad substitutũ. Et fuit eq̃ valde vt furioso & mẽte capto pater vel mater possent prouidere de substitutõe

¶ Sed qd si aduenit sana mens & nllo testamẽto facto iterũ reuertit̃ in furiam R̃.q nõ euanescit substitutõ.ar.l.qd fauore.C.d legi.& mag plz.lz alij dicãt nihilomin⁹ expirat̃.ar.l.q q̃sqz.ff.d re.iu

¶ Quarta directa substitutõ dr̃ cpẽdiosa:qz sub cõpẽdio hui⁹ aduerbij qñcũqz fit:& cõtinet tacitã pupillarẽ q̃ al's fit plixiorib⁹ verbis. Et lz hec dictio qñcũqz se extendat ad oẽ tps: tñ hic restringit̃ ad tps pupillare solũ virtute horũ vborũ.P.sit heres:qz p hui⁹ vba directa videor voluisse filio meo infra tẽp⁹ pupillare puideri de hered qd infra aliud tps mihi facere nõ lz.d.§.quo casu. Forma hui⁹ est. A filiũ meũ heredẽ instituo verũtñ qñcũqz fili⁹ me⁹ decesserit.P.sit heres.& sic solũ in tps pupillare videt̃ voluisse puidere filio de substituto siue herede.d.l.precibus.

¶ A quo põt hoc fieri:R̃.q a milite & q̃mõ nõ explico:qz non est in vsu. Item a pagano.in quolz nõ milite: sed oportet fiat filio pupillo & in ptãte existenti. Et continet pupillarẽ expressaz:qz hz eũdẽ effectũ:& id solum filio pupillo & in potestate existẽti põt fieri vt dixi. Verũtñ licet hec substitutio sit directa de sui natura simpliciter:possunt tamen apponi in ea verba vel dictões vł aliqua mutari que eam in fideicommissum cõuerterent & ad ius & ad naturam fideicommissi reducerent.

¶ Quomodo hec substitutio compẽdiosa potest ad naturam & eius fideicommissi deduci:R̃.q quattuor modis sic sub quattuor formis potest fieri. Prio sic. A. mihi instituo heredem:& si qñcũqz decesserit. A. substituto.P. Nã hoc vbum substituo trahit hanc substitutionem ad fideicommissum:vt vult glo.in d.l.precib⁹.& l.centurio.ff.de vul.& pusub.& in.c.rainutius.de testa.& pdictum aduerbium in hoc casu seruat propriaz significationẽ:& respicit omne tps:& rẽ omni tempore suadet valere.l.quotiẽs ff.de rebus dubijs. Hinc est q quocũqz tempore moriat̃ siue in pupillari vł ma

iori etat

pari etate virtute hui⁹ verbi substituo vl rogat⁹ esse a testatore p fideicōmissuz post mortē suā restituere hereditatez ꝛ bona testatoris substituto. Unde ipso instituto moriēte mater ꝛ quicunqꝫ successores siue ex testō vl ab itestato adibūt hereditatem ꝛ aditā substituto restituēt iure fideicōmissi. insti. de fideicō. here. §. sed qꝛ stipulatiões. defalcabunt tamē ꝛ retinebūt legitimā ipsius q̄ ē tertia ps toti⁹ hereditatis testatoris ꝫm cōmuniorē opinionē si ipse. A. erat de liberis ipius testatoris ad quos legitima spectat: qꝛ in hac testator grauare eū nō potuit. C. de inoffi. testa. l. qm̄. De reliqs vero defalcabūt tertiā trebellianicaz: ꝛ sic habebūt mediaz hereditatē. Alterā mediaz restituāt substituto ex iure fideicōmissi: retiebūt ēt sibi oīa bona ipsius. A. qꝛ testator de suis tātū rogasse itelligit: nō heredis. Si vero A. nō erat de liberis defalcabunt tātū trebellianicā: ꝛ habebit etiaz alia bona que ipse. A. aliunde quesiuit. Et h̄ substitutio qꝛ ius fideicōmissi hꝫ pōt fieri cuicūqꝫ heredi ꝛ a quocūqꝫ testatore. insti. de fideicom. here. §. in primis. ꝛ. §. se. Et aduerte qꝛ licet in prefata forma nō addat quādocūqꝫ decesserit sine liberis. Si tamē. A. erat de liberis testatoris intelligetur hec clausula sine liberis: qꝛ p regula ē ꝙ quādocūqꝫ q̄s rogat aliquē de liberis suis alteri hereditatē restituere post mortē suaz: sēper itelligitur tacite hec cōditio. s. si decesserit sine liberis: qꝛ nō est credendū ꝙ aliquis exclusa ple filij sui voluerit ad alteraz peruēire hereditatē. Sꝫ si extraneo herede nō inest talis tacita cōditō nisi addat expsse. C. de istitutiōibus et substitutiōib⁹ sub cōditiōe fac. l. generalit. §. vl. Secūdo fit sic. A. filiū meuz ipuberez mihi heredez instituo: sꝫ si dictū. A. quādocūqꝫ decesserit sine liberis. P. sit heres. ꝛ tūc si morit infra tēp⁹ pupillare valet iure directo: ꝛ sic substitutus capiet totā hereditatē sine deductione alicui⁹ quarte. d. l. cēturio. ꝛ. c. si pater. de testa. li. 6. Si pro morit i pubertate ꝫm Jo. an. erit totaliter fideicommissoria: qꝛ lꝫ p istā dictionē sit heres videat directa: tñ p istā dictionē sine liberis trahuntur ad fideicōmissum: vt probat in. l. scęuola. ff. ad tre. qꝛ illa additio inuit ꝙ in quocūqꝫ tpe decesserit sine liberis i pubertate ex presūpta voluntate testatoris videtur rogatus p fideicōmissuz restituere hereditatez post mortez. Et ideo quocūqꝫ tēpore moriat sine liberis mater aut q̄cūqꝫ successores restituēt hereditatē substituto deductis supradictis. ff. de vul. ꝛ pup. sub. l. coheredi. §. cū filie. Et sic tene licet cōis opinio legistarū teneat ꝙ nunꝙ obligatur sed expirat per aduentum pubertatis. Tertio sic. A. mihi heredē instituo: sꝫ si dictus. A. quādocūqꝫ decesserit sine liberis. P. substituo. Et hec omni tēpore est fideicōmissoria: ꝛ idem ius ꝛ eundez effectuz habet per omnia sicut pma predicatum ratione verbi substituo: tū ratiōe sine liberis: ꝛ ideo dic vt de illa. Quarto sic. A. filiuz meum mihi heredez instituo: si tñ filius me⁹ decesserit i pupillari etate vel postea, quādocunqꝫ sine liberis. P. sit heres vel substituo. sub hac forma comprehenduntur tres substitutiones. vna pupillaris expressa per hoc quod dicitur. si decesserit i pupillari etate. Et ex hac resultat tacita vulgaris. que sub pupillari expssa cōtinetur: vt dictū est. ꝛ hāc non pōt facere nisi pater pupillo propter pupillarē expressaz quādo fit directe nisi sit miles d. l. cēturio. Tertia fideicōmissoria est propter illud qđ dicitur: vl postea quādocūqꝫ sine liberis. Sed si vult ꝙ clari⁹ iste tres resurgant: dicat testator. P. pupillariter vulgariter ꝛ per fideicommissuz substituo. Et vnaqueqꝫ istarum habet suuz effectū. Naz si. A. sit heres ꝛ in pupillari etate decesserit substitutus vocatur iure directo exclusa matre ꝛ alijs legitimis successorib⁹: ꝛ hoc pp effectuz pupillaris expresse que matrez repellit: ꝛ substitutuz admittit. l. lucius ff. de vulga. ꝛ pu. sub. Si autē. A. non sit heres vel quia noluit vel non possit: tunc substitutus erit heres iure directo propter tacitā vulgarē que etiā surgit ex pupillari vt dictuz est. Si vero. A. heres erit: deinde factus pubes q̄cūqꝫ sine liberis moriet hēbit locū fideicōissaria. vñ eo moriēte sine libēis: successores restituēt hereditatē cū defalcatione vt dictū ē: vt dixi iste q̄tuor forme

substitutionum nō possunt fieri nisi filiofamilias: pupillo: p pupillarē expressam que cōtinet in ea. Unū o notarij ex cōsilio meo qn̄ aliquis habet filiū ipuberē cui vult substituere: nō solū in pupillari. sed qn̄cunq; faciasquanlibet p se. s. primo pupillarē. Sic. A. filiū meū mihi heredē instituo. Uerūtn̄ si dictus A. filius meus mihi heres erit: et in pupillari etate decesseret. P. heres sit vel fratres eius suprstites heredes sint. deinde facias fideicōmissoriā hoc mō. Si vero dict9. A. pubes factus postea qn̄cūq; decesserit sine liberis: sbstituo ei p fideicō missum suprstites fratres eius. et pmortuoꝝ fratrū ei9 liberos in stirpes et nō in capita: si testator vult q̄ vsq; ad ipsos vadat. Nā vt sis cautus scias q̄ verba substitutionis nō extendunt vltra illos quos testator expressit. Si eni instituit tribus vel plurib9 filiis ita adijciat: et si aliquis eoꝝ decesserit sine liberis substituo superstites. Certe si decedit vn9 eoꝝ relicto filio: deinde moriat sine liberis: filius illi9 qui prio decessit non admictitur cum patruis vel sine patruis ad fideicommissoriam hereditatem illi9 filij testatoris qui sine filijs decessit: qꝛ non destitit conditio substitutionis in psona patris eius. Illos tantummodo testator sbstituit qui superuiuerēt illi. Et adde vt dixi si testator sic vult.

14 ¶ Quinta directa substitutio dicit breuiloqua: qꝛ in breui continet substitutiones. s. duas pupillares expssas: et duas vulgares tacitas. Prima pupillaris est vnius alteri. Secūda alteri9 alteri. Unū si. A. fuerit heres et in pupillari etate decesserit. B. superueniēs erit heres et iure directo et ecōuerso: et vtroq; excludunt mater et ceteri venientes ab intestato p effectum pupillaris. Quo vero ad effectū si non quo ad verba ex eisdē verbis due tacite. Unū vulgares et resultant: qꝛ si vnus illoꝝ nō fuerit heres: qꝛ noluerit vel nō potuerit alter est insolidū heres: et sit hoc modo. Testator habēs duos filios vel plures impuberes sub sua potestate potest facere hoc mō. A. et B. filios meos impuberes mihi heredes instituo et eos inuicē substituo. Hāc substitutionem lex appellat reciprocā vt. ff. de vul. et pu. sub. l. iam hoc iure. non pōt autem hec substitutio fieri nisi instituti sint filij pupilli in potestate testatoris: alias non esset substitutio breuiloqua: sed tacite vulgaris. Et aduerte q̄ verbum substituo non conuertit omnem substitutionem in qua ponitur ad fideicommissariam: sed nature illius substitutionis se coaptat in qua ponitur: et eam indirecto iure cōseruat. excepta sola compendiosa in qua si ponatur statim ad fideicommissariam conuertit: vt patet ex dictis. Multa alia essent dicenda: sed breuitatis causa hec que magis consueta sunt referaui: vt intelligas aliquid successione legitima.

¶ Quomodo autem ingredientes religionem excludat substitutum. vide. s. Heres. §. 8. Et de legitima. vide Legitima multa alia ad istam materiam.

¶ Substitutio talis conditōnis si sine liberis decedat alter sit heres euanescit etiam si naturales habet. Secus si adoptatur legitimis non autem si filios habuit: sed premoriuntur. Nam videtur sine liberis decedere. Si autem dicatur sine herede decesserit nomie heredis soli si h intelliguntur. Item si non habet filium sed nepotem ex filio substitutio euanescit. vide gl. in. c. i pñsentia. de pba vbi hec ponūtur. 16

¶ Utrum rogatus restituere hereditatem possit eam alteri alienare? R. vide supra. Heres. §. 12. 17

¶ Quid si quis ex dscendētib9 per lineam rectam sit rogatus pure restituere hereditatem nulla facta mentione de liberis? R. q̄ si postea habuerit filios vel nepotes vel pronepotes ℞c. substitutio euanescit. de proba. in presentia. in glosa. et in lege cum acutissimi. C. de fideicom. 18

¶ Ille cuius industria est electa nō potest alium substituere. c. fi. de offi. dele. et. c. is cui. de offi. dele. libro sexto; lege vnica. §. ne autem. C. de cadu. tol. lege. statu. liberos. ff. de sta. liber. Fallit nisi velit substituere filium secundum Ludo. de ro. in suis. no. 19

¶ An quis p substitutū possit deseruire? R. q̄ nō. tex. est in. l. null9 q̄ nexu. C. d̄ decur. li. io. et in. l. sciēdū. §. legati. ff. de lega. Fallit s3 Ludo. vbi. s. nisi se absentz electus pro vtili sibi et necessaria cā: qꝛ tunc potest 20

sunt pōt: vt si vadat ad balnea. l. si ab/sente. ff. de lega. 2. l. de pollicitatōnib⁹. ff. de pollici.

s **Subtilitas** in iure an sit bōa. Rñ. Pa nor. in. c. dilecti. de iudici. post Uin. Ho. Jo. an. 2 do. An. ꝙ aut ē ad capiendos 2 decipiēdos simplices i iu dicio vel extra. hec reprobaẗ: vt in. d. c. dilecti. 2 in. c. si cupis. 16. q. 1. Aut ē ad interpretationē iuris: 2 tūc si est rōna/bilis 2 iuri ꝯsentanea laudaẗ: vt in. c. capellanus. de fer. 2 bonus tex. i. l. vni ca. C. de professe. que in vrbe ꝯstan. lib. 12. vbi d2 ꝙ doctor legēs d3 hr̃e subti/litatē interp̄tandi. facit tex. in. l. nō pos sunt. ff. de leg. 2 idem qñ adhibeẗ ex iu diciū ad veritatē eliciendā etiā in foro anime: vt in. c. i. de pe. di. 6. in ver. sub/tilis inuestigator. Si vero est irrōna/bilis: sicut quorūdam q̄ tm̄ volūt sub/tilisare ꝙ seipsos nō intelligūt 2 ꝓba puertunt: sic est mala 2 iprobaẗ: vt i. c. i. 49. di. vbi d̄ hoc. 2 in. c. cū sancti. 14. q. 3. Unde imperator in. l. vl. C. de legi. dicit: vanam subtilitatē eoꝝ derisim⁹: quā corrigendam censemus.

Successio vide. s̄. Here/ditas.

Successor alius singula ris qui in cer ta re ꝯstituiẗ. Alius vniuersal̄ q̄ in tota hereditate vel reliqua. vide gl. in. c. cū ad sedē. de re. spo. 2. 2. q. 1. c. in primis. de iudi. q2 Guillermus.

1 ¶ Qūo successor teneẗ stare contractui facto a suo p̄decessore. vid. Locatio. q. 20. 2. s̄. Dignitas. §. 1.

s **Suffragia** facta p vnū Utrū possint valere aliis. Rñ. ꝙ ad acquiren dū aliquem statū: puta beatitudinē: 2 per modū meriti valere nō possūt: sed bene per modū orōis. s. merito ꝯgrui: sicut cum q̄s per orationem alteri im/petrat primam gr̃am ex bonitate diui na nō ad merita recipiētis: s3 ad effe/ctum. Ad acquirendū vero aliq̄d qd cō sequiẗ statū alicuius: vel est accessoriū ad statū: sic opus vnius pōt alteri va/lere: nō solū de cōgruo: sed etiam de cō digno. 2 hoc dupliciter. Uno modo ꝓ pter cōicationē in radice meriti: q̄ ope ris quod est q̄ charitas: 2 sic q̄l3 d̄ bono al terius h3 emolumentū si ē in charita/te: iuxta illud. Particeps ego sum oī3 timentiū te 2c. Alio modo ex intētōne facientis: vt cum q̄s aliqua opera spālr ad hoc facit vt tali ꝓsint. vnde tunc ta lia opera efficiunẗ eoꝝ p q̄bus fiūt: q̄/si eis a faciēte collata. vnde p̄st eis va lere ad satisfactionē implendā: vel ad aliq̄d quod statum eoꝝ nō mutat. Et istis duobus modis valent suffragia: necū viuis sed etiam mortuis: non vt mutent eoꝝ statum: sed vt liberētur a penis: qd nō est mutare statum: q̄a vt dicit Augu. in enchiridion. c. 65. dum in hac vita viuerent meruerunt: vt hec sibi postea ꝓdesse possent. Et illud. 2. cor. 5. Unusq̄sq3 ꝓpriā mercedem acci piet put gessit in corpe. 2 illd ecclesiastes 6. vbi diciẗ ꝙ nō habēt partē in opere qd sub sole geriẗ: intelligiẗ quo ad sta/tus mutationē. Nam premium essen/tiale vel penā eternā q̄libet habebit ex opere suo nō alieno.

¶ Utrū suffragia facta per peccatores valeant. Rñ. ꝙ si loquimur de opere ope/rato: sic sacrificiū altaris 2 alia sacra ex seipsis habent efficaciā absq3 opere operantis quam equalr explent p quē cunq3 fiant. Si aūt loquimur de ope opantis: sic distinguo: q2 pōt fieri per malū duplr. Primo vt p actorem: 2 sic nō ꝓsunt nisi forte per accñs 2 ex cōse/quenti: puta per elemosynas mali ho minis: boni pauperes orāt p defūctis illis pro q̄bus ille malus dedit. Scdo vt per ministrū: 2 sic aut per ministrū ecclesie publicum: vt est sacerdos q̄ ce/lebrat exequias mortuoꝝ: 2 talia sem/per ꝓsunt: quia malicia ministri nō no cet operi boni actoris. Aut vt per mi/nistrū priuate persone: 2 tunc si ad p̄/ceptū existentis in charitate vel ad cō sortium: sicut cū duo legūt psalmos vl̄ offm̄ mortuoꝝ: 2 vnus est bonus alter malus: sic ꝓsunt illi p quo fiūt. Si ve ro ad d̄ p̄ceptū nō exñtis i charitate qñ mādauit fieri: 2 sic nō ꝓsunt defūcto: nisi postea eēt i charitate qñ talia fiūt 2 d̄ no uo demādet: vel deus [illegible] uo acceptū q2 sic valerēt. si q̄ erat i cha ritate qñ mandauit: [illegible] nō fi[illegible] exequunẗ: nihilominus valēt defūcto.

AA [illegible]

Et aduerte φ lz q̃s exñs i charitate de
mãdãdo ɔsequat fructũ opeꝝ:lz ille ex
ecutoꝛ sit in moꝛtali:nõ tñ tm̃ suffragi
unt:sicut si exequeret p existentẽ i cha
ritate:qꝛ tũc talia opa essent meritoꝛia
ex duabus ptibus.hec ex Ri.in.4.dis.
15.ar.4.q.2.ꝛ ceteris theologis ibidẽ.
¶ Utrũ recipiẽs multos ad pticipatiõ
nem bonoꝝ suoꝝ sua opa sint illi mi
nus vtilia.R.ꝫm Ri.in.4.di.45.φ nõ
qꝛ plus sibi affert illo opus charitatis:
s.talis receptio bona sua cõicãdo φ si
bi detrahat etiã q̃ ad remissionẽ pene
sue de fructu bonoꝝ cõicatoꝝ:ꝛ talia
bona sic cõicata facienti ea in nullo mi
nus:sed magis quo ad augmentũ pre
mij in glia valẽt.Tho.in.4.ea.di.lz φ
nõ valent ad expiratõez pene pprie:ni
si p modũ meriti de ɔgruo.s.ex gra nõ
ex debito.Rõ:qꝛ duo reat⁹ nõ dimittũ
tur p vnã satisfactõez q̃ ei nõ adequat:
sz pmũ ẽ verũ:qꝛ charitas operit mul
titudinẽ pctõꝝ:ꝛ maioꝛ charitas plura
pctã.vide de hoc.s. Satisfactio.§.5.
¶ Utrũ defuncti quoꝝ legata non exe
5 quunt plus in purgatoꝛio tardẽt.R.
vide.Executoꝛ.23.
¶ Que sũt suffragia q̃ psunt defũctis
4 R.Gre.φ.4.modis aie defunctoꝝ sol
uunt.Aut oblatõib⁹ sacerdotũ:aut pci
bus sctõꝝ:aut elemosinis caroꝝ:aut ieiu
nijs cognatoꝝ.13.q.2.aie.Et duo pmi
modi sũt magis efficaces inqũtũ ferũ
tur in deũ φ duo vltimi q̃ ferunt in p
ximũ:nisi forte per accñs:inquantũ.s.
elemosina ipetrat prima duo vel vnũ eoꝝ
vel aliqñ alia tria.
¶ Utꝝ cultus exeq̃arũ valeat defunctis
R.ꝫm Ri.in.4.di.45.ar.6.q.1.φ sepul
tura vz p accñs inqũtũ.s.inspiciẽtes re
coꝛdant ꝛ orãt p eis.vñ dr monumẽtũ
q̃si mouẽs mentẽ:vt dicit Aug.1.de ci
uitate dei.Itẽ valet sepultura in loco
sacro:qꝛ frequẽti⁹ orãt p exñtib⁹ apd se
φ alibi.Et eccña gnalr magis p existẽ
tib⁹ in loco sacro φ alibi:siue qꝛ cõmẽ
dant alicui scõ rõe cui⁹ ibi elegit sepul
turã ꝛ similia.Alia aũt sepultura:vt sũt
eius ornamẽta cãdele incẽsum pãni ꝛ
hmõi ɔsolatões sũt viuoꝝ nõ suffragia
moꝛtuoꝝ:ꝛ ꝑ eis pdesse nõ pñt:nisi p
accñs inqũtũ icitãt ad orãdũ ꝛ alia bo
na faciẽda p defunctis:aut inqũtũ pau
peres fructũ capiũt:vt inqũtũ eccña de
coꝛat:ꝛ sic elemosina cõputat.Thob.12.c.
¶ Utrũ suffragia fctã p plibus tm̃ va 6
leant sicut si fierẽt p q̃lz eoꝝ in singu
lari.R.φ cõis opi.theologoꝝ in.4.di.
45.est φ nõ.Fallit hoc in casu:de quo
s.§.2.ꝛ.Missa.§.52.ꝛ.53.
¶ Quib⁹ defũctis valent suffragia.dic 7
φ solũ existẽtibus in purgatoꝛio et nõ
alijs.fa.c.cũ Marthe.de cele.miss.

1 Superbia est appetit⁹ pꝑe excellẽtie.
Uñ supbus dr q̃ sup vult vide
ri φ est ꝫm Isid.li.ethimo.Et ideo si su
mat ꝫm ppriam spẽm quã hz ex rõne
pprij obiecti:sic est spãle pctm̃:ꝛ sic est
inoꝛdinat⁹ appetitus pprie excellẽtie.
Opz ergo actualr intẽdens ppriam ex
cellentiã aliq̃d inoꝛdinate faciãt vt sit
spãle pctm̃ supbie.Si ꝟo sumatur ꝫz
quandã redũdantiã in alia pctã:sic hz
quandã generalitatẽ inquãtũ oĩa pec
cata pñt oriri ex ea.Et h̃ dupl̃r.Primo
inqũtũ alia pctã oꝛdinant ad finẽ sup
bie q̃ est ppria excellẽtia ad quã oꝛdi
nari põt oẽ qđ q̃s appetit inoꝛdinate.
Est scđo gñale pctm̃ qũtũ ad effectũ:qꝛ
in oi pctõ est effect⁹ supbie.s.non subdi
legi dei:sed qũtum ad affectũ nõ ẽ gene
rale pctm̃:vt qñ procedit pctm̃ ex infir
mitate vel alia cã:ꝛ ideo est aliqđ pctm̃
q̃d ad effectũ qđ nõ est quo ad affectuꝫ:
sicut volẽs occidere hoiem occidit pa
trem nesciẽs:sic qũtum ad effectũ ẽ pa
tricida:sed nõ qũtũ ad affectũ.Hec ex
fran.de may.in.2.sen.Tertio modo i
directe ꝛ p accñs.s.remouẽdo phibẽs
inqũtũ.s.hõ p supbiã ɔtemnit legẽ di
uinã p quã phibet a peccãdo.Et ideo
Gre.30.moꝛ.nõ ponit eã pctm̃ spãle:sz
reginam oĩum.
¶ Utꝝ sit pctm̃ moꝛtale.R.φ ꝫm spe 1
ciem suã accipiẽdo ex gñe suo est pctm̃
moꝛtale:qꝛ ꝑsupponit diuine regule ꝛ
legis cui nõ vult subijci ex amoꝛe ppe
excellentie ɔsequẽdo.Et hoc veꝝ ẽ ñ sit
in deliberatõe voluntatis.Preuaricatio
ꝟo diuine legis:aut in ope aut in volũ
tate qñ puenit ex ignorãtia vl ex infir
mitate:ỹc nõ ẽ supbia.Qñ ꝟo est solũ
ex cõtemptu:sic est supbia put ẽ gñale
viciũ.Qñ ꝟo est vt q̃s ɔsequat ppriaꝫ
excellentiã:sic pprie est supbia ꝛ spãle
pctm̃

peccatū mortale rōne finis.

2 ¶ Quot sunt spēs supbie. R. ſm Gre. 23. mor. q̄ quattuor. Prima cū bonum qd̄ hȝ a se extimat hr̄e. Scđa cū extiat qd̄ dat̄ sibi supius a deo p suis meritis dari. Tertia cū se iactat hr̄e qd̄ non hȝ. Quarta cū despectis ceteris singl'r appetit videri hr̄e qd̄ non hȝ. Aduerte tn̄ ſm Tho. 22. q. 161. q̄ v̄a extimatio potest corrūpi dupl'r. Primo in vlī in his q̄ ad fidem ptinēt: ⁊ hoc p infidelitatem: Scđo in aliq̄ pticulari eligibili: ⁊ hoc nō facit infidelitas sed aliud: sicut fornicator extimat p tpe illo bonū forni- cari, ⁊ nō pp̄ter infidelitatē sed pp̄r delectatōem. Ideo in vniuersali dicē fornicationē esse bonū vel bonū aliqd̄ hr̄e a se ⁊ nō a deo vel suis meritis hoc ptinet ad infidelitatē: ⁊ est pctm̄ mortale infidelitatis. Sȝ q̄ aliq̄s inordiato appetitu pp̄rie excellētie: ita de bōis suis gloriet̄ ac si ea a se hr̄et vel meritis suis hoc ptinet ad supbiā ⁊ ē mortl'e pctm̄ si ē in deliberatōe volūtatis. Nec itelligas q̄ iste spēs supbie ꝯsistāt in extiatōe: q2 cū extimatio ptineat ad rōeȝ nō esset pctm̄: cū pctm̄ solū sit ī volūtate pn- cipal'r. Sȝ q2 qd̄ q̄s vehemēter appetit facil'r extimat. Ideo pctm̄ supbie cōsistit in inordiato appetitu pp̄e excellentie: ex quo facil'r extimat se hr̄e a se vel suis meritis: vel q̄ plus habet: vl' ceteros despicit.

3 ¶ Que sūt eius filie. R. q̄ sūt ambitio: p̄sumptio: arrogātia: ptinacia: curiositas: ingratitudo: iudiciū temerarium: irrisio: temptare deū: ⁊ adulatio. d̄ quibus in locis suis.

Superstitio est viciū ꝯ- triū religioni: nō q2 plus exhibeat ī cultū diuinū q̄ v̄a religio: sed q2 exhibet cultum diuinū vel cui nō dȝ: vel eo mō q̄ nō dȝ. vn̄ supstitiosi dicti sūt ſm Isid. li. ethi. eo q̄ depcabant̄ ⁊ imolabāt vt sui libri supstites fierēt. gl. aūt ad col. 2. dicit: Supstitio ē religio supra modū seruata: vbi accipit̄ metaphorice religio: sicut qn̄ dicimus bonus latro.

¶ Utrū supstitionū diuerse sint spēs. R. q̄ sic hȝ diuersa obiecta vl' diuersos fines. ſm hec eñ actus morales spēs sortiunt̄. Unde prima spēs supstitiōis est cū exhibet̄ cultus deo cui exhibendus est: sȝ mō indebito: vt si q̄s coleret deuȝ nūc ſm legis veteris obseruantiā. Secūda est cū cultus diuinus exhibet̄ cui non debet̄. s. creature cuicūq̄. ⁊ ista hȝ multas sub se spēs. Nā si reuerentiaȝ deo debitā exhibet creature est ydolatria. Si v̄o hoc facit vt instruat̄ ab ea sic est diuinatio q̄ demones ꝯsulit per aliqua pacta inita tacite vel exp̄ssē cū eis. Si aūt hoc fit pp̄ter directōeȝ humanoꝝ actuū: ⁊ sic est supstitio quarūdā obseruantiaꝝ. Et hoc dicit Aug. 2. de doc. christiana. Supstitiosum ē inquit q̄cquid institutuȝ est ab hoīb' ad faciēda ⁊ colenda idola sicut deū creaturā vel aliam. Ecce primū. subdit vel ad ꝯsultatōes ⁊ pacta quedā signoꝝ cū demonib' placita atq̄ federata. ecce. Scđm. post subinfert. ad h̄ ergo ptinēt oēs ligature execrabiliū remediorū: quas nō cōmēdat ars medicoꝝ seu in p̄cātatōibus seu in caracteribus suspendendis atq̄ ligādis: in q̄bus oīb' ars demonū est ex quadā pestifera hominū ⁊ maloꝝ angeloꝝ exorta. Unde ⁊ cuncta vitāda sunt xp̄iano ⁊ oīno penitus execratōe repudiāda atq̄ dānāda. 26. q. 5. nec mirū. ⁊ in. c. illud. 1. q. 2. Prima aūt spēs superstitionū simpl'r ē pctm̄ mortale. Scđa v̄o spēs simpl'r ē mortale pctm̄. ⁊ d̄ hac habes. s. Sor. Sed qn̄ ꝯsistit solū in obseruatōe quarūdam obseruantiaꝝ: sic aduerte q̄ solū est mortale pctm̄ qn̄ duo cōcurrunt. p̄mū aliq̄d supstitiosū fore id seruāda q̄cūq̄ intētōe hoc faciat. secus si ignoranter superstitiosum: q2 sic non esset mortale peccatum.

¶ Sed quero q̄uō pōt cognosci q̄ aliq̄d sit supstitiosuȝ. R. q̄ ꝯsiderandū ē vtrū natural'r videāt̄ tales posse effectꝰ causare p q̄bus effectib' causandis talib' vult q̄s vti: ⁊ si sic nō erūt supstitiosa. licet eñ causas naturales ad inducendū effectus pp̄rios adhibere. Si vero nō p̄nt naturaliter causare tales effectus: ꝯsequēs est q̄ nō adhibeantur ad hos effectus causandos vt cause: sȝ eñ vt signa: ⁊ nō vt signa diuina. Sicut sunt sacramētalia signa. Sed eñ vt signa vana ⁊ superuacua: sic pertinent ad pacta significatiōū cū demonib'

licita: et sic supstitiosum. Nec obstat φ sicut corpora naturalia subduntur corporibus celestibus: ita et corpa artificialia vt ymagines. ergo sicut illa: ita et ista sortiunt aliquas virtutes ex impressione corporum celestium ad aliquos effectus causandos. q. R. φ naturales virtutes corporum naturalium consequunt substantiales formas ipsorum quas sortiunt ex impressione corporum celestium: et ideo ex eadem impressione formarum sortiunt quasdam virtutes actiuas. Sed forme corporum artificialium procedunt ex conceptione artificis. et ideo cum nihil aliud sint φ compositio et ordo: vt dr. 2. phi. Non possunt naturalem virtutem habere ad agendum. Et inde est φ ex impressione corporum celestium secundum φ sunt artificialia nullam sortiunt virtutem: sed tantum secundum materiam naturalem. Et sic patet φ qui faciunt annulum in tali constellatione vel imprimunt imagines vt valeat ad febres et huiusmodi superstitiosi sunt. concor Tho. 2a secunde. q. 96.

5 ¶ Utrum ars notoria sit illicita et inefficax. R. φ sic: quia illa quibus vtitur non habent virtutem causandi sciam vt causa: sed tanquam signa: sicque inefficax est ad sciam acquirendam: quia cum querat acquirere scientiam: non per medium connaturalem homini. s. ad inueniendo vel addiscendo oportet illud expectet a deo: sicut sancti homines faciunt non per vana: sed per verum dei cultum. Aut a diabolo: vt faciunt qui arte notoria vtuntur: quia per vanas supstitiones: quia demones cum non possint illuminare intellectum: nunquam sciam poterunt dare: licet aliquando exprimant aliqua documenta scientiarum: et ideo mortaliter peccant tali arte vtentes et vt plurimum efficiuntur fatui.

4 ¶ Utrum virtus imaginatiua possit immutare corpa naturaliter. R. Auice. 6. naturalium. c. vl. φ sic. accipiendo imaginatiuam pro ipsis virtutibus interioribus: vt patet in trabe posita sup aquam: et in terra et multis aliis exemplis. et etiam extranea quod non credo: quia nimis extendit eius virtutem: etiam non intelligas in quacumque immutatione: sed in aliquibus aliis impedimentis sublatis.

5 ¶ Utrum facinatio sit impossibilis. R. φ accipiendo facinationem pro illusione seu ludificatione sensuum per artem magicam factam: sic certum est φ est possibilis: nisi prohibeatur a deo mediante ministerio angelorum sanctorum. Si vero accipiatur facinatio pro inuidia: et sic est etiam possibilis: sicut multipliciter experientia docet. Si autem accipiatur pro immutatione ad malum facta in corpore alterius per oculos alterius respicientis in eum: sic similiter est possibilis naturaliter: vt dicit Auicena vbi. s. sed non in omni corpore: neque ab omni aspectu. vide Ricar. in quolibe. qui hanc questionem format. Unde potest vetula infecta aspiciendo puerum ipsum inficere.

¶ Utrum herbe vel armonie habeant virtutem contra demones. R. φ non: nisi per accidens. Nam cum actus actiuorum sint in patiente disposito. 2. de aia. Si demon inuenit passionem melanconicam interiorem acrius vexabit eum in quo est quam est in maiori dispositione φ quam est in minori. Et sic cum herbe et armonie valeant naturaliter ad talem passionem leuandam vel minuendam: sic consequenter valent contra demonem vt minus possit vexare illum. Sed directe et proprie nulla herba aut res corporalis potest agere in purum spiritum naturaliter. Et si aliquando valet est potius ex aliqua supstitione que prohibita est. 6

¶ Utrum liceat suspendere breuia ad collum. R. φ sic si. 5. concurrant. Primum φ sint nomina cognita: et nota non ignota. Secundum φ illa noia aut verba sint noia sancta: puta euangelii aut sacre scripture aut aliquorum sanctorum. Tertium φ in eis non ponantur aliqui caracteres seu signa preter signum crucis. Quartum φ non inserantur aliquod vanum seu falsum. Quintum φ in scribendo seu suspendendo: aut portando non obseruet aliquod supstitiosum: sicut quando credit minus valeant scripta ante euangelium vel alio die: vel per puerum virginem et huiusmodi. aliter istis non seruatis esset supstitiosum est: vt patet. 26. q. 5. non liceat. et c. non obseruetis. 7

¶ Utrum incantatio serpentium et aialium sit illicita. R. φ si in incantationibus respectus et fiduciam habeat respectus solum ad sacra verba et ad virtutem diuinam non est illicitum. Sed quia vt plurimum fiunt illicite obseruantie circa tales incantationes: et per demones fortiuntur effectum: ideo reprobantur. 8

¶ Utrum carminatrices et carminatores qui carminant infirmos aut pueros peccent mortaliter 9

R.q si nihil supsticiosum dicut aut docent aut faciut: sed tm vtunt licitis pci bus r adiurationib: sicut per passioez r cruce r silia no est pctm. sed no debet consuli: nisi discretis personis vl religiosis: qr coiter supstitioes immiscent.
10 ¶ Quid de illis q dicut missam de mortuis p viuis vt moriant? R. q peccant mortalit. 26. q. 5. quicuq. Et ide dicunt de eruetib altaria: aut opientib imagines sanctoz: vt in. d. c. quicuq. Silr d dicentib psalmos aliquos ad hoc.
11 ¶ Utz colligetes aliqs herbas: vanas obseruationes facietes peccat mortalit? R. q sic, si supstitiosum faciut: vt pz. 26. q. 5. c. no licet. r. q. 6. non liceat.
12 ¶ Quid d obseruationib vanoz ad pcognoscenda infortunia r hmoi? R. q oia prohibita sunt: qr sunt signa ex vanitate hoim coopante diabolo. Na cu i hmoi a pricipio aliqd pi euenit a casu incepeiut hoies animu in his applicare. Et io diabolus multa facit euenire in talib: vt hoies curiosiores fiat in talib r laqis erroz iplicet: vt dic Aug. i. de doc. xpiana. r no. in. c. sciedu. 26. q. 4.
13 ¶ Utz scies maleficiu possit sine pctó illud soluere? R. Pe. aureo. in. 4. di. 34. q. 2. q per aliud maleficiu fieri no pot sine pctó infidelitatis. Sz tn qs esset actu dispositus ad faciedu maleficiu pot aliquis vti eo: qr lz malo alteri vti ad bonu suu: sic dicit Aug. de iurameto ifidelis iuratis i noie dei sui. Un lz qs si posset ducere aliquē ad aliud maleficiu faciendu: tn si est aliqs dispositus actualit facere aliqd maleficiu vt aliud destruat possum illo vti ad bonu meu. Pot etia tolli per destructoez maleficij si scit: qr eo destructo demon no aplius fatigaret: qr ex pacto n assistit: nisi quadiu durat tale signu. Un dicit Scotus. eade di. q nedu no est pctm imo meritoriu dstrue opera diaboli nec in hoc est infidelitas aliqua: qr destrues no acquiescit operibus diaboli: sed credit demone posse vexare: r velle fatigare: dum tale signu durat: r destructio signi talis iponit fine vexationi. Pot et destruere quis maleficia p sacrameta: adiurationes: diuinas orationes r hmoi meritoria.
14 ¶ Utz credetes secu aliis nocturnis horis eqtare: r vbicunq voluerint subito posse trasire: aut in alia specie creatura posse mutari peccet mortalit? R. q sic, post q sup talib audierut veritate: r sut infideli deteriores. 26. q. 5. epi. Sec si ex simplicitate an informatione d veritate
¶ Quid de obseruatoe lune aut dierum. 15
R. Archi. in. c. si quis clericus. 26. q. 5. q si quis obseruat ad pcognoscendos futuros euentus fortuitos: vl et ad pcognoscendu futura opa hoium per certitudinem: sic illicitu est r ars demonu. Si vero quis vtat tali obseruatoe: vel alia cosideratoe astroz ad pcognoscendu futura que ex celestib causant: puta siccitates: pluuias: r hmoi: r sic no est pctm: quonia dubiu no est: quin res circa lunarem globum cotitute per superiora regant immutent r procurent: r qd dicit Aug. in. c. no obserueris. 26. q. 6. intelligit sm primu modu no sm secundum.

1 **Suspensio** de qua hic io quor est quedā ecclesiastica censura qua interdicitur aliqd officium vel exercitium competens certe persone ecclesiastice aliquando a iure aliquando a iudice p lata. elicitur ex glo. in. c. ad reprimenda de offi. or. r in cle. cupientes. de penis.
¶ In quibus casibus a iure incurritur aliqua suspensio? R. licet glo. in. d. cle. cupientes. multos numeret: tamen ego sm paruitatem ingenij mei ad. 37. casus reduco qui pertinent ad suspensionem maiorem que proprie dr suspensio. Naz suspensio minor que infligitur per participationem cum excommunicato solu priuat a perceptioe sacrorum: r pp hoc non potest eligi sed bn eligere r exercere iurisdictionalia: quorum.
¶ Primus ponit in. c. vl. 18. dist. vbi episcopus est suspensus duob mensibus 2
ab offo si post prouinciale concilium celebratum infra sex menses non couocat oes abbates pbyteros r clericos r non refert eis oia acta cocilij.
¶ Secundus ponitur in. c. nulli. 55. di. vbi eps ipso iure suspenditur per annum 3
a celebratione misse si ordinat solenniter penitente: scienter.
¶ Tertius ponit in. c. i. r. 2. 74. di. vbi eps suspeditur per annum a celebratoe misse si ordinat aliquem inuitum. De quo 4
dic. vt. s. Ordo. 3. § 24.

5 ¶ Quart⁹ ponitur.32.di.c.nullꝰ:ꝛ.15.
q.8.sciscitātib⁹.vbi clerici notorij cōcu
binarij sunt suspensi.de quo dic vt.s̄.cō
cubinarius.§.2.
¶ Quit⁹ ponit̄.58.di.c.si.vbi ep̄s q̄ or
6 diat monachū sine lnia abbat̄, ē suspen
sus a colone aliorū a sua diocesi. aliq̄
dicunt ab alijs ep̄is.
¶ Sextus ponit̄ i.c.nihil est:ꝛ in.c.cuʒ
7 in cūctis.de elec.vbi cleric⁹ q̄ elegit idi
gnū ꝑtū ad etatē legititateʒ sciaʒ ꝛ mo
res electiōe actiua ꝑ illa vice est ꝑuat⁹
ꝛ a bn̄ficijs eccl̄ie ꝑ triēniū ē suspēsus.
Ep̄us vero q̄ facit vel ꝑmittit fieri ꝑ il
la vice priuat⁹ ē ptāte ꝯferēdi bn̄ficiuʒ
illud:si ad eū pertʒ ipsius collocatio:ꝛ
dʒ suspēdi a perceptōe ꝓprij bn̄ficij.
8 ¶ Septim⁹ ponit̄ i.c.q̄sq̄s. d elec.vbi
cleric⁹ ꝯsentiēs electōi d se fcē ꝑ ptātis
secularis abusū fit ieligibil:ꝛ eligētes
pria vice sūt suspēsi electiōis ptāte.
9 ¶ Octau⁹ ponit̄ i diuers̄ capl̄is ꝛ titul̄
circa ordiatos vel ex̄ tp̄a vl̄ ab ep̄o q̄ re
signauit vel a nō suo aut d ei⁹ lnia vel
ab excōicato dgradato suspēso ꝛ hmōi
de q̄b⁹ dic vt.s̄.Ordo.2.§.1.ꝛ.Ordo.3.
§.23.ꝛ.Ordo.4.§.4.ꝛ Ordo.9.§.3.
10 ¶ Nonus ponit̄ circa ordinātes an̄ tp̄a
vel illi̇̄catos vel nō subditos. de q̄b⁹ dic
vt.s̄.in precedēti cāu.
11 ¶ Decim⁹ ponit̄ i.c.quorūdā.de solu:
vbi suspēsus ē ab administratiōe spūaliū
q̄lʒ grauās eccl̄iaʒ sibi cōmissaʒ pro de
bitis alienis aut l̄ras siue sigillū conce
dēs q̄bus possint eccl̄ie obligari. Uex
ē q̄ nō ligat hec suspēsio nisi iferiores
ep̄i s̄m Jo.in glo.ibidē.ꝛ q̄ ꝑ epʒ etiā
pōt relaxari:sʒ nō dʒ nisi ꝑus fit satisfa
ctū indēnitati eccl̄ie.c.cū oli.de ver.si.
12 ¶ Undecim⁹ ponit̄ i.c.1.de cle.pug. in
duel.vbi cleric⁹ duellū suscipiēs vel al
teri offerēs suspēsus ē. poterit tn̄ ep̄s
cum eo dispensare si mors vel mutila
tio nō fit secuta.
3 ¶ Duodecimus ponitur i.c.prouida.
de ele.li.6.vbi suspēdunt̄ quicūq̄ iudi
ces per an̄ū cōtinuū ab eorū cōfirma
tione ꝛ cōsecratiōe q̄ se intromittūt de
cognitiōe negociorū in cāis electionis
episcopalis quādo antea ad papā est
appellatū. Aut q̄ cōfirmationē aut cō
secrationē cōferunt electis post talem
appellationē. Et si soluʒ cōfirmationē
conferūt sunt suspēsi ab ea tm̄. Si con
firmationē ꝛ ꝯsecrationē:sic sūt ab vtrā
q̄ suspēsi. Sil̄r si ptib⁹ recedētib⁹ ab
appellatiōe eā cōferat:nisi pri⁹ inq̄rat
si ptes aliq̄ prauitate interueniēte re
cesserūt a dicta appellatōe.
¶ Tertiusdecim⁹ ponit̄ in.c.tāta.d ex 14
ces.prela.s̄ nō seruātes interdictū. d q̄
dic vt.s̄.Interdictum.7.§.7.
¶ Quartusdecim⁹ ponit̄ in.c.sacro: de 15
sen.excom.vbi suspēdit̄ per menseʒ ab
ingressu eccl̄ie proferēs sniam excōmu
nicationis:nisi ꝑmissa canonica moni
tione corā idoneis testibus.
¶ Quintusdecimus ponitur in.c.cum 16
medicinalis.de sen.ex.li.sexto.vbi suspē
ditur per menseʒ ab ingressu eccl̄ie ꝛ a
diuinis officijs ferens sniam excōicati
onis interdicti vel suspēsionis nō i scri
ptis. Idē est si nō cōscribat causaʒ sen
tentie. Idem etiā ē si requisit⁹ non tra
dat infra mensem exempluʒ scripture.
De quo dic vt.s̄.Excōicatio.2.§.2.
¶ Sextusdecimus ponitur in.c. q² sei 17
pe.de elec.lib.sexto.vbi suspenduntur
ab officijs ꝛ a quibuscūq̄ beneficijs cō
uentus capl̄a collegia aut singulares ꝑ
sone infrascriptarum ecclesiarum qui
decedente prelato alicuius ecclesie ca
thedralis vel regularis vel collegiate
bona ab eo dimissa vel vacationis tem
pore obuenientia occupant: ꝛ quādiu
ea nō restituant vel ecclesie vel successo
ri nō obstante quacunq̄ consuetudine
priuilegio aut statuto. Et in clementi
na statutum.de elec.declaratur id ha
bere locum in omni emolumento. ꝛ in
tellige q̄ s̄ prelatus principalis decedit
vide.s̄.Bn̄ficium.§.40.
¶ Decimusseptimus ponitur in.c.hac 18
constitutione.de of.dele.li.sexto.vbi cō
seruator suspenditur per vnuʒ annum
ab officio si scienter intromittit se de a
lijs q̄ de manifestis.de quo dic vt. s̄.
Conseruator.§.1.
¶ Decimusoctauus ponitur in.c. hoc 19
consultissimo de re.ec.non alie.li.sexto
vbi prelati submittentes bona ecclesia
rum seu iura sine consensu sui capituli
ꝛ sedis apostolice licentia laicis sūt su
spensi ab officio per triennium.i.execu
tione officij ꝛ ab administratione.i.tē
poralium s̄m Jo.an. Item clerici q̄

hoc scientes nō denūciant supiori sunt
suspensi p trienniū a pceptiōe bñficiorꝫ
illius eccl'ie Quid aūt reqrat vt hec sus
pēsio incurrat. dic φ illa q̄ reqrunt vt
laici sint excoicati q̄ aut metu id exigūt
ab ecclasticis. De q̄ excoicatō. 7. cāu. 21.
20 ¶ Decimusnon⁹ ponit in. c. cū eterni. de
sen. ꝛ re iudi. li. 6. vbi suspendit per an-
num ab officio iudex eccl'asticus ordina
rius vel delegat⁹ qui cōtra iusticiā ꝛ cō-
sciam in grauamē ptis alteri⁹ i iudicio
quicq̄ faciēs p gfam vel sordes. Sed
hoc nō hꝫ locū in arbitrio ſm Ber. Qđ
limitat Jo. an. verꝫ nisi succedat in locū
ordinarij vel delegati. de of. dele. c. vno
21 delegatorꝫ. ꝛ eadē rōe nec in auditore.
¶ Uigesimus ponitur in. c. pñti. đ of.
or. li. 6. vbi epi ꝛ superiores suspēdūt ab
ingressu eccl'ie. inferiores vero ab offō
ꝛ bñficio qui in subiectis sibi dignitati
bus: personatib⁹ priorarib⁹ vel eccl'ijs bo
na in ipis inuēta post mortē rectoris eo
rū vel tpe vacatōis obueniētia quoquo
mō occupant tandiu donec restituerit
occupata: nisi ex spāli priuilegio vel con
suetudine prescripta eis cōueniant. Et
aduerte φ hoc loquit de alijs bonis ab
his de quib⁹ in. c. quia sepe de elect. lib.
22 6. de quibus. s. §. 17.
¶ Uigesimusprim⁹ ponit in. c. exigit. de
censi. li. 6. vbi epi ꝛ superiores suspēdū
tur ab ingressu eccl'ie inferiores ab offō
ꝛ bñficio qui visitantes exigūt pecuni-
am vel munera: vel a nō visitatis reci-
piunt procurationem. de quo dic vt in-
fra. Uisitatio. §. 3.
23 ¶ Uigesimussecūdus ponit in. c. vsurarꝫ đ
vsu. li. 6. vbi suspēdunt epi ꝛ maiores q̄
vsurarijs manifestis non ordinis quo-
cunq; titulo concedūt domos ad fun⁹
exercendum donec eos expellant.
24 ¶ Uigesimustertius est in. c. epoꝝ. de p
ui. li. 6. vbi interdicitur ingressus eccl'ie
illis qui celebrant pñtibus excoicatis
publice vel interdictis aut eos recipiūt
ad sacramenta ecclesiastica vel sepultu
ram: donec ad arbitriū excōmūicatoris
satisfecerint cōpetenter. Et sic hoc inter
dicto durāte diuinis se ingerāt in eccle
sia in suo agentes offō: sicut pri⁹ efficiū
tur irregulares. c. is cui. de sen. ex. li. 6.
Et licet Archi. hic limitet istud ad excō
municatū ab homine propter verbum.

donec arbitrio eius cuius sniaꝫ. Tamē
Jo. de santo. quem sequitur Gemi. ibi-
dem intelligit de sen. iur. Et sic illō ver
bum cuius sniam. s. si est iure conditori
si hominis: hois. Silr hēs in. c. nuper.
de sen. ex. ꝛ sic tene Jo. aper. vt recitat
Gemi. ibidem arguit φ predcā pena so
lum habet locum quo ad exemptos. ꝛ
posset teneri factum: licet ante scm sit
teneri. φ etiam ligat non exemptos.
¶ Uigesimusquartus ponitur in. c. sta 25
tuimus. de elec. li. 6. vbi suspendit triē-
nio a beneficijs qui defecerit in proba
tione eius qđ obiecerit contra personā
electi ad aliquam dignitateꝫ vel psona
tum ad que bñficia si se ingesserit infra
illud tps perpetuo priuat⁹ est: nisi ma-
nifeste constet φ calumniose nō egerit
Intellige in bñficijs que habꝫ in illa ec
clesia pro qua electio celebratur. c. si cō
promissarius. de elec. li. 6.
¶ Uigesimusquint⁹ ponit in. c. cupiētes 26
de elec. de qua. s. Electio. §. nono.
¶ Uigesimussext⁹ ē in. c. si cōpromissari 27
us. de elec. li. 6. vbi eadē suspēsio iponi
tur cōpromissario si elegit sciēter idignū
nisi cōpromittētes illud hūerint ratum
¶ Uigesimusseptim⁹ ē in. c. solet. đ sen 28
ex. li. 6. vbi suspēsus ē ab oi actu legitio
excoicatus maiori excoicatione.
¶ Uigesimusoctau⁹ ponitur in. c. nō so 29
lum. ꝛ in. c. cōstitutionē. de regula. li. 6.
vbi suspendunt a receptiōe quorūlꝫ ad
professionē mendicātiū ordinū fratres
qui aliquem añ annū pbationis cōple-
tum recipiunt ad professionem.
¶ Uigesimusnonus ponit in cle. quoni 30
am. de vi. ꝛ ho cle. de qua supra. Cleric⁹
4. §. secundo. cōtra clericos virgatis ve
stibus vtentes.
¶ Tricessimus ponitur in cle. 1. đ re. ec
non alie. vbi suspenditur ab officio qui 31
libet religiosus presidens monasterio
prioratui ecclesie seu administrati. đi cui
libet si iura reddit⁹ vel possessiones eius
dem alicui ad vitam seu ad certū tps p
cedit quouis titulo: nisi necessitas autē
vtilitas id exposcat monasterij vel ec
clesie: ꝛ tunc cum consensu conuentus q̄
habet: aut si non habet sui prelati. Hoc
tamen non extenditur ad locationes ꝛ
venditiones fructuum ad modicum tē
pus: vt ibidem.

32 ¶ Tricesimusprim' ponit i cle.religiosi.de deci.vbi suspēdūt religiosi hñtes admistratōes vl bñficia ab officijs τ administratōib' q̄ nouallū aut decialiū aut ōciaꝝ ōbitaꝝ faciūt fraudē si req̄siti.j. mensez nō destiterint vel nō satisfecerint vsurpatis ifra duos mēses:τ tandiu donec satisfecerint.

33 ¶ Tricesimussecūdus pōit i cle.cupientes de pe.vbi suspendūt ab offō p̄dicationis oēs religiosi exceptis illis q̄ decimas recipiūt q̄ postquā fuerint req̄siti per rectores ecctiaruz sciēter omiserit facere ɔsciaz cōfitētib' de decimis soluendis:τ hoc quādiu n̄ fecerit n̄ comoditatem hūerint.

34 ¶ Tricesimustertius ponit i cle.i.de sta.mo.vbi suspēdit a bñficioꝝ collatione abbas vl p̄or nō hñs abbatē ꝓpriū. alij vero ab admistratōe.si quā hz:q̄ si non hz iabilitat ad hñdū bñficiū τ admistrationē:τ hoc p̄ ānū si sotulares nō corrigiatos τ alios vel capucia nō fixa portare p̄sūpserit. Itē sm premissā psonarū distinctionē p̄fatas pēas suspēsiōis τ inabilitatiōis p̄ biēniū ipso facto incurrūt si venatiōi aut aucupationi clamorose vl alias cū canib' aut auib' ex ꝓposito iterfuerit.τ loq̄t de monachis nigris.τ collatio ptz ad p̄orē claustralē cū cōsilio τ cōsensu maioris ptis capituli seu cōuēt' durāte tpe suspēsiōis abbatis vel prioris: vt ibi.

35 ¶ Tricesimusq̄rt' ponit i cle.cū sit ō magistris.vbi suspēdūt qlz ēt epi τ supiores p̄ sex menses sequētes a collatione magisterij seu doctorat' q̄ aliquē ꝓmouerūt ad tale offm:nisi p' recepto iuramēto τ vltra tria milia turonēsiū argētoꝝ i tali doctoratiōis solēnitate n̄ expē

36 ¶ Tricesimusq̄nt' pōit i cle.mul det.toꝝ.de here.vbi suspēdūt epi p̄ triēniū ab offō si odij gr̄e aut amoris vel comodi tpal' obtētu ɔ iustīciā vl ɔsciaz omiserit pcedere i crīe hr̄sis ɔ quēquā vbi fuerat pcedēdū aut obtētu eodē p̄uitatē:pas vl ipedimētū sui officij iponendo quouis mō vexauerit aliquem.

37 ¶ Tricesimusseꝛt' ponit i cle.religiosi.de pri.vbi suspēdūtur religiosi q̄ ex admistratōe eucharistie extreme vnctōis vel solēnizatōe matrimonij aut quacūq; absolutiōe debita aliud acq̄sierit: nisi postquā fuerit req̄siti.j.mēsē restitue rint donec satisfecerint.

¶ Tricesimusseptim' ponit i.c.q: i oibus. de vsu vbi clerici suspēdūt ipo fcō ab officij executōe sm Pa.ibidē q̄ recipiūt ad cōionē vel oblationē altarij manifestos vsurarios:τ tādiu donec ad arbitriū epi satisfecerint. 38

¶ Est τ alia suspēsio que dr mior. Hāc icurrit q̄s ex duob'. Pmo ex q̄cūq; mortali pctō i quo q̄s exñs añquā peniteat ē suspēsus ab oi scꝛoꝝ pceptōe:vt i.c.q̄situ.de cohꝛ.cle.τ mu. Scdō ex pticipatōe cū excōicatis i quo icidit minorē excōicatiōez. Isti tñ si sic suspēsi celebrēt nō efficiūt irregulares:vt i.c.si celebrat de cle.exc.mi. 39

¶ Est τ alia suspēsio q̄ q̄s ē suspēsus q̄ ad alios:sz nō quo ad se q̄ ꝓpe suspēsio nō pōt dici:τ ista ligāt clerici pegrini:vt i.c.i.z.3.de cle.pegri. Nā tales n̄ pñt celebrare i publico añquā fidē certā fecerit de eoꝝ ordinatōe:sz bñ i secreto:vt i.d.c.3. Si tñ celebrarēt n̄ eēnt irregulares:vt notat Pa.in.d.c.si celebrat. 40

¶ Null' eps aut supior icurrit sniaz interdci vel suspēsiōis ipositā a iure vl a iudice:nisi de eis fiat spāl' τ expssa mētio.c.q: piculosū.de sen.ex.li.6. 41

Suspensio

Suspensio .2.q̄ ad ꝓlationē. Sciendū q̄ dz fieri i scriptis monitōne p̄missa τ ceteris:sicut excōicatio. Et iō qō dixi de snīa excōicatiōis.§.Excōicatio 80.dic de ꝓlatōe suspēsiōis vel interdicti:vt pz i.c.i.de sen.ex.li.6.

¶ Utrum appellatio suspendat interdictum vel suspensionem sicut excommunicationem? R. q̄ sic si precedat:vt in.c.ad h̄ quoniaz.de appel.a contrario. Si tamen appellatio fieret ēt post suspensionez a tēporalibus:vtputa ab ingressu domus vinee τ huiusmodi. vl interdicto ignis vel aque τ huiusmodi bene appellatio post sequēs suspēderet eam.l.nō tantū.ff.de appel. nisi cāusa esset i quo dānatū publice iteresset statim puniri.l.cōstitutiōes.ff.de appel. ex quo patet q̄ suspēsionē a beneficio ab officio vel ab ingressu ecclesie nō tollit appellatio sequēs:q: spiritualia sūt Et sic intellige Inno.in d.c.ad h̄ qm̄. Secus si suspēsio est a perceptione

fructuum bñficij q̄ tpal'ē, vel a p̄bē da: q̄a appellatō bñ suspēdit: ēt post interposita. secus si suspenderet q̄s a canonica: q̄z spūal'ē. Jo.an.tñ in.c.is cui de sen.ex.li.6. tz q̄ p̄ēt tollit appellatō seq̄ns suspensionē a bñficio. Et illud q̄d d: ñ suspēdere appellatōe: seq̄ntem interdctū vel suspēsionem dicit habere locum in mere spūalibus per que ligatur anima.

2 ¶ Quid si sententia suspensionis aut interdicti feratur sub cōditōne. R. q̄ ñ ligabit donec exiet conditō. Et breuiter quod d: de excommunicatione: dic de suspensione ſm Jo.an.in.c.lz.de.sen. ex.li.6.cum eadē quasi sit ratō.

3 ¶ Quis pōt suspēdere vel interdicere. R. q̄ q̄ p̄t 7 excōicar' 7 ē3rio. Silr q̄ p̄t excōicari pōt suspēdi vel int[er]dici. Et q̄ pōt p̄ cēsurā eccl'iasticam c[oerc]ere p̄t hec tria facere: s3 excōicare su[spē]dere 7 interdicere: q̄ tria itelligunt' noīe cēsure eccl'iastice. c. querenti. de ver. sign.

Uspensio

ē. quo ad penā. Doc. tañ intricate loquūtur quāuis Pa. in.c.cum dilectus. de consue. 7 in c.si celebrat. de cle.ex.mi. clari' dixerit nihilominus tu vt clarius capias.

1 ¶ Aduerte p̄mo 7 distingue sic. Quedā suspēsio ē a iure: vt in cāib' sup̄ apositis. q̄dā ab hoīe: 7 harū suspensionu3 q̄da3 ē ab aliquo q̄ p̄pe ē actus alicui' ordinis: puta a celebratōe ab offō ab ordie 7 hmōi. q̄dā ab aliis actib' q̄ non p̄tinēt ad aliquē ordinē. Si suspēsio fit ab actib' alicuius ordinis: sic āt tal' suspēsio ē cū tali modificatōe. s. q̄usq3 satisfecerit vel pēituerit: 7 sic ē a iure: vt 16.20.21.22.25.31.32.36.37. di. sic ſm Archi. 7 no. Ge. in.d.c. q̄z sepe. non efficiūtur irregulares si celebrēt vel exerceant actu3 ordīni deputatū. q̄ s3 eū isti vident' poti' a deo suspēsi q̄ a iure. Si vero tal' suspēsio fit a iudice: sic erūt irregulares. Srūū cū tz gl. in.d.c. p̄nti. q̄ ēt suspēsi a iure tali mō sint irregulares: cui' opinionē tenerē an̄ fcm: s3 post fcm illā Archi. Si vero dcā suspēsio ñ fit cū tali modificatōe siue fit a iure vel a iudice efficiuntur irreglares exercētes actū alicuius ordis: vt in.c.1. de sen.et re.in.li.6. Si aūt dcā suspēsio non sit circa ea q̄ pertinēt ad actus ordinū sed circa alia ab ip̄s: sic ñ eēnt irreglares ea3 ñ s̄uantes: sed alio mō debēt puniri. Et dcā duo. c. loquunt' p̄p̄e q̄n exercet aliq̄d deputatū certo ordini: vt no. in dictis.c.cum dilectus: et.c.si celebrat ēt in dcā cle. cupiētes.

¶ Et aduerte secundo q̄ ē quedam su- 2
spensio ab actibus ordinum que fit a prelatis vel a iure. de qua dic vt hic. §. Quedam fit a cōfessorib' ad certu3 tp̄s vel ēt simplr: et tal' non inducit irregularitatē lz non seruetur ſm Jo. an. in c.is q̄. de sen.ex.li.6. q̄z non iuenit' iure expressum.

¶ Aduerte tertiō q̄ ex p̄dictis 7 sup̄adcis i
titulo: Suspensio.1. Suspensio mul- 3
tiplr imponitur. Et no. gl. in.d. cle. cupientes. Et ideo vt scias quando concernit actum ordinu3 explanabo. Aliq̄n eni3 q̄s suspendit' a pōtificalibus solū: et sic si celebrat ēt in pōtificalibus nō efficit' irregularis s3 Ho. et G. durādi q̄z ñ sunt de substātia ordis vel officij. sine ip̄s quodl3 offm̄ p̄t celebrari. Ego tñ tenēdo q̄ episcopat' sit ordo: vt communiter tenent canoniste credo q̄ si celebrat in pontificalibus vel exeq̄tur aliquid quod ad ordinem episcopatus p̄tineat efficit' irregularis. Secus exercēdo iurisditionalia: q̄z illa sunt sepata ab his q̄ sunt ordis ep̄al'. Et ideo ep̄s suspēsus a pōtificalib' ñ ē suspēsus a iurisditōnalib': vt no. Pa. in. d.c. cū dilectus. Aliū suspēdit' a sacrorū p̄ceptōe: 7 sic silr ñ ē irregularis si p̄faciat: vt i.c. si celebrat. de cle. ex. mi. q̄z participare non ē ordinis vel officij: q̄z laici et p̄ticipant s3 Inno. in.c.1. de sen ex.li.6. Idē tz Ho. Aliquando suspēditur a collatōe sacramentorum: 7 sic silr lz cōferat ñ ē irregularis: q̄z sine solēnitate cōferunt' ēt sacra a laicis ſm Inno. in.d. c.1. 7 Ho. ibidem. [illegible] verū q̄ [illegible] cōfert sacramēta: ñ vt tanq̄ hñs ordine3: s3 simplr sic 7 laic'. Aliū suspēdit' q̄s ab ordie s̄bdiaconi: 7 sic si exercet officiū diaconi vel p̄sbri erit irreglari. Secus si ab ordie p̄sbri eēt suspēs': q̄z poss3 exercē offm̄ iferioz ordinu3 [illegible] significauit. d coz. vitia. S3 suspēsus offō sacerdotij seu sacerdotalib' ē suspēsus ep̄alib' a3 ā3rio. [illegible]

Enim simplr ē suspēsus a collatōe eu ius 3 ordinis. Sed suspēsus a collatōe sacerdotij ñ ē suspēsus a collatōe ordis inferioris. Sz suspensus ab inferiori itelligit suspensus a collatōne: superioris ordinis secunduz Ho. in. c. dilect' filius. de tempo. or. Et ideo efficiuntur irregulares si contra faciunt. Aliqñ suspenditur ab officio: ⁊ sic suspēsus ē a pōtificalibus etiam. Ideo si ordiat vel celebrat efficitur irregularis. Uñ suspēsus ab officio idem est de suspenso ab ordine: ⁊ talis ē suspensus ab omibus que fundantur i ordine secunduz Pa. i c. cum dilectus. de consue. Et ideo est suspensus a iurisditione spirituali fm communem opinionē lz glo. in. c. si celebrat. de cle. excom. mi. teneat contrarium: ⁊ male secundum Pa. ibidem. Ratō: quia remota executōne fundamenti remouetur ⁊ accessorium. quod ē iurisditō. Nec obstat. c. dilecta. d ma. ⁊ obe. vbi abbatissa que non habet ordinem: tamen ɔfert beneficia: qd ē iurisditōis: qz illd conceditur sibi ratione religionis: sed non religioso nō datur iurisditio spiritualis: nisi ratione ordinis. nō tamen credo incurrat irregularitatem si ea que sunt iurisditionis exercez. ar. d. c. i. de sen. exco. li. 6. Item no. glo. in. c. quia sepe. de elec. li. 6. ⁊ in c. presenti. de offi. ordi. li. 6. ꝙ suspens' ab officio ipso facto suspensus est ab omnibus beneficijs sed nō econtrario Sed glo. in. d. Cle. cupientes sic concordat. vt suspēsus p'leui causa: puta. facto ex quo imminet scandalum d q dubitatur an sit mortale: sic nō priuat. Si vero ē p dlicto graui: sic si ē i mora petēde absolutōis priuat a pceptione fructuuz beneficij: qz propter officium datur beneficium. Si nō ē in mora ñ priuabitur fructibus beneficij. ⁊ sic cōcorda opiniones diuersas. Aliqñ suspēditur quis a diuinis officijs. Et tunc non potest nec officiari nec cum alijs interesse seu audire fm Hostien. Sof. et Ray. Non tñ erit irregularis si solū interest vt simplex laic' vt pz ex dictis.

[illegible] ¶ Nemo interdictus ab ingressu ecclesie possit officiari extra ecclesiam i sed non econtrario: et cui interdicitur ecclesia intelliguntur interdicta ecclesiastica sacramenta. 33. q. 2. latorem. fz Jo. sed contrarium cōiter tenetur in h casu: quia talis celebrare. pōt extra ecclesiam.

¶ Quid si interdictus ab igressu ecclesie intrat ⁊ audit ibi diuina. R. ꝙ licet mortaliter peccet nō tñ efficitur irregularis nisi ipse celebret quasi. vtēs officio suo: sicut prius fm Gemi. in. d. c. is cui. de sen. excom. li. 6. 5

¶ Sz nūquid pōt intrare ecclesiam ad orañ. tpe quo ibi diuina non dicuntur R. quidaz tenent ꝙ non. Sz Calde. quē sequitur Ge. in. d. c. is cui. tenet ꝙ sic licite: ⁊ plz p [illegible] nez prefati. c. is cui. 6

¶ Aliqñ suspēdit qs ab administratione ecclesie tā in tpalibus ꝙ i spūalib' ⁊ talis celebrans non est irregularis: quia nō ē suspensus ab ordine fz Pa. in. c. si quoridā. d solu. ⁊ Jo. an. ibidē. 7

¶ Aliqñ suspēdit qs ab aliquo officio puta ab officio pdicationis: ⁊ nō efficit irregularis si pdicat vel celebrat: vt in cle. cupiētes. d penis. no. Pau. ⁊ seqtur Cal: ibidē. Sec' si ab aliq alio officio annexo alicui ordini. 8

¶ Aduerte quarto qñ qs suspēsus ē a canone pp defectū corpalē pter quē prohibetur pmoueri. de quo habes. s. Corpe viciatus. ⁊ talis si pmoueat et celebret: lz mortaliter peccet: nō efficit irregularis. fm Pa. i. d. c. si celebrat. 9

¶ Quid si iudex post appellationem pō fuerit interdictū vel suspēsione: ⁊ p' qs celebrauerit ⁊ iudex appellationis pronūciauerit appellationē nō tenere: erit ne irregularis talis qui celebrauit. R. fm Ber. ⁊ Ho. i. c. pastoralis. d appel. ꝙ si appellauit ex cā friuola: ⁊ ñ pbabili sic erit irregularis: alias no. 10

Suspensio

1 iiij. seu interdictum quō relaxat. Aduerte qz si imponitur a iure vel a iudice sic: donec satisfeceris vel penitueris: sic facta satisfactione vel penitētia relaxat ipso facto fm Pa. in. c. cū tu. de vsu. no. in. c. ñ est. de spon. in tex. ⁊ in glo. Si vero imponitur simpliciter sic necessaria est absolutio. Et de hoc vide. s. Interdictuz. s. in principio.

¶ Sz qs pt absoluē. R. fm cōit doc. i d. c. si qñdā. ꝙ si simplr ē iposita a iure 2

pōt ex[illegible]

potest eps: nisi vbi conditor canonis si bi reseruat ar. c. nup. de sen. ex. Si vo nõ sit simplicit̃ sꝫ ad tps facta: sic tꝫ gl. i. c. cupiẽtes. ɗ elec. li. 6. ⁊ in cle. i. de here. ꝙ solus conditor canonis põt absoluere. Pa. ẽt in. d. c. si quorũdã. tꝫ ꝙ etiã si simplicit̃ sit inflicta ꝑpter pctm̃ ꝙ eps nõ põt: nisi i casibus i q̃bus põt dispensare. q: pena pp delictũ posita intelligit̃ ꝑpetua vt i. l. seru⁹. C. de penis. no. Inno. i. c. ex litteris. de consti. Secus eẽt si ꝑpter cõtumaciã eẽt inflicta: quia sic posset eps absoluere. ar. in. d. c. ex litteris. ⁊ qɗ no. Inno. in. d. c. i. de exces. prela. In sentẽtia vo suspẽsionis simpliciter facta ab hoĩe absoluet q̃ tulit vl̃ ei⁹ superior scɗm ꝙ ɗr de sñia excoĩcationis. 24. q. i. si petrus.

2 ¶ Sed quõ absolutio fiet. R. solo vbo ɓm Ho. dicẽdo reuoco vl̃ remoueo vl̃ absoluo a tali sñia ⁊ hmoĩ. Faciunt ad ꝑfata q̃ no. ṡ. Interdictuꝫ quõ relaxat̃ q: ambulant pari passu. Interdictum. 8. per totum.

3 ¶ In q̃bus casib⁹ suspẽdit̃ q̃s ⁊ tñ nõ potest restitui a suo suspensore: sꝫ soluꝫ a papa. R. ꝙ i tribus. Primus qñ clerici vel reglares pp exhibitionẽ sacramẽtoruꝫ hereticis: aut ꝑpter receptionem elemosynaꝝ: vel oblationuꝫ ab eis vl̃ ꝑpter traditionẽ ecclĩastice sepulture ꝑdictoꝝ hereticoꝝ sunt ꝑuati ab eorum ordinariis officio. c. excoĩcamus. de hereti. Scɗs est in suspenso a collatione beneficiorum p consiliuꝫ post ꝑmam ⁊ scɗam monitionẽ inuento culpabili in conferendo beneficia idignis. c. graue de ꝑben. Posset tamen iste ab vno ꝑncipali patriarcha restitui: vt in. d. c. graue. Tertius i degradato. c. ex tue. d. cle. non resi.

¶ **Uspitio** vid. ṡ. Iudicare er. c. Presũptio.

¶ **Usurratio** est oblocutio mala de ꝓximo facta occulte ad diuidẽdam amicitiã aliquorũ. Cõuenit enim cũ detractione: q: vterqꝫ dicit malũ de ꝓximo i eius absentia. Sꝫ i itentione distinguitur: q: susurro itendit discordiaꝫ inter amicos deseminare: vt dicit glo. ad ro. i. Detractores aũt aliorꝫ bona minuũt vel negãt. ⁊ bonorum seu famã intẽdũt ꝑmere. Dicit̃ susurro bilinguis: q: vt plurimum duabus linguis vtitur: dicẽs vni malũ de alio ⁊ ecõtrario. ⁊ ne dũ ẽ pctm̃ mortale: sꝫ grauissimum: vt pꝫ ꝓuer. 6. Sex sunt q̃ odit deus ⁊c. ⁊ septimũ qɗ detestat̃ aia eius s. qui seminat inter fratres discordias. Rõ q: amicitia ꝑeminet inter bona exteriora. ecclĩastici. 6. Amico fideli nulla ẽ cõparatio. Et grauius peccat ꝙ detractor: q̃ famã eripit. Aut cõtumeliosus q̃ honorẽ ledit. q: 8. ethicoꝝ. Melior ẽ amicus ꝙ honor. ⁊ amari ꝙ honorari. Et tenetur multo magis ad restitutionẽ ꝙ fures ⁊ latrones. Et iõ non potest absolui: nisi ꝙtuꝫ potest restituat amicitiã quã abstulit vel alio modo satisfaciat si eaꝫ restituere nõ põt. Hec ex Tho. ṡa ṡe. q. 74. ar. 1. ⁊ 2.

¶ **Abellio** ɗr habẽs publicũ officiuꝫ scribẽdi istrumẽta ad faciendaꝫ fidẽ. ɗr t[a]bularius: vt in. l. generali. C. de tabular. [li]b. scribis. ⁊ de mltiplici ei⁹ nomine no. i. c. qm̃ cõtra. de ꝓba.

¶ Quis põt facere aliquẽ tabellioneꝫ. 1 R. ꝙ ꝓnceps ⁊ cui ipe cõmittit. Itẽ reges q̃ nõ cognoscũt supiorẽ: ⁊ ciuitates q̃ hñt iura pricipis. ⁊ Papa vt vult Inno. in. c. cũ. P. de fide instru. ⁊ Bar. in l. i. amẽ: ff. de publi. iudi. Idem dic de aliis magistratib⁹ seu dñis iurisdictionẽ hñtibus respectu iurisditionis eorũ ⁊ nõ soluꝫ ꝑlati in tpalib⁹: sed etiam in spũalibus. De h̃ vide Pa. in. d. c. cũ. P.

¶ Sꝫ q̃ritur an notarii cõstituti a talib⁹ possint vbiqꝫ conficere istrumenta 2 R. ɓm Pa. in. d. c. cuꝫ. P. ꝙ non nisi in territorio cõstituẽtis. vñ creatus ab iperatorẽ nõ cõficiet in terris Pape: nec ecõtrario. Sꝫ bene istrumẽta ꝑfecta i territorio illi⁹ q̃ eũ cõstituit valẽt ẽt extra territorium ɓm cõem opi. vt i. d. c. cum P. no. Pa.

¶ Utruꝫ possint clerici esse tabelliões 3 vide. ṡ. Clericus. 9. §. 9.

¶ Utrꝫ religiosus si in seclo fuerat possit tale officiũ exercere. R. ꝙ nõ nisi cõtra hereticos: vt no. Io. an. in. c. vt officium. de here. li. 6. Dicit tamẽ Guli. in Spe. ꝙ vetera poterit cõplere: sed noua assumere. l. alienatiões. ff. famil. her. ⁊ de iudeis. c. iudei. 4

5 ¶ Utruȝ tabellio puniatur, si conficiat
istrumēta de actu reprobato a iure. R.
Pa. i c. i. de fide istru. ꝙ sic. l. iubemus.
C. de sa. san. ec. glo. i. d. l. generali. no.
Spe. ti. de istrumētoꝝ editione.

6 ¶ Quā sciam dȝ habere. R. Bar. i. l. fi.
C. ꝺ tabula. ꝙ dȝ scire sūmā ꝛ illa que
ptinēt ad artē notarie: al's iputabit si-
bi. nō tā tenet esse doctor. facitqꝺ no.
Inno. i. c. cū in cūctis. de elec. ꝛ io parti
tenet restituere dānū qꝺ ipitia sua de-
dit. Facit. l. illicitas. §. sicuti. ff. de offi.
presi. no. Pa. in. d. c. i.

¶ Que reqrūt ad validitatē istrumen
7 toꝝ. R. 14. q no. Pa. i. d. c. i. Dȝ iponere
Primo iuocationē nois dñi. Scdo an-
nū dñi. Tertio nomē imperatoris i ter
ris sibi sbiectis vl' regis vl' pape. Quar
to nomē cōsulis: sed istd nō seruatur.
Quito locū ꝯtractus. Sexto mēseȝ et
diē. Septimo idictionē. Octauo seriē
facti. Nono testes. Decimo signū ꝯsue-
tū notarij. Undecimo ꝙ cōfecta corā
partib' legātur. Duodecimo ꝙ sit con-
stitutus notarius ab eo q hȝ potestatē
Tertiodecimo ꝙ appareat: ꝙ notari'
fuerit rogatus. Quartodecimo ꝙ tal'
notari' sit abilis: q: si esset excoicatus
notorie: vel puatus potestate ꝛ hmōi
nō valeret. de qbus oibus vide per eū
dem Pa. i. d. c. si placet.

t **Taciturnitas** aliqn̄ ē act' vir
tutis quando congruo tēpore
tenetur. Aliqn̄ vero ē nomē vicij. Un̄
Grego. Si iordinatū silentium culpa
non esset. propheta nō dixisset. ve mihi
q: tacui. ꝛ ē i genere delicti: ꝛ est aliqn̄
mortale peccatū: qn̄. s. nō loqtur cum
tenet loco ꝛ tpe: puta tempore cōfessio
nis: correctionis: istructionis: et hmōi
necessario fiendẽ: vt i glo. 25. di. §. al's.
Aliqn̄ veniale: vt qn̄ homo nō loqtur
cū deberet tā sȝ nō de necessitate. Ali
nullū qn̄ expectat locus ꝛ tps cōgruuȝ
Et sm h' intelligit illd. 2. thi. vlti. Insta
iportune oportune. vbi glo. oportune
ꝗtuȝ ad eos qbus plȝ. Importune ꝗtū
ad eos qbus displicet: dummō in futu
ro pdesse possit: sȝ qn̄ oino non poterit
pdesse sȝ sunt icorrigibiles: sicut cessan
dum est sm illd. nolite sctm̄ dare cani-
bus. Math. 7. nisi sit platus q propter

alios ne corrumpantur tenetur talem
tradere sathane: de quo vide. s. Corre
ctio. i. § 3.

t **Taliam** vel exactionē colle
ctā seu q̄stam vtrū
possint dñi suis subditis ipone
re. R. vt ex Ricar. in. 2. di. 44. q. 3. ar. i.
colligo ꝙ pnceps solus potest de no-
uo imponere pro boni cois pmotione
aut defensione compēsata subditoruȝ
qualitate ꝛ quātitate: ꝛ quādo ei' facul
tates nō sufficiūt ad hoc. ff. de publi. ꝛ
vec. l. vectigalia. Silr rex q nō recogno
scit superiorē vel alij q pscripserūt iura
imperij. Nam null' nisi priceps solus
aut q prescripserūt iura imperij pōt
super talijs ꝛ exactionibus leges cōde
re vel priuilegia cōcedere: vt patet i. l.
vnica. C. de vaca. mu. ꝛ. l. semper. §. fi.
ff. de iur. immu. vn̄ alij licet sibi vsur-
pēt errant: vt patet in eo qꝺ legitur et
no. i. c. p venerabilē: q fi. sint le. ꝛ. c. fa-
ne. de pui. no. Bar. i. l. ifamē. i fi. ff. de
publi. iudi. ꝛ i. l. hostes. ff. de capti. ꝛ i. l.
si publican'. §. i oibus vectigalib'. ff. ꝺ
publi. Si pro talie nō sūt ad vtilitatem
boni cois: nō pōt eas iponere: ꝛ si ipo-
nūt nō tn̄r ei obedire. Alij aūt dñi a p-
fatis nō possūt de nouo talias iponere
suis subditis nisi per legē vel senatus-
cōsultū vel ꝯstitutionē pncipis eis cō-
cedat. d. l. vnica. vel p cōcessionē a prin
cipe ex cā ꝛ spālit iperatā. l. vnica. C. de
supidicto. li. io. no. Archi. in. c. si qs ro
mipetas. 24. q. 3. ꝛ qꝺ legit ꝛ no. i. c. ino
uamus. de censi. vl' per ꝯsuetudinē diu
tinā nō p violētā: sȝ spōte approbataȝ
ab oib' coiter. C. de canone lar. tituloꝝ
l. pcepit: ꝛ. C. de auro coronario. l. vna.
i fi. li. io. ꝛ ꝙ sit talis cōsuetudo ꝺ cui'
initio nō extat memoria: vt i. c. sup qui
busdaȝ. de ver. sig. ꝛ vide Bar. i. d. §. in
oibus vectigalib'. al's si exigūt tenent
ad restitutionem illa a qbus extorserūt si
sciūt vel eoꝝ heredib' aut si nesciūt pau
perib' vel ad bonum commune scdm
Tho. in epla ad quandam ducissaȝ. Li-
mitat hoc Pa. in. c. peruenit. de immu.
ec. verum quando imponunt pro pu-
blica vtilitate aut p alio respectu. Sȝ
si imponūt p necessitate totius coitatis
licite faciunt.

¶ Sȝ qn̄ dicūtur ad vtilitatē boni cō-
munis talie. R.

munis talie? R. ſm Ricar. vbi. s. ꝙ aliq̃ directe: puta quãdo iponitur p defẽſione fidei vel regni vel ꝓ refectiõe põtiuz viarũ ⁊ hmõi. Aliq̃ indirecte: vtputa qñ eius frater vel fili⁹ ẽ captiuus vel aliq̃ terra ẽ ſibi capta ⁊ rex iponit talias vt recuperet: q2 ſic redundat in bonuz ſubditorũ: quia redditur rex magis potẽs. vel maritat filiam ⁊ huiuſmodi. Addit tamen Ricar. vbi. s. ꝙ negocio expedito ſi facultates regis ſupabundãt ⁊ aliqua cõitas nimis grauatur ꝙ dz ei ſubuenire: ſicut facit caput mẽbris. Dicit ẽt idem Ri. in quol. 2. q. 8. ꝙ lz ſi debeat ſubditos taliare quando facultates ſue ſufficiunt. tamẽ nõ eſt dicenduz facultates ſufficere qñ nõ põt ſe defẽdere vel cõmune bonũ promouere: niſi ita depauperet ſe ꝙ nihil ſibi remaneat in thezauro q̃ ſe iuuare poſſet ſi iterũ infra breue tẽpus ab aduerſarijs inuaderet: maxime ſi multos habz inſidiatores. Tali. n. regi neceſſarius eſt thezaurus: q2 aduerſarij hoc ſciẽtes magis eum timent ⁊ magis pacifice viuit ⁊ poſſidet regnũ: lz melius eẽt thezauriſare amorez hoiuz ſubditoꝝ q̃ argẽtũ vel aurũ.

2 ¶ Utrũ dñi q̃ auferũt a ſubditis vſuariũ quẽ habent in aliquo nemore ⁊ huiuſmõi teneantur reſtituere? R. ſm Rodo. ꝙ tenẽtur ad reſtitutiõem: niſi ſint tales ſubditi quaſi ſeruita ꝙ nihil hñt ꝓpriuz: ſed ipſuz vſuariuz habent quaſi pro peculio: ita ꝙ dominus ad libitum poſſit reuocare. Similiter alij q̃ vſurpãt [illegible] tenent eis: nõ dominis.

¶ Quid de ꝑlatis q̃ ꝓ eo ꝙ aliq̃d ipẽderũt legato vel alijs maiorib⁹ exigunt pluſ q̃ expẽderũt a ſubditis? R. tenent extorta reſtituere ⁊ tãtũdẽ de ſuo pauperib⁹ erogare: ⁊ ſi ſupior cui q̃rela d̃ h̃ fit fuerit negligens canonice ſubiacet vltiõi. c. q2 pleriq3. de imu. ec.

3 ¶ Quid d̃ dputatis ad talias diuidẽdas q̃ vnũ magis grauãt ⁊ alterũ magis alleuiãt? R. tenent ad reſtitutõez aggrauatis in [illegible] agrauauerũt. vide. s. Reſtitutio. 1. in ver. ledens. §. 4.

4 ¶ Utrũ occultãs bona ſua ne taliẽt ſz ſuas facultates teneãt? R. ꝙ ſi talia eſt iuſta: tenẽt illis q̃ ꝓp h̃ fuerũt magis grauati. Si ꝟo [illegible] magis grauatus ſed dñs min⁹ hñit ſic tenent ipſi domino niſi forte aliq̃ fuiſſent iniuſte ab eo grauati: q2 poſſent compẽſare. Si ꝟo talia eſt iniuſta nõ tenent: q2 põt occultare licite. Idẽ dic qñ talia eſt indeterminata: puta deputantur aliqui vt exigant quãtuz poſſunt ſm facultates ſubditorũ nõ tenent ſe propalare. nec ſimiliter tenent reſtituere exactores qui aliquos alleuiãt: lz peccẽt mortalit. ar. c. primuz. 22. q. 1. q2 ex hoc nullus grauatur niſi eſſet neceſſe ſepius reiterare: q2 tunc tenent ad reſtitutionem aggrauatorũ exactores q̃ ꝯ ꝯſciaz aliquos alleuiauerunt. ꝯcor. Monal. ti. reſti. 5

¶ Utrũ poſſit cõcedi alicui imunitas taliaruz? R. Pa. in. c. peruenit. de imu. ec. ꝙ a principe ⁊ ex proprio motu ſic: ſed ad preces non niſi ponat in priuilegio clauſula nõ obſtante. l. ſi. C. ſi cõtra ius vel pu. vti. q2 cuz ſit cõtra publicã vtilitatez oz ſiat mentio de ea: vt no. Bar. i l. vacuatis. C. de decurio. ⁊ in. d. l. ſi. et facit. c. ex parte. de capel. mo. Ab iferioribus autẽ alijs põt cõcedi: ſed cõitas nõ debet grauari: ſed minuetur: puta ſi dabunt centuz ⁊ vn⁹ eximit qui dabat decez: nõ preſtabit cõitas niſi. 90. aliter in preiudiciũ cõitatis cõcedere nõ põt. Similiter prefati inferiores ⁊ cõmunitates poſſunt ꝯcedere nõ ſuis ſubditis imunitatez hanc: lz nõ habeant iura imperij: vt veniant ad habitanduz in eoꝝ terris: ſicut ſit quotidie medicis doctoribus ⁊ huiuſmodi: ſed nõ iam ſubditis: niſi i ꝑiudiciũ ſolũ cõcedẽtis.

¶ Quid ergo de militibus: cõitatibus. dñis: ⁊ huiuſmodi q̃ quotidie talias iponunt ad libitum ſuũ nunc plus nũc minus exigentes? R. ſm Ho. ꝙ fures ſunt ⁊ latrones. nec hz locuz ꝯſuetudo vbi cũ violentia eſt introducta. 6

¶ Quid de iponẽtib⁹ talias ſup rebus eccleſie ⁊ pſonaꝝ eccleſiaſticarũ? R. ꝙ tenent reſtituere: niſi i caſib⁹ cõceſſis. de de quib⁹. s. Immunitas. §. 16. cũ ſeptẽ §. ſequentibus. 7

¶ Utrũ p ſtatutũ poſſz fieri vt licite aliq̃d certũ daret dño. R. ꝙ ſic ſz Ho. ſi fiat de ꝯſẽſu ipſorũ ſubditoꝝ: multo magis excuſãtur dñi ſi a principio d̃ tali talia cõuenerũt libere: nõ [illegible] violentia. 8

¶ Utrũ excuſẽt dñi q̃ [illegible] 9
nent, ꝙ capiũt a ſubdit̃ de nobilib⁹ hõie

pꝫ quantū volūt ꝛ qñ volūt: ℞. Ro/do. ꝙ si certū est ꝙ ab initio sit tale onꝰ impositū sine fraude ꝛ malitia sic pñt tolerari. Si vero nō est certuꝫ aut credatꝛ verisimiliter ꝙ nō sit ab initio legitime impositū: sic tñr restituere. In dubio tñ ex quo ab ecclesia tolerantꝛ nō esset eis absolutio deneganda simpliciter: sed cū dubitatione prestanda.

t **Antum** est dictio taxatiua solum respectu eoꝝ quibus annectitur ꝛ excludens ꝛ tacite negans respectu alioꝝ verbi gratia ius eligendi spectat ad canonicos tantū: li tantū respectu canonicorum ponit respectu aliorum negat: vt tex. in. c. cum ecclesia. de causa pos. et proprie.

t **Emperantia** vide supra. sobrietas.

t **Emere** facit qui scienter actum sibi a iure prohibitum sub colore fraudulento. facit. c. per venerabilē in verbo vl debatur. qui fi. sint le. ꝛ per Pau. in cle. i. de sepul. ꝛ ar. optimum in. c. auaritie. de elec. libro sexto. Nota Be. ibidem. qđ no. bene pro dispositionibus penalibꝰ.

t **Emeritas** est audacia in malum. l. iubemus. C. de sa. san. ec. no. Car. de sum. tri. cle. i.

t **Empus** anni quando requiratur cōpletum vel sufficiat inceptum. ℞. Pa. in. c. ad nostram de regula. ꝙ in dubio iuris teneñ. est ꝙ in dignitatibꝰ fauor consideratur. Et ideo annus inceptus habere pro cōpleto. ꝛ ita tenet glosa in dicto. c. Sed fallit in episcopatu vbi est spirituale ꝙ sit completꝰ. In regule obseruatione vbi est grauitas ꝛ labor: ꝛ sic odium ideo completus exigitꝛ ar. c. qꝛ in insulis. de regula. ꝛ sic intelligitur. 20. q. i. § in qualibet: ꝛ in. c. significatū. de regla. regulariter vero dꝫ esse completus [illegible] iure caueatur: vt no. Archi. in [illegible] annū quartumdecimū. de iudi. li. 6. [illegible] vide. s. Etas. p totū Hora est. 24. ps diei. Punctꝰ est quarta ps hore. Momentum est decima ps [illegible]

40. momentis hora constat.

t **Ergiuersator** est qui in totuꝫ aliter recedit. 2. q. 3. §. notādum. ꝛ vide. s. Accusatꝰ. §. 8. Qđ nō potest tergiuersatione celari dicitur notorium. in. c. tua. de coha. cle. ꝛ mu.

t **Emptare** ppe est experimentū sūere de eo q̄ tēperatur sꝫ Tho. 2. 2. q. 95.

¶ Quō temptat quis deū: ℞. duobus modis. s. verbis ꝛ factis. verbis qñ deo in oratione colloquitꝛ: ꝛ petit ea intētōe vt exploret dei scientiā aut potestatē seu voluntatē ꝛ inde experimētū sumat. Factis vero tēptat deū: qñ per ea que facit intendit experimentū sumere diuine potestatis sapiētie vel pietatꝭ. sꝫ quasi interpretatiue deū tēptat qui ꝛ si nō intēdat experimentū sumere de deo aliquid tñ petit: vel facit ad nihil aliud nisi ad probandū deū. Qđ verū est qñ sine necessitate vl vtilitate hic facit: qꝛ in necessitate vel pro vtilitate qñ quis se cōmittit deo in suis orōibus aut factis nō est tēptare deū sicut. 2. palip. 20. Cuꝫ ignoramus quid agere debeamus ad te sunt oculi nostri. Et iđ dicit glo. Mathe. 4. Deū temptat qui hñs q̇d faciat sine rōe committit se periculo experiens vtrum liberari possit a deo. 1

¶ Utrū temptare deū sit pctm̄: ℞. ꝙ sic qꝛ presupponit ignorantiam ꝛ dubium 2
de diuina perfectione. Nullꝰ enim p̄sumit temptare eū de cuiꝰ excellentia est certꝰ: ꝛ cuꝫ temptare isto modo pertineat ad dei irreuerentiam: opponitꝛ directe religioni. Et sic est graue pctm̄: minꝰ tamē ꝙ superstitio: qꝛ tempꝰ protestatꝛ tantuꝫ dubitationem verbo vel facto: sꝫ superstitiosus protestatꝛ errorē facto: vt patꝫ. s. Superstitio. §. i. Si vero experimētum quis sumat de ptinētibꝰ ad dei perfectōnem solū vt aliis demonstret: hoc non ē tēptare deū si subest necessitas iusta vl pia vtilitas ꝛ alia q̇ ad hic concurrere debēt: sicut apli petierūt in noīe xp̄i facere signa. act. 4. vt infidelibꝰ [illegible] virtus xp̄i. Itē no. ꝙ dupliciter q̇s petit signū a deo. Primo [illegible] dei ptātem: aut dicti eiꝰ veritatē: ꝛ hoc est tēptare deuꝫ. S[illegible] vt instruatꝛ q̇d sit circa aliquod factū placitū deo. ꝛ hoc nō ptinꝫ ad dei temptationem

hora
Puncte
Momentum

ceptationē: qm̄ tale q̄d ꝑ sacrā scriptu-
raȝ nō est reuelatum aut ꝑ sanctos seu
per ecclesiam.

Testamentum

ē vo-
lūta-
tis nostre iusta sententia de eo
qđ quis vult post mortē fieri cū heredis
institutiōe: vt habeť in.l.i.iūcta.glo.ff.
de testamē. vnde bene dicit iusta sentē-
tia: q: si est iiusta: puta vult exhereda-
re filiū sin̄ cā nō ē seruāda.13.q.2.si q̄s.
Aut si p̄cipiat corp⁹ suū iactari i mare
ff. de cōditio.institu.l.quidā suo testa-
mēto.vł ꝫ bonos mores aut pietatē: ā̄t
verecūdiā.lege cōditiōes.ff.de cōdi.in-
sti.ꝛ.l.filius.ibidē. Itē oȝ ꝙ istituatur
heres: q: sine eius istitutōe nō erit testm̄
vt insti.de lega.§.an̄ heredis. Et sic dif-
fert a codicillo: quia per codicillū non
potest dari hereditas vel admi.insti.de
codicil.§.codicilł.

¶ Quis pōt facere testm̄.R.ꝙ q̄cū𝔮 n̄
ꝓhibeť. Et q̄ ꝓhibētur.R.ꝙ.19.gn̄a.ꝑso
narū. Primo furiosus seu mētecaptus
q̄ nō hȝ lucida iteruall a.c.si.de testa.l.
furiosuȝ.C.q̄ testa.fa.nō po. Scd̄o sur
dus ꝛ mut⁹ a natiuitate: sec⁹ a cāu. et
scit scribere.l.discretis.C.q̄ te.fa.nō po.
Tertio nō valēs articulate loqui: ita vt
nō possit exprimere nomē heredis nec
scribere.l.iubem⁹.C.eo.ti. Quarto ipu
bes.isti.q̄bus nō ē p.fa.testa.§.p̄terea
Quinto filiusfamilias: nisi de castrensi
peculio: vel quasi: vt i.c.lȝ.de sepul.lib.
6.ꝛ.l.pe.C.q̄ te.fa.nō po.qđ limita. vt
ī. Religio.§.56. Sexto ꝓdigus cui ē i
terdicta a iudice bonoꝝ admistratio.l.
is cui.ff.eo.ti. Sȝ testm̄ an̄ factū vale-
bit vt ibi. Septio dānat⁹ ad mortē na-
turalez vel ciuilez: vt sūt deportati etiā
si fugiāt de manu iudicū.vt.ff.eo.ti.l.
eius.ꝛ q̄d ibi no.ꝛ.l.q̄ vltio supplicio.ꝛ
ibi Bar.ff.ꝺ p̄eīs dānati ad ꝑpetuū car
cerē.l.2.ff.de publi.iudicijs. Sec⁹ si es-
set dānatus ad penā inferiorē. Octauo
manifest⁹ vsurari⁹: nisi p̄stet prius cau
tionē s̄m formā.c.q̄ꝗ de vsur.li.6. No
no excōicat⁹ s̄m aliquoꝝ opinionē quā
[illegible] c.decernim⁹.de sen.ex.li.6.
[illegible] cōiter tn̄r. Decio s̄uus.13.q.2.
illud.[illegible] ti. Undecio q̄libet
religiosus q̄ ꝓfiteť tria vota s̄balia: vt i
c.z.de testa.12.q.2.nō dicatis. Sec⁹ de

alijs: vt sunt heremite ꝛ hmōi.19.q.vlt.
§.ecōtra paul⁹. Duodecio heretic⁹: q: om
nia bona sua sūt cōfiscata ip̄o iure.c.cū
s̄m leges.de here.li.6. Terciodecio du-
bi⁹ de statu suo.s.an sit in eo statu quo
testari possit vel ne.l.de statu.ff.eo.ti.
Exēpluȝ.capt⁹ a latronib⁹ dubitat an
sit s̄uus vel liber: vt in.l.i.in prin.ff.de
le.3. Quartodecio obsides: intellige ꝺ il
lis xp̄ianis apud infideles datis aut ꝺ
illis qui erāt captiui populi romani n̄
aut de obsidibus qui dātur ab vna ci-
uitate ad aliaȝ: vt legitur ꝛ no.in.l.ob-
sides.ff.eo.ti. Quitodecimo dānat⁹ ob
carmē famosū seu libelluȝ i iniuriā al-
terius: q: ēt ifamis efficiť: vt i.l.is cui
§.si q̄s ob carmē.ff.e.ti. Bar.tn̄ ibideȝ.
ꝛ cōiter tn̄r ꝙ ex alia cā ifames nō ꝓhi
benť testari. Sextodecio reus crimis
lese maiestatis.l.q̄sq̄s.C.ad.l.iuł.ma.
6.q.i.§.veruȝ. Decimoseptimo qui est
apud hostes captiuus.l.eius.ff.eo.ti.
Intellige istud de hostibus romani im
perij. Decimooctauo vtro𝔮 carens lu-
mine. Hodie tamē testať: dūmodo ser
uet qđ no.in.l.hac cōsultissima.C.q̄ te.
fa.po.que sunt ista s̄m. Ang.de are.in
sti.q̄ nō est per.fa.testa.§.cecus. primo
ꝙ sint.7.testes.ꝛ notarius vel alius lo
co notarij sp̄āliter ad hoc vocatus.2.ꝙ
predictos corā se aduocet ꝛ manifestet
ꝙ vult testari sine scriptis.3.in p̄ricipio
testamenti ꝛ ante legata fiat institutio
heredis.4.ꝙ deinde faciat legata et fi-
deicōmissa.5.ꝙ notarij manu oīa scri-
bantur in p̄sentī testō.6.ꝙ predicti te
stes se subscribāt: ꝛ etiā tabellio.7.ꝙ tā
a testibus q̄ꝫ a tabellione vel ab illo a-
lio teste loco tabelliōis posito sigilletur
ita ꝙ sint.8.sigilla.8.ꝙ de his omnib⁹
notarius faciat mentionē. Fallit hoc s̄ȝ
Bal.ibidem nisi testeť inter liberos q:
tūc sufficiunt duo testes. Hoc ideȝ s̄uā
dum est in codicillis cecoꝝ vt in.d.l.
hac cōsultissima. Decimonono q̄ cardi
nales insecutus ē hostiliter: vel percus
sit: aut ceperit: vel socius fuerit aut fie
ri mandauerit: aut cōsiliū vel auxi-
lium dederit: vel fauorem vel ratuȝ ha-
buit nec etiaȝ talis ex testamento alio-
rum aliquid capere poteſt nec ex suc-
cessione.c.felicis.de pe[illegible] li.6.

¶ Utrū p̄latiq̄ testm̄ [illegible] facere pos

sunt dispōere in pias cās? R. ꝙ nō pri mi nec quarti simplicit' nec quinti nisi d̄ peculio castrēsi vel quasi sm Bal. in. l. i. C. de sa. san. ec. Et no. in. d. c. lz. nec sexti nec septimi nec octaui simplr sm Bar. ⁊ idē dicit de quolz decedēte in mortali Sz Pa. in Rica de testamētis in vocul timo tz ɔ̃nū ⁊ bñ: qꝛ eccl'ia recipit oblati ones publicoꝝ pctōꝝ: nisi vbi spālit' pro hibet: vt pz in gl. i. c. oblatōes. 90. di. Er go fortiꝰ nec eḱyuas. nec. 10. nec. 11. nec. 12. nec. 16. nec. 17. de. lz. ē dubiū int' doc. sz tene cū Pa. vbi. s. ꝙ pōt. Alij āt sic ēt si loqui nō pñt dū signis ānuā. Uñ pōst Bal. in. l. i. C. de sa. san. ec. exēplū d̄ quo dā aduocato ꝙ nō valēs loq̄ interroga tꝰ si volebat ꝙ toto daret p aīa sua pau peribꝰ aperiret lib: ū i signū ipse apperu it: ⁊ qd̄ valet affirmat.

3 ¶ Testamētoꝝ quot sunt spēs? R. due. Un a dicit' testamentū nuncupatiuum ⁊ sine scriptis: ⁊ est illd̄ in quo testatoris ⁊ heredis ⁊ legatoꝝ noīa ⁊ oīa que in eo ꝑtinent' coram testibꝰ nuncupant'. i. ma manifestant'. ⁊ dicit' sine scriptis. i. sub scriptione testiū ⁊ alijs solemnitatibꝰ q̄ requirunt' in testō in scriptis facto. de quo in. l. hac cōsultiss ma. C. de testamē tis. Et etiam: qꝛ sine omni scriptura ind̄ facta potest quis testari nūcupatiue: dū modo coram testibꝰ ⁊ conditione legiti mis nūcupet heredem ⁊ suam explicet volūtatem. Insti. d̄ testa. §. fi. ideo si q̇s non habet notariū aduocet legitimū nu merū testiū: ⁊ explicet nomen heredis ⁊ alias institutiones ⁊ legata ⁊ roget eos vt sint testes ⁊ valebit. Aliū dicit' testm̄ in scriptis ⁊ istud potest facere q̇s: qñ ñ vult ꝙ testes vel ai q̇s sciat suaz dispo sitionem. Unde requirit multa de sbstā tia: vt in. l. iubemꝰ. C. de testa. ⁊. d. l. hac consultissima. ⁊ nisi quis sit bene doctꝰ faciliter errabit in ipso cōdendo. Ideo habeat aliquem doctorem pro consilio qui vult eum facere. De quo quia nō est in vsu omitto vt dixi. Aduerte etiam ꝙ quis potest relinquere: sic dicendo corā notario ⁊ testibus Uolo ꝙ heres meus faciat in omnibꝰ ⁊ per omnia prout con tinetur in quadam mea cedula scripta manu mea que est apud talem religio sum ⁊ valebit sm Alex. de ymo. in. l. sti pulationum. §. illud. ff. de verbo. obli. ⁊ Bar. in. l. si ita scripsero. ff. de condi. ⁊ demon. ⁊ Pau. de castro. in. d. §. illud. ⁊ Bal. in. l. captatorias in. q. 5. C. de te sta. mili. Jo. de ymola. in. l. illa institu tio. ff. de here. insti. ⁊ in. c. cum tibi. d̄ te sta. Ratio: quia licet in testamento nun cupatiuo debeant palam nūcupari que fiunt: vt a testibus exaudiantur. l. here des palam. in prin. ff. d̄ testa. l. iubemꝰ C. eodez: qꝛ paria sunt implicite ⁊ expli cite exprimere. d. §. illud. ⁊. d. l. si ita scri psero. Idō valet. Sed videat qui sic vult ꝙ taliter littera sua cognoscatur: vt nō sit dubium de ea: qꝛ aliter esset periculo sum. Sed non valeret institutio here dis si diceret instituo heredem illuz cu ius nomen est in quadam mea cedula apud talem. Sed Bar. in. d. l. si ita scri psero quam sequitur Bal. ⁊ Ange. ibi dem.

¶ Quot testes requiruntur in testō? R. 7. legitimi: ⁊ ꝙ sint rogati. vnde si testm̄ sine scriptis habeat minus q̄ 7. vel si sit 7. non tamen rogati non valet. l. heredes palam. §. pe. ff. de testa. Fallit hoc in te stamento ceci: vbi sunt necessarij. 8. In testamento rustici in rure facti vbi plu res non possunt inueniri sufficiunt. 5. In testamēto facto inter liberos simlr sufficiunt duo sm Bal. in. l. hac consul tissima. C. qui testa. fa. pos. In testamē to facto in pñtia imperatoris precibus sibi porrectis vt audiat sufficit vnꝰ. An autem notarius computetur pro vno. dicendum ꝙ sic. sed cautius est ꝙ pure sint. 7. sine eodem. Insti. de testa. §. fi. de proba. quoniam. ⁊ in. d. l. hac consultis sima. ⁊. l. omnium. C. de testa. In testa mēto militis in exercitu sufficiunt duo testes: ⁊ in bello prout vult. l. milites. C de mili. testamento. 4

¶ Sed nunquid in foro anime valeat testamentum factum coraz duobus, te stibus solum? R. Pa. in. c. cum esses. de testa. tenet ꝙ sic i dispositis ad pias cau sas. ⁊ in hoc communiter cōcor. doc. In alijs ad non pias causas. Pa. tenet ꝙ vltra duos testes requiritur presentia sacerdotis parrochialis vel loco duo a lij testes aliter nō valeat. nec requirit' ꝙ sint rogati vl' ꝙ sint masculi oēs. Qui dā tenēt indistincte ꝙ valeat corā duo bus. Sz ego dico ꝙ si nō subest suspitō 5

fraudis valeat

fraudis valeat:q: cessat ratio leg. Si
vero fit suspitio fraudis:dico requiri so-
lennitatē iuris ciuilis:et ad.c.cū esses:
et ad.c.relatū.el.i.eo.ti. dico φ habent
locū in terris ecclesie:vt patet ex eoruʒ
substriptione.

6 ¶ Sed q̇ non pnt esse testes in testis.
R̄e.φ oēs q̇ p testib' reprobātur a iure:
vt.j.Testis. Item in testō spāliter non
pōt esse mulier.ff.d.e tes.l.qui testō.§.
mulier. Iteʒ hermofroditus in quo p̄-
ualent muliebria.l.querit.ff. de statu
ho. Itē ille cui ē hoc interdictū per sta-
tutū vel a iudice. Itē seruus. Item oīs
qui hʒ in ptāte heredē:sicut pat: auus
et fiiies.pbant hec insti.de tes..§.testes
et.§.seq. Item q̇ nō ē testamēti capax:
sicut spurius testatoris. Hereticus dā-
natus ad metallum et siles.pbant hec
instit.de tes.§.testes.et.§.seq. Itē q̇ nō
ē testi capax: sicut spurius testatoris.
Hereticus dānatus ad metallum et si-
miles. Itē quos leges iprobos et inte-
stabiles iubent esse:vt sūt ꝺ crīe famo-
so dānati et muliebria passi.ff.de testi.
l.ob carmen. Itē legatari' non pōt esse
nisi quo ad questionē vertentē inter he-
redem et extraneū.insti.de tes.§ legata-
rius:sed quo ad factū suū inter se et he-
redem nō potest.

7 ¶ Ex q̇bus causis testm̄ ꝺr nullū.R̄e.φ
loquēdo de testō nūcupatiuo et sine scri-
ptis ex quattuor: Primo si testator nō
erat abilis ad testm̄. Scđo si instituit
hr̄dē nō capacē vł nullū instituit vł ex
hr̄dare debuit. Quarto si nō sit legiti-
mus numerus testiū ıtıoꝝ et legatoꝝ.
¶ Qñ testm̄ tenet:sʒ tñ irritat̄ et rūpit̄.
R̄e.φ ex.7.causis. Pmo qñ testatoi non
puidit de posthūo q̇ post testm̄ ē nat':
si tñ idē posthum' moreret̄ añ mortem
testatoris testm̄ nō rūpit̄ q̄ ad effectū.
Idē ꝺic ꝺ q̄si posthumo vt ē arrogat':
vt ille q̇ tpe testi nō erat su':sʒ tpe mor-
tis sic. Itē qñ cām exhr̄dationis impro-
bat hr̄s su': et p sniam rescindit. Iteʒ si
testator patiat̄ capit̄ diminutōʒ:nisi iteꝝ
fiat ciuis roman' vel sui iuris. I.eʒ per
scđm testm̄ reuocatoriū primi. Item si
hr̄s nō adiuit hr̄ditatē vel añ aditā de-
cessit:vel cōditio sub qua institut' fuit
defecit et silia.de q̇bus insti.qui.mod.
test.infir.per totū.

¶ Utrū legata facta in testamento nul- 9
lo vel irritando debeant̄.R̄e.φ si testm̄
est nulluʒ ex preteritione iam nati:vel
rumpit̄ ex preteritōne posthumoꝝ vel
quasi posthumoꝝ: vel rescinditur per
sententiam pposita querela de inoffi-
cioso cōtra tabulas:sic legata debent̄:
licet institutio nō teneat.C.de lib.pte.
auten.ex cā. Siꝉr ꝺic si testamentum
rumpit̄ ex falsa cā: vtputa.A.instituit
B.et substituit eidem.B.C.morit̄.B.
testato.A.facit aliud testm̄ dicēs:q: he-
redes hr̄e volui:et hr̄e nō possuꝫ.tu.D.
esto heres. Licet testm̄.C.rūpat q̄tum ad
institutionē:tñ legata debent̄. Si vero
testamentū sit nulluʒ:puta q: instituit
heredē nō capacē vel nullū:q: nō fuerit
testes debiti: tunc cum debeant̄ lega-
ta est differētia inter doc.et ꝺic vt.ś. he-
res.§.5.

¶ Quid si testm̄ sit cū clausula in fine 10
φ si nō valeat iure testi valeat iure co-
dicilloꝝ saltē vel iure cuiuscūqꝫ alteri-
us vltime volūtatis valere voluit et te-
neri.R̄e.si testm̄ patiat̄ defectū vł iuris
repugnantiā in his q̄ sunt de sħa ei' ni-
hil facit hec clausula:nisi testetur inter
liberos ꝫm cōem opinionē. Si vero pa-
tiat̄ defectū solēnitatis debite p̄missę:
sic valebit iure codicilloꝝ.C.de codi.l.
si.dūmodo solēnitas sufficiēs codicil-
lo sit apposita.s.5.testes:lʒ nō rogati.
et sic legata in eo relicta debent̄.insti.ꝺ
codi.in pnci. Et institutio q̄ in eo erat
scripta lʒ directa videat̄:tñ in casum fi-
deicōmissi cōuertit̄.l.sceuola.ff. ad tre-
bel. Et iō ab intestato venientes accipiēt
hr̄ditatē.et quasi rogati videant̄ resti-
tuere tenent̄ instituto p fideicōmissuꝫ.
ar.C.de fideicomissis.l.eam quaʒ fra-
ter tuus.

¶ Utrū vltimū testm̄ ꝑ valeat.R̄e.ꝫm 11
glo.in.c.licet.de cōsti.lib.6.φ sic.alle-
gat.c.vltima voluntas.13.q.2.ff.de le.
1.l.si mihi. etiam si de primo nō faciat
mentōnē. fallit in duobus casib'. Pri-
mus in testamento facto inter liberos
C.ꝺ testa.auten.hoc inter liberos. Se-
cūdus cū ipse testator sibi legē induxit.
valet si fecero aliud testm̄ nō valeat:nisi
si de alio fecero mentionē: tūc oportet
faciat mentionem: aliter non valeret
vltimū.ff.de legg.3.l.si quis. Item si

secundū testm̄ sit sub cōditione que est de p̄terito vł p̄nti.l.puta. Instituo heredē titiū si sempronius est vel fuit cōsul.tūc si cōditio fuit vel est vera rūpit primū: Si vero nō est vera nō rūpit. Si vero testm̄ sit sub cōditōe futura: tūc si cōditio est possibilis etiā si nō aduēiat rūpit primū testm̄. Siłr si cōditio sit ī possibilis hr̄ prout nō adiecta: ⁊ rūpit primū testm̄: vt habes in.l.sicuz in scd̄o testō.ff.de iniust.rup.test.

12 ¶ Que pena nō īplentis volūtatē defuncti.Re.φ aut est heres extraneus: ⁊ sic pdit totā hereditatē. de voto.c.licz.ii.q.i.siluester.de testa.c.si heres ē filius tūc si hr̄ditas est diuisibilis amittet: so lū reseruata sibi legitima.C.de fideicōmis.aut.h̄ amplius. Si aūt est indiuisibilis: puta. q: ducat⁹: regnū ⁊ hmōi: sic totā pdet.d.c.lz.in fi. ⁊ h̄ intelligo ī dispositis in testō qui ipso iure hn̄t auctoritatē: vt sūt legata ⁊ substitutōes ⁊ hmōi. In alijs aūt necessario hr̄s seruare nō tn̄r: vt si p̄cipiat filijs φ stent simul vsq̧ ad tale tp̄s: vel φ nubat tali vel nō nubat taliꝛ hmōi. Sz si testator vult in hmōi heredez obligare efficaciter adijciat penā heredē grauando in legato p̄stando cū pene: puta. petre heres meus dato.C.titio si tale q̄d nō feceris ⁊c.q: sic tenebit tale legatū: dummodo qd̄ p̄cipit nō sit īpossibile vł turpe vel ꝯ leges.insti.de lega.§.pene q̄z.

13 ¶ Cuius expēsis seruus fugitiuus legatus sit querēdus.Re.Pa.i.c.iudicāte.de testa. gl.in.l.cū seruus.ff.de le.i. distinguit q̄ttuor tp̄a. Primū testi. ⁊ si tunc erat in fuga: sic expēsis heredis. Intellige si lōge absens erat: sic et de alia re legata dicimus: vt in.l.cū res.ff.de le.i.secus si ꝓpe. Secūduz tp̄s post testm̄ ⁊ ante mortē testatoris: ⁊ si tūc fugit expēsis legatarij. Tertiū post mortē testatoris ⁊ ante aditā hereditatē: ⁊ si tūc fugit culpa heredis: sic tenetur ad extimatōnē heres: si sine culpa nō tenet nisi pueniat ad eius manus. Et idē dic in quarto tp̄e.s. post aditaz hereditatē Nota: sicut heres liberat̄ i teritu rei relicte: intellige qn̄ res debetur in specie: nō in genere vel q̄titate. l.quod te mihi.ff.si cer.pe.sic ⁊ in fuga dū ibi sine sua culpa liberat̄. Sz in pri

mo casu videt̄ testator sic voluisse.

¶ De detractōe falcidie trebellianice ⁊ legitime.vide.s̄.Legitima. ⁊ sic diuide hereditatē in.12.vncias. ⁊ q̄ dz hr̄e 14
legitimam accipiet q̄ttuor vncias primo. Si postea dz restituere alteri hereditatē detrahet quartā ptez.s. duas vncias: ⁊ sic medietatez restituet.l.q̄rtam falcidiam. ⁊ quomodo cessat.vid̄ s̄.Legitima.

¶ Utrū institutus hr̄s in certa re possit detrahere trebellianicā.Re.φ nō: sz 15
solū hr̄s vniuersalis.ita ꝯsuluit Bal.p.l.i.ff.ad.l.fal. ⁊ recitat Pa.i.c.Raynutius.de testa. ⁊ intellige heredē vniuersalem: non solū qui instituit̄ in solidū: sed etiā ille q̄ instituit̄ in certa quota hereditatis. Sicut videmus de falcidia que detrahi pōt p heredē ꝯstitutū in dimidia portōe hereditatis: vt pbatur in.c. Raynaldus.extra eodē.

¶ De executoribus testamentoꝝ. vide Executor. 16

¶ In quo differt testm̄ a codicillo. Re. 17
φ in.8. Primo q: in codicillis non pōt fieri recta institutio: sed tm̄ fideicōmissoria: secus in testō. Scd̄o φ per codicillum nō admittit̄ hereditas heredi instituto p testm̄: nisi in vno casu qn̄ in codicillo dicit heredē institutū nō mereri volūtatē suā: q: tūc tanq̄ indigno auferi hereditas: siue sit solus heres siue sit vnus de plr̄ibus. Idē dico de oībus: si sic dicat oēs nō mereri.l.diui seuerus ⁊ Antoninus.ff.de adi.leg. In reliq̄s vero fideicōmissis ⁊ legatis in testamento pōt p codicillū adimere.insti.de adop.leg.p totū. Tertio φ exheredatio nō pōt fieri per codicillū. Insti.de codi.§.codicillis. Quarto heredi pure ꝯstituto in testamento nō pōt cōditio adijci in codicillo q̄ obstet sibi.insti.de codicil.§.et directo. Quinto q: heredi instituto in testō nō pōt fieri sb̄stitutio directa in codicillo: lz facta trahatur ad fideicōmissariam: quia videtur testator rogare institutū vt hereditatez restituet illi quē in codicillo substituit ee.l.sceuola.ff.ad trebel. Sexto q: in codicillo sufficiūt.5.testes etiam nō rogati.C.de codi.l.vl. Fallit hoc in codicillo ceci.de quo.s̄.§.i.sed in testō 7.rogati.It ī codicillo testis pōt esse mulier: sz

fieri: sed nō in testō.l.qui testō.§.mitter
in testō.ff.de test. Septimo qr pōt q̄s
decedere pluribus codicillis relictis va-
lidis: nisi sibi cōdicant: ff.de iur.codi.l.
diui seuerus. sed non pluribus testis.
Octauo qr si q̄s dū esset filiusfamilias
fideicōmissum in codicill' reliquerit: et
postea pr̄familias decesserit eadem vo-
lūtate durāte valebūt codicilli. h autē
esse nō poterit in testō.ff. de le.3.l.i.§.
si filiusfa. Ex q̄bus p3 q̄ codicillus est
quedā sine institutōe dispositō vltime
volūtatis: qr sicut testm̄ ita codicillus
morte cōfirmat.C.de cadu.tol.l.vnica.
18 ¶ Utrū hr̄dis restitutio possit cōmitti
in alterius volūtate expsse.R̄ñ.q̄ nō: i-
mo op3 q̄ ore pprio nomē heredis ex-
primat vel p ppriā scripturā.l.hac con
sultissima.et.l.iubem⁹.C.e. imo tenuit
Jo.an.in addi.ad Spe.eo.ti.post Al
ber.papieñ. q̄ si q̄s ad interrogatōem
alterius: puta dicētis.vis talē hr̄dem?
R̄ñdeo sic nō valere testm̄: q̄uis gl.in
d.l.iubemus.teneat ɔ̄triū: tñr tñ in.c.
cū tibi.eo.ti. q̄ de eq̄tate canonica va-
leret. Limitant hoc distinguēdo Bar.
Jnn.et Ho.in.c.cū tibi.eo.ti. q̄ aut cō
mittit in volūtate hr̄dis.s.an voluerit
heres vel ne: et sic valet.l.v̄ba hec.ff. d
cōdi.insti. Aut cōmittit in volūtate al-
terius ab hr̄de expsse: vtputa instituo
heredē quē ticius voluerit: et sic nō v3:
ff.de here.insti.l.si q̄s semproniū. et.l.
captatorias. Si tñ q̄s ita diceret.cō-
mitto oīa bona mea arbitrio ticij: v3:
et titius tenet distribuere in pias cās.
Jn q̄bus habem⁹ regulā iuris humani
gentiū et diuini: que est q̄ p oib⁹ dispē-
set in religionē diuinā: vt pctā elemo-
synis redimantur: et sic dispēsando nō
pōt velle aliud q̄ voluntas testatoris.
S3 si dispēsaret in pphanis: cū nulla3
habeat regulā posset alio mō dispēsa-
re q̄ sit volūtas testatoris: et hoc sequi-
tur Bar.in.l.i.C.de sacrosan.ec. et Pa-
nor.in.d.c.cum tibi.
¶ Quid si tacite institutio heredis cō
19 mittat alterius dispositōi.R̄ñ.val3.l.il-
le institutōes.ff.de here.insti.et.l.non-
nunq̄.ff.de cōdi.et demō.et eodem mo-
do legatū tacite pōt cōmitti volunta-
ti alterius.ff.de leg.3.l.i.sed nō expsse
ff.de leg.i.l.captatorie.et d3 tacite alte-
rius volūtati cōmittere sic. Instituo te
heredem: vel lego hoc tibi si ticius ca-
pitolium ascēderit. Expresse vero quā-
do dicit: Instituo illu3 heredem quem
titi⁹ voluerit.vel lego tale q̄d cui sem
pronio placuerit.
¶ Utru3 institutio possit fieri incerte
psone: vtputa instituo heredes meos
pauperes xp̄i.R̄ñ.gl.in.d.c.cum tibi.q̄
sic.et s̄m Bar.in.l.captatorias.C.d te.
mili.etia3 si adderet eligendos p prio
rem talem et hmōi. et dicit q̄.d.l.loqui
tur quando ius institutōnis cōfertur
in volūtatem alterius: sed nō quando
electio psone solū: vt in casu nr̄o: et ideo
nō est cōtraria.
¶ Utru3 institutio heredis possit fieri 21
sub cōditione.R̄ñ.q̄ sic: dummodo non
instituatur ad tempus certu3: vtputa
vsq3 ad pascha vel ad tres ānos: qr nō
valet cōditio et viciat: nō tamē vitiat:
vt instit.de heredi.instituen.§.heres.
sed ad incertum pōt: vtputa donec vi-
xerit.vel talem instituo postq̄ absolu-
tus fuerit ab excōicatione.ff.de here
dibus instituen.l.in tempus. Fallit h
in milite qui pōt restituere: etiā ad tē-
pus certum.l.miles ita.ff.de milit.te
stamen. Hic aduerte q̄ institutus he-
res addiem certum alio herede nō da-
to semper erit heres: vt in.l.hereditas
ex die.ff.de heredibus instituēdis. Et
idem dic q̄n quādo instituit ad diem in-
certum: quia nemo pro parte pōt dece
dere testatus et pro parte intestatus p
l.ius nostrum.ff.de reg.iur.hoc t3 Jo.
de ymo.et Bal.et Ang.in.d.l.hr̄ditas.
Jdeo si quis institueret heres dōec vi-
xerit alio n̄o dato herede erit perpetu-
us.hoc firmat Bald.et Salice.in.l.ex
traneum.C.de heredi.instit.et Pau.de
castro.in.l.certi.C.de testa.mili. Et li-
cet Bart.in.d.l.hereditas.teneat q̄ si
testator aperte voluerit vt nō esset he-
res nisi in vita.vel vsq3 ad talem diem
q̄ nō erit perpetuus.tamen cōmuni-
ter doct.tenent cōtra eum: vt Dy.in.l.
si quis ita heres instituat excepto fun
do.ff.de here.instit. Bal.et Ang.in.d.
l.hereditas.et est verius.quia testator
non pōt ius accrescendi prohibere: nec
respectu rei nec respectu temporis: q̄a
causa testati trahit ad se causam intes-

stati. quia dignior. d. l. hereditas. facit l. si miles vnū ex fundo. ff. de testamē. mil. & probatur in. d. l. si quis. In legatis tamē bene pōt prohibere ius accrescendi. & ita loquitur. l. dominus. ff. de vsufru. secus in hereditatibus: vt in. d. l. si qs. vbi institutus excepto in fundo detracta mentōe de fundo hēbit totaz hereditatē. Nā testator non pōt facere ꝙ iura nō valeāt in suo testō: vt i aut. vt cū de app. cog. §. ceterū. Posset tñ dici ꝙ in ꝯscientia opinio Bar. ē vera in eo q̄ erat simplex. & hec ignorabat. Secus in eo qui hanc dispositionez iuris sciebat: q: videtur voluisse qd̄ ius volebat. Item dic ꝙ pōt institui sub conditōe: dūmodo ꝯditio sit possibil' & honesta excepto filio qui nō pōt institui sub omni ꝯditōe: sed sub illa que est in potestate instituētis: vt in. l. suus quoqz. in prin. ff. de here. insti. Nam nō pōt filius grauari in bonoꝝ subsidio. C. d̄ inof. te. l. qm̄ in prioribus.

22 ¶ Utrū possit fieri institutio heredis i certa pte. R̄. ꝙ sic: sed si alius instituit heres in vniuerso: erit talis potius legatarius q̄ heres. l. quotiēs. C. d̄ here. institu. §. heres. pñt tñ plures institui equis portōibus. insti. de here. inst. §. si plures instituant. et p capita & p̄rīm p stirpes: vt in. d. §. si plures. no. h̄ ꝙ institutis pl'ibus h'dib' distributio fidei cōmissoꝝ in casu q̄ accrescit h'dib' nō fiet s̄m distributōez rerū in q̄s erāt instituti: sed s̄m ptem institutoꝝ equal'r nisi volūtas defuncti manifeste contradicat: vt. l. quotiēs. §. si duo. ff. de here. institu. et. l. nunq̄. et. l. quotiens. ff. ad trebellia.

23 ¶ Quot modis fit institutio heredis. R̄. duobus modis. s. directe & oblique. Directa insti tutio nō pōt fieri nisi i testamēto: & est qñ v̄bis rectis siue obliquis recto iure instituit h's ad quem vult testator hereditatē suā siue illō in quo instituit puenire & illud cape nullo mediante. Obliqua vero institutio siue fide cōmissaria hereditas relinqui pōt testamēto & codicillo: & fit cū rogatur in codicillo heres institutus in testamēto: vel h's ab intestato veniēs vt hereditatem restituat. Is eñ cui restituit hereditas erit heres per fideicommissum: insti. de codi. §. pe. & de fideicōmis. here. §. pe.

¶ Quot sunt differentie heredū. R̄. ꝙ tres. Nam q̄dam sūt necessarij tantū: sicut si seru' instituat' heres a dn̄o suo. Et d̄r necessarius: q̄a velit nolit tenet' hereditatem etiā suspectā adire: si mō cū hereditatē ꝯsequat' simul libertatez ex testō dn̄i: & tpe mortis erat in ptāte dn̄i. Alij sūt sui & necessarij: & isti sūt liberi q̄ sunt in ptāte testatoris tpe mortis: vt filijfamilias & descēdētes ex masculis filijs. descēdentes eñ a filiabus sunt in ptāte pr̄is eoꝝ vel aui paterni: sed est differentia: q: viuente filio meo me' nepos nō erit mihi su' h's: sed hñ mortuo filio meo: q: nihil est mediū q̄ īpediat'. & sic de ceteris. Et dicunt' sui: q: domestici: & q: viuo pr̄e quodammō extimant' dn̄i. Necessarij vero: q: d̄ iure ciuili cogebant' fieri h'des: sed de iure p̄torio pmittit' eis ab h'ditate abstinere si velint. alij sūt extranei heredes: vt sūt oēs qui nō sūt sub ptāte testatoris nec subiecti iuri ei': sicut sūt filij emancipati: filij ēt a m̄re instituti: q: femine nō hñt filios in ptāte. pbant' hec oīa. insti. de here. qua. in pn̄. Itē h's alius testamētari': vt ille q̄ ē in testō scriptus. Alius ē substitutus. s. q̄ alij substituit' h'di. Alius fideicōmissarius: cui ex fideicōmissis ē hereditas restituta. Ali' legitimus: vt iste q̄ ipso iure & sine testamēto defūcto succedit. 24

¶ Utrū ex p̄teritione legitimi heredis testm̄ reddat' nullū. R̄. ꝙ sic si sūt de illis ad quos stricto iure legitia spectat hereditas: & nisi rite exheredent'. Et q̄ sunt tales. Aduerte ꝙ sūt tres linee cōsanguineoꝝ. s. ascēdentiū: descendētiū & collateraliū. Testator aūt q̄diu habz aliquē de descendētibus tenet' illū hedem instituere vel exh'dare si ē cā: & si talez instituit: siue sit filius vel nepos mortuo filio vel pnepos &c. nō tenet' d̄ aliquo ascendentiū mentionez facere: q: descēdentes in infinitum p̄ferunt', vt insti. de here. q̄ ab intes. in pn̄. deficientibus descēdentibus vel exh'datis tenet' suos ascēdentes instituere vel exheredare si quos habz. l. quotiēs. C. ad senatuscōsul. orfici. Collaterales autez nunq̄ tenent' instituere vel exh'dare; 25

scđ deficientib⁹ descendētib⁹ vel ascēdē tib⁹ legitimis. itellige nō de illegitimis potest quos vult instituere hđes: siue attinētes siue nō attinētes nulla facta mentōe de collateralib⁹. verū est ꝙ frater rūpit testm̄ fratris qñ istituit turpē psonā. s. infamē. ⁊ intellige de fratre cō sanguineo ⁊ vterino vel ꝯsang'neo. tm̄. C. de inof. testa. l. fratres vterini. nisi in isto cāu de aliqua re eū instituerit vł nisi crimen ingratitudinis in fratrē commisisset: vt in auten. de nup. §. ingratitudinis.

26 ¶ Sȝ nunqd testm̄ clerici vł ingrediētis religionē erit irritū ex pteritōe legitimi heredis? R. ꝙ nō p verbū libere positū in. c. qz nos. eꝫ. co. ⁊. ēt qz sunt milites: sic no. glo. in. l. pe. de testa. mi. Et iō sicut nō rumpiť testm̄ militis ex ptertione legitiarū psonarū: sic nec istorum. Hoc aperte sentit Bar. in autē. si qz mi ler. C. de sa. san. ec. de ingrediētib⁹ religionē. ⁊ Pa. in. d. c. qz nos. de āob⁹. ⁊ vid Fede. de seis ꝯsilio. 55. ⁊ sic pōt itelligi auct. pr̄sbyteros. C. đ epi. ⁊ cle. Itē volēs intrare religionē pōt sine legitio numero testiū testari: ⁊ p parte ꝯcedere testatus ⁊ p t arte intest at⁹ sicut miles pōt: per ter. autē. de mona. §. id quoqȝ. iūcta l. i. ff. de mili. testa. facit. c. q vere. 16. q. i. tm̄ petere poterunt legitimā legitimi pteriti. vigore autē. si qua mulier. C. đ sa. san. ec.

27 ¶ Sȝ pone ꝙ qs hȝ filios ⁊ filias tenetur ne oēs instituere? R. ꝙ sic oēs legitimos vel exheredare si quē vult ⁊ subest cā. Insti. de exhe. lib. in prin. ēt filias dotatas: sȝ bm aliquos sufficit istituere in dote. Alij vt Azo. dicūt ꝙ oȝ istituañ in aliquo modico pter dotē. ⁊ est tuti⁹ ⁊ ēt pfessos in religionē. C. de epi. ⁊ cle. l. si. §. hoc ēt cognitū. Et idē dic in nepotib⁹ qñ filij pmortui sunt. Insti. đ here. q ab inte. de fc. §. ita demū ⁊ ēt posthumis. C de posthu. here. insti. l. qđ certatū ē. qs dicať posthum⁹. vide Posthumus.

28 ¶ In quota parte teneť instituere tales? R. in quota voluerit quātūcūqȝ minima. lȝ postea talis aget ad suplementum legitime tm̄ testamentum nō rumpet: ⁊ dūmō sit institutus heres nō legatarius: puta: qz dicat instituo talē meum heredem in tali: qz si diceret lego filio meo talem domū non valeret: qz esset preteritus. l. quotiens. C. de here. insti.

29 ¶ Utrum legitima possit tolli in totuȝ vel in partem p statuta vel ꝯsuetudinem. vide. đ. legitima. §. i.

30 ¶ Sȝ nunqd in legitima cōputabūtur oia q puenerūt filio. dic vt. đ. Legtia. §. 15.

31 ¶ Utrū fili⁹ institut⁹ heres possit repudiare hereditatē retēta legima? R. Pa. in. d. c. Raynutius ꝙ nō ⁊ hoc tȝ Bar. i l. gerit p heređ. ff. de acqrē. here. ⁊ Bal. in. l. vnica. C. qñ nō petētiū ptes: ⁊ eadē ratiōe dic de patre. s. decedēte ab itestato: qz nō pōt p pte agnoscere hereditatē ⁊ p parte ropudiare. ar. l. i. §. si ex fundo. ff. de here. insti.

32 ¶ Utrū sit aliquis cas⁹ in quo posthum⁹ non rūpat testm̄? R. ꝙ sic. s. in testō matris que ꝯcedit in puerperio: sed ꝯcedet cum alijs fratribus vel nepotib⁹ equaliter. Si tm̄ mater instituisset extraneū aget de inofficio. testō. ⁊ rūpet. C. de in offi. te. l. si mater.

33 ¶ De cautella illi⁹ q vult facere testm̄ ⁊ dispōere suas i pias cās nec audet: sȝ timet đ potētia aliquoꝝ: viđ Pactū. §. 14

Testes

1 Testes antiquit⁹ supstites vocabāť: eo ꝙ đ cāꝝ statum pferebāt. nunc pte nois ablata testes vocanť. de verbo. signi. c. forus. §. testes.

¶ Quis pōt esse testis? R. ꝙ quilȝ qđ ñ probibeť: cū edictū de testib⁹ sit pbibitoriū sicut ⁊ de procuratorib⁹. ff. de procura. l. mutus. de spon. cum apud.

2 ¶ Que requiruntur in testib⁹? R. ꝙ. 7. conditiones. s. conditio: sexus: etas: discretio: fama: fortuna: fides. Prima conditio vt non sit seruus: qz talis sepe metu dñantis supprimit veritatē. d. c. forus. C. de testi. l. qñ liber. ⁊. 4. q. 3. §. itē in criminalibus.

3 ¶ Utrum monachus ⁊ frater minor possit eē testis? R. ꝙ sic. ar. l. i. ff. đ testi. ⁊. ar. in auten. de mo. §. cogitandū. no. Spe in ti. de testi. facit ratio predicta cum non inueniatur probibitum. ⁊ licȝ sint mortui mundo non tamen p omnia. no. Pa. in. c. cum nunc⁹. eo. ti. Hoc limita verum coram iudice seculari de licentia sui superioris. aliter non. vt tenet Spe ibidē: ⁊ Io. [illegible]

& Albri.in.sũ.C.de testi.fact.c.monachi
el.2.16.q.1.& c.placuit.2.q.7.
4 ¶ Sz nũquid si testificat sine lĩia.sũ.
sm Pa.in.d.c.cũ nũcius.q nihilomin⁹
valet.Idẽ dicit Ange.in.§.si vero.liber
tus.in autẽ.de testi.Ubi declarãdo.§.
cogitãdũ.in autẽ.de monachis.dicit q
si cleric⁹ vel religiosus depõit vt corã
iudice seculari sine mãdato supioris si
valet. Sec⁹ si volens.alit.c.testimoniũ
12.q.2.no.in.d.c.i.ptrariũ.s.q nõ va-
leat.tenet.Jo.an.in.d.c.i.& ẽ verius.
5 ¶ Scdo sexus:vt nõ sit mulier:q2 licz
de iure ciuili admittat i ciuilib⁹ & cri-
minalib⁹.15.q.3.c.ex eo.ff.de testa.l.q
testõ.§.mulier.Insti.de testa.§.testes.
nisi in testamẽtis tantũ:vt in pfatis.§.
sed i codicillis & alijs vltimis volũtati
bus sic.sm Accu.d.§.mulier tñ de iur
canonico:q2 variũ & mutabile sẽper fe-
mina pducit.d.c.fortis.C.de inof.testa.
l.filia.nõ admittit i criminalib⁹ crimi
naliter.33.q.5.mulierẽ:nisi in crialib⁹
except.s.simonia.c.tãto.de simo.& sic i-
telligẽ.d.c.forus.In ciuilib⁹ ãt & spũa
lib⁹ & qbuscũqz alijs:& etiã vbi de crimi
ne agit ciuiliter:vt i denũciatõe.aut ẽt
in iquisitiõe nisi vbi inueñt pbibitũ ex-
presse:vt in testõ admittit.no.Jo.an.i
addi.ad Spe.eo.ti.Facit.c.qm.& c.tã
litteris.de testib⁹.& quõ nõ dz trahi ad
iudiciũ pro testimonio:sz ad eas mitti
dicit.in.c.mulieres.de iudi.li.6.
6 ¶ Tertio etas vt nõ sit ipubes:sed pu-
bes i cã ciuili.In criminali xo reqrit e
tas.20.annoꝝ.ff.eo.l.inuiti.la.2.&.l.i
testimonium.4.q.3.testes.
7 ¶ Sz nũquid poterit pubes testifica-
ri de his q vidit i ipubertate:sũ.q si e-
rat doli capax qñ vidit poterit.ar.insti.de
inuti.stipu.§.pupill⁹.ff.de neg.ge.l.i ne-
gocijs.alias nõ.de no.37.di.relatum.
8 ¶ Quarto discretio:vt nõ sit furiosus
2.q.7.§.tua.& hoc nisi habeat lucida in
terualla.ar.c.dilect⁹.de spõ.32.q.7.fu-
riosus.7.q.i.quãuis.
9 ¶ Quinto fama:vt.s.nõ sit ifamis.nõ
eni iusticia põt hab[ere] c[um] homie scelera
to cõmertiũ.d.c.[...]nos.§.si.& in.c.testi-
moniũ.in glo.eo.ti.
10 ¶ Sexto fortuna.Nã diuiti magis cre
ditur.ff.de testi.l.3.C.ad.l.falsi.autẽ.sz
cõtestor.Jõ paup repellit si est talis cõ
ditiõis q pecunia corrũpi possit:aliaq
nõ.ar.insti.de suspe.tuto.§.vl.equalis
i opiniõe semp diues pponit:q2 poten
tioribus pares esse nõ possumus.ff.de
ali.iudicij.mu.l.3.
¶ Septimo fides:q2 nullus infidelis 11
p fidelẽ admittit.2.q.7.nõ põt.ff.de te
sti.l.2.nec heretic⁹.de here.excõicam⁹.
Addũt alia.5.que aliquãdo repellunt.
¶ Octauo cõsãguinitas.vnde.l.testis 12
ff.eo.dt testis ydone⁹ pt filio:aut filius
patri nõ ẽ:& 4.q.3.§.itẽ testis.Qd limi
ta verũ:vbi nõ agit de correctõe vel pbi
bitiõe pcti vel de illuminatõe fidei:qa
in istis vbi affectio carnalis cõiter nihil
opat vz:sicut testimonium xpi de pfe.&
no.Pa.in.c.i oi.ex.eo.ti.
¶ Quid in mrimonijs nũqd pt vel mr 13
põt esse testis:sũ.Pa.in.c.vt nobis.q.
mat.accu.po.pcludẽdo sm Host.q si
sponsus ẽ ditior & nobilior nõ creditur
eis.Si vero ẽ equalis iferior sic admit
titur nisi appareat ex aliqua cã filiam
affectare matrimoniũ.Tu vero dic q
iudex attẽdet si sponsa vel spõsus ẽ re-
portaturus cõmoduz vel incõmodum:
honorez vel vituperium:sic admittet vl
nõ admittet.ar.l.3.ff.eo.& bona glo.in
c.ex litteris.ex.eo.ti.
¶ Nono familia.Nã quos testes actor 14
producit de familia sua nõ admittũtur
l.pe.ff.e.nec familiaris.C.de his qui ad
ec.pfu.l.si.§.sane.2.q.5.c.i.
¶ Sed nunquid illi de collegio admit 15
tuntur super facto vel non facto a col-
legio ipso.sũ.Pa.in.c.tertio loco.de pro
ba.q sic:quando est tale q p alios pro
bari non potest.tex.est in.c.veniens.ex
tra.eo.ti.sicut & pater testis est super e-
tate & genere pro filio.qui si.sũt le.trãs-
misse.ff.de proba.l.etiam matris in te
stamento de peculio castrensi.l.qui te-
stamento.§.i.ff.de testa. 16
¶ Utrũ cũ monasteriũ repetit pfessum
possint illi de cõuentu adduci pro testi
bus super professione facta ab illo qui
repetitur:sũ.Pa.i.c.nuper.e.ti.q sic:
q2 causa nõ est singulis:sed monasterij
& sic nõ dicitur testificari in causa ppa
Unde etiam prelatus fratrum minoꝝ
potest esse in iudicio repetendo fratrez
sui ordinis vt pz ibidẽ.& multo mag a-
lij plati.Idẽ dic de clericis i cã ecclie sue:

τ de singularib⁹ in cā vniuersitꝰ q: nō ē cā singloꝝ.12.q.2.q̄ māumittit. Limita nisi tale p mōasterio ł vniuersitate fuerit actores ł respōsales: vt i.c.isup .e.ti.
¶ Decio inimic⁹ τ mltos alios repellere pōt iudex seu admittere: q: nisi in casib⁹ exp̄ssis a iure dscen̄.ē iudici tu magis scire potes q̄s admitti d̄beat vł repelli.ff. e.3.§.i.l.ex circūstantiis τ aliis affectio/nibus particularibus.
18 ¶ Undecio laic⁹ ꝯ clericū in cā criali cū
19 crialiter pcedit nō admittit.2.q.7 .epi.
¶ Duodecio soci⁹ cris nō p̄t eē testis.79 di.si q̄s.i gl.fallit in crimie lese maiestatis τ simonie: vt in.d.glo: τ heresis.
20 ¶ Utrū in cā ppria q̄s possit esse testis R.q̄ nō pōt negari: qn aliqn q̄s testificet in cā ppria: attētis circūstātiis psonaꝝ τ cause: vt in.c.fi.de iureiur. τ in.c. fi.e.ti.li.6. τ expressi⁹ in.c.ex rōe.d̄ pcu . Fac̄ qd̄ no. Bar.i.l.admonēdi.ff.d̄ iureiur. q̄ vult q̄ qn̄ actor scit plene veritatē vt puta d̄ mutuo a se facto τ ē psona honesta si hꝫ p se vnū testē bonū d̄fert ei iuramētū τ faciet pbationē pfectam.
21 ¶ Aduerte q̄ tria detrahūt fidei testis si variat: si vacillat: si negatiuam pbare contendit.c.cum in ecclesia.de cā poss. τ ppꝛie. τ ibi Pa.diffuse.
22 ¶ Quot testes in qualibet cā sufficiāt? R.in testamētis τ codicillis.vid.d̄. Testi.§.4. In dōnatione cā mortis requirunt.5.C.d̄ dōa.cā mortis.l.vl. Silr in ꝯtractu q̄ excedit libraꝫ auri facto i scriptis ab iperito i ciuitate.C.si cer.pe.āt. si nono. Idē in eo q̄ vult pbare solutionē debiti ꝯcti in script.C.e.l.testiū. In purgatione canonica psbyteri.7.requirunt.in diaconi tres diacōes. Subdiaconi vero aiij iferiores pn̄t sola māu se purgare .2.q.5.in summa. In purgatōne epi requirūt.12.2.q.5.omnib⁹ .i fine Episcop⁹ cardinalis nō dꝫ cōdēnari nisi cū.72.testib⁹. Presbyter cardinalis cū 64: Diacon⁹ cardinalis cum.24. Subdiaconus τ inferiores cardinales cum 7.vt.2.q.4.presul. τ.c. sequenti. Regulare aūt est: vt in ore duoꝝ vel trium stet oē verbū si mō sunt oi exceptōe maiores.de testa.c.cū eēs: τ.c.relatum fm Hosti.
¶ Utrū testes singulares pbēt regulariter? R. Secundum Pa.in.c.bone memorie.el.i.de elec.q̄ non. Ratō: quia diuersitas temporum potest inducere diuersitatem rerum vt in.c.i presentia.de proba. Et dicunt testes singulares quādo deponunt super diuersis factis: ita q̄ quilibet est singularis de facto suo respectu obiecti. Sed quando obiectum super quo deponitur fuit representatū sensibus testium eodem tempore: tunc sunt contestes τ non singulares: quia tunc videntur deponere de facto eodeꝫ. Concordat huic sententie textus in.c. cum dilecti de elec. τ.c.tam litteris .de test. Limita tamen q̄ testes singulares non probant . prout limitat glosa in l.ob carmen .ff.de testib. τ Angelus in disputatione que incipit. Asteus miles Facit quod no.glo.3.q.9.c.non minus verum quando actus non habet continuitatem: puta fornicatio: τ per foramē vnus potest aliuꝫ videre valet testimonium.facit.c.testes. τ per Inn. τ Jo.an. in.c.qualiter τ quando.el.2.d̄ accu. vbi patet q̄ possidens rem potest probare per testes singulares. τ sic dic in similibus.
¶ Utrum vnus testis sufficiat? R. regulare est q̄ vox vnius vox nullius.c. veniens.in fi.extra . eodem ti. τ.c. cum a ❦
nobis.eodem titu. τ.c. Quoniam.in fi.
de probat. tamen sunt casus in quibus 23
valet: vt in papa .dicto.c.a nobis. Iteꝫ de consuetudine curie statur dicto cardinalis de his que dicta vel acta sunt coram eo: vt no. Ho.de appel.constitutis.2. Item in his in quibus nulluꝫ paratur preiudicium: τ vbi agitur ad peccatum impediendū. Facit.c.super eo.el secundo.eodem titu.no.glo.in.c. nuper.eodem titu. τ.2.q.i.multi. τ ideo vnus impedit matrimonium contrahēdum. Item videlicet de consensu partium. Item vbi testator mādauit stari super aliquibus dicto alicuius quem dicit informatum de sua intentōne: quia nihil potest ei opponi: vt no. Bar.in.l. theopompus.ff.de dote prele.not.Pa. in.c.in nomine domini.eodē titu. Item q̄ quis sit confessus testimoniū. eo. ti. Iteꝫ de monitione charitatiue facta. 2.q.i. si peccauerit.extra.eo.tit.c.in oi. Itē super conscientiis alien⁹ extra.eo.c. tam litis.§. fi.d̄ homici. c. significasti.el.

l.§.fi.ꝛ multis alijs similib⁹: vt ĩ dicto
vnius cum fama.d.c.tã litteris:ꝛ.c.ve
niens.c.mulieri.de iureiu.
25 ❡ Quomodo testificari debẽt? R.ꝙ̃ p̈
mo regulariter nõ debẽt nec possũt re
cipi ante litis cõtestationẽ. Fallit tam̃
hoc in viginti cãsibus.vide in.c.quoniã
vt lit.nõ cõte.ꝛ ibi gl.ꝛ Pa.Aduerte tñ
ꝙ̃ quãdo ignorat̃ psõa que cõmisit ma
leficiũ testes pñt recipi etiaꝫ ante citati
onẽ malefactoris.iuxta notata p Inn.
in.c.bone.el p̈mo.de elec.sequit̃ Pa.in
c.in nomine domini.extra eodẽ ti. Se
cũdo ꝙ̃ nõ se ingerat:quia tũc repellit̃
tanq̃ suspect⁹.arg.l.vxori.§.i.ff.d̃ fals.
ꝛ p Bar.in.l.que omnia.ff.de pcura.
Facit.c.qualiter.de elect.Tamẽ si non
fuit citatus sed per partẽ product⁹ iu
dici:nõ presumit̃ se ingerere:vt tenẽt do
mini de rota decisiõe.360. Facit.c.cõsti
tutus.eo.ti.ꝛ Pa.in.c.in tua.de spõs.
Tertio ꝙ̃ iuret tactis sacrosanctis euã
gelijs:nisi sit eṗs vel sacerdos.C.d̃ epi.
ꝛ cle.autẽ.sed iudex. Isti nõ iurant sup
libro:sed sup pectore suo.de iuramen.
calum.c.vlti.Quarto ꝙ̃ vtraq; pars sit
presens vel contumaciter absens.dicto
c.in nomine domini.Quinto ꝙ̃ viua vo
ce deponat:nõ in scriptis.c.a nobis. q̈
ma.accu.non pos.3.q.9.testes. Sexto
ꝙ̃ testificetur de auditu pprio vel visu
vt in.c.2.de consue.nõ de alieno: quia
nõ est proprie testimonium:vt not.gl.
in.l.summa.ff.de aqua plu.arcen.Ra
tio:quia debet dicere de eo quod factũ
est in presentia sua vel dictum.c.testis
3.q.nona.no.Pa.in.c.tam litteris eo
titu.Et aduerte q: testis debet ꝛ potest
testimoniuꝫ dicere de visu si res de q̃ in
terrogatur subiacet visui:puta quia vi
di ꝙ̃ verberauit talem ꝛ huiusmõi. De
auditu si subiacet sono:puta dixit talia
verba ꝛ huiusmodi:ꝛ sic de ceteris sen
sibus. Septimo ꝙ̃ nõ vacillet vel con
traria proferat:vt in.d.c.licet.de pbat.
Octauo ꝙ̃ nihil taceat do contingenti
bus super quibus interrogatur: aliter
esset falsus testis:vt in.c.dilecti.de ac
cus.vtputa exprimit quod facit pro ali
quo ꝛ que cõtra eum essent tacet. No
no exprimat locum tempus ꝛ modum
rei de qua perhibet testimoniuꝫ. Deci
mo ꝙ̃ solum testificetur super iuratis
ꝛ non super alijs:quia nõ valeret.ar.c.i.
de testi.extra.eo.ti.
❡ Utrum testis teneatur phibere testimo 26
niuꝫ? R. Pa.in.c.i.de testi.eo.post Ar
chi.22.q.2.§.itẽ ꝙ̃ si interrogat̃ a iudi
ce proprio:ꝛ de his d̃ quibus potest in
terrogare.s.de manifestis:vel de his d̃
quibus infamia precessit:vt.s̃. Confes
sio delicti.in prin.ꝛ Inquisitio.celando
veritatem mortaliter peccat.de ma. et
obe.c.2.11.q.3.qui resistit. Secus vbi i
terrogatur de non spectantibus ad suũ
officium. Ideꝫ putat in quocunq; qui
producitur in testem vel celat veritatẽ
vt no.i.c.quisquis. 11.q.3. ꝛ tenetur ad
restitutioneꝫ damni:quia testis falsus
dicitur.l.nullum.C.de testi. Idem ꝛ in
eo qui habet ex officio dicere. Sed hoc
non placet mihi nisi limitet̃ in ciuilib⁹
vel quando in criminalibus ciuiliter a
gitur seu pro liberatione proximi ne in
debite puniatur. Inno.in.d.c.i.distin
guit ꝛ bene ꝙ̃ quando nõ est peccatum
tacere illud super quo inducitur non de
bet compelli:alias sic.Exemplum. A
gitur contra aliquem ad penam tantũ
ꝛ sic non est peccatum tacere.ar.2.q.1.
Si peccauerit:nisi perseuerare velit in
peccato.ar.c.clericorum.de vi.ꝛ ho.cle.
22.q.5.hoc videtur.vt pena reuocet a
malo quos dei timor nõ reuocat. Intel
lige quando peccatum nõ est omnino oc
cultum:sed qui illud facit est infama
tus aliqualiter de eo: q: tũc tenetur re
quisitus vt testis. Secus si requirere
tur vt denunciator cuꝫ nõ possit proba
re.vel qñ ille de quo q̃rit̃ nõ est de tali
aliquo mõ ĩfamat⁹:q: sic nõ tñr nisi so
lũ dicere illis q̃ pñt pdesse ꝛ nõ obesse:
vt.s̃. Inquisitio.§.11.ꝛ.§.31.
❡ Utrum testis peccet mortr̃ dicẽdo se ini
micũ alicui⁹ cũ ñ sit vt euitet testimoniũ 27
dicẽ? R. Pa.i.c.ĩq̃sitõis §.tertie.d̃ accu
sa.ꝙ̃ sic:q: dic̃ mendaciũ i dãnũ primi
22.q.2.ne q̃s.ꝛ de falsa.c.i. Limitat h̃
verũ qñ req̃rit̃ p dãno euitãdo vl̃ p de
bito cõsequẽdo. Sec⁹ vbi requirit̃ soluꝫ
p pena iferẽda:nisi in casu quo cõpellit̃
a iudice ordie iuris seruato.
❡ Utrum testis q̃ recipit pecuniã vt ñ dicat ve 28
ritatẽ peccet mortr̃? R. ꝙ̃ sic qñ iñroga
tus a iudice eã tacet:maxie qñ iurauit
d̃ veritate dicẽda:ꝛ tñr pẽa falsi: vt not.

Bar.i.l.1.ff.qd cū eo.r Pa.i.c.1.d cri. fal.r ē turpe lucrum r cōtra bonos mores.l.4.ff.de condi.ob tur.ca. Similiter ē turpe lucrum aliqd recipe p vero dicēdo.14.q.5.n sane.r tñr restituere ei q dedit:si modo n dedit ad corrumpendū:sed ad redimēdum veratōem suam. Si vo dedit ex liberalitate:credo pauperibus sit irrogādū de bono consilio. Expensas tamen potest petere et recipe a producente eū.4.q.3.vēturis.

29 ¶ Quid si quis iurauit testimonium non phibere.R.temerarium est:r vbi est certum q tenetur sub peccato ferre testimonium propa auctoritate potest contrauenire:alias non:nisi auctoritate superioris.22.q.4.in malis.etiam si sciret q ipse solus interfuisset:r si posset probari nisi per eum secundum Gofre.quia dictum vnius facit semiplenā probationem: r delatō iuramenti faceret plenam.C.de re.cre.l.in bone fidei quod credo verum in casu quo hoc fieri potest. Alias vbi nullum effectum potest habere testimoniuz eius nō credo teneatur: nisi ad preceptuz superioris cogeretur modo debito r etiaz ordine.

30 ¶ Utrum testis falsus semper peccet mortaliter.R.q falsum testimonium semper est peccatum mortale:nec aliq circūstantia pōt excusari si est cum iuramento seu periurio factum. Si vero sine periurio non semper erit mortale peccatum: sicut nec omne mendaciuz. Et hoc intelligo q sit mortale quando scienter fit. Secus si bene cogitando errasset: quia esset veniale etiam si iurasset. r tenetur ad restitutōem totius damni dati proximo qñ scienter vel lex ignorantia idebita falsum testimoniū dixit.l.generalr.§.illud.ff.d calum.et 17.q.4. Si qs in atrio.

31 ¶ Utrū testes super occult. circūstātiis criminis sint iterrogādi.R.Pa.i.c.qualiter r qñ.el.2.d accu.q sic fm Inno. r Ho. qñ crimē n ē occultū r quando ...lis cōtra quem testificat ē infamat⁹ ... ē si iurasset nō reuelare: q: tale iuramentum ē temerarium.c.1.de cri.fal.r ...intimauit. de ... nisi sciret in confessione sacramētali: q: sic scit vt deus r pducit vt nemo:vt in.c.si sacerdos.d offi.ordi.r in.c.dilectus.de exces.pla.

De hoc vide supra Inquisitō.§.11.

¶ Utrum persone siue mediatores cōpellantur testificari super contractib⁹ quorū fuerunt auctores.R.Pa.in.c. dilectorū.d testi.q sic si partes ambe consentiūt. Si ambe dissentiunt non psūt. Si vna consentit altera non:compelli non possunt:sed testificari possūt si volunt.in auten.de testi.§.qsi vero. 32

¶ Utrum testis teneatur perhibere testimonium de his que sibi sunt dicta i secreto.R.fm Tho.22.q.70.q. sunt aliqua que statim vt homo scit tenetur ppalare his q psūt prodesse: sicut si qs contaminaret multitudinem vel vbi aliquod maluz primo spirituale vel temporale immineret r ad ista celanda nemo potest obligari: q: frangeret fidē quā alteri d:. Sūt alia q non sunt tal qlitatis:nō obligare se pōt qs ad celādū: r talia ēt ad pceptū supioris n tñr reuelare:q: n pōt precipi hōi qō sit d i⁹ nafale de se. S.vero Bo.in.4.di.31.dicit q ēt tñr:q: itelligit in tali pmissiōe excepta auctoritas supioris. Sed tu pcorda verū qñ supior hoc reqrit ex aliquo bono respectu r vt pf puideat. et dcm. S. Tho. intellig r qñ solum vt puniat:vl de alio d quo n ptz inqrere. 33

t **Hesaurus** vide.s. Inuenta.§.1.

t **Imor** qdaz filial quo homo timet offensā dei quē diligit:r timet ab eo separari.23.q.6.ex his prope finem. Et iste semper bonus et sanctus: iuxta illud.ps. Timor domini sanctus permanet. Alius seruilis: et iste causatur ex amore sui. vnde quia pena est detrimentum proprii boni eum timet.d.§. ex his. et iste est aliqñ cum charitate: sicut cum quis simul timet et propter culpam:et iste timor dicitur initialis: quia est principium conuertendi.d pe. di.2.sicut seta. Aliquando est sine charitate:et tunc semper malus.non in se sed quia a mala processit radice.s. ab inordinato amore sui. Alius est timor mundanus quo homo distinguitur a deo propter mundana quibus innititur tanquam fin.16.q.2.c.1. post medium:et iste semper est peccatum mortale. Si tamen in mundanis non

Astiludia

constitueret finem. i. non esset parat⁹ facere contra dei precepta: sic esset peccatum veniale: sicut cum retrahitur a bono qd est de perfectione. Uel potest esse nullum peccatum quando quis rationabilem causam habet timendi secundum Alex. 2. 2. ti. de timore.

1 ¶ Utrum timor excuset a peccato. R. q non ex toto. s. quin sit mortale si illud quod fit sit contra precepta dei. 23. q. 5. ita ne. et quod me. cā. c. sacris. In aliis quomodo excuset. vide. s. Met⁹. §. 6.

2 ¶ Timor ex accidia aliquando prouenit: aliquando ex aliquo comminato vel accidenti: et dicitur timor filia accidie: et est peccatum mortale quando ex timore facit contra dei precepta: alias veniale.

Tolerantia

tūc bona ē quando qs patiēter tolerat ea q̄ solum sūt ad ,ppūm detrimentū: siue in corporalib⁹ siue i tpalib⁹: siue qñ aliq̄ tolerāt pp mai⁹ malū euitādū: ꝛ de hac hēs. 4. di. deniq3. 47. di. omnes. in fi. 96. di. in scripturis. 45. di. i3. 6. q. 1. sūt plrimi. c. ex merito. 23. q. 3. sex differētie. ꝛ. 4. hec aūt. Mala ,ro ē cū tolerantur ea q̄ sūt in ,ppe salutis detrimētū vel mali vbi si ē piculū maioris mali vel scādali. ꝛ aliñ ē pctm mortale: aliñ veniale. ꝛ de hoc habes. Correctō. 1. §. 3.

Tonsura

clericał. vide Cleric⁹. 4. §. 1.

Torneamentum

dr qr circuiendo se ,pcutiunt ad ostēsiōez viriū aliq ex ,pdicto. d tor. c. 1.

¶ Utr̄ torneamētū sit ,phibitū. R. sm Ho. i. c. 1. eo. ti. ꝛ seqt Pa. q sic: ꝛ ois ludus ēt ad ostētatōez viriū fact⁹: ex quo iminet piculū mort ,pbabilr: ꝛ nedū de iure canonico: vt i. d. c. 1. s3 ēt d iure ciuili. C. d gladia. l. vnica: ꝛ. l. 1. itē senat⁹. ff. d postu. dz itelligi d alio ludo: qr vt dr in autē. vt oēs obe. iudi. §. 1. Fortitudo sñ iusticia nō ē laudabił. ꝛ loqt ibi de fortitudie q̄ exerceł cū armis sic nec istud cū ibi ñ possit eē iusticia pp rōem que i. d. c. 1. ponił. Ali⁹ aūt lud⁹ cā ,ptudi experiēde vbi nllū imiet plclz mortis: l3 sz Ho. ēt d iur canōico: ꝛ cāus ,ptigēs non imputabił. l. qua actōe. §. si qs. ff. ad. l. aq. Et sm hoc potes scire qñ hastiludia liceat ꝛ qñ non. qd no.

¶ Utrum⁸ moriens in torneamentis sit ,puandus eccłiastica sepultura. R. Pa. i. d. c. 1. q si accesserit cā pugnādi: sic priuatur: l3 penitentia ei concedał. Si vero venit causa videndi: vel repetēdi debitū: aut quacunq3 alia ex causa q̄ pugnandi: sic non priuatur: nisi cōstet ipsum fuisse mortuum in peccato mortali. 2

¶ Utrū cū aliqs i torneamētis occidił vł mutilał sint irregulares oēs q̄ illuc venerūt causa pugnādi: l3 ipi ñ occiderit vel mutilauerit. R. sm Ho. ꝛ Hos. q sic: sicut ille q̄ i bello illicito interest cā bellādi. 15. q. 1. c. 1. d pe. di. 1. si qs cū telo. 51. di. si qs p acceptam. s3 eps pt dispēsare: sic dc. i eñ. s. Irreglłitas. de exñtib⁹ i bello iniusto nō occidētibus. 3

Torpor

ē filia accidie: et diuidił in tria. ,pmū3 ē ociositas nihil opās q̄ ē cā mltorū pctōrū. d ,pse. di. 5. nūq. d renū. c. nisi. ꝛ sp ē mortale pctm cū omittit necessaria ex ea. Scdm pigricia q̄ tardē facē bona: puta tarde vadit ad ecclīa3 ad predicatōez ꝛ hmōi. Tertiū dr tepiditas q̄ facit bona: s3 ñ cu3 ea diligētia ꝛ feruore: sed tepide. ꝛ dr ēt somnolentia: q̄ tria silr ponit Greg. sb vno sc3 torpor circa ,pcepta q̄ qñq3 ē mortał aliñ veniał. hec Tho. 22. q. 25.

Torturam

alicui faciens iudex sine indicijs ,pcedentib⁹ peccat mortałr sm Ludo. de ro. in suis no. q̄ nō dz: vt no. C. d seruis fu. l. q̄ cunq3. ff. de questi. l. maritus. C. ad. l. iu. mate. l. si qs alicui. vbi glo. ꝛ Bal. ꝛ ,pfessio fcā ex tali tortura sine idicijs non valz vt in. l. 1. in ,pn. ff. de questi. nec indicia post aduenientia ,pfirmāt illā ,pfessiōez vt vult gl. in. l. maritus. ff. eo. ꝛ seqtur Bal. in. l. fi. C. de accusa. Idem dic qñ torquet quos de iure torquere non pt: sicut sunt minores. 24. annorum: licet cedi possit. l. cū silleianu3. C. ad sil. Itē milites mulierem pregnātem ꝛ hmōi: Idem dic qñ torquet indirecte dās alicui falsa ad comedēdū vt siti crucieł: vł qñ sepi⁹ torqueł nullis nouis indicijs apparentibus

apparentibus:sufficiūt tñ variationes ſm Inno.i.c.qm de proba.τ Bar.in.l. de minore.§.pe.ff.de questi.puta q: vno sero dicit de vno.τ alio sero d'alio.
5 ¶ Sz q̄ īdicia τ qualia req̄rant ad torturā:vide.š.Indiciū.Arbitrari tñ bz q̄ publicā auctoritatē exercet q̄lia indicia sufficiāt.C.de questi.l.milites.§.oz:et d.l.de minore.§.tormēta.No.Inno.c. pe.de no.opi.nun.τ Bal.de pace te.τ ei⁹ viola.c.i.Sz videat vt reguleł arbitriū ei⁹ bz rōez:qz alique torq̄ns vltra pec cētū mortale tenetur de iīiuria τ dāno leso satisfacere.

t **Transactio** ē de re dubia et lite īcerta τ necdū finita nō gratuita pactio: sz aliq̄ dato vel retēto vel p̄misso.ff.de trāsac.l.i.eꝫ eo.ti.c.sup eo. C.eo.ti.l.trāsactio Litē intellige p̄ntē vel futurā:q: aſi litē ex quo discordia ē orta trāsigi potest.ff.de cōdi.inde.l.elegant.§.si q̄s post.vñ trāsactio d̄: quasi actiōis trāsitio:eo ꝙ q̄ trāsigit ab actōne trāsit τ discedit:τ sic ꝓpe d̄ trāsigeł is q̄ agit.C.eo.ti.l.2.Et d̄ trāsactio a pacto τ ꝯpositione q̄ habent fieri amicabiliter nullo dato vel retento.eꝫ eo. ti.c.super eo.
1 ¶ Quis potest exigere.R.ꝙ q̄ pōt donare.vide.š.Donatio.i.Itē dñs rerū siue actionū tutor curator τ ꝓcurator si bz spāle mādatum vł liberā administrationē bonoꝝ vel cause de ꝓcu.l.ꝓcurator cui libera.τ.l.mādato.c.ad ageñ.§ i.de ꝓcura.li.6.
2 ¶ Utꝝ ꝑlat⁹ ī cāis eccłie possit trāsigē sñ ꝯsēsu capłi.R.ꝙ nō.eꝫ eo.ti.ꝓtigit.
3 ¶ De q̄b⁹ pōt fieri trāsactio.R.ꝙ de ciuilib⁹ ff.τ.C.eo.ti.ꝑ totū.De crialib⁹ distiguēdū ē:vt.š.accusatio.§.i.
4 ¶ Utꝝ in reb⁹ spūalibus possit trāsigi. R.ꝙ aut petił eccłia ab alia eccłia sibi deberi subiici ī iure institutiōis correctōnis τ sacroꝝ ꝑceptiōe.vł eꝑs petit iura eꝑali ī aliq̄ eccłia:τ sic de spūali ad spūale pōt fieri puta ꝙ remittaɫ institutio vel aliq̄d sacrm:τ aliud spūale ꝑ̄stetur.c.ad q̄stiones.de re.ꝑmu.Sed de spūali ad tpale nō lz.eꝫ eo.ti.c.cōstitut⁹.τ de re.ꝑmu.c.vlti.Aduerte tñ ꝙ sbi noie subiectionis petunł spūalia simul τ tpalia: sicut cū eꝑs petit a quadā eccłia sibi subiecta ꝙ ab eo ꝑcipiał cōsecrationes ecclīarū.ordiationes clericorū:τ silia spūalia: τ nihilomin⁹ petit aliq̄ua tpalia:vtpote ꝓtē vel annuā pēsionē rōe illoꝝ tpaliū posset trāsactō fieri cū tpali τ sibi ānua pēsio dari.ar. c.cū venerabi is.de censi.τ de reli.do. cōstitut⁹.Aut petił res tpalis vt ꝓprietas:vt cū eccłia petit decimas ex ꝑdijs ī sua ꝓrochia cōstitutis:τ tūc distigue: q: si agit ꝯ̄ eccłiasticā ꝑsonā:sic pōt fieri transactio auc̄te eꝑi vel archieꝑi: et erit ꝑpetua.c.statuim⁹.eꝫ eo.ti.ſi fit sñ auc̄te eꝑi vz: sed ē tpale:nec excedit vitaz trāsigētis:eꝫ.eo.ti.c.de cetero. nisi ꝑ papā fuerit ꝯfirmata.eo.ti.veniens. Aut agit cōtra laicū:τ tūc si agit de ꝑceptis τ substractis pōt fieri.c.cū apostolica.de his q̄ fi.a ꝑla.sz nō de futuris.16.q.7.d̄cimas q̄s.Uñ nō pōt fieri ꝯpositio nec trāsactio cū laicis vt min⁹ soluāt nisi auc̄te pape.c.pe.de cōfir. vt.vel inut.Aut petił res spūalis:vt bñficiū:puta q: dicit se electū vel canonice ī eo fuisse īstitutū:τ tūc trāsactio fieri nō pōt sine simonia: sz bñ amicabił ꝯpositio:eꝫ eo.ti.c.super eo.l.vt ꝙ ille q̄ ius nō bz.vel nō credił hře penit⁹ renūciet iuri suo sine aliq̄ donatiōe vel vt ille q̄ bz ius recipiał sine donatiōe. Si tñ neuter litigātiū possideret:sz vterq̄ cōtēdit aliq̄d bñficiū sibi dari:tūc valet trāsactio.de elec.cū iter.R.d̄ ꝑben. nisi essēt.no.Jo.i.q.ea que.Et breuł cōclude ꝙ spūale cū spūali eiusdē generis: puta de iure decimationis istius eccłie cū illo illi⁹ ecclesie pōt fieri trāsactio:sed de spūali ad spūale alteri⁹ generis nō licet scdm Her.i.c.sup eo.τ ē tutius: ꝙuis Inno.i.d.c.statuimus.τ tex.cū glo.in.d.c.ad q̄stiones.videanł īdistīcte tenē ꝙ lz de spūali ad spūale.
¶ Utrū trāsactio facta ꝑ ꝓ īdebitā obligationē saltē iure naturali excuset eū qui aliq̄d recipit:vt eā obligationez remitteret.R.ꝙ nō:sed restituere teneł l.ꝑses ꝓuincie.C.de trāsac.τ.l.si ff.de dolo.τ glo.in.c.super.eo.de transac.dicit ꝙ si euidēs est calumnia non tenet transactio.l.in summa.i.R.ff.de condi.inde. 5
¶ Utrum dispositio legis si quis maior.C.de trāsac.possit teneri ī cōsciētia 6

R. ꝙ sic: q2 imperator i penam non ob seruantis potuit hoc facere: ⁊ ēt habet locu3 i quocũq3 cõtractu iurato: ꝟ3 doc. ibidem. et. d. l. si q̇s maior. hoc vult: vt ille q̇ transactionem iurauit ⁊ volunta rie non seruat cõuenta: vt sit infamis Intellige hoc si cõdẽnetur. Itē si puatus ipso iure actione quā habebat con tra illum cū quo trāsactionē fecit. Ite3 si q̇d habuit per ipam trāsactionē siue pecuniā siue rē tenetur eā restituere ⁊ omne emolumētū q̄d ex ea habuit. Q̄d credo verū q̄ ad cõsciam post condēna tionē sed nõ ante: nisi q̄tenus dānifica tus est ille cū q̄ transegit: vel ex debito antea debebat habere.

Ransitus

de vna reli giõe ad ali am. vide. s. religiosus. § 34.

1 ¶ Eps trāsire nõ pōt ad aliā eccliam si ne licentia pape. 7. q. i. mutationes. de transla. epi. c. inter corporalia. Inferior pōt cū licentia sui plati. ar. 58. di. c. 2. 9. q. 3. conq̄stus.

2 ¶ Transisse dicitur aliquis cum corpo rale3 possessionem obtinuit de illa ad quā transiuit. 21. q. 2. si quis translat⁹. ⁊ confirmationem obtinuit: al's secus 62. dist. si qui episcopi. de elec. c. cu3 in cunctis.

Reūga

ē securitas p̄stita psonis ⁊ reb⁹ ad tempus cõcessa: discordiæ nūdū finita: ⁊ vocatur fedus vel iducia. ff. de capti. ⁊ post li. re. l. non dubito. ⁊ l. postliminiū. §. iducte.

1 ¶ Quot sunt spēs. R. due. Prima puē tionalis ⁊ hec seruāda ē ēt infidelibus 23. q. i. noli. Alia canonica. d̄ qua ex. e. ti. c. i. Sed hodie non seruatur ⁊ male: sed non insisto: quia satis patet per ea que dixi. s̄. Bellum.

Ributū

vide. s̄. Immunitas. § 36. ⁊. s̄ Munus.

Ribulatio

est medici na p̄serua tiua. 5. q. 5. nõ omis. Aliq̄n ad meritum. 7. q. i. aduersitas. ii. q. 3. in cū ctis. Aliquando ad purgandum. 6. q. i sunt plurimi.

Risticia

de morte suo4 prohibetur. 13.

q. 2. ꝙ p̄posterum. ⁊. §. hoc autem.

Urpe lucrū

d̄r q̇cq̇d ac quiritur ex cā inhonesta vel iprobāda. Fa cit. c. q̄n multi. 14. q. 4. ⁊. 21. q. i. c. i. in principio.

¶ Turpia lucra sunt ab heredib⁹ extor quēda. l. in heredē. ff. de calū. 1

¶ Utrū de turpiter acq̄sitis possit fieri elemosyna. vide. Elya. §. 8. Et an sint necessario restituēda vide. Restitutio. i. sub lra. Turpe lucrum. 2

Umor

mētis ē filia ire: q̄ ē q̇dā conatus seu au datia homis itentātis vindictā ⁊ ē q̄n quis iplicat mentē deliberate in varijs modis ⁊ vijs q̄bus posset primū offendere: q̄ como ē mortalis q̄ ira ex qua pcedit. De quo vide supra. Ira in principio.

Utela

ē triplex. Alia legiti ma: vt illa q̄ defert a lege: q̄n nullus tutor datus ē a patre filio in testō quā ille q̇ deberet ab intestato succedere: tenetur hmōi tutelā accipere. Alia testamētaria: vt q̄n pater i testō dat filio tutorē. Alia datiua. s. quo datur a iudice q̄n nullo tutore dato in testō: ⁊ null⁹ extātib⁹ cõsanguineis ydoneis ad tutelā iudex ex officio suo dat tutorē: ⁊ durat tutela vsq3 ad. 14. ānum ꝯpletū. ⁊ inde icipit cura q̄ durat vsq3 ad. 25. ānum completum Insti. q̄b⁹ mo. tu. fi. ⁊ insti. de curato.

¶ Utr3 clerici teneant suscipe tutelā. R. ꝙ nec clerici nec monachi aut epi cogā tur vllā tutelā accipe. Cleric⁹ tñ et eps possunt suscipe legitimā si volūt: testa mētariā vł datiuā nõ possūt. Silr oēs religiosi clerici vł epi tenētur recipere tutelā misabiliū psonarū. S3 religiosi cū licētia suo4 plato4 possūt etiam recipere legitimā: vt. 16. q. i. monachi. Et sic concorda. 88. di. c. i. ⁊. fi. 16. q. i. generalit̄ 21. q. 3. Ciprian⁹. 86. di. pueniit. 1

¶ Quid pertinet ad officiū tutorum. R. tria. Primum vt pupillos a criminib⁹ intactos conseruent. Secundum ꝙ res eorum ab iniuria pserueut. 12. q. i. c. i. facit. l. i. ff. de tutel. Unde tutores dicti sunt quasi tuitores. in. d. l. i. Tertium ꝙ pecunia4 eo4 vł bona mobilia q̄ ad nihilū valēt eis puata puertāt in predijs 2

& pdijs: ex quibus pcipiant aliqñ fru-ctũ: q: s3 Bar. i. l. tutor q reptoriũ. §. i. ff. de admi. tu. si tutor pecuniã pupilli ñ ponit i pdijs teneř pupillo ad fructu s quos poterat habere deduct̃ expẽsis z piculis. Qd limita ver si potuit emere: puta erãt qui volebãt vẽdere: vel alio modo licite lucrari poterat als nõ. Idẽ dic vbi eẽt statutũ vt ianue q oĩa bona mobilia distraherẽtur z vẽderent: vt d pecunia acquireret pupillus lucrum. Si tutor nõ fecit cũ potuerit teneř ad interesse. Et Bal. in. l. fi. C. de pdi. indc. z Jo. de anania. in. c. q: in oibus. d vsu. tenent q vbicũq olĩ tutor tenebař fe nerari de pecunia pupilli ponere in iu stã negociationẽ ad partẽ lucri z dãni. Aduerte o tutor q si vis esse tutus: q nõ tenearis nec tu nec heredes tui p a liquo facto p pupillo illud fac cũ ɔsilio cõiunctorũ pupilli: z facias poni i istru mẽto: q: cõsiliũ propinquorũ facit psũ-tionẽ q dol' z culpa abest a tutore. ar. l. ẽt. C. si tu. vel cu. inter s3 Bal. in. l. po-la. C. d his q vt indi. De hoc vide qmõ teneř tutor. s. Cleric'. 15. §. 5. z. 7.

3 ¶ Utrũ tutor teneař facere inuẽtariuz de rebus pupilli: R. q sic: nisi cã neces-saria vel iustissima ipediař. tex. i. l. tutor q reptoriũ. ff. de admi. tu. Idẽ dic sm Bar. ibidez de curatore. Et cã necessa-ria dř sm eũdẽ Bar. ex pte tutoris mor-bus: puta: q: podagrosus z hmõi ipe-ditus ẽ. vel ex pte rei q: nõ repiř adhibi ta diligẽs inquisitio. Cã vo iustissima dř si testator remisit cõfectionẽ iuenta rij: vt i. l. fi. C. ar. tute. Qd limitat Bar. vbi. s. nisi ex cã iudici alr videař vt i. l. in cõfirmãdo. z. l. vtilẽ. ff. d ɔfir. tu. Fal lit hoc i duob' cãib' in quib' nõ teneř facere iuẽtariũ sm Bar. vbi. s. pm' si cõsuetudo esset vt nõ fieret. Scdõ si iu dex ex cã remitteret: q: posset

4 ¶ Qñ teneř facere? R. s3 Bar. vbi. s. q glo. ibdez. z cõiter doc. tenent q mox. i. quãprimũ poterit. Facit. l. hec cõditio ff. de cõdi. z de. aliter videř i dolo. Intel lige si administrauit: als nõ. Itẽ nõ vi-deř i dolo: si fecit illa q dilationẽ nõ reci piunt: vel que necessario pcedũt ɔfectõ nẽ inuentarij: vt pscrutatio substantie hereditarie: vel ea q nullo mõ possunt abesse pupillo: sed bene pdesse: quia ta lia agẽdo añ ɔfectionẽ inuentarij: nõ p sumuř i dolo. sm Bar. vbi. s.

5 ¶ Qualiter dz fieri? R. tex. in. l. tutores C. de admi. tu. q i presentia publicarũ psonarũ Glo. tñ ibidẽ dicit q sufficit vn' notari'. presẽtia vo iudicis nõ est neces saria. sm Bar. vbi. s. z cõiter doc. nisi vt faciat fidez cõtra debitores nominũ quo rũ noia scribũtur i iuentario. Et ita te-ne: quãuis glo. in. d. l. tutor. teneat q est necessaria.

6 ¶ De quib' dz fieri iuẽtariũ? R. tex. i. d. l. tutores. q oiuz rerũ. s. corporaliũ sm Bar. vbi. s. z instrumẽtorũ. s. oiuz iuriũ icorporaliũ: de quib' apparẽt istrumen ta seu probationes in manus pupilli. de alijs non.

7 ¶ Quõ mater pdit tutelã filij? R. Pa. i. c. vxorat'. de cõuer. cõiuga. q dupl'r. Primo si trãsit ad scdas nuptias. Scdo si icõtinẽter viuit. de hoc ẽ gl. quã sequi tur Bar. i autẽ. matri z aute. C. qñ mu lier tu. offi. fun. põt. Facit tex. i. l. fi. eo. ti. Ubi requiriř q pudice viuat. qd no. gl. i. l. fideicõmissũ. C. d fideicõmis. Ubi vult q vxor relicta si icõtinẽter viuat p dat legatũ sibi factũ a marito: z auferř sibi tãq ab indigna: vel ex psũpta volũ tate defũcti reuocař. qd maxie pcedit si vixit icõtinẽter tpe vite mariti ipo igno rãte. p hoc glo. no. in. l. sororẽ. C. de hi. q vt idi. Et põt iferri p hoc q oẽs pẽas quas trãsiẽs ad scdas nuptias. s. ãnuz incurrit: q z ipa siř: qd no. Sz limita quo ad lucrũ perdendũ: sed nõ quo ad penam aliaz incurrendaz.

Uana gloria

1 Uana gloria uno mo-do dicitur ap petituz dignitatis z excellentie z sic est idez cũ superbia. z est capitale vitiuz: quia animus directe moueř ad dignitatem z excellentiaz appetendaz. Alio modo dicit appetitum laudis. et sic est filia superbie. hec ex scto Bona. i. 2. di. 42. q. 2.

2 ¶ Utrum sit mortale peccatum? R. s3 q colligo ex Alex. in s a se z Tho. scda scde. q. 132. z Hen. de gan. in quol. pri mo. q. 34. q vanagloria de se nõ dicit a liquid quod sit contra charitatem dei vel proximi. Aliquando dupliciter po-test contrariari charitati dei. Pri

mo rõne rei super qua querit laus vel gloriat. Et hoc mõ põt esse pctm morta le tripliciter. Primo qñ gloriat ꝺ re q̃ ē contra deū. s. que est mortalis pcti. de quib⁹ dr in ps. Quid gloriaris in mali cia. Secus esset si gloriaretur de re peccati venialis solū: qꝛ sic nõ esset vana gloria Secūdo est mortale pctm qñ id de quo gloriat prefert deo. sic ille ꝺ quo Ezech. 28. Eleuatū est cor tuuz. dixisti deus ego suz Istud euenire solet qñ homo pp inanem gloriã pfert testimoniū hoīuz testimonio dei: puta pp gloriã hūanam non perdendã nõ cōfitet deū vel fidē tpe debito: vel nõ vult pdicare vel dicere veritatē loco ꝛ tpe qñ tenet. Tertio est mortale pctm qñ ea q̃ sunt ordinata ad gliã dei: vt sunt sacra ꝛ ea que pertinēt ad fidem spem ꝛ charitatē pncipaliter facit ad gloriã suaz. Vñ dicit Aug. li. i. ꝺ doc. xpiana. Ad fidē spē ꝛ charitatē tota militat diuina scriptura: que principaliter ordinat ad honorē dei in quo deus contēnitur. si principaliter ad alteri⁹ honorez ordinet. h̄ ille. Vñ si quis principaliter propter gloriam predicaret vel diceret missam ꝛ huiusmodi peccaret mortaliter. Secus si aliqd aliud qꝺ non pertinet ad diuinam scripturã vt sacramēta propter gloriam faceret: qꝛ peccaret venialiter ꝛ amitteret fructū bone operationis. Contrariat secundo vanagloria charitati dei rõne finis seu intentõnis ipsius gloriantis: vt puta qꝛ cõstituit finem vltimum in gloria vana: paratus facere quecūqꝫ propter illã: ꝛ sic est pctm mortale si est in deliberatione voluntatis. Et hoc est qꝺ dicit Aug. 5. de ci ui. dei. hec viciuz est inimicum pie fidei si maior sit in corde cupiditas glorie q̃ dei timor. ꝛ amor. hec ille. alās est cõmūniter peccatuz veniale.

2 ¶ Que sunt eius filie? &c. Prima imodestia ornatus. vide Ornatus. Scđa inobedientia. Tertia iactantia. Quarta ptinatia. Quinta ypocrisis. Sexta discordia. Septia pterioꝛꝺ qb⁹ i suis locis.

Asa sacra ecclesie debent eē sacrata ꝛ honesta ꝛ tm̄ ab hominib⁹ sacratis tractari: ꝛ fuerint facta inutilia vel vetustate ꝯsumpta debent ꝯburi ꝛ cineres ꝯdi. in loco honesto vbi pedibus intrantium cõculcent. de cõs. di. i. c. altaris. c. i sancta: ꝛ. c. vestimenta: ꝛ ꝺ reli. do. c. ad hec. de re. permu. mancipium. De eorum consecratione vide. s. Benedictio ꝛ Cõsecratio. De eorum mundicia dr in. c. 2. de custo. eucha. i fi. Precipim⁹ quoqꝫ vt oratoria: vasa: corpalia ꝛ vestimenta: mistrorū pale altaris: necnõ ꝛ ipsa corporalia mūda ꝛ nitida conseruent. Nimis. n. vr absurdū in sacris sordes negligere que decent in prophanis: hec text⁹ ibi ꝛc̄. Ex quo patet qꝺ ille peccat mortaliter qui illa tenet ita immunda ac si essent pro seruitio rusticorum.

v **Asallus** dr q̃ hꝫ feudum ab aliquo. vide s. feudum.

v **Ectigal** Est qꝺ prestatur ex his rebus que venduntur. Tributuz vero vel annona vel publica pensatio seu functio est que ratione fundi vel soli a possidente prestatur. Idqꝫ dicit censum secundum Azo. in sum. ꝛ ideo viꝺ Pedagia.

v **Elatio** virginum. vide supra. Consecratio virginum.

v **Enatio** triplex. Vna oppressiua hoium ꝛ hec semper prohibita. 6. di. §. his ita. in fi. Alia dr arenaria. s. que fit in arena cum fera dentata. ꝛ hec similiter prohibita. 86. di. c. qui venatoribus ꝛ. c. se. Tertia dr saltuosa que fit in siluis ꝛ saltibus: ꝛ hec omnibus prohibita tempore quo hoies tenent esse i ecclesia ꝛ orare. 80. di. au putatis. de conse. di. 5. irreligiosa: ꝛ di. 5. ieiunia. nisi forte necessitate famis ingruente. c. l. de ferijs aut alia simili. Alijs autem diebus est licita laicis. de deci. c. non est in ptãte. Clericis vero ꝛ religiosis est phibita nisi ex necessitate ecclesie vrgente: vt dcm̄ est. Possunt tamē prelati ꝛ alij ecclesiastici cã recreationis vel excitandi appetitū ꝛ hmõi cum retib⁹ ꝛ laqueis ꝛ ētcambus cū silentio ꝛ modestia alñ vēari: nisi tempore quo debent visitare vel predicare. extra de censi. cum apłus. §. Archidiaconi. Et sic itellige illꝺ ne cle. vel mo. c. i. Et iura que videntur contraria sunt intelligenda secundum Ho. de illis qui nimis talibus mētē iplicant.

Vtrum serui

¶ Utrũ serui teneantur obedire dñis vo- lentib' venari tpe pbibito. R. Rodo. ꝙ nõ. an aũt excusent a pctõ pp metuz Dic vt. s. Metus. §. 6.

2 ¶ Utrũ venatores q̃ pculcãt agros vi- neas ⁊ segetes ⁊ quorũ canes occidunt gallias ⁊ aialia pauperũ ⁊ aliorũ teneã tur ad restitutionẽ? R. Asten. ꝙ sic ad extiationẽ: al's peccãt mortalr: nisi ita modicũ sit dãnũ ꝙ pbabilr si curarẽt.

¶ Quid de dñis q̃ occidũt vel mutilãt homines ppter lepores ⁊ siluestria aia lia capta. R. Asten. ꝙ mortalr peccant si faciat libidine vindicte vel amore hu iusmõi aialiũ aut venãdi. Credo ẽt ꝙ si sit cõsuetudo loci vel statutũ ꝙ p vno actu venatõis tãta pena infligat ꝙ nõ excusat a mortali oẽs obseruãtes eam: vt no. Tãcre. in sum. ti. de rapina.

v **Enditio** vide supra. em ptio.

¶ Utrũ quis possit cõpelli ad vendeñ. inuitus? R. ꝙ regulariter nõ: sic nec emere. vñ dicit textus. in. l. inuitum C. de cõtrahen. emp. Inuitũ cõparare vel distrahere postulãtis iustã cãm nõ cõtinet desideriũ. hec ibi. facit. l. nec e- mere. C. de iure deli. Fallit hoc in mult̃ casibus de quibus vide glo. in. l. iulia- nus. §. idem celsus. ff. de ac. emp. ⁊ vẽ. ⁊ in preallegatis legibus.

v **Eneficium** vid. s. Pri- uilegium.

v **Eniale** vide supra. Pec- catum.

v **Erberatio** vid. s. Per cussio.

¶ Utrũ ille q̃ nõ valens solue in ciuilibus luit i corpe si veniat ad pi guiorẽ fortunã teneatur ãplius solue- re? R. Bal. in. l. fi. ff. de in ius vo. ꝙ nõ: quia luitio corporalis cedit loco solutio nis. facit. l. sed si vnius. §. si ante. ff. de iniur. glo. est in. c. sicut dignum. de ho- mi. vide glo. in regula pactum. li. 6. Li mita. s. Solutio. §. 22.

v **Estis** et cetera indumẽta ecclesie debent eẽ sa cra ⁊ honesta: nec debent tangi a nõ sacratis hoibus. de conse. di. i. c. i sancta: ⁊ duobus. c. se. nec femine etiaz sacrate debent ea tãgere. di. 23. sacratas Quod intelligitur secũduz Hostien. in

sum. ti. de eucharistia quãdo sãt p pon tificem benedicta. c. 3. de reli. dom.

1 ¶ Utrũ de veste alicuius dñe possit fie ri casula. R. gl. in. c. ad nuptiarũ. de cõ- se. di. i. ꝙ nõ. cui nõ assẽtio: imo eo ipõ quo dedicat deo purgat oĩs macula. Facit. c. nõ liceat. 9. q. vi.

2 ¶ Utrũ vestes ⁊ manutergia ecclesie possint deputari ad vsus laicorum? R. gl. ꝙ nõ in. c. mãcipia. de re. pmu.

v **Icarius** est qui vices alterius gerit siue in officio nõ contẽtioso: vt extra eo. ti. per totum. siue in contentio so. C. de of. eius qui vi. al. gerit p totũ.

1 ¶ Quot sunt species vicariorum? R. Io. Car. in cle. vnica. eo. ti. ꝙ quattuor. Quidam sunt perpetui ecclesiaruz par rochialium: ⁊ tales facit episcopus bm Lau. ex quo suscipiunt curam anima- rum. vnde quotiens quis est deputa- tus auctoritate episcopi curato benefi cio vicarius eo ipso est perpetuus ⁊ im mutabilis. per. c. vnicum de capel. mo. li. 6. Et nõ debent deputari nisi in par- rochialibus habentibus latitudinem parrochie vel aliam necessitatem: ⁊ tal habere debet. 25. annum ⁊ ordinari ad sacerdotium infra annuz. d. cle. vnica. alias priuatus est ipso facto. ⁊ si reci- piat curam aliã cũ cura perdit vicariã, cr̃ eo. ti. c. ad hec.

2 ¶ Quid si deputetur ad ecclesias non parrochiales puta rurales? R. ꝙ non e runt perpetui: ⁊ sic poterũt mutari ad velle prelati: quod tenet etiam glo. i. d. cle. vnica.

3 ¶ Utrum talis vicarius perpetuus ha beat indistincte curaz animarũ? R. Io. Car. in. d. cle. vnica ꝙ sic quo ad omnẽ effectum: quia possidet suo nomine ad instar conducẽtis: nõ ad modicũ tẽp'. l. si. ff. si age. vec. pe.

¶ Utruz possit instituere aliuz vica- riũ? R. Io. Car. ibidẽ ꝙ nõ ppetuuz sed bene tpalẽ: vt cõiter tenẽt doc.

¶ Quidam sunt vicarij tẽporales sicut mercẽnarij qui ad tẽpus assumunt ad adiuuãduz ad curaz animarum: ⁊ ta- les possunt assumi a curatis: etiaz sine licentia episcopi de iure communi: nisi statuto episcopi prohiberetur. 7. q. i. il- lud: ⁊. c. nihil. Et lz tali assumpto con-

ficeri lz nō hēat curam aīaꝝ ſḃ Pau.qñ
rector p viā delegationis et cōmittit au
ctoritatē audiēdi:q2 hoc pōt ēt nō habē
ti curā aīarū. Et hoc verū niſi ſit ꝓhibi
tuſ ad exercitiū cure:vt peregrin⁹ ꝛ igno
tus.de cle.pere.p totū:q2 tunc nō tene
ret tal' cōmiſſio:q2 ad ſolū epiſcopū ptz
de cle.pere.c.tue:ꝛ.c.ſi. Et ſiſr dic qñ cō
mittitur religioſo cui a regula vel ſuo
prelato prohibetur. De hoc dic vt ſupra
Confeſſio.3.§.4.
¶ Qu[illegible] ſunt vicarij qui deputantᷣ ad
6 aliquā prouinciam aut dioceſim vel lo
cum.de quibus extra eo.ti.c.pe.ꝛ.16.q
i.adhcimus. Et tales vicarij iuriſditio
nales tantā ptātem habent qͣtum mē
ſuramus ex eoꝝ commiſſione.pro hoc ꝺ
priuil.accepimus:ꝛ.c.porro.
¶ Quidā ſunt vicarij qui ꝯſtituuntᷣ ad
7 oīa incūbētia prelatoꝝ ſolū reſpectu cu
re:ſed ēt reſpectu oīum incūbētiū : ꝛ eſt
dñia inter iſtos ꝓprie ꝛ offīales epoꝝ
q2 offīalī ſolū ꝯmittitᷣ cognitio cārū toti
us dioceſis:nō aūt inqͥſitio:correctio exe
ſuū:amotio a bñficijs:niſi ſpālr ſit eis ꝯ
miſſū. Vicarij āt generales oīa hec pñt
excepta bñficioꝝ collatōe: vt in.c. cū in
generali.eo.ti.li.6. Sz in italia rara eſt
dñia:ꝛ iō videatᷣ coꝝ ꝯmiſſio: vt ſciatur
auctoritas:ꝛ iſtos cōſtituit epꝯs ſine cō
ſenſu capli ſm Ho.allegat.c.ea noſcitᷣ
de his que ſi a prela.
8 ¶ Utrū vicarij tpales.ſ.ſecūdi tertij et
quarti poſſint aliū vicariū inſtituerᷣ:ſᷓ
ꝙ non.extra.eo.ti.c.cleros. Fallit i ar
chipreſbytero qui cū ſit vicarius epī in
ſpūalibus.ꝺ ofᷓ.archipreſbyteri.c.mini
ſteriū. Aliū tñ vicariū pōt inſtituere vt
ibidē dᷓ. Et intellige nō poſſe:niſi ſpūa
liter eis committatur.
¶ Utrum prelati poſſint vices ſuas a
9 licui cōmittere ſḃ ānuo cenſu:ſᷓ.ꝙ nō
ſine ſimonia.ex ne prela.vi.ſu.c.l.2.ꝛ.3
q2 ſicut ꝑ cōmiſſione iuriſditiōis nō lz
recipere certā pecunie quātitatē:ita ni
hilominꝰ lz recipere quotā ptēpuentuū
ſm Ho. Bñ pōt vicario tale ſalariū cō
ſtituere.imo ad hoc tenetᷣ.12.q.2.chari
tatē.hz ēt tal' vicariꝰ ius petēdi ſibi aſſi
gnari cōgruā portionē de redditibꝰ ec
cleſie ex quibꝰ comode poſſit ſuſtētari.
extra eo.ti.c.ad hoc ſm Ho. ꝛ iō poſſet
dicere, ego do tibi ꝓ ſalario tuo cētū
ꝛ totū lucrū habis mihi de exercitio iu
riſditionis ſm Inno.
¶ Que ſunt caſus in quibꝰ licite ꝑ aliū 10
ꝺſeruitᷣ eccłie:ſᷓ, ꝙ multi.ſ.ſi ꝑrochia
ſit lata ſi cecidit in infirmitatē ſine ſua
culpa debilitatē vel deformitatē : vł ne
ceſſitas abſentādi:ſeu vtilitas eccłie et
hmōi. Et de hoc habes.ś.Clericus.7.

v Vidua proprie ex ſignificatōe vocabuli ſui ſḃ
ethimologiam dᷓ que libet mu
lier ſine viro ēt ſi nunqͣ virum habuiſſz
quaſi ſine diuinitate. Et dᷓ a vi ꝙ eſt ſi
ne.ſicut vecors.ſ.ſine corde.ita dicit tex.
in.l.malum.§. viduas.ff.de ver. ſig.et
tex.eſt in.c.vidua.34.di. Et Gratianus
ibi qui vult ꝙ dicatur illa cuius maritꝰ
mortuus eſt. Dz intelligi ex communi
vſu loquendi. Et intellige ſi ab eo fuit
cognita:alś non vt ibi. Et ideo in qua
cunqꝫ materia etiam penali vſus loquē
di prefertur ꝓprio ſignificato verborū
ſiue proprium ſignificatum eliciatur ex
ethimologia ſeu ex diffinitione : ſiue ex
auctoritate iuris.l.librorū.§.ꝙ tñ caſ
ſius.ff.de legatis.3.ꝛ.l.cū delanionis
§.aſiam.ff.ꝺ fun.inſtru.ꝙ le.ꝛ.l.labeo
ff.de ſuppe.le.no. Bar.in.l. oēs populi
ff.de iuſti.ꝛ iure. Et Inno.in.c.olim.de
verbo.ſigni ꝛ glo.in.c.nonnulli. de re
ſcrip.

v Vilicus dicitur ville cuſtos:ꝛ qui fru
ctibus percipiendis ꝛ colligē
dis imponitur.ff.de inſtito.l.ſi cum vi
lico.

v Vindic tio Utrum ſit pec
catum:ſᷓ.ꝙ ad ſatiſfationē
aī irati ꝛ in malum proximi ſolum nū
qͣ licet immo eſt pctm̄ mortale.23.q.4.
ſi eccłia.ꝛ.c.qſqs xpianꝰ:ꝛ.c.ea vindi
cta. Si vero ſit ex zelo iuſticie ꝛ ad cor
rectionē peccatoꝝ:ꝛ ab eo q ex offō pōt
ſic meritoria eſt:vt i.d.c.ꝛ.q.5.nō vos.
¶ Utrum aliquis poſſit vindicare ſuā
iniuriam:ſᷓ. Hoſti.ꝙ non etiam ſi ſu
periorem non habet. vnde licet prince
ps non ſubſit legibus.l.digna vox.C.ꝺ
legibus. tamen ipſe delegat.de iudi.c.ſ.
qͣuis ipſe punire poſſet. Et ſic intellige
limita.c.olim.el.primo.ꝺ reſti.ſpo.c.ſi
gnificaſti.el.2.de homi.

Violētia

v **Violentia** que est filia auaricie. vide Rapina.

v **Virginitas** ſm Ri. in 4. dist. 33. dupl'r sumit̃. Primo modo im proprie p integritate carnis: ꝛ sic quilibet nascit̃ virgo: ꝛ istō nō est v̾tus. Secundo modo v̾ginitas sumit̃ p habitu quo volũtas determinat̃ ad respuẽdũ ꝓmpte ꝛ faciliter oẽm delectatōẓ veneream: etiã licitã: vt mens liberi⁹ spũalibus vacet: q꞉ vt dr̃. i. Cor. 7. Uirgo cogitat que dn̄i sunt vt sit sancta corpe ꝛ spiritu. Et hec est v̾tus. Et diffinit̃ ab Aug. li. de nup. Uirginitas ẽ in carne corruptibili incorruptōis ꝑpetua meditatio. i. ꝙ v̾go dʒ gerere in ꝓposito: vt in h̾ ꝑseueret ꝑpetuo. Et ex h̾ ptʒ ꝙ integritas carnis nō est de essentia virginitatis: sed est quidã eius decor accidẽtalis extrinsecus exñs q̃ perdi pōt sine diminutōe virtutis: vt patʒ. 32. q. 5. in prin. ꝛ. c. to. erabilius.

1 ¶ Utrũ virginitas sit virtus spãl'. R̃. ſm Ri. vbi. s̃. ꝙ nō. sed addit vltra castitatem ꝯiugalẽ statũ ꝑfectōnis: ꝛ magis placet ꝙ opi. illoꝝ q̃ volũt ꝙ sit v̾tus spãlis: q꞉ sic sequeret̃ ꝙ v̾tus amitti posset sine pctō. Nec valet responsio ꝙ votũ req̃rit̃ in virginitate: q꞉ nō est veꝝ: sed bene ꝓpositũ: qđ tñ posset mutari sine pctō aliis occurrẽtib⁹ de nouo

2 ¶ Que requirunt̃ vt amittat̃ virginitas. R̃. ꝙ requirit̃. Primo pollutio cõpleta. Ubi sciendũ ꝙ triplex humor de genitalib⁹ stillat. s. semen. Scđs humor similis semini q̃ est medius: ꝛ stillat qñq꞉ ex solo tactu vel auditu turpiũ. Terti⁹ est vrina. ꝑdit̃ aũt v̾ginitas p solam seminis resolutōem q̃ locũ coit⁹ supplet vel eius cõplet delectationẽ. Scđo requirit̃ vt amittat̃ ꝙ talis delectatio sit ex volũtate opante vel ꝯsentiẽte: vt nō dissentiente: vl' nō ꝙtũ pōt remittere. Alii tñ volũt ꝙ si etiã pollutio nō seq̃tur: vt in illis q̃ sunt añ tp̄s seminis: q̃ tñ explent coitũ: vel p turpẽ tactũ vl' cōmixtionẽ cũ alio ꝛ hm̄ōi amittat̃: ꝛ plʒ tñ recuperabit̃ p pniam.

3 ¶ Quid si ante pollutionẽ nec in ipsa interuenit volũtas: sed post est ꝯtẽta. R̃. perdit virginitatẽ: sed recupat̃ per pniam. Alii dicũt ꝙ nō recuperat̃ ex q̃ pollutio est secuta ꝛ cõsensus mentis: siue ante siue post. sed primum mihi videtur verius.

¶ Utrũ illi q̃ corrũpunt̃ in somniis vl' ebrietatẽ ꝛ hm̄ōi: amittãt. R̃. nō amittũt virginitatẽ ſm Tho. in. 4. di. 33. nisi hac intẽtōe fuerint dormitũ: vl' ne inebriauerint. Et idẽ dicẽdũ de hñtibus fluxũ seminis. ꝛ si post sint ꝯtẽti amittitur: sed per pniam recuperat̃. 4

¶ Utrũ puelle anteꝙ coituʒ possint explere aliquid carnale cõmittentes perdant virginitatẽ. R̃. ꝙ si sũt doli capaces perdũt quidẽ naturaliter solũ: sed per pniam recuperabũt. Si v̾o nō sũt doli capaces: sic nec etiã mentaliter ꝑdunt. dicit enim Alexã. de ha. i. c. ti. de luxuria. ꝙ quo ad mentẽ requirit̃ perpetuitas quo ad finalẽ corruptionẽ ment̃. q̃ vero ad corpus req̃rit̃ ꝑpetua incorruptio ꝙtũ est de volũtate mẽtis: alr̃ nō pōt esse virginitas. 5

¶ De ꝯsecratōe virginũ. vide. s̃. Cõsecratio virginum. 6

v **Virtus** nomen vel nobilitatẽ dat. de pe. di. i. §. final'. Et qđ sit. 32. q. 5. de pudicitia. vbi dicit gl. ꝙ est habit⁹ mẽtis bene ꝯstitute. de pe. di. 3. ille rex. et ꝙ virtutes sunt velamenta anime. de pe. distinc. 2. sapiens. ꝛ ꝙ sunt gradus etiam in eadem virtute. de pe. di. 2. §. hec que de charitate.

v **Vis** qđ est: ꝛ in quo differt a metu. vide. s̃. Metus. § vi. dr̃ etiã vis ꝓ ol violẽtia.

¶ Quotuplex est vis. R̃. duplex. Una dr̃ publica: ꝛ hec est que fit nedum cuʒ armis: vt. l. i. ff. de vi pub. sed etiã cum omni qđ pōt nocere: vt in. l. armatos. ff. eo. ti. Armatos nō vtiq꞉ solum intelligere debemus eos qui tela habuerit sed etiam eos qui aliud quo nocẽ possint. hec ibi. Et hac lege tenet̃ nō soluʒ in vi facta cum armis: sed etiã si armate intrat domũ vel possessioneʒ alteri⁹ sine cã legitima: puta p vsu venãdi itineris nauigationis vel mercationum vt in. l. i. ꝛ. 2. ff. de vi pub. Alia dr̃ priuata q̃. s. fit sine armis alicui ẽt coadunatis hoibus; vel si res debitoris sine iudicis auctoritate occupet̃. ꝺ hac plene h 1

per totum.ff.de vi priua.
2 ¶ Que pena inferētis vim.R.ꝑ vi pu
blica deportaꝛ:vt no.gl.in.l.q̄ dolo. in
fi.ff.de vi pu.Pro vi ꝑuata puniꝛ i ter
tia pte bonoꝝ ⁊ nō pōt esse iudex sena
tor vel aliū aliquē honorē hꝛe tanq̄ in
famis: vt in.l.i.ff.de vi pri.⁊ aliis alle
gatis in glo.in.c.cū dilect⁹.de or. cog.
3 ¶ Utruz liceat alicui hostiū aut muꝝ
frāgere ⁊ vim inferre.R.ꝙ si q̄s hꝫ pos
sessionē alicui⁹ rei pōt tam in ꝑsona i
pedientē q̄ in hostia ⁊ muros illi⁹ loci:
vt valeat vti iure suo:nedū iudex sed ⁊
q̄lz:vt in.c.i.de imu.no.Pa.qꝛ nō vult
aliq̄d de nouo:sed solū ius suū ḋfende
re: vel ꝑditā incōtinenti recupare. Si
ꝟo n̄ hꝫ possessionē i re aliq̄ lz hēat actō
nez ypothecariā vel aliā ad illā ꝯsequē
dā:tūc nō pōt:ēt si sit iudex vel ꝑlat⁹ ꝓ
pria auctate. Et isto mō loquiꝛ.c.eū q̄.
de ꝑben.li.6.⁊.l.si q̄s in tantā.C.vn̄ vi
Iste eñi nō dꝫ ꝓpria auctoritate violē
tiā inferre:qꝛ diceret sibi ius ꝯ.l.vni
cam.C.ne q̄s in causa sua.
4 ¶ Utruz liceat vim vi repellere.R.dic
vt.ꝯ.Defensio.siue inferaꝛ in ꝑsonā ꝓ
priam vel primi vel in rebus.

v **Visitationem** pōt fa
cere q̄lz hñs ordinariā iuris
ditionē in aliquos:sicut archieps i to
ta ꝓuincia.de censi.c.romana ⁊.c.ꝓpe
tuo.li.6.⁊ eps in sua diocesi.de of.or.
conquerente. Itē archidiacon⁹ ⁊ deca
nus.de cēsi.cū apl̄s.de of.archi.c.mā
damus. Itē abbates ⁊ ꝑlati religioso
rū visitāt monasteria ⁊ monachos ꝑm
eoꝝ instituta:vt i.c.pe.⁊ vl.de sta.mo.
Itē legati aplice sedis:⁊ q̄bus cōmit
tiꝛ a papa vel ꝑlatis ordīariis exñtib⁹
ipsis ipeditꝭ.10.q.i.epm.de of.or.c.inꝛ
cetera.⁊ eo.ti.c.si eps.lib.6. Quidā tñ
dicūt inferiores epis nō posse ꝑ aliū vi
sitare ꝯsuetudine obstāte:exceptis ꝑla
tis religiosoꝝ q̄ visitarēt ꝑ alios.
¶ Quez ordinē dꝫ tenere visitator.R.
1 ꝙ archieps dꝫ prio ꝓpriā diocesim visi
tare totā incipiēdo a caplo sue eccl̄ie ꝑ
mo: ⁊ sic tota visitata trāsibit ad alias
dioceses: vt dꝛ in.c.romana.de cēsi.li.
6. Siliꝛ faciat eps.Primo incipiendo
a suo caplo. Legati aūt de latere nō te
nenꝛ istum ordinē seruare ꝑm Io.nec
visitatores religiosoꝝ:sed seruabūt eo
rum statuta:vt dꝛ in.d.c.romana:⁊ ibi
vide qḋ no.
¶ Quō dꝫ fieri visitatio.R.ꝑmo dꝫ pro
ponere ꝟbū dei:⁊ demū de vita ⁊ ꝯuer
satōe ministrantiū in eccl̄iis ⁊ locis a
liis diuino cultui deputatis:ac ceteris
que ad offīm suū spectāt inq̄rat: ⁊ sine
iuramēto ⁊ coactōe ad eoꝝ emēdatōez
ꝑ salubria ꝯsilia inducat leuib⁹ ⁊ aspe
ris sicut sibi videbiꝛ expedire.Qḋ si de
aliq̄bus orta fuerit infamia ꝯ aliquez
ordinario denunciet ⁊ inq̄rat.Notoria
ꝟo corrigere poterit ⁊ punire:vt i.d.c.
romana. ⁊ ista forma est ḋ ꝑcepto oīb⁹
ꝑlatis ordinario iure visitātibus:exce
ptis religiosoꝝ ꝯsuetudinib⁹ ⁊ reglari
bus institutis:vt in.d.c.romana.
¶ Utrū visitator possit aliq̄d recipere 5
a visitatis.R.ꝙ sic ꝓcuratiōnē.Et ad
uerte ꝙ opꝫ ꝑmo ꝙ ꝓcuratio solū reci
piaꝛ. Scḋo solū a locis visitatis: ⁊ nō
ab aliis. Tertio ꝙ solū sit ꝑ victu illi⁹
diei:siue sit in victualibus: siue sit i pe
cunia. Quarto ꝙ tñ vna die vnā ꝓcu
rationē recipiat:siue vnā vl̄ pluries vi
sitet eccl̄ias. Quinto ꝙ ipse ordīarius
ꝑsonalr visitet:aliꝛ in istis ꝯcurrentib⁹
recipe nō pōt. Et si q̄d alio mō recepit
ipse vel de aliis familiaribus teneꝛ du
plū restituere eccl̄ie a q̄ illud receptū ē
infra mēsez.alioq̄n ꝑriarche:archiepi
epi sūt interdicti ipso facto ab ingressu
eccl̄ie. Inferiores ꝟo a ꝑdictis sꝛ suspē
si ab offō ⁊ bñficio donec dictū dupluz
restituāt:nec valet remissio vel dantiū
liberalitas:seu gr̄a eos liberare:nisi re
stituāt.hec colliguntꝛ ex.c.exigit.iuncto
c.felicis.de cēsi.li.6.⁊.d.c.romana.

v **Viciatus** corpore.vide
ꝯ.corpe viciat⁹

v **Vicium** vide supra.Pec
catum.

v **Unanimiter** de suo si
gnifica
to requirit nullā discrepantiā
qḋ ꝓbaꝛ in.c.bone.el.2.de post.ꝑla.et
in.c.si vnanimiꝛ.eo.ti.⁊ tenet Inno.in
c.cū in ecclesia.de cā pos.⁊ ꝓprie. et ibi
sequiꝛ Pa.

v **Uniuersitas** vide Col
legium.

Unctio

v **Nctio** extrema est vnū ꝺ
sacramētis eccle-
sie. de quo habes in. c. vnico. ꝺ
sacra vnctione.
1 ¶ Que ē eius materia. R. oleū: vt l. ꝺ.
c. vnico. Pe. aure. in. 4. di. 23. dicit opꝫ
sit oleū oliuaꝝ ꝛ ꝯsecratū ab ep̄o soluꝫ
nō ab inferiore: vt dicit Magister in
4. di. 23.
2 ¶ Que forma. R. ē illa ꝺ q̄ in ordīario
s. dicēdo p istā sanctā vnctionē ꝛ suam
pijssimā miaꝫ idulgeat tibi dn̄s q̄cq̄d
oculoꝝ vicio deliquisti. In noīe pr̄is ꝛ
filij ꝛ spūs sancti. Amē. ꝛ sic de ceteris
sensib⁹. Quis pōt eā ꝯferre. R. solus sa
cerdos: vt ptꝫ in. ꝺ. c. vnico. de ꝯ. sig. c.
quesiuit. ꝛ si vnus deficeret alter debꝫ
supplere vbi p̄mus omisit.
3 ¶ Quibus pōt ꝯferri. R. infirmis ex-
istētibus in p̄iculo mortꝭ. de q̄bus pba
biliter dubitabaꝭ de morte. pueris au
tē vel eūtibus ad bellū aut alio mō in
p̄iculo casuali mortis nō daꝭ ꝺm cōiter
doc. nec etiā amētibus: nisi añ amētiā
ipsam petiissent: ꝛ dādo nullā irreuerē
tiaꝫ facerēt. sed ꝛ ꝺm. S. Bo. in. 4. di.
23. tn̄ dꝫ dari infirmis q̄ in mortꝭ nō
sunt: ꝛ rōne vtētibus: ꝛ⁹ in articlo mor
tis existētibus ꝛ veniale peccatū hn̄tib⁹:
alijs nō.
4 ¶ Que ptes corpis debēt inūgi. R. ꝙ
instra q̄nqꝫ sensuū. s. oculi: aures: ma-
nus: nares: labia: pedes ꝛ renes. Mu-
lierib⁹ tn̄ nō vngunꝭ renes pp̄ honesta
teꝫ. Mutilati ꝯo vel ceci vngunꝭ in lo-
cis magis ꝓpinquis p̄dictis si nō hn̄t
predicta membra.
5 ¶ Quis effectus. R. ꝙ vel agit vel au-
get inuisibilē vnctōꝫ spūs sctī: si digne
accipiaꝭ: vt ꝺ: in. c. vnico. Aureo. in. 4.
dis. 27. ponit. 7. fruct⁹. Primus deletio
venialiū. Scd̄s diminutio pene debi-
te pctō mortali. Tertius gratie augmē
tatio: q̄ vi huius sacr̄i augeri hꝫ: nō tm̄
ex deuotōe ministrantis ꝛ suscipiētis: sꝫ
etiā ex ꝯtute operis opati misericordia
dei assistente operi suo: ꝛ aucta gr̄a au
getur ꝛ gl̄ia. Quartus ē iterior leticia
ꝛ robur ꝯ demonis insidias: q̄ potissi-
me tūc insunt. Quint⁹ artatio diaboli
ce ptātis: qꝛ nō est ita potēs sup̄ro isto
sacr̄o. Sexto corpis sanatio: vbi expe-
dit saluti. vn̄ in primitiua eccl̄ia multi
sanabanꝭ. Iaco: 6. Oro alleuiabit infir
mū. Septimus ꝓtestatio decedētis ꝙ
p̄māserit in fide militantis eccl̄ie: ex q̄
sicuo vadit ad eccl̄iam triūphantē tan
q̄ qui fideli̅r pugnant. Octau⁹ ꝺm. S.
Tho. in. 4. di. 23. tollit pctm̄ veniale et
mortale: etiam q̄tū ad culpā: dūmodo
nō opponaꝭ obex ex pte recipiētis.
¶ Utrū istud sacr̄m sit de necessitate? 6
R. ꝺm. S. Bo. in. 4. dist. 23. ꝙ nō: si tn̄
omittaꝭ ex cōtemptu dānabile est. sec⁹
si ex negligentia.
¶ Utrū sit stabile. R. ꝺm Tho. vbi. s. 7
ꝙ sic sine iniuria: et in eadē infirmita-
te: dūmō sit casus diuersus: puta ydro
picus: nūc est in articlo mortis postea
euadit: ꝛ durante infirmitate aliq̄ tp̄e
longo iterū venit ad articulū mortis:
pōt iteꝝ dari: qꝛ status ꝛ casus est di-
uersus: lꝫ sit eadē infirmitas.
v **Oluntas** bona vtrum
sufficiat sine
bono ope. R. vt. ꝺ. Intentio. §.
4. Un̄ dicit Amb. 86. di. c. nō satis est
bn̄ velle: nisi studeas bn̄ facere. facit in
arg. c. 1. de eo q̄ mit. in pos. ꝛ in. c. cū ali
q̄bus. de sen. ꝛ re iu. ꝛ. l. p̄missor. §. ꝯsti
tuto. ff. de ꝯsti. pe. vide gl. in. ꝺ. c. l.
Additio Mala ꝯo voluntas q̄
ad pctm̄ sufficit: sꝫ quo
ad incurrendā penā iuris q̄ iponiꝭ ip-
so facto non sufficit nisi ꝑfecto actu: vt
disputat Io. an. in mer. in regl̄a in pe-
nis. de reg. iur. li. 6.
¶ Utrū volūtas hoīs duret post mor- 1
tē eius. R. ꝙ sic. patꝫ in. c. si. de p̄car. ꝙ
nō expirat morte ꝯcedētis. sec⁹ de bene
placito: qꝛ illud expirat p morte. c. si ti
bi gratiose. de rescrip. li. 6. Et hec not.
qꝛ faciunt ad questionē. Iudex posuit
aliquē ꝯsiniatū donec reuocaret. mortꝭ
an expiret ꝯfiniū. dic ꝙ nō. in. l. Etesi-
mus. in fi. ff. ꝺ ver. ob. p Bal. in prima
ꝯsti. ff. ꝛ in. l. i. ff. de postul. ꝛ p Sali. i
l. in emētis. C. de ꝯhen. emp. ꝛ in. l. hec
vēditio. ff. de ꝯhen. emp. Itē ad q̄stio-
neꝫ: ꝙ p̄or claustralis nō reuocaꝭ mor-
te abbatis: lꝫ posset reuocare quādo vo
luisset: ꝛ ad p̄dicta est tex. clarus in. ꝺ.
c. si tibi gratiose.
¶ Quot modis ꝺꝛ voluntas bona. R. 2
ꝙ volūtas accipiꝭ tripl̄r. Primo p poten
tia aīe: ꝛ sic est bona ex ꝯtute ꝛ habitu

bono. bonū eī̄ est qd̄ hȝ qualitatē bo-
nā. i. topicoꝝ. Scd̄o accipit̄ p̄ habitu
siue dispositiōe seu affectōe volūtatis
derelicto ex actu volūtatis siue exvsu:
ꝛ hec bona. vel mala ſm actōnes q: ta
les generant̄ hītus vel dispōnes: q̄les
sūt act⁹. 3. eth̄i. Tertio accipit̄ p̄ actu ipsi
us volūtatis potētie: ꝛ iste ē bonus ex
ordie ei⁹ sufficiēti ad debitū finē. ꝛ vt h̄
sit quattuor requirunt̄. Primū q̄ finis
sit bon⁹ in se. Scd̄m q̄ sit ip̄e finis me
lior his q̄ appetunt̄ pp̄ ip̄m. Vnd̄ dicit
Aug. 9. de ciui. dei. c. 5. q̄ q̄ laudāt deū
pp̄ pecuniā nō hn̄t bonū finē neqȝ bo-
nā volūtatē. Tertiū q̄ illa sint ſm rō-
nem rectā ordinabilia ꝛ apta ad talem
finē ꝯsequendū. Quartū q̄ volūtas or
dinātis rōne neglecta ordinet vel velit
bona in gn̄e in ōrta ad bonū finē. a lit̄
his deficiētibus nō erit bona volūtas
hec ex. S. Bo. in. 2. di. 38. q. 1. ar. 1.
¶ Vtrū vnius solius bōe volūtatis sit
5 vnus solus finis. R. q̄ sic. s. p̄ncipalis.
Vn̄ sciendū q̄ actus pōt h̄re plures fi-
nes tripl̄r. Primo q̄ vnus sit sub alte-
ro ꝛ p̄pter illū. Scd̄o q̄ vnus sit p̄nci
palis finis: alter nō p̄ncipalis: ita tam̄
q̄ nō p̄ncipalis nō refert̄ ad p̄ncipalē.
Tertio q̄ vterqȝ sit p̄ncipalis. Exēplū
de eo q̄ vadit p̄ distributōib⁹ ad eccl'iā:
q: aliq̄n intēdit p̄ncipalit̄ dei honorē:
ꝛ cū hoc simul h̄re pecuniā ad h̄ vt ad
dei honorē illā distribuat: vel in alios
vsus licitos ꝯuertat. Aliq̄n intēdit dei
honorē. ꝛ vult simul acq̄rere pecuniā:
ita tn̄ q̄ acquisitōȝ pecunie nō redegit
ad honorem dei: nec etiā pecuniā illā
finē p̄ncipalem statuit: q: eā p̄pter se
nō diligit: q: si etiā nō daret̄ iret: nec p̄
pter eā habendā aliq̄d ꝯ deū cōmitte
ret. Aliq̄n intēdit deo placere ꝛ simul
etiā pecuniā acq̄rere: vt possit thesau-
rū suū augere ꝛ in eo delectari. Primo
mō ire ad ecc'iam est meritoriū: ꝛ per-
tinet ad bonā volūtatē. Scd̄o mō non
est bone volūtatis loquēdo formaliter
nō tn̄ et sic repugnat q̄n in ea stare pos
sit. Est eī̄ ibi peccatū veīale nō morta
le. Et hoc est qd̄ dicit. Aug. lib. de ꝯfes.
minus te amat qui tecū aliq̄d amat:
qd̄ nō p̄pter te amat. Tertio modo ē ꝯ
bonā volūtatem: q: nemo pōt duob⁹
dn̄is seruire. Mat. 6. Cum eī̄ sit vnū
solū verū bonū: qd̄ quietat humanum
desideriū: oportet q̄ volūtas ad hoc vt
sit bona ꝛ recta statuat sibi vnicū finē
vltimum. hec ex. S. Bo. in. 2. disti. 38.
ar. 3. q. 1.
¶ Vtrū bonitas actualis volūtat̄ ad- 4
dat aliquā bonitatē sup bonitatē ip̄i⁹
habitus gr̄e. vide. s. Intētio. §. 5.
¶ Vtr̄ teneamur ꝯformare volūtatē 5
nostram volūtati diuine in volito. R.
fuit diuersa inter theologos opinio in
p̄mo sen. di. vl. Sed ista videt̄ mihi ve
rior. s. q̄ teneamur ꝯformare q̄tum ad
illa volita que exprimunt̄ a deo signo
p̄cepti in lege explicite vel iplicite: vel
que nobis manifestaret sic velle ꝯ pre-
cepto. Sed q̄tū ad alia ꝯsiliū est nō p̄
ceptū. ꝯsiliū dico si sunt exp̄ssa sb̄ signo
ꝯsilij tacite vel expresse. Si ū̄o nō sūt
exp̄ssa: nec etiā de cōsilio tenemur: nisi
conueniat nobis illud velle: sicut dicit
Aug. in ench. c. 60. Aliq̄n inquit bona
volūtate vult hō qd̄ nō vult deus. Si
cut bonus homo vult patrem viuere:
quem deus vult mori. ꝛ glo. illa super
ps. que dicit. Cor tortū habet homo q̄
nō vult qd̄ vult deus. Intelligit̄ ꝯ his
que nobis patēt: q̄ de p̄cepto vult nos
ea velle.
¶ Vtrū teneamur ꝯformare volūtatē 6
in modo volendi cū deo. R. ſm Alex-
lombar. in. 1. di. 48. q̄ nō absolute: q: si
hō honorat patrē suū non ex charitate
sed ex beniuolētia nō peccat: sed tn̄r cō
ditionaliter. s. si vult mereri vitā eter-
nā. S. Bo. in. 1. di. vl. dicit q̄ tenemur
ꝯformare volūtatē nr̄am volūtati diui
ne in mō volendi affirmatiue. s. p̄ loco
ꝛ tp̄e: q̄n vȝ tenemur exigē in actū cha
ritatis: q: sicut tenemur q̄ nunq̄ ꝯtria
velim⁹ deo. s. ex libidine cuȝ de⁹ velit ex
charitate. Ita tenemur vt sub eadē rō-
ne velim⁹ p̄ loco ꝛ tp̄e: ꝛ hoc si hēmus
charitatē. Si aūt nō habemus nō tene
mur: q: tenemur facere qd̄ in nobis ē:
vt eam habeamus: ꝛ hoc pro loco ꝛ tē-
pore: vt dictū est. Et si querat̄ q̄n locus
ꝛ tempus est: dicit idem Bo. ibidem.
q̄ est quando dominus visitat talem
interiori locutione vel exteriori predi-
catione: vel aliquo tali in quo est opor
tunitas redeundi ad cor. Vnde tunc si
negligat incidit in contemptū ꝛ omis-

tionis pctm. Alex. vero de ales. 2.2. tra-ctatu de negligētia. q. 8. dicit ꝙ qñ pec-cator cogitat ꝺ pc̄o suo ꝙ sit tm̄ maluz et graue ꝛ cōuertit super ipʒ ꝛ excitat a gr̄a dei ad cōuertendū: q꞉ hoc mō exci-tat eū qñ fac̄ peccatorē cogitare ꝺ pc̄o suo tūc tn̄r actu dolere de illo: ꝛ si non dolet ꝛ cōterat: tūc peccat p negligētiaʒ ꝛ inouat pcm̄ aliquod qꝺ est negligētia mortal. Hec ille. Et sic pʒ qñ tn̄r cōfor-mare volūtatē in mō volēdi cū deo de precepto. qꝺ non bene.

v Votum ſm Ri. in. 4. di. 38. ar. 3. q. 2 est ꝑpositi super errogātis ꝑmissio deo fa-cta ꝑꝑ bonū finē ex ꝺliberatōe firmata

1 ¶ Notāter dr supererogātis boni: q꞉ i vo-to de re necessaria ad salutē nō ꝓprie i-uenit rō voti. Rō: q꞉ votū ꝓprie loquen-do est qd volūtariū respectu p̄ncipii a q̄ procedit ꝛ respectu eius qꝺ vouet. lʒ lar-ge dicat votū qꝺ fit de necessario ad sa-lutē. de quo habet. 17. q. i. c. Unde grau-ius peccat qui preuaricat preceptū diui-num qꝺ vouit: ꝙ qui non vouit.

2 ¶ Secundo dr notāter promissio deo facta: ad dr̄iam ꝑmissionis fcē hoi que non ꝓprie hʒ rōem voti. Nā sol' deus ē cui se totum homo pōt obligare: q꞉ so-lum ei cōuenit potestas sup totū homi-nē: ꝛ iō ꝓprie votū fit de eo qui totū ho-minē obligat. Sanctis vero q꞉ aliquo modo conuenit potestas super totū ho-minem inꝙtum per eoꝝ oratiōes tota salus hominis ꝓmouet. Jdeo fit eis a-liquo modo votū: non tn̄ hn̄s plene rō-nem voti: nec est necesse ꝙ ista ꝑmissio exprimatur ore: sed sufficit ēt si fit i cor-de quo ad deuʒ ꝛ conscientiam.

3 ¶ Tertio dicitur notāter ꝑꝑ bonū finē ad excludendū vota que fiunt ꝑꝑ malū finē: vt cū quis vouet se ieiunaturuʒ vt possit interficere inimicū ꝛ hmōi que si valent: sed grauiter peccāt talia vouen-tes. Sicut nō valeret votū factuʒ de re mala: q꞉ de' ñ acceptat aliq̄d ꝯtra se:

4 ¶ Sed quid si vouet ꝑꝑ finem indiffe-rentem? R. ꝙ valet accipiēdo indifferēs respectu ademptionis vite eterne: sicut cum quis vouet aliq̄d ꝑꝑ aliqꝺ bonum tꝑale qꝺ tn̄e nō est vtilius ei ad vitā e-ternā ꝙ carere eo. Si tn̄ ventret casus ꝙ esset malum: tunc non obligaret: vt in voto Jepte.

5 ¶ Utrū votū possit fieri de re inutili ad salutē? R. ꝙ nō de iure: q꞉ qꝺ nō est ad dei honorē nec vtil' ad salutē offerentis per quācūq꞉ circūstātiā additā nō acce-ptat de': ꝛ iō tal' obligatio nō tʒ ipo iu-re. Et sic sunt vota stulta mulierū. s. ꝺ n̄ pectināndo caput in sabbato ꝛ hmōi nō comedere de capite aliquo ꝑꝑ decolatō-nē Johannis baptiste ꝛ hmōi ſm Alb. ꝛ Rai. poti' sunt frangenda ꝙ seruāda. Tutius tn̄ credo si peteꝛ dispēsationeʒ seu declarationem a confessore saltem propter reuerentiam.

6 ¶ Quarto dr ex deliberatione firmata ad differentiā votorum que fiunt ex sur-reptione ꝛ sine deliberatione. sicut faci-unt aliqñ aliqui in angustiis que non obligant ꝺ necessitate: sed tn̄ ex quadā congruitate. Jdeo contra ipsa venire ēt ex propria auctoritate non est peccatuʒ mortale. Et qñ hoc fit potest perpendi ex hoc quando statim transacto pericu-lo seu angustia sunt male contenti se ta-le votum emisisse: quia videtur indeli-berate factum. Secus quando delibe-rate: vt euadant periculuʒ vouent: quia obligātur.

7 ¶ Additur. 5. ſm aliquos per intentio-nem obligandi se ad implendū promis-sum: quia ſm eos sola deliberatione nō firmat promissionem. Et lʒ Ri. in. 4. di. 38. a quo predicta sunt extracta non fir-met se in hoc: sed pertranseat solum re-citando: tamen mihi videtur ꝙ verissi-me requiratur eo modo quo infra dicā s. saltem tacite: sicut tenet glosa in. c. lit-turam. eo. ti. Unde debes aduertere ꝙ votum habet diuersos status secunduʒ quos diuersa sortitur vocabula ꝛ effe-ctus. Primus status est in origine. s. cū quis disponit boni facere: ꝛ tunc dici-tur deliberatio de qua dicitur decimas-ptima. q. prima qui bona agunt: ꝛ hoc confringere non est peccatum. Secun-dus stat' est ꝓcessus cum ꝓcedendo pro-ponit firmiter se facturum: ꝛ tunc dici-tur propositum decimaseptima. q. pri-ma nos nouimus. et sic non obligat ad mortale: sed veniale vt patet in. c. littera-turam. de voto. Et sequitur ibi Pa. et etiam videtur glosa hoc tenere ibidem si bene tota legat: ꝛ glo. 17. q. i. in sum.

s3 allegēt Hug. tenere q̄ peccat morta
liter talis: s3 nō loquit̄ in isto cāu: sed d̄
eo q̄ fecit votū in corde: l3 ore nō exp̄sse
rit: vt p3 si bene attēdat. Sequit̄ etia3
hoc Archi. in. d. c. q̄ bona. s. q̄ nō obli-
gat̄ ad mortale. Terti⁹ stat⁹ est cōsuma
tōis. s. cū qd' firmit̄ ꝓposuit ꝑmittit aio
obligādi se: q2 nemo obligat se nisi qui
animū obligādi se hūit. l. obligationu3
la. i. ff. d̄ ac. ⁊ ob. ar. l. si ego. ff. si cer. pe.
nec ēt sufficit hr̄e animu3 obligādi se:
nisi se ꝑ ꝑmissionē obliget: siue promis
sio fiat corde siue ore. Et id iura q̄ vidē
tur dicere q̄ ꝓpositū delibератū siue ab
solutū obligat: vt in. c. nuptiaꝝ. 27. q. i.
⁊. d. c. qui bōa agūt: ⁊ in. c. cōsuluit. de re-
gula. cū simulib⁹ intelligēda sūt de ꝓpo
sito cū ꝑmissione firmato im Pa. in. d.
c. lfaturā. Qd' no. q2 facit ad multa. Ad
uerte tñ q̄ l3 ꝑmittēdo si habuerit ani-
mū expresse obligādi se: si tñ nō hūit a-
nimū cū ꝑmittebat nō obligari ex tali
ꝑmissione nihilomin⁹ obligabit̄: q2 ta-
cite itelligit̄ obligatio. Quāuis stat⁹ vo
ti ē solēnizatōis. s. qñ fit ore alicui hoi:
vel solēnizat̄ ꝑ aliquē institutū ab eccle
sia: vt est ordo sacer ⁊ religiōis ꝓfessio.

8 ¶ Quot sūt gña votoꝝ. R̄. q̄tū ad nos
spectat duo. s. simplex: ⁊ ē hodie omne
aliud votū a voto solēni: q̄tūcūq3 cū mł
tis solēnitatib⁹ sit fcm̄. Aliud dr̄ solēne
⁊ istud ē solūmodo illud qd' solēnizat̄ ꝑ
susceptionem sacroꝝ aut ꝑ ꝓfessionem
tacita3 vel expressa3 factā alicui de reli
gionib⁹ approbatis: vt no. in. c. vnico d̄
voto. li. 6. Et de hoc vide. s̄. Nouitius:
⁊. s̄. Religiosus. ⁊ Professio. Itē votoꝝ
quoddā puꝝ siue absolutu3. s. sine aliq̄
cōditiōe fcm̄. aliud cōditiōale: vt cū q̄s
vouit facere sic si de⁹ dederit mihi salu-
te3 corpis vel filiū ⁊ hmōi: ⁊ tūc nō ob-
ligat nisi extāte cōditiōe. de cōdi. appo.
c. verum: ⁊ textus a contrario in. c. vni
co. 32. q. vlti.

9 ¶ S3 nun q̄d l3 facere votum sub tali
conditōne. Inno. tenuit q̄ nō: q2 vult e
mere sanitatē a deo pro tēporali. Facit
c. qui studet. i. q. i. S3 ego credo q̄ nō
sit illicitū: q2 cū deo simonia fieri nō p̄t
R̄e: q2 dedicare deo aliq̄d etiā sub cōdi
tiōe ē spūale. Sed spūale pro spūali p̄t
cōmutari sine simonia. c. ad questiōes.
de re. permu. Et hoc sequtur Ho. ⁊ Pa.

in. c. scripture. de voto. alle. c. medicina
de pe. di. i. vbi dicitur. Peccata tua ele
mosynis redime: ⁊. i3 q. 2. aīe defūctoꝝ

10 ¶ Utrū faciens votū sub cōditiōe ex cu
ius culpa cōditio nō ipletur teneatur?
R̄. Ric. vbi. s̄. ar. 3. q. 5. q̄ sic. ar. c. sicut
ex litteris. de spon. vnde ille qui fecit vo
tū vt deus eū p̄seruaret ab aliquo pec-
cato: si nō facit qd' i se ē vt p̄seruet̄: sic fe
cisset si votū nō emisisset vel sicut itēde
bat facere quādo votū emisit: vel si volū
tarie se p̄cipitat in peccato: nihilomin⁹
obligatur voto iā facto.
¶ Utru3 votu3 sub conditiōe qua3 q̄s
nollet ipleri obliget? R̄. Ricar. vbi. s̄.
q. vltima. q̄ votu3 factu3 sub conditiōe
de re bona ⁊ propter bonu3 finem qd' vo
uens intendit consequi per executionē
illius boni quod vouit est obligatoriū
extante conditione: siue illa cōditio sit
bona siue mala: siue vouens illā mala3
conditionem velit impleri: sicut cum
quis volens concubere cum muliere
vouet religionē intrare si sibi cōsenserit
i illo malo facto: siue nolit eā impleri:
sicut cum quis horrens aliqd' malum
cōmittere vouet si cōmiserit itrare reli-
gione3. Et quāuis nolit etiā absolute i
trare religionē: imo abhorreat: nō ꝓ-
pterea min⁹ obligat̄: q2 nō requiritur
q̄ absolute aliq̄d velit: sed q̄ velit. ⁊ po
test quis velle sub conditione: quod tñ
nollet absolute.

v Votum. 2. quis pōt facē: R̄. q̄ quil3 q̄ est
sane mētis ⁊ sui iuris q̄ ad illd'
qd' vouet ⁊ nō ꝓhibit⁹ a iure. ex quo p3
q̄. 8. sunt qui vouere nō pñt.

1 ¶ Primo episcopi ⁊ alij alij superiores
prelati nō possunt facere votum quo vi
culum inter ipsos ⁊ ecclesias suas dis-
soluatur sine lnia pape. de renū. nisi cū
p̄sidet. vel quo diu ab ecclesia sua hēat
absentari. de voto. c. magne. si tamē fe-
cerit votū ꝑegrinatiōis soluet expēsas
quas fecisset in eundo ⁊ redeūdo: ⁊ la-
bore3 vigilijs ⁊ orōnibus cōpensabit vt
valeat in sui p̄iudiciū. ſm q̄ no. i. d. c.
magne. Nō pōt ēt facere votū quo gra
ue preiudiciu3 fieret ecclesie sue. 8. q. i.
clemens. in alijs autē sic ex quibus pre
beat bonum exēplū.
¶ Scdo clerici bñficiati i bñficijs i q̄- 2

bus requirit̃ residentia nõ possunt fa-
cere votũ longe pegrinationis sine licen
tia epi. dictis. c. magne. 7. c. nisi cũ prideẽ
de cõse. di. 5. nõ oʒ el. 2. posset tñ facere
votũ religionis: vt. s. Religiosus. §. 12.
Et sm aliquos de accipiendo crucem. c.
ex multa. de voto. qꝛ videnṫ licẽtiari a
papa quo ad illos qui possunt eẽ vtiles
terre sancte. sed cõtrariũ. s. ꝙ nõ pñt ni-
si tpe generalis passagij est verius sm
Ho. 7 Pa. in. c. fi. de voto. soluent tñ ex
pensas 7 redimẽt laborẽ sm ꝙ dictuʒ
est de epis. In alijs aũt libere possunt.
3 ¶ Tertio religiosi nullũ votũ facẽ pñt
Rõ pp altitudinẽ religionis ita iuꝫ sta-
tuit. 20. q. 4. monacho. nõ lʒ vouere sine
cõsensu abbatis. Si tñ vouerit: frãgẽ-
dum erit. Et placꝫ magisꝫ opinio eorũ
qui distingũt an possũt sine pĩudicio
prelati: qꝛ a monachis 7 religiosis ẽ ab-
dicatũ velle 7 nolle. Et iõ non credo ꝙ
possint vouere sine peccato: nisi presup-
ponãt cõsensuʒ prelati tacitũ: nec qd vo
ueant exequi debẽt: nisi habeãt ɔsensuʒ
expressum plati si eius pñtia haberi pt
nisi sit de quo nullũ preiudiciũ fit prela
to vel regulari vite. Et hoc sequiṫ Ri. l.
4. 7 Tho. sa se. q. 88. 7 Ray.
4 ¶ Quarto abbates 7 prelati religiosoꝝ
non pñt facere votũ p qd pĩudiciũ gene
reṫ in eoꝝ officio sine licentia suoꝝ supi
orũ. 18. q. 2. abbates. de alijs vero pos-
5 sunt vouere.
¶ Quinto filiusfamilias nõ põt voue-
re aliqd qd sit cõtra regimẽ domꝰ vel fa-
milie seu de ptinẽtibꝰ ad illã: nisi d licẽ-
tia patris: nisi votũ religionis. ar. l. 2. ff.
de pollici. 7 votũ terre sancte quod põt
c. ex mlta. ex eo. Itẽ oẽ votũ quo nihil d
rogaṫ cure 7 regimẽ rei familiaris. Itẽ
si habet peculiũ castrẽse vel quasi de illo
põt vouere: qꝛ in hmõi est sui iuris.
6 ¶ Sexto ipubes nõ põt facere votũ re
ligionis ẽt de consensu patris: 7 si facit
etiã nõ tñr ẽt post pubertatẽ qualitercũ
qꝫ intẽderet cũ fecit. c. ad nostrã. de regu
la. requiriṫ em̃ pubertas ɔpleta: vt. s.
nouitꝰ. §. 1. Tho. sa se. q. vi. tʒ ꝙ si ipu-
bes hʒ vsũ rõis ꝙ obligaṫ q̃tũ ẽ ex se: ni
si irriteṫ. de q̃ dicto ego dubito: qꝛ cõtra
ĩ͛m est tex. in. c. 1. de regula. li. 6. Ubi il
le q̃ fecit pfessionẽ añ. 14. ãnũ libere pt
redire ad seculũ: qd nõ esset si aliqualiṫ
teneret. alia aũt vota facere põt filꝰ 7 fi-
liusfamilias si est doli capax: 7 sane mẽ
tis. c. 2. de voto. Uerũtñ tutores pñt ir-
ritare: 7 ẽt curatores: si votũ est reale vs
qꝫ ad. 25. annos nisi veniret accessorie:
vt in intrãte religionẽ cũ quo trãseunt
bona sua si tñ ratũ hʒ in pubertate tñr
sm Tho. sa se. q. 88.
¶ Seruꝰ qui nõ põt facere votũ de ope 7
ribꝰ corporalibꝰ aut tpalibꝰ i preiudiciũ
dñi sui: qui quo ad talia est ei subiectuſ
De spũalibꝰ vt dicere orõẽs 7 hmõi que
nullũ pĩudiciũ faciũt dño põt. ar. c. rela
tũ. de sen. excõ. 7. c. si seruꝰ sciẽte. 54. di.
¶ Octauo vir 7 vxor nõ pñt facere vo- 8
tum p qd preiudiciũ genereṫ alteri quo
ad dbitũ rddẽn. qꝛ quo ad h͛ sunt partes
c. gaudemꝰ. de diuor. Et ideo cũ vxor nõ
possit vouere abstinẽtiam sine cõsensu
viri. vt in. c. manifestũ. 7. c. voluit. 33. q.
5. Siliṫ nec vir sm Inno. Sed Pa. i. d
c. scripture. tenet ꝙ vir aliqd votũ absti
nentie facere põt: dũmõ nõ sit in pĩudi-
cium vxoris. Sʒ vxor nullũ põt facere
sine consensu viri. imo dicit q̃ si vir cõ-
cessit: ꝙ nihilominꝰ poterit reuocare: lʒ
malefaciat: nec vxor poterit ɔtradicere:
vt est tex. i. d. c. manifestũ. 7. c. noluit lex
Sed ego teneo ꝙ sicut vxor nõ põt ali-
quid in preiudiciũ viri vouere: vt de ab
stinentia: dormire cũ camisia: surgeꝛ ad
matutinũ 7 hmõi: sic nec vir: nec in hoc
sunt ipares. sʒ quo ad elemosynas 7 ea
que ptinẽt ad curaʒ rei familiaris sunt
bene ipares. Et ideo p regula teneẽ sic
videtur velle glo. in. d. c. manifestum. ꝙ
vxor põt vouere ea que nõ sunt in pĩu-
diciũ viri 7 econtrario vir. Unde si vxor
habet preter dotẽ põt facere votũ de ip-
sis dãdis 7 similia. Uerũ est ꝙ caueat ne
in scandalũ viri aliquid voueat: nisi sit
scandalũ phariseorum: vt. s. dixi. Scã-
dalũ. §. 3. Fallit in voto peregrinatõis
in subsidium terre sancte. qd vir sine li-
centia vxoris põt facere. c. ex multa. de
voto. De voto religionis quõ tenet qñ
fit a viro vel vxore. vide. s. Matrimõ-
nium. 4. §. 9. cum sequentibus.
¶ Sʒ nũqd peccãt tales vouẽtes q̃ im 9
plere nõ pñt: Re. ꝙ si vouẽt 7 sciũt se nõ
posse vouere: 7 aduertũt de hoc: sic vide-
tur ꝙ peccẽt mortaliṫ nisi psumãt d vo
luntate eoꝝ quoꝝ interest. Si vero de

hoc non cogitant: sic nõ peccãt: q: sub intelligitur ꝙ volũt quãtũ in eis est: ⁊ multomagis nõ peccãt: si explicite hoc intendunt.

10 ¶ Utrũ prelat⁹: abbas: tutor: maritus: ⁊ hmõi peccẽt reuocãdo vota p̄fatoꝝ q̄ nõ potuerũt facere? R. ꝙ nõ: nisi cõsensũ eis dederint: q: tũc peccarẽt: licet prefati nõ peccent obediendo eis: vt in d.c. manifestum.

11 ¶ Pone ꝙ prefati votũ fecerũt anteꝙ essẽt sub tali ĩpedimẽto? R. ꝙ nihilominus nõ poterũt ĩplere.

12 ¶ Sed nũquid peccauerũt mortaliter tale impedimentũ acceptãdo. puta ep̄s q̄ anteꝙ esset ep̄s fecerat votũ religionis acceptãdo ep̄atũ: vel mulier cõsentiẽdo m̄rimonio. R. vt colligo ex. c. per tuas. de voto. ꝙ sic: si d' hoc aduertebat qñ tali ĩpedimẽto assẽsit. Si vero tunc nõ aduertebat: nec cogitabat ꝙ assũebat ĩpedimẽtũ quo votũ ĩplere nõ possꝫ sic nõ credo mortaliter peccauerit: licet debeat dolere ꝙ votũ ĩplere nõ põt ⁊ recõpẽsare in eo ĩ quo põt. Potuit bene forsitan peccasse mortaliter ex traditõe vt. ĩ. dicã. Excipit̄ ab hoc ille qui r̄ligionẽ assumit' q: nõ peccat: sed meret̄. ⁊ põt omnia vota istud cõmutare si vult. Et ipso iure erit absolutus sine alia dispẽsatiõe ⁊ auctoritate: vt no. Inno. ⁊ Pa. in. c. scripture: q: prima obligatio' v̄ cõfusa ĩ posteriori. facit qd̄ no. in Cle. si domũ. de reli. ⁊ vene. sanctorum.

13 ¶ Utrꝫ prefati existẽtes ĩ talibus ĩpedimẽtis fecerũt aliqua vota teneãtur implere sublato impedimento tali: puta filiusfamilias postꝙ fact⁹ ẽ sui iuris vel vxor mortuo viro: ⁊ hmõi. R. Inn. ⁊ Hug. ⁊ multi alij tenent ꝙ sic. Pa. in c. scripture. eo. ti. dicit se dubitare ꝑp̄ c. quidã. ⁊ c. placet. de cõuer. cõiu.. Ubi patet ꝙ maritus qui intrauit religionẽ ꝯtradicẽte vxore restitutus nõ tenet̄ ea mortua religionẽ intrare: q: emisit votũ tp̄e inhabili. ergo idẽ erit ĩ filiofamil̄. Ex quo cõmissionẽ voti nõ cõtulit ad tẽpus habile. Et ꝑ hoc videt̄ tex. ff. de pollici. l. 2. ⁊ facit qd̄ no. in. l. si non sortẽ. §. libertus. ff. de condi. inde. Et h̄ dicit vers⁹ Pa. Sed ego distiguo ꝙ aut votũ erat perpetuũ: ⁊ tũc aut fuit irritatuꝫ ꝑ eũ qui potuit: ⁊ sic ampli⁹ nõ tenet̄: nisi ad id ad qd̄ potuit se obligare: ⁊ iste proprie est casus ĩ. d. c. quidã. ⁊. c. placet. Nã reuocatus ille qui fecerat votuꝫ religionis sine licẽtia alterius cõiugis nõ tenet̄ illo mortuo redire ad religionẽ sed solũ viuere caste: q: illud potuit ꝑmittere. s. nõ exigere. Et ideo seruare tenet̄. Aut votuꝫ ꝑpetuum nõ fuit irritatũ. ab eo q̄ potuit. Et sic dic ꝙ soluta patria potestate vel vinculo q̄ impediebat tenet̄ illud ĩplere: ⁊ iste ẽ cãus c. cõsuluit. de cõuer. cõiu. vbi vir ingressus religionẽ vxore ipsiuꝫ nõ petente in vita: ea mortua cogitur stare in religione. Si vero votuꝫ nõ erat ꝑpetuũ: sed tẽporale sic nõ tenet̄: nisi intentio fuissꝫ ad obligãduꝫ se ad tẽpus illud faciẽdũ in quo poterat se obligare. Simil'r tenetur si qñ fecit votũ intendebat se obligare: saltẽ post solutã patriã potestatez. Uel si remoto ĩpedimẽto ratificauit: vt in. c. 2. in tex. ⁊ in glo. eo. ti. Si vero de nullo istoꝝ cogitabat: sed solũ de illo impellendo tẽpore patrie potestatis: sic si fuit irritatuꝫ nõ tenetur. Et ꝭm hanc distinctionẽ concorda opiniones contrarias.

V Otum. 3. quo ad obligationẽ. Et querit̄ vtruꝫ omne votuꝫ licituꝫ sit obligatoriuꝫ? R. Ri. vbi. s̄. ar. 5. q. 1. ꝙ sicut promissio licita facta cũ intentione obligandi se ⁊ ex deliberatione si acceptetur ab eo cui fit: ⁊ qui eaꝫ acceptare potest obligat promittẽtem: nõ tantuꝫ ex precepto legis diuine: sed etiaꝫ legis nature: sic cũ votuꝫ sit promissio: vt. s̄. dictuꝫ est: ⁊ deus illud acceptet cui fit: ideo est obligatoriuꝫ. extra de voto. c. 1ꝫ Fallit h̄ in quattuor casibus ꝭm eundẽ Ric. ibideꝫ. Primus propter impotentiam ĩplendi. Unde ille qui vouit ieiuniuꝫ qd̄ sine magno detrimento corpis seruare nõ potest: si facultas adeundi superiorem deest potest propria auctoritate frangẽ. ꝭm Tho. Sa. Se. q. 88. arti. 2. Peccat tñ vouens quod sibi est impossibile nisi speret fieri possibile. Secũdus propter auctoritatẽ dispensant̄ Intellige si subest legitima causa: alr̄s nõ: vt in. c. magne. eo. ti. ⁊ in glo. in. c. nõ est. eo. ti. Tertius ꝑpter defectuꝫ cõditõnis apposite. 32. q. 8. c. nõ solũ. ĩ si. vl' ꝑ

pter defectum cause principaliter mouentis: puta mulier fecit votum ieiunandi vt obtineret salutē filij qui moritur nō tenetur. Quart⁹ casus qñ id qd' tpe facti voti erat licitum: factum est illicitum postea: puta q: fecerat votum cōtinentie ante matrimonium post ɔctū non pōt licite denegare debitū petēti ꝛ huiusmodi. Et propterea dicit Tho. in. 4. eadem di. ꝙ quicquid votum fieri impediret si pñs esset obligationē ēt voto facto aufert. Qd bene no. Adde 5. qñ irritaꝝ ab eo q̄ pōt: vtputa plato: viro: ꝛ toro: ꝛ hmōi.

1 ¶ Utrū votum de minori bono sit obligato. R. Ri. vbi. s. ar. 5. q. 2. ꝙ nō. si est cum exclusione strictioris. Qd limita verū: qñ illud minus bonū nō est sufficiens ad salutē. s. ꝙ tunc non teneat. Secus si est sufficiens ad salutem: q: tunc tenet quantum ad illud: sed non quantū ad exclusionem maioris boni.

2 ¶ Qñ teneꝝ quis votum implere. R. Pa. in. c. non voti. de voto ꝙ statī: nisi auctoritate superioris q̄ sup hoc pōt dispēsare vt differat. ar. d. c. a ɔrio. Ri. vero dicit ꝙ si statī intendebat se obligare: sic statim tñr. Si vero ad tempus: sic ꝙ ꝙ se intendebat obligare faciet. Ego vero credo sic distiguēdum. Qd aut quis sic vouebat sic de implendo cogitabat vel statim vel ad tempus. Et sic obligaꝝ ꝙ ꝙ se obligare itendebat quando vouit Si vero de tpe ñ determinauit aut non cogitauit: aut si cogitauit: nō tñ ad illd se obligauit ex voto. Sic distiguēdum ēt: ꝙ aut differt q: deuotius ꝛ q̄tius aut comodius tardādo sperat implere et sic non peccat saltē mortalr. Et sic intelligo gl. veram. in. d. c. non ē q̄ dicit ꝙ in voto subintelligiꝝ si comode pōt ꝙtum vt non statim teneatur: ꝛ difficultas sicut in iuramēto sic ꝛ in hoc excusabit. Aut differt solum ex negligentia: ꝛ sic ē pbabile piculū imminēs pbabilitatis in implendo si tardaꝝ: vtputa q: vouit religionē: nisi hoc anno ingrediaꝝ postea ñ erit aptus vel non poterit: sic peccat mortalr differēdo si hoc aduertit. Si aūt tale piculum non immineat: vł si imminet ñ aduertit sic dicere ꝙ sit peccatū mortale differre videtur durum: ꝙuis forte sit verū. p ar. a ɔrio sēsu. d. c. ñ ē voti trāsgressor q̄ auctē apostolice sedis quod vouit distulit. ergo erit trāsgressor: ñ sine auctē differat. Et iō diceꝝ ꝙ aut iste excitaꝝ a gr̃a ad impleñ. qd pmi sit: puta q: sepius sibi ad mētem reducit ꝛ cogitat ꝙ illud dꝫ implere ꝛ hmōi. Et sic velle differre erit pctm̄ mortale: quasi a deo sit monit⁹ vt illud pficiat: ꝛ sic ɔstitueret i mora. Aut differt q: de eo ñ cogitat vel non recordaꝝ: ꝛ sic non erit pctm̄ mortale: nisi sit notabilr ꝛ valde longa dilatō. ar. eoꝝ q̄. s. dixi. Obligatio. §. 8.

3 ¶ Utrū ille q̄ vouit ad certū diē: puta ieiunare vigiliam assumptōis gl'iose virginis Marie immediate sequentem ꝛ huiusmodi: ꝛ non seruauit teneaꝝ alio die illud implere. R. Pa. in. c. p tuas. d voto. ꝙ sic: quasi obligatus ad duo: sicē ille qui obligaꝝ certo die dare decem alicui: si die statuto ñ dederit: tñ obligatus remanebit. Facit. c. cum dilecti. de do. ꝛ ɔtu. ꝛ. l. celsus. ff. d' arbi. §. 1. vbi iussus dare. ꝛ. infra. Kal. septembris dꝫ duo habere ɔcepta: vnum dandi decem: ꝛ aliud infra Kal. Et est tutior opinio ꝙ aliud tenere: nisi quādo vouēs non hēbat animum obligandi se, nisi ad illum diem: quia sic non tenetur alio die ieiunare: sed penitere de voto iā fracto.

¶ Utrum votū de ñ vouēdo aliq̄d nisi i scriptis vel in manu tal' ꝛ hmōi valeat 4 R. ꝙ Ri. vbi. s. ar. 2. q. 3. ꝙ sic: q: ñ simplr pꝛohibꝫ factōem voti: sed pcauet pcipitatōem. Et iō si ɔriū facit. s. vouēdo ñ i scriptis vel sine ɔditōe apposita peccat vt trāsgressor pmi voti: ꝛ sic ē mortale: ꝛ nihilominus tñr suare votum qd fecit sine illa ɔditōe: q: votū d nō vouēdo non obligat: lꝫ obliget votum ꝙ ñ vouebit nisi cū tali circūstātia: vt illd seruet i vouēdo.

¶ Utrum cessante causa propter quā 5 quis vouit obligetur. R. Ho. tenet ꝙ sic: licet sit facilior redemptio. allegat c. magna. §. si de voto. Bcfr. tenet ꝙ nō obligatur. per. d. §. fi. d voto religionis qd ex falsa causa non viciatur. c. dudum. de conuer. coniu. Sed ego dico ꝙ si causa erat finalis: ita ꝙ non intendebat obligari: ipa ñ extāte ñ obligaꝝ. c. cū cessāte. d appel. Si vero cā erat im

pulsiua vel inductiua: sic lz cesset obligabit nihilominus. Facit.c.ex pte.el.2.d puer.cōiu. In dubio dico ꝙ obligatur quādo ignorat si fuit finalis vel non.l. quicquid astringende.ff.de verborum obli. Nam in omni voto cā finalis videtur esse vt placeat deo: τ ideo alie cause videntur impulsiue: τ ideo ips cessantibus remanet obligatō.

6 ¶ Utrum quis possit obligare alterū ex voto suo. Re. ꝙ nō: nisi alter ꝯsentiat. Unde mat licet voueat ꝙ filius ieiunabit τ huiusmodi: nisi ipse consenserit n̄ obligabitur: sed quo ad res temporales bene posset obligare heredem suuz: sed non ad aliq̄d personale: si tempore non consentit: vt infra patebit.

7 ¶ Utrum ille qui non potest perficere votuz per se teneatur per alium perficere. Re. ꝙ non quia in omni voto intelligitur illa conditio generalis: si deo placuerit: si potero τ huiusmodi: etiam si non exprimatur: vt no. in.c. quemadmoduz.de iureiu. τ in.c. beatus.22.q.2. que si non extat tollitur voti obligatio: vt no. in gl. i.c. non est.eo.ti. Ad.c. ꝙ super his. de voto. responderi potest sm Panor. in.c.1. de voto. ꝙ loquitur qñ impedimentum non est omnino impeditiuum: sed solum difficultatiuum. Distiguit tamen Inno. in.c. scripture: eo.ti. ꝙ si q̄s vouit visitare terram sanctā pro subsidio impendēdo: ꝙ lz tunc visitare non possit: tamen subsidiuz tenetur impēdere meliori mō q̄ pōt. q̄si sit ad hoc obligatus. Et idē dicas i eo qui fecit votum visitandi. S. Iacobū τ aliq̄d dandi τ huiusmodi. Si vero solū vouit visitare ob deuotionē: tunc n̄ tenet p aliū exequi ipedimēto supueniēte. Pa. i.c. licz.eo.ti. addit aliā limitatiōem. s. ꝙ n̄ tenet nisi tpe voti emissi erat certus ꝙ ipedimētū erat ppetuū: q: sic teneretur p aliū iplere ne votū sit derisoriū. Secꝰ si n̄ erat certus de ipedimēto ppetuo: lz eū hēret tpe voti: q: tūc solū tñr ꝙ p̄mū comode poterit. ar. i.l. nepos pculo.ff.d ver.signi. licz Ho. indistincte velit ꝙ teneat p aliū qñ ipedimentum erat tpe voti. Sed videt verior opi. Pa. Addo τ tertiā limitatōez s. ꝙ n̄ teneatur p aliū vouz nisi pꝰ fuissz i mora i executiōe voti: quia tunc tūr vel ꝯmuetat vt redimere: vt pz Tenf.22. vbi d: ꝙ si mortuꝰ fuerit iputabit sibi i peccatuz. τ ar. l.2. in pn.ff. si quis cau. τ in c.fi. de iniur. 8

¶ Utrū hēs teneat iplere vota sibi imposita ab illo cuiꝰ ē heres. Re. ꝙ aut expresse assēsit: sic tñr: dūmō accepter hereditatē n̄ sub spe habēdi hēditatē solū ꝯsensit: als si simplr promisit sic teneret. Et ita itelligo. d. Anto. i.d.c. lz. Nec distiguo vt q̄dam an sit peregrinatōis vel abstinētie: q: qualecūqz sit tñr. Fac l. veteris.C.d cōmit. stipula. τ.C. vt ac. ab here. vel contra. de re. inci. l. vnica.c. q̄ super his: τ.c. licz.eo.ti. Si vero nō assensit hēs: tunc si votū ē psonale. s. obligans psonam suam n̄ tñr. Si vero ē psonale ad incertam psonam: puta mittere aliquē ad sctm̄ Iacobū: sic tūr. Silr si ē reale solum vt faceret mōasterium vestire paupes τ huiusmodi: sic ēt tñr. Itez si ē reale simul τ psonale τ expressum vtrūqz: vt ire ad sctm̄ Iacobū et ibi offerre.x: sic tñr ad offerenduz.x. sed non ad eundum vel mittēdum aliquē nisi sm ꝙ sup dixi in.§.7. qñ obligat p alium implere. Si aūt ē reale τ psonale: sed psonale expssum solum ē: vt puta ire ad sctm̄ Iacobum: lz accessorie veniāt expēse non tñr: q: sublato principali. s. ꝙ non teneatur ire: non tenetur ad expensas. Si vero nihil in hoc disposuit: sic dic ꝙ si defunctus tenebat per alium votū suuz implere: vt in casibus de q̄bus supra dictuz ē: sic similiter etiam tenetur. Et ad hoc ex q̄ adijt hereditatem: quia adeundo q̄si contraxit. Facit quod legitur τ notat i l.2.ff. de polli. τ in.l. more.ff. de acqui. here. p quo textus in.c. si heredes. de testa. Et hoc itellige inquantum vires hereditatis patiunt. Credo tamen ꝙ si filius grauaretur in legitima pro huiusmodi votis implendis ꝙ haberet causam legitimam impetrandi dispensatōnem.

¶ Quid de illo qui defuncto promisit 9 implere votum ab eo emissum. Re. ꝙ si in omni casu pmittendo intellexit personam suaz obligare: sic tenetur implē ob promissionem factam. Sed si propromittebat tanꝗ heres sperans hereditatem adire a qua mutato consilio postea abstinuit

postea abstinuit non teneť.ar: c.vene-rabilē.§.fi.de elec.Et no.Inno.⁊ Ber. in.d.c.licz.

10 ¶ Utruz ille q̄ vouit religionē aliquaz ītrare que euz non vult recipere sit absolutus.R̷.ſm Ricar.vbi sup̄.ar.p̄mo q.5.ꝙ si ītentio sua erat determinata solum ad vnā religionem:sic non tenetur aliam ītrare si illa eum nolit recipere:quia factum est ei īpossibile votū suum. Si vero ītentio sua erat īdeterminata:sic tenetur se tot religionibus offerre ꝙ vnam inueniat si potest que eum recipiat:nisi sit talis religio de q̄ probabiliter credit ꝙ si de ea cogitassz nullo modo intrare consensisset. nec credo ꝙ teneať per munduz discurrere vt vnam inueniat q̄ eum recipiat:q2 nec hoc cogitauit: nec ad hoc verisimilr̄ se voluit obligare.

11 ¶ Sed q̄d faciet ille q̄ indeterminate vouit religionem:cum tamen nullam inueniat que eum velit.R̷.Inno.voluit ꝙ permaneat sub obedientia episcopi ⁊ sit monach⁹ ei⁹.Sed ego hoc non teneo de necessitate:sz ꝙ pōt nubere et stare ī seculo.

12 ¶ Quid si dubitat an determīataz ītētionē hūerit vel ne. R̷.in dubiis tutior ps ē eligēda.c.iuenis.de spon.Et idem faciat sicut q̄ īdetermīate pmisit.

13 ¶ Utꝝ ille quem penitet eo ꝙ fecit votū peccet mortalr̄.R̷.ꝙ nō:q2 sicut āte votū poterat nō velle vouere: ita post potest nō voluisse vouere: dūmō puť īpleat ex q̄ fecit.

14 ¶ Utꝝ ille q̄ fecit votū de nō ītrādo religionem sit obligat⁹ ad nō intrādū.R̷ scd̄m Ri. ī quoľ.5.q.14.ꝙ nō:q2 sicut illicitū est iurare nō facere bonū: ita et illicitū ē vouere nō ītrare religionem q̄ ē maximū bonū. Ho.tamē distiguit ꝙ illectus nō pōt ītrare ⁊ votū obligat vt nō ītret illd̄ monasterium qd̄ propť lucrum habendū ipsum circūuenit et allicit: sed aliud monasteriū potest: vt 20.q.3.constituit.de cōuer.cōiu.dudū Inspiratus autem a domio potest ītrare.c.gaudem⁹. de diuor.Et placet.⁊ pbať.in.c.beatus:22.q.2.de iureiuran. Nec cures de dicto Gratiani.22.q.4.§. vltimo.in fi.q̄ nō est tenēd⁹ in hoc:vt ī fra patebit.

¶ Utꝝ ille q̄ hn̄s votū relgionis eligiť ī ep̄m teneať prius intrare.R̷.ꝙ sic:de voto.c.per tuas. 15

¶ Utꝝ ille q̄ vouit vnā religionem intrare possit aliam intrare.R̷.ꝙ non laxiorem:sed bene strictiorē.Et scd̄m distictionem de qua.s̄. Religio.6.§.34..excepto ꝙ tenetur petere licentiam si est strictior. 16

¶ Sz q̄d si de facto ītrat religionem laxiorē.R̷.tz īgressus ⁊ penitere dz de fracto voto.de regľa.c.q̄ post.li.6. 17

¶ Utꝝ ille q̄ vouit ītrare religionē satisfaciat voto si ītrat ⁊ postea egreditur R̷.ſm Ri.in.4.di.38.ar.8.q.2.ꝙ aut ille q̄ intrare religionem vouit actualiť pponebat ī religione manere: ita tn̄ ꝙ illud ppositū nō cadit sub voto:sz ip̄m comitatur tm̄. Aut actualiť pponit experiri:vt si sibi placuerit stet:sin autem egredietur. Aut de nullo istoꝝ cogitat actualiter:sz tm̄ vouet ītrare:q2 sibi videť bonū aīe sue. Aut dū vouet hz ppositū exeūdi postꝙ ītrauit. Si p̄mo mō vouet ⁊ ītrat ⁊ postea exijt:satisfecit voto.Et licet hoc dcm̄ nō pbet: Ri.potest tn̄ sic pbari.Nā vt dicit Henri.de.gan. ī.3.quoľ.q.19.lz q̄s ɔcipiat diuersa ppsita circa idē:puta visitādi limina sācti Petri pedib⁹ nudis die veneris:⁊ vni istoꝝ apponat votum:⁊ sub pmissione voti astringat se ad īplendū vnū illorū tm̄ lz alia maneāt absolute sub rōne ppositi tn̄ nō teneť ad ea sicut ad votum Sic ī pposito. Itē alia rōe posset pbari ꝙ satisfecisset sic:q2 sicut iuramētuz factū ī materia iuris recipit oēs limitationes iuris: sic ⁊ votum:cū ambulent pari passu:vt dixi.s̄.iuramentū.4.§.1. Ergo ītelligeť vt pbaret ſm ꝙ statutū est ī iure.Et cū hac opinione Ri. cōiter cōcurrūt theologi.imo plus dicit Ric. ibidē:ꝙ ēt si ītrauit aīo exeūdi cū volūtate tn̄ dādi opam:vt īmutet ppositū suū ꝙ satisfecit voto.Et idē dicēdū si vouit modo scd̄o.s.cū volūtate experiēdi: aut tertio mō.s.de nullo istoꝝ cogitās s.ꝙ satisfecit: Si tn̄ ītraret cū pposito exeūdi ⁊ nūꝙ dādi opam vt muteť suū ppositū:nullo mō apud deū satisfecissz q2 plus deus ponderat affectum ꝙ manum.14.q.5. Si.quid inuenisti.Et talť est in malignitate; nō īfirmitate: sicut

ille q̄ intrādo h₃ animū exeūdi: tñ mu/tādi si aliud ispiret. Si aūt quartomō q̄s vouet.s.cū ꝓposito exeūdi postq̄ intrauerit: hoc pōt eē triplicit̄. Primo q₂ vouet itrare vt exeat. Scdo q₂ vouet introitū ⁊ exitū. Tertio q₂ solūvouet itroitum s₃ cōcomitat̄ ꝓpositum exeūdi: ⁊ q̄cunq₃ istorū modorū illicitū ē votū. Uouere.n.vt exeat ē vouere pp finē malū ⁊ sic nō tenet votū: Uouere ēt introitu₃ ⁊ exitum ē temerariū ꝓpter cōiūctionē ptis male.s.exitus. Silr itrare religionem cū volūtate exeūdi ē pctm: ⁊ iō te/merariū si nō vult dare operam vt mutetur ꝓpositū suū.qd̄ bñ no. q₂ sepi⁹ in practica cōtigit.

19 ¶ Utꝝ votū factū ex metu obliget.vid̄ sup̄. Met⁹.§.8.

20 ¶ Utꝝ votū factū de re licita nō tñ vtili sit obligatoriū. R̄.ſm Ri.vbi.s̄.ar.6.q.3.q̄ non.vñ quando aliq̄s vouet aliq̄d qd̄ in vno casu pōt essevtile ad salutem ⁊ ī alio casu inutile: obligat̄ ad obseruantiā voti in illo casu in q̄ est vtile ad salutē: ⁊ ī alio casu inutile ad salutē nō: puta aliquis votū nūq̄ petere dis/pēsationē votoꝝ euenit casus q̄ ꝓba/biliter timet de trāsgressione alicuius voti sic pōt petē dispēsatiōe₃: ñ obstāte voto p̄fato. Sivero casus talis nō euenit: s₃ magis sibi expedit ad salutē ser/uare: sic t₃ votū p̄dictū: ⁊ nō poterit petere dispensationē nisi fuerit intētio vouentis.q̄ si non obligat ī omi casu nē obliget̄ in aliquo.

21 ¶ Utꝝ votū de aliquo faciendo vl̄ nō faciendo quo salus corporalis amittit̄ sit obligatorium. R̄.ſm Ho.q̄ non: vt puta q̄s vouit non comedere carnes: a medicis d̄r q̄ ē in periculo mortis nisi vtat̄: sic nō obstāte voto vtet̄. No.h̄ etiā Hugo.22.q.4.c.nō solū.

22 ¶ Quid de illo q̄ vouit dare vnā mensuram grani annuatim pauperib⁹ ⁊ ñ determinauit de q̄ mēsura. R̄.ſm Ho. q̄ arbitrio ei⁹ erit dare ad quam men/surā voluerit.ex̄ de censi.c.ex parte.vel dic q̄ ad eā de q̄ cogitauit.

23 ¶ Utꝝ vouēs ex duab⁹ cāis: puta vt visitaret romā ⁊ vt ibi inueniret germanū suū teneat̄ si vna illarū deficit: puta q̄ german⁹ inde recessit. R̄.q̄ sic.l.cel/sus.ff.de arbi. Intellige si intēdebat se obligare vna illaꝝ extāte: alȝ nō.

¶ Quid si quis fecit duo vota diuersa 24
R̄.scd̄m Tho.in.4.di.38.q̄ si vtrūq₃ potest seruari tenet̄. Si vero sūt incōpossibilia: seruet mai⁹ ⁊ satisfaciat de minori scd̄m arbitrium prefati. Potest etiā dici q̄ non peccat q̄ votum in maius bonum commutat: vt īfra patebit. Si vero sunt equalia impleat quod prius commisit.

¶ Utrū dominiū rei q̄ ex voto est deo 25
seu alicui ecclesie promissa maneat pe/nes vouentem. R̄. Pe. de perusio tra/ctatu de canonica portiōe episcopi.c.4. q̄ sic: sed personali obligatione tenetur votū implere.de q̄ plene i.l.si q̄s rem. ff.de polli.vbi dicit̄ q̄ ꝑsona obligatur nō res: trāsit tamē ī herede₃ talis obli/gatio: vt ibidem ī fi. Facit.l.pactū.ibi/dem. Et sic coget̄ personali obligatiōe c.ex parte.de censi. Qd̄ limita q̄ ad he/redem: vt.s̄.§.8.

¶ Sed q̄s aget. R̄.q̄.s̄.q̄ sicut ille cui 26
relictū est legatum solū agit de iure et nō ali⁹.l.i.⁊.2.C.coia de le.sic ⁊ ille cui factū est votū. Et ex q̄ infert q̄ legatu₃ factū imagini xp̄i nō acq̄ritur ecclesie nec prelato: nec contemplatiōe ecclesie vl̄ prelati est factū: licet ymago sit ī ꝑrochia.⁊ videt̄ casus in.c.nimis.el.i.d̄ excel.prela. Facit.c.req̄sisti.de testa Sed censetur deo factū ⁊ eius cōtemplatiōe vt videt̄ esse casus.12.q.2.predia: ⁊ idō aget episcop⁹ q̄ habet cogere.d.c.ex pte ⁊ dabitur eccl̄ie vbi testator habet do/miciliū.s. cathedrali: vel si non sit dignior.ar.eoꝝ que no.in autē.de ec.ti.§.si quis in nomie magni dei. Si autem factū esset cōtemplatione ecclesie ꝑrochialis siue sit talis imago in ea si/ue nō eccl̄ie ꝑrochiali acq̄ritur.c. cū sit iter vos de ver.sig. Et sic aget rector ipsius eccl̄ie.de iudi.c.cū deputati.cle.i.d̄ rescrip. Sic idē dicēdū de voto facto p respectū ad eccl̄iam: vtputa ad beatū Jacobū. Et sic aget p̄latus illi⁹ eccl̄ie d.c.ex pte. In voto x̄o facto simplicit̄ deo vel imagini ⁊ huiusmodi aget ep̄s. Aduerte h̄ quia multi decipiuntur credentes q̄ quis vouens dare vni eccl̄ie puta imaginem vl̄ cereum ⁊ huiusmo/di vel alicui pauperi decē teneatur ta/liter adiplere votum q̄ nec ēt ꝑ dispensationem possit

fatorez possit liberari:ex quo tales pñt agere quasi sit eis ius acquisitũ ex tali voto. Sed decipiũtur:q2 tales nõ acq̃rũt aliquod ius in re quã talis sic vouit eo ꝙ nec eis vel aliq̃bus ꝑ eis acceptantibus fuit facta pollicitatio:sed solũ deo Et ideo tales agũt:vt seruẽt votũ solũ conditiõe.d.c.ex parte:ꝛ.c.scim⁹.12.q.i.ꝛ similib⁹. Cũ ergo auctoritate supioris cõmutatur i eque gratũ deo talis liberat⁹ ẽ ab obligatiõe quã cõtraxit cuz deo:ꝛ ꝓpterea absolutus ẽ. Et idõ sic tene qñ cõmutatio fit i man⁹ vel eq̃ gratũ deo vel etiã in minus gratũ cã existẽte in vouente. Fallit hoc i voto i quo q̃s aliquid ꝓmisit i subsidiũ terre sãcte. Facit.c.ex multa.eo.ti.q̃ sine auctoritate pape cõmutari nõ põt.

27 ¶ Utrũ peccet mortaliter totiens q̃tiẽs q̃s frangit votũ? R. ꝙ si votũ est negatiuũ nulli dubiũ ꝙ sic. Si vero est affirmatiuũ:puta de ieiunãdo nõ nisi prima vice qua comedit:nõ secũda vel tertia vice comedens.si facit sine contemptu:sed quasi reputãs sibi impossibile plus illo die ieiunare. Secus si ex cõtemptu:puta:q2 si etiã possz ieiunare ñ faceret:ꝛ similia. Tenet etiã Pe.de palu.in quarto.di.15.ꝙ quãdo quis vouit ad certuz diem nõ bibere vinum: puta die sabbati ꝙ solum peccat mortaliter prima vice. Secus si fecisset votum ad tempus perpetuũ vel ad certos dies: quia si ad tempus ꝑpetuũ totiẽs quotiens bibit peccat mortaliter:quia omne tempus ẽ in obligatione. Si ad certos dies soluz:dies ẽ in obligatiõe:ꝛ ñ totuz tẽpus. Et ideo nõ peccat:nisi semel ꝑ quolibz die. Et dat exemplũ de indulgentia que est in perpetuuz in ecclesia: quia totiens habetũr quotiẽs intrat. Si est ad diem soluz habebit qui semel:nec plus qui pluries in eodẽ die visitauerit. Si ad diuersos dies:sic q̃libet die visitauerit. Et satis est benigna ista opinio. Sed prima est verior ꝛ tutior:quia exemplũ de indulgẽtia est valde dissimile.

v Otum .4.quo ad cõmutationem vel dispensationem querũtur plura.

¶ Utrum votum sit cõmutabile in aliud opus pietatis? R. ꝙ sic.textus est in.c.magne.§.cum igitur.de voto. x

¶ Utrum possit quis sine auctoritate superioris votum suuz in melius cõmutare? R. secundũ Pa.in.c.scripture.de voto.ꝙ sic:licet sit tutius haberẽ dispensationem.ꝛ cum hoc transeunt cõmuniter doctores.ꝛ facit.d.c.scripture:ꝛ.c.peruenit.el.2.de iureiu. Sed cõtra est c.i.de voto.vbi sine arbitrio presidẽtis nõ debet fieri etiam in melius.ꝛ sequitur Ricar.vbi.s.arti.8.q.i. Item facis cotra.l.2.ff.si cer.pe.insti.qui.mo.tol.ob.in prin.vbi patet ꝙ nõ liberatur q̃ soluit rem etiam meliorem:nisi soluatur quod debetur. Et ideo dic ꝙ aut cõmutatur in religionem:ꝛ sic potest fieri sine auctoritate superioris.d.c.scripture. Nam secunduz Ricar.vbi.s.ar.8.q.2.cum quis profitetur actualiter vel habitualiter intendens nõ amplius teneri ad vota que prius fecerat: sed solum voto religionis absoluitur ab illis ipso iure. Secus si quando professionem fecit intendebat actualiter vel habitualiter velle remanere obligatus illis votis que prius fecerat:quia sic indiget dispensatione.posset etiam eẽ tale votum:de quo probabiliter posset dubitari an melius esset illud seruare: aut eo dimisso religionem intraret: vt si aliquis magnus rex fecisset votuz de acquirenda terra sancta ꝛ huiusmodi: in quibus tunc papa esset consulẽdus: ꝛ secundũ eius auctoritatem procedeñ. nõ simpliciter in religionez cõmutañ. Similiter nõ cõmutatur i religionis votũ illud quo quis vouit aliq̃d dare i subsidium terre sancte sine licẽtia pape sm Rodo. Secus si soluz fecisset votũ peregrinatiõis: quia absolueretur per religionez. Aut cõmutatio voti vult fieri in aliud a religione:ꝛ sic requirit auctoritas superioris.aliquãdo soluz petita licet nõ obtenta:vt quãdo est certuz ꝙ illud in quo cõmutat ẽ meli⁹ ꝛ magĩ deo acceptuz:vt in.c.lz de voto..si etiaz fieret sine lnĩa superioris cõmutatio i melius:quãdo ẽ claruz ꝙ est melius ñ peccaret p.d.c.puenit. Si vero nõ est clarum ꝙ sit melius sic oportet auctoritas obtineatẽ ꝛ multo magis qñ commutatur i eque bonũ vel min⁹ bonum est necessaria dispẽsatio superioris.

¶ Sed qd si votū erat factū deo intui-
tu alicuius certe persone vel loci: puta
talis monasterij vel talis paupis ð dā-
do sibi aliqd? R. φ lz actio acquirat ta-
lib⁹ ad ageñ. vt cōpellat reddere qδ vo-
uit: vt. s. dictū est tñ in religionē cōmu
tando absoluit ab illa obligatione cum
fuisz psonalis. Sec⁹ et si nō ex voto so
lū deo facto. Sz si ex aliquo alio respectu
homini se obligasset: qz sic nō absoluere
tur p religionis ingressum: nec ēt p di-
spēsationem supioris: nisi ßm φ dixi. s.
Papa. §. 6. τ iuramētū. 6. in principio.

4 ¶ Utrū ille qui pmisit patri aut alteri:
votū cop iplere possit illud in religiōez
cōmutare? R. Tho. in quadā. q. de quol
φ sic: qz sicut sufficit p se: ita τ p patre.

5 ¶ Utp oē votū possit cōmutari auctori
tate supioris? R. ßm Ri. vbi. s. ar. 9. q. 1
φ sic. Et de hoc vide. s. Papa. §. 1. τ hoc
firmiter teneas: qz nullū est votū volun
tariū quin possit in meli⁹ cōmutari: τ si
non ipsi cui cōmutat saltē cōitati. Itez
aliqñ votū militaret ɔtra salutē ppriaz
vt pz in illo q castitatē vouit: quaz tñ ex
fragilitate sua videt verisimiliter se fa-
cturum. Et ideo superioris auctoritas
nobis dimissa est a deo in hmōi proui-
dēdis τ nō cures de tenentib⁹ aliud.

6 ¶ Quis est superior cui⁹ auctoritate vo-
ta possint cōmutari? R. φ quo ad quat
tuor vota solus papa dispēsat. s. in voto
religionis. In voto hierosolymitano. vo
to scti Jacobi: τ voto visitādi limina a-
plor Petri τ Pauli. τ sic seruat in facto
lz nullo iure inueniatur expressum: nisi
de voto p subsidio terre sancte: vt in. c.
ex multa. de voto. vbi tenet Pa. φ ēt le
gatus de latere nō pōt dispēsare cū req
rat specialis delegatio vt in. d. c. ex mul-
ta. patet. Sed si factū esset solū pro de
uotione nō p subsidio: sicut tenet idem
Pa. ibidē: φ epūs potest dispensare. Et
similr̄ si vouisset solū ex deuotōe ire ad
sanctū Jacobū nō in subsidiū ßstanduz
Et facit p hoc tex. c. φ sup his. τ. c. ex mul
ta. eo. ti. que fundant se sup subsidia ter
re sancte. Et lz istud sit verū ð iure. Qδ
tñ consuetudo ita se habet vt ēt ex deuo-
tione factū pertineat ad papā eius di-
spensatio. τ ēt qz maiores cause ad pa-
pam sunt referende: vt in. c. maiores. de
bap. Iδ consulo recurreñ. fore sp ad pa-
pam in hmōi. Si tñ epūs dispēsaret se-
quendo opinionē Pa. credo valeret: qz
posset dici φ lz cōiter remittant ad pa-
pam: nō tñ pp hoc est casus papalis. Pt
enim quis mitti ad papā aliqñ ad ter-
rorem. aliqñ p maiori cautela: aliqñ ex
reuerentia. Et iō hoc non probat esse qδ
ad hoc contingit abesse. l. neqz natales.
C. de proba. In alijs aūt votis a predictis
potest epūs dispensare quo ad suos sub-
ditos. Abbas τ alij prelati religiosoruz
possunt quo ad religiosos eis subditos
siue votū fecerint ante ingressum religi
onis siue postea. Alij aūt inferiores epi-
scopis qui nō sunt prelati religiosoruz
dispensare non possunt: nisi tales habe-
rent iurisdictionem episcopalē in perso
nas de iure speciali. Facit gl. in. Clem.
i. de re. eccle. non alie. τ qδ no. Innocen.
in. c. statuimus de maio. τ obedi. τ Pa.
in. c. significasti. de foro compe. vel ex
speciali iure vel cōcessione hoc eis conce
deretur. Et hoc sequuntur communiter
doc. in. c. si. de postu. prela. Ho. tñ in. c.
1. de voto. dicit φ tex. d. c. primi probare
videtur φ quilibet presidens in istis vo
tis dispensare posset. Fatetur tñ φ ð cō-
suetudine seruatur vt inferiores epis ñ
possint dispensare: nisi vt dictum est: et
minime mutanda: que longa consuetu-
dine interpretationem acceperunt. l. mi
nime. ff. de legi.

¶ Utruz epūs τ similes possint dispensa 7
re in votis a se emissis: sicut possunt di
spensare in subditorum votis? R. Pa. i
c. magne. de voto. φ non. τ facit istud. c
magne. iuncta glo. pro hoc Nam nō dz
quis auctorizare in facto suo proprio:
vt in Cle. 2. de re. ec. non alie. τ in. l. i. ff.
de aucto. tuto.

¶ Utruz abbas vel prelatus religiosus 8
qui concessit licentiam eius subdito vo
uendi possit cum eo postea dispensare?
R. Ri. vbi supra. ar. q. 3. φ ante votum e
missum potest licentiam reuocare: τ sic
tenebit postea factum. Sed post votuz
emissum dicit tutius esse φ subditus
recurrat ad superiorem sui prelati: vel
ad papam si alium non habet. Et ista o
pinio est satis equa ne videatur aucto-
rizare in facto suo: sz tamē de veritate
iuris potest

farts pōt dispēsare.ar.c.manifestū. Et
qđ ibi no.33.q.5. Itē sicut rōnabilit̄ cō-
cessit licētiam: pōt ēt rōnabiliter si cau
sa occurrat dispēsare, nec est istud in fa
cto ꝓprio sꝫ alieno: nisi forte solū vellet
dispēsare propter suū cōmodū: qꝛ sic nō
posset al's sic: si pp necessitatē subditi.
9 ¶ Quid de voto castitatis an iferior a
papa possit dispēsare. R. diuersa fuit o
pinio: sꝫ saluo meliori iudicio credo di
cenduꝫ ꝙ aut votū castitatis ē simplex
ꝛ ꝑpetuū: ꝛ tūc ꝑpter duo eps pt dispē
sare. Primū si votū castitatis fuit aliq̄
liter meticulosuꝫ a prin. lꝫ nō fuerit iu-
stus metus: vt vult. glo. in. c. veniēs. q̄
cle. vel vo. Scōm ꝑpter periculū forni
catiōis: qn̄ verisimiliter timet̄ de incōti
nētia. Et hoc etiā tꝫ do. Car. ꝛ do. Anto.
in. d. c. veniēs. Et sic limito dictū Spe-
cu. de leg. §. nūc de epozū. ver. 103. ꝛ Jo.
an. ꝛ doc. qui dicūt epm posse dispēsare
qn̄ votū castitatis est simplex ꝛ ꝑpetuū
ꝛ glo. in. c. rursus. q̄ cle. vel vo. q̄ dic ec-
clesiā posse dispēsare. In aliis aūt casi-
bus solus papa dispēsabit. Et sic itelli
ge glo. in. c. i. de voto. cū aliis doc. tenēti
bus ꝙ nō pōt eps dispēsare. A fortiori
pōt dispēsare cū eo qui fecit votū nō nu
bendi: qꝛ ꝓprie nō ē votū castitatis: qđ
pꝫ qꝛ si fornicarētur nō frāgeret votuꝫ
lꝫ peccaret mortaliter. Si vero votum
nō sit simplex: sꝫ ad tēp⁹. puta vsqꝫ ad
annuꝫ ꝛ huiusmodi: sic potest episcop⁹
dispensare. Similiter dispensat episco
pus in voto castitatis emisso ab altero
cōiuguꝫ rōne periculi: vt etiam exigere
possit: vt no. do. in. d. c. rursus. Et ibi. d.
Jo. an. de sācto georgio eps Alex. Si
vero votuꝫ sit solēne: sic solus papa sit̄r
dispēsat ꝫm oēs in. c. cuꝫ ad mōasteriū.
de sta. mo. vbi ēt aliqui voluerūt ꝙ nec
etiā papa possit: lꝫ nō sit verum ꝫꝫ Ar-
chi. in. c. sunt quidā. 25. q. i.
10 ¶ Quid reqrit̄ vt dispēsatio vel cōmu-
tatio sit legitia. R. Inn. in rica. de ob
ser. iem. ꝛ Archi. i. c. presbyter. 8. di. di-
cunt ꝙ duo reqrunt̄. s. causa legitia in
vouente. Et ꝫm ꝙ votuꝫ cōmutet̄ in me
lius vel deo magis acceptuꝫ. Pa. xo in
c. i. de voto. dicit ꝙ si cā legitima subsit
in vouente: licet nō cōmutetur in aliqđ
melius: tamē est legitima dispensatio:
dūmodo cōmutet̄ in aliud simile. Fac
c. magne. de voto. Et quod legitur ꝛ no.
in. c. i. de re. permu. in simili. Ego tn̄ cre
do ꝙ etiam si nō cōmutetur in aliud si
mile ꝙ valeat: dū necessitas vl' vtilitas
id persuadeat. Necessitas: puta: quia ē
debilis. Iteꝫ familiaꝫ magnā habꝫ quā
oportet sustētet ꝛ hmōi. Utilitas: puta
quia maius bonum est cōmutatio ꝙ si
seruaret: ꝛ similia que arbitrio supioris
sunt relinquēda: vt in. c. ex multa. cir-
ca fi. de voto. vbi tex. alternatiue loqui
tur dicens. si necessitas exigit vel vtili-
tas persuadet. Si vero cā legitia non
subsit in vouēte: tunc oportet fiat com-
mutatio in melius. Et ita itelligo ꝛ li-
mito tex. c. i. de voto. quod vult vt i me
lius fiat cōmutatio vel saltem in eque
bonum ꝛ gratum deo.
¶ Utruꝫ dispensatus sine causa legiti-
ma sit tutus in cōscientia. vide. §. Di-
spensatio. ꝙ nō.
¶ Quid debet attēdere dispēsator vo-
ti. R. quid liceat ꝫm equitatem: quid d̄
ceat ꝫm honestateꝫ: quid expediat ꝫm
vtilitateꝫ vel necessitateꝫ. Iteꝫ qualita
teꝫ persone: causaꝫ ꝛ qualitateꝫ ꝛ quan
titateꝫ cōmutatiōis. Nā si causa cessat
facilius dispensatur. Qualitas vero vt
si sit votuꝫ peregrinationis extimet ex-
pensas quas fecisset eundo ꝛ redeūdo:
ꝛ ipsas in pios vsus conuertat. laborē
itineris: ꝛ ipsuꝫ ieiunioruꝫ ꝛ orationuꝫ
laborē compenset. Si autē sit votuꝫ ie
iunii attendat ꝙ pauperi homo parua
pecunia redimere pōt: sed non diues.
Item vtruꝫ ipedimentum sit tempora
le: ꝛ sic solū dilationē concedat aut per
petuuꝫ vt faciliter absoluat. hec haben
tur in. c. magne. de voto. ꝛ quod ibi no.
¶ Utruꝫ habens aliena incerta qui ea
vult in subsidium terre sancte; possit
per episcopum dispensari vt in alios
vsus conuertat. R. secundum Rodoñ.
ꝙ non: etiam si religionē ingrediatur.
¶ Utrum votum de sabbato festando
sit cōmutanduꝫ. R. ꝙ si fecit ex quadā
superstitione credens sit melius inite
littere veteris testamenti: sic votum nō
tenet. Si vero fecit ex deuotione vl' re
uerentia virginis: tunc si induceret iu-
daizationem: quia cohabitat vbi multi
sunt iudei: sic cōmutandum est omnio
alias nō: sed potest seruari. Idē dic de vo

to ieiunandū in dñica: q: si quis fecit vt magis sit dispositus ad spirituale gaudium aut contemplationem diuinorū sic licite fit & seruatur. Si vero fit vt affligendo carnem satisfaciat deo de peccatis & carnem subiiciat spūi: tunc non debet ieiunare in dñica: sed in sabbato precedenti: fm Jo. neapol. in quol. 8. q. 25. q: debet tale ieiuniū interpretari: vt facit ecclesia vniuersalis. Si autē nō cogitauit neq; de spūali gaudio neq; d' afflictione carnis: sz simplr ieiunare vouit in dñica. sic consulendum est vt potius ieiunet in sabbato: vt xpianis se cōformet fz eūdē Jo. ne videat singularis

1 V **Otum** .s. quo ad commēdationem.

¶ Utrum expediat hoi vouere? R. fm Ri. vbi. s. ar. 6. q. 1. Aut homo vouet bona quorum obseruatio vr probabiliter proportionata infirmitati sue & sic expedit hoi vouere: q: per hoc firmat amplius voluntatē suam in bono & p magna pte excludit a se libertatem male faciēdi: & facit actū virtutis latrie & iō vouēdo meret. Si vero vouet ipropoztōata: sic non expedit nec lz. Tale. n. votū nō hēt discretiōez comitē: cuz p h' vouens magis videret se illaqueare q̄ augere securitatē de sua salute.

2 ¶ Utrū sit magis meritoriū op' bonuz fctm cū voto q̄ sine? R. Ri. vbi. s. q. 2. q: sic. & pbat. Primo q: op' inferioris virtutis magis est meritoriū impatū a superiori virtute q̄ ab inferiori: sz latria ē supior virtus q̄ abstinētia peregrinatō & hmōi: ergo cū vouere sit act' latrie est magis meritoriū bonū abstinētie factū ex voto: vtpote impatū a latria q̄ sine. Scōo q: quāto op' pcedit a voluntate magis firmata in bono: tāto ēst virtuosius & ɔsequenter magis meritoriū. Ad operari virtuose magis requirit firmit & immobiliter operari fm phm. 3. ethi. c. 4. si ceteris paribus voluntas est firmior in voto q̄ sine: ergo &c. Ponit Ansel. li. de silitudinibus exemplū. s. q: qui facit opus cum voto: quasi qui dat arborem cum fructibus: sed qui sine quasi qui dat solum fructus. Hoc pbatur. 33. q. 5. tunc saluabitur. 28. q. 1. iam nūc vide glosā. in cle. si dominum. de reli. & ve. sanc.

V **Sucapio** est acquisitō dñij p ɔtinuatōnē possessionis tpe lege dissinitū. dic. & tex. in. l. 2. ff. de vsuca. triēniū est tēp' qd' hz locū solū in vsucapiōe. isti. de vsuca. in pn. no Jo. 16. q. 3. in summa

¶ Quare fuit inducta? R. q: pro bono publico & vtilitate publica ne dñia rerū sint incerta. ff. de vsuca. l. i. insti. eo. §. i. & vt finis litib' ponat. ff. de p suo. l. fi. 1

¶ Que requiruntur ad vsucapionem? R. q: quattuor. Primum qd' requiritur est bona fides: nedum in vsucapione toto tempore vsucapionis: sed oz fuerit bona fides in principio ɔtract' ex pte tradentis & accipient. ar. ff. p emp. l. 2. §. si eam. Itē q: res sit mobil: q: circa immobiles est pscriptio. Itē q: res tradat vel quasi: alr possessio nō hēret sine traditōne. C. de pac. l. traditōib'. insti. de re. diui. §. per traditionē. Uel alio modo possideatur tempore debito. s. triēnio. Itez titulus verus non putatiuus nec fals'. ff. pro lega. l. 2. & 3. C. de vsuca. pro here. l. fi. & ibi Azo. Et qui sint veri tituli infra subiiciam: si tamen esset putatiue verus titulus ex errore facti non iuris non impediret: vt. l. i. C. de vsuca. pro do. & l quod vulgo. ff. pro emptore: & l. 4. & vl. ff. pro lega. 2

¶ Que possunt vsucapi? R. q: omnia exceptis que prohibentur: vt furtiue res & que vi possidentur vt not. glosa in sum. 16. q. 3. nec res sacra, vel religiosa: nec decima. de prescrip. cām que. Item nec seruus. Hec probantur insti. de vsuca. §. sed aliā. & §. se. Item vbicunq; prohibetur alienatio & vsucapio regulariter prohibetur. ff. de fun. dota. l. si fundum ff. de verbo. sig. l. alienationis. 3

¶ Quis potest vsucapere? R. omnis qui potest licite possidere: vt paterfamil. filiusfamil. in peculio. pupillus si habet animum possidendi: licet non interuenerit auctoritas tutoris. & furiosus si sane mentis vsucapere cepit: sed incipere non potest durante furore. ff. de vsuca. lege tertia. §. i. 2. & 3. Sed seruus vsucapere non potest: quia nihil potest possidere. lege labeo. ff. de vsuca. lege pria. §. item acquirimus. ff. de acquir. pos. nisi peculiariter ex scia dñi possideret: vt in dictis legibus. 4

Qui sunt

5 ¶ Qui sunt tituli trāsferētes dñiū vt
sciamus qualr vsucapio currat. R. sūt
10. Primus p soluto q̄ hȝ locū quando
ego credo tibi debere. puta centū ex q̄-
cūqȝ cā ꝛ tu idem credis: ꝛ sic soluo vl
aliq̄d loco eius: ꝛ sit vsucapiēs. ff. p so
lut. l. i. ꝛ sic iustus error dat cām p̄scri-
bēdi. Fallit qñ cā emptōis q̄ nō p̄cessit
soluit aliq̄d: q2 nec p emptore: cū non
p̄cesserit: nec p soluto: q2 ex cā emptio
nis tradit. l. 2. R. 2. ꝛ. ff. p empto. ꝛ. ff.
p sol. l. pe. Scđs p emptore q̄ hȝ locū
cū q̄s in ꝟitate emit rem alienā vl a fu
rioso quē credebat sane mētis ꝛ bona
fide: vt. ff. eo. l. pignori. §. i. ꝛ. ff. p ēpto.
l. 2. §. si a pupillo. et in isto requirit vt
dixi bona fides in reb⁹ mobilib⁹ tā tra-
dētis q̄ accipiētis. Item q̄ emptio sit
pura nō ꝯditionalis. ff. p emp. l. 2. §. si
sub ꝯditōe. Itē q̄ p̄ciū soluat vel fides
hēat de p̄cio: q2 alr nō trāsferret dñiū.
insti. de re. di. §. vendite. Itē q̄ eadem
res que ē empta tradat: q2 si alia dare
tur nō vsucaperet p emptore. l. 2. §. sti-
chū. ff. p empto. Tertius p transacto q̄
hȝ locuȝ in re tradita: vt a lite recedat
ab eo q̄ credebat dñs. C. p transacto. l.
ex cā. C. de trāsac. l. si p fundo. Quart⁹
p herede q̄ hȝ locū vbi q̄s est verus he-
res vel saltē iuste ꝛ pbabilr hoc putet.
sed nō hȝ locū in suis heredib⁹: q2 quo
dāmodo ꝯueniente eo hereditariū rex
dñi extimant. l. 2. §. filiū. ff. p here. C. p
here. l. nihil p herede. Sed in extrane-
is heredib⁹ distingue. q̄ aut res est vi-
ciosa: puta q2 furtiua vl vi possessa: vel
res fisci que nullo tpe p̄scribi potest. C
cōia de vsuca. l. iam pridē. vel res pu-
pilli vl res data p̄fidi cōtra. l. iul. repe
tundarū. ff. de acq̄. re. do. l. bone fidei.
ꝛ sic heres generalis vel successor spe-
cialis rei alicui⁹ prescribere nō pōt. ff.
de publi. l. sed hij. §. actionū hāc. De q̄
vide. S. Prescriptio. §. 44. Si ꝟo res
nō est viciosa: sic dic vt. S. Prescriptio.
§. i. Quint⁹ pro donato qui hȝ locuȝ cū
in vero nō in opinione aliq̄d est dona
tum bona fide. C. pro dona. l. vl. Item
q̄ donatio teneat: quia si pater donat
filio ꝛ decedat nō vsucapiet pro dona-
to filius: quia donatio nō valuit ratio
ne patrie potestatis. ff. pro dona. l. i. §.
primo. ff. pro heredi. l. 2. §. filium. licet
tamen rem alienam q̄s non possit do-
nare quo ad hoc vt dominiū transfera
tur in preiudicium veri domini: q2 qđ
quis non habet transferre non potest.
C. de donat. l. si filius. Valet tamen vt
vsucapiat. ff. de donatio. l. si is q̄ alie-
nā. ꝛ. l. fina. ff. de iurepatronatus. c. cu
ra. Sextus pro derelicto qui habet lo
cum in ea re que credebat a domino đ
relicta ꝛ alius possidere incepit: q̄uis
ignoret a quo sit derelicta. ff. pro dere-
li. l. si id quod pro derelitto. Septim⁹
pro legato qui habet locum cū alicui
res aliena legatur bona fide. ff. pro le-
ga. l. pro legato. la prima. Et q̄uis le-
gatuȝ ademptum sit: tamen vsucapio
currit. d. l. pro legato: ꝛ. l. vlti. dūmodo
probabilis error excuset: puta credit te
statorem fuisse sane mentis: cū tamen
foret furiosus vel ignoret legatum per
codicillum ademptum esse. Octauus
pro dote qui habet locum cū res alie-
na pro dote bona fide datur. l. vlt. ff. p
dote. Nonus pro suo: qui habetur cuȝ
q̄s possidet rem quam credit suam ali
quo iusto titulo. ff. pro suo. l. i. ꝛ vlt.
Decimus pro iudicato qui habet locuȝ
cum res est iudicata a qua non est ap-
pellatum spacio decem dierum vsuca-
pitur: quia transit in rem iudicatam.
2. q. 6. anteriorum. Unde in vsucapio-
ne requirit aliquis de istis titulis ꝛ bo
na fides: et q̄ res non sit viciosa ꝛc. vt
dictum est.

¶ Quis est effectus vsucapionis. R.
secūdum omnes est vt rei vsucapte do
miniū directū acquirat. C. de pac. l. tra
ditionib⁹. ff. de vsucapio. l. i. ꝛ. 3. ff. pro
suo. l. fina.

¶ An habeat locum in cōscientia? Dic
vt supra. Prescriptio. §. 49. ꝛ multa ibi
ad hoc faciūt. per totum.

v Usura secūdum Hostiē. in
summa. est qđcun-
qȝ solutioni rei mutuate acce-
dit: ipsius rei vsus gratia: pactione in-
terposita: vel hac intentione habita in
contractu vel exactione habita post cō
tractum. Pro cuius declaratione at-
tende q̄ primo dicit quodcūqȝ: scilicȝ
quocūqȝ nomine censeatur: siue consi-

stat in dando siue in faciẽdo: dũmodo
ꝓcio sit extimabile ⁊ vltra sortẽ exiga-
tur erit vsura. 14. q. 3. vsura: ⁊. c. plerũqꝫ
Scḋo additꝰ rei mutuate: q: ĩ solo mu
tuo vel interꝓtatiuo cõsistit vsura ſm
omnes doct. Dicitꝰ tertio ipsiꝰ rei vsus
gratia: q: si nõ vsus grã: idest consum
ptõis: sed pene vel interesse loco appo
neretꝰ nõ esset vsura: vt. ĩ. patebit. Con-
cluditꝰ in quarto pactõe interposita ⁊c.
q: si sine pactõe vel exactione aut intẽ
tõe: ⁊ gratis aliq̃d datꝰ nõ erit vsura ꝑ
vt. ĩ. pleniꝰ patebit ꝑ dubia sequentia.
1 ¶ Utrũ sola spes recipiẽdi vltra sortẽ
faciat vsurariũ. R. vt colligo ex gl. sup
Lu. 6. mutuũ date ⁊c. ꝙ aliq̃s põt mu
tuare dupl̃r ꝑꝑ spem lucri. Uno modo
ꝓncipal̃r: ita ꝙ nõ mutuaret nisi lucrũ
inde speraret: ⁊ tũc vsurariꝰ est: vt pꝫ in
c. i. ⁊. c. ↄsuluit. de vsu. ⁊. 14. q. 3. si fene-
raueris. Et in hoc ↄcor. cõiter Jo. an.
Archi. ⁊ Ge. in. c. i. e. ti. li. 6. ⁊ in. d. c. cõ
suluit. ⁊ theologi in. 4. 15. di. Sꝫ atten
de ꝙ ista intentio tripl̃r põt ↄtingere.
Primo añ mutuũ. vñ si post mutuum
cognoscẽs pctm̃ mutat intentõeꝫ pote
rit sponte donata accipere sine vsura:
Scḋo subsequẽter: q: post mutuũ spe
rat aliq̃d: ⁊ sic etiã vsurarius ẽ. Tertio
ↄcomitanter: puta q: mutuãs nullum
spabat lucrũ: sed debitor ꝓpt̃ mutuuꝫ
dat sibi premiũ: ⁊ mutuãs ꝓpt̃ eãdem
cãm recipit: ⁊ sic ẽt vsurarius ẽ: ⁊ talis
tñr restituere ſm ꝙ dixi. Restõ. i. in ꝓ-
bo vsurarius. Alio mõ q̃s sperat lucrũ
s. scḋario: q: etiã si crederet non hr̃e vl
tra sortẽ: mutuaret nihilominꝰ ꝑꝑ cha-
ritatẽ: ⁊ talis spes nõ facit vsurariũ ſꝫ
Ri. in. 4. dis. 15. articulo. 5. q. 5. ar. c. q̃d
ꝓderit. 61. di. ⁊ in. c. singulis. 77. di. 56.
di. 2. si officia. i. q. 2. ꝙpio. in hoc ↄcor.
Inn. Ber. Ala. Pa. ⁊ multi alij in. d.
c. ↄsuluit. ⁊ Jo. an. in regl̃a pctm̃. li. 6.
ꝙ cõiter hoc tenetꝰ a doc. Cũ em̃ aliq̃s
dat alicui mutuũ scire dꝫ esse sibi debi
torẽ ad antidota naturaliter obligatũ
de testa. c. cũ in officijs. l. sed ⁊ si lege. §
ↄsuluit. ff. de peti. here. Aduerte hic ꝙ
mutuãs hac spe sine intentõe vt ille si
bi remutuet alia vice nõ ex vi mutui:
sed ex accipiẽtis charitate nõ est vsura
ſm Alex. in tertia pte summe. ti. de ꝓ-
cepto mutui. caret tñ merito si ꝓncipa

liter ꝓpter hoc facit Rod. Gof. ⁊ Hos.
ꝓo tenẽt ꝙ est vsura. Sꝫ verius dicit
Alex. Et ꝓfati dicũt verũ qñ deducitur
simpl̃r in pactũ. fa. qḋ. ĩ. dicã. § 4.
¶ Utrũ mutuãs ad captandũ amorẽ 2
sit vsurariꝰ. R. ſm Tho. ſa ſe. q. 78. ꝙ
nõ. Limitat hoc Jo. cal. in. c. fi. de vsu.
verũ nisi spes vlteriꝰ ꝓcedat: q: si quis
mutuaret pape vel iperatorẽ ⁊ hmõi
ad captandũ beniuolentiã vt pꝰ posset
ↄsequi bñficiũ vel castrũ aliqḋ esset vsu
ra: Hoc limito verũ qñ ex mutuo spera
ret: sed qñ ex amore ↄcepto erga ipsuꝫ
ex mutuo fctõ non esset verũ: imo licite
posset spare q: illḋ nõ spat ex mutuo:
sꝫ ex amore. ⁊ ꝙ liceat tꝫ Tho. vbi. s̃. ar
gu. 2. in respõsione tertij argumẽti.
¶ Utrũ mutuare ad hñda ea q̃ pecuni 3
am nõ mẽsurantꝰ sit vsura. R. Tho. vbi
s̃. ꝙ nõ. Ex quo ptꝫ ꝙ lꝫ spare rẽ cuius
vsus inter amicos ↄcedi solet sicut cõ-
modatꝰ. Itẽ iniurie remissionẽ ab illo
q̃ me iniuste ꝑsequebatꝰ cũ multo meo
dãno: c. dilectus. el. i. ⁊. c. ad aures. ḋ si
mo. secꝰ esset si iuste: q: non liceret sine
vicio vsure mutuũ dare sub tali spe. ⁊
sic intellige glo. in. c. qm̃ multi. 14. q. 4. q̃
dicit ꝙ vsure possunt peti: vt damnuꝫ
euitetur.
¶ Utrũ liceat petere munꝰa lingua vl̃ 4
ab obsequio ꝑꝑ mutuũ. R. ſꝫ Thomã
vbi. s̃. ꝙ nõ: q: extimatꝰ pecunia: vt oꝫ
in illis q̃ locãt ad hoc opas suas. Nec
ob. ꝙ obligatꝰ ad antidota vt dictũ est:
q: vt dicit gl. in. d. c. si feneraueris. nõ
põt deduci in pactũ. Rõ ſm Archi. ibi
dẽ. q: antidotũ ẽ ḋbitũ simplex: sed cũ
deducitꝰ in pactũ nascitꝰ obligatio ciui
lis: qḋ est plꝰ. ⁊ ideo plus exigitꝰ qḋ ꝓt
extimari pecũia: ⁊ ꝓpterea ẽ vsura. Ad
dit tñ gl. ꝓdi. ꝙ si eguerit talꝰ mutuãs
ꝙ poterit ꝑ moduꝫ gratitudis petere
tl̃ia seruitia: nõ ex necẽitate vel ex lege:
sed ex gratitudine sine vsura. Ego tam̃
credo ꝙ qñ naturalis obligatio dedu-
citꝰ tali mõ in pactũ ꝙ nõ magis tene
tur ꝙ̃ ex ipsa naturali obligatõe: vt puta
ta dicẽdo. ego mutuo tibi vt tu mutu-
es postea mihi si indiguero: ⁊ ĩ hoc co-
mode facere poteris ꝙ non sit vsura.
Qḋ etiã tenet Ho. in sum. q: istḋ nõ ẽ
exigere plus ꝙ̃ velit natura ↄtus. facit
ad hoc. c. significasti. de elec. secus esset
quando simm

qñ simplr deduceret in pactum vt sibi remutuaret: qz sic esset vsura. τ sic itellige τ limita pdicta. τ Tho. vbi. s. qui cũ Archi. concordat.

5 ¶ Utrũ dñi qui mutuãt rusticis vt eorũ possessiones colant sint vsurarij. R. sm Gregor. de arimino. in. q. d mõte φ nõ: si istud ɔcurrat. s. φ tal satis faciet ipsi rustico d opibus positis ad colendam possessionẽ sm φ iustũ est. secus esset si subtraheret aliquẽ pter mutuũ qz vsura esset. Idem dicendũ ẽ de eo q̃ ɔcedit terminũ vt trahat ẽptores ad suã apothecã vel ad suũ molendinũ vel ad scholas τ hmõi: si nullum damnũ incurreret: τ ita bene et facilit eis satisfit ab ipsis mutuãtib⁹: sicut fieret ab alijs p eandẽ rõez. Et Jo. cal. in. d. c. si. τ Jo. an. in mercur. sup regla pcti. τ Lau. de rodol. florẽtinus in 6a pte ɔtractuũ suoꝝ. q. 38. τ Rod. τ multi alij q̃ tenẽt φ sit vsura debẽt intelligi qñ pter hoc magis grauant: vł nõ ita bene satisfit eis ab ipsis mutuantibus sicut fieret ab alijs: vel qñ h deducit in pactũ simplr. sec⁹ si mutuat vsqz quo vadat ad scholas. Nec ob. φ efficitur maioris ɔcursus τ fame: qz tłe q̃d spare nõ facit vsurã cũ nõ emał pecunia. Silr nõ ob. φ auferł eis libertas indirecte ex quo reuocat mutuũ: quod nõ est veꝝ. Nã cũ mutuans possit tps sui mutui limitare. l. vinũ. ff. si cer. pe. non aufert eis libertatẽ si mutuat do nec vadãt ad eius scholas vel inobedientia sed pfigit terminũ mutui sui. et sic tene sicut tenet etiã. S. Ber. i suis ɔctibus: alr oĩs multitudo esset vsuraria cũ nõ possint hodie fundi sine mutuo locari colonis.

6 ¶ Utrũ mutuans centũ Johãni cũ pacto φ det sibi. 50. i nũeratis: τ alia. 50. in debitoribus vel in reb⁹: puta i pãno τ hmõi: τ ipse pmittit sibi soluere centũ in numeratis q̃s debitores τ res steriles nõ accepisset Johes: nisi pp̃t mutuũ de. 50. sit vsurari⁹. R. sm Lau. d rodol. in suis ɔctibus φ sit in fraudẽ. et ideo cũ grauet Johẽm nõie mutui erit vsura. pcor. Bar. τ Bal. in. l. cum allegas. C. de vsur. Idẽ dic cũ rõne mutui aliq̃d vẽditori plus debito pcio. 14. q. 5. si feneraueris. Idem dic qñ emit minus iusto pcio pter anticipationẽ solutõis sz Tho. vbi. s. qd bñ no. qz multum practicał iste ɔtractus.

¶ Utrũ gerẽtes negocia stipẽdiarioꝝ 7
s. recipiẽdo pagas eoꝝ τ faciendo alia obsequia τ mutuãdo eis in necessitatibus eoꝝ recipiẽdo certum salariũ sint vsurarij. R. Lau. in ɔctibus suis φ nõ q̃tũ ad id qd pcipiũt rõne laboꝝ: sz q̃tum ad id qd pcipiũt rõne mutui sunt vsurarij. Idẽ dic de collectorib⁹ dñoꝝ q̃ a cõitatibus aliq̃d accipiũt vt min⁹ cũ eis agãt expectãdo φ licite accipiãt si rõe laboꝝ τ expẽsaꝝ accipiũt: sed si rõne expectatõis: sic est vsura. pcor. Tho. vbi supra.

¶ Utꝝ ciuis q̃ mutuat cõitati vt euitet collectas sit vsurari⁹. R. Spe. ti. d vsu. τ φ nõ: qz aliõ est d suo nõ tribuere: τ aliud nõ cape. l. pculus. ff. de dã. infec. Et aliud nõ acq̃rere: τ aliud non amittere. l. i. §. si is q̃ bona. ff. de colla. bo. Et aliud lucrũ: aliud sumpt⁹ quos erat factur⁹. l. cũ fili⁹. ff. de leg. τ aliud penã euadere: aliud aliq̃d lucratiue pcipe. C. de vsu. l. cum allegas. Jo. an. et do. Anto. in. c. ɔsuluit. de vsu. limitãt dictũ Spe. qñ collecta esset incerta: τ sic onus extraordinariũ. Sed si esset certa τ ordiata esset vsura. Rõ: qz idem est 8
remittere qd dare. c. veniẽs. el. i. de te- 9
sti. 8. q. 3. talia. l. q̃netiam. ff. de calum. τ hoc tene.

¶ Utrũ ille q̃ mutuat decẽ illi q̃ sibi d hebat. alia decẽ q̃ sibi denegabat cũ tali pacto φ satisdet sibi oportune d. 20. sit vsurari⁹. R. φ nõ. sm Hos. in sum. eo. ti. τ ideo illd v̱bũ qdcũqz positũ in diffinitõe intelligił qdcũqz. s. ad lucrũ vel supabũdantiã. vel qdcũqz extimabile pecunia qd sit plus. d. c. ɔsuluit. τ 14. q. 3. per totũ.

¶ In q̃bus casib⁹ accipił vltra sortẽ sine vsura. R. sm gl. τ doc. in. c. ɔquest⁹ de vsu. inuenio. 12. casus. 10

¶ Prim⁹ qñ eccła vel laicus recipit a suo vasallo feudũ in pignus. de quo. s. Feudũ. §. 30. 11

¶ Scd̃s qñ ẽphiteota vel vsufructuarius pignorat dño vel pprietario. de q̃ s. Feudũ. §. 30. 12

¶ Tertius qñ q̃s retinet possessionem meã possum pignorare accipiẽdo fru- 13

ctus meos facere sine vsura: qz recipio tm̄ meū. de vsu. c. i. ꝛ. d. c. cōquestus. se cus esset in possessiōe alteri⁹ in pigno re accepta: qz vsura esset faciendo fru ctus suos: qz reciperet vltra sortē nō suū de pig. c. illo vos.

14 ¶ Quartus qñ sine ol pacto ꝛ spe reci pit gratis oblatū. vñ. i. q. 2. c. sic. Nul lam igit tex. obligatio suscipiēti culpe maculā ingerit q̄ nō ex ambiētis peti tione pcedit. Intellige qñ dans libera liter dat sciens se nō teneri: nec credēs creditorem hoc exigere ꝛ recipiēs reci pit liberaliter: vt. s. dictū est. Restō. i. in v̄bo Usurario.

15 ¶ Quintus qñ qd recipit rōne intesse recipit. Et not. ḟm Pe. de ancha. ꝛ do. An. in. c. salubriter. eod. ti. ꝛ Pa. i. d. c. ꝯquestus. ꝙ interesse ꝯsistit nō solū in dāno habito sed in lucro cessante: dū modo lucrū cessans eēt in actu vl qua si in actu. hoc est ꝙ pbabilr fuisset: q̄a sic d: peti qd aliquo mō est. sec⁹ esset si solū eēt in possibilitate: qz sic d: potius non esse. hoc ptz p. l. si iactū retis. ff. de act. emp. ꝛ ven. Ubi ptz ꝙ licita ē em ptio que fit de sola spe pbabili: quasi i actu: ꝛ idē de ptu futuro. l. nec emptio ff. de ꝯtrah. empt. secus esset de eo qd ē solū in possibilitate. Ex quo ptz q̄d di cendū de multis casibus quos infe ramp maiori declaratōe.

16 ¶ Quid d̄ illo q̄ nō soluit ex culpa sua creditori solito mercari in termino de bito. R. ꝙ tenet ei ad lucrū cessans iu dicio bonoꝝ mercatoꝝ. ꝛ ideo tal cre ditor licite recipit vltra sortē. Idez dic de illo q̄ volebat negociari vl possessi onem emere ꝙ licite recipit vltra sortē tm̄ q̄tū lucratus fuisset verisilr vl ha buisset de fructib⁹ possessiōis aut alte rius rei: dūmodo. 3. ꝯcurrāt. Primuz ꝙ cōputet picula ꝛ expēsas: qz lucꝝ in telligit deductis expēsis ꝛ laboribus ꝛ picul. l. i. C. de fruc. ꝛ li. ex. ꝛ. l. fruct⁹. ff. so. ma. Scōz ꝙ nō sit ei⁹ intētio lucrā di p̄ncipalr p hāc viā: sed potius p mer cantiā vl emptionē. Tertiū ꝙ nō ꝯbat pactū ad sp̄ s ad aliqd tps: qz alr quo ad iudiciū humanū videret ꝙ poti⁹ vel let lucrari isto mō q̄ p aliā viā. Quar tū ꝙ ille cui mutuat nō sit in taz arta necessitate ꝛ creditor in tā opulētia ꝙ ei teneat gratis mutuare. qd qñ fit. vide. Elemosyna. §. i. Quintum ꝙ id qd accipit sit vere interesse suū pbabiliter ꝛ p interesse accipiat: aliter esset vsura. Idem dic secūduz Inno. ꝛ Ray. de illo qui merces volens deferre ad aliū lo cū: ꝙ licite plus accipit q̄tum extimat lucrū qd habuisset si p̄fata cōcurrāt. sz Ho. dicit ꝙ hec opi. Inno. ꝛ Ray. mul tos ducit ad infernū. Jo. an. v̄o cōcor dat dicēdo ꝙ si statim p̄ciū soluit ces sat rō Ho. ꝛ est v̄a opi Inn. Si v̄o p̄ cium nō statim soluit: sic nō licz. ꝛ In noc. intellexit qñ preciū stati soluit. et hanc dist. Jo. an. sequunt Jo. cal. Pet. de ancha. ꝛ Henri. boic. in. c. in ciuita te de vsu. ꝛ Lau. de Ridol. in suis ꝯsi bus. Sz. d. An. in. d. c. in ciuitate. dicit ꝙ etiā si p̄ciū nō stati soluit ꝙ lz: qñ p babiliter est certū ꝙ lucrat⁹ fuisset. Et qd dicit Ho. ꝛ Jo. an. dicit ꝙ loquit p̄ sumptiue. Sed qñ certum est ꝙ nulla fraus interuenit: licz ꝛ p̄sumptio cedit vitati. Idē tz Pa. ibidē. ꝛ sic tene in cō scientia. Nec ob. dictū Tho. vbi. s. q̄ di cit ꝙ nō lz deducere in pactuz id qd de pecunia nō lucrat. Intelligit eni qñ p̄ dicta nō cōcurrūt: vt ptz ex rōne sui cū dicit. qz nō dz vēdere qd nondū hz ꝛ p̄t simplr impediri: qz istis ꝯcurrētibus nō p̄t ipediri alr nisi sic intelligeret ꝯdi ceret sibi ipsi ibidē vbi tz licere deduce re in pactū recōpensatōez dāni per qd subtrahit sibi aliqd qd debet hre: ꝛ cō tra id qd exp̄sse tenet ha he. q. 62. ar. 4. De quo. i. §. 77.

¶ Quid de illo q̄ hn̄s ducentos tradit centū Johāni p suis necessitatibus ex pēdendos cū pacto ꝙ tantū sibi vltra sortē reddet q̄tum lucrabunt alii cētū quos ponit in negociationē. R. Inno. ꝛ Jo. an. in. c. fi. d vsu. tenēt te esse vsura riuz. Qd verū credo qñ nolebat eos in negociationē ponere: sed si oēs ducen tos volebat in negociationē ponere: ꝛ ad instātiā Johānis sibi alr dedit erit licitus ꝯtractus: dūmodo cōcurrāt p̄ dicta. 3. p̄cedentis. q. 17

¶ Utrum ille qui vendit possessionem vel quid simile ꝛ tradit emptori possit si emptor nō sibi soluit i termino post terminuz fructus possessionis suos, fa cere sine vsura. R. gl. in. d. c. ꝯquestus 18

ꝙ pt in pignus accipere trāsacto termino: ⁊ fruct⁹ suos facere ſm doc. Et in h casu hꝫ actionē ex cōtractu vel offō judicis ad interesse ſm Ho.C.de ac.emp.⁊ ven.l.2.Et ꝙ liceat habes glo.in.l.2.C.de vsu.⁊ in.l.curabit.C.de ac.em.⁊ vē. Et idē dic si q: nō vult soluere preciū tradēdo vult ⁊ ꝯuenit vt sibi soluatꝛ fructum seu pēsio debita donec preciū soluerit.tex.est in.d.l.curabit. Et vide.s. Emptio.§.5.Et ex his pꝫ ꝙ lucꝝ cessās licite exigitꝛ sine vsura.⁊ pro hoc est tex. in.l.3.in fi.ff.de eo qδ cer.lo.⁊ in.d.l.curabit:Et facit qδ no.in.l. Julianus .§. offerri.ff.de ac.emp.⁊ ven.Et qδ no.Inno.in.c.sacro.de sen.excom.⁊ doc.in.d.c.conquestus.

19 ¶ Respectu danni emergētis tꝫ Tho. videl.s.licere.Pro cuius declaratiōe.Queritur vtꝝ fideiussor qui ꝓ defectu debitoris cōpulsus fuit accipere sub vsuris vt solueret creditori:vel soluit vsuras ⁊ capitale creditori q: iurauerat possit ipsas exigere a debitore? R.ꝙ sic.⁊ oīa dāna que occasione debiti habuit:q: ſua ri dꝫ indēnis.de fideius.c.2.de fo.cōpe.c.fi.li.6.ff.de ac.ēp.⁊ ven.l.si sterilis.§.cum per venditorē.ff.manda.l.si mandato.§.si fideiussor.ff.de admi.tuto.l.2 §.vl.Et hec est cōmunis opi.lꝫ Alanus cōtradicat de vsuris solutis. Sꝫ tu dic ſm eam distinctionem.de qua habes.s. Fideiussor.§.li.

¶ Utrū liceat exigere vsuras quas sol-
20 uit ab eo qui non soluit in termino? R. ꝙ sic si duo cōcurrant.Primū si illi dixit ꝙ erat ei necesse accipere sub vsuris. Secundū si nō poterat aliter inuenire mutuum nisi sub vsuris ſm Alex. de ales. Facit p hoc.c.qm.14.q.4.⁊.c.si quis.de clericis.12.q.2.Possꝫ ēt dici ꝙ ēt si mutuum potuisset inuenire gratis ꝙ nihil ominus poterit exigere vsuras solutas q: nō tnr se alteri obligare.qδ faceret si mutuo acciperet grat. Sꝫ tn̄ primum est equius.

¶ Utrū ille a quo emi lapides tigna ⁊
21 hmōi:ex quibus nō percipitꝛ aliquis fructus teneatꝛ mihi soluere vsuras quas solui vt sibi satisfacerē si ipse non mihi tradidit predicta in termino: sed fuit in mora? R.ſm Bal.in.l.vsuras.C.de vsuris.ꝙ sic tanꝙ interesse.Facit tex.no.in l.luctus eictus.ſm vnā lecturā.ff.de actionibus ēp.⁊ ven. Idē tꝫ Inn.dicēdū esse in simil:b⁹ ꝯtcibus:puta locatōibus venditionibus ⁊ hmōi.Concor.Lau.de Ridol.in suis ꝯtcibus. Sed Salicet⁹ in.d.l.vsuras.reprobat Bal.dicens ꝙ interesse vsurarum quas soluit non debꝫ imputari debitori ante moram. Sꝫ tu tene primam opinionem quando accepit sub vsuris taliter ꝙ alio modo non accepisset nisi pp complacentiā vel vtilitatem quam ꝯsecuturus erat ex tali ēptione.Et ideo eum talis ex falsa ꝓmissione priuauerit cum tali vtilitate vel complacentia quam plus:vel tn̄ extiabat quantum interesse vsurarum.Ideo talis ei⁹ tnr.Et sic concorda.

¶ Utrū recipiēs denarios sub vsuris ꝗ 22
post ea auctoritate ꝓpria alicui amico suo sub eadē vsura mutuat sit vsurari⁹. R.Monal.tꝫ ꝙ sic: Sꝫ Jo. Cal.in repetitione.c.fi.de vsuris distinguit.ꝙ aut facit vt vsurario satisfaciat ⁊ se indēnē preseruet.Et sic lꝫ:q: nō fit stipulatō vsuraꝝ:sꝫ vt euitet dānum qδ lꝫ: vt in c.si qs clicus.14.q.4.qm̄ nō tnr cū suo dāno alteri subuenire.ff.de ꝑscrip.ver.l.qui seruādaꝝ.in pn.Aut facit alio respectu ꝙ vt se ſuet indēnē.Et sic nō lꝫ.⁊ esset vera opinio Monal.puta:q: lꝫ si mutuasset amico nō ppea volebat soluere vsurario.Cōcor.Pe.de ancha.post Jo.an.in.c.i.eo.li.6.

¶ Utrū ille qui occasione mutui labo- 23
res subit vel dāna possit in recōpensationem.facere fructus pignoris suos sine vsura? R.Ho.in sum.ꝙ sic.de re.ec.non alie.c.ad nostram.ven. ēt aliquid pro labore licite percipit vltra sortē ſm eundem ibidem.

¶ Utrū liceat mutuare sub vsuris illi 24
qui vsurpat mea qui aliter nō possum habere dōec sit satisfactus? R.ſꝫ Alex. lōbar.ꝙ sic:q: nō recipio alienū sꝫ meū Facit.c.ab illo.14.q.4.⁊.c.i.⁊.2.de vsu. Qδ limitatū:nisi scandalū sibi iminerꝫ vel alij:q: nūc non liceret.

¶ Utrum gener qui accipit in pignus 25
certas possessiones a socero pro dote nō soluta faciat fructus suos? R.ꝙ sic.tex. est in.c.salubriter.de vsu.Quod intelligē.si prio ꝯcurrat.ꝙ sustieat onera matrimonij:vt in fi.d.c.salubriter.⁊.l.pater

ꝑn.ff.de doli excep. Scḋo ꝙ dos sit pro missa simplr. Nā si dedisset terminū ꝺ dote soluēda nihil posset recipe: qꝛ ante morā nihil debet̃ ꝛ potuit vxorē accipe sine dote. Dicat ergo gener. Ego sustineo onera matrimonij vel ducendo sustine hor da dotē: Et si socer nō pōt dicat ei: sustine onera matrimonij dando mihi possessionē i pignꝰ: vt ex fructibꝰ susti neaz. Dicit ēt Pa.in.d.c.salubriter: ꝙ si gener accepit pignus ꝛ postea dedit ter minū socero de soluēda dote ꝙ nihilo minus poterit bona conscientia tenere fructus pignoris. Qḋ verum credo qñ dedit terminū ad redimendū pignꝰ: alr nō. Tertio ꝙ fructus nō excedāt onera qꝛ cā cessāte cessat effectꝰ. de appel. cuz cessante. Et cōiter onera extimātur ꝭm quātitatē dotis: Nā mulier ꝭm quātita tē dotis est alimētanda.l.si cū dotez.§. sin autē.ff.so.ma.ꝛ.c.ꝑ vſas.de dona.in ter vi.ꝛ vx. Quarto ꝭm Jo.an. d. An. ꝛ Jo.de ligna.in.d.c.salubriter.ꝛ Lau. de ridol.in suis cōtractibꝰ. oportet ꝙ fructꝰ subijciant̃ fortune. Unde ꝭm eos nō liceret genero recipere cautōez vel ꝓ missionē cuz pacto: ꝙ interiz ꝙ dos nō soluat̃ pro oneribꝰ det̃ sibi certa q̄titas annuatiz. Cōtrariū.s.ꝙ certa quātitas recipiat̃ licite tenet Pau.de elea. Jo. cal. Pe.de ancha.ꝛ Pa.in.c.salubriter. Et est verꝰ cū sit eadez ratio.s.ꝑpter in teresse dāni emergētis. Limito tñ ꝑdi cta vera: qñ gener si dotē haberet pone ret eā in possessionē vel i negationē ex q̇bus ꝓbabiliter tātū haberet: alr̃s non cum nullū patiat̃ interesse.

26 ¶ Utrū mutuās sūmā pecunie debitaz ꝓ dote genero ꝑfato: ꝛ recipiēs ab eodē possessionē quā ipe in pignus hz a soce ro ꝓ dote faciat fructꝰ suos sine vsura si cut gener facit: R̃. Bal.i R̃ca. C.ꝺ vsu. ꝙ nō. Rō: qꝛ mutatiōe ꝑsone mutat̃ pri uilegiū quotiēs ꝑsona ē imediata cū ꝑ uilegij.l.i.C.de impo.lucra.ꝛ scrip.ꝛ.l. locatio.alr̃s icipit licitatio.§.fi.ff.de pu blica. Sz hec nō ē ratio: qꝛ istud nō est ꝑuilegiū ꝑꝑ dotē: sz ius cōe ꝑꝑ iteresse. Jō cū iste mutuās nō ꝑꝑ interesse: sed ꝑꝑ lucrū accipiat fructꝰ ex mutuo erit vsurarius. dicit tñ Rodo. ꝙ si mutasset liberaliter ꝛ gener sibi similr liberalit̃ transferret totuz ius: quod habet i pos sessione prefata: licite faceret fructꝰ su os: qꝛ eos nō recipet rōne mutui: sz ra tione liberalis donationis.

2 ¶ Utꝝ emēs a genere ius ꝑfate posses sionis faciat fructꝰ suos. R̃. ꝙ sic nec ibi ꝑt eē vsura: nisi fingeret emet̃ cū itēdat mutuare. facit ꝓ h̄ qḋ dicā.j.§.66.

28 ¶ Utꝝ heredes mariti sine vsura silr fa ciāt fructꝰ suos: R̃. ꝭz Jo.an.ꝛ Pa.i.d. c.salubriter. ꝙ ñ: qꝛ rō ē diuersa. Nā he redes statiz pñt se expedire reddēdo il lis pignꝰ qḋ nō pōt maritꝰ. de iureiurā. tua nos.el.secūdo.

29 ¶ Utꝝ relicta cui hr̃des obligāt ꝑfatā possessionē faciat fructꝰ suos: R̃. Inn. Host.ꝛ Ber.ꝛ.d. An.i.d.c. salubriter. tenēt ꝙ nō: sed cōputabūt̃ i sortē. facit l.ticia.ff.de solu. Sit ergo cauta et fa ciat possessionē vēdi vel isolutū sibi da ri.l.a diuo pio.§.si sup rebꝰ.ff.de re iu di. Sed ego credo ꝯ̃riū si nō hz aliūde vñ viuat ꝙ facit suos fructꝰ licite. Et ēt teneo ꝙ potest recipere certuz quid an nuatī ab heredibus donec sibi restituāt dotē: vt.s.dixi Dos.§.28.

30 ¶ Ex prefatis patet ꝙ ratione interesse vel lucri cessantis vel dāni emergentis aliquid accipere vltra sortem nō ē vsu ra. Sed aduertendum est ꝙ quādo in teresse euenit ratione lucri cessantis si ue ex absentia vel destructione rei alte rius extimatio nō debet deduci in infi nitum: sed vbi res principalis est extia tio nō debet excedere duplum rei prin cipalis: sed cōem extimationez ipsiꝰ rei. Ubi vero res nō habet cōmunem extia tionem: qꝛ alia non est que cōmuniter vendatur vel vbi res est incerta: vt ver bi gratia captura pisciuz. de qua in.l.si iactū.ff.de ac.emp.ꝛ ven. tunc extima tio fiet arbitrio boni viri: licet excedat duplum: adeo tamē ꝙ in imensum nō excedat: vt.l.i.C.de sen.que pro eo ꝙ i ter.profer. Quando vero interesse eue nit ratione dāni emergētis: si hoc eue nit rōe omissionis soluz: considerat̃ in teresse soluz intrinsecuz: vt.ff.de ac.ēp. ꝛ ven.l.si sterilis.§.cū per venditorem. Exemplū frumentuz nō est datuz em ptori in termino: solum cōsiderabitur illud qḋ plus valuit: qḋ est iteresse itri secū: ñ ꝙ aialia mortua sint: qḋ ē itrise cū interesse. Si autē interesse euēit rōe

commissionis:sic tñr intrīseco dāno. Ex emplū. pmisisti mihi dare frumentū in tali termino: τ ppea nō puidi mihi/ alr ex quo tu nō dedisti nō potui puidere: ex quo aialia mortua sunt: sic teneris p omissionē τ pmissionē.i.falsam pmissionē saltē in cōscia. Qđ intelligo qñ alr sibi puidisset si nō fuisset tali pmissiōe fraudat⁹. Aliud exēplū. dedit qs tignū violatū sciēter nec aliqd dixit emēti: tenebit ēt de ruina dom⁹ de pēsione soluta: quod est interesse extrinsecum: vt.l. Julianus.in prin.ff.de ac.emp. τ ven. Non tamen in infinitum. Uñ nō veniet pensio domus per lōgū tps: sed videtur φ veniat solū prima pensio.ar.l. in hoc iudiciū: τ.l.nerati⁹.ff.de seruo corrupto vbi corrupto: hui tñr nō solū de huo: sz de oibus rebus quas asportauit tunc fugiens: non aūt d alijs que postea successiue furatus est.

31 ❡ Sextus cās in quo licite vltra sorteni exigitur est qñ id qđ capit sit rōne pene. Aduerte tñ hm Sco.in.4.di.15.q 2.ar.2. φ si creditor malet debitorē potius incurrere penam φ̃ in termino sibi soluere eēt vsura. Silr p̄sumit vsura super pena apposita mutuo qñ excedit interesse.d quo dic vt.S. Pena.§.12. Itez presumit i fraudē vsurarū qñ apponēs penā est ↄsuetus fenerari.l. iulianus.§ idē.ff.de ac.em.τ ven.extra de pigno. il lo vos.ff.de pigno.ac.l.vel vniuersorū. Item qñ per singulos menses vel ānos dr ↄmitti.aūt.ad hec.C.de vsu. sumpta de corpore aūt. vt nullus mutua. agri. In iudicio tñ anime si apponat solū vt ille soluat in termino: q: de pecunia intendit aliud facere tunc τ magis cupit φ soluat φ̃ penā cōmittat τ verisilr credidit penā nō icurrere qñ apposuit poterit exigere sine vsura ēt si excedat interesse hm Rodo.q: interest publice vtilitati: vt pacta seruent. Si vero ponit in fraudē vsurarū vel qñ verisilr credidit penā incursurū: aut magis cupit incurrere penā φ̃ soluere: vsurari⁹ erit.12 q.2.fraternitas: τ.c.in legib⁹.de arbi.c. dilecti.τ qđ ibi no. Itē aduerte φ qñ ñ soluit in termīo pp impotētiā vel pp ñ culpā suā φ pena nō pōt exigi sine vsura: q: vbi nō ē culpa ñ dz eē pena.l.sanci m⁹.C.de penis. Ergo exigeret rōe excrescentie que facit vsurā.d.c.ñ feneraueri Item qñ partem soluit non pōt tota pena exigi qñ obligatio est diuidua. De q̃ dic.vt.S. Pena.§.13.τ.14.

❡ Quid de statuto vel consuetudie qua ordinat vt missus in possessionē lucret fructus ad rationē quinqz pro centenario donec sibi fuerit satisfactū vel φ sibi detur insolutū id qđ valet quinqz p tribus: hr.Bal.in.l.acceptā.C.de vsur. quest.18.τ Jo.de Jmo.in.l.finita.§.si plures.ff.de dā.infec. φ licite sine vsura illud accipere pōt: q: illud lucrat rōe interesse.τ dicit notari in glosa super.§. si vero.in aūt.d exhi.re.que singularis est hm euz. Bar.vero in.l.si finita.§.Julianus.ff.de dam.infec.τ Jo.de anania i.c.salubriter.de vsu.τ Lau.de ridol. dicunt φ talis consuetudo vel statutū est contra ius diuinum τ in fraudem vsurarum. Sed ego dico φ si tale statutuz vel consuetudo emanauit in penā vt debitores artentur ad satisfacieñ.τ dbitor ex culpa sua nō satisfecit φ vera est opinio Bal.dūmō concurrat recta intentō vt.S.dixi in precedenti.q.nec miruz cuz auctoritas pretoris pp nimiaz cōtumaciam hoc facere possit.l.fulcini⁹.§.fi.ff. ex qui.cau.in pos.eat.si vero fit fraudez τ mutu ans poti⁹ velit incurrere penā debitorē τ hmōi: sic vera ē opinio Bar. τ erit vsura. Oz ergo ad hoc vt liceat φ iuste sit missus in possessionem non tñ ex ordine: sed etiam ex cā: hoc est φ i veritate sit creditor: τ pp interesse illđ pl⁹ accipit.puta q: poti⁹ vellet sua: puta centum φ̃ domum que valet centū.20.alr illud ol⁹ teneret restituere: vt dicim⁹ de pignor in.l.fi.§.finautē bieniū.C.d iur. do.impe.vel ad puniendum.contumaciam debitoris super abundantiā predcām accipiat: puta q: ille cōtumaciter non vult soluere. 32

❡ Septimus ratione dubij recipit vltra sortem sine vsura.de quo in.c.in ciuitate: τ in.c.nauiganti.de vsu.puta emens rem pro minori precio φ̃ valeat tempore emptionis recepturus eaz tpe quo verisimiliter plus vl minus valere potest non erit vsura si cās accideret: φ plus valeret: quia secundum glo. in c.nauiganti.de vsu.tam emptor φ̃ venditor equaliter comodum vel incommo 33

duz ex dilatõe expectat. Exemplũ emic
q̇s frumẽtuz tpe madĳ vel oleũ ꝛ hu-
iusmõi i quo vna mẽsura valet vnum
ducatũ ꝑ vno floreno recepturus ipsũ
tẽpe augusti si ẽ frumẽtũ: vel tp̃e nati-
uitatis si est oleũ: in quo tpe verisilr̃ p̃t
valere tm̃ min⁹ de vno floreno q̃tum
plus: nõ erit vsura lz valeat plus. Esset
bene vsura si tali p̃cio emeret q̄ verisi
militer min⁹ valere nõ põt: vel q̇d mo-
dicũ: sz bene multuz plus. Qđ aduerte
ꝑ istis q̇ emũt oleũ tali p̃cio q̄ parum
min⁹ põt valere sed bene multũ plus:
q: vsurarĳ sũt. Aduerte ẽt h̄ q̄ si ille q̇
emit rez recepturus alio tpe eã crede-
bat eã plus valere: ꝯuis iudicio cõi ve
risilr̃ sit plus vel min⁹ valitura erit vsu
rarius min⁹ emẽdo pp̄ ꝓuẽtionẽ solu-
tionis sm Inno. ꝛ do. Anto. i. d. c. in ci-
uitate. quãuis nõ teneat̃ ad restitutio
nez si verisimiliter plus vel min⁹ erat va
litura: lz ipse nõ sic crederet. Silr̃ dic
de illo qui vẽdit frumentũ vl̃ oleuz et
hmõi plus q̃ valeat tpe ꝯtcus: vt p̃ciũ
recipiat tpe quo verisilr̃ põt plus vl̃ mi
nus valere si antea nõ erat vẽditur⁹ q̄
lz. vñ clari⁹ Sco. in. 4. di. 15. dicit. Aut
vendẽs frumẽtũ tpe natiuitat̃ ponit p̃
ciũ qđ tũc vz ꝛ expectat vsq̃ ad madiũ
solutionẽ: ꝛ sic misericordiã facit. Aut
ponit maius p̃ciuz q̃ tũc valeat: ꝛ tunc
distigue si erat vẽditur⁹ i natiuitate: sic
erit vsura. si vero nõ erat vẽditur⁹ sz vo
lebat seruare vsq̃ ad madiũ: ꝛ soluz pp̄
instãtiã requirẽtis vendit: si potuit p̃-
ciũ: tale tñ q̄ verisilr̃ i madio põt plus
valere vel min⁹ nõ erit vsura. ꝑ. d. c. na
uiganti. Si vero ponat tale p̃ciũ q̄ po
nat se in tuto vt in plurib⁹: ꝛ illũ cum q̇
ꝯhit in ꝑiculo vt in plurib⁹: puta q: ra
ro põt plus valere: sz min⁹ cõmuniter:
sic est vsura. Et in hoc cõcordant cõmu
niter canoniste in. d. c. in ciuitate: ꝛ. c. cõ
suluit: ꝛ. c. nauiganti.
34 ¶ Sz q̇d si nõ ponit p̃ciũ sed vẽdit cuz
pacto q̄ quãtũ valebit i madio tm̃ vl̃t.
R̃. q̄ si vt dixi erat seruaturus: lz. Si
vero nõ erat s̃uatur⁹ erit vsura. Aduer
te tñ q̄ cũ oleũ vinũ ꝛ frumẽtũ i hmõi
decrescãt: illud qđ decrescit nõ põt sine
vsura vẽdere. Itẽ si necessario ꝑ ei⁹ cõ-
seruatiõe vsq̃ ad illud tp̃s hẽret aliq̃s
xpẽsas facere: puta puluerizatõis aut

locatiõis vasorũ seu dom⁹ ꝛ hmõi si ip̃-
sas nõ traheret eẽt vsura. Et ꝓpea dico
q̄ cõfessor dz multũ põderare p̃fata ne
simul ruat cũ ip̃sis. Et iõ. c. in ciuitate
p̃fatũ merito dicit cõsulte homĩes face
rẽt si a tali cõtractu cessarẽt: cũ cogita-
tiones hoiuz nequeãt oĩpotẽti deo oc-
cultari. Nõ q: tales magis sũt ꝯtẽti ita
expedire q̃ ꝑiculo suo vsq̃ ad illud tẽp⁹
seruare. Et ẽt vt plurimũ sũt incerti si
erant s̃uaturi vsq̃ ad illud tp̃s: cum vi
deam⁹ pp̄ quedaz imergẽtia ꝓpositum
sepius mutare. Et ꝓpea ẽ ꝑiculosus ꝯ-
ctus nisi bene clausulet̃. Et magis du-
bius est casus quãdo nõ ponit p̃ciũ tũc
sed vult q̃tũ valebit i pricipio madĳ vl̃
i medio aut i fine: cũ certũ sit q̄ totũ si
hz multitudinẽ nõ potuisset ita p̃fixe i
p̃ncipio vẽdet̃ vel i vno die ꝛ cõiter mu
tet̃ p̃ciũ. Si tamẽ valet tm̃ q̃tũ valuit
plus i madio: sic eẽt vsura apta. Si ve
ro simpl̃r dicit q̃tũ valebit i madio: sic
sm iudiciũ humanũ attẽdet̃ mediocri-
tas: vt nõ plus vel min⁹ capiat̃: sz me-
diũ. ar. in autẽ. de ꝯsulib⁹. §. qm̃ ẽt nos
sz tñ ꝑiculosũ ẽ: cũ forte vẽditur⁹ fuisset
in illo tpe quo min⁹ valuit i illo mẽse.
¶ Utrum emens redditus alicuius ci- 35
uitatis ex guerra angustiate pro vili p̃
cio: ꝛ demuz facta pace lucratur. x. pro
vno sit vsurarius? R̃. q̄ nõ rõne dubĳ
l. cũ hereditate. ꝛ. l. q̄ si in venditiõe. ff.
de here. ꝛ ac. ven. sm Ho. ꝛ Archi. cõsu
lũt tñ vt inde largas faciat elemosynas.
¶ Utruz mutuans rẽ pacto q̄ eadem 36
res in pondere numero ꝛ mensura sibi
restituatur sit vsurarius. exemplũz pu
ta pecuniaz pro pecunia. marcham ar-
genti pro alia marcha argenti. granuz
pro grano. vinuz pro vino ꝛ hmõi? R̃.
sm Pe. de anch. in. c. vsurarum. de vsu.
li. 6. ꝛ Io. cal. i. d. c. si. ꝛ Rodo. q̄ aut ve
risimiliter dubitatur tẽpore solutionis
tantũ minus põt valere q̃tuz plus: aut
q̄ nõ plus valebit. Et sic nõ ẽ vsura nec
peccatum: vt in. d. c. si. quia sicut credi
tor teneretur eam recipere si vilior essz
facta quo ad extimationez: vt patet in
l. vinuz. ff. si cer. pe. ꝛ no. gl. in. l. si quis
clericus. 14. q. 4. q: nõ ẽ necesse sit eius-
dẽ extimationis: licet debeat restitui e-
iusdẽ bonitatis q̄litate intriseca. Ideo
nõ peccabit respiciẽdo p̃ciosiorem quo

ad extimationem. Aut verisimile est φ erit preciosior tempore solutionis. Et tunc si creditor erat seruaturus: et non aufert libertatem debitori liberandi se quando velit infra terminum: sic licet. Si vero non erat seruaturus: sed interim consumpturus sic est vsura. Similiter quando auferret libertatem debitori liberandi infra terminum quuis esset seruaturus erit vsura. Et his concor. Archi. in. d. c. si quis clericus. Dicit tamen Rod. φ qñ erat seruaturus τ ñ abstulit libertatem debitori liberandi se: quis ideo crediderit: vt se periculo exonerare: τ primũ periculo submitteret ñ tñ propterea tenetur ad restitutionem lucri de necessitate: lz peccauerit τ i penitentia vt restituat sit ei cõsulend. Lau. tñ de Ridol. in suis 9ctib9 tz indistincte: φ ille qui mutuat primo ducatũ q̃ modo val; q̃ttuor libras: si postea recipiat quinq; lib. vt valz tpe restõnis φ hoc licite facit: siue erat seruaturus siue ñ. Sz opinio Ancha. ē eq̃or τ tutior.

37 ¶ Octau9 casus ĩ q̃ recipitur vltra sortẽ sine vsura ẽ rõne pīculi p q̃d supabundãtia põt recõpẽsari sm Alex. lõ. Res eniz ex piculuz existẽtes plus valẽt q̃ res eiusdẽ speciei ĩ piculo. Et sic hec recõpẽsatio reducit ad naturã rei q̃ pp piculũ extimat plus vel minus valere: et sic excusat ab vsura. Et in hoc concor. Lau. de ridol. Monal. Mgr Frã. de neapoli. Pe. d anch. Car. Jo. d ana. i. d. c. nau. τ cõit oẽs. Et ẽ casus i. l. i. naue. ff. lo. τ h patebit ex sequẽtib9 dubijs cl9.

38 ¶ Utr̃ mutuãs pecuniã nauigaturo cũ tali pacto: φ si nauis cũ capitali piclitet nihil teneat. Si vo res ẽptas portauerit saluas teneat sibi pecuniam mutuatã cũ pte lucri tradẽ sit vsurari9. R. φ sic. cas9 ẽ i. d. c. nauigãti. Et aduerte φ doc. diuersimode istũ tex. exponũt q̃r ẽ vsura i isto cãu. tu tñ tene φ rõ ẽ: q: tal mutuãs ñ vult mutuare: nisi cũ tali pacto susceptiõis picli. Et ppea q̃uat d bitor ẽ i aliq̃d pl9 ex mutuo: τ iõ vsura ẽ Si aũt q̃s liberal̃r mutuarz: de d p9 mutuũ τ istãtiã dbitori suscipet i se piclz q̃d dr assecuratio: licite poss; aliq̃d lucri suscipere sñ vsura. Et iõ diuersitas ẽ: q: receptũ i pmo casu vltra sortẽ directe cõcernit mutuũ in q̃ ois suga-bundantia prohibetur. Lu. 6. 14. q. 3. c. 2. sed in secundo casu non sic: quia non ex mutuo sed propter factum. s. securitatem vnde est contractus innominatus iste secundus vltra mutuum. Itẽ quia accipere aliquid pro assecuratione licet secundum omnes. Ergo mutuum q̃d prius quis fecit non facit eum peioris conditionis. Et ideo tene φ siue mutuum dederit siue non potest licite aliquid recipere quando periculum alicuius rei in se suscipit: non propter mutuum sed ad instantiam debitoris. Si vero propter mutuum cogeret debitorem vt periculum ei daret causa alicuius lucri sic esset vsura. Et sic loquit d. c. finalẽ. Et hic elicio a dño Lau. de Ridol. in suis contractibus. Et hoc locum habet medium in susceptione periculi maris: sed etiam cuiuscunq; sm magistrum Fran. de ampul.

¶ Utrũ accipiẽtes aliq̃d p saluo conducto licite accipiãt. R. φ sic si duo pcurrãt. Primũ φ ipe ñ teneat tenẽ stratas vel viã securã. Scdm φ obseruet q̃d pmisit. Sz si ipe forte eẽt cã tal picli in sustev1 ñ seruaret pmissũ teneret restituẽ q̃d accepit: τ vltra d oi dãno satisfacere. 39

¶ Quid d pact q̃ fiũt iter aliq̃s 9tẽdẽtes. s. φ tale q̃d erit vl tal fec tle q̃d vl fuit ali9 τ ponũt. x. R. φ si i hmõi ñ inducit aliq̃d tpe: puta votũ captãde mort sic ill q̃ ponũt φ tal mortu9 ẽ l morietur ifra annũ: sic erit vanũ. Si vo tale turpe iducit: sic erit turpe: τ tenebit de bono 9silio dare lucratũ pauperibus. 40

¶ Utr̃. A. q̃ fideiubet p. B. C. a q̃. C. B. pecuniã mutuo accepit cũ pacto φ vult duos florenos p cẽtenario f dei iussionis sit vsurari9. dicvt. s. fideiussor §. 20. 41

¶ Utr̃ mutuãs pecuniã Jobi vsq; ad x. ãnos cũ pacto φ si. J. decẽniũ mortu9 fuerit alr eor dbitor sit liber. Si vo supueniuerit ãbo dabit sibi aliq̃d vltra sortẽ sit vsurari9. R. sz Alex. lõ. φ sic. Rõ q: piculũ ñ excusat vbi cã tpis ñ pp̃ij aliq̃d pl9 accipit: s vbi ñ cã tpis tãc piculũ excusat. Uel dic φ iõ ẽ vsurari9 q: ex mutuo exigit obligat 9ez alicui9 vltra sortẽ lz sub piculo. d. c. fi. de vsu. 42

¶ Utr̃ cis q̃ mũat cõ tati. 70. ducatos 43

q̃ cōitas hꝫ ex statuto φ q̃cunqꝫ hñs fi liam vni⁹ anni.70.dederit hēat q̃ngentos p ipsa maritāda si vixerit vsqꝫ ad 15.annū. Si ṽo an̄ p̄fatū tp̄s mortua fuerit totum amittat sit vsurari⁹. R̃.φ sic: q: i mutuis ṽis vl̃ iterp̃tat̃ spe lucri p̃ncipal̃r factū p̃iculū vl̃ dubiū non excusat a fenore.d.c.fi. Nec ob.dictū Ri.i 4.di.15.ar.5.q.5.qḋ vult φ qñ capitale ⁊ lucrū stat ad p̃iculū mutuātis licite recipiat̃ vltra sortē: q: illḋ ē ṽe⁊ qñ p̃iculū euenit ex natura rei qui allegat d.c.fi. sꝫ i isto casu ē p̃iculū ex lapsu tp̃is: ⁊ iō ɔ̃ct⁹ illicit⁹ ⁊ vsurari⁹.

44 ¶ Quid de illis q̃ dāt eccl'ijs pecuniaꝫ vt recipiāt ab eis certas possessiōes tenendas toto tp̃e vite ipso⁊: ⁊ p⁹ morteꝫ debeāt redire ad eccl'ias. R̃. Ho.tꝫ φ licꝫ. Et hoc rōne p̃iculi seu incertitudinis. allegat.l.1.C.de pac.⁊ in.l.1.ff.de ɔdi.⁊ demō.nisi habeāt p̃rauā itentionē. Hof.tꝫ φ ē ɔ̃ct⁹ vsurari⁹ qñ dat̃ pecunia. Sec⁹ qñ daret vnā possessionē ecclesie ⁊ reciperet equiualētē vsur⁹ ⁊ fruitu rus vtraq̃ i vita sua: vt p⁹ mortē ei⁹ ad eccl'iam ābe cuꝫ pleno dñio remittant̃: q: sic lꝫ recipe in duplo valentē, plusq̃ sua quā ɔfert. Silr̃ si suā ex nūc voluerit i eccl'iaꝫ trāsferre oio vt ipse ea non vtat̃ seu fruat̃ poẽit licite ab eccl'ia recipe possessionē valentē i triplo: vt.10.q.2.p̃carie. Ego ṽo dico φ ēt qñ datur pecunia φ lꝫ dūmō seruet̃ eq̃litas iuri natural̃ b̃m Ri.in.2.q̃l.q.23.ar.3.q: talis ɔ̃ct⁹ nō ē ɔ̃ct⁹ mutui ṽi vel apparētis sꝫ poti⁹ ē ɔ̃ct⁹ inolatus q̃ magis assimilat̃ ɔ̃ctui ēptionis ⁊ vēditiōis. Et iō si dꝫ licere oꝫ vt nō appareat q̃s habeat ptē meliorē: sꝫ φ videat̃ eq̃les tā vēdēs q̃ emēs aliter essꝫ illicit⁹. Idē dic̃ Ri. de eo q̃ emit annuos reddit⁹ ēt pecuniarios: vel cēsuꝫ pēsionē: vl̃ p̃diū hereditarie vl̃ ad vitā ementis φ lꝫ: si debita seruet̃ eq̃litas. Et Alex. lō. i quol̃. suo idē tꝫ ⁊ cōiter oēs doc. parisiēses ⁊ canoniste i.d.c.i ciuitate. ṽe⁊ ē φ Inno. ibidē limitat i redditib⁹ ɔstitutis non ɔstituendis de nouo tp̃e ɔ̃ct⁹: sꝫ nō ē rō diuersitatis dūmō redditus sit realit̃ i re nō fictitie. Ideꝫ tenet Inno. ibidē ḋ ēptione nois debito⁊ φ licꝫ. Facit.l.iu bem⁹.la.2.C.de sa.san.ec. Et ideꝫ dicē dū si p̃fata emant̃ i perpetuū Pe.ḋ ancha.in disputatione mōtis florētie dix̃ φ si reddit⁹ de nouo cōstituti sint pecuniales: q: hñt magnā vicinitatē cū mutuo poti⁹ taliū emptio dꝫ ɔ̃ct⁹ vsurari⁹. Et ē ṽe⁊ quo ad p̃sumptionē. Sec⁹ essꝫ i ɔsciētia qñ vere emerētur. Rodo. tñ dixit φ qñ emitur reddit⁹ ad vitā ēptoris φ tūc nō est tutū: ne vēdēs desideret mortē emptoris. Et plꝫ mihi. Rō q: pactū qḋ iducit ṽe⁊ū captāde mortis nō vꝫ.l.fi.C.ḋ pac.⁊.l.stipl'o hoc mō.ff. de verb.ob. Et ideo ꝓhibet̃ p̃missio prebēde nō vacātis in.c.2.de ɔces.p̃bē.li.6. Et hoc q: ē ɔ̃ bonos mores. Iō non dꝫ admitti.l.pacta.C.de pac. Qḋ tñ nō est dicendū φ sit mortale peccatū vēdē vel emere ad vitā b̃m se: quia hoc nō inueni︦t ꝓhibitū si debite seruent̃ circunstantie. aliter vsufruct⁹ nunq̃ posset cōstitui qui finit̃ morte.§.finitur. Insti. de vsufru. Emere aūt vel vēdere ad vitā vēditoris magis lꝫ: q: tale ṽotum ñ pōt interuenire. Nec ob. qḋ dici ḋ emptiōe redditu[?] pecuniario⁊ φ pecunia nō ē vēdibil̃: q: qḋ ē medium vēditiōis ñ p̃t eē termin⁹. Q: sciēdū ē φ sicut i bonis nostris habem⁹ mobilia ⁊ immobilia: sic ⁊ ius vtro⁊q̃ꝫ: ⁊ ip̃ꝫ ius pōt vēdi: sic ip̃a mobilia ⁊ imobilia. Nō ergo vēdit̃ pecunia: sꝫ ius percipiēdi ip̃os reddit⁹ pecuniales: quo vēdito trāsit ip̃a pecunia sicut ius patronatus qḋ vendi non pōt trāsit vendita terra q̃ illud hꝫ. Aduerte tñ φ si q̃s dat centū Ticio vt ipse Ticius ɔstituat se debitorē reddit⁹ ānualis maioris q̃titatis q̃ accepat: vsura ē: q: i re nullus ē reddit⁹ q̃ ematur: nisi Titius eēt p̃sōa q̃ soleꝫ locare operas suas ad tm̃ p āno ⁊ ip̃as vēderet. Silr̃ vsura videt̃: qñ exigit̃ pl⁹ ḋ redditu q̃ res que posset emi tali p̃cio reddat i fructib⁹ de lucro b̃ꝫ Inno.i.d.c.i ciuitate. Qḋ bñ no. q: pauci aduertūt. Et attēde φ talis ɔ̃ct⁹ q̃ q̃s emit reddit⁹ possessionū vel dom⁹ cōiter fit sub ɔ̃ctu ēphiteotico siñ libellario: ⁊ cū pacto φ ille q̃ soluit pēsionē possit reemē ⁊ se liberare a dcō cēsu. vñ dꝫ i aliq̃b⁹ ptib⁹ vēditō a ficto ⁊ a catha frācbi. Et ppea lꝫ locatō possit fieri p p̃cio toti⁹ reddit⁹ quē reddit dom⁹ vl̃ possessio. Nō tñ sic poterit fieri i isto ɔ̃ctu libellario: q: tal̃ tenet̃ manutenē rē suis expēsis.l.1.C.ḋ iure emphi.

emphi. Et tenet ēt soluere pensionē: lz
res peat cāu fortuito: dūmō maior ps
nō pereat. Sec⁹ i cōductore: qꝛ nō tn̄r
suis sūptib⁹ manutenere. l. colon⁹. ꝑ pn.
ff. loca. nec tn̄r pereūte re cāu sine cul⸗
pa. c. pp sterilitatē. de loca. Et idō si tn̄
vult de cēsu q̄ntū solueret ꝯductor: sim
plex ē iniustus ꝯctus ⁊ i fraudē vsure ꝓ
pter pactū de retrouēdēdo. de q̄ ifra. §.
66. cū sequētib⁹. Et ppea dz beri respe
ctus nō ad fruct⁹ si excedūt: sz ad q̄ntita
tē pecunie solute ꝓ p̄cio: ita q̄ tal' pēsio
multiplicata per. 20. annos ascēdat ad
totalē extiationem rei sic locate. Et sic
erūt. 5. pro cētenario: vt ē text⁹ i auten:
de n̄ alie. §. qꝛ v̄o. ⁊ i autē. ppetua. C. de
sa. san. ec. ⁊ ibi no. gl. Et seq̄tur Bar. in
d. l. 2. ⁊. d. Bartholome⁹ cipola veronēs.
Et idō si locaret simplr ꝓ. 6. nō poterit
dari ad libellum nisi ꝓ. 5. Un̄ qꝛ coiter
grauat talis i cēsu: iudico coiter ꝯctuz
talē illicitū ⁊ in fraudē vsurarum.
45 ¶ Utrum emēs frumētū i herba vl' vinuz
i vite seu oleū ⁊ hmōi an̄q̄ sint matura
min⁹ q̄ valebūt tpe quo matura erunt
sit vsurari⁹ cū videat mutuū iterp̄tatū
R. sz Bal. i. l. Rica. C. de vsuris. q̄ aut
p̄ns numeratio ē cā dāni ip̄ius vēdētis:
⁊ sic ē vsura p. c. i ciuitate. de vsu. Aut
sola cōuentio: qꝛ p̄ciū nō soluit de p̄nti
⁊ sic ꝯctus lz n̄ sit vsurari⁹: ē tn̄ illicit⁹.
Aut neutrum ē cā dāni: qꝛ nō pl⁹ valz fru
mētū vl' vinū sub tali q̄litate pp p̄iculū
cui subiacet. Et sic licz. l. fistulas. §. fru
mēta: ⁊. l. si d̄bitor. §. verisilr. ff. de ꝯtrhē.
emp. Hoc itelligo qn̄ emit nō i genere:
sz determiate. s. frumētuz istius agri in
46 herba vel vinum isti⁹ vinee. ⁊c.
¶ Tene ergo ꝓ toto isto octauo cāu me
lius itelligēdo hāc regulā q̄ si mutuū
sit p̄ncipalr spe hn̄di vltra sortē nulluz
p̄iculū pōt excusare q̄n sit vsura tal' cō⸗
tract⁹. Si v̄o mutuū sit liberalr̄ ⁊ post
ea pp p̄iculū aliq̄d accipit excusat.
47 ¶ Non⁹ cāus ē rōe admistratōis: puta
tenebat q̄s collocare pecuniā alteri⁹ in
emptiōe p̄dioꝝ: vt tutor vel i aliud fru⸗
ctuosū ⁊ nō fecit ille cui⁹ erat pecunia
poterit tn̄ vltra p̄ncipale accipe q̄ntuz
lucri hūisset verisilr si vt debuit collo⸗
casset. l. tutor q̄ reptoriū. §. si post depo⸗
sitionē. ff. de admi. tu. Et facit ꝯtra pre
latos q̄ p̄nt acq̄rere ecclie ⁊ non faciū
12. q. 2. q̄squis ep̄s.
¶ Decim⁹ cāus ē rōe hostilitatis. Nam 48
quē possum p̄seq̄ gladio ⁊ bōis spolia
re: iuste possum ēt licite vsuras ab eo
extorq̄re. 14. q. 4. ab illo. dūmō non sit
scandalum aliis.
¶ Undecimus cāus ē rōne ostātionis 49
Exēplū do tibi pecuniā signatā ad ost
tationē vel ēt ad supponēdū pignori.
ita q̄ volo illāmet quā tibi dedi i nūe⸗
ro mihi restitues ⁊ vltra eā aliq̄d lucri
Nā talis ꝯtractus lz cū nō sit mutuum
sed poti⁹ locatio: vt no. glo. i. c. si fene⸗
raueris. 14. q. 3. ⁊ in. d. c. ꝯq̄stus. Et fa⸗
cit. l. 3. §. vlti. ⁊. l. se. ff. como. Concordat
Sco. in. 4. di. 15.
¶ Duodecim⁹ ē rōe alteri⁹ ꝯctus a mu 50
tuo vero vl' iterpretato. Nā in solo mu
tuo vero vel interp̄tato consistit vsura
qn̄ aliq̄d sup̄ sortē. i. mutuatū exigitur
qꝛ vsus rei i mutuo nō ē sepatus a con
sumatiōe ip̄ius rei mutuate seu dn̄io.
Idō exigēs aliq̄d vltra sortē rapit vsuz:
⁊ sic dr̄ vsurari⁹: nō sic i aliis ꝯctibus. Et
qꝛ aliī ꝯctus apparēter nō videt mutu
um: ⁊ tn̄ ē saltē iterp̄tatū: ppea de mul
tis q̄stionib⁹ subiserā q̄ fiunt i diuersis
ꝯtractibus a mutuo apparēti.
¶ Et p̄mo circa cābia sciēdū q̄ omia re 51
ducunt ad tria. s. realia solū. ⁊ s̄o ad re⸗
alia ⁊ p lr̄as. tertio ad sicca.
¶ De cābio reali solū. Utrum cābiū reale 52
liceat qn̄ rōe ei⁹ aliquid lucri accipitur
Et ē qn̄ quis hz ducatos i auro vellet
monetā: vel habēs monetā vellet aurū
vel alteri⁹ generis pecuniā cāpsor vult
tn̄ ꝓ ducato vtrum sit vsurari⁹. R. q̄ nō:
qꝛ nō pōt eē mutuū i cāpsore i h̄. vnde
minuere sortē nō pōt eē vsura: sz bene
augere. tex. ē no. i. l. rogasti. §. si tibi de
dero. ff. si cer. pe. posset hn̄ eē iiusticia
qn̄ excessiuū lucrū accipet respectu la⸗
boris. Et lz quidā dicāt licere cāpsorib⁹
solū qui de h̄ faciūt artē nō aliis: tamē
ego nō video rōnē diuersitatis cur n̄ pos⸗
sum extiare laborē nūeratiōis vni⁹ du
cati vnū soldū sic quilz ali⁹. Tn̄ ē verū
q̄ aliquid pl⁹ possūt rōnabilr accipere
illi qui d̄ h̄ faciūt artē: qꝛ maiores labo
res portāt: cū semp sint parati.
¶ Utrum cābiū reale ⁊ p litteras liceat: ⁊
sit duobus modis. Primo hoc modo. 53
Ego habeo hic ianue. c. aureos. vellem
EE

ꝙ mihi rñderētur rome: cōuenio cum cāpsore vt faciat mihi litteras: qbus dē tur mihi nonaginta qnq3 solum reliquū lucret. ſc. ſm Bal. i. c. i. de plus peti. ꝙ licit⁹ ē talis cōtractus ⁊ necessari⁹ iure gētiū munit⁹ naturali rōe: eo ꝙ cāpsor subit picula viaꝝ ⁊ dāna nūcioꝝ: pēsio nes oparū ⁊ salarioꝝ ſcōꝝ: vt no. i. l. pi culi. ff. de nauti. feno. ⁊. l. traiectice: in pncipio. ff. de ac. ⁊ obli. ⁊. l. q rome. §. pmo: ff. de ver. obli. vñ si aliqd lucrat̄ ꝟ ē iustū cū idustria accedat rei licite. l. si heres. ff. ad. l. fal. Preterea numeranti mihi decē: l3 paſcici ꝙ ei nō reddā nisi nouē: cū nō possit eē vsura minuere sor tē s3 bñ augere: vt dictū ē. Posset tñ eē iniusticia qñ excessiuū lucrū caperet re spectu laborū ⁊ expensarū ⁊ periculi: vl̄ qñ pecunias nō bonas daret. Fit scdo mō cambiū p lras ⁊ reale hoc mō. Est vltramōtan⁹ q habēs mille ducatos ve netos ⁊ intēdēs ferre eos venetias vbi plus valēt ⁊ ibi expēdere inuenit cāpso rē i sua patria habētē tabulā cābij vene tijs ⁊ tradit ei ad forū cābij venetiarū vt sibi venetijs reddāt̄. Talis ꝯtractus pōt eē licitus ⁊ ē qñ nō itendit ppt̄ po rem traditōem hr̄e lucrū: s3 rōe patrie illō reportat. Si vo ex hoc ꝙ pus tra didit vltra mōtes ꝙ recipiat venetijs i tendit lucrum hr̄e erit vsurarius: cum prior traditio inducat rationem mu tui ⁊ spe hn̄di vltra sortē: ⁊ sic erit vsura. ¶ Utꝝ cābiū siccū sit licitū. ſc. ꝙ nō: q2 dr̄ siccū eo ꝙ i veritate ē siccū a charita te pximi ⁊ siccat aīam a grā dei: ⁊ fit. 7. modis. Primo hoc mō. Recipio a cam psore florētie decē libras grossorū q tūc valēt centū florenos cū pacto ꝙ tenear ipi cāpsori tñ dare ꝗtū infra decē dies post celebratū ꝯtū valebūt libre grosso rum venetijs q alñ valēt plus alñ mi nus: ⁊ ꝟ hinc ad mensē receptiōis eoꝝ. vl̄ si plus vult tenere de mēse i mense3 renouat̄ mō pdicto: ⁊ tale cābiū ē illici tū ⁊ vsurari⁹ ꝯtus: q2 ē ibi mutuū cu3 spe habēdi vltra sortē: q2 l3 alñ minus valeāt tñ vt i pluribus plus valēt: nec excusat̄ ppt̄ pculū: vt. s. patuit. tex. est clarus habēti oculos cordis i. d. c. fi. de vsu. Et talis ꝯtractus ē ad perniciē ci uitatū experiētia teste q ē omniū ma gistra. c. q̄ sit. de elec. li. 5. Et ꝙ sit illici tus cōiter tenet̄ a doc. Scdo fit ꝟ mō. Habeo hic ianue centū aureos ⁊ trado eos petro vt mihi totidē rñdere faciat hinc ad mensem rome vbi plus valent ver. ālr ⁊ credit. Et simlit̄ vsurarius ē q̄ dē mutuū cum spe habēdi vltra sortē c. cōsului. ⁊. c. i ciuitate. de vsu. Tertio fit hoc mō. Habeo hic ianue cētū aure os quos do petro indigenti vt mihi re spondet̄ faciat a lōdres seu bruges hic ad tres menses alteri⁹ generis monetā puta tot libras de sterli. ⁊ hmōi. Iste cō tractus coiter ē vsurari⁹ ſm Ho. ⁊ Go fre. q2 communit̄ fit vt inde lucret̄: tñ in extimatione habet lucrū. Et sic cum fit mutuū cū spe habēdi vltra sortē erit vsura. Nec rō periculi excusabit: vt di ctū ē. Idē dic qñ ianue existēs emit tu ronenses recipiēdos in frācia i talib⁹ nundinis ſ3 Alex. lom. cu3 tales emāt plus vel min⁹ ſm tpis dilationem ⁊ in tendant lucrum qd coiter euenit. Fit Quarto hoc modo. Ianue exñs dat cer tam monetam alicui vt sibi reddat in scutis lugduni tempore ferie que ibi fi et: verbi grā extimat hic ianue scutum 28. ⁊ sic dat tantā monetā ad rōnem de 28. p scuto ꝙ ascēdet ad scutos centū q scuti i lugduno vt plurimū valēt. 30. vl̄ saltē plus ꝙ. 28. Idē dic de hinc nea polim ad tot carlinos pro ducatis ⁊ hu iusmodi. ſcōm Monal. sunt vsurarij. allegat. c. eijciens. 88. dist. et. d. c. fi. de vsu. Quinto modo sic fit. Ego indigeo pecunia hic ianue quero mutuo ⁊ non inuenio nisi hoc pacto ꝙ recipiam ad rationem cambiorū de londres vel bru ges cū ego accipiens non habeam ban chum in londres vel bruges nec mutu ans ideo mutuat isto modo: quia velit deferre suas pecunias a londres: sed vt sic lucretur ex tali contractu nunc de ianua ad londres et de londres ad ia nuam et sic patet ꝙ non licet. vnde dic ꝙ est vsura. Fit ⁊ sexto modo pessime Et dicitur cambium recambium: et fit hoc modo. Ego indigens pecunia hic ia nue quero aliquem q mihi mutuo det Est aliquis qui dat mutuum ad ratio nem cambiorum ⁊ londres cum pacto ꝙ scribat litteras: ⁊ tamē nō mittit: s3 ipsas retinet: et secundum ꝙ lucrant̄ cambia in eundo et redeundo: ita acci

piet vlt

piet vltra sortez:ꝛ vsurarius pessim⁹ ē.
Septimo modo fit cambiuz in romana curia quod quidez ē vsura clara: lz sub cābio pallietur:ꝛ fit sic. Clericus cōsecutue de nouo aliquod bñficiū pro expeditione bullaruz ipsius indigens peeunijs petit a cāpsore sub mutuo certam sūmaz:puta centuz ducatos restituendos in patria:puta turonie bic ad sex mēses monete ibi currentis ei quez pfatus cāpsoꝛ statuerit:mutuat cāpsoꝛ sed vltra cambiuz exurgens ex varietate valoꝛis monete in diuersis locis exigit.5.vl.8.pꝛo cētenario:tales campsores vsurarij sunt idubitāter. Et lz qdā conati fuerint defensare ꝙ licite potest fieri tale cambiuz sicuz primo secūdo tertio quarto quinto sexto modo dictū Dicenduz est ꝙ nō est contractus mutui:sed permutationis vel emptionis seu contract⁹ inominatus saltez:ꝛ lucrum pꝛouenīat rōne dubij vel patrie: ideo nō pōt esse vsura. Sed cōtra ipos est textus.d.c.si.a contrario sensu vbi dr. Ille quoqꝫ q dat decez solidos vt alio tēpoꝛe totidē sibi grani vini vel olei mēsure reddātur.que lz tūc pl⁹ valeāt: tn̄ vtrū plus vel min⁹ solutionis tēpore sint valiture verisimilr dubitar: nō dz ex hoc vsurarius reputari. Ergo a contrario si verisilr plus psumeret valiture tpe solutiōis esset vsurarius. Et iste cōtract⁹ vr emptiōis vel pmutationis aut saltē ɔctus inominatus:q2 dat pecuniā recepturus granū ꝛ hmōi q magis distāt a ducatis ꝙ sterlini:ppterea tene idubitanter ꝙ ē cōtractus mutui interptati cuz spe habendi vltra sortez celebratus. Nec obstat ꝙ aliquādo minus:q2 vt plurimū ꝛ in extimatiōe itēdunt lucruz ꝛ inest. Et licet Archi.flo. i sūma teneat ꝙ tales soluz sunt vsurarij mētales. Tu tamē eos dicas eē vsurarios reales:q2 mutuuz petenti nō volunt dare nisi cuz isto pacto. Et sic patz ꝙ sūt vsurarij mentales ꝛ reales.vnde Ho.ꝛ Hos.dicit tales vsurarios ꝙtūcūqꝫ sub spē pmutatōis ēptiōis vel alteri⁹ ɔct⁹ pallier:ꝛ oib⁹ execrabiliores sūt q de nūdinis ad nūdinas tales contract⁹ faciūt:cū excedāt cētesimā scdm Ho.cū quo cōcoꝛ. Alex.lom.est tn̄ cāus in quo nō crederez cōtractuz vsurariuz nec illicituz:videlz. Est aliquis qui vellet ire de ianua lōdres p negociatione nollet secuz deferre pecunias pꝛopter pericula:querit aliquē cui det suas pecunias hic ianue qui faciat sibi totidē respondere londres:sz quia ppter abusuz pꝛefatoꝛuz mercatoꝛū non potest p scire determinate quot libꝛas de sterli valeant sue pecunie:accipit litteras secundū cursuz cambij a quodam hic ianue cui dedit suaz pecuniam ꝛ inde lucratur aliqd. dico ꝙ iste nō ideo h dat vt inde per cambiuz lucretur:sed soluz vt suas pecunias londres habeat:ꝙ tale lucruz sibi adueniens nō faciet eum vsurariuz:cuz adueniat sibi potius rōe incertitudinis seu patrie quod excusat vsura quādo mutuū nō fit spe habēdi vltra soꝛtem. Si tamen posset scire pcium sue pecunie pꝛecise ꝛ sic habere et vellet huiusmodi litteras cambij: essz vsurarius:quia iam intenderet lucruz ex mutuo:nec incertitude eū excusaret. dicto.c.si.

55

¶ Utrum deponens pecuniaz apd cāpsoꝛez vel mercatoꝛez vel artificem pꝛo q quia negociatur dat deponenti certuz quid pꝛo centenario licite recipiat? R.secūdū Bal.in.l.i.C.pꝛo socio. Aut talis deposuit in specie:ꝛ tunc quia illicite vsus est pecunia deposita:tenetur omne lucruz restituere deponenti: qa ex re illius locupletioꝛ factus est.argumento.l.qui sine vsuris.ff.de neg.gest. Sed ego nō credo in conscientia ꝙ teneatur de necessitate per ea que dixi. Restitutō.i.de lucro quod vsurarius pcipit ex pecunia vsuraria quod non tenetur restituere. Aut vsus est licite: qa deposuerat in numeroꝛ:et tunc si deponens non habuit animum fenerandi:ꝛ campsoꝛ liberaliter dat vel ex quadam equitate: sic licite recipere potest sine vsura. Si vero dat ex quadam necessitate credens se obligatum excusatur deponens quandiu bona fides durat:scilicet credens ꝙ liberaliter dedit. Nā obligatio antidotoꝛuz iustaz parit receptionē p erroꝛem soluti.l.si testamēto §.i.ff.de fideius. Si vero deponēs habuit animū aliquid habēdi lucri:sic vsurarius est;q2 verum mutuuz est cū spe

habendi vltra sortem:cum sit in nume-
ro non in specie:nisi deposuisset rõe soci
etatis cũ piculo suo:sȝ quo ad restõnez
dic:vt.§.i. Restitutio in verbo vsurarius

6 ¶ Utrum deponens pecuniam dotalẽ
apud mercatorem ita ꝙ sit salua vt reci
piat aliquid de lucro sit vsurarius. vide
§. Dos.§.ii.ꝛ Societas.i.§.7.

7 ¶ Circa contractum emptionis ꝛ vẽdi
tionis qꝛ sepe interuenit mutuum verũ
vel interpretatum:ideo multa querunt

8 ¶ Utrũ mercator seu artifex sit vsurari
us qui illi qui statim soluit rẽ vendit ꝑ
minori ꝓcio ꝙ illi qui nõ soluit inconti
nenti.sȝ vult terminũ: R. ꝓsuppono pri
mo qᵭ dicit Sco.in.4.di.15.q.2.ꝛ Ri.
in.2.quol.q.23.ar.3.ꝙ pẽsatio valoris
rerũ vsualiũ nõ põt fieri a nobis nisi per
coniecturalẽ seu ꝓbabilẽ opinionez. Et
hoc quidẽ nõ punctualr:sed sub quadã
latitudie equalitatis. vñ paruus exces-
sus equalitatẽ illã nõ corrumpit:sȝ tũc
solum qñ est ibi tantᵒexcessus ꝙ ineq̃li
tas clare vr:ꝛ talis excessus cõtractum
viciosum reddit. Et hoc ꝓsupposito: R.
ad qõnẽ cum distinctione ꝙ aut tal vẽ-
ditor nõ excedit ꝓfatã equalitat latitu-
dinẽ cum illo qui vult terminũ:lȝ ꝑ mi-
nori daret si stati solueret ꝓciũ:ꝛ sic nõ
est vsura. Exẽplũ extimat pecia tal pã-
ni ab aliquibus.10.ab aliis.11.ab aliis.
12. statim soluenti libenter daret pro.9.
vel.10.nõ soluẽti vult.12.nõ est vsura cũ
non excedat ratione temporis equalita
tem latitudinis iusti precij. Si vero ꝓ-
fatam latitudinis equalitatem transcẽ
deret:vt puta ꝙ vellet.13.vel.14.sic esset
vsura.c.cosuluit.de vsu. Idẽ dic de eo q̃
non vult prorogare terminũ debitori nisi
aliquo dato.d.c.consuluit.

¶ Quid si ex inueterata mala ꝯsuetudi
59 ne ꝛ paucitate pecunie currẽt cõiter vẽ
dit ad tẽpᵒ plus ꝙ inuenire posset ẽpto
rem stati soluẽtẽ: R. S. Tho.in quadã
q.ꝛ Gui.de.obdo.in suis cõtractibᵒ ꝙ si ta
les solũ hoc faciunt vt iustũ ꝓcluz extor
queant nõ erunt vsurarij. vnde ne deci-
pieris attende si ꝓcium sit iustũ an non
Et hoc tibi demonstrare poterit si attẽ-
datur ꝙ mercatores si venderent tali ꝓ
cio consideratis laboribus ꝛ ceteris de-
bitũ lucrũ cõiter reportarẽt:qꝛ si sic esset
plus nõ posset vẽdi sine vsura. Si vero
nullũ lucrũ cõiter hẽrẽt:sic est claruȝ ꝙ
non est iustũ ꝓciũ illud qᵭ taxat ꝺ pñti
soluẽti:sed hoc ꝓueniat potiᵒ ex nimia
cupiditate pecunias hñtiũ qui tali ꝓcio
volũt emere vt postea mõ suo vendãt
Et ideo si plᵒ vendũt illo ꝓcio ad tꝑs dum
mõ iustũ ꝓciũ nõ excedãt qᵭ deberet va
lere si tal corruptela nõ eẽt:nõ erit vsu
ra:qꝛ nihil vltra debitũ exigũt rõe tpis
Aduerte ẽt ꝙ si quis eẽt in tali loco in
quo cõiter emẽtes nõ hñt pecunias:sed
emunt:ad tẽpᵒ posset vẽdere aliq̃d plus
iusto ꝓcio occurrẽti sine vsura. Rõ. q̃a
mercator põt magis extimare mercan-
tiã illã que tardius expendit ꝙ q̃ citius
Et iõ si plus vẽdũt aliq̃d solũ hñdo re-
spectũ ad lucrũ qᵭ rõabilr deberent re
portare ex alii negociatiõe nõ ex tꝑe si cõ
dennabo eos si tñ plus solũ vendũt ad
tꝑs ꝙ moderatũ lucꝝ reportẽt pensat
laboribᵒ ꝛ expẽsis ꝛ ceteris hmõi. Nõ ha
beret tñ locũ istud in illo q̃ defert ali-
quas merces ad aliquẽ locũ vbi crede-
bat multũ vẽdere ꝛ lucrari posse ꝑꝑ eo
rũ raritatẽ. Sȝ qꝛ alie multe supuene-
runt. videns ꝙ nec dũ lucrũ immo dan-
num reportaret si venderet ꝓcio occur-
renti vendit ad tꝑs plᵒ vt sic nõ patiat
damnũ:qꝛ hoc esset vsura. Sicut.n. no
luisset minuere de ꝓcio si nulle alie sup
uenissent:ita adueniente abũdantia rõe
tpis nõ poterit aliq̃d plus vẽdere. Naȝ
in isto casu habet locũ illud qᵭ dr. Res
tantum valet quantum vendi potest.l.
i.§.si heres.ff.ad trebel.ꝛ.l.querebatur
i.R.ff.ad.l.falci.ꝛ.l.si quis vxore.§.vl.
ff.de fur. Sed in casibus superioribus
limitatur verum ꝙ res tantũ valet quã
tum vendi potest.s.si predicta abusiua
non obstarent. Et ita respondit Tho.ha
he.q.77.ad legẽ precia.ff.ad legẽ falcid:
Ubi dicitur. Precia rerum non effectu
singulorum.sed communiter fungun-
tur dicit verum:nisi affectio sit rationa 60
bilis ex parte venditoris:vt est in predi
ctis duobus casibus: non in isto vlti-
mo.

¶ Utrũ vendens rẽ alicui qui pecunia
indiget vt stati recmat ꝑ minori ꝓcio sit
vsurariᵒ: R. ꝙ sic:qꝛ perinde est ac si pe
cuniã mutuaret:ꝛ. iste cõtractᵒ pessimus
qui dicit stoch ꝛ bistoch:quia commu-
niter plus vendunt. Et sic vnum gla-
dium infigunt

cūz sīngit̄ ꝛ postea min⁹ reemunt: et sic aliū gladiū iponūt. Si tamē simpliciter quis vēdidisset ꝑ iusto ꝑcio nō cogitans reemere: ꝛ ēptoꝛ nō inuightens emptoꝛez vellet venditoꝛi vendere pro minoꝛi nō esset vsurarius min⁹ emendo: sed posset esse iniusticia ꝛ cōiter i eo accidit: ꝛ iō illicit⁹ cōtractus.

61 ¶ Utꝝ vēdēs rē ad tēpus plusꝙ cōi extimatiōe valeat: sꝫ tñ pl⁹ valet vel valore naturali vel ꝑꝑ wlūtatē emētis: vel qꝛ erat multuz vtil' vēdēdi: ꝛ ꝓm illud exigit ꝑciū sit vsurari⁹? ꝶ. ꝓm Ricar. et Sco. vbi. s. Tho. 2a 2e. q. 77. ꝙ res nō pōt extiari vt tali ꝑcio vendat̄ salua iusticia nec ꝓm valoꝛē naturalē: qꝛ sic musca valeret plusꝙ totuz aurū mundi ꝛ oīa iaiata. Nec ꝓꝫ vtilitatē emētiū: quia sic berba medicinal' vel potio q̄ vꝫ alicui ad liberationē a moꝛte ꝑcio inestimabili foꝛet vēdēda. Sꝫ opoꝛtet extietur cōi extiatione ꝓm ꝙ dcm̄ ē in. 59. §. Et iō si plus tali extiatione vēderet̄ ratiōe tpis erit vsura. Si nō rōe tpis sed alio respectu erit iiusticia: nisi vēdatur sciēti ꝛ wlēti: vt. s̄. Emptio. §. 7. Bene aūt posset plus extiari ꝙ valeat res cōmuni extiatōe sine vsura rōe ꝑꝑ̄iewlūtatis: puta babeo rē multū mihi vtilez ex qua multū mihi ꝑficio ꝛ ex eius absentia multū dānificaboꝛ: ꝑꝑea liceret īstāter postulāti eā sibi vēdere: nō ꝙtū vꝫ cōi extiatiōe: sꝫ ꝙtū ē mihi vtil' ꝛ ꝙ sūtū extiat̄ dānū ex ei⁹ carētia. Et iō si eēt vsura ꝙuis iteruenirēt tp̄s solutiōis fiende. Rō qꝛ res salua iusticia pōt tali ꝑcio vendi: ꝛ ideo plus qꝺ accipit̄: nō accipit̄ ex tēpoꝛe: sꝫ ex natura rei: lꝫ q̄ ad apparentiā videat̄ vsurarius.

62 ¶ Utrū vendēs vinuz vel frumētū ꝛ huiusmōi ꝑ ꝑcio qꝺ currit cū pacto tñ: ꝙ si plus vsqꝫ ad pascba valuerit illꝺ pl⁹ vult. si ꝓo min⁹ nō vult minuere ꝑciuz sit vsurari⁹. ꝶ. ꝙ sic. facit. l. pe. C. de solu. ꝛ. l. q̄ bona. §. si q̄s. ff. de dam. infec. no. Archi. 14. q. 4. §. i. ꝛ Ho. in sūma. facit. l. si nō fuerit. §. Aristo. ff. ꝑ socio. Hoc itellige ꝙ sit vsura qñ tale pactuz facit rōne dilatiōis solutiōis: aliter eēt iiusticia nō vsura. vnde. Sco. i. 4. dist. 15. ar. 2. ponit duas regulas circa banc materiā obseruādas. Pꝛima ē ꝙ vēdēs nō vēdat tēpus: qꝛ nō ē suū. Secūda ē ꝙ nō ponat se in tuto de lucro: vel semper: vel in plurib⁹: aliter ē vsura. 6[illegible]

¶ Utꝝ emēs a Jobāne cētū q̄ dꝫ bꝛe bic ad tres annos a petro seu ꝑ legato seu ꝑ ficto molēdini vel q̄litercūqꝫ ꝑ. 95. q̄ nūc soluit de ꝑñti sit vsurari⁹? ꝶ. ꝙ aut ad instantiā Jobānis emit: aut sponte si ad istantiā Jobānis solū: ꝛ ꝑꝑea minus emit ꝙ extiat verisimil'r itéresse suuz: puta: qꝛ wlebat de ip̄a pecunia negociari negociatiōe qua verisimil'r lucrat⁹ fuisset tm̄ deductis ꝑiculis ꝛ laboꝛib⁹: vl' qꝛ tm̄ minuit ꝙtū extiat laboꝛē i rebabēdo ꝛ ꝑicula ꝛ bmōi: sic nō ē vsura. Nā nr̄a iterest litib⁹ ꝛ sūptib⁹ nō vexari: vt in. l. minoꝛib⁹. ff. de minoꝛib⁹. Si ꝓo spōte ꝛ pꝛincipaliter facit ꝑꝑter lucꝝ ꝛ minuit p̄cciuz soluz ꝑꝑter boc qꝛ nūc soluit vt in futuro rebabeat plus ꝑꝑter ꝑmaturaz solutionez: sic est vsura. c. si. de vsu. Et in boc cōuenit Jo. an. in addi. ad Spe. Nec ob. illud qꝺ dicitur plus soluit qui ante tēpus soluit. Insti. ꝺ ac. §. plus: ꝛ de plus pe. c. i. qꝛ illud ē verū in eo qui ante tp̄s soluēdo patit̄ aliqꝺ interesse: ꝛ iō cogens euz pl⁹ petit. Uñ ista plus petitio: siue sit respectu tpis: qꝛ cum obligetur binc ad annū solū: et tñ bodie exigit̄: siue sit respectu rei: puta qꝺ debet̄ tpe messis petit̄ tpe āterio[illegible] quo plus valet: siue sit respectu loci: puta: quod debet̄ in vno loco petit̄ in a[illegible]: siue sit re[illegible] exēplū vt qꝺ debetur alternatiue vel nō est obligat⁹ petit̄ [illegible] tñ soluz pōt diminuere [illegible] suū verisimiliter: siue lucri cessantis: siue dāni emergētis. al's ꝑꝑter [illegible] solutionez diminuere de p̄[illegible] esset vsura. ꝓm Tho. 2a 2e. q. 78. in [illegible] vltimi argumēti. Idē dic de illo q̄ vadit ad artificē debitoꝛē mercatoꝛ ꝑ pāno ꝺ cētū q̄ dꝫ binc ad annū ꝛ facit sibi dari. 95. mō ab artifice: ꝛ ipse se obligat soluere centū i termīo mercatoꝛi ꝓm ꝑdictā distinctionē. Aduerte tñ ꝙ si talis pecūia seu debitū esset litigiosū nō liceret emere de quo dic: vt. s̄. Cessio actionū. ꝑ totū. Itē si esset mutuuz vel cōmodatuz factum alicui vsqꝫ ad tres annos superueniret casus in quo mutuās vel commodans indigeret ꝛ vellet sibi restitui nō liceret cōmodatario vl' mutuū acci

pientí aliquid minuere pro íterefle suo qñ símile interesse incurrit mutuans τ comodatoꝛ. nec aliunde ꝓuidisset vt ipꝫ euaderet si talis comodatoꝛ vel mutuans non subuenisset. Et sic intellige et limita. l. in rebus. ff. como.

64 ¶ Utrũ emens pagas: puta .78. ad rõnẽ de .17. solidis ꝑ libra: qꝛ sic est cõis eorũ extimatio Janue sit vsurari⁹: cũ postea sit habiturus verisimilr hinc ad duos annos .20. solidos pro libra. Et. qdaꝫ multũ errantes conati sunt simpliciter asserere nõ esse contractũ vsurariũ: sed solũ turpe lucrũ. Aliqui ẽt dixerũt ꝙ licite fit. Moti. Primo qꝛ talis nõ est cõtract⁹ mutui sed ẽptionis in quo vsura esse nõ põt sed solũ iniusticia. Scdo qꝛ inest periculũ τ laboꝛ in rehabẽdo. Tertio qꝛ cõis extimatio nõ pl⁹ iudicat valere. Quarto qꝛ sicut plus valet fructus matur⁹ τ perfectus q̃ acerbus: ideo licite qñ est acerbus minus emit. Sed certe iste rationes nihil valent: qꝛ licet formaliter sit cõtract⁹ ẽptionis tñ equalẽter est mutuũ cũ spe hñdi vltra soꝛtẽ qð sepe coopit sub ꝯctu ẽptionis: vt pꝫ in. c. ꝯsuluit. τ. c. in ciuitate. τ clari⁹ in. c. fi. de vsu. Nec laboꝛ seu ꝑiculũ excusat: qꝛ verisimile nõ est ꝙ nõ habebat totũ τ sine oi laboꝛe in tẽpoꝛe. Jõ minutio ꝓcħ fit solũ respectu tp̃is qð pꝫ: qꝛ quãto pl⁹ tarde hñt solui tãto min⁹ emunt pp p̄maturã solutionẽ. Et cõis extimatio ẽ coꝛruptela. pꝫ. Est memoꝛia hominum qui recolũt ꝙ sub cõi extimatõe cadbat ꝙ ꝯctus vsurari⁹ essꝫ. Et sic ꝑseuerassent nisi fuissent qdã mgři in theologia ñ bone ꝯscie qui sine oi fundamẽto iuris imo contra tex. aptũ a ꝯtrario sensu in. c. fi. de vsu. licitũ eẽ ꝯsuluerũt: nõ itelligẽtes ꝙ lꝫ fruct⁹ agrest⁹ min⁹ possit emi q̃ matur⁹: nõ tñ min⁹ q̃ qñ cõputat ꝑicul̃ sp̄ plus sit valitur⁹ q̃ emat: qꝛ ẽt si ematur tãto min⁹ pp p̄maturã solutionem ꝙ verisimilr pl⁹ debeat q̃ min⁹ valere certe vsa erit ꝑ tex. clarũ i dcis. c. p̄allegatis. Si dꝫ ergo licere oꝫ ꝙ pp p̄maturã solutionẽ nõ min⁹ ematur quin possit ẽt min⁹ valere. immo pl⁹ dicit. d. Pe. de an cħ. in disputatione mõtis Floꝛẽtie ꝙ si quis emeret ad duos vel ad tres ãnos inꝑstita vel loca p̄dcã τ pcipet mag⁹ q̃ dedit ꝙ eẽt vsa: qꝛ nõ est ver̃ ẽptio cum

redditus fit de primo reuersur⁹ ad vẽditoꝛẽ nec locatio: qꝛ pecunia stati soluit̃ ꝑ aliã pecũia vñ accedit ad ꝯctũ mutui. Et pr[..]a mihi vider̃ dicẽdũ sic de casu p̄cedẽ[..]. ꝙ si qs ad instãtiam amici emit pagas p̄dictas qui poti⁹ vellet negociari cũ suis pecunijs q̃ alia emere ꝙ poterit tãto min⁹ emere quãtũ extimat verisimilr interesse suũ. Propter ꝑiculũ vo r̃ laboꝛẽ nõ credo posset pl⁹ de vno solido minuere cũ iudicio cõi non extimer̃ aut valde modicũ qd. Si vero qs iõ emit p̄fatas pagas vt sic lucrer̃ vsurari⁹ est. Et sic hũa in ꝯsciẽtia: qꝛ nõ iueni q possꝫ aliter determinare: q̃uis aduocat⁹ fuerꝫ coꝛã doctoꝛib⁹ τ magřis ꝑ ista materia. Cõcedo tñ ꝙ foꝛmalr nõ est ꝯct⁹ vsurari⁹: sꝫ hñ equalẽter τ i re τ in ꝯsciẽtia: et quo ad deũ. sicut in simili dr̃ in. d. c. in ciuitate. τ. c. fi. 65

¶ Fit alius contract⁹ qui dr̃ ẽptio scriptarũ bãchi qui fit hoc mõ. Dꝫ qs habet̃ in bãcho talis cãpsoꝛis cẽtũ: sꝫ qꝛ cãpsoꝛ non tñr soluere nisi hinc ad tot dies vl̃ mẽses vẽdit ad istã scriptã. Hoc est ista cẽtũ ꝑ .95. alteri stati soluẽti. De q dic vt de superioꝛi casu dictũ est. 66

¶ Utrum emens p̄dium vel domuꝫ cum pacto de retrovendẽdo vsqꝫ ad tot annos: vel semper faciat fructus suos sine vsura tpe medio anteq̃ recõperetur. Et. ꝙ sic si bona fide absqꝫ fraude emat̃ hoc est ꝙ in veritate intendat emere et solum pactum de retrouendẽdo faciat ex complacentia venditoꝛis: τ ꝙ potius vellet ne retineret: sed sibi libere dimitteret. Et qð liceat pꝫ per. l. si funduꝫ. C. de pac. inter ẽ t. τ ven. τ. l. quotiens. ff. de iudic. adiec. τ tꝫ Hug. sequitur Archi. i c. plerīqꝫ. 14. q. 3. τ Innocẽ. Jo. an. τ cõmuniter doc. in. c. ad nostram. de ẽpt. τ ven. Si vero emeret in fraudẽ qꝛ intendit mutuare nõ emere: τ si crederet venditoꝛem nõ reemptuꝝ nõ emeret: sic esset vsura palliata sub tali vẽditione. Et sic p̄sumitur ꝺm doc. in. d. c. ad nostrã ex tribus. Primo qñ preciũ est modicũ respectu rei. Facit. l. q̃uis. §. si cũ essem. ff. ad velley. τ hoc maxime qñ posuit pactũ ꝙ nisi redimat infra certũ tẽpus nõ possit postea reemere: qꝛ vider̃ pactũ. l. cõmissoꝛie. s. mutuasse. puta cẽtũ τ recepisse pign⁹ de cẽtũ .25. ita ꝙ nisi redimatur infra

tur infra tale tps sit amissuz. Uez ẽ ꝙ res nõ tñ valet si vẽdaẽ cũ tali ꝯditio ne ꝙ sp posset reemi ꝙ si vẽderet ãm plr. ar. l. fundi partẽ. ff. de ꝯben. emp. Scdo psumit in fraudẽ qñ sit pactum vt restituat aliqd pl⁹ ꝙ fuerit pc. vt no. in. c. illo vos. de pig. r. d. An. Jo. c. in dioceli. de vsu. Tertio si emptor con sueuit exercere vsuras. l. ꝙ si nolit. §. q assidua. ff. de edil. edic.

67 ¶ Utrũ emẽs cũ pacto r retrouẽdẽdo apponẽs clausulã ꝙ nõ vult possit re dimere añ qnquẽniũ vel decenniuz sit vsurari⁹. R. Ho. r Jo. an. in. c. ad nraz in nouella. tenẽt ꝙ psumit in fraudez vsure. Sz ego dico ꝙ si h facit bona fi de: puta qꝛ vult ipinguare possessiõez q pinguedo nõ ꝯsumit vsqꝫ ad tot an nos: et pp̄ea nõ vult reemat: nisi sibi alio mõ velit satisfacere de expẽsa sic li cet. Si ṽo sit in fraudẽ vt lucret fru ctus ex pignore simulato: sic est vsura.

68 ¶ Utꝝ emẽs cũ pacto de retrouẽdẽdo r locãs vẽditori p certo afflictu sit vsu rari⁹. R. ꝙ nõ si sine fraude fit: vt dcm est. ꝯ. Esset tñ illicit⁹ si ex pacto como dũ vel incomodũ excepto ꝯstituto affi ctu ptineret ad vẽditorẽ. Nã h ẽ ꝯ na turã emptõis: cũ rei empte comodum vl incomodũ debeat ptinere ad ẽpto rẽ. l. illis. ff. de pe. r co. rei vẽ. nisi affict⁹ eẽt ita modic⁹ ꝙ vẽditor releuaret i il lo in q grauat ꝯ naturã ꝯctus. Itẽ red dit illicit⁹ qñ ipse venditor nõ posset se qñ vellet ab hmõi ꝯductõe liberare: qꝛ cũ tal obligatio vẽdicet: prẽ pcij. d. l. p tem fundi. r emptor solũ iustũ pciũ rei soluet: sic hẽbit supra iustũ pciũ istam obligatõz. Et idez dic sitr si vellet ꝙ ob ligaret se ad ꝯducendũ ꝙ esset illicit⁹: nisi in alio alleuiaret ꝯductorẽ. Presu mit tñ vsurari⁹ ex pdictis in añtecedẽ ti. q. r etiaz qñ pp̄rios fũdos vẽderent ad hmõi ꝯctus faciẽdos cũ nõ psuma tur incõtinenti velle ꝯria agere. l. non ad ea. ff. de cõdi. r demon.

69 ¶ Utrũ emens tpe messium granũ vel vindemiaꝝ vinũ p pcio qd tũc valꝫ cũ pacto ꝙ tot mẽsure sibi reddantur tpe paschali sit vsurarius. R. Ho. in sum. Jo. an. cũ gl. in. d. c. si. ꝙ sic. 14. q. 3. vsu ra. Nec ob. ꝙ aliqñ sũt viliora: qꝛ ad ea que raro eueniũt nõ ꝯsiderãt leges. l. nam ad ea. ff. de legib. in auten. vt fiũt pꝛhibitõe. §. qꝛ vero post multam. r cõ munis cursus est ꝙ sint cariora q exti mandus est. c. certificari. de sepul. r. l. i. ff. de fluminibus.

70 ¶ Utrũ emens frumentũ vinum r hu iusmodi tempore quo colligitur vt po stea carius vendat alio tempe sit vsu rarius. R. ꝙ non. Est tamen turpe lu crũ. Primo si est ecclesiastica persona que hoc facit. 14. q. 4. c. quocũqꝫ tẽpo re. Secũdo si hoc facit pp̄ter auariciã s. vt carius vendat nulla alia necessita te pensata: vel vtilitate: aut vt caristiã inducat talr ꝙ hoies cogant emere ab eo: r ipse ad libitum possit vẽdere. r sic peccat mortalr: r credo teneat restitue re dãnuz si qd dedit ex hoc cõstati siue alicui q alio mõ sibi puidisset si tal nõ ipediuisset taliter emẽdo: sicut faciunt illi q stant in porta ciuitatis vt totuz granũ nouũ emant: r pcurãt ne defera tur in plateã a vẽdendũ. Et de istis i tellige pfatũ. c. qcũqꝫ. Si ṽo tal emce ret pp bonũ cõe: vt fecit Joseph. s. vt p uideat ne pp̄ls suꝰ fame peat: sic mere tur. Si aũt emeret pp puisionẽ suã et suoꝝ: r postea nõ indigẽs tãto illũ vẽ dit qd supest pcio occurrẽti. Uel si fac ꝯ pp exercendã iustã cõmutatõz p mo dũ mercãtie: nõ vt caristiã inducat: sꝫ poti⁹ vt lucrũ aliqd ex ope suo recipiat pp sustentationẽ sue familie vel pp̄ter pietatẽ vt dispẽset in paupes: sic lꝫ: dũ modo moderate faciat r caristiam nõ inducat. Hec ex Inno. Host. Ray. Ro do. r summistis. r Pe. d. an. in. c. i. de vsur. lib. 6.

71 ¶ Quid de his q emũt oues vl boues r hmõi a pauperib⁹ quos non hñt. R. Ro. ꝙ si emens a paupe vel diuite scit vel credit ea nõ hre r qsi iã ea tradidis set locat ei p pcio ãnue pẽsiõis: sic cõ mittit vsuram: qa clare patet ꝙ sit in fraudẽ vsuraꝝ. Si ṽo credens eos ha bere sine fraude r bona fide emptio si at: nõ est credendũ ꝙ diu bõa fides du rat emptorẽ peccare: nec ad restõnem teneri de cõsumptis bona fide durãte sed de extãtibus: vel in qñtũ fact⁹ est lo cupletior: credo teneat in casu qñdo oĩno ab alio nõ emissꝫ: nec aliqd inter esse patit ex tali emptõe.

72 ¶ Quid de emente equos et hmõi sibi
reddēdos a vēditore in certis nūdinis
p minori pcio q̄ valeāt tpe ɔctus. R.
Ro. q̄ ē vsura: nisi verisilr dubitet vel
credat plus vel minus sint valituri tē
pore solutōis: vt pz ex supradictis.
73 ¶ Utrū locās rē quā extimat cū pacto
q̄ q̄litercūq3 pdat seu deterioret: vult
pciuz rei sue recupare cū aliq̄ lucro sit
vsurari⁹. R. q̄ sic: q2 vt no. Bar. in. l. si
vt certo. §. tūc vidēdū. ff. como. z. l. i. c.
lz extiatio nō faciat sup vēditōz: tñ cū
tali pacto ɔtrāhit facere vēditōez: z ideo
pinde est acsi vēdidisset: q2 pciū expe-
ctat exigit vltra sortē: z sic vsura ē: aut
saltē ɔctus illicit⁹ est z pniciosus.
74 ¶ Utrū mutuās granū vetus z hmōi
vt postea recipiat nouū sit vsurari⁹. R.
Ho. z Gof. volūt q̄ sit vsurari⁹ solū qñ
faciat hoc vt meliorationē recipiat. s3
si facit ne frumentū peat z vt accipiē-
ti grām faciat: nō erit vsurari⁹: dūmo-
do sm Rod. nō auferat libertatē debi-
tori liberādi se vet⁹ soluēdo. z pl3: q2 si
sine aliq̄ iniusticia z piudicio alterius
ɔsequor vtilitatē meā: nō ero tibi iniu
riosus: marie qñ tpe solutōnis verisilr
nō extimat plus valitur: al' nō liceret.
Idē dicendū sm Monal. si aliq̄s hret
equū de quo nihil facit accipet mutuo
ab aliquo centū cū tali pacto q̄ teneat
equū suū z pascat eū z vtat eo sine piu
dicio eq̄ q̄ tal' accipiēs nō erit vsurari⁹
Rō: q2 nullū damnū facit primo: imo
alleuiat eū pascendo equū. Idē dicit d
domo pignorata mutuāti q̄ vtilis ē si-
bi: q2 eā locare nō vult vl' nō pōt: z mu
tuans custodit eam a ruina. Propte
rea addit q̄ in istis casib⁹ ɔsiderandū
est pter mutuū vtr pares sint vtilita-
tes hincinde. Et si pares sint non erit
vsura: vt in casib⁹ pdictis: q2 in quo h3
equū alleuiat aliū ab expēsa: z q̄ h3 do
mū ɔseruat eam: cū dñs nullū lucruz
ex ipsis esset hiturus: qd̄ bene no. q2 fa
cit ad multa. Nō tñ extēdēs ista ad lu-
crū qd̄ q̄s fac ex pecūia mutuo accepta
75 ¶ Utrū dās decē vlnas panni p aliis
decē in futuro dandis sit vsurari⁹. R.
Ro. q̄ nō: q2 est ɔctus pmutatōis. Et
cum d: de mēsura intellige de mēsura
modij z langene et ceterorū vasorū qb⁹
grana vel liquida mensurant.
¶ Utrū hñs pecuniā quā timet i futu 76
ro minorari iuxta ordinatōes dñorū vl' ci
uitatis: possit sine mēsura ipsam dare
alicui hoc pacto vt sibi reddat in eq̄li
pcio: q̄ est qñ ei dat. R. sm Ale. lom.
in q. de vsu. q̄ sic si ille q̄ recipit
mox expēdere vult in tpe in quo tātuz
valet: q2 nil vltra sortē recipit. Nā po-
tuisset etiā aliq̄d emere qd̄ postea ven
dēs rehabuisset equalēs pecunie: z pl3
mihi. nā q̄uis in mutuo nō liceat spa-
re lucrū: tñ vitare dānū sine dāno alte
rius licet: l3 aliq̄ teneāt q̄ sit vsura.
¶ Utruz ciuis a q̄ cōitas ei⁹ indigens
pecunia accipit centū ɔ ei⁹ volūtatē lici 77
te sine vsura possit recipe certū q̄d: pu-
ta. 8. lib. p cētenario qd̄ sibi ānuati ipa
cōitas ɔstituit. R. diuersi diuersa scrip
serūt: sed saluo meliori iudicio mihi vr
distiguēdū. q̄ aut cōitas ipa h3 ānuos
reddit⁹ aut nō. Si h3: sicut est ciuitas
ianue z de ipsis redditib⁹ assignat cer-
tā ptē tali a q̄ pecunias hūit sm ppor-
tionē pecunie habite: ita q̄ tm̄ hēat oi
āno de tali redditu sm q̄ redditus ipe
bñ vel male rñdet: sic licite tal' accipit:
tal' cōitas talē pecuniā accepit nō noie
mutui: cū nūq̄ velit eam reddere: sed p
pcio tal' ptis suorū redditūū q̄s p solu
tōe pecunie hite vēdit tali ciui. z sic est
emptio redditūū ciuitat q̄ fieri pt sine
vsura: vt. s. dictū est. §. 44. nec ob. q̄ p
fati ciues nō intēdebāt emere: q2 licet
nō itēderēt emere: tñ cōitas potuit eis
dare p pcio talē redditū insolutū. z sic
erit emptio z vēditio: sicut poss3 eis ali
quā possessionē dare insolutū ɔ eoruz
volūtatē: sicut fit sepe. Et sm hāc viaz
intelligo Jo. de saxo. in sua sum. z Jo.
an. d. An. z cōiter moderniores in. c. in
ciuitate q̄ dicūt licite tales illud lucruz
accipe. Et sm h loca ianue: z mōs flore
tie: z in pstita venetiarū sūt licita et sine
vsura. Si vo cōitas nō h3 reddit⁹: vel
si h3 iā exhausit in ɔctu supradcō vl' a-
lio mō: sic tal' ciuis nō pōt aliq̄d vltra
sortē accipe sine vsura: q2 q̄cquid acci-
dit sorti in mutuo vsura ē: nisi affuerit
iustū z verū interesse qd̄ pōt extiari ēt ex
dubio euētu sm ɔditōes psonarū z ne-
gociorū sm Tho. 2a 2e. q. 6. z ar. 4. vnd
dicit q̄ dupl'r q̄s dānificat. Primo mō
cū ei aufert id qd̄ actu habebat: et tale
damnuz

damnū est restituendū ſm recōpēſatio
nē equalē. Scdo mō dānificat̄ īpediē
do ne adipiſcat̄ qḋ erat in via hn̄di:
⁊ tale dānū nō opʒ recōpēſare in eq̄li:
q: min⁹ ē hr̄e aliq̄d virtute q̄ hr̄e actu.
Et ideo q̄ erat in via hn̄di aliq̄d ꝑʒ illḋ
solū in ꝟtute ⁊ potentia. Et ꝓpterea ſi
redderet̄ ei vt hr̄et actu: nō haberʒ ſim
plū vel multiplicatū: qḋ nō eſt ḋ neceſ⸗
ſitate reſtōnis. tn̄r tn̄ aliquā recōpēſa
tionē facere ſm ꝯditionē ꝑſonaꝝ. hec
ille. Et ſic ptʒ qn̄ nō pōt poni intereſſe
certū ꝓ incerto: vt dicit. d. An. i. c. ſalu⸗
briter. de vſu. ⁊ ſic intellige Alex. lom.
S. Bernar. cū ſilibus q̄ tenēt nō lice⸗
78 re ſine vſura aliq̄d accipe. ⁊ hec bn̄ not.
¶ Quid de ſpōte dantib⁹ cōitati vt tl'e
q̄d annuati hēant. R. Lau. de ridul. in
ſuis ꝯſilijs q̄ ſi. 5. ꝯcurrāt q̄ lʒ. Pri⸗
mū q̄ reddit⁹ nō ſit exceſſiu⁹ ſed ꝯueni
ens. Scdm q̄ reddit⁹ fiat de bonis et
ſuꝑ bōis cōitatis: q: ſi fieret relatio tn̄
ad ꝑſonam cōitatis eſſet illicitū. Terti
um q̄ nō det̄ facultas reſoluēdi ꝓ ma
iori vel minori ꝑcio: ſed ſolū occurrēti.
Quartū q̄ tp̄s ſit incertū: q: ſi reddit⁹
⁊ tp̄a forent certa: tunc vbi eſſet maior
q̄titas percepta ex tp̄e q̄ illa q̄ dat̄ ci⸗
uitati videret̄ ꝯtrac vſurarius. Quin
tum q̄ tales emētes nō ſint vſurarij.
Iſtud eſt veꝝ quo ad ꝑſumptionem ſo⸗
lū. Et ideo ſi vere emit in foro aīe licet.
Iſtis aūt nō ꝯcurrentib⁹ nō lʒ. Nec eſt
ſil'e de coacte dantib⁹ cōitati: q: de rō⸗
ne vſure eſt vt cōmittat̄ circa mutuū
volūtariū nō violentū. Et ꝓpterea ī ta
libus nō eſt rō formal' vſure: ſed bene ī
iſtis volūtarijs qui intendūt mutuare
nō emere.
76 ¶ Utrū emētes iura ꝑſtatoꝝ ciuiū q̄ lici⸗
cite a cōmunitate certū q̄d annuatim
ex redditib⁹ ciuitatis recipiūt: vt dcm̄
eſt ſint vſurarij. R. q̄ nō ſm. d. Ant. et
Io. de ſaxo. vbi. ḋ. Rō: q: emunt reddi
tū in pecunia iam cōſtitutū. Item idē
redditus creſcit ⁊ decreſcit: nec ē maior
q̄ redditus poſſeſſionis imobilis. Itē
ſtat periculo emptoris ⁊ multa alia: q̄
vide in Pe. de ancha. in. c. vſurarū. de
vſu. li. 6. q̄ his cōcordat. Limito tn̄ pre
dicta ꝟ niſi cōitas ipſa notabilr lede
retur ex ipſis emptōibus q̄ cū pupillo
comparet̄: vt. l. rem publicā. C. de iure
reipubli. ideo eī⁹ adminiſtratores nō
poſſent eam damnificare: nec factū eo
rū valerʒ in damnū reipublice: vt. l. or
dinis. C. de decre. decur. ⁊. l. ꝑſes. C. de
trāſac. ⁊. l. ābitioſa. ff. de decre. ab ord.
fa. Ideo nō valeret tal' vēditio nec em
ptio facta ab illis q̄ ḋ ſciūt: ſed tenerē⸗
tur reſtituere totū illud qḋ receperūt.
80 ¶ Utrū liceat mutuare cōi meo vel ali
cui domino ꝓ aliquo offō habendo: ex
quo ſpero ꝯſequi magnū honorem et
magnū lucrum. R. ſm Io. de ſaxonia
vbi. ḋ. q̄ nō ſine vſura: quia mutuans
ſic recipit expreſſe ex mutuo vltra ſor⸗
tem. Ego tn̄ credo q̄ ſi ex offō non ha⸗
beo ꝯſequi niſi lucrū quod debito mo
do debet̄ tali exercitio: cū nō poſſim il
lud habere niſi mediante mutuo ſi ſuʒ
aptus ad tale offm̄ exercendū q̄ poſ⸗
ſum mutuū dare vt illud habeam ſine
vſura: q: qḋ accipio lucri mutuū nō re
ſpicit mutuū: ſed exercitiū principalr:
licet ſecūdario ſperare ex mutuo nō ē
vſura: vt. ḋ. dictū eſt. §. 1. Si tn̄ ex ſta⸗
tuto vl' antiqua ꝯſuetudine volēs hr̄e
tale offm̄ teneret̄ aliq̄d ſoluere: vt talē
ſolutionem euitaret mutuū dare eſſet
vſura.
81 ¶ Utꝝ mutuans ſuꝑ pignore aliquo
cū tali pacto q̄ donec debitor ſibi reſti
tuerit pecuniā ipſe creditor habeat fru
ctus pignoris. R. q̄ vſurari⁹ eſt. c. illo
vos. de pig. Et q̄d teneat̄ reſtituere. ha
bes. ḋ. Pignus. §. 12.

Uſura

2. de eius ꝓhibitōe: ⁊ pen. ꝯtra ꝯ vſura⸗
rios ⁊ cōtra fautores eoꝝ.

1 ¶ Utꝝ vſura ſit peccatū mortale. R.
ꝯm' oēs tam theologos in. 4. diſt. 15. q̄
canoniſtas. in. c. qm̄ multi. 47. diſ. ⁊ in
c. ſuper eo. de vſu. ⁊ in multis alijs lo⸗
cis q̄ ſic. nam vſura eſt malū nō ſoluʒ
in ſe: ſicut homicidium quod poſſʒ ex
aliqua circunuantia fieri ſine peccato:
vt in iudice ſeruato ordine debito et
hmōi. ſed etiam eſt malum ſm ſe. ⁊ iō
cum nulla circūſtantia poteſt bene fie
ri de poteſtate ordinata etiam a deo. ⁊
hoc probat̄. ſcilicet q̄ ſit malū in ſe et
ſm ſe in tali ratione: q: eſt cōtra rōem
naturalis ꝓprietatis pecunie ad qḋ ſe
quit̄ vlterius q̄ vendit̄ ibi illud qḋ nō
eſt. Et eſt ratio philoſophi. 5. ethico. et

primo poli. vbi pbat ꝙ proprius vsus pecunie ⁊ principalis est eius cōsumptio siue distractio: quia est inuēta ad commutatōnes faciendas. Et ideo secundum se est malum pro vsu pecunie mutuare preciū recipere: quia hoc est vendere bis. vel vendere quod nō est: Probat ⁊ alia ratione sm Sco. in. 4. di. 15. q. 2. ar. 2. sic. Pecūia mutuo accepta transit in dominiū debitoris ita ꝙ sit sua. Et ideo magna est inequalitas ꝙ aliqs in re sui proximi lucrum querat cū nullum damnū inde ꝗcquid de re contingat incurrit. Multe alie ratōnes assignant a doctoribus. Sz ꝙ sit peccatū mortale melius probat auctoritate diuine legis. Ezechiel. 18. ibi ad vsuras dantem ⁊c. ⁊ in. ps. 14. ibi q pecuniam nō ⁊c. Ergo ex quo non viuet: nec habitabit in regno dei demōstrat esse peccatū mortale. prohibetur etiaz Exod. 22. Si pecuniam comodaueris ⁊c. facit. c. super eo. de vsu. Unde si qs pertinaciter asserat vsuras exercere non esse peccatū: vt hereticus est puniend9 ⁊ procedi debet cōtra infamatos vl' suspectos de hmōi errore: sicut ptra infamatos de heresi. Cle. ex graui. de vsu. Nec etiaz de iure ciuili hodie concedūtur: immo sunt phibite: vt no. gl. in. c. qd dicam. 14. q. 4. ⁊ in. c. q: in omnib9. de vsu. Quia imperator dicit se amplectere quattuor concilia. quoꝝ vnuz. s. nicenū eas phibet. di. c. quoniā multi. vt in auten. de eccl. re. circa prin. Item leges imitantur canones in matrimoniis ⁊ vsuris: vt in auten. vt cler. apud ppri. epi. cōue. 2. q. 3. §. hinc colligitur. ⁊ de iis. spe. nū. c. intelleximus. ⁊ in casu in quo videnſ permitti nō ē vsura: sed rōne interesse illud plus exigitur. Nec ob. deutr. 23. Nō feneraberis fratri tuo: sed alieno sed in vera littera nō habet illud: sed alieno: qa fuit per iudeos appositū. aliter cōtradiceret sibi scriptura: vt patet. Exod. 22. ⁊ deutr. 2. Uel dic ꝙ fuit permissio: sicut ⁊ libellus repudij ne maius malū facerēt: vt patet Isai. 56. Item nec illud Deutro. 15. Feneraberis multis gētibus: ⁊ ipse a nullo fenus accipies: quia ibi ponitur cōsequens pro antecedente: quia si dicat tantam abūdantiam habebis ꝙ poteris multis feneraril si volueris ⁊ tu a nullo mutuari indigebis. Item nec illud. c. ab illo. 14. q. 4. quod intelligitur non vsura sed recuperatio debiti ly vsura. Et sic licet: dummodo non sit scandalum: vt supra patet. Usura. primo. §. 24. ⁊. 48.

¶ Utruz liceat accipere sub vsuris. R. vt colligo ex Ricar. in. 4. di. 15. q. 5. ar. 5. ⁊ Tho. sa scde. q. 78. arg. 4. ⁊ Inno. in. c. super eo. eo. titu. ⁊ Jo. an. in. c. dilectus. de simo. ⁊ Panor. post Host. in d. c. super eo. de vsu. Hug. ⁊ Archid. in c. monet. 22. q. 1. Quod aūt ille qui accipit sub vsura hoc facit p opere illicito: ⁊ sic nullo modo licet. imo sm Archi. ⁊ Rod. peccat mortalr. aut facit p opere illicito. Et sic distinguo. q: aut est extrema necessitas: ⁊ sic tenet Inn. in. d. c. super eo. ꝙ si nō possum inducere pximum ad mutuandū gratis: ⁊ ego fame perибо nisi mutuet: ꝙ licet mihi inducere eum ad mutuanduz sub vsuris vt maius malū euitet. s. homicidiū: Et licet prima fronte videat hoc dictū mirabile: est tamen rōnabile: nec est pcurare pctm: sed volenti cōmittere pctm persuasio est: vt saltē minus peccet: qđ licet. 13. dist. duo. Si aūt opus non est talis necessitatis extreme: tunc subdistinguo. aut ille parat9 est dare sub vsuris: ⁊ sic lz accipere ab eo sub vsuris solū p omni opere taliter necessario: qđ si omitterem notabilr dānificarer: vel notabilem paterer penuriā ego vel alter vel ppter subuentionē necessitatis sue vel alteri9 sm Ri. ⁊ Tho. vbi. s. vel sm Archi. vbi. s. etiā p opere vtili. Ex quo habeo ꝯsequi vtilitatē. vl' sm Hosti. ⁊ Pa. Inn. Anto. de bu. Jo. d ana. in. d. c. sup eo. etiā pro omni opere indifferēti ⁊ plz: q: sz Aug. in ench. De9 vtit oibus pctis ad aliqđ bonū: sic sitr nō possumus. Aut ille nō est paratus dare sub vsuris. Et sic nō licz inducere eū ad mutuandū sub vsuris: nisi cum peccato mortali inducētis: excepto casu maioris mali euitandi: vt dictū est sm Innocentium.

¶ Quib9 penis subijciunt vsurarij. R. ꝙ vltra penas qbus puniunt a deo si sunt vsurarij manifesti incurrūt mltas penas a iure eis inflictas.

4 ¶ Prima sunt īfamia iuris. C. ex q̄. cau sis. in. l. improbū. Un̄ vt dicit. d. An. in c. Raynutius. de testa. ēt de iure ciuili hodie omis vsurari⁹ est īfamis. Ita dicit etiā notare Bar. in. d. l. improbū. et per hoc fuisse determinatum ꝙ si ifrat me⁹ constituit vsurariū heredē: ꝙ ego possū rūpere testm̄ per querelā inofficiosi. C. de inoffi. te. l. fratres. ꝛ ꝙ sic de facto ob tinuit ꝛ consuluit: multo magis sunt in fames de iure canonico: vt in. c. īfames 3. q. 7. ꝛ. 6. q. i. infames.

5 ¶ Secunda ꝙ ad cōionē altaris non sunt admittēdi. c. q₂ in oibus. de vsu. Et intelligit abbas ꝛ sequit̄ Pa. in. d. c. q₂ in oib⁹ ꝙ nō debēt admitti ad ecclesiā qñ celebrant̄ diuina: lq₂ assistētes in ec clesia tūc dicūt̄ admitti ad cōmunionē altaris: ꝛ plꝫ: vt cōfusi resipiscāt: vt dici mus de excōicato. in. c. pia. de excep. li. sexto.

6 ¶ Tertia ꝙ non admittunt̄ ad oblatio nem offerendum. d. c. q₂ in oib⁹.

7 ¶ Quarta ꝙ non sepeliant̄ in ecclīstica sepultura. d. c. q₂ in oib⁹. q̄ pena cū dua bus p̄cedētib⁹ est lateraneñ: ocilij posi ta in. d. c. q₂ in oib⁹. Et addit̄ ibidē ꝙ si q̄s cleric⁹ ɔ̄uenerit. s. recipiēdo vsurariū ad cōionē vel oblationē ipso facto ē sus pensus ab executōe sui officij ḃm Pa. in d. c. q₂ in oib⁹. qm̄ sic hoc verbū subiace at inducit sniaꝫ ipso facto vt no. glo. in c. vnico. de iur. li. 6. Fac. c. si quis suadē te. 17. q. 4. Ergo forti⁹ istō verbū maneāt ꝛ tādiu donec ad arbitriū episcopi satis fecerint. Et silr in vsurarijs īteligūt̄ ipso iure ḃm eundē Pa. in. d. c. q₂ cum in eo. nullū verbū ponat̄ p q̄d snia hois exiga tur. Ber. Fo. ꝛ Ho. ibidē videnẗ tenere ꝙ nec ɔ̄ clericos nec ɔ̄ vsurarios irrogā tur ipso facto. Sꝫ primū puto verius. Sepeliētes vero in Cle. eos. de sepul. de quo. s̄. Excoicatio. 7. casu. 35. nisi ca uerit ydonee ipsi ḃm ꝙ īfra dicā Uel si nō potuerit: ꝛ signa tn̄ ɔ̄tritionis ostēde rint. heredes eoꝝ in quātuꝫ hereditas sufficit: vt in. d. c. ꝙꝙ. no. de vsu. lib. 6.

8 ¶ Quīta pena ē ꝙ nō pñt recipi ad cō fessionē suoꝝ peccatoꝝ donec de vsuris fuerit ḃm facultates eoꝝ pleni⁹ satisfa ctū: vel idonee cautū illis q̄b⁹ debēt r̄sti tui vsure extorte si sunt p̄n̄tes: vel alijs q̄ pñt eis acq̄rere: vl̄ eis absentibus loci ordinario vel eius vicario vl̄ p̄sbytero p̄o chie in qua habitāt vsurarij: vel tabelli oni de mādato ordiarij ita ꝙ certa quā titas exprimatur in cautione ꝛ manife sta si apparet: vel si nō apparet manife sta exprimat̄ illa quantitas que ad arbi triū eius qui cautionē recipit videtur: qui si scienter minorē receperit tenebit̄ ipse de suo: multo magis si nullaꝫ. hoc habet̄ in. c. ꝙꝙ. de vsu. li. 6. Et nota hic ꝙ nomine idonee cautionis intelligun tur pignora vel fideiussores. l. si manda to tibi. §. fi. ff. mādati. qui si nō possent dare ḃm Bar. ꝛ Jo. an. iurabunt sic da re nō posse ꝛ facturos q̄d p̄mittunt. de sen. excō. c. fi. §. illis. li. 6. Aduerte ēt ꝙ illi qui possunt nobis acquirere sunt fi lij quos habemus in ptāte nostra Iteꝫ serui proprij. Itē serui in quib⁹ habem⁹ vsumfructū. Itē serui alieni quos bona fide possidem⁹ tāꝗ̄ suos: vt Insti. per quas psōas no. acq̄. §. i. Procurator āt dn̄o absenti hāc psonalē obligationē n̄ acq̄reret p. l. queadmodū. ff. d̄ acq̄. pos. ꝛ. l. generalit̄. ꝛ. l. ꝙ meo. eo. ti. ḃꝫ Bar. ꝛ Jo. an. in. c. ꝙꝙ. Itē no. ꝙ p loci ordi nariū ḃm Jo. an. vbi. s̄. intelligo epꝫ de iure. ꝛ idē de decano archipresbytero vl̄ abbate qui al's de consuetudine iurisdi tionē haberet in spūalib⁹ in loco ī q̄ vsu rarius degit. Item ꝙ dicit de rectore parrochie in qua vsurarius habitat: multo fortius intellige de rectore par rochie debitoris lesi: cum sit quasi iu dex ꝛ minister eius ḃꝫ Bar. ꝛ Jo. an. fac l. eū p quo. ff. d̄ iure iurā. Itē scito ꝙ p hoc q̄d dic de mādato ordinarij arguit Jo. an. ꝙ tabellio ī hoc cāu n̄ acq̄rit a ctionē ex trāeo ex sua stipulatōe: nisi fa ciat istō d̄ mādato ordiarij. Et hec bene notabis ɔ̄ multos cōfessores.

¶ Sexta pena est ꝙ nullus dꝫ interes se eorū testam̄tis: nisi satisfecerint: vt di ctū ē ī p̄cedēti. q. d. c. ꝙꝙ. 9

¶ Septia pēa ē ꝙ testā eoꝝ sit nll̄a ipso iur̄ si n̄ satisfecerit: vt dictū ē. d. c. ꝙꝙ. 10

¶ Sꝫ nūq̄d idē ē d̄ codicillo sic d̄ testa mēto. R̄. Bar. ꝛ Jo. an. ibidē. ꝙ sic. ꝛ d̄ q̄libꝫ vltia volūtate alia: vt ex p̄ncipio d. c. ꝙꝙ. q₂ large codicilus testatio mē tis dicit. 13. q. 2. §. sed aliud. 11

¶ Sꝫ q̄d si fac̄ testm̄ ꝛ postea cauet ido nee: vt. s̄. dcm̄ ē: nūq̄d valebit: R̄. Bar. 12

tenuit q̄ nō ꝑ regulā: nō firmatur. de regu.iu.li.6.quia ab initio nullū fuit. Sȝ magis placet opinio Jo.an.qui te net q̄ sufficit q̄ ante mortē cauerit ido nee. Ratio: q: testamentuȝ cōfirmatur in morte. Jteȝ q: omnia iura fauēt te stamentis.l.i.C.de sa.san.ec. facit i ar. l.i.§.2.ff.de lega.3. Ubi legata ad pias causas relicta facta a filiofa. et a seruo: lȝ tpe testi inspecto nō valeāt si tñ emā cipatus vel manumissus pseuerat i ea dē volūtate valebūt. Jtē accipe cautōeȝ ē qñcūqȝ accipe: sicut et dare ē qñcunqȝ dare.l.q.i.eos. et pfata regula.nō firma tur.de solo tractu tēporis loquitur.

12 ¶ Octaua pena ē q̄ nulla vniuersitas vel collegiū vł singularis psona vsura rios nō orūdos de terris ipoꝝ exercē tes vel exercere volētes pecūiā fenebrē pmutāt in terris ipoꝝ: sȝ q̄ expellant nūq̄ decetero amittēdo .in.c.vsurarū. de vsu.li.6. Et incurrūt penā interdci vniuersitas vel collegiū. Epi vero et su periores suspēsionis. Episcopis iferio res ecclīastici excōicatiōis ipso facto si nō expulerit de terris suis ifra tres mē ses. vel si domos pfatis ad exercēd. fen⁹ locauerit vel sub quocūqȝ alio titulo cō cesserit: etiā venditiōis ꝑm Jo.an. quā penā si ꝑ mensē sustinuerit indurato a nimo terre eoꝝ q̄diu i ips morāt sunt pō facto iterdicte. Alij laici debēt p ex cōicationē ad hoc idē cōpelli: nō obstan te quocūqȝ eoꝝ puilegio. Et de hoc vide s̄. Excōicatio.7.cōu.32.

¶ Sȝ qd dicem⁹ de dominis et cōmuni tatib⁹ que cōcedūt iudeis vt possint ex ercere vsuras et locant eis domos et fa ciunt cōuēciōes cū eis sup vsuris exer cendis: et vt iudices cogant debitores ꝑm conuēta et dn̄ōi.ff.d. Andreas bar batius et Pau.de castro cōsilio.376. et Pe.de Anch. cōsilio.2.o. et quidam alij conati sūt tenere q̄ licite facere poterāt dūmodo auctoritas seu licēa ab ordina rio obtineat. Et hoc q: accedit ad bo nū cōmune et toti⁹ republice. Jtē q: sic ē ꝯsuetudo de cuius initij mēoria ñ exi stit cōtrariū: et tolerātia romanoꝝ pōtī ficū presen ti in terris tpalib⁹ eccl'ie sub bie ctis. Et iō vł valere. Jteȝ q: ista cōcessio nō est pcti nutritiua ex parte christiāo ruȝ: vt in.c.sup eo.de vsu. Ex pte v̄o iu deoꝝ nihil nobis de his q̄ foris sūt. vñ dicit ext.in.c.q̄ sincera.45.di. supuacue rei vł dare operā qui arcere nitit iude os a peccato: vtpote damnatos pp̄ ꝑfi diaȝ. et iō tolerant i eoꝝ ritib⁹. Hec sunt in sūma eoꝝ motiua. Sed salua eoꝝ reuerētia demōstrabo q̄ neduȝ ve re: sed aperte erronee cōsuluerūt. Unde p clariori intelligētia no. secūdū Sirar. d senis: et refert Jo.an.in mercurialib⁹. in regula peccatū.li.6. q̄ triplex ē per missio cōtra legeȝ. Prima simplex idul gens penaȝ soluȝ sed nō culpaȝ. Et hoc modo permittit ecclesia prostibula pp maius maluȝ seu peccatuȝ euitandum vt in.c.deniqȝ iuncta glo.in verbo ve nia.4.di. et in.c.veniēs.iuncta glo.fi. q̄ cle.vel vo. Secūda pmissio est tollens i pedimentuȝ: et isto modo ecclesia tole rat ritus iudeoꝝ: prohibens christiāis ne eos ipediant.d.c.qui sincera: et.c.si cut de iudeis. Tertia permissio est pre stans iuuamen: secunduȝ quem modū ecclesia permittit clericū occidi a secu lari iuste: q: euȝ degradat et tradit: vt i c.degradatio.de penis.li.6. Et de hac hēs in.c.nouimus de ver.sig. et prima cor.5. Prima fit pp̄ter maius malū e uitanā. Scd̄a pp bonū qd̄ inde cōsequi sperat: vt s. iudeos tolerādo lucrari pos sit: vt in.d.c.qui sincera. et vt nobis veri tas in eoꝝ ritibus fiat no. vt dicit Au. Tertia vero nō potest fieri nisi de eo qd̄ licituȝ est. Nam licituȝ est q̄ maleficia nō remaneant ipunita.c.vt fame.d' sē. excom. et in.l.ita vulneratus.ff.ad.l.a quil. Ideo merito tradit clericum. Frā ciscus in.2.sen. dicit q̄ duo sunt gene ra malorum: vt dicit glo. super illud. Ab occultis meis munda me dñe. Que dam sunt nostra que a nobis oriuntur et his nullo modo consentire debemus nec directe nec indirecte. Quedam ve ro sunt aliena que fiunt ab alijs: et i his nunq̄ consentire debemus directe con sensu approbationis. Aliquando tamē licet consentire indirecte consensu per missionis: sicut deus permittit aliqua mala ex causa rationabili. Sine vero causa rationabili ñ licet. Unde dicit q̄ recipere mutuuȝ sub vsuris ex cā rōna bili puta necessitatis vel vtilitatis lȝ: alr̄ nō. Hec ille. Ex quibus ego cōclu

tio ad.q.ꝙ tales peccāt mortaliter ⁊ sūt
excoicati ⁊ tn̄r ad restitutionē oium vsu
rarum ex tali ꝯuentiōe solutarum: si iu
dei nō restituēt. Nā licet principes ⁊ cō-
munitates possint permittere vsurari ꝯ-
os pria ꝑmissione: vt tꝫ Bal. ⁊ Bar. in.l.
cunctos populos.C.de sum.tri.q. tn̄ er-
go non admitto simpliciter: qꝛ maius ma
lum est vsura que pctm̄ mortale ꝙ qḋ
libet dānum tpale vel corpale qḋ euitat
pp vsurā. Et iō nō pōt permitti pp ma-
ius malū euitādū. Solū cōcedere dictū
Bal. ⁊ Bar. qn̄ maiora pctā si n̄ ꝑmitte
rent simplr hērēt ꝯsequi: vt puta homi
cidia ⁊ hmōi. Alias nō credo excusētur
etiam simplr ꝑmittēdo. ar.c. post mirabi
lem.de vsu. vbi ꝑcipit ei vt ꝯpellāt iu-
deos restituere vsuras. Ergo a fortiori: ne
exigāt prouidere tn̄r. Nā facilius impedi
untur facienda ꝙ tolerētur iā facta: vt
i.c. q̄admodū de iureiur. ⁊.l. patre furio
so.ff. de his que sunt sui vel ali.iur. Ni
hilominus ꝑmissione scḋa permittere nō
pn̄t cū nl'lū bonū sequat: imo mlta ma
la vt pꝫ experiētiā per.c. vsurarū.de vsu.
li.6. Et multominus ꝑmissiōe tertia: vt ē
in ꝓposita.q. Nā nullus pōt pctm̄ ꝯmit
tere seu cooperari vt cōmittat pro quo
cunqꝫ bono obtinēdo seu malo euitādo
ab alio.c. super eo.de vsu. Facit.c.i.22.
q.2. ⁊.c. forte.14.q.5. ⁊.c. ꝙ ait.14.di. in
glo. ⁊ in.c. nō magno. ne cle. vel mo. Li
ceret bene alicui quādo eidē imponere
tur necessitas duorū maloꝝ pene seu n̄
culpe. Itē liceret volēti facere vnū ꝺ du
obus malis culpe ⁊ persuadere vt minus
faciat ⁊ maius dimittat: sꝫ maius nō tertia
promissione sed solū prima ⁊ secunda.
Intelligo qn̄ aliter nō posset cōpesci qn
vnū faciat: als nō: ⁊ ita loquit.c. duo.13.
di. Et ideo cū tales nedū cōsentiant imo
cooperantur vsurarie prauitati exercen
de: pꝫ ꝙ peccant mortaliter ⁊ ēt sunt ex
coicati: ex quo paciscunt cum iudeis vt
possint exigere vsuras: aut ꝙ eis iusti-
cia fiat de vsuris exigendis: multo ma
gis si ad hoc interponunt ꝺcretū. Talia
eñ pacta vel decreta facta ab illis qui
habent potestatē cōdēdi leges vl' statu
ta: vt in.l. penul.§. ille.C. de dona inter
vi. ⁊ vxo. ⁊ in.l. cessat: de publica. ⁊ vtro
biqꝫ per Bar. ⁊ per eundem Bar. in.l.4.
§. actor.ff. de re iudi. Ratio: quia faciē-
tes talia pacta nedum intendunt obli-
gare: immo principaliter volunt obliga
re omnes de ciuitate ⁊ districtu: obligā
tur etiam illi qui nō assenserunt. Ergo
sunt statuta cum ex pactis meis nō ob-
ligentur nisi consentientes: vt in.l.i.ff.
de pac. Sed statuentes vel presumen-
tes iudicare ꝙ vsure soluātur sunt ex-
communicati. Cle.i. de vsu. que cum in
distincte loquatur habet locum etiaꝫ de
decretis factis cuꝫ iudeis: vt tenet Lau
dunus ibidem cum glo. ⁊.d. Car. ⁊ Jo.
de imo. Facit qḋ no. Gem̄. in.c.i. de vsu.
libro.6. qui vult ꝙ pene eiusdeꝫ.c. ligāt
etiam locantes domos iudeis: ⁊ idem
tenet.d. Lau. de ridol. tractatu de vsu.
q.145. Et ꝙ teneātur ad restitutionem
patet: quia causam efficacem dant dan
no proximi ⁊ sine qua nō dannificaren-
tur. ideo tenētur insolidum si illi resti-
tuent: vt patet supra Restō.i. in verbo
vsurarius.§.8. Aduerte tamē secundū
Laudunum ⁊ Pau. in cle.i. de vsu. ꝙ si
supradicti prohiberent ne maiores vsu
ras exigerent dum non consentiant de
minoribus nō incurrent penam excom
municationis. Et sic tu serua qḋ.ꝺ. dixi
vt etiam consuluit.d. Alex. de neuo. Ui
centius ⁊ multi preclariores doc. in sci-
entia ⁊ consciētia ꝙ supra allegati qui
consuluerunt cōtrarium. Nec ob. eoruꝫ
motiua. Et primo auctoritas episcopi
quia nō potest dispensare cōtra ius cō-
mune editum per sacrum concilium: ni
si ex causa necessaria ⁊ verisimiliter nō
precogitata ꝑ sacrum cōcilium. ita no.
Bal. in.l. oēs populi.ff. de iusti. ⁊ iur. ⁊
ꝺ. dixi. Dispensatio.§.5. que nō est hic i
proposito. ⁊ multo minus obstat cōsue
tudo: cū sit corruptela qm̄ continet in se
pctm̄.c. flagitia.32.q.7. Nec tolerātia sū
morum pontificuꝫ. Nā papa nō potest
dispēsare cum aliquo ēt iudeo vt mutu
et sub vsuris.d.c. sup eo. qꝛ vt probaui
vsura est maluꝫ in se ⁊ ꝑ se. Et iō p nul
lo bono potest licere: vt in.d.c. super eo
patet. Multo minus pōt cooperari ne-
qꝫ auxilium dare vt vsure exigantur: qꝛ
agentes ⁊ consētientes digni sunt mor-
te. ad Ro.i. Si ergo non pōt expsse nec
etiam tacite. Et ideo de tali tolerantia
dr. quod permittimus non approbamus
c. hac ratione.31.q.i. Et sic dicitur etiaꝫ
multa per pacientiam tolerantur: que
si in iudicium deduceremus cassarētur

c. cū iā dudū de pbē. Nō ob. ēt φ nil ad nos ptinet d his q̄ foris sūt. c. multi. 2. q. i. qꝛ hoc veꝝ nisi i duob⁹ casib⁹. Pri mus qn̄ illi qui sūt foris ledunt xpianos vel iniuriant̄ eis: qꝛ sic ptinet ad ecclīaz. Ita no. Inno. ꝛ doc. in. c. sup his d voto. ꝛ Ho. ꝛ Jo. an. ꝛ cōiter alij in. c. gaudemus. de diuortijs. φ si infidelis delinq̄t cōtra legē nature vel cōtra ius diuinū pōt pūiri a iudice ecclīastico. Et sic ē in pposito. Et sic ipedit se ab ecclesia vt pꝫ in. d. c. post miserabilez. Secūd⁹ casus in q̄ nō valet est qn̄ cooperamur alicui eoꝝ i n peccato: qꝛ ptinet ad nos: sic ēt i pposita. q. Intelligit̄ igit̄ pprie nihil ad nos ꝭm glo. in. c. iudei. de iudeis. f. vt eis penā spūalē infligam⁹: vel vt faciam⁹ eis canones: aut xpianā cōuersationē iponam⁹ eis inuitis. c. de iudeis 45. di. ppterea si attēdas totū titulū d vsu. tam i decretalib⁹ φ in. 6. ꝛ Cle. ecclesia nō tolerat aliqua tolerātia vsurarios: nec vult tolerent̄ a principibus xpianis: vt pꝫ in. d. c. post miserabilez. ꝛ. c. vsuraruꝫ. imo φ vsure exigāt̄ a christianis p iudeos ē valde ignominiosū: cum xpiani sint filij: ꝛ angarient̄ a iudeis q̄ sūt serui. c. et si iudeos. d iudeis Nec valet φ xpiani efficiētur vsurarij qđ erit maius malū: qꝛ ꝛ si graui⁹ peccet xpianus i eodē genere peccati φ infidelis vno respectu: tn̄ iudei graui⁹ peccant alijs respectib⁹ ꝛ in maius nocumentuꝫ xpianitatis: qꝛ vltra vsurā habent odiuꝫ ꝯ xpianos quos spoliant. Item sepius qui lucrati sunt xpianis exportant ad partes infidelium. nō sic xpiani qui vt sepius restituunt.

14 ¶ Nona pena ē φ si vsurari⁹ soluit alteri vsuras nō pōt repetere: nisi pri⁹ ipse restituat illas quas extorsit ipse vl̄ ille cuius heres ē: vt i. c. Michael. de vsu. Fallit h i clerico vl̄ pcuratore q̄ nomine ecclesie repetūt vsuras q̄s soluerunt q̄bus nō pōt opponi φuis ipsi sint vsurarij ꝭꝫ Pa. in. d. c. Michael.

15 ¶ Decima pena est φ φuis cedat bonis vsurari⁹ nō habet̄ ei respectus ne egeat vt habet̄ in alijs debitorib⁹: vt i. c. Odoardus. de solu. ꝛ in. c. 2. de pigno. ita no. glo. in. d. c. quia in omnibus.

16 ¶ Undecima pena ē φ ad modū raptoruꝫ ꝛ furuꝫ nō solum tenent̄ restituere rme quam acceperunt pro vsuris: vt in. c. cuꝫ tu. de vsu. sed ꝛ fructus quos perceperunt: ꝛ qui percipi potuerunt a vero dn̄o. ꝭm Ricar. in. 4. 15. di. ꝛ cōiter oēs doc. pro quo facit. l. videamus. §. i sauians quoqꝫ. ff. d vsu. Ratio: qꝛ ē male fidei possessor sine titulo: vt in se. q. latius patebit. Et ideo sic tenet̄: sicut supra dixi de possessore male fidei. Restitutio primo. in verbo possessor.

¶ Utruꝫ solutuꝫ pro vsuris transeat i dominiuꝫ vsurarij. R. distinguendo: φ aut sunt res cōsūptibiles vsu: vt q̄ consistunt in numero pondere ꝛ mensura: vt puta pecunia granuꝫ vinuꝫ ꝛ huiōi. ꝛ cum ista recipiant functionez in genere suo. l. 2. §. i. ff. si cer. pe. absqꝫ dubio i istis transfertur dn̄ium quādo sunt permixta seu consūpta. l. si alieni nūmi. ff. de solu. ꝛ. l. nam ꝛ si fur. ff. si cer. pe. ꝛ. l. si frumentuꝫ. ff. de rei ven. Aut tale solutum sunt res mobiles que seruando seruari possunt: vel imobiles. Et in his an transeant in dominiuꝫ vel fuerunt opiniones. Glo. ꝛ Inn. in. c. Michael. de vsu. tenet φ vsurarius tenetur ad restitutionem ꝛ quasi cōtractus per conditionez indebiti. Et sic consequēter φ dominiuꝫ sit translatuꝫ cuꝫ nemo condicat rez suaꝫ preterφ a fure. l. si. in fi. ff. vsufruc. φad. ca. ꝛ insti. de ac. §. si ita qꝫ: Ideꝫ vident̄ tenere glo. in. c. si quis vsuram. 14. q. 4. ꝛ in. c. si episcopuꝫ. 16. q. 6. ꝛ in. c. ex transmissa. de deci. ꝛ in. c. debitores. de iureiur. ꝛ potest eē ratio: quia quando traditio habet consensuꝫ domini tradentis transfertur dominiū l. cōtractus. ꝛ ibi per glo. C. de fide instrumē. ꝛ in. l. multuꝫ. C. si quis alteri vl̄ sibi: ꝛ notatur in. l. traditionibus. C. de pac. Et licet tradat voluntate coacta: tamen voluntas est sufficiens ad trāslationez dominij. l. si mulier. ff. quod me. ca. i 5. q. i. merito. Sed his nō obstantibus: salua semper meliori determinatione iusta illud. l. Claudius felix. in fi. ff. qui po. i pigno. ha. Dico φ nullo modo transfertur dominium. Quod probo sic. Ex nuda traditione nō transfert̄ dn̄ium. l. nunφ nuda. ꝛ ibi per glo. ff. d acq̄. re. do. ꝛ. l. traditionibus. C. de pac. Sꝫ solutuꝫ pro vsura nud traditur. pꝫ si inspiciātur oēs tituli ex quib⁹ res al

terius acquiritur quo ad dñiū qui sūt
isti. pro ēpto: p mutuo: p transacto: p
herede: p derelicto: p legato: p do[te]: p
suo: p donato: p vsucapto: p ꝑscripto: p
cōmisso: p iudicato: p pena: p so[lu]to: p
soluto: de qb' hēs. ē. Usucapio. §. 5. q̄z
nullo vestitur. Si dicis q vestitur titu-
lo p soluto, rōe pacti seu pmissiōis. Ad
hoc dico: q' tale pactū seu pmissio ē
nulla: nec oritur a liq̄ obligatio natura
lis ciuilis: vt pz in. d. c. debitores. z ibi
hoc tz pria glosa. z Jo. de immo. z Pa.
Rō: q: cū lex resistit nō oritur obligatō
ēt naturalis ēt si alit ꝯhēri ꝓsit resistat
l. cū lex. z ibi Bar. ff. de fideius. Sed
cum vsura ꝓhibeat pagina vtriusqz te-
sti. c. sup eo. de vsu. z ēt sit ꝯtra naturā:
vt pbat Ari. 1. politi. Igit seq̄t q tale
pactum seu pmissio soluendi vsuras
non inducit obligationem. Ergo non
pōt dici q vestiatur p soluto. Si asseri
saltem soluit credēs se debere: z sic p er
rorē qd sufficit ad translationem dñij:
vt no. in. c. fi. d solu. negatur hoc. quia
cōiter sciūt nō obligatos. Si dicis er-
go soluunt scienter indebitum: z sic
transfertur dñium: cum ꝑsumant do-
nate. l. cuius p errorē. ff. de re. iur. Ad
hoc. R. Host. q est verum: q solutum
scienter indebite ꝑsumitur donatum i
solutione non improbata a iure: sed nō
i tali q̄ improbatur a iure: vt ē i cāu no
stro. Seq̄tur ergo q nō ē donatō vera
q: nēo sic itendit: nec ꝑsūpta q: iprobata
a iure: nec solutio debiti vert vel puta
tiueveri. ergo nuda traditio. Et sic non
transfert dñium. Hoc idem probat p
glo. i. d. l. traditiōibus q̄ vult ad hoc vt
traditio trāsferat dñiū req̄ritur. Prio
q sit facta cum cā: vt. d. l. nūq̄. z q cā
sit idonea. §. per traditōem. Insti. de
rer diui. z a dño. l. traditio. ff. de acq̄.
re. do. qd nō ē i soluto p vsuris: q: z si
sit cā nō tn̄ idonea. Probat ēt h idē ista
rōne. Ex ꝯctu nullo et cui lex resistit
nūq̄ transfert dñium. l. si dubiū. C. de
legi. tz Bar. z cōiter doc. l. 1. §. si vir vxori
ff. de acqui. pos. Cum ergo contractus
vsurarius sit huiusmodi: vt patet in. c.
2. et. 3. et. c. consuluit. de vsu. Ergo non
transfertur dominium. Et hanc opini
onem videntur tenē communiter doc.
in. c. in litteris. et ibi Jo. an. et do. An.

in. c. q̄q̄. de vsu. lib. 6. z ibi Jo. an. et
Hemi. z Fede. in suo ꝯsilio. 21. z Aug.
in sua disputatōe q̄ incipit. Attenb m
les. circa fi. q̄ dicūt q vsurari' tn̄r ex de
licto ad restōem testī: vt dcm̄ est: z pz
c. tua nos. ibi. in crie zc. Ergo pz q nō
acq̄rit dñium: q: q̄ tn̄r ex delicto ad ali
quā rē restituēdā nō ē dñs: vt pz in fure
l. in re furtiua: z. l. si nō manifestus. ff. d
ꝯdi. fur. Hanc ēt sequunt cōiter theo-
logi: z h ē tenēda preferri in foro ꝯscie:
q: sic dic Archi. i. c. si q̄s vsurā. 14. q. 4.
sicut vi compulsiua rē alienā rapiēs fi-
ctōe iuris ciuil efficit dñs rei: tn̄ iure
pretorio penes ꝓorē dñm rei dñium re
manet. l. metū. autē. pñtē. §. iulianus.
ff. qd me. cā. Sic saltē dicen̄. ē in solu-
to p vsuris. Et bn̄ facit tex. ibi dū dicit.
q̄a res i bonis ē ei' q̄ vim passus ē. Nec
obstāt gl. in ꝯriū adducte: q: pōt dici
q ibi nō figūt pedes. pz q: voluerūt ēt in
ducere ypothecā sup oib' bonis p vsuri
restituēdis. vl dicēdū q loquūtur in re
b' ꝯsumptibilib'. Non ob. ēt rō addu-
cta in ꝯriuz: q: nō solū req̄rit traditō et
ꝯsensus tradētis: sz ēt titul' ver' vl pu-
tatiue ver': vt. s. pbatū ē. Et si q̄s vult
ꝯtēdere q fictōe iuris ciuil efficit dñs
tn̄ iure diuino z canonico oz ꝯcludere
q dñium rei remaneat apud soluētē:
nisi aliud ex ei' volūtate dissoluat. z sic
pide ē in ꝯscia quo ad oēm effectū ac si
nō eēt trāslatū dñium. Hoc pz q: si res
extat s[u]p vsurari' tn̄r eā restituere cū fru
ctibus: vt. s. dictum est. Restitutio. i. i
verbo vsurarius. §. 3. Nec potest dare
tantundem seu extimationem contra
voluntatem domini: cum iura astrigāt
eum ad restituendum. qd tā praue ac-
ceperunt. l. c. cum tu. de vsu. ibi. donec
reddant qd tā praue acceperunt. Facit
in ar. ad hoc. l. 2. in principio. ff. si cer.
pe. et textus clarus in. c. si res. 14. q. 6.
Si vero alienauit: tunc de equitate ca
nonica tercius possidens potest conue
niri: et ab eo dicta res aduocari officio
iudicis: vt notabiliter tenet Bal. i. l. rē
quā. C. d iur. do. nulla habita distictōe an
possideat titlo oneroso vl lucratiuo. Nā
dicta distictō bn̄ oz fieri i re ēpta ex pe
cunia vsuraria: vt p gl. i. d. c. cum tu. in
fi. Sz i re ipa formaliter data p vsuris
nō currit dicta distictō: sz potest peti a q̄

cunctis possidēte: etiā titulo oneroso: ex quo res est affecta illo vicio. Facit. l. si cum exceptione. §. aliquando: ⁊. l. metum. §. iulianus. ff. quod me. cā. iuncta equiparatōne Archi. in. d. c. si q̇s vsuram. de qua supra dictum est.

18 ¶ Sed quero quis dicatur manifest⁹ vsurarius vt subijciatur penis supradictis. R. vt colligo ex Jo. an. ⁊ Pa. i. c. quia in omnibus. ⁊ Jo. an. ⁊ Archi. in. c. 1. de vsu. li. 6. Ille d̾ manifestus. Primo q̇ ē notorius de iure: puta quia conuict⁹ vel condēnatus de vsuris seu coram iudice sponte confessus. c. cum olim: ⁊. c. sup quibusdam. de ver. signi. Secundo q̇ ē notorius notorietate facti: puta tenet altare paratum vel mutuat in camera omnibus volentibus: sicut meretrix i p̄stibulo patet cuilibet. ar. de co. cle. et mu. c. tua: ⁊. c. fina. ita dicit Bar. i. l. 2. ff. de fur. ⁊ Bal. in. l. heredes palam. ff. de testa. Itē tertio dicitur manifestus secundum glosam in. c. 2. de vsu. lib. 6. quando quis coram sacerdote ⁊ testibus confessus in articulo mortis est se vsurarium ⁊ mandauit restitui vsuras ⁊ resignauit libros. Quam glosā Fede. cōsilio. 8. dicit veram quando simul omnia p̄fata concurrunt: alias confessio sola extraiudicialis non faceret manifestū. Facit. c. venerabilibus. §. secus de sen. excom. li. 6. Nec solum mandatum de vsuris restituendis: alias manifesti non aliquo predictorum modorū sed vel per famam tantum aut alio modo q̄ predictis ñ incurrunt ipso iure p̄fatas penas ſm communiter doctores nisi publicent̄ p ordinariū loci.

19 ¶ Quid req̄rit̄ ad publicatōem faciēdā. R. ꝙ sufficiūt certa argumēta cū fama. d. c. tua. Et lʒ null⁹ accusator appareat: nihilomin⁹ ordinarius procedere potest ex officio. Aduerte tñ ſm Pa. in c. ad nostram. de emp. ⁊ ven. ꝙ si ē publicum ⁊ indubitatū ꝙ plus quis vendit ad credētiā q̄ p precio stati soluēdo ꝙ testm̄ eoꝝ ē nullū ipso iur̄ pp̄ dispositōem. c. quāq̄. de vsu. li. 6. quia tales sunt vsurarij: vt pʒ i simili in. c. nauigāti. de vsur. ⁊ sunt publici: ex quo publice hoc exercent: vt patet in libris eorū. Nec ob. ꝙ sūt ficti: quia i. d. c. ad nr̄am. pēa ꝯ vsurarios statuta exercetur. Et contra fictos vsurarios: q̄ñ in veritate sunt vsurarij. Facit. l. non dubiū. C. de legi. Itē no. ſm Fede. ɔsi. 8. ⁊ sequitur Pa. in. c. cum in dioces. de vsu. ꝙ licet q̇s in vita non fuerit declaratus vsurarius ⁊ fecerit testamētū: nihilomin⁹ p⁹ mortē poterūt fieri p̄bationes ad declarandū ꝙ erat manifest⁹. Ita tʒ Jo. an. in. c. 1. d̾ vsu. li. 6. in nouella. ⁊ Domi. ibidē. Et oēs iste erunt bone p̄bationes: puta si differebat solutionē vt plus venderet: vt in. c. in ciuitate. de vsu. Item si emit possessiones cū pacto de retrouendēdo pro maiori p̄cio: vel ſm Bal. in. c. 1. de feu. dato. inu. le. co. q̄ñ emit cū pacto d̾ retrouendēdo p⁹ quinquēniū ⁊ si ante si est cōsuet⁹ similes cōtract⁹ facē presumitur vsurarius. ar. d. c. illos vos. d̾ pigno. Itē presumit̄ vsurarius q̄ñ facit facere q̇s ɔfessionē corā ep̄o ꝙ instr̄m est de vero ⁊ puro capitali: quia censet̄ collusio in fraudē vsurarū p̄sumptione p̄fati. c. illos vos ſm Bal. in. l. 1. C. de collusiōe. dete. q̄d. c. i hoc articulo p̄ualet ɔfessioni. Et sic fuit obtētū corā ep̄o tudertino ꝯ vnū q̇ multas ɔfessiones tales fecerat fieri. Itē quādo pars dicit̄ in instr̄o ꝙ nō p simulationē sʒ per verā veritatē talē ɔtrū facit: orit̄ p̄sūptio vehemētissima ſm Bal. in. l. 3. C. plus valere q̄d agit̄. Facit glo. in. l. si q̇s sub cōditione. ff. de ɔdi. insti. Et q̄d no. glo. peregrina in. l. cū allegas. C. de vsu. ⁊ pulchrū dictum. Ang. in. l. si cent. § supuacuū. ff. qui. mo. pi. vl̄ ipo. sol. Itē p̄bat̄ vsurarius ex libris suis vel p instr̄a ſm Archi. in. c. qui sincera. 45. di. ⁊ p̄bat p ar. d. c. dicit ēt Bal. in. l. donatio. C. de dona. ꝙ manifestus vsurari⁹ p̄bat̄ ēt p priuatā scripturā. Itē q̄ñ est cōis opinio ꝙ sit vsurari⁹: vt dicit Bal. in. l. 1. i 3. colū. C. de sa. san. ec. Itē q̄ñ tot ⁊ toties fenerat⁹ fuit ꝙ nō possit nisi eē liquidū in pp̄o: vt dicit Bal. in. l. i. i. 3. colū. C. de falsa. cā adiec. le. Item q̄ñ ex coniecturis apparet vsurarius ⁊ indicijs vt dicit Bal. in. l. cū p̄ponebat̄. in prin. ff. d̾ le. 2. C. d̾ appel. Et breuiter dic ꝙ iudex habet arbitrari ex additis coherentijs ꝙ sit manifestus: puta quia publice feneratur: ꝙ pro vsurario habet̄ cōiter ⁊ reputat̄: ꝙ alias fuit declarat⁹ ⁊ similia. Ita dic̄ Bal. i addi. ad Spe. in ti. de appel.

appel.i ver.an aūt sit manifest⁹? Dicit
ēt fed.ɔsi.8.ꝙ ē manifestū.de q̄ in.d.
ɔci.lugduñ.dꝛ. Cui⁹ ꝑbatio ē euidēs ꝛ
manifesta.verbi gra.Defectus visus ꝛ
audit⁹.ꝛ sic nō palā apparet oībus:et
tñ subijciēdo examini sit euidēs ꝛ ma-
nifestus.vt i.c.2.de p̄sump. Sic qñ p
modicā examinationē p̄ꝑtez ꝛ facilē
puta ꝑ libros rōnū ꝛ hmōi sit euidens
dꝛ manifestus.Et iō aduocati ꝛ ꝓcura-
tores q̄ defēdūt eoꝝ contractus fenera
ticios peccāt mortalit̄ per.c.i.cum ibi
no.de offi.delega.ꝛ per.c.i.li.6.ꝛ tenēt
ad restitutionē:vt.s.Restitutio ꝑmo.i
ꝟbo vsurari⁹.§.8.Propterea bñ dicit
textus.i.l.i.§.si.ff.d dote ꝑle.Rei satis
demonstrate frustra fit demonstratio.
Hec ibi.

v Sus clauiū
vide.s.claues
eccl'ie.ꝛ.s.Confessio.5.ꝛ q̄ ad
excoicationē.vide.s.Absolutio.3.ꝛ.s.
Interrogationes in fine.

v Sus
ē ius vtēdi reb⁹ alie-
nis salua reꝝ substā-
tia s̄z Azo.in sūma.

1 ¶ Usuari⁹ dꝛ cui tm̄ re ad vsuȝ q̄tidia-
nū vti l3.Insti.de vsu.ꝛ ha.§.i.vñ non
solū vsuarius pōt sumere q̄ꝫtū sibi expe
dit:sed ēt sibi ꝛ familie sue.l.plenū i si.
ff.de vsu.ꝛ ha.

2 ¶ Quid si vsus dom⁹ sit relict⁹ marito
R.poterit hitare i ea:ēt vxor parētes si
lij serui ꝛ liberti:ꝛ hospites i domo re-
cipe ēt si pēsionē hēat dūmō vna cū ho
spite ꝛ nō sepatim domū ihabitet.vt.l.
ceteꝝ.i ꝑncipio.ff.eodē.Idē dic ꝙ i mu
liere ēt si vidua erat ꝛ postea nupsit.ff
de vsu.ꝛ ha.l.cui vsus.ꝛ.l.ceterum.ꝛ.l.
non solum.

3 ¶ Quid si pecoris vsus sit relict⁹ ali-
cui.R.ꝙ neq̄ȝ lana neq̄ȝ lacte neq̄ȝ a-
gnis vti poterit:s̄z ad stercorizanduȝ et
modico lacte vti poterit.ff.d vsu.ꝛ ha.
l.plenū.§.sed ꝛ si pecoris.

4 ¶ Utꝝ ille cui legat̄ vsus silue possit i-
cidere ꝛ vēdē sicut vsufructuari⁹.R.ꝙ
sic:qꝛ aliter nihil habitur⁹ eēt ex legato
ff.de vsu.et habi.l.diuus.Limitat hoc
Ang.arc.ibi.qñ silua ē longe vt ꝑ cōdu
cēdis lignis possit vēdere:alias nō.

v Susfructus
ē ius a-
lienis r

bus vtēdi fruendi salua rerū sb̄a:qꝛ est
ius i corpe q̄ sublato ꝛ ipm̄ tolli neces-
se ē ff.de vsufruc.l.i.ꝛ Insti.eo.ti.i ꝑn.
Differt vsufructuari⁹ ab ēphiteota: qꝛ
ille hꝫ vtile dñiū:iste solū ius vtēdi.Itē
differt ab vsuario.Nā is cui nud⁹ vsus
fūdi dat̄:nihil hꝫ vlteri⁹ i eo nisi vt ole-
ribus pomis feno:ꝛ hmōi vtat̄ ad vsuȝ
quotidianū ꝛ in eo moret̄:s̄z nulli alij
ius qd̄ habꝫ aut vendere aut locare aut
gratis ɔcedere pōt:s̄z vsufructuari⁹ sic
Insti.de vsu.ꝛ habi.§.i.Multomagis
differt ab vsu nō iuris s̄z facit q̄ fratres
minores vtūt̄ q̄ vsuarius nullū ius hꝫ:
sed tm̄ factū ꝑ necessitate vite.de ver.
sig.c.exijt q̄ semi nat.li.6.et propterea
addit̄ ꝟbū fructus.

¶ Qualit̄ cōstituat̄ vsufruct⁹.R.pactō 1
nibus stipulatōib⁹ et familieherciscun-
de cōpositiōe et cōsensu.Itē in testō le
gando:vt.ff.de vsufr.l.oīuȝ.et.l.vsufru
ctus plurib⁹.Itē cū q̄s legat hitationē
i domo sua ēt ꝑinde ac si legaret vsufru
ctū hitatiōis:vt ē casus l.i.cū antiq̄tas
C.d vsufru.Et iō pōt locare vt ibi et co
modat̄.l.i.§.iter comodatū ꝛ.ff.como.

¶ In q̄b⁹ reb⁹ constituit̄ vsufruct⁹.R. 2
i omib⁹ reb⁹ q̄ vsu nō cōsumūt̄ ꝓꝑe vt
ff.eo.l.omniū.In reb⁹ ꝟo q̄ vsu consu
mūt̄ non ꝓꝑie vsufruct⁹ constituit̄:sed
vtilitatis cā receptū ē:vt ēt i his consti
tuat̄.Ergo constituit̄ in pecūia vino gra
no ꝛ hmōi.Insti.eo.§.constituit̄.Unde
nota ꝙ illd qd̄ nō renascit̄:non dꝛ esse i
vsufructu.l.diuortio.§.si fūdū.et.§.si
vir in fūdo.ff.so.ma.Ideo lapis q̄ non
renascit̄ non est in vsufructu et creta et
hmōi.qd̄ no.qꝛ legato vsufructu nō ve
niūt talia.Itē arbore cedue vt salices
et hmōi sūt i vsufructu:s̄z arbores fru
ctifere non possent cedi pro vsufructu.

¶ Ad q̄d tenet̄ vsufructuari⁹.R.tenet̄
prestare cautionē ꝙ in reb⁹ q̄ vsu non 3
consumūt̄ arbitrio boni viri ipsis vtet̄
salua rerū sb̄a:sicut q̄libet bon⁹ vir vtit̄
et fruit̄ re propria.Et scd̄o ꝙ finito vsu
fructu restituet proprietario id qd̄ sup
est.In reb⁹ vero q̄ vsu consumūt̄ debꝫ
prestare cautionem de his exhibendis
in ea q̄litate.vel si vult consumere ꝙ
prestabit extimationem illorū bonorū
d.c.vltimo in glo.de pign o.hoc notat̄
et.ff.de vsufru.earū rerum q̄ vsu con[illegible]

muntur.l.pma scda et tertia et.§.con
4 stituit
¶ Sed quid de his reb⁹ q̄ vsu non con
sumuntur sed minuuntur vt vegetes ꝛ
similia que vsu veterascūt: minuuntur
non autem ipso facto: sicut vinum oleū
et similia R. Pa.in.d.c.fi.ꝙ cauebit d
restituendo quod supererit finito vsu-
fructu.vt patet in.l.i.ff. de vsufru.quē
admodum caueat vbi ē casus facit.l.i.
ff. de vsufru.earum rerum vbi ista duo
ponūtur vt diuersa scilicet q̄ vsu consu
mūtur et que vsu minuuntur. Et ideo
iura que volunt vt extimatio prestetur
loquūtur in his que vsu consumuntur
vt in.l.si tibi vini olei..ff.de vsufru.ea
rum rerum. Ergo non debent extendi
ad ea que non consumūtur sed minuū-
tur: quia aliter vsufructuario esset pre
iudiciū. Et facit pro hoc exemplū in re
commodata q̄ vsu minuit vbi damnū
ptinet ad dn̄m non ad commodatariū
l.cū q̄.ff. commodati.
5 ¶ Utrū vsufructuarius non prestans
cautionē a principio ꝛ recipiens fruct⁹
teneat eos restituere. R. Pa.in.c.cū cō
stet. d pigno.hoc coitet distinguūt con
cordando glo.iuris ciuilis q̄ sūt contra
rie sic: aut bona fide recipit: puta: qꝛ nō
fuit exacta cautio: nec maliciose distu-
lit prestare: et habet locū glo.in.l.vxor
la pma.ff.de vsufru.lega.q̄ tenet ꝙ nō
tenet restituere. Aut exact⁹ non presti
tit cautionem vel fuit in mala fide ma
liciose cū sciret se obligatū ꝛ non presti
tit sic tenetur restituere tanꝙ indebite
perceptos: qꝛ non facit suos. Et sic itel
ligenda est glo.in.l.si cui⁹.ff. d vsufru.
Facit.l.sed ꝛ si.§.scire.ff.de peti. here.
Ubi errās in iure facit fruct⁹ suos: nō
6 male fidei possessor.
¶ Sed nūqd testator poterit remittere
ne cautio prestet R. Pe.in.l.i.C.de vsu
fru.ꝛ in.l.scire.C.vt in pos.lega.ꝛ sic in
rebus q̄ vsu consumūt. In reb⁹ vero q̄
vsu nō consumūt: non potest. Ratio qꝛ
daret materia delinquēdi: nec curaret
vti sicut bonus vir. Sed in alijs cessat
cū solū teneatur ad extiationem: quod
verū est: nisi proprietas fuisset eidem
vsufructuario legata vsqꝫ ad certū diē
ꝛ vsufructus pure: quia hoc casu cau-
tio non est prestanda: vt in.l.si vsufru-
ctus.§. plane. ff.vsufru.quēadmodū
caueat.
¶ Utrū sufficiat cautio iuratoria. R. 7
ꝙ si vsufructuari⁹ ē persona suspecta n̄
sufficit: alˀs sic ꝛ h̄ seqtur. Pa.i.c.cū con
stet.de pigno.ar.i.c.p vestras.de dote
post diuor.resti.vbi bonus tex.i simili.
ꝛ in aut.generaliter.C. de epi. ꝛ cle.
¶ Utrū vsufructuari⁹ teneat ad expen- 8
sas in re de q̄ hꝫ vsufructū. R. Ludo.de
ro.in no. ꝙ sic ad expēsas paruas ꝛ ad
collecta ꝛ ad refectionē de collecta ꝙ te
neat hēs.l.quero.ff.de vsufru. lega. l.
apd Julianū.§.heres.ff.de lega.i. ꝛ.l.
hacten⁹.ff.de vsufru.. Quod limita nisi
qn̄ collecta tanta esset ꝙ equaleret per
ceptioni fructuuꝫ: qꝛ solū teneret dn̄s.
glo.ē in.l.q̄ concubinā.§.q̄ ortos.ff.de
le.3.quā sequūt Cy.ꝛ Bar.in.l.his ver
bis.§.idē testator.ff. de lega.3. Idē dic
in expēsis pro refectiōe: nisi eēt ei lega-
tus vsufruct⁹ generaliter oim rerum
qꝛ sic teneretur ad oēs expensas vel re
nūciare.d.l.hacten⁹ ꝛ qđ ibi no.de fide
instru.c.B.ppetuus in.glo.
¶ Sed qd de vsuario. R. idē ibidē ꝙ 9
aut dn̄s pticipat i comodo rei cui⁹ mi-
hi legat⁹ ē vsus: puta: qꝛ dom⁹ ē ampla
et tunc tenetur domin⁹ tantū. Aut nō
participat: sed solus vsuarius sic tene-
tur ad expensas.l.si domin⁹. ff.de vsu.
et habi.
¶ Quero qd erit quando testator reli 10
qt vxorem dominam ꝛ vsufructuariaꝫ
omniū bonorū suorum ꝙdiu vixerit vel
vitam vidualem duxerit. dic vt supra
legatū. 1.§.47. potest tamen talis vxor
laudare ꝛ laudemiū recipere: nec per h̄
videt cōditio heredis deterior: sicut nec
ecclesie si prelat⁹ bn̄ficia vacantia con
ferat vel electos confirmet: cū talia nō
possint retinere ad man⁹ suas.de insti.
c.fi.de of. archipres.c.fi. ꝛ feuda antiq̄
concedat.c. 2.de feu.
¶ Sꝫ nūqd ex vsufructu legato grauā 11
bit. heres in legitima. R. ꝙ non nec q̄
ad proprietatem nec q̄ ad vsūfructū.C.
de inoffi.testa.l.quoniam.ꝛ aut.nouis
sima ꝛ.l.scim⁹.§.cū aūt. Idēꝫ dic in tre
bellianica quo ad aliū heredem vel ali
os qb⁹ legitima debetur: qꝛ detrahent
quartam suaꝫ heredes d tali vsufructu
legato: nisi sit ipse heres cui vsufruct⁹
est legat⁹

est legatus.ēt.d.l.vxorī.ꝛ.ff.de vsufr.l.
omniuz.ꝛ.l.si mihi ꝛ tibi.
12 ¶ Utrū ille cui relict⁹ ē vsufruct⁹ oīuz
bonoꝝ teneaꝛ soluere es alienū de ipꝰ
bōis.R.ſm Ho.ꝙ sic. Secus si solum
eēt relict⁹ vsufructus aliquaꝝ reꝝ.ff.d
vsufru.lega.l.fi.Pau.de castro cōsilio
385.dicit ꝙ ꝓprietari⁹ tēr pncipalr.s.
ad vendēduz de bonis ꝓ solutōe eris a
lieni:ꝛ sic vsufructuari⁹ secūdario ꝑtici
pabit i solutiōe:ꝛ sic minorē vsūfructuz
hēbit ꝓ quo facit.l.fi.§.si autē es alie
nū.C.de bo.q̄ lib.ꝛ ē verioꝛ opi.
13 ¶ Quō amittiꝛ vsufruct⁹. R.ꝙ quat
tuoꝛ modis.Prio ꝑ morteꝫ vsufructua
rij.de pigno.c.fi.in glo.
14 ¶ Scdo ꝑ maximā ꝛ mediā capit̄ di
minutionē:nō aūt ꝑ minimā. Et ma
xia minutio capitis ē cū aliq̇s simul et
libertatē ꝛ ciuitatē amittit:qđ accidit
his qui efficiūtur serui pene ꝑ delictū
suū vel ꝑ igratitudinē redigūtur i ser
uitutē. Media ē cū ciuitas amittiꝛ ꝛ li
bertas retineꝛ:qđ accidit cū aq̄ ꝛ ignis
interdiciꝛ vel in isulā deportaꝛ. Mini
ma ē cū ciuitas ꝛ libertas retineꝛ:sꝫ sta
tus mutaꝛ:qđ accidit his q̄ sui iuris e
rant facti sūt iuris alieni vꝛ eꝯ. Insti.
de capi.di.Prīe due sūt mortes ciuiles
ff.ꝓ socio.l.societateꝫ.Tertia nō:qꝛ oia
iura trāseūt ad pꝛeꝫ cui arrogat⁹ se do
nat. Insti.de adop.§.sꝫ hodie.C.d.sa.
san.ec.auten.ingressi.de testa.c.qꝛ igre
dientibus.
15 ¶ Tertio amittiꝛ si res periret i q̄ erat
vsufruct⁹.insti eo.§.finiꝛ.ff.q.mo.vsuf
fruc.amit.l.i.ꝛ ꝑ totū.ꝛ hoc si erat ꝯsti
tut⁹.d.l.i.qꝛ qđ nō ē amitti nō pōt.i gl.
ibideꝫ cū concoꝛ.suis
16 ¶ Quid si vniuersitati sit vsufruct⁹ le
gat⁹ vel ciuitati.R.durabit spacio cētū
ānoꝝ.ff.eo.ti.l.an vsūfructū.nisi i ciui
tate aratꝝ iducaꝛ:ita ꝙ desinat eē ciui
tas vꝛ vniuersitas.ff.qui.mo.vsufr.a
mit.l.fi.
17 ¶ Utꝝ cū pl̄res sūt vsufructuarij ꝛ vn⁹
moriꝛ reuertaꝛ ad ꝓpetariū.R.ꝙ n̄:sꝫ
accrescit alteri vsufructuario.ff.d vsuf.
accre.ꝑ totū:ꝛ.ff.q.mo.vsufr.amit.l.ex
cepta.soluꝫ ergo redit ad ꝓprietarium
qn̄ oēs deficiunt.insti.eo.§.1.
18 ¶ Quid si vsufruct⁹ reliquaꝛ alicui do
nec filius pupillus ad pubertatē venerit
ꝛ pupill⁹ moriꝛ an̄ pubertatē.R.ꝙ vsu
fruct⁹ durabit vsqꝫ ad etatē ꝯpletā.si ve
ro sit relictus sub icerto tꝑe:puta donec
talis furiosus resipuerit:ꝛ an̄ꝙ resipi
scat moriꝛ:sic durabit toto tꝑe vite vsu
fructuarij:qꝛ possibile fuit vt toto eius
tempore in furia perseueraret:vt in.l.
ambiguitatem.C.eo. 19
¶ Quarto amittiꝛ vsufructus ꝑ n̄ vsū:
nō simplr:sꝫ eo mō quo ēt dn̄iuꝫ rei ꝑ
diꝛ:vt ꝑ prescriptionē:vt.s.Prescriptō
dcm̄ ē.ꝛ no.in.l.pe.C.eo. 20
¶ Sꝫ ad quē reuerteꝛ vsufructus qn̄ ꝑ
capitis diminutionē amittiꝛ.R.si est fi
lius ad patreꝫ:si seru⁹ ad dn̄m:si pꝛ vꝛ
alius transibit ad aliuni vel hrdē eius:
nō ad propetariū:vt i.l.fi.C.eo. Intelli
ge ꝙ diu viuet ille cui vsufruct⁹ fuerat 21
legat⁹.ar.predcē.l.ambiguitatē.
¶ Utrū cū vsufructus vniuersalr gre
gis vel armenti ē legatus si moriaꝛ te
neaꝛ vsufructuari⁹ reficere.R.ꝙ sic ex
agnatis grecū teneꝛ submittere alia lo
co mortuoꝝ capitū. Sec⁹ si tātū i aia
bus legeꝛ vsufruct⁹:qꝛ nō teneꝛ reficeꝛ
si moriaꝛ sine sua culpa.ff.eo.l.vetus
Insti.de re.diui.§.sed ꝛ si grecis. Ideꝫ
dic ꝙ dꝫ i vinearū mortuaꝝ ꝛ arborum
locum alias instituere ꝛ colere.naꝫ qua
si bonus paterfa.debet vti:vt.i.d.§.sꝫ
ꝛ si gregis. 22
¶ Utruꝫ vsufructuarius legatus filio
exn̄ti i potestate patris amittatur per
morteꝫ eius.R.Bar.in.l.ex litteris.C.
de vsufr.ꝛ habi.ꝙ nō extinguitur:quia
presumiꝛ contemplatione patris lega
tus:sed remanebit patri. Si vero pa
ter premoriatur sic presumitur contem
platione filij legatus:ꝛ nō extinguetur
sed erit filij aduenticium.
¶ Utrū vsufructuari⁹ possit cedere vel 5
vendere commoditatē vsufructus.R.
Bar.in.l.itereſt.C.de vsu.ꝛ habi.ꝙ sic:
sꝫ nō ius vsufruct⁹. Silr ille cui lega
ta ē in testō dom⁹ ad inhabitādū poterit
alteri locare ꝛ finieꝛ soluꝫ morte illius
cui legata ē.l.si hitatio.ff.de vsu.ꝛ ha
bi.ꝛ insti.eo.§.fi.

v **Xor** dicitur.mulier postꝙ ꝯ
traxit per verba de pre
senti:licet nondum consumaue
rit:ꝛ hoc in omnibus fauorabilibus.
Sed in odiosꝭ appellatione vxoris vēi

Dlū illa q̄ mr̄imoniū ꝯsumauit:vt l.i.si
tine.C.de bo.q̄ lib.No.Pa.in.c.tertō lo
co.de presump.vide.s.sponsalia.§.i.
1 ¶ Utrū vxor sit in ptāte mariti?R. sm
Bal.de consue.feu.ti'. an mari⁹ succe-
dat vxori in bn̄.ꝙ non iure romano nisi
quo ad debitū carnis ⁊ operandū:vt no
glo.C.de ꝯdi.inser.l.si vxorē.⁊ no.insti.
ad tertulianū.§.i.in.fi.C.de serui.fugi.
l.fi.⁊ adde qđ no.insti.de pa.potestate.
in.gl.ordiaria.tex.ē i.l.i.§.fi.ff.đ iniur.
⁊ ibi gl.⁊ tex.i.l.is cui⁹ope.§.fi.ff.de a-
dulte.erit ergo sꝫ ptāte pris.d.l.si vxo-
rē:⁊.l.fi.c.ff.de ope.libe.sꝫ iure lōbardo
erit sub ptāte viri:sed apud nos vacat ⁊
Aliqui tamē tenēt ꝙ de iure canonico
est sub ptāte viri.ar.c.mulieres.de sen.
2 excom.sed nō credo.
¶ Utrū vxor cedat lucro viri?R.Pa.in
c.lras.de resti.spo.⁊ꝫ ꝙ sic ꝯtrū ad opꝫ
dum.alit.l.sic patronus.ff.đ ope.liber.
facit.l.sed si vir.in pn.ff.de dona.inter
vir.⁊ vxo.⁊.c.hec imago:⁊.c.mulierem
33.q.5. Sed saluo meliori iudicio dico
ꝙ aut opatur in bonis viri p suovsu:vt
puta in lana viri vt sibi faciat vestimen
tum:vel in lino vt sibi faciat lintheami-
na p vsu.⁊ sic dico ꝙ cedit lucro viri:qr
nō min⁹tale vestimētū erit viri.ꝙ si nī-
hil opis in eo fecisset:nec preciū laboris
a viro in hoc cāu poterit peti.Et sic lo
quit.d.l.sꝫ si vir.Et idē dico de re here-
dis viri apđ quē alimētat.Aut laborat
in reb⁹viri vt inde habeat lucrū vel in a-
liis quibuscūqꝫ:vt puta est textrix vel fi
lat vel est negociatrix ⁊ hmōi:⁊ sic nō ce
dit lucro viri:sed sibi acquirit:nisi i cāu
qn̄ nō hꝫ dotē sufficiētē ad alēdum se ⁊
cōes liberos cū marito vbi mari⁹ non
hꝫ alia bōa sufficiētia. Sꝫ si hꝫ dotē suf
ficiētē ad alēdū se ⁊ cōes liberos.vł sal-
tē se qn̄ mari⁹hꝫ alia bona sufficientia:
sic credo n̄ teneat cedē lucro mariti:sed
pt in ei⁹ bōis vel aliis laborare vt habe
at pciū laboris:⁊ sibi acquiret.Et h̄ vid
tur sequi Bar.⁊ sic limitare gl.in.d.l.si
cut pati on⁹ in.l.gaius.ff.de admi.lega.
Fac.C.de dona.inter vir.⁊ vxo.l.⁊ si de
pecunia tua.Probat idem:qr vxor non
tenetur laborare pro viro si habet dotē
sufficientem pro parte onerum suppor-
tanda:vt patet.ar.c.per vestras.đ dōn.
inter vir.⁊ vxo.⁊ in.l.si cum dote.ff.so-
lu.ma.notat idem Pa.in.c.litteras.de re
sti.spo.vbi determinat ꝙ nec etiā cāu
satiue potest vir eam compellere ad la-
borandum:scilicet subtrahendo alimē-
ta.Ergo sibi poterit laborare. Si vero
non portauit dotem sufficientem ad su-
stentanda onera matrimonii saltē pro
parte:sic credo ꝙ debeat laborare pro
ipsis oneribus supportandis:⁊ si non
vult vir potest ei denegare alimēta. Et
sic tene.Nec obstant iura que videntur
velle ꝙ simpliciter cedat lucro viri: q̇a
dicta.l.sicut.que dicit ꝙ debet esse i offi
cio viri dꝫ intelligi scilicet ad debitum
reddendum. Et gl.ibidē intelligēda est
secundum ꝙ dixi dum laborat in re vi-
ri pro vsu suo: alias non habet veritatē
nec iure probatur si alio modo intelli-
gitur.Et sic.c.hec ymago:⁊.c.mulierē
in quib⁹ dicitur ꝙ est pene famula viri:
intellige non simpliciter:sed secundum
quid in quantum est sub eius cura:⁊ de
bet regi ab eo ⁊ quo ad debitum coniu-
gale.alias non:quia non transit in po-
testatem viri:vt supra dictum est. Uel
dic ꝙ predicta debent intelligi de operi
bus obsequialibus in domo: puta co-
quina:vel faciendi lectum aut scoban-
di ⁊ huiusmodi.de quo vide supra.Pe-
culium.§.31.
¶ Utrum maritus possit verberare v- 3
xorem?R.secundum Hosti.⁊ Gofre.in
c.quemadmodum.de iureiuran.ꝙ si ex
magna causa ⁊ leui verberatione.argu
mento in.l.preceptoris.ff.ad legē aquil
de homi.ad audientiam. Sed sine cau
sa vel grauiter verberans vir punitur
ad dandum ei tertiam partem donatio
nis propter nuptias:vt in auten.vt lice
at ma.⁊ aui.§.si quis autem propriam
⁊.C.de repudiis.auten.sed nouo iure.
vnde in lege consensu.C.de repudiis.di
citur ꝙ verbera ingenuis aliena sunt.
Facit glo.7.q.i.in.c.sicut.
¶ Utrum vir possit interficere vxorem 4
adulterantem?R.lex ciuilis penam nō
imponit lege Graccus.C.de adulte.33.
questione secunda.inter hec.si inuenit
in actu adulterii. Sed lex diuina sic di
cit.Non occides.Et ideo non licet.vide
Homicidium primo.§.sexto.

5 ¶ Utrū vxor possit agere ad restitu tio nē dotis viuēte viro: Et ▷m Pa. in: c° ex litteris. de pigno. ꝙ sic si vir icipit male vti substātia sua ⁊ male versari. ⁊ dicit male versari quādo exulat a patria sua pp maleficiuꝫ propriū: ⁊ maxie cū pue= nitur ad distractionē bonoꝝ. d. c. pꝰ ras vt tex. i. l. vbi. C. ď iure do. Et ꝙ possit pe tere donationē pp nup. licet alij quo ad donationē pdictā ꝯriū teneāt. Itē pt pe tere vbi matrimoniū vēit sperādū quo ad thorū: vt in. c. de dote pꝰ diuor. resti.

6 ¶ Utꝝ vxor habēs virū pdigū licite pos sit abscōdere aliqua bona eo inuito. vi de Furtum. § .35.

7 ¶ De dote. vide. ▷. Dos de donatiōe iter vi. ⁊ vxo. ▷. Donatio. De debito. viď De bitū. De voto. viď. ▷. Uotū. 2. §. 8. De pa rafrēalibꝰ vxoris hēs. ▷. Parafrenalia.

8 ¶ Utrū possit de rebꝰ viri puidere fi lijs pmi mrimonij. Et. n. nisi bꝫ ꝙ pt ele mosynas facere: vt. ▷. Elemosyna. §. 7.

9 ¶ Utrū vxor teneat sequi virū suū. Et ▷m ꝙ colligo ex no. in. c. si quis necessi= tate. 34. q. 2. ꝙ aut trāsfert domicilium. Et sic tenet eū sequi. Et hoc verum nisi pactuꝫ fuisset vt nō trāsferret: q: sic nō teneret nisi post pactuꝫ aliqua necessi= tas aduenerit que ipediret marituꝫ ibi manere: puta infirmitas vel capitalis inimicitia: quia sic tenetur sequi nō ob stante pacto. ar. c. vnaqueqꝫ. 13. q. 2. Si vero nō transfert domicilium: sic nō te= netur eum sequi scdm Ho. Similiter nō tenetur eum sequi si est vagabūdus scdm glo. in. d. c. vnaqueqꝫ. nisi sciens eum vagabundum cōtraxit cum eo: q̄a sic tenetur. Hoc totum limito verū: qn̄ ex cā honesta: vel trāsfert domiciliū: vel est vagabundus. Secus si ex cā inho= nesta: vel si vellet eam trahere ad pctm̄ vel immineret sibi periculuꝫ vite: quia sic nō teneretur eum sequi: vt sentit gl. in. d. c. si quis. Facit. l. ꝙ nisi. ff. ď oper. liber. vbi patet ꝙ libertꝰ nō tenet seq̄ dn̄m vagabundum ad prestandum ei operas. vide in. c. de illis. de spōsa.

y **Pocrisis** vide. sup̄ Simulatio.

y **Poteca** vide Pignus.

y **Ronia** vide in littera. h.

y **Strio** vide in littera. h.

z **Elus** proprie est tristitia ď bono alterius non ex eo quod ille habet: sed ex eo qď sibi deest dicit phs: 2. ethicorum. Et si est iste zelus circa bona honesta est lau dabilis secūdum illud prime corin. 14. Emulamini charismata meliora. Si ve ro est de temporalibus: sic potest esse cum peccato sicut auaricia. Si autem quis dolet de bono alterius quia euꝫ ex cedit in talibus bonis: sic est inuidia. Accipitur etiam aliquando zelus pro feruore seu cōmotione diuine charita tis: vt in ps. zelus domus tue comedit me ⁊c̄. Et iste zelus postremo dictus: fuit qui me ad prefatam angelicam sū mam componendam coegit. ad laudē domini nostri Jesu xp̄i: cui est honor ⁊ gloria in secula seculorum. Amen.
Laus deo.

Ad lectorem.

Humāo angelicas q̄cūqꝫ audit loq̄ias
 Ore cupis: p̄ns perlege lector opus.
Hic sacros canones: hic ⁊ ciuilia iura ⁊
 Hic sancte inuenies religiōis opes.
Maria mltoꝝ qď vix dabat añ librorꝫ
Sarcia: id āgelica dat tibi sūma breuis
Angelꝰ ē auctor: sacri ďꝰ ordis ingens
 Seraphici: ⁊ tāte religionis hono.
Sꝫ plūbo Lugduñ. format Johā. vrbe
 Euraule: primꝰ cui datur arte bonos
Hūc foueas ⁊ ama: p q̄ gn̄rosa triūphat
 Clauasina tuo terra beata viro.
Nec carleta minꝰ gēe felix vñ creatus
 Angelꝰ angelicis dignꝰ adesse choris.

Explicit summa angelica de casibꝰ con scientie cum additionibus per fratrem Angelum de clauasio compilata: ma= xima cum diligentia reuisa: ⁊ fideli stu dio emendata: sicut ipsum opus per se satis attestabitur. Anno salutis. M. cccc. lxxxxv. die. vi. Septembris.

Registrum huius operis

.a.
primum vacat
Epistola
In nomine
Abbas
a
Incipit
sed viuūt
tiam semper
Utrum papa
b
peccatum
Desiderium
postu.z.l.
sa.tex.in.l.
c
placet
dentius
trema necessitate
Baptismus
d
sunt facere
per alium
viuent
vxores
e
seruatus
exorcismus
Celare pctm
Utrum clericus
f
tribus.c.
ne cle.vel
cum duobus
tur ecclesie
g
vero qui
Confessio
Ho.z Inno.
atur strennuus
h
super hoc
Be.q
Rodo.ti.
penitentis
i
pelli ad
lim ita
tiones:nisi
Utrum consto

lz
per contrarium
infra.Irregu.
dem distinctione
tenetur eum
l
viam non
men quod
foret
z sic indistincte
m
tex.z ibi
ad forum
que fit in
Ho.q2 est
n
emolumenta
cum glo.
prantes:nisi
fulgenti palatio
o
tione. Si vero
q cadit
tū vendi
mo potest
p
pus xpi
habet copiam
autem spēs
admiratione
q
poneret per
i.e.ti.q2
socius quis
tenetur q non
r
ligantur
omnes
excoicatur
Casus
s
ctio etiā lz
interesse
Utrum
cle.ne in
t
ciuitatis
possunt dic
no est mortale
dentib' filijs

v
contrahētes
alio :nisi
ctuum accipiendorum
alio.ff.
x
successione
viuat seruus
conditione
Necdum
y
occulta
papa possit
cum eo q est
de gan
z
positiui
Utrum iudeus
clesie reuerti
ti.aduerte
z
valent
ad premium
canonica
quando non est
ꝯ
aliquem
stus patiatur
prelalia aut
Utrum dicentes
ꝝ
ta facta
defensando
De discordia
De.z.filia
A
excoicationibus
defectu
nem actus
Ber.q
B
Et ideo
ssetus
sus ad dnm
nem oriri
C
do res super
ff.de ver.ob.
tunc iuramentum
promissionis

Registrum huius operis

D
Dixi heres
telligē glo.
Utrum testator
quia si principaliter
E
Quartus in
Utrum lepros
nimelpenam
Pa.in.
G
de custode
li.vt supra
quia dicta
mero.&c
H
istud dicit
matrimoniuz
dr.cum
domini sui et
I
compleuerint
pam vel alter
quando quis;
Sed nunquid
J
fessio rc.
an noctem
non est de
lus.Et hoc
K
hominis debet
sum.eps
rerum secularium
requiritur
L
propter famem
validioribus
hoc est reputes
actualis
M
attendenda
cessisti:r
pns r pura
aliquo casu
N
Pone φ duo
tur in alia
ticulis φ sic
pinquum delicto

O
siste prelatum
sto.C.in quibus
certe propter
lienata a primo
P
de seruí.quia
ces preben.quia
de foro compe.
dic de quocunq
Q
alteri querit
tudinem de ap.
tebit eum
credo verum
R
Reliquie
Probati.Si vero
audire causam
Conseruatorem
S
quibus vsure
Quid de
peribus dari
Post predictos
T
dalizari:quia
Inno.tenet φ
sue.c.fi.
mam.si φ
V
simo φ sic
φ non soluz
circa transac.
eodem titulo
X
positis in fi.
pecuniam puta
comodum
habitudo
AA
tis:&c.φ
si pro iudicis
lori etate
tunc potest
BB
potest eps
minus talie
temptationem
fraudis valeas

CC
apparentibus
in predijs
Utrum serui
Uiolentia
DD
Postea abstinuit
sationem possit
iuris potest
Qui sunt
EE
empbi.
piet vltra
diu infligūt
tur infra
FF
appel
tit legatus
Utrum vxor

Rubrice inforciati

ff. Novi.

Rubrice.ff.noui

✠ ff

R.

C.

4 5

Rx. autenticorum.

R. Trium vsus librorum feudorum. C.

Rubrice iuris canonici

Hic pmo sciēdū ꝙ decretū nō distiguit p̄ rubricas: sꝫ i tres pncipales ptes: q̄r pma cōtinet cētū ꝛ vnā distictiōes: ꝛ sub q̄lꝫ distictiōe capl'a. Scōa ps ꝯtiet. 36. cās: ꝛ sb q̄lꝫ cā q̄ones: ꝛ sub q̄ōnib⁹ capl'a. Et. 33. cā a. q. 3. vsq3 ad q̄ōnē. 4. iterpōit tractat⁹ d̄ pnia q̄ diuidit i. 7. dist. ꝛ sub q̄lꝫ di. capl'a. Tertia ps ē d̄ ꝯsecratōe q̄ diuidit i. 5. di. ꝛ sub qualꝫ distinctione capl'a. Alij ṗo libri iuris canonici ꝯtinēt rubricas q̄ sequuntur.

Rubrice decretalium

R. Decretaliū

R Clementinarum

ptijs
re iudic
xcōmuni

one poss
dnác

Institis. origine lege. con. Stat his. ad te. senator
Consul. pret. Vrbis. questo. pret vigi legati.
Augusta. psidis. Cesar. iudi. mandat. assesor.
Iuris. quodquisqz. dicenti. vocando. vocatus.
In iusvocati. neqz. satis. noxia. sisti
Cautio. de feriis. edendo. pactaqz. transit
Postulat. Infamia. pcurat. quod negoci. calu.
Restituit. metus. dolus. minor. capite. maior
Alienat mutans. receptis. nauteq. caupo.
Iudicat. inofitir. petit. pars. possessa. fide.
Vendicat. publicia. siager vectigal emphi.
Vsus. accessit. dies. quibus. consumit. vsu.
Si vsus. operis. vsu habitat. fructua. cavet.
Servitus. vrbani. rusti. comuni. vendic. amittit.
Quadrupes. aquilia. efundit. noxalis acti
Finium. familie. comuni. exiben ecce
Interrogat. qbus. corrupto. fugit. ale vs.
Si mensor falsu. Religio. mortuo. Infer.
De rebus intar. inlite. conditio bcau.
Ob turpem causa. indebiti. & sine causa
Conditio furti. ex lege. tritica. acci
Quot: sexto loco. constituta. comoda. pigno

Excc[illegible] it rodia. institor trib. to [illegible]
Macedon Pecul quando inv. quod V[illegible]
Componiat depo[illegible]at Mandat pro Cont[illegible] ad
Commlot. hered. Resindit perimi expo
[illegible] locati extimat pmuta precep.
Pig[illegible] in quibus quesiti ac distralso sol[illegible]
Edil[illegible] [illegible] excep [illegible] feno prolati.
Fide de testi ignorat Sponsa [illegible]
[illegible] partis. fun Dona. [illegible]

[illegible] in p[illegible] [illegible] agnosrit Ventre siventtis
Si muliet [illegible] confirma legiti.
De tuto emp[illegible] [illegible] toti. quā susp.
Excusat. ubi tute cōtra ptu quod fal
Fide magistra rebus mra Testaq. postu
Iniusto delent hered vulga condici iure
Miles acquirit aperit omissa senat9
Prohibet condici Le Se Tet Annuis usu
Seruitus dote obci. vino fundo. pe pen. Sup
Alit. argentū. libera adimit. rebus. hisque
Cato. sēptis indignis Conditi falcid.
Trebelli. quando legato. cā postesti

[illegible]

[illegible] Oper

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ENOVI [illegible]

Mann vmdirta [illegible]

posse Joannis Ferrernoss publici ...
stipulantes recipientes et paciscentes ...
corporaliter tacta predicta capitula et ...
quolibet resultantia et dependentia iuxta ...
pertinet et spectat attendere et complere ten...
...ta rone Cuiusquidem Juramenti virtute q...
... contrafacere vel venire rone mee mi...
restitutionis in integrum benefitio omniq; ali...
...ctava mensis Junij anno anat. dni Mille...
...ij acceptantes et sponse fuerunt Berena...
...mo et juramus presentibus testibus R^do Joanne ...
... Michaele Fonte...
... hoc laudo firmo et iuro ...

